

26N

סידור

תפלת ישראלים

כמנהג אשכנז

עם

דרך החיים	נהורא השלם	תקוני שבת
לרבנו סרנא יעקב ז"ל	להרב המאה"ג מו"ה אהרן	להרה"ג סו"ה משה
אבר"ק ליסא.	ברי י"ם ז"ל.	מזאלשין זצ"ל.

ועוד כולל בו

תפלות לכל השנה. תקון חצות. יום כפור קטן. יוצרות לשבתות שבין פסח לעצרת. ושאר שבתות. מערבית. פרשיות לכל השנה. וקריאה לר"ח וחזה"מ ות"צ. שיר היחוד. צדוק הדין. וכל הענינים שנקבצו בכל הסדורים הגדולים. ועוד כמה מעלות המבוארים בשער השני ב"ש
ועתה עוד הוספתי בו סידוש חדש ונפלא המכונה בשם

פורת יוסף

הוא באור נפלא כמעט על כל סדר התפלה וברכות אשר תקנו לנו אנשי כנה"ג, אשר חנני ה', ואשר לקטתי מאיוז ספרים חדשים גם ישנים. אנכי הצעיר יוסף בלא"א מו' אברהם אלכסנדר משקלאוו חוב"ק דארביאן (ס' קאוונא).

ווארשא

כדפוס שולדבערג ושותפו, טווארדא № 6
שנת תרנ"ה לפ"ק

Седеръ Тфилать Іешоримъ

т. е. Молитвы Израиля

съ Коментаріемъ Пейротъ Іосифъ

Составилъ Раввинъ І. Александръ.

ВАРШАВА.

Въ Типографіи Шулдберга и Кож., Твердая № 6.

1895.

קנין וזכויות
היהודים בארץ ישראל
מאז 1917

№ 20/12

בין דם ירושלים
וישנה ששלת
ואילן יוסף

179/161

Дозволено Цензурою.
Варшава, 26 Августа 1897 г.

ВЪ ТИПОГРАФІИ ШУЛЬДБЕРГА И КОМ. ВАРШАВА, ТВЕРДАЯ 6.

סידור תפלת ישרים

עם

דרך החיים | נהורא השלם | תקוני שבת
 לרבנו מרנא יעקב ז"ל | להרב המאהו"ג מו"ה אהרן | לחרה"ג מו"ה משה
 אבד"ק ליסא. | ברי י"ם ז"ל. | מזאלשין ז"ל.

ועור כולל בו

תפלות לכל השנה. תקון חצות. יום כפור קטן. יוצרות לשבתות שבין פסח לעצרת. ושאר שבתות. מערבית. פרשיות לכל השנה. וקריאה לר"ח וחזה"מ ות"צ. שיר היחוד. צדוק הדין. וכל הענינים שנקבצו בכל הסדורים הגדולים.

ועתה עוד הוספתי בו פירוש חדש ונפלא הסכנת כשם

פורת יוסף

יוסף בלא"א מו' אברהם אלכסנדר משקלאוו חוב"ק דארביאן (פלך קאחונא).
 ועתה נוסף על כל אלה:

<p>(ג) וידוי הגדול ל' השל"ח ז"ל עם פירוש רחב.
 (ד) מראה מקומות למאמרי חוה"ר.
 (ה) זוהר ורעיא מדימנא לתקיעות שופר.
 (ו) סדר תשליך לה"ר חיד"א ז"ל.
 (ז) תפלה זכה סס' ח"א עם הנחות נחוצות.
 (ח) תפלה זכה הקצרה.
 (ט) סדר האושפיזין עש"י ספרי קבלה.
 (י) סדר הקפות לש"ת לה"ר חיד"א ז"ל.
 (יא) פירוש השל"ח ז"ל על כליחות.
 (יב) ביאור הרא"ה לתועצנות ומערכות.
 (יג) ביאור על הגדה.
 (יד) ביאור על יוצרות.
 (טו) נקודות בין תיכה לחיכה חציכת הספק לעורר הבוננה עש"י מירוש פ"י.
 ומונה מאר.</p> | <p>(א) תיקון שלש משמרות, סגוקרות.
 (ב) ביאור רד"ק על כל סומרי תחלים הנמצאים בהסדור.
 (ג) לקושים סס' חסידים.
 (ד) צלותי דאמוראי כתר חטני פרי.
 (ה) פסיקים לשמות אנשים אחר שמו"ע.
 (ו) ומר לר"א בן עזרא ז"ל.
 (ז) אגרת הרמב"ן ז"ל.
 (ח) אגרת הגר"א ז"ל.
 (ט) דיוקים בנוסח תפלות והכרכות מהגר"א ז"ל.
 (י) פירוש על יעלה ויבא מהג"ל.
 (יא) לוח המולדות ור"ח ושאלות.
 (יב) שערי אפרים להגאון ר"ז מרגליות על קריאת התורה.
 וצמ"ט ודגושים וצמ"ט לחראות הנגינה מל"ע"ל, ואגדה, ומונה מאר.</p> |
|--|--|

ווארשא

בדפוס שולדבערג ושותפו, מווארדא № 6

שנת תרנ"ח לפ"ק

מכתבי תהלה מגאוני זמננו.

זה ככר אשר ידעתי. אח גודל יקרת כבוד ידידי הרב הגאון המפורסם חו"ב וי"א באמת כו' מו"ה יוסף אלבסגדר נ"י אבד"ק דארביאן. והוא רב גדול בתורה וזי"רה. רב חילו לאורייתא. כאחד הגדולים אשר בארץ, ועתה התעורר למען לזכות את הרבים. להפיץ אור בהיר בפירוש נחמד על סדר התפלות. ודולה פנינים. בעומק כונות התפלות. ויהיה למאירת עינים. לכל המעטיקים בעיון תפלה. ויתענגו בו כל מבקשי מישרים. וימלאו בו הפך ורצון באופן נעלה, ובעז"ה יתקבל פירושו היקר. בעיני כל רואיו. יען כי הוא שוב לכל נפש. לזאת ידי תכון עמו. והפך ה' ילית בידי הרב הגאון הנ"ל. להפיץ משיני חכמתו ויראתו חוזה. וגם יזכה להפיץ אור תורתו וחכמתו בהלכה. כיד ה' הטובה עליו. ובנ"ג אקבל באהבה בעז"ה הסר אחד כשי"א מביה"ד.

הן היום חיותי איש מהיר במלאכת ה' ה"ה ירדתי הרב הגאון המפורסם חריף ובקי נחדי תורה רשן מטאר כק"ש מו"ה יוסף אלבסגדר אב"ד דק"ק דארביאן. בשלחו אלי איזה מאמרים מספרו היקר סורת יוסף על סדור תפלה לשם עיני עליהם. והנה ראיתי את מעשהו כי טוב ודכריו כי נעמו לבאר כל סתום בעומק חו"ב באגדותיהם אשר יסודם על הארץ וכאשש מגיע השמימה. גם השכיל מאד לבאר טומק כונת התפלות אשר בהם ישפכו נפשות יקרות את לכן לאביהם שבשמים. לזאת אמינא לפעלא טנא י"שר חילו. וראויים הדברים להפיסם בישראל. כ"ד המדבר לכבוד התורה, יוס' ג' ר"ח מ"ח שנת תרנ"ח פה מעמל.

נאם גבריא'ל פיינבערג חוב"ק הנ"ל.

ולמען כבוד האי נכרא רבא, וכבוד התורה בעה"ח קאוונא ט' שנת תרנ"ח. צבי הירש ראבינאוויץ חוב"ק הנ"ל.

אי קלע לאחרין כבוד ידידי בש"ב הרב הגאון החו"ב וכו' מו"ה יוסף אלבסגדר. וכידו פירוש נחמד על סדר תפלות עד אחר תפלות המועדים. וראיתי באיוו מקומות. והוסב בעיני מאד. פירושו טוב וישר ערב להקוראים. ומתקבלים על הלכ. לזאת ידי חאלגנו על הדפסת הסדור הנ"ל. ולבדך על המוגמר. וכאשר הרבה מאון השקיע הרב שימיה בהדפסת הסדור. ע"כ ראוי לאחנ"י לקבל ממנו הסדור בסבר פנים יפות. ולהעניקו ברכה. ושומע תפלת עמו ישראל ברהמים. הוא ישמע תפלתם. ככל עת ועונה. אשר יקראו לו. כנפש חפלה לרחמי שמים כי ירסם ה' עמו. נפש החיים באיר נח לעוויין מ"מ ומו"ז דפ"ק ווילנא.

עש"ק לסדר ויצעקו ב"י אל ה' י"ב שנת תרנ"ח ווילנא.

הנה איקלע לאחרין כבוד הרב הגאון החו"ב סו"ט"ה וכו' מו"ה יוסף אלבסגדר נ"י כ"ר אברהם נ"י הנאבד"ק י"א י"ו. פ' קאוונא. והביא לנו אייו עין לדוגמא. מפירושו על הסדור. וקראו בשם פורת יוסף. אשר חנו ה' לבאר כל נוסח התפלה דחול ושבח ומועדים. כמו שדפסם בסדורים. מהחל ועד כלה. בניאור נכון ונפלא. וכל דבור ודבור מנוסח התפלה. שיסדו לנו רבותינו אנשי כנסת הגדולה. מראש מקורו בחנ"ך ובתלמוד. ובמדרשים. כאשר ראיתי בכמה מקומות, וישרו מאד בעיני. ומדפיס גם את הרה"ה והנהורא בשלימות ושערי אפרים על הלכות קריאת התורה. ורד"ק על מומורי תהלים. אשר נמלאים בחנ"ך הסדור. ולכן יהיה הסדור שדפיסם כבוד הרה"ג הנ"ל עם ביאורו שיה לכל נפש. ויתענגו בו המטיינים. ולכן אמינא לפעלא טנא י"שר חילו. והפך ה' ילית בידו.

שודפס הסדור עם באורו בשלימות ולהיאיאו וראוי לקנות ממנו את הסדור. כשי"א מביה"ד ברשיון העמוד וגם אנכי אקנה אי"ה את הסדור מאת הרה"ג המהבר. במחיר אשר יושט. כ"ד הכותב למען כבוד התורה ולומדיה ובא עה"ח יוס' ה' י"א שנת שנת תרנ"ח לש"ק.

נאם שלמה הכהן מו"ז כפ"ק ווילנא.

פתח דבר.

דרך כל סחבר. לבא בהקדמות בראש שערים. לבאר לפני המעינים. על מה
ארני ספרו המכוער. אם שערי מצוינים כהלכה. או חיליה רב בפלפולא
הרפא. אם בחקירת קודש עיוני. או דרוש ומוסר מעיני. למען יבור כל אחר
אשר יבוקש לו. כי גם מפלגות ביא שונים הם, וכשם שאין פרצופיהם שוות. כך
אין דעותיהם שוות. וכל אחד מתענג בספר אשר לפי כשרונו. וע"כ יאספו
המחברים בהקדמה איוו עוללות מפרים, למען יציץ בההקדמה. את אשר בספר כולו,
וידע אם לקרב. או לדהק. לא כן אנכי היום. בגדולות לא הלכתי. בחבורי
זה. ובנפלאות לא צעדו רגלי. אך מאז זה כמה. כמני כמו כל ישרי לב, לסדר
התפלות והברכות. שמת עיוני. למען לא אהיה. כעשיר מביא קרבן עני, לא נהתי
לא שקמתי. אולי אמצא איזה דרך ונתיב, להבין אחת מאלפי הכוונות. אשר
כוונו בהם, אנשי כנה"ג. מסדרי התפלות והברכות. והנה הסודות והרמזים, אשר
בסדר התפלה. כבר הוציאו מהם מעט לאור, רבוהינו קדושי עליון ז"ל, אכן אנכי
חפשתי להבין פשט דבריהם. ומסיכות הפסוקים הכתובים במקומותם. בענינים
שונים. ולפעמים בענינים הפוכים. והמה ברוח קדשם חכום יחד, והיו לאהדים
בידם. ינעתי באיוו מקומות. למצוא המסך להם, ע"כ למותר לפני להאריך
בהקדמה תחלה. כי בתיבות "באור תפלה" כבר ידע כל פותח שער. על מה
דברי נוסדו. ובמה ישתוקק לדעת תוכו. אולי מרגוע גם לנפשו ימצא, מהכפיקות
בביאור התפלה, אשר היו לו, בעת צקון לחשו לפני אדון עולמים. ולא אתפאר
עלי כי קלעתי אל כמרת האמת, אך בעזר החונן לאדם דעת, התאמצתי לקרב אל
השכל ולהבין כוונות מסדרי תפלותינו הקדושים, ות"ל כי גדולי וגאוני עמנו. מצאו
בהם דברי חפץ. ויהללו בשעדים פעלי. והנה מלבד עמלי הרב. לבאר ולברר
ולסדר את פרושי עוד לא חסתי על כספי, ועל עתותי. והדפסתי גם הרה"ח
והנהורא בשלמות, וגם פירוש וכוונות פשוטות, גם לקמתי אמרים מספרים ומסודרים
שונים. העקרים, העקדה, שער הכוונות להקדוש רח"ו ז"ל. יוש"ה. טנחת עני.
אמרי שפר. סודר של"ה. רי"ע. הגר"א. עיון תפלה. דו"ש. באר חיים. למען ימצא
כל איש בו חפץ, ויהיה שוה לכל נפש. ולולא חסתי על הוצאות הרפוס, אוי
הייתי מדפיס, גם השאלות והקושיות, אשר העירוני לבא בביאורי, ואז ראה כל
אחד, אשר הפחתי רוח חיים כמעט בכל תיבה. אך כי לא יכולתי עוד להרבות
בהוצאות הרפוס, אשר עלה לי גם עתה יותר מאלפים רי"כ, ע"כ קצרתי במקום
שהיה לי להאריך. ואקוה כי כל מעיין היטב בביאורי. ימצא בו ספוני ממוני קודש,
המבארים כמה מאמרים חמורים. ומבורא שמים וארץ אתהנן. כי יהיה עם פיפיות
עמו בית ישראל. ותפלתם העלה לכוכן שבתו השמים, וישפיע עליהם שפע ברכה
וחיים, עד יבא גואל לציון וירושלים, ואז נשלמה חובותינו פרים, אכ"ר :

המחבר.

הקדמה לסידור תיקון שבת

מיום כדון או לנו מיזם הסוכחה מה נאמר ומח דבר
 כבוד הצבא לחלף מה עולם ולעמוד לדון לפני הפתח
 כקדוש ית' ויבא עם וחמן שנמסך ליתן דין וחשבון לפני
 אל דעות ה' כמ"ש במ"ל בשם הרמב"ם סלכות חשונה
 וז"ל שיקול זה אינו לפי מנין הכזיות וכעוטים. אלא לפי
 גדלים יש זכות שהוא נגד כמה עוונות ויש עון שהוא
 כנגד כמה זכיות ואין שוקלין אלא בדפסו של אל דעות
 והוא היודע איך עורכין הזכיות כנגד עוונות. ומי נאמר
 זכיותו לפי פן ח"ו עבר עבירה אחת או יותר. ששקול
 נגד כמה זכיות שלו וכמ"ש דרך כל איש ישר בעיניו
 ומוכן לבוא ה' ולא ח"ו כלמה פשיגו בזהם הבהטו
 ולתקפטיטו איך שיעור וכ' בס"ק שסוב מאד לסבול אצל
 בעוכ"ו ותקפת עניו ויסורין משכבול הרפות. בעוכ"ב
 ששם מכריזין בכל עולמות חסדיו וכמח"ל כל העובר
 עבירה כבחר הקב"ה מכריז עליו בגלו ובאשכ"ז ע'
 חלא בעוט' ביחוד טוב לו שילקח בעוטה"ו כב"ד של מהס
 משיכוכו מכות גדולות באזהו כעולם אחסי ע"י כ"ד
 ש"מ * ולא עוד אלא שמכריח פה אזהה בזהה שמקביט
 כב"ד העליון וכזו"ס"ק כהכ כשגזרין עונש על איש
 מכריזין כליו לפני הש"י כ"ה וז"ל וכב"ד העליון כלו
 ולפני הנשמות שאין להם מספר ולפני כל האפלאי ש"מ
 מכריזין ולתקוף דל פלגיו דמריד במחרי' מריד
 לפילא' מריד לתחא. מריד באורייתא: מריד דפיקודיו
 המו עובדיו חמו מליי סב ליה דלא אכרי' ב'אופן
 שקשה עליו הצוטה והכלמה יהיה יותר מכל משפטי
 ניהסם ח"ו"ש ונקלס' אחך לעינד' בלבד ולא לפיני הכ"ד
 ש"מ כי איי לה לאזהה בזהה כי איי בעולם העליון
 מראים לו מה שפגם בהסתיו מה שקילקל בעוטהו
 המרים וביש ונכזה ומשחמהו כזומרו אוי לו על שגרי
 כי לא ידעתי שכל כדעה זאת פשיטי ולא השך משחור
 מאלרו כו' ואין לשער אותם הרפות וצטות שיש לו שם
 בעולם אחסי' עוד טסק לוח צער גדול בוצה בשפר
 קול יעקב (עיין גם' זקוקין דנורא בשם מדרש חתילים
 אריב"ל אין הקב"ה מקלל את כדעשים אלא בעוטהו כו'
 במורך * ועיין גם' שבט מוסר טרק כ"ו) שמדרש סביב
 רשעים יסתבגון סביב ללדיקים רשעים יסתלבו לרבות
 בסובה הלדיקים ולבס' יולל מהם שצרותם אלב
 ופי' הוא ז"ל כי ארו"ל זכה טפל הלקי והלק הצירו
 צב"ע ומלשון לרשעים איך הלדיקים יורשים גם הלוקס'
 ולא די צערם ועשיית קשים ומרים שיש להם. אלא עוד
 שמו' אין אותם משבול חסות ומליצין אותם ומראים
 להם מי שישב על כסאם צב"ע בחטגו גלגל ועשים
 ונכהו וזכהו כסכניה ועושבים. צברו. של. גלגל
 נגחם גדול וזכה יכאב לבם מאלו: רחמנא ליגין מלכא
 לב ושבחות לב כו' וזכה נככל להם הצער. ג' פני
 כשחובה את עמיד אוכל וסוסה. מעדנים ונחא' אין לו

יחנך דהטרא ישתחב דיוצר אשר נחר בנו מכל
 עם ורומתו מכל
 לשון וקדשיו במורחו הקדושה לעבדה ולשמרה כרמ"ח
 מ"ש. ופס"ה ל"ח ועי"ז זכה האדם לחיים הנלחמים
 בעולם הנלחי וכולו טוב * וזה עיקר המכוון בסכלים
 בכריאות מין האנושי אשר זכה האדם בהו ובבא ויוכל
 לקבל שפעם חסדיו ויהיה כלי מחזיק ברכתו ית' אמנם
 לא כל אדם זוכה להשיג ולידע ולהחזיק בזה כל ימי
 חלודו * ורובו בני אדם כבזאם לשו"ה אינם זוכרים כלל
 ואינם שמים מעל לבם על מה ולמה בוא לשלם זה עונם
 לכרמו שמים עליו לזיתו איש איש אחר שרירות לבו זה
 בזאון זה זה חזק בזאון אחר האה וכו' והמליץ אזה
 ראה זו רעה הולך לא זורה ולא חושבס בהתעלם
 השוקק משליל להכניס בלי הועיל כו' * כל אשר יאמרו
 חנרת אחוסי חקוטי ינתן להם וכל אשר יתאוו הם
 יקחו חלקם * וככלו יתקו צירכהיים חרדס יחידה
 היא והיא מתחנכה אס יבקשו בטומת מפיה הסכל
 האלם טמחה הזה פועל חסם סימק נזיר ערשים בו
 המכר כבורה או הסוב שזיטו בני ממיי ופס"ה האכל *
 אדמתי עמם האדם וכשמהי חסם * אם להשגה סכליה
 רחוק כנראטי ואני האהנה להי מהסעל סומן יד
 גלגל להשיב אל שולתי דבר * מהסמלני ש"בה עונה
 ופטם חיים שזוספיו לי * מה יוכף וזה יתן * אם לעשות
 מלאכהי בלהחיה הנה ואני רפה ידיים ננוע כסיוול מוכה
 הצפלה מה ייסיב ומה יירע שבני הבית מטעם או
 הרבה עכ"ל הנטיס דדיוג * והאלס מוליא ימי חלודו
 כהבלי כגלים * ונס כמה הלמידי הכמים ששופקים
 בהורה ה' והונים בה יומם ויללה אינם שמים לב על
 פיקר עבדות הבורא כמ"ש בשפר הכחמד מסילה
 יבר סי' ש' מהס ששיטו רוב ההנהגים בלפוליה הנטס
 מהס כמדדשים מהס כפסקי דינים איך מועטים יהיו
 מן המין כזה אשר יקבעו טיון ולימוד על ענייני שלימות
 העבודה על היראה והאבה ועל הדביקות ולא ישאר
 לימוד הדברים אלה וקריאה ספרי מוסר כ"א אל אוהם
 שאין סכלם כל כך דק וקרוב ליהוה נס' עד שפטי
 מנהג עולם כשהאל אחד מההסד לא אוכל למנוע
 מלחמד אותו לגם סכל כ"ל עי"ש * והגאון ביערות
 דבס כהב אל החמדו שזה עדיף מחבירו להיוטו יותר
 הדיף מחבירו או יותר בקו מחבירו זה אינו רק ח'
 עדיף מחבירו אם מתפלל יותר בטוטה ובדביקות
 מחבירו ע"ש וזכרה למאוד * ואינם זוכרים במאמר
 כקדוש המכביל מ"ש חז"ל לפי' תורה אין לו ח"ש דוד
 הש"ש זאת היתה לי כי פקודך נלתי כי העורר נקרא'
 זאת כעודק * ובאמת הזכירו כמ"ש בשטם הלימוד של
 נשטה כפי' ית' ח"ו ח"ש אודך ביושר לבב בלמדי
 כשכ"י יקדך היינו מהשכות ודביקות בלב כו' * אוי לנו

הקדמה לסידור תיקון שבת

כלום מלמד למאור • ומכ"ם כשרואה איש אתר מתעורר
 בממונו שגזל ממנו וכו' אין כלום אז נשבר לבו בקרבו
 לאין שיפור חו"ש ישיבה האה עבדי ירונו מסוב לב
 ואהם האפקו מלאב לב ומשבר רוח תייליו • ולחמו
 עניי הדעה מוכים בסגורים אין זוכרים את כל זאת
 ואמו מבנים ימינו היקרים צבליים כ' ירחם
 עלינו במהרה :

והנה על כל הקלוקלים ועגמים המניח כ' הרחמן
 יחברך ויתעלה סרופה למחלתיו וואו מזה
 השוכה ובשוכיו אליו מקבל השוכתיו כלישים וניחוחים
 כמ"ם פ"י נביאיו שבו בית ישראל וחיו החפץ אהפוך
 במות הרשע כי את צבובו מדרכיו ומה ואל יתייחס
 אדם לאתר הלא רבו פשעי ומה יושיל לי השוכה כי זה
 מענה הלא ורז"ל אין לך דבר שאין מושיל לו השוכה
 ורמזו ג"כ במ"ם כל מה שיאמר לך צב"ב עשה חן
 מלא וטין בספר קול יעקב ע"פ שמח בחור בו ענין
 נחמד בזה כעין שכתוב בס' מ"ל בסם העוללות אפרים
 ט' היו מושכי עון בחבלי שוא וכעבות העגלה חטאה
 היצר מקפין את העון כדילססיהו ואל"כ כשרואה לשוב
 מגדיל בעיניו מאור את ההפא כדילמונעו מתשוכה
 חו"ש בודיו את אשר הקלת החמרתו שלכאורה אין לו
 ביאור ולהכ"ל מוכן • וכמו בהרפוס הגופניות ימלא
 סמים מהם מועילים הרבה ומהם מועילים מעט כמו
 כן בהרפואה נפשיות ימלא פמי' תועילים וסם מצורים
 בדכני רז"ל צמדדשים ואגדות • והנה בערך חיקוי
 ההשוכה נמלא חיקון אחד על פמי טוטת רבים והיא
 עלתה על כולנה הלא היא שמירה שנה בכללותיה
 ופרטותיה וענין זה רם וועלה • ונכ"ל למאור כמו שיבא
 אי"ה צפנים בשם סה"ק באורך למאור (ועיין צפנים
 ענין יקר בשם ס' דכ"ה חכמה וגם מה בשם ס'
 הפלרת הקדוש וס' יסוד ההשוכה) וזהו כהב כנאון
 החפד בס' יוסף לקה חו"ל מי שדכנה רוחו לשוב
 בהשוכה צריכה אליו שמירה שנה בזה כי בהספיו
 נחלקה קדושה שבו זכאה הספ"א והקטיגורים
 שנבראו בהספ"א הם חונים סביב סביב לו • לבל השומר
 שנה כלינו מקיים החרה כולה ויבואו סגורים וידעו
 המלאכי חבלה ובהיות שהוא צבל השוכה נמשך עליו
 בשנה ריזון מהשכינה ודוחה הספ"א אשר בקרבו וממלא
 כי בשמירה שנה נשקט נפשו וגופו כו' ולרך לבין בזה
 לקיים מוחיו יח' והוא עיקר גדול לעושה השוכה והוא
 סגולה להסרח מיה"ר ולידבק אל הקדושה • עוד שם
 יענוב שנה לאטול לכבוד שנה דוקא וללבוש בגדי שנה
 לכבוד שנה דוקא ולקבוע לימוד כי לא יתן שנה אלא
 לעסוק בתורה וחס כה יעשה נמלים פונותיו וכללם
 פנס ברים ג"כ ע"ם והנגיד אמר אלן נתן לו את
 השם ולא קרבתו לפני כר סיני דייט ומה לו להגדיל
 ענין זה והוא ידוע לכל בעלי עינים כשמש בחי
 השמים אשר ע"כ בעזר השם היחיד הרחמן יתעלה
 ויסגולת הטירוי רעיוני וכרוב רחמי וחסדיו וחניניו

לאין חלית נפל במחשבתו לאסוף ולקבץ כל ענייני שנת
 המסחרים בדכני חו"ל בש"ם וזו"ק ומדרכים ועוד
 מספרי' הרבה ראשונים ואחרונים קדושים וסגורים
 כזכר הרקיע מזיירים הכל אל מקום אחד כדי שיהיה
 ענין גדול ונורא הכוא מענין שנת קודש מוכן ומזומן
 לפני כל א' וא' ומה גם לדני בני עמינו י"ץ אשר
 מתייחס קשה עליכם ובכל ימי השנע המה סרודים
 על המחיה ועל הכלכלה ואף את רוח כ' מוססה בהם
 וינכו בית ישראל אחרי כ' נבואות לא יתן לכם הכנה
 והזמן מופש לקחה פנאי להפס רוחם אלת בשנה קודש
 אשר ישיבו ממלאכה' ידרשו אחרי ספרים המאירים
 עינים • ולעומת זה אין די כל אדם משנה לקבוע ספרי
 גדולי חקרי לב ללקט מהם אורות למלאות נפשו הרוב
 והמלאכה • ובעזה"י צרפתי ולקסתי פמי אחתי דעת
 מספרים יקרים ועמיים אשר דכריכם כנפאת לופים
 ערבים על לב שומעיהם • ולרפתי עמהם בעזה"י ענייני
 השוכה ויראה יקרים למאור וזהו מפני שטרע מסה"ק
 שכל ערב שנת יכרהר אדם בהשוכה והמובא צפנים
 באורך ועוד ענינו ישוספו אהה כנה ואתה כהה ימלא
 כל ענייני ערב שנה ושנת הנלרכים לפני מסודר
 כש"ע בלשון קל וקלר ומן כראוי ה' להעתיק כל הלכות
 שנת דינים ההכרחיים לקוים הרבה מגדולי אחרונים
 כמו מספר פמ"ג והוס' שנת וכדומה כמו שעשינו ב"ה
 בהחלת הלכות שנה אך הוללות הדפוס עליהם הרבה
 חס אשר הכרימנו ג"כ לקרר ולהשמיס הקדמה כוללם
 קודם כל הפלות וברכות והפלות פומעדים וכו' כמו
 שג"ה הקדמתי והעסקתי קודם צרבת נס"י וקודם
 ברכת התורה גם לא מלאתי את אשר הכה עס לבני
 להעתיק ענייני חג בנה קודם פללות החג וכן ענייני
 פסח וכן ענייני ימים נוראים קודם הפלות י"ם מספרי
 פרד"ם הרבה גם דיני ש"ע ההכרחיים ושעמי ארמי
 מלוח הטוגים אז ממש ע"ה שעשיתי ב"ה בענייני שנה
 וזה היה דבר נמוך למאור אך אחת דיבר המליך מה
 שהרטון חושק אפיסת סיכולת עושק (רזוני בזה לעורר
 לב מי מישראל עס קדוש י"ץ שיחגדנ לעשות כזה
 לזכוס רבים בכל זה הנ"ל שכרו מרובה מאת הש"י) :
וְכַדְרֵי לסיים צענין הבאולה לעמיך ב"ה מ"ם חס
 הנ"ל בשפר אגודה אזור ע"ה מה נאח על
 ההרים רגלי מנשר משמים שלום מנשר סוב משמים
 ישועה אומר לזיון מלך אלטיך • והכללים רבו • גם
 השימיים סמוכים • והקדמות כ' דליו נכון לנשר
 לאדם בשורות טובות נפעם א' מפני שמרוב שמתחו
 ימס כ' חכמי הסנעיים כסבו שלום ששומה חמיד בלי
 שום צער ויוגן עמ"י כרוב גורם זה לקיטור ימים עמ"י
 הסבב חו"ם מה נאח שלא נפעם אחד יבטור הכל פן
 ח"י מתוך צער גדול של בגלות לשמחת הנאולה ימלא
 אלה לאחדים יבטור פנים אחר פנים דהיינו בראשונה
 משמים שלום אה"כ מנשר סוב ואה"כ יבא לנשר משמים
 ישועה אה"כ ימאר העיקר מלך אלטיך וכו' :

הקדמה לסידור תקון שבת

זו יאמר בכל יום בנאקד בשמחה :

אני סאמין באמונה שלימה שהבורא ב"ה ובי"ש יחיד ומיוחד מלך רחום וחנון המרחם את כל וסובל עליונים ותתונים במאמרו מלך ארך אפים ונדל חסד זמלא רחמים חסד וחנינה * מלך אשר אתה בראת השמים ושמי השמים וכל צבאם הארץ וכל אשר עליה וכל אשר תחתיה הימים וכל אשר בהם ואתה מחיה את כלם * מלך את אשר אתה רוצה ואתה עושה ואין בידך מוחה לומר לך מה אתה עושה * מלך מקור הרחמים החסדים החנינות הטובות הברכות המהירות והקדושות הכחות הנברות החכמות הדיעות הבינות הישועות והנחמות הכל בלי תכלית וכמו שאתה יחיד ומיוחד בלי סוף ותכלית אין לך ראשית ואין לך תכלית כמו כן המה מדותיך בלי'ת ביי ויכל למלא ולספר לך דומיה תהלה * מלך היה הוה ויהיה תקיף ובעל היכולת בעלמא דין ובעלמא דאתי * מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא מלך הי וקיים לנצח נצחים ואני סאמין ביחודך ובהשגחתך וסבלעדיך אין לנו מלך נואל ומושיע פודה ומציל ומפרנס ומרחם בכל עת אין לנו מלך אלא אתה המנהג עולמו בחסד ובריותיו ברחמים ולך לבדך יוצרי ובוראי יחיד ומיוחד אנחנו עובדים ומודים בו' וכו' :

ייראה אלס להרגיל עצמו לומר בכוונה האדרת והאמונה אהס הוא ב' אלוני בשמים כו' מלך ענין ממוסף ר"ס ושחרים יו"כ אמרו לאלסיס מעשה אלוניו כו' רוממו ה' סו' : פ"ט וק רבון כל העולמים המחבר בלייל שפת אחר אשת חיל וכיואל רכבה ענון שיר היחוד ומס גם שיר דוד הקדושים כמה מזמורי סהלים אשר הם שיר ושנה להקב"ה וכן מ"ש בסידורים אחר הספלה סהבך אלסי סאלסיס כו' ברוך עמך כו' בלוך * אך אמירה בפה לישו בעוקר רק כנוונה סלג ובשמחה וקדוה * זכס' עטס מגדים בסיס ר' משל ג"ע כ' רמו נחמד במשול' הסונס אמן אל ינזים קולו וומר סהמכר' בי עיקר סהמכר ספלות סירא סהמסה כנוונס סלג אך ססה אינו סלל זעיק בקול וומר סבך וססוירו בזה סאל יעקס ספלות בקול יומר מלפי ערך סכוונה רק סדיעור יח' לבי ערך סכוונה ונל יומר וזכרו למאוד וצפרס לעיני ב"ל כ"ז ספסווי סירר להפשה סעולס בקולו סלל ית' ויסעלה סוק כלויס ונל * ואס משנה ומסלל בגינה וסדוה ביטו לבין קוטס וסלנע לכס עס ה' אלוך סל אסרי לו * ולהסרוקך גודל ענין זס אעמיק ב"ס מפס מזעיר מזוה"ק ור"ל וספר ססידים :

לקוטים מספר ססידים

אלס סמחלוס לדבר סכלה וסוונ' סל יצרו ממני ירלה ס' ונל סירא ספרי סורעניונו סוכ"ב ונל סבגיל סכלה סוכ"ב וסוכ"ג * סלל ירל סן נל יכוס סמיס סלכסכ סבורה ית' וכוו סנגרל ירל ס' וסגדר סגולו וסמולל סוינס סמלכלוס כי סדיעס סמלכלוס סדיסלס ליד סרכורס רעים * סלל סיה לפני סמלל מדיס או מעבר או מפאר מעדיס אל ימוע סללכול סלל סלל סמוס ירלה ס' סלל סללולס סריס עד כדי סכנס סלוווס * וספרס : (ה) שורס סוכס * ספוקס שיס גדולס וכבוד ירחיק עמו ונל יכלול עמו עס סאר בני אדם סירר כרי סריס לפני רבו וסר קסירל רח סמיס או סירר סלל סירר אל יאמר לרבו או להציר סר סקסיו או סן סירל' סלל יאמר סן סקסיו סן סירל' סיר סלל יסס לכס * וסוד יסן לרבו או להציר סכבוד ונל לו ס' סין סס * וציר סיקדים סס סצירו סלמו סלל ובר סללון לע"ס יאמר (מין סבר סנו סרן ונל יאמר סרן ונל יאמר סרן ונל יאמר סרן * וכסיוסב ביסכס יודע קסירל וסירן סוכ אל יקסון סללמח עד סירלס סלל יסיונו על לל או יספה סל סו' וכסיוס סומס סל סציר סמבר דבר סר' וסל יודע סלל סל יקסון וסל יססס דכרי סצירו לומר יודעס סס ונל יאמר סרן ונל יאמר סרן יאמע דכרינו עסס סאר לל סמע עדין * וגס סס סכלס יס' סן סללסר דכרי סלמר גס סכוון יעסי * סך דבר כל סס סללסר יוכל לעפעס סכודו כדי לסגדיל סכוד ירלו ס' סרן גססוס סללמר סכוס עשיוו סמלס וסל ירלו ס' יכנד : (ו) אל יכנד סל סצירו סכס

(א) שורס ססידוס סירר ססלרס מוסן סל לנו סמלס ססידוס וקס ענו ספרי סככל מלעגיס עניו וסכיוסיס ארו סלומריס דכריס לעצרו לל יעוונ סל ססידוסו מני סליניס יוכנס סמחוס סקוונס מעס מעס יוס אחר יוס וקונן על יד ירכס ועל סליניס סלמר סחסיי ארס דכרי סמכריס רס על עותי סמוס וססל גודל סו' * ויהי סכנ' מעלס על לו ססי' לו וסוס גודל ודקס ססכנ' סלמר סמניס יורלס ס' ססור סכנס לו סללו וסספרס לנו וסוסו סכל דבר רע סיסיוסו סן סמיס להסיוק סירלס ס' ומוסנין לו לעסוס סוכס סלימס זעוס גורמס סמוס (ר"ל זכוס סירל גורמס זכוס סלמר לעסוס סכונס סלימס * כ"ר סמפרס סס) : (ב) כל דבר ססידוס נסכו סכל יוס דכריס סלרו קסס עניו ענו רכילות * דכריס עליס * על לדבר סקר * וסלל לרלוס סכסיס * וסלל לדבר דכריס סחסיס עברי סעולס * סלל לנכס סלייל ס על סכנ' יס יצ' * וק נל יסע סל * וסלל לסכרי * שיס סלסול סר' * וכל דכריס סללמל סמסנג סלרס סקמחוס סכיוס גודל וסספן לעוונ או קסס סריס עניו ססיס סו' : (ג) אין ססיד סלל סו סעובר על סחסיס סכנ' סלל לנכס סלייל ס' וסוד לעסוס סכס רס' זכסיס סמכריס ומכריס סחילנו ס' וסוד לעסוס סכס רס' וסלסיב לסס סלמל ומחול לסס סלל סלל וסרו סוכס עמכס רסס ספרי זס סקל ססיד ס' * וס סורס ססידוס סרן לעסוס צפריס סמריס סדין סכל דבר : (ד) ספרס סס סירלס סירר כל

לקוטים מספר הסידים

כמה שהבנין כגון שקוראין לו בשמו הוא קוראו רכי כי אין זה כבוד כי הוא מהנינים נהו ודומה לו לילאמה וללעג: (ו) א' שמרנה ואחר העמשים ונגלד שיכוין לבו לשמים * מוב מפת זיראה ה' מהמון רשעים כלומדים כל היסם ואינם מקיימים: (ח) על אותן יעשיבין בנייה ההפלה ומראים עמלה כשייסיים ואינם יבונים לעמוד עולוס כהבזר אומר ולא אותי קראת ועבך כי יעמס כי ישראל כל יומה לא לאי ונשידן לטאה לאי * כל פיוס עומד בשוק למי הסקיד או לנאמה אחר ואינו עוף ובשעת הסתלה אינו יכול לעמוד וכ"ה במדרש איכה: (ט) עשרים זלרכטה דכריה ועמדין את הסבוכה ואלו כן * רעלות * לטון ידע * נטל חמה * נטל המכסה רעה * המהגר לרשעים * כרגיל כשעודס שאינה מספקת לבעלה * המסכלל כעריה * החולק עם גביר * האומר אחסא ואשוב על עון זה * האומר אחסא וחסא * מכר * מכר את רכבוהו * מאלה את כרכים * וכלל עון זה כמובע את כרכים מלשכות מוס * מטס את הכירו מדרג מזה לדבר עבירה * המשתמש בענושו של עני * המקנל שחד שיהיה דין * הכולל אינדיס ואינו מכריז עליה עד שהיכניס לבעלים * הכולל נהו ואלו תרבות רעה ואינו מוחה בידו * האוכל אוד עיים ואלגמה * ספורט ענמו מן הלגור * פטונר על דכרי חמשים * המחכנד בקלוז של תירו * הכושד בכברים * הכולל הסוככות * המלגים על המזות * כל אלו עשרים וארבעה דברים שמכונים את המושב: (י) יס דברים מהר"ל רעים למחד ועושבה רוחם אין תוקף לשבד לפי שם דברים קלים בעיני רוב בני אדם ונדמה להם שאינם עון ונאמה הוא העל ועון קליו * כרגיל כשעודס שאינם מספקת לבעלים זכו חסא גדול וזה האוכל חושב בלבו מה תהאיה כלום אלנתי אלא כרשון * והמשתמש בענושו של עני כגון כולה לעני על קרדומו והמלוה זה נוקט עמם בו שלא כרשום העני ויאמר מה תהאיה אם בקעתי בו הלא אימ חסר * והמסכלל כעריה מעלה על לבבו מה פשעי ומה תהאיה בזה אם הסתכלתי בקרובתי ודי בעלמיה כ"ה * והמחכנד בקלון הכירו בו אומר בלבו שאינו חסא אחרי שאינו עבייט ולא בניע אל הכושט * וכילד הוא מושב שורך מעשיו מול התמות והכמות מול מעשיו כדי שיראה מכללו שהוא מוכנד והכירו כווי (פי' המפרש ר"ל שמעשיו מרדנין והכמות והכירו כווי שהכמות והכמות מעשיו כמ"ה כשרקי אנוה פ"ג): (יא) מי שהטא בדבר אחד ואחרים נהשדים דרין לומר איני כוא שבתאיה כדי שלא יתקול בעולם על ידו שהתדור ככשרים: (יב) כי עילך בדרגה כל היסם אלו בני אדם שהקלים אנוה פ"ג: (יג) ונכח על המטע על ימ"ש וזכרתי: (יד) יעיר אדם כאילו יעיר עולם מלא כו' אפילו יעיר כל שהוא על כל זער ועיר שהוא מעיר את הכירו וענב בירי שמים שהאמר על כל כל אלה יבוא אלמים בהשפס וגו' על כל נעלה * ואר"ל זה הכולל כויה כפני הכירו והמאס * ויס אומרים זה כרוקק * ולכן כל ידאי ה' הדיקים אשר אין קבד"ה מביא הקלה על ידם יסוד מכרים למחל מיד לבורג כינס או רוקק או עושה כל דבר מלאוס שלא יבא נכשל על ידם * ומשמש נחמיד אחד שבתם מכהם כל הדיקים שמה מואל כרי הלא יבא אחר ויראשו ויסיס מהאם ולא יתחל למשוח ויסיס כמשה נכשל * ואשרי סוכר כן: (יד) אר"ל אם טוב ואם רע זה הטון דרקה לעני כשרסיסיה ועידין לית את כרין לפי שמיביט * וכן הטון להשא כבאר דרקה שהוא מביא עמנו לעני ידי חמד ונאמר וכייסם קיים מה' ומישראל * ועוד שהוא מכשיל כחשדים אותה שמה כעמשים על ידו ככל המושד ככשרים לוקה בגווא * גם נבאי דרקה לא יבאר את עמי במלכותו אר"ל כדבר מזהם שלא יתדרכו סקבל לאמר הוא מחלק יוסר לוח ממה שמחלק לאחרים ממש כשעוסק במלכותו ומכשיל המרה ויסיסם כקיים מה' ומישראל: (טז) אותם סוגנים או לוקחים דבר או מניישים אותם כדי שיעקבו בעל הדבר עובר בלאו * ודכר רז"ל לא תגוננו על מנה לקייס ועל מנה להקטער ואף אם עשה זער לככסה כהם כמו שמשום עליה משאוי יוסר מקדי כראוי ומנס אחסה ויהא אינה יכולה ללכת כה לדין על שיעיר

בעלי חיים וכן כמזכרים ואי החוליים להשיע נפקס הם הוסאים * גם דרשו רז"ל * כיום כוח אלה כל כוא כנגעון וזכרנו בעזרון * עידי הקב"ה להכרע עלמון פוסים מרובכמים על שכרו אותם הנגיפים * שקרין שפארן כ"ל: (טז) ארז"ל אין דקן כן שלך דקן ולא שלך דקן קריוטיו ומימותיו של אדם יביס דקן * ואף נפטע ראש של אדם ככואו כוסף של ראש כשאומר כן וכשאומר לאו הוא מענע רשאו ללדדים ואף האברים כולם יכיו אממים ואמר רב ענות אי יכני לים כל הלוי דעלמא לא משנה כדבורו: (יז) אסור לגנוב דעת כנריות אפי' דעתו של עובד כוכבים והואן שמחסיין את כו"ג נעת שאלה שלוםס וטו"ג סבור שומר לו עונה חוסאים כה כי אין לך גניחה דעת גדול מזה * וכן לא יסרכב אדם כחכירו שיאמר לו הכול וסא יודע בו שלא יאכל * ולא יכנה לו כפקדונות יודע בו שאינו מקבל וכן לא יפתח חנית כלריות להסעה זה גונב דעתו ואומר כי לכוודו כוא פוסתו אלא יאמר לו די כל לא כשיבילך איני עושה זה * וכן כיווא כרכס * אפי' מלה ה' של פסיו וגניחה דעת אסור אלא שפס אחת וזוח ככון וכל סבור מכל עול וכל הדברים של אדם יכיו אממיה: (יח) ואי כחלוחס לבושי שק ס' כשא' כעמר הייבדים כולם להנטער בעליות מיאר כנרחו ונהפסלל עליו ונאמר הלילס לו מחסווא לכי מהדול להסכלל נעדרס כו': (יט) איסור ריחה שאינם יכירס לעינים והעונס גדול מאד והעבירה קלה (נעניו אדם) והמורה כוא למעלה * היא כנוסח המנייה פני מבירו ככרים או מבייש ומלעזר כפני מי שמחבייש ומלעזר (פי' המפרש שמדבר על אדם כפני מי שמונטער ודואל על נבחה אותו אדם כו' עי"ש): (כ) ארז"ל גדולה ככנסת אורחים יוסר מקבלת פני כשיכניה ואין ידו חייב להאכילם כרס להאכילם וי' אלא כפי כשיכולת אדם ויתן להם כשמהה כי טוב ארוחה יקו ושמחה עיסי משור אנוס ופסיה וועטות ולעת האוכל ידבר עמו אדוני האכול בשמחה ובחס כלב טוב כי כואר יודע שברצון וחסא חסיה סיפיי עון לך כשר וגחיי כשמה שפאן לי מה אקן לך * ונבואך בענו לבחו יתן לו מעט לחם כו' וכשם שמתעס לככרים אורחים כן מתעס ללווסה * כל ורוא כמה גדול פס לעובדי דרכים עברי מיכס שעמס הספל והעמידו אלל המשק עד סהיו מתערבים עמי הספל ועפן כמערבס ואלר הקב"ה יכינו לו שפיה פחו מליה לפעורי דרכים: (כא) כשאדם כבאר לבדו יתשוב על דברים שאינם מכוונים שאינו כו' כפי בני אדם לא היה עושה מפני כנווסם גם עתה לא יעשו כן דרך כרעבים לעשות נחמך מעשיים: ואומרים מי ירשתי ומי יירשני: (כב) אל יבאר את אדם עשיר כפני עשיר אחר ולא את כופר כפני כופר אחר וכן כל איש שהוא מעניין * אם הוא ירא כמיס מוסר לספר ממנו כפני ירא שמים אחר מפני שהוא שמה בדבר שהוא ירא כמיס יוסר ואיני מהקיא בו אלא מוסף הכמה וזומר אשכס כעשיו: (כג) כשמך לך אל הכס עם אדם שלא תלמוד ממנו טובה כי אינו לו ואינו לעשו * ועוד שברגוס שיחדוך כדבר רע כי יאמר לא על הנס כן זה אלאו וכן יסלנו כל מעשיו כרעים * ובשחאל על האדם אשר הלכס לתכחד עמו שאל מי רשאו: (כד) ארז"ל המרהם על כנריות עם כשמים ירחמו עליו * אף אין אדם רחמן * מה בנינו לנין ככמהם שאינם מקפידו ומשמש נעמר כהרה * והכרי: (כה) אכור את כמחל וזגא את מה כך * פי' אכור לומר שזא את אומר דבר או לא תשכח את אקל לרשות זה או כמנוע כפני * ומיר' או אקל ללפני שמת יבאר לי חסא * וזגא לומר מה כך לספר חדושים ולגמוש דבני הכאי ככריות לעני ולא אכור יוד חסא: (כו) לא יאמר אדם להכירו יוסק ארס פלוני כתי' לבנו מפני שמכייים האחר וזה מתגלה והנס לנו: (כז) אף את כמסות עם חכם אל יסי לך ללער את אחר כי ממנו תלמוד וחסוף הכמה והכוחות כוח שדע עמה מה שלא דעת קודם לכן * אלא אם הלמה חוחו עם הקויה כזה: (כח) ארז"ל ספורס מדרכי לגור אע"פ שלא חקא אלא ננדל מעדת ישראל ואינו מעדת מנות מעלן ואינו נכנס בימים כגורסם ולא מעטנה כהעניוסם שלא מחמת לונס ומולי אלא חלק כדכר

לקטים מספר חסידים

בדרכיו כאלה מעמי הארץ וכו' ולא ידעו מהם. ובענין החיים
בארץ החיים. אלו שחטיין אינם על האור של ל' ש"ס. הם
יודין לבל שיהא ויאלים מהם לעולם ויגונו כלם וכס
אינם כלים כו' ע"ש בעמ' ר"ה: (כ"ב) אם הביא אדם את
עצמו לירי שגד יתחיל לבל החושדים אותו כי הוא גרם לעצמו:
(ל) קרוב אדם בפינים ורחוק מכליותם אלו בני אדם כמוליאים
העם ויזנו מה או דבר על הגריבס כבנות ויאמר מהקום
יתחיל לנו אינם בעולם היראה כי אינם יראי העם ולא שגס
אלהי ואיחיו עליכם שיכולו להטעיד את עמכם שלא להזיח
מפינים כדבר רעו וכמדותם בעיניכם שיהא מוהל להם
באומות כסוד יתחיל לנו לא יאבד ב' בלוח לבם כי הם יודעים
אותו ומתכוונים למרוד: (ל"א) אם נלחם את הנידן אל השמה
מוטע שהיה מנוח משהיה מלחא כי המלח את הנידן בעולם
היה מוסרים אותו ביד המנוח לעמיד לנח: (ל"ב) האור
לנחם שום אדם וכו' מהנייב ממך אם הרגעו. כגון אדם
רדף את הנידן לתת לו נדקת וכו' מהנייב אם יראנו שום
אדם. או אדם שמיני שום דבר לטוב למרוד או יביא שום
דבר מהקוץ. או אפי' מוטע בשום מלחמה או אפי' בניהו וכו'
מקמיים אם פרחו אל עמדות עם אלה בשחם עמו: (ל"ג) אל
יש אדם שנקום שאוכלים כמים לבם עומד (פ') במשגם אם
ידע שיש לבם בוכה אם ישב עם: (ל"ד) לעולם לא יביא אדם
כסוי טובים כי ממכרים לימים ממנו כו' וירמיכו ניקם על
כפיו טובים שלא להאריך איש לבם: (ל"ה) הרואה שלא ידע
בבכ"ו (והוא שון פוליו מאל כמ"ש בכשר בקים הקודם ע"ש
וזכרו) אז יעולם קודם שיבא לבכ"ו שרש שקורין להקריץ
ולא ידע כל כך ע"ש אל בניו הסעונים לא יעולם כשכמה:
(ל"ו) כאשר בלחם נכרת הכורס ושאר כריכות הוא גזל את
המנוח שומר מר"ג קולות לא חתמה אלה עם האור ששורים
ע"ש לך יאמר בקול רם. וכשקורין בכורס אותו המכרך על
סבורים חושב אם מדרך בלחם שלא יוכלו לעשות ברוך ב'
סמורין לעולם ועד כו' (וענין בהגהות שון נוהגין ז"ל שהרעיש
מאל ע"ו וסליג בחבורות גדולות ועלמות) (ל"ז) לא יבשר
אדם את בניו בבכ"ו כו' (ל"ח) בהנתיים מה בלחם ויבשר
מהלים חלק עם האדם שאינם נותנים בלחם ויבשר כו' ואלו
שאר מהמים הם בלחם ויבשר גזולים חכריבס המוניים שנותנים
ויבשר חלק הקב"ש עושה מהם כנגד מדה שבעים נותנים
כמונים ואלן של אינם מהמים בלחם נג"ע ואלוה שחין
מקיים דיבור וירשם חלק של טובים נהינים והרשעים שיש
דידם למחות ומחיים ביום מלמעות חקם: שלא יהם כרשעים
בשקר עם אדם שנותנים הרשעים ביושר גם הם יירשו גיהנם:
(ל"ט) אם יק' אדם לדבר עם המלמדים ביהם מלמדים פן
יבטלם בדבריו. וכן לכירי סועל של ישראל פן יבטלנו בדבריו.
ואל ישב אלל שבר חף כשאין הסכור עושה פגולה כי שמה
יביא על בוכה לומר אין לי פגאי שרדך ראי לחזור לטעולתי:
(מ) אל ירצה את בני אדם לומר כך וכן ראי לנקות לי כשחורס
או שיאמר את קריח סבורה זו נכר וכן דחייב שארית ישראל
לא יעשו עולה ולא ידברו כוז: (מ"א) אם יבא לביחו אורח
אל יבאל על דגברי מורה אלה ח"כ שדעם שדע להשיב או
סעאלו ביש לניק שגל יתעייב: (מ"ב) כמות דקדק לש"ש
קב"ה ורעם כירד אם נשקן לבם שום או שום כקף או כל דבר
שהוא בטלה לעמי והכל כנגד סומו כרי מעט לפני שקול כנגד
הרכב בעליו. וקב"ה ורעם נג"ע כמה חטאה ויכולם לקנות
במחשבת בללו ורעם נג"ע ואלמחים בכל שנה ומהכריסם
לחאר. וכן מייב ענינים ויבנה מהם לעוה"ב. (מ"ג) חוששים
כמה סיב יוכלו להכרית עם זה שיהן לעני ומכריסם פירות ופירי
פירות ע"ש זה הסבר שחין לו גזול וקלנס) וחייב רעו לבם
לדקדק: וכחייב על הארץ הוליא לחמה בני כן ב' חלשים ונתיב
דקדק. כל מי שחלק את הארץ כרי ביה הוא כחם שיהיה
ועי' בעמ' א"ב עני כוח וסוף פירות עמי י"ש לו זכות
בפרוסה ויבשר טוב מלמשיך כמה פרוסה. כמות פרוסה לעני
יחש (לראות פני כשיעור ויבנה להחיות מהמים: (מ"ד) ויבשר

עוד לבתכר עם עם הארץ שהוא וסין נמנוט במו"ס
מלכתחנר עם ס"ח שהוא ענין וקסין: (מ"ד) עשירי ח' ס"ח
מחלק משותף לעניים וזכר לו את עמי וקבוצים עשירי ח' חמור לו
החכם כל מה שחכם מתן לעניים ולגזלי כולדק לא נחשבת
לנדקס כי סוג שחתן לאחייך ולקחיך בעניים: (מ"ה) אשרי
משכיל אל דל אם טלם לעמי עמון ומלונו יודע שכלום איש
עוב שחם היס לו הים טורע ברתן רק בעמם אין לו. אם
יראנו כולך יק' כוח גדל אחר כדי שיה יסבור כלום בלבו
עמם הוא רוצה לשאל לו את החוב ועוד יתחיי' אפי"ם שלא
ישאל לו כו': (מ"ו) גדול המעשה יותר מן כיעושה דוקא אם
מעשה את בעעירים אלל אם מעשה את שרתי יכול להחריבם
כרי הוא כחילו גזולו: (מ"ז) האב שנתו נשואה ועסקת בלרבי
בעלה והאב לרין לה לא יורה לנחם לעשות לרבו בנות שעוסקת
בלרבי בעלה. ואם בעלל טוב יאמר לה לעבדה לרבי האב קודם
(מ"ח) מי שחמרו לו חמו עשר כך וכן רחם בני ולנסוף שאלו
אביו מי אמר לך לעשות זה לא יאמר אמי אמרם לי כן. אם
רוחם כעוים אביו. פן יכעוש אביו על חמו נמולא שהוא גורם
ומעלה עליו כחילו הוא עושה לב: (מ"ט) אם כן שכל ליד
קיות ואביו ישן למדום עמם את שחם את שחם. אבל אם ריות
לאביו וכשאל יקיעו יספיד אביו וכשיעורו מעטער יותר על שלא
הקילו. וככן יודע דעת ארץ ששחם כמקיעו כשכיל דבר זה.
מורה להקילו. וכן כשמקיעו ללבס לבכ"ו או לרבר מלוה:
(נ) מי שהלם חלום קש על חמור שהוא עמום סיה מהשנה
בעבור החלום זה כרי אם יסענה על חמורו כרי קיים וחסכת
לרעך כמון יכול לומר אדם כשם שאינו מקשר על חמורו
שמינה ואפי' כך לבי אבא אדם אחר שסבור לא לזוחם
אורח יוסר ממנו עני כחמור וחסכת לרעך כמון מי שדעשו
כדעתך. אבל אם מקשר בטל לרוע. מפני רגון חמורו
(נ"א) עמי חולה ועשיר חולה ורבים חולכים לעשיר לבכוד חלק
חכם אלל עמי אפילו על העשיר כוח פלמיר חכם. כיון
שרבים מלויים אללו עמי אין כולך אדם. אבל אם חלמיר
חכם לרין נדקס וכעמי לרין ג"כ כבוד הכורס עדיך ואם חלמיר
חכם הינו ירח שמים וכעמי עם הארץ וירח שמים. או ירח
שמים קודם. שאמר ראשית חממה ירח ב'. ואת ירחי ב'
יכנר. וכחייב אלל כקור חולים על עמי אשרי משכיל אל דל
כיום רעב וימטא ב' ב' יסעדה על פרש דוי ב' ויבמרכו
ויחייבו: (נ"ב) אדם שיכול לקחת חשם בלחמה לדיקים ולוקח
חשם בלחמה רכעים ע"ו ויבאו אורח לדין שגורם לעמם שניח
דומין לחייב האם: (נ"ג) אדם שחייב להארים חמון וזין לו
משלו לא יקום פסרים אלא יקן נדקס ונדות לבכ"ו. ולא יספיד
כוכריב וע"ו נחמר שנת גזל בעולם (ו"ו) כס' לגוהן חוב
ש"ש שלמם ע"ס סוג חש"ר לא הדור נדקס משחדור ולא חלמם
חייך שחייבה לאחריה: (נ"ד) לא ישכע אדם ח"ו כחיי בניו
ומכש"כ בלחיו ואחיו. ולא יאמר כך חובב לטוב"ו ולא ישכע
כלל אלה אם יאמינו לו וימינו ואם לאו לא יביא חושש. מי
שרגיל ליכעב ואין אדם מוקיע לירי שבעים סבור לרבר עמו
משש ש"ע. דבורו עמו יבוא לירי שנוסע: (נ"ה) דע שאע"פ
שהר"ל מוהר נשמות מפי דרבי שום. אם יבא נכחי או יספיד
ויאמר לאדם חלונות יי מעטם זרינו מוהר לו כדן ב' ירח פן
לא יסער לו. אזי איש רש"י. למד אין לי (אלל באוהן) אחר
שאינו שקר. כי מה שחמרו מורה לנשות בדברו. שלום וס'
בשכנר עני: (נ"ו) לא יזיח אדם דבר מפי אפי"ו יודע שחלק
הטורח דברו או וכו' אחר ויקם לך. וזכור: (נ"ז) אם שאלך
אדם בדרך וטיס סימן לדרך וצפנ בלחם עומן משא לך על
לכפסיע מן הדרך עד שיעבור כעומן משא. זמשי' אם הספון
משא הוא סינר כוכריבס כחייב ומלא פן ע"ש' בעשירי חלשים
ואדם מוטע לאדם שיבא נדחם מפי חמורו. ולא ידחם חמורו
מפניו: (נ"ח) מי המהלל וענש י"ב מהשלל ואינו נחם בעמם
לפי שער חמורו ועלונותו של חמורו איש מכלל על לנו שלא
מהלל עבדו לם יחשק שלא יביא עמם כר כחיי וסוף לך רחמים
ורחמך כל כמרהם ירחם ואם לאו מה בין זה לבכמה שאינם
חושש

לקוטים מספר חסידים

חוקק עמו שהם כוח הולש בעשרו או מקרע כחות עמו או משבר כלי בחמה פסוק מדיני אדם ודינו מסור לשמים : (ע) שבע עשרה וקבל מספר בחיים שהרכב ראיתי בליוו בחלים וז"כ לא עשו מזהים וז"ש למען החכם בחתייתך * בחינתו ימי אדם נחמת עון הוא כגון לשמת ספריות ממנה שגבראו לכניו ולאשה בו * ע"ש : (עא) טוב לרוחת ירק בשנת ולאכסה שם עם אשהו וז"כ עבור אבות ושגלה בו גלגל יאמר אדם אקרב מעדני שבת יודע שיהקטע עם אשהו או ארבו ואמו בו * אדם בשנת וואחד ביו"ט : (עב) פעמים הולאח טובה לעני יותר מן המהנה כגון ראונין ביקש משמטון לכוונת לו נתן לו ואל' נחמה אני ונתן לך זה * הנה מבין ואילך נוש ונכלס ראונין עוד משאלו ממנו דבר ללחוח לו וז"ש אשרי מבטל אל דל * יש זדקה כהני לפני הקב"ה זדקה מעולה כגון עני שיש לו הפן למכור או למכור ספר שאין חסידים לקרות בו והוא קוניה מידו * וכן עמי שזוה לבשכיר עמו ואחרים אינם רוזיה לשכרו אין זדקה למעלה ממנו : (עג) אם ישאל לך אדם ועתה כהני יש בידי משנת אחת לבסור לכוונת ע"ה או אחת לעניים עונים שאין להם מלבושים אמור לו הלא יש לי אמר כי תראה ערוב וכסיהו : (עד) ארז"ל בין זדק יביי לך כן שלך ולאן שלך יביי זדק ואף רמיהם שלך יהיו זדק ואף נעווע שלך גרמס יביי אחת כשאתם רוזע לומר כן וזכר ראונין וכסיהו לומר לאו מנעווע ראשו ללדנין (יביי ככל בחמה) ואף כהנרים כולם יהיו אמתיים : (עה) אש"ס שאמרנו דר"ל אם חומרים לחדם למדת מסכת פלוניא יכול לומר לא למדיא אש"ס"כ אם איש אחת כוח אצתי שקר לא יתכן לומר מן לאו כן ומתן לאו אלא ישהוק או שילגום דבריים אחרים כי וכל דבר באיזם יודע ולא רזה לכודיע יאמר יודע אני אלא שאיני רוזע לכודיע אהבס : (עו) אם תראה נח אדם בסם מהלחשים ואחס חתן לדעת מה מתלחשים אל התכל לבס פן תפשא אחסם שקניסם שאילו יביי חסידים שחדם כיוו מנודים לך ופחה שאין חסידים שחדם יגידו לך שקר : (עז) אם כשכיר אחר נפשות מלאכהו או לנמד אח נמו או שאר דברים לא יפריחם יוחר מדאי או ממה שבהם עמו * ואין לכתום עם אדם יותר על מה שכול לשעווע כגון אם תהיה יודע שאינו יכול ליקר יותר עקר וקר מיל אל תאמר לו ע"מ שתלך יותר אצ"ס טוב מהנהו חסרו לו להטריחו יותר מאשר יכול לכבול * קן ככל ששכירות : (עה) אמרו רבותינו ז"ל כל אדם יביי כשניין דליטטים לשמור ממנו ומ"ש רבותינו ז"ל הכווד בשכרים לוקה ביינו שהחדו כפס אכל לשמור ממנו ישמור ע"ש : (עט) אם יאמר אדם לך אני יודע דבר ספר תן לו המונק או השבע לי שלא תגלבו אל תפשא ואל תסי לטוע אמר יודעים ובהיים :

חושפת בשר הברכה ועליו נאמר ומוחר אדם מן כנכמה אין (וקמה מליו מחד כמי"ם בינוי מכשול זה אין אחד משניה כלל על זער הכרח אין חרש ואין מנקם ע"כ יזכר אדם מאד מה זה' יהיה בעצמו) : (נב) יש דברים שאין כלב סבור שיש שון דבר ונחמת עון הוא כגון לשמת ספריות ממנה שגבראו כיו ע"ש * כשי"כ כרח זכך לנכמה נמקום שלא יגיעו קניינים כיו לגרם זכונים כוננו הכי אם יתהוק אדם זכך כנמה כוח סבור לא עשייה זער כעלי חיים והכי גורם זער לנכמה שלא יכולה לתקן עוד למסור מן הכוננים ע"ש בלורק : (נ) נמדדש אם ראיית אדם שמדבר סונות מחנידו אף מלאכי שבת מלמדים עליו זכות לפני הקב"ה * והם ראיית אדם שמדבר רעה על חנידו אף מלאכי השבת מדברים רעה עליו לפני הקב"ה * וכלה אכזר לנכמה זכרו ואף שפחה ולא אה בנו כי (ואל יביישק על חם * והם עשה ראונין לא יאמר לו לא עשית עונם שהאמר כיו האומרים לרע טוב ולטוב רע לטי שכוף כשיי טובה ואין מדה רעה כמו כפוי טובה ואטילו כנגד גורם זער לחנידו כוח נעשם ואף אם ישנה זער על חם לנכמה כגון שמשים עלים משאיו יוחר מאבר יכולה לשאת ומכה אותה וחינה יכולה ללכת עתיד ליתן את כדון שברי זער כעלי חיים כוח דלורייחא : (נס) מן כדון אין ללדות כענדים ונכמות כשאנין טושעים ואין להטריחם על חם אלא כע"ם וכעיו"ט כיו לכום מעבוד יום לניו * ארז"ל סימן זה יהי' מסור נידך כל זמן שהחם מתחם ירחמו עליך : (נד) יודע זדיק נפש כפחה אם הוא חולה שלא להטריחה וכן אם ככר כעט זמנה גלדה לא יקריחנה וכ"כ לשמחה * וכללה כשהכרמה נושמת כנחמים כחוקק שקרין שהרכין בל"ח ביודע שחולה דבר וחינה רוזע ללכת לין לנכות אחת שיהי וירש מהמקום וגם מאשר זוכך עליה ולא יהיה כפוי טובה כנגדם כיו וכ"ש לאשהו כיו * וישמשו אם הוא מסור כיד אחר אף יביי חתן שיעשו לו כן זכך * כן יעשה לאוהו אמכר כידו : (נה) אדם שיש לו עבר או שפחה וסניק לא ימכרם ליהם אכזר כי יביי אחת על חם כנחירות : (נו) יודע זדיק נפש כנכמות רשעים אבאים רחמים שמשם כהאכר עם כנכמות : (נז) מותק לה מדה גדולה מספוא לאכול ולמחר מרזעם על כרים וגננות * אמר הלא אני מותק לה מספוא לרוב ופעמים שאינה יכולה לרוב כרזוה מכה אחת כנחירות מנאל כרחמים שירחם עליה כנחירות להפסיק לאכריות : (נח) כלב באינו ונכך אם חתן לגרשו מניחו יגרהה כשכר קטן ולא יזרקו עליו מים רוחמים או לכמות נמקל גדול או לדוחקו גדלה : (נט) אדם שכוף מוכס שחן לא ייהוק עמו עם אחר אלא ייודיע לו שנה' ולפני עוד לא תתן מכשול * והכנה לרעך כעון : (ס) כשם שחייב אדם על נזק חנידו כן חייב על

הקדמה כוללת

הקדמה כוללת לכל הכרכים * מספר יד הקטנה דף ר"ץ * ע"ש בלורק ותוקן דבריו * מה שאנו אומרים בכל הכרכים כרוך אהה * לכאורה פירושו מהולל אהה * אבל נחמה אין הדבר כן כיו ע"ש ועיין בענין עקב כרמט עמ"ש ישמעאל בני ברנני כהרש"ל ונכחונם עם * ועיין בחיטך פרשה עקב וכרביט כחיי עם * ותוכן דבריהם * כי האורש והיסוד המפורסם הוא * אשר י"י יהבךך וישפלה רב הסד והסן למחד להביב לבריותיו וכל הפלו ורזנו להיוחס ראויים וזכאים לקבל הסוב והחמד ממנו * ורק לזאת סיחה ענין ככריאה כולה * נטול ועולם רב סובו וחמדו אשר אין לו קן וסכלית וסוף ע"כ היכה ככריאה למען יהיה מקום לחול השפעה רב סובו וחמדו חיה טוב עולם חסד יביי פירות כשכיל שיהיה מקום להקיים כי החסד והענוב כיו ע"ש * מעסה זחה ענין אמריו על איזה דבר מחבל או ככנהה כרוך אחס כיו * כלומר אהה כוח מקרר הכרכה ואהה ית' הנמלא קדמון אשר כמליח כנמלאים כולם והוא מקרר כל הכרכה ושפע וכל הכרכות כן משגשגות מעט והוא כממליח אחס ומשפיע מהן הפז רב לבריותיו כפי רענו הסוב * ואהה הוא המלא סוב וחמד לטן קן ותכלה וסוף כלל * ואהה הוא המליח לחם

הקדמה כוללת

מן הארץ • כלומר ולכך אהה מריק ושופע חמיד ברכה הסובב והחסד לזון הנמצאים כולם בו' וע"י דרך היקט לנו ברכה בכל הפלה • והכונה שאנחנו מהפללים לפניו יה' אגנו דשה בינה והשכל • ברוך אהה ס' חונו הדעס • ור"ל כי אהה הוא מקור הברכה ומקור שפע כל הסובות והפוך לסייב לבריות בכל מיני סובות שבעולם לכן אנהנו מכינים עצמנו לכך ומבקשים זה מתך • וכן בתפלת הש"ינו בו' • כי אם אנהנו לא נהיה מכינים עצמנו לבקש הכל ממנו ית' הרי לא יהיה לנו באפשרי לקבל סובות ושפע כי זאת בעצמה יהיה לנו למניעה ולמסך מגדיל • כי מגדו ית' אין שום מניעה רק אדרבא חפלו והשקוה חמיד להשפיע ולהסייב רק כל המניעות הם מגד המקבילים בו' • וכמו כן היקנו לנו ברכה על כל מצוה כי אף החורה והמצות אשר זוכ לנו הוא ית' לא למענו ולא לליבנו חלילה אלא הכל לזכרנו ובשכילנו כי עם החורה ומצות יתעלה גשמחנו במעלה העליונים ונקבל רב טוב ה"סין ויעש זיו העליון אשר עין לא ראהה • ולכך על כל מצוה ומצוה היקנו לנו ברכה כלומר כי אהה הוא מקור הברכה והחסד ולכך קדשנו במצותיו למען ישיפע עלינו יוהר טוב ויוהר נועם • ואי אפשר לקבל שפע מבלעדי המצות • ופורטים אנהנו בזכרוננו כל מצוה ומצוה כי בכל מצוה נקבל נועם והענוג אשר כי לרב טוב ית' אין קץ • וכמו כן היקנו ברכה על גבורותיו ונבלותיו אשר המה מתחדשים לפרקים לאחר ברוך אהה ה' שכהו וגבורתו וכו' וכיוצא • והכונה אשר הכל לחומלתנו לפי שהוא מקור הברכה והשפע בו' עיי"ש ולפי הכחה ענין זה א"כ הרי מיצת ברוך הוא שם הוהר כלומר הודאה אליו ית' כי הוא מקור הברכות כולם וכ"כ אבודרהס ז"ל וז"ל ברוך אינו לשון פצול אלא כמו רחום וחנון שהוא עצמו הוא מקור הברכות ואינו מקבלם מאחרים עכ"ל • ומעשה לפ"ז כן כונה הפסוקים כגון ואזכרה שמך בו' • אזכרה אה ה' בכל עה בו' וכן פסוקים רבים כיוצא • כגולם הכונה ע"ד ה"ל • ור"ל ארומך אלהי ואזכרה שמך ש"ייהם הברכה והשפע של הברואים כולם רק לך וזודה כי מתך החפצם הכל כי אהה לך ברוך הוא מקור הברכות והסובות עיי"ש עוד • שלם בשם הרשב"א ז"ל עמ"ש בשם' ברכות כל ברכה שאין בה הזכרת השם בו' • וז"ל למה נוסח הברכות כמדבר לנגלה ונסתר אמנם יש פעם נגלה ונגדול החועלת • והוא לפי שכבר ידעת ששני יסודות עצומות יש בעליהם נבנה הכל • האחד לדעת שהוא ית' מחייב המליאות וש"אין ספק בזה כלל • והשני שאין אמתתו ית' מושגת כי אם לעצמו ית' לבד • והוא במליאותו נגלה • ובאמת מהוה נסתר ונעלם מן הכל • וכדי לקבוע שני הפיות הללו בנפשותינו • ע"כ קבעו נוסח הברכות בנגלה ובנסתר • ברוך אהה • כמדבר עם מי שהוא נמצא מפורסם אלא עד שהוא מדבר פנים אל פנים • וכדי שלא תהשכח המחשבה שהוא ית' נמצא במליאות אשר הנמצאים • ושיש יחוס בין מליאותו למליאותה • קבעו לומר מיד אשר קדשנו במצותיו לקבוע בנפשותינו שאף על פי שהוא נמצא מפורסם • מהות מליאותו נסתר ונעלם שאי אפשר לדבר בו רק ע"ד נסתר • ברוך הוא • עכ"ל :

הקדמה לברכת התורה הקדושה

הבי' ז'ל כתב צפור א"ח סימן פ"ז ח"ל • ארז"ל מפני מה ח"ה אין מצוים ללאת מביהס ח"ה רבינא אמר מפני שאין מברכין בתורה החלה דא"ר יודה אמר רב מ"ד מי האיש החכם ויבין אם זאת בו' על מה אבדה הארץ • דבר זה בשלל להחמים בו' עד שפירשו הקב"ה בעצמו שנאמר ויאת' ה' על עזנס את סורתי אשר נסתי לפניכם ולא שמעו בקולי ולא הלכו בה • מאי ולא שמעו בקולי ולא הלכו בה אר"י א"ר לומר שאין מברכין בתורה החלה • ואינא לחמוה טובא למה יאל כזאת מלפניו ית' להעניסם בעונם גדול כ"כ על שלא ברכו בתורה החלה • שהוא לכאורה ענינה קלה לפי ערך השנוס כגדול אשר בא עליו • ונראה דטובא ית' וית' מעולם היה שכיסו עוסקים בתורה כדי שיהפגס גשמותו בעצמות ורוחניות קדושה מקור מוצא החורה • ולכן נתן קב"ה תורה אחת לט בחסדה שלא תהשכח מאתו כדי שהדבק גשמותו וגוטיס ברמ"ח איברים והס"ה גידין ברמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ם שבתורה • ואם הוא עוסקים בתורה על הכונה האלה היו כמה מרכבה והיכל לשכינה ית' והיתה השכינה ממש בקרבם כי היכל ה' הנה ונקרבה ממש היה השכינה קובעת דיתה והאלף כולה היתה מאירה מכבודו ובוה יהיה קישור למליא ש"מ עם מליא ש"מ והיה המשכן אחד • אבל עתה שעברו חוק שלא פסקו בתורה כי אם לזכר דברים הנשמיים להנאחם לידע הדינים לזכר משל ומתן גם להתגאות להראות חכמתם ולא נהבוט כלל להפעלם ולהתדבק בקדושה ורוחניות האורה ולהמשך השכינה לחמה בארץ כדי שיהפעל גשמתם למדריגה גדולה אחרי מותן הנה בזה עשו פירוד שנתחלקה השכינה מן הארץ ועלתה לה למעלה והארץ נשארה בגשמיותה בלי קדושה וזה היה גורם תורכנה ואבידות ח"ש מי שיש החכם בו' על מה אבדה הארץ • ויחמר ה' על עזנס את חורפי תורה אמה אשר נחתי להם בפתנה שלא יהיה למדין ושוכחין וגם פירשתי להם פעם כל הדברים ופירשתיים וזה אשר נסתי לפניכם כשנתן ערך עמ"ש ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם) וכוונתי שיהקשרו בעצם קדושה סורתי תורה אמת והשכינה סהא

הקדמה לברכת התורה

שורה בקרבם והמה עזבו את תורתו ולא הלכו בה פי' התלת ההליכה ברוחניות התורה ממדריגה למדריגה כדי שסחבדבב הנשמה בעצמותה קדושת התורה לא הלכו בה והיינו שלא הלכו בה לשמה בשעה שנאלץ לפתוח בעסק התורה ולבדוק לפניו יתברך ולהודות לו על נתינת התורה לעמו ישראל כדי שיהיו דניקים בקדושתו ובשכינתו יתברך וזהו המטון בצרכה אשר בהר בנו כו' וזוהו נעשו שנסחלקה השכינה מהסתמונים וזהו אברהם הארץ שנשאר חומרי מגלי קדושת השכינה כי השכינה נסחלקה וכל זה היה על ידי לימוד שלא לשמה - ורב אלפס ז"ל גרס בצרכה התורה ולומדי תורתך לשמה וכן ראוי להגיה בסדורים עכ"ל וכמה עימים דבריו :

בס' בינה לעתים פי' פירוש נחמד עמ"ס בקהלת כי את כל מעשה האלהים יביא במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע - יאמר כי כמה בני אדם סבורים שליוס הדיון הגדול והגורל לא יביאו את אדם למשפט שיהיו דין והשטן רק על עגות ופגעים ששעה כל ימי חייו אבל על תורה ומצוות בודאי לא יענשו אותו דרכי דיון עשה שלמד תורה ועסק במצוות לזה בא ההכס ע"ה ואומר לאדם אל הטעה בני בכך כי באתה גם על התורה ומצוה לריך ליתן דין והשטן והייט את למד תורה לשמה ולא להתנאות או לשם חיבה כוונה אחרת ואם נתן דקדק לש"ס וכו' כי אין אדם נמלט על פי הרוב מניאות והרהורים בשעה תורה ומצוה - רק החילוק ים בין העונש על המצוות לבין העונש על העבירות הוא על המעשה בפועל שמעשישים על שהילל שבת על שבת ונאף כו' שהרי המעשה גופיה הוא מכווער - אבל העונש על המצוות הוא רק על המחשבה שלא היה לש"ס אבל המעשה גופיה היה טוב שלמד והתפלל ונתן דקדק כו' וז"ש שפ"ה לא מיבעי על ענינים בשמיים שאריך עליהם להת דין והשטן אלא אפילו כי את כל מעשה האלהים ענייני אלהים ועיני רוחניות גם על אלו יביא במשפט וא"כ למד כן הלא עשה תורה ומצוותיה ולמה יענישוהו ע"ז - לז"א על כל נעלם אם טוב ואם רע פי' על המעשה בפועל שהוא בנגלה א"ל לתת דו"ח עליהם רק על המחשבה שהיא נעלם ונסתר לריך לתת דו"ח אם הייתה טוב לש"ס או ח"ו רע שלא לש"ס - וז"ש בס' נועם מגדים מה יחאזקו אדם חי גבר על השאיו שאתה דואג רק על עבירות ששפית אבל המצוות ששפית כל ימי חלדך אתה סבור שטובים הם נחשפה דרכיו ונחקרה היינו דרכי השם נחשפה אותם הם טובים הם לשם שמים - וז"ש ציוס בהוא אחפש את ירושלים בצרכו ר"ל אחפש ואבדוק את המצוות שלהם אם ישירים הם כהונן כי המצוה נקראים גרום כמ"ש כי נר מצוה :

ובס' יד הקמנה מ"ש שלמה ע"ה אשרי אדם מלא חכמה ואלים יפיק תבונה - ואינו מובן מ"ש מלא יפיק חכמה הענין כך דהנה יש שלומד התורה לשמה מהמת שראה בשכל הטוב אשר כל ענייני העולם הכל הכל אין בו ממש והתורה ומצוה הם ענייני' אמיתיי' וקיימי' לעולם וטובי' הם בעבור"ז ובעולם הגלוי ע"כ עוזב ופורק כל עניני זמן ואינו משגיח בשום דבר כי מה לו לבלות זמן ולהשגיח בעניני הגלוי ורק עוסק בדבר אמיתי יפה ונאה לעולמי עולמים היינו התורה ומצוה - והשכינה השנית שיש ב"א העוסקי' בתורה שלא לשמה - רק בדרך זה שאיש אחד בוחר לעצמו לעשות מו"מ של זמר ואיש אחד בוחר לעצמו לעסוק במו"מ של עשוע כו' כמו כן האיש הזה בחר לעצמו (לעסוק במו"מ) לעסוק בתורה כל ימיו' מה אלו כענין מו"מ כמו שאחד עוסק במו"מ ומייגע עצמו כדי להשיג הנאה ולאסוף הון כן מייגע בתורה להשיג הנאה ולכבוד עצמו הוא דורש או כדי להשיג שיהי' למדן ויהיה רב בקהילה ולפחות דיון וזולת זה כדי שיהיה חשוב בעיני העולם שיאמרו עליו כמה חריף ומפולפל הוא זה כדי להשיג הנאה מתוך על ידי זה ויהיה לו כדי פרנסתו ע"ה התורה הכלל שאינו מושג בה' ובתורה הקדושה כלל רק הכל להנאה עצמו :

והנה נחוי אם אחד מלא מליאה בשוק מרגליות או איזו זכאים מונחים בתול' מפני מה משליך החול ושפספס ולוקח לו הרכוב שמלא מפני שידע שחול והאשפס הוא הכל הכלים כלא נחשב והמרגליות הוא דבר סטון והשוב - וזה כונה שלמה ע"ה אשרי אדם מלא חכמה פי' אשרי שלומד התורה בצחינה מליאה דהיינו שלומד רק לש"ס מפני שדרש וחקר מה לעסוק בעבור"ז כל ימי חייו וראה את כל עניני' שכולם הנה רק ככל ורעות רוח ואין בהם שום דבר קיוס ואמת ונחתי ולא מלא מכולם רק עסק התורה אשר היא נכד היא דבר קיוס ואמתי א"כ למד התורה בצחינה שהיא חשובה אלו יוצר מכל עניני עוב"ז ע"כ היה מוצא אותה לעסוק בה - ולא היא שזה אלו כשאר עניני מו"מ דהיינו צחינה שלא לשמה כג"ל זה אינו רק היא אלו של דר המוצר והטוב מכל עסקי עוב"ז ונתן הוא :

הקדמות

הקדמת המחבר דרך החיים

אמרו רבנן בעמא דכל הנפטר מחבירו אל יספר אלא כתיב דבר הלכה שמתוך כך וזכרהו ו' ולכאורה משמע דהאי אל יספר אלא מתוך דבר הלכה הוא לתנינת טעם שמתוך כך וזכרהו ו' והוא בלתי מובן הכי יזכור אותו ההלכה אשר שמע בעת פרידתם שהוא נבהל ואין לדרכו יותר מאשר יאמר פרם ישים לדרך פעמיו ו' אמנם לדעתי יתכן שהך מתוך כך וזכרהו אינו נתינת טעם על כי מפני זה יאמר לו דבר הלכה בעת פרידתם ו' ואכן כוסב ע"ד הלכה ו' והרצון כי התנא הורה לנו בזה כי טוב לפני העובר בפקדים לנסיע לדרך לאשר ידוע מאמרם ו' כל הררכים בחוקת סנהגה ו' לואת הקדים להכין רפואה והצלה למסין ינצל סכל רע לא יפגעהו ו' והוא בהיותו אימר דבר הלכה מדויגם השכיחין תמיד כבדי שמתוך כך וזכרהו תמיד ו' וזה כוונת מאמרם ו' מתוך דבר הלכה שמתוך כך וזכרהו ו' והיינו שהדבר הלכה יהיה בדבר שיזכרהו בכל יום בימי הליכו והגללו לו זכות מתוך כך שחבירו יזכרהו על דבר הלכה אשר למד מפני ועל הסוב יזכר שמו בכל פעם ויברכהו ו' ונדע כי ברכת צדיק עושה רושם לטובת רעיון שלום יהיה לו וישמור צאתו ובואו ינצל סכל דבר רע לא תבואהו ו' והצלה והצלתה תסובכהו ו' וברכתו יסלמהו ו' ועתה אם כך אמרו ו' על הנפטר מחבירו בעודו בחיים חיותו להשמר גופו לכל יקרנו אסון בשום לדרך דרכו הרים פעמיו למסעות איך החי יתן אל לבו על אחת כמה וכמה יתפלל להכין ולהציא צוור והרופא לכל ינצל כשיבוא עת פקודתו לילך בדרך כל הארץ כי זה כל האדם איך יתבהל נפשו ותדאג ותתחלחל ו' ואל יתן דמיו על עד יכונן פרסא לנפש בהיותו הדרך סכוכי כנודע מאמר ריב"ז שהיה בוכה ואומר אלו לפני שלימי מוליכין אותי וכו' ולא עיר אלא שיש לפני בר' דרכים ו' הגה בעת כל מועד צאתו צריך רחמים גדולים לתת דין וחשבון כל לכרנו החסאים הרשומים בנפשו חס ושלום ו' כה טוב ומה יפה העצה היעוצה לנו כי יכל דבר הלכה לרבים וכן שלימים בדינים השכיחין תמיד בכל יום שמתוך כך המיד על הסוב יזכר שמי בבה"ט חק עולם יהיה לו כולם יאמרו ישרו חתו ופעלו אשר העלה ואשר הביא לפנינו להקל הדרך גם כי ירדם בקבר שפתיו ברור מללו ו' וסברתם יתעוררו עליו רחמים גדולים וינצל סכל דין העוסד לנגדו ותחת נפשו בגלל הדבר הזה נסח ושקם ושאנן ואין סחריד ו' ובהיות עתה עת כלחי ובאתי בימים בא מועד עת הכנת צידת לנפש התחשב עם קונו ונעלם מעין כל חי עת פקודתו ו' לא ידע אדם לאמתו ו' אלקים וולתו ו' מרת ימי חיותו ובחפשי באמתתו בראותו כי זכות ומעש אין השבתי אני עם לבי כעבר אל אדוניו במה ארצעה אם לא בתפלה וברכת חסידים ישרים אשר יסובבני ובזאת ירצני והנצל נפשי ו' ובחיבורי

הקדמת המחבר נהורא השלם

יתחדר דבורא ושיעמיס הקדושים אמר רבנו נחמדיס ישרים ו' אמר לא היכי יאזעס מבראל און הקהלס רחמינו נכמלו בשמוע בקולס הגדולים ריחמס רכות ושיני חננון וקיוו אלנתו לשמוע בליס ויהי בליס לשיעמיס הוינלס למדנר הליף יא עליפס ו' ונני ישראל כלנו לארס דרך סמנרס ו' ונסעו לנר סונו לקבל סס סהורס בקולס ונרקיס ועין כנד על סכרס וקבלו סס סהורס מולג בעירס ו' וסניחס לארין הקדוסי וסססורס ו' ונסג לנס ניש סכמורס ו' ונסיות על ממוס ניש מקדשו ו' סייח מניחוס קרנמחיס רשעמיס ו' וסיהס מכסרת עליוס ו' ועסס מרוב עליוס ו' חכנ ניש מקדשו ו' וגליו מאלנזו ו' ואין אלו יעולס לסעולס חוממיס ו' ואין עזרס מכסרת עליוס ו' והעלו לנו אכסר פחוס והעלו ודרכו פסוק נחורס עליוס כל עינס ו' ונענדו ככל לנכנס ליוס עזרס סניח כלנ כיו אומר א ספנס ו' וקנו לנו סיהס ספנס קרננ ו' וכמנחו ועולס ו'

וגודל מעלות ספנס סוכל נחמיר כזה נפקיס שלמי ספנס מנמלס כין ומחיק ומסכריו ו' ומסכר סיי ו' וכאז לא כל אז סוסי ונחזי אל בני גודל מעלת ותיקון ספנס דברים סעומדיס כרומו של עולס ונני אדם ו' ונמנסי כס עושס כמולג אנוסי מלומד ר"ל ו' וממכסי יחידותי על כוסיק מכסר סמוס ע' סמ"ד סכזס סס עונס גדול למין דיוכל להנקה מלין דמכח ו' ולא אדננ לנו ע"ס כמחי סכר ספלות עס כיוונס סכסיות מלוקס מספסיס קדוסיס כ"ס אבודרחה ו' עין עין דריס ו' ושאריו כתבי האריו"ל ו' תולעת יעקב ו' שושן סודות ו' מעין החכמה ו' היכל הקדוש ו' סדר היום ו' שלי"ה הקדוש ו' קצור שלי"ה ו' עבודת הקדוש ו' שם יעקב ו' מהר"ל ו' סמח משה ו' דרך משה ו' יסוד ועזרס העבודה שחיבר החסיד המקיבל עובד השם סוהר"ר אלכסנדר ו' זיסקינד סהוראדני ו' ססידור שעה"ש ו' ססידור ר' יעקב ו' ססידור ר' הערץ ו' ססידור עבודת בורא ו' קילוד דייט עש"ע סלמריס לכל ספנסו ועשיו בעז"ס סדר נעון סמוס ספנסו סוכ עומד כחלנז ו' ונלד סחיטון מספנסו הלנתי פירס מספיק כמנשך נפול בעז"ס ו' לא נדנך סמוס רק נדנך כוונת מלוקס מכסריס אלו ו' אלנשך קדוסיס ו' דרך ו' טן דעס ס' על סלסיס ו' מלדת חוד ו' ומסכרי מפרסיס ו' וקדחתי כסס כוונת סכסיות ו' וכן נכסוקי כודו סאלל כ"ס ונכסוקי יסי כודו סכס ספוקיס מנוקטיס ימלל סמעין סמנך נפלא בעז"ס ו' ונלד ססיומי מספנסו סלנתי סמנחו סיולחיס מר"ס וסוסי סיונז מכמונזוסיס והספלות ו' וקדרי כסס כוונת ישרוס ו' ונל על כוסת סכריו"ל סונכ אמרוסיס ו' כי ללו כל מוחל סובליסס ו' ואין קדכ"ס כז נסחורטי עמסס ו' רק אשכנכו כי ידע ו' כמנולר נפקיס שלמי ספנסו פרוק כ"א ו'

פשיטי למני אנשים סחוי ערך כמוני לקיים נכס נפקת ונכמס מקומוס יכיס מנולר כו חיה סהעומדס לספנס ו'

כל מוחל סובליסס ו' ואין קדכ"ס כז נסחורטי עמסס ו' רק אשכנכו כי ידע ו' כמנולר נפקיס שלמי ספנסו פרוק כ"א ו'

ואתה הקולא נזיס אל חתמה על סכסן וסלג כמס גאומיס אשר ענת לנסי ואשר כמס עודננ בחיים ו' אבר קטנכ ענכ ממחי מדוס נל עכ סס סחיורס כוס ו' על אז אודיע סס סכזס כזה סכנ כמקנל מכר"ר כירס כנקמס ו' ח"ל ו' אמר קטלס לכל זמן ועס לכל ספן ו' סכזוס שיש להרוס אמרוסיס לחזס ד"ס מנ שלג יכלו סכזוס סכזוס סכזוס ו' וקף כי קטנכ ענכ ממחי סכרוריס לפי סעדין לא כיוע כוונ ו' ע"כ ו' וסכרס סכזוס כזה סכזן לומר ו' עליו כלס אז דבר חרס כוא כי ידוע לכל סמעיניס כו סכל מס סכזכסי כו כוא עסרס וגליו כספריס סקדמוניס ו' ואיני אלא כמסחיק ספסריס לנכזו על ישר חרס ו' ועוד אלו יקטן נעטיק לשמוע סורס אפי' מפי קטן כסכרלל כולג לנגד עינימ מאלמ כמדנכ רכס ס' יד ו' ע"ס דבני חמסיס כדכנומת ו' וכ"ס כווק"ס ו' וזחקת ונפ' הרומס ו'

כל מוחל סובליסס ו' ואין קדכ"ס כז נסחורטי עמסס ו' רק אשכנכו כי ידע ו' כמנולר נפקיס שלמי ספנסו פרוק כ"א ו'

ודנה אחת דבני ס' אשר דבני ע"י ח"ל כהל לסיכר מסייעין אותו ו' כי סלל אנוי כוואס נחמיר כוס סמיוסר כוס סענוסד אכר כודו ירוס כוס נעוסיס כל כספריס כנמייס על עזרס א ספנס כיהס מונתה נקין זיוות ער כ"ס ו' ועסס כניס וכן שלימיס כככס וגס כלכס נפכס כבדרי (ספנס כוורל) לכמה מזיו אורס כככריס לנגדיל סיווסס ו' סכאדריס ו' ולכווליס כשלימוס לאורס ו'

כל מוחל סובליסס ו' ואין קדכ"ס כז נסחורטי עמסס ו' רק אשכנכו כי ידע ו' כמנולר נפקיס שלמי ספנסו פרוק כ"א ו'

ודנה אחת מלך המלח המלח ונדק כל אחי פי סמנרס הליכס מה ראיני על ככס ועס כיוע אלו לנקס כמלריס כעמיסיס סלכס סעומדיס כרומו עולס ו'

כל מוחל סובליסס ו' ואין קדכ"ס כז נסחורטי עמסס ו' רק אשכנכו כי ידע ו' כמנולר נפקיס שלמי ספנסו פרוק כ"א ו'

הקדמות

במחברותי אשר הכרתי בעזרת צווי וגואלי • לא ידעתי אם
 בנותני בהם להלכה ובם יראתי אם לא התערב בהם כחונתי
 בלתי רצויות הם ושלום ואחשבה לדעת זאת בהעלותי אל
 לבי אף כליותי השיאוני אלכה לשווד בשרה לעטוף בדיני
 הפלה הנחוצים לכל העולם • קפון וגדול שם הוא והם דברים
 העומדים ברובו של עולם • והמונים נבשלים בהרבה דינים
 הידיעה נעלמה מהם אין אתם יודע להפיש ולבקש הדבר
 להצטא כחוב לדעת אמתו על בודיו כמו בענין הורת
 התפלה והוא עומד באמצע הפלה בב"ה ולפעמים חוזר
 במקום שאין צריך לחזור או להדפך וגורם ברכות לבטלה
 ה"ז וכמה דינים מוכנים וצריכים אף להיודע לדרוש מעל
 ספר • אולם כשעומד בבית הנכנסת או להישיבים בכפרים
 שאי אפשר להם לייך לבקש איהו דין הנחנך כמו דין
 אוניווכיוצא אשר אין עמדו ספרים לבקש הדין על בודיו וכונן
 בשעות ספר תורה וכיוצא כמה וכמה דינים אשר הצנתי
 דבר דבור על אופניו רשמתי במקום מוצא וסדר ובקל יוכל
 למצוא כי את המלכת כתיבתי על סדר היום ודבר השבוע ולא
 חדשתי להצטא דינים מחודשים כי יראתי אך אספתי
 ולקטתי בסעם ובקוצר עינין מה"סן ומ"א ומ"ב וכדומה
 ובכולם רשמתי לדעת מפני מי יצא הדבר ועל מעט מועיר
 הברעתי לפי קוצר שלי והביאותים בקוצר וברוך לכולם
 יחד להיות הדבר השוה לכל נפש ובחוצים המה לכל יודעי
 דת ודין להבין ולהורות כאשר מלתי אמורה לבעלה כי נחנך
 בעת עמדו במקום שספרים אין אתו ואולי בכות ורבים
 השיב משן בואת יכופר עון יעקב וברכת צדיקים יתמכני •
 בימין צדקתו אושעה :

והנה אמת נכון כדבר • כי מיום עמדי על דעתי מדי יום
 כיום יחיית מתאבק בעטר רגלי כהפשים המחזורים
 ספרים על ענודה א הפלס וזיותי מסוצפף נגלם לל כחכמה
 כלל הכסף אכר כספתי מעטווי עד כיום סוס • ולא נשחתי ולא
 שקטתי ולא נחתי עד שסעליתו על ככתב מממה מפרשי התפס •
 בחינור קפן כממות וכר כליות • ונעת סתפסל שחתי
 אורו נגד פני :

והנה אמת ניתן לכתוב שחלתו מחשבותי לא כיס כ"א
 לעזרתי ולא לנולתי • ולא עלה על דעתי לנעלות על
 הדפוס את סתלתי • ובהלכתו חמון ככרלו בני גיני • אחי אלס
 כמנילס • עמ ואמרו מי יתן וזיה לתיס דפס סדר התפסל
 אלס להסר מעליתו כהקלס :

והנה אמת הפלתי לשאלו על אז את פי גדולי דרשים •
 ונעטנו לי לראש כהכפס על דבריו • וזיהס לי
 כסכתתס לעדות ולראיה סתיא ענת חוללס • ונדפס החינור
 סוז כנמה דפוסים וככל דפוס מהס עמיים וכלס אודו לעמלס
 ערוב חכיונות • ועד עפס כנס דפס מעט מועיר מחסיוותים
 כמלקוטים • ועשה סעירי כפס להדיס כשלימות כפי כסדר
 כלמור למעל וקלחתי כפס (הפלת נהורל כפס) ככל מיני
 שלימות • ועשה להסס יתן ארת הורלס ככס עימה כתישק
 ומלס כביאני רחמינ נחך משקן כהפילס רחסי רניס יסדו
 הנוריס יסס אף לא מילולו ידיסס כמנות לחמיס
 סעירדי לב וזיהס יכילס לביס על כלל נעת כהפלה לחמיס
 כגדוליס אשר נכדו כחנחויכיס כמו סדר כהריי ז"ל וזש"ס
 וממתה חידוס • וסודו כהקנול כ' העקן ושחתי סדוריס כ"א
 וסודו כהקנול כ' העקן ושחתי סדוריס כ"א

ליחיד כגולס וסלח כונד כגולס ועדת כפרוס • ועל דבר אז יס
 להודוס ולכלל לאל ית' על סקוס כתיח אסתי
 להקגור נו לעשות סדר כהפילס • נלשן קלל • ככוונת כפתיית כמעט על כל מלס • כי כספרים אשר למעלה כהריס •
 לא סוז עמיית ספלס מקודדים • רק אלס סס וללס סס סיו מסוויס • אף כחכיוני • אז כקקירס אחס סהס נסקריס •
 יקרחי סס כחינור (הפלה נהורל) כי סינת נהורל קלי על עטר סס' ככחוז ונהורל עמה סלל כמכוזל כספר שותן
 סודות ד' כ"א עולל א' וללס כונוני • כל כהפילוט כמכוזל כחולג'י • כקדמי • ועוד כד כ"ג מללי כלל זכס ונרס
 כדן סיפוק יתי סללנו מחסיכס נהורל • עוד כי סינת (נהורל) כמילוי כוס (קן סס • כי ריש אלף) עולס השמ"ס ומשכנל
 דדן עולס כחושן ח"ס כ"ס עס כ"ח מע"ס ככל עיקר סללנו סוז ליהרס • כי ח"ס עולס כמנין כ"ז וכר"ס מע"ס
 סינו (כח"כ ג"ח סה"ס) עולס (תקמ"ח) כ"ז עס הקמ"ס עולס (השמ"ח) והז סס אחרי כידוע כתי עוד א' עולס ככל
 (השמ"ט) • עוד עסס אחר כי שמי כקרגו כפי סכוכ • סגולתו כספריס כידוע :

ואתה הקולס עמיס אטס כעכרי • רחוי קך אחי להיות סינך סקוחות ואזיק קשות לכל מה כספחלר כחינור כלס
 כי ככל כחינור סוז לא סלכתי כגדולות להריך כדקדוקים וכקשיות כחלש עשו כהחגריס סקדמוני כנג"ע סלל
 נלס לסדר כהפלה כקשיות וחכוליס • כי מערב כמות כהספול • כי זמן חורס לחוד זמן סלס לחוד • רק סלכתי
 כדך קנה כניחור כסיכ • לא כדך סיכוס קך כדך כמות כפתיית • כלס כמודר לוכס • סימדה כשכלו סעומד
 למי כמלך ומדגר עמו סל"ס • ועכ"ל יחוק מילול כמה קוביות ודקדוקים סקשו כמפרשים • וכמעין סיכוי כשיעין נו
 מוכנס אחי כעמיס סימלל כ"א כמקושו יודר לדברי :

ועיקר מונחי כזה כחינור סוז • כחלס מקוון של סנחיס וכודלות על גדול מונחית ית' סיכשה חורס כעמיס ע"ל כיוצר
 מהס סונחית יתכרך • וע"ל כיוצר מורס מיעוט עככס • כנדי לעבור לב כלדס כיהמר כשכחי כהלהכחות וכשמה :

ובכל כשמות סהחיס והסלס על כפרת עמומינו כהספורתי את לב כלדס כהסמורות סמכל ומפרד ארוח לטוב
 כשחנה כלימס • וס סלל סללתי אחי שמי כחלש כיהס כדפוס כרלשן כהעלס • עמיני וימוקו עמי • להיות
 ככס לכל כמדיס • סלל כמתאק מדקיס כעמי"ס כעמלי את סיס"ס (נהורל) ולא יכא דמה לל ככרס
 כסך ככוי סלל יסנו גסול כסוס אופן • וכפרס לעני כהסכך כחרס • כיניעת כפר וכחינור מנחמ לחדימס רחוקות
 ונהוללות גדולות סס עינות וסלכס • וכעמתי כחחינו כ"י אשר ילחס כ' כלגס כסודורי לא יענרו על כגכול כעלל ככאניס
 ככסכמוסוס • והל"ס אשר עיכס כדון כללתי כמות אלכחיס ככמוז יסכדו ונעטרו יזכ דלחיס • ואכרך כ' אשר יעלני •
 וסוס עמדי על דעתי כעמיני סלסל כדדיכתי להדיס את (סדר סלסל נהורל כהלס) זכתי ונחמס את כריס סעירי •
 ואחי סלתי קך כ' משיחות מי ינין סקני • (אחי"ל) :

דכרך שפוא מרכבה לקדושה עכ"ל. וכוונת ק"מ כראשית ד"י ע"כ מפליג מאד ברוח רעה כבית הכנסת הכורה על הידים לכן ירא שמים יטול ידיו ג"ע אחר פעיית לרכיו כבית הכנסת קבוע, ככל פעם שנתן מים על יד ימינו (יאמר) היר הברדלה וכיד שמאל (יאמר) היר החוקה וכשמעשק שדיי יחד (יאמר ג"ע) יד הרמה כשמאל ידיו לרחוק פניו (יאמר) ידו (יאמר) גלילי זהב כו' כשרותן פניו (יאמר) ראשו בתם פו כו' כשרותן פניו (יאמר) עיניו כיונים כו' כשרותן למיו (יאמר) לחיו בערונת כו' כשרותן שפתותיו (יאמר) שפתותיו שושנים כו' . כשרותן פיו (יאמר) מעיו עשת שן סעולפת ספורים כשמנכך פיו (יאמר) ופניהם פני אדם ופני אריה אל היסין לראברעתן כשמים מעליו כרגלו (יאמר) שוקיו עמודי שש מוסדים על אדני פו. וכוונת ימלא חן כפניו כל רואיו. ודבריו ידו כלי כשמים ומוראו יחיה ומעט על כו' כבית :

ויל סד"י כאלדס טעור בליה ולכו אומר לו לקום חין לסתרגל בדבר אלא יקום כווינות ואזירות חיל קודם שיתבכר עליו יצרו כרע כעטות וחאטות לבקש ממנו שלא יקום ויחמכס עליו וכי ידע מה כי הוא וקן וכסיל ויודע לאוד בני אדם ולספיל אותו כשמוכות כל יקום. ולכן לרין כל בעל נפש ירא וחמד על דבר כי שלא ישגה לו אף וקס יכיס עליו לעורר מלך ככרות כגוף ועליותו ישים מגמת רזון ממה"ס כק"ס. וכמלמד איתו כדרך סוד ד' או ח' פעמים לא יכבד עליו ולא יחיה לעורר. אדרכא ככא לעטר כספיינו אותו :

ובקומו יאמר מיד

מורה אני לפניך מלך חי וקים שהחזרת בי נשמתו בחמלה רבה אמונתך :

וא"ל לזה נע"י עכ"ל :

אם ראה קרי וגיטור ממתו יטול ידיו ויאמר כשכרון לב רבש"ע עשיתי זה בלא כוונה רק בהרהורים רעים ובמשחבות רעות לכן יהר"ם ה' אלהי ואלהי אבותי מחוק ברחמך הרבים עון זה ותצילני סהרהורים רעים וכיוצא בהם לעולם ועד אבי"ר .

ובתב סד"ק יגיבס ידיו כשיבכך פענ"י עכ"ל. ויכוין לכמתיך שפע חיו"ד כספירות של מפנה ל"י אכזבות ידו שכני' ידו יש כ"ח פקוקים וכן שם הויס סכולל כל האלילות הוא כמלוואו יור הא ואו הא סם יוד אותיות וכמלוואו דמלוואו כ"ח אותיות. יוד וואו דלת הא חף וואו חף וואו הא חף. וכתב כשע"ס שלא יגיבס ידיו אלא כשעת סתרכס :

וה"ל סדס"י מלינו כוואר כאלדס מנביס ידיו למעלס ואינו לא זמן תפלה ולא כרכס כשען עומד לקטרב ורוח סטומאח שורכ על כ"ס ידו. לכן יוכר כוה. ואחר גמר כרכת פענ"י ישפיל ידיו ויבכך תיכף כרכת אכר יכר. אח"כ יאמר אלהי נשמה כו' כי ג' כרכות אלג דריטן לבטות על הסדר וא"ו :

(ואח"כ יאמר זה) :

אל אלהי הרוחות שלימ בעדינונים תן בי כח לעבודתך וליראתך ולתורתך שיקיים בי מקרא שכתוב בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. ואהיה כלי מוכן לקבל נפש ורוח ונשמה אשר נפתח בי כדי שאחזור למקור שחצבת נפשי ורוחי ונשמתי משם שלא אבלם בעולם הזה ולא אבוש לעולם הבא ולהיות מוכן ומוזמן מאותם הנוחלים לחיות בנועם ה' ולבקר בהיכלו כלו אומר כבוד אמן :

בתב כהולע"ס כסולך ארכס אמות כידים טמאות חייב מיחס לשמים לפי שמביא אל אלהים כדיו ופלו ככתוב אומר ישליו אוהלים כו' פיו כס מרגיו אל אותס המביאים אל אחר כידים כו' איתא ביוה"ק ע"כ כל ירא וחמד לדבר כי יוכר כוס שיזמין אלל מראשיתו שני כלים אחד מלא מים ואחד ריקן ויתן המלא כחור סריקון מכוסס ויקן ואס יחיס כריקון שטור ומאוס טוב ופס. וכשהוא רואה ישאל ידיו יקח כעלי של מים כמינו ואח"כ יתנו שפאלו ויטול תחלה ידו סימנית ואח"כ כשמאלית והוא פ"ס סוד וחוקר תחלה פד ג"ס כסירוגין דוקא והכורה ללאת ידו כל כדעות יטול תחלה ג"ס כסירוגין ואח"כ יכרה עליסם ג"ס כסדר כי לדעת כס"ק לרין ליעול ידיו כסדר דוקא וכתב סדס"י ככל כדכ"ס המריכ"ס נטיס לרין לקדים ליעול ידיו כל האפסר להסיר מעליו כת אותס ובהתרחק ממנה. ותיכף אחר הכטילה ילך לפנות סן לקטיס סן לגדולים כי גס זה הוא חיקון גדול כעולמות כעליונים כמבואר בכתבי הארז"ל :

ומי שיעיין בכתבי הארז"ל יראה שם כוונת יותר פנימית וקודם וכתב שיבכך שום כרכס יראה לנקות א"פ מכל סינון וכל מותר הנמלא ללאת כגופו אפילו מנחיו או משיו וירחוק פיו וזכינו ויבכך לקבל עליו פומ"ס כקדושה וכסודו ולדעת טע"ק שם נגדך לנקיבו תיכף כקומו ממעתו ואינו יכול לפנות תחלה ע"ס פעמינו. ויוכר מאד לא יגיבה ויך בעפות תחלה כ"ח פניית לרבו כגייר דוקא לקח פו כשכמת סויכב אחר פניית לרבו כגייר דוקא וסוכא כספריס שיחך שם כי א"ח כקומוט שלא ישאר מחכו וכתב התוה"י כבית הכנסת א"מיון שחיס פניו לדרוס לתת כולו למיון פליון ואחריו ללפון כי מלפון תפתח הארץ וכל יבכ כיון מורה למכרד וכטעם שלא להסריד : אלוהו של טולס וכס"כ שיש בו חמימות חין להקסיד ולא יקמת בימין מטעס ס"ל עכ"ל וכתב ס"ל"ס שא"ש כשמאל לא יקח כאלכב אמתני לפי שכו כורב לעופס דתשיליון של יד וסוכא כבוד קדושו פליונים וז"ל יקמת עלמו (שרת יוסף)

ולפי כתיבי הארז"ל יסדר האלס תיכף אחר ג"כ אלו סה"י כרכות כסותן כשכני כניס עד אחר כרכת כהורס כייט אחר כרכת כספריס כינע אחר כ"י א"ס ואח"כ כרכת כהורס וכתבו כספריס שלא יאמר אלהי כרכת סמותן לבשוי כינע עד אור כהוקר ואחר י"ח כרכות ס"ל יסורכר אלהי א"ס לנכד תיקון תלות כאלכר סס מסודרים כאלן לפניך :

וכדי לעסיד לכך אנוס כפרכי אל קימת מות. אכתוב סקדמה מנדול מעלתה כקוואר נמזך להקל על סקור"א. גודל מעלת קימת תלות מוכואר כוונ"ק כמקומות רכיס וכירא שמים יפיון כפ" נח. לך לך. ונדלות יחי. כגלות. תרומה. סקוד. תוריס. אחרי מות. קדושים. ובתקונים. וכו"ת. ולתכנת כסיקור אשת"ק מאמר קל :

תיקון הצות

עורגו כתנור נכמרו מפני ולעפות רעב: גשים בציון ענו בתלת פערי יהודה:
 שרים בידם נתלו פני זקנים לא נהדרו: בחורים מחזו נשאו ונערים בעץ בשלו:
 זקנים משער שבתו בחורים מנגינתם: שבת משוש לבנו נהפך לאכל מחולנו:
 נפלה עמרת ראשנו אוי נא לנו כי חמאנו: על זה הנה דנה לבנו על אלה השבו
 עינינו: על הר ציון ששמים שועלים הלכו בו: אמה יי לעולם תשב בסאה
 דרור ודור: למה לנצח תשכחנו תעזבנו לארץ ימים: השיבנו יי אלה ונשובה
 חדש ימינו בקדם: כי אם מאס מאסתנו: קצפת עלינו עד מאד: השיבו וכו'

הבט משמים וראה מזבול קדשה ותפארתה: איה קנאתה ונבורתה: המון
 משה ורחמיך אלי התאפקו: כי אמה אבינו: כי אברהם לא ידענו
 וישראל לא יפירנו: אמה יי אבינו גאלנו מעולם שמה: למה תתענו יי
 מדרכיה תקשית לבנו מיראתה: שוב למען עבדיה שבימי נחלתה: למצער
 ירשו עם קדשה: צרינו בוססו מקדשה: ועתה יי אבינו אמה: אנחנו החמר
 ואמה יוצרנו: ומעשה ידך בקנו: אל תקצוף יי עד מאד ואל לעד תזכור
 עון: הן הבט נא עפה בקנו: ערי קדשה היו מדבר ציון מדבר הנה וירושלים
 שוממה: בית קדשנו ותפארתנו: אשר הללוה אבותינו: הנה לשרפת אש
 וכל מחמדנו הנה לתרבה: העל אלה תחאפק יי תחשיה ותעננו עד מאד:
 המאס מאסת את יהודה: אם בציון נעלה נפשה: מדוע הביטנו ואין לנו
 מרפא קנה לשלום ואין טוב לעת מרפא והנה בעתה: ידענו יי רשענו עון
 אבותינו כי חמאנו לה: אל תנאץ למען שמה: אל תגבל בסא כבורה: וזכור
 אל תפיר ברידת אמתנו: פה אמר יי קול ברמה נשמע נהי בכי תכרורים:
 רחל מבכה על בגיה מאנה להנחם על בגיה כי איננו: יי מטרם ישאג וממעון
 קדשו יתן קולו: שאג ישאג על נדו: ויקרא אדני יהוה צבאות ביום ההוא
 לבכי ולמספר ולקרחה ולחטר שק: על אלה אני בוכיה עיני עיני ירדה פנים
 כי רחק ממני מנחם משיב נפשי היו בני שוממים כי גבר אויב: הן אראקם
 צעקו חצה מלאכי שלום מר יבביון:

ויאמר חסדך אלנו חמס קינות: קינת ה' חסדך כרם מוכר משה אלשיך זלכס
הקבצו ושמעו בני יעקב פלכם: קדשו לבבכם ואל בגדיכם:
 כי בפשעיכם שלחה אמכם ותנו כבוד
 ליהוה אלהיכם:
מי האיש החפץ חיים וחה אוכל
 ימנם לו: אוהב ימים לראות
 טוב ולבקר בהיכלו והאלהים יראה
 לו: לשבון באהלו מבדי לו: אשר
אנה הלה דודה מרקיע עמו
 לשחקים: אנכי חמאתי:
 והוא אסור בזקים: ועל זאת ספרו
 והילילו: באו ולינו בשקים: ברחובות
 ובשוקים:
שבינה מה אמרת קלני מראשי:
 הגדלה ונבורה ותתפארת
 עברו

תקון הצות

ארץ מאפליה :

ידענו יהוה רשענו ועון אבותינו •
 הננו אחאנו לה יהוה אלהינו •
 שוב למען עבדיה וסלחת לעוננו •
 תשוב תרחמנו ותכבדנו עונותינו •
ויאמר יהוה אלהי אתכם • כל
 ישעי וכר חפצי אשוב
 לרחמכם • שובו אלי ואשובה אליכם •
 אנכי אנכי הוא מנתחמכם :

אמרנו לבת ציון כה אמר אדונך •
 תחת היותך עזובה ובעלוקה
 בגוף • וכמשוש חתן על פלה ישיש
 עלוך אלהיך • והיית עמרת הפארת
 בגיד יהוה ועניף מלוכה בכף אלהיך :

קנה זו חכמה כחכם סגס מורי וכני אום האלקים מוים חיים הכין ויל מן אום זונה ושמו תמוס ככאשי סכמס :

קול ברמה נשמע ביללה • קול נהי מציון המהללה קול וכו' •

ה ייתי ככלה בתוך אפריון • וענן
 יומם על מבון תר ציון • הושלכתני
 לחוץ פעני ואביון • בגדי לקח צר
 ואני אומללה : קול וכו' •

כ הני וקני טבחיו אויבי • מחזיקים
 בגריתי זרע אהבי • בני הקרים
 ובחורי הלכו בשבי ועוללי
 בגולה : קול וכו' •

הן כל אלה אין חרש לנפשי •
 אמלאה התרבה ואל עמים ארים
 ראשי • ואויבי אמר לא תקרא
 עוד אישי • כי נפתי לפני בני
 עולה : קול וכו' •

א אב תרחמן תשוב לציון • עין
 פעין נראה בבנין אפריון • והפית
 הוה יהיה עליון • ואז גאולים יפצחו
 צהלה : הובת וכו' •

עברו ראשי • והנצח וההוד אין חרש
 לנפשי • ותנח משלום נפשי :

על זאת אספדה ואיללה • אסלדה
 בחילה • קולי בחולה • מעי מעי
 אוחילה • למענכם שלתי בגלה •
 ואני בתוך הגולה :

עונותיכם הטו אלה ותמאתיכם •
 הגליתי אתכם ליסרה
 אתכם • ויתעבר יהוה בי למענכם •
 וישלחני אלהים לפניכם :

בבית ישראל ראיתי ששוריה •
 אין איש שם על לב • שלמה
 אהיה פעומיה • כקיר נמוי וכגדר
 הדחיה • המדבר הייתי לישראל אם

ה שבתני ימים הייתי נברת • ביד יהוה
 עמרת תפארת • ועתה אני
 שתרוורת • טבעתי בבור ביון
 מצולה : קול וכו' •

י חידה רעה או הייתי • וכבוד
 עליון אני נקראתי • ועתה
 לתחתיות ירדתי ורודי ורעי לרום
 עלה : קול וכו' •

י חד יודעי בתולתי ורעותי • כבו
 עמי כי רבות אנהותי • אין נומה
 עוד אהלי ומקים ירעותי • פי
 דודי מני נסע ונגלה : קול וכו' •

מ כרום הושלכתני ברוב מגנה •
 שלח אש בעצמותי וירדנה •
 ויצאתי בגולה בדר באלמנה •
 הגלה יהודה הגלת שלומים
 בלה : קול וכו' •

תקון חצות

קנים, 11 סוכה מירושלים מוכ"כ כנגון שומרון קול תרן

עד כתי יהוה ביום זה לעמיתה •
 במר תגיל עדתה על בית
 תפלתה • אשר שרפו צרה • והרגו בני
 בריה • אלהים באו גוים בנתלתה •
עד כתי יהוה תשכח שאון קמיה •
 ושמכות היכלה ונפוצות לאמיה •
 הלחוצים עליה • ההרונים על שמיה •
 עד כתי עשנת בתבלת עקה • אשר
 יהגו לפניך • על הרבן ביתה • אלהים
 באו גוים בנתלתה •

עד כתי יהוה אשכבה בין שפתים •
 ובין תנור וכירים וכהו לי עינים •
 לוחטים לי ישאפו ערב ובקר
 וצהרים • עד כתי אשתומם על הרבן
 פעמים • עד כתי לא תרחם את
 ירושלים • עד כתי יהנה בצר
 שארית צאן מרעיתה • אלהים באו
 גוים בנתלתה •

עד כתי יהוה עובדי פוכבים יעלו •
 אשר אכל את יעקב ובכל עת
 יבוזו • אני אדרוש את שלומם והם
 ימרוטו ויגזו • בחרפה הכו להני
 ובשפתי שוא גלו • עד כתי יהוה
 רשעים יעלו • עד אן יצק בשבי
 (פלוני בן פלוני) אמחה • אלהים
 באו גוים בנתלתה •

קנים רכשית קנים 11 לים סוף של אדני
בהיכלך שמיר ושית • הנה זאת
 תורת הבית • בהיכל
א יכה נתרב האולם • ונהרס יסוד
 העולם • וחלו פוכבים והלם • ובא
 אשר לו הבית • בהיכל

ד ירת קודש אשר בנית • להנחיל
 לעם זו קנית • אוי כי האויבים
 צוית • יבואו ופנו את הבית • בהיכל
ג חשכו כל מאוריה • סוגרו כל
 שעריה • עד כי אכרו כל רואיה •
 כנגע נראה לי בבית • בהיכל
י שוב מחרון אפה וחמתה • וזכור
 דבר נבואתה • לבשר נא לעדתה •
 גדול יהיה כבוד הבית •
 לבשר נא לעדת כו

קנה חמישית
על היכלי אבכה יומם ולילה •
 ולתפארת ציון עיר המהללה •
בבוי תמיד על החרבן פעמים •
 ארץ צבי וירושלים • ועד עמה
 אשר הלכו בגולה • ולתפארת

בית תפארתו שם אויב לשמה •
 הושיבני בידי נביות ושמה • על
 זאת אבכה תמיד בקול יללה • ולתפארת

ספדי תורה פי חללה תפארתה •
 נפלה גורה מיום שחרב
 ביתה • על זאת אשא קנה על
 אהליכה ואהלה • ולתפארת

חזקי עמי מהר אבנה דבירכם נקם
 אלביש ואשיב את שבותכם •
 תוך היכלי אשכון כבתחלה • פי מציון
 תצא תורה ותהלה • פרכתיב פי מציון
 תצא תורה ודבר יהוה מירושלים •

עזרה נא ימינה רמה • ולזעומה
 קרא נוחמה • ויאמר לעם
 דלה וענומה • עניה סערה רווחמה •
עזרה נא השוף ורועה • ויגדה נא
 קן ישעה • ויאמר לשה
 נאלמה

תקון הצות

<p>נאלמה • עניה סוערה רוחמה : עזרה נא ימינה האל • ופרה ברחמיך ישראל • ויאמר לעם דל השואל • ובא לציון גואל : עזרה נא ימינה עליון • ובנה ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה :</p>	<p>ברחמיך את ציון • ויאמר לעם דל ואביון • כי נחם יהוה ציון • כדכתוב כי נחם יהוה ציון נחם כל חרבותיה וישם מדרבה פגדון וערבתה כגן יהוה שישון ויבנה</p>
--	--

אח"כ תתעורר לקום ותאמר אלנו הסאקוס :

התנערי מעפר קומי שבי ירושלים התפתחי מוסרי צנארה שכייה בת ציון :
 על חומותיה ירושלים הפקדתי שומרים כל היום וכל הלילה תמיד
 לא יחשו המזבירים את יהוה אל דמי לכם : ואל תתנו דמי לו עד יכונן ועד
 ישים את ירושלים תהלה בארץ : נשבע יהוה בימינו ובוזרוע עזו אם אתן את
 דגנך עוד כמאכל לאביה ואם ישתו בני נכר תירושה אשר יענת בו : כי
 מאספיו יאכלוהו והללו את יהוה ומקבציו ישתהו כחצרות קדשי :

המה אלהי אונך ושמע • פקח עיניך וראה שוממותינו • והעיר אשר נקרא
 שמך עליה • כי לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך כי
 על רחמיך הרבים : אדני שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה ועשה אל האחר
 למענה אלהי כי שמך נקרא על עירך ועל עמך :

אתה תקום תרחם ציון • פי עת לחננה פי בא מועד : פי רצו עבדיך את
 אבניך ואת עפרה יחוננו : בונה ירושלים יהוה נדחי ישראל יכנם :

עד כאן תקון רחל וזין אומרים אותה אלף בימים שאומרים התנו

זה תקון לאה ונחסימן כלא"ה

סיון נאה אומרים גם בימים שא"ל : התנון אפי' כשנת וי"ט וי"ח רק שא"ל (נמלל יעק) ולא (נמלל מומור לדוד כנול וכו') אלף שאר ספד אומרים • (וידוי חלטינו אשמנו וכו') ואלומרים (לדוד מומור נב' כאלו וכו') :

למנצח משכיל לבני קרח : כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג
 אליה אלהים : צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבא ואראה
 פני אלהים : היתה לי דמעותי לחם יומם ולילה באמר אלי כל היום איה
 אלהיך : אלהי אונך ואשפכה עלי נפשי כי אעבר בסק אדדם עד בית אלהים
 בקול רנה ותודה המון חונג : מה תשתוחחי נפשי ותהמי עלי הוחילי לאלהים
 כי עוד אודנו ישועות פניו : אלהי עלי נפשי תשתוחח על כן אונךך מארץ
 ירדן וחרמונים כהר מצער : תהום אל תהום קורא לקול צנוקה כל משברך
 ונליך עלי עברו : יומם יצנה יהוה חסדו ובלילה שירה עמי תפדה לאל חיי :
 אמרה לאל סלעי למה שבחתיני למה קדר אלק בלחץ אויב : ברצח בעצמותי
 חרפני צוררי באמדם אלי כל היום איה אלהיך : מה תשתוחחי נפשי ומה
 תהמי עלי הוחילי לאלהים כי עוד אודנו ישועות פני ואלהי :

שפמני אלהים וריבה ריבי כנוי לא חסיד מאיש מרמה ועולה תפלמני :

כי

תקון הצות

כי אתה אלהי מעזי למה ונחמני למה קדר אתה לך בלחץ אויב: שלח אורף ואמתך המה ינחוני יביאוני אל הר קדשך ואל משכנותיך: ואבואה אל מזבח אלהים אל אל שמחת גילי ואודך בכבוד אלהים אלהי: מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי הוחילי לאלהים כי עוד אודנו ישועות פני ואלהי:

אֲתִּיב אֲוֹרָתִים (למנצח מוזמור לדוד יעקב וכו') (למנצח בנגינות מוזמור שיר וכו')

כי **הללויה** אודה יהוה בכל לבב בסוד ישראלים ועדה: גדולים מעשי יהוה דרושים לכל חפציהם: הוד והדר פעלו וצדקתו עומדת לעד: זכר עשה לנפלאותיו תנון ורחום יהוה: סָרַף נַתַּן לִירֵאָיו יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: כִּי מַעֲשָׂיו הַגִּיד לַעֲמוֹ לְהַתְּ לָהֶם נִחְלַת גּוֹיִם: מַעֲשָׂיו יִדְּוּ אֶמֶת וּמִשְׁפָּט נִאֲמָנִים כֹּל פְּקוּדָיו: סְמוּכִים לַעֲד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִם בְּאֵמֶת וַיִּשָּׁר: פְּדוּת שְׁלַח לַעֲמוֹ צוּה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ: רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת יְהוָה שְׁכָל מִזֵּב לְכָל עֲשִׂיהֶם תְּהַלְתּוּ עוֹמְדַת לַעֲד:

ישעיה כד

נוע תנוע ארץ בשכור והתנוודה במלונה וכבד עליה פשעה ונפלה ולא תוסף קום: והיה ביום ההוא יפקד יהוה על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה:

למנצח מוזמור לדוד: בבא אליו נתן הנביא באשר בא אל בית שבע: חנני אלהים פתחה רב רחמיך מחה פשעי: הרב בפסני מעוני ומחטאתי טהרני: כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד: לה לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי למען תצדק בדברך תזכה בשפטך: הן בעזון חוללתי ובחטאי יחמני אמי: הן אמת חפצת במהות ובסתם חכמה תודיעני: תחטאני באזוב ואמחר תכבסני ומשלג ארבין: תשמיעני ששון ושמהה תגלגלה עצמות דפית: הסתר פניך מחטאי וכל עונותי מחה: לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חרש בקרבי: אל תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממני: השיבה לי ששון ישעה ורוח נדיבה תסמכני: אלמדה פשעים דרכיך וחטאים אלקי ישובו: הצילני מדמים אלהים אלהי תשועתי תרנן לשוני צדקתך: אדוני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך: כי לא תחפוץ זבח ואתנה עולה לא תרצה: זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה: היטיבה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלם: אז תחפוץ זבחי צדק עולה וכליל אז יעלו על מזבחה פרים: (שיר שמעלת נסוח ב' וכו') (בכרטי נסח)

עד אנה בכה בציון ומספד בירושלים: תרחם ציון ותבנה חומות ירושלים: אתה תקום תרחם ציון כי עת להננה כי בא מועד: כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחננו: בונה ירושלים יהוה נדחי ישראל יבגם:

אלהינו ואלהי אבותינו מלה רחמן רחם עלינו מוב ומטיב הדרש לנו: שובה אלינו בהמון רחמיך בגלל אבות שגשור רצונך בנה ביתך כבתחלה וכוונן

תקון חצות

וכונן מקדשה על מכוננו • והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו והשב כהנים לעבודתם ולוים ברוכנם לשרים ולזמרים והשב ישראל לנגינם • ושם נעלה ונראה ונשתחווה לפניך: יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שתעלנו בשמחה לארצנו ותטענו בגבולנו ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספים כהלכתם:

תמיד פ"א

בשלישה מקומות הכהנים שומרים בבית המקדש • בבית אבטינס ובבית הניצוץ ובבית המוקד • בית אבטינס ובית הניצוץ היו עליות והרובים שומרים שם • בית המוקד כפה ובית גדול היה מוקף רובדין של אבן וזקני בית אב היו יושנים שם ומפתחות העזרה בידם ופרחי כהונה איש כסתו בארץ לא היו יושנים בבגדי קודש אלא היו פושטין ומקפלין ומניחים אותם תחת ראשיהם ומתכסים בכסות עצמן • איבע קרי לאחד מהן יוצא והולך לו בכסבה ההולכת תחת הבירה • ונרות דולקות מבאן ומבאן עד שהוא מגיע לבית המבילה • ומדורה היתה שם ובית הכסא של כבוד וזה היה כבודו • מצאו נעול בידוע שיש שם אדם • פתוח בידוע שאין שם אדם • ירד ומבל עלה ונסתפג ונתחמם כנגד המדורה • בא וישב לו אצל אחיו הכהנים עד שהיו השערים נפתחים יוצא והולך לו: מי שהוא רוצה לתרום את המזבח משפים ומובל עד שלא יבא הממונה • וכי באיזו שעה הממונה בא לא כל העתים שוות פעמים שהוא בא מקריאת הנגבר או סמוך לו מלפניו או מלאחריו הממונה בא ודופק עליהם והם פותחין לו • אמר להם מי ששבל יבא ויפיים הפיסו וכה מי שזכה: נטל את המפתח ופתח את הפשפש ונכנס מבית המוקד לעזרה • ונכנסו הכהנים אחריו ושתי אבוקות של אור בידם ונחלקו לשתי כתות אלו מהלכין באבסדרה דקה המורח ואלו מהלכין באבסדרה דקה המערב • היו בודקין והולכין עד שהם מגיעין למקום עושי חבתין • הגיעו אלו ואלו אמרו שלום הכל שלום העמידו את עושי חבתין לעשות חבתין: מי שזכה לתרום את המזבח הוא יתרום והם אומרים לו הני זהיר שלא תגע בפלי עד שתקדש ידך ורגליך מן הכיור והרי המתה נתונה במקצוע בין הכבש למזבח במערבו של כבש: אין אדם נכנס עמו ולא יר בידו אלא מהלך לאור המערכה לא היו רואין אותו ולא שומעין את קולו עד שהיו שומעין קול העין שעשה בן קמין מוכני לכיור והם אומרים הגיע עת • קדש ידיו ורגליו מן הכיור נטל מתחת הכסף ועדה לראש המזבח ופנה את הנחלים הילך והילך • ורתה מן המאכלות הפנימיות וירד הגיע לרצפה הפה פניו לצפון הלק למזרחו של כבש כעשר אמות • צבר את הנחלים על גבי הרצפה רחוק מן הכבש שלשה טפחים מקום שנותנין שם מוראת העוף ודשון מזבח הפנימי והמזבח:

תקון שלש משמרות

כאשר ילמי כי ים ארמים שוכנין לטיוח נעור גליל הספה בלב ולמד כהקון של שלש משמרות אחר
הצות לילה * וכדי שיהיה מלוי לכל אחד ואחד הכננוהו פה :

כד נר נש שעת דהרף חכנוולא אחר סגנות ליליא ליקוס ויסול ידיו וינגד ברכת הכורס וישב על הכרין וילמוד ויחלוס
פל מוכן בית אלכא ועל דליתכדון בני עממיה שוכדי כוכים ומס קוב אס יתח מעט עפר על מלואו :

וחד ס' ויקרל דף קצ"ה ע"ב

דאתחון ישראל קמי קב"ה אתר דאקרי עזרה
ישראל בשעתא דנשמתין קמין תמן כדן
הדרה דמאריהון לאתתקנא בהוא אתר דאקרי
קודש הקדשים ותמן רשימין כל עובדיהון
ותכון דיליהון :

משיריא הנינא אתמנא בארבע שעתא אחרתין
ולא אמרי שירתא בר תרי שעתא
עד דאתפלגי ליליא ועאל קודשא ברין הוא
בגנתא דערן ואלין אינון אבילי ציון אנון דכבו
על חורבן בית מקדשא * ובשרהא דארבע
שעתא אמצעין פתחי ואמרי על נהרות כבל
שם ישבנו גם בכינו תרי אלין אנון דכבו על
נהרות כבל עקהון דישאל משמע דכתיב גם
בכינו * וינגלן דכבו תמן דכתיב הו אראלם
צעקו הוצה כהו הוצה דא כבל בגין דכולהו
אזופה עד כבל ותמן כבו עבהון * ועל דא
פתחי בהאי ומסימי זכור וי לכני אדום גוי
כדן אתער קודשא ברין הוא כדנגו ובעט
ברקיעין ואודעזעו תריסר אלפי עלמין ונעי
ובכי דכתיב וי מסרום ישאג ומצעון קדשו יתן
קולו שאוג ישאג על נהר ואדבר לון לישאל
ואחית תרין דמעין לנו וקא רבא כדן אתער
שלהובתא חד דבסטר צפון ובמש רוחא חד
דבסטר צפון בהאי שלהוביתא ואולא ושאט
בעלקא והוא שעתא אתפלגי ליליא
ושלהוביתא אולא ובמש בגרפוי דתרנגולא
וקארי * וקב"ה לית ליה גיחא עד דעאל לנגתא
דערן לאשתעשע בנשמתין דצדיקיא * וסימן
כי נכפרנו אני ועמי וגו' ויאמר המלה סי הוא
זה וגו' והמלה קם בחרתו אל גנת הביתו וגו' *
בשעתא דקב"ה עאל בגנתא דערן כדן כל
אינון אינגין דניתא וכל אינון נשמתין
דצדיקיא פתחי ואקרי שאו שערים ראשיכם
גוי סי זה מלה הכבוד וגו' שאו שערים
ראשיכם * ובשעתא דנשמתין דצדיקיא די
בארעא אהדרו לגופיהו כדן אתקיפו בהו כל
אינון מלאכין ואמרו הנה פרכו את יי כל עבר
יי ואוליפנא דהא :

רבי אלעזר ורבי יוסי הוו יתבי ליליא חד
וקא מתעסקן באורייתא עד לא אתפלג
ליליא * אדהכי קרא גברא בריוו ברכתא *
אמר ליה רבי אלעזר השתא הוא ומנא דקב"ה
אעל בגנתא דערן לאשתעשע עם צדיקיא אמר
ליה רבי יוסי אמאי משתעשע קב"ה * בכה רבי
אלעזר ואמר הא חנו עד השתא קב"ה אנדעו
הלת מאה ותשעין ורקיעין ובמש בהו ובכה על
הערבן בית מקדשא ואוריר תרין דמעין לנו
קא רבא ואדבר לבגודי מנו בכה * בגין דלתלת
סמרין אתפלגי ליליא בתריסר שעתא דהוו
דשימין ביה ואי אתוספין שעתא בליליא אינון
שעתא דמתוספאן דיקמא אינון ולא אתהשבו
בליליא בר תריסר דאינון דיקה * ואינון תריסר
אתפלגו לתלת סמרין והלת מסירין דמלאכין
קדישין אתפלגו באינון הלת סמרין :

משיריא קדמאה אתמנא בארבע שעתא
קסיתא דשירותא דליליא לשבחא
למארהון ומאי קאמרו לוי הארץ ומלואה וגו'
כי הוא על ימים יסדה וגו' מי יעלה בהר יי
וגו' נקי כפים ובר לבב וגו' * מאי מעכא דא
בגין דכד ליליא פריש נדפו על עלמא כדן
כל בגי עלמא טעמין טעמא דמותא ונמקי
גשמתיהו לסלקא לעילא ואינון מלאכין קיימין
וקא אמרי מי יעלה בהר יי תרו דא הו הבית *
מקום קדשי דא עזרת ישראל בגוונא דלעילא
תכי נמי לתמא בגין דככל רקיע ורקיע כמה
מבנין וכמה סוכין קיימין תמן * וכד נשמתו
נפשו בעאן לסלקא לעילא ואי לא זכיון אינון
דחיון לון לבר * ואולין ושאטן בעלקא *
ותסלק לון בשה תבילי שהירין ואודעי לון מלון
כדיכן ולמנין מלון דקשום משה דאמי לוסן
קריב כמא דאוקמיה ואינון נשמתין דצדיקיא
אולין ושאטין לעילא ופתחין לון פתחין וסלקין
לון לנו והוא אתר דאקרי הר יי בגוונא דרוא
דתר הבית לתמא * ומתמן עאלין לנו ההוא
אתר דאקרי מקום קדשו דתמן אתחון כל
נשמתין לקמי מאריהון בגוונא דא והוא אתר

משיריא

תקון שלש משמרות

משדרייא תליתאה קא אמרידא בארבע שעתין בתריתא עד דמליק נהורא דצפרא וקדין משבחין למאריהון כל אינון פוכביא ומלי וכל אינון פלאבין עילאין די שלטניהון ביממא בלהו כשבחין למאריהון ואמרי שירתא הדא הוא דכתיב ברוך יחד פוכבי בוקר ויריעו כל בני אדהים בשעתא דשמשא נפיק ביממא ישראל נמלי שירתא לתתא ושמשא לעילא • ובשעתא דנמיט שמשא בגלגלוי פתחי קל נעיממא ואמרי שירתא ומאי שירתא קאמרי הודו לוי קראו בשכו וגוי שירו לו ומרו לו וגוי וישראש משבחין לקב"ה ביממא עם שמשא הדא הוא דכתיב ויראה עם שמש ואף על גב דהא אוקימנא להאי קרא • אמר רבי אלעזר אלקמא די בני עלמא אטימין לבא וסתמין עינין לא יכלין למקם מקל נעיממא דגלגלא דשמשא כד נטיל :

מדרש הנעלה איכה

שלחו להו בני בכל לבני ארעא קדישא לן יאות למבכי לן יאות למעבד הספידא על חורבן בית אלהא ככאן דפלא טעון אחרנין ואית לן למפתח הספידא ולפרשא אלפא ביתא דשלח מארי עלמא להספידא דחורבן ביתא : שלחו להו בני ארעא קדישא יאות דאהון דבר מארעא קדישא ויאות לבו למבכי עליכו ועל גרמיכו אבל אנן אית לן למבכי ולמעבד הספידא ולן שדר קב"ה ספרא דהספידא דאנן בנהא דמטרוניתא ואנן מבני ביתא וידעין וקרא דמארי עלמא ולן יאות למבכי ולפרשא אינון אלף בית ואנן יתמין בלא אבא ואמא ומסתכלין עינין לכותלין ביתא דאימנא והא אתתריב ולא אשכחנא לה דהות ינקא לן בכל יומא ביומין קדמאין משפירו דילה תוות גחיסת לן ומסתלת על לבנא כאמא לברה כסה דאת אמר פאיש אשר אמו תנחמנו וגו' והשתא אסתכלין עינין לכל סטר ואתר בית מותבא דאימנא אתבלבד הוא אתתריב נבטש רישא לכותלי ביתא ומותבא מאן ינחם לן ומאן ימלל על לבנא ויגין עלמא קמי סלבא כד הווינן המאן קמי אבנא • וסליק רצועה לאלקאה לן איהו קיימת לקמן ומקבלת מלקיותא דמלכא בנין

לאננא עלנא כמה דאת אמר והוא מחולל מפשעינו מדכא מעונותינו ובחבורתו נרפא לנו והשתא אימא לית לן נוי לן נוי לן נוי לכו (ס"א לבתר לית) לן יאות למספר לן יאות לפתרא אינון מילין דמריירו לאודעא להו לאינון דידעין למבכי מילין דהספידא נקרב בכל יומא לגבי ערסא דאימנא ולא נשכח לה נשאל עלה לית מאן דישגח עלן • נשאל לערסא דילה אתבלבלא • נשאל לכורסיא נפלת • נשאל להיכלין דילה אומאן אינון דלא ידעין סניה • נשאל לעפרא רשימו דעקבתא לית תמן • נשאל לאיגרא דא איגרא אתיב לן דתמן יתבא ומבכא ומיללת אולת ומבכה צווחת בקל מריירו עלן כאיגרא לאיגרא כמה דאת אמר פה קח אפוא בי עלית כולך לנגות • נשאל לאורחין ושכילין כולהו אמרין דשמעו קל מריירו דמבכה על בנהא ולא ידעין לאן אסתפלת לן יאות למבכי לן יאות למספר נששק עפרא דרגלאה נבטוש לכותלי דהיכלא וגבכי בסריירו אנן נפתח בהספידא דנחמי בכל יומא דאתתריב איך אתנשי מריירו דבכיה מינן :

פתחו אינהו ואמרו איכה ישכה בך דכתיב כי יום מרומה ומבוכה כי יום חר יומא אית לקודשא בריה הוא רחיקא דנפשיה כלילא מכל שאר יומין שית יומין שית יומין כלילין ביה והוא כללא דכולהו ועל דאסגיא חובין אסתלק לעילא ולעילא לבי עלמא דחיין כדון כתחות שפוליי משבנא קם יומא דמריירו יומא דבכיה יומא דצערא יומא דאיגרא מרוסה ומבוכה ועאל וערק ואתתריב סגו מותביה לגו סורא דלבר ולגו סורא דתריב ומשבנא שצי ואתתריב לבתר נחת ההוא יומא עילאה דאסתלק שאל על משכוניה והא אתתריב עאל ואשגח על מארי דמשבנא מטרוניתא רחיקתא דנפשיה היא אתתריב וערקת וכל בניית סתיר כדון שארי למנעי גועא בתר גועא כנהוימא דתרגולא על נוקביה ההיר מקרקר קיר נהוימא כתרגולא בקיר ושוע אל תהי עביר שועה וצוח לגבי סורא דערקת תמן מטרוניתא ועביר שוע וצוח וקרי בנהוימא דבכיה איכה איכה רחיקתא דנפשיא • איכה שפוגיתא שלימתי • איכה יחדתי דילי דאתיתדת

תקון שלש משמרות

בשירותא דליליא היא אתחמת בבכיה
 ושואגת מרום רקיע לעילא נחתת
 לתתא לאתר מדבח מרובח החיצון וחסת דוכתה
 חריב מכאב במסאבו וכל אתר לא אשתבח
 ביה געת ומיללת צותת בקד מירא ואמרת
 מדבחי מדבחי פדנכתי מדברות לי בכמה
 נכוכין בכמה עלון דכין קדישין כל גבורין
 קדישין סמון הוו מרון וחדאין מינה ואכלין
 ערוגין ופלגין חולקיהון פרומי רקיע והבו כד
 גבלת חסידין קדישין בני דאתדבחו עלה ווי
 לי מדמיהון כל גברין נכדבין סמון נפלו
 מדוכתיהון לקל צותיהון יתבין לבר צותין
 ובכאן אינון אראלים קדישין דאת שמיה קדישא
 הוה מתעשר עליהו ובה אינון חדאן וקיימין
 בוכיותהון את דא פרהא מנייהו סלקא לרום
 מרומים ואשתאר כנוקבא דבכאת ומיללת
 תהיד אראלם צעקו חוצה אראלם בלא יוד :
 ועוד צעקת מדבחי מדבחי לבתר דמוות לי
 בנבלות בני חסידון קדישין דמסרו
 נפשיהו ונשמתיהו עלה אהגניות אן אשפחת
 (סא אשפח לה אן אשתא) דעלה געת ומיללת
 ובכת בקל עציב שתא אלפי גברי קדישין
 בכל סטרא דארבע סטרי עלמא אנו דהו
 אכלי קרבנא בכל יומא נתיב בהדה ומיללן
 ובכאן על מדבח ותייר הוו (גיא סס' אלפי) אלא
 אתפעטו ואפילו אינו דקיימין לבר ברות
 אתרא מרון סאינו אימורין ופדרין בשירותא
 דליליא עוהין געון ומיללן על האי מדבח
 ווי לתמרא דאביר אבוסי אתר דמגרוני מניה
 סאן חמי נהימא דגברין קדישין במטרוניתא
 סתתא לעילא ומעילא לתתא :
 בפלגות ליציא עאלת לנו תהיא נקודה דציון
 אתר דבית קודש הקדשים חמת
 ליה דאתערב ואסתאב אתר בית מותבת
 וערסה געת ומיללת וסלקא סתתא לעילא
 ומעילא לתתא אסתבלת באתר דכרובים
 צוותת בקד מירא וארימת קלא ואמרת ערסי
 ערסי אתר בית מותבי על האי דוכתא כתיב
 על משכבי בלילות משכבי ערסא דמטרוניתא
 געת בבכיה ואמרת ערסי אתר מקדשי אתר
 דמרגלאן סאבן בי פרוקתא וכפורתא דהו
 סמבין עלוהי ס' אלפי רבון אבני יקר סדרין

דאתיחדת עמי ביהודא • איכה דהות נטלת
 בכל יומא חמש ועשרין אתרוך דיהודא ואקריאת
 כיה על דא אתתי פרתי אמי לאן אולת לאן
 פנית למידה אנו דשמעין בכל יומא קרקרא
 דא דרבונאן לן יאות למספר לן יאות למפתח
 איכה ישבה בקד :
 שלחו להו בני בכל לבני ארעא קדישא יאות
 דאהון צריכין למכפי ולכון יאות
 למספר ולמעבר אבלא במחויכון היכלין דאימא
 חריבין ואתר ערסה דאתהפך באבלא והיא
 לית סמן ופרתת מנכון ולא ידעתין מינה
 הסרון דאיהי עמנא נו גלותא ונחתת דיורה
 בגוונא אי הכי אנו צריכין למחרי דהא יחוקאל
 נביאה חמא לה דכא וכל אוכלוסיהא ודאי על
 דא אנו צריכין למכפי ולמספר כתיבנא וכיעני
 דמדברא דאיהי אתתרכת לבר מהיכלא ואנו
 בגלותא והיא אתת עלנא במריוו וחסמת קנא
 בכל יומא בכמה עאקות בכמה נמוכין גורין
 עלנא בכל זמן ולא יכלה לאעדהא מינו עאקין
 וכל אינון מכתשין דאנו סבלין בבבל :
 שלחו להו בני ארעא קדישא רבני בכל יאות
 דאימנא ערסת ואתתרכת סגו היכלהא
 ונחתת לגביכו במריוו ובקל עציב באאתא
 דיתבת בלא דעת ובגברא דלא יכיל דשיובא
 ויאות לכון למספר • אבל אנו אית לן למכפי
 ולמספר בניה ומרירו דאנו חסאין בכל יומא
 היכלא חריב ותעלו דמדברא נפקין ושרקין
 יענים בגוה ואנו חסאן ובכאן ובעוד דאנו
 יתבין נכוכין ושכיבין פומנא בעפרא אנו
 שמעין קל געיקא דרגלהא בתלת משמרותא
 דליליא (נחתת) וחמאת להיכלהא אויך יתבין
 מתקדון ועאלת מהיכלא להיכלא מדוד לדוד
 ונעת ומיללת ובכת עלנא ועל נפשנא • ואנו
 מתערין לקל געיקא דבכיתא וילולתא ורוחנא
 אולת אבתרה ופרח לגבה ולפום שעתא פרה :
 ואולת ולא שמענא ולא ידענא מידי דהא אולת
 ואשתארנא נכוכין דמיכין בלא רוחא בלא
 דעתא וצעקין ואמרון איכה :
 תנינו בכל ליליא וליציא קל מריוו דכאיבא
 דציון אשתפע מרום רקיע לתתא
 ומתתא לרקיע כמה דאת אמר וי מסרום ישאג
 ומסעון קדשו יתן קולו שאוג ישאג על גוה :

תיקון שלש משמרות

ואעילנא בניהון ועירין לקיימא קבד בארעא
 דא ובדילנא לון לקיימא קבד בגין רעותה :
 בעלי בעלי הוי דכיר כמה בגין קדישין קיימא
 קבד בכל דרא דרא ביומי דדוד ושלמה בריה
 לית אנת דכיר כמה מאבן דעברו קבד יאות
 לה למדבר חובין ולא תדרב זכרון אן עוף לית
 אנת בעינא על בגנאי לית אנת בעינא על
 קרשטא דאתר דא הא אסתאיב כל עלמא
 הוה בשלם בגין אתר דא כלבין לא נבחין
 בעידנא דא בלהו הוה בשלם געת ומיללת
 וכל אינון אוכלסין לעילא וכלבים צוחין לתנא
 בשירותא דמשמרה תליתאה נפקת ואנת
 וקייכת על אתר דמדבח קטרא
 בוסמין געת ומיללת וסלקא לעילא ואשתכחת
 תד כרוב מאינון תרין כרובין דהוה לה וסחאי
 זימנא לא הות לה אלא חד ונהווא רבייא
 עוליימא דאשתאר ינקא מינה בכניא וילדותא
 ברין קבדא זמין לגבה ונחום לה וסמל עמה
 ועל דא כתיב כה אמר יי מנעי קולך מפכי
 ועיניך מדמעה פי נש תקוה לאחרייתך ועל דא
 תנינן תינוק יונק משדרי אמר ואשה מספרת
 עם בעלה :

רבי פינחס פתח קור ברמא גשמע נהי בכי
 המוררים בשעתא דאתררב בית סקדשא
 ואתוקד אתא קלא ואתער על קברי אבהן
 קדמאי ואמר אבהן קדמאי אהון דמכון
 בשניתא ולא ידעונו צערא דעלמא בגיבון
 דנדלתון בצערא ואעילתון בהימנותא סני
 דקפיה הא מיתו והא אתקמלו והא אולו
 בגלותא בין שנאיהון ודיהון סהדקין לאחורא
 מיתין רתים על צנאריהון אן רחמין דילכון אן
 מהמנותא דילכון קומו אתערו לגביהו מיד
 אהערו ואתאן לגבי משה אמרו ליה משה
 רעיא מהימנא אן אנון בגין אן שבקת לון מיד
 אתער משה ואול עסהון לגבי יהושע אמר ליה
 בני אבהן אלון בני ישראל דפקרני קביה
 עליהון ושבקת לון בידך אן אנון אתיב יהושע
 ואמר רבינו משה בארעא קדישא שבקית
 לון ופלגית לון ארעא על פום עדבא כמה
 דפקרתני וכלהון שבקית גבר על אחסנתיה
 ועל עדביה מיד אולו כולהו לארעא קדישא
 ואשכדו לה דאתררב דלא אשתמע בה קלא

עאלו

סדרין שורין שורין מסתכלין דא לרא סדרין
 דרמונין מהצען עלה לארבע סטרי עלמא
 קיימא בגינה כך רבון עלמא בעלי הוה אתי
 לגבי הוה שכיב בין דחצי וכל מה דבעינא
 כיניה וכל בעותי הוה עביר בעידנא כד הוה
 אתי לגבי ושביק בי מדוריה ומשתעשע בין
 שדי ערסי ערסי לית את דכיר כד הוינא
 אתינא לגבך בתרה ובשפיריה דלכא ואינון
 רבין עולמין הוה נפקו לקדמותי בטשי
 בגיפיהו בחדנה לקבלא לי * עפרא דבך הוה
 קם מדוכתיה וחזי איך אתגשית מני * ארנא
 דאורייתא דהות הכא מהכא נפקא מוזנא לכל
 עלמא ונהורא וברכאן לקלא * אשנח על בעלי
 ולית הכא אשנח לכך סטר בעידנא דא כד הוה
 אתא בעלי לגבי ובחתינה כמה בגין חסידין
 וכל אינון עוליימאן זמינן לקבלא ליה ונהינא
 שמעין מרחוק כל זמין דפעמונא מקשקשן בין
 רגלוי בגין דאשמע קליה עד דלא ייעול לגבי
 כל עולמתאן די לי משבחין וארון קמי קביה
 לבתר אזלין כל חד על בית מוכתיה והוינן
 יחידאין מחבקינן בגשיקתן ברחימו בעלי אן
 פנית השתא הוא עידנא דהוינא אשנח כך
 איסתכלנא בכל סטר ולית אנת אן אשנחה
 וקא אהבע בגינה דא הוא אתרך בעידנא דא
 לכיתי לגבי הא אנה זמינא הכא הא איתגשית
 סנאי לית אנת דכיר זמין רחמין כד הוינא
 שכבי בתקפה וסחקא בדיוקנה דיוקני הנת
 סחקא כך בהאי חותם דשביק דיוקניה
 בגדיסא דכתבא הכי שבקית דיוקני כך בגין
 דהשתעשע בדיוקני בעוד דאנא בגו חילי :
 געת בבכיה וצוחת בעלי בעלי נהירא דעיני
 הא אתחשף לית אנת דכיר כד הוית אושיט
 שטאלך מתחות רישי ונאנא מתענגא על
 סניאה דשלם וימינה מחבא באחיה ובגשיקין
 ונדדת לי דלא תשובוק רחמיני דילי לעלמין
 ואזמית לי אם אשכחך ורשלים תשפח ימיני
 דא אתגשית מנה לית אנת דכיר כד קיימא
 לגבך בטורא דמיני שלימין שתיין רבון וקבילו
 לה עליהו ואתעמרנא לה בהו ויתיר סכל
 עכמא ותנינא אזלין בתרה לכל רעותה ותאו
 שפחה קטלא בהו לאלפים ורבון ולא אשנחנא
 ואבדיי בלהו ככדברא ושבקית לון תמן

תקון שלש משמרות

עאלו לבי מקדשא וחמו דאתקד עברו ביה
הספידא עד דאשתמע קל מריקא דבכיה
לרום עילא שמיא וכל מלאכי עילאה בכו
עמחו לעילא אתער קובציה ואתא לגביהון
ואשפח לון ממרין בקל בכיה נו עפרא
דמקדשא אמר לון רהימי דנפשאי מה אתון
הכא מה לירידי בביתי קם אברהם סבא
בקדמיתא ואמר קמי מארי דעלקא את ידעת
דאזלת קמו באורתא דקשוש ועשר זימני
נסית לי וקוימית בבבל בני אן אינון לא
שפענא קל מיליהון בארעא דאומית לי לקוימא
דהון ביה אמר ליה קביה אי אברהם רהימא
דנפשאי ובשר קודש ועברו מעליך במלו
מנייהו ברית קדישא ופלתו עזועל דא אתקפת
רוגזאי בהון ובגינה אוריכת לון כמה זימני ולא
תבו קדמי כיון דשמע אברהם כה אמר יסרו
על קדושת שמך על אינון חוביהון ביני עממיא
עד דיהא רעוא דילך לאתבא לון לגבך וכן
פולחו כגוונא דא ואזלו להון אשתארת תמן
רחל ואריסת קל בכיה בכרירא דתמרוים אמר
לה קביה רחל מה את סבכה אכרת קמיה
ולא אבכה בני אן אינון ומה תסאו לגבך אמר
לה אעילו צרתי לקמי ואעילו לה בביתי סד
אמרת וכי לא עבדית אנא יתיר דאעילנא צרתי
בביתי דתנן בשעתא דכתיב ויגד יעקב לרחל
כי אחי אביה הוא אמר הודווגי לגבאי אמרה
ליה אין אבל אהתא אית לי קשישא סינאי
וכסתפינא סאבא דרכאה הוא מיר ויגד יעקב
לרחל כי אחי אביה הוא ברכאותא מיר יהב
לה סימנין • כיון דעאלת לאה בהווא ליליא
אמרה רחל השתא מתכספא אדתי אזלת ומסרת
לה סימנין ועל דא אמרה לגבי קביה ואני לא
עבדית יתיר דאעילנא צרתי בביתי ואת
דכתיב כה רחם ותנן ארף אפוס דעה לך
לאעבך על חובין • ובכל מה דאמר לה לא
קבילת תנחומין ההד קול ברטה נשמע כי
אינון לא בעאת לקבלא תנחומין מאי מעמא
בגין כי אינון כיומא קדמאין לאשראה ביניהו
ודא אסתלק לעילא ובגין דכי אינון בנו בנהא לא
קבילת תנחומין עד דאומי לה דכתיב מה אמר
יי מנעי קולך מפכי ועיניך סדמעה כמה דעברת
דא רחל אוף הכא שכינתא לעילא כדסתרגם

קל ברום שמיא אשתמע שכינתא כבכה על
בנהא בההיא שעתא דאיהו הות מבכה אתערז
לגבה שתין רבוא משיהין עלאין וכולחו אתערז
בכיה לגבה בההיא שעתא אשתמע קלא
דרקיעא דערבות ואודעו ר' אלה עלכו דהו
נגזיון מן יומא דאתברי עלקא עד דאשתמע
ההוא קלא לרום שמיא עד דאתגליאת אימא
לברתא ואמרה לה מנעי קולך מפכי ועיניך
סדמעה פי יש תקוה לאתריתך וכו' :
בכה רבי שמעון ואמר ווי דגלותא אתמשה
ומאן יכיל למסבל ליה אמר ליה רבי
רבי אלו הוית ידע כמה ערעורא כמה בלבוקא
עבד קביה בכלהון רקיעין בשעתא די גזר
ומסר לון לוישראל ולאשתעבדא תחות ידא
דפרס בשעתא דהו כתיבין פתקין ברקיע עד
לא אחתימו בגושפנקא דהותמא דמכא קרא
קביה לכל חיילי שמיא וקרא לגבריאל דקסת
הסופר כתרצוי אמר ליה איעכבי פתקין עד
לא אחתימו ואכבה על בני ואעביד עליהון
הספידא ואבדא באומיא עליכו כל חיילי
שמיא דתשבקון לי ולא תתקפון לנתמא לי
כמא דאת אמר על כן אמרתי שעו כני אכרו
בבכי אר תאיצו לנחמי על שוד בת עמי •
בעט בעיטין ברקיע דערבות ועביד ביה ברקיעין
והלוצין ופתיהין • פתח ואמר בני בני רחיכו
דמעו רבתי לכון ונטלית לכון סאבא דנטיל
לבריה אולפנא לכון דחלתי שלמית לכון על
כל אוסין דעלמא הבהון קמאי בכמה חובין
עברתי עליכו בגין דבגין יקרין רחימין
הויתון קמאי בני בני אקרא לארבע סטרין
דעלקא ואומיאנה דהו עליכו :
מזרח כורח באומיאנה עלך אי בני יהפדרון בינה
דחסתכל ברואר דיוקנא די להון היך
אשתני ואשתחר בעיניו די עברון לון בגוף
ותבכה ותספר עליהו ותגטר לון • בני בני כד
הויתון בביתי בתקפא דאמכון בעדונו ובעיניו
אשנתיהו עלי • בני בני מה אעביד לכון גויה לא
גוונא באומיאנה אבל אנא ואתון אגלי • משה
רעיא מהימנא לא תשגח על בני עאנא קדישא
דמסרית בידך :
מזרח מרח אתער לגבי משה ותבטון ותספרון
על בני אבלא ותספדא אשמעו פחדא

תקון שלש משמרות

יונתני שלימתי ה'ך אולין בנהא וה'ך סתפדרון
לבסח סמרון :

אחרתי רעיתי ברתו דילי רחיקא דנפשאי סח
אתעביד מן בננא אכל אימא לה אי
פרעא סלקא עלך דאנת מרופעת וגרפין דילך
פרישין לה סמרון באומאה עלך ברתו יחידתי
דתיחוד בהדיהו ולא תשבוק לון ותחפי עליהו
בד' סמרון דעלקא ואי לא יתאבדון מעלקא :

מה אימא לה רבי בהתיא שעמא דבנסת
ישראל שמעת דא אימית קלא ואודיעונו
תמניא עמר עלמין וקוביח בהדה ובדון קול
ברכה נשמע נחי כבו תסודים רחל מבכה על
בניה וקב"ה כדון ניקרא ה' אלהים צבאות
פיוס ההוא לבכי ולמספר סאן הקא ערטולא
בכולהו רקיעין סאן הקא בלפולא והספדא
דתמן עד דכל חילי שמיא חשיבו דכל
עלמין יתהפכו :

אמר הקב"ה לכנסת ישראל ברתו יחידתי
דיני דתתק דחפייא וגדדייא עם בני
אמרת מארי דעלקא לא איהך ברת דרבית לון
ותקינת לון ותנשי לנא תמן כדון אומי לה
הקב"ה לאקמא לון ולמפרק לון לישראל כמה
שנאמר כנעי קולך מכבי ועיניך מרמעה פי יש
תקנה לאחריהך ושבו בנים לבוהים :

עד דאנא אשמע ואתרו עכבון בני רחמינ
דנפשאי ה'ך תתכו בשלשלאין תקיפין ידיוכו
מהדקא לאתרא בנין דאתרבין בעידונין בנין
דהו יקירין ספודין בני בני חסידין קדישין
ה'ך תפלו גידין נוקראין דלא רחמין כלל
בשרא קדישא דגופיכו אתרמי ואתחלל
בשוקים וברחובות וי בני וי בני עליוכו ועלי
כדון גזע פורפרא דיליה ותינו דכתיב
בצע אמרתו :

דרום דרום באומאה עלך בד יתפדרון בני
בנה דתתכפל בהון בד ה'ך משתרא
דיוקניהון וימניהון הברין בנו עכמיא דרום
דרום באומאה עלך אתער לגבי אברהם
רחיקאי ואימא ליה ה'ך נפלין בני ואתפדרון
בין שנאיהון ותספרון ותכבון עליהו דרום
דרום באומאה עלך דתנמוד בני רחיקאי
דנפשאי דיכדרו בנה :

צפון צפון אתער לקל בכיה והספדא ואבלא
ויגונא לגבי בני ואימא ליה לעקידה
דמדבחי ה'ך אולין בני וה'ך נפלין בהרפא לא
תיסרון דא ולא תודיעין לעקב אבוהון דלא
יהפך עלמא כנענע :

מערב מערב אתער לקל נאקת הללון וקרבין
תקיפין דבני אתער לגביהו רחיקאי

מ"א דל"ז ט"ז פתח רבי אלעזר ואמר (תלמיס פ"ח) ה' אלהי ישועתי יום צעקתי בלילה
נגדך • תא חזי דוד מלכא הוה קם בפלטת ליליא ואשתדל באורייתא
בשירין ותושבתן לחדוא דמלכא ומסרוניתא ודא הוה חדוא דמהימנותא בארעא בנין דהאי
איהו שבחא דמהימנותא דאתהו בארעא דהא לעילא פתחי בחדוא שירתא כמה מלאכין
עלאין בכמה וינין דקא משבחן בליליא בכל סמרון וכה"ל לתתא בארעא סאן דמשבח ליה
לקב"ה בארעא בליליא רעי ביה [בען] קב"ה וכל אינון מלאכין קדישין דקא משבחן ליה
לקב"ה כלתו צייתין להווא דקא משבח ליה בליליא בארעא דהאי תושבתתא איהו בשלימו
למקא יקריה דקב"ה פתתא ולומרא בחדוה דיתודא תא חזי דוד מלכא כתב ה' אלהי ישועתי
וגו' • ה' אלהי ישועתי אימתי איהו ישועתי כהווא יומא דאקדמית תושבתתא בליליא לנכך
כדון איהו ישועתי ביממא • ותא חזי דהא בליליא סאן דמשבח למאריה בתושבתתא דאורייתא
כדון אחקף בתקיפו ביממא בסמרא דימינא דהא חומא חד נפקא בסמרא דימינא וכדון
אתמשך עליה ואתתקף ביה ועל דא אמר ה' אלהי ישועתי יום צעקתי וגו' ובנין כך אמר
(סס קמ"ו) לא המתים יהללו יה • לא המתים בנין דאיצטריך לשבחה חי לחי ומת לחי לאו
הבי דכתיב לא המתים יהללו יה • ואנחנו נכרך יה דהא אנן היין ולית לן חולקא בסמרא
דמותא כלל • חוקיה אמר (ישעיס ל"ט) חי חי הוא יודוך כמוני • בנין דחי אתקריב לחי
דוד מלכא איהו חי וקורבא דיליה לחי העולמים • ומאן דאתקריב לגביה איהו חי דכתיב
(דנסיס ד') ואתם הרבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום • וכתיב (שמואל ג' ל"ג) ובניהו בן
יתוידע בן איש חי רב פעלים מקצאל :

תקון הצות

אחוז וכחצר כזו מעיד ע"פ שהכחש סק' מאירס ח' ור"ל זוכ"ק פ' אחרי ד' כ"א ע"א נפשי איתוך כלילס כו' לאחדקא כך נרתימותא פניאל כלילס דנני כ"ג מרתימותא דקב"ס למיקס ככל לילא למתקל כסולחתי' עד דיתער לטרא ויתמך ענ'י מוטא דהכר • זכאס חולק' דכאזא ב"ג דרתימותא דא כחיס ליה לקב"ס כו' גנין דסלמא מהקיס בנייטע זבלטין עב כל גזיין קבין דלעילא דחא עכ"ל • וזוכ"ק נכמס מקומות כזכא מגודל מעלת כלימוד אחר חזות לילס • זאס אית יוכל לסעמיד עצמו מליטן ילק לישן מעט אחר שלמד • אך יזכר מאוד לקוס כזכמות יחצר לילס עם יוס כלימוד • כיו גודל מעלות וחיוכ חזור לילס עם עם כלימוד מגואר כזוכ"ק נכמס מקומות • וז"ח דף י"ז ע"ב נכמ"ט ו"ל חאלא כשקב"ס נכנס עם כלדיקס בג"ע (פירוש כהזות לילס) כו' כזא עם לזון לכזוק כהזרס כו' • זיש חזכס ליתרל כעטפ שזולה עמוד ככתי לקוס ולכתיגרי ככזיות וישכחות לפני כקב"ס מ"ט וכו' ככ"ד ומתרי ימלאונו זר"י וכלנד שלא יפסיק מתיחול עד שפסלל ככמחמס זורחט עכ"ל :

כתבו ככפריס עכ"ס מי שאינו זוכס לקוס כחמידות כהזות ממש יגרו א"ע לכהדים לקוס כזכמות מס שיוכל יזכר כזדס מזוד שלא יתגרס כביכס לילס כי כרנס שישע ממש וז"ל זוכ"ק פ' כלאשית דף י"ט ע"ב הו סעטוני בני אדס דמתעני כשיחא דלילס ופקא מייחז שרס וזדוס עכ"ל :

ומיד אחר תיקון הזות יעזוק כהזרס עד אור כזוקר • זיכיון להז כ"ר ובעלזא אל ככניס • וכתהקו ע"י כהזרס שזוכב כה אז כדו שחכא מתוקפת בעלות ככזר לעלות כחפלת כשזר כו' ע"י ככה שזוכפס כה לילס • זלא אהס קרר כשנינה דמנוחית' ככתיבין לזס לככתף עמב כזערכס ולהקיס :

וכתב כהולע"י כענין כזס וז"ל • ככעלה עמוד ככזר כזא ככלס כמעטרס כממס כזיות וזכנחוס זכמס מיני כזרס כלולס ממעלה ומטס וזוכפס כתיף דודס • וככזוכס אופס כזזוחו כתיקון כעזכ מליס לכחזו ככפר כ"ג כ"ס כעומדיס כזית כ' כליעל • ומזכך עליכס חוס כל כהד • ומחזו כהוס ככזר אוחז לדיק ככזר כמלך ויזכיס ממזו עליוניס והחזוסי • זאין כעלי כדין כולטיס עליו לפי כהזר כזוס כזימן כמלך • זיכר כהזר מנני כתיח • ולשכך אין דיין

וככזכזר כזוס אף כעזל דיזו יעול דיזו ג"ס ככרונין כלל כככה כמכפ"ס ש"ס :

הככנס לביס כמדכס או שיושב ללמוד אילינו כזיחודוס יתפלל ויחמר :

יהי רצון מלפניך יי אלהי שלא יארע דבר תקלה על ידי ולא אבשל בדבר הלכה • וישמחו בי חברי • שלא אומר על טמא טהור ולא על טהור טמא • ולא על מותר אסור ולא על אסור מותר • ולא יכשלו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם • כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה • גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך • וביציאתו יחמר :

מודה אני לפניך יי אלהי ששמת הלקי מיושבי בית המדרש • ולא שמת הלקי מיושבי קרנות • שאני משכים והם משכימים • אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים • אני עמל והם עמלים • אני עמל ומקבל שכר • והם עמלים ואינם מקבלים שכר • אני רץ והם רצים • אני רץ לחיי העולם הבא • והם רצים לבאר שחת • שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת • אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך • זאס לומד כל היום יחמר מודס אזי ככל ערב כשפוסק מלימודו :

נהורא השלם

מעניני תפלה המתלהבים לב הארם להתפלל באימה ובריאה :

כתב כש"ס כק' אה לא יוכל לפנות מחשבתו ממחשבות זרות כעט כהפסל ינקס כהזלות ועלות • כנין שיחזכר כקב"ס ג"ג כנגדו ומכיס מולא כפתי וכוהן מחשבות לבו יחצר ויהמלא רחמ חיש • וכל כמלאות שיוכל לעשות לכוזא כמחכב זכס יעכס • זחא"כ יתגבר כזרי לכיטר (לחזכ מחשבות זרי' כמלס זישכך שיוז כזוח לפני מלך מלכי סמלכיס כקב"ס כעזעס פלנות עכ"ל • לכן אית כמחפס כקשתי סיבולות ועלות לחזכ מחשבות שלא חכיס נזכר ח"ז כשכס כזל"ר כלוקס מלחמס חמיד לכדוד אח כזדס כמחשבות זרות כהפסל זחי כעניי ככניתי לביס פסלתי וקנלתי מספריס קדוסיס קדמוסיס כ"א פרקוס כמנין **אדירה** כמדגריס מעייני חפלה כמלהביס לב כזדס לכתלל כזויכס וזכרזכ ונכתיבנות וככ"ט זחמתי **אך** עוב ליתרל לכופ"ס אוחס לפני כהפסל • זחמס כערכי כקשתי לעיין ככס קודס כהפסל וכוודתי ימלא חיוס כהעזרות להפסל :

כוונת בריאת האדם

פרק א' בו יתבאר עיקר כוונת בריאת האדם :

עיקר כוונת כזורא יח"ס כביחל כזדס שיכא כזדס עונד אוחז ומעזודתו יניע לו נחמ רוח • וכר זכ כזוכ כזחורס פ' כרלכתי כהתלל כזילח כזדס כזדס ויניחו כג"ע לכגרי ולשמרס • וכדוס חז"ל לענדס זז מ"ע ולשמרס זז

מזות ל"ס • כניו כניחויס כזעכיס עם זז יזרתי לי כחלתי יכזרו • ומשולס כזחוכיס כקבלס • וכחלכיס עכס שיירלו מלפניו • זפירכ כחסיד כעל הזנכ כלכזות כחלתי פשיט ככזיחא כזיס ככניל כזדס • ומכזרזכ כזכ כעזוכס כז עיין

נהורא השלם פרק א ב ג

ענין יראה נחמתי בעבד כמ"ח ואם אדומים אני איש מוראי •
עוד בקבלת סוף דבר ככל נשמה את האלפים ורא ואת
מנחתו שמור כי זה כל האדם ודרשו רז"ל כי לדבר זה נברא
כל האדם וכו' ונראה דף י"ז ע"ב וז"ל כמה יש לו
לאדם להרבה ולתקדק בלבו בכל יום ויום ולפסח כמעטיו
ולתקדק בכל עניניו ולרבה בראש הקב"ה והנה נו
פסח ענינו ומעלה על שאר ברייותו אלא להרבה בעבודתו
ועלכך נז' ולא יך אחרי ככל עכ"ל :

רלא עוד אלא שיש להכיר ששעשע ומעטו משגתו של
אדם ויהי משגתו של כל בעולמות כולם • וז"ל
זכ"ק פ' אחרי דף ס"ו ע"א האנא קב"ה כמה רהיבין כמה
חילין ליה ליה ליה כמה שולטין ממנין משהכחין כפולתיים כד
זמין ליה לישראל כחאי עמלא הכשר לון כהתין קדישין כגוואל
דלעילא אשירי לון כהרעה קדישא בנין דישתכחון כפולתיים
קשיר לכולו עליי כהו בישראל וחדון לא חילין קמייה
וסולתא לא חתבנד קמייה לעילא עד דישאל עבדן לתתא
כל זמנין דישאל משהכחין כפולתי דמרא לתתא כטלא לעילא
כו אמר קב"ה ישראל אי חתון ידעין כמה אכולסין כמה
חילין מתעבכין דנייטו תדעון דלת אהון כדלי למיקס
בעמלא אפי' טעמא חדא :

ראף גם זאת בכל התקוים של כל בעולמות הלוים נמאחר
ומעשה האדם • כי ע"י מעשיו כעושים והסלתיו
הבגוים וע"י למוד הכורה ושאר דבורים כדברים
איש אל רעהו בעבודה הבורא נקניים ומתעלים כל בעולמות
גם לסיך ה"ז עובש פנמים בכל בעולמות וז"ל ז"ח ד' מ"ט
ע"ד מ"ח כשעתא דישאל זכאין כורסא ויקרא דלעילא
אשתליק לעילא לעילא כהו חדון כמה רחמו כו' וכשעת'
דישראל לאו אימון זכאין כולה אייהו כסיפוכא ועכ"ד רחמי
דקב"ה לא אהמעט ענייניו כו' • וכוז"ק פרשם אחרי דף ע'
ע"א ז"ל אר"ם היינין עבדי פגומתא לעילא כו' כה עינין
החויים מיששים משגך כוונת האכלת כרייהא כו'
בעבור האדם להיות לו ר"ר מעבודתו ואשרי איש ירא כ'
במזוהי חפץ מאוד גבור באלו יסוה לקון חקולא דלעילא
במעשה ובנמשכה וכדיבור כל ימיו בעו"ז :

פ' ב' בו יתבאר מהות יראת הרוממות :

דנה ראוי לכוסכר ללמוד כערכי מכות יראת הרוממות
על דרך זה כלה עיניכם כיראות את כל בנושה
וכיראה שדמם שגוים ומתיראל לנספך אל אדם גדול
מאוסה מאוד כמורס ונחשדות ועריבות כי יסול חסיתו
ופתח על האשים כפחיתים מערכו ומניע אליהם כיראה
וסנושה מליכקרב אליו וזה גם לאכול לפני ולדבר עמו
איזה ענין וכוז"ל אדם גדול לו לא ועדמו לא במכות רח
ולא בשום דבר מחמת חסידותו למת ירא לך ולמה נפלו על
פני כפחד וכיראה מלהקרב אליו • ולא עוד אלא שגדלה
השפוקה של כל אדם להתקרב אליו ולדבר עמו איזה ענין
לך גדלה כנושה וכיראה על פימה לבלתי הקרב אליו
ויראה זו נקראת יראת הרוממות וכיראה כוז גורס כהתקבנות
לאדם כגדול • כי כוזדלי האדם כגדול כוז כשיכיר יודע
לו כחאות אדם כי זכיו חוקתו כגדולה להתקרב אליו אך
שמכס כנושה על פניו ופחה לו פחה ומחיל לו מור
כינס חנינות מחבולת שיקרב אליו האדם כהוא וידבר
עמו כל זכיו ותקוהו לתיטיב עמו וא"כ איסה זאת עשויה
לאדם יוד אשה כחן כי יבחון רוממותו כגדולה אמור מעשה
כי דבר כולמד מענייניו כוא וק"ו כ"ב של ק"ו כוא כיראה
כרוממות מלבו של אדם כהקב"ה כהוא רב ובלעט על
כל בעולמות כשרא ללון קן ומספר והכלית כוזדלי אדם
כידע אדם כלבו כרוממותו וגדלותו ותכמותו וכוזדלי וק"ו רב
מכרבות עו"ז כהכל ויניע ללרץ ככל מימי ככריות כשו כוזדלי
כוא על כיראה כהו יראת הרוממות ומיר גיע אליו כפחד
וכנושה כיינו כהחן כפחית ערכו ושלמותו מנוף כעכור שלו

ומימותו ככלו וישים לעדו גודל רוממותו של כבורא ית"ם אף
לון לו לאדם מקום ביה מנום מפיו כפחד וכדור גאווה ית"ם
וככשכז דמעשה יראה זו כרוממות אמר אדם מתיקן אדם •
וכוזדלי כיה לו לאדם ליוכס מפניו לדבר איזה דבורים לפניו
מלכבי ענייניו • אך כמקום גדולתו כם היה מולא פתוחותו
וחסדו כגדול שיהקרב אליו וישאל מאור ית"ם כל זכיו ויעשם
כקפזו • ודבר זה מהורה מעשה למדנו כפ' משפטים כטיב כ"א
לעוק יעק אליו כמוט אשכס לעקרו עוד כם ושמעתי כי חסן
אמי • עוד כמה פסוקים כהתין כמוריס על זה אך הקלר כיריעם
מכיל ובלתי כרשאה או כיה האדם מהפחד לגשת אליו לדבר
איזה דבורים לפניו מגדול כשענותו ורוממותו • ועל כיראה זו
כרוממות רמו לנו משרש"ם כמ"ס כ' אלקין שואל מעמך
כ"א ייראה וע"ז רמו רז"ל לון לנבי משה מלהא וזמתי כשכיל
שגדלה כשנתו כרוממותו ויתר מכל ישראל כמ"ס והתכסרו מעט
מאלפים גלל כן ממילא כה אליו כיראה וכנושה מהכורא וזכירא
אדם כששיג יראה כעקריית יראה כרוממות רחוק כוא מלהטוא
כי יאמר בלבו איך אעשה דבר כהוא גבר רזום כהוא רב ובלעט
ועל יראה כרוממות כוז אמר כהכוז וכעבור חסו יראתו על
פנים לבלתי חתקו :

פרק ג' בו יתבאר יראת הרוממות :

הנה לך יוכה האדם לנזח ליה יראה זו כרוממות יש אחד
וכן גיי לסיקו האחד עיונו וכיוותו כפסיים מגדולתו
וכרוממותו ית"ם ומי יאיר לו מאור זכ"ק מריכו בעולמות
כעליונים לחון קן ומספר וכל בעולמות ככרגיר חרדל לפניו
ית"ם לוי כוזלי יתלכס בללו ופכמה כעבודת • וזכירוס
כקיאור כמך קת מראה מקומות מרבו עולמות כדו לעורר
לכב הזוש כרזוס לעיין כגוף כהקומות ליראהו וזככחו ית"ם
עיין כוז"ל (דף מ"ה ע"ד) דבור כהתחיל כל כוריון וכל ריון כו
עוד (דף מ"ו ע"ב) וע"ד וככס כיו"ס גס מי שיעיין
כאדרא קדישא מרבו עולמות יתלכס יוקר לעבודה כוזרוא
ואשתיק רק מאמר א' ולא בלבו כהכר בעלמו כי לבונו נעלם
וסתום מאוד אך אשתיק בלשון קילול ככדי כיוכל כל אדם לכבון
וכו בעולמות עליונים יש עולם א' עליון וזורה מאוד ועולם
זה יואלץ אורות מלוחותו כמכסר זה אלק אלפין כרוא
וכשעת אלפים ותמם מאוס וכל אור ואור ממספר זה נחלק
עוד לתלקים קטנים לארבע מאות ועשר הלקים כחשוכן קד"ש
וכל חלק וחלק מאלו החלקים קטנים מן המספר מאיר לפי
עולמות וכשהשיג דמעשה רבו בעולמות כר"ל אמר גדול
לרוממו וככ כו' :

והשני לנזח על ידו זה ליה יראת כרוממות כוא מפאז
כשהשנה וידיעתי ית"ם על כל מעשה כ"א יודע
מעשנות כמ"ס • אם יסתר איש כמכסרים ולי לא חראט
נאום כ' :

עוד כמה פסוקים כמריים על זה ואם אדם איש מאמין
כפסוקים הלה ככתיבים כוא כוסר כעיקר ואין לו חלק
בלחכי ישראל ואף כל כרוממות מודים כהכורא ית"ם יודע
מעשנות וזוהא כל מעשה כ"א יודע מעשנות וכל מי שיש לו
מות כקדקדו יודע על הכמת כוז ורליה מומתת ככל אומן
כמלאכזו כהכרה כלפיג מלאכתו עד חכליתו כשלימות וז"ל מן
כהכרת ידיעתי כוז כשוראנו ככרל אותנו כהכמה כפלאה כוא
יודע כל מהשבותיו לכן כפת כהתה יצרו לכסידיו כחיות חלופ
אף כספק ספיקא של לחוסר כן כמגשס כן כדבור כן כמהשכס
כסילס כחיונו כונע כלל כעבורס כבורא או לכליכה ככילס
וכיתוד ככרבור כערכי חיקף כחיות רנע כיוניט לו כהאזו מכל
כר"ל יישם אל לנו כשודדלי יוארי כשודדלי על כממשס
וכמהשכס או חמר לא כוסב כענינו ואך אשכס כרעה כגדולס
כענינו וכנינו י מלא כל כהרץ ככוד ליה אחר פני מניס •
ואין אדחוק רגלי כהכיסו מלפיג כשומדת ככגי יואך השי
פניס כגדו • ואך אשא כפני אל המין אחר פסידתי כשכלכתי
אחרי גזי יראתו וכפחתי כשגהתו חי לוי לנפשי
וכקריים

נהורא השלם פרק ה ו

פרק ו' גודל חיוב התפלה בכוונה :

הבה כדי לטעור לז' אלוש כשרי אל כוונת התפלה העתוק נמש
מאמרים מגמרי' קי' וכוונת' ומאמרי' פסוקי קדמונים גרסי'
כס' און עומדין מתפללי לרין שיכוין את לבו - אלה שאול
אומר סימן לדבר הכין לבם תקשיב אזק' ופי' כר"י יעקב בן
שראש' סימן מה מושיא כשפיו חשבו כללו כשרי כנגד
שנאמר שויתי ב' לנגדי תמיד יויעיר ככוונה ויחיר כל המחשבות
כעבודות ואזו נשאלתו עד שהסכים מחשבתו וכוונתו וכה' ויהשג
כאילו סיה מדבר לפני מלך ג"ץ שהיום כאן ומהר בקבר הים
מעבר דריו ומכוין כסם יפס לנג' ויכל - ק"ו לפני ממשק'ים
שנרין לבוין אף מהשנתו כי לפניו יתברך כמהשנה כדבור :
וכתב כרמ"ס גמורה - בעיני כוונתו כלל התפלה - אם
תתפלל בתנועה שתיך והתה מיכס פניך אל הקיר
ומחשב מתקין ובמחברך לה החשוב שהתפללת אלל הסיס או
קדוש ממי כשאלמר קדוש אהה נשיס ורחוק מכלוויסיה - ס'
והר"י אברכס בר' יצחק אב"ד פי' על פי' ועודתס את ס'
אלהיכס לבון עבודה היא להסיר מההשנה כמיוסד בעסקי
העולם כרמ"ס אלל שפול כהוונת ומתלה ס' (תפלה) גני'
(ככוונת סלג) גם גני' (עבודה נג) עס ככולל :

וה"ל ו"ח דף פ"א ע"ג גלוסין חכרין עליוניו אהמר כו' וכד
גלוסין סלקא כדקא ירוח כרווז נשיק ואמר שזו שערים
ראשיכס - ואס גלוסא לאו איה שילומ ממש מלג' חללס
רדסין אהכרסו כו' והאמר ניש כל רדסיהם כשיגוש בין המלסין
ובגין דא מלגין והוא רחום - לק קודש כל תפלס יעין את
לבו לכך שרצו להפלה פלחא א' כמורה אזי כמורה יתברך
שאהו בוח לבו ישיעמו דבר כוונת שבדך שיהס רוחס
ליך מוליכיס ארוח :

וה"ל ספור א"ח סימן ג' הפלה היא נמשק קרנ דכתיב
וכשלה פנים שפחו' וכתיב ולעבדו כלל נבכס -
וכי יש עבודה כיהו כלל - אלל איוח עבודה כיהו כלל כו'
אומר א הפלה - ולכך נרין לומר שיהא דוגמת הקרבן ככוונת
ולא יערב בה מהשנה אהרס כמו שפול בקדשים ומשומר
דמיא דעבודה דכתיב לעמוד לפניו והשולח כגיליס ככסיהם
כשעס עבוד וקניפות מקס כמו הקרבנות כ"א קנות מקוטו
לכחיטתו ומקו דמו ושלל יתן גימ לבין קבור דוגמת הקרבן
שהי' סופלת בעי לבין כלי זינוי לנפש ודמיא כוא שיכיו
לו מלכדס ואיס מותרים להפלה כגון גנדי ככווס אלל
שאין כל איה יוכל לבנו על זה - ומ"מ מונ כוא שיכיו לו
מכסיהם ויחזיקו להפלה משום נקיות - ואמר עשה אוקס
דוגמת הקרבן עולס ליה ריחו וכי' - וכ' החולע' דע כי
הפלה שיש בה פערות ומחשבות ארוח איכס נכנס לקי
הקב"ס ומכריזין עולס למעלה כבוד לאר לא אהן והתלתי
לפסיליס כי הפלה כיהו פולה ולא תפלס לראון - ועל
התפלס כיהו גורס שילמדו עליו קטגוריא למעלה וזיעו מלז
כו' עכ"ל :

כחוב כס"ח לא ישש אדם עושה דבר כמנהג ומוזיא דבר
משו כלל ביעוס כלל - ועל דבר זה הרה כ"ף נעמו
ושלה עבדו ישיס כגניא ואמר יען כי גש כסס כוא כניו
ובשחיו כדבורו ולבו רחק ממני וקחי ירהס ארוח משום חשיס
מלומד (ר"ל כמנהגס והרגילתס) אמר הקב"ס לישיס ראה
כאיך מעשה גני שאינו אלא לפנים ומחויקיס בו כדאס כסס
ומחיק מנהג אבויו ולא כלל שלס - מניקיס יריכס ומכרכיס
עמי' ונולעיס ומכרכיס כמזיא שאיס ומכרכיס כוא
שדבר שגור כפייס אן כמס שמכרכיס איין מכוונת לברכה
עכ"ל - ע"כ קודס שרזס להפלה או לבדך שום כרכס ירגיל
עמו לשתוק מעס - וישיס אל לבו מה שדעשו לנשות למי
כוא רוש להפלה ולנכך :

וה"ל כג"ס כ"ף דף רל"ג ישש אדם הפלח שיכתיב א"ח
לידי כוונת כלל חינה והיכה - ישש מוסכס כשוכיר
את כסס שוכרמ כתיסם וכיראה ונרתס וכזיעס וכיין אל
קיראחו

כמה סרכין וכמה ממין ועליונה עמנה חד די שמיס זבוליא'ל
כו' וכד יכיר וימח עלגין מלבו כפתחא חדא דליונן ס' פסחין
דאיכו פתחא עלאה על כולבו וכד גלוסא סלקא עלאה כהסו
פתחא ולבו סרכין וכולבו ממין נפקין מהכוו פתחא ועליונ
זבוליא'ל כהו רב ממנה ונפקא כולבו ונשיק ליה ומעין עמס
עד רקיעה חייבה סלקא גלוסא עד כהו סרכין ואחסתמו חירס
סרעין דכהו רקיע וכהוהו סרעין דהריכר קאים עמנה חד
דשמיס עגבאל והכי ממנה על כמה חילין על כמה מסריין וכד
גלוסא סלקא קאים כהי ממנה וכריו על כל אינון פסחין ואמר
פסחין סרעיס כו' וכולבו סרעין פסחין ואפלת גלוסא כלל אינון
פסחין - כדון אהער הו ממנה דהמנה על סהין רכוא מסריין
כיון דליתין מארי דאודני כולבו נפקי ונשיק לכהו מלה
דלוח' דסלקא כ"ד עי' ס' אל דיקוס וכואו אל שועתס כו'
רקיע תלתי' כהו גלוסא סלקא ומתי לכהו כו' וכד גלוסא
סלקא חמיס כהו כריעס וכדי קמי' כהו גלוסא וריקי כהי
רקיע רקיע דשריעס כו' - דא סיה גלוסא דסלקא על כל אינון
פסחין וכיון כ"ד גנש - מכאן ולהלאה גלוסא מהעשרת
בעשרין עלאין וסלקא לבו רקיע דריעס כו' - וכולבו מעשרין
לכהו גלוסא בעשרין דמוסרין דנגחא דעדן והמן אחשכת
גלוסא על דכולבו מסריין סלקין עמס לבו סיהו רקיע חמיסיה
והמן איס מנחה חד גבריא'ל שמיס כהו מארי קרנין דשרי
עמי' - וכד גלוסא סלקא כדך אודעוס כוא וכל מסריין דליס
והכר חילוי' וסכו וסכו ומעשרין לכהו גלוסא וסלקין עמס
עד דמסו לנשעין דסרעין דהמן קאים חד ממנה דשמיס עפיאל
רב ממנה וכלבו מעשרין כעשרין סרעין וכיון דמתעטרס
גלוסא כהו כהי עשרין כדון מההכרין כל אינון חילין דכולבו
רקיעין וסלקין לכהו גלוסא ס' לגבי רקיע שיעסא ורין
שאלס גלוסא וסברלמן רב יקרא עילאה דכל מסהחין דמאריס
בידיס עיל' לכהו גלוסא לבו כעמס סרכין כו' חילין אינון
סיכלין דמנהג כו' וכאס חולקי' דנ"י דידע לסדרא גלוסיה
דקא ירוח כהי גלוסא דמתעטרס גיב קוב"ס כו' :

וה"ל כתיקונים חיקון ס"ס דף ק"ז ע"א כהי איכו דאוקמוהו
מאריס עמי' דב"ד דאהרן כגולתא דמאריס דכל כרין
דעלמא כשייעסא דילי' כמס דאוקמוהו כל העולם לא נכרא אלל
גלוסא ליה ואילו שריס ויאוסס לא אחברירו אלל לביעיסה
וכד ב"ד פסיק ככליס ודבוריס כללואת כמס עופין פסחין גדייכו
וסומיכו לקבלא לון כס"ד כי עוף כשמיס זנו' - ויעיל קוב"ס
אלין מלך וכי כןך עלמן דהאמר כהון כו' :

ובתיקון ע"ד קל"ב ע"א ז"ל וכמה דגנין לי' ככמה ינונין
דשיכות והשכחות והודאות ככי כו' סליק לעילא כולבו
היון דמרככות מסריין דמלכין קדישין רחום ואופיס ורפיס
סרשין גדישיכו בתדווחא וכנגוה לקבלא ליה כה כהא אגרא
גלוסא ותקוין דילי' כו' וכל מאן דמנכך לקב"ס ומקדש ליה
גלוסא כהי עלמא קוב"ס מנכך ליה כהוהא עלמא ומקדש לי'
כו' סוף ככל מה דאהרן ג"כ פסקודי דקב"ס נגיניס ובגין
שכינתו' ככי אשהל קב"ס בגין ג"כ וכה אגיס כהוהא עלמא
וכאס חולקים מאן דיכתל למעבר רעוסיס - דליס פומה דיכול
למימר אגרא דליס כהוהא עלמא דאיכו דרין עכ"ל ג"כ
עבדי לקב"ס רעוסיס דאיכו למס שעה כהי עלמא וכי ליה
בנייה גיב - קוב"ס בני לי' ג"כ בעלמא לרלי דרין' ואס אמרתי
אפסיה נא כמו כס מלאיס על כל דרדיו כלל כהורס וכנגמרא
כ' וכו"ק ובהיקוים מודל מעלה כהפלה וריכוו כדיו - ע"כ
אמרתי אנוס כמגילת ספר כהוהא מקאס מאמריכס כשימוס
וסקדוסיס כדדי להקל משא סקורא א"ח מתקאס מאמריס אלו
שעסקתי יוכל כדאס להבנוק גודל מעלות כהפלה שעולס כרוס
קדעיס וסיכנות בין כמה חילין ומשרין עלאין להשאה כהר
ועשרס לממ"ס סקב"ס וכ"ס - וכל כהוהא בעוסי' לה גנשיקין
והסחוחות כניל' - וכל עטולמות מהכרכין כספלתו כניל' :

קריאתו ולא קריאתו כ"ח"ט טור ס' ה' וירעדו כל איברי
זמי שאני עושב כן נמנה הוא מורד באדונו מטקל את כיראש
ורואו לקבצו נתיים . ואם כשם כדברי יוסי אללו מוכנס
קיים או כהכרת גרין לזרוק כל מהבית חוץ מכל חיות
ההשלה דל"ב נמנה כהבטוח הדינו יבוא כהכרת כשם ישכח
מלכותו בן ויעבור על כ"ל ע"ג :

דעת שימחלו לו כק"ט על עונותיו נהפשו או שניקט וסוף
נענשו לא ידע כלל שניקט נקטת או :

פרק ז' גורל חיוב התפלה בשמחה ובדלתהבות:
כתב כ"ד ר' משה חסיד נאמרת מוכר שום חף אם אהגו
עושים כמאות ולמאות החורג נתימיה . כגוף החמור
שלם סתן דנו עגוה וכדדיות שניכס כמאות ולמאות החורג
כלי חשק ונלי דניקות כלל ועיין בג"ש בהאר"ל גינה לאיש
סורו שכל מה שביני שפחה לו בערי הדמה וזוח הקודש
בשכר שהיו כמת נעשיית כל מלוך במתה גדולה לאין תכלית
וכייתו דמכיו תמה אחר לא ענדה וגו' . והחורג אומרת קהים
למאור כחית כגוף למאור השמחה . וישלים כה נכמחה על
כח כגוף . ופינה זו מועט חשק כעבודס וזמין עגוה בלב
האדם . ועפ"י נעושר"ל כולו ח' בעיר ובעיר שמשמחה
שיכוין פ"י כמלות כי כגוף דומה נכחו חלק כמהשנה . ואפינו
כשמשפלה על כללית מהשגג"ח . ולכן ק"ו שאין תור
מהחורג כעוה כי כלל זה נשפיל חולי כן החומר כעו ודגם
וכנס לחולי זה גרין חרש כרעס יוצר ממש שהאדם משפלה
על חולי כגוף ממש כי זה כל האדם :

זמאת ידוע לכל כעניין כספרים בכל סדר כהשלות כס
מכוריות ע"ד כשהשלות מדרגות וכסורה כעלמות
כעלמות סין ואפי כנס"ג כליבו כסוד בחור ההשלה בלבן
שיכיס כובל ג"כ פ' כספא של ההשלה לפי רוב כמות עס'
אך כשהדס מהשלה כעוהה כמות חף שאינו יכול להשיג
זמיון ע"ד כסוד חף כהמלכות הממונים על ההשלה כדי
להעלות לרזון לעשות טעור מההשלה למך מלכי כמלכים
כק"ט כמיוני השלה או של הדס שההשלה כעוהה כפי ככלו
כקס ע"ד כסוד ומתקין את ההשלה מעלה לפסח ומכווה
אל כוונה כעמיה וזמר ומקבלו דין מן דין כמלאך כסוד מולך
ומעלה למלאך כממעלה כעוהה ונדקדק זה מענין את ההשלה
ממדרגה אל מדרגה ומעלה לעולה עד שפעלה ותרשא
והרשה לכחן ועטרכ להכורס והנךן והרי זה דומה למי שיש
לו נקטת מלח פני כמלך ואינו יכול לדבר בלבו לא וקין ויולך
ואומר נקטתו לפי כספי כמלך וחס מעהיקוס ומיפס מלכבוט
כגם ללבן לא וזן מאוד כהאוי להרשות ולקרות נפשי כמלך .
זמיון ומיחיה מליח או אל כמלך וכמלך מקבלו כעכר פנים
יסות ומחלה כשאלותיו כ"כ כמקובלים יו"ש :

כתב האר"ל חסור להשלה כלל כעגוה חלה כשמחה גדולה
כענד כשמחה לפי רנו כשמחה וככסדרס אפיס שאם
יהיה עכז אין כה נכנסו לקבל כהרס כעיוהה כמחשבה כי
ע"י השלה . ואין ראו להיות עכז וזלת כעת כיודיו או נעת
כוכרת עוונותיו חבל כעשת ההשלה לא יביס נגד עניו שום
עגוה כלל אשילו דגנת כעיוהה שחט חמס סוב שיכיס
כענד כעת כהשלה חלל יכיס כשמחה גדולה . והו דכר גדול
מחור ודלוי לזכר בו ואין ערך לדבר זה עכ"ל :

ואיחא כספרים כעס עמק כמלך אוחן חוביס כהשפלות
ומתחברים כיונס וחוטמס ארת כמליע' בלא כוונה
פיגול כוח לא יכנס וכשמתי בלא מלאך ח' ומגריפות של אש
נידו ויתובד ומלעיס אוחן כהאוחות כסבי כמליע' . וככבו כעס
אור חרש קרוב כ' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו כחמת
כחמס כסריקון כחוחיות מלות כעוהה :

לכן חנינו נא לפסין כמס מנות כסבוקי דחמס ומחס חנין
על כשהר כגוף כסוף חללה כ' כחיו כו' כוודאי פ'י
כמלות כס כסוף כמקבל ע"ש שיכלל יוזמר להכורס
יהנךן כמו כל ימי חייו כעוהה כהרס חמר כל כחמומריס
כדוח קדשו כענין כל ישראל . והנה אם אומר האדם סיכות
אלו ולא יכוין ח"ו כמקבל ע"ש בלבו וכמהכחו שיכלל וזמר
להלבו כל ימי חייו כוח זוכר כקריס לנעת כשפסיה כמקבל
ע"ש זאת ולבו רחק ממנו שלא קבל בלבו כלל קבלה או . וכן
כסוקי יבמה ישראל עעוביו כו' הם כהרס לא כמת כיוזמו
כמחה רכס ועושה כגורלו חלבוה ורוממותו יו"ש . וכאפיס
אוחן להיות כחמת וכגורלו חק' סיה כוח זוכר כקריס שאמר
כפיו וכשפסיו יבמה ישראל ולא כהרס כעניס כוח שמחה
ש"ש לו יולר וכורס ומלך גדול כוס' . ואין לא יכוין לבו
ומהכחו לנמות כוח עד מאוד כי כשפחה חרש חלה בלב
כמס של' ורלך ויבמה בלבו . עליו כהחוב חומר כפיו וכשפחו
ככדורו ולבו רחק ממנו כדור כקריס לא יכוין נגד עניו .
וכאלה רכוס למאות וללפס פ' כיו"ש מוכ' עוד כסוק
כהכללו כעס קדשו חמר שיכוין סיו' שהאדם אומר לזולתו
כהכללו כהשפחתו כעס קדשו של ככורס יו"ש גרין לכוין
עיקר כממלה כהשפחתו האדם כהמרת יו"ש כעיו יבמה בלבו
ש"ש לאין חבלות על או ש"ש לו חלוס ואדון כוס וכדי להכניס
כענין יראת דוגמת דבר או ארס ש"ש לו חב כסוף גדול
מאוד כהרס כנגלס וככסור וממולל חמחה לב בכל כהכמות
וכל רז לא חרס יכיס וכוה חסיד גדול וקדוש וכגורו גדול
ופוסר מופלג ככל כמעלת חלו אין כעוהה ככל כעוהה . וכשניל
רוס מעלתו נעשב חף על כל כעוהה כוודאי כל האדם
יכול לשער כהשפחתו והשפחו ש"ש בלב כנו חמיד על
ש"ש לו' חב כוח ככל כמעלות שאין כעוהה בכל כעוהה
וכודאי כהשפחתו חמיד כפיו כמי חרש על או ומכסר
חמיד כשכחה של חבו אס ככוד עשור רכ כעניו גדולה
והכמחה וכסודיהו וכעוונותיו ומדותיו . והנה אם גרסין כן
שיכסר כנו כן כחמדות ככל כמעלות כג"ל חף כי שכל מה
ש"ש לו חבו כעוהה או לא חבס כלל להשלה או לברכה
למשל ארס שהשלה כרסס כלה לנו כו' ולא ידע וכרניס כלל
כניקט נקטת או ככיוס כחוד כמהכנס זרס חף יעלה על

דו"ל של"ה סך דף כ"ח כשכחה ארס כהשלה כעוהה
מעס כחמות כדי שיוכל לומר שארס חלה לנדס לאס
יוכל לכוין חף כשלא יהיה לו זמן כשעוהה כוח או כהו חוה
מדבר כמחון חלה כחשון לא ידל לכיון . וחי לא דמכחסינה
כיימי חומר כהשכור כמחון כשכור כחשילת כעיוהה כמחון
אוי מספיק לשיכלל איש לכיון . וכולוי כשיסוק לומר מלות
כהשלה ולקרותה קריאה שלומה . כי חמי דרסה כעמיה כי
ח"ל ממחר לדבר חף ולא עג' . וחיני מספיק לומר מלות
כהשלה עד שיסיימו כעיוהה כהשלה . סוף דבר כענין ככונה
כיהוד וכשפחה וככרכות חמי חומר ככרביס ומלקים לכני
חלקס כחלק האדם כס מיתדים ח' כעס יו"ש ומשפלות
חלוי ומכריס חוה . והכל כ' כס אומרים דברי כיווד
חלל איס מיתדים חומר אומרים דברי השלה חלל איס כהשפלות
וכיס כחלק כרשון כהכעוהה כעס וכיס מועטים מאוד מאוד
זעיר יתכנס והאששים כעס כההלק כו' כנו מארנס וחלו
דלא חביס כחחד חרס עכ"ל . עוד ככס דאשילו מי כסובר
דמאות חין כריכוס כוח ח"י גרין כדבר ש"ש כעטס חלל מלוה
שהלוי כחמירס ככד כוח דל' גרין ככונס כהממירס כיה בלב
וכשאינו כמחון כחמירס ואינו עושב מעש' . מלא כמי של
עש כוס דבר כמחמס פ"ב . וחף מי שלל ררס כחוכרות
כיל רק מי ש"ש לו מוח כקדקדו וכל ככיון כהשלה או
כרס כנתי כונס כחוס ולא חבס כלל להשלה או לברכה
למשל ארס שהשלה כרסס כלה לנו כו' ולא ידע וכרניס כלל
כניקט נקטת או ככיוס כחוד כמהכנס זרס חף יעלה על

והנה ידוע לכל כעניין כספרים בכל סדר כהשלות כס
מכוריות ע"ד כשהשלות מדרגות וכסורה כעלמות
כעלמות סין ואפי כנס"ג כליבו כסוד בחור ההשלה בלבן
שיכיס כובל ג"כ פ' כספא של ההשלה לפי רוב כמות עס'
אך כשהדס מהשלה כעוהה כמות חף שאינו יכול להשיג
זמיון ע"ד כסוד חף כהמלכות הממונים על ההשלה כדי
להעלות לרזון לעשות טעור מההשלה למך מלכי כמלכים
כק"ט כמיוני השלה או של הדס שההשלה כעוהה כפי ככלו
כקס ע"ד כסוד ומתקין את ההשלה מעלה לפסח ומכווה
אל כוונה כעמיה וזמר ומקבלו דין מן דין כמלאך כסוד מולך
ומעלה למלאך כממעלה כעוהה ונדקדק זה מענין את ההשלה
ממדרגה אל מדרגה ומעלה לעולה עד שפעלה ותרשא
והרשה לכחן ועטרכ להכורס והנךן והרי זה דומה למי שיש
לו נקטת מלח פני כמלך ואינו יכול לדבר בלבו לא וקין ויולך
ואומר נקטתו לפי כספי כמלך וחס מעהיקוס ומיפס מלכבוט
כגם ללבן לא וזן מאוד כהאוי להרשות ולקרות נפשי כמלך .
זמיון ומיחיה מליח או אל כמלך וכמלך מקבלו כעכר פנים
יסות ומחלה כשאלותיו כ"כ כמקובלים יו"ש :

והנה ידוע לכל כעניין כספרים בכל סדר כהשלות כס
מכוריות ע"ד כשהשלות מדרגות וכסורה כעלמות
כעלמות סין ואפי כנס"ג כליבו כסוד בחור ההשלה בלבן
שיכיס כובל ג"כ פ' כספא של ההשלה לפי רוב כמות עס'
אך כשהדס מהשלה כעוהה כמות חף שאינו יכול להשיג
זמיון ע"ד כסוד חף כהמלכות הממונים על ההשלה כדי
להעלות לרזון לעשות טעור מההשלה למך מלכי כמלכים
כק"ט כמיוני השלה או של הדס שההשלה כעוהה כפי ככלו
כקס ע"ד כסוד ומתקין את ההשלה מעלה לפסח ומכווה
אל כוונה כעמיה וזמר ומקבלו דין מן דין כמלאך כסוד מולך
ומעלה למלאך כממעלה כעוהה ונדקדק זה מענין את ההשלה
ממדרגה אל מדרגה ומעלה לעולה עד שפעלה ותרשא
והרשה לכחן ועטרכ להכורס והנךן והרי זה דומה למי שיש
לו נקטת מלח פני כמלך ואינו יכול לדבר בלבו לא וקין ויולך
ואומר נקטתו לפי כספי כמלך וחס מעהיקוס ומיפס מלכבוט
כגם ללבן לא וזן מאוד כהאוי להרשות ולקרות נפשי כמלך .
זמיון ומיחיה מליח או אל כמלך וכמלך מקבלו כעכר פנים
יסות ומחלה כשאלותיו כ"כ כמקובלים יו"ש :

והנה ידוע לכל כעניין כספרים בכל סדר כהשלות כס
מכוריות ע"ד כשהשלות מדרגות וכסורה כעלמות
כעלמות סין ואפי כנס"ג כליבו כסוד בחור ההשלה בלבן
שיכיס כובל ג"כ פ' כספא של ההשלה לפי רוב כמות עס'
אך כשהדס מהשלה כעוהה כמות חף שאינו יכול להשיג
זמיון ע"ד כסוד חף כהמלכות הממונים על ההשלה כדי
להעלות לרזון לעשות טעור מההשלה למך מלכי כמלכים
כק"ט כמיוני השלה או של הדס שההשלה כעוהה כפי ככלו
כקס ע"ד כסוד ומתקין את ההשלה מעלה לפסח ומכווה
אל כוונה כעמיה וזמר ומקבלו דין מן דין כמלאך כסוד מולך
ומעלה למלאך כממעלה כעוהה ונדקדק זה מענין את ההשלה
ממדרגה אל מדרגה ומעלה לעולה עד שפעלה ותרשא
והרשה לכחן ועטרכ להכורס והנךן והרי זה דומה למי שיש
לו נקטת מלח פני כמלך ואינו יכול לדבר בלבו לא וקין ויולך
ואומר נקטתו לפי כספי כמלך וחס מעהיקוס ומיפס מלכבוט
כגם ללבן לא וזן מאוד כהאוי להרשות ולקרות נפשי כמלך .
זמיון ומיחיה מליח או אל כמלך וכמלך מקבלו כעכר פנים
יסות ומחלה כשאלותיו כ"כ כמקובלים יו"ש :

נהורא השלם

פרק ז ה ט

ואין לא יבטח אדם אל עשבו שהוא מקור כל המטלות והשכליות להפאר ו תמיר נכל עם וכל רגע שיש לו אב כוח • ומה גם נפת לנשות לה' שמדבר אדם נשיון זה מהתפארות הכורא דמינו שאומר שהכלו בשם קדשו האין יבטח על נפשו להיות אדם עמומן מן הכלל המתפארים דמתכללים בשם קדשו מתלם בלבו ש"ע לאין הכלים על זה שיש לו אלוה וזרזין ואב כוח ואין לא יהיה אדם כמעט בעל ממלאוהו הנשמי מרוב ההרה והשמה בלבו שגודל ההתפארות בכיכורא ית"ש ואין לא יבטח מהנורא ית"ש להיות דובר שקרים ח"ו • ודי בעשרה א :

פרק ח' גודל חיוב ועמלת התפלה בבה"ג או בבה"מ"ד ובצבור דווקא ותירוץ על קושי' השליה הק' מפ"ם אין תפלת רבים נשמעת :

הלא כוח מפורש נגמרת הקדושה כל מי שיש לו כה"ג בעירו ואינו נכנס עם להפלת קראא שכן עם וו"ל וז"ק פ' הרומה דף קס"ד ע"א צומא דקוב"ה התי לבי כושיהא דא מקדש מעט וכל עמא אחיין כדרא ומלגאן ומשבחין ואורזין ליה לקוב"ה כדין הדורא דמלך ארבו כו' וכך יהיה הקדים לבי כהנא ומתא לא אחיין לללאה ולבחה ליה לקוב"ה כדין כל הווא בלומיהא דלעיל' וכל ארזין ממנין ומשבחין עלאין כולבו אחרינן מהווא עליו דמתקיי בתקומו הכוח מק"מ כו' • ואפילו לא הבטיחו בני כושא אלא עבדו בלתינו עבדו מודמנין משהיין עלאין למכו עמחו חברים עכ"ל :

עוד נפרשת בלק וו"ל אכל עד לא יתכונן ויכאל לבדי כושיהא ללאה בער' אחרא קיימ' ובידו כל נסורין עלאין דלא התפשטין ולא יסוקו על עמא כו' • כיון פסוקו ב' נסורין עלאין ונפקא ובראין כל בתי כנסיות נבישיהן דלי לותין ומתפלגי נסורין על רישיהו • וקוב"ה שאיל על האו דלא אהתכה קמו ואמר חבל על פלגא דכור רגיל הלא ושהא דהך חביבא ואהעבר מקמי' נסורין כו' • ונפק מהווא נגה נהורא דהיכר וליה ליה ב' חולקא כו' כמה טיגן אחטבידו מניה כו' :

וכתב הס"מ הק' בלא אין קב"ה מואם נתפלת רבים • יש לתמוה לנאורה דהא עיינו רואת שאינו כן שברי תפלת י"ם כל יבראל מהללין אותם ג' פעמים בכל יום ומהם פעמי' מוכר בהתלה י"ה הנאולה (רחש לא נענינו הקט בשופר כו' • כביכס בספטינו • ולרובליים • את למח • גלס כו') • וזה ויתר מאלף והק"ד שכן שאנו נגלות ובהם תפלתנו • ע"כ • ותיקן אותם תפלת רבים כמעט הכל אין העינין שישם הקב"ה כל בקשה ממך רק עושה מדוגמת הנקשה ומיניה • כי בכל יום ויום יש נאולה דבידו שבה אחת בן שבני' א"ה לא לה להקיי' • וכל יום עומדי' עלינו לנלוהינו והקב"ה מילינו אמנם לי נראה בורש הענין כוא קך תפלה שהיא עבודה שנגל היא מעלה עבה מן הכושר כמו כל שאר מ"ע • ועינין שמיעת התכלס היא ספקי"ה נואר בהתפלה והמלך קודרס ונזשה כהר להקב"ה • אכל אין מוכרה ביקום ועשה להמשלל מם שנקשה רק הקב"ה קינל המ"ש שקיי' כמו שמקבל כל מ"ע שאר' עושה דמינו ציצית ותפילין ומזוזה ור' מיניבם וכיוצא בהם אע"פ שהיו בולה נרצה נעבור זה • מ"מ כמלוס רבואה למעלי' ובכרד שמו' כן כראו תפלו' ככחות עם עלות למעלה להיות כהר ועטרה • אכל למלאות כנקשה לפעמים עושה הקב"ה נקשהו ולפעמים לא • ית' הוא כיוודע וזיקן בכל דרכיו • אכל תפלת שפולה בר מינן נדחיה למערי סיס כלא סיס ומו יתן כתיבס יתביס ולא יעבש על לא תבא את אם אלהיך לבוא' ותפלת רבים היא כעולה למעלה • עכ"ל הק' :

פרק ט' גודל מעלות מי שזוכה להיות מעשרה ראשונים וכו"ש ראשון וגודל הענין השח שיחת חלוין בבה"ב' ועונש המניחים בניהם לשחוק בבית הבנות :

גודל מעלת מי שמוזר את עמו לכוין מעשרה ראשונים נבית כנסת מנאר בנח"ק מרשע בא (דף כ"ו) ונאם כסוף נר עם דאוסתת מלינון קדמתי' בני כהנא בנק דבאו אהתלם מה דאשתלם ואיזון מתקדשין קדמוהא כשיפתה כו' • ונסי' סקדי' (דף ר"ן פ"א) מבניה מן כהנאומ' אילין קיימא לאסתכלא כל ארזין דמלגין ללוסיסו דתקדמין לבי כושאא ואסתמן מלינון עשרס קדמאין כדין סלקין וכסבין לון לעילא • נאין דאיון אקרון מבריס לגבייה סכ"ד הניוס מקדמי' בליך שבמיטינו כו' • ומכ"ס מי שזכס לכוין ראשון בניכב"כ אין עקד ואין תפלת לשכדו ואנא כנח"ק פ' תמחם דף קל"ה פ"א נכל

כתב סס יעקב וו"ל לבעודי יום דלותו יום ע"כ :

כתב סס יעקב וו"ל לבעודי יום דלותו יום ע"כ :

אכ"ד דק"ק תמונת סבי' מהגהו יליך מניהו לביה הכיס' מטועק בטלית והעינין כדינו וכל גבזו הים ה' וזהו תאבד לו הגנוס טעות סביס כזה הך בך וזהו ביהאר ארו עמו לבינו ולא לזה ונאפ"ס שאל הווא ככמה רזא למכור וביד לו בנאיה כן ואמר לו חס הנלס להמין עד שאינו מנהכ"י : אתן לך כל דמי שאתם רזא והי"ם הווא לא לזה להמין כהיה לו הכרח למכור וכלך לדרכו ומכר לאחר ואהו כהיה שקס כרוז מנון כרנא כהה אלפוס ר"ם • וכשמע סרב הכ"ל זאז שמה תמה גדולה • ואמר כדאי אכינו ששמיס ששדתי אהו כס' כ"ל • ויהבנו לי כתיי בעולם כהה נגד הפקדיס ה"ס לי בעו"פ מחמה שכלתי לביה כנסת ע"כ :

וכתב סס וו"ל בכרמי יבזדי אהר מוירקמיהא וסיו קודיס אופו ר' בוס וסיו זקן וקורב מתיס ומעמי על כהנת שפעס אחת הכסוס שכתב לג"ה ויהא אדם חשב לאי ככב"כ וכראבו כהר של עבדים והתפרד כהשם ממנו וכבר שהוה כד • אהר לו וכי חיקן פלוגי שמת אהתול אהר לו כן וזהו איה אהה נלוהו כעולם אהר לו נעבור • אהר לו מה אהה סיה לך וכלא אהה אדם קל • אהר לו רק נזומת שבייה אומר כרכוז בקול נעיס ככב"כ כוכיה זה כהילוינו לג"ה ומכנרד איהי זה

נהורא השלם פרק ט י

מכל נפלא ע"ז * וזיל ת"ח כחא קדמא דאשכח בני כנישתא
 ואורד בני כנישתא זכר' חולקיס כי' וזיל סא תינין כנישתא
 דקוביס אחי לבי כנישתא ולא אשכח תמן עשרה מיד כחא כובס
 ולא אמרת כחא חד דאקד' אשכח כנישתא וקיימא בדרגא
 דנרין אלף מלכא דשדר לכל בני מהא דישתכחון עמיס ביום
 פלן דודן פלן * עד דכח מודמי גנמייהו אינון בני מהא
 אקדיס חד וזחא להכחא אחר * בין כך ובין כך אהא מלכא
 אשכח להכחא בר גש דאקדיס תמן * אחר ליה בני מהא פלוגי'
 אן אינון * אחר ליה אקדימא אהא אקדימא מינייהו וזחא אינון
 אשחן אשכחתי לפקדי דמלכא * כדון סב כנישי מלכא * ויחוי
 תמן כדדיס ואשתי עמיס * ואשתי עמיס רחמיא דמלכא בין כך
 ובין כך אהו כל עמא דאשתייס מלכא פמכח ושרד לון לבס *
 אבל זי אינון בני מהא לא אהיון וזחא לא אקדיס לאשתי קמי
 מלכ' לאהאיה כנישייהו דכח כוליה אהיון מיד כעס ורגיז מלכא
 אוק כהא כיון דהא אקדיס ואשכח בני כנישתא וביניה' אהיו
 ואשכח כדון אשתייס כללו כוליה אשכח תמן דהא דא אורין
 לון תמן ומיד אשכחא עמיס שינתא כי' :

יודר האדם בלא ישיה שיחה הולין בנכח"ז כי כחא עון פלוגי
 וזיל הו"ח פרש תרומה (דף ק"א פ"ג) מאן דמשחתי
 בני כנישתא נמלין דהול זוי ליה דחתי פכודא וזי ליה דגרע
 מיכחמוסא * וזי ל' דלית ליה חולקא בללכא דכרל' * דהתי
 דכח ליה אלכא ולא אשכח תמן * ולית ליה חולקא כיס ולא
 דהול מניס * ואנכוי קלנא כהקוי עילא דלעילא * עכ"ל *
 איתרא בכס יעקב שדרס ככח תע"ל לפ"ק משה כליס א'
 שיה עומד בנכח"ז וכו עומד כננדו * וכל פס טוי'
 אחר כעובר לפי ספריס הללוין * וכו טוה דכר' כל תיפלה *
 ח"ל רחב כק מה הוא עושה כחא עושה דכר' כל תיפלה ח"ל
 זכ אשכח לו תיחוק כחא יבחק שוב למחר עשה כחא עין
 זכ אסס עוין כללויס וכנו עושה דכר תיפלה ח"ל רחב כק
 עושה תיפלות * כשיב לם כ"ל כל דתי שמונה ימי כהג ע"ס
 נס דכר' של תיפלות ולא אחר לו דכר * וזל יאל שחז עד
 כמת אהיו איס ומתא אשחז וכל וכן בני ט"ו נפשה מת
 ממך ביהו ולא כשתייר אלף אג א' היגד תכומא וטוטס ורסט :

פרק י' דבריה המעכבים את התפלה בעולות
 למעלה ומטעמיה רב :

א' הלנת פעולת סביר * כי בארז"ל קודם תפלה סמנחה היה חוקר אם אין אהו סביר יום לבלס לו ביומו סכרו לנל יתעכב ע"י הפלח לעלות למעלה וגודל העושה על ז' מנואר כזוס"ק פ' קדושים וז"ל ביומו תמן סכרו מ' אודר דלא תהכס בנינו מעולתא עד לא ימיטי ומך לאתכשא כי' לא הלין פעולת סביר ת"ח מאן דנטייל אגרא דמכניא כללו נטייל נפשיס ודלוישי בתיוביס * כחא חזער נפשייהו קוביס אוער יומיסי ואוער נפשיס מכחיס עמלא כי' וכרין אשילו התגור על כחא כ"ג כחמ יומיין וכחמ עכ"ל כוליס משחקרין מניס ומסתלקין מניס * ולא עוד אלא דנפשא דליה לא סלקא לעילא * וכיינו דאמר ר' אבא רמנא לישבוק מנייס ומטלבוניכו * ואוקאובו אשילו עשיר כחא כי' * וכ"כ מסכנא וסייס דרג כמנא כד כוס כחא אגר מסתלק מעבודתיה כוס יריב ליה אגריס ואמר ליה טול נסךך דאפקידת בידיא טול פקדוק * ואפי' אמר כחא בידך דלאא ענינא לנפקא אגרא לא כחא בני אחר פקדוק לא אשחא דאפקידת בידי כ"כ פקדונא דנפשא דהא פקדונא דנפשא לא אחיבינת אלף לקוביס דכרין בידך אשקיד רוח * אחר בני חיוא ובידא דאחרת שרי אלף אשילו בידיכ כהר דיכיו עכ"ל :

ב' יעשה כסות סכרו לו כחא כחוקר שאין צו כמטע כי אם הפלח המלא צו העבודה ששמש ע"י העובד הפלחו למענו כמנואר כנספרי' וגדול עונו מנואר כזוס"ק כ"ל נס' קדושים :
 ג' פ"י עון כפר של לבון כרע אין הפלחו של אדם כשמעת וכמטע נסיו רגליו שאינו מושל כוס השוכה גם גודל כרעס אחר ימנא כל בעולם כעון א מהא והרגא וקטלוג ד"ל * וכוני

ד' עון הגזל ר"ל שבעבול פרוטס כגזל אס חניו כרין להיות עוד מנובל בעולם להחזיר הפרוטס לגעליו או ליתרין * ומנואר ככפר הכידיס מכל על זס המנא קודם תפלה עשיל * ומנא ככפריס שאין עון בעולם כמעככ הפלחו של אדם לעלות למעלה בעולם כעליון כחו עון הגזל ר"ל * ונודאי רחא לאדם וטוב לו לזכר מעלנו כחא זכר' מרעמזיד עמוס כנסק ססיקו של הגזל כרס' אהת מחניו :

ה' יחזר לבאר מאדו קבנא אה ס' כעכנא כייב בנייר דוקא אהר עשית לכריו וכלו ככפריס שרתך שס כי ה"א כקניות בלא יבאר משכו * כי זחא כפי פסנעת מככנת כהפלח :
 ו' כהנך לנקיבו אל תיפלו וזס כהפלח השלחו חוטכס ונרין לחזר ולהפלה אס כיה נכרך לנקיב' גדולי' אבל לקניס ח"ל להזכר * ואס כוס יכול לעמזיד עמוס שיכוד כרסס אשילו לגדולים יאל כדיענדר והנרך לנקיבו אחר אשילו כדכריו חורס :

ז' בלא יכנס עבודתו של כסיאיות אח אנו :
 ח' שלא ישמע אחר קול כהפלח תפלה י"ח כמו שיבאר לקמן כעידת ש"ע :

כתב רבינו כעדי' גאון * כשניל אלו דכריס לין כהפלח כשמעת * א' כהפלח בלי כוונת כלג * ב' כהנא אס כהורס כהלמח משרי אנו כי' * ג' אס אוטס אנו מועקת דל שח' אוטס אנו מועקת דל גם כחא יקרא ולא יעבה * ד' מי ששוקב וגזול כחא' ואשר אכלנו שאר עמי אזו יועק' אל כ' ולא יענכ חותס (מכיס ג') :
 ז' מי שזס בידו חקאיוס וכחא כהפלח בלא חשוכ' מקודס כנלמח יען קרתיס ותמנאו וכו' (בבלי ח"א) עכ"ל * ועיין שס יומר :

עוד מלמחי כנספרי' ספ סארגיל ככבודת רעו' ח"ו ותחלוזי כחא לכוניא דכס רעס משוי אין פסנחו כשמעת * והכריל לגכר ככבודת עובות כחא יקרא כקודס * וכנספ' לת"ח מיד מלחוקן לו חלק פנבור זכ נג"ט :

עוד מלמחי דכר אחד כמעככ כהפלח ואיני חוזס לכדיס כק כרולס לעיין ועיין כ"ח שער הכהכס פ' י"א ככס ס"ח :

עוד שלשה דברים המעכבים והפוסלים בעבודת התפלה בשם הגאון מ"ה יעב"ץ :

ד' עתה נזכיר נקודס דרך כפרס פריס כענייניס כמעככיס וכפוסליס כעבודת כהפלח כנכתיס תחת בלח ככויס :
 א' דיבור כסה ומכעל כשס כרין ליהת בלח תחיקת כלבון

נהורא השלם פרק י יא

מעלה ומטה נבואין נו וזכא מרעיש כל בעולמות למעלה ומתקוממים כל זכאות מלאכי מעלה ושוואין אלו לאלו למעלה כעולם דרעש ואומרים שגלוני הרעש מזכיר את כסם ולשיקר נסרעשו שמים וארץ ואומרים כלל זה הרעש עבר כו' ואיך לא יתן האדם אל לבו בנבואו אל הקודש להזכיר את כסם הנכבד והנורא (הויה) ג"ח או שאר שמות הקדושים בכל התפלה ובכל גרבות כהנאין כבואה עומה פ"ח ואיך ישא פניו האר פטירתו אם ישאלוה על זה כנ"ל :

פרק י"א בו יתבאר כמה דברים של נתינת ג"ד להבורא ית"ש ע"י הלב והמחשבה :

דהו דלתי עשה לנאר בעו"י עבודה כלל והמחשבה שהיא עבודה עקריה שגזעונו נחוצה ולענדו בכל לכבדס המסוכב מיראת הכוונות ומאכבה עוה ולנאר כמה עיני עבודת כבדי שיבואו מאלו העבודות ג"ד להנורא ית' . וכל טענות שאכזר בעו"י הוא אל כל האדם מפאת דנקותו ואכבה עוה בנבורא ית' ונתון בתמידות אל לבו להא להנורא ית' אויז ג"ד בכל עמ ובכל רגע . ויזכר במחשבתו . כי אף שאין סומן גרמא לעמוד לשרת דפס מוכבזר במחשבה הוא . כי במחשבתו עתה לנאר לענדו בשרך בכל עמ ובכל רגע ועבודה זו מוכבזר בנז"ק פרכה ויאל דף קנ"ד ע"ב בסתרי סורס בני עניון קדישי עניוין כו' ע"ש . וכן הוא בנז"ק פ' ויפקל דף ק"ח ע"ב וארסת הרומה דף קס"ח ע"ב ויל כל מין דעלמא אל סלויין אלא כרעוהא כו' . לכן כשרואה בכבד"ז שחפס אדם מלאשי בכב"ז שהיו רגיל לנאר שם סמיד ועבשו לא כל יכיים לער גדול בלבו על שחפס העודס והנ"ר מהנורא ית"ש שהיו ראי לנאר לו מאדם זה . דהיינו בעניייתו קדיש וזכרו וקדיש עם לכבוד . וזכרי עבודות יואל נזה ומה גם ת"ח שהיו רגיל ללמוד ג"כ חורס בקביעות ועבשו מחל על ערש דוי ר"ל יכיים לער גדול בלבו על שחפס העודס להנורא ית' עתה זה . וכן להיסק כשרואה הנידו מהחלל כבואה עילתה ועלומה מאוד או שרואה כבואה בעלומה בשאר העבודות שיכול להיות שמעבודות כסם כל ג"ד להש"י יכיים בלבו ש"ע מאוד על זה . וכן בשמעת שמלך בן זכר בעיר ישמח בלבו ע"ז בעולד ענד להנורא ית' ואף ומתקיים כל ע"ז שמשכחים אותו ומתפללים אליו עם הדרת מלך כדליתא בנז"ק פ' תרומה דף קס"ד פ"א וכו' שמוטל על אזני הבן כיוולד לבמות שחמה רבה וליהן סודא-עלומה להש"י שזיכר אותו . וכן כיוולד ליהוה עבד כ' וינאר ע"ל או במלות . וביחוד כתיבת אותו לעלמד ללמוד . וגם כל ימי חייו ככל עמ אשר עולה על לבו מלימוד חורס סק ומתשיות מלות של בני יכיים שחמה בלבו כנ"ל . וכן להיסק שמת אחיה ילד כ"מ יכיים בלבו לער גדול על זה שפער הני"ר מהנורא ית"ש שהיו ראי לנאר פכילד כשה"י הנגדל . וגם יש להשחק ולעזר עמו על לער אזיו ולתאבז בלבו שאיש יבראל מעס קרוד יש לו לער כוה על אודות נלו . וביחוד אם כ"מ ימות אויז ס"ח שבודאי נערד הכ"ר מהכ"ס והנ"ר מלמוד חרטה הקדושה ומעשיות מלכותו יכיים לער גדול בלבו על זה ולכירוד מעות על כוונה כנ"ל . כי חס שמלכו בגרמא כל המעטלל כהפשיח כל אדם חס ראי . לקברו כתיים און מונח בגמ' על ספרד האדם כל כוה כוה כי חס יקו ומה ויסיק להפטר בכתייתו והעטרת על סעדה המעולה . אך מודאי מונח בגמרא עיקר הכתיב והעטר על ספרד ככ"ר שחיס כל להש"י מאדם כבר זה ברת . וגם כתיב אחיה חולה בעיר ר"ל קטן או גדול ובפרט ת"ח שחל למשכב ת"ז יצ"ק לתקו ולירע שם אלו ולהשקל עליו בכל ג' הפלות של כוים . וכונתה כהשלה יכיה רק על כוונה כנ"ל כשכיל ג"ר הנורא ית"ש . ומסרתי טענות שגארתי וילמד סחום מן המפורס . וגם אם שומע לטעמי' שהעודו כוכבים מתחפים עם קרוד ואמנטיטת פקדושה

כל מוס לא יכוס בו . כזאת ניקוד בעתם . ועל כהנה כטעמים כתב ח"ל . בני שאפסר לו וידע הדברים אמורים . אכל מי שלא הביט ליד מדו או בענינים אי אפשר להסירחו כהנה כטעמים טעוהו רב ומייגע דרזו . והפסדו מרובה משכרו . לכן מוטב שלא לגלגל אשר לא יכסה בלאה כהעניע התפלה ע"כ : ואני יחדתי על דקדוק התיבות פרק פני עמו פרק י"ג :

ב מחשבה וכוונת כלל וכבר נחבאר לעיל פ"ו מגדול היונה . אך אכתוב מדברי הגאון כנ"ל בקיצור מתוך ח"ל וימלא אימה ויכאס יגיל ברעדה שוכה לענדו למלך הכבוד . יבמה ישראל בעו"י . וישמה ס' במעשיו . כי יענדוהו בשמחה בלב שלם ובנפש חפיה כי כל לבנו דורש . ולב המחשבה און חורס . לכן גרש יגרש . וירחק כל ענות . כי אין מבטל ומספיד שלמות הכוונה ויחר ממנה . וליירי כאלו עומד לפני עלך כו"ו . ולא יכא דנורו בחשלו כמפוק כורזיר אלא עם כל מלה המחשבה . גם התפלה ענין דומעז ראייה ועקובל . מפני שבהא ממעמף כלל לשיק על לב השמים מגעת . ואם ככה יעשה מנבזר הוא שתפלוה במעשה ע"כ :

ג כוונת הכמות . כמזכיר בס (כויס) ג"ח יכוין שטור נכתבו [הויס] ובקריאתו (אדני) וישלבי [איהדוסי] ויכיה כוונתו (כבויס) היה כוה ויסיק ארון הכל . (ובאדני) יכוין ארון הכל . [ובחלתי] יכוין היסק ובטל היטלה ועגל סמות כולל : כ' כג' מוכר"מ לזכרון נחשנותיו כו' פ"ג כש זקנו הגאון במקובל שקריאת כסם הכבד והנורא קריאה קודמתו המקובל כפניו מפי בנוונה הקרוד כיו"ד כשי"א הדי"א בחולם שא"ל בקמ"ץ כה"א אחרונה בלי יקוד נקודת ל'על"ם

שחמרו על שני לעולם . וכן בעולם כזא שגף באדני' ארין לקרוד הא' בשו"ד ד' בחולם נ' נקמ"ן וכו"ד בני ניקוד וכן הוא מקובל מפי הכנאים ע"ס וכו' נקפויס שגריך לקרוד שסם ניקודת השק חול"ם כג"ח קמ"ן וסי' רק נחבוין השק כ' . ונאמר כי ית' ש"ק כו' ומלאחי כמטה ע"ב ג"כ כנ"ל וכהו כהנהנה (אדני) יקרא הא' בחתף פת"ח ומאוס רבא להודעו כל האיברים בעת הוכרת השם :

וכדי להרהיב לב אנשים בערכי לגודל הוהירי' בכוננת השמרת אעתיק מעשה רב מהירוש"ה :

ח"ל מלאח שמחכר דע יתקן ז"ל אגידו זמנע בג"ד של מעלה קול רעש גדול פנו מקוס לדיק א' כהנער וקבלוה בכבוד גדול ונתנו לו ס"ח בדרוש והלאה קיימת ת"ח בזה זמנר כן קיימת מאוס ראשונה שהיא פריה ורבייה שלא להנאח אלא לשם שמים ואמר כן ואמר מי מעיד בך ונאו השלמים שגבראו מהמלות אשר עשה עד אין מספר והעידו בו זה אומר גבראמי ממנ' או זה אומר רב וכן כלם אה"כ כיואל לפניו ארבע שורי ש"ע וזאלוהו קיימת חורס שבע"ס ואמר כן ומי מעיד ונאו המלאכים והעידו כנ"ל שוב שאלוהו מהרס מלכותו ש"ס לבטל' וידוס חורו וזאלו שאשיק ולא ח"ל ולא מידי ובכריו אחר עדות ונאו דודי מלאחי הנלה בעדו ומתעששים שחורס והעידו בו זה אומר נכרתי כיום פלוי כשהיאל כך וכן אזכרות בתפלה בלא כוונה וזה אומר כך וכן ויקרעו שמלחה כל הני"ר ש"מ וגם אף קרעתי ואמר עפה סרדה אף לא יראה כו' ועמר דינו אף לירד לבינס או יחאר ויטול בגלגול וכהו נביכוס ומגלגול . עכ"ל כנאר :

ובש"י ז"ל דע כי שם (כו"ס) ג"ח הוא שורש ושקיר לכל שמותיו ית' . וכל כמותו ובכתיבתו ועלמותו והמכרזו עליונותו והתהפך כולם אחוות . וסדורות ונשואות בו וכל באהיות ונקיות הליין בו וכל כיוור עומד וקיים בו וכמה חתה ארץ להחנות ולהוכר בעתה שחמה מזכיר דע שחמה גובה על פ"ך כל השמות והמכרזות העליות ומתולס ואחר לא תשא את שם כ' אלהיך לשוא כי האף כריה שאלה וקלה שהיו עובדיה על לשויה שם כדול יסבך לעד שכל זכאות

נהורא השלם פרק יא יב

פקחסי יס לכחסי זכר גדול פלו מאד ולהפגל נחמשתו :
דבון כל העולמים עד מתי יודך צד ואויב
שך לבצח שוך הגדול והקדוש :

זוודאי מבטל ומחשבה א נח לנורא ית' יר' נחמשת
צנצנ' כניכול וסכללות ענודס א כוא ג' א כשארס נחמשת
שיבא כקדוש ענודס על ידו לקיימ' ישמה דיגיל מאד על אז
שיבוא כקדוש ע"י יר' לנורא ית' ע"י משה וז' והז'ל מנוד
מקירות שביא מילתא חביבה מאוד על כהרס אלף סמלת
סהלומס בונק כגון ע"ס סמוך לערב ישמה כהרס מהוד
סיקויס לערב כמס מילת דאורייתא והדגון וק בכל ערני
סרגלום וע"ס והז'ל וכן נעת עשיות כמלוד ישמה דיגיל
מאוד על כנצ' של כנורא ית' סוד כשולמד איזס ספר
זכס קסס כננודס נחיס מקסס מלנודס אל כוונת כס והז'ר
סעיון נח אל כוונתו סמליתא מכלאו ליתן סנה והודיס לספי'
נחמשתו ונס כסס מלל למודו נחמשת עזומה

דבון כל העולמים אני נותן שבח והודיה
לשךך הגדול על שנתת לי שכל ובינה להבין
תורתך הקדושה והתמימה :

נס כשולמד אף ננגלה כחוד דרס ונלל כדרכו חז"ל מיהוד
איזס חביב או חוס מהמקרא או איזס סמכות של סתיבות וביא
פוז נללמות סחורתינו כקדושה ע"ד כספס ומ"ס אס לומד
איזס פירוש נללל כוונת' ונסיקויס או כשארס ספרי סמקויס
ע"ד סודו וביא כיה נלללות סמנורא ית' כנלמו כו חוריהת
וקויס כולל הד כודע יס לזרס לנמות נלנו וכמחשבתו
ש"ס על חלקו סכונ סהוא מעס קדש סיסרלי עיון לסס כלי
חמדס גמול קדומס חורס כ המימס כוו גבורס כ' גס יס
לסכרס נלנו ש"ס והסכס רכס צינריו ונלללות ית' מגודל
אלחוס וחכמתו ססלסס שמזינוז אר קטן מאור סככלי סמין
כנורא ית' להאדס כמחבר כסר או כדכרן יכול למחיל כ"ס
כליות נלללות והנללות כנירודי חורתימ סקדושה וק"ו יב"כ
של ק"ו כמקור סככליות כוא כנורא ית' ע"כ עניני נתינות
יב"כ עניניני ככליות ומהסכוו נכאר כמס דייטס יב"כ כעניני
כרסיות וכו' כשמוע רעמיס או חרס כקייס ונכר כרכס
כרסיות לסס והז'ל שיימס יב"כ כחיה עסס אף סהין ארין
לנכר עוד עוליס ענודס רליו לומר נל"ו [נגודת כ' כרין כוא]
נחמשת ונחודל עזומה נחמשתו נס כל סמקירות סיקרס
לזרס כן דבר גדול או קטן וקל מאוד כן נכר סונ או
לסכר ח"ס לא יחשב לו סהוא מקר' או יאמר נלנו סכל
כדריס ס"ס כסמכת כנורא ית' כמנורא סכמכת סרכין ס"ו
ע"כ עד סייק חכלות כוא כנורא ית' ע"כ רכ"ג אופר אסילו הכינוד
למחוד לו כמחין ומגונו לו כגון כד כמתימל הנל אסילו כוסיס
ידו לכיס ליעול ג' סרוקות ועלו כירח סיסס סכ"ל כסס
סיק' למח' ינימו דלפי' נכרס קל ככל כוא כסמכת סרסיות
למק' עמו וכל סלדיק עולו ארין כוס ולכודות
לפי"ס סודו כגדול כסרס ממו סמס מעס וממס סקיס
כרס סוכס כמרוכס על כל כסוכס אכר סלילו כסס מליזס
פוז סכרס על אפי' ככרס קל מאד ליתן כודלע עזומס
לכנורא ית' וכודלע יס לזרס לחקוק ענודס א של עשית
יר' לסנורא על לוח נלו חל ליה מתינ' אסילו רנע א' י
קיס על קוטב ענודס א כיה עיקר כרסלס כהרס כנודס"ו וזס
זכסימס סכלס יס ולכרורס כוא סמנודס י אף מי סהוא
עוסק סמדי כחורס יומס ולילל כוא מן כמנוד כוס סלל ינוכל
פעסק כהרס כמס עמיס קסימס ינוכל או מחשבתו מענודס
סכרס ית' וארין יקייס ספסוק כל כסמכת כדודל' א אר
נחמשת כרסס ענודס א של יר' כממדות לסנורא ית' ספסל
כנודס והסוקתו סעומס כמסכת כנורא ית' או ככל רנע
כינוכל מלמוד יסכוב נחמשת א כש"ס (סריני מלחין כלחומס
סלימס סלחס יחד ומיודס) וז' סימס אלו ימול לחשוב ככל
עס וכדלפי נחמשתו י ינוד יר' לנורא ית' גס אס

יסתכל כהרס כדכריס כנשמימס של שוכ"ל כגון על עמיס
ואכניס ועל כל דבר כנשמי יכין נחמשתו חכמתו כסללס
של כנורא ית' נחמשת סן וכמתימס סרומי' וחמשתו כסללס
כרסלס חנן א וכיולל כסס יניחוד אס מכיון כוונס כלמקיות
נחמשתו כסללס ארין עשולמות סעלוימס כקדוסיס נחמס
משיגל לסלול עד עולס כסלל כוס כנשמי חומר כעכור כנס
גבורתס כ' וחמשתו כסללס כוס סהין שלל ארמי' משיג אף
לזס קליו וזו כנודס כנ"ל מועיל כהרס עזומת קדוסיס
כדריס כנשמיס כנ"ל וסוא כורס כענודס כל כל סריג
מילת כודע סכסרי סמקויגלס וזס כרור עע"י ענודס וז של
כסינת יר' לנורא ית' וסלמך כהרס אל כל מילת עסס לעשית
לזרס ככליות על ד' כחור נכין כלחוק סניע יוחר יר' לר'
לנורא ית' גס יסמק אף מספק ספיקל על ארור כן של
גזל כן של מלכות סחורות כן של כסדוריס ענולס וכ"ס
מכסורו עכירות ר"ל כ' יאמר נלנו לא די סלל ארסס לו
ית' לר' אלף אף חסכס ר"ל פמימס גדוליס כעלמות כעלוימס
כקדוסיס סהוא עד רנודס ית' וכודלפי כענודס וז יכמס
וככר כילר וילך עמלו :

פרק י"ב בו יתבאר שתינית נחת רוח להבורא
ית' המבורא בפרק הקודם תלוי בשני מ"ע :
הא' כוא מ"ע ואכנס לרנך כמון • והב' כוא מ"ע כדק
חספוס עמיתך :

הרע אחי שאל"ס שיבא כהרס לחלית כענודס כסיקיות של
נתינת יר' לנורא ית' כהרס אס לא כסינורל אר"ע לקייס
כממיות כמי מנות עכס כללות כמנורס • כ"ל מילת עסס של
ואכנס לרנך כמון • ונחמשת ארס עליס ר"ע זס כלל גדול
כדורס וכסימס כיה מנות עסס של כדק חספוס עמיתך
וססימס נלמרו כסרסכ קדוסיס כו קדוש יומרו לו כסיקיות
כרסס ככס כודלפי יבא למדריגס כחולס להקרא קדוש • כייט
ציאכוב ארס חנינו כגוסו וכנשמו מעס ככל עניניו • כמו
סכוא סמס כמקון על כקניס סוס סוב' כן יגיל וישמח כנוד
סוס עונס לרעיו • וכן ח"ו לסיקר יסמק עמו כנרס •
ויבא ועלל ודלפ כנר נלו כלל ח"ו כ"ל עניו ר"ל :
רין כמחשכ סיעסס רלון רעמו מעס כמו עשוס לעמול כל מס
סהוא רזיס וכן לא יעסס לרעיו סוס דבר סהוא כנר
רלנו • וזכו עיקר כיוונס כנורא כנולו מ"ע של ואכנס לרנך
כמון • וסליל כוסיק אף מי כמניר' ארס ענין משובח מחנינ'
אריך לנכרו וסס לא כירך לרוא ענוכס מחונס • וז"ל ס' כמדכר
ד' ק"ו ס"כ כ"ח כלי מין רלמר כסימס דכריס דנמו או
דמחויני כני לנכרס ליה ונלודלס עוליס כרכלן מנלן ממש
כ' • וזי ארין ממ כסימס דכרי' ונל אודי עוליס כרכלן כוא
כזסס כקדמיתא למעילל וזי איכוס מנכר ליה כוא סמנכר
למעילל וכרכתא כני לנכרס ליה כ' :

ומ"ע של כדק חספוס עמיתך כייס לרין ארס חנינו לנך זכות
ככל ענין וכלל מעסס חנינו אף סכסכות יכיס
רמק מן סככל כוס כנורא ית'ס לרין ולקרב אל לנו דוקא זכות
וכוא חלויס ומחונרת למ"ע של ואכנס לרנך כמון • כ' דבר
כרור כוא כחס סדין ארס חנינו לקב כונס אפי' עסס אחר
ככ לא יוכל לקייס מ"ע של ואכנס לרנך כמון על כודיס
רבימיתא • ולכנין זס כוא כפוס כייס ארס רלמס כמנינו עשס
איזס מעסס או ינל ספיו איזס דבור סלכורס כוא ונר
לרין כנורא ית' יס לו לרין אריו ככפ זכות סיקר יסמכ
נחמשתו כוסיס :

דיני מוכן ומסון לקייס כוסיס של כדק
תשפוט עמיתך :

יחממך כסללמות גדול נחמשתו נלמול לו איזס זכס
כמעסס או כנודס כוא • וזו כסכוא לרין כענינ'
כודלפי יסמק לו כס כן לעשית רלמו כחיס ענימס סייכס
כיוכלתו לקייס כוס מ"ע של ואכנס וגו' • ואף סייכס סומס
כוס כמס ענין ית' יס זכות עכס רלון כנורא ית' כנכר
סלל

נהורא השלם פרק יב יג

ואמיתותם ככל הענינים אי כוודאי יסיה סגלם וכה וכו' וכו' גלי שם מהכנס אה :

פרק י"ג חוב דקדוק התיבות עם קצת כללים •
ובעשה נורא :

הגה אמרו ר"ל בכרכות דף ס"ו ע"ב חיי רב עובדי ולמדקס
שיבא למוודק חס שימן ריוח בין בדבקים עני רבא נבדק
כנון (על לבקר) (על לבדק) (ואכדקס מהכס) חס"ר ד"ס
בין בדבקים רב אלסם מוסיק כנון (וחרס אף) (וראיתס אורס)
(והכרס אה) כו' שגריק ליתן ריוח בין (מ"ס) שנסוף חיסה
(לאף) שנהחלת חיסה ללארי' עכ"ל הכוססאז • וכוכל כסור
ובש"ע סימן ס"א שף כפסקי דמרת נרין לקדוק נבך וכתב
הגמ"א וכו"ס הקורא כחריק נרין לומר עכ"ל • וכוכל כסוד
כי חיסה שאינו שילוח כמחננה לא חטלה לפי הכוססאז וכו"ס
ופשיעא שלא חטשה פעולה כי יש לכל אור ואור כמה סודין
ורזין ונכשתות חיסה ואור מחליף ככוחות הקדשה כחריק
ע"ס סוד הכוא וכו"ס ש"ס"ס כעטס להפריד בין בדבקים לפי
שאין לך חיסה כחוס סודס רחוס כמחננה של כ"י וכו"ס
דבקים אמנס מסודים שזכ דין וזה רחמים ואס סגליס אחד
אי יסקנו חסיונות וישתנו ככוחות וזה כעטס כעטס שלא ימיד
כהא ולא יימד כוד כי סמנוטה סועלת מדיכי כוודס להכחי
אמת עכ"ל וכוודאי יחדר חיש כראחור דכסי כחריק וחסמך
שערות כשור כשמטער כעטס כשאינו מוליס חיסה כמו שיהא
לריכס הן בלימוד הן כפסלה ועיין כפסלת פסחס דף רמ"ז
פ"א ונדק רל"ו ע"א ועיין כבל"ס שחריק כוס מאוד ועיין
כווי"ס וכו"ס"ס שחריכו עד מאוד :

ואני אקרי ואריא קלח כללס כחריכס לוח • כלל גחל ככל
אור (נה נראה) שנסוף חיסה ויין אוריות (אחי"ט)
שנהחלת חיסה שלאחרי ליתן ריוח כיוסס שלא סחנלס אחת
כחכרס כפי אשך יכווא לפימ כמס חיסות להראות דומתן •
ואסכיר עיין (נה נראה) למי שלא ראה מאורות כדקדוק מימין
ואינו יודע כפי"ס (נה נראה) (נה כסח) :

דע כי כל אוריות א"ב וזלז אוריות (וכי"א) חמיד סס
מורגשות כמכסא חסילנו כיוותן כחוד כלי חטשה (א"ד
ס"ן ו"ס ש"ס א"ת) אוריות אחריות שתיבות אלו כס ארס
כלי חטשה וכה מורגשות כמולס חס הנקרא (נה נראה)
ומזה תקיפ אל אוריות מאלסא כיהא ככסס נחיס בלא חטשה
סס נחיס נראה ומורגש כמבטל • זלזל ככוחות (וכי"א)
שעמה נחה בלי חטשה סס לטעמים נחיס ככחריס וחיס
נגשים כמכסא כמו (ק"א א"ב" ע"ס בני"ו) שאות אחרות
כתיבות אלו כס נחיס בלא חטשה ואינס נגשים כמולס זוס
נקרא (נה נראה) שיהא כפסחס כמכסא ולטעמים אוריות
(כי"י) נחיס אחרים כמו (עני עניו ע"ס) כמכס ס' חלל
סל' שחמיד ככסא נח בלא חטשה כוא נח כפסר :

ועלינו להביא ראים להראות דומתן כקידור לכל אות מאוריות
(אחי"ט) כינה אחת ומה תקיפ אל כשאר כנון (ברך
אחס) חס לא יתן ריוח כיוסס יסיה קריאתו ב"ר ב"ר ב"ר

אזכור על זה כמזל פסח כדקס חטשו עמיתך • וכוודאי פסח
כוס ר"ר לפינן יתברך בקימס מ"ע ו • חלל חס לא דן אורו
לכך זכוס על חטשה או על כדכור ככוא ומחוק כענינו כחוקף
רשע כוודאי מל וכללס לא יתחמך כככילע לעשות לו חיסה
סוכס כעה כחכרסוחו • או עוכר ג"כ על מ"ס אל ואכנס :
גס כגמ' סק' וכוודאי מאליס ע"כ גדותיו מוז כעסדה שרין
כטורא ית' שילמד סגוריא כתימות על כנו עס קדוש אף
כשעה שאין עושין ריוח על מ"ס ב"ס כדמיין הכז ש"ס לו
כן שאינו הויר כדך סוכס יודע על זכ כל כד ככל שכ"ו רטין
הכז שילמד כ"א כטוריא על כנו זה חמיד ולדן אורו לכך
זכוס • וכוודאי חס יכמע מליא חס כלמד עליו חוכס דכר
זכ הוא על חס ועל חס • כ"ס כככורא ית' כהוא טוב ומטיב
לכל ולא ידח ממנו נדח כהלונו שילמד על כנו כטוריא חמיד
ולדן אורו לכך זכוס וככור כמנ כשמיס ידוע אורו ג"כ לכך
זכוס כמ"ס ר"ל ככנת (דף קכ"ו) ח"ר סק' חת חכירו לכך
זכוס רטין אורו לכך זכוס :

ור"ל ו"ח דף כ"ח ע"ב אר"א לע"ג דיחא לדיקא רבא מכל
עלמא ויומר כישא קדס קוב"ס או דלטורין על יבראל
עוש"ס סגו' מן כולסון ולא שחכנתא לדיקא טבא כלליה ככל
דלא ומכוס דחמד דלטורין כ' יבראל כ' דכתיב כ' • כ"ס
שעתא אכריס סגיא קמיס כ' • חמר ר' יתקן לא זו חליסו
מחס עד כשכע לפי סק"ס לטוריא זכותן של יבראל חמיד •
וכל מי ששכס זכוס כוא עקידס ואומר לפני סק"ס כר וכך
עשה סגו' • ואינו ז חטש עד כתיבתא זכותן דכ"י גכרל
דכתיב כ' עכ"ל כוודר סקדוש • כרי ככרס שאין חס יכול
לכא אל קימס מ"ס של ואכנת כ' על אמיססה ועל ככיליסה
כשלימות ותימות חס לא עמד על מדריגה של מ"ס חס
ששטס על ככיליסה כשלימות ותימות • ועתה נכאר עוד שא"א
לחדס ככוא אל חכיליס כעכורס סקקית של נחית כ"ר להטורא
ית' חס לא עמד על מדריגה של מ"ס ואכנת כ' • וששט
כוא כינו חס ית' לחדס חיסה סמחה ח"ו וכוודא ממשער
מאוד עכ"ל • חו חס רואה אחרים ממשערים ג"כ על זכור
יס לחדס זה קרז כ"ר מוס • חך חס רואה שאין כוס חס
משער על זכור • או ממשער יחד ויחד • כמחמס כאלו חכיר
ס' שחמר ואין חולל מחס עלי ס' על זכור שאינס חששין
לדאוג ככרי • וזה ידוע ששכריס כמכסא ככילול ג"כ נראה
של חס כדכ"ל כככרדין כשעה שחדס ממשער ככיליס מה
אורמת קלני מרש"י קלני מורשי • וכו"ס כמקום ממשער על
דמן של רכעיס • על דמן של לדיקיס עכ"ל • עכ"ל • הך
דואה כענין מוגול כ"ס כככיליס ככילול חס • וכו"ס
חס ככדס מקייס מ"ס של ואכנת כ' וממשער עמנו כעלד חכירו
כוס מוקל ג"כ עכר כככיליס ככילול ויס לה קלח כ"ר כוס
כאמור • ושד כככא חיסה עוכס על ככדס ממילא חכרס כנתח
ג"כ להכורא ית' כן כככיליס חס או כככיליס עכ"ל וכו"ס • וכן
לסיפ ח"ו • נמלס כככדס מקייס מ"ס של ואכנת כ' למכל
כששטס שוגל כן לרעה וזמח סמחה ממש ככילול חולד לו
אורו ככן ומכיון לקייס מ"ס של ואכנת כ' • ושמח ג"כ ככלו
על שכא כ"ר להכורא כמכורא כ' סקדוס • נמלס כשמחה זו
עוכר חס להכורא ית' עמדה גדולה ועלומה לזין קן • ומזס
יקיפ חדס לכל שארי כוסות כיוסס לחכירו וכן ח"ו לסיפ חס
משער על זכור כדי לקייס מ"ס של ואכנת כ' • גס על כעוד
כ"ר כככורא יתברך ככילול עושס כוס ג"כ כ"ר להכורא ית' •
כרי לפינן כשעכורס של נחית כ"ר להכורא ית' חלו כמ"ס
של ואכנת ומ"ע של ואכנת חלו כמ"ס של כדקס חטשו
עמיתך • עיין כיוס"ס כככיליס וכוודא חמלך • וכך דכרו
חס חריס חטשס כ"י מ"ס חלו על אמיססות ככיליסות חו לכד
כמכסל מקייס ככל עכ כמ"ס חלו מן חכורס ממשס ג"כ
כ"ר כככורא ית' כתימות ככ"ל • ולא עוד אלא שעיכרס
כורכס עכירס ר"ל לעכור על כמס לזין על לא כככא חס
אחיק כלכך ולזה של קיימס וכוודא • חכו כוד חס
ינגיל חס ח"י קייס כ"י מ"ס חלו כתימות על מכוס

אלף

דעלנת

נהורא השלם פרק יג יד

ומעולם לא חקק להביא עם אדם אדם מלח עם אחרו וכמויות
 ונמח נניח אכל בתכלית קיוצו * ואף מה שהיה מאוחר מיעושה
 דמישטא ביהא קו * כהיה מקדש כלבנה כיה סושט בגדו
 ולבש בגדי המדות * ומה פעמים אמר מה מאור השקט
 נפשו להרגיל מזרח של רב בלא להסתכל חוץ לרא' ולא ענה
 בידי נמו' לאמר פטירה זו ד' בנים נא בחלום אל חנינו
 הסביר כ' גדלי' נמו' אכרסם שיהי חסיד מופלג אכל לא
 בגיש עד קרבולו * ואמר בחלום אל חנינו * חנינו חנינו
 אזו לי ואזו לי שהייתי מנלה ימי וזמתי בבבל * כעומעו זאת
 נפל ר' גדליה ע"פ זעק מכה גדולה ומרה עד שנתעורר
 אשתו וכ"כ * וגעו כולם בכריס ודמעות זעקו חנינו חנינו רכב
 ישראל מה חכמה * עד שהגיד להם כל המהדרות מה שהראו
 לו בחלום ואמר להם זה הסביר בסיני סוגרי' שהיה הלך אפון
 עם סאבות איז' אמר ע"פ שהיה מנלה ימיו בבבל ומה עשו
 אנתו אוזבי קור שלא כגענו לחלק אחד ממהל ממדותיו מיד
 הספו וקבלו כל הלבי עיר כמו כ' איש אביש ונשו וקף על
 קברו זה לי יום נרפוס בכל יום כמו כ' שעות אחר הפלות
 שהרית להרלות לאחד מכה בחלום או בהקין לכבוד להם
 מה פשעו ומה העאזיו * ואחר כלות לי יום בא בחלום
 אל ר' גדליה ה"ר' ואמר בכרי' גדולה בכלות שנה אחר
 פטירתו והסרבו מהם כראו לו נב"ד של מעלה כל מעשיו
 מיוס שגמרו עליו בבלו דבר א' מכה לא נעדר * ואף מה
 בלא כוון נקדושה דפדלא פשט אחת מן ברוך אלביה בכרמא
 לכבודו כו' * ואמרו לו נתענית אבר כנתה עמך גס כ'
 העניו והשתאף זה * ונכחו והאלו פניו ושמהתי שמה גדולה
 באמתי כרוך כ' אבר כנתה בדרך החם ולא נהניו בידי
 לא אוכל קוס כוא סיאכ"ר * ומיד ככלונו לנרבי אמר לי שיה
 נא עיניך למרום ואשא עיני למרום כו' וראיתי כמה פרחים
 קטנים כמכני בשמים לרוב ומיד נפלה עלי חרדה גדולה
 רעדו כל ארבי וכדמי דא לרא נקשן ואמרתו מה המה אלס
 ואמר לי הלו כנקרות אבר גיית כפלאך אבר כחפלת
 וקראת ירי' נפיוס כבא וחיר"ק מקוס אור"ק ובהר החילופים
 ודלגת אריות מנה שלא נחא ריוח בין כדקבים אלא כאלותיות
 וכנקרות אבר קלקלה מעולם א' מהס לא נעדר כלל מקטרטיו
 עליו ומקבים עליו דין לאמר פלוי זה ניומי וכללמונו
 ומנע ארמו מניס' ליוניס כנתה פעליון וס' אוכס משפט כוא
 ומשפטיו זה תרין להיחק מגולגל אולי תרין זה אבר ביית
 מעוזה ולולי מעיני כטובים כיה דיק קשה מאד והלכתי
 נפסק דין זה שנת וקוב לב כעיל * ואכבי עיר קטנה כיה
 מיד כששמעו זאת כפליחה בלחו למרחוק כמו כ' פרסאות
 שהיה שם איש אחד ושמו מוכר"ר פשה חיים מדקרק ולקמו
 לקלה הואת להיות להם לרבי ולפטרון ללמדן כחמת כדקרק
 וק"ו נחכים כחיות ונקדות לוקן ריוח בין כדקבים
 והרגילו עממם כל כהלה כמה וניסס וכ"כ ולקרות מסיק
 כ"א בכל מקום * ומיד שנה כמדקרק כ"ל לעינם נחקט
 הפלחם לא חירע להם שום ליה ומכבול וסוקס כה יתן להם
 ולכל ישראל עד גיחת כגואל חמ ע"כ כהפעת * וכראות
 הני כמהקפ כשחורים כגולה שאין איש מלחי ערבי שם
 על לב כהאזרות כגולות והנכרות לק עטמדי חסיק בין
 היבתיים להיות לליין על ריוח בין דנקותים וזאת לדעת
 דלאשר מהמם ערדת כדפוס לא שתי עיוני כזיא מקומות
 להשמד פטיקן ילמד כסוח מן כפאורס ואכסר שמיא סוכ
 כמקום ש"ל יהלם כעוזה כדפוס ושתי עיני נחניור כיה
 על קרי וחכיו * ודגוסיו ורפיוס * וככדי להוכר כקיות
 מלייל ומלרע כחתי מהג כתיס כנקראת מלייל * והכתיס
 שיהי כלי מפז יודע מהג כתיס כקראת מלרע * וכתיס
 כדקרק כחיות בכל פדר כהפלה אף כפיק איוכו מקומן
 וככתיס דרבי ישעאל כ' כס גס כן מתיקו מולמות
 עילומם גס כקיות שיש מקרא וזהו תרגום ככל ערב
 כנת קודס וכיוצא כרגע ככתיס :

דעלית כנון **ידכס** יקרא **יכסם** * וכן **נמוא** **גיכ"ק**
 כנון **המקדישים** יקרא **המגדישים** * וכן **נמוא** **וסכר"ן**
 כנון **חינה** **הסדי** יקרא **חודי** * וכן **כשני** **פיוח** **כסוף**
פיוח **ראשונה** והלמת חיכס שיהי כס ממואל אחד כנון **ביד**
פסורים שסס ממואל **דעלית** יקרא **ב"י מ"הו"ר"ם** * וכן
נמואל **וסכר"ן** כנון **אחם** **אלתו** יקרא **א"פ זוקר"ו** * וכן
נמואל **גיכ"ק** כנון **עוג** **קרא** יקרא **ע"פ קרא** וכן **נחיס**
שפוס ס' או ר' נח נראה ואמרי' פיוס כמהלמת נאות **ג**
לא **נאות** **זו** כנון **מעט** **זיי** **ביד** **זיקיס** **ביד** **זדי** *
כתיס **כמטע** יקרא **כמעצ"ו** **ביצודקים** **ביו"רים** *
דקוס **וכסוף** **הסיד** על זה * **ומון** **נעטמו** **לכל** **משכיל** :

על כן **ליד** **החדס** **לבוהר** **כוב** **ככל** **ההפלה** **וההרגל** **נעשה** **כטע**
להויל **מלין** **דכשיר** **כשלומוהא** **ולא** **ההכר** **כל** **כס** * **כי**
כלא **זה** **ידוע** **נזוכ"ק** **שכלל** **אוח** **ולא** **וקון** **הלי** **הלין** **כמה**
אלפיס **רכנות** **עולמות** **עלומים** **קדושים** **ועלמים** **כמכואר**
כזוכ"פ **כ"ר** **אמרי** **דף** **ע"ג** **ע"א** **ז"ל** **תא** **מיו** **מלה** **קדמחי** **כר**
ועיין **שם** **שהיואל** **מוס** **כשהאדם** **מזיל** **מפיו** **החינה** **כתיקוס**
מועט **כל** **העולמות** **הכלומים** **בסם** * **אך** **כשאין** **החדס** **ומון**
דעמו **ולכו** **אל** **הרגס** **כמכטר** **סיטי** **מחליף** **חיכס** **או** **לחינה**
אחרת **שאינה** **כלל** **כתיקוס** **כרס** **ההפלות** **וגורס** **פנימים** **גדולים**
כ"ל **נאותן** **כעולמות** **הקדושים** **הכלומים** **כאותן** **האותו'** **כל** **החינה**
כמכר **נזוכ"ק** **כמה** **מקומו** **דכתיס** **דלתיא** **תליא** **האשרתא**
דלעילא **לכן** **ורגיל** **א"ע** **כזה** **וכהלמת** **כרגל** **יעשה** **כמ"ש** **ד"מ**
שזילת **החיכוס** **כאלו** **מונה** **מעוזה** **עד** **כירגוש** **כעמו**
כנוודאי **לא** **יככל** **כוס** **ואלו** **יוכל** **לכר** **החיכוס** **אף** **כתיס** **כמה** :

פרק יד ובכדי להלהיב לב האדם אל דקרוק התיבות אתיק מעשה גורא כספר קרבון הנקרא שם יעקב :

איש אחד כיה מהסיד עילון ואכסר קאמ מהכידותיו ומדותיו
 ושמו ר' עורא נמו' יודיס ויהי דר בעיר קטנה
 ואנשים כה מעט סמוך לוויילא והוא כהוא מיוס שעבר לו
 שבע שנים לא עבר עליו ליל' בשני' ויהי לומד ג' הלקים
 כפשטי מורס וחלק רביעית כבודו כחורס עד אור היום ומיוס
 פעמד על דעתו החר כעעשה כן י"כ שיה לא אמר כוס דבר
 פסלה או כרית הסוון או כוס כרעה או כקריחה כחורס
 זכנתיים וככתיסם שלא היה מכיון פי' כמלות כנוונות
 כראויות כק ס"א כתיחו כרוד כאלל חיוק ח' שמת לו כן כ'
 שני' שמחילת כרוך כוא אלביס שבראמי לכבודו כו' עד גמירא
 לא לילן גנו פי' כמלות ויהי מנסטר כל ימיו על זה ושב
 כתעית עד יום מותו עד שהשרו שיו מעיעושייו * עוד
 מיוס כעעשה כן עבר שנים לא כהסלל על עשרת חוק משטס
 אחת שחמת רעס מלחמה איס * וכו' כעיר שילכו כל היכודים
 כעבר ועד זקן שם כלי עוים * וכו' נכטל המיד של כתיס
 ככלל * ומעיל' וכן יכ לטעוד עד כהכרס עמו ע"י ח' להיות
 קועד עמו * וכו' כרך לעולם כלי צמון ועל כסוס דוקא *
 ומעולם לא כהסכל כלוורח דרוזי וכל ככיר כוס הטבע * ועד
 כעעש' ככו' כ' כהסרנס ע"י יד חמו' * ואחר כך כתיס ע"י
 אכחו שהיה כיהס עוסקס נמו' וננו"כ כפליחה ועשיס פירו'
 למרנס אישה וזהו כיה כריות גדול * איכור הרש אבר מכה
 דורות לא כ' כעע וכל מה מלס משוס אדם כיה סכר כו מאד
 ועל ידו כהפסע כמנה קאמ כתיסורא להחוק כקארס של דכרים
 ככ"ל ככתיס חס' וסו אבר רליס ואבר לא יכלנו לידע אזי נודע
 לפ ע"י כתיס קדוס ככ"ל קודס פטירתו ככ"י כן כעעיס
 כעעס שיה כרס' * אכנחיו למעלה וזעיד מ"ע כנווחו
 פי' ככל משעיו שמתו יראו וכן יעשו וכל לשוס פיה אחרת
 פ"ז * אס נחלו ככר מדוחז כהגומת סק"ר כיריעה כהכל *
 כ"ז

פרק

נהורא השלם פרק טו טז

פרק ט"ז גודל חיוב ומעלת עניית אמן ואיכותה ומהותה וצירופה ודיניה מספרים קדושים :
 כל איש ישראל ששומע סברה מחויב לענות אמן אפילו הוא שומע מקטן ואם אינו עונה חייב מיחה כי
 אמן נומריקון אינו מוסר נפשי. שכל אחד מישראל מחויב למסור נפשו על עניית אמן. ומחויב כל אחד
 לעמך הסברות בקול רם כדי שישמעו בני הבית או שאר העומדים אצלו ויכולין לענות אמן :

ויד' הכור סי' קכ"ד ארו"ל מ"ד שומר אמונים מוצ' סי'
 אלו שאומרים אמן באמונה בו אר"ם כל העונם
 אמן בכל מה שפירש בכל כוונתו פוחתין לו שערי גן עדן
 כנאמר פתחו שערים ויבא גוי נדיק שומר אמונים אל חקרי
 שומר אמונים הלא האנוס הלו שאומרים אמן. כרי עבאר
 מלשון חז"ל שיעקר עיית אמן היא כעונוס שבה ולא עיית
 כתיבה בלבד וז"ל ספור נטימן כר"ל. וז"ל ויענו אמן על כל
 נרכה ונרכה בו ונמונה שיכון בלבו בו :

ובזה"ק סי' וילך דף רפ"ט ע"א ז"ל אמר ר' יודע וזו
 יקלו מאן דלא ידע לאוקור למארי ולא אחזקין
 באמן. דהנין גדול בעונס אמן ויחר מן כמנכר בו. וכד
 ישראל משמירין לאחבה אמן לכונע לבייח כמה דאזטרין
 כמה פתחין דנרכין ונרנן פתחין ליה ליעלא כמה עבאל
 משחקין בכולבו עמלין. כמה חרו ככולא. מאי אגרי ליה
 לישראל דגרמין כלי. אגרי ליה בעלמא דין ובעלמא עלי. *
 בעלמא דין נשעאח דאעקין ליה לישראל ומללין לזותא קמי
 מאריהון קלה מכרז בכולבו עמלין פתחו שערים ויבא גוי
 נדיק בו. פתחו שערים כמה דישראל פתחין ליה חרעין
 דנרכין בך כשחא פתחו שערים ותחזקלי לזוהנן מלאיין דאעיק
 להון. כלי בעלמא דין. נעלמא דחרי מאי אגרייב דכד
 יסוק ב"ר מהארי עלמא דהכו שומר לאחבה אמן. מאי שומר
 כלומר טעור הכוא נרכה דאמר הכוא דמנכר ומהכא לאחבה
 אמן כמה דאזטרין כשחא סלקין ומכריז קמי פתחו שערים
 קמייהו כמה דארוי כוכ פתח חרעין כל יומא כד כוא שומר
 אמונים בו. תהא כל מאן דשמע נרכה מהוא דמנכר
 ולא חרעין באמן עליו נאמר וכו' יקלו כד"א לם כסכניס
 בויי בני ומאי עובדין נאמר דלא פתח כרכלא לעלא כך
 לא פתחין ליה. ולא עוד אלא כד נסיק מהארי עלמא מכריז

הנה"ה
מצאתי נספר אחד חז"ל. וסור אמן שחמרו ז"ל גדול הטובה אמן
 יותר מהנכר הוא זה כי (אמן) גי' ז"ל (היה הריני) גי'
 ז"ל. והנכר אינו יכול כי אם לכוזר השם (אמר) וסם (הוסי)
 במשמותיו יתופ. אבל מי שאמר טובה אמן מביא לו שמות כ"ל וז"ל
 וכו' מונח בספק ואחריה כל כסם אמן ומי היו מעוניס ומסיים וכל
 (ליכוס) בלא נפיון סי' כוח (אמריו וכויה) שהא כל זמניה מבייט
 באמת ג"ל וז"ל. כחון שאיס יסל לעמא אמן כניס הכנסה יביין ככסה
 שאומרים אמן נשם (היה וחרתי) ויבא נכר לפיו בשלבו כיה (אחזוקה"י)
 שהא גי' ז"ל נפיון אמן ויבא טענה נפלה לנבל פתחנות דמח
 והכוסריס דעיס כי הוי נביי. אז ז"ל שיוא ממנו מהשטת דמח :

אימא נכתבו בל"ה ז"ל חז"ל. ככה אחיות (אמן) בעלזא בזה
 (א"כ) פ"ב (ז"ל) אלק אהובי אמן והוא חסד בעולם כמו
 כתיב על מרדס נענין אלק עישה כמו איפלו וכו' אול זה הוא
 כדבור השניני דניכוס שהא טול פתיס חרדון ואלו ומס כיה חוכך
 של מתי. לא קמו אוק מתא. גי' ז"ל קלון אמן ומס כיה חוכך
 מי שאינו טובה אמן עובד אול קוין ויה (מחא טענה אמן) סי' (אמן)
 וזוהי (ג"ל) לא אחיות (אלס) אומר מי שיש אול נחמן שאינו
 טובה אמן עובד הוא כקלון וגם מת (פתיס) עילה נחמון קלון.
 וכה (אמן) גי' (היה ארני) מה (אחזוקה"י) וטכניה כי הטניה
 אמן גורם גי' ז"ל פתיס פ"ב וז"ל מי שאינו טובה אמן חשיס לם
 שכי' ג"ל עליוס יכו לו ג"ל מרה נכר מרה. וז"ל פתיס קלון
 סחה מה שחיסר בעניס עליוס טי' עז"ל. ופי' הטעם טי' סוד על
 פתיס אמן יזומה וכו' סחא טעם על אמן חטוה וקוסס דקוסס פ"ב :
עוד יבין אמן שאחיות של החיבי בייח אחר ה"ל אחר ה"ל אחר
 ה"ל ה"ל עולין כמין (ז"ל) גי' (אכיס כויה ארני) ויה יחוד
 אחי וסם קהאיל סם אלוטס עני כיה טם ספק כהויל ועד פיו
 וכו' כיה נשם יעקב ארני פן כולין כשפגד אש מעדס יב"ק והספין
 כזה כסם לא טכני פתחין דיקס ועל יו אצרו נגמ' גדול בעיה אמן
 יוצר מן כמנכר :

עוד אמן ר"מ (אז) אמן זה הכור נכתבי לודעיס ומבייט
 אלא מה יעשו כמיו טם שאין לם לו להכין ג"ל על פן
 אפרס לם בנבלא ואיחוד לם פרק נכפ פלמו פרק י"ד מופתס פ"ג סקודס :

ליה ווי ליה ווי לבשמתי. תהא חייבין דגיכוס כולבו ספקין
 כמדין וידיען בו. איח מודורא כתיבא תהא דכולבו. וכהוא מודורא סוס
 תחיתו. שאל סוא מודורא חד. תחיתו סוא מודורא תהא ס'
 לעמלין. וכהוא איקרי בכר דאשתי ואחאכיד מכולבו עמלין. *
 וכן' תמונה דף קע"ח ע"א ז"ל מאי וכו' יקלו דה כוא אמן דלא
 באמן. והאיך לא יתאון אדם חי על כמה שיש שגגו וכן עברו בלא
 שומר לאחבה אמן נלגה לא יבא אר כרל בנזיסי :

ועיקר כוונת עניית אמן היא כהמתה וההודו במחשבתו על
 גודל האכזרה וכן אמו ששש שבוה כדחא המיית
 שאינן כחונס כשם אופן יאל מפי כמנכר להנורא ית"ש
 ועוה אמן ויכוין במחשבתו אחת היא כהודאס שי"א מפי
 כמנכר ליונרי ית"ש. גם מחאמר כני' יתלכס לכ באדם
 להסתגל ולהתחיל לבמות סברכה מפי כמנכר כדי לעמא
 אחריה אמן לחת כוא כ"ד להנורא ית"ש מנורא כמאמר כ"ל
 מאי שומר כלומר נטיר הוי נרכה דאמר הכוא דמנכר
 ומתכה לאחבה אמן כמה דאזטרין בו :

להוליא מי שאינו בקי ואפי"ס שנומן כוס כולנו נקראים
 חפסי"כ כוא חורר כדי לקניה חייב מדין. וגם עובר על לא
 להסוק ולכוון לנרכה ש"ן ולומר אמן. וכאין ט' נכסי"כ
 שבכוזיס לנרכה ש"ן קרוב דנכר להיות כרטיחו לבעלמא
 שבנכס הש"ן נתקנה לומר נשפס לכך כל ארס ועשא עלמא
 כאילו אין לו זולתו ויכוין לנרכה ש"ן והחזורים עמו כוי
 כקלות ראש ולפנימס אומרים גם סמחוס עמו וסיי כליט
 בשעיס לבוא ולשכר וגם חמרו ר"ל מי ששמע מחיבי שמויא
 סם שמיס לנכסל מחויב לנדורא ורקיך להחירו מיד. נמא
 מי שמויא סם שמיס לנכסל חייב מדין. וגם עובר על לא
 פסא את סם כי אלוכי לבוא. גם כמחמיס טם כחון מלא
 כקלות ראש. ע"ז רחוי לב"ה כהרדי' על דבר כי כדי שיטע
 אמן ככלכתן ישימו סיחה פתוח לפנימס כשעת מרס הש"ן
 ויחי עייטס ובלס סם ולא יבא חחול :

פרק ט"ז מעשה רב ונורא מענין עניית אמן :
 לאהבה אחי ועיי הספר לפנימס מעשה רב ומהא שעשא
 בימי כנאון ר' מרדכי יסם בעל בלוזיס. סחאון
 ר' מרדכי יסם סיס אב"ד ור"מ נקלס קטנה מסודס וכריס
 כ' כסלו ואגדי לעמלה סחלו שריחיס מיק' סואה לקלט
 עליסם לאב"ד ור"מ כי יסם גאון רב בנבלא ונכפסא כאשר
 כל

נהורא השלם פרק יז יח

במילואו כזה (הי"ח וי"ן חו"ן) תמלא שאריות אמלטים
מיין (כו"ט) וכשם שזו נסוך כפיטי מהתיבה דמיין כעלם
כך יכיון לזה כמהשנה ואל יוטיא לחון * וס"ס מנין ח"ק שיכיון
התפלה תעלה עד לקיטת מהלך ח"ק וכשיכיון לחון כוונה זו יסיס
מועטת תפלתו מקובלת :

וה"ל כש"ה פקדו י"ס לעמוד ולחמוט אוחן כמארזינן הרכה
כענויט נמלח אמן עד שלג קרב אוח אחת בהכרתה
ואין נמשעושת התיבה כלום רק זמורתא תהא * ועוד הכסן
כמביח כזה ש"ן והתא וזאמשה סעס ג"כ * וכסכרה נמשך גם
לכס קלקול להיות שאריות כהוא שמאריך בו החון כזה שלא
כדון וקקול שזיין ואין עוין אחריו אמן עד שהכלה אריות
כענון מפי כמנון * כזה כס מטיפיקס ויהר מדאי בין פקדיט
ויין עניית אמן ויהא ככלל אמן יחומה שפירשו המסרטיס *
ואחורו רז"ל כמנון אמן יחומה כו"י אלא מיד תפלה ככרס
מפי המכרך יענה אמן ע"כ י"ס ליהר ולהזכיר כזה :

(" הגה"ה (מכאן) חוכמת מגולה להקוראים כס"ח ועוין אמן
אחר המכרך על כרס החורס כענון ככאז ומפסיקין
כרסה שאין עוין חיקף כשיאל הכרסה מפי המכרך כדי לסמוך
עניית אמן כענון להקריאה ואין חוששין לאמן יהומה ע"כ
יזכרו כזה) :

וכן נקדשה ונקדישים ונכרו כמנגינס מארזינן בשנתות
וניו"ס כעניית נגוים כרסה מאוד ומושיקין חתיכות
וכאחיות כרסה עד שלג קרב זה אל זה ואין נמשעושת
חתיבה כלום ולא יפ: כס עושיס * וזס כוונתס כיושי נגוים
לכרד חס המלך ככבוד ית' ממש כמנוס כאל בענייות
קולס * כלא מכל כעוד ללחט ידי כטיס דסינו לקרד כענון
וגס יוצר עוב להאריך כענויט שלג פקדיט עלס כקדושת
כנדלות כוון נקדש * ועערילך * ולעומתס * וכדברי קדש *
וככרסו * ופקדיט עומת עיגדל יתכרך * שסס קדושת
כשי"ס ביהר עון משאר ענייט * וכללו כענייט הקדושים
כזה לו לבין ביהר אל ככוונה זס מארזינן כ"כ כענויט

ה"ל לבוין כ"כ אל ככוונה * וגס אריות כענויט כס סיבה
להפסיק ולשוח ביהר בעינה * וזס אזו דוהס בעיניו ונמשך
עוד מזה שמאחריס זמן ק"ש * ואע"פ שאין זכריס כ"כ
לקרות ק"ש כזמנה ג"מ כל דלמכר להקדיס לריני' כענייט
כדליהא כנ"י כשס כארז"ל * וגדולה מזו כימיס הקדוסיס
כחורף וכפרט כשחומריס סיטיס חס מארזינן כענויט קדוב
לוודאי כעונרין זמן ק"ש כ"י זמנש נמשך עד סוף חלק כענייט
מחיוס כיון כזה או קטן מעשרס או משעשע בעות
ושחות מזה * ומכס אונס יוכל לקרות עד שליש כיוס א"ל
אין לו ככר כקדוש בזמנה ומכאן ואילך לא יקרא ככרסותס
וזס יברך כיו כרסה לנפלה כמ"ס הח"ח * זלז והשוב חיות
כלל רביע כיוס כענוט כחורף וזרס ג"כ שמארזינן כענויט
וכפרט כשחומריס סיטיס חס קורין אותה כזמנה * וכיוודאי
לאז כסיד למיעבד ככיל דרשות קדימת זמן ק"ש ככל מה
דאפשר מפסי אוחן כענויט חף חס חיוט עוכר זמנה ואילך
חס נמשך מזה חשש כענויט זמנש * כפ"ל הכל"ה :

וכתב בעל ווי עמודיס חו"ל * כיויתי אבי"ד דיק"ק סראקוספורס
תקנתי תיקון גדול לכל בני הכרותא קדישא שימלאו
אסיפות שלמדו התפלות מראשיה כשגס עד אחרית כשגס
וסיטיס וסליחות * כפירוט אמרין סי' תפלות לפתח כדי
שלא יפסלו כענוט כמכניס וסמלפסוס וזו יעלה התפלה
לאז מרס עלינה * ואכ"י חיש שיבע לרביי אלו וזרס
שפירוש התפלות יהיה שגורה כפיו * וזו שאין לו לל הבין
מעמלו וכבוד לו רבי שלמוד עמו כסידור ויוזר וסליחות
כדי שידע לבוין התפלה * לעלות מבינה * לעילת עינה *
ומכ"ס סיחויס כשס בלוחי תהיב ע"י * שידע מה שמארור
ויכתי מה שידבר * ויבזיג חסיל על כדכריס כיוזאין מסיפס
ולא על כענויט כאשר ראיתי שערוביט בעוס"ר * ואין ספק
שאריות כקולות כיה אריות כגלות כע"ס וסחויס כמשריסיס
ושמחיס

קדושים ונקדש גופינו וכמוספיו * וסס תפלותינו לא חלת
זה כשום ענין כענוס * וכא יתב לזוט כזו כעלוס להעטק
כזינית או לביית חסילין * וכדומיין מסליוין או כענוס אמן
אחר כמכרך ככרסות אלו לרד לבוין

אמת ואמונה הוא השבת והברכה שבירך המברך ואני מאמין בה :

ויס חסס שסס כרסות כסיר וכסכנה וסדולת לא ית' כעון נכסח
אלתי כעמה פתח ני * ונכרס מדוסיס * ונכרס כענוס וכעטיב
כענכמ"ז וזומיטס כס כודלס יכיון כענוס

אמת הברכה וההוראה שבירך והודה המברך כעל כל טוב אשר נשלנו ה' ואני מודה ובאמין בוה :

וכעון כרסות אשר ילך * כרוך שאמר * ישתכס וכל ככרסות של
שחריס * וכלס כרסותיו כני"ח כרסות וככרס רכזונה
כעכרס כענון ודומיטס כס ככס יקר וגדולה יתו לאל מלך
יולר כל ית' * ונכרס כנהנין ככלל * א"כ כענוס אמן אחר אלו
יכיון ג"כ ככוונה ככרסות (אמן כיה ככרסה וסכנה כנירך
כמכרך וזו מודס ומתאמן שסכסו לו ית"ס כס יחיס וסלס)
וככרס כנהנין יכיון כענוס

אמת הוא השבת והברכה שבירך המברך שהוא יתיש ברא והמציא זה הפרי (או זה הענין) :

אמנש כרסות כשאלות וסנקשות וסחיות כעון אמן שחאר
כקדיש כהוא תעלה ונקסד וזרס כרסות כרסס * וסחומין כעכרס
כענון וזרס זכרנו כענינה ויכל ודומיין שסס כקשות * ואמן
שחאר כרסות כעניס כהוא כרסות יכיון כענוס

יה"ר שיאמנו בקשת המברך והמבקש ויקיים ה' את דברו :

אמנש ככרסות כאלמעיית כני"ח כרסות כס כלס שאלות
וכקשות כהיו שאלוין ומקסגי' ממת ית' לריכו כזו שחאר
רז"ל כאלמעיית דומת לעבד שמקבל כרס מרבו וכן כרסות רז"ל
וכיס כלוס וכלוס רב כס כלס כקשות וזרס כחסימו' ככסס
כס ככחי וזרסו כככדיס ע"כ אחר כרסות אסס חוק יעלך
לבוין כסס כענוס

אמת היא הברכה שבירך המברך שהש"י הוא חונן הרעת והוא יקיים ויאמן דברי המבקש ויחננו סודע בינה והשכל :

וכן ככל כרסות כאלמעיית כדמשע כדאי' כלי' קל"ד *
וכסס א"ל ליתן חס כחמור כזס גס כזה * כיו מה שמחכוין
כמלס אמן כחמור על פקדיס וזאלת חס זמן כשאלות וכלקשות
שוכרנו למעלה ודומיין וכן אמן אחר כרסות כעניס כיהו כרסה
חס כזו מחכוין כעניית חלו כאלמנש אמת כיה כספלה וככקסס
וככרסה שחאר כמכקס כזה כזו עינה ככסיל כזולתו כיו לא
ידע מתי קחמר חס כמלס אמן כחמור כככחי וזרסו יתב'
כעון ככרסות ככודלות וכככחיס וזאלת מסחורריס וכככחיס
לו יתכרך כזה מיו שמכוין כעניית אמן שלסס ח ככיונה כיה
לבוין שיאמנו דברי כמכלל וסכסנה) וכיהא כן כזו שאמר כיה
כזו כרסע וכוכר וכיה כזו כמכסח ח"ץ חס כחורריס וסככחי'
כס כו יתכרך ומכקס שיהא כן * ע"כ יכיון אחר כשמוע אל
כרסס וספלה אחר כש"ן חומר וכלכנו יבין לעמח אמן ככזון
וכרלו * ע"כ כש"ס כק' * וכסריותי חיו כמכסח שחכיס
כעכרי חונס שמיס על גס ככלל ככלל סל"ס ח"ך כידון כוונת
אמן כע"ל * לכן כעמדתי כחפלי ית' אלא כל כרסות אמן עס
כוונתו כרלו דרך פרט ככדי להקל על אנשיס כרדוי סכרסס
שאלו לכס כ"כ עת לעיין על זה :

פרק י"ח התעוררות לש"ן * וכוננתו בתפלה * מצאתי כס' אחר ז"ל (חזן) גני (אדוני) ואס כחכוב חן

נהדרא השלם פרק יח כ

שער ב' ז'ל' ואם ת"ו תפלה שאדם מתפלל אינה כגושה • קורין לזהה תפלה מלמעלה תפלה פסולה כו' וכברו קורא הל הכנה כו' • וא"כ יגדלו דוה תפלות בהתפלל כיווד נספדות והגדות כו' • דע שאין דבר כן • אלא כל אופן תפלות הנקראים פסולים כדודותן אורו לחון כ"י מותן להם מקום להכנס בו כו' • ואם חזר זה כיווד בהתפלל תפלות כפולות בשומדות בזה כרקיע כמיזון • ועמד והתפלל תפלה אחת כגושה והתפלן זו כגושה ובלתי • או אוחת תפלה ככשרה מתהלקת והולכת ונכבדת באלוהי הילכ שהתפלות כפולות עומדות בה • והוליותה מהם כל אופן תפלות בהתפלל ועולות כולן עם אוחת תפלה ככשרה • וכולן נכנסות עמם בלגודת אחת לפני הכ"ס :

פרק ב' בו יתבאר סעלת מסירת נפש והציור של ד' מיתות • ועוד הר' תיקונים מהוה"ק :

ברב כיבוד וכבוד כעבוד גודל מעלה עמוד כרמס של מ"י אף אה מוסר עמוז למיזה רק נכח ולא כעוול מבוחר וזכר קדוה ותיקונים נמקומות כרנס ונכסני האר"י ז"ל מביא גם כן גודל מעלה והלני צוים כמס מקומות תפלה ללייר בלנו מ"ג כאשר יבוא כפי' תפלה כל אחד על מקום • ועברה זו באה לאדם מפאת גודל תפוקתו ואכזרה לבורא ית"ש נעדר בלנו למכור עמו כקומו דסיינו במהשכחו • כן בלויכו מקומן של בנחים ודאדאות כגודל אלוכו ית"ש • כן בלויכו מקום של תפלה על כעדר במהשכחו כ"ש ויכונוה בזה להק' שמו כגודל עמו כעולות עליונים ותהוים • ומכניע כעשרה אהרא מחד עד לעשר • ועובד בזה י"ר גדול לאין ערך ותכלית לבורא ית"ש • אך לריך שיכס בליגה בליט ונל בליגה דחיקא כי כסורא ית"ש כוא בוחן בלוח וימווד בלס זה בתלס גמור שבדוליי יעמוד נכסין • וזרין ללייר דווקא במהשכחו קפלה של כמ"ג וזכר כוא כלייר • גמיתת סקילה ליייר במהשכחו ככוא עומד על כגודל גבוה מחד וכנודו עומדים כמס וכמס עמו"ג וכידיס פסל ואומרים לו שבתחו ללסל זה וחס לאו חנו ארקוי' אוחת מעל כגודל על הארץ והוא מביי להס איני רזה להשתחות לכלל ומכסה מעשה ידי אדם כי אלוהי אלהי כל סאדן יקרא כוא אלוהים כבמס מעלל כו' וזו אשתחויה ונל לדמות עו"ג ולייר חיקף במהשכחו כיסורים קאים ומרים שסכל במדס משוגע • ויכול ללייר מיתת סקילה גם כן עדי' בזקן עליו אכניס גדולת מאד • וכילור של מיתת שריפס ליייר במהשכחו כ"ל שרזים לכוט להשתחות לסכל וגם לפיכס מהרס עם דיול ועופרת כמותן של סאש ואומרים לו אם היך משהחוס איני יחקס כנדיל להוך סיר ומשיב להס חיקף ג"כ כ"ל ולייר ג"כ חיקף שפחה אח סיו בעלמו ובכבו ספחילס של אכר להוך סיו ולייר ג"כ כיסורים כגדולים שסכל בזה • ויכול ג"כ ללייר בענין אחר דסיינו שזקן אוחו אל מדות חס גדול וזכר • והלור של מיתת כרג ליייר גם כן במהשכחו כ"ל כאלו חרכ מונחת על זולורו כאס שלא יבתחו לסכל ומשיב להס ג"כ כ"ל ולייר במהשכחו שחטבו ראשו בלייר ולייר ג"כ כיסורים שסכל בזה • והלור של מיתת חק ליייר במהשכחו ג"כ כ"ל כאס שלא יבתחו יתיק אוחו או יסעכו אוחו כנכר כגודל שלגיו • ולייר ג"כ כיסורים כקשים שסכל בזה וכדוליי כענוד כזאת יכול אדם לעשות ככל עה וככל דע כזוכרו יחיס לייחד שמו כגדול לעשות

כתב סוה"ק של נ"ק דף ז"א כי פקדוש ר' אליעזר כ"י כ"ס ידו וככע כי כמסדר תפלות בלכניע הקורים אלו און תפלות חזרת ריקס והקב"ס שוכס לו די יתק ומכיל ומכפר לו עוונותיו ומתפלל לו ומומר עליו ענדי אחת • וסם אלו • בתחלה יעסב עמו **עבר** כשיסדר מיתות • עוד יעסב עמו עד פסם שי כתישכל ספסל משומר • עוד יעסב עמו

ושמחים ומשמחים את קהל כעסם ומריהם עליוס נאמר תהס עלי כקולס ע"כ שחא"ס :

וכתב מעס משה נפש קיור ר"ח מכלל כח התייסיס כוא שיפסח מעס מזה לאל ית' וכיונו שיכדוהו כ"א כמו מי שמכין תפלתו למזלון הן כניסי ג"ל בתפלתו אינו מקונלת אלא כסורא ית' כי אינו עובד רק כשגיל כבוד כ"א או מירחסיס ואינו מכין לכבודו יתבדך רק להשמיט קולו כערג • וזהו נקרא עובד לכני הדס א"כ מהרלוי שלא יעשה כמנהג התיסיס משלימים וכלית מעל רלביהס על תפייהס ועל איני וכו' ומריהס ומתכילס כנייסיס על כל לדיהס לראות מה שיעסב ככ"כ ולראות מי שיבחרוהו מתחת קולו • ע"כ יכסה ראשו כעלית תמיד • ויכר מהשכחו לפני וירחסיס תמיד ככיווד תתפלה אכר לפני ויקיים כויתו כי לגדי תמיד • ולא יכסה בלנו כמס ערב קול ערב ותיק ית' • וכמס כ"א התיסיס ממי כששומסיס אוחו • כי כן דרכו של ית' כרע כדי לספול את הדס כדכחו שלא יכו מעשיו לט"ס • ולפי דעתי מוס פסס כמנהג שהחזיק אוחיס פייסס כשהי דידיהס כעס תתפלו כדוי שלא להניס חוסי ומאחר ככל כ"י כוא שליט ומזכר מקפול מהרלוי לכל יורא ומחד על דבר ה' שיכניע לנו כוודים ותפלות ערב שיתחיל להתפלל עם כגור כמו כסריא בעל קיור ר"ח ע"ס חס תנעיון כעיו • פי' אס תתפלו לנקס שאלרסס מוח כ"י להתלל • כוכו בתשובה קודם ואח"כ תתפלל בהתפלל בלל הכונה עליו נאמר מי כקס זאת מידס ואס חפשי לו ללמוד כתיור קודם תתפלה עוב ית' כרל תפלתו מקונלת ית' • ויכוין תפלתו ככסיס וכדמע כי גדול כמוריד דעמות תתפלה כשוכר כל גליות רעוה ויגיל עמוז כתפלו קודם תתפלה לברית כקליטות כמעכביס אס תתפלה לעלות לקויס כי תתפלה נקראו ומירות כמזמרים ומכריהס את המקקרגוס • וכשמהס יכיס לו לפני יתבדך שיכוס ליות מעבדיו המיוחדים עם כלל כל הדס זהכס לכך ליות לו ערב ולעטרו ככרס תתפלה • ועליו נאמר ענדו אח ה' בשמחה או בלל • כואו לפני כרננה או כקול • דעו כי כ' כואו אלוים או ככוונה וכל אדם מתורב לכוין כן • וכ"ס וקי' כ"ס' תתקן לו ס' להתלל כקול נעים ודבר וכו' ועל כל ית' ויכול עליו ונכנס מתח או כ"ס' מהויב לכוין כשמהס כ"ל • וכזה יגלל מהסתפלות • והזנה יעיין מענין זה בהקדמת כ"ס' של כ"י מ' יענ"ך אף לא רצתי להעתיק ככוא מולל אוחס כיוור :

פרק י"ח בו יבואר שאם לא יוכל לכוין במחשבתו כל הצורך לא יתיאש בשביל זה

מן הרהמים :

עד כנה עזומו רחמי ה' לעשות מעשנים • כאשר הכס אינו כשמיס • להשכר לב כאהס אל מהשכחו קדושות כרמיס • וכסור כהס מונעת תיקונל תפלתו כניימיס • אלא אין להלול קבלת תפלה ממי ככוא חוס ולינו יכול לכוין דבורו במהשכחו כראוי • וכבר אמרו רז"ל יוכלו לספור את כעולס כמדיו תפלה • מיום שחרכ בית המקדש • גם דרבו ע"ס ודגלו עליו אכנס זה ע"ס • אמר סקב"ס וזילוגו עליו אכנס וכתב כג' מוכר' יעב"ן ואני מכיר שאינו יכול לקשר עמוי ככל אלה כעו"ס • אס מתחת סכנגל סאכר • ואס מתחם הכרין כככחות כמזמרות • ויתרון כעל"ן כרנה כנגדו • ויכוין שאינו של אכנס • לכן בלתי לדרב כחומיס • כאל יטעור להס כיוול כו אס לא יוכל לתקן משווס כסון כוס ודמותו לו כמטוה ומזוכס כיסורין • וכדודק כשכס עם חמס על עיניס או ככולך כדך וזין דעמו מיושנת או עובר ניס בלמיס ולא יוכל לכוין מהשכחו כל כוכך • לא יתייחס כשכיל וס מן כהמיס • אחר שיעשה כל סאכר כיוולו • בלכד כיוון אדם לשימיס • כי כ' וירחס ללכב ואינו כרל כסווריא עם כנייח • ונל עוד אלה תפלו כפיטס ססמולת מלחי להס הקניס כמ"ס כס' שערי אורס

כתיבת כ"ג בק"ק פ"א נכסה ביה ע"פ כס שילא אוחיות
 כס כו"ס בני בוס נקודס כי כיס בלי כלי המכאף . וכדאי'
 ככתבים . דע כי ככסיס כ"ג מזכיר כס המורש ביה
 כשכ יולא חלניו מפיז וזיה לא אמרו (כפיוס והכניס
 וכטס) ככסיס מזכיר אלא יולא מפי כ"ג כי חלניו ביה
 יולא וז"ס שאמר ככל המקום אשר אזכיר את שמי וגו'
 ולא אמר מזכיר אלא אזכיר ר"ל אני מזכירו . ע"כ :

עוד זריבין אנו לעמוד על ענין אחד אם יש לפיך דבר
 א' שאינו חיוב לפשוטו ע"פ סדין ודבר אחד אתם
 חיוב בו חיוב גמור למשל אם תרצה לכוין התפלה ע"פ
 סקלפא יופסו' א"ל לך לכוין פירוש המלות וכלאו ביה תוכל
 לכוין פירוש המלות סיעבד אלא בשניס יחד א"ל לך אין
 מן הראר כלל לעני'ד לפשות בן . כי ודאי מה שהוא חיוב
 ע"פ סדין לריך להמית עמנו עליה מל התורס ועל העבודה .
 והכוונה ע"פ סקלפא אינה הכרח לכל אדם כמו שאינו מן
 הכרח ללמוד משנה ותלמוד עד שילמוד מקרא ועלה
 מדרגא לדרגא סדר המדרגות . ופירוש המלות הוא חיוב
 מן סדין בלי ספק . ועל זה נאמר לא הלמתי בגדולות
 ובנפלאות ממני ממה שא"ל לכנין . אבל מי שראו יפה
 לכוין פירוש המלות היבן ויש אלו דעת ויראה כסס
 ודאי לריך לית אל לנו אולי כמו יפס לכוין יותר סעומק .
 וכ"ל ר"ל נבאר . ככס רבי משה חסיד :

עלמו עמד אחר התפלה לקבל רגון ושפט עם שאר עבדי
 כשכינ' נמלא כי ג"פ נמלא עבד לקבו ככלל התפל'. כתיקון
 כ"י שימורד עלמו על קדושת כסס ביהוד שפט. כתיקון כ"ג'
 ע"פכש עלמו ע"פ כ"י כשפט שאומר אמת ויזיני ויסמוך גהולס
 לתפלה ויכלול עלמו עם כשכינס שהיא סוד עני . ולפיכך
 כאשר ירד השפט לכניס השפיע לכל מי שיעשה עלמו
 עני . ע"ד מי גר אחר עליך יפול . תיקון רביעי שיעשה
 עלמו חסיד' כאשר יתודע על תפאיו כי מרחמנותו סולת
 לתחודים לפניו ולכן יעשה אדם עלמו חסיד כתיחודס על
 תפאיו כשומע תפלה אלו כס ארבע תקונים :

**פרק אך טוב לידע שנים איבור קריאת שם
 הוי"ה בכתבו :**

דע כי הנקודות לאותיות כס כמו נכמה לגוף . כי כמו
 שכשכמה מנסה את הגוף וכעלפד לא יביס שום תנועה
 לגוף כמו כן הנקודות לאותיות כי בעלדי הנקודה לא יקרא
 שום אות ככתבו והכרח ליקרא עם נקודה . וזאת ידוע .
 כי כס כו"ס הוא כמה לכל השמות כבוד ואתה מחיה את
 כולם . וא"כ הנקודות אשר כס בערך אותיות כמו נכמה
 לגוף כפי' כס בערך כס כו"ס כמו גוף כי כס הוי"ס
 הוא כשמה לנשמות . וא"כ אין יתכן שאמר כלל כס הוי"ס .
 שהכרח שיאמר בנקוד' והנקוד' ינהיגו כשומעם סאותיות
 וא"כ אין יביס הגוף לעפס סיפך מהסדר כרלוי . אמנס

מאמר מבאר את שלשה עשר העקרים :

איה מקום כבוד ומכ"כ שלא יעלה על דעת אדם לדעת
 ענין ממדרגת עלמותו . רק להאמין בלב שלם כי ס' הוא
 האלהים אין עוד מלבדו . ומי ימלא גבורות ס' יבישע כל
 תהלתו . וכל המלאים למעלה ולמטה רק לו לבדו . והכל
 כרלנו וכדי לכיור האדם גדלות גורלו לריך לכתוין ככל מה
 כבדא הכורא ככל מה שעיניו רואות מפלאי כבורא יתבכך
 המורי' על תמימות חכמתו ויכלתו והנהגתו סעובס ומינתו
 סכולת ורחמיו רובכ שגתתו על כבוראים וזו יכיר מס
 סכולתו כי וטורונו ממנו . כמו שאמר א' מן הכתמים לכות
 הכתמים י' להם עינים כרואות מה שאינו רואין כסתאים .
 ועיני יפתח לו כאלר כנדול הוא ירצה ס' מתוך כסתמותו
 וגדלתו ומתוך יראה לו יבא לאכפת כי ויאמר בלבו אין לא
 יורא וזהיה אזוכ כ"ס אל גדול וטורא כוס כמנסיג
 את סעולס כולו כבתו וסולס יכלתו כפ' לטונו ומכמתו וכל
 מה כבדא כשמים ממעל ועל סארך מתחת מדומס וזומח ומי
 ככל כבדא לזורך כהדס שהוא מדבר וכדא את האדם ככתמי'
 נפלאה מטפת זרס כוליאו מאין ליש שלם ככל סאכריס ונתן
 בו דעה תכמה וסכל עם סרבע מדות סעובס יתרון על סאר
 כתיים שאינ מדכרים . וכמשינו על כל כבוראים ומכניח
 עליו כתכלית ספרטות . כמ"ס כי עיניו על דרכי איש וכל
 עדייו יספור . וכתיב מה' מפעדי גכר כונונ :

פרק ב' שורש בסחון האדם בה' . עיקר ה' :

פרק ב' זריך האדם לדעת כשש"י וית' משמים כמקרא
 עליו . ואין ועלם ממנו נגללו וסמכרו כמ"ס
 ס' ידע משכנות אדם והוא כותן לכות ולכיות . והוא
 מרחס על האדם ויתר מכל מרחס וכל רחמים ומחלס שיא'
 מוולתו עליו כלס סם רחמי אל עליו . שהוא מטס לכנות
 כני'א . כמ"ס רחוס ומחן ס' וכתיב ונתן לך רחמים ורחמך
 וכרכך . ואמר טוב ס' לכולורחמינו על כל מעשיו . וזריך האדם
 להאמין שאין כיר אחד מככריאים לכועיל או להיסי לא
 נפשו ולא זולתו . אלא ככל כרשות סבורא וכפי רגונו סן
 כרכ או כמעט ואין שום כריס יכוין למעט מה שגור ככריני
 ולא לרבות מה שגור כמיטוטו ולא להקדים מה שגור לאחר
 ולא לאחר מה שגור להקדים . ואס ביה סעולס חלמי כרבות
 כפלים כני'א אין אדם כונס כמה שמוכן להכירו ואין ספק
 ככיות האמין כל זכ כחמונע שמש . ודאי יבמת ככל
 דיני

פרק א' שורש אמונת ה' . עיקר א' ב' ג' ד' :

פרק א' יבור ד' וסודות ופיקר' ד' ראשון להאמין כלאמונכ
 שלמה שיש לעולם [עיקר א'] יחיד כסצא ואין
 עת אל כציאורו . וסידור כשני [עיקר ב'] שהוא
 בורא אתר יחיד וסיוחד ואין אחרות ככו אחרותו
 כסום פנים . וסידור כשלישי [עיקר ג'] שהוא אינו גוף
 ולא ושיגותו סאורעות הגופים י' כמו כתנוטפ והמנוטה
 וכדומה . וכל מה שכל ככתמי קודס די כ' עיני ס' פו ס'
 כליכס עמידס וישיבה וכדומה כסס מאורעות לגופים ככל
 דכרה תורס כלשון בני אדם ויש כדכרים כאלו סודות
 נפלאים על מה מורות מלות כאלה כי אול השי' אין ללייר
 שום ככנית או תמוכ כמ"ס י' לא ראיכס ככלס המנוטה . וסידור
 הדי' [עיקר ד'] שהוא קדמון לכל הגמצאים . כי ממנו
 נמלא ככל וממנו קיומס . והוא רכ ובלעט עקרא ושרש כל
 עלמו . והוא עילת כל סעולות וכינות כל כסינות ועל זה
 נאמר אין עוד מלבדו . וכל המלאים והנגלים והמנוות
 וכל מה שלמעלה ולמטה וכד' רוחות סעולס כלס נמלאים
 ממנו ואין רחשים לראשיתו והכו שאמר ואין עת אל
 כציאורו . ואין תכלית לחליתו . ואס יעלה על הלכ סעדר
 ככנתתו יחזור ככל פתכו וכתכו כמו סביה קודס שגכרא
 סעולס . ולא יגרס ולא יתכטל מליאות כש"י כי הוא היה
 הרה ויהיה . וא"ל כמליאות לוולתו אלא ככל זריבין
 אליו והוא כתיב את כלס ומכניע על כלס כמ"ס גדול
 כ' ומסולל מאד וגדולתו אין מקר . וכתיב סן לה' אלסיך
 כשמים וסמי כשמים . וכמו שאמר חז"ל כמ"ס מניס . מן
 סארך עד לריק מולך תיק כסס וריק תיק' ס' שס
 וכן כין כל ריקי וריק' עד למעלה כרביס . ולמעלה
 מריק' סו' חיות קודס . רגלי כחיות כנגד כלס . קרסולי
 כחיות כנגד כלס . סוקי כחיות כנגד כלס . ירכי כחיות
 כנגד כלס . לוארי כחיות כנגד כלס . רחשי כחיות כנגד
 כלס . קרני כחיות כנגד כלס . למעלה מכל כסא ככבוד .
 רגלי ככסא כנגד כלס . כסא ככבוד כנגד כלס . ומלך אל
 חי וקיס רס וכסא סוכן פליס . וכמה רכני כרבות סרפס
 ואופסיות חיות הקודס עומדים ומשכמים ואומרים איס מקום
 כבודו . כי אפי' כמלאכי' די מדרכו עס כש"ל לא איתניכו
 לא סייגו שום כסנס ממדרגת עלמותו ע"פ ת' אמנס שואלים
 (פדת יוסף)

שורש עבודת ה' פרק בג ד עיקר ה'

א' המרכב וא' המעשים ובלבד שיכוין לנו ודעתו לשמים .
 וצריך האדם לדעת שהי' נפשויות גשם קב"ש לאאפ"ס
 לא כיינו משנחם אותו לולא הכיס מקבל הכל ברצון
 הטוב . כי הפכל שפעלו מוכרח בו אין לו עליו שכל ולא
 מחילת עון . וגם יחשוב נדפשו מכל האדם שנתן ביה
 לחיירו כמתנה וחכירו רוצה לבטח ולכנות ולכרום אין מן
 הדיון שהנותן יתרעם ויתאבל על מעשיו מאחר שנתן לו . כך
 כן אדם אחר שמסר את עצמו ואשתו וכינוי וכל אשר לו ביד
 הבורא ית' . יגות דתרו כמה שיגור עליו . ונפרט שהוא
 מבחר יצוריו והוא מבנית עליו לטובה ומבנית ככל עניויו
 והוא יודע מה שטוב לו . לכן ראוי לך שתקבל כל מה שיבואך
 מהשם ב"ש ברצון טוב . וזה יודע של ראוך הטוב בנזירת
 כשם ב"ש והתחמך בו נדפשו עליו . כמו שא"ל חוקן
 ויאמץ לנכנס כל המהלים לש' :

פרק ד' שורש עבודת ה' :

פרק ד אהרן שנישם בלבנו גדולת בוראנו וידענו
 שהשם ב"ש אוהב אותנו והוא אוהב את
 אבותינו והמיד מוכיח לנו כחית אבותינו והבגתחו עליו
 ככל לרצונו וידענו שכל תועות האדם נקשרות בתפץ סבורא
 ואין אדם יכול לעשות מה שלבו הפץ ככל עניויו ובכל
 תועותיו כפי רחמיו וחסדיו המרובים עד אין סוף וכפי
 חכמתו . כי הוא יודע תועלת ג"ח כי האדם לפעמים
 הוא עושה דבר שהוא מובך לטובתו והוא לרעתו וכן הדין
 לכן לא היתה סבורא בכחיה ביד האדם ככל עניו הטוב רק
 זאת הכחיה גזר חכמתו שיבא בידו לכחור בטוב או ברע
 וכמהח"ל הכל ביד שמים תוך מי"ש וא"כ הוא הרי האדם
 כעולם כמו אים נכרי שבא אל ארץ נכרי' ולא היה א' מאנשי
 המדינה במכיר אותו אלא האדון המדינה חמל עליו בשביל
 גרותו ואמר לו הוי מתקן עניניך שתמלא חן בעיניו ואמי אנדיל
 אותך על כל המדינה והאן ככל תחת ידך ואם לא תתקן
 ענייך כלם ישמנו כך והרואים על גרותו בעת לאחור האור
 הטובל אלו היו מתדלנין כל באי פעולם להקדישו או לאחרו
 או לתקן א' מאבריו אם היה חסר ממנו לא היו יכולים .
 וכן אחר לאחור הטובל אם היה יכול שום נכרה לפניו אלו
 מוטו . ולא להסויף ולא להסר לא להפילו ולא להקדו כמו
 שאין בשום נכרה להסויף או לפחות מימי חייו אלא הכל
 כפי רצונו ית' כך האדם צריך ליחד לבנו ככל מעשיו לשמו
 בגדול ולכל כפחות ישנה בילתו כמו לפני מלך ב"ו בודא"ס
 יכיה מהיר וזרוי ויירא מעשיו ואין לא יירא לפני הקב"ה
 שהוא מבנית עליו מדיר ורואה נגלהו ונסתרו וכידו להסית
 ולהסיות וכל מיני לזרות רעות ומקרות כעולם שחילו
 ממנו ולרץ להקשר מחשבותיו וכל מעשיו ולהתבונן לפני
 ולהוסי' מהמחורות ומכר לעבודתו ולכבד רצונו ולהתבונן לפני
 תמיד להוליל תאות טוב"ו וטפנוניו מלכו ולהגביר אהבת
 עב"ב עליה ולא יאמך אחר האו' גוסו ככל פעניו רק מה
 שצריך להפעמתו גוסו . כי כנף הוא מדור כש"א שיבא חוק
 וכריח לפעודתו ולתורתו כי נעימות עוב"ו היא כלפי אברך
 ונעימות טוב"ב אין לה קן ותכלית להוכיח אליה . ע"כ
 צריך האדם לפקוד נכמתו יומר מענין גוסו להשתדל
 בתקנותיה והלחתם אל האדונים כי יתרון האדם הוא מלך
 מעלת נשבו ולא מלך מעלת גוסו וממונו . ולרץ לחשוב תמיד
 על הימים שפכרו בתי עבודת ה' ויתקן הימים כשאר"י כל
 מה דאשבר ובאשר ישרים לבנו כל עמוד האמונה כמ"ש
 וידע שיש לו חרון שמשות עליו תדיר . ואם לא יעשה רצונו
 הכי הוא מוכן לכל הלכות ומקרות כעולם ותכלית בריאת
 האדם לעבוד את בוראו וייען לו שכלו לקבל עליו עבודת
 ה' וללמד תורתו ואו יניחו לו הבורא שפלוכו וירגיש על עבודת
 ויפתח לו שערי ידעתו ויגלה לו סודות חכמתו וכו"ל ימים
 עניויו על הדרכתו והנסגתו . ועליו לאמר כי מולאי מלא
 חיים ויפק רצון מ"ו והיותו סגבדה הוליו והקרובה אל
 האלוהי אחר שירשים לבנו כל מ"ש נעמוד סאמוני שיקבל עליו
 לקיים כל מלותיו רק לשמו בגדול ולכבוד גלי שם פנים

אמת

דינו כשם ב"ש יתן עניו ולבו עליו וימסור אליו גוסו ונשבו
 וזרחו ונשמתו לקבל עליו סקילה ברישם הרב ותוק וכל מיני
 יסורים כעולם על קרובת שמו ועל חמונתו . וכי ידע בודא"י
 שלא יעשה לו כש"י אלא הטוב לו כאשר תעש' אלא החומלת
 על כנה כרחלתו וחילתו וחסרתו והכרתו ע"כ שהוא לועק
 וזכוכה וביח חפשה לו הכל לטובתו . כמה שאמר דהע"ה
 אם לא שוית' ודוממת' נשפי כגמול עלי אמו . ואמונה
 זאת כיאיהו שלא יחדד מבוס דבר [עיקר ה'] ולא יעבוד
 ושרם אדם וזרת הבורא לו הוא האלהים לו לבדו
 ראוי לעבוד . והוא יסוד כס' מ"ג יודי דת כי כמו
 שחין תועלת ומוק ביד שום נכרה אלא הכל ברצונו כך בעבודתו
 ונחיתתו ובחמלתו ומלותו ככל מעשיו הטובים לא יכוין אלא
 לכבוד שמו בגדול ולפשו רצונו . ולא יקוב לאלו ולא יכיה
 עמהם נדבר שהוא נגד עבודת האל ומש"כ שלא יעשה
 דבר נגד התורה כן כמו"ס מן ככל עניויו . ולא יפחידו
 עניויהם ולא יירא ממחלקותיהם . ואם יוכיח אותם לא יוסר
 בכבודם ולא יגוש מהם ולא יפס להם בשקר רק כל מעשיו
 יהיו בישרות לבו וידבק בחותמו של קב"ש שהוא אמת ואמונה
 הזאת הכ"א לפנות לבו למעש בעסקי בעולם וליחד לבנו
 לתורה ולעבודה . כי ויאמץ בלב שלם מה שגור עליו כש"י
 יבא לו כניטוט עסקים כמו שא"ל שיכיה לו יותר ממה
 שגור הש"י עליו אפי' אם ירבה מאלו כי הרבה עשו כן
 ולא הועילו אלא יתן עניו ולבו עליו ויהא שכרו גדול
 מאלו שיתקשר בחסד כמ"ש והכונח נס' חסד יסובנו
 והשם ב"ש יניח עליו תדיר ונכחד עליו כל ימוט :

פרק ג' שפלות האדם לעצמו :

פרק ג ובאשר יסהכל האדם בגדולה שחלק לו הבורא
 שהשליט על כל מיני חיים כמ"ש תשיליהו כמעש'
 ידוך . וכל מה שנגרף בטובל הכל הוא לזרך האל' וכל הטוב'
 שבישיב כבורא עם האדם יאריך ספורו . וזמור אותו ממה
 מיני פגמים וזרות ומלאים המאורשים בעולם ומכלם יגלו
 פ' . אל יחשוב שכל הטובות יאות לו כמוהו אלא צריך לחשוב
 כמה ערכי נקלה עניונו נכזה וכמה גדלני בוראו והיטיב עמי
 משדיר עד היום כזה וידבק בכניעתו ובענו' ובשפלו' ויעזוב
 כל עניויו עליו ועל גזירתו אבל לא יחשוב שכל זאת בשביל
 מעשיו הטובים שא"כ נתאל זכותו וזיותו אין יבטח בחסדו
 בגדול ובנחמיו המרובים כי אין במעשיו סיפוק לשלם על
 אחת מנובות סבורא אלו אם היו מעשיו הטובים כפלי
 כפלים . אך יחשוב כמו שה"י נותן מוון לכל הכריות ולכל
 השלמים ולבהמות ולחיות ולעופות . כמ"ש תול' יושב וון
 מקרי רחמים ועד ביני כיים . כשם שהוא מרחם על אלו
 לא בשביל מעשיהם אלא כרחם האל הגדולים על הן בריותיו
 כמ"ש ורחמיו על כל מעשיו כן ירחם עלי . וזאת האמונה
 תביאנה אם היא בעלמון לא ימנענו רב הממון כעבודת כה'
 דרכי יחשוב נדעתו כי כממון וכל מה שיש לאדם הוא פקדון
 אלו ואם ישר בידו ידע ויבנת אלו ב"כ ויכיר אותו
 ככל לבנו וילך בתומתו ונפטו ולא יגים דפתו על הכרו
 ולא יחשוב כלבו אפי גדול חסותו ולא יענה עניים בגבכות
 סלג ולא יקיל אדם שהוא קטן ממנו ודעתו מעשיו לפניים
 לזקה ולעשירים ג"ח כהולאה . ויתן לפשו בכל ששם על
 בוראו ואומר בשפלות וברכות נמוכה מה חסדי ומה לזקתי
 לפני בוראי' שאח חילתו אני אוכל וכוחי כזה בעולם . עושר
 כזה נולד כמו"ס ואוכל הפירות טוב"ו והקצן קיימת לו
 לעו"ב ואם חילתו יאבד ממנו ממנו לא יאכל ולא יאכל .
 אך יודע לנלוו בקחתו פקדונו מאתו כאשר סודה לו
 בנתינתו וישתה ככל עניו שיעתיקה אלו אף שיבא נגד טעמו .
 ויבמת בחלקו . ויסתפק כמה שחנטו ית' וזה כאמת הוא
 עשיר . אבל זה המרבה נכסים בגלגל ומוסר נשבו זה
 כאמת אינו עשיר . וידע האדם בנזיר שפעניות טובה היא
 לו מטובות סבורא עליו . כי הוא ידע יגרו ולא יחדד
 בדינו . ובכבר עניו יחלנו מדינה של גיהנם . ואף שהוא פני
 יעשה לזקדו ג' ח כפי כחו כי כפיותם שלו כמו דינה של עשיר
 (פירת יוסף)

לכח"כ בלא כניו עד שיביו רגליו' כרך. כי בהרגל יעשה טעם ואז לא יבט סגבל ויודו לאנייהם שהרגלים לך. ואם ימרדו נגד אלהים שהם גדולים ואינו יכול לכוף אותם יחד עמם עד לחייו שלא יעשה על ידם וזכו מלחמת ה' אלמי שאי אפשר על כל פנים יתפלל בפת שהצבור מתפללים והוא פת רליון. ולעולם לא יפרש מן הצבור ככל האופנים: וכשנכנסם לכח"כ ישים על לבו מה שאומר כפיו ואני ברוב מסדר אטא ביתך וכתתו אל היכל קדשך ביראתך

ויאמר מה טובא המקום הזה חינוך כי אם בית אלהים. לכן ראו ישיב ככה"כ כהכנסה גדולה ומורא מלכות ואימת השכינה לא פחות ולפני מצי' אשר הראוי ומחוייב לקרוע ולייחד שעה קטנה זו לכבוד אלהינו לעשר מחשבותינו בשמחה וכירא' וכתרד' ובישו' ותשכחו' ככל כוונתנו ששחה תפלתנו עשרה למך מלכי המלכים הקב"ה. ולהתפלל בחתון חתון כחטוננו ולא תעשה תפלתנו ונקשתנו כמו שראוי לפיכך ממחא שמוטל עליו. ומתפלל בחתון ומשירות. ולהוהר שלא נוניא מפינו שום דיבור רק שיביו חינוך קשובות לזמנו אל התפלה שהי"ך מתפלל ולפניו חתן על כל כרכה וכרכס ואחן יבא ש"ר וקדושה:

וצריך לדעת שסדר התפלה והזמירו' והשירות והתפלה בין בעמידה בין בישיבה מתחלה ועד סוף תקנו אנשי כנסת הגדולה לתקן תיקון פולחן עליונות וסודות פולחנים ונוראי' חף משיא יודע אותן כוונת לשולם התפל' פועלת ומועלת לתיקונים האלה. תשל לרופא חף שהחול' אינו מבין המזור כרפואה פועלת ומועלת רק לרצף להוכר שלא לקלקל כמתחבית וכו' וידקדק בכל חיבה שתהא כפפה כרורה שלא ידלג חף פולחן וכו' בלא חפז נקודה א' חפזונו אנוס מעות וישים נגד עיניו שסוף שומד לפני מ"ה' הקב"ה אשר מלא כל הארץ כבודו כפרס ככה"כ שהוא מקדש מעט לרצף לפיכך בתיאם וכיראה ובאלו לבוש שום שיהא בעילה. ומכל שכן בשחוק וקלות ראש. בלא חפזונו כוונתו כוונתו כוונתו וכפוסקים וכלל הספרים. וכך כ' בשולחן ערוך ח"א סי' קצ"א בתי כנסיות הם נקראים מקדש מעט וחבית את מקדשי חיראו לפיכך חסור לנכונ כנס קלות ראש כיון שחוק והיתול ויחיה בעילה כדי שיבא מורא על הכוון גם עליו ובכל ספרי גדולים חכמי ישראל מאריכין הרבה ומאריכים באיסור זה מאד:

פרק ו' באיסור שיחה במלח בבהב"נ:

פ"ן כ' בהנהגות יש נוהגין אלהים שכלל העבירות לא רחיקי כנסה כי כשאר עבירות כגון גזל ועבירו' ומחללו' אסורות וכיוצא בהן יצרו מתנגד עליו ומתאווה להם להנאת נופנית אבל בזה האיסור אין שום דבר יוצא ממנו כ"א בזדון לבו ובדלוננו מורד באלונו ומאשך עליו כח הטיה"ר ומזלזל בכבוד הקב"ה כביכול הקודש בפרהסיא בתוך קהל ועדה. ובאשר שעבירה זו לא תיעשה כפחות מבי' א"כ הוא כירכעם חוטא ומחטיא. ועון זה מעבך את הגאולם כמה שכ' בווס"ק מחן דלישתעי בני כשחא חגיגי קלנת בשכינתא וע"ד מעבלי ישראל בגלותא ולית ליה מוקףא כאלהא דישראל והרי הוא ככופר בעיקר. שזמו שמים על זאת מי לא ישים זאת על לבו מאין בנה נגד עו' בישראל לכוונת השכינה כביכול קדשו. על פנים רחוקות האיסור זה עשה ממש אומר גמור לרוב האנשים אין להרבו מן הגדולים וכמה ומלדים כשחאליים להם חייה דין או פ' הם משיבי' ובאמת יאל קלקול גדול מזה. כי הגנבים והכפילים רואים מרחוק ומושיבים כי פדכרים בעלים דברו. ועושים גם המס בשחוק ומגלים את פיהם ותולין פתמם באינוני סגדולים והמוכית אותם הם מתגללים ואומרים ובי טוב אני יותר מפניו שהוא למדן ותשוב ואין ספק כי אותן הולמים יעשו על כולם. כי מיס יתמדו קלי הדעת הרואים מרחוק וחושבים שבדברים כגלים הם שמיחין קלי ולא קלקול בישראל עש בעשבה היתר גמור מש. ומזה זה הרב רבינו יצחק לוריא אפילו בדברי מוסר ויראת שמים לא היה

אחרת כמו הכן הטובד לאכיו אחר שידע שאכיו מטיב לו ככל אופני' ורוא' להגדילו והנה י' כחרי"ג מ'ו' כמה עשין ולא תש' שמקיימין אותן בלב בלבד כגון שנאמין ישי לעול' בורה כראו מאין ובאין כחוסו ובקבל עליו יחודו ושבטעדהו בלבנו ובמתכוונ כפלאי יצירותיו כדי שיהיה לנו לאות עליו שנקטח בו ובכנסתו מפניו ובשירתו אותו ונפתח ונבוש מהשקפיו על גליונותיו ונסתרותיו ושכנסוף לראונו ויחד מעשיו רק לשמו ובשאלב אותו ואת אהוביו כדי להתקרב אליו ובשאל את שואו. והלאוין הם היסר כל אלה וגם לא תחמוד לא תקום ולא תעור את בני עמך ואלא יהיה בנפון בעבירו' ולא להתאו' והכנס הדומה לזה ממה שהוא במאפן לבנו במאזת כלה כודאי אין כנס ויף כלל כי אין שום חלם יודע מה שהוא חושב בלבו כ"א הכי"ת שהוא בוחן לבות וחוקר כליות:

פרק ה' עבודת ה' במצות שאדם מקיים באבריו הנראים:

פ"ה א' המצות שאדם מקיים באבריו הנראים לבני אדם כדי שישאו כבודו רק לעשות רליון אכיו שבשמים לרצף להשריש בלבו עמוד האמונה כי בלתי זאת ח"א שיבא שלם כנסו מדס או מעשה ע"כ. וגם לא יתיעב לבני אדם ויבא טוב אליו אם יגנהו או ישכחשו. וזהו משה גדולה. ומי שלא בניע למדה זאת עדיין אינו כמדרי' עליונו' וגם יבא שונא מתנו' ומי שצריך ליקח יכוון כמתחביתו שהוא מוכה אותן שנותן לו ולא יתנוף כשכיל זה לשום אדם ככיר שהוא נגד ה'. אחר שידע בודאי שאין תועלת וזמן יד נכרא ולא יודע רק להבס ב"ה שיתן בלבו להיטיב עמו ואז יהיו כודאי כל מעשיו רק לשמו הגדול בכל תנועותיו ולא יתקן דיו ורגליו ולא יניע עפעפיו אלא לפשו' רליון בוראו. ועל דרך זה יקרא עבד ה' תבורתו וכתפלתו ובקיו' מלאתו וכמשאו וכמתנו וכמלאכתו באחלתו ובשתייתו ובתלבושיו ובתענוגיו ובשכנתו וימים טובים ובשמחת מ'ו'. ועל דרך זה אמרו חכמינו ז"ל כל מעשיו יהיו לש"ש. ובכל מעשיו חף אם הוא עושה לשם שמים יש בו גם כן פנים אחרת אינו מרוצה להבס ב"ה ואינו מקובל. כי לפניו אינו מקובל רק אם כוונתו לו לבדו ולכבודו וזכו מהו' הטובד. ובפרטות אחול' מצות עשה מן התורה לעבדו בכל לכנסם חיוביו עבודה שהיא בלב הוי אומר זו תפלתו ומשרס אכן עזרא שצריך להכריח מתחביתו להתפלל ככוונה. ולפיכך תקראת עבוד' וגדול חיוב התפל' שתי' ככוונת לבו ומעלת התפלה והסודרה כאשר תקנו אנשי כנסת'ג היא גדולה עד מאד יותר מכל הקבצנות. והנה הקבצנות. ויהי הסוד חי אפשר לכל אדם. עכ"פ אם אינו מבין פירוש המלות עליו כאשר קרוב אתה בעינים ורחוק מכליותם כי לבס כל עמם ורחמנו ללא בעי שיהי' הלב מבין וא"כ חיוב גמור על כ"א מישראל ללמוד פ' המלות ולשוין במלותם ומבמת עינים להכין המנוקש מכל עין. וע"י זה יכנסו בלבו מורא שמים מאוד וגדולתו של הקב"ה מדי יום ויום יותר. וזה יהיה סיבה לגוב מעשיו ברעים ולתקן עניניו כי יתסורר עלמו ויכניע לבנו הערל כשיבין שמתפלל בכל יום על חייו ושהוא לרצף לרפואה ולפרנס' ולשאר לרבי גופו. ואם ח"ו הבס ב"ה יתסר פניו ממנו אפי' רבע אחד ימלאוהו לרות רבות. ואז יתפלל מתוך קירות לבו כפני פפתת אלהים אשר בידו למלאות שאלתו או למנוח ממתו ח"ו. ובכל תפלותיו יכוון על כל ישראל ומקיים כזה מצות עשה והבנת לרצף כמון. ולעולם ישתדל אדם להתפלל בבית הכנסת עם הצבור שתפלת כבור מתקבלת יותר כמת"ס אל ככיר אל ימלא ומי שיש לו ככה"כ עבירו ואינו נכנס להתפלל קרא שכן עבד וגורס הרבה רעות. ובפרט אלו נמסרו ביד הטיה"ר שכל ישראל עומדים בבית ה' וצועקים שמע ישראל ואומרים קדיש וקדוש' ומודים ומשבחים למ"ה הקב"ה. והם שוכנים על מעתה, ובני אדם כשאלו שוכנים כהם ב"ה ואין להם יר"ש כלל. והאז שראוה את בני הולכים כדרך זה יעס מלחמות ה' ומוטב לאז שיחאיר וכן התפל' כמה וכמה פעמי' ולא יכנס (ספרת יופף)

לימוד התורה לשמה פרק וזח עיקר וזח

היה מביט בתורה ככה"כ כדי שלא לשיח שיחה בעילה ;
 לבן כל ירח שמים יזכר מאל דבר זה אפילו להשיב בשום
 דבר עד שלא מבית הכנסת כדי שלא יעזב על כולם .
 כי איסור גדול הוא לדבר ככה"כ כלל לא קודם התפלה ולא
 לאחר התפלה . והרבה בני אדם שאינם זוכרים' בזה ועומדים
 לאחר התפלה ומשימים זה לזה ומפסדים מעשיות ומאורעות
 ואינן זוכרים שומעים בדיבור הקודם במקום שהשכי' שם .
 וזה מי שנגזר שאומרים בשבת קודם קודם אשרי ותפלת מוסף
 נראה בעיני שבוטא כמו פדה שבושין עם הקב"ה רק למי
 שאינו מדבר מברוך שאמר פדה אחר שמונה עברה וכשעת
 קריאת התורה . ונאמת לא מלאמי' בשום תפלה ולא בשום
 מחזור ומי חתיר להס' לדבר ככה"כ כלל וסמך חושבים דבר
 זה לפשר' ומה שאומרים' קוד' ברוך שאמר שתיק' יפה כשעת
 התפלה אין פירושו שלא להסתי' . רק כסמך תפלה הוא
 שמונה עברה שבתק' כשעת קריאת התורה אין פירושו
 וכן מה שמכריזין שתיק' יפה כשעת קריאת התורה אין פירושו
 שלא לשיח אלא שלא ישיע' להחון רק לשמוע ולשתוק כי תרי
 קלא לא מתמטי אבל לשיח מי חתיר ומתוך כך בעו"ם קאת
 להשיח עימיהם כשמוק ובקלות ראש בניית התפלה והנשים
 רואות זאת מאמני' ובעיני' רואים מאנוחיהם וכיון שנתגלו
 כסיתרם וזה כותרי' להם וגם כי יוקינו לא יסורו מדרכ' הרע'
 מתוך הרגלה ולא ידעו כלל שזה איסור גדול ויש שצומד
 ומתפלל ואיננו מספר לו איזה דבר ושומק'ים זה עם זה
 ויש מי שנוטע אמן קטופה ומעופס וממחר לפנות אמן כדי
 שיחזור לכבוד למוקם ספק מדיבורו . וכן עושין כדרכו
 יקדים וקודם ויש מי שאינו יכול לסבוק כדביטרו ואינו עוני'
 אמן ויש שמים רבא וקדושה כלל . אינו אף לא נכח
 לפני כוראטו עד מתי יסיה חטא גדול הוה כדורנו תחת
 ידיו אשר כדאי הוא כהטעם הוה להאריך גלותו . ומאן
 דלא אהני כדא כתב בנזרה ווי' ולנפשי עב לים דלא
 איחריני על כן יזכר אדם מאלד ומאלד :

וישיים האדם על לנו אילו היה כהנא אלקי רבני' שחנר
 בוה"ק עומד ככה"כ וזורס ומיכית את הסם והיה
 דורס להס' דרוס כהנא עמם שאין להם חוק בנזרה דישאל
 על טון הוה בודאי היה נופל חרדה גדולה עליהם ויחיו
 מתהרטים ומקפידים בלבם לשוב מגדול חוצר איסור זה .
 כדי שיהיו דמוקים בה' כי כל ישראל קדושים ומוסרים נפשים
 על קדושת הסם . והלא כל אלה דברים שהם חיים וקיימים .
 ואיך לא ישים אל לבו לשוב מתעב גדול כזה :

וזבני משיד עלי שמי' וארץ של זאת כתיבה להכנת הקב"ה
 ושכינתו ולא הכנת ישראל לקיים מלות עשה והכנת
 לרעך כחוק . לכל מי שיש כידו לתחות שיהיה אלו נפשים
 כמו שאמרו חכמינו ו"ל כל מי שיש כידו לתחות ואינו מוחס'
 הוא נעש על כולם ואין ספק שכל מי שיעשה על לבו להוכיח
 את הסם ולא הכנת הסיני . שיהיו דבריו נשמעים וישאל
 קדושים הם וישמע וישנו את דברם הנשמה . וזאת הרבים
 יבא תלוי בו . והקב"ה יבניה אותם למעלה לסיות רם ונשא
 וזי הקב"ה יבא כבודו ויוזכה לחנו' נעטם ה' ולבקר בסיכלו .
 ולפי שהספרים כואת שהנגזר כ"כ בתוך בני ישראל היה ראוי
 זמנין ככל סקהלו' גדולו קעטנו' להכריז בנית הכנסת להיו'
 להם לאיסור גדול שלא לדבר שום אדם בכית הכנסת
 ומשום דבר אפילו כדברי יצור ואפילו כדברי שופר ותורה
 ויראה ויראת שמים זה עם זה . כי אם בלאחז' ישים עיניו
 בספרם שלפניו . אולי כשה' ב"ה כרחמינו הנדולים והמכוני'
 עד אין סוף ירחם על חורב גלותינו ויקרב לנו את הגאולה'
 וישלח משיח דלקנו כמסרה בימינו אמן :

וכאסנת וכתורינו אהרבה יתחייב עקב חרנו כנו מכל העמים
 ונתן לנו את חרותו הקדושה לסתדל בה תמיד בכל דעתנו
 ובעולו . וימשול מעל למך בשלח אליו תכנ . בודאי יתחדל
 ככל מאמלי כמו לדעת פניו כסתבדי שיכין לעשות רצון
 המלך ומכ"ל חרותו הקדושה שהמדבק בה מדבק בקב"ה
 שר"ך להתאמתן וזהו חסדו וזהו חסדו וזהו חסדו וזהו חסדו
 בתורתו שיו"ל לב' עולמי' . כי הקב"ה וחסדו וזהו חסדו וזהו חסדו
 יחד . וזהו שגמר אתם הדב"ר בה' ומי שפוש מהחורה
 מופרש מהקב"ה . כי הקב"ה והחור' לא יסרדו וכדי שיבא
 מופרש מהקב"ה . כי הקב"ה והחור' לא יסרדו וכדי שיבא
 ובכתובי' ובחור' שבכ"ס ר"ך להאמין בלחמו' שלמה שהסם
 [עיקר ו'] ב"ה ששפי' שפע שנבואתו לעם סגולתו
 שמגליס בתורה ונמלות ובמסמ' טובים עד שגאל עליהם
 אפילו' נכדו וזהו חסדו וזהו חסדו וזהו חסדו וזהו חסדו
 מגיע אליה אלא כדלון הקב"ה . ולא היה כנראה שרש על
 הכניאים אלא על נביא שהקב"ה ידע שזה כגון לסיו' נביא
 לישראל . והקב"ה שלח אותו לישראל בלחמו' אותם תמיד
 לשיישים נביאים לנבדוהו ולתורמו . והוא יסוד השלישי
 להאמין בכל דברי הכניאים אמת ויכנסו בלבו כל דבריהם
 כאילו שומע אותם מפי הקב"ה בפלמו :

והיסוד השני [עיקר ו'] שנבואת משה רבינו
 אמיתית ושהיה אב לחכמים לקורמים לפניו
 ולבאים אחריו וכוא היה הכינת מכל מין אדם וכלל
 כמעלות המלאכי' . ובכ"כ נכללו מידית הקב"ה יותר מכל
 הכניאים שהיו וסיהו כנאות משה רבינו נבדלת מכל
 הכניאים נד' דברים . ראשון כי איזה נביא שיהיה לא דבר
 לו כש"י אלא על ידי אמצעי ומשה בלא אמצעי שגמר
 מה אל פה הדבר בו :

והענין השני כי כל הכניאים לא תבא עליהם כנבואה אלא
 כשהוא יבן כחיון אמו . זה ניום לאחר שתפול
 תרדמה עליו בעיני' שיהכטלו ממנו כל הרגשותיו ושאר
 מחשבתו פניו כענין תלום . וזה נקרא מראה או מחוה'
 אכל משה בלה עליו הכנאו' כיו' ונקרא עומד ביונשי' הכרוני'
 כמ"ש ויועצו לך סם . ואומר והס' ית' אם יהיה כניאים
 ה' במראה אלו אדומע בחלום הדבר בו לא כן עבדי
 משה פה אל פה הדבר בו :

והענין השלישי כי הכניא כשהנא אלו הכנאות יחלבו
 כחיותו וכן עליו מורא גדול מאלד כמעט שתלא
 רוחו ממנו . כמ"ש כדניאל נספסו עליו ירי ומשה רבינו לא
 היה כן כמ"ש ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר
 אים אל רעהו כמו שלא ירע אלדס חרדה מדיבור
 חכירו . וזה מחוק דביקותו בכל כרוחתי :

והענין הרביעי כי כל הכניאים לא חנוח עליהם רוח
 הכנאות בכל עת שיראו אלא כדלון כש"י אכל משה
 רבינו בכל עת שראה אומר עמדו ואשמעו מה יאמר ה'
 לכם . ואמרו חז"ל ואל יבא בכל עת אל הקודם אהרן בכל
 יבא ואין משה בכל יבא בכל עת :

פרק ח' הערת אמונת חוררה שבעל פה :
 והיסוד השמיני שגמתי בלב גלם [עיקר ח'] שכל התורה
 כאשר היא בירינו היום היא התורה הנתונה
 על ידי משה רבינו מן ב' בראשית עד ל' לעיני כל ישראל
 שהיא כולה מן השמים מפי כנבוצרס . והוא היה כמו שופר
 שקוראין לפניו והוא כותב מאורעות הימים וספוריהם ויחמנו'
 ועל זה נקרא משה רבינו מתוקן . ואין ספק בין בני חס'
 כוח ומלרים ופוט ונכטן ותמנע סיחה פילגש לאליו ושם
 אשחו מהסנאל ויבן אהני' ש' אלקי' . שמש' ישראל' כי בכל
 מפי כנבוצר' וסכל חורת ה' תמימה וקדושה ה' . ומי שאומר
 שכמו אלה הספוקים כסיפורים משה ספרם מדעתו סהם
 הוא אלא חז"ל כוסר ומגלה פנים יותר מכל הסופרים וקר
 אמרו חז"ל כגמתי שכל התורה מפי כנבוצרס חז' מספוק
 זה מדבר זה שלא אמר הקב"ה אלא משה מפי עלמו .
 זה דבר ה' ב' בוס . ומאלד כסופרים . אלא כל דבור ודבור
 מן

אמונת תורה שבעיף פרק ט עיקר ט י

לבותם והמה נמסרים כיד ה'ה'ר. ואין תרופה למכתם. ואין להם כי חמיהם הם בעיניהם ואין להאריך בעונשם של אלו שנקראו פליים יביים דאינן עתידין לאחיקודא בטורא דגיהנם. וזו הערה ללמוד תורה לכל ישראל ואין בוס אחד מישראל שפטור מתלמוד תורה. כל אחד לפי יכולתו ונפטט טעביריט שיש להם די פתנסום ותמיחס. ומליס ימיחס תמיד ללמוד כעשר ככך ואין נותניו פליי לקבוע בכל יום לעסוק בתורה ודוחק על דרך זה שלא יאבד ממנו מה שילמוד. ואף אם ילמוד מעט מעט כודאי ברוב שנים יסיו לומדים. ויפסקו בתורה כחשק וכבשמהם. כי פקודי ה' ישרו משמחי לב. ואף אם אלו העבירים מחזיקים לומדי תורה כודאי עמוס יעשו על בעולה של תורה לאנשים כאלה ורבי אליעזר כן חרסום מחייבם בה' עשירי' ומחוק הכרה לומדי תורה. והיה תמיד עוסק בתורה כי אין השמחה נבנית אלא מי שיגש בתורה ולפוס אפרא אגרא. ומכ"ס אותן הלומדים במחוקי' ודיה' והסבדודן לכס אינם מתמידים בתורה ובידעת שמי'. אנה יולינו חרפסם ביום הדין והתוכחה כי כל חסם וחכס מישראל שיש לו ד"ת לאחיות ונפטט ה"ח שמחזיקים ביהם ללמוד תורה לריכין ללמוד כשחמדם נולאס כגלי טיטול וזריכין להיות יראים ושלמים וללמד לאחרים לש"ס ולקונן תמיד על חורגין כ"ה. ולהתאמץ על כבודו של הקב"ה ועל כבודו של ישראל שנתמעט. ולאפות תמיד על כבוד ירובלים ועל כבוד ה' ועל הירבה שנתתה. ויאת על ידיו ה' ברוך הוא אשר נמאסו. ויתמרמץ על מיעוט חסידות. ועלישראל את השם אשר נדרסים כנגדו. ויעלה ירובלים על ראש שמתח. ויאס לארות בשמחה. ואז הקב"ה שמח בתורתו ותשרה רוח הקודש בקרבנו. ה"ח כאלה עזיבים לכל המחזיקים אותם וכל ישראל ואפילו לומדים יביי עיקר למודם בתורה. ויהיו בקיאי' ויילחמו בתורה ויכופו ככך יבאת שמים. ואיך לדעת שכל תורה ומפ"ט של אדם בעודו רשע. אין לרין לומר עליו שיהיה כח בקדושה. אלא שנתן כח בקליפה וזואו נוסף על חסותו ששם וגדול עוטו נבואו ותור' נעשית לו סם המות. כי בתורה אדם לומד כל ערמוניות ורמזות כמו"ס רבי יוחנן בן זכאי אוי לי אם אומר אוי לי אם לא אומר אם לא אומר יאמרו העמי טרזרות שאין ת"ת יודעים מהרמזות שלהם. ואפ"כ אוי אומר אותם. לדיקים ילכו כס וישמרו מכל הרמזות וכל הרעות. ועל כל זה פ"י התשובה יתוקן הכל כי אין לך דבר שמועד בפני השוכה. ועיקר השוכה הסתרה ועיניה ויודיו וקוללה. ואין זה חשוכה שמעם בחלוקה על החס ומתסאר אומר אמת בגדלו ואינו מתחשב על מפשו וטושה מים. שנגיל לשמח כי זה הוא סיכוד חסעבירי כי הוא [עיקר י'] צופה ויודע סתרינו. והוא נותן לבות ושיודע כל העשתותות אם הסתרה הוא כלל שס' ויקבל עליו לעונב הטעות עד עולם ויחידם כל ימי חייו או' כרתמיו יתשובו כודות וכחודסיה' לו לסם חיים. ויקבל שכר על כל מפשו הוביטם ועל כל מחבנותיו הטובות. ואפ"ס שאין כוונתו לשכר רק לאכנת כ' לעולם אין הקב"ה מקפח שכר כריותיו :

מן התורה הוא מלבוש יוש כסן סודות נפלא' וחכמות גדולות וטרלות למי שצנין אותם ולא תושב תכלית חכמתה כי ארובה מאריך מדה ורובתה מני ים ואין נלמד אלא להתפלל כמו דוד המלך פ"ס גל עיני ואזינים נפלות מתורתך וכדומה כמו כן קיבל משה רבינו מפי הנבוכים פירוש על תורה שנכתב וביא תורה שבעל פה. וכך היו לומדים עד שבטיע הדבר לרבינו הקדוש והוא רבי ונקרא בשמו ר' יהוד' הכניא בהסידר המשניות כמו שיש לנו עד היום. רק הפנים של המשניות הוא עיקר תורה שבעל פה שאנו סומכ' עליהם. ואמ"כ היה לחכמים ו"ל פלפולו גדול כביאר המשניות עד שנתחבר במורה וזואו תלמוד בבלי פירוש על משניות. ואחר כך עמדו גדולים כמו הרמב"ם ורבי רבינו עיבדיה מברטנורא והתוס' יום טוב וראש שים התלמוד הוא מעין ואין לו סוף. ולא כל אדם יכול לברר המש' מתוך התלמוד והס' וזואו התמית ומוקדא של התלמוד שח"א המנהיג מבורר ומי שיש לו ס"ד מן השמים שיכול לעבוק בתורה תמיד בהתמדה יום ולילה לאיש כזה יש לו ללמוד גמרא כסכרא ישרה אכל מי שאינו יכול ללמוד בהתמדה רק לקבוע עתים תורה כודאי יום טוב לו ללמוד מקרא ומשנה. כי המשנה כמו שביא כומיטו עם הפירושים מהם ככל התלמוד וכל הסופקי'. וגמרא היום מי שעוסק במשנה הוא יולא ידי מקרא ומשנה וגמרא וכל זה שאנחנו עושים היום מתחברת הסוכה והאחריו ולובג וזכר וזואו יתפלין עם הקשרים והיודין וזולתם הוא בעלמא שאמר הקב"ה להם והוא אמר לנו והוא נאמן כבלימותו ועל יסוד זה נאמר בתורה ויאת משם בואח חזקונו כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה כי לא מלני :

והיסוד החזעי שנאמין כי התורה מועתקת מפי הקב"ה לא מוולתי [עיקר ט] לא יחלק האל ולא ימיר רוח לעולמים והאחריו ועליה אין להסכים ומנהיג אין לגרוס אלא הנדרים שפטו חכמינו ו"ל לתורה וע"ז זואו הקב"ה בתורתו כמ"ס ומרמז את משמרתו פשו ומשמרת למשמרתו ואמר הקב"ה וקחת ועלית אל השמים ועשית על פי התורה אשר יואמר משם וכל הנדרים האלה אחריו ח"ל כל הטובר על דברי חכמים דהיינו חכמי המשנה וחכמי הגמרא חייב מיתה. ואחר שנתברר לנו אמתות הנביאים ואמתות מ"ר שמעלתו גדולה מכל הנביאים וחכמי' שהיו וביהו ואמתות התורה שנתה על ידו מפי הקב"ה ומעלת התורה שכל חפאי הטולם לא יסו כס ומגדול שכרה שכל המדבק כס חליו מדבק בקב"ה ובחיי עוה"ז ובחיים הלהיים ובכל הטובות שבעולם ואין להאריך בדברים האלה כי גודל פעולתה וזכר פעולה שמורסם ככל הספרים :

פרק ט' עונש המבטל את התורה :

ועונש המבטלמן התורה ומכ"ס מי שאינו לומד כלל כאילו התורה לא נהגה לפניו. העונשים אין להעלות כולם על סתם. אחד שלא יזכה לכל הפעלות הנזכרים. ועוד כל מי שאינו עוסק בתורה נקרא גווק ונקרא לך. וכל ספורס מן התורה כאילו סורס מהקב"ה ומחיי עוה"ז ומחיי' הנלתי' זכר הטובות. ודי בהערות האלה לכל מי שעדיין לא נמסר זכר ה'ה'ר. ויזכר דברים האלה ונפטט בלילה או בעוקר כזואו מחייב כודלו. ויתשוב ונפתט אוי לו יו לי אין לא אנוש לפני השם ברוך הוא שנתן לי דפת ותכונה וזכר. וכל הטובות שפטם עמי מעודי עד היום כזה ואפטר יסא כחתי ללמוד כל התורה ואני כודון לבי אפי מבה את התורה כזואו מחבת כעתי לעולם ולא נכחה לבי המעלות הנזכרו' ואפנש ככל הטובין וא"כ כלה טוב לו יותר שאשמע לפנת כ' חכמתו ובחבת אבותיו יעד לו בתורתו ואמר לו וכמת כחיים הוא התורה כי היא חיינו ככזה' ואורך ימינו לפיה'כ. וכודאי יתעורר לנכס פ"ס כל הדברים האלה אכל מי שאינו משים על לבו כל אלה הדברים ואפי' אוי ואכזבי לא יאמר אין ספק שכני אדם כאלה הם משגשפים שנתעורר דפתם וכללם. וזואו ר"ט שמינהס מראו' מהשטיל (ערת יוסף)

ואם לא ישים על לבו תורה ויראת שמים ידפ כביור כי עמוס יענם. ואילו ריתי לתבוע כאלו הטובין ונכפס מדורי גיהנם מקף הקלס ומגלגולים ומשאר פונשים אשר לא יספרו הייתי נוטה מדרכי הקל. חזן מעונשי סוה' והלרות רעות וסוכרין ודלות ועניו' ומאורעות רבות שלפעמים באו לאדם כעוונותיו וכל חזון כחשוי נחמלו פונותיו כזה הטול' ואם לאו הכי אלו היסורים כזה הטולם הם פירות עונותיו והקנן כשאר להענש אחר מיתתו והוא היסוד האחד שער [עיקר יא] שהוא גומל לאיש חסד כמפעלו ויחן לישע רע ברשעו

ובאשר יאמין באמונה שלימה נגמול ופונש זכיום ששים אל לבו לשוב כתשובה שלימה יתשוב תמיד על סימיו' הראשונים שעברו בלתי עבדות ה' ותורתו. ויתקן בימים הנשארים

פרקי באמונת גואלנו שיבא ב"ב עיקר יא יב יג כה 50

כעוכה ולא יראו בימות ה'. וגם האוינים והכרים
 לישראל ולא קבלו עונשם ומתו כנכוד. אי"כ החוטאים
 נכבדים. מפני זה רצה הקב"ה לכות לישראל שבזמן
 היבועה ימיו המתים. כי תחית החמים תהיה כמות
 לקיבוץ והיה כלדיק כרעש שיראל כולם יושעת ה' בגוף
 וגם הילדקים המתים יועתו. שלא תהיה בעילה
 תקותם. אבל יראוהו בעיניהם ויתענו כרוב שלום
 והאוינים שבו מיריד לישראל יקבלו עונשם כגוף וגם.
 וכן היסוד השלשה עשר [עיקר י"ג] שעתיד הקב"ה
 להחיות המתים אולם היסודים הקב"ה בומרם ועתיד
 להחיות כגוף וגם יהיה קיים ויעמוד כליו היה יאן
 כמ"ס נגמר על דרך ר' פלוני שבמים מיתת הילדקים
 לבינה. וזה כרוב ומסורסם מן התורה ומן הכניאים
 ומן הכתובים וגם מן הכלל כי אין משלר לה' להושיע
 והוא יכול בלתי בעל תכלית :

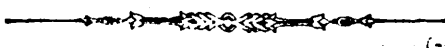
אלה הם השלשה עשר יסודי הדת ומי שמאמין בהם
 באמונה שלימה הוא נכנס בכלל ישראל ומצוה
 להבין ולרסם עליו ולהנהיג עמו ככל מה שז"ה הש"י
 אי"כ לחברו ולא האבנה ואחיה ואשילו עשה מן העבירות
 מחמת החלום והתגברות עבטו גברות הוא נכנס כפי
 עתויו אבל יש לו חלק לעו"ב. והוא מופשטי ישראל
 וכתם ישראל כיוצאי מאמין כי הם מאמינים בני המצוינים
 בני אברהם יצחק ויעקב אבל אם אחד חליה אינו
 מאמין אשילו אחיו חליו ויבדות כרו הוא יולא מכלל
 ישראל וכפר בעיקר ונקרא מין והפיקורוס ומי שודע בו
 מצוה לבטלו ועליו יחמר כלא משחית כי אינא
 וצדאי שלא יהיה דתו ונשמתו במשמד הר בני והוא
 אחד מלגולי עו"ג כמו שכתוב בגלותו ויש
 כרבה בני אדם שאינן יכולים לקבל האמת ממי שאמר.
 ותמיד רלוים להסתחם יותר. ועליוסם נאמר הוי חכמים
 בעיניהם חכמים חכמה יתרה ולהביט לא ידעו והיבטי' כי הם
 כחליט אור כולם ואין להם כרואה למכס. כי הם
 נאמרים בוד יתסם אם לא ע"י תשובה שלמה בלב נאמן :
 והנה ידע אינים נאפכו ויכול להבין בלבו ולכרר דעותיו.
 ואם ריגש בלבו תכונה רעה כואת. ידע ככירור
 שהיאר הרע מכלכל דעתו. כי זה התכונותיו של ה"א ר'.
 ולא ינוס ולא ייבן ומיד אובי אל האדם. והאדם כולך
 אחריו ככור אל טכא עד שיקור אותו מעו"ב ומעו"ב
 שיהא עדי אובד. ואם יש'ם האדם אל לבו ויתשוב ויקח
 עיניו שכלו ויאמר חיי לי איך אכלה ימי בעלת ילרי
 הרע. והוא מדיח אותו מאמונת קבלת אבותי שבו
 חכמים מחוכמים. כמו חכמי המשנה וחכמי הגמרא
 שאשילו כל חכמי אומות העולם מעידים עליהם שהיו
 חכמים מחוכמים וקדושתם היה יותר משרפים ואופנים
 וחיות הקודש. שכל אחד מהם היה בידו להחית ולהחיות
 כמ"ס נגמר נתן עיניו בו ועשה גל של שלמות. וחכמים
 היו כל כך מתם שרות אלהים דבר גם. ואם כן
 נודאי טוב לי יותר שאקבל פני דברי תורה ודברי
 חכמים כאשר קבלו הם איש מפי איש עד מהה רכיניו
 שקיבל מפי הקב"ה. ולעשות כתורה של האמינה כלי
 רהבור. ובוה יקב"ך דעותיו להבלי נאפו מבור שחת.
 ולהעלותה אל מקום שממנה חוצנה. וכשתשוב תמיד
 נאלכ כדברים תניס אל רעון כבורה ית' ויאר עניו אליך
 ויקבל מפניך הטובים ויסלת לעיניך ותמלא חן בעיני
 אלהים ואלם :

הנשארים כל מה שאפשר לו כי אין שמה לפני רק שהוא
 צופה לרעש ותפן כהדרקו. ואם לא ישוב נודאי יענש ונפרס
 אם הוא סמוך לוקנתו לרדך להבין יודע לדרך. ע"כ יבא
 עיקר דאגתו ושהתלנות בזה כעולם על הדיקון ופתחו ואל
 ידאג תמיד בזרי גופו ויבטח בכל עיניו על השם כ"ס
 כי אין עוד מלגדו ומה שגזר כרחמו ובחסדיו יבא. מכל
 לאדם שזריך לילך כדרך רחוקה מומין לזה וכלמה שזריך
 לדרך ואינו יודע אם יסכה ממנו ומדוע לא יבוס האדם
 אל לבו ולכרין אחריתו להומין יודה לבית מופדו. אבר אין
 לו מברכה ממנו. ואינו רואים שכלל יום מתים ילדים קטנים
 נפרים כחורים וקטנים ויששים. וכאלמנע ימיוובכלים ימיו
 ואינו יודע עתו. שהשגחה אל האדם פקדון ופתחום לרדך
 להשיב פקדונו בלי ידיעת דבר מקודש בעת שיתח תקותו
 חוקה להשתפשע במחמה. ע"כ לרדך להיות מוכן בכל יום
 ויום. כמ"ס חז"ל טוב יום אחד לפני מיתתך דהיינו בכל
 יום לפי אשילו ודע מיתתו. ואל יאמר האדם אילו הי' כך
 וכך הייתי לומד או הייתי עובד. כי זה פתוי ה"א ר' להדיתו.
 אל זה שיתקף אל האדם להתהלך בכל כחו מה שביכולתו
 מתורכה ומלות ומ"ס בכל יום ויום. ואל תאמר תעשה יומך
 למחרת. דמיו האדם אובל ויבוס בכל יום ויום כך לרדך
 להכיל לנשמתו תורה ומצות ואמציט בכל יום ויום שמה
 תאל למחר ואינו או שמה אל הפנה. וגם מזה לרדך
 להשמר מאד ומאד פן יכרך היאר כרעש ייפך לך חכרת
 בני אדם. כי עומד כן לידך אהבת המצוות. כי ע"י
 סכדיות הוא חוזר תמיד ללמוד וניטול ממנו עבירות שאין
 לספר ולסיכך לא אחרים כספורו. אבל בחכרת חכמי התורה
 האמתית והראים כשלמים בכל דברי חולין בלרס לריכין
 ליומד מפלהם יתירה מעלת יחידות. כמ"ס הוגך את
 חכמים יחכם. ויתאוו ללמוד תורסם ולעבות מ"ס כמותם
 ויפס תמיד ליבועה שיבא פניו ללמוד תורה וזה היסוד
 שים עשר [עיקר י"ב] שישלח הרע בהרסור לקץ
 הימין כשיהנו לפדות אותם המלטים והמתים לקץ
 ישועתו. ובכיל זה יתאוו ליומת המשיח לא לבלוט על
 סרשפים ולא לאכול ולתנות ולשמות וכיוצא חף על פי
 שגאמת יהיו כל השמחות כעולם כמותו ומן אעט"כ לא
 יפנה אלא להיות פניו ללמוד תורה לדעת את ה' כי
 בעת ההיא תמלא הארץ דעה את ה'. ועיקר כשמתה
 יבא על דקוהת כסם ית' והיא עיקר תכלית נריאת
 האדם שזכה במהרה עימיו אמן :

באמונת גואלנו שיבא ב"ב א. עיקר י"ב י"ג :

פרק י' ו' להאמין באמונה שלימה כי בא יבא
 נודאי ולא יאחר לקץ הימין. ואם יתמהמה
 חכם לו כמ"ס חז"ל בעתה אחישנה וכו' כחשוכה או
 אחישנה לא זכו על כל פנים בעתה נודאי יבוא. ולרדך
 להאמין שיהא למשיח זקנו יתרון ומעלה על כל הכרים
 שבו עולם. כפי מה שבאנו עליו כל הנביאים מיומת
 משה רבינו ע"ס עד אחרון שבנביאים הוא מלאכי ע"ס.
 ומי שמסתפק בו או נתחטט אלנו תחטט כפר כחורה
 שיעד בו כפירוש כפי' בלנס וכפי' אלהים ולכלל
 זה שאין חלק לישראל אלא מתיב דוד בלבד. וכל
 כחולק על המשפחה הזאת כפר כה"ס וכדברי נביאיו.
 ואולי תאמר שלא יוכל לגלות משיח זקנו אלא מתי
 מכפר סגודת חיים. יתר כעס שמתו בגלות שמשכו
 נכסם על קדושת הכס ומתו כעס מרס לא יאכלו

נשלחו העשרה פרקים בנגד עשרה סאמרות ועשרת הרברות ובאור לשלשה עשר
 עקרי הדת ובאשר זכינו לסדר אותם מפי ספרים הקדושים וזי"ע ועכ"י כן נזכה
 לעשותם ולקיימם אמן :

שויתי יהוה לנגדי תמיד
 הוא כלל גדול בחורש ובמעלות הנדיקים אשר
 הולכים לפני האלהים. כי אין ישיבת האדם
 ותנועתו ופסקיו והוא לבדו צביתו כישיבת
 האדם ותנועתו ופסקיו והוא לבדו. ולא
 דיבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם
 אנשי ציחו וקרוביו כדיבורו במושג המלך.
 כ"ש כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול
 הקב"ה אשר מלא כל הארץ כבודו. טומד
 עליו ורואה במעשיו כמו שנאמר אם
 יבהר איש במסתרים ואני לא אראנו
 נאם ה'. מיד יגיע אליו היראש וההכנעה
 מפחד השי"ת ובושחו ממנו תמיד. ולא יתבייש
 מפני בני אדם המלטינים עליו בעבודה השי"ת.
 גם בהלכע לכת. ובשכנו על משכבו ידע לפני
 מי הוא שוכב וכשיעור משנתו (יש"הא רק
 מעט מפני הסכנה והח"כ) מיד יתגבר כארי
 ויקום בזריזות לעבודה בוראו ויתעלה.
 קודם שיתגבר עליו הרע בטענות ותואנות
 לבקש ממנו שלא יקום. ויתחכם עליו להשיאו
 בחורף איך תעמוד בבוקר והקור גדול. ובקיץ
 ישיאנו איך תעמוד ממתוך ועדיין לא שבעת
 משנתך או בטענות אחרות הדומה כי הוא זקן
 וכסיל. ויודע לזוד בני אדם במהמורות
 בל יקום. ולכן צריך כל בעל נפש ירא וחרד
 על דבר ה' שלא ישמע לו. איך אם יהיה לו
 לטורח מזד כבדות הנוף ועלותו. ישים מגמתו
 רצון ממ"ה הקב"ה. וישיב אל לבו כי אם
 יקרא בע"מ או אדם אחר אליו יקום מיד.
 או מפני ריוח שיביא לו חיי שעה או מיראת
 הפסד ממון כגון נפלה דליקה בעיר יקום
 מיד במהרה ולא יתשל. או אם יצטרך ללכת
 לעבודה המלך יקום ואל יתשל. פן יעלילו עליו
 או למזוא חן בעיני המלך. על אחת כמה
 וכמה לעבודה מלך מלכי המלכים הקב"ה שיש
 לו להזהר לקום במהירות ובזריזות. והמלמד
 ה'. דרך הזה ד' או ה' פעמים. לא יכבד עליו
 ולא יהיה לו לטורח. והבא לטהר מסייעין לו:

דיני נפ"י בשחרית (ולבישת בגדים
 וקצת הנהגת בית הכסא):

(א) בשחרית תיכף כשיעמוד ממשכבו יסול
 ידיו ואסור לילך ד' אמות בלא נפ"י ויעשה
 ארכיו. ואח"כ יסול ידיו פעם שנית ויברך
 ענפ"י וגם אשר יצר. וכן יש ליהרהר בשחרית
 שיכלו הקטנים ידיהם כי הוא חשש סכנה
 ש:וגעים במאכלים בלא נטילה (פ"מ) [ובדיעבד
 הם נגע באוכלין הין להוש. א"ר]: (ב) לא
 יגע בידו קודם נטילה שחרית לא לפה ולא
 (פורת יוסף) א

לאחס ולא לאזנים ולא לעינים ואם נגע
 במאכל הוא חשש סכנה: (ג) טוב להקפיד
 בנפ"י שחרית בכל הדברים המשככים בנפ"י
 לסעודה אם אפשר (וע' לקמן בה' נפ"י
 לסעודה) אבל אם אי אפשר אינו מעכב לא
 כלי ולא כה נברא ולא שאר דברים הפוסלים
 בנטילת ידים לסעודה. וכן נגזר אינו מעכב:
 (ד) מים הפסולים לנפ"י לסעודה כשרים
 לנפ"י שחרית ומברך על נפ"י (א"ר): (ה) נפ"י
 שחרית אין נוטלין על גבי קרקע אלא לתוך
 כלי (ואפילו ע"ג קיסמין אכור). מי הנטילה
 של שחרית לא יתן לפני בהמתו ולא ישפסם
 צבית ולא במקום שעוברים שם בני אדם (מפני
 חשש סכנה): (ו) נוטל כלי של מים ביד ימינו
 ונותנו ליד שמאלו כדי שיריק מים על ימינו
 תחלה ויטול כל יד ג' פעמים פעם אחת על
 יד ימין ופ"א על יד שמאל. ויפלט עד פרק
 הזרוע וצריך לפשוט הכפות כדי לקבל הסהרה
 כמו שרואה לקבל דבר וינביהם כנגד הראש:
 (ז) לא יסול ממי שלא נטל ידיו שחרית אבל
 להביא מים מותר ממי שלא נטל ידיו: (ח) אם
 שכשך ידיו לתוך כלי של מים עלתה לו נטילה
 לק"ש ולחפלה (ויברך ענפ"י) אבל לא לרוח
 רעה שעליהן וכן אם שכשך ידיו בשלש מימות
 מחולפות ג"כ עלתה לו לק"ש וחפלה אבל לא
 לר"ר וצריך ליטול ידיו עוד פעם אחרת להעביר
 הר"ר שעליהן: (ט) אם היה נישור כל הלילה
 יש להסתפק אם צריך ליטול ידיו שחרית
 להחפלה ולהעביר הר"ר. לכן יפלט בלא ברכה
 ואפילו אם היה ימן מעט ביום ואח"כ היה
 נישור בלילה אף דבין אם הלילה גורם לו
 השינה צריך נטילה מ"מ אינו צריך ברכה.
 דלר"ר לבד לא תקנו ברכה (מ"א ס"ק י"ב
 ע"ש): (י) השכים בבוקר קודם עלות השחר
 ונטל ידיו. אח"כ כשיאיר היום צריך ליטול
 פעם שנית בלא ברכה. ולכן כשאומרים סליחות
 שמשכימין קודם אור היום צריכין ליטול ידיהם
 שנית כשיאיר היום: (יא) ישן ביום כשיעור
 שיתין נשמיין יסול ידיו בלא ברכה אבל פחות
 משיעור שיתין נשמיין א"ל ליטול ידיו: (יב) אלו
 דברים צריכין נטילה במים. הקם מהמטה
 והיוצא מבית הכסא ומבית המרחץ והנוטל
 צפרניו והחולץ מנעליו והמשמש מפתו והנוגע
 בכנה והמפלה את כליו אפילו לא נגע בכנה
 והנוגע בנופו ובידו במקומות המכוסים. ומי
 שטעה אחת מכל אלו ולא נטל ידיו אם ת"ח
 הוא הלמודי שמתח ממנו. ואם אינו ת"ח
 הוא יוצא מדעתו: (יג) צריך ליהרהר בחפלה
 שלא יגע בשוק וצריך ובמקומות המכוסים באדם
 לפי

לפי שיש שם מלמולי זיעה וכן שלא לחכך בראשו. אבל בקומות המגולס בראשו ובפניו ובמקום המגולה שבזרועותיו היינו עד הפרק שירא (על ענבאגן) אין להקפיד. וכן מותר ניגע בצוארו גד החוס: (יד) אם אין לו מים יקח ידו בצרור או בעפר או בכל מידי דמנקי אפילו גב היד. ויברך על נקיות ידים כלעיל לחפלה. אבל לא להעביר הר"ר שעליהן (ואף שלאכלה מנחה אין מצרכין מן הטעם דסני בנקיות עפר הכא נריך לברך על נקיות ידים משום דלילה נוגע במקומות הממונפים והויב גדול לנקות ידיו לכן נריך לברך שחרית אף כשמנקה בצרור או בשאר מידי דמנקי) (פ"מ): (שו) לא חקנו נט"י אלא לחפלה אף כשישן בבתי ידים ובדאי לא נגע במקום המטונף אבל שאר ברכות השחר יכול לומר הם יסן בבתי ידים אף בלא נטילה (פ"מ) ואף אם אין יסן בבתי ידים ואין לו מים הלל משכבו חיקף כשיעור משנהו יאמר בודה אני דפניך בלך הי וקיים שדדורת בי גשברתי בהכלה. רבה אסונתך. [ויש לומר חיבת בחמלה באחנתהא. כי רבה המונחך אין להפסיק בנייהם והוא מן הכתוב חדשים לנקרים נו' שהקב"ה מקיים אמונה להחזיר נשמות המופקדים בצקר בנקר. ופשות הוא בוד האומרים בנשימה אחת ומפרידים בין חיבת רבה ובין אמונתך (יד אפרים) שאין זו לא שם ולא כנוי: (שו) כל הדברים המנוים לעיל (ס"ק י"ב) זרכין נטילה משום ר"ר ואפילו לא נגע רק באצבע קטנה נריך ליטול עד הפרק ולכל הכחות עד קשרי אצבעותיו אבל אם לכלך ידיו בעים או ברפש א"ש לנקות הלא מקום הנלוכלך בלנד (פ"מ): (יו) גיעור בלילה מינו נריך לברך רק אם נגע במקום מכוף או עשה זרכיו נריך לברך (א"ר). משום דלפרא"ש הטעם שנריך לברך שחרית משום שידיו אינם נקיות ואף שלאכלה מנחה א"ש לברך אף כשנוטל ידיו משום שאינם נקיות. מ"מ בשחרית חקנו חכמים שחייב ליטול ידיו ונריך לברך א"כ אם עשה זרכיו או נגע במקום מטונף נריך ליטול להרא"ש וגם לפעם הרשבי"ה שכ' הטעם לנטילה שחרית משום דנעשה בריה חדשה מ"מ אף שלא יסן נריך לברך משום דטל חידוש העונם נריך לברך אף שאינו נהנה כמו שכ' הרשבי"ה בשהו' ס' קנ"ג וכיון דלדעת הרא"ש והרשבי"ה נריך לברך ענפי"י רחוי לכמוך עליהם:] (יה) כשילגוש בגדיו יוחר שלא יגלה גופו והל יאמר בניי בחדרי חדרים מי רואני. כי הקב"ה מלא כל (פורת יוסף)

הארץ כבודו: (יש) ידקק שלא ילגש החלוק או שאר בגד עם החפירות לחוך שלא יתגנה בעיני הכריות ויוחר מלגוש בני גדים ביחד כי קשה להכחה: (ב) יטול נטל ימין תחלה ולא יקשרנו ואח"כ יטול של שמאל ויקשרנו ויחזור ויקשר של ימין. ובמגעלים שאין להם קשירה יטול ימין תחלה. לטול ימאור אדם כל מה שיש לו ויקח מנעלים לרגליו: (בא) כל אדם ירגיל עצמו ענמו בבית ערב ובוקר שהוא זריות א"ע על נקיות. יהא לנו בבית הכסא ולא יגלה א"ע עד שיבז וגם אז לא יוחר רק מה שנריך לו. ויוחר בלילה כמו ביום: (בב) אם נכנה במקום מגולה שאין שם נחילות יכוין שיביה פניו לדרום ואחריו לזפון או איכא. אבל בין מזרח למערב אכור ולהטיל מים בכל ענין שרי: (בג) לא יפנה בעמידה. לא יאגוס לדחוק. עלמו יוחר מדאי שלא יחק שיני הכרסתהא. אם אינו יכול לכוון ילך ד' אמות וישג ויעמוד וישב עד שיפנה. או יסח דעתו מדברים אחרים: (כד) יוחר לקנח יכה כי זואה כפי הכבעה מעכבה התכלה. לא יקנח ביד ימין מפני שקושר בה הפילין. ומח"ס אין לקנח באצבע אמנשי שכורך עליו רזועה של הפילין. ואישר יד יקנח בשמאל ידיו' שהיא ימין של כל אדם: (כה) המשהה נקבו עובר משום כל התקלו ובקפנים משום כל התקלו. ומשום שלא יהיה עקר:]

דיני כוונת הברכות (ודיני עניית ברוך הוא וב"ש ואמן):

(א) יכוין בברכות כירוש המלות. [ברוך אינו לכוין פטול אלא כמו רחום והנון שהוא ענמו הוא מקור הברכות ואינו מקבלם מהאחים (אנדוררה) והטעם שתקנו הברכות בלשון נוכח ונכתר באומר בתחלה אהה ואח"כ אומר קדשנו וכדומה הוא מפני שהקב"ה נגלה ונכתר. נגלה מזד מעשו ונכתר מזד אלהינו (שם בשם הריב"ה)]. וכשיזכיר השם. יכוין [קדם שמזכירו] פירוש קריאהו נאדנות שהוא אדון הכל. ויכוין פירוש חביבתו ב"יה שהוא ביה הוב ויביה [והיינו כשנכתב ב"יה אבל כשנכתב בחלף דל"ת אין לכוין אלא שהוא אדון הכל. ונריך לקרוהו בחתף כחח ובקאמך חחת כנו"ן הן כשנכתב יוד ה"ה הן כשנכתב א' ד'] ונחזירו אלהים יכוין שהוא חקיף ונעל היכולת ונעל הכחות כלם: (ב) כל ברכה שאדם שומע בכל מקום הומר ברוך הוא וברוך שמו. ואם הוא עומד במקום שאינו רשאי להפסיק אכור לאומרו ואיילו נפסקי

בפסקוי דזמרה (כתבו המחבר לקמן דיני ברך שאמר) ומכ"ש בברכות שה"ץ מו"לאו. כגון ברכת שוכר ומגילה פשיטא דאסור לאמרו משום דהוי הפסק באמצע ברכה (דגול מרצבנה) וכן מלאחי בהשוכת דבר שמואל וצריך להזהיר ע"י ההמון. ואחר כל ברכה ישנה אמר ואם הוא ברכת הודאה כגון ברך שאמר וישתבח וגאל ישראל וכדומה. יכוין בלבו אמת היא הברכה שבירך המגיד

ואני מאמין זה. ואם הוא ברכת חפלה יכוין אמת היא ואני מתפלל שיאמינו דבריו (ויתר דיני אמן המלא דיני קדיש): (ג) אם בירך ברכה לבטלה יאמר אח"כ ברך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. על שהתייחס שם שמים לבטלה. ואם אמר ברך אהה ה' ולא אמר אלהינו יסיים ויאמר למדני חוקיך שיבא נראה כקורא פסוק ואין כאן מו"לא ש"ש לבטלה [סי' ר"ו]:

הלכות ציצית

דיני ברכת ציצית

(א) יתעטף ציצית ממומד ויברך ממומד על טלית גדול להתעטף ציצית ועל טלית קטן על מצות ציית. ואותן המתייחס הטלית מקופל סביב צוארן על כתיפין לא ילאו י"ח. צהור לא יכסה ראשו בטלית אפי' ת"ח: (ב) צריך להפריד חומי הציצית זה מזה קודם לבישה לעיין אם הם כשרים שלא נפסקו ואם הוא שעת כדחק כגון שהצבור מתפללין ואין לו פנאי לבדוק או שקרין אותו לעלות לתורה אם יודע שאתמול היו כשרים יכול להתעטף ולברך בלא בדיקה. וא"צ בדיקה אלא פעם אחת ביום ואפי' לנבשו שנית וחייב בברכה א"צ בדיקה (מ"א סי' נ' ס"ק ה' א"ר סי' ח' ס"ק י"ג): (ג) מחזור שתי ציצית לפניו ושתיים לאחריו כדי שיבא מסובב במצות: (ד) אם לובש טלית קטן כשאין ידיו נקיות ילבושו בלא ברכה וכשיטול ידיו ימשהם ציצית ויברך על מצות ציית. או כשלוש טלית גדול יברך עליו ויכוין לפסוק גם את זה ואז א"צ למבגש ציצית: (ה) יכוין בהתעטפו שזנו הקב"ה להתעטף ציצית כדי שזכור כל מצותיו לעשותם: (ו) הציצית יהיו מנחוץ ולא תחובין בכניף וההולכין בין העו"ג יוציין בתחובים רק בשעת הברכה יהיו מגולים כדי הילוך ד' אמות: (ז) נוהגין לעשות עטרה מחתיכת משי לסימן שהותן ציית שלפניו יהיו לעולם לפניו: (ח) אם לובש כמה ד' כנפות בלי הפסק והיה דעתו על כולם לא יברך אלא ברכה אחת ואם שח ביניהם אפי' שלא מעיין לבישה א"צ לברך. ואם הפסיק הרבה צריך לברך משום היסח הדעת ולכתחלה לא יפסיק בשיחה. ושתיקה ודאי לא היו הפסק אם לא שהביח דעתו ואפי' אם פשע הראשון קודם שלבש השני א"צ לברך כיון שהיה דעתו מתחלה על כולם. ואם לא היה דעתו מתחלה על כולם והציא לפניו אפי' בשעה שעדיין לובש בטליתות שבירך (פורת יוסף).

עליהן או שהיו לפניו טליתות שבירך עליהן בשעה שהציאו צריך לברך (א"ר): (ט) אם בירך על טלית קטן על מצות וחייב רוצה ללבוש הטלית גדול אם נחביון לפסוק גם הטלית גדול בעל מצות א"צ לחזור ולברך על טלית גדול אבל בכחם צריך לחזור ולברך (פ"ח): (י) אם לבש טלית קטן ויברך עליו והלך בבית זה למקום אחר בחוץ הבית אפי' מחדר לחדר לא חשיב הפסק ואין צריך לברך. כשלוש הטלית גדול כשהיתה דעתו מתחילה עליו בשעת ברכה אבל אם הלך מביתו אפי' חזר למקומו צריך לברך לשינוי מקום הוי הפסק (כיון דהוי ב' מצות הוי שינוי מקום הפסק) (מ"א): (יא) אם פשע טליתו ויצא לחוץ והיתה דעתו לחזור ולהתעטף בו מיד א"צ לחזור ולברך (משום דבטלית אחד לא הוי שינוי מקום הפסק דהוי כחזור למצותו כמו ביאא מסוכה וחזר) אבל אם לא היתה דעתו לחזור ולהתעטף מיד צריך לחזור ולברך ואם הסיר הטלית סתם וחזר ונתעטף מיד אז אם נשאר עליו טלית קטן א"צ לחזור ולברך ואם לאו צריך לחזור ולברך כשמתעטף (מ"א וא"ר): (יב) אם נפל טליתו שלא במתכוין מעל כל הגוף אפי' אם נשאר צידו צריך לברך שנית כשמתעטף בו לדאודי ליה מצותו אבל אם נשאר עוד אפי' על מקצת גופו א"צ לברך שנית (מ"א דלא כס"ו) (והטעם כיון דגודאפי אסור לככות אפי' מקצת גופו בטלית של ד' כנפות בלא ציית והוי כעוסק עדיין בחיוב כנלפע"ד): (יג) הלך בטליתו בלילה או שלובש קודם אור היום כשיאיר היום א"צ לברך וטוב לפסוק אותו בטלית גדול (ס"ט): (יד) כתכסה בנגד שחייב ציצית ולא הסיל בו ציצית ביטל מצות ציצית:

דין בגדים שחייבין בציצית ומקום הציצית:
 (א) נגד של אמר רחלים או של פשתן חייב ציצית מדאורי' ומשאר מינים או אמר של רחל בת שם יא דחייב מדאורי' ויא דאינו חייב רק

רק מדרבנן ואם טרף צמר ושאר מינים אזלינן
 צמר הרוב והלכתא דאפילו צנדים של שאר
 מינים חייבין מדאורייתא (פי' סו'): (ב) ציצית
 של צמר ופשתן פותרין בכל המינים חוץ מוצמר
 לבשהו או להיפך משום כלאים והמנהג שלא
 לעשות ציצית של כשתן כלל אפי' בטאר מינים
 משום דגורין שיש מין צמר רחלים שדומה
 למשי ויבא לעשות בו ציצית של פשתן שיסבור
 שהוא משי ויהיה כלאים (שם במ"א ס"ק ב'):
 (ג) ציצית של שאר מינין אינן פותרים אלא
 במינין כגון משי למשי ורחוי שלא לברך רק על
 עליה של צמר וציצית של צמר ונשהו עלמא
 לעשהו ציצית של צמר אפי' לטית של משי (שם
 במ"ב): (ד) אם הטיל בעלית של שאר מינים
 קצת ציצית ממנו וקצת מהמר של פשתן יש
 להסרפק אפי' יאל. עליה שהשתי של צמר ובערב
 של משי יסיל ציצית של צמר ולא של משי ורחוי
 שהכרסה חסיה על הסלית קטן של צמר (שם
 במ"א): (ה) עושין הציצית רק לצנדים ואין
 לשנות ואף בצנדים הצעוטים (שם): (ו) אף
 שראוי שלא לעשות הסלית רק של צמר מ"מ
 אם א"א לו בעלית יחר רק בשל כשתן יעשה
 עליה פשתן וציצית פשתן ולא יבטל מצות ציצית
 וכמ"א כחש שיעשה ככסף של עור ויעשה
 בעלית ציצית של צמר (שם): (ז) בעלית שאין
 לה ד' כנפות פטורה. יש לה יותר חייב לעשות
 לה ציצית בד' כנפות המרוחקין ולכתחילה לא
 יעשה בעלית כזה כי יש פותרין ולכך באותן
 הסליות קטנים שיש להן בית הצואר פתוח
 עד רוגו וברי יש לה יותר מד' כנפות יש
 לעשות בכנפות היתירות עגולים (פי' י'):
 (ח) יש לה ד' כנפות וחתך כנף ה' או ב'
 באלכסון שנישפות בת' או בת ו' חייבת
 ויעשה הציצית בכנפות המרוחקין (שם):
 (ט) בעלית של צמר וכנפות של עור חייבת וכן
 אם רוצה צמר ומיעוטה עור חייבת ולהיפך
 פטורה דאזלינן צמר עיקר ורוב הצמד וכן אם
 למעלה צמר והתחת עור חייבת ולהיפך פטורה
 דהתחתון טפל למה שלמעלה (שם): (י) יש לה
 ג' כנפות וקשר בהם ציצית והפי' קשר אחד
 ואח"כ עשה לה כנף ד' והטילו בו ציצית צריך
 להחיר בג' ציצית ששעה בפיכול משום תולמיה
 אבל הציצית ששעה בכנף בד' א"א להחיר כיוון
 שנעשה בהכשר ואין פכול הרצונות פוכל
 אותה (שם במג"א): (יא) מלבוש שהוא
 פתוח מן הצדדים להכסה ויש לו ד' כנפות
 לצד מטה ולמעלה הוא כחוס או רובו כחוס
 פטור ואם עשה בו ציצית ואחר כך פתח בו
 רובו פסולים משום תולמיה ואם רוצה פתוח
 (פורח יוסף)

חייב וסנקבים שמכניסין בהם הידים מטמרפין
 לרוב ולכך אפי' אם כסוף רק מיעוט צמר
 פתוח ועם הפתיח שנמקוס הכנסה הידים
 רוב פתוח כשר ויואל בו (א"ר שם) מחלה על
 מהלכה חייב ואין יואלין בו בשבת וכ"ה דאין
 מצרפין עליו (שם): (יב) כל המלבושים שאין
 עשוין שיהיו כ" ציצית לפניו ובתים לאחרי
 כגון (קאפטיים) שלנו ששני כנפות הם המוך
 לארך ושניהם הם אלל הצואר וכיוצא בו פטורים
 מציצית ולכתחילה יעשה קרן אחת עגולה ואם
 חוגר עלמו באמצע צנורה פטור לרברי הכל
 אפי' לכתחילה (שם): (יג) אין לעשות בעליות
 קטנים שלנו קרשים למטה מחליה שלא יהיה
 נראה כפתוח ואם הקרשים הם כפופים מאד
 וא"א לפתוחן אלא ע"י מעטה חסדין לנמרי
 ככחוס הן לענין ששפסו הן לענין ציצית וכן
 אם מחברם בחוט שקורין סגור עד ש"י
 לפתוח בקל הוי ג"כ כפתוח והם הוא צרוב
 הגוף כך פטור מציצית ואין יואלין בו בשבת
 כשעשה בו ציצית (שם א"ר):

דיני חושי הציצית:

(א) החושין צריכין שיהיו טוהין לשמן ושזרין
 לשמן דהיינו שיאמר בתחילה השזירה
 ובתחילה הטוהי שהוא עושה להם מצות ציצית
 ואם לא טוהן לשמן אפילו בדיעבד פסול ואם לא
 שזרין לשמן כשר בדיעבד (א"ר פי"מ סו' י"א):
 (ב) אם נפסקו משזירה ונטשו ט"ו אם נשחיר
 כדי עגיבה כשר (שם): (ג) שיטור אורך
 הציצית אחר עשייתן היינו אחר הכריכה
 והקבירה יהיה י"ב גודלים חוץ ממה שמונה
 על קרן הבגד והחוס ששטין ממנו הכריכות
 צריך להיות יותר ארוך ויכול לברוך הגדיל קצת
 מחוס זה וקצת מחוס זה משום דבזמן התכלת היו
 כורכין קצת מחושי תכלת וקצת מחושי לבן (שם
 במ"א): (ד) חושים שאולים מן הפהם הלוואה
 הוא דלא הדרי בעינא אבל אם השאילם לו
 ע"מ להחיר בעין אין יואל משום דאמרין
 דהשאיל לו למלאכה אחרת אבל אם השאיל לו
 ציצית מתוקנים היינו חושים שזורים ופסוקים
 אפי' ע"מ להחירם בעין מותר לכניה צנודו
 דלא"ה אמאי השאילם ודמי למ"ש בסי' י"ד
 אם שאל לו עליה דצריך לברך עליו (שם ובמ"א):
 (ה) צריך לעשות נקב בחורך הסלית לא למעלה
 מג' אצבעות דהיינו רוחב ג' גודלין ולא למטה
 מכשיטור שיש מקשר הגודל עד סוף הציפורן
 וכן השיטור צרוחץ הסלית ואם עשה למעלה
 מג' אצבעות אע"פ ששקבוקר הציצית עשה
 החושין של הבגד קצרים ונתכסלו הכנפות והוא
 למטה

לגמס מ' פסול וה"ה איפכא בקשר אגודל
 כבר ואם אגודל ששה הציצית למעלה מנ'
 כצורת התך נקבב שיתלו הציצית למטה מנ'
 אצבעות פסול משום חולמ"ה ואם נתקו מחוסי
 טרב עד שלא נשאר בו כשיטור קשר אגודל
 כבר (שס): (ו) צריך לחתוך ראשי החוטי
 קודם ע"י שאם יכרוך אפי' חוליה אחת ויקשור
 קשר אחד על החוליות קודם שיחתכם היו
 חולמ"ה ובשעת הדחק כגון ע"ש עם חשיכ'
 יוצא אפי' בחוליה אחת וקשר אחד שצריך
 לפשות מדאורייתא וקשר בלא חוליה או חוליה
 בלא קשר ע"י פסול מדאורייתא כיון דבעינן
 גייל (שס): (ז) יש אומרים שצריך לדקדק
 צ"ה לה הציצית לאורך הסלית דבעינן שהיא
 נוספות על הקרן גם יורה שלא יהיו הציצית
 תלויין באלכסון על קרן זווית (שס): (ח) אם
 נפסקו חוסי הציצית קודם שהסילין כנגד מותר
 לקשור אותן וכן אם נפסק חוס מלד אחד
 אחר שהסילין כנגד אפי' לא נשתייר כדי ענינה
 והשרו חשוב כאילו היה חוס שלם מחלה כיון
 שבחוס אחד לא נפסל והרי נקשר קודם שנפסל
 ונעשה כחוס שלם ולכן אם אחד כך נפסק
 חוס אחד מן החד השני כבר אפי' לא נשתייר
 כדי ענינה כיון שנקשר חוס הראשון קודם
 שנפסל נעשה כחוס שלם אבל אם נפסקו צ'
 חוטים משני צדדים ולא נשתייר כדי ענינה
 אין מועיל קשירה ופסול כיון שנקשר אחר
 שנפסלה. כלל דלמלא קשירה קודם שנפסל
 נעשה כחוס שלם ואחר שנפסל לא מהני קשירה
 משום חולמ"ה (סימן י"ב): (ט) אם נפסקו
 קצת מהחוטי צריך שיטארו עכ"פ שני חוטי
 שנימיים משני צדדים שיהיה כ"א ארוך י"ב
 גודליו והשמים האחרים צריכין שיחתיירו כדי
 ענינה היינו שצריך לעמוד חוס אחד הנפסק
 על כל החוטיין ואם נפסקו שני חוטיין ונשאר
 קצת משני צדדים ולא נשאר אפי' בלד אחד
 כדי ענינה ובין שני הראשים יש כדי ענינה
 אין מנאספין ולפי' בשעת עשייה אם דקדק
 לתת סימן שפלוט יהיו ה' ראשים מלד אחד
 של הקשר ואז אם נפסקו משני צדדים אם
 נשתייר כדי ענינה בלד אחד כבר ואם לאו
 פסול ואם לא דקדק אפילו נפסקו ה' ראשים
 מלד אחד אם לא נשתייר כדי ענינה פסול
 ואם נפסקו שלשה ראשים בין מלד אחד בין
 משני צדדים בין דקדק בין לא דקדק פסול (שס):

מן הציצית אפילו משל הסלית גדול אין צריך
 לפססו בשוק משום דגדול כבוד הכריות ובשבת
 שהולך בנגד בלא ציצית אינו עובר כ"א איסור
 דרבנן משום דא"י להסיל בו ציצית בשבת וכן
 אין לאסור לנאח בו בשבת מחמת ששאר הציצית
 היו ליה כמחאוי בשבת ואסור לו לילך בשוק
 ד"ל משום מעביר ד"ל דר"ה ר"מ דמ"מ בזמן הזה
 דאין לנו רה"ר רק כרמלית ולא היו רק איסור
 דרבנן וכבוד הכריות דוחה איסור דרבנן ולכן
 אין צריך לפססו אבל בחול אם נפסקו לו וליכך
 בשוק מסלית גדול צריך לפססו אפי' בשוק
 משום דבחול עובר באיסור דאורייתא בשב ור"מ
 אם אינו מפיל בו ציצית וכבוד הכריות אינו
 דוחה איסור דאורייתא בשב ור"מ משום דלא
 היו נגאי גדול כ"כ אבל אם נפסקו לו הציצית
 מן הסלית קפון בשוק אפילו בחול א"ל לפססו
 בשוק משום דהיו נגאי גדול לפססו הסלית קפון
 ובנגאי גדול דוחה כבוד הכריות אפי' איסור
 דאורייתא בשב ור"מ (ס' י"ג מ"א): (ב) אם
 נפסקו לו הציצית כשהוא בבית המדרש ומהבייש
 לישב בלא סלית יכול ללבוש אפי' לכתחילה
 בשבת בלא ברכה ומשום דגדול כבוד הכריות
 ובשבת אינו רק איסור דרבנן כ"ל אבל בחול
 אסור ללבוש אבל אם לנש הסלית בבית הכנסת
 ואח"כ נודע לו שהוא פסול אפילו בחול אין
 צריך להסירו בבית הכנסת רק ימנע לילך
 לבישו כדי לפססו אבל בשבת דאינו ח"ל איסור
 דרבנן א"ל למנע לילך לבישו (שס): (ו) בחול
 אם נפסקו בעת מן הסלית בבית הכנסת ונשאר
 הגדול א"ל לנמנע לילך לבישו כי יש לסמוך על
 ר"י שמכשיר לשלל בנשאר כדי ענינה מן הגדול
 ותיקף כשיבא לבישו ישכחנו מעליו וישל בו
 ציצית (פ"מ א"ח ס' י"ב ס"ק ז'): (ד) בחול
 אם אין ציצית מציין כלל דינס כמו בשבת כלל
 הדינים המבוארים לעיל בכעיסה הי"ל (מ"א)
 שס): (ה) הרואה בהנירו בשוק או בבית
 המדרש שנפסקו הציצית לא יאמר לו עד
 שיגיע לבישו ואם אינו רוצה לילך לבישו תיקף
 יקראנו לנא לבישו ויאמר לו שם שנפסקו
 הציצית כדי שיפשיטנו (שס): (ו) אם ידע
 מאתמול שהסלית פסול ולא תקנו אסור ללבוש
 אפי' בשבת אפי' יבא דשיבא כבוד הכריות
 (שס במ"א)

דין ציצית שעכ"פ א"י ואשה וקמן דין
 שלית שאורה:
 (א) ציצית שפסא חיי היינו שתלן כנגד
 אפי' ישראל עומד ע"י פסולים ואשה יש
 נכחחילה להחמיר בלא להניח לתלות ציצית
 כנגד
 (פורת יוסף)

בנגד אבל בדיעבד כשר (סי' י"ד ומ"א ס"ט) וכן קצן פחות מ"ג שנים דינו כאשה אבל אם הוא בן י"ג שנים ויום אחד אף שלא הביא שריין שתי שערות אפי' לכתחילה אין להחמיר (פ"מ סי' י"ד) : (ב) הטיל ישראל בגד ציזית בלא כוונה והוא בשבת שא"ל להתירם ולחזור לקשרם או שנפסק אחד מן החוטין שאם יתירם יפסלו מלהחזירם להמילס מחדש אם אין ציזית אחרים מותר ללבושו ד"ג לסמוך על הרמב"ם שמכשיר וכן מותר ללואה בו בשבת בכרמלית אבל לא יברך עליו וכן אסור ללואה בו ברה"ר וכבר נחבאר דבזמן הזה אין לנו רה"ר (ס"ט) : (ג) השאל מחבירו או הסוכר טלית מצויצת גודלי נחבין חבירו להקנות לו הטלית כדי שיאל בו המצוה ומנדרך ודוקא אם שאלו כדי להפסל בו אבל אם לא שאלו רק כדי לעלות לתורה או לדוכן אין להכניס עמו בספק ברכה יוכיין בפירוש שאינו רוצה לקנותו וא"ל לברך עליו לכל הדעות אבל בטלית של קהל צריך לברך עליו אפילו כשלוש אותו רק כדי לעלות לתורה או לדוכן משום דטלית של קהל אדעתא דהכי קנהו מחתילה שכל מי שלובש אותו יהיה שלו כמו באתרוג (ס"ט ובא"ר) : (ד) מי שלוקח טלית חבירו שלא מדעתו אפי' להפסל בו יכוין ג"כ שאינו רוצה לקנותו ולא יברך עליו (ומה שכחז המ"א לדיברך עליו ומדמה אותו למ"ש החוספות והר"א"ש אם שאל טלית שאינה מצויצת והטיל בו ציזית שיכול לברך עליו אף שפטור מידי דהוי כנשים דמברכין על מ"ע שהז' אף שפטורות אין נראה לפענ"ד כי האספות והר"א"ש כחבו שפיר בנידון לידוה שהטיל ציזית בהגד שלו אף שהגד פסור מ"מ מנדרך עליו כמו דנשים ומברכות על מ"ע שהז' אבל כאן בנ"ר ששאל בגד עם ציזית הוי כחוטין שאלין ואתרוג שאלו דפשיטא דאין מברכין עליהם (ס"ט) : (ה) אם לקח טלית חבירו כשהוא מקופל כשמטירו אח"כ צריך ג"כ לקפלו (רק בשבת א"ל לקפלו כקפולו הראשון) וכן אין רשאי להוציאו שלא מדעת בעלים מביחו לבהכ"נ או מבהכ"נ לביחו כי הבעלים מקפידין על זה (ס"ט א"ר) :

להתירן וכ"ה אם רוצה להטיל בהטלית ציזית יותר יפין או יותר כשרין דהיינו שהציזית היו מופסקין קצת ראשים ורוצה להטיל בו עששו שלימים ג"כ מותר להתירן ואם נפסק חוט אחד אפילו נשחיר כ"ע וכבר התירם שוב אסור להטיל אותם לכתחילה אפילו בנגד זה (כן משמע בסי' י"ד במ"א ס"ק ד') וכ"כ בנגד אחר אבל מותר לקשור שני חוטין קצרים כדי לעשות חוט ארוך של י"ב גודלין ולהטיל אותם בנגד בתחילה (סי' ט"ו) : (ב) כליה מצויצת כהלכתה שנחלקה לשתיים ורוצה לחברו הדין כך אם אין בכל חלק לבדו כדי להתעטף אזי צריך להתיר כל הציזית משני החלקים ויחברם ואח"כ יטילם בו מחדש ואם יש בחלק אחד כדי להתעטף צריך להתיר הציזית מחלק הב' שאין בו כדי להתעטף ויחברם ואח"כ יטילם וכן הדין אם רוצה לחבר חתיכה א' מעליה אחר ואין בו כדי להתעטף אין צריך להתיר רק מאותה החתיכה האחרת ואם יש בכל חלק לבדו כדי להתעטף ורוצה לחברם יוכל להתיר הציזית מאיזה חלק שירצה ויחברם ואח"כ יטילם ואם נקרע בהטלית כנף א' בעטול שנעשה בת ש"ה כנפות צריך להתיר כל הציזית שנעשה בפסול (ס"ט) : (ג) אם נקרע מנקב שהציזית תלוין בו ולמשה וכשחיר כל שהוא למטה מחובר אף שאין שם מלא קשר אגודל אם קדם הטלת ציזית לקרע כשר ואם רוצה לחפור הקרע אז אם הטלית של צמר מותר לתפור בחוט משי אפילו לכן וא"ל להתיר אותה מהכנף ולחזור ולתלותה שנית אחר שחפר הכנף כיון דלא נפסל מעולם ואם הבגד הוא משאר מינים או אין רשאי לחפור הקרע ולכן יניחנו כך ולא יחפרנו בחוט לכן רק בחוט צבוע שאין נהגים עתה לעשות הציזית רק לנשים וחיישינן שמה ישחיר מחוט החפירה שם ואח"כ כשיטיל בו ציזית יברך החוט הנשאר מהחפירה לז' חושין אחרים שיטיל שם ויהיו הציזית פסולין כי החוט התכירה לא נעווה לשמן ואפילו בדיעבד אם חפר ולא שייר מחוט החפירה והטיל שם ציזית אעפ"כ פסולין מחמת גזירה ולכן בטלית של צמר שאין מסילין בו רק ציזית של צמר דאין המנהג לחפור בחוטי צמר לא שייך גזירה זו דאף אם ישיר חוט החפירה לא ירפנו לחוטי הציזית ובשאר מינים פסול משום גזירה זו ואם ירצה יקח חתיכת בגד משלש על שלש ויחפרנו במקום הכנף ויחפור החפירה של מטה למטה מקשר אגודל והחפירה של מעלה למעלה משלש אצבעות ובוה אפילו לרש"י מותר לחפור כיון דאין ראוין להטיל בו ציזית (ס"ט) : (ד) אם נקרע הכנף

הסגד

דין אם להתיר ציצית סבגד לבגד . ודין אם נקרע הטלית :
 (א) מותר להתיר ציזית מנגד זה ולהניחם בנגד אחר אבל שלא להניחם בנגד לא . משום שאסור לבטל מצוה טלית זה ואם רצה לעשות מהטלית בגד שלא יהא בט' כנפות מותר להתירן ואם מוכר הבגד לא"י ג"כ מותר (פורת יוסף)

יוס כשלוש בלילה פטורה מציית וכסות המיוחדת ללילה אם לובשו ביום חייבת ולהראש כסות המיוחדת ליום חייבת אפילו לובשו ביום וכסות ברכות להקל ולכך אין לנרדך רק על כסות המיוחדת ליום ולובשו ביום ואחר הפילת ערבית שוב אין לנרדך אף שעדיין יוס ויכיר הפלית כשמחיל ברכו ובליל יוה"כ יחטוף בעוד יוס ויברך ובמולאי יוה"כ לא יסירו עד אחר ערבית והעונר לפני התיבה ביום לאוזה דבר אפי' לקדים יחוס יחטוף מפני כבוד ציבור וכל מלבוש שאין עשוי ללבושו רק לכסות בו בלילה אפי' מכסה בו ביום או שעשוי רק להעלותו דרך העלאה ולא לבישה פסור מציית ומ"מ בצי"ו של אמר לבישה קרן אחד עגול כי לדעת התוכחות חייב בכה"ג (כ"י י"ח): (ג) כשלוש קודם אור היום אין מברך אבל אחר עלות השחר מברכין וה"ה בערב עד זאת הכוכבים מברכין (שס): (ד) ציית חובת גברא הוא ואינו חייב רק כשלוש ולכך אין מברך על עשיית הציית כיון שטובה אותן קודם שלובשו ואפי' נפסקו אחר שלובשו צריך לפשו ולגשות בו ציית וצריך לנרדך כשמחר ולובשו אף שלובשו חיבב (כ"י י"ט): (ה) עשה טלית לנרדך הכריכין אע"פ שלובשו לפעמים בחייו חייב בציית ואין לנרדך עליו. מוכרי בגדים שלובשין לפעמים להראותן פנור אבל אם לובשין להעביר המכס חפשי דחייב (שס):

דין לקיחת טלית מא"י ולמכור לו וכה לעשות בציית שנפסקו. ודין ציצית בבה"ק: (א) אכור ליקח ציית מא"י אפי' מתגר אבל טלית מזויינת מהגר א"י (הפ"י) אינו רק חגר משאר סהורות) אם אומר בלקחו מישראל נאמן (ב"י סי' כ') מלא טלית מזויינת כשר (פ"מ) ואסור לשלוח ציית אפי' פוקרין וזוורין על ידי א"י אם לא נב' חותמות (פ"מ צמ"ז): (ב) אכור למכור טלית מזויינת לה"י ואפי' להפקיד אצלו או למשכן אצלו אסור אם לא לפי שעה נועצת מותר (כ"י כ'): (ג) חוטי ציית שנפסקו אין לזרקן לאשפה ולא לנהוג בהם מכהג בזיון ויש מדקדקין לגזמן בכפר ועושין אותן בכפר לסימן משום דאיתעביד בבו מזהה חדא זימנא ליתעביד בבו מזהה אחרוני (שס סי' כ"א): (ד) פלימות של מזהה אדם צודל מהן ואסור לקנח בהן ואסור ליחד אותם לשום חשמים מגונה אלא זורקן והם כלים (שס סימן כ"א): (ה) בכלית גדול אסור ליכנס לבית הכסא וכן ב"י ע"ל אין נכנס לבית הכסא אבל לקטנים לינא

מהנגד חוך ג' אצטעות ולא נשאר מחובר אף בכל שהוא וחור והפרו וה"ה אם חפר חתיכת בגד פחות משלש לפת הבגד הן נאורדך הן ברוב אז אם הטיל בה ציית בחתיכת זו כסולה לדעת קצת מפרשים שמכרשים כן לדעת רב עמרם מהמת דהוי כמאן דפסק אף שהכרו לבגד ואם יטיל ציית למעלה מאותה חתיכה התגורה יהיו הציית רחוקים מקצה הבגד יותר מג' אצטעות וכסול ולכן גובנין לחפור בכל כנף מהטלית חתיכה של בגד משלש על שלש שאין בה הפירה משום דברוב בגדים אפי' הם חדשים יש בהן הפירה חוך ג' ויש פסול לדעת המכרשים ה"ל רק צריך ליוהר שיתכור ההפירה של מעט למטה מקשר הגודל וההפירה של מעלה למעלה מג' אצטעות כשהטלית של שאר מינים אבל בכל אור אין להפקיד (שס): (ה) כשהוכרין סביב הנקב שמפילין בו ציית משום חיזוק בטלית של אמר יכול להפור אפי' בחוט לכן ובטלית של שאר מינים לא יחפור רק בחוט לבוש (שס):

דין שיעור טלית:

(א) שיעור טלית של קמן שהגיע לחינוך (שיעור חינוך כשיודע להחטוף ולהפיל שתי ציית מלכניו ושתיים לאחריו) כדי שיהטוף ראשו ורובו שלו ומשערין בקמן עצמו שמהטוף בו (פ"מ צמ"ז סי' ט"ז) לפי גדלו ולפי קטנו ואם יש בו זה השיעור צריך אצלו להטיל בו ציית ואם אין בו זה השיעור אין מברכין עליו ואין יוצאין בו בשבת לכרמלית (שס): (ב) בגד שלובש בו גדול אין חייב בציית אלא"כ יש בו שיעור שיהטוף ראשו ורובו של קמן בן השעה שנים וגם הגדול לובשו לפעמים עראי ויוצא בו לפני פתח ביתו ברחוב ואינו מחבייש ואם הגדול לובשו לפעמים עראי ואין בו כדי שיתכסה ראשו ורובו של קמן רק לפחות מנן ס' או להיפך מפילין בו ציית ואין מברכין עליו ואין יוצאין בו בשבת אצלו לכרמלית (שס): (ג) יש לעשות הכתפים של הטלית קמן רחבים ובלא יהיה בו בתי זרועות ארוכים (מ"א סי' י" כ"ק ב'): (ד) ס"י החייבים בציית וחמן ציצית וברכתן:

(א) כומא חייב בציית נכיס ועבדי פטורין ואין להם ללבוש בגד של ארבע כנפות ולהטיל ציית דהוי יוהרא כומטוס ואנדרוניגוס חייבין ויכולין ג"כ לנרדך. קמן יודע להחטוף בשני ציית לפניו ושתיים לאחריו ויודע לאוחז בשעת ק"ש אצלו צריך לקנות לו ציית כדי לחבוט (כ"י י"ז): (ב) להרמז"ס אפילו כסות (גורת יוכף)

ליכא איסורא ובטלית קטן גס כן ליכא איסורא וכ"ש שמוחזר לשכנז בטלית קטן וכן ה"ן ליתן לטובס א"י לנכס בטלית עם הציצית אלא מחיר הציצית ואחר כך כובצן (שם): (ו) יש לזיכר שלא לנרוד ציציותיו על גבי קרקע (שם): (ז) קנה טלית ועשה בו ציצית מברך שהחיינו בשעת עשיית הציצית ואם לא בירך בשעת עשיית הציצית מברך בשעת עימוף ראשון (ללא גרע מקנה כלים חדשים) (שם ס' כ"ג) ומברך להחטוף קודם ואח"כ שהחיינו (פ"מ) כמו ברכת מלבי"ם ערומים ובהחיינו שהדין שמברך מקודם מ"ט ואח"כ שהחיינו: (ח) אכור לילך על הקצרות והוא לבוש ציצית ה"ף שאין נגדרים על הקצרות עד שיהחבס בכנפות שלא יהיו מגולים משום לועג לרש (שם ס' כ"ג):

דין הגדרת לבישת ציצית ושכרה:

(א) יש לזיכר לכל אדם לעשות טלית נאה משום זה א"י והאזכור התנאה לפניו במצות (גמרא) (ס' כ"ד): (ב) אף שאין חיוב מצות ציצית רק כשלושב בגד בת ד' כנפות מ"מ יזכר כל אדם ללבוש טלית קטן שיהא לבוש בו כל היום

כדי שיזכור המצוה בכל רגע וע"כ יש בו חמשה קשרים כנגד חמשה חומשי חורה וארבע כנפות שכל זד שיפנה יזכור המצוה ולכל הפתח יזכר שיהא לבוש בשעת ק"ש ותפלה וכל הקודא ק"ש בלא ציצית כאילו מטיד עדות שקר בעלמו (מ"א) בשם ר' עובד: (ג) מצוה לאחוז הציצית ביד שמאלית בין קמיצה לזרת בשעת ק"ש וכנגד לזו רמז לדבר והיו הדברים האלה על לזכך וכשיגיע לפרשת ציצית יקחם ביד ימין ויביע בהם עד שמיגע לנאמנים ונחמדים לכד ינשק הציצית ויסירם מידו (מ"א) בשם ר' חב"ס: (ד) טוב להסתכל בציצית בשעת עטיפה כשמברך ויש נוהגים להסתכל בציצית כשמיגע לזרואים אוחז וליתן אוחז על העיניים ומנהג יפה הוא וחובני מצוה הוא גם נוהגים לנשק הציצית בשעת שרואה בהם וגם זה הוא חיוב מצוה (שם): (ה) כשיסתכל מהסתכל בשני ציצית שלפניו שיש בהם עשרים קשרים רמז לעשר ספירות וגם יש בהם ס"ז חומין ועם העשרה קשרים עולים כ"ז חומין כו"ה. גדול העונש המצביל מצות ציצית ועליו נאמר לאחוז בכנפות הארץ כו' והזכיר במצות ציצית זוכה ורואה פני השכינה (שם):

הלכות

תפילין

דין הגנת תפילין וברכתן:

(א) צריך לזכר שיניח כיום התפילין למטה ולמעלה הטלית בכדי שיכנס החילה בטלית להניחו קודם כדי שלא יעבור על המצוה ואם הגיע החילה בתפילין צריך לכניסם תחילה (ס' כ"ה) ובמצות השקל כחז לדעת המג"א דאפי' אם הוליא החלב מן הכיס חפלה של ראש כיון שעדיין מוכרכת לא היו מעביר על המצוה אם מניח של יד החלה. מכ"ש אם הוליא החלב התפילין נכיס שלהם דאין זה מעביר על המצוה אלא מהעטף החלה בטלית: (ב) ראוי להעטף בטלית והתפילין צביתו ולינך לביית הכנסת ואם הולך במצואות המסופפות או בין אפי' יתעטף בתוך בית הכנסת (שם): (ג) אם מניח השל יד מברך להניח בקמ"ח תחת הי"א ואח"כ בשל ראש מברך על ציצית פתח"ח תחת הו"א ויאמר אח"כ בשמל"ז משום ספק ברכה לבטלה (שם) [ויש להסתפק אם השומע יענה אמן אחר ברכה זו (פ"מ) ויש לברך בלחש שלא ישמע אחר]: (ד) אפי' פגע בשל ראש החילה מ"מ יניח של יד תחילה (שם): (ה) צריך לברך על של יד אחר הנחה על הקיבורת קודם הקשרה וכן בשל ראש קודם שמהדקן כדי שיהיה עגור (פורת יוב"ף)

לעשייתן והנחה והברכה היתה מעומד (שם): (ו) אכור להפסיק בשיחה בין של יד לשל ראש ואפי' אותן שאין מברכין במה"מ דאינו גורם ברכה שאינה זריכה מ"מ אכור להפסיק. וכה"ה בתפילין דר"ח הדין כן ואם שח מברך על של ראש שחיס להניח וגם על מצות וראוי להזיז התפילין ש"י ממקומם קודם שיברך שחיס (שם ומ"א): (ז) אם שח לזורך תפילין א"י לברך שחיס אבל לכתחילה אכור לשיח אפי' לזורך תפילין אם לא שאי אפשר בלא"ה ואפי' לקדים ולקדושה לא יפסיק רק ישחוק וישמע ויכוין למה שאומרים ואם הפסיק מברך שחיס ונחול המועד שאינו מברך יפסיק לקדים ולקדושה (שם): (ח) לא יוציא הש"ר מכיס עד אחר שיבדק הש"י ואם מונח חוץ לכיס לא יפחה הש"ר עד אחר הכידוק. ויניח שחיס מעומד (שם): (ט) אם מניחם כמה פעמים ביום צריך לברך בכל פעם. נשמטו ממקומם בתפלה א"י לברך כיון דבתפלה ודאי ה"ן מסיח דעתו אבל אם נשמטו ממקומם שלא בשעת חללה צריך לברך ואם נשמט רק אחת ומחזירה מברך כמו שמניח תפלה אחת. ואם הדין ממקומן אדעתא דלהחזירן א"י לברך ואפי' הללן כדי לילך לבית הכבא

ומ"א): (ד) חסד גמור אפילו נעשה איסור פ"י שהרגיל עצמו יניח צימין. ואם עושה כל מלאכה צימין רק שכותב בשמאל או להיפך היד שכותב בה היא חשובה ימין ומרח תפילין ביד שכנגדה. ואם שולט בשתי ידיו מניח בשמאל של כל אדם (מ"א דלא כח"ר) מיהו כשלא נולד כך רק אח"כ הרגיל עצמו לכתוב בשמאל ועושה כל מלאכתו בימיו יניח בשמאל (שם במ"א): (ה) אורך רצועה של יד כדי שתקיף הזרוע וימחם על אצבע אמצעי ויכרוך עליו שלש כריכות ב' צפרק החחמון ואחד צפרק אמצעי וזוהגין לכרוך על היד שבעה כריכות ואין לכרוך הרצועה על החימורא כדי לחזק (שם): (ו) מקום הנחת של ראש מהחלת עיקרי השער בהלמי עד סוף המקום שמוחו של תינוק רופס (שם): (ז) הקשר צריך שיהיה מאחורי הראש צלמט העורף והקצ"ה חסיה נגד בין השיניים ולא יפה לכאן ולכאן ומקום הקשר שרואה כעין דל"מ יהיה לנד חוץ (שם): (ח) השמור שברצועות יהיה לנד חוץ ולא יתהפכו ואם נתהפכה הרצועה שסביב הראש והזרוע המנגה להתענות. אורך רצועה של ראש מעט למעלה מהטבור. רוחב הרצועה יהיה יותר מחסה ופחות מכשעורה ואם הן פחות מכשיעור זה ואין לו אחרים יניחנה כך ומ"מ צעין עכ"פ שיהיו משולשין קצה לפניו ואם לאו פסולין לגמרי. תפילין של ראש יהיו גלויין ובשל יד אין קפידא (שם):

זמן הנחת תפילין וחליצתן:

(א) אכור להניח תפילין צלילה אפילו אחר שהתפלל בעצמו תפלת ערבית ואפילו הוא עדיין יוס אבל כשלא התפלל הוא אף כשהליכו' התפללו כבר מותר (ס' למ"ד). וכתב הפ"מ דאין עובר על כל חוסף משו דמניח אותן מספק ע"כ יתנה אם מחויב א"ו הריני מניחן לשם מצוה ואם לאו אין אני מניחן לשם מצוה עוד כתב במשניות דתפילין דר"ת מנהג להריח בחי"מ ע"ש: (ב) אכור להניח תפילין בשבת ויו"ט אבל בחי"מ: המכנה להניח בלא צרכה וגם לא ילך צרכה רק יניחה בגיה הכנסת (ס' ל"א): (ג) חייב אדם למשמש בכל עפה בתפילין וכשיאמר לאות על ידו ימשמש בשל יד וכשאומר בין עיניו ימשמש בשל ראש (ס' כ"ח): (ד) תפילין של ראש חולץ ביד שמאל ומעומד אחר שמסיר הכריכות מהאצבע ואחר כך חולץ השל יד מעומד. יעשה החיק כר שיניח הש"י אלל השל ראש לנד מפלה כדי שיפגע בש"י תחלה (שם): (ח) זמן הנחתן בנזק

הכסא א"צ לברך אבל אם לא היה נדעטו לחזור מיד לריך לברך וכן אפי' נכסק הקשר מהשל יד בין של יד לש"ר אפי' מכסוק בעשיית הקשר א"צ לברך להניח (פ"ו ס' כ"ה) וכן אם נעשת הברכה לא היה הקשר כלל ועשה הקשר בין צרכה להניח א"צ לחזור ולברך (פ"ו שם): (י) מותר לברך על תפילין שאולין אבל לא על תפילין גזולין (ס'): (יא) אין לחלוץ התפילין עד אחר קדיש יתום שלאחר עליו וצרכה קודם מוסף ובחול המועד של סוכות קודם הלל ובחול המועד של פסח הציבור חולטין קודם הלל והס"ך אחר הלל וקצת זוהגין לחלוץ בחול המועד של פסח קודם קריאת ויקרבתם בש"ת ובחול המועד דסוכות קודם הלל (שם):

דיון בקוב הנחת תפילין:

(א) מקום הנחת תפילין של יד הוא בבשר החתום שבחצי ע"ש הסמוך לעצבאגן ולא לחצי ע"ש הסמוך לחסי. גידם שאין לו זרוע שמאלית כלל פטור לגמרי מלהניח השל יד אבל אם יש לו זרוע שמאל יניח על יד ימין בלא צרכה (והא"ר כתב דהעיקר כשנשאר הקיבור' מקום הנחת תפילין דיניה על הזרוע שמאל ויברך וכן נראה עיקר לפענ"ד דיניה על הזרוע שמאל דמה שכתב המ"א דרב אשי לטעמים דנפשיה קאמר מכל מקום מוכח דליה הילגתא כהספרי דתני התם כיון דידכה משמע ג"כ ימין למה נאמר ידכה ופי' דלמה נאמר ידכה משמע ג"כ ימין ה"ל לכתוב שמאלך או לשון אחר שיהיה משמע שמאל וזוה לומד מהספרי דגידם מניח צימין וא"כ לרב אשי דס"ל דידכה לא משמע רק שמאל ממילא לא מוכח מקרא דגידם מניח צימין רק דנ"מ נראה דלא יברך דספק צרכות להקל (ס' כ"ו) [והיו"ד של הקשר של היד התייה לנד הלך והטענתה לנד הכתף והקצ"ה לנד היד. ומ"מ איבר שהוא מניח צימין ואין לו עתה תפילין רק שאולין ממי שמניח בשמאל (או איפכא פשוט שאין לו כעת רק תפילין מאיבר) וא"כ אם יניחה באופן זה תהיה היוד לנד חוץ על כן יסודך ויניח שהטענתה תהיה לנד היד והקצ"ה לנד הכתף כדי שתייחד היוד לנד הלך (ע' א"ר): (ב) יש לומר שלא יזו הקשר מהתפילין: (ג) לא יבא דבר חוץ בין התפילין לבשרו בין בש"י בין בש"ר ואפי' בנינה מתה ועפר יש לומר וברצועות אין להקפיד רק שלא להניחה על הגדר אבל בדבר מועט אין להקפיד וכ"ז אינו אלא ברצועה שקושר סביב היד אבל בהכריכות אין להקפיד כלל (שם פ"ו פורת יוסף)

בצוקר עטיראה חנירו כרניל עמו קנת נרחק
ד' אמות ויכירו (סי' למד') :

דין אם נהקלקל עור הבתים והרצועות :

(א) אם נעשה קרע בעור הבתים מבחוץ פכולין אבל אם נעשה בשל ראש קרע כבוד הבתים שבין ביה לבית אם לא נעשה רק בבית אחד כשר ואם נעשה בשתי בתים אם הן זה אלל זה אפילו אם באחד הקרע למעלה ובשני הקרע למטה או אפי' גדל השני פכול אבל כשיש קרע בבית ראשון בין בית לבית ובית אחד שלם ובבית שלישי יש קרע כיון שיש בית שלם מכל זד מפסיק בניהוס כשר (סי' ל"ג) : (ב) אם נפסקו בתפירות דלמטה אם הם ג' תפירות אפי' זה שלל כנגד זה פכול ואם נפסקו ג' תפירות זל"ז ג"כ פכול ואם א"ל למזל אהריס יש לבחור על הכוכקים המכסרים נקדעו התפירות (א"ר) ונראה דלא יברך עליהם [תפילין בין ש"י בין ש"ד זריכים להיות מרובעים נראשם ובהפירות' ובמקום מושבן ואם נעשו מרובעות ואח"כ נהקלקלו צריך לתקן] : (ג) עור הרצועות צריך שיהיה מעובד לשמן ומעור בהמה טהורה ונס צריך שישיחם הישראל לשמן ואם לא השחיתו הישראל לשמן פכולין ולא מהני מה שיחזור וישחיר דחשיב ככתב ע"ג כחג דלא מהני . ותקנתו אם אין לו רצועות אחרות שיסחיר גדל השני של הרצועות לשמן דאף שהסחירו משני זדדים כשר ויהסוך הגד שהושר לשמן למעלה (שם בפ"מ) [עור הבתים צריך ג"כ להיות שבור ויש להחמיר אף בדיעבד כמו ברצועות (מחזית השקל)] : (ד) ישעור הורק הרצועה של יד כל שתמתח עד אצבע המזני ויעשה ממנה ג' כריכות על האצבע ובשל ראש של ימין עד הסבור ושל שמאל עד החזה ואם נפסק בהוך השיעור שמקיף הראש והזרוע אין להפור אוחס אפי' בנידין רק בשעת הדחק כשר בהפירה נגידים ואין לברך עליהם אבל מה שתולה מן הרצועות תוך ממה שקושר על הראש והזרוע אפי' שלא בשעת הדחק מותר להפור ומניחם בנרכה (א"ר בשם כמה אחרונים סי' ל"ג) :

דין מי הם הפטורין מהתפילין :

(א) חולה מעיים פטור מהתפילין אפי' אין לו זער אפי' הולך בשוק ואסור להחמיר על עצמו ואם יודע שיכול לעמוד נעצמו בשעת ק"ש יניח תפילין בין אהבה לק"ש ויברך וכן הדין נמי שאין יכול לעמוד על עצמו מלהספיק (סי' ל"ח) : (ב) המניח תפילין צריך ליהרר מהכבוד תאות (פורת יוסף)

אשה אם יודע גדלי שא"ל לו בלא הכורה אסור להניחם (שם) : (ג) אבל ביום ראשון אסור להניח תפילין (ועיין עוד לקמן בדיני אונן מה ששייך לזה ע"ש) :

דין תפילין שנמצאו ביד א"י :
(א) תפילין שנמצאו ביד א"י כשרין ואין לוקחים מהם ביותר מכדי דמיהס הרבה אבל נמסע יותר מחוייב לקנותם (סי' ל"ט) :

דין האיך לנהוג בקדושת התפילין :
(א) אסור לתלות תפילין בין בבתים בין ברצועות אבל בכיסן מותר וכן בחרדאי בעלמא שאוחז התפילין בידו והרצועות תלוין מותר וכן אסור לתלות סידור בשלשלת הקבוע בדפי הסידור כי הדפין חשובין כגוף הסדור ואין דומה לתפילין שמוחר לתלות בכיסן (שם) : (ב) אסור לבאש מסתו בלי לעשות זרכיו בבית שיש בו תפילין עד שיניחם בכלי חוך כלי הוזה שכלי אחד הפנימי חו החיצון אינו מיוחד להם דמיוחדין להם אפי' הרבה מיכרי כלי אחד ואם מניח התפילין והשלית לחוך כים אחד גדול שני הכיסין חשובין כליין ואסור אם לא שמכסה השלית על התפילין בחוך הכים מותר דהשלית אינו כליין וכן במזוזה צריך כלי חוך כלי ואם המזוזה מונחה בנרתיק של עץ אף שיש זכוכית בהמזוזה נראית מהזכב פורס עליה כלי שאינו כליה ומותר וכן הדין בכפרים הגדפסין אפי' הן כחג מגשיא והכרך נחשבין כגוף הכפר ובעיני נכסיו אחר ובשעת הדחק יש להקל בכפרים הגדפסין (שם) : (ג) אפי' בכלי חוך כלי אסור להניחם תחת מרגלותיו או תחת מראשותיו כנגד ראשו אפי' אין אשחו עמו אבל שלא כנגד ראשו מותר אפי' בכלי אחד אם אין אשחו עמו ואם אשחו עמו צריך כלי בחוך כלי ואם כפר על נביהו יקרי כלי שני ואם הם משהמרין במקום אחר אסור להניחם תחת מראשותיו ואם יש למעלה מראשותיו מקום גבוה ג' ספחים או נמוך ג"ס מותר (שם) : (ד) לטעודת קבע צריך לחולטן אבל לזכילת ארעי א"ל לחולטן (שם) : (ה) אפי' משיחת אסור להניח על הראש שיש בו תפילין אבל מה שדרכו להניח כגון מצנפת או כובע מותר (סי' מ"א) : (ו) אסור ליקח רצועה של ראש ולעשותה של יד דחשוב הורדה נקדושה אבל משל יד לש"ר מותר ואם עדיין לא הניחם אפי' בבתים מותר לשנות מש"ר לשל יד שתולה עליו מכסה של עור אחד ונראים בבית אחד (סי' מ"ב) :

דין אם מורדין טקדושה חמורה לקדושה קלה :
(א) אם נפסקו רצועה של יד סוחר להקשר

עלמנו ולהתפלל משה שפנך החמה ותו דכנסת
 קהילות מתפללין ותקין (שיין א"ר סס) : (ג) וכן
 אש"ש שעבר זמן תפלה בניבור אש"ש בן יתפלל
 בבית הכנסת : (ד) הא דכנסתו לעיל שזריך
 להשתדל להתפלל בבית הכנסת עם הציבור ה"מ
 שהציבור אין מאחרין זמן התפלה וק"ש כפי
 שיחבאר א"ה לקמן זמנה . אבל אם מאריכוין
 בפיוטים ומאחרין זמנה או לסבה אחרת אין
 להמתין עליהם כלל ומוחר לו להתפלל אפי'
 בבית הכנסת וא"י ליתך לביטוי אפי' אם יש לו
 שהות ליתך (סס מ"א וא"ר) : (ה) לא ישיבים
 הדס ליתך משיי במתפללין בעשרה רק מקודם
 יתפלל בניבור ואח"כ ילך ודוקא אם יכול לזאת
 לתחו חזני בעוד היום גדול שלא יאשרך אחר
 התפלה ליתך יחיד (סס) : (ו) יקבע מקום
 לתכלתו ולא ישיבו אם לא לצורך ואין די במה
 שיקבע בהכ"נ להתפלל בה רק יקבע לו מקום
 בבהכ"נ ולא ישנהו וכל חוד ד' אמה כחד
 מקום חשוב ומוחר לו לשנותו חוד ארבע אמות
 (ס"ו ז') : (ז) אם אין לו הפליין להתפלל מוטב
 שימתין עד לאהר שיחללו הציבור וישאל מחבירו
 החפליין דתפלה בתפליין עדיף מתפלה בניבור
 (מ"א ס"ס ס"ז וא"ר ס"י ג"ח) :

אסור לקשור בה כמו שכתבאר לעיל ואפי' אם
 ירצה להכין ראש האחד למעלה לעשות בו הקשר
 ש"י והחתיכה שהיה בו הקשר יקשור למטה
 אסור משום דאין מורידין מקדושה חמורה
 לקדושה קלה ואם אין רוצה לקשור החתיכה
 שנספקס העש"כ לא יספוק הנד האחד למעלה
 לעשות בו הקשר רק יעשה הקשר בהלד שנספקס
 הם כדי שיהיה עכשיו הקשר בראונו הלד שהיה
 מקודם קרוב אל הקשר וכן בכל ראש אם נכסק
 מה שמקיף הראש אסור להפוך מה שנתוך הקשר
 שיהיה חוץ לקשר מטעם הג"ל (סס) : (ב) כיום
 ד'אומני' למיגר ביה תפילין (אפי' רק ד'ציבור)
 לעולם וזר ב' חדא זימנא אפי' נכסה אסור
 לצייר ב' זוי ואם זר ב' צירוף אדעתא
 דלפנותו מזהר ואם עשה הכיס לפס תפילין וזר
 ב' תפילין חדא זימנא אפילו נכסה אסור ג"כ
 לצייר ב' זוי וכן שאר דברים של חול ואם
 זר ב' חדא זימנא אדעתא למיגר ב' תפילין
 אפילו לא אומני' מעיקרא ג"כ אסור דהוי
 כאומני' וזר ב' ואם ה' כיס והוסף בו דבר
 לנאותו לשם תפילין וזר ב' חדא זימנא אדעתא
 דלפנותו אסור עד שיטיל מה שהוסף לנאותו
 אבל אם התנה מעיקרא בכל ענין שרי (סס פ"מ) :

שישתדל האדם להתפלל בציבור בבית
 הכנסת ומתי פמור :

דיני פסוקי דזמרה [וברכת דזשחר] :
 (א) פסוקי דזמרה זריך לומר קודם ש"ע לכן
 אם עבר זמן ש"ע או שהוררך להתפלל
 ש"ע עם הציבור טוב לא יאמר ברכת פסוקי
 דזמרה דהיינו ז"ש וישתבח אבל בשאר פסוקי
 דזמרה וכן ברכת השחר שמבדך צנוק חייב
 לומר אחר התפלה (ס"י ז"ב) [חוץ מב' כה אלהי
 נשמה (כמש' גני דין אם איחר לנח' לבהכ"נ
 ס"ק ב') וגם ברכת התורה אינו אומר אח"כ
 שכבר נספר באהבה רבה אבל שאר ברכות
 השחר אם שכת לאמרן תיקף יש שהות לאמרן
 כל היום וגם בלילה עד השינה ולכן צי"ח"כ
 (להנוכסות) שאין אומרים ברכת שעשה לי כל
 זרכי וזרכת המעביר שינה יאמר איתן בלילה
 תיקף כשנטעל מנעליו וכשרוחץ פניו (כ"ב בס'
 מעשה רב מהגאון מהר"א וזילנא ז"ל) :

(א) ישתדל האדם להתפלל בניבור בבית הכנסת
 ואש"ש יכול להתפלל בביתו בעשרה משום
 דכרוב עם כדרת מלך [כשהולך לבהכ"נ מזהו
 לרוץ עד הפתח ונבהכ"נ עממה אסור לרוץ אלא
 ילך באימה וזריחה . וכן לכל דבר מזהו מזהו
 לרוץ אפי' נצטב שאסור לפסוע פסיעה נכס .
 אבל כשיצא מבהכ"נ אסור לרוץ אלא כשהולך
 ע"מ לחזור או שהולך לבית המדרש] ואם הוא
 אונס כגון שהם כוחו אש"ש שאינו חולה ממש
 וגם שריחא ל"י מילתא לאסוף אליו עשרה
 להתפלל עמהם יכוין עכ"פ להתפלל בשעה
 שהציבור מתפללין [מי שאינו מלוכס היטב יתפלל
 בביתו בחורף נכחה (בש"ע ס"י ג"א בשם ר"י
 חסיד)] מיהו אם חלש לבו ואפי' אינו חולה
 נמור מותר לו להתפלל קודם הציבור בביתו אבל
 אם הוא בבהכ"נ אסור להתפלל קודם הציבור
 אלא אם כן הוא אונס וכה"כ (א"ח ס"י ז' וע"ש
 במ"א) : (ב) לכן בני הישובים אם אין להם
 מנין להתפלל עמהם טל"פ יראו להתפלל בשעה
 שהציבור מתפללין בשיירות אך אם הוא זריך
 ללמוד או לעסוק במלאכתו הנמוץ לו ויחבאר
 א"ה לקמן שאסור קודם התפלה כשיעזר זמנה
 וזמן סקין מאחרין סקבל להתפלל יכול להקדים
 (פורת יוסף)

זמן ק"ש ואם עבר זמנה מה דינה :
 (א) זמן ק"ש של שחיה משיראה את חבירו
 הרגיל עמו קצת ברחוק ד"א ויכירנו . ונמשך
 זמנה עד ג' שעות זמניות שהוא רביע היום לפי
 ערך השעות כגון אם היום ארוך ע"ז שעות
 נמשך זמנה עד כוף ארבע שעות שהוא ג'
 שעות זמניות (ס"י ג"ח) : (ב) אם קרא
 משעלה עמוד השחר יאל דיעבד אף קודם
 שיכיר (סס) והוא שלא יאס רגיל לעשות כן
 ולא

לאו גם נדיעבד לא יא' (סס ועיין א"ר) :
 (ג) אע"פ שזמנה נמשך עד סוף שעה ג' כנ"ל
 בסעיף א' אם עברה שעה ג' ולא קראה קורא
 אוחה עם נרכותיה עד שעה ד' ואם עברה שעה
 ד' ולא קראה קורא אוחה בלא נרכותיה כל
 היום (סס) ואין להמתין על חסילין עד שיטבור
 זמן ק"ש (עיין ס"ו ונ"ח בא"ר) : (ד) אם לא
 קראה ביום בשוגג או בטעות קורא אוחה בערבית
 אחד שקרא לשל לילה יקרא פעם שנית לחסלומי
 היום בלא נרכות וכן אם לא קרא בערבית
 ישלים בשחרית (סס) ודוקא בשוגג אבל לא במזיד
 ודינה כדון לא התפלל תפלה ויתבאר אי"ס לקמן
 אחר תפלת שמונה עשרה של שחרית חול
 ותדרשנו לכאן :

זמן תפלה של שחרית

(א) זמן תפלת השחר מנחה שיחיל עם הנץ
 החמה וראוי וכוון לזכר צוה אף בימי
 הסליחות (א"ר סי' פ"ט) ואם התפלל מנעלה
 עמוד השחר והאיר פני כל המזרח (ולא בני
 כמה שהנריק השחר כנקודה לבד) (א"ר) יא'
 ואם צריך להסכים לדרך ואין השיירה ממתנת
 לו מותר לקרות קריאת שמע ולהתפלל מיד
 כביטור את חבירו הרגיל עמו קאת בריחוק ד'
 המות כמו שנתבאר לעיל דגיי ק"ש (סס) וכליל
 שזעות שניעורין כל הלילה מותר להתפלל מיד
 קודם הנץ (עיין פ"מ סי' תצ"ד) : (ב) זמן תפלת
 השחר נמשך עד סוף ארבע שעות וזמנית שהוא
 שלש היום לפי ערך השעות (דהיינו אם היום
 ארוך ה"י שעות הוי א' שעות על היום זמנה
 וכסביוס ארוך מ' שעות הוי ג' שעות על היום
 זמנה) עד זמן זה צריך לגמור תפלתו ואם טעה
 או עבר והתפלל אחר ד' שעות עד חלות אע"פ
 שאין לו סכר תפלה בזמנה סכר תפלה מיהו
 איכא וה"ה לכתחילה אם לא התפלל מקודם
 יכול להתפלל אחר ד' שעות עד חלות רק שאין
 לו סכר כתפלה בזמנה כנ"ל (סס) : (ג) אחר
 חלות אסור להתפלל תפלת שחרית לכן כששנג
 הו נאנס ולא התפלל קודם חלות ימתין אחר חלות
 חצי שעה (דהיינו כדי שיעיג זמן תפלת מנחה)
 והתפלל מנחה ואחר כך שחרית בתורת השלמה
 (ודוקא בטעה הו נאנס אבל במזיד אין לו תקנה)
 ודוקא מנחה קודם כמו שיבארנו א"ה דיניס
 אלו אחר תפלת ש"ע של שחרית בחול עיין סס
 ובדיעבד אם התפלל בחצי שעה זו שאחר חלות
 יא' וא"ל להתפלל שנית אחר מנחה לפי שבחצי
 שעה זאת מחלוקה הפוסקים אם להחלל שנית
 לכן נראה לי כמ"ש (ועיין בא"ר) אבל
 אחר החצי שעה הנ"ל אם התפלל קודם
 (פורת יוסף)

מנחה צריך לחזור ולהתפלל כמו שנתבאר
 (סי' פ"ט וע"ש בא"ר) :

דברים האסורים קודם התפלה :

(א) כיון שעלה ע"ה אסור לו לאדם להקדים
 לפתח חבירו או לבית הכנסת לילך ממקום
 הקבוע לו למקום חבירו ולומר לו צפרא דמרי
 סב ומכ"ש ליתן לו שלום או לכרוס אליו ואפי'
 הוא רבו או אביו אסור אך כשאינו הולך להקביל
 פניו רק כשהוצרך ללכת לאיזה עסק לראות
 דרך מקומו של חבירו (אבל לא להתעסק) ואגב
 זה הולך לפתחו מותר לומר לו צפרא דמרי סב
 אבל לומר לו שלום או לכרוס אליו אסור ונהגו
 קדמונינו לאסור לומר שלום אפי' פגשו בדרך
 אף שרגיל לומר לו שלום רק לומר לו צפרא
 דמרי סב בכדי שיתן לב שאסור להתעכב
 בדברים אחרים כלל עד שיחלל אבל כריעס
 אסור מדינא (סי' פ"ט) וכל זה לפתוח לומר
 לחבירו שלום אבל כשחבירו שאל על פתומו מותר
 להשיב בכל ענין : (ב) ואפי' התחיל מקאת
 נרכות אסור להקדים לפתחו לומר שלום או
 לילך בבית הכנסת ממקום למקום כמו שנתבאר
 לעיל בסעיף א' עד שיחלל הש"ע אבל פגשו
 בדרך אין לחוש כ"כ ומותר ליתן לו שלום
 כשהתחיל הנרכות (סס) : (ג) אסור לאדם
 להתעסק בצרכיו או לילך לדרך משעלה ע"ה עד
 שיאמר מקאת נרכות ושוב להחמיר עד שיחלל
 תפלת י"ח ואפי' אם יבוא למקום שיכול להתפלל
 עם הציבור בזמנו אעפ"כ אסור להליכה בדרך
 הוי כעוסק בצרכיו (סס ועיין מ"א וס"ז) אך כל
 זה שלא בשעת הדחק אבל בשעת הדחק שאין
 השי"ר ממחנת לו יכול לילך מקודם לדרך והתפלל
 בדרך (מ"א) : (ד) כל מה שנתבאר לעיל היינו
 לאחר שעלה ע"ה אבל קודם שעלה ע"ה מותר
 אפי' להספיר או ליכנס לבורסקי (כן נראה
 ממ"ש הכ"מ מדלא נקט קושייתו על מנחה גם
 על תפלת שחרית ע"י פ"ו מחפלה ע"ש) ועיין
 לקמן סעיף ו' אבל אכילה ומשס יש לזמור
 לה"ר מלאכות : (ה) ואם התחיל לעשות מלאכה
 ממלאכות קודם ע"ה א"ל לפסוק לא לק"ש ולא
 לתפלה אם עדיין יש לו שעות לקרות ק"ש
 ולהתפלל ואם התחיל לאחר שעלה ע"ה דהתחיל
 באיבור פוסק לק"ש אבל לא לנרכות ולא לתפלה
 ואח"כ כשגומר המלאכה קורא ק"ש עם הנרכות
 ומתפלל ודוקא שדעין יש לו שעות אבל אם
 רואה שהזמן עובר צריך להפסיק (ע"ש וס"ס
 ע' במג"א) (ולענין אכילה יתבאר לקמן א"ה)
 וכ"מ שאינו פוסק אפי' יעבור זמן תפלה בניבור
 אינו נוסק (פסקי חוס' הביאו א"ר סי' רנ"ב) :

(ו) אסור לאכול ולשתות אחר שעלה ע"ה ומים מותר (וסהטע והקטע מותר בלא צוקר וחלב) (אחרונים) בין בחול בין בשבת ואם התחיל לאכול אפי' קודם ע"ה צריך להפסיק כשיגיע זמן ק"ש ותפלה כיון דאסתמוכו אקרא חמירא (סג) אמנם לאכול יותר מכביצה דהוי דרך קבע (ועיין ס"ס ר"ב) או לשתות אסור אפילו חצי שעה קודם ע"ה (עיין ס"ס הר"ב) דאסור בלולב חצי שעה קודם וממילא לענין קריאת שמע דלאורייתא (וז"ל אכילה ושתיה רגילות הוא בין כיום בין בלילה ולא שייך טעם הרמב"ם והמהמר שכחו על בורסקי ותפסות שמוחר קודם ע"ה דהוא דבר דלא שכיח ע"ה) ולענין התחיל אחר חצי שעה דינו כשהתחיל באיבור המזונו לעיל פשיק ה' ע"ה : (ז) ואפי' ללמוד אסור כשיגיע זמן תפלה ודוקא מי שרגיל להתלל בניתו ביחידות ואינו רגיל לילך לבית הכנסת (עיין לעיל בדינים שצריך להשתלל לילך לבית הכנסת) דילמא מיפרד צניבסא ועיבור זמן קריאת שמע ותפלה ואם רגילין הציבור לבוא אליו מותר דולאי יוצרינו וכן מי שרגיל לילך לבית הכנסת ואם הוא מלמד לאחרים אפי' אינו רגיל לילך לבית הכנסת מותר דאם לא ילמוד עמהם עכשו יתבטלו ולא ילמדו כלל (סג) : (ח) אם התחיל ללמוד אפי' התחיל באיבור (אם מתפלל ביחידות) אפי' להפסיק לתפלה אם לא יעבור ועדיין יש לו שעות (ס' ק"ו מ"א ופ"ח) : (ט) חצי שעה קודם ע"ה מותר אפי' להתחיל ללמוד (עיין חק יעקב ס' תל"א) אף שהוא דבר המזונו ול"ד למלאכה מ"מ מותר מטעם המבואר נחק יעקב ובשהתחיל שוב אינו פוסק אם לא שירא שיעבור הזמן (עיין ס"ס ע"ה) : (י) אם אמר לחבירו שאינו לומד שאם ישרד צניבסא יוכירנו מותר ללמוד (עיין ס"ס תל"א ובבאר היטב סג) :

יאמר שאר הללויה. אם יש לו שעות יותר יאמר ויברך דוד עד זכרות ואם עוד יש לו שעות יותר יאמר כדוד עד והוא רחום וידלג עד והוא רחום שקודם אצרי ושם יתחיל (סג) : (ב) ואם איחר לבא וכבר התחילו הציבור יולד אור ואין לו שעות לומר פסוקי דזמרה יתפלל עם הציבור מיוצר אור עד אחר ש"ע ואחר כך יתפלל פסוקי דזמרה בלא ברכות ב"ש וישתתף אבל יברך ברכות שמחויב לברך בנזקק לבד מברכת אלהי בשמה די"א בברכת מחיה מחיים (סג ועיין פ"ח) : (ג) ואם בא סמוך לש"ע אם יוכל להתחיל ביוצר אור ויגיע לתפלת ש"ע בשעה שהציבור מתפללין בלחם יתחיל ואם לא יגיע לתפלת ש"ע הציבור יתחיל ביוצר אור לא יתחיל כלל רק יתפלל כסדר בלא הציבור ולא יתפלל פס"ע לבד עם הציבור (שם ועיין ס' ק"א) : (ד) ואם בא לבית הכנסת והציבור מתפללין ישתתף אם לא יוכל להתחיל בב"ש והלה לידו וישתתף כנ"ל בסוף א' לא יאמר עמהם ישתתף כלל רק יתפוק וישמע מהש"ץ כשאומר ישתתף ויענה אמן על ברכותיו ואחר כך יתפלל עם הציבור מיוצר כנ"ל בסוף ב' (ס' י"ב גמ"א) : (ה) אם היה עומד בק"ה בשעה שהציבור התחילו תפלה ש"ע אם יכול להתחיל ולגמור התפלה (עד אלהי נזר) קודם שיגיע הש"ץ לקדוש כנ"ל שיוכל לומר עם הציבור מתפלל ואם לאו אל יתפלל רק ימתין בצירה חדשה ואם כבר שמע קדושה או שיודע שישמע אח"כ אם יוכל לגמור קודם אמן דהאל הקדוש מתפלל ואם לאו אל יתפלל רק ימתין כנ"ל ואם שמע גם אמן דהאל הקדוש או שיודע שישמע אוחו אח"כ צריך שיוכל לגמור קודם אמן דברכת שומע תפלה בכדי שיוכל לשמוע הברכה ולענות אמן ואם כבר ענה גם אמן הוה צריך שיוכל לגמור קודם שיגיע הש"ץ למודים ואפי' כבר שמע מודים צריך שיגמור קודם מודים בכדי שיצטרף עם הציבור ואם יבוא בתפלתו למודים בשעה שהש"ץ אומר מודים או שמעור בעלמו שיבוא ל"י משאר ברכות שמונה צ"ח צ"ח שיגיע הש"ץ למודים ויכול לשתות עמהם יכול להתחיל ולגמור תפלתו וכשיגיע הקהל למודים והוא לברכות ששומין בהם ישחה עמהם ויאמר ברכותיו והקהל מודים וישחו (ס' ק"ט ע"ש באחרונים) ואם השעה עוברת אם ימתין יתבאר א"ה לקמן פ"י י"א : (ו) וה"ה אם יודע שהציבור יאמרו ברכו והוא לא שמע עדיין אם יכול לגמור תפלתו עד אלהי נזר ע"ה ש"ע שיומרו הקהל ברכו מתפלל ברכו ואם יודע שלא יוכל לגמור תפלתו קודם ברכו צריך להמתין בצירה חדשה עד שישמע

דין אם איחר לבא לבית הכנסת ומצא ציבור מתפללין האידך יתנהגו והאידך יתנהגו כשהגיע לשירה חדשה אם ימתין להתפלל שמונה עשרה כדי לשמוע דבר שבקדושה :

(א) אם בא לבית הכנסת ומצא ציבור פסוקי דזמרה אומר ב"ש עד מהולל בששמות ואח"כ תהלה לדוד עד עמטה ועד עולם הללויה ואח"כ אומר ישתתף ומתפלל יולד אור עד לאחר ש"ע כסדר עם הציבור (ס' י"ב) ואם יש לו שעות יותר יאמר ג"כ הללו אל ביהשו עד כל הנשמה תהלל יי. יש לו שעות יותר יאמר גם כן הללו את ה' מן השמים עד עם קרנו הללויה. ואם עוד יש לו שעות יותר (פורת יוסף).

ברכו . וכן אם יודע שהציבור יאמרו קדים צריך שידע שיוכל לנמור חפלו קודם יהא שמים רבא כני' (שם) אמנם אם כבר שמע הקדים וענה אישיר א"ל להמתין שוב (דלא עדיף מקדושה וברכו ועוד דלא עדיף ממה שנתבאר לעיל בסי' כ"ה בנה"ג בשם מרדכי דאפי' ללא מותר כשהחיל הקדים כשנשארו עשרה ולהוי הא דמתחיל ש"ע כיונא דלא עדיף כאלן וגם לפעמים ע"י שימתין על הקדים ישהה בברכת אחת ויציב כדי לנמור כולה ויאחו בכבוד כלונתת הפוסקים אם צריך לחזור לראש או לא לכן ינהג ככ"ל: (ז) לנתחילה אין להתחיל ולהתפלל ש"ע עם הש"ץ בחזרתו החבלה בקול רם רק ימתין בטירה חיה עד שיאמר הש"ץ קדושה וברכת האל הקדוש ויענה אמן ואח"כ יתפלל ש"ע וצריך שיפער בעצמו שיוכל להניע בחפלו בברכת ש"ת עם הש"ץ בשוה ובשעה שיאמר הש"ץ מודים יאמר הוא ניכ' מודים או לברכת הטוב שמך כדי שישעה עם הציבור כני' בסעיף ד' או שימנהג לסיים החפלה עד אלהי נזור קודם שיגיע הש"ץ לברכת ש"ת (שם) ואם יודע שלא יוכל לבא לשם כני' צריך להמתין בשירה חדשה עד מודים וכן אם לא יסיים קודם קדים ימתין עד אחר קדים (שם): (ח) ואם טעה ואמר גאל ישראל שאז צריך להתחיל החפלה בכדי להבטיח גאולה לתפלה וגם הש"ץ מתפלל בשעה זו וכן אם אין יכול להמתין לסנה מן הסבות או שיעבור זמן החפלה מתפלל עם הש"ץ בשוה ויאמר עמו מלה במלה כל הקדושה כמו שהוא אומר וכן יאמר עמו מלה במלה ברכת האל הקדוש כמו שהוא אומר לדור ודור ויגיע עמו עד למודים ולברכת ש"ת בשוה וכמו שנתבאר לעיל ואם יודע שיהיה יכול לסיים מן ברכת האל הקדוש עד לבוק קודם שיגיע הש"ץ לברכת ש"ת מתפלל (שם) וכמו שנתבאר: (ט) ואם מתפלל והגיע הש"ץ למודים והוא עומד באמצע החפלה אם הוא באמצע ברכה ישחה צה ולא יאמר מודים ואם הוא בתחלת הברכה או בסוף לא ישחה לכן יכוין להניע באמצע הברכה בשעה שהש"ץ והציבור יאמרו מודים כדי שישחה עמהם (שם) ואם הש"ץ אומר קדים (או קדושה) או ברכו באמצע חפלו ימתין וישתוק ויכוין למה שאומר הש"ץ והיא כשונה וכך יאמר יתברך הדר לנלותיה (סי' כ"ד): (י) יחיד העומד בתפלו וכשהגיע למקום קדושה הציבור אימרים קדושה דכירא או קדושה יזר לא יאמר עמהם קה"ה כו' דאין הקדושות שוות אבל קדושה דגו"ה . קדושה דשחרית יאמר עמהם (סי' ק"ע): (יא) כל זה שאמרנו עד כאן שצריך להמתין היינו (מורת יוסף)

אם אין השעה טובת אם ימתין אבל אם יטור השעה וזמן החפלה אם ימתין א"ל להמתין ויחפלו מיד אמנם אם אין לו שכות להמתין עד אחר קדושה וקדים רק על אחד מהם כמו אם ימתין עד אחר הקדושה ל"ו יורל לענות יהש"ר ועל שיהיה אם ימתין יטור זמן החפלה יכא שמים רבא עדיף מקדושה (ועיין בסי' ג' וק"ט) וכן אם אירע לו בנמחה שאם ימתין על יהא שמים רבא לא יתפלל מעריב בציבור יהש"ר עדיף (א"ר כו' ק"ט דלא כמ"א) ומכ"ש דעדיף ממודים ואזן הני' וקדושה עדיף ממודים דמוכב שיאמר קדושה עם הציבור ומודים אם יוכל לכוין ולהניע באמצע ברכה יכוין וישחה כמו שנתבאר לעיל אך נראה דקדושה אם יוכל לומר עם הש"ץ מלה במלה לא עדיף ממודים (ועיין בסי' וס"ו) ומודים עדיף מאמן הני' ונראה דה"ה בנמחה אם ימתין עד מודים לא ישמע ברכו דברכו עדיף ממודים דהא יוכל לכוין ולהניע באמצע ברכה ולשחות (דהא הקו' אמאי ימתין עד מודים יתפלל וישחה באמצע הברכה כמו שנתבאר ותי' הש"ץ משום דהוי הפסקה באמצע תפלה ש"ע אמנם הכא דאם ימתין על מודים ולא ישמע ברכו קודם החפלה ודאי שיעיב לברכו באמצע החפלה וישתרך להמתין באמצע החפלה דלדכו כשונה כמבואר בסי' ק"ה וזה יותר הפסקה דהא לדעת גדולי הרבנא לא ימתין וישתוק כלל משום דהוי כהפסק פ"ש בבי' שהביאם וכאן לכ"ע אם כבר התפלל ימתין וישחה ואפי' לשאר תירושים נראה כן ע"ש) ועיין בא"ר ובשאר אחרונים :

דיני קדיש ב' . ומי שמשצטרף . ואם יצאו בקצרתן :

(א) אין אומרים קדים וקדושה וברכו וכל דבר שנקדושה פחות מעשרה זכרים גדולים בני י"ג שנים ויום אחד (ויזה א' לאו דוקא ואפילו שעה אחת ואפי' רגע אחד לכתת י"ד בני) (מ"א סי' נ"ג) ואפי' נולד בסוף יום ר"ה נעשה בן י"ג שנה בתחלת ליל ר"ה של שנת י"ד (תומים נח"מ סי' ל"ה): (ב) אם בא לכלל שנותיו כמו שנתבאר לעיל בסעיף א' א"ל חו לנדבו אם הביא שתי שערות דמכתחא כיון שהגיע לכלל שנותיו כבר הביא (סי' כ"ה): (ג) אם נער אחד נולד בכ"ס לאחר ראשון בשנה מעוברת וכער אחד נולד באחד באחד שני ושנת י"ג אינו מעוברת אותו שנוול באחד באחד שני נעשה ב"מ באחד לאדר ואזונו שנוול בכ"ס לאחר ראשון נעשה ב"מ בכ"ס לאדר (סי' ל"ה) וכן הנוול באחד בשנה כשונה ושנת י"ג היא מעוברת אינו נעשה ב"מ עד אדר שני (שם) אבל הנוול באדר נאמן

ראשון בשנה משוכרת ושנת י"ג היא ג' משוכרת
 כעשה ב"מ ג' בדבר ראשון (אחרונים הם דלא
 כ"א) וכן העלה בת' משיל נדקש סי' כ"א):
 (ד) מי שגולד ביום ראשון ב"ח כסליו והיו או
 ב' ימים ר"ח ובשנת י"ג היה חשון חסר וכסליו
 אינו אלא יום אחד ר"ח א"ש"פ כן אינו נעשה
 ב"מ עד ר"ח כסליו (מ"א וכ"ה) ומי שגולד ב"ח
 כסליו ולא היה רק יום אחד ר"ח ובשנת י"ג
 היו שני ימים ר"ח נעשה ב"מ ביום אחד דר"ח
 (ג"ח וא"י) (ט) אונן אין מנטרף למינן
 ואיזה נקרא אונן יתבאר אי"ה לקמן וכזה
 הפר"ח סי' פ"א בזאנן שחייב להתאבל אפי'
 אינו מוטל עליו לקבול אם הוא בעיר שהמת שם
 אין מנטרף דדמי לזמן להס"ז לקמן דלא מנטרף
 ואם אינו בעיר שהמת שם ויש שם מי שישהדל
 עטרו שדינו שאם רוצה לקר' ואלו מוחין
 בידו מנטרפין (וע' פ"ח סי' נ"ה וע"א) אבל אם
 הוא בעיר א"ש"פ שאין מוטל עליו לקבול כגון
 שאינו יורש שלו ואפי"ש לו מי שיחטק עטרו
 אפי"ה אינו מנטרף (וע' פ"ח ה"ל) אם לא
 שוכרו לכתפין כמו שיתבאר בדיני אונן וכן ישן
 או שוסה כולם אין מנטרפין (פ"ז ופ"ח ושנות
 יעקב) וכן מנודה אין מנטרף אבל אם לא נדוהו
 אף שהוא עבריו מנטרף (שם): (ו) חרש השומע
 ואינו מדבר וה"ה מדבר ואינו שומע מנטרפין
 אבל מי שאינו שומע ואינו מדבר אינו מנטרף
 (שם) ודלא כפ"י סי' קכ"ד יע"ש בא"ח (ס"ק ח'):
 (ז) אם התחילו מקלחן להתפלל ש"ע לנדס ואינס
 יכולין לענות עמהם מנטרפים עמהם לעשרה
 ובלבד שיבאר רובם שאינם מתפללין ש"ע ויכולין
 לענות עמהם (שם ועי' א"ר סי' כ"ה דלא
 כמ"א שם): (ח) היו עשרה בבית הכנסת
 ואומרים קדים או קדושה אפי" מי שהוא בבית
 אחר יכול לענות עמהם ובלבד שלא יסבין טיוף
 או ע"ז בנייהם או עובד כוכבים ומזלות (א"ר)
 ואם בא לבית הכנסת ומלא ציבור באמצע קדושה
 או ביה"ט עד שלא השלימו יכול לענות עמהם
 (שם ג"ה): (ט) לכהתילה אם אין בבית הכנסת
 רק מינין מזומנם אין לשום אחד מהם לזאת ואם
 יאלו עליהם גמאר ועוזבי ה' יכלו אבל אם נשאר
 עשרה יכולין הנשארים לזאת אם כבר שמעו
 קדושה וזכרו והקדישים עד אחר עליו (סי' ג"ה
 ועיין סי' ק"ט במ"א): (י) אם התפללו בלא
 מינין ואח"כ בא מינין לא יאמרו מיד קדיש רק
 יאמרו שלשה פסוקים או מזמור אחד ויאמרו
 קדיש וכן הדיון בעליו ובפסוקי דזמרה וכאשר
 הבאר אי"ה כל אחד ואחד במקומו (שם):
 (יא) אם התחילו לומר קדיש שלאחר ישתבח ויאלו
 ניקלחן יאמרו ברכו (א"ר ופרישה שם) (וכן כתב
 פורת ויסק)

הפר"ח בשם מהר"י): (יב) אם התחילו להתפלל
 ויזר בעשרה ויאלו מקלחן יל יתפללו חלתי י"ח
 בקול רם דכבר נשלם תפלת יזר ואפילו התחילו
 תפלת ש"ע בלחש ויאלו אין אומרים ש"ע בקול
 רם בפחות מעשרה אבל אם יאלו לאחר שכבר
 התחילו הש"ץ ש"ע בקול רם יאמרו ש"ע וגם
 הקדושה וחצי קדיש וקדיש שלם שלאחר וכל לזיון
 ודוקא אם נשתיירו רובן אבל אם לא נשתיירו
 רובן לא ואלף אם נשתיירו רובן לא יקראו בתורה
 אם לא שהתחילו לקרות בתורה בעשרה ויאלו
 מקלחן וכמו שיתבאר אי"ה בה' קט"ח ואומרים
 או"א ברכנו בצרכה כו' אבל הכהנים לא יאלו
 כפס אם לא התחילו בעשרה והקדיש שלאחר
 עליו אפילו אם יאמרו עליו בעשרה אין אומרים
 הקדיש אם יאלו ומכ"ש לומר ולזמור (שם בס'
 ג"ה): (יג) בערבית אם התחילו ברכו בעשרה
 אומרים הקדיש שקודם תפלת י"ח אפי" אם יאלו
 מקלחן אבל הקדיש שלאחר י"ח לא (שם) אבל
 התחילו להתפלל תפלת ש"ע בלחש בעשרה ויאלו
 אומרים הקדיש שלאחר ש"ע (שם): (יד) בנמחה
 אם התחילו אשרי בעשרה ויאלו מקלחן אין
 אומרים קדיש שקודם ש"ע ואם התחילו ש"ע
 הדיון כמו בשחרית שנתבאר לעיל סעיף י"א:

דין צואה הריאך ירחיק ממנה בעת התפלה
 וק"ש. וטב"ה"ב ור"ר:

(א) היתה צואת אדם מאחריו צריך להרחיק
 ממקום שכלה הריח ד"א אפי' אם יש לו
 חולי שאינו יכול להריח מ"מ צריך להרחיק ד"א
 ממקום שכלה הריח לאדם המריח וכן אם אין
 להצואה ריח כלל מ"מ צריך להרחיק מהצואה
 עמה ד"א ומלפניו צריך להרחיק כמלא עיניו
 ואפי' הוא כומא ובלילה צריך להרחיק שלא יראה
 הרוחה אותה ביום (סי' ע"ט): (ב) הית' לנדרין
 שלפניו צריך להרחיק מהן כמלא עיניו ואם
 מנידו ממש יש לכהתילה לכוהר גם מזה כמו
 מלפניו וליך כדלי שהיא הצואה מלאחריו ואז
 בני דג"א ואם א"א רק בטיורחא יתירא בני גם
 לנדרין גד' אמות כמו מלאחריו (שם ועיין ס"ס
 פ"ח) ומכ"ש בדיעבד אם כבר התפלל שא"ל לחזור
 ולהתפלל: (ג) ש"ץ המתפלל בבית הכנסת וצואה
 בבית הכנסת או בבית שמתפללין אפי' היא
 לאחורי הש"ץ כשיעור הרחק' הג"ל מ"מ צריך
 שיסתוק עד שיזליחכס דמאחר שמוציא רביס
 ידי חובתו וצריך לענות אמן אחר צרכותיו
 אין ראוי להיות צואה מפסקת ביניהם (שם)
 ובפסקי דומרה עד ישבחה שא"ל לענות אמן
 מותר הש"ץ להתפלל (שם במ"א) ואם אמר הש"ץ
 עד אחר ישבחה ושהה שם עד שבעבירו יאלו

יאמר

יאמר הש"ץ איזה פקוקים קודם הפקדים (ש"ן
 סי' נ"ד מ"א) ואם שבה בק"ש ובתפלה כדי
 לגמור כולה צריך לחזור לראש ומשערין לפי
 בקורא (ס"ט ע"ח) וכפי שהנדר אי"ה לקמן
 אחר הש"ע ובפקוקי דזמרה אפילו שבה כדי
 לגמור את כולה מ"מ אינו חוזר רק למקום שפסק
 (ע"י בימין ס"ה וכו' נ"ג מ"א ס"ק ה'): (ד' מן
 מי רגלי' צריך להרחיק כמו שהנבאר בלואה
 (ע"י כ"ס ז') עד שיבטל ברביעיית מים ל"ש
 בקרקע ל"ש בכלי ובלבד שלא יהא עב"ש המיוחד
 להן רביעיית שאררו בלא למי רגלים של פ"ט
 אחד בין מש"ש בין הרבה ולשני פעמים צריך שני
 רביעיית וכן לעולם (כו' ע"ח) ומי שיש לו חולי
 האבן צ"מ שמי רגליו מספספין תמיד ע"ן ש"ע
 סי' ע"ח נמ"א מאי תקנתו' להכלה: (ה' לפי
 מה שהנבאר לעיל סעיף ג' וסעי' ד' אם חינוק
 הסתיו מים בבית הכנסת צריך הש"ץ לשחוק
 ולהמתין ויחד צריך לילך לפניו ד' אמות או מן
 הצדדים ד' אמות ואפילו עומד בתפלה טוב לילך
 למקום ההרמלהמתין ולשחוק כן ישהה כדי לגמור
 את כולה וכן בק"ש (כו' פ"ח בא"ר וכו"ס ז')
 ומאזיה חינוק צריך להרחיק ממימי רגליו והנבאר
 אי"ה לקמן בסעיף ח': (ו' ה' דהנבאר עד כמה
 שצריך להרחיק מלואה אפילו אין להם ריח רע
 לפעמים היינו דוקא לואה אדם או לואה חמור
 הבא אף הדרך ולואה חמול ונמ"י ובלילה מוסרחת
 אלל לואה חזיר וכלב אם לא נתן לחוכן עורות
 ולואה שאר בהמה חיבה ושוף או אפי' תרגנולין
 ההולכין בבית א"ה אין בהם ריח רע א"צ להרחיק
 מהן ואם יש בהם ריח רע שדרך בני אדם
 להצטער מאותו ריח או לול של הרנגולין שיש
 בהם סירחון דינס כלואה בני אדם וצריך להרחיק
 מהן כמו שהנבאר לעיל סעיף א' (שס) היינו
 ד"א ממקום שכלה הריח מיהו דיעבד בק"ש
 צריך לחזור ולקרות ובתפלה יתנה ויהפלה כמו
 שהנבאר אי"ה אחר תפלה ש"ע בד"ן ספק אם
 ההפלה ש"ע: (ו') לואה עופות של ענגולישע היגער
 שקורין אינדילין ד"ג כלואה אדם ואפי' אם אינה
 מוסרחת לכעמים (עמ"א ס"ק י"ב) ובדיעבד כבר
 הנבאר לעיל ס"ק ו' (הראנו מש"ס): (ח' חינוק
 שאחרים בימיו אוכלין כזית פה או תבטיל של
 השמט מיני דגן מרחיקין מלואתו אלל אם ידוע
 שלא אלל מימיו כזית פת אין מרחיקין (מ"א כ"י
 פ"א) א"ח מ"ט מ"ט) וישר להרחיק גם מלואה חינוק
 אפי' בן א"י ימים (ש"י) מ"ה (שס) וכן אין נכון
 לקרות ק"ש אלל חינוקין דהמתן מטפסין באשפה
 מקום לואה (מ"א שס): (ט' ריח רע שאין לו
 עיקר כגון ריח הפחה בין ממנו בין מחבירו
 אסור לקרות עד שיכלה הריח ואם מרחיק עד

שהסמיק הריח די בזה וא"צ ד"א (ס"ט ע"ט) .
 וכן אם העבירו לואה בביתו ובשאר ריח ג"כ כפי
 שירחיק עד מקום שיכלה הריח ואם יש לו חולי
 שאינו מריח אפי"ס שיש שם ריח א"צ להרחיק
 רק שלא יריח די בזה (ס"י פ"א נמ"א): (י') לואה
 יבשה שנפרכת ע"י גלילה בלי זריקה מותר לקרות
 כנגדה אם אין לה ריח ודוקא שנפרכת ולא
 מהני מה שהנבאר לשנים ולואה קרושה מחמת
 הקור והיה כי יחס השמש ונמס אסור ובדיעבד
 צריך לחזור ולקרות ק"ש ולהתפלל בתורת נדבה
 כמו שהנבאר לעיל סעיף ו' ע"ש (ס"י כ"ב
 נמ"א) (ועיין בא"ר): (יא) מי רגלים שנבלע
 בקרקע א"צ להרחיק אלל לא שיש טופח ע"ן
 להספיח (שס כרמ"א וכו"פ הא"ר בשם הרבה
 פוסקים): (יב) היתה לואה על בשרו ומכל שכן
 בפי הסנעה אם נראה כשכחא יושב אף על פי
 שמכוסה בבדו אסור לקרות (וש"י דינו כלואה)
 ואם אין שם ממש רק ליכלוך בעלמא והלך הריח
 והוא כעין מילמולין ויעה מותר לקרות ומי שיש
 לו חולי השחורים (ע' מ"א סי' ע"ז וא"ר סי'
 ע"ז): (יג) ואם היה על בגדיו ומכוסה יש להקל
 לעת הצורך (מ"א וא"ר): (יד) לואה בעשית
 אם אין מגיע לו ממנה ר"ר מותר לקרות כנגדה
 אפי"ס שרואה אותה (ס"י ע"ז): (טו) לואה
 בגומא מניה כנדל עליו וקורא קריאת שמע
 דחשיבא כמכוסה וכיון שאין מגיע לו ריח רע
 מותר לקרות כנגדה (טז) לואה כנגדה
 אפי"ס שרואה שלא יהא סנדל נוגע בהלואה (שס) .
 (יז) לואה במים זלולים אסור לקרות כנגדה
 אפי"ס הוא במים עכורין שאינה נרחית מחוכה
 (שס נמ"א ס"ק ט'): (יח) העבירו לפניו לואה
 אסור לקרות כנגדה ופי חזיר כלואה דמי ואפי'
 פולה מן הנהר אין הרחיצה עולה לה דהוי כנרף
 של רעי (שס) ועיין מ"ש לעיל בסעיף ס' מזה
 ע"ש: (יח) היתה הלואה במקום גבוה י' ספחים
 או נמוך ורוחב ד' ספחים על ד' ספחים (ובדיעבד
 אף אם לא היה ד"ט על ד' ספחים א"צ לחזור
 ולהתפלל רק בתורת נדבה וכמו שהנבאר לעיל
 סעיף ו' כי פלוגתא אחרונים בזה) או שהיתה
 בבית אחר והפחה פתוח (כיון דהכתלים עודסו'
 מהבית מזדדין ולא נפרץ כל הכותל דאם הפחה
 בכל הכותל הוי בבית אחד) ויושב אלל הסחה
 אם רואה אותה אפי"ס שאין לה ריח יש להרחיק
 מלפניו כמלא עיניו אמנם מאחוריו יש ללדדין
 אין צריך להרחיק ד' אמות ובשעת הדחק יש
 להחיר ע"י שיעים עיניו או גלילה שאינה רואה
 אותה הואיל וא"א להחיר פניו ממנה ובלבד שלא
 יוציא ראשו חוץ לביתה למקום שיש שם הלואה
 (עמ"א רכ"י ע"ד) ואם אינה נראה מחמת גובהה
 או מחמת עומקה מותר אפי' לכתילה (ועיין
 סי'

(פורת יוסף)

כ"י פ"ט צמ"א וא"ר טב) והנ"מ שאין לה ריח רע אבל אם יש לה ריח רע לא מהני הפסקה ולא שינוי רשות עד שירחיק למקום שכלה הריח וא"י יתיר וכמו שנתבאר לעיל: (י"ט) קרא ק"ש במקום הראוי להסתפק בנזאה ומלא אח"כ לריך לחזור ולקרות עם הנזכות והנ"מ אם מלא הנזאה חוץ ד' אמותיו אבל אם מלא רחוק מד' אמות אפילו מלאה כנגדו אע"פ שר"ך להרחיק כמלא עיניו לכהחילה מ"מ בדיעבד שלא היה יודע שיש בס נזאה והוא יותר מד"א ה"ל לחזור ולהתפלל אף שהי' מקום הראוי להסתפק (עיין ס"ס פ"א) וכן אם מלאה חוץ ארבע אמותיו ואין המקום ראוי להסתפק ה"ל לחזור ולקרות (עיין ס"ס פ"א בא"ר) וכן הדין בהכלה (ועיין בר"ח) וממי רגלים אפי' במקום הראוי להסתפק ה"ל לחזור ולקרות (ע"ש): (ב) כפק נזאה בזית מותר ובאשכבה אכור דחוקתו שיש בס נזאה אבל כפק מי רגלים אפי' באשכבה מותר דאינו אלא מדרבנן דלא אכרה תורה הלא כנגד העמוד של מי רגלים (עיין א"ר ומ"א ט:) (בא) התפלל ונזא נזאה בפי הכזבת חייב להתפלל פעם אחרת (א"ר ס"ק י'): (בב) מים סרוחים או מי משרס ששורין בהם פסחון או קננוס לריך להרחיק מהן כמו מלאה (ס"י פ"ו): (בג) לא ילך אדם במזואות המטופפות ויניח ידו על פיו ויקרא ק"ש ואפי' אם היה קורא לריך להפסיק ואם שבה כדי לנמור אחכולה כבר נתבאר שר"ך לחזור ולקרות את כולה (ס"י פ"ה): (בד) אכור לקרות נגד ביה"כ ואפי' אין בו נזאה אפי' יש מחיצות ואם רק הומיקו לבית הכסא מותר כנגדו ואכור בחוכה אבל אם יש נגד החלון ביה"כ והחלון פתוח לפת הדחק יש לכמוך ולהקל אם אין מגיע לו ריח רע (ועיין ס"י פ"ט) פ"ג דאיכא כ"ס להקל: (כד) אם סמוך בית הכסא לכותל הבית ובהופן שכותל הבית הוא ג"כ כותל ביה"כ כיון דכותל זו אינו מיוחדת דוקא לביה"כ והוא ג"כ כותל הבית מותר (א"ר ט:) (כו) כפסל העשוי עם נ"ב ושם מעמידין גרף ונכנין על זה אע"פ שהוליוו הנרף ובמו דף על הנקב מ"מ הספסל דין ביה"כ יש לה זר"ך לכסות א"תה דהיינו כל הספסל כנגד או בדבר אחר (שם ס"י פ"ג) (ול"ד לעצם של מי רגלים דאם של נחוסת מותר דכאן נורתן מוכחת עליהם) (וכ"כ הפ"מ ס"י פ"ח) ונ"ל דאם הספסל מיוחד לשיבה כמו כסא שמיחדין לשיבה ומכוסה בכר וכשזר"ך להדבר מסיר הכר שעליו ונכנין על הכלי הנזבת שט שיש להחיר מבלי כיסוי כלל דהא בגרף של רעי נמי אם מיוחד לדבר אחר הסכימו האחרונים כפי' פ"ז ופ"ח דמותר ע"ש צמ"א וא"ר וכן התיירו במהילות (גורת יוסף) 2 ב

ביה"כ אף שמתלוות ביה"כ דין ביה"כ יש להם כמ"ש הא"ר מכל מקום אם מיוחד נמי הכותל להבית מותר כמו שנתבאר לעיל כשי"כ כ"ס ע"ש ה"נ מותר ועוד דאין נורתן מוכחת עליהן כ"כ ודמי לגרף של נחוסת וכמ"ש לעיל ואין כאן מקום לקבל אריכות: (כז) גרף של רעי ועצמי של מי רגלים של חרס ושל עץ לריך להרחיק מהן כמו מלאה ואפי' הסיל בהם מים ואין בהם ריח רע אבל אם הם של מתכת או של זכוכית או של חרס מנופה (שקורין גלאריע) מותר אם הם רחוקין יפה ואין בהם ריח רע ונראה דהיינו כרית רע שאין לו עיקר דדיוו שירחיק עד מקום שיכלה הריח (עיין סימן ע"ט וס"י פ"ז) ואין לריך ד"א וכמו שנתבאר: (כח) אם הכלי מיוחד לדבר אחר ג"כ או בכל פעם שמשתיין נותן בחוכו רביעית מים מותר אם אין לו ריח רע (מ"א וא"ר ס"י פ"ו): (כט) גרף ועצמי של חרס שאינו מנופה או של עץ וכפאו על פיו אכור אבל של מתכת אפי' אין רחוקין מהני כפי"ו ואם יש לה ריח רע לריך להרחיק ד"א ממקום שכלה הריח דהוי כרית רע שיש לו עיקר (כמו נזאה שכתב הרוקח והובא בא"ר ס"י ע"ש ה"נ אבל אם הם רחוקין ויש להם ר"ר אינו מרחיק רק עד מקום שיכלה הריח כדון ר"ר שאין לו עיקר: (ל) אם העמידו תחת המטה ומחיצות המטה מניינין פחות מנ"ש לזרף מותר ואמר"ו לבד והוי כנכוס"ו וכן אם מכוסה בכלי והוא פתוח קצת למטה אמרינן לבד כל שהוא פתוח משלבה ספחים (שם) ואם יש להם ר"ר דינו כמו כשי"כ ה"ל: (לא) הניחם חוץ כלי שפתוחה למעלה לריך שיבא כלי החילונה למעלה מהן עשרה ספחים (שם א"ר בשם הגדולים):

משאר דברים הצריכין לזוהר בעת תפלתו וק"ש:

(א) טפח מגולה באשה אפי' באשתו במקום שזריכה לככות אכור לקרות קריאת שמע כנגדה והוקה אפי' פחות מטפח באשתו ג"כ אכור וכן אם לבושה דק ומתחיו בשרה אכור ואין חילוק בין פנוי' לנשואה. וכן שער של אשה ואפילו אשתו במקום שזריכה לככות אכור לקרות ק"ש כנגדה אבל בתולות שדרכן לילך פרועי ראש וכ"ש שער נכרים אפילו דרכה לככות מותר. וה"ה שערות של נשים שרגילין לנאת מחוץ לזמתן דמותר (ס"י ע"ה שם ע"ו וא"ר): (ב) יש לזוהר משמיפת קול זמר אשה אפי' אשתו אפי' כנויה בשעת ק"ש אבל קול הרגיל בו מותר (שם): (ג) לריך שלא יהו עיניו רואין את הערוה אפי' של חבירו (חוץ מערות קטן שאינו ראוי לביאה וכ"ש

וכ"ש ערוה בזהמה מותר) ואפי' עלם עיניו אסור כיון דהוא נגד עיניו וכשמחזיר פניו ונפשו מן הערוה מותר ובעד החלון ג"כ אסור להביט אבל אם עלם עיניו מותר הואיל ואינו עמו במחיצתו ואינו רואה אותה (סי' ע"ד באחרונים) : (ד) ואריך שלא יבא לבו רואה את הערוה בשעת ק"ש וברכה אפי' אין ערותו מגולה (דאז בלא לבו רואה את הערוה אסור מטעם ערוה מגולה) דהיינו שהולך בנגדיו אם אין נגדיו מונחין דבוקים ממש על בטנו (מ"א ז"ח) ונריך שילך בצמכנסים או שיאזור באיזור או שיחבק גופו בזרועותיו (אבל שיכסה בדיו לא מהני) לזיון דאין ערותו מגולה רק שלבו רואה את הערוה לכן אם מחבק בזרועותיו דשוב אין לבו רואה את הערוה מהני וכן ערות חבירו לא יראה לבו (דהיינו שלבו מגולה ואין הערוה אהו במחיצתו ועלם עיניו דאז אין אסור משום עינו רואה את הערוה רק משום לבו רואה אותה) (כה"ט ט"ז) : (ה) שאר אנריו רח"ן את הערוה מותר ובלבד שלא יבא נוגעין באנריו או בשל אחר וירכותיו שהאבר מונח עליה זריך להפסיקו בנגד בעיניו שלא יגע הגיד בהן אבל בזים אין איסור (שם) אמנם המדקדקין מדקדקין גם בזה (כ"ש חולקין) : (ו) וכל זה לענין ק"ש אבל לתפלה זריך שיכסה לבו וה"ה כל גופו ויאזור מהניו אם רגילו לאזור אף שהולך צמכנסים ואם הולך כל היום בלא איזור מותר בלא חגורה ומיהו דיעבד יבא בלא חגורה חוץ מהדברים האסורים גם בק"ש הגיל שזה אף דיעבד לא יבא (ועיין סי' י"א וסי' ע"ד בא"ר) : (ז) היה עומד במים ורצה לברך את ערותו הו"ך המים ולבו למעלה אפי' המים זלוין מותר אך לא יביט לערותו כיון דהמים זלוים הם ונראיה בהם ערותו ואם גם לבו בתוך המים אם המים זלוין אסור לקרות עד שיחבק גופו בזרועותיו כג"ל בשע"י ד' או שיכסה את לבו או למטה מלבו בנגד ובלבד שלא יכחל בערותו ואם המים עכורין או שיכול לעכרם ברגליו שלא יהיו אנריו נראין כגון שיש עפר וטיט מתחתיו מהני אך שלא יבא ריח רע (סי' ע"ד ובאחרונים) : (ח) הא דכחצנו דמהני כיסוי למטה מלבו אף שלבו הו"ך המים ואינו מכוסה מ"מ כשלבו רואה מה ערות חבירו אסור (וע' א"ר) : (ט) אסור לקרות ק"ש בתוך ד"א של מת או נביה"ק אפי' לאחר ד"א של קברים ואם קרא הו"ך ד"א חוזר וקורא (סי' ע"א) :

דיון וסדר מי ראוי להיות ש"ץ וכי לא : (א) אין לקמן להיות ש"ץ עד שיגיע לכלל שנותיו שהוא י"ג שנים שלמות כגון אם נולד בא' (עזרת יו"ק)

דר"ח ניסן אין נעשה ב"מ שראוי להיות ש"ץ עד שיגיע לתחלת יום א' דר"ח ניסן שנת י"ד וכיום ההוא מותר לו להיות ש"ץ אבל אם התפלל ערבית שלפני ר"ח מבע"י אין לו להיות ש"ץ דעדיון לא נכלם שנת י"ג עד הלילה של ר"ח (סי' י"ג וכבר נחבארו דינים אלו לעיל אבל דיני קדיש בטשרה פ"ט) : (ב) ביום שמהפניו אין להיות ש"ץ אלא מי שמהפנה ומשלים וקובל עליו את ההענית (במקום שזריך קבלה ויחבאר א"ה לקמן בדיני הענית) מיהו אם אין שם אחר להתפלל יעבור הוא לכני התיעב והא"ך שיהנהג כענינו ולא יבאר לקמן בענין (סי' תקס"ז) : (ג) כומא יורד לפני התיבה להתפלל (סי' י"ג) . גר יורד לפני התיבה (שם) מיהו אם יש שם אחר אחר עדיף (דאינו דומה תפלה לדיק בן לדיק לתפלה בן רשע) (שם) : (ד) אבל אין לירד לפני התיבה בשבת וי"ט וכן בימים נוראים אם לא לזיכא עדיף מיני' (וי"ד סי' שט"ז) : (ה) אם יש אבל ומוהל נדחה המוהל מפני האבל אם לא שיש מנהג קבוע על פי חכמים שהאבל נדחה (עיין ש"ך יו"ד סי' רס"ט בשם מהר"ם מינץ ללא כמ"א סי' י"ג ויארגניט ודאי דוחה למוהל וכן דוחה ל'בל) (מ"א ט"ז) וכל זה שאין הקהל מקפידין על זה אבל רבות ציד הקהל לנחור עליהם מי שיצא (שם) : (ו) וכן מי השליש דוחה למי שאחר שלישים וכן כל מי שנדחה בקדיש כמו שנתבאר סי' קל"ב ה"ג לענין תפלה ואם שניהם שווין כמו אם יש שנים שאומרים קדיש על אב ואם וכן כל כה"ג הדבר מכור להקבל את הנבחר יקריבו לתפלה ואם מרוזין לשניהם ישילו גורל וכמו בקדישין שנחבאר בסי' קל"ב ה"ג : (ז) אמנם אם שניהם שווין ואחד כהן והשני לוי או א' לוי והב' ישראל או אחד הי"ח והשני ע"ה הת"ח קודם לע"ה אפי' הע"ה הוא כהן או לוי אבל אם שניהם ת"ח כהן קודם ללוי ולוי קודם לישראל (א"ר סי' י"ג) : (ח) מדגן ואינו שומע מותר להיות ש"ץ (עיין סי' י"ג ובא"ל הצרבה) (וע"י לעיל בדיני קדיש בטשרה וה"ה הכא ט"ט) : (ט) אף שאין נמנין ש"ץ מי שלא נחמלא זקנו אבל באקראי ברי להתפלל כל שצא לכלל שנותיו כג"ל בשע"י א' (ואז אין לבדקו אם הביא שתי שערות דמסתמא הביא אם לא שידעין בעדיין לא הביא) (עיין כומן י"ג וכו' ג"ה) אך בימים נוראים אין להתפלל אלא מי שנחמלא זקנו ולא מהני מהילה הליבור (שם בא"ר בשם מחנרי"ב) וכן כ' שנים אף שלא נחמלא זקנו עדיין או שיש לו זקן מטעם והוא רבן י"ח ולמעלה מהני (שם) ובתענית יש ליזהר שירד לכני התיבה מי שיש לו זקן ממש (שם במ"א) :

דיני

דיני אונן :

(א) מי שמת לו מה שחייב להחזיר עליו בחול
 הרי הוא אונן ופטור מהתפלה וק"ש (ומיהו
 אם יש מהתפלה וזולת היותו מותר לו לילך
 לבית הכנסת לומר קדיש על אביו ומכ"ש בשבת
 זי"ש ודוקא כשאין אנשים אחרים אבל כשיש
 אנשים אחרים לא) (כ"ז סי' ע"א ופ"מ) ופטור
 מכל הברכות (מיהו אם נקבר המה לאחר שאכל
 ועדיין לא עבר הזמן שיחטבל המזון חייב לברך
 ברכת המזון וכן באשר יזר אם עשה זרכיו
 בעודו אונן חייב לברך אשר יזר אחר שנקבר
 המת אפי' כל היום דדמי להבדלה אם לא הבדיל
 יום ראשון בעודו אונן מבדיל ביום שני משום
 דכך המסך החיוב של הבדלה ואינו מטעם
 השלמה דנימא כל שפטור מן החיוב פטור
 מהשלמה כמו שבאר הרמ"ש סוף מ"ק ור"פ מי
 שמתו ה"כ לא שלא נתעבל המזון עדיין זמן
 המסכת הזמן וכן באשר יזר אפי' כל היום
 יכול לברך כג"ל אפי' ברכת הנהנין ומכל
 המצות האמורות בתורה עד שיקברו וי"שליך
 עפר על המת ואם יש הצורה בעיר שנוהגין
 שכתפים מיוחדין להוציא המת ולאחר שנתעסקו
 הקרובי' זרכיו הקבור' ימכרוהו להם והם
 יקברוהו משמכרוהו להם חייב בכל המצות (פ"מ
 סי' ע"א) וכן מקום שמוליכין המת מעיר לעיר
 אם מקום קרוב הוא הוי אונן אבל אם המקום
 רחוק כגון מהלך ב' ימים מותר עד שיביאו
 לעיר קבורתו (כ' ב"ד סי' שמ"א לענין בשר ויין
 דמותר (וכבר כתב הרב"י בא"ח סי' ע"א דז"ל
 וזה שוין ע"ש וכן ראיתי להרב בעל דגול
 מרדכי ב"ד סי' ש"מ ע"ש) : (ב) ואם עבר
 זמן תפלה אחת בעוד שהוא אונן כפי שנתבאר
 לעיל כשיק' א' א"צ להשלים אותה תפלה בתפלה
 הסמוכה כגון שהיה מחו מוטל לפניו מעלות
 השחר והאיר כל פני המזרח (א"ר סי' פ"ט
 ומ"ט בדני תפלה) עד אחר חצות (ולא יתפלל
 בהצ"י ע"ש שלאחר חצות עד זמן מנחה גדולה
 כמ"ש הב"י ורוב האחרונים) לא ישלים במנחה
 דל"ד לשכח אונאנס ולא התפלל שחרית דמשלימה
 במנחה דהתם באמת היה מחוייב רק ע"י סנה
 לא התפלל משא"כ כאן דהוי פטור מדיון (עיין
 סימן ע"א בא"ר וב"ד סי' שמ"א) וכן הדיון
 במנחה ובמעריב : (ג) וה"מ אם היה מחו מוטל
 לפניו משת התחלת חיוב התפלה עד השלמת
 זמנה כמו שנתבאר כשיק' ב' אבל אם מת לאחר
 שכבר התחיל החיוב עליו כגון אם לאחר שהאיר
 כל בני המזרח חייב על פי שלא קברוהו עד אחר
 חצות משלים בזמן מנחה דהואיל וכל ע"י
 גתהלת ע"ה שבה זמן התפלה אף על פי שלא היה
 (בג"ה יב"ק)

שהוא לנמור התפלה מ"מ כיון שהל עליו החיוב
 חייב להשלים אח"כ בזמן מנחה (דכ"ה הרא"ש
 פ' מי שמתו מדמה לחיגר דל"ג תשלומים ע"ש
 והנה ה"מ פ"ב דחגיגה ד"ה כ' דהיכא שנטמא
 לאחר שעלה ע"ה כיון דחל עלו החיוב זריך
 להשלים אח"כ ה"כ דכוותי'. (עיין רמב"ם ה' חגיגה
 פ"ב ה"ה וכו"מ שם ותמצא מבואר כאשר כתבתי
 ודו"ק שם) : (ד) ואם נמשך הנינות עד כמות
 לסוף זמן ק"ש שהוא עד רביעי היום כפי
 השעות של יום (כמ"ש לעיל בהלכות ק"ש פ"ט
 ואם יתפלל כסדר יעבור הזמן של ק"ש יקרא ק"ש
 בלא ברכות ואח"כ יתפלל כסדר ויקרא עוד הפעם
 ק"ש עם הברכות (עיין סימן ל"ח דאם קרא ק"ש
 שלא בזמנה יקרא אח"כ עם ברכותיו) ואם נמשך
 עד לאחר ארבעה שעות הברכות שחר הניינו
 מה שקודם ב"ש לא יאמרם אף שיש לו פנאי
 (עמ"א ר"ס ע"א) וביא' דבריו שם בסיון שאמרו
 בנמרא לכל אלו הברכות זמן כמ"ש כשחולץ
 מנעליו מנדר כו' ואף שקי"ל בסיון מ"ו דעל
 אורך העולם הוא מנדר ואף אם ניעור כל הלילה
 מברכים על זרכי העולם היינו עד זמן קימה
 שהוא שליש היום כמו בק"ש עיי' סי' נ"ח וזולת
 ברכת החורה וברכת שלא עשני גוי ובל"ג עשני
 עבד ובל"ג עשני אשה אותן הברכות יברך (ג"ל
 יניח תפילין עיין יו"ד סי' שפ"ח) ויתפלל כסדר
 (ואלו הברכות זמנן כל היום ואפי' אחר חצות
 אם נקבר יאמרם) : (ה) אם נמשך עד כמות
 לזמן תפלה שהיא עד שליש היום וכמו שנתבאר
 לעיל בדני תפלה ואם יתפלל כסדר יעבור זמן
 התפלה וימטרך להתפלל ש"ע אחר שליש היום
 יתפלל באופן שנתבאר לעיל בדיון אחר לז"ל
 לבית הכנסת כשיק' א' ואילך כסדר ע"ש ה"כ
 יתפלל כמבואר שם דאם אין לו פנאי בכדי
 להתפלל עם הציבור ידלג ה"כ ידלג בכדי להתפלל
 ש"ע קודם שליש היום ואם יש לו שהוא יתפלל
 הקודם קודם קודם כמבואר שם ואם השעה
 דחוק' לו שאם יתפלל במרכה היצרי ימטרך להשלים
 תפלת ש"ע אחר שליש היום ואם יתפלל ש"ע לז"ל
 לא יוכל לברך הברכות יזר אור וההנה רבה
 ואמת ויציב עד גאל ישראל וכו' קודם שליש היום
 והו לא יוכל לאמרם דכבר עבר זמןן אבל התפלה
 אף שיעבור שליש היום ולא יהיה לו שכר תפלה
 בזמנה מ"מ יהיה לו שכר תפלה שלא בזמנה
 וגם בכדי להסמיך גאולה לתפלה מוטב שיברך
 הברכות קודם שליש היום והתפלה לאחר שליש
 היום ואחר כך לא יאמר עוד ברכת כסוקי דזמרה
 רק כסוקי דזמרה בלא ברכות כמו שנתבאר לעיל
 בדני אחר לז"ל ע"ש : (ו) אם יש להאונן בן
 למול מלין אותו בבית הכנסת קודם עלינו כמו
 פ"ה

שאר פעמים ונס האונן מותר ליכנס לבית הכנסת דך לא ינרך ברכת להכניסו כו' רק הסנדק ינרך מיבו אם אפשר למהר לקברו קודם שיגא מבית הכנסת בשחרית יש לקברו (ס"ז) כו' ש"א צו"ד וא"ר כו' קל"ג) ולענין לקרות לאונן להורה יתבאר לקמן א"ה בדיני קה"ת ע"ש : (ו) מי שמת לו מת בשבת אינו נוהג בעצמו דיני אנינו' כלל וחייב בכל המצוות (וזאת דברים שבנינועא) וכן צוה"כ וליני יו"ט וליני פורים שקורין את המנילה (ועיי' בזה בש"ע א"ח ס"ס תרנ"ז) אבל ב"ט ראשון אם רוצה לקברו על ידי עממין פסור או אפילו ב"ט שני אפי' אינו רוצה לקבורו עתה ג"כ פסור אם לא ש"א לקברו ע"י אונס או מחמת חג א"י (עיי' מ"א סימן תקמ"ח וא"ר שם) אבל בליני י"ט יקדש ויתפלל הכל ואין בו דין אונן (פ"ט) וכן הסכמת רוב אחרונים) ואם מת בשבת ולא קברוהו במ"ס יבדיל ביום א' וה"ה אם לא קברוהו עד יום ג' יבדיל ביום ג' ותו לא אבל לא ינרך על נר ובשמים (סימן רל"ט ע"ש ועיי' יו"ד סימן ש"מ"ה) ולא יאכל בפני המת אפילו בשבת משום לוטע לרש אלא יאכל בבית אחר ואם אין לו בית אחר יעשה מחיפה שאינו נופלת ברות אלויה בהפקק סדין ואם אין לו סדין יחזיר פניו ויאכל (עיי' יו"ד כו' ש"א) : (ח) אבל ביום ראשון אפי' ביום שנקבר שאינו יום המיתה כיון שהוא יום ראשון לאבילות ולמנחמים) לא יניח הפילין (א"ר כו' ל"ח) אבל אם מת או נקבר בחו"מ מניח הפילין בין בחו"מ בין אחר המועד אף שהוא יום ראשון לאבילות מ"מ כבר נחמוכו מנחמים במועד (שם) וכן כשנקבר ב"ט שני יניח הפילין אחר המועד דיום טוב עולה למנין שבעה ויום שאחר המועד יחשב לשני (פ"מ א"ח סימן ע"ב) וכן אם שמע שמועה קרובה (דהיינו בתיק שלשים אפי' ביום שלשים עמנו) ג"כ פסור (יו"ד כו' שפ"ח וכו' ת"ב) ואפי' בא לו שמועה קרובה בכבד הניח הפילין והתחיל להתפלל חולצן אבל אם שמע שמועה רחוקה (דהיינו לאחר למ"ד) באמצע פסוקי דזמרה וכו"ג לא יחלצן רק

יחלצן מנעלו (ע"ש ובא"ר כו' קל"ג) אבל אם שמע בלינה או נקבר בלינה אינו מניח הפילין ביום (א"ר כו' ל"ח) : (ט) כל זמן שאינו נרבר המת אינו חולצן מעל וכדלל ואינו חייב בנטיפת הראש אף אסור לו ליטב או לישן על גבי המת אפי' כפויים וכ"ש שאסור בתשמיש המטה ואסור ברחיצה וסיכה ובמחה ושאלת שלום ותספורת ובמלאכה אבל מותר לנאח מפתח ביתו והסעשע דודאי יותר מר הוא קודם שנקבר ומוטב לגניו ולא התיירו לו רק דברים שזריך לו לעבוד נזרכי הקבורה כגון ליתן חוץ לביתו במגעל וכדלל לכן התיירו לו אותן הדברים אף בשעה שאין זריך לזרכי הקבורה ויהבאר א"ה לקמן בהלכות לידוק הדיון : (י) מי שמת בתפיסה ולא ניתן לקבורה אינו חל על הקרובים לא אימות ולא אבילות ומותרין אפי' בתשמיש (רמב"ן בה"ש יו"ד כו' ש"מ"א) והא דגם אבילות לא חל עליהם הוא מטעם דאבילות אינו חל אלא אחר קבורה או אחר שנתייבשו מלקברו דהיינו כסוברים בדעתם שלא יקברוהו כלל כגון שהיתה הנזירה שלא יקברוהו כלל מחמת שגלה ולא מחמת ממון שאז אין עבוי להתכפל אבל כשהוא מחמת ממון אף שהמוטב רוצה ממון הרבה מ"מ השוב כלא נתייבשו : (יא) הא דלא חל אימות כשלא מניחין המת לקברו היינו שהמת אינו נרשוח וסוברים שלא יקברו אותו כלל אבל אם המת נרשוח ואין מניחים לקבורו יום או יומים אף שודע שיעכבוהו מלקבורו יום או יומים חשוב כאלו לא נתייבשו וחל עליהם אימות : (יב) וכן מי שנהרג בדרך או גוררתו ח' או שסכו נהר ולא נתייבשו מלקברו אין חל על הקרובים לא דין אימות ולא דין אבילות ומוגים לו שבעה ושלשים מיום שנתייבשו מלקברו (יו"ד כו' ש"מ"ח) : (יג) וכל הכי דייקים הם אחר שנתייבשו מלאוהו או שניתן להם רשות אין עליהם אימות כמו במלקט עצמות (בס"י ח"ג) : (יד) אם הקרובים בתפיסה אין חל עליהם דין אימות אבל אבילות חל עליהם אחר הקבורה (יו"ד כו' ש"מ"א) :

יוסף	העבודה	יסוד	פורת
<p>הגדול אשר נקרא איש אחד (עי' מו"ג פ' ט"ב מראשון) נגד שניהם כו' מכוון המשכן וכל כליו בכל פרטיו אשר על ידם השרה הקב"ה שכינתו בנינו ולהורות נתן בלבנו בכל עת להתכוון אשר אף אם משכן וכליו אינם אהנו צבוח"ר עכ"ז חכמים המשכן עודנו אהנו להיות כל איש משכן</p>			<p>יסוד דהמצוות וישרש דהעבודה הנה הם פל דרך הפסוק ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם היינו שכל אחד ואחד מישראל ימשוך עליו רוח קדושה ויכין לבנו וכל רמ"ח אבריו ושס"ה נידיו להיות משכן לשכינה הקדושה יטן כי האדם אשר הוא נקרא עולם קפן ועולם (פורת יוסף)</p>

העליונים יען כי תעלה מעלה מעלה לתת כח ועוז בפמליא של מעלה כמאמר חז"ל (ילקוט שמעוני האינו של זבס מסיקתא) בזמן שישראל עושים, ראונו של מקום מוסיפים כח בפמליא של מעלה ומשם יומשך קדושה וזשפט ברכה ככל העולמות משפט ברכה עליונה עדי יושפט תוספת קדושה על נפש רוח ונשמה של טושה המזוה ונעשה משכן לבינה ואם עושה חליה מזה בלא כוונה לשמה וכמו דקו"ל מזוה זריכות כוונה לא סלקא לעילא ב"א עד שמים. וכמאמר חז"ל (פסחים כ' ב') רבא רמי כמיב כי גדול עד שמים כו' :

ג דן ידוע אשר מעת חסא ארס הראשון נתערבו ונחמוצו הטוב והרע וזהו כוונת רז"ל באמרם הט"ל זה זוהמא היינו שהזוהמא אשר הו' חוזה לו הביול אהוה בהובו ומי אז גם במעשה המזוה שלו גם בהם מתערבות ונפי' אל הרע. עד כי ימכרך לחשוב בכל מזוה ומזוה חשבונות של מזוה עדי יוכל לפשותה בכוונה ישרה לשמה ולא לצד האדם י"ש בו מתערבות טוב ורע כי גם כל הנבראים והיגורים בכל פרטי כונו דל"ח למיניהם נתערבו הטוב והרע יען כי כל אשר נברא אחרון י"ש בו מהקודם. בהלומח נמצא כח הדומם אשר נברא קודם לו. בהחי נמצא כח הדומם והלומח אשר קדמו לו. ובהאדם אשר הוא האחרון במעשה בראשית נמצאים בו כחות הדומם והלומח והחי כל המינים והפרטים אשר קדמו לו והוא המפתח או הסולם אשר ירדו ויעלו עמו וזעת נכל ממדרגתו נכלו אהו כל הדל"ח אשר נמצאים בחבל. (וזעת המבול אשר השחיהו עוד יותר כהיב כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ. אך נח ואשתו אשר שמרו את דרכם נשאר זוג אחד מכל מין ומין אשר לא השחיהו דרכם ואהם קלם התיבה להצילה) הן כל אלה דברים ידועים לכל כונו חורה ומה גם לבאים בסוד ד' ותכלית כל עבודתו להפריד הרע מהטוב כמבואר בקל"ח :

ד דן ידוע אשר כל נברא איננו יכול להחקיים בלי מזון הראוי לפי מאו. ומזון נשמת האדם הם חורה ומזוה כמאמר הכתוב כי היא חי"ך. אשר יעשה אותם האדם ומי בהם. עכ"ל לא השקשם לא תנוח דעת משכיל. יען כי עינינו רואות כאשר יעדר האוכל מהאדם אף אם ירצה כחול מזוה ונתורת ד' יבנה יומם ולינה עכ"ל ימות ומתפרד הנפש מכנוי' ותורתו ומזוהו לא יצויה מהמות הסבעי אם אף ימנע אוכל מפיו. הלא דבר היא כי מה לה לנפש האולה מתחת

משכן מוכן בלבנו ויקויים בו ושגנתי בחוכם יען כי גם האדם הוא המקשר שתי קצות חלקי הבריאה. המה השמים ואשר על השמים והארץ וכל אשר בה כמאמר הכתוב (ישעי' מ"ה) אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי אני ידיגשו שמים וכל צבאם נותיה. הרגון כי ידוע אשר כל הנמצאים הספלים יושבי ארץ הליו המה מתפעלים מאת הממונים הגבוהים עליהם. והן המה כחות כל צבא"ש. כמרו"ל (מ"ר בראשי' סי"ד) אין לך כל עשב ועשב מלמטה שאין עליו מלאך מלמעלה שמכחו ואומר לו גדל שנאמר הידעת חוקות שמים אם תשים משמרו בארץ. ביאור הענין הוא הן ידוע אשר עובד הארץ הוא למשור אליו' כל דבר ממשי בכח המושך אשר ניתן לה צעת בריאותה ולא לדחות ממנה שום דבר. ומי הוא המכריח את הארץ לעשות כנגד טבעה לדחות מאתה כל זרע אשר נזרע בה ולהניח כחות' החוזה אם לא אשר יש עליה מכריח ממעל. אמנם עם רוב פרסומו יראה הדבר זר מאוד בקדמות הרעיון ובראשית ההשקפה. יען כי התפעלות הנבראים היגורים אליו מאלו יהי' לבנת היחס וההתדמות אשר בנייהם כפשים יפוצץ סלע וכדומה. ובזולת זה הוא נמוע. וא"כ יפלא לנו מאד איככה יתואר היות שיפעלו התחתונים אשר בעפר יכודם מהעליונים אשר המה רוחנים פשוטים נעדרו החומר משוללי הנשם. אולם כל זה הוא באמצעות האדם אשר הוא הוכן בכחו להשר את שתי חלקי הבריאה יען כי הוא מורכב משניהם ולזאת נכון להיות מתגברת לחבר את האהל להיות אחד להוריד די שפעת העליונים על כל יגורי חבל ומלואה. וזה דבר הכתוב אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי וגו' והוא מבואר :

ב באשר במשכן היו קרשים ויריעות וכלים עשויים ממינים שונים מעשה ידי אדם אך חוכם הו' רגוף אהבת ד' ית"ש וכוונות נשנות צעת עשייתם מאת עושיהם אשר ידעו לחשוב מחשבות וכפי ד' ביד משה אשר ע"י העש" והמחשבה נתקשר עולם המעשה הוא עולם זה עם כל העולמות הקדושים והרוחנים כן הוא במשכן אשר יעשה כל אדם את עצמו כוונת ד' לשנות פעולות אשר המה כל מזוה ד' לשחות בפועל אשר המה יהיו כמו מעשה המשכן ובתוך כל מזוה רגוף כוונות נשנות ולחשוב מחשבות קדושות ושהורות איש איש כפי שכלו אשר חנוו ד' להעמיק בהם ולמצוא מרגליות טובות וצפוני טמוני אורות קודם אשר בכל מזוה ומזוה ותכלית מעשה המזוה וכוונתה הוא נ"כ לקשר ולאחד פולס זה עם כל העולמות (פורת יוסף) א

מתחת כסה"כ שייכות להאכל. אך הפנין הוא להיות כי שורש כל היצורים הוא הפנין האלקי אשר גזר אומר על הווייתם ובמאמרי מעשה בראשית השפיע שפע קודש רוחני אשר הוא קיומו עדי עד כאמור ואתה מחי' את כולם משפלות ופחיתות הדומם עד מעלת מין האנושי מבחר היצורים וזהו שורש קיומם וזולת זה לא יתקיימו אף רגע וטבע וכוונת כל מין ומין שתול במצוה אחת או בחיבה אחת של התורה כמאמרם ז"ל על פסוק ואחי' אצלנו אמון התורה היא כלי אומנתו של הקב"ה כי נסתכל ונראה את העולם וטבע שריפת האש היא מקישרו בחיבה אוח או חיבה שבתורה ולוא ידענו האותיות שבהם נברא העולם וכל אשר בה ובאיוה אוח או חיבה נחקשרו הלא אז היינו יכולים להחיר את הקשר אשר הוא חיות וטבע המין ואז כי הלך כמו אש לא תכוה וכן כולם וכן קשורים הם כל מין במצוה התורה כל אחד במצוה מיוחדת אשר המצוה ההיא קיום המין ההוא ולזאת המה חלוקים בטבעם כמאמרם ז"ל אלמלא לא נחנה תורה לישראל היינו למדים גזל ממלה ועריות מיונה. הכוונה כי היונה הנה שפע שורש רוחניותה המקיים אותה היא מזכירת העריות ונמלה מאזרחת הגזל (ואחרי אשר כל מין יש לו טבע מיוחד ממקום מיוחד אשר המה חוקות שמים וארץ ע"כ אסרה תורה לחרוש בשור וחמור

כאשר נראה הרמב"ן ז"ל וד"ל) ואחרי אשר בכל מין ומין מדלג' נמצא ג"כ כח רוחני אשר הוא נשמתו מעת נביתו ע"כ בעת אכילת האדם באמצעות הכרכות ראשונות ואחרונות ובאמצעות מחשבות קדושות בעת האכילה (אם כי גם בלא כוונה כזוון הרוחני והנשמי מכה הרוחני והנשמי שנמאכל לכן גם הרשעים כוונים רק בכוונה הוא מגביר את הרוחני) יסרדו בין קודש לחלל אשר בהמאכל ויפרד והי' לשני ראשים בסומריות המאכל יזין החומר וברוחניות המאכל יזין הנפש וזה נראה הכחוב כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי ד' אשר בהמאכל יחי' האדם :

ה כן כל ההכרחיות וההנאלות אשר יקבל האדם ממלבושיו אשר גם בהם נמצא מוצא פי ד' המחשבה הטכורה אשר יכוון האדם בעת לבשו היינו להזהר משעטנו ואשר יגילה מליניס ופחים ושאר מקרים ר"ל ככדי שיוכל לעבוד את ד'. המחשבות האלו יסרדו את מוצא פי ד' אשר בהבגד ותחלבש ותהנה גם נפשו ורוחו. ומה גם בעת לבשו עליות של ציזית אשר בעת הסיל בהם הציזית משך כוונתו על חוסי הציזית חוס' קדושה מצווי גדילים חשש לך הלא אז בהחשפטו כוונה את הסלית הזה יתלבש או רוחו ונשמתו מקדושת אור הציזית אשר נתוסף על קדושת שורש החושים. וכן בכל המצוות וד"ל :

דיני ציזית וברכתן.

קודם לנישת הסלית קטן בטוקר אף על פי שידיו עדיין אינם נקיות יאמר הריני טומן את גופי להתלבש במלבוש דמצוה: כתב מהר"ל מי שזכר ס"ק וגם מתעסף אח"כ בטלית גדול. בשחר כעלונש הס"ק יבדוק הציזית ואין יכול לבדך אז בלי נטילת ידים אך לובש בלא ברכה וכשמברך אח"כ על הגדול יתפוס בחד מן הציזית של הקטן ויוצא בברכה א' לשניהן ומי שאין לו רק טלית קטן יברך עליו על מצות ציזית :

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות ציזית :

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתהא חשובה מצות ציזית לפניה כאלו קיימתיה בכל פרסיה ודקדוקיה וכפנותיה ותרג' מצות בתלמים כה אמן סלה :

מה מאד נסדר בכבוד ויציאתו עושה רושם בעולמות העליונים הקדושים כשהוא יוצא מניחו לבי' משוסף בציזית ומכתהר בהפילין כי מפליג מאד כזוכ"ק בכמה מקומות ואם נכנס לבי' ואין ציזית בגדו ואין תפילין בראשו ואומר אשתחוו אל היכל קדשך ביראתך. הקב"ה אומר איך מוראי : גודל מעלת מצות ציזית אמרו רז"ל בפרק הסבלת וראיתם אותו וזכרתם כו' שקבלה טעום (פורת יוסף)

דיני ציצית וברכתן

זו כנגד כל המצות כולם כו' וכתב החולע"י וזולתו אינו זוכה לאור העליון אבל ידוהו אל מקום הנחש הערוס. וזאלתו לבוש זוכה האדם להחשדן מזיו השכינה. ובו עמיד לקום להחיית המהים שנאמר ויתלבבו כמו לבוש. ואמרו חכמי האמת כי מי שאינו זוכיר במצות ציצית כשפסקר מן העולם מלכשים אותו בלבוש אחר שידע בו אלל בעלי הדין ועל ידו אוחזים בו כמה מלאכי תבלה ומכניסין אותו בגיהנם. וסרק התכלת רשבי אומר כל הזוכיר במצות ציצית זוכה ומקבל פני השכינה כו' הנה האדם יראה לעינים ממאמרם הניל. גודל שבר מצוה זו וגודל עונשו ר"ל לכן יזהר מאוד להסתלק בהמידות מעוסף ציצית בשבתך צניחך ובלכתך בדרך. ויזהר שיעשה ציציותיו חוליות חוליות כל חוליא מנ' כריכות כמבואר בזה"ק בר"מ פרשת פנחס דף רכ"ה ע"ב ע"ס. ובעד פרהתך המלא שם עוד ששיעור ארכה לציית חרין עשר אצבען שליש גדיל ושני גלישי ענף ועשיית הציצית בחוליות דווקא מבואר ג"כ בתקונים תיקון י"ח דף ל"ג ע"ב ע"ס. וכ"כ האר"י ז"ל. ונס מזה אל תנח ידך שיהיו הציצית חוטן כסול שמנה כזכר בספרים וסודן כמוס ליודעי מדע. ושיהיו יפים ולבנים כי בכל המצות הידור מצוה עד שליש ובפרס במצוה זו ככ"ל מגודל מעלתה. ויזהר מאד צנקהי הפלות שחשי הציצית תלוין בו שלא יהיו למעלה מנ' אצבעות ולא למטה מקשר אגודל כי רבים אינם נוהרים בזה. קודם שיצרך יעיין בחושי הציצית אם הם כשרים וטיקר העיון ל"ל למעלה מן הקשרים מקום שהחוטין תחובין צנקה העלית כי אם נכסק שם חוט אחד פסול לכל הדעות. כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן. בסלית לאחר ששם על ראשו אלל שלא שם הציצית בידו ולא השליכו לאחריו. ובתפילין אין לברך אלל לאחר הנחה על הקיבורת קודם שיקשור ועל הראש קודם שיהדק. יש לומר בציצית בשם מוהר"ר שנתו מפרעמטאל. וכ"כ הב"ח ולי"ח: וקודם הנחת סלית ותפילין יזהר מאד לומר פסוק (ויהי גועם עד כוננה עלינו) ומן סכנון לומר פסוק זה קודם עשיית כל מצוה ומצוה כמבואר בזה"ק פ' יתרו ד' ל"ג ע"ב וז"ל ברעותא חליא כו':

סדר עטיפת המלית וברכתו.

בשעת נדיקת ציצית של מלית גדול קודם ברכתו יאמר אלו הפסקוקס

**בְּרַכְוּ נַפְשֵׁי אֶת יְיָ יִי אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד הוֹד וְהוֹדָר
 לְבִישָׁתָּהּ: עֲזוּמָה אֹר כְּשֶׁלְמָה נוֹטָה שְׁמַיִם פִּירִיעָה:**

וקודם עטיפת מלית גדול יאמר לשם יחוד:

(שורת יוסף) **תבלית אמירת לשי** הוא לעורר הכוונה בכל מצוה בעת עשייתה. אך חיוב אמירתה בפה שזושה לשם שמים איתא בזה"ק פ' חזריע ד' ג"א ע"ב וז"ל א"ר הלעזר בכל עובדי דבר נס ליבשי ל"י ללהוון כולהו לשמא קדישא. מאי לשמא קדישא לאדכרא בפומי' שמא קדישא על כל מה דאיהו עביד דכולהו הוא לפולחני' כו' עכ"ל הובא בס' יוטה שער שני כ"ס:

**לְשֵׁם יְחִיד קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּיה בְּדַחֲלוֹ וְרַחֲמֵי לְיַחֵד
 שֵׁם יְיָ בּוֹהַ בִּיהוֹדָא שְׁלִימִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל יְהִי רַחֲמֵי**

מתעטף

פורת יוסף

יתב' את העובד"י הרמוז בר"מ ותנל הארץ ליחד אותם כמבואר ביסוד הטבדה אות צ'. ביחודא שלים באחדות אחיתי. בשם כל ישראל היינו הנני משתף מצות עשייתו זו עם מצות כל ישראל באחדות אחיתי וכאשר כל אחד יאמר זה ממילא מצות ציצית משותפת מכל ישראל ביחד ורבים כפי"ס

לשם יחוד קוב"ה הוא עצמותו הנעלם ומופרש מכל. לית מחשבה חפיה צ"י כלל. ושכינתו' הוא רגונוה שוכן איתנו ומקיים אותנו. ברהילו כמורא. ורחיבו באהבה. ליחוד שם י"ה היינו הכהנתו יתב' את העולמות העליונים הרמוז בר"מ ישמחו השמים ברו"ה היינו הכהנתו (שורת יוסף)

מִתְעַטֵּף גּוֹפֵי בְּצִיצַת פֶּן תִּתְעַטֵּף נִשְׁמָתִי וְרַמַּח אֶבְרֵי וְשֵׁסֶה
 גִּידֵי בְּאוֹר הַצִּיצַת הָעוֹלָה תִּרְיָג וּכְשֵׁם שְׂאֵנִי מִתְבַּסֶּה בְּטִלִית
 בְּעוֹלָם הַיָּה פֶּךָ אֹזְבָה לְחֻלְקָא דְרַבָּנָן וְלִטְלִית נְאֻה לְעוֹלָם הַבָּא
 בְּגַן עֵדֶן. וְעַל יְדֵי מְצוֹת צִיצַת הַנִּצָּל נִפְשֵׁי וְרוּחֵי וְנִשְׁמָתֵי
 וְתַפְלָתֵי מִן הַחַיּוֹנוֹת וְהַטְּלִית יִפְרוֹשׁ בְּנַפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם וַיִּצְלֵם בְּנִשְׁר
 יַעִיר קָבוֹ עַל גּוֹזְלוֹי יִרְחַף וְתִהְיֶה חֲשׂוּבָה מְצוֹת צִיצַת לְפָנֵי
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאֵלֹו קִיּוּמָתִיהָ בְּכָל פְּרָטִיהָ וְדִקְדוּקָתָהּ
 וּכְגוֹתִיהָ וְתִרְיָג מְצוֹת הַתְּלוּיִם בָּהּ אֲמֵן סְלָה:

פורת יוסף (פורת יוסף) כתב הרא"ש סוף הלכ' לזיית וז"ל. והחדד לדבר ד'. ידוק הזיית קודם
 עטיפה כדי שלא יברך ברכה לנפלה. הג"ס. הב"י. בקשה שהרא"ש בפסקיו
 סותר למ"ש הוא עמום בחשונה (כלל ז' ס"ט) שא"ל לדוק הזיית. ואחריו באו ליישג דבריו
 אך בדוחק. ולפענ"ד יש לומר צוה דהא הרא"ש בחשונה שם ביאר העטם לזיית אין נפסלים
 בקל דר"ת ה' אומר אם נפסקו ג' חושים שמה הג' הם מן הד' הנכבדים ולא נשתייר אלא
 חוש אחד שלם ובסול. אבל אם נפסק חוש א' או שנים כשר ואף אם נפסקו כולם ונשתייר בשש
 ניהם כדי עניבה. והשנים נפסקו לגמרי כבר הלכך אין נפסלים בקל. עכ"ד. ומבואר דעמו
 לדעת ר"ת דאף אם שנים נפסקו לגמרי וגם ששה הנותרים אין בהם רק כדי עניבה כשר.
 ובפיר כתב דאין נפסלים בקל דאינו מצוי שיפסקו כולם. אבל הרא"ש בפסקיו חזר בו וכתב
 לדעת ר"ת נפסקו ששים פסול וכן לדין נפסקו לגמרי וכמו"ס הב"י (סי' י"ז) וממילא מצוי
 הוא שיפסלו. לזה הצריך בפסקיו לנדרקס כיון שמצוי שיפסלו פ"י פסיקת שני חושים. אכן צווק
 הדין מדוע לא סמכינו על חזקה לענין חשש ברכה לנפלה כתב המג"א (סי' ח' ס"ק י"א)
 משום דאין סומכים על החזקה במקום שיכולים לנדר. לפי פנ"ד הוא נגד ירושלמי דהכי אי'
 זירושלמי ברכות פ' ה' הרוח"ה ה"ג שהיפה מאימת מברך ר' יוסף בן נהוראי אומר משום חוש למת
 שהוא מתנבל. אלא מעתה עד שתדוק. חזקה בני מעים כושר. וביארו את הירושלמי שקושיית
 הירושלמי הוא שלא יברך ברכת השחיטה עד אחר בדיקת הרייאה שמה תמצא טריפה ותי' דנשחטה
 בחזקה היתר עומדת. והנה לענין אכילה אסור לאכול עד אחר בדיקת הרייאה שמה תמצא טריפה
 והצוהר זירושלמי נושא פ' אין לדין ה"ד בבדיקת הרייאה חובה מדרבנן והרשב"א בחידושוין כתב
 בשם ר' יונה משום דאין סומכים על החזקה במקום שיכולים לנדר בקל. ואעפ"כ לענין חשש
 ברכה לנפלה אומר הירושלמי דסמכינו אחזקה בני מעים כושר ואין לריך לנדר על ידי בדיקת
 הרייאה הרי ראינו אשר לענין הנדרה אין לריך לנדר והרא"ש וכן בשו"ע כהנו אשר משום
 ברכה לריך לנדר וז"ע. עוד כתב המג"א דלא הוי חזקה אלימתא משום דעשוי' לפסוק כמו במקום
 שמימי' מהמעטין אין לה חזקה כמבואר ביו"ד סי' ר"א בשם הר"ן. אכן אינוי מבין ראייתו
 במקום כי שם יש חזקה עמא וע"כ אין מוציאין אותו מחזקתו ע"י חזקה מקום באשר כי היא
 ענינה

פורת יוסף

ועולה לנ"ע העליון. תנצל נפשי ורוחי מן
 החייונים. כי מפני אור לבוש הזיית אשר
 תחלכש בו הנשמה לא יוכלו כל החייונים לקרוב
 אליו ולהביט עליו מיראה. וכמו שצוה וז'
 מלאת מן החטא בבוה"ז מי שבוהר בה כמבואר
 (במנחות מ"ד) מעשה באדם אחד וגו' כן
 בכחה להציל נפשו ושמחתו מן החלונות
 אח"כ. וד"ל:

העושיים מצוה אחת ביחד נוטל כ"א שבר כנגד
 כולה. הריני מתעטף גופי בציצית הנשמיים
 הקשם ממך. כן התעטף וגו' כמבואר ביסוד
 העבודה אות ה'. ה וזה תר"ג לזיית עולה
 בגמטרי' ה"ה ושמונה חושים והמשה קשרים ס"ה
 תר"ג. כך אובה לחלוקא דרבנן נג"ע החתהון
 מיד אחר סנות. ולטלית נאה לעוה"ב הוא
 בלבוש המעולה מהקודם שמתלבש בו עוד אח"כ

סדר עטיפת המלית וברכתו

עשוי' להסתנות. אבל היכא שאין חוקה כנגדה יוכל היות אשר מכינין על חוקה אף כי עשוי' להסתנות. וצ"ע. אך נ"ל טעם אחר כמו דאמרינן גיטין (כ"ח ב') לשמא מת לא חיישינן לשמא ימות חיישינן ביאור הדברים כי כל אדם יש לו חוקת חי כמו שחי עד עתה כן גם עתה חי הוא. אבל אין לאדם חוקה על העמיד שלא ימות דהא בודאי ימות פ"א ולכן בכל שעה חיישינן שמא ברנע זו ימות וכיון שעברה השעה תו לא חיישינן שמא כבר מת ממילא ה"ה כאן שתמיד יש להציית חוקה שעדיין לא נפסלו שמעמידים אותם בחוקת כשרות. אבל אין להם חוקה שלא יפסלו להבא דהא בודאי יפסלו פעם אחד ברבות הימים ולכן בכל שעה חיישינן שמא יפסלו ברנע זו כמו לענין מיתה. ולפ"ז ניהא דבשלמא לענין איבור שלא לילך בגד של ד' כנסות בלא ציית שאין האסור רק אם כבר נפסלו על זה יש להם חוקת כשרות וכן לענין אם ילא בגד זה בשבת לר"ה משא"כ לענין הנרכה לזריך לברך עובר לעשייתם על סמך שבשעת הלבישה אחר הנרכה יהיו כשרים ועל להבא אין להם חוקה כיוון שבודאי יפסלו פ"א לזה זריך לנדקס ולא יצטרך לחזקה ודו"ק כי נכון הוא (מאה"ת):

כתב המ"מ זריך להפריד הציית וסימך ציית ר"ת זריק יפריד צייתו המיד :

אחר הסתללו ציית עם הכוונה המבואר בשו"ע סי' כ"ד ואחר שאמר לשי' עם כוונתו כנ"ל יברך עדם ההעטפו בשמחה רבה אשר קדשנו במצוותיו וכוונתו אם כי אינו חובת גבול. עכ"ל מזהו מדרבנן איכא כנראה במנחות (מ"א) עזרקי למספר ועדי חייבנו גם לחנך את הקטן וגם כי זכירת כל המצות ע"י הציית הוא מזהו ומה גם לדברי הזה"ק מובא במ"א סי' כ"ד כל הקורא ק"ש בלי ציית כאלו מעיד עדות שקר ע"י רמב"ם פ"ג ב"ט לענין אם נשים יכולות לברך כשלוכסות ציית:

(דה"ח) ואח"כ יברך הנרכה מלה במלה ובכוונה גדולה [אם לא בירך על פלית קטן יכוין לזאת גם עליו בנרכה זו]:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצֵת:

זיניח הסלית על ראשו רחבו לקומתו ויטיל שתי ציית הימניות לאחוריו בכתף שמאלית ושתים האחרות ישאלו לפניו. נמצא כל הד' ציית בצד שמאל. ויעמוד כך מעוטף כדי הילוך ד"א לכחות האח"כ יסורנו מעל פניו. וישאר על ראשו כדרך צ"א מהכסין בכסותן לפעמים בכסוי הראש פעמים בגלוי ראש. ונמצאו כל הציית נגד פניו. ומחזיר ציית אחת שבגד ימין לאחוריו. וכן אחת שבגד שמאל לאחוריו. והסלית מב' גדדין מונחת מקופלת על כהפיו. נמצא מסובב במצות כ"כ הגאון ר' יעב"ץ. ובכתבים איתא שזריך להעטף עד פיו כעטיפות ישמעאליים כדי הילוך ד"א ואח"כ יתעטף עד החזה פנים ואחור. (מ"א סימן א')

אחר עטיפת הסלית יאמר זה

מִה יִקַּר חֲסִדְךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יִתְחַיֶּינָהוּ: יְרוּוֹן מִדְּשָׁן

ביתך

פורת יוסף

ישראל עוב"ב וארץ ישראל וכאשר נתבונן בס נראה אשר חלוקים המה שני ההקוות. ראשית כי תקות עוב"ב נודע מהי הוא אך לא נודע מה הוא ותקוות ארץ ישראל נודע מה הוא אך ליבא לבומא"ל גל"י מתי הוא זאת. ועוד אחרת כי תקות ארץ ישראל היא טובה כללית אשר ישתחפו בה כולם ותקוות עולם הבא כל אחד ואחד נכוח מחופתו של חזירו. אך נתבונן נא ונראה אשר שני יסודות המה אשר עליהם נתיסדה כל יהדותנו. א' הוא בא חזקוק והעמית על אחת (מכות כ"ד א') ונדיק באמונתו יחי

מה יקר חסדך. פ"פ דרשת חז"ל (סוכה מ"ט ב') כל אדם שיש עליו חסד בידוע שהוא יר"ש. כי יראת שמים מושך חסד עליו. ירושלמי הענית פ"ד ר"ב ומגילה פ"ג ה"ז שכל מי שעוסק בחורה ונמ"ח זוכה לישב בללו של הקב"ה הס"ד מה יקר חסדך ובלל כנפיך כו' מ"ר ויקרא פ' כ"ז להיכן אנו נמשכין אחריו לג"ע הס"ד ירוין עדין ביתך ונחל עדיך תשקס. ארי"א בר"מ עדיך אין כתיב כלא אלא עדיך מלמד שכל זדיק וזדיק יש לו עדי עמו וכן הוא בסנהדרין ק' א' ע"ט. והענין הוא הן שתי תקוות לנו בני (פורת יוסף)

ביתך ונחל עדניך תשקם: כי עמך מקור חיים בארץ נראה אור:
משך חסדך לידעיה וצדקתך לישרי לב:

ואודם של פסוקים אלו רב ורב למקובלים ז"ל:

נהג

פורת יוסף

ובני אדם צלל כנפיך יחביון ר"ל כמה גדול יקר חסדך שאי אפשר שתושג מדרגתו ועם היקר והחשיבות הזו הוא מהכלל היות בני אדם הבים צלל כנפיך וכנף במקום הזה מורה על הסתר והעלם כמו שפירש הרמב"ם ז"ל בשיחוף כנף מן ולא יכנף מוריד. ויהי פירושו כי הדבר שהוא בלתי ב"ת א"ל שהוא מדרגתו אבל הוא נסתר ונעלם. ועם כ"ז בני אדם חוסים צלל הסתהר שהוא כתר עלמותו וחסדו ושהר התארים הנמשכים מאתו. ואמר כי מן ההשגה שמשנים מלך ההסתהר הוא שהיה הגנה שכל הגמלאות משהלבלות ממנו והשגת הפעולות הנמשכות מהסדר ומיתר התארים המיוחסים אליו הם מהענינים הענוג נכלא והם שבעים ממנו וזה בעולם הנשמות וזהו אמרם בלשון עמיד ירוין מדשן ביהך ונחל עדניך תשקם ר"ל כי כמה ששינו משאר הגמלאות המשהלבלות ממך הנקראים אחוריים הרמוז אליהם כמה שאמור למשה וראית את אחורי. והם הנקראים דשן ציחך יהיו דשנים ורעננים ושבעים כל טוב. אבל נחל עדניך ר"ל מאותו הנהל הנמשך ממה שאתה מהעדן ממנו ומהענוג בו שהוא עלמותך והתארים והשלמות הכללי ב"ת הברך כך שאתה מהעדן בהם אין דרך ומטא להשיג ולגשות ממנו מעצמם ר"ל מלך השגתם א"כ תשקם אתה ממנו דרך חכד ולזה אמר תשקם ולא אמר ישחו לפי שאין מושגות לאדם אלא דרך חכד וקרא אותם עדניך לשון בלתי להיות השלמות אשר בו יתנ' רבים או בלתי ב"ת כמו שיחבאר. ואמר כי עמך מקור חיים באורך נראה אור לבאר שאין שם מנוע מהשיג העענוג הנכלל הזה ומלך שהתארים והשלמות בהם הם נלחיים והאנשים אינם נלחיים כי עמך מקור חיים ובידך לתת להם חיים נלחיים גם אין מניעות מלך שאין בכותם לקבל עונם העענוג שהוא כי כחך הגדול יוכל לתת להם הכנה וכה לקבלו כי באורך נראה אור כלומר כי אפילו ההשגות החושיות לא נשיגם ולא יגיע אלינו אלא מלך החסד הנמשך מאתך. וזה כי האור אין בנו כח להשיגו אבל הוא מכהה ראותנו אם לא מלך האור האלקי הנותן בנו כח להשיג קצתו ומותיא ראותנו מכה אל הפועל וזהו אמרו נראה אור ולא

הוא יכוד אחד אשר נקרא בין אדם למקום. ב' הוא שלמד כלל להגיד על רגל אחת (היינו יכוד אחד) מה דעך סני לחנך לא העבד (שבת לא א') אשר הוא הנקרא בין אדם לחבירו. וכאשר נדייק מה הבטיח חכקוק בעד אמונה אשר בה נכללו כל המנוות שבין אדם למקום הבטחת חיים ואיפוא הוא חיים האמיתי הוא בעולם הבא. וכאשר נראה אשר משנאת הנס הרבה עירנו אשר הוא מלך בין אדם לחבירו כן נוכל לקוות אשר בעד קיום המנוות של בין אדם לחבירו נוכח לבנין עירנו ולקבץ נדחנו לזרענו וזהו כוונת הפסוק דק דק חרדוף שני פעמים דק אחד בין אדם למקום למשן תחי' כמאמר חכקוק ודיק באמונה יחי' ישני דק בין אדם לחבירו וירשת את הארץ וכו' ועתה נודע נ"כ אחרי אשר המנוות אשר בין אדם לחבירו יש לנו הגנה גם כי גם השכל מחייבם הם כי אהחנו מחייבים לעשותם לא בצביל שהשכל מחייבם. אך מליווי הבורא ב"ה. עכ"ז מחייב להיות שכרם נ"כ דבר שנדעם היינו ישוב ארץ ישראל וגם צוה יהיו ענינים נכתרים להענוג רוחני אשר לא נדעם עתה. אכן במנוות אשר בין אדם למקום אשר אין לנו מנוח לדעת אף שמן פעמים. ע"כ גם שכרם נעלם מאתנו כן באשר כי המנוות אשר בין אדם לחבירו משתתפים בני אדם כן ישתהפו בשכרם אכן בין אדם למקום אם גם כמה אנשים מהעטפים במליות של צינית או קושרין חפילין אך כשה שאין פראופיהם ביות כך אין דעוהיהם שוות. וע"כ לא ישוו בכוונותיהם. וע"כ כל אחד נכוח מחופתו של חבירו. ואחרי אשר מנוות צינית הוא מחופותו אשר הוא בין אדם למקום אך מזכיר הגוה כל מנוות ד' ומביא ליר"ם ע"כ אומרים מתחלה פסוק מה יקר חסדך כי מיראת שמים נמשך חסד עליון וזוכין ליטב צללו של הקב"ה. ואח"כ ירוין מדשן ב"ת. ונחל עדניך תשקם. עדןך לא נאמר כ"א עדניך. כי במנוות צינית אשר הוא ממנוות שבין אדם למקום כל אחד ואחד נכוח מחופתו של חבירו וכו'. והעקרים ח"כ פס"ו באר את הפסוקים הנ"ל וז"ל ואולם בחסד אלקי ישגי אדם מדרגה מה ממעלתם וזהו שאמר מה יקר חסדך אלקים (פורת יוסף)

דיני סדר הנהגת הפילין

כתב בתולעי גדולה מנות הפילין שכל המניחן מאריך ימים שגאמר וה' עליהם יחיו כו' ואמר רבה כל המניח הפילין ומתעטף בצינור וקורא ק"ש ומחפיל מובטח לו שהוא בן עולם הבא ואמר אבוי מערב אני בו שאין ניהגם שולעת בו רב פפא אמר מערב אני בו שכל עונותיו נמחלין לו . יוהר מאד להדר אחר תבילין היוהר כשרים שנכתבו בקדושה בטהרה וכתיבה תמה כי זה לשונו בתיקונים תיקון מ"ז דף פ"ג ע"ב ת"ח כל מאן דאנח תבילין על רישיה ועל דרועיה קלא סליק בכל יומא לכל חיון מרכבות ואופנים ושרפים ומלאכין דממנן על זלוהין הבו יקר לדיוקנא דמלאכא דאיהו מאן דאנח תבילין על רישיה אומר כו' עכ"ל . וכוודאי להקרא הדס דיוקנא דמלאכא בנהגת התבילין צריכין להיות כשרים בתכלית . כתב התולעי כל הדברים דש"י צריכין להיות מיושב והמשנה הרי זה מהפך העולמות ומהקל הכבדים . וצריך לקרב היוד אל הבית שלא יקפץ בנטיעות וכל המרחיק מתרחק וי"דן העוב"ב . ומיד יכסה אותה . והדברים דש"ר ז"ל מטומד ולא יכסה עכ"ל . תבילין בנ"ק אורך ימים ע"ה . וכתב השו"ם רצועה שנפסקה הנכון שלא יתפרנה כלל וכלל שלא לעבד השפט . והפכה לו רצועה יהפוך דמו וחלבו בחגיגה כי הפך מערכות אלהים חיים עכ"ל . מזה יהיבין האדם גדול מעלת התבילין . ובעת הנחה ש"י יפשוט זרועו והמלאכי הישב כמבואר בזה"ק פרשת מטות דף כ"ה ע"א מאן דאנח כו' וראוי לאדם בעת שימשמש התבילין הן בק"ש בפסוק וקשרתם גם בכל התפלה בעת שימשמש בו או שיחשוב במחשבתו שהתבילין עליו יחשוב כוונה כוללת (תבילין אלו הם אות שאתה יחיד ומיוחד ושהולאתנו ממזרים) אך הכוונה תהיה בש"ע . ולמנוח להנצל האדם שלא יסוח דעתו מתבילין כידוע מהפנים הגדול מס"י לכך הדפסתי הכוונה הנ"ל על ראש הדף בכל התפלה :

(פורת יוסף) **אָרְרָה** שלכם הטלית (ע"פ הוהר אסור ללבוש תבילין קודם צינור אה לא מי שלבש פ"ק הביאו הנ"מ ובשו"ע נאמר הפטם שמפילין בקודש כו' והב"י כתב הטעם בשם הכ"י דיש להקדים צינור לתבילין וישום לתדיר ונהג בשבת ויו"ט ועוד לצינור שקולה נגד כל המלות עכ"ד . מזה נראה דס"ל בהרמב"ם דככות יוס פטור בליה מצינור דאם איהא דס"ל כדעת הרא"ם דככות יוס חייב בליה בצינור הו"ל לומר לצינור תדיר ונהג גם בליה אבל תבילין אינו נוהג בליה) יבין עכמו להניח תבילין בכוונה ולעורר הכוונה יאמר לבי כמבואר לעיל אלל צינור ויאמר לש"י בכוונה וטיקר הכוונה בעת הנחתן אך קודם ההנחה צריך לפרש הכוונה צפה כמבואר לעיל בשם הוהר . ובעת הנחה תבילין ש"י יפשוט זרוע שמאלית היטב וז"ל הוהר הק' פ' מטות ד' ג"ס ע"א מאן דאנח תבילין ש"י צעי לאישטא זרוע שמאלה לקבלה לה לככות ישראל ולקשרת קשרא וכ"כ האר"ז גם בעת שיכרוך ג' כריכות באצבע נדא לא ישבה זאת כוונות אכ"ס מולימה רק יכוון שבוש עושה תיקון גדול בטלמות העלונים וז"ל בתיקונים תיקון מ"ז תבילין דיד דא שכינתא כו' רצועה כריכא באצבעה שמאלה דא קידושין דילה דאיהי טבעת כריכא באצבעה דילה ובה איהי קשרת עימי' ואיהו עמה עכ"ל הובא ביו"ט :

קודם הנחה תבילין יאמר זה

לְיָשָׁם יַחֲדָה קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁבְיַתֵּיהּ בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוּ לְיַחֲדָה שֵׁם י"ה בּו"ה בְּיַחֲדָה אֱלֹהִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל הַגָּבִי

טבון

פּוֹרַת יוֹסֵף

האלקי יגזור שישיגו מאמינים מדרגת החיים הנלחיים המיועדים מלד התורה מלד היוהס צוטחים גד' ומאמינים בתורתו מלד שלא יספיק להשיג השגה שכלית כמלאמר הנביא אלהים בלמונתו יהו' הרי שיעורי השגת החיים הנלחיים מלד האמונה ושיין תקוני זוכר תיקון ג' אית עדן ואית עדן הה"ק ונחל דעניך השקם עדיך ודאי דא עדן עילאה כתר עילאה עדן דלתחא דא יו"ד וגומר :

סס

ולא אמר האור כי קתנו רשיג זלא כולו . ואפשר כי באורך נראה אור ירמוח אל ההשגה השכלית לאמר כי מלד שכלל המושפט ממך שהוא אור נשיג איהו השגה בו שהוא אור לאור בצור החיים הנלחיים ומה שאמר מסוך חסדך ליודעך לבאר כי חסד ההשגות הדין ראוי סיב' נמשך ליודעך יותר מוולתם אבל לישרי לב וכן כמאמינים ראוי שימשך אליהם השכר המיועד מלד התורה דרך דקקס וזהו אמרו ודקתך לישרי לב כי הלק (פורת יוסף)

מִכּוּן בְּהִנָּחַת תְּפִלִּין לְקִים מִצּוֹת בּוֹרְאֵי שְׁצוּנוֹ לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין
 בְּפֶתַח בֵּיתוֹ וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל יָדָהּ וְהָיוּ לְמַטְפֵּת בֵּין עֵינָיֶךָ
 וְהֵם אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת אֱלֹהֵי שְׁמַע וְהָיָה אִם שָׁמְעָה קְדָשִׁי וְהָיָה
 כִּי יִבְאֶרְךָ שְׁיֵשׁ בָּהֶם יְחִוְדוּ וְאַחֲדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּעוֹלָם
 וְשִׁנּוּבוֹר נִסִּים וְנִפְלְאוֹת שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ בְּהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרָיִם וְאֲשֶׁר
 לוֹ הִכַּח וְהִמְמַשְׁלָה בְּעֵלְיוֹנִים וּבִתְהוֹמוֹת לַעֲשׂוֹת בָּהֶם בְּרָצוֹנוֹ
 וְצוּנוֹ לְהַנִּיחַ עַל הַיָּד לְזִכְרוֹן זְרוּעַ הַנְּטוּיָה וְשֶׁהִיא נִגְדַת הַלֵּב לְשַׁעֲבֵד
 בְּזוֹת תַּאֲוֹת וּמַחְשָׁבוֹת לִבָּנוּ לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְעַל הָרֹאשׁ
 נִגְדַת הַמוֹחַ שֶׁהַנְּשָׂמָה שֶׁבְּמוֹחֵי עַם שְׂאֵר הַדּוֹשֵׁי וּכְחוֹתֵי כָּלָם יִהְיוּ
 מְשַׁעֲבָדִים לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וּמְשַׁפֵּעַ מִצּוֹת תְּפִלִּין יְהִי מְשַׁפֵּעַ
 עָלַי לְהִיוֹת לִי חַיִּים אֲרוּכִים וְשֹׁפֵעַ קְדָשׁ וּמַחְשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת בְּלִי
 הֶרְהוֹר חֲטָא וְעוֹן כָּלָל וְשֵׁלָא יִפְתָּנוּ וְלֹא יִתְנַהֵר בָּנוּ יֵצֵר הַרְעָה
 וַיִּנְיָחֵנוּ לַעֲבוֹד אֶת יְיָ בְּאֲשֶׁר עִם לְבַבְנוּ וְיִהְיֶה רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ
 אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתִּהְיֶה חֲשׁוּבָה מִצּוֹת הַנְּחַת תְּפִלִּין לִפְנֵי
 תְּקוּדַת בְּרוּךְ הוּא בְּאֵלֹהֵי קַיְמָתֵהּ כָּכָל פְּרָטִיָּה וְדִקְדוּקָיָה וּכְנוּתֵהּ
 וְתִרְגֵּיג מִצּוֹת הַתְּלוּיִם בָּהּ אָמֵן סְלָה:

עוד יאמר קודם הנחת תפילין

הרינו סניח תפילין של יד להביא העו"ג תחת יד יי שכינתא תתאה ותפילין של
 ראש להביא כל העו"ג תחת רשות השכינה עלאה ככתוב כי אתה יי עלין
 על כל הארץ מאד געלית על כל אלהים ויסי נועם וכו' :
 ואה"כ יניח תפילין של יד ויברך ברכה זו

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתָיו וְצוּנוֹ לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין :**

ומיכף יכרוך ז' כריכות על הזרוע ולא יותר .

ואה"כ

פּוֹרַת יוֹסֵף

שכינתו בישראל לפי שהוא סוד המרכזה וסוד
 האבות ולכן יש בהם שי"ן של ג' ראשים מצד
 ימין כנגד אברהם יצחק ויעקב ומצד שמאל שי"ן
 של ד' ראשים כנגד ד' חיות נוספי המרכזה
 מובא במ"מ סי' כ"ב. וע"כ נסונו הכוונה וימסך
 משם שפע קודש . ובחשבות קדושת בלי
 הרגור חטאווען כלל' הרמנ"ס ס"ד מה' תפילין
 בלנס

לשם . להיות לוי חיים ארוכים כמנחות
 מ"ד א' כל המניח תפילין מאריך ימים
 שנאמר וד' עליהם יחיו. ושפע קודש כלעיל
 כיבוד העבודה אות צ' ופה עוד נוסף אחרי
 מנבאר דעת חכמי אמת שאחר שנחרב בה"מ כתב
 הרבסק' רש"י שכל התפילין נאמר בפרס ועשו לי
 מקדש ושכנתי נחוכס שבסיבתם הקב"ה משרה
 (פורת יוסף) א

סדר הנחת תפילין וברכתן

ואח"כ יניח תפילין ש"ר וקודם שמהדקן יברך :

**בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוֹת תְּפִלִּין :**

ומיד אחר הכרעה יאמר :

בְּרוּךְ יְשֵׁם כְבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :

וכתנו המקובלים אחר שאמר ב'ש"כ"מ"ל'ו יאמר זה :

**וּמְחַכְמֶתָּהּ אֵל גְּלוּיֵינוּ הַאֲצִיל עָלַי • וּמְבִינֶתָּהּ הַבִּינֵנִי • וּבַחֲסֶדָהּ הַגְדִּיל עָלַי • וּבְגִבּוֹרֶתָהּ
תְּצַמִּית אִיבֵי וְקִטִּי • וְשָׁמֶן הַטּוֹב תִּרְיֵק עַל שִׁבְעָה קַנֵּי הַפְּנוּדָה • לְהַשְׁפִּיעַ
טוֹבָה לְבְרִיּוֹתָהּ • פּוֹתֵחַ אֶת יַדְּךָ וּמַשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן :**

ואח"כ כרוך ג' כריכות על האצבע האמצעי ג' כריכות למטה בפרק התחתון סמוך לידו וכריכה אחת למעלה בפרק האמצעי ובשעה שכורך הג' כריכות על האצבע האמצעי יאמר פסוקים אלו :

**וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי לְעוֹלָם • וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי בְצַדִּיק וּבְמִשְׁפַּט וּבְחֶסֶד
וּבְרַחֲמִים • וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי בְאַמּוּנָה וַיְדַעַת אֶת יי :**

כנגד ג' כריכות אלו יאמר ג' פעמים וארשתוך ש"י ג' כריכות אלו יקושר השכינה עם הקב"ה
דוגמת הקדושין. וצריך לזכור שלא לעשות יותר על ג' כריכות הג"ל באצבעו. וצריך
ג"כ לזכור קודם שיסיר התפילין מעל ראשו שיסיר מקודם ג' כריכות אלו מן האצבע האמצעי.
הארז"ל היה מכסה הסלית על התפילין וכתב המג"א דע"כ לא יכסה לגמרי :

אחר הנחת תפילין יאמר זה :

**וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : קִדְּשֵׁנִי כָל־בְּכוֹר פִּטְר פְּלִדְהֶם
בְּבִנְיַי יִשְׂרָאֵל בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־
הָעָם זָכוֹר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יֵצְאֲתֶם מִמִּצְרַיִם מִבְּיַת עַבְדִּים בְּיַ
בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיא יְיָ אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֹאכַל חֶמֶץ : הַיּוֹם אֵתְתֶם
יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב : וְהָיָה כִּי־יָבִיֵאֵה יְיָ אֶל־אֶרֶץ הַפְּנִיעָנִי
וְהַחֲתִי וְהָאֱמֹרִי וְהַחֲזִי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לְתַת לָךְ אֶרֶץ
זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ וְעַבְדֶּיךָ אֶת־הָעַבְדָּה הַזֹּאת בְּחֹדֶשׁ הַזֶּה : שִׁבַּעַת
יָמִים תֹּאכַל מִצֵּת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חָג לַיהוָה : מִצֵּת יֹאכַל אֶת
שִׁבַּעַת הַיָּמִים וְלֹא־יִרְאֶה לָּךְ חֶמֶץ וְלֹא־יִרְאֶה לָּךְ שְׂאֵר בְּכָל־**

גבלך

פורת יוסף

לשכור על אחת ממנוות ד' ולא יתגרה בנו ית"ר
להביאנו ליד יוסין. וצריך ג' מנוות התלווים בה
הוקשה כל החורה לתפילין שנאמר למען תהי'
חורת ד' בפ"ד :

הלכה כ"ד ח"ל שכל ימין שהתפילין בראשו של
אדם ועל זרועו הוא עניו ויר"ש ואינו נמשך
ככה וזבחה בטלה ואינו יתגרה מהשנות
רעות אלא מפנה לבו על דרך האמת שלא יפתנו
(פורת יוסף)

אחר הנהת תפילין

גבלה: והנהת לבנה ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יהוה לי
 בצאתי ממצרים: והיה לך לאות על ידה ולזכרון בין עיניך למען
 תהיה תורת יהוה בפה ביד חוקה הוציאה יהוה ממצרים: ושמת
 את החקה הזאת למועדה מימים ימימה: והיה כייבאך יהוה אל-
 ארץ הכנעני באשר נשבע לך ולאבתיך ונתנה לך: והעברת כל-
 פטרתם ליהוה וכל-פטרו שגר בהמה אשר יהיה לך הזכרים
 ליהוה: וכל-פטרו חמור תפדה בשוה ואם לא תפדה וערפתו וכל
 בכור אדם בבנה תפדה: והיה כיישאלך בנה מחר לאמר מה-
 זאת ואמרת אליו בחוק יד הוציאנו יהוה ממצרים מבית עבדים:
 והיה כייקשה פרעה לשלחנו ויהרג יהוה כל-בכור בארץ מצרים
 מבכר אדם ועד-בכור בהמה על-כן אני זבח ליהוה כל-פטרו רחם
 הזכרים וכל-בכור בני אפרה: והיה לאות על-ידכה ולטוטפת בין
 עיניך כי בחוק יד הוציאנו יהוה ממצרים:

דיוקים בנוסחי התפלה והברכות מהגאון ר"א מווילנא

חחת החי"ת דוקא כמ"ש החי"ט סוף חמיד:
 (ביוזר אור) לזון קונס ולא קוניס: (בברכת
 י"ח) וקנס הכל - ומ"ש במ"ח לומר קונה שיהיה
 אותיות וקנה הוא סעות דקנס לעולם חסר וא"כ
 וקנה הוא אותיות וקנה בנימסריא קס"א כמ"ש:
 (בקדושה) ישבחה בקמץ חחת הבי"ת וסגול חחת
 החי"ת: (בברכת השנים) ושבענו מטובה. וקאי
 על א"י ולא מסוכך: (נוסח ולמלשנים) וכל
 הרשעה כרנע כו' ע"ש יתמו חסאים כו' ולא
 לומר עושי רשעה כי אין לדיק כו'. וכל אויביך
 מהרס יכרחו והודים מהרה וכו' כמ"ש בפ"ב
 דמגלה וכולל זדים עמס: ובמודים דרנבן
 החתימה בשם בא"י אל בהודלות (ע"י) בש"ע
 שלו סימן קצ"ו ס"ק ב' וכן ברכת בורא נפשות
 רבות חותם בשם בא"י חי בעולמים: ועל הפורקן
 הפ"א בתלוש"ס: בימי מרדכי כשעמד עליהם
 המן והשבות לו אח גמולו כל ראשו. שזריך להיות
 ג"ד תיבות כנגד ג"ד המן הכתיב במגילה וכ"ד
 אותיות שבעשרת בני המן: וכל החיים בקמץ
 חחת הכ"ף: (בנפילה אפי"ס) אין לומר פסוק
 ויאמר דוד כו' נפלה נא כו' שנאמר אלל
 ספורט יות

(בברכת השחר) אשר נתן לשכוי כו' ע"ש לזון
 המקרא (איוב ל"ח) או מי נתן לשכוי
 צינה: שעשה לי כל זרכי. בלשון עבר ע"פ סוד:
 המכין כו'. וכן הוא בנמ": ואומרים פעמים
 בכל יום שמע ישראל אחה הוא. או פעמים בכל
 יום ה' אלהינו ה' אחד. אחה הוא כו' (ועיין
 צביאורו סי' מ"ז ס"ק י"ט ולי"ג שאין נכון ובס"י
 ס' ס"ד): מקדש את שמו ברבים. וכ"ה ברמב"ם:
 (בפסד"ו) אחה ה' לא תכלא רחמיך ממני ביו"ד
 והאומר בוא"ו שבוש הוא בידו: (בכהלה לדוד)
 זכר רב מוכך בסגול חחת הזיין כדעת הרד"ק וכן
 בפרשת זכור את זכרנו': (בשירת או ישיר) אין
 לומר פסוק כי בא סוס וגו' אף שהוא מהשירה
 אך שלא תקוהו בתכלה והעד ע"ז שסופלין פסוק
 ד' ימלך לסוס השירה כמו שסופלין פסוק כל
 הנשמה לסוס פסוקי דזמרה. גם אין לומר
 ובחורתיך כתוב לאמר שמע ישראל כו' קודם
 ישחבה. ונפל ס"ס בסידורים מכיוס י' פסוקים
 מלכות דר"ס. כי ז"ל מן ויושע עד ה' ימלך
 ח"י שמות ומן או ישיר עד ישחבה נ"כ ח"י שמוח
 ואין להוסיף: (בישתבח) חי העולמים. צלירי
 (פירת יוסף) א

ולא יאמר ונאמן בוא"ו (ביאורו סי' רכ"ט ס"א) בשנת חוב"מ או יו"ט שחל להיות בשנת הנוסח בזהשיאנו ואמרת לברכנו קדשנו במזותך כו' ויא"ח אר"ה ויא"ה בזמנותינו: (בר"ה) וכל הרשעה הלה כעשן בנ"ף: נוסחקידוש לבנה ששמעתי משם הרב ר' בנימין משקלאב משם רבינו ז"ל אפס לא אשתמיש שום אדם מהעומדים לפניו לומר שזכנו כן. פועלי אמת שפעולתן אמת וללבנה אמר שתתחדש באור יקר ועצרת תפארתה כו' בא"מ מקדש חדשים כשם שאני רוקד כנגדך ואיני נחמץ ביך כך את ירקדו אחרים כנגדי לא יעשו בי. ע"כ שמעתי וכו' במס' סופרים עם הגהות רבינו ז"ל: אין אומרים שום פסוקים לא לפני הקידוש ולא לאחריו רק מתחיל בא"י כו' ומסיים סימן טוב כו' והולך לו: (בתפלת מוסף דר"ה) הנוסח זכרון לכולם היו השועת כו' כי עדמזבח חדש הכל לשון עבר וממזבח מתחיל בקשה על העתיד (בבהמ"ז) ונוסח הברכה בשנת נחמנו ה' אלהינו כו' כדעת הר"ף ז"ל וכ"כ בשו"ע סי' קפ"ח ס"ק ה' (ע' בהערה לספ"ר): (בשנת חול המועד) אף של סוכות חוה"מ המפסיר מקדש השבת לבד ואינו מזכיר של חג: (בשמע"ל) הנוסח בתפלה וקידוש יום שמיני חג העצרת הזה: (בהפסרת פ' פרה) בפסוק וקדשתי וכו' הנוסח בהקדשי ככס לשיניהם:

כתב הסוד בס"י כ"ז שאין לומר בקדשים ויהללנו מפני שאין לומר רק ז' תיבות של שבתים כנגד ז' רקיעים ובלא ויהללנו כו' ז' עם יתברך וכברת האומרים משום דליתא בכתבים שניהברך כו' יש זי"ן תיבות שהם מ"ב אותיות נגד שם מ"ב וגם יש בהם זי"ן וזי"ן שהם ג"כ מ"ב וביהא שמייה רבא יש ג"כ זי"ן תיבות שהן כנגד הארץ שכוללת ז' ארצות ומשום הכי ביהא שמייה רבא ז' תיבות של שבת א' לפי שהוא נגד הארץ שהיא א' וכוללת ז' ארצות אבל הו' רקיעים הם כ"א בפני עצמו לכן ביהברך שהוא נגד הרקיע יש ז' תיבות שכ"א שבת בפני עצמו וביהא שמי' רבא יש כ"ח אותיות כנגד מיליו דמיליו שם בן ד' שיש שם ג"כ כ"ח אותיות ועם המ"ב הם ע' וז"ש כל העונם איש"ר בלא כחו קורעין לו גזר דין של ע' שנה ולפ"ז בלא ויהללנו אפילו נחשוב יתברך לא יבא מ"ב אותיות ולא ז' וזי"ן. אבל בעיקר נראה כדעת הסוד שאין לומר ויהללנו שאין שייך אח"כ לומר לעילא מכל ברכתא מה שאין כן להיבנת ויהעלה שייך שפיר לעילא כו' ואפי' הכי יש כאן מ"ב אותיות וזי"ן עם יתברך שניהורומם יש ב' וזי"ן שכל בנין מרובע זריך לטיות וז"ל באמצע התיבה:

הפורעניות: (בקדושה לסדרה) גבורתיה ושכינתיה התיז רפוייה: ויגלתי בקמן תחת הסי"ת ופתח תחת הלמ"ד וכו' בתרגומא דהאי קרא (ביחזקאל ג' י"ב דפוס וויניציאה) וכן עיקר כי מלת ותשאני היא שני תיבות ביחד ואילו היה נחלקת לשנים היה אמר ותשא אותי רוח והיה תרגומא ונעלת יתי רוחא כמ"ש ותשא אותי רוח (יחזקאל ח' ג' ומ"ג) שתי"ש ונעלתי יתע ולכן כשהיא תיבה אחת ותשאני תרגומא ויגלתי וכו' בכל הסיודורים הישנים משא"כ בפ' ורוח נשאחתי שהיה תרגומם בנ' תיבות ויגלתי יתי לכן ז"ל ויגלתי כמ"ש בד"ב: (בקדוש) ויגלתי ויחזקתי שני הדליתין בזירי כדעת רש"י בלקומי פרדס שהוא לבון עברי: גרשתיה כ"ף דגושה דקאי על יתגדל ויחזקש ולא על תיבת די ברא ורואיה מנוסח על הכל יתגדל כו' כרצונו וברצון יראיו: קברך הר"ש בפת"ח כי הוא פעול בלשון ארמי ואם יאמר הר"ש בזירי ה"י בינוני פועל ללשון עברי ויהי' היפך המכוון: ויתעלה שמי' דקודשא ב"ה ואין אומרים ויתהלל (עיין שו"ע שדפס עם ביאורו) וז"ל דקוב"ה כאחד ביחד: תתקבל פיתתיו הלמ"ד בחולם וכן ה"א: (בעליו) וכשא כבודו בשמים ולא מושב יקרו והטעם כמ"ש במנהגים: גם סיוס עליו ד' ימלוך ל"ו. ואין לומר ונאמר ויהי וכו' וכן בתפלת ר"ה בנוסח עליו ליתא שם: (במעריב) ענו ויגלתי בשו"א תחת המ"ם: (בקידוש ליל שבת) מדלג ג' תיבות כי הוא יום: (בגשמת) בא"ה א"ה א"ה בסגול האל"ף והלמ"ד: (בשמע"ל) במנותחו לא ישכנו ערלים: (בנוסח על הכל) הנוסח ובכן יתקדש שמך ה' אלהינו בנו לעיני כל חי: (בקדושה דמוסף) להיות לכם לאלהים אלהי' אלהיכם לומר ביחד כי כן תיבז בפסוק ביחד: (ביהללך) יהללך ה' אלהינו כל מעשיך ולא על: (בספירה) הנוסח לומר בעומר כמ"ש בש"ע: (בברכת הנוכה) להדליק נר הנוכה כמ"ש בש"ע: (במזמורי שבת) זרענו ושלמנו או וזכיותינו ירבה כחל כמ"ש שלום רב: זכור זאת ליעקב ולא אלה שהוא מעשה על כמ"ש גם אלה תשכחנה: (שהכל נהיה) בסגול תחת הסי"ת לשון בינוני וכ"כ בח"מ: (בברכת המזון) בונה ירושלים אמן כמ"ש בש"ע וכלי' שאל דקרא בונה ירושלים אמן וכן הוא בתפלת י"ם: (בנוסח ברכה מעין ג') והעליו הנוכה ושמתנו זה כי אחת כו' ואין לומר ונאכל מפריה כו' וחובה על הארץ ועל המחיה וכו' בגמרא דברכות מ"ד א' וכ"כ ברומח: ועל היין חובה על הארץ ועל הפירות (ע' שו"ע סי' ר"ם ס"ק ל"ח): (בברכת הקשת) יאמר נאמן בבניהו

פירוש על יעלה ויבוא מהנרא וזל

יעלה כו' עד ויזכר. הזכיר כאן שמנה מיני הנשוא והתקרות כנגד שבעה רקיעים אשר
 נחטאו עליהם השכינה למעלה משבעה רקיעים. ואנחנו מהחננים לפני הש"ת שיעלה
 הפלתינו להסך הראשון הנקרא וילון המגדיל בינינו ובין אבינו שבשמים והוא יעלה: ויבוא. לרקיע
 הנקרא רקיע הבא המגדיל בין המים אשר מעל לרקיע ובין המים כו' ושם מתיבתא דרקיע
 וכמס"כ (הגלים ק"ח) ברוך הבא בשם ה' למתיבתא דרקיע ורקיע זה נקרא רקיע הבא
 כגל והוא המגדלה בין גוף לנפש ואחר הפרדה תשוב שם כנגד מתיבתא דרקיע ה"ל
 ח"ש (שם) ברוך הבא: ויגיע. עד שחקים שנאמר (ירמיהו ר"ח) כי נגע וגו' עד שחקים
 משפטה כי שם שוחזין מן ה' לזדקוים שנהיגים מזיו השכינה. והוא מכוונה בשם מן לפי שכל
 אחד משיג לפי שכלו ועמלו כמו שהיו מרגישין מע"ש נמן כ"א לפי הרגלו והרשעים נשחרין
 לאפר תחת רגלי הזדקוים שכלם נכללים כמ"ש בנמרא (וינא ע"ה) הא כיצד כו' זדקוים
 כו' ביוגוים כו' רשעים כו' שכל אחד היה לו עמל אחר: ויראה. ברקיע הנקרא מילון
 שנאמר (דברים כ"ו) השקפים ממעון קדשך וגו' ונבדך את עמך. כי אין להקב"ה מעון מיוחד
 כי מלא כל הארץ כבודו. רק ממנו עם שבדך עם נחלתו שם משגור וקורות רוחו יתבדך. לכן
 אמר ויראה כמ"ש (שמות כ"ג) שש פעמים בשנה יראה וגו' ואמרו בנמ' (חגיגה ב') כדרך
 שבה לראות כו' פי' כדרך שבה לראות את עם נחלתו כך צא להראות לברך את שמו הגדול
 כמ"ש בנמ' (ברכות ז') ישמעאל בני ברכני כמו שהתחננים לזיכורם להעלוים כן העלוים כו'
 כידוע: וירצה. ברקיע הנקרא זבול כי שם מקשרין ונחי רגון כמ"ש בנמ' (מנחות ק"ג)
 עלולם וזאת על ישראל א"ר גידל א"ר זה מוצח בניו ומיכאל שר הגדול עומד ומקריב עליו
 קרבן וכו' וספכת שם אל' ומיכאל מדרשות ה' לקרין ים מי שאומר בשמותיהם של זדקוים
 ויש מי שאומר כנגדם שם אל' והיווין להמרינן בתפילת י"ח בעבודה ואשי ישראל ותבלתה כו'
 וי"א דקאי אלעזר והשב העבודה לזכיר ביתך ע"כ ע"ש וגם חכם הרזים דף ט' כתב עד
 שלא חרב בהמ"ק היה מיכאל מקריב בדמותן קרבן ישראל לפני ה' ואחר החורבן אל' הקב"ה
 לא הקריב לי דמות קרבן שור וכשב וגו' כי לא חכנס לירושלים כו' כ"א נפשות הזדקוים
 וחיונקות האל חטאו והם עלוים ניחוח ע"כ. ובמדרש הגמול ה"ד חייא הקרנה ב' אינה
 כשאר הקרנות אלא כאלה המקריב לזרון לפני המלך ע"כ. וכנגד מה שאומרים שפילת י"ח
 ואשי ישראל כו' תקבל ברגון קבשו ולמר ביעלה ויבוא מלת וירעה כי הפעם זיבולי אשי ריח
 ניחוח: וישמע. ברקיע הנקרא מכון כמס"כ (מלכים א' ח') והאזה השמע השמים מכון שנתך.
 כי השמיעה והקבלה הנכונה היא לא נמכון שנהו ורקיע הכניעו נקרא שמי השמים והוא
 כדמות רקיע אשר ממעל והבן: ויפקד ויזכר. הוא ברקיע הנקרא ערנית שם אולר הנשמות
 כמ"ש ועל נשמותיו הפקודות והוא כבוד וה' פקד את שרה וגו'. כי פקידה וזכירה אחת
 היא כי הנשמה היא המעלה וזכרוניו ופקודת מעשיו כ"ש בנמרא (תענית י"א)
 היא המעירה: וזכרוניו ופקודיו כו' עד וזכרון כל עמך בית ישראל. הזכיר כאן ה' פעמים
 וזכרון ופעם א' פקדון כמו שזכרנו ה' וזכרונות לטובה ופקדון א' לזרעה. א' צפ' וארא ואזכור
 וכו' וד' פעמים צפ' בחוקותי וזכרתי. ופעם א' פקידה צפ' שמות פקד פקדתי וגו': לטובה
 לזון ולהכר כו'. ששה הלו כנגד ששה שאנו אומרים בברכת שיש שלום טובה וברכה כו'. והם
 כנגד ששה נרכות שבנברכת הכניס. שלום. כנגד ויש לך שלום. טובה. כנגד יאר ה' כו'.
 כמ"ש וירא אליהם את האור כי טוב. מי יראנו טוב וגו' אור פינך ה' (הגלים ד') וברכה.
 כנגד יברך ה'. הן. כנגד ויחונך: ותהדר. כנגד וישמך כמ"ש (דברים ז') ושמר לך וגו' ואח
 החסד כדי שלא לאבד בעוונתו לרך שמירת הברית: ורחמים. כנגד יאח ה' פניו הליך כי הוא
 נושא עון וכוונת ומושא פנים אלינו כמ"ש בפי' דברכות:

וראיתי להעתיק מה קצת מהקדמת הסידור הרועב"ץ זצ"ל. וז"ל:

עתה נזכיר בקצרה דרך הערה פרטי הענינים
 המענינים ופוכלים עבודה החפלה:
 (א) דבור הפה ומבטא השפה. לרך לבינת בלם
 במיוחד הלגון. כל מוס לא יהיה זו.
 בלוח בניקוד ובשעם. כהלכות לה"ק בכל האלף
 הטע בעם. מה ומלאו אמרי נועם. וביחוד שלא
 (שורת יוסף) א

לקרות לטיינין אלפיין וכן הסיין. וכ"ל להסמר
 ממילוף קריאות אומיות שאינם ממוזא אחד
 כלל. יזכר תנ"ך וז"ל בנבג צרפה ובמס"כ
 ומפסיק הקשר. ולחצר במקום הראוי לקשר.
 ולדרוף אל המקום אשר יהיה שם הרוח. או
 לממוד ולנוח. לא יימרון מילין בהלעפה. כ"ס
 ומלעס

הקדמה מסידור הריעבין וציל

שלם מלחמים כמשה בחוקי' וכל מעשה אשר החל בעבודה בית אלהים וגו' ככל לבנו עשה והצליח :

ואולם ההכרח לך לדעת לזכור מאד בענין הנקשות שהן ללרכי האדם כמו אמצעות ד"ח . אל תכוין בהם להנאת נופך חליה . השמר אל תפן אל און ותרפים הפזר . כי זו היא עבודה עזבך . ואין לה' חפץ בה ומאוסה היא בעיניו . היערוך שועך לא בלר . לכבד כרסך במנחות ונחית ונעך בשרך הכלה ולהסמין . פן תשבע וכחשה לל ממעל . העש כימה אלי ככל . ותבעט מלהאמין . ומה הפלו צביתו לו חיה אלף בנים פעמים . הלא הם אין לבוראו הכייה ממנו במה נחשב ומה לו להתפאר . לכן כשיבקש האדם מלפני בוראו זרכי גופו בצריחות עושר ושלום וכדומה מהסלמות העולמיות תהיה כוונתו כדי להשלים בהם חפץ בוראו . אחר שלא יתכן לו עבודתו ית' על אופן שלם והוא חסר כל טוב הקביו . שהם כלים עזורים והכנות מסודרים מאתו ית' להועלת הנפש בלבד . שהוא תכלית הנכסף :

וכן אשי' בשאלו ממנו יתר דעת וחכמה . אם כיון להגדר ולהתפאר בהם . לא די שאינו משונח . אבל מגונה ביותר כי חכמת מה הוא לבני אדם שהם בהמה להם . ויש שחכמתו ומדעו להכריחו ולשרש מארץ גזעו . געושר שמור לבעליו לרשתו ולגדעו . וצוב להם אם היו נעדרי החכמה שהיהם בטוכם . לבלות זורם . ראשית חכמה יראת ה' . וסוד מרע בינה תכלית חכמה חשובה ומעשים טובים . כל אדם זריך לחכמה ומסור השכל . להשכיל בכל דרכיו שיחוקנו לפני בוראו . ולהכירו כמי טבע האפשר . ולהתגונן במדותיו ומעשיו ולילך בדרכיו בדרך הישר . זו היא החכמה הנעימה המקנה האושר האמיתי וכל טוב אלוניה בידים . לכבד מכבדים . וחובה על כל אדם להתחנן על ככה בחסלתו שיחון אותו השי' דעה בינה והשכל . להשכיל באמתתו . ובוש שכל דברי תורתו . ולהשכיל בדרך תמים . רצו ומקובל לבריות . לצוב לו כל הימים :

באן נציג לבד משפט חיובי ענייני חלקיים כוללים מכתפטים מן החושים החלונים שהם הקול . הראייה . והתנועה :

הקול כיצד . הוא דבר רשום ומסוים בחפלה . אם אמנם נאכר בתכלת יח של יחיד שנתקנה דוקא בלש . ואמרו המגביה קולו ה"ז מקטני אמנה . ואף היא הותרה מכללה לשפך בהכרח . אבל נשאר הפלות ובקשות . הן של יחיד הן של רבים . על כל צרה שלא תבא .

ונמלסה . רק ננחח כחשפסה . ולא יניח הנד . ולא יניד הנח . ומשפט החטפין לא יגרע : (ב) מחשבה וכוונת הלב . אם אמנם נהלקת לנגליה ופנימיה זו גזו ישלב . ראשית דבר יכרהר פירוש המלות בכל כח שכלו והבנתו . וידביק מחשבתו במלכו אשר ממנו תוחלחו ותקחו . ובעל היכולת למלא שאלתו . לכן בהכרח ישים אל לבו חלטה לפני מי הוא עומד . יוצר רוחו ונשמתו . וכל הנמצא מעשה ידיו הוא . מעשיו יודוהו ישירו חללתו . ואם אמנם גם אין חקר לגדולתו . ואין סוף לרוממותו . במקום גדולתו שם ענותותו . להשיג בשכלים . ורחמינו עליהם מעולם . כי מעשה ידיו כולם . ואף אם אדם ילוד אשה . יוצר משפה באושה . מלא כלימה ובושה . לא יבוש יעקב ולא יכלס ישראל . בנשתו לקדם פני יוצרו ערנ ושהר . כי לך נבחר . והוקדש מרחם משחר . מבין קראו . לעמוד לפניו לשרתו בראו . והדליק בו כר ה' נשמת אדם . זה חלק אלוה ממעל . וזה חלק אלוה משוללו . כל הנקרא בשמו . לכן אם אליו יתגונן . ימלא אימה ויראה . יגיל ברעדה . שזכה לעבוד למלך הכבוד . ישמה ישראל בעושו . וישמה ה' במעשיו . כי יעבדוהו בשמחה . בלב שלם ובנפש חפה . כי כל לצבות דורש . ולב מחשבת און הורש . כלה גרש יגרש . מארש ירש . וירחיק כל עצבות . כי אין מבטל ומפסיד מלמות כטוניה יותר ממנו . ויזייר אילו היה עומד לפני מלך ב"ו כמה היה נזהר ככוון לשגור ודיבורו בטוב שלא יכשל בגדולה וקטנה . על אחת כורכ לפני ממה' הקב"ה הרואה ומכיר מלפניו רעיוני . לא נסתרו מנגד עיניו . לכן עיקר ויסוד התפלה הוא סוהר וזך הלב . ונקיות מחשבה . שכן היא עבודה שבלב הניבנה . ואמרו ראשונים חפלה בלא כוונה . כנוף בלא נשמה . ואמרתו אני כעודר מערכה בלא לב למחמה . ולא יבא דיבורו בתפלתו כפסוף הזוריר . אלא עם כל מלה מחשבה . ואל יקדים לשונו את לבו . כדבר החסיד (בתי' פ"ז משער הכנה ה') ואב לכולן ז"ל בהנהגותיו ומה טוב לבקש כלימה על אמרך סלח לנו בלא כוונה] גם התפלל בעין דומעת . רצויה ומקובלת . מפני שבה משמקי הלב . לפיכך עד לב השמים נוגעת . ואם ככה ישעה . מנושר הוא שתפלתו נשמעת . ככתוב הכין לבם תרשיב אונין . וקרוב ה' לכל אשר יקראוהו באמת . ותפלת ישראל רצונו . ואת שושה ישמע ויושיעם . אז התענג על ה' ויתן לך משאלות לבך . ואומר כי אז על שדי תתענג . העתיר אליו וישמך . וכל חפני שמים הנעשים בלב

הקדמה מסידור הדיעבד זצ"ל

עליה תלמידו ריש הל' תפלה שהיה מנענע נסופ מאחוריו לפניו. ומעשה רצ מובהק חסיד גדול כזה ודאי כדאי לאמרוך עליו. וכיוצא בו מלינו לבעל ס' הכוזב ששאל למה מתנועעים היהודים בקריאת השבחים. והביט הסבר שאמרו עבדו בעיר חום הפנמי כו'. ש"מ שהוא מנהג פשוט מימי קדם שכל מנהגן חורה. ולא ערער עליו. וכדברים האלה נאמרו גם בזוהר הקדוש ס' פתחם יע"ש גלורך. ודברים הללו מסכימים להשיבת חבר הגל וקרובים להיות אחת. כי בודאי מתעורר החוס הכפשי ע"י ההתנועות והוא המעורר אל הכוונה הנכונה ותגרום ההתעוררת עליון [וכתב המנ"א ס' מ"ח דעבד כמר עבד ודעבד כמר עבד. ובלבד שיכוון כו'. עכ"ל. ובתפלות מיושב אל יסמוך לאחוריו ולא יבא מוסה ללדדים ולא יפשיש רגליו ולא ירכיבם זע"ו. עט"ז ס' ז"ה]. ואחה בן אדם שיש עיניך אל הדברים האלה וקשרם על לוח לבך. וה' יקבל ברחמים את חפלותיו. עכ"ל הגאון מהריעבד זצ"ל:

וה"ל בעל הדרת קודש ז"ל בהקדמה. דבר זה צריך להודיע לפני אדם שאנשי כנסת הגדולה שהיו בתחלת בנין בית שני היו ק"ב חכמים גדולים וקלה מהם היו כניאים כמו חגי אברהם ומלאכי. המה סדרו לנותפלותו ולהתפלל והמההיו חכמים גדולים. והיו מחדרין בתפלות ע"פ חכמה ותנונה גדולה וכודות גדולות אשר נרמזים בתפלה שאין לשער. ואפילו אם נמצא אחד או שניים שמבינים קצת אינו אלא כפסה מן הים הגדול. עם כל זאת אם יתפלל האדם אותה תפלה שסדרו על הסדר בלי הפסק כלל וכלל רק שמכוין שהקב"ה יקבל תפלתו ע"פ כל הכוונות שכוונו בהם אנשי כנה"ג. הנה אותה תפלה מרובה לפני הקב"ה ועושה פועלה ע"פ המלאכים הממונים על כל היכל והיכל ועל כל שער ושער ועולה למעלה למעלה עד רום המעלות ועושה כתר לראש הקב"ה ע"י המלאכים קושרי תפלתן של ישראל כידוע. עכ"ל:

שהטעם דחורה והתפלה נחובה. פסיסא שיפה לעקה. והרמת קול בבכי ואזקה דוקא. כדכתיב בנבטי ננוו ויקראו אל אלהים בחוקה. וכתיב בחורה ויערפו בני ישראל אל ה'. ומפורש בברייתא ויתפלל חזקיהו המלך וישעיה הנביא ויעקוב השמים. שוב מלאחי נ"כ בפי' הרמב"ן סוף פ' בא ובעלי המוסר שכ"כ. גם הדבר מנוסה ונדוק ומקובל ביד זקני הדור בקריאת והוא רחום בקול רם צלילור שמבטלה נזירות רעות. לא שהיית נריך ללשוך בלזינו עד שישימט ח"ו. אלא שהיפס מתפעלת ע"י זה. והתעוררות החחוון גורם לפליון (וה"ס דלמן יש"ר בכל כמו). אבל בעת ריוח י"ל בנחת ואין לעורר הדין. והאר"י ז"ל משולם לא התפלל בקול רם אפי' דמיושב והזמירות להורות הכנעט. וזאת בשבת קודש היה מרים קולו בנועמה כפסקוי דזמרה לכבוד שבת:

ראיה. גם הוא צריך לקדשה בתפלה. ואף שכתבתי בהיבובי מור"ק שאין הכרח כ"כ מהנמ' שצריך להתפלל בעינים עמומות דוקא ולבאורם איפכא משמע. מ"מ ודאי אסור לכבש אזה ואזה בתפלה. דה"ס שצריך שלא יפסיק דבר בינו לבין הקיר לפי פשוטו. וא"כ כשמתפלל בחוק מן הקיר אע"פ שאין שם כוס דבר החוץ (או דלא אפשר בלא"ה) מכל מקום צריך לסגור העינים בהכרח. למנוע ההסתכלות בדברים הנורמים ביטול הכוונה. כשי"כ אחר שהוכר מחמיר בו. והוא דבר ככון בעלמו שיש לזוהר. גם בהחזרת התפלה היה נזהר האר"י ז"ל לעולם עיניו. ואף בתפלה דמיושב אשרי הנוכח ומקדש חוש הראות שלא להסתכל חוץ לד"א (שאין לאדם בעולמו יותר מהם לכבש אדמתו ולזכור אחריתו) לפחות נעסקו בשום תפלה ותהלה בשבחי של מקום. וכדי שלא יפנה לבו לדברים בשלים.

והנועם הנוף בתפלה. הרמ"ע ז"ל בתשובתו חסרה. ולעיל' אינו מוכרע. ואשכחן למוהר"ל מרי דעובד דכנס בה. כדאסהיד

הנהגת הליכה מביתו לבית הכנסת

אם שמע שקורין לכה"ג יאמר שבתרי באושרים לי בית ה' נלך. ומנוס לרוץ לכה"ג ובשבת שאסור לפסוע פסיעה גסה מ"מ לרוץ לכה"גים מותר כד. חייב נרדפה לדעת את ה' וכתיב בבית אלהים נהלך ברגש:

בעת הליכה לכה"ג ילך בנריות. ויכוין במחשבתו בכל עם ההליכה נזה הלשון אני הולך לבתי"ג לעבוד את בוראי ית"ש:

כתוב (ברית יוסף) א

סדר התפלות כשבא לבית הכנסת

כמונ צוה"ק נכון לאדם להתפלל טרם כניסתו לבית הכנסת תפלה קצרה זו :
נדבית פי רצה נא יי ומשפטיך למוני . יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי
שההא תפלתי צלולה ויכה ויברורה מכל ערבוויא המבטל כוונת התפלה :

קודם שיכנס לנהל"ג ימתין מעט וישסה ויכוין ליכנס כמורא ויפנה לפני אלהים אדירים ית"ע
וקודם שיכנס יאמר זה :

ואני ברוב חסדך אבוא ביתך (בזכות אברהם) שנקרא איש החסד . אשתחווה אל
היכל קדשך (בזכות יצחק) ש:עקר על גבי המזבח במקום קדוש . ביראתך
(בזכות יעקב) שאמר מה נורא המקום הזה . רבונו של עולם בזכות שלשה אבות
אלו אבוא לבית הכנסת להתפלל לפניך הפלתי ובזכותם העלה תפלתי תפלה
האביון לרחמים ולרצון לפני כסא כבודך והתנשא כתר על ראשך על ירי
(מטמרוין) שר הפנים אמן סלה :

וכשיכנס יאמר בבית אלהים נהלך (ברגש) והוא ניטמריא אב"ג ית"ץ שהוא חסד
עליון ועמו אנו נבנסין להפיק שאלותינו ויכוין בכל יום לאות
אחר משם הנ"ל :

ככל הנ' תפלות בניחתו לנהל"ג כריך לעשות כסדר הנ"ל . האריו"ל . ועכ"ז לא נפלתי בטוסת
מה טונו ודלפכתי אותו אף שעטרת זקני מפקפק בזה :
כשבא לבית הכנסת יאמר :

**מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל : ואני ברב חסדך אבא
ביתך אשתחווה אל היכל קדשך ביראתך : יי אהבתי מעון
ביתך ומקום משכן כבודך : ואני אשתחווה ואברעה אברכה לפני
יי עשי : ואני תפלתי לך יי . עת רצון אלהים ברב חסדך ענני
באמת ישעך :**

**ואני קראתיך פי תענני אל . המ אונך לי שמע אמרתי : אני בצדק אהיה
פגך . אשבעה בקיץ המונתך : ואני עלך במחתי יי אמרתי אלהי**

אתה

פורת יוסף

יוכל לכונו בני רשיון ומה גם אלל מושל אז
שר גדול ומה גם לבית ממי' הקב"ה . אך
מחסי ד' אשר רכשו לכנס לביתו וע"כ .
אשתחווה אל היכל קדשך ביראתך .
ואחרי הסטנון וסיראס באתי לכלל אהבה .
ד' אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך
עדי יבפל ישוה . ואך אשתחווה ואברעה וגומר .
תקנו לומר פסקוס אלו לעורר חרדת הכבוד
ממורא המקדש מעט ולזכור שפוא בבית ממי'
הקב"ה ואין דומה מורד במלך שלא בניחו למירד
בניחו וע"כ יבלוס פיו ולשונו לבני לדבר שם
דברים בטלים ומה גם חלילה ליננות ולהיר
ומחלוקת שגדול עינס מנשו' ד' יילנו מהס' :

כריך

מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל
הן ידוע אשר בשם יעקב יכונו כלל המון
עמנו וישראל קראים גדולי עמנו אוהל הוא
עראי ומשכן הוא תמיד ומה גדול עדות מפי
שונא אמיתי אשר גם אחרי רוב שנאתו הוכרח
להודות ולשבח אותנו כנ"י בקדושת בתינו
הרוחניים היינו בתי מדרשות ובתי כנסיות אמר
על בתי כנסיות אשר הסמוך גאים בהם אך
להתפלל אשר נקרא אך אוהל ובתי מדרשות אשר
גדולי ישראל ישכנו שם תמיד להנחות בתורתנו
הק' ע"כ נקרא אלליהם משכן על שניהם אמר
מה טונו . ואני ברב חסדך אבוא ביתך עת
ישוב האדם אשר גם אל בית גדול ממנו לא
פורת יוסף) *

סדר התפלות כשבא לבית הכנסת

אָתָּה: שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנַי בְּשׁוֹעֵי אֲלֹהֶיךָ בְּנִשְׂאֵי יְדֵי אֵל דְּבִיר קִדְשֶׁךָ: יי אֱלֹהֵי
שׁוֹעֲתֵי אֲלֹהֶיךָ וְתִרְפָּאֵנִי: אֲלֹהֶיךָ יי אֶסְרָא וְאֵל יי אֶתְחַנֵּן: הַאֲיִרָה פְּנוּהַ עַל עַבְדְּךָ
הַדּוֹשִׁיעָנִי בְּחֶסֶדְךָ: כִּי לָךְ יי הַחֲלֵתִי אֶתְּהַ תַּעֲנֶה יי אֱלֹהֵי: שְׂמַעְהָ תַּפְלִתִי
יי וְשׁוֹעֲתֵי הָאֲזִינוּהָ אֵל דְּמַעֲתֵי אֵל תַּחֲרַשׁ: שָׁמַע יי וְחַנּוּנִי יי הִנֵּה עוֹזֵר לִי:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שְׂמַחְתִּי בְּאֶמְרִים לִי בַּיִת יי גִּלְגָּה: עוֹמְדוֹת הֵיוּ רַגְלֵינוּ
בְּשַׁעְרֵיךָ יְרוּשָׁלַיִם: יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה פַעֲרֵי שַׁחֲבָרָה דְּלָהּ יַחֲדוּ: שְׁשָׁם
עָלוּ שְׂבָטִים שְׂבָטֵי יִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יי: כִּי שְׂמַחַת יִסְבּוּ
כְּסֵאוֹת לְמַשְׁפַּט כְּסֵאוֹת לְבַיִת דָּוִד: שְׂאֵלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַיִם יִשְׁלְוּ אֶהֱבִיבְךָ:
יְהִי שְׁלוֹם בְּחֵילֶךָ שְׁלוֹהַ בְּאַרְכָּמוֹתֶיךָ: לְכַמְעַן אַחִי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ:
לְכַמְעַן בַּיִת יי אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ:

אחר זה יסב במקומו וימתין מעט עד שתחולל ותחייב דעתו עליו שלא יחלל צבחה. אלא
יסב אל לבו תחלה לדעת לפני מי עומד:

מִי אֲנֹכִי שְׂאֵזְבָה לְהַתְּפַלֵּל לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא אֵל גְּדוֹל וְנוֹרָא
וְאֲנֹכִי אִישׁ חוּטָא וְהַכְּעֵסְתִּי שָׂמוּ הַגְּדוֹל בְּמַעֲשֵׂי תְרָעִים וְאֲנֹכִי בְּשֵׁר
וְדָם עֶפֶר וְאֶפֶר וְאִינוּ כְּבָאֵי וְרָאוּ לְהַזְכִּיר שָׂמוּ הַגְּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנוֹרָא וְהַקָּבֵל
שָׁבַן לְהַתְּפַלֵּל לְפָנָיו וְלִהְזַכִּיר שָׂמוּ הַגְּדוֹל כְּפָה פְּעָמִים. אוֹי לִי אֵיךְ אֶשָּׂא
פָּנִים לְעַמּוּד לְפָנַי מֶלֶךְ גְּדוֹל וְנוֹרָא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
עֲלֵת כָּל הַעֲלוֹת וְסִפֵּת כָּל הַסִּפּוֹת. אֵלֵא כִּפְנֵי רַחֲמָיו וְחֶסְדָּיו הַגְּדוֹלִים שֶׁהוּא
מְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו וְרוֹצֵה בְּתַפְלָה וְתַחֲנוּנִים שֶׁל עַבְדּוֹ. כִּמוֹ שְׂנַאֲמַר קְרוֹב
יי לְכָל קוֹרְאָיו לְכָל אִשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאַמֶּת: רְצוֹן וְרָאוּ יַעֲשֶׂה וְאֵת שׁוֹעֲתָם
יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמַע תַּפְלָה עֲדִיךָ כָּל בְּשָׂר יִבְאוּ:

בשחרית קודם התפלה יאמר צפה מלא:

הריני מוזמן את פי להודות ולהלל ולהתחנן את בוראי מלך מלכי המלכים הקדוש
ברוך הוא והריני מתפלל תפלה שחרית בדחילו ורחימו בסוד אריה שתקן
אברהם אבינו סבא קדישא ע"ה וליחודא השכינה עם הקדוש ברוך הוא בדוועא
יסינא בשם כל ישראל. יאהדוני'הי:

קודם תפלת מנחה יאמר:

הריני מוזמן את פי להודות ולהתחנן את בוראי מלך מלכי המלכים הקב"ה והריני
מתפלל תפלה מנחה בדחילו ורחימו בסוד שור שתיקן יצחק אבינו ע"ה
סבא קדישא שהקריב את עצמו על גבי המזבח כשור ליחודא השכינה עם קב"ה
בדוועא שמאלא בשם כל ישראל. יאהדוני'הי:

קודם תפלת ערבית יאמר כך:

הריני מוזמן את פי להודות ולהלל ולהתחנן את בוראי מלך מלכי המלכים הקב"ה
ולתפלל תפלה ערבית בדחילו ורחימו בסוד נשר שתיקן יעקב אבינו ע"ה
סבא

תפלות קודם התפלה

סבא קדישא ע"ה שטחעוּפּף על בניו כנשר ליחרא השכינה עם הקב"ה בדרועין דימינא ורשטאלא בשם כל ישראל. יאהרונג"הי :

ובמקום שמתפללין מנחה ומעריב יאמר. להתפלל הפלת מנחה ברחילו וכר ולהתפלל הפלת מעריב ברחילו כו' :

תפלה זו נכתו לומר קודם התפלה :

י דיד נפש אב הרחמן. משוך עבדך אל רצונך. ירוץ עבדך כמו איל.
ישמחה אל כול הדרך. יערב לו ידידותיך. מנופת צוף וכל מעם :
ה דור נאה ויו העולם. נפשי חולת אהבתך. אגא אל גא רפא גא לה.
בפראות לה נועם יונך. או תתחזק ותגפא. והיתה לה שמחת עולם :
ן הים יקמו גא רחמיך. וחוסה גא על בן אהובך. כי זה פמה נכסוף
נכספתי לראות בתפארת ענה. אלה חמדה לפי וחוסה גא ואל התעלם :
ה גלה גא ופרום חביבי עלי את סבת שלומך. תאיר ארץ מכבודך. נגילה
ונשמחה בך. מהר אהוב כי גא מצעד וחננו פימי עולם :

הירא את דבר ה' ירגיל לומר הזמר הזה בכל בוקר. וכו' מוסד ע"פ סוד על פסוק ברוך אתה יידיש
כוכני בוקר :

אודה לאל לבב חוקר. ברוך יחד בוכבי בוקר :

שימו לב אל הנשמה. לשם שבו ואחלסה. ואורה כאור החמה. שבעתים כאור
הבוקר :

מ כסא כבוד הוצבה. לגור כארץ ערבה. להצילה מלהבה. ולהאירה לפנות בוקר :
אודה

ע ורו גא כי בכל לילה. נשמחכם עולה למעלה. לתת דין וחשבון ספעלה.
ליוצר ערב ובוקר :

י מצאה מטונפת. מעונות והוספת. כמו שפחה נחרפת. חסיד בבוקר בבוקר : אודה
י מצאה מקושמת. במלית ומוטפת. כמו כלה מקושמת. חסיד בבוקר בבוקר : אודה
ה נאמן בפקדונו. יחורנה לו כרצונו. איש לא גוע בעונו. ויהי ערב ויהי בוקר : אודה
ן החיו העניה. יחירה המה ונקיה. ואשר נפשו לא חיה. איך יוכה לאור הבוקר :
אודה

תפלה לומר קודם כל תפלה כמנכנס לניסכין :

רבון העולמים אדון כל הנמצלים והנבראים והיצורים והנעשים אתה הוא יהוה
האלהים לבדך יחיד המיוחד וישב הסרומים ומשנית התחוננים אל לכל נמצא
אלהי האלהים יחיד המרחם ואוהב השבים לפניך בתשובה שלום בצבאות העליונים
ותחתונים שומר דלי יחדיו אדון כל המעשים הבחר הפלת עבדיו :

יהי רצון לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתפשוש ירך מתחת כנפי הכרובים
לקבל את תפלותי כרחמים כי כונתי בתפלה הזאת ליחרא קב"ה ושכינתיה ברחילו
ורחמו ליחד שם יי"ה ברוך ביחודא שלים בשם כל ישראל לאקמא שכינתא מעפרא
לגרום שפע בכל העולמות לתקן הניצוצות שנפלו בקליפה ולתקן כל הצינורות שנפלו
על ידי בקליפה לגרום וזוג ארבע אותיות שם המיוחד לעודד מין תתאין על ידי מצות ואמ"ת

עוד תפלה אחרת לומר בכל יום ומיוסדת על פי י"ב מזלות ושבעה מלאכים משרתים ושבעה כוכבי לכת המשרתים כל ימי השבוע כל אחד יומו :

וקודם יאמר למנוחה כנגינות (הכלים ד') :

יהי רצון לפניך השם הגדול הגבור והנורא העוז והאמיץ האדיר והחזק היוצא מן המזמור הזה שכשם ששמעת הפלה מי שהתפלל לפניך בזה המזמור כן השמע הפלתי ותקשיב תחינתי ביום הזה (יום א) שכולו אריה ומלאכו רפאל ומשרשו חמה (יום ב) שכולו סרפן ומלאכו נבריאול ומשרתו לבנה (יום ג) שכולו מלה ועקרב ומלאכו סמאל ומשרתו סאדים (יום ד) שכולו האומים וכתולה ומלאכו מיכאל ומשרתו כוכב (יום ה) שכולו קשת ודגים ומלאכו צדקיאול ומשרתו צדק (יום ו) שכולו שור ומאונים ומלאכו ענאל ומשרתו נונה (יום ז) שכולו גדי ורלי ומלאכו קפציאול ומשרתו שבהאי :

יהי רצון לפניך יי אלהי ואלהי אבותי שההא שעה זו שאני עומד להתפלל לפניך על נפשי ועל נפשות ביתי שעת רחמים שעת הקשבה שעת האונה אקראך ותענני . אעתיר לך ותעתר לי וצוה למלאכך הממונים על ענייני בני אדם שהיו עמי לעזור להועיל ולהציל והמה לבות בני אדם שיש לי עסק עמהם לכל אשר אחפון . והשב רצונם לכל אשר ארצה . ובטל כל מחשבות שינאי והפר כל עצת אויבי ומלא כל משאלותי לטובה ככתוב יתן לך בלבבך וכל עצתך ימלא ותהא עם לבבי בעת מחשבותי ועם ידי בעת מעבדי ותשכילני ותורני בכל דרכי ותצליחני בכל מהלכי ותשלח ברכה בכל מעשי ידי ואל תצריבני לידי סתנת בשר ודם אלא לידך הרחבה והסלוא ומעפר עניי תקימי ומאשפות דלותי הרוממני ותסמכני בידי נדיבותך ותסעדני ביטון ברכותך והגמלני חסדים טובים . ברוך אתה הגומל חסדים טובים אמן סלה :

וכתב בהנסי' קיצור שלי' שמה' תפלה נלפסת מה שראוי לאומרה קודם כל התפלה ונפרט נר"ס ויוס"כ וכו' :

רבון העולמים אתה ידעת כי בשר אנחנו ואין בנו כח ולא בשום בריה להשיג ולכוון מעלתך וגדולתך כמו שנאמר גדול אדונינו ורב כח להבונתו אין מספר אף אם היינו יודעים צירוף שטותיך הקדושים וכוונות כל הפלה ותפלה לפי זמנה וכל ברכה שבתוך כל תפלה וכל היחודים והוונות של הסודות העליונות הבאים על ידי התפלות והברכות כל שכן כי בשר אנחנו ולא בינת אדם לנו ואין אנו יודעים הכונות האלו לא מהם ולא מקצתן . וכן יהי רצון לפניך יי אלהי ואלהי אבותי שהיא חשוב ומקיבל לפניך תפלת (שחרית זו) או (מנחה ומעריב האלו) או (שחרית ומסוף האלו) כאלו נתכונתי בכל הכוונות שנתכוונו בהם אנשי כנסת הגדולה ובכל צרופי שמות הקדושים סתוך התפלה זו (או תפלות האלו) ובכל היחודים ווונות הראויים לבא על ידי תפלה זו או (תפלות האלו) ותצרך מחשבותי הטובה דרך כלל למעשה פרטות לכל ברכה וברכה וכל שם ושם בפני עצמו בהפלה זו (או בתפלות האלו) ותעלה לפניך להיות עמרה לראשך עם שאר תפלות בניך היודעים ומכוונים כל כוונות שטותיך הקדושים הראויים לכל הפלה ולכל ברכה המעלים יחוד וזיווג סודות העליונות וקדושה טעלה ומעלה בכל העולמות אמן :

סדר כוונת הארז"ל כחון קודם התפלה יקבל עליו מ"ש של ואהבת לרעך כמוך ויאמר בפה מלא **הריני מקבל עלי כוונת עשה של ואהבת לרעך כמוך** . אמרו חז"ל חסידים הראשונים **סיו סוסין** שעה אחת ואח"כ היו מתפללין ר"ל שהיו מתיישבים דעתן רוממות האל ותפלות סודים כדי להסתכל באימה וניראה פ"כ כשנא לבהכ"י ישב מעט ויאמר הססוק (אשרי יושבי **סמך** עוד יסללך סלה) וימתין עד שתתישב דעתו עליו . ויחשוב ברוממות האל . ואח"כ יתפלל :
 (שחרית יוסף) א

סדר תפלת שחרית

כתב מסע חכם בשם הגאונים על מי שמכין בתפלת ארון עולם שהוא כיר עכר נטוח אל דבנר שהלחמו נשמעת ואזינו נוגלים תהיו. ומה הטעם ואומרים אותו לפני ההפלה ולהתיר :

אָרֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מֶלֶךְ. בְּיָמָם כָּל יַצִּיר נִבְרָא: לַעֲת
 נַעֲשֶׂה בְחַפְזוֹ כָּל. אֲזִי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא: וְאַחֲרֵי
 כְּבָלוֹת הַכֹּל. לְבָדוֹ יִמְלֹךְ נֹרְאָ: וְהוּא הָיָה וְהוּא הוּא.
 וְהוּא יְהִי בְּתַפְאָרָה: וְהוּא אֶחָד וְאֵין שְׁנַי. לְהַמְשִׁיל לּוֹ
 לְהַזְבִּירָה: בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תְבִלִּית. וְלוֹ הָעֶזְוֶה הַמְשָׁרָה:
 וְהוּא אֵלֵי וְהוּ גְאֵלֵי. וְצוֹר חֲכָלֵי בַעֲת צָרָה: וְהוּא נְסִי
 וּמְנוּס לִי. מִנֶּת כּוֹסֵי בְיוֹם אֶקְרָא: בְּיָדוֹ אֶפְקִיד רוּחִי. בַּעֲת
 אִישָׁן וְאַעִירָה: וְעַם רוּחִי גְוִיתִי. יֵי לִי וְלֹא אִירָא:

כסיר הוא חשוכ כוא מאוד ויסודו על יסודי האמונה שהוא יוקבע האדם בלבו. וס' י' עקרים נכנסים י' ב' נחיים מתרחות אלו :

- (א) מציאת השם יגדל אלהים חי וישתבח. נמצא ואין עת אל מציאותו :
- (ב) ואחדותו אחד ואין יחיד ביוחדו. נעלם וגם אין סוף לאחדותו :
- (ג) הרחקת הגשמות אין לו דמות הגוף ואינו גוף. לא נערוד אליו קדשתו :
- (ד) שהוא קדמון קדמון לכל דבר אשר נברא. ראשון ואין ראשית לראשיתו :

- (ה) בראוי לעבדו ולא לזולתו הנו ארון עולם לכל נוצר יורה גדלתו ומלכותו :
- (ו) הנביאה שפע נבואתו נתנו. אל אנשי סגלתו ותפארתו :
- (ז) נבואת מרע"ס לא קם בישראל במשה עוד. נביא ומביט את תמונתו :
- (ח) תורה מן השמים התרת אמת נתן לעמו אל. על יד נביאו נאמן ביתו :

לא
 מירוש וכוונות פשוטות

ארון עולם. רנון פועלים: אשר מלך במרם כו'. בסם קב"ס בונס עולמות ומחרין. ואח"כ ברא זכ העולם שהלחמו בו כי טוב: כל יציר צברא. קדם שבנרא בולם היצירה והף קדם פולם סכניסה וכל מיין קדימס און ר"ל קדימס זמנא ה"ו הלא קדימס מעלם: לעת נעשה. כשנעשה בולם סעשים: בחפצו כל. כדנזנו סקדום (ולא שינו רנון ה"ו) שהנלם כגילי אף עד טביס בנין לאשתמוע ללכותו: אזי מלך שבו נקרא. אז סיו בני אדם סקראון אותו מלך. כי קדם כנדיחס ג"כ ק"ד (ורוח על רנון סנינו) חכל לא סיס נקרא ק"ד. אף ללחמי פשים אז נקרא בני ככדואיס ק"ד והני מלחין כל זכ נאמנס טעיס ואמיות. ועד אזי מלחין: ואחר כבלות חכל. רכסוף אליו נוחה. אז ג"כ לבדו ימנן נונא: להטייל לו. לדמות אליו: להחבירה. לסוח לו חכר. עד פ"ס דברתי ממלאכותו והבין. ועם הדבר מיכלאו: ולו העני וחשירה. לו סכננס וסכנס. ועם הדבר מסכנתו והבין: והוא אילי כו' צויר חכלי. וחוק נובלי: והוא נבי. דגלי: מנח כוסי. חלק: ואעירה ועם רוהי גויה. וכשאינס כוח גויה מיד כדוס טכ' לי ולא ארע רע: בידו אפקיד רוחי בעת אישן. כסנינס א' משיס כמיס כסרס נסרד מכנינס ותקיד נסחאו כד קוט עד סמחנס לו כסנינס: ואעירה. זכ כסלמי ער והוינס לי דוסס עלו כאלו כוח ערנו נירו. זכו כחנס: ועס רוחי גויה ת' לי. אף כסנחו גויה כיהו דייני כסלמי ער דוק כס' לי לא אירא. לא זולת זכ:

נמצא ואין עת אל מציאותו. לומר מה כתיב ומי הפקיד מלאכותו. כי אין מלאכותו כמלאכות שאר בני חיים כסם נדרי פועלות לשעמים. רק הוא עלת כלל. ולא יגדר כסדקן. וכס נכדריס לולי כמצא חוס: אין לו דמות הגוף ואינו גוף. כדכתיב כי לא רחמס כל חמונס. זמס סמחכרו כחשים כמו (עברת יוסף)

- (ב) ולא תשהנס החורה לא יחליף האל ולא ימיר דתו. לעולמים לזולתו :
- (י) ידעת השם צופה ויודע סתריו. מביט לסוף דבר בקדמתו :
- (יא) שבר ועונש גומל לאיש חסד במפעלו. נוהג לרשע רע ברשעתו :
- (יב) ציאת המשיח ישלח לקץ הימין משיחנו. לפדות מחבי קץ ישועתו :
- (יג) ותמיית המתים יהיה אל ברב חסדו. ברוד עדי עד שם תהלתו :

בללים בברכות : (א) כשמוכר השם המורא (כיח) או שאר שמות הקדושים נחפסה לו בברכות וכוונות. יושאט משיו בזכות עומת : (ב) יזכר מאוד כשיאמר אלכינו מלך בעולם שלא יחסוף ג' חינות אלו אלא יהאזו ש' המלות כל חינות אלו ולנמות שמה עומת נדחת אלכינו על אלהינו ית עלינו ונחרכת מלך בעולם על גדול מלכותו : (ג) כל הנרכות השם כזה והדיה נאמרות בעמידה ואם הם הלחות נמשע כן נגרות אחר בעולם כהיא אם נמשיח בעמידה גם כנרכה זיכות להיות נעמדה ואם נשיבה נשיבה. וכן הדבר נדחת כנכין ונברכות כעולם דבר עשייתו וכן הוא אומר נברתן אם מעומד מעומד אם מוכב מוכב (מטואון יע"ז) :

(פורת יוסף) דין ידוע אשר כל דבר לפי מהות היותו כן ערך הפסדו וכל החשוב מהבירו צפת ישותו יגרת צפת הפסדו. למשל הדומם למיעוט השיבוט צפת ישותו לא נראה עליו כמפע סוס הפסד. הצומח החשוב ממנו צפת ישותו ישו רקבון צפת הפסדו. החי אשר חשוב כנהו גם מהצומח ישו צפת הפסדו נוסף על הרקבון גם רוח רע וטומאה קלה. המדבר אשר חשוב כנהו גם מחי ישו צפת הפסדו נוסף על הרקבון והריח גם טומאה חמורה וישראל אשר קבל מצות התורה עליו ישו צפת הפסדו נוסף על כל הג'ל גם עומאת אוהל. גם נריך לדעת אשר שם חי מובנו האמיתי הוא פעולת כל דבר לפי הכליות ולכן נקראת בלי שלמה אשר ראוי לשימוש הכליתה. ח"י וצפת נשברה אשר לא הוכל עוד לפעול פעולתה נקראת מחה' כמו"ש ז"ל (כ"ק נ"ד א') שנידחה זוהי מיתחו. האדם אשר עליו הונח שם חי מובנו עת יפעול פעולת תכליתו וכשלא יוכל עוד לפעול כי שבתו ובעלו כוחותיו נקרא מת (ואחרי אשר עיקר תכלית האדם עליו החל הוא לעבוד ד' ואם יפסוק פעולתו זאת בעל ויותו האמיתי וע"כ אמרו חז"ל רשעים נחייבים לקרואים מתים אבל הנדיקים אשר גם הארי מיתחס לו בעלם תכליתם כי ילכו מחיל אל חיל נקראים גם מיתחס (חיים) זכעת לינת אשר הם בעלו כוחותיו אשר איננו פועל אל פעולת אונט. ע"כ אמרו חז"ל שינה אחד מששים צמיחה ואחרי אשר יחסד אז מעט ממפלתו ע"כ אינו טומאה אחד מששים ורוחא דמסאבה. אך כשיעיר משינתו ויתחיל להשוב מחשבות קדושות ולפעול פעולתו לפי חשיבותו וישו בו למעלתו אזי ישיב קדושתו הראשונה ויגרש רוחא דמסאבה אשר עליו. אך לא יוכל לנרעה כלה כי ישאר עוד על הידים כי צת חורין היא (צנת ק"ט א') ואיננה זוח מהידיים כי אם ע"י עירוי שלמה פעמים (כדפי' הביאו אר זכנה"צ חצו ליעול כל יד ג'פ רזופים. משום דבסירוגין יש כמה השבות א' שיהיו בעלי המלכות במים מידו הלחה. ב' שנותם הכלי כסוף עליו אז יחודו העיס שיאלו חוץ לפק וירדו ערד הכ"ר. אך לפעניד אין להכחש שחורו שיחורו שיחורו מחוץ לפרק אל תוך הפרק זה שייך דווקא בעבודה אבל לא בצמיחה משום רוח רעה דהא אנו רוחים דאפי' נטל ידיו ב' פעמים ואפי' צותח מרביעית עדיין לא סרה הכ"ר ונס המיס מפעם השלישי עמאים וע"כ האמאי לא נחוש שמים השלישים יטמאו את הדי כיון שז"ר שורה עליהם. וע"כ הכלל אמר שהרוד כר ע"י נטילה ג' פעמים. אבל זה אין כנרא שיחורו ע"י המיס ולא שמפנו עי שיאמר ש"ס נע צמים על נטילת ידים שהרית שיטמא. ואע"פ שבז' חצו דבכשך ידיו לתוך כלי נטמאו המיס היינו שהמים נקשו ככופכים והן עמאים מלד עמזן אבל לא שיטמאו ואין לצדות חשבות כאלו ובפרט שבמני"א ס"ק ז' מביא בשם הכוונות דווקא בכיורוינן אם כי מוקשה מנח' (יומא ע"ז ב') נופלת השם ידה אחת ונותנת לנבס קמן וזיד אחת לא שייך סירוגין. אך אחרי ילא מסי כח"י כ'ק

פירוש וכוונות פשטיות

עיי ט' ד' ה' וכוונת. כוז כדי לברר כארון : לא יחליף האל ולא ימיר דתו. לא מחליף היות מכס דבנו ע"פ ולא מלך הורס מתה כ' וזלמס. ולא יביס לם לא חושבתו ולא גירשון. לא נכתב ולא נע"ס. ועל תוכת השי"ת נאמר לא חוסף ולא תנרע. ומס שנאמר נירמס (סי' ל"א) כנס ימים בנאם נאם כ' ונכרתה אח ציה ישאל הנה עת יסודם צרות הדבס לא נברית הכר כרתה מה הנוחה גיוס כחוקי בידם לטוביהם מאלקין ועו' ואנכי נצלהם כס כס אמר כ'. כ' כדד"ק וז"ל צרות הדבס ירא שהמים קיימת ולא הוצר כמו באושרה נברית כרתה כ' עס עס יבראל ככר סימ כו'. יע"ש. והש"ח (שער במים) : ישלח לקץ הימין משיחנו. ע"ש כסוף כחצו העמוד ליערק לקי הימין. ר"ל מלכו יד ישן. ועמנו קץ משיחנו. קץ כחוא : כר ונכון : סתים יהיה אל. קץ כרשיט. וכן הש"ר : ברב הפסדו. וגם א' משקרי הממוס לגלתי יהאזו האדם כי הסאל בית מנוס לו ואזו כל ימי חי' יבט ע"כ יצו נעכו ו' אלא יירא מהמסע נעמן :

הארי"ק אין לזוז ממנה והרובה לנאה שני הדעות יסלם החילה כל יד ג"פ רלוסיס ואח"כ יעוד שני פעמים כבירובין) אז מחשבתו בנידוף רוח הקדושה אשר במים מעת גיראוחה (כמו שחוקי התורה אשר מים מתהרים) יגרשו אז כלה את רוח הסומאה גם מהידים ויובל לעבוד את ה' כפי חכמה ולחוסס וללזזים ולטייטס שהמה פתחי הנוף לכל יעלה רוח הסומאה בתוך הנוף וכן ימאז אז אוכלין אשר יעז בהם ובנטיילתו במים יעלה את ידיו לקדושה לפסול פעולתו לפי חכמתו ומפני זה (תוך מהסודות הרמוזים בזה לחכמי האמת) צריך להנביח ידיו כנגד ראשו אחר נטילתו להתבונן בזה אשר כל פעולת ידיו יהיו להכלית נשמתו הקדושה ומחשבות קדושות אשר במוחו ויהיו כל פעולותיו להכלית דבר טוב האמיתי. ומעטם הנ"ל מחויבים ע"פ הקבלה ליטול ידים גם בנאותו מבכה"ס שלשה פעמים יען כי עס אסור להרבה גד"ח ונשנת או חכמתו ע"כ ישרה עליו רוח הסומאה כנ"ל. ונ"ל דחלוי במחלוקת הראשונים בהרבור כדבור ומקורם מירושלמי פ"ג דברכות הלכה ד' ח"ל מהו להרבה בבה"ס חזקי' אמר מותר ר' יבא אמר אסור אמר ר' זעירא כל סברא דבוי לי תמן סברתה אמר ר"א בר"ש כל הווא כבדא קשיא דעבוי תמן סברתי. הכי דלחזקי' מותר להרבה עס ועיין בנ"מ פ"ג מהל' ק"ט הל' ד' מה שהביא בשם הראב"ד ונראה דגם הוא ז"ל מודה דלחזקי' מותר אפי' לכתחלה אלא דקאי על דברי ר"ז ור"א בר"ש דהם ג"כ ס"ל לכתחלה אסור אלא דהרבור מתוך אונסם. וכדמתרין הכי בזנחיס דף ק"ב אבל להרבה לכתחלה גם הם ס"ל כר"י בשנת דף קנ"א דאסור אבל חזקי' דאמר מותר ודאי פליגי על ר"י דאי לאונסו לא הוי פליגי עליו ר' יבא דלאונסו כו"ע ס"ל דמותר ויש לי בזה אריכת דברים לתרץ בזה כמה סוגיות אך אין כאן מקומם להאריך:

(פורת יוסף) אחרי נטל ידיו יבדק.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קָדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם:

ברוך

פּוֹרַת יוֹסֵף

כשיבוא במינים רבים מחלפלים שזה יהי' פתח העצב והסודות הגדול כמאמרם ז"ל מרבה נכסים כו' (אבות פ"ב) אמר כי העושר בצרכת ד' אעפ"י שיבוא במינים רבים מחלפלים לא יסופק ה' יתב' עס עושר הווא העצב אשר מדרכו שימשך אל העושר. ונמצא ג"כ לי ברכה על הללחת הבנים ברוך פרי בטנך (דברים כ"ח) וירא אליך' אל יעקב עוד בבואו וגו' ויבדך אותו (בראשית ל"ט) ונמצא אותו על הללחת הבדיאות ברוך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך (שמות כ"ג) כי בהיות צרכת ד' במונות לא יחלה האדם אפי' החלאים הפכעיים הנהגים להיות כפי כבעו של אדם וזכו והסירותי מחלה מקרבך וכש"כ שלא יחלה החלאים הנלתי עכעיים. וזכו לא תהי' משכלה ועקרה בארץ ולא ימות האדם בלי עתו וזכו את מספר ימיו אמלא. ונמצא לי ברכה ג"כ על הללחת הכבוד אמר דוד ועתה הואיל וברך את עבדך לסיח לעולם לפניך (שמואל ב' ז') ונמצא ג"כ על הללחת החכמה ברוך אתה ה' למדני חקך (תהלי' ק"ט) וכל רבוי שפע והוספת טובה במינים מחלפלים מן הסלחות א"א שיבוא אליו

ברוך. עס משותף יאמר על מקבל הטוב והשפע מזולתו כמו לא תאור את העם כי ברוך הוא (נמדבר כ"א) ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה (דברים ל"ח) ורבים כו' ויאמר גם על נותן השבט ולזולתו כמו ברוך ה' אורי המלמד ידו לקרב (תהלים קמ"ד) ברוך ה' כי הפליא חסדו לי בעיר מזור (עס ל"א) ברוך א"י למדני חקך (עס ק"ט) ברוך ה' אשר הניל אתכם (שמות י"ח) וזה כי עס ברכה נאמר על רבוי ותוספת טוב ושפע. וכשיאמר על המקבל יהי' ברוך פעול כי אתה שמאלנו ויבדך ברוך אתכם (יהושע כ"ד) שהוא מקור מן הקל כננה ממנו כל הבנין ויהי' ברוך פעול כלומר מושפע מרבוי הטובה. וכשיאמר על הנותן יהי' ברוך עס החואר כמו חרוס ותנון עהם שמות חוארים נקרא בהם השי"ת להיות הפועל המניע ממנו ברכה שהוא חוספת שפע ורבוי הטובה. ונמצא לטון ברכה על רבוי ההלחות המחלפלות כי נמצא אותו על העושר בפנים מחלפלים ויהי ברכת ה' בכל אשר יש לו (בראשית ל"ט) ואמר שלמה ברכת ה' היא חעשיר (משלי כ"ב) ולפי שמדדך העושר כי

פרוש וכוונות פשוטות
 קרשנו. שריס וקידס אהנו רבתיז עמלח וארשתיך לי בלמוס. והשלח נקדאים אמונה שנאמר כל עטריך אמוס:
 וצונו בהרנין: נטילת ידים רחוק ידים:
 (ערת יוסף)

ברוך שמה יי אלהינו מלך העולם אשר יצר את האדם בתבונה
וברא בו נקבים נקבים חלולים חלולים גלוי יודיע לפני כסא
כבודך שאם יפתח אחד מהם או יסתם אחד מהם אי אפשר
להתקים

פורה יוסף

דבר והוא בחסד כמו"ס חסד אל כל היום ושם
אלהים מורה על המשפט לשפות בין דבר לדבר
ולתת לכל דבר מדתו ומשקלו ולשפות על כל
המעשים העשויים בחמורה לתת לאדם כדרכיו
וכסרי מעליו וע"כ הושאל גם לשופטים בארץ
כמו עד האלהים יבוא (שמות כ"ב) ומפני זה
נוכר בכל מעשה בראשית שם אלהים כי בא
להודיע שעשה ה' יחי' המעשים כולם במשפט
החכמה ונתן לכל דבר חקו הראוי לו במשפט
הן בעליונים חלק לכולם כבוד והדר איש איש
כמדברנאו והן בתחתונים יבד ארץ בחכמה
ובמשפט כמו"ס מי מדד בעטלו מיט וכו' (ישעי'
מ') וילמדנו באורח משפט ואהרי אשר שם גבורה
בלה"ק הוראתה על המשפט להתגבר על הקמים
נגדו או לשכות בהם משפט ולהציל עשוק מיד
עושקו ובהיות כי שם אלהים יורה על המשפט
ופשט דין נדע כי גם הוא שם הגבורה כמו
שהוא שופט על המעשים לתת לכל דבר חקו כן
שופט על כל מעשה בני אדם ואהרי אשר תכלית
הבריאה והמשפט הוא התורה וישראל כמו"ס
ז"ל בראשית בשביל התורה בשביל ישראל. ע"כ
בעת קבלת התורה אמר אנכי ה' אלהיך וע"כ
אנו אומרים אלהינו באשר הוא שופטנו המיד
בכל עת :

אליו אלא בפועל חי ויכול לפי שהפועל
בצבט כאור הכותש מן הכוח מן האש לא
יוסף הכותש הא' אורו פטם ויחטרוו פטם אכל
הוא המיד על ענין אחד הפועל מש"כ בפועל
ברגון כי יוסף הפועל ויחטרוו כפי רגונו וכל
פועל ברצון הוא חי בזהרה כי לא יזויר
רטן אלא מן החי והוא יודע מה שיפיע ויכול
להשפיע א"כ יהי' המשפיע ברכה ותוספת טובה
בסכרה חי חכם ורואה ויכול ומזה מה שנבחר
לשון ברוך ללכת בו את ה' ותברך לפי שהוא שם
לאמר על כל הצלחה כולם על יורה על יחיות מגיע
מפועל חי והכס ורואה ויכול כאלו חובת ברוך
שם כולל לכל מיני השלמות וע"כ קבעו לנו
חז"ל תיבה זו בכל הברכות וכל הבקשות וד"ל :
הוא שם העשם והוא הכל וממנו הכל (וכל
השמות המהשפיעים ממנו כשלהבת קשורה
בנחת) והוא שם המיוחד לו לבדו ולזה נקרא
שם המפורסם שהוא יורה על עמנו ותעלה הוראה
מבוארת אין השתחוות בה ולזה נקרא שם
המפורסם א' ששם זה מפרס ומבאר ב' שהוא
מופרס ומובדל וד"ל ושם זה לא ה' נודע לכל
אדם אך יאמרוהו. ובלאזה נקודות. וביאורו .
אך היה מכור ליחיד סגולה והס היו מוסרים
אוהו לתלמיד הנון כשם אחת בצבוע. ואנחנו
מכונים בו כי הוא הנמצא האמיתי היה הוה
ויחי' (לפלא על הגאון מלביש בניאורו (שמות
ג') בכתב בשם הרמב"ם אשר שם העשם הוא
שהיה חוץ מאשר לפי דעת חכמי האמת שם זה
הוא הנהגת כפירת כתר אשר היא עתידה להיות
בעו"ב בזמן התכלית שהוא לאחר ששת אלפים
שנה. עוד יורה נפלא כי ברמב"ם פ' ס"א ס"ב
מראשון מבואר כדברי וכן מבואר בכמה
מקומות) :

אלהינו שם אל מורה על היכולת בני חבלה
ושכל אשר יחפון יכסה לא יפלא ממנו

פירוש וכוונות משניות

החכמה שהתקן ממוחזר א' אה"כ נראה והוא רואה נוס גבורת כסם על החכמה הנפלאה ביצירת האדם
באזרח והיודים אך הם נחשירו ונבראו בחכמה נפלאה וכברם אברים כשיצאים. וי' לנו לכתוב נוס ב"ע
על שאנחנו עושים להלכה אף הם נחשירו ונבראו בחכמה נפלאה וכברם אברים כשיצאים. וי' לנו לכתוב נוס ב"ע
עשפים לבנות כשיעם ולתן ובלא לבנים נרע. אונים לשמוע. נקבי הנחירה לברית נבס ולהגשש כבן ולברוד
כסם בעדפת ליהות כלה. פי טוענת לכווא כסאלת: חלולים. כלן לתשוב מהשנה ולרובו היה מכוון לרות
החיים. וקרב העליון היה לטעובתה לקבל סמאל וכתבקה לכהנבל וחוכו ולכלכל מטעם סמאל והתבקה כל הנון
ולכחיותו. ונשם לי ג"כ משיים לקבל ספולת סמאל וכעשקה וסמאלגלל ותיכס בעקשיות נד מקום כוללת וד"ל
וקטיים. וכוונות כס נוס: שאם יפתח אחד. אש יפתח אבר אחד מעט בדרכלו ליות כהוס כגן כעבור ונני
(פורה יוסף)

משים

הַתְּקִים וְלַעֲמֹד לְפָנֶיהָ: בְּרוּךְ אַתָּה יי רופא כל בָּשָׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת:

הודל כעונש על בטול ברכות התורה הובא בגמ' הקדושה ע"פ על מה אדם הארץ. ויחמר לו על עונש זה חזרה ופירשו על שלא ברכו בחזרה החלה. ואין לה להתבונן לז' אדם באמירתו ליתן תורה גדולה בשמחה עומם מאד לבש"י שכתב אותו לעבודתו ולמורתו כפיא בית חייו וכלי המדנה וסבלנו מחורבן כעונש ונדושה:

וקודם שיברך ברכות התורה יאמר זה: הריני מוכן ומוזמן לקיים מצות עשה לברך על החזרה לשים יחוד קוב"ה ושכינותיה: וכן ראוי לומר בכל מצוה ועטולה אשר יעשה אותה האדם וחי בכס. ועל מצוה זו החזרה יאמר כלל. ועל מצוה דרבנן יאמר כדברי רז"ל לקיים מ"ע. ולי"ה לביקב"ו וכו'. שנמצא דרבנן יש בה מ"ע ועשית ע"פ דברי רז"ל. וגם יש בה מצוה לית לא האור:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הַעוֹלָם אֲשֶׁר קָדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְעִסּוּק בְּרַבְרֵי תוֹרָה:

(בהורא) והערכו בוא"ו מ"מ הם ז' ברכות ולא נכנס אחת וע"כ היה עונש הארז"ל אמן באמצע ז' ברכות אלו: (דה"ח) (ה) אין לענות אמן אחר לעסוק בד"ה עד לאחר כולמא חורב לע"י כי כלל ברכה ה' היא דרוק למעלה ולכך צ"ל והערכו בוא"ו: (ג) אין לומר פסוקים קודם ברכת החזרה ה"י דרך תחנה וקצת לכן מהר"ל לומר ב"ה קודם סליחות: (ג) המבטח קודם אור כיום יברך ב"ה ואל"ה כמנהג ור"ף א"ה יבן אר"ץ בין יבוס בין ציל"ה א"ל להודו ולברך רק כשדעתו לישן עוד יאמר אלהי נשמה בלא שם ומלכות וכשיבין ויכחיש שנית יאמר עם כס ומלכות: (ד) מעור כל הלינה חייב לברך ב"ה. ואם אפשר ישמע ב"ה מאיש אחר ויאמר לו שיברך לכוונתו והוא יתכוין לאלה ויענה אמן ומכאן: (ה) אם קראוהו לעלות לנס"ת קודם שיתברך ב"ה ויברך ברכה אחר נהר נהר על סמ"ח א"ל לברך פסע ב' אשר נהר נהר. ואם יברך ברכה החורב ויחפץ קראוהו לעלות לנס"ת תוך שיברך על החזרה אשר נהר נהר וכו' שיהיה קודם שיעלה לחזרה הפסוק יברך:

והערב

פורת יוסף

גדרשח בהן והעיקר לעסוק בה לשמה והוא כוונת לעסוק בזוה מבוחר מדרש סוף חזית על פסוק ביושבת בניני ח"ל שלא יאמרו מלאכי השרת לפני רבש"ע חזרה שנתת להם לישראל אינן עוסקין בה וברי איבה וקנאה ושנאה ותחרות בנייכם. ולכאור' יפלא המדרש א"י מדוע תפשו לשון עוסקין ולא הוגים כמאמר הכתוב וביהי עו. ז' מהו הראוי' אשר אין עוסקין בה מפני שיש בנייכם איבה ושנאה וגו' ומדוע לא יבחנו אם יודעים הלכות התורה וביקאים בה. לכן נראה לבעט"ד אשר כוונת המדרש כי יו"ל היא אשר יהיו בה יומם ולינה ויודעים הלכותיה אך לימודם הוא שלא לשמה כי אם לקנאה אשר מזה הם באים לידי איבה ושנאה ואז עיקר הכלימה אשר יקרה עסקם הוא כבודם וקנאתם. ולימודם הוא אך הכנה אשר יביאם אל הכלימה לא כן אם יהי' לימוד לשמה אשר זה יהי' חכליתם ועל כן יקראו או עוסקים בחזרה ואז יגיעו לכל העניינים השנויים במשנה (אבות פרק קנין תורה). ויהי' אוהב ואהוב שישך איבה ושנאה ולכן אנו מצרכים לעסוק בדברי תורה היינו לא דרך עראי אך לעסוק בעומק וכו"ו מצוה שבהחזרה

והעיקול. אשר תמיד המה חלולים אבל שלמים. גלוי וידוע לפני כסא כבודך. מדוע עשית באופן זה הלא עין (אחת) רואה ואוזן (אחת) שומעת עכ"ל אלהים עשה גם שניהם לעשם הגלוי לפניו. שאם יפתח אחד מהם היינו מהחלולים או יחסם אחד מהם היינו מהנקובים. אי אפשר להתקיים ולעמוד לפניו (טובת הרי"ף והרמב"ם והטור אש"י לפני אחת. אבל בגמרא שלנו יתח' וכן בכלבו ואבודרהם בשם הר"מ מרוטנבורג לא נרסי וכן דעת הגר"א ז"ל). בא"י רופא כל בשר (גמרת הרי"ף בע"י והרא"ש רופא חולי כל בשר אבל גמ' ורי"ף ור"י (נתיב ג' ח"א) ואגודא רומב"ם שאלו יתח' וכתב ב"ה ז"ל בשם רש"י רומב"ם שאלו חולי כל בשר וכחב המג"א דכן משמע באגודא וכן משמע בגמרא אמר שמואל שוינהו אבא לכו"ע קטירי. אך בנודע"י כתב שיש לחקק בין רופא חולים ובין חולי כל בשר וגם ה"ש החוקק בנירסא זו). ומכליל לעשות עניינים אשר נפלאים המה בעינינו (כמו אצל המלאך (שופטים יג) ומפליא לעשות): לעסוק בדברי תורה היינו לא דרך עראי אך לעסוק בעומק וכו"ו מצוה שבהחזרה

והערכ

פירוש וכוונות משמיות

עשים: או יחסם. אחר אלה שדרכו להיות סמוח כיון בית כליהם נקבי כהן וכו' רומא כל בשר. כזה שרף נקבים להיותם כאלה התאכל כל יומם וכו' ימות וכו' הנה כי ה' הרפואה: ובפליא לעשות. כבודו טוב כאוכל הדגה כסבלת ועוד. פלא כאלה דומה לנוד מלא רוח. וכמד' אם היה בו נקב כחזה של מחט כל רוח יוצא מניו. וכאלה מלא נקבים וזוהו משתמרת נקביו וכרי זה פלא:

וכערכ

א

(פורת יוסף)

והערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפיות עמך בית ישראל ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה: ברוך אתה יהוה המלמד תורה לעמו ישראל:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו: ברוך אתה יהוה נותן התורה: וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-אהרן ואל בניו לאמר פה תבטו את-בני ישראל אמור להם:

יברכה יהוה וישמחה: יאר יהוה פניו אלה ויתן: ישא יהוה פניו אליה וישם לה שם: ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם:

אלו דברים שאין להם שעור הפאה והבכורים והראיון וגמילות חסדים ותלמוד תורה: אלו דברים שאדם אוכל פרותיהם בעולם הזה והקרו קימת לעולם הבא. ואלו הן. בבוד אב ואם. וגמילות חסדים. והשפמת בית המדרש שחרית וערבית. והכנסת ארחים. ובקור חולים והכנסת פלה. ולוית המת ועיון תפלה והבאת

פורת יוסף

והערב נא. שנגיש כס טעם ערב כמו"ש טעמו וראו וכמו"ש ומחוקק מדעם ולפי דעת רבים קאי על לימוד משנה: ונכיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו. כמו"ש ויל (ב"מ פ"ה א') אמר ר"פ אריי כל שהוא ת"ח ובנו ת"ח וכ"כ ת"ח טוב אין תורה פוסקת מזרעו שנא' ואני זאת גדיתי אמר ה' וגו' מעתה ועד עולם: בזלנו יודעי שמך. להבין איך כל התורה היא זכרתי שמות סקדושים וגדע פירוש שמוחך:

פירוש וכוונות פשוטות

והערב לבן מתיקת. החתק נא: וצאצאי צאצאינו. כינו אבות וזנים ונכד כלל יחדו אשתי ומס דעמי והסי זרע ארעו אמר ה' מעתה ועד עולם והחורק חורק להכסוף טוב (נשרה): רשעה. ל"ב כ"ח וזכנו" לומר לבנה. וכמעתי נזכר מ"ה כוונת מ"ה זני כעלנער זל"ל לפנים הבין כנרס. כי ידוע מי שכלו זה וקץ להבין נהבשות כחורק כרי כוא ונכס חכמינו וקבס לו ללמד לשם דוקא. אכל מי שאין כלו זך כל כך נקל לו יותר ללמד לשמה. ועל זה אלו מהללים ובערב נא כרי כלומר שנתן שתיקת החורק. ופכ"ז נכסי לומדי הורחך לשמה. והש"ח:

אשר בחר בנו כו'. יכוון למעמד כרי שיהי אפי סודאס להש"ח אשר בחר בנו מכל העמים ורקבנו לפי כל שיש וכשמיטנו דבריו מהוך כלש: ונתן לנו. סודו סקדוכס בלי חמדו כהיכ משעבט נכ כלל יוס: נותן התורה. לשון טובה שכלל יוס וזכר אהב נתון לנו את סודו. סינו כשלו שסקים נכ אהב יתחך ממזל לו סעמים דריים:

יברך. שהנחנו נכסך: וישמך. שלא יכואו עליך חודים: יאר. יראש לך פנים שוחקה: ויתן. ית לנו חן: ישא. יכנס כעסו: הראיון. עולה ראש אין לו שיפור לדמי שיהי. וב"ח. בין לעמים בין לעשרים: וח"ח. דכתיב וביטנו כו יוסף ויללס: ועיון תפלה. כואם כלל בהלס: ות"ח כרי. ש"ח פ"ח כו לדי מעשה כולן:

והבאת שלום בין אדם לחברו ותלמוד תורה פגנר פלגים :

בתב ההולעת יעקר ח"ל . אלהי נשמה כוא טבה והוא להם יתנך ממחיר לו נשמה כי גילה נשמה עולם ליתן דין והבנות מכל מה שבוכה ביום . והם נמנעת מחויבה דין נותן שלא להחזיר לו נשמה ועם כל זה הפ"א מחזיר לו הפקדון אשר הפקד אהו . ואין מדתו בכשר דם ממחזיר הפקדון בלי ומקולקל אלא מחזיר לו נשמה חדשה כה"ד חדשים לזקנים . והכו נרות גדול על החיות המהים ולהם אלו חומרים ואהם עתיד לטלם מהני כו' לנמות כמו שטענה עשבו וכל גילה ומחזיר כן עתיד לטלם כשיגיע זמנו לפסד מן העולם ולהחזיר . והחיות כנכרה מוכח עכ"ל . והאמר בהתלככות גדול . יושבים :

איחא ככהנים אע"פ שרוב ג"א אינם זוכים לנשמה והלואי שיהיה להם נפש שלימה עכ"ל אש מנרכים נרכה זו כי אין אדם שאין לו חלק נשמה נשמת של אד"כ אע"פ שלא זכה עדיין אליה . עכ"ל :

(פורת יוסף) הכוונה הכללית בכל ברכת השחר הוא כי הוא מנאר שאם א"א לחיות על מדת שלי שלי ושלך שלך שהוא מדה סדום המחברת עיר וכנותיה להכפול העירוב

ההכרחי מציניהם שיותר קשה יותר נמנע לחיות על שלי שלי ושך שלי שהיו מדה הרשע המחברת העולם והוא בלוקח משל וחלו באיזה ג' מהלדדים מבלי שישלם לו שווי כפי חומר הדבר וכפי כבש אשר לוקח ממנו יהו' מחירו בדמים או בשום להם כפי מה שהוא וכמ"ש הוי בוגם ביחו בלא לךד ועליותיו בלא משפט (ירמי' כב) ועל מה נרמז המשל על סוף הפסוק נרעהו יעבוד חנם ופעלו לא יתן לו ולזה המדה היותר פחותה והיותר מוקת שבאנשים הוא היותו כפוי טובה לבלתי החזיק חיוב והשבת גמול למי שעשה עמו חסד להקדים לתת לו הנרץ אליו כי הנה בזה הוא מבטל המדה שעליו נכרא העולם כי כאשר ישיב המקבל גמול מהסוב שקבל הנה הוא נותן כח ביד הנותן לתת ולהסוביף לו עוד שפע שבת רטון ורוב טוב אמנם בהמנעו מהשיב הגמול הוא מחייב את כחו ולא יוכיף את אלו עוד ויפסיד זהו שאמרו ז"ל (תענית ח' א') אמר ר' אחי אין נשמים יורדים לעולם אלא בשביל בעלי אמנם שנאמר אמת מארץ הנחמה ונדק משמים נשקף (תהלים פה) יאמר שאין השפע מחמוד מפאת מעלה אלא בשביל בעלי אמנם המחזיקים טובות על מה שקבלו מהטובות ואינם נוטלים לתותיהם מהשיב הגמול הראוי להם והוא שנתגבר יפה מהכחוב האומר אמת מארץ הנחמה כי מחורת הדין והאמת שהוא להשיב האדם הגמול שהוא חייב לו ואח"כ לךד משמים נשקף כנחמיה אמנם כאשר פניו לבלתי השיב חובו אשר האדם הגמול לו הנה באמת בעונו ועליו נשמים הנשמים וכמ"ש ז"ל (תענית ז' ב') בעון עוזה פנים הנשמים נעלמים כמ"ש ומזה אשה וזנה כו' (ירמי' ג') והכל הולך לפי מה שאמרו כל זמן שישראל עושים רעונו של מקום היינו להחזיק לו טובה על כל טובותיו עמנו מוכים כח בגבורה של מעלה שנאמר ועתה יגדל נא כח אדני כו' (במדבר יד) וכל זמן שאינם עושים רעונו של מקום מחייבים כח בגבורה של מעלה שנאמר זור ילךד חשי וגומ' (דברים לב) והנה אנחנו מקבלים מאתו יתנך הרבה דקות וחסדים עמנו מספר אמנם כולם נכללו בג' סוגים אשר הם הנרמים למציאותנו והם החיות . והבעד . והפרכסה . וכולם מנאורים בשלשה כתובים ונחן נשמה לרם עלי' ורוח להולכים בה (ישעי' מב) כי הוא יתנך הוריק נשמה לפגרים באשר הם חיים על פני האדמה ונאמר כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה (משלי ב') והוא כהפעת דעתו ושכלו באשר הוא מדבר בהשכל ונאמר עיני כל אליך יעברו ואהם נותן להם את הכלל נעמו פותח את ידך כו' (תהלים קמה) כי הוא המכין מזונו וזרכיו אשר א"א לעמוד זולתם ועל הכלל אנחנו חייבים להשיב הגמול הראוי להגיע אל מעלתו יתעלה אשר לפיהן סדרום חז"ל בסדר שבתו ובכרבותינו בבקר אמרו אלהי נשמה שנתת בי וחמתי בל"י המחזיר נשמות לפגרים מהים והוא הענין הראשון ועל השני סמכו בל"י הנותן לשכוי בינה ועל הנרמים סדרו כל יתר הנרכות כי רבים הם פוקה עורים זוקף כפופים מלניש ערומים וכן כולם :

הכרחי מציניהם שיותר קשה יותר נמנע לחיות על שלי שלי ושך שלי שהיו מדה הרשע המחברת העולם והוא בלוקח משל וחלו באיזה ג' מהלדדים מבלי שישלם לו שווי כפי חומר הדבר וכפי כבש אשר לוקח ממנו יהו' מחירו בדמים או בשום להם כפי מה שהוא וכמ"ש הוי בוגם ביחו בלא לךד ועליותיו בלא משפט (ירמי' כב) ועל מה נרמז המשל על סוף הפסוק נרעהו יעבוד חנם ופעלו לא יתן לו ולזה המדה היותר פחותה והיותר מוקת שבאנשים הוא היותו כפוי טובה לבלתי החזיק חיוב והשבת גמול למי שעשה עמו חסד להקדים לתת לו הנרץ אליו כי הנה בזה הוא מבטל המדה שעליו נכרא העולם כי כאשר ישיב המקבל גמול מהסוב שקבל הנה הוא נותן כח ביד הנותן לתת ולהסוביף לו עוד שפע שבת רטון ורוב טוב אמנם בהמנעו מהשיב הגמול הוא מחייב את כחו ולא יוכיף את אלו עוד ויפסיד זהו שאמרו ז"ל (תענית ח' א')

אמר ר' אחי אין נשמים יורדים לעולם אלא בשביל בעלי אמנם שנאמר אמת מארץ הנחמה ונדק משמים נשקף (תהלים פה) יאמר שאין השפע מחמוד מפאת מעלה אלא בשביל בעלי אמנם המחזיקים טובות על מה שקבלו מהטובות ואינם נוטלים לתותיהם מהשיב הגמול הראוי להם והוא שנתגבר יפה מהכחוב האומר אמת מארץ הנחמה כי מחורת הדין והאמת שהוא להשיב האדם הגמול שהוא חייב לו ואח"כ לךד משמים נשקף כנחמיה אמנם כאשר פניו לבלתי השיב חובו אשר האדם הגמול לו הנה באמת בעונו ועליו נשמים הנשמים וכמ"ש ז"ל (תענית ז' ב') בעון עוזה פנים הנשמים נעלמים כמ"ש ומזה אשה וזנה כו' (ירמי' ג') והכל הולך לפי מה שאמרו כל זמן שישראל עושים רעונו של מקום היינו להחזיק לו טובה על כל טובותיו עמנו מוכים כח בגבורה של מעלה שנאמר ועתה יגדל נא כח אדני כו' (במדבר יד) וכל זמן שאינם עושים רעונו של מקום מחייבים כח בגבורה של מעלה שנאמר זור ילךד חשי וגומ' (דברים לב) והנה אנחנו מקבלים מאתו יתנך הרבה דקות וחסדים עמנו מספר אמנם כולם נכללו בג' סוגים אשר הם הנרמים למציאותנו והם החיות . והבעד . והפרכסה . וכולם מנאורים בשלשה כתובים ונחן נשמה לרם עלי' ורוח להולכים בה (ישעי' מב) כי הוא יתנך הוריק נשמה לפגרים באשר הם חיים על פני האדמה ונאמר כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה (משלי ב')

הוא כהפעת דעתו ושכלו באשר הוא מדבר בהשכל ונאמר עיני כל אליך יעברו ואהם נותן להם את הכלל נעמו פותח את ידך כו' (תהלים קמה) כי הוא המכין מזונו וזרכיו אשר א"א לעמוד זולתם ועל הכלל אנחנו חייבים להשיב הגמול הראוי להגיע אל מעלתו יתעלה אשר לפיהן סדרום חז"ל בסדר שבתו ובכרבותינו בבקר אמרו אלהי נשמה שנתת בי וחמתי בל"י המחזיר נשמות לפגרים מהים והוא הענין הראשון ועל השני סמכו בל"י הנותן לשכוי בינה ועל הנרמים סדרו כל יתר הנרכות כי רבים הם פוקה עורים זוקף כפופים מלניש ערומים וכן כולם :

אשה וזנה כו' (ירמי' ג') והכל הולך לפי מה שאמרו כל זמן שישראל עושים רעונו של מקום היינו להחזיק לו טובה על כל טובותיו עמנו מוכים כח בגבורה של מעלה שנאמר ועתה יגדל נא כח אדני כו' (במדבר יד) וכל זמן שאינם עושים רעונו של מקום מחייבים כח בגבורה של מעלה שנאמר זור ילךד חשי וגומ' (דברים לב) והנה אנחנו מקבלים מאתו יתנך הרבה דקות וחסדים עמנו מספר אמנם כולם נכללו בג' סוגים אשר הם הנרמים למציאותנו והם החיות . והבעד . והפרכסה . וכולם מנאורים בשלשה כתובים ונחן נשמה לרם עלי' ורוח להולכים בה (ישעי' מב) כי הוא יתנך הוריק נשמה לפגרים באשר הם חיים על פני האדמה ונאמר כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה (משלי ב')

הוא כהפעת דעתו ושכלו באשר הוא מדבר בהשכל ונאמר עיני כל אליך יעברו ואהם נותן להם את הכלל נעמו פותח את ידך כו' (תהלים קמה) כי הוא המכין מזונו וזרכיו אשר א"א לעמוד זולתם ועל הכלל אנחנו חייבים להשיב הגמול הראוי להגיע אל מעלתו יתעלה אשר לפיהן סדרום חז"ל בסדר שבתו ובכרבותינו בבקר אמרו אלהי נשמה שנתת בי וחמתי בל"י המחזיר נשמות לפגרים מהים והוא הענין הראשון ועל השני סמכו בל"י הנותן לשכוי בינה ועל הנרמים סדרו כל יתר הנרכות כי רבים הם פוקה עורים זוקף כפופים מלניש ערומים וכן כולם :

אשה וזנה כו' (ירמי' ג') והכל הולך לפי מה שאמרו כל זמן שישראל עושים רעונו של מקום היינו להחזיק לו טובה על כל טובותיו עמנו מוכים כח בגבורה של מעלה שנאמר ועתה יגדל נא כח אדני כו' (במדבר יד) וכל זמן שאינם עושים רעונו של מקום מחייבים כח בגבורה של מעלה שנאמר זור ילךד חשי וגומ' (דברים לב) והנה אנחנו מקבלים מאתו יתנך הרבה דקות וחסדים עמנו מספר אמנם כולם נכללו בג' סוגים אשר הם הנרמים למציאותנו והם החיות . והבעד . והפרכסה . וכולם מנאורים בשלשה כתובים ונחן נשמה לרם עלי' ורוח להולכים בה (ישעי' מב) כי הוא יתנך הוריק נשמה לפגרים באשר הם חיים על פני האדמה ונאמר כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה (משלי ב')

הוא כהפעת דעתו ושכלו באשר הוא מדבר בהשכל ונאמר עיני כל אליך יעברו ואהם נותן להם את הכלל נעמו פותח את ידך כו' (תהלים קמה) כי הוא המכין מזונו וזרכיו אשר א"א לעמוד זולתם ועל הכלל אנחנו חייבים להשיב הגמול הראוי להגיע אל מעלתו יתעלה אשר לפיהן סדרום חז"ל בסדר שבתו ובכרבותינו בבקר אמרו אלהי נשמה שנתת בי וחמתי בל"י המחזיר נשמות לפגרים מהים והוא הענין הראשון ועל השני סמכו בל"י הנותן לשכוי בינה ועל הנרמים סדרו כל יתר הנרכות כי רבים הם פוקה עורים זוקף כפופים מלניש ערומים וכן כולם :

אלהי . נשמה שנתת בי שהורה היא אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפתחת בי ואתה משמרה בקרבי ואתה עתיד

למלה

פורת יוסף אלהי נשמה שנתת בי שהורה היא . כי היא אתה יצרתה . נה נורת אנשים פרם הכנסה לנוף : אלוה ממעל וממקום קדוש אשר אין שם אתה נשמתה בי ואתה משמרה בקרבי . כל הימים כהם חטא ועון : אתה בראתה . מאין כמחלע : אשר נתת לי חיים : ואתה עתיד לעלה ממני . בקך

פירוש וכוונות משניות מהורה . כי ממקום ספור הוזהב . ואתה משמרה בקרבי . שלא תהא מנוקב עד שת נא זכרתי : למלה משני (פורת יוסף) א

לפלה ממני ולתחזירי בי לעתיד לבא. כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך יי אלהי ואלהי אבותי רבון כל המעשים ארון כל הנשמות: פרוך אתה יי המחזיר נשמות לפגרים מתים:

וה'ל כוה"ק פ' וארא דף כ"ח ע"א. אר"א הפח רוחה דאינון דאמרין דלא זמין קב"ס לאחרא מהי"א וכו"ף יתעבד מיי"בו דריס הדמא. ייחון וייחון אינון טפסין היינוא רחיקין מאורייהא ואורייהא רחיקין מטיב. נידו דאבון כו' הוטרב אשכ ייטשא וקב"ס לשום שעתא אכדר לוי כריס משמח כרוחא וגופא כו'. לכן אל יחטוף כרכס זו אף יכרן כנ"ל. ושמח ט"ע על גדול הלכוהו ית' כי עיקר כבודאס וכשנת הא השמחה כנלנו:

הנה ראו לעשיר לנ כאלס ככל כרכס וכרכס אכר מוטרב מפינו חסיב כרעוהא דלנא ודרך שנת וכדאס ולא יכרך כרכוס כמחטא אשכס מלומדס ונקוס כוז כלל אלא ירך ככל כרכוס שהקו אכרי כנ"ג כרעס פשוט נהקחוס לנד כודס כעלומת עליוס כוז דבר כוז סיכור כאלס ככל עמ וככל רגע ככדורא ית"ש וגלכסומו. א"כ יש להוכר ככל כרכס כחא מפינו שרן כמחשבו שנת וכדאס להפ"י כפי שאלכנו כנ"ג אלא כל כרכס וכרכס וזו מחילא כוז כנלנו אהנהו ורלאו ית"ש ככוכ עיקר הקון ככרכוס וכן ראו לאדם אחר כסיס כרכס א' לא יחיוף לומר וזו מחילא כוז אלא ימחון ורן שנת וכדאס להפ"י כעין ככרכס כסיס כנל כשם אחר' יהחיל כרכס כסיס וכדאס ככל כוונת פכסיות ככרכוס כמן אלא כל כרכס וכרכס אין אדם יכול לכפטר מהס. כנלתי כוונתה אינא נקדאח כרכס כלל. גם יכרן כשכס כרכס או כחלס זו הקון גדול כעלומת עליוס:

כמשיכס

פורת יוסף

ובקש לו חורש וחושב יודע לשעות מלאכות חסובי כאלו והוציא כרוז ע"ז ויצא אליו איש ויאמר לו הנני איש כלבך יודע לשעות מלאכות יקרות כאלה. והעשיר הכין לו חלחל וארגמן ומשי וגם כלי אומנות לרוז ככל אשר בקש ממנו וזוה לב"ב ליהן לאיש כל מחסירו באכילת וסתי' וסכר הכרכס מדי יום ביומו והעשיר טוטרך ליכע מניחו איזה חדשים ויהי כאשר שב ויקו למלא כנדיס מסובחיס כנית האומן אשר הקיס ויצא לשם ויחמה כי לא מצא מאומה מהכנדיס אשר קוה. והתכלת והמשי לא בלנד כי לא נעבד מהס כי אס נכ נחכרו ונסחתו וגם הכלי אומנות עלה עליהם חלודה וישאל על האומן מה מעשהו ויאמרו לו ב"ב כי כל היום הוא כנתי רמשתאות אוכל וסוחה וחונג ולא בא אל בית האומנות אשר הקמת וישלח העשיר אחר האומן ויקרא אותו אליו ויאמר לו מה המעשה אשר עשית לנמות אותי כי ככל שכרך אשר קבלת וכל הסוב אשר הכינותי לך לא עבדת מאומה. ויען לו האומן הלא בקשת איש חרש וחושב יודע לשעות כנדיס היקריס אשר חפלת ובנני איש כלבך ומה יש לך לעשוק עלי. ויקטרף העשיר ויאמר מלאכך בקשת ואלא אוחק מה לי בדיעתך אחר אשר לא עשית מאומה ועתה ברח לך מניתי וישלחכו כחרפה. הכמשל הוא האדם כעוה"ז כנר העיר כצל מעשה ד' שכל הכנדיס כמעשה כראשית כחוב ל' עסיס ועש אלהיס את הרקיס ועש את שני המאורות ועש את חית הארץ וכן כשאר ככרכוס

ימי וגם אז לא תפסד כהפרדה מן הנוף אך אהה נוסלה ממני להחזירה כי בזה הנוף כי גם הנוף יקום לתחי' ע"כ: כל זמן שהנשמה בקרבי כו' לפגרים מתים. כאשר בארתי לעיל אלא כשילת ידיס אשר עשת שנטל האדם מכשילתו התכליתית יקרא מת ע"כ אני האומן כעס שהחזרת נשמותי עתה כבקר וכן החזיר נשמותי לעתיד. אך לריך להבין מדוע שנה לומר אלא כפחתה לשון כי ואלא משמרה ל' כררני יאמר כשניבוס או ל' כי או ל' כררני אכן נקדיס חתלה לשון מ"ר וילקוט על פסוק ויפת באפיו נשמת חיים וז"ל מלמד שהסמידו גולם מן הארץ ועד לרקיע וזרק בו נשמה לפי שבעוה"ז כנפיחה אבל לעתיד לבוא כנתינה ונהתי רוחי ככס וחייתס עכ"ל. והוא תמוה מה חילוק בין כפיחה לנתינה ומה זה כתיבת כספ לפי שבעוה"ז כנפיחה למה שקדם שהסמידו גולם וזרק בו נשמה. אכן לפע"ד יפורש על פי הכסוק חדלו לכס מן האדם אשר נשמה באפו כי כמה נחשב הוא (ישע' ב') וזריך ביקור למה יחדל ממנו אחרי אשר נשמה באפו גם על מה חתל כדור המבול כל אשר נשמת רוח חיים באפיו וגו' מדור הקשה כוה"ק פ' ויגש רחי נשמה היא החשובה ולא נמלא רק אלא כדיקיס ולמה מתו ויתריך דזה קאי על הכדיקי' שהיו באותו הדור כנון מחושלח שמהו ולא כיניו על הדור עוד אשר ע"כ בא המבול. ולפי ענ"ד יש לפרש עוד כדרך אחר. משל לעשיר שטלה בלבו להכין בית אומנות לשעות כנדיס יקריס

פירוש וכוננות פסמיות

ליום המחיה: לעתיד לבא. לתחי' מחיית: המחזיר נשמות לפגרים כו'. אינו נותן לך כדאס ענוהה על מס כהחזרה כי נשמתו ואני האומן נאמורה כמחיה מחיית מלכ"ד עד סוף כל כדורות. יש מי שיכיר להי' עולם ויש מי שיכיר לזכרון עולם עכ"ס כדורחן כגדוליס כוז שהכיר והדע כל נשמה וכשמה ליהן כנוף כלו לך כפנוסיס כנר ויכנו מחמה אלהיס כנכ. וכמה אלהיס וכרכוס כוסיס עד אין מספר כנהערכנו עמחתיכס אלו עס אלו וזהס ית' הכיר והחבר עמס אל עמנו של כל גוף. והמן ככל גוף כשכס כשיין לו. מי ימלא כוונותין כוז: כנומן (פורת יוסף)

(רה"ח) (ה) באצטקס קודם אור היום לא ינרך ברכת אשר נתן לש"כ עד שאור היום ואפי' שמע קול חרנגול ים ליוכר לכתחילה וידיענך יאל אפי' לא שמע קול חרנגול ודוקא שניך לאחר תחלה אכל קודם תחלה אפי' שמע לא יאל ותרין לנרך פעם שנית (בא"ס ס' מ"ו) : (ג) אפי' במדבר שאינו שומע קול חרנגול חייב לנרך. גם חרש ינרך ברכת הנתון לשכוי בינה : (ג) אם קדם ונירך שלא עשמי חרש אפי' ינרך אח"כ שלא עשמי ע"ג ושלא עשמי ענד. וה"ס קודם ונירך שלא עשמי ענד קודם שלא עשמי ע"ג מ"מ ינרך אח"כ שלא עשמי ע"ג :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר נתן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה :

כס

פורת יוסף

תורה ומצוות אכל אם עורנו באפו כאשר נתנה זו ולא הביאה אל קרבנו להשלים עצמו כמה נחשב הוא מן הבהמה והוא דומה לאומן הכל שלא פעל ועשה ואכל שכרו שאמר לו אדוני לא אהרץ בקשתי אלא מעשך בן ענין האדם שבה לעוה"ו להשלים עצמו ע"י מעשים טובים (כמאמר המליץ אם לשנות מלאכה שולחתי הנה ואנכי רפס ידים). ואם חדל מלעבוד יאל נבונה וכלימה כאשר יבוא למשפט לפני ה' ויבוא יואור המדרש והילקוט. מלמד שהעמידו גולם פי' שהאדם נברא גולם שלא נשלם כמו שאר הבריות מהארץ עד לשמים לפי שבטוה"ו בניפוחה שהקב"ה רכש שישלים עצמו ולכן לא הביא הנשמה זו רק בניפוחה שהוא כח קל שאינו פועל רק להביא הנשמה עד אף למען יביא האדם עצמו אותה אל קרבנו וישלים עצמו ע"י קיום תורה ומצוות אכל לעתיד לבוא שיבטל ה"ה"ה יתחוק האדם להיות כמלאכי השרת נאמר ונתתי רוחי בהם וחיייתם דהיינו עש"י הקב"ה בעצמו וישלמו הנדיקים שיתן רוחו בהם ולא אל פתחם לבד וע"י יחיו חיי נצח וזוהו חקנו מתקני התפלה לאמור נפחתה בי לבורות שזכ בלבד מעשה הקב"ה. ואתה משמרה בקרבי אשר הבאתי חותה אל קרבי בכל הלקי גופי לקדש (מ"ע) : אשר נתן נשכוי בינה. העור פירש הלכ נקרא שכוי בל' המקרא או מי נתן נשכוי בינה. והלכ הוא המבין וע"י הבינה אדם מבחין בין יום ובין לילה. ומפני שהחרנגול מבין וגם בערביא קורין לחרנגול שכוי תקנו ברכה זו לאמר בשמיעת קול חרנגול ואבודתהם כחב וו"ל ואנו מברכין על בינת החרנגול מפני שהוא מזכירי בנ"א שהם עומדים ממתחם לקולו והוא שאומר להבחין כלומר שיבחינו הבריות וידעו כי אז מתחיל היום והבו דבר פלא שאין בעולם מי שיועד להבחין בין יום ללילה ואפי' האדם שהוא בעל דעה והשכל אלא החרנגול. וגם נחזות לילה הוא מרגיש וקורא. אך טעמים אלו אינם מספיקים להבחין מדוע תקנו לנרך ברכה

הבריות ורק באדם לא כתוב ל' עשיה אלא ל' צריאה וציריה ויצרא אלהים את האדם ויירר ה' א' את האדם ותרץ לעשיה לא יתכן רק בדבר הנשלם על תכליתו כדכתיב וירא אלהים את כל אשר עשה וזה היה בכל צריות בראשית. רק באדם שהוא לא נברא על תכליתו כי אם נתן הבורא בו נשמה חלק אלוה ממעל להשלים תכליתו ומה הוא בשלמת תכליתו לא שלמות גופי שהוא נשלם בבריאה שוב לבהמה ולחיה ורק על בחינת נשמתו יאמר שישלים עצמו דהיינו שהנשמה שהיא חלק רוחני מעולה חנכו ה' בו יקדש כל רמ"ח אבריו וש"ס גידיו. ולזה כתוב ויפת באפיו נשמת חיים כי אחרי אשר בדבר רוחני לא יתכן לומר ל' נפיתה באף כי הרוחני לא יתכן במקום גשמי ולא נאמר זה רק לשבר את האוזן לומר שהקב"ה הכין לו את הנשמה בפתח גופו שהוא אפו למען יביא האדם בעצמו אותו אל קרבנו בכל חלקיו ויקדש עצמו ע"י קיום תורה ומצוות בכה הנשמה ולכן כתיב ויפת באפיו ולא כתיב ויפת בקרבנו לבורות שהבורא לא הביא לו הנשמה רק עד פתחו למען יביא אותה בעצמו אליו אל קרבנו. אכן האדם אשר לא פעל ועשה לקדש עצמו בנשמת חלק אלוה ממעל אשר נתן בו לא העלה עצמו על מדרגת הבהמה ונדרש ממנה שהיא בשלמות בחינותיה והוא נשאר בחסרונו וזה מה שנאמר כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר נברכה מחו דהיינו שכולם היו בחסרון תכליתם שהנשמה באפם בלבד בהפתח אשר נתנה להם אכל לא עשו מאומה להשלים עצמם בה וע"כ מחו. ולכן ברוח שהוא הרוח חיים שמחי' לנוף חיי גשמי כמו לבהמה צ"י כתיב ויזר רוח אדם בקרבנו אכל בנשמה שמחי' רוחנית האדם בה לא נאמר רק ויפת באפיו. וזה לפענ"ד פירוש הסבוק חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא הלא חשיבות ופליחות האדם על הבהמה הוא ע"י נשמתו לבד אם השלים עצמו בה והביאה אל קרבנו בקדשו רמ"ח אבריו וש"ס גידיו בקיום

פירש וכוונת פשוטות הנהוין לשכוי. אפי' נתון לך הודאש עצמך על גדול ופלאותיך כחם בחרנגול ל"כ כנחשך שחשם בינתו אלו מנחשם (פורת יוסף) א

כ"ן

תזה בנרכה זו יתן אל לנו שמח עומה על שברא אחוה כבודו כחן עדה בני ישראל עם קדוש לסדק באלהותו יתברך
שמו ולא כרא אהוה בין טרנג ויהי משתחוה לחסד וללונה ולא סיה יודע כלל מכבודו יתברך שמו גם לא סיה
ידע כלל מסודרו הקדוש והגל שמהו עד דכמעט התבטל מציאתו מרוב חסדו כמבוק באלהותו ית' . ית' :
בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁלֵא עֲשֵׂנוּ עוֹבֵד אֱלֹהִים :

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁלֵא עֲשֵׂנוּ עֵבֵד :

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁלֵא עֲשֵׂנוּ אִשָּׁה :

טעמים אומרות **בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁעֲשֵׂנוּ פְּרָצוּנוּ :**

בתחימת ברכה זו יספק עינו אף שאומר כל בברכות נעשים כגורמ וכוון בזה לברכות גבורותו יתברך שמו בנריאת
שרים שכולם לעצמם שינו כשירושלם ולסחוף כשירושלם כהיה חכמה נעלמה לנד מהתחמה נעלמה חכמים כסם
שיר כשר ומחירין מאור נעלמה כזה :

(דה"ח) סומא מנך ברכת סוקה עורים (וע' ס' מ'ו' נח"א ע"ח וכו' מהתנך דהא גם יוצר הפאורות מנך) :
בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם פּוֹקֵחַ עֹרִים :

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַלְבִּישׁ עַרְמִים :

(דה"ח) אם קידס ויכירן זוקף כשמים קודם שינך מתיר אסורים סוד לא ינך מתיר אסורים (סס) :
בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַתִּיר אֲסוּרִים :

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם זוֹקֵף כְּפוּפִים :

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם רוֹקֵעַ הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם :

פּוֹרַת יוֹסֵף

גם עד שלא בא א"א ע"ה והציץ עליו בעל הכירה
אשר יש גבוהים מהם אשר צריכים לעבוד אותם
באיהו מין מהכ"ע נמצא כח נסוע בטבעו להבין
גם דבר אשר אינו רואה בעיניו אשר משכנו
נטעו גם שכל האדם . מלאו חו"ל במין התרנגול
אשר הוא יודע להבין בין יוס ולילה . גם אם
אינו רואה בעיניו כי ישב מחשבים וכן להסריד
את חשכת הלינה להציץ . וע"כ תקנו חו"ל ברכה
זו על בינת התרנגול אשר משכנו נסוע גם בלב
האדם וזהו ראשית ויסוד והתחלה לכל בברכות
אשר ינך אחר זה כי מנינת התרנגול נסוע
גם בלבו להבין אשר גבוהה מעל גבוהה שומר
אם כי לית מחשבה תפיסה ב"ו כלל :
אך אחרי אשר מנינה זו עשו בני אנוש
להאמין באלילים ע"כ הנוט מברכים
שלא עשני עובד אלילים ומראם ומקדם נתנה
לא"א

זו ראשונ' לזרכי האדם . ע"כ נראה לפענ"ד טעם
נכון בעז"ה ית' . הן כבר בארתי אשר לשמות
האדם נברא בזהרונה למע"כ למען ימלאו בו
כל הפנעיים וכל המדות וכל המעלות אשר
נמצאים בכל המינים ומיניהם אשר קדמו לו
דרי מעלה עם דרי מעלה . (עדי תיארו לנו חו"ל
אשר אחר כל הנבראים לא ס' חסר להאדם כי
אם כח ההתנגדות וע"כ ציירו לנו חו"ל אשר
נעשו מלאה"ש כחין כחין הללו אומרים יברא
והללו אומרים אל יברא השיב להם הקב"ה עד
שחם מדיינים כבר נטעה אדם כי לא היה חסר
לו אך כח הניגוד וע"י התנגדותם נשלם) וכל
נברא ונברא לקחו כחו המיוחד לו ונטעו בטבע
האדם וע"כ נתבונה מאין נסוע באדם כח הבינה
בין קודם לחול ומאין נסוע בו להבין דבר אשר
לא יראה בעיניו ומאין ידעו בליא מראש ומקדם

פירוש וכוונות פשוטות

בין יוס ללילה וכן יחי רוח שחין שכל
למחור בכל דבר טוב ונדרן חקים .
לך כדאש עומה על שבת חלק וגורלי כחן עם קדוש סיהרלי : **שלא עשני עבד** . ולא זו שלא עשני ממי שאין
לו זד מה נמנוח אלא אה"י עבד כנעני שיכנו בכלל מנוח שהאש חייבת לא שם חלקי כסם ואני נותן לך כדאש על
ז' : **שלא עשני אשה** . אף כשא"ב נת' ית'אל אף שיהא טסורס לממוד הכורה וממ"ע סהוץ נכמה לכן אהי
נותן לך כדאש על זכ . שקדמה אחי בנות ובלמוד חורב ס' : **פוקח עורים** . אהי נותן לך כדאש עומה על
סטובס גדולה שפקחה עיני לראות וכן ית' ס' שהפקח עיני השכל לראות דבר סגלות ועיני עיני מראת כרע : **מלביש**
ערוסים . אהי נותן לך כדאש עומה על לרישא כנדיס ועוד שהלכנה אותנו כנדי יע' אמונה חוריה . וכן ית' ס' שלא
נטוח מאמונתנו כל ימינו ויכיר כנדיס הלוואה מעלינו ממחשבות רעים ולא ירחיק אותנו מסניו : **מתיר אסורים** . אהי
נותן לך כדאש עומה על שכולתי ליכס ובהתרת מאסרי סבייתי מוטל על נרשי כמה נכסר ניד סטומאם סבולטה עלי
וכן ית' ס' שהתיר מאסרי מינ"ל : **זוקף כפופים** . אהי נותן לך כדאש עומה על זוקפת נופי . וכן ית' רנון
כסוקף כנדי כשיש קומתהו בין סרנג יריס אהוה כנעלות חורתנו וקוס מנהוה ויתקדס כחן נעולם : **רוקע**
הארץ על המים . אהי נותן לך ית' ס' כדאש עומה על אלכחון א"ן ככזן אף על הכוסס כנאמין ית' ס' וע"י אהי
(פורת יוסף) א

עמ"י רמז כל צרכי עם כלות בני' ז"ס מנעלי' ומדלי. ס"ז. ועמ"י האר"י ז"ל אין לומר נרכס א נט"ב ונ"כ ז"ס לזכ טעס ט"ס סוד ג"כ:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שעשה לי כל צרכי:
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המכין מצעדי גברי:
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אוזר ישראל בגבורה:
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם עומד ישראל בתפארה:
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם הנותן ליעף בתי:

(ה"ה) אם נעור כל כלים לא יאחר נרכס המעביר שנה נכס ומלכות כמו נחלים נשמה (א"ר ס' מ"ו אות י"ג):
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המעביר שנה מעיני ותנומה מעפעפי:
אין לענות אמן אחר ותנומה מעפעפי. כי הכל נרכס אחת עד לעמו ישראל.
לכן נכון לומר ויס"ר בוא'!
להרחיק הכחשים מפנימיותנו האר"י ז"ל:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתרגילנו בתורתך ודבקנו במצותך ואל תביאנו לא לידי חטא ולא לידי עברה ועון ולא לידי נסיון ולא לידי ביוזן ואל תשלט בנו יצר הרע והרחיקנו

פורת יוסף

אזר לא כנצר חלניך (איוב לח). וכמו"ש והיס אמוס אזור חלניו. (ישעיה יא). ובוה יראנו לדעת ללחום מלחמת מלואו נגד יצר הרע וכמו"ש ז"ל אירום גבור הכושב את יצרו (אבות ס"ה).
עומד ישראל בתפארה. על שם הכתוב המעטרכי חסד ורחמים (תהלים קג). וגם התפלין פאר לישראל כמו שכתוב וראו כל עמי הארץ וכו' (דברים כח) וגם סכוכע פאר הוא פארם (שפרי המנבעות שמות לט).
וכמו"ש כמ"ש פארך תעביר עליך (יחזקאל כד). הגורן ליעף מכל יום אחמול כח חדש לנקרים:

לא"א וליחזק וליטקב עדי הניענו למתן תורה להנחילנו אמונות אמיתיות: שעשה לי כל צרכי. הן כל הפעולות אשר עליהם נרכס עד כה המה מוכרחים לאדם. אך מנעלים ידוע מהכמי הרפואה כי באמת היה טוב לבריאות לילך יחף. אך למען יוכל לרוץ אורח וכן לעשות כל צרכיו בכל מקום ע"כ הורגו בנ"א לילך בגנעלים. וע"כ תקנו לברך על לבישת מנעלים לשון שעשה לי כל צרכי:

אזור ישראל בגבורה. גבל נאזר בגבורה כי באיזור תלוי גבורת הכבוד וכמו"ש

פירוש וכוונות משניות

כולם לכשם רגילנו על הארץ ועבתי כל זה כדי שיוכל האדם לעשות לרצו נקום דהו וכן נזכר ללכת נכס: שעשה לי כל צרכי. אלו נותן לך הודאה עושה על שלא עזבה חסדיך ממני מיחס ויחיו ונחת לי צרכי וצרכי נוח. ויחיד אלו נותן לך ית"ש הודאה עושה על כנה לי מעשים. נכס אלו א"ב כל לבנות כל צרכי. ואלו האמין כחאונס שלימה ואחיות על השתדל שלא העזוב אחי כל ימי: הבכין מצעדי גבר. אלו נותן לך הודאה עושה על גדול אהבתך נחמתך: הושלח נכרתי נאדם אכרים וחוליות נכרנלים בבחס נאדם בהלך. ויס לזון שהתין ועדינו ללכת נדון לא נכס נס: אזור ישראל בגבורה. אלו נותן לך הודאה עושה על שהבנת אהבו עם קדוש לאלוהיך כדבור טאזר נחמתי כאיש ונתת לו הורגן בקדוש נכמה מנד נכוננס כדכתיב אל דת. ויסא שהחזיק אהבו נגהו: עומד ישראל בתפארה. לוי נותן לך הודאה עושה על שהתה מספאר בנו בתמימות (כמ"ש ישראל אשר צד התפארה) ושכרם שכינת בקדוש עליו לנד ובהשארנו כחיות והוקים אשר נכס אהבו נגטרנס שטרות תפארה ממחמתי תורה: הנותן ליעף בתי. אלו נותן לך הודאה עושה על שהי מסקד נחמתי נענד נידך עייפם בין מעסק כהורה בין מאלהתי והלש נחמתין מחדש כמי ורוחי ככלי בקר. ונכן ימי לזון שהתן ננו-בת לעסק כהורה ונחמתי לעשיק נעט: המעביר שנה מעיני והתנומה מעפעפי. אלו נותן לך הודאה עושה על שהבנת שנים מעיני על ידי נחיות פטים נחיים. ועמד שהבנת תומה נעויה סכוי לי נכיותו על משהי ונחתי כי בכל לבכין תורתי. לכן אלו התפלל ימי לזון כו'. (מלוטס מכלר היום ומיסוד וסורס העבורה):

שתרגילנו בתורתך. אף כהטוב וכרע מהותין יודינו לך הייע אהבתו לסיח לנו כרגל בהחוקין. והש"ס שהרגילנו בתורתך ודבקנו נמנוהין בקבתי: אל הביאנו כו'. אף שהין מדתן לכפאי את האדם לידי כך. אך הר"ל ככל לעמא פוחתין לו. על זה אלו מנכסים כלא נחלא פחה שמו: ביוק. והם נדון להשימו לידי נסיון. היס עמנו להקנו ולהחננו בקדוש ונכסיהם הנמנו נכסיון ולא ימכון ממנו ניוון. וכשהכוח אהבו לגליות תורה והענות. זה ידוע בכל הגורו החסיון יצרו גדול ממנו לכן בקבתי: ואל תשלט בנו יצר הרע. שלא ימגרס בנו נגנין

וְתַרְחִיקֵנוּ מֵאֲדָם רַע וּמִחֶבֶר רַע וּדְבַקְנוּ בַּיָּצֵר הַטּוֹב וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים וְכוּף אֶת יָצְרֵנוּ לְהִשְׁתַּעֲבֹד קָדְ וְתַנְנֵנוּ הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם לַחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמַיִם בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ וְתַגְמְלֵנוּ חֶסֶדִים טוֹבִים: בְּרוּךְ אַתָּה יי גּוֹמֵל חֶסֶדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

לכתיב החנונים מחיטותיו האר"י ז"ל:

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שְׁתַּצִּילֵנִי הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם מַעֲוֵי פָּנִים וּמַעֲזוֹת פָּנִים מֵאֲדָם רַע וּמִחֶבֶר רַע וּמִשְׁכָּן רַע וּמִפְּנֵע רַע וּמִשְׁטָן הַמִּשְׁחִית מִדִּין קָשָׁה וּמִבְּעַל דִּין קָשָׁה בֵּין שְׁהוּא בֵּין בְּרִית וּבֵין שְׂאִינוּ בֵּין בְּרִית:

גדל מעלת אמירת העקידה מנזכר בזה"ל לא אית מאן דמנטל מוחאון מן נמי אגבא בקרנן דעקידת יצחק כ"ר ועקידת יצחק מעליא לברכאל לאדרא ליה בכל יומא בגלואח . דהגין עליכון מכל מעשין זיבין . וקלא נשיק ואמר אל מעש לו מחומה . וזכות אנוסין יגן עליכון ממרשין זיבין עכ"ל . גם ב"ב"ק ונתקונום וכבר"א ז"ל וכל הכשרים מלאים מגדל מעלת אמירת:

וה"ל ע"כ פרכת עקידה יאמר כחונס עומה ויש עיני ולבו עד כמה מנפת עונותיה ש"י שאברהם אבינו נמר בלבו וזמח לבחוט מן יחידו אב"י אב"י יתור חשנו וסבלנו עולם ויזקין מן ל"ז נכס סכר וקבל דרנן גמור . בשמיות יאמר על קרנחו בעונותיו וי"ח ויתעורר לזכר מכאן ולהכא ליראה כש"מ . ובאר"י ז"ל כתב לומר שד"ש עקידה שיש עונות שבעה האדם כחונס בעקידה יזכר עונו אם שנ נחשונם שלמה עכ"ל . ויאמר תחזקוהו בקודם אברהם ואלאחריה אך בכמה וי"ח ויאמר בעקידה בלא תחזיקו . ככר נמנאל לשל מהאר"י ז"ל לקרות נטעמים וע"ש :

(פורת יוסף) **בְּרִית** לומר בכל יום פ' עקדה וכתבו לאומרו קודם פ' הקרבנות ויש לאומרו אפילו כשבת וחזון עיני העקדה שאברהם איש חסד עקד פחד יצחק לבלול דין נרחמים וזה נרמז בח"מ לפונה לפני ד' לבלול זך זכרון בדרום . וע"ז הבידו בתנא דבי אליהו ונמדרש שכל מי שאומר פסוק זה הקב"ה יזכר עקדת יצחק וכתב בשו"ת האר"י ז"ל שהאומרו בטובים שלמה ושב בתשובה מכפרין עונותיו . ולהבין עיני אמירת פ' העקדה שזוה האר"י ז"ל אר"י מה שאמרת הקרבנו יושיל במקום הקרבת קרבן . לר"ך לבאר . הנה החושב חושא בשני חלקיו . החשא שמעשה הוא עושה ככה נוכח והחשא שמחשבה הוא ככה נפשו . כן ה' ראו עת שזבו שיקריב גופו ושמתו לקרבן לכפר עליו לפני ד' . אמנם מחמת ד' עליו שנגד מה שה' לר"ך להקריב גופו הכהני הוא מקבל ממנו קרבן בטמא . אבל נגד מה שה' לר"ך להקריב נשמתו איך חשבה נפשו הכהנה המורח נפש האדם שאינם בטוב אחד כלל . לכן לר"ך שבעת הקרבת הקרבן ימכור נפשו במחשבתו כאלו הוא רשעה על המוקד ואם המזבח תוקד בו וכמו שזה בא לכפר חשא המחשבה כן מקבלים ממנו מחבתתו זאת כמעשה ממש . וזה ביאור המדרש . (הביאו תוס' סוף מנחות) יש אומרים שמיכאל מקריב נשמותיו של ישראל . זה ה' בזמן ששבת קיים אבל עתה בעונותינו

הרכה

פורת יוסף

ובוף את יצרו . שנוכל לעבוד את ד' גם מעו"י פנים . שלא יולאו עלי לעו' ומעוזה ותננו לחן ולחסד . כי כל מי שיש בני יראת פנים . נגד אחרים :

אלל

פירוש וכוונות פשויות

בעין שפעה מ"ו כרע בעיניך : והרחיקנו מאדם רע ומחבר רע . שכל המונעים המעכבים מלגוא אל כשלימות ודבקנו ביצר טוב כו' . שהחזין לנו דרכים המנציח ליד הכליות : וכפה את יצרנו כו' . מן לנו הכונס כטוב שנוכל כנחלתנו לנשוח פעולות לבעד לך : לחן ולחסד כו' . שלא יבא סוס קטרו עיניו מאוס חילוני כן גשמי מן רוחני . ועוד שלא לנו ליד סוס קטטס וקאה ונאלץ על זבם צריח . והתגמלנו חסרין טובים . חסדים שאלים ממעשים וזכות . כמו שהם יראשקב לבינו ע"ה שאל נחמטו וזכותו .

מעו"י פנים . שהחריס לא ישנו פנים כנגדי ויולאו ליד הקלם ע"י מ"ו : ומעוזה פנים . שלא אשין פ"י נגד אחרים ואזול ליד הקלם מ"ו : מאדם רע . בלעיל מרמות והגבולות שלא אוכל להגל ממנו . מחבר רע . כדי שלא הלמוד מחשבו הרשע : ומשכן רע . כדי שלא אביס נלקח עמו (כמו ד"א ע"ה קרה) . ומסגע רע מקורות יד . סו"ן ומשכן המשחית . כמו שחזינו בבלת ויקס כ' לטן את כרד כאלוהי : מדין קשה . שדין עמו שבינו ובין חביו לא יבא קשה ואחרת לנ"ד . ובבעל דין קשה . ה"ך אם שדין לא יביס קשה מזה עמו . אם יביס כענל דין קשה לא יבא יחל לניעא : בן ברית . כמו"י : שאינו בן ברית . שהוא טר"ג :

עו"ה

(פורת יוסף)

חרבה עילנו ושמש בית מקדשנו ואין לנו יכולים להקריב בהמה נגד הקרבת נפשו ע"כ לריקים
 לנו להענות ארבעים יום על חטא שחייבים עליו חטאת. כמבואר ביו"ד סי' קס"ט ובבא"ח סוף
 סי' של"ד. מ"מ ההקדשה היותר עיקרית הוא מה שמוסר נפשו במחשבתו וזה נעשה ע"י אמירת
 הפרשה ומוסר ע"י שר צבא ישראל מיכאל שהוא כס"ג למעלה. וזה היה לפע"ל מה שהראש
 הקדש לא"י. ע"י עקדת יצחק שזוה לשחטו לקרבן והוא גם הוא מסר נפשו להשחט. וממילא
 נעשה כזה עיקר הקרבן הנראה על מזבח הטליון. ולעומת ההקרבה על מזבח החתון כפועל ממש
 נמסר א"ל תחתיו ודבר זה הראשו לדורות כי זה עיקר הקרבן הנראה. ומשם זה לונו
 האר"י לומר פ' העקדה קודם פ' הקרבנות:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וְזַכְרֵנוּ בְּזַכְרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ וּפְקֻדָּתֵנוּ בְּפִקְדַת יְשׁוּעָה
 וּרְחֻמִּים מִשְׁמֵי שָׁמַיִם קָדְשׁ וְזָכַר לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֶהְבֵּת בְּקֻדְשׁוֹ
 אֲבֹרָהּם יִצְחָק וַיִּשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד וְאֶת הַשְּׂבוּעָה
 שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה וְאֶת הָעֲקֵדָה שֶׁעָקַד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ
 עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ כְּפָהוּב בְּתוֹרָתְךָ:

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נָסָה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי
 אֲבֹרָהּם וַיֹּאמֶר הֲנִי וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־דְּבָרֶיךָ אֶת־יְחִידֶיךָ אֲשֶׁר־
 אֶהְבֵּת אֶת יִצְחָק וְלֹךְ־לְךָ אֶל־אַרְצֵי הַמִּצְרַיִם וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל
 אַחֲרֵי הַיָּרִים אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהֶיךָ: וַיִּשְׁכֵּם אֲבֹרָהּם בַּבֶּקֶר וַיַּחֲבֹשׂ אֶת־
 חַמְלוֹ וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי־גַעְרָיו אִתּוֹ וְאֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּבְקַע עֵצִי עֲלֶיהָ
 וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר־לּוֹ הָאֱלֹהִים: בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
 וַיִּשָּׂא אֲבֹרָהּם אֶת־עֵינָיו וַיִּרְאֵ אֶת־הַמָּקוֹם מֵרֶחֶק: וַיֹּאמֶר אֲבֹרָהּם
 אֶל־גַּעְרָיו שְׁבוּ־לָכֶם פֹּה עִם־הַחֲמֹר וְאֲנִי וְהַנְּעָר גִּלְכָּה עַד־כֹּה
 וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנִשְׁבּוּבָה אֵלֵיכֶם: וַיִּקַּח אֲבֹרָהּם אֶת־עֵצִי הָעֹלָה וַיִּשֶׂם עַל־
 יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּקַּח בִּידוֹ אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת הַמַּאֲכָלֹת וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו:
 וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אֲבֹרָהּם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִיו וַיֹּאמֶר הֲנִי בְנִי וַיֹּאמֶר
 הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאֵינִי הַשֵּׂה לְעֹלָה: וַיֹּאמֶר אֲבֹרָהּם אֱלֹהִים יִרְאֵה־
 לִי הַשֵּׂה לְעֹלָה בְּנִי וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיָּבֹאוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
 אָמַר־לּוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אֲבֹרָהּם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים
 וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּשֶׂם אֹתוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֵצִים: וַיִּשְׁלַח
 אֲבֹרָהּם אֶת־יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכָלֹת לְשֹׁחַט אֶת־בְּנוֹ: וַיִּקְרָא אֱלֹהֵי
 מְלֶאֶךְ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אֲבֹרָהּם אֲבֹרָהּם וַיֹּאמֶר הֲנִי: וַיֹּאמֶר
 אֶל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנְּעָר וְאֶל־תַּעַשׂ לּוֹ מְאוּמָה כִּי־עַתָּה יָדְעִיתִי כִּי־

יֵרָא אֱלֹהִים אֶתְּךָ וְלֹא חֲשַׁבְתָּ אֶת־בְּנֵךְ אֶת־יְחִידֶךָ מִמֶּנִּי : וַיִּשָּׂא אֲבֹרָהֶם אֶת־עֵינָיו וַיִּרְא וַהֲגִיד־אֵיל אֲחֵר גָּאֲחוֹ בַּסֶּבֶךְ בְּקִרְבֵּנוֹ לְךָ אֲבֹרָהֶם וַיִּקַּח אֶת־הָאֵיל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַחַת בְּנוֹ : וַיִּקְרָא אֲבֹרָהֶם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה וַיִּרְאֵה אֲשֶׁר יֹאמֵר הַיּוֹם בְּתֵר יְהוָה יִרְאֵה : וַיִּקְרָא מִלְּאֵךְ יְהוָה אֶל אֲבֹרָהֶם שְׁנֵית מִן־הַשָּׁמַיִם : וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁפַּעְתִּי נְאֻם־יְהוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה וְלֹא־חֲשַׁבְתָּ אֶת־בְּנֵךְ אֶת־יְחִידֶךָ : כִּי־בָרַךְ אֲבָרְכֶךָ וְהִרְפָּה אֲרַפָּה אֶת־זֶרְעֶךָ כְּפֹכֵבֵי הַשָּׁמַיִם וּכְחֹל אֲשֶׁר עַל־שֹׁפֵת הַיָּם וַיִּרֶשׁ זֶרְעֶךָ אֶת־שָׂעַר אֲבִיו : וְהִתְבָּרְכוּ בְזֶרְעֶךָ כָּל־גִּוְיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקֹלִי : וַיֵּשֶׁב אֲבֹרָהֶם אֶל־נַעֲרָיו וַיִּקְמוּ וַיִּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־פְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּשֶׁב אֲבֹרָהֶם בְּבֵאֵר שֶׁבַע :

רבונו של עולם יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתזכר לנו ברית אבותינו כמו שפבש אברהם אבינו את רחמיך מן יהודו ורצה לשהוש אותו פדי לעשות רצונך בן יכבשו רחמיך את פעם מעלינו ויגלו רחמיך על מדותיה ותפנים אתנו לפני משורת דינה ותתנהג עמנו יי אלהינו במדת החסד ובמדת הרחמים ובטובך הגדול ישוב חרון אפך מעמך ומעירך ומארצך ומנחלתך וקום לנו יי אלהינו את הדבר שהבטחתנו על ידי משה עבדך . כאמור וזכרתי את בריתי עקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אפר והארץ אפר :

לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר ובגלוי . ומורה על האמת ודובר אמת בלבבו וישבם ויאמר :

רבון

פירוש וכוונות פשוטות

לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר . ז"ל סגור במחשבתו . כגון כולל טעם ורא שמים בסיקרי וכתמיד . כשיקרא סוף סוף ורא שמים בסתר . כלל כוונתו כולל כוונתו לרא שמים . וכתמידו שלולס יהיה ירא שמים בסתר . ויוון זה ע"ד כהנ"ל כל מעשיו יהיו לרא שמים וכן כתיב בכל דרכיך דעכו וישרכו בו סכונתו היא חף בפעולות שבמחשבתו כעובד למשל מצא ומתן . יכוון בלבו שיעבד לרא שמים כדי שיהיה לו להחיות את נפשו ופשות עתה לבשר וליתן מוח נדקק והנחלות נטו לה"ת וכן כשאוכל וכוזה חף הפעולה היא נשמית יחזבו בלבו שיעבד כשכל שיהיה ברוח לעבודת ה"ת כפי חף הפעולה . במחשבתו מ"ת בסתר דסינו בחשון לנו יש נוס כענין מחשבתו טובה ויראת שמים . ע"ל כוזה ודפ"ח : ובורה על האמת . הוא שיקר גדול ביראת שמים שלא יבנה את דבורו על טוס דבר בטוב : ודובר אמת בלבבו . פיו ולבו כוון . ככריותו וכוו נכחו לא במחשבתו יחש : וישבם ויאמר . ויקדים להפלתו הטוב זו בלא על נדקקו ודבר משה ח"ט מכל הרגתי לפעך הלא על דחמך וחסדך למען יח' חשש מעדתו להתכדד עם כרימך ולכן גם חנו מקדמים ח"ט כבדקמס זו לפעך רבון כו :

וב

(פורת יוסף) א

רבון כל העולמים לא על צדקותינו אנהנו מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמיך הרבים. מה אני מה חיינו מה חסדנו מה צדקותינו מה ישועתנו מה כחנו מה גבורתנו מה נאמר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו הלא כל הגבורים כאין לפניך ואנשי השם בלא היו וחכמים בבלי מדע וגבונים בבלי השכל כי רוב מעשיהם תהו וימי תיהם הבל לפניך. ומותר האדם מן הבהמה אין כי הבל הבל:

אבל אנהנו עמך בני בריתך. בני אברהם אברהם שנשבעת לנו בחר הפריה: זרע יצחק יחידו שנעקב על גב המזבח עדת יעקב בנה בכורך שמה אהבתך שאתה אתו ומשבתתך ששמחת בו קראת את שמו ישראל וישרון:

לפיכך אנהנו תיבים להודות לך ולשבתך ולפארה ולברך ולקדש ולת

פורת יוסף

קראת את שמו ישראל וישרון. כי חננס כמו כל כחות מלאכים. אשר יש בהם. אשר השם הוא בכופן כמו מאל ועוד. ויש מסיימים בון כמו מספרון סנדלפון ועוד. ויש מסיימים ביה. כי אוחן שיניקתן מימין מסיימים באל. אשר הוא חסד כמוש חסד אל כה"י. ואותן שבשאל מסיימין בון. ואותן שיניקתן מקו האמצעי מסיימים ביה (כי מד"ד שבאלקים הוא באותיות ה"ם שבאלקים. וא' נוסף להמשך אליו כללות אל דחסד. ושם ישראל וישרון. המה ישר אל וישר וין) והנה ישראל יניקתם מב' הכדדים. לכן נקרא ישראל מזל הימין וישרון מזל שמאל וכן שבטי יה שמאל האמצעי וכו' ויכן אמרנו כי מאהבתך שאתה כבוד אהבת חסד. ומשמחתך מזל שמאל. כל השומע יצחק לי שהוא שמחה. עי' בת"א. קראת את שמו ישראל וישרון (הגרי"א):

אבל אנהנו עמך בני. ההבדל בין גוי לעם. כי עם יאמר על קיבוצ אנשים רבים. יהיו המונים או שומרי הדת או בלתי בעלי דת. אבל גוי אינו אלא שומרי הנימוס כראוי. ואף היחיד שבומר הנימוס. שקבלוהו הרבים. נקרא גוי. וז"ש הוי גוי חוטא שראוי להיות מניין לטוב. והנה הוא חוטא. עם הוא קבוצ עם רב. וכשעוסין טוב. ברוב עם הדרת מלך. וכמו כן כשעוסין עון בקיבוצ רב הוא כבד עון. והנה כהפרש בין זרע לבנים כן ההפרש בין להרע או להשחית. כי רעה הנעשה בנזף. והשחיתה הנעשה בנפש. ע"ש זרע מרעים. בני משחיתים. והיו מסדרו לנו בחפלה. אבל אנהנו עמך. בני אברהם זרע יצחק עדת יעקב. עמך הוא היסד עם כבד עון בני אברהם היסד בני משחיתים זרע יצחק היסד זרע מרעים. עדת יעקב היסד גוי חוטא. (הגרי"א):

פירוש וכוונות פשוטות

מה אנו. כי אין בנו ממש: מה חיינו. ואין ממש נחיינו: מה חסדנו כו'. אין ממש נכבדים ונדקות בלתי עשים וא"כ: מה כחנו כו'. אין ממש נכה וגבורות מעשינו שובילו לנו להיות מפילים החנונינו לפניך. ואף אם היה כח וגבורה נמשנינו: מה נאמר כו' הלא כל הגבורים כו'. ומותר האדם מן נכבדה ואין יחרון האדם מן נכבדה אלא אין ק"ת האדם יש ל'שמה. וכשאל בכל ככל: אבל אנהנו. באמת מזל זה יש לנו דין לכסיל החנונינו לפניך או עינו לזכ דבבר זה מותר האדם מן הכבדה לפי שאנו עמך כ"כ בני אברהם או בכך שנשבעת לו וכו'. וקרהת כמו וכו' כתי במך נקרא עלינו ונלוי שכנחותינו לך זכ כתי לנו דין לכסיל החנונינו כלן אל אב ואבנך ומוכנע וכומד אהנו: זרע יצחק יחידו. נתייהד לקרבן: ישראל וישרון. ברכה וישר: לימכך. אחרי שהם מוכנע ועומד מכת אברהם ועקדת יצחק ואהבת יעקב לריך שחפים אמונת אבות ומחויבים (פורת יוסף)

וְלָתֵת שְׂבַח וְהוֹדָיָה לְשִׁמְךָ : אֲשֶׁרֵינוּ מִה טוֹב הִלְקֵנוּ וּמִה נָעִים גּוֹרְלֵנוּ וּמִה יָפָה יִרְשָׁתֵנוּ . אֲשֶׁרֵינוּ שְׂאֵנָהֵנוּ מִיַּטְבִּימִים וּמִעֲרִיבִים עָרֵב וּבָקֵר וְאוֹמְרִים פְּעָמִים בְּכָל יוֹם :

בק"ש דקדמות יוכר האדם שיקרא פרשת שמע ובכחמ"ו כוונת ממש כמו בקריאת שמע דיוגר . גם פרשת ואכתה עד ובשעריך וק"ש זו חיוב גדול לקרות חף שמהפלא כוונתו כי ד' ק"ש מהויב לקרות בכל יום . ק"ש זו וק"ש דיוגר וק"ש דערביה וק"ש בעל הכתב . וז"ל האר"ל . ובג' ק"ש הארונות מהויב לקרות כל בג' פרשיות . וזה ק"ש זו הנקראת ק"ש דקדמות ח"ל לקרות ע"פ חיוב רק ששכח ראשונה . אך אם ישכח נעצמו שיעזרו ח"ו וזמן ק"ש דיוגר אז יוכר לקרות נק"ש דקדמות כל בג' פרשיות . וזמן לנחת בוכ בקריאה מ' דק"ש של שמות כו"ל . כדתי כוונת לנחת בוכ בקריאה מ' דק"ש של שמות שמונו יוצר ונודע יתבדק . וא"ל לטאום שריו בק"ש זו (האר"ל ע"פ סוד):

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה יְהוָה אֶחָד :

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלִכּוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :

(ד"ה"ה) אחר שמע ישראל יאמר בכחמ"ו גם פרשת ראשונה נכון לאומרו אך יתבין שלא לנחת עתה מנח ק"ש כדתי שיקרא שם המלכות כהקנה שיקראת אה"כ עם כדכונת אם לא ישרא לנפשו שהצבור יעברו זמן ק"ש ובע" שנגבאר לעל זמנ (ע"פ מ"א ס"ס מ"ו) :

וכתבו הספרים שגלו לאדם לכהנב בוח חף בכל ימות ששכח לקרות נק"ש דקדמות כל בג' פרשיות חסדק שמה לא יקרא ק"ש דיוגר כוונת חסידה שמונת לא יוכל לתקן ועב"ו יתאמן בכל יבולתו לקרות ק"ש דיוגר כוונת . כי נודע אז דוחק גדול לנחת נק"ש דקדמות ידי חובת ק"ש ונפרט בלא נרכוזה שלמים ובלאחרים . אך אין דנין חסדק משאי ח"שכר :

השבתים על אהב כוח הא' ואהב כוח בג' יאמר כוונת ובשמה עומד כי הם נכללים משבתים והפלות נפלאים . גם בכחם כאלו מעיד האדם על אלוהות ית' ואהב כוח הא' הוא כמו ש' למלה אהב שיהי א' ק"ש שגא כעולם . והוא אהר לאחר שגא כעולם . ובאר"ל בלא לחתום בשם אלא ברוך המקדש שמו נדנים וז"ל כדכ"ו :

אֵתָה הוּא עַד שְׁלֵא נִבְרָא הָעוֹלָם אֵתָה הוּא מִשְׁנִבְרָא הָעוֹלָם
אֵתָה הוּא בְּעוֹלָם הוּא וְאֵתָה הוּא לְעוֹלָם הַבָּא קִדְשׁ אֵת

שְׁמֶךָ

פּוֹרַת יוֹסֵף

אשרינו מה טוב חלקנו וגו'. כס' בחר יחזק מהנאון ר' יחזק מסובלק . ז"ל . צפ' בלק שם כ' ח"ל ואלו הם ג' מהנחות כו' ר"ל שהם תורה שקבלו במדבר ונבואה ורוה"ק שזכו עט שהם כנגד ג' תורה נביאים וכחוצים . כידוע שכחוצים הם ברוה"ק . כי לא נחש כו' הוא נחורה דיוגר ומעשה כו' כעת יאמר כו' הם רוה"ק ונבואה . עכ"ל . והנה לפי דבריו מה טוב חלקנו וגו' הם ג' כנגד ג' אלו תורה ונבואה ורוה"ק ופי' מה טוב חלקנו . הוא תורה כמ"ס ז"ל אין טוב אלא תורה ומה נעים גורלנו הוא הכנראה שגאם מניח נועם הפליון כידוע ומה יפה ירושתנו הוא רוה"ק שגאם מנד המלכות : המורשת לנו נשמחנו ורוח קדשנו . ואכמ"ל . ואע"פ שלכאורה נראה כן . מ"מ כ"ל לפרט . כי סג' דברים . הם תורה ומעשה ונבואה . כי רוה"ק ונבואה נחשב כאחד . והם

פירוש וכוונות ששמות
אמת לכוונת כו' : שבת והודיה . על כל כטונות שכטיות עם אלוהינו ועמו . ובכחית אחתו לתקן ואלה : מה טוב חלקנו . כוונתו . שיהי חלק אלוה ממנו . ע"ד כי חלק ש' עמו : כיה נעים גורלנו . מה בלא כוונת כטוב מנד נחיותנו : וכה יפה ירושתנו . שהקדוש מוזהק לנו מהלוינו : קרננו (פורת יוסף) א

שָׁמַךְ עַל מַקְדֵּישֵׁי שְׁמֶךָ וּמְקַדְּשׁ אֶת שְׁמֶךָ בְּעוֹלָמְךָ וּבִישׁוּעַתְךָ תָּרִים וְתַנְבִּיחַ קַרְנֵינוּ: פְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדְּשׁ אֶת שְׁמֶךָ בְּרַבִּים:

בנין חסד וז מהלל כיתור שמו וגדלה מעלתו כדבר כההסלל שלירי להחיל בכחו של מקום והח"כ יתלל כדמוצי כחצ"ס וחוקק והח"כ חלו מהסללס על גלות גלומוינו שיוצנו מידם וידעו כולם שמו כגדול כי אין עוד מלכדו כי כן ככתיב אחוה ע"י נפיה ככח נעת ככח וגו'.

אַתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ וּבְשָׁמַיִם הַשְּׁמַיִם הָעֲלִיוֹנִים. אַמֵּת אַתָּה הוּא רֵאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִפְּלִעְדִּיק אֵין

אֱלֹהִים. קִבֵּין קִוְיָ מֵאַרְבַּע בְּנֹפֹת הָאָרֶץ. יִפְרוּ וְיַדְעוּ כֹל בְּאֵי עוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים לְבִדָּה לְכֹל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ. אַתָּה

עֲשִׂיתָ אֶת הַשְּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם וּמִי בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ בְּעֲלִיוֹנִים אוֹ בַתְּחִתּוֹנִים שִׂיאֵמַר לָךְ מַה תַּעֲשֶׂה.

אָבִינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם עֲשֵׂה עִמָּנוּ חֶסֶד בְּעֶבֶר שְׁמֶךָ הַגְּדוֹל שֶׁנִּקְרָא עֲלֵינוּ וְקוֹם לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ מַה שְּׁפָתוֹב בְּעֵת הַהִיא אָבִיא אֶתְכֶם

וּבְעֵת קִבְצֵי אֶתְכֶם כִּי אֶתֶן אֶתְכֶם לְשֵׁם וּלְתַהֲלֵהָ בְּכֹל עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׂוֹבֵי אֶת שְׁבוֹתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר יי:

גדול מעלת חשיבת קרבנות כבוד בזה"ק ובחוקים ככ"ב מקומות. וכו' להכניס לו כאלים ולא יזכרה אע"פ מאמר אחד ו"ל זכ"ק פ' וירא ד' ק' ע"א. ח"כ כדוסדלי כלי מחן דמדכר נפומים ככ"ב ככ"ב ונתי מרכשות עניי דקרבנות והקרבנות וכו' ככ"ב. כ"ב כ"ב כ"ב כ"ב דה"טן מלאכה דמדכרין הויין לאכאשא ל"ב דלא יכלין למעבד ל"ב ה"ל סיון כ"ל. וכ"כ ככ"ב ש"מא ד"כ כ"ל ו"כ מנחה ב"כ"ק.

מקום יאמר פרשת בראשית ע"י יום אחד. ח"כ פ' כ"כ: פרשת כ"כ: פרשת תרומת הל"ן יכול יאמר קודם אור ביום: שבת י"ז

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: וַעֲשִׂיתָ בְּיַד נְחֹשֶׁת וּכְבָד נְהַשֵּׁת לְרַחֲצָה וְנִתַּתְּ אֹתוֹ בֵּין-אֶהָל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנִתַּתְּ

שָׁמָּה מַיִם: וּרְחַצוּ אֶתְּרֹן וּבְנֵי מִצְרַיִם אֶת-יְדֵיהֶם וְאֶת-רַגְלֵיהֶם: בְּבֹאֵם אֶל-אֶהָל מוֹעֵד יְרַחֲצוּ-מַיִם וְלֹא יָמְתוּ אוֹ בְּגִשְׁתֶּם אֶל-

הַמִּזְבֵּחַ לְשֵׁרֵת לְהַקְטִיר אֵשׁ לַיהוָה: וּרְחַצוּ יְדֵיהֶם וּרְגְלֵיהֶם וְלֹא יָמְתוּ וְהִיתָה לָהֶם חֻק־עוֹלָם לֹא וְלִזְרָעוֹ לְדוֹרֹתָם:

פרשת תרומת הדשן

וַיְדַבֵּר יי אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: צוּ אֶת אֶהֲרֹן וְאֶת בְּנָיו לֵאמֹר זֹאת הַחֹרֶת הָעֹלָה הוּא הָעֹלָה עַל מִקְדָּה עַל הַמִּזְבֵּחַ כֹּל הַלֵּילָה עַד הַבֶּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תִּקְרָד

בו: וְלִבֶּשׂ הַכֹּהֵן מְרוּ בַד וּמְכַנְסֵי בַד וְלִבֶּשׂ עַל בְּשָׂרוֹ וְהָרִים אֶת הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂמוּ אֶצְל הַמִּזְבֵּחַ: וּפָשַׁט אֶת בְּגָדָיו וְלִבֶּשׂ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת הַדֶּשֶׁן אֶל טַהוֹרִין לַמִּזְבֵּחַ אֶל מְקוֹם טַהוֹר: הַיֵּטֵב עַל

הַמִּזְבֵּחַ תִּקְרָד בו לא תכבה ובער עליהם הבוה עצים בְּבִקְרָד בְּבִקְרָד וְשָׂרָה עֲלֵיהֶם הָעֹלָה וְהַקְטִיר עֲלֵיהֶם הַלְבִי הַשְּׁלֵמִים: אֵשׁ תְּמִיד תִּקְרָד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה:

איתא נהדרש קב"ה כראש לאברהם אבינו ע"ה כל דור ופרנסו וכראש לו כהנאים מקריבים קרבנות אמר לו אברהם
חינה זמן שנים התקדש קיים אכלו זמן שאין נבמ"ק קיים מה יבא לכם . אמר לו קב"ה יהו קורים בתורם
בפרשה קרבנות ומעלה אני עליכם כאלו בקריבים : ושעם בקרנת קרבנות . כאשר על כנפיהם כוא . כי האדם
כחוטא הייב לנפשו את נפשו לפני קב"ה ולכבוד מייחז ב"ד ולרוב רחמינו נתן כפרה לשוננו נחלושי כהמם :
קודם פרשה קרבנות יאמר זה . ואין להקפיד אם יאמרו סיב"ר כזה כהמם ו"ס (פנ"ה ס' ו' ד"ר"ט) :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתרחם עלינו ותסחל לנו על כל
חטאינו ותכפר לנו את כל עונותינו ותסלח לכל פשעינו ותבנה בית
המקדש בטהרה בימינו ונקריב לפניך קרבן מקיף שיכפר בעדנו כמו
שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך באמור :

גודל מעלה ש' התמיד כחז כחולע' יאמר ש' התמיד שמוכר כס שני נכשום קריבים בכל יום א' נזוקר כנגד מדע"ר
וכ' עברנו כנגד מדע"ד . ותקנו לקרות בענין הקרבנות לפי שכל שמוכר כהמם (ש' שחזא כהמיהם נחמקוס קרבן
לכפר על חטא כחז עליו אותו הקרבן וכן קרבנות שאינם נאים על חטא אכרון שחזא עסק קריאים כעסק קרבנות)
כאלו מקריבו : וש' התמיד ואיזהו מקומן ז"ל דוקא בעמידס דוגמה קרבן . שהוא בעמידס וכן כל פרשה קרבנות יאמר
(דה"ח) (f) לא יאמר פרשה התמיד אלא ביום וכן כל קרבנות לא יאמר לילית דאין קריבים אלא ביום (ש"ה) אכל
ש' כיכור וש' הנוחה כרבן מורה לומר קדש אור כיום (ש) : (ג) יש לומר ש' התמיד וכן כל קרבנות
בעמידס (ש"ה) (ח) : (ג) לא יאמר שום פרשה בעל פה רק כשגורם כפי כל כמו ק"ש וכרחה כהמם וש' התמיד
אכל אם אינו שגור כפי כל אע"פ שגורם כפי אכור ולכן יש לומר שם כי כהמם אכמסס מוסיסים ואומרים כהמם
פרשות השגורים כהמסס אף שאינם שגורים כפי כל ואינו נכון (סומן מ"ח במ"ה) וכומא רשאי לאמרו בע"ה (ש) :
במדבר כח

וידבר יהוה אל-משה לאמר : צו את-בני ישראל
ואמרת אל-הם את-קרבני לחמי לאשי ריח
ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו : ואמרת להם זה
האשה אשר תקריבו ליהוה כבשים בני-שנה תמימים
שנים ליום עלה-תמיד : את-הכבש אחד תעשה בכקר
ואת הכבש השני תעשה בין הערפים : ושירת האיפה
סלת למנחה בלולה בשמן כתיבת רביעית ההין : עלת
תמיד העשייה בהר סיני לריח ניחח אשה ליהוה :
ונסבו רביעת ההין לכבש האחר בכרש הסך נסך
שכר ליהוה : ואת הכבש השני תעשה בין הערפים
כמנחת הכקר ובנסבו תעשה אשה ריח ניחח ליהוה :

גודל מעלה סמוך ושחט כחז כרב"י כוב לומר עם הקרבנות ש' והמם כדלחמין במדע"ה וקרא אמר קב"ה משיד
אני עלי שמים וארץ . עין א"י וכן יבאזל כעשה שכן קוראין מקרא זה נפונה לפני כ' א"י זוכר לכם עקדת
יחמקין לאברהם עב"ל . לכן יוכל לומר וכחוס :

ושתת אתו על ירך המזיבה צפנה לפני יהוה וזרקו
בני
פירוש וכוונות פשוטות
קרבני . זה דמם : לחמי . אלו לחמין : לאשי . כהמין על אש כהמנה : העשייה בהר סיני . כארון שנטעו

מַעֲשֵׂה הַקֶּחַת מִמֶּלֶח טְהוֹר קָדֹשׁ: וְשִׁחַתְתָּ מִמֶּנָּה הַדֶּק וְנִתְּתָה
מִמֶּנָּה לְפָנֵי הָעֵדוּת בְּאֵהָל מוֹעֵד אֲשֶׁר אָוָּעַד לָךְ שִׁמְהָ קָדֹשׁ
קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָּכֶם: וְנֹאמַר נִחְמָד עָלֵינוּ אֲהָרֹן קְטָרֵת סַמִּים
בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר בְּהִיטִיבוֹ אֶת־הַנֶּהֱרֹת יִקְטִירֶנָּה: וּבַהֲעֵלַת אֲהָרֹן
אֶת־הַנֶּהֱרֹת בֵּין הָעֶרְבִים יִקְטִירֶנָּה קְטָרֵת הַמִּיד לְפָנֵי יְהוָה
לְדֹרֹתֵיכֶם:

תנו רבנן פסוק הקטרת כיצד. שלש מאות וששים ושמונה מנים היו בה. שלש מאות וששים וחמשה במנין ימות החמה. מנה לכל זים פרס בשחרית ופרס בין הערבים. ושלישה מנים יתרים שפיהם מכנים בהן גדול מלא חפניו ביום הכפורים. ויחזירם למכתשת בערב יום הכפורים. ושוחקן יפה יפה כדי שתהא דקה מן הדקה. ואחד עשר סמנים היו בה. ואלו הן הצרי והצפורן החלבונה והלבונה משקל שבעים שבעים מנה. מור וקציצה שבלת גרד וברכס משקל ששה עשר ששה עשר מנה. (*הקשט שנים עשר וקלופה שלישה וקנמן הששה ברית ברשינה הששה קבין. יין קפריסין סאין תלתא וקבין תלתא ואם אין לו יין קפריסין מביא חמר חורון עתיק. מלת סדומית רובע הקב מעלה עשן כל שהוא. רבי נתן אומר אף כפת הירדן כל שהוא ואם נתן בה רבש פסלה ואם חסר אהת מכל סמניה חוב מיתה: רבן שמעון בן גמליאל אומר הצרי אינו אלא שרף הנזמף מעצי הקטף ברית

ברשינה
(*) נ"ח כו"א כ"י פרושים או הקשט כסין ימנית כחשך הוא כסידורים או הקשט כסין שמאלית וכו' כמזכיר כי כו"א ידו שניס יאמר הקשט וגם הקשט שנים עשר וכו' ויאמר כהנת נחשט:

פירוש וכוונות פשוטות

דקן שחיקה: סכולת טהור קודש. ממולת יסב וטבור יסב וקודש יסב: הדק. דק ככל וכלת: ונתת כסבה וגו'. כו"א קטורת שכל יום יום של מזבח הכיבד הפנימי שהוא באוכל מועד: פיטום. ריקות: מנה. לישור ולכרמ"ס כו"א מל"ס דנין: כבגין ימות החמה. כיהם נעשה ככל שנס ושנס כ"ס מים והיו מקטירים ככל יום מנס על מזבח כוכב ה"י שחרית וח"י ערבית וכסל"ס מים סיחיים ומחזין למחשבת נענע יום כספוסים כדי לקיים מזה דק מן הדקס ומס"ס כיב נוטל מלא חפניו יום כספוסים - לנד ח"י מנה דבהריה ודין כערדים שוהן על כמנה הפנימי: הצרי. באלכמ"ו ו"א גומ"א וכו"א נטף בלחור כהוכס: והצפורן. כו"א נכס הלך כשפון. וכו"א שחלל כחמור כהוכס שחננו שחלה שופר"י שהוא הרגומו של שפון: והחלבונה. כו"א כרף כאלין וריחו רע: והלבונה. לננס עוהר וכו"א כרף ען: שבעים שבעים. כל אחד ואחד מד' סמנים כללו כיב משקלו ע' מנה. ככס יחד ר"פ מנים והאדנעב סמנים כ"ל"ס כס במאורכות נאורס כ"ל"ו וכשחר כ"ל"ו ומכוס על כסוק קח לך כמס"ס כ"ו. נטף ובלת והלננס כ"י כ"ו. סמנים לננס אחרים כאלו כ"י ו"ד. ולננס זכר כ"י אחד עשר. כור. כו"א ג"כ כרף וקרא מ"ס"ס כ"ל"ו: וקציצה. כו"א ען מלא שמונית שריחו טוב כשפוסוס על כהלים: שכולת גרד. ככס כו"א דק ככער כנולת: וכרכום. זאפין: ששה עשר כ"ו. כל י"א מד' מים כללו כ"י י"ז מים ככס יחד ס"ד מים: הקושט. כו"א שורש לכן נטון: שנים עשר. י"ב מים: קלופה. נכס כ"סא קליפת ען משקלו ג' מים: קנמן. כו"א ככפמון כחמ"ל כס"ס מרעס לנכס"ס כ"י וס"ס משקלו ט' מים כ"י כ"ל ככס"ס מים: בורית. עכס שמככין ט' וקרא א"כ"ס: ורשינה. כו"א ג"כ עכס כו"א מככס כנגד כמו צורית או נר. השש קנין מכנס. וכנולת וכו' כ"י וס"ס וס"ס וס"ס כל אלו אינם מהכ"ס"ס מים דלאו כממנס נינו: יין קפריסין. יין שטובין מלין כשמו קסוס: חמר חורון. יין כ"ס מהוין ס"ס מים. ס"א כו"א לכן עוהר: עתיק. י"ב כו"א חוק מאל: טלח סרובית. י"א כ"סא עכס וקס"ס כ"כ. ו"א. כו"א קלס מאל וכו"א מניא"ס מנס רובב כק"ו ח"כ"ס ממולת טבור קודש. כערה עשן. כו"א כס עכס שחממר וועלס עכן כקטורה כמל"ס ש"ט ממשור נכ"ן וכל"ן: כפה הירדן. עכ"ו או וחד לגדל על כפה סירדן ו"ס לו ריח טוב: פסלה. שחמ"ר כ"ל כ"ל כו"א כ"ו: ככל סמניה. כס גדול כמחל לסי ולננס וחכ"ר אהת ופסלו מעלס עשן או יין שאינו מעיקר כמ"ר ס' כו"א וכו"א כ"י כ"י נכ"ס דיקים וחיב מיהס כמ"ר ואל ינא ככל עת אל כקווש ולא ימות: הצרי. לא כ"א להוק (שורת יוקב)

כַּרְשִׁינָה שְׁשָׁפִין בָּהּ אֶת הַצְּפוֹרִן כְּדִי שֶׁתְּהֵא נְאֻה . יִין קַפְרִיסִין שְׁשׁוּרִין
בוֹ אֶת הַצְּפוֹרִן כְּדִי שֶׁתְּהֵא עֲוֹה . וְהֵלֵא מִי רַגְלִים יָפִין לָהּ . אֲלֵא שְׁאִין מְבַנִּיסִין
מִי רַגְלִים בְּעֹרָה מִפְּנֵי הַכְּבוֹד :

תָּנִיא רַבִּי נְתָן אוֹמֵר כִּשְׁהוּא שׁוֹחֵק אוֹמֵר הֶדֶק הַיָּטִב הַיָּטִב הֶדֶק . מִפְּנֵי
שֶׁתְּהֵא יָפֵה לְבָשָׁמִים : פְּמִמָּה לְחֻצָּאִין כְּשֶׁרָה . לְשִׁלִּישׁ וְלִרְבִּיעַ לֹא
שְׁמַעְנֵנו . אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה זֶה הַכֶּלֶל אִם פְּמִדְתָּהּ כְּשֶׁרָה לְחֻצָּאִין . וְאִם חָסַר
אַחַת מִכָּל מִמְנִיָּה תִּיב מִיתָה :

תָּנִיא בַר כַּפְּרָא אוֹמֵר אַחַת לְשִׁשִּׁים אוֹ לְשִׁבְעִים שְׁנָה הֵיחָה בָּאָה שֶׁל שִׁירִים
לְחֻצָּאִין . וְעוֹד תָּנִי בַר כַּפְּרָא אֵלּוּ הֵיחָה נוֹתֵן בָּהּ קוֹרְטוֹב שֶׁל דְּבִשׁ אִין
אָדָם יָכוֹל לַעֲמוֹד מִפְּנֵי רִיחָהּ וְלָמָּה אִין מַעֲרָבִין בָּהּ דְּבִשׁ מִפְּנֵי שֶׁתְּהוֹרָה
אָמְרָה כִּי כָּל שְׂאוֹר וְכָל דְּבִשׁ לֹא תִקְמִירוֹ מִפְּנֵי אִשָּׁה לֵי :

בזמן שמדת הדין מתוחה כעיר ח'ז' אומרים כלא תפלוס זו :

רַבּוֹן הָעוֹלָמִים גְּלוּי לְפָנֵי כְּבוֹדָהּ . אֲשֶׁר מֵדַת הַדִּין מְתוּחָה עָלֵינוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ .
וּבִאֲנֵנו לְחֻלוֹת פְּנִיָּה . שֶׁתְּעַצֹר הַמַּגְפָּה מֵעָלֵינוּ . וְלֹא תִתֵּן הַמַּשְׁחִית לְבֹא
אֵל בְּתֵינוּ . וְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִפְּנֵינוּ . וְעַל עוֹלָלֵינוּ . וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עִפְפָּה . וְקַבֵּל
תְּפִלָּתֵינוּ כְּמוֹ שֶׁקַּבֵּלְתָּ קְמוֹרֹת הַסַּמִּים שֶׁהִקְטִיר לְפָנֶיךָ אֶתְרֵן הַכְּהֵן כְּאֲשֶׁר הִחֵד
הַגִּנָּה בְּעַם . שְׁנֵאמַר וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמַּתִּים וּבֵין הַחַיִּים וַתַּעֲצֹר הַמַּגְפָּה : וְכֵן פְּנַחֵם
שְׁנֵאמַר וַיַּעֲמֵד פְּנַחֵם וַיַּפְּלֵל וַתַּעֲצֹר הַמַּגְפָּה : וְכֵן דָּוִד שְׁנֵאמַר וַיִּבֶן שָׁם דָּוִד
מִיִּבְחַ לַיהוָה וַיַּעַל עוֹלוֹת וַשְׁלָמִים וַיַּעֲתֵר יְהוָה לְאַרְצֵךְ וַתַּעֲצֹר הַמַּגְפָּה מֵעַל
יִשְׂרָאֵל : כִּי אָתָּה אָבִינוּ . וְלָךְ תְּלוּיֹת עֵינֵינוּ . רַפְּאֵנוּ יְהוָה וְנִרְפָּא רֹשֵׁי עֵנֵינוּ
וְנִשְׁעָה כִּי תִהְלָתְנוּ אִתָּה : שֶׁכֵּן כְּתוּב בְּתוֹרָתְךָ וְהִסִּיר יְהוָה מִפָּנֶיךָ כָּל חוֹלֵי וְכָל
טְרוֹי מַצְרִים תִּרְעִים אֲשֶׁר יִרְעֵת לֹא יִשְׁיָם בָּךְ וְנִתְּנָם בְּכָל שׁוֹנְאֵיךְ :

גודל מגלות ג' ספוקים אלו כונא כאלוהים וכו' נשם סוכלמי וחיפה נכחמי כאלוה'ל ככל פעם שאמר סיטום
כקטורה ל'ל' אלו כספוקים ככחו כין כשחיות כין אחר כחפלו כין כמחפס כי פס מכנוליס וכו' וז' עכ"ל :

י' צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׁעָב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלַח ג' פ' : י' צְבָאוֹת אֲשֶׁרֵי אָדָם בּוֹמֵחַ

פירוש וכוונות משפיות
לחלוק אלה לפרש מכו נרי : שחאה עוה . שחכא ריחש נודף : מי רגלים . משין אחד ששמו מי רגלים . ואין
לומר מי רגלים משם חלילס אף יעלס על כדעת שיערכו מי רגלים משם נקטורה לכקטיר ממנס לכ' : יפין לה .
לכהס וליפוחס : מפני הכבוד . שאין כנודו של כקב"ס לומר ככניסו מי רגלים למקדש וכונר הכונס ככס מי
רגלים משם :
אומר הוק היטב . כממוס אומר כן לכוה . וכלל בו פי' כשחק אומר כן לקטורס כיטכ התקס . ח"ס מפני
כקול יספ לכמס קול כאומר כוס יספ לכמס : פטחה לחצאין . סלח ועכס אלה קס"ד מניס כסס
הז סס"ה נכס : ל' לריש ולרביע . לא שמטנו מכוהינו אס ככרס אס לחו : זה הכלל אס ככרחה כשרה
לחצאין . לא כז רכי יסודס לחלוק אלה לפרש : אס ככרחה . סלקה זכל כמניס כמקלן סקגז וחס"כ חלקן .
או כלקה הזי מסקלו של כל אחד ופטמס ככירס לחצאין : אס חסר . חסי' מניס : אחת סכל סכנייה . כשיחמ
כין ככולס כין כחיו לסי ערך . חייב מייחס : אחת לרששים או לשבעים . ככככסן סיס חושן מלא הפניו
כיוס"כ מחאס ג' מניס של קטורס לא כיה לוקח ככל כלס' יכמעל כין קמחיס כסס יזו מחוקת ד' קכין לא
כיה חושן ככל . וכן גמולא לא כיה מחוקתידו אלה ג' יחיס סלח כל כחשיות שוין לסיכר כיה מחוסק פעמיס לכ'
ופמיס ל' : קורטוב . מדה קטוב סחוקת אחד משמיטס ככשמיטת סלון : לעכוד מפני ריחה . כסיכ נודף
ריח טוכ ממנס כיוה :

בְּךָ גִּמְלָה: יי הושיעה המלך יענגו ביום קראנו ג"מ: אתה סתר לי מצר
תצדני רגלי פלמס הסוכבני סלה: וערבה ליי מנחת יהודה וירושלם ביתי
עולם וכשנים קדמוניות:

כהג כשע"כ סודך לומר ערשת ויום כשנת וכלאטי הדרכים כאלו לא אחר ערשת החמיד וטעמו וימיו עמו. כי כן היו
סדר העבודות במקדש אחר בחיטת החמיד והיום דמו כיו מקטירין הקטורת ואח"כ אחר כחם עבודות סיה סקרנן מוסף:
לשבת

וכיום השבת שני כבשים בני שנה תמיכה ושני עשרנים סלת מנחה בלולה
בשמן ונסכו: עלת שבת בשבתו על עלת התמיד ונסכה:

ובראשי

מורה יוסף

כאשר יבעל צחור בחולה יבעלך בניך. וכן
הקרבנות שפירו על חטא החוטאים היושבים
בארץ הו' להם ז' תועלות כפרה על החוטאים
וכפרה על הארץ אשר חטאו בה שגם הארץ
זריכה כפרה על החטאים אשר נעשו בחורה
כדכתיב ולא ארץ לא יכפר להם אשר שפך בה
לא בדם שופכו וזה מה שכלל הכחוש וערבה
לה' מנחת יסודס וירושלים. שמנחת יסודה היא
ג"כ מנחת ירושלים כאלו גם היא הקריבה. וקמס
ירושלים דרך מליצה על כל הארץ כמו שמלאנו
כן הדבה פעמים בניבאים מפני שהיא נקראת
משום כל הארץ. וזוה ה' חילוק בין מנחת
משם שהקריבו במשכן אשר בנה ובין מנחת
שלמה שהקריבו בבהמ"ק אשר בנה שנימי משם
שהיו ישראל עדיין בחול לא היה מנחתו רק
מנחת יסודה. אבל בימי שלמה כבר היה גם
מנחת ירושלים. וכן היה חילוק זה בין קרבן
הכל לקרבן נח שהכל לא הקריבו מחמתו רק
על עולו. אבל נח שמלאו בו לא אוסוף עוד
לקבל את האדמה בעבור האדם מזה נראה
שה' קרבנו לא בלבד לכפר על האדם כי אם
גם על האדמה. ועוד חילוק אחר היה בין
שניהם שנימי נח שכבר חטאו בניא היה קרבן
כפרה. אבל הכל שהוא עדיין לא חטא לא היה
קרבנו לו קרבן כפרה כיא קרבן נדבה. אשר
על זה יצדק שם מנחה כאלו הקריבו דורון לקונו.
וזה מה שאמר וערבה לד' מנחת יסודה וירושלים
כימי עולם זה משם שלא כיופר רק על האדם
וכשנים קדמוניות כשנות שלמה שכיפר גם על
ירושלים והארץ ורבי הוסף שלא בלבד יהי'
להקרבנות לעמיד החוטלת לכפר על יסודה
וירושלים שהוא על ישראל והארץ כמו שנוסף
בזה קרבן נח על קרבן הכל כי אם יהי' להקרבנות
עוד המעלה שהי' לקרבן הכל על קרבן נח
הקרבן נח הי' לכפרה והקרבן הכל הי' קרבן
נדבה דורון לקונו שנימו לא הי' עוד ע"ז
בעולם אשר על כן יוצדק לקרבן שם
מנחה. ודו"ק:

ה' הושיעה המלך יענגו ביום קראנו. הוא
ציור בן מלך בשבתו בנית אביו יקראבו
אב. ובשנתו לדיו יקראבו מלך וכשדע שיש
לו דין אזי יבקשו בנימו אנה אבי בעת שנתך
למשפט לשפטי ואז יקראך מלכי יטה המלך
לחסד דיני. כן כתיב מ"ה הקב"ה אבינו הוא
בעל הרחמים וצעת יושב על כסא דין יקרא מלך
וכמאן מללין אקאורי ואמרישי כמאן כר"י אדם
נידון בכל יום ע"כ נקמס מאבינו ה' בעל הרחמים
הושיעה. אשר בעת יקרא מלך והוא בשבתו
לדיו אחתו יענגו ביום קראנו:

וערבה לה' מנחת יסודה וירושלים להבין
סוקו זה נקדים מדרש סוף איכה.
כימי עולם זה משם דכתיב ויזכור ימי עולם משם
עמו (ישע"י ס"ג) וכשנים קדמוניות כשי שלמה.
רבי חומר כימי עולם כימי נח שנאמר כי מי
נח זאת לי (ישע"י ג'ד). וכשנים קדמוניות
כשנות הכלל היה עזר"ל בעולם. לנאר הענין
מה ענין שנגד ימי משם לשנות שלמה וימי נח
לשנות הכל. יל שהמדרש רואה לנאר הכופל של
מנחת יסודה וירושלים שהלא לירושלים אין מנחה
רק מה שמניאים יסודה בחובה וגם הכופל של
כימי עולם וכשנים קדמוניות. ולזה נאמר שבכתה
מקומות כאשר הזכיר הכתוב על קדושת ישראל
הזכיר גם על קדושת הארץ כמו"ש כי אני ד'
המעלה אחכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים
והייחם קדושים כי קדוש אני הכוונה בזה שלא
בלבד שקדושת ישראל הו' לישראל כי אם גם
קדושת הארץ אשר דרים בה היא הנזכרת
לקדושתם ולכן תלה להיות לכם לאלקים המעלה
אחכם מארץ מצרים לומר אלו נה' ארתם בארץ
מצרים במקום שומאה ופרות הארץ לא הייתי
לכם לאלקים. וביחור מבואר בפ' אחרי במה
שאמר ולא תקיף הארץ אחכם במאכזה אוהה
לומר שקדושת הארץ תתאחד עם קדושת יושביה.
כמו"ש (כלים ס"א) ארץ ישראל מקדושת מכל
הארצות. ולכן ישראל והארץ הם מחוברים
בזיווג כאיש ואשה כגוי' ארץ וארץ תבעל
(מורה יוסף)

לר"ה זכר אשי חדשיכם פקדונו עלה ליהוה פרים בני בקר שנים ואיל אחד פכשים בני שנה שבועה ותמימם: ושלושה עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן לפר האחד ושני עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן לאיל האחד: ועשרון עשרון סלת מנחה בלולה בשמן לכבש האחד עלה ריח ניהם אשה ליהוה: ונסבדים חצי יהוה ויהוה לפר ושלישת יהוה לאיל. ורביעת יהוה לכבש יין ואת עלת חדש בחדשו לחדשי השנה: ושעיר עזים אחד לתפאת ליהוה על עלת התמיד ועשה ונסבו:

אב"י הוה מסדר סדר המערכה משמא דגמרא ואלפא דאפא שאול מערכה גדולה קודמת למערכה שניה של קמורת ומערכה שניה של קמורת קודמת לסדר שני גזרי עצים וסדר שני גזרי עצים קודם לדשון מובח הפנימי ודשון מובח הפנימי קודם להטבת חמש גרות והטבת חמש גרות קודמת לדם התמיד ודם התמיד קודם להטבת שתי גרות והטבת שתי גרות קודמת לקמורת וקמורת קודמת לאברים ואברים למנחה ומנחה לחבתין וחבתין לנסבין ונסבין למספין ומספין לבדיכין ובדיכין קודמין לתמיד של בין הערפים שנאמר וערה עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים עליה השלם כל הקרבנות פקם:

גדול מעלת חסלו ו כהן כהד"ס. כהנא וס' מ"ב חיוב כנגד שם של מ"ב חיוב וזכר כל חיוב יס אוח ממנו וס' ו' שמו כל סס כן ו' חיוב. וככה זה הסס כנדה הטול. לכן יזכר האדם לאזכרה כוונס עולם אף כוונס ספסוס ארץ לחק כל סמ חיוב כפ"ע. ועל"ו כל כ"ו שמו וזכר לאזכרה בניגון ואחר השלם ואמר בשמל"ו נלחם (באחי"ל): תפלת רבי נחמיה בן הקנה

אנא בכת גדלת ימינה תתיר צרורה: אב"ג ית"ן
קבל רנת עמך שגבנו מחרנו גורא: קר"ע שט"ן
נא גבור דורשי יחודה כבבת שמרם: נג"ד יב"ש
ברכם שהרם רחמים צדקתך תמיד גמלים: בט"ר צת"ג
חסין קדוש ברוב טובך נהל ערתך: חק"ב טג"ע
יחיד גאה לעמך פנה זוכרי קדשתך: יג"ל פו"ק

שוערתינו

פירוש וכוונות משמיות

סדר סדר המערכה. מנס סדר עבודתו של כל יום ויום: משמא דגמרא. דכולל ישיבה: ואליבא דאבא שאול. דאמר בטבת כל הניח קודמה לקמורת (דחילו דכין סבדי קטורת מסיק בון סבת המס לסבת שמי נוח. ובחיטת החמיר וזריקתו קודם לסבת חמם. וכן פסק רמב"ם דלא כלבא באול): בעריכה גדולה. שעליה מקריבין החמיר עם שאר קרבנות. והיה בזוהר המזבח ור"ה סגורין הפעמים ונוגים נחשות: קודמה. למדר לפני המערכה סביב שבועין בקרן מעריבה דרובות מחד מן הקרן ארבע אמות לצד גמון: של קטרת. שנתנס חסוקי נחלים. לכנס למזבח שמי חתיב וערבות להקטיר עליה קטורת חמיד. פרס בצהיית ופרס בין סעריס: למידור שני גזרי עצים. שמי נקטות מוכונות ארס על ארס שמכדין על השערכה גדולה להננות חמם: הטבת חמש גרות. כלל מקרר. מסיר חמס כשמן היסן והשמילס סיבס גמון שמן חדש ושמילס חרס: לרם החמיד. להחיט ולזרוק: להטבת שתי גרות. הך דמסיק סכטס כשחית החמיד וזריקת דנו וחינו שני כולן יחד משום דכתיב כבקר כבקר כבטיו חם כרזס. אמרס חורס הלק כהטבס לשני בקרס. וכיון דלחמיל עניד רובס. והאי דלא עניד יטחא וכדד חד מכוס דכתיב כבטיו חם כרזס. לין סכטס נרות פחות מנ": פקטרת. של מונח סעמי: לאברים. להקטיר אכרי החמיד על מונח כהנון: למנחה. מנחתו של חמיד דכתיב ועפויית הויסס כולת למחם: להביתו. מנחת מחבת של כ"ג סכטס כלל יום מחיטת כבקר ומחיטת ערס. וקרא הניחין ע"ס המחנת כטבס זו: לנסבין. לנסב יום של חמיד: ונסבין למושפין. אס שנת סול: מוססין קודמין לבויבין. כלל סבת כמסדין סלחם סמס על סלחן מניחין חללו שמי כלס קייס סככל חד קוטין לכוס. והכלי נקרא ניד. וככנת כנח כמחויחין חם סלחם מקריבין כיוכי לכוס חרס כמוססין: שנאמר והקטיר עליה חלבי השלמים. חרס ל"י למן סלחמס:

(מורת יוסף)

שְׁוֹעֵתֵינוּ קָבַל וְשָׁמַע צַעֲקָתֵנוּ יוֹדַע הַתְּעַלְמוֹת : שְׁקוֹ צִי"ה
בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :

ענין הפסוק שם כבוד מלכותו לעולם ועד. אלא שבנוחיתו חרב ניבט"ק ק"ו"א לנו לקיים ומפני זה אנוסים אנוס ומפני זה אנוס מדין. ואעפ"י כולם כבית שפתוחו כמ"ס ע"י דבטע נכחו וכלמה פנים שפתוחו רבון העולמים אתה צויתנו להקריב קרבן התמיד במועדו ולהיות בפנים בעבודתם. ולוים בדוכנם. וישראל במעמדם. ועתה בעונותינו חרב בית המקדש ובטל התמיד ואין לנו לא כהן בעבודתו ולא לוי בדוכנו. ולא ישראל במעמדו. ואתה אפרת וישלטה פרים שפתוחו: לכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיהא שית שפתוחינו חשוב ומקבל ומרצה לפניך כאלו הקרבנו קרבן התמיד במועדו. ועמדנו על מעמדו. ככה שנאמר וישלטה פרים שפתוחו. ונאמר ושחט אתו על ירך המזבח צפנה לפני יהוה וזרקו בני אהרן הפתנים את דמו על המזבח קביו: ונאמר זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאישם ולמלואים ולזבח השלמים:

גריבין נפ"ק דקדושין דף מ"ד ובגמרא אל הקרי ובגמרא אלף וכלמה לעולם ישלש אדם שנתו שלם במקרא שלם נמשכ שלם בהלמוד ומסין ל"ז אלף ליומי בזרין ככל יום ללמוד משלשין וכן אנו נוכחין בהלם מקרא סיני פ' זו הל"כ משכ סיני אורח מקומן והל"כ מדרש כרייתא רבי ישמעאל שבמדרש בהלמוד. ומי שיעין נכחתי"ל ויאה מורג מעולם של פק אורח מקומן לכן יזכר לאומר נכונה פירוש ומחנן וכוון כל ענין וענין קרייתא במקום הקדמה לקיים וכלמה פנים שפתוחו ואם אינו מכין לא כושל נעשיו. וכל כוונה בכל שבועות ופסוק בפרק זה ימין קדם המרכ שבסו באמריק חמי רובם לעשות ל"ד לנורחי אף שפתוחו יכול לכוין כוונה כחז"ל כי רהמנא לנא בני דאמר בניגון משניות:

ואף שנאם שאין לפרק זה שום שיכות לכאן ולכאן וחס"ס הוא ענין גדול וכל כאומר אותו כנונס מחקבל הפלחו כריח נוחה וכוון: זו עכ"ל:

כהן כש"ע טוב לומר כלל יום פרשת הטאת כו' לכן מי שאין לו פנאי מחמת אונס יאמר אחר כל משנה יבי רצון מלפניך כו'. ובשנת רוח טוב לא יאמר סי"ב:

כהן כש"ע טוב לומר אחר עולם ומנהג ובלמים והודס. יבי רצון שחכא חשבו קרייתא כאילו הקדמי עולם או מנהג כו'. ואחר הטאת והשם לא יאמר אלף על הנאי חכו דרך טובה לת"ח כתיבה נלימודו ואלו לו טעם לקרות סדר בעמדות עכ"ל:

רה"ח יש נמנעין לומר אורח מקומן בבית האכל ואינו לכוין. ויש לאמרו גם בבית האכל (מ"א כו"ג): [כהן המג"א כיון דאורח מקומן הוא במקום לימוד משנה. דריכוס ללמוד להבין דל"כ אינו נחשב לימוד. דדוקא נחפלה אף שאינו מבין הקב"ה יודע כוונתו. אבל אם לומר המשנה ואינו מבין. אינו נקרא לימוד. לכן דריכוס ללמוד הפירוש]:

אֵיחֹו מְקוֹמָן שֶׁל זְבָחִים קָדְשֵׁי קָדְשֵׁים שְׁחִיטָתָן בְּצִפּוֹן פָּרָ וְשִׁעוֹר שֶׁל יוֹם הַבְּפוּרִים שְׁחִיטָתָן בְּצִפּוֹן וְקָבֹוֹל דָּמָן בְּכָלֵי שָׂרֵת בְּצִפּוֹן וְדָמָן טְעוֹן הוֹיָה עַל בֵּין הַבָּדִים וְעַל הַפְּרוֹזֵת וְעַל מִזְבַּח הַזֶּהָב מִתְּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַפְּבֵת: שִׁירֵי הַדָּם הָיָה שׂוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרְבֵי שֶׁל מִזְבַּח הַחִיצוֹן אִם לֹא נָתַן לֹא עֲפָב: פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וְשִׁעוֹרִים הַנִּשְׂרָפִים שְׁחִיטָתָן בְּצִפּוֹן וְקָבֹוֹל דָּמָן בְּכָלֵי

פירוש וכוונות פשוטות
איהו מקומן של זבחים. לבחור כוונתם: קדשי קדשים. עולות חטאות וזבחות: שחיטתן בצפון. ואל דלא הני ככל וקולו דמן ככלי שרם בלשון מוסד דאיכא אשמות כל מוצעט כהכין סיה מקבל מקח דמן ככמו. מבוט סיה לא כהן כאל וקבול דמן. שאין קבול דמן טוב. ומבוס דלא כני ל"י בלא קבלת כלי בלאחר שקבל כהן ויהי למקח דם כידו סיה כהן אהרן מקבל הדם בכלי מש"ס הדך הני כבדו"א אשם מוצעט אשם חלוי כחיסתן בלשון וקבול דמן ככלי שרם בלשון: פה. של כ"ג: ושעיר. אחר עלה עליו כוונת ל"י: הויה על בין הבדלים. וכו'. נומד בין די נדי אהון ומוס אהרן למעלה ובטע למטה כנגד עוביו כל כוונת: שירי הדם. שארית כוס. אם לא נתן. שירי קדם ליסוד: לא עכב. ככפסה: פרים הנשרפים. פה טעלס ומר לכן מבוט שאין בפרשת וי"א

בכלי שרת בצפון ודמן טעון הויה על הפרוכת ועל מזבח הזהב מתנה אחת מהן מעקבת. שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון אם לא נתן לא עקב אלו ואלו נשרפין בבית הדשן: הטאת הצבור והיחיד אלו הן הטאת הצבור שעירי ראשי חדשים ושל מועדות שחיטתן בצפון וקבול דמן בכלי שרת בצפון ודמן טעון ארבע מתנות על ארבע קרנות: פיצד עלה בבבש ופנה לסובב ובא לו לקרן דרומית מזרחית. מזרחית צפונית. צפונית מערבית. מערבית דרומית. שירי הדם היה שופך על יסוד דרומי. ונאכלין לפנים מן הקלעים לזכרי כהנה בכל מאכל ליום ולילה עד חצות:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו אם נתחייבתי הטאת שחאה אמירה זו מרוצה לפניך כאילו הקרבתי הטאת: (כשנת ויו"ט א"ל יו"ד) העולה קדש קדשים שחיטתה בצפון וקבול דמה בכלי שרת בצפון ודמה טעון שתי מתנות שהן ארבע ומוענה הפשט ונהוה וכליל לאשים: יהי רצון כאילו הקרבתי עולה:

זבחי שלמי צבור ואשמות. אלו הן אשמות אשם גולות אשם מעילות אשם שפחה הרופה אשם נזיר אשם מצורע אשם תלוי: שחיטתן בצפון וקבול דמן בכלי שרת בצפון. ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע. ונאכלין לפנים מן הקלעים לזכרי

כהנה מירוש וכוונות משניות

נאכלים לכסטים אלא נכרטים חון לירובלים: ושעירים הנשרפים. שעירי ע"ל: הויה על הפרכת ז' כזוה על כפוכה. אכל בין כנדים לא כתיב נכו כיה: אלו ואלו. כל יו"ט ושאר כשנשים: נשרפין בבית הדשן. למקום מנוחאין הם אם דשן כל מונח החיון וכוא חון למחס: ביצד עלה בכבש כו'. לכשן משנה זו נקדים זורת כמזבח. מהחלה היה רוחב ל"ב אמה על ל"ב אמה וכוו נקרא יסוד. חח"כ היה כנוס אמה מכל ז' ועולה עד רפ"ט אמה על אמה (לפי בלא היה נחלקו כל בנימין) וכוו נקרא יסוד. חח"כ היה כנוס אמה מכל ז' ועולה עד רפ"ט אמה וכוו נקרא כוכב. חח"כ היה כנוס עוד אמה א' חכל ז' ועולה עוד ג' אמה וכוו רחבו כל מונח. ולמעלה היה על ארבע כזוה כל ז' וזוה אמה על אמה נכוס אמה וכוו נקרא יסוד. וחח"כ היה פנוי עוד אמה א' לכל ז' לפנים מן הקרנות להילוך הכבשים. ובפנים היו כמערבות כ"ד אמה על כ"ד אמה. ובחמט כמזבח היה נכור האבר ונקרא הפנה. והוא כסיקרא דביינו מוט ארום כ"ה הוגבו כזיב נחמט דביינו חמט אמות כל למעלה. נקרא דרומית מערבית מעליונו כל כוכב וזו כחוס כ"ה מנדיל בין דמים כיהנין למטה ובין דמים כיהנין למעלה. נקרא דרומית מערבית של יסוד היו שני נקדים דקין כשדמים כיהנין על היסוד מערבי ועל יסוד דרומי יודין דרך לחון נקדים ומעריב כחמה כמים כשעור. וכנס דביינו כמין גמר משופע כ"ה כדרומו: על מונח ארוך ל"ב אמה ורחב כ"ה. ומכנס זה היו יושאין עוד כ' ככבים קטים. אחד ממונה כזו פוים לכוכב. ואחד ממערב כזו פוים ליוסוד: עלה בבבש. חמט שדמה נהון על הקרנות ונאכט. נריך לעמוד ע"ג כוכב. אכל כלל שחר דמים שם כהתהוים מן קוט הסיקרא ולמטה עומד על הכרס אלא זורה הקזנה וזרק מן הכלי. וכל מקום שישע למזבח ככר: ובא לו לקרן דרומית מזרחית. כנס הוא פוגע רחשון כדקיימ"ל כל פינות אהה פוגע. לא יהיו אלא דרך ימין וסבבן כדכר. ובשעור כו ופניו למזבח מנאל ימיו למזבח ופוכס לנס ונאל לו לחומו סקין. וכוולך ומקף ככוכב דרך סומין ופניו למזבח מן הדרום למזרח ומזרח לפסון ומלפון למערב דסימין דרך ימין: נמשכן כיו קלעים דסימין יריגות כזיב כהלך ובניה עולמים הוצת עורס נמקס כקלעים: לזכרי. זכיים: שתי מתנות. נקרא מזרחית אשמה ונקרא מערבית דרומית כשנדים נאכלין: הפשט וניתוח. כשכט עקרה ויתוח איתריב: וכליל לאשים. כולה כרפס ע"ג כחש: זבחי שלמי יירר. ככשי טענת: אשם גולות. כהמור ככזועת כקקין: אשם מעילות. ככנס מן כקקש: אשם שפחה הרופה. ככאל על כפחה כהליכ כפחה ותיבס כה מוין כמיועדת לעד עניי כמותר ככפחה. ובנה מוין: אשם נזיר. כשטמא כמת: אשם מצורע. כשפסטר כמנעמו: אשם תלוי.

כהנה בכל מאכל ליום ולילה עד חצות : יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו אם נתחייבתי אשם שהתא אסירה זו מרוצה לפניך כאילו הקרבתי אשם :

התורה ואיל גזיר קדשים קלים שחימתן בכל מקום בעזרה ודמן מעון שתי מתנות שהן ארבע . ונאכלין בכל העיר לכל אדם בכל מאכל ליום ולילה עד חצות : המזרם מהם פיוצא בהם אלא שהמזרם נאכל לפהגים לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם : יהי רצון כאילו הקרבתי הודה :

שלמים קדשים קלים שחימתן בכל מקום בעזרה ודמן מעון שתי מתנות שהן ארבע . ונאכלין בכל העיר לכל אדם בכל מאכל לשני ימים ולילה אחד : המזרם מהם פיוצא בהם אלא שהמזרם נאכל לפהגים לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם : יהי רצון כאילו הקרבתי שלמים :

הפבור והמעשר והפסח קדשים קלים שחימתן בכל מקום בעזרה ודמן מעון מהנה אחת ובכלבד שיהו פנגד היסוד . שנה באכילתן הפבור נאכל לפהגים והמעשר לכל אדם . ונאכלין בכל העיר בכל מאכל לשני ימים ולילה אחד : הפסח אינו נאכל אלא בלילה ואינו נאכל אלא עד חצות ואינו נאכל אלא למנויו ואינו נאכל אלא צלי :

עין כריחא דרבי ישמעאל לנד מטעם שהצאל לעיל עוד יש טעם לשבח ממוס טחא ככריחא כוא חתול מריב וכוונע על עין סקדנות רחא להוכיח ככאן דשייכי נמי לעיני קרבנות . סדי :

רבי ישמעאל אומר בשלש עשרה מדות התורה נדרשת :

מקל וחמר ומגזרה שוה . מבנין אב מפתוב אחד ומבנין

פירוש וכוונות פשוטות סק סג דדכר שדונו כח ספק לא סג : איל גזיר . כמלאת ימי מרו : לכל אדם . ליום : בכל מאכל . בין מנופל בין לוי : המזרם מהם . המזרם מהם שנתן לכתן מחולס חוב וכו' הלוז מד' מיטס סג . ומ' מיר זרוע כלס והוס וזקן ומלת מהס אלה ודקיק אחד : כיוצא בהם . שחאל ליום ולילה בכל כשר : והמעשר . מעשר כהנס : כנגד היבוד . למעוטי אהב כל קרן מנחית דרומית שאין שם יסוד : לאוהן שמתנו דמי לקהתן :

סקל וחומר . כינו ללמד החומר מן קל . אם נמלא חומר בקל מכל' שיה' חומר או בסחמור . וכן מנינו במקרא ואכסי יקק יקק בעיני סלג הכל' ו' יחיס . ק'ו לכינס יד' יחיס אלא דחמינין דיו נלח מן כרין לביח נדון . וכן לויסון ללמד קולא מדכר החומר שיש בו חיוס קולא מכל' שיה' קולא או נכקל : ומגזרה שוה . כמו דחמינין נאחר דיכחאל לא הקרחו קרהס בין עייכס למת . ונאמר נככיס לא יקחחו קרהס נראשס מה לבין כל כרלש חף כחן כל כרלש ומס לבין על מת חף כחן על מת : וגזרה . ר'ל חיכס ומס באמר זס כביון ולא אחר נמינס סוב טי גאחא חין נרין לביח סיכנס סוב ממש רק סיכיו מגורס וענין אהד כי פנמיס חין כחינוס דומות גסוב ודן ג'ס מפטי סעענין אהד . כמו דחמינין וסי סיכנס וסי ניאח : מבנין אב כחובוב אהד כו' . לדעת סכאכ'ד ו'ל כו' בנין אב מכהוב אהד מה שאנו לומדיס לפנמיס מן כהורס מה שגילהה נכהוב אהד וננין אב מני כחוינס כוא מה שגילהה כהורס כני כחוינס . רק זס דוקא כשביכיס נרביס דלח כינו יכוליס ללמד אהד מחמינו דח'כ' כול' שני כחוינס ככאיס כאהד דאין מלמינין . וכהר כמפריס חולקיס על ככאכ'ד וכו' דאס ללמוד מסוסו אהד זס לא כו' בנין אב אלא מה מנינו . וננין אב לא כו' אלא מני' כחוינס (וביני דרביס כחיובו) אלא אס כני כחוינס מנין אהד יקרא כ'א כחובוב אהד . כנון כא דחמינין לא כו' כהכנס ככרי כחובוב ולא כו' כחובוב ככרי כהכנס סוד ככוס סכסס סכ' כלס עשוס לגוח אהס כלכד וכו' מטחא חוהו כרנוו נטחא אהס כמניע ונטחא ולטחא (פורת יוקף) כגדיס

ומבנין אב משני בתובים. מכלל ופרט. ומפרט וכלל. כלל ופרט
ובכלל אי אתה דן אלא פעין הפרט. מכלל שהוא צריך לפרט.
ומפרט שהוא צריך לכלל: כל דבר שהיה בכלל ויצא מן
הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כל
יצא: כל דבר שהיה בכלל ויצא למען מוען אחד שהוא בענינו
יצא להקד ולא להחמיר: כל דבר שהיה בכלל ויצא למען
מוען אחר שלא בענינו יצא להקד ולהחמיר: כל דבר שהיה
בכלל ויצא לדון בדבר החדש אי אתה יכול להחזירו לכלל עד
שיחזירונו הפתוב לכלל בפרוש: דבר הלמד מענינו. ודבר

הלמד פירוש וכוונות משניות

גדים. אף כלים העשויים לנוח אדם לנד יבא כזו מסמאל אחו זכרון לטמא אדם כנגע וכמא ולטמא גדים. יא
המכבד שהוא עשו לסגן אחר: ומבנין אב משני בתובים. הוא אס כ' כקוניס מ' עשרים. כיצד לא פרשת כרתו
ככרי שילוח טמאים ולא פרשת שילוח טמאים ככרי כרתו כד סבוב ככין כזו מיד ולדורות אף כל דבר
שהוא כזו מיד ולדורות: בכלל ופרט כל מקום שאלה מואל כלל ואחריו פרט אין בכלל אלא מה שפרט. כי יצא
אדם כי יקרב ממש קרבן לה' מן הכהנים כלל. פי' כלל הוא גם לחם שהמים בכלל כהנים סוף. בקר וזמן פרט.
אין בכלל אלא מה שפרט בקר וזמן ואין אף מיד אחריו לא ונתמעט חים מן הקרבן: ובכלל. כתיב וכלל
אנידס את המטה לחמורו וכן המטה לשלחו פרט. וכן המטה לכל אידת אחיד כלל. וזו כלל מוסף על ספרט.
והשנה אידס בכל דבר: כלל ופרט ובכלל. דקתיב על כל דבר פשע (לחוב כעושה) וזו כלל. על שור ועל חמור
וזו פרט. על כל אידס בכלל: מי אחת דן אלא בעין הפרט. מה שהפרט מפורש דבר הכיולטל ונזוה ממון.
אף כל דבר הכיולטל ונזוה ממון. יאזוקרקתו שהינס מטל טלים. יאזו ענדוס שהקדו לקרקעות. יאזו כטרוח שאין גזוה ממון.
ואין כאן כעושה: בכלל שהוא צריך לפרט ומפרט שהוא צריך לכלל. מדע זו ללמד שהכלל צריך לשירוב כפרט.
והפרט לשירוב בכלל. ואין זו דומה למדע כלל ופרט. פי' הכפרט צוינס כזו הענין. שכלל ופרט כל אחד מפורש
משמעוהו לעלמו. ואין צריך שוב אחד לחזירו. כגון הכוא דלעיל כהמה בקר וזמן. כיכמה אינס זריכה לשירוב בקר
וזמן. ולא בקר וזמן לשירוב כהמה. ולפיכך אמרו אין בכלל אלא מה שפרט. שפרט כלל מפורש לעלמו דמהכבר
ככלל. דמפורש וטומד כוא. אלא לפרט כללמו. אכל כלל כרצף לפרט אין משמעוהו בכלל מפורש לעלמו דמהכבר
משמעוהו לדבר אחד יחד מלדבר אחר. וכא הפרט לפרט ולעקור משמעוהו. ולפיכך אמרו כלל כרצף לפרט כלומר
לשירוב כפרט. כגון. וכסוד בעשר. ללא לפרטין ל'י' בכלל ופרט. וכסוד כלל. בעשר פרט. ואין בכלל אלא מה
שפרט. משום כדוי כלל כרצף לשירוב כפרט. דוכסוד המשע כסייה לל ומשמע נמי כלילת עשרה. אף שיקר
משמעוהו לכדי כפיס וכתר כוא. כמו מכספס איי מאנכרס. כמסחיר איי מאנכרס. וכן נאמן רוח מכספס דבר. וכן
כס רוב כפיסויס שנתורס. וכמאמר נעפר. כוא שירוב על כפיסוי כיה סכוא כלילת ושיירוב משע. ועוקר בכלל
משמעוהו. ולכן דרשוהו בכלל כרצף לפרט: כל דבר שהיה בכלל כו'. ענין שאלמו גזי ככפרס. דכתיב לו עשה
חזערו אש. ככפרס בכלל ויצא למען כפיסוי כיה סכוא כלילת ושיירוב משע. ומלמדת לאחרים. מה ככפרס הייב כפי' עשה
ככפרס עם שאר מלאכות כעלם אחד כפייו על ככפרס כפי עמלס. ומלמדת לאחרים. מה ככפרס הייב כפי' עשה
אף הכל: כל דבר שהיה בכלל ויצא למען מוען אחד שהוא בענינו כו'. שירוב טוען אחד שהוא כענינו.
והואלוי ככחזו מן הכלל. ועכס או פרט אחד והיטיר נו מקאט כענין כרלשון וכניה מקאמו. כמו שחין ומכוס.
דכתיב וזכר כי ייחס נו כערוה שחין ונפרס או ככר כי ייחס כערוה מכוח אש. והלא שחין ומכוס בכלל כל כעניס כיו.
מעשה הוואל ומוקר נו ככחזו לפרט ככס דין כפיסויס ועכס כהס פרט כפי עמלס. וכינס דינס כהס שאין זריכוס
ככבר כפי וקא כו' חומרת כמחיר. יא ללקל לעלו כל הימרות שכלל שלא נתן עליו מחומרי הכלל אלא כקולות
שכלל. כגון למטה מ' מלאות אלו והכר כולו לכן. אע"פ שלא נפרסו קולות אלו כפרס נתן אחוהו לו מכח שכלל ולא
נחמיר נו ככס שמי שלא נחמדשו. וכן אס יאזו פרט אחד לחומרת ללמוד לו כל החומרת מן הכלל. ולא כקולות:
כל דבר שהיה בכלל ויצא למען מוען אחד שלא בענינו כו'. פי' ללקל שמקילין נו מן כדיון ככלל ומהמירין
למח עליו כדיון כנחשכר כו'. כגון כואש חקן. דכתיב וזש או אשכ כי ייחס נו נעס כרלש או כזקן. והלא רלש חקן
שכלל עור וזכר כיו וכינאי לטעון כואש אחר שלא בענינו כו'. אלא לא כמחמו) יא ללקל ולכחמיר. ללקל שלא ידונו כעבר לכן שלא
כענינו שאינו כלול עם הכלל אלא כעס נעס. וכן לא כמחמו) יא ללקל ולכחמיר. ללקל שלא ידונו כעבר לכן שלא
עייס סכוא סימן טומאש כשאר נעמיס. ולכחמיר שידונו כעבר נכוס שנהפכר ככס: כל דבר שהיה בכלל ויצא
לדון בדבר החדש כו'. כיצד וכהס אף ככנס כפרוס אכר וכהס אף ככסחלס אף ככסחלס ככאש שאין מ"ל ככסחלס
ככאש מה מ"ל לפי שזא מזורע מן הכלל. פי' מכלל שאר אכמות לדון כדכר כהכס ככתיב ד' וזריהן רגל כיה יכול
לומר דאיו טעון מקד דמיס ואימוריס ע"פ המוצא אף אכס כן: דבר הלמד מענינו. פי' כל דבר כהוא שאינו
מפורש נו כהס מדבר ללמוד מן הענין המפורש כמכון לו. כמו לא הנוס כיו או אורכרס לנגוד כהס. לו אינו אלא
לנגוד ממון. אף ללמד ג' מות אכמות ועיין כפרוס חסרות ויהא חסותם ללמוד מהמוה מפורש כהס כהס כהס מדבר
כשיפת כו'. פי' לא הרגה לא מנחף אף לא הנוס כן. וכן כל כיואל כיה: דבר הלמד כהסופ. וזו ללמוד הדבר
שעלמו. כמו וכניה נעס כרעה כניה הרץ והחכס. לא נדע כפיזס נית מדבר. אי מכל עליוס או מירעוהו או מאנכרס.
וגזס

הַלְמוֹד מֵאִפּוֹ : וְכֵן שְׁנֵי כְּתוּבֵים הַמִּכְתִּישִׁים זֶה אֶת זֶה עַד שִׁיבָא הַפְּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְיִכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם :

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁפְנָה בֵּית הַפְּקָדֶשׁ בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ וְתֵן חֻלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ : וְשֵׁם נַעֲבֹדְךָ בְּרִירָאָה בְּיָמֵי עוֹלָם וּבְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת : קוּישׁ דְּרַבֵּן

אם נא לבית הכנסת ומלא הכבוד כסוקי דומרה אומר ברוך שאמר עד מהלל בתשבוהו ואחר כך תהלה ררוד עד כופו. ואח"כ הללו את ה' בן השמים. ואח"כ הללו אל בקדש עד כהתייה. ואח"כ ישתבח. ואם יש לו סבות יותר יאמר הודו לה' עד והוא רחום ויולג עד והוא רחום שקודם אשרי כלי שיתלל עם הכבוד. ואם אין סבות כלל לא יאמר רק ב"ש וההלה לרוד וישתבח ואם כבר התחילו יותר אור ואין סבות לומר אפי' גדלוג יתחילו ברכת יותר אור ויקרא ק"ש עם ברכותיה. ויתפלל י"ח עם הכבוד. ואחר י"ח יתחיל הודו לה' וכו' עד ישתבח ולא יאמר ישחבה ויש אנשים כשנאים לבית הכנסת והכבוד מתחילין יותר אור המה גם כן מהחילוס ישחבה עמהם וזה איכור נמור כי ישחבה נתקן להיות סוף פסוקי דומרה וברוך שאמר הוא ההתלה וא"כ אם לא אמר קצת פסוקי דומרה היאך יאמר ישחבה. לכן טוב וכונן להתחיל יותר אור :

בחסור זה הוא היקף גדול מתקני הכתובים לאומרו קודם ג"ש ע"ש כהני כאחי"ל חתא למהשי בכל ספר תהלים חובר דה"ש ברו"ק על כלל ישראל. וגם החצות שחורים כדובר בשל עשאו מרוחו כדובר גם על כל אש ישראל בש"ע כי כל דיבור הנאמר ברו"ק נאמר על כלל ישראל ועל כל יחיד פניו : עוד למודשי גאיוס פסוק שמדגנ כעסין בלגון יהוד לא יהיה כוונתו ע"ע לגד כ"א על כלל ישראל. וי"ש :

מזמור זה הנכרו דוד שיאמרו בהטות כהפ"ק. י"א נבית סא' וי"א נבית סא' וי"א נבית סא' שנגה ב"ב :
לְמִזְמוֹר יִשְׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד : אֲרִימְתָהּ יְהוָה בִּי דְלִיתָנִי וְלֹא שִׁכַּחְתָּ אֲיָבֵי לִי : יְהוָה אֱלֹהֵי שְׁעָתֵי אֱלֹהֶיךָ וְתַרְפָּאֵנִי : יְהוָה הַעֲלִיתָ מִן שְׂאוֹל נַפְשִׁי הַיְתִינִי מִיַּרְדֵי בּוֹר : זָמְרֵנוּ לַיהוָה חֲסִידָיו וְהַדּוּ לְיֹצֵר קִדְשׁוֹ : בִּי רַגַע בְּאָפּוֹ הַיּוּם

ר"ק

בחסור זה הנכרו דוד שיאמרו בהטות כהמ"ק אע"פ שאין צוה המומור זכר הבית הזכיר בו בלכות כשע"ו שהיו חושבים אויביו שלא תקויים לו המלוכה ולרעו אחרינו לעונש אותו עון. ולא היו מאמינים כי הבן שיוולד מאותה האשה יהיה מלך ויזכה בהמ"ק לה' שהיה מקום בליחה וכפרה. וכיון שגלה שלמה וראויו הכליח הדבר הכירו כל ישראל כי מה' היא מלכות שלמה והוא נולד לו מאותה אשה ידעו באמת כי נמהל לדוד אותו עון לגאריחוהו לדוד שיזכיר בו בלכות חטאיו שהוא רשואה לנפשו כי בזה הענין נודע הכליחה לכל האדם : ארומב"ב : שטבעתי צבור החטא ואחתי העליתי ממנו. ולא שמחת אויבי לי. שהם לא כלחת לי היית משמח אותם בעבורי : שועתי.

פירוש וכוונות פשוטות

ולפי כשכח אומר ונתן את עינו נראה שאין זה מדבר אלא נבית בניו מעטם ואנשים ועפר : וכן שני כתובים הכתובים וזה את זה כו' : כמו כבוד אחד אומר כי מן כשמים וגו'. וכמו אחר אומר וי"ח. ועל כר סי. וכן כהנו כג' והכניע מן כשמים וגו' ועל כללן וגו'. מזהה הכרעס תלמוד למקומות אחרים לאפקוס שמכתיבים זאת ולא נא כהנו כג' לכבוש כשמים וגו' מדעתו (והר סיחור ל"ג מדות עיין בל"ס ריהה כש"ע) : דליתני. רוממתי : והרפאני. אם היה לאדם איזה חולי ר"ל או איזה חולי ר"ל כד"ב ונתפרו י"ח נ"גו כזה לכ"ס : וי"ח א"י נתן לך י"ח כדלה על זה שגלחת רפואה כו' : מן שואל. אם נתן לך כדלה על זה שגלחת רפואה כו' : כי רגע באפ"ו כו' : (פורת יוכף)

חיים ברצונו בערב יליו בפי ולפקר רנה: ואני אמרתי בשלוי בל אמוס לעולם: יהוה ברצונו העמידה לתרי עו הספרת פניו הייתי נבהל: אליו יהוה אקרא ואל יהוה אתענו: מה בצע בדמי פרדתי אל שחת היודף עפר הניד אמתה: שבע יהוה וחגני יהוה היה עוזר לי: הפכת מספדי למחול לי פמחת שקי ותאזרני שמחת: למען יזמרך כבוד ולא ידום יהוה אלהי לעולם אודך:

נהורא השלם

מב"ש הם פסוקי דומרה וכו' הוא ברכה למינס ויבנה כרכה לאחריכס ופסוקי דומרה כוכחן הקלוטות במקונות למנוע בשרחה הכבים גישראל ולקבל חגלהם: וז"ל שני אורח בכוות האדם לכנס להקבל פני מת"ה ית' יש לו להבין ולדעת כי מן הארץ ועד הרקע אין

דרך החיים

(א) אין לענות אמן אם כיים הנרכה נשוא עם הש"ך דרכה טובה אמן אחר ברכותיו וה"ה בכל הנרכות הדיון כך נבד ביטחנה ויחבאר חי"ה לקמן ואם כיים הוא ברכה אחת וש"ן ברכה אחת

ר ד ק

מה נצל וכו': ברמי. הוא נפשי כי הדס הוא הנפש והנפש הוא החיים הטבעיים ואמר מה נצל בחיי אם ארד אל שחת אם כופי לניהנס וארד צמותי שמה למה לי חיים ולמה הבאתני בעה"ז אם לא לקנות עה"ז כי החוטאים צמות לא ישאר אחריהם דבר מי אלא הכל ירד לעפר והעקר לא יודך ולא יניד אמיתך אלא הרוח שתשוב אל האלהים אשר נהנה ואם לא זכחה בחיים לא תשוב אל האלהים ואם תכלה לי אודך בחיים וצמות: שבע. וקראתי אליך ואמרתי שמע ה' וחנני אם מפע רגלי היה עוזר לי וסלח לי: מכפדי. שהייתי מהאבל על נפשי אם האדם הפכת ונשרתני על יד נביא נס ה' העביר חטאתך לא תמות: שקי. שאזרחי והשעייתי על חסאי פהחת אותי בצבורך: ותאזרני שמחה. החת השק: למען יזמרך כבוד ולא ידום. הוא הנפש כנגד מה שאמר היודך עפר אצל הכבוד יזמרך. וזכר הכבוד שאין לו דממה והפסק וזהו לא ידום. ולפיכך אמר ה' אלהי לעולם אודך כל ימי חיי אודך בעבור זה שכלחת לי וידעתי כי כבודי ישאר אחרי יזמרך לעולם ולא ידום:

לו לדוד העונש בעה"ז שהיא הנשורה כסליחת העון אבל ראונו עם ראונו יביה זמן רב וחיים ארוכים שבהם חיי עה"ז כי מדת הטובה ממנו יחירה על מדת הפורעניות: בערב יליו נכי. אם לערב יליו האדם נככי לבקר יבשרנו ברה. והמסיל עשה ככי ויגון לערב שהוא חשך ועת הישועה והטוב לבקר שהוא אור ושמחה: ואני. כשהייתי שליו ושקם שלא משל כי ירד הרע הייתי חושב שלא אמות ולא אחטא לעולם שלא יביה ציור הרע כח להטותיו מן הדרך הטובה: להררי. פירושו שכלי שהיה הררי העמדת בעזרתי שלא נכסלתי בהשגני כך ולא היה בי ירד הרע לקחת שכלי כי במקום עוו היה אצל כשהתרחת פניך רגע ממני ולא היית צעורת שכלי או לנכותי לפי שהייתי מתפאר בעלמי או לעונש חטא שקדם זה רפית יד עזרתך הייתי נכחל ונכסלתי במחשבותי ונבר ירתי על שכלי: ועז. פירשנו אותו שם והוא חסר ב"ת בשמוע בעוו ואפשר שהוא תואר בשקל לחם חוס מעוו לחוס אליך. וכעשבר עלי החטא מה עשיתי. קראתי אליך כי ידעתי כי אין לי רפואה בלתך וידעתי כי הייתי חייב מיתה אליך בניהנס ואמרתי

קדו

פירוש וכוונות פשויות

אף נזארה רגע בעט הקב"ה יש לכם להודות: חיים ברצונו. כעון קב"ה ליות לכם חיים נחיים וא"ל לזוא לעוה"ב אלא ע"י יסורין לכך בעט הש"ה על כדויקס בעוה"ז שהוא כמו רגע לפני עולם כנא: בערב כו'. בעוה"ז שגומס לערב יליו נכי: ולבקר. אצל לעוה"ב כדומס לבקר יביה רנה: בשלוי. נכלותו סיחיו חושב לא אמוס לגולג. חו עהס אינו רואה שאין כדבר נכבותו חן נכבותו: ה' ברצונך. ה' העמדתה להררי. לגדולתי בימים נס העם. וכאשר הסתוריה פניך. בענור עויו: הייתי נבהל. והרד מהננות הנאות עויו: אליך ה' אקרא כו'. שלא תמות קודם זמני ולא אחד ממני ולא אחד מעם קדוש כיצבאלי קודם זמני כי צוהאי כל אחד מהתנו מרומם ומשנה אותך יתבדך כל אחד לפי כעלו בעדו נחיים: כי בה בצע ברמי. מה שחטאתי וזו עטף לך. כשיתך דמי נדחתי טו. כי כשכאיהם עב לעטר: היודך עפר כו' אך שבע ה' וחגני. להחיותנו וזו עטף לך. ועוד נקדתי ה' היה עוזר לי. לעשות מעשים טובים. כי שלא נמות פעמים: הפכת מספדי כו' פתחת שקי. וכבר חשב שמתי מל מחני בעבור כהכלו וכאשר כהרת אותו מעלי: ותאזרני שמחה. לזכ נס עהס חמי: למען אכנור זה: יזמרך כבוד. וזמר ודכה אותך הנשמה חמיד: ולא ידום. ולא יטמות מלשנה אותך: לעולם אודך. חמי מקבל עלי כקבלת המיתות שנשנה ונדס לך ית"ש חמי נני כל הימים:

נך

(פורה יוסף) א

אין שם מקום פה אלא כל מלא גדולים והמונים מהם
 לטובה מהם לרעה ופל או מוסד שיר של פגשים יושב
 בסתר עליון נר' וכל תבואות בין יארץ ובין השמים .
 ודוגמה ככולן במקום ככנה כך תפלתו עונות בין אלו
 סכנות ואם יש בו זכות לא יפגשו תפלתו ולי זה כדרך
 חקין דמח'ס' הזמירות כדי לשנות דרך תפלתו לעבור
 כי כל אומן הכחות הם כמו ענן המעבירן עלות התפלה
 ועל זה נאמר פחות נענן לך מעבור הפלה ונסיות האדם
 מסדר הזמירות כנראה או מהלקין וסלקין להם אהים
 המשהימים . ויקראו זמירות מלשון זכרה הזוללים במוזמרות
 ע"ל : נכתבים איהא נהגינך לנ"ס או תאחח כטלית
 נר' גדויו שם נגד פניך ביד ימין והחיון כי הלא כ"ס
 הוא יצירע דוגמת טלית רק שטלית מעשה ונ"ס דבור .
 והחולע"י כנח . ח"ל"ש בו עשרה מימי שבת כנגד
 עשרה מאמרות שבהם נברא טעולם ונגדן עשה דש"ס
 ספר הכתוב נסוד עשרה מימי זמר ע"ל . והנה השע"ה
 על זה ורמז לדבר כי נתקן נגד עשרה מאמרות שבהחיל
 ברוך שאמר ונתינת שאמר ורמז ר"ח של עשרה
 מאמרות שבהם ע"ס כי ר"ח של ע"ס שבהם כח"צ נג"ח
 נס"ח עולה חקמ"א וכן עולה תיבת שאמר . דע כי
 ברוך הוא הנוכח בראש כנוכח וברוך שמו שבסוף הנוכח
 אינם ככלל השבוע עשרה וזה דהוכחו דבאן הוא כדי
 לתללות פ"ו תיבות נמלא הם עשרה ברכות מלמד בא"י
 מלך מהולל בתשבות סכוא החמיהם של כולם . זה לפי
 נוסח הכתיבים ע"ל :

(ריגים) אם סיים ב"ש קודם שיסיים החון עונה אחריו
 אמן . אבל אם סיים עם החון לא יענה אמן :
 אסור להפסיק בדבור משהחיל ב"ש עד אשר יא' ואפילו
 לצורך מזה אין לדבר אבל מותר לענות כל אמנים מנ"ס
 עד ישננה אישנו באמצע הברכה (סי' י"א ס"ק ג'
 מנ"א) . וכן לקדים ולקדושה ולברכו ולמדיח מסיק
 לענות . וכן נוכח הש"י בברכות ק"פ [בבב"ש סק"ס סי'
 ס"ו וע"ס] . אבל ב"ה וב"ס אין לענות . ולענין שאלת
 שלום בין ב"ש ליאכהנה עיין בש"ס א"ח סי' ס"ו : בכל
 מקום שאסור לדבר . אפי' בלשון קודש אסור : כשנריך
 להפסיק בין ב"ש ליאכהנה יאמר קודם שיברך אלו הפסקים
 ברוך ה' לעולם אמן ואמן עד ויברך דוד וכשחזור להתחיל
 ממקום שפסק יאמר ג"כ אלו הפסקים וכוה כמו ברכה
 לפינים ולאחריהם :

בו שירע לעמוד ב"ס ביהוה בברכ"נ"ס טוב ומה נשים ורמז
 לזה מפניו רגלי עמדם במיבור ור' וכן במה פ' סמורים
 על זה . ומהי אל יעמוד במקום הכיבוד ליב . כגון יוצר חור
 עד הכלות לאל עליון . וכן בנפילת אפים עד ואהנו לא נדע .
 וכוונת ברכ"נ יוסר ע"כ"ש יעמוד במקום הכיבוד לעמוד .
 כמו בברוך שאמר ויברךך דוד עד אהה הוא ה' האלהים
 ועד בכלל ופי' תפלה י"ח . ובכלל בכל ארבעה נעלמו
 במקומות הכיבוד ליב ועמוד שאין לו בירכה בוס . כ"א
 כאשר תפלתו והדיוות יבנה נעלמו כ"ל כדי שוכל לבין
 ככא"י . שלא תפלתו נמסרת לכלל תפלתו במבואר
 בנ"ס ובהקדושים . ונזכ"ק פ' סקודי כהן ע"ל ל"כ דלא
 אנהי כשלא קבר קבורין דמריה כדאף יאונה . ק"ה אומר
 כהנה שיש בו עמירי . והאי איכו נגל אינו ואמו ע"ל :
 לא יאמר הזמירות נמרוה ולא ידגל בוס הייב ולא יבליעם
 אלא יו"אש מישו כמורה עמיה . ובנה ר"ח הסיד מי
 שאינו מלוכס הייב תפלה כהודף נתינו נתינה . המניד
 הדייר נ"ס לצוא לנכ"ל : בכתבה כדי שיוכל להתפלל בסדר ולא
 נובטין להתפלל בסדר מטעם זה אישנו אם אהרו לצוא לנכ"ל . אבל
 בהשבות הכה לני כהן שמה שבהו בנ"ס כהנו בנ"ס
 להתפלל על הסדר היינו כשאין הם המפלל עם הנכ"ל אבל אם
 המפלל עם הנכ"ל : נש"ע א"ח סי' נ"ג כדי להתפלל עם הנכ"ל :

אחרת מותר לענות אמן (סי' י"א ועיין מ"א) . כיון
 לומר ב"ש בעמידה (ס"ב) [ויאחז ב' זיניית שלפניו
 ביד הימנית ובתשלוט ב"ש יאחז ב' : (ב) מנ"ס
 עד ישחבה מותר לענות אמן ואפי' באמצע הברכה
 של ב"ס או באמצע הברכה של ישחבה מותר לענות
 על כל ברכה ששומע (כיון שברכת ב"ס וישחבה
 לא הוזכרה בגמרה) וכן כל ברכת הודאה מותר
 לברך כמו אשר יר' לאחר עשיית זרכיו וכיוצא בזה
 וכן לענות ק"ש עם הציבור שזריך שיקרא עמהם
 פסוק ראשון קורא [לקמן בסוף דיני ק"ש כתבתי
 שזריך לקרות כל ק"ש כי כן העלה הגאון מהר"א"ו
 ז"ל ע"ס . אמנם אם עומד בפסוקי דזמרה כלע"ד
 דרך הכרעה דדי בפסוק ראשון] ומכ"ס לקדים
 ולקדושה ולברכו [ופשוט דלא יענה אמן אחר
 אמירת הש"י] ברכו דבלא"ה פסק על אמן זה
 הפ"מ סי' נ"ו [ע' לקמן בדיני ק"ש וע' ב"י בסי'
 י"א] : (ג) ב"ה וב"ס אסור לענות באמצע פסוקי
 דזמרה כיון שלא הוזכרה בגמרא כלל [עיין מ"א
 סי' קכ"ה] : (ד) אבל לדבר ולהפסיק שלא לדברי
 שבה והודאה כנ"ל אסור להפסיק אמנם אם
 מוכרח להפסיק יאמר קודם שיפסיק ברוך ה'
 לעולם אמן ואמן עד ויברך דוד וכשחזור ומתחיל
 יאמר ג"כ אלו הפסקים (סי' י"א) [בכ"מ שאסור
 להפסיק אפי' בלא ק"אסור לדבר] : (ה) ואפי' שהיה
 כדי לנמור את כולה בפסוקי דזמרה אינו סוור
 לראש (מ"א סי' נ"ג ע"ס) : (ו) כשנריך להפסיק
 והוא עומד כמוד לפרק יש לו לומר ולמה לביים
 עד הפרק כי טוב יותר להפסיק בין הפרקים
 מבאמצע הפרק ואלו הן אמצע הפרקים של פסוקי
 דזמרה מהדוד עד אמן והלל לה' . מן חנו עוז כו'
 עד ברוך אלהים . מן אל נקמות עד על גאים . מן
 נפשו חכהנה לה' עד ימלנו לך . מן יחי שם עד
 על השמים כבודו . ובין הללויה להללויה . ומן
 ברוך ה' לעולם עד אמן ואמן . ומן ויברךך דוד עד
 לשם תפארתך . ומן אהה הוא ה' לברךך עד במים
 עזים . ומן ויושע עד ה' ימלך לעולם ועד (א"ח
 סי' ג"א) : (ז) לא יעב בשעת פסוקי דזמרה וב"ס
 בק"ש ותפלה במקומות המכובין או בראש במקום
 המכובה אבל במקומות המגולין מותר ליגע (היינו
 ביד עד הפרק העליון שקורין עלינבאנען ובזארו
 עד החזה) וכן בנאות האף והאוזן אסור ליגע
 כ"א ע"י בגד ואם נגע בפסוקי דזמרה וכן בק"ש
 די בקיין כרור או חוכך ידו בנתיב (סי' ז"ד) לבד .
 כמו בתפלה ויתבאר (ס"ס) :

אין שם מקום פה אלא כל מלא גדולים והמונים מהם
 לטובה מהם לרעה ופל או מוסד שיר של פגשים יושב
 בסתר עליון נר' וכל תבואות בין יארץ ובין השמים .
 ודוגמה ככולן במקום ככנה כך תפלתו עונות בין אלו
 סכנות ואם יש בו זכות לא יפגשו תפלתו ולי זה כדרך
 חקין דמח'ס' הזמירות כדי לשנות דרך תפלתו לעבור
 כי כל אומן הכחות הם כמו ענן המעבירן עלות התפלה
 ועל זה נאמר פחות נענן לך מעבור הפלה ונסיות האדם
 מסדר הזמירות כנראה או מהלקין וסלקין להם אהים
 המשהימים . ויקראו זמירות מלשון זכרה הזוללים במוזמרות
 ע"ל : נכתבים איהא נהגינך לנ"ס או תאחח כטלית
 נר' גדויו שם נגד פניך ביד ימין והחיון כי הלא כ"ס
 הוא יצירע דוגמת טלית רק שטלית מעשה ונ"ס דבור .
 והחולע"י כנח . ח"ל"ש בו עשרה מימי שבת כנגד
 עשרה מאמרות שבהם נברא טעולם ונגדן עשה דש"ס
 ספר הכתוב נסוד עשרה מימי זמר ע"ל . והנה השע"ה
 על זה ורמז לדבר כי נתקן נגד עשרה מאמרות שבהחיל
 ברוך שאמר ונתינת שאמר ורמז ר"ח של עשרה
 מאמרות שבהם ע"ס כי ר"ח של ע"ס שבהם כח"צ נג"ח
 נס"ח עולה חקמ"א וכן עולה תיבת שאמר . דע כי
 ברוך הוא הנוכח בראש כנוכח וברוך שמו שבסוף הנוכח
 אינם ככלל השבוע עשרה וזה דהוכחו דבאן הוא כדי
 לתללות פ"ו תיבות נמלא הם עשרה ברכות מלמד בא"י
 מלך מהולל בתשבות סכוא החמיהם של כולם . זה לפי
 נוסח הכתיבים ע"ל :

(ריגים) אם סיים ב"ש קודם שיסיים החון עונה אחריו
 אמן . אבל אם סיים עם החון לא יענה אמן :
 אסור להפסיק בדבור משהחיל ב"ש עד אשר יא' ואפילו
 לצורך מזה אין לדבר אבל מותר לענות כל אמנים מנ"ס
 עד ישננה אישנו באמצע הברכה (סי' י"א ס"ק ג'
 מנ"א) . וכן לקדים ולקדושה ולברכו ולמדיח מסיק
 לענות . וכן נוכח הש"י בברכות ק"פ [בבב"ש סק"ס סי'
 ס"ו וע"ס] . אבל ב"ה וב"ס אין לענות . ולענין שאלת
 שלום בין ב"ש ליאכהנה עיין בש"ס א"ח סי' ס"ו : בכל
 מקום שאסור לדבר . אפי' בלשון קודש אסור : כשנריך
 להפסיק בין ב"ש ליאכהנה יאמר קודם שיברך אלו הפסקים
 ברוך ה' לעולם אמן ואמן עד ויברך דוד וכשחזור להתחיל
 ממקום שפסק יאמר ג"כ אלו הפסקים וכוה כמו ברכה
 לפינים ולאחריהם :

בו שירע לעמוד ב"ס ביהוה בברכ"נ"ס טוב ומה נשים ורמז
 לזה מפניו רגלי עמדם במיבור ור' וכן במה פ' סמורים
 על זה . ומהי אל יעמוד במקום הכיבוד ליב . כגון יוצר חור
 עד הכלות לאל עליון . וכן בנפילת אפים עד ואהנו לא נדע .
 וכוונת ברכ"נ יוסר ע"כ"ש יעמוד במקום הכיבוד לעמוד .
 כמו בברוך שאמר ויברךך דוד עד אהה הוא ה' האלהים
 ועד בכלל ופי' תפלה תפלה י"ח . ובכלל בכל ארבעה נעלמו
 במקומות הכיבוד ליב ועמוד שאין לו בירכה בוס . כ"א
 כאשר תפלתו והדיוות יבנה נעלמו כ"ל כדי שוכל לבין
 ככא"י . שלא תפלתו נמסרת לכלל תפלתו במבואר
 בנ"ס ובהקדושים . ונזכ"ק פ' סקודי כהן ע"ל ל"כ דלא
 אנהי כשלא קבר קבורין דמריה כדאף יאונה . ק"ה אומר
 כהנה שיש בו עמירי . והאי איכו נגל אינו ואמו ע"ל :
 לא יאמר הזמירות נמרוה ולא ידגל בוס הייב ולא יבליעם
 אלא יו"אש מישו כמורה עמיה . ובנה ר"ח הסיד מי
 שאינו מלוכס הייב תפלה כהודף נתינו נתינה . המניד
 הדייר נ"ס לצוא לנכ"ל : בכתבה כדי שיוכל להתפלל בסדר ולא
 נובטין להתפלל בסדר מטעם זה אישנו אם אהרו לצוא לנכ"ל . אבל
 בהשבות הכה לני כהן שמה שבהו בנ"ס כהנו בנ"ס
 להתפלל על הסדר היינו כשאין הם המפלל עם הנכ"ל אבל אם
 המפלל עם הנכ"ל : נש"ע א"ח סי' נ"ג כדי להתפלל עם הנכ"ל :

והחולע"י כתב מי שנכנס לנכ"ל בעש"ז מתחיל יוצר אור וקורא ק"ש בנכונות כדי להפיל גם הנכ"ל . אין
 לו לחזור ולקרות פסוקי הזמירות וברכות שלפניהם ולהתריעם . כי מהפך הסדר יענין אשר כל תפלותינו
 כדורה (פורת יוכף)

סדרו כנגדו. ומצי שנעלם סוד זה משיש קצת מהסופקים כתבו שחזור וקרא אחר הספלה כל מה שדיג. נכ"ל:
 עוד כתב הולעה יעקב רחמי ברא"י כי שנה זה הקבוצה אנשי כיה"ג ע"פ פהקא שפנלס מן הסיים יש זו פ"ו הידות
 והבוס"ף או גורע ממספר זה טונב ומספר הכונב בכוננה זו כי כך קבלו אש מפי אש ובכח זה צריך לאומרו
 משומד והלבב לב בראש לומר כשנה כזה בשמיכה וככוונת והמחה עלומה והקון שנה זה בעולמות עליונים כונב כונב"ק
 פ' ויקהל ד' ט"ז ע"ב ע"ש. וראוי לכל משכיל שיאמר השנה כנגדול סוס במתוך גדול יתנוון ככל שנה של כל כרוך
 הכמהו כנפלאה. ויתן במהשכחו הודאה ושנה להנורא ית'. וכמ"ש הוסי"ק כנ"ל לנכרא ליה על כל עובדא
 ועובדא ולשמות ש"ע באלכוחו ית' מגין כל ברכה. היינו בכרוך שאמר וסיי כעולס ובכרוך עובס בראשית ובכרוך
 אומר ועובס יבמה ש"ע בגודל אלכוחו בשאמרנו לנד עש כל בכריא. ובכרוך מרחס על הכריות יבין שבכרוב
 רחמינו סודל עונותי ומאריך אפו עלי ואני נותן לך הודאה עומה על זה שאחש עובס עמי חסד בכייל רחמינוך ולא
 בשכיל זכויותי. ובכרוך הי לעד וקיים לנצח יבמה ש"ע באלכוחו הנחיות לנד ולעולמי נד. והלכב בש"ע בגודל
 אלכוחו עד סווס השנה כנגדול כיה:

צריך לזכור מאד בכל כס שזכיר. לשלב השמות יאהרונה"י:
 יסיס ע"מנו כענד עד ישרתבח:

הריני מוֹמֵן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת בְּרִאֵי לְשֵׁם יְיָ יְחִיד קוֹדֵשׁ
 בְּרִיךְ הוּא וְשִׁבְיָתִיהָ עַל יְדֵי הַהוּא טָסִיר וְנַעֲלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:
 בְּרוּךְ שְׂאֵמֵר וְהִיָּה הָעוֹלָם. בְּרוּךְ הוּא. בְּרוּךְ עֵשֶׂה
 בְּרֵאשִׁית. בְּרוּךְ אוֹמֵר וְעֵשֶׂה. בְּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם.
 בְּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ. בְּרוּךְ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת. בְּרוּךְ
 מְשַׁלֵּם שְׂכָר מִזֵּב לִירְאָיו. בְּרוּךְ חֵי לַעֲד וּמְקַיֵּם לְנִצְחָה.
 בְּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל בְּרוּךְ שְׂמוֹ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 מִלְּךָ הָעוֹלָם. הָאֵל הָאֵב תִּרְחַמֵּן תִּמְחַלֵּל בְּפִי עַמּוֹ.
 מְשַׁבַּח וּמְפָאֵר בְּלִשׁוֹן חֲסִידָיו וְעַבְדָּיו. וּבְשִׁירֵי הָדוֹד
 עַבְדְּךָ. נִהְלַלְךָ יי אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁבְחֹת וּבְזִמְרוֹת נִגְדְּלְךָ

ונשבחך

פּוֹרֵת יוֹסֵף

ומקיים. ברוך מרחס על הארץ אשר יתנא
 כסדרה אחר המבול כמו"ש עוד כל ימי הארץ
 כו'. ברוך מרחס על הבריות כי השאיר מהמבול
 מכל מין בריות להיות שולס נובג כמו"ש ולא
 יכרת כל בשר עוד ממי המבול. ברוך משלס
 שכרעוב ליריאיו. לאכרהס כמו"ש ירא אלהים
 אתס וכמו"ש שכרד הרבה מאד. ברוך פודה
 ומציל ממזרים: או י"ל ברוך אומר ועושס על כל
 הטוב שהבטיח לאבות וקיים. גוזר ומקיים שגור
 נליות ארבע מאות שנה. וגס את הגוי כו' דן וכו'
 וקיים. ברוך מרחס על הארץ כהיות ישראל על
 אדמהס

ברוך שאמר. יש בנרכס זו עשרה פעמים
 ברוך כנגד עשר ספירות ועשרה
 מאמרות שבנראשית אשר צרא ומכוס ומחי'
 את כל. ועד צא"י היא ברכה כוללת מנריאת
 עולס עד יליאת מזרים והיינו ברוך שאמר ויהי
 העולס מאין כמוחלס אך בנאמרנו. עולס הוא
 שס כולל הכל ולפי דעת החוקרים הוא חומר
 היולי. ואז יהי אך ברוך הוא וכבוף אחר בריאת
 הכל שמו נקרא וע"כ סיימו ברוך שמו. ברוך
 עושס מעשס בראשית בכל ימי בראשית. ברוך
 אומר נעשס אדם ועושס. ברוך גוזר על המבול

פִּירוּשׁ וּכְוִנוֹת פִּשְׁטוּיֹת

ברוך שאמר והיה העולם. פ"י אחריכ נתכוס העולם בלי שום פעולס אחריכ נבא' כדבר כ' שמים ועשו: ברוך הוא.
 הוא לגדו צרא העולס והוא לבדו מחקלס: ברוך עושה בראשית. לנצל דעת האומרים שהעולס קדמון: ברוך
 אוכר ועושה על כס הכוא אחר ולא יעשה: ברוך מרחס על הארץ. לא כדברי הכופרים האומרים עוב כ' את הארץ: מרחס על הבריות.
 כמ"ש ע"מ ד' כהס משוטטים בכל הארץ. לא כדברי הכופרים האומרים עוב כ' את הארץ: מרחס על הבריות.
 גם על האשים הנספדים כלומר משניה בכל נרים וכדים כמ"ס היוצר יחד לבס כמנין אל כל משפכים: ברוך משלס
 שכר טוב. שלא תאמר כון משניה על כל ככריות משי מה איו דוליס לדיק ועד לו לסיכך ולא ולבדד שהוא משלס
 יכר טוב ליראיו. וכו' עולס כהאן הכלית טוב הכו"ס הכלית טוב ולא כהע הכלית כרע. אלה ככל דגולס ככלו
 טוב: הנהללל בפי עכו כו'. כסס מהללים לכ' כלבון בני אדם לא כסס מהללים בנחיתת עמו אלא כהתורה כהרס
 (פורת יוסף) א

וְנִשְׁבַּחְהָ וְנִפְאָרְהָ וְנִזְכָּר שְׁמֶהּ וְנִמְלִיכָהּ מִלְּכָנוּ אֱלֹהֵינוּ.
יְחִיד חַי הָעוֹלָמִים מֶלֶךְ מִשְׁבַּח וּמְפָאֵר עַדֵי עַד שְׁמוֹ
הַגָּדוֹל : בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת :

א"ל הזמירות במרוצה ולא ידלג שום תיבה ולא יבליעם אלא יזיז מפיו כאלו מונה מכות. ד"מ :
בכל מקום שגרשם קו כזה | הוא להורות שצריך להמתין שם ולהפסיק מעט (כפי שנתבאר בס' ג"ח) :

דברי הימים א' ט"ז ה'
הוֹדוּ לַיי קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְעַמִּים עֲלִילוֹתָיו : שִׁירוּ לוֹ זַמְרוּ
לֹ שִׁיחוּ בְכֹל נִפְלְאוֹתָיו : הִתְהַלְלוּ בְשֵׁם קִדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב
מִבְקִשָׁיו יי : דַּרְשׁוּ יי וְעוּ בְקִשׁוֹ פְנֵי תְמִיד : זְכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו
אשר

רד"ק

הודו לה' . דברי דוד למזמירים ולקהל קראו בשמו . להודות דרך ה' כמו ויקרא שם אחרם בשם ה' .
וזכו טעם הודיעו בעמים עלילותיו . ופי' עלילותיו הפליליות שהחשולל בפלסחים פי' הארון .
שירו לו זמרו לו . כפה ובכלים : שיחו בכל נפלאותיו . גם השיחו חמיר זה לזה בכל נפלאותיו :
התהללו בשם קדשו . אחס חוקלי להתהלל על כל העמים בשם קדשו הנקדש עליכם על כן ישמח
לנכבם שאחס מנקשי ה' . או כל מנקשי ה' ואפי' מהאומות ישמח לכם בה' בכקשם אותו : דרשו ה'
ועו

פורה יוסף

אזכיר את שמי עכ"ל . ור"ל כי במקדש היו
אומרים השם ככתובתו . והוא הנקרא שמי .
אבל בגמלו אינו אלא בנינו . ואינו אלא זכר
לה' . ז"ש זה שמי זה זכרי וכו' . והיינו מה
שאמר הספרי . וזמנו את שמי אינו אלא במקדש .
ובגמלוין מדכתיב בכל המקום אשר אזכיר את
שמי כי זכרון השם גם הוא לישועה . כמו"ש
אלה ברכי כו' . ואנחנו בשם ה' אליהו מזכיר
וגו' וא"כ ראוי להתהלל בשם קדשו : ישמח לב
מבקשי ה' היינו אם ראוי להלל . מי שאינו אלא
מזכיר בשם קדשו גם לו הוא לישועה . כי יבא
איו ויברכהו . כל"ש מי שמבקש ה' ראוי לו
שישמח לבו : דרשו ה' ועשו . אמר למי ראוי
לבקש ה' . למי שיועד מדותיו של הקב"ה ומדות
התורה . הנקראת עונו . והוא שאמר מקודם
דרשו ה' ועונו . והדר בקשו פניו : זכרו נפלאותיו
וגו' מופת נאמר על דבר הנמצא בעולם . אלא
שהוא היסוד הסבב . ופלא הוא ענין חדש שלא
נעשה בעולם עדיין . ויתכן האמור כה אמר ה'
נצאות וגו' גם בעיני יפלא (זכרי' ח') : בני יעקב
נחירו

פירוש וכוונות פשוטות

לפי הכללנו כדי לאמת מצאנו לעם חס אפשי מנלתי היות כהאריס והסכללים כפי לשון ג"ח : די העולמים . שהוא
חיות וקיום הכל וממחה את כל בעולמות :
אחם עם בני הודו לה' . ואלו חזרו תדברו חוזרים רבים פן יאמר השומע סימחתיכו למוטו שחזר מדבר . כל"א
נבדל : קראו בשמו . הודיעו בעמים . פרכמו בין העמים : עלילותיו . מעשה גבורותיו ונפלאותיו שפעל .
עד יבא לכם : שירו . אם תשיחו נפש יידיה לו : זמרו . אם תזמרו כגלי שיר יידיה לו : שיחו . ואם מדברו יידיה
כדבור : בכל נפלאותיו . כי יש שאפי' חכמים שזו"א"ם יימיהם בשיחה ונזמרה ובשיחה בשלל . לכן איז אמור לכם
וגם איז מקבל על טיבה סמורה והזמירות נמש שהוא שנה לו יתנבך : התהללו . התפארו : בשם קדשו . שיש
לכם שטרון נחובה . ואפי' ג"כ מקבל עלי להפאיר נו בתמדות : ישמח לב כו' . למען שישמח לב המבקשים את ה'
(פירות יוסף) א

אשר עשה מפתיו ומשפטי פיהו: זרע ישראל עבדו בני יעקב
בחיריו: הוא יי אלהינו בכל הארץ משפטי: זכרו לעולם
בריתו דבר צוה לאלף דור: אשר ברת את אברהם ושבועתו
ליצחק: ויעמידה ליעקב לחק לישראל ברית עולם: לאמר לך
אתן ארץ בנען חבל גחלתכם: בחיותכם מתי מספר במעט
וגרים בה: ויתהלכו מגוי אל גוי ומממלכה אל עם אחר: לא
תגית לאיש לעשקם ויובח עליהם מלכים: אל תגעו במשיחי
ובנביאי

רד"ק

ועשו. הארון נקרא עוון כמו שכתוב ויתן לכשי עוון: זרע ישראל עבדו. וכן תהלים זרע אברהם
עבדו. ואמר הנה זרע ישראל. כי כונת אברהם שאמר שם הוא זרע ישראל כי זרע אחד היה
לאברהם. אבל זרע ישראל הוא מיוחד בנו וכשאמר זרע אברהם ר"ל על זרע ישראל: הוא ה'
אלהינו. אעפ"י שכל הארץ משפטיו הוא אלהינו ואנחנו עמו: וזכו לעולם בריתו. וכתהלים זכר
לעולם בריתו. פי' הנברית שכרת עם אברהם זכר אותה לעולם ולבניו והדבר שהיה לו עמו
וההבטחה שהבטיחו זה שימורו לאלף דור. או פי' זה גור כמו ה' לא זה. ופי' הדבר שגור
בין הכתרים לתת לבניהם את ארץ כנען יהיה לאלף דור. ומה שאמר פה זכרו פי' בריתו שהוא
עמכם לעולם זכרו אותו תמיד: אשר כרת את אברהם. כמו שכתוב ביום ההוא כרת ה' את אברהם
ברית לאמר לזרעך נתי וגו'. ואותה הנברית והשבועה ליצחק היה בלומר כעבור יצחק לא בעבור
יצמעאל ובני קטורה. כי מה שאמר לזרעך נברית וכשבועה ליצחק היתה כמו שאמר כי ביצחק יקרא
לך זרע והשבועה היתה בעקדת יצחק כמו שכתוב כי נשבעתי ואמר ליצחק והקמתי את השבועה אשר
נשבעתי לאברהם אביך ואותה הנברית והשבועה העמידה לחוק לבני ישראל ברית עולם כי על זרעו
המוחד היתה הנברית והשבועה לא על עמו. וכן אמר יצחק ליעקב ויתן לך את ברכת אברהם.
לאמר לך אתן ארץ כנען. לכל אחד ואחד אמר כן: חבל נהלתכם לנכת ישראל: בהיותכם כנגד
האמת

פורת יוסף

בחיריו. כשהיו עדיין בני יעקב נבחרו לו: הוא
ה' אלהינו. אף שאנחנו גומרים אלהינו. אף
עפ"כ ככל הארץ משפטיו: זכרו לעולם בריתו.
ברית אבות ענ קיום זרעם לעולם. ונחלת הארץ.
והחורה שנקראה ברית שלא יהא להם הפסק
לעולם. אעפ"י שיגלו בארץ אויביהם. הנברית
לעולם קיימת: זה. גזר לאלף דור עד היוכל
הגדול. וישבעתו לאברהם על אודות יצחק וזרעו.
וכן ויתמה והבטחה בעקדת יצחק ויעמידה
השבועה והנברית: לך אתן ארץ כנען. אמר לך.
סיימו שא"י נחנה לאברהם. אבל הנחלה היינו

פירוש וכונות פשוטות

דרשו ה' ועונו. גדול יכולתו בפליאות יוצריו: ובמשפטי פיהו. המשפטים שפסע צע"ג בתאמר פון לנס אמ
לומר להם: זרע ישראל עבדו בני יעקב בחיריו. ונכתרים לם' מורעו של אברהם מניו בני ישמעאל ועשו:
דואו כו' משפטיו. מי שכל הארץ משפטיו הוא כ' אלריו וזכה ברית אמתו: וזכו כו' לאלף דור. וזכרו לעולם
הברית אשר היה בנחן חורב. אשר מהתלה זכר לכוזיעם בעולם לאמר אלף דור וזכא שאין השולם מהקיום בלא
מורב. והעבר מהם השעב אמות ובנשים וארבעה דורות ונחנס לב"ז דורות. וזכו אותו כנברית לעולם: ועוד זאת
זכרו לעולם הנברית: אשר ברת את אברהם ושבועתו. אשר נשבע לאברהם לתת לזרעו את הארץ לא ליצמעאל
כיון כ"א ליצחק: ויעמידה. ויצחק העמידה ליעקב. לנל יסיה עשו כנלל השבועה שזכרנהו אמר ויתן לך את
ברכת אברהם. וזה לא היה בדרך משפט כי גם עשו אחיו היה מאכל וחס רק יצחק העמידה בעצמו כנברית
ול זמן שנקרא נשם יעקב היה בנחיה חוק: לישראל. אך אחר שנקרא נשם ישראל: חק. בברית עולם.
כי הוא ית' ממש כרת לו ברית: לאמר. כי בנחיה ית' לא יעקב כו' כ"א ישראל אמר לו: לך אתן ארץ כנען. ולא
לישמעאל ועל: חבל נהלתכם. מה שיה עז עשה חבל נחלת טולכם: בהיותכם. בעוד ביותכם: מתי מספר:
אנשי מספר: במעט. בהשכון היורע מעט: וגרים בה. וסייחם נה כגרים בלרץ: ועוד זאת חתמו שלא ישנו
במקום אחד רק: ויתהלכו כו'. והדך בני המדינה לעשוק בכנמי הנל לזרע בני קנע. ועכ"ל: לא הנית לאיש
(פורת יוסף) א

לעשק

ובנביאי אל תרעו: שירו ליי כל הארץ בשורו מיום אל יום
ישועתו: ספרו בגוים את כבודו בכל העמים נפלאותיו: פי
גדול יי ומהלל מאד וגורא הוא על כל אלהים: פי כל אלהי
העמים אלהים ויי שמים עשה: הוד והדר לפניו עו וחדוה
במקומו: הבו ליי משפחות עמים הבו ליי כבוד ועו: הבו ליי
כבוד שמו שאו מנחה וקאו לפניו השתחוו ליי בהדרת קדש:
חילו מקפניו כל הארץ אף תבון תבל כל תמוט: ישמחו השמים
ותגל

רד"ק

האבות וכן אמר בתהלים כהיותם: ויתהלכו חגי אל גוי. אברהם יצחק ויעקב: ויובח עליהם מלכים.
פרעה ואבימלך: במשיחי. גדולי ונסיכי. כי היו נכבדים אל מלכים כאיש היו מלכים משיחים. וכן
אמרו בני הת לאברהם נשא אלהים אתה בחוכנו. וכן אבימלך הלך אחר יצחק לעשות שלום ולכרות
ברית עמו: ובנביאי אל תרעו, כי נביאים היו וה' היה מדבר עמהם וכן אמר על אברהם השב אשת
האיש כי נביא הוא. ובתהלים ולנביאי בלמיד ואחד הוא כי פירושם לא תעשו להם רעה: שירו לה'
כל הארץ. בשרו מיום אל יום ישועתו. כמו יום ביומו. כלומר כל יום בשרו ישועתו כי תמיד הוא
מושיע אהכם מיד אויביכם. ואמר זה על ישועת הארון כי על כרחם השיבו אוחו פלגשים וזהו פסיו
בנוים את כבודו כי כבוד גדול היה דבר הארון. וכחותו הדבר היה להם לטוב להכיר: כי כל אלה
העמים אלהים וה' שמים עשה. כי אף עובדי זבא השמים עבודתם הכל. כי הוא עשה השמים
ולבאם והארץ והים וכל אשר בהם. ואין ראוי לעבוד את העבדים אלא האדון. והנה דגון אלהים
נאל לפני הארון ונכרת. והארון נאמר בכבודו וכבודו ונשאבו בראותם נפלאותיו: הוד והדר לפניו
עו וחדוה במקומו. לפי שהיתה יללה וככה בפלגשים כל ימי שנת הארון בשדה פלגשים: הבו לה'
משפחות עמים. כי כל העמים הרוצים והשימעים זה יתנו הכבוד וההוד וכן עשם כל הפסוקים:
והמוזמר הזה אע"פ שנאמר על ענין הארון ענינו גם כן על העמיד של הגלות הוא כשיראה כי
נפלאותיו כשיוציאו מהגלות ויקבלנו יראה נפלאותיו לנו עד אשר כל הנוים יתנו לו הכבוד והעו. כח
שנאמר

פורת יוסף

חז"ל גוי מלמד שהיו ישראל מצוינים שם ועם
אינו אלא קיבוץ רב גם כי יהיו המונים וז"ש
ספרו בנוים את כבודו כי לאו כל מוחא סביל
לא כמו"ש הראינו נא את כבודך אבל בהמונים
די ספורי מעשי נפלאות. והוא נחמם פרעית
ובשורה טובה לבני הגלות שלא יתייאבו מן
הרחמים ויודעה קדומה לאומות שלא ישתעבדו
בישראל ביותר כי כנה יוסבא יום נקמה הוא
לה'. כי כל אלהי העמים אלהים הכל ירוק
וא"ת הרי הם עובדים לזבא השמים שהם גדולי
וגוראים על התחתונים ויש להם בודאי ממשלה
עליהם גם הש"ת חלק אותם להם ואיך יקראו
אלילים

הקב"ה. וכל זה ה' כימן לבניהם שילכו בגולה:
לא הנית והכריו עליהם. אל תגעו במשיחי בכל
מקומות שלטולם. וכמו"ש ולא נתתיך לנגוע אליה.
ככה בגלותם שנס הוא למוכתם לנכותכם לא
עוב אהכם. מכאן תדעו שהבגית הוא ברית
עולם שלא ישר בריתו עמהם. לבלות זרעם
בגלותם ח"ו. לכן שירו לה' בכל הארץ שאתם
פזורים שם. בשרו מיום אל יום ישועתו כי קרובה
לבוש ודקתה להגלות בעתה כי קרוב יום ה'
ומהר מאד וכל ימי הגלות לא יהיו נחשבים כי
אם רגע קטן נגד האלף דור אשר לזה ויעמוד
לעד: ספרו בנוים. גוי הוא הנכבד. לכן דרשו

פירוש וכוונת פשטיות

לעיקרם. לעשוק ולגזול אוחם: ויובח עליהם מלכים. למענה כותיח נחאזו את מלך מצרים ואת אבימלך מלך
פלגשים ונחאזו שהניא עליהם כיהם פעול כאלו אמר כפירוש: אל תגעו במשיחי. נגדולי ונסיכי: ובנביאי
אל תרעו. אל תעשו רעם: שירו כו' הארץ. יובני כארץ: בשרו מיום כו' ישועתו. בכל יום יהיה יגרב
וחניב נשקכם ספור הכועס כאלו היום יום נשורם: על כל אלהים. סן כשמש זכירת וכל נבא כשמים כשע"ג
קבלום לאלוה: אלהים. כס דבר מכלי הועלת נגד ה': וה' שמים עשה. כי ה' עשה השמים וכל זבאם: הוד
והדר לפניו. כי מלאכים סיבנים לפניו תמיד נוהים כוד וכדו לשמו: הבו לה' כשפחות עמים. ומס תהנו
לו: הבו לה' כבוד ועו. ספרו כבודו ועו: כבוד שמו. כבוד הראו לשמו: בהדרת קדש. בנתי כנשיות
כההדרים נקדוה: חילו מלפניו כו'. וע"ז יהוין כעולם. ולא כמדת מלך כו' כשמוה כדואגים וראים ממנו
אל הוא משיל עליהם יותר אימה וסד דואגים יותר. ומדה הקב"ה אינו כן כשעולם ויראה ממנו דרנכ: אף הגון
חבל כל תמוט. שהוא טובה נקמה מלפנים וישרים מתקיימים ואז: יי אחו השמים כו'. על רוב כש...
ההכח

ותגל הארץ ויאמרו בגוים יי מלך: ירעם הים ומלאו יערץ
השדה וכל אשר בו: אז ירננו עצי היער מלפני יי כי בא
לשפוט את הארץ: הודו ליי כי טוב כי לעולם חסדו: ויאמרו
הושיענו אלהי ישענו וקבצנו והצילנו מן הגוים להודות לשם
קדשך להשתבח בתהלתך: ברוך יי אלהי ישראל מן העולם
ועד העולם ויאמרו כל העם אמן והלל ליי: רוממו יי אלהינו
והשתחוה להם רגליו קדוש הוא: רוממו יי אלהינו והשתחוה
לחר קדשו כי קדוש יי אלהינו: והוא רחום ויכפר עון ולא
ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו: אהה יי לא
תכלא רחמיה ממני חסדך ואמתך תמיד יצרוני: זכור רחמיה
יי וחסדך פי מעולם הקמה: תנו עז לאלהים על ישראל גאותו

ועיו

רד"ק

שומר והיה ה' מלך על כל הארץ כמו שאמר הנה יאמרו בגוים ה' מלך. וכן אמר ירעם הים ומלאו יערץ השדה וכן אמר בקבוצ גליות ההרים והגבעות יפלטו לפניכם רנה וכל עצי השדה ימחאו כף. ואז יאמרו אלה לאלה הודו לה' כי טוב כל'ח: ואמרו הושיענו אלהי ישענו. כלומר ואמרו גם כן אלה הושיענו כלומר בכל יום ויום התפללו על קבוצ הגליות שעתיד להיות: ברוך ה'. זה הפסוק הוא סוף התהלות והשתחוות ותפלות המסוררים בזמורים האלה. ואמר בסוף זה הפסוק ויאמרו כל העם אמן והלל לה': רובטו יאמר כנגד כל ישראל וכנגד כל העמים רוממו ה' אלהינו בסיכס: והשתחוה להם רגליו. שהוא בית המקדש כי הוא קדוש ושמו קדוש. כי תראו הנביאים הראשונים שהיו קדושים. צהשתחוותם והתפללו לפניו היה עונה אותם ה': רובטו. כשתראו מה שהוא עושה לאזכור: והשתחוה להר קדשו. הוא הר המוריה שבו בית המקדש כי הוא קדוש ומקומו קדוש. וכשייראו את הבית לא ייראו אלא מי שיהיה על הבית ונחר בו וכשישתחוה אל קיר הבית לא ישתחוה אלא למי שקדש הבית וישימו מנחתם לזכור האל ולעורר הלב אליו: והוא רחום ויכפר עון ולא ישחית. אעפ"י שלא נאמנו בכריתו הוא רחום ומכפר להם עון ולא ישחיתם כמו שהמה חייבים: והרבה להשיב אפו כי צריך נכורת הלב והרכות כח מדה רחמים להשיב האף: אהה ה'. כמו שהלאתי חיוב פעמים את חילוני מכל צרה שלא חבא הצרה: לא תכלא. לא תמנע רחמיה ממני כשאלצרך אליהם כי תמיד אני צריך אל חסדך ואל אמתך שיצרוני: זכר לי עתה רחמיה וחסדך שהיו לי תמיד ויהו כי משולם המה כלומר בעת היצירה היו לי רחמיה וחסדך בבטן אמי ובנידולי אחרי לאתי וכיון שנולאתי והבאתני עד הלום ראוי לך לחמול עלי כי מעשה ידך אני: תנו עז. בדברים חנו לו הטוב כי עזו עשה לכם נקמה באויבים ולא בכחכם: על ישראל גאותו ועיו

פורת יוסף

חלילים כאין וכאפס לזה אמר וה' שמים עשה ומאחר שהוא עשאה לכן גורא הוא עליהם וכולם

פירוש וכוונות פשוטות

שחכים אז בעולם: ירעם הים. יזמיע קול רם לגודל כשמה: ומלאו. ככריות הממלאים אותו: יערץ השדה ויעלן השדה וכל ככריות המצויות בה: מלפני ה'. וכל כשמהה הסיס לפני ה' על: כי בא לשפוט. את ירכי: כאין: כי טוב כו' חסדו. כי הוא טוב ועושה חסד לנו: וקבצנו והצילנו מן הגוים. אל ארצנו. להודות. שמה: לשם קדשך להשתבח. לנח את עצמינו ונבטח בך: מן ההלל שכן ירכה בנחנו אשר נקרת בנו מכל סכנה ועוד האמר נכחא: ברוך ה' כו' מן העולם כו'. מכתהנת כעולם עד סוף בעולם: ויאמרו כל העם. כל העם אשר לא ידעו לנצח יענו ויאמרו: אמן. אמת הדבר שהוא ברוך: והלל לה'. אם אנו לא נדע איך לבלל אחס בידועים כלנו יח: להודו רגליו. כהמ'ק: קדוש הוא. כי הוא קדוש והלס הקדוש נכדוס רגליו. להר קדשו. כהמ'ק: ולא ישחית. האדם צעור ענו: והרבה כו'. ומכס להשיב אפו מן כחוטא פעמים רבות: ולא יעיר כל חמתו. ואינו מעורר כל החמס כראוי לעורר על כחוטא כו'. לא תמנע: ואמתך. אהה ככשתהן: זכר. לי עתה: רחמיה כו' כי כעוים המה. מניין פעמיה לי הסד מעת יצאתי עד עתה ראוי לחמול עלי גם עתה: אחס המלכות המרקיט נביכלו ועס ה' ככובים חמת ירכס אל האמרו כי לכם ככח ועח אף: תנו עז לאלהים. ככינו כי מאחו י' הוא לכם כעח לבענד את ישראל כדי למק עוונתם. ולא מאכנתו אכס נוחן עוז לכם: כי על ישראל גאותו. ומה כהקנ"ס שוק אינו מפני יכולת הליכה. אדרכס כן כן נכורותו ססול

וְעוֹז בַּשְּׁחָקִים : נוֹרָא אֱלֹהִים מִמְּקַדְשֵׁיךָ אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נוֹתֵן
עוֹז וְתַעֲצוּמוֹת לְעַם בְּרוּךְ אֱלֹהִים : אֵל נִקְמוֹת יְיָ אֵל נִקְמוֹת הַוּפִיעַ :
הַנְּשֵׂא שְׁפַט הָאָרֶץ הַשֵּׁב גְּמוּלָה עַל גְּאִים : לַיְי הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ
בְּרַכְתֶּךָ סֵלָה : יְיָ צִבְאוֹת עֲמָנוּ מִשָּׁבַב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה : יְיָ
צִבְאוֹת אֲשֶׁרֵי אָדָם בְּמַחַב בָּךְ : יְיָ הַיְשׁוּעָה הַמְּלַךְ יַעֲנֵנוּ בַּיּוֹם
קְרָאנוּ : הַיְשׁוּעָה אֶת עַמְּךָ וּבְרַךְ אֶת נַחֲלֶתְךָ וְרַעַם וְנִשְׂאָם עַד
הָעוֹלָם : נַפְשֵׁנוּ חֲפָתָה לַיְי עֲזָרְנוּ וּמִגִּנְנוּ הוּא : כִּי בּוֹ יִשְׁמַח
לְבַבְנוּ כִּי בִישָׁם קָדְשׁוֹ בְּמִחְנֵנוּ : יְהִי חֶסֶדְךָ יְיָ עֲלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִהְיֶנוּ
לְךָ : הֲרָאנוּ יְיָ חֶסֶדְךָ וַיִּשְׁעֶךָ תִּתֵּן לָנוּ : קוֹמָה עֲזָרְתָה לָנוּ וּפְדָרְנוּ
לְמַעַן

רד"ק

ומזו בשחקים. ויזי ההשואה כלומר כמו שגראה עוון בשחקים כמו שנאמר השמים מספרים כבוד אל כן נראה
את נאמתו על ישראל כי נלחם בעבורם באויבים בנאווה וכעו: נורא אלהים ממקדשך. הראה חטוב לבני
אלם ממקדשך כי שם טובן הכבוד ומשם יאלו הנסלואות בישראל וזאה נורא כעבורם. וכתיב ממקדשך
צויד לטון רבים כי מקדש של משה מכיון כנגד מקדש של מעלה שהוא כסא הכבוד ומשני זה נבחר המקום
ההוא. או ריבוי מקדשך כי המקדש היה שלשה בתים אולם והיכל ודביר: לעם. במקן הלמד מורה על
הידיעה כלומר העם הידועה והוא ישראל שהוא עמו: ברוך אלהים. ועל דבר זה ראוי שגודה לו ונאמר
ברוך אלהים: אל מחסלל לקרב הגאולה מבבל ולקחה אז נקמה מהרשעים כי כן הבטיח בדברי הנביא ואמר
אל נקמת. כלומר אתה יכול על הנקמות: הופיע הגלה עלינו וקח נקמתך מהם: הגשאל כמו שאמרת על
יד נביאך עשה ארומם עשה גשאל. כלומר שינינו הנאים כי אחרם ונשא ונשיב עליהם גמול משיהם:
לה' וכאשר חושעני אודה ואומר לה' הישיעה ולא יושע אדם בזולתו: על עמך ברכתך. שלא ימותו עמך
במלחמה: ה' צבאות עמנו. אמרו ישראל ה' נבאות עמנו שהלילו מיד העמים: ה' צבאות אשרי. אשרי
מי שיבטח כך ולא ייאל לבו לאורך הגלות ויהי עמך כן שחולאנו מהגלות והבנה בית מקדשך ותביאנו למקום
שנכספו הנפשות אליו: ה' הישיעה זהו שבינו עסקים במלחמה כמ"ס ואנחנו כמ"ס ה' אלהינו נוכיר. ופי'
המלך האל שהוא מלך העולם ודבירו להושיענו ועמנו וכו': הישיעה חת עמך. הושיעם מאויביהם וברכס
במעשה ידיהם: ורעם. ענינו כרועה עדרו ירעה: ונשאם. על העמים: עד העולם. השלמי עליהם בין בימי
בין אחרי חתיה כל ימי עולם: ופי' עד העולם עד סוף העולם: נפשנו. ואנחנו יראו המייחלים להסדו
נפשנו חתיה לה' לטיבך הוא עזרנו: בו. בהגלות מן הרעות יסמח בו לבט כי הכרתו כי החטופה באה
לנו מאתו כי כשם קדשו נבחנו: יהי. כן יהיה הסדך עלינו ככל עת ובכל זמן כמו שחלנו: הראנו ה'.
הראה לנו חסדך במהרה בימינו: קושה טורחה. כמו לטורחה. למטן חסדך. אם אין לנו מעשים
שהפדנו

פורת יוסף

וכולם שבדים משרתים רעים בשליחותו לכל אשר מפלמם כי אם לפי השפע שנקבלים לזורך
יזווס על פני חבל ארצה. ואין להם כח ואילנות המופקדים תחת ידם. ואם יסתיר פניו מהם

פירוש וכוונות פשטיות

סגול: ועוז בשחקים. כי עוז מתיחס לו ימי' סיומו בשחקים שמחלק למעלה וסוק: נורא אלהים ספקדשך.
גם משה שהכריז את נבמ"ק הוא יוראו על כל בניבראים. אם נבמ"ק לא נבא פנים בו: אל ישראל. החוק של
ישראל הוא: הוא נוטן עוז ותעצמוות לעם. יכראל לסגול עול בגלות: ועל דבר זה ראוי שגודה לך ונאמר
ברוך אלהים. על ההסד שטובה עמנו: אל נקמות ה'. אלה הוא בעל נקמות: לכן אלה: אל נקמות
הופיע. כראש ונלס נקמתך מסגולתו: הגשאל שופט הארץ. יבי רזון מלפניך כוסס הארץ שינינו הכל כי אלה
רס ונשא: השב בו'. שחשיב גמול מעשיהם. וחקום מכם דמם של עשרס כרוני מלכות העשכס זאת למעק
שיכיס: לה' הישיעה. וזמתי יכיס לך פורקנא: על עמך ברכתך סלה. בשעמא דאסיק לישראל מן גלותא
ואוסיב לבו (וסי' פ' אמור ד' ע"ג): מישב לבו בו' סלה. אלסי יעקב הוא לנו לחוק עד עולם: הדלך
יעגנו בו'. בו דיום רוממות עד העולם: גפשנו בו'. נשכנו החכס לה' כי מעולם: עזרנו ומגנונו הוא. ולמס
ונשאם בו'. והן להס רוממות עד העולם: נחלתך. ישראל שלקחה לך לנחלה: ורעם. רעס אותם במרעס טוב:
כוא עזר בו'. בי בו בו'. כי שיבועתו יסמח לנו: כי בשם בו'. ודרכו לכושיע להנשוחים בו'. ואף
שכנעונו לנו אינו נאמת עכ"ל נקבחנו: יהי בו' כאשר יחלנו לך. כילינו היכ כנשחון נאמת: הראנו ה'
חסדך. אף שגברו עוטינו ואין אלו ראוים ליגאל. מ"מ העשכ הסד עמנו ולא חטאנו כחטאנו: קושה עזרתה
לנו. קושה ועזר לנו ואף אם אין אנו ראוים: ופדנו למען חסדך. ויש לנו פתחון פס לנקס כך: אנכי ה' אלהיך
בו' (פורת יוסף) א

למען חסדה : אנכי יי אלהיה המעלה מארץ מצרים הרחב פיך
ואמלאהו : אשרי העם שכבה לו אשרי העם שיי אלהיו : ואני
בהסדה בטחתי יגלו לבי בישועתך אשריה ליי כי גמל עלי :

תזכור לתודה וימן שיה בו מ"ב תבות נגד סמ"ב רש בו ד' תבות נגד ד' תציון להודות ששמש חיים. ר"מ
היום מיום אהרין. י"ס. מ'רנ. וכו' ג"ב הרמו וכל הסיים יודוך סלה. עוד נרמו כרעו לבי כל
כאך ר"מ הלכה מיום שהרד כמ"ק אין לסקנ"ה בעולמו אלף ד' אות של כלכל ולכן נרמין יחד כלכל וקצת סודם
כי אלו יסיו קיימים לעולם. כי כל בקרנות יסיו נטלים לעמוד לכל מן מקצת תהם :
ותקנו לומר מ"ל שאין יום שאין עשה עם אלדם. ואין בעל נכ מביר בנסיו ואין לתת כודאס. לכן תקנו לומר אותו. ועוד
שמוצאו הוא מנזאר שבעודת כנורא ית' יהיה דוקא בשמה כמ"ב ענדו את ב' בשמה. וכן מנזאר נספוק החח
אשר לא נבדח את ב' אלהים בשמה ונכסו לכך. ונודח' ראו לומר שכח הוא כשעם ונזמיר ונכסלכטו ונכ"ע י' ויין
כאלו כקריב הודה בזמנו. ובפסוק דעו כי ב' הוא אלהים ראו לקבל ע"מ מ"ג לכראות נוס קבלת מלכותו ואלהותו ית' :
(דה"ח) אין אומרים מזמור לתודה רק בעמידה (כ"י ג"א) וז"ל אותו לא נבדח ויום טוב ולא
בחוס"מ לא פסח ולא נע"פ ולא בע"כ לבי שאין לעמוד לתודה נב' בימים הללו (סס) ויש
מקומות שנוהגין לומר מזמור לתודה בראש השנה ויום כפור ואין המחות בימים (מ"א סס) :

ק סזכור לתודה הריעו ליהודה כל הארץ : עבדו את יהוה בשמחה באו לפני
ברננה : דעו כי יהוה הוא אלהים הוא עשנו וזו ולא כי אנתנו עמו וצאן
מרעיתו

ר ד ק

שפתנו למענו : אנכי ה' וגו' המעלה. תזכור הטובה שעשית עמך שהולחך מארץ מצרים : אשרי העם
שכבה לו. ושמח לה' ואת ההללה לבי סד' אלהיו. לעיך אשרי שיה' אלהיו : ואני
בחסדך נשחתי עם מושבים כי אין לי משיע ואני בחסדך נשחתי שחושעני אף על פי שאיני ראו לך. תעשה
למען חסדך : יגל לבי. כנגד ריי שיעלו כי אמוס וכשחושעני יגל לבי : אשריה לבי כי גמל עלי. ולא
ישנתי שינה המות :

לתודה. פירושו שמודו לו החסד שעשה עמכם ואתם שהולחך מארץ מצרים ואתם שכל הארץ
ישמחו לשמחתם : עבדו. שלא תהיה עבודתו למשא אלא בשמחה ובטוב לבב : דעו.
עתה יש לכם לדעת כי ה' הוא האלהים והוא יכול על העולם והוא אלהים מהנלות כבודו :
הוא עשנו ולא אנתנו. הוא גדלנו ורוממנו. כמו אשר עשה את משה ואת אהרן : וזו אנתנו.
באנתנו

פורת יוסף

היה כלל היו לכן יכירו הכל כי ה' אלהי האלהים
וגורא על כולם : ואני בחסדך נשחתי שלמות
הבטחון הוא כאשר ימלא בשלם וימני אלו. א'
כאשר הוא בעת זרה אלו ימלא את נפשו. ב'
כאשר תבא לו היותם לא יבקש ישועה מבני
אדם רק מאת ד'. ג' כאשר יושע לו ה' ביום

פירוש וכוונות פשוטות
הוא המרה אני כמען מארץ מצרים וידו בכל מכלל ולפי כדכך סוף לשאלו ממני כל
הפנין ומלאש. לכן יש לנו ס"ס לנקט קר : אשרי העם שכבה לו. מנזוח העם כן סוד מרובם יש נידו :
אשרי העם שיה' אלהיו. המר נידו לנפשי רע טוב כחסדו כדול : ואני. ג"כ : בחסדך בשחתי. שחושעני
אף שאני כדאי רק כבוד חסדך. ומעולם כאשר נשחתי בחסדך כיה : יגל לבי בישועתך. כהא ממך. גם עשה :
אשריה לה' כי גמל עלי. אשר יגמול עלי כדוד :

אתם עם בני ישראל תאמרו תזכור זכ : לתודה. להודות לנקב"ה על חסדך שעשה עמכם. וכן תאמרו : הריעו
לה' כל הארץ. אהם כל בני הארץ כרעו לו תרועת מן : עבדו את ה' בשמחה. בתמידות. וע"י מס
מענדו כשמה. באו לפני. לנכ"כ ובהמ"ד : ברננה. והם תאמרו אין נענדו את ב' בשמה אם מדת דיין
מטובה עליו ולא תהיה למחז בעודת ב'. לוי אפי תומר לנס : דעו כי ה'. כהוא מדת הכהנים : הוא אלהים
מדת דיין שעמכם הוא דהמים גדולים לכם כי לטובהכס הוא יתכרן מייסר אהכס. ואם ההכירו לומר כי צדיק
א"כ ונחם החיפס. וזאת תשיב אל לך : כי הוא עשנו. וז"ל ודאי הוא יודע כי כהק"ן. הם סיכוין. אין לשמחת.
ואם בכל זה יכבד עליו כהער ולא חובל שחמו. שיה לכן לוי : ולו אנחנו. לא שנו אנתנו כ"א שנו ית'. כי הוא
טבל לעבוד את ב' תמיד בשמחה. וזו לא נכסול. גם לא נעמיד ענומי כנקבת בתנאות הפסוקים כצוין שלא
כרז ואנתנו עבדים לו. ככל צויתו לו זכ כטובל. ולפי כהכיר ולא בל"ף שיובו הוא כי עשנו
טבל לעבוד את ב' תמיד בשמחה. וזו כפי הקרי ולו בוא"ל. ולפי כהכיר ולא בל"ף שיובו הוא כי עשנו
ולא אנתנו (וכן כל קרי וכתוב מהפסד להרי ערים) : כי כלא עמו. אנתנו נבחרת כיהם : וצאן מרעיתו. כבחינת
הכוונר. כי הוא מלכטו שלא ע"י מר. ועליו כעלן יכנינו ואין מעמד לבי (כשש) רק אף מחייבים
(פורת יוסף) א

מַרְעִיתוֹ : בָּא שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצוֹתָיו בְּתַהֲלָה הוֹדוּ לוֹ בְּכֹכְבוֹ שָׁמַי : בְּיָמֹב
יְהוָה לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ וְעַד דָּר וָדָר אֲמוֹנָתוֹ :

בחול מתחילין כאן יהי כבוד :

גודל מעלת שירתו והכבוד שנתנו לו קדוש מומרים להנורא ית' ב"ק בהפלת שחרית נספדו ונכנסת מוצא נוס"ק
פי' וקבל ד' ר"ה ע"א . וז"ל יומא דבנת הדוס ארבו לכלא וכלא אהיטטר לטילא ותהא כו' כדן כד סליק נכורא
עמא קדישא מקדש לבי כ' שהא נהדוס כו' בלגובי וק' מבבבין בשרין ורובבבין בבכוס רוחא קדימא להאחי . וסלקין
הובבבין לטילא . ועלאין והאקין גובבו נהדוס כו' . שהא עלאי ואמרי זכאין אהון עמא קדישא בהרעא דמאריבין אהעטר
עליבו . וכל היילין קדישין מהעטרין בנייתיון כו' כיון דשאלו עמא קדישא לבי' כנשהא לאסור לאשהדלא אטילו לעטר
כי כשהא . אלא בביתין מושבין ובלותא ואורייתא דקרא חזי לון . ומאן דאשהדל בביתין ההרעין ובמלין דעלתא דא
ארבו כו' דקא מהלל כשהא . ליה ליה חולקא עמא דישראל ומרין מלאכין ממין ע"ד כיומא דכשהא . ואהון כו'
ידיבון על ריבוי ואמרו וי' לפליא דליה לבי חולקא בקריס . ונ"ד בני לאשהדלא בלוחא ובשרין ובחובבבין דהתיבון
ולאשהדלא באורייתא . ומוצא נוס"ק פי' הרומב ד' קל"ז שממורים אלו של בנת ורבות תקו' לנו אכנשה' לאומים
בהפלת שחרית . וכנס אהן לאיתן בהדס אל לרו לומר הוהם כחמורים בההלכות דזולא ונכ"ע כי הם כנשאים מטורסין

(ח"ש) וכנס גם הלוה ראה לאינו טלל נכדורו ממורים כדמורים יא על סדר הכוכב ק' וכתיב אר"י ז"ל כדו' לא אבוס
יבאוב כונמיהם ככשתיה וקטנא כדורו ונ"ה על הדרך כדמס כדמורים הכוזב ינהור כאשר יטיב בנינו :
גודל מעלת מוצאו וס כונב' נוס"ק וניחוד בפסוקים תורת כ' ממחם ונ"י בשמח כ"ע כזכינו לתורה בק' והתמיהה כו'
ולמטות ולתורה ית' . ובפסוקים שיהוה ונ"י גם מדיס ונ"י הפלל בההכנה להכורא ינהקר שכמור הוא
מבגנותו י"ש מעטות ובפסוק . וכתיה ס' זוני וגואלי שמה כ"ע באלהורו ית' :

כזמרים אלו חומרים נכבד ויו"ט ובקלח קהלות חומרים חומס וגם סוכור לחידה כהושענא רבה :

כס' ור"ע . נכנת מוספין מומרים הללו כו' דרים מן הניכוס והכורס שהמס נכנה . ונוכר תרומה מבאר אהון ע"ד הכוז :

יֵשׁ לְמִנְצַחַ מוֹמוֹר לְדוֹד : הַשְּׁמַיִם מוֹסְפָרִים כְּבוֹד אֱל
וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מוֹנִיד הַרְקִיעַ : יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֲמֹר וּלְיָה
לְלִילָה יְהוֹה דַּעַת : אֵין אֲמֹר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע
קוֹלָם : בְּכָל הָאָרֶץ יֵצֵא קוֹם וּבִקְצֵה תִבְלַ מִלִּיתָם לְנִשְׁמָע

ש

ר ד"ק

כמלכס ובסינוכס על סדר נכון יראה כבוד
האל יתברך ואחורו הוא הסיפור והגדה . ומה
שאמר אין אומר ואין דברים אין דברים כדברים
בני אדם אלא המעשה שישבו בהן הדברים והם
הסיפור וההגדה . וכן אמר ובקצה תגל מליהם :
ומעשה דריו מניד הרקיע . ככל כי הוא כמו
השמים מספרים כבוד אל כי השמים נקראו
רקיע : יביע . ידבר . ופי' היום הזה ידבר
בעבור היום הבא אחריו והלילה בעבור הלילה
שיבא כלומר כסדר התנועות ביום ובלילה כמו
שהיום משתה ימי נחאית כן הוא וכן יהיה
העולם לא נשתנה ולא נחלף דבר אלא כי היום
הזה מניד בעבור מחר כי ידוע כי כן יהיה :
אין . פירשנוהו : קום . בניינס . לפי שהבנין יעשה
ככתיב

שאנחנו נקראו' בשמו עמו ואין מרעיתו : כתיב
ולא באל"ף . פירושו שלא נוכל לומר כהנו ועולם
ידינו עשה לנו את החיל הזה : בהורדה . שהודו
לו חסדיו : לעולם חסדו . כל ימי העולם יהיה
חסדו מעמו וכן אמרנו . הוא השבחה שהבטיחנו
בטובה לעתיד היום קיימת עד דור ודור
כלומר לכל הדורות לעולם :
השמים מספרים . י' מספרים כי מהנספלות
וכתששים הגדולים שאדם רואה
בשמים יספר האדם כבוד האל וזהו שאמר אין
הומר והין דברים בלי נשמע קולם כלומר לא
שה מספרים כדברים אלא ממה שרואה אדם
בהם מספרים בני אדם כבוד אל ונוכל לפרש
המספרים על השמים ועל הרקיע עלמס כי

פירוש וכוונות פשוטות

לשכות עיקר מעבודתו : באו שערינו כו' . כננוח תמידות נשערו ונהלחמו כמדם ובהלס : ועל זכ שאינו כנול
לפניו כנולדלס : הודו לו כו' . כי חס אלו לפניו שיהב כולדות טיו . והין זכ רק : כי טוב ה' כו' . מלך רכטוב
וחסדו כד עולם : ועד דור כו' . שבמות הדור לדור דור : אמונתו . כל לשון אמת ואמונה : אמת כשהיה הוא
שמאמין ומכתיב ונכ לומר באמת ומקיים בהכחהו :
ע"י כתיבה השמים . מספרים ככריות : כבוד אל . ובכ"ש ידיו . ועל פלגי מעשי ידיו : מניד . ומעיד
כריאה כרקיע : יום ליום כו' . ככל יום כאלו יתמרו כו' פלגי פי' . כי ככל יום מתחדש מעשי כדלשית : אין
אומר ונ"י . כן המה שאין כנס המינס חייבונ ולא נשמע קולם חן : בכל הארץ יצא קום . קו כשהיה כס'
(צורת יי"ף) א

שם אהל בהם: והוא פתחן יוצא מהפתו ישיש כגבור
 דרוץ ארח: מקצה השמים מוצאו ותקופתו על
 קצותם ואין נסתר מחמתו: תורת יי המימה משיבת
 נפש עדות יי נאמנה מחכימת פתי: פקודי יי ישרים

משמחי

ק"ר

האדם להסתר מאורו ולא מחמו כי אפי' בחדרי
 חדרים ישינו חומו: תורת. ר"ל כמו שהשמים
 והשמש מעידים ומספרים על כבוד האל ועל
 חכמתו כן התורה והמצוות אשר לעמו ישראל
 מעידות על חכמתו ועל ישרו ושוד אמר כמו
 שהשמים והשמש מועילים לעולם ובהם העולם
 עומד כן התורה שהיא תמימה היא משיב' נפש
 וקיום הנפש בה כפי שקיום העולם בשמש. כי
 כמו שהנר בדרך נכירה אין לו עוזרים וסומכים.
 כן הנפש בנוף. כי עוזרי הנוף רבים רודפים
 אחר התורה והיא כיחידה וענויה ביניהם. והנה
 התורה מורה האדם הדרך הישרה ומסיר' אותו
 מחלות העולם וממכשולות רבים והנה היא
 משיבת את הנפש משיבה וממאסרה אל תולדתה
 ואל מקום כבודה והתורה היא תכונת המלכה
 היאך תעשה: והנה הספר מבראשית עד ליעוי
 כל ישראל נקרא בשם התורה כי מעשה בראשית
 וספור ענין הבריות וכן ספור כל שאר הדברים
 כלם עורים על האל כי הוא יוצר העולם ועל
 סוגתו ועל צדויו והשגחתו בסובים וברעים:
 והזכיר בראשית. והוא מה שצוה האל לעשו'
 בדרבי עבודת האל והצדוה באלו המצוות לעבדו.
 והעדות. והם מה שהם עדות בין ישראל לאל
 שקבלו הם אותו לאלוה והוא קבלם לעם בעולם
 כמו ארון העדות והאל מועד כי המצוות אשר
 ציוס לישראל שהם כל התורה היו עדות גדול
 לישראל בראותם כבודו על הר סיני בקולות
 ולפידים והמראה הגדול הבוא הוא עדות להם
 ולבניהם עד עולם וכן שאר מצוות הר"ב כשבת
 ושמיטה: ואמר פקודי ה'. על מצוות השכל
 שהאל הפקידם ונתנם בלב והשכל מורה עיניהם

בשמייה סקו כלומר מעשה הגלגלים והכוכבים
 יאל בכל הארץ. וכן ובקצה הגלגלים מעשיהם
 דנריהם: לשמש שם אהל בהם. ומקום בגלגלים
 ואמר הספור על השמש לפי שהוא המאור
 סנדול ושישנו ממנו תופלת גדולה יותר מסאר
 הכוכבים נמאורו ונחמוו לפני אדם ולשאר בעלי
 חיים ואלמחים. ובאמרו בהם ר"ל באחד מהם
 והוא הגלגל הרביעי מבטתה בגלגלים שהם שבעה
 כוכבי לכת ואמר בהם כי אלה הכוכבים מרועים
 בנוף הגלגלים: והוא. בשחר בלאתו בזהרו
 ובהדרו הוא כחתן שיואל מהופתו שהכל שמחים
 לנגדו כן השמש בכל שמחים לאורו. ואדוני אני
 יאל מ' שדימחו לחתן יואל מחסתו שהוא נכסף
 לשוב לבלתי כן השמש שז כולל יום למקום
 ורישתו. ודמהו כן גם לגבור שלא יכשל במרוצתו.
 ואמר ישיש כגבור. כי הגבור שש ושמה בלאתו
 למלחמה וכן השמש ישיש בלאתו והכחתו וריחתו
 הוא הששון: במקצה השמים. ממורת: ותקופתו
 על קצותם. על כל קצות השמי' הוא מהלכו
 ואמר ותקופתו שפירושו סיבובו לפי שכובב
 הרוחות ישישו למקום וריחתו סיבובו כיוס נראה
 ברוח דרום והולך למערב וסובב רוח צפון בליגלם
 עד שישוב בצוקר אל רוח שורת ממנו וזה
 למראית העין לצד לפי שההלכו נוטה לצד דרום
 אבל לא ילך לפאת דרום אך לפי חכמת הכוב' ^ל
 לא נאמר זה מתקופת היום אלא בתקופת השנה
 שהוא אל דרום בימי החורף וצפון בימי הקיץ
 וזה נראה לעינים וידוע וצדור: ואין נסתר
 מחמתו. כי השמש בכל העולם הוא אף ע"ס
 שאינו נשנה בכל מקום: ואמר ואין נסתר
 מחמתו ולא אמר ואין נסתר מאורו. כי יוכל

מחתיים ע"ס כל הארץ ומחמתו כן: ובקצה תבל מלירש. ככל מדברים מנפלאות מעשה האל בראותם בהם: לשמש
 שם אהל בהם. בשמים: והוא. כשמש: אחר הוא: יוצא מחופתו. שהכל שמחים לנגדו כן השמש ככל
 שמחים לאורו: ישיש. הוא שם כהמלכו. כי נעוה הוא שילך כהמלכו צדון מוחה: כגבור כו'. כהשם ישיש כגבור
 אשר הוא נעוה כגבורה לרוח הזות: מקצה השמים מוצאו. כל אחד ואחד בחופק שלו נראה לו שיוצאת השמש הוא
 מקצה השמים. ועיין בדר"ק: ותקופתו כו'. וכבודו הוא על קצות השמים: וכל זכ נראה בשעולות השמש מועיל
 לנ"א שעל ידם מספחים יתור אל וזואר לעולם כולו: אך: ואין נסתר מחמתו. אפי' נהדרי הדרים ישיגו חום בשמש.
 אבל: תורת ה'. הוא יותר התיימה. כפי השמש לפעמים יצק בחמו עד כי ילה האדם חולי
 החמה. אבל התורכ: משיבת נפש. כי היא מניגה ומללת מן החמה: עדות ה'. המצוות הם גדוה על המקיים שהוא
 מחמתו נכ': נאמנה: שהיא והנה הכמה לפתחה. אבל השמש לפעמים יכנס חומו נחוח האדם וישתע: משיבתי
 (שורה יוסף) מ

מִשְׁמַחֵי לֵב מְצִוֹת יי בְּרַחַם מְאִירַת עֵינַיִם : יִרְאֵת יי ו
מְהוֹרָה עֹמְדַת לְעַד מִשְׁפָּטֵי יי אֲמַת צְדָקוֹ יַחְדָּו :
הַנְּתַמְדִים | מְזַהֵב וּמְפָז רַב וּמְתַקִּים מְדַבֵּשׁ וְנִפְתָּ

צופים

רד"ק

ומאירת עינים. כי העם שהם בלא מצות הם
הולכים בחושך כי המצות יאירו כלב וחס מדרגם
לעלות אל הכבוד הגדול: יראת ה'. הם הדברים
שיעשה בפתח או בני דעת אדם כמו הנגנים
והזיוף מצוות והמשקלות והם הדברים שכתוב
בהם ויראת מאלהים והיראה פהורה מאין סיג כי
הדברים רעים שהם בגלוי ימנע אדם מעשותם
מיראת בני אדם והנה הכסף ההוא אינו פהור כי
יש בו סינים אבל הדברים שהם בפתח וימנע אדם
לעשותם מיראת האל לבדו היראה היא פהורה
כי אין בו סינים: ואמר עומדת לעד. כי יש
מצות שיש להם מקום וזמן והדברים שהם ביראת
ה' הם העומדים לעד אין להם זמן או אומר
עומדת לעד על כל התורה שלא צוה האל בה
לזמן אלא עד עולמי עד היא: משפטי ה' אמת
כבר פירשנו המשפטים שהם הדינים שבין אדם
לחבירו וכולם הם דברי אמת גלויים לפינים וכלם
יחדיו נדקו אין באחד מהם עול ויש מפרשים
העם שסמך החורה לשמש להגדיל חוטלת על
חוטלת השמש כי יש דברים שהשמש מויק והחורה
מועילה בכל הדברים לפיכך אמר תורת ה'
תמימה שלימה היא שכל הדברים ימצא אדם
חוטלת בה. ואמר משיבת נפש כי השמש כשישב
אדם לחומו יותר מדאי יש לחוש שמה יחלה חולי
מותופעמים שהשמש יכנס במוחו של אדם וישתגע
והחורה מהשימת פתי: וכשישב אדם לשמש
הרבה ידאג לחומה לא כן פקודי ה' שהם משמחי
לב. וכאשר יסתכל אדם בעולם השמש תהינה
עיניו ומצות ה' ברה מאירת עינים. והשמש יכסה
ענינים ויראה ה' פהורם וזכה לא יכונה דבר
והשמש מאירה ביום ולא בלילה ויראת ה' עומדת
לעד והשמש אין אורה וחומה שוב כל היום כי עד
חצי היום שמש ומחלי היום ואילך יחסר. ומשפטי
ה' נדקו יחדיו ולא ממתינים זה אחר זה: הגמורים.
אמר כי החורה והמצות הם נחמדים יותר מזב

שהרי כתיב אחי מצות ה' ברה ואם כן מה הם
פקודי אלא ל' גיזיה והנחה שהשכל מורה עליהם:
ולכן הם ישרים ומשמחי לב החכם שימנע על
שכלו כאשר יגבר על הנוף ויבנהו בדרכי השכל
וזכו לב המורה על השכל: ואמר יראת. שהיא
יראית המצות וטקסיה. העבד אם לא יירא
מהאלה לא ישעה מצוותו. והיראה הנמורה בפתח:
ואמר המשפטים שהם הדינים בין אדם לחבירו.
והנה זכר לו כל לטובות המצוה לבד חקים והטעם
כי אמר עליהם תמימה וברה ישרים משמחי
לב כל הנמשכים וכל זה לא יתכן לומר אלא על
המצות שעשם גלוי ונראה והחקים כמו אכילת
חזיר ולגשת שעשמו והדומים להם שאין עשם גלוי
איך יאמר עליהם נחמדים ונחמדים וטובים
אף על פי שהם כן למי שעשם נראה לו כנה אין
עשם נראה לרוב בניא: ואמר תמימה. שהיא
שלימה כולה לא יחסר דבר בה מכל הדברים
שצריך אדם להם בעולם הזה ובעוה"ב: ואמר
עדותה' נאמנה. כי אין כזה בה כי שכן הכבוד
בישראל לגיני כל ישראל אין מה ייחסי ומפקפק.
ואמר מחכימת פתי. כי כל דברי המשכן חכמה
נפלאה כי לא דבר רק הוא המורה והמזבחות
והיריעות וכן כל הדברים כלם מורים על חכמה
עד שיקראו אותם החכמים עולם האמנעי שהוא
דמות העולם השלישון ודמות העולם הקטן וכן
שמיית השבת היא חכמה גדולה שישקור האדם
בגללה על חדות העולם וכל עשיית האשית והיא
חכמת העבד: ואע"פ שמחלק החוורים האלה
ואמר לחורה תמימה משיבת נפש ואמר על הפדות
נאמנה מחכימת פתי וכן לאחרים. כולם שוים
בחוארים ולא אמר החואר הזה על האחד רק
ה' על חבירו אלא שסמך כל חואר אל המתואר
הקרוב אליו שצריך לגמור עליו כפי החואר כמו
שפירשנו וכמו שפרש: ואמר מצות ה' ברה. כל
מצוה ומצוה במקום שהיא ברה וזכה מאין כל סיג

פירוש וכוונות משניות

לב. ולא כן השם שדואג האדם שלא ילך ברוח חומו: מצות ה' ברה. ברה מאין סיג. ועוד שהיא באירת
עינים. מה לעשות ומה שלא לעשות. אכל המרכה לסתכל באור כשמש שינו ככות: יראת ה' מהורה חכה לא
יכנס דבר אכל כשמש לפעמים יכנס טען. ועוד ייראה ה' עומדת לעד. אכל כשמש מאירה ביום ולא בלילה:
משפטי ה' אמת. אף שאנו רואים נדק ונע לו רשע ועוב לו. עכ"ל: צדקת יחדיו. ולא מתיקין זה"ל. כי במשק
יחד ב' מלמות יהיה לנדק רשע כפרחור ועוב נטרקלין ולרשע כהפק. אכל כשמש יחסר אורו ויראה כהאפק
כנגדו וכלאו מחשי או אף זה: בהחמדים. ההורה והמצות הם נחמדים יותר מזבוח וסופו. אכל חואר. ונדון
בתיבות. כי האם חוטלת רק נשכ"ל. אחרת והמצות הם נשכ"ל: ובחוקים כמה מדבש. ונפת
ומסו

**צופים : גם עבדך נזתר בהם בשמרים עקב רב :
 שגיאות מי יבין מנסתרות נקני : גם מזדים | חשך
 עבדך אל ימשלו בי אז איתם ונקיתי מפשע רב : יהיו
 לרצון | אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי :**

(ח"ש) ארכה אח' ה' בכל עת ואמר ב"ש מלך ויקבל נמהבנתו שברך ויכנה (כבו"ש) כל ימי חייו . ומי שאינו מכוון כזה הוא דובר שקרים לפני הכו"ש : בה' ההלל נש"ע על ימי לו פטריו כזה ויהוהב ב"ש ז' כל פסוק המזמור : בה' ר"ע . המזמור כזה עשהו דוד כאשר נדה מפני באלו אל הכיס מלך גת ולפי כשנתה כיה בששש לכן אזמינס אותו בשנת :

לדוד

ר ד ק

כי השגיאות מי יבין כי אין אדם שידע ויבין הכל כי במקומות יש' ויהי' דבר נסתר מעיניו ואני אבקש ממך שלא תשיניעני עליהם : גם . ועוד אני מבקש ממך שאלה גדולה יותר ממה ששאלתי שתמנע אותי מן הזדונות שלא ישלבו בי ולא יהיה יצרי חוקפי כי אשמור בכל כחי וגם אהיה חסייני . שלא יסלס בי יצר הרע כי הקב"ה מסייע למי שלבו נכון : מזדים . הוא שם ולא תאר ויהיה ז' שם במשקל רש ועושר : אז איהם . כתוב בירד אחר האלף והוא הנח שהוא תמורת הדגש בלא יוד' ויש' בו דרש כי חשבונו הירד עשרה ונבשורת הדברות היא תמימות התורה ושלמותה אמר אז כשתקני מהשגיאות ותשייני שלא יסלסו בי הזדונות אז אהיה תמים ושלם : ונקיתי מפשע רב . הפשע הוא יותר רע מהזון שהיא מתאווה דבר הוא עובר במזיד אבל הפשע רע הוא המורד באדונו וישפה העבירה אע"פ שאינו מתאוה אליו . ומי שהוא רגיל בזדונות יבא לידי המרד לפיכך אמר אם תקני מהשגיאות ותשייני על הזדונות שלא ימשלו בי אם כן לעולם לא אהיה מזיד ובודאי לא אהיה פושע ז' ונקיתי מפשע רב : ורב . עניינו גדול כי הגדול שבמפשים הרשים הוא המרד . ואחרי התפללוז שאל מהאל שיקבלתשלתי : יהיו . מה שאמרתי לפניך בפי . ומה שלא אמרתי בפי אלא חשבתי בלבי יהיה לרצון לפניך כי דברים רבים יחשוב אדם בלבו ולא יכול לדבר כן בשפתיו : ה' צורי . חוקי שבו אבטח בשאלתי : וגואלי . מהשגיאות והזדונות :

ומפס רב והפס הוא הזהב הטוב הנקי והזה רב שהוא גדול בחשיבות ובגדולה או יהיה פי' רב במנין ויהיה טעם רב על זהב ועל פז כי בנ"א יתאוו למנון רב וזה פסו : וי"מ פז אבנים יקרות והאדם יתאוה אליהם והמשכילים יתאוו יותר לתורה ולחכמה כי המנון הוא בעוה"ז ולא בעולם הבא והחכמה בעוה"ז ובעוה"ב והמנון יגלוכו או יגנובו מהאדם או יאבדו בים או בבישה והחכמה לא תנזל ותגנב ותאבד . והמנון אם יו"ארכ האדם לא יסאר בידו מה שיתן . והחכמה אם ילמדנה לא תאחר לא תאז מירו אבל יוסף בחכמה : ומתוקים מדבש ונופח זופים . כי הדבש הוא הוא המאכל שיערב להאדם יותר משאר המאכלים ואעפ"כ אם יוסף לאכול ממנו יזיק לו ויקאנו והמאכל יועיל לפי שעה והחכמה כל מה שיוסיף בה חועילנו לעולם : גם עבדך . לפי שאמר הנחמדים ולמי הם נחמדים ומתוקים למשכילים וליראי ה' לפיכך אמר גם עבדך זיהר בהם כל' גם אני מהם אע"פ שאיני מן החכמים עבדך אני וחרד למתוהך זיהר בהם והם נחמדים ומתוקים לי גם ידעתי כי בשמרים עקב רב מלבד המתיקות והחמדה שימא המשכיל בה עוד יש לנו בשמירותם שבר רב שאתה מטיב לשומרי המצות בעוה"ז ובעוה"ב אלא שעיך השכר הוא לעוה"ב לפיכך בקרא השכר עקב רב כמו שהעקב הוא סוף הנוף כן השכר סוף המטשה והמטשה לא יגמר לאדם עד יום מותו : שגיאות . אמת הוא כי לבי ורצוני אל מצותיך אבל אני מבקש ממך שתקני מנסתרות

אנימלך

פירוש וכוונות פשויות

צופים . כולם מחלול כדבש . כ"א יוסף לאכול ממנו יזיק לו . והחכמה כל מה שיוסיף בה חועילנו : גם כו' עקב רב . אף כי נשמרה יהיה השכר רב בעקב (כינוו בעולם הבא) כמשאול' כיוס לעזומס כו' אעפ"כ אני נזהר בבה' אף שגיאות מי יבין . מי יוכל להסתנון מגלי ימאז נוכחש שגיאה : ועוד כנסתרות . מה שלא אדע אף מכוונג בקבתי : נקני . הנספך לי ומקס אותי . ועוד יותר אבקש מתן : גם מזדים . מעשות כרע במזיד : חשך עבדך כו' . מנע אחי ומאן אח' לבני לכל ימשלו בי שלא יוכלו לסחוט לבני ואם העש כן : אז איהם . אהיה תמים . כי על כשגיאות הכספר ומחודים החשך אותי : ונקיתי מפשע רב . מפשע ומרד ככוא עון יותר מהמזיד מזה אהיה נקי עגמתי כי בודאי לא אחטא במרד : יהיו לרצון כו' והגיון לבי . ואף מה שלא אמרתי בפי אלא הכנתי בלבי יסיון לרצון לפניך ה' צורי וגואלי :

לדוד

(סדרת יוסף) א

לר לדרוך בשנותי את מעמך לפני אבימלך ויגרשתי וילך: אברכה
את יי בכל עת תמיד תהלתו בפי: ביי תתהלל נפשי
ישמעו עננים וישמחו: גדלו ליי אתי וגרוממה שמו יחדו:
דרשתי את יי וענני ומפל מגורתי הצילני: הבישו אליו ונהרו
ופניהם אל יחפרו: זה עני קרא ויי שמע ומפל צרותיו הושיעו:
הנה מלאך יי סביב ליראיו ויחלצם: מעמו וראו פי טוב יי אשרי
הגבר יחסה בו: יראו את יי קדשו פי אין מחסור ליראיו:
בפירים רשו ורעבו ודרשי יי לא יחסרו כל טוב: לכו בנים
שמעו לי יראת יי אלמדכם: מי האיש החפין חיים אהב ימים

לראות

ר ד ק

בשח כשיראו זה עני קרא וה' שמע. ואמר ופניהם
לפי שהנזהר יראה בפנים: וימ נהרו ענין
אורה ר"ל הבישו אליו הצרכים לצורתו ונהרו
פניהם כלומר שישועו: זה ע"פ אמר כמו שפירשנו:
הנה. כשהאונים שונים סביבם להרע להם מלאך
ה' חונה סביבם ואין להם כח לנעת בהם
ויחלצם. ושע מלאך כמאמר דניאל אלהי שלח
מלאכיה ובשר פוס אריותא: שמעו. ידעת
השכל ובחינתו יקרא שעס וראו ג"כ במראה השכל
או במראה העין כמו שבראו בנייכס כי טוב ה'
שמגיע טובו לחוסים זו וזכירו ותדעו כי אשרי
הגבר יחסה בו: יראו. האלף נחה ואילו היה
נראה היה על משקל שמרו זכרו ולהפריד בינו ובין
יראו מן ראה היחוד האלף: קדשו. הם
המונעים עצמם מרוב התאהב כמו המזיר עמו
מן היין שנקרא קדוש. ואמר אחס חסותי
ומספיקים במעט מן שבולם לא תיראו קדושי ה'
טרפכם יראו את ה' לנדו והוא יסריפכם הורוך
כי אין מחסור ליראיו ואמר זה לפי שהוא היה
בין פלשתיים ולא היו לו שם מכירים שיתנו לו לחבול
ולפי שירא את ה' לא חסר טרפו: בפירים. זה
שיש להם גבורה בנבטת טרפם פמנים רשו ורעבו
ולא לחבל להם גבורה אבל דרשי ה' כו': ענין
פמנים יכול לשון הליכה על זרוע המעשה לא

אבימלך הוא אכיס מלך נח ושיני שמות היו לו.
או היה שם כנוי לכל מלך מפלשתיים
אבימלך: ויגרשוהו וילך. היה בסכנה גדולה ושנה
עמו. ופירוש עמו דעתו. כדי שיתנכר אליהם.
או לפי שבראותם אורו כי היה שופט ומתהולל לא
יתבו עליו ועל גבורתו ולא ימתוהו וכיון שגרשוהו
אכיס הודע לאל שהצילנו וחסר זה המזמור והוא
באלף ב"ח נראה הפסוקים וולתי הוי"ו שהוא
באלמנע פסוק: אברכה כי תמיד הוא עושה לי
נכיס ומייב אני לגרכו תמיד כל עת: ב"ה. לא
במושע אחר כי אין וולתו והוא נתן בלב אבימלך
לגרשו ולא חקר עלי: ישמעו. הענוים הללתי
וישמחו אבל לא הנאים שהיו שואלי דוד: גדלו.
אמר כנגד הענוים גדלו לה' אתי על השופט
שהושעני ואני ואלהם יחדו גרוממה שמו:
דרשתי. כי ביהוה בין ידיהם היה בלב דורש
את ה' ומחחק לפניו בלבו שיצילנו מיד
ומיד וולתם: ומכל מגורותי הצילני. מזו ומתנחל
שאלו שאלה לביתו להמיתו והטיל כמה פעמים
הסחית עליו להמיתו: הבישו. עבר במקום עתיד
וכמוהו רבים. אמר כל בני אדם שהם ברה
יבישו אליו וינהרו אליו וינהרו ההליכה במראה
כמו שיורו אדם למגל עון להשגב עון ולא יבושו
בנחמנם זהו ופניהם אל יחפרו: ענין

פירוש וכוונות פשוטות

לדרוך. דה אמר המזמור כו': בשנותי את מעמך: בשנותי את דכרו לירר מבלי חכמה ועשה עמו שוטה:
לפני אבימלך. מלך פלשתיים וציוס לגרכו ויגלל מידו. ולאו אמר לגרכם כו' ואפי ג"כ מקבל עלי: אברכה
אח ה' בכל עת. כל ימי חיי: תמיד יכיס הת' יתו בפי: ביי תתהלל ותתשאר נפשי. וכאשר ישמעו
ענוים שאני מתשאר בו: וישמחו. גם הם ואלקסם בדכרים ואומר להם: גדלו לה' אתי כו'. כי דרשתי את
ה' ועני: ומכל מגורותי. מכל חדותי. הצילני. ועוד כמה אנשים: הבישו אליו. ונעונו בו: ונהירו. זה
לפס סלחם ומשוטם: ופניהם אל יחפרו. לא יבושו לעולם. ולכן תהלהו בשם קדשו. ופסלם סוכובם סיא: זה
עני קרא. כמזם הקורא הוא מונעם כפי. וה' שמע. או חונה מלאך כו' ויחלצם. מהנרס: בע"ה. נדעת
השכל: יראו. בטיעם: כי טוב. וזכירו מן לחוסים בו. והכירו כי אשרי כו': יראו כו' בפירים. כפי
אדם דומים לבשרים בחוק האוהב: רשו ורעבו. כי הם רעבים לא ידעו טעם אכל ודורשי ה'. כפי
שמהם נחלק: לא יחסרו כל טוב: לכו בנים. סודרו עמכם: שמעו לי. יראת כו'. מי האיש החפין
היח

לראות טוב: נצור לשונה מרע ושפתיה מדבר מרמה: סוד מרע ועשה טוב בקשו שלום ורדפהו: עיני יי אל צדיקים ואוניו אל שועתם: פני יי בעשי רע לחכרית מארץ זכרם: צעקו ויי שבע ומכל צרותם היצילם: קרוב יי לגשפרי לב ואת דבאי רוח וישעי: רבות רעות צדיק ומכלם יצילנו יי: שמר פל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה: תמותת רשע רעה ושאני צדיק יאשמו: פודה יי נפש עבדיו ולא יאשמו כל החוסים בו:

הפלה למש. בסוקס מי יודע עוז אפק וגומר למות ימגו כן כודע יכחו סירש" ויהלל נחשכנו תפלה עמוס להנורא ית"ש ביהיך שחיו נכדי שוכל למחן נסה מה שעות: כחומר כוח מברע"ס חיק על סיוח כחלכס מרובע לעשות ומיינו קרס. ומעורר לתכונה. ולפי כחמו בו כבענו נעקר הכרך כהוא כוקר כל עוב"ג יום כגלו ככה לכן חומרים הווה ככנת:

ז תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדר ודר

רד"ק

לסוכה וכעושי רע פניו להכרית ואין זכרם: צעקו. עטמו אל הצדיקים שזכר לא בעושי רע הדבק בו: קרוב. לשמוע צעקתם ותפלתם: ואת דבאי רוח יושע. כסל ענין במ"ש: רבות. פעמים רבות ינסה' האל את הצדיק לטובתו ולהראות דקדקו לבני אדם כי לא יסא מדרך האמת משני הצדדים ומכולם יצילנו שלא יכשל באמת מהם: עצמותיו. הם מעמידו הנוף ויסודו: נשברה משגלו והוא כפעל עבר: נשברה. מלרע והוא כפעל עומד: תמותת הרעה שחושב לעשות תמותהו: יאשמו. האל"ף בשב"א לבדו והיא נקראת כחוטפה קלה ועניינו מן שממה אשם ושמש בעניין אחד: פודה. הרשעים חושבים עליהם רעה והאל פודה אותם מידם: ואמר נפש. כי הם חושבים עליהם לקחת נפשם: ולא יאשמו. הרשעים יאשמו ולא כל החוסים בו: יאשמו. האל"ף בשו"א לבדו והסי' בשו"א. הראשון נח והשני נע:

תפלה. תפלה זו מלאה דוד כחונה והיתה קבלה אלס שהיתה למשה רבינו וכתבה בספרו זה ודברי בו מנחלשת האדם ומקיאור ימיו

הליכה ממש: ופי' בניס. שמרו מוסרי ולמודי: יראת ה' אלמדכם. לפי שזכר כי אין מחסור ליראיו אמר מי שיראה להיות מיראיו אני אלמדכם היראה: ועוד אמר. מי שיראה כחיים ובימים שיראה כהם טוב ישמע יראת ה' שאלמדנו והחיים וימי הטוב הם בעתה" ובעתה" ומה היא היראה: נצור. באלה שני הסוקס כלל מצות עשה ומל"ת בדבור ובחשבה ובמעשה: נאור לשונך מרע. מדבר רע צנני אדם ובכלל זה ערות שקר וקללת אביו ואמו וקללת הדיין והמלך וכל שכן ברכת השם: ושפתך מדבר מרמה. שלא מדבר אחד צפה ואחד בלב שמרמה את חברו שמדבר לו טובות וחושב בלבו רעהו וזו מל"ת שבלב: שרמעשות רע ובכלל זה כל הלאוין אשר במעשה: טובה טוב. כלל בו כל מ"ע שבמעשה: צק שלים ורדפהו. בלב וזהו יראת ה' שלמדתי אהכם: עיני: ומי שאוהב הצדיקים האלה נקרא ירא ה' וצדיק ומהו תנמולו מאת האל ששמירת האל דבקה בו ומצילנו בכל דרכיו. וזו עיני ה' אל הצדיקים ואם יקראו שום פגע יקרא אליו וישמע צעקתו ויצילנו מלרמו: פני. בצדיקים עיניו ושמירתו

פירוש וכוונות פשטיות

חיים. הוי העולם כהא: אוהב ימים לראות טוב. געוה"ו: נצור לשונך מרע. מדבר רע כב"א: ושפתך כדבר מרמה. בלא מדבר אחד כהם ואתה בלב לרמוח חכך. עד כהם כהרתי אויבך על כדיוכר והמהשנה ועסה אויבך אויבך על המעשה: סוד מרע. בלא העבור על מל"ת: ועשה טוב. לקיים מ"ע: בקש לעשות שרומ ורדפהו. שלא יכנה בעבור כעסק. ומי שישמע לו ויאלו כדרכים האלו נקרא צדיק וידבק בו שמירת האל: כי עיני אל צדיקים. ואם יקראו איש פגע הו: ואוניו אל שועתם. ויאלכו מלחיה אלל אם לא השמענו לו והסיו הל"ס מעושי רע: מדע כי פני ה' בו. אך אם צעקו. כאשר יעקו הכוה"ר הרע נתפלה עליו ועשו תשובה: או זהו שבע כו': קרוב ה'. לשמוע לגשפרי לב. הכשטיים עומם כחכונה: ואת דבאי רוח. ומזיו רוח: וישעי. ואף אם תראם רבות רעות יבוא על צדיק מדע כי מל"ס יצילנו ה'. כי כל זה הוא לטובתו. ולא יכלו לו כלותה שטר כו' לא נשברה. וכבעט הוא לסיפק. תמותת רשע רעה. רעה אחת כבאה עליו מהאמתו. ופול ולא יקום: וישווא צדיק. שגרתו לו כרעות אף כדיוכין כו' כסיוות לטובתו ע"א לא ינקו. כי יאשבו. ויהיינו כנפסם: פודה כו': כעון בו'. כמדור כוח כהנין מוסר ומתער. כן אהא למחכה לנו ככל דור ודור: כגרים כו'. עד שלא יולדו

זָדָר : בַּמָּרָם | תְּרִים יִלְדוּ וְתַחֲוֹלֵל אֶרֶץ וְתִבְלַל וּמַעֲוֹלָם עַד עוֹלָם
אֶתָּה אֵל : תִּשָּׁב אֲנֹשׁ עַד דָּבָא וְתֹאמַר שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם : בִּי אֶרְפָּךְ
שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כִּיּוֹם אֶתְמוֹל בִּי יַעֲבֹר וְאַשְׁמוּרָה בְּלִילָה : זִרְמַתָּם
יִשְׁנֶה יִהְיוּ בְּבִקְרָךְ פְּחָצִיר יַחֲלֶף : בְּבִקְרָךְ יִצְיִן וְחֶלְף לַעֲרֵב יִמּוֹלֵל
וַיִּבֶשׁ : בִּי כִלְיָנוּ בְּאַפָּךְ וּבְחַמְתְּךָ נִבְהַלְנוּ : שְׁתָּה שֵׁת כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ

לנגדך

ר"ד ק

ואמר זרמחה שכל בני אדם כזרם ממים שהולך
והסוף במהרה או יבשה כמו הסינה ר"ל כמו
החלום בשינה כי בבקור בני אדם מן מדברי החלום
כלום: בבוקר כחזיר יחלוף: כמו החזיר כן
יחלוף ויעבור במהרה אפילו בבקר כלומר שימות
דימי הנעורים כמו החזיר שהוא רעוב לפני שמש
ובבקר כאלה השמש עליו יבש: והלף. זה מן
לשון אש יכרת ועוד יחלוף יחלוף כח ענין
התחדשות. אמר אש בבקר יצין וחלף כלומר
שעמים יבשה עליו וקטן לערב שהוא חוקק
ימולל ויבש כמו החזיר אש יבשה כח רעבות
בבקר שהשמש אין בה כח החימומות כל כך:
לערב ימולל ויבש. שהכה אותו כל היום השמש.
ימולל מבטן פועל מרובע והוא פועל עומד
וענינו יכרת: כי. שמה ידבב על לשון הגלות
אמר כל אדם הוא הנל אפילו אותם שהם בגלות
כל שכן אהמו בגלות באשך שאנפת בני על
עונותינו. והפסוק כפול בענין באנפת שונות:
שתה. משפטו שתה והתיו למיד הפועל
נבלעת בדגש. היו הנמאץ והוא כחוב בלא
ה"א וקרי ב"ה"א ואחד הוא בענין כי הנח שאחר
הקמן פעם כחוב פעם אינו כחוב והמלה מלשר
שלא כמנהג. והפסוק כפול בבקר מכלול בפסר
הדקדוק ממנו: אמר שתה עונותינו לנגדך.
כלומר שתראה תמיד ותענישנו עליהם: עלומנו
למאור. פינך. עלומנו חקר יוד הרבים או לשון
יתיר ופירושו ענין העולם הוא למאור פינך כי
אין נסתר לך כי הכל הוא מאור פינך. ויש
מפרשים עלומנו חסא נעורינו. ולזה הפירוש
יבשה חקר יוד הרבים כי לא נמאץ עלומים
נעורים

ימיו ומחלל של עניניו הבורא כפי מעשיו:
אזכר האלהים. שהיה נבוא: מעון. פירושו מקום
ומחסה שהוא מקומו של עולם וכן אמר על לשון
יסראל בכל הדורות היית לנו מקום ומחסה:
בטרא. זכר הארץ ולא זכר השמים לפי שהיה
לדבר על בן אדם שיטמוד מעט בעולם לסיכך
ליבר על הארץ שלא ישמדו אישיים אפ"ש ישמדו
מינים אבל השמים גם אישיים עומדים: וזכר
ההרים שהם עומדים יותר משאר חלקי הארץ:
ואמר ילדה כי היכודות הולידים במזות האל
יתברך: ותחולל ארץ והבל. פירושו ובערם שחוללת
ארץ והבל וארץ היא המיושבת ושאניה מיושבת.
וכשזכר אותה עם תבל היא שאינה מיושבת. גם
רמז בזה כי צלילת ההרים הכייתה הארץ:
ומעלם פירושו מערם שביה העולם. ופירושו אל.
יכול: השב. עד היורה דלא דימי הזקנה.
כלומר לא יועילו חוקי דימי בחורותיו כי
אתה השיבנו דכא: ותאמר שובו בני אדם.
שישובו בני אדם בתשובה ועל ידי היסורים
אומר להם כי הם השלוחים: כי. ואמרת לו
גם כן מה הם חייך. כי אילו יראה בעיניך
ותחשוב שתחיה ארץ שנים מה שלא היה אדם
הראשון כאין שטופו למות לסיכך אל
התנאה בחיך אש תחרוך ימים כי כולם יאחז
כיום אתמוול שעבר או כמו אשמורה אחת
מאשמורות הלילה כולם עמל ינע. ורבותינו
זכרום לברכה פירש. בעיניך כנגד האל יתברך
ואמרו ימור של הקב"ה הוא אלק שנים ר"ל כי
אלף שנים אינם נחשבים לו אלא כיום אחד:
זרבתם. כנגד האל יתברך. דבר המשורר.

פירוש וכוונות פשוטות

כסרים: ותחולל ארץ. ועד שלא נבא הארץ הלק המדברי: וחבל. והלק הישוב: ומעולם עד עולם.
ומטרם שיהי העולם ועד סוף ימי העולם כלל עת: אתה אל הזק ובעל היכולת: תשב אנוש. מן רוס אומן
הק: עד דבא. עד שיהיה מרוב ניסוין: והאשר. וזכר נראה כאלו האמר: שובו בני א. כי אין יסורין בני
עון. אך אם שב בתשובה אף קודם מותו. לזה הקבלו. כי בעיניך היו כאלו בני חסד. ולמה כי גם ארף שנים
בעיניך. ללא כלום: רק כיום אתמוול בני יעבור. כאשר יעבור: ואשמורה בלילה. וזכרו הלק מחללים:
זרמתם. מרומת חיי האדם: ענה יהיו. המה כהיום הכינה: כי אין נכס ממש: רק בבקר כחזיר יחלוף.
דימי הנעורים לנד הוא מחלף כה חזיר כוח: רק בבקר יצין וחלף כה: הוא ליערב. אהה שזכה עליו
כמש: ויכול ויבש. יכרת ומיניש. כי האדם אף שגלגלנו הוא מחלף כה אף חוקקו הוא כחזיר יבש. ואם
היי כל אדם הוא כנגד אף אש הוא כנגד. כ"ש אהנו בגלות או זמן חקר: כי כלבנו. נגלות: באשר. שמשנת
בנו כל עונותינו: ובחמתך נבהלנו. נעורים ימינו וזכותנו נכבדה. כי אין מדתך כמות ב"ו שהוא שוכה מתר
מה ששעה היום ואלה אין נכחה לפני ככא כדורך: שתה עונותינו לנגדך. לחזר נכס ונעורו עליהם גמול:
(פירוש יוסף) א

עלומנו

לנגד עלמנו למאור פניך: כי כל ימינו פנו בעברתך בלינו שנינו
 כמו הגנה: ימי שנותרנו אפסם שבעים שנה ואם בנבורותו שמונים
 שנה ורהבם עמל ואון כי גו היש ונעפה: מי יודע עז אפק
 ובראתך עברתך: למנות ימינו בן הודע ונביא לבב חכמה:
 שובה יי עד מתי ותנחם על עבדיך: שבענו בבקר חסדך ונרננה
 ונשמחה בכל ימינו: שמחנו בימות עניתנו שנות ראינו רעה:
 יראה אל עבדיך פעלך וחרךך על בניהם: ויהי נעם אדני
 אלהינו

ר ד ק

אוחס ולא נביא לנו לנב חכמה כלומר נביא
 חכמה בלבנו ושגדל יותר נחמה כשנדע קלנו
 ויחן לפרש כי על הגלות אמר כי דברי דניאל
 החומים הם וגם המלאך אמר לו שיחוס מה
 שיהי מנין ממנו: ואמר הודיענו מתי יבא
 הנביא לישראל כמו שכתוב הנה אנכי אולח
 לכם את אליה הנביא כי אז יהיה לנו לנב חכמה
 כמו שכתוב: שובה. טעמו מלרע אמר שובה
 אלינו עד מתי תזניחנו: והנחס על עבדיך.
 הנחס עליהם כי כבר נשאו עונם: שבענו
 עת הישועה יקרא נקר ואור: בכל ימינו. כי
 לא תהיה עוד צרה: שמחנו. אינו אומר כחשבון
 הימים שעניתנו כמו שאמר הדרש כי ימי
 הישועה כימי הגלות ואחר כן יחרב העולם אלא
 אומר כמו שעניתנו אלו הימים והראיתנו בהם
 רעה כן תשמחנו לעולם: פעלך. פועל הישועה: ככל
 על צניס. שיראן האבות והבנים הישועה בכל
 דור ודור מתחנני זה האבות הישועה שעמדיה
 להראות צימי צניס הקרב ותהיה צימיסם
 ויבאו האבות והבנים יחדיו: ויהי. אז צימי
 הישועה יהיה מעשה ידיו נכון. וכפל הפסוק
 לחזק:

נעורים זקנים בלשון יחיד: כי לא היו
 צהס ימי טובה אלא כלס פנו בעברתך: כלינו
 שנינו כמו הנה. אמר כלינו שהוא כועל יוצא
 לומר כי אהטו גורמים הכליון בעוינו: הנה.
 הדבור היוא מן הפס חלף במהרה כן שנינו
 חלפו במהרה: ימי. משה רבינו דבר על הרוב.
 אמר על קצור הימים שמתלונן כל דור ודור
 בגלות כי כל ימינו קצרים ולא נוחיל לראות
 הישועה אס לא תקרב הגאולה: ואס בנבורות
 שמונים שנה. מאלא כי מטע מן המטע: ורהבם
 עמל ואון. חזק הימים והוא מקור או סס.
 כלומר אפילו מי שיסיח ימינו בשלוה. עמל ואון
 הם כי לא יאריכו לו הימים: כי גו חיש
 ונעפה. סר חזק הימים ההם במהרה:
 ונעפה. אל הקבר. כלומר גלך סס במהרה
 בעוף. גו. עינו סר ממקומו. והוא פועל
 עומד: מי. מי יוכל להשמר מאפק. וכמה
 הוא עוז אפק כי אהטו הימים כי כמו שיראתך
 באלס כן עברתך בו כלומר כל מה שיראוך
 יותר. עליו תביא עברתך יותר כשיטפא מטע
 וכן אמר על בני אהרן בקרובי אקדם: לבנות.
 למנין ימינו כמה הם שנודעים לך כך הודיע

יוב

פירוש וכוונות פשטיות

עלמנו נר. אף כשנראה שהנה נעלמים מהאנו השימם מול אור שנין לשלם גם עולוס גמול: כי כל ימינו
 לא סיה צהס ימי טובה. אלא כולס: פנו בעברתך. כלכו לסס בעברתך. חמסם כבאס ממך: כלינו שנינו. אהטו
 גורמים בענוותינו לניח בזויתנו: כמו הגה. להיות כחשך זמן דבור נעלמא: ימי שנותרנו בהם. בענוותינו
 ונעלומינו אלה ימול קצרים ואין: רק שבעים שנה. ואם בגבורות. כההנרות כה טבעו יתו שמונים שנה.
 ורהבם. וכל כגדולה וסררס שיש לאדם בימים צהס אינו אלא עמל ואון. ולמה כי גו חיש. כי בענתת מס
 חו נכרתס מכר: ונעופה. אל הקבר: מי יודע עז אפק. צימיס מוטטים כללה. מי יוכל להנין חזק אפק
 על מה יהיה ולחיות בשמר מחס: ובראתך. וכאשר יראתך נעלמת מלדת חין יניא חוקך הבודך כן נעלמת
 עברתך. מלדת על מה אהם מתמלח ערס. כי חין לכשיג צימיס מוטטים כללה. לכן יוליו וכרלי: לכנות
 ימינו. לפי מנין טוהינו צהס מוטטים: כן הודע. נא דרכיך והרבה כדעת חמטס כותן: ונביא. וזו נביא
 לבב חכמה. כמה שגול ליתן את אשר קלקלו. וגם נדע חין לטובד איתן: שובה ה'. מחזון אפק: עד
 מתי. התרה עד: והדחם חסוד מהפכס ארחת: על עבדיך. להיות מרונס לסס: שבענו בבקר חסדך.
 שבענו בחסדך צימס כגאולה טסוד צוקר ללון כורס והסחיס: ונרננה. כבודות וכלל: ונשמחה בכל ימינו
 אלה שבענו ציבורים. כי גם זה יהיה לנו (טובס. לפי חסכת לדור המדברי וזס לכס. ומדס טובס מרונס
 וזה ראו לשמחה כ"כ שנים לפי חמדס טובס וכלל הפחות: שמחנו בימות עניתנו. משמחנו כחותן הימים
 אשע עינת אהטו טיבו. נחסיסם כימיס כליו: שנות ראינו רעה. ע"כ עקבתו: יראה אל עבדיך פעלך.
 פועל היססם ושישועת: והדרך. וזהו. והסדר שלק שיסיס בזמן הגאולה: יראה על בנייהם. וזו נשמה בכל ימינו
 בעברתו כבורס. כי רוח גדול: זא לנו מסס. שהטנו ויס לעס: ויהי גועס ה'. אהטו טועס והסדר כל כ שיסיס
 נזמן

(פורת יופק) א.

אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ בּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ בּוֹנֵנָהוּ :

(ח"ש) יוכב בסתר עליון ויחזר ככונה עמוס ע"פ פס"י : ונס' כי אחס כ' מחס וגו' יתן כו"ש ע"ז ותפל על לבנה שה' יחסי מחסו : בסי' ר"ע. יוכב בסתר וקרא שיר של פנייה ב"ק דכונות כסוף מעביר רוח כטומאה ומיקרן ועם ככהג כונס הכוונה וכו"ל שנכנסת שנת מתגבין ומסתחין נקונת מהוס רכס ע"כ י"ל דווקא כשכחל שומרם שנת כהלכה מח"כ כשאין נוקרין ככא"ז או ארדנכ מתגבירם גליל ש"ק לפי שהא שעת שלטתן כפי"ש ר"ל נפ' ע"פ ויחזר אחר שמחזירין עליהם לנטלם ולסלקם באחס שש לכן כמחזירין נחם לנחם מתגבטין ויחזר ויחזר שמירם מעולם לכן כמחזירין זכ המזמר לומר כמחזיר לטור : כארז מחס :

יֵשֶׁב בְּסֵתֶר עֲלֵינוּ בְּצֵל שְׂרֵי יִתְלוֹנָן : אִמְר לִי מַחְסֵי וּמְצוּדָתַי אֱלֹהֵי אֲבֹתָהּ בּוֹ : פִּי הוּא יִצְלָה מִפִּי יִקְוֶשׁ מְדַבֵּר הַיּוֹת :

בְּאַבְרָתוֹ וַיִּסְקֶה לֶךְ וְתַתַּת בְּנַפְיוֹ תַחְסֶה צִנָּה וְסוֹחָרָה אִמְתּוֹ : לֹא תִירָא מִפְּחַד לִילָה מִחִץ יְעוֹף יוֹמָם : מְדַבֵּר בְּאִפְלֵ יִתְלָה מִקָּטָב יִשׁוּד צְהָרִים : יִפֹּל מִצְדָּה וְאַלְהָה וּרְבֵבָה מִיִּמִּינָה אֱלִיָּה לֹא יִנָּשׁ : רַק בְּעֵינַיָה תִּבְיֹט וְשִׁלְמַת רָשָׁעִים תִּרְאֶה : פִּי אֶתֶּה יִי מַחְסֵי עֲלֵינוּ :

שבת

ר"ק

יושב. לא נזכר צוה המזמור שם המזורר לפיכך אמרו בדרש כי משה רבינו חיבר כל אלף המזמורים שם אחד עשר מזמורים שלא נזכר שם המזורר עד לדוד מזמור כנגד אחד עשר שבטים שנידך : תפלה למשה. כנגד ראובן. כאן כתיב חשב אנוש. עד דכא וכלן כתיבי יהי ראובן ואל ימות : יושב בסתר עליון. כנגד שבט וזי שהיה מתלונן בעזרות. מזמור שיר ליום השבת טוב והדרות כנגד שבט יהודה הפעם אודה. ית' ה'. ה' מלך גאות לבש כנגד שבט בנימין שהוא בא גללו של מלכו של עולם שבאמר חוסף עליו כל היום. אל תקמות ה' כנגד שבט גד שיצא ממנו אליהו ו"ל שעתיד לעשות תקמות באויבי השם. לכו נרדנה כנגד שבט של יששכר שהיה עוסק בריבונות של חורה : אריב"ל עד כאן שמעתי מכאן ואילך לא כנגד פנמי. אמר. דרך קריאה כנגד החסיד מי שהוא יושב בסתר עליון כלל שדי יתלונן. אני אומר לך בעבור ה' שהוא מחסי ומגדתי והוא אלנה שאבטח בו אני אומר לך ואבטיחך בעטרו : כי. הוא יעלך מפת יקוש וגומר אם תבטח בו. ולמ"ד לה' כמו בעבור כמו אמרי לי אחי

פירוש וכוונות משניות

זמן משיח יסיה עליו : ומעשי ירינו. הכן לנו הדרך שיהיה מעשה המלוח : בוננה עלינו. על נכון : ומעשה וכו'. ומעשי ירינו וכוונת אה המעשה. יהיה בעלמות. וכלל בדבר לחוק : יושב כו'. אלה יוכב בסתר עליון מתבודד בעבודת ה' ונסתרי חורה : בצל כדבר לחוק : ומחסי במתלונן כלל שדי : אומר אז לך בעבור ה' אשר הוא מחסי ומגדתי. וכו' אלהי. שתי אבטח בו. אני מנחם בעטרו אה הנחה בו : כי הוא יצריך ספה יקוש. מרשע סלוד : והדבר הוות מדבר השכר. כמו שהלחה בעטתי כן : באברתו. ככנפיו : יסך לך. יוכב ויני עליו משני כוונ : צנה וסוחרה אמתי. כמחזיר ונטח כ' שנת הוא של יתק כללו סיה נובא מני וגו'. על כן לא תירא בסתר כשדים כשולטים גלילה : כחץ יקוף ויחא. מהכדי העטופים כיוס כמו חן : כדבר כו'. מן המחזיר וקרא דבר כהולך באולם : מקטב כו'. מחזיק וקרא קטב כהולך ומיק נפשו נבחרים : ואף נעת כדבר אה יסור כהולך כמחלחל חלף : ורבעה כמיסוך. מ"מ אליך לא ינש כדבר. ולא יסך לך : רק בעיניך תביט. מחת באישים : ושלמת כו'. ותחם התלונן הרשעים כשולטים. אלל לא ינשו כן לרשע. וכל זכ השנוס יהיה לך : כי אה (שורת יוסף) א

שמת מעונה: לא האנה אלה רעה ונגע לא יקרב באהלה: פי
מלאכיו יצוה לך לשמך בכל דרכך: על כפים ישאונו פן
תגוף באבן רגלך: על שחל ופתן תדרוך תרמוס כפיר ותגין:
פי בי חשק ואפלטוהו אשגבהו פי ידע שמי: יקראני ואענהו
עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו: אך ימים אשביעהו ואראהו
בישועתי: אך ימים וגו'

(ח"ש) כפסוק כי אני ידעתי ויחשוב כה"ל אם מאמין טוב אמונה שלמה ואמתות וגם כשנתי נקם סכלו כי גדול
האם ואין כבוד: בפי' ר"ע. מזמור במשך ממנו מחתיל סלל כגדול ודבין סנה לאומרו כבדת וירם כסיומו מדבר
מתיבי כ' ונפלאותיו המורים חידוש בעולם ויכולת השי"ת ומחלתו ובענין ויר"ש נתיחד לכבוד על זאת:

קלה הללויה | הללו את שם יהוה הללו עבדי יהוה: שעמדים
בבית יהוה בחצרות בית אלהינו: הללויה פי טוב יהוה
זמרו לשמו פי געים: פי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו: פי
אני

ד"ק

לפני. או כלו לעולם הבא: או פי' בישועתי. ימי
הישועה כבא מלך המשיח כלומר אם ימות זה
החסיד ארחבו בישועתי כשאושיע ישראל מגלות
כי אחייבו בתחיית המתים שיהיה נפת הישועה:
וראה והסן כי כל זה המזמור שהוא בהנחת
החסיד אינו כלו אלף בהלל הניזקים וכן קראוהו
רז"ל שיר של פנעיס וזה סוד גדול למבינים:
הללויה. מיזמר קי"ג הוא הללו עבדי ה' החלם
ואחריו הללו את שם ה' לסימכות
הבא אחריו י"ה שם ה' מבורך ובמזמור הזה
הללו את שם ואחריו הללו עבדי ה' לסימכות
הבא אחריו שעומדים בכית ה': שעוברים.
אתם שעומדים בכית ה' והם הכהנים. שעומדי'
בחצרות בית אלהינו ואתם העומדים בחצרות
אלהינו והם ישראל שהיו מתפללים בעזרות ולל
היו ככנסים כהיכל לכולם אומר: הללויה
כי טוב ומיטיב וכן שמו נעים וזה אמר כנגד
העתידיים לטובד בכית ה' שיבנה שלמה או לעתיד
בבכמ"ק שיבנה מלך המשיח. והוא שמו ושמו
טוב. והפסוק כפול במ"ש: כי יעקב: ואתם
ראויים להללו על כל עם כי אתכם בחר מכל
העמים

שאתה שמת מעוק ה' עלין שהוא מחכי וגם
כן: לא תאונה. לא תזמין כהאלך עך
ובאשתך ובנניך: כי. מלאכיו יצוה לך לשמך:
לך. בעבורך. יצוה מלאכיו בעבורך שישמרוך
בכל אשר תלך: פן תגוף. פועל עומד כמו
תנגף או התיו' לנגד האדם והוא פועל יוצא.
אמר תהיה כל כך מולתה שיראה בעיניך כאלו
המלאכים ישאוך שלא תנגף באבן כמו שאמר
כי עם אבני הסדה בתיך וזית השדה השלמה
לך. וכן אמר על שחל ופתן מדרוך גלה וייקוד:
בי. האל אמר עליך כי בי חשק ואסלטהו.
אשגבהו בעבור שידע שמי אהיה לו משלם ומשגב
שלא יגע בו שום מדיק. וידיעת שם המפורש
שהוא בן ד' וזוהיה הוא אסנת האל יתברך והיה
ההשגחה שלימה שיוכל כל אדם להשיג בעדו
נוף: יקראני. בכל שם שיקראני אענהו ואם
יודמן במקום צרה לא ישחד כי אנכי עמו.
ואחלצהו מלצה שלא יגיע לו שום נזק: ואכבדהו.
אתן לו חן וכבוד בעיני כל אדם: אורך
ימים. בעולם הזה אשביעהו אורך ימים: ובעולם
הבא. ארחבו בישועתי. שיהיה נכפו נושעת

פירוש וכוונות משניות
אחה כו'. לפי שאתה שמת מעוק ומתקן ה' עלין שהוא מחכי ג"כ: לכן לא האנה. לא הקרב: באהלה. וכל
השדו כחוס יסס נשאר: כי מלאכיו יצוה לך. כי בעבורך יצוה מלאכיו: לשמך כו'. וכל כך חסיה מולת
שמך בעיניך. כאלו המלאכים על כפים ישאונו כו'. שלא תגוף באבן רגלך. גם חית הסדה יקלימו אתך:
על שחל ופתן. שחל אהיה ופתן: תדרוך תרמוס כפיר ותגין. תרמוס כרגליך על אפי כחור ונתם ולא יאוך
אופן: וזה יאמר ה' כי בי חשק. לכן ואפלטוהו. אילכו: אשגבהו. אהיה לו משלם ומשגב שלא יגע בו שום
מדיק: בעבור כי ידע שמי. ובאשר יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה. כשה' נזר בעולם. אחלצהו. מכרה:
וגל עוד אלף ואכבדהו: שרכס כבודו: אורך ימים אשביעהו. נוסח': ואראהו בישועתי. כבא מלך
המשיח. וזה ימות אזי אחייבו בתחיית המתים ארחבו בישועתי:
הללויה כו'. ומי יללו. אתם עבדי ה' שעומדים בכית ה' בחצרות בית אלהינו להסתלל שם: הללו את שם ה'
כי יעקב כו'. כי ה' בחר לעמלו את יעקב: ישראל לסגלתו. לכות לו לאזור נחמד ולכן אזי מעורר לכות
כ"א

אני ידעתי כי גדול יהוה ואדונינו מכל אלהים: כל אשר חפץ יהוה עשה בשמים ובארץ בימים וכל תהמת: מעלה נשאים מקצה הארץ ברכים למטר עשה מוצא רוח מאוצרותיו: שהבה בכורי מצרים מאדם עד בהמה: שלח אותת ומפתים בתוככי מצרים בפרעה ובכל עבדיו: שהבה גוים רבים והרג מלכים עצומים: לסיוחן מלך האמרי ולעוג מלך הבשן ולכל ממלכות כנען: ונתן ארצם נחלה נחלה לישראל עמו: יהוה שמך לעולם יי זכרך לדר ודר: בי ידן יהוה עמו ועל עבדיו יתנחם: עזבי

רד"ק

הנחן באור. ופירוט מוציא כי קודם שמרחפת אין מרגישין בה וכשמרחפת מרגישין בה כרי הוא כאלו הולאה עתה בעת הרחיפה: שהבה הזכיר מכת הבכורים בפרט כי על ידי יצאו ואחר כך אמר: שלח אותות ומפתים. והוא כלל לשאר המכות והנה המכות הם אות ומפת כי כל אשר חפץ ה' עשה כי אלו היו המכות הם במקרה לא היו המצרים לוקים בהם וישראל ניולים מהם אלא בלחמת היו בחפץ האל יתברך: בתוכי נזרים. היו"ד נוספת והוא כמו בתוך לזכות מצרים ותוספת היו"ד לזכות הלשון: בפרטם ובכל עבדיו. וכל שכן בעמו אפי' פרעה ועבדיו לא יוכלו נכוחם להמלט מחפץ האל יתברך. ועוד עשה חפץ האל ית' שהבה. גוים רבים. וישראל היו מעטים ויצאו מפרך ועבדות ואלה רבים ועצומים בארצם הכוס בני ישראל וירשו את ארצם מי עשה זה אינו אלא חפץ האל יתברך: לסיוחן. וזכר סיוחן ועוג בפרט לפי שלחמו בהם החלה ועוד שהיו מלכים עמומיס יוחר מכולם ואח"כ זכר ולכל ממלכות כנען ככלל: ונתן. אחרי כן פירש למי נתנה נחלה לישראל עמו שם אומה נבחרת מכל עם נתן להם ארץ נבחרת מכל הארצות: שמך. הפסוק כפל הענין במ"ש ור"ל באלה הנפלאות שעשית עם ישראל: בי ידן.

העמים: כי אני. אמר המסורר המזייר. לכך אני מזיירם שקבלונו והשכחונו כי אני ידעתינו ממכלותינו ובמעשיו כי גדול הוא ואדונינו. שקבלנו עליו לאדון ולאליהם הוא גדול מכל אלהים וסוף כל המלכים המנהיגים את העולם לכך נקראו אלהים ואדונינו גדול מכולם כי לא ישו הם דבר אלא בכחו ובמלותיו: עשה. ולא כן המלכים והכנענים לא ישו כל אשר יחטאו כי לא ישו דבר אלא בחפץ האלהים בשמים ובארץ אבל הוא עושה חפצו בהם אין מונע וכן בארץ עשה חפצו בה ובכל צבאם בימים ובכל תהומות. ופי' צימים ים אוקיינוס ושאר הימים: וכל תהומות הנהרות. וזכר אחד מנסלות הגדולות אשר הוא עושה בארץ והוא טנין המסר לפיכך אמר: נשיאים. הם הענינים נקראו כן לפי שהם עולין מן הארץ ומתנשאים למעלה: מקצה הארץ. מקצה היבשה שהיא הים כי משם הם עולים: ואחר כך אמר ברכים למטר עשה. שהוא עושה פלא גדול שעושה ברכים עם המטר והברקים אש והמים אין מכנין את האש: ואמר מוצא רוח מאוצרותיו. שהרוח מרחפת ודוחפת את המסר אל הפיאה אשר הולכת שם: מוצא. כמו מוציא. ואמר מאוצרותיו. לפי שהשלה יסודות נראה לעין והרוח אינה נראית כמו הדבר

פירוש וכוונות פשוטות
כ"א הללו: כי אני ידעתי. מנסלותיו ומעשיו: כי גדול ה' ואדונינו. שקבלנו אותו לאדון ולאליהם: הוא גדול מכל אלהים. מלאכי מעלה כי לא ישו דבר אלא בנחותו. ואפי' מאשין ביה באלהים: כל אשר חפץ ה' עשה. ולא כן המלכים: מעלה נשיאים מקצה הארץ. ממלא ענינם מהם שהוא קנס הארץ למקום שהוא מוצא רוח מאוצרותיו. לדחוף המטר למקום שהוא רוצה להמטיר. ועוד נפלאות שעשה מעל: שהבה בכורי מצרים. ובכורי בן טסה של כזור וכו': ועוד שלח אותות ומפתים ניו ולא עלו במכות וכו': ישראל היו בצרעת. ועוד שהבה גוים רבים וישראל היו מעטים ויצאו מפרך ועבדות ואלה רבים ועצומים בארצם מי עשה זה אינו אלא חפץ האל יתברך: לסיוחן מלך האמרי ולעוג מלך הבשן ולכל ממלכות כנען: ונתן ארצם נחלה נחלה לישראל עמו. ארץ נבחרת מכל הארצות: שמך. הפסוק כפל הענין במ"ש ור"ל באלה הנפלאות שעשית עם ישראל: בי ידן. אפי' כבוד יוסף

עצמי הגוים כסף וזהב מעשה ידי אדם : פה להם ולא ידברו
עינים להם ולא יראו : אזנים להם ולא יאזינו אף אין יש רוח
בפיהם : כמותם יהיו עשייתם כל אשר פתח בהם : בית ישראל
ברכו את יהוה בית אהרן ברכו את יהוה : בית הלוי ברכו את
יהוה יראי יהוה ברכו את יהוה : פרוך יהוה מציון שכן
ירושלם הללויה :

(רה"ח) צריך להדגיש ולהתין בטוב כי לעולם חסדו ללא לישתמע כלפולם וכן יתיו הסמך של
חסדו ללא לישתמע כש"ן לשון השד ח"ו (א"ר סי' ג"א) :

(ח"ש) לעוסה נפלאות גדולות לבדו . יתון תהלה פש"ו ואח"כ ראה לכוין פ"י ביה"ק"ס' בלק דף ר' ע"ב וז"ל פתח
ואמר לעוסה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו כמה סינו עניד קונ"ה ולא ידע אלה איכו בלמודי ב"נ
קם נשאר וזה נגלו על יראת דהויא דחמי לקטלה ליה ונ"ג שד נגלו על ריב"י וקטלו ליה ולא ידע ניה בר קוב"ס
בלמודי כו לעוסה נפלאות גדולות לבדו . ב"נ אזיל באורחא ולסטין מחכאן ליה למקטליה אחא אחרא ואחייב
כוסתוי המהויה והוא אמתויב . ולא ידע סינו דעניד ליה קב"ה ויפא דאחרתיש ליה בר איבו בלמודי . כו לעוסה
נפלאות גדולות לבדו . לבדו עמיד ודע . ואחרא לא ידע עכ"ל :

בסי' ר"ע . מוזמר סוס וקרא שיר בטשכס וראו לאומרו בטנת וירע שמלמי בטנת אין להם בק עור ואמר שירס
והקב"ה אומר יש לו כסף שאומר לפני שירס שאומר מכסף הכרן ונ"ו : ושבו כ"ו פסוקים נד מספר שס
סו"ס . ומלת סודו קאי על כל ס"ו פסוקים וזהו כלל כדנ"ל של מלמי בטנת והאומרו בטשכס יש לו חק לעוה"ב :

קלו הודו ליהוה פי טוב
הודו לאלהי האלהים
פי לעולם חסדו :
פי לעולם חסדו :

הודו רד"ק

אע"פ שנחלה שנתן להם היא ניד אחרים והם
בגלות לא יהיה זה לעולם כי יבא זמן שיקח
האל ית' דין עמו ומשפט מאויביו : ושל ענדיו
יתנחם . כי כבר קבלו עונשם וישיבם לנחלתם :
עצבי הנוים . ואז יהיו עמני הנשים המשחתים
לששם ולניה לאין ויכיר עובדיהם כי אין צדק
ממש כי לא יושעו ביום זרתם . כי הם לסף
וזהב : פה . כבר פירשנו שנין אלו הפסוקים
במוזמר קט"ו : אף אין ש רוח בפיסה . אין
צריך לומר שלא ידברו אלא אפילו אין רוח והוא
הכל היוצא מן הלב דרך הפה : כטורה . דרך
תפלה או כן יהיה לעתיד בנא הנואל שיכלו
ויאבדו עושי הטעבים שזכרנו וכל אשר נוסח
צדק : בית ישראל . אבל בית ישראל אחס שלא

פירוש וכוננות פשפיות

איכה ידע אל ונזמר . למס יוסה ה' פאיש נדמס כנבור לא יוכל להושיע . וסס נעמלם רואים שאין כס ממש . שכרי פה להם . ומס
שמלמיטם נערו' שלם שיש להם כח לבער ולהטיב לטובדיס . וסס נעמלם רואים שאין כס ממש . שכרי פה להם . ומס
כך חס עשו להם סס : ולא ידברו . עינים כ"ו אף אין יש רוח . אף רוח חיוני נכנסה אין נפשים : בטורה יהיו
עושיהם . וכן יסויבל אשר בושח בהם . ואס כעו"ג אשר לא ככירו נכחם וכלתם כל עיקר עמ"ל איום מעצמים
לסגדר השפטה ונעושים סס ומקיים מהכס כטוב נעמד . עמכ"ו אנתח שחמנו וככרו גדולת אלטינו וכחו השגבר .
וסכוח שומע ורואה וזדע אעמ"ל שחוק לשי טעט ואינו גוף וא"ל' לבלי הטעש . לכ"ג שחוק רואים מסכנר על
סעידו ולא יסוג אחרו לבנו כסחטר פנים ממנו ולכן בית ישראל ברכו את ה' . על כטובס כנדולס שכנדיל אחסם
מן טעו"ג חמושים . ואזי נוחו הולאס עמזח על שכיית אחו' ג"כ לסיח בחלקו קדושו ולסדנר בללסוף : בית אהרן
נ"ו בית הלוי נ"ו . כל אחד לפי כטנתו : יראי ה' . סגרים : ברוך כ"ו הללויה . הללו את הים גוס סכללו .

ברוך כ' כמכשית אור שכינות מאין שבוין בירושלים :
הודו חנו סוד וקודק לה' בי טוב . ה' כל"ח . כי הסד פ' היא דבר המתקיים לעולם ולא כן הסד ב"ו :
לאלהי האלהים . כוא אלסי כמלמלס אשר סס אלטיס למס שלמטס מסס : לארזני הארזנים . שחוא חזון על
(מורת יוסף) א

הודו לאדני האדנים

לעשה נפלאות גדלות לבדו

לעשה השמים בתבונה

לרובק הארץ על המים

לעשה אורים גדלים

את השמש לממשלת ביום

את הירח וכוכבים לממשלות בלילה

למכה מצרים בכבוריהם

ויצא ישראל בותובם

כי לעולם חסדו :

כי לעולם חסדו :

כי לעולם חסדו :

כי לעולם חסדו :

כי לעולם חסדו :

כי לעולם חסדו :

כי לעולם חסדו :

כי לעולם חסדו :

כי לעולם חסדו :

בד

ק"ר

לרובק. זכר מצריאת הארץ מה שהוא חסד מוחלם מאהו בשכל טבע המים שהיה טבעם להיותם על הארץ כמו שהיה מתחילה והוא בחסדו הקוה אותם אל מקום אחד ונראית היבשה להיות החיים והצמחים עליה. וזה החסד הוא לעולם שאע"פ שגבול הניף המים על היבשה כבר נטבע שלא יהיה עוד כל ימי הארץ וזה כל"ח. ופי' לרובק שנהלם שפת הארץ על המים ואע"פ שהמים נצרכים על הארץ נתן הוא שסחי' הארץ כאילו היא נבטה על היס שלא יטברו על הארץ וזהו מנפלאותיו : לעשה אורים גדולים אחרי כן וזכר נפרט שני המאורות הגדולים שהם קיום העולם אמר לגולם הסדו כי אין להם הספק וזכר כל אחד לבדו ואמר : את השמש ונתן אותו שיהיה מושל ביום לתועלת העולם להאיר ולהסיר את האזיר והוא תועלת החיים והצמחים וזהו חסד מאהו והוא לגולם אין לו הספק : את הירח. וכן נתן את הירח והמשילה בלילה עם הכוכבים כי אור הירח והכוכבים זורכי הולכי מדברות ויורדי הים וכוהם לצורך הצמחים ויש לירח גימ' כן כח נמים וכן לכל כוכב וכוכב יש לו כח צמחים וצמחים ונמכתות וכלל שני האורים קיום העולם כי הקור מהירח וחוס השמש קיום החיים ואין להם הספק לפיכך אמר כל"ח : למכה מצרים בכבוריהם

השכח : לאלהי האלמים. הם המלאכים והם אלהים לאחר למשה מהם והוא אלהים עליהם : ראדוני האדונים. הם הגלגלים שהם אדונים על השפלים והמנהיגים אותם והוא אדון עליהם : לעושה. אחר שהזכיר המלאכים והגלגלים שהוא אדון עליהם אמר לעושה להורות כי אינם קדמוני' כמו שהוא קדמון אלא שהם עלולים והוא עלה להם לפיכך אמר לעושה ללמד שאינם קדמונים אלא הוא עושה אותם והם חלשים והזכיר תחלה נפלאות גדולות ואספר שהוא כלל לאחר זכר אחריו. ואמר לעושה נפלאות גדולות לבדו. על הצורות שאינם טופות ולא כח נפשות והם השכלי' הנפרדים והם נפלאות מעין האדם כי לא תשיג עין האדם אלא מה שהוא חומר והגלגלים והכוכבים הם חמר זך והשיגם עין האדם אבל הצורות שהם בלא חומר לא תשיגם עין האדם אף עין המחשב' נראה להשיגם לפיכך קראם נפלאות : ואמר לבדו. כי הוא לבדו נטבע עליהם וכל שאר הנבראים חתיהם והם קיום העולם לפיכך אמר כי לעולם חסדו כי הנה הם חסד האל על נברואו והם לעולם אין להם הספק : לעושה השמים. אחרי כן הזכיר השמים והוא כלל לכל הגלגלים והכוכבים ואמר שהוא עושה אותם והוא חדשם בתבונתו ועושה בהודוטיהם חסד לעולם ואין להם הספק וזהו כי לעולם חסדו :

פירוש וכוונות משניות

המלים זכרם שזכר : עוד הודו לעושה נפלאות גדולות. כנריות נפלאות והגדולות שיש ואין וכל נראה לבדו. כי נראה לא נבחר מאתך : לרובק הארץ על המים. והוא נגד טבע כי טבע המים לעלות מחמת ארץ וזהו חסד עליון להיות נראה טבעו כהיותו והצמחים עליהם : את השמש. הודו לעושה כשם למשל ביום לתועלת העולם : את הירח כו'. הירח וכוהם הממשל להאיר בלילה וכוהם תועלת לעינים נמש להולכי מדברות ויורדי הים. ויש לכל כוכב כח צמחים או צמחים ונפשות שהם כוח : למכה מצרים בכבוריהם. כאשר בשמו (שורת יופף) מ

כוכבים

בִּיד חֻקָּה וּבְזֵרוּעַ נְמוּנָה
 לְגִזְרֵי יָם סוּף לְגִזְרֵים
 וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ
 וְגַעַר פְּרַעֲה וַחֲלִלוּ בַיָּם סוּף
 לְמוֹלִיד עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר
 לְמִבְּחַת מַלְכִים גְּדֹלִים
 וַיְהִיג מַלְכִים אֲדִירִים
 לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי
 וְלַעֲזֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן
 וַנָּתַן אֶרְצָם לְנַחֲלָה

בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
 בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
 בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
 בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
 בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
 בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
 בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
 בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
 בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
 בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

נחלה

רד"ק

ויטבנו מזרים בתוכו : והעביר ישראל בתוכו . בעומקו של ים שכוה חזיו והעבירם ביבשה כמ"ש ויש לך חסד גדול מזה כי אפי' מעגליהם לא נשבלו במים : ובער . שלא היה להם יכולת לשוב לה' וזריהם וזה חסד גדול שראו בשונאיהם נקמה ולא פחדו עוד מהם : למוליך . עמו במדבר . ארץ שלא עבר בה איש ולא היה שם דרך וזהו בחסדו הוליך אותם כענן יומם ובעמוד אש לילה ומראה להם הדרך ועוד במדבר שהיה ארץ ציה וללמות והוא ספק להם בחסדו כל לרכס זה החסד יוספר לעולם : למכה . זכרם בכלל ואח"כ פרע אותם להגדיל השבח וכן אמר למכה ואח"כ ויהרוג ואחד הוא אלא כפל הענין כמ"ש וכל זה להגדיל השבח ולספר החסד פעמים רבות והנה החסד גדול כי לא היו מניחים ישראל לעבור ויאלץ להלחם עמם והם היו עם רב וגבורים וחזקים ונתנם האל יתברך בידם והרנו אותם עד שלא השאירו שריד זה היה חסד גדול : ויהרוג . כיוחן ועוג ונתן ארצם לנחלה ועוד חסד גדול מזה כי לא די שסבו אותם אלא שנתן להם ארצם נחלה שלא באו שאר בניו ולא נחטפו עליהם להוציאם

לפי שעל ידה יאלץ . וכן אמר אחר כך : ויוצא . ואמר אחר כך ביד חוקה והיא כלל לז"ל המכות וכל זה כל"ח כי חסד גדול היה שיוספר לעולם כי היו ישראל בארצם והם לקו בכמה מכות וישראל ביניהם ניצלו מכולם ואמר אחר כך : לבגור . וזה החסד יוספר לעולם כי בעבור שלא יראו מלחמה לא נחם דרך ארץ פלשתים וסיני בעבורם פעם המים כדי שיעברו בתוכו ועשה חסד גדול עמהם בקריעת הים שקרעו לשנים עשר קרעים לשנים עשר שבמים כדי שלא יכנסו בערבוביא אלא כל שבט ושבט עבר בדרך שנגזר לו על זה ראו לומר ולספר חסדו לעולם כן סיכמו רבותינו ז"ל כי לשנים עשר גזרים נגזר ים סוף ויש לפרש כי לפיכך אמר לגזרים לפי שנגזר הים לרוחבו עד חזיו או יותר ואחר כך לארכו כי באותו הרוח שנגזרו בו ים לאותו הרוח עממו יאלץ כי ממדבר היחס נכנסו לים סוף ומים סוף יאלץ למדבר אותם כמ"ש וא"ת אחרי שלא הולרכו לעבור הים . לרחבו למה נכנסו בו והם יאלץ אל המקום שהיו בו ממחילת לא עשה כן האל יתברך אלא כדי שיטבנו מזרים בים להראות עולם גדולתו שיעברו ישראל בים היס ביבשה

פירוש וכוונות פשוטות

בכוכבים מכות ככרות עמדו על אבותיהם והרנו בהם למהר לנחלה : ביד חוקה . הודו לו על שבוטאם ביד חוקה ולא כענדים כבורחים : לגזור ים סוף לגזרים . לקרשים כרכב . לכל שבט שביל לעמון : והעביר כו' . נחריסה . ולא נשבלו אפילו כמות רגליהם במים : ובער ברעה כו' . וראו בשונאיהם נקמה ולא פחדו עוד מהם : למוליך עמו במדבר . נעמוד אש וענן וסיפק כל נדיהם : למכה כו' ויהרוג כו' . חסד גדול שבה היו עם רב וגבורים ועל"ז לא השאיר מהם שריד . וכפ"ט לסיחון כו' ולעזוג כו' לעולם חוקטם . גבורת כו' כוח : ונתן ארצם . של סיחון ועוג : לנחלה . עם שמתהלך לא היו ראוים לישראל כי של עמון ומואב היחס שבוטאם שלא יקמוטו ישראל (פירוט יוסף) א

ובניא

כי לעולם חסדו :
כי לעולם חסדו :
כי לעולם חסדו :
כי לעולם חסדו :
כי לעולם חסדו :

נהלה לישראל עבדו
שבשבתנו זכר לנו
ויפרקנו מצרינו
נתן לחם לכל בשר
הודו לאל השמים

רגנו דק קים כה' וגו' . הסד ה' מלאה הארץ . יתפלל במהשכחו שיתגב הנזח ית"ש כרהמיו והסדיו עם בניו עם קדוש כהכאלו ותפלל במהשכחו כל מנחמו ג' : טום כדד מי הים נותן כלאורות תכומות . כובא כוה"ק זכמה מקומות מעטין נגזרות ופלאות כהשמים כהכחות אחר וטובה לכן כפסוק זה יתבונן כהם פטעיה כשמהם עומה נגזרות ה' נגזרות ה' : כס' ר"ע . ממזר כהסוף כהכוח נז כדכר ה' שמים נעשו וגו' שנהשללו כשבת כמ"ש ויכולו השמים וגו' לכן אומרים אהוה כשבת :

לג רננו צדיקים ביי לישראלים נאווה תהלה : הודו ליי בכבוד בגבל
עשור ומרו לו : שירו לו שיר חדש היטיבו נגן בתרועה : פי ישר

דבר

ד ר ק

שיאלנו מצרינו ועוד לא ימוש חסדו ממנו לעולם : גורן לחם . אחר שסיפר חסדו על ישראל אמר בתכלית המזמור חסדו על כל העולם כן אמר עתה גורן לחם לכל בשר וזה חסד גדול מאתו לנבראים שמוזן לכל בריאה ובריאה מוזן להראוי לה : ואמר : הודו לאל השמים . כי מן השמים בא המטר שהוא סיבה לכל מוזן והוא אל השמים והוא לזה שירד המטר מן השמים והוא חסד גדול שאין לו הפסק . זה הוא כל"ה :

להוליאם משם וזה חסד גדול מאתו כי חסד היא חוספת הטובה ובוו הארץ שנתן להם הוסיף להם בשוכחו כי לא נהנה לאברהם אבינו אלא העבר הירדן והנאה שהיא ארץ שבעה גוים אבל מעבר הירדן מרחה לא נתן לאברהם אבינו דבר ונתן לישראל נחלה ארץ שהיתה למאכל תחילה וכן נתן להם ארץ עוג מלך הבשן וזה היה חסד מאתו לפיכך לא זכר בזה המזמור ממלכות כענין כמו שזכר למעלה ממנו לפי שאמר בזה המזמור כי לעולם חסדו וממלכות כענין שנתן להם באמת לא היה חסד כי כבר נהנה לאברהם אבינו אבל ארץ סיחון ועוג שלא נהנה לאברהם ונתנה להם זה סימן חסד : נחלה לישראל עבדו . נעל הארץ מהם שהיו עובדים אליהם ונתנה לישראל שהיו עובדים האל יתברך לנדו : שבשבתנו . ועוד חסדו גדול עלינו כי בשאלנו מן הארץ בעויתו ובחטאתינו שהיינו בגלות בשפל זכר לנו ברית אבות ואמר זה על גלות בבל או על אחר והוא כענין ואמר זכר ויפרקנו עבד מקום עמיד כמנהגם כנכוחות : ויפרקנו מצרינו . היה חסדו הגדול היה עמנו בגלות להחיותנו בין הגוים ועוד חסד גדול מזה שהיה חסד לעולם

ביהוה . צי"ת כה' במקום למד או תהי' הניח' כמשמעה ופי' רינתכם ותהלהכם ב' תהי' לא צולחו : נאווה . האלף כהה ושמשו אוה . והסכימה דעת המדקדקים שאלף שורש פ"א הפועל וה"טון לנבין נפעל ויחכן שה"טון שורש ושרשו נאה כלומר יפה לנדיקים ולישעים לרפן ולהלל לה' כי הם החנינים והמשכילים בפועל ה' ונחסדיו עם בראויו וזנה השתדלותם לא בתאות העולם : בכבוד . כי כלי הנגון מעוררים הנפש החכמה ושוררים אותה : כנכל עשור . חסד ויזן השמוש והוא כמו כנכל ועשור ועשור הוא כלי נגון שיש לו פשרה יתרים . לפיכך נקרא עשור : חדש . חדשו לו שיר חמיי' : השיבו נגן . בקה ויז

פירוש וכוונות פשוטות

וכהא קב"ה עתה מרחוק פוטרנו כסיון : נהלה . על כשם עמינין : לישראל . כשילי שהוא עבדו . נתנה לו לנהלה : שבשבתנו . כשמים ונגלות ככל לא סינו ראויים להנאל . ועכ"ל : זכר לנו . ברית אבות וכן יוסף לעשר ג"כ : ויפרקנו מצרינו . ולא ישעה למיעוט זכותנו להענו יעשה . אחס כל כריות כודו על כבוד גורן לחם לכל בשר . ותפרס מקרני דאמיס כו' : הודו לאל כו' כהמלאכים והזולות גם אחס כודו לו כי כולכם החקיימים כהכשתו : רגנו צדיקים בה' . רינתכם ותהלהכם בו הים ולא צולחו : לישראלים נאווה תהלה . לנדיקים ולישעים נאה להם לכל לנדיק ויזר . ולרשע אזר ה' מה לך לפסד חקי : בכבוד . כלי עיגן כעל עינין : בגבל עשור . כעל עבד יימין כי ככל נאה להענו ולקולנו : שירו לו שיר חדש . חמדי כי מתיבן ומתכיל לא חתעל הכנס : היטיבו נגן . ונחמו בתרועה . כשהים כהכורג ג"כ או כסינו נגן כי כההארץ כקולות כדקוק ושתי יוסף על ג' חר יוסי : בי (שורת יוסף) א

דבר יי וכל מעשהו באמונה: אהב צדקה ומשפט חסד יי מלאה הארץ: בדבר יי שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם: פגם פגד מי הים נתן באוצרות תהומות: יראו מיי כל הארץ ממנו יגורו כל יושבי תבל: פי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמד: יי הפיר עצת גוים הניא מחשבות עמים: עצת יי לעולם תעמד מחשבות לבו לדור ודור: אשרי הגוי אשר יי אלהיו. העם | פטר לנחלה לו: משמים הביט יי ראה את כל בני האדם: ממכון שבתו השגיח אל כל יושבי הארץ: היוצר יחד לבם תמכין אל כל מעשיהם:

אין

רד ק

באוצרות תהומות כאלו הם באוצרות שלא יוכלו לצאת משם והם כאלו הפסוקים וזכר הארבעה יסודות כי בנחת שמים רמו יסוד האם וברוח פיו רמו האויר והאקל רמוהו בשני הפסוקים וזכרה בפירוש למעלה שאמר רחם ה' מלאה הארץ ייראו. וכיון שהוא כן דין הוא שיראו מה' כל הארץ כי הוא תיקן להם היסוד יי. כי אם תראה חפרם אותו על העינין שכתב על זריאת העולם או על העינין הנא אחריו ה' הפיר ענת גוים. אמר כי הוא ברא את העולם וזידו הכל ואין כח באדם לשנות בעניני העולם ממה שהוא אמר וציוה להיות כי כן י'יה ויעמוד: גוים. אפילו יהיו כל הגוים בעלי אהת ה' יסר עמם או אמר גוים כנגד מה שעתיד להזכיר אשרי הגוי אשר ה' אלהיו כי שאר הגוים נותנים הכת לאלהים אחרים. לפיכך אמר ה' הפיר ענת גוים: הניא מחשבות עמים. ככל העינין בח' עצת ה'. דרך משל כנגד עמם ומחשבותם: אשרי. כי ארץ כאלה האמונות הסלכות. שאינם מאמינים זו. ואמר אלהיו כי הוא לעם לאלהים, וכן העם נחר לנחלה לו. כי הוא קבלם לעם נחלה ויודעים כי מאתו יבא להם הטוב ומחרתו יהיו שיש להם אמונה ו אשריכם: ששמים. זה דעת הגוי שוכר לא כלותם האומרים עמים כתר לו ולא יראה:

ממכון

פירוש וכוננות פשוטות

ישר דבר ה'. גורוהו ומספיו: באמונה. ע"כ מכרחו לספר הללו: אהב צדקה. לפעמים. ומשפט. לפעמים. אל כל חסד ה' מלאה הארץ. כי אין דין בין דבק ממש חסד. ויולי ונורא חסדו עם נדין נחת רחמים ומסד: כונס כנר. אויב כדבר כנזר: מי הים. מי אוקיינוס ליתת כמו דל ונזר גבוה עם נדין נחת וראה כנס גבורותיך שמי כנס גבורים מן הארץ ורק כשפת כנס הארץ גבוה וזרים יורדים למטה לארץ מן הארץ ואני נתתי באוצרות תהומות. נתתי את הכהמות כאלו הם באוצרות לכל ימיו לנשק את הארץ. וינין שכן הוא מן הכהות: ייראו מה' כל הארץ. כל העמים עובדי כוכבים: ממנו יגורו כל יושבי תבל. לעבוד אותו ולא לכתבים: על כי הוא אמר ויהי. כאשר אמר. ועל כל הדברים אשר הוא צוה. ויעמוד מן עד עולם. ועוד זאת יאמינו עובדי כוכבים כי לא יטוב כ' עמו ויחזיר להם את הארץ. כי אפילו יסור כלם בעמם אחת: ה' הפיר עצת גוים. הניא. ינטל מחשבות עמים. האומרים להם נחם הארץ: עצת ה' לברוכים הארץ להשיב יסר עמם: יעולם חסדו יי: אשרי הגוי אשרי ה' אלהיו. כי אף כע"ג אשר נדבק זו והוא מאשר: ושפוט העם בהר לנחלה לו שלא יוכלו לו עמים רבים. וישר עמם: משמים הביט ה'. לנחור לו לעם: ראה את כל בני האדם. ולא מלא כנס ישר לפני כסרבל. ולא לחס עמם נחלה לו. ועוד אין עמם על לנס לכסור כסאם. כאלו הם היוצר

א

אין המלך נושע ברב חיל גבור לא ינצל ברב פת : שֶׁקֶר הַסּוּם
לְתַשׁוּעָה וּבְרֹב חִילוֹ לֹא יִמְלֵט : הִנֵּה עֵין יי אֵל יִרְאוּ לְמִיחָלִים
לְחֶסְדוֹ : לְהַצִּיל מִמּוֹת נַפְשָׁם וּלְחַיֹּתָם בְּרָעֵב : נַפְשָׁנוּ חֲבַתָּה לִי

עורנו

פּוֹרַת יוֹסֵף

עין ה' אל יראיו. איתא בסוף מדרש חיות על
פסוק ברח דודי כך בשעה שישראל עושים
רצונו של מקום מביט עליהם בשתי עיניו ה"ד
עיני ה' אל דליוקים. ובשעה שאין ישראל עושים
רצונו של מקום הקב"ה מביט עליהם בשתי
אחת שאמר הנה עין ה' אל יראיו ע"ל.
והוא חמוה שרצה ליישב הכתיבה מה דכתיב
הנה עין ה' אל יראיו. משמע עין אחת. וכתיב
עיני ה' דמשמע שתי עינים ואמר כאן בשוין
רצונו של מקום וכאן באין עושים דלפי זה מה
דכתיב הנה עין ה' יסיו באין עושין רצונו של
מקום. ואך אפשר לומר כן הלא כתיב אל
יראיו. אכן יל דהנה ידוע שימין ה' נקרא
מדת החסד ושמהל הוא מה"ד ולפי זה מפרש
המדרש אבר ששכלות בשין שמהל שהוא מה"ד
יש ג"כ טובה שהקב"ה מגיח על מדת דינו
לשמור את יראיו לכל יפגע בהם מה"ד וינלו
מכל צרה ומכל פגעים רעים הבאים לעולם.
אבל אין בנה רק שילת הרע מהם. אבל
בהסתכלות גם בשין ימין הוא ברבה יותר שלא
בלבד שנאמר בהכנת חמל צרה כ"א גם יקבל
שפע ברבה בחסד ורחמים וידוע שיש שני מיני
עבודות לה' מיראה ומאהבה. מיראה הוא
הגרוע שכתירא מן הפורעניות ושינצר ממנו
שכר המצות לכך מקיים מצות ה' וזה נקרא אין
עושה רצונו של מקום שאינו מקיים מצוותיו
מכני רצונו ב"ה כ"א מפני חולתו ולו אין

רד"ק

מבכוו. כפל מה שאמר במ"ש לחוק האמונה :
הסניח כמו הכניס : היוצר. כי מי שיר לבס
באמת ידעם כלומר איך יעלמו ממנו מחשבות לבס
והוא יוצרם : ומה שאמריח. כי ידעם כולסדרך
כלל וכן אר"ל וקדקו מלת יחד ואמרו כלם
נקדקים כשקירה אחת וכיון שידע לבס"ל שכן
משפיהם והו המבין אל כל משפיהם ויש לפרש
סיוצר כמו האוצר כמו ששליכוהו אל בות היוצר
שהוא האוצר ואחר כי הוא אוצר יחד לבס כלומר
באוצרו ובגמיו הס כולס : אין. יסירו ב"ה כי הוא
המשגיח עליהם ומבין אל כל משפיהם. כי הנה
תראה לפעמים כי המלך שהוא הגדול שבבני אדם
ויש לו רב חיל לא יושע אלא יכשל עם כל חילו
לפני מעט מעט ונמה יסיו זה אם לא משגיח
במשפיה האדם : לא ינצל ברב כח. כי הנה
בכתוב בניו הכוסו בחרב וגילת שהיה גבור
כפל ציד דוד שהיה גבר ורך. הנה לא יושל לו
לאדם כי אם רצון האל : שקר כו'. כי האל נתן
לו הנצורה כמו שאמר החסן לבוס הנצורה כלומר
כמו שכתתי אני. וכשאל ירצה לנהל בנצורתו
יכשילו ולא יושע בו ורובו ונצור חילו. כמו :
לא ימלט. הרובע עליו הגה. הנוטחים בחילם לא
ינלו אבל יראו האל והמיחילים לחסדו שמירת
האל עליהם וינלו מחיל רב : להציל. במלחמה.
ואם יבא רעב בעולם יחיה אותם מאחר שמיחילי
לחסדו לכבד כבוד להשגיח ב"ה הרעבים :

נששו

ברכה רק שמירה מרע שבא ממה"ד אבל לא טוב וחסד שבא מימין ממדת החסד וברחמים.
אבל הצדיק שנוכח ה' מאהבה מפני שאוהב את המקום ב"ה זה נקרא עושה רצונו של מקום
ועליו משגיח הקב"ה בשתי עיניו בברכה ממדת ימין של החסד ובשמירה ממדת הדיון של שמהל
זה מה שאמר המדרש כתיב הנה עין ה' אל יראיו וכתיב עיני ה' אל דליוקים כאן בשוין
רצונו של מקום וכאן באין עושין רצונו של מקום שבה רק יראיו שיראים מפני המקום
אבל אין אוהבים אותו או אין מגיח עליהם רק בשין שמהל לשמרה ממה"ד אבל לא במדת
ימין של הברכה וזה מה שמסכים הכתוב למיחלים לחסדו להגיל ממות נפשם ולחיותם ברעב יאמר
אף שמיחלים לחסדו לשפע ברכות הבא מה"ד החסד ע"כ לא ישיג עליהם רק בשין אחת
להגיל ממות נפשם ולחיותם ברעב שהוא שומר אותם בשניו שהמאלי שלא יפגע בהם מה"ד
בעושה מות ורעב אבל אינם מקבלי ברכה באשר שאינם מקיימים המצוות לכבוד הקב"ה כ"א
לחוללה

פירוש וכוונות משמיות

היוצר. בודא הוא רואה : יחד לבס. יש לנו להאמין באמ"ש שידוע שחמיו ומשנת וסוקר לכות כל כ"א נקדקם
אחת : וכ"ש המבין אל כל סעשיהם. ואם לא האמינו זה בא רחם כהכל בשנחם כי הלא ראינו אין המלך נושע
ברב חיל. אשר עמו במלחמה וכשל לפני מעט עס. ואם היה בדרך טבע ראי היה לנח נכוח עמו : גבור לא
כ"ו. לפעמים יול גבור ציד הלם : שֶׁקֶר מְרוֹת הַסּוּם רַחֲשׁוּעָה. לכפיא תשום חילוי : וברוב חילו. כנודכחו :
לא ימלט. הרובע עליו : הגה. רואים אנו בשנינו שהנוטחים על הולם לא ינלו : אך עיני ה'. הכותה כנודכחו
הוא אל יראיו למיחלים לחסדו : להציל. במלחמה : הכותה נפשם. אף אם טבע ינע : ולחיותם ברעב

עֲזָרְנוּ וּמְגַנְּנוּ הוּא: פִּי בּו יִשְׁמַח לְבַבְנוּ כִּי בִשְׁם קִדְשׁוֹ בְּמַחְנוּ:
יְהִי חֶסֶדְךָ יי עֲלֵינוּ בְּאִשֶׁר יִהְלְנוּ לָךְ:

ב"ש ר"ע זה המזמור משב רבינו עליו השלום אמרו ונרמז ב"ש כהחלתו:

צַה מְזֻמָּר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהוֹדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ
עֲלֵינוּ: לְהַגִּיד בִּפְתָךְ חֶסֶדְךָ וְאִמּוֹנְתְךָ בְּלִילוֹת: עָלַי עֲשׂוֹר
וְעָלַי נָבֵל עָלַי הַגִּיזוֹן בְּכַנּוֹר: פִּי שִׁמְחַתְנִי יְהוָה בַּפַּעֲלָה בַּמַּעֲשֵׂי
יְדֶיךָ אֲרַנֶּנּוּ: מִה גִּדְלוֹ מַעֲשֵׂיךָ יְהוָה מֵאֵד עִמָּקוֹ מִחֲשַׁבְתֶּיךָ: אִישׁ

בַּעַר

רַד"ק

פּוֹרַת יוֹסֵף

מִיָּד

נפשנו. ואנחנו יראוי המייחלים לחסדו נפשו
הכחה לה' לסיך הוא עזרנו: כי. בהללנו
מן הרעות ישמח בו לבנו כי הכרנו כי השועה
באה לנו מאתו כי בשם קדשו נסחטנו: יהי. כן
יהיה חסדך עלינו ככל עת וכל זמן כמו שיחלנו:
מזמור. ביום השבת היו זומרים זה המזמור
בבית המקדש. ויש במזמור מעין שבת

לחולתם. אם נפשו אך חכמה לה' או אך
עזרו מייחרי הוא (כמאמר חז"ל אלמלא הקב"ה
עזרונו) ומנינו ממה"ד הוא אבל אם בו ישמח
לבנו מאכבה ואך בשם קדשו נסחטנו אז יהיה
חסדך עלינו גם בשפע ברכות ממדת החסד
כאשר יחלנו לך:

כמו שאפרש: טוב. יום השבת טוב להודות בו לה'
פנוי בו מעסקי העולם ושמחתו וזכה מסרדת הנוף ומתעסקת בתוכה ובעבודת האלהים. טוב
לומר לשמך עלינו כי הנשמה העליונה תמלא מקום לשבת לך שאתה עליון להגיד. ביום
ובלילה עלינו להגיד החסד שעשית עמנו שנתת לנו יום השבת למנוחה והאמונה שתקיים חסדך
לנו בכל עת ואחד מן החסדים שעשית לנו יום השבת וכשנבוא להגיד חסדך נזכר זה החסד:
ועם צדק כי כל ימי השבוע כשיקום אדם בצדק ילך לעבודתו וזכה הצדק יקום למנוחה
ולענג הנוף והנשמה וזו אזכור חסד האל. ויהיה טעם בלילות לשון רבים כי כל הלילות
אפי' לילות ימי השבוע הם פנויים יותר מהימים להגיד חסד ה' ואמונתו: ואמר בלילות עבור
ליל שבת וליל מוצאי שבת שהם לילי מנוחה כי לא יאל אדם לשלכתו עד הצדק ברוב: עלי
עשור. נגיד צפה וכללי הכינון: ועשור. הוא כלי הכינון שיש בו עשרה ימים: והכינון הוא
נוסע השיר באומרו אותו על הכינון: כי שמחתי. בהשבונתי נפעלך ונמעשה ידך שהוא
העולם ואשר בו ביום השבת שיש לי פנאי להשבון בו אז אשמח וזהו חכמת השבע
ובשאתבונן בה ואשיג ממנה מה שאשיג אשמח וארנן בלבי זהו דבר כל הכס וחכם שמחבונן
נמעשה האל לסיך אמר שמחתי ארנן ל' יסיד: כה. כשאני מתבונן בהם אני מכיר כי גדולים
הם וגבוהים להשיגם אל השלמות: וכן עמקו מחשבתיך. שלא נגלו לחכמים טעמי העולם
בשאלות קשות שיש בענייני העולם למה היה כך ולא היה כך. ואחת מן השאלות הוא למה
צדק האל העולם היום כך וכך שנים ולא בראו האל קודם לכן התשובה בזה השאלה ובזוהיה
כך גרם חכמתו ואנחנו לא ידענו דעתו ומחשבותיו למה עמקו למסע וגדלו למעלה:
איש. זה הפסוק קשור למעלה. למה שאמר עמקו מחשבתיך אמר כל איש בעד וכסיל הוא
שלא ידע ולא יבין זאת מה שאמר לך מעלך. וקשור למטה ממנו: איש בעד לא ידע:

נפטר

מִירוֹשׁ וּכְוֹנֹת מִשְׁמִיחַת

אם יבא לעולם. ולכן אנחנו ב"ש נפשנו הכתה לה'. כי מעולם עזרנו ומגננו הוא. ולמה הוא עזר ומגן לנו:
כי בו כו' בשחנו. ודרכו להושיע לסוטים: כי
מזמור כו' השבת. הוקבע מזמור זה לומר על דבוק כצבת: טוב. ויש לנו: להודות לה'. ולומר כו'. ולומר
לשמך עלינו על כל ואני נתן לך כו"ע על שיחתי להודות לך: להגיד בכוקר. ככל נוקר: חסדך. שאלם
יעזר משכחו ואחר ימנך מהייר לו נשמתו: ואמונתך. הוא: בלילות. יידך אפקיד רוחי ואהם מחשבו באמונה.
פ"כ מן הכללי להודות לך ולומר לך: עלי עשור. על כלי ניגון בעלת עשר ימים: עלי הגיון. על סביר כדרכו
הסע: ולגן בכנור. לנכס הקול. ועוד ראו להודות לך: על כי שמחתני ה' בפעלך. במחשבתך: במעשה
ידך. ועל שנתה לנו תוכיך: ארנן. לך על זה: כי מה גדלו מעשך ה'. תוכיך: קו'. מאד עסקו
במשבתיך. שהיו תוכיך. כי נרמזו בכל קו' ונקודות וטעמים חלי שדות ונראים. ויהי' ששגשג נפלאות מחורר
ומה נגיב נודל אלחוצך ית': איש בעד לא ידע. לא יוכל לידע: וכסיל כו'. וכרע אינו רואה לכפין: את
אלה

(פורת יוסף)

בְּעַר לֹא יָדַע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת : בְּפִרְחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשָׂב
וַיִּצְיָצוּ כָּל פְּעָלָיו אֲנִי לְהַשְׁמַדֵם עֲדֵי עַד : וְאַתָּה מְרוֹם לְעֵלָם
יְי : כִּי הִנֵּה אֵיבֹבָה יְהוָה כִּי הִנֵּה אֵיבֹבָה יֵאבְדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פְּעָלָיו
אֲנִי : וְהָרַם כְּרָאִים קִרְגֵי בִלְתִי בְּשִׁמֹן רַעֲנָן : וְתַבַּט עֵינָי בְּשׂוּרֵי
בְּקָמִים עָלַי מְרָעִים תִּשְׁמַעֲנֵה אֲוִנִי : צְדִיק פִּתְמוֹר יִפְרַח כְּאֵרוֹ
בְּלִבְנוֹן יִשְׁגֶה : שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה בַּחֲצֹרֹת אֱלֹהֵינוּ וּפְרִיחֵנוּ :
עוֹד יִגְבוֹן בְּשִׁיבָה דְשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ : לְהַגִּיד כִּי יִשָּׂר יְהוָה
צוּרֵי וְלֹא עוֹלְתָה בּוֹ :

חומר

רד"ק

וכוא יודה לאל על הסובה שנתן לו ויאמר והרם כראש קרני . הרמוזות קרני כקרני ראש : בלותי בשמן רענן . מן בלולה בשמן והוא פועל עומד כאלו אמר נבלתי . או הוא פועל יולא ופירושו בלתי ראשי וכו' רענן לח ודשן וזוא דרך משל על רוב טובה וההענוג : בשורי . כמו בשורי שפירושו אויבי שמביטים להרס ומלת בשורי חארוגא כשורק כמו נחלן חושם וטעם והרס : תשמעה . כלומר ראתה בהם עיני ושמעה מהם אזני מה שהשכחתי : צדיק . המשילו לחמר ולארו לפי שהם נבוכים מכל האילנות ואמר בלבנון שהוא יער בארץ ישראל דבר על ההוא : ישנה . יגדל ויכרת ועל רוב הגידול יאמר ישנה שהוא ענין הריבוי שהוא כמו שניא יחם שפירושו רב כח וכן תדנוס רב שניא : שתולים . לבי שדמה בצדיקים לעינים אמר שתולים במקום טוב וכווא בבית ה' בחצרות אלהיו כלומר שתהיה ישיבתם שם תמיד כי שם יהיו החכמים והגוורים ואז נימות משיחתי יכרתו הרשעי' וישארו הצדיקים כלם יהיו עוסקי' בחכמה לדעת את השם ושם יפריחו כלומר ילתיחו וירבו בחכמה : ואמר בבית ואמר בחצרות כי הכהנים והלוים בבית וישראל בחצרות : עוד . נימות המשיח יהיו ימי ישראל ארוכים והימים שהם ימי הזקנה בעולם הזה אז יהיו כמו ימי

בפרח רשעים כמו עשב . כלומר שיליחו בעולם הזה אבל החכמים ידעו כי הוא להשמדם עדי עד כלומר שלא יהיה להם חלק לעולם הבא שהוא עדי עד וההללחה הוא שבר מעט מעטים הטובים טעמו בעולם הזה משלם להם שכרם בעולם הזה כדי שיאבדו לעולם הבא בשכר מעטים הרעים מהם רבים . ויש לפרשו גם כן שיהיה דבק למטה . ופירושו כשעם הראשון כי כל איש בער וכסיל לא יבין לדעת הללחה הרשעים בעולם הזה וזרת לדיוקים בעולם הזה כי אף על פי . שאמר להשמדם עדי עד עוד נשארו שאלות קשות בזה הענין : בפרוח . הטעם שחנא להם ההללחה מהרה והמשיג' לעשב שיבט גם כן מהרה אבל בצדיקי' אמר כחמר וכארו : ואתה . אעפי' שהרשעים מלתיחין אל יאמר אדם כי אינן משגיח ורואה כמו שאומרים קצת מחוכרי' חמס אין זה כמו שהם אומרים . אבל הוא משגיח ורואה . אבל תמהים בזה רוב העולם לפיכך אמר ואתה מרוס לעולם ה' כלומר אתה רואה הכל . והנה יבא עת שיגיע לכל אחד כפי מעשיהם : כי הנה . הבא עת שאויביך ה' יאבדו . והכפל לחזק : והצדיקים ישישו ויפרחו ויעלו ככבוד וז"ש : והרם . דבר המשורר על ל' כל צדיק וצדיק שיראה הרשעים אויבי השם אבדו ויתפרדו

פירושו וכוונות פשוטות

ואת . החכם . ואם יבא כהוא מדוע דרך רשעים צלמה על זה אשיב לו אל יחמה על זה : בפרוח כרי ויציו כו' . כפרחה ופולחה הרשעים הכונס . הוא : להשמידם עדי עד . שמשלם לנפוליו על פניהם להאדם : ואתה ברום כו' . כי חכם מרוס לעולם ה' וכל עת ידך על כעליזים . ואם לא הפרע נתייחס הפרע מהם אחרי מותם : כי הנה אויביך ה' . הנזק על על הרעין . ומחו טעם : כי הנה אויביך יאבדו ויתפרדו כו' . וכלצדיק כשרואו רענן . ראשי כמו היא בלולה בשמן רענן קרני ראש : בלותי בשמן בלתי המביטים עלי לרעה : בקמים כו' . ואמר : והרם כו' . כרמוות קרני כקרני ראש : בלתי בשמן כראשי המביטים עלי לרעה : בקמים כו' . והגדל והעלה מעלה מעלה כקוהת האזן אשר בלבנון : שתולים כו' . ימי ישראל ארוכים . וימי הבינה ירבו עוד הנוכח כי החכמות : דשנים כו' . יהיו שמעתי וטוסיים : להגיד כו' . ולא עולתה בו . כי נזמן הוא ברא המישים נראותם בלוח רשעים ויכחי הצדיקים . וכימות כשעם (פורת וסוף)

כשיבט

(ח"ש) מזמור ה' מלך גאות יאמר בשמחה מאד וכפסוק ערותיך נאמנו מאד יכוין אני מאמין באל"ש ואמיתם בכל דברי הנביאים אף אם יתחבבה אחכ לו שבדולי יתקמו נבואתם ויגיל מאד ע"י ש"ע. כפי ר"ע. כ' מלך הוא שיר ליום השש ונדבש על כניסת שנת כספיים הקב"ה מלאכתו יחשפף תפארתו לכונו לכבוד ש"ק וכן יסודו ויולד ש"ש תפארתו עטף ליום המנוחה לפיכך נסמך ללחן :

צו יהוה מלך גאות לבש לבש יי עז התאזר אף תבון תבל בל תמוט: נכון כסאך מאז מעולם אתה: נשאו נהרות יי נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים: מקלות מים רבים אדירים משברי ים אדיר במרום יהוה: עדתיה נאמנו מאד לביתך נאזה קדש יהוה לארך ימים:

פסוקים של ימי כבוד מי שטינו כחתי הא"י ו'ל גודל מעלת של י"ח פסוקים אלו גודל ודאי יתלבב לנו לאמרם נכונינו עמוה וכמה כי ב"ה פסוקים אלו ו"ח חוכמה כבד וק"ח חוכמה כבד ככל הוא כמסר וכמפקד על כדר שמוח קדושים ועולמות עליונים גם ענין גודל השבת של פסוקים אלו בעולם מולידים בהלכות גדול וז"ש כלל האדם מגדול אלסותו ומלכותו ית"ש. ופסוק זה של ימי כבוד שר השולם אמרו וכו' (מסטר"ן) :

קד"ק

הנערות והיו כמו נערים שגדלו וירוו והיו דשנים ורעננים הפך הזקנים: אז יגידו כי ישר השם כי בזמן הזה לבנות בני אדם פוסחים במעשי האל בראותם שלות הרשעים ויסורי הכדיקים ובזמן העתיד בנא כמשיח יארכו ויתלבנו וישארו ככסף מיוקק ולא יהיה עוד שלום לרשעים ולא צרה לדיקים ואז יודו כל קעולם כי ישר ה': אורי. כי אבני-נוטף בו ואמר המשורר כי יאמרו הכל כי לא עולתה בו וכל מעשהו באמונה ואז שחרבה דעת בני אדם יגלה זה הסוד למה היה כן בעולם הזה שלום לרשעים וצרה לדיקים: וכתוב עליה בלא וי"ו וקרי עולתה והענין אחד. אלא ככתוב על דרך נתי העי"ו הנעלמים. ואף בזה הפרש בוא מהם עולמי הוי"ו כמו ועולתה קבלה פיה: והקרי כמשפט זה הפרש שהוא פירו':

ה'. כל אלה המזמורים עד לדוד מזמור הם עתידים על ימות המשיח וכאשר השלים בזה המזמור. כי אז יכירו כל העולם כי הוא מלך על הכל ולא יתנאו בני אדם לפניו כמו שאמר בכבודאשר אעלה על נמתי עב אדמה לעליון ושאר מלכים. ואז יכירו הכל כי לא ילכש

פירוש וכוונות פשוטות

כספיים לסיף. אז הכל יגידו: בני ישראל יצרו. ואין בו עולה. כי אז יגלה הסוד למי סיו כן נבטו"י: ה' מלך גאות לבש. יום כשש בני נבאל האדם: לבש ה' כו'. לבש כח וכתאזר בקלות האדם. ועי"ו בעת שמלשיס אותו מלמטה. גורם: אף תבון תבל. שיווד כששע מלמעלה כפלים ומחשש בטולם: בל תמוט. שלא תחזור לחוסר וכו': גבון כסאך. כסא מלכותך סיו נכון: מאז. מי שיש אדם עליו ארץ: מעולם. אמתה. אף מערס שברחט בעולם אהה כוא אף לא סיו ב"ה שקוראין ק' מלך ועי"ו מי יקראה מלך עי"ו ישראל עמך הק' ועשה לייכב חובל וזאת נשאו נהרות. שמשאו המלכות בעו"ג רחש על עמך תחובנן כותב כא' ששכן בו כ': נשאו נהרות קולם. תחובנן בית שני. אף כשחיים אלהו כן יתבון: ישאו נהרות דבים. ישאו המלכות בעו"ג אף כבדס: מקלות. מן הקלות כבדס נחיה כמורה בקרחת: מים רבים. שתיקיים אהם: אדירים. ישראל עמך. משי ינאו: משברי ים. אף אף הם רכס ואדירים. כלא: אדיר במרום ה': עדותיך. דברי כנביאים שמתעדים על הששבר: כסא: נאמנו מאד. להקיים שיהיה: לביתך נאזה קדש. כו וישי קדוסי: ה' לאורך ימים. ואף שאלנו סימם ע"י אני מאמין באל"ש שאף אם יתחבבה אני אחכס לו שבדולי יתקמו נבואתם: (פודת יוסף)

יהי כבוד יי לעולם ישמח יי במעשיו: יהי שם יי מברך
 מעתה ועד עולם: ממזרח שמש עד מבוא מהלל
 שם יי: רם על כל גוים יי על השמים כבודו: יי שמך
 לעולם יי זכרה לדר ודר: יי בשמים הכין כסאו ומלכותו
 בכל משלה: כהה האל זל"ה טוב טיבון ר"ה יבמהו יי שמהו השמים ותגל
 השמים ותגל הארץ כבוד שם הוי"ה
 הארץ ויאמרו בגוים יי מלך: הן ה' מלך ה' מלך ה' ומלך לעולם ועד יי מלך
 לא יפסיק כמו בן ה' אליהם אחת: יי מלך
 יי מלך ויימלוך לעולם ועד: יי מלך עולם ועד אבדו
 גוים מארצו: יי הפיר עצת גוים הניא מחשבות עמים:
 רבות מחשבות בלב איש ועצת יי היא תקום: עצת יי
 לעולם

ר"ד ק

ומזלות הכל מודים כי הוא הסבה העליונה. וזכר
 מורח ומערב שהוא רוב הישוב על קו השווה:
 רם על כל גוים. כל הגוים ירוממוהו אעפ"כ
 כבודו הנפלא הוא על השמים כי השמים
 ונבאם והמלאכים הם ישיבו יותר מכבודו והם
 ידעו לרומם אותו ולבגיד כבודו יותר מהתחזקים.
 וי"מ רם הוא על כל תכלות שיהללוהו כל גוים.
 ועוד רם כבודו על השמים כי אפילו השמים
 ונבאם לא ישיבו כבודו: ה' שמך לעולם וכו'
 באלה הנפלאות ששיות עם ישראל יהיה שמך
 לעולם: ה' זכר לדר ודר. כמו המלך שיושב על הכסא
 ה' בשמים הכין כסאו. ואם השמים כסאו הנה הכל
 למעלה מהכל. ואם השמים החתיו ונבראו וזכו ומלכותו
 בכל משלה: ה' מלך עולם ועד. כביעשה
 משפט העושים אז ה' מלך עולם ועד לעיני
 כל ואין מורה את פיו ואז אבדו גוים מארצו
 וחשוב המלוכה לישראל: ה' הפיר עצת גוים.
 אפ"י יהיו כלם בענה אחת ה' יפיר עצתם: ה' הניא
 מחשבות

יהי כבוד. כשהשלים כל מעשה בראשית אחר
 הכל מעשיו והם כבודו ושמח בהם ואם
 יראה ישחית הכל וישובו לתוהו ובוהו. או פירושו
 יהי כבוד ה'. על זמן גאולתו אחר הנה הם
 הכל מעשיו וישמח בהם כאשר האדם עושה
 רצון האל שהכל נברא בגללו. אז הוא שמח
 ונעשה פנים יצב כמו נדור המבול ויתעצב
 אל לבו וזולתם מהרשעים אבל צימות משהו
 וזה יהיה אחר שיכלו הרשעים מן העולם אז
 יכי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו. והבטחה
 והעצבון כי יתברך דרך משל כי אין לו שמחה
 ועצבון ולא ישאנה ממדה למדה אלא כמו שכן
 אדם ישמח בהצלחת מעשיו ויעצב בהפך זה כך
 באמר הדבר על האל יתברך דרך משל להבין
 הסודיים: יהי שם ה' מבורך. כפי הנבואים
 כי בל בני דעת הייבנים לברכו: מעשה. הוא זמן
 שהוא: עד עולם. הוא זמן העתיד: במזרח
 וכו' כל בני האדם בהם מן המזרח עד המערב
 כלם יהללו יה כי אע"פ שיש בהם עובדי כוכבים

יהי כבוד ה'. יכי רגון שאיר עיניו צניחה משה חסיה כבוד ה' לעולם בלי הספק כי תמיד ישבת ה' במעשיו.
 צניחותיו שבעה בילא יענדו עוד הע"ג לנצח השמים רק: יהי שם ה' כו'. בכל מעשיו יצרכו ויהללו אהו
 מנהג עד עולם. ואחרי העו"ג אך עלב על דעתם. ד ענה לנודו לנצח השמים. כל המזרח שבעה עד כו'.
 כי נצח השמים נעלם הם הכתם והינה מכללים את שם ה' ואין אחס רועים לכות ענדים לנצחים ואף אס יוסת
 מכללים אהו: רם על כל גוים ה'. רם הוא על כל תכלות שיהללוהו כל העו"ג: על השמים כבודו. עוד
 רם כבודו על השמים כי אפילו השמים לא ישיבו כבודו. כי עם כיות: ה' בשמים הכין כסאו. עפ"י ומלכותו
 בכל משלה. לכן יוצרו ונוראנו שאיר עיניו צניחה משהו ואז ישמחו השמים כו'. על רוב השמחה שכתוב אז
 בעולם: ויאמרו בגוים ה' מלך. ולא יענדו עוד לנצח השמים. ולא עוד אלא שיהיו באהה יבדקו סיק גוה ויהיה: כן
 יאמרו: ה' מלך עולם ועד אבדו כו' אמתו יהיה מלך עולם ועד בלי הספק כשיבדו גוים מארצו. לכן תחיש מעשיך
 כו' כי נזכר אנו בשמים: ה' הפיר כו' הניא. יבטל: מחשבות עמים. כאותמים לבם: תמך הארץ. כי בלא:
 רבות מחשבות כו'. עצת ה' כו'. ועוד בלא ידוע: כי הוא כו'. כל מה שאמרו קן סיכ: הוא גוה ויעבוד
 (פורת יוסף)

תפ"ן אלו הם אות שאתה יחד סוהר ושהואצאנו ממצרים

לְעוֹלָם תִּעֲמַד מִחֲשֻׁבוֹת לְבוֹ לְדָר וְדָר׃ כִּי הוּא אֲמִיר וְיִהִי
הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֵד׃ כִּי בָחַר יי בְּצִיּוֹן אֹהֶל לְמוֹשֶׁב לוֹ׃ כִּי
יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ׃ כִּי לֹא יִפְגַּשׁ יי עַמּוֹ
וַיִּנְחַלְתּוּ לֹא יַעֲזֹב׃ וְהוּא רַחוּם יִכְפַּר עֲוֹן וְלֹא יִשְׁחִית
וְהִרְבָּה לְהַשְׁיב אִפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל תַּמְתּוֹ׃ יי הוֹשִׁיעָה
הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנו בְּיוֹם קָרְאֵנו׃

בדעת זאת מאמר רז"ל בנכבות. גודל מעלת הכלל לדוד דאר"ה אר"ה כל החומר הכלל לדוד ג"פ בכל יום מונחם
לו זכ"ה בן עוב"ד ואיבא נמי זכ"ה כל כהני אר"ה יבא הויק עם גומרי כלל ומצוי כי קאמר בשבוק דזמרים
ומאי מינכו הכלל לדוד עד כל שישמה הכלל יב. והוא באבוד הכ"ס זכ"ה המדרש וז"ל למה כל פסוקי כה"ל ציחא
של הכלל לדוד באמצע כפסוקים אחרים באנחות מהחלין בוא"ו הון משני פסוקים שהם הון וכמוס כ' וגו'.
ק"ו כ' לל וגו'. לומר לך חק אל לאמרו בכל יום ח דמיון ק דקדוק בני חק א דאדך ל דלכל כ"י אל.
עכ"ל. והס"ל כ"י מן אש"י עד וא"ח ו יב הרי"ג אהיות כמו כל החומר בכל יום ככונה מקיים חרי"ג מזה ולכן
כאנו כגוונים א"ל לא כיון כשמה את ידיך צריך לחזור. ס"פ זה ידוע לכל כר שכל שבדאי אין הכנסה כגמרה
וכל הפסוקים כ"ל להיות זך כעוב"ד ולהיות נטול מניבים על מי בחומר מומור זכ בלא כוונה כלל ובלתי כוונת
כהודאה כללו לו ית' כפי כוונת הכוונת של כל המזמור. אך בודאי אחר כוונת הכוונת ס"פ אש"י. ע"כ יוכר
מאד כוונת מומור זה. וממור זה מיוסד על כפונסם וכא"כ כוונת משה כי כהן כוונת משרע"ה והוא הויק כרכת הון.
והנה ככה נגי' משה. ונמלה ובשביע חכיון שהוא אהיות שבכ"ס מלכד' השעול. שלכל שבכ"ס ע"ג נוחן הקב"ה
לאכול לפניו מבורה כדון רק ברעון הטוב חכו. ומשביע לכל מי רעון. גם רצון ר"ה כששים זדיקים וכוונתם לכולם
משביע. ובפסוק שמה את ידיך יס"ג מיני כוונת א' באש"י של המזמור וא' באש"י של קדוש וכל ליון וא' באש"י שקודם מנהג:

אֲשֵׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יִתְלַלְלוּ סֵלָה׃
אֲשֵׁרֵי הָעַם שֹׁכְבֵה לֹא אֲשֵׁרֵי הָעַם שִׁיחֶהָ אֱלֹהֵיו׃
קמה תתקלה לדוד.

א רוממך אלוהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד:

בכל

רד"ק

להשיב האף: ה' הושיעה. זה היו צועקים
במלחמה: המלך יעננו. האל שהוא מלך העולם
וצידו להושיענו יעננו וכו':
אשרי הכהנים שהיו יושבים בביתך. פי' אז
כשהקדש קיים אש"י. או פירושו
אשרי כהנין הבית שיהיו ויראו ויהיו יושבי ביתך:
עוד יהללנו סלה. לעולם כל ימי חייהם וכן עד
כל ימי הארץ: אשרי העם שככה לו. שזאת
ההללחה לו ומפני מה היתה לו העם זאת
ההללחה לפי שה' אלהיו לפיכך אשרי שה' אלהיו:
תהלה. סלה. שהשם מומורים עד סוף הספר
הם כולם תהלות האל יתברך ושבתו
לפיכך

פירוש וכוונות פשוטות

כן עד עולם: וכפרט כי בחר כו' אזה. ההללחה ציון למושב לו ועוד: כי יעקב כו'. כ' נחר לו לעמו
אז יעקב להגותו להיות לו לאויר נחמד. ולכן אלו כוונות: כי לא יפוש כו' ונחלתו. שהיא א"י: לא
יעזוב. והף העונות לא ינטלו בגאולה כדכונתו כחמור: והוא רהום כו' ולא יעיר כל חמתו. לא יעיר
שום דבר ממנו אף אלו מנקהים: ה' הושיעה. להכר קצו נימיו: ביום קראנו. כיון שנקרא אלך
שפקדונות יכפרו על כל העונות:

אשרי יושבי ביתך. עוד מכוונתם הם אהבה מהנודדים עוד אף להנה כהורכב בנכמ"ד ונכמ"ג. שהם מקדש מעט.
וכמה כוונות כזכות זה יהללנו כלם ואני נותן לך הו"ע על זכ שזכות אותי להיות מן המכללים כמך: אשרי
(מורה ויפא) 7

ב כל יום אברכה ואהללה שמה לעולם ועד :
ג דול יהוה ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר :
ד דור לדור ישבה מעשיה וגבורתיה יגידו :
ה דר כבוד הודך ודברי נפלאותיה אשיחה :
ו עונו נוראותיה יאמרו וגדלתך אספרנה :
ז כר רב טובך יביעו וצדקתך ירגנו :

דבן

רד"ק

ואם אומר אנדלנו ואהללנו הוא גדול ומכולל על כל מהותיו עד כי לגדולתו אין חקר. ולא ישגיגה האדם ברוב החקירה כי אך לה חקר אלא שיהללו האדם לפי שכלו : דור לדור. אפי' אם יהיו חיי בני אדם ארוכים לא יוכלו להשיג בכל ימיהם כל שכן שהם קצרים אלא מה יש להם לעשות לפי קוצר ימיהם כי דור הולך ודור בא יספר זה הדור שהולך פרס לכתו לדור אחר המעשים הנוראים שראו בימיהם והגבורות שראו בחייהם לפי שישבחוהו הדור הבא על מה שעבר שלא ראו אלא שהוגד להם על מה שיראו בימיהם : הדר. כמו שאני עושה שאשיחם לצני העולם : הדר כבוד הודך. פירושו ופי הכבוד עורך כי בעונו ובנפלאותיו הוא נכבד כמו שאמר ואכבדה בצרעה. ודברי נפלאותך. שעשית עמי ושיעשו הם גם כן בכל עת שיקבלו חכד האל יאמרו אותו ויספרו לרבים : ועונו. כמו שאני גדולתך ואספרנה כן יאמרו הם גם כן עזו מראותיה וכחוב גדולתך ביו"ד הרביו שהם רבות אצל המהכל וקרי גדולתך כי הכל הם א' אצלו יתבדך ואלה שמות הנזכרים בזה המזמור גדולה גבורה מעשה הוד כבוד עוז זדקה מלכות נכלאות נוראות הם' לענין ידוע אצל אינם דוקא כל אחד במקומו הנזכר אלא כל א' ענינו במקום חבירו גם כן אלא מפני שאינה להם חלקם בשמות משויים זה מזה : זכר רב טובך. רב הוא שם לא תואר כאילו אמר גדול

לפיכך החל בזה תחלה ומתחיל בזה בתחלה לגדל התהלה וזה המזמור החילת הפסוק הראשון תהלה ותחלת הפסוק האחרון תהלה והחמשה הללוים בראש ובסוף והכל לגדול התהלה ומתי תהי' תהלת האל גדולה. בקבוצ גלויות שיראו כל העם הנפלאות שיעשה עם ישראל לפיכך הזכיר בזה קבוצ גלויות ובנין ירושלים. המזמור הזה תהלה לאל יתבדך חבירו באלף ב"ת ולא חייבי את הנו"ן ולא ידענו למה ודרשו רז"ל מפני שיש בה מפתח של אויבי ישראל דכתיב נפלה ולא תוסף קום יגומר והמתנוון בזה המזמור יראה בו נכלאות הנורא ומשפטיו על בראויו לפיכך אמרו רז"ל כל האומר תהלה לדוד בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא לא אמרו האומרו כך אלא בפיו ובלבו ובלשונו : ארומתך. בלבי ובלשוני שאתה הוא המלך באתה וכל המלכים והמנהיגים החתומים והלויים תחת משלתך ואתה הם עליהם והמכיר רוממתו יאמר אלהי אבל הוא אלהי כל צבר ואלהי האלפים : לעולם ועד. שמך שהוא קיים לעולם ועד. או פירושו אני אברכנו לעולם ועד הוא כל ימי חיי. או פירושו ארומתך בזה העולם ואברכה שמך לעולם הבא שהוא עולם ועד. ואמר תהלה ארומתך ואחר כך אמר שמך להודיע כי הוא שמו ושמו הוא והוא השם הנכבד ולא נקרא כי האחרים הם שמות התואר וכפל הענין : ואמר בכל יום אברכה. בעולם הזה : ואהללה שמך לעולם ועד לעולם הבא : גדול ה'.

טוק

פירוש וכונות פשוטות

העם שכבה לו. משונה העם שכן טובה יש בידו : שה' אלהיו. משונה העם שה' הוא אלהי אבך בידו לכפוע טובה מרובם נגמול כמעשה. ואני נוהן לך יתבדך כו"ע על זה שזכית אותי לסיבת נחלתך ובגדלתך הקי' : ארומתך אלהי המלך. אני מקבל עלי לנסר רוממותך : ואברכה כו'. ואני מקבל עלי לנכר שמך כל ימי חיי : בכל יום כו' ואהללה כו'. בכל יום יהא לך משין נכרתך של אהוה יום ויום הכלל שמך כל ימי חיי. אך שם כ השב לפניו אם אני אומר לגדלו ויהללו : הלא גדול ה' ויהוה כל באר. יותר ממה שמהללים אותו : ולמה ולגדולתו אין חקר. לדעת גדולתו והללו כו' מה שהוא. כי הוא בלתי ב"ת. כרי אין מקום לנכר מגדולתך ע"י חקירה נק : דור לדור ישבה מעשיך. וקני דבור מספרים מעשך לנחוריהם ולא ע"פ חקירה : רק וגבורתך יגידו. הגבורות שראו בימיהם יגידו ויספרו לדור אחר. גם אני מקבל עלי נקבלה אמתה : הדר כבוד הודך ודברי כו'. שאשח ואספר כהמידות מופי' יי' ונפלאותך כעלומים. עוד מלמד מה שדור לדור יבטח מעשך גם יעונו כו'. כנוראות עושים בראו בימיהם יספרו ג. ואני ג"כ עם שיות שא"ל לנסר לגדולתו כי הוא בלתי ב"ת עם כו' : וגדולתך אספרנה. כוס האושן עלמו שהוא בלתי ב"ת. עוד מלמד בזה מספרים מעשך ומנוראותך : (פורת יוסף)

תנון ורחום יהוה ארך אפים וגדל חסד :
 טוב יהוה לכל ורחמיו על כל מעשיו :
 י ודוד יהוה כל מעשיך וחסדיך יברכוכה :
 ב בוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו :
 ל הודיע לבני האדם גבורתו וכבוד הדר מלכותו :
 מ לכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור :
 ס ומך יהוה לכל הזופלים וזוקף לכל הפופים :
 ע יני כל אליך ישברו ואתה נתן להם את אכלם בעתו :

יודן לשון בשקט פוחה את יודן ואם לא כיון צריך לחזור ולאמרו פעם אחת ואם נזכר אחר שכבר אמר כללית אין צריך לחזור כל האמרי רק בשקט פוחה לעד בני (סי' ג'א י"ג ב"ר) בין חבלה וצין ידבר פי ישקו וממין מניע (א"ר ט"ז):
 פורתח

ר ד"ק

הרואה כן וכן מנבך כן ואמר וחסידך כי כל לשון חסד הוא יתרון הדבר והמתבוננים תמיד במעשה האל יחברך ויברכוכו תמיד בכל עת התבוננס הם החסידים : כבוד. צוהתם הברכו' יזכרו כבוד מלכותך וגבורתך כי אתה מנלך על כל וצורא הכל וגבורתך ויכולתך הייתה ביצורים כולם : להודיע. וכמו שהם מצרכים ומודים בינם לבין עצמם כן צרכים להודיע לבני האדם גבורתך שלא ידעו ולא יכירו גבורותיו וכבוד מלכותו : מלכותך. אינה מלכות בן אדם שיש לה הפסק או בחייו או במוותו אבל מלכות האל יתברך אין לה הפסק כי מלכותו מלכות כל בעולמים כל הזמנים וכפל הענין במ"ש : סומך ה' לכל הזופלים. והכפופים. והם העניים המרודים ברחמיו עליהם סומך וזוקף אותם : עיני כל אליך ישברו. וכן אמר כולם אליך ישברון כי כל נבראי משה החיים נבראת אותם וצראת מאכלם כי יש אוכל עשב ויש אוכל זרע ויש אוכל חי כמותו וכולם עיניהם תלויות אליך ומקוים אליך ואתה נתת להם את אכלם והוא על ידי השתלשלות הסיבות. ואמר בעתו לשון יחיד כי כל מין ומין יש לו עת ידוע יזדמן בו מאכלו : ואמר אליך ישברו. ואף על פי שאין בהם דעת הם ישברו לפי טבעם את חוקם הנחון להם ואנחנו היודעים כי אליך הוא התקוה כי

סומך : ינישו. יזכרו כמו תבעתם שפתי. וזדקתך ירגנו. יאמרו אותם בקול רם צפני אדם : הגוין ורחום. אלה המדות שהם טוב וזדקת מאתו ינישו וירגנו כי הוא חנון שחונן הבריות ונותן להם צרכם ורחום שירחם וחומל עליהם ושומר אותם מן המזיקים ומפגעי העולם : ארך אפים. שמאריך אפו לרשעים ולא יענישם מיד : וגדל חסד. הדלית בקמץ וחסף אמר שהוא גדול חסד שמגדיל חסדו על בני אדם יותר ויותר ומה שהם ראויין לקבל : טוב ה' לכל. אפי' למיני החיות הבהמות והעופות הוא טוב ומרחם וכן ראוי לאדם ללכת בדרכיו אלה ואין לו להסחית החיים כי אם לזרז או להשמר מזיקיהם וכן מאזנו כי רבינו הקדוש הזה' שפחהו שלא לאכופף החולדות הקטנות עם רמץ הבית אלא הניחם להיות דרים בעקרי הבית אמר לה ורחמיו על כל מעשיכתיב : יודוך. אף מיני החיים שאין בהן דעת מתקון יצירתך בהן והכנת מזונותם יודוך האדם המנין בהם והרי הם כאילו יודוך : וחסידך יברכוכה. נכתבת בה"א הנחה אמר ומי הם המודים החסידים שהרי מתבוננים תמיד במעשיך והם יברכוך תמיד כי בכל עת צדווחם החידושים המתחדשים תמיד ביצורים זהתיקון אשר בחי וצלומוח יברכוכה וכן תקנו רז"ל ברכה לכל דבר כפי עניינו כמו שאמרו

פירוש וכוונות פשוטות

אמר כו' וצדקתך ירגנו. גם הם מניעים וכוונן רב טובך ומנינים צדקתך. וכן הן אומרים : הגוין ורחום ה' שמרחם על הבריות ונותן להם צרכם מתחת הנס : וגדל חסד. שמגדיל חסדו על הבריות יותר ממה שהם ראויים לפי מעשיהם. ולא לצדיקים בלבד כ"א : טוב ה' לכל. אף לרשעים : ורחמיו על כל מעשיו. על כל כפריות שבעולם : יודוך ה' יודוך כל מעשיך. שכל נברא אומר שיכר אף שאין בהם דעת : וחסדיך ויברכוכה. יזכרו אותך מעין הטובה : כבוד כו'. וכל כוונתם הוא להודיע כו'. יווצי וצורתי גם אני מקבל עלי להודיע לבני האדם גבורתך וגדל מלכותך : מלכות כל עולמים. כל בעולמות : וממשלתך בכל דור ודור. מששלמת עומדת כל ימי הדורות : לכל הזופלים. אותם שהיו נחלקים עמית עובי התנן : לאותן שיצאו מכלל כשילאו מכלל לגמרי והיו נמדדתם כסוף ואח"כ : וזוקף לכל הברכופים. לאותן שיצאו מכלל כשילאו לכפיפה הוא זוקף אותם נגמרי להיות נמדדות כעשירות : אליך ישברו. מקוים אליך למלכות להם די מהסורס : בעתו. נעת הנודין לו : (סורת יוסף)

פ וְתַתְּ אֶת יְדֶךָ וּמִשְׁפִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן :
 צ דִּיק יְהוָה בְּכָל דְרָכָיו וְחַסִּיד בְּכָל מַעֲשָׂיו :
 ק רֹב יְהוָה לְכָל קִרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת :
 ר צוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֵת שְׁוֹעֹתָם יִשְׁמַע וְיִשְׁמְעֵם :
 ש וּמַר יְהוָה אֶת כָּל אֲהַבָיו וְאֵת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמֹד :
 ת הַלֵּת יְהוָה יִדְבֵר פִּי וַיְבַרֵךְ כָּל בֶּשֶׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :
 (קפ"ו י"ח) וַאֲנַחְנוּ וַנְּבָרֵךְ יְה מַעֲמָה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ :

הללויה כיון ג' אלפים . וכל עשרה פעמים הללויה כמין עשר ספרות (כד"ס) . ח"ל הכע"ס . כללויה יש נש
 לחיות שם יהוה . גם עולם שם אדני אהיה . וכן עולם שם אלהים ולרוך אלו כמות כס ג' יהודים
 דסינו כיום אלפים שם מלא יהוד קדון והכתמים . כיום אדני יהוד ויונו מ"ח וסלכות כבוד יאהרודנה"י . כיום אלפים
 יהוד ויונו הכמה וכיום כבוד יאהרודנה :

הללויה כיון המזמורים תהלה וכן ואמר אחס נהלהבנות גדול וכ"ע וכמתן דכיון שינוי פי' המלך של כללויה
 רשמה כלבו ש"ע על אלסוהו ית"ש שיש לנו אלום כום כדל"ח לנבנה כלל בשנתיים . ח"ל כנמ' כע' ע"פ ד'
 ק"ד ע"א אריב"ל נעשה שבתים כל כזה ואמר ספר תהלים כולו . גדול מכולם כללויה כולל שם ונבנה כנמ' אחת .
 ועשה כללויה אלו כיון המזמורים תהלה וכן כ"ע ספק כ"ע"ש בעולמות כעלויקס . ועין כדכ"ק פי' נמדבר וכן
 נעשה תהלה דף ר"כ ע"ג מהלך המזמורים וכללויה כיון כ"ע לשי' חקונס ע"ש :

קבו הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה : אֶהְלֵלָה יְי בְּחַי אֲזַמְרָה לְאֱלֹהֵי
 בעודי

ר"ק

אחס הנותן והמכין : פותח . שאלת נותן להם
 אכלם כהשפעה שיכבדו רצון כל אחד לפי רצונו :
 צדיק . כי נזקק וכיוסר נותן לכל אחד אוכל
 ואע"פ שהיה סורף את החי ואוכל כמו החמול
 לעבדו והאריה והדוב והנמר ושאר החיות
 האוכלות חיות אחרות וכן העופות הדורסים
 לעופות אחרים הכל לזק מלמחו כי גם לחיות
 ולעופות הטורפים נותן להם גם כן מאכלים
 בחייהם אלא שפניהם קאם לנות גור מקודם
 שיהיה נוחתם פעמים בהנאות בעלי חיים אחרים
 פעמים יגורו שימות מיתת עממו : והסיד בכל
 מעשיו . מוזין להם מה שהוא אינו מחויב לתת
 והם אינם ראויים לקבל אלא שסכדו נכר עליהם :
 קרוב ה' לכל קוראיו . מאיזה עש שיהיה ובלבד
 שיקראוהו באמת שפיו ולבו שוים רצון יראיו .
 יקראוהו באמת ויעשה לרועם כמע שירבם ממנו

פירוש וכוונות פשוטות
 פותח את ידך כו' . אחס יתנך פותח ידך ומשפיע לכל הי לפי רצונו ותאחוז ואני רואה כזה נכונותך שאלה
 יתנך משפיע כהשפעה פרטייה על כל בריהוין ואחס מפרנס ומכלכל מקרט רחמים עד בני כיום כל אור' כעמו וכמותו
 ואין לנו לחקור על מדותיו על שיש לדיק ורע לו רעע וסוב לו רק שמחויבים אהתם לשום על לבנו : כי צדיק ה' כו' .
 שנותן לכות תלמים ונזיק הוא וידע דרכי כהכספ : קרוב ה' לכל קוראיו . ובלבד : לכל אשר יקראוהו באמת .
 שפיו ולבו שוין . אבל לרעה כמו : רצון יראיו יעשה . טרם יקראו עיניו כי רעום יעשה . ואם יצאו לרע כעולם
 אזי : ואת שוועתם ישמע וישיעם שלא הנוא עליהם הנה . אך להעונדים מהכנס : שומר ה' כו' שלא
 כנחא עליהם רעם שיהיו לריבים להפלה : ההלת ד' ידבר פי . את מקבל עלי שידבר פי הכלתך ואני מנקם מאתך
 ית"ש שיתגדל שמך בקרוב כעיתא משתך : ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד . שכל האמונות יכירו וידעו כי
 לך ה' המלוכה ויעבדוך כולם כעם אחד :
 חללויה . אחס בני כללו אח כו' . גם את חומר לנפשי : הללתי נפשי את ה' . וגם את מקבל עלי כקבלם
 חמיתיה : אהללה ה' בחייו אומרה לאלהי . ככלי נגון : בעודי . בעוד את נקומי . ואורינענו כריס
 (שורת יוסף)

בעודי: אל תבטחו בנדיבים בן אדם שאין לו תשובה: תצא רוחו ישוב לאדמתו ביום ההוא אבדו עשתנתיו: אשרי שאל יעקב בעודו שברו על יהוה אלהיו: עשהו שמים וארץ את הים ואת כל אשר בם השמר אמת לעולם: עשה משפטו לעשוקים נותן לחם לרעבים יהוה מתיר אסורים: יהוה פקח עורים יהוה זקף בפופים יהוה אהב צדיקים: יהוה ושמר את גרים

רד"ק

בעודי בחיים אהלנו ואזמרה לו ואודיענו כרבים ואמר להם: אל תבטחו על הדק שאמר ירמיה ומה' יבור לנו אלא אם יבטח באלים ימים העיקר האל יתברך שיתן נבל האדם סנדל לעזרו וכפל הענין במלות שונות שאין לו תשובה שאם לא כראון האל אין ביד האדם להושיע תבירו מלכתו כי לה' לבדו התשובה והוא יסובבנו על יד בני אדם כמו סביב תשובת גלות בבל על ידי כורש וכן לפתח יסבב גאולת ישראל על ידי מלכי אשור וכן תשובת רוחם שלשם כמ"ס והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה' וזה יהיה לפי שבטחו ישראל בגלותם באל יתברך לבדו: תצא רוחו. ואיך תהי' לאדם תשובה והנה איננו שליט ברומנו לבלות את רוחו. כי תצא רוחו פתע. וישוב לאדמתו. ומה שיחשוב לעשות לא יוכל כי הנה יצא רוחו המעמידה אותו והנה ביום מותו אבדו עשתנתיו. ר"ל מהשנותיו: אשרי שאל יעקב בעודו. הזכיר יעקב אבינו כי הוא בטח באל כי אהיו היה מתגבל להצילו וברח מפניו והוא בטח בלבו אע"פ שהיה הולך אליו כי האל אמר לו שוב לארץ אבותיך ואהיה עמך וגם בטח שיתן לו צורכו ומחיתיו והמר ונתן לי לחם לאכול ובנדו לבנוט וכן ישראל בניו שבטחו בו הוציאו מן הגלות וכפל ענין בגלות שונו: עושה שמים. בו ראוי לבטוח כי הוא עושה הכל ובידו להרים ולהשפיל ולעשות צבצראיו כרשע ואיך היה היבשה שיתך וצר את הים: ועטם ואת כל אשר בה שלשם הזכירי בשמים המלאכים והבא הגדול ושבעת משרתים

ובארץ חיה ושוף ובים תמיים הגדולים וכל נפש חיה הרומשת והוא יעשה בכלם חפצם וכוא השומר אמת לעולם ששומר הבעתו לזמן רב כמו שעשה לישראל שבטעיהם להוציאם מן הגלות ואחר שביו שם זמן רב עד שואצו כל הגוים מגאולתם הוציאם. הנה תראה כי בו לבדו ראוי לבטוח: עושה משפט לעשוקים. בכל דור ודור עושה משפטם בעבורם בעשוקיהם וכן יעשה בעבור ישראל שהם עשוקים בבבל כמו שאמר עשוקים בני ישראל ובני יהודה יחדיו וכל שוביהם החזיקו מאנו בלחם: ונתן לחם לרעבים. בכל דור וכן עשה לישראל בגלות ובגאולת מן הגלות דרך מדברות אומר לא ירעצו ולא ימאזו ולא יכס שרב. ה' מתיר אסורים. בכל דור ודור וכן עשה לישראל ממאסר גלותם: ה' פוקח עורים. שהם העורים מחולי העין הוא ירפאם ואמר זה החולי כי זה העיקר כמו האסור לא ימוש ממקומו או פירושם עורים אסור כי הגרע דומה להךד והיטועה לאור ובמקרא פסוקי רבים מעידים בזה וכן עשה לישראל שהם עורים בגלות כמו שאמר נבטחה כעורים קיר ובאין עינים נבטחה כשגלו בצעירים כבגפ: ה' זוקף כפופים. הם העגוים כמו שפירשנו: ה' אוהב צדיקים. וכן אוהב ישראל שביו. צדיקים בין האומות: ה' שומר את גרים. הגר והיתום והאלמנה הם חלופים כי אין להם עזר וכוונתם לפיכך הוציאה החורש כנמה מקומות עליהם וה' שומר אותם וכן שומר ישראל שביו גרים בין האומות וחלופים כיתום: ואלמנה יעודד

פירוש וכוונות משניות

ואמר להם: אל תבטחו בנדיבים בן אדם. כי הם בני אדם כמהם: שאין לו תשובה. אך להושיע לעמנו. ועוד גאב: תצא רוחו. נפח פאחוס: ישוב לאדמתו. אשר נלקח ממנו: ביום ההוא אבדו עשתנתיו. מהשנותיו: אך אשרי משונה האדם: שאל יעקב בעודו. אשר יבוס מנטח עזרו כאל יעקב. וישם שברו. מקומו: על ה' אלהיו. כי הוא עושה שמים וארץ את הים בו' וא"כ ידו בכל מבלה ויכול הוא להושיע כל"מ קן בים כן עיבס. לכן אמי אומר להם שהיו נטויהם בו שוואלנו מהגלות: כי הוא הוציאו מלכותם ככל"מ לחימת כנחמנו עד עולם אך אם יתיר כזמן סוף סוף קבטת קדי. כי אלו רואין שכלל דור ודור: עושה משפט לעשוקים. לוקח נקמה מהחוטאים והגנולים אהנו. ולכן נטויהם אמתו: ה' מתיר אסורים. יהוד קברי האסורים מתאכר בגלות: ה' פוקח עורים. יפח עיני יבדלם מהם מגבשים כעורים בגלות: ה' זוקף כפופים. יזקף קומת יבדלם ככפופים: אוהב. יבדלם מהם צדיקים: ה' שומר את ישראל מהם גרים בין העו"ג. יהוה. יבדלם (מורה ויפך) שחמר

גְּרִים יָתוּם וְאַלְמָנָה יַעֲוֹד וְדָרֶךְ רַשָּׁעִים יַעֲזוֹת : יִמְלֹךְ יְהוָה וְלַעֲוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּהָ :

בספוק לבני עולם . בטובים כמב לבנים בקטנות וחובבים אבותיהם שאינם גיבס ואינם חובבים לזנום . וסג'ס' מומין לכס יסופים מקור צוהתם ואוכלים אותם . יגרי וצורחי אתי רואה צום גנובותוך :

קְמוּ הַלְלוּהָ | כִּי מִזֶּבַע זְמַרְהָ אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נִאֻהָ תְהִלָּה : בּוֹנֵה

יְרוּשָׁלַיִם יי נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל יִבְנֶם : הַרּוּפָא לְשִׁבּוּרֵי לֵב וּמַחְבֵּשׁ

לְעֵצְבוֹתָם : מוֹנֵה מַסְפֵּר לַפּוֹכְבִים לְכֹלֵם שְׁמוֹת יִקְרָא : גְּדוֹל

אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כַּח לַתְּבוֹנָתוֹ אִין מַסְפֵּר : מַעֲוֹד עֲנוּם יי מִשְׁפִּיל

רשעים

ר ד י ק

מ' ינשא . ההלכות ינשא : ודרך רשעים יעות . והרשעים יעות דרכם ידמו ונפלו בה : ימלך . מהו יסיה זה כשימלך ה' : לעולם אלהיך ציון לכור ודור . כמו שאמר והיה ה' למלך על כל הארץ שכל העולם יכירו במלכותו וזכר ציון כי משם תאז הרואה ממנו לכל העולם ויאמרו כי הוא מלך על הכל אחר שיטעם ממשו ברשעים בעמק יבוספט : או כשימלך ה' הללו ים כל בני העולם שתכירו אז מלכותו ואז יהיה זמר שלכם : הללויה טוב ונעים ותהלתכם תהיה נאום : האלף נחם ועניינו כמו נאום : ואז יבנה ה' את ירושלים ויבנם נדחי ישראל אל אדמתם : לשבותי לב . כמו ישראל שם שבורי לב ועבדים גלויה : לעצבותם בדגם ה' לתפארת הקריאה הנה הסכימו חכמי המבונה כולם כי מספר הכוכבים הם אלף ומ' אש כן מה הוא מונה מספר לכוכבי' ואמר ישיה המוילא במספר לבאם ואמר האל ית' לאברהם אבינו הנט נא לשמינה וספור הכוכבים אש תוכל לספור אותם ואמר בלד השמי אש מספר נדודיו ופי' החכם הנשיא רבי אברהם בשם רבי חייא כי הכוכבים הקטנים שאינם נאורים על הארץ רבים אין יכולים בני אדם לראותם כל שכן למנות מספרם ולאותם שאינם מאירים על הארץ ונברא למשול על הארץ לא להאיר כמו שאמרו למשול צום וצליה . או מהכוכבים הנראים יש כוכב

שנאמר עליהם יתנום סינו : ואלמנה . ציון וירושלים שהיא כלמנה : יעודר . יהוק יחומם אותם : הדרך רשעים יעות . יעקם את דרכם ללכת בדרך כרע למען ישכחו ועלו ואז : ימלך ה' לעולם . יסיה בטובות שנו על עולם ולא יבנה לנצח : אלהיך . אלהיך כשוכן ציון הוא ימלך לדור ודור בלא יספוק מלכותו . ולכן כללית : הללויה . על כי הוא טוב . זמרה אלהינו . על כי נעים . ערב ומתוק ולכן נאום . יסיה לו : הלה . ואש יתן לך ית' ש' כודא עומם על סוכת אחי ליות מהמזמרים ותשכחם אהך . ואספר לפיכך הסעמות שלו . בלא הוא כל טעם : בונה ירושלים . שהרי תלמיד ר' יומין ראה מלאכים נוטים בחצנים . ונחזי הוא בדעתו נדחי ישראל יבנם . לכנס ישראל כנחמים בקנס הארץ : הרופא לשיבורי לב . ירפא לשראם מהשבירן לב שיש לסם גלוה : ומחבש לעצבותם . יעשה החנוכה רשואה לעצון שלכם : מונה מספר . לשראם שבטלו לכוכבים כי עוד העבדים האין על ידי מונס לראות אם לא נאכד אחד מהם בגלות : לכולם ששמות יקרא . כי ימלאו חן בעיניו ורשע נשם : גדול אדונינו . כמה שוילא לפועל כנוס גלוה : ורב כח . גנובות פי' צום נבמור מינין אחר שכמעט נחלטו בין טו'ג : ולתבונתו אין מספר . אין מי שיוכל לספס ולשית בעולם חנונו כי אין לס תקי' (פורח יוסף)

משוד

רשעים עדי ארץ: ענו ליי בתורה זמרו לאלהינו בכבוד: המכסה
 שמים בעבים המכין לארץ מטר המצמיח הרים חציר: גותן
 לבהמה לחמה לבני ערב אשר יקראו: לא בגבורת הסוס יחפץ
 לא בשוקי האיש ירצה: רוצה יהוה את יראיו את המיחלים
 לחסדו: שבתו ירושלים את יהוה הללי אלתה ציון: כי חוק
 בריחי שעתיד בך בניה בקרבך: השם גבולך שלום חלב חמים
 ישביעך: השלח אמרתו ארץ עד מהרה ירוץ דברו: הנתן
 שלג בצמר פפור באפר יפור: משליך קרחו כפתים לפני קרתו

מי

רד"ק

יקראו לאל בעד טרפס והקב"ה זומין להם
 ימושים ואוכלים אחס ונסס הוא עוזר החלשים
 שאין בהם יכולת מנצחם וכן עשה לישראל שהיו
 נצוצים בגלות מאין כת: לא. פירשו שאין
 הפך באלה הנצוה נצורות הסוס וכן מי שנוסח
 לצרות מן המלחמה: רוצה. אלא מי הוא רוצה
 את יראיו ססס מיחלים לחסדו ואינם נוסחים
 נצורות הסוס ולא נצורות אדם: שבחי. כי
 כך רוצה לבי שבחתי צו ומדבר כנגד העם דרך
 משל רצונו לומר יושבי ירושלים והפכוך כסול
 בעיני מלכות שונות: כי חוק. שלא תפחדו
 לעולם שיבא עליך אויב כי ישמרה כלאו בריחיה
 חוקים: בך בניה בקרבך. שיסו נצושים כפרי
 בטנם ונמעשה יריהם בעיר אבחו: השם גבולך
 שלום. וכן תהיו צרוכים בחוק בשלום ובפרי
 אדמתם: חלב חמים: הטוב שבחמים והנבחר:
 אמרתו ארץ. הוא המטר שגב באמרתו ובדברו
 מהרה כבעד הך מהרה לעשות רצון אדוניו
 ודברו הוא רצונו וזכר עניו המטר והשלג הנה
 לבי שחם כינה כבדת פרי האדמה והשגל הנה
 הנתן שלג כצמר. השגל שהוא לנן כצמר הלך

ודמה

פירוש וכוונות פשוטות

סעוד עמים ה'. יהוק ירוחם את ישראל הנכנעים בגלות. ענו לה' כו' סיומו קול לה' נהודתה על היאה
 מסגלות: ולא האמר ארץ כיכס כדבר כדול כוח נפתח. שלא כל הארץ זקוק וזכות ותפארה יגוף אל סיגלו. אל
 תחמה על הכסף. כי הלא הוציא יי"ש הוא המבסה שמים בעבים. נפתח פתאם ככל עת כיראל: המבין לארץ
 טמר. ומקין בהם המטר חסילו שלג לזרן אדם רק המצמיח הרים חציר. ומל"ש הארץ מישור וזכר הוא: גותן
 לבהמה לחמה או לבני עורב אשר יקראו. מבלי מרחם עליהם כוא ית' חומל על מעשה ידיו אלס וזמן
 להם מאלכס ככל מקום ואפי' בהרים לפי שאין להם דעת לחפש. וזה אלס שאינם נתי שבר ועושה מציה כעת בעבורם
 ונפתח פתאם. עתה' לא יפלה ממנו לחם ולרחם על עדו. והף אלס לא נראו עיניו כימינו סיבועה ימחר והים
 כגאולה: לא בגבורת כו'. כפי' אינו הזן נמי כהולס נטחונו נצורות הכוח בלחמם: ולא בשוקי כו'. כפי'
 איש הזן נמי שנוטה נחוק טוקו לרזן רגלי: רק רוצה ה' כו' הביחלים רהכרו. שיואל העיר ירושלים ה'. על
 כהסדו ועד ביות המציה: יולרי ונזכרי מי ימן והיה כו' זמנ"ל ויהיה לך לנ"ר: שבוה העיר ירושלים ה'. על
 קנון ויין לחוק: הללי אלהיך. אלה עיר עירך. שלא הולך שיגוף טוה"ג בענין: עלבי חוק בריחי
 שיעריך. גם בך בניה בקרבך. שיהו כרוב מלך: השם גבולך שלום. כמו שיסיה שלום בעיר כן יהיה לך
 נכ"מ אף כון לעיר ובפרי אדמתך: חלב חמים. הטוב שבחמים והנבחר: ישביעך. ועי' סינה ז' נמנין סיכוי
 השורח כו'. שגולת המטר כנה כמלחמ' סו לזרן: עד מהרה ירוץ דברו. כאלה ילגתו ירוץ מהרה לעשות שליחמו:
 הנתן שלג. שהוא טוב לאדם כימי החורף והוטלה גדולס: בצמר. שהוא טוב לאדם כמי הנוס: כפוס. כשן
 שלג כוסול מן המים כשהר ימי הקור: כאפר. שאינו הטוב: יפור. לכוז: כמשליך כו' מקריש כל פני המים
 (מרת יוסף)

ומנשא אותם ומספיל הרשעים המתנאים עדי
 ארץ וזמן כזה אינו עשה זה. כי פעמים
 יגליחו הרשעים אבל לנחיד יעשה זה על דרך
 הסלימות: עני. אמר כנגד ישראל שירי לו כפה
 זמרו לו כפלו והכיר יהיה שיר תודה שתדור לאל
 יתברך על כלל העיבה והגדולה שעשה עמכם כהוליא
 אחסס מן הגלות ברוב טובה וכבוד והוגדולה
 מאתו להוליא עם ממש מעמים רבים וכפפור
 נצורותיו ספרו הנצורות. עששה בעולם תמיד
 והוא המטר ושיבת הגלות נתדמה למטר שאין
 מיחלים בעבורו אלא לאל יתברך: לפיכך אמר
 הסבסה שיום. בהרים ומהירים ומהירים.
 ובהיות העבים באויר השמים מכוכים מעין
 האדם: המצמיח הרים חציר. אכילו ההרים
 שהם יבשים וקשים כל שכן ארץ המישור. או
 זכר הרים לפי שאין דרך ותחבולה להשקותם מן
 הנהרות: נותן לבהמה לחמה. שאין לה תחבולה
 להכין מאכלה והוא מצמיח להם חציר כהרים
 למאכלם: לבני ערב. לפי שהם לבנים כהולס
 ואמותיהם מיחלים אותם כי יתחשו אליהם גיבהם
 ולא יניאו להם פרסם והם צווחים לו כאלו

מִי יַעֲמֵד : יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמָּסַם יֹשֵׁב רוּחוֹ וַיִּלּוּ מַיִם : מַגִּיד דְּבָרָיו לַיַּעֲקֹב הָקָיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל : לֹא עָשָׂה כֵּן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בְּלִי יָדְעוֹם הַלְלוּיָהּ :

מוזמר זה עיקר ספרו הזמיר לפי פירוש רש"י נחמיה דבנה ובחזרו זה רמזים עולמים ועלמים חמד . כוונת המחברין כוונת ק"כ הארצות והאלים בעולם השלם כזה מלווה לעולמות הקדושים שכללו ויבנהו לכבודו כי היתה הללוהו ציוו לכן יזכר בכוננת :

קַח הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַּמְרוֹמִים :

פּוֹרַת יוֹסֵף הַלְלוּהוּ

בניד דבריו ליעקב . אחא בתחומא ריש פ' שופטים דבריו אלו דברי תורה , הקיו אלו מדרשות , משפטי . אלו הדינין , והנה החל הכתוב בתרתי הקיו ומשפטיו ומסיים בתחא ומשפטים כל ידעו , ואע"ז דבתחומא שם מפרש ומשפטים כל ידעו ד'מ' בנין אדם להבדיל זה אינו אלא דרש וכוונה שיהיה מדינה הכתוב ומשפטים ולא ומשפטיו אצל פש' המקרא ומשפטים כל ידעו היינו ומשפטיו הלכות וכו' מובא בתנינה (ד'יג') אין מוכרין דברי תורה לעכו"ט שנאמר ומשפטים כל ידעו וא"כ אמאי לא כתיב הקים אצל ה"ס מגיד דבריו הוא מורה שבכתב ופירוש מדע ד'מ'ינה להבין דקדוקי המקרא כלשון המכילתא פ' יתרו והנה לבני ישראל תדקק עמה , הקיו ומשפטיו המה דרשות ע"פ חקי המדות וההלכות שיצאו ע"פ חכמת התלמוד ע"י החקים , לא עשה כן לכל גוי קאי על דבריו שעו"ס אע"פ שלמים מקרא וכן רגזו יתב' שע"כ נלמדה יתבועש לכתוב על האבנים

רד"ק ודימה אותו למר ואף על פי שהוא פשוט ממנו בזמן מפני שלא יכול לרמותו בזמן ממנו בדברים אשר בארץ : כפור . הוא שיוצד בשחר בימי הקור ודימה אותו לאשר שאינו לכן כמו בשלג : כפרים . הקרח כמו הכפור אלא שהוא חוק ממנו ויוליד קור רב לשיכך זכר עם הקרח קרות : ופי' כפחים כמו הדבר הנמצא לנצפים כי כן הוא יוצד לנצפים והתכות אסופות מן הקרח : לפני קרתו . אמר קרתו וקרתו בכתיב ומיתבו אל האל יתברך כי הכל הוא דבר ומיתבו אין דבר במקרה וכמו שהמטר הוא מוריד בדמיון לזרד בראויו ופעמים לעונש . הטונות והוא מטר השופך כן זרד השלג והכפור הוא זרד הזרעים והאילנות אצל בהיותו חוק הרבה והוא הקרח הוא למשפט שהוא ממת ומייבש הזרעים ופרחי האילנות וכן הנרד ואף על פי שלג זוכר זרד להוכיח בהודאת האל אלה הדברים שהם תמידים לבני העולם והם גבורות ופלאות האל . לשיכך כשאמר ענו לה' : אמר וזמרו לאלהינו . שזכרו בשר וזמור

בביתו אלה התמידים ואמר מי יוכל לעמוד בפני קרתו המוקף . או פי' כי בפני הקרח נכנעים בני אדם ללאח מבחיהם ולעשות מלאכתם : דברו . חוס השמש . או המטר שממחה את שלג הכפור והקרח : ואמר יבש רוחו וילוו מיס . כי המים נכניבת הרוח מפאת ים יבא המטר שיבשה הלה . או פי' יבש רוחו עליהם וילוו מיס כי מפור אותם הרוח ולא יהיו מאוסים כאחד ימחו וימחו ויהיו למים : בניד . ובספרים גבורת האל ספרו שנגלה אליהם נכבדו והביד לבס דבריו והקיו ומשפטיו כי המעמד ההוא היה דבר גדול שלא היה כמוהו : לא עשה . כמו שכבש השמע עם קול אלהים וגומר : משפטים כל ידעו . והמשפטים שנתן להם לא ידעו וולת כמו שכתב כי מי גוי גדול אשר לו חוקים וגו' :

הללויה כזה המוזמר זכר כל הנבראים . צפילים הגדול החל ובעולם הקטן כלה ואמר בתחלה בכלל מן השמים כלומר כל הנביאים מן השמים רוצה לומר מיסוד שהמשפטים הוא יסוד חמשי : ואמר אחר כך . הללוהו במרומים . אותם שאתם במרומים ונכלל בו צורות אחת

פִּירוּשׁ וּבּוּזָנָת שִׁשְׁטִיּוֹת

ובאלו הכלין התיבת קח לככות כל רוח וזורך המים : לפני קרתו . לפי קורב כנח : גזירתו : מי יעמוד . מי יכול להקיים אם לא יתחכם בדברים המתחמשים . וכל זה הוא כינה לנכח הטרות . אח"כ כנשא כשם שאינם נכונים עוד אזי : ישלח דברו ויבא המטר או חוס השמש : ויבשם . וכס ממחית את השלג והכפור והקרח : או ישב רוחו . כשהוא מושב רוח מערנית אזי ילוי סיים . השלג נוולים למים . עוד זאת כנתי ירושלים את כ' . על כי הוא : מגיד דבריו . פשוט מוס : ליעקב . הקיו ומשפטיו . אילין ריזן דאורייהא : לישראל . למתן יאילו בדרגא עלאה יתיר . זוש"ק : לא עשה כן לכל גוי . ליתן להם החוקים : ומשפטים בלי ידעום . שם עמלם לא רזו ידע . ולכן הללויה :

מן השמים . אלה דברים נשמים לבס נאם לכלל את כ' . ונאיהו בשמים : הללוהו במרומים . כללו אותם בשמים (צורת יוסף)

הַלְלוּהוּ כָּל מַלְאֲכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאוֹ: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי
וַיְרַח הַלְלוּהוּ כָּל בּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַיָּמִים אֲשֶׁר ו
מַעַל הַשָּׁמַיִם: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי הוּא צִוָּה וַנְּבָרָאוּ:
וַיַּעֲמִידֵם לְעֵד לְעוֹלָם חֵק נֶטָן וְלֹא יַעֲבֹד: הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן
הָאָרֶץ תִּנְיָנִים וְכָל תְּהוֹמוֹת: אִישׁ וּבָרָד שֶׁלֹּג וְקִישׁוֹר רִוַח סַעֲרָה

עשה

ר ד ק

שאינם גופות ולא כח גנופות. ועיניו הללו
אינו מנודה אלא כאלו אמר להם נאה להלן:
מלאכיו. הם השללים השקוף הגלגלים גם הם
אינם גופות ולא כח גנופים. כל צבאו. הם
הגופות הזכים והצהירים. והם הגלגלים
והכוכבים שהם בגלגל השמימי לפיכך אמר כל
צבאו לפי שהם צבא גדול ואמר כל רעים לפי
שהם צורות חלוקים: הלוהו. הזכיר תחלה
שני המאורות הגדולים ואחר כך הזכיר החמה
הכוכבים וכל כשני אור המאירים על הארץ
יותר מאשר הם בגלגל השמימי מפני שהם קרובים
לארץ מהם: שמי השמים. יש שאומר כי שמי
השמים הם אשר מתחת השמים והוא כדור
האש שהוא כמין אל כדור הלבנה והשמים הוא
שומר שנקרא שמים כמו על פני רקיע השמים
והיה כירובו והמים אשר מעל השמים כדור

פורת יוסף

בשבעים לשון כדאיתא בסוטה ל"ה, אבל מ"מ
אין בהם תנונה לעמוד על דקדוקי המקראות
והכי איתא בשמות רבה פ' ל' ובכ"מ שאמר
אקילום הנר הקיבור שהלל לו למה נתייגר
והשיב לו כדי לדעת את התורה שא"ל בהיותו
ערל שנאמר מניד דנריו ליעקב, והרי הוא למד
מקרא בהיותו נוי וכן הקיבור וכמה חכמי
אומות השולט אלא ידע אקילום פירושא
דהאי קרא שאין הקב"ה מבייע לבזין המקרא
דיוק אלא ליעבד ומשפטים כל ידעום מה
אינם יודעים כלל. ולא ראה הקב"ה שידעו.
והנה החקים שהם הכללים בהיותם אין ענין
אם ידעו אותם עכ"ל, שהרי לא ידעו אף לדרוש
ולשתמש בהם וזה שאמר אבל המשפטים כל
ידעום שהוא התלמוד:

פ

הקרת ויש קוראים שמו כדור הסגירי והוא בין כדור האש והאוויר הקרוי לנו והוא מקום תכלית
הנעה העבים ואין חכמי הפילוסופים מודים בזה כי אומרים אין ציטנו ובין גלגל הלבנה אלא
האוויר והאש העשית אחר כך נאמר כי המים פירובו צורת המים והוא מקום תכלית הנעת
העבים באוויר וצמקום הכדור מן האוויר יכאבו העבים מים ויפלו לארץ בשבעים לא שיש שם נוף
אחר אלא האוויר אבל הוא חלוק באיכות ועל המקום שהוא נאמר והמים אשר מעל השמים:
הללו. אמר כל אלה השלמים הנזכרים יהללו את שם ה' ויודו לו כי הוא אדון עליהם כי אף
על פי שהם נשנים העולם לא נשנו עליהם והוא צוה ונבראו והוא גדלו וקדמון והם החדשים נבראים:
ויעמידם לשד לעולם. כי אינם כמו הנבראים שאישיהם הם נפסדים והמין עומד אלא לעולם
אישיהם עומדים כמו המין. והחוק שנתן להם בתחלת בריאתם. לעולם לא ישתנה סדרם: הללו.
אחר כן אמר לברואי מטה שיהללו את ה' ואמר וכל תהומות על המים אשר מתחת לארץ ועל
המים אשר מעל הארץ וזכר המים קודם היבשה כמו שהיתה צבירה וגם התנינים אשר בהם
ובם שאמר עליהם הכתוב ויברא אלהים את התנינים הגדולים כי הם גדולים מהיות היבשה. ומה
שאמר הללו את ה'. והם אינם בני דעה רואה לומר שבני אדם יללנו ומנפלאות האל הרואים
בהם ומשכילים בהם: אש וברד. הזכיר הנהיים צאור שנס הם מן הארץ ובהם אש וברד שלג
וקישור כי בריאתם מן הארץ וחממי החולדות קיימות בראיות נמורות. וגם בדכרי רבותיו
אזרונם לנרבה מאלו כן: אש. הוא הנרק ששורף בדבר שנפל בו: ברד. ידוע והוא הפכו שהוא

ק

פירוש וכוונות פשוטות

המנונים. ומי הם אשר יהללו שם. הלוהו כל מלאכיו. ולמטם מהם הלוהו כל צבאו. ומי הם
הגלגלים והמלות: הלוהו כל בוכבי אור. שהמטם כוכבי לכת המחזירים יתר משאר כוכבים: הלוהו שמי
השמים. כשמים נשנים: והמים אשר בעל. האוויר הקרא השמים. כלם יהללו את עם ה' כי
א א צוה. שיבו ננחום: ונבראו. ולא עוד אלא: ויעמידם לעד לעולם. כלם ישתו כמו אדם רק יעמדו
עד זמן הקצוב מחמת ית'. חק נתן. לכל אחד מהם יבטח זכ ומח יבטח זכ: ולא יעבור. כהחוק הבה:
ויבטח ה' נוב בלא שית את הקידום מעולם: הללו את ה'. אלהם הנפלאים מן הארץ. ומי הם הנגזים
ממי דנים גדונים שטים: וכל תהומות. וכל הכוכבים נשן ק סים: אש. הוא נרק שבוקף כמו אש: ברד.
הוא הכסף שנקר: שלג. הוא קר: וקישור. הוא חם והוא האור העולם מן הארץ דואם לנשן: רוח סערה.
פורת יוסף

שֶׁהַ דְּבָרוֹ : הַחֲרִים וְכָל גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים : תַּחֲתָהּ
וְכָל בַּהֲמָה רִמְשׁ וְצִפּוֹר בְּנֶפֶךְ : מַלְכֵי אֲרָץ וְכָל לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל
שִׁפְמֵי אֲרָץ : בַּחֲזִירִים וְגַם בַּתּוֹלוֹת וְקַנְיִם עִם גְּעָרִים : יִהְלְלוּ אֶת
שֵׁם יְהוָה בִּי נִשְׁגַּב שְׁמוֹ לְבָדוֹ הוֹדוּ עַל אֲרָץ וְשָׁמַיִם : וַיִּרְם קָרוֹן
לְעַמּוֹ תְהַלֵּךְ לִבָּר חֲסִידָיו לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבוֹ הַלְלוּהָ :

כשזמור כוס מדבר לעמוד בבית משימו. ישבח אותיות שיחה :

קמט הַלְלוּהָ | שִׁירָה לַיהוָה שִׁיר הַדָּשׁ תִּהְיֶה בְּקֹהֶל חֲסִידִים :
יִשְׁבַּח יִשְׂרָאֵל בְּעֵשׂוֹ בְּנֵי צִיּוֹן יְגִילוּ בְּמִלְכָם : יִהְלְלוּ שְׁמוֹ
בַּמְחוּל

רד"ק

וקשים : ואמר וכל לאומים . כי כן יודו את ה' כבוד הנואל ישראל : בתורים . אמר וגם לפי שאין דרך הבתולות להחטק אלא בקשוס נופס אמר גם הם יתנו ללל לה' : וקנים עם נערים . שהוקני' ילמודם היאך יללוי זהו שאמר עם . כי אין נערים לנד דעת להלל לביך אמר שהוקנים יהיו עם הנערים וילמודם : יהללו . אמר כל אלה הנבראים שהם בעולם השפל יהללו את שם ה' כלומר אותם שהם בני דעה יהללו עליהם ועל שאר הנבראים : ואמר כי נשגב שמו לבדו . ולא אמר כן בעליונים לפי שהעליונים נשגבים אף על פי כן אמר שידולו כי הוא נשגב עליהם . כי הוא בראש . אבל התחתונים אין בהם נשגב כי אין נגדולתם עמומה וקיום לביך לא יתגאו מלכי ארץ ושמים וסופי ארץ נגדולתם כי במשם אין תשוב ותכלה גדולתם והמשגב לה' לבדו : הודו על ארץ ושמים . כי כל הנבראים עליונים ותחתונים כולם עומדים בכחו : וירם . והראה זה לכל העולם כי הכל בכחו כשהרים קרן לעמו שיוציאם מן הגלות ויקצט נעמיס וירם קרנם על כל העמים והו תכלה לכל חסידיו הם בני ישראל שהוא עם קרובו וכולם יהללו יה :

הללויה אמר כבוד ישראל : שירו לה' שיר חדש . כלומר לא יהיה להם די בשירים האלה הכתובים אלה הם יחדשו ל' שיר : תהלתו תהיה נאמרת בקהל חסידים והם ישראל : ישבח ישראל נעשו

פירוש וכוננות פשויות

כשהכות מתנועע בחוק ומטיל הארצים ונתינים והספירות אינו נא נמקרה אלא עושה דברו . שהקני' מזה לו לעושה המקלים : ההרים וכל גבעות . וכל הללויה בהם גדול ונהוה ככף והסוכל מיני מהכות שהם כולם ככלל דומם . וכל הנושא שהם : עץ פרי וכל ארזים . והיו שאינו מדבר שהם : החיה . במדבנית : וכל בהמה . אשר נשגב : רמש . שהות הקטנות : וצפור בנף . כל נוף בעלי נפשים . והיו המדבר בהם : בלבי ארץ כו' : וקנות עם נערים . הוקנים ילמדו הנערים שאין בהם דעת להלל יו . אהם כל הנבראים : יהללו את שם ה' כי נשגב שמו לבדו . כי שמו נגדול נשגב על הכל : הודו על ארץ ושמים . הדור נראה על ארץ ותמים העליונים ותחתונים כולם עומדים בכחו . וגם יודו כל הגולם כי הכל בכחו : וירם קרן לעמו כשיזום קרן מחלס לעמו : וירם תהלה לכל חסידיו . של לבני ישראל . אשר הם נקראו עם קרובו . ואז כולם יודו כי הכל בכחו ויכללו יה : שירו לה' שיר חדש . לא יהיה להם די בשירים הכתובים אלה תחדשו שיר חדש לגיל : תהלתו . יסופר בקהל (פורת ויבף)

במחול בתוך וכבוד יזמרו לו: כי רוצה יהוה בעמו יפאר עניים
 בישועה: יעלו חסידים בכבוד ירננו על משבבותם: רוממות
 אל בגרונם וחרב פיפיות בידם: לעשות נקמה בגוים תוכחות
 בלאמים: לאסור מלכיהם בזקים ונכבדיהם בכבלי גדול:
 לעשות בהם משפט פתוב הדר הוא לכל חסידיו הללויה:

במזמור סא י"ט בללוכו כיצד י' כללים עד ו' פיות וסתיבות ומלמדות ודעות. ו' ג' סלטים כמו ל"ג מדות:
 קי הללויה | תללו אל בקרשו הללויה ברקיע עזו: הללויה
 בגבורתי הללויה פרב גדלו: הללויה בתקע שופר הללויה
 בנבל וכנור: הללויה בתוף ומחול הללויה במנים וענב: הללויה
 בצלצלי שמע הללויה בצלצלי תרועה: כל הנשמה תהלל יה
 הללויה: פה תי' ת:

בטי' ר"ע. כולין הספוק. מה שסוף סיום ספר הכלים (מי' ח"א) ח"ו' אומרים פ' נכח. שהוא סיום ספר ג'
 שכתבם. וסוף כעין כרכס לאחר פסוק דומה. וח"ב' ט' כנח' כ' מ"א (פס' מזמור ק"א) שהוא כעין
 שכתבם

רד"ק

יהי הדר לכל ישראל ועלו הללויה:
 הללויה זה המזמור יש בו י"ג סלטים כמו ל"ג
 מדות: בקדשו. הוא עולם המלאכים:
 ברקיע עז. הוא הנגלל העליון מקיף הכל.
 לפיכך אמר עז עז שבו נראה עמו האל יתברך.
 הללויה. אמר כן לישראל: הללויה כרוז גדל.
 שהתנדל והתקדש נעמים על גאולתם: הללויה
 בתקע שופר. גבולו המאזרח: במנים
 וענב. כלי הניגון לא נודע אצלנו: צלצלי.
 המשמיעים קול גדול. וכן אמר בדברי הימים
 אמלתיים להשמיע: בצלצלי תרועה. המשמיעים
 קול תרועה: כל. ועל כל הסילוים הוא הילול
 הנשמע והוא התכוון במעשה האל יתברך
 צדיקיהו כפי כח השמע בעודה צנוק ואמר
 כבוד השמעת הללויה:

בעשוי. בלשון תפארת. וכן איש אלוה עשוי.
 יהללו שמו. כפי ובכלי שר והללוהו שמו: כי.
 להם נאום להלל ויחר מכל עם: נישועה. שהשועים
 כי בזה רוצה מכל עם מפני שהם עניים מכל
 עם: יעלו. ישראל זהם חסידים לאל על
 פבורם ומומתם שיטמרו ועלם: משכבותם.
 משחתם: רוממות אל. כשיבואו למלחמה עם
 גז ונאוג כך ירוממו האל שהוליאם מן גלות:
 וכתפלה תהיה כפייה ומרד בירם ופירוש פיפיות
 חרב בעלת שתי פיות שתמותה משני צדדים.
 ואמר גרונוס לפי שילנקו בתשילתם: תוכחות
 שימוכותה עם מלכיהם למה נא עליהם: לאסור.
 וימפשו מלכיהם ונכבדיהם חיים ויאסרום ביקים
 וכבבלי גדול: הדר. הוא המשפט הננזר עליהם.
 או הכתוב בתורה וצנבואת הדר הוא. אורח היום

נח

פירוש וכוונות משניות

חסידים: ישמה ישראל בעושי. נער מי שהגדל אותו: במחול. חלילים שם עלי זמר הלולים.
 עתה נראה: כי רוצה ה' בעמו. וכאן יפאר עניים בישועה. שישועים: יעלו. ישמחו חסידים בכבוד.
 וכבוד כבוד אל כחופף עליהם: ירננו על משבבותם: אף כעסם שוכנים על מעטם ירננו תמיד מרוב דנקותם
 זו יח: רוממות אל. יספרו: בגרונוס. זה יהיה להם. חרב פיפיות בידם כו'. ע"ז ינצוהו על כל
 כחילו אחי חרב של בעלת שתי פיות חדות מתי חסידים: לעשות. כוס נקמה בעבדיו ענב"ג: תוכחות.
 משפט יסורים: בלאומים. ענב"ג: בויקים. מין כלים והלגלגות: ונכבדיהם. התכבדו שנסם: בכבלי
 גדול. משלגלגים אל ירזל סגנוניו מכם כנגלים: לעשות בהם משפט פתוב. ע"י יחוקל ונחתי נקמה וגו'.
 המשפט נתיקונו: הדר הוא לכל חסידיו. מתקדש שם שמים על ידו זה:
 הללויה כללו חס' וזמרו: הללו אל בקדשו. נתיקדשו בעולם המלכים: הללויה ברקיע עזו. בעולם
 הנגלים. כי שם נראה שווחוקי: הללויה בגבורתי. שספרו גבורתו. יוצרו ונודחי מיימולו גבורתו
 שאתה עשית אף בעולם השפל בכל דע: הללויה כרוז גדול. כש הגדולו מרובם כן הללוהו כרכס: בגבל
 כלי זמר כסא עז ועל נקבים: וכנור. נעל מיתרים: במנים. ארנג"ו שם זו קולות מאונות ענות ודוקת שני
 חתיקות רב: בצלצלי שמע. שני כלי נחשם שתיקונו זה כוס ומשמיעים קול גדול כקשת: צלצלי תרועה. הנוגות
 כעשמישים הכשפת קול תרועה: כל הגשמה תהלל יה. כללו חס' והשמע כל מי שיש בו משמע ונשם שמכלת
 סללו י: כל השמע מ"ה ר"ת כ"ה"ם ים וכ"ה"ם הוא ח' מ"ע"ם שמות. גם יכוין סוף ח' מיתות נגד ח' חלק נשם
 ר"ל כל ח' חלקי נשם תהלל כי אין חס' יודע איש מתקיים יש לו לא כל האדם זוכה כשום:
 (בשרת יקף)

נשמל'ו שטוין אחר זכרה שנמקדש. וחזר ופירש כענין בקצת גילוי יוהר. לכן סידר כאן פ' ברוך ה' אלכיס. שהוא כמו
כן סוף פסר שני שנחלים. כדומן בניאור לכוונת שמע ישראל. שהוא כבוד הכרעה. ופסוק בלאחריו רומז מפורש על כונת
נשמל'ו. ע"ב נהפך הסדר בדיוק נמרץ. כי כך הדרך להתהלך בטהום ולסיים בטהום שנה מנואל. ומש שאין אומרים
גם סו"י פסר א' ופסר ד' שנחלים. ו"ל פשוט. משום שסך הוהמי ברכות שנמקדש. ולא יתנו להאחר גנזולין. וכן נענין
נשמל'ו. ואינו נזכר כאן אלא ברמז. ובזרז ונכון הדבר נס"ד. והנהגה עמו של מבר"מ מרזיניבונג שבי' אומר
פסוקים הללו כשבים לרץ לבסטיק. קודם שירד. וימרוק עמו. שהם כענין ברכה בודו"י עם מה שטוין אחריו. וענין עוד
בפירושו מה שבספנו נזקף לקח טוב על ברכת מבר"מ לבוסיף ולא לגרוע עכ"פ: ד' פסוקים אלו כנגד ד' אותיות בשם:

בְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן : בְּרוּךְ יְהוָה בְּצִיּוֹן שִׁבּוֹן
יְרוּשָׁלַיִם הַלְלוּהָ : בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ : וּבְרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם
וַיְמַלֵּא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן :

ויברך דוד הוא שנה גדול מורה על אלהותו ית'. ועל ממסלתו בכל העולמות. ובהוא מהיה כל העולמות. וזריך להם לקום
על רגליו בשנה זה וישאר מעומד עד אהה הוא ה' האלכיס ועד בכלל. וכתבו בכוונות האמנם ביה נובג מו"י ז"ל
שביה קם מעומד כו' וישון זקקה באומרו והאה מושל כלל. ויהוה שלשה פרושות שמים להנציף וכו' ביה משלך אחר כך לזקקה
ע"ש הטעם. וכחכ בשע"ש ח"ל וכהינת לראש כתב רש"י ז"ל בהש"ר דברי ימיים כשאלו כנוונים שנבחנו לך כל הסודאות
ואין לך עוד שבה אחר עדיין אינו כלום כשנשנה עומד לראש ההנהגה. וכן כשסיים דוד כל השנהותיו בהללים הוא מתהלך
ממזר באחרון שירו ל' ביר הדש כלומר כל ההשגחות החדשים הם כאלו לא שנהגוהו מעולם ע"כ זריך לנסוק מעט צ"ן לכל
ובין לראש כי סדר שנה הוא עד לכל. ויכוין עדיין אמי לראש משנמחו כי אין להם גנזול :

(דה"ח) יש לעמוד כשאומר ויברך דוד עד אהה הוא ה' האלכיס ועד בכלל (סי' כ"א וע' א"ר) :

וַיְבָרֶךְ דָּוִד אֶת יְהוָה לְעֵינָיו כָּל הַקְּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִד בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם :

לך ה' הגדולה והנצורה וגו' כי כל בשמים ונארץ בשלשן המום מאד והכרה נזכר לשון כי שירבו מלבן אשר מי
ידוע שאין יתום להכ"י הואר עממי דמ"ס אמרו נש"ס דהגדול הנצורה והגורל לו לאו דאמר מבס"ו דכל מה
שאהם משכחו אהם מנאבו כו' רק עיקר השי' הוא כמ"ש בכמז"ס שהוא אל הואר בפעולה שהוא הנוון הגדולה
והנצורה לנצור"ה וזה שאמר כאן לך ה' הגדולה כו' אשר כל הגדולה והנצורה שנעו"ה והנחה והכור שנעולם במלאכים
ככל מאתך הוא :

לְךָ יְהוָה הַגְּדֹלָה וְהַנְּצוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּחִיצָה וְהַהוֹד בִּי כָל בְּשָׂמַיִם

פורת יוסף ובארץ רד"ק

ברוך ה' וגו'. כמשורר ראש נרות הקדש
שינת הגלות וזאת הודאה לאל יחברך.
ברוך ה' מציין. כי שם ישכון הכבוד בירושלים
ומשם תלא הוראה לכל שייראוהו ויברכוהו :
ברוך וגו' עשה נפלאות לבדו שהוא הוא המראה
נפלאות ולא האלילים : וברך שם כבודו לעולם.
הוא השם הנכתב ולא בקרא שהוא שם הכבוד
ועליו נאמר ביום ההוא יביה ה' אחד ושמו אחד
כי באותו שם לבדו יקרא אז ואז ימלא כבודו
את כל הארץ כמ"ש (ישע"י יא) כי מלאה הארץ
דעה את ה' : אמן ואמן. קיום וקיום. כלומר
יתקיים זה הדבר העתיד קיום אמת :

פירוש וכוונות פשוטות מיד

אמן ואמן. אמת הוא שש"י הוא כבוד ומכולל לעולם : ברוך כף הללויה. כללו את ים ואמרו כשכול ברוך
ה' המשמש אור כבינתו מציין השוכן בירושלים : עושה נפלאות לבדו. בכל דוד : וימלא כבודו כו' -
רכב"ע ימלא כבודו כל הארץ : אמן ואמן. הדבר הזה יאומן שימלא כבוד ה' את כל הארץ וימגדל וימקדש שמו
בכל העולם :

אלהי ישראל. ישראל הוא : מעולם ועד עולם. מכהנתה פעולם ועד סוף פעולם : לך ה' הגדולה. כל
הגדלה (פורת יוסף)

וּבְאֶרֶץ לֶךְ יְהוָה הַמַּמְלָכָה וְהַמְתַּנְשֵׂא לְכָל לְרֹאשׁ׃ וְהַעֲשֵׂר
וְהַכְּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאֶתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל וּבִיָּדֶךָ בַּח וּגְבוּרָה וּבִיָּדֶךָ
לְגִדֹל וּלְחֹזֶק לְכָל׃ וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהַלְלִים לְשֵׁם
תְּפָאֲרֹתֶךָ׃ (נחמיה ט) אֶתָּה הוּא יְהוָה לְבָרָךְ אֶתָּה עֲשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם
שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיָּמִים וְכָל אֲשֶׁר
בָּהֶם וְאֶתָּה מָחִיָּה אֶת פִּקְסָם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לָךְ מִשְׁתַּחֲוִים׃ אֶתָּה
הוּא יְהוָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם וְהִצַּאתָו מֵאוּר כַּשְׂדִּים
וְשָׁמַתָּ שְׂמוֹ אַבְרָהָם׃ וּמִצַּאתָ אֶת לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ

בבה"כ שמלן כתיבין וכוונן שמוכל וקבל אומרים וכרות עד יצאנה פסוק אחר פסוק כתיבין (ואין להפסיק בין לפסוק ולכרות כי הוא פסוק א') ועשינו צוים אל הכינס אשר יחולל שמוכל כפי' מ' ונמקום שתחולל סקבל כפי' ק' כדי שידע כל אחד ואחד להחמיל ולגמור במקום כחלו' ח' יוכרו שכל אחד יאמר גם פסוק של הנירו' וחמרו נחמון שלא יתסוף לומר פסוק שלו עד שיגמור הנירו' ולא יביס כתיבין עיקר ואחמירכ סעל ח"ו. כי על זה נאמר נחמס עלי כקולס כו'.

מזהל
וּכְרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת אֶרֶץ הַפְּנֵעֵי. הַחֲתִי הָאֲמֹרִי וְהַפְּרִזִי
וְהַיְבוּסִי וְהַגְּרִזִי לָתֵת לְזֹרְעוֹ ׀ וּתְקַסְם אֶת דְּבָרֶיךָ כִּי צַדִּיק
אֶתָּה׃ ק וְתֵרָא אֶת עֵינֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם וְאֵת זַעֲקָתָם שְׁמַעְתָּ עַל
יָם סוּף׃ ׀ וְתִתֵּן אֶתָּה וּמִפְתִּיחַ בְּפִרְעוֹ וּבְכָל עַבְדָּיו וּבְכָל עַם
אֶרֶצוֹ כִּי יִדְעַתָּ בִּי הַיּוֹדוּ עֲלֵיהֶם וַתַּעַשׂ לָךְ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה׃
׀ וְהָיִים בְּקַעַת לְפָנֶיהֶם וַיַּעֲבְרוּ בַתּוֹךְ הַיָּם בַּיַּבֵּשׁהָ ק וְאֶת רוֹדְפֵיהֶם
הִשְׁלַכְתָּ בַּמַּצּוֹלֹת כְּמוֹ אֶבֶן בְּמַיִם עֲזִים׃

גודל מעלת השירם כבוים. ז"ל סוכר ע' כעלת דף נ"ד תיבן כל כ"י דלחר שירחא דא ככל יומא ומכוון כס ובי למימרא לומני דלחא. עוד שם וואמרו ללחר דא כוא לדרי כל מאן דזכי כס להאי שירחא כהאי עלמא זכי כס לעלמא דלחא. דכתיב ללחר כהסוא זמנא ע"ש. ובכרשת הרומס דף ק"א ע"ב ז"ל בקיבור וכל מאן דזכי לס כהאי עלמא זכי למחמי למלכא שזחיא כו'. ובכרשת כ"א דף מ' ע"ב ז"ל. כל כ"י דלחשתי יז"מ ובכסוא ספור חדי כהדוס זמין איכס זמחדי כשזינחא לעלמא דלחא כו'. יניס טעהא כטיס קכ"ס לכל פמלוא דלייס וואמר לון זילו וכמאנו ספורי דשכחא דזילי דקא מכהיי כני והדון כפורקא דנין טולכו מהכשין כו'. ובש"ס דף כמ"ב ככס כמכוון כזירת סיס ככל יוס וואמר דקול רס וכמחכס ככס כאלו כזחוס טעה יזא ממזרים וכואחד מהדכרים כמסוגלים לכפר ע"ש. כנס עיניכס כרואות אח כל כמחמרים סני' ובחמת יורה דרכו וסככל יעד ע"י שכל ספלגת מחמר סוכ"ק כלמירת סזירס וסיסור שכנס של כסורא יח' אינו כמי' שחומר רק הכרות של השירס כפיו לכד' ולא שס על לנו ככל אל הכודלס ושכס לכסורא יח' כעת חמירת סכיכות

פורת יוסף

מיד מנרים הרודפים אותם אבל באיבוד מנרים
שב היס לאיהנו ולא כאבדו רק ע"י שנפסק
טינוי הסבע. וידוע שגדולה נקרא אלל הקב"ה
מדת החסד, וכבורה נקרא מה"ל. ולכן דרש

פירוש וכוונות פשוטות
כגדולס והגבורה והפאר והנחון והכנסה שיש ללדס ככל מתן סוא׃ כי כל בשמים ובארץ. אפי' על מס
שבמים אהס מושל וכ"ס על מס שחלץ לפיכך אהס יוכל ליתן גדולס למי שחלס רזוס׃ כי לך ה' המסלבה
והמבנשא לכל לראש. כל המתנשא לראש מתן סיא. אפי' ריש גנוחא. מן סמיא מוקמי לניס׃ והעושר
והכבוד. ספאדס משיג׃ מלפניך. מאתך סיא׃ כי אתה מושל בכל כו' ובידך לגדל ולחזק לכל. יוצני
ועוראי כקשיו שתחוק לני ולכני ישראל לעבודתך׃ אתה הוא ה' לבדך. כשסיית לנדך׃ אתה עשית כו'.
שלא יחמרו מיכאל מוחס כדרומו כו' וזני מאמין כלמונס סלימס כנרלס סלומס סליומס לאין סכלית למספרס אף
שלא נאמר מסורס כמקרא זכ׃ ובצאת כו'. גא-הן לפנך. עד שמאן חן כענין גס לדכר סכניית כוס׃
וכרות כו'. ולכרות עמו כו'. כי הוידו עליהם. נודון וכרעס ככנידו עול עבודתס עם סנגור עליסם גלום
אלל לא עבודת סרך׃ כהייום הוה. סלי אסכר לככיש אמו כן אי אסכר לככיש גס וציאת מנרים׃
כיום (פורת יוסף) א

הינות על הכחות הגדולה שששה לו . ועל כנלחמו יוואים מדרכ בטבע . אך אין זכ כ"א כודאי גדול כסלנת
המרתו ככל יום כוח כדי לזכור ולספר חתמידות גדול גבורותיו ונפלאותיו אשר עשית לנו בחצרים ועל כים . ובעת
השיבו יגיל ושמח ישראל נללכוהו ולה שנה וסודים לשמו כגדול על זכ . ונקום כללני בידך ככל ספוק שמדבר
בכחותישראל וקמם בחצרים ותן כחדם במחשבתו כודלם עומם לכ"י על זכ ובספוק שמדבר בחיוב גבורת מנללוח
כגורא כנתן דלא ישראל כו' וכגון וכוחו אשר וכוננא יתשוב גבורת כסם . וערום יעשה דעתה ושמח ש"ע ומחמם
גדול כהתקוה יקבל ע"ש מ"ז :

^{יהוה}
וַיִּשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם וַיִּרְא
יִשְׂרָאֵל אֶת־מַצְרַיִם מֵת עַל־שַׁפְּת הַיָּם : ׀ וַיִּרְא
יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בַּמִּצְרַיִם
וַיִּרְאוּ הָעַם אֶת־יְהוָה וַיֹּאמְרוּ בְּיַהוָה וּבְמֹשֶׁה עֲבָדָו :
סִרְתָּ הֵם חֲרִיד לְאוֹמְרָה מְשֻׁמָּה כְּכוֹנֵה וּבְיַגְוֹן הַטַּעֲמִים כְּמוֹ כִסֵּף וְחֲרִיד לְאוֹמְרָה בְּשִׁמְחָה :
׀ אַז יִשְׂרַ־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה
וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר ׀ אֲשִׁירָה לַיהוָה כִּי־נָאָה נָאָה סוֹס
וְרָכְבוּ רָמָה בָּיָם : ׀ עֵזוּ וּזְמַרְתֵּי יְהוָה יְהִי־לִי לִישׁוּעָה קוֹה אֱלֹהֵי
וְאֲנוּהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וְאֶרְמָנֶהוּ : ׀ יְהוָה אִישׁ־כֹּל־חַמָּה יְהוָה
שְׁמוֹ : ׀ מִרְפַּבֶּת פְּרָעָה וַחֲלוֹ יָרָה בָּיָם ׀ וּמִבְּחַר שֶׁלֶשׁוֹ
טַבְּעוּ בָּיָם־סוּף׃ תְּהַלְמַת יָכְסִימוּ יִרְדּוּ בַּמַּצּוֹת כַּמּוֹ־אָבִי׃
׀ יִמְיִנֶה יְהוָה נְאֻדְרֵי בִּפְחֵ יִמְיִנֶה יְהוָה הַרְעֵץ אוֹיֵב׃ קוֹבֵלֵב
נְאוֹנֶה תִּהְרַם קַמְיָה תִּשְׁלַח חֲרָנְךָ יֹאכְלֵמוּ פִּקְשׁ׃ ׀ וּבְרֹחַ
אֲפִיקָ נַעֲרָמוּ מַיִם נַצְּבּוּ כַּמּוֹ־גֵר גְּזֹלִים קַפְאוּ תְהַלְמַת
בְּלֵב־בָּיָם׃ אֶמֶר אוֹיֵב אֶרְדֶּף אֲשִׁיג אַחַלְק שְׁלָל ׀ תִּמְלֹאמוּ

פירוש וכוונות פשטיות

ביום ההוא שש' אהוה יום היה עליכם מהד מצרים ככהו וכנס מצרים נוסח לחריסם ויחלו מהלך את מצרים
מת כו' . שטלן כים על שמה כדי שיראו שמהו : את היד הגדולה . כגורס כגדולה : ויאמינו בה' . רכש"ע
הי גיכ מחינן נחמ"ש נחלכותי ית' : וכפשיה עברו . והי גיכ מחינן כנכוחו וכוונתו קי' שנתנס על ידו . והי
מקבל עליו ללמוד וללמד לשמור ולעשות הורוה וקדוה : או ישירי כשה' הי מחינן נחמ"ש נחמ"ש נחמ"ש נחמ"ש
כמו דכדכו רז"ל שר לא נלמד כו' : כי גאה גאה . כדלח גלוחו על כוס וזכוכו כסם גלים : סוס ורכוכו כו' .
כיהם קבועים זכ כיה וכמים מעלים אותם חו"דים לעומק והינם נעדרים : עזי וזמרת יה כו' . עז וקממו כל
כסם ית' כיה לו ליעוש : זה אלי ואנוהו . אכפר נוי ונכחו לכדי עולם : אלתי אבי . כוח זכ : וארוסכנהו .
הכונס אהוה : ה' איש מלחמה . ככל מלחמה : ה' שמו . לא כעלי זין כוח נלחם חלל כמהו ומבחר שלישינו .
גבורים כמנחמים : טבעו בים סוף . נעצנו נעיש כשים . נלמוד לנס כמדתם כשעבדו את ישראל כחומר : ירדו כו'
אבן . ירדו לעזק חלון : ימינך ה' נאדרי בכח . ימינך כנלדרת ככה מה מלחמה : ימינך ה' הרעץ אויב .
המיד כיה רועה ומכנה כהויכ : תהרס קמ"ך . תמיד חלם כוכים קמ"ש נגד : וברוח אפיך . ממוקד רוח
ג"ח מחינן : נערטו כים . יכבו כמים ועשו ערמות : נצבו ככו נד גזולים . כל מוחם כנעולם כחולים קמו
כחומה גבוה כמה מוחם כסכאות למעלה עד כדלו אותם כל מלכי מוחה ומערכ : קפאו ההוכחות כלב ים . כהוקטו
כתחומות ועשו ככנים . וכמנצרים כיו מרקים על ככנים ככה : אבד אויב . פתעם חלמ לעמו כפשיה לנדוף ח"י
נוכח עמכם כמנכ כמלכים כיוכבים כניהם וטועים הלך כדלם ככלל חלל ח"י ארדוף כדלם כמחמם . וכחל
אשיג אותם : ועכ"ז אדלק שלל . עמכם חלק כחלק : תמלאכו נפשי . המלא מכם רוח וזוטי : אדיק חרבי .
(סודת יוקפ)

נפשי אריק תרבי תורישמו ידי : ק גשפת ברוחה בפמו
 ים צללו בעופרת במים אדירים : מ מירכמכה באלם
 יהוה מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה פלא :
 ק נטית ימנה תבלעמו ארץ : נ נחית בחסדה עם יזו נאלת
 ק נהלת בעוק אלונה קדשה : מ שבעו עמים ירגזון חיל
 אחו ישבי פלשת : ק אז נבהלו אלופי אדום אירי מואב
 יאחזמו רעד נמנו פל ישבי כנען : ק תפל עליהם אימתה
 ופחד בגדל זרועה ידמו באבן : מ עד יעבר עמך יהוה עד
 יעבר עם יזו מנית : ק תביאמו ותמעמו בחר נחלתך מכון
 לשבתך פעלת יהוה : מ מקדש אדני כוננו ידך : ק יהוה
 ימלך לעלם ועד : מ יהוה ימלך לעלם ועד : ק יהוה מלכותה
 קאם לעלם ולעלמי עלמאי : מ כי בא סום פרעה ברכבו
 ובפרשו בים וישב יהוה עליהם אתמי הים ובני ישראל
 הלכו ביבשה בתוך הים : מ כי ליהוה המלוכה ומושל
 בגוים : וערו מושיעים בחר ציון לשפט אתהר עשו
 והיתה ליהוה המלוכה : ק והיה יהוה למלך על כלה ארץ
 מ ביום ההוא יהיה יהוה אחד ושמו אחד : כשנת וי"ט מחולין כאן נשמח

ובתורהך כתוב לאמר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד :

פירוש וכוונות פשטות

אריק את כענר ולשנף רכני : תורישמו ידי . אהבש אותו לעני וגם אורשי אותו מע"מ כלהמס : גשפת
 ברוחך . כפתח כרוך : כסמו ים . ככס אהס סיב : צללו בעופרת . שקטו כלכר : באלים . נחוקים : נאדר
 בקדוש . את חדיר כדובא : גורא ההלות . אכס ית' ירלוו מלכיד הנלחן סן ימישו ע"כ לך דומיש
 הכלה : נטית כו' ארץ . אתי רואש כוס גנורוחין אף כעשית דין נמלרים נכנת עמכס כמדת חכד ככוא ימין חכו
 לקווס . מס ש"א ל' נעשות כואת : נחית בחסוך כו' . עם זו אכר גאלת נכנת אואת נכסד כל ימי כמדנך
 כמן וגלר וענני כבוד . ועוד : נהלת אואת בעוך . עד ככנסת אואת : אל גוה קרשך . אתי נוקן לך ית'
 כדולש על ככחנתו לארץ כק' . ונחא אואת לנו יכוש עלמין : שמעו עמים . שלשת וארס אמואכ וכנען כי יד'ס
 עשהה זאל לכנלס אל נוס קדשו . הפול עריהם אימתה . על כנחוקים : ופחד . על כקלוים : עד
 יעבור עמך ה' . את נהל ארנון : עד יעבור . את כירדן : עם זו קניה . אשר חננת אואת . ועמס אלו
 מנקים מלפנין יו"ר שקיים לנו כננולס ככחננול מלע"ס כככוק חביאמו כו' . אשר אואת ככ כוא מכון לשבתך .
 ע"י חכרך . ונקשתו חביאמו והשעמו . את עמן סק' : בהר נחלתך . אשר אואת ככ כוא מכון לשבתך .
 שלמעלס : אשר פעלת ה' . ולא כל ככר מכון אלא מכדש כו' . מקדש אשר כוננו ידני כ' . וכשחוקים כננולס
 או : ה' ימלך לעלם ועד . כי עימי רואת ננולול מלרים : כי בא כו' ובני כו' . ביבשה בתוך הים .
 כלכר כמלרים נענעו יום ובני ישראל כלנו כיבש או מחמת כנס נודע וכוכר כבוד שמים . ומגדל שמך כנל
 כעמיס : וגם עמס כשקיים כננולס או תגדל ותהקדש וככל יכיוו : כי ליה' המלוכה ומושל בגוים וכ' .
 אחד ושמו אחד ס"ח דוד רומע על משיח . ד' דלחד וי"ט דיכנתה כוא ציוך אחד מלרטי שדי (לכן כיחיד יאמר
 ישנתה מיד . וכן כננוו אס גמל כיחיד סכוק ושמו אחד קורס כואן יאמר מיד ישנתה)

הנפלאות הבוחר בשיירי זמרה מלך אל חי העולמים: חצי קריש

נקת קלות אומרים זה בעשרת ימי השבוע מיום א' דר"ה עד אחר יום"כ קודם חגי קדים :
שיר המעלות ממשפטים קראתיה יהוה : אדני שמעה בקולי הנהינה אזנך
קשבות לקול תחנוני : אם עינות תשמר יה אדני מי יעמוד : כי עמך
הפליחה למען תגורא : קניתי יהוה קנותה נפשי ולברך הוחלתי : נפשי לאדני
משמרים לבקר שמרים לבקר : יחד ישראל אל יהוה כי עם אדני תחסד
והרבה עמו פדות : והוא יפקה את ישראל מכל עונותיו : חצי קריש

נהורא השלם

א"א קדים נסחות מ' זכרים שביטאו ב' בערות . ומביח
אין מדקיקין בערות אלא כל שבטע לכלל שנהו
ביינו אחר י"ג שכן יוד א' מחקיין אהו לגדול ואומרים
לענין חסלם . שבו מדרכין . שמתמחא סביא שתי בערות .
לדעת רוב פוסקים אין לומר דבר שנקדוהו בנ"ו וזינף
קטן . ואשילו ע"י חומש סביר . ואפי' לדעת מקטילין
בשעת כדחק . הוקא לא לשמוע קדים וכו' כסוד חוב אכל
קדים שאחר עלינו לא יאמרו . ולדעת ס"ק אשילו בן י"ג
גם ולא כפיא שתי בערות לא יטלים לעשרה עד שיביא
שתי בערות או עד שיעברו רוב שנהווי סינו ל"ה שנים .
אוקן אינו מאטקף לעשרה לכל דבר שנקדוהו : אם החחיל
לומר קדים או קדושה בשעבר סביר וכו' . ומ"מ
הקדושה או הקדים שכתחיל וסוד מקתן גומרים אומרים
עבירה סוד לנאח . ועליכס באמר ועתה כ' יבול . אכל אם
בשאריו' מותר לנאח . אם כתחיל באבות ואלו מקתן גומר
אפי' קדושה וכל חסל י"ה והקדים שלם שלאחריה . ואמר
ג"כ אשילו כדכונן בדרכס כו' אכל אין קריין בהורס . ואם
יאלו מקתן לאחר שכתחילו להסתכל יולר לא יתחיל
להסתכל בהסלם בקול רס . אם כתחיל ערביה בשעבר
והלכו מקתן יגומרו קדים שקודם הסלם לפי שהקדים
שייך לנכרת ק"ש . אכל לא יאמרו קדים שאחר הסלם :
אם אחרו עלינו ואלו שנים . דאני אלא
מכאן וכו' לשיר ריחוד או מזור : אם כתחיל א'
משעבר להסתכל לבד . ואינו יכול לענות עמיה אפי'
מאטקף עמיה . הוקא א' ולא שנים . אכל יתן אשילו
א' אינו מאטקף . כשאהר מהסלם לבדו ככון שכתחיל
ימחינו מלומר קדים עד שיגמור כדי שיכנס גם כווא . ואם
יבן מעיריה אהו . ואם לא רשע לעמוד אפי' להסתין :
יחיד שכנסם לנכ"ג וזאת צדור שכבר כתחילו לענות קדושה
או איש"ר כל שלא שאלו מותר לו לענות עמיה : ועתה
יגדל נא כו' באחי"ל לא יבד רובא לאמרו . ובתס סמ"א
לכן אין לאמרו בין ששהנ יולר או בין גאולה לתלם
וככ"מ שאכור להסבין . ס"ק חחר לענות ישי"ר ולא אמן
ישי"ר דכ"י עשנו אמן ג"ס . בשאומר חתון ויברך כורע
וכן בישי"ר וכן יתהבך . וכן בנדיך סוד . וכן גאמן .
לאחר שפיסם קדים פוסע ג' פסיעות ואח"כ לומר עמיה
שלו . יש להסתכל ולקוד כדי לשמוע קדים ולענות אותו
בקרי' . אכל לא יתן קולות גדולות שיהלוצו עליו ב"א .
כמוכ בנ"מ מעשה נחסיד א' שרשם להסיד חחר מוזה
ופטו מוריקות א"ל להס פתיך מוריקות א"ל מניי שסיחיה
מדכר

דרך החיים

(א) אם החזן מאריך בנינו יאמרו הקהל יתברך
בעת שהס"ק מאריך בנינו אכל לא בשעה
שאומר ברכו ואם אינו מגנן סוב שלא לומר כלל
רק ישחוק וישמע מהס"ק ברכו (ס' י"ז) :
(ב) אם לא שמע אחר מהס"ק כשאמר ברכו
רק שמע מהקהל שאמרו ברוך ה' אלהי המבורך
לעולם ועד עמיה עמיה ג"כ ביהל"ו אכל אם
שמע מהס"ק לבד כשטונה ביהל"ו לא יענה עמו .
רק יענה אמן על דבריו (א"ר ס' קל"ט דלא
כמ"א ס' י"ז וע"י ס' קכ"ד ובמ"א ס' י"ז ס"ק
ה') : [כתב בספר שערי אפרים (אכל דיני ברכת
הטורה) קת"ש ס"ז אשכנזר אומרים ברוך ה'
במטקף כו' עוקה אחריהם אמן וחזור ואומר
ברוך ה' כו' וטעות הוא בידם שכיון שאומרים
בין ברוך ה' כו' אפי' לומר אמן . אכל הכבור
יאמרו אמן אחר הס"ק אף שאמרו מתחלה
ביהל"ו וכן נוהגין וע"י פ"מ ס' י"ז] : (ג) מי
שמתפלל ביחודות וגייע לברכו אף שכבר שמע
ברכו קודם התפלה מותר לפרוס על שמע ולומר
ברכו או אחר שבטילו כיון דלאמר מיד אח"כ
ברכת ק"ש אכל לאחר שכבר קרא ק"ש ובכרכות
ושמע ברכו קודם התפלה או אח"כ או אשילו
מהעולה לתורה לא יאמר עוד הפעם (סימן
ס"ט) : (ד) חוחר לנא לבית הכנסת כתבאר לעיל
קודם התפלה : (ה) שכה להכניח סלית או שלא
היה לו מקודם יכול להניח בין הפרקים בלא
ברכה ולאחר התפלה ימשמש בטלית ויברך (ס'
ס"ז) : (ו) אכל אם שכה להכניח סלית או שלא
היה לו יכול להניחם בין הפרקים ולברך עליהן
והפעם דק"ש ותפלה זריך תפילין ולכן יכול
להסבין אפי' להברכה אכל באמנע הספק יש
חילוק שאם הביאו לו באמנע הספק שלפני ק"ש
כגון

פירוש וכוונות פסמיכות

לך כדאם עמיה על שחרת בנו עם קדים לומר לשמן כגדול : מלך . אהם אל מלך גדול ונורא : אל . אהם אלהינו
קתף ובעל סיכולה : חי העולמים . אני מאמין באמונה אמיתה שאתה מורה כל כשולמו עליונים והחתומים :
אמן . אמת שראוי ויש לו להלל ולשבח אתך כשכנסם אלו . יוש"ס :

מדרגה נשמה ביהם כפי' אומר רמב"ם וכו' ומנן אבות
 וניתגדלו: כפי' הקדוש הוהו מחד שלא יספד בין עלמיה
 ליהנך. והשולט טועים ובוזרים דבאחיה הוה יתברך
 לבד די אלף ליל כל הוהם של יתברך וישתנה פד דאחיה
 בעלמא. וכן הוא גבי' שבת ר"ז. עוד נכת' וז' הכוזבים
 אומרים במופה אמן יש"ר כו' וסאחיה הוה אמן ליש"ר
 כס' בלא דעה די אמן קדי' להשולט על יתגדל. וזמן יש"ר
 מתחיל שנה חדש ע"כ צריך להפסיק קצת בין אמן ליש"ר:
 כס' גודל מעלה איש"ר ידוע מהגמ' סק' גפ' אל
 כהני כל השוים איש"ר בכל כמו קארינו לו גור דיש' של
 ע' גמ'. אר"י אשילוי'ם בו שנת עכ"ס מוהליון לו כו'.
 ולגדלו בכוון א"א בלש"ן כעדי' שלא יתקדשו בנו המלאכים
 שאלו מתכונן שנה נאה כס'. ח"ל כוה"ק ע' פוסק דף
 ר"ן ע"א. פתח וזאמר משמים דר' פתח כל אשר הא"א
 ידן לנפשו בנתק עכ"ס ע"ד. תימן כל הוהם איש"ר
 מנרך בכל כמו דא' ארוב' כמו וודף אשטירן לאשטיר' אל
 שיש'ו נהלה תקוף כנין דבאשטיר' תקוף דהתקף אר"י
 ההוא כח קדושה עלאם ואלהק'ו גו קדושה וזאמר חיל'א
 והתקוף דש"א וע"ד בכתו אשטירן לאשטיר' רעותא דמרך
 עכ"ל דק"ש. הוה נודף מתאמריו ג"ל יסל כ"א"ס
 להכונן און ר"א לכן בשני איש"ר. וה' כוונה איש"ר
 ששנה שבו"ר נגלות הכר' שמשע' ככה יורנו כפי'של
 בין העכ"ס. וזאמנו אגורמים בנתין די' שגוהינו
 מהגברים כח הקדושה והוהים כל השע' מהשך לנו
 משלמות כעלמיהם והזמין אהב' לעכ"ס לכן כסי'שמים
 שקדים וזאמנו ששלים גי'שים ונודףו ר"א (נכסא' סדנא'
 כדו על הלול שבו' גדול אך נחלה שאלו חספליים לסודל
 ית"ש ונכסר באיש"ר ונכסרים שאלו משכחים אהו' אלו
 שכסרים כח הקדושה ונתגדלו ונתקדש סגורו בכל העולמות:
 אומר ש"ן ברב' אל כו' ועומים אהרו ברוך כו'
 שאנוך ל"ו וחס' לא שמע מהש"ן ברב'ו רק שמע הקהל
 עומים אומר אהריכס אמן וחסר ספ"ן ואזכר ברוך כו'
 הסגורו לעולם ועד ונכסו נעה כפי' ספ"ן מאריך בברכו
 אחרים הקהל יתנ' וישתנה כו' ודווקא בשמע בנינו אל
 בשמע שאמר התיבות לא יאמר כלום: באר"י'ל אחר
 אש"י מי שמשכים ללמוד לעסוק בתורה איש' הזור'ו
 כמאמר עד שיתגלו וענה דיביל"ו וזו חזרה אליו כנכסם
 לק' בו כו' התיבות כנגד כו' שמהם כל כו' ר' ח' י' ש'
 אצטע' ע"כ וכן איהא' שצדקת' רוח על כו' הדלו לכס' אל
 בארס כו' ע"כ וכתב הסדס"י וחס' און לו שערס לענות
 ברבו אל מנרך ק' צרעת ניס' משלים ג"כ נפשו:

כנון באמצע יוצר אור או באמצע אהבה רבה
 ימתין עד שגייע בין הסרקוס שינרך או אכל
 אס הניעו לו הספילין באמצע הסרק אל ק"ש
 עממה כנון באמצע שמע או באמצע וסיה' אל
 באמצע ויאמר מנרך עליהם מיד והשעס כי
 כל דבורי' שבק"ס צריך חספילין ולבד לא ימתין
 וכן כשהניעו באמצע הסרק שלאחר ק"ש כנון
 באמצע אמת וליב' ג"כ יברך מיד ולא ימתין דלס'
 ימתין עד בין הסרק מהיינו שיאמר גאל ישראל
 שז' ח"א להפסיק וצריך מחמת שבין נאולה
 לתפלה אסור להפסיק אכל בין הסס' אלהיכס'
 לאמת לא יפסיק כלל ופין נאולה לתפלה יומס'
 ולא יברך עד אחר התפלה כמבואר לקמן (פ"מ)
 במ"ו סו' סו' (ז) אלו הן בין הסרקוס בין
 קדים לברכו ובין יוצר הנאורות לאהבה רבה.
 ובין אהבה לשמע. ובין שמע לויסיה ובין וסיה
 לויאמר (סס): (ח) מין לשמות ג"ה וב"ס בין
 הסרקוס (מ"א סו' קכ"ד) אכל אמן יכול לענות
 בין הסרקוס על כל ברכה וברכס' שימש' נפ"מ
 סו' ג"א (לבד בין אהבה רבה לשמע עיין לקמן):
 (ט) באמצע הסרק וכן בין ברכו ליוצר שדי'
 כמו אמצע הסרק און לענות אמן אמנם אחר
 האל הקדוש וסוף וכן לאמן ויש"ר עד לאחר
 מיבת יתברך ואמן שלאחר יתברך עונס וכן
 לקדושה דהיינו שיאמר קק"ק כו' וברוך כו' אכל
 ימנך לא יאמר וכן למודים ג"כ פוסק ולא יאמר
 רק מודים אמתו לך ולברכו יאמר ביה"ל (ולא
 יאמר יתברך) כנון אס שומע בהשלה ובין
 מברכת התורה (גס' אמן יענה אחר גה"ת) לכל
 אלו פוסק אפי' באמצע פסק היכא דסליק עיניא'
 והשעס דדין זה נלמד מהאי דשאל מפני כנסד'
 וממילא דש"י להדדי (וכס' חילק סמ"א בס"ק
 ג' בין סליק עיניא') ואס' הפסיק באמצע הפסיק
 היכא דלא סליק עיניא' חוזר לראש הפסוק (סו')
 כשהתון אומר ברכו אומרים הקהל יתברך

(סו'): (י) אפי' בין הסרקוס לא יפסיק לקרות עם
 התיבות שהוא אומר בשעה שהנכור אומרים הפסוק ראשון של שמע בנינו הצור שיהיה נראה
 כאילו קורא עמהם (סו' ס"ה): (יא) הסיל מים לא יברך אשר יא' רק יכול ידיו ולאחר התפלה
 יברך אשר יא' (הפסיק בברכת ק"ש וסיה' כדו' לנמור את כולה עיין בק"ש וס"ה הכא):
 (יב) אס' התפלל ביחוד לא יאמר פיומים באמצע סרכת קריאת שמע [אכל כשתתפלל עם
 הצטר און לפרום עמנו מהצבור באמירת הפיוט'] (סו' ס"ח מ"א): (יג) אס' שנה לומר הפיוס'
 (כשתתפלל בצבור) באמצע ברכה לא יאמר בין ברכה לברכה (סס):

יהי ברך וישתבח ויתפאר ויתרוסם ויתנשא שמו של קדש סלכי המלאכים
 הקדושים ברוך הוא. שהוא ראשון והוא אחרון ומכל ענין אין אלהים.
 סלו לרוב בגבורות ביה' שמו ועליו לפגוד. ושמו קרוסם על כל ברה'ה
 ותהלת: כדרך שם פבור סלכיהו לעולם ועד: יהי שם יי' בברכה שגפיה
 ועד עולם:

ח
 בְּרָכוּ
 אֱתֵי
 הַמְּבֹרָךְ:

קהל יחון בְּרוּךְ יי' הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

(פורת יוסף)

דרך החיים

(א) אם טעה בזכרת יוצר אור וסתחיל לומר אבר. נדברו מעריב ערבים ופרס שסיים ברכת המעריב ערבים וזכר ואמר יוצר אור וכל סדר הברכה אף שלא אמר בא"י ואמר כסדר וסיים בא"י יוצר המאורות וא" (סי' נ"ט) אבל אם לא נזכר עד שסיים בא"י המעריב ערבים צריך לחזור לראש יוצר אור ולומר בא"י (כיון דאין נחתמה מלכות הוי הפסק נחתמה אחרת שאינה מעין הפתיחה עיין ס"ם ר"ד וא"ר סי' ק"ט) לכן כשהתחיל לסיים החתימה ולומר בא"י וזכר יומה קודם שאמר המעריב ערבים ולומר אמ"ה יוצר אור וכן אם אמר מעריב ערבים ולא אמר יוצר אור אפי' סיים יוצר המאורות לא יא" (סי' נ"ט) וצריך לחזור לראש בא"י אמ"ה כסדר עד אחר יוצר המאורות : (ב) וכן אם אמר יוצר אור וסיים יוצר המאורות רק באמצע הברכה אמר המעריב ערבים כגון שאמר יוצר אור המעריב ערבים וסיים בא"י יוצר המאורות יא" (סי' נ"ט) : (ג) ואם התחיל יוצר אור וטעה נחתמה וסיים בא"י המעריב ערבים חתת יוצר המאורות אוים תוכ"ד נזכר ואמר יוצר המאורות יא" אבל אם טעה אחר שיאמר המעריב כדי דיבור לא יא" אף שאמר יוצר המאורות לאחר כ"ד הואיל וטעה כ"ד יאמר עוד הפעם מזכרת יוצר אור מתחלה (עיין תשו' רשב"א סי' ל"ה ורמב"ן במלחמות ברכות פ"א) : (ד) אם טעה ולא נזכר עד שהתחיל אהבה רבה לא יפסיק בינתיים רק יסיים כסדר ברכת אהבה רבה ואח"כ יאמר יוצר אור קודם ק"ש (רשב"א ברכות דף י"א) ד"ה אחת ארוכה ולא כמ"א :

נהורא השלם

י"ל חלוצי". ד כי לתסח מאילנות כעולם נכרא פשר מעלות אחרות. וסמארות טעלויים מתיירס על ידיכס שפליס בעולם שפולותיכס. וכס דמיין כיכלות לכס. וקראים נמשל עולם כיקקס לפי שסס נפעליס מהפעלויות לכס כיקקראים נמשל עולם הזכר. ונכלליס שבפעס סיכלות כמו מהפעלויות נכלליס שבפעס סיכלות כי שפליס דמאורות מהשנים נחש אחד. וקרא סיכל קדש הקדשים וניסכל אס מהתחירס שלשס ראשונות כוי' ואמר זכ הוא סיכל כרנן והוא כנגד ת"ה ישראל. ואחריו הוא סיכל אהכס והוא כנגד החדס. ואחריו הוא סיכל סוכות והוא כנגד כננוכס. ואחריו סיכל גונס כנגד נחש. ואחריו סיכל ענש שהמים כנגד סוד. ואחריו סיכל לנגח הססיר כנגד סיסור ומלכות. ובאריו"ל כנה כי י' סיכלי דנריא"ל אין המלכות ככללס. כי כמלכות דנריא"ל היא נוקדת כחר דיעירס נסיכל ק"ק דיעירס כן כבאר שפולמות עכ"ל: וסיכל"ל קראמה יוצר אור כוי' וסיכל זכ הוא סיכל לנכת הססיר זמנו מעלין אותה מחטס למעלה כמלכות הפעולס לקשור כשרסו מעמס. סיכל"ל תמינ"ל אל ברוך כוי' וסיכל זכ הוא סיכל ענש שהמים. סיכל"ל תליהאס לאל ציור וסיכל זכ הוא סיכל גונס. סיכל"ל רביעי"ס כהחדס נעונו וכווא סיכל סוכות. סיכל"ל חמישי"ס אהכס רנב. וקרא סיכל אהכס. סיכל"ל שיהאס אחת יוצר וקרא סיכל כננו. סיכל"ל שביעי"ס דתי שפתי הפחת וכווא סיכל קדש הקדשים. עכ"ל. וכתב סחולע"י הרוב"ל לעמוד על עיקר כדכריס יכנס לשמש כסיכל"ל רש"י ע"ה ויחללו לו הפעולות תכמת העבודה שפלימס באהמיות כוי'. ואס בעוונותינו נעלמו ממנו מ"ס קבלת כדכריס כשארס ידיתו. ומוטל עלינו נשבות מס שבידיו. וכווא לבד כדכריס בתפלותינו ולגיון כמס וזכו כבודו ורננו של מלך כי אינו מתקט ממנו אלא מס שכלאס שרתינו לעשות כי כל לנכות כוא חוקק. ועל כיווא כזס אחריו ר"ל רחמנו לנח נשי. עכ"ל.

ק"ש חשילו כמלצט כפסוק אס שפט כרבו אומר ברוך כ' בל"ו ואמנו יס"ר עד יתכנר ועד ככלל ויפתוק ירמזע עד אמנו דאחר יתכנר ויענש אמנו. ומתהקבל ויאיל לא יענש אמנו כי אינו אלא מוכב ועל כרבו עונס ברוך כ' בל"ז גם אמנו ובכרבו לא יאמר יתכנר וישחנה כוי' ובקדושה לא יאמר רק קדוש כוי' וכנך כוי' ולא יתנוך. ומכ"ס ש"ן משקיין כנכת חר"ס לומר אז כקול כוי'. וכבודו מלא כוי' ובמודים לא יאמר רק מודים אהנונו לך כנכד.

הס גונס גם כן נפאוק דמריס אס שטע ק"ל דמיס יפסיק ויצן. אמנו דכאל כקדוש וזמנע שפלט ויכל ג"כ פעונת ק"ש כי יס לכס דין קדוהס. ואמנו דמיס שלום כוא מחלוקת כפסוקים (ש"ע סימן ס"ו). אס כנכור קרין ק"ש והוא עושק נפסד"ו יקרא עמסס סאוק ראשן. איכל ככרבת ק"ש אין לכפסקי אלא יאמר אמנו חבינות כננון כפסוק קרין ק"ש ופרי"ל כנח דמאן דפסק כככות ק"ש לקרות סי' א' של ק"ש עם כנכור כריו לנעור זו: ככרת יוצר וערכית יוצר לסיים קודם כ"ג ויענש אמנו אחר כ"ה וכתב א"א ומתינינו דאין אנו עיין אמנו כלל אחר עקרת ק"ש. כקדוהס כעוול יודך אומר. כשעוין קדוהס זו אומרס אותס כקול רס. כקדוהס זו א"ס סי' סי' ויכב ונכת כתי זכ טועס. אבל אס כיוס עומד רשכ יוכר ש"א"ע חכס. ומ"א כנכ כשס כקנכ דאק"ל מיוכב. איחא כנכתו ככריו"ל כהחלס עליה עולם ככריא"ס כיוא יוצר צריך לחתו כהפלין ולמשמש גם כהפלין של ראש זכו עונד"ל. אחר כך יוצר אור הוא מלול. וכבר יודע מכווכר שמתו כריכזת עונד"ל ומלול"ל ע"כ. לכן כתיבת יוצר אור ישמש כש"י ובתיכנס ועזר חנן ישמש כש"י ויחון כונת כהפלין כנזכר למעלה. וכיוצא אור ישפח עיני ויחון גבורת כשס ובתיכנס אור שנתא. ובנזור חנן יסיגר עיני ויחון גבורת כשס ככריא"ס חסך :

כתלת יוצר חשכ נמוכבן. וכאן החיוב ליכב דחוקק עד תכלות לאל עלין (באריו"ל פ"ס סוד). וסי' כפקדמת כ"ש נעתינ כסייטוס כנכנו כהכתיבס לומר סיכ נוכב באריו"ל לומר וסיכ אומר ש"ן ככס שום הפסק סי ככל כולך אחר כתיחוס. וכואיל ומסיימון מעין ככרנכ לא כוי הפסק (פ"ס"ה שער כ"ה"ס פ"א) :

וקודס יוצר אור יחון וקודס מוכן ומזומן לכלול את עצמי עם אימון רמברכין לאררייתו (מעכ"ה).

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם

יוצ' -

(מורת יוסף)

יִצְרָא אֹר וּבִוְרָא הַשֶּׁךְ עֵשָׂה שְׁלוֹם וּבִוְרָא אֶת הַבֵּל :

יִצְרָא אֹר וּבִוְרָא הַשֶּׁךְ פ' כי כוחות הקדושה והטוב מכונה בשם אור וכוחות הסומאס ורע מכונה בשם חשך וכוא יוצר ובורא הכל ולעמוד שהוא עולם החיקון יתהפך כל רע לטוב וע"ז מכונה בשם טובה שלום שעכ"ו הטוב ורע דמחלוקת ובה זה לעומת זה ובעולם החיקון נעשה הכל לטוב ולזה אמר שיהיה שלום ביניהם ובורא את הכל כי יתהפך הכל כגיאוס הדבש כי אש' מה שיהיה עד עתה טוב ואור יהיה אה"כ שבעתים וככל יהיה כגיאוס הדבש לעמוד הרע והטוב :

הַמַּאִיר לְאָרֶץ וְלְדָרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים : וּבְטוּבוֹ מִתְדַּשׁ בְּכָל יוֹם הַיּוֹם מֵעֵשָׂה בְּרֵאשִׁית : מֵה רָבוּ מֵעֵשֶׂה יְהוָה . פֶּלֶם בְּחִבְּמָה עֵשִׂית . מְלֵאָה הָאָרֶץ קִנְיָנָה : תַּמְלֵךְ הַמְּרוֹמִם לְבָדוֹ

מאז

פּוֹרֵת יוֹסֵף

וע"כ מחויב אדם לנרד גם על הרעה, עכ"ל לפי ראות עיניו נקרא רע). כי המהוה הדבר בהוויתו מפסידו בהפסדתו. וע"כ אחרי אשר מתקני הנרכה לא רצו להוציא דבר רע בפי המנכר כללו זה בדברי עושה שלום ובורא את הכל, היינו כי כל אשר עשה הוא בשלום ממיאל נכלל בדבריהם כוונת הפסוק ההפסד והרע : המאיר לארץ. מהחיל צינר אור. היינו המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים. היינו שגנו את האור הראשון אשר אינס יכולים לקבלו. אך העמיד את האור לפי טבע הארץ והיושבים עליה כל אקלים לפי טבעו וטבע האגשים אשר יוכלו לקבלו וטבע הארץ אשר תוכל להוציא ולגדל זרועי' : ובטובו מחדש בכל יום. הוא מפני כי עושה שלום וההפסד מוכן אליהם בכל עת. ע"כ מחדש בכל יום כחוחייהם. כל מעשה בראשית. כל דבר ציומו. היינו כל הנבראים ביום א' מחדש כחוחייהם ביום א' והנבראים ביום ב' יחדשם ביום ג'. וכן כולם (כן נראה מתשובת הרשב"א כי ח"ג). ואחרי אשר בוף מעשה במחשבה החילה. הוא יום שבת אשר בו נמחר חכלית בריאת וההנהגת העולם. אשר בו נחשטם הדבר בטבעו. אשר הוא המנדיל כל צמח כל עשב כל אילן כל חי וגם מדבר. כל אחד למינו ומני אז יצמיח כל דבר ויוליד כל חי כדומה לו. וכמו"ש אשר נרא אלקים לעשות וזה היה ברכת כל העולם. ע"כ גם עתה שבת היא מקור הברכה. אשר יספיע ביום זה שפע ברכה בכל העולמות. וכאשר קדש יום שבת בראשית כן יספיע שפע קודש בכל שבת ושבת. ומפני זה הוא מקור הברכה : מה רבו מעשיך ה'. רבו גדלו כמו

יצר אור. לשון מקרא הוא (ישעי' מה) אך כיום הפסוק עושה שלום ובורא רע ומפני לינשא מעליה החליפו תיבת רע על תיבת הכל (ברכות יא). וצריך להבין איך החליפו מחקגי הנרכה מקצה אל הקצה. מרע להכל. ע"כ נראה לענ"ד לבאר הענין. הן ידוע אשר כל הנבראים אהנו בעוה"ז המה מורכבים מיסודות מתנגדים כמו אש ומים. רוח (המושך למטה) ועפר (המושך למטה). לו היו עצמים פשוטים לא הי' ההפסד וההעדר כרוך בעקבם. אבל עתה אשר נבראו מורכבים מיסודות הפוכים ומתנגדים זה לזה כרוך עליהם ההעדר. אך נעה גור הבורא הוויחם. חוק וזמן נתן להם להיות אחוים קשורים ומפורדים יחד. וקשר אותם בעבותות השלום. ומיום היוותם כרוך אתם הפסדס. כי בכל שעה יחכר להם זמן מה מהחוק אשר נתן להם הבורא ב'ה לנגד טבעם להיות שלובים עם מנגדס יחד. וזה ביאור הכתוב יוצר אור ובורא חושך כי חושך איננו העדר האור כי אש בריאה ככל בריאת מעשה בראשית כמ"ש וחושך על פני תהום אחר בראשית אשר גם הוא מאמר מעשה מאמרי בבריאה. אך מליירת האור מרגישים אהנו את בריאת החשך. וכן כל אשר עשה בימי המעשה המה אך בשלום. וזהו עושה שלום. ומיאל נברא גם רע אהו. אך ג"כ יש לדעת אשר גם הרע איננו העדר הטוב היינו מות העדר החיים. עורת העדר הראות וכדומה. אך הוא בריאה בפ"ע. אשר היא נקראת רע. היינו מות, עורת וכדומה (אם כי באמת גם הרע הוא לתכלית דבר. כי אין רע יורד מלמעלה.

כך

פִּירוּשׁ וּבִוּוֹת פִּשְׁמוֹת

יִצְרָא אֹר וּבִוְרָא הַשֶּׁךְ . ארז"ל מזכירין מדת לילה כיום ומדת יום כלילה כיוון ואינס חילוס שתי רבחות : ובורא את הבל . אהי ית' כנורא כל כל העולמות עלייתם ומהחוחים : המאיר לארץ . אהי אורו לארץ כי כשמש מגדל במחמים ומהחכות ומחיק פסיות : ולדרים עליה . אהי אורו שיעשו פסקיס ולא תנוף נאמן רגלם : ואומר ברחמים . כי הוא מביא לנו האורה בדרך רחמות מעט חטט לא נשעם אהת כולב . כי כקס מחטתו אס רואה אור גדול אינו יכול לפתוח עינו לראות במהרס כי קודם יעמוד עטס כמו סומא ולא יוכל להכיר בו : ובטובו מחדש בו . במזינה האור בכל יום כמו שכתבנו עין האור וזין ההובך פורת יוסף)

בשבת

מֵאֵז . הַמְשַׁבֵּחַ וְהַמְפַאֵר וְהַמְתַנַּשֵּׂא מִיּוֹמֹת עוֹלָם . אֱלֹהֵי עוֹלָם
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים רַחֵם עָלֵינוּ . אֲדוֹן עֲזָנוּ . צוּר מְשַׁנְּבֵנוּ . מִן
יִשְׁעֵנוּ . מְשַׁנֵּב בְּעֲדָנוּ : אֵל בְּרוּךְ גְּדוֹל דַּעַה . הַכֵּן וּפְעַל
וְהָרִי חֲמָה . טוֹב יֵצֵר כְּבוֹד לְשֵׁמוֹ . מְאֹרֹת נָתַן סְבִיבוֹת עֵזוֹ .
פְּנֹת צְבָאוֹ קְדוּשִׁים רוֹמְמֵי שְׂדֵי . תְּמִיד מִסְפָּרִים כְּבוֹד אֵל
וְקִדְשָׁתוֹ : הַתְּבַרֵךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל שִׁבַח מַעֲשֵׂה יְדִיךָ . וְעַל
מְאֹרֵי אוֹר שְׁעֵשִׂית יַפְאֲרוֹךְ סֵלָה :

הַתְּבַרֵךְ צוּרֵנוּ כֹלְפָנוּ וְגֵאֲלָנוּ בּוֹרֵא קְדוּשִׁים . יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד
כֹּלְפָנוּ . יוֹצֵר מְשֻׁרְתִים . וְאֲשֶׁר מְשֻׁרְתֵינוּ כָּלֵם עוֹמְדִים
בְּרוּם עוֹלָם . וּמְשַׁמְיָעִים בִּירְאָה יַחַד בְּקוֹל דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וְמַלְאֵךְ
עוֹלָם : כָּלֵם אֱהוּבִים כָּלֵם בְּרָדִים כָּלֵם גְּבוּרִים וְכָלֵם עֹשִׂים בְּאֵימָה

וביראה

פּוֹרֶת יוֹסֵף

אוחס ישראל מיד נתאלו לעשות דגלים כמותן
דכתוב שה' ב' הביאני אל בית היין ודגלו
עלי אהבה . אמר הקב"ה חיכס אני אעשה
אתכם דגלי כמו שהתאוחס דכתוב (תהלים כ')
ימלא ה' כל משאלותיכם מיד אמר לו הקב"ה
למשה משה עשה אותם דגלי' כמו שנתאלו שנתאר
(במדבר ג') איש על דגלו באחות . הכה מבוחר
במדרש זה אשר הואר הדגלים של ישראל היו
כחואר הדגלים של מעלה וע"כ נדע אשר כמו
שהיו הדגלים של ישראל פנות היינו דגל מחנה
יבודה קדמה אשר הוא היה הפכה . והחונים עליו
מסה ישכר ומסה זכרון . וכן דגל מחנה ראובן
היה הפיכה תימנה והחונים עליו משה שמעון
ומסה גד וכן כל הדגלים . ככה דגלים של מעלה
יש מהם פינות ארבעה ולכל פינה חונים עוד
מלאכים . וע"כ אמר פה פינות צבאו אשר הם
קדושים אשר תכליתם להיות רוממי שדי תמיד
ערב וקבר וזהרם משכחים כבוד אל . על שבת
יותר משבח יותר מאשר יפארוך : כולם עומדי'
שאין ישיבה למעלה . יחד בקול כאחד דברי
שנחיו של אלהים חיים ומלך עולם . אהובים זה
לזה שאין בהם שנאה וקנאה . ברורים זכים
ואחים . בלי חומר . גבורים כמו"ש (תהלים ק"ג)

רב ביתו . כולם בחכמה עשית . כמו"ש (משלי
ג') כחכמה יסד ארץ : המלך המרומם לבדו
מאלו . גם עד שלא-צבא העולם . המשבח והמפואר
והנחנשא מימות עולם משה בריאת עולם . אזי
מלך משבח ומפואר שמו נקרא . כי לא נקרא
מאובח רק כשיש מי שמשבחו: אל ברוך . הוא שבת
ע"פ כ"ב אותיות שבהם נצרא הכל והם חלויים
על התורה שהיא ארוגה מאלו הכ"ב אותיות .
כמו"ש (ירמיה ל"ג) אם לא בריתי חוקות שמים
וארץ לא שמתי . גדול דעם . כמו"ש (שם ל"ב)
גדול העשה . הכין ופעל וזהרי חמה . כמו"ש
(תהלים ע"ד) אהה הכינות נאור ושמש . טוב .
ה' שהוא טוב אמיתי כמו"ש (שם ה') לא יגורך
רע . יצר כבוד לשמו . כמו"ש (ישעיה מ"ג) כל
הנקרא בשמי ולכבודי נצאתיו יצאתיו אף עשיתיו .
מאורות נהן סביבות עזו . כמו"ש (דניאל כ')
ונהורא עמים שרה . פנות צבאו . איהא במ"ר
(במדבר פ"ג) מאי דכתוב (תהלים כ') נרננה
בישועתיך ובשם אלהינו נדגול . בשעה שנגלה
הקב"ה על ישראל בסיני לתת להם תורה ומצות
יחד עמו כ"ב אלפים מרבנות של מלאה"ש שנאמ'
(שם סה) רכב אלהים רבוחים אלפי שנאן וסיו
כולם דגלים דגלים שנאמר דגול מרבנה כיון שראו

בשמימי גראשית . סה רבו . מה גדלו מעשיך ה' כו' . טוב . הקדוש כרוך הוא בנקרא טוב : יצר כבוד לשמו
שכח מהכבוד עם צרותיו יצר כבוד לשמו : בנות צבאו . בנקראו קדושים תמיד . ערב וקבר :
מספרים כבוד כו' : התברך . אחס מנוחן : ה' אלהינו . על שבת כו' . יותר ממה שמכתיבים אותן מעשה
ידיך ועל כו' יפארוך סלה . שיפארוך לעולם : בורא קדושים . בורא מלאכים : יוצר משרתים ואשר משרתיו .
סקנו לומר כן מאס הא דאיתא בנח' כל יומי איכרו מלאכי כשרת מנסר דינור שנאמר חדשים לנקיים . וכ"ס יוצר
משרתים אוחס כמהחדשים בכל יום . אשר משרתיו מעולם כגון מיכאל וגבריאל כולם עומדים לפניו : יחד בקול .
משמיטים נקול כאחד דברי . שנחיו של אלהים חיים כו' : בולם . אהובים . שאין ביניהם קנאה ולא שנאה :
פּוֹרֶת יוֹסֵף) א

וּבִירָאָה רְצוֹן קוֹנֵם . וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֶת פִּיהֶם בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה
בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה וּמְבָרְכִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים וּמְעֲרִיצִים
וּמְקַדְּשִׁים וּמְמַלְכִים :

אֶת שֵׁם הָאֵל הַמְּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא . וְכֻלָּם
מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מוֹזָה . וְנוֹתְנִים רְשׁוּת
זֶה לָּזוֹה . לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנִתְחַת רוּחַ בְּשֵׁפָה בְרוּרָה וּבְנִעֻמָּה .
קִדְשָׁה כָּלָם כְּאֶחָד עוֹנִים וְאוֹמְרִים בִּירָאָה :

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֵא כָל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ :

וְהָאוֹפְנִים וְחַיּוֹת הַקִּדְשׁ בְּרַעֲשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעַמַּת שָׂרָפִים
לְעַמַּתָּם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים :

(פּוֹרָת יוֹסֵף) פֶּה לְרִיךְ לִמְחַתּוֹן עַד שִׁכִּיִּים סִטָּץ וְאוֹמְרִים , וְלֹאמַר כְּנִצּוֹר כְּכֶסֶם כִּי כוֹא נִצְוֹ
שִׁיךְ לְקִדּוּשָׁה . וּמְחַלּוֹקֵת הוּא אִם לְאוֹמְרוֹ בִּימִיד :

בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ :

גִּדּוֹל סַעֲלַת כְּנַח זֶה כְּמִתּוֹן כְּנַח הַסְּמִיכוֹת לִכֵּן לְרִיךְ כָּל אִדָּם לְמִדָּה זֶה כְּמִתּוֹן וּכְכוֹסֵם עֲלוֹמָם : לְפִי גִבְרַת
הָאֵרִיזוֹל יִצְחָק וְשִׁיחַן כְּסִדּוֹר ל' שו"ס שְׂמַחְתּוֹן וְכַח לְשִׁבְרָה כְּפִתּוֹחַ :

לְאֵל בְּרוּךְ גְּעִימוֹת יִתְנוּ . לְמַלְכֶךְ אֵל חַי וְקוֹיֵם . זְמֵרוֹת יֹאמְרוּ .
וְתִשְׁבְּחוּת יִשְׁמְעוּ . כִּי הוּא לְבָדוֹ פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת . עֲשֵׂה
חֲדָשׁוֹת . בְּעַל מַלְחָמוֹת . זוֹרַע צְדָקוֹת . מְצַמֵּיחַ יְשׁוּעוֹת . בּוֹרֵא
רְפוּאוֹת . נוֹרָא תְהִלּוֹת . אֲדוֹן הַנְּבִלָאוֹת . הַמְּחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם

הַמִּיד

פּוֹרַת יוֹסֵף

נְצוּרֵי כַח עֵשֶׂה דְכָרוּ . צְהִדּוּשָׁה שְׁהֵם קְדוּשִׁים
לְמַעַן כְּאֶחָד כּוֹסֵם יִפְנוּ וְיֹאמְרוּ בִירָאָה :
וְדִבְרֵיכֶם קְדוּשִׁים וְסִפְרָה אַחֲרֵי סִפְרָה כְּנִתְחַת
הַמְּחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם חֲמִידָה מְפַסֶּס בְּרִאשִׁית .
דִּינּוֹר : וְכוֹסֵם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם
מִשִּׁיחַן פְּתִיחָה קְרִיב לְחַמֵּיחָה כְּאִמּוֹר לְעוֹשֶׂה
זֶה מוֹזָה . וְכַדְמַתְרַגְמִינִן וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין .
וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָּזוֹה הֵינּוּ גִדּוֹל לְקַטֵּן .
אוֹרִיחַ נְדוּלִים כְּלִיחַ . הַרְאִי מִלְּשׁוֹן לְעוֹשֶׂה

הַשֵּׁר

מִירוֹשׁ וּכְבוֹנוֹת פְּשׁוּיּוֹת

כּוֹלָם בְּרוּרִים . שְׁהֵם כְּלֵלִים נְפִלְדִים : וְכֻלָּם מְקַבְּלִים כִּי זֶה מוֹזָה . נוֹטְלִין רְשׁוּת זֶה מִזֶּה : וְנוֹחַנִן רְשׁוּת .
גִּדּוֹל נוֹחַן רְשׁוּת לְקַטֵּן . וּבְנִעֻמָּה . קְדוּשָׁה . וּבְנִעֻמָּוֹת קָל קְדוּשָׁה וְסִכּוּדָה :
קְדוּשָׁה . אִתְּהֵם קְדוּשָׁה כְּעֻלְמוֹת רְעוּלִיּוֹת : קְדוּשָׁה . אִתְּהֵם קְדוּשָׁה כְּעֻלְמוֹת הַמְּחַמְדִּים : קְדוּשָׁה . אִתְּהֵם קְדוּשָׁה כְּעֻלְמוֹת
שׁוֹלְמִים : מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ . כִּיִּי מִשְׁחֵן קְדוּשָׁה עָלֵי לְעֻדוֹת גִּדּוּלֵי (וְהִי' פ' אִמּוֹר דָּף ז'י') :
וְהָאוֹפְנִים כִּי לְעַמַּת . כְּקוֹל כָּל יִרְפִּים . כְּמַעֲשֵׂין אוֹתוֹן מְקִדְּשִׁין . אִף הַאוֹטִיטִים וְחַיּוֹת מְחַבְּרִים כְּנִתְחַת כְּקוֹלָם :
לְעוֹבְתָם . לְנִדָּר מִזֶּה עוֹשֶׂה . מִשְׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כִּי . כִּי אִלֵּי לְשׁוֹת מִנְסֵם וּלְהַסְפִּין כִּי כָל ד' רוּחוֹת כֶּסֶם נִכַח
פְּתִיחָה שְׂאֲרֻכְכֵם טִיבֵם לָבֵם : הַמְּקוֹמוֹ . מְשַׁקּוֹס כְּהוּא . לְפִי בְּאִינִן יוֹדְעִים מְקוֹס כְּבוֹדוֹ :
מוֹעֵל גְּבוּרוֹת . חֲמַס . כֹּאֲלֵה כְּמִתְחַת גְּבוּרוֹתוֹ : עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת . לְנִסֵּם חֲדִידוֹכָה : בְּעַל מַלְחָמוֹת . מְאִדָּה : וּזְרַע
צְדָקוֹת . זָקֵק : בְּצִמְצוּחַ יְשׁוּעוֹת . כּוֹכֵב . כְּהַלְמֵר זָקֵן כְּכֹחַ מִיעֵקֵב (וּמְחַרְגְּמִינִן כִּי יִקּוּם מַלְכָּה מִיעֵקֵב) : בּוֹרֵא
רְפוּאוֹת . נוֹגֵם . דְּכִמִּי וְנוֹגֵם כְּאוֹר הַסִּיף וּמְרַפֵּא כְּכִשֵּׁס : גּוֹרָא חֲהִלּוֹת . כְּהַלְחִי (כְּמַשְׁמַשׁ כְּנִתְחַת וְנֹאמַר מוֹזְמֵן
שִׁיר לְיוֹם כְּכִנֵּה) . וְאוֹמְרֵי יִבִּי רָצוֹן מִכֹּחַ הַמְּאִיר אוֹר חֲדָשׁ עַל יָפוֹן : גּוֹרָא חֲהִלּוֹת . אִתְּהֵם יִרְאֵי מַלְכֵיכֶם מְכֻלְחִין
כִּן יִמְעִיטוּ : אֲדוֹן הַנְּבִלָאוֹת . שְׂחִין כְּלָל בְּחַס יִכּוֹלֵת (כְּסֵר כָּל כְּנִפְלֹאוֹת כְּהוּא עוֹשֶׂה כְּלָל רַעֵ : הַמְּחַדֵּשׁ כִּי
פּוֹרָת יוֹסֵף) א

תמיד מעשה בראשית. באמור לעשה אורים גדולים כי לעולם חסדו: אור חדש על ציון האיר. ונזכה כלנו מהרה לאורו: ברוך אתה יהוה יוצר המאורות:

(דה"ח) ימהר לסיים יוצר המאורות קודם הש"ץ כדי לענות אמן אחר הברכה של הש"ץ בדמאט אסור להפסיק כמו שנתבאר לעיל:

בפי' רי"ע. בברכה אכנס רבה לרץ לבון כה ברבה כבוללת דברים רבים. וכבוד עמו נהנית הוה"ק כמובא אהנו לכלהא כאמית ולכ טוב האון. אבר ע"כ נאכנה נבנה חמיד. ומהפלים להש"י שאתה לבנו לבין ולשכיל נאמחו שלא יגע לרץ. ויטע בלגנו אכנה ויראהו וליחד שמו נאכנה כו'. וכמו ברכה אכנה ליוצר המאורות

פּוּרְתַּיּוֹסָף

ציוני הוא ציוני ולא כחיב אשר עשה. מזה מוכח אשר הוא עושה חמיד. אכן רבים מקשים מאי ראייה הוא זה הלא כל הממור הוא בל' ציוני למכה מזרים בצבוריהם לנוזר ים כוף גדולים. למוליך עמו במדבר. למכה מלכים וזורים. אך טעם כעת מכה צבורי לזרים ונוזר ים כוף. ומוליך עמו במדבר. הלא ע"כ החליף המשורר ברות קדשו את השבר לבינוני. ומאי ראייה מלעשה אורים גדולים. אך באמת אינו קושיא כי מחקי הברכות ברות קדשם אשר הופיע עליהם ירדו לעומק כוונה הפסוק וידעו אשר המשורר שמר את העתים ולא החליף את הזמנים. אך טעם הדבר כך הוא. הן ידוע אשר בשני מיני הנהגות מנהיג הקב"ה את עולמו. אחת הנהגה טבעית אשר היא מתנהגת ע"י מרכבה הראשונה היינו השמים ואשר על השמים נבנה מעל גבוה. כמו"ש (דברים ל"ג) ממגד הבואות שמש. וממגד גרש ירחים. וישנה זו אינה מבחנת בין לדיק לרשע בין עובד ד' ללא עבדו כי חק יגן להם שלא ישנו את תפקידם וכמו"ש (קהלת ג') ויעתה כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם יען כי חתם על כל הבריאה כי טוב. ומלח כי טוב הוא מורה שלא ישתנה. וכמו"ש הודו לד' כי טוב כי לטוה. ע"כ אחרי אשר יש עוד הנהגה ב' היא הנסיית אשר תהנהג ע"י מרכבה שנייה אשר הנהגה א תכליתה לתת לאים כדרכיו וכפרי מעלליו ולשדר את הנהגת המערכת ממרכבה ראשונה ולשנות טעם הנהגתם לעתים רחוקות ע"כ התנהג הקב"ה בתחיל עם כל מע"ב (כדליתא במדרש אל פסוק יקוה הים) אשר ישבו טענם לעת מצוא וכן לשמוע בקול איש אשר יזכה לזה ע"י מעשיו הטובים. התנהג עם הים להקרות לפני משה. וזה התחיל הים עם לעת אשר באו לעבור את הירדן. וכן לר' פנחס בן יאיר בזמנו. וע"כ שייך לומר על כל דבר היוצא מחוג הטבע לשון

אשר ימלאו אנשים הראויים לשנות לפניהם הטבע. אבל הנהגה היוצאת ממרכבה הראשונה אשר היא תמידית, אם נאמר אשר הטבע אשר לא השתנה הוא עולם כמנהגו נוהג. וכפי גלגלי הסבות מיום בריאתם כן יתנהגו. ועוד מידו. והטבע הששה את שלה. איך שייך לומר לשון הוה אשר עושה גם כפה. למשל אם אומן עשה פעם אחת מורה שעות עם כל גלגליו ויחידותיו אשר ילך זמן מוגבל, אם כי ידעו להעמידו מהלכו ולעבוד מרוצת גלגליו בכל עת שירצה לא נכחו על הליכות המורה שעות מוליך. ולא על עשיית אהו עושה. יען כי לא עשה רק פעם אחת. כל אלה המה דברים ששואים. וכן גם בזה. כי כל הנסים אשר השג המשורר ברות קדשו. למכה מזרים בצבוריהם לנוזר ים כוף לזורים. למוליך עמו במדבר למכה מלכים גדולים. אשר המה דברים יוצאים מחוג הטבע. להבחין בין עפה של צבור לשאינו צבור. ולא ה' שום טעם ע"פ הטבע שמוחו. או קריעתם כוף אשר היא נגד הטבע. או להוליך עמו במדבר שממה ולהפסיק ארכיהם בזמן ושלנו ובאיר ועניני צבור שמלותיהם לא בלו זה ג"כ שינוי הטבע. וכן הכה מלכים גדולים שלא ע"פ דרך הטבע. ולשנות הטבע מוכן הנהגו בכל עת אשר ימלאו אנשים ראויים לכך. ע"כ שייך לשון הוה למכה לנוזר. וכן כולם. אבל האורים גדולים אשר לא נראה בהם שינוי ותמורה. איך שייך לומר לשון הוה לעושה. מזה מוכח אשר גם כל מעשה בראשית אשר מתנהגים ע"פ טעם הראשונה מחדש בכל יום. ולו לא חדשם היו לאין ולאסם כרעו. ואחרי אשר מחדש הנהגו בכל יום גם האור. אך אור שלנו לא הוא אשר בראו מחילת אנו. ותקוותיו אשר יחדשבו עלינו לעמיד. על בן נתפלל אור חדש על ציון האיר והוא מעין

הקתימה:

פירוש וכוונות פשוטות אכנס בראשית. ואני רואה כזה גבורותך שלא ישתנה תפקידם כל המה ויכיה: לעושה כו' בל"ח. כי מתוך האור טובו לכל צדי ב"א: יוצר המאורות. אי רואה גבורותך כזה הליכה של המאורות: (פורת יוסף) א

כמאורות לפי שיש בהם זכרון מתן תורה המאירם יותר מכל המאורות . וע"ז שמכנה דוד נמוזמר י"ט אחר שזכר שנת יצירת המאורות אמר (ג' כ' תמימה כו' :

הנה ידוע צדק"ק שלקיים מ"ע של אהבה רבה שזכר בפרה כמה פעמים הקנו לנו אהבה"ג ברכה של אהבה רבה לומר בכל יום להראות צדק מדל אהבה באדם אל המקום כ"ס שמתקן לפיו שימלא לו החנולות לעבודתו ולראותו ולאכזרו . לכן נראה שברכה כמאמר אהבה רבה אהבתנו כו' ימינו בללו אהבה רבה ונאמרו לכבודא י"ט ש' וזכר מהלך צדק כי הוא מ"ע דאורייתא כ"ל . והל"ז מהוק שפוק אהבה כבודא יתפלל מנפיו בנחת בברכה שימן לו כל לבטן ולהשכיל כו' וטובתו יהיה בכל נוסח בברכה שיוכל בתמידות לעשות לו ל"ד . ויחוד נהנימת בברכה כבודא שו' וזכר ביום מ"ע ה"ל :

איתא נתיקוס ד' זכרות הם וחס זכורה א' מ"ת זכורה ב' זכרות עמלק זכורה ג' זכרות מרים זכורה ד' לזכור אהיה יצאת מרים . וכל כד' זכרות הם מ"ע כו' . והאריך שם לזכור כד' זכרות בברכה זו לכן כדפסחו כד' זכרות כל אחד במקומו :

אחר ברכה זו אין לענות אמן לפי דעת של"ם ופ"ק וא"ר כ"ע . אך ימיון לבאים עם כ"ן . וחסנו נחשתנו אמי מכיון לבליל א"ע עם אינון דרואהבין למרייהו . (מעשה"ה) :

בכנינו ולכנינו כלום יקבן נידו בשפלות כד' צלות וחייקם בין קמייה לורת ושמם כנגד כלם כשעת ק"ש . וכשיגיע לפרשה יצא יקחם גם כיד ימיון :

כשאלה ובנו בחרת ימיון למעמד כר כתי כאלו נהר בנו מכל עם וקרינו לה לה לנו חורחה . כשאלה לשמך הגדול ימיון מהיית עמלק . כי אין כהם מלא עד שימחה זכר עמלק : כישאלה להודות לך ימיון כי כהם לא נראה רק להודות לך ולא לדבר לכת כדע וזכו זכירת מעשה מרים . וכשאלה באהבה ימיון זכירת קהלת מדבר כי כהשו כמדבר הקיטו אה"כ ולא כיו לזכרון אהוה . (מ"ה) :

אֲהַבְּהָ רַבָּה אֶהְבֵּתֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ . חֲמֵלָה גְדוֹלָה וַיְתַרְהָ חֲמֵלָתְ עֲלֵינוּ : אָבִינוּ מַלְבֵּנוּ בְּעִבּוּר אֲבוֹתֵינוּ שְׁבַטְהוּ בְּךָ .

וַתְּלַמְּדֵנוּ חֲקֵי חַיִּים . בֵּן תְּחַנְּנוּ וַתְּלַמְּדֵנוּ : אָבִינוּ הָאֵב הַרְחֵמֵן .

הַמְרַחֵם . רַחֵם עָלֵינוּ . וְתֵן בְּלִבְנוּ לְהַבִּין וּלְהַשְׁבִּיל . לְשִׁמּוּעַ

לְלָמוּד וּלְלָמֵד . לְשִׁמּוּד וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי תְּלָמוּד

תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה . וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרַתְךָ . וְדַבֵּק לִבְנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ .

ויהי

פּוֹרַת יוֹסֵף

אהבה רבה . לשון רבה הוא יען כי יש שני מנין אהבה ודבקות להקב"ה עם ישראל א' ש"י הקרבנות ב' ע"י התורה . והחילוק עיניהם כי אהבה על ידי הקרבנות איננה רק בירושלים ובשנת שנהמ"ק קיים לא כן אהבה הבאה ע"י התורה (ובלשון הוה"ק קודשא ב"ה ואורייתא וישראל מתקשרין דא עם דא) הוא בכ"מ ובכל זמן זמן אהר אהר מביא הנמין ברכות יא) לנוסח אהבה עולם מספוק (ירמיה לא) מרחוק ד' נראה ל' (הוא אף בירחוק מקום בירושלים) אהבת עולם אהבתך (היינו בלי הפסק אף בזמן שאין בהמ"ק קיים) . ללמוד וללמד לשמור ולעשות נדקים משנה פ"ד הלמוד ע"מ ללמד מספיקין נידו ללמוד וללמד . הלמוד ע"מ לעשות מספיקין נידו ללמוד וללמד לשמור ולעשות .

פִּירוּשׁ וּכְוִנוֹת פִּשְׁטוֹת

המלה גדולה כו' . לא נדקדקו וחס לננינו הכוונה בעול מלכותו ואלהותו : שבטו כן . שעתיד נסיונות רמת . ע"כ מלאו הן בעינין : והלשונות . תורם : חוקי חיים . שיש בהם חיים ומנוח נהקיים מתקום כחיים : כן חוננו . מהנה חס : והלשונות . אף שאין חנו כדלים : לשמור . מנוח ל"ת ולעשות מ"ע : באהבה לא ע"מ לבל עמם ולא להגלות כבוד הליל : והאר עינינו . עיני ועיני זעמי עד סוף כל הדעות : בתורה . ככתרי הורגן ועשי כחנות הנעמים שבו הלכות השלמד וסעשה . ויחיד לידע הכמות ביחוד כי זה נהר בשלמות אל כהלת (פורת יוסף) א

וַיַּחַד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה שְׁמֶךָ . וְלֹא גְבוּשׁ לְעוֹלָם וְעַד :
כִּי בְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא בְּמַחְנֵנוּ . נִגְיְלָה וְנִשְׁמַחַת
בִּישׁוּעָתְךָ : וְהִבִּיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע פְּנֵיפוֹת הָאָרֶץ . וְתוֹלִיכֵנוּ
קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ . כִּי אֵל פּוֹעֵל יִשׁוּעוֹת אֶתָּה . וּבְנוּ בְּחַרְתָּ מִכָּל
עַם וְלִשׁוֹן . וְקִרְבַּתְנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֵלָה בְּאַמֶּת . לְהוֹדוֹת
לְךָ וּלְיַחַדְךָ בְּאַהֲבָה : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָהּ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּאַהֲבָה :

נהורא השלם

גורל מעלת סיווד וחיונו ב' שמע הווא בגמרא וכוונ' ק' .
אמרו רז"ל כל הקורא ק"ש ערבים וכוונתו כאלו
מקיים והיותו בן יומם ולילם . עוד אמרו כל הקורא ק"ש
בכונס עשאים לו גיבוס . ובמדרש רות ר' נחוראי אמר
בק"ש יש רמ"ח תיבות כמנין רמ"ח אבריו של אדם והקורא
על תיקונו כל איבר ואבר נוטל תיבה אחת ומתראש בה
כד"א רפואת חיי לשרן . וז"ל כוונ' ק"ש' ואתחנן דף רס"ג
שמע וישראל שקורא דא ליהדא שמיה דקב"ס בכל יומא דהא
כחם דמיתדו במים דקב"ס להחא הכי אחידת שמיה
לשילה . מנן דמיתד שמיה דקב"ס יבוי לביס ורמתיס
בכסווא יהודא דקאמר בו' בשמחא דלחוי ישראל ליהדא שמא
דקב"ס כל חילי שמאי בלבו קיימתן בזוין שורין ביון
לאהקיא ולהאכלל' כולכו בכסווא יהודא עכ"ל . לכן צוין
האדם לשום כל עולם כוונה יהודי זה דהיינו שאומר כס'
שמע וי' כ' מ' ל' ו' בכל כחו וכוונה והכריו :
איכות ביהוד כוונה כשפוטס . ז"ל אברהםכס . שמע
ישראל הוא דרך עזות בשאלו כל אחד ואומר
לתיבדו שמע שאני מאמין כי כ' כסווא אליהו הוא יחיד
בעולמו ולכן ע' מן שמע ד' דהחד גדולתו כסווא סימן
עד . ד"א שמע עטריקון . שאנו "מרום" שמיכם למי
שבי' מלך "עליון יחמי" "מרת" "מנה" "ערבית . והא
העבד כן הקבל עליך "עול" מלכות "שמים כסווא שמע
למצע" : ונכס כסרי כהן כהן כ' ס' אליהו עטווא'
שאן מיוחד אללהו הלא עליו לנד ב' אחד לטו"ב כהאחר
אז אכסוק אל עמינו גו' לקווא כולם בשם ב' גיוס כסווא
יובס ב' אחד וכמו אחד :

דרך החיים

(א) שמע ברכה בין אהבה לשמע לא יענה אמן
דכווי הכפסיק בין ברכה למהלל דאפי' באמן
דהנזחר יש מחלוקת הפוסקים אם יענה אמן .
ואפי' מן דס"ל דעונה אמן הוא משום דהוי
השלמה לרמ"ח תיבות רק על אותן ברכות שדינס
שיכול לענות באחמם הפרק יכול לענות בין אהבה
לאחר ברכת הכוונת אחר שיעל וכן יכול לענות אמן
סוף כימון ס"א בהג"ה) : (ב) ביחיד יאמר אל
מלך נאמן (כי בק"ש יש רמ"ח תיבות ובג"ה תיבות
אמ"י שכלס מנין רמ"ח כנגד אבריו של אדם)
אבל בציבור לא יאמר (אלא ישמע למה שהצ"ח
חזר ואומר ה' אליהם אמת וכויון לשתי תיבות
הו' אליהם וגם ככר אמר אמת בלחם ועלו
רמ"ח תיבות והצ"ח יאמר נ"כ מהחלס בלחם
אמת שלא להפריד בין אליהם לאמת ולא הו"ל
אח"כ רמ"ע תיבות כי אמת כסני אינו מן המנין
אלא נוסח ברכת אמת וי"ב הוא (מ"א) וביחיד
אינו חוזר ואומר אמת אבל אם רוצה לומר כל
כתי תיבות ה' א' אמת עם הש"ן אין ואיבור בדברי:
כתי כסרי היום ס' א' אמת עם הש"ן אפי' ק"ש וכבר
הקדים כה"ח וסיים יותר טוב שימנוד במקום
כסווא

פזרת יוסף

יחוא על כרחך כדכריתו : וחולוכו קוממיות
לא על ידי גלגול מחילות :
שמע

פירוש וכוונות משמיות

כהלמה והמעשים : ויחד לבבנו . ומזו יבוא ליה יוס"ר צו"ט עד שיוו לחדים יוס"ר כרע לטוב . ועי' אונל
לקיים מ"ע כמות נחומת : לאהבה וליראה את שמך . וכמוכס משעו"כ בשלמות כוונת אבר אמרו . ולא
גבוש לעולם ועד . בעולם כסווא : כי בשם כו' בטחננו . שאנו כוונתים כמך שאם אנהנו עמיס בתקון כסווא בשלמות
כודא נגילה כו' : מארבע כפופות כו' ויבסי סיווק ידיו ולבליס ככונס שבעבור כדכרתי : פועל ישיעווא אהיה .
תס ע"ו אחי יכול לעטול ויטווח כמ' שפעלה מקדם : ובנו בחרת כו' . וזהו יחמיני שהעבד לנו כל ז' : וקרבתנו
ועוד שיקרבתנו בקריבה כר כיוו וקבלנו אותך למלך עלינו וקבל הומוך כק' : לשבחך הגדול . וליחד אה שמך כגדול
ולכן יכ"מ שהמחא אה אבר עמלק ככל זמן כסווא קיים אין כסס . גלס . לכן עבס זאה למעקן שמיס שמך כגדול
גלס : להודות לך כו' . ככל רמיון והפך . ככרתה ננו כיוס כדי נסדוה"ת כן וליחד הווקן כחכס כו' כודא כסס
הבלוון שיהבנו לא ע"ה לדרב בו דברים טעלים ושיפוט לכס"ר לאכמריס כדכנס לכוון כרע על מכס כרעו ע"ה
(האחי"ל) . לכן הניח אהנו לארצנו . ולא יבסי עוד מווע לבשלתם כהקן (שע"ס) . הבוחר כו' באהבה . כי לא
מזדקוהינו ודבר לבנינו ויבנו לכל הכבוד והגדולה כ"א מנה אהבתך וחמלתך כתי"ס (דכרס ז') לא מווכס מעל
בעמיס תקי ס' כנס ויבתי ככס כי אחס בעמט מעל בעמיס . כי מהכרתה כ' אהכס וגו' . ואני נותן לך שהחסי
עזמה על בזותי אחר ג"כ להיות בחלקך סקודו (סכ"כ יוש"ס) :

לאופן נמלות נכחון מוציא מפינו שכן מק"ש נמנו. והם
 גמר קודם כהן ימתיך לכוון בלחום הינות. והם גמרו
 הצבור קודם יתבר לגמור כדי לנמנע היתנות נחמקת
 והם א"ה לו לכביסם כי רנ כמקום צינקה ישמח במקומו
 ויחמק וישמע ל"ץ והא"ב יגמור ויזא נוס. והי"ב
 כהב ח"ל קודם שיהחיל ק"ש יתבר המיד ג' הינות אמ"ג
 להקלים רמ"ה כי כשאלה דונה לקרות ק"ש כחוקים בכונה
 בלתי אשבר לביים בהמודות נבוע עם ס"ץ שיכול לכוון
 לג' הינות באומר ס"ץ ונג' הינות אמ"ג יזא ויפזור
 יתבר: נבכמל"ו יתבר גלה דוקא לנד צי"ב"כ אומרים
 נקול רב ויש כמה פעמים ע"פ פשוט וע"פ כוד וכל
 הכפרים מלאים מוכ. אכל ע' שמע אומרים בקו"ד.
 נבכמל"ו העמוד על נגיף (מעט"ח ע"פ כוד). ויזכר
 מהד נכונתה שגודל מנתה צי"ב"כ ונקוים מלאים.
 גם הסוקים ס"ל כמו נצריך לחזור צ"פ שמע אם אמ"ג
 גלא כונה כך נריך לחזור נבכמל"ו ונתי"ה אלהינו
 יקבל עליו מ"ג ציור איז מיהב. ונתי"ה אחד יקבל
 עליו מ"ג ציור ג' מיהות כלחמות בלא כמ"ג כיוון
 נתינת כ' אלהינו כדי שיקבל עליו כל ד' מיהות. וכנס
 על פסוק שמע ישראל כצויה מוד הון כונת פשיטת אשר
 כל אדם אינו יכול לפגור ממנו. ומד טיט כנתי כונה
 פשיטות מעט"ק אשר למדו חכס א' וחסד גדול.

אונם כנון ש.ה. חולה וככ"צ שאינו יכול לקרות
 בפיו יתברר ודי נוס והא"ב כשיעבור האונם
 א"צ לקרות אבל בלא אונם לא יזא בהרהור
 ונריך לקרות כעס שנית (שס): (יא) היה בולך
 בדרך ורזה לקרות ק"ש נריך לעמוד בפסוק
 ראשון וכן בשאומר נבכמל"ו וה"ה רוכב כמסלך
 דמי ונריך לעמוד אבל בעגלה או כספינה א"צ
 לעמוד (ס' ס"ג): (יב) קרא פרשה וטעה בה
 אם יודע היכן טעה כנון שקרא כולה אלא
 שדינך פסוק אחד או חיבה אחת באמצע חוזר
 לראש אותו פסוק ואם אינו יודע היכן טעה
 חוזר לראש הפרשה (ס' ס"ד וע"פ וע' א"ר):
 (יג) קרא פ' שמע וטעה בה ודלג פסוק אחד
 או חיבה אחת דיחזור מאותו פסוק כמו שנבאר
 הפ' אם נזכר לאחר שזכר קרא פ' והיה אם
 שמוע מ"מ יקרא אח"כ מפסוק שטעה בה ולא
 מראה הפרשה אפי' טעה כדי לגמור את כולה
 וכן באיך (ס' ס"ד וכ"ה) וסדר הפרשיות אינן
 משכבין: (יד) היה עומד בזכותה וא"י אם

בזכותה של פ' ראשונה או של פ' שניה וכן אם סיים הפרשה וא"י אם ראשונה או שניה יחזור
 לבטים שהוא מוביח אם שמוע ואם החחיל למטן ירבו א"צ לחזור דסידרא נקוט ואזיל (ס' ס"ז)
 וכן אם החחיל ויחמר חזקה שאמר כל מה שלפניו (פרישה) וה"ה אם יודע שאמר אחת ויזיב
 (א"ר ס' ס"ז): (טו) ספק אם קרא ק"ש חוזר וקורא עם נכרותיו ויברך לפניו ולאחריו אבל אם
 יודע שקרא ק"ש וא"י אם נירך בנכרות א"צ לחזור בנכרות כיון דחובת ק"ש ודאי יזא (ס' ס"ז):
 [קרא ק"ש ונכנס לבתי"ב ומלא צבור שקורין ק"ש נריך לקרות עמהם כל ק"ש שלא יראה באלו
 אינו רוצה לקבל עול מלכות שמים עם חביריו (ע"י ציורי הגר"א או ז"ל). וה"ה אם הוא בבתי"ב
 ואומר דברי תחנונים או פסוקים שרשאי להפסיק. וכן שאר דברים שהצבור אומרים כנון תהלה
 לדוד קורא עמהם שכן דרך ארץ (מ"א ס' ס"ה) ואם עומד בנכרות ק"ש ופסוקי דומיה שיון לטיל
 אצל ב"ש ב"ק ב' ואצל צרכו ס"ק י"א]:

אמר הכמים הקורא ק"ש ולא כוון כפסוק ראשון לא יזא. יקרא ק"ש באימה ויכרה ונרתה ויזל ממנה גזרות
 קצות. ונתי"ה לקרות ק"ש פסוק ראשון נקול רס גם יתן ידו הימנית על שיניו כדי שלא יתחלל דינר אחר.
 אשלו אחר היחיד כנר אם מגיע כציבור לק"ש נריך לחזור ולומר עמכם לפתוח פסוק ראשון:
 צריך לכוין שמע ר"ת "שדי מלך עליון. ונריך להפסיק בין ישראל לב' וזין ס' לאליהו וזין אלהינו לב' וכסמוכו
 כיו כמחרף ולא קבל עליו עול מלכות שמים שלימה. וכתי שירובו ס' הוא אלהינו והוא ס' אחד:
 צריך לכוין גא' של אחד כבוא יחיד ומיוחד. ונתי"ה אחר כשיעור שיחשב שבוא יחיד ב' רקעים ובארץ שבוא ח'
 ונד' נריך להאריך כשיעור שבוא יחיד ומיוחד נד' רוחות העולם. יש נתי"ה לטות כראש מפלה ומטע ולאריבע
 רוחות העולם כפי ההצטרף כ"ל. וכפסר של"ה קורא חר על סמנטיים יתבר מדאי ונראה כאילו כד' נקדה בש"א.
 שלא יבא נראה כקורא ר"ש ח"ו. ונכפסר של"ה קורא חר על סמנטיים יתבר מדאי ונראה כאילו כד' נקדה בש"א.
 צ"ל נבכמל"ו נחשאי ונלנד שישיע לאונו:

(פורת יוסף) ענין פרשת ק"ש. יש לכל בעל דעה לדעת. כי היא פרשה מיוחדת לנו. כוללת היחוד
 והאמונה. שהיא באמת רומזת סודות ועקרבים גדולים. שהם יסודות כל הבנין
 אשר בית ישראל כוון עליהם. ואמנם יש לנו רשות להקבוע נפשטי סדנרים שהחורר כולה
 רומזת ואומרת. ואני אומר ואניד גם בזה פנינים עלו בלבי מפשט הענין שנתקף לכוין
 אליו בשעת הקריאה והוא שכולנו חייבים לקרא את הפרשה לא לכוננת קריאה בלבד.
 כקוראים אחת מפרשיות שנחורה. לנאת ידי חוננת הקריאה בלבד. רק לכוין דעתנו.
 לדעת שהוא אחד יתעלה ושהוא אלהינו. ושאלנו חייבים למכור נפשנו ומאזותינו. וכל
 מאודנו לשמו יח'. ושנחיה גומרים ומכבימים הככמה מוחלפת בכך. לא בעקבות שפתים
 לבד. ד' יעילנו מאוחם שנאמר נכס בפיו ובשפתיו כנדוני ולכו רחק ממני (ישעיה כט).
 ושקבל עלינו זה. לא כמזמרים ודואגים על כך. כמו שגומר אדם בלבו ביראה מי ששולט
 עליו. ובאי אפשר לו לנאת מהחך רשוהו. ולהמנע מעשות מלותיו. רק כחובת וחוסק
 השוק להשיג רצון אלוהיו אשר אהבו. לו ימים אהבתו נפשו. ימלא לנפשו הענוה. ומתכבד
 (פורת יוסף)

בכל מה שיגענו בדריפת מזהויו. ועוד לריכוס אנו להצונן. שאין אמונתו ויחודו. מזה
 אנשים מלומדה. שהלמוד שהלמדו. והרגילוהו עליו. יניאיהו להאמין ככה. שלא הונח על
 חקירת דעה והכמתו. יחייב צדיק כאשר יקרה לרוב האמונות. רק אהנו חייבים לשמוע
 ולתהור אחר השמיעה. שהחקירה האמיתית תחייב ותכריע על ככה. והוא אומר שמת ישראל.
 שמלת שמת כוללת ג' ענינים. הנחתה הא' היא שמיעת האון. און שמעת ותאשרני (איוב
 כט). והושאלה לדעה. ונחת לעבדך לב שומע (מלכים א' ג'). והושאלה גם לקבלה והאמונה
 זו. שמת בני מוסר אביך (משלי א') אשרי אדם שומע לי (שם ח). אם שמע השמעו אל מצותי
 (דברים יא) וכאן ר"ל באמרנו שמת ישראל כולל ג' ענינים. שנצטוונו לשמוע וללמוד. כי לולי
 שנשמע ונלמוד. לא נצונן אליו. ואשרי השמיעה והלמוד. נבא אל חקירה האמיתית. והחקירה
 הניאנו. ותכריחנו הכרח אמיתי לר"ל ולהאמין. כי הוא ית' נמצא. וכן הוא משגיח על פרטי
 מעשיו. והוא אומר אלינו. שלשין אלהות מנהיג ודיין. ולפי שהמתפלבים משתבשים וגוזרים.
 שהוא ית' אינו משגיח בפרטים ההחחונים. ואפי' במין האנושי והוא כדעת האומרים עבים
 כהר לו ולא יראה וחוג שמים יתהלך (איוב כ"ג). ע"כ נאמר אלינו כי הוא משגיח בנו.
 ומצטרף לנו. שהוא מנהיגנו. לא כיוצא. לא מזל ולא שר משרי מעלה רק הוא ית'. והוא הבדילנו
 לשמו ולקחנו לחלקו כאומרנו בהנחל עליון גוים כו' כי חלק ד' עמו (דברים ל"ג) ושהוא ית' אחד ואין
 עוד. וכבר ביאר כל מה שאמרנו באומרנו וידעת היום והשנת אל לבבך כי ד' הוא האלהים.
 בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד (דברים ד'). וידעת היום כולל הלמוד והשמיעה. והשנת
 אל לבבך. על החקירה. כי ה' הוא האלהים כולל האמונה והקבלה. והחקירה הניא לדעת שאין
 עוד זולתו אדון בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד (ועי' ברמב"ם הל' יבוא"ח פ"א ה' ז' ח')
 ואחר שדעו וכסכים ע"ז. אז אבאמת ראוי לאהוב אותו בכל לבבנו ובכל נפשנו ובכל מאלנו. כי
 משלו הכל. ומשלו נתן לו כמאמר דהע"ה. כי ממך הכל ומידך נתנו לך (ד"ה א' כ"ט). והוא
 אומר והאבנת את ה' אלהיך בכל לבבך בשני ירךך (ברכות נד) ביאר טוב וביצ"ה"ה הוא המפתח
 לאדם. ללכת אחר חמדת הלב והזיכירו להיות חושק עבודתו ית' מבזה כל ההשקיס כאומרנו אם
 יתן איש את כל הון ביתו באהבה (שה"ש ח') והוא מדתו של אברהם אבינו שניתן לו בן לעת
 זקנותו. ושנתאוה לו כל ימיו. והי' המשולה שבמין האנושי ועקרו בחפץ חסד. ונעשה לו אכזרי
 לא-בת זוראו. לשחוט אותו בידו. ועזב ושכה אהבת בנו ויחידו. אשר אהבו תכלית אהבה וחשק
 להיות אהבתו לד' גוברת ומשכחת כל ההשקיס והתאוות. והוא שנקרא אהבו באומרנו זרע אברהם
 אהבי (ישעי' מ"א) (ומפני זה כתוב ברבינו בחיי פ' ואתחנן. בכל לבבך זה אברהם). ובכל
 נפשך כולל כל מה שיגיע לאדם מן הנזקיס והאער ואפילו נטילת נפשו בקיום המצות כאמרנו
 ז"ל (מדר' שו"ס י"ב. וכן הוא במ"ר פ' אמור והוא ג"כ מילתא פ' יתרו) מה לך יוצא ליוסקל
 על שמרתי את השבת. מה לך יוצא לשרוף על שאכלתי את המנח. מה לך יוצא ליהרג על שמלתי
 לבני. והוא מדתו של יחאק אבינו עה"ש. שנעקד על גבי המזבח, ופשט זארו תחת הסכין.
 להצבו כי השי"ת חפץ צדק. ובכל מאדך. למאוס כל ממונו. אם יצטרך לך לקיים עבודתו ית'.
 כיעקב אע"ה. שמאס בעושר בית אביו. ובחר לו להיות יושב אהלים ואמר וכל אשר נתן לי עשר
 אעשרנו לך. ונמדרש שתן כל נכסיו שהניא מחו"ל בקנית המערה. עמו"ש בקברי אשר ברתי
 לי עששה לו כרי מכבסו דמי מערת המכפלה. והכלל שצריכין אנו לקבוע בנפשנו הכמנה
 מוחלטת בכל עת שנקרא הק"ש. שאנו מסכימים. למסור כל תאוותינו. ונפשו ובכל נפשנו.
 מן האברים ועד נטילת נפש. והממון. על יחוד קדושת שמו ית'. וקבלת מלכותו. ושנראה בניור
 הלב. כאלו באנו לידי כך וקיימנו. והוא אומר כי עליך הורגנו כל היום (ההלים מ"ד) וכי אפשר
 ליהרג בכל יום. אלא שהכל יום שאנו קוראים בק"ש ובכל נפשך. ומסכימים על כך. הרי הוא
 כאלו הורגנו באותה שעה עליו ית'. כי כל המסכים ע"ז. כאלו עשאו. והוא שאמר והיו הדברים
 האלה אשר אנכי מאוך היום על לבבך. ר"ל יהיו מוכמנים וחקוקים על לבבך. ומדעתי כי זה
 הי' מדעת חז"ל (ברכות י"ג) עד היכן כוונת הלב עד על לבבך. כי בלתי נמר כוונת הלב והסכמתו
 לא יתכן אמיתית הענין. ע"כ באומרנו על לבבך צריכין אנו להצונן על כוונה הזאת. ושנסכים
 עליו. אמנם לא התכן הכוונה האמיתית. אף בגמר הלב ע"ז כולו אם הויה בהסכמה הכרחית
 מהוך היראה. כי מוכיס לפחד הנמול והעונש. ושמה היה אם לא נצטוו. ולא נצרך לך. ואין
 זו עבודה שלמה עד שיהא שמה בעת שנצטוו. ומלא עמנו בגמר דעתו על הקיום. והוא אומר.
 ושנחתם לנבין ודברתם בם. כאדם המלמד לבנו דברים ערבים עליו. והם מורגלים בפיו. ומדבר בהם
 הדיר. שאין אדם מדבר בדברים שלבו קץ ומואם בהם. ולהניח אותם כעדי בין העינים. והוא
 אומנו

אומרו. והיו למספוט בין עיניך. שיהיו הדברים המיד בין עיניו. ושלא יעבור אכילו רגע. מספוט עדיים וכמו"ש (שבת נ"ז). ולא בסופוט ולא בכרבינין ולכהוב אוהס על פחהי השערים. כדי שיהיה הדבר המיד בין עיניו ושלא יעבור אכילו רגע מזכרונו. וכדי שכתפאר ונחפדן בו המיד (רשנ"א):

(גהורא) וקודם ק"ס יחשוב במחשבתו הריני רוצה לקיים ס"ע של ק"ש שצונו בוראי לשם יחוד קודשא בריך הוא ושבינתיה ואני כבוין לכלול את עצמי עם אינון דסיחדין לטרייהו:

יחיד אוכר אל מלך נאמן:

(יקרא ק"ס כנוסס באימס ביהאס ברתה חיע כפקותה בתלך הדבס ולא כטיבס): יכוין כשאמר שמע ישראל שירובו. שמע ישראל. ש"י הוא אלהינו. הוא כ' אחד (נס יכוין שרופה ליהרג על קדוש כסס ומעלס עליו ככהוב כו' ח"ש כי עלך הורגנו כל היום): ולרין שופדיק בין אחד לכנוך ובין ועד לואכנת: (דה"ח"ה) (א) ידניס י' של ישראל שלא תכלע ולא תראה שמע ישראל וכן הו"ד של והיה דלא ליסתמע והאי (ס"ס ס"א): (ב) כל מקום שנתשס קו מסוך כוהו הוא להורות כדי להפסיק מעט בין המיכות כפי שנתבאר בסעיף הנ"ל: (ג) צריך לקרות ק"ש בטעמים כמו שהס בתורה ולא נהגו בזה רק המדקדקים (ס"ס):

דברים ו' ד' בטקוק שמע הגיור עיניך ניד ימין כאר"ל ע"ס כוד:

שמע ישראל יהוה אחד
בלחש ברוך שם פבור מלכותו לעולם ועד:

בפסוק ואהנה ויכר מאד להכניס בלבו אהנה ענה לאהבתו י"ש. ואהנה זו מ"ע עלינו מפ' זה של ואהנה. והס יהרבל כזה מלמד מה שציפול ויחלק מפלנו מ"ע זו של אהנה כה"ה כיה גם דובר שקרים ר"ל. וז"ל כוה"ק ס' ואמתק ד' רס"ז ע"א ואהנה דנעי כ"ג לאתקשרא ביה ברחמימותא כו'. ומ"ח לית לך מלה כתיביותא קציה דק"ס במא

פורת יוסף

משמע שחיוב של מסירת נפש בפסוק זה דוקא בתיבת אחד. ד"ל בפ' משפטים ומיוחד להקב"ה בכל יומא למהיו מיתתי' באחד כנוגא דשחיית כהמה בתריבר דזיקות דסכין ונככין דלינון אחד כו' עכ"ל, גם בפ' זו ז"ל בכל יום ויום צריך ב"ג לאזהרהא בתיובתא ולממכר רוחי' לגבי' דיפוק באחד כו' עכ"ל. ובהקדמת תיקונים ז"ל בקיבור והאי חיובו רחימו דמרא מאן דמכר נפשיה באחד ברחימו דמארי' כו' עכ"ל. מכל זה משמע שמסירת נפש יהיה בתיבת אחד דוקא, אך בלתי אפשרי. שאירין באתו ה' דלחש כ"כ עד שיכוין פירוש המלה של אחד ולצייר במחשבתו חיוב מיתה של מסירת נפש אך בודאי שכוונת הזוכר לממכר נפשו באחד ר"ל אחר שיכוין פירוש המלה דלחש וכנ"ל, ואחר שישל"י ה' אחד ויגמור מהשבהו ה"ל אז יקבל על עצמו מ"ד ולא יחטוף בתיבת ולא יאריך באל"ף ויטעיס יפה לומר ד' של אחד שלא יהיה נראה כריש (ע"כ מפ' חיי אדם)). והוא אחד אמיתי לא מספרי ולא עובר ונד' קצוות בעולם

שמע ישראל. הסכת ושמע ישראל (כן אמרו בני יעקב לאביהם) וכן נאמר כל אחד לחברו ה' שהוא עתה אלהינו. יהיה ה' אחד. כמו"ש (צפניה ג') אז אהפוך אל עמים שפה ברורה ויקראו כולם בשם ד' וכמו"ש (זכריה יב) ביום הכול יהיה ד' אחד ושמו אחד. [אך צעת קריאה צריך לכיין כמ"ש בחיי אדם (כלל כ"א ס' י"א), שמע ישראל ר"ל קבלו עליכם ה' שהוא אלהינו שאנחנו מאמינים בו הוא ה' אחד בכל העולמות בשמים ובארץ וד' רוחות העולם ולכן יאריך באחד ולא יאמר כמו שאומרים בהמון אה"ע שרוחקין הדלית כאלו היא כבגול אלא יאמר התיבה כהקונה רק יאריך בנשימה ואז יכוין ויפסיק מעט ויאמר בשכמל"ו בלחש דוקא, ואסור לאומרה בקול רם וטוב שיכוין ג"כ שהוא מוסר עצמו להריגה בשביל אמונה זו, וידמה בדעתו כאלו הוא נשרף עכשיו על קדושת שמו לקיים כי עלך הורגנו כל היום ויחשב לו כאלו עשה בפועל ממש. וזאת למודעי שאף שבלשון זה"ק כמ"מ

פירוש וכוונות פשוטות

שמע ישראל ה'. שהוא אלהינו ענה ולא אלוהי העו"ג הוא העתיד לבית ה' אחד שנאמר כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה'. ונאמר ביום הכול יהיה ה' אחד וכמו אחד. והני מקבל עלי דבור אנוכי ה' אלהיך: הוא ה' אחד. יחיד ומיוחד שנבטע רקיעים ונארין. ונד' רוחות בעולם. ואני מאמין בל"ג באמונה שלימה ובאהבה גדלה כל העולמות עליונים והתחתונים לאין הכלית לתספורת ובאהבה הוא היום ויכיה. והני מקבל עלי דבור לא יהיה לך אלוהים אחרים על שני ואני ממליך אותך על כל אשר ואנר בני לשמור ולעשות מצות הוהך הקדושה וגם אני ממליך אותך על בני ועל בני בני עד סוף כל הדורות שאזוה אח בני ובני בני שיקבלו עליכם את עול מלכותך ואלהותך ואדנותך וזוה גם כה את נביכס עד דור אחרון: בשבחה"ו אני נותן לך כוה"א בעיני אוהי לריות כהלקך הקדוש שאתה מתן גדול כזה שלא תכזב מלכותך לעולמי עולמים:

ואהנה

(פורת יוסף)

כַּחֲזֹת דְרָחִים לִי כִדְקָא יֵאוֹת וְזֶה הוּא כּוֹחַ דְרַבִּי כְּנֵל לְנֵכֵן כּוֹ עֲלִי. וְכַחֲחֻנְלָה לֹא הוּא שִׁתְעוֹרֵר כְּנֵל אֲחֵרֵי
זְמוּתוֹ נִכַח עוֹשֵׁ וְלִסְכִּין עֲשׂוֹ לֹא לְכַנְיֵם אֲחֵכֶּ עוֹמֵם כְּנֵל אִי לְכִי שִׁחְדָלוּתוֹ לְכַרְחֵא בּוֹ כֵּל עוֹשֵׁ כִּרְוּ כֵּן יִהוּסָף
כְּנֵל הַלְכֻכֹת אֲחֵכֶּ עוֹשֵׁ יוֹתֵר וְיִתֵר וְעִין בְּיוֹ"ב מִכֵּל עַל זֶה וְזִמְכָן וְאִלֵּךְ יִקְרָא ק"ש בַּחֲשָׁי עֵין בְּחֻלְעֵי ע"ס סוֹד
וְכִשְׁחֵר וּבְכֵל נִשְׁכָּן יִקְבֵּל ע"ע מ"ג יִנְמוֹר כְּשֶׁמָּה אֲמָרוּ שָׂאֵם יוֹבֵא קִרְיֹב כֵּסֵם לִידֵי יִמְכוֹר נִשְׁכּוּ וְזֹאֵם שִׁחְשַׁע א"ע
עַל זֶה כְּדָבָר בִּיבֵא לִידֵי אֲשֵׁר לֹא שִׁטוֹל הִלְכִי כִּלְאוֹ מ"ג בְּעוֹשֵׁל:
וְזֶה יִדְעֵה מוֹזֵק"ס מ' מְרוֹסֵם דָּף ק"ב ע"ב בְּשִׁפְרָסֵם וּ זֶה תְּלִיסֵר פְּקוּדֵין וְהִסְכַּח אֵת כ' הַלְיָדִן כֵּא הִדֵּא. כְּנֵל לְנֵכֵן
תִּקְוָה. וּבְכֵל נִשְׁכָּן ג'. וּבְכֵל מֵאוֹרֵךְ ד'. וְנִשְׁנַתֵּם לְנֵכֵן כ'. וְדִבְרָה בֵּם שִׁיחָא. בְּשִׁנְתָן כְּתִיבָה כֵּן בְּכֵסֵם. וְנִלְמַחֵן
בְּדָבָר כֵּא מֵאוֹרֵא. וּבְכִכְרֵה כֵּא תִשְׁבֵּעַ. וּבְקוֹרָה כֵּא עֲשֵׂרָה. וְקִשְׁרָסֵם כּוֹ אֵל חֲדָסֵר. וְכִי לִטְשַׁפֵּת כֵּא הַיִּסְרֵר
וְכִשְׁחֵר כֵּא הַלְיָסֵר. וְאִיךְ לֹא יִתְלַכֵּן לֵב הַאֲדָם נִקְרִיאֵת כֵּל הַכַּחֲזֹת בֵּל פִּרְסָה וּ זֶה לְקַבֵּל ע"ע כֵּל מ"ג
בְּשִׁפְרָסֵם וּ זֶה עוֹרֹס יִעֲשֶׂה נִדְעָה:

וְקוֹדֵם פִּרְסָה וּ זֶה יִחְשׁוֹב בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ וְיִכּוּין
אֲנִי מִכּוּוֹן לְקִיָּים כּוֹחַ מְצוֹת עֲשֵׂה שֵׁל אֲהַבְתָּ ה'. וְאֲנִי מִכּוּוֹן לְכֹלֵל א"ע עִם אוֹתָם
הַמְסַרִים א"ע עַל קִירוֹשׁ הַשֵּׁם ית"ש (מַעֲשֵׂה"ס):

**וְאַהֲבַתְּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ
וּבְכָל מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אִשְׁר
אֲנִי מְצַוְךָ הַיּוֹם עַל לִבְבְּךָ: וְשָׁנַתָּם לְבִנְיָה וְדִבְרָתָ
בֵּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתֹּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשִׁבְבְּךָ וּבְקוֹמְךָ:
(ד) כִּשְׂאוֹמֵר וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל יַדְךָ יִמְשַׁמֵּם בְּחַפְלֵין שֶׁל יָד וְכִשְׂאוֹמֵר וְלִשְׁוֹסְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ
יִמְשַׁמֵּם בְּחַפְלֵין שֶׁל רֹאשׁ:
וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל יַדְךָ וְהָיוּ לְמִטְפָּת בֵּין עֵינֶיךָ:
וּבְתַבְתָּם עַל מִזְוֹת בֵּיתְךָ וּבְשִׁעְרֶיךָ:**

בְּפִרְשָׁה וּ זֶה חֲכוּן שֶׁן וְכִיֵּם עַד וְזִמְכָה ע"ב חֲכוּן. וְזֶה ע"ב חֲכוּן כֵּל יִכּוּין וְע"ב שְׁמוֹת דְּוִסֵּם חִבָּא וְזֶה כְּסִי וְהִי סִיט
יִשֵּׁר "סוֹן יִשֵּׁר". כִּלְחִי"ל: מוֹשַׁמֵּם כּוֹ עַד עַל הַלְכֵן כֵּס ג' חֲכוּן נִגְד ג' שְׁעֵרֵי כִינֵה:
בְּחָבוּ הַסְפָּרִים שִׁכְוִין בְּפִרְסָה וּ זֶה כְּכוֹוֹת כְּמוֹתֵים בְּס' לְחֻזֵּה. שִׁכְוִים אֲחֵכֶּ עוֹשֵׁ כְּנֵל בְּס' לְחֻזֵּה וְלִקְבֵּל
עוֹנוֹ דְּכוֹר לֹא תֵּשֵׁא. וְלִקְבֵּל עוֹנוֹ מ"ג בְּחִיבֵם וּבְכֵל נִשְׁכָּם. וְכֵן בּוֹקֶשְׁתָּם וְכַתְּמָם יִכּוּין כֵּל מ"ג. וְכֵן בּוֹלְמַדְתָּם:
וְהִיא

פּוֹרַת יוֹסֵף

הַעוֹלָם וּמַעֲלָה וּמַסָּה: בְּכֵל לְבַבְךָ. בְּשֵׁי יִרְיָךְ:
וּבְכֵל נִפְשְׁךָ. אֲשֵׁי הוּא נוֹטֵל אֵת נִפְשְׁךָ: וּבְכֵל
מֵאוֹרֵךְ. אֵם חֲזִיב עוֹלֵךְ מִנּוּפֵךְ. מֵאוֹךְ כִּוּוֹם. שִׁיכּוּי
כְּעִינֵיךָ כְּחַדְשִׁים: עַל לְבַבְךָ. לֹא מִהַשְׁפֵּסֵם וְלַחֲוֹךְ. וְזֹא
וְשִׁנְתָּם לְנֵכֵן. כִּי דְבָרִים הַיּוֹאֲסִים מִן הַלֵּב
כְּנִסְכִים אֵל לֵב: וְדִבְרָה אִךְ בֵּם הוּא חֲלֵק

פִּירוֹשׁ וְכוּוֹנָת מַשְׁמִיּוֹת

וְאַהֲבַת. עֲשֵׂה דְבָרֵי מֵאֲהַבֵּם לִינוּ דוֹמֵה עוֹשֵׂם מֵאֲהַבֵּה לְעוֹשֵׂם מִירָסֵה וְזֹא מִקְבֵּל עוֹנוֹ דִּינְוֹר לֹא תֵּשֵׁא אֵת שֵׁם כ'
אֲלִסְכִּי לְזֹא: בְּכֵל לְבַבְךָ. שֵׁלֵא יִבֵּא לְכָךְ הַלּוֹק עַל הַמִּקּוֹם: וּבְכֵל נִפְשְׁךָ. אֲשֵׁי הוּא נוֹטֵל אֵת נִפְשְׁךָ.
וְזֹא מִקְבֵּל עוֹנוֹ מִסִּיבָה נִשְׁכָּ: וּבְכֵל מֵאוֹרֵךְ. וְזֹא מִקְבֵּל עוֹנוֹ שֵׂאֵם יִתְמָרוֹ לִי בְּשִׁחְחֹבֵה לְשֵׁל וּמִכְסֵה וְזֹא
אֵת נוֹטֵלִים אֵת מֵאוֹךְ עַד פְּרוֹטֵס א'. נִדְחֵלֵי אֲמוֹר לֵסֵם קָרוֹ לֵכֵם כֵּל הַשִּׁיכֵם וְזֹא אֲכַרֵּעַ לְשֵׁל וְזִמְכָה מִפְטֵי אֲהַבֵּת
קִבְּסֵי: וְהִיוּ הַדְּבָרִים. וְזִמְכָה כִּסְכֵּס. וְכִי דְבָרִים כִּלְכֵּם שִׁמְחָךְ כֵּךְ הֵאֵם מִיכִיר נִקְרָבִים וְזִמְכָה דְבָרֵי: אִשֵּׁר
אֲנִי מִצוּךְ הַיּוֹם. לֹא יִכּוּי בְּעִינֵיךָ כְּדִיּוֹטְמוֹת יִכֵּם שֵׁלֵן אֲדָם חוֹשֵׁבֵם אֵלֵם כְּהַשְׁבֵּם בְּכֵל לֵינֵן לְקִרְחָהֵם: עַל לְבַבְךָ.
אִי מִקְבֵּל עוֹנוֹ לִיכּוֹת בְּחִמְדוֹת אֲהַבֵּת קִבְּסֵי עַל לְנֵכֵי: וְשָׁנַתָּם לְבִנְיָה. לְכּוּן חִידוֹד כּוֹחַ שִׁיכּוּי מִחֻדוּדֵין כְּשִׁךְ
שֵׂאֵם יִתְלַחֵךְ אֲדָם דְּכוֹר לֹא תֵּשֵׁא זִכְרֵךְ לְנִמְשֵׁחַ אֵלֵם אֲשׁוֹר לֹא מִיד: לְבִנְיָה. הַלְמִידִים ג"כ קִרְחֵם בְּמֵם: וְדִבְרָתָ בֵּם.
שֵׁלֵא יִבֵּא עֵינֵיךָ דְּכוֹר אֵלֵם כֵּם. עֲשֵׂה עֵינֵיךָ וְזֹל תִּשְׁבֵּעַ טַל. וְזֹא מִקְבֵּל עוֹנוֹ לְנִמְשֵׁחַ עַם בְּנֵי מוֹרָהֵךְ הַקְּדוּשָׁה:
וְדִבְרָתָ בֵּם. כֵּס יִכּוּי עֵינֵיךָ דְּכוֹר אֵלֵם כֵּם. וְזֹא לֹא אֵל חֲדָסֵר: בְּשִׁבְבְּךָ וּבְלִכְתֹּךָ.
כְּנֵל דְּרִכְרִי דַעֲסו: וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל יַדְךָ. אֵלֵם הַפִּילֵין בְּכוֹוֵעַ: וְהִיוּ לְטַמְשַׁת. אֵלֵם הַפִּילֵין בְּכִכְרֵה. וְעַל שֵׁם
מִן פְּרִשְׁוִיכֵים נִקְרָא סוֹסְפוֹת. טַט כְּתִפֵי שְׁחִים. פֵּת כִּלְשִׁרִיק שְׁחִים: בֵּין עוֹיֵנֵךְ. בְּנוֹעֵה כֵּלֵי יִיּוֹף מִכּוּוֹן
בֵּין שְׁחִים: עַל מוֹוֹת. אִי מִקְבֵּל עוֹנוֹ מ"ג וּ זֶה כְּסִיבֵי עַל מַחֲוֹת פִּתְחֵי פִּרְסָה וּ זֶה לְאוֹת עַל קְבֻלַּת אֲלִיכּוֹמוֹ וּמַעֲלָתוֹ
עוֹ: בֵּיתְךָ וּבְשִׁעְרֶיךָ. אִי מִקְבֵּל עוֹנוֹ דְּכוֹר לֹא תֵּשֵׁא צִיָּה רַעֵךְ:

(פּוֹרַת יוֹסֵף)

(שם יא וי)

וְהָיָה אִם שָׁמַעְתָּ תִּשְׁמָעוּן אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה
 אֹתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעִבְדוֹ
 בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם : וּנְתַתִּי מִטַּר אֲרֻצְכֶם
 בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמִלְקֹשׁ וְאִסְפַּת דְּגַנְךָ וְתִירֹשֶׁךָ וְיִצְהַרְךָ :
 וּנְתַתִּי עֵשֶׂב בְּשַׂדֶּךָ לְבַהֲמֹתֶךָ וְאִכְלֹתוּ שְׂבִיעֶת : הַשְּׁמֵרוּ
 לָכֶם פֶּן־יִפְתָּה לְבַבְכֶם וְסָרְתֶם וְעִבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
 וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם : וַחֲרָה אַף יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת־
 הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מִטַּר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ
 וְאִבְדֹתֶם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטְּבִיחָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן
 לָכֶם : וּשְׁמַתֶּם אֶת־דְּבַר־יְהוָה אֱלֹהֵי לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם
 וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְמוֹטֶפֶת בֵּין
 עֵינֵיכֶם : וּלְמַדְתֶּם אֹתָם אֶת־פִּנְיֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
 בְּבֵיתְךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ : וְכִתַּבְתֶּם

פּוֹרַת יוֹסֵף

אשר יסיה בעתו. לא נפת קציר אז ואספת
 דגנך ותירשך וילכדך. בעתו באין מעשור. לכה
 הוא כמו זכר (ומזה לכה העשה להיטה) שמי
 לסלקה: ונחתי עשב בשדך. ולא תשדך ליתן
 משלך לברמתך. ומה גם כמוש חז"ל (תענית
 דף ד') אין ליתן מאלו האדם לכהמה. וזכר
 במנ"א רס"י קע"א ממילא ואכלת ושבעת (ודרשת
 חז"ל ליתן לכהמה תחילה, הוא מאשר הפסוק
 בין ואספת דגך לואכלת ושבעת. בחיבות
 ונחתי עשב) אכן אז נריך שמירה יותר לגלי
 רוס לבנו כמוש פן תאכל ושבעת ורס לבנך
 ושכחת ועוד פסוקים כאלה: ע"כ השמרו לכם.
 וברשתם מדרך כסוד ומספורת: לדבר גם כמאמר

והיה אם שמוע תשמעו. כי
 מלא מחזיק. ריקן אינו מחזיק.
 (סוכה מ"ו): לאהבה. להכלית האהבה ואינו
 דומה מי שטובה מההבה לטובה מיראה
 ולא לכוונה אחרת: ולעבדו. זו הפלה: ונחתי
 מטר ארצכם. כי מטר כבא ממותה הארץ
 יורד עליה הוא לברכה יותר לבו חלב אם אשר
 הוא מטבע הילד. לא כן מטר אשר יביאו
 העננים ממקום אחר לא כפי כבע הארץ
 הוא כמו חלב מניקת אשר הוא לא לפי טבע
 הילד ו בעתו. בעת האורך ודרשת חז"ל הוא
 בגלילי שנתות שלא יסריחו בני אדם. ומה גם
 כי אז הוא שפע ברכה ממקור הכרם. ואחרי

פִּירוּשׁ וּבּוּנוֹנוֹת מִשְׁמִיּוֹת

והיה אם שמוע תשמעו. אם השמע טען השמע מדש: מצוה אחכם ימים. טיור עליכם השיש כאלו שמעתם
 זו ציוס: לאהבה את ה'. עשו מהאנסה: ולעבדו בכל לבבכם. ח"מ עלי לעזוז ענווה כסוף בלל.
 זו תפלה: מטר סיוד לאחר כזריעם במרום את כהאן וחס כזריעם: ומדקוש. מטר סיוד סמוך לקציר
 על קשין וסמילות. דבר כמאחר קרא מלקוש: ואספת דגנך. ותירושך. יין:
 ויצהרך. שפן דם: ונחתי מטר. וכשיהיב מטר עכב לנכסם כטונדס את כהאן: אז ואכלת ושבעת:
 השכורו לכם. כיון שהכין חללים ושעשם כשמרו לכם שלא העטו. שאין חלם מורד נקצ"ק אלף מתוך שמעם.
 שגמרן פן תאכל ושבעת ונכרך ואלקן יכניין מה הוא אומר החרו. ורס לבנך ושכחת: פן יפתח וזו וברחם
 מן הכהם. כי הוא כאלו ובעת וברחם וזו: לא הרין וברחם וזו: וברחם
 סתרה. ח"מ עלי דבור לא תגלה: ושכחתם. אף לאחר כטגלו סיו משיין נעלות: דברי אלה על לבבכם. ח"מ
 (עזרת יוסף)

עלי

על-מוזוזות ביתה ובשערה: למען ירבו ימיכם וימי
בניכם על האדמה אשר נשבע יהוה לאבותיכם לתת
להם בימי השמים על-הארץ:

בכתבים אחת כהנער הל מלה נכנסה אשה או הקה כל הציית ביד (פי' כי עד פהה היו בידך כשאלות והנה
האחה נה בידך כיוצא בנשים הצערת והנים נכנס על פי סוד): כהנער אל ורואהם אותו הכון אני
מקיים מ"ע של ורואהם רותי (במהרה"ו כנע"ק הובכ וזה למ"ע מה"ת) וזכרתה כר יבין אני מקבל עלי לעשות כל
המלות שיש ביכולתי לעשות וההר כר יבק אותם וישם אותם על טימו והקק אותם על לבו וכל שטובה זה וכיוצא בזה
להרר המצוה ככרו ככרה מהר ולא יחוש אם ילעגו עליו כי כחלשני או לו ולנוע מולו (כדכ"ט ע"ג). וככהנער אל
אחרי לנכנס והארי עיניכם מנשק הצערת ומציגם על עיניך האנסי יבין כר בידך האחסי נכנס נגד כלב עד כהנער
לזכרתם לעד. (הכתיב):

(דה"ה) (ה) כשיאמר ורואהם אותו יממשם בשני צייתם שלפניו (ס): (ו) ידגיש ויחיו היויין של
תוכרו דלא לשהמע תשקרו או תשכרו (סס) וכן ויין של וזכרתם: כשאומר את כל המלות
ס' יזכור שבת ששקולה ככל המצות וכגד כל ההורה כולה (סס): (ז) כשיאמר אשר הואמתי אחכם
מארץ מזרים יכוין לקיים מצע של זכירת יציאת המזרים (עיין ס' ס' וס' ס"ז):

(בכדבר ט"ו ל"ו)

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי מִשְׁחָה לְאָמֵר: דְּבַר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיּוֹת עַל-בְּנֵי
בְּגֵדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתַנוּ עַל-צִיּוֹת הַבְּגָד פְּתִיל תְּכֵלֶת:
וְהָיָה לָכֶם לְצִיּוֹת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת-כָּל-מִצְוֹת
יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא-תִתְּרוּ אַחֲרָי לְבַבְכֶם וְאַחֲרָי
עֵינֵיכֶם

פֶּרֶק יוֹסֵף

הוסיף לדבר שיכול לדבר אביו מלמדו תורה אזה:
לציית להנצח בזה שנה לסי יהי הושלת מהציית
להנילכם משנה שהוא יותר קשה שהוא חטא הכז
מן המאחר אל הקודש. ולזה אמר ולא תתורו
אחרי לנכנס. ואח"כ אחרי עיניכם אשר אהם
דור המדבר זונים אחריהם. גם לזה ויעיל לכם
להניל וזכו המעשה דרכי"ה (ב"ב ע"ג) שהניע
אלל מתי מדבר. ומכשר עוד מה שהניע.
ופסקי חדא קרנא דתכלתא ולא היו רשעני לן
ר"ל למשן דעת התרת הספק שיש לספק למה
לא הועילה מצות צייתת למתי מדבר להניל סיביו
מנעיס לחטוא מה שהטאו. פסקתי חבלה שלכם
לברקו אם היו כדיוו שיהיה מוכשר למלאכת
הקודש להניל מלחטוא ולא היו מהבני לן פירש
לפי מה שאנו פוסקים בדין התכלת לא היה די
בזה החבלת לקיים המצוה אשר חובל להנילם
מחטאם. וזכרתם את כל מצות ה' כי צייתת
עולה

כיום השמים על הארץ. בירושלמי נזכרות פ"א
כ"א כשני אבות כימי השמים על הארץ.
פ"ו על האדמה אשר נשבע ד' לאבותיכם לתת
לכם. האדמה וחי' הם כימי השמים על הארץ
ששיעור שנות האבות שיעור שלכם כשיעור
השנים שנצוהם השמים על הארץ והם חמש
מאות שנה. שהרי אברהם חי מאה וחמשה
ושבעים שנה ויזחק חי מאה ושמונים ויעקב
מאה ושבעה וארבעים הרי חמש מאות ושתי
שנים. והשנים אינם בהשגון כי לא הויר אברהם
או את בוראו. ואמר הכתוב אם תוכו כל
אחד חמש ימים כמו כולם חמש מאות שנה
ואמרת אליהם. להוסיף הגדולים על הקטנים
היינו מצות הניע: לדורותם. ר"ל לנביאים
אחריהם להנילם ולרשקם מחטא השבעי שהוא
מפאת החטוא, והענין גורם ללב לחטוא. ואח"כ

פֶּרֶק יוֹסֵף

עלי של משהו (יוס"פ): למען ירבו ימיכם. אני מקבל עלי דבור כמד את אביו ואת אחי:
ועשו להם צייתת. לכן פהלים כמו וקיימתי בצייתת רבאי. או נקראו צייתת ע"ש ורואהם אותו כתיב מן הכרסיה:
הבלה. נע ירוק כרקע. אנוע נדס הלון: וראיתם אותו. אני רובק לקיים מצ' של ורואהם אותו:
וזכרתם את כל מצות ה' א"ע עלי לעשות כל המצות שביכולתי לעשות: ולא תתורו אחרי לבבכם. כמו
(בורת יוסף)

ממור

עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וְעֲשִׂיתֶם
אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם : אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהוֹת
לְכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : יש לנרף אלהיכם לאמת

(ד"ה"ח) (א) אין להפסיק בין ה' אלהיכם ובין אמת בשום דבר (ס' ס"א) וכן בין אמת לזניז
(ס' ס"ז) ואפי' לדברים שמפסיקין בהמצע ק"ש (סס) : (ב) אם הוא מסופק אם אמר
אמת ויזיב אינו חוזר כיון שהזכיר יצאת מצרים בפי' זניזת אבל אם הוא מסופק אם אמר
נס פ' זניזת חוזר לראש כיון שזכירת יצ"מ דאורייתא (מ"א ס' ס"ז) :

בתב נכדס"י שנתה זיה השנה של אמת וזיז בלתי בני הגולש סבוי נחוקים מירובליה ולא סיו עם עורא נבנל ושלח
עורא אלהיכם ולא רצו לעלות באהס בניון כסס עהידים להנלות פסע לז"ת ובה"ק עהוד להכרז למע לנו
להכיל יגונו: פסע אחרת טוב לנו לעמוד במקומו ונעזר את ה'. וכדי שלא יחוקק אהם בנשיי כשע ומהוסרי אהמה
הלינה כהבו להס זכ השנה הגדול. וגודל מעלה הכנה כזה מרוסו נ"ח דף ל"ס ע"א ע"ש ואחרו בוי"ק וכביחו
כרז הכסיד במקנל מהר"מ טנינין כ"ס יריאה כי א' חלש מעט לעט ומת פהאוס ואחר קודם מוהו חניי מת על
שלא מהרהר בדנקים בראמת וזיז עכ"ל. לכן לא יאמר נחמדות ונכלה רק ככוונה עולמה ונחמון וכב"ע על אלוסו
אולכוטו עלינו. וגעולם לא יאמר כן כפ"ץ כן שאר אנשים רק פעם אחד אמת. סינו כיחיד יאמר ה' אלהיכם אמת
רמשי

פּוּרָת יוֹסֵף

עולה הרי"ג כמור"ם לעיל אבל נבישת זניזת ולא
תחורו אחרי לבבכם (ברכות י"ב ב') זו מיונת
דקשה לחז"ל הלא ידוע כי שינא ולא אחרי תרי
סרסורי דעברה שהחילה העין רואה והא"כ
הלך חומד וע"כ ה' צריך לכתוב אחרי עיניכם
ואחרי לבבכם. ומדוע הפך במקרא את הסדר.
וע"כ הוא איננו טוון אשר חוטאים בו אף בלי
ראות עינים ומלאו חז"ל מה הוא ודרשו כי הוא
מיונת וכן הוא אמר אחר נבל בלתי: ואחרי
עיניכם זו זנות וכן הוא אמר כי היא ישרה
צעיני ובהיפוך ברית כרתי לעיני ומה אהבונן
על בחולה: אשר אחס זונים. זו ע"ז וכה"ל ויזנו
אחרי העגל. נס צריך לדעת אשר הפסוק
מוהירנו גם על כל הדברים אשר המה מסוג
אחד מהם. כאשר נבדלו לנו חז"ל לדברים אשר
המה אצוירייהו דע"ז וזנות ומינות: למשן חוכרו
כי הציזיה הם לזכרון. ועשייתם את כל מלותי
כי זניזת עולה הרי"ג כדלעיל. והייתם קדשים
המלות בכלל הם מקדשים את האדם להיות משכן
לשכינה כמור"ם לעיל ביסוד העבודה. ומה גם

מחור הארץ. הלך והעינים הם מרגלים לגוף מסרטים לו את העיניות. העין רואה והלך חומד והכונן עובד את
העינים: ואחרי לבבכם. ח"מ עלי שלא יפסד מהשכחי אחתי מיונת: ואחרי עיניכם. ח"מ עלי דבור לא תאף:
וזנים אחריהם. אי מקבל עלי שלא יפסד מהשכחי אחתי ענו"ג ח'ו' ועשייתם את כל מצויתי. אי מקבל עלי
דבור וזכור את יום הכנה לקדשו שביח שקולש ככל המצות (הארז"ל): אני ה'. נאמן לבלה שכר: אלהיכם.
נאמן ליפרע: אשר הוצאתי אתכם. על מנת כן פדיתי אתכם שהקבלו עליכם גזרותי. אי מקבל עלי דבור לא
תענה ברען עד שזא (אמר קב"ה אם העדה על הכרז עדות שקר מעלה אי עיני כאליו העדה על שלא נברחי שמים
וארץ): בארץ מצרים. אי ויזנו לך ית' כוד"ע על זכ כהוצאתנו ממצרים. וא"מ עלי לקיים מ"ע למשן חוכרו את
וס ונאמן מלך מלכים כל ימי חיך: יהיות לכם לאלהים. אי מקבל אלוכוך ואדונתך עלי ועל זרעי. ואני מקבל
עלי מסירה נס לבראות אמתות קבלתי: אני ה' אלהיכם. עוד למע נאמר. כזי שלא יאמרו ישראל מה אמר
כאקום. לא שניכס ונטול שכר. לא עושין ולא נטולין שכר. על כרחכם אי מלככם. וכן הוא אמר אם לא יד
חוקה אמלך עליכם:

ומחון על כסין עד ששטע ממנו כ' אלהים אמת. והא"כ יתחיל ויבן ויבון כו'. והס"ן כשהוא קורא בזה לא יאמר אלא אלו כ' אלהים ולא יאמר היבנה המה והא"כ בקו"ר יאמר כ' אלהים אמת. אלא מכ"ס אלהים כחב ש"ל גם בשם הא' אמת שלא להפריך בייסוס ואמת השני אינו מן המנין וכ"כ רוב השו"ס:

אֵמֶת וַיַּצִּיב וַנִּבְּחֵן וַקִּיָּם וַיִּשָּׂר וַנֶּאֱמָן וְאֶהוּב וְחִבִּיב וְנִחְמָד וְנִעִים וְנוֹרָא וְאֲדִיר וּמִתְקַן וּמִקְפָּל וְטוֹב וַיִּפֶּה הַדָּבָר הַזֶּה עֲלֵינוּ

לְעוֹלָם וָעֶד: אֵמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּלִפְנֵינוּ. צוּר יַעֲקֹב מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ.

לְדוֹר וָדוֹר הוּא קִיָּם. וְשֵׁמוֹ קִיָּם. וְכִסְאוֹ נִבְּחֵן. וּמִלְכוּתוֹ וְאֱמוּנָתוֹ

לְעַד קִיָּמֶת: וּדְבָרָיו חַיִּים וְקִיָּמִים. נֶאֱמָנִים וְנִחְמָדִים. לְעַד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעֲלֵינוּ. עַל בְּנֵינוּ וְעַל דוֹרוֹתֵינוּ.

וְעַל כָּל דוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדְּךָ:

עַל הָרְאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרֹנִים. דְּבַר טוֹב וְקִיָּם לְעוֹלָם וָעֶד.

אֵמֶת וְאֱמוּנָה. חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר. אֵמֶת שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מִלְּפָנֵינוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ. נִזְאֲלָנוּ נִזְאֵל

אבותינו

פּוֹרֵת יוֹסֵף

המעלות שאמר דוד וכנגד ס"ו מעלות הסדורים
 כנגדה של פסח. וכנגד ס"ו מעלות שבמקדש
 השוליים מע"ל לעזרת ישראל. והווי"ן טולין למנין
 ד' והן כנגד ג' שמות הוי"ה ששולט כל א' למנין
 כ"ו וד' אלויותיו הם ד' ואם קורא ק"ס ביחוד
 יכוין בהם להשלים מנין רמ"ח חיבות (ב"ק"ש י"ב
 רמ"ה חיבות ועם השלשה יהיו רמ"ח) כנגד
 אצבעו של אדם. ויציב הוא מלה ארמית כנגד
 בש"מ שאומרים בשב"י. ונכון ע"ש נכון
 הדבר. וקיים ע"ש הכתוב (ישעי' מ"ב) דבר
 אלהינו יקום לעולם. וישר ע"ש הכתוב (תהלים
 ל"ג) כי ישר דבר ה'. ונאמן ע"ש (ד"ה ב'
 א') יאמן נא דברך. ואהוב ע"ש (דברים ו')
 ואהבת את ה'. וחביב ע"ש (שם ל"ג) אף חובב
 עמים. ונורא ע"ש (תהלים ס"ו) מה נורא
 מעשיך. ואדיר ע"ש (שם ח') מה הדיר שמך.
 וטוב ע"ש (שם קמ"ה) טובה לבל. ויפה ע"ש (שם
 קמ"ה) הנך יפה טובה. הדבר הזה שזכרנו
 בק"ש. ודבריו חיים זו המורה והמלה שבאמר
 (דברים ל') כי הוא חייך. וקיימים שאין השולט
 מתקיים בלעדס כמו"ש (ירמיה ל"ג) אם לא
 בריתי וימס וליבס הקות שמים וארץ לא שמתי.
 נאמינים כמו"ש (תהלים קי"א) נאמינים כל פקודיו.
 ונחמדים כמו"ש (שם י"ס) הנחמדים מזהב
 ומפזרוב:

פירוש וכוונות פשוטות
 הדבר הזה. על מלכות שמים ועול מזהב זכרנו נק"ש: ודבריו. המורה. חיים. שבאמר כי הוא חייך: וקיימים.
 שאין השולט מתקיים אלא על המורכב: ונחמרים לעד. כגוף הנשקב הציפה והחיים נשיתך והא"כ השירם
 והיגהם מידן (כהנ"ס): אלהינו. אלו אלהינו: אלו מקבל עלי אלהינו: כבלבנו. אלו מקבל עלי מלוכה: פורנו וסבילינו.
 אלו טוהן לך כולאס עומכם על שאתם פחדם ומליא אהתנו נחמדותי מיד הקמים עלינו:
 א (פורת יוסף)

אבותינו. יוצרנו צור ישועתנו. פורנו ומצילנו מעולם הוא שמך. אין אלהים זולתך.

כפינו להגלות לכל אליון נרץ לעמוד ויכן גמלו להסלה י"ח וסיר כיהו וישו וכל דבר הנלכלל מהשנתו.

עזרת אבותינו אתה הוא מעולם. מגן ומושיע לבניהם אחריהם. בכל דור ודור: ברום עולם מושבך. ומשפטיך יצדקתך עד אפסי ארץ: אשרי איש שישמע למצותיך. ותורתך ודברך ישים על לבו: אמת אתה הוא אדון לעפוק. ומלך גבור לרוב ריבם: אמת אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון. ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע: ממצרים גאלתנו יהוה אלהינו. ומבית עבדים פדיתנו. פל בכוריהם הרגת. ובכורך גאלת. וים סוף פקעת. וזדים טבעת. וידידים העברת. ויכסו מים צריהם. אחד מהם לא נותר: על זאת שבחו אהובים ורוממו אל ונתנו ידיים ומרות שירות ותשבחות ברכות והודאות למלך אל חי וקים. רם ונשא. גדול וגורא. משפיל גאים. ומגביה שפלים. מוציא אסירים. ופודה ענוים. ועוזר דלים. ועונה לעמו בעת שועם אליו: תהלות לאל עליון ברוך הוא ומברך. משה ובני ישראל לך ענו שירה בשמחה

רבה

פורת, וסף

נאלתנו ומצית ענדים סתחנו למשן נהיה לך ענדים כמו"ש (ויקרא כ"ח) כי לי בני ישראל ענדים וכמו"ש (דברים ה') וזכרת כי ענדי היית במצרים כו' על כן זכר ה' אלקיך כו' וע"כ היתה הוא אדון: וכנודך גאלת כמו"ש (שמות ד') בני בכורי ישראל. אהובים כמו"ש (מלאכי א') ואהב את יעקב. משפיל גאים המה מלרים שהיו מתגאים על ישראל. מנביה שפלים אלו ישראל שהיו שפלים בעת שועם אליו כמו"ש (שמות ב') ותעל שועתם אל האלהים:

סיר

פירוש: כוונות פשויות

עזרת אבותינו וכו' כגון ומושיע אחריהם. לפ"ד אפשר לפרש ע"פ מ"ש כי נזכר שייך לם גם הנעור עובד עוולם לעוררו רק שאל יוכל לגמור בעמלו ונרץ סיוע מוולרו. אזי נקרא כמשיב בשם עזר. אבל מי שנעמלו אינו יכול לעשות כלום אפי' הולך שורחא אזי נקרא חנינו כמשיבנו בשם מושיע. חש"א נזכר אבותינו להצותנו ביית רק עזרם כי כס נקראים כיו יוכלים לפטול מה. רק שהיה ביית לגור ועד. אבל לגמריהם היה צריך לביית מושיע דבינו שלא יבא עליהם רע וזה ח"ו לא עליהם אלה צריך לביית מושיע כי כמה מודע לא יוכלו לעשות מלאכה (ועד"ו"ל חלק עזר ומשיע ומגן. דרך לא וז"ל וז' עזרת. ר"ה ע"פ. היה פעמים סוים עם כוונתו נולד עזרת (האריז"ל): ברום עולם מושבך. חף כי הוא נרום עולם כשנחתו בלפני ארץ: אהב ויבא במרום ומשפטיך וצדקתך. מנישן עד אפסי ארץ. עד מקום שאין שם ארץ כי אם הכו ושימון: שישמע לבצורתך כו'. א"מ עלי לבשר הוכתה קדוכם ומתוק. ויכר"מ שהוקח את בני לוי (וי"ו): ובכורך. ישראל שקראה אותם בני בכורי גארת: שבחו אהובים. שצחו ישראל: משפיל גאים. כשאלו את מנזים שבו מתנאם על ישראל: ומגביה שפלים. ישראל שבו כהלות כשנולדו אותם: ועזר דלים. ויכר"מ שהעזר לשיטתו רק' שהאל מהגלות שיבא לך נחת רוח ואני מקבל עלי מ"ל לקרב נוח סמיכתה:

סיר

(פורת יוסף) א

רבה . ואמרו כלם : מי כמכת באלים יהוה . מי כמכת נאדר
פקדש . נורא תהלות עשה פלא :

שירה חדשה שבחו גאולים לשמך . על שפת הים יחד כלם
הודו והמליכו ואמרו :

יהוה ימלוך לעולם ועד :

צור ישראל קומה בעזרת ישראל . ופרה כנאמה יהודה וישראל .

גאלנו יהוה צבאות שמו קדוש ישראל : ברוך אתה יהוה
גאל ישראל :

דרך החיים

(א) אין להפסיק בין גאולה לתפלה אפי' לקדים ולקדושה ודוקא בחול או ביום אבל בשבת פוסק לקדים ולקדושה וכן במעריב אפי' בחול פוסק אפי' לזבחו (ע"פ ק"א וכו' ר"ל) וכן אין מפסיקין לענות אמן אחר הש"ץ וזאת אמן של גאל ישראל אם שמע מהש"ץ פוסק ועונה (אמנם נכון לסיים בשום עב הש"ץ דלא א"ל לענות (מ"א סי' כ"ז ועיין סי' ק"א) וראוה לדברי מ"ש בהפ"ד סי' י"א ובזו"ב דבריו בסי' ק"ט ע"ש בנ"י) ודוקא שכבר השלים הברכה של גאל ישראל וטרם שהתחיל להסתכל שמע הברכה גאל ישראל מהש"ץ אבל אם שמע הברכה הנ"ל קודם שסיים הוא גאל ישראל אסור לו לענות אמן של גאל ישראל (חוץ מהאמן של האל הקדוש ושו"ת דקדוש גאל ישראל דין אמנא הכרז יס לו וכמו שהצבאר לעיל (א"ר

נהורא השלם

כתב סו"ס ח"ל שלכח המה מטיני סעד כמושלים ביולל מתהשכב זרע בהשגל . אחת היא ופרסומה נודע נגודל הונגלה אל כוחה הספלה ביניע נאכו לפינו ולאתרו נכה גדול כל בהשגל מראש ועד סוף ע"ש כל עמדותי האמריכ סי' . וכן שני לו לקיימה אל כוחה ההשגל היא שו"ת התינות של בהשגל ממש כאילו טובה דעיניו עיניו כשקוקו שימח בין כל ב' או ג' חיות ועכ"ל שלל יאמר יוהר מג' חיות נכשימה אחת . ועוד כשנשי לו שדבר ההשגל או הנקבה בלבן התנוסס כעני בעומד נפתח . כמו שא"ל מאי קבע רבין אמרי כל שלא אמר בלבן התנוסס וכן כחן כשיע א"ה סי' ל"ח ויהפלו זרין התנוסס כרס המנקב נפתח . וכונתם שיעקס שפתויו קטפות מר לבו ופניו עננה נכנס שאומר חיות ההשגל ובנקבם ממש ככן בהשפעת אלל אביו נלחם נקבם גדולה נזרחי עושב נפשו בהלכות עקמת כשיסוד ופניו כדי לעורר רחמי אלל כן יעשב ממש בהשגל י"ח מברכה אהב חונן עד כוף בהשגל או בשאר מקומות בהשגלות ונקבה . וגם עקמת שפסיו כדי מעשב לגופו לכוריד כחל דמעב מאין כשגות

יוסף

פורת שירה חדשה לשון נקבה כמו"ש במדרש חזית ר' זכריה בשם ר' שמאל בר"י אמר נמשלו ישראל בנקבה מה נקבה זו וטעלה עיבור מנכסיה אביה לע' ירשו ישראל ארץ ז' עממין שהיו עיבור לע' אומות . וע"י שרשו ישראל בנקבה אמרו שירה בלשון נקבה שנאמר את השירה הזאת אבל לפתוי לטוב הן עתידים לירש כזכר כו' וכן אומרים שירה בלשון זכר . שנאמר שירו לבי שיר חדש חדשה אין כתיב כאן אלא חדש . חדשה . מנני שלא שר עוד שום אדם שירה מיום שנברא העולם . ופלא הוא כי כולם נהנונו לומר בלשון אחד . ופלא הוא כי כולם ה' ימלך לעולם ועד . ויהא במכילתא אלנו אמרו

ישראל על הים ה' מלך לעולם ועד לא היתה אומה ולשון שולכת בהם לעולם אלא אמרו ימלך לעולם ועד לעמיד לבוא הכוונה בזה דמלכות שמים היא שיתגלה בלשון ירא ע"י ישראל ואלו אמרו ד' מלך היו מתגלה מלכות שמים באותה שפה ממילא ח"ל שגם נכנס אומה ולשון אבל חלם בכה רוב"ק לומר בזכ"ל ימלך לעולם ועד לבורות שנימים יולרו התקיים נבואה זו וכיינו דאמרינן שירה חדשה שבחו גאולים וכו' ה' ימלך לעולם ועד הכוונה שיעולם היא חדשה שהרי שייך לא נתקיימה . וע"ז נקבם צור ישראל קומה בעזרת ישראל היינו שבזה יתגלה מלכותך בעולם :

נרון

פירוש וכוונות פשטיות שירה חדשה . בלשון נקבה ע"ש (המדרש וע"ש) במכילתא במפרש שירו לבי שיר חדש וגו' . כל השורות שבנו קרות בלשון נקבה כשם שבנקב מהעברת ויולדת וחתונה וההעברת ויולדת כך כל ההשמות שבנו הים האמריים שגור . אלל הכיר כשחיר קרא בלשון זכר כשם שאין הכיר יולד כענין שנאמר בלשון זכר ואלו אפי' יולד זכר וגו' . כך בהשגל כתיבם ללא אין האריים שגורו בלשון זכר . וכן בנאולה של ליל ספח אנו אומרים ועוד לך שיר חדש . גאל . עכ"ל . דקאי על גאולה מזרים . אינו נותן לך בודאס על זכר שנאלחנו ממזרים ונאלל חותנו המיד מיד המזיקים :

אלל

שם דלה כמלא ועיין פ"מ) לכן אם יודע שיאמר קדיש או קדושה ימחין בשירה חדשה כדי לפנות אם עדיין לא שמע (ועיין לפיל גדון איחר לבא לבית הכנסת מש' מתי נרדף להמחין תרלנו משם וזדדדשו לכאן. עיין סי' קכ"ד) ובדיעבד אם התקנה שירה חדשה שקדם שחמך בא"י גאל ישראל ג"כ טוב לקדים ולקדושה רן לכחחילס ימחין בשירה חדשה (עיין ס"ס ס"ו ובא"ד) והס"ן לאחר שהפלה התפלה בלחש קודם חזרתו בקול רם מותר לו להפסיק (מ"א ס"ס קי"א) רק לא לדבר הרשות (עיין פ"מ שם): (ב) שכן להניח שליח או לא היה לו מקדום והביאו לו בין גאולה לתפלה לא יתעסק ולא יברך ומכ"ש באמת התפלה לא יניח ואפילו היה עומד בטליתו וכל כולו לא יתעסק דהוי הפסק ואם עבר והתעסק לא יברך (סי' י"ו) רק קודם שסיים בא"י גאל ישראל דהוי באמת הפסק יניח בלא ברכה ולאחר התפלה ימשימש בטליתו ויברך (סי' ס"ו): (ג) אם לא היו לו תפילין והביאו לו תפילין (ג) גאולה לתפלה יניח ולא יברך עד אחר התפלה אבל הביאו לו באמת הפסק של אמה ויציב קודם גאל ישראל יניחם ויברך עליהם והטעם דתפלה נריכה תפילין (שם): (ד) לא יהא דבר הוצן בינו ובין הקיר דבר גדול שגבוה י' ספחים ורוכה ארבע אבל דבר קטן לית לן גה הדבר קבוע כגון חיבה או ארון או מסה אין חוצצין וה"ה דבר שהוא לנורך תפלה בבית הכנסת כמו שלחן וככ"ג שערך להניח ספר עליו לא הוי חצינה (סי' ז' בס"ז) והמדקדק ואפשר לו יזכר גם בדבר שהוא לנורך תפלה (ע"ש מ"א) וא"ר: (ה) ואף במדי דחצינה בינו ובין הכותל אם א"א להתפלל בקלות בעיני אחר כגון לפעמים שמחפליים בעשרה באיזה חדר וא"א לכל אדם לעמוד עלי חצינה אל הכותל אל יפכך התפלה בשביל זה ליקר לתרד אחר ומ"מ יפלים עיניו או יביס תוך הכידור שלא יבא לידי ביטול כוונה (שם בס"ו): (ו) בעלי חיים חוצצין ואדם אינו חוצץ ואם אפשר גם כזה יזכר (שם): (ז) בגדים שמגורין אפ"ס שאין בולטין אין נכון להתפלל עמו ואם יקרה לו להתפלל עמו בגד מזויר או כותל מזויר יפלים עיניו ולכן אין לקר אורות בסידורים או בבית הכנסת ולמעלה מקומת איש מותר (שם): (ח) המחפלי לא יעמוד לא ע"ג מסע ולא ע"ג כסא ולא ע"ג ספסל ואפילו אינן גבוהים ג"ס כואיל והוא דבר המתפלל ולא ע"ג מקום גבוה ג"ס אפ"ס שהוא קבוע אלא"כ היה זקן או חולה שקשה לירד משם או שהיה ש"ך וכוונתו להשמיע לציבור (סי' ז') אמנם עכשיו גובגין להיות מקום שהס"ן עומד מקום נמוך (מורת יוסף)

שמות שמי' שאומר בעקומה שמהם יסק ויחול ליד ירידת השמש. ויחזי חדאי אם טווח אדם סוף כחלם לומר כהמות נמיסרות בלי מרון בלח טום כהמות איש החנהה המהוללות ס"ל מקדום בלח אשכרי לכחל מחם יקמ המהמות זרות נפלה ז' אף מ' שמורה אומנת ומכ"ש אם הוא פסק דדבר עמי'. וזה גם אם נרדף על לבנו לדבר דברים בטלים בלח אשכרי לכחל שלא יבא במהשנתו מדברים שעכך כסה או מענייני דברים בטלים שדיבר. לכן שימו לבכם לכל דברים האלה ובהחזנות העשה מלחמה להכניע בקליטות המפגלות במחשבה. וסג"ס כ' בעמודה בלח כהמותעות עזר אל כהונת ומכ שאמר כל פנאותי התמרנז וגר סינו כשירות והשכחות וברכות ק"ש אם הוא פסק לא נפלה. וראה נטיחן שישל אדם מלא מלך ב"ז וגופו הממוע כגוע ע"י כער ממי רוח. כיו לכניח שמי דמות מחולקות וכחורר יוכח: רוח זוהרות מוכי"ס חל לא תפלה י"ח (ח) יזכר האדם בתפלה י"ח שלא יכפו טעוריו של הסיחות את ארצו כמכורר ב"ח דף ג"ז ע"ב ח"ל שערך איש דינה זריך לעבר לו מן כחך ארעין דלא יסק מחסין מניען משימם לאעלא כיון לנחש ער עכ"ל: (ג) שלא יבטע אחר קולו בתפלתו ח"ל זוכי"ס ע"י יקבל חי כחי לנחש השמע לארעין קולך כשיריב דלחש מגרוד לחחית כקירוס לה לארעין דר' מן דשמע בקדמיחא בנין בני לאתמרח דלא ישמעון לכחי לנחש בני גשא עכ"ל. ובכחחיל' אימת ואם מגיב קולך כשיריב דלחש מגרוד לחחית כקירוס לכן חוכר מלא! (ג) שלא יפחה עיניו ח"ל בשעת התפלה ח"ל כוסי"ס פרתס ואתחנן דף ר"ס כסכרא דרב המנוח סכא אחר מלא דפקח עיניו בשעת דלוחח או דלא מתיך בארעא הקדים עליה מלאך המות וכד חיפוק נפשיה לא ישחל כגורול דשכיחא ולא ימות נשיוק. מאן דמחיל בשכיחא מחולל הוא דקחש שכתח דלוחח ב"ס. כס"ז כי מבדי אכבד כר'. כחי מחן דהבהכל כשכיחא בשעת דלוחח מלני. ויחך יכול להסחלה בשכיחא. חלל לנדע דודוי שכיחא קיימא קיים. והכח אף לא יבוס נוסר האדם בראוה אל כמורא בגדול הכס מדוע לא יעבר לבנו להכמר כזכ לעשות עיניו מראות. ומכ"ש אם מחפלי מחן כסדור אף זריך לכוזר שלא יסחל חונת. והכחי ז"ל כיה מחפלי מחן כסדור הקרבנות ומזמורים וק"ש חון מן כסמיהם כיה מחפלי בעינים כגורות ודיו אסורות ימחין על שמאל גוד לבו. גם כחורה עמיד כיו עיניו כגורות ויהם מניח לענות מחן על כל ברכה: (ד) יזכר לכון לשם הויס כשיוקף לארני כחאופן זכ שיציר במחשבתו נעמוד להתפלל כאילו שם הויס זכר חתי כח' לפניו כזה יהודה: כשכונע כחלה ברכות אבות. וכיון ארני כאלו ירבה (ו) חלל (א) וכשווקו בשם יציר במחשבתו להעלות (א) עם (ו) וכיון כרכת ענין יכיון לכוריד (ה) להעלות עמם (ד) ובכחחיל' יכיון לכוריד (ו) להעלות עמם (ג) כסוף כרכים יכיון ככריעה לכוריד (ה) כשווקף יכיון להעלות (ו) עם (ה) ויחיו שני שמוות משלכות כש י"א ד' ד' ר' י"ח שיציר מחן בו עליו ככורה אומר ומני כ' יוד לא אוכל קום: (ס) ככריעה יכיון כזכ כאופן יכיע כנרכיו לגד ויחמר כרון ואח"כ יתחננס כראש עד שהפסקו כל כהונות שגדרה ויחמר אדם ואח"כ יוקף כסם גופו תהלה ואח"כ כרלשו וכוח ע"ס אדם גדול: (ו) גודל מעלה יקום כידים בתפלה או כהי"א ויבנה לכונתו ימ"ש מנאחר זוכי"ס מ' יתרו דף ע"ג ע"ג ע"ש אף יזכר מלאך שלא יביס כף אחת מחוברת אל הכרעה כעם כוקעס רק פרוחקים זכ מיה קמס חס ממלאר כוכי"ס מ' נכח דף קמ"ז ע"ג ע"ש ותם ד' קמ"ח מנאול כשעת כוקעס תהיב יד ימיני ויתפס ידך שחך משם להעלה מיד שמאל ח"ל כקצור א"מסרך לוקמא ימינא על שמאלה כר עכ"ל. וכ' גל"ס כק' והסוקסם לכמות כידים א"מ בתפלה

הלכות שמועץ

בהפלה וכן נכונים ותמים יד שמאל נל לנך וימין על
 שמאל ומע' נראה נקודת מקומות בהתפלל שמהעורר
 נכשעוררות גדול שיקוף אפגועותיו והכנס יעשה נדעת
 ע"ל. כהפלה י"ח יעמוד כיוון רגלים זו כנגד זו וזו
 ע"פ סוד וזמן עיניו למטה ולו למעלה:
 כתב רוקח. קודם שמתחילין ש"ע נזיר לפסוע לאחוריו ג'
 פסיעות כדי שיפגע לפיו ג' פסיעות והטעם שנגש
 מזה ע"פ קודם הפלתו לחוף ג' מחיית החך עין וערפל
 וזהו ג' כהטעם לפסוע ג' ג' פסיעות לאחר הפלה י"ח
 לחזור מחור ארון מחייתו ע"ל:

גודל עקב כמחית גאולה להפלה וחיובך מבורך נמצא
 מלת וכו"ף פ' תמונה ובהני כהני כהני"ל וע"פ
 המקובלים אין להפסיק אפילו בעיית אמן אחד גלא ישראל.
 וכן ככרע כדאל"ס ח"א כ"ו י':
 וז"ל הולע"ג בני כי קנה מכבדוהו ופוסקים אומרים שיש
 לעמוד אמן לפי הקבלה בקי הוי ספק וכו' כה"ל
 ותי"ק: לא יפסיק בהפלתו מזהו ספק ממון אבל מהזו
 ככתב נבואה אם אפשי לקצר היינו נומר החלה הכרע
 וכופס יז"ר. והם אפשי להטות למקום אחר יטה ולא
 יפסיק דבידור. והם ח"א לו יפסיק. אינו פוסק לא לקדיש
 ולא לקרובה אלא ביהוק נקדיש עד ויברך ויכוין למש
 שאומר ש"ן וידיה בטובה (ש"ע). ולאחר יכוין לרגל ויכל
 לעמוד קדובה ויז"ר ומודים. אם נזדמן לו שנגיע ש"ן
 לנודים כבואו עומד כהפלה אם הוא באמצע המברכות
 יתבה עמו אבל בהחלת הכרע או כבואה לא יתבה שאין
 שומין בהחלת נכרע וכבואה אלא נבואה וכו' ח"א:

קודם שמתפללין ש"ע נזיר לנך לאחוריו של פסיעות כדי
 שיפגע ח"ח"כ לפיו ג' פסיעות מטעם שנגש מזה
 רגליו ע"פ קודם הפלתו לחוף שלם מהיות החך עין וערפל.
 וזהו הטעם שלאחר כ"ס שפלוהו שפועל שלם פסיעות לאחוריו
 לחזור מחור ארון שלם מחייתו ונזיר אדם לעמוד בהפלה
 כשהוא נקבה נכיוו בתיבה ויברא. ויכוין רגליו זה אל
 זה כשהוא עומד כהפלה אחר להדמות למלאכים דכתיב כ"ו
 ורגליו רגל רגל יברך וכמו כהפך משה ח"ל יבר"כ
 אחיותו שיהו וימסרתי הפלה ר"ל כשהוא כשהוא כשהוא
 כשהוא יכוין רגל רגל יברך. והטעם לפי שכוין שמעמד
 לזכר עם שכינה נזיר להקל כל מהצטוב כגוף מלבו
 ולכדמותו כאלו הוא מלאכי בשר. ונזיר גם כן להיות
 יד ימין על יד שמאל נגד לכו וזהו כוח מראה שבהקל
 ממנו הנוטה לכרות ולא להשיג כוח הפך כמו מי שידיו
 ורגליו הסויות וכוח מיכר עמזו למי שמתהקן אליו להפסיק
 ראונו. ונזיר שיכור ראהו מעט שיכור עיניו למטה לארץ
 ויחבו כאלו עומד כהפ"ק ונלכו יכוין למטה לשמים.
 גם נזיר לנעטע עמזו נצטע הפלה שגמרם כל עמזו

המתפלל נזיר שיכוין נלכו שירוש כהלה שהוא מוציא
 כשפסיו ויחבו כאלו כשהוא כהני כנגדו שגמר שיהי
 כ' לנגדי במיד. וישר ככונה. ויכיר כל כהתעבו' הסודרות
 אלו עד שהאר מהצטוב וכוננו ויכר בהפלתו (כתב
 כהני"ס נתי"ח חס התפלל כהנע ששדך וסך אל כהנע
 ואחר חשב שיקוף ומצדד וכו'. לא ההצוב שנגעם
 להלכות. אבל הדין או קרוב למי שנאמר כנס קרוב אדם
 שיכס ורחוק מלתיודים). והם הגא לו מהשכס אחרת
 כהן חתלוהו ישתוק על שהבבב. מההבב. ונזיר שהצוב
 כדכנס כהני"ס חס כלב והכוונת ארון לארץ ששמים
 ויחבו קדם התפלל כדמותם האל והעלם ובשפלות כהלים:
 נזיר שיכור ראהו מעט שיכור יכוין למטה לארץ ויחבו
 כאלו עומד כהני"ס שיקוף ונלכו יכוין למטה לשמים: מיה
 ידיו על לכו כקפיון ימי"ם על כשהחלות ועומד כענד
 לפי רבו נראה שירא ונפחד:

לספר הרפתיו וכלימתו חרפה וכלימה
 (גורת יוסף)

משאר ביכ"כ ע"ש ממעמקים קראתך כו' (שם):
 (א) היה נבוכ ג"ס ויש בו ד' אותיות על ד'
 אותיות הרי הוא כעל"י ומותר לו להתפלל על
 נביו וכן אם היה מוקף מחייתו אע"פ שאין בו
 ד' על ד' מותר שאין נבוכו יוכר הואיל שחלק
 רשות (שם): [לא יתפלל במקום פרוץ כמו בשדה
 מפני שכהיהו במקום צניעות חלה עליו אימת
 המלך ולבו נשבר ואם הוא בדרך מותר לו
 להתפלל בשדה]: (י) כשעומד להתפלל לא יבא
 עמזו על העמוד או על הכירו ואפי' סמיכה
 כל דבוא שאם יעמד אוחז דבר שמוקף עליו לא
 יסול אכור (לפי שם הכנמ"י שזריך לעמוד
 בצימה) (עיין א"ר סי' קמ"א): (יא) כשהוא
 מתפלל לא יאחו בידו דבר שאם יפול יש בו הפסד
 או יזיק לו מפני שלבו עליהם ויטרד והמקדקין
 נזהרין מלאחוז בידיהם שום דבר וכן נכון אבל

מחזור או כידור שמתפללין מהזו הואיל וחופסו
 לנזר התפלה לא טריד (סי' י"ז): (יב) יש
 לזכר למי שמתפלל בתוך הכידור שירשום חתולה
 כל המקומות שזריך להתפלל באותה חפלה ולא
 יחפש אחרים בשעה שמתפלל (שם): (יג) כשל
 סכר לפניו על הארץ ואינו יכול לכיון מפני זה
 מותר להגביה כשמים הכרע (מ"א סם):
 (יד) זריך להכיר מאחו כל דבר הכורו
 מהבשלה כמו כיוחו ויכו: (ט"ז י"ב): (טו) היה
 זריך לנקיבו אל יתפלל ואם התפלל חתלוהו חופעה
 וזריך לחזור ולהתפלל בין לגדולים בין לקטנים

(א"ר סי' י"ב בשם גדולי המחברים ללא כמ"א)
 וי"א שאינו יכול להעמיד על עמזו שיטור שש
 וחומש אבל יכול להעמיד שיטור זה יא' כדעבד
 אבל לכהתיבה לא יתפלל עד שידבוק עמזו ויפה
 יפס ואפי"פ שיעבור הפלה ליטור מ"א יפנס מקודם
 מיכו אם יעבור זמן התפלה יש לסמוך על
 הרי"ף ולהתפלל הואיל ויכול לעמוד על עמזו
 שיטור כ"ל (שם ועיין א"ר): (טז) אם באמצע
 חתלוהו נעטורר לו חאוס בין לגדולים בין לקטנים
 ממעמד עמזו עד שיגמור ולא יפסיק ודוקא
 שאינו מתחזה כ"כ שיא' משום כל חשקו אבל
 אם יש משום כל חשקו יכול להפסיק ואם השתין
 מים לא יתפלל עד שיפגע כדי הילוך משום
 נאזות וכן להתפלל לא ישתין עד שיפגע כדי
 הילוך ד"א (שם): (יז) היה עומד בהפלה
 וניקש ללאח ממז רוח מלמטה ונלמטר הרבה
 וא"י לעמוד על עמזו או מתפלל כביתו סולך
 לאחוריו ארבע אמות ואם אינו יכול ליק
 לאחוריו ילך לזדיון ומזי"א כרות וממתין
 עד שיכלה הריח ואומר רבון עולמים ירנתו
 נקבים נקבים חלולים חלולים גלוי וידוע

בחינו רימה וחולעה בעמזו ומחר למקום
 שפסק

שסבק ואם שם: כדי לגמור את כולה חוזר לראש (עיין א"ר) אמנם אם יכול לעמוד על עניו י"ג על ידי דחיקת רב ליכא משום כל השקטו. וכל זה כשמתפלל בניתו. אבל בניבור דהוי ליה ביום גדול אין צריך כלל להרחיק לאחריו וגם לא יאמר הרבון רק ימחין עד שיכלם הריח וחוזר למקום שסבק ואם שם כדי לגמור את כולה חוזר לראש כג"ל (סימן ק"ג דלא כמ"א): (יח) אפילו נטל ידיו שחרית אם הסיח דעתו צריך לחזור ולטוול ידיו אם יש לו מים אפ"ס שאין להם שום ליכלוד ולא יצרך וכן אפילו ידיו מלוכלכים ונגע במקומות המכוסים מ"מ אם אין לו מים א"צ לחזור אחר מים רק ינקה ידיו בצרור או בנקיסם וכן אם נזכר באמצע התפלה שנגע במקומות המכוסין יחך ידו בכותל או בכל מידי דמנקה (סי' ז"ב): (יט) לא ינקה ולא יפקה בתוך התפלה ואם צריך מתוך אונס יניח ידו על סוף שלא יהא נראה פתיחותו (סי' ז"ז): (כ) וכן אסור לו לרוק בתוך התפלה ואפילו בתחנונים שאחר התפלה אסור כ"ז שלא פסק ואם א"א שלא ירוק שמשער הרבה ויהא טרוד בתפלתו מנליע בכסותו בענין שלא יהא נראה על הכנד ואם הוא אישנים וא"י העלילו בכסותו שמהם לו או שאינו יכול להסתוות בתוך פיו עד שיבליע בכסותו יורקו לאחריו ואם ה"א לאחריו ורקו לשמאלו ואם א"א לו לשמאלו יורקו לימינו ואם א"א לימינו יורקו לפניו (שם וא"ר בשם הב"ח): (כא) אם כינה עוקצתו ימשתם צנדי'ו להסירה שלא התבטל כוונתו אבל לא יסדנה בידו (שם ועיין א"ר): (כב) היה עומד בתפלה והתחילו מי רגלים שוחטין על ברכיו פוסק עד שיכלי מימי רגליו וחוזר לקרות אפי' אם נפלו על בגדיו ויש בהם מופת ע"מ להספיק כיון שהם מכוסין בבגדיו אבל אם הם מגולין צריך להכיר אך בתפלה אסור לזוז ממקומו וא"א להסיר המי רגלים אפי' הם מגולין ואם היו שוחטין על גופו צריך לקחת את גופו ובאופן שפגרו המקוה לא יגע על צפרו ואם נפלו בדרך מרחיק ד' אמות (סי' ע"ז וע"א): (כג) אם עמד להתפלל בצפון או בדרום יעמוד במקומו ויחזיר פניו למזרח ואם עמד למערב לא יחזיר פניו כלל רק יעמוד במקומו ויתפלל (סי' ז"ד ב"ז) ואם מתפלל בניבור ושכח והתחיל להתפלל לרוח אחרת ואח"כ מילתא אם יכול לצדד פניו באופן שאין לכ"כ היכר ש"ד ואם לאו יספוך עמנו לנד שהתקלה מתכלין (עיין פ"מ ועיין סי' ק"ד דהליכה לא הוי הפסק כ"כ עיין מ"ש מ"א סי' קכ"ד): (כד) כשעומד עם בניבור ומתפלל אסור לו להקדים תפלתו להקדים בניבור אפי' השעה עוברת ואין בניבור מתפללין כיון שמאריכין בשיטתם או לסיבה אחרת אז מותר להתפלל אפי' בניכ"כ וא"צ לילך לניתו אפי' יש לו שבות (סי' ז' ע"ש מ"א וא"ר): (כה) אינו פוסק בתפלתו לא לקדים ולא לקדושה ולא לברכו אלא ישחוק ויכוין למה שאומר הש"ך ויהא כעונה ובקדים לאחר שאמרו יתברך הבר לאלוהים (סי' קי"ד) [י"א כשעומד להתפלל ילך לפניו ג' כסיעות דרך קרוב והטעה]:

פ"א מה' הפלה כחז מ"ע להתפלל בכל יום שנאמר ועבדתם את ד' אלהיכם מפי השמועה למדו שעבודה זו היא הפלה שנאמר ולעבוד כל לבבכם. אמרו חכמים איזו עבודה שכלב זו הפלה (החכמים ביצרו לנו אשר שם עבודה זו האמור במקרא הוא הכנעה היינו הכנעת הלב לפניו יתברך. לידע ולהכיר ולהאמין אשר הוא אדון כל וממנו הכל אך באשר כי חפש המקרא לשון עבודה במקום הכנעה הוא לעוררנו אשר לא נחשבה בלבד נקיים זה אך צריך לזה גם מעשה היינו התפלה אשר בה נשבר גאות לבבנו ונשוב להתחנן ולבקש מאתו בליחה על כל הטאינו ופשעינו ואז נוכל לבקש ממנו אשר גם הוא ישוב ירחמנו ויסיר מעלינו כל המונסים אותנו מלענדו באמת) ואין מכין התפלות מה"מ. ואין משנה התפלה בזאת מה"מ ואין לתפלה זמן קבוע מה"מ. אך אח"כ בימי עזרא ואנשי כנה"צ הקנו בדרת הפלה. ושם בהלכה ה' ז"ל וכן הקנו שיהא מנין התפלות כמנין הקרנות וכו' והוא קריב"ל (ברכות כ"ז ע"ב) תפלות כנגד הקוים תקנו ולכאורה קשה הלא בפ"ס מה' מלכים כתב וז"ל בא אברהם ונצטוב יתר על אלו והוא התפלל שחרית. וישמך כו' והוסיף תפלה אחרת לפנות היום. ויעקב כו' והתפלל ערבית והוא קריב"כ ברכות שם תפלות אבות תקנות. אכן לפי ע"ד נראה דבזה הכל מודים אשר אבותינו תקנו תפלות וגם התפללו כל התפלות אחרי אשר קיימו כל התורה ואפילו עירוב תבשילין ומה גם לפי דעת הרמב"ם אשר הוא מ"ע אך אחרי אשר כלל אלנו אשר אין אנו למדים דבר מקודם שיהא מנין התפלות כמנין הקרנות וכו' והוא קריב"ל (ברכות א"ש) כנה"צ תקנו להתפלל שלשה פעמים נגד תמידין. וכן משמע לשון הנמרה שם תפלות אבות תקנום ואם מכינתו רבנן אקרבות אצל באמת אבותינו סקדושים כמה פתחו לנו עשרי תפלה (ומה גם בעת גלותינו אשר אין לנו לא מזבח ולא קרבן וכמו שבקש דוד המע"ה (התלים נא) ה' שפתי תפתח ופי' יגיד ההלכה כי לא החסוך זבח ואתנה וטמר זבחי אליהם רוח נשברה. לנ נשבר ונדכס לאלהים לא תבזה היטיבה בראוך את גיון חכמה חוששת ירושלים. אז חספון זבחי צדק ושמר

פורת יוסף

אז יעלו על מזבח פרים. ביאור הסטקוסים הוא יחלם פניו יתב' יפחת פיו בתפלותיו להגיד תכלתו ולשם פרים שפתיו והזכיר תועלת הנקשה ואמר כי לא תחפזו וגומר כלומר זה יועיל באשר יהי' עת אשר לא תחפזו וזה שאתן ועולה לא תרצה. חס יהי' כל זמן החורבן בעוננו ואמר כעת תועלת הנקשה באומרו וזחי אלהים רוח נשברה היינו אחרי שהכלית הוצאתם הכרעים לאלקים כות שחבי' רוח המקריב נשברה ובכנסת לפניך א"כ באמת לב נשבר וגדכס מאליו אלהים לא תבזה. וראוי שיכופר העון בהכנסת הלב בתפלה בלבד באשר כי אין לנו קרבות. אכן היטיבה בראונך את ציון תבנה חומות ירושלים אז תחפזו וזחי זרק. וגומר אז יעלו על מזבח פרים ואז יהי' המעשה שלם בשלמות) וכמו"ש כל הקובע מקום לתפלתו אלהי אברהם בעזרו כי הוא מלא מקום בצמחם אשר הוא מקומו של עולם אליו להתפלל. וכמו"ש הי' עומד במזבח מחויר פניו למזבח. הי' עומד במערב כיוון פניו למזרח. וכן בכל ד' למען יצמחו כולם תפלתם למקום אחד. ומה גם אחרי חרב עירנו ושמת בית מקדשנו ואין לנו לא מזבח ולא אישים ואין לנו שיעור רק התפלה אשר הורישו לנו אבותינו לנמאם תפלתנו למקום מיוחד וזוה נשלמה פרים שפתיו כנ"ל. וזה היה גם תפלת שלמה (מלכים א' ח) לשמוע אל הכנה ואל התפלה. אך צריך להבין מה הוא רנה ומבו תפלה. וכן נבין ביאור תרומם יהונתן לקבלא לזותא ובעזתא. אך הענין כך הוא. כי תפלה קבועה שהיא בכל זמן שתקנו אבותינו ג' תפלות ציוס אשר המה כנגד תמידים זה מקרי לזותא וזהו ההשתכחות הנפש לפני אלהים ומה שהארס מוסיף זרכי עמנו בזותה שעה מקרי בעזתא. ומש"ש דקדק שלמה בסדר תפלתו במקרא ה"ל לשמוע את התפלה אשר יתפלל עבדך ות"י לזותא היינו מה שיחפלל בכל יום תפלה קבועה ובספוק ל"ג בהנגף עמך ישראל לפני אויב וגומר והתפללו והתחננו. ובמקרא ל"ה בהסגר השמים והתפללו במקום הזה ולא כתבי והתחננו היינו משוב דמשמעות והתחננו כתי' ויבטון לצורך השעה שיוסיפו בתוך תפלה קבועה. מש"כ מטר שהיא פרנסה ושקור תפלה קבועה באה לצורך פרנסה במקום קרבות שהיא עבודה שמיין ואם כן סני תפלה קבועה לבד. ובמקרא מ"ו כתבי כי ילא עמך למלחמה והתפללו אל ד' וגומר. וביינו תפלה קבועה ואחר כך כתבי ושמת אל תפלתם ואל תחיתם היינו לזותהו ובעזתהו ונמאם פירוש לשמוע אל הכנה ואל התפלה. תחילת תפלה קבוע ואח"כ בקשה לצורך השעה והיינו ביאור הכרייתת זכרות (דף ל"א). יכול ישאל אדם זרכיו ואח"כ יתפלל ה"ל לשמוע אל הכנה ואל התפלה. רנה זו תפלה. תפלה זו נקשה. פי' רנה היא תפלה קבועה. תפלה היא בקשה לצורך שעה וכן צריך לפרש לשון הכרייתת יבול ישאל אדם זרכיו היינו זרכי עצמו ואח"כ יתפלל תפלה קבועה וכמשמעות אותו לשון עצמי (עז"ר ד' ז') ר"א אומר שואל אדם זרכיו ואח"כ יתפלל שנאמר תפלה לפני כי ישמך ואח"כ ולפני ד' ישמך שיהו ר"י אומר מתפלל ואח"כ שואל זרכיו שנאמר אשפוך לפניו שיהי ואח"כ רתני לפניו אנ"ד. ושית היא תפלה קבועה (נראה אשר גם הכרי' ז"ל פירש כן בזכרות דף ס"ג באשר כי הביא שם בזכרות ההיא דע"ז וכן משמע מירושלמי זכרות פי"ד ה"ד) והוה כוונת חז"ל (ב"ב דף קנ"ג) בזכרתי זו תפלה קבועה ובקשתי זו בקשה לצורך שעה. מכל ה"ל מובאר אשר גם בראשונה היו תפלות קבועות ותפלות לצורך שעה אך הנובחות לא היו קבועות כי המה ידעו כל אחד לדבר זכות בזוונות ישראל להיות לרצון לפני ד' להוריד שפע זכרה בזרחניות ותומריות בכל משאלותיהם כל אחד לפי דעתו אכן אחרי נחרתנו מעל אדמתינו ונהבבל לשוננו (כמבואר ברמב"ם פי"א מה"ל תפלה ה"ד). ע"כ התקבלו ק"ב זקנים ומהם כמה נביאים אשר ידעו גרות קדשם מזוקי כל הדורות אשר יבואו אחריהם עדי יבוא כהן זקן לאורים ואשר ידעו לשקול ולמדוד כל חיבה לקלוע אל מסרת אגור שפע הנרכה וספרו ומנו ושקלו כל אות כל חיבה בזוונות ישירות ותקנו ח"י זכרות אשר בהם כלול כל זרכי אדם צפרים ופרס בכל עת ועדן כפטיס יפואץ סלע וכל מחשבות קדושות אשר נחשוב בעת תפלותנו עד ביאת נואלנו. שקלו גם אותם במאזני קדושתם ותבונתם והפנישו בסחיבות קדושה יתירה אשר נהבזון יותר נמאם יותר ויתר וגם פס שתלמיד ותיק עמיד לחדש קבועו אז נסדר התפלה אשר מסרו צידנו :

חל הקדוש רח"ו בשער הכוונות. בענין שינוי התפלות. אחרי כתבו כי אינו דומה תפלות ימי חיל לתפלות שיוי"ם והוא"מ כתב, ולא עוד אלא כי גם בכל יום ויום בעצמו וגו'. ולא עוד אלא שבימי החול עממם יש שינוי גדול בין תפלת יום זה לתפלת יום שלאחריו ולא ראי זה כראי זה ואין לך שום תפלה מיום שנברא העולם עד סוף העולם שתדמה לתכחה כלל. ע"ש. וע"כ מה מאד צריך כל אדם לנביל להזיף אף חיבה אחת בלי כוונה כמבואר בעפרינו הקדושים. ועי' ביו"ש"ש בשער החמישי פי"א ופי"ב :

ד' שפתי תפתח הוא ע"ש הכתוב (משלי ט"ז) ומה' מענה לשון כי רחמנא לבא בני וכפאר ימים מעמת נפשו להסגל בכל לבנו ובכל נפשו ה' יתן לו כח דעה בינה והשכל איד' להסגל ובפסוק זה יתעורר כוחותו וידיעותו אשר כל חיי' האדם ותנועותיו הם ביד ה' והוא מחיה אותם בכל רגע והוא נותן כח לכל אנדיו לעשות פעולתם ואם יסיר ה' חלילה השפעתו ממנו אף רגע יבטלו כל כחותיו ולא יוכל להוציא אף הנה מפיו ע"כ הנינו מבקש מאדני אשר יפתח שפתי ויתן לפי כח להגיד תהלתך :

כל הכורע כורע בברוך וכל הזוקף זוקף בשם ולכאורה שפת יתד הוא שני פעמים כורע ושני פעמים זוקף ויכלו לומר דרך קצרה בברוך כורע ובשם זוקף אף רמזו לנו' בזה אשר בכל כריעם יש שני כריעות אחת בברוך שופו ושנית באתה בראשו. וכן בזקופם יזוקף ראשונה גוש ואח"כ ראשו. (יבוד וכו"ה בשם האר"ז) :

כל התחלת ענין שקול ככולו וע"כ מזהו ראשונה בנוף שנלשום בה אנדרם היא מילה וע"כ שקולה ככל המלות. ראשונה במלות מעשה שרמזו אלל אנדרם אם מחוש ועד שרוך ועל היא מלות זיוית וע"כ היא שקולה ככל המלות. שבת היא ראשונה למלות לית וע"כ היא שקולה ככל מלות ל"ת. ברכת אבות היא ברכה ראשונה ע"כ היא שקולה ככל שמ"ש וע"כ אמרו שאם לא כיוון בה חוזר לראש :

(גורוא) יכוין אני ככוון לכלול את נפשי בין אינון דבתפלין לקודשא בריך הוא בלבב שלם :

כאן ימשמש בתפלין של ראש והוא על פי סוד גדול. (האר"ז). והעיקר לבין כוונתם :

למנתה כי ישם יהודה אקרא קבו גדל לאלהינו :

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך :

(דח"ה). (א) כשאומר ברוך (של תחלת הש"ע וכן של מנן אנדרם ושל המוש שמן כו') יברע בברכו ממש וכשיאמר אחת ושתחוה עד שיתפקרו כל חוליותיו שבשדרה וגם ראשו יכוף כאגמון ולא ישתחוה כ"כ עד שיגיע ראשו נגד תגור של מתנים ויכרע במהירות נפסם אחת וכשיאמר בשם יזוקף בנתת ראשו תחלה ואח"כ גופו דרך הכנעה : (ב) זקן או מולה ואינו יכול לשמות עד שיתפקרו כיוון שהרכין ראשו דח הואיל וכבד עליו :

ואם בברכה ראשונה בסדר וקראת בעתה ולכן אמרו שאם לא כיוון נה חתר לראש : ת"ד מייך באמרים אבות כשאמר הנו לה' בני אל"ה. ח"ל כגולי בלקט עמוד פ"א (והוא כפר"ה) כשנולד אנדרם מאור כשדים. פתחו מלאכ"ש חיבוטיה מ"ב. ב"ש"י"ח נ"ג. ואמרו מנן אנדרם :

ברוך אתה יהוה. אלהינו ואלהי אבותינו. אלהי אברהם. אלהי יצחק. ואלהי יעקב. האל הגדול הגבור

פּוּרְת יוֹסֵם

ברוך. לא נאמר בשמות מלך העולם תירלו בתוכ' ברכות (מ"ס א') ד"ה ברוך ח"ל וברכות של ח"י ברכות כמזכות לברכת מלך כ"ל אל חי וקיים רם ונשא א"נ אלהי אנדרם היינו מלכות כדאמרין לפיל (ד' ז' ב') משנברא העולם לא היה אדם שקראו להקב"ה אדון עד שגא אנדרם וקראו אדון שנאמר ה"א מה' התן לי עכ"ל חירובם השני לא זכיתי להבין מהוא תואר אדון לתואר מלך. אך לפענ"ד נראה אשר שמכו על זיובת מלך אשר באחזק הנרבה. ואחרי אשר האבות היו סראשונים אשר המליכוהו והמה דגלי המרכבה ודוד הוא רגל הרביעי ע"כ תקנו לומר חיבת מלך בשלשה ברכות ראשונות

פירוש וכוונות פשוטות
אלהי אבותינו. וכן אלהי אברהם כו'. ועוד נכל אחד בשם ולא כלל ביהוה אל"ה אנדרם יעקב ועקב שני שכל אחד האבות כיבר לא נזכרו מעמנו טהאכתי ולא היה תוך להקבלם מאינו חשו אל"ה של (פורת יוסף)

הגבור והנורא . אל עריון גומל חסדים טובים . וקונה הכל . וזוכר חסדי אבות . ומביא גואל לבני בניהם . למען ישמו באהבה :

בעשרת ימי תשובה אומרים זכרנו . זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בפקדו נתיים למענה אלהים חיים : (דח"ח) (א) אם לא אמר זכרנו וזכר לאחר שכבר אמר בא"י אינו חוזר אבל אם נזכר קודם ש"מר השם אף שאמר בדרך אחת אומר זכרנו כו' מלך עוזר כבוד : (ב) הטובה ומוזכר זכרנו בשאר ימות השנה אם נזכר קודם שאמר וכחכנו פוסק ומתחיל מלך עוזר וכו' אבל אם אמר כתבנו חוזר לראש התפלה וטעמו יתבאר א"י לקמן בדיני יעלה ויבא ע"ש :

כאן יכרע ודינו כמו שכתבאר לעיל בתחילת שמו"ע : **מלך עוזר ומושיע ומגן : ברוך אתה יהוה מגן אברהם :** מניין שאמרים גבורות . שגא' בנו ל' כבוד ועוז : (ולשון שבילי הל'קס . כשעקד יחזק (וערסה נשמתו וחורב) אמרו מהים המטיח) :

אחה

פורת יוסף

אבין קנד קנד האב אין צריך לקנות מולתו , רק להקין מעשה ידיו אשר עוותו ונקשו השבועות רבים (כ"פ בן הנר"א ז"ל) . ומה שאמרנו הנורא הוא מה שזוכר תמיד חסדי אבות לעשות גם לנו נוראות למעלה מן השבע : ומביא גואל בזכותם לבני בניהם . ומה שאמר ומביא גואל לשון הוה כי כל השבעות וכל ההנהגה עתה לוסה בסתר סבות וככנות להביא גואל אמיתי וע"ש . התכלית נקראו נכבות ג"כ מביא גם עתה . ואם חמו זכות אבות מביא למען שמו כמו"ש (יחזקאל לו) ואחמול על שם קדשי אשר הללוו בית ישראל בניו אשר באו שמה . ואשר אמר אהי' עמהם בגלות אחר לגואלם : באהבה כמו שכתוב (ישעיה סג) באהבתו ובחמלתו הוא גאלם :

מלך עוזר . שמנרך מעשה ידיו של אדם ומושיע בעלמו בני שום סבה והשתדלות כלל . ומגן גם בעת סכנה . בא"י מגן אברהם כמו"ש אנכי מגן לך . ובפרקי דר"א כשיגל אברהם מאור כשדים פתחו מלאכי השרת ואמרו מגן אברהם וזכרה זו היא כנגד אברהם אשר מדתו חסד והוא על שם חיבת הגדול :

מזד השנה שלטנו אלהותו הוא אלהינו ובהשגה מעולה מזה כפי שהשיגוהו האבות כומים אנו בזה על הקבלה מאבותינו לכן בזה הוא בחואר אלהי אבותינו . ומי המה אבותינו אברהם יחזק ויעקב אין קורין אבות אלא לשלש אך אומר אצל כל אחד אלהי כי כ"א מהם בל לכלל ידיעה זו מעלמו ומסר נפשו ע"ז ולשון זה אמר ג"כ הקב"ה למשה כה תאמר אל בני ישראל אלהי אבותיכם אלהי אברהם ועומר : האל הגדול הוא חסד מדת אברהם הנבור הוא נבורה מדת הדין כנגד יחזק והנורא הוא תפארת כנגד יעקב הכלול משייבם ואח"כ מבאר מה שאמרנו האל אין ביכולתו להשיגו ולחוארו אך כוונתו כי הוא בלתי צית וא"א להבינו בשכל מוגבל והוא אמרנו אל עליון אשר א"א להשיגו ומה שאמרנו הגדול הוא לא בכמות חלילה כי אינו נוף אך שהוא גומל חסדים טובים . הוא חסד בלי בושח והוא כמו"ש (ישע' פ"ג) אשר גמלם כרחמיו וכרוב חסדיו . ומה שאמרנו הנבור לא כח נגוף חלילה . אך קונה הכל שתיקן הכל כל ברי' וברי' וכל אבר ואבר עפי' מדתו בדיון כמו"ש בכל מע"ב שם אלהים . וקונה הוא לשון תיקון . כמו הוא

פירוש ובזנות פשויות

כל א' : הגבור . פי מלל גבורותיו : חסדים טובים . יסר פגמיות חסדי האדם : וקונה הכל . אי משמין באמוס שליטה שהיה יסור והנורא של כל השלמות : וזכר חסדי אבות . לנרסה לגאלם ואם חסד זכות אבות או מביא כו' למען שמו . שהוא קיים לעולם :

למען אלהים חיים . רבון כל העולמים כשיל האמנם שאנו מאמינים ניוחד שמן המיוחד שאחז לבדך אלפים חיים ראוי שהכחנו כסדר החיים . (וידין או משמקא דלגא) . יו"ש :

מגן אברהם . גבורה כשם שעתיד כנסים שנטעו לאברהם אבינו ככללנו מאור כשדים . ושאר נסים וניחוח במלחמה כסיה לו עם סמליים : אמן . אחת יש לזכות לכבודו שהוא מגן ומשיע לכל העולם ושם מגן לאברהם . (ואך צריך אדם להכיר א"ש לבון נברכה זו שאם לא כוון כה אע"פ שכוון בכל הנכונות צריך לחזור לראש . מש"ע

ס' ק"א ע"ש נמרא בנכונות דף (ד') :

חיבותיה בקיין מ"ו בתורף ג"א בעש"ח נ"ו.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי. מִתִּיהַ מֵתִים אַתָּה. רַב לְהוֹשִׁיעַ:

(ד"ה ח"א) בחפלה מוסף של שמע"ל מחילין לומר משיב הרוח כו' להיינו שיכירי השמש קודם החפלה משיב הרוח ומוריד הגשם ואז יאמרו הציבור בחפלה מוסף של לחש ואם לא הכריז השמש לא יוכירו בחפלתן לא הציבור ולא הס"ך בחפלת לחש אמנם אם בא לביב"ג וכבר התחילו הציבור להסתכל מוסף ולא שמע אם הכריז השמש מ"מ יאמר: (ב) אפילו חולה או אונם שמתפלל בניתו לא יתפללו חפלת מוסף קודם שיתפללו הציבור לכן בני הישובים כמתפללין בלא מנין ימתינו בשמיני עזרת מלהסתכל מוסף עד הסוף לבקף שש שעות ואז יתפללו מוסף ויאמרו משיב הרוח: (ג) אם טפה והציבור משיב הרוח ומוריד הגשם במעריב של שמונה עשרה או בשחרית אינו חוזר: (ד) צימות הגשמים אם לא אמר מוריד הגשם ואמר מוריד הטל

(גה"ש) מחילין לומר בברכה שיהי משיב הרוח ומוריד הגשם בחפלה מוסף של יו"ט אחרון של חג ואסור להציור גשם עד שיכירו ההין ולכן נובטין במחילין מהזמ"ג קודם במחילין מוסף ויודע שבכ"ז בכריזין בקבל מזכיר אע"פ שהוא לא שמע ההכרזה. ופוסקין להציור יו"ט ראשון של פסח וכו"ן פוסק להציור בחפלה מוסף. אבל בקבל מזכירין ואין שובקין עד מנהה בשמש כבר מש"כ שפסק בחפלת מוסף. והם אמר משיב הרוח צימות החמה או לא אמר צימות הגשמים אין מחזירין אותו. וכן בטל לשי מנכס ספרדים אם הזכירו צימות הגשמים או לא כזכור צימות החמה אין מחזירין אותו. אבל אם אמר מוריד הגשם צימות החמה מחזירין אותו אחר לראש הברכה ואם סיים הברכה חוזר לראש החפלה. וצימות הגשמים אם לא אמר מוריד הגשם אם נזכר קודם שסיים הברכה יאמר במקום הנזכר ואם סיים הברכה ונזכר קודם שהתחיל אהר קדוש אינו צריך להחזר. אלא יאמר משיב הרוח ומוריד הגשם בלא התימנה. אבל אם התחיל אהר קדוש חוזר לראש. אבל אמר משיב הרוח ומוריד הטל במקום מוריד הגשם אין מחזירין אותו:

במקומו אם לא התחיל עדיין האם של ברכת מחיה מתים אומר מוריד הגשם במקום שזוכר לאחר שכבר התחיל הגשם אינו אומר כלל ואינו חוזר והוא"ל ואמר מוריד הטל: (ה) אבל אם לא אמר כלל לא מוריד הגשם ולא מוריד הטל אם לא התחיל עדיין ברכת אהר קדוש אומר במקום שזוכר אפילו כבר סיים הברכה אומר מוריד הגשם בלא התימנה אך נכון כשזוכר שיאמר מיד לכל ימתין לאחר כ"ד ואם נזכר כשאמר הגשם קודם שאמר מחיה מתים יאמר מקודם מחיה מתים וחזר כ"ד ימכה ויאמר משיב הרוח כו' וכן כל היבא שזוכר היבא דלא בליק ענינא דבייסי לענין ואח"כ יאמר משיב הרוח כו' כענין שזוכר לאחר שאמר ומקיים אמונתו קודם שאמר לישיבין עשר יאמר קודם לישיבין עשר ואח"כ משיב הרוח כו' (עמ"א סי' ס"ק ג' ומה"ל בשעת בברכת יוצר וע' ס"ז באן סי' קי"ד) וכל זה כשזוכר קודם י"ד אהר קדוש אבל אם נזכר לאחר שכבר התחיל אהר קדוש חוזר לראש התכלה: (ו) פוסקין לומר משיב הרוח במנחה של יו"ט הראשון של פסח שכבר שמעו מהש"ך שפסק מלומר בתכלתו בקול רם אבל במוסף בלחש גם הש"ך יאמר. אך אם אינו מתפלל רק לאחר שכבר התפלל הש"ך בקול רם אינו אומר (מ"א סי' תפ"ח סק"ד): (ז) בני הישובים שמתפללין בלא מנין יקדימו להסתכל חפלת מוסף ביו"ט ראשון של פסח ולא יאחרו (עמ"א): (ח) אם טפה במעריב של פסח או בשחרית מוסף ולא הציבור משיב הרוח אינו חוזר (דבאמת מדינא צריך להפסיק במעריב. וכן להתחיל במעריב של שמיני עזרת רק משום שלא יהא כאלוודות אלוודות ולי"ש דיעבד כי"כ האחרונים וכ"מ בכמה דוכתי. ע"י סי' קי"ד): (ט) אם אמר מוריד הגשם צימות החמה אפילו הזכיר גם טל מחזירין אותו וחוזר לראש הברכה לאהר נזכר ואם סיים הברכה אפילו לא התחיל עדיין אהר קדוש חוזר לראש החפלה (ע"י א"ר שנסתפק בזה וכאשר כתבתי מהסנהר וכ"ן (י) אבל אם נזכר שאמר משיב הרוח קודם שאמר מוריד הגשם אינו חוזר לראש רק פוסק גומר החפלה (א"ר רב"ח): (יא) כל מקום שאמר חוזר לראש הברכה כג"מ שזוג אבל במיזב ובמתכוין חוזר לראש החפלה: (יב) אם נסתפק צימות החמה אם לא אמר מוריד הגשם וכן אם נסתפק צימות הגשמים כל ל' יום חוזר לחזקתו שאמר כמו שרניל לאחר ל' יום אינו חוזר ודוקא שהתפלל ג' חפלות באותן הימים שאז הורגל לומר (ד"מ ושאר אחרונים וא"ר ודלא כט"י שדבריו ג"ט): (יג) אם אמר בשע"ז ג' פעמים מן מחיה מתים עד לאחר מוריד הגשם אם נסתפק אח"כ חזקה שאמר וכן אם אמר בפסח ג' פעמים מן מחיה מתים עד לאחר מכלכל חיים ג"כ אינו חוזר

י ו ס ף

פּוּרָה
אתה נצור הוא כנגד תיבת הנצור והוא כנגד יחק שמדתו דין ופטרותו יש בה חילוק כלל שלש דברים ואח"כ פרטן. א' אהר נצור. (פורה יוסף) א

ג' מחיה מתים אהר. ג' רב לטושי. אח"כ מבאר פרטם. אהר נצור נראה מנצרותו בגשמים (וכמאמר חז"ל נצרותו גשמים) ואשר מכלכל

חורר אבל אין לעשות לכתחלה כן דיש חולקין : (יד) ש"ן ששעה בקור' הדיון כמו יחיד ואם עשה הש"ן בלשון ולא אמר משיב הרוח אם נזכר קודם שהשלים תכלתו חורר לראש כיון שהשעות היה נגד ראשונות אבל אחר שהשלים תפלתו אינו חוזר (כ' קכ"ו) :
בחורף מ'שיב הרוח ובחורף ה'ש"ן :

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד . מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמֵים רַבִּים . סוֹמֵךְ

נוֹפְלִים . וְרוֹפֵא חוֹלִים . וּמְתִיר אֲסוּרִים . וּמְקַיֵּם

אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרָיִם : מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרֹת וּמִי דוֹמֵה

לָךְ מְלֶכֶךְ מַבְמִית וּמְחַיֶּה . וּמְצַמֵּיחַ יְשׁוּעָה :

בעש"ח מ'י כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמִים . וְזָכַר יְצוּרְיוֹ לְחַיִּים בְּרַחֲמֵים :

(רה"ח) (א) אם שכת לומר מי כמורך דינו כמו בזכרנו ובשאר ימות השנה אם אמר אינו חוזר ויהאמר טעמו לקמן אלל יעלה ויבא א"ה :

וּנְאֻמָּן אַתָּה לְתַחֲיוֹת מֵתִים : בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְחַיֶּה

הַמֵּתִים :

(רה"ח) (א) יחיד העומד בתפלתו וכשהגיע למקום קדושה היו הציבור אומרים קדושה דכידרא או קדושה יוצר אינו אומר עמהם אבל קדושה דשחרית ומוסף יענה עמהם (ס' ק"ט ועיין קודם התפלה) :

(גה"ש) ע"פ הש"ע אין לומר קדוש (ולפי נוסח הסדר נקדישן) עם כחון אלא שהקין ומכווין למח נאמר הש"ן עד שגיע לקדושה ואז עושים הציבור קדוש והש"ן ככה לומר כל הקדושה בלשון עם ש"ן (בבב"ט) . וע"ה כ' דהא"ל היה אומר נקדישן כו' בקור' גם ק"ק בקור' ובשאר היה אומר חזק עם הש"ן . יראה

פּוֹרַת יוֹסֵף

לכ כלל חיים בחסד נמשך ג"כ דרך מלח הנבורה וכמו"ש חז"ל (פסחים ק"ח א') קשה מוונותיו של אדם בקריעת ים סוף וזהו שולטן בלשון . ומה שאמר החז"ל מחיה מתים הוא ברחמים רבים היינו ג"כ בשם אהיה אשר היא בהכנה העתידה מלח כתר אשר היא רחמים גדולים ורבים וממנה מתפשט גם עתה מעט בהסתר , גם לארבעה החשובים כמתים . ומפי זה נאמר כאן ה' פעמים מחיה מתים . וגם מחייר בכל יום הנשמה לכגרים מתים . וכנגד רב להושיע חושב סומך נופלים כמור"ש סומך ה' לכל הנופלים הן בגשמיות הן ברוחניות כמור"ש חז"ל על פ' זופה רשע לנדיק . ורופא חולים . כי הוא נותן בניה להרפא לכהן מחלתו ולמזל רפואתו והוא נותן כח לכהנים להעלות לו ארוכה . ומתיר אסורים כי

לכ שרים ושושפים ביד ה' . ומקיים אמונתו בשר ודם מי יערוב לו אשר יוכל לקיים בהטחתו או יגיע לעת זה אבל הקב"ה נלחי ואמונתו לא ישתנה : לישיגי עפר אשר ינחו על משכבותם עד עת קץ . ועתה חוזר על שלש הראשונות . אשר אמר אתה נצור חרע אשר הוא לא נצור ככו"ד אשר הנבורה מושלת עניו אבל הקב"ה מי כמורך בעל אדון על הנבורות ומי דומה לך מלך ממים ומחיה במה שממית בזמ מחי' כמור"ש (דברים ל"ב) אני אמית ואחיה והוא סוד הכלל וזוהו הוא מלמית יאועה והוא נגד מה שאמר בתחילה רב להושיע ומעשה יש להאמין כי תחיה מתים לעתיד לבוא . בפרקי דרבי אליעזר כשעקד יצחק ופרחה נשמהו וחוררה אמרו מחיה מתים :

פִּירוּשׁ וּכְוֹנוֹת מַשְׁמֵיחַ

ובוריד הגשם . אי ראה נזח גנווהין בכל טיב וטיבס יונדת מתקוט גנוח ואין כוחו מפורקן אלא יונדין למקוט שאהה חפן : בחסר . שאהה עושה זאת יחסדך ולא צדקה כנריות : בחיה כחיים כו . ומאלו כדברים יש לנו להאמין נחמיה כמתים שאהה כוסך נופלים . כי לפעמים יכול אדם והשכחו כרופאים כמה ויהא יח"ש כוסמו ומחייבו : ורופא חולים . לפעמים יגיעו עד שעי מזה ולחם יה"ש רופאם ומחיה אותם : ומתיר אסורים . שגם כס השונים כמתים בחו . וכסם שמקיים אמונתו עם כחיים כן מקיים אמונתו לשיני עפר : ונאמן . זמנה יש להאמין שאהה מחיה מתים . (אבדרה"ט) : מהיה רבחים . שפרחה נשמהו של יצחק והחיה וכן עמיד לכחיות כל מהים וגבורה כסם כהגשמוי כשכלכל שמיככל כמתים מאדו"ר עד אותו הזמן וכן לכל גוף כמתה כסידן לו מי יפלה גבורה כ' כזו : אמן אהם שמיח כמתים לעמוד ורחי ושר להודות לו כל אה :

יראה הש"ן לסיים לעומתם כו' וכדברי קדשן כו' קודם שהחילו הקבל כרוך ומלון (ש"ע ושם ס"ה) . מו שאמר ק' ק' ועדיין היה הס"ן נוקרה וז"ל יוא . ויש לישא כשיעם למרום בשפר שאומרים קדושה וסעיפים יסו סגודות זוקף ויריס גופו ועקבו למעלה כשעם שאומרים ק' ק' ק' וכדון ומלון ודלא כזוהם שדולגים וקולטים . מכרי"ל כבאמר כרוך ומלון כיס כורע חוקק בשם . ש"ע:
גודל מעלה קדושה סודא נזוכ"ק נחמס מקומות ואין להאריך ומכ מחד כחא להתלבב לב האדם באמירתו בש"ע .
וכ' הארז"ל שיכון כמחשבתו לקדש בקדושה זו להפס ויכוון כרמי מוכן ומזומן לקיים מצ"ע של וקדשתי כחך ב"י ויכוון רגלו כחזה:

חיון
**נְקִדְשׁ אֶת שְׁמֶךָ בְּעוֹלָם . בְּשֵׁם שְׁמִקְרִיִּים אוֹתוֹ בְּשֵׁמִי סְרוֹם . בְּפִתּוֹב
עַל יַד גְּבִי'אֵךְ . וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר :** קו"ח קדו"ש קדו"ש קדו"ש יהוה
צְבֹאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ בְּבוֹדוֹ : חיון לְעַמְתָּם בְּרוּךְ יֵאמְרוּ : קו"ח בְּרוּךְ
בְּבוֹד יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ : חיון וּבְדַבְרֵי קְדֻשָּׁה בְּתוֹב לְאִמְרָת : קו"ח יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם
אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ :
**לְדֹר וָדֹר נְגִיד גְּדֻלָּה . וּלְנֹצֵחַ נְצִיחִים קְדֻשָּׁתְךָ נְקִדְשׁ . וְשִׁכְחָה אֱלֹהֵינוּ . מִפְּנֵי
לֹא יָבוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד . כִּי אֵל מְלֹךְ גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ אֲתָה : בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
הָאֵל (בעש"ה) הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ :**

(גה"ש) נרבה כאל סקדוס . מ"ש והקדישו את קדוה יעקב והוא היה בורח סקדוס מני' אבות לכן אלו מקדשים ש"ס
נברכה שליח . השמש ש"ע נברכה זו על גודל קדושתו יס' : מניין שאומרים קדושות . ש:אמר סבו לה' כבוד
שמו : כשנא יעקב נבית אל ופגע בשערי רחמים והקדיש שמו של הק"ס . אמרו כאל קדוה :

תיבואיה י"ד
**אַתָּה קְדוֹשׁ . וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ . וְקְדוּשֵׁים בְּכָל יוֹם יְהִלְלוּךָ
סְלָה : בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הָאֵל (בעש"ה) הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ :**

(יה"ח) (ב) אם מעה וכייה האל הקדוש בעש"ה"ת אם הו"ך כ"ד מוכר ואמר המלך הקדוש יוא אכל אם
שהם לאחר האל הקדוש כ"ד לא יאל ויחזור לראש התפלה לדיו ברכות ראשונות כחד חשיבי
(ט' ס' תקפ"ז וק"ד) : (ג) אם אמר כל השנה המלך הקדוש אינו חוזר (ס"ס ק"ח באחרונים וע"ס קו"ט) :
גודל מעלה נברכה זו מוזכר נזוכ"ק ס' קדו"ש דף רס"א ע"ב ח"ל אהב קדוה כו' מכלל וכללא קיימין באהנין
ועתוין שרוא דעבי ב"ג למבאל עסקי למנדע נמינין דמחרי' וננין למתי דחאונתיב לגבי' ולא מחפרש משי
עכ"ל ע"ש . לכן יוכר האדם כנוכח זו שישאל מאת הבורא ית"ש שיכון לו שכל ונינה ודעת מוכר לידע סדרך אשר
ילן ס' . ודע למאום ברע ולחזור נטוב . כי כמה ב"א יב' שמעתי לעשות מצות ויש שני דרכים לפני ואינו יודע
איז

פּוֹרֵת יוֹסֵף

אתה קדוש . אחר שהזכרנו בב' ברכות הראשונות
שבתים נשמיים הנה שפתי לא אכלא
מלומר אתה קדוש מופרש ומובדל מכל מושג
והתוארים אשר לנו אומרים עליך המה אך לשבר
את האוזן אכל באמת גם שמך קדוש מופרש
ומובדל לית מחשבה תפיסא ביה כלל והוא
ביאור על תיבות והטורא אשר נברכה ראשונה
ואשר הוא כנגד יעקב . וקדושים אלו ישראל
כמו"ש קדושים תהי ומלאכים שנקראים קדושים

אחס

פִּירוּשׁ וכוונות פשטיות

קדוש אחס בעולמות טעונוס : קדוש אהב בעולמות כההונוס : קדוש אהב לעולם ועולמי עולמים : ה' צבאות
טלא כל הארץ בבודו . כרינו ממשיך עלי קדושה לעבודה נורא' (זוס"ק פ' אמור דף ג') : ברוך כו'
מקומו . מקום שהוא כי אשילו כמלאכים אינם משיגים מקום כבודו : יבולך ה' לעולם כו' . איני נתון ל' יס'
כודאס עומה על שנתת חלק נגולך בקדוש שאלכותך שאל לודוי דרות ולא יכונ לאלא ועל שאיך מכה אלכותך
קך עלינו עם קדוש שנקראת אלכי יכראל אלוך מין : וקדושים . הם כמלאכים שנקראו קדושים . ושכאל שנקראו
ג"כ קדושים : האל הקדוש . מלאך יבולת בשם נכרא ונאלל להשיג קדושתך : אמן . שהוא קדוש ואין להשיג קדושתו :
אחס
(פורת יוסף) א

איזה יכבד ובאזה מסס ימלא חן בניני אדוני. ואם בא לו איזה בנינו דעת בעצתו ככורא ית' או בחודו הקדושה
יהן נבדכס זו כוד'ס על זכ. ולא יביס ח'ו כופר בטוניה:
אתה חונן. מה ראו לומר בנינו אתה קדוכם. שנאמר והקד'ו את קדוכם יעקב. וכבוד אחריו. ודעו חושי רוח בנינו:
כש'למד נבדיל את יופק ע' לבן (ונברקי ר'א ראו טלונים במסר שס השונים למרע'ס) אמרו חונן כדעת:
חיבותיה י'ו כוד'ס"ק ס'

אתה חונן לאדם דעת. ומלמד לאנוש בינה:

כמוצאי שבת ומצוי י'ס אפי' מ"ס לחול כמועד אומרים כאן אתה חוננתו וכו':
(נה"ש) אם טעה ולא הכדיל מעלים הפלה ואינו חוזר
משי שרץ להכדיל על הכוס ומד כ'סיים הכרכס
אנו חוזר. ואבזר בנלאכס עד שיאמר כהכדיל. ואם
טעס קודס כהכדיל על הכוס וחוזר והחלל ונדיל כהפלה.
טעס ולא הכדיל כהפלה ואין לו כוס בלינה וכובר ס'ף
למחר לא יביס על אס כוכר כש"ת יאמרס כש"ת ואם
גמר כהפלה יחזור והחלל. ס"ב הרל לסיח נאחד כשיח
טעס ולא הכדיל כהפלה א"ס לחזור ולהחלל כיון שמדיל
על הכוס כמוצאי ס"ב. ש"ת. מכר'ס ומכר'ל ומוכר'ר
מנחס כהנו כטעוט לומר אתה חוננתו: ואם חונן רק
אתה חוננתו. מכניס. וי"ס ע"ו. אלל כש'אוכט'ו
ככרשו לומר טעיס:

הכוס ואם כבר הכדיל על הכוס חוזר להחלל וא"ס להכדיל על הכוס וה"ס אם טעה מלאכס
קודס הכדלה ולא אמר קודס טעיסת המלאכס המכדיל בין קודס לחול (שס וע' א"ר) ודוקא מלאכס
גמורה כמו כותב ואורג אבל טלול דבר מוקדם או הדלקת הנר לא. וע' ס'י ר"ז ולקמן מה
שאכתוב א"י'ס בסדר הכדלה): (ג) ויטר י'ל אמר אתה חוננתו בברכת אתה חונן ואין לו
כוס וכובר שס למחר לא יביס לו כוס. ול מהני מה שסי'ס ל למחר בלינה) גרין לחזור
ולהחלל אך אם נזכר קודס שומע ה'ס יאמרס כש"ת (ס): (ד) תשעה באב שחל להיות
בא' בשבת וטעה ולא הכדיל כהפלה במ"ס א"ס לחזור ולהחלל כיון שיכדיל על הכוס כמוצאי תשעה
באב ואם טעה ושעה מלאכס גמורה קודס דינו כדלעיל סעיף ב' (ס) (ויתבאר לקמן א"י'ס
דיני הכדלה ע"ס): (ה) אם שכת להחלל מעריב במ"ס ומחלל כיוס יחלל כיוס ויאמר
אתה חוננתו אף הכדיל על הכוס בלינה (ס): (ו) אם טעה באמתע הכווע ואמר אתה חוננתו
א"ס לחזור ולהחלל ויתבאר טעמו לקמן א"י'ס אלל דיני יעלה ויבא (ע' ס"ס ק"ח ס"ז):

וכה ראו לומר הכדלה חונן כדעת. מחוך כסוף חול. קדושו נבדכח חול: ומחוך כסוף הכמה (כשנדיל בין דבר
לדבר) קדושו נבדכח הכמה (כיוס ר"ח כשמיס יין נר הכדלה): יש כוכח זכ מ"ג חיבות. נגד'ו על הכדלה.
סחוט ג'. לומר כהפלה אל יסחוט מנ'. ונכדלה יס רק ג' יומר. לומר כהמחיק אל יוסף על ז'.

אָתָּה חוֹנֵן לַבַּיִת וְתוֹרָתְךָ. וְהַלְמַדְנוּ לַעֲשׂוֹת בְּהֵם חָקֵי רְצוֹנְךָ. וְתַכְדִּיל יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ בֵּין קָדֹשׁ לְחֹל. בֵּין אֵרֶץ לְחַשֶׁךְ. בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים. בֵּין יוֹם
הַיְבֻשִׁיעַ לַיְשׁוּעָה יְמֵי הַפְּעֻשָׁה. אָכִינוּ מִלֶּבֶן הַחַל עֲלֵינוּ הַיָּמִים הַבָּאִים
לְקַרְאֲתָנוּ לְשָׁלוֹם. חֲשׂוּכִים טָבַל חַטָּא. וּמְנַגְּוִים מְבַל עֶזֶן. וּמְדַבְּקִים בִּירְאֲתָךְ:

פּוֹרַח יוֹסֵף
ואח"כ נקטס ממני כי אין הקב"ה נתון חכמה
אלא למי שיש בו חכמה כמו"ס (דניאל ב') יבב
חכמתא לחיבוינן ע"כ נותנים לנו חמילה שבת
להכזרס באמרנו אתה חונן לאדם דעת על
ידי חנינה כזרס זכס צו על ידי מעשיו
לדעת מחוס כרע ובחור כטוב ואמר
אשר

פירוש וכוונות פשוטות
אתה כו' דעת. כדעת בין טוב לרע כיו קודס לאדם מעויו ע"י הכניסו מאחך ית': וכלמד לאנוש בינה.
ולכבד דבר מחוך דבר אתה סלמד ללנוס ככסוף אנוס במכאונים ע"י התורס כחמס כה. ואלי רחם כוס
גבורותך כחמסך כהפלה כנטען קמן אור הכלי טייקן לאדם יכול להשוו כרעו א' מה בלא כוס יכול לעשות
בעשיו המידות כל זמי חיו. גם יכול להשיג כחוכס ק' כליחות כפלות. גם ככל כחכמות. ואנו מנקיסיס מאחך
הנו כו': החל ע"ינו. י"מ כסוף לשון כחמס ככו כחלותי חת לפניך. י"מ כסוף מנ' יחולו על רחם יואכ חסו
(פורת' יוסף)

כנטן

ו) חַנּוּנוּ מֵאַתָּה רַעַה בֵּינָה וְהִשְׁבַּל: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הוֹן חוֹנֵן הַרְעַת:

ענין כוונה ברכה זו לרקם מה' שיכניע ויגדל גאות ילדנו ברע וישעבד אוחו לעבדו ויקבל נחלה השנוניתו כי ימינו פשוט לקבל בנים: מה ראו לומר טובה אחר ביה: שנאמר ויכבו ימיו וכן: בשעשה ראונו מעשה בלכס ונקבס עליו מיחס. וכן נחשבה וחס. אמרו הרוצה נחשבה: ועל דרך כבוד. כחמה בלכס דעתה. ש"י נחגל כבוד וכו'. וסי' האלם נחיי וקדו להטוא. ע"כ בכתוב קדמם טובה לעולם. בלש א"ל לו לעמוד:

**הַיְבוּתִיהָ ט"ו
הַשִּׁבְנוּ אֲבִינוּ לְתוֹרַתְךָ. וְקָרַבְנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבוּדְתְּךָ. וְהַחֲזִירְנוּ**

בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הוֹן הַרְעַת בְּתַשׁוּבָה:

ענין ברכה זו שאנו כואלים הלה על החטאים בהם נגזרו עבירות קלות ואח"כ על החמורות בהם כפשיטא ונעמ' שיזכיר החטאים ופשיטא יקבל ע"ע נחשבה עיניה פשעו והרסו גמורה לכל ישוב עוד לכסלה. כי כמה הטף בא נגלה מנקה בליה ומחודד עונותיו ולא נמר בלבו כעיינב וכחרטס. ע"כ יזכר האלם נוס: בה ראו לומר בליה אחר הנוכס. שנאמר וישונו אל' ה' וירחמו ואל אלהינו כי ירכב לסלוח: בשעשה יבדה מעשה המר. ואמר זקק ממני ונסלה לו אהו עון. אמרו הון כהרס לסלוח. ואע"כ שכבר למדנו מלאוין שנקבלם השנונו והכסר עונו. עדיין לא שמענו מדת הבלהה על כוונת העון בלבד (כי ראונו סיה עוסק בקו וטעניתן):

**הַיְבוּתִיהָ כ'
סֵלַח לָנוּ אֲבִינוּ בִּי חַמּוּאָנוּ. מַחֵל לָנוּ מִלִּפְנֵי בִּי פִשְׁעֵנוּ. (בתענית נכור**

אומרים

פּוֹרַת יוֹסֵף

אשר יזכה נמסיו ילמדהו צינה לבבין דבר מחוך דבר וע"כ נבקש מחוך חנונו מחוך דעה ובינה לבבין חקי הדעת והחורה על אמתתם כי בלעדי דעת ובינה אדם חושה ושונה ואינו יודע איזה דרך יסכון אור וכח"ס אין בור ירא חטא ולא ע"ה חסיד וזה עיקר השאלה שצריך האדם לשאול מהבורא יתב' שיתן לו דעה ובינה ישרה למען ידע לכיוון את הדרך האמתית וליך בה כי יש נב"א שחטאים לעשות מזהו ויש לפניהם שני דרכים ואינם יודעים איזה דרך יכשר הזה או זה ובאיהם דרך ימצא חן בעיני הבורא יתב' ואיזה מהם הטוב ויבשר: והשכל הוא הבלחה כח"ס (יבושה א') למען תשכיל בכל אשר חלך וכוונתו הוא לראותו שמשתתף אליהם להלכתא הוא שיתפתא דשמתי והוא הבלחה: בא"י חונן הדעת. כשראו עליונים שמכר הקב"ה עם המפורש למשה רבינו ע"ה אמרו חונן הדעת וכאשר חון דעת למשה ושלמה וכן חונן בכל דור כן יחונן גם אוחנו:

השיבנו צריך לשאול אחר הדעת חשונה כי מחוך הדעת נוהג אדם אל לבו חטאיו ועונותיו וידע כמה הוא רע ומר עובו את ה' וישונו אל ה' וירחמו וחס נמרח מה ראו לומר חשונה אחר בינה שנאמר ונצבוי יבין ושב ורפא לו והבא לטהר מסייעין לו ע"כ נבקש ככדר החשונה תחלה להשיבנו לטהר אשר היא מקום אש לטהר פירוש וכוונות פשיטות

כגון (החודרס): והשכל נחמך ונעודהך באוכל לעבוד אונך בכלל גדול: חונן הדעת. שחננה לחמכם הקדמים דעה ויככל כיופך גדונו ומכס גדונו ובלמס גדונו ורבים כיוול בהם. סד"כ: אמן. אמת בראוי לכוונתך על זס. ויהי רמ' י"י דעה ובינה לעבוד אונך נאמת: השיבנו אבינו. רחמנו כחמס אב על בנים ושיבנו להורחך. שחן לנו כחמס בחובתך הקדום: והחזירנו. כו' לפיך. הכניע והשפיל גאות ילדנו ברע כעובל לחזור נחשבה בליה לפעין: הרוצה בתשובה. כאשר קבל תשובה ראונו. (סד"כ): אמן. אמת שאהב רוצה נחשבה כשעם ויהי רמון שחקל ג"כ אוחנו נחשבה: סלח (פורת יוסף) א

אומרים כאן סליחות) **בִּי מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֲתָהּ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה חַנּוּן הַמֵּרַבֵּה לְסִלּוֹחַ:**

ענין ברכה זו שאנו מתפללים שיגאלנו מרתת הכערה ועול הכבד אשר עלינו ונסכנת זכ החוטאים מתחייבים לא עם האין חסיד ולא בור ירא השם ואין זכות שעמד לנו כנגד חסד ועל זכ מנקבים שיגאלנו והבן צנחה ולא נצטרך ויובל לעסוק בחמדות ובעמתיך כראוי ולא נכח לדי חסד. ואנו מתפללין בחפזש זאת למען שמך ברא הכניסה הקדושה. ויזכר מאד שלא לדרג חובת גא. כהרז"ל: סדר ראו לזכר גאלוה כבנישע. מחנך שהתירין לגאל כבנישע. פמאלי שמישע בן דוד בא. (ראה נא בשיי שכלך מה נמלנו אמרי אשר. כי בני עסק רמזו נחמס שמישע לג' ראשונות שהשונות כלחה (בסוד הדעת שחור לו עכשיו מלמעלה למטה) והוא הנואל. א' (נקי) שהוא אשר גאלנו בחמרים. וע"ה הסיס בגאלוה שחידס. וכמואל שמישע סינו בחלכות. ממנו ודאי בן דוד בא: כשאמר הקב"ה לישראל בחמרים היבחותיה י"ח ונאלתי אהבס אמרו גואל ישראל:

רְאֵה נָא בְּעֵינָיו. וְרִיבָה רִיבָנוּ. וְגֵאלֵנוּ מִיָּדָהּ לְמַעַן שְׂמֹךְ. בִּי

גואל

פּוֹרַת יוֹסֵף

גרס לראובן שיודה. יהודה. ובגמ' גם מה ראו לומר סליחה אחר תשובה בגאמר וישוב אל ה' וירחמנו ולא אלהינו כי ירבה לסלות: כפיין ראיה נא בעיניו הכס שלמה המלך שם בבנין התפלה תנאי החשובה בככרח גמור באמרו כהנפך עמך לפני אויב אשר יחסאו לך ושבז אליך והודו את שמך והתפללו וגומר (מלכים ח') ואתה השמע בשמים וסלחת וגומר והשבוס אל האדמה וגומ'. כהעקר השמים וגומר. כי יחסאו לך וגומר ומחאסאתם ישבו וגומר וסלחת לחסאת עבדך. רעב דבר שדפון ירקון ארכבה חסיל כי יסיה כי ייזר לו אוינו וגומר. כל נגע כל מחלה וגומר אשר ידעון איש נגע לנבו ופרס כפיו ואתה השמע וסלחת וגומר. כי יחסאו לך כי אין אדם אשר לא יחסא ואכפת בס. ונתחס לפני אויב ושבוס שובייה וגומ' והשיבו אל לבס וגומר לאמור חסאנו והענינו רשענו ורשעת השמים וגומר וסלחת לעמך וגומר ונתחס לרחמי' לפני שובייה. תכלית כל דבריו אלה הוא כי מתנאי התפלה אשר יאמין מהתפלל באמונה שלמה אשר כל הבא עליו הוא הכל מה' יתב' בעד חסאיו ומיילל לא יוכל להתפלל טרם ישוב בכל לבו ויסלח לו ה' ויעניו אז נתפלחו וע"כ תקנו חז"ל גם סדר התפלה בן החלה לבקש מאחו עזר לתשובה ואח"כ סליחה ואז יוכל להתפלל שארי זרכיו אך גם כהם זריך לכוון בכל משאלותינו לתכלית עליון שיניענו כל הברכות בכדי שנוכל לעבוד את ה' בזיון חפריש מביית ומחוץ. ע"כ אחר הסליחה נבקש מאתך ראה נא בעיניו משוגליו (ובלוג' זל' למס נקרא שמה סיני שמתנס

סליחה ומחילה כי כן דרך השב שואל שיהקן דרך ישר לפניו ויחירוהו מדרך כרע אשר נחר ואחרי אשר שב ומחאסאתם על כל מעשיו הרעים שואל מחילה וסליחה עליהם שלא יזכרו ולא יסקרו לעולם וכומו"ש (ירמיה ג') שבו בניס שובייה ואח"כ ארפא משונותיכם. סלח לנו אבינו הוא כשאלת אס כבניס אס כעבדים היינו אס אין בידנו אך העאיים אשר כמה בשונג. הלא אז אבינו אתה וכמאמר חז"ל בניס סכליס אקרי וע"כ רחמנו כרחס אב על בניס וסלח לנו לכל ישאר טוס רוסס. אכן אס הנוו כעבדים אשר גס כעבד אשר וכו גס מרד כביכול בכבודך נבקש מתך למחול לנו על כבודך ואס כי מלך ציד' שמחל על כבודו אין כבודו מחול אבל אתה מוחל וסולח נקראת והקר וכמו"ש (תהלים פו) כי אתה ה' טוב וסלח: בא"י חנון. כי עפ"י דין איך יוכל האדם לתקן בתשובה את אשר עיוות כפשוטי ה' דבר הנפש אין להשיב אך הוא מחנינה ה' יתב' לחשוב לאדם מחשבת תשובתו למעשה אשר יהיה בכחה לבטל מעשה העברה הוא עפ"י דאו' במ"ר וכי להנס נקרא שמי חנון. ועוד יותר הוא מרבה לסלות על כמה העאיים ואף על קטא' אשר עבר ושב וסנה ועבר ועכ"ל הוא כולה לו וכמו"ש (ישעי' כ"ה) ולא אלהינו כי ירב' לסלות. כשעשה יהוד' מעש' תמר ואמר נדק' ממני וסלחה לו אוחו עוון אמרו הנון המרבה לסלות ואף על פי שכבר ידענו מראובן שתקבלה תשובתו עדיין לא שמענו מדת הסליחה על הודאת העוון בלבד כי ראובן ה' יושב כקו וחתימתו. אז י"ל כי הודאת יהודה היה קודם הודאת ראובן כרכיסי כמו"ש מי

פִּירוּשׁ וּבּוֹנוֹת פְּשׁוּטוֹת

סלח לנו אבינו כי חסאנו כו'. כמך חסא לאז ושבז למלך מפני שכל זיונות שבוסיס הבן דומות לפני האב כשגמח. ולפי כמלך דומות שגמח בעס כדומות כמ"ש מלך כהפס יעמיד ארץ (אנדורכס) ולענין חסוד וכשבושי רענו ש"מ נקראים בניס ואס לאו נקראים ענדים והנס אין זדיק נאלך אשר לא יחסא עכ"ס כשגוג וי"ל דמ"ת נקראים בניס. ולכן נגד חטאיים אומיים אבינו אכל נגד פשעים נקראים רק עבדים ולכן אוחתים מלכנו: כי פשענו. ואס מקבל עלי לעזוב פשעי ומחאסתי אני על העבר: המרבה לסלות. שאהה מרבה עמנו מחילה וסליחה בכל עת אף על חסא שאלנו מחילה ונמחל לנו וחזרנו להסלנו עמיים ובלס ועכ"ל אהה מרבה לנו מחילה וסליחה פא"ס לא כמדת גבר ודס. (ג"ס כוח). אמן. אמת שאהה מרבה לסלות ויב"ר שהתלה גס לנו על חטאיתנו ופשעיתנו: למען

(פּוֹרַת יוֹסֵף) א

גואל חוק אִתָּה : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָהּ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל :

כבר אירע ונכנס לפני התיבה או שאין ש"ץ אחי' יאמר ענו בש"ת ביחיד ולא בין גואל לרופא (מ"ז) תקפ"ו) ויאמר ענו ביום זוט הספניח הזה (שס) ואם טעה ואמר ביום זוט הענייתנו ואפי"ן בין גואל לרופא מ"מ א"ל להספניח (פ"ט) סי' תקפ"ה פ"מ ומ"א) : (ו) ש"ץ שמתפלל מנחה שמתענה הספניח יחיד יאמר בלחש במנחה ענו בש"ת ולא בחזרתו בקו"ר ואפי"ן אם לא התפלל בלחש כנון ששכה לומר על ומטר דקיי"ל דא"ל לחזור ולהתפלל וסומך על חזרתו בקו"ר מ"מ אינו אומר ענו בקו"ר רק אחר חפלתו בקו"ר כשאומר בלחש אלהי נזיר יאמר ג"כ ענו (א"ר וא"ל תקפ"ו) בש"ת רש"ל דלא כשכנ"ב) : (ז) אם התחיל הש"ץ להתפלל בקו"ר והיו אזו' שמתענים ואח"כ הלכו מקלחן קודם שהתחיל הש"ץ ענו לא יאמר ענו ואם כבר התחיל ענו ויזלו גומר (ע"ט) סי' ק"ט ודוק שס כי הוא עיקר) שכיון שהתחיל גומר אותו דבר : (ח) היכא שגזרו להספניח שלא לשום צורך רק כדי לשוב בחשובה וכדומה אם יש להש"ץ לומר ענו בין גואל לרופא כדי ת"ל תליא במנכ"ו ונהרא כהרא ופסא (תקפ"ו) : (ט) יחיד החוזר חפלתו עם הש"ץ והוא העניח לזכור לא יאמר עמו ענו בין גואל לרופא רק בש"ת ביחיד אף שאומר עמו שאר דברים כמו לדור ודור (פ"ין מ"א ק"ט ס"ק ז') :

(דח"ה) (א) בת"ז כשי"ש שמתענים ומשלימי' עד זאת הכוכבים. או עד שהלכנו זורחת ככה ומאירי' על הארץ אומר הש"ץ בחזרת הספניח בקו"ר ענו וחזרת ברוך א"י. הטובה בש"ת נרה בין בשחרית בין במנחה והיא בת"ז יש לאומרו אף בשחרית (א"ר סי' תקפ"ט דלא כע"ז סימן תקפ"ו) מיהו אף כשאין י' שמתענין או שאין משלימים יאמר עכ"פ בש"ת בלא חתימה כדלקמן סעיף ג' (א"ר סי' תקפ"ט ע"ש) : (ב) אם שכח מלומר ענו וזכר קודם שחזרת ברכת רפאנו אפי"ן אמר ברוך אתה הו"אל ולא אמר השם חוזר ואומר ענו עם החתימה ואח"כ חוזר ואומר רפאנו ואם לא נזכר עד לאחר שאמר השם בחתימה של רפאנו לא יאמר עוד רק בש"ת ביחיד בלי חתימה רק יחזרו בשומע חפלה לברך (א"ר) ואחרונים דלא כמ"א סי' ק"ט) ואם שכח גם בש"ת ע' כפס"י ג' : (ג) וכן אם לא היו עשרה בבהכ"ג שמתענים ובאו אחר ברכת רפאנו יאמר בש"ת כנ"ל (מ"א) ואם שכח גם בש"ת יאמר ברכה כפ"ט אחר הש"ש בלא חתימה קודם אלהי נזיר (שס וע' א"ר) ולא יאמר בין שו"מ לרצה (פ"ז) דלא בחולקין) : (ד) ואם אמר ענו קודם ראה נא יאמר ראה נא ואח"כ יחזור ויאמר ענו כדי שיבא בין גואל לרופא (א"ר וע' מ"א ק"ט) : (ה) בת"ז לא יתפלל ש"ץ שאינו מתענה אבל אם

עָנְנוּ יְיָהּ עָנְנוּ בְּיוֹם צוֹם. תַּעֲנִיתָנוּ. כִּי בָצַרָה גְדוּלָה אֲנַחְנוּ. אֵל תִּפְּן אֵל רְשָׁעֵנוּ. וְאֵל תִּסְתַּר פְּנֵיךָ מִמֶּנּוּ. וְאֵל תִּתְעַלֵּם מִמְּחַנְתָּנוּ. יְיָהּ נָא קְרוֹב לְשׁוֹעֲתָנוּ. יְיָהּ נָא חֲסִדְךָ לְנַחֲמֵנוּ. מָרָם נִקְרָא אֱלֹהֵי עָנְנוּ. כִּדְבַר שְׁנַאֲמַר וְיְיָהּ מָרָם יִקְרָאוּ וְאֵנִי אֲעֲנֶה. עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֵנִי אֲשַׁמֵּעַ. כִּי אַתָּה יְיָהּ הַעֲוֹנָה בָּעֵת צָרָה. פוֹדֶה וּמְצִיל בְּכָל עֵת צָרָה וְצוֹקָה: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָהּ הַעֲוֹנָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת צָרָה:

פ"ין

פּוֹרֵת יוֹסֵף

עד) גאלת בורע עמך. ובגמרא מה ראו לומר גאלת בשביעת מתוך שטתידין להגאל בשב עית : בא"י גואל ישראל. כזוה כי הוא גואל אותם חמיד מכל צרותיהם. וכמאמר בעל הגדה הקדוש ברוך הוא מילינו מידם. כשאמר תקדוש ברוך הוא לישראל במזרים וגאלתי אתכם אמרו גואל ישראל :

שממנה ירדה שגאה וכו' אשר זה מפריע אותנו מעבודתך כמו"ש (תה"ל"ב) למה קודר אלך בלחן אויב. וריבה ריבנו משוגא בלי שם אשר יריבו עמו בעטנותיהם כמו"ש (שם) וריבה ריבנו מנוי לט חסיד מתיש מרמה וגו' : וגאלנו מהרה. משיהם. למען שמך כמו"ש כי אם לשם קדשי (יחזקאל לו) כי גואל חוק אחס כמו"ש (תה"ל"ב)

רפאנו

פִּירוּשׁ וּכְוֹנֵנוֹת מִשְׁמִיחֹת

ל"ט;ן יסדך. גאל אותנו מרשענו מהרה ו: צ"ל ע"ר כשיכנס בניכול שנקראת עמך ונוכל לעסוק בחזרה ונעמנו כרא"ה: גואל ישראל. שגאלת את ה' חיתו וגואל אותנו חמיד כסודינו בגלות מכמה צרות : אמן. אחס שאחס גואל : אותנו חמיד ויכ"ר שגאל אותנו מרשענו מהרה :

לכל

(פורת יוסף) מ

ענין כרכס זו לנקש מהחו ית"ש שרפא אהנו רפואה שלימה כדי שניכס סוגלים וכריאים וחוקים לעסוק בתוכה ולשאר מנהויו כדון. כי בסיוותיו חוליס או מדוכאים אין בדינו לעשות הכחות כדלוי. ועל חולי הנפש יבקש יותר מרפואה כגוף. ואם יביס לו חולי ח"ו בניתו. או על תלמידי חכמים סודעים לו שש בעיר ר"ל. או יתפלל בכרכס זו וואף שגל בקבו ממנו וקיים כוס מ"ע מן הכוס והסבת לרעך כמון. והחלה יתפלל על חולי החרים. ואח"כ על החולי שש בני יהוה כדלוי ח"ו ב"ק כל המתפלל על חנידו כו'. ואם מתפלל על חנידו כפניו ח"ו להוכיר שמו ואם גלה כפיו למד להוכיר שמו. מ"א נכס מהר"ל. ואם נהרפא החולי מ"ב או כל החרים יתן שבת והרעה בחתימת הכרכס. ויכוין כוס ג"כ אל מ"ע כ"ל (יו"ט): מיה ראו לומר רפואה בשמיית. מחון שנתנס מילה בשמיית שניכס רפואה. חיבותיה כ"ו (לפיך קבוע בשמיית: כשריפא רפאל את אברהם. אמרו רופא חולים).

רפואנו יהוה ונרפא. הושיענו ונשעה. כי תהלתנו אתה. והעלה רפואה שלמה לכל מכותינו.

מי שרואה להתפלל על החולה יאמר כאן חתנה זו:

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתשלח סהרה רפואה שלמה מן השמים רפואת הנפש ורפואת הגוף לחולי (פ' ב' פ') בתוך שאר חולי ישראל **כי אל מלך רופא נאמן ורחמן אתה: ברוך אתה יהוה רופא חולי עמו ישראל:**

רה"ח (א) מתחילין לומר על ומטר בתפלת ערבית של יום ס' לאחר תקופת חשתי ויום התקופה הוא בכלל כגון אם התקופה הוא ביום א' חל יום ס' ביום ד' ומתחילין לומר בגילה השייכה ליום ד' ולעולם הוא ב' ימים בין התקופה פורת

רפואנו אחרי אשר עס בני ישראל מתוארים בשם נוי אחד וכולנו נחשבים כאיש אחד (כמו"ש כל הנפש לבית יעקב) וכל אחד מאתנו נחשב לעובר מכלל ישראל הן בעיני רוחניות וכמו"ש (יחזקאל לב) ואהם כאני כאן מרעיתי אדם אדם ר"ל אם אהם כאני קשורים בי ובחורתי אהם אף התורה מאחדת אהם לסיית אדם אדם ר"ל להיות אהם כולכם אדם אחד. וע"כ צעת חסא אך עכן צמעו מן החרם אמר ה' ליהושע (יהושע ו') חסא ישראל וכן בעיני חומרות נאסויו בקשר אמין בחיוב ואסבת לרעך כמון. ע"כ אם יחלה אחד מישראל צריך להצטרע מזה כמו שחלה הוא בעצמו, וע"כ אף כי ב"ה בריא חולם הנני. עכ"ל אחרי אשר יש חולים באחינו ע"כ בקש מאחד רפואה: כי הם נחשבים כחליינו כי הם צער מבשרנו וכי"ל. וזאת לדעת אשר אלל צויד שם רופא הוא מושאל, כי הוא באמת אינו רופא כי אם יושע שמו באשר כי מיישן באיזה סם להתרפאות ועתיד הוא גם לשניאות. ע"כ לא נסמון ברור על עתהו. אבל אהה הוא הרופא האמיתי. כי אהה סגולה סבב וכה נכסמים לרפאות ע"כ אם אהה

לכל מכותינו. שהרפא אהנו רפואה כגוף כדי שניכס בריאים וחוקים לעשות רצון. ויחוד לנו מנקשים על רפואה כנספ: רופא נאמן ורחמן אתה. שבעתי מאמ"ו הגאון מהר"ם ז"ל באשר בשם חסא א' שפי' כי במהבו של עולם אם יביס רופא נאמן אינו יכול להיות רחמן בטבע כי לשעמים יוצרן לתחך בנשר כתי ודומה וצריך להיות דוקא חזיר לב ואזכור לא נן סק"ס שהוא רופא נאמן וגם רחמן: אמון. אמת כשרפואה מאתך ואין וזלך מוחך ורופא. וי"כ שרפא אהנו רפואה כנספ ורפואה כגוף: (פורת יוסף) א

שזוכר החתיל לומר חקק יאמרננו בש"ח (ואם - היה לו העתיה יאמר עגנו לאחר שאמר ותן על ומטר) ואם לא נזכר בש"ח יאמר בין ש"ח לרצה שכה גם אם לא נזכר קודם שקער רגליו חוזר לברכה השנים ויתחיל בך עלינו ויתפלל כסדר ואם כבר עקר רגליו חוזר לראש החפלה ואם השלים חפלתו ואינו רגיל לומר החנונים אע"פ שלא עקר רגליו כעקורין דמי . אבל אנו שרגילין לומר אלהי נצור לאחר החפלה ויהי' אם רגיל לומר שאר החנונים לא הוי כעקר רגליו עד שיגמור כל החנונות שרגיל לומר תמיד . ואם הכיח דעתו עוד לומר החנונים ואמר יהיו לראון כו' הוי כהכחיח דעתו מהתפלה וכעקורין דמי וחוזר לראש החפלה (שם וע"מ"א סי' תר"ב) וכל זה אם לא שאל מסר אף ששאל טל אבל אם לא שאל טל ושאל מסר א"ל לחזור (שם) : (ג) פוסקין מלומר במעריב טל מלאי יט' הראשון של פסח : (ד) אם שאל מסר בימיה"ח מחזירין אותו לראש הברכה : (ה) מיהו אם נעצר המסר בימיה"ח וזרכין למטר לא טעם ושאל מסר אין מחזירין אותו ודוקא יחיד אבל ש"ץ בקו"ר חוזר (שם) : (ו) אם טעם הש"ץ ולא הזכיר טל ומטר יכוין לנקש מה' שנה טובה (ועי"ז יהיה שלום על ישראל) ופרנסה נחה שלא ע"י מהנה בר"ד . ויהיה ריוח לעניים . כדי שנוכל לעבוד אותו כלי מועט . וכשכחא בדרך יאמר ובצענו מטובך (ב"ב) : פני האדמה ובצענו מטובך גרמין כו' ואז י"ח יהיה . ולפי גרסה בטובך . יהיה פ"ח יו"ך . ובמעטו כשאלם בדרך יאמר כן נ"ך . כי זה הכס הוא שר של לים . ט"ק"ג . וכ"כ ע"ז . והרא"ש ורש"י גורסי' מטובך ולא מטובה . ובסדורו כהר"ז ל' מטובה כי ב"א' אומרים בטובה מטובה :

ענין כונה ברכה זו שאנו מחפלים על הכנה טובה . כי בכו"ח הכנה מצרכה מכל טוב הכרוח יפות ונחות זו לנו והכנה ושלום בימים . ותיך לנקש מאחו יה"ש ביומין לנו פרנסתיו נחה ולא נצטר ולא נכחא ליהי מהנה בר"ד וכל מנהיגו יהי כדי שנוכל לעבוד אותו ולעסוק בחורו וגם אם הוא עובר מוטב לך זך ג' לנקש ע"ז כידוע ממעט דמחא נח ביהמה כו' ע"כ ינקש ע"ז : עוד יכוין שיהיה ריוח לעניים האומללים . ונחוקף ביהבת ותן טל ומטר יכוין במחבתו מקירות לבו פ"י בעל"ז כל היבויח כי ידוע לכל כי כל שאם שאל מסר כפיו ובשפתיו נכד כי נחשב לחפלה לכן יזכר גום : מה ראו לומר ברכה השנים נחשישית . כנגד מפקשי שטרים : ודוד כי אמרם נחשישית אמרם : כשרוע תיבויח בקיץ כ"ח בהורף ל' יתק ומזא מאה שטרים . אמרו מנך השנים :

בְּרַךְ עֲלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ . אֵת הַשָּׁנָה הַזֹּאת . וְאֵת כָּל מִינֵי תְבוּאֹתָהּ . לְטוֹבָה וְתֵן בְּחַנּוּף מִלְּוֹמֶר לְבָרְכָהּ) בְּקִיץ בְּרָכָה עַל פְּנֵי הָאָדָמָה .

ושבענו

פּוֹרֵת יוֹסֵף

ברך עלינו כשם שיש ברכה ומארה בתבואה כמו"ש (שמות כ) וברך לנו לחם וכמו"ש (ויכרא כו) ואכלתם לחמכם לזמן . אוכלים קמעה ומנהרך נמיהם . וכן כברי כמו"ש (במדבר ז') ואיש אשר יתן לכהן לו יהיה וכדרשת חז"ל . וכן מארה כמו"ש ואכלתם ולא השצטו . וכמו"ש אכול ולא לשבעה (תני א) . כן יש ברכה ומארה בזמן . כי רואים אנהנו צרות . אשר לפעמים יישן חדם מעט ויקום בריה חדה . ולפעמים לא יקבע שיהיה אף אם הרבה יישן . וכל ארצו כגדים עליו כי הזמן גם הוא בריאה מששת ימי בראשית ואם שפיע עליו ממרום שפע ברכה הלא אז כל אשר יעשה נחה יהיה יראה ברכה (פורת יוסף) *

הן נשינתו יחליף כח חדש וכן כל מעשה ידיו יהיו לברכה כמו"ש כי ד"א ברכך בכל מעשה ידך . אכן אם יופסק חלילה לזמן הברכה ממעל והחתיו תבוא מארה אזי בכל אשר יפנה ירשיע וסמו"ש ישלח ה' נך את המארה וגו' (דברים כ"ח) בכל מעשה ידך . וכן כל שינוי מתקופת הזמן יפעלו לרעה חלילה ע"כ נבקש בך עלינו את השנה הזאת ומלת שנה הוא מלשון שינוי שהנך לנו את הזמן עם כל שינויו לטובה וכן בך עלינו את כל מיני תבואתה הן כברי הן באוכל לאכול לשבעה . אך באשר יש ברכה אשר היא גורמת רעה וכמו"ש פן האכל וסנעת ורס לנך ע"כ מנקים אנהנו שיהיה לטובה כנדי שנוכל

וְשַׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָה . וּבָרַךְ שְׁנַתְנוּ פְּשָׁנִים . הַטּוֹבוֹת : בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְבָרַךְ הַשָּׁנִים :

ענין נרכס א לא כענין נרכס ראה נא ששם זהו מהפליים שיגאלו ישראל ממצרת השעבוד כשנש בניהת . ולא כן נרכס א ו אלא שאנו מהפליים על קרון גליות מארבע כנסות סארן ויהו על ביהא משחוו כ"ב . וזכר להפליה בשברון לב מאד ולנקש מתי יהיה קץ הפלאות והכניסה בקדושה הוא מהגלות כביכול . ולשון תקע כשופר כי קרון גליות יהיה על ידי הקטנה שופר כש"כ ביום הכוה יהקע כשופר כו' ואחר ה' מארבע כנסות יזכר לומר (יהי רצון כו') והיא תיקן למי שהוציא דל' :
מה ראו לומר קרון גליות אחר נרכס כשטים . שנאמר ואחס כרי ישראל ענפכם תחוו וטרבים תשא לעמי כי קרבו לבוא : כשכבא יעקב . למצרים ונתקבלו הכשטים עם יוסף . אמרו מקבץ נדחי עמו ישראל :

תיבותיה כ' תִּקַּע בְּשׁוֹפֵר גָּדוֹל לְהַרְוֶתְנוּ . וְשָׂא נִס לְקַבֵּץ גְּלוּתֵינוּ . וּקְבָצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ :

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שכל טפה וטפה של קרי שיצא ממני לבטלה בין באונס בין ברצון בין בשונג בין במויד בין ער בין ישר בין במתכוין בין שרא במתכוין שלא במקום מצוה עשה למען שמך הגדול היוצא מפיו חיל בליע גו' קייאנו (איוב כ) שתהוירים למקום קדושה והטוב בעיניך עשה :

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַבֵּץ נְדָחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל :

ענין נרכס זו שאנו מהפליים שיבא זמן שיהיה חקיים כראוי ולדין נדון טובה לנו פחד ואיכה גם היעשים וזה הכחמים וזקוקים משינוי כדור והמלכות החזור למקומם . ועוד שאל תאשימונו שאם השינוי נדון . או שלא קיימונו כמצוה כראוי כי סיגן ואנחה גרם לנו כהקלה לכן חסיר ממנו יגון ואנחה : בין שנקבל גליות נעשה דין נרכשים שנאמר ואחריה כל נדילך ואשיבה שופטין : כשאמר הק"כ למכס האלה המשפטים . אמרו מלך אויב דלקה ומשפט :

חשיבה

פּוֹרַת יוֹסֵף

חנם ואחרי אשר היה להם כ"ב טובה ע"כ נאמר זכרתי לך חסד נעורך לכתך אחרי במדבר וגו' היינו שהיה להם אז רוב טובה במצרים ועכ"ז שמעו לדבר ה' ניד משה לעזוב ארץ טובה ללכת במדבר שממה . כן נקבש גם עתה תקע בשופר גדול לתה בלב מלך ושרים לתרומונו אשר נזכה לשיאו וזכות עם כל העמים . ואח"כ ושא נס לקבץ גליותינו היינו ששט יתנו ופרייכם תשאנו המפוזרים בין העמים מגלות האחרון וקבצנו יחד הם העשרת השכטים אשר אינם בגלות אך נדחים כמה מארצנו יקבצם מארבע כנסות הארץ לארצנו:נבא"י מקבץ נדחי עמו ישראל כמו"ש מקבץ נדחי ישראל (ישעי' נ"ו) ובגמ' שם מה ראו לומר קרון גליות אשר ברכות השנים שנאמר ואחס כרי ישראל ענפכם תחוו ופרייכם תשא לעמי ישראל כי קרבו לבוא . כשבאו ישראל סבא למצרים ונתקבלו הכשטים עם יוסף אמרו מקבץ נדחי עמו ישראל :

כשיכס

פירוש וכוונות משפיות

מברך השנים . כאשר נרכס שנתו של יצחק אבי"ם מאת שפרים . (סדס"ז) : אמן . אחת שאחס מנרך השנים ויכ"ד שברך השנה בואת :
תקע כו' . ויכנס זמר גדול בלבו והחשוב מתי יהיה קץ הפלאות לקבץ נדחי ישראל והכניסה בקדושה הוא כביכול מהגלות עמנו : מקבץ כו' ישראל שקבץ נדחי ישראל סבא אשר בניו היו משחרים ונדחים ממנו וכן אנו נטושים שבוראי נדחי ישראל שקבץ אף נקבש אף נדחייך שתקבצם מוכרם : אמן כוננו כסוף הנרכס . קרוך וכו' ויחן . נדחי נגמטריא פ"ב כהוא שם היה כזה יו"ד כ"י וי"ז כ"י :
(פורת יוסף) א

היבחייה ב"ה (בעש"ה כ"ג)
הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבִרְאשׁוֹנָה. וְיִוְעֲצֵינוּ כְּבִתְחִלָּה. וְהִסֵּר מִמֶּנּוּ יָגוֹן
וְאַנְחָה. וּמְלוֹךְ עֲלֵינוּ אֶתְהָ יְהוָה לְבִדְךָ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.
וְצַדִּיקְנוּ בְּמִשְׁפָּט: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:
בעש"ה הַמְלִיךְ הַמְשַׁפֵּט :

(דה"ה) (א) יאמר בעש"ה. המלך המשפט נהיין כי ל"א לא יא אכל בדיעבד לא יחזור (א"ר
כ"י ק"ח וז"ל אחרונים הם וכימון חק"ח): (ב) בכל השנה אם אמר המלך המשפט יא וא"ל
לחזור ובעש"ה אם ענה ואמר מלך אוהב צדקה ומשפט אם נזכר חוץ כ"ד מעת אמירתו ומשפט אומר
המלך המשפט ג"כ ואם לאחר כדי דיבור לא יאמר ואין מחזירין אותו (שם):
ענין נכנס זו שאנו מחללים על המשקים והן קלילות. כי בצירוףם יבא הקומה לנו ויחוד לבינים הקדושה
כניכול. יו"ט: כיון שנעשה דין נרעשים. כלו המינים. וכולל ידים עמם. שנאמר ושנר פושעים (שם כמורדים)
ונטלים (שם כמורבים בחטא. ועשה להם קנין והוא) יחדו: כששבעו המזרים. אמרו שנזר אוהב:

תיבחייה ב"ה
וְלַמְלָשִׁינִים אֵל תְּהִי תְקוּהָ וְכָל הַרְשָׁעָה פְּרָגַע תֵּאבֵד וְכָל אֲיִבֵיךָ
מִהֲרָה יִפְרָתוּ. וְהַזְרִים מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר וְתִמְגַּר

והבניע

פּוֹרֵת יוֹסֵף

ר"ל לפני כסאו הוא משפט ב"ד שלמעלה אשר
לפניהם אך ע"פ זכות והמישור של המשפטים
ישפטו. אבל לפני כבודו אך חסד ורחמים אף
מי שאינו כדאי והטון. ע"כ נקסש ולדקנו במשפט
היינו שתכריע כף זכויותינו להצדק נס במשפט
ב"ד שלמעלה: בא"י מלך אוהב צדקה ומשפט.
חלה צדקה. ואח"כ נס במרום ילמדו עלינו
זכות לזכות במשפט. ובמ"ל כיון שנקבלו נליות
נעשה דין שנאמר ואסירה כל נדילך ואשניה
שופטין. כשאמר הקדוש ברוך הוא למשה ואלה
המשפטים אמרו מלך אוהב צדקה ומשפט:
ולמלשינים. אחרי תפלינו על הדין והמשפט
אנו מחללים על הרשעים
והאפיקורסים והחחיל מן ולמלשיני' לגודל רשעתם
וכמו"ש חז"ל (ר"ה ט"ז) שיוצרים לגיהנם לדורי
דורות אשר מייקים הנס להצרה האנושית הן
אף לעבד שמרד באדוניו שעשה לו טובות הרבה
וכוא כסוי טובה ואיש עול עכ"ל הוסיפו ה' אל
חלשין עבד אל אדוניו (משלי ז') ומה נס לאיש
ישר. וע"כ החמירו עליו חז"ל. עדי קראוהו
רודף. וגם אחרי אשר נוטל מאתנו סנהדרין
ואין לנו לרין שום אדם. אף אם יהיה מחלל
שבת כפרהסיא. והסורנו נהרג על ידו. לא כן
מלשין.

השיבה שופטנו. בילקוט שמעוני (ישע"ה א')
על פסוק ואשיבה שופטין כבראשונה
פירש זה משה ואהרן. ויועזין כבחהלה זה
דוד ושלמה (לפלא כי בן הנר"א ז"ל הביא בשם
הספיקתא לר"פ) והנה היות רענן כחב זה
המדרש אמר דרשוני ויבאר בדוחק גדול. אך
לפעט"ד נראה ע"פ דברי הנר"א ז"ל במשלי ח'
ועוד ככמה מקומות אשר משפט הוא חורה
ושם כ"כ כחב אשר עלות הם נביאים וכחובים
כי ענה כולל ב'. א' שהקב"ה מדבר עמו עתה
והוא נבואה. והנ' שהקב"ה נותן בלבו הענה
היא רובה ע"ש וע"כ פירשו בילקוט שופטים
המה משה ואהרן אשר המה המחוקקים ועל ידם
נחנה לנו החורה. ויועזין אלו דוד ושלמה
שכמה נביאים וכחובים. ע"כ אחרי כבעחתנו
נבקש מאתך השיבה שופטנו המה מחוקקים
ומלמדי חורה. כבראשונה כמו משה ואהרן.
ויועזנו המה נביאים ומישרי דרכינו כבחהלה
ע"י דוד ושלמה. והכר ממנו יעון ואנחה מזק
העמים אשר לכתה און אנו יכולים לשמוע בקול
מדריכינו. ומלך עלינו א"י לנדר לא כהסתר
פנים. כחסד וברחמים. לא כחמה שפוכה כמו"ש
זכות ומישר לפני כסאו חסד ורחמים לפני כבודו

פירוש וכוונות משמיות

ויועזנו. הם הכתמים והכתמים חזרו והסלכות חזרו למקומה כבחהלה כדי שיהיה לך נחת רוח: והסר ב"ה.
ואז נוטל פסוק נכנס ולכנס בידך וימשר ולא ישרוד כינון אותנו: ובלוך עלינו כו'. עד מהי נסיה
אנחה עם קדוש נבדש ונפלים נגלה המר כוס. וזכו נתחלל כמך כגדול: וצדקנו במשפט. כדי שנסיה ראש שמלך
אחה לנדר: אמן. אמה כהאה אוהב צדקה ומשפט יחי רצון שצדקנו במשפט:
ולמלשינים. כרכה זו לא קח על אומה ככלל או על אותן אשר דנוקין באמונתן כי אין זה רצונו של מקום ואם
אנחנו רשעים לקבל שום אומה נעלם רק כלל ענין נכרה זו על המרעיים והמזערים אומם שלא כדון וכס
אותן בעלי עמרות ואין חילוק בין כהמם עימולים או איני: והמבר. ענין מפלס כמו וכסאו לארץ מנגס.
(פורת יוסף) א

וְתִכְנֶנֶע בְּמִתְרָה בְיָמֵינוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה שׁוֹבֵר אוֹיְבִים. וּמְכַנְעֵע זְדִים *

ענין ברכה זו שתרומם קרן הצדיקים והחסידים שגם בגלות שפלים ונכזים ורלוו וישר כוא להשגלל ברכה זו כשברון לב מאל: כיון שכלו המיטין מתרוממת קרן הצדיקים שנאמר וכל קרני רשעים אגודע הרוממתה קרנות זריק: וכולל גנים עם הצדיקים: שנאמר משני כינס הקום: וכי יגור אמן גר: כשנאמר הקב"ה ליעקב: ויוסף וישית יזו על עיניך: ובטח על דבריו: ואל"כ נחקיס: אמרו משען ומכנה לצדיקים:

(פורת יוסף) ברכה זו יש בה א"צ שלם, ע"י בפירוש בעל ספר חרדים על ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד.

עַל הַצְּדִיקִים. וְעַל הַחֲסִידִים. וְעַל זִקְנֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְעַל פְּלִישֵׁת סוֹפְרֵיהֶם. וְעַל גְּרֵי הַצֶּדֶק. וְעַל לֵוֵנוּ. יְהִמּוּ נָא רַחֲמֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְיִתֵּן שָׂכָר מִזֶּבֶחַ לְכָל הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בְּאַמֶּת. וְשִׁים חֲלֻקְנוּ

פּוֹרֵת יוֹסֵף

מלשין בשקר מלזה לנערו. בלשך הוא רודף כדי להזיל הנשארים. לכן ג"א מתשללים לפונת הנשארים. וע"כ הוא הראשון ברשע וכל תקותו עברה כמו"ש (משלי י"א) תקות רשעים עברה. ע"כ נבקש אשר לא יהי' להם תקוה היינו שכ"כ יבטל המלשונות עדי גם להם לא יהיה תקוה. וכל אויבי עמך מהרה יכרתון היינו יתבטלו מלהיות אויבי עמך כמו"ש ולא יכרת מהם עבד ומחננמינו ולא יפקדון. והזדים כמו"ש על מלך בלשאר הנני אליך זדון (ירמיה נ') מהרה תעקר ותשבר ותמגר זדונם ותכניעם מגרת היינו תעקר ותשבר ותמגר זדונם ותכניעם תחת האמת ב"ב: בא"י שובר אויבים המה אשר שמחים בלכם מאלדיו ואינם עושים רע בפועל לכן אומר שובר אויבים שנשברת תקותם ומכניע זדים מכניע גאון לבנם. ונב"מ כיון שנעשה דין מן הרשעים כלו הפושעים וכולל זדים עמהם שנאמר ושבר פושעים ותפסאם: כשנענו המלרשים אמרו שובר אויבים:

על הצדיקים. לפי ענין נראה אשר ברכה זו קאי על ברכת השיבה שופטנו. כי ברכת המינים נחקקה אח"כ בימי ר"ג כשרבו המינים. וכמו"ש הרמ"ם נפ"ב מה"ל תפלה והוא מגמ' (ברכות כ"ח). ובברכת השיבה אמרנו ומלוך עלינו בחסד ורחמים. ע"כ נבקש עתה אשר על כל המדרגות יהנו כל רחמין צדיקים הן שומרי דק ומתקנים ע"פ דין והן נקראים עבדי ה' חסידים המה המתקנים לפנים משול"ד והם נקראים ננים למקום: ופל זקני עמך ב"י

פירוש וכוונות פשוטות
מגוע וטול רוכנו אחול. ומגר רוכבין לאחורא: שובר אויבים כו'. אינו נותן לך הודאה שנהיה פנינך כאויבים אך יהי' שחבר ומכניע אותם ב"ב: אמן. כוננו כסוף ברכה: גרי חצוק. שוכנס תחת כנפי השכינה שנקראה זק: ועלינו. הקיטנים כממשלים לילדים שא"ל דעת שלעה: מ"פ יהבו גא כו'. לחוס עלינו לכרות גרוחינו והלאחינו: ושיום. אף שאנו עבלי כהנים: מ"פ נקטתנו לנשים (פורת יוסף) א

חֲלַקְנוּ עִמָּהֶם לְעוֹלָם . וְלֹא גִבּוֹשׁ כִּי בְּךָ בְּמַתְּנֹו: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מִשְׁעֵן וּמִבְטָח לְצַדִּיקִים :

ענין ברוך זה על בני ירושלים * נכיות ירושלים הרבה אין שחוק נשינו ואנו לריבים לשהלל עליהם וכל שמהתנו נספס ליווןהכל כהספסוהם חכונן נהון ירושלים יסיס שמתתנו שלימה . וזה עיקר השלתנו שחכונן כהכונן כהכונן למהתנו ויהי סעולס מהתון : כהנ כה"א יהסס מעט כחומר וירושלים . וכנה כה"ק ישהחוס מעט לחורח ויחון לשלוח כהספס ל"א כי כל ישראל נגלות משלמים השלותיהם שמה ולנה"ק ומסס כהס לפי כה"י . ועי' כה"א אשל"ס כה"ל : היבן מתרוממת קרן הצדיקים בירושלים . שנאמר שאלו שלום ירושלים : כשכנה שלמה כה"ק . אמרו כונה ירושלים : תיבתייה כ"ר (ת"ב למנהג ק"י)

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירָךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב . וְתִשָּׁבוּן בְּתוֹכָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ . וּבְנֵה אֹתָהּ בְּקִרְבִּי בְיָמֵינוּ בְּנֵן עוֹלָם . וְכִסֵּא דָוִד מְהֵרָה לְתוֹכָהּ תָּבִין : (כה"ג במנחה . אומרים כאן נחס) **בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם :**

(רה"ח) א) כה"ג אמר נהפלת מנהג נחס כבונה ירושלים ואס שכן יאמר אלל ועל כולם בלא חתימה . שכן ולא אמר אין מחזירין אותו (כי תקיני) : ב) מי שמתענה בעשירי יאמר נחס בעשירי בערבית בשחרית ובמנחה (מ"א סס) :

לָחֶם יְהוָה אֶלְהֵינוּ אַת אֲבִלִי צִיּוֹן וְאַת אֲבִלִי יְרוּשָׁלַיִם . וְאַת הָעִיר הָאֲבֵלָה וְהַחֲדָרָה וְהַבְּזוּיָה וְהַשְּׁמֵמָה . הָאֲבֵלָה מִבְּלִי בְּנֵיהָ . וְהַחֲדָרָה מִפְּעוֹנוֹתֶיהָ . וְהַבְּזוּיָה מִכְּבֹדָהּ . וְהַשְּׁמֵמָה מֵאֵין יוֹשֵׁב . וְהִיא יוֹצֵאת וְרֹאשָׁהּ חֲפוּי כַּאֲשֶׁה עֲקָרָה

פּוֹרֵת יוֹסֵף

ומבטח , כנ"ל היינו בלי אמצעים . לצדיקים . וכנה' כיון שכלו המינים מתרוממת קרן הצדיקים שנאמר וכל קרני רשעים אנדש תרוממנה קרנות צדיק . כשנאמר הקב"ה ליעקב ויוסף ישית ידו על עיניך והח"כ נחקיים אמרו נשען ומבטח לצדיק' : ולירושלים עיר צרחמים תשוב . כאשר נבטחחנו (זכרי' א') שבה לירושלי' , צרחמים ותשכנו בתוכה נשונם , כאשר דברת (יחזקאל מ"ג) ושכנתי בחוכם לעולם וכמ"ס (זכרי' ח') ושכנתי בחוכם ירושלים , וכנה אותה כמ"ס (זכרי' א') ביתי יבנה בה וקו יבנה על ירושלים . כ"כ בנין עולם כמ"ס (עמוס ט') ובתייה כימי עולם , והח"ז וככ"א דוד לתוכה תכין כמ"ס בירושלמי (כרם רבעי פ"ה ה"ב) אמר ר"א זאת אומרת שביהמ"ק עתיד להבנות קודם למכות : כה"י כונה ירושלים כמ"ס כונה ירושלים ד' . וכנה' היכן מתרוממת קרן הצדיקים בירושלים , שנאמר שאלו שלום ירושלים ישליו אוכניך . כשכנה שלמה ביהמ"ק אמרו כונה ירושלים :

פִּירוּשׁ וּכְוֹנֵנוֹת מִשְׁפּוֹת

אמרו נעשים טובים עד שחולל לשם חלקנו עפרה לעולם . כידוע : ולא נכוש . יבשו עובדי גלולים כבטחחס ואנחנו לא נכוש : כיבך במתנו ואין כנה לשמן כבנות כבטחחס הילול : אמן . אחת שלמה משען ומבטח לצדיקים חיי רעון שחסיס גם לנו לאשען : ולירושלים עיר צרחמים תשוב כו' . יתפלל במתשכנו נד מתי חסיס ירושלים מדכר נאח חנין וכו' אלסיס חורכה : בונה ירושלים . נודח אחס ית"ס הכנה ולא אחר אך מנקס חיי רחמיך שנתנס מהכס למען שמך כבודל שלא יתחלל עוד בדי בנין : אמן . כונס כסוף ככרכה : וראשית חפוי . כונס נקדקע : לניגונות : קשר חניי נגל ומחנות חניי מלחמה והוא עלי רדיל : ויטיל . ושלכיה (פורת יוסף) א

עֲקָרָה שְׁלֵא יִלְדָה. וַיְבַלְעוּהָ לְגִזְזוֹת. וַיִּרְשָׁוּהָ עוֹבְדֵי זָרִים. וַיִּמְלִיכוּ אֶת עַמָּהּ
יִשְׂרָאֵל לַחֲרָב. וַיַּהֲרֹגוּ בְּדוֹחַן חֲסִידֵי עֲלִיּוֹן. עַל כֵּן צִיּוֹן בְּמִרְ תִּבְכֶּה. וַיִּרְוֹשְׁקִים
תַּתָּן קוֹלָהּ. לְבִי לְבִי עַל חַלְלֵיהֶם. מִעֵי מִעֵי עַל חַלְלֵיהֶם. כִּי אַתָּה יְהוָה בָּאֵשׁ
הַצֵּתָהּ וּבָאֵשׁ אַתָּה עֲתִיד לְבַנּוֹתָהּ. בְּאֲמֹר וַאֲנִי אֲהִיָּה לָהּ נָאִם יְהוָה חוֹמַת אֵשׁ
סָבִיב וּלְכַבֹּד אֲהִיָּה בְּתוֹכָהּ : בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מִנְחָם צִיּוֹן וּבּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם :

ענין ברכה זו על מלכות בית דוד כי א"ל להיות עולם מלא למעלה בכליות אש לא יסיה מלכות בית דוד למטה על
מכונו כראוי . והנה כהר"ל כי ליטועת קרנו בחינות אלו יכוין לנפשו ליטועט כדי שיוכל להשיב ליום הדין
כששאלנו אותו נסית ליטועט עכ"ל . גם יכוין לנפשו ליטועט ב' לח בכל יום ורגע להחליטו מחמת פגעים נשם . ומשול
מחוד לנחות ברכה : כיון שכלו ירושלים . על דוד . שנאמר (כושע ג') ואחר יבוכו בני ישראל ונקשו את כ' אלכיסם
ואת דוד מלכם : כשעברו ישראל ביום סוף ואמרו שרש (דכויב גכ ויטע ב') אמרו מנזיח קין וטועט :

תִּיבּוֹתֶיהָ ב' את צִמַח דָּוִד עֲבִדְךָ מִתְהַרֵּה תִצְמִיחַ . וְקָרְנוּ תָרוּם בִּישׁוּעָתְךָ .
כִּי לִישׁוּעָתְךָ קָוִינוּ כָּל הַיּוֹם : בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מִצְמִיחַ קָרְן
יְשׁוּעָה :

ענין ברכה זו כוללה כל הפייטם וכולו אדם לבלול בם כל זרכיו . כיון כל יהוד . וזיון כל רעים . זריך להודות בם על
חטאיו מיום סיבו . ואם י לו עון מחודש מוכיר אותו כהפלה הקדומה אלו כי בהפלה פועלת במקום קרבו . וזכר
יש הרוסה למכה . אך נודח זריך לכיות כבד לנו בקרבו ובהרטב גמורה על כענר וקולב על לבנה ופירוט צפון כל
נגעי לבנו שידע נקאר . ובפרט אם יכנה שבדואי לא הבז ריקס כי שפני דמעות לא נעלו . ויכלל בברכה זו על
מוזנחיו ו"ל ויהי כ' בשלח דף ס"ב מהן דבאיל על מונא ככל יומא . כהוא אקרי ברא מסימנא . ברא דנגיט
משהכחן ברחאן למילא כו' עכ"ל . ח"ל מעש"ה כאשר האמר כמע קולנו ההודם והכוין לכלול בכתב צין הכהדים .
ואח"כ הדיק על מונק ורגנסין כרנזין : שמע קולנו אחר מנזיח קין יטועט . כיון שכל דוד נאהה הבלה . שנאמר
וסבאחזים אל הכ קדש ובמחיתם כבית תפלו : כשעקר ישראל להקני"ה ובמע נעקשם אמרו מאה"ש בל"ה שומע תפלוס :

הַיְבֻלָּה ל"ה שָׁמַע קוֹלְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ . חוּם וְרַחֵם עֲלֵינוּ . וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים
וּבְרַצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ . כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים
אַתָּה

פּוֹרֵת יוֹסֵף

את נחם דוד עבדך מהרס תלמיח , כמ"ש
(ירמיה כ"ג) והקימותי לדוד נחם זדיק ,
פי' שלחמ משרטו נחם זדיק כמ"ש ויזא חוטר
מנוע שי , וקרנו אשר ימשה בו כמ"ש ז"ל קרני
ואל פני , כמ"ש (תהלים ק"ב) וקרנו תרוס
בכבוד : ביטועתך . מלת יטוע' באה בלי עזר וסעד ,
וע"כ נקש אף אם אין בידיו זכות ומעט כמה
לקרב הגלולה ולהרים קרן משיח , כרימיהו אחיה
ביטועתך בלי סיוע מלמסה : כי ליטועת קוינו
כל היום , לא על זכות מעשינו , כי מעשים סמה :
בא"י מנזיח קרן וטועט וכר"ל . ובגמ' כיון שכלו
לירושלים בל דוד כמ"ש (כושע ג') אחר יטונו
בני ישראל ונקשו את ד"ל ואל דוד מלכם , כשעברו
ישראל בי"ם ואמרו שירב אמרו מנזיח קין :
שמע קולנו . קול נקרא פרס כמעט מה סמה
הדברים כמ"ש סכנתי כי ישמע ד' את

מירוש וכוונות משמיות

במר . כמר נפש : לבי לבי . כומה לי לבי : מעי . כמו לי :
כי לישועתך כו' . אל מחכ ומלסה ככל יום ליטועת הכינים כקדושה שחל מעגלות ומחלל אחנו ג"כ בדיחא
משיח ומנזיח קרן דוד : מצינתי כו' . בודא אהס יח"ש מנזיח כישועת החמיסית ולא אחר . אך מדיק אפי
רתיחן כשעטס זכ כמכרס מייטו למען שמך כגדול : אמן . כונחו כסוף ככרכס :

(פורת יוסף) א

אתה . ומלפנך מלכנו ריקם אל תשיבנו :

במענית יחיד אומרים כהן ענגו בלא חתימה :

בכרכת שמע קולנו קודם שמכיים כי אחת שומע יחודה בככנסה ובכנרון לנו :
אנא יהוה חסאתי עזיחי ופושעתי לפניך . וברע בעיניך עשיתי . רבוננו של
עוקם עשה למען שמך הגדול . ותכפר לי על כל עוני וחמאי ופשעי .
שחמאתי ופשעתי ופשעתי לפניך . מצעורי עד היום הזה . ותמלא כל
השמות שפגמתי בשמך הגדול : כי אתה כו

הפלה זו מתפלל על מום

אתה הוא יהוה האלהים . הונו ומפרנס ומכלכל . מקרני ראמים עד ביצי כנים .
המריפני לחם חקי . והמצא לי ולכל בני ביתי . מזונתי קודם שאצטרך
להם . בנחת ולא בצער . בהתר ולא באיסור . לחיים ולשלום . משפע ברכה
והצלחה . משפע ברכה עליונה . כדי שאוכל לעשות רצונך . ולעסוק בתורתך .
ולקיים מצותך . ואל תצריקני ליהי טהנת בשר ודם . וקנייני כי מקרא שכתוב .
פאתם את ידך ומשפיע לכל חי רצון : כי אתה כו

כי בצרה גדולה כו' (ט"ז סס) : (ב) אפי' יחיד
שמחשבה ומשלים התענית כמשי"ת להלן אי"ס
בסדר התענית לא יסנה ממשבע שסבעו חכמים
ויאמר ענוו ביום צום תעניתו . (תקס"ה) :
(ג) אם שכח מלומר ענוו אם לא נזכר עד שאמר
בא"י מכומע חפלה לא יאמר שוב בתוך החפלה
רק אם נזכר קודם שיקר רגליו יאמר לאחר
אלהי נזיר ענוו בלא החימה אבל אם לא נזכר
עד לאחר שיקר רגליו לא יאמר (שם וע' מ"א) :
(ד) אם אמר ענוו ביום שאינו מחשבה דינו
כשם בלמשע החפלה וכמו שיחבאר אי"ס להלן
בדיני יעלה ויבא :

(דח"ח) (א) יחיד המחשבה אומר ענוו במנחה
בש"ח בין מתפלל ביחידות בין עם הציבור
בין לא קיבל התענית או אינו משלים בין שמחשבה
עד המנחה וכן חתן וכן מי שמחשבה עד מנחה
גדולה אומרים ענוו קודם כי אחת שומע חפלה
ולא יחמוס העונה בעת צרה אלא כשמגיע לכל
עת צרה וזיקה יתחיל כי אחת שומע ככדר וכן
ש"ן שמחלל בלחש יאמר ענוו בשומע הפלה
(תקכ"ב ותקס"ה) אך כשאינו מחשבה רק עד
אחר מנחה ואכל קודם מנחה אף שלא אכל עד
זמן מנחה גדולה מ"מ לא יאמר ענוו (מ"א סי'
תקס"ב) או שלא קיבל התענית אף שמשלים כפי
שיחבאר אי"ס לא יאמר צום תעניתו רק ענוו

ענגו יהוה ענגו ביום צום תעניתנו . כי בצרה גדולה אנחנו . אל תפן אל
רשענו . ואל תסתר פניך ממנו . ואל תתעלם ממתנתנו . היה נא קרוב
לשועתנו . יהי נא חסדך לפנינו . טרם יקרא אליך ענגו . בדרך שנאמר
להנה טרם יקראו ואני אענה . עוד הם מדברים ואני אשמע . כי אתה יהוה
העונה בעת צרה . פודה ומציל בכל עת צרה וצוקה :
כי אתה שומע תפלת עמך ישראל ברחמים : ברוך אתה יהוה
שומע תפלה :

בככ

פורת יוסף

שבארהי למעלה ללותא היא חפלה קבועה ובעוהא היא בקשה לנורך עשה , ואם כי לא נזכר חלילה

על

פירוש ו-ווגות מששיות

ומלפניך . טאה שזכר נדק דליס . כסיוהו מלכנו . מכלאוי אם לא זכינו בככס : ריקם אל תשיבנו . עשה לנו
קוח מנעשה : שומע תפלה . לכן . השמע הפלתנו : אמן . אחת טאה שומע חפלה וסי רצון שהשמע הפלתנו :
ובתפלה (פורת יוסף) א

ברכה זו היא ראשונה של ג' ברכות אחרונות. והקראת ברכה עבודה כי ברכה זו או מהפליין שיקול הפלגו במקום עבודה ושהחור עטרה ליושנה. ויאמר כשברוך לב והזקוק עומה. כהב של"ב הק' לא יאמר והפלתם המכרס הקבל רק והפלתם הקבל. כי קאי על ואשי ישראל כהם נשמת זדיקים כקקרים ע"י מיכאל כ"ג של מעלה. שלא יתפללו ח"ו על מיחה סדיקים. ואבודר"ס וסוד"י מפרשים והבן בו' לדבר יתן ואשי ישראל ואח"כ והפלתם המכרס כ"ו מהל"ג דבר הוא: ברכה זו גם כתי ציה אב כסדר עבודתן אחרים. כמש"ל כסדר עבודה. וכיו מהפליין על העבודה שלא תהטל. ואנו מהפליין בהחור למקומה כבדאשונס. לכן נקראת ברכה העבודה: כיון שבאה תפלה בזה עבודה. שנאמר ושמחתם בכבודי תפלתו עלותיהם וגו': כשירדה בכינו בתשכן. אמרו המחיר בכינוהו לניין:

תיבותיה ל"ד
רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעֶמְדָה יִשְׂרָאֵל וּבְתַפְלָתָם. וְהַיֵּשֶׁב אֶת הָעֲבוּדָה לְדַבֵּר בֵּיתְךָ. וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל. וְתַפְלָתָם. בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל פְּרִצוֹן. וְתִהְיֶה לְרִצּוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

בראש חודש ונתחיל המועד אומרים יעלה יובא:

ותחזינה והטעם כי לר"ד לומר מעין החתימה המון לחתימה ואם החתול מודים אם נזכר קודם ששקר רגליו חוזר לרצה ואם נזכר לאחר ששקר רגליו חוזר לראש התפלה ואם רגליו לומר החטונים אחר התפלה כמו אלהי נזור וכדומה אם לא אמר עדיין יהיו לראון או שלא הביא דעתו עדיין

(רה"ח) (א) אם שכה לומר בר"ח יעלה יובא בערבות אפי' אם ר"ח ב' ימים ושכה בלילה כ"ג א"ל לחזור התפלה אבל בשחרית ומנחה אם נזכר קודם שאמר מודים אחר טעמים הנכונה אומר במקום שזכר ואם נזכר קודם שאמר השם מנכרת המחיר יאמר עוד הפעם

י ו ס ף פ ו ר ת

אלל אתה בחרתו אשר יש בחירה. אהבה. רצון. עם מבואר א"י"ה שלשתן, אך המורס משם כי רצון גדול מכולם והוא אף בלי טעם ע"כ נקט אף כי לא זכינו עוד מאהבה, שכו' רצה ד' א', בעמך ישראל ובתפלתם אשר היא עתה במקום קרבן אשר רצית בנו כמבואר שם, ואחר שרצה לפניך השב את העבודה לרביד צינן, בק"ק, כמו"ש אל דביר הבית אל קט"ק (מלכים א' ה') ואשי ישראל המה הקרבנות אשר יקריבו בנבטמ"ק, והפלתם אשר יתפללו אז (כי גם אז יהיה תפלה) נראה שגם לרצון. או י"ל ואשי ישראל אשר מיכאל מקריב בשמותיהם של ישראל (ר"ל ששעמיד את הנשמות הקדושות והבעורות של זדיקים לפני ה' למען ירחם ה' בעצורם) והפלתם באהבה הקבל, ובאשר אהבם יש לה פעם וכבה וכשיבטל הטעם בבלה אהבה, לא כן רצון אשר הוא בלי טעם וע"כ לא יפסק ולא יבטל, ולזה נקטם אשר לרצון חמיד בני הפסק, עבודת ישראל עתה בלב, וכשיבטל ביחמ"ק

על פי דין ב"ד שלמעלה למלאות משאלותינו אבל מלפניך מלכנו ריקס ר"ל אם לא תמלא כל משאלותינו אבל ריקס אל השבינו, ועשה לנו מעט מתקשותינו: כי אלה שומע תפלת עמך ישראל, לא מתקשה אך ברחמים ט"כ נקט גם אהבתו לקבל דרממים: בא"י שומע תפלה כמו"ש שומע הכלה וגו' (ההלים סה) וכמו"ש שמעתי את תפלתך (מלכים א' ט'). כשזעקו ישראל להקב"ה ושמע עתהם אמרו מלאכי השרת ברון אתה ה' שומע תפלה. ונמנמ"א שם כיון שבה דוד באת תפלה שנאמר והביאותים אל ה' בר קרשי ושמחתים בנות תפלתו וברכה זו היא חתימת ברכות האמנות ע"כ לר"ד לומר לענות אמן כמו אחר האל הקדוש, ובה אין בקשה מיוחדת אך בקשה לקבל משאלותינו בכל הנרכות, וכן לשאול כל רצונו לעמוד לעד, או לבקש מחילה על חטאיו, ומפני זה נזכר בה גם חיות החטונים כמבואר לעיל:

רצה ד' אלהינו בעמך ישראל. כאשר אבאר א"י"ה

פירוש וכוונות פשוטות

ובתפלתם. שהקבל תפלתנו במקום עבודה: לרביד ביהך. להיכל. ואשי ישראל. כאש כקדושה שבינה רונת על כוונת כארי. החור למקומה כנהלה. וכינוי הקרבנות. ואע"פ שאין לנו טעם עבודה מהפליין על התפלה כפיא במקום הקרבן ושירובו ואשי ישראל והפלתם תפלת ישראל כפיא במקום כהבים בכה הקרבנות יק"ל ברצון. ונמנמ"א יש מיכאל בר הגדול מקריב נשמתן של זדיקים על כמותה של מעלה ועל זה חקיו ואשי ישראל. ולש"י כ"ס ואשי ישראל קרבנות ישראל דהיינו נשמותיהן כיון שמתן קרבנות ע"י מיכאל גם תפלתן של ישראל בכל הקרבן לרצון. ולפי אלו הסיפורים ואשי ישראל דבוק עם והפלתם בכל אחריו. ו"מ ואשי ישראל דבוק עם ובכב את העבודה לרביד ביהך כמ"א כהב את העבודה ואשי ישראל דבינו קרבנותיהם לרביד ביהך. ואח"כ תתחיל ואומר והפלתם של ישראל מכרס הקבל ברצון: עבודת ישראל. תפלה ישראל:

עדיין מחפלתו חוזר לראש ואם לאו חוזר לראש
 התפלה דכיון שאמר יהוה לראון וסכיה דעתו
 הוה כעקורין אף שלא עקר עדיין (תכ"ב) :
 (ב) אם שכח לומר כהול המועד יעלה ויבא אפי'
 בערבית ר"ך לחזור כמו בשהרית ר"ח (סימן
 ת"ל) : (ג) בערבית ר"ח יכריז השם קודם ש"ע
 לאחר קדים יעלה ויבא כדי שידעו הקהל לומר
 יו"י (אבל בשהרית לא יכריז השם אם לא שכבר
 החפלה ש"ע או שלא החפלה עדיין כלל) אבל לא
 יפסיק באמצע ברכות וק"ס (מ"א רנ"ו) : (ד) אם
 מסופק אם אמר יעלה ויבא חוזר ומתפלל דמהממ'
 לא אמר (מ"א תכ"ב וע' א"ר) : (ה) שכח מלומר
 יו"י בשהרית והתפלל כופף לא יחזור להתפלל
 עוד תפלה שחרית (מ"א כ"ו חכ"ו) : (ו) ש"ך
 שטעה בקול רם ולא הזכיר בתפלתו בקו"ר לא
 יתפלל עוד הפעם מפני טורח הניכור ויסמוך על
 תפלה המוספין (שם) ודוקא שהשלים תפלתו אבל
 אם לא השלים מחזירין אותו לראש : (ז) ש"ך
 שטעה בתפלתו בלחם ולא הזכיר יו"י לא יתפלל
 עוד הפעם ויסמוך על תפלתו בקו"ר (שם) לכן
 יאמר אלהי נגוד ויפסע ב' פכישות אחר החפלה
 בקו"ר (ס' ק"ט וס' קכ"ג) : (ח) דיון אם שכח

עניתי דעתי כתנתי :
 שטעתי מפי כרב כ"אין תלמיא ז"ל בעמ"מ דרך החיים על
 הצדוק בסכניו כדור כמ"ש ז"ל שאם שכח לומר יעלה
 ויבא או אם שכח על ומטר זכיר לחזור ויבא אין זכ
 אלא נקבה מאח"כ ומה כזה שלא ניקב בשלמא כהמלך
 כק' וכדומה ככא שכח או משיב ברוח יתא' אבל נקבה אם
 כוא לא ניקב מה לנו כזה ולאמר בענין כנקבה ממנו כוא
 ג"כ שכח לו ית' ג"כ וכדומה ממי אשאל לחמי ומימי כ"א ממך
 וכן כל השאלות ונקבות כדומה כי ככל יניך ליתן ולכן
 אם אינו מניקש ז"ל כה כמניעת הכנסה ובאריך כזה
 ודמ"ח :

אלהינו ואלהי אבותינו . יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר
 וזכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו . וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון
 ירושלים עיר מדשך . וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה למוצה לחן
 ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום לר"ה ראש החדש הזה : לחיים חג המצות
 הזה : לחיים חג הסוכות הזה : זכרנו ירנה אלהינו בו למוצה . ופקדנו בו
 לברכה . והושיענו בו לחיים . ובדבר ישועה ורחמים היום ותגנו . ורחם
 עלינו והושיענו . פי אליה עינינו . פי אל מלך הגון ורחום אמת :

ותתזניה עינינו . בשוכה לציון ברחמים : פרוך אמת
 יהוה המחזיר שבינתו לציון : אמן

פורת יוסף
 ניהמ"ק פועל . ותחזיק עיניו שיכיה כ"ב .
 ומש שתשוב את העבודה מוכה שיכיה בימינו
 לא בזכותנו רק ברחמים : בא"י המחזיר שכינתו
 תעשה זאת ברחמים כמ"ס רחם ארחמנו
 תלם ד' :

פירוש וכוונות פשוטות
 לפליטה למוצה . כשאר בנחיתת חסד . לו פליטה מוכה :
 לצייון כו' . אני מחכה ותלמי מרי מכה זכ השגור לציון שכינתו לציון . אני מוחך לך הודים עומים על זכ כי
 ידעתי בודאי שהחזיר שכינתו . הקדוש ברוך הוא . שכינתו לפניך אף מניקש אני כחמיו שהקדוש הכחוש ככ"י : אמן . אמת שהחזיר
 שכינתו כפי ג' ציון . אף שניקש אני שהחזיר אותה בעברה בימינו .

פורת יוסף א
 גור

אמן. סגנון חינת אמן בנחומות גדולות כדי להזכיר על עניינה. שמענו משה כמבואר לשל. והנה בשל"ס הכתובים אומרים במזמור אמן מודים לו. וזכר להרגלים ששבו הספק: וראוי שמוין שמוין בנכרה ו שמונין שזו חלה בנכרה כוה"ק. וזכר ללמד שגל ישנו:

ענין נרכס ו. היא כוה"ק לשמו כגדול על כל הסוכה אשר עשה עמנו ומסיליא לעבות ככל עה ומחיינו לגדל כבודו ולהודות לפניו כי מה אנו ומה חיינו שמכס לעמוד לפניו ולהתהלך אלו והודות לשמו כגדול על כל כבודו והכבוד שהיטיב עמנו ועשה עמנו והמלאות שאין אנו מכירים כחס לאנשים ולרנכות ככל עה. וסי' מודים משהחיים. סי'א לשון כוה"ק. ובכתיבת מודים ייחס נוסף והוא בידו וזכר מחד לקבל ע"ע במהשברו בכרעס זו אדנותו ומלכותו של הכוה"ק הי"ש כעוד ככובע לאדונו וכוה"ק פ' משפטים דף ק' ע"א ז"ל ק"ס לא מקח אגרא דשום ברייהא דנכח בר איוני דנפקו מנו מסימניה דיליה כו' וזכר מאיוני דלא כרטי במודים כו' ק"ס עמיד מייבוס ברייהא אחרתין גזין דלא ימנטי כסא גוסף דיקוא דנ"ג ולא יקוס לנלמין כפ"ל. ועל זה יהיה כל בר שגל שמי שכובע בלא לב קרוב הוא לזכר שלא כרע כלל והי' לחזונו כובע. וזקופים יהיה ג"כ כסס כנ"ל היינו בעהו זוקף א"ע יאמר היכס שאלה הוא וכזקופים נמתי יאמר כ' אלטינו. אש נודתו לו וזק לא יחזה עד שאל כרוק מטינו גמ"א כסס ס"ה): מודים. היא נרכס כוה"ק. כיון שכל עבודה כאלה חודש. שאלתו זונה חודש יכרענו: כשהכניס שלום כחלקו לפי קה"ק ועשה וזמן הדלק אמרו מא"ס ועל נאח (להודות:

היבוחיה פ"ו בעש"ה ז"כ ב"הנבו: קצ"ה בפורים קב"ד.

ענין נרכס ו. היא כוה"ק לשמו כגדול על כל הסוכה אשר עשה עמנו ומסיליא לעבות ככל עה ומחיינו לגדל כבודו ולהודות לפניו כי מה אנו ומה חיינו שמכס לעמוד לפניו ולהתהלך אלו והודות לשמו כגדול על כל כבודו והכבוד שהיטיב עמנו ועשה עמנו והמלאות שאין אנו מכירים כחס לאנשים ולרנכות ככל עה. וסי' מודים משהחיים. סי'א לשון כוה"ק. ובכתיבת מודים ייחס נוסף והוא בידו וזכר מחד לקבל ע"ע במהשברו בכרעס זו אדנותו ומלכותו של הכוה"ק הי"ש כעוד ככובע לאדונו וכוה"ק פ' משפטים דף ק' ע"א ז"ל ק"ס לא מקח אגרא דשום ברייהא דנכח בר איוני דנפקו מנו מסימניה דיליה כו' וזכר מאיוני דלא כרטי במודים כו' ק"ס עמיד מייבוס ברייהא אחרתין גזין דלא ימנטי כסא גוסף דיקוא דנ"ג ולא יקוס לנלמין כפ"ל. ועל זה יהיה כל בר שגל שמי שכובע בלא לב קרוב הוא לזכר שלא כרע כלל והי' לחזונו כובע. וזקופים יהיה ג"כ כסס כנ"ל היינו בעהו זוקף א"ע יאמר היכס שאלה הוא וכזקופים נמתי יאמר כ' אלטינו. אש נודתו לו וזק לא יחזה עד שאל כרוק מטינו גמ"א כסס ס"ה): מודים. היא נרכס כוה"ק. כיון שכל עבודה כאלה חודש. שאלתו זונה חודש יכרענו: כשהכניס שלום כחלקו לפי קה"ק ועשה וזמן הדלק אמרו מא"ס ועל נאח (להודות:

מודים דרבנן
מודים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָהּ הוּא יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי
כָּל בְּשָׂר יוֹצֵרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית
בְּרֻכּוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
וְהַקְדוֹשׁ עַל יְשִׁיעֵיתָנוּ וּקְיָמָתָנוּ בְּ
תַחֲנוּנֵינוּ וְתַקְיָמָנוּ וְתַאֲסוּף גְּלוּתֵינוּ
לְתַצְרֹת קְדוֹשֶׁךָ לְשִׁמְךָ חֲקִידָה וְלַעֲשׂוֹת
רְצוֹנֶךָ וְלַעֲבֹדֶךָ בְּלִבְבֵנוּ שְׁלֵם עַל
שְׂאֵנָתָנוּ מוֹדִים לָךְ. בְּרוּךְ אַתָּה
הַהוֹדָאוֹת:

מודים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָהּ הוּא
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ. לְעוֹלָם וָעֶד: צוּר
חַיֵּינוּ. מִיָּגוֹן יִשְׁעֵנוּ. אַתָּה הוּא
לְדוֹר וָדוֹר. גּוֹדֵה לָךְ וְגַסְפָּר
תְּהַלְתֶּךָ. עַל חַיֵּינוּ הַמְסוּרִים
בְּיָדֶךָ. וְעַל גְּשִׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
לָךְ. וְעַל גַּסְפָּה שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ. וְעַל נַפְלְאוֹתֶיךָ

וּמוֹבוֹתֶיךָ

פּוֹרֵת

יֹסֵף
להשאר בחיי עופ"ס, מנן ישענו כמרא' (תהלים יח), וכמרא' מי כמנן עם נוסע בל' מנן שזר, ר"ל כי למלחמה צריך מנן להחיות בידו. לא כן אנחנו כי גם המנן הוא ישועה, שיסועתך אחזה את המנן לא דינו: אתה הוא לדור ודור כמרא' בעל הגדה, ככל דור דור עומדים עלינו לכלותינו, ואך אתה מנן ישענו בלי שום סנה והשתדלות, אכן לא יאמר לשולם כי חיבה זו מורה אשר הוא מניין הזמן הנמשך שיה, ודור דור מניין זמן המחלק ודע כי ישועה ל' משתנה לפי המקבל כידוע וע"ז נאמר כי ישועה לא

מודים אנחנו לך, לשון הכתוב (ד"ה א' כ"ט) שאתה הוא ד' אלטינו וא' שמענו עלינו בפרסיות עדי קרא שמו על אבותינו ועלינו וכמו שנקרא אלכי בשמים כי קרא אלכי ישראל, וכאשר ביארתי בנרכס עניי, והוא בלי הפסק כי אם לע"ז אשר חיבת ועד מורה גלחיות כמבואר בעירובין ג"ד היינו אף בעת גלויותינו אשר הוא בהסתר פנים עכ"ז משנית עלינו בפרסיות, לזכר חיינו רוח החיים אשר נקרבנו אתה הוא המקשר אותו ואתה הוא המשמרנו בנו כל יסוד רגע, עד שת קץ הקצוב לנו

פִּירוּשׁ וּבּוֹנוֹת מִשְׁמֵי יוֹת
בְּשֵׁנוֹת הַשָּׁמַיִם לְמִדֵּי שָׁמַיִם וְחִמְרֵי מַדִּים וְדָבָר הַבַּיִת בְּשֵׁיטָה אֵת
צוּר חַיֵּינוּ. עַד מִנְּנוּ יִבְטַח כּוֹחַ כְּתִשָּׁן אַחַד: גּוֹדֵה
לָךְ וְגַסְפָּר תְּהַלְתֶּךָ. עַל זֶה שְׁחִיטָה מְכֻוָּרִים:
הַפְּקוּדוֹת לָךְ. שֶׁכֵּל יוֹלֵם אֲנוּ מַקְדִּים בְּיָדֶךָ גְּשִׁמוֹתֵינוּ:
גַּסְפָּר. אֵין כֵּל מִכֵּר בָּנוֹ: יְהוֹשׁוּעַ. יִתְּבוֹ לִטְכָה
(פּוֹרֵת יוֹמָן) א

וּמִיּוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת. עָרַב וּבֹקֵר וְצִתְרִים. הַמָּוֶב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. וְהִמְרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חַסְדֶיךָ מֵעוֹלָם. קוֹיֵנו לָךְ:

(רה"ח) (א) בתוכה ופורים אומרים על הנסים
שבה לומר על הנסים וכוזר קודם שאמר
הסם מנרכת הסוב שמך אפילו אמר ברוך אתה
חוזר ואומר על הנסים אבל אם כבר כיים הכרכה או שאמר ברוך א"י אינו חוזר (תרס"ב והר"ג):
(ב) ובשאר ימים אם אמר על הנסים פשיטא דהוי שקר נמור דאמר בימים ההם בזמן הזה
אך אם בשושן פורים אמר על הנסים אף שאין לאומרו מ"מ אינו חוזר (ט"ו סי' תרל"ג):
על הנסים דהנוכח. ויחזיקו ק"ח. כהנור ס"ג נמ"ס. כי הק' לבראל. שנו יזא יוסף מביט באסורים. ונעלם עבדס
מאנזונו במצרים. וכו' הים הגאולה במצורס. שכן נאמר בספס. ויבס דכרז הוב להק' לך. כן ע"ה חקק יוב
ספוטת תוכס. וכו' הים בגאולס העמידס. כסופו לים חוק'ו: על היםים דמוריס. ס"ח יחנות מנין חיים ע"ה
כ"א:ו ממח' לחיים:

עַל הַנְּסִים. וְעַל הַפְּרָקָן. וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת. וְעַל הַמְּלַחְמוֹת. שֶׁעָשִׂיתָ לְאַבוֹתֵינוּ. בְּיָמֵים הָהֵם בְּזֶמֶן הַזֶּה:

לחנוכה
לפורים
בְּיָמֵי מִרְדְּכָי וְאַחֲרָי בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירְיָה.
בְּשִׁעְסֵדָה מְלֻכּוֹת יוֹן עַל עֶפְדֵי יִשְׂרָאֵל.
לְהַשְׁכִּיחַם הַתּוֹרָה. וְלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵי רִצּוֹנָךְ.
וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. עֲפַרְתָּ לָהֶם בַּעַת צַרְתָּם.
רַבְּתָּ אֶת רִיבָם. הִנֵּה אֶת הַיָּם. נִקְמַתְּ אֶת
נִקְמַתָם. מִפְּרֵה נְבוֹרִים בְּיַד חֲלָשִׁים. וּרְבִים בְּיַד
מַעֲשִׂים. וּמְטָאִים בְּיַד טְהוֹרִים. וְרַשְׁעִים בְּיַד
צַדִּיקִים. וְיָדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתְךָ. וְלֹךְ עֲשִׂיתָ
שם

פּוֹרַת שׁוֹשַׁן

נ"א ונדקתי לעולם חסיה, כי לדקת ד' מקשרת
עמו בלי שום שינוי, אבל וישועתי לדור דור
שסיא מקשרת עם המקבלים הכחונים חתח
בזמן ותשתנה על פיהם לפי הדורות: נודה
לך ונספר חסלתך, כמ"ש נודה לך לעולם
(ההלים ע"ט) לדור דודו נספר חסלתך, מדור
לדור האבות יספרו לנביאים: על חיינו המסורים
צידך כמ"ש אשר בידו נספ כל חי ורוח כל בשר
איש (איוב י"ב) ועל נשמותינו הספקדות לך בכל
עת לזכרם לחסד ולנצח חיליה, וכמ"ש ופקודת
כל אדם (במדבר ט"ז), וכן זכרני ופקודני
(ירמיה ט"ז): על נספר שבכל יום עמנו, אין
בעמ"ג מניח בנשו, ועל נפלאותיך אשר המה
סובותיך הנעשות עמנו בכל עת, נודה לך ערב
ובקר ולהרים, כמ"ש ערב ובקר וזהרים אשיחה,

פירוש וכוונות פשוטות
אדם הוא סגור, והמרחם, כי לא תמו חסדיך מעולם. סיבת לעולם נקשרת לעולם
והאומרים מעולם קיינו לך טובים (י"ט):
ועל
יהי

שֵׁם נְדוּל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמְךָ. וְלַעֲבֹד יִשְׂרָאֵל עֲשִׂיתָ | וְתִשְׁכַּחְתָּ לּוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֵאשׁוֹ. וְתִלְוֵ
הַיְשׁוּעָה נְדוּלָה וּפְרָקָן פְּתִיחַ הַיָּם. וְאַחַר כֵּן בָּאוּ | אֹרְחֵי וְאֵת בְּנֵי עַל הַעֵץ :
בְּנֵי דַל לְרִבִּיר בְּרִיָּה. וּפְנֵי אֵת הַיִּלְכָד. וְיִטְרֹוּ אֵת |
סִבְיָתְךָ. וְתִרְלִיקוּ גִוּוֹת בְּחֻצְרוֹת קָדְשֶׁךָ. וְקִבְעוּ שְׁמוֹנֵת יָמֵי תְּנוּפָה אֵלָיו. לְהַזְדוֹת
וּלְתַלֵּל לְשִׁמְךָ הַנְּדוּל :

וְעַל כָּלֵם יִתְבָּרַךְ וַיִּתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלְּפָנֵינוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד :

בעש"ת וכתוב לחיים טובים כל בני בריהך :

(רה"ח) אם שכח לומר וכתוב אם זכור קודם שאמר השם מצרכת הטוב חזור ואם לא זכור עד לאמר
שאמר השם אינו חוזר כמו שנתבאר לשל אל זכרנו ומי כמוך (סי' תקפ"ב) : בצרכת
הטוב כשאמר ברוך יכרע וכשיאמר אתה ישתחוה וכשאומר השם יוה"כ כמו שנת' אל זכרכת אבות :
וכל החיים יודוך סלה . ויהללו את שמך באמת . האל
ישועתנו ועזרתנו סלה : ברוך אתה יהוה המזב
שמך ולך נאה להודות :

(רה"ח) (א) א"א א"א ברכנו בצרכי רק בשחית
ובמוסף אל כל נבמה (סי' קכ"י) :
(ב) אין הציבור עונין אחריו אמן אל א בן יהי
רעון (שם) : (ג) בת"א אומרים א"א גם בנמחה
ואומרים שיש שלום אל על הענין יחיד אין לו לשנית
ולומר שיש שלום וכ"ו שאומרים א"א אומרים שיש
שלום (לבוש וא"ר קכ"י) : (ד) א"א א"א ברכנו
בנית האבל (א"ר בשם שכת' ס"ס קכ"ח) :

כשיגיע כש"ן לכ"ב יזהר מהלך שיהיה מעלה לומר
ג' פסוקים אלו לשם ברכה לברך עם קדוש וניחוד
בשעת אמת פסוקים . ח"ל ה"א ד' מ' ע"ב ה"ח כיון
דש"ן עמיד לנחמה וזהו לברכה ברכה דכחל לנשתיך
לכונה בנעשה לרבה לברכה ליה לעתה קדישא דנענדה
וזמילול קביר קשור דיהודא דיבמה דעל ידיה מהנכין
עליון ומהיון וכדון בני ליה ש"ן למימר יברכך ה' כו' .
ווי ליה למתן דחתי למשפחה למתרי' בלגא רהיקא ולא
ברעוהא של מהל כד"א ויפסחו ביה כו' ווי ליה לכחול
כ"ג דפיס לנחמה פלתיש דמתרי' עליה כתיב כי תחולו
לרחות פני כו' ע"ל : ויברך מלך דקדוק שהינות הטיב
וזין כנצור עונים אחריו אמן אל א בן כל

אל פסוק : א"א כ"ב בנית האבל : אין מלת כנתיב דנוק אל
מלת

פּוֹרְת יוֹסֵף

עלמות הבורא יתב' לא נוכל להשיג ע"כ אמרנו
ויהללו את שמך באמת, בכל לבבם ונפשם
ומאודם כמו"ש וד' א' אמת כי נדר האמת
הסכמת הנאמר על הדבר על מציאות הדבר
בעצמו כי האלימים הם שקר ומאורים והבלות
אשר יהללו הוא שקר, אבל הבהלות אשר נאמר
על ד' יתב' הם מסכימים עם מציאותו : האל
ישועתנו אשר במדה חסדו אשר ע"ז נאמר האל
הוא מושיענו לנפלים מדרך הטבע ואף בלי שום
השתלשלות, ולא לפי הזכות, ועזרתנו בפת
השתלשלותו סלה למולם : בא"י הטוב אשר
חילצנוך הוא אך שמך, ובעצמותך, אין לנו
שום הנהגה אבל להודות אין לנו להודות אך לך
ולא לשום חואר . כשהכניס שלמה הארון
כתיבמ"ק

ועל כולם יתברך יתנבל שמך בכל העולם
ויתרומם שמך מלכנו ביינו שידוע כי רס ד'
ושפל יראה, ואת עצמותך אין ביכולת נברא
להשיג ולדעת אך ישנו את שמך מלכנו וזאת
ישנו תמיד בכל יום ולעולם ועד בלי הפסק :
וכל החיים יודוך סלה כמו"ש מי חי הוא יודך
(ישעיה ל"ח) אך אם חי חיים אמתים לנצור
בריתו ועדותיו וכמו"ש כל ארעות ד' חסד ואמת,
אל לא יוכר החסד והאמת אך לנתיבי בריתו
ועדותיו (תהלים ל"ה) וע"כ אמר פה וכל החיים
מי שחי חיים אמתים הוא יודך, הודי' הוא על
הטובות וע"כ נאמר כי לא שולך תודך, וע"כ
אמר כי החיים יודו על החיים והטובות אשר
נמלם, והלל הוא לפטר שחיים, ואת שחתי

פירוש וכוונות פשוטות
יודוך סלה . כל האומות ע"י יכירו גם כס אלכותך וידוך סלה : המזב שמך . בטובות מלך שמך כגדול שדרכך לנטיב
עם ככל לא מדקדקו . (כדכ"י) . אבן . אמת בטובות ככל מלך שמך כגדול ושאין נחם לנחות אלא לך נגדן :
(פורת יוסף) א

במבונת

מלת עם. יזכר החן מאלד לנשוא סבייה כאלה כפי שגרס על מקומו בכל חיבה ואם אין עושה כן נגשו רכב מאלד ואם מסתכל בשמאל המילט הוא מעורר ח"ו דין על הצינור. מנאחי: מה ראו לומר ברכת כהנים אחר כוהאס שנאלר ושא אהכנ את ידו אל כסע דימכס ורד מעטות כחטאת. וענדה והודאס חד מלהא סא:

לש"ן אלהינו ואלהי אבותינו. ברכנו בברכה המושלשת בתורה. התנובה על ידי משה עבדך. האמורה לפי אהרן ובניו פהנים עם קדושה פאמור: ברכך יהוה יהיה פניו נגד ההיכל וישמרהך נגד ימינו: יאר יהוה פניו נגד ההיכל אלהיך ויחנהך נגד שמאלו: ישא ידוה פניו נגד ההיכל אלהיך נגד ימינו וישם יד נגד שמאלו שלום נגד ימינו: ויחן שיגבר ימינו הוא מדכ"ר על מדכ"ר

קרי: אדיר במרום שוכן בגבורה אהה שלום ושמך שלום, יחד רשון שתשים עלינו ועל כל עםך בית ישראל חיים וברכה למשמרת שלום:

פסלס זו פוט לומר כעס שאומר כחון נככת כהנים:

בשהשין אומר יברכך יאמרו הקהל זה אל נא קרב תשועות מצפוך
 בשהשין אומר יאר יאמרו הקהל זה פחורך סר תוציאם ממאסר
 בשהשין אומר ישא יאמרו דקהל זה פרה סועים פרת סובים ישעך מצפים
 דלה יוקשים זקבן נפוצים ססוך יו מפלתינו

שין

פורת יוסף

בנימק, ונענה, ונתן הודיה, אמרו מה"ש וך נאס לסודות:
 יברכך שלום כרכים ככרתיים לנו. א' זרכי נוספו עיני כהיים ופרנסה וכל הנלוה אליהם מקנינים הזמניים. ז' זרכי נפשו בעיני חכמה ודעת, אשר לא יבשל רק בלאר פניו ית', אשר ע"י יניסו הנביאים כ"א מהס באכפלקרי' שלו כפי מדרגתו ובאורו יניסו אמיתת התורה כמו"ש גל עיני ואביסה נפלאות מתורתך (ההלים קים). ג' הוא זרכיו שביניו וזין אליהו והוא לקבל משאת פניו ודבקות אהבתו, ושלשה אלה כלולים המה בברכת כהנים. יברכך ד' היינו בכל קנינים הנשמיים אשר המה זרכים שמירה כמו"ש אס ד' לא ישמור עיר (תהלים קכ"ו) וע"כ סימנו וישמרך. ועל עיני הנפשות היינו תורה וחכמה הוא יאר ד' פניו אלך. כנ"ל. ויחונך. כמו"ש כי לויח חן הם לראשך (משלי א'). ועל עיני השלישי. והוא דבקות אהבתו. אמרו ישא ד' פניו אלך. הוא משאת משת פניו והעיקר הוא כוף הכרעה וישם לך שלום אשר הוא השגחה אלהית בעליונה המתנהנת עפ"י כשרון המעשים התוריים אשר נמסרו מפתחותיו בידי מקבלי התורה. וראה איך באלו שם חז"ל במדרש ובספרי אלו הפסוקים

פירוש וכוונות פשוטות
 המושלשת. כי הם נכסה פסוקים. ינכך. יאר. ישא. פ"א כתיב משולשת כהונה ע"י משה. משה דלים לה מרגום (ואף בנחומשים שלנו יש מרגום על אלו הפסוקים אפשר שיה כהרגום אינו מקובל מסי. מ. כקדום נשם מכ"ר סירן):
 (פורת יוסף) *

(ד"ח) (א) יש נהנין כשהש"ן אומר שים שלום
אומרים רבש"ע הכתובה אלל ברכת כהנים
ויש לומר שלל לומר הכתוב רק מי שראה חלום
רע באותו לילה יאמר הכתוב בשחרית כשעם
שאומר הש"ן ברכת כהנים :

ענין נכבד ו אחר כשכדורו ככה וכדלכ ככח לה לה לנו
לאשר נפל עמו חכדים וטובות וספק לנו כל זכרנו
כבוד חכדיו וכוה עה רען אש מחללנו לפניו שיהמד
אכנה ושים שלום טובה ורכה עלינו וכל כל ישראל
וגדל מעלה ברכה ו א מואר נגמלא כקדושה . לא מוא
קב"ס כלי מחזיק ברכה לישראל אלה שלום ולא כשר
קב"ס לאנרס חנינו ע"פ אלה שלום שנאמר וזהם
חנה בר שלום . ולא יקב יעקב מהקב"ס אלה שלום
אחר כ"כ . שנאמר ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם . וכוה שלום . שא"י יברך את עמו בשלום :
כשבכבו ישראל לרץ . ונתקיים ונחתי שלום בלרץ . אמרו כמנרך את עמו ישראל בשלום :
לשחרית תיבוהיה נ"ב (בעשיית ס"ו)

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וְחֶסֶד שְׁלוֹם רַב עַל יִשְׂרָאֵל

וְרַחֲמִים עֲלֵינוּ . וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ .
פְּרַכְנוּ אֲנִינוּ כְּלִינוּ כְּאֶחָד בְּאֹר פְּנִיךָ . לְעוֹלָם . בִּי אֲתָה הוּא
כִּי בְּאֹר פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ . תּוֹרַת מַלְךְ . אֲדוֹן לְכָל
חַיִּים . וְאֲהַבְתָּ חֶסֶד וְצִדְקָה . וּבְרָכָה הַשְּׁלוֹם . וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ
וְרַחֲמִים
פּוֹרַת יוֹסֵף

שִׁים שְׁלוֹם . נגדל שלום עמו ההמונים כשחכם
אשר הוא הסכמה אחת בין המתקופטים
כי לפי דעתם יהיה שלום נעימם כמו הנושה
אשר חנא אחר הספא וכמו"ש כבשת גנב כי
ימא (ימיה ב') וכן שלום יבא אחר הקססה
אלל בלמת לא זהו שלום אשר שנאוהו ככ"מ
ולא זהו הכלי המחזיק ברכה ואשר העלוהו חז"ל
למעלה ראש אך האמת הוא כי אין מגדל וחנאי
שלום שיקדמוהו מזה ומריבה אך שימנעם מכל
ריב וקססה ופירוד דיעות לפי ששלום הוא טוב
משותף הכרחי בין האישים הפרטיים חבור
ידבק . והוא כחוס של כסף וזהב אשר יחרח
ברכה אבני יקר להניב מזה החלקים ההם על
חיקון עורתו וזכיונו . והנה גדר שלום הוא
יפרד והיה לארבעה ראשים א' שלום בין אדם
לעמו ייבנו שכל חלקי גופו רמח אנריו וסס"ה
גידיו וארבעה יסודות אשר ברכב מהם וכל
חלקי גופו הפנימיים והחלונים כולם יחריזו חוס
שלום לשמור כל אחד חוקו אשר תכליתו הוא
לשעמיד גוו וחיותו בחללית הבריאות ואז לא
יקרהו פגע ונגע אכן אם ינתק חוס שלום
מאחד מאבריו אזי יבטל שם שלום מהאבר
הכוא כמו אם יבטל חוס שלום מהעין והשכו
הארובות וכן כולם וכן אם ינתק חרוו שלום
בין גוו וכפשו גוו יתקשא לומר אני אמלך
כלא אז אין שלום לו וכמו"ש אין שלום בעלמו
(תהלים ל"ח) והשלום כזה הוא חיי אדם וקיומו .
ב' שלום בין אדם לביתו ומשפחתו אשר הוא

פירוש וכוונות פשוטות
כי באור פניך כו' . שכלו פניך נתלנו מורח חיים כו' וחיים וכלום . שלמלאן כן לא הינו יכולים לעמוד . כן
י"ס (פורת יוסף) א

ורחמים ורחמים ושלום. ומזב בעיניך לברך לברך את עמך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה ישראל בכל עת בשלום: ובכל שעה בשלום:

בשמי"ת הומרים בספר חיים וכו' ואם לא אמר אין מחזירין אותו: ברוך אתה יהוה המברך את עמו ישראל בשלום:

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום: ברוך אתה יהוה עשה השלום:

טוב לומר יהוה לנצח קודם ההמונים ואחרים. ל"ה וב"ח מ"א ט"ו ופ"ח וכו' מהו מחולל וכו' רמז לכמה עניינים. יו"ד נבאש וו"ד בסף. ויש בו"ו תינות ועשרותיו כנגד ספרות. ויש בו מ' אמות נגד כס' מ"ו וסודו סוד גדול. לכן ליתר לאומרו נבמה ולכוין בו אלו העניינים וישל הכנס לקבלת השלום בהתעלם למקום הכתוב ולא יסוד דיקים. וכו"ף נהנה בתפארת יאמר יהוה לנצח. ב"ח:

יהוה לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגואלי:

(סס' סהריעב"ן) כמה מדוקדקים נוכחי יש ברכות הללו שנידונו האשכנזים וכו', כי כך כל התיבות של ברכות העמידה עולה בשום עם ח"ר יאהדוהו, כי היא תור אהבה ודלי ודב"ל ומודה על האמת, ויקר בעיני חשבון הלו יותר מאלפי זהב וכסף, בה' בעתה לא לריק יעשה נהוה והכל כחי נח כתיב במנין זה ואינו משניה בחולל רד"ל כמש"ל. ומי שקלקל בנוסחא והוסף ובה' כלום עמיד ליתן את הדין, בשביל זה לא נאמר עולם מלא: (שם) כל אדם יכול למדע לעצמו נוסח הסדר אליו אשר ידע נגשו ומכאובו יבאר מורשי לבבו כפי כמו (אף) אם לא יהיה נח לשון, והיא היא עיקר עבודת התפלה שכלל כחן ושבור, היודע להדגש דבר ממעמקי הלב ו' ובר' אחר שישים ה' נכחו. וישפוך את נפשו בשמו, לכפי ה' בהתעטף רוחו, ולא כתפלת קבע מלות אנשים מלומדה דומה עליו למש"ל ומטריחו, ורשאי כל אדם להוסיף בכל ברכה משין הברכה כו'. ואחר הסלתו אם רצה לומר אפי' כסדר יום הכסורים אומר:

(דה"ה) (א) במדכתינו שנהנין לומר אלהי נגור קודם יהוה לרצון. יכול להספיק לקדים ולקדושה ולברכו לאחר שהתפלל יח ברכות עד אלהי נגור כמו שסוכין באמצע ברכות ק"ם בתוך הפרק וכמו שנתבאר קודם יוצר חור וכן לאמן אינו סוכין וולת לאמן שלאחר האל הקדוש וכו' כמו שנתבאר שם ודוקא בתוך אלהי נגור שרגלי לומר אלל בתוך שער התנוגים שאינו רגיל תמיד לאומרו רק באקראי כוסק אפי' לכל אמן (קכ"ב וקכ"ד בע"ז ע"ש). אמנם זה דוקא כשבא הס"ף לקדים או לכל אלו כשהוא באמצע התנוגים או

פודת יוסף

וכסדי מאתך לא ימוס, וברית שלומי לא תנוס (ישעיה נ"ד) וכן להיך נאמר כי אכפתה את שלומי וגו' את החסד ואת הרחמים (ירמי' ט"ו) ואחר אשר יספיע עלינו (היינו שני מיני שלומות הראשונות). ועל כל ישראל (הוא השלום השלישי) נבדק ברכו אבינו (בטת אשר) כלנו כאחד, באור פניך, היינו מאור שכינה כמו"ש במדרש הנ"ז ר' נתן אומר זה מאור שכינה ונאור תורה. כי (גם) ה' כאשר היינו כולנו כאחד

פירוש וכוונות פשוטות יהי רצון שמו יהיה שניך לנצח כו' בשלום. אי ויתן לך ה' אלהיך עמוס עלינו כי נאמנות בשלום נכס לכל: אמן. אמת שמדקדק לכתב את ישראל בשלום. ויהי רצון שמדקדק אותנו בכל עם בשלום: נגור

או אִינ אַבְל לַחֲתוּלָה כַּשֶּׁמֶשׁ שֶׁשֶּׁטֶן הַתְּחִיל לַסֵּדֵר תַּסְלַחַו בְּקוֹרֵר מַחֲמָה שֶׁעַ מִקְרָר נַחֲמָוִים וַיֵּאמֶר יִהְיֶה לַרְצוֹן וּפּוֹסֵם ג' פְּסִיעוֹת נִכְדִי שִׁיעֵנָה קָדִים אִו קְדוּשָׁה אִו בִּרְכוּ וְאִם אִין לֹו סְהוּת לַפְּסוֹת אֹמֵר מִיד הַיְלִיר (סס). וְסִיעָה נִקְרָאוּכֹו לְסִימָת נַחֲוֹךְ אִינ (פ' ס' ק'ד וּמִשׁ לַעֲלִי) : (ב) מִיֵּהוּ יֵשׁ נְוֹטוּיִן לֹמֵר יִהְיֶה לַרְצוֹן מִיד לְאַחֵר הַתַּפְּלָה קֹודֵם אִינ וְאוֹתוֹן הַנּוֹהֵגִים כֵּן אֲבוּר לֵהֵם לַעֲמִיד קָדִים וְקְדוּשָׁה אִו נִכְדֹו קֹודֵם יִהְיֶה לַרְצוֹן רַק אֲחִיכ מוֹאֵר כַּמֶּשֶׁל (סס) וְכֵן יֵשׁ לַעֲשׂוֹת : אֱלֹהֵי נְצוּר לְשׁוֹנֵי סַרְע. וְשִׁפְתֵי סִדְפֵר כְּרָמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תְרוּם. וְנַפְשֵׁי בְּעַפֵּר לְכָל תְּהִיָה. פֶּתַח לְבִי בַתְרוּתֶךָ. וְכַמְצוּתֶךָ תִּרְדּוּךָ נַפְשֵׁי. וְכָל הַחַשְׁבִּים עָלֵי רַעָה. סִדְרָה הַפֵּר עֲצָתָם. וְקַלְקַל סוֹחֲשֵׁתָם :

יְהוֹ רִצּוֹן מִלְפָּנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שְׁלֵא הָעֵלָה קִנְיַת אָדָם עָלַי וְלֹא קִנְיַתִּי עַל אַחֵרִים וְשְׁלֵא אֲבָקוּם הַיּוֹם וְשְׁלֵא אֲבָעִיכֶם וְחֲצִילֵנִי מִיֵּצֵר הָרַע וְתוֹן בְּכַבִּי הַבְּנֵעָה וְעֵנְוָה. מִלְכְּבוּ וְאֱלֹהֵינוּ יַחַד שִׁמְךָ בְּעוֹלָמְךָ בְּגַה עֵינֶיךָ יוֹסֵד בִּיחָד וְשִׁבְלָל הַיְכוּלָךְ וְקִבֵּץ קִבּוּץ גְּלוּת וּפְדָה צֶאֱךָ וְשִׁמַּח עֲדָתְךָ :

אִיתָא טַוֵּר ח'ל' ס' אֲחֵמֵר כַּנְּסֵד כָּל כַּנְּעִיל לֹמֵר ד' דְּנִימָס סַלְוָ עַסֵּס לַמַּעַן כו' וְאִם וּמְקַלְלֵי סַי סַסִּינָס : עֲשִׂיהָ לְמַעַן שִׁמְךָ. עֲשִׂיהָ לְמַעַן יִמְיֶךָ. עֲשִׂיהָ לְמַעַן קִדְשֶׁתְךָ. עֲשִׂיהָ לְמַעַן הַוְרָתֶךָ. לְמַעַן יַחְלִצֵנוּ יְדִידֶךָ. הַוְשִׁיעָה יִמְיֶךָ וְעֲנֵנִי :

סַוֵּלָה שְׁלֵא יִסְכַּח סַמוּ לְיוֹם סִדְיִן וַיֵּאמֶר קֹודֵם יִהְיֶה לַרְצוֹן סַסוּק סַמַּחֲמִיל סַוֵּלָה רַאשָׁא סַמַּח וּמַסִּיִס בְּלוֹת אַחֲרוֹן מַסְמוּ. עֵינִן מוֹה בַּס' שְׁלִיִס : יְהִי לְרִצּוֹן אֲמִרֵי פִי. וְהַגִּיזוֹן לְבִי. לְפָנֶיךָ יְהוָה. צִרִי וְגוֹאֲלֵי :

(ד'ה"ח) (א) קֹודֵם יִהְיֶה לַרְצוֹן מִרַע וּפּוֹסֵם ג' פְּסִיעוֹת לְאַחֲרוֹי כַּנְּרִיעָה א' וְאַחֵר סַפְסַס ג' פְּסִיעוֹת עֲבֹדוּ כַּנְּרִיעָה קֹודֵם שִׁזְקוּף כַּשִּׂיאֵמֵר עוֹשֵׁה שְׁלוֹם כַּמְרוּמֵי וַיִּסְאָךְ סַפִּי לְגַד סַמְאֵלוּ וְכַשִּׂיאֵמֵר הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וַיִּסְאָךְ סַפִּי לְגַד יִמִּינוּ. וְאַחֵר כֵּךְ יִסְתַּחֲסוּ לַפְּנִי וַיִּוְאֵר וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל כַּעֲבַד הַנְּסַפֵּר מִרְנוּ וְאוֹמֵר יִהְיֶה לַרְצוֹן (סִימֹן קִרְנֵי עִיִּס בַּח'ר) : (ב) כַּמְקוֹס שְׁכֵל הַפְּסִיעוֹת עֲמֹד (וַיִּכְוִין רַנְלֵי כְמוּ כַּמְלֵס) אֵלַּי יַחֲוֹר לַמְקוֹמוֹ עַד שִׁיעֵנָה הַשֶּׁטֶן לְקְדוּשָׁה וְיֵשׁ הַמְקוֹס לֹר דַּחֲוֹק לֹא יַחֲוֹר לַפְּחוּת עַד שִׁתְּחִיל הַשֶּׁטֶן לְהַתְּפַלֵּל הַתַּפְּלָה בְּקוֹרֵר וְהַשֶּׁטֶן עֲמָמוּ עֲמֹד כַּדִּי סִילוּד דֵּא קֹודֵם שִׁחֲוֹר לַמְקוֹמוֹ לַהַתְּפַלֵּל וְכֵן כַּשִּׁתְּפַלֵּל בִּיחִיד יֵשׁ לַחֲתוּיִן כַּשִּׂיעוֹר כֵּל אֲבָל נַעֲשֶׂה כַּדְּחָק יַעֲשֶׂה עֲרִיִס כַּדִּי סִילוּד דֵּא (סס) : (ג) כַּשִּׁבְסֵס עוֹקֵר רַנְל סַמְאֵל תַּחֲלָה (וְאִסִּילוּ אִימֵר רַנְל כְּרִיר לַפְּסוֹת כַּמְאֵל דַּעֲלַמָּא הַחֵלֵס

(ג'ה"ש) וְאֲחִיכ יִסְסֵע ג' פְּסִיעוֹת לְאַחֲרוֹי וְהוּא דִּינָא דְּמַרְעָה בְּיֹמָה. אִיִּשְׁכִּיל כַּתְּפַלֵּל כְּרִיר שִׁסְסֵע ג' פְּסִיעוֹת לְאַחֲרוֹי וְאֲחִיכ יִתֵּן שְׁלוֹם. וְכַטַּעֵס לְג' פְּסִיעוֹת עַד כַּסְּפָס סַוֵּלָה כַּעֲבַד כַּנְּסַטֵר מִרְנוּ לְגַד מַחֲסֵד כַּגְּדוֹל לַמַּעֲשִׂין כַּתְּמִי כַּרְוִיִּיל. לְכֵן יִיבֵר כַּמַּחֲסֵטֵס סַוֵּלָה סַסֵּע לְאַחֲרוֹי מַכְנַנֵּד כַּסְכִּינָה מַמַּשׁ וְעַסֵּה כַּג' פְּסִיעוֹת כַּנְּטָס וְכַכַּנְּסֵס גְּדוֹלָה כַּעֲבַד הַנְּסַפֵּר מַחֲדוּרֵי. וְלַדַּעַת כַּאֲחִיכ כַּדֵּע כַּרִּיעָה אַחַת וַיֵּאמֶר יִהְיֶה לַרְצוֹן כו' עַד וְגוֹאֲלֵי וְנַחֲמוּ כַרִּיעָה שְׁפַט ג' פְּסִיעוֹת כַּרִּיעָה אַחַת. וְדִין זֶה שֶׁעַסֵּה ג' פְּסִיעוֹת כַּרִּיעָה אַחַת כוּא דִּינָא דְּנַמְרָה לְכֵן יִיבֵר כַּזֵּה וְאַחֵר סַפְסַס שְׁלֵשׁ פְּסִיעוֹת עֲבֹדוּ כַּנְּרִיעָה יִסְתַּחֲסוּ לְשַׁמְאֵלוּ סַסוּוֹ יִמִּין סִקְכָּס כַּכִּיכֹו. וְיֵאמֶר עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בַּמְרוּמֵי וְאֲחִיכ יִזְקֹוף עַמֵּס וְיַסְתַּחֲסוּ לַיְמִינוּ וַיֵּאמֶר הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְאֲחִיכ יִזְקֹוף וְיַסְתַּחֲסוּ לַפְּנִי כַּשִּׁתְּחֹוֹסֵס גְּדוֹל וַיֵּאמֶר וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאֲמַרו אִסוּן :

שִׂיעוֹר פְּסִיעוֹת אֵלוּ לַעֲסֵם כִּי כוּא לְכָל סַפְחוֹת כַּדִּי שִׁתֵּן גְּדוֹל כַּד עֲקֵב סִיכָּא דְּלִיכָּא דַּחֲוֹק אֲבָל בִּיכָּא דְּאִיכָּא דַּחֲוֹק רַבָּא לַפְּחוֹת מַשִּׂיעוֹר זֶה וְעִי"ל הַכַּכ דַּפְחוֹת מַשִּׂיעוֹר זֶה לֹא מַקְרִי פְּסִיעֵס שְׁלָל. וְכַמְקוֹס סַבְלוּ כַּפְּסִיעוֹת יַעֲמֹד כַּרְגִּילוּ כִּינּוּן כְּמוֹ כַּתְּפַלֵּס וְהוּא דִּינָא דְּמַרְעָה. וְלֹא יַחֲוֹר

פִּירוּשׁ וְכוּנּוּת פְּסִיעוֹת

נְצוּר לְשׁוֹנֵי. וְשַׁפְחֵי. כָּל סַנְתַּמַּשׁ כּוּ קֹודֵם לֹא יִסְתַּחֲסֵם כּוּ חוּל. וְיִסְחִיִס פִּי וְלִטְוִי מַכּוּן סַסִּלִּי וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תְרוּם. וְיִסְחִיִס עֲלוֹב וְלֹא עֲלוֹב. וְחַף כַּשֶּׁמֶשׁ כַּדִּי כְּמוֹן נַפְשֵׁי הַדוּם. וְלֹא יֵאֵר מִפִּי רַע לִפִּי סַמּוֹן כַּמְהַרְקָם גְּדוֹל : וְנַעֲשִׂי כַּעֲסֵר לְכָל חַדְוָה. כֵּל חוּוָה דַּעֲרֵי עָלֵי כַּעֲסֵר כֹּה כַּכָּל דַּעֲרֵי כּוּ. וְחַף נַעֲשִׂי לֹא חַרְגִּים עֲלוֹטוֹס סִכִּיל סַנְלֹוֹת יִיכֵס לַעַד כַּהִיכֵס כַּעֲסֵר דַּעֲרֵי אֲחוּוֹ וְאִינוּ מַרְגִּיִס : פֶּתַח לְבִי בַתְרוּתֶךָ. כִּי הַחֲרוּת כַּכָּה וְעַ"פ. לִפִּי סַנְוִן נִטוּל חוֹסֵה כַּנְּנֵד כּוֹלֵס לְכֵן יִהְיֶה לַרְצוֹן כַּל עֵינִן פִּי וְיַסְתַּחֲסוּ לֹא יִסְתַּחֲסוּ לֹא אִם נַעֲסַק הוֹרֵס וְנַמְעָה : עֵרִי לַרַעָה. כֵּן כַּרִּיעָה לַעֲשׂוֹת לִי רַעֵם כַּעֲשׂוֹת. וְכֵן כַּרִּיעָה לְהַסְחִילֵי טַהֲרֵד לַיִכְנֵס כְּמוֹ טַהֲמֵר רִזְל אִין רַעֵם אֲלֵל וַיִּבְנֵס : מַרְסֵה סַסֵּר כו' : לַמַּעַן שִׁמְךָ. כַּגְּדוֹל. כַּמְחוּלָל עַסֵּה נִין סַוֵּר' : לַמַּעַן יִמְיֶךָ. כַּעֲשֶׂה גְּלוּתָה כַּכָּה אַחֲוֹר יִמְיֶךָ : לִכ עַד הַוְרָתֶךָ. כַּמַּחֲסוּר רִיעָה וְכֹודִים לְהוֹנֵטִים : לַמַּעַן יַחְלִצֵנוּ. וַיְחִיטוּ כַּמְדַּמְא"ל כָּל חַתוּ. וַיִּסְחִיטוּ אֲמוּן יַחֲזִיקוּ כַּכַּסְחוּסִים וְהֵל יִסְוֵל לְכַסֵּס נַעֲטֵס זַכֵּס. לֹא יִתְחַבֵּשׁ מִן כַּרְתָּמִים : הַוְשִׁיעָה יִמְיֶךָ. יִמִּין סִי רֹומַסֵּה לַחֲבַנְרֵר עַל מוֹס'ד : וְעֵנְוִי. כַּכַּסֵּד אִם אִינוּ כְּדֵאֵי יִבְאֹו יִיכֵס וְנַכְחוּ כֵס'. וְיַסְתַּחֲסוּ כָּל חוֹסֵי כֵן. וְעֵלְנוּ כֵן חוֹסֵי סַמּוֹן סַמּוֹ יְדִידִךָ. וְאַסְפֵּר לַפְּרַשׁ עַל דַּרְךְ זֶה. יַחְלִצֵנוּ. יַעֲלֹנָן. יִצוּת הַרְנוּ. כַּמַּכְנֵג לְרוּב : יְהִי לַרְצוֹן אֲמִרֵי פִי. כִּי גְבוּה מַעַל גְּבוּה סַוֵּר' אִם הַכָּה וְאַחֲרוֹי מַשְׁוֹרְרִים כַּעֲרֵן סַעֲלוּן : וְהַגִּיזוֹן לְבִי. מַה שְׁלָל אֲוֵל לְכֹוִיִּל כַּשִּׁמְחֵי. אִין כַּלְמוֹת מַלְס. אִהֵס דִּיעַת כּוֹלֵס. וְכַה עֵינִן כּוּא. וְאִם לֹא כַּעַק סַחֲוִר מִ"מ נֹוּעַ עַד לֵב כַּסְמִיִס דַּע וְכֵן : ה' צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי. (כַּתְּחֵל לַעֲלִי) טוֹק (כַּוִּירֵה וְיֹקֵף) א

החלה) ושיעור פסיעות אלו כדי ליהנות גדול בצד עקב ולא יפסק פסיעות נכות יותר מזה : (ד) אם השלים חפלתו וכיה אדם מחפלה אחריו אסור לפסוע ג' פסיעות עד שיגמור מי שאחריו את חפלתו שאם לא ימתין ויפסק מיד הרי הוא כעובר לפני המחפלה וצריך לרקוק בזה אפילו אם האחרון החמיל אחריו (במין ק"ב) : (ה) יחיד המחפלה בצבור וסיים חפלתו קודם לש"ץ אסור להחזיר פניו לצבור (היינו לזד מערב) עד שייסיים ש"ץ חפלתו בלחץ ויפסיק ולענין לחזור למקום שעמד כנה נחבאר בסעיף ז' וג' (סי' קכ"ג) :

יחזור למקומו עד שיגיע ש"ץ לקדושה ולפתח עד שיחמיל להפלה בק"ר . וכאחזקת פסיעות חזר משהחמיל ש"ץ י"ח ואם היה פסיים י"ח ויחפץ שז ש"ץ לחתום לא יאחר החזון ח"כק אלא ימתין כדי כבוד ד' אמות . ואחר שכתמין צריך ג"כ לפסוע ב' פסיעות לפניו . ומס"ס מקצידן שלא יפסיק שום אדם בין כשכש פסיעות יחיד המחפלה צריך להמתין שיעור שיגיע ש"ץ לקדושה והש"ץ מדייקא יכול לחזור מיד . יחיד המחפלה בצבור וסיים קדושה לש"ץ אחר להחזיר פניו עד שייסיים ש"ץ וכשפסוע עוקר רגל שמאל החלה . והש"ץ אסור להחזיר רגל צריך לעקור שמאל דעלמא החלה . ש"ץ צריך לפסוע ג' פסיעות כשמחפלה בלחץ אבל לא כשמחפלה בקו"ר שמתוך על הקדיש שאחר וכה לזיון . ואם לא המחפלה כלל חזר רק בקו"ר פסוע ג' פסיעות אחר חפלתו . כשיחזור ש"ץ ההפלה ואחר אליו שפתי כו' וכסוף יבין לזיון כו' :

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִדְוָתָיו . הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם . עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאַמֵּן :

יהי רצון בלשון יתרה אלקינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש בטהרה בייבנו ונתן חלקנו בתורה ; ושם נעבדה ביראה פיי עולם ובשנים קדמוניות ; ועברה ליהודי מנחת יהודה וירושלים בימי עולם ובשנים קדמוניות :

הש"ץ חוזר החפלה בקול רם (ואומר מחפלה בלחץ ה' שחתי הפתח כו' וכסופו יהיו לזיון כו') וצריך לחזור מאלד לשמעה מהש"ץ מלש בבלה . ולא יפסיע ולא ינגן עמו . ואינן להזכר משיחה בטלה . וצריך לעמוד בה ופניו אל הקיר . ועניו עזמות . או יסא ספר החפלה סמוח לפניו לעיין בו ולכוין לכל מה שאומר הש"ץ . ולענות בה וי"ש על כל הזכרת השם . ואמן אחר כל ברכה (דיני חזן מבוארים קצת לעיל בדיני כוונת הנרכות וקצת לקמן בדיני קדיש ע"ס) : אם אין ס' מכוונים לזכרות הש"ץ קרוב להיות ברכותיו לבלה . לכן כל אדם ישעה עמו כאילו אין ס' וזולתו יכוין ; וככה הפ"מ (במש"ס סי' ל"ד ס"ק ב'). וחזקיים מקרוב חוללין חסילין דרש"י ומיחזין חסילין דר"ת לאחר קדושה של י"ח . ובאמת מלבד ששעוין שלא קדוה במבואר בס' ב"ה . גם צריך לכוין בחפלה י"ח לש"ץ לא לפסוק בדבר אחר . ולא רנית כלל לשאול אותם ולא רוצה אני בחירושם . עכ"ל :

(גה"ש) אח"כ יכוין א"ע לשמוע חפלה בחדת כש"ץ . ושמור מאלד לשמוע חיובת החפלה מס"ץ וכוין בס"ס . ויחבש לו כחילו בחפלה טוב טיב . והעניין חזן על ברכת כש"ץ . ויחבש לו ג"כ להפלה . וככה אבודר"ס ס' שהחפלה עם כצבור . וטול סכר על שלש חפלות . סכר חפלה בלחץ ובכר שיעשהו מש"ץ ובכר עמיית חזן עכ"ל כי גדול כבודו חזן כו' . לכן יסור מאלד לכוין בחזן . כי לפי מעלת הסכר יחזר חזן המכנין . כן ל"ל בכוונתו עמוסה יותר חזן המכנין . ודיני עמיית חזן ע"י בש"ע א"ח סי' קכ"ד . וצו"ס ס' וי"ד :

ובתבו הספדים צריך להזכיר לכמוי עם שלא יאמר חפלים ומעמדות או באלד החנונים בעת החזרת כש"ץ חפלה י"ח כי צודאי לכוין בחזן וענין חזן קטופה חסופה יחומה . ויחזור ממזלו ג"ח לפני כהן מערבי מהמזוים עם שמוקדים עול מעליהם כששם שרקל משבחים ומפארים או בנחמת כש"ץ י"ח כולן אל דרום וסובב אל נפח סובב וכו' כלי מורא ופחד כמו כבוד משתאמת . ועליהם נאמר מי ביקש זמא מידכס רמום ארבי . ולמה יקאפ ס' על קול כי הוא חושף ומחסיא את הכניס כירכעס . כחשא כיה לנד די להאריך גלותנו . ובטו"ש אסור זכ נעסב ממש כחיתר גמור לכן מי שיש בידו למחוא עליו מוטל לדבר ויביס סכרו גדול לטולס כיה . ואלו שחזרין עם כש"ץ מלש בבלה אשילו אינס חוחמיס עמו צריך לגבור כסס כי די קבלת ראש . ועוד שאומרים גם כשמה עם חוחיביס נידע על שמוציאים עם ע"כ רח"י לכ"א כהרדים אל דבר כי כדי שענו חזן ויהיו עייכס ולגס עם ולא ירואו כהו"ס . ופטרס כסידור זה שנמא כל חזן ככוונת כל א' על מקומו יבא שכל יוכלו לכוין . אין לדבר בין חפלה לרא' (ש"ע סי' ק"ח ס"א) :

חפלה נהא סונאס מא"י להפלה על בניו שארבו ימיס ולכות לסס לג לבניו בתורה

רבון כל העולמים מלך רחמן רחם עלי ועל בני הנולדים לי מאשתי (פב"פ) והפתח לבם כפתחו של אולם כדי שבינו עמקי ושמעימו וסודי הורתך הקדושה ויהיו עוסקים בתורתך לשמה וזן לרם חיים ארוכים ושנים ברוכים ויאריכו ימיהם ושנותיהם

פירוש וכוונות משמיות

כליות ולב : עושה שלום בברומיו . כעליונים צריכים שלום . כמו שאמר ככתוב טעל ועוד עמו וגו' . והטולס מכריע בימס : עשה . חסר הוא כמתין שלום עם סכול . ושלום ככר מפורס . יאס שאלו צו ל' עסיס : עשה . עכ"ז או כהחטויס בע"ה מהלוקת ומקור סכוד . שצריכוס לרקב שלום ולרדסו : ואמרו אמן . אף כיסוד אופה . כלפי כטלכיים כמלויס אמו :

שיבנת ביה"ס . ונקרין קרין חסיד כמעט אמועל חס : מנחת נכריס עם כוכח שקרנו : (סורת יוסף)

כמו שכתוב ימי שנותינו בהם שבעים שנה ויזכו לזרע כשר חיים וקיימים לאורך ימים ויהיו ממולאים בתורה ובחכמה וביראת חטא ויהיו אהובים למועלה ונחמדים למטה ויהיו נושאים חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם והצילם מעין הרע ומיצר הרע ומכל מיני פורעניות המתרששות ובאות לעולם ונגדלם אני ואשתי שלא ימותו לא בחיי ולא בחיי אשתי ואל תשובנו ריקם מלפניך כי אתה שומע תפלת כל פה ברחמים. ברוך אתה שומע תפלה:

יהודי דבנלה הענינו לומר כמנהג סקודס כמעט לפני יהוה לרצון רצון זכ. וכוה כנסת סכר וכמוסף גורע : רבון כל העולמים הרי אני לפניך בתענית גדבה לכהר. יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתקבלני באתכה וברצון ותבא לפניך תפילתי ותענה שתירתי ברחמיך הרבים. פי אתה שומע תפלת כל פה : יהי רצון אמרי פי והניין לבי לפניך ה' צורי וגואלי :

לאחר הכעטס כמנהג אומרים לפני יהוה לרצון רצון זכ. וכוה כנסת סכר וכמוסף גורע : רבון כל העולמים גלוי וידוע לפניך בזמן שכית המקדש בקם אדם חטא מקריב קרבן אין מקריבין מנינו אלא חלבו ודמו. ואתה ברחמיך הרבים מכפר. ועקשיו ישכתי בתענית ונתמעט חלבי ודמי. יהי רצון מלפניך שיהא מעוט חלבי ודמי שנתמעט תיום קאלו התקבתי לפניך על גב התוכח ותרגני : יהיו לרצון אמרי פי והניין לבי לפניך יי צורי וגואלי :

תפלה לעצירת הגשמים בשומע תפלה

וענינו כזרא עולם כמדת הרחמים. בחר בעמנו ישראל להודיע גדלו והדרת כבודו. שומע תפלה הן של ומטר על פני האדמה והשביע את העולם כלו בטובך ופלא ידניו מברכותיך ומעושר מתנת ידך. שמור והצל שנה זו מכל הרע ומכל מיני משחית וקבל מיני פורעניות וששה לה תקנה ואחרית שלום. הוסיף ורחם עלינו ועל כל הבואתנו ופרותנו וקרבנו בגשמי ברכה ונזכה למים ושובע ושלוש בשנים הטובות. והסר מנגנו דבר והרב ורעב והיה רעה ושבי ובזה ויצר הרע והלזים רעים וגשמים ומאירעות רעות וקשות. וגזור עלינו גזרות טובות מלפניך ויגלו רחמיך על סדוקיך ותתנהג עם בניך כמדת הרחמים. וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו : כי אתה שומע תפלת וכו' :

לרבו הגשמים בשומע תפלה

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיכבישו רחמיך את פעסך ויגלו רחמיך על סדוקיך ותתנהג עם בניך כמדת הרחמים ותפנס להם לפנים משורת רחון ובטובך הגדול רחם עליהם שאין פורענות בא לעולם אלא בשביל ישראל והם עמך ותתלהג אשר הוצאת מארץ מצרים. ואינם יכולים לקבל לא רוב רעה ולא רוב טובה. השביעם אליהם רוב טובה אינם יכולים לקבל. בעסת עליהם אינם יכולים לקבל. יהי רצון שיהא רוח בעולם וזכור רחמיך : כי אתה שומע תפלת עמך ישראל וכו' :

דיני תפלת הביננו

בשעת כהק כנין כהול כדק או כהים עומד במקום כטוה ורא שפסיקוה או שלא יוכל להפיל ככוונה הולס הרכוס שאין דעהו מוכנה עליו כל כך והעטב עונות מהפיל אחר שלט דאבנות כבינו ואומר אחרים שלט ההכונה. ונקר להמכר מנחה וכביע לסיני או שזוה לו אח"כ ומהיכב דעתו א"כ לחזור ולהפיל (כחזרה הוכס פורה יוכף)

אם לא נהרס נדבך) ואינו תפלין כימות הנשמים מסניטל ומסר ולא צונו"ס ור"ט מפני כדלכס (ש"ע ס"י ק"י כ"ב). ולומדים מהלכ ארזי שפתי תפתח וכו' עד האל הקרש ולח"כ לומדים נוסח זכ :

הַבִּינֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְדַעַת הַרְבִּיקָה. וּמֹל אֶת לִבְבָנוּ לִירְאָתָהּ.
וּתְסַלַח לָנוּ לְהִיּוֹת גְּאוּלִּים. וְרַחֲמֵנוּ מִמִּכְאוּב. וְדַשְׁנֵנוּ
בְּנֵאִוֹת אֲרָצְךָ. וְנִפְצוֹתֵינוּ בְּאַרְבַּע תְּקֵפִין. וְתַהוֹעִים עַל דַּעְתְּךָ
יִשְׁפְּמוּ. וְעַל הַרְשָׁעִים תִּנְיֵף יְדֶיךָ. וְיִשְׁמְחוּ צְדִיקִים בְּבִגְנֵי עֵירֶךָ.
וּבְתִקּוֹן הַיְכָלְךָ. וּבְצִמְיֻחַת קָרְן לְהוֹד עֲבָדֶךָ. וּבְעֵרִיבַת גֵּר לִבָּן
יִשִּׁי מִשִּׁיחָה. מֵרֶם נִקְרָא אֶתָּה תַעֲנֶה: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:
רצה וכו' כך כ"ה כנסתא בנמרא שניינו :

צלותא דאמוראי בתר תבני סרי

רבי אלעזר בטר דמסיים צלותא אמר הכי . יהי רצון מלפניך יי אלהינו שהשכן בפורנו
אהבה ואחזה ושלום וריעות ותרבה גבולנו בתלמידים ותצלוח סופנו אחרית והקוה
והשים חלקנו בנן עדן ותקננו בחבר טוב ויצר טוב בעולמך ונשכים ונמצא יחול
לבבנו ליראה את שמך ותבוא לפניך קורת נפשנו לטובה :

רבי יוחנן בטר דמסיים צלותיה אמר הכי . יהי רצון מלפניך יי אלהינו שתציין בבשרנו
והביט ברענו ותתלבש ברחמך ותתכסה בעוֹךְ ותתעמף בחסידותיך . ותתאור
בחנינותך . ותבוא לפניך מרת מוכך וענותנותך :

רבי יורא בטר דמסיים צלותיה אמר הכי . יהי רצון מלפניך יי אלהינו שלא נחמא
ולא נבוש ולא נכלם מאבותינו :

רבי חייה בטר דמצלי אמר הכי : יהי רצון מלפניך יי אלהינו שתהא תורתך אומנתנו .
ואל ידוה לבנו . ואל יחשבו עינינו :

רב בתר צלותיה אמר הכי . יהי רצון מלפניך יי אלהינו שתתן לנו חיים ארוכים . חיים
של שלום . חיים של טובה . חיים של ברכה . חיים של פרנסה . חיים של הלוי
עצמות . חיים שיש בהם וראת חמא . חיים שאין בהם בושה וכלימה . חיים של עושר
וכבוד . חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים . חיים שתמלא לנו את כל
משאלות לבנו לטובה :

רבי בתר צלותיה אמר הכי . יהי רצון מלפניך כו' כמשיל אזור ברכות השחר :

רב ספרא בטר צלותיה אמר הכי . יהי רצון מלפניך יי אלהינו שתשים שלום בפמליא של
מעלה . ובפמליא של מטה . ובין התלמידים העוסקים בתורתך . בין עוסקין לשמה .
בין עוסקין שלא לשמה . וכל העוסקין שלא לשמה . יהי רצון שיהיו עוסקין לשמה :

רבי אלכסנדרו בטר צלותיה אמר הכי . יהי רצון מלפניך יי אלהינו שהעמידנו בקרן אורה
ואל תעמידנו בקרן חשכה . ואל ידוה לבנו ואל יחשבו עינינו : איכא דאמרי הא רב
המנונא מצלי לה . ויהי אלכסנדרו בטר דמצלי אמר הכי . רבון העולמים גלוי וידוע לפניך שרצוננו
לעשות רצונך . וכו' מעכב שאור שבעיסה . יהי רצון מלפניך שתצילנו מידם . ונשוב
לעשות חוקי רצונך בלבב שלם :

רבי בטר צלותיה אמר הכי . אלהי עד שלא נוצרתי כו' והיינו יודוי ררב המנונא ונסא ביומא דכיפורי :
גר בריה דרבינא כי דוח מסיים צלותיה אמר הכי :

אלהי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר
לכל תהיה פתח לבי בתורתך ובמצותיך תרדוף נפשי . ותצילני מפגע רע . ומיצר
הרע . ומאשה רעה . ומכל רעות המתרגשות לבוא בעולם . וכל החושבים עלי רעה
סדרה הפר עצהם וקלקל מחשבתם : עשה למען וכו' :

בתוכו נב' זל"ס כפי סגולה שלא ישכח שמו ליום כדון שיאמר בחייו ככל יום כסוף שמ"ע קודם יכיר לרצון מסוק אחד
כהחיל נהלה אות משמו ומסיים אות משמו דכינו אותו כשם שנקרא לו ל"ס כנון למו שנקרא איציק
וקרין אותו ל"ס יצחק זרץ לכהחיל כסוק כו"ד ולסיים כקוף וכן כולם ומכ"ס למי ששמו נמלא בכסוף עלמו כנון
שלום או בן או ראובן שאין זכר לסיים כסוף שמו:

א אברהם אתה הוא ה' האלהים אשר בחרת באברהם והוצאתו מאור כשדים ושפת שמו אברהם (נחמיה ס' ז') :

ה הלל הקשיבה לקול שועי מלכי ואלהי כי אליך אתפלל (תהלים ה' ג') :

ז זאב זכר צדיק לברכה ושם רשעים ירקב (משלי י' ה') :

זרח זכרתי ימים פקדם הגיתי בכל פעלך כמעשי ירך אשוחת (תהלים ס"ג ה') :

זכריה זאת מנוחתי עדי עד בה אשב כי אויתיה (שם קל"ב י"ד) :

זבולן זבולן לחוף ימים ישכון והוא לחוף אניות וירכתו על צידון (בראשית מ"ט י"ד) :

ח חיים חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויהלצם (תהלים ל"ד ח') :

חנוך חצות לילה אקום להורות לך על משמתי צדקך (שם ק"ז ס"ב) :

חזקיה הרבם תבוא בלבם וקשחתם תשכרנה (שם ל"ז ס"א) :

חנניה חנה בעוז מתניה ותאמץ ורועותיה (משלי ל"א י"ח) :

מ טוביה סמנו גאים פח לי וחבלים פרשו רשת ליד פענל מוקשים שמו לי סלה (תהלים ק"ט ו')

ד יוסף ה' יגמור בעדי ה' חסדך לעולם מעשי ידוך אלי תרף (שם קל"ח ה') :

יעקב יענף ה' ביום צרה ישגבך שם אלהי יעקב (שם כ" ב')

יצחק יוציאם מחשך וצלמות ומסרותיהם ינתן (שם ק"ז י"ד) :

יעבץ יברכנו אלהים ויירא אותו כל אפסי ארץ (שם ס"ז ח')

ישי ה' לי בעוזי ואני אראה בשונאי (שם ק"ח ז')

ירחמיאל יקוהיאל יחיאל יואל יחזקאל ישמעאל ישראל יפין ה' רוממת יפין ה' עושה חיל (שם ק"ח ס"ז) :

יודרה ידיריה יונה ישעיה ירמיה ה' הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה (שם ק"ב ב')

ירוחם יעלו הסידים בכבוד ירננו על משכבותם (שם ק"ט ח')

יהונתן יוחנן ישם נהרות למרבר ומוצאי מים לצמאון (שם ק"ז ל"ג) :

יהושע יהושע על דל ואכינו ונפשות אכינוים יושיע (שם ע"ב י"ג) :

אברהם אתה הוא ה' האלהים אשר בחרת באברהם והוצאתו מאור כשדים ושפת שמו אברהם (נחמיה ס' ז') :

אפרים אלוקים אבשלום אמרות ה' אמרות מהורות כסף צדוף בעליל לארץ מוקק שבעתים (תהלים י"ב ה')

אביגדור אבנר אביעזר אלכסנדר אשר אלעזר אליעזר איסר איתמר אלה ברכב ואלה בטוסים ואנתנו בשם ה' אליהנו נזכיר (שם כ" ח')

אדרן אלחנן אליך ה' אקרא ואל ה' אתחנן (שם ל' ס')

אליהו אשרי שאל יעקב בעורו שברו על ה' אלחיו (שם קמ"ז ה')

אורי אמרי האוינה ה' בניה הגניו (שם ה' ב')

אלישע אכר בלבו כל אמום לדור דודו אשר לא נרע (שם י' ו')

אלקנה אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה' (שם ס"א ב')

אלימלך אמרת לה' אדני אתה שובתי כל עליך (שם ס"ז ג')

אריה אשרי יושבו ביתך עוד יהללוך סלה (שם פ"ד ה')

ב בנימין בן ציון ברוך ה' אלהי ישראל כהעולם ועד העולם אמן ואמן (שם מ"א י"ג) :

בוועז ביום קראתי ותענני הרהיבני בנפשי עז (שם קל"ח ג')

בצלאל במקהלות ברכו אלהים ה' ממקור ישראל (שם ס"ח כ"ז) :

ברכיה בעבור ישמרו חקיו ותורתיו ינצורו הללויה (שם ק"ה ס"ה) :

ג גבריאל גמליאל גם אני אדך ככלי נבל אכתך אלהי אומרה לך בכבוד קדוש ישראל (שם ע"א כ"ב) :

גד גד גדוד יגודנו והוא יגוד עקב (בראשית מ"ט י"ט) :

גדליהו גול על ה' דרכך ובסח עליו והוא יעשה (תהלים ל"ז ה')

גישון גם בני אדם גם בני איש יחד עשיר ואביון (שם מ"ט ג')

ד דוב דרשו ה' בהמצאו קראתו בהיותו קרוב (ישעיה נ"ה) :

דוד דרשו ה' ועזו בקשפוני תמיד (תהלים ק"ה ד')

דן יהי דן נחש על דרך שמיטון עלי ארח הנושך עקבי סוס ויפול ורכבו אחור (בראשית מ"ט י"ז) :

פסוקים לשמות אנשים

פ פסח בני גוס בני עזא בני פסח (נחמיה ו' נ"א) :

פתחיה פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה ית (תהלים קי"ח י"ב) :

פינחס פלס ומאזני ששפס לה מעשהו כל אבני כים (משלי ט"ז י"א) :

פלמיאל פן יסרוף כאריה נמשי פורק ואין מצול (תהלים ז' ג') :

פרץ פנית לפניה ותשרש שרשיה ותמלא ארץ (שם פ' י') :

צבי צר ומצוק מצאוני מצותיך שעשועי (שם קי"ט קמ"ג) :

צדוק ונתתח אל הבהנים הלויים אשר הם מורע צדוק הקרובים אלי נאם ה' אלהים לשרתני פר בן בקר לחמאת (יחזקאל כ"ג י"ב) :

צמח ציון ישאלו דרך הנת פניהם בואו ונלחו אל ה' ברית שלום לא תשכח (ירמיה ג' ה') :

קלמן קולי אל ה' אועק קולי אל ה' אתחנן (תהלים קמ"ב ב') :

קרת קרוב אתה ה' וכל מצותיך אמת (תהלים קי"ט קנ"א) :

רפאל ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי אני אמת ואחיה מחצתי ואני ארפא ואין מידי מציל (דברים ל"ב ל"ב) :

ראובן ראה זה מצאתי אמרת קהלת אחת לאחת למצוא חשבון (קהלת ו' כ"ז) :

רחביה רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו ה' (תהלים ל"ד ב') :

שמואל שאול שעפמיל שלומיאל שלום רב לאותי תורתך ואין למו מכשול (שם קי"ט קס"ח) :

שלמה שיר השירים אשר לשלמה (שיראי א' א') :

שלום שמר תם וראת ישר כי אחרית לאיש שלום (תהלים ל"ז ל"ז) :

שרנא שכנא שמת נפש עבדך כי אליך ה' נמשי אשא (שם פ"ד ד') :

שמחה שמעיה שמריה שאו ידיום קדש וכרבו את ה' (שם קל"ד ב') :

שמעון שיהו לבכם לחילה פסגו ארמנותיה למצן תספרו לדור אחרון (שם ס"ח פ"ז) :

שבח שבע ה' תחנני ה' תמלתי יקה (שם ר' י"ג) :

שבת שנתני שנתני השומרים הבלוי שוא ואני אל ה' במחתי (שם ל"א ז') :

שניאור שפת אמת תנן לעד ועד ארציעה לשון שקר (משלי י"ב י"ט) :

תנחום תנו עוז לאלהים על ישראל גאותו ועוז בשחקים (תהלים ס"ח ל"ה) :

תלמי תוציאם מרשת זו סמנו לי כי אתה פועלי (שם ל"א ה') :

יששכר יאמרו נאולי ה' אשר נאלם מיד צר (שם ק"ז ב') :

יום טוב יצא אדם למעל ולעבודתו עזי ערב (שם ק"ד ב"ג) :

ככלב כי לא ימוש ה' עמו ונחלתו לא יעווב (שם צ"ד י"ד) :

כתריאל כי מלך כל הארץ אלהים זכרו משכיל (שם פ"ז ח') :

ללוי לולי תורתך שעשועי או אבותי בשני (שם קי"ט צ"ג) :

למידות למנצה על שישנים לבני קרח משכיל שיר ידירות (שם ס"ה א') :

ממרדכי מה אהבתי תורתך כל היום היא שיהתי (שם קי"ט צ"ז) :

מאיר כי זה האיש יורא ה' וירנו בדרך יבחר (שם כ"ה י"ג) :

מנחם משולם טאור עינים ישמח לב ושמועה טובה תדשן עצם (משלי ס"ז ל') :

מתתיהו מה דודך סודר היפח בנשים מה דודך מורד שככה השבעתנו (שיראי ה' ס') :

מיכאל מה טובו אהליך יעקב משבנותיך ישראל (במדבר כ"ד ה') :

משה מנשה מחשבה בעצה תנן ובתחבולות תעשה מלחמה (משלי כ' י"ח) :

נח אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלהים התהלך נח (בראשית ו' ס') :

נחמן נהין נהן נר ה' נשמת אדם והפש כל חרדי במן (משלי כ' כ"ז) :

נחום נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם (ישעיה מ' א') :

נחמיה נחלתי ערותיך לעולם כי ששון לבי המה (תהלים קי"ט קנ"א) :

נתנאל נחשבתי עם יורדי בור הייתי כגבר אין איל (שם פ"ח ה') :

נפתלי נדבות פי רצה נא ה' ומשפטיך למדתי (שם קי"ט ק"ח) :

סמעדיה סבו ציון ותקפוה ספרו מגדליה (שם ס"ה י"ג) :

סיני סנפים שנאתי ותורתך אהבתי (שם קי"ט קי"ג) :

עובדיה עני וחסרת יה ויהי לי לישועה (שם קי"ח ד') :

עזרא עקיבא עתה אקים יאמר ה' עתה אורסם עתה אנשא (ישעי' ל"ג י') :

עזר עושה גדולות עז אין הקר ונמלאות עז אין סספר (איוב ה' ס') :

עזריאל עמנואל על דעתך כי לא ארשע ואין מידך מציל (איוב י' ר') :

עמינדב עז אמצא מקום לה משכנת לאביר יעקב (תהלים קל"ב ה') :

דרך החיים

דין ספק אם התפלל :

(א) ספק אם התפלל חוזר ומתפלל וא"ל לחמש בזה דבר ומנחה ואומר אם לא התפללתי הלא לחובתי ולא התפללתי הלא לנדב' לנדב משבת ויו"ט אפי' שחרית אינו חוזר ומתפלל רק אם בודאי לא התפלל (דאין מתפלל בשבת ויו"ט נדבם א"כ האין יתנה) והפלת מופק אפי' ר"ח והס"מ (מפני שהוא במקום השעה ואינו באה נדבנה) וערבית כל השנה ג"כ אינו חוזר מספק (ע' ס"מ) דלא קבטו חובה רק בודאי לא בשבץ (ק"ו) :

(ב) ואם התחיל להתפלל על דעת שלא התפלל וזכר שכבר התפלל פוסק אפילו באמצע הנרכס (שם) אבל התחיל על דעת ספק והתנה כג"ל בבע"ה ואחר כך נזכר שהתפלל גומר תפלתו בתורת נדבנה ואם יש להרע דבר נכבד מן הנכבדות של שמו"ע יהיה וכן נהגו להפלות (לגוש וא"ר) :

דין מי שלא התפלל כל זמן ההפלה האין ישלופנה: (א) טעה או נאכס ולא התפלל שחרית מתפלל מנחה בתים הראשונה מנחה ויאמר התנין ואשרי ומתפלל הכנייה להשלומין (סימן ק"ח) וכשהוא ש"ן מנחה יוצא במה שהוא עומד התפלה בקו"ר (שם) ויכוין להשלומין ולהיזיל את מי שאינו נקי (א"ר) ואם הוסיף להתפלל במחשבתו הראשונה להשלומין לא יזיל את תפלת השלומין וחיוב להתפלל עוד הפעם להשלומין וכן הדין בכל מקום שחייב להתפלל בתים (סימן ק"ח) ואם נהניין הראשונה לחיובא והשנייה להשלמה ולא הזכיר על וזמר בראשונה וכדומה ולא נזכר עד אחר תפלת שניה א"ל לחזור ולהתפלל רק תפלה אחת וכן כל כיוצא בזה שהתפלל תפלה הא' לחיובא וטעה בזה ששכח או הוסיף באופן שצריך לחזור ולהתפלל אותה (ס"ח) :

דין אם לא התפלל מנחה או ערבית אימת ישלים : (א) טעה ולא התפלל מנחה מתפלל ערבית בתים הראשונה ערבית וישתה כדי הילוך ד"א ולא יאמר אשרי ואחר כך יתפלל השנייה להשלומין ויש צוהנין לחזר אשרי וכל אחד יש לו על מי לסמוך. טעה ולא התפלל ערבית מתפלל שחרית בתים הראשונה שחרית ויאמר התנין ואשרי וחיוב יתפלל השני' להשלומין (מ"ח) והרי נסתבר דאין להפסיק בין תפלת חובה לפעולה אפי' ואחר תפלת ההשלמה יאמר למנחה וכן לגיון וא"ל לחזר אשרי ואם יוסף להתפלל ראשונה להשלומין דינו כמו בטעה בשחרית ע' לשיל (שם וע' א"ר) : (ב) הא דמחליט התפלה שהפסיד היינו דרוקא בזמן תפלה אבל בטעה שאין זמן תפלה לא כמו יאם לא התפלל ערבית יתפלל שחרית בתים רק עד ד' שעות שהוא זמן הראוי (ועולם שכר תפלה בזמנה) אבל אח"כ כשעבר הד' שעות הו לא (פורת יוסף)

היו זמן תפלה (דהא אינו נוטל שכר תפלה בזמנה) אמנם אם גם שחרית לא התפלל עד אחר ד' שעות יתפלל או שמים כיוון שעובד בתפלה וה"ה אם שכח להתפלל מנחה מתפלל מעריב שמים עד תפלת דהוא זמן הראוי שקבצו החמים אבל אחר תפלת לא ישלים אך אם לא התפלל מעריב קודם תפלת דלא קי"ל דדדעיבד יתפלל אחר תפלת לכן כיוון שעובד בתפלה יתפלל ג"כ תפלת השלומין וכן בשחרית אם שכח מלהתפלל אסור להתפלל בחצי שעה שלאחר תפלת דלא אין זמן מנחה וכמו שכתבאר זה לשיל טעמו של דבר כמו שכתבנו לכן לא יתפלל תפלת השלמה (דקנסה הרשב"א כ' וז"ל ומיהו דוקא בזמן תפלה לפי שהוא זמן תפלה ועובד בתפלה חוזר ומשלים בו' אבל שלא בזמן תפלה לא שא"כ מאי מתפלל ערבית ב' ומנחה דקאמר לימא טעה ולא התפלל שחרית קודם תפלת יתפלל לאחר תפלת א"כ טעה ולא התפלל מנחה מחליטה כל הילוח הניל ע"ש והיובא בנ"י ויש להבין מה בא הרשב"א למעט אי נמצא דבא למעט דאם שכח מנחה דלא יתפלל אחר תפלת דלא אין זמן תפלת מעריב הראוי כמבואר בסיומן הלי"ה דאם כן עדיין קשה ליתני אם לא התפלל מנחה יתפללו עד תפלת הלי"ה וכן קשה בלא התפלל מעריב דקתני יתפלל שחרית בתים ליתני יתפלל עד תפלת שחרית לאחר ד' שעות לא מקרי זמן תפלת שחרית דלא אינו נוטל שכר תפלה בזמנה כמבואר בגמ' ליתני יתפלל עד ד' שעות ועוד הא כהני הנה"ח סמ"ק ות' השב"ץ סי' רכ"ג הובא באחרונים דאם לא התפלל מנחה מתפלל עד הבוקר ע"ש ודוחק לומר דהרשב"א חולק . אמנם ברורו של דברים לפענ"ד כמו שכתבתי לשיל דודאי אין זמן הראוי מתפלת שחרית רק עד ד' שעות דהא לאחר ד' שעות שוב אין לו שכר תפלה בזמנה ואם כן בשכבר התפלל שחרית קודם ד' שעות אין לו להתפלל אחר ארבע שעות דהא אין זמן תפלה כלל לא של שחרית ולא של מנחה וכן אם לא התפלל מנחה אין להתפלל מנחה אחר תפלת בשכבר התפלל מעריב קודם תפלת דלא לא הו' שוב זמן תפלה דחכמים ששאו כן וקבטו לכתחלה זמן מעריב קודם תפלת וא"כ לא מיקרי לאחר תפלת זמן תפלה אך בשלא התפלל שחרית קודם ד' שעות או מעריב קודם תפלת ומתפלל אח"כ אם בן כיוון שעובד בתפלה עכ"ל לאחר זמן הקצוב לכתחלה שוב הו' או זמן תפלת שחרית ומעריב ומתפלל או ג"כ תפלת השלומין והרשב"א דנקיט שכיין שהוא זמן תפלה ועובד בתפלה או או קאמר זהו וא"ו המחלוקת וזוהו שפיר מיישב הרשב"א קושייתו הניל ויש להסריך עוד בזה ועש"ז כתבאר כ

כל מש"ל ועיין באחרונים חז"ל דעות מחולקות והנלע"ד הכרעתי בנייהם כאשר כתבתי: (ג) אין השלומין אלא להפלה הסמוכה לחברתה בלבד כגון אם טעה ולא התפלל שחרית ולא מנחה יתפלל מעריב שתיים אחת למעריב ואחת להשלומי מנחה אבל שחרית אין לו השלומין אבל במנחה יש לשחרית השלומין אפילו ביום שיש בו מוסף כיון ששפלת שחרית ומוסף חד תפלה ומיקרי כמוכח: (ד) הויד ולא התפלל הפלה אחת אין לה השלומין אפילו בתפלה הסמוכה לה (ה) מי שלא התפלל בעוד שהיו לו שעות להתפלל מפני שהיה סכר שעדיין ישאר לו זמן אחר שיעבור אותו עסק שהוא מהתעסק בו ובין כך וכך עברה לו השעה וכן מי שהיה טרוד לנורך ממונו שלא יבא לידי הפסד ועי"כ הפסיד להתפלל אף שבתחלה אין להעביר זמן תפלה משום הפסד ממון מ"מ אונס מיקרי ויש לו השלומין וכן מי שהיה שיכור ולא התפלל (ס) : (ו) מי שהתפלל במקום שראוי להשתקף צלואה ומלא אח"כ צלואה דנתבאר לעיל שאריך לחזור ולהתפלל אם עבר זמנו בין כך מויד מיקרי ואין לו השלומים (פ"ח) : (ז) אם הויד והתפלל מעריב קודם מנחה ועדיין זמן מנחה הוא אף שנתבאר לעיל דבמוד אין לה השלומין הכ"ז כשעבר כל זמן תפלה אבל ככה"ג יכול להתפלל אחר מעריב כיון שעדיין זמן מנחה הוא . אך אם אירע זה בערבית ר"ח יזכור ר"ח בתפלת מנחה הואיל וכבר התפלל מעריב ועשאו לילה (מ"א ס) : (ח) הטועה בדיון וכוצר שמוחה להתפלל תפלה שלא בזמנה לא מיקרי מויד ויש לה השלומין (מ"א ס"ק י"א וע"כ ס"ס ק"ד בא"ר ודוק) :

דין מי שלא התפלל מוסף :
 (א) מוסף אין לו השלומין כלל שאם עבר כל היום ולא התפלל היו מעוות לא יוכל לחקון (סס) :
 דין מי שלא התפלל מנחה בשבת היאך ישליכנה :
 (א) טעה ולא התפלל מנחה של שבת מתפלל במ"ש ב' של חול מבדיל בראשונה ואינו מבדיל בשניה ואם לא הבדיל בראשונה והבדיל בשניה לא יבא ידי השלומין אך אם כיון במחשבתו שהראשונה לחיובא והשניה להשלומין ומה שסיפק ההבדלה הויה בשעות ובגן ולא נתכסין כלל א"צ לחזור (ס"ג) : (ב) טעה והתפלל מנחה של שבת ולא הזכיר של שבת מתפלל במ"ש שתיים ואינו מבדיל בשניה ומתפלל אותה בתורת נדבה וא"צ לחדש דבר (ס"ד) והטעם דאיכא מרבוותא דאמרי דלא יתפלל כלל במ"ש דאין מרזיח כלל דתפלת ש"ש כבר התפלל ויש חולקין לכן יתפלל בתורת נדבה :

דין מי שלא התפלל מנחה בער"ח :
 (א) אם שבת להתפלל מנחה בער"ח יתפלל בר"ח בלילה ב' של ר"ח ואם לא הזכיר יעלה ויבא בראשונה והזכיר בשניה אריך לחזור ולהתפלל דגלי אדעתיה דהראשונה להשלומין של ער"ח דהו חול (אמנם אם היה דעתו בראשונה לחיובא ובשניה להשלמה יבא) אבל אם לא הזכיר בשניה או הזכיר בראשונה ולא בשניה יבא (כ"י ק"ח) :

דין אם לא הזכיר יעלה ויבא בכנחה של ר"ח :

(א) אם לא הזכיר יעלה ויבא במנחה של ר"ח לא יתפלל ערבית עוד הפעם בתורת חיוב רק בתורת נדבה וא"צ לחדש דבר אבל אם בלילה השני ג"כ ר"ח יתפלל בתורת חיוב ואם שבת גם בלילה בתפלה שניה שהתפלל א"צ חו להתפלל אפי' נזכר בלילה תיפק (ס"ט) :

דין מי שלא התפלל ערבית בר"ח :

(א) אם לא התפלל ערבית של ר"ח ואריך להתפלל ביום שתיים ולא הזכיר יעלה ויבא בשתיים א"צ לחזור (ע"י ס"ק ק"ח דיש פלוגתא בזה ועיין בקימון חכ"ד ובא"ר הכריע להתפלל בתורת נדבה ע"י חידוש אמנם נראה בזה כיון דק"ל התפלל מוסף אף דלא הזכיר בשחרית י"ז א"צ לחזור ולהתפלל א"כ כאן צלונתא דרבוותא י"ל כן דיכמוך על הפלת מוסף כמו ב"ן אם לא הזכיר י"ז יכמוך על מוסף לכתחלה הכ"ז מוסב שיסמוך על הפלת מוסף משיתפלל בתורת נדבה ע"י חידוש דלדעת הרא"ש אריך חידוש שיחדש איזה דבר ולכמה טוסקים פסור מכל התפלה ומכ"ש בכל דכבר הזכיר ר"ח בראשונה ודוק) : (ב) כל מקום שמתפלל ש"ע להשלומים אחר הפלת החיוב יאמר אשרי בניתיים ואמר כך יתפלל רק כשמתפלל מעריב

דין מי שלא התפלל שחרית של שבת היאך ישליכנה :
 (א) טעה ולא התפלל שחרית של שבת אפי"י שהתפלל מוסף ואם עדיין קודם חצות יכול להתפלל שחרית ואם הוא לאחר חצות שוב אינו יכול להתפלל שחרית עד שיתפלל מנחה מקודם ואח"כ שחרית להשלמה ואם התפלל קודם מנחה לא יבא (וחזי טעם לאחר חצות עיין לעיל קודם סידור התפלה בדיני זמן תפלה סוף ג' ע"ש) (א"ר ס"ט) :
 (שורת יוסף)

דרך החיים

ה' בשביל ששכח צמחה' לא יאמר אשרי רק ישעה
כדי הילוך ד'א (א"ר סי' ק"ח ועיין סי' ק"ה) :
דין מי שלא התפלל שחרית ברא"ח :
(א) אם לא התפלל שחרית של ר"ח יתפלל
במנחה שמים כמו בשבת :

דין מי שלא התפלל במנחה ביום שלפני יום
שמחילין לומר של וספר :

(א) מי שלא התפלל במנחה ביום שלפני יום
שמחילין לומר של וספר יתפלל מעריב שתי'
ומזכיר בשתיים ואם לא הזכיר בראשונה והזכיר
בשניה דינו כמשנת' אלל קדר י'ו אם שכח בער"ח
ע"ש ותדרשנו לכאן ואם לא הזכיר בשניה יחזור
ויתפלל בתורת נדבה ויחנה אם חייב אני להתפלל
הנה לחובתי ואם לאו תהא לנדבתי (וכמ"ש בשם
הרשב"א בסי' ק"ח ע"ש ב'חמרוני') ובא"ר שם כתב
דיתפלל בתורת נדבה ע"י חידוש היינו דהיה נראה
לו יותר שלא להתפלל משום דאזלינן בחר
תפלה העיקרית (אמנם נראה דהא באמת לדעת
הרא"ש שם דמדמינו שרביבים למים מקדמין
לשאלו מ' במרחשון כמ"ש הא"ר סי' ג' ומ"א
בסי' ק"ז ע"ש והרא"ש לוח ככרוביא ושאר
גדולים כמבואר שם בעור ובחשו' ויהא דא"ש ויהי
דלא אשגחין ביה מ"מ לענין זה דאיכא
מחלוקת בזה א"ש חידוש כלל) :

דין חולה ורובב אם צריכין לעמוד בתפלה :

(א) היה רובב א"ש לעמוד ולירד להתפלל אפי'
יש לו מי שתופס בהמתו אלא מתפלל דרך
הילוכו וכן אם היה בספינה או בקרון אם יכול
לעמוד שם בספינה או בקרון אפי' שמהלכין
צריך לעמוד ואם לאו יושב במקומו ומתפלל או
אם היה הולך בגלוי מתפלל כדרכו והולך אף
אם אין פניו נגד ירושלים אפילו שלא במקום
סכנה כי אם יעמוד ויתפלל יקשה בעיניו איחור
דרכו ויטרד לבו ולא יוכל לכוין והכל לפי הדרך
ולפי המקום ולפי יראתו וישוב דעת יוש ממחירין
לעמוד באבות וראוי לחוש לדבריהם אם הוא
שלא במקום סכנה ובדוכב יעמיד הבהמה והוא
יושב ובני בכי (סי' ז"ד) : (ב) היה יושב בספינה
או בעגלה אפי' שיושב בכל התפלה משום
ביעוהתא אפי"כ אם יכול לעמוד במקום הכרעיות
עומד כדי שיהא כורע עומד וסוכט ג' פסעות
ואם א"א לו ענין שוכב על הבהמה יחזיר
בהמה ג' פסעות לאחריה או יחזיר עצמו ע"ג
בהמה (שם) : (ג) חולה מתפלל אפי' שוכב על
צדו והוא שיכול לכוין דעתו ואם א"א לו
להתפלל מ"מ יהררר בלבו (שם) :

דין אימת יכול להפסיק סחך התפלה ואם הפסיק
דעתו :

(א) אסור להפסיק בחפלתו אלא מפני הככנה
(פורת יוסף)

כגון שכתב שר כנגדו וירא שלא יכהו ואם אפשר
לו לקצר דהיינו שיאמר תחלת הברכה וסוף
ברכה קודם שיעיב השך אליו מקצר או אם אפשר
לו שיעיב מן הדרך יפה ולא יפסיק בדיבור ואם
א"א יפסיק אפי' בדיבור (סי' ק"ד) : ואם בלא
כסמה או קרון כנגדו יפה מן הדרך (שם) :
(ב) אף שהליכה לא היו הפסק כ"כ מ"מ בלי
אונס אסור לכתחילה (שם) [כתב בס' שער
השובע להגאון מו"ה חיים מרדכי מרגליות זצ"ל
וז"ל כתב בבר"י ב"ס מהר"י מולכו שאסור לדבר
בפיו לתינוק השוחק אף שמסרדו בחפלתו אבל
מוחר לרמוז בידיו כדי שישהוק התינוק ואם כבר
עשה אופן שישהוק התינוק ועודנו שוחק ומסרדו
ירחיק עצמו ממנו ולא ידבר ע"ש וע' סי' ס"ג
לענין לרמוז בק"ש לדבר מאז דיש חילוק בין
פ' ראשונה לשניה וכאן שאני שמחמת שמסרדו
אינו יכול לכוין חפלתו כראוי הו"ל צורך התפלה
עצמה ומוחר לרמוז. ונראה דאדם נכבד שעומד
בהפלה והע"ן ממתין עליו והוא אינו מרואה
בכך שימתיו עליו מחמת שרחא לדיבורא ומחשבה
זו מסרדוהו בחפלתו מותר לו לרמוז לש"ן
שיתפלל כדרכו ולא ימתין עליו ובתינוק שוחק
ומסרדו דמי עכ"ל] : (ג) ואם שהה כדי לעמוד
את כולה מתחלה ועד סוף אפי' בשתיקה (ע'
סי' ס"ה ושם ב"י) צריך לחזור לראש ואף שנק"ש
בפי' אונס באופן שגברא או במקום לא חזו
מ"מ בתפלה אפי' באונס אחר חוזר לראש דתפלה
שאני (מ"א וע' מ"א סימן ס"ה) ואם לא שהה
כדי לעמוד את כולה ופסק בדיבור חוזר לראש
הברכה שפסק בה ואם פסק בני' ראשונות
בדיבור חוזר לראש ואם בשלש אחרונות חוזר
לר"ה וכשיעור כדי לעמוד את כולה משערין
לפי הקורא הזה (שם) והא' דחוזר לתחלת
הברכה או לנ' ראשונות ואחרונות כשלא שהה
כדי לעמוד את כולה כג"ל דוקא שהפסיק בדיבור
אבל בשתיקה לא אפי' באונס כל שלא שהה כדי
לעמוד את כולה חוזר למקום שפסק אפי' בני'
ראשונות (וראיה לזה מהא דאיחא בש"ס ברכות
כ"ב ע"ג היה עומד בתפלה ומוס שותחין על
ברכיו דחוזר למקום שפסק בללא שהה לעמוד
את כולה ע"כ ולי"כ הרי"ף והרא"ש והתוס'
והרא"ש בדף ל"ג לא כתבו בני עקרב שפוסק
דחוזר לראש הברכה רק שפסק בדיבור כמבואר
שם להדיא ע"ש ברא"ש ופוסקים לכן דימו אותו
לשם דמבואר בדף ל"ד. והזכרתי לכתב משום
דסתמו הסור וש"ע ויש מקום לעשות מהלשון
ע' סי' ק"ד ס"ה דכיל שם ובשהה כדי לעמוד
את כולה באמת אין חילוק בין שח לשתיקה
ובאינו שהה כ"כ יש חילוק בין הפסיק בדיבור
להפסיק

אם עוסק בדברים שהם מתקוני החפילה ואפילו כפרק איזבו מקומן א"ש לפרחיק ומי שאינו מרחיק אפי' בעוסק בחורה ולומד אפי' שאינו מתקוני התפלה אין מוהין בידו ומיהו אין די כהרהור לנד רק צריך שילמוד בסיו ויכירא את ה' אינו יושב מלפניו כמלא פניו ואפי' יושב ועוסק בק"ש ומיהו מן הכדדין שלפניו אין לנדקק (סי' ק"ב) אבל לעמוד מותר אפילו לפניו (ע' א"ר ובכמוך) : (ב) אם היושב נלד המחלל חלוט אין למחות בידו (שם) : (ג) אם היושב ישב כבר ועמד זה להחלל נלדו ומכ"ס לפניו דלוי הוא לאחריו א"ש לעמוד שהרי זה בא בנבולו אבל עמד לאחריו דלוי הוא לפניו יש ליותר ולעמוד ואפילו נלדו מנהג חכידות הוא לקום מיכו כל זה נביתו שלא יתדוהו לתפלה אבל בבכ"ג הקבוע לכל אחד להחלל צריך לקום אפי' ישב מקודם דמקום מיוחד לכל הוא (שם) : (ד) אסור לעבור נגד המתפללים בתוך ד"א ודוקא לפניכם אבל בלידיכם מותר (שם) ולענין לעמוד שיהיו כסטיף א' :

להפסיק בשתיקה : (ד) אם ששה כדי לנמור את כולה דנתבאר לעיל לדרך לחזור לראש אם החלל ממקום שפסק ולא חזר לראש צריך לחזור ולהחלל מראש (פר"ח ופשוט) : (ה) אם שח חתלה אפי' נמוזי דינו לענין חורה כדין ההפסקות האמורות לעיל (שם) בדברי הס"י ודלא כמ"א שהסריו על המדה וחלק על הב"י וע' בהרא"ש רס"ז דמגילה של' גני היה דורשה אפי' שאסור להפסיק מ"מ שדעבד ילא וע' בהרא"ש ברכות פ' מש"מ סי' ק"ג דליף לענין ששה כדי לנמור את כולה חתלה ממנייה וה"ה דיש ללמוד לענין זה וכן נראה בדברים ושאני בסימן קי"ד דמחלק בין מויד לאונס דחכמים חיקנו מבלי להזכיר נגס דקללה הוא והבו דלא לוסף עלה על דברי הראב"י. גם ה"י המ"א לחלק בין ד"א לחול אינם נראין דכ"מ קי"ל דאין חילוק כלל וכמ"ס הפוסקים בקמ"ח ובסרבה מקומות) :

דין שלא לישב בצד המחלל.
(א) אסור לישב בתוך ד"א של המחלל בין מלפניו בין מלאחריו ובין מן הצדדים אמש

גודל מעלת חידו : מ"ע מן המוסר להחזות כל גבר על חטאיו שנאמר ובהודו כו'. ויודיע אחר חתלה י"ח מוצא חובו בזכ"ח ח"ל ז"ה דף ל"ב ע"א לנחר דמסיים לנחא. ואודו על חובו נפילה אפי' כו'. מ"ס גנין כיון דלני לנחא ואודו על חובו מכלל וכלהו. אחי גרמי דמכר נפשיה למארי עכ"ל ע"כ. ואיחא נכחתי כארז"ל ח"ל אחר חורה כ"ץ בעמידה יאמר וידו בפניו חטאיו עם כקבל קודם ויעבור. ואח"כ יאמר יצ"ג מדות. גם כיון טוב ז"ל לומר ולפרוט כודו כולו אפילו שלא כיון ח"א. וביעט כי כל ישראל הם גוף א"ד. וכל אחד ואחד מישראל הוא איבר אחד כרטי כי וכו' שערות שאדם ערב נחבירו. לכך אפי' שאין בו אהו עק' עכ"ל נראה להחזות עליו. ולזה נהקו בלשון רבים חטאיו כו'. ועל כל מלב שמהם חכב נאצרו כיומן על לך. ע"ש טעמו ע"ס סוד : והוא למודעי שיעקרה הדיו הוא כהרסו ועצבת כחטא שיהרסו בלבו חרסו גמורס וחלוטס על כענר ויקבל בלבו אלהו לעשות נדרים וסוגים שלא יבזבז לכסלה עוד לנח לידו עון זה. וזה מוצא נגמרה נמש' הענין דס"י א"ר אדא בר אבהו אדם ש"ב בו ענירס ומתחבר ואינו החי בו לפיכך הוא דומה כו'. ח"ל זוכ"ק פירשש נא דף מ"א ע"א מקטרנא קאים הדיר קמים קכ"ס גנין לאשתש חובי נ"ג להבצע עליהן דינא כיון דלקדים נ"ג ומפניו חטאיו כל חד וחד לא אשאר פטרא דפומא לכאי מקטרנא ולא יכול להבצע עליהן דינא כו'. וע"ד אינטיך לים נב"ג לאקדמא ולסרס חטאיו כיון דמקטרנא חמי דא לית ליה פטרא דפומא עליה וכדן אשפירש מינים מכל וכל אי תב נתינתה יאות. וחי לא כח מקטרנא אשחכה עליה ואמר עלווי דחתי להקך כחוקשא דאשין (ש' כעווס פנים ר"ל כוס שירש עונותיו) נעש במאריה חובו כך וכך כו' עכ"ל בקיור ורלוי לומר סדר כודו דנמעווס ואם כוא קשם נעוועו לוכיד דמעווס עכ"ס יתמרמר לבו בקרנו נכברון ואנחה במשכרת גנוף לאמר בלנו אחי לי איך אבא פניס ואין ימפ"ח אל סי אכול וסחוח כי כשחות יכרסון ע"י עונותי כרביס. ואל יבא כודו כמזמר בלזוב זמר ועיין יומר מזה ביו"ט"ה יאכר פסוק ואח"כ דיק נכענעס גדולה וככ"ע. ח"ל כפסיקתא ח"ל קיב"ס למ"ס נ"אשו ואודיעי אמש לנדקסם כל נני שח"י שתינים כמס פטיים נרות וסורים כבאים עליהם בכל דור ודור וכלל ששם ולא נעוועו נכס בקרואים ששם נששם וקרואים חווי נדק וואמריס בלשון סוד (אבל אנהו כו' ואהו כו' ונחמוס כרענעו). עכ"ל :

אלהינו ואלהי אבותינו (גיא אנא)

תבא לפניך תפלתנו. ואל תתעלם מהחנתנו שאין אנחנו עני פנים וקשי ערף לומר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו. אבל אנחנו ואבותינו חטאנו :

אשמינו. בנדרנו. גזלנו. דברנו דפי. העוינו. והרשענו. זדנו. חמסנו. מפלנו שקר. יעצנו רע. כזבנו. לצנו. מרדנו. נאצנו. סררנו (מורת יוסף)

**סָרַרְנוּ. עָוִינוּ. פִּשְׁעֵנוּ. צָרַרְנוּ. קָשִׁינוּ. עָרַף. רָשָׁעֵנוּ. שָׁחַתְנוּ.
תַּעֲבֹנוּ. תַּעֲתַעְנוּ: סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִפְּסָלְמֵיךָ הַטּוֹבִים
וְלֹא שָׁחַ לָנוּ: וְאַתָּה צְדִיק עַל־פְּלִיחָבָא עָלֵינוּ. כִּי אָמַת עֲשִׂיתָ
וְאַנְחֵנוּ הִרְשָׁעֵנוּ:**

אח"כ יאמר צבור סי"ג מדות כבוד. ויודל מעלת כבודתה היא בנחמה סק' וצוה"ק ס' טלח דף קס"א ע"ב ונכבארו"ל. ויאמר כל מדה כמחוק גדול. וישם פסק דין כל מדה ויזכר לעבוד הפסק דין כל המדות כי כן מנשמו יעם הענינים כמו פסק דין חלו ב' היות כבוד. ויזכר ג"כ למד ס' ויעבור ה' על פניו ויקרא ולא כמו שבקינן להחליט ס' ב'. והם הוא ביהדות באין למד למד י"ג מדות מ"פ פוסקים וע"פ פניו ויקרא ולא כבוד וזמן רגילים למד י"ג מדות או יקרא קורא נהרה צנון ונעמיים ולא בלשון ההוים ויגמור כפ' טול. או יכבד כחש"כ בארו"ל ח"ל וכסמא מחסלל ביהוד לומר י"ג מדות בא"ת כ"כ (משפ"ן ח"ך כו') ולא ויסקי דין היות כש"ן ל"א. עכ"ל. והחולע"י וכסמ"י כהנו. כהשט נהיה ס' ב' ויאמר בא"ת כ"כ כ"ל והכאיל ויאמר אל הרום והטן ועו' :

**אֵל אֲרֵךְ אַפַּיִם אֶתָּה. וּבַעַל הַרְחֵמִים נִקְרָאת. וְדָרָךְ הַשּׁוֹכֵת הַדִּירָת. גְּדַלְת
בְּחַמִּיךָ וְחַסְדִּיךָ. תִּזְכּוֹר הַיּוֹם וּבְכָל־יְוִם לִדְרֹעַ יִדְרֹךְ: הַיְוֵ אֱלֹהֵינוּ בְּרַחֲמִים.
כִּי אֶתָּה הוּא בַּעַל הַרְחֵמִים. בְּהַחֲנוּן וּבְהַתְּפָלָה פִּנְיֶךָ נִקְרָם. בְּהוֹדְעַת לַעֲנוּ
מִקֶּדֶם: מִחֲרִין אַפְּךָ עֹשֵׁב. כְּמוֹ בְּתוֹרַתְךָ בְּתוֹב. וּבְגַל כְּפִנְיֶךָ נִחַסָּה וּנְתַתְּנוּ.
כִּי־וַיִּבְרָךְ יְיָ בְּעָנֶן: תַּשְׁבּוֹר עַל פִּשְׁעֵי וְתַמְחָה אֲשֶׁם. כִּי־וַיִּתְנַצַּב עִמּוֹ שָׁם.
מֵאֲזֵן שְׁמֵיךְנוּ וְתִקְשִׁיב מִנוּ מֵאָמֵר. כִּי־וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְיָ וְשָׁם נִאֲמַר:
וַיַּעֲבֹר יְיָ עַל פְּנֵי וַיִּקְרָא:**

**יְיָ יי. אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֲרֵךְ אַפַּיִם. וְרַב־חַסֵּד וְאֵמֶת: נִצַּר חַסֵּד
לְאַלְפִים. נִשְׂא עֵינַי וּפִשְׁעֵי וְחַטָּאת. וְנִקְחָה: וְסַלְחָתָה לַעֲוִנוּ
וְהִתְפָּאֲרְתָּנוּ וְנִתְלַתְּנוּ: מַלְכֵנוּ אָבִינוּ בִּירְחֻמָּאנוּ מַחֲלֵלְנוּ מַלְכֵנוּ
כִּי פִשְׁעֵנוּ כִּי אֶתָּה יְיָ טוֹב וְסַלַּח וְרַב־חַסֵּד לְכָל־קִרְאוּיָךְ:**

למענית צבור ולעשרת ימי תשובה

גודל מעלת אלו מלכנו ביצא בספרים. מעשה כר"א סיוד לפי במידה ואמר עמיס וארבעט דנוח ולא נעוה. יוד אחריו ר"ע ואמר ח"מ העהנו לפיך כו' מיד נענה וכבראו כדור שנעוה בלחם הסהל קבטוה לאומרה בשנה בהפסח. וזכ (ח"מ הטואו לפיך) גני' (עקוב"א ב"ן יוס"ף יב"ד ז"ב). גם יסד רמ"ו היות כחנין (זמר) לרמו דמיר לאומרה כחנין זמר ולא נחבירות כי הפסח טויה והטובה סוף. ע"כ כל יום שמים יכרין כס כו' קודם קדשים סוף. ונתקן כנגד המעשיות דהפלות י"ח דחול דוק והטובה. ולכן ח"א אומה בשנת: בענין כביחור (ח"מ) כתב כסמ"ש זריך מידע כמו הסהל בקראת פגודס והענדוס נודך גבוס. שאך ברכוה אלהיות זריך לכוין נכס לנודך גבוס ולא יכוין ע"ש לנד. גם דהפסל זו הפגודס ג"כ זריך לכוין לנודך גבוס. וביחור הפסח זו דרך כלל עתה כבוד ח"מ רנד נשמחורינו כמו באהבם ע"כ נוכס לביחורינו דבוקוס נז ית'. ולא וידבק כו' כוס קריסה ותבטין ומקטרו. ויסור מעלנו הטאה וטון ופסע ומחול ויכסר ויסלח. חכ ייסב ע"י ביחורינו נהבוכב בלימה. ויסכ מעלנו כל רע כדו שבבים פגודס ונודך גבוס ופסע ומחול ויכסר ויסלח. וירומם קרן יכחלל ומשיח. וכ"ז ויסב למכנו כי עבדוס נודך גבוס. ועל סוד זה סיים עשה למען כבודו כו'. וכו' כלל הכנין :

זריך לזכר כר"ב כבאורם חסלו לפיך טל לבו רק יכרין כסירות אכחורינו החול לכן נלינו מארנו חלל נעשו און לנו מלך חלל אהב לכן ראו לך להש עליוט שם טובה ולכוליא אהונו מן כבולו :

**אָבִינוּ מַלְכֵנוּ חַיָּאנוּ לַפְּנֵיךָ: אֲמִם עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׂמֹךְ:
אֲמִם אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֱלֹהֵי אֶתָּה: אָבִינוּ מַלְכֵנוּ בְּרַךְ (כַּעֲשִׂיתָ הַדָּש)**

עלינו
פירוש וכוננות פשויות
אבינו מלכנו הוא ע"ד אס כניס אס כעניס כו' וכן סאמר כאן אלונו מלכו. אס כניס אהנו אהס אבינו. ואס כעדיס אהנו אהס מלכו: חסאנו לפיך. וכו' וידו גדול מאהנו כי אהנו כביכל מלך למסס כ חלק כ' אהש נמאל חסאנו (פניו אמס: אין לנו מלך אלא אתה. כי אש"פ שחטאל אין נט מלך אלא אמס. (פורה יוסף) וכבר

אָיִם מְנַע מִגַּפְּהַ מִנְחַלְתָּהּ :	עֲלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה :
אָיִם סָלַח וּמָחַל לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ :	אָבִינוּ מִלִּפְנֵי בְּטַל מַעֲלֵינוּ כָּל
אָיִם מָחָה וְהֵעֵבֵר פְּשָׁעֵינוּ	גִּזְרוֹת קִשּׁוֹת :
וְחִטָּאתֵינוּ מִנְּגֵד עֵינֶיךָ :	אָיִם בְּטַל מִחֲשָׁבוֹת שְׂנְאֵינוּ :
אָיִם מְחַוֵּךְ בְּרַחֲמֶיךָ תְּרַבִּים כָּל	אָבִינוּ מִלִּפְנֵי הַפֶּר עֲצַת אֲבוּנוּ :
שְׂמֵרֵי חוֹבוֹתֵינוּ :	אָבִינוּ מִלִּפְנֵי פֶלַח כָּל צָר וּמִשְׁטֵיִן
אָיִם חֲחִוֵּרְנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלָמָה	מַעֲלֵינוּ :
לְפָנֶיךָ :	אָיִם סָתוּם פִּיּוֹת מִשְׁטֵינֵנוּ
אָיִם שָׁלַח רְפוּאָה שְׁלָמָה לְחוּלֵי	וּמִקְבָּרֵינוּ :
עַמֶּךָ :	אָיִם פֶּלַח דָּבָר וְחָרַב וְרָעַב
אָיִם קָרַע רֹעַ גִּזְרֵי דִינֵנוּ :	וַיִּשְׁבֵּי וַיִּמְשַׁחֵת וַעֲזוֹן מִבְּנֵי
אָיִם זָכְרָנוּ בְּזָכְרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ :	בְּרִיתֶךָ :

לנעילה	לעשרת ימי תשובה	לחגיגת צבור
אָבִינוּ מִלִּפְנֵי חֲתִמְנוּ	אָבִינוּ מִלִּפְנֵי כְּתִבְנוּ	אָבִינוּ מִלִּפְנֵי זָכְרָנוּ
בְּסֶפֶר חַיִּים טוֹבִים :	בְּסֶפֶר חַיִּים טוֹבִים :	לְחַיִּים טוֹבִים :
אָבִינוּ מִלִּפְנֵי חֲתִמְנוּ	אָבִינוּ מִלִּפְנֵי כְּתִבְנוּ	אָבִינוּ מִלִּפְנֵי זָכְרָנוּ
בְּסֶפֶר נְאֻלָּה וַיִּשְׁעָה :	בְּסֶפֶר נְאֻלָּה וַיִּשְׁעָה :	לְנְאֻלָּה וַיִּשְׁעָה :
אָבִינוּ מִלִּפְנֵי חֲתִמְנוּ	אָבִינוּ מִלִּפְנֵי כְּתִבְנוּ	אָבִינוּ מִלִּפְנֵי זָכְרָנוּ
בְּסֶפֶר פְּרֻסָּה וּכְלָפְלָהּ *)	בְּסֶפֶר פְּרֻסָּה וּכְלָפְלָהּ *)	לְפְּרֻסָּה וּכְלָפְלָהּ *)
אָבִינוּ מִלִּפְנֵי חֲתִמְנוּ	אָבִינוּ מִלִּפְנֵי כְּתִבְנוּ	אָבִינוּ מִלִּפְנֵי זָכְרָנוּ
בְּסֶפֶר זְכוּיּוֹת :	בְּסֶפֶר זְכוּיּוֹת :	לְזְכוּיּוֹת :
אָבִינוּ מִלִּפְנֵי חֲתִמְנוּ	אָבִינוּ מִלִּפְנֵי כְּתִבְנוּ	אָבִינוּ מִלִּפְנֵי זָכְרָנוּ
בְּסֶפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה :	בְּסֶפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה :	לְסְלִיחָה וּמְחִילָה :

אָיִם הִצַּמַּח לָנוּ יִשׁוּעָה בְּקָרוֹב : | אָיִם הָרַם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ :
אָבִינוּ

* יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתתן לי ולבני ביתי ולכל הסמוכים על שולחני היום ובכל יום ויום מוונתי בכבוד בזכות שמך הגדול (דיקרוסא) הכבוזת על הפרנסה :

פירוש זכוונות משמיות

וכבר הנתיחהו נעמנו כפי על דבר זה אף כחטאנו ואמר נחמס בטובת אמלך עליכם, ואמר רב נחמן כל כבא ביתחא לרתיח רתימא : גזרות קשות . כיום גזרות טבס לטובס כמו שאמר נחום איש גס זו גס זו לטובס ולאו חסללן על הקשות : בטל מחשבות שונאינו . הפר עצת אויבינו . לבן אויב נאמר על מי שרוף אחר חבירו לכרע לו , וכס טובא נאמר על מי שבחם נצח חבירו ולכן נאמר מחשבות טובלינו וענת אויבינו : כלה כל צר ומשטין מעלינו . נאמר על אוחן אגסיס בטובים כעולם וכן נאמר על אהרן אהרן כלס טיכו מן כעולם : או כו כעולאס וכאויביס וכאר וסמסין וכו' קאי על כארביס בטובים כעולם רועס לכסריד בין כדקסיס בין כ' אהינו , ועלויס אנו מחסלניס וכל למען כמו ויחנך : בחוק שטרי חובותינו סינו כעונת שאלמר נסס וסיס כיום מקדי ופקדתי חס יקרא שט"ח וליה אנתנו מקסיס מחוק שטרי חובותינו : רפואה שלימה כפולת סיסס וכפולת סגוף : גאולה וישועה . כיו גאולה כנספ וישועה מל סקליפות כפולות נס : פרנסה וכלכלה . טהיסיס מוסיס מתחת יד כדק"ס (פורת יובף)

אָבִינוּ מִלְפָּנֵי הָרִם קָרַן מְשִׁיחָה: אָבִינוּ מִלְפָּנֵי עֲשֵׂה לְמַעַן סְבוּחִים	אִם מִלֵּא יִדְיֵנו מְבָרְכֹתֶיךָ: עַל יְהוּדָה:
אָבִינוּ מִלְפָּנֵי מִלֵּא אֲסָמִינוּ שְׁבַע: אִם עֲשֵׂה לְמַעַן בְּאִשׁ וּבַמִּים	עַד קְרוֹשׁ שְׁמֶךָ: עַל קְרוֹשׁ שְׁמֶךָ:
אִם קָבַל בְּרַחֲמִים וּבְרִצּוֹן אֶת אָבִינוּ מִלְפָּנֵי נִקּוּם נִקְמַת דָּם	תְּפַלְתָּנוּ: עֲבָדֶיךָ הַשְּׂפוּד:
אִם פָּתַח שַׁעְרֵי שָׁמַיִם לְתַפְלָתָנוּ: אָבִינוּ מִלְפָּנֵי עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם	אָבִינוּ מִלְפָּנֵי זָכוֹר כִּי עָפַר אֲנַחְנוּ: לֹא לְמַעַנְנוּ:
אָבִינוּ מִלְפָּנֵי נָא אֵל הַשִּׁיבֵנו אִם עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנו:	רִיקִם מִלְפָּנֶיךָ: אָבִינוּ מִלְפָּנֵי עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ
אִם תְּהֵא הַשְּׁעָה הַזֹּאת שְׁעַת	הַרְבִּים: אִם עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל
רַחֲמִים וְעַת רִצּוֹן מִלְפָּנֶיךָ: אָבִינוּ מִלְפָּנֵי חָמוּל עֲלֵינוּ וְעַל	הַגְּבוּר וְהַגּוֹרָא שְׁנִקְרָא עֲלֵינוּ: אִם חֲנֻנוּ וְעֲנָנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים
עוֹלָלֵינוּ וּמַפְיָנוּ: עֲשֵׂה לְמַעַן הַרוּגִים עַל שֵׁם	קְדוּשָׁתְךָ: אִם עֲשֵׂה לְמַעַן הַרוּגִים עַל שֵׁם
אִם עֲשֵׂה לְמַעַן הַרוּגִים עַל שֵׁם	קְדוּשָׁתְךָ: אִם עֲשֵׂה לְמַעַן הַרוּגִים עַל שֵׁם

לשני וחמישי

נוהגים לכתוב בתחנונים בשם וחמישי ואומרים וכו' רחום תעמוד ואם לא יאמר תעמוד קרא סוף גדר וישבו נחם: א"ל וכו' רחום בנות כאלו וכו' ליתו יאמר: וכל יום שאין אומרים החנון אין אומרים חנון: כתב בעמק סדרה בשם בעל גדר וכו' ליתו יאמר עש הכירו אלל אחד לעולם ואחד למשק לא כמתקנים אלל כמתקנים עכ"ל: והוא רחום כנה סדרה" בשם כלל בו טעם לתקנתו וז"ל עובדה טוב בסניחה דיוכדאי אחא מן גלחא דירובלים לחתרא דרוב חנון הגמול. א"ל מן עה אהון כנינה למסא לכוון כמס דמנכו חנינא מיכאל ועוריה בנו אהון גורא אמרו לים כד לן זמן תלחין וימין. יסב לון זמן ימיו כהעניתא וכל יומא מאי דחש בחלמא כד משהי באפי קבלא כד נשי למשלם תלחין וימין טוב חנון חד סכא דדחיל חטאין ולא כד חמיס כולי כפי אמר לבו אלה חזיה בחלמא דלקרו לי חד סמוקא דרוב כתיב גיב חרי (כי) ותלמא (לא) ולא ידענא מאי כפי. א"ל חד סכא הכימא לכדא. כפי קרא דדאי דלכמ לן מן שמיא כי העבור נשים אהן חיי וכו' כרעות לא יבטטון. כי הלך במו אש לא הכוה ולכנס לא חנער בך. אה ודאי חישול כזורא ותשהיב דכא ודאי מן שמיא אהרתי ש לך יוסא ענדו בטעם כגמולא גורא רתחא לכדא ועלס כפי סכא דחלם סכוא לחמא בנו גורא ואלהיג אהתא לחלמא חלקין ואחור דעלו כגויס סלמא דיקי לקבולי הגפוי דכאי סכא. וסיכו תלמא ככא כן כחורא ואמרו וכו' רחום. קדמאס אמר עד אהא מלך רחום והגון. מינא אמר עד אין כמון. תלמאס אמר מתמן וסלח וכו' כפי מתחילין ומחילימן כרחום. והקבולו לומר כפי ונהמיב כפוא יומא דלינא עכ"ל:

וזאת לדעת כפי" שמוכ"ל שכן רחום על כפיכס כפי" לכן גם כהפלא זו ככל מקום אשר יזכור חיבת שמך יתחבר כמהכח עש למען שיתקן סקודים כפיא בגלות כשכיל עוינו. ונדלוי ראי' בנכות ולכתחילין יתיר על גלות כשכירס מעל כפרת עונותיו. אך כשהחילין על גלות כשכירס ועל חלול שמו כגדול בין סעמיס יכירס כלכו מוסר גדול והוכחח מגולס על

פירוש וכוונת משמיות

ולא ע"י מחנת כ"ו. וכסי נווים מלחין אבינו ומוכס לשולחן גבוס כי אי לכס לנניס כו': הצמח לנו. הרם קרן. בלא ידיו. כי אי חל סלמא סאק דעס. אח"כ אנו מהפליס סקובל ספלינו. כי כקבלת סהפלא נעכס סערה כדאס כקב"ס כניכול. אכל סלמא ספסולא כדחוס למקום סקליסות כסס כור רק אין בו מים, רק נחש'ס ועקרביס ים בו חכ א"ל חשיבנו ריקם. למקום כריק. ורחם סטאנו יזכור כי לא מלכנו כוא: רק מלך כהומר כפוא מלך נחם עפר לחמו: וכו' כי עפר אגמנו. אח"כ אנו מעוררים זכות עוללינו וכו' וניק' סדיס כ"י ייחי: וספינו אלו סיקוקם כל כים רת: אח"כ הרוגים על שם קדשך אותם כפיו מקדישים כמו יתכרך כניס: וכן כקשטת סס כנסים לעבודר סלמס כפיו סוף כגוס:

על עונותיו ודין בעצמו דינה דגמתי אלו גרם בטומאת עונותיו שפיניחו ק"ל בגלות כניכול וכמו הגדול מחולל בין השני
היו לי ואף לנפשי ובזאתו עטב וסמסם במעשיו. יו"ט: יאמר וזוהו רחום משומד דוקא. לבי יאמר בקול רם ולרמ"א
יאמר בלחש שנתקן נגד י"ח. ומטעם זה י"ל בקירוב רגלים:

והוא רחום יכפר עון ולא ישחית. והרבה להשיב אפו. ולא
יעיר כל חמתו: אתה יי לא תכלא רחמיה מפניו. חסדך
ואמתך תמיד יצדקנו: תושיענו יי אלהינו. וקבצנו מן הגוים.
להודות לשם קדשך. להשתבח בתהלתך: אם עונות תשמר
יה ארני. מי יעמד: פי עמך הסליחה. למען תורא: לא כחטאינו
תעשה לנו. ולא בעונותינו תגמול עלינו: אם עונינו ענו בנו.

פורת יוסף

והוא רחום יכפר עון. אף שיוכל היות אשר
התפלל לא ה' כבוכה הראויה כמורש ויפתוהו
בפיסה, עכ"ל מפני שהוא רחום יכפר עון,
ואף כי ילא האף להשחית כמ"ס יגורתי מפני
האף והחמה ברב רחמי משיב את האף ולא
ישחית, ואת החמה הפנימית לא יעיר כלל:
אתה ה' לא תכלא רחמך כי יסועת ה' היא
בשליטה פנים, או מגד הרחמים בראותו עוני
המדוכא וזערו, או מגד החסד מה שיעשה
בלי שום זכות או הבחנה, או ע"פ מדת האמת
היינו שיעשה מגד זכות או הבחנה, על הראשונה
אמר אתה ה' לא תכלא רחמך ממנו היינו
בעת זרה אשר לריכין אנו לרחמים, חסדך
ואמתך תמיד יצדקנו אף שלא בשעת זרה:
אכן עד כה בקשורך להתנהג עמנו בחסד
וברחמים בארץ לא לנו עוד יותר נבקש אשר
תגדיל חסדך עמנו, הושיענו היא וקבצנו מן
הגוים כי בגלות אנו מודים רק לשמך, אבל
בארצנו יהי' להודות לשם קדשך, שהוא מורה על
שומרונו מה הפעם אשר היא נערכת אל הקדושה
שזה מקושר גם אל קדושה ישראל שמכוונים
דרכם בקדש, נגד קדושת ה' כמ"ס י"א
וקבצך, ונו', ומל ד"א את לבך ונו': להבחנה
בהתלהק שמתה שבה מורה תמיד שמתעלה על
ערכו הקודם ור"ל שע"כ נלך מחיל אל חיל
ונהעלה ע"י תהלתך, כמה שנקוין דרכינו נגד
דרכך, כמור"ל מה הוא רחום אף אתה רחום:
אם עונות השעור ולא לבנות מי יעמוד מאחר

שאתה בנ"ח צריכה הסבוכה לך להיות נ"כ
בנ"ח, וחטא קל הוא מרי גדול נגד כבודך,
וא"כ מי יעמוד: כי עמך הבליחה, פרס פס
שני דברים אשר אלנו כניכול הביטוך מנוד. כ"א
יחטא איש לאיש ואח"כ יתחרט ויבקש
ממנו מחילה סבת המחילה הוא החרטת או ע"י
שירחם עליו או ע"י שימצא חן בעיניו ממילא
סבת המחילה נמצא בתחרט, משא"כ אתה
סבת המחילה נמצא כך, כי א"א שימצא אל
בורא ומקיים בראויו אם לא יהיה כולת לעונם
כמור"ס במדרש שאמר ארע"ה א"כ דין אתה
מבקש אין עולם, ואם עולם אתה מבקש אין דין
א"כ סבת המחילה נמצא עמך. שנית כי נגד
סליחה הוא שיעזיר את העון כאלו לא היה
וזה אין ביכולת האדם שיעשה מדבר שהיה
במציאות כאלו לא היה, ע"ז אמרנו כי אך עמך
הסליחה למען הורא גם בזה הוא הביטוך
מנוד כי בוד' אשר ימחול תמיד למי שחוטא
נגדו לא ייראו מפניו כי הייראה הוא רק
מפני עונשו, משא"כ אתה אשר סבת יראתך
הוא רוממתך וגדולתך וזה מתגלה ע"י סליחה
שבוס ייראו אשר נעלית משיסגמו בכבודך
כמור"ס אם חסאת מה חפשל לו, ועוד כי
אתה סולח עונות לעשן יצדקו חלקי חסאים
ולא ימקו בעונם, משא"כ אם הסליחה נעדרת
יחיאשו הפושעים אחרי מרדס ויגובו בבלי דעת
ע"כ אמר עמך הסליחה למען תורא: לא כחטאינו
אשר הוא בשונג חטעס לנו, ולא כעונותינו

תגמול

פירוש וכוונות פשטיות

והוא רחום יכפר עון כו'. ח"ל ש"ס כח כו"ס"ק פ' בראשית ח"ל וכוונ' דא מללן וזוהו רחום יכפר עון. דא
כס דלכוין נחש: ולא ישחית. דא משחית: והרבה להשיב אפו. דא י"ל: ולא יעיר כל חמתו. דא חמס
כו' פרוש לכן צריכין אנו לומר וזוהו רחום כו' לכוזרי אלו כד' כדי שלא ירדשו אתה הפלתינו אבר סה תמיד עומדים
על פדרכים לבלול הפלגות כעולות למעלה כי רב מהיכס. כרתמן יעלנו מכס: כי עמך הסליחה. ולא
מובנת סליחה בעון לאחד חמלתיים כמ"ס כי לא יבא לפעמים: למען תורא. כ"א מחר בסליחה אל המלך היה
נפשה לז האדם לומר כחולץ יחסינו לנו כחולץ ולא לו הטחנו וישא את העון ויכס ממעט ביראה מקום: למען
תורא. כי כשפלה לנו והגאלינו או הכיס ילאוי: אם עונינו. אם כמשהיחם כנגדו' הכעונות שעשינו: ענו בנו.
(צורת יוצר) א

כעידו

יַעֲשֶׂה לְמַעַן שְׂמֵךְ: זָכַר רַחֲמֶיךָ יי. וַחֲסִדֶיךָ. בִּי מַעֲוֹלִם הִמָּה:
 יַעֲנֵנִי יי בְּיוֹם צָרָה. יִשְׁבְּנֵנו שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: יי הוֹשִׁיעָה הַמַּלְאָךְ
 יַעֲנֵנִי בְּיוֹם קְרָאֵנו: אָכִינּוּ מִלִּבְנֵי חַנּוּן וַעֲנֵנו. בִּי אֵין פָּנֵינוּ מַעֲשִׂים.
 צָרָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׂמֵךְ: אֲדוֹנֵינוּ אֱלֹהֵינוּ. שְׁמַע קוֹל
 תְּחִנּוֹתֵינוּ. וּזְכַר לָנוּ אֶת בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ. וְהוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן שְׂמֵךְ:
 וְעַתָּה אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ. אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת עַמְּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. בְּיַד
 חֹזֶקָה. וַתַּעַשׂ לָךְ שֵׁם פְּיוֹם הַזֶּה. חֲמָאֵנו רָשָׁעֵנו: אֲדָנִי בְּכָל
 צְדָקוֹתֶיךָ. יֵשֶׁב נָא אִפְּךָ. וַחֲמִתֶּךָ. מִעִירֶךָ יְרוּשָׁלַּיִם הַר קֹדֶשְׁךָ:
 בִּי בְחַטָּאֵינוּ. וּבַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ. יְרוּשָׁלַּיִם. וְעַמְּךָ לְחֶרֶף לְכָל
 סְבִיבוֹתֵינוּ: וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֵל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ. וְאַל תַּחֲנוּנוּנוּ.
 וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמַיִם. לְמַעַן אֲדָנִי:
 הִמָּה אֱלֹהֵי אֲזִנְךָ וְשְׁמַע. פָּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה. שׁוֹמְמוֹתֵינוּ. וְהָעִיר
 אֲשֶׁר נִקְרָא שְׂמֵךְ עָלֶיהָ. בִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ. אֲנַחְנוּ
 מִפְּלִיִם תְּחִנּוּנוּנוּ לְפָנֶיךָ. בִּי עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּיבִים: אֲדָנִי שְׁמַעָה.
 אֲדָנִי סִלַּחָה. אֲדָנִי הִקְשִׁיבָה. וְעֲשֵׂה אֵל תֵּאָחֵר. לְמַעַן אֱלֹהֵי

כי

פּוֹרַת יוֹסֵף

הַגּוֹמֵל עִלְיוֹנוּ כִּי שׁוֹרֵם גּוֹמֵל מוֹרֵה עַל תְּשׁוּמָה
 עַם הַתְּשׁוּמָה אֲהַבָה אִו אֲהַבָה ע"כ נִבְקַשׁ מֵאֲחֵךְ
 אִף אִם עוֹיֵנו לֹא תִגְמַל עִלְיוֹנוּ בְּאִיבָה: עֵנו,
 הַעֲדוּ: עֵשָׂה לְמַעַן שְׂמֵךְ לְכָל יַחֲלָלִים וְכַוֵּנִים
 וְאֵשׁ לְמַעַן שְׂמֵי לְבָבֵינוּ הַכּוֹלֵעִים הַכּוֹשִׁים (יְחֻקָּאֵל)
 כ'): זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי וְחַסְדֶיךָ כִּי מַעֲוֹלֵם
 הָמָּה, מִתְּחִלַּת יְצִירָתוֹ בְּשֵׁי אֱמִי הַתְּנַהֲגָתָה
 עִמִּי בְּרַחֲמִים, לְצִיר כָּל אֲבֵר בַּתְּכִלּוֹת הַרְחַמִּים
 בְּשִׁלְמוֹת כָּל אֲבֵר וְאֲבֵר, וּבְחֶסֶד נָתַתָּ בִּי
 שְׂכָל וְזִכָּר לְמַעַן אֲשִׁיר גְּדוּלַתְךָ וְזֶה הִיֵּה בְּרַחֲמִים
 וְחֶסֶד כִּי הַיַּעֲדֵר עוֹד לֹא עִבַד אֶת ד' וְכָל
 הַסּוֹבֵה שֶׁשִּׁיעַ עַל הַאֲרֶם בְּרַאשֵׁי יְצִירָתוֹ הוּא
 חֶסֶד חָסֵד מְעַשֶׂה וּמְסַפֵּל מִהַטּוֹר, ע"כ
 נִבְקַשׁ מֵאֲחֵךְ אֲשֶׁר תִּזְכַּר אֹתוֹ הַרְחַמִּים וְהַחֶסֶד
 גַּם עִתָּה, וְעַתָּה אֲחֵרֵי מַצִּיבֵינוּ בְּנִכְר,
 אֲד"א אֲשֶׁר אֲהַבָה מִכִּנְיָנוּ וְשׁוֹפְטֵנוּ מֵאִז לֹא לְפִי
 מַעֲשִׂינוּ כִּי הֵלֵךְ הוֹאֲחֵךְ אֶת עַמְּךָ מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם לֹא לְפִי וְזוֹתָם אִךְ זֶה הִיֵּה בְּיַד חֹזֶקָה
 אֲשֶׁר זֶה מוֹרֵה כִּי לֹא הִיֵּה זֶה ע"פ שׁוֹב"ד, כִּי הִלְלוּ
 עוֹבְדֵי ע"ז וְהִלְלוּ עוֹבְדֵי ע"ז ע"כ הוֹשַׁעְתָּם לְמַעַן
 שְׂמֵךְ, וּמֵנִי אִו נִתְגַּדֵּל שְׂמֵךְ, וְזֶה וְעַתָּה לֵךְ עִם
 כּוֹס הַזֶּה ע"כ נִכְנַס עִתָּה אִם כִּי חֲשַׁחְנוּ רַשָּׁעֵנו
 ד' כָּל צְדָקוֹתֶיךָ ע"ע, יֵשֶׁב נָא גַם עִתָּה אִפְּךָ
 וְחַמְתֶּךָ מִעִירֶךָ יְרוּשָׁלַּיִם אֲשֶׁר הִיא הַר קֹדֶשְׁךָ
 אֲשֶׁר נִקְרָא שְׂמֵךְ עָלֶיהָ וְעַמְּךָ אֲשֶׁר כָּה נִתְגַּדֵּל
 שְׂמֵךְ עִלְיוֹ אֲשֶׁר אֲהַבָה הוּא מִלְכָם הִמָּה לְחַרְסָה
 לְכָל כְּבוֹדוֹתֵינוּ וְיֵשׁ זֶה חִילוֹל הַשֵּׁם לְמַאֲד ע"כ
 אִם כִּי בַחֲשָׁאֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ הִיֵּה כ"ז ע"כ
 יֵשׁ זֶה חִילוֹל הַשֵּׁם, וְעַתָּה עֲשֵׂה לְמַעַן שְׂמֵי דְבָרִים
 אֲלוֹ א' שְׁמַע אֵל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ אֲשֶׁר מִתְּפִלַּל
 חֶסֶד הַקְּבוּעַ וְאַל תַּחֲנוּנוּנוּ לְלוֹךְ שְׂעָה, ב'
 וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמַיִם לְמַעַן שְׂמֵךְ ד':
 הַיָּהֳהָ ד' אֲזִנְךָ וְשְׂמֵךְ, עַל עֵינֵינוּ חֶסֶד נִאֲמַר
 וְעַל שְׂמֵנוֹת מִקְדָּשְׁךָ נִאֲמַר פָּקַח עֵינֶיךָ
 וּרְאֵה, וּמוֹסִיף ג"כ עַל מִקְדָּשְׁךָ גַּם אֵל הַעִיר
 שְׂמַע עִלְיוֹ נִקְרָא שְׂמֵךְ, כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ
 כְּאֲשֶׁר בָּרַבְּרֵנוּ בַּתְּחִלָּה. ד' שְׂמַעָה הַתְּפִלּוֹתֵינוּ ד'
 כִּלְחַת עוֹנוֹתֵינוּ ד' הַקְּשִׁיבָה וְעֲשֵׂה אֵל תֵּאָחֵר
 אֵת

מִירוֹשׁ וְכוּוֹנוֹת פִּשְׁטוּיֹת

פִּשְׁטוֹ עִלְיוֹנוּ: יִשְׁבְּנֵנו. יְהֵאָ אֹתוֹנוּ: כִּי בְּחַטָּאֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ. כ' נִכְשַׁע"ש הֵלֵךְ הַאֲבוֹת כִּיכְרוּ עוֹן וְאֵל
 עוֹשֵׂה הַטָּעַ. וְהַעֲנֵנוּ כִּי חוֹדְכֵנו יִכְוָלֵם צִיָּה אֲבוֹתֵינוּ הִיֵּה מִכָּה עוֹנוֹת הַשֵּׁם מִצִּיּוֹם וְעַתָּה נִשְׁחַרֵּב כִּיכֵת לְבוֹתֵינוּ
 מִחֻזְקָה הַכּוֹרֵס וּלְבוֹתֵינוּ נִכְוָה צָרִיךְ זְכוֹר וְשָׂא יִהְיֶה כִּי אֵשׁ רַחֲמִים. ע"ד הַמּוֹלָא מִתְּנִיב ע"פ ע"כ: שְׂמַע
 כִּי שְׂמַעָה עַל קוֹל תְּחִנּוֹתֵינוּ לְשַׁמַּע: לְשַׁעַן אֲדָנִי. לְמַעַן הַבְּרִיבָה בְּקִרְבְּךָ אֲדָנִי וְסוּדֵי אֲדָנִי: שְׂמַעָה עוֹשֵׂה:
 (פּוֹרַת יוֹסֵף) א

כי שָׁמַךְ נִקְרָא עַל עִירָךְ וְעַל עַמֶּךָ : אָבִינוּ הָאֵב הַרְחֵמֵן. הִרְאֵנוּ
אוֹת לְטוֹבָה. וְקִבֵּץ נִפְצוֹתֵינוּ. מֵאַרְבַּע פְּנוּת הָאָרֶץ : יִכְירוּ
וְיָדְעוּ כָּל הַגּוֹיִם. כִּי אֵתָהּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ : וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אֲתָהּ.
אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר. וְאַתָּה יוֹצֵרֵנוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כִּלְנוּ : הוֹשִׁיעֵנו
לְמַעַן שְׁמֶךָ. צוּרֵנוּ מִלְּכָנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ : חוֹסֵה יְיָ עַל עַמֶּךָ. וְאֵל תִּתֵּן
נַחֲלֶתְךָ לְחֶרֶף. לְמַשֵּׁל בָּם גּוֹיִם : לָמָּה יֹאמְרוּ בְּעַמּוּם. אֵיזָה
אֱלֹהֵיהֶם : יָדְעוּ כִּי חֲמָאֵנוּ. וְאִין מִי יַעֲמֵד בְּעַדְנוּ. שְׁמֶךָ הַגְּדוֹל
יַעֲמֵד לָנוּ בְּעַת צָרָה : יָדְעוּ כִּי אִין בָּנוּ מַעֲשִׂים. צַדִּיקָה עֲשֵׂה
עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ : פְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים. כִּן תִּרְחַם יְיָ עֲלֵינוּ.
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ : חֲמוֹל עַל עַמֶּךָ. רַחֵם עַל נַחֲלֶתְךָ. חוֹסֵה
נָא כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ. הִגְנוּ וַעֲנֵנוּ. כִּי לָךְ יְיָ הַצַּדִּיקָה. עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת
בְּכָל עַת :

הַבֵּט נָא. רַחֵם נָא. עַל עַמֶּךָ. מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ. בְּרַחֲמֶיךָ
הַרְבִּים. יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוֹם וְרַחֵם. וְהוֹשִׁיעָה צֶאֱן מִרְעִיתְךָ.
וְאֵל יִמְשָׁל בָּנוּ קִצָּף. כִּי לָךְ עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת. הוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן
שְׁמֶךָ : רַחֵם עֲלֵינוּ לְמַעַן בְּרִיתְךָ. הַבִּיטָה וַעֲנֵנוּ בְּעַת צָרָה. כִּי
לָךְ יְיָ הַיְשׁוּעָה. בְּךָ תוֹהֲלֵתֵנוּ אֱלֹהֵי סְלִיחוֹת. אֲנָא סְלַח נָא אֵל
טוֹב וְסֻלַּח. כִּי אֵל מִלֶּךְ חַנּוּן וְרַחוּם אֲתָהּ :

אנא

פּוֹרֵת יוֹסֵף

אחַקְז בַּיּוֹם. כִּי שָׁמַךְ נִקְרָא עֲלֵינוּ וְעַל עִירְךָ
וַיֵּשׁ בְּזֶה חוֹלֵל שְׁמֶךָ. אֵס כִּי אֲנַחְנוּ מֵאֲמִינִים
כִּי אַתָּה אֲבִינוּ וְאֵב רַחֵמֵן. וְכֵל אֲשֶׁר עֲבַד וְעוֹבֵד
עֲלֵינוּ אֵךְ לַחֲלוּת טוֹב הוּא עֲבִי' וְנִקְשׁ הִרְאֵנוּ
אוֹת לטוֹבָה וְקִבֵּץ נִפְצוֹתֵינוּ. לְמַעַן יִכְירוּ גַם
כָּל הַגּוֹיִם כִּי אַתָּה ד' בַּעַל בְּרַחֲמִים. וְאֱלֹהֵינוּ
שׁוֹפְטֵינוּ עִים חֵקִי חֲכָמָה וְדַעַת עֲלֵינוּ אֲשֶׁר
לֹא נוֹכַל לְהַשִּׁיג דְּרָכָיו וּמִנְאֵר דְּבָרָיו. וְעַתָּה
לְפִי מִצְוֵינוּ ד' אֵיךְ כִּי אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה
יוֹצֵרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כִּלְנוּ. וְכֵל אֲשֶׁר הַעֲשֵׂה
עִמָּנוּ הַכֵּל לטוֹבָה. אֲבָל הוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן שְׁמֶךָ
אֲשֶׁר יָדוּעַ כֵּל כִּי אַתָּה צוּרֵנוּ מִלְּכָנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ
וְאֵס לֹא הוֹשִׁיעֵנו יֹאמְרוּ מִבְּלִי יִכְלֹתְךָ לְהוֹשִׁיעֵנו
הַחֲשִׂית עַד כֵּה. חוֹסֵה ד' עַל שְׂנֵי דְבָרִים א' :

זכור

פִּירוּשׁ וְכוּוֹנֹת פְּשׁוּטוֹת

שמעה. לנצחיתו : סליחה. לעוונותינו : הקשיבה. לתפלינו. ר"ת כס"ה. הכספר על שם"ה ל"ח כנעשים בשם"ה ימים :
ועשה בו'. גם על מ"ע אשר עברנו שנה ואל האחר : שמעה סליחה הקשיבה ועשה. ר"ת שריפה סקולס סרג
ומק על כולם אלוה סליחות הכספר : בן תרחם ה' עלינו. כי גם אנחנו קדושים לך בשם :
פּוֹרֵת יוֹסֵף) א יב 12 מרעש

אנא מלך חנון ורחום. זכור והפמט לברית בין הבתרים. ותראה
לפניך עקדת יחיד. למען ישראל: אבינו מלכנו. חננו
ועננו. כי שמך הגדול נקרא עלינו: עשה נפלאות בכל עת.
עשה עיני פחדך. חנון ורחום הביטה ועננו בעת צרה. כי
לך יי הושועה: אבינו בלכנו. מחסנו. אל תעש עמנו פרוע
מעללינו. זכור רחמיה יי וחסדיה. וכרוב טובך הושיענו.
והמל נא עלינו. כי אין לנו אלה אחר. מבלעדיך צורנו. אל
העזבנו יי אלהינו. אל תרחק ממנו. כי נפשנו קצרה. מהרב
ומשבי ומדבב ומפיגפה. ומכל צרה ויגון הצילנו. כי לך קוינו.
ואל תבלימנו יי אלהינו. והאר פניך בנו: וזכר לנו את ברית
אבותינו. והושיענו למען שמך: ראה בצרותינו. ושמע קול
התפלתנו. כי אתה שומע תפלת כל פה:

אל רחום וחנון רחם עלינו. ועל כל מעשיך. כי אין פמוך יי
אלהינו. אנא שא נא פשעינו: אבינו מלכנו. צורנו וגאלנו.
אל הי נקים. החסין בכת. הסיר ושוב על כל מעשיך: כי
אתה הוא יי אלהינו. אל ארך אפים. ומלא רחמים. עשה
עמנו כרוב רחמיה. והושיענו למען שמך: שמע מלכנו התפלתנו.
ומיד אויבינו הצילנו: שמע מלכנו התפלתנו. ומכל צרה ויגון
הצילנו: אבינו מלכנו אתה. ושמך עלינו נקרא. אל תניחנו.
אל תעזבנו אבינו. ואל תפושנו בוראנו. ואל תשפחנו יוצרנו.
כי אל מלך חנון ורחום אתה:

אין פמוך חנון ורחום יי אלהינו. אין פמוך אל ארך אפים ורב
חסד ואמת. הושיענו ברחמיה הרבים. מרעש ומרגז
הצילנו: זכור לעבדיך. לאברהם ליצחק וליעקב. אל תפן
אל

פורת יוסף

זכור והנש לברית בין הבתרים זה וכות אברהם. אבות ארץ בן סבאי נטס ר"י כיון שטשו
עקדת יחיד זה וכות יצחק. למען ישראל ישראל אותה משה יצא ומשה מלאכי חבלה
זה וכות יעקב: החסין בכת כמו"ש מי כמוך לכלוהם, אף וחמה, וקלף והשחת והשמד כמו"ש
חסין יי לשון חוזק ואמין כח כמו חסן ישועה: כי יגורתי מפני האף והחמה, אמר משה רבון
זכור לעבדיך לאברהם כו' איתא במדרש הטולס אתה עומד בל' ואני באחד, אחס
(שמור' פ' מ"ד) מה ראש להזכיר שלש באף שנאמר קומה ד' באסך ואני עומד בחמס

פירוש וכוונות פסוקים

מרעש וברגז הצילנו. אף את תפלת חז' עלינו וכוונ' לא יסיו כרעם וכווננו כדי לנסקך רק נדוך יסור
(פורת יוסף) א

אל קשינו . ואל רשענו . ואל תפאתנו : שוב מחרון אפך . והנחם על הרעה לעמך : והקר מִמֶּנּוּ מִפֶּת הַמּוֹת . בִּי רַחֵם אֶתָּה . בִּי כֵן דַּרְבֶּךָ . עֲשֵׂה חֶסֶד חָנּוּם . בְּכֹל דּוֹר וָדוֹר : חוּסֵה יְיָ עַל עַמֶּךָ . וְהַצִּילֵנוּ מִזַּעֲמֶךָ . וְהַסֵּר מִמֶּנּוּ מִפֶּת הַמִּצְנָפָה . וְגִזְרֵה קֶשֶׁה . בִּי אֶתָּה שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל : לֶךְ אֲדַנִּי הַצְדָּקָה . וְלִנְנוּ בִּשְׂת הַפְּנִים : מִה נְתָאוּנוּ . מִה נֶאֱמַר . מִה נְדַבֵּר . וּמִה נִצְטַדֵּק . נַחֲפֹשֶׁה דַרְכֵינוּ . וְנַחְקוֹרֶה וְנִשׁוּבָה אֵלֶיךָ . בִּי יְמִינֶךָ פִּשְׁוֹתָה לְקַבֵּל

פּוֹרַת יוֹסֵף

לישראל כיום שנעשה בו העגל, פי' דגריסה שעד אותו העת היה הכל קבל בידם ודנו אחר דעת החורב, אבל משחלקו זה נעשה שהגבירו שכלם נגנול החורה זה אומר צבא זה אומר צבא, וזה היה קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל שנס אז הלכו אחרי שכלם לומר ולהאמין שהם בעצמם צריכים לעשות להם מנהיג, שאם הגבירו האמונה על שכלם לא היה כח בהמדיחים להדיחם. השני היה שראו לפרוק עול מצות, כדמ"ש חז"ל לא עבדו ישראל פי' אלא בצביל עריות שחמדו להם כדכתיב ויקומו לנחק הרי שיותר ממה שהדיחום הע"ר חמדו הם עצמם להם, והאשמה השלישית שפרקו נזמי הזהב אשר באזניהם צבאיות כשאמר להם אהרן כן שקיווה שיחטבו על הכשיטיהם ועכבום מלהביא אבל הם מיד פרקו נזמיהם, ולא הביאו מרוב הזהב אשר היה להם והראו אך חמדו לעגל. ולהעביר אשמות האלה אמר משה שכנגד שלשה אשמות האלה יעמוד להם זכות אבות. נגד מה שהלכו אחרי שכלם נגד האמונה, ע"ז יגן עליהם זכות אברהם שהקיר צוראו בשכלו נגד אמונת בני דורו, כשראה חשך ככה ארץ, ועוד ערס נגלה אליו ר'. ונגד אשמתם השנית שחמדו להעניגי העוה"ז ע"ז יגן עליהם זכות יצחק שהזמין עצמו ושפט זוארו בעקדה ומאם בחיי העוה"ז לכבוד קונו. ונגד האשמה השלישית שפרקו נזמי הזהב יגן עליהם זכות יעקב שלקח מביתו ומכל אשר עמו את כל אלהי הנכר אשר בידים ואת הנזמים אשר באזניהם ופמן אותם כדכתיב צפ' וישלח ויתנו אל יעקב את כל אלהי כנכר כו' וישמון אותם יעקב החת האלה אשר עם שכס, ולזה הזכיר משה זכות השלשה אבות לנטל מלאכי חבלה ולהשיב חרון אף מעל ישראל :

שנאמ' לולא משה בחירו עמד להשיב חמתו אמר לו הרי עמדתי באלה, ואחה באלה, לשלשה מה תעשה אמר לו משה הרי שלשה אבות עומדין לשלשתן ולפיכך הוא מזכירן עכ"ל, והוא תמוה, וכי ח"ן ביד הקב"ה לעמוד כנגד חמשה מלאכי חבלה, עד שמה לא זיקש רק שיעמוד באלה, וגם מה שמה משה עצמו לקונו לעמוד נגד אחד כמו הקב"ה. ולהבין זה כאמר, שאם שגדול מאד השא העגל עכ"ז במקצת היה לישראל ס"פ להקטין, ולהמליץ בעדם בשני דברים, האחד פי' מה שאמר משה להקב"ה ודי זהב שאמרו חז"ל שאמר משה להקב"ה אתה גרמת להם שהשפעת להם זהב הרבה משל למך כו' מה יעשה הבן שלא יחטא וכתבילתו השניה היה להם שכוחו ע"י הע"ר שישראל מאמינים בני מאמינים לא היו טועים בחשא גדול כזה, לולא נכוחו וכדחו מהע"ר מכשי מצרים שאמרו אלה אלהיך ישראל וזה גרם להם משה שקבל הע"ר באלתו ממזרים מבלי ששאל את פי ד' ולכן אמר לו הקב"ה לך רד כי שחת עמך שהם הע"ר כמ"ש חז"ל שאחה קבלת אותם נגד רלוני, וזה שאמר משה להקטין השא ישראל רבון העולמים במקצת אחי גרמת שהשפעת להם זהב לרוב ובמקצת אחי גרמתם שקבלתי הע"ר שהדיחו אותם, ולכן אתה באלה ואני באלה שבוה יחמטס חרון אפך מעליהם ותבער בי מה שגרמתי אני. אבל אמר הקב"ה יהי כדברך, שאעמוד באלה, ואחה באלה, אבל לשלשה מה תעשה שגוד משילש חמטס בשלשה אשמות שלא נגרמו לא ממני ולא ממך, הא' שנתעורר בס עון עך הדעת ליך אחר שכלם נגד דעת החורה, אשר ע"כ אמרו (שבת ד י"ז) יום שנזרו י"ח גזרות כיה הילל כפוף ויושב לפני שמיא והיה קשה

פירוש וכוונות פשוטות
בדיקס כאשר ייפר אש את בנו שספורין בס לטונסם להטיב להם באלהיחם : מכת המות . מוח שחול
(פורת יוסף) א מכס

לְקַבֵּל שָׁבִים : אָנָּה יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא . אָנָּה יְיָ הַצְּלִיחָה נָּא . אָנָּה יְיָ עֲנֵנוּ בַיּוֹם קְרָאֵנוּ : לֵךְ יְיָ חֲבִינֵנוּ . לֵךְ יְיָ קָוֵינוּ . לֵךְ יְיָ נִחַל . אֵל תְּחַשֵּׁה וְתַעֲנֵנוּ . כִּי נֶאֱמָר גּוֹיִם אֲבָדָה תִּקְוָתָם . כָּל פֶּרֶךְ וְכָל קוֹמָה . לֵךְ לְבַד תִּשְׁתַּחֲוֶה :

הַפּוֹתַח יָד בְּתִשׁוּבָה . לְקַבֵּל פּוֹשְׁעִים וְחַטָּאִים . נִבְהַלָה נַפְשֵׁנוּ . מֵרֹב עֲצוּבֹנָנוּ . אֵל תִּשְׁבַּחְנוּ נְצַח . קוֹמָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי חֲסִינוּ בָךְ : אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ . אִם אֵין בָּנוּ צְדָקָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים . זָכַר לָנוּ אֶת בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ . וְעִדוּתֵינוּ בְּכָל יוֹם יְיָ אֶחָד : הַבְּיָמָה בְּעֵינֵינוּ כִּי רַבּוּ מִכְאוּבֵינוּ . וְצָרוֹת לָבִבֵנוּ : חוֹסֶה יְיָ עֲלֵינוּ בְּאָרְצוֹ שְׁבִינֵנוּ . וְאֵל תִּשְׁפֹּךְ חַרְוֶנְךָ עֲלֵינוּ . כִּי אֲנַחְנוּ עֲמֹד בְּגִי בְרִיתְךָ : אֵל הַבְּיָמָה דַּל כְּבוֹדֵנוּ בְּגוֹיִם . וְשִׁקְצוּנוּ כְּמַמְאֵת הַנְּדָה . עַד כְּתִי עֵוָה בְּשִׁבִי . וְתִפְאַרְתְּךָ בְּיַד צַר . עוֹרְרָה גְבוּרְתְּךָ וּקְנֵאתְךָ עַל אוֹיְבֶיךָ . הֵם יְבוֹשׁוּ וַיַּחֲתוּ מִגְּבוּרָתָם . וְאֵל יַמְעִטּוּ לְפָנֶיךָ תִּלְאוֹתֵינוּ . מֵחֵר יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ בַּיּוֹם צָרְתָנוּ . וְאִם לֹא לְמַעַנְנוּ לְמַעַנְךָ פַּעַל . וְאֵל תִּשְׁתַּחֲוֶה זָכַר שְׂאֵרֵיתָנוּ . וְהוֹן אוֹם הַמִּיחָדִים שְׂמֶךָ . פְּעָמַיִם בְּכָל יוֹם . תְּמִיד בְּאַהֲבָה . וְאוֹמְרִים . שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד :

נהורא השלם דיני נפילת אפים דרך החיים

(א) אין לדבר בין תפלה לנפילת אפים ודוקא כשמכסיק ועוסק לדבר דברים אחרים אבל שיחה בעלמא לית לן בה (סי' קל"א) ומיחו אם עבר ודיבר כשישא לדרך ליפול על פניו (א"ר ס"ק ח' ודלא כס"ו ס"ט) ופסוק לדבר קדושה מותר להפסיק ומותר להסתכל במקום אחר וליפול במקום אחר

בשחרית כשיש תפילין כשמאלו יספ על ג' ימין וכמנהגו חו כשאין תפילין כשמאלו יספ על ג' במהלך ויפול על זרועו דווקא ולא על ידו . מותר להסתכל במקום אחד ולפול במ"א . אין לא אלא במקום שיש ס"ח . והשי' יחיד בהתפלל כתיבו ונפל אם יש שם ס"ח (וכתב הכס"ג דברוקא מודם דשאר ספרים ס"ב כס"ח . וע"ד אלא כמיכאל ליפול על אפי סוכא דגריכאל . ע"כ) . תנר ככ"ג כסאח

פּוֹרַת יוֹסֵף

הפוחח יד ענינו מקום כמו ויד תהיה לך (דברים כ"ג) והכוונה הפוחח מקום הסגור ושער הכניסה לפני החופשים שאין מה"ד ונתנה לקבלם בתשובה , אך ד' ברחמיו אשר השיב על שאלת חוטא מה עשבו יעשה תשובה ויחכשר , הוא הפוחח מקום תחת כסא הכבוד

פירוש וכוונות פשוטות מכ (כ"י יש מוח כסוף טוב מאד . ועליו נאמר יקר נשתי כ' המורה לחסידיו) : הושיעה נא . שנעשה כפוסה שלמה : הצליחה : א . דרכי התשובה : נבהלה נפשינו מרוב עצבוננו . אשר נרמנו לה כהפאנו נכב : אל תשכחנו נצח . שלג כפי חם ופלוס נפנעים כהוד קליפות : ערותינו כו' . שאלנו מעידים בכל יום כ' אחד : (פורת יוסף) א

הפחות לבסוף אומרים שם החנון כנ"ל ואם נבכ"נ נשאל יאמר בנ"ל לא ובכב"כ של גשם נופלים . מהר"ל . בשעה שגזרו אומרים חננה או אפילו יחיד דבריו אומר כנ"ל . וי"א שצריך שלא יבא מפי"ק טיפוף או עב"ם . ש"ע ק"ל ס"ג ושי"ג ס"ך . אין כ"ל בלידה ופיו השמעות נופלים . ובלילי השמחה נכונים לישול שבוה קרוב ליום . אין כ"ל בכב"כ ביום מילה אף שזמ"ן החינוך נבית אם מהפ"ל שם כע"ל נבית (בעל ברית קרוי סדרה בלבן הכמים) ואף שאין שם בעל ברית רק הסקרוצים בכב"כ ח"א חתונ . מוכנים . ומאלתי בדם מוכיזי דורא בא"ס יש מילה בעיר א"ו ח"א חתום בכל העיר . ובטעם כי אליה בא לשיר והכל שמחים . ובמקומם נחזו אם שתי בכ"כ בעיר נחזו נכב"כ שאין מל"ן אומרים חננה . והכי נכחו . ובמיל"א ח"א יס"ר אחר קריאת הכורס . אבל למחנה אומרים משום זערא דיוקא . כתב בר"ח בשם רמ"ל שא"ל החנון נמחה כמחפ"לם אלל החינוך וכן נכונים כב"כ מקומות . וכן נראה לכת" . ט"ו סכ"ג . נבית החנון או בביב"כ שיש שם חנון . לא שגא נחזר בשגא נחולה ל"ש נחזר שגא אלמנה . ל"ש אלמון בשגא נחולה אין כ"ל כלל שגא מיום הוסתן . אלל קודם החופה הוא מחולקת סוסקיס . אלמון שגא אלמנה ח"א יס"ד ג' . לכתובין אבל לאחר ג' נופלים כב"כ פ"ר . וכתיב ט"ו כל ז' ימי הפשתה לא יבוא חתן לביב"כ מטעם שלא ימנעו לומר חתונ עוד כתב אפילו יבוא אחר כך לביב"כ דח"א החתונים כגון וכו' רחום כיון שבי"ב בעת החפלה . וכן כמיל"א . אם חל מילה כה"ל או חתן שגא לביב"כ בתי"ל מחפ"ל"ן סליחות ואומרים ירדו ואין נופלים . וח"א וכו' רחום . אם נולד מחול ומספ"ק ממנו ד"כ אין נופלים . נכחו שא"ל חתום כלל ברית האכל . גם ח"א למנחה שיר מוזמר . נכחו שכב"ג דאף ניהום שמת אפרו קודם שזולד ח"א החנון ונ"א . וס"ו כתב דאם אין אלל נזקוק שמת חתם ומחפ"ל"ם שם אומרים החנון . נכחו שאין נופלים על פניהם נט"ו נכחו ולא נט"ו כב"כ (ונוהגים להכניח חמישי פירות של אילנות) ולא כנ"ח ולא כמנחה שלפניו : ולא כהנוכה ולא כמנחה שלפניו : ולא כפורים קטן כי ימים : ולא כפורים גדול כי ימים : ולא כג"ל כעומר : ולא כע"כ וכע"כ שחרית אבל באשמורת דע"כ ולמנחה שלפניהם נופלים : ולא כל חדש ניסן : ולא כע"כ : ולא בין יח"כ לזבוב : ולא כיום השמחה אחר אכילת סוכה ח"א : ולא כמ"ח סיון עד שציו ועד כב"ל : ויש מקומות שא"ל ז' ימים אחר שזעות מפני שפסקינות יש להם חלומין כל ז' :

אחר (שס) : (ב) כשנופל על פניו בשחרית אם יש תפילין בורעו והגו להטות על זד ימיו משום כבוד תכילין ובמח"ל או כשאין תפילין בורעו יטה על זד שמאלו (שס) : (ג) כשנופל על פניו לא יטה פניו על ידו ממש בלי הפסק דבר בין ידו לפניו רק יפסיק או בטליתו או בדבר אחר (מ"א סס וא"ר) : (ד) נפילת אפים יש להיו' מיושב אך בשעת הדחק או כגון שסיים תפלתו וצריך לעמוד עכ"פ כדי הילוך ל"א וקודם שיטור סג"ל התחיל הש"ך לומר חתונ יעמוד שם ויפול על פניו משומד וכן אם אי עומד נגדו ומחפ"ל ש"ע דאסור ל"א לישב נגדו אפי' כמלא עיניו עליו ולא ל"ל לזדון יכול על פניו משומד וכן כ"כ (סס ואחרונים) : (ה) אין נפילת אפים רק במקום שיש שם ס"ת אבל אם אין שם ס"ת אף שיש שם שאר ספרים לא יפול על פניו רק יאמר המזמור בלא נפילת אפים (א"ר ל"א כשכב"כ) אם מחפ"ל בהצר הפחות נבית הכנסת כשהוא פתוח ולא כשהוא נעול או בעזרת כ"ש או שמתפלל ביה"א אפי' בביתו בשעת הסליבור מהחללין ובשעה שהליבור נופלין על פניהם יכול גם הוא ליפול על פניו ואם אין סינוף מפסיק בניהם (א"ר) אף שאין לו ס"ת בביתו אבל יחיד בביתו ואין במחיצתו ס"ת לא יפול על פניו (שס) רק יאמר המזמור בלי נפילת אפים ויכול לאמרו משובד ואין קפידא (א"ר) : (ו) אין נפילת אפים בלידה לכן אם תפלת מנחה נמשכה עד הלידה אין נופלין על פניהם (מ"א א"ר) אבל בלידי אשמורת נוכחין ליפול על פניהם מפני שהיא קרוב ליום וכן בין השמעות של לילה נוכחין ליפול (שס בע"ז) מיהו לומר המזמור כ"ל אפי' חשש אפי' בלידה (א"ר) : (ז) אין נופלין על פניהם בבית האכל כל ז' ימים של אבילות ואפילו במנחה של יום ז' ואפילו היתום קטן אבל אם האכל בכב"כ אומרים אבל האכל עמו לא יאמר וכן אחר שגאו יאמר הפסקה לענין דיעבד ללא כס"ו וע" א"ר) ביום שיש בו מילה בביב"כ שמל"ן זה החינוך או שבעל ברית או המסדק והמסול מחפ"ל"ן שם אף שהמילה נבית אחרת (א"ר ובשכ"כ) ואף לאחר שגא ממש א"ל לאמרו (ס"ו) יש נוכחין שאין נופלין על פניהם אפי' אם המילה נבית אחרת ודוקא בשחרית אבל לא במנחה שלפניו ושל אחריו ומיהו אם מחפ"ל"ן מנחה ביום שמלו החינוך אלל החינוך כנימול (כגון על סעודה הברית) לא יאמרו (אחרונים ועיין ח"ר) ומיהו כשכ"ר ברכו ברכת המזון על סעודה המילה יאמרו (א"ר שס) וכן הדיון כגון שפחה או בן ממזר (אחרונים עיין ח"ר) : (ח) נוכחין שאין נופלין על פניהם בבית או בבית הכנסת שיש שם חתן כלל בשעת ימי המשתה שלו ואפי' יום ז' הוא יום ח"א של שחופה אם מחפ"ל"ן קודם שיהיה החופה כגון אם אומרים חתונ עד יום ח"א מעט קודם לערב (שם אחרונים ומ"א) אבל ביום שכתב לחופה אומרים עד שיכנס לחופה (שם נ"ה) ודוקא אם היה החתן נחזר או הכלה נחולה אבל אלמן שגא חלמנה או רק ג' ימים אין אומרים וכן הדיון בזהוה רחום לכן יש לומר שכל ימים החתן נבית שכתב כל ז' ימי המשתה שנמנעין לומר החנון בעצמו (ט"ו ומ"א שס) : (י) אין נופלין על פניהם לא כע"כ צא צא ולא כע"כ צא צא ולא כנ"ח אפילו במנחה שלפניהם ולא כהנוכה אפי' במנחה שלפניו וכן כפורים (ס"ה תר"י) וכן כפורים גדול כי ימים ובל"ג כעומר ובע"כ

אבל (מדרת יוסף) א

אֵלָּל בְּמַחֲבָה שֶׁלִּבְנֵי אֹמְרִים וּבַעֲרֵי אִשְׁלֵו לְסוֹכּוֹת וְלֹא מִתְחַלֵּת רַחֲמֵי שׁוֹן עַד אַחַר אֲסֻרוֹ חַג
בַּשְּׁחִירֵי אֵין אֹמְרִים רַק בְּאִמְרוֹתָם בְּסִלְמוֹת אִשְׁי וַיֵּשׁ נוֹהֵנִן עַד ז' יָמִים אַחַר שְׁבוּעוֹת (טס) וְכֹל
מִתְחַלְּרִין עַד הַיּוֹם גְּדוֹל וְכֵן הַמִּנְהַג שֶׁלֹּא לִיפּוֹל אֵלֶּן אֵין אֹמְרִים אִף בְּמַחֲבָה שֶׁלִּפְנֵיהֶם זֹלַת עֵינַי
עַל פְּנֵיהֶם כֹּל חוֹדֶשׁ יִסָּב וְלֹא בַּעֲבֵיב וְלֹא בֵּין יוֹיֶהֱב
גְּדוֹל מַעֲלַת נִיָּא. אִיתָא בְּבַהֲבִים. נִסְיַלַּת אִפִּים כִּרְאִי זֹכֵה לְמַעֲלוֹת רַחוּם: (א) נַעֲבַד בְּרִיב חֲדָשָׁה וְכֹלָּו כִּנְר מַח
וּמְהַלֵּק מִן הַגּוֹלָם: (ב) נֹחֲמִין לוֹ עִזוּ וְהַנְּאֻמוֹת לְנוֹחַם עַם הַיִּבְיָב: (ג) הוֹסַפְתָּ כִּסְלֵל צְרוּרָה וְנִסְחָדוּרָה:
(ד) הוֹסַפְתָּ דְבָקוֹת נְקוּוֹ: (ה) זֹכֵה לְמַחֲבָה שְׂמֹרֶה לוֹ כְּשִׁפְסוֹר מִן הַגּוֹלָם: (ו) גֹּרֶם כְּסֵפֶסֶף לְכִינִיבֶה שְׂאֹמְרֵת מִן
לִי כִךְ בְּרִבֵּל בְּנֵי פְלוּגִי: (ז) אֵין חֲטָא צָא עַל יְדוֹ. וְאִם יוֹדְמִן בְּאִקְרָאִי יוֹהִיבֵר בְּאִקְרָאִי עַד יִמְרוֹק עֹנֻתוֹ: (ח) אִם
עָבַד לַעֲלוֹת וּלְהַשְׁתַּלֵּק כְּחֹהֶה שֶׁטֶס. אֹמְרִים לוֹ יִבּוֹא שְׁלוֹם בְּלִי עֵיבּוֹב וְבֹאֵר לְדִיקָס שֶׁלֹּא כּוֹנֵן לֹאֵם מִתְעַכְכִּים כֹּל ז' :

קֹדֶם רַחוּם וְחַנּוּן יֵאֱמַר פְּסוּק זכ [ונכסם כנראה זל כהנו שלא לומר רק יתחיל רחום וחנון]:

וַיֵּאמֶר דְּוָד אֶל יְהוָה. צַר לִי מְאֹד. נַפְלָה נָא בְיָדִי:

” כִּי רַבִּים רַחֲמֵי וְיָבִיד אָדָם אֶל אֲפֻלָּה :

רַחוּם וְחַנּוּן חֲטָאתִי לְפָנֶיךָ יי מֵלֵא רַחֲמִים רַחֵם עָלַי וְקַבֵּל

תְּחִנּוּתִי: יי אֵל בְּאִפְךָ תּוֹכִיחַנִי וְאֵל בְּחַמְתְּךָ תִּיַסְרֵנִי:

חַנּוּנִי יי כִּי אֲמַלֵּל אֲנִי רַפְּאֵנִי יי כִּי גִבַּהְלוֹ עֲצָמִי: וְנִפְּשִׁי נִבְהַלְתָּ

מְאֹד וְאַתָּה יי עַד מָתִי: שׁוּבָה יי חֲלַצְתָּ נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן

חַסְדְּךָ: כִּי אֵין בְּמוֹת זְכָרְךָ בְּשִׂאוֹל מִי יוֹדָה לָךְ יַגִּיעַתִי בְּאַנְחָתִי

אִשְׁחָתָה בְּכָל לַיְלָה מִפְּתֵי בְדַמְעָתִי עֲרִשִׁי אֲמַסָּה: עֲשֵׂשָׁה מִכֶּסֶם

עֵינֵי

ר ד ק

אל. אם תוכיחני בעוני אל עשפר רל לאס כדי שאוכל לסבול: ואל בחמתך תיסרני. כפל ענין במ"ש כמכנס: אוכלל. חוחר אף ע"פ שהוא פתוח והוא ענין חלשה וכריחה: כי נבהלו עממי. ר"ל הנוף ואמר עממי טהם יסוד הנוף אומר בן על כלב בעעירות: ונפשי נבהלס. עממי נבהלו ונפשי נבהלס מאל לפחמי שאמות מזה החולי: ואח כתיב בלא ה"א: עד מתי. עד מתי תדכאני בחלואים ולא תרפאני: שובה מלרע והם חמשה מלרע וזה אחד מהם ופירש שוב מחרון אפך עלי: חלנה נפשי. שלא אמות מזה החולי: כושעני למען חסדך. לא נדקדקתי כי ידעתי שאני חייב: כי אין בנות וברך. לא אדכרך במותי ולא אודה לך ואם תרפאני אודה לך לעיני כל כי הנוף אחר לאס הנשמה כאנן והוא היורד

אל. ללל חסוף להרוח כי: כי אמלל אני. נכחה ודל כח כמו היודים האומללים דעורל לכן חנני ללל חסוף עד להרוח כי די לי כוס: רמאני ה'. מן כמכות אשר עברו עלי. כי כלל נבהלו עממי. ועד ונפשי גם נס נבהלה מחר ולא בן ואתה ה' עד כתי תייס וליך רוחא, וליכי כיני נעוד ומיכה, בלא עמס כסורעמיות נחש לגלות און למוסר וככה ככר נבהלתי וקבלתי כמוסר: לכן שובה ה' מחרון: חלצה נפשי. חלתי וסכרתי. ואף אספר שפדיון לא נפיעתי כי טפאי הושיעני לשען חסדך. כי אם אמות מהבשר כהאם שוב לא אוכיר כעמך: כי אין בנות וברך. כי מי כוא כותן כדאלס נקדר: יגיעתי באנחתי. נעשיחי עף יגע שחש שחני מהאנחה ככל עת. עד שאני אשחה בכל לילה כחתי. מתאים אני מטחי ככל לילה נדעמתי אהבה כוא ענין שכיב צמיס כמו כאשר יכרס כחוח לשחות, וזה היא אחרו אשחה צמיס אני אח מטחי צמיס ככס ככרר כסט על פי מים, ומח כמחר כחול: בדמעתי ערשי אמסח אלחתי וארטיב טפתי דעעמתי: ערשי. מטחי כמו ערש ימים: אמסח מלשון כמסח וככה: עששה ענין כלים ורקוון וכן ועמתי עששה עתקה ענין ייסון כמו ודכרסיס עתיקים, נענוד נרזח ומן ככעס שאני כועס על חזיר כשמחיס לנרזחי ככס שטי (שוחח יוסף) א

פירוש וכוונות פשוטות
חנני ה'. ללל חסוף להרוח כי: כי אמלל אני. נכחה ודל כח כמו היודים האומללים דעורל לכן חנני ללל חסוף עד להרוח כי די לי כוס: רמאני ה'. מן כמכות אשר עברו עלי. כי כלל נבהלו עממי. ועד ונפשי גם נס נבהלה מחר ולא בן ואתה ה' עד כתי תייס וליך רוחא, וליכי כיני נעוד ומיכה, בלא עמס כסורעמיות נחש לגלות און למוסר וככה ככר נבהלתי וקבלתי כמוסר: לכן שובה ה' מחרון: חלצה נפשי. חלתי וסכרתי. ואף אספר שפדיון לא נפיעתי כי טפאי הושיעני לשען חסדך. כי אם אמות מהבשר כהאם שוב לא אוכיר כעמך: כי אין בנות וברך. כי מי כוא כותן כדאלס נקדר: יגיעתי באנחתי. נעשיחי עף יגע שחש שחני מהאנחה ככל עת. עד שאני אשחה בכל לילה כחתי. מתאים אני מטחי ככל לילה נדעמתי אהבה כוא ענין שכיב צמיס כמו כאשר יכרס כחוח לשחות, וזה היא אחרו אשחה צמיס אני אח מטחי צמיס ככס ככרר כסט על פי מים, ומח כמחר כחול: בדמעתי ערשי אמסח אלחתי וארטיב טפתי דעעמתי: ערשי. מטחי כמו ערש ימים: אמסח מלשון כמסח וככה: עששה ענין כלים ורקוון וכן ועמתי עששה עתקה ענין ייסון כמו ודכרסיס עתיקים, נענוד נרזח ומן ככעס שאני כועס על חזיר כשמחיס לנרזחי ככס שטי (שוחח יוסף) א

עֵינֵי עֲתָקָה בְּכָל צוּרָי: סוּרוּ מִמֶּנִּי כָּל פּוֹעֲלֵי אֲוֹן כִּי שָׁמַע יי קוֹל בְּכִי: שָׁמַע יי תְּהַנְתִּי יי תִּפְקְדֵי יָקָח: יִבְשׁוּ וַיִּבְהַלּוּ מֵאֵד כָּל אִיבֵי יִשְׂרָאֵל יִבְשׁוּ רִגְעַ:

מזכור כפי' סידור ענין הפלה ב' אלפי כו' שאנו אומרים כשני ונחמשי. שזו היא הפלה חזקה שקבעה בירושלים כשהיא נמזר. והנה שמו רחוק זרים קולנו יהיה אלפי כו': דקט: וע"כ בקדים ו' לח' משני עובדותנו שלא ינינו כבוד יסרו: עוד טעם כי ידוע לכל הרואה כבודים כפיוטים והיוצרות כדומים שם ב"ה ואח"כ חותם חוק ואמן. ואין זה שייך אלא על האדם הנרדף היוזק מכש"י ב"ה מבא"כ כלן כשהוא שם י"ה הפלה יהיה אלפי כו'. דקט כו'. וכשהיא נכתב אח"כ כבוד רחוק זרים קולנו ר"ת חוק היה נראה ח"ו כמו כבוד אחר התימת האדם חוק ע"כ בקדים כו' לח' והוא טעם קרוב לאמת: ז"ל פנתה רוח כשאומרים זה מקדימין לנו הנה" ב' אלפי ישראל שם נזימט"ר חר"ג הקב"ה מברכה כשיגורו וכן מהרון אשו. ובהיותו יהיה אלפי ישראל כו' ננוסח זה עשרה היותו כנגד עשר ספרות. גם הלא ישראל כל הרכב עולם כמ"ק עברה כי אין הכניס כוכב על ישראל אלא בעשרה. גם הריב אלפי ישראל עולה הרי"ג כי נזכרה התורה והמלות אהנו מההגוים שזו מהרון אשך כו'.

כשאומרים והוא רחוק אומרים ה' אלהי ישראל וכו' וכשאל המהלילן שובר ישראל: יי אלהי ישראל. שוב מחרון אפה. והנחם על הרעה לעמך:

הַבַּט מַשְׁמַיִם וְרֵאָה. כִּי הֵינּוּ לַעֲנֻקִים בְּגוֹיִם. נַחֲשָׁבְנוּ כְּצֹאן לִסְבִּיחַ וּיִבָּל. לְהַרְוֵנוּ וּלְאַבֵּד וּלְטַפְּהָ וּלְחַרְפָּה:

וּבְכָל זֹאת שָׁמְךָ לֹא שָׁכַחְנוּ. נָא אֵל תִּשְׁכַּחְנוּ: "

זרים אומרים אין תחלת ותקנה. חון אום לשמך כמנה. טהור ישעקנו קרבה. נענו ולא הונח לנו. רחמיך יבשנו את פעם מעלינו: אנא שוב מחרונה. ורחם סגלה אשר בחרת: "

חוקה יי עלינו ברחמיך. ואל תתנגנו בידי אכזרים. לפה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם. למענה עשה עמנו חסד ואל תאחר: אנא שוב מחרונה ורחם סגלה אשר בחרת: "

קולנו תשמע ותחון. ואל תפושנו ביד אויבינו. למחות את שמנו. זכור אשר גשפעת לאבותינו ככוכבי השמים ארבה את זרעכם. ועתה נשארו מעט טהרה:

וּבְכָל זֹאת שָׁמְךָ לֹא שָׁכַחְנוּ נָא אֵל תִּשְׁכַּחְנוּ: "

עזרנו

ר"ד ק

כל צוררי. ויש מפרשים עחקס שנחשבה כמו זואת הפת וכלל פת פתלתי אליו יקבלה כדטון: זכור שכן עתיק: סורו בחיותו מחלו אמר זכור שכליו ומלכר על העתיד כדור הקדש. וכל אדם המתפלל צוה הממזר ויכל למר זה כי בטוח הוא כי האל ישמע פתלתי אם יחפול לבטן, שגר ונדכס: יקח כמו לקח. וטעם יקח

פירוש וכוונות שמיות

כאלו נחשבה כדורן וא"כ די נכל כנרות אשר כנר עניו עלי: סורו ממני וגו'. והנה צוררי לנו ממנו לא תכלו לי מעשה כדטון חיי כי שביע ה' קול בכיו והקבלה פתלתי: יבשו ויבהלו סוד כל אויבי כל אחי כדראה הללתי יזכרו ויבהלו כדרך אדם אשר המס ונכל כדראה דבר אשר חשב למנוע: ישבו. או יהיו חחרים מדעתם ויזכרו אלי לנקם שלומי ולכוח בשלום אחי: יבשו, יהיה להם כוח ממני, כי אמחול להם מה שעשו כי ולא אזכרו עוד לזכות להם למנוע: רגע. כדא שינקשו אחי על שלום ימותו לא לאהר זמן כי מיחב אמחול להם:

עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנו . על דבר כבוד שְׁמֶךָ . וְהִצִּילֵנו וּכְפָר עַל חַטֹּאתֵינוּ
לְמַעַן שְׁמֶךָ :

יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל . שׁוּב מִחֲרוֹן אַפֶּיךָ . וְהִנָּחֵם עַל הָרַעָה לְעַמֶּךָ :

נִאֲמַרְנוּ אֲמֵרִים זֶה בַּעֲשֻׁנֵיט נְבוֹר וּבְקִלְטָת קֹהֲלוֹת אֲמֵרִים אֲרוּהוּ כֻכַל יוֹם :
שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל . שְׁמוֹר שְׂאֲרֵי־תִשְׂרָאֵל . וְאֵל יֵאֲבֵד יִשְׂרָאֵל .
הָאֲמֵרִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל :

שׁוֹמֵר גּוֹי אֶחָד . שְׁמוֹר שְׂאֲרֵי־תֵ עַם אֶחָד . וְאֵל יֵאֲבֵד גּוֹי אֶחָד .
הַמִּי־חֲדָדִים שְׁמֶךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד :

שׁוֹמֵר גּוֹי קָדוֹשׁ . שְׁמוֹר שְׂאֲרֵי־תֵ עַם קָדוֹשׁ . וְאֵל יֵאֲבֵד גּוֹי
קָדוֹשׁ . הַמִּשְׁלֵשִׁים בְּשִׁלְשׁ קְדוּשׁוֹת קָדוֹשׁ :

מְתַרְצָה בְּרַחֲמִים . וּמְתַפִּים בְּתַחֲנוּגִים . הַתְּרַצָּה זְהֻתַפִּיט לְדוֹר
עָנִי כִי אֵין עֹזֵד : אֲבִינוּ מוֹלְכֵנוּ חֲנֻנוּ וְעָנְנוּ כִי אֵין בָּנוּ

מַעֲשִׂים עֲשֵׂה עִנְיָנו צְדָקָה וְחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנו :

נהורא השלם דרך החיים

ענין ואנחנו לא נדע. כתב שלי"ב הק' וכן הוא
נאמר ב"ש ח"ו לפי שהשכלו בכל ענין שיוכל
הדם להשכל. כי שם ובעמידה ובנשילה אדם כאשר עשה
משרע"ס דכתב ואשכ. ובכח ועמידה בכך גוי. והשכל
לפי כ' ומאחר שאין לנו כח להשכל כענין אחר אנו
אומרים ואנחנו לא נדע כו' :
הערה אף לא לנו על ענינו: על האנחנו השכלים בלא לב
לפי ש' השלי"ב הק' שלי"ב אך לא נדע לומר כן.
בלא ענינו לא נשנו כלום. השכלנו בלחם נשיכס לכל בלא
לב ודעונונו שלי"ב אדם וזהו כל סוף וסוף. ונחמד
נמדיס ג"כ כלכן רומס. ואך לא נחוס על מעשינו. כ"כ הספרים. והאיהו ש"ן אחד כנון נאמד ויהי מוכנו לומר
אלו הסתות ואנחנו לא נדע מה נעש. ואנחנו לא נדע אחר נשיכס. מה נעש אחר בעמידה. ויהי לומר שכן
קבלה בידו שלי"ב. וכ"כ שלי"ב לדינא:

וּנְחַנְנוּ לֹא נִדְעָ מַה נַּעֲשֶׂה . כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ : זְכַר רַחֲמֶיךָ יְיָ

וְחֶסְדֶּךָ . כִּי מַעֲוָלָם הִפְּוֵה : יְהִי חֶסְדֶּךָ יְיָ עֲלֵינוּ . כִּי אֲשֶׁר

יַחַלְנוּ לָךְ : אֵל תּוֹכַר לָנוּ עֲוֹנוֹת רַאשֵׁנוּם . מִהַר יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ

כִּי דָלוּנוּ מְאֹד : חֲנֻנוּ יְיָ חֲנֻנוּ . כִּי רַב שִׁבְעֵנוּ בָּהוּ . בְּרוּנוּ רַחֵם

תּוֹכַר : כִּי הוּא יָדַע יִצְרָנוּ . זְכוֹר כִּי עָפַר אָנַחְנוּ : עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי

יִשְׁעֵנוּ . עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ . וְהִצִּילֵנוּ . וּכְפָר עַל חַטֹּאתֵינוּ .
לְמַעַן שְׁמֶךָ : זִק

לפי דעה אבודרסס נכס נעל תמורת כמותות יש לומר ב' הנוסחאות אל א"ה וסעס שאומר כראשון (וכסעס)
וכאחרונס (וכסעס) כי ההלכה אנו מנכסס על הכולס מכילות וכיא כישועס כשלימס. ואח"כ אנחנו מנכסס
רחמיס כ' גס חוץ זמן סחמינו צולות הוא ילנו מכל דע מלכות כלימיס ומנצרותס. והמלך כמימס המלמיס סחבות
כנגד עשרה סכרותס וסרבעיט יום ספמס מלכ סכר לקבל כהוריס. ס"כ. מלמיס כחוב נכס כנינו יעקב"ן ח"ל כדלמס
כ"ד כ' נגד כ"ד ארמיס סס ארמיס וכסמי כ"ו נגד סס סמי'ס ולכן צ"ל נשיכס. וכוא ודמי וצ"ל סעומד :

כסני וחמישי אומרים אל ארך אפים. ולאו ימים שאין אומרים אל ארך אפים. ראש
(פורת יוסף) א

קודש . חנוכה . סורים קפן ב' ימים . וסורים גדול ב' ימים . וככל ירמ וט"ס . וחטטה צלב .
 גם א"ל נבית האל :

<p>מנהג אשכנז</p> <p>אל ארְךָ אַפִּים וְרַב חֶסֶד וְאַמֶּת . אל בְּאַפֶּךָ תִּזְכְּרֵנוּ . חוֹסֶה יְהוָה עַל עַמּוֹךָ . וְהוֹשִׁיעֵנו מִכָּל רָע . חֲטֵאנוּ לָךְ אָדוֹן . סֶלַח נָא כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ אֵל :</p>	<p>מנהג קצת קהלות</p> <p>אל ארְךָ אַפִּים וּמְלֵא רַחֲמִים . אל תִּסְתַּר פְּנֵיךָ מִפָּנָיו . חוֹסֶה יְיָ עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךָ . וְהַצִּילֵנוּ מִכָּל רָע . חֲטֵאנוּ לָךְ אָדוֹן . סֶלַח נָא כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ אֵל :</p>
--	---

סדר הוצאת ספר תורה

(נהורא) כשתוציין ס"ת לר"ך לנכונ צו כבוד כרכס ויבס צו משעס שמוציין אותו מסאכונ עד שפניחין אותו במקומו ואל ידבר דברים ויחפס נטילס . וזר"ך לתקנו ולשקרו . כשעולס לארון ס"ך להוצאת ס"ס יאמר מה גורא המקום הוזה אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים :
 כשפוחתין הארון לריכין לעמוד ולומר זה :

וַיְהִי בַּנֶּסֶע הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְיָ וַיִּפְצוּ אֲיֹבָיִךְ .
וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאֵיךָ מִפְּנֵיךָ : כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה : וְדַבֵּר
יְיָ מִירוּשָׁלַיִם : בְּרוּךְ שְׁנַתֵּן תוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקֹדֶשְׁתוֹ :
 (נהורא) כנטל ס"ס נטל דוקא על מינו שאלמר מימינו אש דה לנו ואלמר שאללו תחת לראשי וימינו התבקני :
 כהוב

(* בשלש רגלים ובנימים נוראים אומרים זה :

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אַרְךָ אַפִּים וְרַב חֶסֶד וְאַמֶּת נֹצֵר חֶסֶד
לְאַלְפִים נִשְׂא עֵוֹן וּפֹשַׁע וְחַטָּאָה וְגַנְהָ :

<p>כ"ס וכו' כפור אומרים זה :</p> <p>רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם מְשַׁאלוֹתֵי לְבָבֵי לְמוֹזְבָּה וְהַפְקֵ רְצוֹנֵי וְתוֹן שְׂאֵלְתֵי תְּזַבְּחָה לְעַבְדֶּךָ בְּןֵי אֲמִתְךָ (כ"ס) וְאֲשֵׁרְתֵי זְבָנֵי וּבְגוֹתֵי וְכָל בְּנֵי בֵיתִי לְעִשׂוֹת רְצוֹנֶךָ בְּלִבִּי שְׁלוֹם . וּמְלֵטְנוּ מִצִּד הָרָע . וְהֵן חֲלַקְנוּ בְּתוֹרָתְךָ . וְחַבְנוּ כִּדְ שִׁתְּשֵׁרָה לְשִׁבְיָתְךָ בְּתוֹכֵנוּ . וְהוֹפַע עֲלֵינוּ רִחַם חֲכָמָה וּבִינָה . וַיִּתְקַם בְּנוּ מִקְרָא שְׁכָתוֹב וְנָחָה עָלֵינוּ רִחַם יְהוָה . רִחַם חֲכָמָה זְבִינָה . רִחַם עֲצָה וּגְבוּרָה . רִחַם יִצְחָק וְיִרְאַת יְהוָה . וּבְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שְׂתוֹכְנוּ</p>	<p>כ"ס וכו' כפור אומרים זה :</p> <p>רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם מְשַׁאלוֹתֵי לְמוֹזְבָּה וְהַפְקֵ רְצוֹנֵי וְתוֹן שְׂאֵלְתֵי וּמְחוֹל לִי עַל כָּל עוֹנוֹתַי וְעַל כָּל עוֹנוֹת אֲנָשֵׁי בֵיתִי . מַחֲלֵה בְּחֶסֶד מַחֲלֵה בְּרַחֲמִים . וּמְחַרְנֵי מַחֲטָאֵי וּמְעוֹנֵי וּמְפִשְׁעֵי . וְזַכְרֵנִי בְּזִכְרוֹן מִזֵּב לְפָנֶיךָ . וּפְקַדְנוּ בְּפִקְדוֹת יְשׁוּעָה וְנִחָמִים וְזַכְרֵנוּ לְחַיִּים אֲרֻכִּים לְחַיִּים מוֹבִים וּלְשָׁלוֹם . וּפְרַחְסָה מוֹזְבָּה וְכִלְכֵּלָה וְלַחֵם לְאַבּוֹל . זַבְּחָה לְלִבּוֹשׁ . וְעִשָּׂר וְכַבּוֹד וְאַרְבֶּת יָמִים בְּתוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ . וְשִׁכַל וּבִינָה לְהַבִּין (מורה יוסף) א ולהשכיל</p>
---	---

כתוב בוי"ק (ויקהל ד' כ"ו ע"א) אמר רשב"י כד מסקין ספר חוררה למקרי ביה מתפתחין תרעין שמיא דרחמי ומעוררין את האהבה לעילא וליכעבי ליה לבר נש למימר הכי .

ברוך שמה דברא עלמא . בריך בברך ואברך . יהא רעיותך עם עפק ישראל לעלם . ופירקן ימינך אחזי לעמך בבית מקדשך . ולאמטווי לנא מסוב נהורך . ולקבל צלותנא ברחמין . יהא רעוא קדכך דתוריק לן חיון במיבוטא ורחמי אנא פקידא בנו צדיקיא . למרחם עזי ולמנטר יתי ונת כל די לי ודי לעמך ישראל . אנת הוא זן לבלא ומפרנס לבלא . אנת הוא שליט על בלא . אנת הוא דשליט על מלכיא ומלכותא דילך היא . אנא עבדא דקודשא בריך הוא . דסקידנא קמה ומקבא דיקר אורייתא בכל עדן ועדן . לא על אנש רחיצנא ולא ער בר אלהין סטיקנא . אלא באלהא דשמיא . דהוא אלהא קשום . ואורייתא קשום . ונביאיהו קשום . ומסנא למעבד טבון וקשום . ביה אנא רחיון . ולשמה קדישא יקרא אנא אמר תושבתי . יהא רעוא קדכך דתפתח לפאי פאורייתא ותשלום משאלין דלבאי ורבא דבל עפק . ישראל קטב ולחיון ולשלום : אמר

כשזשק הכית שמו יאמר ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודך מיון :
וכתב המג"א כשזומר הש"ן גלו נר"ך להנביא הס"ת . וכן בשבת ויו"ט כשזומר שמו וכו' אחד וכו'

בשבת ויו"ט **שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד :**

אחד (הוא) אלהינו גדול ארונים קדוש (בר"ס ויו"ט ונוקרא) שמו :

בחול **גדלו ליהוה אתי ונרוכמה שמו יחדו :**

ויקהל ענין
לה יהוה הגדולה והנבונה והתפארת והנצח ותהוד כי כל בשמים ובארץ : לה יהוה
הממלכה והתענושא לכל לראש : רוסמו יהוה אלהינו והשתחונו לתרום נקליו
קדוש הוא : רוסמו יהוה אלהינו והשתחונו לבר קדשו כי קדוש יהוה אלהינו :

נחול מחילין אב הרחמים ונכח על הכל

על

בשלם נגלים אומרים זכ :

בר"ס ויו"ט כשזומר אומרים זכ :

שתוקנו לעשות מעשים טובים ולהשגיל עסקי סודותיה ויהפק רפואה בעיניה . וילכת בנרכי ישראל לפניה וקדשנו בקדשתך . כדי שנגזרה לחיים טובים וארובים ולחיי העולם הבא . ותשמרנו ממעשים רעים ומשעויות רעות הפתורושות קבא לעולם והבוטח ביהוה חסד יסובבנו . אמן :
יהי לרצון אמרי פי ויהיון לבי לפניה יי צדי ונאלי :

ואח"כ אומרים ג"ס ואני תפלתי :

ואני תפלתי לה יי עת רצון אלהים ברכב חסדה ענני באמת ישעך :

ברוך שמה וכו'

(פורת יוקא) א

על הכל יתגבר ויתקבש וישתפח ויתפאר ויתרומם ויתנשא שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא: בעוקמות שפרא העולם הזה והעולם הבא: פרוצו ופרצו וראו ופרצו כל בית ישראל: צור העולמים אדון כל הבריות אלה כל הנפשות: היושב במרחבי מרום השוכן בשמי שמי קדם: קדשתו על תחיות וקדשתו על כסא הכבוד: ובכן יתקבש שמה בנו יהיה אלהינו לעיני כל חי. ונאמר לפניו שיר חדש כפתוב: שירו לאלהים זמרו שמו סלו לרוכב בערבות ביה שמו ועלו לפניו: ונראהו עין בעין בשוכו אל נהרו כפתוב: כי עין בעין יראו בשוכו יהיה ציון: ונאמר ונגלה כבוד יהיה וראו כל בשר יהיו כי פי יהיה דבר:

אב תרחמים הוא ירחם עם עמוסים ויזכור ברית איתנים ויציל נפשותינו מן השעות הרעות ויגער ביצר הרע מן הנשואים ויחון אותנו לפליטת עולמים. ויפלא משיאלותינו במדה טובה ישנעה ורחמים:

כשולך כס"ז עם סס"ח וכוא סולך אחרי יאמר אחרי ה' אלהיכם תלכו. ואוהו תיראו. ואת מצותיו תשמרו. ובקולו תשמעו. ואוהו תעבדו. ובו תרבקו:

דיני הקריאה

(דרך החיים) ה' נשטט בטולה חומר כדכו והקבל עיני ביכל"ו יש לכס לעמוד וכמדקקס עומדים גם כנכח אהר בחר בנו ונקריאה החורס: (ג) אסור לנאח ולסניח כס"ח ככסא פתוח אצל בני כנכח לנכח כס"ח מגולל יכול לנאח לנכח גדול: (ג) משהחיל הקורא לקרוא כס"ח אסור לכפר אפי' גד"ח ולאחשושי מאכזרז יכול להסתיק רק לקרוא שמ"ח מחר. ויכון לזכור גם מזה ולהזיז ולכוין דעתו לשמוע: (ד) בקריאה בחורס צריך לאחוז כס"ח בשעת הכרעה וגם בשעת בקריאה יש לאחוז בעמודים. ומי שנוכח לאחוז כס"ח עלמו בשעת הכרעה אסור לאחוז עמוד כלא מסתה: (ה) יש נוכחים לגלול כס"ח בשעת הכרעה. והנוטט שלא לגלול לא יביט כס"ח בשעת הכרעה רק מקודם ילאח בספסוק לנכח לסתחיל וזה"ל לא יביט בפנים: (ו) יאמר כדכו וכנככות נק"ר כדי שישמעו כעס ויענו אמן: (ז) טעם ופתח אשר נתן לנו במקור: אשר בחר אש נזכר קודם שאמר כס"ח מהחומה (מנותן החורס) יחיל מאשר נהי בנו ואם כבר אמר כס"ח יביט חזרה כנכחה ולאחר בקריאה יאמר אשר בחר בנו: (ח) אמר כנכח כהאשכנח כראוי וטעם בשנים וסתחיל אשר בחר וזכור קודם שאמר כס"ח מנותן החורס יחיל מאשר נתן ואם נזכר אחר בנ"י קודם נותן החורס יאמר מיד אש"ח אשר נתן כ"ו אצל אש כבר אמר נותן החורס יחיל מהחלה כנכחה: (ט) סה בין כנכח לקריאה שלא מעיני בקריאה (קודם שסתחיל לקרוא) אפי' פתוח מחד"ל נכח לחזור ולנכח: (י) כ"ט שאין לחזור ולנכח לנ"י לומר כדוך שם כדכו מלכותו לעולם ועד על שהזיא שם שמים לנטלה: (יא) כ"ט שזיין לנכח כס"ח טעם שטיח א"ש לנכח רק כנכח אשר בחר בנו אצל כדכו א"ש לנכח עוד כסעם:

כשקריין לעלות לחורס מתחיל החזן זה:

כחול ונשכח למנחה יאמר זה

ויעזור ויגן ויושיע לכל | ותגלה ותראה מלכותו עלינו כזמן קרוב ויחון פליטתנו תחוסים בו ונאמר אמן: הכל הבו גודל לאלהינו ונתנו כבוד לתורה. בהן קרב. ילכוד (כ"ב) תבהן: ברוך שנתן תורת לעבו ישראל בקדושתו: תורת יי תמיטה משיבת נפש. עדות יי נאמנה מחכימת פתי: פקודי יי ישרים משפתי לב. מצות יי ברה מאיבת עיניים: יי עז לעמו יהו יי יבקר את עמו בשלום: האל תמים דרכו אפרת יי צרופה מן: הוא לכל החוסים בו: ואח"כ אומרים הקהל ואתם הדבקים ביי אלהיכם תמים פלגם תיום:

(נהורא) סיפק כשקריין אהו יעמוד ממקומו כאלוהות חיל ונזריאות ונעת כליכחו יאמר משכני אחרך נרועה הביאני המלך חרירי נגילה ונשמחה בך. לשם יחור קב"ה ושכינתיה על ידי יהוה ממיר תעלים בשם כל ישראל. הטולה לחורס יאחז כפתי ידיו בניעותו כחורס ע"י מסה על כס"ח. וקודם כנכחה פתח כססר וזאח כסמק שזיין

פירוש וכוונות משמיות

אב הרחמים. אף בשעת כנכחם כוא זכר נרחמים: עם עמוסים. כסעמים על ס' טעם ילאו מנכס: מן השעות הרעות. המתרגשות כשולם: ברית איתנים. כאלות א"י שנקלו לאמני כשולם: ויגער ביצר הרע מן הנשואים. על כפי כפתי. יגער בו שחוק מס: (מורת יוסף)

בנין להחליטנו וזנשק כספר תורה וזאמר בלחש עץ חיים היא לחחוקים בה וכוסף סניו ללך שחאל וזנרך בקול: כשקורין אותו לתורה יאמר זה בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְּבֹרָךְ:

והקהל עונים בָּרוּךְ יְיָ הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד וְהוּר וְזוּמַר בִּיהַל"ו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

(נהורא) כשחחיל קריא לקרות בתורה יסיך ידו השאלית מסכ"ח ושאר יד ימינו לכה אוחזת בס"ח כל זמן הקריאה. וגם כוא יקרא בלחש עם בקורא מלה במלה. ואחר הקריאה גולל ומנרך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

אם בר מראה (כן י"ג שנה ויום א') עולה לתורה (אחר שנירך ברכה שניה) יאמר אביו:

בָּרוּךְ שִׁפְטֵרֵינוּ מֵעַנְשׂוֹ שְׁלֹחַ:

כוונת הברכה שפטרנו י"מ שנירך על זה שהבן כוא פטור מעשה שלא יעשה בעון האב. דכשכין נעשה על ידו טוב האב נעשה ע"י כ"ש הו"ל כל מי שהנידו נעשה על ידו אין מנטיסין אותו במהותו של הק"ל ולכן האב מירך שפטר כספר מעוכבו כל זה. וי"מ הכוונה שעד עתה היום מהוינך להנכו במלות ואם מהכל כחוכו כוא ניה"ש ע"י וכן אחרו כמדרכ ונדלו כענינים אחר ר"ע צריך אדם לטפל בננו עד י"ג ש"ס מכלן ואלך צריך שיאמר ברוך שפטרנו כו'. ולי שאו נודע לכנים ככוא גדול שקודם לכו לא היו מעלין אותו לקרות בתורה לכן נכחו שנירך מעכשו ברכה זו ויכוין האב על ג' כשיושם השוכרנו (ש"א):

ברכת הגומל

אריבעה ארכים להדות. ורודו סים כשעלו מתנו לגמרי. וכולנו מדברות כשיגיעו לשוב. ומי ככוא חתום ביה ככאזכים על עסקי נפשות ואלא מהנכר לגמרי. ומי שהיה חולם באכה של חולל ביש כום כככ. או כחולה שזעזעל באסה יותר מנ' ימים וכחזיר לכורו לגמרי. ושימך וכל החיים ידון סלכ. "חולה יסורים" ס"ס "מודר. ועכשו כהנו לברך כל מי שנעשה לו גם כעון ככאל גלוי כחל או עיול מדריסת כור וגימחיו. או שעמד ארכי כיער לשרפו. או כלא עליו נכדים וכדדי לילה ויטול מס. יעמוד אחר שקראו אותו להרים וכיך ברכה שנייכ. וינך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַגּוֹמֵל לְרֵעִים טוֹבוֹת שֶׁנִּבְלַגְנִי בָּל טוֹב:

ועוין כקל אחיו מי שֶׁנִּבְלַגְנִי בָּל טוֹב הוּא יִנְבְּלַגְנִי בָּל טוֹב סְלָח:

וכעון של לאחר ג' ימים וכדיעבד מברך פד ה' ימים. (ש"ע):

אחר הקריאה חמיד אומרים חני קדיש מלכד במנחה בשבת וכמנחה בת"ל. ושאר דיני קריאת התורה חמלא בתפלת שבת:

(דה"ח) (א) המניח צריך לגלול כס"ח על ג' דסין ולפניכ: (ב) המניח מראה פני כחג כס"ח לגם כעומדים לימינו ולשחאלו ומחירו לשמו ולאחריו שמתע על כל האנשים לראות כככג ויש מדקדק לראות כאומיות פד שיכול לקרואם ולכרו:

כשמניכין כספר תורה אומרים זה

זֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מִשֶּׁה לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל פִּי בִּיד מִשֶּׁה:

(פורת יוסף) לפי דעת סגריה מחאלאין צריך לומר כככיק (במדבר ט' כ"ג) על פי ה' יָהֵנו וְעַל פִּי ה' יִפְעוּ אֶת סִפְטֵרָה ה' יִשְׁקֶרְו עַל פִּי ה' בִּיד מִשֶּׁה.

עץ חיים היא למחויקים בה ותופכיה מאושר: דרכיה דרכי נועם וכל גתיבותיה שלום: אך ימים בימינה בשמאולה עושר וכבוד: יהוה חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

(נהורא) אין לומר חלה התורה רק נגד כככג של ס"ס. וכארי"ל סים מהכלל באחיה כוטג עד. שהיה טול לקרא. כגולל אח כס"ח יעמידנו כנגד כככר וככעה גלילת כככס יאמר כגולל זה:

לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והגעת והודו כי כל בשמים וכארץ לך ה' הממלכה והמחששא לכל לראש: יתרום ה' אלהינו ואלהי אבותינו שיתגללו רחמך על מדותיך והתנהג עם בניך במדת טובך והבנס להם לפנים טשורת הרין: (פורת יוסף) כש

כשני ונחמישי כשלומרים תחנן קודם שמכניסין סס"ח לסיכל יאמר כחון זה :
 יהי רצון מלפני אבינו שפושמים . לכונו את בית חיינו ולהשיב את שבתותי
 בתוכנו במהרה בימינו ונאמר אמן :
 יהי רצון מלפני אבינו שפושמים . לרחם עלינו ועל פליטתנו . ולמנוע משחית
 ומגפה מעלנו . ומעל כל עמו בית ישראל . ונאמר אמן :
 יהי רצון מלפני אבינו שפושמים . למים פנו חכמי ישראל . הם ונשיהם
 ובניהם ובנותיהם ותלמידיהם ותלמידי תלמידיהם . בקל מקימות
 משבותיהם . ונאמר אמן :
 יהי רצון מלפני אבינו שפושמים . שישמע ונתפטר בשורות טובות ישועות
 ונקמות . ויבקצין נדחיו מארבע בנפות הארץ ונאמר אמן :
 אחינו כל בית ישראל . הנתונים בצרה ובשביה . העומדים בין פים ובין
 ביקשה . במקום ירחם עליהם ויוציאם מצרה לרוחה ומאפלה לאורה .
 ומשעבוד לגאולה . השמא בעגלא ובזמן קריב ונאמר אמן :
 קודם שמוליכין סס"ח חון יהללו את ישם יי כי נשגב שמו לבדו :
 להיכל אומרים זה
 והקבל אומרים הודו על ארץ ושמים : וירם קרן לעפו
 תהלה לכל חסידיו לבני ישראל עם קרובו הגלויה :

<p>ככה וכיו"ס ככהל נכנת אומרים זה :</p> <p>כס מזמור לדוד הבו ליי בני אלים הבו ליי כבוד ועזו : הבו ליי כבוד שמו השתחוו ליי בהדרת קדש : קול יהנה על המים אל הכבוד הרעים יהנה על מים רבים : קול יהנה בפח קול יהנה בהדר : קול יהנה שבר ארזים נשבר יי את ארזי תלבנון : ונדקדקם כמו עגל לבנון ושריון כמו בן ראמים : קול יהנה חצב להבות אש : קול יהנה יחיל מדבר יחיל יהנה מדבר קדש : קול יהנה יחולל אילות ויחשה יערות ויהיכלו כלו אומר כבוד : יהנה למבול ישב וישב יהנה מלך לעולם : יהנה עז לעמו יתן יהנה יברך את עמו בשלום :</p>	<p>נהול ונר"ח וכיו"ט וכנתה אומרים זה :</p> <p>כד לדוד מזמור ליי הארץ ומלואה תבל ויושבי בה : כי הוא על זמים יסדה ועל נהרות יכוננה : מיועלה בהר יי ומי יקום במקום קדשו ינקי בפים ובר לקב אשר לא נשא לשוא נפש ולא נשבע למרמה : ישא ברכה מאת יי וצדקה מאליו ישעו : זה הור דורשו מבקשי פניו יעקב מלה : ישאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד : מי זה מלך הכבוד יי עזו ונבור יי נבור מלכותה : ישאו שערים ראשיכם וישאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד : מי הוא זה מלך הכבוד יי צבאות הוא מלך הכבוד מלה :</p>
--	---

(נהורא) מנוס לכל דאס סעור ס"ח לפני ללווה עד לפני סארון והמניס וכנולל ילכו אחר סס"ח עד לפני סארון
 ועומדים סס עד שחזרו סס"ח למקומו והחזיקו מנשין סס"ח כדי לחזן נמנות :

כשמכניסין סס"ח להיכל אומרים זה :
 ובנחה יאמר שובה יי רבבות אלפי ישראל : קומה יי למנוחתה אמה וארון
 עזך : כהנה ילבשו צדק וחסידה ירגנו בעבור הוד עבדה אל
 השב

תִּשָׁב פְּנֵי מַשִּׁיחֶךָ: כִּי לָקַח טוֹב נִתְּתִי לָכֶם הַיּוֹרְתִי אֶל תַּעֲזוּבוּ: עֵץ חַיִּים הִיא לַפְּחֹזְקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מֵאֲשֶׁר: דְּרָכֶיהָ דְרָבִי גִנְעִים וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם: הַשִּׁיבֵנו יי אֱלֹהֵי נַשְׁוֹבָה חֲדָשׁ יִמְיֵנו בְּקָדְם:

דיני קדיש וברכו

למי שאינו יכול להתפלל עם הצבור

מי שמאחר לכה לזיכרון ולא שמע ח"ק קודם ברכו דשחרית או התפלל ביחיד ואמר זה אחר רחום ומנון:

זה אומר אני במקום חצי קדיש קודם ברכו:

וַעֲתָה יִגְדַל נָא פָּח אֲדֹנָי פֶּאֶשֶׁר דְּבִרְתָּ לְאֹמֵר: וְהַתְּגַדְּלֵתִי וְהַתְּקַדְּשֵׁתִי וְנוֹדַעְתִּי לְעֵינֵי גּוֹיִם רַבִּים וְיַדְעוּ כִּי אֲנִי יי: בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת יי אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מַאֲד הוֹד וְהַדָּר לְבָשֶׁת: לְהוֹא שְׁמִיָּה דִּי אֱלֹהֵא מְבָרַךְ מִן עֲלְמָא וְעַד עֲלְמָא דִּי חֲכֻמָּתָא וְנִבְוִתָּא דִּי לִיָּהּ הִיא: אָמֵר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי כָּל הַעֲוִנָּה אֲמֵן יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרַךְ לְעֵלְמָא וְלְעֲלְמֵי עֲלְמָיָא בְּכָל כְּחוֹ קוֹרְעִין לֹו גִזְרֵי דִּינֵי שְׁנָאֵמֵר בְּפִרְוֵעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהַתְּנַבֵּב עִם בְּרָכוּ יי: סָה טַעֲמֵם בְּפִרְוֵעַ פְּרָעוֹת מִשּׁוּם דְּבִרְכוּ אֶת יי:

אָמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִשׁ כָּל הַעֲוִנָּה אֲמֵן בְּכָל כְּחוֹ פּוֹתְחִין לֹו שְׁעָרֵי בֵּן עֲדָן שְׁנָאֵמֵר פְּתַחוּ שְׁעָרֵים וְנָבֵא גּוֹי צְדִיק שׁוֹמֵר אֲמוּנִים. אֵל תִּקְרֵי שׁוֹמֵר אֲמוּנִים אֱלֹא שְׁאוּמְרִים אֲמִנִים:

מי שלא שמע ברכו דשחרית יאמר זה אחר רחום ומנון:

זה אומר אני במקום ברכו דשחרית:

בְּפִרְוֵעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהַתְּנַבֵּב עִם בְּרָכוּ יי: קוֹמוּ בְּרָכוּ אֶת יי אֱלֹהֵיכֶם מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וַיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדָהּ וְכוֹרָמֶם עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה: יְהִי שֵׁם יי מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: בְּרוּךְ יי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עוֹשֵׂה נִפְלְאוֹת לְכָרוּ: וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲמֵן וְאָמֵן: אָמֵר רַבִּי עֲקִיבָא בְּכָל יוֹם יוֹם מְלָאךָ אֶחָד עוֹמֵד בְּאֲמִצַּע הַרְקִיעַ בְּשַׁחֲרִית וְאוֹמֵר יי מְלַךְ יי מְלַךְ יי יִמְלֹוךָ לְעוֹלָם וְעַד עַד שְׂפָגִיעַ לְבָרְכוּ וּבְשִׁפְגִיעַ לְבָרְכוּ חַיָּה אַחַת שְׁשֻׁמָּה יִשְׂרָאֵל וְחִקוּק עַל כְּזָחָהּ יִשְׂרָאֵל עוֹמֵד בְּאֲמִצַּע הַרְקִיעַ וְאוֹמֵר בְּקוֹל רֵם בְּרָכוּ אֶת יי הַמְּבֹרָךְ וְכָל גְּדוּלָּהּ כְּעֵלָה עוֹזֵן בְּרוּךְ יי הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וְעַד:

מי שלא שמע קדושה דשחרית יאמר זה אחר רחום ומנון:

זה אומר אני במקום קדושה דשחרית:

וְלֹא תַחֲלֹו אֶת שֵׁם קִדְּשֵׁי וְנִקְבְּשֵׁתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יי מְקַדְּשֶׁכֶם: שְׂרָפִים עוֹמְדִים מְכַעַל לֹו שֵׁשׁ בְּנָפִים שֵׁשׁ בְּנָפִים לְאֶחָד בְּשִׁתַּיִם יִכְפּוּ בְּנֵיו וּבְשִׁתַּיִם יִכְפּוּ בְּנֵיו וּבְשִׁתַּיִם יְעוֹפֶה: וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמֵר קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וְתִשְׁאָגֵי רִוַח וְאֲשַׁמְעֵ אֲחֵרֵי קוֹל בְּעַשׂ גְּדוֹל (סורת יוסף)

גדול ברוך כבוד יי במקומו : ימלוך יי לעולם אלהיה ציון לדור ודור הללויה : בשעלה משה למרום מצא בת אחת אומרת קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו . וכת אחת אומרת ברוך כבוד יי במקומו . וכלם עונים בפה אחד ואומרים ימלוך יי לעולם אלהיה ציון לדור ודור הללויה : במקום קדוש שלם יאמר ועתה יגדל נא ככחונ לעיל עד דברטו יי . ואמ"כ יאמר : זה אומר אני במקום קדוש שלם :

אמר רבי יהושע בן גדיא כל מי שעונה אמן בעולם הזה וזכה ועונה אמן לעולם הבא שנאמר ברוך יי לעולם אמן ואמן . אמן בעולם הזה ואמן לעולם הבא : למנהג במקום חזק קדוש יאמר : זה אומר אני במקום חזק קדוש קודם מנחה :

ואמר כך יאמר ועתה יגדל נא ככחונ לעיל עד חכמתא ונבורתא די ליה היא ואמ"כ יאמר זה : הנני אומר רבי יוסי פעם אחת היותי כהנהך כהנהך והגיע זמן תפלת המנחה ונגמתי להרבה אחת מחברות ירושלים להתפלל ובה אליהו זכור לטוב ושמר לי על הפתח ואמר לי מה קור שמעתי בהרבה זו אמרתי לו שמעתי בת קול שמנהמת פיונה ואמרת אוי שהרבת את ביתי ושרפתי את היכלי והגלית את בני לבין האמות . אמר לי בכל יום ניום אמרת פה וכשיושראל נגמסין לבתי כנסיות ולבתי כדרשות ואומרים אמן יהא שמיה רבא כבדך לעלם ולעלמי עלמיא הקדוש ברוך הוא מנענע בראשו ואמר אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו פה ומה לו לאב שהגלה את בניו ואוי להם לבנים שגלו מעל שלחן אביהם : אמר רבי שמעון בן לקיש וכו' כמו ככחונ למעלה :

מנהג במקום קדוש יאמר זה : זה אומר אני במקום קדוש של מנחה : ואמ"כ יאמר ולא תחללו וכו' כמו ככחונ למעלה ואמ"כ יאמר זה :

אמרו עליו על סנהלפון שהוא נבון יותר מחבריו מהלך חמישה מאות שנה ועומד אחורי המרפבה וקושר פתרים לקונו ומשביע את הפתח ועולה ויושב בראש אדונו ובשעה שיוצא הפתח כל חילי מרום נרתעין ומודעזעין וחיית הוממות ומנהמות פארי באותה שעה עונים ואומרים קדוש קדוש קדוש יהוה צבאות מלא כל הארץ כבודו : ובשעה שפגיע לפסא מתגלגלים לגלגלי הפסא ומתרעשין אדני שרפך וכל רקיעין אוחזתן חלחלה : ובשעה שהוא עובר על פסאו כל חילי מרום ופסא הפתח שלו פותחין פיהם ואומרים ברוך כבוד יהוה במקומו : בא וראה פמה גדלתו ושבתו של הקדוש ברוך הוא שפישעה שפניע הפתח לראשו כחזיק עצמו לקבל הפתח מעבדיו וכל חיות ושרפים וגלגלי המרפבה וכסא הפתח וחילי מעלה וכמה מתגדלין ומתגברין ומתנאין ונותנים הוד והדר ומבליכים פלם בפה אחד ואומרים ימלוך יהוה לעולם אלהיה ציון לדור ודור הללויה :

לענית במקום ככחונ יאמר זה מיד אמר וכו' והוא זה אומר אני במקום ברכו של ערבית : היה אחת יש ברכיע פשהוא יום אות אמה במצחה ויודעין הפלאים שהוא יום ולערב אמונה במצחה ויודעין שהוא לילה ובכל פעם אמרת ברכו את יי . והבונה וכל גדידי מעלה עיני ברוך יהוה הפתח לעולם ועד :

הקדמת אשירי . אלה בנתיים כמו שגויה כד' עולמות הם עולם מחלת החשב' עד העמידה כן נ"ב
אחר עמידה חוזרין ליד העולמות וא"ו . אך בעליותם החלב עשירי ואח"כ יורם ואח"כ נביא .
ומידהם הם לסיפן ב"ע וזו כל בעולמות חזרים למקומם . אך דע שאף באזננו זה עדין אינן יודים רק עד
אחר עלינו לבנה . וטעם עלייתן כזה כי כל בעולמות עולם לוקח בשפע כאלו להם לכן אחר כיוון העליון יורד
השפע כאלו לכל בעולמות . חתום החלב לוקח כנביאה ואח"כ לוקח השפע לנירים ואח"כ העשירי אך עדין
כולם הם למעלה במקום שעלו באצילות ובס' במקום כבוד לוקחים כל עולם ועולם בשפע שלו . ואחר עלינו הם
יורדים כל אר"ל למקומו עם השפע שלו בטנו . ואשירי עד הפס' לדוד הוא עולם כנביאה . ומש' עד קוב' אל
פ"י עולם היצירה והשאר עד עלינו עולם הששים :

והענין הוא כי ההלם אנו מעלים בעולמות מלמטה למעלה מדברים עולם החקון בעולם שלמטה ממנו עד שמואלים
כולם קבוצים והד בעת העמידה כולם באצילות ואז נעבה כיוון . ואח"כ יורד לקבל שפע מאותו כיוון .
ואז אנו אומרים מן אשירי עד הפס' לדוד לכוירי שפע מאצילות אל כנביאה . ולא לכוירי כנביאה עמנה למטה
במקומה . וכן כוונה בשאר בעולמות . עד עלינו לבנה . אך בעליות יורדים כל בעולמות למקומם . כל זה לפי מנהג
השארדים ולפי מנהג האבות כהם בששים יבין אשירי עולם כנביאה . וזה ליון סדר הקדום עם סתגום עד לעולם
עלמית עולם היצירה . ואח"כ שאר הסדקים עד עליו עולם הששים : ואומרים אשירי (והוא ה"ח עולם כנביאה) :

המוטור של הפס' לדוד אחר הפס' י"ח יורד מאד לאומרו כוונה עומם יותר מאשרם ראשונה של פסוק
דומים . וזה ממש מוצאם מוה"ק פ' פנחס ד' רכ"ו ע"א ולא כמו שטינו רואים רבים סרו מכוונת
אשירי וזה ליון אף אותם שמתלבים ע"כ בכוונה אך מכאן עד סוף ההפס' אינם שמים על לבם כלל אל כוונתם
ואל דקדוק הכתיבה . וכשנל סתרון הכוונה מושיין משיבם גם כן כמה שמות בק' לנטלם ביינו בלא כוונה כלל
ר"ל כמבואר בסדקים הקדומים . ובס' פותח את ידיו יבין את לבו מאד והשפלה כמחשבתו על מוונותיו ואשירי ביהו
ועל מוונות כלליות ישראל :

אֲשִׁירִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יִתְלַלְוֶךָ פְּלֵה :

אֲשִׁירִי הָעַם שִׁבְכָה לֹא אֲשִׁירִי הָעַם שִׁיחֹה אֱלֹהָיו :

קמה תתלה לדוד . ארוממך אלהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד :
ועד : בכל יום אברכה ואהללה שמך לעולם ועד : גדול
יהוה ומהלל מאד וגדלתו אין חקר : דוד לדוד ישוב מעשיך
וגבורתיה יגידו : הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיה אשיחה :
ועוזו נוראותיה יאמרו וגדלתך אספרנה : זכר רב טובך יביעו
וגדלתך ירגנו : חנון ורחום יהוה ארך אפים וגדל חסד : טוב
יהוה לכל ורחמיו על כל מעשיו : יודוך יהוה כל מעשיך
וחסידך יברכוכה : כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו :
לחודיע לבני האדם גבורתיו וכבוד הדר מלכותו : מלכותך
מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דר ודר : סומך יהוה לכל
הנופלים וזקה לכל הפפופים : עיני כל אלקה ישפרו ואפתח
ענתן להם את אכלם בעתו : פותח את ידה ומשביע לכל מי
רצון : צדיק יהוה בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו : קרוב יהוה
לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת : רצון יראיו יעשה ואת
שועתם ישמע ויושיעם : שומר יהוה את כל אהביו ואת כל
הרשעים ישמיד : תהלת יהוה ידבר פי ויברך כל בשר שם
קדשו לעולם ועד : ואנחנו ונברך יה מעתה ועד עולם הללויה :

(ד'ה"ח) (א) אלו ימים שאין אומרים בהם למנחה ואלו ארץ אפים ר"ח הנוכה ופורים ערב שבת וע"כ תשנה כבד (ס' קל"א) וה"ה שנה מעוברת איום יד וס"ו בלדר ראשון (ס' תרל"ז) גם א"א איום בניה האבל (ג"ה ס' קל"א) דלכלל הוא דלח"א ולמנחה דינים שזה (ס"מ ס' תרל"ז):

כ למנצח מוצר לדוד: יענה יי פיוס צרה ישגבה ישם אלהי יעקב: ישלח עזרה מקדש ומציון יסעדה: יזכר כל סגולותיה ועלתה ידשנה סלה: יתן לה בלבבה וכל עצתה ימלא: נרננה בישועתה ובשם אלהינו נדבול ימלא יי כל מציאותיה: עתה ידעתי כי הושיע יי משיחו יענהו משימו קדשו בגבורות ישע ימינו: אלה ברקב ואלה בסוסים ואנחנו בשם יהוה אלהינו נזכיר: הטה פצעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד: יי הושיעה הפלך יעגנו ביום קראנו:

גודל חיוג כונת קדושת דסדרה כונת נטור וז"ל וצריך לזכור כי מאלד לאומרו ככונת דלרשב"ג משום ר' יבועש מיום שברכ בהמ"ק אין לך יום קלס וזו קלס ולא ירד הסל לברכה וכל יום קלסו מרובת מיום שלפניו אלא עלמא אחמי קמי אקדוש דסדרה ואחמי יבא בשם דלגדתא עכ"ל. ולכו חזו מטעמא קדוש בוה"ק פרשת חרות דף קל"ג ע"א ומתנאו שם כהוא ממשות קנה לקוים בעולם ולהפחד על כל ארץ משראל קדוש עלהם ולכסלים יקרא קדושה שילא והוא ואך לא יתלבד לב האדם בקדוה לאומרה ככונת עומה למשך ע"ע הלק מקדושת לכהקדש נקדושת כסס. וש לזכור למד קדוש וז נצנור דוקא ככונת בוה"ק פרשת חרות ח"ל כל קדושת דאישו כלב"ק אסור ליחד לאומרה כו' עכ"ל. ומכא הו"ה לכן ראוי בכל כבד"ג שיבא בש"ן ממזין קדושה וז עד שישמחו אכזר ספוק ונא לזון עד מעשה ועד טולס וזו יחזיל בש"ן קדושה עם הכזר וגם יחיד שכל לכבד"ג כשעה שכזר אומרים קדושה אז שכל הסגל עדיין אז שכר הסגל חסל ר"ח חף שכל כניע עדין לקדושה וז יאמרה

רד"ק

לדוד למד לדוד פרשמים בעבור דוד. המשורר היה אומר אותו בעבור דוד נצאחו למלחמה ואמר: יענה ה'. כשהיה זרה במלחמה עם האויב יענה בתפלתך: ישגבך. כי העזרה היא במגדל עוז שיגב האדם בו שלא ישלט בו יד שראה עשמו בנרות יותר מאברהם ויחזק דכתיב לאל העונה אותי ביום צרתי ולכן אמר להם דוד לישראל מי שעה ליעקב אביכם הוא יענה לכם גם מפני כי יעקב הוא אבינו לכן אכל אברהם היה לו בן אחר ישמעאל, ויחזק היה לו עשו. גם יתכן לפרש כי פי' אלהי יעקב ע"ל כל ישראל כי נקראו יעקב וישראל כמו אל ישרא ויעקב עבדי וכן במקומות רבים: מקדש. ממקום הקדוש והוא הבית שהיה שם הארון כי שם הכבוד ומשם ישלח עזר במלחמה: ומזיון. כי מזיון היה הארון: ויזכר. יריח כמו אזכרתה לה'. כי נצאחו למלחמה היה מקריבין עולות ומנחות בעבורו שיליחו. האל: ידשנה סלה. והכונת במקום קמ"ץ ופי' ידשנה שימ"ל קצן כלומר שישלח אש לשרפה ויקבל' כרעון: בלבבך. שיתן אויבך תחמיק כמו שהוא בלכבד: וכל עתה

פירוש וכוונות פשוטות

ישגבך. יחזק אוחך: מקדוש. מקדוש קדוש הוא בית המקדש הוא מקום הכניס ומשם בא העזר: יסעדה. לשון סעוד ומיכה: ויזכר. אזכור לפניו במנחת אש כנחת: ידשנה. מ"ל דבן. עד עולת יקובל עולתך כדון והאכלס כלש יועז דבן: נדבול. מ"ל דגל: ונרעוד. ענין רוממות והזק כמו מעודד עינים ה': (פורת יוסף)

יאמר עם הנהגו והח' יחיל ממקום שספק. אם מהלל נחיד יאמר קדוש זו שבעים כקרא בניאים עכ"ל. ואיך ככונת ח"ל ואמרו ח"ל מי שלומר כדו זה הוא נושא מניכס כו'. ומאחז בשם הוהק כאמרו בכונה ובשמה וזכר לשבת עליו רובק' ונח' לירי' שגם: אכור לאדם לנח' מנכ"ל קודם קדוש לדברא. כ"י:

ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב. נאום יהוה:

בשעה באב ובבית הבבל ר"ל מדלגין ואני זאת בריתי ומחילין כאן ואתה קדוש: **ואני זאת בריתי אתם אמר יהוה רוחי אשר עליך. ודברי אשר שמתי בפיה. לא ימוש מפיה. ומפי זרעך. ומפי זרע זרעך. אמר יהוה מעתה ועד עולם:**

(דה"ח) (א) כשהניבזר אומרים קדושא דסידרא קדוש דהיינו וזכר לציון ואני זאת בריתי כו' (מ"א) (דכ"י) ואתה קדוש כו' אף שהיחיד ערשן ס' ק"י: (ב) כל לשון התרגום שיש בזכר לציון לא אמר אשרי וזכר לציון יש לו לאומרו עמה' והח"כ יש לאומרו בקול נמוך ולא בקול רם (סג): יאמר אשרי ולמנחם וגם השני פסוקי' שקוד' ואתה (ג) אכור לאדם לנח' קודם דסידרא (סג):

ואתה קדוש. יושב תהלות ישראל: וקרא זה אל זה. ואמר קדוש. קדוש. קדוש יהוה צבאות. מלא כל הארץ כבודו: ומקבלין דין מן דין. ואמרו קדיש בשמי מרומא עלאה בית שבינתיה. קדיש על ארעא עובר גבורתה. קדיש לעלם ולעלמי עלמיא: יהוה צבאות מליא כל ארעא ויו יקרה: ותשאני רוח. ואשמע

פורת יוסף

ובא לציון גואל הכנו מסימים שפלתנו בתקות הנאולה, ואמר אשר יבוא עת כי ירחם כ' את ציון וישלח לה גואל להחזיר עטרת כבודו ומקדש כ' יבנה בה, וסנהדרין ישבו בה, וגם לאלה אשר שפטו בזולה, וישבו ע"י צרות המשקיות אותם גם הם יושבו ע"י הגואל זרק, ויחף הם וימנהגם והתאל איד יתקיימו עם ישראל ואף יעברו עליהם גלי ימי הצרות ולא ישפסוס, על זה אמר ואני זאת בריתי, כי כבר כרת אתם ברית עולם, ואשר הערה עליהם רוח ימרוס על ידי נביאיו, ודברי אשר שמתי בפיה המה דברי התורה, אשר המה מנינם של ישראל, כמ"ס לעיל אל

פירוש וכוונות פשוטות
ובא לציון גואל. יבוא משה כסוף הגואל לציון: ולשבי פשע ביעקב. אף כסיו מני יעקב יזאלו מהלל וח"כ שבו מפשעם גם להם יבוא כגואל: ואני זאת בריתי אברהם אבי: וכך אמר כ' זאת כנתיב אשר אצרות עמכם: רוחי אשר עליך. רוח הנהגה אשר יכס עליך אהב יבא: ודברי הוהק אשר שמתי בפיה: לא ימוש כו' וכן אמר ה' מצחה ועד עולם. עד סוף כל הדורות: יושב. שאלה מתחיל ומתענג על תהלות ישראל. קודם כהנלכים (כמו כהנל' בחולין חן מלאכי כשרת אומרים שרם למעלה עד כו': וקרא זה אל זה. נוטלים רשות זה מזה בלא יקדים אחד ויחיל החסיד שירפס לכן פומהם כולם כאחד: ומקבלין. הוא תרגום לכאף קרא וקרא ח"ל: כל לשון תרגום בראש און לאומרו בקול רם (סגן ק"י כ"ג ח"ח). והאריז"ל לא היה מקדש על זה ויהיה אומר בקול רם (פע"ח שער הכתות פרק כ"ד): קדיש בשמי מרומא. פי מובדל ומשכס הוא מעולם הגלגלים כי בעולם הגלגלים אין לו כ"א בית כתיבה כלומר בני אדם אין להם מי שירוב אותם עליו מלבד הנהגים כ"א הגלגלים במחור תועתם וכולונם יושב שיש להם מניחם חוה בית שכיניה: קדיש על ארעא עובר גבורתה. אמר כ"כ שהוא מושכס ומובדל מעולם היסודות הכל יש כסם עובר בגבורתה: קדיש לעלם ולעלמי עלמיא. כלומר בעולם כהנלכים שהוא מובדל ומשכס כמס. ואם האמר הואיל וזכר ומנחם כל כך כ"כ בלא יבסי עינוי להלות כמעט כהם. אמר ה' צבאות בליא כל ארעא. ואין לנוו מהתת מתכליא (פורת יוסף)

ובשמה

וְאִשְׁמַע אַחֲרָי . קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל . בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָה מִמְקוֹמוֹ :
 וְנִטְלַתְנִי רוּחָא . וְשִׁמְעַת בְּתַרְי . קָל זִיעַ סַנְיָא . דְּמִשְׁבַּחִין וְאִמְרִין .
 בְּרִיךְ יִקְרָא דִיהוָה . מֵאַתֵּר בֵּית שְׁכִינְתָּה : יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם
 וָעַד : יְהוָה מַלְכוּתָה קָאָם . לְעֹלָם וְלְעֹלְמֵי עֲלְמַיָּא : יְהוָה אֱלֹהֵי
 אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ . שְׁמֵרָה זֹאת לְעוֹלָם . לְיַצֵּר
 מִחֻשְׁבוֹת לִבְבַּ עַמְּךָ . וְהִכֵּן לִבְבָם אֵלֶיךָ : וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר
 עֲוֹן . וְלֹא יִשְׁחִית . וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אָפוֹ . וְלֹא יַעִיר כָּל חַמְתּוֹ :
 כִּי אָתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסֶלָה . וְרַב חֶסֶד לְכֹל קְרֹאֶיךָ : צְדָקְתָּךְ צִדְקָה
 לְעוֹלָם . וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת : תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב . חֶסֶד לְאַבְרָהָם .
 אֲשֶׁר נִשְׁפַּעַת לְאֲבוֹתֵינוּ . מִיַּמֵּי קֶדֶם : בְּרוּךְ אֲדֹנָי . יוֹם יוֹם יַעֲמַם
 לָנוּ . הָאֵל יִשְׁנַעְתָּנוּ סֶלָה : יְהוָה צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשָּׁנֹב לָנוּ אֱלֹהֵי
 יַעֲקֹב סֶלָה : יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁרֵי אָדָם בְּמַחַ בְּךָ : יְהוָה
 הוֹשִׁיעָה . הַמְּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרֹאֵנוּ :

השבת כוח ואמר נכ"ע וכשחמה בזכינו לכל זה . ועי' והעורר לזכות עליו רוס"ק ונח' לידו כסגס גדולה ומרוב
 המאוסה וכדמיון יקבל עליו מ"ג ויזכיר בו כאלו הוא כמות לכשליכו בנמר שורף על קד"ש והקד"ש הניל החות:
 ברוך הוא אלהינו . שבראנו לכבודו . והבדילנו מן ההוהים .

פורה יוסף ונתן

ובחשק עזים והתלהבות נוראה יבטלו את עמלם
 ויהבינו את כל חטוננו עוה"ו ויגורו כלה כל
 רשיון אשר פגול הוא בקרבן התפלה, וכל
 מעשינם אך להעפיל לעלות למדרגות דביקות
 גד', נבקש עליהם כאשר נקט דהע"ה אחרי
 התגדנו כל העם לבנין בהש"ק בשמחה,
 ולצביהם כיו אז מלאים יראת ה' ההפלא אז ה'
 אלהי ה"י אבותינו שמרה זאת לעולם, אשר
 כל ירדו ממעלתם זה, כן נבקש גם עתה על
 האנשים האלו שמרה זאת לעולם, אשר כל
 יופסק דביקותם לעולם, ועוד יעלו מעלה
 מעלה, אבל נמלאים אנשים אשר ציורי ודמיוני
 חשוקת עוה"ו גברה עליהם עדי אשר גם בעת
 קצין לחשם, רשיוני נבבם לא יסוקשו לא יוחו,

ורטיוניסם ישופו ככל קצוי תכל על כנפי המסחר
 והממכר, ולצביהם יהמו כים כמו"ש (תהלים
 ע"ח) ויפחטו בפיסם ובלשונם יכזבו לו ולבם
 לא נכון עמו וגו' עליהם נבקש האמור שם
 והוא רחום יכפר עוון וגו' אתה ד', מניעם
 החשועים היא בזה מ' פנים, א' מזד כנותן אש
 אין בעצמו להשייב, אבל אתה ה' טוב, כ'
 מזד המקבל אש אינו ראוי אל הסוכה ע"י
 חטאיו אבל אתה סולה ומוחל לחטאים, ג' מזד
 הקשר שבין הנותן להמקבל, אש דרך הנותן
 שלא לתת רק כפי המעשה, שבוס יכול להיות
 שאין אפי ראוי מזד מעלתי, אבל אתה ה' רב
 חסד לכל קוראריך, אינך נותן לפי הדיון רק
 נוצר החסד, מבלי הסקיף על המקבל ומעשיו.

פירוש וכוונות פשויות

והנחתו כמו שחאמר אשר שיתן סקוחו על כל דרבי בני ארץ וגו' (אנדרס"ס בשם כר"ר משה הכהן): שמרת
 זאת לצולם . שיעל סדר קדוש ששנינו לילר מחטונותיו ולספין את לבנינו אל"ן : לויג' כחשכות . שיעל
 הסעות יצנס ולגנס אל"ן : יכפר עו . אש אינע דנר מכבול נון כהפלותיו שלא נהגנו זה כראוי לה חילוק .
 לא יהשב לנו עון : ולא יעיר כל המרו . רף אש נטרע מהס אינו מעורר כל כהמה רק מעט מעט : לכל
 קוראריך . רף אש לא יאלנו י"ה כל הוצר : צדקתך צדק לעולם . כהצק שאלה עושב עמנו המה קיימים
 לעולם : הרון אבית ליעקב . ההמת לנו דנכריך אשר סנעחת ליעקב כי לא לעוין : חסד לאברהם . וזה יסוס
 סכר הכד אשר לנתיבס אשר נוה לבנינו לשמור דרך ה' לעשות צדק ומצטט ועוד תעשה חסד עמנו כמו : אשר
 צשבעת כ"י קדם . בעקדוהו של יחוק : יום יום יעבס לנו . אשר בכל יום ויום עוין לנו נכחוו וכוונותיו :
 שבראנו לכבודו . לשנחו כי וכו' כנודו : והבדילנו מן ההוהים . כהרועים לקולל כעלומת חמעשיס כסר
 (פורת יוסף)

ונתן לנו תורת אמת. וחי עולם נטע בתוכנו. הוא יפתח
לבנו בתורתו. וישם בלבנו אהבתו ויראתו. ולעשות רצונו.
ולעבדו בלבב שלם. למען לא ניגע לריק. ולא נלד לבהלה:
ענין חסד וז' כחן. שהוא זמן סיון הסילון ואנו מחפלים כששומר חקיו ומצויו כסודו כמו שזכינו לשומר מצו
ומילין ומלס. כי ירמ' שוכח לשמור ולקיים כל מצויו וחקיו ומשפטיו. וכן ראוי מדקדק כשענינים לחסד ו'
מחפילין לספר כרצונם מעל סיד. אבל לו נראה שאין ראוי למדקדק לסדר החפילין והטלית כ"ל לאחר עליו. סודו:
יהי רצון מלפניך. יהוה אלהינו. ואלהי אבותינו. ששומר
חקיך בעולם הזה. ונוכח ונחיה ונראה. ונירש טובה וברכה:
לשני ימות המשיח. ולחיי העולם הבא: למען יזמרך כבוד
ולא

פורת יוסף

ביתר הטוב וביתר הרע, ולא למען חסלוס
גמול, רק כרגש אהבה אשר זכינו לעבדו:
למען לא ניגע לריק, יש שתי נשים
שאינן להן בנים, האחת עקרה שלא ילדה,
והשנייה היולדת וקוננת את בניה, והיא
היולדת לבהלה, וכן יש שני ענינים רעים
בלומדי תורה אחד היולד עם סניו לקנטר
ולהתייגר, והוא המייגע בחורה, אך יגיעתו
לריק, שהתורה שלומד הוא ריק שאין בה ממש
והוא כמו עקרה שלא ילדה, שיעשה לריק.
והשני שלומד ואח"כ פורש, והוא המוליד
לבהלה, כיולדת וקוננת והוא אובד מה שלומד
מחפילה, וכמו"ס שנה ופירש בו וזכו לבהלה,
וע"ז אמר הכתוב יראת ה' סבורה עומדת
לעד, כי אלו הנינים אינם אלא מפני שלומדים
בלתי יראת ה' כונע בלבם, ולכן פוסקים
אח"כ, כי חכמה ומוכר ארילים צו, וכמו"ס
אם אין יראה וכו' אך כשיש לו יראה שמים
או יש לו צ' מעלות בלמודו סבורה, שבעט
למוד אין לו שום פניו' וגם עומדת לעד שאינו
פורש אח"כ מתורה, וזכו שאנו מחפילים
שישים בלבנו אהבתו ויראתו למען לא ניגע לריק
ולא נלד לבהלה: יהי רצון ששומר חקיך
וזוכה כמו"ס מי שמרד בע"מ יאכל בשבת,
ואין זה כמשמש את הרב ע"מ לקבל פרס, רק
בקצת עור שיהיה קיוס המצוות לשמה, ועל
חבלים שניהם ראוי לקבל עליהם סכר:
למען יזמרך כבוד, הנפש נקראת כבוד, כמו"ס
עורה כבודי שהיא חלק הכבוד העליון יחב'
ולא

ונתן לנו תורת אמת, ולא שמע לפענת המלאכים
אשר אמרו תנה כודך על השמים. וחי עולם
נטע בתוכנו, בעת יצירת הולד מסביב צו
עבד כל המדות לנחור כבוס היינו כל מצות
עשה, ולמאוס נרע היינו כל הליה, וכמאמר
ז"ל מלמדים אותו כל הסורה, כי על לוח לבו
חרות כל הסורה, וכמו"ס אז אמרתי סכס
גאחי בניגלת ספר כתוב אלו, ומפני זה אמרו
ז"ל הסומד בעת יציאת נשמה, חייב לקרוע
כאלו ס"ת שנסרף, אך כאשר כי בא מלאך
וספרו על פיו היינו כי ממת יא לאור עוב"ז
לשאוף אור המעורב רע כסוב, ובאניו ישמע
ובשינוי יראה בבלי עוב"ז, עדי יצורו על לוח
לבו כל החפלות, אשר ע"ז. ישחוקק לכל
הדברים אשר הם ועומי נפשו באמת ולא יעשו
עוד מחוקק ומחמת הסורה והמטרה, וישים מר
למחוק ומחוק למר, וכמו"ס כי יר לב האדם
רע אך מנעוריו, היינו מהרגלו לא מיצירתו,
ע"כ נקט ממשו אשר יפידר מעל לבנו את כל
הניירות הרעים אשר נאשרו אשר צם נכר
לבנו, ויפתח לבנו בחורו ככתחילה, וישים
בלבנו אהבתו ויראתו, יראה הבאה מתוך
אהבה, כיראת האובד האמיתי לעשות נגד
רצון אובדו, כי אולי ע"ז יפול מנרעת באהבתו
אשר היא חכלית אהבת ה' וע"ז אמר ולעשות
רצונו שלא יחסק צמה שיקיים מצות התורה,
אשר זה נקרא דברי ה' וכמו"ס ודברי אשר
שמתי בפיד, כי גם יעשה לפניו משה"ד שזה
נקרא רצון הבורא, ולעבדו בלבב שלם, היינו

פירוש וכוונות משפיות

טובת הנפשות: ונתן לנו תורת אמת כו'. ואם הוא הדקן להקון הכבוד. ואלו נלמדו והללו המיד ארז זכינו
לנגלה גדולס כמו אשר על ידו אנו זוכים להי' רעו"ב: ולעשות וכו'. למען חן בנינו. ואנו מנקיים מלפני:
הוא יפתח לבנו בחורו. שהוא האור כגדול להקן הקון הבליון: וישם בלבנו אהבתו ויראתו. שם שט
עמודים גדולים לקיים מצו ומלס. והף סוכו כד' האדם אך בקצתו לסייעו. כי הנה לטכר מהיעין לו. וכל
כוונתו הוא: ולעשות על ידי ז' רצונו כו'. שישמור כו'. כי כשיהיה מוכה ונחיה כו': ולחיי העוה"ב.
וכל בקצתו בלנו מנקיים לא נכון לנו בו שום העולת אבל כונתו: למען יזמרך כבוד. היא הנשמה שחיה
(פורת יוסף)

זלא ידם. יהוה אלהי לעולם אודך: פרוך הגבר אשר יבטח ביהוה והיה יהוה מבטחו: בטחו ביהוה עדי עד. פי ביה יהוה צור עולמים: ויבטחו בך יודעי שמך. פי לא עובת רדשיך יהוה: יהוה חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר: יי אדונונו פה אדיר שמך בכל הארץ: חזקו ויאמץ לבבכם כל הפתילים ליי:

דרך דיני קדוש ועניית אמן גם אחד שאר ברכות החיים

(א) אומרים קדים שלם תתקבל כו' אחר ובא לציון ואין אומרים קדים בשמות מעשרה וכל דיני צירוף נתבארו לשל קודם התפלה ע"פ וכן אם יאלו מקצתו ונשארו רובן דגומר הקדים ועיין לשל: (ב) אומרים ועתה יגדל כל כח כו' קודם שאמר החזן יתגדל אבל משעם שהחזיל החזן לומר קדים אין לאומרו (פי' נ"ו מ"א) ובין יוצר לישבח ובין נאולה לתפלה שבערבות וכל מקום שאכור להפסיק אין לאומרו (א"ר): (ג) כשאומר הש"ץ יתגדל ויבהיר ויבהיר ובברך הוא וכן באמרו אמן כודע ולאחר שסיים פוסע נ' פסיעות ואח"כ יאמר עושה שלום כו' (פי' כ"ו): (ד) אין להפסיק בין שמייה לרבה ובין רבה למנך (ע"ס) וכן לא יפסיק הש"ץ בין בריך הוא לטילא מן כל ברכתא ובין בעגלא וזמון קריב ואמרו אמן (א"ר ע"ס) [עיקר עניינת אמן יס"ד אינו כ"א עד פלמיא. כ"כ הגאון ר"א"ו ז"ל]: (ה) הש"ץ חוזר ואומר יס"ד אבל לא יאמר אמן יס"ד דבר אחר קודם שאמרו הציבור ויהיה כעונה אמן ב' פעמים (ע"ס): (ו) נוהגין שלא

פורת

יוסף

ולא ידום ויפסק ע"י המיתה, וא"כ אשר תכלית בקשתי הוא כדי שאומר לך, ע"כ אקוה אשר ה' אלהי לעולם אודך: ברוך הגבר עיין לשל אבל ברכה על הצדיקים: בטחו בה' ואז תהי' בטחונכם קיים עדי עד בלי הפסק, כי ר"ל הדבר שנבטח עליו צריך שימלאו אליו שני תנאים א' היכולת שיוכל למלאות בקשת הבטוח, ב' ההתמדה שלא יופסק יכולתו ולא תשחיה רצונו בשום פעם, כי בזולת אלה התנאים, לא יוכל לבטוח בו בטחון שלם, ושני אליו התנאים לא יתאלו רק אלל ה' יתב' על הראשונה אמר כי ביה ה' שהוא הנאחי שהייתו מתמדת, על השניו' אמר שהוא צור עולמים, הוא חזק כל העולמים שכל העולמות

פירוש וכוונות משניות כבוד כנוף: ולא ידום. ולא יתקו פן חומר: לזולם אודך. אני מקבל עלי בקבלה אמיתית שאשבח ואודה לך ותתברך כל ימי חיי: (פורת יוסף)

יגדל

הַדָּבָר שֶׁעָלָיו קָאִי הַאֲמֵן (שֶׁס) וְלֹא יֵאָרֵךְ יוֹתֵר לֹאֲנֻוּי דְּלִיכָא סִירְחָא דְּלִיבִירָא (שֶׁס וּ' אִיר סִי' מְדַלִּי לְפִי שְׁאִין קְרִיאת הַחִינּוּ נִיכֵר כְּשֶׁמֵּאָרֵךְ קִבְ"ח וְנִי"ט) : (י"א) יֵשׁ לְעִמּוּד כְּשֶׁאֲמַרְיִם קְדִישׁ יוֹתֵר מְדַלִּי וְכֵן לֹא יִגְבִּיהוּ קוּלוֹ יוֹתֵר מִהַמְּבַרֵךְ (שֶׁס) (וְכֵן כָּל דָּבָר שֶׁבְּקִדּוּשָׁה) וְעִמּוּד עַד אֲמֵן שֶׁל אַחֵר אֲבָל יִגְבִּיהוּ קוּלוֹ לְעִנּוֹת כְּקוֹל רֶם (סִי' נִי"ו) : יִתְבַּרַךְ כּו' וְאֲמַרו אֲמֵן (סִי' נִי"ו וְ' אִיר) [בְּשֶׁטֶה (י) אִם יֵשׁ קֶלֶת מִכְּסוּטֵין שֶׁמֵּאֲרִיכִין יוֹתֵר מְדַלִּי שֶׁהֲחֵזַן אֲמַר קְדִישׁ אֲבוּר לְהִרְכֵּר אִפִּי דְּבִי'ת מִפְּנֵי אִי' לְהַמְחִין עֲלֵיהֶם אֲמַנְסִי יֵשׁ לִי וְיִסְרֵר צִוֵּה לְלֹא אֲתִי שֶׁלִּירֵךְ לְכוּן הִרְכַּבָה צַעֲנִיית. סְקִדִישׁ (פִּי"ח) :

וְעַתָּה יִגְדֵל נָא כַח אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לְאָמֵר : זְכוּר רַחֲמֶיךָ ה' וְחַסְדֶיךָ בִּי מֵעוֹלָם הַמָּה : חוּן וְיִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא . בְּעֶלְמָא דִּי בְרָא . בְּרַעֲוִיתָהּ . וְיִסְלִיךְ מַלְכוּתָהּ . בְּהִיבּוּכּוֹן וּבְהִיבּוּכּוֹן וּבְחַיִּי דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל . בְּעִנְיָא וּבְזִמְן קָרִיב . וְאֲמַרו אָמֵן :

קַהֲל אֲמֵן חו"ק יְהִי אֱלֹהֵי רַבָּא מְבָרַךְ לְעַלְמֵי עֲלְמֵי אָמֵן :

יִמּוּ וְיִתְבַּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא . וְיִתְחַדֵּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלַּל שְׁמֵהּ דְּקוּדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא . לְעֵקָא (כַּעֲשִׂי"ח בּוֹפְלִין וְלְעֵקָא מְבַרַךְ) מִן כָּל בְּרַבְתָּא וְשִׁירְתָּא תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא דְּאֲמִירָן בְּעֶלְמָא וְאֲמַרו אָמֵן :

(פִּירְתָּא יוֹסֵף) יֵשׁ וְהוֹנֵס לומֵר וְעִמּוּחֵן דָּלַל צִוֵּהוּ יִשְׂרָאֵל כְּדִי שִׂיבִים טַעֲרֵם חִיבּוֹת כִּמוֹ נִיט'ר וְעַשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמוֹי אֲבָל נּוֹסַחַת הַגִּרָא וְלֹא דָלַל יִשְׂרָאֵל : קַהֲל בְּכָל בְּרַבְתָּים וּבְרַעֲוִין אֶת הַפְּלִתָּנוּ :

חֵן תִּתְּקַבֵּל צְלוֹתֵהוֹן וּבְעוֹתֵהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קְדָם אֲבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא . וְאֲמַרו אָמֵן : קַהֲל וְהִי שֵׁם יי מְבַרַךְ מַעֲרָה גַּעַר עוֹלָם :

חֵן יְהִי אֱלֹהֵי רַבָּא מִן שְׁמֵי אֱוָהִים . עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל . וְאֲמַרו אָמֵן : קַהֲל עֲזָרִי מַעַם יי עֲשֵׂה שְׁמִים וְאֲרָן :

חֵן עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמוֹי . הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם . עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל . וְאֲמַרו אָמֵן : כְּשֶׁאֲמַרְיִם קְדִישׁ דְּרַנְגֵן אֲמַרְיִם יִתְגַּדֵּל עַד יְהִי שְׁלָמָה רַבָּא וְאֲחִי' אֲמַרְיִם זֶה :

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן . וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל כּוֹהֵן דְּעַסְקוֹן בְּאֲבוּיָתָא . דִּי בְּאַתְרָא חֲדָין וְדִי בְּכָל אֲתַר וְאַתְר : יְהִי אֱלֹהֵי רַבָּא מִן שְׁמֵי אֱוָהִים וְנַחֲמֵן וְחַיִּין אֲרִיכִין וּמְזוּנָא רִוּחֵי וּפּוֹרְקָנָא מִן קַדְשֵׁי אֲבוּהוֹן דְּבְשִׁמְיָא וְאַרְעָא וְאֲמַרו אָמֵן : יְהִי אֱלֹהֵי רַבָּא מִן שְׁמֵי אֱוָהִים מְרִיבִים עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאֲמַרו אָמֵן : עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמוֹי הוּא יַעֲשֵׂה בְּרַבְתָּיו שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאֲמַרו אָמֵן :

אִיחָא נְכַחְטִים . עֲלֵינוּ כּוֹא כַּח גְּדוֹל לְאִינְקוּ . וְלֹאִי לְאֲמַרו אַחֵר כָּל הַפְּלִי מִן הַפְּלִי וְלֹא כִּמוֹ לֹאִין מְרִיבִים כֹּל לְאֲמַרו אֲלֵךְ כְּהִרְיָא לְכַד . חֵל שְׂטִי' עֵינִין כַּח זֶה אִינוּ כְּשֶׁאֵר כָּל סְבִיבּוֹת וְהַפְּלִי מִפְּנֵי כְּבוֹדֵם כָּל הַמְּרִיבִים מִכּוֹ בְּאִין כַּסֵּי יִכּוֹל לְדַבֵּר וּכְלֵן יַחֲשׂוּ וְקִלְנוּ שִׁים לומֵר כַּח זֶה כְּחִימָה וְיִתְחַלֵּץ

פִּירוּשׁ וּכְוִנּוֹת פְּשִׁימוֹת

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ . עִ"פ וְהַתְּגַלְתִּי וְהַתְּקַדְשִׁי הַחֲמוּר בְּמַלְחָמָה גּוֹ וְסוּגוֹ כֹּלֵן יִתְגַּדֵּל שְׁמוֹ שְׁאֲמַר וְעַל מוֹשִׁיטִים וְגַ' וְאֲחִי' כִּיּוֹם כְּכּוֹף יִסִּיב כ' אֲחַד : בְּרַעֲוִיתָהּ . כְּרַעֲוִי כִי עֲרִיין לֹא נִכְרָאוּ הַמַּלְאָכִים עַד יוֹם שֶׁיֵּשׁ וְלֹא כִּיּוֹם לֹא כִּיּוֹם עַם מִן יִתְמַן : בְּעִלְמָא . כְּמַכְרִים : אֲמֵן . יִסִּיב שִׁימְנוּ נִקְבְּחוּ : יְהִי שְׂמִיָּה רַבָּא מְבַרַךְ . יִסִּיב כִּמוֹ גְּדוֹל עִמּוּד : בְּרִיךְ הוּא לְעִילָא כּו' . לְמַעַל מְכַל שְׁמִיּוֹת וְהַמְּבַרְחֵם שְׁלֵמָה לְמַלְךְ כִּיּוֹם כַּח שְׁמוֹ שֶׁל הַקִּבְ"ב . וְהַחֲמַת בְּנַחֲמַת עֵינֵי יוֹתֵר מִשְׁאֵר נַחֲמוֹת עַל כִּי הָרַם . אֲבוּדִיבִים : דְּאֲמִירָן בְּעֶלְמָא . כְּלומֵר הַחֲזוֹרוּת כְּעוֹלָם לְנֵי הָרַם : עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמוֹי . שִׁים מַלְאָכִים מֵאֵשׁ זֶה מַלְאָכִים מִמִּים וְעַכ"ל אִין זֶה מַכְרֵם אֵת זֶה וְחוּחִין זֶה לֹא :

ר'ד ואר' סי' תקפ"א דלא כמ"ו סי' נ"ה): וזכרתי נחמתי וזכרתי כי כל גלגל שמים שומעים וזכרתי עמו עם פמליא שלו וכולם עונים ואומרים אלהים בעם שכבש לו כו'. וז"ל סד"כ וזכרתי לאזרחי העומד. עלינו בני' ומשומד. יש מדקדקים שאומרים בין כיום ובין גלגלה ז"ס יזכר וז"ס למחרת פעם ישר ופעם למחרת ע"ש. ויבטע חקן שבה זה שכבשם ירחו ואמר ז"ס ישר והסוף וזו סמל שבעה חומות שהיו ירחו וזו מהבול לכל דבר וענין מזרע וזקוק שלא תפוצא לומר אהו יזכר וסוף. וכמו כן עד ע"י מן עלינו ד' מן עוד והא"כ יאמר על כן נקוד לך וכו' וזמית ג"כ עד ע"י מן על ד' מן כבדו. וזמית כהחלפת תיבותיו עכן (ע"ל כ"ן יקום). והוא חקן אהו. והכוונ' על כל אלם ישראלני שהן שבה זה לכבודא יס' על שלא עשנו כגויי הארצות. אך נחר בנו עם קדוש לתלפן ולגורלו כק' מת"ם סקדוה כרוך הוא חי וקיים לעד וקדשו כמזוהיו כק' לעבדו נאמח. ולהשיג מהורחו כק' יהודו וגדולתו נבדחת בעולמות בעליונים כק' עד אין קו. ויבטע השבח כזה בלב שמה עד קדש הכלית בשמחה. ואז ע"י כודאה כזו נודחי והגדל ויתקדש שמו בכל העולמות. ואל יעשה כאלהם כללו שחוספין אוחו ואין מכוונים זו. וכעל כל כון ישמח שוכה לסיים תפלתו. ויש מהם שיזכרים מכבד"י קודם עלינו. ע"כ כשהקרי מ' קדמונים גדול מעלת השבח הוא עם כוונתו נכדי לטורר לכב אהו אל כוונה ושלא יזול עוד בשבח גדול ויזיל כזה. וקדש המכוונים נוכחם לבקיא ברוך ואיני יודעים למה הם מקראים. ורובם דרובא מתיאם כשואמרים ואנחנו כוהיטם וכו' חירוף וזכר לזכירם על זה:

עלינו לשבח לאדון הכל. לתת גדלה ליוצר בראשות.
שלא עשנו כגויי הארצות. ולא שגנו
במשפחות האדמה. שלא שם חלקנו בהם. וגורלנו
ככל המונם: ואנחנו בורעים ומשתחיים ומודים לפני
מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. שהוא נוטה
שמים ויוסד ארץ. ומושב יקר בשמים מפעל ושכינת
 שמעתי מע"כ אומרים אין עוד מלכנו ומרגו נטמי שהוא חירוף גדול ח"ו ע"כ כדן לזכירם ע"ו לבסמק מעט
עונו כנגבהי מרומים. הוא אלהינו אין עוד: אמת מלכנו
אפס זולתו. כפתוב בתורתו. וידעת היום. והשבות
אל לבבך. פי יהוה הוא האלהים. בשמים מפעל.
ועל הארץ מתחת. אין עוד:

על פורת יוסף

עלינו לשבח. זה כי הוא אדון הכל. וכולם מחויבים לשבחנו. עכ"ל עלינו כחייב יתור. לתת חואר גדולה. ליוצר בראשית המורה על השפעת חסדו בכל מקום ממלה ומטה. שלא עשנו וגו' כמו"ס אשר חלק ה"א אהוה (דברים ד') ובמו"ס כהנחל עליון גוים וגו' כי חלק ה' עמו (שם ל"ב) וידעת היום היינו שתינו כל הכחות של גלגלי

פירוש וכונות שישיות עלינו. מוטל חובב: לשבח כו'. וגם עלינו מוטל: לתת גדולה ליוצר בראשית. על שלא עשנו כו'. שיש עליכם שרים ממונים וכשפים מסכ כל אהוה עובדי ענו"ג מכה אהוה סיכס ולא באלם חלק יעקב כי וזכר כלל כווא אה ישראל עם סגולתו מתחת רשעה והכניסה החת כשהו יתכנן (הולע"י): ואנחנו נורעים יעשה כריעה גדולה נכרכים: ומשתחיים וכודים. יעשה כשהואה גדולה. ונש"ע על אשכנז לכל זכ. וזכר שאינו עובד כן כרי הוא ככופר ח"ו שאומר נפיו ואנחנו כורעים כו' ואין עובד כן. וכשיקוף יאמר כש"ע לפני מלך כו' וזכר לקבל עליו מ"ג נצור יזכר מיתב מרוב כהדוה על זכר זו וכדאי ועשם לר' בזה לכבודא יתכנן: שהוה נותה שרים. ולא שמים וזכר כגדו הלא שגרא עולמות לאין חכלות: אין עוד. א"מ באמונה שלימה שאין רק הוא יתכנן אלהיו ואין עוד אחר. ולפי שהשם יתכנן קרינו לעבודתו וכחר בנו מכל הער"ג: (פורת יוסף) א

על פי זוהר הקדוש צריך להיות ועל כן צא"ו וכן הוא בנבואת יצחק :

על-כן נקוה לך יהוה אלהינו. לראות מהרה בתפארת עורך.
להעביר גדולים מן הארץ. והאלילים פרות יפרתונו. לתקן
עולם במלכות שדי. וכל-בני בשר יקראו בשמך. להפנות ארץ
כל-רשעי ארץ. יבירו וידעו פלי-יושבי תבל. פי לך תכרע
כל-ברך. תשבע כל-לשון : לפניך יהוה אלהינו יכרעו ויפולו :
ולכבוד שמך יקר יתנו. ויקבלו כלם את-עול מלכותך. ותמלוך
עליהם מהרה לעולם ועד. פי המלכות שלך היא. ולעולמי עד
תמלוך בכבוד : בפתוב בתורתך יהוה ימלך לעולם ועד : ונאמר
והיה יהוה למלך על כל הארץ ביום ההוא יהוה יהוה אחד
ושמו אחד : קריש יתום

כתוב ב' וכוון ציון שאחר עלינו יאמר אלנו ספקים וחס סגולה נלאה לכלל אזרחי מכתה צדקות רעות. ואם אוט יטול
לאומהם תיכף אחר עלינו מזהם אחימה ק"י או שר היתוד יאמר אותן קודם ואלהו מנכנ"ג כי סודם של אלנו ספקי' רב וחס:
אל הירא מפחד פראם. ומשאת רשעים פי תבוא : עצו עציה והצר. ודברו דבר
ולא יקום. פי עקנו אל : ועד וקנה אני הוא. ועד שיבה אני אפבול אני עשיתי.
ואני אשא. ואני אפבול ואפלט :

ואח"כ אומרים שיר של יום. וז"ל קודם לכן כיום יום א' בשנת או כ' בשנת וכו' מקיים
מ"ט זכור את יום השבת שצריך להזכיר בכל יום :

כנסת יחזקאל

דרך ההיים

דיני קדיש עם הלבנות פסוקות(כ"ב) כנסת יחזקאל)
פועתקים מפסד (כנסת יחזקאל) כונא דכתיב בנכנ"ג .
ולחונה הקצור לא יכולת להסתיק כסדר
הסימנים נכסר בקדום כג"ל רק בהנחי הלבנות פסוקות
כאשר קמו וקבלו עליהם כלום כמותו והמכיל יבין :
(א) קדיש שאחר עלינו . אישים וזמירות . או גרבי נשבי
פתיק הנות כס חלפס קדיש . אבל אחר מוזמר או
אחר שיר כשידים . קבלת . רוס . ואחר הלימוד הם הכלים
קדיש : (ב) זליל בנת אחר מוזמר כל יום בשבת מי
שביס לו ירחיט בשבת ישל גורל עם האנלים :
(ג) בן שבעה אס עדין לא נעשה בר מזה ויש כאן
יחגיט

דיני קדיש יהום
(א) בן שבעה גדול שהולך בשבת לנכנ"ג אפילו
עושה מכין בניהו בחול מ'מים לו כל הקדישים
ומדחה לבן ז' וליארייט מכל הקדישים : (ב) אם
תכטל ממנו אבילות של שבעה נוחמת הרגל מ'מ
כל ז' ימים מיום הקבורה יש לו דין שבעה לענין
קדיש ומ'מ אין לו רק דין בן ז' קמן כיון שהולך כל
שבעה לנכנ"ג : (ג) וכן אם מת הביו ברגל יש לו
דין בן ז' קמן לענין קדיש ברגל ואחר הרגל אף
בזבג

פורת יוסף

ועי' מה שכתבתי בפי' קודם ק"ס שס' (כ"א) :
ע"ב נקוה לך ים בזה ע' מינות (כי התיבות אשר
עם מקיף נחשבים לאחד) וכן נגד ע' שנין
דחבלי משיח וכמו היושבת על המשבר שתקוה

ליד מהרה . בן נקוה ליגאל מהרה : לראות
מהרה כי עתה הכבנתך בטהרה כניס . ומכני
זה יכחשו כל חוייך . אכן בעק הגאולה . יראו
כולם תפארת עוזיך :

פירוש וכוונות פשטיות

על כן נקוה לך ה' אלהינו . ע"כ אנו מקיים : לראות מהרה בהפארת עורך . לנאות בתפארת כבתיך
ואני כשביס : לתקן עולם כו' . כיון שכתוב בסומאס מן הארץ החוזר כשביס בכל כטונס . וזו יסה
העולם מהוקן : וכל בני בשר כו' . יבירו וידעו כו' . וזו יתקדם שמך בגדול לעני כל חי בכל העולם כי כל
הגמים מקיפם ועד גדולם ידעו האמת כ' כוא האלוסיס . אין עוד מלכדו . וכלם יכרעו וישולו לפניך ויהנו כבוד
לשמך בגדול וזו ימגל והקדם שמך בכל העולמות . ועתה בוא דמה ציעי כעו"ג כללו במלכות אוט שך . אבל
כסח ו' עליהם ועמך . או ידעו : כי הבלכות שלך היא כו' :

(פורת יוסף) א

שנוהג אבינו ו' מ' את לו דין שבעה לענין קדיש
 רק ו' ימים מיום הקבורה ואח"כ אין לו רק דין בן
 ל' : (ד) מי שלא שמע שמת אביו רק אחר כמה
 ימים אין לו דין שבעה לענין קדיש רק ו' ימים
 מיום הקבורה : (ה) לענין קדיש לא אמרינן מקצת
 היום ככולו ואף במנחה עם שול הו' יש לו כל
 הקדישים כמו כל שבעה : (ו) בן ו' קטן שהולך
 כל שבעה לכה"כ יש לו כל הקדישין תמידין אפי'
 נגד בן ל' רק לי"א יש לו קדיש אחד ואם יש
 הרבה יוא"ש נגד כל הקדישים נדחה הבן ו' קטן
 לגמרי : (ז) בן ו' קטן ובן ו' גדול שניהם שווים
 ואם יש בן ו' גדול ובן ו' קטן ויא"ש ויש ג'
 קדישים אין הי"ז נוטל כלום ונוטל הבן ו' גדול ב'
 קדישים והקטן קדיש אחד והגדול אומר להקטן
 הקדיש הב' לא ממך קא שקילנא אלא מן הי"א :
 (ח) לענין קדיש בתוך ו' אורח ותושב שווין בכל
 הקדישים : (ט) בן ל' יש לו כל הקדישים של חיוב
 שאומרים תמיד נגד שאר אבליש של י"ב חודש :
 (י) בן ל' ויא"ש יש לי"א קדיש אחד בכל התפלות
 של יום זה ואם יש כמה יוא"ש נגד כל הקדישים
 נדחה הבן ל' לגמרי : (יא) אם יש שני אבליש
 שווים כגון של שבעה או של ל' או י"ב חודש או
 יוא"ש יסילו גורל ביניהם ומי שאלה הגורל עליו
 לומר ערבית יש לשני קדיש אחד שחרית בלא
 גורל ועל הקדיש הני יסילו גורל וכן אם יש הרבה
 ג"כ מטילין גורל ומי שיאמר ערבית מתמת הגורל
 לא וינח"ג נגורל עד שיאמרו השאר אבליש כ"א
 קדיש אחד וכשיחזור חלילה יסילו כולם יחדיו :
 דיני אורח והושב

יארטיט יאמר כגן שבעה ב' הפלס קדיש ובי"ט הפלס
 קדיש אחד אבל כגן שלשים נדחה לגמרי מכל חס"ק
 ומכ"ש בני יב"ח. אך אם כגן יאצטס גדול וזא בשבת
 לכב"כ אף שכבר יאמר קדיש נמתינ בניינו מ"ח ואמר כל
 הפלס ק' ודוחה כל כ"ז וכגן שלשים וזא יאמר
 סי"ג תכלים קדיש א' בלי גורל ובשאר חס"ק יסיל סי"ג
 גורל עם שאר האבליש : (ד) יום השביעי או יום
 השלישי שחל להיות בשבת יש לו דין בן שבעה וכן
 שלשים אף בקדיש לאחר מנחה. גם אין כרגל מבטל
 דימנו דין בן שבעה ודין בן שלשים : (ה) י"ג דשינו
 יום בעיקר ולא יום הקבורה אם הוא תושב יאמר כל
 הפלס קדישים דוחה לי"ג אורח וזא יאמר האורח תכלים
 קדיש אחד בלי גורל ובשאר חס"ק אין לאורח זכות בגורל :
 (ו) י"ג תושב וכן למ"ד תושב יאמר סי"ג הפלס
 קדיש א' ערבית או שחרית והשאר לבן שלשים : (ז) אם
 יש הרבה י"ג יאמר כל אחד קדיש אחד ואפי' אם על
 ידי בן נדחה כגן שלשים לגמרי : (ח) י"ג תושב וכן
 למ"ד אורח יאמר סי"ג ב' הפלס ק' והאורח הפלס ק'
 אחד : (ט) י"ג תושב י"ג אורח וכן שלשים תושב
 יאמר כל אחד מהם הפלס ק' אחד : (י) י"ג יסילו
 גורל ערבית וזא בשאר יאמר כ"ב קדיש ראשון ועל הפלס
 קדיש שני יסילו גורל שני : (יא) י"ג תושב דוחה
 את המוסל מן החפס. אך אם המוסל הוא י"ג יש לו
 דין תושב לענין הפלס קדיש אף שהוא מקבלת אחרת :
 (יב) י"ג אורח יאמר הפלס קדיש א' אם יש כגן בן
 שלשים או שאר אבליש תושב אבל אין לאורח זכות
 בגורל תכלים ק' כמנואר כ"י : (יג) י"ג תושב
 ואורח שווין בשביעת שבע יסילו גורל ביניהם ואין לשום
 אבל זכות זו נגד י"ג : (יד) תלמידים חורג עם בני
 כמה ב"ב בין פניו וכן נשד או מי בלומד חורג פה
 כשישם או משבת פניו אלל ב"ב יש להם דין תושב אבל
 תלמד נשד ובאר רק אלל ב"ב אחד או משבת נשד יש להם
 דין אורח : (טו) אלל על אביו חוק יב"ח ונעשה בן ל'
 על אמו או להיפך אין לו זכות רק כדון בן שלשים
 בתלם ק' אבל לא בתכלים ק' נגד שאר אבליש. אך אם
 נדחה מתמת רבוי י"ג או י"ג תלוק בגורל חס"ק :
 (טז) המנכח לומר קדיש רק י"א הודש פחות יום אחד.
 דרך משל מי שמת אביו בערב פסח מפסיק לומר קדיש
 ב"ג נאדר : (יז) יום שפוסק לומר קדיש יש לו כל
 הקדישים אבל אינו דוחה את י"א ולא בן למ"ד רק
 דוחה שאר אבליש בני יב"ח : (יח) אלל לא יעבור לפני
 הכינה כיום שאומרים בו כלל וכליל א' של תושב וי"ב
 ובנת וטורים :

(א) בן ל' תושב ויא"ש יש לי"א קדיש אחד כג"ל
 ויא"ש אורח וכן ל' תושב או בן י"ב חודש יש
 לי"א אורח ג"כ קדיש אחד ויא"ש אורח ויא"ש
 תושב הי"א תושב מדה לי"א אורח ואם יש בן
 ל' תושב ויא"ש תושב ויא"ש אורח יש לי"א אורח
 ג"כ קדיש אחד ואפי' הי"א תושב לומר לי"א אורח לא ממך קא
 שקילנא אלא מן ל' ויאמר הי"א תושב קדיש ראשון ויא"ש אורח קדיש ב' והבן ל' קדיש שלישי :
 (ב) אורח אף בן ל' ותושב י"ב חודש שווין ויחלקו בכל הפלס בקדישים : (ג) יוא"ש תושב וכן למ"ד
 אורח האורח יאמר קדיש ג' והתושב יאמר קדיש ראשון ושני : (ד) אורח בן י"ב חודש יש לו
 קדיש בין אבליש תושב של י"ב חודש : (ה) מי שמתפלל בבב"כ או בבב"מ תמיד אם בא לומר
 קדיש בבב"כ האחרת תכלים של בבב"כ האחרת יכולים לעכב עליו ואפי' הוא בתוך שבעה ושלישים
 דנרג מאורח לאורח אין לו מקום להתפלל ולומר קדיש במקום אחר אבל אז יכול להתפלל ולומר
 קדיש בבב"כ שמתפלל בה תמיד : (ו) מי שיש לו זכות בקדישים יותר כגון בן ו' ול' יש לו זכות
 לענין התפלס שיתפלל : (ז) אם שניהם שווין לענין קדיש ושניהם יכולין להתפלל ושניהם מרואים בשם
 להקפל יסילו ביניהם גורל שהאחד יתפלל עד אשרי וזא לניין ואם האחד
 אין יכול להתפלל והשני יכול להתפלל מ"מ לא הפסיד זכותו בקדישים זה שהתפלל כיון ששני
 אין יכול להתפלל וכן אם היה מרואה והשני אינו מרואה כיון ששני יכול להתפלל :

שיר של יום

ליום ראשון היום יום ראשון בשבת שבו היו הלנים אומרים בבית הפקדש:
 כר לדרוד מזמור ליהוה הארץ ומלואה תבל ויושבי בה : פי
 הוא על ימים יסדה ועל גהרות יכוננה : מי יעלה בתר
 יי ומי יקום במקום קדשו : נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא
 לשוא נפשו ולא נשבע למרמה : ישא ברכה מאת יהוה וצדקה
 מאלהו ישעו : זה דור דורשיו מבקשי פניו יעקב סלה : שאו
 שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד : מי
 זה מלך הכבוד יי עוזו וגבור יהוה גבור מלחמה : שאו שערים
 ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד : מי הוא זה מלך
 הכבוד יי צבאות הוא מלך הכבוד סלה : קי

היום

ר"ד ק

לדרוד זה המזמור חנרו דוד שיאמרו אותו
 כשיכניסו הארון לבית קדש הקדשים והיה
 זה אחר שהעלה עולה בחר המוריה ונגלה אליו
 המקום וידע כי שם יהיה בית ה' : לה' הארץ
 ומלואה תבל ויושבי בה . ואף על פי שכל הארץ
 היא לה' זה הבר נקרא הר ה' ומקום קדשו
 כי הוא מכון כנגד כסא הכבוד . והארץ הוא
 כולל כל הארץ : תבל . הם מקומות שישוב
 לפיכך אמר עם הארץ מלואה ועם תבל יושבי
 בה . וכונן הארץ על ימים ועל נהרות לדרוד
 הכרואי' עליה אבל זה ההר לא כונן אותו לכל
 הכרואים . ואף לא לכל בני אדם אלא לנקי כפים
 ובר לבב והוא זרע יעקב שהם מבקשי ה' .
 ונאשוו שיהיו נקיי כפים וברי לבב . וכן היו
 פעמים רבות כמו בימי יהושע והזקנים והשופטים
 והנביאים ומלכי כשרים ולא היה כזה באומה
 אחרת לעבוד ה' יחד : על ימים ועל נהרות .
 סמוך לימים ונהרות כמו ועליו מפה מנשה ואמרו
 כי אין ישוב רחוק מן הים א"ח יום וזה לתועלת
 הלחם לברואי' וכן הנהרות לתועלת הכרואים
 ופעם כי היא מתחלה לא נבראת כן אלא להיומה
 כול' תחת המים כי המים היו סובבים אותה
 מכל זד כמו שהאור יסובב המים מכל זד והאש
 סובב האור מכל זד והנה הארץ תחת המים
 והאל זרע שתייה מחתימה האחת מנוול' לשבת
 היצורים בה : מי . שאין ראוי לכל אדם שיעלה
 צו לפי שהוא מקום הקדוש והשכיבות : נקי . הנה
 בזכר שלשת תכונות האדם בצפוק זה . המעש'
 והדיבור . והמחשבה . ובלשנתם יהי' האדם שלם
 (פורת יוסף) א

בשני בשבת היום יום שני בשבת שבו היו הלויים אומרים בבית המקדש :

סח שיר מזמור לבני קרח : גדול יהוה ומהלל מאד בעיר אלהינו
 הר קדשו : יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון
 קרית מלך רב : אלהים בארמנותיה נודע למשגב : פי הנה
 המלכים נועדו עברו יחדו : המה ראו בן תמחו נבהלו נחפזו :
 רעה אחותם שם חיל פיולדה : ברוח קדים תשבר אניות
 תרשיש : כאשר שמענו בן ראינו בעיר יהוה צבאות בעיר
 אלהינו אלהים יכוננה עד עולם סלה : דמינו אלהים חסדך
 בקרב תיבכה : בשמך אלהים בן תהלתך על קצוי ארץ צדק
 מלאה ימינה : ישמח הר ציון תגלנה בנות יהודה למען
 משפטך : סבו ציון ותקיפות ספרו מגדליה : שיתו לבכם
 לחילה

רד"ק

ה' עוז ונצור ה' נצור מלחמה. ואמר אלה
 התארים. לפי שהארון הוא יואל עמהם במלחמה
 והיו מנלחם בו אויביהם : שאר. כפל ענין במ"ש
 וראשיכם שזכר עומד במקום שנים כמכנס כל :
 פי. בזה הספוק לא הזכיר נצור מלחמה והסעם
 כי אחר שכן הארון צבית עולמים לא יאל עוד
 לנלחמה לכיכר הית' החשוב' ה' צבאות הוא מלך
 הכבוד סלה שנראה בכבוד צבית העולמים :
 ואמר ה' צבאות. לפי שכל צבאות ישראל היו
 באים בזה הבית ולא יקריבו אלא בו :
 שיר. גם זה המזמור לימות המשיח זוכר
 שבת ירושלים : גדול ה'. בעיר
 אלהינו. כי גם יסללוהו כל בני : יפה. הר
 ציון הוא יפה המחוז כלומר אין בכל המחוז
 כמותו : ונוף. פירושו מחוז ואדוני אבי ז"ל פי'
 כי ידוע הוא כי היישוב נחלק לשבעת חלקים
 והחלקים האלה נקראו בלשון הקודש נפות ובלשון
 ערבי איקלמוס אמר כי כל האדם שיאל מנוף
 אחד לנוף אחר יחלה בהשתנות האויר ואויר של
 ארץ ישראל כל שכן אויר ירושלים היה יפה נוף
 והיה מנוש כל הארץ כי אפילו היו באים שם
 אולים היו מתרפאים כי אוירה ממוזג וטוב : הר
 ציון ירכתי צפון. כי ציון בלשון ירושלים : קרית
 מלך רב. מלך גדול. והוא דוד. או אמר רב על
 מלך המשיח : אלהים בארמנותיה. ערים
 חזקים צבנין ונבוכים להשגב שם אכל ארמנות
 ירושלים החזק שלטם טוב מזה כי אלהים נודע
 בכם שהוא למשגב לכל המבקשים להשגב בו :
 בועדו. העין בשואל אע"פ שהוא באתחחא .
 אמר הדעו כי אלהים בירושלים למשגב כי

(פורת יוסף) א

סח

לחילה פסגו ארמנותיה למען תספרו לדור אחרון: כי זה אלהים
אלהינו עולם ועד הוא ינהגנו על מות: קי

בשלישי בשבת היום יום שלישי בשבת שבו היו הלויים אוקרים בבית המקדש:
פב מזמור לאסף אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט:
עד מתי תשפטנו עול ופני רשעים תשאו סלה: שפטנו דל
ויתום עני ורש הצדיקו: פלטנו דל ואביון מיד רשעים הצילו:
לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתחלכו ימוטו כל מוסדי ארץ:
אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון פלכם: אכן כאדם תמותון
וכאחד השרים תפלו: קומה אלהים שפטה הארץ כי אתה
תנהל בכל הגוים: קי

ברביעי בשבת היום יום רביעי בשבת שבו היו הלויים אוקרים בבית המקדש:
צד אל נקמות יהוה אל נקמות הופיע: הנשא שופט הארץ
השב

ר ד ק

כאילו לא ידעו ולא יבינו דבר המשפט ונחשיכם
יתהלכו בו. כי השופט יעור: ימוטו כל מוסדי
ארץ. מפני מעשיכם ימוט כל מוסדות ארץ
ויתריב העולם כי המבול בא לעולם מפני החמם:
אני אמרתי אלהים אתם. כי השופטים נקראו
אלהים כשהם שופטי אמת אני אמרתי שיהיו
אלהים באמת ותדמו לבני עליון שתקראו גם
כן אלהים שהם מלאכים ותשפטו זקק: אכן.
אני רואה במעשיכם שתשיחו מעלת נשמתכם
וכשתמותון תמותון כאחד האדם ותמות נשמתכם
עם הנוף שהוא אדם ולא תעלה עם בני עליון:
וכאחד השרים. שהם שופטים ונוהגים בני אדם
כפי גאונם וגדולתם ומצוים השפלים בבני אדם
ועשוקים אותם כן הפולגו אתם כשתמותון:
קובה. אחר שאין השופטים שופטים אמת
לרוב שתשפוט אתם הארץ ותקח משפט העניים
מעשוקים: כי אתם תנהל בכל הגוים. אתם
תנהל העניים העשוקים באיזה עם שיהיה כלומר
הם עמך ותחלתך כי גרוב העניים והעשוקים
הם דכאי רוח ואנשי אמת:
אל. מתפלל לקרב הנאולה מבבל ולקחת אז
נקמה מהרשעים כי כן הבטיח דבברי
הנביא: ואמר אל. כלומר אהה יכול על
הנקמות: הופיע. כגלה פלינו וקח נקמתך
מהם: הנשא. כמו שאמרת על ידי נביאך
עשה ארומה עשה אנשא. כלומר שיבינו הנאים
כי אהה רם וגשא ותשיב עליהם גמול מעשיכם:

היא החומה הקטנה אשר סביב החומה הגדולה:
פסגו ארמנותיה. כלומר ראו ארמנותיה שהם
נבוכים נראים כמו פסגה: למען חספרו לדור
אחרון. כלומר דור אל דור שלא ראו בני ים
כאותו בני סיהיה בנין ובידוליים לעמיד לבא:
כי לפי שהוא אלהינו תהיה לנו הסוכה
הגדולה הזאת: כול יסגנו עלמות. כמו עד
מות כלומר עד מותינו יסגנו בזה הכבוד. ויש
לפרשו כמו עלה אמת וחסר כ"ף דמיון ועניינו
ינבנו כמו ימי עלומינו כלומר כמו שנהנו מקדם:
מוצור. זה המזמור נאמר על השופטים שהיו
שופטים בעולם אולי היה צימי יושפט
כי ראינו שהעמיד שופטי ארץ בכל ערי יהודה
והזכירם מאד עליו כי היו שופטים קודם זה
בעולם: אמר אלהים ונצ בעדת אל. כלומר
כבודו עמהם להשגיח יותר משאר דיינים לפקוד
עליהם במעשיהם כמ"ש רק אחכס ידעתי מכל
משפחות האדמה על כן אפקוד עליכם את כל
עוונותיכם: בקרב אלהים. בקרב דיינים לפקוד
ישר כמו שטעו אותם ולא לא יעשו בן יודע
וסקוד עליהם עונותם: ופני רשעים. לפי שהם
חזקים וגדולים ופשיעים תשאו פניהם ולא תקחו
מיד משפט העניים: קחו משפטם
מהעשוקים מהם ממונם: סלדיקו. כשיהיה
הזקק עמהם סלדיקו אותם ולא תיראו מהעשוקים
ולא תשאו פניהם: פלטנו. ר"ל שלא יעשוקו
בנוסו: לא ידעו ולא יבינו. השופטים הם
א (מרת יוסף)

השב גמול על גאים: עד מתי רשעים יהוה עד מתי רשעים יעלוזו: יביעו ידברו עתק יהאמרו כל פועלי און: עמך יהוה ידבא: ונהלתך יענו: אלמנה וגר יהרגו ויתומים ירצחו: ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלהי יעקב: בינו בערים פעם ובסילים מתי תשכילו: הנוטע און הלא ישמע אם יוצר עין הלא יביט: היוסר גוים הלא יוכיח המלמד אדם דעת: יהוה יודע מהשבות אדם פי המה הכל: אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו: להשקיט לו מימי רע עד יפרה לרשע שחת: פי לא יפוש יהוה עמו ונחלתו לא יעזוב: פי עד צדק ישוב משפט ואחריו כל ישרי לב: מי יקום לי עם מרעים מי יהוצב

רדק

עד כתי. כי מאד ארך לנו הזמן והרשעים יעלוזו וידברו דברי עתק ויתנשלו למרוד כך עד מתי יהיה זה: יביעו. ענין לדבור ועוד אמר ידברו. הכפל לחוק כלומר כי חמדי הם המדברים ננדך גבוהות: עתק. דבר עתק חזק: יתאמרו. יתנאו ויתנדלו ננדך. וכן את ה' האמת גדלת: עמך. ישראל הם הנקראים עם ה' ונחלת ה' ואותם הם בישראל חוקים ובעזרת המלכות ירכאו אותם הרשעים הפכילים ויענו אותם כאשר יוכלו לנשות. אבל החלושים אלמנה וגר ויתומים יברנו אותם שאין להם חובעים: וגר. הוא ישראל שגא להתגורר בעיר אחרת שלא גרו עם אבותיו והוא שאין לו שם מכירים וקרובים לפיכך הורגים אותם הליסטים כי אין יראים מהמלכות שאין להם חובעים שיבקשו דמם לפני המלכות ובדבר שאין יראים מן המלכות אינם יראים מהאל כי חושבי' שהאל אינו רואה מעשה בני אדם: ירצחו. מננין הדנוש ואפשר שהוא פועל יוצא לשלישי כלומר שיאמרו לאחריים שיהרגום: ויאמרו. אומרים המרעים לישראל כי לא יראה אליהם ולא יבין במעשי בני אדם לפיכך לא יתקדו ממנו שינמס על מעשיהם: בווערים. כמו כסול ובער ואמר בעם. רל אשר בכל עם ועם. ואמר בינו. זאת החשבה עליכם: מתי תשכילו. עד מתי תעמדו בבבלותכם ולא תשכילו כי אליהם יודע ומבין הכל: הנוטע. הדברים העתיקים שהדברו על ה'. איך תאמרו כי לא ישמע ולא ירכא והלא הוא הבין כלי השמע והראות ואיך יתכן מי שהבין הכחות האלה שלא ידעם: היוסר. התחשבו כי לא (פורת יוסף). א

יִתְיַצֵּב לִי עִם פְּעָלֵי אֲוֹן: לִזְלִי יִהְיֶה עֲזָרְתָּה לִּי כַּמַּעֲטַי שְׂכָנָה
דוֹמָה נַפְשִׁי: אִם אֲמַרְתִּי מַטָּה רַגְלִי חֲסָדְךָ יִהְיֶה יִסְעָדָנִי:
בְּרוֹב שְׂרָעֵפֵי בְּקִרְבֵי הַתְּהוֹמִיךָ יִשְׁעִישְׁעוּ נַפְשִׁי: הִיחַבְּרָךְ כֶּסֶף
הַזֹּאת יוֹצֵר עֵמֶל עָלַי חוֹק: יַגְדִּילוּ עַל נַפְשִׁי צַדִּיק וְדָם נָקִי יִרְשִׁיעוּ:
וַיְהִי יִהְיֶה לִּי לְמִשְׁגָּב וְאֱלֹהֵי לְצוּר מַחֲסִי: וַיֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת אֲוֹנִם
וּבִרְעֵתָם יִצְמִיתָם יִצְמִיתָם יִהְיֶה אֱלֹהֵינוּ:

לְכוּ נִרְנְנָה לִּי נְרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נִקְרָמָה פָּנֵינוּ בַּתּוֹדָה בְּמִיּוֹת נְרִיעָה לִּי:
כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ וְקֹלֶךָ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים: ק"י

בְּחַמִּישֵׁי בִשְׁבַת הַיּוֹם יוֹם חַמִּישֵׁי בִשְׁבַת שָׁבוּ הָיוּ הַלַּיִלִים אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:
פֹּא לְמִנְצַחַת עַל הַגִּתִּית לְאַסָּה: הֲרַנִּינוּ לְאֱלֹהִים עֲזָנוּ הֲרִיעוּ לְאֱלֹהֵי

יַעֲקֹב

ר ד"ק

הַדָּן עָלוּ לַקַּחַת אֶת נַפְשׁוֹ וְהוּא זָדִיק צְדִיקוֹ.
וּכְפַל הַעֲטִין בְּמִשׁ: וַיְהִי: נִשְׁנַתִּי נַחֲסוּ וְהַצִּילֵנִי
מִיָּד וְלֹא עָשׂוּ לִי כִפִּי מַחֲשַׁבוֹתַי: וַיִּשָּׁב. עֲבַר
בְּמִקּוֹס וְעִיד וּרְבִים כְּמוֹס בְּדַבְרֵי הַנְּצוּאָה.
אָמַר אוֹתִי יִצְלֵנִי מִיָּד וַיִּשָּׁב עֲלֵיהֶם אֶת הַאֲוֹן
וְהַעֲמַל שִׁטְמוֹ: וְאוֹס. מִן עַמְל וְאוֹן. אֵף עַל
פִּי שֶׁהוּיָו נַחַשׁ. וּכְפַל עוֹד לַחֲזֹק. וְאִמַּר יִצְמִיתָם
ה' אֱלֹהֵינוּ:

וְלַעֲד כִּי הָאֵל רֹאֵה הַכֹּל הִרִי הַבְּטִיחְנוּ וְאֵף נִם
זֹאת בְּהוֹסֵה בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם לֹא מֵאֲסָתִים וְלֹא
נִעְלָתִים לְגִלוּתָם וְכֵן אָמַר הַמְּסוּרֵר מִי הִיֵּה קִם
בְּעַנְוֵי כַּנְגַד מְרִיפִים וּמִי הִיֵּה מִתְיַצֵּב בְּעַנְוֵי
כַּנְגַד פּוֹעֲלֵי אֲוֹן לִזְלִי ה' עֲזָרְתָּה לִּי וְהוּא קִם
כַּנְגַד־שָׁלֹא הִיֵּה בְּהֵם כַּח לְכֹלֹתֵי אֵף שֶׁהִיֵּה
בְּרִעוֹס לַעֲפֹת: עַם. פִּירוּשׁוֹ כַּנְגַד. כְּלוֹמַר
כִּלְיֹו נִלְחַם עִמָּהֶם לְהַפֵּר עֲנָתָם: דְּרוּסָה. כְּמוֹ
כְּרוּתָה אוֹ הוּא שֶׁם כְּלוֹמַר שֶׁכֵּנָה בְּמִקּוֹס הַכְּרִיתוֹת
וְהוּא הַקֶּבֶר: תַּפְסִי. הוּא נֶפֶשׁ הַחַיִּים. לֹא
הַנֶּפֶשׁ הַמְּשַׁלֵּת כִּי הִיא לֹא תִשְׁכַּח בְּקֶבֶר: אִם
אֲחֵרֵי. אִם הַשְּׁבַתִּי כִּי מִסֵּה רַגְלִי בְּנִלוֹת בְּנֵל
חֲקֹדֶךָ שְׁטִיטָה עִם הַרְאָשׁוּיִם וְשִׁאֲתָה עוֹשֶׂה עֲמִנוּ
בְּנֵל יוֹם הוּא יִסְעָדָנִי. כְּלוֹמַר יִסְעַד לְבָבִי כִּי
לֹא תִחוּס רַגְלִי: בְּרַב שְׂרָעֵפֵי. בְּרוֹב מַחֲשַׁבוֹת
שֶׁאֵי מַחֲשָׁב בְּקֶרְבִי עַל גִּלוּת בְּנֵל: הַנְּחֹמֵיךְ
יִשְׁעִישְׁעוּ. הַנְּחֹמֹת הַכְּתוּבוֹת בְּדַבְרֵי הַנְּבִיאִים
הֵם יִשְׁעִישְׁעוּ וַיִּשְׁמְחוּ נַפְשִׁי. כִּי יִדְעִתִּי כִּי לֹא
הַעֲזָבִי: יִשְׁעִישְׁעוּ. הַשִּׁי'ן וְהַשִּׁי'ן הַרְאָשׁוּת
פְּתוּחוֹת כִּי הִיֵּה מִשְׁפַּס הַעִי'ן בְּשִׁבְא' כְּמוֹ יִדְבְּרוּ
אֵלֶּה עָשׂוּ כֵן לְהַרְחִיב עַל הַעִי'ן: הִיחַבְּרָךְ.
הִיחֹבֵר עַמְךָ. לְפִי שֶׁאִמַּר תַּחְמוּיךָ יִשְׁעִישְׁעוּ
נַפְשִׁי. אָמַר יִדְעִתִּי מִי מֵה שֶׁבְּחַתְּמֵי עַל יְדֵי
כִּבְיֹאךְ אֲמַת יִהְיֶה כִּי אֲחֵה שׁוֹפֵס אֲמַת וְכִסְאָךְ
כִּסֵּא אֲמַת וְלֹא כְּמוֹ כִּסֵּא נְבוּכַדְנֶצַּר כִּי הוּא
כִּסֵּא הַיּוֹת וְעַמְל: וְהוֹת. כַּנְגַד פִּירוּשׁוֹ שֶׁהוּא
עֵינֵי שֶׁבְּרִין. בְּמַעֲשֵׂה אוֹ בְּמַחֲשַׁבָּה: יֵרַע עַמְל
עַל חֶק. כִּי אוֹתוֹ כִּסֵּא פּוֹעֵל וְעוֹשֶׂה עַמְל וְאוֹן.
עַל חֶק. כְּלוֹמַר חֶקוֹ שִׁטְטָה עַמְל וְאוֹן וְלֹא
כֵךְ חֶק אֵלֶּה מִשְׁפַּס אֲמַת: יַגְדִּילוּ. עַל נְבוּכַדְנֶצַּר
וְסָרְוֵי יִתְהַבְּרוּ גְדוּדִים עַל נַפְשִׁי זָדִיק לְהַמִּיתוֹ.
וַיִּם מִפְּרָשִׁים יַגְדִּילוּ מִן גְּדוּד אוֹלֵנָה כְּלוֹמַר יִסְסָקוּ

לְכוּ. כֵּן יִאֲמְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּיָמוֹת הַמַּשִּׁיחַ אִישׁ
לְאִמּוֹ שִׁירְנָנוּ לֹאֵל שְׁבוּעֵיכֶם וּכְבֹד פִּירְשָׁנוּ כִּי
מִלַּת לְכוּ וְלִכְה הוּא בְּמִקּוּמוֹת עֵינֵי זִירוּו הַמַּעֲשֵׂה
לֹא הִלִּכָה מִמֶּשׁ: נִקְדָּרְהָ. בְּעֵינֵי הַזְּמַנָּה:
בְּחֹדֶה. בְּחֹדֶת שְׁפָתַי שְׂמֹדָה לוֹ הַטוֹב שֶׁעָשָׂה
לְנוּ: כִּי. זֶה נִאֲמַר אִזּוּ כִּי אִזּו לֹא נִמְלֵא מִכְּתוּב
כְּמוֹ שֶׁהֵם מַחֲשִׁיפִין בְּזִמְן הַזֶּה עַל בְּלַתִּי יִכֹּלְתוּ
אוֹ עַל בְּלַתִּי הַשְּׁנַחְתוּ כִּי אִזּו בְּיָמוֹת הַמַּשִּׁיחַ
יִהְיֶה נִיכֵר וַיִּדְוַע לְכָל כִּי הוּא יִכּוֹל גְּדוֹל:
וּמִלֶּךְ גְּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים. וְהֵם זִכָּא הַשְּׁמִים
שֶׁהֵם אֱלֹהִים וְשׁוֹפְסִים בְּאֶרֶץ וְאִזּו יִכִּירוּ כִּי הוּא
מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם וְלֹא יִעֲשׂוּ דַבָּר אֵלֶּה בְּשִׁלְיֹחוֹתוֹ:
לְשַׁנְצָה. זֶה הַמּוֹמֹר הָאָמַר עַל יִצְאֵת מַצְרַיִם
וּמוֹכֵר בִּי בְּיָכוֹל הַעֲבֹדָה מֵאֲבוֹתֵינוּ
שֶׁהֵם בְּרָשָׁה הַשְּׁנָה לְפִיכֹ הָיוּ אוֹמְרִים זֶה הַמּוֹמֹר
בְּצִית הַמִּקְדָּשׁ בְּרָשָׁה הַשְּׁנָה וּמוֹכֵר בּוֹ נִם כֵּן תִּקְרִי'
הַשׁוֹפֵר וְאִמַּר: הֲרַנִּינוּ. רִאִיו לְכֵס עַם ה'
שֶׁחֲרִינוּ לְאֱלֹהִים עֲזָנוּ וְחַשְׁבָּנוּ לוֹ עַל הַטּוֹבָה
שֶׁעָשָׂה לְכֵס בְּיוֹם זֶה כִּי אֵף עַל פִּי שִׁוּם הַגְּאוּלָּה
הִיֵּה בְּחַמֲשָׁה עֶשֶׂר בְּיָסוּן הַהַלֵּל הַגְּאוּלָּה שֶׁנִּחוּ
מֵהַעֲבֹדָה הַקֶּשֶׁה אֲשֶׁר עֲבָדוּ בֵּה הַיּוֹתָה בְּרָשָׁה
הַשְּׁנָה בְּהִסְרֹו מִסְכַּל שְׁכֵמוֹ. הֲרִאָה לְנוּ עֲזָנוּ
וּנְבוֹרְתוֹ שֶׁהִיוּו בְּרַשׁוֹת אֲלוֹהִים קָסִים וְכִאֲשֶׁר רִאָה
הָאֵל יַעֲלֵס שְׁמוֹ לֹא הִיֵּה כַח בִּיד הַמַּצְרַיִם
לְכַעֲבֹדָה

וְיִסְסָקוּ
(פִּירוֹת יוֹסֵף) א

יעקב: שאו זמרה ותנו תף כגור נעים עם נבל: תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו: כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב: עדות ביהוספה שמו בצאתו על ארץ מצרים שפת לא ידעתי אשמע: הסירותי מסבל שכמו בפיו מדוד תעבונה: בצרה קראת ואחלצה אענה בסחר רעם אבהנה על מי מריבה סלה: שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי: לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל זכר: אנכי יהוה אלהיך המעלה מארץ מצרים הרחב פיה ואמלאהו: ולא שמע עמי לקולי וישראל לא אבה לי: ואשליחהו בשירות לבם ילכו במועצותיהם: לו עמי שמע לי ישראל בדרך יחלכו: במעט

אויביהם

רד"ק

להעבירו: לאלהי יעקב. אמר יעקב לפי ששכתי יעקב היו עבדים ויעקב הוא שירד עם בניו למצרים ואז הוחל שני מניין העבודה שהיו במצרים כמניין רד"ו: שאו. קול זמרה: ותנו תוף. קול התוף. או פירושו ותנו ידכם בתוף: כגור נעים עם נבל. וכן תנו ידכם כגור נעים עם נבל. כלומר בכל מיני זמר: בחדש שופר. יום ראשון של חמש כמו מחר חמש כי בו תחשקם הללנה וכל החמש נקרא על שם הללנה: ואמר בזה היום שהוא ראש חמש תקעו שופר כמו שזה אהבם שזה חמש ונראה כי זה הוא פעם מלות ההרועה שזה השנה לפי שבעלו אבותינו מעבודה ביום זה וההרועה הוא בנין שילוח עבדים: בכסה. זמן ומועד: ליום חגנו. שהוא חג מן החג"ה הידועים לנו: כי. זה שאני אומר לכם תקעו חק ומשפט הוא עליכם שזה אהבם אלהי יעקב ולמה זזה אהבם: עדות. ציהובך שמו. כלומר זכר ועדות שם זה החוק שהיא תקיעת שופר ציהובך: יוסף. כמו יוסף וכל ישראל נקרא בשם יוסף: כדלעיל ומה היא העדות בצאתו על ארץ מצרים יש מפרשים כשיצאו ישראל מארץ מצרים לפי שכתוב ונני ישראל יונק ביד רמה והגנון בעיני כי נצאתו כאמר על האל יתברך כלומר כשיצא על ארץ מצרים לנאלינו: שפת לא ידעתי אשמע. כלומר אז כשנאלתי הייתי שומע מדברים לי אחרת שאינו לשוני. ואמר לא ידעתי שלא היה לי לדעת אותו. ולפי ששחשבתדי בהם. או אמר לא ידעתי כי רובם לא היו מבינים לי המצרים כי היו מדברים בל"ה הקדש: הסירותי. דבר. יתברך ביום הזה הסירותי מסבל שכמו שלא

כשעבדו עוד ולפיכך שם זה החוק שהוא תקיעת שופר לזכר יום זה: ופי' שכמו שהיו נושאים לבנים: כפיו מדוד העבירה. וכן עברו כפיו מעשות הדודים והם הקדירות. כי לא היו עושים הלבינים לזכר כי כל מלאכת החמר היו עושים: בצרה. כשהיית מצרים צרה קראה לי: ואחלצה. וחלצתי אותך מהצרה: אעקב בכחך רעם אהב קראהני צהר צדך ואני עניתיך בקול רעם צהראותי נפלאותי בגלוי ויש מפרשים שהסרתני ממך הרעם שהכיתי בו מצרים כי המכות רעם היו: אבהך. החי"ת נקראת במקצת חטף כפלס אוכרך מארץ ירדן עשיתי לך כמה טובות שהלצתיך מעבודת מצרים העבדתך ונחנתך והמלאתיך לראות אם תעמוד עמי בציון ולא עמדת כי הריבות עמדי ברפידים על המים ואמרתי לך: שמע. שאת תשמע אלי ולא יהיה בך אל זר שלא תשים בתחוק אלא בי ולא תשתחוה לאל זכר ותזכור כי ה' המעלה מארץ מצרים הרחב פיה לשאלו כל משאלך אמלא את שמע ולא תרעב ולא תזמא: לא יהיה בך אל זר. שלא יהא נמצא אצלך: אנכי. תזכור הטובה שעשיתי עמך שהוצאתיך מארץ מצרים: ולא שמע עמי לקולי. במדבר ונימי השופטים גם צימי המלכים אחר דוד ושלמה עד שגלו וחרב הבית: לא אבה. לשמוע לי: ואשליחהו בשירות לבם. כשראיתי שאת שמע לי שלאחרי צחוק לבם הרע שלא רצה לשוב מרעשו: ואשליחהו. ר"ל סלקתי שמירתי מעליכם ושמתים הפקר: צמועותיהם. כמו היעשו הרע לעצמם כן ילכו צרע ויאבדו: לו. אלו שמע לי: כבעט אויביהם אכניע. כי

אח

(פירוש יוסף) א

אויביהם אכנע ועל צריהם אשיב ידי : משנאי יהוה יבחשו לו ויהי עתם לעולם : ויאכילהו מחלב חמיה ומצור רבש אשביעך : קי

בששי כשבת היום יום ששי בשבת שבו היו הלויים אומרים בבית המקדש : יהוה מלך נאות לבש וגו' המלא לעיל :

בשבת אומרים היום יום שבת קדש שבו היו הלויים אומרים בבית המקדש : מזכור שיר ליום השבת וגו' המלא לעיל . ושיר הכבוד המלא אחר הפלה שבת :

מן ר"ח אלון עד אחר יו"ט בצוקר ובערב בכל יום אומרים זה (ומהכננו ולאמרו עד אחר היר"ב) : כי לדוד יהוה אורי וישעי מפני אירא יהוה מעוז חיי מפני אפחד : בקרוב עלי מרעים לאכול את בשרי צרי ואויבי לי המה בשלו ונפלו : אם החנה עלי מהנה לא יירא לפי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בומח : אחת שאלתי מאת יהוה אותה אבקש שבתתי בבית יהוה כל ימי חיי לחזות בנגם יהוה ולבקר בהיכלו : כי יצפנני בסכה ביום רעה וסתירני בסתר אהליו בצור ירוממני : ועתה ירום ראשי על אויבי סביבותי ואיבתה באהל זבחי תרועה אשירה ואזמרה ליהוה : שמע יהוה קולי אקרא ותנני וענני

רד"ק

כיון שהאל משח חיי ורליתו כי כן הים פעמים רבות כשהיו באים לרי ואויבי לי כלו בעבורי להכשילני ולהמיתני ולהפילני המה כרעו ונסלו : אם . אפי' חנה עלי מחנה גדול ואני במשע עס לא יירא לנבי כי לני מנסיחי באלהים : בואת אני צופת . בואת האמירה שאמרתני כי ה' אורי וישעי ומשח חיי : אחת . אמר אמת הוא כי בנסחתני בו יזילני מכל זרה אף על פי כן שאלה אחת אני שואל ממנו : וכפל הענין עוד ואמר אבקש להודיע כי בכל לני מבקש אותה להסקיטו מהמלאמות שלנו סרוד בהם ומתעסק בצרכי כנוף וכל השקו שיהא נוכח ולנו פנוי לשבח צבית ה' והוא הבית שהיה עם הארון להעסק בעבודת האלהים בצרכי הנוסע : וזה לחזות בנגם ה' ולבקר צביתו שכיבה לי כנאי לבקר ולחשש בשלום הנפרדים מהם מלאכי שמים אשר הנפש נורה בהם ואליהם תשוב : כי . עשה כההספקי בצרכי הנוף ישבה עמי בוכה ויהן שאלתי וילכני בסכה מורס האויבים שלא ישיגוני . וחבו ביום רעה שהם חשבו לטעות לי רעה והוא יסתירני בסתר אהליו וירוממני בצור שלא ישיגוני יד אויב : ועתה . בסגלי מאויבי כהיו כביעותי ואזמנה באלהו זבחי תרועה כלו ונחם

כוא הים שולט באויבו לא הס בו כמעט זמן והכ"ף כ"ף האמיתי כמו כ"ף השבעה לי כיום : אשיב ידי . פעם אחר פעם עד שאכלס : משנאל ה' . הם הרשעים שבאמות העולם : יבחונו . בישאל מיראסה אותו ויאמרו שלא הרעו לו : ויהי עתם לעולם . עת וזמן ברכתם שהחל בטוב יהיה לעולם בלי הפסק אם היה שומע לקול ה' : ויאכילהו . והיה מאכיל אותו האל יתגבר מחלב חסה : ומצור רבש אשביעך . ורבש היה משיבך כן הצור והדגש כוז מכל למעדי הארץ ופי' מצור מקום חוק כלו שלל גדולים ומעדיהם :

יהיה אורי . הואיל והוא אורי וישעי ממי אירא . ואמר אורי . כי הצרה דומה לחשכה וההשעה אומה היא האורה והוא משח חיי גם כן : ממי אפחד . שימחני כי הנשגב במגדל עוז ירא וכוחד פן יאורו עליו אויבו ויכנסו בו יאורו עליו עד שימות שם ברעב ובנמא מכל זה אין אני כוחד הואיל והאל משח חיי : בקרב . יש מהרש צקרונו ענין קרב ומלחמה . כלומר כהלס עלי . או פירשו כמבטו . אמר אף על פי שהיו קרובים עלי להמיתני וכו' לאכול את בשרי לא פחדתי מהם (פרות יוסף) א

וְעַנְנִי : לָךְ אָמַר לְבִי בִקְשׁוּ פָנַי אֶת פְּנֵיךָ יְהוָה אֲבַקֵּשׁ : אֵל
תִּסְתֵּר פְּנֵיךָ מִמֶּנִּי אֵל הַט בְּאֵף עֲבָרְךָ עֲזַרְתִּי הֵייתָ אֵל הַפְּשִׁינִי
וְאֵל תְּעֹזְבוּנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעִי : כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וַיהוָה יִאֲסֹפֵנִי :
הוֹרֵנִי יְהוָה בְּרַבְּךָ וְנַהֲנִי בְּאַרְח מִישׁוֹר לְמַעַן שְׂרָרִי : אֵל תִּהְיֶנּוּ
בְּנַפְשׁ צָרִי כִּי קָמוּ בִי עַדֵי שִׁקֵּר וַיִּפַּח חָמָס : לֹלֵא הָאֲמִנְתִּי
לְרֵאוֹת בְּטוֹב יְהוָה בְּאַרְצֵי חַיִּים : קֹהַ אֵל יְהוָה חֲזַק וַיֵּאֱמָן
לְפָךְ וּקְוֵה אֵל יְהוָה :

נימים שאומרים תחנון וכוהים בהרבה קהלות לומר בכל יום אחר שיר של יום מזמור פ"ג ואומרים אותו אפילו בהנחה ופורים ופ"ג במנחה . וכו"ל אותו בניית אבל ר"ל :

פג שיר מזמור לאסף : אֱלֹהִים אֱלֹהֵי לָךְ אֱלֹהֵי תַחְרֹשׁ וְאֵלֵי תִשְׁקַט
אֵל : כִּי־הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יִהְיִינָו וּמִשְׁנֵאִיךָ נִשְׂאֹו רֹאשׁ : עַל־עַמֶּךָ
יַעֲרִימוּ סוֹד וַיִּתְּעֶצּוּ עַל־צְפוּנֶיךָ : אָמְרוּ לָכֹו וּנְכַחֲדֵם מִגּוֹי וְלֹא־
יִזְכָּר

ר ר"ק

זכחים עם תרועה ושנה והודאה שהגילני מאויבים רבים ואזירה ואזמרה לו . כל זה תחסד הוא עמי אבל זאת השאלה הנזכרת אני שואל ועל זה אמר שמע ה' : לבי . שאל תמיד בעבורך לפני בקשו . כמו שאמר אף לילות יסרוני כליותי לבי יסרוני בעבורך ואומר לפני בעקשון ותהיה מנמתם אליך ובעבור זה את פניך ה' אבקש וזו היא השאלה ששאלתי כי לבי יענני כן : פניך . שאבקש אל הסתירם ממני : אל תסגני . בעסקי העה"ז שהם אף וכעם למתעסק בהם וזו אל הם באף : עזרתי ביית . עד הכה היית עזרתי בצרכי הנוף . ועתה בשאלי עזרתך בצרכי הנפש : אל תסגני ואל תעזני אלהי ישי . כי הושתחתי מזרי . כן תושיעני מעמל הנוף ואחשקתי בצרכי הנפש : כי . אחר שיצאתי מגידולם אספתחתי אלה כלו זמנת לי מחייתי וזרכי . ואחר שאני מעשה ידיך ואספתחני עד הלום הורני ה' דרכך : הורני . כבר פירשנו מה שהיה מבקש : למען שוררי . הם האויבים המביטים אותי בעין רעה . והם חושבים כי אין לי חלק בה' : בגפשי לרי . בצלון אויבי האותם ורזונם שלא יהיה לי פנאי לעבודת האלהים אלא שאחשק כל ימי במלחמות בעמל הנוף : כי קמו בי וכו' שהיו מעידים בי ומדברים בי דברי חמס לאמר שאני רשע ואיש דמים ואין לי חלק בה' : לולא . הם היו בי עדי שקר ומדברים חמס וכמעט אבדתי מדבריהם לולי שהאמנתי ולא חששתי והאמנתי שיש לי תקוה בה' ואראה בטובו לשה"כ וזה

שיר . זה המזמור נאמר על המלחמה שהיתה בימי יהושפט כשבאו עליו בני עמון ועמון ומואב כמו שאמר בדברי הימים וכו' עמהם גוים אחרים שהיו שכנים וקרובים זה לזה אף ע"פ שלא חכרו שם בפרט : אלהים . אל תדום לעת הצרה הזאת : כי הנה אויביך . כי הנה תבקצו גוים רבים עלינו הומים להשמידנו : וכשאו ראש : להחננר עלינו : על עמך . יקחו ענה ובוד גוי עם גוי בערמה לצא עלינו : צנויך . ישראל שהם לפונים בכתך : אמרו לכו ונכהרם מגוי . מהיות גוי . שהיו הכשורים מושטים ומסורים בנוסם עד שלא יהיו עוד גוי ולא

יזכר שם ישראל עוד : כי נועצו לב יחדו עליך ברית יכרתו :
אהלי אדום וישמעאלים מואב והגרים : גבל ועמון ועמלק פלשת
עמישבי צור : גם אשור גלוח עם היו זרוע לבני לואם סלה :
עשה להם במדין כסיסרא כיבין פנחל קישון : נשמדו בעין
דאר היו דמן לאדמה : שיתמו נדיבמו פערב וכזאב וכזבת
וכצלמנע כל נסיכמו : אשר אמרו נירשה לנו את נאות אלהים :
ארחי שיתמו כגלגל פקש לפני רוח : פאש תבער יער וכלהבה
תלהט הרים : פן תרדפם בפסעה ובסופתה תבהלים : מלא
פניהם קלון ויבקשו שמך יי : יבשו ויבהלו עדי עד ויחפרו
ויאבדו : וידעו כי אתה שמך יי לברך עליון על כל הארץ :

בית האנל נבוקר אתר שיר של יום ואחר מנחה אומרים זה :
כט למנצח לבני קרח מזמור : שמעו זאת כל העמים האוינו כל
ישיבי

ר ד ק

ונפלו ביד גדעון וישראל : אלהי שיממו . כן
ביתה אלה המלכים והשירים שבאו נס כן לירש
את נאות אלהים כמו שאמר יהושפט : כנלנל .
הוא הקש המתנלנל מפני הרוח : כאש חכער .
ציער ויש אומרים כי חכער כעל יואל אס כן
אין יער חכר בין השימוש ומה שאמר כאש
חכער לפי שציער העמים ביחד הכרה וכיון
שהאש ניצת אחר ציער חכירו נחצירו עד כלות
כל היער כן האויבים חסיה המומה בהם אש
צרעהו : תלהט הרים . העמים והעשבים פי'
שהרות נושבת בהרים ותדמה להכבה מען לפע
עד שישרכו כלם כן תרדפם : מלא פניהם
קלון . שהם היו כנורים להחכנד בקלוננו ואחה
מלא פניהם קלון שיהיו נקלים לפנינו ונבזים תחת
אשר היו חושבים להיות נכבדים עלינו . ואדני
אבי זל פירש קלון מן קלוי באש כאילו אמר מלא
פניהם בושח כי המחנטיים יהיו פניו כאש : ויבקשו
שמך . ואז יבקשו שמך כי ידעו כי אין זולתך ובידך
הכל ואין ביד אדם כח ונכורה לעשות דבר אס לא
ירצה האל : ויחפרו . כמו ינושו : וידעו כי אתה
שמך ה' . ושמך לבדך אין עוד זולתך
ופירושו אתה ושמך שידעו כי אין אל זולתך
אלא אתה הוא האל ולא אלהים אחרים וזה
שומר עלינו על כל הארץ כי הכל תחת ידו
וכרשמו :

ולא יזכר שם עוד : כי נועצו . אע"פ שהיו
נלחמים זה עם זה הנוים הלה עתה נועצו לב
יחדיו כדי להלחם בישראל ומעט עליך כי יאמרו
לא הוכל להושיענו מידם : אהלי . שבאו עם
האלהים להאריך המלחמה על ישראל אס לא
יוכלו להם במהרה : אדום . כמ"ש בדברי הימים
בני שציר וישמעאלים ושאר הנולרים הם כנלל
העמומים כי לא נזכרו שם בפס' כי אס בני
שציר עמון מואב : והגרים . שאר בני הנר שהיו
מבעל אחר או מאברהם אס היא קטורה :
גבל . אחשי נבל : גם אשור . אמר נס לפי שהוא
רחוק מארץ ישראל יותר משאר הנוים הנזכרים .
ואדני אבי זל פי' כי אמר נס כלומר עדיין
מחויק ברשעתו ולא זכר מפלתו כפיזא מלאך
והכה את מחנהו ולפירושו . ביתה מלחמה זאת
אחר חזקתו : לבני לוא . עמון ומואב : ככרין .
עם גדעון : בנחל קישון . כי שם ביתה מלחמות
סיסרא : נשמדו בעין . דאר . על מדין אמר
ואע"פ שלא נזכר זה בספר שופטים . ויש מפרשים
כי על מלחמות סיסרא הוא וצין דאר היה בחלק
מנשה עם חקע ומנירו הנזכרים שם בצירת
דבורה : היו דמן . היו מדרך רגל כמו דומן
האלמה שהוא הנזל שבהשפס : נדיבבו . הידיעה
אחר הכינוי כמו ותראהו את הילד . אמר ישית
נדיבבים והם השירים : כעורב וכזאב . שהם
שרי מדין : וכזבת וכצלמנע . שהיו גם כן שרי
מדין : נסיכמו . הם מלכיהם : אשר . כי הם
השבו לירש את נאות אלהים כלומר ארץ ישראל

שמעו זאת . זה המזמור על ענין העולם הזה
והעולם הבא לפיכך אמר כל העמים
וכל יושגי ה' כל מי שיחפון הדרך הטובה
מאז

יִשְׁבִּי חֶלֶד׃ גַּם בְּנֵי אָדָם גַּם בְּנֵי אִישׁ יַחַד עֲשִׂיר וְאֶבְיֹון׃
 פִּי יִדְבֵר הַכְּמוֹת וְהַגּוֹת לְבִי תְבוּנוֹת׃ אֲפֹה לְמִשְׁלַל אֲזוּנֵי אִפְתָּח
 בְּכַנּוֹר חִידָתִי׃ לָמָּה אֵירָא בְיָמַי רַע עֵזֶן עַקְבֵי יִסְבְּנִי׃ הַפְּמַחִים
 עַל חֵילִים וּבְרַב עֲשָׂרָם יִתְחַלְּלוּ׃ אֵחַ לֹא מָדָה יִפְדֶּה אִישׁ לֹא יִתֵּן
 לְאֱלֹהִים כְּפָרוֹ׃ וַיִּקֶר פְּדִיּוֹן נַפְשָׁם וַחֲדָל לְעוֹלָם׃ וַיְחִי עוֹד לְנִצְחָה
 לֹא יִרְאֶה הַשְּׁחָת׃ כִּי יִרְאֶה חַכְמִים יָמוּתוּ יַחַד פְּסִיל וּבְעַר
 יֵאבְדוּ וְעוֹבוּ לְאַחֲרֵים חֵילָם׃ קָרַבָּם בְּתִימוֹ לְעוֹלָם מִשְׁכַּנּוֹתָם
 לְדוֹר וָדוֹר קָרְאוּ בְשִׁמוֹתַם עָלַי אֲרָמוֹת׃ וְאָדָם בִּיקָר בַּל יִלֵּן
 נִמְשָׁל כְּבַהֲמוֹת נִדְמָו׃ זֶה דְרָכָם פֶּסֶל לָמוֹ וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיהֶם
 יִרְצוּ סֵלָה׃ כִּצְאֵן לְשִׂאוֹל שְׁתוֹ מוֹת יִרְעֵם וַיִּרְדּוּ בָּם יִשְׂרָיִם לְבַקֵּר
 וצורם

רד"ק

מאזיה עם שיהיה : גם בני אדם . הפחותים
 במעלה : בני איש . הנגזלים כמו גדעון בן
 יואש איש ישראל . וכן העשירים והאביונים
 כולם ישמעו זאת החכמה שאדבר : פי ידבר .
 החכמות והכבונות שיהנה לבי . ידבר אותן פי :
 אמה . אמר דרך משל וחירה אדבר דרך פתומה
 ולפי שהמזמורים היו נאמרים על ל' נגל וכנור
 אמר אשה למשל אזני אל הכנור שינגן בו המנגן
 עם דברים אלה שהם משל וכן אפתח בכנור :
 למה אירא בימי רע . עתה החל בדברי משל
 וחירה ואמר למה אירא בימי רע שהם ימי
 העולם הזה כי הם רע לכל המתעסק בו .
 ולמה אדאג על העושר ועל הקנין שהם כבוד
 העולם הזה . כי אדאג על טובות העולם הזה
 כלומר אם אשמת בו נחלה לכוף אדאג בו .
 ולפי שהעקב הוא סוף כל הנוף נקרא סוף כל
 דבר עקב או יהיה פירוש עקבי העולם הבא
 שהוא העולם השכר והעושר שבסוף המעשה . כי
 אין מעשה בעולם הבא וכן יכוני עון כלומר
 עובש מעשי שמתחית בטובת העולם הזה ורדפתי
 אחריו ומלת יסבני כחובה בזו"י עם הדג"ש :
 הבוטחים . הם נוסחים על רוב עשרם ואין
 ראוי לי לעשות כמותם : אה . מה יועיל עשרם
 כי ימות כמיתה כי לא יוכל לפרות איש את אחיו
 מן האמת ככל עשרם ולא יוכלו לתת לאלהים
 כפרו אשר מאלו החיים וכמות : ויקר פדיון
 נפשם . כלומר שלא יהיה ולא ימאז : וחלל
 לעולם . כי דבק עם הפסוק אשר אחריו כלומר
 חלל הדבר לעולם שדבר שאי אפשר שיהיה עוד
 לנצח ולא יראה השחת דבר נמנע היא : ויחי .
 כלומר לזמן רב שלא יראה עוד השחת : כי .
 (פורת יוסף) *

כמות

וצורם לבלות שאול מזבל לו : אף אלהים יפרה נפשי מיד
שאול כי יקחני כלה : אל תירא כי יעשר איש כי ירבה כבוד
ביתו : כי לא במזותו יקח הכל לא ירד אחריו כבודו : כי נפשו
בחייו יברך ויודה כי תיטיב לך : תבוא עד דור אבותיו עד נצח
לא יראו אור : אדם ביקר ולא יבין נמשל בבהמות נדמו :

בצוקר ובערב אחר כל הספלות יאמר זה :

יהי יי אלקינו עמנו באשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל ימשנו : להטות לרבנו אליו
ללכת בכל דרכיו ולשמוע מצותיו וחקיו ומשפטיו אשר צוה את אבותינו : יהיה דברי
אפה אשר התנגחתי לפני יי קרובים אל יי אלהינו ויחס ולילה לעשות משפט עבדו
ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו : למען דעת כל עמי הארץ כי יי הוא האלהים אין עוד :
יי ונקני בצדקה למען שוררי חישר לפני תרפה : נאני בחמי אלה פרגי וחנוני : פנה אלי
וחנני כי יחיד ועני אני : הנלי עמדה במישור במקלהים אברה : יי שמי יי עלי
על יד ימיני : עזרי מעם יי עשה שמים וארץ : יי ושקר צאתי ובאני לחיים ולשלום
סעתי ועד עולם : השקיפה מסעון קרשה מן השמים וברך את עמך את ישראל ואת
האדמה אשר נתת לנו פאשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש :

אל הכבוד אמן לה שיר ותלל ובערב לה יום וליל : ברוך יחיד ויחיד . הנה הנה
ויהיה יי אלהים אלהי ישראל קלה מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא . הוא אלהים חיים
קלה חי וקום לעד ולעולמי עד : ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד : לישועתך קויתי
ה : כי כל העמים ולכו איש בשם אלהיו ואני אלה בשם יי אלהים חיים וקלה עולם :

עזרי מעם יי עשה שמים וארץ : יי יקלה לעולם ועד :

לכנען בנגינות סומור אשר : אלהים חננו ויקרבנו יאר פניו אהנו סלה : לדעת בארץ ברוך
בכל גוים וישועתך : ויודה עמים אלהים ויודה עמים פלם : וישחתי וירגנו לאמים
כי השפט עמים מישר ולאמים בארץ הנחם סלה : ויודה עמים אלהים ויודה עמים פלם :
ארץ נתנה ובלוה וברבנו אלהים אלהינו : וברבנו אלהים וייראו אותו כל אפסי ארץ :

מוסור

רד"ק

כמות אבל ליום הדון ירדו כיסרים ברשעים
וקרא יום דין בקר כי חסיה אז ישועת ישראל
כאומרו וזרח לבס יראי שמי : ולורס . כמו
ולורסה . אז חזק כלומר כל חוקס ומעלותם
סופס לבלות שאול . כלומר כי השאול
יבל ואין להם תקוה עוד : מוצול לו . מהצול
והמעון כיפה שיהיה לו יאז אל הקבר : אך
אלהים . אמר הכניס בראוהו אהדון נפש
הרשעים במותם : יפרה אלהים נפשי מיד שאול .
שלא תאבד נפשי עם הנוף . ופי' כי יקחני .
כי ימחני : אל תירא כי ישכיר איש . אמר
אל המקבל מוסרו אל הדין אם תראה אדם
פשיח ואיך כמותו כי תחיה אהב בנייתך כמו
שיחיה הוא עושרו או במא יותר שבמותו לא
יקח ממנו כלום אם כן אין לו יתרון עליך :
כי לא נמותו יקח הכל . ופי' הכל מאומה
(פורת יוסף) א

ממנו : בי נפשו . סיה לו לצרך נפשו נחיי
שלא יהיה עסקיו להסיב לנופו כי אם לנפשו
בחכמה ומעשים טובים . ואמר יברך . ספי
ברכה תוספות טובה להורות כי רוב הטובה יש
לו לאדם לעשות לנפשו והמעט לנופו כדי שיחיה
לד : ויודה כי חטיב לך . דבר כנגד המשכיל
אם חששה זה יודוך המשכילים כי חטיב שיהיה לו להסיב
הבא . לפי שזכר נפש רשע שיהיה לו להסיב
ולא הסיב לפיכך חבא הנפש שהיא עם נפשות
אבותיו שחיו רשעים כמוה והאבד עם נפשותם :
עד נצח לא יראו אור . כמו אור הצדיקים והוא
אור החיים שיחיו לעדי עד : ארם . האדם סוס
הוא ציקר והוא הנשמה הנקראת כבוד : ולא
יצין . בעודנו בחיים אין הבונה בו לאחוז דרכי
הנפש כמו בהמות לפיכך נמותו יהיה נמשל
להם והאבד נפשו באין תקוה :

תפלת שחרית

סְמוּר לְרוּד יי רועי לא אֲחֶסֶר: בְּנֵאמֹת הַשָּׁמַיִם יִרְבֵּי צִיָּי עַל מִי מְנַחֵחַ וְיִחַלְגֵי: נִפְשֵׁי יְשׁוּבֵי
יִנְחֵנִי בְּמַעְיָנִי צִדִּיק לְקַעַן שָׁמוֹ: גַּם כִּי אֶלֶף בְּנֵי אֶלֶף צִלְמֹת לֹא אֵירָא רַע כִּי אֶסְתָּא
עֲשֵׂרָה שְׁבֻטָּה וּמִשְׁעֵנָהּ הַמָּה וּבְחֻמֵּי: תַּעֲרֹף לִפְנֵי שְׁלֹחַן יְגָר צִרְיִי וְשִׁנְתָּ בְּשִׂמּוֹן רֹאשִׁי
כּוֹסֵי רוּחָה: אִם טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיֵּי וְשִׁבְתִּי בְּבֵית יי לְאָרְצְךָ יְיָ מִיָּמִים:

כַּשְׂרוּחָה לְנֵאמֹת מִבֵּית הַכְּנֻסֹת יִשָּׁן מִעַם וְיֹאמֶר זֶה:

אֵךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיךָ:

וְאֲחִ"כּ יַעֲמֹד וְיֹאמֶר כִּי כָּל הָעַמּוּם יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו וְאֲנִי אֶלֶף בְּשֵׁם יי אֱלֹהִים
חַיִּים וְכֹלֶךָ עוֹלָם: עֲזָרִי מַעַם יי עֲשֵׂה שְׂמִים וְאֲרִיז: יי יִמְכֶרָה לְעַלְמֵי וְעַד:

וְאֲחִ"כּ יֵלֵךְ אֶל הַפֶּתַח לְאֲחֻרָיו וְיִשְׁתַּחֲוֶה אֶל אֲרֹן הַקֹּדֶשׁ וְיֹאמֶר:

יי נִחְנִי בְּצִדְקָתְךָ לְמַעַן שׁוֹרְרֵי הַיָּשָׁר לִפְנֵי דְרָכֶךָ:

וְאֲחִ"כּ כַּשֶּׁהוּן וְיֹאמֶר ג' פְּסוּקִים אִלוֹ גַּד גְּדוּד יִנְדַּגְנוּ וְהוּא יִגְדַּע עֵקֶב: וְיִהְיֶה יוֹד לְכָל דְרָכָיו
כַּשֶּׁהוּן וְיֵי עֲמוֹ: וְגַם מִצָּא חֵן בְּעֵינֵי יי:

אִם כִּדְעוּתוֹ לִילֵךְ בְּזֹמַת יוֹם לִמְסוֹךְ כַּמֶּשֶׁה וּבְמַתָּן יֹאמֶר אִלוֹ הַפְּסוּקִים:

עֲזָרִי מַעַם יי עֲשֵׂה שְׂמִים וְאֲרִיז: הַשְּׁלֵף עַל יי וְהִכֵּה וְהוּא יִכְלַףְךָ: שְׁמֵר תָּם וְיִרְאֵה
יִשְׂרָאֵל כִּי אֲחֻרָיו לְאִישׁ שְׁלוֹם: כַּמֶּשֶׁה בְּנֵי וְעֲשֵׂה טוֹב שְׁכֵן אֲרִיז וְרַעֲיָה אֲמוּנָה: הַגֵּה
אֵל וְשִׁנְעִי אֲבִיבָה וְלֹא אֲפָקֶד. כִּי עֲזִי וְחֶסֶד יְהִי יי נְהִי לִי לְיִשְׁעָה: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם
בְּדַרְבֵּי דְרָשָׁה כְּתוּב לְאֲמֹר הַבּוֹטָח בִּיהוָה חֶסֶד יִסְבְּקֵנוּ וְכַתִּיב וְאִתָּה מִתְּהִי אֶת כָּלֵם:
יי אֱלֹהִים אֲמַת תּוֹן בְּרַחֲמֶיךָ וְהַצְלִיחָה בְּכָל מַעֲשֵׂי יְדֵי. כִּי בְּמַחְמֵי דָךְ יִשְׁעַל יְדֵי מִשְׁאֵל וּכְתוּב
וְעַסְקִים שְׁלֵי הַשְּׁלַח לִי בְרַחֲמֶיךָ כִּי שְׂאוּכַל לְפָרְגֵם אֶת עֲצָמֵי וּבְנֵי בֵיתִי בְּנִחְתָּ וְלֹא בְּעַד
בְּהֶמֶר וְלֹא בְּאִסּוּר לְסַיִם וּלְשִׁלּוֹם וְיוֹקִים כִּי מִקְרָא שְׁתָּוִב הַשְּׁלֵף עַל יי וְהִכֵּה וְהוּא
יִכְלַףְךָ אָמֵן:

שש זכירות

חֲכָמֵי קִנְיָה כּוֹתֵמֵם שִׁאֲמַר כָּל אִדָּם כָּבֵל יוֹם אִלוֹ ד' כּוֹחֵרוֹת וְיִכִּים מוֹנֵטָה שְׂחָף בֵּן עוֹב"כּ וּמ"ש כְּסוּדוּמִים כְּסוּכֹרֶת מִלְחָמָה
עַמְלֵקִי בִּיחַן לְמַן כַּכְּסוּיָה כּוֹחַ כְּעֶדֶר. כְּלָזוֹן כּוֹחַ שׁוֹמֵקוֹן זֶה בְּת"ג שִׁיקְבֵּל ע"ע הִיכָף אַחֵר אֲמוּנָה וְיִכִּים וו. עוֹד
כַּכְּסוּרֵם כִּקְפָתֵם כְּמִדְכָר לְכִיִּן חֲטָא. עַל. וְלִמַּן זֹאת כּוֹחַ ג"כ כַּמ"ג לְסִרְוֹת קִנְיָה לְחִבּוּתוֹ עֵלִיו. יו"ס:

(זכירת יציאת מצרים) **לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֲרִיז מִצְרָיִם כָּל יְמֵי חַיֵּיךָ:**

(זכירת מעמד הר סיני) **רַק הַשְּׁמֵר לָךְ וְשִׁמְרֵה נְפִשְׁךָ כִּי אֵין הַשְּׁפֹחַ אֶת הַדְּבָרִים**

אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ וּפִן יִסְרוּ מִלְּבָבְךָ כָּל יְמֵי חַיֵּיךָ וְהוֹדִיעְתָּם

לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בְנֵיךָ: יוֹם אֲשֶׁר עֲמַדְתָּ לִפְנֵי יי אֱלֹהֶיךָ בְּחַרְב:

(זכירת מחיית עמלק) **זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עֲשֵׂה לָךְ עֲמַלְק בְּהַרְרָה בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם:**

אֲשֶׁר קָרָה בְּהַרְרָה וַיִּצָּב בָּךְ כָּל הַנְּחִלֵּי שְׁלִים אֲחֵרֶיךָ וְאִתָּה עִיף

וַיִּגַע וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים: וְהָיָה בְּהַגִּים יי אֱלֹהֶיךָ לָךְ מִכָּל אֵיבֶיךָ מִסָּבִיב בְּאֲרִיז

אֲשֶׁר יי אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נְחִלָּה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחָה אֶת זְכָר עֲמַלְק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם

לֹא תִשְׁפָּח: יִפַּח שְׂמוֹ וְזָכְרוּ וְנִמַּח זְכוֹרוּ מִתְּהוֹבֵיֶיךָ:

(זכירת סרים) **זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עֲשֵׂה יי אֱלֹהֶיךָ לְמִרְיָם בְּהַרְרָה בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם:**

(זכירת יום השבת) **זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ:**

(זכירת הקצפת מרבה) **זְכוֹר אֶל תִּשְׁפָּח אֶת אֲשֶׁר הִקְצַפְתָּ אֶת יי אֱלֹהֶיךָ בַּמִּדְבָּר:**

שלשה עשר עקרים

סירא דבר ה' ירגיל את עמו לומר בכל יום ויום אחר החפלה הי"ן עקרים שהמה עיקר הדת כשראלי וכוון הטוב בכל עיקר ועיקר ויאמין באמונה שלמה ובלב שלם מה שמזויל מפיו בלא שום פניה שבטולם ועי"ן יזכה לאור באור החיים הנצחיים :

א אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים והוא לבדו עשה ועשה ויגשש לכל המעשים :

ב אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא יחיד ואין יחידות בקדוהו בלשם פנים והוא לבדו אלהינו הנה הנה ויהיה :

ג אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו אינו גוף ולא יציקוהו משיגי הגוף ואין לו שום דמיון כלל :

ד אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא ראשון והוא אחרון :

ה אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו לו לבדו ראוי להתפלל ואין לוולתו ראוי להתפלל :

ו אני מאמין באמונה שלמה שכל דברי נביאים אמת :

ז אני מאמין באמונה שלמה שגבואת משה רבינו עליו השלום היתה אמתית ושהוא היה אב לנביאים זכרו לעד ולנצח ונצחים :

ח אני מאמין באמונה שלמה שכל התורה המצווה עתה בידינו היא הנחונה למשה רבינו עליו השלום :

ט אני מאמין באמונה שלמה שזאת התורה לא תהא סתלפת ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא יתברך שמו :

י אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו יודע כל מעשה בני אדם וכל מה שבוטם שנאמר היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם :

יא אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו נוקל טוב לשומרי מצותיו ומעניש לעוברי מצותיו :

יב אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אהבה לו בכל יום שיבא :

יג אני מאמין באמונה שלמה שיהיה תחת המסתים בעת שתעלה רצון מאת הבורא יתברך שמו ויתעלה זכרו לעד ולנצח ונצחים :

א אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים והוא לבדו עשה ועשה ויגשש לכל המעשים :

ב אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא יחיד ואין יחידות בקדוהו בלשם פנים והוא לבדו אלהינו הנה הנה ויהיה :

ג אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו אינו גוף ולא יציקוהו משיגי הגוף ואין לו שום דמיון כלל :

ד אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא ראשון והוא אחרון :

ה אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו לו לבדו ראוי להתפלל ואין לוולתו ראוי להתפלל :

ו אני מאמין באמונה שלמה שכל דברי נביאים אמת :

ז אני מאמין באמונה שלמה שגבואת משה רבינו עליו השלום היתה אמתית ושהוא היה אב לנביאים זכרו לעד ולנצח ונצחים :

לישועתה קניתי . . . קניתי . . . לישועתה . . . לישועתה קניתי :
 לפורקנה סברית . . . סברית . . . לפורקנה . . . לפורקנה סברית :

צריך להנאות אה ספריו כמו שכחוב זה אלי ואנוהו התנאה לפניו במלות וראוים להלניעם במקום המובחר לשמרה מהפסד זאכילת עכברים ויכסם בפלות חסוב וינהג כבוד בכתב מרובע אפילו נכתב שלא בקדושה : טוב להיות מזוי בנית הכנסת אה לתפלה או לעסק התורה כי הלימוד בנית הכנסת אינו טובה . ומורי מהרי"ב ז"ל כל זמן ביתו הארץ ישראל למד חמיד בנית הכנסת : שורש כל המדות טובות לקנות התודדות כי החושק בחכורת בני אדם אי אפשר להיות לבוק בהסס יחנך וההפרש הנאות לבעלי התורה שיהיה לו חמיד חדר מיוחד בפני עצמו ולא יכנס שום אדם ויקדש החדר הטוא לקדושת בית המדרש ממש אה אי אפשר לו לעסוק בנית הכנסת מי שחשקה נפשו בחורה כל כך עד שיוס ויליה לא יחשוב בדבר מדברי העולם השפל הנופני אלא מדברי חורה ודאי משיג הארה נפלאה בהשמחו ולא יתערך לשום סנופים וענינים ויה קבלנו כך עיקר חיוב הלימוד ליחוד השכינה תלמוד חורה ולא לתועלת עצמו להשיג החכמה או העולם הבא שעליו נאמר אה ואלו וכל חסדו כניץ השדה : כל מי שאינו עוזר מממונו לבעלי החורה בזמן החתיה יהיה נפל . עסק התורה צריך להיות בהמחה כי אין השכינה שורה מחוץ עזבות אלא מחוץ שמחה מלוה :

עשרת הדברות

(מורה יוסף) **ח'ב** לומר בכל יוס עשרת הדברות . כן כתב הסור , והרשב"א חולק עלי וראיתו מנכרות (יב) אף בנבולין בקשו לעשות כן אלא שכבר בעלו מפני חרעמות המינין וכן כתב הלבוש , וגם הבית יוסף הקשה כן על הסור , עס כל זה כתב בשולחן ערוך לאומרה , ולכאורה יש לישב על פי הגמרא בפסחים (נו) אה צריך לומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בהשאי , שנהדרדעא היו אומרים אותו בהשאי דליכא אטיקורסיס ביניהם על כן אפשר דהאידינא ליכא אטיקורסיס בינינו , ולכן כתב בבית יוסף בשולחן ערוך לומר פרשת עשרת הדברות , אף לפי ענית דעתי נראה שנס הסור לא כתב לומר רק ביחידות לא בניבור , וכן נס דעת השולחן ערוך וזיה גם הרשב"א מודה , כן נראה לפי עניות דעתי .

שמות כ כא
 וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר : אנכי יי אלהיה אשר הוצאתיך מארץ מצרים סבית עבדים : לא יהיה לה אלהים אחרים על בני : לא תעשה לה פסל וכל המונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר בקנים מתחת לארץ : לא תשתחוה להם ולא תעבדם בי אנכי יהוה אלהיה אל מנא פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים לשנאי : ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשטרי סוואי : לא תשא את שם יהוה אלהיה לשוא כי לא ינקה יהוה את אשר ישא את שמו לשוא : וזכר את יום השבת לקדשו : ששנת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך : יוים השביעי שבת ליהוה אלהיה לא תעשה כל מלאכה אתה ובנה ובקדך עבדך ובארתך ובחמקך וגרה אשר בשעריך : בי ששנת ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר

בם

(מורה יוסף) א

כִּם וַיִּתֵּן בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי עַל כֵּן כִּכְּרֵי יְהוָה אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיִּקְרָשׁוּ: כִּכְרֵי אֶת אֲרִיב וְאֶת אֲרִיב לִמְעַן יֵאָרִיכוּן וַיִּמְדוּ עַל הָאֲרִיב אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם נָתַן לָהֶם: לֹא תִרְצַח לֹא הִנְאָף לֹא הִנְגַב לֹא תַעֲבֹד בְּבַעַד עַד שִׁקְרָ: לֹא תִחַמְדוּ בֵּית הָעֵדוּת לֹא תִחַמְדוּ אֶשֶׁת בְּעַד וַעֲבָדוּ וַאֲסֹרוּ וְשׂוּרוּ וְחִמְרוּ וְכֹל אֲשֶׁר לְרַעַד:

פרשת המן

כתב ר"י קארו ו'ל סמוך לומר פרשת המן כדי שיאמין שכל מונותיו נאין לו כהשגחה . וקבלה ניד החכמים כל האומר פ' המן בכל יום מונסת לו שלא ינא למולס לרדי חסרון מונות :

וקודם אמירת פרשת המן יאמר זה :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתומין פרנסה לכל עמך בית ישראל ופרנסתי ופרנסת אנשי ביתי בכללם בנחת ולא בצער בכבוד ולא בבזוי בהתר ולא באסור כדי שנוכל לעבוד עבודתך וללמוד תורתך כמו שזנת לאבותינו מן במדבר בארץ ציה וערבה :

(צמות טו)

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה הֲנִי מְסַמֵּר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם וַיֵּצֵא הָעָם וּלְקַטוּ דָבָר יוֹם בַּיּוֹם וַיִּלְכְּדוּ אֲנָשֵׁינוּ בַחֲדָרֵינוּ אִם לֹא: וְהָיָה בַיּוֹם הַשְּׁשִׁי וְהִכִּינוּ אֶת אֲשֶׁר יֵבִיאוּ וְהָיָה מִשְׁנֵהוּ עַל אֲשֶׁר וּלְקַטוּ יוֹם יוֹם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲרִב וַיִּדְעֵהֶם כִּי יְהוָה הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיִּבְקֹר וַרְאִיָּה אֶת כְּבוֹד יְהוָה בְּשִׁמְעוֹ אֶת הַלְּנִתִּיכֶם עַל יְהוָה וְנִחְנֶה כִּי בִּי תִלְוֶנוּ עֲלֵינוּ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּנֵת יְהוָה לָכֶם בְּעֶרְבֵי קֶשֶׁר לֹאכֹל וְלָחֶם בְּבִקְרָר לְשִׁבְעַת בְּשִׁמְעוֹ יְהוָה אֶת הַלְּנִתִּיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם מִלִּינִים עֲלֵיו וְנִחְנֶה כִּי לֹא עֲלֵינוּ הַלְּנִתִּיכֶם כִּי עַל יְהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֲהֲרֹן אָמֹר אֶל כָּל עַדְתִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קְרָבוּ לִפְנֵי יְהוָה כִּי שָׁמַע אֶת הַלְּנִתִּיכֶם: וַיְהִי כְּדָבָר אֲהֲרֹן אֶל כָּל עַדְתִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּפְנֶה אֶל הַמִּדְבָּר וְהָיָה כְּבוֹד יְהוָה נִרְאָה בְּעֵינָיו: וַיִּבְרַךְ יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: שִׁמְעֵהוּ אֶת הַלְּנִתִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבַר אֱלֹהִים לֵבַר אֱלֹהִים בֵּין הַעֲרִיבִים הֵאֱכִלוּ בְּקֶשֶׁר וּבְבִקְרָר הַשִּׁבְעִי לָחֶם וַיִּדְעֵהֶם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וַיְהִי בְּעֶרְבֵי וּבִקְעַל הַשָּׁלֹו וַתִּבְכֶּם אֶת הַפְּתִיחַת וּבְבִקְרָר הִתְהַבְּרַת שִׁבְכַת הַטָּל קָבִיב לַפְּתִיחַת: וּבִקְעַל שִׁבְכַת הַטָּל וְהָיָה עַד בְּנֵי הַמִּדְבָּר דַּק כִּחְסָפֶם דַּק כִּפְפָר עַל הָאֶרֶץ: וַיִּרְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו מִן הָאִחִיו כִּי לֹא יִרְעוּ מִה הוּא וַיֹּאמְרוּ מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם הוּא הַלָּחֶם אֲשֶׁר נָתַן יי לָכֶם לֹאכֹלָה: זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יי לְקַטוּ מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אֲכֹלוּ עִמָּךְ לְגִלְגָּלַת מִסְפַּר נַפְשֵׁיכֶם אִישׁ לְאִשֶׁר בְּאֵהָלוֹ הִקְרוּ: וַיַּעֲשׂוּ בִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַפְּרָקָה וְהַמְּמַעִים: וַיִּקְדוּ בְּעִמָּר וְלֹא הִעֲדִיף הַפְּרָקָה וְהַמְּמַעִים לֹא הִקְסִיר אִישׁ לְפִי אֲכֹלוּ לְקַטוּ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִישׁ אֶל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בְּקָר: וְלֹא שִׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה וַיִּוְהָרוּ אֲנָשִׁים כִּמְנַע עַד בְּקָר וַיִּרְם הַטּוֹלָעִים וַיִּבְאֵשׁ וַיִּקְצַף עֲלֵיהֶם מֹשֶׁה: וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ בְּבִקְרָר בְּבִקְרָר אִישׁ כְּפִי אֲכֹלוּ וְחֵם הַשֶּׁמֶשׁ וַתִּבְכֶּם: וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁשִׁי לְקַטוּ לָחֶם מִשְׁנֵהוּ שְׁנֵי הַעֲמָרִים לְאָחָד וַיִּבְאוּ כָּל נַשְׂיָאֵי הָעֵדוּת וַיִּגְדּוּ לְמֹשֶׁה: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דָּבַר יְהוָה שְׂבַתוֹ שְׂבַת קֹדֶשׁ לִי כְתָר אֶת אֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֲפֹ וְאֶת אֲשֶׁר תִּבְשְׁלוּ בְשָׁלוּ וְאֶת כָּל הָעֵדוּת הַיְחִידוּ לָכֶם לְמִשְׁמַרְתָּ עַד הַבִּקְרָר: וַיִּגְדּוּ אֹתוֹ עַד הַבִּקְרָר בְּאִשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה וְלֹא תִבְאֵשׁ וְרַמְּה לֹא הִיְתָה כּוּ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲכֹלְהוּ הַיּוֹם כִּי שִׁבְתָּ הַיּוֹם לִיהְיֶה הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֵהוּ בְשָׂדֵה: שֵׁשֶׁת יָמִים הִלְקְטֵהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי שִׁבְתָּ לֹא יְהִי כּוּ: וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי וַיֵּצֵא מִן הָעָם לְלָקֵט וְלֹא קִצְאוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה עַד אָנָּה מֵאֲנָהֶם לְשַׁמֵּר מִצְוֹתַי וְתוֹרֹתַי: רָאוּ בִי יְהוָה נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת עַל כֵּן הוּא נָתַן לָכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לָחֶם יָמִים שְׁבֹעַ אִישׁ חֲמִיז אֶל יֵצֵא אִישׁ מִמֶּכְמוֹ בַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי: וַיִּשְׁבְּחוּ הָעָם

(פרשת יוסף)

העם ביום השבעי : וינקאו בית ישראל את שמו מן והוא קורע גר לבן וטעמו קציפית
 בדרבש : ויאמר משה זה הדיבר אשר צוה יהוה מלא העמך מפני למשמרת לדורותיכם
 לקען וראו את הנחם אשר האכלתי אתכם במדבר בהוציא אתכם מארץ מצרים :
 ויאמר משה אל אהרן קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העמך מן והנח אתו לפני יהוה
 למשמרת לדורותיכם : פאשר צוה יהוה אל משה ויציתו אהרן לפני העדת למשמרת :
 ובני ישראל אכלו את המן אך פעם שנה עד באם אל ארץ נושבת את המן אכלו עד
 באם אל קצה ארץ פנעו : והעמך עשרית האיפה הוא :

אנא האל המיון פרנסה לכל בריה ובמוין מלבוש לכל נברא ושולח להם מחיה שתתן לי מחיית בשופי
 שתכלכלני ותפרנסני לי ולכל אנשי ביתי ולכל ישראל פרנסה טובה של כבוד בנחת ולא בצער בהתר
 ולא באסר בכבוד ולא בבוי פרנסה שלא יהיה בה שום בושה וכלימה פרנסה שלא תצריני בה לירי סתנת
 בשר ודם כי אם מיוך המלאה והרחבה פרנסה שאוכל לעסוק בתורתך הקרושה והמחורה והתמיכה וסרף
 נקי ומוסן ומוונתי ומוונת אנשי ביתי וכל צרכני קודם שנצטרך להם כדי שיהיה לבי מנוי בלי
 סרדה לעסוק בדברי תורה לקיים המצות ולישב בשלום על שולחני בכבוד עם כל בני ביתי ושלא
 אצפה לשולחן של אחרים ושלא אצטרך להשתעבד לשום אדם ושלא יהא עלי שום עול בשר ודם כי
 אם עול מלכותך לעבדך בלבב שלם ובגודי כבוד יהיו לבושיני ביקר ולא בבושת פנים . והצילנו מן
 עניות ומדלות ושפלות ואוכה להכניס אורחים ולגמול חסד לכל אדם והחמץ לי לעשות צדקה להראוין
 לה ולא אכשל בבני אדם שאינן הגונים אמן :

פרשת היראה

איתא בספרי יראים שנריך לומר פ' היראה ופ' השוטה ככל יום :

ועתה ישראל סת יי אלהיך שאל מעבדך כי אם ליראה את יי אלהיך ללכת בכל
 דרכיו ולא להקבת אתו ולעבד את יי אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך : לשמר את
 מצות יי ואת חקויו אשר אנכי מצוה היום לטוב לך : הן ליי אלהיך השמים ושמי
 השמים הארץ וכל אשר בה : נק באבותיך חשק יי לאהבה אותם ויכתר בורעם אתריהם
 בכס מפל העמים ביום הזה : ומלתם את ערלת לבבכם וערפכם לא תקשו עוד : כי יי
 אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדוני האדונים האל הגדול הנכבד והנורא אשר לא ישא
 פנים ולא יקח שחד : עשה משפט יתום ואלמנה ואהב גר לתת לו להם ושמלתה :
 ואתבתם את הנר כי נרים היותם בארץ מצרים : את יי אלהיך תירא אתו תעבד ובו
 תדבק ובשמו תשבע : הוא תהלהך והוא אלהיך אשר עשה אתך את הגדולות ואת
 הנוראות האלה אשר ראו עיניך : בשיבועים נפש ירדו אבותיך מצרימה ועמת שמה יי
 אלהיך ככוכבי השמים רוב : ואתבת את יהוה אלהיך ושמרת משמרתו וחקותיו
 ומשפטיו ומצותיו כל הימים : וידעתם תיום כי לא את פניכם אשר לא ידעו ואשר לא
 ראו את מוכר יי אלהיכם את גדלו את ידו החזקה וירועו הנטויה : ואת אותותיו ואת
 מעשיו אשר עשה בתוך מצרים לפרעה מלך מצרים ולכל ארצו : ואשר עשה
 לחיל מצרים לסוסיו ולרכבו אשר הציף את מי ים סוף על פניהם בדרפם אתריכם
 ויאבדם יי עד תיום הזה : ואשר עשה לכם בפרדך עד באכם עד תפוקם הנה : ואשר
 עשה לדרן ולאביכם בני אליאב בן ראובן אשר פצתה הארץ את פיה ותבלעם ואת
 בתיהם ואת אלהיהם ואת כל היקום אשר בגויליהם בקרב כל ישראל : כי עיניכם
 היואות את כל מעשה יי הגדול אשר עשה : ושמרתם את כל הפצות אשר אנכי
 מצוה ביום למען תחזקו ובאתם וירשתם את הארץ אשר אתם עוברים שפה לרשתה :
 ולמען (מורת יוסף)

וּלְמַעַן תִּתְּרוּ יָמִים עַל הַדְּמָה אֲשֶׁר נִשְׁפַּע יְיָ לְאַבְוֹתֵיכֶם לִתְתּוֹת לָהֶם וּלְרַעַם אֲרָץ
וּבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שחטענו וראתך ואתהתך בלבנו ובכל כל ישראל עמך ליראה
את ששך הגדול והגורא בכל לבבנו ובכל נפשנו יראת הרוכסות של אין סוף בידך ויתעלה
ששך כי גדול אתה וגורא ששך אמן סלה :

פרשת התשובה

(הכרים ל) וְהָיָה כִּי יִבְאוּ עֲלֵיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה תִּפְרָקָה וְתִקְלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ וְהִשְׁכַּחְתָּ אֶל
לְבָבְךָ בְּכָל הַיּוֹמִים אֲשֶׁר הִחִיתִּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ שָׂמָּה : וְשָׁבַת עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְשִׁמְעַתָּ בְּקוֹלוֹ
כָּבֵד אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם אִתָּה וּבְגִידְךָ כָּבֵד לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ : וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת
שְׁבוּתֶךָ וְרַחֲמֶךָ וְשָׁב וּקְבָצֵךְ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפִּיצֶךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ שָׂמָּה : אִם יִהְיֶה נִבְחָד
בְּקִצְהָ הַשָּׂמַיִם וְיִרְשָׁתָהּ וְהִשְׁכַּדְתָּ וְהִרְבִּיתָ מֵאֲבוֹתֶיךָ : וְזָמַל יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת לְבָבְךָ וְאֶת לִבְבּוֹ
יִרְשׁוּ וְרָעַד לְאַהֲבָתָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ לְמַעַן תִּיָּדָד : וְנָתַן יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת כָּל
הָאֵלֹהִים הַשָּׂמָיִם עַל אִיבֶיךָ וְעַל שִׁנְאֵיךָ אֲשֶׁר רָדְפוּךָ : וְאִתָּה תִּשׁוּב וְשִׁמְעַתָּ בְּקוֹל יְיָ
וְעָשִׂיתָ אֶת כָּל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם : וְהוֹתִיתֶךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂיךָ יְיָ
כִּפְרֵי בְּטָנְךָ וּבְכִפְרֵי בְּהֵמָתְךָ וּבְכִפְרֵי אֲדָמָתְךָ לְמוֹצָה כִּי יִשׁוּב יְיָ לְשׁוֹנֵי עֲלֵיךָ לְטוֹב בְּאֲשֶׁר
שָׂטָה עַל אֲבוֹתֶיךָ : כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמּוֹר מִצְוֹתַי וְהִקְוִיתִי תִּתְּנוּכָה בְּמִסְפָּד
הַתְּעִירָה הַזֶּה כִּי תִשׁוּב אֵל יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ :

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שחחתיך חחתיך כמא כבודך להחזיר בתשובה שלמתי
לכל פישני עמך בית ישראל ובכללם חחירני בתשובה שלמתי לפניך כי ימנע פשומתי לקבל
שבום וירוצה אתה בתשובה אמן סלה :

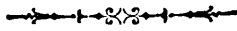
פרשיות הקרבנות

אֵם עֲלֵה חֲדָרְכֶנּוּ מִן הַבֶּקֶר זָכָר תָּמִים יִקְרִיבֶנּוּ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יִקְרִיב
אֹתוֹ לְרֹצְנוֹ לִפְנֵי יְהוָה : וּמִמֶּךָ יָדוּ עַל רֹאשׁ הָעֵלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עֲלָיו :
וְשָׁחַט אֶת כֶּן הַבֶּקֶר לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אֹהֶרֶן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ
אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד : וְהִפְשִׁיט אֶת הָעֵלָה וְנִתַּח
אֹתָהּ לְנִתְחֶיהָ : וְנָתַנּוּ בְּנֵי אֹהֶרֶן הַבָּהֵן אֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ עֲצִים עַל הָאֵשׁ :
וְעָרְכוּ בְּנֵי אֹהֶרֶן הַכֹּהֲנִים אֶת הַנִּתְחִים אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הַפָּדֵר עַל הָעֲצִים
אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ : וְקָרְבוּ וּבְרָעוּ יָרַחַן בְּפִימָם וְהִקְטִיר הַבָּהֵן
אֶת כָּל הַמִּזְבֵּחַ עֲלֵה אִשָּׁה רִיחַ לַיהוָה :

פ חטאת (שכד) וְאִם נִפְשָׁה אִתָּה תִּחְמָא בְּשִׁנְגָה מֵעַם הָאָרֶץ בַּעֲשֻׂתָהּ אִחַת מִמִּצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר
לֹא תַעֲשֶׂינָהּ וְאָשָׁם : או הודע אליו חטאתו אשר חטא והביא קרבנו
שעירת עזים תטיטה נקבה על הפאתו אשר חטא : ומסכה את ידו על ראש
החטאת ושחט את החטאת במקום העלה : ולקח הבדן מדמה באצבעו ונתן
על קרנת מזבח העלה ואת כל דמה ישפה אל יסוד המזבח : ואת כל חלב
(טורת יוכף) יסיר

יָסִיר בְּאִשֶּׁר הוֹסֵר חֶלֶב מֵעַל זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַזֶּבֶחַן הַמְזֻבָּחָה לַיהוָה
נִיחַת לַיהוָה וְכַפֵּר עָלָיו הַזֶּבֶחַן וְנִסְלַח לוֹ :

וְאִם נִפְּשׂוּ פִּי תַחֲמָא וְעֵשֶׂתָה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂינָהּ וְלֹא
יָדַע וְאִשִּׁם וְנִשְׂא עֹזוֹ : וְהִבִּיֵא אֵיל תָּמִים כִּן הֵצִיא בַעֲרֶפֶה לְאִשִּׁם אֶל
כַּפֵּרָן וְכַפֵּר עָלָיו הַזֶּבֶחַן עַל שְׁגֵיתוֹ אֲשֶׁר שָׁגָג וְהוּא לֹא יָדַע וְנִסְלַח לוֹ : אִשִּׁם
הוּא אִשִּׁם אִשִּׁם לַיהוָה :

אגרת הרמב"ן

האגרת הזאת טלח הרמב"ן ואל תטעו לקטלוגיא לננו על הענוה. וזוהו כי שיקראה פעם אחת בטובע וילמדו גם התורים עמו. ויהיה רניו כי כפל פה כדי לחתכם נילדותם ביראת שמים. וניסר לו שביום שיקרא אגרת זה שיענוהו מן השמים כל מה שיסאל. וכל מי שירגיל לאומרו בודאי יסא גול-ימכל לרה. ומזכסה לו טהור בן עולם הבא (כעתקתי מס' מנולפת ספירים בסופו) :

שמע בני מוסר אביר ואל תפוש תורת אפך. תתנהג תמיד לדבר כל דברך בנחת לכל אדם ובכל עת; ובוה תנצל מן הכעס שהיא מדה רעה להחמיא בני אדם וכן אמרו רבותינו דיל כל הכורס כל מיני גיהנם שולפין בו שנאמר והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך. ואין רעה אלא גיהנם שנאמר וגם רשע ליום רעה. וכאשר תנצל מן הכעס תעלה על לבך מדה הענוה שהיא מדה טובה מכל המדות טובות שנאמר עקב ענוה יראה ה' ובעבור הענוה תעלה על לבך מדה היראה כי התן אל לבך תמיד באין באת ולאן אתה הולך ושאתה רמה ותולעה בחיך ואף כי בכוחך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין והשבון לפני מלך הכבוד. שנאמר הגה השמים ושמי השמים לא יכללוך אף כי לבות בני אדם ונאמר הלא את השמים ואת הארץ אני מלא נאם ה'. וכאשר תחשוב את כל אלה הירא מבוראך ותשמור איע מן החכא ובמדות האלה תהיה עבד בחלקך. וכאשר תתנהג במדת הענוה להתבוש ככל אדם ולהתפחד ממנו וכן החכא או תשרה עליך רוח השכינה ויוי כבודת וחיי עולם הבא. ועתה בני דע וראה כי בהתנאה בלבו על הבריות מורד הוא במלכות שמים כי תתפאר הוא בלבוש מלכות שמים שנאמר ה' מלך גאלת לבש וגו'. ובמה יתנאה לב האדם. אם בעושר. ה' מוריש ובעשיר. ואם בכבוד. הלא לאלהים הוא. שנאמר והעושר והכבוד מלפניך ואיך תתפאר בכבוד קונו. ואם תתפאר בחכמה. סמיר שפה לנאכנים ומנס וקנים יקח. נמצא הכל שוה לפני המקום. כי באפו משפיל גאים וברצונו מנכיה שפלים. לכן השפל עצמך ויגשך במקום. ע"כ אפשר לך איך תתנהג במדת הענוה ללכת בה המיד. כל דברך יהיו בנחת וראשך כפוף ועיניך יביטו למטה לארץ ולבך למעלה. ואל תבוס בפני אדם בדברך עמו. וכל אדם יהיה גדול ממך בעיניך. ואם חכם או עשיר הוא עליך לכבוד. ואם רש הוא ואתה עשיר או חכם ממנו חשוב בלבך כי אתה חייב ממנו והוא זכאי ממך. שאם הוא תומא הוא שונע ואתה מויד. בכל דברך ופעשך ומחשבותיך ובכל עת חשוב בלבך כאלו אתה עומד לפני הקב"ה ושכינתו עליך כי כבודו מלא העולם. ודברך יהיו באיבה וביראה כעבד לפני רבו ותתבייש מכל אדם ואם יקראך איש אל תענוו בקול רם רק בנחת כעומד לפני רבו והיו זדור לקרות בתודיה תמיד אשר תוכל לקיימה. וכאשר תקום מן הספר. תתפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו. ותפשמש במעשיך בבקר ובערב. ובוה יהיו כל ימך בתשובה. והסר כל דברי העולם מלבך בעת התפלה והכן לבך לפני המקום ביה וסתר רעיוניך וחשוב הדבור קודם שהוציאנו מסך. וכן תעשה כל ימי חיי הבלך בכל דבר ודבר ולא תחטא. ובוה יהיו דברך ופעשך ומחשבותיך ישרים ותמלחך תהיה זכה וברה ונקיה וטובות ומקובלת לפני המקום ביה שנאמר חנין לבם תקשוב אונך. תקרא האגרת הזאת פעם אחת בשבוע ולא תפחות. לקיימה וללכת בה תמיד אחר השם יתברך למען תצליח בכל דרכיך ותוכנה לעולם הבא הצפון לצדיקים. ובכל יום שתקראנה יענוך מן השמים כאשר יעלה על לבך לשאול עד עולם אמן פלה :

כרואה חלום (אפילו חלום טוב) ונמשו עגומה כליו יסיכנו כפני ג' כחוסמים אותו אפילו כדיוסוס :
החלום טוב יספרנו לאזכריו וזכרנו כדי שיתקיים חלום רע ח"ו אין לספרו ואין לזכרו :

בתחלה יאמרו החטובין להחולם פסוק זה הלא לאלהים פתרונים ספרו נא לי :

החולם אומר ו' פעמים : חלמא מבא חזאי : ועונין ג' המטיבים שכעת פעמים : חלמא סבא
חזיתא . חלמא רידה סבא הוא ומבא להו כחמנא לשויה למב . שבע זמנין
לגזרו עלה סן שמיא די להו סבא . ויהו סבא : מבא הוא ומבא להו :

והח"כ יאמרו כמטיבין ג' סביכות וג' סדיונות וג' שלמות :

הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרני שמחה : ועונין אז תישמח בתולה
במחול ובחרים וזמנים יחדו והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושפחתים
מיגונם : ולא אבה יי אלהיה לשמוע אל בלעם והתפיה יי אלהיה לה את הנקלה
לברכה כי אהבה יי אלהיה : פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עפרי :
ניאמר העם אל שאול היונתן ימות אשר עשה הישועה הגדולה הזאת בישראל
חלילה חי יי אם יפל משערת ראשו ארצה כי עם אלהים עשה היום הזה ויפרו
העם את יונתן ולא סת : ופרויי יי ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על
ראשם ששון ושמחה ישנו ונסו ינון ואנחה : בורא גיב שפתיים שלום שלום
לרחוק ולקרוב אמר יי ורפאתיו : ורוח לכשה את עמשי ראש השלישים לה
דוד ועפקה בן ישי שלום שלום לה ושלום לעוזרה כי עזרה אלהיה וקבלם דוד
ותגם בראשי הגדוד : נאמרתם כה לחי ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לה
שלום : יי עז לעמו ימן יי יברכה את עמו בשלום : ואוסר החולם ג' פעמים יי שמעתי
שמעך יהאתי : ועונין ג' פעמים יי פעלה בקרב שנים חיהו בקרב שנים תודיע
ברוני רחם תזפור : ככה יאמרו ג' : החולם אומר ג' שיר לפעולות אשר עיני אל
ההרים מאין יבא עזרי : עזרי מעם יי עשה שמים וארץ : ועונין ג' אל ימן לטוב
בגלה אל יגום שמרה : הגה לא יגום ולא יישן שומר ישראל : יי שמרה יי צלה
על יד ימינה : יוסם השמש לא יפכה ורח בלילה : יי ישכרה סבל רע ישמור
את נפשה : יי ישמר צאתה ובואה מעתה ועד עולם : ככה יאמרו ג' : ואוסר החולם
ג' תודיעני ארח חיים : ועונין לו שבע שמחות את פניה נעמות בימינה נצח :
ככה יאמרו ג' : ואוסר החולם ג' ינדבר יי אל משה לאמר : דבר אל אהרן ואל
בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם : ועונין ג' יברכה יי וישמרה :
יאר יי פניו אליה ורחמי : ישא יי פניו אליה וישם לה שלום : ושמו את שמי
על בני ישראל ואני אברכם : וכמטיבין יקיימו ימח בשמחה לחימה לה לספר זכר פינס אבל
סנ"ח אכול בשמך לחסד בשמחה לה אכל לחמה ושתה בלב טוב יינה כי כבר רצה
האלהים את מעשיה ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה . ושלום
עלינו ועל כל ישראל אמן : סמן טוב ומזל טוב יהיה לנו ולכל ישראל אמן :

חס כסכסכ בשנתא קבל עליו ליתן דבר מה לנדקס . ואס נחול יפרוש דבר מה לנדקס :

תפלת הדרך

ואומר ג"ם לישועתך קויתי יי : ג"ם הנה אנכי שלם מלאך לפניך לישועה
בברכה ולהביאה אל המקום אשר הבנתי :

ואומר ג"ם ברכת כהנים ח"ם ויהי נועם וחסד נפסוק כ"י מלאכ"י יו"ה לך ס"ח ויהך וכו' ס"ס מסוגל לכמרה
ואומר אתה סהר לי מצר הצרני רני פלמ הסוכבני סלה : בטחו בני עדי עד
כי ביה יי צור עולמים : יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום : יי צבאות
עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה : יי צבאות אשרי אדם בטח בך : ג"ם יי
הישועה המלה יעננו ביום קראנו : ויכוין ר"ח יב"ק ואומר שיר למעלות אשא עיניו כו' .
ואומר מגדל עוז ישם יי בו ירוץ צדיק ונשגב : בשם יי אלהי ישראל . מימיני
מיכאל . ומשמאלי גבריאל . ומלפני אוריאל . ומאחורי רפאל . ועל ראשי
שכינת יל : וילך לנכו לשלום

הכנס לדרך יאמר זה קודם שנקנס :

יהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי שתכניני לדרך זה לשלום :

נכנס בשלום יאמר :

טודה אני לפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי שהכנסתני לדרך זה לשלום :

בקש ללכת מהכרך יאמר :

יהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי שתוציאני מדרך זה לשלום :

ישא משם בשלום יאמר :

טודה אני לפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי שהוצאתני מדרך זה לשלום . וכשם
שהוצאתני לשלום . כן תוליכני לשלום . ותסמכני לשלום . ותציעדני
לשלום . ותציילני מכף כל אויב ואורב בדרך :

וכולל עמה חס"ד יהי רצון כו' ואם לא אמר עדיין בלוחם יום תה"ד חותם בנרוך ואם כבר
אמר בלוחם יום תה"ד לינו חותם בנרוך . לא ילך בערב שבת יומר מג' פרסאות :

(ססי' סהריעביץ) ת"ר היוצא לדרך קודם קריאת הנגד (משיטלס הרנגול צינוני קריאתו) דמו
נראשו . אין מהליון עם ע"ה בדרך (ואצ"ל עם העכו"ס) . פומבדיחאס לויך שני
אוספיך . נכשאה נשקך מני כרך . נהר פקודאה לויך . ענלימא שפירא דחוי עלך . בדוק
בשמא . לא חגני על מסה ארמית . אין מכנדן בדרכים (אלא בפתח שיש בו מזוזה) . אבל כשהולכין
יחד בחצורה . אם שנים הם הגדול בימין . ואם שלשה הרב באמצע . גדול בימין וקטן בשמאל .
כמהלך גדל רבו ה"ז צור (אל מלד אלדודי) . אחורי רבו מנסי הרוח . לכניסה הגדול החלה .
לציאה קטן החלה . משתמשין בבק . קל נכרא נמתא קל איתתא בדנרא . והוא דלמרי הן הן
לאו לאו . (ובית תיבוק ואשה (מבא כימון) אע"פ שאין נחש יש סימן) . הכנסם לעיר ונערום
יוצאת לפניו . דרכו מלחמת . אל הכנס לבית חנך פתאוס .

נעילת רשות מרב כי הוא סיפכרי רבנן מבי ר' אמי ואיל פני ריח , אמרי ליה הכי :

עולמך הראה בחיך . ואהריתך לחיי העוה"ב . ותקותך לדור דורים . לבך יהגה תבונה .
פיך ידבר חכמות . ולשונך ירדוש רננות . עפעפיך יישירו נגדך . עיניך יאירו
בכאור תורה . ופניך יהיו כוזהר הרקיע . שפתותיך יביעו דעת . וכליותיך תעלחנה
מישרים . ופעמך ירוצו לשמוע דברי עתיק יומין :

נעילת רשות מחבר כי סיפכרי רבנן מהדרי בשומבדיחא . אמרי ליה :

טחיה חיים יהן לך חיים ארוכים מתוקנין :

אחר שאל מתי כנסת ילן לתי כמדרש וקבע טה ללמוד - ודרך שאותו עמי יסוד קבוע שלא יפריטו אף אם הוא סבור לברוח מרוב - ואם לרץ לעשות דבר נחוץ מאד - ילמוד פסוק אחד או כלכל א' ואח"כ ישלים חוקי - במקום קבלה קדושה כמבט שקבוע ללמוד אחר כרביה בבב"כ ויחברו לו חתומות לדקות: כשיש י' בשנת תלמוד אומרים אחר תלמוד קדים דרבנן אפילו שלא למדו רק י' ואפי' מי שלא למד יוכל לומר קדישה ואח"כ קדים דרבנן ב"א על חורב שב"ע לכן אומרים ברביה דר"ח בן עקיבא' והם לא היו עשרה בשעת תלמוד וכאז אח"כ אין אומרים קדיש ונרא' כשיבאו עשרה יאמרו אז כברייתא דר"ח בן עקיבא' ויזילין לומר קדיש דרבנן: טוב שיזכיר עמו בשם שחרי' - דעיינו אחר סיום הפלה כשהר יטעום ופסוק מהכל ומסקה כשהיה כהן לעודת נורא - וכתבויב אקרא - ועמדה אה"כ אלהים על הפס' וברך את לחמן וזה שייך א' פה שחרי' וקיימן א' מי יס' מכלל ויזילי ויסודתי מהלכ עשירין - כל א"ש יבטל חייב בהלמוד תורכ - בין עמי בין עשירין - בין שלם גנובו בין זעל יסודים - בין תבור בין קול גדול - אפי' עמי מתחור על כפתחים חייב לקבוע לו זמן לח"מ ביום ובלילה - כשהלך אכתיב בו יומם ויל"מ - ומו א"א אפסר לו ללמוד משפ שיטתי יודע ללל ללמוד או משפ סטרודם שיש לו - יספיק לאחרים להמדיים ותחשב לו כלילו למד כגמלו: החרל דניו על של דוד' כתר תורכ סרי מונח ועומד ומוכן לכל עששו: בשישה כחרים נכתרו ישראל כהר תורכ ובהר כהונס וכקר מלכות - כתר כהונס זכר זה אכין - כתר מלכות זכר סב דוד' כתר תורכ סרי מונח ועומד ומוכן לכל ישראל אפי' תורכ טוב לנו משפ מורכס קבלה עקב - כל מי שירכש יבא ויטול: אין דברי תורכ מתקיימין כמי שמרספ עמו עניכס ולא כללו בהלמודים מידון ומוחן חילפס ויהי אלא בניו במחית עמו עליכס ומזכר גומו תמיד ולא יסוד לטינו ולנפשו חומס' אמר ר' אחי' דר' רמי' זאה כהונס אדם כי ימות נבט' - אין כהונס מרקימת אלא בניו במחית עמו נבטלי חכמים - וכן אמר שלמס כהמתו התרפית ביום זכר זה ככה - עוד אמר אר' כהתי עמדה י' ה' משפ שלמתי נאף היא עמדה י' - אמרו חכמים גרית כהנה של גינע תבורה בבב"כ ל' א' מתכסס הוא משכח - וכל ריגע בתלמודו לנעם מהכיס שנאמר וזה לנעוים חכמי: וכל השרעית קולו בשעת הלמודו הלמודי הקדים ידיו אלא רקורף גלהש נמכסס הוא שוכח: כל שאשכר לו לעסוק תבורס ואינו עוסק או שקרא וטנע ויטרש לבטלי כעולם זכיתי הלמודו וזנחתי כרי זו כגלי י' דבר י' כזה - אמרו חכמים כל המבטל אה כהורכ מנובט סופו לנטעל מעוני - וכל התיקני אה כהורכ מעוני סופו לקיימח מעושר - גם אמרו כל מי שאשכר לעסוק תבורס ואינו עוסק יסודים באים עליו וענין זה מפורש תבורס כרי הוא אומר תהא אשכר לעדנה אה"כ א' אלהיך כשהמח נבנוב לכך מרוב כל יאעדה אה אביך - ואומר למען ענומן ואלסתרן ולבטיך בהלתיקן (רמי"כ כל' ה"ה): במדרש רב פנחס בשם ר' חלקיה אמר קבוע עמיס הלודס מיער תורכ שנאמר עת לעשות כל' בספר ויחנך ע"כ - וכ' בסל"ג קידוש ולבאור עתה דהא קביעת עמיס הלודס היא כמעלס בהאשמה עליהם תחלת דניו - אלא ללל קשיא אדם ידוע פניו מעסקי כומן וינו ערד כמתהיו מתייב ללמוד יומס וילגס בלי דיטול רגע כתימרי' רק כומן שמתללן והאפילו ומעט שינס ואם הוא רועס לקבוע עת הוא מיער תבורס רק תמיד תבורס י' יסוד הפט והתורכס יכנס יומס וילגס - וענין מעלה קביעת כתימס נאמר על מי שסרוד תהיהו או כמתלכתי או ע"כ קבע עמיס הלודס - ואמר קובע עמיס לשן רעים ולא אמרו קובע עת י' לא די כגיבשת עת אחת רק יסוד לו הרכס עמיס ככל יום דעיינו בכל כתימה שהוא פניו מעסקיו ונרצו י' פ"כ - עוד כהז אבת הדבר כינא (עורר ריסק)

פלטול חריתא - ונפ' ג"מ אחר רבא בשם שמכסין אדם לרין שאלין אהו נבחה וזהו כחמוס - פלטול כחמס כו' אכל כל ז' נאמר על פלטול של אמת ויכול אדם להשם סלחא מלאות ככל סלכס וכלכס מכה קמיית ויריאים ולפלטול עמיס ולמולח דריכס איהו דרך כשפס כחמס ואל יתשוב מה אמי ומי אמי כולל לשני ולגל כגדלות וסלחאות כי כלודד לשם שמיס ומיינע אה עמו ככילמוד או גיעמי ומלחי חמיין ודוקא נבטול של אמת אכל כשפלטול עמך דובר שקרים לא יכון כו' ע"כ: בירקוש (ס' הנהו) ויקחו אלין שמן זית ז' סל"ד סך יפה דעימי כין יפס' - סך יפה כשמיך כין יפה כשמיס אהוויך ועימן יומס אלו כסגדרין מה סגוף כולך אחר כעינים כך ישראל פולין אחר כסגדרין אס אומרים טמח טמח ואס סטור כטור - ופי' קול עקב חיל' סוכס אס אשכס כשכל אלו כסגדרין מה סגוף כולך אחר חורכ לגמור ולסבור לדמות מילחא למילחא - מ"מ לאו כל אדם זוכס להשתמש בו כדלוי' - כחמלר כבינא חכמים מהס לברע ולבטוי כל ידעו - וכחמלר והחמח מה לסס אחר שאמר כנס כדבר כ' מאסו - וכחמלר כהכס אדם מוטב מדרך כשכל' - והכופס נוס כנר כהיך נעל כעקידס על המלר כירון ככנס בשם כ' - וטובס כדבר א"ס שטעס כשכל הוא מעין גימס מלח' ה' לעמוד ע"י על כסיון כחמייה - מ"מ כדבר הלוי כמעייני' - שאם הוא רק אוכס אה כחמס ומפץ יקינר או יתכן ושיבטי אכל לא כוונתו רק להייער או לקטיר' אי א"ל כל אשכר יתפון גם כשכל יטנו - כי טורס עיניו הוא כרצון - וכלל כמעייני' כחמס זריך שלא יקידס לו שום רצון לאיזו אכל לא כוונתו כשכל כחמס - כל א"ס יקידס לו איהו רצון לאיזו או לסיטר אי כרצון יסס א"ל כשכל אהרי' - עוד אמינו מקוס אשר כפסנר' בו אטורס לגמרי כ"א קבל' וסס כדריכס כעיניקס כחוד כרודת חכורס - וכחמלר כרמי' ז' כבקדמתו לביטור כל כהורכ - וכוו ויקח אלין שמן זית ז' כחמלר חיל' כהונס - וכן כחלוס יפה למלור חכורס - ויהי מליטע על זמח כהכמס כסודות כהורכ כשהידין אמי ככרר מלכ' - ל"א ע"ס קבלס כחמיית' וכוו ממלחך למלחך מנהמן נלחמן נלחמן עמס לפס' - כלומר כדריכס כחיימן גלי שום חוסמות ויגרעו ויבטי דיבור כלל - וע"ו יגדל כבןן של חיל' בוני חכורס - כי מלגד אשכר סרדו כשכלס לשמוע ללמוד וללמד או זמח לסס לא לכוסיס דבר מיעמן מה שלא קינלו מרינן - וכן אמרו חיל' אדם ועכמח חושיע כ' אלו בני אדם שרמיים כדעת ומשימן עמס ככמס - וכמעלב כחמס כשכנתה אהו אלא כהכמיס כביח' שיש יכולה יידס להוסף כשכלן ומ"מ עוביס עמס ככמס - וכוו ערות לעילי ויכאמ' - וכל אשכר תגדל כמח כהאס ויחר - כן תגדל כסיין כשיאנו מוסף דבר מעשו' - וכוו כין יפס גמי שך כלומר אס תרובס להתכנס גודלוי יס כולה בידך וכחמלר ר"מ ויכלני לטכר אה כרצון נק"ץ טעמיס - והע"כ א' כין יפס כמעט אהוויך גל' אשכר כלום ממשש אהוויך - חכמיס והקיטס כגדור להוסף ולגרוד מדכריס וכוו מחמח גודל ירחק כוח כסגדריס כחמיך או כדרס למלחך אלין שמן זית ז' - כמורס על כהכמס כוככ כלמי כעורנות שמן פסול ומחשכס אחרת ככר' או לכסי' - כל כחמס כמקולל מהכמיס כחמיס כיוע ע"כ: וחיל' כריכ' ז' לא כגיבוס כ' מ"ס אשכס ספרי כטנע כמסרומימס לא מן כסס סוח ז' אכל רחף לינע מחס כו' - וכנר סלל כגידי ר' כמולל כו' ז' מרינו כיה גאון ז' אס מורר להמתקס כחומן כסחמס וכסינ לו חיל' - קחן ככוף ויעשו כגיבוס כהאס כוא עסק כמכנס וההלמוד - ואשכר טוב ליש אל כי לימוד כהורכ יועיל לעמו ולאהריס כמעמו ויעיל לעמו כעמ' - כי יתכנס לדרכי כהורכ וספסו' - ואשכר יסור לנו מוס ויתקספ כדריכס ככס יסיר מעלנו תורכ וירלח שמיס ויסיד כחומן פעינמס

הלכות תלמוד תורה ודרך ארץ

אע"פ שספר הכותב יאמר (אדם שיבט דעה עד שלא יהיה
לעצמו חשבון) אבל אשר יאסרו לעצמו לתורה יראת
שמים ולא לנס מפני כי יבטו כל הכתוב להאריח טובה בלא
שקטק ולא ישימו שום ספק נקדוה ברוך הוא - ולא
מראש שאחרי כן אי אדם מתעסק באופן הכמות ואחרו
לך כי הוא דרך כלולה וצוה ישיבו ידיעה כבדא - לא
האדם לנס דעי כי יבטו לך בלחמה ולא המלא יראה שמים
יראה חטא חריותו ונעוה וטכסו וקדוהם אלא בטמאעסקים
במשנה ובתלמוד ע"ל הכתובים ס"ה - גם הכתוב "אל
כחן כן" והוא לכוין ראיה מברכה"ם ד"ל כי הוא למד
קודם לכן כל החכמה כולם בשלימות - בטובות והגדוה הוספת
הפסוק וספרי וכו"ל המלמד בנלו ויורשתי וכדי להשיב את
האסיקוה עשה ספר ספורי" ועם כל זה לא נמלט מהמשך
אחר ק"ה דיעות כשילוש" וכן כר"ל"ג שיהי ג"כ גדול
בתלמוד כטובו לחון הכמות מדרך אמת (בספרו מלחמה
הס"ס) ומעשה ישל כל אדם ק"ו נעמוה ח"ך נעמוד אנהו
אשר לא ראוהו מלכות לערבים - וכספ כחם ראוהו פרקי
עול הפסל" נחקי מוסרות כחורס ובמאזו מעליהם
ביניהם לימוד לחון חכמות - ע"ל:

בא עוב כח"ל הקדוה ואלו הוא עד אנדון מהמנהג
בדברי תורה כמו שהאריכו ד"ל מהל דב"ס - ולכחיה
בדרכים היעשה קוד מהכיל רק יביה עניו וספל נ"ך -
ומאז גורמת מלח כי כשיביט צו מרס זו מלח מהמלא
גד"ם נמלא ידע על הלחמה ולא יחיק בסקר וכו' יסוד עמוד
החורס ויקבל הלחמה ממי שאלמו כן גדול כן קטן - עוד
יגלו מעטירי גדולה - ויאמר דב"ס אומר ולא יגלו
דפה האומר וכ"י ע"ש נכס" שנעוהם שהאריך נעמי מ"ח:

בנגוס לנית מהדרש או שישב ללמוד אטילו נחידות
ויפגלו ויאמר:

יד"ו ציון מלניד יי אלהי שלא יארע דבר תקלה
על ידו ולא אכשל בדבר הלכה - וישמחו בו
הברי שלא אומר על טמא טהור ולא על טהור טמא -
ולא על מותר אכילה ולא על אסור מותר ולא יכשלו
הברי בדבר האסור והאשמה בהם - כי יתן חכמה
בסיו דעת ותבונה - גל עיני ואבישה נפלאות
מתורחה:

וניטלחו ויאמר

טורה אני לפניך יי אלהי ששמת הלקי מיושבי
בית המדרש - ולא שמת חכמי מיושבי
קרינה - שאני משכים והם משכימים - אני משכים
לרברי תורה והם משכימים לרברים בטלים - אני
עמל והם עמלים - אני עמל ועקבל שרי - והם
עמלים ואינם מקבלים שרי - אני רץ והם רצים - אני
רץ לחיי העולם הבא - והם רצים לבאר שחת -
שנאמר ואתה אלהים הורידם ויהיה שחת - אנשי
דמים וסרסה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך:

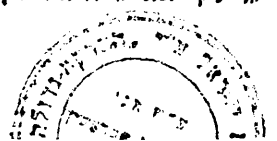
ואל לומד כל יום יאמר מזה אי כלל ערב בשפוק
מלימוד:

אזינו מרשע קצנה שכל גופי טורח לחיין כס' ככל
דרכיך דעבו וכוח אשר אורחתיך נטח נס' ככל לך -
כשליך על ס' יסדך וכו' וכלכלך - גול על ס' דרכיך וכו'
יעשה - יכול אפי' אדם יושב ונטל לך מ"ל ככל מעשה
ידיך ואל התחכם יותר ואל חסי סכל לטמון ידך בנלחמ
כעלנות לטמון על כנס מכל וכל - ועת ומשפט יעד לב
הכס' לכל זמן ועת לכל חפץ - אורה עולם יסמור ויגור -
כי לא חסו בראי' כאדם מריו נטבע ע"כ יוכוה נד"ח
יחרוה - יכס' יקורו ויגור - או יעבדו בהכרח - אפי'
אמונה דב ברכות ויאמר - יד החלוס השכיר ותמכול - אך
אך לטעמיד לא יקסד וליקס טוח מהמכסול - אל חיש
לכעשיר מבינת חל' - כדחוק את כשעה כשעה דוחקו -
אין אדם נועט אלא בזמון לו - כשכר לא ירבה ולא ימט
כדל' אין עניות ולא עשירות מן האמונה אלא בכל לפי
זכותו מה ישיב אדם ויתעשר יא' ויתן בלמונה חיה
בלמונהו - והפלא לוי בשטורס והכספים שלו - איזו את
כמלאכה כמכרות נעלים - וזמנות ככריות ומאכרת
ימים בניעמים - וזנא את כרכות שמקניה נעלים -
שכרת אלל בע"כ עמד אוחו בלמונה - ולמד מיעקב
אבינו ע"ה וזוכה לנחלם גלי מלרים - וילמוד כל אדם
בעצמו להקור משני ולקבל דרכי נטלם ואלוהי משפט
לכ' - לא לפי אומדן דעה כשקפס ראשונה - לטעמד
בדברו על דין תורה - וכבר נלטינו על החורס לכוז לפס
מבשרת כדו' - אהח נמדת כשטוק ועל פתח נדיים אל
הדפוק - ברח מהלוהם כל מה שהוכ' - נזין אינם בריח
ולא כיווך כריחה - כמלוה לעם - כבעת דחקו עליו כנחוב
אומר או תקבלו אפי' יעשו מלוה כ' חונן דל' - וכל
כמרחם על כנחיות מן השמים ירוהם - ישינה אדם על
נכסיו כליו וקטנו שריו כעזים מכל כסדו וקלוקל אחר
שחולל מאן דאירי נכסיה כל יומה משנה אשמיאל - לכן
ישל לו עת קבוע לכקר ולבדוק נכסיו - בחון לך כשי"ח
ירוח כד' כי ממש שהני' - הכידי נמעש ככספי אבריו
ולברי זרעו אחריו - ויהי אדם חרוץ בין צמילי דמיח
בין צמילי דעלמא שלא לטעיר כשכס כה"ה - עת רלן
מילתא - דע שמון וקל נכסיהם - לא ישל כפ
מחירו - חדא היא דלולא יקל איהא - סביאל דלא כדרא
כדרא' טוב לגבי כי ישא עול תורס דר"א כיעוריו מעט
נטות מעט טמנות מעט חיובי ידיס לככ' - ונא כמכר
רישך ומחורך כח"ש מנ' - עכש בעוד שהלם מולא ומלי
לך ולא האחר - ואל הניהכו ליום מחרי כי לא הדע מה
יולד יוס את התרבי' לחמוקדן יקוד נגלי' אך מן הכסירות
כשמן מן תככל - מחון מחון כמה זוי כופ' - לא העכס
דבר נהפון כלי ישוב כדעת החלס והתנוונות - כהתק
מכערוונות וקדמונות - כתר שם טוב עולה ע"ג כל
כמהרים - ע"כ בוסר בלא יפנס שמן ושמען וכ"י וסיר
לנחא ידי כנחיות כדך כצריך אהס לנחא ידי בשם
שנאמר ובייתם נקיים אה - ומיכאל - ויהא דיבוק והתק
ומתן עם כנחיות נהת' כדי שהיכס אכוב למעלה והמד
למסה - ויכס שם שמים מהאכב על ידיך - ויהיו כנחיות
אומרים אפי' פלוני - אפי' אפי' וכו' שלמדוהו מוכ'
עליו כמכוב אומר ויאמר לי ענדי אתה ישראל אכר כ'
המחלר:

צדק כן שך - מולא שמתן תמור - אילן אס נדרה דקס
לעני אלא אפי' מתקב לעשיר - שארית ישראל לא
ידכרו כוב' - מדבר שקר תרחק אפי' לער"ג אל הנביע על
הקיר - נרש על דל שפתיך - אשר נדרת שלם - וכן נמו'
זכר מה שהולל לקיים מה שיא' מסוך ויהיכ פין ונלך
שום אפי' מתקיים הונר אמת בלבו כר"ם אפי' דק"ל
דכדים אין נכס מביח מחורס אמנה - מ"מ אינה משנה
הכדיום אפי' נכס חרעי אין רוח הכמים נוחה בימיו
וכו"ל בלא אפי' כו' ד' אפי' - כגון אונסו וניטול מרק ומוס
נעלס' - לא אלו הכס דיק כרכס' כי כעלמא מבייל ומחוק
ידי

הלכות דרך ארץ

אחר שלמד וקבע פנים לתורס - מה טוב ומה נעים שיח
לו עסק להפגרים מיעע כסו כן בלחמות ותלכס'
או מור"ם וכו' - ועלס כאלין נהלהם טופס נעלה ונורת
בלמונה וכל תורס שאין עמה מלאכה טופס נעלה ונורת
עון - ויהי מ"ח עת דרך ארץ שיעוה טעיס מכתת
עון ונלו כמכוב אחר דלס חיים ען מלמונה עס כאלס
אכר אהנה ען תורס - ומ"ח לא יעכס אמונה עיקר אלא
אריי ותורתו קבע - חס חס יתקיים צידו - מי נ"ק
(פורת יוסף)

וארואה הילי סכל. אשר ישמע צעקתם וחסנם לדריסם
 והאבן כמאוכנ לבסם ויקנע לבסיר האש כסוה ע"י ממים
 מקדריים מרדומים כמו אפיסוס. לנשקעם התנערם סדס
 לסיח אל סוף בלי סק יסכנ לו כמיהה לבח וזמנ.
 כי הבהנה שפולה כהנועם סכניעה סאומרה דרך הסיים.
 וסס לא ישרו דרכי טבעה סהסם וכל סבינו עמל סכרו.
 כי אדרנס אסי טובס גדולס לבחולי שאין למעלה סכמה.
 וז"א לו לבגול סמסימה או מרוב מוג וסכהה סקסס
 ממנס. אלה נדלך זי. מאחר שחטל סוף לטבעך אף
 סקסס. וגרס שסענכ כדמו או כנכרו דבר זר לטבעס
 מלחי יבולת סכסכלוב לקסומו וחסיפמו וגסומו עד שסעכ
 סס או נקסל. וגורס עיבוב כסילך כדס וסקפמו ככל
 סוף דרך מנדיים לריס. יסכר לא סוף עמידמו כסל
 הנועמו אפי נע. אס לא יסדר כלי. וסכטל מציאמו
 לגמרי. כמו שאין לבגול וסכולס סכנל כיוול הנועמו כסול
 לצרף קוס סכולס ככלי. שממנו נולד סכוס סכניע
 ככלי לעולס כגדול. כן נעך זי סול צרף סקסס כדס
 כעולס סקסן סממני כז חוס סניע לעולס סכריס כליס.
 ועל ידו וכוהו זי ויכלו סכניע סריס וקיימיס ומגדליס
 ארומו וסומריס מציאמו. סקצו כהמורה סיהך כנועם כל
 זי כהמח סריאפי. לכן כירומס סקפול לא יקנע על חוק
 סדקס וחמוס כגדול. אלה יסמח זו יקוס ממנו סכליט
 סוז. כי סול ידעס שסמיומו אס זי ארנו סכט חולי. אלה
 סוכוב ככרחה לוחמל גדולס. אמנס אמה כדרי. סדקס
 מודיע סכנה כחולי. משי שיש סס שונל חק ומסכן
 מחד סמועד כדך. סערך כח וגבורס גדולס לבגול.
 דומה לאוכס נאמן סעקס לער זס נפס כפס נחוק
 לבוח חס קל מסר לעורס כדרי. לבכל לו מרעמו
 סעמומדה. לכן סחכסס כדניס כחושס למקת כסולו ומכניס
 אלה יסכר. יקרו ויאקף כל כוחמי אליו. וימועס
 הנועס חוקס יסירכ כליי כסליס מהכנוכ. כגובד יא
 כזאי מלחמוט יסיר קלס. עז"ו ארנו אלה סעמוק
 כטבעיס סאומרה כסריהו ככריחה וסחיס. אף זר
 אסי. אלה סריח כפולס ומכולת עסה. כפי כורין
 לסיכור על סהמעכ סכניע סליכוס סריכס וסכס כונוס
 טובס מרלה מחד בלי סכפ. כי כוז סאופס יבול ויכל לו
 ויגככדי אס כסופסס סעוועיו סענומיהו לבוס על סול
 סיר וידקדק סס ע"י דיספס סדקס וסו: כגדול. עד
 שילך ופליט כדס כניעכ ויקפולו לחוק ע"י אעס
 וסולס שאר מוסרי כגוף. כי זי אש וספל לו יקוס
 ינוח. כסור סכסכס. ויחורו לזיחמו אף אס סכולס ע"י
 מלחמס כדרי ומרוב חוקס ומועס יסירכ שלא כמנס
 עד שסזוב לאס לאס אסוב כריס הדס. רועסס ככרו
 מנוער. אסוב לימי עלומי סקטן סגול. וכל זי ידעס
 הול' וגורכו כמלמכ כזי אריכה למירח כו' דעמלי כי
 סריקת לכויל נוס. כרי. כרוו סדכר מחד. כי כדן
 סכול. וכסל סחוקס סריח. כרמייס כריס כזי שלא
 יאכר סוף כחטולו. אס יעלס סבע כמכניגו וקייפס
 ממנו ולא יחוס לכרחה כח וגורכו. כמיעוט מהכנס
 על סכונל ככלס. כי זי און כריסס למחלו. ואדרס
 סקומו למכר אלקון כריחמו ולקייס מציאמו כניס כהני
 ע"כ אמח גמור וכרוו סמדיס מ"מ כלול כרמייס גדוליס.
 וכן כדרי קיקוס כנסס וספולס וסכרה. סכריס
 מציין ומקיימו אורס ע"י סמקין אורס מלחמס
 ומוכמח סכדק נס מככגה סחורו כוז ככרי אפי
 חלהו כו' וסריכס מיקוס וסריכס כגוף עמו. סאילנ
 ככריס ככריחיס צריך רחיס וסכרס סנימיה. ולקנל
 סתיס ידויס כניס סביה מכללה. סאילו סכורז לו
 מחד כקמיו"א כזי לקנל ע"י סכליל כסוב ככז אחר
 סקין כמכרה יעבי סכלול ללכר ודקוק לחוס
 ככריח. כמו כן און לזיק נאך אכר לא יחט.
 וסכרה סקיל יכוריס ממרקס למרקס:

די סודי טורה. אף ככל לפ סעין וסלס. כי עס
 אס עי און לרקק כל כן אלה מקדי אפי כדרי סריח
 לסקפדי. וגס עס כל ארס לא סמיר דכיר על דין חרס.
 כזה לו וסכר ולפסר ע"ס. ומזי יוכר מציאמו דבי דינ:
 ככל סמימס חלך כדך כמיוע. אל סקין יוכר מדי
 ואל סכור יוכר מדי. רק כטולס וככעס כדוק ממוס עד
 קלס סלמרו: לא מלוב סעוק כלל אסר ועדיס אסריס
 קלכל לעמו. סקסס סכורס או סקפוס. סרפס חזי לחדס
 לו סרעך. כחז סמקין מיד עד לא יחיוז אכרעך. לא
 ספילך לזכוד סוז סמנון סניך לחסיך. סחול לכר
 סחורו לעס סאורך. ול סס סחון אחר כסי"ח רסוס עני
 גלורי וספס ספסד כנגד סכר כזאי מ"מ ככרו. ועין
 ככולס לעומת סכניסי. זכור לקוח כרי ככר כמל כול.
 אסר ככולס סול חי סריסס: קנה לך כרי. כי סריס
 סריס סחילח אפי יס לסי סכר טוב כעמלס. ומולל
 די חי סרי. אמי אכרי קרי לגני דינל אודסן.
 כו סמעק עס מי סכסעס עומד לו. אל סחכר לרע
 ען יסרוו סלסיס חס מעשך כמו שריע יסכסס מלך
 יסכר. לכן סחכר סמנון. כי אף לרע אף לשיני
 כדי סול לק ככר. כל סמחור למח סמח יקרי:
 אל סקס כחטויס. חס וכוו כניסס ממלויס. כי לא
 סריס אחרים לרע סכניע עמו וגרמו יכל מרוחסי.
 אל חלך כדך אסי. מע. רגלך מציאמו ואל סקס
 לעסות עובר ולא כעמס. כסיף עיני כו וזינו. סן
 סכל ימעס ווכר דקס אחר קצור: היסור וסוכר אפי
 סכנועם אמה יו כריס חליס סכילס. זכן סוכר שלא
 לכוזא מסי עס קללס. חולק עס גנב ספז. לא
 עכרל מצי אלה חורס. סח לו כורס. אל סמחוד על
 סקס כעס שאין לך עמי:

דחור מלובס אפי דעו"ל וז"ל מנוול. וסל"ז מעול
 מדח ומסקלה. כה כמרס לא לו. ועכין מחד
 קס. וס סכרה וסמח סמחין כיקין ולא סכסי. סקין
 לא סכר מדלס ילנין ולא סריס: כדע סכניכו כעריס
 מחד. סמחון סמ"ח אכוכיס וקרוכיס למקוס כ"ס מדקק
 סמסס כחוס סכניע. כי על כן אפי. סגנוס נחסיס לסי
 כונווח. לכן חרלס על כיוכ ח"ח מדובלס וסוכריס.
 ולא עידי קריס דינל בלל דינל. חליס לאל אמוכ.
 לפיך וכר סמ"ח כיוור לרקק כעמיו. ועיני מוח
 עיורו יקרי מחד שלא יסער כעמכ דבר מנוס וסחרק
 סכניעו. עד בלי שיעור. כי עס ארס סכוב מדקדקין
 כריס: וסחי וסל סכססס ולא מציא בידך און יעמ
 כמסל כזמוס ח"ח מלחד די סופוק מלחד ומכעני.
 אולי יסרוין אל אככס כן. קוס אל כ' חזור וקוי וסכריס
 אסי. אס עיב עד שדי חניס. וסל עדין אהס צוק
 וזיק נעס. או ימוך או על סחל סניס. לבגל סחכר
 כוז מנו יסחסי. או סמח עומד אפי מיקון גורמיס.
 א"כ אריס בני סמע עמל חמיס. מלך דיכ ליי כזי
 מחל. ליוול למח אריחה: אכנס כן אהר כל
 כספסלותך עד ויס עליך קו דיין לוסך כמסטי. גס
 כיו סוכס גדולס. כמ"ס ז"ל ע"ס. וכנס טוב מחד. כי
 אחר סכניסיס סחכס כרנוניס לבליח כמלך כזוון זכ'
 ככרה לנטו עיו קו כמסטי שלא יכל סחח. שא
 אכר לבקח מלעול. כז למח או דומס. למי סריט
 אל כניע ואל מלכליס קייס לבחל סכר כזוון זכ'
 לעכנו ולמוזו או אף קר או חס יוול מכושו או
 אריס וגורס לו חולי קדח ר"ל וליחל: מירחל. מכוד
 כמזיחום. סערנוט חמריס עניס חריס כמחליחיס
 ומחרייס ומסרייס כגוף. עד כגכר כו כמיומו כגדול
 כמיוס כגוד כדוקס סהול כמורול חוקק חון ממככו.
 וע"ל כגוף כזכר כזס כורכס כמסל כרי. וגוריס
 סחילק ככחול סכוק ממחמ כזס כגדול כנוערה כו
 ועוקיס אפי אפי. לבק רוסל כזי כידע לבכח כזס'
 (פורת יוסף) כון 15

לן

הלכות דרך ארץ

לבן מוכר כי בני אל תמאס וגו' כי את אשר יאכז ויחזיק
 וכאז את בני יורש לטוב לכושלו בזה ובכא. יאמין
 אמנה חוקק כי כס מתקחה טובה מאד ואם חיים
 נאמס. לא יאכז מתקחה בכל מחיקת המנוי כיוולס
 ככלה. ארבע מרביהם הלכותם הכחשה מוחלטת לגוף ולנפש.
 כנראה לבני אדם פקחים המיד כלוקחים מוכר. כי יש
 עשרה שמור לנעולו לנעמו. וכל כרעה כהאדם עושה נס
 לו רוב השפע. כמו שהורה וכל כרעיהם זקנו על זה.
 ישתן יבדון וחסד כרעה להם. שמו עשו. ואחיהם אל
 ארץ הכמל וחתן לך ארץ זני וחרבי ותגדלי. ולחמי
 וקטריה. ויולא כרעה. ולכן ישה אמרו חז"ל יאה
 עינאה וכדומה. אף אם כבר אמרו אלנו זיקי אי אכלי
 הרי עמא מן סי לסי. לא אחרו אלנו כדלקים גמורים.
 כחכירים ערך כמאון ואינם נכיים ממנו אלא לזכרי והפני
 שמים. שבהלכות זו נמצא טובו בקימי עבולם. ואינם
 משתהשם על הכחשות והכחות כגוף. רק לפי כרעין לו.
 לפרנס האורח בקדוש שכונן בו. אכל למהון ע"ס כרוב
 אינו יולא ממנו הליכה טוב. אכן ודאי מכבד לסי כל
 כרעה. וכוא שרש כל כרעה אכר מאלו והכונות
 האמיתיות שהכדנו ככל כנסנו. ווי ווי כאד להרביע
 להקריב ואחתי מרקד ביק. כי אה חביט בעין הכל
 הרהם כי כל ארש פונה לנעו. כל כסע מוקדו חין עניני
 כ"א על נעס ועל העובד והמרוצה לטעה כל עמל כ"אדם
 לפיו. ואין ארש על כל לעבות הפני שמים כלל שלם
 בלי מים וימים והחלה נומי. כינוי זאחויקן ככרויח
 וזה דמשה בן. ואין לנו להשטן אלא על איניו שבמים.
 ואיו לרשיים שבשם מחקה להם ודומין כמי שקיימו כל
 הורה. טוב כשם מחקה. לכן אה חרש זמך שוק
 מאד. ומראה כל פנים יפה בכל דרכיך. הדע כי חין
 לנו שלם עמך. ומדא מכילין הרוך ח"ו. מבר פשוט
 בדרך החמודות ולבט שק וענש בלאם נשך וההחש
 בנפשי. אם אויב את נשך אהב בלאם. כי דבר מטסה
 כוא ההלכה כשפטים מברכה כלם והתהלס. ורעות כומן
 אל ההשבו רעות מוהשטות. אדרבה לפעמים תקנה
 גדולה כס כדמיון כחולו וכן שאר מקרים כעובדים. כי
 מי יודע הבלתי הדברים ותי יודע מה טוב לאדם נחיי
 ככלל. וצוויחו חין צונות. ועוויחו חין רעות כהכלט.
 טוב לפני האללים ימלט. וכוא ימלט כסה ימלט. כוף
 דבר הכל נשע את האללים יורא כי זה על האדם
 כצורה על כל האדם (לצור כל אהד מישראל בנוס נחאמר
 ואכנה לרעך כחון. והוקף ריעך כחורה ובמלות.
 אכל אדם רעש שאינו מקבל הוכחה מזהו לנשאותו
 כהמבד כגלון הנירו חין לו הלק לנוכ"ב. כשנאז אי
 מישראל כלבו עובר בל"ה שנאמר לא הנאה הו אהד
 כלבדן. והכנס אי מישראל עובר על לא יאכז לכהור
 כשיחטא איש לאיש לא ישתמו ויחטון שנאמר ולא תכרע
 עליו טהא. אלא יאמר לו למה עשית כן וכך. ומ"מ לא
 ידבר לו קטות עד שיכלמנו כהמלבין סוף הנירו כרעים
 חין לו הלק לעוב"ד אלא ויביטה כשהר בנתה וכלבון כרה
 ואם לא חור בו ז' או ג' פעמים כמלימין אוהו כרעים:
 כחושב ככרעים לוקה כנפוס: כא דמורה כשנות מפי
 הכולס כינוי ככרע עבר ולא כלבדא. ההרגל כהנירו
 עובר בל"ה שנאמר לא תלק רכיל כלבדא. איזכו רכיל או
 כשטון דרכים והולך מוס לוס כך אמר פלוני כך וכך
 שטעה על פלוני ככרע אהם כ"ו מהריב כעולם:
 יש עון גדול מזה והוא לבון כרע. וכוא כהמסר כננות
 הנירו ח"ש"ם שאמר אחם (בטן דאמר כיכא איכא וורא
 אלא כי פלגיא דכתיב שרא וכוורא. אפי"ו זה כד לנ"ר
 וכעך דאסיק ליה נל"ר) והמקבול גרע יותר מהאחורי.
 אכל כאומר שקר נקמא מוה"ר י"י על הנירו. אכן
 לנ"ר כיו"ד. אחר תקן אינו רובו הודיע מה ארע חירו
 כיה. וכיו"א כדרכים אלו. וכל כהמסר כשנות חנירו
 (פורע ויפק)

כפי שגאזו כר"י אכן לנ"ר פסחו גורס להם שפסחו
 כנמחו. וכן לא יספר יותר מדאי טענות חנירו אפילו
 כפי אפיו דמחוק כהמסר ומוסד מדויח אלא שלא יאז
 לידר נמחו. וכן כהמסר לנ"ר דרך שחוק וקולא ראש
 כלומר שאינו מדבר כשנאס. כוא שפלה אמר כמתלכלס
 כיוכר זיקים חיים ומוח וגו' ואמר הלא משחק ח"י. וכן
 כהמסר לנ"ר דרך רמאות. א' כהמסר כפי חנירו או
 שלא כפיו. כהמסר כדרכים שגורמים אה נשמעו איש מפי
 איש להדיק חנירו כנפוש או כממנו וחסילו וככר לו או
 לכפחירו כ"ו לנ"ר ואם סיפר דרכים אלו ככר לו או
 נשמע הדבר ונדע. ואם סיפר כדבר אי מן כהשלם פסס
 אחרת חין בו משום לנ"ר והוא שלא יבחיין לכעבור כקול
 ולגלגלו יומר: כאומר לכנירו דבר כ"ו ככל יאמר עד
 שאמר לך אמור. ואם כאומר מוזכר שלא לומר אפילו
 אמרו כפי רעים ים בו משום (לפון כרע):
 הגוקס מהנירו עובר בל"ה שנאמר לא תקום ולא תטור.
 כיצד אמר לו כהשאלתי קדומך ולא רוב. למחר
 אמר לו כהשאלתי מנגל. אמר לו איני משהילך כדרך שלא
 כהשאלתי זו היא קרוב ואם א"ל כא לך כרעי משאלתי
 ואיני כמותך היא נעירה אלא ימחה כדבר מלנו ולא
 יזכרנו כלל.

צריך לזכר מאד מחמיות ולענות. אמרי' נמ"י נשעה
 שקרא אנריסם כמלה לא הוכל להע עליך איש נכרי
 וגו' זלנו עיניו דמעות. מפי שלא היה מורע יברא
 א"ל חיינו אהם. ונאותם ששם נחמיו יבראל כלים על
 שחנשו לאגריסם. דאע"פ שלא היה כידם למחוח מ"מ היה
 להם לשהוק ולא להשניו נכין. והיו עונש כמתחיק כדבר
 עבירה כחמת ידלהו משניו וכו'. והיו עונש כמתחיק כדבר
 כשה כיתה הולין י' דבר נגאז וקולא ראש עובר נשעה
 (מלוטק ממג"א י' קר"ו ומכרעיו"ן ככל"ד ד"א וקדמק"ס)
 שלמה כמלך ע"ס אכרז לנ חסם יכיל סבו על שטחו
 יוסף לקח. ואכרז נעל כינה לנתיים (דרוש ס"ח)
 כרעותו לנאר סקור זו יואו שכלו יאמר. אם אהם
 כפרחמם וקורב לאלותם נולד איש דם אשכר לא נמאלו
 אללו כאלהם כעולם. וגרס טוב מזלו לכפיל חנו כנימי
 כמלך כדרכי כעומנו. עד אשר גדלו ונאזו על כל כשריהם
 ולחוס' אכנה נתן כידו חרך נשעו"ש עם חין יקרב מאד
 ואמר לו חגור חרנין כל יורב לסימין כוד מלכות כי לא
 כורכב וזלחקו להנורו אחרת כמחוס וכל רואך יכירוך
 מאשר יקרב נגימי ככדכד כה. מי לא ידע כי הוהם כלה
 נמרכב עליו חיוי עולם להבהול ככל כחו שלא להשתמש
 כזוהם כהכר כ"א כמש שיודמן לעגותה כמלך להקדמות
 כד כקמים עליו. אך אם יוז חתומים כהכד עליו כח
 עושים ויחפסר מיניו כהמסר כהר כיו עמסה כד פאלך.
 הוהם יזייר כעולם יסיק שום עונש עוס וקר לייסר אהם
 הוהם כהשוער כהם: והוא כד כדבר כעמנו יקרב לאיש
 הישראלי אכל אלהים היים ומלך עולם יח"ש. כי יתן אחם
 מוד כיון אנוש כמש ככוא אדם כנכר אהדמה ומחומר
 קורן. קטן חמד ובעסל כהמסר כהה מדרנה אכל מטסה
 כפחיוני כהנינות מתחה ככא ככדור ככר יתיחם לנו
 כיומו גדולי כיהם והמטלס. ויהי מהסד האל יחברך
 לקרבוו אליו ומתנה גדולה נתן לנו להבידלו על כל
 ככנראה כוא ככה כדרכי. וכמתחיי משה רבינו ע"ס
 מואל כשפיקר כשמור ועשית כלאשר כדברה לנ"ר חלנין כרעס
 אכר כדכנה נסיר. יאמר ראיך לך לטעות כמירכ מוטלה
 אל כמכנסת כיה אכר כשפיקר לכפין ולהשכיל כיהרון אכר
 לנ"ר כי ע"כ כהמלך לעבות כל מה שחורו לקיים מאמרו
 לנל ומכסל ולכנה כדרכי כנישמים. ויחזה לך לעשות כן.
 יען כי כיוחק מדרג כפיקר ונחשה כשפיקר כל מה כהמסר
 אינו ענש מוטעל לך מתכ ככריכא ככל שאל כשעולת
 אכר כיהר ככנראה. אכל היה בו כרע כמורס ממנו
 יחברך ויענה. ואם חוה עשה לך ז' פסחד להם לא
 פשעיתו

החכם סס הזקן ושמע דברי חכמים. ואמר און שמעתי תוכחה חיים :

והשתדל אח"כ לאסור חוש בטעם שחקה די מוזק מן המחלוקת ובמשהה והפרוש ממה שהוא יותר מראי וסחיון בו כדי להגיע בלחם אל נפקד לא להענוג (כ"א) באיזה ענין שיביא אף בלי כרנשה ההענוג נחליתו מאחר שעיך אכילתך אינך רק לקיים חיי גופך. ואין כדלל לא נרדה בלחם לנטק נבאים אוןן שיביא) וכל אשר חובל לכתובע נשכך (שיבא נכטע נשכך) בלא להרגיש על עמך במחלוקת ובמשהה כדי ליסרם עשה. וקיים כוונתך בו לרפואה ויהר מלמוזן. אכל משתן יביא חיים. אלא אם הדיא כוונתך נבזית סיון להועלת גופך. או להעניר דאגב מלכך כמו כאל' הנו שכר לאונד ויין למרי נשכ. והסוד מכרונת ממז ומכסליו בו ומחנכת בני אדם עליו. כי כוא כמדוד כנדלו להורק ולעולס. וכבר ספר בו ההכס מה שיש בו די באמרו לך סיון בומה שכר. ואמר נחאלץ ובמשהה אל סת כבובאי ויין זונלל נכר לנו. כי כובא זונלל יורש וגו' : ואחר כך כשהלל למנוע וידך מנעה נמס שאינו שלך 'מכון כעולס. ופרוש ממימי בגניכס ובמזואס וכגול ומכרע לזולתך. כמו בשארר ובומר ידו מעשות כל רע. אכל כשהמט דידך נמזוח כבורא. וסתחס נמק לעני ולכס כמו שאמר ככתוב ספוחו סתחס אח יידך לאחדך. וכן אהס לריד נכתחמס כבס נמס שומלל סתקך (די מחסודך). וכבר באמר ראש ספרי'סוה הקון כסריסס ואח"כ הוכנס כן כנדילין ומנעס מלכת עם כרשעיס מכקש סמחוריס כבס ל' אחרי ביהם אכר לא סלך נשעיס כשעיס וגו'. אכל רוק ללל כמעשיס כטוריס ולמושכות כחכמים כמ"ס סולך אר חכמים והכס. ואמר למטן הלך כדך טוריס. עגל"ס :

כל ככנס מסעודה סמ"ח כרוי כחוכס כלינו כנסה מיו ככסיס : כפיסע סכס נוטלח א' מח"ס מחזור עיניו כל אדם : אל יעמוד כמקום כנסו כמח' ליון עושין לו גם ואס עושין מניין לו ומזכוריו. ואין כהטן מתרגל אלא כשעת כככס : רעע כששעס כמחקק אל חל התגרר בו : לעולס והכסס אדם נמס שיש לו וריכד אכשו ונימו יומר מחס שיש לו : פתוח סמחולך ומשתקך וכוסף על דויתך : לעולס סכא כעולס אל אדם מורכט עם ככרינו לא יתראס עשיר ביון כענייס ולא עני ביון ככשיריס : איכור מכוכד כמכנד אח ככרינו. ומכנד יבאי ס' מהונו. ומספר ממונו לכבוד קונו :

מצות עשה לכדכך כחכמים והלמידיסם כדי ללמוד מעשיסם שגל' וכו הדנק (מ"א סס ומכריעו"ז ככל' ד"א) : אסור לארס שומלל סיו כחוק חורבן יבא מקדישו ומסאכתינו. מלוב כנון כהנוכס או סוריס (ס"ז סימן הק"ס) משוס ב' טעמים א' לפי כשחוק וקלוח ראש כרגילין אח כאלס לערוס וכו' כמס חורבן יבא מקדישו ומסאכתינו. אכר ראוו לכל יבא שמיס לסיוח מילר דרזא על חורבן יבא כמקדש. מלנד כחורס והכסלה יבא כבמס (באכ"ס) סימן א' גכס כולת כככס) וחכמים סכיו כבחונו דור שחרב ככ"מ הקנו שאין כונוין לעולס כיון מסידר ומלוינו ככנין כמלטיס (וניח כככסס סרי) אלא סלל כיוח כיוח כיוח וכד כסיד ומשיר מקוס אהס על אהיס כנגד כפתח כלא סוד שיכיס וכר למרנן כולוקח יבא יודיע כעגס כבאיסו לריד לקלוק כגמול כשעשור אז : וכן חקיקו ככטוקר כשחן אסי' לכעודת מלוב כנון כמכסיס אורחיס או מילס חומכסו (ס"ט) מחסר ממנו מעט ומיח מקוס או חל כקטר מן כקערות ככרואוח לנת עם ס. (ומן כמחאס כי לא כשעטו ולא ראינו מי סס על על זכ מעמעות ככסנה על דברי חז"ל עם כיוח כל דניכיס כנגלוי אס.) אהנס כשנת י"ט זכו מוכר ואיסורלו-מי איכא אז מקומו טיכר כשפיר משוס כן (כסרי"ט כשער כדלקל) : וכבשעס עושס כחשמיס כהנוכס וכדומה (ונכרס לכחמר כיוס כ' גכסס י"ט) (שס)

השכרו כלישן כחן כען. וכוו לכ חכס יכיל סיו. יולכ כי כהכס כעל כן המנוון ומכיל מסכות סיוסו ושינויו ומעלתו. ואין בו כנדל מסכלי מדכריס. ויאמר אס כן אין לאנד ככולס יקרב כולח רק לכשהמס מונכ דכריס ככולס ומכרע כחורס. ועל כשפיו יוסף לקח. כי על כהכד יאכר לו מככסריס וכדיבור יוסף אומן כלקח על חורס. עד כאן דמח"ס :

החסיד האלהי בעל הונה כלנגיה וז' נרצחו לכמולא דרך טובה לבינא כה באדם אל כפריסוח כפי מה שיאוח כחסיס בגופסם ונחויסם ככרתיס כח כ"ס מלוחו כשכר חז"ל. וכאלו לך כשההלל לאסור חוסיך והנועה יאצירי ככרואיס. כמו כהכסר לך. וכוה. כשההלל ככרואיס לאסור לכוך ככרואיס כפחוק מן ככריס ככטליס עד כהדיס כעירך כעט האכר ככנד ככאצירי ויהרקלס מכיעה לכוך. כי ככלון חסיר כשנועמו לחזוא. והטויו רניס ככולס. כעשור קלוח ומכיוח הנועמו. וככשלת מעשכו וקלה. ויכלוה על כטוב ועל כרע בלי מיזוע (פי') כי ככרס ספתיס אכרס נמתיס רע ע"י כיוח אהרות וכפי או חסי יס מן כדיון עילך לכשהלל לללמו ולמסול בו ואל חסיר לו מן כדיוור אלא מה בלא הוכל לעמוד כעניו לאונך ככוריס או לאונך כעולס וקל מוהרי לכוך ככל יכולתך. אולי הנלל מנוק כמו שאמר ההכס. מוח ותיס ינד כשן. וכקיימסו (כככיו) על אכר כהשיס וככרואיס. לקוש סכרר בו יוכר סמלתיס. כמו שאמר ד"ע מה יס אהס כהכס חיים וגו' נזול לכוך וגו'. וכססרוו (הקדוסיס יס כככס) מן ככוכרות על כמעטת דכריס. מה ככרינו נעלס כרינו וריסמו. וכאכר הרלס לעמוד על כיווח מה ככרואיס מרוב חטאי סלכון קבל על עמלך לוכר מה שאל מלושין כיומך ככההנדך עם סת אדם וההערענס דן. ואס הוכל לכהנס עכס. ואח"כ העכירכו על לך ועלכו כמהכרך כעט כשהס עמי מן ככיקיס לולל והרלס עם שיש ממנו לעמוד ומה שיש ממנו מותר לא יועיל לך ומה כממנו מניח ככיוק עילך כמו ככוכ וככריות וככעוועות לכוך סרע. ואו יכרר לך ככרוק. והרלס בו מעווען. ופקוד (פי' וכוז) אז ממך המיד כפקד מעווע חליך. ולא כהמיד מוס זמן מועט עד שיהקך לכוך מעשור דכרין. וכיס מעורס רוק דכרין אור כמחניך והמדת כחניך והכשוון עם נפשו. כי כמהכסר בו כככטיכסו אל לך. וככהכסן כמס האיר ככרואיס מלפונך ללוח על מה ככוא כפון בו מן ככטור וכרע. לאכסן כער כמלסן. ואס כלסון יביא מוסקר ולא ייסט לשכור מה שיש כמלסוסיס יביא כער ככולר סתוח ואל מה שאיך חפן כללוחו וריג"ח מה שאין ככרואיס טוב כעניין. וככהכסור כשער אהס שומר ככרואיס ומכ סוס. כו. כמו כמחר כככס. גם חז"ל מהריס חכס יתכס. ואמר אל כככל על סך וגו' ואמר אל התן אף סת וגו' : והשתדל כרן לעולס עיניך והוס כלוהך. מככיס אל מה ככרינו צריך לך או מה שיטריד לך כמחבו כמה שיטין. ופרוש ממוחרי ככרואיס כפי יכולתך. אמרו ככרואיס וז'ל ללא ועינא הרי ככרואיס ככרואיס. אלא כשהמס ככרואיס וככסין לכביס אל יכרות ככרואיס ית'. לנחן מוס וככריס ככס. ולכריס יכולת ככרואיס וטונו מהס. כמ"ס ד"ע ה"ס כ"י. אהרס כמין מנכס אכעוועוה וגו' : והשתדל אח"כ לנעוס אציר. כמכשך מה שאיך צריך לך. ופרוש ממוחרי ככמס כפי יכולתך. והל החיון לכווע מה סלל מועתי כעטו ממוחרי ככריס וככוכס וככריות ולכוך מניח כרע. ופרוש ממה שימאך לכמרות ככלביס ולעווע ממוחרי מניח כמון וסגנון וככרואיס וככס. (ע"ל) ככטוריס אוןן מן כמלוח וכמניס ככטוריס. אכל כס אוןן אל דברי כהכמים סיודיעיס אח ס' ואס חורחו כמ"ס (מורת יוסף)

הלכות דך ארץ

(שס) משיבת ידן הנשים ה' מן הכנעניות שזבחה בן כדו ולא התקטטו עמם כהכנעניות בעמם : ביבולאחוס : וכשתחן סוף להפסדו נזמן אשר מקלס נראבו במקום שנתה שפילן . וכל אלו הדברים כדי ליכוד את ירושלים שנאמר אם אשכח ירושלים וגו' לא אלהי את ירושלים על ראש שמהי . ומי יודע שמה כהם לא פלטה עונם נעמן זה שאדם שמים על לב הילום ירושלים נעה שמה (שס) : וכן נזכר שלא לנגן כלי זמר וכל מיני זמר וכל משמיע קול של שיר לשמה (ואם לא נהגו) והזכור נשתמן משני היריב . אודות דמע קל זמרה העקר זמרה ניהיה חובל בניהל : אפילו שיר נעם אסור משום כשר לא ישור ולא דבר כההו הלא נכחו אכל אף בלא יין אסור . יש לנטל' מה שנהנו לנגן בעטרות בית מילה כשתושין מן שירין כי הוא נטילי להקל ראש באיבוד הזכור כוכ לא לכבוד שמים כ"א לכבוד עמון . וה' האמרו חז"ל כל מיני קנינוי וכל כהמה נדיין עושין בשמה . לא אחר לנפוח כי אכור יו' . ולא נהגו אלא לנגן שמה מלאו ניקום כהמוס . מקודי כי יתירם משמיע לו . לא נהגו כחומר עורר השמה . כ"א אחר שנקיימה האנוש ונכחו לנגן בשמה מה זו עונם מה ככ . וה' ברכת כשתמה בתעונו ה"ל מקום בהן משום זמרה דיוקף . על אחת כהם וכמה שלא נזמר (בהלכה נוספת נלמד לאחר שהלך ערב משפט ה"ל . האדם נהגוהו אין כה לאכור משום שמה הן וכלם דניהל לכו וככי ולא יגע זמרה דפוחא מדמנה . דהכירי בניהל הן וכל . וה' א"ל כי שיר דמי' לנדוהי טונא בכל גוונא משום בכל ענין יתיר מזה . (הכל שם

הלכות מעודה החיים

דרך

לכשתגיע שם נביעה יקבע כעדותו . ואם כוח ה"ח וגוסק בלמודו ימחין עד בעט ו' ולא יאחר יומר : וקודם שיבא לאכול יבדק עמונו לנקי יוס : נקי כדעה ביבוללים לא היו מכוין כעבודת אלה א"כ יודעים מי מכבד פמס . מפני שנגלי הוא לה"ח ליבד אלו ע"כ אפילו כעבודת מוס :

הלכות נטילת ידים לסעודה

(א) אם הובל כתיב פת שמכרין עליו כמותא צריך לטול ידיו אפילו אינו יודע להם כוס טומאה ויבדק ענט' אכל לפה שאין מברין עליו כמותא (בגון להמיות או פת כהה נכוסין שמהלך לקמן כנס') א"ל לטול ידיו אכל אם קובע סעודה טלו שרירי לכך עליו כמותא ניריבין ונ' ומגד ענט' : (ב) אם הובל פת שמכרין עליו כמותא פתו מבינס או אפילו פתו מביה צריך לטול ידיו והן מברך ענט' (א"ל ופ"מ ק"ה) : (ג) אם אכל פת למתך הכינס בחאון שיהגל לקמן שא"ל לכך כמותא מ"מ צריך לטול ידיו (א"ל בשם ש"ס) : (ד) אם אכל כוס דבר חפ' סיכות וירקות או כפר שטיבולו נאחד משכנס שיקון וסם יין . דבש נדווס . שאן . הלך . טל . דס . מים . אם דכין של חאון דברים להובל ולא כף ומולג אפי' חין ינוע נידו משקיס או לפי של הובל ע"י כף ומולג צריך לטול ידיו בלא נכנס (הבד דערי השוכס כסס כ"ל ב"א אחר שגיר נכנס כהון היקף כפיאו לפטו דבר שטיבולו במשקיס א"ל לטול ידיו וה' לא כיס יודע שיר או לגיו ולא נהגון בשעת נטילה א"ל נט' פמס אחרת כיון ב"א כסיה במשקיס יב להקל טע' מבי מ"מ לטון דבר שטיבולו מדי . ואכ"ל דלענין פת לא אחרת כיון ב"א כסיה במשקיס יב להקל טע' והאילו אינו טעבל במשקיס קל ראש כפיק אר"כ צריך נטילה בלא כרכס אכל דבר שאין דברו להובל כהוס פמס ק"כ ע"י כף (בגון לאקד"ן או טעילנ' ד') והן דרך להובל ויגיע נידו א"ל נטילה (ט"ו) : (ה) האוכל דבר מטון (ברית יוסף)

דמהלך כפסוח להם ע"ג או שחטטל בהחאס צריך לטול ידיו דמהלך שימוח כיו משק אכל האוכל דבר כמטון כמו ניעס וכיוצא בזה דלא כד מ' משקין וטובל בהחאס קרובס א"ל לטול ידיו כיון דכמהלך קרובס לכ"ע כה לטובל (ס"ו ופ"מ כס) : (א) האוכל מרקח מטון נזקקר אין צריך לטול ידיו דלא כד טיבולו במשקיס אכל האוכל מרקח מטון נזקקר אכל אכל אכל אכל א"ל אכל ע"י מולג ואינו ננוע בידו (כס א"ל בשם ש"ס ופ"מ כס) כל משקיס קרוב טעילן זו טופח ע"מ לכטיסה אינו משקיס לטון נטילה ז"ל ין או מים (כס) : (ז) האוכל פירות מבושלים כמים חם משקיס טופח פליכס צריך לטול ידיו וכן האוכל פירות כבושין כון אונקיס צריך לטול ידיו אכל אם כס ננוכס א"ל לטול ידיו (א"ל כס ס"ק כ') : (ח) האוכל לנקף למתק כשהיו וטובל לטנקף ע"כ לא כד דבר שטיבולו במשקיס מבוש דעפס הוא מכהבוש ודמי מי סיכות ומס שיש מים ומכיים כד מועט ננד כשיטע ועוד שיהינס טעמו לגמרי (פ"מ כה) וה' א"ל כ"ה מוג כ"א במס מ"מ מועט כואו א"ל יכילה : (ט) מלה כשדו מביה כד משקיס ולכן אם הובל צון בלח כד דבר שטיבולו במשקיס וצריך לטול ידיו (א"ל כס) : (י) נטיל ידיו נזכר שטיבולו במשקיס וה"ל כ' רונק להובל פת אורס נטילס טעילן לא נטילה לו וצריך לטול פמס אחרת כרכס וה"ל א"ל נטיל ידיו בלא כפסיל הטיבל כלל אלא כפסיל כדיו מולגלות אה"כ

גמס משי ככלי כמו זכור לא נעשה לקבלם ויסול יסו"ו דרך אהור חצי עגולה רק דרך גוף ככלי כשהוא אצל אם הוא שוב לאי ככלי מותר ליסול אשי' דרך אהור חצי עגולה (כן משמע מא"ר סס): (ג) אם כניסם יסו"ו לחן ככלי של מים ובש"ך ידיו נכס לא עמדה לו יסו"ו כלל וצריך לחזור וליסול ידיו בלא כדרכו (סס): (ד) חנינות שיש כס בירא והביכור וקבל כמיס על ידו חביב שפיר כח נגדה וצריך להחזירם ולבטוחם בכל שפיהם ושיפסם (סס): (ה) בכל כדרכם ליתן מים לידים הפילו הש"ץ חון מעו"ג או נדב. וק"ן שחיה מנין שיש ליסול לכהחלים (סס): (ו) הטוטל לידן לבדן נטילה המבשרת לאחילה ואם נטל ולא כיוון עיני לעיל: (ז) כמטביל ידיו בשי מעיין אשי' חין נו ארנישם כלה רק ל"כ מים שמרבי' כהם ידיו נכפש אחת עתה לא כחו נטילה אצל אם מטביל ידיו בשי מקום שיצין שהיונין שאין כהם ארנישם באם ידוענד עתה לנטילה אצל לכהחלים יב להחמיר (סס): (ח) כשמטביל ידיו נכס לא כחו מעיין לא יסול בידו אחת ושיפסם על חדרהם שאין כאן לא נטילה ולא עטילה חלה יסולו שפיהם כמיס (סס): (ט) אהור נכרות ש"עשין עם פלוטפיל יבול לבאוכ בידו אחת המים עם כפלוטפין וידו כשניסייה אחת המים ברוקוס מספלוטפין סמוך לארץ והא"ר גם ילדו כשניס יעשה כך ומא"ר עתה לא נטילה אם המים כפלוטפין באכנין ע"י כלי שלם כיו נטילה ואם לאו עתה לא נטילה (כי לא ידעתי מלאכת כפלוטפין) ואם נזקק מיוחד וכיו כמו מעיין פנמו אצל חין לבטה הידים נגזס מן כהרץ. דלו כיו כעובל בדישין דלה כיו טבילה (עיין פ"מ ב"ה"ה): (י) כשגל אצל ארנישם סלה מיוחד על כהרץ במקום אחד מותר לנטביל בו חת הידים אפילו לא ריסק את כשגל ומכל מקום ל"ל שצריך לריסק קצת כשגל במקום שחומצו שם הידים כ"ל שצריך לריסק קצת (ט"ו סס): (יא) כשמטביל ידיו אש"ם כן מנכך ענט"ו ולא על עטילה ידים (סס):

דין איזה מים בשרים לנטילה ואיזה פסולים:

(א) מים ששטחו מראיין כן מהתח דבר שגבל לכוין ב"ן מהתח מקומן פסולין ואם חזרו לנדייתן כשכין אין ק"ם): (ב) עשה כמיס מלאכה פסולין לנטילה ידים מהתח נעשו כפסולין שמתדיין לבטיסם (מ"א סס) ואילו מלאכות שפסולין בהם אם שרם נפסן סחו אפילו אם נהכין לשרות ככלי אחר ונטלו לכלי זה (אצל אם לא נהכין לשרותו ונטל ככלי של מים לא השרי מלאכה) וכן אם צינ כהם יין פסולים ואם כדויה כהם כלים פסולים ואם היו ככלים טובים או חדשים לא נפסלו וכן אם כדויה כהם ירקוח פסולים ואם היו מודחים לא נפסלו ואם שרם נפסן ירקוח גלגל יבמשו אף שסיו מודחים נפסלו כמיס וכן אם נהן כהם כלים שמתקטו כדי שיחלו מיקרי נעשה כהם מלאכה ופסולים אצל אם נהן כהם דעים חיים גלגל ימחו לא מיקרי נעשה כהם מלאכה (סס ב"ה"ה): (ג) מים שבהחוח מטביל כהם גלובקין או שבהחוח מדיח כהם ידיו מנכקל כדוק כהם פסולים (ט"ו א"ר דלה כמ"ה) אצל אם מטביל ידיו וטח מטי כגלובקין או שחשן כהם כחפשו כמיס שגמלרו לא מיקרי נעשה כהם מלאכה וכשירים אם לא נכתנו מראיין (סס): (ד) אם כהם ככלי שיש כס בהחוח וזהו לחזור כהם ועליון כהם עד כהחוח וזכו יודע מקלנו וכן מים שמדיח כהם כדויה גלגל יבאר כדויה מדבר המודו כהם פסולים דחשוב נעשה כהם מלאכה (כס ב"ה"ה): (ה) אם נהן למים דבר כדויה כדי שיהיה כמיס לנטי' דנהכין להכניין (כס ב"ה"ה): (ו) מים שבהו כהם בהמה או הרגוליים או חיה כשירים לנטילה אצל אם כהם אחר או כלל נמאסין ועשו כפסולין ופסולין (כס): (ז) מים

יהי"ב מתוך לאכול שצריך ליסול ידיו כשניס אכילם וא"ר לבי"ן ואם נגע בנתיים כחמיות המטבילים יהיו ויסול ידיו כדרכו (כס ועיין פ"ה): (יא) לידן ליסול כמיס שכל כמולגל כנטי' חייב ידיו וכל לידו ענינה ויעקב מן פעולם דאש"ם כשישבו כדנישם יוסף לטול ידיו כשפש דאשר ר"ח א"ה מא"ה מלא המטי מוא ויכ"ל מ"ה ח"י סיבות' (כס): (יב) מנכך אחר נטילה קודם שמתנגב ואם שכה לכדך קודם כמיסון מנכך אר"ב אצל אם בידך נפ"צא טוב לא יבדך על כניטול (מ"א כהם ח"ה וא"ר סס): (יג) ספק אם בידך כנטי' אינו מנכך: (יד) צריך לנגסם לכדך קודם כמיסון כהם כ"י האוכל גלי ייגוב ידים כאלו אוכל להם טמא. ולא ינגס ידיו כהחוקו כי קשה לככהם (מ"ה):

דין מי שאין מצויים לפגיו כיום לנטילה:

(א) אם אין מוחם לנטו מים לנטילה אם הוא בנחה אפילו בזמני גנות ושרדסים צריחין לחזור אחר מים שיבדך מיל אם ודאי לו שינאף כדיון מיל (וכן הוא שכתבוהו בהמ"ה ופוסקים ומה שקטס הירושלמי שומרי גוה לנרונה נקט אשי' שומרי גוה) ואם סו"ך כדך אם ודאי לו שינאף מים חור ד' מילי כדך כשהוא לנך לנש כדך להחמין עד שביע לנש וכן אם יחזור לחזרויו עד מיל שינאף של מים לנטילה לידן לחזור לחזרויו ואסור לו לאכול בלא נטילה דבר שמיטולו כמיטק אפילו ע"י מים אצל אם ספק אם ינאף מים כהם שיעדין כה"ל יבול לאכול בלא נטילה רק יבדך ידיו כהם ויחל או ע"י כן וחולג (ס' קס"ג): (ב) כמחילי לחזרויו א"ר נטילה והאכול כדיו נטי' אף כשהוא לנ נגע כלל כמחילי ואסור להאכול לנ בלא נטל ידיו שמוס לפני עור (סס): (ג) אף שמדיח מדיח ליסול ידיו שחריטה וההחנות עליהם כל כיום כולו מ"מ נכחו כהידיח גלגל להחנות שמוס שצריך וזימות יחידים בלא יסוח דעמו ולא יסוף את ידיו וה"א ליסול כהם (א"ר כהם כהם פסולין): (ד) מי שעתוד כשהוא וזוכר שנגע בידך וזקן או שחר מקומות כהחוכים בחדם או שחוקך רחשו וכל כיונא כהם כחמיות המטבילים שיש כהם מלחולי זעה וכן אם כהם דעמו כמיטקין ככל אלו צריך לחזור וליסול ידיו בלא כדרכו ממש כהם מהחוקת כהחוכים וכל צריך ליסול מהתח נקיות בלא טומאה ולכן צריך נטילה בלא כדרכו וכן אפילו אם עשה כדיו או כשגל כדרכו וכיהה דעמו ככל אלו נטל ידיו בלא כדרכו (ע"פ מ"ה ס' קס"ט):

דין העושה רצונו ורוצה לנטול לאכול:

(א) העושה רצונו ורוצה לאכול יסול ידיו שרי טעמים פעם רחוק בלא כדיו ומנכך אשר יצ' כו' ואחר כך טטל ידיו כדיו ומנכך ענט"ו (ס' קס"ט):

דיני כלי הרמא לנטילה ודבעינן כח גברא:

(א) חין ונטולין לידים אלה ככלי שמתחיק רביעית (דכיוני ג' ידוים) בלא מוחך (לאסוק כשהוא מסומן מחוקת רביעית ואם לאו אינך מחוקת פסולת) וכל ככלים כהים לנטי' אשי' כלי ארנישם כלי גללים כלי ארמה ואם יב ככלי נזק ככוס משקב (כ"י שסנכרן גדול ל"ב כשמשינין אהור על כמיס וככוס כמיס להוכו דרך אהור אפילו אשילו מחוקת רביעית מסנכרן ולמטה אפילו מיוחד לאוכלין חין ונטולין כהם לידים וק"י אדר כסוקב וי"ש דרך שו' חין ונטולין כהם כמניח משקב ונטולין בו לידים אפילו דרך שו' (א"ר כהם ר"ו ס' קס"ט): (ב) קניקין' נקב) אשילו דרך שו' חין ונטולין כהם כמניח דרשני כהם כהם שצריך שיש לו דר בנחה וואת המחנע דרשני כלי ודדו שו' לנטי' ככלי אחרין יחור מותר ליסול בו כן דרך גוף ככלי וכן דרך כדד ואם נגזס יחור מדומים ככלי פסול ליסול בו דרך כדד וכן קניקין שקוין קר"ג שיש לו אצל סיו כמו חצי עגולה אם הוא (מורת יוסף)

דרך החיים

יש בו אכן גשם איש דרכו לקבוע ולכן אהו נטמ' שקורין קרוא'ם יצגרי' א"ל לבסור נעשה וטייל (סג) :

דין הפסק בין בציעה לנטיה :

(א) טוב לומר שלא להפסיק בין נטיה לבטוי' אפי' בשיקק יומר משיעור סיון כ"ב אחס וכו' שבוט לומר שלא להפסיק בנידור ולכן אהו כאומרים מומר כ' רוש' נר' קודם כשעורס כ"י לאמרו קודם בניטול ואם שכח לומר קודם נטיה יכול לאמרו בין נטיה לבטוי' אהל לעשות איזה דבר שצריכין דדוקו גדול נעשייתו בין נטיה לבטוי' אפור הוא מבוט כיסח דעת וחייב לומר גזס (ס' קס"ו) : (ב) גולע נפת במקום בנאס' סיטיט סייו גז' שכנגד (ג) המתקע כי גזס כלל כהחיל לאשפו ודנהק כשיס' עד בנהק' נד שכנגד ומחיל לגזע מזד הפת כדי שיהקק מעט מזל כעליו ומזד כההקו נעס' אחי ויהקו כינו סס' ויני' פרוכס המו'ס מתוברת בלמעט גריכס לבית מחוברת כ"כ שאס יאחו' שרורכס ועל' שחר הככר עמו ויני' כמו'ס' ואחר שסיס' ככרכס מפריר' נדי' שחלס' ככרכס בעזד טיילס' לבטוי' אפור הוא מבוט כיסח לבזע' אלקוס' שפוכ' ואין צריך לגזע במקום כסל' רק צריך להקד' מזד כעליו והההקו (פרי מגדים סג) :

(ד) נעשה לא יתקור' כככר נד' אחר ככרכס כדי שיטו כככרו' עלימה' בודו ויה' נהי ידיו עליכ' . נעשת נעשת כמו'ס' יהפוך כלמה' בודו דענין בהפ' ככרכס מוק' לעשייתו ויה' נהי ידיו עליכ' נעשת כככס' שס' נסס' עככס' אצטעה' כנגד עככס' מזהו כהליון נעש' ואם סיכ' גזס' ביה' יד' על ידו צריך להכיר' נעשת בלוח' הפת לבדן עליו כמו'ס' (סג) : (ה) לא יצנע' עד שיביאו לפני מלך ואם כצו'תו' דביס' צריך להמתין עד שיביאו לפני כ"א ויהי' ואל' חולל פת נקי' או כהו'ס' מהגול' כהללן כמו' סאנו עושין א"ל לבתהין וז"מ אה' רונס' להמתין כככרו' בודו ומזהו לבכיא' על כל בלחן מלך קודם שיצנע' אף כשפת מלוח' בתלה' מפני שבהלחן' כחוננה' והכיליס' כקרבן' ונאמר על כל קרבן' הריב' מלך והוא מנין מן כטורעטיו' ומקבוליס' כהנו' שייב' לבטל' פרוכס' כמו'ס' בתלה' (סג) : (ו) יכיל' מזד' אחר' ככרכס' ולא ישה' בין כככס' לאכיליס' ואם כח' צריך לחזור ולכרך' אלא' כימה' כשהיה' מנין' דכריס' בהן' לורך' כטודה' כגון' בנידן' וקודם' שכלל' אחר' כביאו' מלח' אף' לדידן' שאין' חיוב' גדול' כ"כ בתלה' דכפת' שלנו' כוח' על' עס' גלה' מ"מ' כיוון' שצטו'ס' כוח' לא' כדי' כספק' וז"ל' לכרך' ביה' וכן' אם' אחר' הנו' מהכלל' לבכס' דאפור' לעשות' קודם' שיה' לבכס'תו' וכיו' מצרכי' ככעודס' ולא' כיו' הכפס' וז"ל' לכרך' ביה' ומ"מ' לבכס'תו' לא' יפסיק' כלל' אהל' אם' אחר' הנו' לשהות' לבכס'תו' כדי' הכפס' משוס' דלשהות' ארוס' קודם' (סג כמ"א) : (ז) שכת' ואלל' ולא' בירך' כמו'ס' אם' נוכר' כהק' כספור'ס' ח' השי' אחר' שגמר' כעודה' רק' שלא' בירך' נדיין' בהמ"ו' מוכר' כמו'ס' אה' וכל' (סג כמ"א) : (ח) אם' כוח' מוכפס' אם' בירך' נכרת' כמו'ס' אם' לא' או' הויר' ויני' (סג) :

(ט) אם' במקום' נכרת' כמו'ס' אם' לא' או' הויר' ויני' כדבריו' או' באחר' בירך' הרמנל' מלכ' מריס' דכתי' סיח' אף' (סג) : (י) מי' שאינו' אוכל' יכול' ליהר' לקטט' כרת' כמו'ס' והקטט'ם' יעבלו' כדי' להכנס' נמאס' (סג) וסי' כל' נכרת' כככין' (סג) :

קצת דינים ודברי מוסר הנהו'ין בסעודה :

(א) כיו' מסו'ין ככעודס' ואל' ארד' מכם' לנטי' מיס' נוטל' ידו' אהת' בשפס' כס' הניצו'ת' כהנו' על' דגליו' ובכס'תול' אינו' נוטל' אהל' דמי' כולם' שלא' יהשדכו' שלא' ימל' ודוקת' שאין' רוצה' לחלוט' עז' רק' משאנין' עדיין' לשמח' אהל' אם' רוצה' לבלוט' עדיין' נוטל' כהק' דמידע' ידע' דאניע' דפתו' זא"ס

בגפ' נעשה' אף' שלא' נכתו' מראש'ן' סטולין' מפני' שגדו'א' נעשה' נכס' מלאכה' בימי' שכינס' בכן' כני' (סג) : (ח) מיס' כסכוליס' שנהגרו' נמיס' ככרין' נטיילן' כמיטוטן' (ה) ונמ'תן' אפי' לרביעית' אל' לא' נכתו' מראש'ן' (מ"א ח"ר' פת"ש) : (ז) נגד' שפסל' למס' וחמ"ר' כושי'וא' מס' הכיס' ככריס' לנטי' מזהו' שלא' נכתו'ן' לעשות' נכס' מלאכה' ואם' מיס' כמיס' מסכנד' אהו'ן' כמיס' שמיס' פכוליס' ואם' מיס' אהל' להק' ככמיס' כככיל' דיו' כמו' מיס' סטולין' שנהגרו' נמיס' ככריס' ככספ' ח' : (י) אין' כמלאכה' פוכלה' אהל' נמיס' שאזי'ן' בין' ככס' ככיל' בין' ככס' כקרקע' מיס' אהל' לא' נמי' ומשיין' בעזון' מהובנין' אהל' פסול' כשיט' מראס' מתחת' דבר' אחר' אין' חילוק' בין' שאזי'ן' למק' (ט"ז סג) : (יא) המי' כאור' שאין' סיד' סולת' פ' מזה' לטיול' ככס' לדיס' (יב) מיס' מלוח'ס' או' כרווח' או' מריס' שאין' ככיל' יכול' לשהות' מס' פכוליס' : (יג) מי' דכס' כקרי'ן' מעד' או' ככר' נוטילן' מס' לידס' כנעשה' כדחה' (מבוט' דביקת' מיס' זמא' כנמיטו' מראש'ן' לא' אכפס' לן' מבוט' דאישגו' למעו'יה' (סג כמ"א) : (יד) לכהחיל' צריך' לומר' לטיול' כל' היד' עד' כקס' כל' זרוע' והנס' מהחיל' כלא' יכיה' עליו' כנגד' מבוט' כשפגמיס' לא' יכיה' לו' כ"כ' מיס' (מ"א כמ"ב' קמ"א) : (טו) צריך' לומר' לטיול' מיס' ככספ' ועכ"פ' לא' יפחות' מרכיבית' ויזכר' שלא' יגע' בין' שלא' נעל' אהס' יזכר' כשטל' אהס' וכן' כשמשפך' כדי' ככרכס' ויזכר' שלא' יגע' במקום' שלא' לכבו' כמיס' כדי' שלא' ימא' או' חל' זו' ואם' נעט' צריך' לטיול' כמ"א אהל' א"ל' לנגד' אהס' קודם' נטייל' ביה' אהל' אם' נעט' צו' אחר' שלא' נעל' ידיו' צריך' לנגס' ולטיול' פס' שיה' (ע' פ"ט) :

דיני חציצה בגטילה :

(א) צריך' לומר' מהתע' בניטיל' כגון' זואס' בהחה' כהספור' שלא' כנגד' כככר' כגון' כככס'טון' גדול' ועולה' עד' למעלס' מוכר' כאלעז' וזואס' כס' דמאי'ס' וזק' וטיס' כהחה' כהספור' אפי' כנגד' הככר' אם' מקפיד' עליו' הו'ץ' ואם' אינו' מקפיד' עליו' אינו' הו'ץ' ודוק' כנגק' כנגד' כככר' אהל' לא' כנגד' כככר' אף' כהו' אינו' מקפיד' כיון' דרוב' בני' אדם' מקפידין' והן' (מ"א כמ"ב' קמ"א) וכתב' ג"כ' מזה' לגדר' כסי' אינו' הו'ץ' ודוק' כנגק' כנגד' כככר' אהל' לא' כהספור' (מ"א סג) : (ב) כל' דבר' שיהיו' מקפיד' עליו' אינו' הו'ץ' הידי' דרכו' כל' זה' לרבי'ד' חה' אף' לרבי' דרכו' להיפיד' למי' שדיכו' להקפיד' הו'ץ' ויה' שאין' צריך' להקפיד' אינו' הו'ץ' כיו'ד' כיה' כזע' דיו' נזעו'ת' אין' כוזע' הו'ץ' על' ידיו' אע"פ' שיש' לו' ממשח' כוזע' על' ידיו' וכן' אם' כוח' טכח' יד' דס' על' ידיו' אינו' הו'ץ' וכן' אם' היס' מוכר' שמו'ן' יש' שמו'ן' על' ידיו' אינו' הו'ץ' אהל' אחר' שכיכ' ממשח' דכריס' אלו' על' ידיו' ואם' היס' טכח' ומוכר' שמו'ן' ויכיה' דס' ובתו'ן' פ"י' מנעיש' לן' כונסר' כוק' פ"י' א"ל' דונכוס' ולא' אופט'יה' ובנסי' אולין' לקול' ואינו' הו'ץ' כדיו' כיכס' הו'ץ' וכלה' אינו' הו'ץ' עלי' מכם' על' ידיו' אם' אינו' מקפיד' עליו' או' שמנע'ר' נטיילתו' אינו' הו'ץ' (סג כמ"א) : (ג) כל' כדכריס' שאי'ן' מקפידין' עליכ'ס' אם' כיה' רוב' סיד' מכוכס' מס' הו'ץ' ויזכ' כיו' כיה' רוב' שיעור' מיס' כצריך' נטייל' (סג) ולכן' ק"ו' מי' שמוכר' לטיול' ידיו' עד' כקס' כל' זרוע' מ"מ' אם' מכוכס' עד' רוב' קצור' אצטעו'תו' לק' כדכריס' שאין' מקפידין' ג"כ' הו'ץ' דכלס' כדיע'ס' זו' בא"ל' רק' עד' מלחן' חצור' כאלעז'ת' לק' בוד' : (ד) אם' יש' לו' מוחס' ביד' וזק'ן' עליו' רסיס' הו'ץ' וצריך' לבכיר' אהל' אם' יש' לו' מוכ' על' ביד' וז"ל' לבכיר' ככריס' או' א"ל' לבכיר' כלל' מוכ' ככריס' (ה) נעטע' טעל' ידו' צריך' לבכיר' נעשה' נטייל' דוק' אכס' שדככס' להקפיד' לבכיר' כנעטע' כשס' מלאכה' אהל' א"ל' שאין' דרכו' להקפיד' לבכיר' כנעטע' מלאכה' א"ל' לבכיר' אהו' נעשה' נטייל' רק' אם' (פורת' יוסף)

אין: חובל בלא עינים ואם לא שפך בלא ג' יב לישול ידיו לנחום כדי שלא יתחבטו בשיטת ואלו נוסל ידיו ואם ירבה לבדו ובהן לביטול מים בלחמט בסודו ולא שיפך אף לישול בלא אפי' להכיל חזל אם עבד נרצו אף אם לא קונה הוא יצרך לישול (א) (ספן ק"ט): (ב) אם יאל לבדו עם הזרוע והפגני ורואה לנחום נוסל ידיו הנה ואם רואה לנחום יבול שבי ידיו וצריך לישול נוסל חובטין אשילו להכיל כדי שלא יתחבטו בלא נוסל ידיו דנהפגני ויבא חנינו דעה וצריך לישול מים ריחה כדעה ולענין ברכה ענטי' אם צריך לבדו כשנוסל ידיו עיין עין נטי' ולענין ברכה המוציא אם צריך לבדו שבת כשפסק עיין לקמן בדין כשפסק כשעורה והשינוי מן שהעבט כשעורה אסור לומר לו אבותא: שבת ממתינוט על לוס נקערה כשפסקה חטק ידו מן קערה חנינו משפיק מאלוהא ומתמן עליו. אבל אם כס גלגל אין הכניס עובדיה ממוס אהד: שבת שובתים על שגלהו כגדול שבת ידו החולס וכוונתו ידו כמי חי כשאל גדול ממנו חרי וס נרבה: כחמלל לא כשפסקה כשאל חטק להך ותיכיר כעו יונתר ימוק ידיו ממנו רמנע עמלו ממנו. וזה הכינוי מעולה ויהי חמור מאוד וקלט ככל עידן חמן ומורוה ע"י אלכיס (ג"כ):

לאחור למקומו כרהשן ולנרד בש נכמ"ו חבל לכהחילב אסור לסקור ממקומו בלי שבדק חילב"ג כ"מו מלא שבת אח"כ לאכול עוד אם לא לנודך מלוא עונדה כגון ללווח כמס ויבואל כוח חבל לילך להפלה ויכ"ג אסור ונדשיעד כשכלך וחזר אה"כ לנרד כמזויא (ולענין נשילת ידים עיין לעיל ככלכמא נשילת ידים) דוקא אם לא כיהי דעמו חבל אם כיהי דעמו יתבאר לקמן (ק"ע נטי'): (ב) אם כיס דעמו נכמ"ו ברכה כמזויא לילך כחמנע כעודתו לביח חנינו לאכול בש מחזר אח"כ אפי' לכהחילב לילך שם (ס): (ג) משנפת כמזויא יש ככס פלוגתא אם צריכין ברכה אחריו כמקומו לכן לכהחילב יש לכהחיר לנרד כמקומו ונדשיעד אם יזיב מקומו ג' ידיו כוב לפת (כ"ס מ"א) וא"כ לנרד שבת דספק ברכות לבקל: (ד) אם חבל פירוח או כרה משקים שא"כ ברכה במקומו ושייב מקומו היו כיסה הדעה אשילו לא כהך רק לעשה נרצו לקטסי כשהחיר להכיל בל נחום צין נמוק כרהשן צין נמוק אהר צריך לבדו שבת ברכה ראוהו אם לא כיהי יובט עם כיהי אכיס שחלנו עמו או כהו עמו וביניה מקלת חניס כ"ס וביניה מקומו ואח"כ חזר חלל לא כהי כיכס כדעת וא"כ לנרד אח"כ ברכה ראוהו על מה שרואה לחבל כיון שחזר בנן חזר חבל מנן לנן לא מכי דעמו אף כשמוצין (ס): (ח) מחדר לחדר הנה גג אחד ידיו כהאילן לאילן בן אחד (פ"ג): (י) מאילן לאילן כשומדים יעד ולא בנן כמקור מתיזות לא מביט דעמו ואפי' רואה מקומו וכי כמנן לנן (מ"ז) ונאילן אחד שאלול כמזוח כל אילן ואח"כ חובל כמזוח של אילן אם רואה מקומו כרהשן א"כ לנרד שבת אף שלא היה נדעמו נשעה ברכה (ע"מ ס): (ה) שיהי ארעי כחמנע כשודם אשילו נדנדים שא"כ ברכה כמקומו כזי כיסה כדעת ואם רואה לחבל אחר קד עור ע"י ימול ידיו ולא ינרד (ע"מ ס):

דין אם שכח והבניס אוכלין או משקין לפניו בלא ברכה:

דין אם שכח והבניס אוכלין או משקין לפניו בלא ברכה:

(א) אם שכח והבניס אוכלין לפניו בלא ברכה אם כוא דבר שאינו נחמס אם מליסו ופילס ארוה וצריך גליו ואם כוא דבר שנחמס מכלוק לנד אחד ומנרד (א"י קפ"ג): (ב) ככה וכביסם שפיקין להך פיו בלא ברכה אם א"כ לנחום משקין דוקא כגון שיש לו עוד חומן משקים צריך לפלוט חומן כשפיקים בנהוף קו ורעה: יציקן אחרים וינרד ערובה אין לו עוד חומן משקים בולע כשפיקים שניסו ואינו מנרד ברכה ראוהו רק ברכה אהרונס ומ"מ כשכמפקים נפיו נדנין יתכרה בנרכה ראוהו דרכור כדניסו דמי נמוק כחזק (ס):

(א) אם שכח והבניס אוכלין לפניו בלא ברכה אם כוא דבר שאינו נחמס אם מליסו ופילס ארוה וצריך גליו ואם כוא דבר שנחמס מכלוק לנד אחד ומנרד (א"י קפ"ג): (ב) ככה וכביסם שפיקין להך פיו בלא ברכה אם א"כ לנחום משקין דוקא כגון שיש לו עוד חומן משקים צריך לפלוט חומן כשפיקים בנהוף קו ורעה: יציקן אחרים וינרד ערובה אין לו עוד חומן משקים בולע כשפיקים שניסו ואינו מנרד ברכה ראוהו רק ברכה אהרונס ומ"מ כשכמפקים נפיו נדנין יתכרה בנרכה ראוהו דרכור כדניסו דמי נמוק כחזק (ס):

דין איזה דברים היו היסח הדעת כשעורה.

דין על איזה סין פת כצוה להקרימו לבצוע עליו.

(א) גמר שעודתו ואמר ככ לן וננרד ואחר כך דואה לחבל עוד קודם ברכה כמזויא אסור לו לחבל עוד מהמח שבת מחלוקת כשפיקים אף כזי כיסה כדעת וצריך לבדו כמזויא אם לא ולכן אין לכתביס עמלו כספק ברכה חבל אם רואה לנחום עור מוחר לו לשמות ברכה דבא כ"ע מודיס דלענין שיהי פוי כז לן וננרד כיסה כדעת וצריך ברכה ראוהו על מה שרואה לנחום (פ"י קע"ט): (ב) אם נטל ידיו מים אחרונים ואח"כ רואה לפסוק נדיבור לכהחילב וימיר על עמלו שלא להסוח כיום דיבור אחר בשלל ידיו חבל אם צריך לכספיק בדבר נחוץ או נדיעוד אם הכספיק יטול ידיו שבת כדי לפיות שיכך לויטלה מים אחרונים ברכה ופ"ג כהאסור לחבל ולשחוח לכהחילב כי חיפק לנטי' ברכה (כ"ס נכ"מ): (ג) אם נטל כביס לנרד כהך שלא נטל ידיו וגם לא אמר עיין כז לן וננרד אם רואה אח"כ לחבל ולשחוח יכול להכיל ולשחוח עוד רק שצריך לבדו ברכה ראוהו ומה כשהי כח"א שם פ"י כ"י צדן וזו דומה לנטי' ברכה לענין ברכה צריך לבדו ברכה ראוהו אם רואה לחבל חבל לענין חילוס ויחסי לא דמי לנטי' דשם אסור לחבל ולשחוח כהך משום חטא לנטי' ברכה חבל כהן ל"ש כאי שטמח ע"כ מוחר לחבל ולשחוח ברכה כ"ל: (ד) מי שטמח על שבתן אחרים אפי' אחר הכז לן וננרד לא כזי כיכס כדעת עד שימיר נכמ"ו דודאי דעמו של אורח אם ירוב עוד נכמ"ו לחבל ולשחוח שאלול ויחסי עמו ולכן אם נכ"מ אחריו גמר נלנו כשרואה אף שיהי כמ"ב לחבל ולשחוח ע"כ אילל ויחסי עמו ומנרד אח"כ ידיו

(א) כז לפיזו שזי לחמיס מנין אחד מנרד על כיותר גדולה ואם כהחד גלג וכ"כ פירוש ק"ה כשפירוש י"ה לה מעלות יותר דיינוט שיהי גדולה ולכנה וככלס קפן וצירך ג' מנרד על ככלס ואם כיהס מליסם או שיהס פירושים רק כההה נקי' והלהה פת קינר מנרד על כפת ככוא נקי' ואם שחיקין נקיות רק כההה לנכס כיותר מנרד על הלכנס כיותר ק"ה ככ"י גדולה יותר (א"ר פ"י ק"ה): (ב) פת היטיין ופ"ה שערין מנרד על של היטיין ואם היה של היטיין כרובה וכל שערים שיהי מניח כסרוס דגן אשילו כז של היטיין פרוכס וכל דגן שלם מנרד על של היטיין כיון דהיטיין שטורב כקרא וכן אשילו שרובה של שערים: כל דגן בלימה מנרד על של שערים כיון דמפורש כקרא (כ"ס נכ"מ): (ד) כל כרלוקים כ"ל שיי' דוקא אם חוסי לחבל ושייבם חבל אם אינו רואה לחבל חבל אחר מנרד על ארוה שרואה לחבל אף ככ"י עין ז' וחבונ (כ):

איזו דברים נקראים הפסק כשעורה.

(א) אם חבל פת והלך למקור אחר כחמנע כשעורה כשהיה למקומו ורואה לחבל א"כ לנרד כמזויא כיון שצריך ברכה כמקומו ולא כהוב עקירוה כספק ויחסי כדעת וכשנכנס לחבל כמקום אחר כיהי פת ג' א"כ לנרד כמזויא וצריך כמ"מ כמקום כיהי חבל אם לא חבל כמקום כיהי רק פחות משהי פת אשילו חבל כרכה שרואה צריך (פורת יוקפ)

הלכות דרך ארץ

דינו כדלעיל בפסוק א' ואם אחר נפס' כב לן וינכר
ובחוריים שהקו כח כאלו כס' ג' אמרו כב לן וינכר אם
לא שאלו שצירוש כסס רואים לאלול ולשמות עוד (סס) :

קצת כנהגו סעודה ודין מים אחרונים :

(א) אין לנסר כמסע וכלתם עד אחר בכמ"ו כל מי
שזינו משייר החיות פת על כלהן אלו רואים כמח
ברכב לעולם אכל פת שלמים אכור לניחה על כלהן
בשעת נכמ"ו מסוס דמיהי כעודיה' לגד בלהן (כימן
קס"ט) : (ב) פוריים שאין כסס ביה יכול לכיל אוהם
למים הנל צריך לזכר שלא יפוסם על כלהן ודרסו
עליהם פזוס טקסע לעניות אכל פרוסס שיש כב ביה
אכור ללכדן כמים (סס) : (ג) נוכנין לכסות ככנין
בשעת נכמ"ו (סס) : (ד) כהדנא דליחא חכש מלה
כדומיה מ"מ יש לזכר שישול מים החרויים וכל המים
ובל במתקס כברים לנטייל מים החרויים אף אוחן
כספולין למים כהאויס ואין נוטלין ע"ג קרקע במקום
כילוך ב"א ולכן יש לישול ההח כלהן יש לנגב כידים
(כימן קס"ח) :

הלכות ברכת המזון

דיני כוס של בהמ"ו ושלא יהא פגום :

(א) מזהו מן המונחר לכרך בכמ"ו ככוס ואפי' ככוס
אובל ביהדי יש לכרך על ככוס וככסוף אובל ביהדי
ומכר על ככוס אין ללחה ככוס בידו בשעת נכמ"ו רק
מיהו לעניו על כלהן וכוון מנכב אז ע"ד הקבלס (סי'
קס"ט) : (ב) כוס של נכמ"ו צריך לכרך על כיון אם יש
לו ואם לאו ומכר על ככר כיון שרוב שתייה ככמון כוח
שכר כח המר מדיב ואם רוב שתייה כוח מ' דבש וימר
על לכרך על מי דבש אכל אם אין שתייה מי דבש רק
לפקסס שכר עדיף (סס) : (ג) צריך שלא יכא פגום שאם
כפס ממו פגמו ואפילו כפס מן כדל אז מן כתייה פגמו
אפילו מים פגומים אכור למוזנ ככס כוס של כרכה
מס' (סס) : (ד) אם כחמיר כוס פגום של יין לחון כקנין
כיון כקנין כוס ובלנד ככר כיון כקנין יוהר מביין
פגום (מ"א סס) : (ה) כוס של כרכה טעון כדחה
מכפטיס וכטיס כמחון ואם כוח נק' שאין נו ביהויה פת
א"ג וכו"ס אם מקחוה נמסר דיו וצריך ללחלה אוחו שיכיס
מלה על כל גדוהו אף שיכוסק ממו קלה אין כרך כלום
(סי' קס"ג) : (ו) כוס של כרכה צריך לבייה שלם שלא
יכא נפקד וכן אם יש בו חכרין כדי חזירה אפורן פכול
וכן אם יכרד כמים כההחן פכול (נ"א סס) :

(ז) מקבל ככוס כשתי דיו וכמסתהיל לנכר נוטלו ביהימו
ולא יבייע כמחל אכל אם נוהן כמחל ההח כימין
כביעה ואין נוטע ככוס מוהר ומגניס מעל כלהן טסח
והוהן בו עייו כדי שלא יכיה דעהו ואין לוקחין כוס כסיו
ר' לנכר עליו ומכרנו לאשחו כההה ממו ואפילו לא
אכלה עמסס (סס) : (ח) איסור אווח ככוס ביהימן ככסוף
מחל כל ארס (סס) : (ט) אכור לכפיק כשוס ככסוף
כרכה כמחון (סס) : (י) יקדים לסיים קלה קודם כמכרן
כדי שיטעם אמן אחר כמכרן (סס) : (יא) צריך ליכב
ככסוף ככסוף מכרן ואפי' אם כיה כולן ככאלל צריך ליכב
לכרך כדי לכיון דעה וגם לא יכא מיכב וכוכב על דיו
ככסוף מכרן ככסוף דרך גלוה אלא יכב כזיחה ויכרס
הנל דיויעד אפי' בידר ככסוף מחלן יכא אכור לכרך
ככסוף טסוק נמלהכט (סס) :

י' קבוע ברכה במקום סעודה ועד כסה יכול לברך
מי ששכח ולא בירך :

(א) מי כאלל במקום אחר צריך לנכר קודם שימקר
(שורת יוסף)

מקחיו ואם יכא מקחיו אפילו כשגוג ולא כרך
ככמ"ו ונכר במקום ככוס שם שלא בירך אם יש לו פת
אפילו פתוח מזהו יאכל במקום ככ' ויכר ככמ"ו ואם
לאו יהווד למקחו שאלו ויכר כס ונדיענד אם בירך
במקום כמכר יכא אפילו נקר מקחיו כחיד וכן אם א"ל
לחזור לקחו כיון ככסוף עס כיינא ואין בני כשיינא
כיוון לכמתין עליו עד שיהוור או ככרחוק מקחוון כ"כ
שאם יחזר יתעכל המוון כמתינו ככל אלו ויכר במקום
שוכר (סי' קס"ד) : (ב) לכל ואינו יודע אם בירך ככמ"ו
אם לאו אם הכל כדי כמתינ כחייב מדאווייהא ככמ"ו
כדי כפס דאווייהא והייב לנכר כמתינ ואפי' כרכס וכטיס
ככסוף מדרקין צריך לנכר כדי דלא לזלויל ב' ואם אינו
שנע לפ' כאלל כזינכ פת א"ג לנכר מכתב (מ"א סס) :
(ג) עד אימה יכול לנכר נד כדי כמתינל כמחון וכטיסור
כ"ו שזינו רענ מתיכילס כלהכוס לא כמתינל נדיין וכטיס
כמתינל לביה רענ כדי כמתינל וצנב אכור לנכר וכטיס
גדולות שיכנין לפעמיס ד' או כ' כמות קודם שמכנין
ככמ"ו אין מוכני יכוון כ"כ א' ל כונ לנכר ככמ"ו מר
ומ"מ אין יוכנין וסוחין ואפליס כפרסרואות ואין האכיס
לככול חממה כפרסרואות שאללו יכולין לנכר כרכס כמחון
(מ"א סס) : (ד) מי שאלל מעט ולא כעט ממו דמחייב
לנכר ככמ"ו מדרקין וככס קודם שביכר ככמ"ו ואפי'
אינו יודע לכער אם כמתינל כמחון שביכר במקום ג"כ
כיה רענ קת יאכל ביה פת קודם ככמ"ו (מ"א סס) :
וא"ג לנכר כמחויא על חס כרוסס לאלול דאף אם כמתינל
כמחון כמתינו א"ג לנכר כמחויא קודם שביכר אם לא כמתינל
דעהו (א"ש"ל דע"א ח"א) : (ה) מי שאלל פירות וכטיס
קודם שביכר כרכס יאכל ג"כ כשיכור אם א"ל חלל
לאכילה כוס פירות יהווד לנכר כרכס כהרווח (סס) :

דיני בהמ"ו בג' או בג' נכס טעה בהמ"ו :

(א) שלכס שאללו כלהד הייבין כדמחון שימאר אהד נכר
כאללו כד' (סי' ק"צ) : (ב) אין כמסוינן ענין
אמן אחר כרכה כמחון אכל ארס אחר שכל ליכב שלא
לנכר עמכין יתנאר דינו כסי' שיהר אז (א"ר סס) :
(ג) כמכרן א"ר מר ג"ס וכו' קודם כמתינל ככמ"ו
וכלהי' אין אומיים וכו' יהודי כמתינל אין אומר (א"ר
סס) : (ד) כשכר אפי' עד כיכוא מוזמין ככס ואומר
כמכרן נכר לאלכיו כד' וכו' ענין כרוך אכור כ"ו
אם טעם כמכרן כשכר וכעונון ולא ככיוור ככס ואפי'
אם כמחון אחר ככס וכעונון לא ככיוור אה ככס אין
יכולין לחזור ולכיוור ככס דכדי כדמחון למפסע ואפילו
כמכרן כהוור ועונב אהר ככוסין כרוך לאלכיו כד' ככסיד
ואינו מוכיר ככס ואינו אומר רק כרוך שאללו מחלו כד'
(כיוור כרכה ככס כמתינל ככסיד כה"י) ואם טעם כמחון
ולא ככיוור ככס אם לא ענו כעונון אהייו כדיון אחר
כמחון ומכרן ככס וכו' ככר ענו אהייו ככס ככהוור
כמחון לומר אחר כעונו' ג"ל כרוך לאלכיו ככס כיון
דכעונוס ענו ככס (נ"א כיוס) :

דין מי שלא אבל ושמע ברכת הויסון היאך ענהו
מחריורם :

(א) שלכס שאללו וכן מכנין ביהימו וכו' אם אחרים שלא
אללו נמסר כששומע' כהמחון כמכרן נכר שאללו כד'
כייצין לענוס כרוך ומנוך כמו לעולם ועד וזה כלו ככס
ככמסוינן ענין אחר כמכרן כרוך שאללו כד' עניס
אהיכס אמן וכן אחר כהוור כמכרן ואומר כרוך שאללו
כד' עניס כהחיים שלא אללו אמן ואם כד' כאלכיון
עכר כמחיים ככס ענין אוחס כלא אללו אחר כמכרן
כרוך לאלכיו ומנוך שמו מחיד לעולם ועד (סי' ק"ח) :

דיני ציוון לזיכרון וכתי אמן ודין לחלק :
(א) משלכס ועד החמס והעכס ככלל וכן מפרסר נד י"ס
ו"ח

שנים לנדר ואחד ראה עדין לאכל נדר כה' להספק על כרחק לנשים ועוד. פהם נכנס בידמו אחר שמתקן עד אחר שאמרו נכנס את האוכל ואחר כך גומר סעודתו ואין לאכול כוונת פה כדי שיוכל לנדר נכנס כוון ונעשרה א"ל להספק רק עם שאומרים נכר אלהינו כו' ואח"כ גומר סעודתו בלא נכנס ואם לא רוב להספק מוזמן פלו ביון עונה כיון לא עונה אבל הספק א"ל להספק לאחד א"ל א"ל נעשרו ברוחן כסול נביטו ואם לא רצו ויזמן כוון נ"כ לא עכס כלום (א' ר'): (י) חמשה שאלו על בלתי אחר ורצו שיש לנדר והספק שהלשי כמו שהנדר לעיל אין ויכולים א"ל כ' כשיעו כהורים לזמן ואח"כ אם רוצים לנדר אחר דכבר פרת דעון מייבוס אבל מי שפסק לנ' ואח"כ באו שנים אחרים יצטוו על שלהם ואכלו שם אם אכל מהספק אחר שפסקו א"ל רק כמות ירק או שם מהספק רביעית מטרף עמין לזמן וכן אם היו שם או שבעה וזכרו מסם חס והספק כשיעו לנדר א"ל רביעית עוד שנים מסם לנדר אם אכל כשיעו אחר שהספק להספיק כהאשומים א"ל רק כמות ירק יכול להספק להכניס בהארים לענות והכנס נכנס כמות דעון וכן יכול להספק בענין או כהם פעמים וגם לא כיון כחן לומר פרת דעון מכונתים כיון דשפסקים בלא יצטוו מס כדי דעון (ע) (א) 'א' או ד' בהספקו לחבריהם לזמן נכנס אם אכלו מיד אחר"כ לאחר שהספקו ויכולין לנדר בדעון ולא פרת דעון מייבוס כי לא נעטרטו רק לכוונת שם (א' בשם סבור) וכן יולין אחר"כ להספק בשם אחרים שאלו אלס לזמן נכנס אשילו לא אכלו אחר שהספקו א"ל כמות ירק וגם לא שתי מהספק רביעית וכן אם יש א"ל המשם בהספקי נכנס אחרים מותרין אחר"כ לחמשה אחרים לנכנס אלהינו (שם פ"מ וא"ל): (יב) אם רבים הם המכונים ורחוקין מן המנדר ואיני יכולין לשמוע כל נכמ"ו משי המנדר כדי שיוכלו לענות אמן מוטב שהרוקים יצטוו לעמין א"ל בשלש כדי שישמעו ויכולו לענות אמן שמימיו עם הנזורה כשם ולא יוכלו לענות אמן על כל נכנס ונכנס (א' ק"מ וא"ל): (יג) שלשם שגאו מכלשם הנזורה של דעון ונתחברו כשלשם יחד אף שלא אכלו שלשם בידה רק א"ל אכל שם בפ"ע חייבין בדעון כיון דכבר נתחייבו כאל הנזורה וליצטין לנדר קודם שיצטו הנזורה דאם יצטו הנזורה קודם פרת דעון מייבוס שפסדו דעיון שיצטו סירוב פרת דעון יצטו לא כמותם אבל אם יצטו אלו א' כ פסדים קודם א"ל לא נשאר בכל הנזורה רק ד' כיון דכס הירוב לא פרת דעון מייבוס ויכולין כל הנזורה לנדר עמין אחר שיאלל א"ל רק כמות ירק ולזמן (א' ק"ג): (יד) קטן ככוא בן י"ג שנים אף דלא ידעין אם הביא שתי שערות מטרף לזמן (א' ק"ט): (טו) שלשם שאלו כאחד ואחד לזול כשר והספיק אוקלים מחלל חלב או לביסך כיון דהאכל חלב אם ירשם יכול אחר"כ לאכול עם הצידי כשר מטרפין לזמן אבל אם האוכל חלב אין יכול לאכול כשר כגון כהוא קש כמזרים וכוא חומר מלאכול וכלל נכנס ונעשרה אף שיצטו שלשם מסם מטרפין אחר"כ לזמן נכנס כמו שיחבאר לקמן (ס) (ט) שלשם שאלו כאחד ורואים

י"ט ככלל שקבטו כמות לאכל כאחד אין כראון לתקן אם לא בחופים שנתחברו בששים ולקמן דאחרים לתקן אכל מיד ע"י ו' ככלל וכן משמרים ומאכל יולין תמיד לתקן אם ירצו ומאופן שלא יפסדו כעמון נכנס (ד' ק"ג): (ב) שלשם שאלו על בלתי א"ל או חספה אהה א"ל לא אכלו נש"א רק אחר שאלו כשנים ומצרו מחלל אלא בלא אחרו עדין כן וינכר בא כשיעו ירב גלגל כא"ל יכול לגמור קודם חזירו ונכרו וא"ל לא אכלו רק שנים פה והשלישי אכל ירק כמות או שם מהספק רביעית כד' אלו מטרפין לזמן (א' ק"ג): ואם כבר בירך נכנס אחרים על סירק על אל כהספק שוב מטרף (א"ל ס): (ג) אם אהה יש לו דכר נחון מחד א"ל להתקין עד שיגמרו חזירו שינכרו בדעון אף שהתחילו ונכמו כא"ל יכול לגמור קודם חזירו ונכרו בפ"ע אכל אם גמרו בולן סעודתן אחריון לתקן אשילו לנדר נחון (א' ר' נט"ו): (ד) לנדר מלוא כהוא נחון מחד א"ל שהחילו כא"ל וגמרו בולן ונכמרים אין רוצין לנדר עדין מותר לתקן (ש): (ה) ככל אלו החלוקים שנתחברו כשיעו דלעיל לעמין שלשם דמקום שמתרפין לעמין דעון ונמקום שאין כראון לתקן כן רוצין לעמין עשרה כדי לעמין בשם (ש) רק בעשרים אם שבעים אכלו פה ולשם אכלו ירק אם שתי מהספק רביעית מטרפין לזמן נכנס אכל אם ששם אכלו או וזכרעם אכלו ירק אין מטרפין לזמן נכנס (א' ק"ג): (ו) שתי הנזורה שאוכלין על שתי פתוחות וראים א"ל אהה אחר אהה בכל אחד ג' כדי לזמן ורואים לנדר בדעון או שאין בכל אהה עשרה ורואים להספק כדי לזמן נכנס אם יכנו מהחלה ע"ד המטרף ותקנאם רואים א"ל אהה אלו או שששם אהה מששם להיפסד מטרפין אע"פ שאין רואין אלו אהה אלו אכל אם יש בכל אהה דעון שלשם כפי עמין ורואים לזמן בידה רביעית שאחד מהכונות ויכר נכנס בשתי הכונות אם מקנאם רואין א"ל אלו אף בששם אחד אין מששם להיפסד אף שלא יצטו ע"ד המטרף יחד מטרפין (פ"מ א' ק"ב) וצריך שיבאו כולן ויולין לשמוע לו נכמ"ו משי המנדר כדי שיענו אמן על כל נכנס ונכנס ולכן יש ליהן לנדר לתי שקולו חוק ואם איני יכולין לשמוע יחבאר דינו לקמן (ז) שלשם שאלו כאחד וכחשו שנים מן וזכרו נכנס עמין כשל מכל מסם כדעון ואין יכולין לחזור ולזמן למטרע אכל אם שכה אחד מסם וצריך לעמין ויולין כשיעו לזמן עם השלישי אף שכבר בירך (א' ק"ג) ויכול לומר שאלו שאלו וסם יוצאין ידי דעון וכה' א"ל יואל (ש"מ ס): (ח) שלשם שאלו יואל אחד מכן לזמן בלא נכמ"ו כשרוצין לנדר קוראין אהה ומודיעין לו כעמין לזמן כדי שיטרף עמם וכן כדיון אם היה צריך אחד מכן לילך לנדר מלוא וצריך לעמין וקיים כהמות קודם שזכרו כ"י צריך לנדר אלא ויכולין לנדר בדעון אף שגם כשר בירך כמו בשכה וצריך שנתחבר לעיל וכן לזמן בעשרים שהצריכו שלשם לילך לנדר מלוא ויזמן לעמין וקודם שזכרו כהארים גמרו המזוה לצידין לנדר אלא ולנדר עמם ולנדר נכנס ונעשרה אף שיצטו שלשם מסם מטרפין אחר"כ לזמן נכנס כמו שיחבאר לקמן (ס) (ט) שלשם שאלו כאחד ורואים

פסוקים קודם בהמ"ו ודיני מים אחרונים

אלו הפסוקים טוב לזמורם נגמר סעודתו קודם כהמ"ו וסמה מסוגלים שלא יחסר מזונם כל ימי חייו :
להודות להלל לשבח לפאר לרום להדר ולנצח על כל דברי שירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך
 שישחך : בעצרת הנחתי ואחר כבוד תקחני : והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב
 אפו ולא יציר כל חסות : אשרי הגבר אשר תיסרנו יה וחתורתך תלמדנו : ואני בחסדך בפתחי יגל לבי
 בישועתך אשרה לתי כי נסל עלי : שיש אישיש בה' תגל נפשי באלהי : כי הלבנישני בגדי ישע פעיל
 (פורת יוכפ')

צוקה

היה איתו אוצר ברוך הוא וברוך ישמו : וכוסיון יש בו דיעה

ברכה זו משה רבינו ע"ה תקנה כשירד המן לשראל :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. הן את העולם
כלו. במזבו. בתן בחסד וברחמים : הוא נותן
לחם לכל בשר. פי לעולם תסוד : ובמזבו הגדול.
תמיד לא חסר לנו. ואל יחסר לנו. מזון לעולם ועד.
בעבור שמו הגדול : פי הוא אל זן ומפרנס לכל.
ומטיב לכל. ומכין מזון לכל בריותיו אשר ברא :
ברוך אתה יי הן את הכל :

גדול היוז ברבם זו מנזר נגמ' נרכות והוא ג"כ כסוד כל מי שמנסה הסתעב או שלא הוכיר מה שחיינו חכמים
לסוכר לא יאל ידי הונס. הנה אם ואמר האדם היבזת אלו נכסמיו לבד נורה לך יי אלהינו ולנו כל עמו
לחם כדלחם אין יוצא י"ח צמם שחיינו אותו ויכיר גם כדלחם ההלס וכוף אין נקרא הודלח כיון שלנו רחם ממנו .
לכן יוסר ליהן הוד"ע נחלח וכו'. גם בכל פנטי הכדולות : ברכה שניס יסודע תקנים כבונכסו לארץ : סדר נרכס
א. לפי שקדמה נחלה כהרץ ליעלח מלרים קדמה ומייח. כי א"י מוחוקת גיח לאנזוהינו מעה ככנטיה קב"ס
להרסם חיינו ע"ס. וז"מ קדמס למילכ אף ככנר מנו כמלרים לא פרעו עד כנלו לארץ שקיים ככס יסודע מנות
פריעס אז וכו לבדית שלחם וזף שקדמכ הורס לבדית אף משוס דעו"ג אסור ללמוד תורכ שנלמר לא עשה כן לכל
גד וגו' ע"כ לא ס' אפשר לנו להבנז כחורס בשלימות. לכן נככרה לרין לסקידס כדית להורס. עד י"ל דקד"י על
חורה כעט"ס וס"ח נמכסס ליסודע כפקדון עד שיבזז דמול כמית :

נודה לך יי אלהינו. על שהנהלת לאבותינו. ארץ חמדה טובה
ורחבה. ועל שהוצאתנו יי אלהינו. מארץ מצרים ופדיתנו
מבית עבדים. ועל בריתך שחתמת בבשרנו. ועל תורתך
שלאחרתנו

פורת יוסף

הזן את העולם כולו. כי כולם צריכים מזון. וכמו"ס לחם שמלאכי השרה אוכלים אותו (יומא ע"ה ב') וכן החי גיון מנאומה והלומח מהארץ : צמונו וגו'. כי הוא כל אחד לפי עשבו : הוא נותן לחם. מזון. כי הוא מזמין הסכות אשר ימצא כ"א מזונו. שלא בצער. או בצער. כפי מעשיו. אך מזונו לא יחסר אף אם לא יזכה בדיו. כי ל"ח : ובצטבו הגדול. אשר הוא מדת החסד : לא חסר ע"ע ואל ימכר להבז כעצור שמו הגדון : אף. אשר הוא החסד גדול כמו"ס חסד אל כה"י (תהלים כג). זן צמזון ומפרנס בשארי זרבים. ומכין מזון פרס שילטרכו היינו שנברא המזון קודם סכיון. הלומח קודם החי. כניזן ממנו. והסלס אחרי כולם. וכן גם עתה קודם לידת הילד דם : עסקר ונעשה חלב. נודה לך וכו'. אימא כמד' תנאומא ס' שלח וז"ל כך שנו חכמים האב חייב לעשות לבנו (פורת יוסף) א

למולו ולפדותו וללמדו תורה וללמדו מצות ללמדו אומנות להשיאו אשה. האב זכ סקב"ה והבן אלו ישראל. כך הקב"ה נהג עממם. מל אחס ע"י יהושע. כדה אחסם שנלמר אשר הלכו אליהם לפדות אחסם. למדס תורה הקב"ה מלמדך לסועיל. למדס מצות שנלמר אלס המצות. והקב"ה נתן ארץ חמדה. ומס האב חייב להאכיל את בנו כך הקב"ה נתן להס המן. ולהלביסם שנלמר ואלנישך רקמס. כמדדס הזב הוא יסוד מוסד לנוכח ככרכה הזאת נגד מה סודס נותן נכסיו לבנו אמר נודה לך ה' אלכינו על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה. וכנגד מס שהאב חייב לפדות את בנו אמר שנס הקב"ס נהג עמנו שהוצאתנו מארץ מצרים מבית עבדים. ונגד מס שהאב חייב למול את בנו חקנו לומר ועל בריתך שהחתמת בצערנו. וכנגד מה שהאב חייב ללמדו תורה אנו אומרים ועל מורחק שלמדחנו. וכנגד מה שחייב האב ללמדו מצות אנו אומרים על תורתך

שְׁלַמְדֵתָנוּ. וְעַל חֻקֶיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים הָיוּ וְחֶסֶד שֶׁחֻנְנָתָנוּ.
וְעַל אֲכִילַת מִזֵּוֹן. שְׂאֵתָהּ וְזָן וּמְפָרְנָם אוֹתָנוּ תָּמִיד. בְּכָל יוֹם. וּבְכָל
עֵת. וּבְכָל שָׁעָה :

במנוחה אפואם אומרים כאן על הנסים המלא בטעמים של חל :

(ד"ח) (א) אם שנה לומר נכ"י אין מחזירין אותו וכל לאומרו בתוך שאר ברכות ויאמר הריחוק הוא יעשה לנו נסים כבני שעשיות למחזירינו בימים ההם בזמן זמנה כימי מהתירוח כו' וכפואם בימי סדרכי כו' וכפואם של המאכל וכאזכור של המאכל רק שמה לה ואזכור למחר שסתחיל כסוד והמטיב דדנו שיחוד לראש א"י לסוכה של חנוכה (א) כפואל זמנה להנאס או לפואם אם אמשנה כפואם ג' עד הלילה אף שאלכל גם נלמס כחיה מה מזכיר של שנה לכד ולא של חנוכה ופואם :

וְעַל חֶבְלֵי יי אֱלֹהֵינוּ. אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ. יְיָ תְּבַרְךָ
שְׁמֶךָ בְּפִי כָל חַי. תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד : כְּפָתוּב. וְאֲכִילַת
וְשִׁבְעֵתָ. וּבִרְכַת אֵת יי אֱלֹהֶיךָ. עַל הָאָרֶץ הַמְּנוּבָה. אֲשֶׁר נָתַן
לָךְ : בְּרוּךְ אַתָּה יי עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמְּזוּן :

ברכה זו דור ובלמה הקנה וקצו מכנס ית' להתמיד בלות ירושלים ועכשו כמנוחיהו שהרבה ירושלים הקנו למח'ל נסחא אחר נקסם כל בנין ירושלים ולהחיר מלכות בית דוד למקומה. עכ"ל ספרה"ק :
אמרים בסוד. אלא למאמר שלא נכחו אותם עד שנה דוד ושלם דכא דריש להו כולשו מקראי אלא הם מקנו כמטבע
לפי מה שכתוב טובה לישראל. כנס הם נכנסו זו היא ג"כ מדאורייתא דוד ושלם נטו הקנו לנו כמטבע
והסוד. ראי כזה בנין כל נקסם ונקסם יתן כמטבע וריות קת ויכנים זער גדול כלנו מעין כל נקסם כוונתו
כבין לו. ואשרי מי שובל לסוד דמעות. ומזנא למעלה בהקדמת על נכרות ככל מחמר מוסיק' מ' הוסיף גדול
החשוב לראש ולשאר עממו על כולתו מנער חורגן בית המקדש ביחוד נכנסה שרקס על זס :

רַחֵם נָא יי אֱלֹהֵינוּ. עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ. וְעַל
צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. וְעַל
הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ. שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו* : אֱלֹהֵינוּ. אֲבִינֵנוּ.
רִנְנוּ. זִנְנֵנוּ. פָּרַנְסֵנוּ. וּכְלַפְלַנֵנוּ. וְהַרְוִיחֵנוּ. וְהַרְוֵנוּ לָנוּ. יי
אֱלֹהֵינוּ. מְהֵרָה מְכַל צְרוּתֵינוּ. וְנָא אַל תַּצְרִיכֵנוּ. יי אֱלֹהֵינוּ.
לֹא לִידֵי מִתְנַת בְּשַׁר וָדָם. וְלֹא לִידֵי הַלּוֹאֲתָם. כִּי אִם לִידֵיךָ

המלאה
* ככפואם אומרים עליו אלהינו ונרין ללמדס להפסוק :
פּוֹרַת יוֹסֵף

מיקוד שהידעתנו. ונגד מה שחייב האב ללמדו
אומנות ולהשיאו אשה ולפינן מדכתיב ראה חיים
עם אשה אשר אהבת כעם שהייב להשיאו אשה
כך חייב ללמדו אומנות. ומכ"ס תקנו לומר ועל
חיים הן אחד שהזנחנו. ונגד מה שהייב
לסאיכו ולהלבישו אנו אומרים ועל אכילת מזון
שאסם זן ומפרנס אותנו תמיד בכל יום וככל עת
ובכל שעה במלת זן ככל מהאכל ובמלת ומפרנס
ככל מלנושים (שבע ראו). אכן הקשה רי"ע כי
אין בכדר מכוון שהבי כבוש הארץ מאוחר אף
לנתינת הסורה וכי"ל להזכירו בכוף. אכן לעניד
כמה על סדר הכנסת הקב"ה לא"ל בנתיב בנין
הנתיבים (נראשית ט"ז) שנאמר שם אני ד'
אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ
הואת לרשתה. וכו' מה שנאמר כאן על שהנחת
(פורת יוסף)

לאבותינו באורא הנתיב ארץ חמדה וכו'. ואח"י
כאמר שם ידוע חדע כי נר ישי' זרעך וכו'.
ואחרי כן יאלו כרכוש גדול. וחכו שנאמר כאן
ועל שהולאתנו ד"א מא"מ. ואח"י נאמר שם.
ואחס את בריתי השמור (שם י"ז) וכו' שנאמר
כאן ועל בריתך שהחמת. ואח"כ נתנס סתורה.
וע"כ מהדורים הדברים יסה :
רחם נא ד"א. הסדר מסודר כמו שהוא בחפלת
שמו"ס חקש כשופר הוא על ישראל עתך.
וירושלם עירך. הוא ועל ירושלים. את צמח
דוד. הוא מלכות בית דוד. והשכ את העבודה
לדביר ביחך הוא על הנות הגדול. והכויחנה
היא ששלח לנו הללחה ושבע ברכה מצרכה
עליונה בני שום מעשה מזדינו. והדרת לס.
להלילת מעשה זדינו :
נס

הַפְּלִיאָה. הַפְּתוּחָה. הַקְּדוּשָׁה. וְהַרְחֵבָה. שְׁלֵא נְבוּשׁ. וְלֹא נִבְלַם לְעוֹלָם וָעֶד:

היה אכל ולא שבת מאכיר של שבת מברכת כמנע דאלין נהר ההלחל בסעודה וכן נמרים אלוים גם כן נהר ההלחל הסעודה אכל ללא כל כ"ח והוכנס שאם נמשכה כעודה עד הלילה לא יאכר של כ"ח ולא על כמיסס אף אם הל כ"ח שבת ומשכה כעודה יאכר של שבת ור"ח. עד כמה יכול לזכור עד שיחטבל המזון כנמשכו באינו נדון שאם יבט לאכול כל הלילה שיזכיר של שבת וכל פורים ואם הסתלל ערמת מזו אינו מזכיר אף אם הסתלל מעט יום:

לשבת רצה והחליצנו. יי אלהינו. בפיצותיה. ובמצות יום השביעי. השבת הגדול והקדוש הזה. פי יום זה. גדול וקדוש הוא לפניה. לשבת

בו. ולקוח בו באהבה. בפיצות רצונה. ובמצות דגיה לנו. יי אלהינו. שלא

תהא צרה ונטון ואנחה. ביום מנוהתנו. וברצנו יי אלהינו. בנחטת ציון עירך. ובבנתן ירושלים עיר קדשך. פי אתה הוא בעל הישועות ובעל הנחמות

ג"ח ור"ח אנוס"ח אומרים זה אף לא יאמר מלך רק כי אל האון ורחום וכו' וכללם סגנה אמרים כי אל מלך חנן ורחום כו' ואם הל אחד מהם כשנת אמר רצה ואח"כ יעלה ויבא:

אלהינו ואלהי אבותינו. יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר וזרנגנו ופקדוננו וזכרון אבותינו. וזכרון משית

בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך. וזכרון כל עפוף בית ישראל לפניה לפליטה למוצה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום

זה: זכרנו יהיה אלהינו בו למוצה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים היום והגנו. ורחם עלינו והושיענו. פי אלהי עינינו. פי אל (מלך) חנון ורחום אתה:

מח שאלו נס"כ יאמר נחם ונש ובנה ירושלים: זכרנו יהיה אלהינו בו למוצה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים היום והגנו. ורחם עלינו והושיענו. פי אלהי עינינו. פי אל (מלך) חנון ורחום אתה:

מח שאלו נס"כ יאמר נחם ונש ובנה ירושלים: זכרנו יהיה אלהינו בו למוצה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים היום והגנו. ורחם עלינו והושיענו. פי אלהי עינינו. פי אל (מלך) חנון ורחום אתה:

מח שאלו נס"כ יאמר נחם ונש ובנה ירושלים: זכרנו יהיה אלהינו בו למוצה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים היום והגנו. ורחם עלינו והושיענו. פי אלהי עינינו. פי אל (מלך) חנון ורחום אתה:

מח שאלו נס"כ יאמר נחם ונש ובנה ירושלים: זכרנו יהיה אלהינו בו למוצה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים היום והגנו. ורחם עלינו והושיענו. פי אלהי עינינו. פי אל (מלך) חנון ורחום אתה:

מח שאלו נס"כ יאמר נחם ונש ובנה ירושלים: זכרנו יהיה אלהינו בו למוצה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים היום והגנו. ורחם עלינו והושיענו. פי אלהי עינינו. פי אל (מלך) חנון ורחום אתה:

מח שאלו נס"כ יאמר נחם ונש ובנה ירושלים: זכרנו יהיה אלהינו בו למוצה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים היום והגנו. ורחם עלינו והושיענו. פי אלהי עינינו. פי אל (מלך) חנון ורחום אתה:

מח שאלו נס"כ יאמר נחם ונש ובנה ירושלים: זכרנו יהיה אלהינו בו למוצה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים היום והגנו. ורחם עלינו והושיענו. פי אלהי עינינו. פי אל (מלך) חנון ורחום אתה:

מח שאלו נס"כ יאמר נחם ונש ובנה ירושלים: זכרנו יהיה אלהינו בו למוצה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים היום והגנו. ורחם עלינו והושיענו. פי אלהי עינינו. פי אל (מלך) חנון ורחום אתה:

מח שאלו נס"כ יאמר נחם ונש ובנה ירושלים: זכרנו יהיה אלהינו בו למוצה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים היום והגנו. ורחם עלינו והושיענו. פי אלהי עינינו. פי אל (מלך) חנון ורחום אתה:

מח שאלו נס"כ יאמר נחם ונש ובנה ירושלים: זכרנו יהיה אלהינו בו למוצה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים היום והגנו. ורחם עלינו והושיענו. פי אלהי עינינו. פי אל (מלך) חנון ורחום אתה:

מח שאלו נס"כ יאמר נחם ונש ובנה ירושלים: זכרנו יהיה אלהינו בו למוצה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים היום והגנו. ורחם עלינו והושיענו. פי אלהי עינינו. פי אל (מלך) חנון ורחום אתה:

מח שאלו נס"כ יאמר נחם ונש ובנה ירושלים: זכרנו יהיה אלהינו בו למוצה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים היום והגנו. ורחם עלינו והושיענו. פי אלהי עינינו. פי אל (מלך) חנון ורחום אתה:

מח שאלו נס"כ יאמר נחם ונש ובנה ירושלים: זכרנו יהיה אלהינו בו למוצה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים היום והגנו. ורחם עלינו והושיענו. פי אלהי עינינו. פי אל (מלך) חנון ורחום אתה:

מח שאלו נס"כ יאמר נחם ונש ובנה ירושלים: זכרנו יהיה אלהינו בו למוצה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים היום והגנו. ורחם עלינו והושיענו. פי אלהי עינינו. פי אל (מלך) חנון ורחום אתה:

שמים זמן רב וספה חפס גדולס לנכאל דבנר זס עד שזכנו רבנ נמילאל ונ"ל כמס ימס כנעניה וזמס
אזכרנו עד טיטן לסס נסות לקבס ואז חקנו פטוב וסמטיב על רוב סטובס כזלח וחקנוס נסעודס לפי ססיל
מקוס ססמחס וחקט להזכיר כס ג' מלכויות וג' סטבות (טור ס' קפ"ט) . לכן כעס שיזכיר סנ' מלכויות
יכרן לקבל ע"ע מלכוהו ואזכורו יח"ש ואס אינו מכונן ממש לנוכח כסס מלכנו אהס מה לי אס אמר מלכנו אז
סיבס אהרס אל חול וכן כנ' סטבות וג' גמולות כודל אינן אהס יולא י"ח אס לא כיוון כלנו כדלס על זס :

כסמזכרין ברכס המזון כבית האכלל אומר ברכס ד' כנוכס זס
ברוך אתה ה' אלהינו כלך העולס האל אבינו מלכנו אדירנו כוראנו כודלנו יוצרנו כודשנו כודשו יעקב .
רוענו רועה ישראל המלך הכוב והמטיב לכל . אל שכלל יום ויום הוא הטיב הוא פטיב הוא יטיב לנו
המלך החי הפוב והמטיב . אל אמת דיין אמת . שופס בצדק . לוקח נפשות כמספס . שלים בעולמס
לעשות בו כרצונו . כי כל דרכיו כמספס . זנחנו עמו ועבדיו . ובכל אנחנו חייבים להודות לו ולברכו .
גודר כרצות ישראל . הוא יגודר הפרצס הזאת פעלינו ובעל אבל זה לחיים ולשלום : כוא נמלנו וכי

**ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם . האל אבינו מלכנו . אדירנו
כוראנו גאלנו . יוצרנו . כדושנו . קדוש יעקב . רוענו .**

**רועה ישראל : המלך הטוב . והמטיב לכל . שבכל יום ויום . הוא
הטיב . הוא מטיב . הוא יטיב לנו . הוא גמלנו . הוא גומלנו .**

**הוא וגמלנו . לעד לחן ולחסד ולרחמים . ולרחמי הצלה והצלתה .
ברכה וישועה . נחמה פרנסה וכפלה . ורחמים וחסים ושלום .**

**וכל טוב . ומכל טוב . לעולם אל יחסרנו וענין אכן : הרחמן הוא
ימלאך עלינו לעולם ועד : הרחמן הוא יתפרך בשמים ובארץ :**

**הרחמן הוא ישתבח לדור דורים . ויתפאר בנו לעד ולנצח
נצחים . ויתחדר בנו לעד ולעולמי עולמים : הרחמן הוא יפרנסנו**

**כבוד : הרחמן הוא ישבור עלינו מעל צוארנו . והוא יוליכנו
קוממויות לארצנו : הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרבה בבית**

**הזה . ועל שלחן זה שאכלנו עליו : הרחמן הוא ישלח לנו את
אליהו הנביא וכוזר לטוב . ויבשר לנו בשורות טובות . ישועות**

**ונחמות : הרחמן הוא יברך את
אבי מודי בעל הבית הזה**

**ואת אמי מודתי בעלת הבית
הזה (ואס סוא כסוי יאמר) אורתי ואשתתי**

**וביתי וכל אשר לי (ואס יש לו ג"כ כניס
יאמר אורתי ואשתתי וזרעי כו) .**

**פורת יוסף כרועה ינהל אלנו . וע"כ נאמר כדושנו כעת
מסחיר סנהנתו . ואז יקרא כדוש יעקב . וכעת**

**יתגלה סנהנתו . אשר נקרא רוענו . כוא רועס
ישראל : וכל טוב . סכ"ו כנקס אשר לא יכס
לנו כעד זס כעוה"כ . וכוז מכל טוב כנלנו כעוה"כ
אל יחסרנו :**

**קדושנו כארסי כ"פ אשר כסס יעקב נקראים
אלחנו . כעת שאינו כחור כמעלס .
וכסס ישראל נקראים כעת סהכנו עומדים כחור
כמעלס . ונס כארתי . אשר סס כדוש יחואר
כנורא יח' על סהעלס וסססמר כנלתי מושג .
והוכר רועס יחואר כעת סהנלות סנהנתו .
(פורת יוסף)**

אֹתָם וְאֵת פִּיתָם וְאֵת זִרְעָם. וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם. אֹתָנוּ וְאֵת כָּל
 אֲשֶׁר לָנוּ. כִּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרַכוּ אֲבוֹתֵינוּ. אֲבֹרָהֶם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. כִּכְל
 מִכָּל כָּל. כֵּן יִבְרַךְ אֹתָנוּ כָּלֵנוּ יחד. בְּבִרְכַּת שְׁלֹמֶה. וְנֹאמַר
 אָמֵן : וְאִם יֵשׁ אֲחֵרִים עִמּוֹ יֹאמַר וְאִמְרוּ אַחַן

בְּמִרוֹם יִלְפָדוּ עֲלֵיהֶם וְעֲלֵינוּ זְכוֹת. שֶׁתִּהְיֶה לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלוֹם.
 וְנֵצֵא בְּכֹחַ מֵאֵת יי. וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעָנוּ: וְנִמְצֵא חַן
 וְשִׁכְל טוֹב. בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

מלח כ' יסוד כח' של מלח. ולפי דעה סק' של"ס יאמר מעט ס' :

לשנת הברכה הוא ונהילנו יום שבלו שקת וקנחה לחיי העולמים:
 ליום הברכה הוא יחדש עלינו את החדש הזה לטובה ולברכה:
 ליום הברכה הוא ונהילנו יום שבלו טוב:

יש מוכיחין כנ' לילול רחמנות כל סמ' יום שבלו ארוך יום שצדיקים יושבים ועמרותיהם בראשיתם
 ונהנים סויו השכינה ויהיה חלקנו עקום:

ליום הברכה הוא יחדש עלינו את השנה הזאת לטובה ולברכה:
 להיום רכות וסנות הברכה הוא יקים לנו את ספת הוד הנפלת:

הברכה הוא יזכנו לימות המשיח ולחיי העולם הבא. כחול מנדל כשנת יום
 יכ"מ ו"ח אומר כגו' וניול מגדיל החולם מן גדול ומיני' ק' ללא יו"ד מן קין. ועוד מגדיל הוא כה"ל ועליו
 לא כ' דוד מן ומגדיל הוא כנני' וכר כ' מן. (הגודרכ"ס): (וכ' שנת ו' קרוא מקרא ר"ל כמו' ש' כנני'):

וכגדל ישועות מלפני ועשה חסד לקשיחו לרדו ולזרעו עד עולם: עשה שלום
 בקרוביו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

יראו את יי קדשו פי אין מחסור ליראיו: כפירים רשו ורעבו ודרשו יי לא
 יחסרו כל טוב: הודו ליי פי טוב פי לעולם הסוד: פותח את ידך

וכשביע לכל חיי רצון: ברוך הגבר אשר יבטח ביי והיה יי מבטחו: גשר
 יהיה גם וקנהי ולא ראיתי צדיק געזב וזרעו מבקש לחם: יי עז לעמו ימן
 יי יברך את עמו בשלום:

ואחר כמ"א יברך על כסו ושהס ממנו רביעת כדי לטהר ייב כרכס אחרונס (ט"ט). אם רכס לחוק כבוד לרבו לו
 לחיו לכשקוה קודם ביטעות כרכוס בידו. ויכר לבגר כוס לאשבו ולאנשי ביתו. גם כל כמסותים יוכסו לשחות מטום
 על כרכס כמוכא כוכ"ק פ' וירא ד' ק"ד ע"א ז' כני לים לנר נש למשיח מסכסא כסא דבר' בנין דיוני לכסא כרכ' דלשילת:

כ' סמ' כמ"א סקד כשנת כדחק שאין פניו לנכר כמ"א כהרן. כשס מכר' נפתי כסכס' גדולי מחכמי צרפת ואמר
 ברוך אתה יי אלהינו סלך השלם הון את השלם פד הון את הכל. ואמר כן יאמר נדה לך יי אלהינו
 על שוגחלת לאבותינו ארך המרה טובה ורחבה ושגרת לנו ברות ותרעה ולחם לשובע. ברוך

אתה יי על הארץ ועל המזון: רחם נא יי אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל מלכות בית
 דוד משיחך ותגדל מררה כבוד הבית. ותנחמנו בכפלים: ברוך אתה יי בונה ברחמים ירושלים אמן:
 ברוך אתה יי אלהינו סלך העולם הטוב והמסיב לכולנו. הוא המסיב. הוא מסיב הוא יסיב לנו. הוא

נמלנו. הוא נמלנו. הוא יגבול לעד לחן לחסד. ולרחמים ויוכנו לימות המשיח. עושב שלום וכו'
 אחר שנמר סעודתו יחזור לנמוד. ואם אי אפשר לו לנמוד בלא שינת נדמים יין. ונלכד שלא יאריך נכ באסור
 לישן כיום יותר משינת כסום ככוח חסין גשמי ואף נזכ כמעט לא הפא כוונתו להנחת גופו. אלא לסחוק
 גופו לעבודה כש"ס. וכן בכל חכ שיכנס כעו"א לא יכוון להנחתו אלא לענות ככוחו יחנך כדעיד בכל דרכיו
 דעכו ואמרו חמ"י כל מנכין יסו לשם שמים שאפילו דברי' של רשות כגון סכפלים ושמיים והכליכס שישינס
 וסקימס והשמיים והשמיים וכל גי' גוסן יסו כולם לענות נדאך או לדבר כגורם ענדומו אפילו כ' נמא ורענ

אם אכל והסת לבנאזו אינו עשוי אלא יסמוך שאלו כשי חיוהו לעמוד את גורלו. וכן אשילו לכתב כבוד ויבדו ויעמוד במקור יריש. וילך נפשו המושגת אם עבד לנפשו עמו ולפניהם השנו והארוהו הינו משובח אלא איך עבד נפשו וכן נבדכס אין צריך לוותר במהות שיהיה לעסוק בתורה ובמחנות לא ידע רב בדיקס לעגו פנמו אלא אפי' נאמן סכא יגע וציר ליה כדי לטח מיעיטתו אם עשה לנפשו גיורו אינו משובח אלא יתקון להם שינוי לטעמו ולגופו משובח לנזק כביראיהו שלא תספק דעתו תורה מטיבת סביביו. וכן נהגמים כחאורח נהורם אם כשה לכתוב האוחז לא לנפשו גיורו כדרי זה מנוכס. והאילו אם התכוון כדי שיסוי לו זרים שישמשו יורו וימלאו יקראו אינו משובח אלא יתקון שיסוי לו נדיס לעבודת גורלו או שיסמוך לקיים מצוה מפיס האדם שפוער הורו. וכן נבדשה אשילו לספר נדברי הכמה צריך שיהיה כוונה לעבודת כבודו או לדבר סמיא לעבודתו. כללו על דבר חייב דאם לשום עינו ולבו על דבר ויתקבל כל מה שיהיה כוונה לעבודתו ככלו וכשנראה דבר שיהיה ליה עבודתו איתנך ועשבי ואם לאו לא יעשו וזו שמוגן כן עמוד את גורלו המיד. (ש"ס סימן ל"א):

דרך דיני ברכת הנהנין

דיני ברכת הטוב והחסידים על היין :

(א) שנים כסוי ובעני ובתוך יין בין נהון כסודס בין שלא נהון ככרית או בעל כפיה שישכ עם אהבו וכיוו וכוונתו לו ויהיה לנפשו יין אחר שלא מן יינן כרהשון שאינו יודע אם טעם מן כרהשון רק עכשה לנזק לנזק עליו הטוב והחסיד ואם כוונה לו יין להלך והא"ו א"ו לנזק נדיס כיוון ככרז האר סכוס והמטיב נכבא"ו (ש"א סי' קכ"א) והו דוקא אם לא היו לפניו ג' יינות נשעת נרכה כס"ג אהל אם היו לפניו או יחד מנזק רק על כהם וטוטר א"כ כרע (כס) ואם כולה לנזק על כל כמה יינות יסירם עכ"ס משהלחן נשעת נרכה כרהשון והא"כ כשפוחה אפי' כמה יינות מנזק על כ"א ברכת כסוב (א"ר כס) : (ב) כר"א כסביס לו עוד מן יינן כרהשון וכן שאינו כולם נשעת ממנו ויהיה לו אחר או צריך לנזק מהא"כ כשאלו לו כלל מהרהשון אינ מנזק נכ"ס" (מ"א כסם כרד"ו) : (ג) גיליות כרהשונים כר"א כסם מהכונן הלא נהשון מ"ב מיטם אהל אם רוצה לשהות ממין אחר צריך לנזק כר"ס" (מ"א כסם כרד"ו) : (ד) אם כרהשון ארוס ושכני לנן א"ף סכאס גיורס ק"ה צריך לנזק כרהשון כריאל ליק והאסור א"ו לנזק אם לא סכאס טוב גיורס (כס) : (ה) נרכה כסוב צריך לנזק א"ף ככרז שהס (ו) וכן כסוב עדין נסיו (א"ר כסולנו) ומנזק אחר : (ז) אין לנזק כר"ס" רק ככ"ב עוד אחר עמו וגם יש לו שהפוחה עמו נהיין גם שיטמו סביס משני סימנת וגם דוקא כשהכרז ביהד ולא זכ וההדר זה זה נהדר זה והאדם עם אהבו ונ"כ כיו כשהפוחה ואם כר"ס" כעמיד כקנן על כהלחן כיו כשהפוחה ויכול א"ף כהארז לנזק משא"כ כהון רק כוב אחד לכ"א אין מנזקין כר"ס" (כס) : (ז) אם כסם כהכרז יחד ככטודס כ"א מנזק לעמו ואם הכרז רק לשהות יחד ולא כשעודס אהד מנזק לכוון ואם אחד מהם לא שיה עם יין או הון למ"ד יוס מטיב אה"ו כנזק כר"ס" (א"ר) : (ח) אם שני סינות סם ממין א"י רק כסם משני הניות אם התקובו הון מ"ס יוס לנזקין כהכרז כ"י יינות וצריך לנזק כר"ס" ואם להאחר יוס יוס התקובו אין לנזק כר"ס" (כס) : (ט) כ"א כרהש"ו לעיל אם יש לו ג' יינות אחד טוב ואחד גרוע דמנזק על כסוב וטוטר אם כהכרז מ"א אם עבר וינזק כס"ג והסו אה כהכרז מהלך מנזק אחר כן כר"ס" על כסוב (כס כט"ו) :

דיני ברכת הריח :

(א) אסור לכוונת מריח טוב עד שינזק עליו קודם שיריח. דבר דעבידא לריחה יכול לנזק עליו אפי' כשמונה ע"ג שולחן וזריח וכן ונהכס אפי' שלא נהכיון לריח כס ואם לא עבידא לריחה א"ו לנזק עליסם אפי' נהכיון לריחה כסם ואם נטלו גידו לריחה כסם כיו עבידא לריחה וצריך לנזק עליסם (ש"מ כמ"ו סי' ר"ז) : (ב) צריך (מורה יוסק) מ"ז 16

דיני ברכת פרישות :

(א) סודאס ביומי מיסן וזכאס אינלות כשמוצין סרס אומר נהון אחס ס' אהינו מלך כסולס שלא חסר כעולמו כלום ונכ"א נו כריות טובות ואילנות טובות לנהות זה כ"י אדם

א : ואינו מברך אלא פעם אחת ככל שנה ונהג וחס
 ויחד לברך עד גדלו סמיה לא יברך עוד (סי'רכ"ו) :
 (ב) על כדקדים מברך עובש מעשב בראשית ועל כדקדים
 מברך גבשו וגזרתי וזו אדם דברק וזמט דעם נפעם
 אחד אינו מברך אלא עובש מעשב בראשית (פ"ח סימן
 רכ"ו). כל זמן שלא נהפשו העצים נפטר בברכה אחת על
 כל דקדים גרושה ועצים שזמט נהפשו נפטר בעצים עד
 שיעשו כל השמים זכו וזמט וזמט נהפשו בעצים סמך
 ב' אשילו בלחתי יום לרד לברך שמים (סס) : (ג) כי
 יובט צמח"כ או במקום שיש שם שינועה כגון נהמות
 למקום המוקדם שיעשו או ליטול ידיו ולברך הכ"ד יברך
 ולא ולא לא יברך אחר כ"ד (כ"ף ספ"ק דפסחים). עשב
 זרעו ונטל ידיו וזמט רעם או דברק בברך נהפשו
 על כדקדים או על כדקדים וזמט כד יברך אחד יור (סס) :
 (ד) על כדקדים לעצים שזמט אורו כדקדים בלחתי
 כדקדים מברך עובש מעשב בראשית : (ה) כדקדים קשה
 מברך וזמט בברכה וכו' ולחפור להכחיל בו ויחד (פ"ח
 סי' רכ"ט). אם נכסה בחור כ"ף סמך אומרים לו
 שירא קשה ויטל ללא מביכ"כ לברך על קשה אחר
 עיניה אמן על כל קדוש חף שברך לעמת אמן אחר
 שרך כדבריה מ"ח ברכה קשה עוף דברך כדקדים עונת
 (כ"ח א"ר נכ"ח כ"ח) : (ו) כדקדים קשה כדקדמך (מחזור
 גדול מ"ח ש"ח כ"ח) והתקופה נתיחלה ליל ד'
 כדקדים אורח צדק : בברך מברך עובש מעשב בראשית
 וחס כדקדים זכו נשימו יכול להמתין עד שיאלו בשריות
 מביכ"כ והתקופה נכנס וזמט כדקדים אלא אם נראה
 עניים וקשה צדק : (ז) להמתין עד אחר שיאלו מביכ"כ דמח
 יתקדמו בעניים ולא יבא נראה אחר ויבא לברך בעריות
 ליל ד' שמתח ויברך על המטה ואין מברך ברכה ו'
 רק עד ג' שמתח ומזוה על קום והא"ב עד היום מברך
 בלא שם ומלכות (פ"ח סס) :
 דיני ברכת שההיינו :

דיני ברכות הנהגין לא בתב המחבר ו"ל כאן
 יען כי כבר ב' על לה קונטרס מיוחד אצל פי
 הגדה שלו הנקרא מעשה נסים : אמנם גם שם
 קיצר עד מאוד. לכן דאיתו כי טוב להעתיקם
 בקיצור מהפסד חיי אדם. ובקצת מקומות אחת
 מקונטרס המחבר ו"ל הגיל :

דין הרצה לאכול ולשתות קודם נטילת ידים א"ך
 יתנהג בברכה אחרונה :
 (א) כדקדים להכל ולבטח קודם נטילת ידים א"ך
 מדברים שברך לברך נטילת ידים כדקדים א"ך
 פירות ויחל ג' פירות בתוך כדקדים ומזמן כדקדים
 כדקדים ו לפסוק מה שיחל בתוך כדקדים א"ך
 לברך כדקדים אחרים דכדמ"ו יתפור לחומו כמו שפוסק
 שאלו בתוך כדקדים : (ב) ואם לא יחל פירות בתוך
 כדקדים או שסך דברים (ג) א"ך כדקדים בתוך כדקדים
 כגון מיני יפתח ומי אדמה בדרך ללולגן מחמת כדקדים
 כגון ערד"ט פתח ופתיח או כל מיני מקצין חק מין ולא
 יחל מינים אלו בתוך כדקדים או שלא יטהר כדקדים
 כדקדים זרין לברך ב"א על מה שחלל או שסך קודם
 נטילת ידים ואם לא יברך קודם נטילת ידים כדקדים
 אלא אם יחל גם כדקדים מיני יפתח או שיהיה או
 כי סך א"ך יברך כדקדים אחרים לכן זרין לומר שיחל
 ויהיה פתח משיעור. ואם חלל ויהיה כשיעור מחוץ
 להורו אחר כדקדים"ו שיטה"ו יחל כשיעור כדי שיברך
 ב"א ויברך לפסוק ג' : (ג) כדקדים יפתח ופתיח
 כדקדים ומזמן לטעור אהו מזהר לשמות כשיעור וזמט
 ב"א ואם אין לו בתוך כדקדים זרין לומר לטעור מזהר
 משיעור. ואם שסך כשיעור א"ך לא יברך ב"א דבין
 דין מינור גריר ומזמן החות סתכל סך זרין כדקדים
 וכ"כ ל"ט. וכן אם הוא נמצא מחוץ נטילת ידים או החוט
 לאכול מחמת כדקדים דינו כמו מין : (ד) חלל מ"ח כגון
 לעקר לניבות דייסא ולא יחל מדינים אלו בתוך כדקדים
 או שפסקו כדקדים כדקדים זרין לברך ב"א ואם לא
 יברך עד שברך נכח"ו נדיבנד נכח"ו פוסק ואם יחל
 גם בתוך כדקדים א"ך לברך אהו חף לכהחיל דמח
 ודאי נכח"ו פוסק : (ה) כד דמזהר לחלל חלל א"ך ככלת ערך
 דוקא שאין דעתו לחלל היקף חלל א"ך ככלת ערך
 וכלהם לפסוק אהו לגרום כדקדים ב"א אלא יברך כדקדים
 על כלשהו ופוסק ש"ד. חף א"ך יכס סס לא מסך
 לנגנין או :

(א) כדקדים ח"ח שמההיינו שנים חתום מברך כדקדים
 בשעה חלילה ומברך חתום כדקדים כדקדים כדקדים
 ואם יברך כדקדים בשעה רחמי כדקדים א"ך כדקדים
 בשעה חלילה ואם לא יברך נפעם רחמן בשעה חלילה
 סוד אין לברך כדקדים כדקדים יקח יקח פני
 הדשם בלא חלל חתום עם פני ז' ויברך כדקדים על
 הסימן (סי' רכ"ח) : (ב) על שם מיני גזרונות כגון
 וזייקסעל וקישען וכל כדקדים לברך כדקדים
 על כל א' וכן על האני' לגני' והאני' כדקדים ז' מינים
 סך (מ"ח ולג'ו) וכן ב' מיני אבנים או אגוז' או הסוה'
 כגון אהו סקורין עפעפל וברניץ : (ג) אם יברך
 כדקדים על ענינים כדקדים א"ך יין הדש אינו מברך
 כדקדים ואם שסך חיות יש לוקח פרי הדשם בלא יברך
 ענינים כדקדים יברך ויחון לטעור כדקדים (פ"ח
 סס : (ד) פרי שמתחש אשילו ג'ם כדקדים כדקדים
 כל פעם שמתחש : (ה) על גזון ומיני יפתח כגון
 מערין וזרין (א"ך נכ"ח פסחים וזמ"ח) וכן אגורין
 וכלה ומזמטין ענינים כדקדים : (ו) כדקדים או
 קום בלוי א"ך שישם רק כדקדים אלו בלא כדקדים
 מנוול אם חתום אלו א"ך כי כדקדים בלא חלל חתום
 מברך כדקדים חלל על כדקדים א"ך לברך כדקדים
 כדקדים אלו לניבות נטו ומ"ח כיון ד"א לברך על
 כדקדים כדקדים יטול פרי הדשם יברך כדקדים ויחון
 גם על כדקדים או שברך בלא שם ומלכות (סי' רכ"ג
 פ"ח) : (ז) אם קום כדי שיהיה לנגנין ויברך מברך
 כדקדים והא"ב כדקדים מברך מליני ענין - א"ך חלל
 קום דבר שאינו רחף לנגנין או להכחמה בו
 כדקדים רק שברך ליהן לאומן להקן מברך כדקדים כדקדים
 שמתחש בו או כדקדים מנוול וא"ך מברך מליני ענינים

דין ברכה לאוכל דבר בתוך הכעורה :
 (א) אם קדם נטמו להכל להם ויברך מלוי ח"ח כל מה
 כדקדים אכל בתוך כדקדים מדברים כדקדים כדקדים
 בתוך כדקדים מחמת כדקדים להכל לבצוע כדקדים
 דינו יפתח דייסא מיני לניבות חק מסירות א"ך אכל
 גנל

א : ואינו מברך אלא פעם אחת ככל שנה ונהג וחס
 ויחד לברך עד גדלו סמיה לא יברך עוד (סי'רכ"ו) :
 (ב) על כדקדים מברך עובש מעשב בראשית ועל כדקדים
 מברך גבשו וגזרתי וזו אדם דברק וזמט דעם נפעם
 אחד אינו מברך אלא עובש מעשב בראשית (פ"ח סימן
 רכ"ו). כל זמן שלא נהפשו העצים נפטר בברכה אחת על
 כל דקדים גרושה ועצים שזמט נהפשו נפטר בעצים עד
 שיעשו כל השמים זכו וזמט וזמט נהפשו בעצים סמך
 ב' אשילו בלחתי יום לרד לברך שמים (סס) : (ג) כי
 יובט צמח"כ או במקום שיש שם שינועה כגון נהמות
 למקום המוקדם שיעשו או ליטול ידיו ולברך הכ"ד יברך
 ולא ולא לא יברך אחר כ"ד (כ"ף ספ"ק דפסחים). עשב
 זרעו ונטל ידיו וזמט רעם או דברק בברך נהפשו
 על כדקדים או על כדקדים וזמט כד יברך אחד יור (סס) :
 (ד) על כדקדים לעצים שזמט אורו כדקדים בלחתי
 כדקדים מברך עובש מעשב בראשית : (ה) כדקדים קשה
 מברך וזמט בברכה וכו' ולחפור להכחיל בו ויחד (פ"ח
 סי' רכ"ט). אם נכסה בחור כ"ף סמך אומרים לו
 שירא קשה ויטל ללא מביכ"כ לברך על קשה אחר
 עיניה אמן על כל קדוש חף שברך לעמת אמן אחר
 שרך כדבריה מ"ח ברכה קשה עוף דברך כדקדים עונת
 (כ"ח א"ר נכ"ח כ"ח) : (ו) כדקדים קשה כדקדמך (מחזור
 גדול מ"ח ש"ח כ"ח) והתקופה נתיחלה ליל ד'
 כדקדים אורח צדק : בברך מברך עובש מעשב בראשית
 וחס כדקדים זכו נשימו יכול להמתין עד שיאלו בשריות
 מביכ"כ והתקופה נכנס וזמט כדקדים אלא אם נראה
 עניים וקשה צדק : (ז) להמתין עד אחר שיאלו מביכ"כ דמח
 יתקדמו בעניים ולא יבא נראה אחר ויבא לברך בעריות
 ליל ד' שמתח ויברך על המטה ואין מברך ברכה ו'
 רק עד ג' שמתח ומזוה על קום והא"ב עד היום מברך
 בלא שם ומלכות (פ"ח סס) :
 דיני ברכת שההיינו :
 (א) כדקדים ח"ח שמההיינו שנים חתום מברך כדקדים
 בשעה חלילה ומברך חתום כדקדים כדקדים כדקדים
 ואם יברך כדקדים בשעה רחמי כדקדים א"ך כדקדים
 בשעה חלילה ואם לא יברך נפעם רחמן בשעה חלילה
 סוד אין לברך כדקדים כדקדים יקח יקח פני
 הדשם בלא חלל חתום עם פני ז' ויברך כדקדים על
 הסימן (סי' רכ"ח) : (ב) על שם מיני גזרונות כגון
 וזייקסעל וקישען וכל כדקדים לברך כדקדים
 על כל א' וכן על האני' לגני' והאני' כדקדים ז' מינים
 סך (מ"ח ולג'ו) וכן ב' מיני אבנים או אגוז' או הסוה'
 כגון אהו סקורין עפעפל וברניץ : (ג) אם יברך
 כדקדים על ענינים כדקדים א"ך יין הדש אינו מברך
 כדקדים ואם שסך חיות יש לוקח פרי הדשם בלא יברך
 ענינים כדקדים יברך ויחון לטעור כדקדים (פ"ח
 סס : (ד) פרי שמתחש אשילו ג'ם כדקדים כדקדים
 כל פעם שמתחש : (ה) על גזון ומיני יפתח כגון
 מערין וזרין (א"ך נכ"ח פסחים וזמ"ח) וכן אגורין
 וכלה ומזמטין ענינים כדקדים : (ו) כדקדים או
 קום בלוי א"ך שישם רק כדקדים אלו בלא כדקדים
 מנוול אם חתום אלו א"ך כי כדקדים בלא חלל חתום
 מברך כדקדים חלל על כדקדים א"ך לברך כדקדים
 כדקדים אלו לניבות נטו ומ"ח כיון ד"א לברך על
 כדקדים כדקדים יטול פרי הדשם יברך כדקדים ויחון
 גם על כדקדים או שברך בלא שם ומלכות (סי' רכ"ג
 פ"ח) : (ז) אם קום כדי שיהיה לנגנין ויברך מברך
 כדקדים והא"ב כדקדים מברך מליני ענין - א"ך חלל
 קום דבר שאינו רחף לנגנין או להכחמה בו
 כדקדים רק שברך ליהן לאומן להקן מברך כדקדים כדקדים
 שמתחש בו או כדקדים מנוול וא"ך מברך מליני ענינים

שצריך על ספיט נספ"א דביידי יאז מ"מ לכהתם אחר
לעשה בן אלה יצרך על כל א' ו' ונחמלם נספ"ט .
ואסי' שהם יין וזכר נספ"א ואלו עזיב אפי' דאם נהנין
לפסוד כענינים יאז מ"מ לכהתם לא יעשה בן אלה
יצרך על כענינים נספ"ט ופי' דביידי דאז נהנין לפסוד
עושר בין בנרפס רלמטום וזין נאחרונם דלרקמן :
(ח) סיו לפינוי ב' דנרפס שברכתן שזוח יצרך על שפסוד
ונפסד שאינו הכוב ואינו לא היס מכיין לפקודי אמו
אלא כנסת אלל אלל אפי' על א' שאינו תשוב אם כיון
לפסוד גם כהשבו יאז אלל כנסת צריך לחזור ולברך על
הכשבו דאינו דין ופסוד מצינו תשוב וחסד דנרפס
גריא . ואס טעה ויברך על שאינו תשוב וחסד דנרפס
לפסוד כהשבו ונוכח לא יאלל מן הכשבו תהליב כיון
שצריך על שאינו תשוב : (ט) כשיש בידו אונס או כיוצא
בו לא יצרך על שפסודם דשזח תהליב כנרפס ודאי
רחי לאינילם כלל ונמאל שצריך לנסמ :

דיני ברכות במה"ש ובמה"א :

(א) על פירות כדיליס בראין מנכרין נספ"ט ועל פירות
כדחמס נספ"א . ואין מנכרין ברכות אלו אלל
עפ"י שש הנפוס . וזו שיפא דרכו לחלוץ בן אם חו חו אלל
מנושל מנושל אלא אם אין דרך לחלוץ מיין ואלגין חין
וכן מנינושל מנכר סבכל . ב שיפא פרי תשוב לחסוקי חסומ
יער ויואלו ע"י דנרפס סבכל . ג שיפא עירק ספרי
לאסוקי בריפטי קטיווח וכן בכל דבר דלא נטיש ארטי
דאעפא דכטי כיואל דו . ד שיפא ככר גנמר ספרי שרוב
בטי ארס אוכלין ארוח לאסוקי אלל ח' כשלו כל לרנן
שאין נאכלין אלל ע"י דהק . ה גמטי עשבים כיון
שעשבים אייס השזינע לכן אם אינס נרטיש ע"י פרי
ארס אין תשובים לקרות פרי . לכן אוחן עשבים המזיסי
אסי' לאתר עשבינן כסמ מאלל שריס מנכרים עליס רק
סבכל . ו שיפא עירק נמקא מכות ספרי אלל אם נרפס
כ"כ עד שאינו עירק כלל חס סוא אינו תשוב פרי :

(ב) פירות שטאניס חיון יוחר ממנושלים גמיס . ככסן
חייס מנכר נרפס כנפחיס לכן . זיבלן גמיס סבכל . יסל
עס דבר אחר ונכרתיס אוחן כדנרפס כס רק סבכל
בייבול זה כשין שומן ונלליס שמוניס לאכול חיון יוחר
ממנושל גמיס לנד וישלען עס שבר ויש חוין סבס רק
טפל ביניבול ע"י סבכל . אלל אם נשנוו ככניבול עס
שבר או עס דבר אחר וסס עירק ביניבול אז כוון מעשרנן
וריצנן שמכשלין עס שבר ומשמיחיס אלו גרוחיס ואלר
פירות כשינין דנפס אלל פריס סיס מנכרין גמיס לנד סיס
נכהנו לגרעווח . מ"מ כיון שמעשיחין ביניבול סבן עירק
כניבול אז . מנכר על שן ענפ"ט ועל כל דאמס גרוח
נספ"א (ספ"ד) וכן כהקתי מקוטעס מרן כמהנר ז"ל
וע"י קוטעס אחריון) : (ג) דנר שאינו עירק ספרי ורד
מדרגס אחר דלס כוא ספי"ט מנכר נספ"א וחס כוא ספ"א
מנכר סבכל . וכן כהקתי מקוטעס מרן כמהנר ז"ל
כס מהוקיס אם אללן נספ"ט כלא הקטיווח כיון שאין
עירק ספרי מנכר סבכל . ועל הלצק ועל סטיון ועל כחמות
ועל כהקרישין נספ"א ועל האניינווח כסס עירק ספרי נספ"ט
(ע"י ש"ש ע"י ר"ב ס"ו) : (ד) גרטינין של פירות אם כס
מתקיס בתהליב . מנכר נספ"ט . ואס כס מריס בתהליב
אינו מנכר כלום . ואס מתקיס ע"י כאור מנכר סבכל .
אלל בקדיס כחמיס ככסן קטניס מנכרין נספ"ט אהקן
גדוליס ווא ס מריס אין מנכרים עליס כלל . ואס
מנכר ע"י כאור או ד"ף מנכר נספ"ט שברי גמלתס מנכר
פרי אלל כססס כמזיווחן מוקיין ולכן כמהקתן מנכר
נספ"ט אלל נרטיש מריס אינס פרי כלל : (ה) כשיכרות
קמטין כלל וכן כסס חמויות ח"כ"ד דמקאס מי ארס אכיליס
אוחן כן אין מנכרין עליס אלל סבכל ואס זיבלן או
מהקן גלאר מנכר נספ"ט . ואס אין נאכלין כלל ונמאל

כלל פה נעשה ככל טעל לפה ואי' לנכר עלין ואינו
אם כלהו לו מנהיס אהריס כנרפס שמהלנין זו פה ולא
סיב עליסס דמהו כלל מ"מ מנוכס בלא לנכר דמסתחא
דנת חלדס על כל מיס שימיאו לו . וכן אי' לנכר על כל
מיני משקין דטיון דל"א לאכול כלא כריס אי' כמהקס
נכסיס טעל לפה . חוה מן סיון פירק שזוח צ"ד
לנכר עלין ניוק כסעודס והס עירק עליו קודס כסעודס
וסס דמנו ול כניגול כנך לפחות כיון כסעודס יין אינו
צריך לנכר בחוץ כסעודס : (ב) פירות עירק כעודמו על
דנייס אהריס וואלו ג"כ פירות אין כסירות נעשיס ספל
אלא בזמן שאוכלן עס כספ אלל כשאוכל כלא פה אפי'
שאלל כנר קאט עס פה אפי' צריך לנכר על אלו כסרי
אין דרך לקבוע כעודס על פירות ונס כוא לא קבע
כעודמו עלין אלל כניכס אחרונס אי' לנכר כעכמ"ד
שטר כל מיס כשאלל בחוץ כעודס : (ג) וואי ליוכר שצרך
על כסירות תחלל קודס ביאכלס עס כספ : (ג) פירות
מנושלים עס שבר אי' לנכר עלין ככן נעשיס ספילס
לנכר וככר לנחס . ואס מנושלין כלא כנר צריך לנכר
עליסס : (ד) אם קובע כעודמו רק על פירות או ירקוח
יזכר לכהתם יאלל עמכס פה ווא חק כהח"כ יאלל כלא
ספ אי' לנכר כיון שמתהרב קבע כעודמו עליסס :
(ה) האוכל מיני מלוחיס בחוץ כסעודס זה נא לכהתין
האוח האכלל ופי' לנכר . וכן ככל זה דנר כאוכל
זכונס לפסודין האוח האכלל : (ו) לא אוכל בחוץ
כסעודס מיני סה כנא נכסיס כיון שאינו מסוקסיס מכו
פה כנא ביביסיס כספן לא יצרך עליסס בחוץ כסעודס
ורואי לכוין נישנע כמזיווח לטוור אוחס . אלל אם אוכל
מה סכוא לנ"ע פה כנאס נוכסיין צריך לנכר עליסס
מ"מ (ע"י ח"א רגול מנכר) : (ז) כל דנר שאוכל או
שזוח לעכל כמיון צריך לנכר ולכן אם שזוח י"ש לאתר
אכילס ידוע ככוחוון רק לעכל ולכן צריך לנכר עליו
ופי' כששזוח קאטעע דמנו לעכל :

דין ברכה שהכל וקצת כללים בברכת ראשונה :

(א) על דבר שאין גידולו מן הכרן כמו נשר דגים גבינה
הלב דבש וכו' על כל מיני עשבים ואפי' כהס פירות
לכיוצי התסקין (הזן מן כיון וסמון) ועל מלח ועל
קדיסיס המוקיס שאוכליס אוחס ככסס רניס נקליפויהכס
דלא נטעו אדמקא דכטי כיון שסס רחויס לאכול ככסס
גמרו מנכר סבכל . וכן על כמייסי וספריות שקורין
שזועמפוש כאלו גידולן מן כאור וכן פירות כלא כניעו
עדיין לפתגל כ"כ עד שיכוס ונכר אכילתן כנך או דנר
שאינו רחי לאכול אלל למנון כקווח ככסס מנכריס
סבכל ואהריס כ"כ : (ב) כניכס כשאוכל אין לה שיעור
שאפי' אוכל או שזוח כ"כ רק כנכנסו הכורס לו כהורס
(ג) אפי' אוכל או שזוח לנפוח אם כוא אהוק עד
כניכס ממנו מנכר כניכס ככר אי' לאוחו מין ואפי' כוא
דנר איכור כיון שעכשו כהורס לו כהורס ואס כס מריס
אי' לנכר כלל : (ד) נכנס לו דבר בגונו וסוהה משקין
לנכרו או אוכל קאט פה וכל דבר כניכס ממנו צריך לנכר
אלל אם שזוח מיס כיון שניכס ממנו ונס ונס אינו
שזוח לנפוח אי' לנכר : (ה) כטועס את התבשיל אם
צריך מלח ויוציא לו ופולס ואינו בולע כלום אי' לנכר
ואס בולע יס כסן חין כיוון כוחוון לאכילס . ולכן רחי
ליוכר שמתקין לנכרו ממנו כהורס אכילס ונלע מעט
וינכר עליו : (ו) יין נרפס לאכילס אם סססיק דניבור
כדי ביאילת שלום צריך לחזור ולברך . וסכסי לא כו
סססן . ואס צריך קודס שביאו לפניו צריך לנכר פטס
אחרת : (ז) כיו לפינוי ב' דנרפס שברי גמלתס ביכול
לנכר על א' ולכיוצי נס ככ' כאור לנכר על כל א' ופי'
שגווס כניכס שאי' אלל אם כס י מיניס כיון נספ"ט
או סבכל אפי' דדיידיט אם עירק על כלס סבכל או
(מורת יוסף)

היחשבין אין מנכרין כלל האם מפקד בלא ד' ע"י כינון
 פנך . ככל . ולכן כל מיני פירות שמקמינן נדבש נהודן
 קמים מאוד שאו חין ראון לאכילת כלל מנך רק
 פסל : (ו) לא נקרא עץ אלא מה שנבאר כענף גם
 בחורף ואח"כ מוציא ענף מע"ף או שנבאר חגל אם כלב
 כל בענף ולא נבאר כל שרש מה שבא עמוו בלא לא
 נקרא עץ כלל : (ו) אין מנכרין נכר"ע אלא נכמיכה
 נמקתה שהוא ערי חבל אם ריכק עד שאינו ניכר כלל
 מה כיה מנכרין ככלל ואם רוב דרך חילת אהן פירות
 הוא ע"י ריכוק חף להחלס מנך נרכהו כראוי ולכן
 כמחלל מנכרין ע"י מלוטין שקורין (קורבים) וכן (אינגער)
 ונכר בשמים בחוקים שאוכלין ע"י (אוקער) כיון שדרבן
 נכך מנכרין נכר"א או כדון אהן בשמים . וקמיניה
 שריכין למרי וחינו ניכר כלל וכן מיני גרושטען שטובין
 מן רעקע שקורין (שארטק) וקורין מילך גרושטען וכווא
 דק קמח וכן רשטימקע שטובין קמחא זס מנך ככלל .
 חלל קמיניה שמעין כנף וכן רעטי קאשע (דעיניו
 שארטק גרושטען) כיון שניכר חולו מנכרין נכר"א .
 [שארדערט כל לוועטקטאן או קירבען להחלס יש לגרך
 ככלל ונדעינא חן נודך נכר"ע (א) (פי' ר"ס ס"ז ע"ט) :
 (ח) על אורו לא דורן שקורין כירוש או ריו מנכר"ס או
 שנתן ועד מהס פח מנך ככלל ולאחרי' נכ"ר ועל
 נש לא יחל הנביל או פת של אורו דוהן כהמנכו חלל
 נחור כשטורד ד"א דעל הנביל של אורו שנתמנן מנכרין
 נמ"מ אלא ד"א דלורו הוא ריו ד"א שהוא כירוש ולכן
 אין לחולו אלא נחור כשטורד : (ב) דבר נכר"ע נכר"ע
 או נכר"א רק בהמחם כהרבה או מהמחם שאינו עיקר
 כפרי או שלא נגמר כדפי' ויד מועלתו ומנכרין עליו
 נמחלל ככלל מ"מ נדעבד אם ניכר עליו נכר"ע כראוי
 לאורו מין יא : (ו) שרש ג' מינים שאין נכר"סין הים
 כיון נכר"ע עם נכר"א ויווא ג' רש"י כאל ליתן טעם
 סולנין ואחר כרוז ומנך עליו דווקא נטעין שאינו ניכר
 אלא אם כל אחד ניכר לגמלו ואינו נעשה לכלל מנך
 על כל א' נכר"ע כראוי : (א) על מוקפאס נוס מנך
 נכר"ע . ועל זממט שרש עליו דווקא נטעין נכר"ע
 נכר"א אלא חולל פלגל חזנגיל ונש וכן נעלקן שאין
 דרך להחלל כל חינו מנך כלום . ואם עירב בשמים
 כהוקים עם אוקער נכר"ע עיקר ומנך עליו נכר"ע
 אהן נכר"מים : (יב) על זממט כשוכסין אהן וגולע רק
 כסעס ופולס כעימט (וק' להקרין חלל) מנך רק
 ככלל ועל אוקער נכר"ע עולמו ג' ככלל : (ג)
 (ג) כוחס כמן יח כמו שהוא חינו מנך עליו כלל
 מהס כמיק . ואם עירב עם שאר דברים ח"כ הוא סכל .
 ואם יש לו מוחס שיעקר כוונה מהס כהמן אלא כהמנכו
 נשאר דברים בדי שלא יוק' לו וא"כ כהמן הוא כיעקר
 אפילו הוא פחות מכ"ד מנך נכר"ע . ואם עיקר
 כוונה למחוס שיעקר כוונה מהס כהמן אלא כהמנכו
 לפשוט מנך רק על כהים . ומי ש"ס לו שללו ונתון
 (קד) כפסקא אהן מוקפאס או זממט דיו כהמן :
 (ד) מי נביל פירות שלא יוכלן רק למימיהן ככלל .
 חלל אם נביל ג"כ לנודך כפירות ועיקר נעימתי כפירות
 ריב אדעמא לנודך נביל כפירות והמקפס ערי לטול
 זו נכר"ע כמקפס כנכר"ע כפרי . וכשנמנך דבר א'
 מחלו כהמנחם מהחוקה כפסוקים . ע"כ יש לגרך ככלל .
 לפיכך יכל' ב' מין דגן או פירות מ"י מימם
 דאו יש ספק נכר"ע אהרוס . ע"כ יחלל גם כפירות
 ויהם מים לללל כל כדעמא (גם ס"א מקרי כ"ל וע"ש
 בקור"א) : (טז) שמוין ונללים שדוקינו ואינן ראוים להחיל
 חיין רק ע"י פח ככלל : (יז) חולל כהמקלל עד שאינו
 רחוי לאכול ע"י פח ככלל : (יח) חולל כהמקלל עד שאינו
 כשמוגיס (יע"ל כפי' ב') . על קאלמסין מוקפאס
 ככלל (וקאלמסין או שאר מוקפאס שאינן נחללין חיין
 כלוקרין מנכ"ס אחרים מהס עיבול נכר"ע) :
 פאטערלאנגן כהלמן מוקפאס ויווא נקן ככלל . ואם
 (סורה ויסק)

פך פנח מ"י טען לו נודח מ"י סלדנס יח :
 דין בורא מ"י :
 (א) כ' מ"י דגן כסס חיסס שטורס כנולה זעל (האנער)
 שפך (קרי' כוואין) . אם עכס מהס כנביל מנך
 עליו החלס נודח מ"מ ולאחריו כמחיס . ואיניו דוקא
 ככמנכו אהן כמכסכת החלס כמו שטורס חשטורס
 נמדויגהו ואן כשכלל קמחא כללן . חלל אם נישלן ככלל
 נחוסקו מנך עליכס נכר"א ד' לומר שלא לחלו
 כיה מהס ספק נכר"ע אהנוס ונדעינא אם חלל ינך
 נכ"ר : (ב) פח שאין דרך כטולס לקבוע עליו פטורס ולא
 להכול ממנו שיעור כמימס נקרא פח כהמס כביכין כמו
 לעקף שילוס כרוב דבש וטעמו מים או זיכס כשילוס נמי
 פירות או נכ"ס או אפילו עילובס כמיס כללל אלא
 שמיילא אהב כפירוח . ואם חלל מהס זכ אהוה מר' נכ"ס
 מנך לפינו נודח מ"מ ולאחריו על כמחיס וא"ז נמי :
 (ג) חלל מהס שיעור שדך שאר נב' חלל לקבוע עליו
 כשטורס קבועס אפילו לא נוס לללל חלל כיעור אלא
 שאוכל עם פח או דברים כמלמחיס כיון נשל וכיווא לא
 ועס כולן ריב שיעור כיעס מנך המויע ונכר"מ חלל
 דבר שאוכל נכ"ס ולא לללל חלל מנכר"ע . ואם חולל פח כמין
 וכו' דעמו לחלו מנט ויניכר נמ"מ ומלך לחלו כיעור
 כיעס מנך נכר"מ ואי ח"כ נכמחור שיעור שיעס
 מנך ג"כ כמחוס (ומחילא דניך ג"כ נמי) . שיעור
 כמחוס י"א דעיניו ג' או ד' נכ"ס ח"א דעיניו טעמא
 ערב וכפריס ד' ליקך להומר (ט) חיי אדם וי"א :
 (ד) פח כמחולל נכר"ע גביס ואפ"ה כמו כפ"י ח"א
 וכיווא זו מה שדרך כטולס לקבוע עליו כשטורס ולאכול
 וממנו שיעור כביכס לא נקרא פח כביכין ומנך כמחוס
 ונכר"מ נכ"ס (ק' כ"ל וע"ש בקור"א) : (ה) עיכס שאין
 מגבלין אהב רק כשכין אהב כל עליו ירקוח ואוהין
 המור מנך נמ"מ והם חולל שיעור כיעס מנך כמחוס
 ונכר"מ ואוהין שאין אוהין נהנור וק דין כ"י כיעס
 לא יחלל שיעור כיעס רק כהון כשטורס : (ו) עיכס
 שיעלובס כמיס ויניכס מנך נמ"מ אפילו כשיעור כיעס .
 ועיכס שטיגנכס מנך נמ"מ ח"כ מימס לא יחלל לא חור
 כשטורס . דווקא כעין קיליך כמחוסים שיש כמן חור
 להם . חלל לאקמיין שמוגיס או עיכס שגוללהס רכס
 כשיגנכס מנך נמ"מ נכ"ע : (ז) עירב קמח כל' מ' מימס
 עם שאר קמיין ואפ"ה פח . אם יש מכתחם על ס'
 מימס כיה נכ"ד אפילו ערס מנך המויע ונכר"ע
 כהון . ואם לאו מנך המויע ועל כמחיס . ואם עכס
 הנביל אם כ' מימס עם שאר עכס כמחיס ואם לאו
 נמ"מ ונכ"ר . ואם לאו עירב עם קמייה רק כשיעור
 קמח כל' מ' מימס עם שאר מימס כהימס מני קמייה
 מנך נמ"מ ועל כמחיס אפילו אין זו כיה נכר"ע . אם
 לא שלא נמן כקמח רק לדק נעלמא : (ח) פירורי חלל
 שאין לכל פירור כיה כשכלל אפ"ה שרדיין עליכס חור
 להם וה' כמנחו ס' ייבול או שדנדקו יחד ע"י כיעבול
 עד כענכס מכל פירור כיה מנך נמ"מ כיה כיה קודם
 כדי כיעס וגולד שלא יוכס בום פירור כיה כיה קודם
 כיעבול עם ככשיו יש זו כיה דע"י מנך כמחוס :
 (ט) אם לא נישלן אלא כשכלל כמקפס ואפילו נמס או
 נמך או נדנס וכשהנו לא לא נבאר נכס חורר להם
 מנך נמ"מ חלל כיון שלא נחבול עדיין דין להם עליו
 עליכס חורר להם כיון שלא נחבול עדיין דין להם עליו
 ככל כדמיס . ואם כשהנו כמחוס מנכר"ע מהמחם כשירוריין
 כידוע שאין נכס חורר להם ואם נכס כיון אהוס מנך
 נמ"מ וכל זו אם אין ככל שיעור כיה חלל גיב כיה כיה
 אפילו אין זו חורר להם מנך המויע : (י) קענדלין
 או גרימחילין שטובין מהמס כחובס או מלמס מוקפס
 ומנכרין אהן שמוין ונכ"ס וחלל ומחורין וגובלין ומחילין
 או מטיגין אהן כ"כ' כיה קודם כיעבול (לחיות ככל אה'
 כיה מנך נמ"מ . ואפילו נגלן נדנס ואכס נהנור כמו
 לעקף דנין כיעלן החלס כמקפין ועבר ממנו כל שאר
 חמס)

לה קודם שחזר וגזגן . ומ"מ י"ם להחמיר בעיקר ואם גזגן נמים י"ם לזכור לעשות פחות מהיה : (יא) קמה על כ"י מיי דגן בשביל עט מים או שאר מפקים אם הוא עבד ק"א אעפ"י כ"א' ללוטוס) כ"א' דרך חילוק ומבדל דמ"מ ועל המחזה ואם הוא דך כדי שהמים רחוקים לשהות מנדר כסבל וכו' . לפיכך רוצה שטובין מקמה קלי שמתנגדים בקמה דחמלא וזמן עליו מים כרעה מנדר כהכל : (יב) לבינות (פטרפל לאקשין קענדל דומיקן) שזכגן נמים אם אוכל בליביות עם המרד יבדך רק על בליביות דברוטב בטל לביבין . ואם אינו אוכל בליביות ורוצה לשהות במים יבדך כדי שפק ורחו לנדרך על מטע לבינות דמ"מ . גם יבדך ד"א שברכתו כסבל ויחבל עכ"פ כיה מן בליביות וגם מן כד"א יחבל או יכה בטעור כדי שיבדך על כהמה וגם כ"ר ואם אין לו ד"א יבדך על הרוטב כסבל : (יג) אם ישאל רק מטע לבינות ושיקר ויבדך רק בשביל המים וכוונתו כפ"ט גלול אין כמים נכלים לביביות ומבדך על המים הכל ועל בליביות דמ"מ וגם זכז יזכר טוב שיבדך כסבל על ד"א : (יד) הכלרני געשכני גרין במהלך כל גערען מנדרין עליהן דמ"מ ועל המים שמהבל נכס דין כמו לבינות :

דיני ברכת היין ואם פושר שאר משקין :

(א) על כיון דין שבוה הי או מנבל או קודמיו דבינו נהנו (הכוז דכ"ב ועשמי) וכו' ועמנו ויין מנדר נכ"ג ואפילו אם מיהו כהותין כיון שיש לו טעם מן המרל הוא אכל נהמין שיש ב"א שמתנגדים לשהות מטי חמיותו ומבדך עליו כסבל : ואין אלו נקראים זכז ולכן אם אינו חמוץ מאלו או יבדך על כיון גמור החלב כדי שיכול לנדר חמלא ופוך נכד"ב כיון : (ב) אם עלרוו ההרונים נמים סבל ואח"כ נהנו עליהם נים (וכ"כ כגזגן טעם על שמרי יין) מנדר כסבל אכל אם לא נכד"ב חמלא ברנל אפילו לא חמל מים יזכר ממש שנתן או אפילו נפתחו אפי"ה מנדר כפ"ג דין הוא וכמים נכלים נזמים וגמם שי"א יש זו כרעה יין : (ג) יין שנהערב במים אם אין לו חמל א' משה נמים ודאי בטל ואם יש בו יין יותר אם דרך ארשי מקומו למזוג אותו כ"כ מנדר כפ"ג ואם לא נכלם דעמו וכן אם נהענד שזכר משקים אם נהערב כ"כ ע"כ נכנס טעם היין מנדר כסבל וכזכר האיים שאינו משהד כ"כ חלוקין אחר הכוז : (ד) הקובע עמלו לשהות יין א"ג בשוהה גם שאר משקים שברכת היין פוטין . דוקא כהיו במשקים עומדים לפניו בשעה שבידך על היין או עכ"פ שיהי נדעמו עליהם אכל כ"א"ס סו"י ש"ה : (ה) שרה יין נדךך ארשי כוס א' או כ' ואין דעמו כלל למשך עמלו יין וגם לא היה נדעמו בשעה שבידך על היין לשהות מים משקים צריך (ו) במקדש על היין ודעמו לשהות י"ם או קאפסע י"ם כספ אם צריך לנדר עליהם לכן כנכון שיזוין שלא לפטור במשקים ואעפ"י יבדך כסבל על מטע זוקער ויזוין לפטור גם במשקים :

דין עיקר וטפול :

(א) אם אוכל שני מאכלים שכן מעוררים נקטרם אחס אם עיקר כוונתו על א' מנדר עליו וטטר בש"י (וכן בנכנס אחרים) אפילו הוא כמיעוט . וכשהם מה שבוה כרז כוה עיקר וטטר כהו . כשעיקר פוטר הטפל . אכל אם יש נהענדות אפילו מטע מה' ממים שערב כוונתו כדי לנכול מנדר דמ"מ ופטר כהו . אכל כשהוא מן הקמה של כ' ממים רק לנדר בטל להמבטל : (ב) אם דעיקר פוטר את הטפל כיונו עפ"י (מורת יוסף)

ד' הנאים . א שיש דעמו עליו נשעה נכד"ב או כגזגן נכד . ב שזכרל כספל נכחוהו מממד לאפוק אם כדן ביניהם לאדר אחר . ג שאין כוונתו כלל לחילוק הטפל ואינו אוכלו אלא בשביל העיקר . ד שזכרל עיקר החלב ולכן אם חשק לכו אוכלו דג מלוח או גזגן וכדי לנבל טעם כחריפות אוכל גם מעט סה או דבר אחר וכן כהוה י"ם ואוכל אחריו מטע סה מנדר על עיקר וא"כ לנדר על כספל . דוקא שהיה דעמו על זה נשעה כנכד"ב או אפילו שלא היה נדעמו בפירות רק שרגיל נכד . ואוכל עיקר חמלא וכן אפילו לא היה כספל נשעה נכד"ב וכיו"ו לו אח"כ מ"מ א"כ לנדר על כספל אכל אם אינו רגיל נכד וגם לא היה נדעמו בפירות או שאלו כספל קודם שאלו עיקר או אפילו שביד דעמו אלא שכלך . אחר כנכד"ב לאחר אחר ליקח כספל כענין דהוי שינוי מקום צריך לנדר גם על הכספל : (ג) כל זו שאין כוונתו לחלוק כספל ואינו אוכל אותו רק לנכד המירוח . ואל אם כוונתו י"כ בשביל כספל כגון שוהה י"ם ואוכל י"כ לעיקר או מנדרתה אע"פ דנדאסה עיקר וכשרי טפל כיון שכוונתו לחילוק כספל א"כ אין צ"כ טפל לזכ ולנדר לנדרך על כספלך או המנדרתה החלב - כספ השתים ואח"כ מנדר על כ"ס אף שבי"ם מביד עליו (כדלקמן) : (ד) אם כספל כוה פה את אם אוכל פחות מכמה א"כ ט"ם ואם כנכד"ב יטול ידיו ולא יבדך עט"י :

דין קריבה בברכות :

(א) מזהו לעולם להקדים לנדר על כהכוז יותר מפ"ה השיבוה או על כהכוי מפני היבדוהו וזונו בני אשכנז קיימ"ל כספוקס דמה כהוה רגיל ליהות הניב עליו אפי' אם עמה חסד גמין כ"י נרה השב ענינו (אכל הכמ"ס ס"ל דהניב מקרי מה שהביד עליו נחלוהו טעם) : (ב) משוב ענינו זה כוה על ג' אופנים . א ז' מיעט הנזכרים בשנה ארץ ישראל כדכתיב ארץ חבה וכעורה גפן (והוא כולל בין ענבים היים או ירבים או יין) האנע ורמון ויה דרבש (הוא המרים) : ב דבר כנכד"ב מנדרתה יותר על מין פשרי כגון נכד"ב כהו"א שבוה רק לפה וכן דמ"מ או כפ"ג' או כפ"ט' וכפ"א שבוה מנדרים יותר מנדרתה כסבל שבוה כולל על המים : ג ד' ממים הנזכרים יש ג"כ א' השזב מחביו ככל המוקדם כספוק השזב יותר : (ג) כה דא' מוקדם להבדו דוקא כשמיים לפניו וזוהו לנכול משתכס אכל אם אינו רוצה לנכול משתכס או שמיין כהשזב אינו לפמו א"כ לכמהין : (ד) כה דאהד מוקדם להבדו דוקא בנכד"ב כוה שות אכל אם אין ברכותיהן שוה כגון גזגן וזה כיון שצריך לנדרך על כל אחד ואחד מנדר על איזכ שידאס אפי' כהני ממין ז' וגם הניב (כ"א"ס) וי"א דלעולם חלוקין נהר הכיבוי (כמב"ס) . דוקא כשהוא נכד"ב כה' מנדר מחביו אכל כשברכת א' מנדר כגון דמ"מ וכן כפ"ג וכו' כהו"א זה מוקדם לכל דבר הו" מוקדמה כספוק : (ה) לפיכך אם כו לפניו מני פירות ונכד"ב כוה

זוהו

אם לקח צידו כוס יין וכשר כסוף מים ויבדק על דעת
 לומר בכלל ומכר מחיים אפי' לנחמלם כפס"ג כשרי
 אפי' אם כוס כפול יא': (ה) בירך על כוס מים
 כפס"ג והך כדי דיובר מוכר ומימי כפול וכן אמר
 כפס"ג כפול. וכו' יא': (ו) אם בירך על כוס וכשר
 כסוף יין ואמר כפס"ג ונשאל ענינו מים או בשר משקים
 ויש יין לפניו על כפולן כיון שביד דעהו לכסוף יין וקח
 היכר כיון דשהה ואפי' נכרס כיון שביד לפניו וגם סי'
 דעהו לשהות יין אפי' בלא סי' דפחו רק לשהות כוס
 א' אפי' שבה יוהר מכל' נבחרק רק בלא דיבר :

דין אפל פירוח והביאו לו עור :

(א) ביס הכול פירוח נדרך ארטי ובירך עוליס ואלל
 מנס וכדילו לו עד אם ביס דעוה ממחלס על כל
 מה שיביאו לו אפי' אלל כבר כולם אי' לדרך . ואם
 נמלך ממש בלא ביס דערו ממחלס רק לזכול אלו ונמל'
 להכול עוד אפילו עדיין לפניו נירך לדרך . ויבחה על זמן
 שמונה לפניו עוד מכתשבים ים פלוגתא . יא' דעתי לדרך
 יא' דא' לדרך . ואם אלל כבר כולם אם קבע ענינו
 להכילת פירוח אי' לדרך דאינו מסוה דעוה כל זמן
 שביד על כפולן ואם אלל רק בדרך ארטי נירך לדרך
 לביע' ואין חילוק ואם אלל רק בדרך ארטי נירך לדרך
 שנכרתה כוזה כגון אגוזים ופתוחים . ונמקוס שיש ספק
 נכרס יש להק' שיכר על מעט זוקר שכלל חפסור גם
 אוהו כדור דאפי' נחוק הכטובס נירך לדרך על זוקר ;
 (ב) כדילו לו פיר' שהכוב וחטיב עליו יותר מן כדאפי'
 נירך לדרך לביע' אם לא ביס דעוה ממחלס לטעור זה
 כפירוח דאינו דין שיפסור כלונו הטוב לרבוש דרך
 נדרא חלה א"כ והתקין לכך ; (ג) בירך על שכר והתקין
 על כל מה שיביאו לו מנכרת כפול אי' לדרך על דגים
 ונסיס אפי' עדיין לפניו וכר' נירך אי' לדרך על דגים
 כוא מין אחר לגמרי ולא דמי' לאגוזים והפוחים שביס'
 בכל מין פירוח ; (ד) בירך על כלהם וכדילו לו עוד להם
 אפי' בלא ביס דעוה ממחלס ע"ז וגם לא נשאר לפניו
 אפי' אי' לדרך דמסתמא דעוה לזכול לטובע אלל אם
 ביס דעוהו רק להכול דדרך ממש כ' גלוקיקות ולא יוהר
 ואפי' נמלך ממש שיחלע עוד נירך לדרך אפי' עדיין
 עוד לפניו מכתשבים ; (ה) כל זה לא מיידי חלה בשר
 לזכול חלוו אלל אם אוכל על כפולן ארטיים כיון שביד
 על מין א' פוסר כל מה שיביאו לו עוד אפי' לא ביס
 לפניו עוד מכתשבים וככל תלוי דעשה דעבי' לזמן לביס יוהר
 נמלך ממש ואם לא ביס דעשה דעבי' לזמן לביס יוהר
 רק לנפש כהוונתה מן לביס עוד אי' לחזור ולנכר ;
 (ו) בירך על אוכל והנדר או על חפך ובשע נכרס
 לפניו עוד בשעה נכרס וביס דעוה עליו בשעה נכרס
 אי' לדרך ואם לאו נירך לדרך ; דין שינוי מקום סי' יא'
 לעיל דגברי כמחזר ז' לדין איסו' נכרס נקראים כספק
 כשעוה :

זוהו ואין צויעים עין ז' מקדים כתיב ואם יש צויעים
 פין ז' אפי' כוא הוי פרי מקדים לדרך על מין ז' אפי' כשרי
 ככר' שלם הארזי עליו . ומי' אם שביס מין ז' או שביס
 אינם מין ז' מקדים כולם . ואם א' חביב וא' שלם שלם
 עדיף ואם אין נרמקוין כוזה אפי' כיון א' מין ז' אין
 בלא קדימה כלל ועכ"ל יבדק על מין ז' כוזה חביב עליו
 עכשיו (דכוס יואל לכ"ע) : (ז) ז' מיני נוסים ככהניס
 נקרא כיון דכחוהו הקדמי' אין נמי מקדמיק אפי' נגזר
 לדרך על שביס ; (ח) ולכן כיון שהלקו ככהו לביס
 דכהוה ארן הטב ובטורס גפן מאיב ורמק ארן זית שמן
 ודגס וכפסיק ככהוה בין רמון לזה והתחיל ארן זית
 וכו' לכיזה שמש כסמך (ארן נהרא כוא השוב יוהר
 ממש כמחזר לדרך ארן זית קודם אפי' להכשיל על
 נגוים אפי' שברוכה ביא מבורכה כריא כוזה מ"מ .
 קדימם כספוק כוא מקדים למעלה או כל מבורכה לבר .
 נכרס כיון קודם לזה אפי' שביס מוקדם כפסוק
 דכשנע כיון כריא נדלה מאד וגם נכרסו מבורכה
 דוהב קדימם כפסוק . אלל כמ"מ אפילו משעוים דוהב
 מעלה כיון שביס נכרס כמ"מ ביא מבורכה וטוד במוקדם
 נכרס ; ביס לפניו יין והכשיל שעוים וית . ל"ע מכ
 יבשה דכא יין קודם לזה ובטורס קודמין לין ויהי קודם
 לבעוים ויש לנלק' א' מן כפולן ; (ח) קדימם כפסוק
 פוא קודם לכל האחריו נכרס מבורכה כשהשכיחה ביא
 פוחס כנרס וההווי כמ"מ מין ז' וההווי מעלה שלם
 האחריו מעלה חביב . כפס"א וכפס"ע קודמין לשכל .
 כפס"ע וכפס"א אוליגן נמר כתיב אפילו נגמון וית .
 נכרס אפילו והביס קודמין לנכרס וית . נכרס אפי'
 יצר קודם לכל כנרסוה כוזה הדור ; (י) כא דיש מעלה
 למין ז' דוקא כשכר נגמור ספיו אלל כל זמן בלא נגמור
 כפי' אין לו דין קדימם ; (י) אלל דבר כטעון נכרס א'
 מעין ג' וגם דבר נגזר לדרך נכרס מנכרס מחלס נכרס
 א' מעין ג' ואפי' כמ"מ :

דין טעוה בברכות :

(א) טעוה ובידק על להס כמ"מ יוא אלל אם בירך
 כמחזר על תנשיל מ"מ מיני דגן לא יוא . דוקא
 על הכשיל לפי שאלו נקרא להס כלל אלל על פה ככאס
 כדכתיב יוא : (ב) בירך על פס"ע כפס"א יוא ולביסוק
 לא יוא ואם כוא מחסוק אם כוא פרי אדמס יבדק
 כפס"א ; (ג) על כל כדנריס אפי' סה ויין אם בירך
 שכלל יוא ולכן אם מחסוק בליס דבר אחר שלמד וביך
 ככלכות נכרסו . רק מחסות מחלוקת סאובוקס לא נהנרר
 נכרסו כמחזר יבדק עליו שכלל ; (ד) קודם שיכר נירך
 ליעד ולכוין איסו' נכרס נירך לדרך כדי כששזכור כסס
 כוזה שיקר כנרס יביס ידוע לו מה שביס ודיענד
 אם לקח כוס צידו וכשר כסוף מים ויסיס שכלל אי' לחזור
 לביס כפס"ג וכוכר כסוף מים ויסיס שכלל אי' לחזור
 ולנכר דעשוהו טעוה ככווה אפי' נירך לחזור ולנכר . וכ"ש

סדר ברכות הנהנין

(גורמא) כל דבר דאדס אוכל או שוהס אפי' כוא דבר מוטע נירך לדרך עליו מוקדם וכנסכס מטוס' בלא נכרס עוהו'
 גדול מאד כדאי' נגמ' אר"ח ג"ס כל כנסכס כו' כאלו גוזל לביקב' ולנכ"י . אר"י א"ש כו' כאלו וכנס מקדש' שמיס' .

על היין סבדר לפניו ברוך אתה יי אלהינו כלה העולם בורא פרי הנהנין
 על הלחם ברוך אתה יי אלהינו כלה העולם במוציא ללחם כן הארץ :

בורך יוסף פורת להס . ר"ל מאן . כמו עבד להס רב
 דמוציא להס . ר"ל מאן . כמו עבד להס רב (שמות)
 (דניאל כ') וכמו לחס מן השמים (שמות) אלל הבן . שביס עושים ממנו עוונת . כמ"ס
 (גורמא יוסף) ועשו

על תבשיל כתי מיני דגן ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא מיני מזונות :
 על כל פרי העץ ואורים ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי העץ :
 על פרי הארמה ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי האדמה :
 על בשר ודגים . ביצה ונגינה כמהין ומטרות וכדומה . גם על כל המשקים חוץ מין אומרים :
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהכל נהיה בדברו :
 הקובע מזוה סבד ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו
 וצונו לקבוע מזוזה :

הלבוש מלבוש חדש ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם מלביש ערמים :
 על פירות המתחדשות משנה לשנה ומלבושים וכלים חדשים :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה :

כאשר שובעין קול רעמם או קול הסער :
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שברו ונגברתו מלא עולם :

כשאירע לאיש מוכה אשר גם לאחר חלק בה :
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בפזוב ותפטיב :

כששומעין בשורות רעות ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בין האמת :

על ריח עץ ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא עצי בשמים :

על ריח עשב ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא עשבות בשמים :

על ריח פרי טוב ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם הנותן ריח טוב בפירות :

על כמה מיני בשמים ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא מיני בשמים :

על שמן אפרסמון ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא שמן ערב :
 המודה כרם רבעי שלו יאמר זה ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
 במצותיו וצונו על פדיון פרים רבעי :

כל ברכות הראיה אינו מברך אלא משלשים לשלשים יום :
 הרואה מקום שנעשה בו נס לו , או לרבו או לאבותיו או לאבותינו בכלל מברך :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שעשה לי (לרבי לאבותי לאבותינו) גם בפקום הזה :

הרואה חכם בחכמת התורה ב"א יי אלהינו מלך העולם שחלק מחכמתו ליראיו :

הרואה חכם בחכמת העולם ב"א יי אלהינו מלך העולם שנתן מחכמתו לבשר ודם :

אם רואה פני מלך ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שנתן ספבודו לבשר ודם :
 הרואה כתי כנסיות בחורבנו מברך , דיון האכה וכישוכו מברך :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם מצייב גבור אלמנה :

הרואה חברו החביב לו אחר ל' יום , מברך שהחיינו ואחר י"ב חדשים מברך :
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם כמיהה הפתים :

פּוּרַת יוֹסֵף בְּרִיק

ועשו אותו עונות (במדבר י"א) . והטעם הוא כי חמשת המינים (חטט ושעורה וכסמח ושבלת שופל ושיסון) כשהם שבלים נקראים הנואס . ולאחר שדשים וזורים אותם נקראים דגן . ואחר שהמינה והלישה ופיהם נקראים פת ומברכים עליהם כמוצא להם . בלשאר כי הם עיקר המזון . (פורת יוסף)

אשר חיי רוב אדם תלויים בהם . וגם אז בלוי לכלל עלוין . ע"כ קבעו עליהם גרסה מיוחדת כשיש עליהם תואר להם . ומראש נשטח ימי גראשית צעת שאמר השטח , הארץ נתן כח בארץ שיאל ממנה הנואס להשקות מהם להם לאוכל :

סדר ברכת הנהנין

הרואה את חברו שנתרפא מחליו ^{מברך} בְּרִיךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם דִּי יִתְבָּר לָן וְלֵא יִתְבָּר לְעַפְרָא :

כשרואין ברית משונה כגון גט, וכישי, וכדומה :
בְּרִיךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מְשַׁנֵּה הַבְּרִית :

הרואה אילנות בעת פריחתן צענים סבך, טעם אחת בשנה :
בְּרִיךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא חָסַר פְּעוּלְמוֹ דְּבָר וּבְרָא בּוֹ בְּרִית
טובות ואילנות טובים להנות בהם בני אדם :

הרואה אילנות טובים, וברית גמול, מברך :
בְּרִיךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁבָּרַךְ לָן פְּעוּלְמוֹ :

הרואה ים האוקיינוס בְּרִיךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עֲשֵׂה אֶת הַיָּם הַגָּדוֹל :

כשרואין ירקים, וכבוכים, השעופים בלילה סבך :
בְּרִיךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עֲשֵׂה מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית :

כשרואין הקשת בענן :
בְּרִיךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם זֹכֵר הַבְּרִית וְנִאֶמַן בְּבְרִיתוֹ וְקִים בְּמַאֲמָרוֹ :

כשטובל כלים, חרשים (חוצ' מבלי חרס) מברך :
בְּרִיךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִבִּילַת
פְּלִי (וכשהם הריבה פְּלִים) :

דָּרַךְ הַלְכוֹת בְּרִכַּת אַחֲרוֹנָה הַחַיִּים

דין כללים בברכה אחרונה :
(א) נרכס אחרונם אין נריך לנרך אלא אם כן אכל כית. ועל כל המשקם אשילו י"ש שמישש דעה של אדם אשילו נעמט אשילו כפי אין מרכיני נרכס אחרונם אלא א"כ שנה רביעית. אך כיון ד"א דעל משקם ג"כ מרכיני על כית לכן ראו לומר שיטת או פחות מכית או רביעית. ומכ"כ כיון ד"א דנ"א של דאורייתא: כל כאלובין מעטרין לבית אשילו פה לשירות לנרך נ"ר וכל המשקם מעטרין לרביעית. ואוכל ומשקם אין מעטרף אם לא משקם שעל כאלוב המשכשו מעטרין להאכל י"א דגם כבוד אינו מעטרף (ע' חיי אדם): (ב) על כל דבר הוון מו' מינים מנרך נ"ר ועל ד' מינים מנרך נרכס א' משין ג'. וראו ונכון כשוכנין במסינס ואזנין יין או שאוכלים מדכיים שמנרכים נליכס דרכס אחת משין ג'. אע"ג דלכתחלה אין ראו שטור א' אה חבירו נכ"א מ"מ אם יש אנשים שלא ינרכו או מחמת נובס שאינן יודעין לנרך חנוס על א' שאמר שכוונו מי שירכס לנאת ואז ינרך בקול רם ויבין להוציא לכל מי שירכס: (ג) אכל מערס"ע מו' מינים ואכל ג"כ משאר פורס"ע כיון שמנרך על בען כו' וגם מינים על דארו ועל ספרות חס כולל גם שאר פרי בען רק משטי שאינם חמינים כ"כ לא קרנו עליכס נרכס זו ועכשין מנרך נלא"כ נרכס זו פוסק גם על. שאר ספרות: (ד) אכל מעט וזכס וחור ואכל אם אין מהחלה האכילס רלכונס עד סוף חיליס אחרונם נכדי אכילת פורס שכוו שיעור ג' נליכס מעטרף ומנרך ואם לאו אינו מעטרף: (ה) שחם מעט והור זכסח מטס אין מעטרף. שחם משקום חמין כמו טבעט וקאסטט אע"כ ככן דרך מהיותן א"ג לנרך אחריו (אם לא שחם כשיעור טבעט א'): (ו) יש לומר שלא יאכל דבר בכריתו דבינו קטנות א' ואנח א' וכן כל פרי שכוו אינו גדול נכיים דכיון שכוו דבר השוה י"א דמנרכין כ"א אע"כ שאינו נכיות. ואם חלקו מקודם עד בלא גשאר בלם ואכלו ככר והכטל מחשיבותו: (ז) שחם יין נכדס וא"כ ספק אם ינרך כ"א כיון שכוו פחות מרביעית וכן בהם יין ונסתפק אם ינרך כ"א ואין לו יין מותר לו לאכול כית מדכיים שמנרכים עליו על כמהיס וכלול כחוכס ג"כ על כספן אע"ג דלכתחלה סיב אסור לנכות דבר שכוו מוסקף אם כוול יין וכיוצא ב כדי לפגול כעל כמהיס וכיוצא בו מ"מ כיון שככר אכל או שחם וכוא מוסקף ואין לו מלוחו כמין לתקן יכול לכלול מספק: (ח) כיון ד"א דנרכס א' משין ג' יכול דאורייתא לכן ראו לכתחור בכל כחומרות שנוג בנכרת כמון לנרך מיוצב ולא עמוד וכלל כדרכים כמנאריים לטל דכיוי נרכס כמון :

ברכה אחרונה

אין לנרך אלא אם אכל כית (שכוו כהני ניכס) או שנה רביעית (שכוו כנינס ומחלה) אכל אם שחם פחות מוס חמס דעוה ע"כ"כ לומר בלא נכתח, אלא פחות מכית, או רביעית :

בְּרִיךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עַל

על שירות משנה א"	על משקם קדום מו' מיני דגן	על חמסם מיס דגן וגם שחם יין
על שירות משנה א"	על משקם קדום מו' מיני דגן	על חמסם מיס דגן וגם שחם יין
על שירות משנה א"	על משקם קדום מו' מיני דגן	על חמסם מיס דגן וגם שחם יין
על שירות משנה א"	על משקם קדום מו' מיני דגן	על חמסם מיס דגן וגם שחם יין

(עורה יוסף)

ועל התנובת השלחה ועל ארץ חסדה טובה ורחבה שרצית והנחלת לאבותינו
 לאכול מפריה ולשבע מטובה. רחם (נא) יי אלהינו על ישראל עמך ועל
 ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מובחרך ועל היכלך. ובנה ירושלים
 עיר הקדש במהרה בימינו. והעלנו לתוכה. ושמחנו בבנינה. ונאכל מפריה
 ונשבע מטובה. ונברכה עליה בקדשה וכטהרה: בשבת וירצה והחליצנו ביום
 השבת הזה: בר"ח וזכרנו ביום ראש החודש הזה: בר"ה וזכרנו לטובה ביום הזכרון
 הזה: בספח ושמחנו ביום חג המצות הזה: לשבעות ושמחנו ביום חג השבעות הזה:
 בסוכות ושמחנו ביום חג הסוכות הזה: בשמיני עצרת ובשמיחת תורה ושמחנו ביום
 שמיני העצרת חג הזה: כי אתה יי טוב ומטיב לכל ונודה לך על הארץ

על סיון	על הסוכות	על מעשה קדש	על מעשה קדש ועל סיון
ועל פרי הגפן:	ועל הפרות:	ועל הפתיה:	ועל הפתיה ועל פרי
ברוך אתה יי	ברוך אתה יי	ברוך אתה יי	ברוך אתה יי
על הארץ ועל	על הארץ ועל	על הארץ ועל הפתיה	על הארץ ועל הפתיה
פרי הגפן:	הפרות:	הפתיה:	ועל פרי הגפן:

אחרי אכילת מאכל שאינו מחמשת מיני דגן. ואחר אכילת פרי שאינו מחמשת מיני פירות. ואחר
 כל פרי ארמה ומשקין. חוץ מיין. אומרים זה:
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא נפשות רבות וחסרונן על כל מה
 שבראת להחיות בהם גפש כל חי. ברוך הי העולמים:

דרך הלכות אירוסין ונשואין החיים

דיני תענית הן וכלה ביום חופתם:
 (א) נהגו שחתן והכלה מתענין ביום חופתן
 והוא משני געמים. א' מפני שהוא יום
 סליחה דידכו ומחלו עונותיכם (ולפי טעם זה
 ראוי להשלים התענית). ב' שלא ישכדו ולא
 יהיה דעתם מיושנת עליהם (ולפי טעם זה א"ל
 להשלי) יש להחמיר בשני הטעמים ואם האב
 הוא מקבל קדושין בשביל בנו הקטנה ר"ך
 הוא. להחמיר כדי להחמיר מפני טעם הב'
 ובימים שאין מתעני' כמו שיהאבר בסעיף שאח"כ
 צריכין לומר שלא ירבו במאכל ובמשתה משני
 טעם הב' (סימן ס"א ע"ט) (ב) אלו ימים
 שאין מתענים בהם תענית החגים הנוכה ופורים
 ואסרו חג וע"ז באב בשבט כיון שמוזכר
 גמ' ובר"ח ג"כ אין להחמיר מלבד ר"ח כיון
 דמתענין כיון שיש בהם תענית צדיקים וכן כל

חדש ניבן קבל (צ"ל וכן) בלג' בעומר ומר"ח
 סיון עד אחר שבעות וימים שצ"ח לטובות
 מתענין (א"ח ס' חקע"ג). בימים שאין מתענין
 צריכין לומר שלא לרדוף אחר מותר' מאכל
 ומשתה: צריכין החתן והכלה להתקדש עממן
 במאוד מאוד בהכנס לחופה ועשו תשובה ביום
 הכה ויקשמשו במעשיהם מיום כולדם עד כיום
 הזה ויתודו ויבקשו מחילה וסליחה וכפרה
 מהש"ת ויהיו מודים ועוזבים ויתחרטו חרטה
 גמורה בשברון לב ועשו הסכמה חוקה מהיום
 ולהלאה לעמוד את ה' באמת ובתמים ולהיותם
 קדושים וטהורים. ואחר כן יכנסו לחופה
 ויהפילו ספקות ב"ה ישרה שכנתו ביניהם
 (ש"ה דף ק"א ע"ב ועיין שם עוד) ומוסרין
 שאומרים בידוי חפלת מנחה כמו בערב
 יום הכפורים:

סדר ברכת אירוסין ונשואין
 (א) החתן החופה מברכין ברכת אירוסין ונשואין
 והיו עובר לטעיתן ולר"ך שני כוס' לברכה
 אירוסין כוס אחד ולברכה נישואין כוס אחד
 (פורת יוסף)

מדר ברכת אירוסין ונשואין

וגריבין לבין לאה צברת סיון בשסס שמנרן
המסדר על הכוס וצברת אירוסין ונשואין
שמנרין תחת החופה מנרין ברכת סיון קודם
לשאר ברכות ואין מנרין ברכת נשואין בשמות
מעשרה והחתן מן המנין (ס"ו ס"ב):

אמר המניח והמסדר כתב בהשבות מדרים
מינן ס' קל"ח וז"ל: יען אשר אני
משש ח"מ ראיתי שמקנת בני אדם רגילין
לעסוק בדיוני כחובות ונישואים וקידושין לנ"ש
שאינם בקיאים בדיוניהם ואמרנו חכמים מאן דלא
ידע כפי קידושין לא יבא לו עסק בהן לכן
אשרוס קנת דיני כתיבת כחובות ודיני קידושין
ומשפטן ותיקון הנישואין וכו' כדי לננות ט
ולראות משפטן וכו' עכ"ל. והנס אנכי הקטן
באתי לאלוהא דברוי בדיונים ומכניס מלוקטים:
(א) נוכנין לעשות החופה תחת השמים לסימן
ברכה כה יביה ארעך ככוכבי השמים.
וכן נוכנין שאין נשואין נשים אלא במליה הלכנס
לסימן טוב:

(ב) אם הכלה נדה זריבין להודיע להחתן
והנבאר לעיל:

(ג) המנהג צמדינות אלו בנשואי בתולה שהשוני
בעיר סורבין סודר על ראש הכלה ומנרנים
אותה ואומרים לה אחותינו את ביי לאלסי
רננה ויחפס קורין מה שאח"כ פורסין יריעה
(ונוכנין בפרוכת של ביה"כ) ע"ז כלונסאות
ומכניסין תחתיה החתן והכלה גרבים ומקדשה
שם ומנרבים שם ברכת אירוסין ונישואין אבל
עיקר החופה היא מה שמוליגין אח"כ החתן
והכלה אל בית מיוחד ואוכלים שם יחד במקום
לנוע כמו שהנבאר לעיל:

(ד) השושבניות מלבישים להחתן את הקיסל
כדי שיוכור יום המיתת ויחפורר להשונה
גם נוכנין לתת אפר בראש החתן במקום הנתת
התפילין כדי להזכיר אכלות ירושלים בראש
שמחתנו ולקיים תחת האפר פאר גם נוכנין
שהבנות ובקרבנים אנשי זורה מנרין את החתן
ואת הכלה ומחפליים עליהם שזונג יעלה יפה:
(ה) אח"כ מוליגין את החתן תחת החופה
ומעמידים אותו פניו למזרח והש"ן מנגן
כמנהג הסקס והשושבניות מוליכות את הכלה
והשושבניות ואנשים חזונים כולכים לקראתה
ושמקרבני' אליה תחרים לאחריהם להחופה
והשושבניות מציאין את הכלה ומכניס ממנה
ג"פ את החתן והש"ן מנגן ג"כ כסי המנהג אח"כ
מעמידין את הכלה לימין החתן והמנרן מנרד
א"ש וכפי למורה:

מדר הקדושין וכו' י' סעיפים:
(א) המסדר מנרן על כוס יין כספי' ואח"כ
(מורה יתקן)

ברכת אירוסין ונשואין להחתן והכלה
לשמות מן הכוס וזריבין לבין לאה צברת
סיון שמנרן המסדר והמסדר יקה מיד בלי
הפסקה את הפנעה צידו ויברר שני עדים כשרים
שלא יהיו קרובים זה לזה ולא להחתן ולא להכלה
או שום שאר פסול ויאמר להחתן והכלה שאלו
לכד יהיו עדים ולא יומר (ויש ליקח עדים
אחרים שאינם חתומים על הכתובה כדי לברכות
עדים לכבוד החו"כ וגם לפרסומי מילוא) ומראה
לפס הסכמת שבו שוב פרוסה כדי שחמש
הכלה שאינה מקדשה אלא בשוה פרוסה גם
נוכנין לככות פני הכלות הלנוטות ואין
מקדשות חמ' מקדשין אותן רק שיהי' ש"ס:
(ב) יש ללמד את החתן שיאמר הוא בעלמו
חינה לי ואם הוא ע"ה מ"מ יאמר המקרא
חינה לי בשסס רפה:

(ג) החתן לוקח הפנעה ביטו והכלה פושטת
לכנפיה הכמוך לאגודל מימינה ומשים החתן
הפנעה על לכנפיה ואומר הרי את מקדשת
לי במבועת זו ברת ששה וישראל וכל
העומדים שם אומרים כול טוב:

(ד) נוכנין שאמר הקידושין משנר החתן כוס
זכוכית וזכר לחרנן. ויכול להיות כוס שלם
ואין בו משום כל השחים כיון שעושין לרמז
מוכר למטן יהיו לב (פרמ"ג בלוח"ט):

(ה) אחר כך קורא המנרן את הכתובה ולאחר
הקריאה מוסרים אותה להכלה:

(ו) אח"כ מנרבים ברכת החתנים וכן שם ברכות
ומתחלה מנרין על כוס יין ויכונו ג"כ
החתן והכלה ללאת בברכה זו ומסדר את כולה
על הכוס ומלא מנרן ז' ברכות ונוכנין צמדינות
אלו לחלק את הברכות שהא' מנרן על סיון
וגם חמש ברכות והשני מנרן ברכה אחרונה
אשר צרא וכו' ונוחנין גם כן להחוי' לשמות:

(ז) אם אין יין מלוי מנרן קודם ברכת אירוסין
וכן קודם ברכת החתנים על השכר או

משקה אחרת ואם גם זאת אינו מלוי אינו מעבד:

(ח) ברכת אירוסין וכן ברכות חתנים וגם
כשמנרין אותן אחר בהמ"ז זריבין פשרה
והחתן מהמנין:

(ט) נוכנין לקדש בשמנת שאין בו אגן ואין
מקדשין בשמנת ומ"מ בשמנת הדחק שאין
להחתן שמנת שלו י"ח דסוב יומר לקדש בשמנת
מלקדש בשמנת סבינו שלו להלוטין:

(י) זענין זענת שאלו או שנתנו לו אחד במתנה
פ"מ להחזירים כמה חילוקי דינים ומחלוקת
הפוסקי' ע"כ צריך לומר מאור שיהי' הסכמת
של החתן ממש ואם החתן נער ואביו שם צריך
לשאלו אותו אם נתן הסכמת להחתן במתנה נמוכה:
נכניס

שכנסו (לעבוד ככלל לא ימין של החתן מרכיב מל"ה גמ"ל לישירך ט"ש למעט כלה :
מדר סקידושין י"זן להוליא את המתן בברכה פרי הגפן ובברכה אשר קדשנו
במזותיו וזונו על העריות וכו'. וסחמך לר"ך לכוין ללאת בברכותיו .

כמסדר יאמר ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן :
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצננו על העריות
ואמר לנו את הארזסות והתיר לנו את הנשואות לנו על ידי חפה
וקדושין : ברוך אתה יי מקדש עמו ישראל על ידי חפה וקדושין :

החתן והכלה ישחו מכוס של ברכה . החתן נותן את טבעת הקדושין על אצבע הכלה ויאמר :
(פירת יוסף) לרזכים עמי הקידושין להוהר מאלד מאלד שיראו בנייהס ממש נחנית הקידושין שנותן
הוא מירוד לידה ממש . ולא לסלף עיניהס עד שתשאר הקידושין בידה אחרי קבלתה .
ואם לא ראו בנייהס ממש . אפי"ז שידעיס בנייהס . קרוב שאין הקידושין קידושין כלל . פי'
א"ס"ע סימן מב סעיף ד' ברמ"א שם . וכן לרזכים הסדים לזמות . חיך אומר הנוסח כרי את וכו' :
הרי את מקדשת לי במטבעת זו בדת משה וישראל :

וקורים בכחונה ואח"כ מברכים על כוס שני כסא"ז ושם ברכות אלו :
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן :

לנכנס כסוון ממחילין כאלו ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהביל ברא לכבודו :
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם יוצר האדם :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר יצר את האדם בצלמו . בצלם דמות
תבניתו . והתקין לו מקונו בגין עדי עד : ברוך אתה יי יוצר האדם :
עושה תשיש ותגל העקבה : בקבוץ בגייה לתוכה בשמחה : ברוך אתה יי
משפח ציון בבגיה :

שפח משפח רעים האהובים בשמחה יצירה בגין עדן נקתם : ברוך אתה
יי משפח חתן וכלה :

ברוך

פירת יוסף

שהכל ברא לכבודו . כמו"ש נבזות כל מה שנרא' את פועלס . אך גם ידיעת העולם נעלם מאתנו .
הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו . נבחי שמים מה נדע . אי"כ גם התבנית נעלם
כוונתם כי גם הדברים הסגנים אשר לא נדע . רק אנו מדמים תבנית עולם העליון
הכליתס . גם אוחס לא ברא לתהו רק לכבודו לעת מוא . שנזרכיס המה להכיר כבודו שלא
לעת בעולמו כלום אך עיקר תכלית הכריאה
המה התמשה קנינים אשר חשב התנא שם . פרטי עניוין לכן אין אנו מכניס הכרתנו רק
וכו מה שאנו אומרים אשר הכל ברא לכבודו כל
פרטי הכריאה המה כולם לכבודו . אך עיקר
התכלית . היא יוצר האדם בתואר אדם
שיש בו שלימות המעלה כאלס :

אשר יצר את האדם . עמדות הנורא נעלם מכל
חי חף מנשא"י מרכבהו . והידיעה שמכריס
את הנורא ית' הוא רק מלך פעולותיו אשר
ברא עולמות עליונים ותחתונים . והמה מחוארים
בתואר תבנית עולם תבנית ית' . שמתל תבנית
כולל יחד כוראת הבנין והתבונה להתבונן ע"י
(פירת יוסף)

סדר ברכת אירוסין ונשואין

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר ברא ששון ושמחה. חתן וכלה. גילה רנה. דיצה וחרדה. אהבה ואחוה. ושלוש ורעות. מהרה יי אלהינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים. קול ששון וקול שמחה. קול חתן וקול כלה. קול מצהלות חתנים מחפתם. ונערים ממשחתה ננינתם: ברוך אתה יי משלם חתן עם הכלה:

דרך

דיני בהמ"ז בבית חתן בו ימי המשתה

החיים

(א) בנכמ"ז שבית חתן כל ז' ימי המשתה אומרים דוי סכר כו' ונכמ"ז על כוס א' ואחר זהמ"ז אומרים על כוס שני ברכת חתנים היינו ששה ברכות ואחר שמברכין ברכות אלו מברכין ברכת היין על הכוס שאומרים עליו. בהמ"ז: (ב) בין בבחור שנשא בחולה בין באלמון שנשא בחולה בכולן מברכין ברכות אלו ביום ראשון ובסעודה ראשונה וזריך עשרה ובחתן מן המנין: (ג) מסעודה ראשונה ואילך יש הילוק בבחור שנשא בחולה או אלמנה או אלמון שנשא בחולה אם לא אכלו סעודה ראשונה ביום נשואין ואוכלין סעודה הראשונה ביום שאחר הנשואין היו כפנים חדשות ומברכין שבע ברכות אכל כשאוכלין סעודה שנייה באותו יום או כשאוכלין כל שבעת ימי המשתה אי איכא פנים חדשות בכל סעודה וסעודה כשאוכלין מברכין שבע ברכות ואם לאו כשאין פנים חדשות אין מברכין כל הז' ברכות רק מברכין ברכת אשר ברא ששון כו' לבד (וכשאין אומרים רק אשר ברא א"ז דוי סכר ואומרים גודה לשמן כו') וזריך גכ' ז' כוסות ואף שבנרכת אשר ברא א"ז פנים חדשות מ"מ זריכין לסעוד שם אנשים שאינן מבי' אכל אם אינו כועד רק עם גכ' לבד גם ברכת אשר ברא א"ז. ואין זריך עשרה רק גכ' אומרים ברכת אשר ברא כו': (ד) ובאלמון שנשא אלמנה אם אוכלין סעודה א' גלילה שאחר יום הנשואין או שאוכלין סעודה ג' ביום הנשואין אין מברכין

ז' ברכות אפילו איכא פניה. אבל נודה לשמן ושהשמחה במעונו ואשר ברא אומרים אף באלמון שנשא אלמנה כל ג' ימים הראשונים אפי' ליכא פנים חדשות ואין שם עשרה רק שיש ג' יום בהם אנשים שאינן מבי' רק שאוכלין שם מהמח שמחת מריעות: (ה) פ"ח מיקרי אם לא נשא איש אחד שנעלי החופה שמחים בביאחו ורואין להרבות בשבילו אף שאין אוכל עמהם אלא שכל מחמת שמחת מריעות: (ו) שנת וי"ט ראשון ושני היו כפניה בסעודת הלילה ובסעודת שחרית אבל בסעודה שלישית זריכין פ"ח או שאומר סדרשה ובאלמון שנשא אלמנה בע"ש אין מברכין ז' ברכות אפי' גליל שנת: (ז) שהשמחה במעונו דינו כמו ברכת אשר ברא וז"ל אוחו רק שיהיה עכ"ס זימון של שלשה ויהיה בהם אנשים שאינן מן גכ' רק שאוכלין שם מחמת שמחת מריעות: (ח) ז' ימי המשתה וכן ג' של אלמנה מהחילין. חיבף אחר החופה: (ט) אם אדם זימון את החתן ואת הכלה לאכול שם אים מייחדין להם שם חדר בש"ט שיכולין להיות ביחד לבד ולשמוח מברכין ז' ברכות ואם לאו אין מברכין אפי' אשר ברא כו' ושהשמחה במעונו: (י) השמשים שאוכלין אחר סעודת נשואין בבית נשואין מברכין ז' ברכות: (יא) באלמנה לא מקרי חופה רק כשיש יהודי הראוי לביא' ולכן אלמון שנשא אלמנ' ביו' ולא סבלה עד הלילו' ונתייחדו בחדר אחד אחר הפביל' מברכין ז' ברכות בסעודה שאחר היחוד:

סדר ברכת המזון לנשואין

קודם ברכמ"ז בסעודת נשואין אומרים זה. דיני הסר וגם חרון. ואז אלים בשיר ירון. נחננו במעגלי צדק. שעה ברפת בגי ישרון. בגי אהרן: בראשות מרנן וברנן ורבנות. וברך אלהינו שהשכחה

פורה יוסף

אדכ"ר גניע קודם שאכל מעץ הדעת. ה' לו מדת הסתפקות ומזה נלמח לו שמחה. זס שמבקשים שמח תשמח רעים האבותים כללו בחכונת שמחה המסתפקת כמו שמחת יירך גניע מקדם קוד' הספא שאז ה' שמחה המסתפקת: (עזרת יוסף)

וְשֵׁשׁ־מִטְבָּחַ בְּמִעֵדוֹ . וְשֵׁשׁ־אֲבָלָנוּ מִשְׁלָז . (וענין הסגובין) בְּרִיקָה אֶלְהֵינוּ שֶׁהַשְּׁמִיטָה
 בְּמִעֵדוֹ . וְשֵׁשׁ־אֲבָלָנוּ מִשְׁלָז . וּבְמִטְבְּוֹ חֵינּוּ : (וּחֹדֵר הַסִּבְדָּר וְאוֹמֵר) בְּרִיקָה אֶלְהֵינוּ
 שֶׁהַשְּׁמִיטָה בְּמִעֵדוֹ וְשֵׁשׁ־אֲבָלָנוּ מִשְׁלָז . וּבְמִטְבְּוֹ חֵינּוּ :
 וְאֵמַר בְּסִמּוֹ מִתְחִיל נִרְכַּת שֶׁהַכֵּל בְּרֵא לִכְבוֹדוֹ וְכוּ' :

דרך דיני מילה החיים

ביסכ"ג אלל פתח ניהכ"ג (שס) : (ה) גד' צומות ואפי' גס' כאב נוחנין לחינוקות לשמות מן הכוס של נכרה וביסכ"ג אין ליתן לחינוקות ריק נוחנין לחינוק הדימול מן הכוס חוץ מה שמתנין ריק בפי החינוק כשאומרין בדמיק חיי (שס) : (ו) אה יש שני חינוקות למול אפי' של אדם א' המכנה שלא להביא שניהם לניהכ"ג למול בפי' אלא בזה אחר זה ומברכין כל הכרכות לכא"ז בסני עצמו (שס) : (ז) היכי דאפשר עבדין לחילה בעשרה וביכי דלא אפשר עבדין בפחות מי' (שס) : (ח) אין מברכין שהחיינו בשעת המילה אפי' כשהאב בעצמו מל את בנו ואפי' בנו הככור שאין מברכין שהחיינו בשעת המילה רק בשעת פדיון הבן (שס) : (ט) אני הבן עומד אלל המהלך להודיע שהוא שלוח (שס) : (י) נוחנין את הערלה בחול ועפר וכן רוקקין דם המז'צה בעפר ואם הוא שבת זריק להיות החול והעפר מוכנים [ויורה שבעוד הערלה נידו יורקה להעפר . ואם אירע שירקה מידו מאן דמתיר להנביה לטעה בעפר לא משחבש כ"ג מה"ת קס"ג] (שס) : (יא) ונוהנין לעשות כשא לאליו : שנקרא מלאך הכרת וכשמניחו יאמר בפירוש שהוא כשא של אליהו ואבי הבן והעומדים שם יאמרו קודם המילה הפסוק אשרי תבחר ותקרב ישכון תלריך (שס בע"ז) : (יב) אחר המילה אומרים עליו ונוהנין שלא לחלוץ התפילין עד אחר המילה משום שהתפילין אוח והמילה ג"כ אוח (שס ס"ג בש"ד) : [נוהנים לעשות סעודה ביום המילה שכל מזוה שקבלו ישראל בשמחה עדיין עושים בשמחה וכתבי שם אכני על האמתך . ואם נמצאו בני אדם מהוגנים שם ומומנים אוחו ואינו הולך הוי כמזודה לשמים : ומי שאפשר לו לעשות סעודה כראוי ואינו נותן רק קאפטע או י"ש ומיני מתקה לא יפה עושה וכחב בספר חכמת אדם שהנאון מהור"ר אליהו מוויילנא זכר לדיק לנכרה מיחה כסא] :

(א) המל מנרך (שמעתי שהמל יכוין להוציא בנרכחו גם הפורע וכן יכוין הפורע לנאח בנכרת המל . כי הפורע נזר המזוה ומאכנה סדנר . וכן יש לנהוג) אקבמ"ן על המילה [ולא ימול עד שגמר כל הכרכה דכל הכרכה זריק להיות עובר לעשייתו . ודלא כיש מוהלים המרלים חרסיותם שהיקף כשמתחילין הכרכה מוחנין וזכו מעשה נורים וע"ה . (חכ"א)] ואבי הבן מנרך בין חתיכה הערלה לפריעה אקבמ"ן להכניסו בנריתו של אברהם אבינו ואם בירך נדיעבד קודם המילה או אחר פריעה יאל וכן אם אבי הבן בעצמו הוא המהלך מנרך שנים עובר לעשייתו ואם אין אבי הבן אלל המילה מנרך הסנדק בין מילה לפריעה נכרס וז אחרים שעומדים אלל המילה אומרים כשם שכנסם לנרית כן יכנס לתורה ולחופה ולמע"ס : האב והמהלך כשמברכין זריכין לעמוד אלל החופס החינוק כשמנרך נוהנים שיושב ומברך . כל העם שאלל המילה זריכים לעמוד מלבד הסנדק שהוא יושב ואחר כך מברכין על הכוס ואומרים אשר קידש ידינו כו' (כו' רס"ה) [קצת נוהנין ליתן לחינוקות לשמות מכות הכרכה . אבל הנכון שהסנדק או השמש יטעה כולו או מלא לננומו דקין כל דבר שטעון כוס . (חכ"א) : (ב) בנוכה הכרכה אם אין לו אב אומרים קיים את הילד הזה לאמו ומדלגין לאביו ואם אין לו אב אומרים קיים את הילד הזה לאביו ומדלגין לאמו ואם מהו שניהם אומרי' קיים את הילד הזה ויקרא שמו בישראל ומדלגין לאביו ולאמו (שס) : (ג) קסן שנוגד כשהוא מסול וא"ל רק להטפת דם ברית אין מברכין עליו שום נכרס ולא נכרת המילה ולא נכרת להכניסו ולא נכרת אשר קידש כו' (שס) : (ד) ממזר כישראל הוא ומברכין עליו נכרת המילה עד כורח הכרית אבל אלא אפי' אלא קיים את הילד וכן העומדים אלל המילה א"א כשם שכנסם כו' וכן מפרסמים בשעת המילה שהוא ממזר וכן מלין אותו בחצר

סדר ברכות מילה

כתב סג"ה סק' אמרה החורה השמר לך ושומר נפשך . נכן ג"כ ראוי שזמירה יתירה (מורת יוסף)

סדר ברכות מלה

לילד סיוול ושיקר שממרה לסיוה נעור זלילות עד סמילה וללמוד תורה ולשטוק במפשים סוטים. גם זה סגולה לסיוה סכית קלה אורה רמו לדבר ליטורים סיהם אורס דרזול זו תורה. וסיהים מונים. ומזוס להדר אחר כל זה לעשות שמירה. עכ"ל :

כתב סרז כפל סוד כ' סקודס' שמביאין סנער לימול יתפלל כמנהל תפלה מ. ואף אם סנימול בן רשע : רבונו של עולם הנני סודה ומשכה וסהלל לשמך הגדול שבראתני יש סאין לא לצורך הוכח כי אם נאסרו ורצון וסאהב בסרת סוכך וסודיך כי סוב סודך סחיים שסתי ישכונך שנתח כי נשמה קרושה וסאהרה ורוחנית. ועוד הגדלת סוכך עלי שלא עשיתני אשה או עבד. ועל הכל יתגדל ויתרוסס שמך לעולם שנתת לי אסונה שליטה להאסין כי אתה אל אמת ותורת משה עבדך בכתב ובע"ש אמת. וחתמת אות ברית בכשרי לאות ביניך וביני לחסול כל זכר לאות כי אתה אלהינו ואני עבדך התום כחותך הקרוש כי אסרת לי עבדי אתה ישראל אשר בך אספאר. ועוד נתת לי סמנת הנס שוכית אותי להיות אסכצקי להכניס בניך תחת כנפי שכינך ולטול את כשר ערלתם ולהכניסם באות ברית קודש צדיק יסוד עולם. ועסך כלם צדיקים. לכן ונני סתחנן אליך אל שרדי שחסייעני ותצילני פיצור חרע שלא לסמא אות ברית קודש וסחתך בכשרי וכן כי הנסולים על ידי ישמרו אות ברית קודש ככל סוסמת. ובני וכל הגיסולים על ידי וכל בני ישראל עסך ספיד יהיו חוקים באסונתם ברית ותורת משה עד יום סותם לא יכושו בעולם הזה ולא יכלסו לעולם הבא. והיו רצון סלפניך יהיה אלהינו ואלהי אבותינו שחשלת את אליהו הנביא עתה לראות את סצוה זו. והיה הילד היה בריא ולא הולח כדי שסקיים סצות סילה כוסנה ותכנון לסולו כהונן וכסורה וכוונה הרמיה וקבל עבודתי בסצוה זו כאלו הקרבתי קרבן על גב סוכךך ובעקרת יצחק סרצני ברחסוך הרבים ולא יסכן הילד הזה סממת כילה הם וסלום. ותשלח רסואה שליטה חיים לילד הנוח ולסאון כרסאות חוקיה סלך יהודה סחליו וכסרים הנביאה סצרתה וכנענך צרתה וכסיר סרה ע"י משה ברבנו ע"ה. וכסיר ירחיו ע"י אלישע. ובזכות סצוה זו תרחם עלינו ותוכנו לסרת אברהם איבנו עתה השלום שהכניס רבים תחת כנפי השכינה שנאסר ואת הנפש אשר עשו אברהם ובזכות סצוה זו תחתנו ככשרנו נוכח לראות פני השכינה כסאך סכצורי אחוה אלוה וסחילת סן הגיתנם. כסמור גם בדם בריתך שלחתי אסירך. וסלת לנו הגנול ב"ב אמן :

גוהנים לעשות כח' אליסו כמסור נסוקס וכ"ס גוסי"ק וסוד סס' סחחס דף קס"ט ע"ה. וכהנ סחולט"י דז"ל סצירה אז ככח' של אליסו אזר לסנו. ולס ח"ה כן אינו חל נש. ר"כ סל"ס נשס סחוק' ומחוס לכסין כלי מלח סער. לסמה מלכ סענלס. כמסור גוסי"ק פ' לך לך (דף ז"ס ע"ה) וסעיקר (נשח' ע"ס מ' סמחכ רכס כמסור כס"ק פ' הגיע כר"י (דף י"ד ע"ה). ז"ל כל ג"ו אסירך לקרנח סכוח ברך קרנח' לק"כ נחוס כרנו דלנו למיעל ליה סחאם גסוי דסכינוס וסחכס קמיס קו"כ' דחיסו קרנח' סליס להקנלח כרעוו כ"י עכ"ל. לכן סמחכ'ל חל בנו לימול אחו יסוורכ זלנו סמחה גדול וסח'ר וסכח לכס"י על אכר אכר לכן ולסכסו כנריוו של חל"ט' חיסו חוסס נחאח ברית קודש ונכס אנהו עבדיו סליו נחכ"ס חוסס סקודס. ונל וסמח סמחס גדולס זלנו סמחס וסחיוס סכוח דסיקח נויס'.

כעמביאוס סחיווק לביח סכנסח לריכיס הכל לקוס מפסיו. וגס כשמה סעוסקים נמלות סכרית סיניין כל פסס לסית כעמידה מ"ס יעמוד סעס. ככרית. וכצוהו אומרים כל סקכל כקול רס :

ברוך ה' אלהינו

סמחלסס וסקכל נוכסין למר אלו ספסוקיס :
ידבר יתה אל משה לאמר : פינתם בן אלעזר בן אהרן רבן הש"י את
מסתי סעל בני ישראל ככנאו את קנאתי כרתכם ולא כקיתי את

פורה יוסף פורה יוסף
ברך סכא. יסכן דקאי על סחיווק סנימל סיסס
סרך ונרמו סחיווק כמלח סכא סכוח
(סח"ת יוסף)

בני
ניסמרי' סמח' וסחן דקאי על אליסו ומרמו
כמלח סכ"ל. אליסו ככני' כח' :
(סח"ת יוסף)

בני ישראל בקניאמי : לבן אמר הנני נתון לו את בריתי שלום :

פתיח יקה המובל את כנשר מן שמכיל אלה ויאמר בשמחה :

אמר הקב"ה לאברהם אבינו החתוך לפני והיה חמים :

ובני שוכן וסומך לקיים מצות עשה שצונו הכורא יתברך לטוב :

וכשהלכ מל את בנו יאמר שאני לאל את בני :

לשם יתור קורשא בריך הוא ושכינתה ברחילו ורחימו :

וישים את החינוך על הכסא אשר סבין ללויא ויאמר :

זה הכסא של אלהיו זכור לטוב :

לישועתך קתיי יי . שפרתי לישועתך יי ומצותך עשיתי : אלהי מלאך

הברית : הגה שאלה לפניה עמוד על ימיני וסמכני : שפרתי

לישועתך יי : שש אנכי על אסרתך . כמוצא שאל רב : שאדם רב לאהבי

התורה ואין למו ממשל : אשרי תבחר והקרב לשבח הצדק :

וסקל טויו נשבעה במוזב ביתך קדוש היכף :

ויקה המובל את כנשר מכסאו של אליהו ויניחנו על גרם סמך ומוסם שר סרלה כן

לשבעתיו ומבך בקול רם :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על המילה :

וימסר לתוך עור סרלה ואז אבי כן מנך :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לתכניס

בבריתו של אברהם אבינו :

והטומים עס פויס בפשם שזכנם לברית . כן יכנס לתורה ולחפה ולמעשים טובים :

ואחר שנעשה החתך כראוי ימסר לפסח הפריעה וסמלה ונוטל את הכוס ביד ומנך :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדש ידיו בטבטן וחוק בפשאו שם

וצאצאיו

פ ו ר ת י ו ס ף

וכסרוזמר . וגולס סעלין מואר כחורב בית
הפנימי . ועפי' המילה שביא כשצרת כדעת .
יוכס האדם לאלהות ממעלה . בלשון מואר
אלה . וזו אשרי תבחר והקרב יסבין חרין .
מי שאינו יכול להשיג מעלת מרע"ס . רק תפחדה
ותקדש לטבון קרוב לליך למעס בלרן שהוא
הצריך . גם הוא מואר . אך לשמו בקסמי .
כשעס כפיך בירך . שהוא מעלת מרע"ס לעלות
לביחך שהוא מקדש סיכלך . בשמים ממעל :
כשם שזכנם לברית כן יכנס לחרס ולחפס
ולמעשים טובים . הכללת הכרחה הוא
לקיים החרס ומעשים טובים ולקום סמוך וסו
לחרס ולמעשים טובים ולחפס להכלית קיום
מין . ולפי שארס מכן חמש זמן סמוכס ל"ח
לכן מקדש חרס לחופס . ומעש'ס נוסג כל כיו
לכן אמרו בלחרס :

לישועתך קתיי ד' יתכן עפי' שנאמר החתך
לפני וסו' תמים . ואחכס גרימי ביני
וזניך . פי' כסיווך ערל הכנתי עמך ע"י סנהנת
הסבע . אך כסיווך נימול . אז אחכס בריתי ביני
וזניך כלי שום תבדיל אמצעי בינינו . ולמעלה
מדס"ס וכו שאנו אומרים בשעת המילה לישועתך
קתיי ד' פי' סמילך כנני מקום ישועת פלמותך
כני' לא עדי"ס : סברתי לישועתך ד' ומזותיך
עשיתי . הוא עפי' פדרס תחומא מי סקדימני
ואשלים מי מל לפני עד שלא נתתי לו כן . וסו
בתחלס סברתי לישועתך ד' שאחכס סמן לי כן .
ואח"ו עשיתי מזותיך למונו :

אשר קדש ידיו ונטן וכו . כנכרס סקדומו
חסר לברכס וכן מואר יתח ויסק .

מחואר כחואר סאר זה עפי' סולר
כרסונוה . מחואר כחואר סאר זה עפי' סולר
(פירת יסק)

סדר ברכת מילה

וְנִצְּאֵינוּ יָחֵם בְּאוֹת בְּרִית קָדֶשׁ . עַל פִּי בִשְׂרָר וְזֹאת אֵל חַי חַלְקֵנוּ צִנְרָנוּ . צוּה (נִיא צוּה) לְהַצִּיל יְיָדֵיךָ שְׂאֵרְנוּ מִשִּׁמְחַת לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר שָׁם בְּבִשְׂרָנוּ : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ פּוֹרֵת תְּבָרִית :

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ כָּמֹן אֵת הַיָּלֵד הַזֶּה לְאֲבִיו וְלֵאמֹר וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל (פְּלוּנִי כִר פְּלוּנִי) יִשְׁמַח הָאֵב בְּיוֹצֵא

חֲלָצִיו . וְתִגְלֵאֲמוּ בְּפִרֵי בְטֻנָּה : כְּפָתוּב יִשְׁמַח אָבִיךָ יְחִי רַצוֹן שֶׁאֲשַׁמְחָה בְיוֹצֵא חֲלָצִי : יָחוּס מִכֹּחַ הַטִּימּוֹל יֵאמֵר כְּמוֹסֵל וְאִמְךָ וְתִגְלֵאֲמֵךְ : וְנִאֲכָר וְנִאֲעֹבֵד עֲלֶיךָ וְאֵרְאֶךָ יִשְׂמַח הָאֵב בְּגֵן עֵדֶן בְּיוֹצֵא חֲלָצִיךָ מִתְבוֹסֶסֶת פְּדֻמְךָ וְאֵמֵר לְךָ פְּדֻמְךָ חַיִּי וְאֵמֵר לְךָ פְּדֻמְךָ חַיִּי : וְנִאֲמַר זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְּכָר צוּה יָחוּס מִכֹּחַ הַטִּימּוֹל יֵאמֵר כְּמוֹסֵל יִשְׂמַח הָאֵב בְּיוֹצֵא חֲלָצִיו וְתִגְלֵאֲמֵךְ דוֹר : אֲשֶׁר פָּרַת אֵת אֲבֹתָהֶם וְשִׁנְעוּהוּ לְיִשְׁחָק : וַיַּעֲמִידָהּ לְעֵקֶב לְחוּק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם : וְנִאֲמַר וַיִּפְּל אֲבֹתָהֶם אֵת יִצְחָק בְּגֵן שְׂמֹנֵת יָמִים בְּאֲשֶׁר צוּה אוֹתוֹ אֱלֹהִים : הַדּוֹד לִי כִי טוֹב פִּי לְעוֹלָם הַסֵּדֶן הַדּוֹד : (פְּלוּנִי) זֶה תִּקְרָאן גְּדוּל יְהוָה . פֶּשֶׁם שְׁנַכְנֵם לְבְרִית . כֵּן יִכְנֵם לְתוֹרָה וְלַחֲפָה וְלַמַּעֲשִׂים טוֹבִים : וַיִּשְׁחַ הַסַּנְדֵק גַּם הַנְּעָרִים מִכּוֹס שֶׁל נִרְכַּס נִס יִתֵּן לְחִינוּק הַטִּימּוֹל מֵעַם מִכּוֹס שֶׁל נִרְכַּס כְּמוֹ שֶׁעֲשֵׂה בְאוֹמְרוֹ נִדְמִיךְ חַי . וְחֲחִיכ יַעֲמוּד כְּמוֹסֵל וְחַפְלָל תַּסְלֵף זו :

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם יְחִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שִׂיחָה חָשׁוּב וּמְרוּצָה וּמוֹקוּב לִפְנֵיךְ כֹּאֲלוֹ הַקְּרִבְתִּיהוּ לְפָנֵינוּ . כִּמְאֵן כְּבוֹדךָ וְאַחַת בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים שֶׁלַח עֵינֵינוּ מִלְּאֲנִיךְ הַקְּרוֹצִים נִשְׂבַּח קְרוֹשָׁה וְטוֹהוּרָה לְפָנֵינוּ הַטִּימּוֹל עֵתָּה לְשַׁכַּךְ הַגְּדוּל וְשִׂיחָה לְבֹן פְּתִיחַ כְּמַתְחוֹ שֶׁל אוֹלָם בְּתוֹרַחךָ הַקְּרוֹשָׁה לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד לְשַׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת וְהֵן לוֹ מְרִיבּוֹת יָסִים וְשׁוּנִים . חַיִּים שֶׁל יִרְאֵת חֲסָא חַיִּים שֶׁל עוֹשֵׁר וּכְבוֹד חַיִּים שִׂימְלֵאוּ שְׂמֵאלוֹת לְבֹן לְטוֹבָה אֲמֵן וְכֵן יְחִי רַצוֹן אֲמֵן :

סדר ברכת המזון לברית מילה

כַּמְנַנְךָ אוֹמֵר נִזְדַּח לְשִׁמְךָ בְּתוֹךְ אֲמוּנֵינוּ . בְּרוּכִים אַתָּם לִי : וְכֵן חוֹרֵים וְאוֹמְרֵי : נִזְדַּח כַּמְנַנְךָ בְּרִשׁוֹת אֵל אִיִּים וְנוֹרָא . מִשְׁנֵב לְעֵתוֹת בְּצִרָה . אֵל נִאֲזָר בְּנִבְרִיָּה . אֲדִיר בְּפָרוּם יְיָ : נִזְדַּח כַּמְנַנְךָ בְּרִשׁוֹת הַתְּהוֹרָה הַקְּרוֹשָׁה . מְהוֹרָה הִיא וְגַם פְּרוּשָׁה . צוּה לְנוּ מוֹרְשָׁה . מִשָּׁה עֶבֶד יְיָ : נִזְדַּח כַּמְנַנְךָ בְּרִשׁוֹת הַהַגְּוִים וְהַלּוּים . אֶקְרָא לְאֱלֹהֵי הָעֵבְרִים . אַהוּרָנוּ בְּכָל אִיִּים . אֲבָרְכָה אֵת יְיָ : נִזְדַּח כַּמְנַנְךָ בְּרִשׁוֹת מְרָקָן וּבְרָקָן וְרְבוּמֵי . אֶפְתַּח בְּשִׁיר פִּי וְשִׁפְחִי . וְהִאֲסִרְנָה עֵצְמוֹתֵי . בְּרוּךְ הָאֵל בְּשֵׁם יְיָ : נִזְדַּח :

גְּבֻרָה וְכו' . וּמְנַנְךָ נְהַמֵּי . וְכַמְנַנְךָ לְבַעֲיָנוּ אֱלֹהִים וְאֵדֵם יֵאמֵר הַרְחֵם הוּא יִבְרַךְ הַנְּחַמָּה מַעֲלֵי : הַרְחֵם

פּוֹרֵת יוֹסֵף .

אֲשֶׁר קִידֵשׁ יְיָ מִכֵּסֶן הוּא יִחַק כְּמֵאֵמֵר רַז"ל שֶׁלֵּבֵן נִטְוֵה אֲבִרָס לְהַמּוֹל קוֹדֵם לִירַח יִחַק כְּדִי שִׂיבֵי נוֹלֵד יִחַק נְקֻדוֹשׁ וְכו' קִידֵשׁ יְיָ מִכֵּסֶן . וַיַּעֲקֵב שֶׁל חוּק בְּשִׂאָרוֹ שְׂנוּדֵל כְּשֵׁסוֹל מְהוֹל . וְאֶחָזִיזֵי שֶׁל יַעֲקֹב חָסֵם נְאוֹת בְּרִית קוֹדֵשׁ כִּיִּד שְׂנֵאֵמֵר דְּכַר צוּה לְאֶלֶף דוֹר זֶהוּ הַטִּימּוֹל שֶׁנִּחְסֵה לְאֶלֶף דוֹר : קִיִּים אֵת הַיָּלֵד הַזֶּה לְאֲבִיו וְלֵאמֹר . שִׂיבֵי בֵן קִיִּימָא . לֵאבִיו וְלֵאמֹר שֶׁסֵּם יַגְּלוּבוּ : וַיִּקְרָא כְּמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל . קְרִיאַת הַשֵּׁם בְּעַת הַטִּימּוֹל וְהַסְבַּח לֹזֵה יִתְכֵן עַפְ"י שֶׁהַסֵּם יִקְרָא תְּמִיד לְפִי תְּכוֹנֵת (עֲזָרָה יוֹסֵף) .

תְּכַלִּיתוּ . הַפֶּן כְּשֵׁסוֹל מְחוּבֵר הוּא נִקְרָא אֵילָן כְּשֵׁסוֹל נִקְצָן נִקְרָא פֶּן כְּשֵׁנְשֵׁה מִמֵּנוּ אִיִּים כְּלִי נִקְרָא עֵץ שֶׁכֵּל . כֹּאֲשֶׁר נִימּוֹל הַיֹּלֵד וְהַנִּיעַ לְתְּכַלִּית שְׁלִימוֹתוֹ שְׁלִימוֹת יִשְׂרָאֵל נִקְרָא אִז שְׁמוֹ לְפִי תְּכוֹנֵת שְׁלִימוֹתוֹ לִכֵּן אֵין מִכְטֵס בְּעַם רְשָׁעִים לְפִי שֶׁשְׁלִימוֹת הוּא בְּתְּכוֹנֵת הַשֵּׁם : בְּרִשׁוֹת אֵל אִיִּים וְנִרָא . אִיִּים הִיא יִרְאֵת הַטְּוֵעַ וְנוֹרָא מִירְאֵת הַרוֹמְמוֹת וְהַכֵּס הַכְּהֻנָּה בְּכֻלָּה הִיא בְּשֵׁלֶשֶׁה סוּגִים מִהַמְעַרְכָּה וְהַמְטַבֵּעַ וְלַמְעַלָּה מִהַסֵּם וּבְכָל אֵלֶּה הַשֵּׁלֶשֶׁה הוּא יִתְבַּדֵּךְ אֵל אִיִּים וְנוֹרָא :

מִיִּים

סדר ברכת המזון לברית מילה

הַרְחֵקֵנוּ הוּא יְבָרֵךְ אָבִי הַגֹּדֵל וְאִפֹּי וְיִזְכֵּנוּ לְגִדְלוֹ וְלַחֲנוּכָתוֹ וְלַחֲבִטּוֹ. מִיָּזֶם הַשְּׂמִינִי וְהַלְאָה יִרְצֶה דָּמִי. וְיִהְיֶה יְיָ אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ:

הַרְחֵקֵנוּ הוּא יְבָרֵךְ בְּעַל בְּרִית הַמִּילָה. אֲשֶׁר שָׁשׁ לַעֲשׂוֹת צֶדֶק בְּגִילָה. וַיִּשְׁלַם פְּעָלוֹ וַיַּשְׁבְּרֵתוּ כְּפֹלָה. וַיִּתְּנֵנוּ לַמַּעֲלָה לְמַעֲלָה:

הַרְחֵקֵנוּ הוּא יְבָרֵךְ כִּהַּ הַגְּמוּל לְשִׂמְנָה יי. וְיִהְיֶה יָדָיו וְלִבּוֹ לְאֵל אֲמִנָּה. וְיִזְכַּח לְרָאוֹת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה. שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה:

ככמוכל מנדר יין ככוס של נדבכ לאחר לומר זה הרחמן

הַרְחֵקֵנוּ הוּא יְבָרֵךְ הַמֶּלֶךְ בְּשֵׁר הַעֲרֵלָה. וּפְרַע וּפְצִיץ דָּמֵי הַמִּילָה. אִישׁ הֵבִיא וְרָךְ הַקָּבֵב עֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה. אִם שָׁלַשׁ אֶלָּה לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ:

הַרְחֵקֵנוּ הוּא יִשְׁלַח לָנוּ מְשִׁירוֹ הַיְלָה תָּמִים. בְּזִכְרוֹת חַתָּן לַפְּלוֹת דָּמִים. לְבִשָׁר בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת וְנִהְיִים. לְעַם אֶחָד טַפְּזָר וּמְפֹרָד בֵּין הָעַמִּים:

הַרְחֵקֵנוּ הוּא יִשְׁלַח לָנוּ בְּיוֹן צֶדֶק אֲשֶׁר לָקַח לְעִלּוּם. עַד הַיּוֹבן כְּסָאוֹ בְּשִׁמְשׁ וַיְהִלּוּם. וַיִּלָּט פְּנֵינוּ בְּאֲדָרְתוֹ וַיְגַלּוּם. בְּרִיתִי הֵיחָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלֹמִים:

הרחמן הוא יוכנו ליכות המשיח וכו'

נה"ש סדר פדיון הבן דה"ח

מצות עשה לפדות כל אדם ישראל בנו שבוה בכור לאמו הישראלית מיום שלשים ומסלה בחמשה סלעים. ואם פלאו קודם אינו פדוי. ומכאן ואילך עובר עליו בעשה (פרך ה' סלעים עיין בש"ע י"ד ס' ש"ה). והנאון רבינו אליהו מוויילנא ז"ל אמר שבזמננו זה הם לערך ל' זכו' פול"ש. ונחתם סופר ס' רפ"ט כתב כי עפ"י השבון יש להיות בעשרים ז' או אלתינגר חמשה לויס ושלים כסף ררוף (בראדניזילכטר והוא שיעור הסדיון רק שאינו ברור ע"כ יש להוסיף קצת ז' או אלתינגר ע"ש). אלו חמשה סלעים נוסף לכהן בכסף או בשוה כסף מכל דבר שירצה חוץ מקרקעות. עבדים. ושטרות. ואם פלאו בהם ואינו פדוי:

גטרל מטל וזיוו פדיון הבן שכוה מ"ע סכ"ט ואך ראי' אף מי שיש לו קצת ריוח פרנסתו לנטוח כסס ס' יח' ניתן בחמשה סלעים לכסכן לחלוטין ויחס נכון לנו כטוח כס' שומללו לו. ולא כחו שנוכטום עתה שפדיון נאיוס משכוו וכטוח טאחר הסדיון יהייר לו כככן אח כסף ערכו או אח כככוכן לא יעשה כן בישראל. רק מי שכככס דחוקה לו ביוחר. ועכ"ז יסיכס גלנו כככמה גמורה והלוטס טוהן לככן זה הכסן כמהנה גמורה עבור פדיון בנו. והף אס לא יהייר לו כככן הכסן לא יסיכ לו גלנו כוה חרעומות אף מי שיש לו איוס פרנסה יבילך על ס' יוכנו לקיח מ"ע כחקוורו ייתן לככן ככסף או כשוה כסף וחתן ככסף וקס לו לככן לחלוטין וחקוורו סיכוי עס לומדי חורכ הדיון של ס' סלעים בזמן כוה. ושעמחי חקוורו וקלו ככוס ס' סלעים ככף מוזקק עס"י דעה ככופיקס עולה סך חמכס ועשיריס זכוכיס סיליש ודיעטיס זכב סוליש: דינחור נאיוס ככן כגון ואטיון לקיח כוה ג"כ מזהו דקקס עכ"ל. יו"ס:

אין פדיון את הככור בליה רק ביום ואפילו כששלס יוס השלושים בשנת אין פדיון במוצאי שנת רק ביום א' וכן הדיון צו"ס:

מנהג ישראל לעשות כעודה. וחושבין אותה לפעודת מלוה. ואחר ברכת המוציא פדיון (ובמקום שאין יין צריך לעשות הסדיון קודם ברכת המוציא). נחר ברכת המוציא כאב מייחי

פורת יוסף

מיום השמיני והלאה ירצה דמו. איתא במדרש אס אחס מקיימים מצות מילה. אתה מרבימים אלהותי. ואי' בוי"ד ס' רכ"ב אס מל בליה. לו בחור שמונה. צריך להסיף ממנו

(*) אס כיו מילס בלא בזמנכ יאמר פּוֹבְזוֹרָה (פורת יוסף)

לִי לַבְּנוֹר קָמוּס כֶּסֶן וְעוֹדֵיע לִי שֶׁהָאֵל בְּכוֹר פֶּסֶר רַחֵם לְאַחֵי הַיִּצְרָאֵלִית וּמִיחֵי כֶּסֶף אִלּוּ שׁוֹה
כֶּסֶף ס' סְלֵעִים וּמִיחֵי לֶפֶר כֶּסֶן :

וְהָאֵל סִילַד אִינוּ עֵם יִחַמֵר הַאֵל בְּלִבָּאֵי אֵל :

וְאָמַר לִי :

זֶה בְּנֵי בְּכוֹרִי וְהוּא פְּטוֹר רַחֵם לְאַמֵּי | יֵשׁ לִי בֶן בְּכוֹר וְהוּא פְּטוֹר רַחֵם לְאַמֵּי
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא צִוָּה לְפָדוּתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּפְדוּתוֹ מִכֶּסֶן חֲדָשׁ תִּפְדֶּה בְּעֶרְבָה
בְּכֶסֶף חֲמִשָּׁתַּי שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקְדָּשׁ עֶשְׂרִים זָרָה הוּא : וְנֶאֱמַר קְדָשׁ לִי כָל
בְּכוֹר פְּטוֹר כָּל רַחֵם בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא :

אִחֵר כֵּן שׁוֹאֵל כֶּסֶן אִתְּ אֵל אֵל הִילַךְ בְּמֵחָ הַפִּילֵס אוֹ יִלְדֵס כְּכֹר וְהֵאמַר לוֹ לֹא . וְהָאֵל כֹּאכ עוֹשֶׂה פְדוּתוֹ כֵּן נִמְקָס
כֵּהֵם כְּכֹר אִינוּ עֵם לְשׁוֹל אֹהֵב יִשְׁאֵל כֶּסֶן אִתְּ כֵּל זֶכ לֹאכִי כֵּן סְכוֹר חֵי זֹכֵר . וְהָאֵל מִיחֵי סִילַד אִינוּ
לְפָנֵי כֶּסֶן עֵם סְלֵעִים אוֹ מַעוֹת ס' סְלֵעִים אִתְּ : כִּי־לֵק עֲשִׂיִל כִּי־וֹאֵל דְּרוּקָא עַל מְדִינָה סִיטָא וְשִׂיטָה כְּזוֹ
כִּי־לֵק עֲשִׂיִל דְּרוּקָא כְּזוֹ מַעוֹת מִטְעָה ס' סְלֵעִים . וּכְכֵן שׁוֹאֵל אֵל כֹּאכ :

מֵאִי בְּעִית מְפִי לְתַן בְּנָה בְּכוֹרָה שֶׁהוּא פְּטוֹר רַחֵם לְאַמֵּי אוֹ בְּעִית לְפָדוּתוֹ
בְּעַד חֲמֵשׁ סְלֵעִים בְּדַמְחֵיבְהָא מִדְּאוּרֵיתָא :

כֹּאכ מְשִׁיב לְכֵן וְאָמַר חֲפִיִן אֲנִי לְפָדוּת אֵת בְּנֵי וְהִילַךְ דְּמִי פְדוּתוֹ בְּדַמְחֵיבְתִי מִדְּאוּרֵיתָא :

כֶּסֶן מְקַבֵּל כֶּסֶסִים . אוֹ סַמְעוֹת וּמַחֲזִיר סִילַד לְאִינוּ וְכֹאכ מְנַרְךְ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קָדְשָׁנוּ בְּכַחַצְתּוֹ וְצוּנוּ עַל פְּדוּתוֹ הַבֵּן :
בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁרַחֲמֵינוּ וְקִיָּמָנוּ וְהִצִּילָנוּ לְזַמַּן הַזֶּה :

וְנוֹטֵל כֶּסֶן אֵל כֶּסֶף וְשִׁלְכוּ בִידוֹ עַל רֹאשׁ כֵּן וְאָמַר

זֶה תַּחַת יְדֵי . זֶה הַקּוֹף זֶה . זֶה מַחֲזֵל עַל זֶה . וְיִפְגַּם זֶה הַבֵּן לְחַיִּים . לְתוֹרָה
וּלְיִרְאַת שְׁמַיִם . יְהִי רְצוֹן שְׁבָעִים שָׁנָה לְפְדוּתוֹ בְּנֵי יִפְגַּם לְתוֹרָה וּלְחֻפָּה
וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים . אָמֵן :

כֶּסֶן נוֹתֵן אֵת יָדוֹ עַל רֹאשׁ כֵּן וּמְנַרְכֵךְ

יְשִׁימָה אֱלֹהִים בְּאֶפְרַיִם וּכְבֹּדָשָׁה : יִבְרַךְ יי וַיִּשְׁמַרְךְ וַיְגַדְּ

כִּי אֶרְהֶימִים וְשִׁנּוֹת חַיִּים וְשִׁלּוֹם וְיִסְפּוּ לָךְ : יי יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע וְיִשְׁמַרְךָ אֶת נַפְשֶׁךָ :
וּכְכֵן מְנַרְךְ עַל כֶּסֶן בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרִי הַגִּזְפָּן :

וְאֵלֹהִים וְזוֹחִים וְכַמְחָס כְּמַחְסֵה כֵּל מֵאֵס :

דיני וסדר צדוק הדין

(ד'ה"ח) (א) אֵס קְבוֹרָה כַּמֵּת טַלִּיט אִ"ל ז"כ וְלֹא קְדוּשָׁה : (ב) אִ"ל ז"כ וְלֹא קְדוּשָׁה כָּל הַיָּמִים שֶׁאִ"ל חַתּוּן וְלֹא
נִטְוֵי וְלֹא נִטְוֵי וְעִירֵשׁ אַחֵר הַזֶּה אֵלֵל נִטְוֵי וְעִירֵשׁ חַתּוּן אֵסִי אַחֵר הַזֶּה :
אֲמִירוֹן בְּמַחְסֵה חַיִּים אֵסִי לְכַרְךְ עַל כֶּרֶסֶךְ כֶּסֶף שְׂמֵרְךְ עַל סִיּוּטֵךְ וּמִסְקִינָךְ בְּמַחְסֵה לְקַבֵּלֵם כְּמַחְסֵה . ע"כ אֵס לְפַעֲמַיִם
כַּמְחָסֵה יִכַּל לוֹ חַיִּים רַעֵה אוֹ שְׂעָה אִיזֵר בְּמַחְסֵה רַעֵה ה"ו . יוֹדֵעַ לֹאֵל יִהְיֶה דִין אִתְּ סִכְלָה כֹּא נְדִין וְנִכְרָךְ :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בֵּן הָאֲמָת :

י"י

פּוֹרֵת יוֹסֵף

מֵאִי צַעֲרֵים טַפִּי . עֵינַי שְׁאֵלַת כֶּסֶן וְחַסוּבַת הַאֵל
אֲשֶׁר מִקְדוּרוֹ כֹּאכ מִהֲרַאֲשׁ נְקֻדוֹשִׁין בְּשֵׁם
הַגְּבוּרִים אִינוּ מוֹבֵן לְכַתּוּבָה . הָאֵס בְּרַעוֹן הַאֵל
הַלּוֹי מִלְחָא . כֵּלָּא גַם אֵס אֲמַר הַאֵל . אִנִּי נוֹחַתוּ
לְכֵן אִינוּ יוֹאֵל זֹכֵר . אִ"כ מְכוּ כֵּשֶׁלֵה וְכַחַצְנוֹה .
כֵּן אֲפַשֵׁר לומר זֹכֵר . כֵּן יוֹדֵעַ . אֲשֶׁר שְׁלִימוֹת
הַעֲבוּדָה הוּא שָׂם עֵינָיו אֲשֶׁר הָאֵל מִתְעַנֵּן
זו כֵּשֶׁלֵה נּוֹכַח . לֹא יִתְכוּן לְתַעֲנוּג נּוֹט . רַק
(פּוֹרֵת יוֹסֵף)

מי מלא סיב על בית עלמין חזק אצלים יום יאמר מרכב מ נכוחו שמש קדוש ד' אמת לקברים :
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר יצר אתכם בדין. וזן וכלכל
 אתכם בדין. והמית אתכם בדין. ויוודע מספר כלכם בדין.
 ועתיד להחזיר ולהחיותכם בדין: ברוך אתה יי מתייה המתיים:

ואח"כ חומר אחת גבור עד להחיות מתים ממלא נחלתם שחית :
 כאבר יניאו חס כמה לביה סקננה, חומרים זה :

הצור תמים פעלו פי כל דרכיו משפט. אל אכונה ואין עול צדיק וישד
 הוא: הצור תמים בכל פעל. מי יאמר לו מה תפעל. השליט
 במקוה ובטעל. טמית ומתייה טוריד שאול ועל: הצור תמים בכל מעשה.
 מי יאמר לו מה תעשה. האומר ועשה. חסד חכם לנו תעשה. ובכות.
 הנעקד בשעה. הקשיכה ועשה: צדיק בכל דרכיו הצור תמים. ארך אפים
 ומלא רחמים. חטול נא וחוס נא על אבות ובנים. פי לה ארון הסליחות
 וברחמים: צדיק אתה יי להמית ולהחיות. אשר בידה פקדון כל רוחות.
 הלה לה זכרוננו למחות. ויהיו נא עיניך ברחמים עלינו פקוחות. פי לה
 ארון הרחמים והסליחות: אדם אם בן שנה יהיה. או ארך שנים יחיה. כה
 יתרון לו. בלא הנה יהיה. ברוך בין האמת ממת ומתייה: ברוך הוא פי
 אמת דינו. ומשומט הכל בעינו. ומשגם לאדם חשבונו ודינו. והכל לשמו
 הודיה יתנו: ידענו יי פי צדק משפטך. תצדק בדברך. ותזכה בשפטך.
 ואין להרהר אחר מדת פטך. צדיק אתה יי וישד משפטך: בין אמת.
 שופט צדק ואמת. ברוך בין האמת. לכל משפטיו צדק ואמת: נפש כל
 מי בידך. צדק מלאה ימינה וידך. רחם על פליטת צאן ידך. ותאמר
 קבלאך הרף ידך: גדול העצה ורב השליה. אשר עיניך פקוחות על כל
 דרכי בני אדם. לתת לאיש בדרךיו וכפרי מעליו: להגיד פי ישד יי צורי
 ולא עולתה בו: יי נתן ויי לקח. יהי שם יי מבורך: והוא רחום וכפר עון
 ולא ישהית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו:

כיהומים חומרים קריש זכ וככל חומרים עומס עד ויקרה :

יתגבר ויתקדש שמה רבא בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא ולאחיא מתיא
 ולאסקא לחיי עלמא. ולמבני קרתא דירושלם ולשכלל היכלה
 בנהה. ולמעקד פולחנא נוכראה מארעא. ולאחבא פולחנא דשמיא לאתרה.
 ומליה קודשא ברוך הוא במלכותה ויקרה: בחייכון וביומיוון ובר מד גמירא

אחר סקננה חלבין פחם וחרקין לאחויכון ואומרים :

ויציו מעיר כעשב הארץ: (ויש שאומרים זכור פי עפר אנחנו):
 אח"כ נחזין סידים ואומרים בלע המות לנצח ומחה אדני אלהים המעה מעל כל פנים
 ותרפת עמו יסיר מעל כל הארץ פי יי דבר: אח"כ יזכנו ג' פעמים ואומרים ויד
 נועם וכו' :

מזכר לנחם אגלים ולדבר על לבם דברי נחומים וכסיפסר מן האגל יאמר
 הפסוק ינחם אתה (לרבים אתכם) הרוך שאר אבלי ציון וירושלים:
 (פזרת יוכי)

(א) אשרי ותהי קדיש ותפלת י"ת וחזרת שפ"ן בקו"ר
 חתונן וחוץ מעשרך שבת אלו ט' פלין על פניכס מנחה
 ועיין לעיל דיני חתונן בליוס ימים בל"א חתונן מנחה
 פי' סי' רמ"ז וקדיש שלם פתחגל ופלינו וקדיש יתום
 ויש טענין למר פ' התמיד ופ"טס הקטורת קודם מנחה
 וכן נטון סי' רל"ז: (ב) סדר תפלת מנחה של ת"י
 אשרי וחקי' ומוזיק' ס"ת וקורין ויחל וקורין ג' נכרי
 וכהל"ש קורא הספדים פתחגל ופלינו וקדיש יתום ובל"א
 קדיש אחר הקריאה ובעניינים ס"ת לסיכל ולומדים מ"ק
 לפני הכניסה קודם תפלת י"ת ומתפללין ומזור כס"ן בקו"ר
 ק"ג פליט ק"י :

וזן תפלת המנחה :

(א) זמן תפלת מנחה מתחלה מש' שעות ומתחלה ומתפלה
 ומתעבין שעות אלו נטי מרן כיום לחלק י"ב שעות
 וביינו שעות זמניות דלס היוס ארוך ע"ו שעות נחשב
 שעה ורביע (שעה אחת ועיין בזה במ"א סי' רל"ג ורס"ו)
 כיזד מתעבין בזה כי יש בזה פלוגתא) אמנם בדיעבד
 אם התפלל לאחר שש שעות ומתחלה ילא (אכל קודם
 לכן אפי' בדיעבד לא ילא) מיכא אם לר"ד לאכול או ללא
 לדרך מותר להתפלל לכתחלה מו' שעות ומתחלה כנ"ל
 (פי' רל"ג ועיין סי' פ"ט: (ב) ולפינן עד מתי המשך
 זמנס לזו כך . אם מתפלל מנחה לאחר י"א שעות
 פחות רביע על היוס אין להתפלל בזמ מעריב אפי' ביום
 אחר לאת הכניסס ואם מתפלל מעריב ביום לאחר י"א
 שעות פחות רביע על היוס לא יתפלל בזמ אפי' ביום אחר
 מנחה לאחר י"א שעות פחות רביע (דבוא פלוגתא בנב'
 מתי מתחיל זמן מעריב וספסוק זמן מנחה) לכן לא יפסח
 תרמי דמתי אהדדי להתפלל מנחה ומעריב בזמן אחד
 שהוא זמן מנחה או מעריב (סס) ועי' מ"א סי' רס"ו
 עי' סגור סוואל וסירחא לילך ולחססם הקילו בזה וזהנו
 להתפלל שנים יחד אבל יחד יוסר בזה אם לא כשעת
 שדוק ומכ"ס בדיעבד י"א (שס) ואם טעה ביום המעונין
 והתפלל מעריב מפלג מנחה עד הלילה כסטור שכנר
 בגיט כלילה ואח"כ זרחה כמחה אם אירע זה ביחיד
 חוזר ומתפלל כלילה ופי' רס"ג סעיף י"ד ופי' ב"ר
 דפי' בתול) אבל בליכור אם אירע אפי' להתפלל שנית
 כלילה (סג) : נהנו סהירנא לאכול סעודה גדולה סמוך
 למנחה גדולה (ביינו מו' שעות כנ"ל וסעודה קטנה סמוך
 למנחה קטנה וביינו מש' שעות כנ"ל) וביינו משוס הקורין
 לבית הכנסת להתפלל וסוא כולן לשם להתפלל בליכור
 (אכל אם מתפלל בליכור אפי' לכהכ"ג לא מתיב) (ע'
 ע' מ"א סי' רל"ט) ליכא למיחש שחא מחבך אמנס מיד
 שקורין לכהכ"ג לר"ד להפסיק ולהתפלל וזה מוכרת דאל"כ
 מילי הקניניה) אבל סעודה גדולה כמו סעודת גבולין או
 מילי מתחיל סמוך למנחה קטנה אין להחיר בזה (ס"ז
 ומ"א סי' רל"ג) כמו מתי שעה קורין בזמן (דבוא ג'
 שעות זמניות קודם כלילה) וכן יש בלאת להחמיר בסעודה
 גדולה אפילו (ב) למנחה גדולה מתי שעה קודם (שס)
 דלא כמנכ"ס (ד) וכן מותר לילך מרתן אפי' בכל מיד
 דמרתן אפילו סמוך למנחה קטנה מטעם שנתבאר הוי"ל
 וקורין לבית הכנסת ואף בסעודה גדולה אכורס אפילו
 למנכס סמוך למנחה קטנה כו' ונגמרת מדמיון להו
 להדדי אמנס בינו שטחא דמתיב דמתיב דקיון דכתיב
 שכרות לא נהנו כיוו שטחא דמתיב דמתיב למנחה גדולה
 ועיין מ"א מש"כ מרתן לדעת ר"ת ור"י ובל"ש לייכא
 משוס יתפלך רק דתי' לאחבובי מותר וכמו שטענין
 לדון אפילו תחילת דין אפילו במנחה קטנה (עיין אורים
 ותומים ס"ס ה' ופי' א"ר) : (ה) וכל זה בעיר שקורין
 לבית הכנסת אבל כבאין קורין לבית הכנסת כמו כנסת
 ופי"ג אפילו בעיר רק שהוא מתפלל כתיבו ביחיד (עיין
 מ"א סי' רל"ט ס"ק כ') אכור לאכול סעודה קטנה

סמוך למנחה קטנה וכן סעודת גבולין או פילה אפילו
 סמוך למנחה גדולה דכיינו מנחה זמנית וזילך אכור . ואם
 סתחיל (דכייט סמיכול ידיו או יחיר חגורו אפילו לא
 נעל ר"ד מ' כנסג להחיר חגורו קודם אכילת) אם קודם
 ג' שעות זמניות קודם כלילה סתחיל אפי' סעודה גדולה
 אין מפסיקין (ואפילו כשי' מנין ואין קורין לבית הכנסת
 ויעבור זמן תפלה בליכור אין מפסיקין) (א"ר כשס ספקי
 תוס') אבל אם סתחיל לאחר ג' שעות אפילו פלין יש
 שהות כרכס אלא שיעוד שימבך סעודתו עד כלילס
 פוסק מיד (סס) ובמאחר שלאחר הסעודה לאחר כרכת
 סמוון או שחיס בלא אכילה פוסק (פי' רל"ט ובמ"א סי'
 פ"ט) : (ו) וכן סתעורת אכור סמוך למנחה קטנה כנ"ל
 בפסיף ס' (וכתחלה סתעורת כוא משינית סודר כמספדים
 על כרכיו) וכן כספר אכור ללמוד כספדים זמן מנחה
 רק יתפלל פקודם (סס) אבל מתי שעה קודם מותר ללמוד
 ואם סתחיל ללמוד כמתי שעה אינו פוסק אם יש עוד
 שעות ואם סתחיל בשעה ג' בזמן פוסק ומתפלל (עיין
 סי' תל"א נב') ומ"ס לעיל דיני תפלה פ"ט: (ז) הא
 דאכור לאכול סעודה קטנה סיט כשקובס לסעודה אכל
 אכילת פירות מותר וכן לאכול פת כניינא וכן בשמיה
 יותר מכניינא מותר (סס) וכן סתכלל כשבו פתחמת
 מינים אם אינו קובס פלינו וכן כבשר ובכינע דינו
 כסתכלל כילל (פי' תרל"ט) :

דיני תפלת מנחה :

(א) אם יש לו מים לר"ד לטול ידיו ולהטיל ואפי' עומד
 מלימודו ואינו יודע להס' זמס ליכולך אבל לא יכרך
 ואם אין לו מים א"ל לחזור אפי' פחית ממיל (סי' רל"ג) :
 (ב) אין לומר אשרי שקודם מנחה א"כ יש מנין בכהכ"ג
 כדי שיאכר פניו בקדיש שלטני תפלת מנחה ואם אחריו
 כלי מנין ואח"כ ב"א מנין יאמרו מקודם מוזור א' ואח"כ
 יאמרו קדיש (סי' רל"ד) ואם סתחיל להתפלל ב' וילאו
 מקלן נתבאר קודם תפלת מעריב:] יואמר אח"כ אייב
 פסוקים שעליהם יאמר קדיש: (ג) אין להתעסק
 בעליות בין אשרי לקדיש רק קודם אשרי אם לא אלא היה
 לו מקודם (עיין כס"י ר"ג ונע"ו סי' רל"ד ס"ק א') :
 (ד) אם סתחיל כס"י להתפלל בקול רם קודם שביכור
 מתפללין בלחם מתחמת שהשעה דחוקה אין לקהל להתחיל
 עם כס"ן רק לאחר כניס סבייס כרכת אלא סקדוס ויעשו חתן
 או יתחילו אם לא שהשעה פוכרת (עיין סי' ק"ט סי'
 רל"ג) ועיין קודם סתפלה דיניס ביוזא בללו : (ה) מי
 שחא לבית הכנסת ונלא צניבור מתפללין תפלת י"ת בל
 מנחה מתפלל עמהם ש"פ ואינו אומר אשרי רק אחר
 שהתפלל (מ"א סי' ק"ח סק"ס) מיכא כככר בגיט
 כלילה אחר תפלת מנחה א"ל לומר אשרי (פ"ט ב"ר
 וס"ס רל"ד) : (ו) אם לא לבית הכנסת כמחה שביכור
 מתפללין מעריב וסוא לא סתפלל עדיין מנחה מותר לו
 להתפלל מנחה כדאזוז בית הכנסת הוי"ל והתפלות שוות
 אבל פ"ט ופרכ' יוס טוב לא יתפלל מנחה כדאזוז בית
 הכנסת שביכור כנר אחרו כרכו או מוזור סיר ליוס
 שכת' סכל כפי סמנהג (עיין סי' רס"א) דלוי קבלת
 שבת (עיין סי' רס"ג סעיף ע"ו ופי' ק"ח במ"א ס"ק
 י') אלא ילך חוץ לכהכ"ג ויתפלל מיכא אם ב"א סמוך
 לקבלת שבת מותר לו להתחיל להתפלל וא"ל להפסיק
 אח"כ הוי"ל וסותר ב"א יעבור ואפילו יודע שלא יוכל ללמוד
 סתפלה קודם כרכו מותר (דסולכין בזה לקולא ופי' א"ר
 ופי"ו) וכן יש בלא פניה כרכו עם סקבלל אבל פניה עם סקבל
 כרכו לא יתפלל מנחה בל חול רק פכית שחיס בל שבת
 ככאכונה למנחה והשנים לתתלומין בל מנחה לכן אין
 נכון לעשות כרכו דשוב לא יוכל להתפלל מנחה רק ילך
 חוץ לכהכ"ג (עיין כ"י כשס מהר"י ועיין א"ר כשס
 הגודה דלא יענה והכי מהכתב כשסיעות עיין סי' רס"ג
 כט"ז

(ע"ר יוסק)

בט"ו ומד"א וד"א: (ו) מי ששכח להתפלל מנחה ביום
 ימנה כחשול וכן כבוד וכו' בכל נחמא נדיים
 על אחר תפלת שחרית ותרשט לבא: (ח) כל דיני
 כ"ט ודיני חתון ועלונו ככל בלז בייב נחמא בשחרית
 פ"ט וכן אם התחיל להתפלל בעשרה ויאלץ מקלחן פ"ט
 קודם התפלה:

דיני תפלת ערבית:

(א) זמן תפלת ערבית חלומתי מתחיל כבר נתבאר לעיל
 אלא מנחה שבידו שבהג להתפלל מנחה לאחר י"א
 שעות פחות רביש ומניית עם לא יתפלל מפריש עד
 לאת הכוכבים דבייטו משירלו בלבה טוכניס קטניס וכניבור
 כואיל וטריחא מילתא נקבו להתפלל מנחה ומפריש ביד
 אהניס שי ליוצר מאד נכלי יתפלל מפריש קודם י"א שעות
 פחות רביש ועמיות דלוי לרין לחזור ולהתפלל (עין סי'
 רל"ג ורל"ה): (ב) מותר להתפלל ולקרוא ק"ש עם
 הליבור מבעוד יום (וגלגל שיבא אחר י"א שעות פחות
 רביש כגל"ד) רק נכון לינהג ביקרא כל סג' פרשיות בלי
 כרכת ק"ש פרס יבכך ויתחייב כוס ללחא ידי תוכת ק"ש
 וכתת אמרו אשר כולאמי אהניס מארין מלריס יכוין ללאת
 מלות ויכרת י"ט ויה דרך כוכנין ישרים ילט כס (הכנסת
 טע"ו מ"א ושא"ר אחרונים רס"ו רל"ב): (ג) מי שרגיל
 לקרות ק"ש ולהתפלל תפלת ערבית עם הליבור בליב
 וטעה והתחיל בכרכת ק"ש עם הכבוד מבעוד יום יגמור
 הכרעות כולן עם ק"ש כסדר ונליטה יחזור ויקרא ק"ש
 עם הליבור (עם ש"א) אחניס אם אין לו עשרה בליב
 להתפלל עתהס נכון להתפלל עם הכבוד גם לתתלה
 מבעוד יום (עין מ"א סי' רל"ו וכטור סי' רל"ב ועי'
 סי' רל"ד): (ד) להתפלל לרין לקרות ק"ש מיד בלאת
 הכוכבים בגלל וזמנה עד הני הליב ואם עבר אפילו
 במיד ואיחר עד הני בליב יקרא אח"כ עד עלות הכתר
 וכן הדין בתפלה וכרכת ק"ש אכל לאחר ג"ה לא יקרא
 ק"ש אח"כ כיס אונס כנה של התפלל בליב כגון
 השיה תולה או שיכור דהיינו שהתחיל לבתות קודם
 התחלת הכיבור כשי שיתבאר א"ה למטה או יקרא ק"ש
 עם כ' הכרעות לפיכח וכרכת אחת ואחונה עד שהכנינו
 ויפסיק ואל יאמר הליבור ודוקא קודם כן כחמה אכל
 לאחר כן כחמה לא (ואכל לאחר בכבר התחיל זמן
 הכיבור אם שהה וככתר כוי כמוד לענין זס עי' ס"ו
 שם לכתוב סי' י"ט ומ"א תולק כסי' ל"ט לענין השלס
 ויכור דחייב אונס ונדאה דמודר לענין זס לקרות ק"ש
 אחר פ"ה דבעיני אונס וכל עטבר על דברי חכמים
 אינו מקרי אונס ובאני התס דכ"ס דין מיד אין לו
 ועיין כ"י סעיף שאת"ו ועיין גר"י י"ו דאם נא על הכד
 סמוך לזמנהס כואיל ועבר אהרבען לא מקרי אונס אכל
 מיד כמי לא מקרי וסי' (ס) רל"ב ו"ט כמ"א ועיין
 כס"ק שאת"ו): (ה) אם כיס זכר מתחלת עת נא בזמן
 זסכר שער בזמן גזול ואחר"כ שכת ולא התפלל אינו
 מתפלל לאחר פ"ה וכן אם טרוד במחמו ולא התפלל אין
 לעשות כן ופושע מיקרי (דף שנתבאר סי' ק"ח סעיף
 ז' דאם שכת כה"ג משלימה היינו דוקא שם דלענין
 השלמה דתליא במיד שלא יסיב אכל אונס משליס ואלו
 דוקא אונס כתי משליס דכ"ס מיד לא מקרי אכל הכא
 דדקדקו רוב גזוליס המתכבדים אונס (ועיין ט"ו) דוקא
 זס לא מקרי אונס דבין השיה לו שכות ולא התפלל
 וזכס מיוכב מהס שביבא דמ"ה לענין כטופס כיו"ד סי'
 רל"ג כ' דעות ובסי' ק"ח סתס דמ"ה שם שכתניס כזה
 ולכניל א"ש דשאי סתס לענין עטופס דנדרי אונסין
 ספרי חכמים ולא שוגג ופושע וכן מוכח לפי דברי הס"ו
 כאן כמפשה דר"ג וכן משמע מלשון המתכבד ופוסקים
 דדוקא חובה או שיכור דכוי אונס ולא שכת ומכ"ס מתמת
 ממון דלתחילה אכור כמו שנתבאר בק"ח פ"ה בעובר
 (פירת יוסף)

כל זכ לא יקרי אונס וי' סעיף בגלל וי' טור מקום
 להאריך ואכ"מ): (ו) אכור לעשות תפלות כמבוארות
 לעיל אלא מנחה כ"ה ככא דאכור כמון למפריש הני
 שפס ואם התחיל קודם התלי שפס אפילו ככסניס חמין
 תפלת מפריש ואפילו יגמור זמן תפלה כטור א"ל להססיק
 (א"ר סי' רל"ג כסס פסקי תוס' פ"ט וע"ל) אכל אם
 התחיל לאחר הני שפס לרין להססיק לק"ש ויקרא ק"ש
 בלא הכרעות וחזור לעסקיו וגומר כפסק וקורא ק"ש עם
 הכרעות ומתפלל (שם ועמ"א ס"ק ק') וכמקום שמתפללין
 מפריש בזמני לא עם מנחה בידו וכפת תפלת מפריש
 קורין לככ"ג ודרכת אכל מותר לעשות ולפסוק כסס
 אפילו נא זמנה אם לא שאין דרכו לייך וכאשר נתבאר
 לעיל אלא מנחה (ועי' מ"א כאן וסי' רל"ט ס"ק כ'):
 (ז) אכור להתחיל לאכול הני שפס קודם זמן מפריש
 (אכל עטימח מותר) אכל קודם הני שפס מותר ורין
 ליוצר בימי כקין שלא לאטל כספודס גדולה שיודע
 שמתכבד עד בליב רק יקרא ק"ש והתפלל קודם ואפילו
 התחיל מבע"ל לרין להססיק (מ"א שם ועמ"ל) ואם
 התחיל לאחר שביטע זמנה שפסיק וקורא ק"ש בלא
 הכרעות וגומר ספודו וקורא עוד הספס עם הכרעות
 ומתפלל ש"פ ודוקא אם התחיל לאכול אכל אם לא
 התחיל לאטל רק נטל ידיו לגד לא כוי מתחלה ומתפלל
 קודם שיאכל אפילו כירך עטני' ולי"ד למנחה הג"ל דגס
 אחר נט' א"ל להססיק דמנחה כיון דזמנה קניס
 ואם אין שכות להתפלל מפסיק אף לתפלה ס' ועיין
 סעיף כקודם ואם טוכנין לקרות לבית כנסת מותר
 (ועיין סי' רל"ג כמ"א ס"ק ח' כסס מהר"ו וזמו
 שנתבאר כסעיף קודם): (ח) משהניס זמן ק"ש של
 ערבית אכור ללמוד (כשאין קורין לככ"ג או אפילו
 קורין וכוא התפלל בניהו ביחוד) ואם התחיל פוסק
 לק"ש ולא לתפלה (עין סי' ק"ו ודלה כתי' סי' הל"ה
 ועמ"ל אלא שחרית מזה) אכל הני שפס קודם מותר
 (עין סימן רל"ב וסי' הל"א כתי' ודלה כתי' סס)
 ואם אחר לחיבורו שאינו לומד שיוכרו שיתפלל מותר (פ'
 ג"ה סימן הל"א ועמ"ל שכתות ע"ג): (ב) מלא לבור
 שקראו ק"ש וכוליס לעמוד בתפלת י"ה התפללים
 ואחר"כ יקרא ק"ש עם כרבותי אפילו הס מתפללים
 מבעוד יום ואם יש לו שכות מפס יודע שיוכל לקרות
 ק"ש עם הכרעות כדלוג כדון א' לעולם אמן ואמן וגם
 יראו שיינו ערס שיתפללו הכבוד תפלה ש"פ יקרא
 כ"ל (סס): (ו) נא לככ"ג ומלא לבור שאמרו ברט
 וכוא לא התפלל מנחה יתפלל מנחה כבוד שקורין ק"ש
 והכרעות ואחר"כ תפלה שניה של ערבית עם הקבל ואחר
 התפלה יקרא ק"ש וככרעות אכל לא ימתין מלהתפלל
 מנחה עד שהליבור יתפללו ש"פ של ערבית (סס):

סדר תפלת ערבית ממלא בשנת:

מזר תפלת ערבית לרין לקטוב עת לתורה. לקיים
 וביגית כו יומס וליבס כמו שפשה כנקר לקשר
 התפלה עם ת"ת ולקיים ילכו מחיל אל חיל. גם בליבס
 יש לתוש יתיר אם יאכל תתלס יבא ליד שינה. מתוך
 שהלכס יגע וטכטע זכרס כהתנחה ונמלא כמתפלל לתמרי:
 אע"פ שמוזה ללמוד כיוס וכליבס אין אדם למד רוב
 תמחמו אלא בליבס. לפיכך מי שרזעה לכות
 ככתר התורה יוכר ככל לילותיו ולא יאכד אפילו אחת
 מכן כשינה ויכילס ובתמיס וביהה כיוזא ככן אלא בתלמוד
 תורה ודברי חכמה. אמרו חכמים אין רנש של תורה
 אלא בליבס שאחר קומי רזוי בליבס. וכל הסוסק
 כתורה בליבס חוס של חסד נמשך פלוי כיוס שאלא
 יומס יאס ס' חסדו ונליבס שירס עמי תפלה לאל חי
 (דמ"לס):

מצרכי כנוף ואיתר לו להחמיק לנפק מצדו. ומאחר שכן איך יעשה הסטל מיקר והעיקר סגל. כי כל ימיו ובטחו יזיח בעצמו אשר הוא עתה כנשא ומתן ויזיזים ויזולא אשר לא נכרה לוה וסא הסטל. והעיקר שנכרה לתורה ולמטה. וסדר עבודה. יעליך אדם אחר גיון. כאלו עש שכרוא סק"ה ואחר משפיע לו מים חדיר הוא בעבור שיבא ימתן ויטייל. וזהו דבר שאין שכל מקבל כלל. כי זה כל פרי הכחורות וכל הכחורות הוה לאסוף כן ועושר ולהיות לו כס על פני מין כי הוא פותר גדול ודעתו רחנה. הסאס כזה יקנה שלמות לעצמו. סאס ילכור כעפר כסף לכסות גופו כקבר ופפרות זהב לו. ומה חופלת יהיה לו להניח כסות מלאים כל טוב שיפדט כהס אחרים. והוא בשלם האמת יהיה עני ואכיון רעב ונחל פניוים וחומר כל. ועדיו קרועים ויבא על האמת כעולה ימיו ושני להכל רוקי. וכדי כיוון וקפץ. אי לה לאותה כושה או לה לאותה כלימה: והחמיטה על בני אדם קולעים אל כספרס. ומריסום מחד כמחא ומתן ונקויס מחד כרמאות. איך לא ירגישו כחמתת ירגס כלל. אשר צור כרה ויחמרכו לכורידם לכאר בתת. ועמ מרלוא ירגס. משהכיל לכותם:

הלא טוב לתת אל לבס ככל כ"ד שעות של יום ולגוס כחז שעות יחמסקו כעבודתו ית' כי אשכר שבין ג' תפלות וקלת מוזורים לא יעלו שתי שעות. כמח יגיע לאדם כושה ולכלימה כאשר יעמיק בזה אם אמור יאמר הפנר את פני הארון איני יכול לעבדך כ"א שהי שעות יום והשכר אי רוצה לעשות כן רצוני. הלא הארון יתמלא רוצה פלח. אם כי עבדו ומשכרתו אין לו עליו אלא חמס מאמות. או ממון כלימות עין. אי"כ איטא איך ידון הדויים בהפלות על הלכ כי מה יעני ליום כפקודם כאשר יאכלהו איס כספר יתוך וכל"ד ככר משנה אכר קרית ושיתי בימי חלדך. בלא חמסון כמה שעות ביום ולינה בית עובד בראך. אשר כדריך לכבודו. ועתן לך חיים וכל מחסוכך. ולא ענדת כ"א ב' שעות ביום. וס חלו א"כ חקדקת הם חמים שלא ככלתן. וכמה חטאות עושה בתפלתו. כי מי יאמר זכיתי לכי להחמיק כראוי:

והגדום לכל זה הוא ביטול תורה כי מי שאינו עובד בתורה או קובע עתים לתורה אין ספק שהוא נחשב כיד ילדו. ויום יום כוין ומנוח משתמש כחמא עד אשר יתפורר ויחייק בהתפוררות לבוב אל ה' ולעסוק בתורה לשמה. ובכחמלות כחורה ימלה לבוב בתשובה. וכך תקנו רז"ל השיבו איניו לתורתך. וקרבט מלבנו לעבודתך והחירט בתשובה. כי מיקר ומחלת הכל לקבל עליו עול תורה כל אחד כפי ערכו:

סאר יכעט ארדם להחכוין כמה שפירס רבינו מוהר"ם קורדיווארו בס' תומר דבורס ב"ב' מדות וז"ל מי אל כחון. כורה על כיוות הקב"ה מלך ועל סובל פלכוין מה שלא יכילנו רעיון. הרי אין דבר נסתר מהשגחתו בלי ספק. ועוד אין רגע שלא יהיה האדם נזון ומתקיים מכת פליון בשופט עליו. והרי תמלא שמעולס לא חמא ארס נגדו שלא יהיה באותו רגע ממש שופט עליו בשע קיומו ותתעט איכריו. ועס כיות סאדרס הישא כבת סהוא לא נמשו מכלל אלא סובל הקב"ה פלטון כזה להיות משפיע בו כת תעטת איכריו והוא מו"יא אוחו כח באותו רגע כחמא ועון ומכניסו. וכבת סבי"ת כוס לאסוף כספס ולספוק חיותו באותו רגע והיה מת וכו"ל סובל כביטול:

וכמה יודעוה כעל נפש כקל זיע סני לחשוב כזה כי יאחר איך ישתמש בשפע ומיות כשפיע לו ככרוא ית' לחסוף לו ולטע איכריו לעשות רלון לרזו כלא כרלון יזלנו:

כרא"ש

אם בא רגע ונחא שלא אלס כיום לתם לבובס וז"ל יוכל לכוין דעתו ללמוד. יעטוס מעט כדי ליכב דעתו ויספוק כחורס. אח"כ יכח לאכול סעודתו די לרזו. וכפי הנחלת לעכטו. ואמנם כרמאי לאדם ביטוני ככרוא וכמדומת כללו למעט ככעודת סלילה ותחא קלס מכל יום (אם לא סלא סעד כיום) וכזה יודיה ארנפה דברים. א' יאמור כריווח. ב' יהיה כשער ג"כ מדכר רע שלא יכח לרזי מקרב לילס כהא פ"ס סרוכ פתוך סכילה נסס. ויכור ג"כ מדכרים חמים וסאר דכרים סמכרים זעס. כיווד מי סעכטו עלול לכך. ג' יהיו הלומותיו טמים ומיושבים. כי מרכיבי ספאלכיס ומשתיה יחירום כליס כחלומות הקבים וסאריס כרוב פעמיס כסכת עבן סעולה למוח מטיולו ככטון ותפרות מאלכיס הוסיס. ד' סלא תכדכ שמו עליו אלא יאריך ט מאל. והמלמס אכילת סלילה או טוב לו לנטו ולנפשו ולכשתמו. כי יקין כיוון סרלוי וכשתו. ומכך סיינה לאדם ביטוני אמרו סבוא ח' שעות. ונתנו בו סימן או חישן. אכן די לאדם ככרוא שיינן עש שעות ומספיק כלי ספק. וככל לטי מח שירגיל סארס פלשו כעטרויו. כי כהרגל סכע שני. לאחר שכפס מד"ה ילך לישן או יטוח לו מחלומות רעים. לא יסכך עד יאכל ערף ודס חללי עניי בני אדם ישתה. פ"י חככ סיטיות דק"ס ככאנן (ספרענע"ן):

דיני קיש שעל מוצתו.

- (א) מי שאיט מדקדק לקרות ק"ש ככהכ"כ כופנס לרין לקרות על חמטת שתי פורשות שמש והיה אם שמוס אכל ס' ויאמר סבוא משוס כוכרת י"מ א"ל לתור ולקרות על חמטו כיון שככר כוכר ככהכ"כ הכל מי שקורא ק"ש עומדה א"ל לקרות על חמטו רק סרסס ראבונה לכד ור"י ככס ע"ס המדרש לומר כל שלש ס' על חמטו משוס סהוא רמ"ח תיבות לבבור רמית איכריו (מ"א):
- (ב) כרבת המסיל יאמר אחר ק"ש ואין אובלים אלא שותים ולא מדכרים אחר כרבת המסיל אלא ייבן מיד ואם לא יוכל לישן מיד קורא ותור וקורא עד שתחטטט שיכ. ואם לרין לבשח מותרו יקרא ק"ש אח"כ ולפתח יקרא ס' ראבונה וכרבת המסיל אחר השמיים (מ"א):
- (ג) מי ששמר קודם כשתר ללמוד או רוצה לישן אח"כ עוד יאמר קודם שיינן כרבת המסיל בלא סס ומלכות (מ"א כו' ו' סק"ח): [נרלו לכל ירח שמיס שקודם לילכוה לישן יפספס כמעטיו עשה כל כיום ואם ימלא שעשה עבירה יתורס עליס ויקרב עליו בלא לעשותו יזכר. וכסרט כפכירות המלוים כגון הישות סקרים לישנות לבון כרע לריכין כדוקה כיוות (כ"א"ע סימן רל"ט) וכס' עמק כרכס כ' ככס הווסר וז"ל ככל ליליא וליליא עד לא יסכיב ועד לא נאיש עני כר נס למיענד תושכנת מעובדו דענד כל סהוא יומא מנייסו ליכטי עלייהו רחמים. מ"ט כהיח עתח. גנין דכהיח שפתא חילנא דמותא אכרי כעלמא וכל בני עלמא עפעיון עטס דמותא ונת כהאי שפתא למיענד חושכנא מעובדו וידי פליהן גנין דאיכי שפתא דמותא וליין אקיון מארי דחושכנא עב"ל: ורלוחי כי טוב להעתיק פה קלת דכרי מוכר מס' הנחמד עטרת הקודם להגאון החסיד מ"ס הי"ד אגולאי ז"ל וז"ל סס כחלק ב' ס' ר"ח:

תחי יתן אל לבו ומחשבתו דבר מרלשית תחלת יצירתו וכויתו. מרות ואיכותו. סבתו וקמתו. כעטו ומשפנתו. כיום חיותו. מה חוכתו. לפסוד עטרתו. כגופו וכשתו. ליוזר הכל אין חקר לחכונתו. ואין פוטר אותו. וככן חדרס ילכס וכל עממותיו יאחצו רעד כי לא נכרה כי אם לעטור את בוראו רק כי אי אשכר כנוף כלא חמים ומתן וככות לחמטס וכיאלא (סדרת יוסף)

קייגורים מספרים רפתך ומכירים פוטחך. איך תשאל
 אייך ויאן לך אייך גדול ממך גורם רעם לפתך. מאכד
 כון עתק מתורה ומלות ומדות לפי שעה אלילי זכב
 אכסף. איך תחירך ותחייב מלוד אשה ולא תחייב
 ממלך אדיר איום ומרד. שופע כל הארץ ומלא כל הארץ
 כבודו. איך תשכח יום המות ודין ספקר יום סדין הגדול
 וכוונת אדם ופעולת מהם ואין מוכרת לבא כחוסם :
 אשרי אדם שמיים פלמו כבוד לעול וכחומר למשאר
 וקדח וזונה בכל יום תמיד ושכ בתשובה שלמה
 בכל כמו ולא ישוב לכסלה. וישמר פלמו אפי' מחסר קל.
 יבעת נב' וישנן בללהו. ישלת עזרו מחדש ויאיר
 עיניו לאור כאור החיים עכ"ל : וכתב בחוכת כלככות
 בשער בתשובה ו"ל הכיני דעה לרוב וכל תמעיטו כעודך
 בחיים יחייך ויש לאל ידך כי רב חמך סדרך ולא
 תאמרי מהר אהך יאיר כי פנס כיום כי לא תדע מה
 ילך יום. ודע כי תחול לפד לא ישוב. וכל אשר פגלת
 בו שקול וספור ותשוב. אל תאמר תחר אפשה. כי יום
 המות בכל יום ישלת חלו וברקיו. ואל תתמכסה מעשות
 המות בכל חי מכוסה. מהר פשות בכל יום חוקו. כי
 חק דבר יום כיומו. כי כשור טודת מקנה כן אדם
 טוד ומקומו עכ"ל : וכתב נב' עמק כרכה ע"ז המאמר
 ו"ל ורמי לכל ירא אלהים לשום אל כל זה וכן דוד
 סמלך ע"ה קרא פלמו נב' שאמר כי נב' אנכי בארץ
 וגו' כבר שהוא מוזמן לנסיסה ואינו יודע בעת לכן לדיך
 ליקח יורה לדרך סן תבא עליו ספת פתאום ומאז הלידה
 קיום המלאת ו"ש אל תסמר ממני מלוותך עכ"ל :

הרא"ש ו"ל כשנחמוזי סכי חמר מסתך כדעשה תאסח
 ויבטלך רעיוך מדי אכר תרדת רי יומך כן
 עבאי. וקשטת קאי דמרתם כוליה גופא מפשט המאמר
 פרק הפנה השחר שריכו' סיה טוסס ולומר שתי דרכים
 לפני א' ג"ע וא' לניהס ואינו יודע כליום דרך ט'.
 וריכו' אמרו פלו שאל סיה מקרא משנה ותלמוד.
 ומעשה בראשית ומעשה מרכס ט'. ואחר כל השכת
 סיס חרד חרדה גדולה. ואיך תסמר שערות כ"ו כשיתן
 אל לבו אחד מרובא המעלות של ריכו' ורוב פחיתותו.
 וכפרע כדור יהוס כזה :

ו"ל עכר"ח ו"ל. כן אדם פקת עיניך מהטורון וראס
 כי כל האלות וטובות הטוב"ו הכל מהם מעשה
 פעטעים. ואיך תעסע על אלהך ולא תכעס פליך.
 פתחה פלמך טורף נספך בלפך וטובד ע"ג ככעסך.
 ואיך תקפיד על הכלי הטוב"ו וטופך למות. תתענב על
 פולס שאיט שלך ולא תתענב על פרידת נספך מגופך.
 כרתת וויש ולימס תשיכס ספלת עליו. איך תתעוד
 ללכור זכב ולכנות בחיס ופליות מרווחים וכו' לקנרות
 יזבל נד' אמות. וכל אהיכך מתעסקים לכסותך בעפר.
 וכל אשר יבעת סיה לאסם ותהו כי פתוח תסתח את
 ידך אשר סברת לתת לפניס וזכות לאחרים חילך : ואין
 כל מאומה בידך. איך תמאס תורת חיס חיי. פולס
 לאסוף ממון חיי שסה. איך תתענב כדבך ופלאותיך
 יתליך ומחר על פער תשכח תחתיך יולע רמה ומכסך
 מולפס. איך תבקש שררה ומעלה רמס. ותקוח אנוס
 רעס. איך תספר לס"ר על רעך הטוב ממך וכמה

סדר קריאת שמע שעל המטה

כי עליך לפרוץ לימא כמה זמני ישרי לכל מאן די צערך. וימחול בלנו לכל מי שחסא

כנגדו שלא יעשה שום אדם על ידו ויאמר זה :

רבונו של עולם הריני מוחל לכל מי שהבעים והקנימי אותי או שהטא פנגדי
 בין בגופי בין בממוני בין בכבודי בין בכל אשר לי בין באונם בין
 ברצון בין בשוגג בין במזיד בין בדיבור בין במעשה בין במחשבה בין בגלגול
 זה בין בגלגול אחר. לכל בר ישראל. ולא יעגש שום אדם בפסתי. יהי
 רצון מהפניך יי אלהי ואלהי אבותי שלא אהטא עוד ולא אחזור פהם ולא
 אשוב עוד להכעיסך ולא אעשה רע בעיניך. ומה שהטאתי לפניך מחוק
 ברחמיך הרבים ולא על ידי יסורים וחלאים רעים : יהיו לרצון אמרי פי ודגיון
 לבי לפניך יי צורי וגואלי :

אל מלך נאמן :

שמע ישראל יי אלהינו יי אחד :

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד :

ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך
 ובכל מאריך : והיו הדברים האלה אשר

אֲנֹכִי מִצִּוְתָהּ הַיּוֹם עַל-לִבְבְּךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבִנְיָהּ וּדְבַרְתָּ
בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתֹּתְךָ בְּדַרְךָ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ:
וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ לְמַטְפֵּת בֵּין עֵינֶיךָ:
וּכְתַבְתָּם עַל-מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

וְהָיוּ גַעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ פּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ פּוֹנְנָה:
יֵשֵׁב בְּסֹתֵר עֲלוֹיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנֵן: אָמַר לִי מַחְסֵי וּמִצֻּדוֹתַי.
אֱלֹהֵי אֲבֹתַי בּוֹ: כִּי הוּא יִצְיִלְךָ מִפַּח יְקוֹשׁ. מְדַבֵּר הַזּוֹת:
בְּאֲכַרְתּוֹ יִסֹּף לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תִּחְסֶה. צְנָה וְסוֹתְרָה אִמְתּוֹ: לֹא
תִירָא מִפְּחָד לֵילָה. מְחַזֵּן יְעוֹף יוֹמָם: מְדַבֵּר בְּאֶפֶל יִהְלֶךְ.
מִקָּטָב יִשׁוּר צִהְרִים: יִפֹּל מִצִּדְךָ אֵלֶיךָ וּרְבָבָה מִיְמִינְךָ. אֵלֶיךָ
לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תִּבְיֹט. וְשִׁלַּמְתָּ רַשְׁעִים תִּרְאֶה: כִּי אֵתָהּ
יִי מַחְסֵי. עֲלוֹיוֹן שִׁמְתָּ מְעוֹנָה: לֹא תֵאָנֶה אֵלֶיךָ רָעָה. וְנִגַּע לֹא
יִקְרַב בְּאֲתֶלְךָ: כִּי מִלְּאֲכִיו יִצְוֶה לָךְ. לְשִׁמְרֶךָ בְּכָל דַּרְבֵּיךָ: עַל
כַּפְּיָם יִשְׁאוּנָה. פֶּן תִּגּוֹף בְּאֲבָן רִגְלֶךָ: עַל שַׁחַל וּפְתָן תִּדְרוֹךְ.
תִּרְמוֹס כְּפִיר וְתַנִּין: כִּי בִי הַשֶּׁקֶט וְאֶפְלָמָהוּ. אֲשַׁנְּבְּהוּ כִּי יִדַע
שְׁמִי: יִקְרָאנִי וְאֵעֲנֶהוּ עִמּוֹ אֲנֹכִי בְצַדִּיקָה. אֲחַלְצֶהוּ וְאֲכַבְּדֶהוּ:
אֲרַךְ יָמִים אֲשַׁפֵּיעֶהוּ. וְאִרְאֶהוּ בִישׁוּעָתִי: אֲרַךְ יָמִים וְנֹוֹ

יִי מַה רַבּוֹ צָרִי. רַבִּים קָמִים עָלַי: רַבִּים אוֹמְרִים לְנַפְשִׁי. אֵיךְ יִשְׁוּעָתָה אִי
בְּאֱלֹהִים סֵלָה: וְאֵתָהּ יִי כִּגְוֹן בְּעַדִּי. כְּבוֹדִי וּמְרִים רֵאשִׁי: קוּלִי אֵל יִי אֲקַבֵּא.
וַיַּעֲנֵנִי מִהַר קָדְשׁוֹ סֵלָה: אֲנִי שִׁכְבְּתִי וְאִישְׁנָה הִקִּיצוֹתִי. כִּי יִי יִסְמְכֵנִי: לֹא
אִירָא מִרְבֻּבוֹת עִם. אֲשֶׁר סָבִיב שָׁתוֹ עָלַי: קוּמָה יִי הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי כִּי הַכִּיתָ
אֵת כָּל אִיבֵי לְחֵי. שְׁנֵי רַשְׁעִים אֲשַׁבְּרָתָ: לִי תִישׁוּעָה. עַל עֲמֹךָ בְּרַכְתָּהּ סֵלָה:
הַשְׁפִּיבֵנוּ יִי אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם. וְהַעֲמִידֵנוּ מִלִּפְנֵי לַחֲטָאִים. וּפְרוּשׁ עָלֵינוּ סִבַּת
שְׁלוֹמֶךָ וְתִקְנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלִּפְנֵיךָ. וְהוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן שְׁמֶךָ.
וְהִגֵּן בְּעַדְנוּ וְהִסַּר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דָּבָר וְחָרָב וְרָעַב וְיָגוֹן וְהִסַּר שָׁטָן מִלִּפְנֵינוּ
וּמֵאֲחֵרֵינוּ. וּבְצֵל כְּנַפְיֶךָ תִּסְתִּירֵנוּ. כִּי אֵל שׁוֹמְרָנוּ וּמִצִּילֵנוּ אֵתָהּ. כִּי אֵל מְלֶכֶךָ
חַנוּן וְרַחוּם אֵתָהּ. וְשִׁמּוֹר צִאתֵנוּ וּבואֵנוּ לַחֲטָאִים וְלְשָׁלוֹם מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם:
בְּרוּךְ יִי בְּיוֹם. בְּרוּךְ יִי בְּלַיְלָה. בְּרוּךְ יִי בְּשֹׁכְבְּנוּ. בְּרוּךְ יִי בְּקוּמְנוּ. כִּי
בְּדָךְ נִפְשׁוֹת חַטָּאִים וְהַמְּתִים. אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נִפְּשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בְּשִׂר

איש: בְּיָדָהּ אֶפְקֹד רוּחַ פְּדִיתָהּ אוֹתִי יי אל אֶסֶת: אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים יַחַד
שָׁמְךָ וְכִים מַלְכוּתְךָ תִּסְיֹד וּמְלֹךְ עֲלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:

יֵרָאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִישׁוּעָתְךָ בְּאַסֶּת בְּאִמּוֹר לְצִיּוֹן מְלֹךְ
אֱלֹהֵינוּ: יי מְלֹךְ יי מְלֹךְ יי יְסֻלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי הַמַּלְכוּת שְׁלֹךְ הִיא
וְלְעוֹלָמִי עַד תִּמְלֹךְ בְּכַבּוֹד. כִּי אֵין לָנוּ מְלֹךְ אֵלָּא אַתָּה:

הַמְּלֹךְ הַצּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע יִבְרַךְ אֶת הַנְּעָרִים וְיִקְרָא בְהֵם שְׁמִי וְשֵׁם
אֲבוֹתַי אֲבָרְהֵם וְיִצְחָק. וְיִדְּנוּ לְחֹב בְּקָרֵב הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר אִם שָׁמַעַתְּ שְׁמֵעַ לְקוֹל יי אֱלֹהֵיךָ וְהִישָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה
וְהִיאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשִׁמְרַתָּ כָּל הַקּוּי כָּל הַמִּחְלָה אֲשֶׁר

שָׁמַתִּי בְּמִצְוֹתַי לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי יי רֹפְאֵךְ: וַיֹּאמֶר יי
אֵל הַשָּׁטָן יַגְעֵר יי בְּךָ הַשָּׁטָן וַיַּגְעֵר יי בְּךָ הַבּוֹחֵר בִּירוּשָׁלַיִם
הַלֹּא זֶה אוֹד מִצַּד מֵאִשׁ: הִנֵּה מִפְּתוֹ שְׁלֹשְׁמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים
סָבִיב לָהּ מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל: כָּלֵם אַחֲזִי חֶרֶב מִלְּמַדֵּי מְלַחְמָה אִישׁ
חֶרְבוֹ עַל יִרְכּוֹ מִפְּתַח בְּלִילוֹת:

גִּים יִבְרַכְךָ יי וַיִּשְׁמְרֶךָ. יֵאָר יי פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ: יֵשֵׁא יי פָּנָיו
אֵלֶיךָ וַיִּשֶׁם לָךְ שְׁלוֹם: גִּים הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר
יִשְׂרָאֵל: גִּים לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יי. קִוִּיתִי יי לִישׁוּעָתְךָ. יי לִישׁוּעָתְךָ
קִוִּיתִי: גִּים בְּשֵׁם יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִיָּמִינִי מִיְּכָאֵל וּמִשְׁמָאֵל
גְּבוּרֵי אֵל וּמִלְּפָנָי אוֹרֵי אֵל וּמֵאֲחֹרַי רְפָאֵל וְעַל רֵאשֵׁי שְׁכִינַת אֵר:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁרֵי כָל יוֹרָא וְכוּ'

גִּים רְנֹנוּ וְאֵל תַּחֲטְאוּ אִמְרוּ בְּלִבְכֶם עַל מַשְׁפַּכְכֶם וְדַבְּרוּ מִלָּה:

אֲרוֹן עוֹלָם תִּמְלֹךְ לְעוֹלָם. וַיֵּשׁ לִמֶּנּוּ הַד' מוֹמָרִים רֵאשׁוּנִים סַבְחָה לֵים:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מְלֹךְ הָעוֹלָם הַמְּפִיל חֲבָלֵי שְׁנָה עַל עֵינָיו

וְתַגְנוּמָה עַל עַפְעָפִי: וַיְהִי רָצוֹן מִקְּדֻשָּׁתְךָ יי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי

אֲבוֹתַי שְׁתִּשְׁבִּיבֵנִי לְשָׁלוֹם. וְתַעֲמִידֵנִי לְשָׁלוֹם. וְאֵל יִבְהַדְּוֵנִי

רְעִיוֹנֵי וְחֻלּוּמוֹת רָעִים וְהִרְחֹזִים רָעִים וְתִהְיֶה מִפְּתֵי שְׁלֹמָה

לְפָנֶיךָ וְהָאֵר עֵינָי פֶּן אִישָׁן הַמּוֹת: בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּאִיר לְעוֹלָם

כָּל בְּכַבּוֹד:

נודע שפסחים סק' דל אבר לרננס חלוקי כפרס כס:

(א) ככל זיס לעת פירי. וסימני וכל השמש ועבר: (ב) הוא כפרס שנת וסימני וסר את יום הכספת לקדשו: (ג) הוא ר"ח וסימני חלבי חרשים לעשר ונת ונת כפרס ט': (ד) ניוס"כ הוא התשובה כגדולה כפ"ש כי ביום כזה יפער עליכם. והתשובה כשעולה כשכלם היא כשש כאלוהו יום שחטף קודם שיפער ויפן בלילה. ויכתיב עוד גוס שחטאכ אינה לריכס לביות חמורה כ"כ. כי כשש תיפך ויפד כאלוהו יום שחטף קודם שיפן בלילה אז עדיין לא נרעם השון כזה למשל כספר סוכרות ואינו סינס כ"כ. והתשובה קלה כל דבו ונידוד נחלה השון כאלו לא היה כשולם כלל ולית נכמע כלל לספקטריניס. אבל אם ימתין עד אחר בלילה וכלילה כשיפן אז עולה נכמעו ומיעיל כפלתם למעלה על כל הפעירות שבהם ביום וכמע שקול בין הפוקטריניס ונכתב ונחתם כספר סוכרות או לריכס התשובה לביום יותר גדולה כדי למחות השון ע"כ מי האיש הירא והירד לפשו ירחם ע"ע לשוב תינן ויפד כאלוהו יום שחטף קודם שרעם ויכר הפנס: השחטף למעלה. ועכ"פ אם לא שב ביום יואב כפ"ש על כל מה שעשה בכבוש א ויתודה כדי לנקות הכפס שפנס בעיניו כשטע קודם שימורו למקורם כי אם ח"ו יתארו הפנסים למקורם כהם פגומים או תכונתו קרה:

ובס' שפת אמת כתב כזה. יש ג' פדרות בענין התשובה במחז"ל פירי יוה"כ תשובה מיראה זדונות נעשו כנגונות. תשובה מאהבה זדונות כדיות. תשובה ע"י יסורין (קאצור בנין שפניש ממדד חמור מיד קל פ"ש) והפ"י השפוט בפניו זה הוא שתשובה מאהבה מיועד שהוא חמלי הכרח כלל מרנן נפשו ורוח כדריכס לשם פ"י ית' יחיד ומיוחד כורא כל העולמות התשובה מיראה הוא ע"י מוכיח שמוכיח אותו או ראה בחיוב אשר תשח ויכר הפנס: תשובה ע"י יסורין הוא שפניש מדח"ד בו בעלמט שתיישר בגוף או גממון וכן. ומדרגות אלו הם לו מטעם שני. כשש מאהבה הוא שכל הסנה שיה אלו בעבודת השם ויעט תמיד אל כ' מראשית הכנה ועד אחרית הכנה ואלוהו יום תיפך כשחטף מתיס על לבו מה פשיתי שמדדתי. נגד מתיס הקב"ה ובי"ש ואזס ארזים פני טו' והכרז לנו בקרבו ותחודו ובכונסו תיפך על פונו זה קודם שרעם למעלה וכאשר בא כן ילך ולא טעם כלל בקולקל והפנס שפנס ונפסה. ואם לא שב כאלוהו יום רק פכ"ש כפ"ש על הכבוש שפנס ג"כ טוב כוא כנ"ל. מדרגה סה' שכל הסנה מעלה כסכלי עולה כו' וממתין עד תודש אטלל שהכרוו יולא בקול כשופר מעדו ימיס שמדדתיחנס וזו טובה וזשק ותחודו ומתחרט ושתין לדקה ומכפך א"ע ונכתמדת לימוד התורה לשמה כו' ועליו נאמר כסכיל כשופך הולך כי הוא רואם לתהר תאכנתו כוונן קצר כזה ויממש כשפך להשיב דתו ומ"מ טוב הוא ובמדרגת כן הוא במחז"ל בס' יוסי"כ. סג' עליה נאמר וכסס לא שב עד שמכזה שנס פחד ימי סדון ר"ס וי"כ אינו נכנס כאלוהו כ"כ אלא עד שכא עליו יסורי הכוף או שני כו' והוא במדרגת פני כו' פ"ש. סירא מהג"ל דמש הפקדים כהרס את התשובה כוא טכ יותר ולא להמתין עד שיעטם כיסורין כ"י כי איס כסדרתה הפקדתה כשכולם וכטע"ס רוב העולם אינם מוכרים כזה כי חף שישראל קדושים ושנים בימי חלול וטעקיס וטוכיס. אבל אחר שגור ימי הדיון שנים לכסלה ואין טעל כמתחננתם לשוב על פגומותיהם ולכתמטם ולהתעורר חף ככל ער"ח ומכ"ש ככל עכ"ק ומא"ל ככל ליל קודם כשכיכס:

עניני צדקה:

(א) ארז"ל כוונן כבכמ"ח קייס מוכח מכפר עליו וכשכיוו שנתה של ארס מכפר משכ ככא פני וזותן לו משלחט: (ב) אל רואם ארס כשזוטותיו מלומותים יעשה עכס לדקה וכ"ס כבכס פרוניס: (ג) כל כנוז מוכסזו ועוסס פכס לדקה מלול מדינה של ניוס"כ ומ"ש לשן כנוז כוונן רז"ל (הזכיר שאף עפ"י שאין לו לאדם ליתן לדקה ילמס מעט מעט מכל כולאומיו וזו לדרך גייה מעט מכלן ומעט מכלן ויקפך על יד פד שיהיה דבר מסיס ויתט לעני: (ד) אמרו עליו של זכריס חתמים דריכ"ל שהיס נוטל מקופס של לדקה וזכו מרננין אחריו שסיס טעל על לנורך וככמת חסכו אחריו שכל פ"ש שסיס טעל מלדקה סיס טחן מיד לפתיס אחרים: (ה) ר' יעקב בר חיידו ור' נתנן בר ינחן גבלי לדקה כוו וכוו טחנין שן ללדקה לרכ עמא מפני שהיס עני ושיס לרין לש ויכר טעל עכס מלדקה ומחלק לעניים אחרים: (ו) כל המעליס שנינו שן מלדקה כאלו כופר כעיקר. אין הנשמיס כעלרס אלא כשגיל כוסקי לדקה כרכיס ואיין כוונתין: (ז) שש שנים כיו גחלים פוממות כידו של מלאך כנכריאל כסור שישראל עושים תשובה כיון שלא עשו תשובה כיקף לנורקן ולקפסו כיונתן ח"ו א"ל הקב"ה לנכריאל אל תפסה לנס כן יש כסס כ"א העושים לדקה אלו עם אלו: (ה) גדולה לדקה יותר מן הפקדנות. גדולה כסכנת אורחים יותר מהקבלת פני השכנים. גדולה כסכנת אורחים יותר מהשכמת בית כסכנת. גדול המלוס לפני כשעת דחקו יותר מן הפנייה לדקה. גדול כמעט יותר מהשטב: (א) כשאלס פנייה לדקה לרין להיות ממונו ולא מגול: (א) מי שהשליס נפשו של עני ונתן לו לדקה אטילו כגיטו ימיו של אותו ארס ליפטר מן העולם הקב"ה מוסיק לו חיים: (יא) ג' דברים שקוליס יראת (ב) תורה גפ"ח וכן שנים כחפסרם כ"א נמתקירא חרי"א: (יב) כל הסופר גפ"ח כאלו כופר בעיקר: (יג) כל מי שמכיל פרוסס ללדיק כאלו קייס חמסס ומשיי תורס: (יד) גמ"ח כוא מפולס ועד עולם אבל מלדקה כוא לנ' לירות: (טו) גדול המלוס יותר מן העושה לדקה והמעטיל לכיס יותר מכלס: (טז) גדול כשעשה לדקה כסתר יותר ממשע רכינו פ"ס: (יז) כל כשעשה לדקה כאלו מלאו לכל העולם כלו חסד: (יח) אטין לך לדקה עולה ויושב כנגד כסא כסכוד: (יט) אם אין לך באתת מה ליתן לפני עכ"ס תחמסו כדברים אחרו ל' חלא נכשי עליך שחין לי כלום ליתן לך כו' וכתבי ונשש פענס השכיש אס עשית כן וזרת כחשך אורך ואלפתך כהכרים ונחך כ' תמיד וכשניס כחלוצות נשכך ועלמותיך יחליץ: (כ) כל כוונן לדקה כסתר הקב"ס כופס ממנו ומאנשי ביתו מלאך כמות: (כא) לעולם יגמול אדם חסד אטילו עם מי שרעט לו ולא יכיס ח"ו חוקס ונוטר: (כב) עיקר מלדקה שמה שיתן יתן ככל טוב כן כהלוהם כן כמתנס סככל יחיס כמתלה וכרמתת על הכני לא כמי כהוא מוכרח ללכר וברוי כליכר וככסס ח"ו: (כג) מי שיש לו כספס כממון ומקפז חמתת זכ כלדקה כבי ע"ס מכנס אס כמתן כי יפסיד יותר ח"ו: (כד) אל תגזול דל כי דל כוא אס ביתו רגיל לפרנס את כפני וחזרת כן ואחרת עד מתי איי מספיק לזס ואתה מונט שולא ליתן לו אס עשית כן כאלו אתה נונו: (כה) ארז"ל כל מי שהוא רובס ר"ל מרנן עומו שלא מהכנת) תשובה לדקה וגמ"ח יורס ג' מתנות טובות ואלו הם חיים לדקה וכבוד שאלכר רודף לדקה וחכס ימלא חיים לדקה וכבוד:

הקדמה אל ליקוטי הלכות שבת

לכות שבת ויבא בו ויבא דרכה מאד : (ס) אחי ונמי
 נקבט מכאן . ממא און דרשט שאמי מציא האכס לבל
 האלא ארעה חיים וצפרט לנאמד סינינ סלכות שבת וי"ט
 וחס המנינים עליונו כו' : (ס) מי שלא לחד לכות שבת
 על נזרים פעמים ובלש כו' לא יבול לכאלט שלא יקרא לו
 חילול שבת כן דאריחא וכן דרשנן וגיין שבת הוא מאחד
 לנו למחסה גולות : (אח) אחי שיש לנג מינינ דרברי רבינו
 בגאון כוס מ"ט שא"א בלח חילול שבת וי"ט ידון כל הדוים
 כי נע"ט כמה מולגי הורס עופקים נפסול והריסות
 ובכלכות שבת אינם נקיים ונאסר גלי ספק לדי חילול
 שבת אח לנו מיום (הוכחה) ובכח מגין עליונו גולות
 כמחז"ל כאשר לא שבתו יבראל שבת כרח"ל מיד ויבא עמלק
 וכן המיד שצמחה שבת כי לנו הנכס גולות וולונו כן ה"ו כנר
 המנו לגוע ובסינו מחאקן אהל זכות שבת מגין עליונו כו'
 פ"ט . הדיבור והיא כמה גדול טען שבת ולא לנד בדיבורו
 לכליהלל אומר ה"ו נמלאכה ושבת אלא אף גם לכמותו
 כעל כל הון ומולנו כל מהלכה שפירם גלי דעם עונג כלל .
 ומי גבר ימלט לומר זן חמי מפסע שמירה שבת אשר עושה
 קבץ למחור וא"כ ילמוד הלכות שבת כב"ט נמחירות והלל
 רב שיבצר לו בכל ויחזור עליו המיד חוזר חוזר עד שיהיה
 שבור כפי אשתי אונס ויבש אפי כשכרו כרעה וגיין גלינו
 כהרים מפני כפונעיות : (ס) נפנין שמעלן עשבי
 שיהעץ על בית שמכילס קאז מע"ט יהוי ביכול אחר
 ביכול אל יד בני עמכם וברו ס מחלל שבת מכחם טעמים
 כו' ומאוד נזיר לזכר נמחירות שבת והיא הבהירה לנו
 בגולה שכולל ב"ט לקיימו ומאס קלנו כו' ה"ו בדבר שקלנו
 שמירם כחול טוב לגוף כי נוימהו יגיני כח ולנפש ג"כ
 כו' ויבאנו מונס מאד כו' ג"ט :

קצת דברי בגאון ס"י יוספון ז"ל נס' יצרת רבש ח"ב .
 לזרן משוכס רכס להקו חילול שבת כי נלמח רבו
 סמחליים ד"ע סמנער אנק או סודר מן גנד סמור או
 כונע ומי ישער עד זמן מה יקרא גנד הדס (כמ"ט לקבן
 דבי שבת בשמו ס' ס"ז וכ"ל נח"א) וכנ"ט רובס
 מנערים אה נגדיהם וכוונע שלכס וכ"ט מן כנסט ויסל
 וכוא חילול נמור וכנע"ט רובס לובסיס דוקא דבה גנד
 סמור וכוא מעסע ס' שעי"ו יאא מוסרס לחילול שבת .
 גם כהולכימ לסיול הון עורכיס על סולא מרס"י
 לרכ"ר וסילטול ד' אמות נרכ"ר כי לא יחכן ולא סני
 נלא"ט שטובה דבר אחד על נגדו או נכיסו מה שיש
 בו איסור הולאס וסילטול ד"א נר"ס ולדעת רבינו מוסרס"ל
 והכנס מחריס ז"ל אף נמאניו יש נרכ"ר . גם דיני אדם
 כדזין מרגולות למק דכית . וכן סחול וכו' . כמו כן
 סיובסיס שבת בנינס א"א לכוכר שלא יבטוק מיס או
 סאר מסיקס כמנדל זרעיס וכי חילול שבת . גם רביס
 שיהיקס נלגונס כהנר סליו מרוקף ועונכיס על מוסב
 גומח גלי סקוק . וכן כירוק נרוח ורוח נוס"ו הייב ססלח
 דכ"ל זורכ . כירוק על כירקע סליו מרוקף וממחה נרגל
 למחה שלא יסיכ יכר כדרך כעטלס עוסיס חייב מוסב
 ממחה המקבילס כהניס כשבת כל כפאשט ובחוקן ח"כ
 כהס מוקלס מהמח סכנון כוס וכס מטלטליס אהס וקדין
 בו וסולאס הננירו וסכור מוקלס לית דמס נע"ט . עוד
 כגכס אכויס כשבת כעטלס וכפרט ככני כפריס כהחומ'
 כי מלנר שרבוס מרין מדח החוס אף כי דימס רביס
 לזכות לכל אחד . וקובל עליו מעט"י ואין מענין אלא לדבר
 מוסב . ואכשי עיר גולס מכלנין קטיב ולא קטנכ גדולס
 וכנסה נרוח . פ"ט יבוס אהס אל לנו ושיקר ללמוד כ"ע

עפ"י סימני ספר חיי אדם

שבת . ומלמד טעמס כדי שטוול כהכס חלס שבע"ט
 נכרא אריכ"ר שביס חלמו כל עולס גוד יש טעס אהר
 כדי להכול פח יבראל . ואין לשנות ממייבן זס . ואשילו
 מי שחולל פח סלנר של כו"י נחול נכ"ט יביר מאד
 ששבת יחלל דוקא פח של יבראל . לא יסוחו מבני
 הכשילין . ויאלכ נכל סעודת מנ' סעודת דניס . וכ'
 בגאון נעטרת זקניס ארז"ל כל סרנסת אדס קאנז לו
 מר"ט עד ר"ח חון מוסיולות שבת וי"ט וסולחה כיו
 לת"ת שאס מוכיפן וסביחן לו . וסיוולמתי כ' אף גולאוח
 ר"ח מה שמייחין כתיובותו לנרד שלכס נרלס חדש
 וכ"כ נסאסיקא וסמנו כל הולאות קאנזס לחדס מהשני
 חון הכרי' . רלשי הינות שבת ר"ח ה"ה וי"ט . יש שכתבו
 שנמקת קמחום וכנו להכול מוליהא היא נעלמיה גליל
 שבו זכר למן שביס מכוסה למעלב ולמסכ וכ' בגאון נס'
 מוסכס שבת לכאוכס זכר כמנסה המוס דמכ לעשוה שבת
 זכר למן הלא לא יוד כמן נכנת . והכוס' ב"ט ג"ט
 כחכו דמסוס שלא יוד כמן נכנת לכך יש נכסוח איכס
 זכר לו נכ"ל וכוא דחוק . אהל בגאון נעל הורת חיים
 ז"ל כ' טעס בגון וכוא לפי דעת נדאריה כוא דוגמת
 שבת שלעמד נחוס כהוא יום כעולו שבת ולכן אהינו
 עושים כרת דבריס כנתס זכר דוגמת שבת נעלמיה ויביון
 להכול ככר דוגניס ננד סעודת סור כנר וסעודת לויחן
 ומקדין על כיון . עוד כיון כמסוכר לע"ל וכנר ארז"ל
 לנכך נקרא רקיע שחקיס כיון שחוקיס מן לנדיק' לעמיד
 לנח . ולכן יש נכסוח שבת זכר למן כהוא . לזן
 נרנית לזורך סעודות שבת או סעודת מוס' . וביכני
 כהוס' שבת ופג"ג דכיינו מעו"ג או גל סי סיהר טיסקא
 כתיקון כנאוניס ז"ל עיין שס : (ג) ירכס נכנר ויין
 ומגדנות כשי יכולו . וככס כה"ל יקוב שמן זית זן זקן
 כן לכהליק וכן לחכיל . יש להכתיב ככנין נכ"ט כי זס
 סוא מכנר שבת שמנין עומו ללכילס ודמה נדמהו
 כאליו יבא אליו לההכנן מלך ג"ו כמס ז"ל מכנר כניס
 ז"ע

ליקוטי הלכות שבת סוודר

כלל א (א) מזהו להבדיל נזוקר ניוס כשני לכנין זורכי
 שבת ואשילו יש לו כמה ענדים לשמשו
 ישחול להכין נעמנו כוס דבר לזורכי שבת כדי לכדו
 דמנינו ככנסה אמוראוס . רב הסדא היס מחחק כירק
 דק דק . וכנס וכן יוסק מן כתיקון עיס . ור' ארז
 היס מדיקין הלס . ורב סמון ביק מנחין כניס ומכניס
 כליס הנזיכין לשבת ומשנס כלי החול . וכ' כה"ר נכס
 כירוק וז"ל יש קניס ככנר . יש נוקע כעטלס . יש גודל
 כסחילוט . יש מולח כדניס . יש מהרן רלשי ככנסת .
 יש יולא וניכס לכניח מגיניס ונגדיס וכלי הנמניס עכ"ל .
 ומכס ילמוד כל אדם וכפרט נוימיס סקאריס ומכ"ט
 ככריהס ככני רוא כמון לשבת כאלו כוא : הויב לנכוק
 ככל כוחו . ורלחי אכ"ט מעסע גדולו הורכ כסיו מכנדיס
 ככניס נגמנין נוימיס סקאריס כדי שלא ייהלל שבת זכר
 הונ גמור על כל אדם ולא יאמר לא אשנס ככורי כי זס
 כוא ככודו סמכנר שבת . ולכן ס' זכרו הורה משס .
 חייב כל אדם להכיר את בני ציוה ולכנסיה עליהם נע"ט
 ולזנס שלא ינולו ה"ו לחילול שבת . ואשרי לאדס שססריה
 טלמו נכנסה ככני שבת . אהל זלח הונ כוא על כל אדם
 כשדורס שיוכלו גמור לדי חילול שבת אחי אין זס מזה
 ננד אלא הונ ככור שיהמך נעל כוחו כלל מה דלשכר
 לסייע נעמנו ולא יחוס על כירוד כי נמה נהשכ כוא ננד
 ככוד שבת אשר נוסר עליו מנורח עולמות ואשילו לכנר
 כניס נעמנו ולסייע נתיקון סמאכילס . כללו של דבר
 כל מה ככ כולחו חייב לשכוח כאליו כיו עד נמכר למתן
 ככר ודס כדודאי לא היס אומר אין לזולל ככנודי וככ"ט
 לככוד כקד"ס ולא יבוס ממס בני אדם כמלעניניס עליו
 ומוטנ שביס שוטס בעיני בני אדם ולא יסיס רשע ה"ו
 נעניו כקד"ס וכל מעשיו יסו נכ"ט עכ"ל : מ"ט כל
 מעשיו יסיס נכ"ט כי נזיר לזכר מאד שלא יכנס ח"ו
 לכס ככוד הו פסיס אחרת רק יכנס ככל לככוד ככ"ט
 (נד) : (ג) כמנסה נכל יבראל להסמח לחמיס לככוד
 (פורת יוסף)

ליקוטי הלכות שבת

ואמע כהמיה ור"ש בשם סלמחא . ח"ל כהמ"ח יכול אדם להקנות ולגבות מי כאשר יבין כהרש' את דעתו ויביט יראה ח' נלכדו בלחמ' ריבוי ומשבו נרטיט' אי נודאי לאחר שפלו נע"ש כגונם ויחייב לקבל קדושה שבה אז יבין נדעתו שנתקף לו נכמה יתיר' כי ירגיש כנפשו יראה כדומות שבה לו עד שהנער בו אכנה יראה כ' וזה נדוק ומנוכס כמכה אהבי' כמס' פעמים בלי שום כסף אהל כשחין נכמה טכורס אי לא ירגיש בקדושה שבה כו' ולכן כיון שמאוד גדול קדושת שבת לכן רוב פקד' לזכות אהבו שזכס' כולנו נלמשה יתיר' וקדושה יתיר' כזנה וזמן לזכות ביום כק' כזה ולכבודו ולעגנו עד שאמרו שקולס שבת כנגד כל הטרורס וכל כמשתר שבת ככלכחו מוחלני לו כל עונותיו כו' וצריך לכבודו ג"כ ככחות נקיים ומזס מרש' איך טועים עוברי דרכים על כדרך לון לונכסי' בגדי שנה וזה נזכ' נחובך ילכו כי י"ק לרין לכבודו אפי' נחדרי הדריס ואמרו כינו לבין נמזו כמ"ס בניו וזין בני ישראל וכלא סק"ס מלא כל הארץ כבודו . עוד טועים שחסי' ככהונת שלובשים להנחה עמלם ג"כ אינם לונכסי' נע"ש לכבוד שבת אלא שבת כבוקר . לכן יזכר מאוד כל אדם ללבוש נע"ש כהונת לבן ובגדי שבת ואף ככסוף דרך או לבדו נתינו וירדמס כמחשבתו כהולך בא הללו לתינו כו' ע"ש : (ד) כעורס מלחכס נע"ש מן כמנחה ולמעלה אינו רואה סימן נכרס מחותה מלחכס ופי' כהו"ס וכן נס' מהתס כשקל דסינו אף אם יביט לו איזוה ריוה לפי שש' יוא ככרו כספסוד שפיכד במקווס אחר סכך זכ ככרויה ככסיו . יס מפרסיס מנהס גדולס כיינו כשס ומהלס . ו"א מנהס קטיס כייט ס' שמה ומחלס . וכסמ"ג כ' שס ככרס ונ"ח להחמיר מומן מנהס גדולס וכהו"ס ככס' ח"ל כיון דכטור ומכסר'ל וכג"ח ס"ל כמ"ד מנהס גדולס מי כוא אשר חיילס יגבר לעמוד עד שלמס ככרורס אהלס לרחוה דכריכס דנחי קל שחור ונרא' ע"ש . ודוק בדרך קנע אהל' אס עורס בדרך ארעי מוהר ולנודך שבת מוהר כל כיוס אפי' בגדי חיכיו חס כוא לנודך שבה ולויתו נוטל עליו שכר מוהר . ומותר לכסמפר כל כיוס אפי' שכר שביכר לכל כסוף לנודך שבת . ונתינו כחריז'ל' כיוס נוכר שלא לנגלה אחר זמן מנהס . ומותר להקו' אפי' אגרת שלוסי' ומכ"ס ספרים דרך לימודו אהל' אסור לכחוס לחכיוו כככר . וצריך לכוכיר מאוד כנעלי מלחכות כמס' פעמים נמכר מלחכסה עד שהחכס : (כ) מדינה אסור לייך נע"ש יותר מנ' סרסאות ועכ"ס צריך אדם ליוכר מאוד שיכנס ללוחסיסו נעוד כיוס גדול כדי שיוכלו לכסין צרכי שבת ככריו לו כמס' כהוליס כפי' שנגל אוחסיסו או אפינו כתינו ככסל כסוך לנכס מוסיסין לנכל ככריו ומהללין שבת ומכ"ס כמס' פעמים יככל שיהאחר בדרך עד כהכסס ממש . וכמס' חילול שבת יס ככרסוה וככנסס ויחלס מהוק להווס כהמס' כסמחו ולכן כל זכ יסיס אדם לנכו ולא יביהמו כיוז' ח"ו לומר עד כיוס גדול וכדרך טור . וכמה אלו ורואיס כעו"ס אהל קנא אהביס אשר נכר קטן כוא נתימס' לנסוע בדרך עד השיכס ואף ונחשסם שמהללס אה ככנת עובר דכר נקל ועתידיס ליתן אה כדיון : (ו) מי שמרגיש נעלמו שאל לא יחלל נע"ש לא יחלוס ככריו זכ אי מוסו שלא יחלל אפינו כעודה כרגיל נכ כחול אהל מדינא מותר ומ"מ מוטב למוט מלקנות כעודס אף נכ כרגיל כחול מט' שעות ולמעלה אהל כעודס שאין רגיל כחול אפי' כעודת מוטב אסור לעשות נע"ש אס אשכר לעשהה ביום אחר . אהל מילכ ופדיון ככן מותר ומ"מ נכון לקדימה כבוקר כדי שיוכל ללכוס כעודה שבת לחראבון : (ז) דרך אהבי' מעסס להכניחות וכל ע"ש . וכג"ח כ' דרין להמנות אס לא שאל הולכ ביום אינו האז לאכול כלינל ועי"ש לעין (פורת יוסף)

ואר ימי : (ח) סאכ לחחון כל נופו ואס ח"א לו נמ"ס ירחק פסו ידיו ורגליו כהמין נע"ש אהד אהביס ח' נכסס ומלטס לחף כרש' . ולנגלה כמפרסס נע"ש . ואס כיוו כערוח רחשו גדלות מוסו לנגחן . כ' כ"י כהכיר און ליסול כמפרסס ולא לנגלה כר"ח אפילו אס חל ר"ח נע"ש לא יכהסר מפני כסכנה וכהסר ביום ה' שלמסו ולא יקו' אסורי ידיו ורגליו ביום ח' וככוכן שקק מן כרגלס ביום כ' ומן כרסו נע"ש . ככורף אפריו אסיד כו' וכורקן רעס . ו' בהר"ס נוכסיס כעולס לחוקך ככרין איכוו דכר אחר נטילה לפריס וכטעס מרוב דלהתא נמס' נכס דאי קן איזוה דכר ליה זכ כו' ע"ש . וכעולס מוכסיס לעשה חרתי לסיכוחא לחוקך איזוה דכר ונס לשורפן . ואחר נטילה לפריס צריך ליסול ידיו כמ"ס כש"ע ס' ד' ח"ל שס אלו דכריס צריכס גיילס כמיס . ו' כ"סו' וכמ"א דכריס דוקא ולא כמדי דמקו' ואהד מסס כעולס אפריו . וסייס ומי ששכס אחת מכל אלו ולא נכל ידיו אס ח"ח כוא הלמודי מכתכת ואס אינו ח"ח יואל מדעתו . ו' שס סמ"ג כסס ס"א"ר ימכר ככל כאשכר ליסול ידיו מיד וחיכף כי רוח רעס כורס על כרסו . ומ"ס יואל מדעתו ס' סינו שטור עירכס וסינו כרוח רעס כורס עליו ומטעמו : (ס) ראי לקדימס נע"ש להכפיל מנהס דיו שביכס פו' נעה קריאל ונכס"ל שלא ינטרך לייך מביחו עד שיזוה אה כ"כ שדיליקו כרוח כזמנס כי כנשיס מהעלסס ומחלחריס כרך וכרכה פעמיס כליס לידו חילול שבת ומכ"ס כמפרסות ע"ס כבינה מאוד על זכ לזרוס : (י) חייב אדם למשכס כגדו ע"ש קודס השיכס שלא יתחוב כו מחס . וכסקוס כמפורס כנגד כמא מונה כו דכר מוקף או כאר דכר יואל כו לר"ס : כרל ב (א) כ"כ כורף קנא ע"ס דכריו עוברי דכריס כעוסיין יוכר וע"ס לנגל סמוך להשיכס צריכין ליוכר שכל כ"ס יתככל קודס השיכס ח"י כישול ואס לאו אסורי לאכול כשנת ע"ש : (ג) ככנה ליסול כקדימס כשנת מן כאלס אה כקדימס עומדת על גהליס ככועריס כעטין שח"ל לכיוו כנהליס אה אין לו עו"ג או מוהר כירשאל לטיול . אהל אס כנהליס מוכיכס ככיוו כקדימס וכשטול כקדימס יזיו כנהליס אסור ע"י ישראל אהל ע"י עו"ג מוהר ולשין רמ"א כיוו נוכריס נהק' כקדימס קנא קידס כשנת מן כאלס כדי שיוכל ישראל לכסירו משס ואס לא נהקו מן כאלס יס לכסירו משס ע"י עו"ג ואף לוכ' עו"ג מוהר יתככל לכסירו וזכר שיקרנו משס כנחה ולא יעניעו כנהליס כו' : (ג) אסור לכרין כשנת קדימס עס מאלס חס ככריס וכסחות דוקא ככפחאלכל עדיין כקדימס כבישלה אהל אס סינו מהלכל כקדימס אחרת מותר לכרין וכן אס כיס מוטקין כולו ככנגדיס מע"ס מותר להחזרו או ליהנו ככריס וככהות : (ד) יס שפוחין כהנור כלינל חה איכור נמוך דמח' יס קדימות שלא נהכסלו עדיין כל כרכן וע"י שפוחמו אס"כ גורס כישול לכן אסור אפי' להוכיף כנגדיס על כהכרו כי עו"ג גורס הימיו וכישול ואפי' ע"י עו"ג אסור לסוחמו ואס כהמו יכרל' או כוכיף כנגדיס אפי' כדיענד אסור כמאלל וחס עו"ג סחמו יס לשקפס (ואשכר דיש להכיר כדיענד כמאלל גיון כגל"א' כיוו מהכס') ומלכר שיש עוד איכור מוככ' ומכריס כשס אה כהנור . וכן צריכין ליוכר כשמעמידין כקלהל"ע כל מנור בית כהנורף קלחוע או כחרי דכריס אפי' כככר כוא מנורל וכ"ס עדיין לא נהכסל וכתיבתו כקלהל"ע צריך ליוכר שאלס נעה כמפריכס שלא יתחוס כשנת כל זמן שאינו חס כל זכרו . וכדכריס חיון נד כסיכס מנוכל דידוע דע"י כסיפוס כוא נהכסל : (כ) אסור לכסמין כלי עס מכקין עונני ככלי שיש בו חמין אף ע"י דלינס חמין כ"כ כסיכס כיוו כישל אפי"כ אה חמסין כונו כחוכו כו כסמנה ואסור . וכ"ס דאסור לכניח כחוכו כככוא חס כ"כ שיכולין כעונין להכסלל ואף אסור אפי' אינו

אזינו מסמין כולו נחוצו כיון שיכולין הונונין להבשיל : כלל ה' (ה) יוסר לקבל שנה מלגן המניח ולמעט שכוף עשב ורביע קודם כלינו כל יום אחר שפוחיו (וכמו"א חבד רוב כפוסקים כתבו ב' שנה קודם כלינו לרצין לכוסף) ומי שמתחייב ע"פ המיד לקבל ב' שנה קודם כלינו אחריו לו וקדוש יאמר לו . וכל הדם הייב עכ"פ לפעמים ממלאכה לפתוח היא שנה קודם כלינו כי לרצין לכוסף מעט מהול עם בקודש בין נבמסרו וכו' . פי'אחיו חסד מלוח עשה מן הכורס כו' וכעושה מלאכה בחוספת שנה טובה על עשב חמת. הוספת זה הוא קודם בין בשמחה . וסעושה מלאכה בין כשמתחייב הייב נאשם מהו שזה הוא ספק יולט ואחילו מסופק אם כבר הביט בין כשמתחייב אסור . ובזמן מועט מאד יכשל ה"ו ולכן ייסב ה"ו טוב מאד בלא יבטח ה"ו נספק איסור כרה ולכן ימכר לקבל שנה מה דאפשר וימ"ס בימים קצרים כשפאחוס העקב פחמה ויוציין ככוכבים ומלא שחילל שנה כו' : (ג) אע"פ דנוכחין ה"ין מקלנין שנה אלא בנזמור שיר כו' או נכרכו מ"מ לא הליא נוב דאפילו לא יתפלל כלל מ"מ כיון שכוף ערך היא שנה קודם כלינו ממילא הל עליו שנה ואסור במלאכה אלא דקודם להאי שנה תליין אם קיבל עליו בנזמור שיר או נהפלק או כשדלתיק נרות . זכרון עם כרויטם מאד ועושים מלאכה עד יולט וחובטין שכיון שלא אחר מזמור שיר כו' עדיין אזינו שנה וכן מהללים שנה ועוים גדול מאד כו' ועוד ראוי להקין שזוכרי נרות לא ימכרו נרות חיבך לאחר שכשמש קורא לביכ"ב י' ראיה שמיש"פ קורס נרות וכ' טעור יוסר ואחתיק ל' זמ"מ טוב לקחת הוספת אוסרכ ח"ל מרגל בנפחיסם של עמי הארץ בכל זמן שלא אחרו מזמור כו' אע"פ שכבר כוה לילכ לא הל שנה אל סאנה ואל תשמש ר"ל מהאי דעמא כי שנה ממילא נה . ולכן צריך כל הדם ליסר בימי בחורף לדלתיק סגירות אף שלא נקרא עדיין לביכ"ב ואכוסב אם נפשו שלא יבא לידי חילול שנה אי (בימים קצרים) לא יחסר אף רגע א' שששם היא ד' על כוינגער לאהר הנות בע"ש כבר יסור סנרות כולם דולקות וסקדירות סמויות ויקבל שנה ואם יתאחר מעט מניסם עמנו ככנס גדולם מאד כו' ועכ"פ כ"אבר כוינגער מכה ד' היא אסור לכל אדם לעשות שוב מלאכה וסעושה ע"פ כוה מלגן שנה ולרצין העונס כליהה וכפר עכ"ל . עוד גם מדרך הנשים שקודם שמדליקין נרות הם רוחים ומלבישים עצמם בגנדי שנה ונאמת כוונתם טוב רציה ועונס ואבריו חלקה אף לא כל זמן שוב שגודלי כ"אבר כוה כמון לשנה ובזמן קצר מוטב שמדליק נרות בגנדי חול כדי שלא הנשים עצמם ח"ו נפסק איסור קיולס ואח"כ הוכל לנגוס בגדי שנה . ע"כ צריך כל איש לכשיניח נניחו ומכרחיו להפלק מניהה גניחו כדי שיביט פניו אח"כ ובלא ילך לביכ"ב ע"ש שדלתיקו כל סנרות וכו' כי נשים דעתן קלות ואכ"א ריאה ש"כומן קצר לא יתחין על אהבו ודלתיק עצמו כשיבא אינו בומעת לו . וכ"אבר יסיה ח"ו שום ספק אם כוה בין כשמתחייב חיי לא יניח לדלתיק רק ע"פ עו"ג . וענ"ש נעת בואח נהרנד סמוכס (אחייתו גכ"ס עו"ג . והל"ש ב"ק) כרת נכנסת מקומות להחאחר מאד נקריאכ לני"ט"ג למנהה ומאריס מאד להפלק מניהה עו"ג ומנהיגים כניכס נדלתיק נרות וכסממת חמין וזכ"ר מלאכות היו ואזני שכן עליה בנזמינו אחריו למי שמהר ומזמור כו' וני' כד"ע כו' רס"ו ומקדימין להפלק ערביה יותר מנימיות כהול ועכ"יו אף חשלה כמנהה מאחריין ח"ל רבינו גדול סמ"א סימן קס"ח דרוקא ע"ש המריקין כו' מנא"כ בנזמיני שנה כו' דאם סיה מלוח נהוספתו סיו כמדקדיקס נהריס נדנר כמו ע"ש ע"ש וכרבו . וני' נפסקי כרוב' נמ"ס מנהוח פרק כקומן רכב סו' ק"י : (ג) יוסר שלהו וניע (פורת יוסף)

כסמות ויהי כל ענייני כרית כדי שימלאו ערוך ומסחר כנולו מיכ"כ ויסיב עומד כן כל שבת . כ' כמקוליס ינשק ידי אמו ליל שנה כשיסא מנרכת אמו חכו ע"פ סוד . יסב שלחנו ערוך כל יום שבת ואין ימלאו : (ד) ישמול שיסב לו נגדים נאשם כס ימלאו ואפילו כסיותו נדרו ילכסו כי אין כמלונסוס לכבוד כרואים כ"א לכבוד שנה . והמקוליס ססירו עד מאד לנגוס ד' נגדי לכן כו' . ובנאון פמ"ג כ' ח"ל יבשת נגדי לכן שבת אם יהיה יוסר לא יעשה . וכא"ר כביא גמרא שנה דף קמ"ד דרנבן נבשי גלימא אוכמי שבת ע"ש ונניחו רשאי לעשות מה שיזנה לא נפסי כרניס ככ"ל . ילך בגנדי שבת עד מו"ס אחר כנבלס : (כ) יסיב חסס אל כסולחן תחת כפת ומספ אחרת על כפת זכר לזון ולא יסר כמסס כפילין עד לאחר סקידוס והחאונס יסיב חונס כל שבת (וראף לכניה חספ על כל שולחנות ישיב לו נניח שזכו מכבוד שנה) : (ו) יסיב נוסר מאד נדלתיק נרות בומנו וכמ"ס הל בין על כאניכס וכו' על הנשים ואפילו אם אין לו ממון צריך להאול על ספחיסם כדי לדלתיק וכוה קודם מלקדש על סיון ואפילו אם לא יביט לו רק לחס לאכול מוטב שלא יאכל יוסר ויקסג נר לשנה : (ז) כאכס קודמת למזנה נדלתיק וסיה מוכרבת כו' ויחיו ואפילו אם יזנה ככעל לדלתיק סיה קודמת מפני שיהי ככהה וכו' על עולם . ומ"ס כ"א יתקן כנרות וספחיות . ומזכיר עוד כס כענין כ"ל ח"ל מצוס גדולם יוסר ליטב בחובך מלחלל שנה ח"ו ואם רוחס שכוח קרוב לזין כשמתחייב ושיסא סוף כס"מ מצוס גדולם שלא ידליק אלא יזיח לע"ג לדלתיק : (ח) צריך לדלתיק בכל סחדריס שמשמשת סם : מי שכוח אלא אשוחו כיון שיסא מנרכת על כניחו נהדר אחד ח"ל לנרן על נדלתיק כהאר חריס . אלא אם כ"אש נדתיק וכן בחוריס סלומדים ויש לכס חדר לזיכין לדלתיק ולנרן . ואם אין לו הדר מיוחד וגם אין לו אשכ צריך להשקתך נפרוטס ועל כירידיס שמהאכס"מ כרנס נעלי חריס נהדר אחד יתהפחו כולם ודלתיק א' ויברך ויכין לכויא את כולם נכרכחו וסם ג"כ יכוונו כולם לנאח עס כדכחו : (ט) כמנסג כ"אש מדלתיק ואח"כ פורשת את כירידיס (כדי שלא הנכס סו כ"אור) ומנרכת כו' ע"ש . יט וכונין לדלתיק עשרה שנה נרות שמדליקין שבעס . יעשה נרות יסיס . כ' כ"א יעשה נרות כרויטס יהד זכר לכווד וכמור דדינור א' נאמרו וכן נוכיין ככמ"כ . יעשה נרות ארופי שיסו דולתיק כליכ להשחמש נסס כליכס ולפתוח צריכיס שדלתיק כל זמן אכילת כו' . צריך לדלתיק במקוס שרונס להשחמש סס לאכילת ולכן להחילס יוסר שלא לסלט נרות ממקוס במקוס כו' ע"כ כשיסם שמדליקין ככוכס נהגו ומסלטל ס לחוק כניח לא יספ עושי"ן : (י) מצוס מן כמזמור לדלתיק כשמן זיה (ובכ"ס כפליגו כרנה ע"י) אם אין שמן זיה מני מצס נשאר שמיס וסס קודמיס לטעום ונר כז טעוס קודם לנר כ"ל חלב : (יא) כמדלתיק צריך שדלתיק רוב מהו שיואם לא יספ סכיר וכן נניחו שלנו צריך לדלתיק רוב שיואם . וכיון לדלתיק מהחילס ולכנות עברצ נהניס כלי החת כנר לקבל בו כשמן כמספף מפני שכוה מבלט כו' מיכיוס שקודם לכן סיה ככ"ל ר"א ליטלחל ועכ"יו שבת טעבו מוקס . ומזמור ליהנו מע"י וכשמן סיוסף אסור להספיק ממנו נשנה כו' ע"ש . ונהניס כלי החת כנר לקבל יוצאות מפני שאין כסם ממש ואין כהן ניטול כו' מיכיוס . אלא אסור ליקח כלי עם חיס החת כנר כדי שיפלו יוצאות כהונו וכו' ואפ"ש אסור כו' : כדל ו (ה) ל' זמ"מ מ"ע מכ"ח לקדש את שבת כו' גם נשים חיינות נקידוס מדאורייתא אע"ג דכו ע"ע

ליקוטי הלכות שבת

מ"ג שבת"ש משום דהיה קצת זכור לשמור וכיון דליהנכו
 בשמירת דכל מ"ג נשים הייתה איתגרא נמי צמירי ונעלי
 אבשיאנוהו שבתים כולגה כנה וכנה ואינן בושעים
 קדוש מטעמי מ"ג ולכן נכל נכל כיה לכבוד
 מהל אה ז"נ שבתו כולם על כלהו ושבתו קדוש .
 וזכור לשון א' לאכול בלה קדוש . והאם לא שמע א'
 מנני ביהו קדוש והוא אינו יודע לקדש בעצמו אז הייב
 בע"כ או אחר אחר מ"ג כשעם אה"ס שכבר ילא כו'
 גם בבנה בשמירת הייבין בקדוש בין איב ובין אשה גם
 בבנד"ל הייבין אה"ס ונ"י : (ג) שיעור כזה קדוש כוא
 רניעה ומישר רניעה בינו בינא ומרנא ויודע יעבר
 מינא נה"ס מ' ר"י ח"ל חמלא כלי יין והתן לחוכו
 בינא ומרנא וזה שיהא חמו כוא רניעה עיי"ש עוד .
 אופן כ' מנאר כב"ע ס' ה"ז ומלא כלי מים וערב
 כמים ממנו לכלי אחר ואה"כ יתן בינא ומרנא לכלי
 רהבון ואה"כ יחזיר לחוכו כמים שיערב ממנו וכמים
 שיבארנו בכלי שני והנא בכלי אחר קטן והואו כלי כמהיק
 אהם כוא כשיעור רניעה . וז' אופים אלו כואה כנהא
 מיימוני בשכר כמנ"ס הלך ד' אחר כלכזה שמיטה
 ויובל . וכאן סל"ח על פהמים נכסו כהן ח"ל מנאר
 כב"ע שיעור כזה כוא ח"י בינא ומרנא נהדר לי
 עמי מדידה כמינות כמינות עה בימינו כוא רק ח"י
 בינא מניאם שבת שיעורי הורס כו' עיי"ש מה שכניא
 מופש ע"ו וסי' חל"ל על כהן שנהנה בימינו וכניאם
 נהקטע והפא בימינו קטינא מהם שכיו זימי הנהגה כו'
 ובין שנהדר שכניאם שלנו נהקטעו יין ולא מתייהא א"כ
 שיעור כזה שפוא ח"י בינא כוא כרינא שלנו וזכר הערב
 נאכילת מנא ומצור וכל שיעורי הורה . ויעור רניעה
 של מרס עמי מ"ס זו כוא יורח כו' ע"ש . ועי' בה"א
 כלכזה פה כל קב"ה ח"ל רק כמימיון אה"ס
 שכניאם שלט כל קטינא מניאם כו' וא"כ כמו שכניאם
 נהקטעו כן שפאיים נהקטעו כן נ"ל . עיי"ש והבין :
 (ג) אם אין ידו מצב ואם יקנה יין לקדוש לא ייב לו
 כרי שפוא . אז מנא יתאר לקמה יין ולא יוכל אלא
 פה הרינא . והקא כשיש לו פה דאם אין לו פה מוסב
 יקום פה וקדש עליו דאם אין קדוש אלא במקום שפוא
 וז' דאם חייב לאכול פה אלא מיייר שיש לו פה וקאמר
 דאנו שפוא לקמה יין אה"ל פה הרינא : (ד) אסור
 לעטוב כלום קדוש ביקדש אשילו מים ואשילו אה שהחיל
 מנאר ויה צריך לכפיק . ואם רוח לרחון פה מנאר
 קדוש קדוש כיון דאט פכוין לכנה שמיטה : (ה) צריך
 לכדיה פה קדוש וטעון כל מה כטעון כום של
 כסמ"ז דהיינו שלא יביב ככום פנא ואם כוא פנא יכול
 להקן כמשט מלך משקין כמהין להוכו ואשילו ע"י מים
 ונכנר מלא ימי' פנא . גם צריך ככום שיהיה מלא ואפי'
 אה נכר ככום פנא כמ"ס אשילו פנימא ככמה ככלי
 פנא . גם פנא דהחם מפניא וכשימא מנהון כדי שיכ'ו
 קר כו' ע"ש : (ו) הוצר ויכולו משומד וכשהחיל יתן
 עינו כנחא ונחא קדוש ככום של ככום . וכטעם ביהן
 עינו כנחא ונחא כו' פנאם נר עולם ה"ק וכוא
 ככוא לפסיכא גם שטפלה א' מה"ק ממאר טינוי של
 חס : (ז) כהן רניעה שם אה יקדש קדוש נט"י או
 להיפוך וז' מ"ה מקורו נחפשי כמנא קאה לעכא
 כיון ליטול אה קדוש מיבו רכנס ככלום אין ידעים
 לכוכר יבא שיכים בקדוש במקום שפוא אה"ס
 כמנארם כלהון ערוך לכן יורח מיב מלא כנהא ממנא
 כמ"ה שפוא דיו קדוש כקדוש פ"ה"ש : (ח) צריך לשפוא
 מים על קדוש כמלא לנחמו אה"ס רנוו כל רניעה .
 ונהא כמ"ה דע דשיעור זה צריך שלא ישכר מהחלת
 שיהיה עד סוף שיהיה כדי שיהיה רניעה ולפחות כדי
 חילת פיס (דאח ליאם למדוד כום א' ע"פ אופן כנ"ל
 כדעו כמלא שיעור בינא ומרנא ויכ"ל לו כום
 (פירא יוסף)

קדוש) . לכהחיל יחרר במקדש (שעסו מלא לנחמו ד"ה
 דלא מסני שיהיה החיים רק דווקא במקדש צריך להחיל
 מלא לנחמו . וכדיפחד אפי' אם פנא א' מן כמסוכן
 בש עור ילא . ואין שיהיה שיהיה מטרסין למלא לנחמו .
 ומאם מן כמנאר שישכמו כולם . אך כני לכו כשמיטה
 כו' . כ' בה"מ ראי' לכיכור כהני ביה שלא ילא מכנייה
 להחר כקידוש פד שאלו כנאוהו מקום ע"כ כהא פה
 אז כיה מדנר שמתוך פליו כמ"ה פ' לקמן : (י) אין
 מקדשין על יין שרינה דע כו' ולא על יין מ"ה אף
 כאלה דלא קדשין אגילו . וכנה כמ"ה אה"ס אה
 עמד שש מופתה אין קמילא כ"כ וז' כמ"ה אה"ס אה
 רנינו דעל הורה היים ז'ל דכטעם כוא מים כדוא ננד
 יין כמנאר לנריקם לעמד לנאו דכוא עמיר ונינו כמ"ה
 פין לא ראהו לפ"ו אפי' בשש מופתה ים להקדיש :
 (י) אין מקדשין על ביי שיש בו קתחין וכן על יין שיש
 בו קרום לבן אלא יסננו חרילס לכפירי כקמחין אז
 כקרום . ומלוס לנרור יין סוב לקדש עליו (וינחש כשם
 כ' ככל יול ואל יקמ' כלל ככור ש"ק רק שיש לבו
 מהל ומתד שיכיס יין ככר ואל יביב ח"ו ילא ש"ס
 ככפסדו ומתד צריך לכבויה ט"ו) . מקדשין על יין זמקום
 וכוא שיש כסם להנחמה קאה נלא שרייב אהל אם כס
 ינישים לגמרי שאפי' ע"י דריכס לא ילא מכם להנחמה כלל
 פסוליס . והמנכיס על יין זמקום ש"ן בו אלא מתיקוח
 בעלמא ועטמו כמו מים מברקין כרנכ לנכס ואין ינאפי ידי
 קידוש . מקדשין על כיון מנבל . ולכן מוהר לנבל זמקום
 ולכן כיון לקדשו רק שיכיס בוטעם טוב : (א) אם אין לו יין
 כמנא פסוס דמקדש על כהא כו' . ולענין אה יקדש על יין
 כמ"ה אה"ס וכן בה"א ושי' כסינ כ' מתיא כשקל .
 ח"ל מ"ה כס' ידי מים כודפס אלא כמדרש מתיא כסם
 גדול א' ע"ש ריה שמתוך טוינא דאין לקדש על יין משום
 דלא מיקרי מתיא ורתייהו מלא דרדש שם כמדרש מה
 שמן טליון על כל כמסקין אף יתהלל עליויב כו' . וכנה
 נודע כמ"האין שמן על יין (כיינו אה"ס) כוא יורד למכס
 א"כ מכה דלא מיקרי מתיא כנ"ל . אך אין לנחמו
 כלכס מן כמדרש וכ"כ כס' ביה יתקב וכ"כ נרנח
 כשש לכביר וכן כמנא פשוט כנ"ל . ומנא לכדד אהר
 יין דוקא וככנו גדול ומי כבינן גם נק"ו כל שהיה
 על יין דהי נכס מנא מן כמנאר ע"י ט"ו : וכפיק
 דר"א כדול כ' כס' י"ה כל כמנא על כיון נגילי כנחמה
 מאריכין לו יעשו ונחמו כטוב"ז רוביסו לו שיה חיים
 לעוב"כ חכרוס : (יג) קדוש בין ביום ובין לילה אינו
 אלא במקום כשכר משש . וכן אם קדש כניב : ז'
 ונמך להכול כניבא אהרה כנאוהו הדר אפי' כוא גדול
 א"ל להור ולקדש . וי"א אשילו כנאוהו מקמה מקומו דרך
 הלון אפי' מינא להנר א"ל להור ולקדש . ואם כיב כנחמה
 לאכול כהדר אהר כנאוהו ביה מתי . אהל מינא לנחמו
 אהר לגמרי לא מסני אשילו כיס דעמו לכך צריך להור
 ולקדש שם . אם לא שאלו במקום רהבון קאה כדלקמן :
 (יג) צריך לאכול במקום שפוא להנחמו או שיכיס דעמו
 לאכול מיד כהן במקום כום אשילו אם איננו אה"כ היים
 אונס כה"לך לכסוח איס זמן מ"ה כיון שלא ילא כניחיים
 א"ל להור ולקדש כיון שככר במקום קדוש . אהל אם
 אין דעמו להכול מיד אלא כנחמהו לככרין כנחיים
 אה"ס וגם כככיק אשילו לא ילא ממקומו ואלו במקום
 שקדש מכל מקום צריך להאר ולקדש אהל אם כיב דעמו
 לאכול כניה אהר ונמך ואלו כמנאר ילא : (ד) מקום
 שפוא לענין קידוש כיינו אשילו לא ישה אלא רניעה
 יין כשייב טינוי ככום אה"ס (וכנ"ה ובלגו וי"א רנאם
 לפרש דיינו כשהר עוד כום אהר מלנד כום של קידוש
 וכשייב כייב נחמה (עמדה) וכ"כ מיני מונות כהייב
 עליו ככום אה"ס כני אהל פנא כנ"ל אפי' וכן ככר
 לא מיקרי כעמד כי אטו מופת כלל כנ"ה ח"א וכ'
 כמ"ה

הוא נכבד לנכבדו ולכבדו פולחן פסח ומשמירין נבית שש עם חומש
 ואין קורין ע"פ . אין לטקל ספר הספסוף עד אחר
 פרכים כדי שיהיה נכבד על מה שמשמיר :
 ויבין רמ"ה א"ש שהם שומע כל פירוש כולם בכל
 שנה נכבד חייב לקרוא לנאמך בכל שנה
 פרכים של חייב שבו שנים מקרא . אחד ההגום .
 כמבדל ואל"ס הכוונת שיקרא כל פרכים ג"ס ואח"כ
 הסגנון כל"ס . אבל הל"ה פסק דיקרא כל פסוק ג"ס
 ואח"כ בסגנון מיד עליו ור"ב ג"ס נשם רמיו האלו"ל
 וכ"כ נפד"י ונספר גי'ד וזמור ונספר משנה חסידים
 (וכ"כ נספר האסקלרי'א בתאריס שכלתו לבאן מתנבס
 ח"י חור"י שבוהים שם כן אין לבנות וכן בחסידיו בכל
 פס"ק ע' עליהם) . ופסקו כאלהן יאמר אחר ההגום
 כדי לסיים תאריס . והג"ה משכס נהגים לקרוב חסיד
 תורס כו' ווי יבולת נידו לעשות כאלו יעשה . אפשר
 גדול לפסוק דיימר נקראת שמו"ה עיין נספר קיור
 גל"ס וארכו . ויקון אלהים קודם שמו"ה . חס"י עטרות
 הדיבור חס"י חס"י כן ההגום נר"ך לקרוב ג"ס וכן ראוון
 או שמו"ה ויואל נר"ך לקרוב ג"ס עיין נבוא"ה כהד דהשם
 קודם דנשים חייבות לשמוע קריאת התורה (שם י"י רמ"ב)
 וכ"כ נכד"ה נמסרת תאריס וכן כונת נבוא"ה : (ג) ירא
 שמים יקרא פרגום וגם ילמוד ס' רש"י ויהיה מי שיוכל
 לכתוב אכל מי שאלו נר כ"י ראו לו לקרוב נב"י התורה
 כלשון אשכנזי כגון ס' אליהו וראינו ויואל כדי שיבין
 עיין פרכים . וראוי מאלד לכל ע"ס לעשות כן ולא ללגות
 יום כקודם כלכלל ונשם ובי"ס דרמים כל מה נבין :
 (ג) מנחם מן סמכותי שישלים אחרי ע"ס והם ס"ס חונם
 גדול נע"ס ישלים ואח"כ עד שיהלל בבנת ואלא לא הכלים
 קודם אכליל ישלים אחר אכליל עד סגנון כו' . פ"ס
 דלא ס"ס א"ס יכול לכללים עד א"ן ש"ס :

סימן רמ"ו מותר לטעום קודם שואף וייטו כשקדש
 אכל בלא קידוש אכור . ובא דמותר לטעום
 טעם אכילת פירות או ח"ך פת מועט אכל שפודס אכור .
 וכן הט"ו אכור מדינא לקבוע שפודס קודם מואף . בבנת
 ר"ס אין לאוהרים נכדו אחר קד"ס נבוא"ה וכ"כ נב"י קל"ג :
 סימן רמ"ט כשפודה שבת יביס שמו"ה עיין כמו כללים
 יבדן על סיון נכס"ג וכוא נקרא קידוש רנא ואלה"כ
 יסול דיו כי גם אין קידוש נר"ך שיהיה במקום עמוד
 ושלא יטעום קודם לו כלום כפ"ו בשעת לילס . ומדו
 לשכות מ"ס נבוקר קודם הפלס מואף ע"י שדמין לא חל
 עליו הוכח קידוש . ובא נבוא"ה נבוא"ה לפת"ס סגנ"ה
 סימן ק"ו דנשים יואלא נבוא"ה נבוא"ה אחר חס"י
 בכל נר"ך שיראו ומתאריס לאכול ח"כ אבי"ס אחרים
 לשהות מ"ס אחר שחמרו ק"ה נבוא"ה אחר נב"י בשבת
 כשנת פסוס דיואלת נבין ידי הפלס אל עלי"ס חונת
 קידוש ע"ד :

סימן רמ"ז כהן שהו"ס נכסין קל"ה כהן כמ"ה בשם
 מהר"ל דמשנ"ה בני אשכנזי"ך שלא לאכול
 קטיות מיום שזין ועולים על פיסה (פי שדואס לאכילת
 כמאנגלל ע"ל) . והם רובא דלמלא טובין לאכול בבנת
 קטיות שקרין ערובין לקטת . ועל דבכהו לומר שרוא נגד
 בני אשכנזי"ך . אך דר"ח נכס"ג ש"י שמו"ה לאכול
 בשם שבת ד"ס ערוב"ים נבוא"ה נבוא"ה שמשמיעים אותם
 בהגור . והטעם ע"י אגל"ה ש"ס רב"ט ש"ס שמת
 בשנת . וכן דר"ח לקח אה"ס שטוב"ס כן . וא"י כיהי
 סבור שטוב"ס כן ממי שנג שנת ח"ך עשה נהודע לי
 טעמו של דבר וכנ"ל . ומטעם או אלוכלס ג"כ קטיות
 בשנת מתבטן של יבדל תורס ס"ה אין לקפקק עלי"ס :
 ומ"ס שאלים פקטיות גם גליל שנת אפ"ס דנשחרב
 כמנסה מוא דמוס לאכול גליל שנת דרמים כדמים ור"ס
 כמ"ס סג"ה סימן ר"ס דמורה לאכול ש"ס וא"ר דרמים
 כדמים ור"ס . ובגב"ס כמ"ס ח"ה ש"ס מנשים ומנשים
 כמ"ס

כמ"ס לפ"ק"ל דנקאשע ל"ס דלא יאל . אם קודם ולא
 סגר ח"ך ידי קודם לא יאל : (ס) נהגין לקדש נכבד"כ
 צולל שנת חס"י שם שיקרא יתן להנוק ואלא אין שם
 הנוק הנהגה שיקדש שומר רחמים בנת אחת כדי שיהיה
 נהג"כ להמורס וינר"ך נכדס אחרונס . והא"ר כ' דנש"מ
 עלמלא סני ע"ס . ונבנים למורה נשעם שיקדשן נכב"כ
 והטעם דפוטי'ל לשיטת סכר"ים :

ע"כ בספר חיי אדם וסבאן ואילך סטודר ע"י
 סניני שו"ע פסוסן רע"ד עד סימן ש' כי בחיי אדם
 נשעם הרבה דינים :

(ח) נוצע על מה ככרות שלמות כו' ר"ס שם פלוגתא
 אם יוצע על כעלונס או על כהחזק . וכנ"ה
 סגנ"ה ל"ג לככרע דתהלהל ייהוס למעלב כשנת אחרת
 ויכול ונשעם כמ"ה יקח כעלונס נידו וימהנס למס
 וינע ע"ס ע"ס . גם נשים חייבות לנעו"ע שתי ככרות :
 שיהוס לכבוס כסכין קודם נכרת המואל וכ' כת"ס אכל
 לא יתקן מתנו ק"ה כמו נחול דנעין לחס מח"ס .
 כמ"ה שם ג"ס ינ"ס כלחס משנס : (ג) מוס' ל"ט
 ככנת פרוסס גדולס שחסיק לו לכל כשעבר ע"ס . נקון
 ה"ה כלל ל"ו כ' נכרות נכמ"ד בבנת על סיון נר"ך
 נככות שנת כדי שלא ירחס נבוחו :

ס"י רמ"ד נבוא"ה שם נעין קריאת התורה . כ' נב"י
 ככונת העולס ש"י כוא א"ולס שבקדושים .
 ע"כ כזכירו שיהיה לקבוע ח"ך נדמים יקדים אכל לא
 ח"ו נחמלוקה וג"ר כמ"ה ק"ה כהתאים נבנים מוא"ס
 כדברס בכל ח"י נועק לי ראו יתן שנת א עלי"ס וה
 אומר לי ראו יתן כו' ורינו אחר"כ סכ"ע ז"ל כ"י
 נכור כמור כ' וז"ל דילוק אפ"ס ש"ס עוסקס נהמר
 אין מכדנין אותם ארו"ל ע"ס עת"י ס' יכלו וס כמ"ס
 ס"ה ויואל ונב"ס כמ"ס ריני"ס כשעם שמו"ה י"ס
 מ"ה"ל מ"ד יוא"ס רונס למלאכה או לדבר לכמ"ס ו"ס
 על עובס ח"ה הודיה אכ"ר עת"י לפטיס ויה"ל מונח
 כיהוס וכס ויואל"ס . רע"ס ש"ס כס עוב"ס ש"ף אלו כס
 נכבד"כ נשעם קריאת התורה כדמין כוא לשמוע דבר
 סיון ו"ס לנר"ך דריו כוס מתן מורכ שיה"ס יוכ
 כהן כמו הינס וואבר א"כ"ס לא ייס"ך לך . וכס יס"ו
 כוא טעם שיהיה ככר שומעים וכתובים אות כלהו וכס
 ה"ס עוב"ס כן אלא מספריס אלו עם אלו דדנני כיהול
 והשמועים ודננ"ה כעלמות חדשים גם ש"ס . ואותן שאין
 ששין כן קוריס כהנשי"ס בקולי קולות אכ"י ארו"ל מ"י
 קלי לא שחמ"י ו"ס ולא שמוע בקולי . עוד רע"ס
 ש"י"ס כמ"ס"י מינו ער"ב שמו"ד ס"ס פתוח כיוס
 בשנת ואינס רוא"ס לעלות ולראות ח"ה פני כהרון ס' י"ס
 וזמ"ל"ס ככדור התורה נעבור ככדור זכ אואר ח"י רוא"ס
 לעלות בלי"ס ח"י כד"י כו' ואלא ח"י עול"ס אחר
 כו' ח"ס ולא הלכו דדרכי כהינס רוא"ס לנענע עול"ס
 ל"ך לכדור התורה כו' וכפר"ס י"ס כמכדנין אותו כמ"ה
 אין כהגנס וגלילס ח"ו ל"כ ככדור לטוב"ס כד"ו כמ"ס
 אך ככל"ס ש"ס מראת עיני"ס עיני"ס ס"י סוקח עוריס יפקח
 שיי"ס נחמ"ס א"ס"י : (ג) נר"ך לבין לנכרות שקור"ה
 בהוסס ולנכרות כמסמ"ר עיני"ס אחר"ס חתן ועלו לו
 לככל"ס מ"י"ן מלא נכרות שחכ"ר מייני"ס בבנת (ובש"ס)
 אין עוריס נ"ס וא"ן עוסי"ס ח"ה ח"ה יפנו ל"ס כלין
 כנידול וכסור"ה : (ג) אין המספ"ר מספ"ר עד שגמור סגולל
 לגולל כמ"ס : כהן כמ"ס"י נשם כמ"ס עכ"ו ש"ס ור"ך
 כדוס ומ"ו כוא ויהר עוב שיקרא כמסורס כהנ"ך ש"ס
 נבוא"ה שש"ס שיקרא כמסורס כד"ס לנדו
 כחומ"ס וכ"כ כה"ס והתח"ס"ס ממשמעות כמ"ה אכן
 סמ"ו ח"ך (ומ"י שיוכל להחמ"ר ח"ס כמ"ה ור"י ס"ל
 כלפון שלא ינב"ו"ו כדי שלא ייה"ס ככלל משנס מוכ"ס ח"י
 יע"כ כן) . כהן כמ"ס"ס ח"ה ח"י שרוב שיוולין לכנ"ה
 (פורה וז"ה)

כמ"ס נ"ח סמן פ"ן אלא יאכל זמנים זמנים דשרים זע . עוד נכח כל דברים מיוחדים חמשים זרע . וקצתים ועדשים מנושלים כשאינן מיוחדים מרבים זרע כ"ל (ג) אחר כפודים שחיה קונישם מדרש לקראת בניניאיש ודורש כדברי הגדש ואחור לקנות סעודה בנאותה ש"ס . ואין לכתוב בדרכים עבור סעודה שלישיה כמ"ס במדרש משלי כפרשת אב"ט ה"ל יתחננו בניו כל ר"מ מאותו כחשט ע"ס : וכנה סמ"ח וז"ל בסדרה הסיח לכבודו לע"ס א"ה חוקי הבלבים וזאת הוראיו ולכבדים ירחם שמים בלגסם ולא כמו שנוהגין פכשו כפ"ל . ובא"ר בשם רב"ה כהן נאפסמקריב לדרוש כל כדרכו באגדה ולא נדינין כל שיעק נגד דם טרנהו דשיק דכרש א"ר לכוותם לכל בלגות שבת ואיבור ויחיר . גם להמשיך לנס באגדה סתריהו ליראת כסם לא שיהיו לכרואה סכוא הכס עכ"ל ז"ל :

סימן רצ"א ואז יזכר מאלו לקיים סעודה שלישיה וקף יתלה בכסו נסעודה כפוקר כדי ליתן מקום לבעדה שלישיה . ומי שחלם בלינה ולא אכל יאכל ג' סעודות ביום כשבה כי גדול עונש פמסל אהה חסן . לשון ז"מ ל"ה לפ"ס לאנשים כמנשלים אף סעודה אחת כי כס מראים נעושים שיהיה ח"ו מרע ישראל כמ"ס נוסר קדוש עכ"ל : ע"ן נה"א כלל ג' דיעבד שסס הלוח כ"ו : וכהר עוד שס וכן לנבוג כסנול יברן לטעור נדרכה כמולא אח כל כספונין ונס יאמר להסכמוני שיכונו שילאו נדרכה ז"ח כ"י כהולס : ואז נלהס מכסה . וכסמולא אחריס אז יאמר נרשוא נרתי אה"ס כסוא כסב"ג או כגדול וכוא מדרך ענוב . כ"י כמ"ה פסס כסונב לבקל נסעודס ג' רק ככר אהד שלס אהל יש להמיר ליקח שנים וכנה נה"ס בשם שבילי לקב ז"ל דסממיר כוא ליקח ג' סכור אהו וסעולתו לסרו עכ"ל חכרו : (ג) זמן כעודה ג' משיניע כסננה דכינו מעס סעוא ומחלס ואס עכ"ה קודס לכן לא קיים מואת סעודה שלישיה . יקדש על סיון נכעודס ג' : (ג) נדך לעפודה כסא ומי ש"ה"ל לו לאכול כיסא סת נעשה כדקה יש לנלח מרתי מחונות ולסחוח נכרס דרביס וזה א"ן לו אה כל זמ עכ"ס יאכל פירות . אכל כל אהס הי"ב נדחוק א"ס ולאכול עכ"ס כיה סת . נשים הי"ב נסעודס ג' (ע"כ כל איס יזכיר לאשכול על ק"ו) . יש לזכר תלשנהו מים מן כסנרות בין מנהל לעמרב כסנת כ"ו ע"ס נכ"ע ונח"א . כנה בהר"ג בשם שו"ס כסא נדקה דאס י"ה איוב סח כסנה א"ן לבקש כמים מרמח כסא כסנת משוס סלחמ ונרן א"כסו אה יום כסניעי יקדש כ"י סינו כקב"ס לסלחמלך כסות סלח ילגלך אה מימי ישראל ככסיו ביום כסנה : כנה בהר"ג בשם של"ס כ"ק דכ"ל ג' כסרות ינרן כסמ"ל על כסוס אף שיובד ימירי ואף סל"ן דכנו כרן כסנ"ל : נדס מעס משה ז"ל עשר סעמיס על ג' כסרות ומניאס קצור : א לרמח על כנה כגדול וסנה נרלשית וסנת ח"ס : ב נד אכרס יסחק יקב יסין סלחל ג"ק : ג' אהויה סל הסד : ד ע"ן נכר ג"ן : ה נד ק' ק' ק' רכסוח אהה חסן מהכר קדוס אהה ח"ו : ו נד ביה רכסוח ש"י שלישי : ז נד בשם יס"ו כנה כסנה לכסוח עס ישראל ולכן יש נו קרנן מוקף : ח נד כהר הכסני עינס : ט נד הכד נגידס חסלחט : י נד נפס רוח כסנה וכל כסותה א"י חסן ח"ו כורג אה כספס . ע"כ :

סימן רצ"ב מלחתין ספילת ערביס כדי לכוסיף מחול כל קודש . ועוד דכל זמן שנמשך כסנת א"ן כסמחוז חזיריס ליהיב . כ"כ כרוקת וא"ר ומ"ס : וכוניס נמיר וכוא רחוס ונכרו כחריכות נועס כדי להכויף מחול על כקודש . ונסי' ר"ס כנה ואזיריס וחי ז"עס (נקיף לאמור מחמד) וסד' יודיס כחריכות כדי לאהר סד' קודש שחויב רכשו לניכוס : (ג) אכור נכסו שסו מלאכס עד שיראו ג' כוכבים קטנים רשטיס ולא (פורת יומף)

מסורים ואס כוא יוס כסמון ימחן עד שילא כספס מלנו : (ג) אה"ג דלח גזרו על כסננה בין כסמחוז סינו דוקא ע"ס אכל כמ"ס אה"י ככ"מ אכור ככל מס כסאסר כסנת אה"י אהירס לפו"ג דכיון דכרס אהחוק כנה חסניקא לא נירק מקדשו : (ד) כוס של כדנלס יזכר נו גס כן נדרכוס שניין כוס של נכ"מ ולא יסיס פגוס . אכור לאכול עד שינדיל כ"ו ע"ן סס . אכור נטשיה שוס מלאכס קודס שינדיל ואס ככדיל כספס אה"ס שניין לא ככדיל ככוס מוקר . וכל אהס יזכר סלח לכדליק יו אף ככסכדיל כספס עד אחר סדר קודכס אהל כסולס נעלמח כ"י : (כ) נשים סל"ן מדכילין כספליה יש ללמדס שיאמרו כסכדיל בין קודס לחול קודס שיטבו מלאכס וכ"כ כמ"ס יש לדרוס כריניס ככל אהד ילמדו כניוהיס לומר כסכדיל בין קודס לחול ומכ"ס אהה כסנעומו נה"ס ואס ומרמחון מוס דכ"י מלאכס גמורס כנה אהודרכס ז"ל נוכוסו כסיס סלח לעשות מלאכס כל מ"ס . שר דייס כדנלס כר דפס כסדוריס . י"ה לנלוס מוס מוקר ככל מו"ס כי כרסה סל מריס סוכב כל מו"ס כל כסלרות ומי כסנעו כו יכסה סמנו ימרס"מ מכל החלואיו וע"ן בלגוס מנכס נורא א"ן שא"ס אהד נכסח מלרנהו ע"י"ו . ע"ס :

סימן ש' לעולם יסוד אה"ס שלחנו כמ"ס כדי ללות אה כסנת אה"י אינו נרין אלא לכיום וכיונו למרוס חספ על כסלרן דרך כנה אכרי למי כמקיים סעודס רביעייה וס"ה יקרה סעודה מלוס מלכס נפס ומי סל"ה לו לאכול סת א"ז עכ"ס יאכל מינוי סמונות וזכור מוקר ואמרו חז"ל אכר א"י כ' בחדס ואינו וכנה כסוס אכילס רקמחס סלולס כמ"ס וכיונו דוקא אס כונוהו ללוות סמלכס (וכ"כ כסמ"ג) . ודליק נרוח כמ"ס וכנה כסר"ו מנעס זכ' יש לומר עיקר חמירות אהר ככדלס ללוות כסנת ביניאהו . שסמט כ"ס"ס דיש לבסל ככר או דגיס כמ"ס . וכמ"ס כנה דף ק"ה כ' כהוס דכני כמסול על כדקס נוהיין לו גס לכסות מ"ס . כנא"כס כ' יכדר לו לאכול מין סרלג על"ס נכ"ס על"ס ככוא ר"ק ונ"ר כמס י"ס סמולגין ככ וכוא בלי ספס מעכס יזכר למזלס הירויס ואמחלות כדי לנעלס ע"כ כירח והרד לנר"כ יכנר על יזכרו ודהה סעולתו ממנו אהה נדח כסריות וקיימה עירוביס . כסמ"ג כ' נכ"ס כנת ק"ס ר' אכרו כ"ו ענדין ליה עוללס חילחל באסוקי כנהא כ"ו . וממ"ס כמ"ו כ"ו ממשע דרתי גס לנשים לקיים סעודס זו ונע"ס נוק קכסיס כללו א"ן עובדי כ"ו וא"ו נודאי לעשות סעודה ולאכול אף מעס ממש . עוד כ' בשם רבנו ע"ל הורת חייס נסכדריין דף ז"ס מ"ס נפיוסיס פוטס סס כל ככה פוטס ננמסריו מלכ ומיכאל כר וכרן גימס ק' ואחר ונדעס מכל ככ"ק דכשכוב פרוק' סנמיס ואהד ח"ו כוכה כ"ו . עוד כנה נעטין מוכ' מחול על כקודס ח"ל כסמ"ן ר"ו ור"ה לנקן כמכלכס כואת כפרס בימות כחוקף ליה ליוט ישימו כערב כנה ור"ה לנקן שיקרא כסמ"ס לקבלת כסנת עכ"ס ה"ו כנה קודס ונע"ס ישימו כערב כנה לילכ ליוט וכמולא כנה ישימו יוס ללילס ועלירס אהר כניוסי ישיביס ע"כ שייס הוכך לאור ואור לחושך . וזכו מרתי דסהרי אהדי וכל כמוכיף מחול על קודס מוכיפין לו חייס עכ"ל כנהמ"ז ז"ל :

כבאן ואירך ע"ס"ו סיכני חי אדם כלל י אכרו חז"ל לפסוח נכדס כנהרס ועומד לזריב כסנת כסח ינוח לכסוח גומח . וככדס חניו אכור אפילו כחול מנטי כ"י דרכס נגליס מודק לכדס ומספדו (כ"ע כ"י כ"ג) :

כלל יא כסופך מיס ע"ל זרעיס וכסנה רק ליכול דיו נכד כ"ן דכ"ה כסיח רביב דנדול ימיח לכן אס כוא נניח סלו דניהל ליה חייב . ונניס כל חניו אה"ג דלא אכפת ליה אה"כ אכור ולכן יש להמיר סלח

יחסו נבנת כיון שפוסק בשביל המשקף. אבל אם נשכחו יין ובאר משקין על כלי עץ מותר לקוחו ולקוחו נחשב ולא גרעין שמה יבשות דקיון דמשקין כמשקין לא יבדו אין זו איסור לאוריימת א"מ איסור לפחות יזכר שלא יבשה אבל אם נשפך מים אכור לקרו נחשב כמשקף עליו דהיישקן כמה יבשות והיני משום מלגן והאילו כשפוסק כמים לא יבדו מ"מ יב זו משום ליבון אבל בשאר משקין הוין ממים לא שייך נכס ליבון שאין דרך כניסה בשאר משקין אלא דכחיטתה הכור מכוס דש וזה לא שייך אלא כשגירך למשקין: (ב) אכור לכדיק מוכין בני הכף כשכור לה מכוס הטיט. ברקוק ברוב נבנת והרומ מעור ברקוק חייב מכוס זכר. וכן אכור לפזר כל דבר שיפור אותו כרוח כ"כ זמ"מ:

בלל מו כספולת מרונס מאובל לעולם אכור נכדור דככל כוא דרך ניריכ ואכור לנדרו אפי' כאובל ומכ"כ כספולת. אבל אם סאובל מרונס על כספולת יב כוס ב' חילוקים שבנדר פסולה מהון אובל חטילו ניד ואטילו להבול לאלתר ותיכף חט"פ חייב. ואם נודר כאובל מהון פסולה מותר לנדרו נידו מה שרובם לאכול בחרו סעודו הו כמון לטעור שרובם לאכול עשוי. רק אכור לנדרו ככוס כלי כמו שבוכיין לניחא קטניות נטעליר וכדומה לזה הכור ואם נידר בכל מיוחד כגון נכנס וככר אטילו לא נידר רק מה שגירך לאכול חוקף חייב דככלי אין חילוק אף נודר אובל מהון כספולת או לביסין כו' לכן לעולם חייב: (ג) ואם נודר אטילו אובל כספולת אטילו נידו רק שבנדר לאכול כסעודה אחרת כגון שביר שחרית לאכול במנהג חייב. ומאכל ככל שאין מותר לנדרו רק חייב בו לרננס מנאליס. מ שיה' אובל מרונס על כספולת. ב שיכור כאובל מהון כספולת ולא לביסין. ג שיכור דוקא ידיו ולא נכלי. ד שלא לנדרו רק מה שגירך לפסוד חוקף ודוקא סמוך לטעור: (א) ולשיכר צריכין ליזכר כשמונה לפניו קטניות או שחר פירות וכן ככס מולעוס ומעוששים וכן פירות שנפלו לארץ ונהערצו בעפר וזכורות יזכר שלא לנדרו רק מה שגירך לזאהס סעודה שרובם לאכול חוקף ולא יזכר דאו הייב. וגם יזכר שיכור דוקא אובל כן כספולת אבל לא לביסין. וכן כשמהקין כשלאטי"ן יש ככס עליון מעוששין צריך לנדר עליון כטוונס מהון כמעופפים ולא לביסין דאו כיו נודר פסולה מאובל אם כוא פסולת גמור הייב ואם רחא אובל ע"י דהק עכ"פ אכור מדרבנין: (א) אטילו ממי מיני אובלין או ב' מיני נגידים וכלים אכור לנדרו מין א' מחנירו דוס שרובם עכשו אובל או לא לבשחם זו מיני אובל וכוסי פסולה וצרי לנדרו כן שרובם עכשו אובל או לא לבשחם זו מיד ולביסין חייב הטיה כו' וסיים וכוון להחמיר אפי' מין אחד כגדולות מן קטניות שיכור מה שרובם לאכול נכשו: (ב) אכור ליתן דבר מאכל במעורר בו פסולה לתוך המים כדי שיפול כספולת למים או פסולה כספולת למנוח דכיו נודר: (ו) כששוין קאווע צריך ליזכר שלא יספוד כל סלול מן הקאווע כשהוק דכיו נכדור ומכ"כ כשאינו שבה עתה רק מסכן לנו כיוס ומכ"כ כשמסין ע"י כלי שיש בו נקיים קטיים דאכור אפי' ביומו לשהו חוקף ומשפר חייב מן כשמערה שזר מן השמרים צריך ליזכר כשמניע סמוך לשמרים או סמוך לקאווע כשהוק אזי יבאר משט שזר וקאווע סלול כהון הקאווע שבה ובהון השמרים. ופשיעא דאכור לערות שוין מהמאכל דהא כשכמן היו פסולה ופסולה מאובל לנכ"ש. אפי' ש ערס"ג עמו מהרונס: (ו) אכור לקלוט הסמעטנין מן כהלג רק מה שרובם נכשו ולא יקה ככל אלא ייח משט הסמעטנין סמוך להלג אבל לנו כיוס אכור. ומ"מ אם רובש בתיא פכודי מותר ע"י נ"ג כיון דליתו לוקה ככל. אבל ליקה כל הסמעטנין אפי' על ידי עו"ג אכור: (ה) כשנכול זכור במאכל ומשקף לא יסייר כיוונג לנד דכיו נודר פסולה מאובל רק קנה גת מהאובל או מהמשקף עמו ויזכר. כשמתין לכוונת ע"י אפי' אכור מכוס דגורנין במאכלסור לקלוק יבם ונכל ועל מיני פירות כגון רגוויס ופקדים וכוונא

שלא לאכול בניס נבנת אם משחמז שס נמשקין דנקוטי יוכל ליזכר כוס. ועוד יש איסור אחר עטול בניס ככוא יזכר מע' אחר נארכס ורחיס ע"ש. אבל מותר לכשתין ע"ג זרעים. ובז' און משקין ג"כ רחף ליזכר (סמין של"ו). יש ליזכר מלכשין זרעים להרנווליס במקומות בלהיס ויירדה שמים כסין: לפשיעא ולא יבליך אלא כשיכור שוכלו להכול כיוס א' או יומים ולא יזכר אפי' דאין כוונתו לכשתיה כיון דברואי אם יכוס מונה שס זמן כרנס יזמיחו. אם לא נמקוס דריסה נגלים דאו לא ינאו לירי כגמחה:

כלל יב טכנים בגדלים על כולי שטאנין בו מים וכן צדור שעלו בו עשנים כסולת מן חייב: (ב) ליתן כהון כלי מים ורדיס וכוונא ככס כוא איסור גמור שיהון ורדיס נפחיה מלחלוותים כמים כו': (ג) פירות כנמלחיס ההה חילונת נבנת אכור דלמח נפלו כיוס ואכוריס אף נעלול שמה יעלס ויהלוג. ע"ש:

כלל יג מותר לקבץ פירות כהפסוד נחית או כהרר נמקוס א' (ובענין דלא נהערר ככס עפר וזירות דאו אכור מטעור דלא נעזרו א' כנה ואהת כנס אכור לקבץ לתוך כל וקופס דכיו ענדול דהול דאיכא טירחא יתיכר אלא מלקט מעט מעט ואובל (כו' של"ב): כלל יד אכור לפקק סובלין בקרין זאננס מן כשרביטיין אטילו מה שרובם לאכול אכור וכן קטניות ככר נהקבו כשרביטיין בקרין חוטיין נד שאינס רחיס לאכילס כשרביטיין לחוס ורחיס לאכילס מותר לשהתן כדרכן דקיון דנס כשרביטיין אובל כיו כוא כמסירד אובל מאובל. וכן יש ליזכר מלכוונא כהאוי"מ מקליפס ירוקע שטייכס וכן כשוממין מן קליפס. ודוקא כדריס כדרך דיכס ככך משכ"כ כשקולף אגוויס מקליפסן הוקפס וכן פירות מקליפסן וכן לפקק מוח מעטמות חול וס' ל"ש בו דיכס שכרי אין דשין לחוח: (ב) כסוחס זיהס ונגניס ומקויס חייב משוס דש שכרי כל אלו עומדין למשקין והף כהמקויס והע"ג שומדיס לאכילס מ"מ כיון שכוחס למשקין שס עליו כו'. צריך ליזכר שלא לכווס שוס פרי. ומכ"כ אם סוחס פירות שדרך מקלח מקומות לעשות מן משקף כמו הפוחיס ובענינים נאכסנו שממלחיס חכס חיותה לאלפיס למשקף כו' ולכן אכור ל"כ על לפחות על האובל י"א דהייב הטיה. אבל נש"ע פסק דמותר לכווס אטילו אככול ענייס לתוך קדיס שיש נכ סבול וכוון ליזכר כספק איכור דלחורייה: (ג) נכ"ע מותר לכווס לימנוס תוך המים לכהוס עם קוקעס וכו' בזמן ככור"ש אף כהיו כוחטיין ציטריין לאלפיס לא ר"י רק לטבל בו נכר ובאר מהכליס אבל כוכ"ו שידוע שממלחיס חיותה למאות לשהת עם פאני"ס וכן בכל מקוב ומקוס כוחטיין למשקף פאני"ס ע"ג גדול אם מותר לכווסת נבנת דכא עומדין למשקין כו' ופוסק יש ליזכר שכוחס למשקין שס ע"ג קוקער דכיו כמו משקף ככא לאובל וגם זה ע"ג (עיין זמ"מ. סי' ש"ט). (כו' ש"כ) אכור חו"ל לנכס ככלל וכנדר לנכור חותס להחיות קטנים כדי שיונ מהס חיס אבל מותר ליהנס קטנים של מים וכו' עומח מאליו והפי' לנכס כידים לתוך כוס של מים מותר דלא גזרו אלא כשכוחס כמים רחיו געין ולכן מותר לנכסן המיין על קוקער אע"פ שטווח. וקוקער מותר לנכסן אפי' כידים כיון שלעולם אובל כוא. וכן מותר ליתן שומן על מאכל לשכור הקרה כדי ליטול מים לשהו וליטול ידיו. לכשגל מי נגלים ככלל כרה"ש ז"ל סיה נכר. וטוב ליזכר אם אפשר: (ד) נגד כנכלע בו יין ובאר משקין כסוחטו חייב מכוס דש וכן אם נכדור כלי עם משקין אכור לחת לתוכן נגד כדי שינלע בו המשקף לכוונתו והף אם דעתו לכשתין לכוונת ע"י אפי' אכור מכוס דגורנין במאכלסור לקלוק יבם ונכל ועל מיני פירות כגון רגוויס ופקדים (פורת יוסף) 81

מזה מעל נמי דכח שקרוין מעד בלא יחס גילוח ענד אלא רכס ויזכר ליתן קמח מחל' וחס' כ' כ' ב' ואלה ליתפוק דמחס' צאל סיו עושין ליתן קמח לתוך במת' ויכול לסי מכנס כמק' יטב כש' וגם לא יעיר כף אלא באצבע או בשונם ככלי עד שיעטר כ' כ' כ' (א) לא יעור על גבי יס' וי' דכ"ס כ' כ' כ' מי גרלוס נהול ואפר וישתן מעס יס' מהעטר נמי גרלוס וכו' כמו ליטב ומימחה כמים הידי ל"א ולכן יתן כדרכו אפר וחול וזו לא יזכר כלל כלישה :

כלל ב' בהכאס אפור לבידים או לגרות חף נחים זוגיים דבר כלי - כלי אשפר לאכול כלל צלח כדחש או צלי כייס וכעדיה חייב חף מותר לבידים כעריע במים זוגיים דוקא שנס קודם כדחש רחוי לאילכו. (א' ר"ג. וי' ש"ה) (ב) כלי שמי פ' כלי שיער לחובו מן כלי שצלו (ו) אלו מכל האמס מיון שש דברים במהצבליס אפי' כ"ס ואין אלו נקראין לקוים לכהמיר בלא ליתן כוס דבר דשין בוב סול אפי' כ"ס כל זמן שביד אפור וכן אפור ליתן דבר וצליים נשנה בלא ליתן כעריע זמ"ס לערוח עוליס מכלה ראונו כו' ע"ש : (ג) אפי' דאין ביכול אחר ביכול ואין צלי אחר צלי ואפיס אחר אפיס אבל י"א דיש צלי אחר ביכול ויש ביכול אחר צלי וכן אחר אפיס ולכן אפור ליתן דבר שנחבל ואין בו רוטב כלל גנד כמדורב במקום כסיס' דלא נעשכ צלי. וכן אפור ליתן כפר צלי או ספורי פס כדורט כס כ"כ כ' כ' כ' ויגבל עשיו. ו"א דפורי פס אפור לדיעס וו ליתן חפי' נקריס כסיס' כ"ס כ' כ' (א) רחוי ליתן כקב"ג ששוכין לאכול צליי שנה או צויל ליתן כדורט חס סיס' (ב) (ד) כספס חיי אדם כדברים הרובס צום ואשפיא כגון ח"מ רק צור, אכור לנעמיד דבר זונן נקודם חס יעמוד זמן ארוך היכס ידי שולטת נו והאי' אין כוונתו רק לכסא יימו. ולפיכך אכור לנעמיד כלי עס כפר או שאר שפיקס ככלי כספסור ביה כחורף שקרוין בלי"ט ופי' לכסא אינה אכור. ומ"מ ליתן חולב ק"ח מותר לבינה נקאחט' דבר דבר כגבל כפר ונלתיין ורק ע"ש כהפיג אינה ולכן לבינת ע"ש דבר כהפיס רק שריס נזכר בלא יעמוד כס רק עד כהפיג אינה. כי כחא יכחש והגבל אכל מים ודבר בלא נחבל אכור אפי' כ"כ. אכל מותר לכסמיד אפי' מים או קדיס עם רוטב אפי' שנקר' כשזמן אפי' מים כקקרט ונעשכ קח ומעמיד כדי שיהוס כהזון והקרה מותר כנגד חף חס יעמוד חס כו' : (ב) צרוי לזכר בלא לבינת שפוחס או חלב ויואלו נו אפי' כראוי לחולקן חייין על כהנור חס כפר רק שנתפסן לגמרי כו' ע"ש (ו) רחוי לכהמיר בלא לכהמיר מולייתא שקרוין קועבל לאחר הכילה או כפר מאלתס להנוד שטמנו כו' חפי' כהנור כפר נענין ק"ח. חס לא חס כהמילי עדיין החיין כס אכל חס נלטינו לגמרי אכור ופישיח חותס כהמיליס בלא כסמיו כהנור לא כיו כהנור כעכא כגון דגיס וכפר ופי' יכס לגמרי בלא רוטב כגון צלי ויואלו נו חפי' להנור באפו כו' מע"ש ולא כסמיו כו' ולא נכאר כו' רק ככל מועס אפי' אכור דכוי כמינה לכהל' להנור חס אכור חפי' כקקרט בלא יכחל לצול ליהי עיבוס וכו' : (ו) כל דבר שיכראל אכור לעשות אכור ג"כ ע"ש ע"ג ומ"מ וכונו כרפי"ג מעמיד כהגביל חף כדורא זיין לגמרי על כהנור או לתוך כק"כ"ל קודם כסוכס כהנור כיון דאין כונת כספ"ג כהנור כהנור כלי נכחיס כהנור לא רק עיקר כוונתו להכס כניס וחף כדוי פסק ק' ריביה מ"מ לא מהמיריין כדבר שאין כספ"ג כהנור לכדיח לעבא אורו דברי : (ה) אכל להכר כסוכס כהנור אכור חפי' ע"ש ע"ג וקודם כסוכס אכור ע"ש יכראל (ו) ונע"ה כמס אגריס בלא יכחל לצול ליהי עיבוס וכו' : (ז) אכל להכר כסוכס ונע"ה ע"ש יכראל והוי להכס ולנפסוה דהיינו לאחר כסוכס ונע"ה ע"ש יכראל והוי להכס ולנפסוה על חילול שבת כק' ואיכס משייטת על ג' שינא עת שיטרכו על ככל כן קפן וכן גדול להח דין והשנן לפני מתכק"כ (ו) כ"כ דבר כהמילי כפר אכל דבר בלא נחבל אכור חפי' ע"ש ע"ג וק"ח קודם כסוכס

ויזולא ק"ח מס כצריך לאכול באיבס כספ"ג אכל לסנה' אחת אכור. ולכן כשטמיון רגלי כהפיג שקרוין פיס נאעש וכשהריה כשכס עדיין חמין מהקנס בשמים וצלה כדי לאכול במנה' אכור לקלוך כמיו' רק מה צריך לאכול בחימה דכוי צורר וחס כס המיס כ"כ כסיד כולדת כו' אכור כהמס מכלל כ"כ : (ב) קחא של מנות שנסתן אחר כהפיס ומעורר נו החיכות מנות שקרוין פאכסל ויואלו נו כס ככוי מייס ואכור כדורר חס לא מה צריך לאכול חקפ כהפיס כעודס ויזכר רק זכ כמין כדורס לאכול ולפיכך אכור :

כלל י' כל כחוקה הגלין וכממין במכתבה כ"ו מוחן וחיבי ולפיכך כצריך לרוך פלגלין ויואלו ליתן לתוך כהמילי צבחה כ"ו כוחס גיד ככיון או ככפס ויואלו ואפי' לא יידיהם נמכת' דכוי עורד' דהול אלא יידיהם כקריס (כאוסן בלא יכפר כקערס או כיואלו ודו"ס כקחא של כסינא דכוי כיון גמור) וכן מלה כמס אכור לרוך נמכתה אלא ע"ג כהלחן ונקחא של ככין וי"כ כ"א" : (ב) כהמיר יק ונזון או פירוש וכל דבר דק דק חייב משום טוהן ולכן אכור להקו צליס ליתן לתוך כהמילי אלא דוקא כמור כעודס יקחן וק מה צריך לאחוס כעודס. ומ"מ יזכר ג"כ בלא יקחן דק דק מחד אלא החכות ודולת קח וכהפיס צליס או ציון דק דק ככס או שהיס קודם כסעודס קרוב כדבר דאחר ככוס חייב ונצליס אסורס דצרייל וגם דלא אכור כהמס צורר כלי' כלל ז' ח"מ ע"ש : (ג) אכור לגרור נביה על רוב חייין אכל מותר להחכס ככיון דק דק ודעיה חיליב דוקא וכן מותר להקו דבר קס' ע"ש (כ' ע"ש). מותר לגרר להכ אפי' דק דק הויל דכרר וישתן אין ניינה אחר עיינו. ויש לזכר דוקא לאכול ללהר ורק מה צריך לאחוס כעודס דלקחט כסוכס על צום חייב ע"ש נה"א : כהפפר החיכה נ"ן כקרוי ונכס ממנו סולווער וכן כהפפר צורר עפר ויואלו חייב משום טוהן : (ד) כשיס מנס טוה או פואס יכעס על גנדו אכור לכפסו או לגרור כצורן להכיוו כהמס דכוי טוהן. אכל חס אין כוס מחבוס נטיס ונעאכ רק כהמילי לגד מותר לגררו ולהסירו כדי להפגלל נקיות. וכעדיין כניס לה מותר כהפסו מנפסיס כהכיוו. (ו) חפי' כהמילי דהיינו כקוקה כרנד מנפסיס וכהפסו ע"ג זה עד שיפול כמליו רכל לא מנחין כו' ע"ש). וכן כהכוננד כהמילי עילוי חף וס אכור דכוי מלכן כקחן אפי' חפי' ענימי מלכן :

כלל יח כמקרי כדי להוציא כסכולה חייב כהמס מרקד ולכן צריך למחור גיד כהמילי מכהמילי כהמילי כהמילי שועל ככנרס וכוצרין לכוילא המון ולנקותו דכוי כוי מלאכס דהאורייתא. וחס מרקד מלכ טוהוס או צויל כו' כצריך עכשו לאכול מנס חס קמח דק חייב כהמס מרקד דכהמילי גדולות נחשיון כהמילי כו'. מותר ליתן מאלל נכמ' ככנרס וליהן לתוך כהמילי חפי' כהמילי נוסל דרך קפוי ככנרס כיון כהמילי כהמילי לכן (רק בלא ינגע ככנרס כלי' כ"כ"ד) : כלל יט חס כלי צריך לזכר בלא ליתן מים לתוך כמורסן אפי' כהמילי ליתן להנחמ או לעוסה ורף שמתן כפר נו מים מערב שנה אפי' אכור לגבל כדכרו אלא מעטיר נו מרקד בלא יעורר מעלי חל כלי כדי שיעטרב ומותר אפי' כ' להלקו כלליס ככנרס. (ולכן ומ"מ צום אכור ליתן מים ע"ג כיון כיון דלאו דר גיבול כוא" ח' דהייק כענן כמיס חפי' חס לא כענה הדקה מותר ע"ש ע"ג אכל ע"ש יכראל אכור וחס אפי' אשפר ג"ג ע"ג ח' ח' ככר נחן מים כע"ש מותר לסולין ככף או עקל בלינו מוקוס ויוליכס ביה וערכ ויערס חפלי חל כלי חל לגבל כענה כוי מלאכס ח"מ) : (ב) הדלל או חייין ויואלו כענה ליתן ככס חומן מע"ש אכור כשחן ככס חייין כענה רק. וכן ויהן החלב חומן יכלי אחד ואפי' יתן לתוכו כהמילי וגם יזכר בלא יעשכ צליכס ערב אלא יכפוך חומן ככנרס כהמילי צוילתו ככס וזו לא נק' ליכס. וגם יזכר בלא יעורר ככף חל' צידו או שינגע ככלי עד שיערב. וכן כהמילי מנס כהמילי כקמח שקרויס (פורת יוסף)

ליקוטי הלכות שבת

וכלל אשעשה קשר כראש א' של חוט או פאטשטילע או בגד וכן אם היתה ב' ידיו החוט או הכגד ביחד ועושה קשר א' דהו יטל להקיים לעולם זה מיקרי קשר של קיימא ואסור לעשות בשבת. כל קשר שלפנימ' נמאך ואינו מתירו בכל יום אע"פ שמתחלה הם כוונתו להחירו באותו יום אסור לקשור ולהחיר ולכן הכתובת שדרכו להחליף משבת לשבת אסור לקשור ולהחיר רק עשה ענינה. ע"ש בד"ק קשר שעשו להחיר בכל יום: (ב) אם נשעטו ראוות מנעלו או כגדיו נמקום שדרכן לקשור כראשן אסור להחיר. ומכ"כ נמנעלים חדשים ומכנסים דאסור להכניס ראוות לתוכן אפילו בלא קשר של קיימא דהוי מתקן מלא. ואפילו שנינים אש הנקב אר יוש טורח בכנסתם נמי אסור בשבת. ועי' לקמן בד"ק בונה: (ג) כל קשר שלא נעשה לקיום זמן ארוך מותר להחירו ע"י עו"ג דהוי שבת דבנות ורק אם הוא לאורך שבת הרכה: (ד) בתקום שאין דרך לעשות קשר רק לעשות ענינה וכלל כונה נקשר מאליו מותר להחיר: (ה) ענינה מותר דלאו קשר הוא והף אם עשה קשר א' למטה טהגין בו ביתר. וכ' הכא"ט ס' י"ז כתבו האחרונים ו"ל הא דטהגין ביתר כפי א' אם נקב אר יוש כעשוי להחיר בו כיום דאינו מעשה אומן אבל אם הוא לקיימא או שאין עשוי להחיר כיוצא בנזן כלולב וכו"ל אסור לעשות קשר למטה רק ענינה. ורשאי לעשות ב' ענינות זה ע"ג זה ולא קשר כלל עכ"ל: (ו) לאורך יש להחיר אם נפסק החבל מן הדלי. שאז"ל בו מים יכול לקשור גדלי חגורה וכו"ל בו דבר שאינו מטפל שם כדוא"ל לעולם. ומ"מ יזהר שלא יעשה קשר שהוא מעשה אומן. ולשון ות"מ יטל לקשור חגורה או פאטשטילע דבר שאינו מטפל שם לעולם ועיין באש"ש:

כלל כח. התופר סימן ש"ח. המתוח חוט של תפירה דסייני דבר שדרכו לטפלו בקמטים ע"י חוט ונפרד ק"ת ומשך החוט כדי לחברו ולהדקו חייב משום תופר ולר"ך לזכר בזה הרכה שהוא מזוי וה"ה דאסור לתקנו ומזוי מחד דלפעמים יפרד מקום התפירות של ב' תפירות שקורין קאניס ומסדקין ע"י החוט וזה איסור דאורייתא. וכן אולם יש להם נקבים כנגד וע"י חוט או משיחה שמכניס בהם מחברם יחד חוששני לו מחטאת אפילו אם היה כבר המשיחה בו מע"ש ומדקו בשבת ע"י. אבל דבר שדרכו כןך לעולם להדקו או לרפותו תמיד כגולבוב ודכטוטעו בין שיש כנגד נקבים רחנים ק"ת מותר אבל אם מניחו לפעמים כך מהדק אסור. אסור למחות חוט של תפירה כדי שלא יהיה כוון. מוכין שנשלו מכרים וכסחות וה"ה גולות שנפלו מכרים מותר להחזירם אבל אסור ליתן מוכין וגולות לתתלה לכך וכסת בשבת דשמיא יתפור. ועוד טעם דעושה אומן ע"י זה כ"ל:

כלל בט הקורע סימן ש"ח. תחת שנתקמה אפילו מעט אסור לפושטה. מג"א. אסור לקרוע בזה דבר חף כשאינו מתכוין לעשות כלי ומכ"כ דאסור לקרוע נייר לק"ת בו דהוי תיקון כלי וכן אסור לקרוע עליו מן הלולב אפילו כיו"ש קשור בו הלולב כו': (ב) אסור לקרוע ניירות הדבוקים ביחד אבל אם במקרה נתדבקו דפים בספר ע"י שטוב וכו"ל מותר לפותחן ע"כ בנת"מ: כלל ל' שלד סימן ש"ו. אסור שניכנס לבית דרך הלון סתמות אע"פ שאינו נילוד שם מ"מ אסור לסגור התלון או לפתוחו חסור. וי"ל דבזמן הקור שיש לער אינה או שיש לער אחר מותר לעולל אם אין כוונתו רק להליל פתחן מן הקור ותו לא. כיון דאין בו ידעה דאורייתא אע"פ דהוי ע"י שדרכו. אבל כשאר חיה ועוף דסיין בו ידעה דאורייתא אסור אע"פ שאינו מתכוין לכך דהוי פסוק ריבשה: (ג) כל בהמה חיה ועוף אש"ש שכל מיני בני תרבות וגדלו בין אישים מ"מ אם מרדו

וכרח אין מורדין לבית כפרם אלא לנים כשדם כלאוים ובר אווים שלנין על המים וריבם חזורים לבית ואפילו סוס ופרה שמרדו ותרנגולת שמרדו הלדן בשבת חייב. ולכן אם קנה תרנגולת מחדש ואין רגילה כלל בביתו ואם תלל לא תחזור עוד לבית אלא תיקר כשפשה הלד אותה חייב ואם יראה מן הכית אסור ללודא אפי' ע"י עו"ג: (ג) אווין ותרנגולין ותחול וכל בהמה וחיה שכבר סודגלו בבית ומתמלא יחזרו לערב לנתיים חף כשילאו מן הכית כרי הם כניאודים ועומדים ולא שייך בהם ידעה. לפיכך אם ילאו מן הכית וחושש להם שיגנבו אם אינן פשוין להשמט מידין אלא תיפק נוח לתופסה כמו שיש מן התרנגולים שמתרש אפי' היא יושבת ונחה לתופסה וא"ו לרדוף אחריה כלל מותר לדחות אותה מאחריה שתיכנס אבל לא יחלוו בכניסה מפני שבעטם שמגביהים עליהם מן הסדן ומלאו משלטל מוקלה. ושאר בהמה חיה ועוף כל כהו נמקום שמתרש ליש או בחצר מותר ללאחו כלאחרו וכלדדין ולהוליכין לבית שאין בעטנם שיגביהו עליהם מהארץ. ובלכך שלא יגביהם כדי שלא יטלטלם שכל כפי"ח הם מוקלים אפי' אינו נוח לתופסה שנשמעין מחמת כיד ולר"ך לרדוף אחריה אפי' שינאו כללון לערב אסור ללודן. ואם עו"ג או חינוק קטן לדין אותו אי"ל למחות בידן. וי"ל דמותר לומר לעו"ג שיודע דהוי שבת דשבות. וגם י"ל דמותר לעמוד לשפוט שלא יכרחו כדי שמתמלא יחזרו לבית. ודוקא כללו שכבר סודגלו כדי דאין בהם ידעה דאורייתא. וגם י"ל שמוחר לדחותה עד שיכנסו לבית גדול שאינו יכול להיגיס בשניה אחת דאין כאן ידעה דאורייתא: (ד) המעסה כלל בדבר הנילוד עד שהוא עוף ולקחו חייב וי"א חף כחול אסור ללוד הכלבים משום מושב לנים ואינו זוכה לשמחת ליתן כ"כ כמדרכ ואחרונים ט"ו ע"ש: (ה) יזהר אדם טרם שיסגור תיבה או כלי שיפריח מקודם משם סוכובים שיש שם חף א"ל לדקדק כ"כ רק שיפריח מה שגדלה: אסור ללוד זכובים ופרעושים אם לא שהיא על כשרו ועוקלי דמשום לער מותר ללודם ולעורקה אבל אסור להורגה ובהורגה חייב משום נעילת נשמה. והף לא ימללנה בידו שפא ייהרגם אלא יורקנה. וכתב באש"ש תחת ידיו דאסור לזרוקן באים: כלל לא הטעל בשמה מכל מיני חיה ועוף או מה שתהווה משפר כמו ספרעושים בין בביתרה בין בבכאה חייב ולכן אסור להרוג שממית שקורין עיין שאומרים שסכנה היא ללכול ומ"מ לא ברי הווא"ל כ"כ שיכול לככות המאכלים וכ"כ דאסור להרוג שאר שקלים ורמשים או חולעים אשר נמצא בפירות: (כ) הכניס שהם נולדים רק מיעשה מותר לסרגן ללא נקדא בריה ולכן המפלה ראשו מותר להנגס דשם אין דרך להיות פרעושים אבל המפלה כגדיו אסור להרוג אפילו כניס דשם מלוים ג"כ פרעושים ושמיא יכרוג ג"כ פרעושים אבל מותר לתלנן בידו ולזרוקן. וכלילה כשאינו יודע שכל הוא כנה או פרעוץ אסור לעוללו למלא פרעוץ הוא אלא יורקנו: (ג) המוץ"ד דם כסוי מן חבורה חייב ולכן מי שחתך כחצו וכו"ל אסור למצוץ דם וכן אסור למצוץ הדם שבין השניים (ס' ש"ו ע"ש): מתיקין מותר לדורסם לפי תומו כדקד סילונו כו' ע"ש. אך נמלוים ושאר שקלים ורמשים חף דרך סילונו אסור לדורסן ושפין איסור גמור להורגו דהא אינה מוקת וגם אחד מאלף שהיא מסוכנת כמאכל לכן יש למחות ביד המוץ"ד כ"כ המ"א וכו"ל:

כלל לב המפחד כו' ס"י ש"א. אסור למחות מנעלים בזמן אפילו אין ביתו רק לזלזלו אסור ע"ש: (ב) אע"פ דאין סיכוד כאלוהין מ"מ אסור רבנן כל מידי דדמי לעיבוד ולכן אסור לעשות מי מלא ליתן לתוך הככבים או מה שנהגין ליתן לחמאה כדי שלא תסרח אסור חף יכול לעשות מעט מה שר"ך לאותה סעודה. וכן

וכן אסור למלות איזו מחיבת לטון וכלים וכיוצא בהם לפור עליהם מלה אסור אפילו לנורך אחרת סעודה ופשיטא אונטרקייט. חייב לדאור אלא יטבל במלה כל מחיבה ותחיבה ויחלל. וכלים מנובליים וכשר מנובלי וכוונתו שאין המלה מופיע לכן מותר למולחן מה שצריך לאכול בלחמה סעודה אבל להניח לסעודה אחרת גם כזה אסור: אסור לשפוך יין או משקין כלני שיש בו חומץ כדי שגם זה יהיה חומץ: אסור לכבוס כל מיני ירקות או פירות אפילו בלא מלח רק במים לנד אסור: (ג) אסור למלות בידה הרבה פולין וקטניות שנחבטו בקליפתן דשמליהם מועלת להם ואפילו לאלכל לאלתר אסור: (ד) מין טיבול מור"ע מה שבושין מחתיכות לטון וכלים וכן שלא"טין מותר למלות דכיון שגומן תיכף כחובו שגן וחומץ מתליש כח המלה:

כלל לר המחקר ס"י ש"כ שריא. סקולף מן הסוד חייב משום מחמת לפיקר אין מגדלין בסכין או בלסורן מנעל בין חדש בין יסן מפני סקולף את העור. אבל מותר לקחתו במשע חרס המוכן שאין בו שום אסור פלטיול ואם אין לו והמנעל שגומן מותר לקחתו בקורבא אבל לא כסותו של כנין דמתי כמסיף. הלכין וכוונתו דהקא גם זה מותר והכרול שלמי בכה"ג אם אין לו חוד אלא שהוא עב ויחב כדבשו א"ח בעיני אחר מותר לקחתו בו (ע"י ברה"ט בכה"ג). לכן וזמ"מ אסור לשבץ המניעים בכפת גידו או פ"י כגד ללחמו ופשיטא פ"י משיחה שקורין שריא וזק"ס דאסור דכיו מחמת: (ב) אסור ליתן שעה או שמן עב בנקב החיבה כדי לחתכו ואפילו רק לכבסו לתוב בלא מירוח אסור. כי גזרינן שמה ימרח: הממרח בשעור או בחלב חייב. וכן בבקב שירך מירוח: מותר להחליף חמאה ותפוחים על לחם הוהלי ואפשר לזבול בלא זה (ומ"מ המחמיר במאכל של תפוחים וכדומה בלדו ככך תבא פליו ברכה כי"כ ברה"א) אבל דבר שא"א לאכול בלא מירוח אסור והמתליק אין במחקר (שם ס"י ש"א): אסור לקלוף תפוחים להניח אלא לאכול לאלתר:

כלל לר הכנסה סימן ש"ג ש"ד שצ"ז. לבין זמ"מ. אסור חז"ל אפי' בנין מביא דהיינו ללגות סדין או להפמיד פארואוהן אם המחיל' בזה להחיר איזו דבר שיהיה אסור בלא זה כגון שיש ספרים בביהו או כפי סדר וצריך לפנות מחיבה כדי להחיר תשמיש המטה אסור לעשות בשבת אלא"כ ביה ספארואוהן כגד נה"ק מפי"ש אפילו רק טעם וזהו מותר למושבו בשבת דהיי רק חוססת על בנין ערלי דמותר אבל אם היה מקופל אפי"ג שקפולו יותר מטפת לא מהני שהרי לא נעשה לא בשביל מחיבה. וכן אסור לתלותו יוליו נעשי בפתח או החלון אם כורך מלמעלה ומטה אבל אם אינו כורך מלמעלה מותר דזה לא מקרי מחיבה כלל דכל שאינו יכול לעמוד בפני רוח מזויה אינה מחיבה כלל. מותר להחיר ספרים כפי סוד בעלמא ואפי' בלי כתור כלו להחיר בהתמיש ללא סוי מחיבה כלל (גם מותר לכפות כלי על הגר כדי לשמש מטתו בין בשבת בין ביו"ט כ"כ לריך ליהרר ביניה מעט איור תחתיה דאל"כ יכבה סגר כ"כ מהרש"ל. הובא סימן רפ"ו). אם יש חלון או חור כותל מותר להחיר אותו בדבר שאין דרך לנעטו שם כגון כגד וכיוצא אבל בדבר שדרך לנטל ולהניחו שם אסור דהיי כמסיף על סנין: (ג) חלונות ודלתות הכות אפילו אם תלוים על צירם שקורין חזיוואססם וטעם או מחיורם חייב משום בונה או משום סותר ולכן אסור אפילו פ"י עו"ג ליעול כהלונות והדלת דהיי סותר וכן קבוע ופשיטא דההלונות שקבועים כך בלא צירם וכן תפוחים לפולס דולדי חייב: (ד) לריך לזכר בשטעלין חול המנוח בקושה בשבת שאינו מוקף לפור בכית לניו או לכסות רוק וצוהה שיעלו בענין שלא יפשו גומא ואפי"ג שאינו מכין כלל לעשות גומא ואפי' לגומא פ"מ סוי פ"ח ואפילו מדרבנן.

כלל לר המחקר ס"י ש"כ שריא. סקולף מן הסוד חייב משום מחמת לפיקר אין מגדלין בסכין או בלסורן מנעל בין חדש בין יסן מפני סקולף את העור. אבל מותר לקחתו במשע חרס המוכן שאין בו שום אסור פלטיול ואם אין לו והמנעל שגומן מותר לקחתו בקורבא אבל לא כסותו של כנין דמתי כמסיף. הלכין וכוונתו דהקא גם זה מותר והכרול שלמי בכה"ג אם אין לו חוד אלא שהוא עב ויחב כדבשו א"ח בעיני אחר מותר לקחתו בו (ע"י ברה"ט בכה"ג). לכן וזמ"מ אסור לשבץ המניעים בכפת גידו או פ"י כגד ללחמו ופשיטא פ"י משיחה שקורין שריא וזק"ס דאסור דכיו מחמת: (ב) אסור ליתן שעה או שמן עב בנקב החיבה כדי לחתכו ואפילו רק לכבסו לתוב בלא מירוח אסור. כי גזרינן שמה ימרח: הממרח בשעור או בחלב חייב. וכן בבקב שירך מירוח: מותר להחליף חמאה ותפוחים על לחם הוהלי ואפשר לזבול בלא זה (ומ"מ המחמיר במאכל של תפוחים וכדומה בלדו ככך תבא פליו ברכה כי"כ ברה"א) אבל דבר שא"א לאכול בלא מירוח אסור והמתליק אין במחקר (שם ס"י ש"א): אסור לקלוף תפוחים להניח אלא לאכול לאלתר:

כלל לר הכנסה סימן ש"ג ש"ד שצ"ז. לבין זמ"מ. אסור חז"ל אפי' בנין מביא דהיינו ללגות סדין או להפמיד פארואוהן אם המחיל' בזה להחיר איזו דבר שיהיה אסור בלא זה כגון שיש ספרים בביהו או כפי סדר וצריך לפנות מחיבה כדי להחיר תשמיש המטה אסור לעשות בשבת אלא"כ ביה ספארואוהן כגד נה"ק מפי"ש אפילו רק טעם וזהו מותר למושבו בשבת דהיי רק חוססת על בנין ערלי דמותר אבל אם היה מקופל אפי"ג שקפולו יותר מטפת לא מהני שהרי לא נעשה לא בשביל מחיבה. וכן אסור לתלותו יוליו נעשי בפתח או החלון אם כורך מלמעלה ומטה אבל אם אינו כורך מלמעלה מותר דזה לא מקרי מחיבה כלל דכל שאינו יכול לעמוד בפני רוח מזויה אינה מחיבה כלל. מותר להחיר ספרים כפי סוד בעלמא ואפי' בלי כתור כלו להחיר בהתמיש ללא סוי מחיבה כלל (גם מותר לכפות כלי על הגר כדי לשמש מטתו בין בשבת בין ביו"ט כ"כ לריך ליהרר ביניה מעט איור תחתיה דאל"כ יכבה סגר כ"כ מהרש"ל. הובא סימן רפ"ו). אם יש חלון או חור כותל מותר להחיר אותו בדבר שאין דרך לנעטו שם כגון כגד וכיוצא אבל בדבר שדרך לנטל ולהניחו שם אסור דהיי כמסיף על סנין: (ג) חלונות ודלתות הכות אפילו אם תלוים על צירם שקורין חזיוואססם וטעם או מחיורם חייב משום בונה או משום סותר ולכן אסור אפילו פ"י עו"ג ליעול כהלונות והדלת דהיי סותר וכן קבוע ופשיטא דההלונות שקבועים כך בלא צירם וכן תפוחים לפולס דולדי חייב: (ד) לריך לזכר בשטעלין חול המנוח בקושה בשבת שאינו מוקף לפור בכית לניו או לכסות רוק וצוהה שיעלו בענין שלא יפשו גומא ואפי"ג שאינו מכין כלל לעשות גומא ואפי' לגומא פ"מ סוי פ"ח ואפילו מדרבנן.

כלל לר הכנסה סימן ש"ג ש"ד שצ"ז. לבין זמ"מ. אסור חז"ל אפי' בנין מביא דהיינו ללגות סדין או להפמיד פארואוהן אם המחיל' בזה להחיר איזו דבר שיהיה אסור בלא זה כגון שיש ספרים בביהו או כפי סדר וצריך לפנות מחיבה כדי להחיר תשמיש המטה אסור לעשות בשבת אלא"כ ביה ספארואוהן כגד נה"ק מפי"ש אפילו רק טעם וזהו מותר למושבו בשבת דהיי רק חוססת על בנין ערלי דמותר אבל אם היה מקופל אפי"ג שקפולו יותר מטפת לא מהני שהרי לא נעשה לא בשביל מחיבה. וכן אסור לתלותו יוליו נעשי בפתח או החלון אם כורך מלמעלה ומטה אבל אם אינו כורך מלמעלה מותר דזה לא מקרי מחיבה כלל דכל שאינו יכול לעמוד בפני רוח מזויה אינה מחיבה כלל. מותר להחיר ספרים כפי סוד בעלמא ואפי' בלי כתור כלו להחיר בהתמיש ללא סוי מחיבה כלל (גם מותר לכפות כלי על הגר כדי לשמש מטתו בין בשבת בין ביו"ט כ"כ לריך ליהרר ביניה מעט איור תחתיה דאל"כ יכבה סגר כ"כ מהרש"ל. הובא סימן רפ"ו). אם יש חלון או חור כותל מותר להחיר אותו בדבר שאין דרך לנעטו שם כגון כגד וכיוצא אבל בדבר שדרך לנטל ולהניחו שם אסור דהיי כמסיף על סנין: (ג) חלונות ודלתות הכות אפילו אם תלוים על צירם שקורין חזיוואססם וטעם או מחיורם חייב משום בונה או משום סותר ולכן אסור אפילו פ"י עו"ג ליעול כהלונות והדלת דהיי סותר וכן קבוע ופשיטא דההלונות שקבועים כך בלא צירם וכן תפוחים לפולס דולדי חייב: (ד) לריך לזכר בשטעלין חול המנוח בקושה בשבת שאינו מוקף לפור בכית לניו או לכסות רוק וצוהה שיעלו בענין שלא יפשו גומא ואפי"ג שאינו מכין כלל לעשות גומא ואפי' לגומא פ"מ סוי פ"ח ואפילו מדרבנן.

ליקוטי הלכות שבת

מדרגת אסור אלא יעול כבוד או שהתול הוא דק כ"כ
 שח"ק כשנעול התול עול לתוך הגומא וסוחמו :
 (ה) אסור להוליח דבר התחבב בקרקע הכית כגון לפתוח
 כשמונים בקרקע הכית א"פ שאין לר"ך לא לגומא ולא
 לפטר שחא יבא להאיות גומות. אבל מותר להוליח לטון
 וכיוצא בטמון בחול ועפר התלושים המוכנים בענין שאין
 בו מאוס מוקדם להט"ג דנפסה גומא מותר בהרי הגומא
 נפסה מצי"ל : (אזכור מה שכתבתי לפעמים כשיש
 מילה בשבת שכתב ביו"ד הלכות מילה שהעפר שנתנין
 בו ספרלה כ"ף להיות מוכן מע"מ ופ"ט כש"ך ארובה
 לאסור א"פ שחא מוכן ועל"פ לר"ך להיות מוכן מפ"ט) :
 (ו) אסור לכבד הכית אפילו מרוקף באכנים או בקרשים
 דגורנין אטו האיע מרוקף וכי כרת"א וכן גוסנין ואין
 לשטת. וע"י ע"ג מותר ואם מכבד ע"י נגד או כנף
 אוז מותר אפילו ע"י ישראל דכיו שני גדול. וכן מותר
 לרכן הכית במים כדי שלא יעלה אהך (ועכשיו בעו"כ
 מקילין מאד בזה שמכבדין הכית בשבת כמו בחול בא
 מהר"ם ז"ל אוסר אפילו ע"י כנף אוזי וגם אוסר ע"י
 נכרי. לכן ע"פ מוכן ב"ל להתלוות מדין ה"פס והלוי
 למחות בידים מי שבידו למחות). רקק ע"ג קרקע לא
 יסב"ק כרגילו הרוק שחא יבוא גומות אבל מותר לדרוס
 על הרקע וכבדו שלא יסב"ק. אסור לשחוק בגומות
 ותחתים ע"ג הקרקע ומשם אבויי גומות אבל ע"ג
 סבלתן מותר ואין מוחיין בחינוקות וגמים דמועב שיהיו
 גוננין כ"י (סימן ס"ה) :

בלל מב דין הכל. אסור לפשות אבל בשבת. לפיכך
 אסור לפרוס דלוי שקורין פיר האנז אם הוא
 מוקף מג' לדדי המטה וגם לפעלה יש אבל אסור לפרוס
 בשבת מדאורייתא ואפי' ע"י ע"ג אסור. ואם אינו
 מוקף רק ב' לדדי המטה ע"י ישראל אסור מדרבנן
 דהא לר"ך לאורי שקורין ע"י ישראל אסור מדרבנן
 דשבות וברי. ולכן אסור לפרוס סדין על פריסת קטן
 שמתקין שם התבוסים שקורין רייפין ואם כיו כבד פרוס
 מע"מ בדוחב פתח מותר למשך כולו דכיו חיססת אבל
 עפ"י ומותר. אבל הכריכה שם שהסדין מוכרך יחד
 אפי' דעוגל בכריכה מחוקי כהה עפ"ים לא מהני כו' .
 וכן אם התבוסים קרובים זה אל זה ואין בין א' לחיטרו
 שלשה עפ"ים או מסורג בגבליים מותר דכיו כסתום
 ע"י ע"ג : (ב) אסור להניח הסבלתן על תיבה פרוסה
 או על הכית פתוחה מלמלה. וכן תיבה שמכסים אותה
 בכיסוי שלה אם אינה מחוברת בה אלא שמשירין אותה
 כולה. וכן אותן תיבות שגששין בענין שמוכנין ממנה
 המכסה לר"ך ליכר שלא יאסור כל הכיסוי כולו דכיו
 כמותר אבל וכשתחזיר עובה אבל אלא יניח מטסה קלת
 דכיו כחוספה אבל. וכספדות גדולות שמתניחן בלחות
 על חביות לריכין ליוצר איכסוף לד החבית שהתוח לד
 שקרקע ע"ג לד הכתום יניח הסבלתן. וכן יש ליוצר שלא
 לכסות חבית של מים אם היא חסירה עפ"י דכיו כאהל
 אח"כ אינו מכסה כולה. ות"מ ל"ל דא"ל למחות במכסה
 חבית של מים להם על מי שיסמוכו. וכן חבית
 ומטה שקורין גלחף בלגש יש לו כיסוי ואינו מחובר בו
 שהרי לראכ"ד ורשב"א אין בכסוי כלים מאוס בנין כו'
 וגם באחרונים מתקנים דאם כסוי עומד במקומו מותר
 אם לא שמתעללין אותה מתקום לתקום דכיו כעושה
 מציאות ע"ג. שיש קטפסק כיו שיש לו שמש כולו מן הסבלתן
 אם יש בו עומק פתח אסור להחזירו שבושה אבל וכן
 בחביות שיש להם כיסוי שקורין סוף לד אסור למשך כולו
 כ"ל : (ג) במקום שפותחין יתק שמתעבן ואלא ככר של תנן
 וכיוצא בו. יש להסתפק כיו שיש לו מתינות בפ"ע הוי כעו"כ
 אבל כחמלם ואסור. יש אוסרין ליתן כראשו כדמיי"ל או
 קאמלוג"ם כיון שגילה עפ"י. וכ"ש דאסור להחזיק בידו
 לסוף (לל על הראש מה שקורין דמיי"ל או פארפאליק
 (פורת יוסף)

לכלל מנשמים או ימן חממה שהרי עושה אהל כחמלם
 ואסור : (ד) ספסל שנשאת אחד מרגליו או כ"י אסור
 להחזירם במ"א יתקם בחוקה וגם אסור לשמט על ספסל
 אחר משום זה א"כ ככר עליו כ"כ מש"ם דכיון
 דלא תקם מש"ם ל"ג שיתקם חיוס. ודוקא שהרגל כשמש
 ראוי להחזירו דלא שייך למגור הכלל אם נשכר או נאכד
 ל"ג שחא יבשה רגל אחר בשבת ולכן מותר לשמטו לספסל
 אחר (פי' ש"ח). ולכן ל"ל דמותר להניח דף מוכן
 מע"מ על ספסלים או על חמיכות עץ שהכנים מע"מ לכן
 שלא יביא מוקדם ל"גים בזה שחא יתקם : אסור לסכניס
 רלושות כמעליים וכמכנסים כתי כ"ל ככלל כ"ו :
 (ה) אסור לאשם לרקוע פערות ראבה דמדי לבנין וה"ס
 דאסור לבתור דדמי לכתור : (ו) כשעל מן הגג קיסמין
 וקפין שהתחבים בו מן פאריגה וקברים הנכארי' והפאריגים
 חייב משום מכה נפשים אזה נזר מלאכתן. ודוקא כשע"מ
 ליוסות כנגד הכלל אם נפל דבר מאלל על גגדו מותר
 לקלטו. אסור להסיר הסלל שקורין שטריגוואונט שבושים
 מחייטים בחללת החטרים כדי לחכר החתומים ואסר
 להפילו חייב : (ז) אסור להניח חדרה שחורה כדי
 לנאותם ולהסיר הלמר הלכן או להכות הנתלה בה כדרך
 שרומינין עושים חייב דכיו מכה בשבט ואם אינו מקפיד
 מותר ואר"ך ליוצר זה כמדומתו שכולן לוכשין שבורים :
 (ח) הכנים מורסא דכיו או להקיש כלאנו או כונן המטה אם
 כדי להרחיב פיה כדרך שהרופאים עושים שמתקנין לה
 פתח חייב. ואם מתקנין רק להוליח ליה שיש כה עכשיו
 ואינו חושב אם תחזור ותכנסו מיד כ"ו מותר : (ט) ל"ל
 דשעשה פתילה שקורין לעשול לתחוב כפי העצמת מחלב
 וכורית וכיוצא ואפי' מנייר שזרך איתו ותקפה אותו
 חייב אם לא לתחוב שיש בו ככנה : (י) אסור להשאיע קול
 של שיר בשבת כנלי וכיוצא בו אפי' להכית בלאגשו ע"מ
 או על הלוח המכתיב קול או להקיש כלאנו או כונן לתיק
 שלא יבשה ולא משפחין יד ע"ד ולא מרקדין כו' ומ"מ
 אין מוחיין ביד השופין כן לחיטות שלא יבשה ע"מ והל"כ
 כחז ולפי' אסור לברוך יוניגד שקורין אהן דרייטן
 מה דומה פתילה שקורין לעשול לתחוב כפי העצמת מחלב
 אך בשפה שהוא פרוך אסרר דלא שייך זה ויש להחיות
 ע"י ע"ג לנורר מזה ודוקא בשפה שהוא פרוך כן
 ל"ל. אסור להכות בשבת על כדלת כנרזל הקטום בו
 אפי' אסור להכות לר"ך כיון שהכל מיוחד לכן (פי'
 שלי"ה) ע"י"ם כמ"א דמחיר בפעמונים שפערות ככ"כ
 ע"י"ם : (יא) כל דבר שא"ל להשתמש בו בלא תיקון זה
 אסור לפשות התיקון בשבת שהרי מתקן מלא ואפי' דבר
 מאכל לכן אין מפרשיין תלה בשבת ואם בכה להפריש הלה
 בע"מ אסור להפריש בשבת ומ"מ מותר לאכול החלות
 בשבת כ"לד יבשה משייר מחיכה אחת מן החלות ויניח
 אותה עד מ"מ ולמחר מפריש מחיכה זו תלה (פי' שלי"ה)
 (יב) מדיחים כלים לנורר חיוס כגון בליל בבת לנורר
 שחרית ובחרית לנורר מנחה. ולאחר שאכל סעודה ג' לא
 ידית כלל דכיו דליין כלי לנורר מול ואסור וכלי שחיס
 מותר כל היס דליין קנע לבתיים ומ"מ אסור להדית כלי
 זכוכית כשבלות שובל להחזירו דמחויי תיקון ופשיטא
 בחול ועפר דאסור מאוס לה. וכי כמ"א ומחזיר'ל דאם
 יודע שבהחית שלא ינורר עוד כלים לאכילה אסור
 להדיחם. הנורר כן של שחא חייב מאוס מכה נפשים
 כ"ו : (יג) כגד לכן יתחד הדיוט כל זמן שלא נתכנס
 ולכח אותו בשבת ודעמו להורר וללכבו בשבת זו ואין לו
 כגד אחר מותר לקפלו ודוקא בלדס ח' דלא אינו תיקון
 כלי כ"כ. אבל אם ככר נתכנס פס"א דהיי כנגד יבן או
 כנגד כבוס או חפ"י לכן ותדס אלא שיש לו כגד אחר
 שיכול ללכבו ואפילו אינו יבש כראשו או כשני בני אדם
 שאז מתקפל כעוב או אפילו בלדס ח' אלא שמתקפל על
 סבלתן או ספסל דלא הוי כשני בני אדם אסור לקפל
 דומם

דדומה לתיקון סוף. ודוקא כדרך קיפולו סרלאון אסור
 חלל אם מקפלו שלא כדרך קיפולו הראשון הכל עומד
 ודוקא שנתה לנכנס בשבת או דל"כ הכל אסור (סי'
 ש"כ). אסור לקבל הסויה או ע"פ שמלות ז'ית כל היום
 הא אין נדעתו להתמסך בו היום. מ'עין המטות מליני
 שבת לשבת ומ"א עוב יותר לטעם מע"ש :

כלל סו נר שדוק שגל על השלחן מותר לעשר
 פולחן ואסר נטל מאליו רוב שלא יבין לכתו.
 וכן יטענות שגלו על השלחן מנער כו'. רק שלא יבין
 לכחותם ואם אסר לעשות כ"ז ע"ג לא יפשו
 ישראל ודוקא כנר ששבו או חלל חלל על שם אסור
 לעשרו דכדאי מפעיר או מככה. מותר לעטלל ככהכ"ג
 כשטענדר אף שפנר דולק עליו (סי' רס"ו) : (ב) אסור
 לפתוח דלת או הלון גד מר דולק כשהוא קרוב להם שמה
 יכניו הכוח ואפילו אין רוח כלל דפתחת הדלת גורם
 רוח כידוע חלל מותר לכגור דלת או הלון דכזה אינו
 מככה ומכער. ופשיטא דאסור לפתוח דלת או הלון
 כשמדורה של עץ קרוב להם אפילו אין הם חלל רוח
 פויה הכוח ומכער. ופשיטא דאסור לפתוח דלת או הלון
 ששעמין בו מאכל לטרך מתר אם עדין יש אש בתור
 דפי' פתחתו מפעיר ופי' בתור של בית הכורף.
 ופי' אסור לסתוח לעי"ו סוף מככה (רנ"ט) :

(ג) אסור להסתמש לאור הכר דבר שר"ך עיין קלת כגון
 לפתוח את בגדיו מכנים. ופי' דאסור לנדוק ז'ית.
 ואין קורין כססר לאור הכר ואפילו אינו מוליא בפיו ואפי'
 גבוש עשר קמות ואינו יכול ליגע אליו. ודוקא ביחדי
 דשמה יסע הכר חלל אם שנים קורין כפי' אהך כענין א'
 או שמה לאחד מכני כיתו להשגיח עליו שלא יסע מותר
 (ואסרו לומר פיוסיס ככהכ"ג בלין יו"ט שחל בשבת
 מטעם סי"ג). כלים סדומים זה גוס ור"ך עיין להכחין
 ביניהם אסור לנדוק לאור הכר ואפילו להכחין בין בגדיו
 לבגדיו אשתו אם הם דומים אסור לנדוק. ומותר לקרות
 במה חלוקין לאור הכר שחרי כוח מוכיר איסור שבת
 ואי' יסעה. ומותר לקרות שפלה ואסר דכריס אפר
 שגורים כפיו ע"ש. וכנר של שבוש ושל חלב שלנו שהוא
 כרוך על הפתחים יש מקליני דלא שייך שמה יסע. אף
 יש להחמיר שמה יתחשו להרמב"ם ז"ל כו"כנו דלורית'א
 נר של חלב כדמיקר שקורין אפי"ם אפסר דשי"ך בו שמה
 יסע. ואם קורה כע"ש רק שלשעמים מעיין קלת כספר
 לכזכיר איהו דבר מותר. וכמו לכסות הקטנים שלא יסו
 פרומים בגדי הכרות מאוס כווי מלוה. והוא סכנה
 גדולה אפילו בלא נר על שבת :

וחכירו לחכירו וכלכד שיהסרו שלא ישא א' את החימוק
 ארבע חמות דכוי משכיר ד' חמות בכר"ר חלל דוקא
 כפחות פחות מד' חמות וכשיגישו סמוך לכהכ"ג לא יתן
 ישראל החימוק ליד העו"ג דאי"כ עושה פגמה חלל הפו"ג
 יקחט מיד ישראל וסו"ג יכניס החימוק לכהכ"ג ויניחו
 כספסל ואז יקחטו ישראל וכן יפשו עשירי שמחירו
 לכו"ס. וכן כשעו"ג מביא חגרת או כל דבר יוסר שלא
 יקח מידו חלל יניחטו העו"ג על השלחן וכן ככל דבר
 שנתון ליד העו"ג אפי' חתיכת לחם לא יתנו לידו שמה
 ויוליא העו"ג ונמלא ישראל עושה עקירה חלל יטעו
 ואם יוליא חל"כ אינו חושש (סי' שמ"ח). וכן לר"ך
 כשפותח פתח ע"י פתחת העו"ג מביא אותו יוסר שלא
 ליקח מהעו"ג המפתח עד שימוד הוא והעו"ג תחת
 המשכיר ולא יניח העו"ג המפתח חלל לא יקח ישראל
 מידו כדי שלא יעשה פתיחה נכחה וככל חלל העו"ג
 יניח המפתח ביד ישראל וישתח המנוול חלל לא יפ"ז
 את הדלת עד שיסיר המפתח ויקח העו"ג מידו דאם
 יפתח והמפתח במנוול נמלא שהכניס המפתח מכרמליה
 לרבי' או לרבי' ואסור לכניס מרשות לרשות אף כל
 שהוא (סי' שמ"ו וסי' ש"ן) ע"ש מקודם מדין הסופה
 ותבין זה: ועי"ש מדין כעגלה אם גבוה' עומדים בלא
 בגלגלים סוי רשות כפי' ואסור לעמוד בר"ס ולהניח
 חפץ בתוך כעגלה או ליקח ממנה לתוך כו' באורך וכו"מ
 אסר אף כח"א מיקל קלת וע"ש בדין גלגלים כבאורך
 מאד : (ג) לא יעמוד אדם בכרה' וישתין בכרה' ככהכ"ג
 וישתין בכרה' וכן לא יקוח אסרן וקח מביד ואפי'
 סו"יא אשתו ופיו לאותו רשות ואפילו לכרמליה אסור.
 וכן לא ילך בכרה' ד' חמות או מרשות לרשות ודוקו
 בפיו אם כבר תלבו בפיו מתקום לתקום והפסו (סי'
 ט"ז) ע"ש עוד דיעם הוללרכים :

כלל גד סי' רס"ו. מי שכתב בדרך וקידש עליו היום
 ותכלתו על כתפו ירוך עד שיגיע לבינתו ולא
 ילך בדרך הליכה וכשיגיע לבינתו לא יעמוד אפילו רגע
 א' חלל יחזור אחוריו ותלבו וישליכו דרך אחוריו לבינתו
 והוי פגמה שלא כדרכה. ע"ש טעמו של דבר. חלל אם
 יש חללו דבר קל כגון כיס מעות וכיוצא שאין כרויה
 היכר לא ישען הדמיון יש ג"כ להחיר ע"י ריאה חתום
 יותר טוב שיטען לתניו וילך פחות מד"א יחזור
 הוא ויטול ממנו וילך פחות מד"א וכן עד שמגיע לבינתו
 הוא יורקו מאחוריו וכי"ל ואם הוא יחיד יוכל ג"כ
 לעשות כזה וכלכד שיניח הכיס על הקרקע או שיכב ככל
 פחות מד"א ח"ו דיון שאלם בחול פלו ממנו אם חל
 נתיך לו יבוא ח"ו לידו חילול שבת לכן התירו לו כענין
 זה. ועי"ש ג"ן ה"ס בדרך ויש לו משות בכיסו איך
 יפשה. אם מלא פחות ואסר דכריס המוקלים אסור
 להגניבו ואפי' לומר כפי' אסור ואשני כגבר אפר יעצת
 כפי' ית' לכוף את יצרו בשביל מצות סי'. (ועי"ש סי' רס"ו
 ב"ר). לשון רמ"א מי ששכח כיסו עליו בשבת אם
 הוא כניחו יוכל לילך פמו לחזר להחיר הגדול ולפלו אם
 להנישו ואם הוא בשוק אסור לכהכ"ג לבינתו ר"ך מותר
 חגורו בשוק וכו' ונפל ואומר לעו"ג לשומרו ואם מביאו
 אין לחוש. ואם מתירא דעו"ג יקח בשוק רשאי לרוך
 או פחותה מארכס חמות וכי"ל ועיין לקמן בדיני מוקפה.
 (פי' שם כלל"ג סי' ח' בדין אם שכת ולא ספין מפטר
 שבת דבר לקנת בו) :

כלל גז סי' ש"א. לאון העו"ג אין לר"ך בשבת חל"כ
 הוא לרבר מלוה כגון לכהכ"ג וכיוצא ואסור
 לפסוע יותר מאחם כפסיעה אחת אם אפסר את פחות
 עי' מ"א. ובחוש"ש כסם מכר"ו ל' דבוא שיפור שני
 מנעלים דהיינו מעל א' חקום מלב הרגל ושיפור מנעל
 בין רגל לרגל : לא ילך אדם יתפ בשבת במקום שאין
 דרך לילך יתפ : לא ילא אדם בשבת כמו שהוא יולא
 בחול
 אסור לגרור קטן בר"ס וכ"ס לאחת אותו אפילו יוכל
 לילך ברגליו חלל מותר לאתו כדיו והוא ילך ברגליו
 דהיינו שיגביה עכ"פ רגל אחד ויניח השני על הארץ
 ולא נזרז בוה שמה יבינה אותו ממשם לפטר דקטן ואפי'
 ככרמליה אסור מה שאסור. ע"ש סי' י"ג דדעת גדולי
 שופקים דמקום דאף כו"ג י' רב"ר ולכן כל י"ש
 יחמיר על פלמו כו' ע"ש) : (ב) אף להחמירין לשבת
 עו"ג להביא דכריס כליכריס לו כמו שיתבאר א"י"ס
 לקמן לר"ך יוסר כשמביא דבר מאכל וכיוצא כזה ע"י
 עו"ג שלא יתן חכלי ליד העו"ג דאו עושה עקירה חלל
 יקח העו"ג חכלי מן השלחן וכיוצא בו וכן כשמביא העו"ג
 איהו דבר לא יקח אותו סיכודי מידו דאו עושה סיכודי
 פתח חלל ויניחטו העו"ג על השלחן כדי שיפשה העו"ג
 פתח. וכן כשיש מוקם שאין עירוב ומלין החימוק
 ככהכ"ג לר"ך ליוסר שלא יוליא ישראל החימוק מכות וכן
 לא יכניסנו לכהכ"ג חלל העו"ג יוליא החימוק מכות
 ולא יתנו החימוק לידו חלל העו"ג יקח מעלמו ויוליא
 לתוך ואז יניחו העו"ג ביד ישראלית ואז יתן אחד לחכירו
 (שבת יוסף)

ליקוטי הלכות שבת

בחול בלתי דבר אסור שצטרף על ידו שהוא שבת ולא יבוא לחלו עריל: (ב) לריך להסור לנשים שלא ילאו נחמטין רק מה שצריכין להעמיד קטורתין אבל לא מה שחשוב כנגדיהם כמו כהול. ואסור לאת זיינעריל בסרי איט מלכות בלל והמולאו חייב: (ג) יש מקומות שצריכין מפתח של כסף לסגור הבית והולין הנשים אותם על לואריהם לתכשיר. וזאת עשו ושבוין תיק לברילין שקורין שצחילין ויואלים בהם וזה אסור כי אש"ס בהתיק הוא של כסף סרי הבתי עינים הם סברילין כעלמם הם משא. ולבאת סברילין על החוטם במקום שאין פירוב אסור דלמא נפיל כוי: (ד) המפתח של נחושת וברול אפילו מחיבר וקובע בתגורה אסור ויש שהוציין להחזיר בזה והיינו דוקא כהקובע כראש התגורה ועשו כמין דענק"ל אבל כהקובע באלמט תגורה אסור: הנשים המתייחס על אביהם פערטשילע"ע מפני הנשמים אסור א"כ שמתעטפות בו דרך מלכות לביטו שחיה מחסה בו על העיף לבד אלא גם את הגוף או מותר. וכן מה שהאביהם שותפים פערטשילע על הכובע בעת ירידת הגשמים אסור א"כ שמתעטף בו דרך מלכות: (ה) הנשים הקטורות מחיבת נגד בלא התלבגך בהם נידונה אסור דלון זה רק להלל משינוף ואסור אם אינה נדונה אסור. אבל מה שקבוצות כדי בלא תפיל בהם על גשרה ומתייבש עליה ומתכח ותלפטר לה מותר: אם קובע אדם מעליה נפתחה של כובע כדי לקחת בו עיניו אסור להציג: (ו) החיגר או חולט שפחד מחלו וחי אפטר להם כלל לילך בלא מקל מותר לילך בקיל בידו אבל אם אפשר להם לילך בלא מקל רק שאלו בידו כדי להשגן עליו שילך יותר בטוב אסור. וכן כשאין פירוב אבל במקום שיש פירוב מותר אם הוא לנודק הדבה אבל בלא לנודק איכא ליתא דבבת ואסור. מי שאסור כנגלים מותר ללאת בו: (ז) מי שיש לו מכה בידו ובשאר הגוף והוא עשוי רטייה מע"ש מותר ללאת בו. וכן מותר לנדיק על הרטייה סגרטוין להחזיקו שלא יפול שצוילן לכרוך על המכה דבר שאיט מדשא אסור להחזיר אבל אסור לכרוך על הרטייה דבר שהוא חשוב אליו כמו שטוין שטררין פערטשילע וכיוצא בו על הרטייה שטוין שהוא דבר חשוב לא בטיל לגבי רטייה. ו"ל דמותר לכרוך על המכה דבר שאיט מדשא אפילו אם סודך רק כדי שלא יכרטו נגדיו המכה דעטל לגבי המכה ואפי' התך אפצטו בבבת ולא היה לו מע"ש דוקא דבר שאינו חשוב אבל דבר חשוב כמו פערטשילע ג"ל דלג"ע אסור דלא בטיל והוי מחאלי. ויש אוסרין אם אינו בא אלא להגן שלא יכרע: (ח) מותר ללאת בעליה דוקא כשהתעטף בו דרך מלכות אבל אם הפילו כך פכיו ויאררו אסור. מותר להגביה קאת נגדיו כשיש רשע וטיע בלא יתלבלבו נגדיו אבל להגביה לגמרי אסור ולכן במקום שאין פירוב אסור לקפל העליה ולהניחו על כתפיו דכיוצא בעליה מקופלת הייב רק שתעטף בו גופו ואף שיגביעו קאת מותר: (ט) כמדויט שצריכין להגור בשני תגורות זע"ל שקורין אוגטיר גרשיל כדי שיהיה נראה שחגור בתגור פכ (או שטוין כן שיהיה טוב לתגור בשני על הראשון או שהשני קר. פמ"ג) אפשר דלון למחות (הפמ"ג כ' ודאי סרי) אבל שהגביה כשהולך כמין סודך הפערטשילע כל כתגור זה אסור לכ"ע שגריאס מערשים להוציא הפערטשילע. גם אלו שצריכין הפערטשילע תחת הכנדים על המכונסים מסיק ג"כ הם דאסור וזאתן הכורכין פערטשילע פכיו זוארין כמדויט בשני מנהג כלל לכרוך פכיו הואר ג"ל דלון זה דרך מלכות ומ"מ כיון שלפעמים כורכין כגביל הקור אפשר דלון למחות דוקא אם כורכין אותו כדרך מלכות (ולכן זמ"מ יכרוך כמו סאלו טוך כדרך לבישה) אבל כסורין פמ"ג א' סביב הואר והקצוות תלוים למטה נראה לו דאסור נמור הוא. אך במקום שידוע שאין (מרת יוסף)

זומטין ונעשה להם כסיתר פוטק שיהיו שוגגין כי ופ"כ"ם יודיע להם דרך סיתר הגיל אבל על החגורה אין כסף דאסור. ובגליון ע"ז כתב מה שגביהם כסורים לקפל כשמוציאים בבבת מעטפות כורכים אותם סביב דגליהם כדי ללאת חוץ לעיריות שבתם כי זה יהיה להם דרך מלכות כמו הקבוצים סביב בתי שוקים שקורין בל"ח חויזין כעגול מראה שהוא אסור עכ"ל. ולבין רמ"א שם אסור ללאת בשני תגורות זמ"ל א"כ מלכות מסיק גיטיהם ומותר ללבוש בני כוננים זע"ל וכן שני אנפולות: (י) ראו לכל ירא שמים להחזיר בלא לילך כשנעטף"ך. ויש מחמירין גם בארובל שחובב בו. ב' ידיו. ויש מחמירין בזה משום כשולטרך לבשתם בגופו כרי ישאר הארנבל על ידו השני ולא יבא אותו: (יא) סיואל בעליה של בו לזית א"כ פסולים חייב שהלזית אין בו לנגד אלא של זמן כגולם כברים כיון שמתוון כרך או הם לורך הכנד מחא"כ כאפין כברים או חף אותן בלא נפולו מ"מ הם פסולים דבא אסור ללבוש עליהם אם לא שיש בו ד' לזית ולכן חייב פ"ש. ולכן לריך לומר כשנפסק לו לזותה מלכותות נגדיו שקובר בו כ' סלדדים ומלד א' נכאר סלדדס. וכן זוג קרסוס שנספק קרס א' אפילו שכן משיחה או חוט כרוך כעלמא ואין סלדדס וקרס חשוב אללו כלל מ"מ אסור ללאת באותו כנד כיון שצדוה להבליט ולתקן לד שנספק וזה ישאר בתקומו וא"כ הוא חשוב אללו ואינו בטל לנגד. ואם סלדדס היה מחב"ב ובאר דבר חשוב אפילו אין דעמו להבליט מ"מ אסור ללאת בו שאינו בטל. ואם אינו חשוב כיון קרס כעלמא וגם אין דעמו להבליט פשיכס אז בטיל לגבי כנגד ומותר ללאת בו. וכן בעליה הג"ל שצטע כיון שדעמו להבליט ולעשות לזית כברים א"כ אלו שגבאין אין בעלים והוי מחאלי: (יב) כל דבר המחזיר לבסות ודרכו להיות מחובר בו בטל לגבי כנד ומותר ללאת בו כיון הכיסוי התלוים בו. אבל אם תיכס סם דבר שאין דרכו כך אסור. לכן אותם הקאפוט"ש שקורין קאפוט כמו כים שחור ננגד מחזירין לבבות בו מראש בבבת כנשמים מותר ללאת בו. אבל אם יתפור כנגד פערטשילע וכיוצא בל"א אסור. כי דוקא כיון שה"ש שהיה דרכן כק סיה מושיל כשפחדו אך עתה ידוע שאין אחד שיתפור פערטשילע כתגורה והפערטשילע תלוי בלדו ואפילו הפך לא מחזיר כיון שאין דרכו ככך. אבל אם קשרו כקאס הגורה בקבר של קיימא מע"ש ומורג בו ככיו כנוף מותר דכוי כתגורה ארוכה וכלל לפי סומן (עיין טו"ז):

כלל נח סימן רס"ו. אם היה אדם בע"ש בדרך ופסי"א אונס גדול השקה לו איז אם הסוסים של פ"ג וגם כעטל עגלה טו"ג ירד הוא מעגלה וייתת כל החפצים מעליו כעגלה והוא ילך כרגליו רק יזהר שלא ילך חוץ לתחום. ויזהר מאד שלא יעבר כהמס בתוך מקומו או שאר דברים שיגרום שמתמו חלק הכהמה כי זה עובר משום לאו דמתמר היינו לא תעשה מלאכה אתה ובהמתך דהיינו שמתייבש פ"ח קולו וכוזה אין חילוק אפי' ככהמת טו"ג חף על גב שאינו מלווה על שניתהה מ"מ לאו דמתמר שייך בה: (ב) זאם הסוסים לא יתראל או סביר הכוסים טו"ג דשברות גינא לתמא אז ירד מהעגלה ואם יש שם טו"ג המנהיג ככהמות ופקירות קודם חשיכה כדי שלא יעטר על שניתהה כמתו אפי' אינו מחמר אחריה כמ"ש למען יעטר שוכן כו' ואע"ב דכתיבו אין לכתוך על הפסק דע"כ"ם מדרכין אסור. כחשיכה לו סתירו. ודוקא שפ"ג אין מוסכר לו או שמוכר לו רק לטהיג את הסוסים בו אבל כשהפ"ג הוא סביר לכל מלאכות לא מחזיר זה סביר אסור לעשות מלאכה בשביל יבשאל א"כ מכר לו כספורס ג"כ עם העגלה או שיכטל הסכרות מהטו"ג ג"כ. פ"ש עיד כזה בלאורך

כאורך וכפדת בפני המכירה ש"ל במכירה גמורה ע"י
 דין חורג ע"ש. ודע שמי שהסכה לו והעגלה באה
 בשבת אם באה בשבת מחוץ לתחום אסור לשלם הדכרים
 בעגלה חוץ לד' אמות רק בחוץ ד' אמות או בואתו
 שטאל או בחצר ולא חוזה לו. ואם יש בו אולכין ומשקין
 אסורין לאכול לאותו שבת כדון דכרים הנאים חוץ
 לתחום בשביל ישראל: (ג) וכל היתרים הנ"ל לא שייך
 אם יאודי הוא מנהיג הסוסים אלא הוא רוכב עובר על
 שבות דכרייה ומכ"ש אם מנהיג הסוסים עובר משום
 מחמר ולכן יש להזהירו שיחיה כל הספיו בעגלה לאחר
 ההפקיר הכל וליך ברגליו אלא הסוסים ולא ישמיע קולו
 כלל לגמור בסוסים. ויותר טוב שיפסודו במקומם וישלמו
 למקום הסמוך ויביאו משם עו"ג שיביא העגלות למלון
 וזכו יסולקו מהמשלם וכ"ו כשהוא בחוץ התחום אבל
 למי שהשתיך חוץ לתחום אין לו היתר אם לא במקום
 פנייה. ודע דכל זה אם לא היה סיבה נאים ונעשה לו
 שיכוב וקידש היום אבל אם במזיד מהלך בע"ש נקרא
 רשע ופושע ולדבר פשרה ופליחה כדון מחלל שבת. מי
 שהסכה לו והוא רוכב על ההמור לדרך יורד. והרוכב
 חוץ לתחום עובר ג"כ במשום החומין. ואלו יאמר אדם מה
 צדק כי אמת אח"כ ללקחה או התענה ויכפר עלי כי כבר
 ארז"ל האומר אהמא ואבוב כו' ע"כ כל מי שיש לו קת
 י"ג יוסר מאד (נזח):

כ"ל גם לא יאמרו כשעורין לפני ביהמחו אלא יעבר
 באומד הדעת. מותר לומר לעו"ג שיחלוב
 ביהמחו בשבת משום דבר בע"ש והחלב אסור בו כיום אפי'
 בעלטול רק הנכרי יעמידנה במקום המשתמר: מותר
 לומר לעו"ג להמרות האוחות פסח אחד כיום משום
 עבר בע"ש ואי ליכא עו"ג שרי-ע"י ישראל וטוב לעשות
 ע"י קטן:

כ"ל ס ע"י"ש וקת דכריו מה שנוהגים הסותרים לשבור
 יהודי לנחור העגלות מן הגניבה הדבר קשה
 אף שהבוכר עובר אלפני עור כו' כיון שידע גדולי
 יקבל שבר שבת ולכן ראוי שיחנה עמו שיאמרו גם בע"ש
 וכת"ש איזה שבו' דלו היו בכבר שבת בעגלה ומי'ת אם
 יגעה לו כש"ל ישמור לא היו בעגלה ע"ש: (ב) אין
 לין ואין פושעין בשבת ואין שמי'ן דבר בשבת כמה הוא
 שבו: המלוה לחטרו דבר מאכל או שפורע לו דבר מאכל
 לא יאמר לבן הלוואה או פרעם אלא תן לי או חזור לי
 וכן יאמר עו: (ג) מניעין האשות לזכך השבת ליפות
 הכית אבל אסור להניע משבת למזלתי שבת. ואין להניח
 יין להדלה בשבת אם לא שא"ל להניע במ"ש:
 (ד) משרי'ן נדרים בשבת דהיינו הכפל לאשתו וכתו
 נערה אפילו נדרים שאינם לזרכי שבת דלדך בו כיום
 אבל אין מתירין נדרים אפי"כ הם לזכך שבת ואפילו
 סיס לו פני' לחטור בע"ש אבל שלא לזכך שבת אסור
 ולדבר מלוה מותר ט':

במהו בשבת משום דבר בע"ש והחלב אסור בו כיום אפי'
 בעלטול רק הנכרי יעמידנה במקום המשתמר: מותר
 לומר לעו"ג להמרות האוחות פסח אחד כיום משום
 עבר בע"ש ואי ליכא עו"ג שרי-ע"י ישראל וטוב לעשות
 ע"י קטן:

כ"ל ס ע"י"ש וקת דכריו מה שנוהגים הסותרים לשבור
 יהודי לנחור העגלות מן הגניבה הדבר קשה
 אף שהבוכר עובר אלפני עור כו' כיון שידע גדולי
 יקבל שבר שבת ולכן ראוי שיחנה עמו שיאמרו גם בע"ש
 וכת"ש איזה שבו' דלו היו בכבר שבת בעגלה ומי'ת אם
 יגעה לו כש"ל ישמור לא היו בעגלה ע"ש: (ב) אין
 לין ואין פושעין בשבת ואין שמי'ן דבר בשבת כמה הוא
 שבו: המלוה לחטרו דבר מאכל או שפורע לו דבר מאכל
 לא יאמר לבן הלוואה או פרעם אלא תן לי או חזור לי
 וכן יאמר עו: (ג) מניעין האשות לזכך השבת ליפות
 הכית אבל אסור להניע משבת למזלתי שבת. ואין להניח
 יין להדלה בשבת אם לא שא"ל להניע במ"ש:
 (ד) משרי'ן נדרים בשבת דהיינו הכפל לאשתו וכתו
 נערה אפילו נדרים שאינם לזרכי שבת דלדך בו כיום
 אבל אין מתירין נדרים אפי"כ הם לזכך שבת ואפילו
 סיס לו פני' לחטור בע"ש אבל שלא לזכך שבת אסור
 ולדבר מלוה מותר ט':

(ג) אסור לשלול לנשים שומדים לנכון אשילו לאתר שגמר כתיבן אם סדרם זה ע"ז גוי דשתיים דעדיין דשמו עליהם לנכון (ובלכניסו שלא סדרם ונגמר כבר כתיבן יש תורה כלי פליהם שדרך ב"א לכנסות דכר בלכניסו) ואסור ג"כ. ומהיכת כחול וחתוכה זכוכית וחתוכה פז אפ"ז שראוי לכנסות כהן לא מהני. כתב סבא"ט כ"ס פ"ז דחתוכה פז שאינו כלי אסור לתפלו אשילו לזורך גוסו ומוזל לתקופ אוחו במקום נדיח דלית אש לא שפסא בו קתה חיקון מטעם קודם שבת. וכע"פ רבים וכשלים כוס שמעלעין אכן או פז. ופ"י פ"ג שרי. גם בכלל איסור מוקף מגופו. משום. וע"פ וקיים. ומורו. ומוזל אשילו איש מתוך לקיפת. ופ"י ב"ד בין יבשין בין לחין בין מנהמה גסה או כהמה דקה כמדויחט שאין יושבים על הקרקע פ"ט. וזאת ופשתן מטעם שאין ראוי לאוס חשיש. ונכריס של אומן שומדי למלאכה ופזר ומוזל אשילו איש מתוך לקיפת. ופ"י ב"ד לים שאין ראוי עוד לאוס חשיש או שדרך בני אדם שלא להשתמש בו עוד. כגון מחס שניטל שוקה או מודם. וכל עניי חיים אשילו כהמה ועופות שיש לו בתוך יתו. וקליפי אבנים וקליפי יבנים. ועמות הקפים שאין כסה מות. ותכן מוכרה שאינו ראוי עוד לאכילה ותשמיש בהמה ודלתות ככות והכלונות כו'. ופ"י של פליס סנדליים כ"ז נקרא מוקף מחמת גופו: (ג) מוקף מחמת הסרון כים אשילו ר' שמעון דלית ליה מוקף מודם כוס דאסור וכינוי שמקף מדעתו מלהשתמש בהם כפי שמקפיד עליהם שלא יתקלקלו או יתבלבלו וכהם כליים המיוחדים לסחורה ומקפיד עליהם כגון כל דברים יקרים ואשילו אין דמיו יקרים כגון גיז' ארם נתנס לאזור לסחורה ומקפיד עליהם כו' ואשילו כלי כעודם כגון קערות וכלי זכוכית וכתיב. וז"ל דדוקא בתוני שאין דרכו להשאל כליים אצל מי שדרכו להשאל כליים חרישים אין כסה מוקף אפ"ז שמתו לאזור שברי' אינו מקפיד עליהם שלא יפגמו. וזאת נפן ופשתן כו' ומקפיד שלא יעשו. וכן כלי כעלי כהים שמקפיד עליהם כגון סכין של סופרים וקורין פטן מעסרל. וסכין של מילה. וסכין של שחיטה. וזיכר כעומד לתחיבה. ואגרת שמקפיד עליו לשומרו. וכלים כיקרים שאינו משתמש בהם כלל. וכן כל דבר שמחמת שמקפיד עליו מידה לו מקום ואינו משתמש בו. וז"ל דאפי' יש ככר כלי ע"ז ואסור. וי"א דגם כלי מיוחד למצות לנד וכו' כים בו משום בחול אפ"ז שנטלו סוי מוקף מחמת הסרון כים אפי"ז פשה בו נקב שאינו ראוי עוד למצות: (ד) מוקף מחמת טולך בעטפס אסור חדש כו'. כ"ה סולדס כשבת וכו"ס (מלמד איסור סכנה). חלב שנהלב כשבת וי"ט לקערה ריקנית (מלמד איסור דש). וז"ל דמים סופסיס מחילנות כימי ניכח אסור להתנות כשבת פשוט נולד וז"ל דאפי' יש ככר כלי ע"ז מש"פ שנטק לתוכו אפי"ז אסור ולא כעיל כיון שכוף דבר יש לו מתירין כו': (ה) מוקף מחמת איסור נהלק לשני אופנים. א' מחמת איסור בעלמא. ב' מחמת איסור מלאכתו. מחמת איסור בעלמא כגון פירות שבלגן פו"ב או קטן. או פירות כעוסרין. ודגים שניטרו אפי"ז כמזדס פרוכה מש"פ וע"פ וכשבת נאודו מחליו ואפי"ז אס' אס' ניטוד כשבת ודג סביס כספל של מים שככר הוא רשד ונטלו כסו"ס מן הספל. וכמה ועוף שחשטו לחלה שיש בו ככה. ומותר לשמן שככר סביס דולק כסו"ס וככה. ובנין ספל כשבת וכו'. והלב שנהלב כשבת אשילו לתוך קדרה שיש בו אוזנין דאסור לחלב כשבת משום דש. וזכוכית שיש בו חול ויזאל סחול דרך פשס ככה. וכלי זכוכית שיש בו חול ויזאל סחול דרך דקס קטן כעש או כשתי שעות. וכלי שראין בל כהם שעות על כוס. דדומה למדידס (ו) ז"ל דאין ככלל זה מס שקורין

בחתונה עד שאמרו סקבל כרס. וכן נגס סגאון מהר"ם ז"ל כסויו סופדים אללו כעודם שלישי. וכח"א ושאר ספ"ק אסורים אף לנאוד ובהפלה אסור לזוות לע"פ לסדליק נר וראוי ליזכר כוס בכל סכוכת. ועיין בנ"ה סגאון כפל טרפ כיוסוד אף סכוכים מחד שלא להניח לסדליק נרות פ"י פו"ג ככה"כ כיוס"כ קודם הפלה נעילה פ"ט. וכע"פ כמה וככל ס כזה לזוות לע"פ לסדליק נר אף שלא במקום מטה אלא להפגוג בעלמא למלאות רעוים וראוי למחיה בידס: (ה) מותר למר לפו"ג ליטול נר דלוק ככר וליקן עמו סוהיל ואיש עושב רק עטלו בעלמא. וליקן ח"א וגם סעו"ג לריך לו. וז' סרד"ז ומג"א וז' לסתיר אלא לבני חורב כי שחא אחי סמך: (ו) כחרנות סקרות מותר לעו"ג לעשות מדורה כשכיל כהקטס ומותרין כדוליס להתחמס בו ואפי' כשכיל סדוליס מותר אס סקור גדול שכל חלים אלא סקור ולא כחרות סו"ג אף שאין סקור גדול כ"כ. וב"ה אסור להחם בית כחורף כ' פעמים וכל לפי סקור ופ"י כח"א וכל פ"ס יורה שח' לומר כשבת להסיק. ואסור למר לו להסיק אחר חמת היום כדי שיהיה הם כמלאכה. ומותר לומר לעו"ג לתקן סעירוב שנתקלקל כשבת כדי שלא ינאור רבים לידו מכבול ח"ו כ"כ תו"ש: (ז) עו"ג שקנה ישראל סורה עבר שבת וכל ללוקמה כשבת אס' אינו לזורך גדול אסור ליתן לו לכוילס אשילו במקום שיש עירוב כו':

כלל סג ע"פ באורך דדון פו"ג שזכר מעשיו על המקה
 אס מותר ללובסס. (ס' רפ"ו) פו"ג סדליק את סנר כשכיל ישראל אסור לכל אשילו למי שלא סודלק כשכילו. ואין חילוק כוס בין קבל לו ככר או לא קבל או שפאזו כקבלות או כשכירות דכוהיל ודישראל נכסס מן סמלאכס פלחם כשבת אסור ככל עיין. אכל אס סדליק לעו"ג פלמו או לזורך חת"ר ישראל אפי' אין בו סכנס או לזורך קטיס דכוי כחולס שאין כים מותר לכל ישראל להשתמש לאורו. ואס סקיס כהנור ג"כ רבאי ישראל לכנס לבית כחורף דחיוס לא' חיוס למאה וסוי כמו נר דעיר. (ב) מיכ' אס כסו"ג פשה ככית ישראל מדעת פלמו אין ישראל לריך ללאת מהכית אפי"ס סנהיב מן סנר או מן סמדורה. או מחיב למתות בו מחלן ולכבה כיון דפ"י של ישראל וכוף דואה ושותק אדעתא דישאל קא סעיר. ואס סעו"ג עושב כפי' חייב לגרש את סעו"ג מכ'ו כו'. ע"פ עוד מדינים אלו: (ג) שחמות סמדליקין נר לסדית הכלים יש להחיר להשתמש לאורה ככיון שלא שפחה רק לזרכה ולא לזורך ישראל אפי"ג שפחה לסדית כלים של ישראל כיון שמחויבת להדיתן ס"ל לזרכה: (ד) פו"ג שזד דניס כשבת או ליקס פירות סמחוכרים לזכרס אשילו איס מכויו אסורין אשילו כעלפול כו' ומכל מקום למזא' שבת מותרין מיד ולכן לריכין לזכר שלא לקנות מן סעו"ג פו"ג עושב כפי' כמיני כחחור אשילו כעיר ככולס פו"ג ידוע ודואי שלא נעבס מלאכה כשכיל ישראל (כו' סכ"ב) פו"ג סביח סחכל או סכר דרך רכסי' אפי' שיש לו דין ככסלית ע"פ ראוי לכל ירא שמים להחמיר שלא ליכנס ממנו בחותו שבת אס לא סכוף לזרך גדול וסכויו למז"ס מותר מיד (ועי' לעיל כלל ס"ה כ"ג) ומ"מ עכ"פ לא יפס עושין המלחיה פ"י עו"ג מגדוס לאורח וחתן חון לעירוב:

כלל סה פ"ה ש"ח פ"ט ע"ג אפי' כיוס ככ' חו"ס כללי מוקף באורך וגם כ"ה וירחל סכריפיות לא סתקתים רק דברים פרטיים כקילור גמין. ד' מיני מוקף כס. מוקף מחמת מילוס. מוקף מדעת מוקף מחמת איסור. מוקף מחמת מזה וע"פ פרובן כאורך: אסור לשלול כשבת דגים שלא נעלחו כלל (וכשבת אסור למלאכה) וסוא של כמה אפי"ס שככר הוא מותר וכשר קשה שאינו ראוי לאכול חי. ועי' כה"פ כסס א"ר: (שורת יוסף)

שקדוין ייגער דמוס לא שייך גום מדידה) ואסילו הוא לרר לידע כמה שעות על היום לענין ק"ש או לימוד מ"מ לא הוי מדידה של מזהב דהמדריה עממה אינה מזהב. (וי"א גם כגד שטענון). מחמת מלאכתו כ"ל כגון כלים המיוחדים למלאכה שחוכרם בכבת. כגון מבגתת ורחיים (ולרר לזכר ברחיים של קאוי). וקורנים שקרין באמער. וקורדס שמקטעין בו עינים ומלא שמוסרין זו. ומכבדות (ולשון זמ"מ המכבדות של ענינים שקורין בעי"ם שמכבדו בו הכית הוא מוקףס ואסור לעטלו רק שבעי"ג בעמלו יקה. והס"י ליקח ממנו עיף הכות הקטן (אסור) לשופר ומורה העי"ם שלא כדליקו עליו נאווה שבת אכל נר כסדליקו בו נאווה שבת אסור לעטלו דין כסיס לקמן. ונרות בין של חלב או של שעה ושמי"ג. ממזר גפן. וכן כל כיוצא בזה: (ו) מוקףס החמת מזהב כגון נוי סוכה אפי"ג שיכול ליעטן כל גום אפי"ג מלאכה כגון שחלון נללותו וכן שפן המטפטף פן סור בשבת ויו"ט. כיון שהקףס אמתו לעלותו בעש"מ כו". ומוקףס זה נובב אף כחול לענין ליבטת מהן אלא דבשבת ויו"ט אסור בעטלו: (ז) כשם שאסור לשלול המוקףס כל כ' אסור לתון כלי שיטל בו המוקףס מה נקרא ביטול כלי מהיפנו שעי"ג יאסר לעטלו ככלי: (ח) כל דבר שהיה מוקףס בהש"מ אמריקו מנו דאיחאלי לכהש"מ איחאלי לכלי יומא כו". כל דבר שהיה מונח עליו המוקףס בעש"מ אפי"ג סבוא כלי שמלאכתו ליתר נעשה כסוי לדבר אסור ודיקו כאליו היה סבוא המוקףס כו": (ט) כל דבר שהקאוו כבעלים עלו אפי"ג חסוב אלא מחמת שגוה פשיר סוי מוקףס אף לענינים דמוקףס לעשיר סוי מוקףס לענינים לפיכך התיבט חרס שבכרסיה אס לא ויקס. לאשפש מוהר לעטלו אס ראיא לבכות בו דבר אפילו מוהית כרס"ר פקוס שאין כלים מאויים אבל אס זרקה לאשפש ונטלו מתורת כלי אסור לכל אדם כו" עי"ם עוד:

בלל סו כל הכלים נעילים בשבת חוץ ממוקףס החמת הכרוון גום פירש בהו"ש כל כל הכלים אפי"ג כלים שמלאכתן לאסור סבי לזורך גופו או לזורך מקומו חוץ מוקףס החמת חסרון פוס כיון שמקפיד עליהם קובע להם מקום שלא יצוים ממקום ע"כ אסור לעטלו אפילו לזורך גופו או מקומו (ודברים שהם מוקףס מחמת חסרון כוס נכר נזכרים לעיל עיין סג): (ב) כלי שמלאכתו לאסור (פ"י שייחוד לדבר האסור לעשות בכבת) אסור לעטלו ואסילו לזורך ככלי שלא יסכד או שלא יגובו או שלא יסכר ג"כ אסור. ולא התיור אפי"ג הוא לזורך שבת כגון קורנס כל אסור או כל ענינים שיכול לעטפ גו אנונים. וכגון קורדוס לחתוך בו דבילס וכיוצא בו לזורך שבת וזרי לזורך גופו. או אפילו אינו לרר לגוף ככלי אלא לרר למקום הכלי דלמשמיה כאליו אינו מקיף דעתו מהס כו" ע"כ לזורך גופו או לזורך מקומו מותר לעטלו (וכלים שמלאכתם לאסור כגון נזכרים לעיל עי"ם) ולשון זמ"מ בקל"ח יותר ביאור כוס כלי שמלאכתו לאסור כגון מבגתת וקורדוס כו' אסור לעטלו אפילו לזורך ככלי דמחא יסכר או יגב כו' ואפי"ג אסור ואינו מותר לעטלו רק לזורך גופו או מקומו כ"ל לרר עכשו לכלי זה לעשות בו דבר שמוחר לעשותו בשבת דהיינו קורדוס או מדוכס וכו"ל לעבור עכשו אנונים ודומה או מותר לעטלו. לזורך מקומו כ"ל דהיינו לרר עכשו להשתמש במקום שכלי עומד שם או מותר לעטלו ולהשמידו למקו' אחר. נר של חלב שלם או של שפוח שלם מיקרי כלי אף כיון שמלאכתו לאסור אסור לעטלו רק לזורך מקומו דהיינו שמונה על השלחן או הכפסל כו' אבל כשמונה במקום שתי"א מחא יזכרו עליו אסור. ונר שכר ככה סוי כשכרי כלי ואסור לעטלו לזורך מקומו: (ג) כלים שמלאכתם ליתר או אפילו לאסור ולהיתר (שורת יוסף)

קרערות וסכויים וכוסות וקדיבות וכל עליו מאלל ומשחה אפי"ג כחול מכלים בו מ"מ דרך להשתמש בו כלא יכול ג"כ ושלחן ומטה ונגדים כל אלו מותר לעטלו במקום למקום אפי"ג שיטו לרר עכשו לאוהו כל להשתמש בו וגם אינו לרר למקום שכלי עומד שם רק שמי"א שפא יקרה אינו נוק כן מחמת חוס וקר או שלא יסכר ויגב או שפא יתספף מותר לעטלו ולהשמידו במקום כמבגתת. אבל שלא לזורך כלל אסור לעטלו. וכ' בש"ס סק' כונס נמו"ס לרר לכוהין מחד על כך כי כוא מילתא דשכיחא וגם כלומדים אינם נזכרים בזה. ובגנה"ג נמלא ק"ת ביתר וז"ל כוסות וללוותיק וקרעות וסכין קטן שעל השלחן ומותרים לעטלו אף שלא לזורך. וי"ם יזכר להחמיר כנ"ל: (ד) כל כחני קודס וגם אכולין ומשקין מותר לעטלו אף שלא לזורך כלל כי כואלו אלו דברים הם שמוזכר לעטול בזה או להשתמש בזה לא געו בזה. אף תפילין אין לעטלו כי אס לזורך גופו ומקומו כיון שלא יעטפו בו" וז"ל אסור לעטלו. כ' בהו"ס אולכים שמוקפים כגון סבל ומחוכר וכיוצא בו אפילו לזורך גופו או מקומו אסור לעטלו. שופר אסור לעטלו כ"א לזורך גופו או מקומו ולגב אפילו לזורך גופו ומקומו כ"כ בהו"ס ופי"ג מ"א ופי"ג סי' תרנ"ח): (ה) אסור לעטלו כפ"ים כענולים שסכרם בשיניהם שקורין קלפול ליבס עליהם אס לא שתיקום מפ"ש לך דכ"א אינם עומדים לשיניהם. או אסידרם מפ"ש וישב עליהם בע"ש. ועיין שם היטב דין הכנה. מותר לחתוך עיף מן סדקל בע"ש להניף בו על השלחן בכבת לכחתי סוכויים כיון דיחידו לך פשאו לך גופו וז"ל א"י חיים התיקום שיכרו בו לכל אסור לומר לזכרי שיתלו לו עיף מן המכבדות שמכבדו כהית: (ו) כל הכלים ששכרו אפילו בכבת מותר לעטלו כשהיה כליהם וכלכד שהיה ראויים לשום מלאכה כגון שכרי ענינים לבכות חבתי וזכרי זכרית לבכות בכן פי סכר אבל אס אינם ראויים לשום מלאכה אסור (ולשון פי"ג מעשה כסיס כסופו מנגאון בעל חות דעת ודוקא כשראוין למלאכה כרגילים שאין מדרך כהולס לייחד כשראי' אחר שבינה למלאכה שאין מדרך כהולס לייחד למלאכה כו' אסור ולכן אסור לעטלו מחט שכבר לישול כס אס כקון בו לבוס נעושי' א"ס כי דרך הפולס לזורך מחט ששכר בו כן סגרותאות א"כ ייחדה לכן זכרית מע"ש. אס שכבר במקום שיכולים לבזוק כגון זכרית ששכר על השלחן או במקום שכולין מותר לעטלו שגברים כדי לעשותו שלא יזוקו בזה. ואל הרס אסור לעטול ואסילו דורס עליהם ומשכרם דבר שאינו מתכוין כו' ועי' א"ר די"א דמותר לעטפם נתקל בזה. קוץ המוגח כר"כ מותר לעטלו פחות פחות מד"א משום דחייביין שמא יזוקו בו רכים ובמקום סיוקא דרביס לא גזרו בשבת: פי' סי' גרי"ג כמ"א אס מותר לעטלו סכין של מילה אחר המילה דפי"ג אסור עי"ם והוא כ' יש להחמיר שלא ייתמו מידו עד שזינינו לכיוו דכלל מוקףס שהוא בידו לעטלו לאיזכ מקום שיראה כו'):

כלל סו אס אס מדבריים המוקפים מונח על גלי אפילו כלי שמלאכתו ליתר אס הניה עליו כגונס שיכיה מונח עליו כל בשבת ויהיה מונח עליו בעש"מ אפי"ג שמונה אפי"ג שיטל דבר המוקףס פי"ג או כיוצא אפי"ג אסור לעטלו ככלי כיון שהיה מוקףס בהש"מ נעשה הכלי כסוי לדבר אסור כו' עי"ם לזורך בשבת אופנים שזריכים ליהות שיכיה כסוי לדבר אסור ועי"ם ונתכן: (ב) כל מקום דהוי כסוי אסור לעטלו הכלי אפילו לזורך גופו ומקומו ואפילו לעבר המוקףס מינו דזה הוי כעטול דלהרר יד אפי"ג אסור. ובמקום דלא נעשה כסוי אס לרר לגופו כל כלי או למקום הכלי מותר לעטלו המוקףס כו': (ג) עכ"ל כללים המטאריים שם והנכר ששכדליקו מותר על השלחן אסור לעטלו השלחן כסרי כשלקן

ליקומי הלכות שבת

עליו כלי. ומ"מ אם כלי מלא וא"א לפטע עליו מתר
 לכו"א. לאשפז ולחזירו משום כבוד הכריות :
 (ו) כשהוא גרף של רטי או פטיש של מי רגלים על
 זמן שצריך בידו מותר להחזירו כדין כל מוקף ולאחר
 שהיה מידו אסור להחזירו דמחוס ולא חוי למדי א"כ
 שכן לתוכו מים ובלבד שיהיו המים ראויין לנסמך דל"כ
 גם המים הם כגרף פלמו : כשורדים גשמים על דבר
 המוקף עד שנמאס הבית מותר להוציאו מ' ע"י"ש :
 והרובע לידע דיני מוקף על ברייין לריך ללמוד כ"ש ע'
 בסימנים אלו ה"ל כסדר :

כלל שם כיוון שבת. מי שיש לו מיתוס בעלמא רק
 שיש לו איז חכב וכו' הוא מתקור והולך ככריא
 אפ"ג שיש לו קת לא אשכ לעשות טוב רשואה אפילו
 ע"י מו"צ : (ב) מי שחושב בשבועו ומצ"ע הולך ככריא
 אסור ליקח תמך כפיו ולפלוס וזה"ש יין בגרף לא יבטט
 כפיו ויפלוט ואפילו לשהת אחר"כ יבלס אסור. רק
 במקום לער גדול אשכ לפתוך ביי"ש דמותר לשהתו
 ולבלוס אחר"כ או אפילו להפליט כגון דיי"ש הוא מפקס
 נמור לכל אדם לא מיהו ל"כ לרשואה וכ"ש דאסור
 ליתן על כן נעגלד או שפירטוס וסוכין חמין דכל זה
 מוכח שהוא לרשואה אם לא דרוטוס לו הרבה שמתעטר
 כל גופו כו' (וע"ש הרבה דינים בעניני רשואות בכתב) .
 מי שיש לו חשטין כראשו אסור לטוך כשמן כיון שבמדינתו
 אין סכין כשמן מוכח שהוא לרשואה : (ג) אדם כריא
 מותר לשמות משקין אפ"כ שאין דרך בריאוס לשהתן
 ודוקא כשהתן לזמאו אבל אם טווחו לרשואה אסור
 אבל דברים שדרך בריאוס לאכול ולשהת אפ"כ שמתקין
 לרשואה מותר : (ד) מי שיש לו מורכב שיש לו ליהה
 ודם או מכס אפילו הוא בריא מותר לשמות אותו כדי
 שינא ליהמה וכדס אם יש לו לער מזה. ודוקא ככאיט
 מושג אם יתחס תיפק אבל אם כווחו שיהיה פחות
 חייב וכבר נזכר זה לעיל. אסור לחוך בשתין ע"י
 החיטוך מו"א דם שנבלע בכשר ואין דומה לליהה ודם
 שהוא כנוס במורכב מאפ"כ דם אייביים שהוא נבלע
 וא"כ עושה תבורס כו' ע"ש : (ה) לפורן שפרסה ומזער
 אותו מותר ליתלו ביד אם שירס רובו דהוי כחלב ולא
 גזרו רבנן. אם מלשער מרוב מאלל ורשואתו להקיא
 מותר לחשוב ידו לגרוט כדי להקיא אבל ע"י סמים
 אסור וכ"ש דאסור לשהת דברים לפלבל מעין. ובזולה
 שיכ"ס הכל מותר. אסור להיחם בגד על המכה שינא
 דם תמנו מפני שהדם אובס כנגד וכ"ש כנגד לכן אבל
 מותר ליתן עליו קורי פככים (א"ר כבס תוי"ט) :
 (ו) הרותך כבסר גופו או ידיו לריך שינגד גופו או
 ידיו כיטב כשעולה מן הכסר בלא יבארו מים עליו
 ויטלטל ד' אמות בכרמלית. ואינו מותר לרחוך כהסר
 לחטובו אלא דוקא לזורך לטובל קודם וכן מי שביחמה
 בע"ש ולא סיס באשכר לטובל קודם וכן מי שביחמה
 ר"ל כליט שבת אבל בלא"ה ככר נהגו לכו"א קרי
 מוסקים ז"ל. (כ"ש"ע סימן ט"כ) משום כבוד הכריות
 התיירו לטלטל אבנים לקחם כו' והיינו מן הבהר ולא מן
 כגדר. וכתוב בתו"ש כבס ב"ח חות יאיר דמ"מ לריך
 כפרס על זה. כתב המג"א דאם יש לו בית הכבס
 פתוך לביחו שאין שום אדם נכנס לבס אלא הוא אסור
 לו להכניס אבנים בשבת כיון שהיה אשכר לו להזיין
 מאתמול. כתב בתו"ש בנייר חלק סעמד לכתיבה
 בעיני יתוד לעולם כיון דלאו אורחיה כבסי כו' ע"י"ש
 עוד נעטין זה כל הסימן :

השלתן הוא כמים למטרס ונרותים אם לא שיהי מוחז
 על השלתן כבס"מ לחם דלוי כו' כמים לאיסור ולסיתר
 וכסיתר חסוב יותר מהאיסור שהרי לריך לטעודת שבת.
 וז"ל דוכו כעסם שמקפידות כבסיים להיחם חללות על
 השלתן קודם סדלקת נרות עיין כו' כו' (ד) מותר לערר המסה
 אין נכירות הם בני נכיר"ה הם כו' כו' כו' כו' כו' כו' כו'
 שמונה עליו קליפי אגוזים ולא אחרתין דהוי כמים דכ"א
 לא היו עליו כבס"מ. ועוד דאף בעסם שמיחם הם
 אינו חושב להיכין יפלו. ודוקא יעורר אבל אסור להנביס
 כמסס עם הקליפין ואם יש ג"כ פת על המסה מותר
 להנביס המסה ולטלטלה עם הקליפין ולזרוק הקליפין
 ומותר להיחם עם פת כדי לטלטל אגבן הקליפין. ולשון
 זח"מ ס"ה א"ה שבת מוקפידות על איזו כלי ולא היחם
 ככוסס מותר לערר המוקפס מפלוי כו' ולכן כשמונה על
 בלתן קליפי אגוזים אסור ליתלן בידים ולזרוקן אלא
 יערר המסה ע"ש : (ה) המסס לאיסור ולהיחם כגון
 טיב קעסטיל וכיוצא בו כהמסס כתובו מעות וגם אוכלין
 או כליים. אם האיכור חסוב עליו יותר אסור לטלטלו.
 ואם המעות אינן עיקר אלא אם אשכר לו עיקר המסס
 דברים המותרים שדרך לו לא יטלטל התיבה ואם א"א
 דכייט בימאסו או שיפלו לארץ יטלטל התיבה כו'. כים
 המיוחד למעות החסור כנגד אם אין כתובו מעות בעל
 לגבי בגד. ואם שבת מע"ש ויב בו מעות ילך לפקוס
 המשתמר כנגד עם המעית (וכתב סם שדין זה ג"ש)
 ואם א"א לו לערר מ"מ מותר לטלטל כנגד אבל אסור
 לזככו וס"ה אפילו היחם כמים מעות ככוסס מותר לטלטל
 כנגד אבל אסור להיחם ידו כמים דכמים כו' מוקפס
 כיון כבסי. אבל כשהוא דלף נעשה כמים מותר להכניס
 ידיו וכ"ו כמים כהמסר כנגד וכן ע"ש קעסטל המיוחד
 למעות וכיוצא בו ושניו כזאפן ח"י אשכר להוציאו לגמרי
 מן השלתן ויגדטלו ליעקר הכנגד ולשלתן. אבל כים מעות
 שהוא רק קבור כנגד וכן התיבה אין יכלין להוציאו
 לגמרי מן השלתן וא"כ כל אחד ואחד כלי כב"ש אסור
 לטלטל הכנגד והשלתן בענינים כמים למעות א"כ יש
 בתוכה ג"כ דבר סיתר החסוב יותר. וז"ל דאם כתובו
 רק ליהה פרוטות בעינים לכנגד דלין אדם מכסל כנגד
 ובלחתו כבכיל ליהו פרוטות : (ו) ג"ל דאם השיש
 קעסטיל הלוי כשלתן ושניו להיחם כתובו לחם וכבינים
 ואירע שהיחם בו מעות אפ"כ אין בו לחם וכבינים אפ"כ
 דקעסטיל ודאי אסור לטלטל אבל מותר לטלטל השלתן
 כי נעשה השלתן כמים לאיסור ולהיחם ומכ"ש כיון שאין
 המעות על עיקר הכלי וז"ע כו' : (ח) כשהוא חלב או
 כיוצא בו מונח על הארץ אם אוסרין לרחשו כרגליו
 לאיזס לך. מה שטסגין למכור בשבת ולקבלהשעות
 ככלי או על ידי כגד או שגוררין המעות כסגין
 עד שיפול לתיבה מלבד הרעה הגדולה של מקח
 ומחבר שטסגין כו' עוד כמה שמיות עיינסם כל אלו
 דדוקא כשהטלטל הסיחר והמקרה נוסל מאליו מותר
 ודוקא לזורך דבר המותר אבל ככל שאין כאן אלא לזורך
 המעות אין שום ספק שהוא איסור נמור ע"ש כח"א.
 (טשיין כעו"ר ר"ס סימן ע"ה). עיין בש"ש ס"ה ס"ה
 ובח"ח סימן י"ט וכתב בתו"ש ככסל המאזר וכפל הסבלמה
 וכל בו חולקים וז"ל דגם גבי כלי לא מהני היתר זה
 וע"ש כעו"ר : (ט) כל דבר מתוקן כגון זאחם דין של
 אדם או של תרגוליס אם הם מתוקן דריסת רגלי כ"א
 מותר לטלן ללדדין או להוציאם לאשפה אף בלא כלי.
 ואם אינו במקום דריסת כ"א אלא בירח שהתיקנות
 יתגלגלו בו אסור להוציאו אפ"כ ככלי או לטלן אלא יכספ

מליק ליקומי הלכות שבת בעוזה יתו ז"ל :

(מורת יקב)

ככל ערב שבת אחר חצות (שליש) ויטול אחר הקריאה (מ"א והכוונות) ויזקף הכפרנים קודם הקריאה (שליש) אצל אס רוצה לקרות מיום ראשון ואילך קורא וצריך לקרות כל פסוק שנים מקרא ואחד תרגום ולא יקרא כל הפרשה כולה או לכל הסדרה כולה שני פעמים ויאמר התרגום ואם היה אונס גדול בע"ש לכל הפחות ישלימה בשבת קודם אכילה ואם לא השלים אותה כל יום השבת אעפ"כ יש לו תשלומין כל השנה עד ש"ע דהיינו שיקרא בש"ע כל הפרשיות שלא השליש עדיין שמו"ת (ס"י רפ"ה) ואחר הקריאה שמו"ת יקרא ההפסדה של אותה פרשה ובארכה פרשיות או בשבת ר"ח או בשחל ר"ח ביום א' דהוי הפסורה מחר חודש יאמר ההפסורה שקורין בניבור: [אח"כ יקרא שיר השירים כולו בפעם א' לא פסקי פסקי (כ"כ ר"ע)]:

ומן הדלקת הגר וקבלת שבת.
 (א) רביע שעה קודם צאת הכוכבים אסור במלאכה מדאורייתא והיינו שיעור בין השמשות הוא ג' רביע מיל דהיינו י"ג מינוטען וחצי ותוס' שבת מה שצריכין להוכיף מודאי חול לשבת לכל הפחות בערך ע"ז מינוטען וחצי (וכרי הוא כס"ה רביע שעה) ובאותה רביע שעה אסורה להדליק (א"ח ס"י רס"א):
 (ב) שבעה וחמשים מינוטען קודם זמן זה הוא תוס' שבת שתלוי ברוצו אס רוצה לקבל שבת רשאי ואשה כשמדלקת בזמן שיעור התוס' זה מן הסתם מקבלת שבת בהדלקה ולכן מתחללה מנחה תחלה ואחר כך בכל המלאכות אחר ההדלקה וא"ש שמדליק בשיעור תוס' זה מן הכתם אין מקבל שבת עד שיקבל בשיעור ומ"מ טוב שיתנה בפירות שאינו מקבל שבת בהדלקה ואם צריכה האשה לילך לציולה או אס יש חופה בעיר ורונית לילך לחופה יכולה להדליק בחוץ שיעור תוספת זה והצרך ותתנה שאינה מקבלת שבת בהדלקה (ע"ין ס"י רס"א ורס"ג וע"י פ"מ סה):
 (ג) ואם תרצה להקדים ולהדליק מפלג המנחה ואילך יכולה להדליק ובלבד שתקבל שבת תיכף ואז אינה יכולה להתנות שאינה מקבלת שבת בהדלקה אפי' לאיזה צורך גדול ואם הדליקה מפלג המנחה ואילך קודם שיעור תוספת שבת המוכר בסעוף צ' והתנית שאינה מקבלת שבת בהדלקה צריכה קודם הלילה לכוונת ולהדליק פעם שנית ולצורך (ורא"ה מהתוס') שבת דכ"ה ע"ג ד"ה חובה שהזכירו בשם ר"ת דאם היה הנרדלוק מצע"י צריך לכתו ולהדליק שניה מהא דאיתא התם ובלבד שלא יקדים ותחוס' ברכות דף כ"ג ד"ה רב לוי מוכח דאם הדליק תיכף מפלג המנחה ולא קיבל עליו שבת הוי בכלל לא יקדים) ושיעור

(א) מנהג על כל אדם שירחץ בע"ש לכבוד שבת (ור"ע כ' שלא ירחץ כל גופו בע"ש משום דקשה לתשמש בואוהו יום) ואם אי אפשר לרחוץ כל גופו ירחוץ פניו ורגליו בחמין. ומצוה לחוץ הראש ולגלה הכפרנים בע"ש וכן לגלה שערות ראשו אס היו גדולים: (ב) כשנוטל אפריו לא יטול אותם כסדרן ויהחיל בשמאל בקמיצה ובמימין באצבע וסימן לזה דנהג"א בשמאלו ובדאג"ה בימין. ואין לקוץ כפורני ידיו ורגליו ביום סהר גם אין ליטול אפריו או לגלה שערות ראשו בר"ח אפי' הל בע"ש: (: כשיהיה כמוך להשיכה ישאל לאנשי ביתו בלבון רכה (עשרתם ערבתם) הפרשתם חלה ויאמר להם הדליקו את הנר: (ד) יסדר שלחנו ויגיע המטות ויהקן כל עניני כבית כדי שיצאנו ערוך ומסודר בבואו מבהכ"מ ויהיה שלחנו ערוך כל יום השבת. ויש לו לאדם לעשות בעצמו מלאכות לכבוד שבת כי מצוה זו יוחר מבטלוחו כדאיתא בגמ' רב ספרא מתריך רישא רבא מלה שיבוסא לכבוד שבת: (ה) ישתדל שיבוי לו בנדים נאים לשבת דכתיב וכבדו ודרשינן שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול ואם אי אפשר לו להחליף בנדיו לפחות ישלל איתם למסע דרך כבוד: (ו) וילבש עצמו בנדי שבת מיד אחר שרחץ עצמו ויהו כבוד השבת ועל כן לא ירחן לשבת אלא סמוך לערב שילביש עצמו מיד. וישמח בציאת השבת כיוצא לקראת המלך וכיוצא לקראת התן וכלה כדאיתא בגמ' ר' חנינא מטעין קאי בפניא דמעלי שבתא ואומר באו ונא לקראת שבת מלכתא ר' ינאי אומר בואי בלה בואי בלה: (ז) וירצה בנשר ויין ומגדנות כפי יכולתו. אפי' נוי שצריך לאחרים אס יש לו מעט משלו צריך לירז עצמו לכבד את השבת ולא אמרו עשה שנתך חול ואל תצטרך לצריות אלא למי שהשעה דהוקה לו ביותר ע"כ צריך לנמס בשאר ימים כדי לכבד השבת. וכל המרבה לכבדו הן בגופו הן בנגדיו הן באכילה ושתים כרי זה משונח:

דיני קריאת הפרשה שמו"ח.
 אע"פ שכל החורה היינו הסדרה כולה שומע כל אדם בניבור חייב לקרות לעצמו בכל שבו פ' אותו הסעיף שמו"ת אפי' עשרות ודיבון וכ"ש ראובן ושמעון ואם למד הכרשה שני פעמים עס פי' רש"י חשוב כמו תרגום וירא שמים יש לנהוג שיקרא הכרשה שמו"ת וגם פי' רש"י ומו שאין צידו תרגום כגון שהוא בדרך ואין צידו אלא מקרא לחוד יקרא שני פעמים מקרא ואח"כ כשיבא למקום שיהיה לו תרגום יקרא התרגום. מצוה מן המובחר שיקרא אותה (פורת יוסף)

לא גזרו על שבות ביה"ט במקום מאז (דלא כמ"א סי' רס"ג סק"א) אבל לא חנך פליהס דמה שמדליק בככרי דמי להדליק קוף כיון שאין שליחות לככוס (ועיין בס"ו י"ד סי' ק"ב ס"ק י"ד לענין טבילת כלים ע"י גברי שסתם בדיא כן) ויותר נראה דאפי' אם המזוה לשראל חזירו להדליק אינו מנכר המזוה רק כמדליק (כמו שכ' הפ"ו ב"ד כ"א א') ודמי למילה ובדיקת חמץ ע"י שליח (וע' בחי' בסי' הל"ב מה שחתם על הלבוש) (שם): (ט) אם נסתפקה אם בירכה על הכרות אם לאו א"ל לנכר כי ספק ברכות להקל ועוד דסירכא נקום ואתיא (נחלת שבט): (י) אם נסתפקה אם הדליקה קודם פלג המנחה או אחר פלג המנחה היא אינה רשאית להדליק משום דאם הדליקה אחר פלג המנחה כבר קיבלה שבת עליה אלא הגוה לבעלה להדליק עוד לכבוד שבת ואם אין בעלה בביתו הגוה לאחר להדליק עוד לכבוד שבת בלא ברכה: (יא) הרבה בעלי בתים סדרים בבית אחד המנהג ש"א מברכת ומדלקת ואפי' בשכולס מדליקים במנורה אחת מדלקת כל אחת ומברכת (א"ר סי' רס"ג ודלא כמ"א שם בשם הש"ס): (יב) אשה כומא מדלקת ומברכת שיש לה ג"כ הנאה ממאורות (כמבואר בה"ח סי' ס"ט) ואם דרה עם אחרים בבית אחד ואותן אחרים מדליקין מדלקת ככומא בלא ברכה מפני שאין לה הנאה מה שיש גרות יותר ואם יש לה בעל אף שדרים עם אחרים בבית א' מדליק הבעל בברכה מפני שהוא יש לו הנאה מה שיש גרות יותר (מ"א ס"ק י"ט): (יג) הנרות זריכין להיות דולקים עד סוף זמן אכילה אף שאוכל מצע"י ואין דולקות עד הלילה בני ולא היו ברכה לבעלה שאף שעדיין יום יש לו הנאה ושמחה בשעת אכילה מן הנרות ומזוה מן המוצר שיטעו נרות ארוכות שיביו דולקות עד הלילה אף שרואה לאכול מצע"י (מ"א סי' רס"ג) אבל אם הדליק בבית ואוכל בהזר זריכין הנרות להיות ארוכים שידלקו עד הלילה ואם לא היו ארוכות שידלקו עד הלילה היו ברכה לבעלה ואם בבית שהדליק היה קצת חושך ומשתמש שם שום דבר לאור הנרות לאורך כעודה ליכא איבורא אף שאין דולקות עד הלילה ואף שאוכל בהזר (מ"א ס"ק י"ט) ומזוה נראה שאותן נשים שבהנו כשהולכין לטבילה בע"ש שמדליקין נרות בבהכ"ג ומברכין פליהס משום דמשתמשים שם לאור הנר קצת לאורך שבת אם יש גרות בלא"ה היו ברכה לבעלה ובלא"ה אין מנהג זה טוב רק יש לנהוג כמש"ל ס"ק ג': (יד) בחורים הכולכים ללמוד חוץ לביתם ויש להם חדר מיוחד ללון שם ואוכלים בבית

פלג המנחה הוא שעה ורביע קודם ז"ה וחשנין אוחה שעה ורביע זמניית דרך משל אם היום ארוך י"ח שעות כיו פלג המנחה שעה ור"ב מינוטען וחצי ומתחלת שיפור חוס' שבת ועד ז"ה יש שעה ור"ב מינוטען והשעה הריא היא שעה שוב נמלא ביום שהוא ארוך ח"י שעות יש מפלג המנחה עד התחלת שיפור תוספת שבת יותר מארבעים מינוטען ובתוך הארבעים מינוטען אינה רשאה להדליק בתנאי ועל דרך זה הוכל להשוב המיד ואם הוא ארוך ס"ו שעות יש בחות משיעור זה וכן לעולם (ולפ"ו מיושב הק"ש) שבת צע"פ בסי' רכ"א בשם הלבוש): (ד) ואם הדליקה קודם פלג המנחה אף שקיבלה עליה שבת בשעה הדלקה צבירוש זריכה לכנותם קודם הלילה ולדליק שנית בברכה כי קודם כל המנחה אינה כלום (א"ח סי' רס"ג ס"ד וכדמוכח בתוס' ברכות הל"ג): (ה) מדינא א"ל להדליק על שבת רק נר אחד רק נוהגין להדליק שתי נרות אחד כנגד זכור והאחד כנגד שמור ויכולין להוסיף כמה שירצה (א"ח סי' רס"ג) א"ה ששכחה פעם אחד ולא הדליקה ואפי' לא חיברה רק נר אחד ממה שהיתה רגילה להדליק זריכה להוסיף כל ימייה נר אחד יותר על מה שהיתה רגילה להדליק (א"ר פ"מ שם) ואם מהמת אונס לא הדליקה א"ל להוסיף כי הטעם שזריכה להוסיף מחמת קנה שחבא זכירה שלא השכח וצאונס לא שייך זה (מ"א שם) ואם שכחה כמה כעמים זריכה להוסיף בכל שבת נר אחד (מ"א שם) ואם היא א"ה עניה די לה שמדליק כל ימייה בכל שבת נר גדול קצת יותר ממה שהיתה רגילה (א"ר פ"מ שם): (ו) וזריך להדליק בכל המדרים שכולך שם בשבת (מ"א שם) אחד נשים ואחד אנשים חייבים בהדלקת הנר (א"ח שם) והנשים מותרות ציותר וכו' שהעל יתקן את הנרות (שם) ואפי' אם רואה להדליק האשה קודמת וסיוולדה בשבת ראשונה מדליק הבעל ומנכר אבל ימי נדוהת מדלקת ומברכת (מ"א שם): (ז) כשהדליק זריכה לנכר בא"י אמ"ה א"במ"ו להדליק נר של שבת וצו"ט להדליק נר של יום וצו"ט של בשבת להדליק נר של שבת ועל י"ט ומקודם הדליק ותשים ידיה כנגד הנרות כדי שלא תהנה מהאור שלכם ותנכר וזה מיקרי שיפור לנשייהן וצו"ט צו"ט בשבת העשה כן (מ"א שם) ואם האיש מדליק זריך ג"כ להדליק מקודם ולשים ידיו כנגד הנרות ולנכר אף שהאיש מן הכהס אינו מקבל שבת בהדלקת וכהי מותר להדליק אחר בברכה משום דלא פלוג רבנן כמו ב"ע: (ח) ואם שכחה ולא הדליקה נרות עד ביה"ט יכולה כל ביה"ט לזווח לנכרי להדליק כי (פורת יוסף)

(ב) יחיד שהתפלל בע"ש אף שיש שערין לא התפללו הכול או כבר החיל ש"ע של שבת חל עליו קבלת שבת ואסור בעשיית מלאכה ואפי' אם ט"ה שמינו רוצה לקבל שבת חל עליו שבת בע"כ ואם לא התנה שאינו רוצה לקבל שבת מיד שהחיל מזמור שיר ליום השבת הוי קבלה כדין ציבור המבואר לעיל מינו גם תנאי בלב סגי (ע' ס' רס"ג סעיף י"א וי' וז"ל שם וא"ר) ומיכו יש לזיכר להנחות בפירות: (ג) אם ביום המעונן עשה ציבור וחשב שהשיבה והתפללו ערבית של שבת ואח"כ נתפזרו הבדים וזרחה השמש אינם צריכין לחזור ולהתפלל אם היה מפלג המנחה ולמעלה (היינו ששה ורביע קודם הלילה) ואסורין במלאכה אך המיעוט שלא היו בבבב"ג אין נמשכים אחר הרוב שקבלו שבת בטעות (ע"ש סעיף י"ד ובא"ר שהביא גדולי המהברים כמ"ש): (ד) יחיד שמזכיל תמיד מעריב בזמנו שטעם והתפלל תפלה של שבת וקבל שבת עליו מפלג המנחה ואיך משום שהיה יום המעונן סביר שהשיבה ואח"כ נודע שעדיין הוא יום כנ"ל בספיף הקדום חייב להתפלל בלילה ששם שנית דשאני רביע דגריחא (וכמו שנחבאר לעיל אל מנחה) ומותר בעשיית מלאכה (ע' ס"מ ס"ק כ"ו וכ"ח) מיכו אם הדליק גר של שבת וקיבל עליו שבת בהדלקה מחמת סביר שסמוך לחשיכה נודע אח"כ שעדיין יום גדול רק שהוא מפלג המנחה ולמעלה כיון שעשה מעשה הדלקה אף שהיה בטעות מ"מ אסור בעשיית מלאכה (דשאני תפלה מהדלקה שהוא מעשה וע' פ"ח ודוקא לאח' פלג המנחה) (היינו לאחרי י"א שעות פחות רביע זמניות) אבל קודם פלג המנחה לא מהני קבלה ע"ש וס' רס"א בז"י ויש מהמירין שאותו גר שהדליק לשבת אסור ליגע בו ולמלטו אם לא לצורך מזהב (ס' רס"ג): (ה) יחיד שקבל עליו שבת קודם שחשיכה מותר לומר לחברו לעשות לו מלאכה ומותר ליכנות מאותה מלאכה אפילו בטנה (ס"ס רס"ג). מיכו אם רוב האבור קבלו עליהם שבת דלא הכל נגררים בהריכו בע"כ כנ"ל יש חילוק דאם צבור היום גדול כמו שעה או יותר סמוך לחשיכה קבלו עליהם מותר לומר לפכ"ס לעשות לו מלאכה וכל מה שצריך אבל אם קבלו עליהם הני שעה סמוך לחשיכה אסור לומר לפכ"ס לעשות מלאכה אם לא לצורך מזהב נגון לומר לנכרי (ע' רס"י רס"א ובמ"א) להדליק גר יא"צ (א"ר בשם רש"י וע"ז ס' שמ"ב) אבל לעשות בעצמו שבת אפי' לזכר מזהב כמו לערוב ערובי חירות או לעלות באילן ליפול ללב או שוסר וכי"כ כמו שמבאר בסעיף

בבית אחר צריכין להדליק גר בחדרם ולנרד עליו שנס בזב יש שלום בית שלא יכשל בעץ או בארץ וצריך להיות נרות ארוכים שידלקו עד שיבואו לבינת בלילה ובלא"ה הוי ברכה לבטלה (שם) (משום דדמי למדליק בבית ואוכל בחדר) אבל מי שיש לו אשה ומדלקת עליו בביתו מדליק בחדר המיוחד לו ואינו מנרד שאשה מברכת בשבילו (שם ס' רס"ג): (ו) אורה שאין לו חדר מיוחד ונס אין מדליקין עליו בביתו צריך להשתתף בפרושה אבל אם מדליקין עליו בביתו ואין לו חדר מיוחד א"צ להשתתף בפרושה (שם): (ז) כשמדליקין הרבה נרות צריכה הברכה להיות על ימות נרות שמדליק על השלחן וצריך להניחם החילה על השלחן שיטארו שם וידליקם וינרד עליהם ולא ינרד על שלחן זה ויניחם אח"כ על שלחן אחר ואם האשה יולדת כשאין הנבל בביתו וצריכה בעצמה להדליק וסירחא גדולה להוליכה לשלחן או השלחן אצלה יעמידו הנרות אצלה על שלחן קטן או ספסל והדליקם ותברך עליהם ויעמדו שם שעה מועטת ואח"כ יכול ליטלם ויניחם על השלחן שרוצה שיעמדו שם אבל אינו רשאי לאחוז אחר הנרות בידי וס' הדליק אותם כי אינו נראה שהוא לכבוד שבת כי הרואה יאמר לזרכו הוא דניקוט להם: (יז) מי שאין ידו משנה שואל על הפתחים ולוקח לו נר לכבוד שבת שהנר בכלל עונן שבת וע"ז לא אמרו עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות ודי לו בנר אחד. אכילת פת של שלם בטוהות כדי שניעט ולחם משנה של שני בטוהות קודמות לנר ונר שבת קודם לקידוש היום וקודם ג"כ לנר הנוכח וממ"כ בנר אחד סגי ואם יש לו מעות יותר ממש שצריך לנר אחד יקנה יין לקידוש היום (ס' רס"ג ע' במ"א): (יח) נהגו להדליק הנר ולבבוהו כדי שהאם מוהרבת ותאחו בו האור יפה והבעל צריך לזיכר לעשות (מ"א) שם שש כחבים): (יט) המדליק צריך שידליק בצבוב היוצא מהפתילה חוץ לנר (רס"ד):

דין איבת פתחיל איסור מלאכה בע"ש.
 (א) ציבור שהתפללו מפלג המנחה ולמעלה תיכף כשמתפללין מזמור שיר ליום השבת נאכרין במלאכה (פ"מ ס' רס"א) והמיעוט אף שלא התפללו נגררין אחר הרוב ואם יש הרבה בתי כנסיות אין אחת נגררת בחר חגרתה (מ"א ס' רס"ג) ונ"ל דאם יש מנין בבית אצל היחיד אף שהוא קבוע נגררות אחר הרוב. אדם שבא לעיר ע"ש וכבר קיבלו אנשי העיר שבת אע"פ שעדיין עוד היום גדול אם היה עליו שום חפץ או מעות הולך לחדר ומניחו ליפול (מ"א שם): (פורת יוסף)

בסימן שמי"ב ע"ש בפ"ו לענין ביה"ש דמותר
 לעשות לעצמו ביה"ש שבות לצורך מצוה אבל
 בקיבלו שבת עליהם חמירא ספי ואסור לעשות
 בעצמו שבות אפי' לדבר מצוה (מ"א ס"ק ו'
 וי"ב ע"ש בפ"מ) וכן ליכנס למרחץ אפי' להיטע
 (ש"ס) כללו של דבר דוקא אמירה של מצוה
 מותר (כמו ביה"ש בלא קיבל ע' א"ר ומ"א)
 אמנם לפעני"ד אפי' אם זכור קבלו עליהם אחר
 חגי שעה סמוך ללילה לא חמיר מביה"ש דמותר
 לעשות מלאכה לצורך מצוה דקבלת זכור הוא
 רק שיהיה לו דין תוס' שבת כמבואר סי' רס"א
 סעיף ב' שחוס' שבת היא מחלת השקיעה

וכו' וזכור ר"ת לעשות כולו תוס' עושה
 רוצה לעשות מקצת עושה ולפי' בודאי כשמקדימין
 כוונתן שעושין אותה לתוס' וכיון שאפי' אין
 מקבלין שבת חייבין בחוס' שבת שהוא קודם
 ביה"ש וכיון דחול' לא גזרו על שבות ביה"ש
 שמוחר לעשות שבות (כמבואר כי' שמי"ב)
 כשהוא אחר החוס' מכ"ש שלא גזרו על החוס'
 שקודם ביה"ש אפי' קיבלו שבת גדולי לא היה
 כוונתן רק שיהיה לו כדיון חוס' שבת שהוא
 לאורייתא והראי' מהפוסקים שכ' שלא גזרו על
 שבות ביה"ש לצורך מצוה ולא תילקו אם התפלל
 קודם :

כללי דיני מוקצה

משום כיבוי והוא דחאו לאיסורו בידים בע"ש
 אסור משום מוקצה וכן אפי' איסור שהוא ממילא
 רק שהיה בידו לסלק האיסור ולא סילק הוי
 כדחוי בידים כגון פירות שהיו מחוברין ביה"ש
 שהיה בידו ללקטן בעצמו בע"ש ולא לקטן וכן
 דבר המחובר זידה אסור מה"ש בשבת ובי"ש
 משום מנו דלחקי' ביה"ש איתקני לכולי יומא
 ועוד יש פעם לאסור במחומר וזיד' גזירה שמה
 יעלה ויתלוש ומהא יוד . אבל דבר שהיה אסור
 ביה"ש ולא היה יכול לסלק האיסור בעצמו כגון
 שוחט לחולה בשבת שאכשר שלא נזדמן לו שוחט
 או סכין בדוק לא הוי כדחינהו בידים ומותר
 בשבת (ב"י בטור סי' ש"ט) ובמחומר וזידה
 אפילו בשל נכרי דלא שייך הכנה בשל נכרי
 אפי' אסורין משום גזירה דיפלה ויתלוש וכיון
 דהן אסורין באכילה משום איסור כיוס הוי
 מוקצה למילטול ועוד דאסרי להו רבנן משום
 נולד ומשום גזירה דיפלה ויתלוש (מ"א סי' שכ"ה
 ס"ק י"ב) אבל שאר דברים שהיה בו משום
 איסור שבת והוא של נכרי והנכרי עשה האיסור
 בשבת כגון פת שאפה נכרי בשבת מותר באכילה
 בשעת הדחק או לצורך מצוה (שכ"ה סעיף ד')
 ויתבאר עוד לקמן : (ה) משקין שזבו מיתים
 ושגבים אסורין משום גזירה שמה יכחוס . (ואין
 מקומו כאן) וחלב שנחלב מבהמה שבת אסור
 ג"כ בשילבול (כימן ש"ה סעיף כ' ועיין במ"א
 סי' הק"ה ס"ג נ' דהטעם משום משקין שזבו)
 וחלב שנחלב מבהמה זי"ט יתבאר לקמן :
 (ו) מאכל בהמה כל שהוא ראוי למאכל בהמה
 חיה ועוף המזויין מותר לסלסלן ואם אינן ראויין
 אלא למאכל חיה ועוף שאינן מזויין אפי' יש לו
 מאורו מין מותר ואם לאו אסור . ק"ש והבן
 שלנו כהמא עומד למאכל בהמה או לשכיבה
 ומסלסלין (ש"ח סעיף כ"ח וכ"ט ובגמ"א ש"ס) :
 דג

דין מוקצה באוכלין .
 (א) אין שום אוכל הראוי לאכילה מוקצה לשבת
 אפי' פירות העומדין לכהורה אפי' חסין
 שזרען בקרקע ולא השרישו וזיאה שתחת
 החרנוגות מותר לסלסלן (סי' ס"ז סעיף ב')
 ואפילו שלא לצורך כלל . וכן כתבי קודם שניתן
 לקרות בהן מותר לסלסלן שלא לצורך כלל (סי'
 ש"ח סעיף ד') וביו"ט למאן דאסור מוקצה
 בפירות שנתקן לאוצר לכהורה זריך שירשום
 ולומר מאין ועד כאן אני נוטל ומכ"ש בפירות
 דחוו ולא חוו (מ"א סי' תצ"ה ס"ק י') : (ב) אוכל
 שעשה בו מעשה בידים בע"ש שלא יהיה ראוי
 לאכילה כלל בשבת כגון גרונרות ומוקים שמניחין
 אותם לייבשן והן מסריות קודם שיתייבשו
 כיון שידע שהסריות הסיח דעתו מהן ואפילו
 נעשו ראויין לאכילה בשבת כיון דאיכא תרתי
 צדין השמכות היינו דחינהו בידים ולא חוו הוי
 מוקצה לכל השבת אבל אם כבר נתייבשו ביה"ש
 והיו ראויין ביה"ש רק שהבעלים לא ידעו מזה
 ואח"כ נודע להם שהיו ראויין ביה"ש מותר
 וכן המרים הלוקמין קודם בישולן וכונסין אותן
 בשלים והן מהבשלין מאליהן מותר לאכול מהן
 בשבת קודם בישולן כיון דלא דחינהו בידים
 ואין תרתי צדין : וגרונרות ומוקים של נכרים
 מותרים לאין הכנה שייך בשל נכרים (ש"י
 בסעיף ב') : (ג) גרונרות ומוקים דחוו ולא
 חוו דאיכא אינשי דאכלי ואיכא אינשי דלא
 אכלי אי אומני' נפיק ליה מתורת מוקצה ואי
 לא לא אבל . באינן ראויין כלל לא מהני הזמנה
 (ש"ח סעיף ה') : (ד) אוכל שהיה עליו איסור
 ביה"ש לאכיל' ובשבת נהלק האיסור אם עשה
 האיסור בידים קודם שבת כגון נר שהדליקו
 בשבת וכנהא אסור להסתפק מהשמן בשבת כיון
 דביה"ש בשעה שהיה דולק היה אסור להסתפק
 (מורת יוסף)

מנורה שלא הדליקו בה ב"הש בשבת (דהדליקו בו ב"הש יתבאר לקמן) וכן קורנם של כשמים ומחט מותר לטלטלו לזורך גופו כגון קורנם וגרון לפגוע בו אגזיזים ומחט לטול בו את הקיץ וכן לזורך מקומו כגון שרץ להשתמש במקום שהכלי מונח שם וכשטולו בידו לזורך מקומו רשאי לטלטלו להניחו באיזה מקום שירצה כמו שיתבאר אחר כך אבל לזורך הכלי שלא ישבר ויגנב אסור וכשהשכב עליו לתשמש אפי' עיקר כוונתו לזורך הכלי מותר. (ש"ח סעיף ג' ובמ"א ס"ק ח'): (יג) קדירה שרוב מלאכתו לבשל בו הוא כלי שמלאכתו לאיסור. אמנם בשעה שהמאכל בתוכו מותר לטלטלו אגב המאכל וכן מדוכה שיש בתוכה כשמים. ודוקא בכה"ג שיש בתוכו המאכל שהכלי מיוחד למאכל זה אבל להניח שרר דבר היתר בכלי שמלאכתו לאיסור כדי לטלטלו אגב ההיתר אסור (שם ע"ז סק"ד ובי' בקור בסי' ש"ח): (יד) מותר לשמוט דפוס מן המנעול כי הדפוס הוא כלי שמלאכתו לאיסור ומותר לטלטלו לזורך גופו וכן מותר לשמוט הקנה מהחלוק שחולין עליו לייבשו (סי' ש"ח מ"א ס"ק ל"א): (טו) מכבדת שמכבדין בו הבית הואיל ואסור לכבד הבית הוא כלי שמלאכתו לאיסור (שם ס"ק ע"ה) וכן כגד שעטנו דאסור ללבושו ומקפיד לשמש בו תשמיש אחר הוא מלאכתו לאיסור (שם ס"ק ע"ד) כים המיוחד למעות הוא כלי שמלאכתו לאיסור אם לא שפחתו למטה וביטלו מן היסוד למעות ויש להחמיר בכים של מעות אפי' אין בו מעות שלא לטלטל אפי' לזורך גופו ומקומו כיון דקפיד עליהם שלא להשתמש בו תשמיש אחר הוא כמוקצה מהמת חסרון אינו דלמסר אפילו לזורך גופו ומקאט כמו שיתבאר לקמן. אמנם בכים התפור כגד ודאי לא קפיד עליה להניח בו דברים אחרים ומותר לזורך גופו ולכן מותר ללבושו או להניח דבר בתוכו וליטול ממנו ואפילו לנאת צבגד לר"ה שרי דהכים בטל אגב הצבגד (מ"א ס"ק ה') תפילין כיון שאסור ללבושן בשבת ויוס טוב הוא כלי שמלאכתו לאיסור וכן שופר: (טז) נר שלם של חלב או של שעווה מיקרי כלי שמלאכתו לאיסור ומותר כשצריך לו לדבר היתר דהוי כלזורך גופו. וכן מותר לטלטל נר או תיבה שמונחים בו נרות שלמים לזורך מקומו. אבל כשהנר אינו שלם מיקרי לררות ואינו כלי אסור אפי' לזורך גופו ומקומו (שם מ"א ס"ק י"ח): (יז) כלי שמקפידין שלא להשתמש בו תשמיש אחר בחול משום הפסד שלא יופסד בתשמיש מיקרי מוקצה מהמת חסרון כים כגון סכין של של סופרים או של שחיטה ושל מילה וכן כלים המיוחדין

(ז) דבר שהוא ראוי לכלבים ואינו עומד לכלבים רק לאדם כגון שומן זונן וכשר חי שאינו ראוי לחכול באומא ודג חי שאינו מלוח אסור לטלטל (מ"א סי' ש"ח ס"ק כ"ז דלא כט"ו) (שם) בשבת אבל ביום טוב דראוי לבשלו שרי: (ח) דבר שהיה ב"הש עומד לאדם ובשבת נתקלקל מאכילת אדם ונעשה ראוי לכלבים כגון כהמה שמתה בשבת אפי' בריאה מותר לטלטל דמוכן לאדם הוי מוכן לכלבים (סי' שכ"ד סעיף ו') ובי"ט למאן דס"ל דמוקצה אסור בי"ט אסור בכהמה בריאה שמתה רק כשהיתה מוכונת מעי"ט מותר (סימן תקי"ח מ"א ס"ק ח'): (ט) אוכלין ומסקין הראוין למאכל נכרי כגון סרפה ויין נסך המותר בהנאה אם הוא דבר שראוי לכבד בו נכרי כמות שהוא כגון צמר טריפה מבוטל מותר לטלטל בשבת וביום טוב כמו אוכלים הראוין לכהמה אבל אם אין עומד לכבד בו נכרי כמות שהוא כגון צמר טריפה חי וכן אם ליכא נכרי כלל במקום או דבר טריפה של נכרי המופקד ביד ישראל והמפקיד הנכרי אין כאן דא"ל לכבד בו נכרים אחרים וכן טבל שאסור ליתנו לנכרי אסור לטלטל (עמ"ש בחידושי לסי' ש"ח ובסי' תמ"ו): (י) כל שנמרו בידי אדם לא הוי מוקצה ולכן קדירות אף שהן רותחות ב"הש כיון שביד אדם לקררן לא הוי מוקצה אכן אם הקצה אותן בידיים בכיון לזורך ביה"ש כגון כפה הסל לפני אפרוחים אף שבידו להפריהן כיון שהקצה בכיון לזרכן ב"הש לא הוי נמרו בידי אדם והא דאין מוקצה בשל נכרים אפילו במוקצה מהמת אסור הוא ג"כ מטעם זה כיון דביד הנכרי לסלק האיסור הוי כנמרו בידי אדם רק בתמורה ומהוסר יודה אסור בשל נכרים מטעם שכתבתי לעיל ומטעם זה מנורה של נכרי שהדליק בה נכרי בשבת וכבה מותר לטלטלה לזורך גופה ומקומה כשאר כלי שמלאכתו לאיסור אבל הנר עצמו שכבה אסור לטלטל בשבת דהוי כשברי כלים כמו שיתבאר ונולד אסור אפי' בשל נכרי (מ"א סי' תקי"ח ס"ק ג'):

דיני מוקצה בכלים
 (יא) כלי שמלאכתו להיתר אפילו הוא גדול וכבד הרבה (ש"ח סי' ב') מותר לטלטלו אפי' לזורך. הכלי שלא ישבר ושלא יגנב אבל שלא לזורך כלל אסור. אמנם דבר שראוי להשתמש בו היום והוא משאו אללו כדי שיהיה מוכן לו בשעתו כגון סכין מותר לטלטלו אללו כל היום (שם ס"ז סק"ב): (יב) כלי שמלאכתו לדבר שאסור לעשות בו בשבת הוי כלי שמלאכתו לאיסור וכלי שמיוחד לדבר שאסור לעשות ב"הש הוא מוקצה אף ביום טוב כגון ימ (פורת יוסף)

בי"הש דהא היה אסור לפרוק בשבת ומנו דאיתקני בי"הש למלאכה זו איתקני לכולי יומא ומינה דכלי שהיה מוקצה מחמת הסרון כים וכשבר בשבת וראוי לחשיש אסור כיון שהיה אסור בי"הש וכן כלי שמלאכתו לאיסור בשבת וראוי למלאכת היתר אסור לטלטלו מחמת לכל הואיל והיה אסור בי"הש לזה (שם מ"א ס"ק י"ט): (כג) שיגרי שמלללות מותר לטלטל דהוי לכסות ביה עינפא ושירי מעליות שאינן מעליות של מזה אפי' אין בהם ג' על ג' מותר לטלטל דהוי לקנה בו מידי: (כד) מוקצה לבעלים הוי מוקצה לכל העולם ולכן בנד שאין בו ג' על ג' אלל כע"הב עשיר דדרך העשיר לזרוקו והוא מוקצה אללו וכיון שהוא מוקצה לבעל הבית העשיר מוקצה לכל העולם אפי' לעניים שחון לבית העשיר אלל בנד שאין בו ג' על ג' של עני אף העשיר שבבית העני מותר לטלטלו שנגדר אחר בעל הבית אלל עשירים שחון לבית העני אסורים לטלטלו. והא דמוקצה לבעלים הוי מוקצה לכל העולם דוקא ככה"ג שאיתקני מחמת גריעותא לבעה"ב אלל מוקצה מחמת איסור לבעלים כגון שגדר מכר או תרומה ציד ישראל כיון שהוא מותר לאדם אחר אף לבעלים לא הוי מוקצה (סי' ש"ה סעיף כ"ב בט"ו ובמ"א שם): (כה) ספסל שנשט רגל ממנו אסור לטלטלו ואפי' לסומכו ע"ג ספסל אחר אסור גזירה שמה יתקע הרגל לתוכו ומשוי ליה מנא אלל אם כבר נאכד הרגל והוא כחן או שנשבר הרגל דלא שייך גזירה זו מותר לסומכו על ספסל אחר (שם ט"ו ס"ק י"ד):

דיני מוקצה בדבר שאינו בלי כלל.
 (כו) העצים שלנו (מ"א ש"ח ס"ק מ') ואבנים אסור לטלטל אפי' לזרוך גופן ומקומן אם לא שיחדן למלאכה זו מע"ש. ובי"ע ענים הראויין להסקה לא הוו מוקצה ומותרין לכל התשמישים אלל ענים לחין שאינן ראויין להסקה הוי מוקצה אף לשאר תשמישין (סי' תק"א) וענים ואבנים המוקצין שיחדן למלאכה שדרך לייחד אותן כגון לכסות פי החבית או לסגור בו הדלת או להכות בכרול (מ"א ש"ח ס"ק מ"ד) בעינן דוקא שיחד אותו מע"ש לכך לעולם (שם ש"ח סעי' כ"ב) ושרביט ממכבדת להכות בו תיבוק מהני יהדו לשבת אחד אלל אסור לומר לכרי ליעול שרביט ממכבדת (שם סעיף כ"ג ובט"ז שם) ומכל שכן קופת עפר או חול שהכניס לעשות בו לרכיב דלאו בר מיעבד מעשה הוא מותר לטלטלו. ולכן מותר ליקח פירות הטמונים בחול שאין המוקצה (שם סעיף ל"ח) וכן אסור לפרוק על המטבע אלא אם כן כבר פרק עליה מע"ש או שניקבה לחלות צלואר

המיוחדין לסהורה. ואם אין דמיו יקרים דוקא בשבתין לאורר לסהורה. וכן נייר חלק העומד לכתוב עליו וכן שטרי חובות וכתבי השבטות כל שמקפיד. עליו שלא להשתמש בו לצור ע"פ צלוחיתו ושאר תשמישים מיקרי מוקצה מהמת ח"כ ואסור לטלטלו אפי' לצורך גופו ומקומו (שם סי' א'): (יח) לבנים המונחין בבית ולא סידרן לצורך פנין הואיל וחויין להעמיד עליהן איזה דבר הוי כלי שמלאכתו להיתר אלל סידרן לבנין מוקצין הן ואסורין. וכן עורות של בהמה גסה שלא ייחדן לסהורה כיון של אומן בין של בעה"ב מותר לטלטלו דהוא לישב עליהן אלל מבהמה דקה אסור לא"כ השב לישב עליהן. וכן נסרים שלא ייחדן לסהורה אם הן של בע"הב מותר אלל של אומן דקפיד עליהן אסור. וכן פשתן ברוק וזמר מצופן שנוחנין על המכה שלא יטרפו בגדים המכה (דאילו לרפואה בלא"ה אסור בשבת) אם חשב עליהן לחתן על המכה מותר ומכל שכן כשצנפן בשמן אלל לזאת בהן לר"ה י"א דלא מהני מהשבה (סי' ש"ח סעיף כ"ד כ"ה כ"ו): (יט) כלי שהוא מאוס להשתמש בו מותר לטלטל דקיי"ל במוקצה מחמת מאוס דמותר (סי' רע"ט סעיף ו').

דן שבדי בלים.
 (כ) כלי שנשבר בשבת ומכל שכן אם נשבר מבעוד יום אם הוא עדיין ראוי לשום מלאכה כגון לכסות בו כלי מותר לטלטלו אפילו למאן דאוסר נולד (סי' ש"ח בט"ו ס"ק ה') ואם זרקו לאשפה מבע"י כיון שביטלם בע"ש מלהיות כלי אסור אלל זרקו לאשפה בשבת שרי (שם מ"א ס"ק י"ז) והא דמותר לטלטל שבדי כלים כשראויין לשום מלאכה דוקא כשראוי למלאכה שרגלין לייחד למלאכה כזו אלל כשראוי אחר השבירה למלאכה שאין מדרך העולם לייחד למלאכה כזו אסור. ולכן אסור לטלטל מחס שנשבר ליעול בו את הקוץ או לשום צעופי נשים שדרך העולם לזרוק מחס שנשבר בין הגרוטאות אא"כ יחדה לכך בפירוש מע"ש (מ"א שם ס"ק כ"ד וסי' ש"ג סעיף י"ט). אלל מחס הדשה שלא תיקנה עדיין מותר ליעול בו הקוץ או לשום כזעופי נשים דזמנין דמשוי ליה מנא לזה: (כא) דלתות הכלים שנתפרקו בין בחול ובין בשבת מותר לטלטלו אפילו עינן הראויין למלאכה אחרת כיון שראויין להתחבר עם הכלי אחר שבת לא נתבטל שם כלי מהן (שם סעיף ח'): (כב) דלתות הבית שנתפרקו אפי' בשבת אסור לטלטל ואפי' ראויין למלאכה אחרת שלא הוכנו בי"הש לטלטל אף שהוכנו בי"הש ע"י פתיחה ונעילה מ"מ למלאכה כזו שרואה לטלטלו עכשיו היה אסור (פורת יוסף)

צואר בתו דאיכה מעשה אבל נקיב' סחם לא מהני: (בז) אם נכרי עשה כלי בשבת אם עשה מדבר שהוא של ישראל אסור להאסורים גולד בשבת (שם מ"א ס"ק ע"ז) ואם עשה מדבר שהוא של נכרי. וכן פת שאפה נכרי בשבת משלו מותר לזורך מזה או בשבת הדחק (שכ"ה סעיף ד' וסי' תקפ"ו מ"א ס"ק כ"ה) ואם הנכרי התחיל במלאכה קודם שבת וגמרו בשבת שרי (מ"א סי' שכ"ה ס"ק י') ואם ידוע שעשאו לישראל כגון בעיר שרובה ישראל או ששכרו ישראל או אפילו קצץ עמו אסור ליהנות ממנו אם לא שזריך לו בשבת יש להקל. ואם יש לספק שגמרו קודם שבת מותר. (סי' רנ"ב ובמ"א סם) אבל להביא מבית האומן בשבת אסור (מ"א סם): (בב) קמיע שאינו מומחה אף שאין יוצאין בו לכרמלית מכל מקום מעטלין אותו דהוי כלי רק שאינו חכשט כל זמן שלא נתמיה (מ"א ש"ח ס"ק כ"ג):

ניחא ליה לחבדיה כמה שהניח עליו המוקצה כגון שהניח כלי של חבירו תחת הכר שלא ישרף ל"ע אם נעשה בסים לכן אם היה דעתו ליטלו ממנו בשבת דכלא"ה יש מתירין כדלעיל מותר לטלטלו אחר שניטל המוקצה ממנו (ש"ט סעיף ד' ע"ו ומ"א סם): (לא) במקום שלא נעשה בסים כגון בשוכה מעות על הכר מותר לנער את הכר שיפול המעט אבן אם עושה כן בשביל המעות שלא יגנב אסור. רק לזורך הכר מותר לנער. ואם הוא במקום שאין יכול לנער אות' במקומו כגון שכת אבן ע"פ החבית ועומדת בין החביות שא"א לנערה שם מגביה אות' עם האבן למקום אחר ומנער' סם. וכן הדין כשזריך למקום החביות והכר ולא הספיק לו הטיה והניעור יכול לטלטל' עם האבן והמעות לפנות מקומם (שם סעיף ד' וס'): (לב) אם נעשה בסים לאיסור ולהיתר כגון שמונח על היתר דבר איסור ודבר הית' מותר. ודוקא שהדבר ההיתר חשוב לו עכשיו יותר מן האיסור אבל אם אין ההיתר חשוב יותר מן האיסור לא מקרי בסים להיתר ולאיסור רק לאיסור' לחוד. וכן כנר שהוא דולק במנורה לא מהני מה שמונח עליו להס' שיהיה בסים להיתר ולאיסור דכיון שהוא זריך עכשיו להנר שיהי' במנור' חשוב לו יותר מן ההיתר ומיקרי בסים לאיסור לחוד כיון שאין זריך להלהם שיהיה מונח במנורה רק כשההיתר חשוב בעיניו יותר מן האיסור מיקרי בסים לאיסור ולהיתר ואז אם אפשר לנער שלא יהי' הפסד בניעור ינער ההיתר והאיסור אבל אם יש הפסד בניעור כגון של מלא פירות רטובים ואבן בתוכה שאם ינער הפירות יפסדו יטול אותו כמו שהוא כיון שנעשה בסים לאיסור ולהיתר ואין מטריחין אותו לטול הפירות מתוך הכל בידו אבל אם הפירות מונחים בסלים קטנים נוטל הכלים בידו. ואם זריך למקום הכלכלה נוטל הכלכלה כמו שהיא למקום אחר (סי' ש"ט): (לג) במקום שהאבן הוא מהודק בסל לזורך סתימת נקב. וכן דלעת שקושרין אבן בתוכה כדי למלאו' בה מים בטל אבן הכלי ומותר לטלטלו (סם): (לד) קונס של תרנגולים ויש שם ביאת אפרוח. אף שלא ידע ביה"ש שתהי' שם הביצה מ"מ כיון שדרך הוא בכך הוי כמניח ולא הוי כשוכה. וכן בכל מקום כיוצא בזה בדבר שדרכו להיות המוקצה עליו בודאי הוי כמניח (מ"א סם ס"ק ו'): (לה) השלחן והמפ' שהמנורה והגרות עומדין עליו אם היה מונח על השלחן צ"ה"ש ג"כ כגרות ושאר דברים שזריך להן ג"כ שיהיו מונחין על השלחן בשבת פשיטא שהן חשובין יותר מהנר ונעשה בסים לאיסור ולהיתר והדין כמ"ל אות ל"ב. ואם לא היה מונח ביה"ש רק הגרות הוי השלחן והמפה בסים לאיסור לחוד ומ"מ במקום פסידא כגון שפלא נר על השלחן או על המפה יש לסמוך על הפוסקי' דס"ל דלא מיקרי מניח כיון

דין בסים לדבר אסור. (בש) דבר היתר שהניח עליו דבר אסור ככיוון שיהיה מונח עליו בין השמשות של שבת נעשה בסים לאיסור אבל בשוכה איסור על דבר המותר לא נעשה בסים. לכן אם היתה אבן ע"פ החבית שיהיה מונח ע"ש בכניסת שבת כביונה אפי' היה דעתו לסלקו ביום השבת מיקרי בסים ואפילו יש יין בחוך החבית לא מיקרי בסים לאיסור ולהיתר כיון שמונח למעלה רק האבן מקרי בסים לאיסור לבד ואסור לטלטל החבית אף אחר שניטל האבן. ואם מניח באקראי כמו שרגילין להניח הפינים אלו על אלו מפני שאין לוריות לפנות לכל הפך מקום בשולי החיבה המ"מ מתיר דלא חשיב בסים לכך והע"ז אסור. ויש לסמוך על המ"מ בעקום שהיה דעתו לסלק המוקצה בשבת. והרבה פוסקים סוברים דלא נעשה בסים רק כשהיה דעתו שיהיה מונח המוקצה על הדבר ההיתר כל השבת אבל כשהי' דעתו לסלקי בשבת אף שיהיה מונח עליו ביה"ש לא נעשה בסים ובמקום פסידא יש לסמוך אדיעה זו (מ"א סי' ש"ט ס"ק ז') לכן המנורה שהדליקו בה בלילה והיה בדעתו לסלקה מותר לטלטל מנורה זו בשבת ע"י נכרי לזורך גופו ומקומו כשאר כלי שנלאכתו לאיסור' כשהוא במקום פסידא אבל הכר עצמו שככה הוא מוקצה מזד עצמו דאיתקצי לאיסורו ולמזותו וגם הוא מקרי שבר כלי וזרורות כמ"ש המ"א סי' ש"ח ס"ק ע"ו. ואפי' הנאי שהתנה קודם שבת לטלטלו כשיכבה לא מהני אבל דבר שנעשה בסים בשבת ונסתלק המוקצה ממנו בשבת מותר לטלטלו לכ"ע דאין מוקצה לחצי שבת (סי' רע"ט סעי' ד' וס'): (לז) אם הניח מוקצ' על דבר המותר שהוא של חבירו לא נעשה בסים דאין אסור את של חבירו ומותר אחר שניטל המוקצה ממנו וכן מותר לנער המוקצה ממנו כמו שיחבאר אבל במקום שידעינן דבדאי (פורת יוסף)

נקרא בסיס אם האיסור אינו על עיקר הבגד כגון כיס התפור בבגד והניח בתוכו מעות מותר לטלטל הבגד חף שיט מעות בכיס רק שאסור לנכשו בשבת מחשש דשמא יאלצו בו וכן אסור להניח לכתחילה בט"ש מעות מחשש זה. ודוקא כשפיה לבד תפור בבגד אבל אם הכיס תפור לארצו בבגד ומעות מלא מעות קשור בבגד ואינו תפור כיוון דהכיס הוא כלי כפ"ע וקשור בבגד נעשה בסיס לכיס במניח ואם שכחו הדין כמו שמבאר באות ל"א ע"ג. וכן הדין בחיבה שבחוד השלחן כשיש מעות בחיבה הוי השלחן בסיס לחיבה כיוון דהחיבה הוא כלי כפ"ע לא בטל להשלחן ואסור לטלטל השלחן אח"כ יש על השלחן דבר היחיד החשוב לו עכשיו יותר הוי השלחן בסיס לאיסור ולהיתר ודינו מבואר לעיל אות ל"ב:

דיני טלטול מוקצה בכל פרטיו.

(ב) במקום שמותר לטלטל בצריך למקומו כגון כלי שאלאכחו לאיסור ונטלו בידו בין שהיה צריך למקומו ובין ששכחו ונטלו בידיו מותר לטלטלו ולהניחו באיזה מקום שירצה. ולכן מי ששכח כיסו עליו בשבת והוא בביטוי כיוון שהכיס לא נעשה בסיס להמעות כיוון שהניחו בשכחה ומותר לטלטלו לצורך מקומו לכן מותר ג' כ"לילך עמו לההדר ולהתיר הגורו שם כדי שיפול שם במקום המשתמר. וכן אם היה בידו יכול להוליכו לחיבה. אכן אם הוא בשוק אסור להביאו לביתו משום הולאה רק מתיר הגורו בשוק והוא נופל ואומר לנכרי לשומרו ואם הנכרי מביאו אין לחוש. אכן אם מתירא שלא יקחהו הנכרי לעצמו וזוכר בעודו מהלך נלא עמד לפוש כר"ה"ר שלא עשה עקירה כלל כר"ה"ר בשבת יכול לרוץ עמו לביתו שלא לעמוד כלל כדי שלא יעשה עקירה. ודבריו המוקצין בגופן כגון מעות ואבנים שאין להם שום היחיד טילטול אפי' לצורך גופו ומקומו ושכחו ונטלו בידיו אסור לילך עמהן למקום אחר רק יורוק אותן תיכף (סי' רס"ו) ועת"ש ואכן העורר שם) מלבד איזמל של מילה חף שהוא מוקצה מהמת הסרון כיס ואסור לטלטלו אפי' לצורך גופו מ"מ כשהוא בידו יכול להניחו באותו חדר במקום שירצה לאי יטרך להשליך האיזמל מידו וישבר מימנע ולא מהיל (ט"ו) ב"ד סי' רס"ו ס"ק א'): (בא) במקום פסידא מותר לטלטל מעות ודברים המוקצים כגון להציל מפני הדליקה ואפילו בבית שהדליקה בו יש לסמוך על הט"ז שמתיר או מפני גולגים הבאים לגזול. וכיון להניח בחוד דסקיח של מעו' דבר היחיד כגון ככר או חתיכות לטלטל על ידו ודוקא בדליקה או גולגים שהדבר כהול מותר מחשש שלא יבא לידו איסור דאורייתא. אבל אסור להציל סחורה המוקצה הנפסדת מן הגשמים על ידי ישראל רק ע"י נכרי. ואפי' מפני הדליקה לא

כיון שדעתו לטלק אותן בשבת מעל השלחן ומותר לגער השלחן רק שלא יכוין לכבותה ואם יכבה הוי דבר שאינו מתכוין ומותר וטוב לעשות ע"י נכרי במקום שא"כ אבל בנר של שמן שא"א שלא יקרבו אותו אל הפתילה וגמאל מצעיר אסור לעשות כ"א ע"י נכרי דפסוק רישיה מותר ע"י נכרי ויש לזהר שיניח החלות ג"כ על השלחן צ"ה"ש כדי שיהיו השלחן והמפה בסיס לאיסור ולהיתר (סי' רע"ז וסעי' ג'): (לו) לא מיקרי בסיס רק המקו' שמונח עליו המוקצין אבל שאר המפה לא מיקרי בסיס ומותר לכפול שאר המפה שהוא חוץ למקום עמידת הנרות ואם נפל שם נר מותר לנערה לכולי עולמא: (לז) לא מיקרי בסיס רק במקום שההיתר משמש להאיסור כגון שהניח נר על השלחן שהשלחן משמש להנר. וכן בהניח מעות על הכר. אבל כשהמוקצה משמש להיתר לא מיקרי ההיתר בסיס לאיסור כגון פירות שטמן בעפר ומקצתן מגולין ולא השריבו ויכול ליעול הפירות אע"פ שכניטילתו מזוי עפר ממקומו דהוי טילטול מן הגד לצורך דבר המותר דמותר כמו שיתבאר. ואע"פ שהוכיחו מחמת לחות הקרקע לא מיקרי זריעה כיוון שלא השרישו. ואפי' הניחם מצע"י שיהיו שם כל השבת לא מיקרי הפירות בסיס לאיסור כיוון דאין הפירות משמיען להעפר אדרבה העפר משמש להפירות. וכן אם כיסה קדירה בדברים המוקצין וקצתו מגולה יכול ליעלם ואין בו משום בסיס דאדרבה המוקצה משמש להיתר. ואם אינו מגולה כלל יכול לתחוב כוב לגער המוקצה כדי ליעול הקדירה דהוי טילטול מן הגד (סי' רנ"ט במ"א ס"ק ו' וסי' שי"א סעיף ח' מ"א ס"ק כ"ג): (לח) לא מיקרי בסיס כי אם כשהיה מונח עליו בין השמשות אבל כשלא הונח עליו ב"ה"ה שבת לא מיקרי ההיתר בסיס אפילו נעשה שהאיסור מונח עליו. ולכן אם יש על השלחן גלגולת וקליפין אם הן ראויין למאכל בהמה מותר ליעול אותן בידו ולהעבירן מעל השלחן. אכן ב"ט אסור דגולד אסור ב"ט (סימן תנ"ה במ"א ס"ק ז') ואם אינן ראויין לכלבים ולבהמה מותר להגביה השלחן ולנערן ולא נעשה השלחן בסיס אפי' נעשה שהאיסור עליו כיוון שלא נעשה בסיס ב"ה"ש. ואם יש פת על השלחן מותר להגביה הטבלא ולטלטלה עם הקליפין אע"ג דבכל מקום שהוא בסיס לאיסור ולהיתר ואפשר לגער צריך לגער דוקא הכא שאני שאותן הדברים בטליו לנבוי פת. ואם צריך למקום השלחן אפי' אין על השלחן כי אם אותן הדברים שאינן ראויין למאכל בהמה מותר להגביה ולטלטלה כיוון דלא נעשה בסיס לאיסור ב"ה"ש. ואם רצה לגרר אותן ע"י סכין מן המאכל מותר כיוון שלא נגע בהן הוי טילטול מן הגד דמותר כמו שיתבאר לקמן (סי' ט"ה סעיף ב"ז ובמ"א שם): (לט) לא (מורת יוסף)

לא התירו רק טלטול מוקצה ולא הוצאה אפי' להזר שאינו מטורבת (סי' של"ד סעי' ב' וסעיף י"ז). ואם נחאכנס בבית נכרי ומתיירא שאם ירנישו ממתותיו יגזלוהו ממנו וכיוצא בזה במקום פסידא שירא מגזלנים מותר לטלטלן אף הן צורין בסדינו ואם הן מנוקבים שראוי לתלותן בצואר בתו ואינו מוקצה כ"כ אפי' נושאן אלנו מותר בשעת הדחק ולטלטלן בידו אסור אפילו במנוקבין כיון שלא ייחדן לכך לתלותן בצואר בתו אבל אם מהפסין אחריו ויש הפסד ברור מותר אפי' לטלטלו בידו אפי' אינן מנוקבין ואם צריך להזיזן חוץ לעירוב אז הדיון כך כשהפסין אחריו מותר אפילו נושאן אלנו רק שאין נושא אותן בידו אבל כשאין מהפסין אחריו רק שירא שיגזלוהו ממנו אם ירנישו במתותיו לא שרי רק כשהן תפורין בצנודו שבעליון קצת לגבי צנוד וגם הוי טלטול כלאחר יד. וכו' והו' דלית לן ר"ה מש"ה מותר והפ"ז מתיר אפילו בשמחויק אותן בין צנוד לצשרו להזיזן ואם יוכל להיות יושב בביתו ולא לצאת לא יאז:

(בב) טלטול מן הזד לצורך דבר המותר מותר במוקצה כגון לגרר המוקצה בכסין או בד"א מותר. וכן לגרר המוקצה ע"י דבר אחר. אבל אם עושה בן לצורך דבר המוקצה שלא יגבד או לדחוף ממין בקנה מן הבית ב"ע וכיוצא בזה אסור. אבל לטלטל דבר היתר שהמוקצה מונח עליו אפילו במקום שלא נעשה בסים לא מיקרי טלטול מן הזד ואפילו לשאת חינוק שהמוקצה בידו אסור כ"א בתנוק שיש לו געגועין עליו משום סכנת חולי מותר. (סי' ש"א סעיף ח' וש"א סעיף א') ולא התירו בים לו געגועין רק באבן בידו אבל דינר בידו אסור דהיישין דילמא נפיל וזאת לתחויי אבל לאחוזו התינוק כשהוא מהלך ודינר בידו מותר: (בג) אמירה לנכרי לטלטל מוקצה או אפילו לטלטל נר לצורך דבר המותר כיון שיש היתר בטילטול מן הזד מותר ג"כ לומר לנכרי אבל לצורך דבר המוקצה שלא יגבד כיון שאין היתר טלטול מן הזד אסור לומר לנכרי מלבד במטרה שהדליקו בה בין השמשות אף לצורך דבר המוקצה מותר לומר לנכרי כיון שהמכנה כן הוי כאילו התנה ולהי"א מהני תנאי שלא יהיה בסים מש"ה מותר (סי' רע"ו סעיף ג' ורע"ט ס"ד): (מד) אסור להניח כלי שיפול לתוכו דבר המוקצה דהוי מבטל כלי מהיכנו:

(מה) ליגע בדבר המוקצה אפי' לצורך דבר האסור מותר (מב) "א מוילגא ומוכיח מהא דסבין ומדיחין (המ"א) דבמטרה התלוי ומתנדנד אסור ליגע דשמא יתנדנד מננישתו. וכן בכל דבר עגול המתנדנד אסור ליגע אבל אם תלוי על המטרה דבר היתר מותר ליקח הדבר היתר ממנו אע"פ שמתנדנד דהוי טלטול מן הזד לצורך דבר המותר (סי' ש"ח וסי' רס"ה מ"א ס"ק ד'): (מו) טלטול בגופו. או צרנליו מותר במוקצה לכן מותר ליטב על אבנים

אע"פ שמזיון ואפילו לצורך דבר המוקצה מותר לטלטל בגופו (סי' שס"ו סעיף ח' וסי' ש"ח מ"א ס"ק ז' ועמ"ש בהגהו' למ"א ס"ק מ"א): (מו) מותר לטלטל מוקצה במקום הויקא אבל דרכים כגון קוץ או גחלת המונח בכרמלית אצל במקום שהיה אפשר לסלקו מש"ס כגון שהיה מונח מאתמול אסור אלא ח"כ בטלטול מן הזד וכן שבדי זכוכית מותר לסלק מן השולחן כדי שלא יזוק בהן (סי' ש"ח סעיף ו' וסעיף י"ט): (מז) אסור לטלטל מוקצה אפילו במקום אשר ב"ח כגון בהמה שפלה לאמת המים אסור להעלותה בידים אבל לומר לנכרי מותר וכן ביטול כלי מהיכנו כגון להניח תחתיה כלים מותר מפני אשר ב"ח (סי' ש"ה סעיף י"ט): (מח) מותר לטלטל מוקצה לצורך חולה שאין בו סכנה וכן משום כבוד הבריות כגון לקח עצמו ואפילו מכרמלית לר"ה מותר לטלטל כדי לקח משום כבוד הבריות: (נ) מותר לטלטל מוקצה ב"ע משום צורך אוכל נפש כגון לטלטל העפר כדי לאפות במקומו או לטלטל האבנים המונחים על הפירות כדי לאכול הפירות אבל לאכול או ליהנות מדבר המוקצה כגון להסיק במוקצה אסור: (נא) חלב שחלב מבהמה ב"ע כיון דרוב בהמות שלנו עומדין לחלב ולגדל הוי מוקצה ואסור. ואף דהפ"ז מתיר נראה דלית הלכתא בותי' בהא. ועוד דאפי' בבהמה העומדת לאכילה אינו מותר כ"א כשהחלב לתוך הרבה אוכלין שהאוכלין יהיו הרוב לכן אינו מותר רק ב' י"ט של גליות כשהחלב ביום א' או בשבת שלפניו מותר ב"ע ב' אבל י"ט של ר"ה אסור וכן נחלב בשבת אסור ב"ע א' אפילו ב"ע של גליות: (נב) נולד אף שמותר בשבת מ"מ ביצה שנולדה בשבת אסורה משום הרבה עומים אחרים. ולכן אין היתר כ"א כשנולד ב"ע א' של גליות מותר ביום ב' כדלעיל אות נ"א. ונולד דלא היה בעול' כלל כגון אפר שהוסק בשבת אסור אפילו בשבת. ואפר כירה שהוסק מעי"ט השיב מוכן ב"ע דחוי לכיטוי דס' אבל אפר שהוסק ב"ע בעודו חם שראוי לללות בו ביצה השיב מוכן ואם נתקרר הוי מוקצה חור ונתחמם חור להיתרו: (נג) מוקצה דבע"ח אסור בשבת לכן אפי' תרנגול' שבבית שברחו אסור לטלטלן אלא רודף אותן למקום שמתמרין ושאר בע"ח מותר לאחוז בהם שידדו אבל תרנגולת אסור שמגביהה עצמה. ואין מדדין בר"ה אבל תינוק שרי כל שיכול לדמות קצת ובהמות שיואלות ורועות ולנות הוץ לתחום ביום טוב הן מוקצה. ודוקא בבהמת ישראל אבל בהמת נכרי מותר א"כ הובא בשביל ישראל אסורי' ליה שהובאו בשבילו מחוץ לתחום ובספק יש להקל. ותרנגולת העומדת לגדל וסור העומד לחרישה מוקצה. מיהו מהני ויזמן מ"ע א' לי"ט ב'. אבל יונים ואווזין ותרנגולין שבבית והלר העומדין לאכיל' ובאין לאכול

הכלים אפילו חזין להם בית אחיזה ואפילו הכלים מחוברים לקרקע כמים מותרים והוא שתיקן הכיסוי להכלי מערב שבת ויעשה בו מעשה או ששחמט בו מבעוד יום לכך אבל כיסוי בור ודות או כסוי חבית הקבוע בקרקע לגמרי אסור לעלעלה אלא א"כ יש להם בית אחיזה ובלאו הכי אסור לכסות בו משום בנין וממילא אסור לטעול אפי' אינו מונח על הבור דהוי ככלי שמלאכתו לאיסור ונרע מיניה. מותר של פרק' או שאר כלי של פרק' אסור לטעול גזיר' שמא תפול ויתפרק ויתדק ואסרו עוד אפי' מנורה שיש בה חריצין שדומ' לשל פרק' אבל מנורה או כלי שדרכן בכך להיות תמיד רפויין מותר ולא נזרו אטו מיהדק כיון שהכלי הזה דרך להיות רפוי' (מ"א סי' רע"ט ס"ק ד') ובי"ט מותר להעמיד מנורה ושלחן של פרק' אע"ג שאינן רפויין והוא שלא יהדק: (נב) גרף של רעי או דבר מוקצה המאוס עליו אם הוא במקום דריסת רגל מותר להוציאו לאשפה אפי' בלא כלי וכשהכלי עדיין בידו מותר ג"כ להחזירו ובלא"ה אסור להחזירו אם לא שיתן לתוכו מ' וראויין לשתית בהמה בהגרף אז מותר להחזירה אגב המים אם לריך לפנות עליו או להוציא בו לואה מותר. מנורה שהדליק בה ביי"ש אפי' הוא מאוס יש להחמיר ואין עושין גרף של רעי לכתחיל' כיצד אסור להביא דבר לידי מיאוס אפי' אינו מתכוין כדי להוציאו ואם עבר ועשה מותר להוציאו ובמקום פסידא אפי' הגרף מונח בהגרף מותר להניים מסתו או שולחנו אל הגרף כדי להוציאו. מותר ליתן כלי תחת הדלף שהוא ראוי לרהיזה וכשיתמלא ושפכו ומחזירו למקומו אבל דלף שאינו ראוי לרהיז' אסור להעמיד תחתיו כלי כשאין דעתו לשפכו משום ביעול כלי מהיכנו. ואם דעתו לשפכו כשימאס עליו אסור משום שאין עושין גרף של רעי לכתחילה שלא במקום פסידא ובידיעבד אם נתן ומאוס עליו והוא במקום דריסת רגל מותר להוציאו ולשפכו:

לערב א"כ זמן וירא שמים יומין מעי"ט אבנ יוני שובך יוני עליה ולפרין שקינטו בטפיהין אפי' באין לבלבון בערב אפי' זימון לא מהני. אם לא בקטנים שא"י לפרוח רק שמדדין. וגרין שירשום ולומר זה וזה אני נוטל למחר. ואם זימון כל השובך אם אפשר שיצטרך כל השובך ראשי ונטול למחר מה שהוא צריך אבל אם אין צריך רק לזוג וזימון כל השובך לא מהני. זימן ב' ומלא ג' ושאר שניי'ם הואיל ואינו מזוי לא כתבתי. וכנרי שהביא יוני' מדדי' מותרין דשל נכרי אין צריך הכנה. אבל יוני' מפריחין שמהסורין צידה אסורין אפי' ביי"ט ב'. ואין נותנין מזוני' לפני דגים והיה וסוף המוקצין ודוקא לפניהם ממש אבל בריחוק קצת מהן מותר אבל אין נותנין מזונות לפני אותן שאין מזונותן עליך. ואסור להעמיד בהמה בידים ע"ג מוקצה כדי לאכול אלא עומד בפניה בענין שלא תוכל לנטות אלא דרך סם. ואסור לסלק תבן מלפני שור של פסס שנמאס ברירין שלו והוי מוקצ' (נד) בהמה וסוף ששחטו ביי"ט מותר לטעול העור והנוצה להנייען דהתירו כסופן משום תחילתן דאל"כ ללא יחשוט: (נה) עינים המונחים בהדר לצורך ימות ההורף אסור להתחיל מהם ביי"ט והכן שעמד למאכל בהמה מותר דמסיקין באוכליין: (נו) לפתות העמונים בבור ופותחן נכרי בשבת ויי"ט אף שהוא מלאכה דאורייתא מותר כיון שאין הפירות מוקצה ממח' עומן אבל אם פותחן נכרי שבביל ישראל אסור עד למוצאי שבת ויום טוב בכדי שיעשה (סו' תקי"ח מ"א ס"ק י"ד): (נז) מוקצה מחמת מזה כיצד ע"י סוכה ונויה אכורים כל ז' כמבואר בהלכות סוכה וכן אשה שהדליקה ער של שבת וקבלה עליה שבת אפילו מבעוד יום אסור הנר לכל אדם בטעול ומכל מקום מותר להדליק ממנה נר הנכנה ובמוקצה מחמת מזה מהכי תנאי קודם בין השמשות הראשון לומר איני בודל מהן כל בין השמשות או לומר אימתי שארצה אוכלן (כו' תרל"ה מ"א ס"ק ח'): (נח) מוקצה משום לתא דמלאכה כיצד כל כסוי

הנהגת ערב שבת קודש בכל פרטיה.

באלישיך חקדוש (פ' יתרו) שבת ימים תעבוד כו'. הנה הסולס להיותו חומרי מעבודת לביות נסעד וכלה כגוף משולל נפש ובנוא השבת באה ייחא וקיום כי שפע קדושת שבת היא לעולם כנפש לגוף לקיימו כו'. ואמר זכור את יום השבת מתחלת השבוע. לקדשו. שהוא להשפיע בו קדושה על קדושתו ושפע לנוא לעולם. והנה כמה שתקדש עומך בכל ימות החול בעבודת ה' ששהיה הכנה אל השבת. והוא כי שבת ימים תעבוד את ה' שחמשה ממנו עיקר בעבודת עבד ואגב אורחך דרך ארצי ועשית נוסף כל מלאכתך. ובעבודת ה' לא תחשוב כאילו עשית כל עבודתך. אך במלאכתך הפלס כדורך כאילו עשית טלה. וכזה השפיע קדושה ביר זה כי יתייחס לה' ויי"ט ויום השביעי שבת לה' ותשפיע קדושה כך שיקרא אליהך וזכו לה' אליהך כאילו בשבת (פורת יוסף)

מקשר ביך לבין אלהיך כו' עיי"ש. או יאמר קרוב לזה. זכור את יום השבת ולא בלבד לשבת ממלאכה כי אם לקדשו להוסיף בו קדושה ע"י שחפיש עומך בו כיום מעסקי העולם ותתודד בו בקדושת התורה וסוד'. כי אם לא תתווך רק כוונת שביעה בלבד לפנוד את ה' גם בחול הוא כך כי שבת ימים תעבוד את ה' בעלם ועשית ג"כ כל מלאכתך. אך מה שתעדיף על החול הוא כי יום השביעי שהוא שבת היה אלהיך בלבד קדוש לגמרי. ולא יעלה על דעתך כי השביעה ממלאכה חספיק זה לא יעלה על דעתך כי הנה כמה שלא תעשה כל מלאכה בלבד כפי כחתימה זו גם עבדך ואתמך וכעתך שיש עמך וו"ש לא תעשה כל מלאכה כזה אתה ואתמך כו' שיש וכמה יהיה תפארתך בשבת עליהם אם לא יהוהך בו קדוש לה' כו' עיי"ש: (ובס' כי תשא) ארז"ל

ארז"ל חילו היו ישראל שומרים את השבת כהקטנו לא
 היה אומה ולשון ויטלה להם והיו זוכים אל המנוחה לעולם.
 ופי' שם מ"מ ושמו בני ישראל את השבת כו' כי
 הקדושה בארה בלדס מעולם העליון המפורש למעלה
 ע"י השבת לא היה יוצא מישראל לעולם אם היו
 שומרים השבת בקדושה. ואדרבה היה הולכת וניתוספת
 והוא כי לא בלבד העדר חילול שהוא המנוס מעשות
 מלאכה. כי אם עוד לעשות בו דברי קדושה כעסק
 התורה ומלות ועניני קדושה בלבד וענוג אותו לשמו לא
 להנחת הגוף. עי"ו טורח אור השבת עלמו למעלה
 שמענו אור הנפש יתירה בא אל האדם מתרבה ומתגדל
 כאילו סועל עשייה באיכות העולם לנלוותו ולחורו ולהדשו
 ושמרו בני' כו' פי' הנה עד כה דברתי על שמירת
 שבת מנחלתו כמלאכה בלבד אשר אותו רק העדר קדושה
 אך אינו עשייה את השבת עלמו והרכות באיכותו קדושה
 יתירה. אמנם דע לכם כי אילו ושמרו בני' את השבת
 באופן שאינו מנחתי חללו בלבד כי אם לעשות את השבת
 עלמו או לכל דורותם יהיה נרית עולם שהוא קיום
 העולם (שם משמעו) ברית לשון קיום) שיטעו בזה שיהיו
 כעולם קיים שלא יצטרך העולם לנלוותו ולחורו ולהדשו
 הוא ית' אלא יהיה לו קיומו מעתה כו' אבל כעת שאין
 שומרים השבת כראוי אין לנו כעת אלא שיהיה לנו לאות
 עי"נפש יתיר' ויבין ששבת חוזרת לתקומה שאין קדושת'
 מולאת מנוחה מתחת עון להתמיד בנו עי"ל ותבין:
 כתוב ככההרצ"ל ובכשר ספרי מקובלים שהלימוד כל
 הילה בליל ששי הוא חיוקן גדול ונפלא לפגם
 הכרית הובא בני' הק' אמר רב סהלא לעולם ישכים
 אדם להולאות שבת. שנאמר והיה כיום הששי והכינו
 לאהרן משחה. ומזה בו יותר מבשולחו כי הא דר"ח
 זר' וירא וכו' ור' יוסף הובא בגמ' ומהם ילמד כל
 אדם ולא יאמר לא אפגם כבודי כי זהו כבודו שאכבד
 השבת. וכל מה שיקנה יאמר כך (אוי קונה לכבוד
 שבת). כתב בתולאות חיים שהארז"ל היה טובא לפנות
 הבית מקוריו עבדיש שהוא כוד פגלא לודשו חן לבטל
 הרז"ר מן הבית. וכן בכל ע"ש ישחיו כינוי סמוך לבטל
 כמ"ס רז"ל והכינו את אשר יביאיו זה השחת הכנין.
 אחר חלות יעול לפגמו בכל ע"ש ויאמר בפה מלא
 (לכבוד יעול) וישרוף אותם. או יגזרו אותם בקרקע.
 כמובאר בזה"ק פ' ויקהל ד' ר"ח פ"ב וז"ל לא לבטי
 ליה לבני לרבנא אינון טופרין בזהמא. דהא כמה
 אדסינאו הי"נ אסגי עליה קטטורא. וידאג בכל יומא.
 ובטי לפסח' לון ולא ירמי לון דלא יעבד קלנא כשהוא
 אחר דיכול בני' לאתחזק בו עכ"ל. עוד כפי אחרי
 ע"ט ע"ה מאן דדריך ברבליה או במסאניה פלייהו
 יבול לאתחזק. ואיתא בדרבס בחסיד אחד שהפטר ונראה
 לתלמידו בתלום. וראה התלמיד שהיה לו כחם במלחו
 ובאלו לו על מה היה לך כך. והשיב לו מפני שלא היה
 נוהר להיץ את הפגמים בכל ע"ק לכן יוהר בזה מאוד.
 ולא יעול לפגמו ביום ה' השבת. כי כמה גדלים בשבת
 וכן ע"ה הוא ר"ח לא יגלה ולא יעול לפגמו. וכ"ש
 ביום ר"ח שחל בשאר ימות החול: והובא בספרים שיהיה
 האדם שלא יעול לפגמו ידיו ורגליו ביום א' כי קשה
 לשכחה וגם סכנה. וכתבו המקובלים שיהיה האדם כשקולץ
 לפגמו שאל יעול על בגדיו. וכ"ש שלא יקון על בגדיו
 כי גורם רעה מ"ו. ואם כיום סתרהה אם תפסה כן
 תגרום להפיל ולחיותה ר"ל. גם יוהר אדם שלא לגדל
 פרע שער ראשו יותר מדאי אלא יגלח בכל ו' או ו'
 פטוהו ויזהר שיגלת דחיק קודם חלות היום כי אחר
 חלות אסור לגלח עס"י דין המשנה שהיא עת מנחה
 גדולה. והובא בש"ע. וכ"כ בכהרצ"ל. והיה בעת
 אשר יגלת את ראשו יחשוב לקיים מלות לא תקיפו פאת
 השערה. ויאמר להנחלה כעת הגילוח שמור לי השיאות
 (פירת יוסף)

שלא תגלחם. וזכור קיים מל"ת של גלוח השיאות. גם
 ראוי לקבל פ"ע כעת התגלחת מל"ת של לא תשחית את
 פאת זקקך ויחשוב לא חיות לגלח את זקני שלא אעטר
 על הל"ת זו שגוי בוראי. יוש"ס: ויתחיל ליעול לפגמו
 כיד שמאל מהקמימס ויסיים בגודל ואח"כ כיומן ויתחיל
 בגודל ויסיים בקמימס ולא יסנה זה הסדר ולא יטול שמי
 לפגמו אלנעומו זו אחר זו כי סכנה הוא וגם קשה
 לשכחה. ואחר נטילת לפגמים יטול ידיו וגם בנטייה
 זו מאד ולא נטילה על בלבד אלו מזהירים אלא אף על
 שאר נטילות שאבאר בסמוך מפני שהם ככלל עבירות
 שאדם דש עקביו. ובאמת הם תמורים מאד. ולריבים
 במירה גדולה כי כל כיואל בזה ממשיך ע"ש רות
 הטומאה ועי"רוח הטומאה הוא עלול לעשות עבירות:
 ומלכו הן הדברים הרבים נטייה לאכילה לפניה ולאחריה
 שיהא מים אחרוני' חוכה ואמלעותי רבות. הסופר
 ראשו. הנוגש כבינה. הנוגש במקומות המבויס. היואל
 לפגמו. החולץ מנעליו בידיו. הקס המהמטה. היואל
 מכבד"ס. והיואל מביית המרחץ. ההולך בבית הקברות
 יטול קודם שמתפלל על בה"ק ובצב"ג כ' לחזר כ"ק
 שהרז"ר מניין החורים ויש לרחוץ גם הפנים. הנוגש
 במת. המלוה אותו. ומנהג אבותינו תורה היא שלא
 יכנס לבית קודם שירחץ. והפלה כליו אפילו לא מא'
 כנה. המשמש מעתה יעלו ידיו שיהיה קודם שהשימש
 ואחריו. וכל אלו הם סכנה לת"ת לבטות תלמודו ואם
 אינו ת"ת יואל שדמותו. הנחלה ולא נעל ידיו מפחד ג'
 ימים. המקוים דם מהכפי' ולא נעל ידיו מפחד ז' ימים.
 והנוטל לפגמו ולא נעל ידיו מפחד יום אחד ויודע
 ממה מפחד. ואין לזיך ליעול כל הוד לאלו העניינים
 כ"ה האלגנות כולם לבד שהם י"ד פקקים שהם פוליס
 בין שתי ידיו כ"ה ר"ח כה או לטומאה או לפגם בני
 השבת הכנת המקבל אם לטוב או להפסד ואי"ל ג"כ
 לערות עליהם ג"כ כ"ה בעי"ש שהרית וי"א ג"כ בעי"ש
 דכבדים אבל לא בכל אלו הדברים. ויקרא הפרשה
 שמו"ת ידווקא ביום מקרא אח"כ התרגום. ומזה סך
 המובחר שלא יקרא שמו"ת רק בע"ש אחר חלות אפ"ס
 שלענין דינא מיום ראשון השבו משלים עם הלבוך.
 ויהדר לקרות בס"ת ואחר כל סוף יקרא התרגום שלו.
 הרז"ל ז"ל ובל"ה הק'. ועל"ס אחר כל פרשה פתוחה או
 סתומה. ולא פסיק בדבור ששהחיל לקרות שמו"ת וקודם
 קריאת הפרשה יאמר רבש"ע הרניו רז"ה לקרות שמו"ת
 כדי לעשות בזה זיך ליוצאי ובוראי ית"ש. ובכל מקום
 אשר תקרא בתורה או בנייאים וכתובים ענין שכל מוס
 היסך רזון בוראנו או יכניס בלבו לעד גדול שלא נעשית
 או לזון בוראנו. ובתקום אשר יקרא חיות ענין שמו
 בא נחת גדול לבוראנו או יכניס ש"ע בלבו על שיעשית
 רזונו. וכן בע"ש אשר יקרא בתנ"ך ענין מנוטרות ושלאלות
 הבורא או יחשוב האדם במחשבתו גזרות ה' כמה
 פעמים. ועוד בכל מלות הנכונות כזמניו כן מ"ש. כן
 מל"ת יקבל ש"ע כמ"ע לעשותה וכל"ת יזכר ממנה.
 גם כעת שיעשהו הפרשה מפי הקורא בשבת וי"ש ובבתי
 ותמישי יכוין כנ"ל גם בקריאת הפטורה יכוין כנ"ל.
 ועוד כמ"ס אשר יקרא הפטורה או כלומר תנ"ך
 עניני נחמות על הפתח ראויו ליתן חילוף לבוראינו על
 נחמות אלו וס' יאספ לשבתה ה' כי דבר זה שכל לאדם
 אחר פטירתו לפיט לישועה. ויזהר מאד בדקדוק המלות
 היטיב אף גלימוד התורה וכמ"כ בקריאת שמו"ת. ואחר
 קריאת שמו"ת. ויקרא הפטורה שהייכס לאותה שבת
 פטוהו ויזהר דחיק קודם חלות היום כי אחר
 חלות אסור לגלח עס"י דין המשנה שהיא עת מנחה
 גדולה. והובא בש"ע. וכ"כ בכהרצ"ל. והיה בעת
 אשר יגלת את ראשו יחשוב לקיים מלות לא תקיפו פאת
 השערה. ויאמר להנחלה כעת הגילוח שמור לי השיאות
 (פירת יוסף)

המלס כי רוב הטעמים כועס עם המלס ר"ל עם הדיכר
 סיואל מיהם .
 ואחר הסבילס דווקא יסביל אחר מים תמין לרחוץ כסס
 פניו ידיו ורגליו על הסדר זה דווקא . ומי שאכיר ל
 כסס עיי שכלו יעייין בבחרי"ל סס וראה התיקן הגדול
 והנפלא מה שנפשה בעולמות הפלוינים ע"י רחל"ת פניו
 ידיו ורגליו במים תמין כסס"ק . ומה טוב אם יטול
 לרחוץ כל הגוף כסס ואז ירחץ ראשו תחלה . ויאמר
 כשעת רחיל"ס נלכוד שבת קודש) . ויכוין לעשות כזה כ"כ
 להטורא יח"ס . והגאון ר"ע כתב שלא יכנס לבית
 הסרחן כס"ס משום דקשה לתשמיש וכן כול כס"א .
 כתב בחרי"ל שלא לרחוץ עיי נכרי . וגם לא ילבת
 ע"י שלא לאתערבא זולמא ידידיה הקדוש בזולמא
 דסע"א הסמא והוא מוזה"ק פ' אמור ד' ק"ד ע"ב ע"ס .
 כתב כשליט גבורים שלא לרחוץ כי אם סמוך לשבת כדי
 שילטוב מלבושו של שבת חתוף ומיד ומי שרחץ
 בעוד היום גדול צריך לחזור ולרחוץ פניו ידיו ורגליו
 סמוך לשבת וכטאו מן הטבילה ילכו בגדי שבת כשי
 יבולחו וישמח כביאת שבת כיואל לקראת המלך . ויאמר
 (הריני לונס מלבושם של שבת מלכא"א) ויאמר (כל
 כלי יוצר עליך לא ילל וכל לשון חקוס אחר למשפט
 תרשישי זאת נחלת עבדי ס' לזקתם מאתי נאם ה') .
 הכידיס ואזני מעשה לובשים לבנים כשבת . ואשרי לו
 מי שוכה שיש לו ביכולת שיהיו לו בגדי שבת מקטון
 ועד גדול אפי' חגורה וכדלילס ומלנסת . אבל אחר
 שלשים יום אפילו על אביו או אמו ישנה בגדיו קצת .
 ואפילו מי שיש לו עלות קטן משאר אנפויס ישתדל
 להיות כשבת ע"ק לכן .
 ויאמר שיר הכידיס בקול נעים ובחמתן גדול . וגדול
 מעלת אמתיה הובא בויה"ק ס' תרומה ד' קמ"ג
 ע"ב ד"ה מי דהו כו' ע"ס . ויורס מאוד באמירתה
 נדקדוק החי' . ולא יפיק באחנס הקריאה אפי' בד"ת .
 וכאזו הכפריס לפי שכל הפסוקים של שיר השייכים
 מסודריס כשבת מעלות המדות השולמות הפלוינים
 הקדושים אם לא יקדק היינו בחיבות או ישנה הפסקות
 יפשה פירוד ח"ו במדות הפלוינים הק' . ואם אין לו
 שעות לקרותה אזי יקרא כשבת מתי שיוכל .

ותעשה זכאה אחת סבית' טווה כס"ס ולא יתה מסוקה
 גלברי שבת כרתי' ומתה . ראה אחד כחלוס סביו
 סורפוס אח ידיס וטיניס בעוורת של פסתן . שאל למס
 דינה בית השיבו לו מפני סהיתה עוסקה כס"ס כפסתן
 ולא יתה עוסקה גלברי שבת . ולתקן בגדיו או בגדי
 חבירו כלא סבר ולצורך שבת דווקא מותר . ולכתוב
 ספרים לעצמו דרך למודו סבי .
 והבא כספרים מייב אלס להדבר בתשובה ולהתוודות
 כס"ק . כי ד' חלוקי כפרה סס המתחלקים :
 (א) הוא ככל יום לפת ערב . וסימנו וכל השמש וסער .
 (ב) הוא כס"ס . וסימנו זכר את יום השבת לקדשו .
 (ג) הוא ר"ח . וסימנו ר"ת למך נתת זמן כפרה כו' .
 (ד) היא כחשונה סגדולס וסימנו כי ביום כזה יכפר
 פליכס כו' . ע"כ וראה האדם להתוודות ולהרהר בתשובה
 כס"ס כדי לנקות הפגס מפגס כענפי הסבוב קודס
 שיחזרו לתקדוס . כ"א ח"ו יחזרו סענפוס לתקדוס כססס
 פנמיס אז תשובתו קשה ואפטר שלכונה זו סיו חסידים
 ואכשי מעשה מתענים ככל ע"ס . ואח"כ ילך להטור
 בתקוס לכבוד ס"ק . ומי שרואה לכוין בעת טבילתו
 כראוי לכוין יעייין כהשל"ס . וכתב סס לעולם יפשה אדם
 מזה אף שאינו יודע הטעם ויאמר השייך לאותו מזה
 אף שאינו מכוין כיוון סכוונתו לב"ש יפשה פעולתו ויקבל
 סכר עליו . וכוודאי אדם סבלתי עטור הוא מעומאת קרי
 ר"ל או מיוזב של טבילת מזה כוודאי חיוב גדול לעבול
 א"ט כס"ק שלא יכנס בקודש ועומאתו עליו עומאת
 הגוף ח"ו . אלא אף מי ששומד בתוקף עהרה מזה
 גדולס לעבול כס"ס כי טבילה כס"ס מועיל לקבל כסמ
 יתירה כשבת . וכלתי עהרת המקוה כודאי לא ישיגה .
 כמבאר כס"ק פ' וקהל ד' ר"ל ע"א ד"ה כד על
 סכתא כו' . ויטבול כס"ס לא פחות מג' טבילות .
 סאר"ל . וכזו השולס נובחים לעבול ד' טבילות נגד
 ד' אומיות סיה ונכון כוא . וכתב הוי"ס סראה מהגין
 סובלין י"ד טבילות ואשרי חלקס כי כל המרנה בעבילה
 סרי זה מאכות . כי ככל טבילה סאדם עובל א"ס יותר
 מחשיך פ"ע קדושה ביותר כן כחול והן כשבת ואדם
 מקדס א"ס מלמטה מקדסין אותו מלמעלה יותר ויותר .
 מי שחפץ ככסס יתכוב כפת הטבילה כי כס"ס עם המלס
 עולה מקוה וכשמורה ועוזב אז יטהר . ועטס כסס עם

שיר השירים .

א שיר השירים אשר לשלמה : ישלני מנשיקות פיהו פייטובים
 דדיך מיון : ללית שמנייה סובים שמן תורק שמך על-
 פן עלמות אהבוה : משבני אחריה גרוצה הביאני הפלך חדריו
 נגילה ונשמך כך נזכירה דדיך מיון מישרים אהבוה : שתורה
 אני ונאוה בנות ירושלם פאתלי קדר פיריעות שלמה : אל-
 תראני שאני שתחרת ששופתני השמש בני אמי נחרו-בי
 שמני נמרה את-הכרמים פרמי שלי לא נמרתני : הגידה לי
 שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרפיין בצהרים שלמה

אהיה

אֶתִּיהָ פָּעַמְיָהּ עַל עַדְרֵי חֲבֵרֶיהָ: אִם-לֹא תִדְעֵי לָךְ הִיפָּה
 בְּנָשִׁים צְאִי-לָךְ בְּעַקְבֵי הַצֹּאן וְרַעֲלֵי אֶת-גְּדִיתֶיךָ עַל מִשְׁכְּנֹת
 הַדָּעִים: לִסְסֹתִי בְּרֻכְבֵּי פָרְעָה דְּמִיתֶיךָ רַעֲיָתִי: נֹאנֹו לְחִינֶיךָ
 בַּתּוֹרִים צֹאֲרֶךְ בַּחֲרוּזִים: תּוֹרֵי זֶהָב נַעֲשֶׂה-לָּךְ עִם נִקְדוֹת
 הַבָּסָף: עַד-שֶׁהִמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ נִדְרֵי נִתְּנָן רִיחוֹ: צְרוּר הַמָּר וְדוּדֵי
 לֵי בֵּין שְׂדֵי יְלִין: אֲשַׁבֵּל הַכֶּפֶר דוּדֵי לֵי בְּכַרְמֵי עֵץ גְּדִי: הַגֶּדֶךְ
 יָפָה רַעֲיָתִי הַגֶּדֶךְ יָפָה עֵינֶיךָ יוֹנִים: הַגֶּדֶךְ יָפָה דוּדֵי אָף נָעִים
 אָף-עֲרֻשָׁנֹו רַעֲנָנָה: קְרוֹת בַּתִּינוֹ אַרְזִים רַהֲיִטְנוֹ בְּרוֹתִים:
 ב אֲנִי חֲבַצְלַת הַשְּׂרוּן שׁוֹשַׁנַת הָעִמְקִים: כִּשְׁוֹשֶׁנָה בֵּין
 הַתּוֹחִים כֵּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת: כַּתְּפוּחַ בַּעֲצֵי הַזֶּעַר כֵּן דוּדֵי בֵּין
 הַבָּנִים בְּצִלֹו הַמַּדְתִּי וַיִּשְׁבַּתִּי וּפְרִיז מְתוֹק לַחֲכִי: הִבִּיאֲנִי אֶל-בֵּית
 הַיֵּין וְדָגְלוֹ עָלַי אֲהַבָּה: סִפְכוּנֵי בְּאִשִּׁישׁוֹת רַפְדוּנִי בַתְּפוּחִים
 כִּי-חִלַּת אֲהַבָּה אֲנִי: שִׁמְאֵלוֹ תַחַת לְרֹאשִׁי וַיְמִינוֹ תַחֲבַקֵּנִי:
 הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בָּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אוֹ בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה
 אִם-תִּעֲרִירוּ וְאִם-תִּעֲזָרוּ אֶת-הָאֲהַבָּה עַד שֶׁתִּחַפֵּץ: קוֹל דוּדֵי
 הַגַּהֲזָה בָּא מְדַלֵּג עַל-הַתְּהָרִים מְקַבֵּץ עַל-הַנְּבָעוֹת: דוּמָה דוּדֵי
 לְצִבִּי אוֹ לְעֶפֶר הָאֵילִים הַגַּהֲזָה עוֹמֵד אַחַר כַּתְּלָנוֹ מִשְׁנֵיהָ
 מִן-תַּעֲלֹוֹת מִצִּיץ מִן-הַתְּרַפִּים: עָנָה דוּדֵי וְאָמַר לֵי קוּמִי לָךְ
 רַעֲיָתִי יָפָתִי וְלִכְנִי לָךְ: כִּי-הִגַּה הִסְתִּיו עֶבֶר הַזָּשִׁם חֲלַף הַקֶּדֶךְ
 לוֹ: הַנְּצַנִּים נִרְאוּ בְּאַרְץ עֵת הַזֹּמִיר הַגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹד נִשְׁמַע
 בְּאַרְצָנוּ: הַתְּאֵנָה חֲנֻמָּה פְּגִיה וְהַגִּפְנִים סְמֹדֶר נִתְּנוּ רִיחַ קוּמִי
 לָךְ רַעֲיָתִי יָפָתִי וְלִכְנִי-לָךְ: יוֹנְתִי בַתְּגוּי הַפֶּלַע בְּסֹתֵר הַמַּדְרָגָה
 הָרְאִינוּ אֶת-מְרֹאֶךְ הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת-קוֹלְךָ כִּי-קוֹלְךָ עָרֵב וּמְרֹאֶךְ
 נְאוּהָ: אֲחֻזּוּ-לָנוּ שְׁעָלִים שְׁעָלִים קְטַנִּים מְחַבְּלִים בְּרַמִּים
 וּכְרַמִּינוֹ סְמֹדֶר: דוּדֵי לֵי וְאָנִי לוֹ הָרַעָה בְּשׁוֹשְׁנִים: עַד שֶׁיְּפוּחַ
 הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים סָבַב דְּמַה-לָּךְ דוּדֵי לְצִבִּי אוֹ לְעֶפֶר הָאֵילִים
 עַל-הָרֵי בַתֵּר:

ג על־מִשְׁכְּבֵי בַלִּילֹת בִּקְשָׁתִי אֶת שְׂאֵהְבָה נַפְשִׁי בִּקְשָׁתִי
 וְלֹא מִצְאָתִי: אֶקְוֶה נָא וְאִסְבְּבָה בְּעִיר בְּשׁוּקִים וּבְרַחֲבוֹת
 אֲבַקֶּשֶׁה אֶת שְׂאֵהְבָה נַפְשִׁי בִּקְשָׁתִי וְלֹא מִצְאָתִי: מִצְאֹנֵי
 הַשְּׂמֵרִים הַסְּבָבִים בְּעִיר אֶת שְׂאֵהְבָה נַפְשִׁי רְאִיתֶם: כִּמְעַט
 שָׁעַבְרְתִּי מֵהֶם עַד שִׁמְצָאתִי אֶת שְׂאֵהְבָה נַפְשִׁי אֲחֹתִי וְלֹא
 אֲדַפְנוּ עַד־שֶׁהֵבִיאֲתִי אֶל־בֵּית אִמִּי וְאֶל־חֹדֶר הַזֹּרְתִי: הַשְּׂבַעְתִּי
 אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אוֹ בְּאֵילֹת הַשָּׂדֶה אִסְתַּעֲרוּ ו
 וְאִסְתַּעֲרוּ אֶת־הָאֵהָבָה עַד שֶׁתִּחַפֵּץ: מִי זֹאת עֲלָה מִן־
 הַמִּדְבָּר כְּתִימְרוֹת עֵשֶׂן מִקְטֶרֶת מֶר וּלְבוֹנָה מִכָּל אֲבֵקֶת רוּכַל:
 הִנֵּה מִשְׁתּוֹ שֶׁל־שְׁלֹמֹה שְׁשִׁים גְּבָרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבֻרֵי יִשְׂרָאֵל:
 כָּל־מִן אֲחִי תָרַב מִלְּמִרְי מִלְּחָמָה אִישׁ תָּרַב עַל־יָדְכֹּ מִפְּחַד
 בַּלִּילֹת: אֲפָרִיץ עֲשֵׂה לֹו הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מַעְצֵי הַלְּבָנוֹן: עֲמַדָּיו
 עֲשֵׂה כֶסֶף רִפִּידָתוֹ זָהָב מִרְכָּבוֹ אַרְגָּמָן תּוֹכוֹ רִצְפוֹ אֵהָבָה מִבְּנוֹת
 יְרוּשָׁלַם: צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַּעֲטָרָה
 שֶׁעָטְרָה־לֹו אִמִּי בָּיּוֹם חַתֻּנָּתוֹ וּבָיּוֹם שִׁמְחַת לְבוֹ:

ד הַנֶּדֶךְ יָפָה רַעֲיָתִי הַנֶּדֶךְ יָפָה עֵינֶיךָ יוֹנִים מִבְּעַד לְצִמְתֶּךָ
 שְׁעָרֶךָ כְּעֵדֶר הָעֹזִים שְׁגִלְשׁוֹ מִתֵּר גִּלְעָד: שִׁנְיֶךָ כְּעֵדֶר הַקְּצוּבוֹת
 שֶׁעָלוּ מִן־הַרְחֵצָה שְׁכָלֶם מִתְּאִימוֹת וּשְׁכָלָה אֵין בָּהֶם: כְּתוּם
 הַשְּׁנִי שִׁשְׁתּוֹתֶיךָ וּמִדְּבָרְךָ נִאוּהָ כַּפְלָה הַרְמוֹן רִקְתֶּךָ מִבְּעַד
 לְצִמְתֶּךָ: כַּמְגִּדֵל דָּוִד צוֹאֲרֶךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת אֵלֶף הַמְּגִן תִּלְדִּי
 עָלָיו כָּל שְׁלָמֵי הַגְּבוּרִים: שְׁנֵי שְׂדוֹךְ כְּשֵׁנֵי עֶפְרַיִם תְּאִוְמֵי צְבוּיָה
 הָרַעִים בְּשׁוֹשְׁנִים: עַד שִׁיפּוּחַ הַיּוֹם תָּסוּ הַצִּלְלִים אֵלֶיךָ לִי אֶל־
 תֵּר הַמִּזֹּר וְאֶרְגַּבְעַת הַלְּבוֹנָה: כָּל־יָפָה רַעֲיָתִי וּמִוֹם אֵין כָּךְ:
 אֲתִי מְלַבְּנוֹן כְּלָה אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוֹאֵי תְּשׁוּרֵי וּ מִרְאֵשׁ אֲמָנָה
 מִרְאֵשׁ שְׁנִיר וְחַרְמוֹן מִסְּעֵנוֹת אֲרִיּוֹת מִתְּרָרֵי נִמְרִים: לִבְבְּתַנִּי
 אֲחֹתִי כְּלָה לִבְבְּתַנִּי בְּאַתֶּת מַעֲיִנֶךָ בְּאַחַד עֵנֶק מִצְוֹרְנֶךָ: מִה־
 יָפוּ דְרִיךְ אֲחֹתִי כְּלָה מִה־יָפוּ דְרִיךְ מִיּוֹן וְרִית שְׁמֵנֶיךָ מִכָּל־

בשמים: נפת תמפנה שפתותיך כלה דבש וחלב תחת לשונך
 ודית שלמתוך פריח לבנון: גן ו נעול אחתי כלה גל ו נעול
 מעין התום: שלחוך פרדם רמונים עם פרי מגדים כפרים עם
 גרדים: גרד ו וכרפם קנה וקנמון עם כל עצי לבונה מור
 ואהליות עם כל ראשי בשמים: מעין גנים באר מים חיים
 ונזלים מן לבנון: עזרי צפון ובואי תימן הפיהי גני יולו בשמיו
 יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו:

ה באתי לגני אחתי כנה אריתי מורי עם בשמי אכלתי
 יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי אכלו רעים שתי ושכרו
 דודים: אני ישנה ולבי ער קול ו דודי דופק פתחי לי אחתי
 רעתי יונתי תמתי שראשי גמלא מל קוצותי רסיסי לילה:
 פשטתי את כתנתי איבכה אל בשנה רחצתי את רגלי איבכה
 אמנפם: דודי שלח ידו מן החור ומעי המז עליז: קמתי אני
 לפתח לדודי וידי נטפו מור ואצבעתי מור עבר על פות
 המנעול: פתחתי אני לדודי ודודי המק עבר נפשי יצאה בדבחי
 בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני: מצאני השמרים
 הסבבים בעיר הזוני פגעוני נשאו את רדידי מעלי שמר
 החמות: השבעתי אתכם בנות ירושלם אם תמצאו את דודי
 מה תגידו לו שחולת אהבה אני: מה דודך מדור היפה
 בנשים מה דודך מדור שכבה השבעתנו: דודי צח וארום
 דגול מרבבה: ראשו פתם פז קוצותיו תלתלים שחרות בעורב:
 עיניו כיונים על אפיקי מים רחצות בחלב ישבות על מלאת:
 לחיו בערוגת הבשם מגדלות מרקחים שפתותיו שושנים
 נטפות מור עבר: ידיו גלילי זהב ממלאים פתריש מעו
 עשת שן מעלפת ספירים: שוקיו עמודי שיש מיסדים עלי
 אדני פז מראהו כלבנון בתור פארוזים: הפז ממתקים וכלו
 מחסדים זה דודי וזה רעי בנות ירושלם.

וְאָנָה הִלַּךְ דְּדוֹדְךָ הִיפָּה בְּנָשִׁים אָנָה פָּנָה דְּדוֹדְךָ וּבְבִקְשֵׁנוּ
עֲמֹךָ: דְּדוֹדִי יָרַד לִנְנוּ לְעֵרוּגוֹת הַבֶּשֶׂם לְרֵעוֹת בְּנָנִים וְלִלְקַט
שׁוֹשָׁנִים: אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי הֲרוּעָה בְּשׁוֹשָׁנִים: יָפָה אֶת
רַעֲיָתִי כְּתֹרֶצֶה נְאוּהָ כִּירוּשָׁלַם אֵימָה כְּנִדְגָלוֹת: הִסְבִּי עֵינֶיךָ
מִנְּגִדֵי שָׂהֶם הִרְהִיבֵנִי שְׁעָרֶךָ כַּעֲדָר הָעֵזִים שְׁגָלְשׁוּ מִן־הַגִּלְעָד:
שְׁנִיךָ כַּעֲדָר הַרְחֵלִים שְׁעָלוּ מִן־הַרְהִצָּה שְׁפָלָם מִתְּאִימוֹת
וְשָׁפְלָה אֵין בָּהֶם: כִּפְלַח הַרְמוֹן רַקְתָּךְ מִכַּעַד לְצַמְתָּךְ: שֵׁשִׁים
הֵמָּה מַלְכוֹת וְשִׁמְנִים פִּילֹגְשִׁים וְעֵלְמוֹת אֵין מִסְפָּר: אַחַת הִיא
יֹנְתִי תַמְתִּי אַחַת הִיא לְאַמָּה בָּרָה הִיא לְיֹלְדָתָהּ רְאוּהָ בְנוֹת
וַיֵּאֱשְׁרוּהָ מַלְכוֹת וּפִילֹגְשִׁים וַיְהַלְכוּהָ: מִי־זֹאת הַנְּשֻׁקָה כְּמוֹ־
שָׁחַר יָפָה כְּבָבְנָה בָּרָה כַחֲמָה אֵימָה כְּנִדְגָלוֹת: אֲרֻנְגָת אֲנֹנִי
יִרְדְּתִי לְרְאוּת בְּאֲבִי הַנְּחַל לְרְאוּת הַפְּרָחַת הַגִּפְנִן הַנְּצִוֹ הַרְמוֹנִים:
לֹא יִדְעָתִי נַפְשִׁי שְׂמֵתֵנִי מִרְכָּבוֹת עַמֵּי נְדִיב:

וְשׁוּבֵי שׁוּבֵי הַשְּׁוֹלְמִית שׁוּבֵי שׁוּבֵי וְנַחֲוֹהֶבְךָ מִה־תַּחֲוֹז
בְּשׁוֹלְמִית כְּמַחֲלַת הַמַּחְנִים: מִה־יָפוּ פַעֲמֶיךָ בְּנִעְלִים בְּתִי־נְדִיב
חֲמוּקֵי יִרְכִיךָ כְּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יָדַי אָמֵן: שְׁרַדְךָ אֲנִי הִסְתַּר
אֶל־יַחַסְרֵי הַמְּזֹג בְּמִנְךָ עֲרַמַת חַטִּים כּוּגָה בְּשׁוֹשָׁנִים: שְׁנֵי שְׂרִיךְ
כְּשֵׁנֵי עֶפְרַיִם תְּאֵמִי צְבִיָּה: צִוְאַרְךָ כְּמִגְדַל הַשֵּׁן עֵינֶיךָ בְּרִכּוֹת
בַּחֲשָׁבוֹן עַל־שַׁעַר בְּתִירְבִּים אִפְךָ כְּמִגְדַל הַלְּבָנוֹן צוּפָה פָּנֵי
דְּמִשְׁק: רֵאשֶׁךְ עֲלֶיךָ כְּפַרְמֶל וְדִלַת רֵאשֶׁךְ כְּאַרְגָּמָן מִלֶּךְ אֶסוּד
בְּרֵהטִים: מִה־יָפִית וּמִה־נַּעֲמַת אֶהְבֶּה בְּתַעֲנוּגִים: זֹאת קוֹמְתָךְ
דְּמַתָּה לְתַמָּר וְשְׂרִיךְ לְאַשְׁכְּלוֹת: אִמְרָתִי אֶעֱלֶה בְּתַמָּר אַחֲוָה
בְּסִנְסֵנִי וַיְהִי־נָא שְׂרִיךְ כְּאַשְׁכְּלוֹת הַגִּפְנִן וְרִיחַ אִפְךָ בְּתַפּוּחִים:
וְחֶכְךָ כִּיֵּין הַטּוֹב הוֹלֶךְ לְדוֹדִי לְמִישְׁרִים דּוֹכָב שִׁפְתֵי יִשְׁנִים:
אֲנִי לְדוֹדִי וְעָלִי תְשׁוּקָתוֹ: לְבַה דְּדוֹדִי נִצָּא תְשׁוּדָה נְלִינָה בְּפַפְרִים:
נְשֻׁבִימָה לְכַרְמִים נְרְאוּהָ אִם־פְּרָחַת הַגִּפְנִן פִּתַח הַסְּמֹדֵר הַנְּצִוֹ
הַרְמוֹנִים שֵׁם אֶתָּן אֶת־דְּדוֹדִי לָךְ: הַדּוֹדָאִים נְתַנּוּ־רִיחַ וְעַל־

פְּתַחֵנּוּ כָּל־מַגְדִּים חֲדָשִׁים גַּם־יִשְׁנִים דוֹרֵי צַפְנֹתַי לָךְ :
 ח מִי יִתְנַךְ כָּאֵה לִי יוֹנֵק שְׂדֵי אִמִּי אֲמַצְיָאךָ בַּחוּץ אֲשַׁקֶּךָ
 גַּם לֹא־יָבוּז לִי : אֲנִהְיֶךָ אֲבִיאוֹךָ אֶל־בֵּית אִמִּי תִלְמַדְנִי אֲשַׁקֶּךָ
 מִיַּן הַרְקַח מַעֲסִים רַמְנִי : שְׂמָאלוֹ תַחַת רַאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבַקְנִי :
 הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם מִה־תַּעֲרֹו וּמִה־תַּעֲרֹו אֶת־
 הָאֲהָבָה עַד־שֶׁתַּחֲפִיץ : מִי זֹאת עֵלָה מִן־הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל־
 הַדֹּדָה תַחַת הַתְּפוּחַ עוֹרְרֵתֶיךָ שִׁמְהָ חִבְּלֹתֶךָ אֲמֹה שִׁמְהָ חִבְּלָה
 יִלְדֶתְךָ : שִׁימְנֵי בְּחוּתֶם עַל־לִפְךָ בְּחוּתֶם עַל־זוֹרְעֶךָ כִּי־עוֹהָ
 כַּמּוֹת אֲהַבָּה קִשָּׁה כִּשְׂאוֹל קִנְיָה רִשְׁפִּיהָ רִשְׁפִּי אִשׁ שְׁלֵהֲבַתֶּיהָ :
 מִיִּם רַפִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת־הָאֲהָבָה וְנִהְרֹזֹת לֹא יִשְׁטַפּוּהָ
 אִם־יִתֵּן אִישׁ אֶת־כָּל־הוֹן בֵּיתוֹ בְּאֲהָבָה בּוֹז יָבוּז לּוֹ : אֲחוֹת
 לָנוּ קִטְנָה וְשָׂדִים אֵין לָהּ מִה־נַּעֲשֶׂה לְאֲחוֹתָנוּ בַּיּוֹם שִׁידְכָר־
 בָּהּ : אִם־חוֹמָה הִיא נִבְנָה עָלֶיהָ טִירַת כֶּסֶף וְאִם־הִלַּת הִיא
 נִצּוֹר עָלֶיהָ לֹחַ אֲרוֹז : אֲנִי חוֹמָה וְשָׂדֵי כַּמְגַדְלוֹת אֲנִי הֵיטִי
 בְּעֵינָיו כַּמוֹצֵאת שְׁלוֹם : כֶּרֶם הִיָּה לְשִׁלְמָה בְּבַעַל הַמּוֹן נָתַן
 אֶת־הַכֶּרֶם לְנֹטְרִים אִישׁ יָבִיא בְּכַרְוֹ אֶלֶף כֶּסֶף : כֶּרֶםִּי שְׁלִי
 לְפָנַי הָאֶלֶף לָךְ שְׁלֹמָה וּמֵאתִים לְנֹטְרִים אֶת־כַּרְוֹ : הִיוֹשֶׁבֶת
 בְּגִנִּים הַבְּרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלְךָ הַשְּׂמִיעֵנִי : בָּרַח וְדוֹרֵי וְדַמְהָה
 לָךְ לְצַבִּי אֲוֹ לְעַפְר הָאֵילִים עַל הָרִי בְּשָׁמַיִם :

תפלה זו יאמר אהר שיר השירים ככונה גדולה :

רבוץ כל העולמים יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שבזכות שיר השירים
 אשר קרית וּלְמַדְתִּי שֶׁהוּא קִדְשׁ קִדְשִׁים בְּזִכּוֹת פְּסוּקָיו וּבְזִכּוֹת תְּבוּתָיו
 וּבְזִכּוֹת אוֹתֵיתָיו וּבְזִכּוֹת נִקְדוּתָיו וּבְזִכּוֹת מַעֲמָיו וּבְזִכּוֹת שְׂמוֹתָיו וְצַרְפּוֹ
 וְרַמְיָו וְסוּדוּתָיו הַקְּדוּשִׁים וְתַמְהוּרִים הַנּוֹרְאִים הַיּוֹצֵאִים מִכַּנּוֹ שֶׁתִּהְיֶה שְׁעָה זוֹ
 שְׁעַת רַחֲמִים שְׁעַת הַקְּשֻׁבָה שְׁעַת הַאֲזוּנָה וְנִקְרָאָה וְתַעֲנֵנּוּ נְעִיתִיר לָךְ וְהַעֲתֵר לָנוּ
 שִׁיְהִיָּה עוֹלָה לְפָנֶיךָ קְרִיאַת שִׁיר הַשִּׁירִים כְּאֵלּוֹ הַשְּׁנַנּוּ כָּל הַסּוּדוֹת
 הַנִּפְלְאוֹת וְהַנּוֹרְאוֹת אֲשֶׁר הֵם חֲתוּמִים בּוֹ בְּכָל תְּנַאֲזֵי וְנִזְכָּה לְמָקוֹם שֶׁהַנְּשֻׁמּוֹת
 נִחְצְבוֹת מִשָּׁם וְכֵאלּוֹ עֵשִׂינוּ כָּל מַה שְּׂמוּטָל עָלֵינוּ לְהַשִּׁיג בֵּין בְּגַלְגּוֹל זֶה בֵּין

בַּגְּלָגוּל אַחַר וְלַהֲיוֹת מִן הָעוֹלָיִם וְהַזֹּכִימִים לְעוֹלָם הַבָּא עִם שְׂאֵר צְדִיקִים וְחַסִּידִים
 וּמֵלֵא כָּל מְשָׁלוֹת לִבְנֵי לְטוֹבָה וְתַהֲיֶיהָ עִם לְבַבְנוּ וְאִמְרֵי פִינוּ בְּעֵת
 מַחְשְׁבוֹתֵינוּ וְעַם יְדִינוּ בְּעֵת מַעֲבָדְנוּ וְתִשְׁלַח בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה וְהַרְוָחָה בְּכָל
 מַעֲשֵׂיהָ יְדִינוּ וּמַעֲפָר הַתְּקִימוֹנוּ וּמֵאֲשָׁפוֹת דְּלוֹתֵנוּ תְרוֹמְמֵנוּ וְתִשְׁיֵב שְׂבִינְתֵנוּ
 לְעִיר קְדִישָׁךְ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן :

וכל הנודע גורעין לו הכיח נפש יתורה ח"ו. ורוב
 פוסקים כתבו בש"ע סי' רס"א שצריך להוסיף מחול
 על הקודש שתי שעות קודם לילול. וכתבו הספרים אם
 נשמתו של אדם בנייהם בכל יום ששי מוסיפים אותה
 מגיהנם נעת שיהיה רגיל בעו"ל לכתוב. וכן בתוספת
 מקודש על החול צמוצי שבת האחר מאחרין אותו
 שלא להכניסם לניהם והממחר ממחרין אותו להכניסו.
 ומוטל על כל אדם להזהר לפני כיתו על תוספת שבת
 וכיחוד בימים הקלים של ימות החורף. וראוי להזהר
 אותם נחת ובתחלה. שלשה דברים לריך אדם לומר נחת
 בתוך ביתו עם תשיבה (ערבס). אפרתם חלה. הדליקו
 את הכר. מלאה לעשות התכשילין קודם השבת כדי
 לתקנם והכיחון ע"ז טועמיה חיים וכו'. כתב הרמב"ם
 כתיב וקראת לבנת עונג שצריך לתקן התכשילין היותר
 טובים ממשמים ויין. ועל"ם מענגו בלחם טוב ודגים
 וכשר ויין. ולריך ליהרר למי שיש ביכולת שיהיה לו
 כשר ודגים בכל ג' סעודות ולחם משנה. וע"ם הסוד
 יהא נזהר דווקא דגים כי רוב לדיקים נעתיקם דגים.
 כי כתיבת לדיקים נאמר חסידה וכדגי הים נאמר גם
 כן חסידה וע"י אכילת דגים נכבת יוכל לתקן נשמתו.
 ובאם שיבא לע"י כך שהוא ג"כ יהיה נעתיק דגים יזמן
 הקב"ם שיאכל הדג ע"י ישראל כשר וצדיק מדה כנגד מדה.
 כתב ע"ת כס"ם הכוונת דיש לעשות הלחמים אמת
 גדולה וא' קטנה ואמצעי. וכליל שבת יכלע על
 האמצעי. וכשרית על הגדולה. ובסעודה שליטת על
 הקטנה. ועוד רביעית כדי שיהיה לו ג"כ לחם משנה
 לסעודה שליטת ויבאר אחד לסעודת מלוה מלכה.
 כתב המ"מ ומורי המהר"ל סיו לו שני מעשיות על
 השולחן זולת המפה בעל הלחם. אחד בשמעתיים
 המפה באוכלים עליה לא יהא השולחן מגולה. ועוד דכל
 מפה תלויה מעל השולחן טפה מכל לך ואי מנערים המפה
 וחוזרין וסורסין אותה ע"ם שולחן ה"ו עושה אוהל ערמי
 כשבת ואין עושין אוהל ערמי לכתולה כשבת. אבל אם
 כבר נבאר מטפת על השולחן אם סורסין אחרת עליה
 הוה מוסיף על אוהל ערמי דשרי לכתולה. אחר
 ששולחנו ערוך והדליק את הנרות ומטה מושפת ילך
 לכה"ל כשמתה ויתפלל מנחה בלבו.
 הגה זה בא כבר למעלה מגודל וזירות כוונת תפלת
 המנחה של כל ימות החול כי רכה. ואדם יסיך
 תבונה ביתר באת וזירות כוונת תפלת מנחה זו של
 עש"ק למי שמעיין בכתבי האר"י מגודל תפלת שזמן
 תפלת מנחה זו הוא התחלת התפלות והעלויות של כל
 העולמות זה בזה. בודאי ראוי לאדם להכין עמו תפלת
 זו אל גודל כטינה יותר ויותר.

הנה אף שהמנהג לעשות עירובי חירות ככל ע"ם מחלה
 אסורה ולהניחה ככהכ"ל כל השנה. אך כוודאי היא
 מתקלקלת ומתפשטת מאורך הזמן וכפרע בימי הקיץ
 ואינו ראוי לאכילה כלל ומטעמין בעו"ר בלא עירוב. לכן
 האר"י מודו לאדם במלוה זו שיעשה אותה בכל ע"ם
 ויזכה ג"כ ע"י אחר לכל הדמים בעירו. ויתן הפרוסה
 שיש בה שמונה ביצים לאחר. ויאמר לו הנכה אותה
 וזכה לכל הדמים בעיר. ואח"כ יתן הפרוסה מיד הזוכה
 ויאמר הוסיף. תמלא לקמן.
 ולא יכרך כיון שיש ככהכ"ל מלת העירוב והנרות אינן
 מעכבות ואחר העירובי חירות יתקן תפילות לנר
 שבת אם מדליק בשמן זית. ומלאה מן המוכחר בשמן
 זית כמבואר בס"ח.
 מעשה נאחד שהאר"י ימים ולא מלאה לו שום זכות
 אלא שלא היה מדליק בלחב בע"ש אלא בשמן
 זית. ואם מדליק נר של שעות יניחם בעלמו נר. כי
 הולקה עושה מלוה האשה חייבת בה. ותיקון הפתילות
 מוטל על הכעל. לו תחמו ויכילו זאת בני נשי כמה
 זכיון בעולם גדול השכר של הולקה נר שבת. והוא
 כפי בחדוה לניבא ורשומה לאדלקא טוניה נאמת. דהא
 יקרא עליה הוא לו וזכו רב לנרמה למזכי לכיון קדישין
 ידיון טוניה עלמא באורייתא ובדחלתא ויסגון שלמא
 כארעא ויסיבת בעלמא לזכר דחיון גנין כך בני
 לאזדברא בה. לכן ראוי לפרסם זאת לפני הנשים כדי
 להדליק הנרות בשמחה. ושיתפללו שיתן להם השם בנים
 מאירים תורה ובמאות. כי התפלה יותר נשמעת בשעת
 עשיית המלוה. ומה בטוהרין הנשים לפרוש ידיהן לפני
 הנרות כדי שלא תהיה מן האור. ותהיה הנכרה עובר
 לעשייתן. ואף ומה ראוי לאדם בהנחה עושה מלוה
 להשתדל שיהיו מונחים נרות של שבת ללך דרוס ושלחמו
 ללך לטון כמבואר בתיקונים תיקון כ"ד ע"א ו"ל ובהוא
 ביתא דאשכחין דירה דא מתקניא כהאי כדורא מנרתא
 כדרוס ובלחן בלחן ומטה בין לטון לדרוס אמרין אינן
 מלאכין דקא נתחין עם שכינתא דאיהי נשמה יתירה לת
 דין אחר הדיוס עם הכך אלהין אחר דרשוא ביה מן
 קדם ה' כי' וכתיב דלאו אינון מתתקניו אינן תיקוניו
 כליל שבת אובסיין אמרין לאו איהו דא דירה דישראל
 כי'. וירבה בנרות כפי יכלתו דרגיל כשרגא טובא נפקן
 מניה גברי רברבן. אשה סומא במקום כעל לא תכרך
 ותדליק אלא הוא ידליק. וכן יעשה ככוכב ראשון של
 ילדת אשתו. וכן ששהלם לבית הטעילה. וראוי לאדם
 להתנהג א"ע בכל ע"ם להוסיף מחול על הקודש בכל
 מה דאפשר כמבואר בתיקונים תיקון מ"ח ד' ס"ה ע"ב
 ע"ס. וכל המוסיף מוסיפין ליה נפש יתירה כשבת.

אומרים הודו ככל ערב שבת קודם מנחה לכד כשתל יו"ע או חוה"מ כסרב שבת אין אומרים הודו :
הודו ליי כי טוב כי לעולם חסדו : יאמרו נאולי יי אשר נאלם מיד צר :
ומאמצות קבצם ממזרח וממערב מצפון ומים: תעו במדבר בשימונהרר
עיר מושב לא מצאו : רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעמף : ויצעקו אל יי
בצר להם ממצוקותיהם יצילם : וידריכם בדרך ישרה ללכת אל עיר מושב :
יודו ליי חסדו ונפלאותיו לבני אדם : כי השביע נפש שלקה ונפש רעבה
מלא טוב : ישיבי חשך וצלמות אסירי עני וברזל : כי המרו אמרי אל ועצת
עליון נאצו : ויכנע בעמל לבם כשלו ואין עוזר : ויצעקו אל יי בצר להם
ממצוקותיהם יושיעם : יוציאם מחשך וצלמות ומוסרותיהם ינתק : יודו ליי
חסדו ונפלאותיו לבני אדם : כי שפר דלתות נחשת ובריחי ברזל נדע : אולים
מדרך פשעם ומעונותיהם יתענו : כל אכל תתעב נפשם ויגיעו עד שערי מות:
ויצעקו אל יי בצר להם ממצוקותיהם יושיעם : ישלח דברו וירפאם וימלט
משחיתותם : יודו ליי חסדו ונפלאותיו לבני אדם : ויזבחו זבחי תודה ויספרו
מעשיו ברנה : יורדי הים באניות עשי מלאכה במים רבים : הנה ראו מעשי
יי ונפלאותיו במצולה : ויאמר ויעמד רוח סערה ותרום גליו : יעלו שמים
יורדו תהומות נפשם ברעה תתמונג : יחוגו ויגועו כשפור וכל חכמתם תתבלע:
ויצעקו אל יי בצר להם וממצוקותיהם יוציאם : יקם סערה לדממה ויחשו
גליהם : וישמחו כי ישתקו וינחם אל מחוז חפצם : יודו ליי חסדו ונפלאותיו
לבני אדם : וירוממוהו בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו : ישם נהרות
למדבר ומוצאי מים לצמאון : ארץ פרי למלחה מרעת יושבי בה : ישם מדבר
לאגם מים וארץ ציה למוצאי מים : וישב שם רעבים ויכונו עיר מושב :
ויזרעו עדות ויטעו כרמים ויעשו פרי תבואה : ויברכם וירבו מאד ובהמתם
לא ימעט : וימעטו וישחו מעצר רעה ויגון : שפך בוז על נדיבים ויתעם
בתהו לא דרך : וישגב אביון מעוני וישם כצאן משפחות : יראו ישרים
וישמחו וכל עולה קפצה פיה : מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי יי :

ואחר כך יאמר פתח אליהו ואמר רבון כו' ואחר כך יאמר יידי נפש אב הרחמן כו' תמלא לעיל.

שי שאין לו פנאי לומר שיר הסירים כולה קודם קבלת שבת יאמר אלו ד' פסוקים .

ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין : עזרי צפון ובואי תימן הפיחי נני
זולו בשמיו יבא דודי לנגו ויאכל פרי מגדיו : קול דודי הנה זה בא מדלג
על ההרים מקפץ על הגבעות : באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי
אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי אכלו רעים שתו ושכרו דודים :
(וזהו סוד והאכלתיך נחלת יעקב אביך) :

אח"כ יאמר פ' כתעזי וקטורת אשתי ש"ס נחלת חורת הש"ן ק"ש עלינו ק"י . כארבע

שבת

(פורת יוסף)

(פ"ט"ט) שבת כשי הכנס להכין האדם פלמו לקראת שבת מלפניו לומר המזמורים של קבלת שבת כמחמתו אלוהיה
וגדלו באלו המזמורים התיבה קולטתן התלהבות בלב האדם אל עשרה במחמת ענומה עזר בשאליה
אותם מפיו ויקרא בכל כחו והתלהבות גדול וכן מטאר באה"ק. כשי יקבל במחבתו ע"פ מה"ל להראות
את יוסי אמתת אהבתו לו ית' כגון כתיבת האל אלהיו והנחתו עם מעשיו אלן ידו. גם כמחזור ג' כתיבות
כמו לה' כבוד ושמו כבו לה' כבוד שמו ומחזור ג' כתיבות וכלו כל העמים כבודו. וכבוד כפ' שמה לדיקים
כפ' כו' ומחזור ד' גם' וכלו כל אפי' אלן את יוספת אלהיו ועלאל כפס. וכל מחזור ומחזור כגון כבוד
יום ה' מימות החל.

ויכין כנגד יום ה' אב"ג ית"ץ

לכו נרננה ליי נריעה לצור ישענו: נקדמה פני
בתורה בזמרות נריע לו: כי אל גדול יי ומלך
גדול על כל אלהים: אשר בידו מחקרי ארץ ותועפות
הרים לו: אשר לו הים והוא עשהו ויבשת ידיו יצרו:
באו נשתחוה ונברעה נברכה לפני יי עשנו: כי הוא
אלהינו ואנתנו עם מרעיתו וצאן ידו היום אם בקלו
תשמעו: אל תקשו לבבכם במריבה כיום מסה
במדבר: אשר נסוני אבותיכם בהנוני גם ראו פעלי:

ארבעים

רד"ק

מעלה ומטה בידו להנביא ולהשיל מי שרצה
ונתן אותנו שלום בגלות ועשה רוממו: באו
יאמרו איש להמוני בלא ונשתחוה כי סיכין אלו
להודות לו ולכרוע לפניו בכל מיני כרישות:
נשתחוה. הוא עשה כל הגוף בארץ כשישם
ידים ורגלים: ונברעה. כרישת הראש עם
קצה הגוף כמו שאנו כורעים בכרכות: נברכה.
היא כרישת הכרבים בארץ: לפני ה' עושנו.
מגדלנו ומרוממו. כי הוא שופטנו ומחננו
עם מרעיתו. שרעה אותנו עד הלום: וצאן
ידו. שנהי אוחנו כשכט אמונת: היום. קנה
אוחנו מנית עבדים. ונהיה אלן ידו. והוא
אלהים: אם בקולו השמרו. שלא תהיו
כאבותיכם דור המדבר כי תכף שאלם מנית
עבדים כמו אותו ברפידים כמו שעשו אבותיכם
במריבה: שם מסה. שם המקום נקרא מסה
ומריבה של ריב בני ישראל ועל נסוחם אז ה'
לאמר הים כ' בקרבנו אם אין: אשר. כמה
פעמים נסוני גם ראו שנקעתי להם הים והמן
שהורדתי להם והוצר שנקעתי להם והע"ס כן
נסוני זה פי' גם כי אפי' אחר שראו פעלי
קודם הנסיון אף על פי כן לא האמינו כי ונסוני:
ארבעים

לכו. כן יאמרו ישראל נימות המשיח איש לחמו
שירינו לאל ששופטם וכבר פירשנו כי
מלה לכו גבה הוא במקומות ענין זרזו המעשה
לא הליכה ממנו: נקדמה. כענין הזמנה:
בתורה. כמדת שמים שודה לו הטוב שפשה
לנו: כי. וא נאמר אז כי אז לא נמלא מכחים
כמו שהם מנחיתין בזמן הזה על בלתי יכלתו
אז על בלתי השנחתו כי אז בימות המשיח יהיה
ניכר ידוע לכל כי הוא יכול גדול: ומלך גדול
על כל אלהים. והם כנא העמים שכל אללים
שופטים בארץ ואז יכירו כי הוא מלך עליהם
ולא יעשו דבר אלא בשליחותו: מחקרי. המ"ס
כסגול. וכמו שגבוהים השמים הארץ בידו והוא
מלך עליהם. כן בידו תחתיות הארץ. ואמר
בהם לשון מחקרי על דרך ויחקרו מוסדי ארץ
למטה: ותועפות הרים לו. וכן תחתיות הארץ
וזכר נהיה הארץ וכל הקרים הגבוהים. והו
והועפות הרים לו: אשר. וזר הארץ בכלל
ועתה וזכר כפרט הים היבשה כי הכלל כלומר
בידו וכרשמו: ופי' ודעא עשרה. תקן אותו
שיהיה נקיה המים אל מקום ה' ויזר היבשה
להיות כל מי וזממה עליה והואיל וכידו הכל
מזרות יוסף

אַרְבָּעִים שָׁנָה אָקוּם בְּרוּר וְאָמַר עִם תְּלֵי לֵבָב הֵם
וְהֵם לֹא יָדְעוּ דְרָבִי : אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְּאִפִּי אִם יִבְאוּ
אֶל מְנוּחָתִי :

ויכוין כנגד יום כ' קר"ע שט"ן

שִׁירוֹ לִי שִׁיר חֲדָשׁ שִׁירוֹ לִי כָּל הָאָרֶץ : שִׁירוֹ לִי בְּרָכוּ שְׁמוֹ
בְּשָׂרוֹ מִיּוֹם לְיוֹם יִשְׁוַעְתּוּ : סִפְרוּ בְּגוֹיִם כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים
נִפְלְאוֹתָיו : בִּי גִדּוֹל יְיָ וּמַהֲלֵל מְאֹד נֹרָא הוּא עַד כָּל אֱלֹהִים :
כִּי כָּל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים כֹּאן נִרְיָן לִהְפֹסִיק . וַיִּי שְׁמַיִם עָשָׂה : הוֹד
וְהִדְר לְפָנָיו עוֹ וְתִפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ : הִבּוּ לִי מִשְׁפָּחוֹת עַמִּים הִבּוּ
לִי כְבוֹד וְעוֹ : הִבּוּ לִי כְבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מְנוּחָה וּבִאוּ לְחַצְרוֹתָיו :
הִשְׁתַּחֲוּוּ לִי בְּהִדְרַת קִדְשׁ חִילוֹ מִפְּנֵי כָּל הָאָרֶץ : אָמְרוּ בְּגוֹיִם

ר"ק

והוא ערב על האדם כיום שמעו ואח"כ הולך ומתעטט הערכות הוא . ואמר כי בכל יום יום ערב סיפור הישועה כאילו אוחז היום הוא יום נשורה : ספרו , כבודו ככנד אהבם לעיני העמים שהייתם נכונים ושפלים בעיניהם : אלהים . הם המלאכים יגדלוהו וירוממוהו ויהללוהו . וטעם זה הסיפור כי אז יודו כל העמים כי ישראל הם שידועו בעמים כי הוא גדול ומהולל : כי כל אלהי העמים , שהיו עובדין לשעבר השמש והירח והכוכבים הם אליילים כלומר כאין הם נגדו כי הוא עושה אותם וזה וזה שמים עשה : הוד והדר , הם הכוכבים יכירו נגדולתו ויתנו הוד והדר לפניו : עו ותפארת . יתנו במקדשו והוא השמים ששם משון קדשו . והם יודו שהוא ארון על הכל : הבו לה' . חנו לו כפיכם כבוד ועו . וכן חנו לו הכבוד כמעשה שתשאלו מנחה : בחצרותיו . והם חזרות בית המקדש לכבוד שמו : בהדרת קדש . בבית המקדש שהיה מהודר ומקודש על כל נתיים : חילו מפניו כל הארץ , שלא הללתי ולא יראתם מפניו עד עתה וכראותכם נפלאותיו חילו מפניו : אמרו . אמר משפחות עמים הבאים לבית המקדש כשזככם לראותכם אמרו בניוים ה' מלך והארץ שוקעת וזה אף תכון תבל כל תמוע כי תכירו מלכותו כי הוציא עמו מהגלות ככבוד גדול . כי אף מלכי פרס ומדי שלחום אל ארצם . תראו שהוא מושל על כל ותכירו כמעט עשה בניוים שצאו על ירושלים כי הוא מושל ונו המלוכה

ארבעים . שהכניסונו בדבר המרגלים עד שאמרתם שיהיו מתאחרים כמדבר ארבעים שנה . ופי' אקום . מן ראיתי בוגדים ואתקועטה ענין קסטה : ופי' ברור , כלור המדבר אמר : עם הועי לבב הם , אמר שתועי לכב הם ולכס להרע ולא יאמינו כי : והם לא ידעו דרבי , לא הכירו כל הנסים שעשיתי עמהם ופקדו להכנס לארץ ולא בטחו כי . על כן נשבעתי שלא יבואו עס ומתו כמדבר מן עשרים שנה ומעלה : אשר . כעבור זה קנפתי עליהם וגשבעתי שלא יבואו אל מנוחתו והיא ארץ ישראל שנאמר עליה אל המנוחה ואל הנחלה כי עס נחו ישראל : ואמר כנוחתו . כלומר המנוחה שנתתי להם . ופי' אם שבעה כמו האדם אומר יהי כך וכך אם יהיה זה :

שירו , יאמר איש לאחיו שירו לה' שיר חדש שקבץ אתכם מכל ואמר חדש כלומר שהחדשו לו שיר זולתי המזמורים והשירים הכתובים . וכפל עוד שירו לה' לחוק . וזה המזמור חברו כשהפלה הארון מביט עובד ארום עס המזמור הודו לה' קראו בשמו אלא איש בנייהם שינוי מעט . וחדש בזה שיר חדש לפי שנה אוחז בזה הספר על קיבוץ גלויות : כל הארץ , כל יושבי הארץ : מיום ליום , ר"ל תמיד בכל יום וטעם בשרו . זה לזה אף על פי שכלם ידעו כאחד הישועה מכל מקום יהיה סיפור הישועה חביב בעיניהם בכל יום ויום כאילו נהיתה אז כי הכבירה היא חידוש הסיפור (פורת יוסף) ב

יִּמְקֹדֶה אֶף תִּבְּרֵן תִּבְּרֵן בְּרַד תִּמְוֹט יִדִּין עַמִּים בְּמִישָׁרִים : יִשְׁמְחוּ
 הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ יִרְעֶם הַיָּם וּמְלֵאוּ : יַעֲלוּ שָׁרֵי וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ
 אֲזוּ יִרְנְנוּ כָּל עַצֵּי יַעַר : לִפְנֵי יְיָ כִּי בָּא כִּי בָּא לְשִׁפְטֵי הָאָרֶץ
 יִשְׁפֹּט תִּבְּרֵן בְּצִדֵק וְעַמִּים בְּאִמּוֹנָתוֹ :

ויכין כנגד יוס ג' נג"ד יב"ש

צו יי מלך תגל הארץ ישמחו אים רבים : ענן וערפל סביביו צדק ומשפט
 מכון כסאו : אש לפניו תלקה ותלהט סביב צריו : האירו ברכיו תבל
 ראתה ותחל הארץ : הרים ברוגג נכסו מלפני יי מלפני אדון כל הארץ :
 הגידו השמים צדקו וראו כל העמים כבודו : יבשו כל עבדי פסל המטה הללים
 באלילים השתחוו לו כל אלהים : שמעה ותשמח ציון ותגלנה בנות יהודה
 למען משפטיה יי : כי אתה יי עליון על כל הארץ מאד נעלית על כל אלהים :
 אתה יי שגאו רע שמר נפשות חסידיו מיד רשעים יצילים : אור זרע לצדיק

רד"ק

יגידו זדק האל כי זהו זדקו וכבודו בעשותו
 משפט כרשעים עד כלותם : יבשו. ואז יבשו
 כל עובדי פסל שהיו מתהללים ומשתבחים באלילים
 והיו אומרים כי הללהם היתה על ידי האלילים
 שהיו עובדים ועתה כשישפטם האל יתברך יראו
 וידעו כי אין ממש בהם ואין היכולת בלתי
 לה' לבדו. והפסל והאל והאלילים הם זורות
 שנושאים על הכונת זכא השמים ועובדים אותם :
 השתחוו לו כל אלהים. הם זכא השמים
 שהם נעבדים הם יודו וישתחוו לה' כי עשה
 משפט בעובדיהם : והשתחוו. אינו צווי אלא
 עבר במקום עתיד. או פירושו כל אלהים כל
 אלהים אחרים ועובדי שוכר עומד במקום שנים :
 שמעה. קול הברקים והרעמים ותשמח ושאר
 העם יסולו לקולם וישראל ישמעו וישמחו כי
 ידעו כי אבני הברד והאש יורדים למשפט
 הרשעים : וזכר ציון. כי היא ראש ממלכת
 ישראל ועוד כי שם סמוך יהיה משפט הרשעים
 בעמק יהושפט לפיכך זכר גם כן בנות יהודה
 שהם ערי יהודה : כי. אז יכירו כי אתה
 עליון מאד עד לאין קצבה : נעלית על כל
 אלהים. והם זכא השמים שהיו נעבדים עד
 עתה : אוהבי. מעתה כל אוהב ה' ישנא כל
 איש רע ולא יהיה שום ספק בלבו שאין ה' רואה
 מעשה הרשעים כי יראה כי האל יתברך לבדו
 שומר נפשות חסידיו שהנלוס מיד הרשעים והנזיחם
 מגלות ככל ומדי ופרס : אור זרוע לצדיק.
 בעוה"ז הוא זרוע לזדיקים : ולישרי לב שמחה.
 האור

המלוכה : אף. עוד תכירו מלכותו כי תכון
 תכל כל תמוט כי כל הטולס הם כשלוה לא יסאו
 גוי אל גוי הרב ולא ילמדו עוד מלחמה : ידיו
 עמים במישרים. כי שפט העמים ביושר וכלה
 הרשעים שבהם : ישמחו. שמת השמים וגילת
 הארץ ורעם הים ועלוות השדה ורננת העצים.
 הכל דרך משל על השמחה הגדולה שחיה.
 מפני השלוס הגדול שהיה בעולם והטובה הגדולה
 שחיה : ומלאו. דני הים : שדי. כמו שדה
 ר"ל השדה והמדבר. וכל אשר בו חיות המדבר :
 כי בא. השני הוא פירושו של ראשון והכפל
 לחוק :
 ישמחו אים רבים. הרבה באלה המזמורים
 בזה הענין לחוק לבות בני אדם הנושאים
 מן הגאולה בגלות : אים. גבולי העמים : ענן
 וערפל. להחשיך ולהקדיר על הרשעים ואז
 יכירו כי זדק ומשפט מכון כסאו. כי עתה
 יאמרו כי אין משפט מפני טובת הרשעים
 והללתם. וטעם : ותלהט סביב. שלא יהיה
 מקום לנאת מן האש : האירו. כלומר שיהיו
 משפטיו נראים לכל. כמו שאמר אש וגפרית
 אמסיר עליו ועל אנפיו. לפיכך ראתה ותחל
 הארץ. או יהיה האירו ברכיו. כמשמעו על האש
 שמתיר עליהם ויהיו הברקים גדולים ותמידין
 עד שיפחדו כל העמים : הארץ. ר"ל יושבי
 הארץ : ברוגג. הוא השטפה. והרים. הוא
 משל על מלכי הרשעים : הגידו השמים.
 בהמטירם אבני אלנבים אש וגפרית על הרשעים
 (צרת יוסף)

וְלִישְׂרֵי לֵב שְׂמַחָה: שְׂמַחו צְדִיקִים בְּיָי וְהוֹדוּ לְזִכַּר קְדוּשׁוֹ:

ויכוון כנגד יוס' ד' במ"ר צת"ג

צח מְזִמּוֹר שִׁירוֹ לֵי | שִׁיר חֲדָשׁ בִּי־נִפְלְאוֹת עֲשֵׂה הוֹשִׁיעָה־לּוֹ
יְמִינוּ וְזָרַע קְדוּשׁוֹ: הוֹדִיעַ יי יִשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם
גְּלָה צִדְקָתוֹ: זָכַר חֲסֵדוֹ וְאַמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל רְאוּ כָּל־אֲפִסְרֵי־
אָרֶץ אֵת יִשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: הִרְיֵעוּ לֵי כָּל־הָאָרֶץ פָּצְחוּ וְרַנְּנוּ
וְזַמְרוּ: זָמְרוּ לֵי בְּכָנּוֹר בְּכָנּוֹר וְקוֹל זְמֵרָה: פַּחַצְצֵרוֹת וְקוֹל
שׁוֹפָר הִרְיֵעוּ לְפָנָי | הַמֶּלֶךְ יי: יִרְעֵם הַיָּם וּמְלֵאֵו תִּבֵּל וַיִּשְׂבִּי
בָּה: נִהְרֹת יִמְחֲאוּ־כַף יַחַד הָרִים וְרַנְּנוּ: לְפָנָי יי פִּי־בָא לְשִׁפְט
הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תִּבֵּל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בְּמִישְׁרִים:

ויכוון כנגד יוס' ה' חק"ב טנ"ע

צט יי מֶלֶךְ יִרְגֹז עַמִּים יִשֵּׁב כְּרוֹבִים תִּנּוּם הָאָרֶץ: יי בְּצִיּוֹן גְּדוֹל וְרָם הוּא
עַל כָּל הָעַמִּים: יוֹדוּ שִׁמְךָ גְּדוֹל וְנִרְאָ קְדוּשׁ הוּא: וְעוֹ מֶלֶךְ מְשַׁפֵּט
אֱהָב אֶתְּהָ בּוֹנֵת מִיִּשְׂרָאֵל מְשַׁפֵּט וְצִדְקָהּ בְּנֵעֻקְבֵי אֶתְּהָ עֲשִׂית: רּוֹמְמוּ יי
אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַדּוּם רְגִלְיוֹ קְדוּשׁ הוּא: מִשָּׁה וְאַהֲרֹן בְּבִהְיוּ וַיִּשְׁטוּאֵל

רד"ק

האור והשמחה ויקראוהו לפתיד בימות המשיח. ואז תשמחו בו באמת כי יראו משפטי הישרים: וזכר קדשו. הוא שמו:
כזמור כבר פירשנוהו. הושיעה לו ימינו. כמ"ש וירא כי אין איש וישתחום כי אין מופיע וחוש לו זרושו. הודיע. ה' הפ' האחרון הוא פי' חזי פ' הראשון. זכר. האמונה שהיה לו עם בית ישראל להושיאם מן הגלות זכר להם והושיאם לעיני כל זה וראו כל אפסי ארץ: ולכן הריעו לה' כל הארץ. אפי' האומות יש להם להריע ולשמח בישועת ישראל כי תהיה תשועה לכל העולם שלא תהיה עוד מלחמה בעולם בין גוי לגוי: פצחו. פתחו שיר: זמרו. ככנור לזרו וכן ככנור עם קול זמרה שהוא שירה בפה: לפני המלך ה'. שיבאו לבית המקדש להריע ולשכח לפניו: והים ותבל. על דרך משל. כמו שפירשנו: נהרות. וכן זה הפסוק משל: ימחאו כף. יכו כף אל כף כדרך המרקדים והשמחי' כמ"ש ויכו כף: בצדק ובמישרים. יהיה משפטו ויהיה הטוב לזדקקים והרע לרשעים: ה'. למעלה אמר ה' מלך תגל הארץ ואמר למעלה ה' מלך אף תכון תכל כל תמוג. והנה אמר ירגז עמים: תנום הארץ. ואמת (פורת יוסף)

שניה

בְּקִרְיָי שְׁמוֹ קְרִיאִים אֵל יי וְהוּא יַעֲנֵם : בְּעֶצְמוֹ עֲנֵן יִדְבֵר אֱלֹהִים שְׁמֵרוֹ
עֲדוּתָיו וְחֵק נִתֵן לָמוֹ : יי אֱלֹהֵינוּ אַתָּה עֲנִיתָם אֵל נִשְׂא הָיִיתָ לָהֶם וְנִקְּם עַל
עֲלִילוֹתָם : רוֹמְמוֹ יי אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יי אֱלֹהֵינוּ :

(גמרא) הכה ככתיב הארזי'ל מכואר התיקונים הגדולים והנוראים הנעשים בטולעות העליונים הק' ע"י אמירת
מומור זה בקבלת שבת ואשרי מי שיגיע שכלו לכוון כוונת הארזי'ל אבל לאו כל מוחא סביל דא לבן
יאמר מומור זה כמתון וכס"פ . וסרס יכלה לומר מומור זה יכוין לקבל תוספת נפש יחירה .

ויכוין כנגד יוס' ו' יג"ל פז"ק

כֹּה מְזַמְּרֵךְ דְּרֹדֵךְ הָבּוֹ לִי בְּנֵי אֱלֹהִים הָבּוֹ לִי כְּבוֹד וְעוֹ : הָבּוֹ לִי
כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲוּוּ לִי בְּהַדְרַת קָדְשׁ : קוֹל יי עַל
הַמַּיִם אֵךְ הַכְּבוֹד הַרְעִים יי עַל מַיִם רַבִּים : קוֹל יי בְּפֶתַח קוֹל יי
בְּהַדְרָה : קוֹל יי שִׁבְרֵךְ אֲרָזִים וַיִּשְׁבֵּר יי אֶת אֲרָזֵי הַלְּבָנוֹן : וַיִּרְקִידֵם
כְּמוֹ עֵגֶל רִבְנוֹן וְשִׁרְיוֹן כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים : קוֹל יי חֲצִב לְהַבּוֹת אִשׁ :

רד"ק

המשיל האומות שהיו עובדי ע"א למים לפי שהם
שליים ומלאים בזה העולם מכל עוב כמים לים
מכסים . והמשיל בהרבה הרוב המים ואפשר שזה
הוא כמשמעו כי כן יהיה לעתיד : ואמר קול
ה' על המים . ר"ל על שלות העכו"ם ועל עובם
הרב ואמר כי אל הכבוד הרעים עליהם בקולו
ר"ל ישחיתם אז יראה כבוד לנשארם ויאמרו
שלו אל הכבוד : קול ה' , ינא להם בכח
ובהדרו ובכבודו עד שיכירו כי כל כהם בכל
ואין לאל ידם להגלל ממנו . ומה שהמשיל הארזי'ל
אותם לקול לפי שהקול לא יראנו האדם ולא
ירגישנו כי אם בשמיעה ויבהל ויפול וימות כן
ילחם ה' עליהם בלא הרב וחנית . ויתכן לפרש
הענין כמשמעו כי במלחמת נוג ומנוג שילחם
האל כתיב ונשפטתי אתו בדבר וזכר וגשם
שוטף וגו' ויהיה אותו הקול לאויבי השם בכח
שימיתם ויפילם ויהיה לישראל להדר שלא יויקם :
ארזים , הם המקיפים והחוקים מאויבי השם :
ואמר ארזי הלבנון , לפי שהוא יער בארץ
ישראל יש בו ארזים גבוהים ואעפ"י שיש
במקומות אחרים כמוהו ועל יוחר ממנו הנביאים
היו מדברים על ההווה ועל הקרוב אליהם .
וכן לבנון ושריון שהם הרים בארץ ישראל :
וירקידם . הארזים ירקדו כמו עגל שהוא קל
בעודו קטן ורוקד ורץ ור"ל שיפילם וייעם
ממקומם וכן ההרים כמו לבנון ושריון וירקידם .
כמו בן ראמים . כי הקטן הוא קל ורוקד כן
יגיע אויביו ויטלטלם ממקומם : חצב . כמו קול
הרעם שהוצב בו להכות אש והם הנרקים
שיכרפו כן ינא חרון אפו עליהם שיכרפם ויכלם :
יחיל

שהיה ממשפחת משה ואהרן ונביא כמו הם
ואפשר שהיה גדול בכבודא משאר הנביאים אחר
משה . וכן אמר אם יעמד משה ושמאל לפני :
ומה שאמר בבהניו , כי גם משה כהן היה והוא
שימש ככהונה תחלה שמיש שבעת ימי המלוכה :
קוראים אל ה' . האל"ף נחה וכן חוטאים אל
ה' : בעמוד , טעמו על משה ואהרן : שמרו
עדותי וחק נתן לבו . משה ואהרן שמרו
העדות והחוקים שנתן להם שיאמרו לישראל שמרו
אותם לאמר לישראל בלי תוספת וגרעון . וכן
מה שזכה לאהרן במשמרת הכהונה . וכן שמואל
שמר עדותיו והורס לישראל והשיבם לדרך הטובה
כמ"ש ויעבדו את ה' לבדו : ה' , כשהיו מתפללים
על ישראל עניתם ונשאת לישראל בעבורם : להם .
פירושו עבורם : ונוקם על עלילותם , על
העלילות שעשו להם קרח וכל עדה : רוֹמְמוֹ .
כשהראו מה שהוא עושה לאוהביו : והשתחוּוּ
לאר קדשו , הוא הר המוריה שבו בית המקדש
כי הוא קדוש ומקומו קדוש . וכשיראו הבית לא
יראו אלא מי שזכה על הבית ובהר בו וכשישתחוּוּ
אל קיר הבית לא יבזהו אלא למי שקדש הבית
וישמו ממחם לזכר האל ולעורר הלב אליו :
הבו כמו תנו לה' כבוד ועוֹ , ותנו עוֹ לאלהים :
והנתינה כבוד וזהו הדין והכפל לחוק הדבר
וכפל עוד : הבו לה' כבוד שמו , שתתנו לו
כדגריבם הכבוד והקדושה כי ההדר הוא הכבוד :
קול . לפי דעתי כי המזמור הזה לעתיד לימות
המשיה וזני אלים הם ישראל שהם בני אברהם
ולחק ויפקד והמשיל מלכי האומות לארזים וכן
להרים כמו שהוא מנהג הכותב וכפחוק זה
(פירוש יוסף)

קול יי יחיל מדבר יחיד יי מדבר קדש: קול יי יחולל אילות
 ויחשף יערות ובהיכלו כלו אמר כבוד: יי למבול ישב וישב
 יי מלך לעולם: יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:
 ואומרים אנא בכח וכו' המלא לעיל. והש"ץ מנגן נגימה. כראשי המרוזים שלמה הלוי.

השיר. הנה יאמר בשמחה גדולה בשיר ובעמיקה. (של"ה).

לכה דודי לקראת כלה פני שבת נקבלה: לכה

ש מור וזכור בדבור אחד. השמיענו אל המיוחד. יי אחד
 ושמו אחד. לשם ורתפארת ורתהלה: לכה

לקראת שבת לכו ונלכה. פי היא מקור הפרכה. מראש
 מקדם נסוכה. סוף מעשה במחשבה תחלה: לכה

מ קדש מלך עיר מלוכה. קומי צאי מתוך ההפכה. רב לך
 שבת בעמק הבכא. והוא יחמול עליך חמלה: לכה

ה תנערי מעפר קומי. לבשי בגדי תפארתך עמי. על יד
 בן ישי בית הלחמי. קרבה אל נפשי גאלה: לכה

רד"ק

יחיל, יכאיב המדבר. והוא על דרך משל. והזכיר מדבר לפי שאין בו ישוב וכינוי יראה
 ארוכו ורחבו יותר: ואמר מדבר קדש, שהוא
 מדבר גדול וטורא ור"ל יהיל מדבר אויביו וארצות:
 אילות, הם הקלים ברגליהם. החוקים המשילים
 כארזים ובהרים, וקלים המשילים באילות שהם
 קלים ברגליהם או רוכזי הסוסים ולא ימלטו
 ברגליהם. או לפי שהמשיל ארץ אויבי השם
 למדבר המשיל השוכנים בה לאילות שהם שוכני
 מדבר: ויחשוף, כסג"ל האות הנוספת שלא
 כמנהגו. אשר הם במשקל יפעול אלא כפתח
 כמו יהלף ויעבור והדומים. ופי' ויחשוף,
 כי כהפיל הארזים הנה היערות מגולות.
 ובהיכלו כלו אומר כבוד, בהיכלו צירושלים
 יתנו כבוד לה' שנשפט את אויביו והכניעם עד
 אותו היום: ה'. ויאמרו הכל ה' למבול ישב
 אלו הימים הם ימי המבול שישב על כסא המלוכה
 כשלא היו מכירים האל אנשי העולם ויאמרו לאל
 סור ממנו וגו' ומה יפעל שדי למו. וכשהביא
 עליהם את מי המבול הביאם אחריהם הכירו
 כי לה' המלוכה והוא כרא את העולם והוא
 משחיתו לכשיראה בן עתה לימות משיחנו אויבי
 ה' שלא יראו מהאל ולא הכירו אותו למלך
 ושהוא אדון העולם כאשר יעשה להם משפט
 אשר ישיבו לאל מהם ידעו ויאמרו וישב ה' מלך
 לעולם: ה'. ואז ה' עז לעמו יתן. ויכניע
 כל אויביו נפניהם. ה' יברך את עמו בשלום.
 כי לעולם לא יהיה להם עוד מלחמה.

פירוש וכוונות פשטיות

שמור וזכור בו'. תיבת שמור שפסגת הדברות הראשונה ותיבת זכור שזכרונות האחרונות שהמים לו אף
 המיוחד לזכור א' מה שאין הספ יוכל לדבר. ה' אחד בו'. כי שינוי שמותיו הוא כל מלך פעולותיו.
 זה הוא לו לשם ולתפארת בו'. לקראת שבת בו'. לכה לקראת שבת. כי היא מקור הברכה על כל ימי החול.
 בסוכה. נתכבדה. סוף מעשה בו'. אף שהיא סוף ימי המעשה ע"כ היתה תחלה נחתה. מקדש מלך בו'.
 ירושלים עיר המלוכה שאח נקראת מקדש מלך. קומי צאי. מתוך הספכה כגלות. התנערי מעפר. ארצות
 קנקהים מלפניך שנתחם לכניסה הקדושה ותאמר אליה בתנערי מאכנה עפר שביית ער הנה מתפלשת מעפר. קומי
 לבשי בגדי בו'. פי' משיח בן דוד שאל משיח לחם. קרבה בו'. ואז נ"כ מנקשים מפניך שתקרב הארץ.
 (פזרת יוסף)

ה תְּעוֹרְרֵי הַתְּעוֹרְרֵי . כִּי בָּא אֲוֶרֶךְ קוֹמֵי אֲוֵרֵי . עוֹרֵי עוֹרֵי שׁוֹר
דְּבָרֵי . כְּבוֹד יְיָ עֲלֶיךָ נִגְלָה :

ל א תְּבוֹשִׁי וְלֹא תִבְלְמִי . מַה תִּשְׁתַּוְּחָתִי וּמַה תִּהְיֶמֶי . בְּךָ יִחַסוּ
עֲנֵי עַמִּי . וְנִבְנְתָה עִיר עַל תִּלָּה :

ו הָיוּ לְמִשְׁפַּחַת שְׂאֵסֶיךָ . וְרַחֲקוּ כָּל מְבַלְעֶיךָ . יֵשִׁישׁ עֲלֶיךָ אֱלֹהֶיךָ .
כְּמִשׁוֹשׁ תִּתֵּן עַל כִּלָּה :

ז מִן וּשְׂמַאל תִּפְרוֹצֵי . וְאֵת יְיָ תִּעְרִיצֵי . עַל יַד אִישׁ
בֶּן פְּרִצֵי . וְנִשְׁמַחָה וְנִגְיִלָה :

(מ"ש) חרוז זה יאמר כשי"ע כי נחרוז זה מקבל נפש יתורה דליל שבת ואנו קוראים לשינוי כוואי בשלש פסוקים
נעלה בו' תשורה כחוק עם סגולה . ויאמר נלחם פנים נ' בואי בלח שבת סלכתא ויפסוק על פלמנו
נמתכנתו כוסיל הרינו' כמשיך עליו ועל כל ישראל נפש יתורה קדושה של ליל שבת :

בּוֹאֵי בְּשָׁלוֹם עִמָּרְתָּ בַּעֲלָה . גַּם בְּשִׁמְחָה וּבִצְהָלָה . תוֹךְ אֲמוֹנֵי
עַם סִגְלָה . בּוֹאֵי כְּלָה בּוֹאֵי כְּלָה .

זכ מְזוֹמָר שׁוֹר לְיוֹם הַשַּׁבָּת : טוֹב לְהַדוֹת לֵי וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלוּיִן : לְהַגִּיד
בְּבִקְרַת חֲסִדֶיךָ וְאֲמוֹנֵתְךָ בְּלִילוֹת : עֲלֵי עֲשׂוֹר וְעֲלֵי נִבְלַל עֲלֵי הַגִּיּוֹן
בְּכַנּוֹר : כִּי שִׁבְחִתֵּנִי יְיָ בְּפַעֲלֶיךָ בְּמַעֲשֵׂי יְדִיךָ אֲרֹגוּן : מַה נִּדְלוּ מַעֲשֵׂיךָ יְיָ כְּאֵד
עֲמָקוֹ מִחֲשַׁבְתֶּיךָ : אִישׁ בְּעַר לֹא יֵדַע וְכִסִּיל לֹא יֵבִין אֵת זֹאת : בְּפֶרֶחַ רִשְׁעִים
כְּמוֹ עֶשֶׂב וַיִּצְיָצוּ כָּל פְּעֵלֵי אֲנֹן לְהַשְׁמָדֵם עַדִּי עַד : וְאֵתָה מְרוֹם לְעֵלָם יְיָ :
כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ יְיָ כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ יֵאָבְדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פְּעֵלֵי אֲנֹן : וְהִרְם בְּרָאִים
קִרְנֵי בַלְתֵי בְּשִׁמּוֹן רַעֲנָן : וְהִבַּט עֵינֵי בְּשׁוֹרֵי בְּקַמִּים עֲלֵי מְרַעִים תִּשְׁמַעְנָה
אֲזוּנֵי : צְדִיק פִּתְמָר יִפְרַח כְּאֵרוֹ בְּלִבְנוֹן יִשְׁנֶה : שְׁתוּלִים בְּבַיִת יְיָ בְּתַצְרוֹת
אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ : עוֹד יִנּוּבּוֹן בְּשִׁיבָה דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ : לְהַגִּיד כִּי יִשְׂרָאֵל
צוֹרֵי וְלֹא עוֹלָתָה (עֲלָתָה כתיב) ב'ו :

זג יְיָ מִלֶּךְ גִּאֲוֹת לְבַשׁ לְבַשׁ יְיָ עוֹ הַתְּאוֹרָה אֵת תְּבוֹן תִּבְלַל בַּל תִּפְּוֹט : נְכוֹן
כְּסִיף מִאֵן מַעוֹלָם אֵתָה : נִשְׂאוּ נְהָרוֹת יְיָ נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ
נְהָרוֹת דְּבָכִים : מִקְלֹת מִים רַבִּים אֲדִירִים מְשַׁבְּרֵי יָם אֲדִיר בְּמְרוֹם יְיָ : עֲדַתְךָ
נִאֲמָנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נִאֲוָה קִדְשׁ יְיָ לְאַרְךָ יָמִים : קִדֵּשׁ יוֹם

פִּירוּשׁ וּכְוֹנוֹת פִּשְׁטוּת

ל א תְּבוֹשִׁי . הפיר יבושלים . כך יחסו , הפיר יבושלים . ימין ושמאל כו' תשמתה ונגילה . פ"י משת
שיכיס מנני פנך .

ענין נפש רוח נשמה יתירה אכאר עיינס נעו"ס כווס"ק
 לאנוש כעשרי. וז"ל כווס"ק פ' ויקהל דף ר"ד
 פ"א ובהאי ליליא (ר"ל בליל שבת קודש) הוי נקודס.
 השכינה ה"ק אחפצט נוכחא ופריש גדפו על עמלא וכל
 שלעוין אחרנין מתעברין ונעירו אשכח על עמלא וכדין
 אחופך רוח נשמתא בישראל אלל חד וחד. ובהאי
 נשמתא יתירה נשין כל עכבא וחיתתא ולא אשכח בר
 חדוה לעילא ותתא. הכווא רוחא כו' כד נחית אסתח
 בכוסמין דגנתא דעדן וחיתא ושרא על עמא קדישא.
 ככהיא שפתא דהכווא נחית נחתין עמה לנו גנתא דעדן
 שחין רחיבין מתעטרין לבית סטריין. וכד משי לגנתא
 דעדן כדון כל אינון רוחין ונשמתין דגנתא דעדן כליבו
 מתעשרי להכווא רוחא לתתא ואמרי זכאין אתון ישראל
 עמא קדישא דשפתא דמאריכון אתער לגביכו כו':
 ובר"ם פ' פתח דף רע"ב פ"א וז"ל לכל חד מישראל
 הכי נחית ליה נפש יתירה כפוש דנגא דליב
 אי כוא חסיד כו'. אי הוא ירא במו"ס כו'. ואי איבו
 איש תס כו':

וזה לשון ר"ח בת' הפסל דף ט"ו ע"ג. ואר"ג נפש
 יתירה נחוספת כחדס כיום השבת. א"ר מאי נפש
 יתירה זו א"ל רוס"ק שבה עליו ומכתיב לחדס ככתר
 קדוש ככתרי המלאכים. והוא מאותו רוח שעתיד לשבות
 על כלדיקים לעמיד לכה פ"א ע"ג ועיין מזה בכווס"ק פ'
 ויקהל דף ר"ד ע"ב. ובפ' פתח דף רמ"ב ע"ב בר"ם.
 ובתקוין תקון כ"א דף מ"ו ע"ב:
 וז"ל בתקוין תי' כ"א דף מ"ו ע"ב. נשמתא יתירתא
 דאיתוסף לגביה בנין שכינתא. ואינון איתון דמתוספין
 לעמא קדישא כערכ שבת ירתין לון ת"ת כיומין דחול
 כו'. מהנפה הוואת ראוי ללמוד איך שרצן שמיכה
 מעולה ונעירותא יתירתא נקדושה ונעסכה כל יום
 בשבת קודש:

הלילה ואוכל יורה עכ"פ שימושך סעודתו עד
 הלילה ויאכל כזית בלילה (שם במ"א ועיין א"ר עיין סס):

(א) אף במקום שנהגו להתפלל מעריב בזמנה
 אפילו בלבוש מקדימין אותה להתפלל בע"ש
 יותר מימות החול ולהתפלל אותה מסגל המנחה
 ואילך קודם הלילה ומוחרין להתפלל מנחה ומעריב
 אחר פלג המנחה (עיין סי' רס"ו) ואף שכ'
 המ"א סס להתפלל מנחה קודם פלג המנחה כדי
 שלא יהא תרתי דסתרי אך כיון דבשאר מקומות
 טהגין להקל בזה גם בחול וכמ"ס המ"א סי'
 רל"ה מטעם שטרחה לאספס ולקבלס פעמים
 פכ"פ יש להס לסמוך על האי עמא בע"ש ע"ש):
 (ב) בד"א בלבוש אכל ביחיד כיון שמקדים
 להתפלל מעריב בע"ש. יש לו להקדים ולהתפלל
 מנחה קודם פלג המנחה (שהוא י"ח שעות פחות
 רביע על היום) (שם סי' רס"ז): (ג) לאחר
 שהתפלל מעריב קודם הלילה חס אין עד הלילה
 חזי שעה יש לירא שמים לזוהר ולהמתין עד
 הערב יקרא ק"ש בלא הברכות (הואיל ולי"א
 לא ילא ידי חובת ק"ש קודם הלילה) ואח"כ יאכל
 אך אין למחות במי שנוהג לאכול מיד אחר
 שהתפלל ואינו ממתין עד הלילי לקרות ק"ש מקודם
 (דיס לסמוך עמ"ס הט"ז כיומין רל"ד ס"ק ב' או
 עמ"ס כס"ק ג' ע"ש) ומי שנוהג תמיד לקרות
 על משהו ג' פרשיות כדי להכניח ללאת בו מותר
 לאכול אף קודם דאז לא שייך כלל למיחם שלא
 יקרא קריאת שמע (וכמ"ס הט"ז שם כס"ק ג'
 ושאר אחרונים שם): (ד) ומי שמתפלל קודם
 הלילה ויאכל כזית בלילה (שם במ"א ועיין א"ר עיין סס):

בשבת קודש ברכו אומרים זה המאמר.

**בְּגוּנָא דַּאיִנוּן מְתִיחְדִין לְעֵלָא בְּאַחַד אוּף הָכִי אִיהִי אֲתִיחַדְת לְתַתָּא בְּרִזָּא
 דְּאַחַד לְמַהוּ עֲפִהוּן לְעֵלָא חַד לְקַבֵּל חַד קוּדְשָׁא בְּרִיקָה הוּא אַחַד
 לְעֵלָא לֹא יְתִיב עַל פּוּרְסֵיא דִּיקְרִיָה עַד דַּאיִהִי אֲתַעֲבִידת בְּרִזָּא דְאַחַד בְּגוּנָא
 דִּילִיה לְמַהוּ אַחַד בְּאַחַד. וְהָא אִיקִימָנָא רִזָּא דִּיהוּיָה אַחַד וְשִׁמוּ אַחַד:**

**רִזָּא דְשַׁבַּת אִיהִי שַׁבַּת דְּאַתְאַחַדְת בְּרִזָּא דְאַחַד לְמַשְׁרֵי עֲלָה בְּרִזָּא דְאַחַד.
 צְלוּתָא דְמַעְלֵי שַׁבְתָּא דְהָא אֲתַאחַדְת פּוּרְסֵיא יְקִירָא קְדִישָׁא בְּרִזָּא דְאַחַד.
 וְאַתְפַּקְנַת לְמַשְׁרֵי עֲלָה מְלַבָּא קְדִישָׁא עֲלָהָה. כַּד עֵיל שַׁבְתָּא אִיהִי אֲתִיחַדְת
 וְאַתְפַּרְשַׁת מִסְטָרָא אַחְרָא. וְכַל דִּינִין מְתַעֲבְרִין מִנָּה וְאִיהִי אֲשַׁתְּאַרְת בִּיהוּדָא
 דְנִהִירו קְדִישָׁא וְאַתְעַפְרַת בְּכַמְהָ עֲפִרִין לְגַבֵּי מְלַבָּא קְדִישָׁא. וְכַל שׁוּלְמַנֵּי
 רוּגְזִין וּמְאַרֵי דְדִינָא פְּלִהוּ עַרְקִין וְאַתְעַפְרוּ מִנָּה. וְלִית שׁוּלְמָנָא אַחְרָא
 בְּכַלְהוּ עֲלָמִין. וְאַנְפְּהָא נִהִירִין בְּנִהִירו עֲלָהָה וְאַתְעַפְרַת לְתַתָּא בְּעַמָּא קְדִישָׁא
 וְכַלְהוּ מְתַעֲפְרִין בְּנִשְׁמַתִין חֲדָתִין כְּדִין שִׁירוּתָא דְצְלוּתָא לְבְרַכָּא לָהּ בְּחֻדְוָה**

בְּנִהִירו דְאַנְפִין: ח"ק וברכו

ביחיד יאמר זה סיוס המאמר אחר בנהירו דאנפין .
וְלוֹמַר בָּרְכוּ אֶת יְהוָה הַמְבוֹרָךְ . אֵת הַיְקָא דְאֵ שֶׁבַת דְּמַעְלֵי שְׁפִתָא פְּרוּךְ
יְהוָה הַמְבוֹרָךְ . דְּאֵ אִפִּיקוּ דְבִרְכָאָן מִמְקוֹרָא דְחַי וְאֵתֵר דְנִפְיָא מִנָּה
כָּל שְׁקִיז לְאִשְׁקָאָה לְכֹלָא וּבְגִין דְאֵיהוּ מְקוֹרָא פְּרוּךְ דְאֵת קְיָמָא קְרִינָן לֵיה
הַמְבוֹרָךְ אֵיהוּ מְבֻעָא דְבִירָא וּבִינָן דְמַטְאָן הַתָּם הָא כְּלָתוּ לְעוֹלָם וְעַד וְדָא
אֵיהוּ פְּרוּךְ יְהוָה הַמְבוֹרָךְ לְעוֹלָם וְעַד : ברוך אתה וכו'

(מח"ש) תפלת ערבית נשבת יבין האדם עלמו כהכנס גדולה לענות אחר בש"ן ביה המבורך לפ"ו בש"ס עד מאד
 נותר שאת מעטרתית דתול כמנואר כוה"ק . וקודם עניית כ"ה המלו"י ויבין להמשיך עליו חוספת סרות
 יתיבס ויבין כמחשבתו כוה"ל הרינו מסשיך עלי ועל כל ישראל חוספת הרוח היתרה דליל שבת קודש :
 קודם תפלת ערבית יאמר לש"י קוב"ה כו' הרינו בא לקיים סעודת תפלת ערבית שחקן יעקב אבינו ע"ה
 לתקן שרששת במקור עליון . ויהי' טו' עד כוננחו :

הנהגת וסדר תפלת ערבית לחול לשבת ויר"מ

עיקר זמן ק"ש כליל בשפת יולתה ג' כוכבים קטנים . ואם הוא יום המעוקן ימתין עד שילא הספק מלנו . וכתב
 סק' של"ס הטולם טועים וכוכבים מדווקא מי שבוהג א"פ כפרסיות וכחסידות הוא לדיך לקרות ק"ש כזמנה
 אבל שאר אינסי חייבים לשנות כן . וזלמנת הוא דין מסורס בש"ס סי' לל"כ וכן כל אדם מחוייב לעשות כן .
 וכתב הטור מה שבוהגים להקדים תפלת ערבית . מתוך דחוק נהגו כן לפי שהלכו מחקבנין לתפלת מנחה ואילו
 לא קוראין ק"ש ותתפללים ערבית עד לזאת הכוכבים סיה הולך כ"א לביטוי ויהיה טורח פליס להתקדן אח"כ
 בזמן ק"ש לפיכך נהגו כן כע"ל . וירא שמים יקרא עמיה ק"ש ונרכותיה ויתפלל עמיה ואח"כ כשיגיע זמן ק"ש
 יקרא אותה בלא נקרות כדי לזאת י"ח ק"ש כזמנה . אבל לא יתווד להתפלל . מהר"ל נהג לקרות ג' פרסיות
 של ק"ש על מנתו וכוון לזאת כוה י"ח ק"ש . וכן אם מלא נכור בקראו ק"ש וזלונס לעמוד בתפלת יתפלל עמיה .
 ואף שיהם מתפללים מנע"י מ"מ תפלת הלכו עדיפא מסמית נזולס לתפלת ערבית שהיא רשות . ואח"כ יקרא ק"ש
 עם נרכותיה וזו יאמר כ"ה לא"ו משומד . מ"א וכתב כזאה"ס וז"ל דאם יש כמות יקרא ק"ש ונרכותיה וזלנג
 כ"ה לא"ו וגם יראו עיניו כדי להתפלל עם הלכו דאינו אלא מנהג כו' .

כחול קודם והוא רחום אומרים זה :

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְהוָה כָּל עַבְדֵי יְהוָה הַעוֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בְּלֵילוֹת : שְׁאוּ
יְדָבְקוּ קִדְשׁ וּבְרָכוּ אֶת יְהוָה : יְבָרְכֶה יְהוָה מִצִּיּוֹן עֲשֵׂה שְׁמִים וְאָמֵן : יְהוָה צְבָאוֹת
עֲמָנוּ מִשְׁבֵּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב קְלָה גִּם : יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר־יְאָדָם בּוֹטֵחַ בְּךָ גִּם : יְהוָה הוֹשִׁיעָה
הַמַּלְאָךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרָאָנוּ גִם : סִי יִפֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה אֶת שְׁבוּת עַמּוֹ יִגְדַל
יַעֲקֹב יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל : בְּשָׁלוֹם יִחַדוּ אֲשֶׁרְבֶה וְאִישָׁן בִּי אִתָּהּ יְהוָה לְבָרֵךְ לְבָסֶח הוֹשִׁיעֵנִי :
יִחַס יַצִּיחַ יְהוָה חֲסָרוֹ וּבִלְיִלָה שִׁירָה עִמִּי תִפְלֶה לְאֵל חַיִּי : וְתִשְׁמַעַת צְדִיקִים מִיְהוָה קִיעוּס
בְּעַת צָרָה : וַיַּעֲרֶם יְהוָה וַיִּפְלְטֵם וַיִּפְלְטֵם מִרְשָׁעִים וַיִּוֹשִׁיעֵם בִּי חַסֵּד בּוֹ : חִי

ז"ל סט"ק סוד והוא רחום שנהגו לומר בערבית כחדש רות שלכס מלאכי חבלה חוסלים בניסנם תחת יד דומס
 וכו' . מחתית . אף . ותמה . והמשחיתים כללו שולטים כל ימי הכנוס זמן תפלת ערבית ולכן אומרים והוא
 רחום יבצר עון ולא ימחית כנגד כמלאך שזמו מחתית והכנס להשיב אפו כנגד אף ולא יעיר כל תמנו כנגד מחס .
 והכנא ג"כ כוה"ק ס' תרומה דף ק' פ"א ז"ל לזותא דא איהו לאגנא עלן מנו סוד כלילות מנו סוד דכמה
 סשרי סוד גיכנס דהא כההיא שעתא סרדי לחייבוי על חד תרין מבימא ובינן כן מקדמי ישראל לחימר והוא
 רחום דאיהו כנין סוד דגיכנס . לכן יזכר מאד לומר ס' זה כוונס . והא דא"א בשבת והוא רחום כדי שלא
 יתפוררו מלאכי חבלה . עוד יש כספרים ט"א . כתב סט"ק שלרין להעלים עיניו משעס שמתחיל והוא רחום
 עד אחר עליו ובכן מלא כתוב בכתבי האר"ל . וכן ראו להעלים עיניו בכל תפלה (זו"ק) אבל כשמתפלל מתוך
 הסדור וטווחו לכל יטפס כמות ונקודס אין כוס כלום ובלנד שלא יסתכל לנדיס חזס ע"ל .

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן . וְלֹא יִשְׁחִית . וְהִרְבֶּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ . וְלֹא יַעֲרֵךְ כָּל
חַמְטוֹ : יְהוָה הוֹשִׁיעָה . הַמַּלְאָךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרָאָנוּ :

פירוש וכוונות פשטיות

שאו ויריבם ס' . הרינו ידכם לה' נקדושה לנרן אמתו כי כן דרך הכנרטים לכדים ודיכס לתעלס : וברכך טו' .
 אם תכרסו את ס' אוי גס הוא שטושה שמים וארץ יברך חמסס מליון שמשס כשספים כל הכרסות והסעויות
 כי הוא מנהג מקוס השלרת כשכניס : ולא יעיר כל חמרו . שוס דכר מחממו :
 (פורת יוסף)

מעריב

(דה"ח) בין הפרקים ובאמצע הפרקים של ערבית דינס כשל שארית עי עליהם לעיל (ופ' מ"א סי' רל"ו). במקום שנהגין לומר אמן אחר ברכותיו כמו בישתבח או יהלנוך -הלל יענה ג"כ אמן אחר ברכת שומר עמו ישראל לעד ולא יענה אמן אחר המלך ככבודו (סוף סי' רל"ו) אבל אחר הש"ן בודאי יענה אחר כל ברכותיו כשהקדים לסיים קודם הש"ן:

בשנת ויו"ט מתחילין כהן חזן **בְּרָכוּ אֶת יְיָ הַמְּבַרֵּךְ :**

קהל וחזן **בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבַרֵּךְ לְעוֹלָם וָעֶד :**

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ . מֶלֶךְ הָעוֹלָם . אֲשֶׁר בְּדַבְרֵךְ מַעְרִיב עַרְבִים . בְּהַכְמַת פּוֹתַח שְׁעָרִים . וּבַתְּבוּנַת מְשֻׁנָּה עֲתִים . וּמַחְלִיף אֶת הַזְּמַנִּים . וּמַסִּיר אֶת הַפּוֹכְבִּים . בְּמַשְׁמְרוֹתֵיהֶם . בְּרַקִּיעַ . בְּרִצּוֹנוֹ . פּוֹרֵא יוֹם וְלַיְלָה . גּוֹלֵל אֹרֶךְ מַפְנֵי חֹשֶׁךְ . וְחֹשֶׁךְ מַפְנֵי אֹרֶךְ . וּמַעְבִּיר יוֹם וּמְבִיא לַיְלָה . וּמְבַדֵּל בֵּין יוֹם וּבֵין

פּוֹרֵת יוֹסֵף

אשר בדברו מעריב ערבים . לפי דעת הא"ש הוזה שם ערב על נסיות השמש א' בשנת התחלת השקיעה וא' בשנת סוף השקיעה עם התחלת הלילה, לא כן דעת ר"ם גאון אשר הקשה עליו על דעה זו אחרי אשר לפי דעתו יש בין שני הערבים רק ערך שעה ושליש שעה א"כ בימי יאשיהו לא היה אפשר שיסחטו כל הפסחים בזמן קצר כזה, ע"כ נראה לפענ"ל לפי המורס מחו"ל (פסחי' ג"ח וזבחים י"א ומכילתא וספרא) אשר שם ערב הוזה על נסיות השמש מראש כל אדם ויהיה ללו ניכר ונטייתו בסוף שקיעה ביאת שמשו ממש כל עוד שיהיו הללוים מהשמש וכמו"ש כי ינטו לללו ערב ע"כ אמר פה ערבים כי המה שנים בכל יום ועוד שלישי התחלת הלילה ההפוך מבקר וכמו"ש הא"ש והכנים עמו הרמב"ן כי שם ערב הוא התערבות הזרות ותחלת היום בקר שיבקר אדם ציונות. אך זה נעשה מיום רביעי אשר בו נתלו המאורות לעשות נבזלים אלו אכן עד יום ד' היו אז כל הנבזלים האלו בדבר ה' אשר קרא לאור יום ולחשך קרא לילה, והיה ערב ויהי בקר כי אז היו כל הערבים בדבר ה' ע"ז נאמר עתה אשר בדברו מעריב ערבים אח"כ ביום ד' כשתלה

פִּירוּשׁ וּכּוּוּנוֹת פִּשְׁטוֹת

מעריב ערבים. לומר לשון רבים לפי שנתנו בין הערבים ופי' הרמב"ם י"ל כי בכל יום שני ערבים האחת ערבית השמש ושיא ביאתה תחת הארץ. והשני ביאת אורו הנראה בעיני יוש' בנייהם קרוב משעה ושליש. משנה עתים. כי ג"ש היום משתנה ערב וזקוק ואחרים. ובמחליף את הזמנים. מיום ללילה ומלילה ליום. ברצונו. שאין אדם מכין טעם סידור הכוכבים. בורא יום ולילה. לומר שהוא מחשיך בכל יום מנהג הוזה. גולל אור מפני חשך. פי' כילד בורא יום ולילה שגולל אור מפני חשך כי' שלא ישתמשו בערכוביה האור והחשך אלא קצת לזה תחום ביום וזה תחום בלילה. גולל מלאשן וגללו את האבן כ"ל מסיר: ובעבוד יום כו' ומבדיל כו'. מעביר היום לעד אחר ומביא הלילה ולא שיפסק השמש ממש ויוליכו לעקום אחר אלא שצדיל בין יום ובין לילה וזו היא (מדרת יוסף)

לַיְלָה. יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ. אֵל חַי וְקַיִם. תְּמִיד יִמְלֹךְ עָלֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמַּעְרִיב עַרְבִים:

אֶהְבֵּת עוֹלָם. בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אֶהְבֵּת. הַזְּדָה וּמִצּוֹת. חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים.
אוֹתָנוּ לְמִדָּת. עַל כֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. בְּשֹׁכְבֵנוּ וּבְקוּמָנוּ נִשְׁיחַ בְּחֻקֶיךָ.
וְנִשְׁמַח בְּדַבְרֵי תוֹרָתְךָ. וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חַיֵּינוּ. וְאֶרֶץ יְמֵינוּ.
וּבְהֵם נִהְגָה יוֹמָם וּלְיַלְהָ: וְאֶהְבֵּתְךָ אֵל תְּסִיר מִפָּנָנוּ לְעוֹלָמִים: בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

(רה"ח) (א) ידניש י' של ישראל שלא תכלע ולא תראה שמע ישראל וכן הו"ד של והיה דלא לישתמע
והאי (ס"ס ס"א): (ב) לריך לקרות ק"ש בטעמים כמו שהם בתורה ולא נהגו כזה
רק המדקדקים (סס):

בק"ש פסוק וקשרתם כפי ראשונה ושינה אף שאין פה זמן תפילין ראו לטוין בתשכחו כו"ל (ואני
מקבל עלי מ"ע זו של תפילין להיחס למחר בשחרית) וכוולוי כוונה זו יעשה ל"ר לפטורא ית"ש ובארי
כוונת הנה זס בל למעלה בתפלת שחרית: יכוין כשיאמר שמע ישראל פירשו. שמע ישראל. שפי' הוא אלהיט
פי' אחד. ולריך שיפסיק בין אחד לכדוך וכוין ועד לאהבת:

פּוֹרֵת יוֹם

זדוקי לרבי (חולין ס"ז) ע"ז הנונו אומרים
השוכת רבי להדוקי שם ה' זבאות שמו, ביאורו
אשר הוא אחד וזות זבאות שלו ומידו לא
יבצר מאומה כי אשר נראה כשינינו עיני כשר
כי המה שני הפסים אבל באמת הם לתכלית
אחד וכן גם הטוב והרע אשר הם מטויס אור
ושחך מאמיתים אנהנו ששיהם לתכלית אחד
והוא טוב אמיתי:

אהבת עולם אהבתנו. כמו"ש אהבת עולם
אהבתך ע"כ משכתוך הסד
(ירמי' ל"א), והסד הוא תורה כמו"ש ותורת הסד
וזהו שנאמר מהו אהבת עולם, באשר תורה
ומזות חקים ומשפטים אותנו למדת, ולא עשה
כן לכל גוי, והוא אהבת עולם כי התורה לא
תבטל ולא תפסק בשום זמן, לא כן אהבה
הבאה ע"י קרבות אשר לא ככל זמן הוא
וכמתאר לעיל אלל ברכת אה"ר, ע"כ אחרי אשר
זכר אהבתנו נקיים אשר צויתנו לדבר כס
בשכרך ובקומך, בשככנו ובקומונו נשיח בחקך,
אשר לא נדע טעמם אך נשיח כס, אלל בדברי
שורתך ובמזותיך אף כי באמת גם המה חקים,
כי אין זיכלתנו להשיג כוונתם האמיתי עכ"ז
נמלא כס חיזו טעם לפי קט שכלנו, ע"כ גם
נשמח כס, וכמו"ש פקודי ה' ישרים משמחי לב,

פִּירוּשׁ וּכְוִוֹנוֹת פְּשָׁטוֹת

הארץ המכילת כשיאמר לא יחשיך למטה מן הארץ. וכשיחשיך לנו יאיר למטה מן הארץ. כנראה זו יכניס כלבו
אהבת הנורא יתנרך שמו. ובחיבת ובשם כו' יכניס כלבו כשי"ש אהבת תורתו כק' ומלתיו כק' שנתן לנו כדי
שוכה כהם לחיים כוללים. ובחיבת ואהבתך יתפלל מעומקא דלכא. ובחיבות אוהב עמו ישראל. יכוין אפי
נותן לך ית"ש הודאה ענומה על שוכית אותי ג"כ להיות כהלקך וכגורלך כק' מעם ק' הישראלי (לפשי"ש ספ"א
פי' רל"ו יקרא תלת תמיד למטה. תמיד ימלוך וגו' והא"ר כי שיקראנו למעלה).
אבה
(פורת יוסף)

יחיד אומר אל מלך נאמן :

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד :

בלחש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד :

ואתה בתי את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך
ובכל מאדך : והיו הדברים האלה אשר

אנכי מצוה היום על לבבך : ושננתם לבנה ודברת
בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך :
וקשרתם לאות על ידך והיו לטמטפת בין עיניך :
וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך :

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאתה
את יחודי אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם : ונתתי מצור
ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנה ותרשנה ויצהרה : ונתתי עשב
בשדה לבהמתך ואכלת ושבעת : השמרו לכם פני יפתה לבבכם וסרתם
ועברתם אלהים אחרים והשתחיתם להם : וחרה אפי יהוה בכם ועצר את
השמים ולא יהיה מטר והארמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל
הארץ הטובה אשר יהוה נתן לכם : ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל
גפכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטמטפת בין עיניכם : ולמדתם
אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך
ובקומך : וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך :

למען ירבו ימיכם וימי בניכם על הארמה אשר נשבע ידוע לאבותיכם
לתת להם פני השמים על הארץ :

(ה) ידגיש ויתיו הויין דלא ליסתמע תסקרו או תסכרו (סס) וכן זי"ן של וזכרתם : (ו) כשאומר
אח כל מצות ה' יזכור שבת ששקולה ככל המצות ונגד כל המורה כולה (סס) : (ז) כשאומר
אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים יכוין מ"ע כל זכירת יציאת מצרים (ע' סי' ס' וסי' ס"ז) :

ויאמר יהוה אל משה לאמר : דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם
ציצת על פני בגדיהם לדלתם ונתנו על ציצת הפנה פתיל תכלת :
והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את פר מצות יהוה ועשיתם אתם ולא-
תאורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם : למען תזכרו
ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לאלהיכם : אני יהוה אלהיכם אשר
הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני יהוה אלהיכם :

אמת ואמונה גדול תובך ברכה זו מנאלי בברכות דף י"ב פ"א ח"ל כל מי שלא אמר אחת ויליב שחרית ואמת ואמונה ערבית לא ילא י"ט. פ"ב יוסר לומר ברכה זו כל הטסה כמתחן וישים לבו ומתשכחו היטב אל כסכת וסכולדאס:

אמת ואמונה כל זאת. וקיים עלינו. כי הוא יהיה אלהינו. ואין זולתו. ואנחנו ישראל עמו. הפורנו מיד מלכים. מלבנו הנואתנו מבק כל העריצים. האל הנפרע לנו מצרינו. והמשלים נמול לך איבי נפשנו. העשה גדולות עד אין חקר. (נסים) ונפלאות עד אין מספר. השם נפשנו בחיים. ולא נתן למוט רגלנו. המדריכנו על במות אויבינו. וירם קרננו על כל שנאינו. העשה לנו נסים. ונקמה בפרעה. אותות ומופתים באדמת בני חם: המכה בעברתו. כל בכורי מצרים. ויוצא את עמו ישראל מתוכם. לחרות עולם: המעביר בניו בין גזרי ים סוף. את רודפיהם. ואת שונאיהם. בתהומות טבע. וראו בניו גבורתו. שבתו והודו לשמו: ומלכותו ברצון. קבלו עליהם. משה ובני ישראל. לך ענו שירה. בשמחה רבה. ואמרו כלם:

פורת יוסף

התורה שגנו, ועל אהבתו לישראל, ועוד כזה לכן אין קפידא ג"כ אם ההליף את הזמנים, פ"כ הייתי אומר, אשר גם באמת ויליב ואמת ואמונה, אשר לא נוכר כס יוס ולילה, ושניהם לדבר אחד נחוונו לזכר על ההסד, אשר עשה אהנו עד היום, ואמונה על השדיו להבא, כי גם באמת ויליב ישנס תיבות המורים על אמונה לעהיד, כמו"ס ומלכותו ואמונתו לעד קיימת, כמו בערבית ואמונה כל זאת וקיים עלינו (וכזה כרה תמיהת העט"ר מעל החום) ד"ה להגיד, והוכרח לפרש אשר כוננת החום' כהא"נ ע"ד המדרש הוא רק על אמת ואמונה וכו' (דוק) ואהרי אשר שניהם שוים הייתי אומר אשר אם ההליף לומר אמת ויליב ערבית או אמת ואמונה שהרית גם כן ילא ידי חובתו, פ"כ דקדק בלשונו לומר, כל שלא אמר אחת ויליב שחרית, ואמת ואמונה ערבית, כי אם ההליף לא ילא ידי חובתו, שנאמר להגיד בבקר חבדך, אשר בבקר השיקר שבה החסד, וע"כ צריכים להתקיל בו, והאמונה להוכיר דרך אגב, ואמנתך בלילות,

ואמונה כל זאת (ברכות י"ב ע"א) אמר רבה ב"ה כחא תשמיה דרב כל שלא אמר אחת ויליב שחרית ואמת ואמונה ערבית לא ילא ידיו חובתו, שנאמר להגיד בבקר חבדך ואמונתך בלילות. צריך להבין מה זה לא ילא ידי חובתו, אם כוונתו חובת ק"ס מדוע לא ילא הלא הברכות הנה מדרכן, ואם כוונתו לא ילא ידי חובת הברכות, מדוע צריך לזה ראייה מהפסוק פביבא אשר אם לא אמר לא ילא, ע"כ נראה לפענ"ד כוונה אחרת, כי נראה נא אשר יש שתי ברכות קודם ק"ס, בבקר יוצר אור ואה"ר, וכערב מעריב ערבים ואהבת עולם, ודינס אינו שזה, אם אמר יוצר אור ערבית או המעריב ערבים שחרית לא ילא, ובאהבה רבה ואהבת עולם אם הפך ילא, טעם הדבר, כי יוצר אור ומעריב ערבים אשר עיקר הברכה הוא על יוס ולילה, ע"כ אם ההליף של יוס בלילה או של לילה ביוס שינה ממסבט שטבטו חכמים בברכה וע"כ לא ילא, לא כן אה"ר ואה"ע אשר לא נוכר כס יוס ולילה, ואך הם ברכת הודאה על

פירוש וכוונות פשמיות

אמת ואמונה כל זאת וכו'. כל זאת שאמרנו בק"ס קבלת עול מ"ס כס' ראובנו וקבלת עול מלות כס' שיהי וכפ' וליית. הוא אמת ואמונה כו'. ומלכותו ברצון קבלו. יבין גם אני מקבל עלי ועל בני עד סוף כל פדורות (פורת יוסף)

מִי כְמִכָּה בְּאֵלִים יְהוָה. מִי כְמִכָּה נֶאֱדָר בְּקִדְשׁ. נוֹרָא תְהִלַּת
עֲשֵׂה פְלֵא: מַלְכוּתְךָ רֵאווֹ בְּנִיךָ. בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מִשָּׁה. זֶה
אֵלֵי עֵנִי וְאָמְרוּ: יְהוָה יְמַלֵּךְ לְעֵלְמָם וְעַד: וְנֶאמַר. כִּי פָדָה יְהוָה
אֶת יַעֲקֹב. וְנֶאֱלָו מִיַּד חֹזֵק מִמֶּנּוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה גְּאֹל יִשְׂרָאֵל:
גדל מעלת כרכב זו מכבוד כוונתו. ללותא דא חיבי לאננא עלן מנו סחד בלידת כו' ובנין כך און מקדישין ושמור לאחת
וכואנו ועל כל דא און מסקדין גוסין וכשמחין למכותא עלאה די שולטנותא מכולא בידאה כו'. כנה מכואר
שלולי שרתו ית"ש לא היינו יכולים להגלל מהס בלידה משאת תבוכות שליטתה. לכן יוסר מאד נכוונת כרכב זו:
הַשְׂכִּיבֵנו יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם. וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְּפָנֶיךָ לְחַיִּים.
וּפְרוּס עֲלֵינוּ סֶפֶת שְׁלוֹמְךָ. וְתִקְנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה
מִלְּפָנֶיךָ. וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שִׁמְךָ. וְהִגֵּן בְּעַדֵּנוּ. וְהִסֵּר מֵעֲלֵינוּ.
אֵיב דָּבָר וְחָרַב וְרָעַב וְיָגוֹן. וְהִסֵּר שָׁטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ.
וּבְצִל כַּסְפִּיךָ תִּסְתַּרְנוּ. כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמְצִילֵנוּ אַתָּה. כִּי
אֵל מֶלֶךְ. חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה. וּשְׁמוֹר צְאֵתֵנוּ. וּבִיאֵנוּ. לְחַיִּים
וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: לְשׁוֹ"ט וּפְרוּשׁ בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְעַד:

פּוֹרַת יוֹסֵף

וְאֲשֶׁר בְּלִילָה הַסִּיקָר הוּא הַאֲמוּנָה, וּפ"כ לְרִיבִים
לְהַחֲלִיל כֹּה, כִּי הוּא ה' אֱלֹהֵינוּ שׁוֹפְטֵנוּ וִירִיב
אֶת רִיבֵנוּ וְאִין זִלְחוּ, וְכִימִי לְאֲחֵנוּ מֵאַרְץ
מִזְרָיִם, רֵאווֹ נְפִלְאוֹת לְעִתִּיד עַדִּי יִרְאֶה מַלְכוּתוֹ
עֲלֵינוּ, וְהִרְאִיָּה ע"ו כִּי גַם בַּעַת בּוֹקֵעַ הַיָּם
לִפְנֵי מִשָּׁה אֲמָרוּ ה' יִמְלֹךְ לְע"ו בְּשָׁטָן עֲתִיד כִּי
גַם אִזּוּ הַאֲמִינוּ אֲשֶׁר עוֹד לֹא בָאוּ לְתַכְלִית הַגְּאוּלָּה
אֲשֶׁר יִכִּירוּ וְיִדְעוּ כֹל יוֹשְׁבֵי תְּבֵל כִּי לֵה' הַמְּלוּכָה,
וְכִמוּ שֶׁכִּתְּרִי בְּאֵמַת וְיִיב, וְלֹהֶסְמִיךְ גְּאוּלָּה
לְתַפְלָה, דִּהָא גְּאוּלָּה מְאוֹרְתָא. נְמִי הוּי, פ"כ
סִימָּה בְּגְאוּלָּה הַרְאֵנוּהָ:
הַשְׂכִּיבֵנוּ ד"א (בְּרִכּוֹת ס"ו ב') ר"א בְּתָר
דְּמַסִּיּוֹם לְלוֹתָא אֲמַר יִה"ר מִלְּפָנֶיךָ
כ"א וְגו' וְנִשְׁכַּס וְנִמְלָא יִתְּוֹל לְבַבְּךָ לִירְאֵה וְגו'
וּפִירֵשׁ"ו ז"ל שֶׁלֹּא יִתְגַּבַּר עֲלֵינוּ הַיְהוָה בְּהַרְדּוֹר
הַלֵּילָה לְסוּר מֵאַחֲרֶיךָ בְּיוֹם אֵלֶּף שֶׁכֶּשֶׁטְשָׁכִים
כֹּל בְּקָר נִמְלָא לְבַבְּנוּ מִיחַל לך, מִזֶּה נִרְאֵה
אֲשֶׁר חֵלְכוֹת הַלֵּילָה שׁוֹעֲלָת הַרְבֵּה עַל כֹּל הַיּוֹם

פִּירוּשׁ וְכוּוֹנוֹת פְּשִׁיּוֹת

הַכּוֹחוֹת מְלִטוֹת ית"ש. מַלְכוּתְךָ רֵאווֹ בְּנִיךָ. כְּמ"ש רז"ל רֵאֵתָה שִׁפְחָה עַל כִּסֵּי מֶלֶךְ שֶׁלֹּא רֵאֵת יִחְוֹקֵאל בֶּן בּוּזִי:
וּפְרוּס עֲלֵינוּ סֶפֶת שְׁלוֹמְךָ. מִפְּרֵשׁ בְּמִדְרַשׁ תְּהִלִּים לְפִי שְׁאִין מְלוֹת לֵילִית בְּעֶרְבִית מוֹסִיף פּוֹרַס טוֹכָת שְׁלוֹם.
וְתִקְנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה. לְפִי שְׁאִין עֵלָּה מְתוֹקֶת לְעַמּוּד כְּלִמֵּי לֵילִית שֶׁלֹּא עֵלָּה כ" לְעוֹלָם תִּשְׁמָד. וְלִפְנֵי
שְׁבִילָה לֵב הַאֲדָם פְּנֵי מַעֲסִי הַעוֹלָם וְהוּא חוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת עַל מַשְׁכָּנוֹ אִמּוּ מִקְשֵׁין מֵאֵת ה' לִישְׁלָנוּ עֵלָּה טוֹבָה.
לְמַעַן שִׁמְךָ. לְמַעַן שֶׁכֶּסֶף הַקְּדוּשָׁה שֶׁהוּא עֵתָה בְּגִלְתָּ כְּשִׁבִיל עוֹיְנוּ. וְהִסֵּר שָׁטָן כו'. יִהְיֶה"מ שְׁתִּילֵל אֲחוֹתוֹ מִן
הַקְּלִיפִים וְמִן הַמְּדוּרָן שֶׁמִּן שְׁלִישֶׁת פְּתַח בְּלִילֵי. שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. מִפְּנֵי שֶׁלֵּיל לְרִיבֵי שִׁמּוֹר מִן הַמְּדוּרָן יוֹתֵר מִכִּסּוֹס
(פּוֹרַת יוֹסֵף) א

תקט

(דה"ח) אם שבת נשכח ואמר שומר עמו ישראל חילוף הפורס סוכת שלום כו' אם מנר חכ"ד יאמר מיד אחר חיבת לעד הפורס כו' ואם שהה כדי דיבור (והוא כדי שיאמר שלום עליך רבי ומורי) מעת שסיים חיבת לעד א"ש לאומרו ולא יחזור עוד הפעם (א"ר סי' רס"ו) :

(סח"ש) כשיניע לופרום פליט סוכת שלומך כו' לר"ך לעמוד . באר"י ו"ל . וכופרום פליט סוכת שלומך וגם כתיבת הפורס סוכת שלום פליטו יתחבר ויקבל פ"ע תוספת נשמה יתירם של ליל שבת . וכתיבות ועל כל פשו ישראל יכין להמשך נשמה יתירם על כל ישראל :

לשבת יוד"ם
וּפְרוּשׁ עֲלֵינוּ . סִבְתָּ שְׁלוֹמֶךָ . פְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה . הַפּוֹרֵשׁ סִבְתָּ שְׁלוֹם . עֲלֵינוּ . וְעַל כָּרַע עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל . וְעַל יְרוּשָׁלָּיִם : אָמֵן

לשבת וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת . לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם : בְּיַד וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל . אֹתָהּ הִיא לְעוֹלָם . כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים . עָשָׂה יְהוָה . אֶת הַשָּׁמַיִם . וְאֶת הָאָרֶץ . וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי . שָׁבַת וַיִּנְפֹשׁ : ח"ק

ליום כפור	לראש השנה	לשלוש הגלים
כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר	תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בְּכַסֵּה	וַיְדַבֵּר מִשָּׁה
עֲלֵיכֶם לְמַהֲרָ אֶתְכֶם	כִּי חוֹק לְיִשְׂרָאֵל	אֶת מוֹעֲדֵי
מִכָּל חַטְאוֹתֵיכֶם לְפָנַי	מִשְׁפָּט לְאֱלֹהֵי	יְהוָה אֵל בְּנֵי
יְהוָה תִּמְהַרְרוּ : ח"ק	יַעֲקֹב : ח"ק	יִשְׂרָאֵל : ח"ק

(דה"ח) (א) נהגו לעמוד כשעה שאומרים הח"י פסוקים של ברוך ה' לעולם או"א ויש נוהגים ליטב ויש להם על מי שיסמוכו (סס) : (ב) אין להפסיק בדיבור בין גאולה דערבית לתפלה ומיהו מה שמכריז הש"ק יעלה ויבא ברו"ח בין קדיש לתפלת ערבית או על ומטר בזמן שמתהליין לומר או על הנכיס בחנוכה ופורים לא הוי הפסק (סס) :

(גה"ש) טעם לתקנתו כתב אטרדרס . משום שגורו שמד על ישראל שלא להסתכל תפלת ערבית וע"כ תקנו לומר אלו הפסוקים שיש בהם י"ח אזכרות כנגד י"ח ברכות של שמונה עשרה . ואע"פ שבעל השמד לא בעל התקנה . ויש מחלוקת בין הפוסקים אם לעמוד או ליטב באמירת פסוקים אלו ועכ"פ כשיעמוד לא יסיב פניו למזרח : כתב בעל מגלה עמוקות . הפוסקים כתבו שתקנה ראשונה לא זזה מתקומה שהיו כתי כנסיות בלחם על השדה וסיב מסוכן מפני כמזיקין ותקנו בקילור י"ח פסוקים שהיו כ"א מתפלל בביתו י"ח של ערבית ותקנה ראשונה עדיין במקומה . וכ"כ ברבינו יונה פ"ק דברכות . אבל אומר אני כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב . ר"ל אלו תושבים שחק ומנהג לישראל הוא אבל כאמת משפט הוא לאלהי יעקב . הדן דין אמת אל אלהים אמת .

פירוש וכוונות פשטיות

תקנו ברכה זו לנקב כח מלת ה' שישמרנו מפחד כלילות . ובשבת אין תוחמין כך מפני שאומר במדרש שבשבת אין לריבם שמירה בהשבת שומר . ופרוש . תפלו פליט את שניתיך הקדושה דיתפרא פלגא ולמשרא פמנא ולכו מנינה פלגא כאמת דשריא על בנין . הפורס סבת שלום עלינו . כריני ממשיך עלי תוספת נשמה יתירם של ליל שבת קודש . ועל כל בו' . כריני מכין להמשך נשמה יתירם על כלל ישראל . ועל ירושלים אבן . כודאי תפלו פליט את סוכת שלומך אך בקשתנו למחר פריסתה . (אבן זה הלנו באותיות גדולות כדי לזכור על פנייתם הסדר פנייתם מעכב משיח כמו שמואר בפ' ט"ו) .

ותגל

(סדרת יוסף) א

וק נכחו סדין דין אמת פסי סוד . עכ"ל בקיצור פ"ט : וצריך לישב אצל אס הספול עם סגור וקרא אחרי ק"ט
וברכותיה יאמר כרוך ה' לעולם וקרא משומד . עמ"ל סי' רל"א ס"ק כ"ו :

לפי מנהג אשכנז אומרים זה בחול :

בחול בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם . אָמֵן וְאָמֵן : בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן . שְׁכֵן
יְרוּשָׁלַם . הַלְלוּיָהּ : בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהִים . אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל .
עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ : וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם . וַיִּמְלֹא
כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ . אָמֵן וְאָמֵן : יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם .
יִשְׁמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו : יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם :
כִּי לֹא יִמַשׁ יְהוָה אֶת עַמּוֹ . בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל . כִּי הוּאֵיל
יְהוָה . לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לֹד לְעַם : וַיִּרְא כָּל הָעַם . וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם .
וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים . יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים : וְהִיָּה יְהוָה
לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ . בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה אֶחָד . וְשִׁמוֹ אֶחָד :
יְהִי חֲסֵדָךְ יְהוָה עֲלֵינוּ . כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ : הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ . וּמְבַצְּנוּ מִן הַגּוֹיִם . לְהוֹרֹת לְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ . לְהַשְׁתַּבַּח
בְּתִהְלֹתֶךָ : כָּל גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ . יִבָּאוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי .
וַיִּכְבְּדוּ לְשִׁמְךָ : כִּי גָדוֹל אַתָּה . וְעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת . אַתָּה אֱלֹהִים
לְבַדְּךָ : וַאֲנַחְנוּ עִמָּךְ . וְצִיאֵן מִרְעִיתֶךָ . גּוֹדֵה לָךְ לְעוֹלָם . דָּדוֹר
וְדוֹר נִסְפָּר תִּהְלֹתֶךָ : בָּרוּךְ יְהוָה בַּיּוֹם . בָּרוּךְ יְהוָה בְּלֵילָה . בָּרוּךְ
יְהוָה בְּשִׁכְבָּנוּ . בָּרוּךְ יְהוָה בְּקוּמָנוּ . כִּי בִידֶךָ נִפְשׁוֹת הַחַיִּים
וְהַמֵּתִים . אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפֶּשׁ כָּל הַיּוֹם . וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר אִישׁ : בִּידֶךָ
אֲפָקִיד רוּחִי . פְּדִיתָה אוֹתִי . יְהוָה אֵל אֱמֶת . אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְשִׁמְיִם
יַחַד שִׁמְךָ . וְקִיָּם מַלְכוּתֶךָ תָּמִיד . וּמְלוֹךְ עֲלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד :
יִרְאוּ עֵינֵינוּ . וַיִּשְׁמַח לִבֵּנוּ . וְתִגַּל נַפְשָׁנוּ . בִּישׁוּעָתֶךָ בְּאֱמֶת .
בְּאִמּוֹר לְצִיּוֹן . מְלֶךְ אֱלֹהֶיךָ . יְהוָה מְלֶךְ . יְהוָה מְלֶךְ . יְהוָה
יְמַלּוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד : כִּי הַמַּלְכוּת שְׁלֹךְ הִיא . וְלְעוֹלָמִי עַד תִּמְלוֹךְ
בְּכְבוֹד . כִּי אֵין לָנוּ מְלֶךְ . אֵלֶּא אַתָּה . בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה . תִּמְלֹךְ

פירוש וכוונות פשוטות

תחלה נמשנו בישועתך באמת . נכסנו תגל נישועתך שחסיס כירובלים שנקראת עיר האמת . ה' מלך כ"י .
כמלאכים אומרים כן כדליתא כפרקי סוכלות וסס כנגד כווס וסס וסס . אומר ה' מלך תחלה שיש
לכמלכו תחלה על כווס כיום ואח"כ על כעבר ואח"כ על כעתיד . מלת תמיד יקרא למטה תמיד ימלך ה'
ל"ו ס"ק ד' . תמיד ימלך עלינו . שמימות כמשיח וליקן לא נסיס עוד כבלות .
פרת יוסף)

בְּכַבֹּדוֹ. תְּמִיד יִמְדֹךָ עֲלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. וְעַל כָּל מַעֲשָׂיו :
חֵק, שְׁמוֹעַ שֶׁל חוֹל חַמָּא לַיְלָא : קְדִישׁ, הַחֲקֵל, עֲלֵינוּ. ק"י.

תפלת ערבית לשבת

הנה יבין האדם איך כבדנו גדולה לענות אחר הש"ך כרוך סי' הלוי בש"ע עד מאד יותר מערבית דחול כמבואר
כו"כ פ' תרומה דף קל"ט פ"כ ע"ט. וקודם עניינה יסוין להמשיך עליו תוספת כרות יתירס ויכוין כמתענות
כו"כ פ' בש"ע

הריני ממשיך עלי ועל כל בני ישראל תוספת הרוח יתירה רליל שבת קודש :

אם בנינו הזכור לתפלת ערבית. ועדיין עומד באמצע שומון (לכה דודי) או קודם. יספוק באמצע ולאחר תרוח
של (בואי בשלום) כי וימשיך ויקבל ע"ע נפש יתירס כדי שיוכל אח"כ להמשיך ולקבל עליו בעניית כרוך סי'
כמבואר ל"ו תוספת כרות יתירס כי לא קבל ע"ע עדיין נפש יתירס איך יוכל לקבל תוספת כרות. ואחר עניית
כרוך סי' הלוי יחזור למקום שספק ועל"ז ראו לומר עוד פעם שנית תרוח של בואי בשלום על כדר בסומון: כק"ט
ו אוף שאין עתה זמן תפילין יכוין כפי וקשרה כו' כו"כ:

הריני מקבל עלי מ"ע זו של תפילין לקיימה אחר השבת : וכן כק"ט דשמרית :

גודל פעלת ד' תפלות של שבת הוכח כו"כ פ' נכמה מקומות ובחיקונים חיקון י"ח ד' ל"ד פ"כ ע"ט לכן יזכר כמותה:

אֲדַנִּי שְׁפָתַי תִּפְתָּח. וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק.
וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים
מוֹכִים. וְקוֹנֵה הַכּוֹל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם. לְמַעַן
שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

בש"ח זכרנו לחיים. מלך חפ"ז בחיים. וקרבנו בפסל החיים. למשנה אלהים חיים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְגַן אַבְרָהָם:

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם אֲדַנִּי. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה. רַב לְהוֹשִׁיעַ:

בחורף משיב הרוח ומזריד הגשם:

מְבַלְבֵּל חַיִּים בְּחַסֵּד. מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. מוֹטֵף נוֹפְלִים. וְרוֹפֵא
חוֹלִים. וּמְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל עַפְרָי: מִי כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרוֹת.
וּמִי דוֹמֵה לָךְ מֶלֶךְ מַמְיֵת וּמְחַיֶּה. וּמְצַטִּיחַ יְשׁוּעָה:

בש"ח מי בקוה אב דרחמים. וזכר וצוריו לחיים דרחמים:

וּנְאֻמָּן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קְדוֹשׁ. וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ. וְקְדוּשֵׁים בְּכָל יוֹם. יִתְלַלֶּךְ שְׁלָה: בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה הָאֵל (בש"ח הַמְּלֶכֶת) הַקְּדוֹשׁ:

(דה"ח) (א) אם טעה והתחיל תפלת חול גומר אותה ברכה שזכר בה שטעה ואחריה מתחיל
של שבת ל"ט זכר באתה חונן ל"ט זכר בשארי ברכות ואם זכר באמצע ברכות אחרונות
פוסק באמצע הברכה ומתחיל של שבת וגומר של שבת ר"ה ומודים כו' ואם עקר רגליו חוזר לראש
(מורת יוסף) א

ואם לא עקר רגליו אפי' גמר תפלתו אינו הוור אלא לשל שבת לאתה קדשת ואם כבר אמר יהי לרצון והשלים תפלתו אף שלא עקר רגליו כעקורין דמי: (ב) אם טעה והתפלל תפלה של שבת במקום שצריך להתפלל תפלה אחרת של שבת כגון ישמח משה במקום אחת קדשת יאל כדעבד אך אם נזכר באמצע הכרעה פוסק ומתחיל התפלה הנזכרת אבל אם התפלל תפלה מוסף חילוף תפלה אחרת לא יאל. וכן אפי' אם נזכר באמצע תפלת מוסף צריך לחזור לראש התפלה ולא מהני שיחזור לישמח משה:

אַתָּה קִדְשָׁתָּ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְשִׁמְךָ. תְּכַלִּית מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וּבִרְכָתוֹ מִכָּל הַיָּמִים. וּקְדִשְׁתוּ מִכָּל הַיָּמִים. וְכֵן פָּתוּרְתֶךָ:

פּוּרְת יוֹסֵף

אחר ההקדמות האלו נחמול לבאר העקר הראשון, הוא אמונת החדוש אשר כוננו בנוסח אחת קדשת, וזה כי לכאורה יש לשאול אחר שהחדוש הוא בפועל לא בשביתה, למה תהיה השביתה זכר לפעולה, היה ראוי שיזכרו ימי בראשית כמה שנמנה סבות ששת ימי המעשה לעולם, רה שכתוב הכתיבה, השביתה הוא העדות על החדוש מאין המוחלט, שתיעד שעשה מלאכה בתחלת הבריאה שכבר שבת ממנה משם והלאה, ואיזו היא מלאכת חדוש הוא יש מאין, כי להמציא מואין יש מיש לא שבת לעולם, כי מחדש גם עתה בכל יום מעשה בראשית, וכמו"ש כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות כאשר אבאר אי"ה להלן פ' זה וזה להוציא מדעת האפיקור אשר היה חומר דק קדוש וממנו ברא העולם, וע"כ זוננו לשבות יום השביעי להורות אשר מעשה לא נקרא אללו כביכול, רק יש מאין וזה היה אך בששת ימי המעשה, כי הבריאה היה מאין המוחלט, וכיום השביעי אשר התחיל לעשות יש מיש נקרא אללו יתב' שביטה כביכול, ואחרי אשר בשביתה נקדש קדוש באמונת החדוש, והיכולת על כל ע"כ נאמר אחת קדשת את יום השביעי לשמך, וזה יודע אשר תכלית היגיעה היא המנוחה למשל הכונה בית כל עוד יבנה עוד לא בא אל המנוחה ואל התכלית ואחר שיגמור המלאכה וידור זה אזי בא אל המנוחה והתכלית ממעשה הבנין, ואחרי אשר ביום השביעי באה השביתה בזה נדע אשר הוא תכלית מעשה שמים וארץ. וברכתו מכל הימים כמו"ש ויברך אותו. וקדשתו מכל הזמנים, כמו"ש ויקדש אותו כאשר אבאר אי"ה

אתה קדשת. טרם נבוא לבאר ברכות האמונות של תפלת שבת, צריך להתבונן מדוע ביו"ט כל התפלות מכל היום ערבית ושחרית ומנהה שוות הן הן מתפלת מוסף אשר הוא הובת היום, לא כן שבת תקנו גם לשל תפלות הקבועות נוסחאות שונות, לכן לדעתי גילו לנו בזה גילוי דעת להבין ולהשכיל כמעלת מלות שבת וגודל ערכה אלא שאר כל המצוות ואיך הישיר אותנו בשני פנים אשר גם תוסלם כל הישרה שלמה. האחד בהוראת תכלית האדם והכרתו, והשני הדברים המביאים אליו. והישר אליהם, וזה בקיום בנפשתינו אמונות נכבדות ודעות אמיתיות, נג' עקרים אשר ההגעה אל ההצלחה היא בלתי אפשר וולתם, והם כמו מדרגות לעלות מזו לזו עד העליונה. העיקר הראשון הוא אמונת החדוש, אשר מזה יסתעף יכולת ה' יתב' על כל הנמצאים עליונים ותחתונים, למה שהם מעשה ידיו ואפשרותו לחדש אותות ומופזים, בשמים ובארץ להיטיב לאוהביו ולשומרי מצותיו, או להנקם מזריו כמבואר בספורי הבריאה והמבול, וע"ז תקנו נוסח אחת קדשת כאשר אבאר אי"ה להלן. העיקר השני הוא מה שהאשר אותנו מלות שבת לקבוע בלבנו למוד התורה האלהית, וקבלת דבריו עם פירושיו ודקדוקיו לשמור מאוד ולעשות, ולזה תקנו נוסח ישמח משה, כאשר אבאר אי"ה שם. העיקר השלישי, הוא היות יום שבת קודש רמו גדול ורובם נפלא אל העולם הנחלי שכולו שבת, והוא השבת הגדול באמת, ולזה תקנת נוסח אחת אחד, כאשר אבאר אי"ה שם.

פִּירוּשׁ וּכְוֹנֹת פְּשׁוּטוֹת

צריך להפסיק בין לשמך לתכלית שלא יבא נראה כחזור למעלה ח"ו (ש"ה). וברכתו כו'. פירש הרמב"ן ו' כי יום השבת מנוקד וקדוש. כי יום בזמנה לברך אותו ולהדרו. ולזה בשביתה שיהיה לנו קדוש ולא נעשה בו מלאכה. וכמן ששרתה הכרעה בו שני עומר לאחד. וקדשתו כו'. כמנוחה כמה שלא ירד בו המון שכר מהנו בו הכרעה מע"ש. ידגיש האלף של את מאד פן יחריב עולם ח"ו (ש"ה ס' ס' שבת).

(גהורא) גדול מעלת ס' ויטלו בתפלה זו הוכח בגמ' הק' ס' כל כתבי ד' ק"ט ע"כ. ואמר רב המנוח כל המתפלל בע"ש ואומר ויכולו מעלה עליו הכתוב כאלו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית כו'. עוד גם כל המתפלל בע"ש ואומר ויכולו שני מה"ש מניחין ידיהם על ראשו ואומרים וסר עונך וחסאתך תכוסר. ונודאי לא הפליגו חכמי הגמ' בגדול מעלת אמירתה כשאומר החיבה בלא לב אלא הם הפליגו על מי שמטוין בהם להעיד על אחדותו במנואר ביוה"ק ס' ויקהל דף ק"ז ע"כ וז"ל בעי' י"ג למסדר סדוהא דא כמדור כרעותא דלכא ואסדא קמיה מאריה דמתימנותא וכל מאן דיסיד דא וישוי לביה ורעותא לךא מכפר על כל חוביו עכ"ל. ונודאי אם לא כיון כה להעיד עליו בזהו אמירה איך נקרא סד ואיך נקרא חנר ושותף להקב"ה במעשה בראשית, לכן יזהר בזה וערוס יעשה נדעת:

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי

פּוּרְתַיּוֹסָף

להלן, מכל הזמנים המה הי"ט כי המה מסתעפים מיום השבת, ומפני זה תקנו בקידוש זכרון למעשה בראשית תהלה למקראי קודש וכו' לזיאת מזרים, ולא כללו זכרונות להדדי, כי ראו בזה שהשבת הוא זכרון לחידוש העולם שהוא מעשה בראשית, שהוא התחלה ושורש ויסוד למועדים כולם שהם מקראי קדש הקבועים לזכר יציאת מצרים שהוא הוראת היכולת הרצונית המוחלטת שאם לא נאמין ההידוש לא יקובל עדות המועדים ואי"כ מלוא שבת היא בעצם וראשונה לטעת בלבנו אמונת החידוש אשר ממנו תהייב אמונת היכולת הגמור על כל וגם מזה ראוי שיביטל כי כשיוקח על כללת המעשים והפעולות האנושיות אשר לזה ה' לעשות לכל אדם ישיביל מזה כי כמו שהאל יחב' הכתיב לעלמו פועל ומלאכה אשר שבת ממנו בהגיעו אל תכליתה באמרו כי ששת ימים עשה ה' וגו' וביום השביעי שבת וינפש כן ראוי שכל אחד מהמאזינים ע"פ דרכיו יבקש להם מעשים ושולות שאחר העמל והיגיעה ימלאו מרגוע לנפש ויטווחו אלל השבת התכלית, ולא יאחרו ריקים ממנו וכמו"ש יגיע כפיך כי תאכל אשריך ועוב לך (תהלים קכח) ואמרו ז"ל אשריך בעוה"ז ועוב לך לעוה"ב, ומטרה זו ועמיד לפניו כל ימי חייו, וכמו"ש שמה בהור בילדותך היינו אם גם בילדותך בחור אתה, וכמו"ש רמ"ה לוצאטו ז"ל וז"ל ולמה צריך שישים מבני ומגמתו כל ימי חייו היינו שיהיה מטרת פעולותיו מימי נעוריו כמו בעת זקנותו ואז יאכל פרי כל ימי חייו ביום שכולו טוב ואריך, וכן כתוב בתורתך כל אשר אמרנו: ויבלו השמים והארץ, ביום הששי בלו זגמרו השמים והארץ, כל אשר הפך ה' לעשות באורח חכמתו, היה נגמר לא הפך דבר, אשר זה מורה שורש כלה כמו ויכל משה את המלאכה (שמות מ') ויכל שלמה (ד"ה ב' ז') ויכל חירם לפשות (שם ד') לא עלי ההפסק בלי גמר מלאכה, השמים והארץ, לא על היבשה והרקיע בלבד לאמר, רק השמים ושמי השמים, וגובה מעל גבוה המרומים, וכן הארץ וכל יסודותיה, וכל צבאם. לבלתי ריזים, הם המאורות ופורת יוסף

בהם

מִלֵּאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֶּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלֵאכְתּוֹ
אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בו
שָׁבַת מִכָּל מְלֵאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

פּוּרַת יוֹסֵף

המנוחה כמו שחושבים רבים כמו שנוטה
מלאכה זמן רב ואחר כך יגוה, כי הלילה
וחלילה ליחה לו יתב' עמל ויגיעה אשר יטרך
למנוחה ובפירושו כתוב אלהי עולם ה' בורא קנות
הארץ לא ייעף ולא ייגע (ישעיה מ'), והכל
נעשה במאמץ, אך גדר שבת הוא הפסק ספק
לעשות עוד מעשה וע"כ נאמר זה גם על דבר
שאין בו רוח חיים כמו וישבות המן ממחרת
(יהושע ה') ספק מרדת עוד, ולפי שהשבתה
איננה ממלאכה אלא כל דבר פוסק קרוי שבתה
ע"כ לא יתכן לומר שבתה סתם כי עדיין אין
אנו יודעים ממה שבת ע"כ כתיב וישבות ביום
השביעי מכל מלאכתו אשר עשה למנוח ספק
ממלאכה לבדה ומה נקרא אלא כביכול מלאכה
ועשייה הוא יש מאין כמבואר לעיל אבל מלמד
יש מיש לא פסק וזה נוהג כל ימי עולם אך זה
נקרא אלא כביכול שבתה, ודקדק לכתוב אלא
ויכל מלאכתו ואלל וישבות מכל מלאכתו כי ויכל
שז על ויכלו השמים, שהמלאכה שנוכרה בששת
הימים כלה אלהים בקדושת יום השביעי ואין
לורך להזכיר כל אבל וישבות שמורה על ההפסק
ממלאכה הולך לומר מכל מלאכתו אשר עשה
בששת הימים שלא יורהר אדם לומר שאע"פ
שלא חידש דבר מלאכה עוד עסק לתקן מקלת
הדברים שכבר נבראו ע"כ אמר שספק מכל
מלאכה:

ויברך אלהים. כבר בארנו לעיל אלא עני'
אשר ברכה הוא תוספת שפע טובה.
וכשימוך אלא ה' מורה על ההפלה, כשיחן
כח בחולדות הדברים, להוסיף יותר ממה שנברא
בטבעיהם כמו"ש וימלא מאה שערים ויברכהו
ה' (בראשית כ"ו) שזהו על גד הפלא, ע"כ
נאמר ויברכהו ה', ויברך ה' את בית המצרי
נגלל יוסף (שם ל"ט) שנהשגחת ה' על יוסף
ברך על גד הפלא בית אדוניו המצרי, עד
שנתברר לו שהוא מעשה ה', וכאמרו וירא אדוניו
כי ה' אתו, כי הבין זאת מרוב הלאתו למעלה
מדרך הטבע, וזה שגילתה לנו תוה"ק, כי ה'
אחרי שבת ממלכת מעשה בששת הימים ימי
המעשה, ואחר שכלל כל מעשיו ביום הששי וברא
את האדם בארץ, חפץ לשכון שכינתו בעולמו
בעליונים ובתחתונים לתת רוח על הנלם האלהים,
כמו

זה עוד תכלית בריאת שמים וארץ וכמו"ש
לעיל אלא תכלית שמים וארץ, ע"כ אמר ויכל
אלהים ביום השביעי כי אז התחיל הדבקות
והתכלית ומהם כל הנפלאות והנוראות הנעשים
בכח עליון והם מעשה קדש כי כן מצינו אלא
הנפלאות הם קודש בשירת הים נאדר בקדש,
אלהים בקדש דרכך וגו', וסמך ליה אתה
האל עושה פלא (תהלים ע"ו) יעניו משמי קדשו
וסמך ליה בנבורת ישע ימינו (תהלים כ'),
והקשר הזה עשה ה' ביום השביעי כי יום זה
היה קודש לה' לשכון בעולמו כי אחר שכלו
השמים והארץ וכל זבאם ובהוים האדם אמר
ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה
היינו שזא הגמר והתכלית וב' ביום הוא כמו
עם כי הוא כל הענין הבריאה עם יום השביעי
שהוא עיקר לימים ראשונים וזריך אליהם והם
צריכים אליו. ולמען לא תטעה לומר ששעה ביום
זה מעשה כמעשה ימים הראשונים, אמר וישבות
מכל מלאכתו וגו' ספק מעשות עוד דבר, אבל
ויכל שאמרתי הוא ויברך אלהים את יום השביעי
ויקדש אותו שקדשו בכבודו להיות משכנו בעולמו
וא"כ יום השביעי מחובר עם ששת הימים
ואע"פ שלא עשה בו שום מלאכה נכבד הוא
מכולם כי מה שפעל בו יקר מכל וקיום מעשה
ששת הימים תלוי בו ואחרי אשר בארנו לעיל
אשר היגיעה הוא הסבה והתכלית הוא מנוחה
ע"כ אמרו חז"ל מה היה עולם חסר מנוחה
פירש התכלית בא שבת בא מנוחה באשר הוא
התכלית, ואחרי אשר תכלית העליון אלא האדם
בעוה"ז הוא נבואה ע"כ אמרו חז"ל אין מנוחה
אלא נבואה, וראיה לדברינו אלה כי בכל מקום
שכתוב ויכל כתוב אח"כ חיבת את כמו ויכל
משה את המלאכה, ויכל שלמה לבנות את ביתו
ויכל חירם את כל המלאכה, לא כן פה
כתוב ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו ולא
כתוב את מלאכתו והטעם כי מלת את הוא
הפעול ומורה שגמר וכלה את המלאכה ולכן פה
שאין ויכל על המלאכה אלא כאומר מלאכתו
אשר עשה שכלה ביום הששי כלה אלהים תכליתו
אשר הוא המנוחה והדבקות בעולמו ביום השביעי
כלומר עם יום השביעי:

וישבות ביום השביעי. שורש שבת אינו על
(פורת יוסף)

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בְּמִנוּחֵינוּ . מְקַדְּשֵׁנוּ
 בְּמִצְוֹתֶיךָ . וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ . שְׂבַעֲנוּ
 מִטּוֹבֶיךָ . וְשִׂמְחֵנוּ בִּישׁוּעֶתֶךָ . וְטַהַר לַבָּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת .
 וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ . בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן . שֶׁבֶת מְקַדְּשֶׁךָ .
 וַיְנַחֲמוּ בָּהּ יִשְׂרָאֵל מִקְדְּשֵׁי שְׁמֶךָ : בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה .
 מְקַדְּשׁ הַשַּׁבָּת :

פּוֹרַת יוֹסֵף

כמו ששכינת עוז בנכהי מרומים, וע"י מעשיו הטובים יהיה קשר ודביקות בין אלהים ועולמו בזכרה וקדושה, ואם כי בששה ימים, עשה מלאכתו חוקים קבועים, לא יעבור שום דבר בטבעו מחוק שקבע לו, אך מיום השביעי הנה הוא ב"ה נצב עליהם, וכשימלאו יאוריו חן בעיניו, בלכתם עם האלהים, יברך את מעשיו, ויוסיף כח על תולדותם, לתת זכרה לעבדיו, וכל קדושה הוא הבדל מכל עניי חול, והן הטובות הפלוונות שאין דבר מהם נטוע בזכרים שחתה השמש, כמו הטובות הנפשיות בכללן, השמחה הגמורה והשקט הלב והבטחון הנפלא, תוספת כח השכל והבינה, ודעת אלהים, רוח"ק ונבואה, ועוז הגבורה, ועל דרך כלל, כל הענינים האלהיים שהשיגו אנשי קדש כל אחד כפי מדרגתו, והפך ה' שיהיה דביקות בינו ובין יאוריו גם בענינים הנוראים והנפלאים האלה, וכמו שנהג עיניו זה בכל דור ודור לכל קדוש ה', וכמו שנהג גם עתה גם בימי זמם, שכל מתקדש מטומאות תאוותיו, ומתקרב לאלהיו באמת ידבק בו וישיג שמה, ודעת לנפשו ינעם, ואין זה רק בעבור כי מתחלה הפך ה' שיהיה חסדו משולס ועד עולם על יראיו וקדש וברך את יום השביעי לזכר לתכלית זו, ומפני זה נאמר בכל ימי המעשה, ויהי ערב ויהי בקר, לאור קרא יום ולחשך קרא לילה, לא כן ביום השביעי לא נאמר בו ויהי ערב ויהי בקר, אך הנה

ידוע כי יום ולילה, אור וחשך, וינחו גם על ההרחה והמנוחה, על הטרור ועל הצרה, ע"כ כל ששת ימי המעשה היה ערב ובקר ויום ולילה להודיע כי במלאכת כל יום ויום יש להיטיב ויש להרע והדברים שהן טובות, לעמים יתהפכו לרעה, פעמים רוחה, פעמים צרה, לא כן יום השביעי אשר הוא אך זכרה וקודש, אין בו ערב ובקר, כי תדבק עמו השנחת ה' הפלא ופלא, ויקדשהו ויברכהו, זכרה שלא תוסיף עזב עמו וקדושה שולטת על כל, והוא כולו יום ואין בו יום ולילה וערב ובקר וכעין העולם הבא שנקרא יום שכולו טוב וע"כ לא נאמר בו ויהי ערב ויהי בקר כי שבת מכל מלאכתו מלאכת ההידוש להמציא מצואין חדשים, אשר זכר אלהים במשפט חכמתו במדה ומשקל ומספר, ולא לתור זכרם כי אם לעשות היינו כי מיום הששי והאלה יהיה כל הדבר אשר חתה השמים מוליד כדומה, הזומח והחי והמדבר, ומני אז לא יתוסף ולא יחסר מעל חתימת הבריאה אשר חתם עליו כי טוב, מכל אלה שבת, ומיום השביעי התחילו הנפלאות והנוראות שיחדש ה' בעולמו, והם דרך הקודש אשר לא יבראו לעשות דומיהם, כמו מטעם אהרן שגמל שקדים היחה בריאה נפלאה, וכן המן וכמו"ש (שמות ל"ד) נגד כל עמך אעשה נפלאות, אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים, אלא שאינם לעשות, כי לא נתן להמן להיות זרע על הארץ, ולא השקדים שכתמה

פִּירוּשׁ וּבּוּנוֹת פִּשְׁטוֹת

ופהר לבנו לעבדך באמת. יולרי וזכרתי תטהר לבנו בעבודתך הקדושה שתיים פנוצחתי רק לשמן הגדול כי יש זכרים שהיך מרמה אותנו שהיא עבודה לשמה ובאמת אינה לשמה האמיתית. מקדש השבת. אני נותן לך כו"פ על המתנה הגדולה שנתת לנו ש"ק ואף עוד כלי קזרה מהשיג המתנה הגדולה אך אני עומין בזכרי חו"ל כח"ש אמר הקב"ה לשמה מתנה טובה כו' ושבת שמה כו'.

ערבית לשבת

רצה יהוה אלהינו. בעמך ישראל. ובתפלתם. והשב את העבודה.
לדביר ביתך. ואשי ישראל. ותפלתם באהבה תקבל ברצון. ותהי
לרצון. תמיד עבודת ישראל עמך:

בשבת ר"ח ותה"ם אומרים כאן יעלה ויבא

ותחזינה עינינו. בשוכה לציון ברחמים: ברוך אתה יהוה המחזיר
שכינתו לציון:

מוזרים אנחנו לך. שאתה הוא יהוה אלהינו. ואלהי אבותינו. לעולם ועד
צור חינונו. מגן ישענו. אתה הוא לדור ודור. נודה לך ונספר
תהלתך. על חינונו המסורים בידך. ועל נשמותינו הפקודות לך. ועל
נסיך שבכל יום עמנו. ועל נפלאותיך. וטובותיך. שפכל עת. ערב ובקר
וצהרים. הטוב כי לא כלו רחמיך. והמרחם כי לא תמו חסדיך. מעולם
קנינו לך: בשבת חנוכה על הנסים:

ועל כלם. יתברך. ויתרום. שמך מלבנו. תמיד לעולם ועד:

בש"ח וכתוב לחיים טובים כל פני בריקה:

וכל החיים יודוך סלה. ויהללו את שמך באמת. האל ישועתנו
ועזרתנו סלה: ברוך אתה יהוה. הטוב שמך. ולך נאה להודות:

שרום רב. על ישראל עמך. תשים לעולם. כי אתה הוא מלך. אדון
לכל השלום. וטוב בעיניך. לברך את עמך ישראל. בכל עת
ובכל שעה בשלומך: בספר ברוך אתה יהוה המברך את עמו ישראל
בשלום:

בש"ח בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה נזכר ונקמב לפניה אנחנו וכל עמך
בית ישראל לחיים טובים ושלום: ברוך אתה יהוה עושה השלום:

אלהי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום
ונפשי בעפר לכל תהיה. פתח לבי בתורתך ובמצותיך תרדוף
נפשי וכל החושבים עלי רעה מהרה הפך עצתם וקלקל מחשבתם:

יהו רצון מלפניך יהוה אלהי אבותי שלא תעלה קנאת אדם עלי ולא קנאתי על אחרים ושלא
אבעום היום ושלא אכעוסך ותצילני מיצר הרע ותן כלבי הכנעה וענות. מלבנו ואלהינו יחד
ששך בעולמך בנה עורך יסד בותך ושכלל חיכלך זקבץ קבוץ גלויות וסדה צאנך ושמח ערתך:

פורת יוסף

אחרון לנטוש ולהמית כמוהם, וכן הפך ים וע"ז פירש ששנת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים
ליבשה ונצנו המים כמו נד, הכל לפי שעה, לפשות כדומה וכו', וזה הגמית סעם כתיבת
לא להיות לחוק חרש צטנפ לפשות זולתם כמוהם, כי על וינרך ויקדש:
(פורת יוסף) א
עשה

עֲשֵׂה לְמַעַן שְׂמֵךְ . עֲשֵׂה לְמַעַן יִמְיֶנְךָ . עֲשֵׂה לְמַעַן תִּזְרְתֶּךָ . יַעֲשֶׂה לְמַעַן קִדְשֶׁתְּךָ . לְמַעַן יִחַלְצֶנּוּ יְדִידֶיךָ הַיְשִׁיעָה יְמִינֶךָ וְנַגְנִי : יִהְיוּ לְרִצּוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגְיוֹן לְפִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי יְגוֹאֲלֵי : עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרְוֵמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן :

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך : ושם נעבדך ביראה בימי עולם ובשנים קרמוניות : וערכה ליהוה סנחת יהודה וירושלים בימי עולם ובשנים קרמוניות :

הזון מתחיל ויכלו עד ברא אלהים לעשות . והקהל עומדים ואומרים גם כן ויכלו . (דה"ח) לאחר התפלה חוזרים ואומרים ויכלו בקו"ר ומעמד ואין לדבר בשעה שאומרים ויכלו ויחיד המתפלל אין אומר אותו כלל ואם ירצה לומר לא יכוין לשם עדות אלא כקורא בתורה וכוון ליחיד לאמרה :

(פת"ש) ימחר לביים תפלתו לומר ויכלו עם הקהל כי נשען עשרה דוקא אח"כ מתחיל הש"ץ ברוך וכו' : (דה"ח) (א) הש"ץ אומר ברכה זו והלויבור מתהילין מנגן אבות עד למעשה בראשית . בשעה שהש"ץ אומר ברכת מעין שבע יעמוד הקהל וישתוק וישמע : (ב) א"א ברכת מעין שבע (היינו מבא"י מנגן אבות עד מקדש השבת) בכית שאין שם מנין קבוע כמו בבית חננים או בכיה האכל (אכל במקום שנהנו שקובעין להתפלל על חייה ימים כמו שרגילין לשעות צרידים יש שם ס"ת אומרים) אך כל מי שנהג לומר ברכה הג"ל במקומות הג"ל אין למחות בידו : (ג) א"א ברכת מעין שבע אם חל יו"ט ראשון כל פסח בשבת אכל ויכולו אומרים אכל בשאר יו"ט שחל בשבת אומרים רק שאינו מזכיר של יו"ט באמצע וכן בשבת שחל לאחר יו"ט אומרים : (ד) בשבת שזכה ור"ה ויוה"כ שחלו בשבת אומרים במנגן אבות המלך הקדוש ואם שבת הש"ץ ואמר האל הקדוש אם חתם הבכרה אינו חוזר לראש ואם לא חתם חוזר להמלך הקדוש : (ה) ביוה"כ שחל בשבת א"א בברכה זו רצה כמנוחתנו רק או"א קדשנו במלותיך וכו' :

לש"ץ בְּרַדְךָ אֵתְּהָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיּוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ :

מִגֵּן אֲבוֹת בְּרַבְרוּ . מְחִיָּה מְתִים בְּמֵאֲמוֹרוּ . הָאֵל (בְּשֵׁית הַמִּלְחָה) הַקְּדוֹשׁ . שְׁאִין כְּמֵהוּ . הַמְּנִיחַ לְעַמּוֹ . בְּיוֹם שִׁבְתָּ קְדָשׁוֹ . פִּי בָּם רָצָה לְהַגִּיחַ לָהֶם . לְפָנָיו נַעֲבֹד בִּירְאָה וּפְחָד . וְנוֹדַת לְשִׁמּוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד . מֵעֵין הַבְּרָכוֹת . אֵל תְּהוֹדָאוֹת .

פּוֹרֵת יוֹסֵף אֲדוֹן

ונודה לשמו בכל יום תמיד מעין הברכות , (ברכות מ' , סוכה מ"ו) כל יום ויום תן לו וכמו"ש ברוך ה' יום ודרשו חז"ל מעין ברכותיו :

פִּירוֹשׁ וּכְוֹנוֹת פִּשְׁטוֹת

סגן אבות ברברו . פ"ש אל תירא אכתי אנכי מנגן לך . סוניה שמים במאמרו . פ"ש כה אמר ה' בני פותח את קברותיכם וגו' .

אֲדוֹן הַשְּׁלוֹם. מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת. וּמְבַרְךְ שְׁבִיעֵי. וּמְנִיחַ בְּקַדְשָׁהּ.
לְעַם מְדֻשְׁנֵי עֲנַנּוּ. זָכַר לְמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית:

וְאוֹמֵר כִּסְ"ן אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וְכוּ' עַד מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת. ק"ט.

ה"א כחה מדליקין ביו"ט שחל לסיוט כט"ט. גם ה"א כשבת חוס"מ. וכן כיו"כ שחל כשבת וכן כיו"ט שחל כשבת:

בַּמָּוֶה מְדַלִּיקִין וּבַמָּוֶה אֵין מְדַלִּיקִין. אֵין מְדַלִּיקִין לֹא בְּדִבְשׁ וְלֹא
בְּחוֹסֵן. וְלֹא בְּבִלְדָּךְ. וְלֹא בְּפִתִּילַת הָאֲיֶדֶן. וְלֹא בְּפִתִּילַת
הַמְדַּבֵּר. וְלֹא בִירוּקָה שֶׁעַל פְּנֵי הַמַּיִם. וְלֹא בְּזִפְתָּהּ. וְלֹא בְּשִׁעוֹנָה.
וְלֹא בְּשֶׁמֶן קִיק. וְלֹא בְּשֶׁמֶן שְׂרָפָה. וְלֹא בְּאֵלִיָּהוּ. וְלֹא בְּחֵלֶב.
נְחוּם הַמְדִי אֹמֵר מְדַלִּיקִין בְּחֵלֶב מְבֻשָּׁל. וְחֲכָמִים אֹמְרִים אֶחָד
מְבֻשָּׁר וְאֶחָד שְׂאִינוּ מְבֻשָּׁל אֵין מְדַלִּיקִין בוֹ. אֵין מְדַלִּיקִין בְּשֶׁמֶן
שְׂרָפָה בְּיוֹם טוֹב. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אֹמֵר אֵין מְדַלִּיקִין בְּעֶמְרֵן מִפְּנֵי
כְבוֹד הַשַּׁבָּת. וְחֲכָמִים מִתִּירִין בְּכָל הַשְּׂמָנִים. בְּשֶׁמֶן שְׂמִשְׁמִין.
בְּשֶׁמֶן אֲגוּזִים. בְּשֶׁמֶן צְנוּנוֹת. בְּשֶׁמֶן דְּגִים. בְּשֶׁמֶן פְּקָעוֹת. בְּעֶמְרֵן
וּבְנֶפֶט. רַבִּי טְרַפּוֹן אֹמֵר אֵין מְדַלִּיקִין אֶלֶּא בְּשֶׁמֶן זֵית בְּלֶבֶד: כָּל
הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵין מְדַלִּיקִין בוֹ אֶלֶּא פִּשְׁתָּן. וְכָל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ.
אֵינוּ מְטַמֵּא טְמֵאָת אֱהֻלִים אֶלֶּא פִּשְׁתָּן. פִּתִּילַת הַבְּגָד שֶׁקָּפְלָה
וְלֹא הִבְתְּבָה: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר טְמֵאָה הִיא וְאֵין מְדַלִּיקִין בָּהּ.
רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר טְהוֹרָה הִיא וּמְדַלִּיקִין בָּהּ: לֹא יִקּוּב אָדָם
שְׂפוּפֶרֶת שֶׁל בִּיצָה וַיִּמְלֶאנָה שֶׁמֶן וַיִּתְּנָנָה עַל פִּי הַנֵּר. בְּשִׁבִיל
שְׁתֵּהָ מְנַטְפֶּת. וְאֶפִּילוֹ הִיא שֶׁל חֶרֶס. וְרַבִּי יְהוּדָה מִתִּיר. אֲבָל
אִם תְּבַרְהָ הַיּוֹצֵר מִתְּהֵלָה מִתֵּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּלֵי אֶחָד. לֹא יִמְלֵא
אָדָם קַעְרָה שֶׁמֶן וַיִּתְּנָנָה בְּצַד הַנֵּר וַיִּתֵּן רֹאשׁ הַפִּתִּילָה בְּתוֹכָהּ
בְּשִׁבִיל שְׁתֵּהָ שׂוֹאֵבֶת. וְרַבִּי יְהוּדָה מִתִּיר: הַמְכַבֵּה אֶת הַנֵּר
מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתִּירָא מִפְּנֵי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים מִפְּנֵי לְסַטְמִים מִפְּנֵי רוּחַ
רָעָה אוֹ בְּשִׁבִיל תְּחוּלָה שְׂיִישָׁן פְּטוּר. כִּתְּסֵם עַל הַנֵּר כִּתְּסֵם עַל
הַשֶּׁמֶן כִּתְּסֵם עַל הַפִּתִּילָה חֵיב. רַבִּי יוֹסִי פּוֹטֵר בְּכָלֵן חוּץ מִן הַפִּתִּילָה
מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה פֶּתֶם: עַל שְׁלֹשׁ עֵבְרוֹת נָשִׁים מִתּוֹת בְּשַׁעַת
לְדַתָּן. עַל שְׂאִינָן זְהִירוֹת בְּנִדָּה בְּחֵלָה וּבְהַדְלַקַת הַנֵּר: שְׁלֹשָׁה

דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם השכה. עשרתם ערבתם הדליקו את הנר. ספק השכה ספק אינה השכה. אין מעשרין את הנדאי. ואין מטבילין את הכלים. ואין מדליקין את הנרות. אבל מעשרין את הדמאי ומערבין וטומנין את החמין:

הניא אמר רבי חנינא חיב אדם למשמש בנדיו בערב שבת עם השכה ששא ישבח ונצא: אבר רב יוסף הלכתא רבנא לשבתא:

אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא. תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם. שנאמר וכל בניה לפודי יי ורב שלום בניה: אל תקרי בניה אלא בניה: שלום רב לאהבי תורתך ואין למו מכשול: יהי שלום בחילך. שנה בארמנותיה: למען אחי ורעי אדברה נא שלום כך: למען בית יי אלהינו אבקשה טוב לך: יי עז לעמו ותן יי יברך את עמו בשלום:

(דה"ח) נוהגין לקדש על היין בבמה"ד בכבת ויו"ט כדי להוציא את האורחין ומתחיל בברכת בורא פה"ג. והמקדש לא יטעמנו אלא מטעמנו לקטן שהגיע להנוך היינו כבר שית או שבע ואם אין שם קטן שהגיע להנוך ישחה המקדש לו יתן לאחר וישחה רוב רביעית וא"ל לכרך בכרה אחרונה. שני ימים הראשונים של פסח אין מקדשין בכמה"ע:

קידוש, עלינו, קריש יהום, ארון עולם:

(בהורא) אחר הפ"ע לא יתעבב מלכות לסעודת מצוה מיד ולקדש היום בכניסתו שכן זרזין מקדימין למצוה. ואחרו רז"ל שני מלה"ש מליון לאדם בע"ש מכה"ל לכיתו ח' טוב וא' רע וכשכח לכיתו ומל"א נר דלוק ושולח ערוך ומצוה מולפת מל"א טוב אומר יה"ר שיהיה כן לשבת הבאה ומל"א רע עונה חזן בע"כ ואם לאו הוא להיפך ח"ו. עוד כתבו הספרים בשאלם בא מניה"ל בע"ש באים עמו מלאכים משני דדווי ושכינה על כלם באים על בניס ואומרים ישול מלך כו' רק בעיניך תביע כו' לא תלונה אליך רעה וכו' וכו' כשכח לכיתו ומול"א כני"ל ואיש ואשתו בשמחה וכשלוס אבל אם אין שלום בנייהם השכינה והמלאכים הולכים ומלאכי חבלים תחתיים:

הנהגה לכרך סילדים בליל שבת ומניחין כ' סידים על ראשיהם ואומרים:

ישמך אלהים באפרים ובמנשה: | ישימך אלהים בשורה רבקה
יברך ונו' | רחל ולאה: יברך ונו'
לנקה

וכל אחד יוכל להוסיף בכמה משלו כפי צרות לשונו:

סדר ליל שבת

אחר שזכנם לכיתו יאמר בכונה נגד השלחן שערך ומנורה שהדליק:

שלום עליכם מלאכי השרת מלאכי עליון ממלך מלכי
המלכים הקדוש ברוך הוא: ג"פ

בואכם לשלום מלאכי השלום מלאכי עליון ממלך מלכי
המלכים הקדוש ברוך הוא: ג"פ

ברכוני לשלום מלאכי השלום מלאכי עליון ממלך מלכי
המלכים הקדוש ברוך הוא: ג"פ

צִאתְכֶם לְשָׁלוֹם מִלְּאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מִלְּאֲכֵי עֲלוֹיוֹן מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי
הַמַּלְכִּים הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: ג"פ

ויאמר בנחת וכבוונה כנגד נסחו ורוחו ונסמתו פסוקים חלו :

כי מלאכיו יצוה לך לשמרה ככל דרכיה : וי ישמר צאתה ובואה מעתה ועד עולם :

רבוֹן כָּל הָעוֹלָמִים אֲדוֹן כָּל הַנְּשָׁמוֹת אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם מֶלֶךְ אֲבִיר מֶלֶךְ בְּרוּךְ
מֶלֶךְ גָּדוֹל מֶלֶךְ דוֹבֵר שְׁלוֹם מֶלֶךְ הַדּוֹר מֶלֶךְ וְתִיק מֶלֶךְ וְזֶה מֶלֶךְ חַי
הָעוֹלָמִים מֶלֶךְ טוֹב וּמְטִיב מֶלֶךְ יַחֲיד וּמְיֻחָד מֶלֶךְ כְּפִיר מֶלֶךְ לֹבֵשׁ רַחֲמִים
מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים מֶלֶךְ נִשְׁתַּבַּח מֶלֶךְ סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים מֶלֶךְ עֹשֶׂה מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית
מֶלֶךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל מֶלֶךְ צַח וְאֲדוֹם מֶלֶךְ קְדוּשׁ מֶלֶךְ רֵם וְנִשְׂא מֶלֶךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה
מֶלֶךְ תָּמִים דְּרָכּוֹ : מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי עַל כָּל הַחֶסֶד אֲשֶׁר
עָשִׂיתָ עִמָּדִי וְאֲשֶׁר אַתָּה עֲתִיד לַעֲשׂוֹת עִמָּי וְעִם כָּל בְּנֵי בֵּיתִי וְעִם כָּל בְּרִיּוֹתֶיךָ
בְּנֵי בְרִיתִי. וּבְרוּכִים הֵם מִלְּאֲכֵי הַקְּדוּשִׁים וְהַמְדוּרִים שֶׁעָשִׂים רְצוֹנְךָ : אֲדוֹן
הַשָּׁלוֹם מֶלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שְׁלוֹ בְּרַכְנֵי בְּשָׁלוֹם וְתַפְקוֹד אוֹתִי וְאֶת כָּל בְּנֵי בֵּיתִי
וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וְלְשָׁלוֹם : מֶלֶךְ עֲלוֹיוֹן עַל כָּל צָבָא
מְרוֹם יוֹצֵרנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית אַחֲלָה פְּנֵיךָ הַמְּאִירִים שְׂתוֹכָה אוֹתִי וְאֶת כָּל בְּנֵי
בֵּיתִי לְמִצָּא חַן וְשִׁכֵּל טוֹב בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל בְּנֵי אָדָם וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאִינוּ
לְעַבְדֶּךָ: וְנִכְנְנוּ לְקַבֵּל שְׂבֻחוֹת מַהֲוֶה רֹב שְׂמִיחָה וּמִתְוֶה עֵשֶׂר וּכְבוֹד וּמִתְוֶה
מְעוֹט עֲזוֹנוֹת וְהִסֵּר מִמֶּנִּי וּמִכָּל בְּנֵי בֵּיתִי וּמִכָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כָּל מִינֵי חוֹלֵי
וְכָל מִינֵי מַדּוּהָ וְכָל מִינֵי דַלּוֹת וְעֲנִיּוֹת וְאֲכִיזוֹנוֹת וְתֵן בְּנֵי יִצְרָ טוֹב לְעַבְדֶּךָ
בְּאֵמֶת וּבִירְאָה וּבְאַהֲבָה וְנִהְיֶה מְכַבְּדִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאִינוּ כִּי אַתָּה
הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד כִּי לֶךָ נֶאֱחָה כִּי לֶךָ יָאֵה : אֲנִי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים צִוֶּה
לְמִלְּאֲכֵי מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת מִשְׁרָתִי עֲלוֹיוֹן שׁוֹפְקוֹדֵנִי בְּרַחֲמִים וּבְרַכּוֹנֵי בְּבוֹאֵם
לְבֵיתִי בְּיוֹם קְדוֹשְׁנוּ כִּי הִדְלַקְתִּי גְרוֹתִי וְהִצַּעְתִּי מִטְּתִי וְהִחַלְתִּי שְׂמֵלוֹתִי
לְכְבוֹד יוֹם הַשַּׁבָּת וּבָאתִי לְבֵיתְךָ לְהַפִּיל תְּחֻנָּתִי לְפָנֶיךָ שֶׁתַּעֲבִיר אֲנַחְתִּי וְאֶעִיד
אֲשֶׁר בְּרָאת בְּשֵׁשֶׁת יָמִים כָּל הַיְצוֹר וְאֶשְׁנֶה וְאֶשְׁלַשׁ עוֹד לְהַעֲדִי עַל פּוֹסֵי בְּתוֹךְ
שְׂמִיחָתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתֵנִי לִזְכֹּרוֹ וּלְהַתְעַנֵּג בְּיַתֵּר נִשְׁמָתִי אֲשֶׁר נִתְּתָה בִּי: כּוּ
אֲשׁוּבוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתֵנִי לְשִׁרְתְּךָ וְכֵן אֲנִיד וְדַלְתְּךָ בְּרִנָּה. וְשִׁוִּיתִי יי לְקַרְאֵתִי
שְׂתַחֲוֹמֵנִי עוֹד בְּגִלְתִּי לְגַאֲלֵנִי לְעוֹרֵר לְבִי לְאַהֲבָתְךָ. וְאִן אֲשִׁמּוֹר פִּקְדוֹנֶיךָ
וְחֻקֶיךָ בְּלִי עֲצָב וְאֶתְפַּלֵּל כְּדָת כְּרָאוֹי וּכְנִכוּן: מִלְּאֲכֵי הַשָּׁלוֹם בּוֹאֲכֶם
לְשָׁלוֹם בְּרַכּוֹנֵי לְשָׁלוֹם וְאִמְרוּ בְּרוּךְ לְשִׁלְחֵנִי הָעֲרוּךְ. וְצִאתְכֶם לְשָׁלוֹם מִעַתָּה

ועד עולם אמן מלה :

ואמר כך יאמר אשת חיל בלי הספק

אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא וְרַחֵק מִפְּנִינִים מְבָרָה: בְּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ
 וְשָׁלַל לֹא יִחְסַר: גְּמַלְתֶּהוּ טוֹב וְלֹא־רָע כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ:
 דְּרִשָּׁה צִמְרֵי וּפְשָׁטִים וַתַּעַשׂ בְּחַפְזָהּ כַּפִּיָּה: הֵיטָה כְּאֵיזוֹת סוֹחֵר
 מִמְּרַחֵק תִּבְיֵא לְחֶמְהָ: וַתִּקַּם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן מַרְףּ לְבֵיתָהּ וְחָק
 לְנַעֲרוֹתֶיהָ: זְמַמָּה שָׂדֶה וַתִּקְחֶהוּ מִפְּרֵי כַפִּיָּה נְטִיעָה כָּרֶם: חֲגָרָה
 בְּעוֹז מִתְנִיָּה וַתֵּאֱמָר זְרוּעֶתֶיהָ: טַעֲמָה כִּי טוֹב סַחֲרָה לֹא יִכְפֹּת
 בְּלִילָה גֵרָה: יְדִיהָ שָׁלְחָה בְּפִי־שׂוֹר וּכְפִיָּה תִמְכּוּ כָלָה: כַּפָּה פְּרִשָּׁה
 לְעֵנִי וַיְדִיָּה שְׁלָחָה לְאֲבִיוֹן: לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלַג כִּי כֹל בֵּיתָהּ
 לְבָשׁ טָנִים: מַרְבָּדִים עֲשָׂתָה קֵה שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁה: גֹּדֵעַ
 בְּשַׁעֲרִים בַּעֲלָהּ בְּשִׁבְתּוֹ עִם זְקֵנֵי אֶרֶץ: סָדוֹן עֲשָׂתָה וַתִּמְכֹּר וַתַּגִּיד
 נִתְנָה לְפָנַעֲנִי: עוֹז וַתְּדַר לְבוּשָׁה וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן: פִּיהָ פְּתַחְתָּ
 בְּחֶמְהָ וַתּוֹרֵת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָה: צוּפִיָּה הַלִּיכוֹת בֵּיתָהּ וְלֶחֶם עֲצָלוֹת
 לֹא תֹאכַל: קָמוּ בְנֵיהָ וַיֵּאֱשְׁרוּהָ בַּעֲלָהּ וַיְהַלְלֶהּ: רַבּוֹת בְּנוֹת עֲשׂוֹ
 חַיִל וְאֵת עֲלִית עַל כָּלָנָה: שִׁקָר חֶחֶן וַתְּבַל תִּיפִי אִשָּׁה וַרְאֵת יֵי
 הִיא תִתְהַלֵּל: תָּנוּ קֵה מִפְּרֵי יְדִיהָ וַיְהַלְלוּהָ בְּשַׁעֲרִים מַעֲשִׂיהָ:

תקוני שבת לסעודה ראשונה

מִי א יִצְיֵאוֹת הַשֶּׁבֶת שְׂמִים שֶׁחַן אַרְבַּע כַּפְּנִים. וּשְׂמִים שֶׁחַן אַרְבַּע בַּחוּץ.
 בִּיצֵד הָעֵנִי עוֹמֵד בַּחוּץ וּבַעַל הַבַּיִת כַּפְּנִים. פֶּשֶׁט הָעֵנִי אֵת
 יָדוֹ לַפְּנִים וְנִמֵּן לְתוֹךְ יָדוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. אוֹ שְׁנַטְל מִתּוֹכָהּ וְהוֹצִיא. הָעֵנִי חֵיב
 וּבַעַל הַבַּיִת פְּטוֹר. פֶּשֶׁט בַּעַל הַבַּיִת אֵת יָדוֹ לְחוּץ. וְנִמֵּן לְתוֹךְ יָדוֹ שֶׁל עֵנִי. אוֹ
 שְׁנַטְל מִתּוֹכָהּ וְהִכְנִים. בַּעַל הַבַּיִת חֵיב וְהָעֵנִי פְּטוֹר. פֶּשֶׁט הָעֵנִי אֵת יָדוֹ לַפְּנִים.
 וְנִטְל בַּעַל הַבַּיִת מִתּוֹכָהּ. אוֹ שְׁנַתֵּן לְתוֹכָהּ וְהוֹצִיא. שְׁנֵיהֶם פְּטוֹרִים: פֶּשֶׁט בַּעַל
 הַבַּיִת אֵת יָדוֹ לְחוּץ. וְנִטְל הָעֵנִי מִתּוֹכָהּ אוֹ שְׁנַתֵּן לְתוֹכָהּ וְהִכְנִים. שְׁנֵיהֶם
 פְּטוֹרִים: לֹא יֵשֵׁב אָדָם לַפְּנֵי הַסֶּפֶר סְמוּךְ לַמִּנְחָה עַד שִׁיתְפַּלֵּל. לֹא יִכְנֵס אָדָם
 לְמִדְרָגָן וְלֹא לְכַנֶּסְקִי וְלֹא לֵאכּוֹל וְלֹא לְדוֹן. וְאִם הִתְחִילוּ אִין מִפְּסִיקוֹן.
 מִפְּסִיקוֹן לְקִרְיַת שִׁבְעָה. וְאִין מִפְּסִיקוֹן לְתַפְלָה: לֹא יֵצֵא הַחֵיט בְּמַחְטוֹ סְמוּךְ
 לְחֻשְׁבָּה. שְׂמֵא יִשְׁפַח וּצֵא. וְלֹא תִלְבֵּל בְּקוֹלְמוֹסוֹ. וְלֹא יִפְלֶה אֵת פְּלוּי.
 וְלֹ: יִקְרָא לְאוֹר הַגֵּר. בְּאֵמֶת אִמְרוֹ חֶחֶן רֹאֵה הֵיכָן הֵינּוּקוֹת קוֹרְאִים. אֲכַל
 הוּא לֹא יִקְרָא. כִּי־צֵא בּוֹ לֹא יֹאכַל הַזֶּב עִם הַזֶּבֶה. מִפְּנֵי הַרְגֵל עֲבָרָה: וְאִלּוֹ

הן מן ההלכות שאמרו בעלית חנניה בן חזקיה בן גודין כשעלו לבקר
 נמנו ורכו בית שמאי על בית הלל ושמונה עשר דברים נזרו בו ביום: בית
 שמאי אומרים אין שורין דיו וממנים וכרשינים אלא פדי שישורו מבעוד
 יום ובית הלל מתירין: בית שמאי אומרים אין נותנין אונין של פשתן לתוך
 התנור אלא פדי שיהבילו מבעוד יום. ולא את הצמר לזורה. אלא פדי
 שיקלוט העין. ובית הלל מתירין: בית שמאי אומרים אין פורשין מצודות
 תיה ועופות ודגים. אלא פדי שיצודו מבעוד יום. ובית הלל מתירין: בית
 שמאי אומרים אין מוכרין לנכרי. ואין מוענין עפו. ואין מנביהין עליו.
 אלא פדי שנגע למקום קרוב. ובית הלל מתירין: בית שמאי אומרים אין
 נותנין עורות לעבדן. ולא בלים לכובס נכרי אלא פדי שיעשו מבעוד יום. ובכלן
 בית הלל מתירין עם השמש: אמר רבן שמעון בן גמליאל. נותנין היו בית
 אבא שהיו נותנין כלי לבן לכובס נכרי שלשה ימים קודם לשבת. ושון אלו
 ואלו שמוענין קורות בית הכד ועגולי הגת: אין צולין בשר בצל וביצה.
 אלא פדי שיצולו מבעוד יום. אין נותנין פת לתנור עם חשכה. ולא חררה
 על גבי נחלים. אלא פדי שיקרמו פניה מבעוד יום. רבי אלעזר אומר פדי
 שיקרום תחתון שלה: משלשלין את הפסח בתנור עם חשכה. ומאחזין
 את האור במדורת בית המוקד. ובגבולין פדי שתאחוז האור ברבן. רבי
 יהודה אומר בפחמין כל שהוא:

פרק במה מדליקין תמנח לעיל

פרק ג בירה שהסיקה בקש ובגבבא. נותנים עליה תבשיל. בנפת ובעצים.
 לא יתן עד שיגרוף או עד שיתן את האפר. בית שמאי אומרים
 חמין אבל לא תבשיל. ובית הלל אומרים חמין ותבשיל. בית שמאי אומרים
 נמלין אבל לא מחזירין. ובית הלל אומרים אף מחזירין: תנור שהסיקהו
 בקש ובגבבא. לא יתן בין מהוכו בין מעל גביו. כופח שהסיקהו בקש
 ובגבבא. הרי הוא ככירים. בנפת ובעצים. הרי הוא כתנור: אין נותנין ביצה
 בצד המיחם בשביל שתתגלגל. ולא יפקיענה בסודרים. ורבי יוסי מתיר.
 ולא יטמינה בחול ובאבק דרכים. בשביל שתצלה: מעשה שעשו אנשי
 מבריא. והביאו סלון של צונן לתוך אמה של חמין. אמרו להם חכמים.
 אם בשבת כחמין שהוחמו בשבת אסורין ברחיצה ובשתיה. ואם ביום טוב
 כחמין שהוחמו ביום טוב אסורין ברחיצה ומתירין בשתיה: מוליאר הנרוף.
 שותין הימנו בשבת. אנמיכי אף על פי שגרופה אין שותין ממנה: המיחם
 שפנהו. לא יתן לתוכו צונן בשביל שיחמו. אבל נתן הוא לתוכו או לתוך
 הכוס. פדי לתפשיין: האלפס ותקדרה שהעבירן מרתחין. לא יתן לתוכן
 תבלין. אבל נתן הוא לתוך הקערה או לתוך התמחוי. רבי יהודה אומר
 לכל הוא נותן חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר: אין נותנין כלי תחם הנר למבל

(פירת יוסת)

בו את השמן. ואם נתנו מבעוד יום מתר. ואין נאותין ממנו לפי שאינו
 מן המוכן: מטלטלין נר חדש אבל לא ישן. רבי שמעון אומר כל הנרות
 מטלטלין. חוץ מן הנר הדולק בשבת: נותנין פלי תחת הנר לקבל ניצוצות.
 ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מכבה:

פרק ד בפמה טומנין ובמה אין טומנין. אין טומנין לא בנפת. ולא בזבל.
 ולא במלח. ולא בסיד. ולא בחול בין לחים בין יבשים. לא
 בתבן. ולא בזגים. ולא בגזקים. ולא בעשבים. בזמן שהן לחים. אבל
 טומנין בהן פשתן יבשין. טומנין בכסות ובפרות בכנפי יונה ובנסורת של
 חרשים ובנגרות של פשתן דקה. רבי יהודה אומר בדיקה ומתיר בגסה:
 טומנין בשלחין ומטלטלין אותן. בגזי צמר ואין מטלטלין אותן. כיצד הוא
 עושה נוטל את הכסוי והן נופלות. רבי אלעזר בן עזריה אומר קפה מטה
 על צדה ונוטל. שפאי יכול ואינו יכול להחזיר. וחקמים אומרים נוטל
 ומחזיר. לא כפהו מבעוד יום לא יכסנו משתחשק. כפהו ונתנלה. מתר
 לכסותו: כמלא את הקתון. ונותן לתחת הכר או תחת הכסת:

פרק ה בפמה בהמה יוצאה. ובמה אינה יוצאה. יוצא הנמל באפסר ונאקה
 בהוטם. ולובדקים בפרומביא. וסוס בשיר. וכל בעלי השיר
 יוצאים בשיר. ונמשכים בשיר. ומזין עליהן וטובלין במקומן. חמור יוצא
 במתנת בזמן שהיא קשורה לו. זכרים יוצאין לבובין. רחלות יוצאות
 שחוזות. כבולות וכבונות. העזים יוצאות צרורות רבי יוסי אומר בכלן. חוץ
 מן הרחלים הכבונות. רבי יהודה אומר עזים יוצאות צרורות ליבש. אבל
 לא לחלב: ובמה אינה יוצאה. לא יצא נמל בכטומלת. לא עקוד ולא רגול.
 וכן שאר כל הפתמות. לא יקשור גמלים זה בזה. וימשוך. אבל מכנים
 הגלים לתוך ידו וימשוך. ובלבד שלא יכרוך: אין חמור יוצא במרדעת
 בזמן שאינה קשורה לו. ולא בזוג אף על פי שהוא פקוק. ורא בסלם
 שפצוארו. ולא ברצועה שברגלו. ואין המרגנוזין יוצאין בחומין. ורא
 ברצועות שברגליהם. ואין הזכרים יוצאין בעגלה שתחת האליה שלהן.
 ואין הרחלים יוצאות חנונות. ואין העגל יוצא בנימון. ולא פרה בעוד
 הקופד. ולא ברצועה שבין קרניה. פרתו של רבי אלעזר בן עזריה הייתה
 יוצאה ברצועה שבין קרניה. שלא ברצון חקמים:

פרק ו בפמה אשה יוצאה. ובמה אינה יוצאה. לא תצא אשה לא בחומי
 צמר. ולא בחומי פשתן. ולא ברצועות שבראשה. ולא תסבול
 בהן עד שתרפם. ולא בטוטפות ולא במבובטין. בזמן שאינן תפורין. ולא
 ככבול לרשות הרבים. ולא בעיר של זהב. ולא בקמלא. ולא בגומים. ולא
 בטפעת שאין עליה חותם. ולא במחט שאינה נקודה. ואם יצאה אינה תיבת
 חטאת. לא יצא האיש במגדל המסמר. ולא בניחוד בזמן שאין ברגלו מפה.

ולא בתפלין ולא בקמיע בזמן שאינה מן המומחה. לא בשריון. ולא בקסדא.
 ולא במנפים. ואם יצא אינו חיב חטאת: לא תצא אשה בכחט הנקובה. ולא
 במבעת שיש עליה חותם. ולא בכוליאור ולא בכובלת ולא בצלוחית של פליטון
 ואם יצאה חיבת חטאת דברי רבי מאיר. וחכמים פוטרין בכובלת ובצלוחית
 של פליטון: לא יצא האיש לא בסוף ולא בקשת ולא בתרים ולא באלה ולא
 ברומח. ואם יצא חיב חטאת. רבי אליעזר אומר תכשיטין הן לו. וחכמים
 אומרים אינן אלא לגנאי. שנאמר וכתתו חרבנתם לאתים. וחניתותיהם
 למזמרות. לא ישא גוי אל גוי הרב. ויא ילמדו עוד מלחמה: בירית מהורה
 ויוצאין בה בשבת. כבלים טמאים ואין יוצאין בהן בשבת: יוצאת אשה
 בחוטי שער בין משלה בין משל חברתה בין משל בהמה. ובטשפות
 ובסבובטין בזמן שהן תפורין. בכבול ובפאה נכרית לחצר. פמוה שפאונה
 ובמוה שפסנדלה ובמוה שהתקינה לנדתה בפלפל ובגרניר מלח ובכל דבר
 שתתן לתוך פיה. ובלבד שלא תתן לכתחלה בשבת. ואם נפל לא תחזיר.
 שן תותבת ושן של זהב. רבי מתיר. וחכמים אוסרים: יוצאין בסלע שעל
 הצנינית. הבנות קטנות יוצאות בחוטין. ואפילו בקטמין שפאוניהם. ערביות
 יוצאות רעולות. ומדיות פרופות. וכל אדם. אלא שדברו חכמים בהוה:
 פורפת על האבן ועל האגוז ועל המטבע. ובכבד שלא תפרוף לכתחלה בשבת.
 הקמיע יוצא פקב שלו. דברי רבי מאיר. ורבי יוסי אוסר. ואם יש לו בית קבול
 פתוחים טמא. סמוכות שלו טמאין מדרס. ויוצאין בהן בשבת. ונכנסין בהן
 בעזרה. פפא וסמוכות שלו טמאין מדרס. ואין יוצאין בהן בשבת. ואין נכנסין
 בהן בעזרה. אנקטמין טהורין. ואין יוצאין בהן: התנים יוצאים בקשרים. ובני
 מלכים בזוגין. וכל אדם. אלא שדברו חכמים בהוה: יוצאין בביצת חרנוול.
 ובשן שועל. ובמסמרה מן הצלוב. משום רפואה. דברי רבי מאיר. וחכמים
 אומרים (נ"א דברי רבי יוסי ורבי מאיר) אפחול אסור משום דברי האמורי:
 פרקו בלל גדול אמרו בשבת. כל השוכח עקר שבת. ועשה מצאכות הרבה
 בשבתות הרבה. אינו חיב אלא חטאת אחת: היודע עקר שבת.
 ועשה מצאכות הרבה בשבתות הרבה. חיב על כל שבת ושבת: היודע שהוא
 שבת ועשה מצאכות הרבה בשבתות הרבה. חיב על כל אב מצאכה ומלאכה.
 העושה מצאכות הרבה מעין מצאכה אחת. אינו חיב אלא חטאת אחת: אבות
 מצאכות ארבעים הן אחת. הזורע והחורש והקוצר והמעמר. הדיש והזורה.
 הבורר. המוחן והמרקד והלש והאופה. הגוז את הצמר המלכנו והמנפצו
 והצובעו והמנה. והמיסה. והעשה שתי בתי נירין. והאורג שני חוטין. והפוצע
 שני חוטין. הקושר והמתיר. והתופר שתי תפירות. הקורע על מנת לתפור
 שתי תפירות: הצד צבי. השוחטו והמפשיטו הפולחו והמעבד את עורו
 והמוחקו והמתקבו: הכותב שתי אותיות והמוחק על מנת לכתוב שתי אותיות.

(פורת יוסף)

הבונה והסותר. המכבה והמבעיר. המכה בפטיש. המוציא מרשות לרשות. הרי אלו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת: ועוד כלל אחר אמרו. כל הכשר להצניע. ומצניעין כמדהו והוציאו בשבת. חיב עליו חטאת. וכל שאינו כשר להצניע. ואין מצניעין כמדהו והוציאו בשבת אינו חיב אלא המצניעו: המוציא תבו כמלא פי פרה. עצה כמלא פי גמל. עמיר כמלא פי מלה. עטבים כמלא פי גדי. עלי שום ועלי בצלים לחים כגרוגרת. יבשים כמלא פי גדי. ואין מצטרפין זה עם זה מפני שלא שוו בשעוריהן. המוציא אכלים כגרוגרת חיב. ומצטרפין זה עם זה מפני ששוו בשעוריהן. חוץ מקליפיהן וגרעיניהן ועוקציהן וספן ומורסן. רבי יהודה אומר חוץ מקליפי עדשים שמתבשלות עמהן:

פרק ח המוציא יין. פדי מונית הפוס. חלב פדי גמיעה. דבש פדי לתן על הפתית. שמן פדי לכהך אכר קטן. מים פדי לשוף בהם את הקילור. ושאר כל המשקין פרביעית. וכל השופכין פרביעית. רבי שמעון אומר כלן פרביעית. ולא אמרו כל השעורין הללו אלא למצניעיהן. המוציא חבל פדי לעשות און לקפה. גמי פדי לעשות תלאי לנפה ולכברה. רבי יהודה אומר פדי למול ממנו מדת כנעל דקטן. גיר פדי לכתוב עליו קשר מוכסין. והמוציא קשר מוכסין חיב. גיר מחוק פדי לברוך על פי צלוחית קמנה של פלימין: עור פדי לעשות קמיע. קלף פדי לכתוב עליו פרשה קמנה שבתפלין. שהיא שמע ישראל. דוכסמטום פדי לכתוב מזוזה. דיו פדי לכתוב שתי אותיות. פחול פדי לכחול עין אחת: דבק פדי לתן בראש השבשבת. זפת וגפרית פדי לעשות נקב. שענה פדי לתן על פי נקב קטן. חרסית פדי לעשות פי כור של זורפי זהב. רבי יהודה אומר פדי לעשות פטפוט. סבון פדי לתן על פי כור של צורפי זהב. סיד פדי לסוד אצבע קמנה שבפנות. רבי יהודה אומר פדי לעשות בלבל. רבי נחמיה אומר פדי לסוד (כ"א לעשות) אנדיפי: אדמה פחותם המרצופין. דברי רבי עקיבא. וחכמים אומרים פחותם האגרות. זבל וחול חרק פדי לזבל קלח של פרוב. דברי רבי עקיבא. וחכמים אומרים פדי לזבל פרישא. חור הגס פדי לתן על מלא כף סיד. קנה פדי לעשות קולמוס. ואם היה עב או מרוסס. פדי לבלשבו ביצה קלה שבביצים טרופה ונתונה באלפס: עצם פדי לעשות תרוד. רבי יהודה אומר פדי לעשות ממנו חת. זכוכית פדי דגורז בו ראש הפרפר. צרור או אבן פדי לזרוק בעוף. רבי אליעזר בן יעקב אומר פדי לזרוק בבתמה: חרס פדי לתן בין פצים לחברו דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר פדי לחתות בו את האור. רבי יוסי אומר פדי לקבל בו רביעית. אמר רבי מאיר אף על פי שאין ראיה לדבר וזכר לדבר. שנאמר ולא ימצא במקבתו חרש לחתות אש מיקוד. אמר לו רבי יוסי משם ראיה ולחשוף מים מנגבא:

ואח"כ יאמר זה המאמר מהוהר המסונל לנשמה המדבר מכבוד ססידה זו:
 זכור את יום השבת לקדשו: רבי יצחק פתח ואמר פתיב ויברך אלהים את יום

השביעי ובתיב במן ששת ימים תלקטוהו וביום השביעי שבת לא יהיה
 בו זכרון דלא משתכח ביה מוויי מה ברכתא אשתכח ביה אלא הכי תאנא כל
 ברכתא דלעילא ותתא ביומא שביעאה תלן ותאנא אמאי לא אשתכח מנא
 ביומא שביעאה משום דהוא יומא מתברכאן מיניה כל שתא יומין עליון וכל
 חד וחד יהיב מוונא לתתא כל חד ביומיו. מההיא ברכה דמתברכאן ביומא
 שביעאה. בגין כך מאן דאיהו בדרגא דמהימנותא בעי לסדרא פתורא ולא תקנא
 סעודתא בליליא דשבתא בגין דיתברך פתוריה כל אינון שתא יומין דהא
 כההוא זמנא אודמן ברכה לאתברא כל שתא יומין דשבתא וברכתא לא
 אשתכח בפתורא ריקניא ועל כך בעי לסדרא פתוריה בליליא דשבתא
 בנהמא ובמוויי: רבי יצחק אמר אפילו ביומי דשבתא נמי. רבי יהודה אמר
 בעי לאתענא בהאי יומא ולמיכל תלת סעודתי בשבתא בגין דישתכח שביעא
 ועננא בהאי יומא בעלמא: רבי אבא אמר לאזדונא באינון יומין דלעילא
 דמתברכאן מהאי יומא והאי יומא מליא רישיה דזעיר אנפין מטלא דנחית
 מעתיקא קדישא סתימא דכלא ואפיל לתקלא דתפוחין קדישין תלת זמני מחד
 על שבתא בגין דיתברכון כלהון פחדא ועל דא בעי בר נש לאתענא תלת
 זמני אלן דהא בהא תליא מהימנותא דלעילא בעתיקא קדישא ובזעיר אנפין
 ובחקלא דתפוחין ובעי בר נש לאתענא בהו ולמחדי בהו. ומאן דגרע סעודתא
 מנייהו אתחוי פגימותא לעילא וענשיה דההוא בר נש סגי. בגיני כך בעי
 לסדרא פתוריה תלת זמני מחד על שבתא ולא ישתכח פתוריה ריקניא
 ותשרי ברכתא עליה כל שאר יומא דשבתא ובהאי מלא אחיו ותלי מהימנותא
 לעילא. רבי שמעון אמר האי מאן דאשלים תלת סעודתי בשבתא קלא נפיק
 ומכרוז עליה או תתענג על יי. דא סעודתא חדא לקבל עתיקא קדישא דכל
 קדישין. והרפבתיך על במתי ארין דא סעודתא תנינא לקביל חקלא דתפוחין
 קדישין. והאכלתיך נחלת יעקב אביך דא היא שלימו דאשפלים בזעיר אנפין
 לקבליה בעי לאשלמא סעודתיה ובעי לאתענא בכלהו סעודתי ולמחדי בכל
 חד וחד מנייהו. משום דאיהו מהימנותא בכלהו שלימתא. ובגין כך שבתא
 אתיקר מכל שאר זמנין וחנין וחנין משום דכלא ביה אשתכח ולא אשתכח הכי
 בכלהו זמנין וחנין. אמר רבי חייא בגין כך משום דאשתכח פלא ביה אדכר
 תלת זמנין דכתיב ויבל אלהים ביום השביעי וישבות ביום השביעי ויברך
 אלהים את יום השביעי. רבי אבא (נ"א רב המנונא סבא) פד הוה יתיב
 בסעודתא דשבתא בני חדי בכל חד וחד והוה אמר דא היא סעודתא קדישא
 דעתיקא קדישא סתימא דכלא. בסעודתא אחרא הוה אמר דא היא סעודתא
 דקודשא בריה הוא וכן בכנהו סעודתי והוה חדי בכל חד וחד. פד הוה אשלים
 סעודתי אמר אשלימו סעודתי דמהימנותא. רבי שמעון הוה אמר הכי. אתקינו
 סעודתא דמהימנותא. אתקינו סעודתא דמלפא. פד הוה יתיב ביה. הוה מכרוז

(פורת יוסף)

עליה

עליה. אז תתענג על יהודה והרפבתיה על כמתי ארץ. והאבלתיה נחלת יעקב אביה. אמר רבי אלעזר לאבותי. אלון סעודתי היה מתתקנו. אמר ליה ליליא דשבתא פתיב ביה והרפבתיה על כמתי ארץ. ביה בלייא מתפרכא מטרוניתא וכלהו חקל תפוחין ומתפרכא פתוריה דבר נשונשמתא אתוספת וההיא ליליא חדה ומטרוניתא הויזבעי בר נש למחדי פחדותא למיכל סעודתא דמטרוניתא:

הנהגת ליל שבת

וא"ו ופעה כל פסע כליל שנת שלום כיוהס ואח"כ שטע ר"מ לאותו מד דאמר ווי ווי דאקחא רכי מאיר מהאי כיתא: עוד יזכר שא"ס אל אחיו ויזכרו באכסס ואחוס ובלום וריעות בשבת קודש וע"כ כי יהיה ריב בין אנשים וגשום איס אל דעשו וירלס אותו קודם הכנסת שבת כמבואר בתיקונים תקון כ"א דף ג' ע"ב ו"ל אס אית ליה קטטא כחולא עם כ"ג או עם אתתיה דיהא ליה שלמא בשבתא כו' וזריך לבטוי שנת מומלא דחולא כמולא ואס אית לון שלמא ככל בית יומין כחולא יעכרון חוססת בשבתא כמיוסא דא לדא דרתימו סגי כנוונא דלשילא כנוונא דאזריך כ"ג לפייסא לאתתי בשבת כחוססת מלון דפיוסא כו' כההיא זימנא איבו שנת שקולה ככל אורייתא: (וב' המ"ו ומנהג לכרך בניו בשיק ובפרט כליל שבתות שהוא סוד כו' שכל המכרך ומתכרך יחולו כש"ק הכרכות. ועוד כי אין שטן ופגוע רע בשבת שיקטרע על הכרכה שדחתו מע"ס לטוקא דתהומא רכא. וזכר גבוה הוא לכרך האדם את בניו בשבת). וכן כתב הגאון ר"ע מהגהם של יבראל לכרך הילדים כליל שבת אחד האבות וא' הכנים אחר הפלה. או ככניס לביית שאו חל השפע וראוי להמשיכו על הילדים כתיוד שאין כחם להמשיך שפע כמשיסס אכל פ"י גדול אמש"י משוכת הוא יורד וזל ונחלו ביותר בקטנים שעדיין לא שעתו טעם חטא, ועל ידיהם הוא מתפשט יותר, אכל גם הכנים גדולים מקבלים כרכה מחבוביהם ונכון הוא, ומניחין כ' ידיהם על ראשיהם כמו שמנינו בכל המכרכים כדרך שהגב משי"ם עין יפה. כך ראוי לכרך לעולם, כי טוב עין הוא יבורך. וכן הכנים ככ"כ בני ידים. וכך מנינו במלאכים ליל פשיק שאח"כ המניחין ידיהם על ראשו של אדם כשמתכרין אותו (וע' שם חירון פל יעקב שבידך גיד א') ולא כחסרי הדעת שחושבים שיש קפידא לכרך דוקא ביד אחת. (וסוד הידים לכרכה גדול) ואומרים המכרכים (שימך אלהים לאפרים ומאנשה גם יכרך וגו') וכל א' יוכל להוסיף כרכה משלו כפי צרות לבו ע"ל הגאון הג"ל: עוד כתב הגאון הג"ל ו"ל לא ראיתי לאמ"ס ו"ל שאמר שום תהיה כנוניא לכיתו אחר ת"ע. גם לא אמר שום זכר מכל אלו התפלות שנדפסו בת"ס להתפלל נגד הכרות כיום קוטערס מכהארו"ל:

מ"ע לקדש על הדין ככניסת שיק. גם הכנסת חייבות בקדוש היום ומוציאות את האנשים בשבת שדחה. וקטן אינו מוציא אותן לכן תקדש באשה לעמה או תאמר עמו מלה במלה. אסור לעשות כלום קודם שיקדש אפי' מים, ואפי' התחיל ללבוש מנעו יום לריך להפסיק. פורס מפה על הפת ומקדש על היין וזוהר ואח"כ מגלס את הפת, ואס היה כושר וזוהר יין וקודם היום אומר קידוש על היין כלא ברכת היין. ועלשום אינו זריך לכרך ברכת המוציא כשחור לאכילתו. אס לא קידש בליגס בין כשנג בין כמזיד יש לו תשלומים למחר כל היום ואומר כל הקידוש של לילס מלמד ויטלו:

אמר

ויהר מחד בליסור הסולא בשבת כמבואר מגדול כטון כתיקונים תקון מ"ח דף פ"ס ע"א ו"ל מאן דעביד דא גרים דליעקק נשמתא מרשות דליה ואנחא לה כדשו אחרא כו'. ודא גרס לישראל דליתעקרו מארשא דישאלא ויתגלילו בארעא נוכראה. ומי שהוא בדרך ומתיירא לחסור את מזונו לנפטרם ותפס משות כנגדו ומוליקס אללו בשבת מותר מאחר שהוא מכוסה מעל ז' ואין נראה כמשלעל דבר מוקלה:

אחר תפלת ערבית לא יתעכב מליכנס לסעודת מזה מיד. ולקדש היום ככניסתו שכן קורין מקדמיין למזה, ונלמד שתייה כזוהר בלא יקדים הרבה דחגיגה מזה בשעשה ולא יתמלכה. והוא כשהוא רעב כדי שיכל כשהוא תאב. וזריך שימלא ביתו מתוקן כראוי. ונרות דולקות בכל חדשי הבית להאיר בכל הסויות. ולהליע בו מלעות נאות. וכלי יקר כפי כחו ופרכו כמו שמכין לאורת סר וחבוב סגא שמואלא לכטודו כל כלי חמדת סגולתו. ומדליק נרות ככל פינות דירתו. פאכ"ו לכטוד הפלסס עפרת תפארתו שכל אדם לריך להודור ביה ואפי' עני שנישראל לריך לתקן נגד כבוד השכינה משה ו"בולחן ככסא ומ"טרה כיומין מבכ"ו. כל אחד לפי השבת ידו והוריו ומשדל כל ע"ו וכל מאמצי כח להכרות כבוד שבת. הרי זה מוכבד וכי כח. ומוסיפס לו כבוד ועובר ומסתיקס כידו לענוג ועשור וכשפט. ונותנים לו משאלות לבו ונותנים לו נחלה בלי מזרים. ובפרט שאינו נותן משלו כלום. שכל מוונותיו של אדם קאזינו לו מראש השנה חוץ מהולאת שבת ויו"ט:

אסור רוי"ל בני מלאכי מלואין לחדס כע"ס מכהכ"כ לבינו א' טוב וא' רע כשא"כ לבינו ומלא נר דלוק ובוולחן ערוך ומעס מועלת מלאך טוב אומר יידיה שיהא כן לשבת הכאה ומלאך רע עונה אמר כע"ס ואס לאו הוא להיפך ח"ו. עוד כתבו הספרים כשא"כ בא מכהכ"כ כע"ס באים עמו מלאכים מזה זה ומזה זה ושכינה על כולם כאס על גנים ואומרים יפול מלך וגו' רק בעיניך תביע וגו' לא תחונה אליך רעה וגו'. וכל זה כשהאדם נח לבינו ומקבל אושפיזו בשמחה וכשהשכינה רואה נרות דולקות ובוולחן ערוך ואס ואשתו בשמחה ובשלוס שכינה אומרת זה מבלי הוא יבראל אשר כך תפארא ואס לאו הכי שאין שלום כיוהס ח"ו שכינה סולכת ומלאכים עמה. והי"ד והייליו עמו מתחכרים עמהם ואומרים זה מבלי הוא זמן מיילי הוא מיד רות סומומא שורה עליו ומסלק וי"ד מן האיס וה' מן האבה ונקראים א"ש ואס ח"ו ועל זה נזכר אל תחלו למעשמותיו של ע"ב עין ובוולחן מלא קיא לואה ע"כ: ע"ב יזכרו מלך מלך ח"ו מחלוקת בין איס לבשרו בשבת כי יש שדים ממונים על זה ככרוזין כשיש מחלוקת כיוהס אז מתעוררים יותר מחלוקת כדי להכשילם כוודע מעשה דר"מ: מעשה כר"מ כהא לביית אושפיזא אחד והיו כ"ג ואשתו מתקוטטין ככל ליל שבת ובהה ר"מ בלבה שנתות (פירת יוסף)

בשכטין תיבין קידוש ויכולו כחושבן. ויין פכל' ורח"ה
 להשתל' אחר כוס יספ' כיותר להדור מלוה ויוזכר באריקס
 ובעיפס' לכוס זה כדיו. ותמלא כוס'ך כרשי' מהימלא
 פרשת פתח. דף רמ"ט ע"א עשרה דברים כו' ויקבל
 הכוס מלא כב' ידיו מעל השולחן וייתן את הכוס על
 כף. פס' ידו הימנית ויתחיל הקידוש בעמידה כש"פ
 ואיתא בכתבי האר"י'ל תוהב' לקבל הכוס מב' ידיו אלתר
 לכ' ידיו. עיין בס' כוהר"פ' פקודי עמוד קכ"ג וס'
 מכוהר' סודו' ועוד' מזה פ' יתרו עמוד קכ"ז קכ"ח.

אמר. המתבר' ט"ס מה. אטעס' לטוסקיס האחרונים
 שהתיירו הקידוש על הפת' כי לפי הסוד הרמזו
 בו חין לקדש ואין להכדיל כ"א על היין כו'. לכן ישמל
 כאדס' לקדש על יין דוקא. ועוד כי מה מחד הפליגו
 בזב' כגמ' הקדושה וכזוה"ק פרשת אמור דף ג"ה ע"א
 א"ל יתקן לרכי יכודה וזכר את יום השבת לקדשו ותניין
 וזכרו על היין אמאי על היין בגין דיון כו' וע"ד קדושא
 דשבת כיון והא' חוקמים וכתקונין תיקון כ"ד דף ס"ט
 ע"פ חו"ל וז"ל לברכא לון ולקדש לון בקידוש על היין

ואחר כך יאמר זה הזמר:

אתקינו סעודתא דמהימנותא שלימתא. חדותא דמלכא קדישא:
אתקינו סעודתא דמלכא. דא היא סעודתא דחקל
תפוחין קדישין וזער אנפין ועתיקא קדישא אתין לסעדא בהדה:

וזהו הסוד שמו של רבי יצחק לוריא נקראו זל"ה:

אזמר בשבתין. למיעל גו פתחין. דבחקל תפוחין. דאיגון קדישין:
 גזמין לה השתא. בפתורא חדתא. ובמנרתא סבתא. דנהרא על רישין:
 ימינא ושמאלא. ובנייהו בלה. בקשוטין אזלא. ומאנין ודבושין:
 יחקק לה בעדה. ובסודא דילה. דעביד ניהא לה. יהא פתיש פתישין:
 צנחין את עקתיין. במלין ושביתיין. ברם אנפין חדתין. ורוחין עם גפושין:
 חדו סגי יתי. ועל חדא תרתי. נהורא לה ימטי. וברכאן דנפישין:
 קריבו שושבינין. עבידו תקונין. לאפשא זינין. ונונין עם רחשין:
 ל מעמד גשמתין. ורוחין חדתין. בתרתין ותלתין. ובתלתא שבשין:
 ועפורין שבשין לה. ומלכא דלעילא. דיתעמד בלא. בקדיש קדישין:
 רשימין וסתימין. בגו כל עלמין. ברם עתיק יומין. הלא בפייש בפישין:
 יהא רעוא קמיה. דישרי על עמיה. דיתענג לשמיה. במתיקין ודובשין:
 א סדר דרומא. מנרתא דסתימא. ושלחן עם נהמא. בצפונא ארשין:
 ב חמרא גו כפא. ומדאני אפא. לארום וארוסה. להתקפא חלשין:
 ג עמר להון פתרון. במלין נקירין. בשבשין עפורין. דעל גפי חמשין:
 ש כינתא תתעמר. בשית נהמי לסמר. בגוין תתקפר. וזינין דכנישין:
 ש ביתין ושביקין. מסאבין דרחיקין. חבלין דמעיקין. וכל זיני חרשין:
 ל מבצע על ריפתא. פזוהא ובביעתא. תרין יודין נקמא. סתימין ופרישין:
 מ שח זיתא דכיא. דמתנין רחיא. ונגדין גחליא. בגויה בלחשין:
 ה לא גימא רזין. ומלין דנגיזין. דליתרון מתחזין. ממירין וכבישין:
 א תעפרת בלה. ברזין דלעילא. בגו האי הילולא. דעירין קדישין:

פורת יוסף

למבצע על רפתא. ההרוזין האלו נדפס
 כסדור שער השמים מהש"ה ז"ל.
 וכן כסדור יעב"ץ. אחר קידוש. אכן כפי
 שמכואר בסער הכוונת להק' ר"ח וויטאל ז"ל
 (פורת יוסף) כב

ויהי רצונא. כן קדם עתיקא. קדישא דכל קדישין. מטירא דכל מטיירין.
 סתימא דכלא. דיתמשך טלא עלאה מניה. למליא רישיה דזעיר אנפין.
 ולהמיל לחקל תפוחין קדישין. בנהירו דאנפין. ברעוא ובחדותא דכלא.
 ויתמשך מן קדם עתיקא. קדישא דכל קדישין. מטירא דכל מטיירין. סתימא
 דכלא. רעותא ורחמי. חנא וחסדא. בנהירו עלאה. ברעותא וחדותא. עלי.
 ועל כל בני ביתי. ועל כל הגלויים אלי. ועל כל בני ישראל עמיה. ויפרקינגא
 מפל עקתין בישין דייחין לעלמא. ויוזבין. וייתיהב לנא מזונא. ויפרנסתא
 טבתא. בלי צרה ועקתא. מפולא דכל מזונא ביה תליא. וישזבינגא מעינא
 בישא. ומחרבא דמראך המות. ומדינה של צידנם. וייתי רנא. ולכל
 נפשנתא. חנא וחסדא. וחי אריכי. ומזוני רויתי. ורחמי מן קדמיה. אמן
 כן יהי רצון. אמן ואמן:

דרך דיני קידוש על היין החיים

האשה ערבית דינה כמ"ל (בס"ק א') לענין איש שהתפלל ערבית) אבל לכתחלה יש לחוש לגדולי הפוסקים שכ' דאינו יולא ד"ת כתפלה ולפי"ז אין להוציא הקטן לגדול אף שכבר התפלל הגדול ואשה יכולה להוציא אנשים בקידוש משום דמחויבת כמוהם ולכתחלה אין לעשות כן שתוציא אשה אנשים גדולים בקידוש משום דזילי מילתא אבל קטנים יכולה להוציא אפילו לכתחלה (פ"מ ס"ט) וקטן כן י"ג שנה אינו יכול להוציא הגדול או את האשה שלא התפללו עדיין דחיישינן שמא לא הביא שתי שערות דכמילי דאורייתא לא מוקמינן אחוקה (מ"א): (ד) שני אנשים אם רוצים להוציא כ"כ לא יקדשו ככ"א דתרי קלי לא משתמעי (א"ר) שם כגס מהר"ם): (ה) בין ברכת כפה"ג לטעימה או בין ברכת המוציא לטעימה אין להפסיק אפילו בעניית אמן לכן אותן הנוהגים כשמקדשין שנים כאחד אחד מברך כפה"ג או המוציא והשני אומר אמן לא יפה עושים שהמקדש שנירך כבר על היין או על הפת ועונה אמן על ברכת חבירו מפסיק בין ברכה לטעימה והוי אסור (פ"מ ומ"א סי' קס"ו): (ו) אסור לטעום אפי' מים קודם שיקדש ואם עבר וטעם מקדש אח"כ (מ"א דלא כב"ח): (ז) אם שכן לקדש ונוכר אחר שכבר נטל ידיו וברך ברכת המוציא הם נוכר קודם שנטע את הפת לשנים דהיינו שעדיין דבוקה הפרוסה בהלחם שאם יאחו כפרוסה עולה הככר עמו והיה אלו לחם משנה יקדש על הפת בלא ברכת המוציא ויאכל ממנו ואם נטע את הפת ולא אכל עדיין יביאו לחם משנה אחר ויקדש עליהם

(א) קידוש היום בלילה מדאורייתא ומ"מ כתפלה יולא מדאורייתא ידי קידוש ועל פת או על היין הוא רק מדרכנו אם התפלל כבר (מ"א סי' רע"ח) ולפי"ז קטן שהגיע לחינוך יכול להוציא אפי' לגדול בקידוש אם הגדול התפלל כבר ואם הקטן ג"כ התפלל כבר אין יכול להוציא את הגדול שהתפלל כבר משום שהקטן התפלל כבר הוי תרי דרכי וכן אינו יכול להוציא קטן שהתפלל לקטן שלא התפלל: (ב) אם מקדש על הפת להוציא גם השומעים לריבין השומעים שיכוונו ללאת גם בברכת המוציא דאם לא יכוונו לברכת המוציא רק יכוונו ללאת רק בקידוש היום וברכת המוציא רלוין לברך בשמן בשעת אכילה עושין אוסור דטושין ככ"ט (ברכות דף נ"א) דס"ל מברך על היום ואח"כ מברך על היין ואזן קי"ל ככ"ט שם דמברך על היין ואח"כ מברך על היום והעושה ככ"ט במקום כ"ה עניד איסורא אבל אם מקדש על היין יכולין לבין ללאת ידי קידוש ואלא ישתו היין דאז אם שתין אח"כ יכולין לברך על היין דבשלמא בפת שמחויב לאכול אחר הקידוש דאין קידוש אלא במקום השורה והמסובין מחויבין לאכול מן הפת אח"כ כשמכוין ללאת ידי הובת קידוש כשעה. שמברך המקדש יולא ממילא גם על האכילה בברכה זו משא"כ ביון שאין חובה על המסובין לשחות יין ואם היה יודע שיטהה מהיין והוא איש מכויין ללאת בשעה שמברך המקדש הוי כגורס ברכה שאינה יורה לאסור כנלענ"ד: (ג) קטן א"י להוציא אשה בקידוש הלילה משום דהאשה ג"כ חייבת בקידוש דבר תורה כמו האיש ואם התפללה

(צורת יוסף)

דיני קידוש על היין

להניח הכוס של יין להבדלה אף שיהיה לו סכר להבדלה (מ"א ס): (יב) לפי דעת רמ"א יש לנהוג ליסול ידיו קודם הקידוש ולקדש על היין ואח"כ יבצע ויברך המזויה ויש נוהגין שמקדשין קודם נעילה (שס) ואף עפ"כ א"ל לברך ברכה אחרונה על היין של קידוש שברהמ"ו פוטר את היין שבתוך הסעודה (פ"מ כס"ו סי' רע"א): (יג) צריך לשתות מכוס של קידוש כמלא לוגמיו דהיינו כל שיסלקנו ללד אחד בפיו ויראה מלא לוגמיו ובאדם בינוני הוא רובו של רביעית והגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו ומ"מ עפי מרביעית לא בעי לשתות אפילו מלא לוגמיו הס עפי מרביעית (מ"א שס כס"ו ר"ן): (יד) לכתחלה צריך לטעום המקדש בעלמו כשישור דהיינו מלא לוגמיו ומזהו מן המובהר שלאחר שהיית המקדש כשישור יטעמו כל המסובין כולם מכוס הברכה ומיהו מ"ש מ"ש לו יין מעט ואם יטעמו כל המסובין לא יסאר לקידוש שחרית מוטב שלא ישתה רק המקדש בעלמו מלא לוגמיו ולא יצטרכו ב' או ג' למלא לוגמיו ואף שמוזה שטעמו כולם מכוס של ברכה מ"מ הא' עדיפא שישתה א' כשישור אכל בדיעבד אפילו שהיית כל המסובין מלטרף למלא לוגמיו ואפילו לא טעם המקדש (מ"א שס ועיין א"ר שס): (טו) לא יטעמו המסובין קודם שיטעום המקדש אם זקוקים לכוסו דהיינו שהכוסות שבידן פגומין וצריך לשפוך מכוסו לכוסות שבידם כדי שישתו כולם מכוס שאינו פגום אכל אם היה בידם כוסות שאינן פגומין רשאים לשתות קודם שישתה המקדש (מחבר שס כס"ו רע"א): (טז) קידש וקודם שטעם הפסיק בדיובור חוור ומברך כפה"ג וא"ל לחזור ולקדש אכל אם הפסיק בדבריים השייכים לסעודה (וכ"ל בדברים השייכים לקידוש) א"ל לחזור ולברך אפילו ברכת כפה"ג (מ"א שס): (יז) קידש על היין וקודם שטעם נשפך הכוס יביאו לו יין אפי' מכית אחר ויברך כפה"ג ויטעום ממנו וא"ל לחזור ולקדש דטעימה מכוס אחר סני ואם היה בציחו יין ודעתו היה לשתות עוד יין אחר הקידוש יקח יין ויטעום וא"ל לא לקדש ולא לברך כפה"ג ואם היו מסובין לפניו ולפניהם כוסית עם יין ישתו המסובין מכוסות שלהן והמקדש ילא בטעימת המסובין וא"ל עוד לכוס אחר לשתות אכל הוא לא ישתה מכוס של המסובין בלא ברכה כיון שלא היה דעתו עליו ואם הסתה דעתו קודם שטעם מכוס אחר צריך לחזור ולקדש (מ"א שס) (ויתבאר עוד א"ה בברכת הפירוח): (יח) אם קידש על הכוס שהיה סבור שהוא של יין ומלא הוא של מים אף שהיה אלגו יין על השלחן צריך לקדש פעם שנית כי לא היה הקידוש על הכוס אף שהיה מונה על השלחן פת ואם היה

בלא ברכת המזויה ולא יאכל מהלחם שקידש עליו שאינו רשאי לאכול בלא ברכה דדמי לסי' ר"ו סעיף ו' דאם בירך על פרי אחד יהיה דעתו רק על זה ולא לאכול אחרת אפי' מונחות לפניו אינו רשאי לאכול את האחרים ובשבת ודאי מן הסתם דעתו רק לאכול מהלחם שמונה על השלחן ובלע עליהם כי אחרים השלמים צריכים לסעודה אחרת ולכך לא יאכל רק מהלחם שבשם ממנו וצריך עליו ברכת המזויה כי מה שאינו אוכל מהלחם שקידש עליו לא איכפת לן בדיעבד ודמי לנשפך הכוס אחר הקידוש שטעם מן כוס אחר בלא קידוש (כמ"ס המחבר בסעיף ס"ו עמ"א שס) וכאן נמי בדיעבד דמי כדי שלא להכניסם עמו בספק ברכה לבטלה. ואם אחר שאכל המזויה נזכר שלא קידש עדין אז יש לקדש על היין ולא על הפת (א"ר שס) רק אם אין לו יין יביא לחם משנה אחר ויקדש בלא ברכת המזויה: (יח) אם לא קידש בלילה בין בשוגג בין במזיד יש לו תשלומין לאחר כל היום ואומר רק הקידוש על לילה מלבד ויכולו ואפילו קידש רק שלא אכל בלילה וגם לא שתה רביעית יין אחר הקידוש דלא הוי קידוש במקום סעודה הוי בלא קידש כלל (שס): (יט) צריך שהיה מפה פרוסה על השלחן תחת הפת ומפה על הפת וזכר למן שהיה מונה בקופסא על מלמעלה וטל מלמטה (ט"ז כס"ו הסור) ולפ"ו אפילו מקדש על הפת צריך שיהיה מפה תחת הפת ומפה על הפת (ט"ו שס) ויניח ידיו על המפה ועל הלחם משנה בשעת הקידוש וכשיגיע להמוזיא יגלה הלחם משנה ויניח ידו עליהם ויברך המזויה וכשהגיע להסם יבני' שניהם למעלה עד שיגמור הסם ואח"כ יניחם על גמר המזויה יכסה כפה ויניח ידו עליהם עד שיגמור הקידוש (א"ר שס): (י) מקדש על כוס יין מלא שלא יתא' פגום וטעון כל מה שטעון כוס ברהמ"ו ונוהגין לעמוד כשמתחילין לומר יום הששי ויכולו השמים משום שהשם יהו"ה נרמו בראשי תיבות ואח"כ נוהגין לישב וכשמתחיל יתן עיניו בנרות ואח"כ יתן עיניו בכוס של ברכה (רמ"א שס) וכששכח לומר ויכולו יאמר אותו בתוך הסעודה על הכוס (מ"א שס): (יא) אם אין לו אלא כוס אחד של יין מוטב שיניחנו למו"ש על הבדלה דקידוש בפת והבדלה א"א כפת אכל אם יש לו סכר על הבדלה מוטב שקדש על היין ויכדיל על הסכר כי יש לחוש לדעת ר"ת שאין מקדשין על הפת ואפילו בקידוש של שחרית מוטב שקדש על היין ויכדיל על הסכר כי בשחרית קודם אכילה נפשו של אדם קלה בשכר ופוד להבדלה אפשר לכ"ע בשכר דהוי חמר מדינה מיעוב צנית הכנסת עדיף עפי (פירת יוסף)

דיני קידוש על היין

על פת כו' וע"כ פירושו כמ"ס המ"א דפת
 יש לו דאי אין לו פת אכילה עדיף א"כ יכול
 לקדש על פת ואם נאמר דעל חתיכת פת אין
 יכול לקדש אפי' אם אין לו ד"א כלל לקדש
 עליו אם כן קשה אפשר מיידי הגמרא שיש לו
 חתיכות פת לאכילה וא"י לקדש עליו ואעפ"כ נר
 קודם) ובבוקר יותר טוב לקדש על שער ואפי'
 אם יין מזוי אם רוצה בבוקר לקדש על שער
 הרשות בידו במקום דשכר הוי המר מדינה
 אבל בערבית אם יין מזוי בעיר יקדש על יין
 אפילו יין ביוקר כי יש גדולים לסברי דאין
 יולא מדלאורייתא ידי מוכת קידוש כלילה בלא
 יין ומ"מ מי שירצה לעשות מזה מן המוכתר
 יקדש לעולם על יין אפי' בשחרית אפי' יין ביוקר
 (ט"ו מ"א סס) ומי שחביבה עליו ריפתא יותר
 מיין יקדש אריפתא אפי' כלילה רק אם רוצה
 לקדש על היין הרשות בידו ובשחרית אף שחביבה
 עליו ריפתא יקדש על יין אם יין מזוי או על
 שער אם רוצה כדי שיהא זכר שהוא משום קידוש
 דמה שמכרך המזיזא על הפת ליכא היכרא
 שהוא משום קידוש (ע"י מ"א סס): (ה) ומי
 שאינו שותה יין משום נדר יכול לקדש עליו
 וישאו אחרים המסובין אליו ואם אין אחרים
 אללא יקדש על הפת או ישמע קידוש מאחרים
 (מ"א סס) ומה שתמה המ"א סס על הרמ"א
 מסי' רע"ג ס"ד דאין ראוי לקדש ולכרך להזיזא
 אחרים כשאינו טועם בעלמו רק כשאחרים אינן
 בקיאים לא קשה מידי שהדין דשם הוא של בה"ג
 שכ' הטור בשמו הטעם דלא אמרו אף שז"א
 מזיזא רק לאינן בקיאים וה"ה אם לא יז"א ואינן
 רוצה ללאת בקידוש זה אבל אם רוצה ללאת
 בעלמו יכול להזיזא אחרים אפילו בקיאים אפי'
 אם אינו טועם בעלמו רק המסובין יטעמו
 (כדלעיל סי' רע"א סעי' י"ד) וחדש דהא למדו
 זה מעירובין דף מ"ב דאמר התם ניתבוקא
 ע"ש ואף שהמחבר כתב דיש לחוש לדברי הגאונים
 דבקידוש גריך שיטעום המקדש (כ"כ הא"ר דאין
 לחוש): (ו) על י"ש אין לקדש לפי שא"א
 לשתות כמלא לוגמיו בלי הפסק ולכתחלה אין
 שתיית כל המסובין מצטרפין למלא לוגמיו (עיין
 א"ר ופ"מ סס) אבל בשחרית יכול לקדש על י"ש
 (א"ר): (ז) ברכת יין של קידוש פוטרת יין
 שבחך הסעודה ואין היין של קידוש טעון ברכה
 לאחריו דכהמ"ז פטרתו בין שהוא על הכוס
 בין שאינו על הכוס ואפילו מי שנהג כהמהבר
 (לעיל בסי' רע"א סעיף י"ב) שכ' דיקדש תחלה
 ואה"כ יטול ריזו אפי' מישך שיך כוס של קידוש
 לסעודה וכהמ"ז פטרתו מברכה אחרונה (שיין
 פ"מ): (ח) ולענין שיפטור יין של קידוש שאר
 משקים אם קידש על יין וכדעמו לשתות עוד
 יין

בדעתו בשעת קידוש לשתות עוד יין א"ל לנכר
 בפה"ג (מ"א דלא כע"י כסי' רע"א): (י) ואם
 קידש שחרית על שער וכשפך הכוס א"ל להביא
 אחר כי י"א שדי כפת (מ"א סס): (ב) ואם
 קידש שחרית על יין ונשפך אף שדי כפת אם יש לו
 יין יביאו לו עוד כוס יין לטעום משום דאין השוכר
 וכ"ש כלילה אף שנוקדשין על פת יביאו לו כוס
 אחר אם יש לו יין ויטעום ממנו משום דאסמיכהו
 אקרא (פ"מ וז"ר סס) ונראה אם עשה וסכר
 שהוא יין וקידש עליו ונמצא שהוא של מיס אם
 היה על השלחן עוד כוסות יין הראוין לקידוש
 והיה בדעתו לשתותם א"ל לחזור ולקדש שנית:

דין על איזה יין מקדשין.

(א) אין מקדשין על היין שריחו רע אע"ג
 דריחיה וטעמיה חמרה ולא על יין מגולה
 ומיהו אם היה מגולה שעה מועטת אין להקפיד
 אה"כ נמר ריחו וטעמו (סי' רע"ב מ"א סס):
 (ב) יין מגתו מקדשין עליו וסאה"א אשכול
 של ענבים ואומר עליו קידוש היום (מחבר סס)
 וכן מקדשין על יין שכפי החכית אף שיש בו
 קמחין רק שגריך לסנן אותו בתחלה במסננת
 ואם לאו אסור (רמ"א סס) אבל אם יש עליו
 קרום לבן שקוראין קאניג אין מקדשין עליו
 (מ"א סס ועיין בט"ז סי' ר"ב) וכן מקדשין
 על יין שריחו חלל וטעמיה חמרה (סס מחבר)
 אבל על יין שטעמיה חלל וריחיה חמרה אין
 מקדשין עליו (רמ"א סס) וטעמיה חלל היינו
 כל שבני אדם נמנעין לשתותו משום חמיזות (מ"א
 סס): (ג) יין למוקים מקדשין עליו (ואפילו
 ביטל הממוקים דאין מבוטל מקדשין עליו) והוא
 שיש בהם להלוהית קלת בלא שרייה ולריך שיהא
 למוקים מטע יוחר מאחד בשעה במים בשעת
 נתינתו במים (ודלא בהכבוד שור ד' קכ"א
 כ"ג שכ' דמשערין אחר שנתגדלו במים) דמה
 שנתגדל אח"כ ע"י שרייה הוא משום שנכנס המים
 בהמוקין אבל אם הממוקים יבשים בלא שום
 לחלוות שאף אם ידרכו לא יז"א מהם לחלוות
 כלל פסולים (מ"א סס בשם הריב"ם) ומיהו
 לכתחלה מזה מן המוכתר לברור יין טוב וישן
 לקידוש וגם שלא יהא בו חערובות מטע דבש כי
 הרמב"ם פוסל יין שנתערב בו אפי' מטע דבש
 לקידוש ואף שכל הפוסקים מכשירין מ"מ אם
 אפשר יש לחוש לדעת הרמב"ם: (ד) מקום
 שאין מזוי יין דהיינו שאין יין בכל העיר והשכר
 הוא חמר מדינה דהיינו שרוב שתייתו הוא שכר
 כלילה יקדש על פת ואפי' אם אין לו חלל
 חתיכת פת יכול לקדש עליו (וראה מהרא"ש פ'
 ע"פ שמיזאו הרמ"א סימן רמ"ג ס"ק י"ד הא
 דמקשה סס שישאל דבר עדיף דהא אפשר לקדש
 (ערת יוסף)

רוצה לזאת עמהם דלדרכו הוי מקום סעודה ואף בקידוש של שמריית יכול להוציאן בכה"ג והוא שאינם יודעין אבל אם יודעים בעצמם אסור לקדש להם אה"כ רוצה לזאת בעצמו בהקידוש שבושה להם (כמו שכתבתי בסיומן הקדום סעיף ה') ואפילו לקטנים שידעו אינו רשאי לקדש להם אם אינו רוצה לזאת בעצמו כמו בגדול והמקדש לאחרים ואינו רוצה לזאת אסור לו לטעום עמהם (מחבר ורמ"א):

(ה) קידוש במקום סעודה בני שימחה הוין ממלא לוגמיו של קידוש עוד כוס ויין דהיינו רביעית או שיאכל כזית מיני תרנגומא מחמתת מינים ואם אכל פת כזית ודאי יאכל אכל שטר ומכ"ש קאווש אפילו במקום דהוי חמר מדינה אינו יוצא בשביל סעודה ללא סעיד כמו יין (אם וע' מ"א) וכן בפירות לא יאכל: (ו) יכול לקדש בבית שימטו השכנים ויוצאין בהקידוש ובלבד שיחכוין השומע לזאת ומשמיע להוציא ואם מקדש על הפת להוציא אחרים יכול לברך להם המוציא אם אינם יודעין אף שאין מוציא לזאת אבל אם מקדש להם על יין אינו רשאי לברך להם המוציא אף שאינם יודעין ואף שחוב' לאכול פת כדי שיהא קידוש במקום סעודה (ט"ז ס"ק ב' דלא כלבוש ומ"א כאן ס"ק י"ג): (ז) המקדש א"צ להיות במקום נר ואם נהנה בחצר יותר מפני האויר או מפני הזבובים מקדש בחצר ואוכל גם אף שאינו רוצה הגרות שהנרות לעונג נטשו ולא לער ודוקא במצטער הרבה בבית הא' לאו הכי זריך לאכול במקום הגרות וזריך לקדש גם (מ"א ס):

דיני בציעת הפת .

(א) בוצע על שתי ככרות שלמים ואפילו נשי' חייבות בלחם משנה (א"ר סימן רע"ד) ואם נשרף קצת מיקריי שלם עדיון ואם חתך השרוף לא הוי שלם (מ"א ח"ג וע"א) ואם שכה ליטול חלה אוכל והולך ואה"כ מפריש חלה ומ"מ שחוב' לחם משנה: (ב) כליל שבת בוצע על התחונה ויקרב התחונה אליו כדי שלא יטבור על המזוזה וכשיגיע להמוציא ירשום בסוכין על הלחם קוד' ברכת המוציא ויניחנה למטה וישים ידיו פליטה ויברך המוציא וכשיגיע להשם יגביהם למעלה וכשיגמור השם יניחם למטה ויגמור הכרכה ויבצע אותם ובשמריית בשבת ובי"ט יבצע על העליוני (אס):

(ג) מזוזה לבצוע בשבת פרוסה גדולה שתספיק לו לכל הסעודה ואין המסובין רשאים לטעום עד שיטעום המבכר ואם יש לפני כ"א לחם משנה יבולין לטעום אף שעדיין לא נטעם הבצוע (אס):

[מתחילין יום הששי כי נרמז אס הוייה ברת' . מ"מ זריך להפסיק מעט בין יום הששי לזבולו כדי להכיר שאינו פסוק אחד שאין רשאים לטעות משני פסוקים פסוק אחד . גם ז"ל בלחם (מהתחלת הפסוק זירא אלהים את כל זכו' : פ"י) ויהי ערב כו' כדי שלא לחלק פסוק לשנים . דכל פסוקא דלא פסקיה מרע"ה לא פסקין (רי"ט):

יין בתוך הסעודה הוי כקובע עצמו לשמות וא"צ לברך על שאר משקין אפילו לא היו לפניו בשעה שזריך על היין (פ' א"ר סי' קע"ד וע' פ"ח ופ"ח סס דלא כס"ז) ואם אין בדעתו עוד לשמות יין רק שקידש על היין אם היו לפניו שאר משקין בשעה שקידש על היין פוטרם היין מברכה ואם לא היו לפניו בשעה שזריך על היין אף שהביאו לפניו בשעה שעדיין עמד לפניו זריך לברך עליהם: (ט) ואם קידש על היין ולא טעם ממנו כגון שטעמו המסובין אף שהיו לפניו שאר משקין בשעה שזריך על היין זריך לברך על המשקין כי הטעם שיון פוטר משום שכל המשקין הם ספלגין לו וכשאינו שותה לא שייך טעם זה וכן אם קידש ולא טעם זריך לברך על היין שבתוך המזון מפני שהפסיק בין טעמה לברכה (עיין תוס' ע"פ דף ק"א ד"ה ור"י אמר אף ידי ויין נמי יאכל):

דיני קידוש במקום סעודה .

(א) אין קידוש אלא במקום סעודה ובבית אחד אפי' ערקלין גדול אם קידש לאכול כפינה זו ומת' לאכול כפינה אחרת א"צ לחזור ולקדש וכן מהדר לחדר שרואה מקומו א"צ לחזור ולקדש ומחדר לחדר תחת גג אחד שאין רואה מקומו או מאיגרא לארעא' אם היה בדעתו לאכול בחדר אחר או שקידש באיגרא אדעתא לאכול בארעא' או להיפך שפיר דמי (סי' רע"ג) וכן מבית לבית אם רואה מקומו ואין שכיב. היחיד הקבוע בימות החמה ובימות הגשמים מפסיק ביניהם א"צ לקדש פעם אחרת (ט"ו סי' קצ"ה וע' א"ר סס) אם היה בדעתו לאכול בבית אחר:

(ב) ומבית לסוכה בחג הסוכות אם קידש בבית מהמת שירדו גשמים ואה"כ פסקו הגשמים או להיפך אם קידש בסוכה ואה"כ ירדו גשמים א"צ לקדש פעם שנית כי כן דרך שאם פסקו גשמים ליך לסוכה או להיפך לזאת מן הסוכה זהו כקידש על מנת לאכול בבית אחר רק שזריך שלא יפסיק בין הבית ובין הסוכה כנ"ל כסעיף א' דהיינו שבעינן שיראה מקום הסוכה (פ"ח סי' רע"ג): (ג) זריך לאכול במקום קידוש לאלתר ואם היה בדעתו לאכול מיד ואירע אונס והפסיק ולא אכל מיד א"צ לחזור ולקדש אבל אם יצא ממקומו בינתיים זריך לקדש שנית אבל אם היה בדעתו להפסיק בדבר אחרים אף שאה"כ הפסיק ע"י אונס זריך לחזור ולקדש (רמ"א סי' רע"ג וזי"ן מ"א סס) ואם היה בדעתו להפסיק או שלא לאכול כלל ולא הפסיק ואכל מיד א"צ לחזור ולקדש וכן כשהיה בדעתו לאכול בבית אחר ומת' ואכל באותו בית שקידש א"צ לחזור ולקדש (רמ"א סס וע' א"ר סס): (ד) יכול אדם לקדש לאחרים אף שאינו אוכל עמהם ואינו (פורת יוסף)

התעוררות לקידוש מסדר תיקון שבת

יש"ו ו"ל כעובד דבראשית ואלריך להפיד עדות זו בשמחה ובכוונה עמוסה כמבואר בלאונו סק' במאמר סוה"ק סי"ל בעי כ"ל למסדר סבדוהא ד' נחדוס ורשותא דלנא לאסבדא קמי מאריה וכל מלן כו' ודייק ונשי בלאונו בקדוש במאמר סוה. כ"ל בלאומי וישו לביה ורשותיה לנא כו' ואן נטיק לקדשא ליה ברשותא דלנא ולכוונא דעתא להאי ופ"כ לריך מאד לבזכר לשעבר לבו אל הכוונה הנ"ל ודי בהפירה זו .

בא"ה חק"ג ורזה בנו מן דעתך ולכן כי את זה לעומת זה נוסח ברכה זו ל"ב תיבות כפ' ויכולו כ"ל בוה"ק לכו יזכר עד מאד לברך ברכה זו ככוונה עמוסה מאד ובבחינה גדולה כמבואר בוה"ק דיכיון רשותיה למלן אינן יקראת דמאריה גם ברשותא דלנא ולכוונא דעתיה להאי כו' ופ"כ לריך ליהור בבחינה . (אשר קדשנו במלותיו ורזה בנו) יתן במחשבתו סודאם גדולה בשמחה עמוסה להפסי ויתפלה בפרשות פ"ט ג"כ שרצה בו לכרוח אחרת ונודלו סק' נשם סוה"ק. (ושבת קדוה נבאכה ונרצון נחילט וזרון למש"כ) זאת המנוסה סוה"קא עליה כנוטה לבו מהותה כבר נא למעלה בתפלת ערבית דשבת בכרכת בא"י מקדש השבת וזה בנין אל כלולס וזכרון אחד עולה לבין כלל הקוס אשר נכוח שמה להזכיר קדושת מתנה של שבת שיתן לנו עם קדוש הישראלי מאת המלך ה' נבואת יוצרת וזכרנו יתש"ו (וכ"כ סיכום) . (זכר ליציאת מצרים) יתן במחשבתו סודאם בשמחה עמוסה על שהולידנו מתצרים מיתת עבדים לתקו סק' . וגודל חיוב הסוכרת יציאת מצרים בקידוש מבואר בוה"ק פ' ויקהל דף ר"ז פ"א ו"ל אית לאדכרה גוולס דמאריס דמאריס ודקי ככל קידושין דקכ"ה בריך שמה לפלס עמאיה כו' וקדושה דרזא דא אורימא רזון עמאין לאיטון מארי דרזון דמסתגלין בקדושה דמאריסון ואין חולקיון עכ"ל . וכפ' כל דף ל"ח פ"א ו"ל תאלא כל זמנין ומנין ושל האי אתקיימו כולנו להאי (פי' על יציאת מצרים) ועל האי אתקיימו כולנו דאלמלא האי לא הוי נעורא דזמנין ומנין ושבתין ובג"כ לא אשתאי דוכרנא דמאריס מכל זמנין ומנין ושבתין עכ"ל . כפינו נא ורואו איך רואי לבין בכוכרה זו דיציאת מצרים בקידוש כונת סוה"קא כימבואר למעלה נפ' יציאת דק"ש פ"ט ודי הערה נזה . ויזכר האדם נדקדוק התיבות של הקידוש כיסא כמבואר למעלה וכבר דעסם ג"כ כסידורים תוחבה ומוסר על דקדוק התיבות של הקידוש . ורואי לאדם להזכיר לפני ביתו לשאוב הקידוש יפה כי גם הכניי חייבות בקידוש היום דלאריהא . ותיקף אחר שתיית ככוס נש"י לסעודה בני הספק :

ישתדל האדם לקדש ביום קודש על יין דוקא כי מה מאד הפליגו בזה בגמרא סק' ובוה"ק פרשת אמר דף ל"ב ע"א ח"ר יתקף לר' יהודה כתיב וזכור את יום השבת לקדשו ותינון זכרנו על יין אמאי על סיינ אל בני דין כו' ותינון ככלא כפי לאחזא ג"כ עובדא דלא אשתכח קדושה אלא ביין כד"א כי טוביה דודיך מיין כו' ופ"ד קדושה דשבת ביין וסא חוקמוס . עכ"ל בקיבור . ובתיקונים תיקון כ"ד דף ס"ט פ"כ ו"ל וזריך לברכה לון ולקדש לון בקידוש על סיינ כבשעין תיבין דקידוש עם ויכולו כמובאן יין עכ"ל בקיבור . ורואי לאדם לבשתל אחר כוס יפה כיומה לדודור מנוס . ויזכר במתיקה ובטיפוס ליום זה כדיוס .

וזה לשון הוה"ק ברשיה מבימה פרשת פנחס דף רמ"ה פ"א עשרה דברים לזריך ב"ג לאבגה בתפורה דשבת . חד לתקנא תפורה כו' . תלתיאה טוס דברכה כו' ואוקמוה ככוס לזריך הדחה וטעיה הדחה מכתון ובטויה מכפנים כו' עכ"ל בקיבור . והקריב זו קבלת ככוס מלא יין בני ידיו תיבאה מפל השולחן ויתן את ככוס על כף עם ידו הימנית ויחיל הקידוש בעמידה בשמחה עמוסה ויאמר הקיינו שודתא דמתימוטא כו' כמו שדפסם בסדורים לשם ימוד קב"ה כו' הריני מוכן ומוזמן לקיים מ"ט לקדש על סיינ ויבי נעס כו' עד כוונה . יום חשישי ויכולו שמיים כוונה כבר נא למעלה בסדר התפלה ו"ל בוה"ק פרשת ויקהל דף ר"ז פ"כ קדושה דמעלי שבת דא חיבה קדושה דשבת בראשית . דסא אתקדש מתלתין ותרין שביילין . ותלז דרגין דתפתין דיקיין . וכטיין לאדכרה על האי קדושה כללא דטובא דבראשית ומייחא כו' להיינו ויכולו בשמיים והלכך וכל חובני . ברוך אתה יי אלהינו עלך סבדוהא דא נחדוס ברשותא דלנא לאסבדא קמי מאריה דמתימוטא . וכל מלן דיסידי דא וישו לביה ורשותא דלנא חכפך על כל חובני . ברוך אתה יי אלהינו עלך בעולם אשר קדשנו במלותיו ורזה בט כו' . האי קדושה איסו נחד מתקנא לקבל סבדוהא דמתימוטא ואטון חמש ותלתין תיבין אחרנין כמה דלית בייכולו כלא פלקין לבשעין תיבין לאתפטרב כהאי שבת דמעלי שבתא זכאה חולקא דכ"י דיכיון רשותיה למילין אלין יקרא דמאריס ולא אתקדש כהאי ליהיא אלא בעמא קדישא לתתא לז שריא עלייהו סוה"ק רוחא עלאה . ואן נטיק לקדשא ליה ברשותא דלנא ולכוונא דעתא להאי כו' עכ"ל . אחי ורעי הלא תדשו ותכינו מוסדות ועיקר התיקון בעולמות העליונים באמירת פ' ויכולו גם בקידוש סוף דוקא שיכיון באמירת' להפיד עדות על אחדות אלהותו

הנה ממחר למכין את הפת בשבת לא תאוס העטם ביציאה הפת בכשתו לכד רק תאוס לתם משנס דומיא דמן שהיה מנות בקופסא על למעלה ועל למטה . פ"כ לא יכירו המטם הפליגוס תיקף אחר קידוש כמו שטענים בעולם רק ישאר המטם עד לאחר שזיכך ברכת המזו"א . וקר יעשה יקח הפת שרז"ס לנעס עליו ויראום ט בסכין ואח"כ יניח עוד תחת המטם ויניח ידו על הפת תחת המטם ויברך המזו"א וכן מי שאין לו יין לקדש שמקדשין על הפת מ"מ יכסה הפת במטם מטעם הנ"ל . כליל שבת יכאע על התחנותה וכדי שלא יעבור על המטום יניח התחנותה יותר קרוב אליו ומסתעלו"ה . ביום השבת וכליל י"ט כולפין על הסעויה פס"כ כוד . אין קידוש אלא במקום שפוסד וזריך לזכור שלא להפסיק בין קידוש לסעודה דברים שאינם מפנין ססעודה . קידוש וקידוש שטעם הספיק דביבור תוור ומתכר נפס"ג וא"ל לחור ולקדש . וס"ה אלס בשפך . ככוס קודס שטעם יניא כוס אחר ושכר נפס"ג וידי קידוש כבר יאס :

בשעת אמירת פ' ויכולו מעומד דוקא ויחבל בנרות . בסכרות אחר מייבא ותמן פיניו ככוס . בארז"ל סיה שומד ככל הקידושין בשבת וניו"ט ואח"כ יושב וטופס מן הכוס של קידוש . וסיה טוטל להשאר מטעם יין ככוס הקידוש וככוס ברהמ"ו להשאר ברכה פס"ח שער י"ח פ' י"ד : לריך נומר בלחם ויבי פכר ויבי כוקר כדי שלא לחלק פסוק לשנים דכל פסוקא דלא ספקיה מרע"ה אק לא ספקיין . גם לריך להפסיק מטעם בין יום כסא לשיטלו כדי להכיר שאינו פסוק אחד :

אנה תדשו ותכינו מוסדות ועיקר התיקון בעולמות העליונים באמירת ויכולו סוף דוקא שיכיון באמירתה להפיד עדות על אחדות אלהותו כעובד דבראשית ואלריך להפיד עדות זו בשמחה ובכוונה עמוסה כמבואר בוה"ק פ' ויקהל דף כ"ז ע"כ ו"ל בעי כ"ג למסדר סבדוהא דא נחדוס ברשותא דלנא לאסבדא קמי מאריס כו' וכל מלן דמפסיד דא וישו לביה ורשותא דלנא למכר על חובני עכ"ל . ויזכר מאד נדקדוק התיבות של קידוש סיכום :

(מדרת יוסף)

לש

קידוש ליל שבת

עומד ומסתכל כנרות וואויר כלתם:

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה. ברחילו ורחימו. דביני טוכן וטווקון.
לקים סצנת עשה. לקבש על הנין. פדקתיב. זכור ושמו. זכרהו על הנין:

וירא אלוים אח כל אשר עשה והנה טוב מאד

ויהי ערב ויהי בקר

יום הששי: ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים

ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. וישבת ביום השביעי

מכל מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש

אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:

וישב ויטחן עיניו בכוס ויאמר:

על חיינו סברי קרנו וברכנו וברכנו: על השם ברשות קרנו וברכנו וברכותי:
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם | ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
בורא פרי הגפן: המוציא לחם מן הארץ:

ברוך אתה יהוה. אלהינו מלך העולם. אשר קדשנו במצותיו.

ורצה בנו. וישבת קדשו. באהבה וברצון הנחילנו. זכרון

למעשה בראשית: (פי הוא יום). תחלה למקראי קדש. זכר ליציאת

מצרים: (פי בנו בחרת. ואותנו קדשת. מכל העמים). וישבת

קדשה באהבה וברצון הנחילתנו. ברוך אתה יהוה. מקדש

השבת:

ואח"כ יסדר שלחנו כפי כתי. ויאכל כשמחה וכלל עת רחוי לומר הריני אוכל לכבוד שבת לשם יקב"ה ושכינתיה:

פירוש וכוונות פשוטות

אשר קדשנו בו, הטעם שאין אומרים בשבת אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון כמו ב"ע לפי שמרמז
נעשו על שבת ועדיין לא בחר בהם הקב"ה עד שתתן להם התורה אבל כשנעשו על י"ט כבר נתן לנו
התורה וזכר לנו. וגם רוממנו מכל לשון לפי שהוא ע"ש ארוממך ה' כי דליתני כלומר ניסים גדולים עשית לי
דליתני על אויבי ולכן ארוממך. וימים טובים נעשו בהם ע"י ניסים ונפלאות שפעה הקב"ה אבל שבת לא נעשו
בו ע"י ניסים ונפלאות אלא על שם שבתת בו ממלאכה ולכך אין אומרים בשבת ורוממנו מכל לשון (גם כחפלה זה
הטעם): תחלה למקראי קדש. פי' שהשבת מוזכר בעשרת המוסדים קודם לכולם: זכר ליציאת מצרים.
שכל המוסדים הם זכר ליציאת מצרים. והרמזין ז"ל פי' שהשבת עלמו זכר ליציאת מצרים כי בעבור היות י"מ מורה
על אלוה קדמון מחדש חסן ויכול. ע"כ כתוב בדברות שניות וזכרת כי עכד היית בחרן מצרים וגו' על כן זכר ה'
אלהיך לעשות את יום שבתת שם יעלה בלכך ספק על השבת המורה על התדוש והספק והיכולת תזכור מה גדלת
עיניך ביציאת מצרים שהוא לך לנחלים ולגות. והנה השבת זכר ליציאת מצרים וי"מ זכר לשבת כי יזכרנו בו ויאמרנו
השם הוא מחדש בכל אומות ומפוסתים ועושה בכל כדלוט כי הוא אשר ברא הכל כמעשה בראשית עכ"ל:

פורת יום פ

זכרון למ"ב. זכר ליציאת מצרים. עי' לעיל קודם אתה קדשת:

(עורת יוסף)

גדול משנת החשני את השבת. וטעם שכרו והפוכו העוסק ר"ל למי שיכול לכבדו ואינו רוצה ישיין כו"ס"ק פ' סקורי דף רנ"ב ע"ב ד"ה תתת סאי מיותא כו'. וכדף רנ"ה ע"א ו"ל ובבתי אמי את כו'. וכן הוא בתקונים תקון י"ט דף י"ח ע"ב. עוד תקון כ"א דף ג"ט ע"ב ו"ל מאן דלית ליה רבו למשכד טונג שבת ולא עבד אחספיק ליה טונג לגע לרעת ומריב בתייה וממוניה פכ"ל. ובתיקון ו' דף ק"ד פ"א ו"ל מאן דמקבלין אובשזין דליטון ובבתיין יתירין דליטון מרכיבין עליהו בע"ש באשפין נהירין כחדוה בשחנא כהאי שלמא, כד במתא ורומא ונשפא נשפא מן גופא מהאי שלמא הכי מקבלא לון כפלאא דלתי כו'. זכאה חייהו מאן דמקבל אורחן כרשו שלם כאלו מקבל אפי כבינתא. ובמדה דמדד כה ב"ג מודדן ליה. ויזהר מאד בפנייה ולמוד על השבתן. ויזהר מאד לכבד את ה' מהוט ומגדו לומר זמירות ובשמות על כשלתן כמבואר בכו"ס"ק ע"ב דף כ"ט ע"ב ו"ל ולריבין לאתערא שירי והדוה לפתורא. וככל טילוי לריך לאוספא מחול על הקודש עכ"ל בקיטור :

זמירות ליל שבת

זה הומר מחסד מן חזונו שני והלאה על פי א"ב והחלק הכביעי הוא פסוק אחד ובחרונו הלאשון מסני עטותות של המחבר חתם כמו כו"ס בניות של ג' חלקי החזונו שהם פקדש שומרי הדוכה ר"ת ב"שדה :

כָּל מְקַדֵּשׁ שְׁבִיעֵי פְּרָאוי לוֹ . כָּל שׁוֹמֵר שַׁבֶּת בְּדַת מַחְלָלוֹ . שְׁכַרְו הַרְבֵּה מְאֹד עַל פִּי פִּעְלוֹ . אִישׁ עַל מַחְנֵהוּ וְאִישׁ עַל דַּגְרוֹ :
אוֹהְבֵי יְיָ הַמְּחַבֵּים בְּבִגְנֵן אֲרִיאֵל . בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת שִׁישׁוּ וְשִׁמְחוּ בְּמִקְבְּלֵי מוֹתָן נַחְלִיאֵל . גַּם שְׂאֵו יַדְיָכֶם קָדֵשׁ וְאָמְרוּ לְאֵל . פְּרוּךְ יְיָ אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַבְדוֹ יִשְׂרָאֵל : דּוֹרְשֵׁי יְיָ זָרַע אֲבָרְתֶּם אוֹהְבוֹ . הַמְּאַחֲרִים לְצִאֲת מִן הַשַּׁבָּת וּמְמַהְרִים לְבָא . שְׂמֵחִים לְשִׁמְרוֹ וְלַעֲרֵב עֵרֻבוֹ . זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ נִגְיָלָה וְנִשְׁמָתָהּ בּוֹ : זָכְרוּ הַתּוֹרַת מוֹשֶׁה בְּמִצְוֹת שַׁבָּת גְּרוּסָה . תְּרוּתָהּ לַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּכֹלָה בֵּין רַעוּתֶיהָ מִשְׁפָּצָה . טְהוֹרִים יִירָשׁוּהָ וְיִקְדְּשׁוּהָ בְּכִיָּאָמַר כָּד אֲשֶׁר עָשָׂה . וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלֶאכֶתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה : יוֹם קָדוֹשׁ

פּוֹרַת יוֹסֵף

כל מקדש שביעי כו"ס, כל שומר שבת כדת מחללו כו"ס ע"פ פסלו כפי וריווחו ושמהחו, ופרסי המלו', ובאשר כי הוא פעלו. יום כניס' וכל ללמוד וכשמוט הלכות, יזכו נכ לשחיד להיות ארם על מחנהו וארם על דגלו וכמאמרם ו"ל ע"ש ילכו מחיל אל חיל. אוהבי ה' אשר מהפכים המיד על חילול שמו יתב', והמה המחכים לבנין (כו"ל) אריאל ומתאבלים המיד על אכלות ציון וירובלים, אכל כו"ס שישו ושמוחי היא מבין עוה"ב, אשר חין כה עכב ואלכל. ובאשר כי שבת שקילה י"ד כל המלות פ"ב שמחו בה כבעת קבלת התורה, וגם שיהיה לכו"ס כמו אז אשר נקרא היום"ר מלכס ואמרו שבתו :

דורשי ה' המוקרים האלהיים והם זרע אברהם אשר יש להם תחלה קבלת אבות באמונה שלמה, וכמו"ס טובה הדמה עם נחלה, אוהבו אשר לא היה עבודתו עליו למשא כ"א מאהבה וגם עליהם חביבים המלות וע"כ מאחרים ללאת מן (פורת יוסף)

יום קדוש הוא מנחמו ועד לאתו כמבואר לעיל אשר לא נאמר בו, ויהי ערב כי הוא מטיין העוה"ב

הוא מבאז ועד צאתו. כל זרע יעקב יכבדוהו בדבר המלך ודתו.
 לגות בו ולשמוח בתענוג אכול ושתו. כל עדת ישראל יעשו אותו:
 משך חסדה לידעיה אל קנא ונוקם. נוטרי ליום השביעי זכור
 ושמור להקם. שמחם בבגן שלם באור פנייה תבהיקם. ריון
 מדשן ביתה ונחל עדנייה תשקם: עוזר לשובתים בשביעי בהריש
 ובקציר עולמים. פוסעיה בו פסיעה קטנה סועדים בו לברך
 שלש פעמים. צדקתם תצויר פאור שבעת הימים. יי אלהי
 ישראל אהבת תמים. יי אלהי ישראל תשועת עולמים:

זה הזמר גם המזכיר משה וזותם שמו בני לאבי התנוות הלאבות מנוח שמי הוא:

מנוחה ושמחה אור ליהודים. יום שפתון יום מחמדים. שומריו וזוכריו המה
 מעידים. פי לשישה כל פרואים ועומדים: שמי שמים ארץ וימים. כל
 צבא מרום גבוהים ורמים. תגיון ואדם וחת ראמים. פי ביה יי צור עולמים: הוא
 אשר דבר לעם סגלתו. שמור לקדשו מבאז ועד צאתו. שבת קדש יום
 חמדהו. פי בו שבת אל מפל מלאכתו: במצות שבת אל יחליצה. קום קרא
 אציו יחיש לאמצה. נשמט כל חי וגם נעריצה. אכול בשמחה פי כבר רצה:
 במשנה לחם וקדוש רבה. פרוב מטעמים ורוח נדיבה. יזכו לרב טוב
 המתענגים בה. בביאת גואל לחיי העולם הבא:

זה הזמר גם המזכיר מנחם והסימן מתחיל מהמנוח הבטי מערב נחלת חפנין סמיו:

מה ידודות מנוחתה. את שבת המלכה. בגן נרוץ לקראתה. בואי בלה
 נסוכה. לבוש בגדי המודות. להדליק נר בכרחה. ותכל כל העבודות.
 לא תעשו מצאכה: להתענג בתענוגים. ברבורים ושדיו ודגים: מערב
 מזמינים. כל מיני מטעמים. מבעוד יום מוכנים. תרנגולים מפפמים. ולערוך
 פפה מינים. שתות יינות מבשמים. ותפנקי מעדנים. בכל שלש פעמים:
 להתענג. נחלת יעקב יירש. בלי מצרים נחלה. וכבדוהו עשיר ורש. ותזכו
 לנאלה. יום שבת אם תשמרו. והיותם לי סגלה. ששת ימים תעבדו.
 ובשביעי נגילה: להתענג. חפציה אסורים. וגם לחשוב חשבונות. הרהורים
 מתרים. ולשדה הבנות. ותינוק ללמדו ספר. למנצח בנגינות. ולהנות באמרי
 שפר. בכל פנות ומחנות: להתענג. הלוכה תהא בנחת. עונג קרא לשבת.
 והשנה משבחת. בדת גפש משיבת. בגן גפש לה ערנה. ולנוח בחבת.
 כלשושנים סונה. בו ינחו בן ובת: להתענג. מעין העולם הבא. יום שבת

פורת יוסף
 העוה"כ אשר הוא גולו יום ארוך. כל זרע יעקב
 המה המון העם שאינם פוסקים בחורה כל ימי
 השנופ וכדוהו בדבר (כ"ל) המלך ודתו, המה
 מהויבים לכבד את השבת בעסק התורה, אבל לנוח
 (פורת יוסף)

מנוחה. כל המתענגים בה. זוכו לרוב שמחה. מתבלי משיח. יצלו לרוחה.
פדותנו תצמיח. ונס ינון ואנחה: להמענג

מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים. את שבת משוב נוגים. לך בשר וגם
דגים. נכונים מבעוד יום: מערב עד ערב לב חדים. בבא עתה עת דודים.
גיל וששון ליהודים. למצא פדיום: ואת עונג להתענג בממתקים. בתענוגות
בני אדם. ויין כי יתאדם. ושאר משקים: ראה נקדש ביום קודש. עלי יין
זכרהו. ואם אין עלי לחם בצע. בעין יפה לקדשו: שמרהו כהלכותיו מעבודות.
מאבות ותולדות. שיר דאל תן דהודות. זכור לקדשו: כל שומר יום שבת
סחללו. מחוללו ימחול מעלו. ובא נואלו שמו שילה. יוכל שי לו: דבר סמן
טוב לך במן ואת דגל. סמבטיון המתנגלגל. בכל יום נח בעם סגל. ישבתו
וישקמו: הטורחים ולא נחים עדי ששי. ותשלחם לחפשי. בגדי שש וגם משי.
לכבוד יעמו: ויאמרו בואי בלה מה תאחרי. הן שלחן וגם נרד ערובים. כי
בא איהך. קומי אורי: כבוד יי עליך פאור זרח. בעת יצר בלי מורח. קצות
מערב וגם מורח. צפון וקמין: עליונים ותחתונים ככאמרו. עלי תבי שם
אורו. וכחמא יציר לוצרו. בקשו להטמין: ואת הלית בני קוגה ולא נטמן.
יום אחד למוצאי. ואז נגנו ליראיו. יין עסים ומן: יהי לזכרה ולשמחה ונצל
מכל רע. וישכון בצל עצי עדן. ושם אצל ישראלים יתן: סעודותיו ושבתותיו
אשר שלש. באיש עניו בדת פלש. במקרא חד היום שלש. רמו שלשתן:
יעלה אם שלש אלה יעשה לה. מתבליים וגם צירים יצלו. בלי מצרים יירש
נחלה: ברכות יעטה מורה בראשיתה. ויש תקנה לאחריה. ושובו בנים
בצאתה. להבדיל ישאו: פוס הויה להלל יה. בשיר ורון. בקול נעים קרא
בגרון. לזותה בנין אהרן. בשיר יקראו: כבוד מלכים וכל פלכים ללזותם.
הפחות והפגנים. בשבחות וברננים. בכל עת צאתם: יצו חסדו קדוש ועקב
ליל ויזמם. ואז לוויים על מקומם. ינצחו שיר אשר זמם. בכל מיני זמר: עלי
עולה אשר פפודה ביום שבת. באהבת יום ברוב חבת. עם נצור פאיטון פת
עין נשמר: מי יפאר גודל פאר המלכה. מנתה אפים. הליכתה אלפים אפה
ארפה: חי זקוף סך בקוראי שמך. שמע עליון. ואל תחרש לרש ואביון.
וקבל ניב וגם הגיון. דבבו נשפץ: מזון ארוחה ליום מנוחה. בעת יחסר. יתן
בפת דג ובשר. ישב בשר בלי מחסר. לחמו נכפל: יום שביעי במרועי. אז
קשבו בדת דגן שמים. בתת לחם ימים. איש תחמיו שבו:

וס סמך שם כמחך יהנתן חוק ותחס שמו נראה כחזוים. יום הנשר. ואם נשים. תש. נפש.
חוקים. זכ. קויו:

יום שבת קדש הוא. אשרי האיש שומרהו. ועל היין זכרהו. ואל ישים אל
לבו. הפים רק ואין בו. ישמח וירנה. ואם לזה. הצור יפרע את חובו:
הבשר יין ודגים. אל יחסר בתענוגים. ואם שלש אלה לפניו צנים. זה יהיה
שברו. אשר חפץ ביקרו. יוסף חצה דג. ומצא מרגליות בבשרו: ואם שלחן

בְּרַחַם עֲרוּךְ. וּמְלֹאךְ אֵל יַעֲנֶה בְּרוּךְ. זֶה יִהְיֶה זְמַן אֲרוּךְ. וְאוֹיְבֵינוּ יִהְיוּ כְדוּמָן.
 וּמְלֹאךְ רַע יַעֲנֶה אָמֵן. בְּעַל פְּרָחוֹ יִסְפֹּר שְׂבָחוֹ. שְׁמוֹ יַעֲדֶה כְּטוֹב שְׁמֹן: נְשִׁים
 גְּרוֹת תְּדַלְקֶנָּה. וְחַק גְּרוֹת תַּחֲזִיקֶנָּה. וְהַחֲלוֹת תַּפְיִקֶנָּה. יָגוּן בְּעֵדוֹן וְכוּתוֹן.
 יִזַּם בְּאֵת לִידָתוֹן. וְאִם לֹא עֲבָרוּ וְנִזְהָרוּ. אֲזִי קְרוּבֵה לִידָתוֹן: תַּגּוּ שְׂבַח
 וְשִׁירָה. לְאֵל אֲשֶׁר שְׂבַח בְּרָא. וְלָנוּ בּוֹ נָתַן תּוֹרָה. קְרָא לְמִשָּׁה מִתְּנָה.
 בְּבֵית גִּנְזֵי הִיא מְמוּנָה. לָךְ יָאֲתָה וְקַח אוֹתָה. תַּנְהָה לַעֲדַת מִי מִנָּה: נֶפֶשׁ כִּי
 נֶאֱנַחָה. בְּאֵת שְׂבַח בְּאֵת מְנוּחָה. גִּיל וְשִׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה. בְּרָכוּ וְקִדְשׁוּ בְּמִן.
 מְלַחֲמֵת לַעֲם לֹא אֵלֶיךָ. וְהַשְׂבַּת נֶפֶשׁ מְשִׁבַת. בְּפִיסַת בֶּרֶךְ אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ:
 חֲקוּתֶיהָ בְּמַרְה. נִצְמוֹ בְּאוֹתָהָ. כְּהַרְרִים בְּשַׁעֲרָה. תְּלוּמֵי הַהֲכוּתֶיהָ. שׁוֹמְרֵי
 מִצְוֹתֶיהָ יִנְחָלוּ. לְיוֹם שְׂבָלוֹ שְׂבַח בְּצִבְאוֹתֶיהָ: זֶה הָאוֹת אֲשֶׁר שָׁם אֵל: בִּינוּ
 וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְשִׁבְעֵי אֲשֶׁר הוּאֵל. סִמְפְּסִיּוֹן הַנֶּהָר. שְׂבָבֵל יוֹם רִץ
 וְנִמְדָר. יוֹכִיחַ בּוֹ מְנוּחַ. תְּשִׁיב צְמִין אֲשֶׁר שׁוֹאֵל: קוֹלֵי קוֹלוֹת יִחְדְּלוּן. בְּעַת
 שִׁירֵי יַגְדְּלוּן. כִּי כַּמֵּל הֵם יַגְלוּן: וְאֵל יִשְׁיֵנו גְבוּלֵי. בְּאוֹרַח שִׁיר נָפֵל חֲבִלֵי.
 הַתְּקוּשָׁשׁוּ וְאֵל תִּשְׁמָשׁוּ בְּגוֹר שִׁיר שְׁפָרָה לִי: הַתְּקוּשָׁשׁוּ

זמירות חמשה חסידים זמירות זכ כוזב תדיר:

זכ כוזב סימני ישראל וסימני ממחל כולשי סתרוות. יס. שנתין. רכנני. אלהא. למקדנ:

יְהִי רַבּוֹן עֲלֵם וְעֲלֵמִיא. אֲנִתָּה הוּא מְלָכָא מְלָךְ מְלַכְיָא. עוֹבֵד
 גְּבוּרְתְךָ וְתַמְחִיא. שְׁפֹר קְדָמְךָ לְהַחְנִיא: יְהִי רַבּוֹן
 שְׁבַחֵי אֲסִדֵר צִפְרָא וְרַמְשָׁא. לָךְ אֱלֹהָא קְדִישָׁא. דִּיא בְרָא כָּל
 נֶפֶשָׁא. עִירוֹן קְדִישׁוֹן וּבְנֵי אֲנָשָׁא. חֵיוֹת בְּרָא וְעוֹפֵי שְׁמַיָּא: יְהִי רַבּוֹן
 רַבְרִין עוֹבְדֵיךָ וְתַקִּיפִין. מְכִיד רַמְיָא וְנִקִּיף כְּפִיפִין. לוֹ יִתְיָה
 גְּבַר שְׁנִין אֲלִפִין. לֹא יַעוֹל גְּבוּרְתְךָ בְּהַשְׁבִּינֵיא: יְהִי רַבּוֹן
 אֲדָהא דִּי לֵה יִקַּר וּרְבוּתָא. פְּרוּק יַת עֲנָךְ מִפּוּם אַרְוֹתָא. וְאַפִּיק
 יַת עַמְךָ מִגּוֹ גְלוּתָא. עַמְךָ דִּי בְּתַרְתָּ מְכָל אֲמַיָּא: יְהִי רַבּוֹן
 לְמַקְדְּשֶׁךָ תוֹב וְלִקְדֵּשׁ קוֹדֵשִׁין. אֲתֵר דִּי בֵּיה יִחְדּוּן רוּחִין וְנִפְשִׁין.
 וַיִּמְרוּן לָךְ שִׁירִין וְרַחֲשִׁין. בִּירוּשָׁלַם קְרָתָא דְשׁוּפְרִיא: יְהִי רַבּוֹן

צוֹר מְשִׁלוֹ אֲכַלְנוּ בְּרָכוּ אֲמוּנֵי. שְׂבַעְנוּ וְהוֹתַרְנוּ כְּדָבָר יִי: תַּזֵּן אֶת
 עוֹלְמָנוּ רִזְעֵנוּ אֲבִינוּ. אֲכַלְנוּ אֶת לַחֲמוֹ וַיִּינוּ שְׁתִּינוּ. עַל כֵּן נִזְדָּה
 לְשָׁמוּ וְנִהְלָלוּ בְּפִינוּ. אֲמַרְנוּ וְעַנְיָנוּ אֵין קְדוּשׁ כִּי: צוֹר בְּשִׁיר וְקוֹל
 הַתּוֹדָה נִבְרָךְ לְאֱלֹהֵינוּ. עַל אֲרֵץ הַמִּדְבָּה מוֹבָה שֶׁהִנְחִיל לְאַבּוֹתֵינוּ.
 מוֹזֵן וְצָדֵה הַשְּׂבִיעַ לְנַפְשָׁנוּ. חֲסִדוֹ גְּבַר עָלֵנוּ וְאַמֵּת יִי: צוֹר רַתֵּם

בְּחֶסֶדְךָ. עַל עֲמֻקַּי צוֹרְנִי. עַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ. זְבוּל בֵּית תְּפִאֲרֹתֶיךָ.
 בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ. יָבֵא וַיְגַאֲלֵנוּ. רוּחַ אֲפִינוּ. מְשִׁיחַ יְיָ: צוֹר יִבְנֶה
 הַמִּקְדָּשׁ. עִיר צִיּוֹן תִּמְלֵא. וְשֵׁם נְשִׂיר שִׂיר חֲדָשׁ. וּבְרַנָּה נַעֲדָה.
 הַרְחֵמֵן הַנִּקְדָּשׁ. יִתְבָּרֵךְ וַיִּתְעַלֶּה. עַל בּוֹס יַיִן מִלֵּא. בְּבִרְפַת יְיָ: צוֹר

זמר לרני אברהם בן עזרא וחתום שמו כראשי המרוזים :

צִמְאָה נַפְשִׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל חַי . לְבִי וּבִשְׂרֵי יִרְגְנוּ לְאֵל חַי :
 לְבִי לְאֵל אֶחָד בְּרָאִנִי . וְאָמַר חַי אֲנִי . כִּי לֹא יִרְאֵנִי . הָאָדָם וְחַי :
 לְבִי כִּי רָא כָל בְּחֻקֶּיךָ . בַּעֲצָה וּבְמִזְמָה . מְאֹד נַעֲלָמָה . מַעֲיֵנִי כָל חַי :
 לְבִי כִּי עַל כָּל כְּבוֹדוֹ . כָּל פֶּה יִהְיֶה הוֹדוֹ . בְּרוּךְ אֲשֶׁר בִּידוֹ . נִפְשׁ כָּל חַי :
 לְבִי הִי בְדִיל נִינִי תָם . חֲקִים לְהוֹרוֹתָם . אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם . הָאָדָם וְחַי :
 לְבִי מִי זֶה יִצְטַדֵּק . נִמְשָׁל לְאֶבֶק דָּק . אֲמַת כִּי לֹא יִצְדַּק . לְפָנֶיךָ כָּל חַי :
 לְבִי בְּלֵב יִצַּר הַשׁוֹב . בְּדַמּוֹת חֵמֶת עֵכְשׁוֹב . וְאֵיכָכָה יָשׁוּב . הַבֶּשֶׂר הַחַי :
 לְבִי נִסְוִיגִים אִם אָבוּ . וּמִדְרָכָם שָׁבוּ . מָרָם יִשְׁכָּבוּ . בֵּית מוֹעֵד לְכָל חַי :
 לְבִי עַל כָּל אֲהוּרָה . כָּל פֶּה תִיחַדֶּךָ . פּוֹתַח אֶת יְדֶךָ . וּמִשְׁפִּיעַ לְכָל חַי :
 לְבִי זְכוֹר אֲהַבֵּת קְדוּמִים . וְהַחֲיִיה נִרְדָּמִים . וְקָרַב הַיָּמִים . אֲשֶׁר בֶּן יִשִׁי חַי :
 לְבִי כִּי אֵה לְנִבְרַת אֲמַת . שִׁפְחָה נּוֹאֲמַת . לֹא כִי בִנְךָ חֵמֶת . וּבְנֵי חַי :
 לְבִי אֵן קוֹד עַל אֲפִי וְאֶפְרוּשׁ דָּךְ פְּפִי . עַת כִּי אֶפְתַּח פִּי . בְּנִשְׁמַת כָּל חַי :

זמר חדש לומר קודם כרכת המזון :

יִוָּם זֶה לְיִשְׂרָאֵל אֲוֹרָה וְשִׁמְחָה . שֶׁבֶת מְנוּחָה : צִיּוֹת פְּקוּדִים בְּמַעֲמַד דֵּר סִינִי .
 שֶׁבֶת וּמוֹעֲדִים לְשִׁמּוֹר בְּכָל שְׁנֵי . לְעֶרְוֶה דְּפָנֵי מִשְׁאֵת וְאַרוּחָה . שֶׁבֶת
 מְנוּחָה : יוֹם יֵה . חֲמִדַּת הַלְכָבוֹת לְאִמָּה שְׁבוּרָה . לְנַפְשׁוֹת נְכֹאבוֹת נִשְׁמָה
 יִתִּירָה . לְנַפְשׁ מִצִּירָה יִסִּיר אֲנָחָה . שֶׁבֶת מְנוּחָה : יוֹם יֵה . קִדְשֵׁת בְּרַכְתָּ אוֹתוֹ
 כִּבְרַ יוֹמִים . בְּשִׁשִּׁת פְּלִית מְלֹאכֶת עוֹלָמִים . בּוֹ מִצְאוּ עֲנוּמִים הַשְׁקֵט וּבְמִחָה .
 שֶׁבֶת מְנוּחָה : יוֹם יֵה . לְאִסּוֹר מְלֹאכָה צִוְיָהֵנוּ נוֹרָא . אֲזָכָה הוֹד מְלוּכָה . אִם
 שֶׁבֶת אֲשִׁמּוֹרָה . אֶקְרִיב שִׁי לְמוֹרָא . מְנַחֵה מְרַקְחָה . שֶׁבֶת מְנוּחָה : יוֹם יֵה .
 חֲדָשׁ מִקְדָּשֵׁנוּ זָכְרָה נִחְרַבְתָּ . מוֹכָךְ מוֹשִׁיעֵנוּ חֲנִנָּה לְנַעֲצָבְתָּ . בְּשֶׁבֶת יוֹשְׁבֵת
 בְּזִמְרָה וּשְׁבַחָה . שֶׁבֶת מְנוּחָה :

קודם כרכת המזון של כל סעודות שבת יעול ידיו נמים אחרונים ויאמר זה :
 דִּי אֶסְחֵי אָנָא . לְגַבִּי חֲד מְנָא . לְסַמְרָא חוֹרֵינָא . דְּלִית בָּהּ מִפְּשָׂא :
 אֲזִמְן בְּתַדְתָּא . בְּכִפְסָא דְּבִרְכַתָּא . דְּעַלְתָּ עַלְתָּא . עִתִּיקָא קְדִישָׂא :

פּוֹרַת יוֹסֵף

אם כי בשער הכוונות לר"ם וויטאל נראה . לשם לוריא . עכ"ו לא רציתי להשמיט שני חרוזים
 אשר האר"י ז"ל לא היה אומר זה . אך אלו מכל הסעודות . אחרי אשר כבר קנו מקומם
 בשחרית והוא תשלום אות יו"ד וא' . אשר חסר
 (שירת יוסף)

כתוב בכהאר"ל בליל שבת ייח אחר כהמ"ו על השולחן מוכס של ברכת המזון עשט יין וקלת פת מן כלתם . וכו' להשיך שפע ברכה מן השבת לכל השטות . אבל יזכר שלא ייח להם שלם על השולחן . (ש"ר המעלות כו' (סודות להלל כו') וישתדל תמיד אחר סיומו ורף אם כיוך כלא זיומן יברך על הכוס אחר כהמ"ו כי מזה להכרות בכרכות נשבת כדי להשלים מאה בכרכות .

כתב הק' ה"ה שמעתי מחכם אחד שיאמר האדם קודם שיסבב אפי' בלשון אשכנז (דא בני חיך לויף מיר מקבל אלז וואס מיר וועט ביינט ערוימן וויל חיך מארגיני ניט פאסטין . ייסי מה שיביס) שזה סגולה שלא יבוא לו שום דבר רע בהלום ואם ת"ו יבוא לו לא ילוט כדי שלא יתגררו בו כפלי תלומות . עונתן של ת"ח מלייל שבת לליל שבת כמו שאמרו רז"ל אשר עריו יתן כפתו וכו' עונתן של ת"ח כו' וכתיב פ"ח על זה כפתו ר"ל כפת ו' וסי' על זה ושמרו , בני , ישראל , את , השבת ר"ת ביאה ומי שיוכל לנהוג כן אשרי לו שבודאי יבדל לו בניס סגונים ויזכה לבניו בשמות סודיות ויזכה לחיים כמ"ס טופמיה חיים וכו' ר"ל טועמי טעם ביאה ליל שבת חיים וכו' . ולא שכחו וממתנים לשבת שהוא עיקר עונס . וישמרו מלגון ואכזיו שמר את הדבר . השכר שיתן להם לפוס"כ יד וסם טוב מכינס ומכנות שיש להם בעולם הזה . וגדול החיוב לקדש א"ע בשבת תשמים וגדול מעלתו ולהיפך ר"ל גדול גריעותו אם נכספה וכלתה נשך לעיין על זה תנכ לך ועיניך כס"י וכל הספרים מאלים מזה וכפרט אחרות חזיב ה"ס ביוש"ס כשער ח' פ"ו ובשפת הכולל פ"ה . אך למנוע א"ע מכל וכל א"א ולאגב כמה הנהגות טובות . ראוי לדבר עם אשתו קודם הזיווג כמבואר ביוש"ק פ' תלא כר"מ דף רמ"ו ע"א . אית ליה לנ"ג קודם דימיחד עם אשתיה למללל עמה בגין דשמח שידא אחתלפא באתתיה עכ"ל . קודם התשמים ואחריו יטלו הוא ויבוא ידויסם נטייל גמורה , יוש"ה . כתוב בכהאר"ל טוב לומר (ממזור לדוד כו' רופי כו') קודם סווג . ויזכרו בנקיזת הגוף . ויאמר בידים נקיות . (בקיב"ה כו' (כריני רוצה לקיים מצות עונס האמורה בתורה שאני יולדי וגורלי כמו שכתוב ועונתה לא יגרע) ואם הוא ליל טכילה בשפע שאינה מפוצלת יאמר ג"כ (ומ"ע של פרו וכו') וכוונתי (הוליד בניס שיהיו טובדי השם .

זו תפלת האלהי המקובל הרמב"ן ז"ל בליל החבור ג"פ

יהי רצון מלפניך צור כל העולמים צדיק בכל הדורות למען שמך הגדול היוצא מפסוק יי זכרנו יברך שתהן לי זרע חדש זרע קודש רצוי והגון טוב ויפה מתוקן ומקובל וראוי לחיות ולהתקיים בלי עון ואשמה ותברכני בשמך והברך את ביתי בזכרים וארע כי שלום אהלי ותמשוך משך זרעי וכל מעיני ממקור ישראל וטהר גופי וקדש נפשי ומחשבותי ושכלי ודעתי ויהר הרגשתי ואתחוק ואתאמץ ואתלבש ברוחך הטובה הזכה והנדיבה בכוונת תאותי כדי שאשלים רצונך ותשלים זרעני ויבנה יוחיה ויצמייר ויעשה באמת ויושר וימשוך חיותו ויעמוד במקום הצלחה ותכונני כל הנאות כדי להשלימו ולהקימו ולהעמידו בטעם בחן בחסד ברחם ברחמי בבחיבה באומץ ובחוק ובתוקף ובנבירה ותרעם עליו בהעשותו בהתרחקו בהתמכותו בהתלבשותו והצניגו על בוריו על מבוגו בהוייתו ובבריאתו ביצירתו בעשייתו בנפשו ברוחו ובנשמתו בקרביו ובציוויו ולא יהא בו ולא באחד מאבריו לא נוק ולא חסרון לא פגע ולא מקרה לא חולי ולא מדוה לא כאב ולא צער לא נגע ולא מחלה לא חולי ולא רפיון ולא יחסר כל טוב כל ימי חייו ותברכני אותי וביתי וזרעי בכל דבר המשלים דעתנו ושכלנו והרגשנתנו לעשות כל מעשים לרצונך ותברכנו ברכת שמים מעל ברכת תהום רובצת תחת ומכרכותיך יבורך בית עבדך לעולם אמן נצח סלה : ככה תאמרו אתה ואשתך כהתעוררות לב ונטהרת נשמה לאחר תיקון המעשים בכל ליל טכילה וראוי ליתן לזקה מקודם :

כתנו הספרים להם להכרית הלילית מן המטה .

בְּשֵׁם יְיָ עֲשִׂיפָא בְּקַמְפָא אֲוֹדְמֵנָת . שְׂאֲרֵי שְׂאֲרֵי לָא תֵעוּל וְלָא תִפְיָק . לָא דִידִךָ וְלָא בְּעַדְךָ תוּב תוּב יִמָּא אַרְגִּישֵׁת גְּלַגְלוּי לְךָ קָרָן . בְּחוּלְקָא קַרְיִישָׁא אֲחִידָנָא . בְּקַדוּשָׁא דְמַלְכָּא אֲתַעֲפִינָא :

פירוש וכוונות פשוטות

עשימא בקיפמא . לילית כרעשם כמטופסת כמדין ומוכנת להתדבק בזווג איש ואשה לקחת לגלוי עפות זרע הסולכות לאנדו . שארי שארי . סתר קשין . לא תיעול ולא תפיק . לא תכנסו לכאן ולא תוציא לקחת טיפין . לא דידך . לא שלך יס . ולא בעדך . לא יסלו בגולך פ"כ תניח אותן . תוב תוב . חוזר לאחריך . ימא ארגישת גלגלוי דך קרן . גלי יס קוראין לך כי שם סרגיעה לילית . בחולקא קרישא אחידנא . לך תתור לאחריך כי בתלק סקדושה אני אותו . (מורת יוסף)

הנהגת ליל שבת

כתבו הספרים לזכות נגדים לדיקים וחסידיים לחשוב נעת היווג בדיקים היינו לחשוב שמוז (אכרסם יחנק יעקב מזה ואחריו יוסף דוד שלמה נביא בן יחידים כלב בן יסונה יוסע נתחב בן פמידג) וכו' וכו'. ויחשוב כסן מתחלת היווג ועד סופו כנדי שלא יגיבם כלל בעלות השמים. גם יקוין כוה"ל לאי מכון למשך בשבת קדושם ותוכו משולמות פלוניס הקדושים לעסם זו) ויוהר מאלד שלא לערום שלל פלרום חת כחכר חת לגמרי כי יוף סהאלר מם אחר גמר החשמים משפטים מתנווע ואין אלרם מרגיש כלל כזה ויוזיל אותם לנטלה ר"ג.

להתרחק מאשה נדה

כתבו הספרים לרדך אלרם להתרחק בכל הרחקות שבעולם מאשה נדה הן נדיטר ומכ"ם שלא להסתכל בה כי אם משע מוצר ע"ם הכרה ואפי' שאר בני הכיה לא יאכלו עמה בקשרה אחת. כי שוירי הכוה כהל מתוך פיה לתוך הסף ומחכך לתוך קשרה הוא גורם שיטוף אלרם לירי כעוה כי גדולה מאלד טומאת הנדה מד שלף וארנפ מלות ומחמה מירי חילונים שרויין על כאפרניים הגדילין בימי נדה של האשה. ועי' אזה הקב"ה שחוקן בלפרים נעת שרתה. מחוכר שלא להליך במקום שבוכרים ב"א כי הדורך עליכם אפי' כמפלים בגדליו יכול לטקח ח"ו. והכאפים עופים לריוף צליון לפרנים. ומשפם בלוי' א' בראה נחלומו שרגליו מלוכלכים כלאים ותפעס דרוח בנקר ויסרל לו להכריז' לו והשיב לו שמתוך קרובה למעת אשתך שיאז נדה. ועי' הבינה נעשה כר העליון שמכסה בו כמטת כולה והלך חיקך הלי' לנימו ותקן והכתיק מטחו מן מטתה עכ"ל:

יודר להכין אלל מטחו כלי עם מים ללוים כנדי שתיקף אחר החשמים יספור מים ללוים ככיו למטחו כמטוח נוסף וזכר הארז"ל ואשה טובה מלהניק את כנה כשיטור ב' מילין אחר החשמים ולפחות שיטור מיל א' כמטוח כוה"ס פ' ויקרא דף י"ט ע"א ח"ו"ל ת"ח מטקבא דתבומא רבא פלאה אשתחמ חד נוקבא רוחא דכל רוחין ובה אוקומתא לית שמה טי' וזמינא לאבאבא בני פלמא. אסוותא לכחי כהסוי שעתא דלודווג כ"ג באחתיס יטוין לביס לקדווא דמאריס בו'. לכתר דסויס שונדא לבדי מיון ללוין סוכרניה לערסיס. מאן דיקבא לריבא לא חודווג לב"ג אלל כשפתא דריבא נליס ולכתר לא תניק ליה עד שעתא חדא כתרין מילין או חד מילי אי לא יכלא ענין לערא דריבא קודם דליוכו כבי' וכדא לא המכתיס לפלמי; ואילו איטין ליקרא דקביס אולוף לון ריון עמיקון. שול יוכר לנטו קומס החשמים חלוק אחר ובחלוק זה יקנה הרחילה היטב אחר החשמים ואח"כ ילכס חלוקו השב ששפט מעליו קודם החשמים. ואם לא חלוקו את חלוקו בשעת היווג יוכר לנדלן חשמיס זרם שאם מלא כה אש או עטת קרי ר"ל אטור להסתכל בלאו חלוקו כי דיט כלאס. אח"כ יטול ידיו ב"ם כסירובין ואז יוכל ללמוד קודם אור הכוקר קודם שיגך למקום להסתר מעומתת היווג:

כתב ריוס"ס בעלות הכרוכים גישות שחורף יוכר מאלד בלימוד האשורה אלל הכר הדולק מנעוד יום ויוהר מאלד מליווג לעטמו' לכדליק הכר כבייל לימודו כי הוא מלוה הנאה כפנייה אם לא שדולק כבייל תישוקת הפרטת או מותר גם לגדול ללמוד אלל כר זה. וא"ל לימוד כמ"ם כל מה שיכול חכמיות או תהלים כי גם מלות אמירת תהלים חשוב כלמוד נגשים וזהלות כמטואר כגמרא חף יאמר אותם ככוונה דרך שבת והולאה וכמתון כי טוב עשם. ככוונה כו' ואם אינו רגיל ובקו כמ"ם בכל המזמורי תהלים יספור באלו המזמורים כמורגלים כפיו הייט מזמורי חיקוין לאס ומזמורי קבלת שבת ושבת כרבות וברר מזמורים השבירים כפיו:

וכתב הג"ה הק' ביום הכנה אל יעשוה כוקר השכם כמו בשאר ימי השבוע. שכל ימי השבוע אמר בתמיד של אחר כוקר כוקר. וכמתיד של שחר דשבת לא לאמר כקכר דכתיב ביה על עולת התמיד וספה ולא כתיב על עולת הכוקר אשר לעולת התמיד כמ"ם סמוך לו בני פסח כדי שלא לנטול שיה דשחית דרוח טוג שבת. וכ"ס כרמ"א. ונכסאריז"ל כתב כוה"ל בשבת משכים לכה"כ. עוד פירש ח"א קדושת של שבת לר' לנטול כי הלא כמו שיש הפרס בין הקדושת שבת לחול ולרדך טבילה כמ"ם כר י"ש הפרס בין קדושת ליל שבת לקדושת יום שבת ולרדך לעטול ומכ"ם אם נשאל בקרי שאז בודאי לרדך לעטול וא"ל רק עטילה אחת. ואיחא כוה"ק פ' ויקבל דף ר"ב ע"א שלא ילך יחידו בעליו שבת:

תפלת שחרית של שבת

(דה"ח). מאחרין לכא לכהכ"כ בשבת יותר מבימות החול (ובלבד שלא לעבור זמן ק"ם ותפלה) ומתהרין ללאת קודם שש שעות. אין לשחות בולך אחינו מודים שאין לשחות אלל במקום שאמרו חז"ל (סימן רפ"א):

והשלמות והרנו כמטואר בהתמאר להמשיך ש: הגה גודל שבת זו של שבת ויתוין אלרם על מקומו כוה"ק שהוא מונס כמספר כל הכתיבה של השבת כזה לכולם בשמות יקרא כנגד מספר השמות הקדושים והטראיס של עולמות פלוניס והנה פנינים רואות חף כווס אחי כוה"כ בשבת הגדול כזה אל רום המעלות בעולמות פלוניס ותקנו לה עם קדוש לשבת שבת זה לזכראס דוקא בשבת קודש ולא בימות החול לפי עליית העולמות עתה ביום הקדוש כוה ונדלחי רחוי להסתיב לכ אלרם כהא אוכלת לזכר חתיכות ככת גדול ועוה ולהכניס ש"ם מאלד באלהויו יח"ם עד כויעו קרוב להחשטנות כשחמיות ותחלת בשבת יטוין (אזי מקבל עלי חוספת הנפש של יום שבת) וגמרא קבולס יכוין ככרבי' דיוגר (הארז"ל) השנה כוה דשבת קאי על הסטוקים הקודמים (ועלו מושיעים טי' ביום כוה"י י' וזמו אחר) וזו (שבת ט' חכרך ט') וכתביות (ומכלש"ף אין לו טו') ישמת ש"ע על ש"ש לו מלך גדול כוה ונהיה לביעות תחת מלטו ומגדול התאוק יקבל ש"ם ט"ו ויאמר כל השבת כש"ע: (פירת יוסף)

נְשַׁמַּת כָּל חַי. תִּבְרַךְ אֶת שְׁמֶךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְרוּחַ כָּל בְּשָׂר.
 תִּפְאָר וּתְרוּמִים וְזִכְרֶךָ מִלְכְּנֵנו תָּמִיד. מִן הָעוֹלָם. וְעַד
 הָעוֹלָם אַתָּה אֵל. וּמִבְּלַעַדְיָךָ. אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ. פּוֹדֶה
 וּיִצְיִיל וּמְפָרְנֵם וּמְרַחֵם בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה. אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֱלֹהֵי
 אַתָּה: אֱלֹהֵי הַרְאֵשׁוֹנִים וְהָאֲהֲרֹנִים. אֱלֹהֵי כָּל בְּרִיּוֹת. אֲדוֹן
 כָּל תּוֹלְדוֹת. הַמְהַלֵּל בְּרוּב הַתְּשַׁבְּחוֹת. הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד.
 וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיהוָה לֹא יֵנֹם וְלֹא יִישָׁן. הַמְעוֹרָר יְשָׁנִים.
 וְהַמְקַיֵּץ גִּדְדָמִים. וְהַמְשִׁיחַ אֱלָמִים. וְהַמְתִּיר אֲסוּרִים. וְהַסּוֹמֵךְ
 גּוֹפְלִים וְהוֹזֵקֵם בְּפוֹפִים. לֵךְ לְבַדְךָ. אֲנַחְנוּ מוֹדִים. אֱדוּ פִינוּ
 מִלֵּא שִׁירָה בְּיָם. וּלְשׁוֹנֵנוּ רָנָה פְּהֵמֹן גְּלִיו. וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שִׁבַּח
 בְּמַרְהֵבֵי רְקִיעַ. וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת בְּשֶׁמֶשׁ וּכְיָרֵחַ. וַיְדִינוּ פְרוּשׁוֹת
 בְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם. וְרַגְלֵינוּ קָלוֹת בְּאֵילוֹת. אֵין אֲנַחְנוּ מִסְפִּיקִים.
 לְהַדְרוֹת לֵךְ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. וּלְבַרְךָ אֶת שְׁמֶךָ.
 עַל אַחַת מְאֹלָפֶיךָ. אֵלֶּךָ אֵלֶּפֶי אֵלָפִים. וְרַבֵּי רַבְבוֹת פְּעָמִים. הַמְּבֹרָחַת
 שְׁעֵשִׂית. עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ: מִמְצָרִים גְּאֻלָּתָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.

פּוֹרַת יוֹסֵף

פּוֹרַת שִׁפְדָה אֶת הָאֵם מִלְרֹחוֹ בְּרָצוֹן הַלּוֹרֵר
 אוֹתוֹ, וּבִצְיִיל, שְׁמַלְיֵל אוֹתוֹ מִיד שׁוֹנֵא
 בִּיד הַזָּקָה וּבְזוּרֹעַ נְטוּיָה, לָרֶה וְזוֹקָה, לָרֶה מִלְכָּר
 וְזוֹקָה מִלְגִּיו, כְּעֵינֵי הַזָּקֵקֵי רוּחַ בְּעֵי, הַגִּר"א,
 וְגַם גַּעַת לָרֶה וְזוֹקָה, אֵךְ מִרְהַס אַחֵה, וְכַמּו"ש כִּי
 אֶת חֶסֶד יְהִיבָה' וְזִכִּיחַ, עַד הֵנָּה עוֹרוֹנוֹ רַחֲמִיךָ,
 אֶהְרִי אֲשֶׁר מֵהַ שְׁעַד הֵנָּה עוֹרַחְתָּנוּ הוּא מֵלֵךְ רַחֲמִיךָ,
 וְלֹא בְלָדְקוֹתֵינוּ, וְהֵה בֵּלֵךְ עוֹבְחָנוּ הוּא מֵלֵךְ חֶסֶדִיךָ
 וְלֹא בְּזוֹכָתֵנוּ, וְלִכֵּן נִקְוֶה אֲשֶׁר אֵל תַּעֲשֶׂנוּ לְלַמָּה, כִּי
 אִם הִיבֵ בְלָדְקוֹתֵינוּ וְזִכּוּתֵינוּ הִיבִינוּ יְרֵאִים שְׁמֵא
 יִגְרוּם הַחֶסֶד וְהַכֶּדֶב וְזוֹכָתֵנוּ, אֲבָל בְּאֵשׁ הִיבֵ לַמֶּשֶׁן
 חֶסֶדִיךָ אֵין אֲנוּ מְתִירֵאִים כֻּלָּם כִּי חֶסֶדִיךָ הַחֵם קִיּוּמִים
 לְעוֹלָם (הַגִּר"א). מִי יִדְמֵ לָךְ וְמִי יִזְכֶּה לָךְ וְמִי יַעֲרַךְ
 לָךְ הַאֵל הַגְּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִינוּ הוּא כֻּלָּם,
 וְאִ"כ מִפְּרֶשׁ, מִי יִדְמֵ לָךְ הַאֵל בְּחַטְמוֹת עוֹדךָ,

פִּירוּשׁ וּכְוֹנוֹת פְּשׁוּטוֹת

מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. מַעֲרַס שְׂהִיבֵ הָעוֹלָם וְעַד כּוֹף יָמֵי הָעוֹלָם. אַחֵה אֵל. כֻּלָּם עֵת אַחֵה אֵל חוֹק וְכֶעַל
 הַיְכוֹלֵת. פּוֹדֶה כו' וּמְרַחֵם. וְאִפְסִיו כֻּלָּם עֵת צָרָה וְצוּקָה. ג"כ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֲחֵר אִלֵּא אַתָּה. וְהַמְּתִירִים.
 כְּאוֹתֵן בְּחֶסֶד בְּכֵס וְהִיבֵ כִי יִרְעַב וְהַחֲלֹף וְקָלָל כְּמִלְטָה וּבְחֵלְסֵיו. אֲדַהֵי. אֲשֶׁר הִיבֵ עַם כְּרֵאֲשׁוּיִם. וְהַמְּתִירִים.
 וְכֵס הַמְּתִירִים יִהְיֶה. אֵלֹהֵי כָּל בְּרִיּוֹת. כֻּלָּם מוֹדִים שָׂאֵל אֶחָד רֵאֵשׁ לְכָל. הַמְּהוֹלֵל בְּרוּב. נְרִיבֵי הַתְּשַׁבְּחוֹת.
 הַמְּנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד כּו' רַכְשָׁע תַּחֲסֵם עַל כֻּלָּם עַמְךָ הַקְּדוֹשׁ הַטּוֹת לְכַבֵּט אֵל פְּנוּדָתְךָ. הַיְסוּסֵם וְגוֹלִים כּו'.
 רַכְשָׁע כְּהוֹן וְזוֹקֵף כְּסִיבֵה הַק' מֵהַגּוֹלֵת כְּסִי. וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת. כֻּלָּם הָעוֹלָם. בְּשֶׁמֶשׁ וּכְיָרֵחַ. שֶׁכֶס מְחַפְּשֵׁים
 כֻּלָּם הָעוֹלָם. וַיְדִינוּ פְרוּשׁוֹת. לְתַשְׁלֵם וְלַהֲלֵם. וְרַגְלֵינוּ קָלוֹת. לְפַשׁוֹת לְעוֹץ. כְּאֵילוֹת. שֶׁאֵין קָלוֹת לְרוּחַ.
 (פּוֹרַת יוֹסֵף) א

תתהלל. ובדברי צדיקים תתברך. ובלשון חסידים
תתרוזם. ובקרב קרואים תתקדש:

ובמקלות רבבות עמך בית ישראל. ברנה יתפאר שמך מלכנו. בכל
דור ודור. שכן חובת כל היצורים. לפניה יהיה אלהינו. ואלהי
אבותינו. להודות להלל לשבחך לפאר לרוזם להוד דברך לעלה ולקלם
עד כל דברי שירות ותשבחות. דוד בן ישי עבדך משיחך:

ישתבח שמך לעד מלכנו. האל המלך הנדול
והקדוש בשמים ובארץ. כי לך נאה יהיה
אלהינו. ואלהי אבותינו. שיר ושבחה. הלל וזמרה.
עז וממשלה. נצח. גדלה וגבורה. תהלה ותפארת.
קדשה ומלכות. ברכות והודאות. מעתה ועד עולם.
ברוך אתה יהוה. אל מלך. גדול בתשבחות. אל
ההודאות. ארון הנפלאות. הבוחר בפשירי זמרה.
מלך. אל. חי העולמים חצי קריש

(מ"ש) אחר חצי קריש יבין עמו לעטת כבוד ה' המנוח ל'ו בשמחה עמוס מאל וכנאן יקבל עליו תוספת נפש
על יום השבת כי אם התחיל לקבלה כתחלת שבת כאן נכרטי הוא על המנוח נמר קבלתם כנ"ל:

בשבת טובה אומרים כאן שיר המעלות ממעמקים וכו':

בשעה שהמון אומר ברכו אומרים הקהל יתברך:

חיו ברכו את יהוה המברך: יתברך וישבחך ויתפאר ויתרום ויתנשא
שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש
ברוך הוא שהוא ראשון והוא אחרון ומבלעדיו
אין אלהים: קלו לרוכב בערכות ביה שמו
ועלו לפניו: ושמו קרום עד כל ברכה
ותהלה: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:
יהי שם יהוה מברך מעתה ועד עולם:

קהל וחיו ברוך יהוה המברך
לעולם ועד:

וחזר הש"ס כ"ל ו' ולא אמנו וכן אין ענין אחריו אמנו:

פירוש וכוונות פשטיות

גדול בתשבחות. שאין יכולת כשום נכרא לספר כל שמיו: אל ההודאות.. שאין יכולת כשום נכרא לספר כל
כדולותיו: ארון הנפלאות. שאין יכולת כשום נכרא לספר כל נפלאות שבו כל עת: הבוחר בו. אם
אין לך כדלזה עמוס על שבתת כנו עם קדוש לומר לשמך הגדול: מלך. אתה אל מלך גדול ונורא: אל. אתם
פליטו תקוף ובעל היכולת: חי העולמים. אני מאמין באמונה אמיתית שאתה מחיה כל הטלמות פלויים
ותחיותים: אמן. אתה בראוי וישר להלל ולשבח אותך בשמחה אלו. יו"ש:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. יוֹצֵר אוֹר. וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ. עֹשֶׂה שְׁלוֹם. וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל*):

יוצר אור כו'. הנה השם תיבות (הכל) שכבר נזכר בו כולם עומדים כרום עלמות עליונים וכדלתי אט אומר האדם
השבת גדול קדוש הוא ככ"ע וכשמתה סמוכים סדכרים אשר יאלו מפיו לא ישוב ריקם כ"א יעשו פני
תקונם ופעולתם בעולמות עליונים ה' והעיקר לומר התיבות כמתון :

כשארמים יולר מוספין זה אור עולם באוצר חיים אורות מאפל אמר ויהי :

כשכל יו"ט כחול אומרים כאן המאיר לארץ ממלא לעיני :

הַכֹּל יוֹדוּךָ. וְהַכֹּל יִשְׁבְּחוּךָ. וְהַכֹּל יֹאמְרוּ. אֵין קְדוֹשׁ בִּיהוָה.
הַכֹּל יִרְמְמוּךָ סֵלָה. יוֹצֵר הַכֹּל. הָיָא הַפּוֹתָחַ בְּכָל יוֹם
דְּלַתוֹת שְׁעָרֵי מוֹרָה. וּבּוֹקֵעַ חֲלוֹנֵי רְקִיעַ. מוֹצִיא חַמָּה מִמְּקוֹמָהּ.
וּלְבַנְּה מִמְּכוֹן שְׁבֻתָּהּ. וּמְאִיר לְעוֹלָם כְּלוֹ וְלֵיִּשְׁבֵּיו. שְׁפָרָא
בְּמִדַּת הַרְחָמִים: הַמְאִיר לְאֶרֶץ. וְלְדָרִים עֲלֵיהָ. בְּרַחֲמִים.
וּבְטוּבוֹ מַחְדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית: הַמְלַךְ הַמְרוֹמֵם
לְבִדּוֹ מֵאֵין. הַמְשַׁבֵּחַ וְהַמְפָאֵר וְהַמְתַּנְשֵׂא מִיּוֹמֹת עוֹלָם: אֱלֹהֵי
עוֹלָם. בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּים. רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן עֲוֹנוֹ. צוֹר מִשְׁגַּבְנוּ.
מִן יִשְׁעֵנוּ. מִשְׁגַּב פְּעַדְנוּ: אֵין פְּעַרְפְּךָ. וְאֵין זוּלְתְּךָ. אַפְס
בְּלַתְּךָ. וּמִי דְרֹמָה לְךָ: אֵין פְּעַרְפְּךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. בְּעוֹלָם הוּא.

(* ראינו להזכיר כאן מה שזכרנו במעתי מהרכס המונים במקום שהש"ל מנגן בשבת הכרכה יולר אור
עד ובורא את הכל עונים אחריו אמר והוא עשה גדול. ועוד גדולה מזו עושים כר"ס ויהי"כ. שמנגן התון
פד אמר ויהי ואת"כ מתחילין מיד מלך או כלל כל ואינם מתחילים הכרכה מראש וראוי להזכירם על זה
שיחתיו הכרכה כה"ה את"ה יולר אור כו' :

פּוֹרַת יוֹסֵף

הכל יודוך כמו"ש יודוך ה' כל מעשיך, והכל
ישבחוך כמו"ש דור לדור ישבח מעשיך אך
הכל יאמרו כי לא ידעורק פעולתך, אבל אין קדוש
כה' כי הוא מופרש ומובדל מכל לית מחשבה תפיסה
ביה כלל, ואך כמה הכל ירוממוך סלה כי אתה
יוצר הכל, דלתות שמים כמו"ש ודלתי שמים פתח,
שכרא בדת הרחמים, שתיף מרת הרחמים ככדי
שיובל העולם להתקיים. אין כערבך ה"א בעוה"ו
בכל הנעבדי מעכו"ם, ואמר ה"א כי לפי שהעוה"ו
ככרא במדה"ר וכמה"ד, כמו"ש ביום פסות י"ה

פִּירוּשׁ וּכּוּוֹנוֹת פְּשִׁטוֹת

הפוחת בכל יום רלחות שערי מוֹרָה. כלומר פותח שערי מוֹרָה ויוֹלָא השמש: אין כערבך ה' אלהינו בעוה"ו.
אמר (פורת יוסף) א.

וְאֵין זֹלַתְךָ מִלְּבָנֵנוּ . לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא . אַפְסֵם בְּרַחֲמֶיךָ גּוֹאֲלֵנוּ .
לְיָמוֹת הַמְּשִׁיחִית . וְאֵין הַיּוֹמָה לְךָ מוֹשִׁיעֵנוּ . לְתַחֲתֵית הַמַּתִּים :

הנה גדול מעלת השבת הגדול הוכח בנז"ק דף קל"ב ע"א ח"ל שכחא דשבת דליתין אהוין דשבתו אל אדון כו' אליו אהוין כחמש חמש תיבין כו' תרין אהוין אחרנין די לסופא ש' ת' ליתין כשית שית תיבין כו' הכינו שם אל שיפור חשיבותם ודבר שבמנין הוא חשבון מספרן של התיבות ועשם ברמז אשר המה מרמזין ומוסר יכול האדם להשתנות בשכלו ערך גדול מעלת השבת כזה ולהזהר בהם לומר התיבות בחמון גדול ולתוין בהם סיפור עכ"פ ה' המלות וישם נלכו להבין גדול השבת של בוראנו ית"ש ועשה תקונים גדולים בעולמות העליונים באמירת השבת הזה כמבואר בנז"ק פ' ויקהל דף ר"ה ע"ב וז"ל אל אדון כו' ע"פ :

אַל אָדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים . בְּרוּךְ וּמְבָרֵךְ בְּפִי כָּל
נִשְׁמָה . גִּדְלוֹ וְטוֹבוֹ מִלֵּא עוֹלָם . הַעֵת וְתְבוּנָה
סוֹבְבִים אוֹתוֹ : הַמַּתְנַאֵה עַל חַיּוֹת הַקָּדָשׁ . וְנִהְיֶה
בְּכַבּוֹד עַל הַמְרַבֵּה . זְכוֹת וּמִישׁוֹר לְפָנַי כְּסֵאוֹ . חֶסֶד
וְרַחֲמִים לְפָנַי כְּבוֹדוֹ : טוֹבִים מְאֹדוֹת שִׁבְרָא אֱלֹהֵינוּ .
יִצְרָם בְּרַעַת בְּבִינָה וּבְהַשְׁבֵּל . לֶחֶם וּגְבוּרָה נָתַן בָּהֶם .
לְהִיּוֹת מַשְׁלִים בְּקֶרֶב הַיָּד : מְלֵאִים זֵיו וּמְפִיקִים נִגְוָה .
נְאֻה זֵיוֹם בְּכָל הָעוֹלָם . שְׂמֵחִים בְּצִאתָם וְשׁוֹשִׁים בְּבוֹאָם .
עוֹשִׂים בְּאֵימָה רְצוֹן קוֹנֵם : פֶּאֶר וְכַבּוֹד נוֹתְנִים לְשִׁמוֹ .

פּוֹרֵת יוֹסֵף

זכות ומישור לפני כסאו הוא ב"ד שלמעלה אשר לפניהם נרין האדם לזכות בדיון ע"י זכות ומישור, אבל לפני כבודו גם חסד ורחמים כמו"ש ורחמתי את אשר ארחם אע"פ שאינו הגון, וכמו"ש לעיל בכרכת השיבה שופטיו :
טובים מאורות, כי אור שברא הקב"ה ביום ראשון לא היו יכולים לקבל, ע"כ ברא

פִּירוּשׁ וּכְוֹנוֹת פְּשׁוּטִיּוֹת

אמר ה' אלהיט לפי שפירשנו נכרא נמדת הכתמים וכמדת הדיון : מלבנו לחיי העולם הבא . היינו לעתיד לנא שנאמר ויביא אליו למלך של כל הארץ וגו' : גואלנו לימות הושעיה . שהוא יגאלנו לימות המשיח משעבוד גלות : ואין דומה לך כו' . כמ"ס ואל מי תדמיותי ואשוב ופסוק זה נאמר כנגד תחית המתים שג"ל כסוף הענין וקוין ה' יחלופו כח . ולכך אמר מושיענו שהיא יבועה גדולה ואין דומה לה : אל . האל שהוא חזק והוא : אדון על כל המעשים . עליונים ותחתונים שברא : ברוך כו' הגשמה . כי כל הגשמה תכלול ייה : גדרו וטובו . כדור הארץ ויושביה : מלא עולם . דעת . המים שג"ל עליהם נדעמו תאוות נקעו : ותבונה . השמים כו' שנאמר עליה כוון שמים לתבונה : סובבים אהנו . את כדור הארץ ולא די שמגיע על כלבים . הוא גאה ורם של כל רמס . כי הוא המתנאה על חיות הקודש . שם כלבים הנפגדים ולא עוד אלא ונהדר כו' : ועכ"ל זכות ומישור . האנשים בעלי זכות ומישור הם לפני כסאו . שתחזור הכוח לתקום מתחנה שהוא לפני כסאו . וכל זה הוא מתחת חסד כו' : טובים מאורות כו' . ומכאן חסדו כרא מאורות טובים לעולם : יצרם ברעית בבינה ובהשכל . כי הם יודעים בוראם ומנינים למה כראם ומשכילים בתנועתם ועושים רצון קונם : כח כו' להיות בושילים כו' . כי השמש הוא מוליד חומים קור וחום כו' . והמתכות והלמחים וכל החיים תלויים בו . והכנס תועלת מתפשט הסוכנים . והלכנה יש לה ממלה של כל דבר לח . ונכרת השם בזה : פאר כו' . של ידי המאורות כל הכריות . פאר וכבוד נותנים לשמו . צהלה כו' . כי בורחת השמש אנתה מודים לו של שאר לט . וכל

צְהֵלָה וְרִנָּה לְזִכַּר מַלְכוּתוֹ. קָרָא לְשֵׁמֶשׁ וַיִּזְרַח אֹזֶר. רָאָה וְהִתְקִין צוּרַת הַלְבָנָה: שָׁבַח נוֹתָנִים לוֹ כָּל צָבָא מְרוֹם. תִּפְאֶרֶת וַיְגַדְלָה שָׁרְפִים וְאַוְפָּנִים וְחַיּוֹת הַקֶּדֶשׁ:

(נה"ש) הנה הוצא כסופקים שכל הסנאים אינן כהתורה וכשבת זה אמרו אש שגג אלם ולא אשר מחיורין אותו לכן יזכר מאור לומר אותו כמתון ובש"ע. יו גדול טובת המתנה זו של שק היא ממש כגודל טובת המתנה של כליות התורה בשקולה שבת ככל המורה כולם ואת הכל נתן לט' אלהיו כעבור גודל אהבתו אותם. לכן חיוב גדול על כל איש הישראל להחיות טובה ומנוח על כל בטובם היות. וככל מקום אשר יזכר קדושת שבת הן בתפלה הן בקידוש לריך לתת שבת והודיה ע"י כחמתו. ואף אם קצרה יד שכלנו מהיגין גודל מעלת מתנה זו על אמתה כאלו עדיין מלובשים בחסך מנדיל סגוף כסבור. מ"מ לדיק באמונתו יחיה להיות אמתו רעף אמונים בני מאמינים בניס לו אמון כם כמה השפיעו בני הק' וכוס'ק מגודל מעלת מתנה זו. לכן נתיבת (המחיל) כו' יכוין הכונה המטארת במקומה ובתיבת (שךר כו' יתקדש) רחוי לקבל ע"ט מ"י כליור איוה מיתה כמנואר בפרק כ' וכוין שמי"ן. זו יתקדש שמו בשלמות הפלוונים הק'.

(סח"ש) רחמי כספיים ששבת זה נתקן ע"ש אגדה (כיום השביעי נתנה יושב על כסא) דהנה על כל גרים ובריה ברה הקב"ה שר וגביל שבת בראשית יושב על כסא כבודו וקראן טולס ובעתהם לפניו עמד מכסאו והוכיב בו שר של שבת וזהו תפארת עשה ליום המנוחה שכתוב גדול עשה לו שבת כאלו לפני כל השמים. וכדאמרין קר עמוד ואמרו שירות ותשבחות לבר של שבת בא הקב"ה והראה אמתה פתחה אלדס הראשון ושכראה לכל אחד ואחד שיהי שבת לבר של שבת פתח ואמר מוזמר שיר ליום השבת אשר לו הקב"ה כו' לו אשה ואמר שירי ולי אי אשה ואמר שירי כיון ששעש שר של שבת שטוב בשני ה' לומר שירי מיר ירד מן הכסא וזאת טוב הודות לה' ועמו טולס וזמיר לשמך עליון וזהו שבת של יום השביעי אותו הכבוד עשה לו הקב"ה וה' שבתו כו'. (תפארת עשה ליום המנוחה). רומן שאין נגדי שבת דומין לכל חול דק מרדריס' כולם. (כל יאירי) אלו המלאכים כו'. (המחיל מנוחה לעמו ישראל בקדושתו כיום שבת קודש). יתן האדם בתחשבתו הודאה בשמחה עלומו מאד על המתנה הגדולה שנתן לט' יום שבת קודש:

(דה"ח) אש שבת לומר לאל אשר שבת לריך לאומרו אשר התפלה ושאר פסוקי דומרה אש שבת אין חיוב לאומרו אחר התפלה (סי' רפ"א שיו" מ"א סס) ויש להנעים ולהאריך כומרות בנינון שיש בו נעימה (סס):

לְאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת מִכָּל הַמַּעֲשִׂים. בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי הִתְעַלָּה וַיֵּשֶׁב עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ. תִּפְאֶרֶת עֲשָׂה לְיוֹם הַמְּנוּחָה. עֲנֵג קָרָא לְיוֹם פֹּרַת יוֹסֵף

קרא לשמש אז ויזרח אור, לפי שאיט מאיר עד שנותנים לו רשות מפני אזה"ע שמתחוו' לחמה וכמו"ש ז"ל אינני יולאים עד שירויס בה חיים ומניחות, ראה שיעשו אחריו כנ"א לעבדה, אז התקין לזרח הלכנה, כי יראו שהם שנים הנחונים למשמלת הפסלים וימנעו מלעשות כי אין לעבוד רק לאחד המיוחד בן פירוש בירושלמי:

לא לאל אשר שבת. אש כי נגמר הא"ב עכ"ו קשור הגבו למטה, למי יתנו הכל שבת האדם וגלגלי המאורות וגם צבא מעלה, לאל אשר שבת מכל המעשים אשר עשה בשבת הימים, ואז הגיע התכלית כי ביום השביעי התעלה כי אז יושב אשר מלה זו מורה, אשר הוא נתיח ולא ישנהה בשום אופן מאפני השניו ולא שינוי עמם, ואין לו כוס ענין וזאת

עלמו שישתנה בו (כמו"ש הרמב"ם עי"א מראשון) על כסא כבודו באשר אז התחיל. הנהגה כסיית אשר ע"י יתעלה ויתגדל כבודו בעולם, ובוה תפארת עשה ליום המנוחה, באשר הוא התכלית ענג אשר הוא ר"ת עדן גן נדר, כי הוא מעין עוה"ב ונ"ע וע"כ לא נאמר בו ויהי ערב כמנואר לעיל אל ויכלו, קרא ליום השבת, וזהו שכתו של יום השבת כי בו שבת, וזהו מראה אשר הוא התכלית, ויום השביעי משבח ואומר מוזמר כו' נקדים תהלה לנבאר מדרש תמוה בראשית רבה. פי' כ"ב יולא קין מלפני ה' מהיבין יולא ר' החל בשם ר' הניחא ברי יצחק אמר יולא שמה, המד"א הנה הוא יולא לקראתך, כי פגע בו אלדס הראשון ח"למה נעשה בדיק ח"ל עשייתו תשובה ונתפשרתי, התחיל אדה"ר מטפת

פִּירוּשׁ וּכְוִנוֹת פְּשׁוּטוֹת

ובלילה. אמתו מודים לכורא חובך על פת מנוחה: קרא לשמש כו' ראה. וכבראה שיכאוב כ"א לעשות אחריו לעבדו. אז והתקין צורת הלבנה. כדי שימנעו מלעשות אחריו כי יראו כהם שנים: ולא אמתו נבד משכמים אמתו. אלא שבת נותנים כו' וחיות הרוש. ולמי טתנים השבת:

לא ל אשר שבת. נקשר להקדוים כלומר למי ניתן השבת הנה לאל אשר שבת וכו' לכן אין להפסיק בניהם כהפסק גדול: וישב על כסא כבודו. וכו' דרך מל מל מה שאמרו יטולה לשנים: תפארת עשה. רומן שאין נגדי שבת דומין לכל חול: עונג קרא. כלומר כהם שרריך לכבד שבת כמלובשים כן לריך לכבדו במאלל ובמשתה:

(פורת יוסף) א

השבת. זה שבת של יום השביעי. שבו שבת אל מפל מלאכתו. ויום השביעי משבת ואמר מזמור שיר ליום השבת. טוב להודות ליהוה. לפיכך יפארו. ויברכו לאל כל יצוריו. שבת יקר וגדלה יתנו. לאל מלך. יוצר כל. המנחיל מנוחה לעמו ישראל בקדשתו. ביום שבת קדש. שמך יהוה אלהינו יתקדש. ויברך מלפניו יתפאר. בשמים ממעל. ועל הארץ מתחת: תתברך מושיענו. על שבת מעשה ידך. ועל מאורי אור שעשית. יפארוך סלה:

פורת יוסף

הבני אמת העיני מתוק יותר, כי קדושת הזמנים חלוי בקדושת ישראל, לזה מברכים מקדש ישראל והזמנים, משא"כ קדושת שבת דלינה חלוי בקדושת ישראל, דקדושתה מתעוררת למעלה בלתי קדושת התחתונים, לכך מברכים מקדש השבת, וזה הכוונה שבת קביעה וקיימת היינו דקדושתה קבועה מעת הכריאה, ולפי דברינו חלה, יגוא לנכון מאמר חו"ל כל המשמר שבת כהלכתו מיהליו ל', הכוונה בזה כמו דקדושת שבת למעלה אינה חלוייה בקדושתנו כי כח קדושתה יפה להתעורר למעלה בלתי התעוררות התחתונים, כן כח קדושת שבת יפה להספיע מקדושתה על התחתונים להתקדש בקדושה של מעלה, אף אם אינו יתעורר מעלנו, אור הקדושה שבה מאירה אותו להעיר ולשוב אל ה' בהשוכה, והקב"ה מסיענו ועוזרו ומקבלו, וממילא מוהליו לו כיון דשוכה השוכה ע"י קדושת שבת ששמר כראוי. ובה נבין דבריו המדרש הג"ל כגע בו ח"ס הרשב"י ונ"י ח"ל כמה כחה של השוכה הכוונה דהשוכה זו כה"ל ע"י עוזר ומושיע מנלי התעוררות העלמי ג"כ מועיל להתקבל, ואני לא הייתי יודע דהשוכה כזו מועלת דהשוכה קין היה ע"י ידאת העונש, והשוכה אדם ע"י פתח של הקב"ה, אמת כאשר הביין בקדושת שבת, דכתי דקדושת שבת הוא קודש בלי התעוררות התחתונים מזה הביין דהשוכה מועלת להתקבל אף בלי התעוררות דלילה רק שהקב"ה העיר אותו לתשוכה, וזה דקאמר טוב להודות לה' ולומר לשמך עליון, היינו דאף השוכה כזו מועילה ודוק. וזה שאמר כאן ויום השביעי

כל פניו אמר כמה הוא כחה של תשוב' ואני לא הייתי יודע, מיד עמד אדה"ר ואמר מזמור שיר ליום השבת. המדרש הוא אומר דרשני, אך נראה לפרש תהלה מאמר חו"ל (שבת קי"ח) אמר ר"ח כר אבא אמר ר"י כל המצמר שבת כהלכתו, אפילו עובד ע"ג כדור אנוס מוהליו לו. שאמר אשרי אנוס ונו' מהליו, א"ת מהליו אלא מחול לו, והע"ו כה"ו"ס מקשה ממ"כ אם עשה תשובה על העבירות שבידו שמירת שבת ל"ל כה"ה תשובה מועיל, שאין לך דבר שעומד בפני התשובה, ואם לא עביר תשובה מה מועיל שמירת שבת כיון שהוא עובד ע"ו, ולתרוץ זה נקדים מה דלימא בזה"ק וחכמי אמת דברו בזה באריות בהפך שבין קדושת שבת לקדושת יו"ט, קדושת זמני יו"ט תליא בקדושת ישראל, ובאזוהי זמן שאנחנו מקדשים למעשה נתעורר ג"כ הקדושה למעלה, וכאשר הלילה אין אנו מקדשים למטה, גם למעלה הלילה לא נתעורר הקדושה כמבואר במדרש פ' ואתחנן דמלאכי השרת שואלים אימת ר"ה אימת יוה"כ, הקב"ה אומר להם אני זאחס לך לאל הכ"ד כל מטה וכו' אמר הקב"ה עד שלא נעשית אומה שלי מועדו ה', מכין ואילך חשד הקראו אחס אף נעלה ומראס קדושת השבת במעלה יתירה, וכי נך גזירה חמתו יתב' בעת הכריאה אשר הוא קדשו, ואינו נתלה בקדושתנו, וזה ג"כ טוית הגמי' (כתיבה פ"כ י"ז א') דבשבת מברכים בא"י מקדש השבת וכו' י"ט מברכים בא"י מקדש ישראל והזמנים, ומפרש שם שבת קביעה וקיימת. יו"ט ישראל הוא דמקדשי להו. ולדברי

פירוש וכוונות פשוטות

זה שיר שבת של יום השביעי. שבתנו ומקלסין אינו אבריו שוכה לך ששכח ט האל: ויום השביעי. עלמו כלומר ששבת הוא שאמרה זה הזמנים (ודוד המלך ידע זה בדרך גבוהה) או שדוד פסא ע"ש שבת כאלו הוא מדבנת ואומרת קך: ששבת ואומר ית: כזכור בו'. מזמור ששבת משוכר וזומר: טוב להודות לה'. לפיכך י"ט על זאת שמתם טובה בתן ליהראל: כל יצוריו. לפיכך חן שבת ילמדו כל יצוריו שאלו יוצר כל לתת לו שבת כעל מנוחת שבת. אפי נטין כ"ט על המתנה כגדולה שבת לנו יום שבת קודש: (פורת יוסף)

תתברך צורנו מלכנו וגאלנו בורא קדושים. ישתבת
 שמה לעד מלכנו. יוצר משרתים. ואשר משרתיו.
 כלם עומדים ברום עולם. ומשמיעים ביראה יחד בקול. דברי
 אלהים חיים. ומלך עולם: כלם אהובים. כלם ברוכים. כלם
 גבורים. וכלם עשים. באימה וביראה רצון קונם. וכלם
 פותחים את פיהם. בקדשה ובטהרה. בשירה ובזמרה.
 ומברכים ומשבחים ומפארים ומעריצים ומקדישים וממליכים:
 את שם האל המלך הגדול הגבור והנורא קדוש הוא. וכלם
 מקבלים עליהם. עול מלכות שמים זה מזה. ונותנים
 רשות זה לזה. להקדיש ליוצרים בנות רוח. בשפה ברורה
 ובנעימה. קדשה כלם כאחד עונים ואומרים ביראה:

קדוש קדוש קדוש יהוה צבאות מלא כל הארץ כבודו:

<p>והאופנים וחיות הקדש. ברעש גדול מתנשאים לעצמת טרפים.</p>	<p>כסאומרים אופן. אומרים והחיות במקום והאופנים: והחיות ישוררו וכרובים יפארו ושרפים ירנו ואראלים יברכו פני כל תיה ואופן וכרוב לעצמתם משבחים ואומרים:</p>
---	--

ברוך כבוד יהוה במקומו:

לאל ברוך נעימות יתנו. למלך אל חי וקיים. זמרות
 יאמרו. ותשבחות ישמיעו. כי הוא לבדו.
 פועל גבורות. עשה חדשות. בעל מלחמות. זרע
 צדקות. מצמיח ישועות. בורא רפואות. נורא
 תהלות. אדון הנפלאות. המחידש בטובו. בכל יום
 תמיד. מעשה בראשית. כאמור. לעשה אזרים

<p>גדולים יפארו וגו' מנוחה לעמו ישראל בקדושתו, לא שיהא תלוי בנו, כי היא קביעה וקיימת, והיא מקדשת אותנו וכ"ל:</p>	<p>פורת יוסף משבח ואומר, כי הוא מעורר אותנו בקדושתו לומר טוב להיות לה' ולומר כו' כי הוא מעורר אותנו להשוכה והחשוכה מתקבלת אף בלי החשוררות מלמטה, ואחרי אשר השבח מעורר אותנו לסיכך (פירת יוסף) א</p>
---	--

גְּדוּלִים. כִּי לְעוֹלָם חִסְדּוֹ: אֹזֵר חֲדָשׁ עַל צִיּוֹן תְּאִיר.
וְנִזְכָּה בְּלִנּוּ מִהֲרָה לְאֹרֹחַ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. יוֹצֵר
הַמְּאֹרֹת:

דה"ח ימהר לסיים יוצר המאורות קודם הש"ן כדי לענות חמן אחר הנצרכה של הש"ן דכאמלע אסור להפסיק כמו שנתבאר לעיל:

אֲהַבָּה רַבָּה. אֲהַבְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. חֲמֻלָה גְּדוּלָה וַיִּתְרָה.
חֲמֻדָּת עֲלֵינוּ: אָבִינוּ. מְדַבְּרֵנוּ. בְּעִבּוֹר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁפָּטְחוּ
בָּךְ. וַתִּלְמַדְם חֲקֵי חַיִּים. כִּן תִּחַנְּנוּ וַתִּלְמַדְנוּ. אָבִינוּ. הָאֵב
הַרְחֵמֵנוּ. הַמְרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ. וְתֵן בְּלַבְּנוּ. לְהַבִּין וּדְבַר שְׂפִיל.
לְשִׁמּוֹעַ. לְלַמּוֹד וּלְלַמֵּד. לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי
תִּלְמוּד תּוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה. וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ. וְדַבֵּק לְבָנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ. וַיַּחַד לְבַבְנוּ. לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ. וְכֵא נְבוֹשׁ
לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי בְשֵׁם קְדוּשָׁתְךָ הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא פָּטַחְנוּ נִגְיָלָה
וְנִשְׁמָחָה בִּישׁוּעָתְךָ:

יקבץ כידו השמאלית הד' ציויות ויחזיקם בין קמיעה לזרת וישימם כנגד הלכ בשפת ק"ש. וכשיגיע לפרשת ציויות יקחם גם בימין:

וְהִבִּיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע פְּנּוֹת הָאָרֶץ. וְתוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוֹת
כְּשִׂיאֵמֶר וּבְנוּ בְחֵרֶת יְכוּיִן לְמַעַמְד הַר סִינִי. כְּשִׂיאֵמֶר לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל יְכוּיִן מִחַיִּית עַמְלֵק. כְּשִׂיאֵמֶר
לְהוֹדוֹת לָךְ יְכוּיִן וְזִכִּירַת מַעֲסֵה מְרִיס. וְכְשִׂיאֵמֶר בְּאַהֲבָה יְכוּיִן וְזִכִּירַת הַקְּלַפֵּת מִדְּבַר (מ"ח):
לְאַרְצֵנוּ. כִּי אֵל פּוֹעֵל יִשׁוּעוֹת אַתָּה. וּבָנוּ בְּחֵרֶת מִכָּל עַם
וְלִשׁוֹן. וְקִרְבַּתְנוּ לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל סֵלָה בְּאַמֶּת. לְהוֹדוֹת לָךְ.
וּלְיִתְדְךָ בְּאַהֲבָה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.
בְּאַהֲבָה:

חבון אנו סוכן לקיים בזה מ"ע של קריאת שמע שצוה מרדכי:

חידר אומר אל מלך נאמן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

בלחש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ויכון אני סבון לקיים בזה מצות עשה של אהבת השם :

וְאֶהְבֶּתְךָ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ
 וּבְכָל־מְאֹדְךָ : וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
 אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לִבְּךָ : וּשְׁנַנְתָּם לְבִנְיָהּ וּדְבַרְתָּ
 בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ :
 וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ :
 וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ :

וְהָיָה אִם־שָׁמַעַתְּ שָׁמְעוּ אֶל־מְצוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה
 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל־לִבְבְּכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם : וְנָתַתִּי מִטַּר־
 אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמְלַקֵּשׁ וְאִסַּפְתִּי הַגֶּזֶה וְהִירִישָׁהּ וַיִּצְחָקוּ : וְנָתַתִּי עֵשֶׂב
 בְּשַׂרְךָ לְבִהְמֹתֶיךָ וְאִבְלַת וּשְׂבַע־עֵפָה : הַשְּׂמֵנִי לָכֶם פֶּן־יִפְתָּה לְבַבְכֶם וּסְרַתֶּם
 וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם : וְחָרַה אַף־יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת־
 הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מִטַּר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וְאִבְדַתֶּם מִחַיָּה מֵעַל
 הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם : וּשְׂמַתֶּם אֶת־דְּבַרֵי אֱלֹהִים עַל־לִבְבְּכֶם וְעַל־
 נַפְשְׁכֶם וְקִשְׁרַתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם : וּלְמַדְתֶּם
 אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ
 וּבְקוּמְךָ : וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ :

לְמַעַן יִרְפוּ יָמֶיךָ וַיִּמְוָנוּ כְּנִיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם
 לָתֵת לָהֶם כִּי־יָמִין הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ :

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם
 צִיצִית עַל פְּנֵי־כַבְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתַנּוּ עַל־צִיצִית הַכְּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת :
 וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וְעִשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־
 תִּתְּרוּ אַחֲרָי לְבַבְכֶם וְאַחֲרָי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אֶתֶּם זָנִים אַחֲרֵיהֶם : לְמַעַן תִּזְכְּרוּ
 וְעִשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי וְהָיִיתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם : אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
 הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם מִצְרַיִם לְהָיוֹת לָכֶם לְאֱלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם :

אָמַת וַיַּצִּיב וַיִּכּוֹן וַיִּשָּׂר וַיִּשְׂמַן וַיִּהְיֶה וַיִּחְבֵּב וַיִּתְּקֵן וַיִּגְדַּל וַיִּנְעֵם
 וַיִּנְרָא וַיִּדְרֵךְ וַיִּמְתַּקֵּן וַיִּמְקַבֵּל וַיִּמְוָנוּ וַיִּפְתָּה . הַדְּבָר הַזֶּה
 עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד : אָמַת אֱלֹהֵי עוֹלָם מְקַבְּלוֹ . צוּר יַעֲקֹב מִנֵּן
 יִשְׁעָנוּ . לְדוֹר וָדוֹר הוּא קָיָם . וְשִׁמּוֹ קָיָם . וְכִסְאוֹ נָכוֹן . וּמַלְכוּתוֹ

וַאֲמוֹנָתוֹ לְעַד קִיּוּמָתָ: וּדְבָרָיו חַיִּים וְקִיּוּמִים. נְאֻמִּים וְנַחֲמָדִים.
לְעַד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעַלֵינוּ. עַל בְּנֵינוּ וְעַל
דוֹרוֹתֵינוּ. וְעַל כָּל דוֹרוֹת זָרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדְּךָ:

(*) כשאומרים בשבת או ביי"ט זולת. אומרים על הראשונים שנתחיתת העמוד:

עַל הַרְאִשׁוֹנִים וְעַל הַתְּחִינִים. דְּבַר טוֹב וְקִיּוּם לְעוֹלָם וָעֶד.
אִמָּת וַאֲמוֹנָה חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר. אִמָּת שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ. וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מִלְּפָנֵינוּ מִלְּךָ אֲבוֹתֵינוּ. גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל
אֲבוֹתֵינוּ. יוֹצֵרֵנוּ צוֹר יִשׁוּעֵתָנוּ. פּוֹדֵנוּ וּמְצִילֵנוּ מֵעוֹלָם שְׂמָךְ.
אִין אֱלֹהִים וּזְלַתְךָ:

עֲזַרְתָּ אֲבוֹתֵינוּ אֵתָה הוּא מֵעוֹלָם. מִגֵּן וּמוֹשִׁיעַ לְבַנְיָהֶם
אֲתֵרִיהֶם. בְּכָל דוֹר וָדוֹר: בְּרוּם עוֹלָם מוֹשֶׁבֶךָ. וּמִשְׁפָּטֶיךָ
וְצִדְקָתְךָ עַד אֶפְסֵי אֶרֶץ: אֲשֶׁרֵי אִישׁ שִׁישְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ.
וְתוֹרָתְךָ וְדִבְרֶיךָ יֵשִׁים עַל לְבוֹ: אִמָּת אֵתָה הוּא אֲרוֹן לְעַמֶּךָ. וּמִלְּךָ
גָּבוֹר לְרִיב רִיבֶם. אִמָּת אֵתָה הוּא רֵאשׁוֹן. וְאֵתָה הוּא אֲחִירֹן.
וּמִבְּלַעֲרֶיךָ אִין קָנוּ. מִלְּךָ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ: מִמְּצָרִים גּוֹאֲלֵנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ. וּמִפִּית עַבְדִּים פְּדִיתָנוּ. כָּל בְּכוֹרֵיהֶם הִרְגָתָ. וּבְכוֹרְךָ
גּוֹאֲלָתָ. וַיִּם סוּף בְּקָעָתָ. וְזוּדִים טִבְּעָתָ. וַיְדִידִים הִעֲבַרְתָּ. וַיְכַסּוּ מִים
צִרְיָהֶם. אַחַד מֵהֶם לֹא נוֹתַר: עַל זֹאת שִׁבְחוּ אֱהוּבִים. וְרוֹמְמוּ
אֵל. וְנִתְּנוּ יְדִידִים. וְזִמְרוֹת. שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת. בְּרָכוֹת
וְהוֹדָאוֹת. לְמִלְּךָ אֵל חַי וְקַיִם. רַם וְנִשְׂאָ. גְּדוֹל וְנוֹרָא. מִשְׁפִּיל
גַּאִים וּמְגַבִּיָּה שְׁפָלִים. מוֹצִיא אִסִּירִים. וּפּוֹדֵה עֲנּוּיִם. וְעוֹזֵר
דְּלִים. וְעוֹנֵה לְעַמּוֹ. בְּעֵת שׁוֹעֵם אֲלֵינוּ:

(כא) לריד לעמוד ויכוון עגמו לתפלת שמו"ע ויכיר כיוו ונישו וכל דבר המכלכל מהשכחו):
תהלות

(*) עַל הַרְאִשׁוֹנִים וְעַל הַתְּחִינִים. לְעוֹלָם וָעֶד חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר: אִמָּת שְׂאֵתָה
הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: אֵתָה הוּא מִלְּפָנֵינוּ מִלְּךָ
אֲבוֹתֵינוּ אֵתָה. לְמַעַן שְׂמָךְ מִדֵּר לְגַאֲלָנוּ בְּאִשֶׁר גּוֹאֲלָתָ אֵת אֲבוֹתֵינוּ. אִמָּת
מֵעוֹלָם שְׂמָךְ גְּדוֹל עֲלֵינוּ וְקָרָא בְּאַהֲבָה אִין אֱלֹהִים וּזְלַתְךָ: עוֹרָת וְכוּ'

תהגות לאל עליון. ברוך הוא ומברך. משה ובני ישראל.
 לה ענו שירה בשמחה רבה. ואמרו כלם:
 מי כמכה באלם יהוה. מי כמכה נאדר בקדש. נורא תהלות.
 עישה פלא:
 שירה חדשה. שבחו גאולים לשמך. עד שפת הים. יחד
 כלם. הודו והמליכו ואמרו:

יהוה ימלוך לעולם ועד:

צור ישראל. קומה בעזרת ישראל. ופרה בנאמך.
 יהודה וישראל. גאלנו יהוה צבאות שמו
 קדוש ישראל: ברוך אתה יהוה גאל ישראל:

אחר אמרו ה' שפתי תפתח יכוין (אני מקבל עלי תוספת הרוח של יום השבת) ואם שבת לקבל תוספת הנפש
 נשמת יכוין לקבל פתח שנים הנפש והכוח. האר"ל:
 (פס"ט) אין בשבת י"ב ברכות אמצעות לפי שכולן בקשת לרבי האדם הם ובמאז אפשר יסיה לריך לאחת מהן
 ויסיב מילר כוכרו לרתו והשבת לא נתנה כ"א לקדושה ולמנוחה ולעונג ולא לעשר לכן אין אומרים רק
 ג' ראשונות ונ' אחרונות שהם שבת של המקום כרוך הוא:

אדני שפתי תפתח. ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יהוה. אלהינו ואלהי אבותינו. אלהי אברהם. אלהי יצחק.
 ואלהי יעקב. האל הגדול הגבור ותנורא אל עליון. גומל חסדים
 טובים. וקונה הפל. וזוכר חסדי אבות. ומביא גואל לבני בניהם. למען
 שמו באהבה:

נש"ח מוסיפין זכרנו. מי כמוד. וכתוב. בספר חיים. ואם שבת וחתם הנרכה אינו חוזר:
 נש"ח זכרנו לחיים. מלך חפין בחיים. וקתבנו בספר החיים. למענה אלהים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יהוה סגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני. מחיה מתים אתה. רב להושיע:

בחדוד משיב הרוח ומוריד הגשם:

מכליל חיים בחסד. מחיה מתים ברחמים רבים. סומך נוכלים. ורופא
 חולים. ומתיר אסורים. ומקים אמונתו לישני עפר: מי כמוד בעל גבורות.
 ומי דומה לה מלך מטית ומתיה. ומצמיח ישועה:

נש"ח מי כמוד אב הרחמים. וזכר יצוריו לחיים ברחמים:

ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה יהוה מחיה המתים:

אתה

(שירת יוסף) א

עדיין בעקורין דמי וחוזר לראש התעלה (מ"א סג) : וזכר את יום השבת לקדשו שמת משה בליל' מתנה שמתן לו אותו היום למנוחה . כיון שהיו עובדים כפגודת פקד ארצה יום שיהי עולה גדולו פקדה לתת היו עושים ומתמים עליו יסיה מה שיהיה . ועתה שמתן להם המנוחה ביום המנוחה גדולו הכורא ית' . ודאי היה שמתה על שמתה . ונתגלגל זכות פ"י זכאי ליום זכאי . פ"כ שמת :

יְשַׁמַּח מֹשֶׁה בְּמִתְנַת חֻלְקוֹ . כִּי עָבַד נְאֻמָּן קָרְאֵת לֹו . כְּלִיל תְּפִאֲרַת בְּרֵאשׁוֹ נְתַת . בְּעַמְדוֹ לִפְנֵיהּ עַל הַר סִינַי .

פורת יוסף

ישמח בשה . כבר מלתנו אמורה אלל אתה קדשת, אשר העקר השני אשר תורה לנו השבת, הוא שתישר אותנו לקניעו כלכנו למוד התורה האלהיית וקבלת דבריו עם פירושיו ודקדוקיו לשמור מאד, וזה בשני פנים, הא' מלד מה שהוקבע יום ה' כשכוע בו ימותו מכל העסקים הומניים, אשר זה סבה חזקה שהעם יסנה לכבס להקהל ולעמוד על נפשו לשמוע מפי מלמד ולקראו כולם בשם ה' מקרא משנה ותלמוד איס לפי ערכו, והמשכילים ימלאו נחת רוח, כי יבקשו תורה משיהם ויזהרו אותם אל המצוות ודורשים להם הלכות יום ביומו וענין שבת בשבתו כמו שנמלא בכל זה מהנה קבוע לכל בני ישראל כמו שנתתם :

האופן הב' הוא ענין דק רוחני נכבד מאד גלו אזנינו עליו בעלי הקבלה וחכמי אמת, והוא כי יש ביום השבת קודש סגולה נפלאה לעזר ולהועיל לכל מנקה שיהיה ותורת ה', לפי שיום השבת קודש הוא רושם ורמז אל הספירה השביעית הנקראת שבת, והיא כפרוודור אל הטרקלין הטליון הנקרא שבת הגדול, ולפי זה נמלא שהשבת הוא מקור הברכות והקדושות וממנה יקבלו הקדושה כל מועדי ה' המקודשים, וממנה נתמך הברכה והקדושה לכל שמכין ומזמין עצמו לקבלה וכמנה השביעית הזאת קבלו ישראל את התורה בבלה ושכועה, כי הכל אללם ענין וסוד אחד וממנה ימשך לישראל הדבקים בה, כל האצילות המושפע להם בשמרם מלות התורה, ורמז גדול רמזה התורה לשני עקרים האלה בנה שנתתה התורה האלהיית לסוף שכעה שביעות, לומר כי ממצות השבת שהוא מספר הסכוב הראשון לתנועה היומית שהיא הקענ' שנתנועות השלמות נמשך גם חיוב קבול התורה בכללה לסוף שכעה סגוב' שהוא היקף גדול. כי מי שיאמין העקר הראשון שהוא מציאת ה' יתעלה המחמד העולם חייב שקבל עליו העקר השני, שהוא עבוד מציאתו כולם הכתובות בתורה הנתינה לסוף המשיב יום שהוא תשלום ההיקף, וע"כ תקנו

פירוש וכוונת פשטיות

ישמח משה במתנת חלקו . וזהו מתנת חלקו . כי עבד נאמן קראת לו בל' לאן כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא : י"מ ישמח משה בו' פ"כ המדרש כשהיו אזנינו כצורים וראה משה כונד השעבוד נקם מפרעה שיתן להם יום ה' כשטע שנתנו בו ונתנו לו . וזכר ביום השביעי ובלא לנטוש על יום השבת שמת משה שבת בו וזו ישמח משה במתנת חלקו : וזאת במתנת חלקו . לפי שהשבת ניתן להם כגלגון מתנה בל' ראו כי ה' נתן להם שבת וע"כ השעבוד דק"ט' מאלל להארם מה שיהי יכול לפשות ביום ו' שאלתנו מתכונת פורת יוסף) א

וְשַׁנִּי לוחות אַבְנִים הוֹרִיד בְּיָדוֹ . וְכָתוּב בְּהֶם שְׁמִירַת שִׁבְתָּ .
וְכֵן כָּתוּב בְּתוֹרָתְךָ :

פּוֹרַת יוֹסֵף

הוֹרִיד בְּיָדוֹ , הַיְעִיב אֲשֶׁר הַתְּעוֹרֵר צוּה בִּם' עִיּוֹן חִפְּלָה , וְזוֹ הוֹכֵן דְּכָרְיוֹ , יֵשׁ לְהַתְּכוּן מֵה זֶה אֲשֶׁר הוֹזִירוּ הַמַּסְדְּרִים הַאֲלֵהִים אִיכוּת הַחֹמְרֵי שֶׁהִיָּה בְּלוּחוֹת , מֵה לְנוֹ אִם הִיָּה שֶׁל עַץ אִו מֵהַכּוֹת וְיוֹתֵר הִיָּה רְאוּ לֵהֶם לְהוֹכִירֵם בְּשֶׁם שֶׁבָּהֶם הַמַּגְדִּיל יוֹתֵר עֲרַכֵּם לּוּחוֹת הַעֲדוֹת , אִו לּוּחוֹת הַכְּבֹדִית , וְכֹזֶה יֵשׁ לְשׁוֹם לֵב , כִּשְׁפֵי יִיחֵם מִשֶׁה עַל גּוֹדֵל הַעֲטָם אֲמֵר וַיִּחַן אֱלֹהֵי שְׁנֵי לּוּחוֹת אֲבָנִים וְגו' , לָכֵן נִרְאָה לִי כִי דָבָר גְּדוֹל הַעֲרָךְ הַשְּׁמִיעֵנוּ צוּה , כִּי כֹל מִשְׁכִּיל עַל דָּבָר אֲמַת יוֹדֵה שֶׁהַהֲכֵנָה הַגְּדוֹלָה הַנְּעֻשָׂה לְמַעֲמַד הַר סִינַי לֹא הִיָּתָה לְרִיכָה לְקוּלַת עֲשֵׂרֵת דְּבָרִים , אִם לְאִין בְּהֶם דֶּק הַכוּוֹנָה הַהַיּוֹנִ' הַפְּסוּטָה הַמוֹכַנֵת גַּם לְאִישׁ הַהוֹמִיָּה וְכֹלֵם אֵל מִזּוֹת שְׁכָלוֹת , וְמֵה הִיָּה צוֹרֵךְ לְמַשֶׁה לְשֶׁנֶּת בְּהַר חֵרֶבְעִים יוֹם וּבִסְפּוֹס יִבְיֹא לּוּחוֹת חֲרוֹת עֲלֵיהֶם עֲשֵׂרֵת דְּבָרִים פְּסוּטִים כֹּאֲלֵה . הִנֵּה הָאֲמַת יוֹרֵה דִּרְכּוֹ כִּי עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרִ' הַאֲלֵה הֵם דְּכָרוֹת הַכּוֹלֵלִים פְּרֻטִים וּפְרֻטֵי פְרֻטִים עַד אִין מִסְפֵּר וְכֹמוֹ שֶׁהוּא מְקוּבֵל בִּידְוִינוֹ מִן הַקְּבֵלָה הָאֲמִיתִית שֶׁהִם כּוֹלֵלִים כֹּל הַתְּרִ"ג מִזּוֹת הַתְּכוּנִ' לְפָנֵינוּ בְּחֹרֶה , וְכִי שֶׁמְבֹאֲרִים לְפָנֵינוּ בְּחֹרֶה כִּשְׁע"ס כְּדֹאִיתָא בְּמַדְרַשׁ בְּב"י (יִתְרוֹ ל"ג ב') הֵי עַשְׂרֵת אֲמִירָן לְאֹרִייתָא , אִינּוֹן כִּלְלֵי דְכָל פְּקוּדֵי אֹרִייתָא וְכו' ע"ס . וְלֹזֶה אֲנִי אֹמֵר שֶׁאִין מֵלֵת אֲבָן הָאֲמֹר כְּעִיּוֹן זֶה הוֹרַחְתּוֹ עַל חוֹמֵר הַלּוּחוֹת וְנִשְׁמִיחוּם , אֲחַל עֵינָיו מִלְּשׁוֹן מִסֵּס רֹעֵה אֲבָן יִשְׂרָאֵל , שֶׁאֲמָרוּ בְּבָלֵי הַלְּשׁוֹן שֶׁהוֹרַחְתּוֹ הַיּוֹסֵד הַעֲקָרֵי שֶׁל פְּרֻטִים (שְׁטַאמֵם אֹרֶשְׁטַאף) כֹּל וְלֵהוֹת שְׁעֵרֵת הַדְּבָרִים הֵם הַיּוֹסֵד הַעֲקָרֵי לְכֹל הַתְּרִ"ג מִזּוֹת , כִּי כּוֹלֵם נִקְבָּעִים וּמִתְאַחֲדִים בְּהֶם לָכֵן קִרְאֵם לּוּחוֹת אֲבָן כְּלֹמֵר לּוּחוֹת שֶׁהִם יוֹסֵד כֹּל הַמְּזוֹת וְזוֹהוּ בְּאֲמַת יוֹקֵר וְגוֹדֵל עֲרָךְ הַלּוּחוֹת , לָכֵן הַקִּדְּשִׁים מִשֶׁה אֲבָן לְעֵדוֹת וְכֹרִית , וְהַמַּסְדְּרִים הַאֲלֵהִים לֹא הוֹזִיְרוּ רַק לּוּחוֹת אֲבָן , כִּי זֶה הִיא אֲמִיתַת חֵיבּוּתָם לְאִין שַׁעֲוֵר , זֶהוּ דְכָרְיוֹ ז"ל וְהוּבֵא גַם כִּסְפָּר בְּאֵר חִים , אֲבָן נֹכַח אֲמֵלָא דְכָרְיוֹ ז"ל כִּהַתְּעוֹרְרֵי מִדְּעוּע יוֹזִיֵר הַתִּיּוֹד שְׁנֵי לּוּחוֹת , כִּי לּוּחוֹת הֵם שְׁנַיִם , וּמִפְּנֵי זֶה דִּרְשׁוּ בְּמַדְרַשׁ שֶׁלּוּחוֹת שׁוּיִם הֵם (וְכֹמוֹ שֶׁדִּרְשׁוּ ז"ל שְׁנֵי שַׁעֲרִים וְעוֹד כְּכ"מ) וּבְמִתְחַמֵּא הוֹסִיפוּ עוֹד כִּי גַם פְּסוּלְתָם שׁוּה , וְלִרְךָ לְהִכִּין דְּכָרֵי הַמַּדְרַשׁ וְכֵן לְרִיךְ לְהִכִּין פֶּה בְּסוֹדֵר הַתְּפִלָּה וְכָתוּב בְּהֶם

פִּירוּשׁ וּכוּוֹנָה פְּשׁוּטוֹת

בְּשֵׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה חִלְּלוּ עַם ו' יְמִים כְּמוֹ שֶׁרָאִינוּ זֶה מִמֵּשׁ אֵלָּל הַמֵּן שֶׁלְּקוּם כִּיִּם כִּשְׂפֵי לֶחֶם מִשְׁנֵה וְלוֹם שִׁיר יִקְרָא תַּתְּנָה . וְכֵן כָּתוּב בְּחֹרֶךְ . מִלְּכַד הַלּוּחוֹת :

(פּוֹרַת יוֹסֵף)

**וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת. לַעֲשׂוֹת אֶת
הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בְּיַד וּבִין
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֹתָהּ הִיא לְעוֹלָם. כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה
יְהוָה. אֶת הַשָּׁמַיִם. וְאֶת הָאָרֶץ. וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
שָׁבַת וַיִּנְפֹּשׁ:**

(פח"ש) (ולא נתתו) ראו לומר נוסח זה כש"ע מאוד ולתת שבת והודאה כש"ע במתנתו על המתנה הנדולה של קדושת שבת כנ"ל: (כי לישראל עמך נתתו) אני נותן לך ית' הוד"ע על בנתת לנו מתנה טובה של קדושת שבת: (לזרע יעקב כו') אני נותן לך יתכרך הוד"ע על שנתת חלקי וגדולי בתוך עם קדוש שישראליו זרע יעקב אשר בחר כס':
**וְלֹא נָתַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְגוֹיֵי הָאָרְצוֹת. וְלֹא הִנְחַלְתָּנוּ מִלְּבָנָיו
לְעוֹבְדֵי פְסִילִים. וְגַם בְּמִנּוּחַתָּהּ לֹא יִשְׁבְּנוּ רָשָׁעִים. כִּי
לְיִשְׂרָאֵל עֲמֶךָ נָתַתָּה בְּאַהֲבָה. לְזֶרַע יַעֲקֹב אֲשֶׁר בָּם בְּחָרְתָּ:
עִם מִקְדָּשֵׁי שְׁבִיעֵי כָּלָם יִשְׁבְּעוּ וַיִּתְעַנְּנוּ מִטּוֹבֶיךָ. וּבְשִׁבְעֵי רְצִיַת
בּוֹ וּמִקְדָּשָׁתוֹ. חֲמִדְתָּ יָמִים אֹתוֹ קָרָאתָ. זָכַר לַמַּעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית:
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצִיה בְּמִנּוּחַתָּנוּ. קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְתַן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרֹתֶיךָ. שִׁבְעֵנוּ
מִטּוֹבֶיךָ. וְשִׁמְחֵנוּ בִּישׁוּעֹתֶיךָ. וּמְהֵרָה לִבְנֵינוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת.
וְהִנְחִילָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן. שַׁבַּת קִדְּשָׁךְ.**

פּוֹרַת יוֹסֵף

ושמרו בני את השבת. הוא על מניעת עשיית מלאכה, וע"ו נאמר שמור, לעשות את השבת המה מ"ע ע"ו נאמר וזכור, ביני ובין בני"א אות היא לעולם כמו"ש להלן ולא נתתו וגו' ואך אזה"ע רואין שישראל נזכרין בשבת ממלאכה כזה הוא אות לעולם כי ששת ימים וגם הוא הנטחה אשר האות הזה יהיה לעולם כלי הפסק, שבת פסק, כמבואר לעיל אלל ויכלו, וינפס מוסב על הנכבדים, והענין כי כל אחד נעשה בעל נפש, כי בשבת ימי המעשה לא היה עוד ככת הנכבדים להוליד כדומה, כי היה חסר להם איכות העלמות ותכליתם ובקדושת יום השבת כאלו לשלמותם האחרון להוליד כדומה אשר זהו נפשות, וכמבואר לעיל - קויכלו על זה חובת לעשות:
ולא נתתו וגו' וגם צוית אשר במנוחתו לא ישכנו ערלים (פי' ערלי לב), כי לישראל עמך נתתו באהבה וכמבואר במד' משל למך ומלכה שיושכין אס

פִּירוּשׁ וּכְוִוֹנוֹת פְּשׁוּטוֹת
חסרת ימים אותו קראת. שנאמר ויכל אלהים ביום השביעי ומתרגם בירושלמי ותמיד ה' :
(פורת יוסף) א

וַיְנַחֲמוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל מִקֶּדְשֵׁי שְׁמֶךָ : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָהוָה . מִקֶּדֶשׁ הַשַּׁבָּת :

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ . בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל . וּבְתַפְלָתָם . וְהִשָּׁב אֶת הָעֲבוּדָה .
לְדָבִיר בִּיתְךָ . וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל . וְהַתְּפִלָּה בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן . וְתִהְיֶה
לְרָצוֹן . תְּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ :

בשבת ר"ח וחוה"ס אוסרים כאן יעלה ויבא

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ . יַעֲלֶה וַיְבֹא וַיַּגִּיעַ וַיִּרְאֶה וַיִּרְצָה וַיִּשְׁמַע
וַיִּפְקֵד וַיִּזְכֵּר וַיִּזְכְּרֵנוּ וַפְקֵדֵנוּ . וַיִּזְכְּרוּן אֲבוֹתֵינוּ . וַיִּזְכְּרוּן
מִשִּׁית בֶּן עֹדֵד עִבְדְּךָ . וַיִּזְכְּרוּן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קִדְשֶׁךָ . וַיִּזְכְּרוּן כָּל־עַמְּךָ
בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ . לְפִלִיטָה לְמוֹצָה לַחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים
וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם (לר"ח) רֵאשִׁית הַחֹדֶשׁ (לפסח) חַג הַמִּצּוֹת (לסוכות) חַג הַסְּפֹת
הַזֶּה . וַיִּזְכְּרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְמוֹצָה . וַפְקֵדֵנוּ בּוֹ לְבִרְכָה . וְהוֹשִׁיעֵנוּ
בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים . וּבְדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן . וְרַחֵם
עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ . כִּי אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה :
וְהַחֲנִינֵנוּ עֵינֵינוּ . בְּשׂוֹבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָהוָה הַמְּחַיֵּר שְׂכִינְתּוֹ לְצִיּוֹן :

כּוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ נֹאֱלֵהי
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם
וָעֶד . צוּר חַיִּינוּ . כִּמֵּן יִשְׁעֵנוּ . אַתָּה הוּא
לְדוֹר וָדוֹר נֹדֶה לָּךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ .
עַל חַיִּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל נַשְׂמוֹתֵינוּ
הַפְּקוּדוֹת לָּךְ וְעַל נַסִּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ
וְעַל נַפְלְאוֹתֶיךָ וְמוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם .
עָרַב וּבָקֵר וְצִהָרִים . הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ . וְהַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חַסְדֶיךָ .
מֵעוֹדֶם קָרִינוּ לָּךְ : בשבת חנוכה על הנסים :

וְעַל פְּלִם . יתְפַרֵּךְ . וְיִתְרוֹמַם . שְׁמֶךָ מְלַכְנוּ . תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד :
כְּשִׁית וּבְחֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ :
וְכָל חַיִּים יוֹדֵךְ סֵלָה . וַיְהִלְלוּ אֶת שְׁמֶךָ בְּאַמַּת . הָאֵל יִשְׁעֵתְנוּ
וְעוֹרֵתְנוּ סֵלָה : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָהוָה . הַטּוֹב שְׁמֶךָ . וְלָךְ נָאֵה
לְהוֹדוֹת :

פִּירוּשׁ וּכוּוּנוֹת פִּשְׁטוּת
וַיְנַחֲמוּ בּוֹ כ"ל :

לש"ן אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּרַכְנוּ בְּבִרְכַּת הַמְּשַׁלְשֵׁת בַּתּוֹרָה הַבְּתוּבָה עַל יְדֵי מִשָּׁה עֲבָרָה .
 הָאֲמוּרָה סָפִי אֶהְרֶן וּבְגִיזוֹ כְּהֻנִּים עִם קְדוּשָׁה בְּאִסּוּר : וּבְרַכָּה יְהוָה יְהוּה שְׂנוּ נַגְד הַהִיכַל
 וְיִשְׁמְרָה נַגְד יִמִּינוּ : יֵאָר יְהוָה פְּנֵיו נַגְד הַהִיכַל אֱלֹהֵי וְיִחַדָּה נַגְד שְׂמָאלוֹ : יִזָּא יְהוָה פְּנֵיו נַגְד
 הַהִיכַל אֱלֹהֵי נַגְד יִמִּינוּ : וְיִשָּׁם לָהּ נַגְד שְׂמָאלוֹ שְׁלוֹם נַגְד יִמִּינוּ : וְיִכּוּן שִׁנְכַר יִמִּינוּ כּוֹא מִדֵּ"ר פֶּל מִדֵּ"ד :

שׁוֹמֵם שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרַכָּה חֵן וְחֶסֶד וּרְחֻמִּים . עֲלֵינוּ . וְעַל כָּל
 יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ . בְּרַכְנוּ אֲבֵינוּ בְּלֵנוּ כְּאֶתְד בְּאוֹר פְּנִיָּה . פִּי
 בְּאוֹר פְּנִיָּה נִתְתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ . תּוֹרַת חַיִּים . וְאַהֲבַת חֶסֶד .
 וְצַדִּיקָה וּבְרַכָּה וּרְחֻמִּים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם . וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרַךְ אֶת
 עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בְּשְׁלוֹמָהּ : בַּסֵּפֶר בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה הַמְּבָרַךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם :

(כט"ט אומר בכלן בספר חיים ואם לא אמר אין מהוריון אותו ואסור לחזור):

בש"ח בספר חיים ברכה ושלוש ופרנסה טובה נזכר ונכתב לפניה אנהנו וכל עמך
 בית ישראל לחיים טובים ולשלום : ברוך אלהי יהוה עושה השלום :

אֱלֹהֵי נַצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעַ וְיִצְפְּתֵי מַדְבַּר מְרֻמָּה וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תַהוֹם
 וְנַפְשֵׁי כְּעַפְרָ לְכָל תַּהֲרֵה פֶתַח לְבִי בַתּוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּת
 נַפְשֵׁי וְכֹל תַּחֲשׁוּבִים עָלַי רַעַת מִתַּהֲרָה הַפֶּר עֲצָתָם וְקַלְקַל מִן עֲשֵׁבָתָם :

יהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי שלא תעלה קנאת אדם עלי ולא קנאתו על אחרים ושלא
 אכעוס היום ושלא אכעיסך ותצילני מיצר הרע וחוץ בלבי הכנעה וענוה . סלכנו ואלהינו יחד
 ששך בעולכך בנה עירך יסד ביתך ושכלל היכלך וקבץ קבוץ גלויות וזדה צאנך ושמת ערתך :

עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמִי . עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֵךָ . עֲשֵׂה לְמַעַן קְדוּשָׁתְךָ . עֲשֵׂה לְמַעַן
 תּוֹרַתְךָ . לְמַעַן יִחַלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינֵךָ וְעַנְגִּי : יְהוּ לְרַצוֹן אִמְרֵי פִי
 וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי : עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם
 עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן :

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שיכנה בית המקדש במהרה בריבוננו ונזן
 חלקנו בתורתך : וישם נצבך ביראה פימי עולם וכשנים קרמוניות : וערכה ליהוה
 סנתת יהודה וירושלים פימי עולם וכשנים קרמוניות :

הש"ן הוור התפלה בקדושת נקדש וזה"כ אומר קדיש התקבל :

(פת"ש) שמעתי מנהג בני כנסיות שכימים שיש בהם מוסף בשבתות ותנים וכו"ל או' מוזמר שיר של יום תיכף אחר תש'
 שחרית כי כן נכס"ט י"ב סיב"ב הסיכור של יום הוה הלויס או' אחר הקרבת קרבן תמיד של שחר קודם הקרבת קרבן מוסף :

אֵין פְּמוֹדָה בְּאֵהָהִים אֲדֹנָי . וְאֵין בְּמַעֲשֵׂיךָ : מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל
 עוֹלָמִים . וּמַמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר : יְהוָה מֶלֶךְ . יְהוָה

מֶלֶךְ. יְהוָה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְהוָה עִז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יִבְרַךְ
אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

אֲב הַרְחֵמִים. הִיטִיבָה בְּרַצוֹנָה אֶת צִיּוֹן. תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַיִם:
כִּי כָךְ לָבַד בְּמַחְנוּ. מֶלֶךְ אֵל רַם וְנִשְׂא. אֲדוֹן עוֹלָמִים:

מוציאין ס"ת ואומרים ויהי בנסוע הארון. וברוך שמיא. ועל הכל. וכל עניני קה"ת תמצא לעיל
בתפלת חול:

שערי כולל הלכות קריאת התורה אפרים

מאת הגאון מ' אפרים זלמן ז"ל מרגליות:

שער א

הפרשה שקראו לפניו ארוכה ועי"ו שהה כדי
לגמור את כולה. מ"מ א"ז לחזור לראש שאין
זה חונם: (ד) בדינים אלו שכתבתי אין הפרש
בין קריאת כהן או לוי או ישראל כיון שקראוהו
בשמו לתורה יש לו לעלות משום כבוד התורה:
(ה) אם קראוהו לתורה והוא עומד בתפלה אין
להמתין עד שיסיים תפלתו. אלא קורין אחר
ואפילו אם "הוא בקריאת הכהן קורין כהן
אחר ורש"אין לקרות הכהן האחר בשמו כדרכו.
ואם אין כהן אחר קורין לוי או ישראל במקומו
ואומר לוי במקום כהן או ישראל במקום כהן
קרב. ואף אם קראוהו אין רשאי להפסיק
מתפלתו אם לא כשעומד בסיום הש"ע קודם
אלהי נזר או באמצעו יאמר יהיו לרצון יפסיק
ויעלה לתורה. ונהגו שאם קראוהו ורש"אין שהוא
קרב לסיום תפלתו ממתנין קצת עד שיסיים
ואין קוראין לאחר: (ו) אם עמד בתפלה וקראוהו
ופסק מתפלתו ועלה ושהה בקריאת התורה
כדי לגמור את כולה חוזר לראש בתפלה אם
היה יודע שאסור להפסיק אלא שעשה כן משום
כבוד וכיוצא אבל אם היה סובר שמתר להפסיק
הרי זה סוגג ואינו קוור לראש: (ז) אם יאין
שם אלא לוי אחד ועומד בתפלה מוטב לקרות
לכהן שעלה להיות במקום לוי מלקרות ישראל
במקומו אבל אם יש שם לוי אחר יש לקרות
הלוי האחר: (ח) אלו הן בין הפרקים של ק"ש
וברכותיה. בין ברכה ראשונה לשינה. בין
שינה לשמע. בין שמע ליהיה אם שמע. בין
והיה אם שמע. לויאמר. בין ויאמר לאמת
ויעבד ואם צריך להפסיק שם לעלות לתורה יאמר
אני ה' אלהיכם אמת ויעיב ואז יפסיק כדיו
באמצע הפרק ואחר שגמר קריאתו יתחיל וכוון
וקים וכו': (ט) בימי התענית שקורין בהם
ויחל אין קוראין לעלות לס"ת שחרית אלא מי
שכדעתו

דיני הקרואי לעלות לתורה וכו' ל"ו סעיפי:
(א) אם כשנא הש"ן לקרות לכהן לעלות לתורה
הכהן עומד באמצע פסוקי דזמרה אחר
שאמר ברוך שאמר. אם אין שם כהן אחר יכולים
לקרות זה לכהן. והעולה רשאי להפסיק ולכרך
לפניה ולאחריה. וגם לקרות בלחם עם הקורא.
ומ"מ אין רשאי להפסיק לומר לחון לעשות מי
שבירך. וטוב שלא יפסיק באמצע פסוק או ענין
משם. ואם הוא עומד סמוך לפרק הללויה וכיוצא
שיוכל לגמור עד הפרק בלי שהות קודם שיטלה
יש לו לעשות כן אבל אם צריך שהות כדי לגמור
לא יטלה מפני טורח הציבור: (ב) אם הכהן
עומד בברכת ק"ש ואז"ל באם עוסק בק"ש
עמה אע"פ שאין שם כהן אלא הוא אין לקרותו
לכתפלה וגם אין להמתין עד שיגמור משום טרחת
הציבור אלא קורין ישראל במקומו ובדיעבד אם
קראוהו אע"פ שעוסק בק"ש עמה יש שם כהן
אחר המנהג להפסיק ולעלות משום כבוד התורה
ומ"מ אם עומד בברכת ק"ש יש לו למחר קצת
לגמור הכרחה וכן באמצע ק"ש לגמור עד הפרק.
ואז"ל אם עומד באמצע ענין כגון ושמתם את
דברי כו' שיגמור הענין אך יש לו למחר קצת
ולא יאריך משום טורח לציבור. ואם קראוהו
בשעת אמירת פסוק שמע ובשכמת"ל יגמור
כדרכו עד וזהבתי ולא יפסיק קודם לכן כלל:
(ג) כשקראוהו באמצע ברכות ק"ש או ק"ש
שרשאי לעלות. ולכרך לפניה ולאחריה מ"מ הוא
לא יקרא בתורה עם הקורא אף בלחם רק ישתוק
לגמרי ויסה ואינו לשמוע מפיו הקורא ומכ"ש
שאין רשאי להפסיק לומר לחון לעשות לו מי
שבירך ואחר שגמר ובירך יכול הוא לחזור
למקום שהפסיק בק"ש וברכותיה. ואף אם היה
(פרת יוסף)

שדעתו להתענות ולהשלים ומכ"ש במנהג שאין קורין לוי שלא התענה ואם יום התענית הל כיום כ' או כיום ה' שלא התענית ג"כ היו קוראים בתורה יכול לעלות אף מי שלא יתענה וישלים אם יש צורך בדבר. אבל בלא צורך מוטב שיעלה מי שיתענה וישלים וזהו בקריאת שמירת אבל במנהג שכבר אכל אפי' אם קראוהו לא יעלה ואפי' בב' וה' : (י) מי שקראוהו לעלות לתורה בשמירת ביום התענית כסבורים שיתענה והוא יודע בעצמו שאינו יכול להתענות ולא יתענה. אם הוא ב' וה' יעלה. ואם לאו יאמר שלא יתענה היום ולכן אינו עולה ויקראו אחר. ואם מרגיש בעצמו שלא יוכל להתענות וינערך לאכול בצנעה ומ"מ בוש לומר ברבים שלא יתענה שלא יחשדוהו יכול לעלות כי גדול כבוד הבריות אבל במנהג שכבר אכל לא יעלה כמ"ס :

(יא) אם אין שם רק כהן אחד והוא אינו מתענה. יא' הכהן מבה"כ ויקראו ישראל המתענה. ואם יש עוד כהן אחר המתענה אין לו לזה שאין מתענה ללא ולבטל שמיעת קריאת התורה וברכותיה. ואם הושג שמא יקראוהו לעלות יאמר לחון שלא יקראוהו : (יב) להגביה הס"ת או לגללה או הזאה מארון הקודש אין להקפיד. ורשאים לכבד בהזאה ובהגבהה וגלילה אף למי שאין מתענה : (יג) כשאין כהן בבה"כ שקורין לוי או ישראל במקום כהן יש לומר- לוי במקום כהן קרב או ישראל במקום כהן קרב כדי שלא יעשו לומר שהוא כהן וכשקורין ללוי או ישראל במקום כהן לא יעלה אחריו לוי כלל רק להיות אחרון או מפטיר כמו שיחבאר : (יד) אם לא היה כהן בבה"כ וקראו לוי או ישראל במקומו ובין כך נכנס כהן לבה"כ אם כבר התחיל העולה לברך ברכת התורה וכבר אמר בא"י הרי זה יגמור וקורין לפניו ואינו פוסק אבל אם עדיין לא אמר ברכו-כו' אפילו התחיל ג"כ ברוך אתה ולא הזכיר השם עדיין הרי זה פוסק ועולה הכהן בלא קריאה בשם ומבדך ברכו כו' זהלוי שעלה עומד ג"כ אצל התיב' עד שישלימו קריאת הכהן ואז קורין לוי זה שנית ויברך וקורא וכן אם הוא ישראל עומד שם אצל התיבה וממתין עד שישלימו קריאת הכהן והלוי וקורין שנית לישראל זה ומבדך וקורא : (טו) אם כשמגיע קריאת לוי אין לוי בבה"כ או אחר שמבדך הכהן ברכת אחרוני' אומר הש"ך במקום לוי ומבדך הכהן שנית וקורא במקום לוי אבל לא יקראו לכהן אחר במקום לוי שלא יאמרו שהראשון פגום ואפי' אם מוהוקי' באמו שאינה נרושה ומכ"ש שלא יקרא לישראל במקום לוי וכן בתענית כשאין שם רק לוי שאין מתענה יא' מבה"כ ויקרא הכהן במקום לוי ושנין לעיל סעיף י"א : (טז) אם היו כהן ולוי בבה"כ וקרא הכהן וכשהגיע קריאת הלוי

סברו שאין שם לוי ואמר הש"ך במקום לוי והתחיל הכהן לברך שנית אם כבר אמר בא"י אין מפסיקין אותו אבל אם עדיין לא הזכיר השם אע"פ שכבר אמר ברכו וב"א פוסק וקורין ללוי בשמו ועולה : (יז) כהן אחר כהן ולוי אחר לוי לא יעלה ומהגין שלא לעלות כהן ולוי למנין הקוראים אפי' בהפסק ישראל בנייהם רק אחר השלמת כל הקוראים במקום שמוסיפים וקוראים אחרון ראשית לעלות כהן או לוי לאחרון וכן ראשית לעלות למפטיר ובתענית אין הכהן ולוי עולה למפטיר לפי שהוא ממנין הקוראים ואם אין שם ישראל היודע להפטיר מקרין אותו : (יח) אם אין מוסיפין בשבת רק קורין שבעה קוראים לבדו אין קורין לכהן וללוי לשביעי וכן ביו"ט לא יקראו להם לחמישי ואם עשו וקראו לכהן או לוי להיות שביעי בשבת או ביו"ט להיות חמישי וכבר עלה אל התיבה אזי יקראו ישראל לשביעי או חמישי והכהן או לוי יעמוד שם ויעלה למפטיר ואם הוא בענין שאי אפשר שיהיה כהן או לוי זה בקריאת מפטיר כיון שכבר עלה שוב לא ירד ויברך ויקרא : (יט) אם קרא אצל כהן או ללוי ואינו שם לא יקרא לאחר משום פגמו של ראשון אלא האחר יעלה מעצמו אבל אם בנו שם מותר לקרותו תחתיו בשם אבל לקרות לאביו בשם אסור שעדיין יש חשש פגם הראשון שיאמרו שהוא בן נרושה אלא יעלה מעצמו ואם קרא לכהן או לוי לאחרון או למפטיר ואינו שם וקורא לאחר אע"פ שהאחר הוא כהן או לוי מותר לקרותו בשם : (כ) אם הכהן או הלוי עומד בתפלה וקוראים אחר במקומו יכולים לקרות האחר בשם לפי שהכל רואין ששכיל שא"י להפסיק בתפלה אינו עולה : (כא) אם קראו לישראל ואינו שם יכולין לקראו' אחר במקומו בשם שבישראל אין חשש פגם : (כב) ש"ך שהוא כהן ראשי לקרות לכהן אחר לעלות לתורה וכן אם הסגן הוא כהן או במקום שקונין מצות עליות לתורה והקונה המצות הוא כהן או לוי יכול ללוות לקרות לכהן או לוי אחר ואין בזה משום פגם שהכל יודעים שדרך לכבד אחרים : (כג) אם הגבין אצל ה"ך שבעה ואין כהן אחר טוב שיא' מבהכ"כ בשעת קריאת הכהן ואם אינו יודע הדין ואין יוצא טוב לומר לו שיא' מבהכ"כ ואם אע"פ כ' אינו יוצא אם הוא שבת יש לקרותו לכהן שלא יהא נראה כאבילות בפרהסיא וכן אם קראוהו בטעות שלא ידעו שהוא אבל והוא שבת יעלה ואם הוא בחול יודיע להם שהוא אבל ולא יעלה ועוב שיא' מבהכ"כ ויקראו ללוי או לישראל במקום כהן עיין בשער ה' סעיף ק"ט וסעיף קי"א : (כד) ראשית לקרות שני כהני' זאח"ז א' להיות אחרון ואחד להיות מפטיר לפי שהקדיש מפסיק ובשמחת תור' שמוציאין שלשה ס"ת יכולין להיות שלשה כהנים אחד חתן תורה ואחד חתן בראשית ואחד מפטיר כיון שכ"א קורא בספר אחר

אחר

גדלות אבל לא קטן ממש שאין שבה לזיכור איהא קטן מדרך והם עונין אחריו וגם שעל הרוב אין בנדיו נקיים וטוב שיזו ליתך חוץ לכה"כ בשעת קריאת כהן או לוי. ובשמת תורה נהגו לקרות כל הקטני' ויתבאר במקומו: (ב) אין מניחין לעלות שני אחים זאח"ו וכן הכן אחר האב בשביל עין הרע ואפילו הוא אומר שאינו מקפיד על עין הרע אין לקרותו. ואם קרא אחד מהאחים או האב וקרא אחריו אחר וזאתו האחר אינו בכה"כ ונריך לקרות אחר ראשי לקרות לאחיו או בנו של זה שקרא עכשיו ואין חושש משום עין הרע כיון שבמסקין בקריאת אחר. ודוקא אם אירע כן שלא בשמחיון אבל אין לעשות כן במתכוין לקרות לאחר שידע בו שאינו בכה"כ שיהיה הפסק בכדי שיכול לקרות במקומו אחיו או בנו של זה שיש בזה ביזוי לתורה וטורח זיכור: (לא) אפילו אחים מן האם לא יקראו בזאח"ו וגם אב עם בן בנו אין לקרות בזאח"ו אם אין כ"כ צורך בדבר אבל שאר קרובים אפילו הם פסולים לעדות זה עם זה יכול לקרותם בזאח"ו: (לב) אחים או אב וכן אם רוצה לקרות האחד שביעי או אחרון והשני למפטיר ראשי רק לא יקראו השני בשמו משום עין הרע אלא יעלה מעלמו או יאמר יעמוד מפטיר בסתם ובמקומות אלו שמהגו לקרות לכל. מפטיר בשמו בקול רם יש להחמיר גם בזה בשאין צורך גדול בזה לקרוא מן האם או אב עם בן בנו יש להקל בזה לקרות השני בשמו למפטיר וכן אם המפטיר עדיין אינו בר מלזה יש להקל בזה. וכן כיו"ט או שבת שמוציאין שני ספרים והמפטיר קורא בספר אחר וגם יש הפסק קדים יש להקל בזה. ובהוה"מ פסח או בשבת שיש בו ג' ס"ת והקורא בס' השני אינו למפטיר רק להשלים הקריאה וגם אין הפסק קדים יש להחמיר קצת שלא לקרות שני אחים בזה אח"ו אם לא שיש צורך בדבר וכן בשמחת תורה מקילין בזה: (לג) בשני אחים או אב וכן שאמרנו שאין לקרות אם קראוהו לא יעלה ואם עלה לא ירד ובאחים מן האם או האב עם בן בנו יש להקל שאם קראוהו יעלה: (לד) מי שהוא טור או פסח אין לקרוא לו לפרשת עורת או שבור או מי שיש לו נתק לפרשת נתקים וכל כיוצא בזה. וכן החשוד על עריות כפי העולם ואינו ברור אין לקרותו לפרשת עריות. אבל אם ידוע שזא על הערוה ועדיין לא חזר בתשובה אין לחוש לתקלה או קטטה ויכולין לקרותו שאם יתבייש אפשר שיעשה תשובה ע"י"ו ומי שהוא חשוד לעבירות מותר לקרותו אם לא שהוא מפורסם לבעל עבירה שעושה כפרה"סא ולא ידע עול בוסת או מי שמלגלג על דברי חכמים ורגיל לדבר דברי אפיקורסות כיון שהוא ממכחישי התורה כפרה"סא אין זה מדרך אלא מנאץ: (לה) כל מי שידוע כשיבגיטין מבין וידוע שלפני' נאמח

אחר אבל בר"ח טבת שהל בשבת שיש ג"כ שלשה ספרים או בספר הראשון שקורין בו יפרשת השבוע אין לקרות לכהן לכסוף אף אם הוסיפו וקראו בו יותר מהשבעה לפי שדיין אין משלימין הקריאה בספר הזה והמשלים הוא בספר השני שקורין בו פרשת ר"ח רק בספר השני שבו משלים האחרון ובספר שלאחריו שקורין בשל הנזכה למפטיר ראשים לקרות לכהן להיות אחרון וגם כהן למפטיר וכן בשבת של פרשת שקלים או של פרשת החודש של בר"ח שיש ג"כ שלשה ספרי' אין לקרות כהן להשלים הקריאה בספר הראשון רק בשני ספרים האחרוני' ראשים לקרות כהנים לאחרון ולמפטיר כמ"ש: (כה) אם הכהן או הלוי היו בכה"כ בעת שהיה זמן קריאתם ועשו וקראו לישראל וכבר קרא אין לקרות שוב אח"כ לכהן וללוי רק יקראו לישראלים והישראל הראשון שקרא בטעות עולה למנין שבעה אף לאחרון או למפטיר וכולין לקרותם כמו אם לא היה בכאן טעות כלל: (כו) אפי' ראש הכנסת לא יקרא בתורה מעלמו בלא קריאת החזן וכן החזן לא יעלה לקרות רק כשהסגן אומר לו לעלות אבל אין קוראין לו בשמו יעמוד פכ"ס כמו שקורין לשאר העולים אלא כשהסגן אומר לעלות מדרך וקורא בסתם: (כז) מי שאביו מומר אין קורין אותו בשם אביו וגם אין קוראים אותו בשמו לכד אלא קורין ע"ש אבי אביו ודוקא כשלא עלה עדיין מימיו בשם אביו אבל אם הוא גדול והורגל באתה העיר לעלות בשם אביו זאח"כ המיר אביו קריין אותו בשם אביו שלא לביישו ברבים ואם בא למקום שאין מכירין ושאלין אותו יאמר להם שם אבי אביו וכן אם יש להם לאיבת המומר וכולין לקרותו על שמו ואסופי שבה אשה אחת קודם שנאסף מן השוק ואמרה שהיא אמו וכן שתוקי קורין אותו ע"ש אבי אמו ואם אין שמו ידוע קורין אותו בן אברהם כמו שקורין לנר: (כח) הסומא נוהגין לקרותו לעלות לתורה ומכ"ש אם היה כהן או לוי ואין שם אחר ומ"מ נראה שעכ"פ אין לקרותו למפטיר של חובת היום ומכ"ש לפרשת פרה ופרשת זכור ועי' סי' תרפ"ה: (כט) מי שהוא בן י"ג שנים ויום אחד אפי' אם אין ידוע אם הביא כ' שערות עולה למנין שבעה אבל אם אינו בן י"ג נוהגין שלא לקרותו אפי' להוספה שמוסף על מנין ז' קרואים ואפי' אם הקטן הוא כהן ואין שם כהן אחר אין קורין הקטן אלא קורין לוי או ישראל במקום כהן וכן אם הקטן הוא לוי ואין אחר לא יקראו אותו ללוי רק יקרא הכהן שנית במקום לוי רק למפטיר נוהגין לקרות קטן ויתבאר דינו לקמן ומ"מ אין לעשות כן רק כשאירע במקרה שלא היה כהן או לוי גדול בכה"כ רק הקטן אבל בעיר קטנה ואין בכל הזיכור כהן או לוי אחר רק הקטן יש לסמוך להקל לקרותו כשהוא סמוך קצת לשני (שורת יוסף)

או חלוצה אינו קורא ראשון ואינו נושא את כפיו ואם כהן נשא גרושה או חלוצה לא יקרא ראשון ולכל שאר מעלות כהונה הוא פסול עד שידור הנאה ע"ד רבים מהנשים שהוא אסור בהם וכן אם מטמא למתים פסול מכל מעלות כהונה עד שישיב ויקבל עליו שלא יטמא עוד למת וא"ל לידור רק די בקבלה לבד ומי שיש לו בת שהמיר' או זינתה אין נוהגין בו קדושה לקרות בתורה ראשון ומי שבא יאמר לוי אני נאמן לקרות לוי במקומות אלו שאין נוהגין במעשר וכל הפסולין שחשבו למעלה צכהן אין נוהגין בלוי :

שער ב

דיני חיובים לקרותם ומי נדחה מפני מי ובו ש"ו סעיפים :

(א) אלו הן החיובים שהסגן מחייב לזנות לקרותם קודם לאחרים . התן ביום חופתו . התן בשבת שקודם החתונה שמזמרים אותו . נער שנעשה בר מצוה באותו שבת . בעל אשה יולדת בשבת שהולכת לבהכ"ס . התן בשבת שאחר החתונה . יאמר צייט שהוא יום שמת בו אביו או אמו . איני ילד זכר בשבת שלפני המילה ויש מקומות שנוהגין שם המוהל והסנדק הם חייבים ופה אין נוהגין כן רק מכבדין בהגבחה הם"ת : (ב) התן ביום התינוק היינו בחול כשיעשה החופה ביום זה הוא קודם לכל החיובים אפי' לנער שנעשה בר מצוה ביום זה וכ"ש שקודם ליא"ל . נער שנעשה בר מצוה בשבת הוא קודם לכל החיובים כיון שהוא יום חינוכו מלבד התן שמזמרים אותו שהוא שיה לו ויעילו גורל ואם אין הנער שנעשה ב"מ מתושבי העיר אינו דוחה שם חיוב של תושבי העיר : (ג) התן בשבת שקודם החתונה שמזמרים אותו הוא חיוב אפי' אם לא תהיה החתונה באותו שבוע כגון שהילך לעשות חופתו בעיר אחרת רחוק מכאן הוא חיוב וקודם לבעל אשה יולדת וא"ל לומר לחיובים שאחריו ואם היה סבור שתהיה החתונה באותו שבוע והיה חיוב ואח"כ נדהה החתונה במדינתנו אין נוהגין לזמרו עוד הפעם ולכן טוב אינו חיוב בשבת שתקבע החתונה בשבוע שאחריו וכן אלמן שאין מזמרים אותו אינו חיוב בשבת שלפני החתונה לזמות חיובי אחרים אבל אם אין חיובי' יש לקרותו קודם לאחרי' ואיני התמן בשבת שמזמרים אותו ג"כ נוהגין לקרותו ומ"מ אינו דוחה שם חיוב ואף אלמן בשבת שקודם חתונתו קודם לו : (ד) איש של יולדת בת או בן הוא חיוב בשבת שאשתו הולכת לבהכ"ס ואף עפ"י שיוולדת בן כבר עלה בשבת שקודם המילה מ"מ הוא קודם לתתן בשבת שאחר החתונה וליא"ל ומכ"ש שקודם לאיני הילד הזכר בשבת שקודם המילה ואם יש חיוב מהולכת לבהכ"ס מחמת לידת בן ואחד חיובו מחמת לידת בת יעילו גורל ואם היא

נלמח מנכוח גדולה מקריאת הש"ץ לתורה לפי שבגט צריך לכתוב שם המנכוח של המגרש ועושין עיקר משם הקודש שעולה בו לתורה וחותם בו ומחמת זה נופלים ספיקות הרבה כשהקריאה הוא בשינוי ממה שרגיל לחתום או משם המקובל שרגילין בו משפחתו ועי"ז צריך לבא לידו ב' גיטין מלבד תורה רב ממטא ומתן בין בעלי הוראה ויארע לפעמים שיבוא ג"כ לידו עיגון או קרוב לעיגון כידוע לרגיל בספרי שו"ת המדברים בזה ולכן ראוי לחון לדייק בשם לכל קוראיו אשר יקראוהו באמת כאשר הוא שמו ושם אביו האמיתי ולא יסמוך על דמיונו לבד רק לחקור ולידע כי כן שמו המובהק שרגיל לחתום ורגילין בני משפחתו בשם זה לשם מובהק ויש מהחזוים הנקדנים החפזים להראות דקדוקי שלהם וקורין לכל אלי' אליהו ולאחרים אחרים ולפעמים ששמו המובהק הוא אלי' בלא ואו וכן אחרים וכל כיוצא בזה לכן ראוי לרשום קצת שמות שיש להתבונן בהם בכדי שאם יבוא לידו גט הוא או בנו או בתו לא יפול ספק מחמת העליה לש"ת ואדרבא יתברר מזה היטב ומ"מ אם זה העולה אינו מתושבי העיר רק עובר אורח א"ל לדקדק כ"כ בזה : (לו) אלו הן קצת שמות שיש להתבונן בהם כגון אחרים או אלי' יש שיעקר שמו כן להיות חסר וכן גדליה חזקיה חנניה עובדי ישעיה ירמיה וכיוצא יש מלאים ויש חסרים גדיל יש ששמו המובהק גד ויש שמו גדלי' גרשון ויש ששמו גרשם בער יש ששמו הקודש דוב ויש ששם הקודש ישכר וכן המנהג במדינותינו ישכר בשין אחת וכן חותמין על הרוב ואם יודע שזה רגיל לחתום יששכר יש לקרותו כן לש"ת ובאשכנז רגילין שהקרא בשם בער ושם הקודש יששכר חותם בשני שיטין ועולי' לתורה בשם יששכר בשני שיטין ומי שקורין אותו כפי כל ישכר יש לו לחתום עלמו ג"כ רק ישכר ולעלות לתורה ג"כ בשם זה אם לא שמקובל בידו בשני משפחתו שם יששכר ועולי' כן לתור' והותמי' כן א"כ מה שנקרא כפי כל העולם בחד שין אינו רק קיצור השם . הנה יש ששמו כך ויש שהוא כינוי לאלהקן או יוהנן . מי שנקרא ליזר מן הסתם שם הקודש שלו אליעזר . לאזר מן הסתם שם הקודש שלו אלעזר . נחום יש ששמו כך ויש שהוא כינוי למנחם . נתן ויש ששמו המובהק יהונתן . עוזר יש שהוא כינוי לעזרא או לעזרי' . מיכל יש שהוא כינוי ליחיאל או למיכאל' יש כמה כינויים שיש להם שמות קודש הרבה כגון הירש ששמו באמת יש לו לעמוד על עיקר וש"ץ המדויק בשמא באמת יש לו לעמוד על עיקר שם הרגיל לבני משפחתו וא"ל לפרט כולם כי רבים המה וכתבתי אלו לדוגמא להיות דבר הלמד מעיניו ודעת לנכון נקל : (לז) מי שבא בזמן הזה בזהך לארץ ואמר כהן אני נאמן לקרות בתור' ראשון ולישא את כפיו ואם הוא הלל שנולד מגרושה (פורת יוסף)

הוא חולה ואינה הולכת לבהכ"נ אזי אחר שעברו מ' יום לזכר ופ' ימים לנקבה שהוא זמן הבאת קרבן שלה אז הוא חיוב אף שאינה הולכת לבהכ"נ ואם מתה היולדת טוב אינו חיוב: (ה) אשה שהפילה אעפ"כ בעלה חיוב בשבת ראשון שהולכת לבהכ"נ או אחר מ' יום כו' ודוחה שאר חיובים כמו אם ילדה וולד קיימא אה"כ הפילה אורה שאין אנו בקיאים בה שאז אינו דוחה חיוב אחר דשמא אינו ולד ומ"מ יש לקרותו קודם לאחרים: (ו) מי שהיה חתונה מיום ד' ואילך הוא חיוב בשבת שאחריו ודוחה חיוב יא"ל ואבי הבן לפני המילה ודוקא שהוא בחור או שגשג בתולה ואם לאו אינו חיוב ומ"מ יש לקרותו כשאין חיוב אחר וכן אם היה החתונה בשבוע זו קודם יום ד' אע"פ שאין דוחה חיוב אחר יש לקרותו קודם לאחרים ומי שגשג בתולה קודם לנושא אלמנה ואלמנה להלווה וגרושה: (ז) יאר לייט הוא חיוב ונדחה מפני שאר חיובים חוץ מחיוב אבי הילד קודם המילה ואפילו אם המילה באותו שבת נדחה מפני יא"ל לפי שסופו לעלות בשבת שהלך לבהכ"נ ואם היא"ל אינו ביום השבת רק בשבוע שאחריו אינו חיוב לדהות אבי הילד ומ"מ נוהגין לקרותו כשאין חיוב אחר: (ח) אבי הילד זכר חיוב בשבת שלפני המילה ואם התינוק חלש ולא יומלו אותו בשבוע זו אינו חיוב עד השבת שקודם שבוע של המילה ואם יש שם אחר שהוא חיוב מחמת שהל המילה שלה בזמנה ואם היו בבורים למוול בשבוע זו ועלה בשבת שלפניו בתורת חיוב ואה"כ נדחה המילה טוב אינו חיוב בשבת אחר שיהיה קודם המילה: (ט) אם המילה הלה בשבת הוא חיוב אף אם אינו מבני הכנסת הזאת או אינו חושב פה כלל מ"מ הוא חיוב ויש לקרותו קודם לאחרים אעפ"י שהם חושבים ואם התושב הוא חיוב קלת ויש איזה צורך לקרותו כגון יא"ל בשבוע שאחריו וכיוצא הוא קודם ואם אחד מילתו בשבת ואחד אחר השבת ושניהם תושבים או אורחין מי שחל מילתו היום הוא קודם: (י) מי שגשגה בר מנה בשבוע זו או בשבת שלאחריו אעפ"י שאין דוחה חיובים מ"מ הוא קודם לאחרים שעכ"פ מתחנך היום ראשון בעליה לס"ת ואביו מברך ברוך שפערי ואם בשבת היו חיובים אחרים שנדחה מפניהם יש לקרותו בימי החול שאחריו ויברך האב או טוב אין חיוב בשבת שאחריו ואבי אע"פ אינו חיוב כלל אעפ"י שגשגה בנו ב"מ בשבת: (יא) מי שהיה חולה ונתרפא וכיוצא בו שצריך לברך ברכת הגומל יש לקרותו קודם לאחרים כיון שגשגו לברך בשעת קריאת התורה ומ"מ אינו דוחה שום חיוב כיון שמן הדיון יכול לברך בעשרה אף בלא עליה לספר תורה יש לו לעשות כן ולא יודעה החיוב מפניו: (יב) בקלת מקומות נוהגין שהמולה והסנדק

הם חיובים והסנדק דוחה לאבי הבן ואבי הבן למוהל ואם המוהל מילד של אחר מפילין גורל ולפי שבמקומינו אין הסנדק והמוהל חיובים קרתי בזה: (יג) נוהגין לקרות למי שעתיד לזאת לדרך אחר השבת או בא מן הדרך וכן נוהגין לחלוק כבוד לאורח נכבד ולקרותו והוא טוב ויפה אך אין אלו דוחין שום חיוב מהחיובים הנזכרים: (יד) אם יש שני-חיובים שיהיה יש לילך אחר ידיעתם בתורה ואם שניהם ת"ח אז ת"ח בעל הוראה קודם לת"ח מפולפל ואינו בעל הוראה. ועוד יש מדרגות וקצרותי כי אחר שיוצא מגדר חיוב הוא נמסר לסגן והוא עושה לפי ראות עיניו וחולק כבוד למכובדים ובמקומות שמוכרים המצות וסבל המעות לזדקה כל הקונה אותם יש לו רשות לקרוא למי שירצה ובלבד שגם הוא יקרא החיובים. שזה לא מכרו לו גם יקרא כ"א לפי כבודו שלא יבא לידי מחלוק' ואם אחד קנה עליה אחת וזכר הסגן שיש חיוב שצריך לקרותו יכול לתזור בו שמכירה בשעות הוא ואם אחד קנה איזה עליה וקדמו אחר ישלם יו"ד והיובים ויש בזה מחלוקת וקצרותי שאין מלוי ביטוי: (טו) נוהגין לקרות התוקע לעלות לתורה בר"ה ויש מקומות שש"ץ המתפלל מוסף בר"ה ויוה"כ הוא ג"כ חיוב לעלות לתורה באותו יום שהוא מהפלל ודוקא אם הוא תוקע ומתפלל בהנס אכל אם הוא בא בשכרו אינו חיוב כלל ויש מקומות שבר"ה ויו"כ אין משגיחין בחיוב כ"א על המתנדבים בעין ופה. ונוהגין שמי שמוחק מכבר מידו עלותו שנה בשנה אין מוליחין מידו וכתבתי מזה בקונטרס מטה אפרים במגהני ר"ה ויוה"כ והכל כמנהג המדינה:

שער ג

דיני הנהגת הקורא בתורה ובו י"ט סעיפים:
 (א) יש מקומות שנהגו שהעולה לתורה הוא עלמו קורא בקול רם ובמדינתנו נוהגין שהציבור בוצרין איש מיוחד לזה או בש"ץ הקבוע לתפלה או איש אחר הבקי לקרוא והוא קורא לפני כל הקוראי' ויש להם לבחור אדם הגון ובעל תורה ומע"ט ויש לו נעימה ובקי לקרות המלות בנקודתם והנגינות והעעמים כראוי וגם יהיה לו קלת ידיעה בהכמת הדקדוק למען דעת שלא ירשה החוק ויהוק הרפה ויניח הכר ויניד הגת ולא ישתנה שום אות מתנועתו ונקודתו הנחונה מסתי ולא ישתנה שום משמעות שום חיבה ע"י שינוש קריאתו וכל מה שהזכירו חז"ל בק"ש יש לו ליוהר להקורא בתורה ויש קלת קוראים נקדטין שמדקדקים בקריאתם הרבה יותר מהאורך ומרחיבין פה ומאריכין לשון עד אשר ילא מאפס והיה לזרע בעיני ההמון עד שנדמה להם בהברה אחרת לגמרי ואלו אין רוח חכמים נוחה מהם וכל המשנה ממה שהציבור רגילין בדבור או במעשה ידו על החתונה: (ב) מה טוב אם ימצא כזה שיה' לו ג"כ

ג"כ

ולפעמים נחמק אות שאין ניכר לזרחה ובא לידר פסול ומכ"ש אם נתזה לזרחה מפיו על האותיות משמות הקדושים שאין נמחקים שאכור לקנה במטפחת וכיוצא משום לא תעשון כן כו' וזריך להמתין שיחיב הטעם שלא יבא לידי מחיקה ויש אנשים שעכב' מידי דברם מתיוון רוק ובעת הקריאה ישימו קף לפיהם עם מטפחת קטן או כקף עליהם להיות שפה לפיו סביב ואף באין זה מדה נכונה דהשתא לפני מלך ב"ו אין עושין כן מ"מ לא נמנעו מלעשות כן מהמת השמות הנזכרים ומ"מ מי שאפשר לו לזכור להתות רוק בלא מטפחת אין לנו לעשות כן משום זהירות יתירה ואותן המחויקים מטפחת יראו שיהיה קטן שלא יהיה ניכר כ"כ וגם לא יחויקו על פיהם ממש כ"א סמוך לו כדי שלא יהא הקול צרור ולא יכין לדבר כן כ"א בשפה צרור' מללל באזני השומעים ויערב לנפשו: (ה) הקורא שממנין הציבור ומבטיחים לו שכן קצוב זריך להתנות עמו כך וכך לשבוע או להודש או לשנה שהשכר הוא בין על מה שהוא קורא בחול בין בשבת ואז הוא שכן שבת בהבלעה אבל אם אין לוקחין רק לקרות בשבת לבד ומבטיחין לו שכן ע"ז אינו נכון: (ו) לכתח'ל' אין לקרות ע"י קורא אחר קורא אפילו אם הקריאה בב' וג' ספרים לא יחלקו לקוראים רק אותן שהתחיל לקרות יגמור לקרות כל הקוראים שבאותו היום ומ"מ אם הקורא הקבוע לא היה בביהכ"נ והתחיל אחד מבני הכנסת לקרות אע"פ שאינו בקי וקראו לפניו מתוך החומש ובאמצע הקריאה בא הקורא יגמור זה הקורא ראשון את הפרשה לפני העולה שהוא ושוב בקי קראו אחר יתחיל לקרות הקורא כדרכו: (ז) אם אין שם גדול שיודע לקרות רק קטן מיטב שלא להניח הקטן לקרות אלא יקרא אחד מבני הכנסת ויקרא הקטן או אחר לפניו מתוך החומש ואם הגיע לכלל שנים וידוע שהוא בני"ג שנים ויום אחד אע"פ שאין ידוע אם הביא שתי שערות סימכין על החוק' שהביא סימנים ורשאי לקרות מן הדין ומ"מ משום כבוד תורה וכבוד ציבור יש למנות לכתחילה מי שהוא לבוש שני' ובעל מדות כאשר בארנו: (ח) ובין במקום שנהנין שהעולה בעצמו קורא בקול רם ובין במקום שהש"ץ קורא אינו רשאי לקרות אם לא סידר תחלה שלש או ארבעה פעמים בינו לבין עצמו ואם אין שם מי שסידר לעצמו מקליין שיקרא אחד שיודע לנגן הטעמים אע"פ' שלא סידר וקוראין לפניו בלחש מתוך החומש או הסידור שלא לבעל הקריאה בציבור ומה תוכחה מגולה להקורא הקבוע שאין לו להתרשל מלכא בעתים המזומנים לקריאה שע"י התרשלותו גורם בלבול הדעת בקהל רב אחרת שאין מי יקרא בלדק מעמידין קורא דגד או ילד ולא במשפט וכמה מלות מורקין כלפי מעלה אשר לא כדת ואין יכולין לומר שורה שלא כשינוש ולכלתי

ג"כ הדרת פנים ושער מעלות שמתו הכמים בש"ץ הקבוע לתפלה לפי שזה כבוד לתורה ושבח לציבור גם זריך שיהיה אהוב לציבור והוא אהבם ואם אירע שהקורא יש לו שגאה עם אחד מהלכוד מוטל על הסגן שלא יצוה לקרות לזה לפרשת התוכחה מפני שיש סכנ' בדבר ואם זה יודע שהקורא שוכח ומתירא שמה יקראוהו יאל' בין גברא לגברא מבהכ"נ עד שיקראו אחר ויכנס אח"כ ואם לא יאל' וקראוהו יעלה כיון שהוא מתכוין משום כבוד התורה שומר מצוה לא ידע דבר רע ואסור להקורא לחשוב בשעת קריאתו ענין קללה לטובח שום אדם ואף כשקורא הברכות לא יתשוב לבדך חבירו שהוא אהבו ומכ"ש בתוכחות וקללות שאין לו לעשות כן וגם אין לו לחשוב בשעת קריאה שהוא נותן קולו בנטימ' כדי שתערב קריאתו לפלוגי שהוא נדיב ואיש מתן וכמ"ש בחו"ה שאמרו למלך אחד איך ערבה לך קריאת פלוגי והשיב איך תתערב עלי והוא אינו קורא אלא כדי שתערב לי אבל יוכל להנעים קולו כדי שתערב לציבור שע"י יכוונו לבם ויטו אוזן לקול קריאתו ימלא חן ושלל טוב בעיני אלהים ואלים: (ג) הקורא יש' לו לתת לב להבין הסדר שיקרא עפ"י פירוש רש"י או עכ"פ לפי פשוטי הדברים ויקרא בקול רם ולא בחשיפה ולא במתינות הרבה משום טעם ציבור כ"א בדרך הממוצע ולא ישמיע קולות גדולות שמבלבל בזה דעת השומעים רק יקרא בשפה צרורה בנעימה קדישה להמשיך לב הציבור שיהיו ממים אוזן לשמוע ויקרא הכל מתוך הכתב וכשיגיע קרוב לסוף העמוד לא יניח הסגן לקרב השומעים כי לפעמים מהמת זה קורא תיבה א' או ב' נכסוף העמוד בע"פ מהמת הרגל לשון ואינו נכון ויזהר הקורא שלא יבטיק בשתי אפי' בין גברא לגברא ומכ"ש שלא לנאת הון: (ד) יש מי שכתב שיש להתנועע קצת בעת הקריאה כי התורה ניתנה ברחת ובאימה ומ"מ לא יטיל אימה יתירה על הציבור כי ע"כ ירים ראש וינעו ויעמוד מרחוק ומדקר בבת ראש לאחוריו ואלא שכרו בהפסדו כי עי"ז דעתו מתבלבלת ואינו יודע מה הוא שם וגם קורא כמה תיבות שלא מתוך הכתב מהמת הרגלו ולפעמים מביא את הציבור לידו ניהוד ובלבול הדעת כשנא לידי טעות והתכס עיניו בראשו בעת עמדו לקרות מודד לו כמדחו שלא ירחיק מן הכתב כמלא עיניו ושוב אינו מעביר על מדתו זאת בכל עת הקריאה עד תומו ואף אם מתנועע קצת חנועה קלה וכפרט בעת הזכרת השם מ"מ לא רמו עיניו מן התיבה שהוא עומד בה עתה ודעתו מיושבת עליו וגם זריך לזיזהר שלא יקרא בהברה חזקה וקשה הרבה שע"י נלוות של רוק נתזין מתוך פיו ונופלים על הספר ומלחליין האותיות ואם מקנה אותם בעת כהה לת מתקלקל נוי הספר כי זה האות מראיתו נראה ובין השיעין מקומו משחור (פורת יוסף)

היות

היות שם ערוך תערובות טעמים ותערובת גופם של אותיות אחת למעלה ושבע למטה וקולר תלוי בנזארו וגם אחרי כי סביר הוא בל בשכרו הרי הוא גוזל את הרבים ויש לו ללמוד ממלאכת הדיוט היחיד כמה הפקידו חו"ל על הפועל הבא בשכרו והקילו עליו קצת בענין ק"ש ותפלה כדי להיות מהיר במלאכתו וק"ו להקדש כי מלאכת שמי' הוא אף אומנתו בקהל קדושים מזה דרבים שיש לו לזרז לעמוד על משמרתו משמרת הקודש והמהדרים נוהגין להיות זריזין מקדימין ומזריזין עצמן להיות הוא בעל הקורא ראשון לקבלת התורה על הבימה להכין אותה ולקבוע מקום קריאת זאת חורת העול' וכך הדור לו ואם אינו עושה כן להיות מזוי בעת הצורך לקריאה והוא מתרשל מלבא ורגיל בכך רשאים הניזור לסלקו אף בלי התראה : (ב) הבימה שקובעין בה התיב' שקורין עלי' בס"ת עושים אותה באמצע הב"כ כדרי שיעמוד עליה הקורא בתורה וישמעו כולם ואין עושין יותר מששה מדרגות לכימה ולכתלה יש לקבוע מקום להיבה נגד כותל מזרח שקבוע שם הארון הקודש ומ"מ אין להקפיד אם אינו מכון נגדו משם ואם אירע יום המעונן או במנחה של שבת שלפעמים בשחיום פנה לערוך שאין רואים היטב על הבימה רשאים דרך עראי לקרות על השולחן העומד סמוך לחלון שבגד דרום או צפון אבל לא לגד מערב וכשעת הדחק יש להחיר אף לגד מערב כיון שהוא דרך עראי ומ"מ לא יהיה מקום הקריאה מכון נגד ארון הקודש ואם מתפללים בבית בעשרה והחלונות בגד מערב וצריך לקרות בקביעות לגד מערב כי הקורא לאורה הוא צריך יכולים לקבוע הקריאה לגד מערב אך לא יקבעו את הארון הקודש נגד מקום הקריאה משם : (ג) אם הקורא עצמו רוצה לעלות לתורה ויעמוד אלני מיד שמאלו הש"ץ הקורא בשם העולים לתורה שיהא שם ג"כ אלל הס"ת ואם הוא עצמו הוא ש"ץ יעמוד שם איש אחר שכשם שניתנה התורה ע"י סרסור והוא משה רבינו ע"ה שהיה כמו סרסור בין הש"י וישראל כך אנו צריכים לנהוג בה ע"י סרסור והסגן עומד ככיכול במקום הקב"ה שהוא המזוה לקרות למי שישר בעיניו והקורא הוא הסרסור במקום משה והעולה הוא המקבלה במקום ישראל ובשליקותו ומוה יש ללמוד שיש לבחור סגן איש נכבד ובעל מע"ט ודעת הבריו' נוהה ממנו שלא יחשדוהו שכשכיל הגאח עצמו או איזהו סיבה יתמוך כבוד לאשר לא נכון לו או בהיפוך וכן ראוי לניזור שלא יתרהרו אחרי הסגן וידונו אותו בכל ענין לבק צות כי דרכיו דרכי נועם וכל נתיבתו שלום והדבר אשר יקשה בעיניהם יתלו כי משנה הוא וטעה בשיקול הדעת ויתקיים בו ובהם שלום רב לאוהבי תורתך וכו'. ואם אירע שקראו לאחד שלא לפי כבודו והוא הושד להסגן

שעשה במתכוון לבעבור הרעיומו וכיוצא בו אם נגע יראת ה' בלבונו יש להתאפק בעת ההוא ולא יאמר לו דבר בעתו וישא ק"ו כנפשו אם קרוך מחומר כמוי אשר ביקר בל ילני נפשו מתרפקת ותתפעם רוחו בנגוע בקלה כבודו כחוט השערה שאכ"ו מעלות למקום המקודש הזה משכן למלך הכבוד ומעלות התורה הקדושה שהמיקל ראשו ואינו חושש לכבודם לא ינקה ה"ו רע ואם אחד בנזוה אפי' כל ידרוש ק"ו ויעשה פלילות עם הסגן חוב על הסגן להיות מן הנעלבים ומקומו לא יניח ואם הסגן מתפעל לפי שזה הקניטו בדברים ומניה הס"ת והולך לו ראו' לענשו כי אם אדם חוטא ס"ת למה בייש וכל ערום יעשה דעתו ויחוס לכבוד המקום ולכבוד התורה וזוה יגדל כבודו כמו שאמר הכתוב כבוד לאיש שבת מריבו : (יא) הקורא בתור' צריך לעמוד בעת הקוראה ואפילו לסמוך עצמו לכותל או לעמוד והוא השלחן שהס"ת מונח עליו אסור וכן העולה לתורה והסגן צריכים לעמוד ויזהרו אפילו מלהשען קצת ומי שהוא בעל בשר או חולה או זקן הרבה קשה לו עמידה בלי סמיכה רשאי לסמוך קצת אך יזהר שלא לסמוך כ"כ עד שאם ינטל אותו דבר ישול ואם אי אפשר לו לסמוך כ"א בענין זה והוא צריך סעד לתומכו מותר גם בזה אך ישען על הדפין של השלחן ולא על המפה שהוא תשמיש קדוש' וכדיעבד אם קרא בישיבה יא' וא"ל לחזור ולקרות ועל הרוב עבודת הסגן הוא שהוא איזהו ביד העשוי מכסף להורות לפני הקורא באיזה שורה ותיבה שהוא עומד עתה ולפעמים א"א לו כ"א כששוחה עצמו וסומך על השלחן מותר אבל בלא צורך אין לו להשען : (יב) פעמים שהס"ת ארוכה ובזולה הרבה והקורא צריך לקרות מתוך הכתב וכן העולה שצריך לראות בס"ת מה שמקרא לפניו ולקרות אחריו בלשם וא"א להס לראו' בראש הדף אם לא כשסמוין עצמם סמוך לס"ת ועי"ז בא לידי סמיכה על השלחן יש להתיר שהרי נראה לכל שאין סמיכה זו דרך גאות שזהו העומד זקוף וסמוך אבל זה שעומד מוטה וכפיף עמידה באימה היא זו ויכול לעמוד סמוך ואינו נראה כמהדר לפני מלך שהסמיכ' כזו לא אפשר ולא מכון לסמוך ומ"מ לא יסמוך על המפה וגם יזהר שאחר שיקרא השורות העליונות מראש העמוד ויגיע בהני עמוד או קרוב לו שאפשר לו לראות היטב בלי סמיכה ויקוף שמשייתו כדי שלא יצטרך להיות סמוך כלל : (יג) כל חיבה שהוא קרי וכתיב הלכה למשה מסיני אך היה הכתיב ולא כמו שהוא נכתב הוא נקרא כ"א כפי המסור' ולכן כן צריך הקורא לקר' ואע"פ שגלה זו שהוא קורא קריאה בעל פה הוא שרי כתיב בתורה בענין אחר אע"כ צריך הוא שיראה בספר התיבה הכתובה שמה והוא יאמר אותו כפי המסורת ומעשה באחד שקרא כפי הכתיב והתרו

והתרו בו שיקרא כפי המסורת ונדוהו הרבנים גדולי הדור והורידוהו מן התיבה : (יד) הקורא יש ליהר לקרות הכל כפי הנקודות והטעמים המסורים בידיו מקדמוניו ז"ל ואין לו להטען על בינהו במקום שראה לו בענין אחר כי הרבה דקדקי הקדמונים להעמיד הכל על מכונו מתוקן ומקובל בידם הלמ"מ ומחמת כללי המדקדקים לא ישתנה הקבלה וגם יש לו לתלות כי לא נכון עמו מחמת קולר דעתו וגם אין בידיו כללי חכמה זו במסורת מהכמי הש"ס שקבלו איש מפי איש הל"מ רק מה שאבותינו הקדמונים יגעו ומלאו בחכמה זו חרשו וזרעו וטעמו ורקרו עד שהולאו כולת נקיה ועליהם יש לסמוך במקום שאינו כותר הקבלה והמסורת וזכינו שקרוב לימינו נדפסו חומשי תורה עפ"י המדקדק מהר"א מפרעמשאל ושעתי כי הם מדויקים בצדק ויש לקורא להרגיל עצמו בהם וגם להיות שגור בפיו משפט המתנין מלעיל ומלרע ובמשפט הנקודות לא יעה ימין ושמאל : (טו) אמרו חז"ל המשנה מקראות אין להם הכרע שאח (בראשית ד') ארור (שם מ"ט) מהר (שמות י"ז) משקדים (שם כ"ה) וקם (דברים ל"א) וכו' אע"פ שאין לו לשנות הטעמים הכתובים ויש כתיוב אתנחתא מ"מ יש לקורא שלא לשנות הפסק במקום זה ולא יעשה עצמו מכריע רק יקרא היבנה זו עם התיבה שלפניה ושללאחריה בתכיפה אחת והקב"ה יודע הכרעות וכן בפרשה משפטים פסוק ויעלו עולות ויזבחו וזבחו שלמים לה' פרים אע"פ שכתובה עולות נקוד אתנחתא אין לו לשנות שמה הפסק הניכר ויקרא עד סוף הפסוק יחד בלא הפסק . בקריאת עשרת הדברות הנוהו שני טעמים עטם העליון וטעם התחתון ויש בזה דעות אימת יקרא בעליון ואימת בתחתון ואי"ה בשער המועדים אבאר זה : (טז) בין אם העולה הוא הקורא או הקורא בקול רם הוא אחר אם קרא וטעה אפילו בדקדוק אות אחת שמשתנה הענין ע"י שינוי הנקודה כגון יעשה בשתח וקרא יעשה בצירי או להיפך וכן כהלכ אמו שהוא בחטף וקרא כהלכ בצירי או להיפך מחזירין אותו אבל אם טעה בניגת העטם או בנקוד שאין הענין נשתנה מהמת שינוי אין מחזירין אותו אבל גוערין בו : (יז) ישוב בדקדוק ובטעמים אע"פ יקראו בתורה בזכרה כהלכתם ומפטירין בנביא ואם יש שם מי שידע עכ"פ לקרות הטעמים מתוך ההומש יקרא זה מתוך ההומש לפני האיש הקורא בס"ת להורות הדרך בנקודות וטעמים כראוי והקורא מתוך ההומש לא יקרא בקול רם רק כדי שיהא נשמע להקורא מתוך הס"ת ואם אין שם מנין יתבאר בשער ז' העיף ל"ח : (יח) אסור לקורא או לעולה לקרות בראש מגולה בין אם הוא גדול או קטן העולה למפטיר

ולכתהלה יש לו לקורא או לעולה שלא לקרות או לעלות במלגפת שמתהלך בו בקרב ביתו אלא ישים בראשו הכובע שדרכו ללבושו כשרואה לקבל פני אדם גדול ונכבד ואם יש שם עליה מלויאל יתעטף בו מפני כבוד ליבור אפי' בקריאה שבעת תפלת המנחה ויקח עליה שאלה ולא יברך עליו כמ"ש סימן תקפ"א ואם הקורא אינו רואה בטוב רגליו בכתי עינים מותר לקרות בהם : (יט) אם הקורא נעשה אבל כ"מ אסור לו לקרו' בזכור בשבת שבתוך ז' ואם הוא קבוע לקרות בכל שבת טוב שילך להתפלל לכה"כ אחר אם יש שם ואם נעשה אבל בחוץ הרגל ואין שם אחר לקרות מותר לו לקרות אבל אם הוא אונן אסור ועיין לקמן סוף שער ח' :

שער ד

דין העולה לתורה והנהגת הצבור בעת קריאת התורה ודין ברכות לפני הקריאה ולאחריה וכו' ל"ה סעיפים :

(א) האיש שקורין אותו לעלות לתורה יש לו לילך בצורות מיד אל המגדל שהס"ת שמה ומ"מ לא ירוץ משום כבוד בהכ"כ וכבוד הצבור ועולה בפתח שהיא לו בדרך קצרה ממקומו ויורד בדרך אחר שהוא לו בדרך ארוכה עד מקומו ואם שני הדרכים שוים עולה בפתח שהוא לו דרך ימין ויורד בפתח שנגדו ולא ירד עד שיעלה השני הראוי לקרות אחריו והמדקדקים שלא יוכלו לשמוע הקריאה כהוגן בדרך הלכו ממתינין עד שיסיים קריאת השני ויורד בין גברא לגברא : (ב) כבר כתבנו שהקורא יש לו לחדר תהלה מה שיקרא ג' או ד' פעמים ונכון גסם מי שידע שיקראו אותו לעלות יתדב לעצמו כמו כן ולא ננו כן לפי שעל הרוב בעת הקריאה כבר קראו להם שנים מקרא ואחד תרגום וכומכין על זה ובפרשת החול מקילין ג"כ לפי שנקראת ארבעה פ' בכל שבוע רגילין בה מאוד וכן הפרשה של תעניות הרוב רגילין בה אך בפרשת מועדים והוה"מ והנוכה ופורים וזכור ופרה וחודש יש לבעל נפש להחמיר לסדר לו הפרשה שמה יקראו אותו לעלות ואז"ל אם יודע שבודאי יקראו אותו : (ג) העולה לתורה הסגן או הקורא פותחין לו ומראים לו המקום שיתחיל לקרות משם כדי שידע על מה הוא מברך ונוהגין שהעולה לוקח לעליה או המעיל של הס"ת ומטבירו על מקאת העמוד במקום שיש לו לקרות ונושב העליה או המעיל והוא מנהג ותיקין כמו שאכתוב לקמן וקודם שמתחיל לברך הוזר וגולל וכותם הספר בשעת הברכות ונגמר הברכות חוזר ופותח וקורא ויש מי שכתב שינייה הספר פתוח רק שלא יביע לתוכו בשעת הברכה שלא יאמרו הברכות כתוכים בתורה רק יביע לנד חוץ ומי שטעה כן אין מוניחין אותו כי יסודותם בהררי קודש וכ"א יש לו על מה שיסומך

שיסמוך: (ד) העול' לתורה צריך לאחוז בם"ת בשעת הכרעה ויש לו לאחוז בשני יריעות התורה מזה ומזה לא יאחוז' הם"ת ערום כ"א ע"י העלית או מפה בשעת הכרעה ואחר הכרעה יסלק השמאל משם ויש מי שנהג לאחוז בידו בעמודים הקרואים עץ החיים ולא ביריעה עצמה ויש לקיים שניהם לאחוז ביריעות התורה בשעת הכרעה ובשעת הקריאה תהיה ידו הימנית אחוזת בעץ החיים ורמו לברך עץ חיים היא לחיותיקום בה ובשעה שאומר הכרעה ונתן לנו את תורתו יגענו קאת את הם"ת וכן בכרעה אחרונה כשאומר אשר נתן לנו תורת אמת ויש נוהגין לשחות ולהשתחות בעת אמירת הכרעה ויש נוהגין כן יש לו לכוון שאינו שווה בשביל הכרעה שלא תיקמ חו"ל לשחות בזה רק משום כבוד התורה ולכן אין לו לשקת כסוף הכרעה כ"א באמצעו והעול' אין ראשי לישב ולא לעמוד רק יעמוד וכבר ביארנו היטב בשער ג': (ה) יש נוהגין לומר בלשון הריני מוכן לקרות בתורה ליקבה"ו ויש מי שכתב לומר בדרך הלבוז הריני הולך לקרות כו' אמנם הדברים נמסרו בלתישה לבאים בסוד ה' ויש להם עסק בנסתרות והם מושבעים ועומדים לזהרר ממחשבת פגול לזייר תואר גשם גוף וגו' כ"א הכל בסוד אורות רוחניות שאין מחשבה חופפת בהם כלל ולא רבים יתכמו ורבות מחשבות בלב איש ההמוני אשר קצר מלץ שכלו מהשתרע בדברים העומדים ברמו של עולם וענייני רוחנים כאלה ועל המחשבה דקה מן הדקה הייב משום פגול אך האידגא כבר דשו בו רבים וה' הטוב יכפר בעדם: (ו) אחר שראה המקום שיש לו לקרות משם ונשק לו אומר בקול רם ברכו כו' והצבור עונין ברוך כו' וגם העולה יש לו לענות בלשון עם הצבור אע"פ שמה שאמר ברכו לא הוליא עלמו מן הכלל שהרי אמר המצורך מ"מ יש לו להווד ולכלול עצמו עמהם כפי' ורוב העולם נוהגין שהעולה חוזר ואומר בקול רם מברוך ה' והצבור עונין אמן אחריו ומ"מ כשהעולה ממתין עד שיסיימו הצבור ברוך ה' וכו' אין לענות אמן אחריהם כיון שהוא חוזר ואומר ברוך כו' ויש שעונין אמן וחוזרים ואומרים ברוך כו' וכן עושין קאת ש"ץ כשעובדים לפני התיבה שחרית וערבית שכתב הצבור אומרים ברוך כו' עונה אחריהם אמן וחוזר ואומר ברוך כו' וטעות הוא בידם שביון שאמר מיד ברוך א"ל לומר אמן: (ז) העולה יש לומר הברכות בקול רם ומי שאומר בלשון גזול את המצוה וי"א שאף בדיעבד לא יאכי אין דבר שבקדושה פחות מעשרה לכן יש לזהר בזה לכתלה ועכ"פ ברכו צריך לומר בקול רם שישמעו הצבור ויענו ברוך כו' ומי שלא שמע שאמר העולה ברכו רק שמש שהש"ץ ענה ברוך כו' לא יאמר ג"כ ברוך ה' רק יענה אמן על אמירת הש"ץ ולא יותר: (ח) כשהעולה חוזר ואומר בקול (פרת יוסף)

רם ברוך ה' כו' שהצבור עונין אחריו אמן יש לו להמתין מלהתחיל הכרעה עד שיכלה אמן מפי הצבור ואח"כ יברך אשר בחר כו' ונתן לנו את תורתו ויש שמהמת רהיטת הלשון מזליעיס חיבת את ולא נכון רק יאמר במתון ולא יהיה כבלע את הקודש ובסיוס הכרעה הצבור עונין אמן ואין הצבור רשאים לענות אמן עד שתכלה הכרעה מפי העולה והקורא עונה אמן עם הצבור בקול רם וממשיך בו קאת יותר מן הצבור בכדי שיבינו שמתחיל לקרות וישו אוון לשמוע ומתחיל לקרות מיד ויש לו להפסיק קאת בין מלת אמן להתחלת הקריאה שלא יהא נראה מהמת נגינת האמן שהוא דבוק אל מה שקורא וגם באמירת אמן לא יסתכל בתורה רק בהתחלת הקריאה ויש להעולה לקרות בלשון מלה במלה אחר הקורא עם הנגינות וטעמים שמוע מפי הקורא וטוב שלא ישמע לאזניו ועכ"פ לא יהיה נשמע לחבירו וכמ"ל למעלה: (ט) כבר ביארנו שהקורא והעולה צריכין לעמוד וכן הסגן יש לו לעמוד ושאר הצבור רשאי לישב בשעת קריאת התורה רק בשעה שהעולה אומר ברכו כו' צריכין לעמוד ולענות ברוך ה' כו' ושבו יושבין ויש להחמיר לעמוד כל שעת אמירת הכרעה ואע"פ שיש מחמירין שצריך לעמוד בשעת הקריאה נהגו להקל ויש מחמירין לעמוד אפילו בין גברא לגברא והוא מדת חבדות ומי שהוא איש חלש וקשה לו לעמוד ועי"ז אין דעתו מיושבת לכוון היטב לקול הקורא יש לו לישב אך יזהר שלא לישב ופניו נוכח הלשון שקורין עליו שקרוב הדבר שלא יכוין לבו לעמוד בעת שיתחיל העולה לברך שאז אם האיש העולה שוה בשעת הכרעה נראה כאילו משתחוה לו: (י) אסור לנאח מבהכ"ל בשעה שהס"ת פתוחה וכל היוצא עליו נאמר ועוזבי ה' יכלו אכל בין גברא לגברא אם יש לו צורך לנאח רשאי: (יא) מיד שמתחילין לקרות אסור לספר ולשיח שום שיחה ואפי' בין גברא לגברא אסור לשיח ויש להחמיר שלא לשיח מיד שנפתח הס"ת אף שעדיין לא התחילו לקרות ואפי' אם כבר השלים הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום אסור לספר ואפי' להורות איזה דין לשאל לפי שעה אסור בשעת קריאה ממש ובין גברא לגברא מותר ובכדי להפריש מאיכסור מותר לומר בדרך קצרה אפי' בשעת הקריאה אם אי אפשר להפריש ע"י רמזיה: (יב) אפי' לספר בד"ת בשעת קריא' אסור אפי' כבר השלים הפרשה שמו"ת ומי שנפשו חשקה בתורה לחזור על למודו אפשר לו להקל כשיש שם י' בלעדו שאזניה קשובות לקול קריאת התורה ויש לו להחזיר פניו קודם שפותחין הס"ת ולגרום בלשון וכן אם רצה לקרות בעת ההיא שמו"ת מותר כיון שהיא מעין שקורא הש"ץ אע"פ שאינו קורא בפסוק ההוא שהש"ץ קורא וכל זה בסדר קריאת פרשיות השנה אבל פרשת זכור

זכור ופרשת פרה שהם מן התורה אין להקל בקולות אלו וצריך כל אדם לכוון דעתו לשמעם היטב מפי הקורא מתוך ה"ת כשירה והמדקדק במעשיו גם בשאר הפרשיות לא יסיח דעתו ויכוין לשמוע מפי הקורא ומ"מ יכול לקרוא עם הקורא אם רוצה ויזלזל בזה פעם-אחד מקרא אך יהא החומש פתוח לפניו ויקרא מתוכו בלחש מלה במלה עם הקורא ויותר נכון שלא ימתין עם קריאת שמו"ת עד שעת קריאת התורה וישלים שמו"ת לפניו או לאחריו ובשעת הקריאה ישחוק ויכוין לקריאת הקורא ומ"מ בין גברא לגברא יכול לקרות שמו"ת וללמוד פרש"י והמדקדקין נוהגין לקרות שמו"ת בע"ש והוא נכון כדי שיהיה הפרשה סדורה בידו אם יקראוהו לעלות וכמ"ש למעלה ומי שאין לו פנאי לזה וקורא עם הש"ך ללאת ידי פעם א' מקרא לא הפסיד ועיין סימן רפ"ה: (יג) מי שנתאחר לבא לנהכ"ג עד שעת קריאה וצריך לעצמו ברכת התורה ותיכף קראוהו לעלות לתורה צריך לברך שנית בה"ת על הבימה כשאר העולים אך טרם יעלה יאמר פסוק א' כגון יברכך ואם ממחרת עליו וא"א לאומרו במקומו יאמר דרך הליכו כדי שלא יהיו שתי הברכות תכופות זה לזה בלי הפסק ולכן יפסיק ביניהם באמירת פסוק ולא תהי' ברכתו הראשונה לבטלה ואם עדיין לא בירך ברכת התורה ונקרא לעלות ועלה וצריך וקרא טוב הוא פטור מלומר בברכת התורה ברכת אשר בחר בנו כו' רק ברכת אשר קב"ל לעסוק בדברי תורה כו': (יד) מי שעלה לתורה ואחר שצריך הברכה קודם שמתחיל הקורא לקרות הפסוק ששיחה בין בד"ת בין בדברי חול צריך לחזור ולברך אבל אם כבר התחיל לקרות וכבר קרא פסוק אחד או כמה פסוקים והפסיק באמצע ראוי לקרות להלן ואפי' הסיה דעתו מלקרות עוד ושבו נמלך וקורא להלן א"י לחזור ולברך ויש מי שכתב בענין אחר וספק ברכו' להקל ומ"מ נכון שהמברך יכוין תהלה בברכתו שאף שיסיה דעתו יחזור ויקרא על סמך ברכה זו ואעפ"כ לכתהלה אכור להפסיק באמצע הקריאה אף בלא היסח הדעת כלל: (טז) חגג השכונות ביום ראשון המנהג הברבה מקומות לומר פיוט אקדמו' אחר שקרא הקורא לכהן פסוק ראשון מפסיקין שם וקורא העול' וכל הציבור עמו אקדמות ואח"כ חוזר וקורא להלן מ"מ צריך לזיזר שלא לשחש שום שיחה אחרת כלל אפי' לצורך אמירת הפיוט כגון הכאת המחזור וכיוצא וגם צינתיים תהיה ה"ס"ת מגוללת ומכוסה במטפתה שלה אבל יש משפסקים בזה וסבורים שלא להפסיק ויהגין שאחר שעולה הכהן אל הבימה או פותחין ה"ס"ת ומעמידין על מקום שצריך לקרות חובת היום וחוזרין וגוללין אותה ומכסים במטפתה ואומרים אקדמות ואח"כ מברך הכהן וקורין בתורה בלי (פורת יוסף)

הפסק כלל ובמקום שנהנו כדעת הראשונה אין צריכים לשנות מנהגם: (טז) אם טעה העולה בברכ' שלפניה וצריך אשר נתן לנו כו' אם כבר סיים נותן התורה צריך לחזור ולברך כל הברכה שנית בא"י אשר בחר כו' נותן התורה ואם לא אמר עדיין בא"י נותן התורה וזוכר לא יחזור לראש הברכה אלא יתחיל אשר בחר בנו ואם כבר אמר בא"י ולא סיים נותן התורה עד שזוכר יש לו לומר מיד אמ"ה אב"כ כו' ולא יסמוך על מה שכבר אמר בא"י אמ"ה בתהלתו שא"כ מה שאמר עתה בא"י יהיה ברכה לבטלה: (יז) העולה לקרות בתורה והראוי לו המקום שצריך לקרות וצריך על התורה והתחיל לקרות או לא התחיל וצריך כך הזכירוהו שפרשה אחרת צריך לקרות יש בזה דעות שונות והעולם נוהגים שאם הטעות היה ממקום שיש לו לקרות או למטה מזה א"ש לחזור ולברך והקורא מתחיל ממקום הראוי ואם מה שהראו לו היה למטה יש לקרות ג"כ חיוו פסוקים להלן ממקום שהראו לו אבל אם הראו לו למעלה אין חוזרים לקרות מה שכבר קראו ומכ"ש אם למעלה חיוו מחובת יוס' זה כלל ולעולם אין מתחילין אלא ממקום הראוי ואם הראו לו בעמוד אחר צריך לחזור ולברך אע"פ שגם אותו העמוד היה מגולה בשעה שפחת לקרות מ"מ אין דעתו על עמוד אחר כ"א על אותו עמוד שהראו לו ואף שאינו מכוון על מקום הקריאה ממש ומה יאז מה שנוהגין להטביר עם העליה על חורך מקצת היריעה בזהו מקום שראין לו לקרות לנשקו כשיקה של חיבה וכמ"ל לפי שבו מגלה דעתו שחביב עליו לקרות מכל הכתוב כאן אבל לא עלה על דעתו שיהיה הקריאה בעמוד שלפני זה או אחר זה אע"פ שגם זה מחובת היום ולכן צריך לחזור לברך שנית ואפילו כבר התחיל לקרות שמה פוסק וגולל למקום הראוי ומברך: (יח) במקום שאמרנו שחוזר ומברך אם כבר התחיל לקרות חיוו פסוקים או כשגולל למקום אחר צריך לחזור ולהתחיל ברכו אבל אם לא התחיל עדיין לקרות כלל א"ש לחזור ולומר ברכו רק מתחיל בא"י אמ"ה אשר בחר כו' ואז"ל אם התחיל ברכו וענו אחריו ברוך ה' כו' וזוכר שהראו לו במקום אחר בכל ענין א"ש לחזור וגולל למקום הראוי ומברך ברכת אשר בחר כו': (יט) אם כבר התחיל לומר בא"י וזוכר אז אם הוא מקום קרוב שא"ש הפסק גדול עד שיגולל למקום הראוי כגון שהוא העמוד הסמוך לו לפניו או לאחריו או יראו לו מיד מקום הראוי ויסיים ברכתו אבל אם צריך לגלול וע"י שהות הגלילה יהיה הפסק ניכר בין הוכרת השם ובין הברכה יש לו לסיים מיד למדני חוקיך כדי שלא יהא הוכרת השם לבטלה ויגולל למקום הראוי ויתחיל שנית הברכה ואם כבר אמר ג"כ אמ"ה שאז א"א לו

לו לסיים טוב למדני חוקיך אז יש לסמוך שיסיים
הברכה אחר שגלל למקום הראוי אף אם יש שהות
קצת לפי שהפסק שתיקה אינו חשוב הפסק כ"כ :
(ב) אם הוא יום שיש בו שני ס"ת ועשו והניחו
האחרונה ופתחוהו ובירך עליה ואח"כ נזכרו ויבואר
בשער המועדים ור"ח א"ה : (בא) אחר שנמר
הקורא את הפרשה שקורא להעולה לריך העולה
לברך לאחריה ויש לו לגלול הס"ת ולסוחמה ומברך
אשר נתן לנו וכו' ומניחה כך שתומה ויש שמכסין
אותה ג"כ במטפחת שלה בין גברא לגברא משום
כבוד התורה לפי שעושין שהות קצת במי שברך
ומכ"ש כשזממין לתת ולכן טרם יעלה הכ' לא תהי'
ואנחת ערומה בלא מצות והשני כשבא לקרות פותח
ורואה כו' כמ"ש בסעיף ג' : (בב) פירוש הברכה
אשר נתן לנו תורת אמת זו תורה שבכתב וחיי עולם
נטע בהוכנו זו תורה שבע"פ וכן הוא אומר דברי
הנביאים כדרכנות ומסמרות נקוטים ואחר גמר
הברכה קודם שמתחלק ממנה יש לו לנטק הס"ת
ואם נודמן לו רוק בפיו לא ינטק הס"ת ואח"כ
ירוק אלא ירוק תהלה ואח"כ ינטק : (בג) אם טעה
בברכה אחרונה ואמר אשר בחר כו' אם לא סיים
עדיון בא"י נותן התורה יהוור ויאמר אשר נתן לנו
כו' ואם כבר סיים נותן התורה או אפי' לא סיים
רק בא"י יסיים נותן התורה ואינו חוזר ומברך אשר
נתן כו' : (בד) נוהגין שהס"ן אומר מי שברך
להעולה ויש מקומות שעושין מי שברך גם לראש
הכנסת ופרנסים ויש מארביין לעשות מי שברך
לאנשים מיוחדים של העולה עפ"י צויו וראוי לקצר
בזה משום כבוד התורה ועורה נזכור אם לא שמגיע
מהמת זה הנאה לקופה של זדקה שאז מן הסתם
הנזכור מרוצים וכבוד התורה מתרבה שעל ידה
מתרומם מעשה הדקה : (בה) מי שנעשה בר מצוה
דהיינו שבערו עליו י"ג שנה מלידתו והגיע יום
שנכנס בו לשנת ה"ד כשהעולה לתורה בפעם הראשון
יש לאביו לעלות אחריו ולעמוד שם עד שיסיימו
הקריאה והנער מברך ברכה אחרונה ואח"כ אומר
האב ברוך שפטרני מטובך של זה ויש נוהגין לברך
בשם ומלכות בא"י אמ"ה שפטרני או אשר פטרני
ואם הוא מברך בשם ומלכות אז השומעים עונין
אחריו אמן : (בו) כוונת הברכה שפטרני יש
מפרשים שמברך על זה שהבן הוא פטור מעתה
שלא יענש בעון האב וכשהבן נענש על ידו טוב האב
נענש ע"ז כמ"ש חז"ל כל מי שחברו נענש על ידו
אין מכניסין אותו במחילתו של הקב"ה ולכן האב
מברך שמעתי נפטר מעונשך של זה ויש מי שמפרש
שהכוונה שעד עתה היה מחויב לחטב במצות ואם
מתרשל בחטובו הוא נענש ע"ז וכן אמרו במדרש
פרשה חולדות ויגדלו הנערים אמר ר"ע צריך אדם
לספל בבנו עד י"ג שנה מכאן ואילך צריך שיאמר
ברוך שפטרני כו' ולפי שאז נודע לרבים שהוא גדול
(פזרת יוסף)

שקודם לזה לא היו מעלין אותו לקרות בתורה לכן
נהנו שיברך עכ"ל ברכה זו ויכוין האב בברכתו
ע"ד הפירושים שהזכרנו : (בז) מי שעמד מחליו
שצריך לברך ברכת הגומל וכן בשאר שצרכין להודו'
ע"ד שנתבאר בסו' רי"ט נוהגים שבאים לבה"כ
וקוראים אותם לעלות לתורה ואחר ברכה אחרונה
אומר ברכת הגומל ואע"פ שלכתחלה יש לו לברך
ברכה זו תוך ל' ימים שעמד מחליו אין מדקדקין
בזה ומאחרין אותה לפי שצריכה עשרה ולכתחלה
לריך שיהיו ג"כ שנים שהם שוני הלכות ויש טורח
לחזור אחריהם ולאבסם תוך ביתו וכיון שיש לה
תשלומין לברך כל עת שירצה לברך מאחרין אותה
עד שהולך לבה"כ ועולה לתורה שאז יש עשרה ומן
הסתם יש שם ג"כ שוני הלכות וכך יפה לו כי יודה
לה' חסדו ברכ עם הדרת מלך וצריך לחזור שיהיה
שם עשרה מלבד המברך טוב שיהיו השנים שוני
הלכות גם כן מלבד העשרה ויש לברך ברכה זו
בעמידה והעשרה יש להם לישב בשעה שמברך
שנאמר ובמושב זקנים כו' ואף מי שרצה לברך
בביתו אינו מברך עד שיבריא מחליו היטב וילך על
צוריו והשאר שצריכים להודו' אין מברכין עד שיאלצו
מהנרה לגמרי : (בח) מי שעדיין לא נעשה בר מצוה
ועמד מחליו נכון לקרותו למפטיר ומ"מ לא יברך
ברכה הגומל וגם אביו של הקטן אינו מברך ואשה
היוולדת שבעלה עולה לתורה בבית שהולכת לבה"כ
אינו מברך ברכת הגומל ומ"מ כשאומר ברכו יש
לו לכוון שנתן הודאה כשכיל אשתו ואם האשה יש
בשעה שעולה בעלה לתורה טוב שתכוון דעתה
לשמוע כשאומר ברוך ה' ותענה אמן : (בט) נוסח
הברכה בא"י אמ"ה הגומל חסדים טובים לחייבים
שגמלני כל טוב וגוססא הנדפס בסדורים הגומל
לחייבים טובות שגמלני כל טוב ובמקום שנהגו
כנוסחא הראשונה אין לשנות ותיבת שגמלני יש לומר
בניקוד סגול שו"א קמ"ך שגמלני ואין להקפיד אם
יאמר בניקוד סגול קמ"ך שו"א שגמלני ותיבת טוב
יאמר העי"ת כהלום ולא במלחוס : (ל) השומעים
הברכה עונין אחריו אמן מי שגמלך טוב הוא יגמלך
כל טוב סלה וגם בזה אין קפידא אם יאמר בניקוד
סגול שו"א קמ"ך שגמלך או בניקוד סגול קמ"ך שו"א
שגמלך ויש נוסחא שעונין אבך גמלך ואם השומעים
לא ענו אחריו כלום אינו מעבך ויולא הוא ידי
ברכתו : (לא) אם אחר שסיים ברכה אחרונה שכת
לברך הגומל חוזר ומקומו ואז נזכר חוזר אל
הביתמה אשר שם הס"ת ויברך בקול רם ברכת
הגומל בין גברא לגברא או בגמר הקריאה והס'
עונין אחריו : (לב) פי' ברכת הגומל שהוא זה
להודות שאפילו לאותם שהם הייבים דהיינו רשעים
דמתרגמינן חייביא עם כל זה גומל להם טובות
וגם אני כאחד מהם אע"פ שאיני הנון גמלני כל
טוב והארץ אפו או מירק עונותי ע"י יסורין
והלאים

וחללים או חלו לי בזכות אבותי א"פ שאני לא הייתי כדאי: (לב) נחשטע באב שחרית כ"א מן הקרואים קודם שמברך ברכת התורה יאמר ברוך דיין אמת ומאחר שאומרים בלא שם ומלכות ואין כאן ענייני אמן טוהגים לומר בלחש: (לד) מי שכתב ס"ת לעצמו או שכתב לו סופר והשלימו והוא שמה בו יש נוהגין לברך שהחיינו בפעם ראשון שעולה לתורה בן או לפני ברכה שלפניה או שלאחריה ולפי שלא אריתי נוהגין כן במדינתנו יש לו לברך בלחש ומסתמא הוא עולה לס"ת שכתב ראשון שנמרו אבל אם עולה בשבת זו לס"ת שנדחה מפני חייבים וכיוצא אין לו להמתין עד שעת עלייתו ויברך בינו לבין עצמו ויש שמקילין בברכה זו לנמרי ועוד לזרפה כגון ללבוש בגד חדש וכיוצא עיין בס"ת ת"ר ומי שרצה לברך שהחיינו בינו לבין עצמו אין לו לברך עד אחר ההגה המדוייקת שיהיה ראוי למסרה לזכור לקרות בה שיהו גמרה של תורה ואז יברך: (לה) כבר ביארנו שהיורד מן התיבה אחר הקריאה יורד בדרך הארוכה ואם הדרכים שוים ירד בפתח שנגדו ואין לו לרוץ כ"א ילך בנחת ונוהגין לכסות הפנים קצת עם הטלית ע"ש הכתוב ויהי ככלתו לדבר אחר ויתן על פניו מסוה וכשעובר לפני ארון הקודש מנשא את הפרוכת כשגיל היכוז מצוה והצבור היושבים יש להם לנהוג בו כבוד ולעשות לו הדור קצת ואם זה היורד מן התיבה בין גברא לגברא פוגע בזה שקראוהו לעלו' בפחת התיב' או מקום צר שאין דרך שיפגעו שיהיה יריח את השולה לעבור תהלק לפי שזה הולך לעשיית מצוה וזה כבר נסתלק ממנו וכן יש לעשות השיגעים זה בזה בפחת בהכ"ל זה נכנס וזה יוצא יש להנכנס דין קדימה עיין סימן ל':

שער ה

דין טעות שנמצא בס"ת בעת הקריאה ובו כ"ו סעיפים:

בפסול' ג"כ עולים למנין שבעה ויש מי שכתב שאם עדיין לא קרא רק ב' פסוקים לא יקרא להלן כדי לברך אחריה רק יגללו אותה מיד בלא ברכה לאחריה ויוציאו אחרת ולא יברך לפניה ויחזיל לקרות מפסוק שנמצא בו הטעות בלי ברכה שלפניה וגומר קריאתו בספר הכשר ומברך לאחריה ואם התחיל לקרות הפ"ג אפילו רק תיבה אחת יגמור הפסוק ויפסיק שם ואם הוא ב' פסוקים סמוך לפרשה יגמור הפ"ג והטעות יקרא בע"פ ויברך לאחריה בס' הפסול ואח"כ גולל הכר זה ומוציא אחרת להשלים שאר הקרואים ויש מי שסובר שאם לא קרא רק ב"פ אפילו התחיל בפסוק ה' או שקרא ג"פ ועומד כב"פ סמוך לפרשה או כר"ח והוה"מ וכיוצא שצריך לקרות כל הפרשה לחובת היום ולהסוּף על מנין הקרואים א"א לא יברך ב"א על הפסול אלא יוציא אחרת ויקראו עם זה העולת ג"פ ויברך ב"א על הס"ת הכשרה: (ג) נראה לי שאם נהגו שאם נמצא טעות גמור בחמטש הקריאה שלא לקרות להלן ואלא לברך לאחריה בספר הפסול אף שכבר קראו ג"פ אלא לגלול את זה או בלא ברכה שאחריה ולהוציא אחרת ולברך ברכה שלפניה יש להם על מה שיסמוכו ומ"מ נראה שא"ל להתחיל מראש הסדר רק יש לו להתחיל מראש הקריאה שקראו עם עולה זה שנמצא הטעות בקריאתו שמאחר שכל זה הוא הוור ומברך טוב שיקרא גם פסוקים אלו בספר הכשר בברכה וגם לפי שזאתן פסוקים לא נתברכו ברכה שלאחריהם ומ"מ אין די שיקרא בהורה אותן פסוקים שקרא בפסול לכד רק צריך להסוּף עליהם ולקרות להלן מהם עכ"ל ג"פ ואף להנוהגים כן מ"מ אותן שקראו קודם שנמצא הטעות וברכו לפני ולאחריה עולין למנין שבעה: (ד) אם נמצא טעות בקריאת השביעי אחר שקראו ג"פ או אפילו כבר קראו ז' וקראו לאחרון ג"פ ונמצא טעות יברך אחריה ויוציאו אחרת ויקראו בספר הכשר משם ואילך לעולה מפעיר ולא יאמר קדיש קודם קריאת המפעיר ואפילו היה העולה לשביעי כהן מותר לקרות בספר השני שמוציא עכושי כהן או לוי או ישראל ואין בו משום פגם ובשעת הדחק שהוציאו ס"ת בזא' ונמצא טעות ויש טורה לזכור כיון שהטעות נמצא אחר שנשלים חובת היום יש לסמוך להחיר לגמור הפרשה באתו ס' ויש מקומות שנוהגים כשנמצא הטעות בשביעי או באתרון אין מוציאין אחרת אלא גומרין הסדר עם זה ויברך לאחריה והוא קורא ההפסרה ויש מי שסובר שגומרין הסדר עם הו' או עם האחרון ומברך לאחריה ואומרים קדיש ובשעת אמירת קדיש מוציאין אחרת לקרות ההפסרה ובמקומות שנהגו כך טוב לנהוג כשגברא האחרונה ולהנוהגים שלא לברך לאחריה בספר הפסול רק מיד מוציאין אחרת ומברך

ומצריך לפניה כאשר כתבנו בסעיף ג' גם כזה יש להם לעשות כן ויזיאו אחרת ויבדק לפניה ויתחיל ממקום שהתחיל ה' או האחרון בפסולה אע"פ שכבר קראו בפסולה כמה פסוקים יחזור ויתחיל בכשרה מתחלת הענין שהיה צריך לקרות ואם אירע הטעות במפטיר יבואר בשער ההפסדה ואם אירע טעות ביום שיש בו שני ס"ת יבואר בשאר המועדים אי"ה: (ה) במקום שאמרנו שצריך להזיאו אחרת זהו אם נמצא טעות גמור אבל אם הטעות הוא בחסר ויתיר וגם אין השינוי נרגש במכתב ואין שינוי בענין כגון במקום שהיה צריך לכתוב אבותינו מלא וא"ו ונמצא חסר או להיפך וכן במקום שצריך להזיאו מלא ביו"ד שמושיט ונמצא חסר או להיפך א"ל להזיאו אחרת כיון שאין הקריא' והענין משתנ' כ"כ ואין ס"ת שלנו מדויקים כ"כ שנדע בבירור שהאחרת היא כשרה יותר ולפינו יתבאר בפרטות מהו קרוי טעות גמור: (ו) ס"ת שנמצא פתוחה במקום שצריך להיות סתומה או להיפך פסולה ומזויז'ין אחרת וכן תיבות שיש בהם קרי וכתוב ונמצא כתוב כאשר הוא הקרי כגון ישככנה במקום ישגלנה וכל כיוצא בזה צריך להזיאו אחרת וכן כמה שנמצא בתורה חיבה אחת שנראית חלוקה לשתי תיבות ומ"מ צריך להיות כתוב כשיטה אחת כגון כדרלעומר עמינדב אליזר פדהזור וכל כיוצא בו שהדין נותן לכתוב כשיטה אחת לפי קבלת הסופרים אם נמצא כתוב בשני שיטין פסולה וצריך להזיאו אחרת: (ז) אם נמצא בשעת הקריא' טיפת שעה שנופץ על איזה אותיות מהם"ת אם הוא בחול יש להסירו משם קודם הקריאה אף אם יוכל להכיר האותיות דרך בהירות השערה ואם יש להוש' שעי' שיהיה עוסק במהירות להסירו יתקלף מן האותיות ויפסל ויכל לקרות בו כך ומ"מ אחר הקריאה צריך לקלפו במתון ואם הוא בשבת אסור לקלפו אלא אם האותיות ניכרות דרך השערה יקרא בו כך ואם אין האותיות ניכרות פסול וצריך להזיאו אחרת ומ"מ אם השערה יבש ובנקל להסירו כלאחר יד דהיינו ע"י שיכפל גזיל של הם"ת ועי"ו יכול השערה מותר לעשות כן אפילו בשבת ואין כאן משום ממרח שהרי ניכר שמחמת היבשות אינו דבוק בו כ"כ בחזק אבל להסיר השערה באמצע או בצפון אסור משום ממרח ואפילו אם לא נתכסה בשערה רק אות אחת אסור לקלפו ביד בשבת ואם הנטיפה היא על אותיות משמות שאין נמתקין אף בחול אסור שהרי יש להוש' שיתקלף קצת מהאות עמו כי"ד יעשה יראה להחם היטב הגזיל מכהון נגד המקום הנטיפה ועי"ו יוסר השערה בנקל ולא יודבק בו מהכתב כלל: (ח) אם נמצא תיבה אחת שלימה כפולה נוהגין להזיאו אחרת וס"ת שנמצא ראש הלמד מגיע לתוך אויר התי"ו שמעורה שלפניה אם הוא מעט עד שנשאר לורת חיו"ו כראוי כשר ואם נכנס הרבה בתוך (פירת יוסף)

האזיר שעי"ו נשתנה לורת החיו"ו פסול: (ט) אם בשעת הקריאה נמצא אות אחד דבוק לחנירו אם הדביקות הוא בכל אורך האות או שנשתנה לורת האות ע"י הדביקות או מ"ס פתוח שנדבק פתיחה ונסתמה או ה"א שנדבק הרגל לגנה ונעשה כמין חי"ת או שנפל טיפת דיו לתוך האות ואינה ניכרת או שנפלה טפה לתוך חלל הב' ונראית כפ' או שטעה וכתב דל"ת במקום רי"ש או בי"ת במקום כ"ף בכל אלו דינים כטעות גמור שצריך להזיאו אחרת ואפילו אם ע"י דבוק זה לא נתקלקל אות השורש רק אות השימוש כגון וא"ו או יו"ד המשמשת ע"ד שנתבאר למעלה. סעיף ה': (י) אם אין שם דבק באורך האות רק מעט ולא נשתנה לורת האותיות וניכרים היטב לכתחלה אין להזיאו ס"ת זו לקרות בה כל זמן שלא נגרו הדבק ואם לא נודע והזיאו ס"ת ונמצא בשעת הקריאה אם הדביקות בסוף האות שאם יגררו הדבק לברי יהיה חוזר להכשרו אזי בחול שאפשר לגרר ונקל לעשותו אף בשעת קריאה יש לגרר ויקרא להלן ואם אין שם מי שיכול לגרר בקל וצלי הפסד וקלקול ויש עורה צבור לחזור אחר מי שיגרור במתון או אם אירע בשבת שא"ל לגרור מותר לקרות בו כך ואם הדביקות הוא בתחלת כתיבת האות או באמצעה שממקום הדבוק ולהלן נכתב בפסול יש להזיאו אחרת ובשעת הדבק שאין שם אחרת וצריך שהות להביא ממקום אחר ס"ת כשרה יש לסמוך לגמור הקריאה בספר תורה זו: (יא) זה שאמרנו שאם מהמת הדבק נשתנה לורת האות צריך להזיאו אחרת כן הדין אפי' אם לאחר שיגרור הדבק יחזור תמונת האות לקדמותו וגם יש שיעור תמונת האות שנכתב בהכשר עד הדבק מ"מ קודם הנגרר אין כאן לורת אות כראוי: (יב) אם נמצא בעת הקריאה אות שחלוק לשנים כגון שהיודי"ן של האלפי"ן לא היו נוגעי' בקו שבאמצע בין היו"ד העליונ' או התחתונה או שלא היו היודי"ן של העייני"ן השיני"ן ורגלי התי"ן נוגעין בקוף האות או לדי"ק שכתובה כמו יו"ד נו"ן או שי"ן שכתובה כמו עי"ו או וא"ו כזה עי' או חי"ת שכתובה כשני זייני"ן או מ"ס פתוחה שניטל הקו שמחבר הוא"ו עם הכ"ף בכל אלו אעפ"י שתינוק דלא חכים ולא טיפש מכיר לקרות את האות כראוי מ"מ פסול הוא שהרי עינינו רואות שאין תמונת האות כראוי עד שיתקן וימתוך בקולמוס עד שיגיע למקומו יהיה אות א' ממש ולכן צריך להזיאו אחרת ואין זה דומה לנדבק אות בלתי שמקילין קצת אעפ"י שצריך גרידה משום שבה שנספק צריך לעשות מעשה כגוף האות להכשירו משא"כ בנדבק שמעשה ההכשר אינו כגוף האות רק חולה לו: (יג) זה שאמרנו בנחלק לשנים פסול אין חלוק בין אם היה חלוק לשנים בתחלת הכתיבה או שנפסק ונחלק באמצע ע"י קבץ שנעשה בקלף

לכופרים ואם נמצא מעמודים האלו שאינו מתחיל כן א"ל להוציא אחרת ומ"מ צריך לתקן וגם יש לבדוק אחר שאר עשיות ולהגיה הם' ע"י מומחה היטב שמהאר הסופרים בקיאין בזה וזה שינה מהתמא ידו על התחונה וכמו שגנה בזה יש לחוש להגאות ועטיות אחרות: (יא) לפעמים יארע והסופר כשמודמן לו אוח כ"ף פשוטה בסוף שמה והמקום רחב שמה ומ"מ אין בו כדי לכתוב שמה התיבה שאחרי' ולכן הם מושכים נג הכ"ף עד סוף השיטה ועי"ז א"ח להם להאריך הרגל בפלים כהגג וכשאר כמו דלת כזה ד והוא פסול וזה הוא מעשה סופרים צורים כי מעיקר הדין הכ"ף פשוטה צריך להיות הרגל בפלים מן הגג ואפי' אם יגרור קצת מן הגג פסול שזה חק תוכות וצריך למהוק הכל ולכתוב הכ"ף מחדש ואם נמצא כן בשעת הקריאה צריך להוציא אחרת ואם רגל הכף פשוטה או נין פשוטה נוגע באות שצטורה שאחריה כגון באמצע גג הבית או הד' וכדומה דינו כדין דבוק בתהלת האות שנוהגים שלא להוציא אחרת ומ"מ צריך לתקן ולהפריד הדבוק: (ב) יש מקומות שנקוד בס"ת על אותיות אחרות כגון על אות שרה אשתך וכיוצא בו והוא מקבלת חז"ל שצורה הסופר נקד כן אם לא ינקד כן אין להוציא זו לכתהלה לקרות בה עד שיתקן ואם נמצא בשעת קריאה אם הוא בחול ואפשר לנקד בקל יתקן ואם צריך שיהיה או שהוא בשבת א"ל להוציא אחרת: (בא) יש דברי' שגוהגי' בהם הסופרים ואינם מוזכרים בתלמוד רק מה שהעתיקו איש מפי איש כגון האותיות גדולות וקטנות שמינים במסורת והמסורות כגון פהינו הלפופות ואותיות עקומות והפוכות קצת וכן נהנו במנין השיעין שכל דף ובראשי שורות שלמעלה משירת הים ולמעלה ולמטה משירת האינו כל אלו אינם רק להגיה ואם שינה לא מפסל וגם הנוגי"ן המנוזרין עשושין בין פרשת ויהי בנסוע ובין פרשת מתאוננים אם לא נעשו אין להוציא ס"ת זה לכתהלה עד שיתקן כדינו ומ"מ אין צריך להוציא אחרת אם נמצא באמצע הקריאה ומ"מ יש לבדוק אחריו להגיה היטב שיש לחוש לסופר שאינו מומחה ועכ"פ נראה שלא הוגה היטב וכמ"ש בסעיף י"ח: (כב) אות ה"ת תמונתה שני זייגי"ן ומהוברים יחד בנג כמבואר בב"י ולבוש בל"ח וידוע לסופרים ואם הוציאו ס"ת בשבת ונמצא בו חיתוי"ן עשושין בתמונת שני זייגי"ן או בתמונה דל"ת זא"ו אין להוציא ספר אחר שהרי לא נשתנה לצורת אות אחר ומכל מקום צריך לתקן האותיות הנמצאים ולהזהיר הסופרים ע"ז כי תמונת החי"ת יש לו עיקר בתלמוד ועמדו עליו גדולי הראשונים ז"ל: (כג) אות ה"א שהרחיב דל העליון והרגל של ה"א אינו בקצה השמאל כ"א באמצע הגג כזה ד"ד וכן במ"ס סתומ' שהיה בסוף שיטה והרחיב הגג העליון אם הוא בחול

בקלף אחר שנכתב כתיקון או שנמקום אחר באמצע האות קפלה הדיו מהקלף אחר שנשאר רושם אדמומית מהחלודה של הדיו ועי"ז נעשה הפסק והלוק באמצע האות בכל זה פסול אבל אם עדיין להלוותי משחרורית הדיו קיימת באותו מקום רק שנקפץ קצת משוכי הדיו ולכן באותו מקום מראיתו ככה ולינו בהיר כדיו של שאר הכתב ועי"ז ניכר ההפסק או אפילו אם כל האות הוא כן אינו פסול שאע"פ שבודאי צריך לתקנו כדי שיהיה שמור שלא יתמחק יותר במשך זמן מכל מקום עכשיו עדיין לא נפסל וא"ל להוציא אחרת: (יד) אם נפסק רגל מאחד מאותיות הפשוטות כגון זא"ו וי"ן נו"ן ויש ספק אם יש שיעור באורך האות כראוי כגון זא"ו מסופקים אם האורך מתהלמו עד מקום שנפסק שם יש בו די להיות אורך זא"ו כראוי או שמא לא הגיע רק לשיעור ינ"ד יש להבחין ע"י תנוק דלא חכים ולא טיפשו אם כשכסין לו האותיו' שלפניו וגם החלק התחתון שאחר ההפסק אעפ"כ הוא קרא אותו זא"ו זה האות כי הוא תמונת זא"ו הראוי וכשר אבל האותיות של אחריו א"ל לכבות ואם לא ביחנו לכבות הלך התחתון שאחר ההפסק אינו מועיל אף אם הוא הלך קטן וקצר מאוד לפי שכשהתינוק רואהו הוא מרגיש לרפרו אל החלק העליון ולכך קוראנו כתיקון ובאמת מן הדין אינו מועיל יצרוף כשיש הפסק באמצע ולכן אם במקום שנפסק עדיין קיים קצת מאורך האות אחר ההפסק צריך לכבותו קודם שיראה לתינוק ואם ינקב אחד מרגלי ה"ה בתוך הלל ה"ה והמ"ם עיין בסמ"ח ל"ב סעיף פ"ו: (טו) כל האות מס"ת צריך שתהי' מוקפת גיזל מארבע רוחותיה שלא תדבק אות בתברתה אלא יהיה ריוח ביניהם כהוט השערה וגם לא יהיו מופרדות הרבה זו מזו ואם יש פירוד בין אות להברתה עד שתינוק דלא חכים ולא טיפשו מחלק התיבה וקורא אותן שתי תיבות פסול ויש להוציא אחרת: (טז) לכתהלה יש להפריד בין תיבה לתיבה ולהניח ריוח הלך כמלא אות קטנה ואם קירב אותם יותר משיעור היה אם תינוק דלא חכים כו' יוכל להכיר ולקרות לשתי תיבות כשר אבל אם קירב הרבה עד שתינוק קורא אותה לתיבה אחת פסול ויוציא אחרת: (יז) אם שכה אות אחת בסוף או בתהלת התיבה ותלה אותה למעלה בין השורות ואם נטיל אות הזה בתוך השורה לא יאשר ריוח כלל בין שתי התיבות אעפ"כ כשר שהרי מ"מ ניכר שהם ב' תיבות וכן אם קירב שתי תיבות הרבה אלא לבסוף התיבה הראשונה יש מ"ס סתומה או שאר אותיות מנלפ"ך שדינים להיות בסוף התיבה אפשר שזה עושה ג"כ היכר שהם שתי תיבות ולכן בשעת הדחק יש לסמוך שלא להוציא אחרת: (יח) יש עמודים בס"ת שצריך להתחיל בתיבות ידועים שר"ת שלהם הם אותיות שמינמם צי"ה שמ"ו כידוע (פרת יוסף)

אחתיות אין להוציא בשביל זה ס"ח אחרת אבל מ"מ
 יש לתקן הס"ח אח"כ לכתובו כאשר מקובל במסור':
 (ב) שס. לשמור דרך עץ החיים יש ספרים שנמצא
 כך' של דרך הפוכה כזה דר"ן ויש שכתוב בהם
 כזה דרך בכף כפופה והפוכה אם הספר מוחק
 בכשרות וידוע שלא מת"י מומחה אין להוציא אחרת
 ויראה לי שזוה שגמלא בכ"ף כפופה ודאי יש
 להוציא אחרת ואף בכ"ף פשוטה הפוכה אין לקרות
 בו עד שיהקן ויעמד הכ"ף על מכונו כי זה הדרך
 הישר: (ג) שס. כי עבת הנה לר"ך להיות חסר
 דחסר ואם כתב מלא אין להוציא אחרת ומ"מ לר"ך
 לתקן ולכתבו חסר כדמו:

(ד) גח. ההדג העשירי שנמצא כתוב חדש בלא
 ה' בתחלתו יש להוציא אחרת שהסרון הה"א
 נרגש במבטא: (ה) שס. ויהי כל ימי נח
 שנמצא ויהיו בוא"ץ לבסוף לכתחלה אין לקרות בה
 ואם טעו והוציאו ונמצא בשעת קריאה אין להוציא
 אחרת והקורא יקרא את התיבה ויהי ותהיה הוא"ו
 יתירה והטעם בזה לפי שנמצא בקצת ספרים שיש
 לכתוב כאן ויהיו ולכן אפ"י שאנו סומכים על רוב
 הספרים המדויקים שכתוב כאן ויהי עכ"פ יש לסמוך
 שלא להוציא אחרת אבל בשאר מקומות שבתורה אם
 נמצא כתוב ויהיו במקום ויהי או להיפך יש להוציא
 אחרת: (ו) שס. בסוף הסדרה תיבת בחרן יש
 כותבין גון העוכה ויש שאין משנין אותה כלל ולכן
 בין אם נמצא כך או כך אין מגיבין אותה ומכ"ש
 שא"ץ להוציא אחרת ומ"מ יש לעשות לה תג עקום
 קצת בראשה ואם היא הפוכה לגמרי כזה אפ"י
 שאין להוציא אחרת ממ"מ יש לתקן לכתחלה ולעשותה
 תמונת גון הרהוי ומי שנוהג לעשות מנוורת אין
 מוחזין בידו ותחננוהו ידוע לטופרים:

(ז) לך לך. אמרי נא שנמצא כתוב אמור נא לר"ך
 להוציא אחרת: (ח) תיבת בית אל הוא
 שתי תיבות ולכתחלה יש לכותבו כשיטה אחת ואם
 חלקו וכתב בית בסוף שיטה ואל בתחלת שיטה לא
 נפסל ומכ"ש שאין להוציא אחרת: (ט) שס.
 כדרלעומר וכל כיוצא בו מתיבות אלו שמקובל ביד
 הסופרים שהיא מלה אחת ושלא לחלקם בשני שיטין
 אם נמצא בשני שיטין בסול וכמ"ש בשער הקודם
 וזר"ך להוציא אחרת אבל אם הוא כשיטה אחת אך
 נחלק לשתי תיבות אין להוציא אחרת ומ"מ אחר
 השבת יש לתקן לקרב אותם ולעשות כדנים וכידוע
 להסופרים שיש נכתב תיבה אחת ממש ויש שמתיחס
 קצת ריוח שיראה קצת כאילו היא שתי תיבות:
 (י) זירא. מה לך הגר אל תיראי ביו"ד אחר הת"ו
 שנמצא כתוב תראי חסר יו"ד יש להוציא
 אחרת אם לא בשעת דחק גדול וכן בכל מקום
 שענינו מלשון יראה כגון בסדר זה אל תירא אברם
 וכיוצא בזה אם חסר היו"ד יש להוציא אחרת כי
 ביו"ד אינה שמושיה רק שרשיה ועל הקורא
 להדגישה

בחול ואפשר לתקן בקל יש לתקן ובשבת א"ץ להוציא
 אחרת ואם הכ"א או המ"ם הוא משם הקדוש אין
 לתקנו וישאר כך וכשר: (כד) יש מדינות שנוהגים
 כל שנמצא טעות במ"ת אפילו בחסרות ויתירות וכן
 בדבוק מקצת מן האות לחברת' באיזה מקום שיהיה
 מוציאין אחרת ובמקום שנהגו כן אין להם לשנות
 מנהגם כי יש להם על מה שיסמוכו: (כה) אותיות
 שעט"ו ג"ן זר"ך לתנן ואם לא תייג אפילו תנין
 קטנים אין להוציאה לכתחלה עד שיהקן ומ"מ אם
 נמצא באמצע הקריאה א"ץ להוציא אחרת:
 (כו) הרמב"ם בה"ס"ת מנה עשרים דברי הפוסלי'
 בס"ת ודיניהם עמוקים ורחבים מאד ואין קונטרס
 כזה מכילתו והרז"ה לעמוד עליהם ביו"ד ה' ס"ת
 ובא"ח ס"י ל"ב וס"י ל"ו יראה כי א"א לפרט הכל
 רק כתבתי ראשי פרקים כמנין מן ההרכיב ישמע
 הכס ויוסיף לקח: (כז) פסולי ס"ת ע"י חסר ויתיר
 זהליף אין בפרט אלא מה שבכלל שכללנו למעלה
 שהטעו' שהענין משתנה על ידו או שיש שינוי במבטא
 כגון כשב כש יש להוציא אחרת ודין חסר ויתיר
 שאין מוציאין אחרת הוא בחד מלמותיות אח"י
 כשבאין לשימוש ולא לשורש ואפ"כ ראיתי ליהד
 שער בפ"ע לפי סדר הפרשיות ואזכיר להם בפרטו'
 ספיקות שנפלו בטעויות הנמצאים ויש בהם מקום
 ספק אם זה טעו' גמור שזר"ך להוציא אחרת בשבילו
 ואלקטה באמרים מה שנמצא בפוסקים ובחשובות
 האהרונים ואכתוב הכרעתם בזה ולפעמים משקול
 דעתי וחכם מבין מדעתו אחרי רואו כמה ענינים
 שונים ילמד סתום מן המפורש ומשכיל על דבר ימצא
 די ספקו ובין יבין אשר לפניו משנין הדומה לו
 ואם המלא ימצא איזה חילוף דלוג לא יחרף לב
 גבון עליו ויהיה דלוגי עליו אהבה כי ישכיל וידע
 ממואל דבר כי לא נעשה כתיבה אחת חיבור
 קונטרס הלז רק אף פקד קדתי לבקרים ולרגעים
 אכהננו והיו הדברים האלה לאות כי הייתי נחפו
 לשלם את נדרי ומחשנתי מהשנה לעוכה לערוך
 דינים אלו על שער בת רבים לזכות את ישראל ולכן
 אם ימצא איזה שינוי בסדרי בראשית או שאר חומשי
 תורה המשכיל יבין כי כל מה שכתובו מזטרף
 לקודש ואין מוקדם ומאוחר בתורה:

שער ו

דין טעות חסר ויתיר וחליף שנמצא במ"ת
 בעת הקריאה על סדר הפרשיות ובו ס"ד
 סעיפים:

(א) בראשית הבי"ת זריכה להיות בית רבתי
 דהיינו שהקו העליון של הבי"ת הוא עב
 ביותר וסרה העודף עולה למעלה משווי שאר
 האותיות שכשורה והוא עפ"י המסורה וכן נמנה
 במסורה אלפא בית"א מאותיות גדולות וגם
 מאותיות קטנות ואם נמצא שלא נכתב כן רק כשאר
 (פורת יוסף)

להדגישה ביותר שתייה נכרת במנעא :
 (יא) תולדות . מפני ארס שנמצא כתוב מפדס
 במ"ם סתומה לכסוף במקום נוי"ך צריך
 להוויא אחרת : (יב) שם . והנה - תומס ז"ל
 הסר ה' וב"כ הסר יו"ד אם נמצא כתוב הואמס
 מלא באלף יש להוויא אחרת ומכ"ש אם כתוב
 תאומס אבל אם נמצא הסר אלף אלא שהוא מלא
 יו"ד שנכתב תומיס בשעת הדקא אין להוויא אחרת:
 (יג) שם . הן עשו אחי איש אשר שנמצא כתוב
 שעיר ביו"ד צריך להוויא אחרת שהענין משחנה
 ששער בלא יו"ד הוא מלשון שערות ושעיר ביו"ד
 ענינו כהמה דקה שעיר עוים :
 (יד) ויצא . מחללה הסדרה ז"ל פרשה סתומה
 ואם נמצא שאין שם פרשה כלל כמו סדר
 ויחי שאין גס ריוח בינה לסדר ויגש צריך להוויא
 אחרת ואין לסמוך על מי שכתב שם שאחר שנמצא
 כן בקצת כפרים אין להגיה ספר הנמצא כך שנראה
 שאומס שכתבו כך טעו בהבנת המכורה והעיקר
 שז"ל שם פרשה סתומה ואם לא עשה פרשה במקום
 שדינה להיות פסול וצריך להוויא אחרת :
 (טו) ויגש כי חושבת מזרים כל רעה לאן תיבת
 רעה ז"ל בה"א אם נמצא כתוב ביו"ד יש
 להוויא אחרת אם לא בשעת הדקא :
 (טז) שבות . כי מן המים משיחהו ביו"ד אחר
 השי"ן ואם נמצא כתוב משיחהו א"ל להוויא
 אחרת כמו בשאר חסר ויתיר :
 (יז) וארא . בלהטיהם אם נמצא כתוב בלטיהם
 בלא ה"א אחר הלמ"ד וכן שם אח"כ ז"ל
 בלטיה' אם נמצא כתוב בלהטיה' בה"א צריך להוויא
 אחרת : (יח) שם . אחר תיבות יעלו הנפרדים אין
 שם פרשה כלל וכן נוהגין עפ"י גדולי-המהכרים
 תיקון סופרים אם נמצא בזה פרשה סתומה יש
 להוויא אחרת אם לא בשעת הדקא גדול ומ"מ יש
 לתקן לעשותה כמנהג ועי' לקמן סעיף כ' בזה :
 (יט) בשלח . ויטע משה את ישראל שנמצא
 כתוב את בני ישראל צריך להוויא אחרת :
 (כ) שם . ונחנו מה שנמצא כתוב ונחנו מה
 עם אל"ף צריך להוויא אחרת :
 (כא) יתרו . בין פסוק לא תחמוד בית וצין פסוק
 לא תחמוד אשת ז"ל שם פרשה סתומה ואם
 לא נמצא שם פרשה ובפרשת ואחר אחר תיבת
 יעלו הנפרדים הוא כמנהג שאין שם פרשה אזי
 צריך להוויא אחרת ואם שם יש פרשה ובאין אין
 פרשה אזי בשעת הדקא אין צריך להוויא אחרת
 ומ"מ יש לתקן שניהם ולהפך הענין להסיר משם
 הפרשה ולעשותה כאן כמנהגנו :
 (כב) משפטים . לבנו יעדנה שנמצא כתוב יעדנה
 ביו"ד אשת אין להוויא אחרת :
 (כג) שם . על שלמה שכתוב שלמה או בשלמחו שכ'
 כשנולדו צריך להוויא אחרת וכן במקום שדינו
 (פורת יוסף)

להקדים המ"ם ולכתוב שלמה כגון וישמו השלמה
 או שלמתך לא בלחה ונכתב השלמה או שלמתך וכל
 כיוצא בזה וע"ל סעיף כ"ט לענין כבש כבש ו
 (כד) שם . כסותה לבדה כתיב כסותו קרי ואם
 נכתב כסותו בו צריך להוויא אחרת ועיין
 לקמן סעיף כ"ד : (כה) שם . ואל משה אמר עלה
 ונמצא כתוב עלי ביו"ד יש להוויא אחרת :
 (כו) תרומה . אמה וחצי רחבו שכתב רחבה יש
 להוויא אחרת אע"פ שאפשר לקרות הה"א
 בחולם כקריאת ווא"ו כמו תיבת אהלה שכתב
 בה"א וקריאתו בחולם מ"מ שם יש טעם לרנר
 עפ"י הדרש מא"כ כאן שמן הסתם הוראת הה"א
 לבסוף הוא על נקודת קמ"ץ וא"כ השינוי של האות
 עושה ג"כ שינוי הנקודה וגם כי טעות גמור הוא
 החילוף של ה"א במקום ווא"ו ואינו דומה לשאר
 הסר ויתיר שאין נראה טעות גמור כ"כ :
 (כז) תצוה . וסמכו אהרן ובניו סי' כ"ט פסוק י"ד
 יש לכתוב אהרן חסר כשאר אהרן שכתורה
 ומ"מ אם נמצא בשעת קריא' בס"ת אהרון מלא אין
 צריך להוויא אחרת רק אחר השבת יתקן ויעשנו
 הסר כדינו :
 (כח) ויקרא . הנבאר בדם ימלא אם נכתב
 ימלא באל"ף צריך להוויא אחרת : (כט) שם .
 אם נמצא כבש במקום שז"ל כתוב כבש או להיפך
 יש להוויא אחרת וע"ל סעיף כ"ג : (ל) שם .
 וחמשתיו ז"ל ביו"ד ונמצא כתוב חסר וחמשתו
 צריך להוויא אחרת :
 (לא) צו . קודם פסוק וידבר ה' בו' אין לעשות
 שם פרשה פתוחה ומ"מ אם נמצא כן אין
 לפסולה ומכ"ש שאין להוויא אחרת :
 (לב) שמיני . ונטמחם כס ז"ל בלא אל"ף אם
 נמצא כתוב ונטמחחם כס באל"ף אין צריך
 להוויא אחרת :
 (לג) אבנור . אשר תקראו אותם כתוב שמה שלש
 פטמים ושלשחם הסרים וא"ו אם נמצא אחד
 מלא בוא"ו אין להוויא אחרת כשאין שם ס"ת אחרת
 שהיא בחזקת בדוקה ביותר שהיא נקייה מעטיות :
 (לד) בהר . לא ירדנו בפרך שנמצא כתוב
 ירדנה בה"א יש להוויא אחרת :
 (לה) בלק . לכה נא אהךך בו' שכתוב לך בכ'
 פשוטה ובלא ה"א לבסוף יש להוויא אחרת
 ואם אין שם אחרת יש לגמור הקריאה בעולה זה
 שעלה עכשיו ויכרך אהריה ויפסיר ג"כ ועיין לקמן
 סעיף ס' ואילך כדיון טעות גמור שנמצא ואין שם
 אחרת : (לו) שם . משמו אל הוא שתי תיבות ואף
 אם נכתב בשני טעין כשר : (לז) שם . המדינית
 וכן הוא כריש פרשת פנחס ואם נמצא כתוב המידינית
 היו"ד אחר המ"ם ואחר הדל"ת אין שם יו"ד
 צריך להוויא אחרת :
 (לח) פינחס . יש ספרים שנדפס אחר כלאן אשר
 אין

העולה שנמצא הטעות בקריאה שלו העומד שמה לא יסיד דעתו ויקרא בלחש עמהם וכגמר הסדרה יברך הוא ברכה אחרונה והוא יאמר: "כ ההפטרה בכניא בברכותיה ויש מי שכתב שיאמר ההפטרה בלא ברכות ונתבאר בשער ההפטרה סעיף מ"ס: (בב) אם נמצא הטעות בשלישי או בשאר העולים אחר סיום קריאתן שזיכרו ברכה אחרונה ואין שם ס"ת אחרת אם עדיין לא ירד לא ירד ויקרא הקורא לפניו שאר הסדרה עד תומה ואם כבר ירד יש לקרות לעולה אחר או אחר יעלה מעצמו ולא יברך ויקרא לפניו הסדרה עד תומה וההפטרה יאמרו בלא ברכות. ויש מי שמתיר לקרות עולים אחרים עד תשלוס ו' אנשים ולא יותר והשביעי יהיה המפטיר בנביאים בברכות והעולים יברכו כדרכם כיון שהוא שעת הדין ומו"מ אין לקרות יותר מו' עולים וגם אין להוציא ס"ת זו לקרות בה במנחה או לקריאה אחרת אע"פ שהיא קריאת חובה: (בג) אם נמצא הטעות בשביעי אחר שזיכר ברכה ראשונה ואין שם ס"ת אחרת יקרא הטעות ע"פ וישלמו עמו כל הסדרה ולא יקראו עולים יותר אפילו במקום שנהגו לקרות י' עולים בכל שבת וזה השביעי יקרא ההפטרה בברכותיה וכן אם הטעות נמצא צעליית אחד מן הנוספים יגמרו עמו עד גמר הסדרה ויברך ברכה אחרונה והוא יקרא ההפטרה בברכותיה ואין חילוק בכל זה בין טעות גמור של הכרזן או מהק של אות הפוסל או חסרון חיבה שלימה. ואם אין שם ס"ת בלא טעות רק חומש אחד שבאיתו כפר הוא שלם בלא טעות יש מקילין ויש מחמירין וקראתי בזה שמהגנו שלא לקרות בס"ת הפסול כלל להוציאו לכתחלה: (בד) אם נמצא טעות בס"ת בשעת קריאת המפטיר בשבת יגמור קריאתו ולא יברך אחריה ואם הרגיש הטעות קודם שאמר קדיש לא יאמר קדיש אלא זה המשלים הקריאה ויברך ברכה אחרונה יתחיל ברכת ההפטרה ויקרא ההפטרה ואחר גמר ההפטרה בברכות יאמר קדיש ואם כבר אמר קדיש יקראו למפטיר בתורה בלא ברכה וההפטרה יכול לומר בברכותיה ומו"מ אם זה המשלים עדיין לא ירד אע"פ שאמרו קדיש מ"מ טוב שיהא הוא הקורא למפטיר בלא ברכה מלקרות איש אחר ודוקא לענין מפטיר של שבת אבל בהפטרת י"ע או של ארבע פרשיות וכיוצא שקריאת המפטיר בספר השני הוא לחובת. היום ונמצא בו טעות יש להוציא אחרת כמו אם היה טעות בקריאת הסדרה של שבת ויתבאר בשער המועדים ואם נמצא טעות בהפטרה של חובת היום ואין שם ספר תורה אחרת יש ליקח הראשונה שקראו בה העולים למיין חמשה או שבעה ולגוללו לקרות פרשת ההפטרה:

אין להם רעה פרשה פתוחה בין פסוק זה לפסוק שלאחריו ויאמר ה' אל משה והוא טעות שאין ראוי להיות שם הפסק פרשה כלל ואם נמצא כן בס"ת צריך להוציא אחרת: (לב) מטות. ונדרות לנאכס ל"ל האל"ף אחר הנו"ן ואם נכתב לנאכס האל"ף קודם הנו"ן צריך להוציא אחרת: (לג) מסעי. ומגשיהם יהיו לכהמתם ונמצא כתוב ומגשיהן יש להוציא אחרת אם לא בשעת הדחק שאין שם אחרת יש לסמוך להשלים מנין הקרואים בספר זה והשביעי יהיה המפטיר: (מד) דברים. ואת יהושע צויתי צעת ההוא בוא"ו שנמצא כתוב היה צו"ד אין מוציאין אחרת: (מה) ראה. ועבדך שש שנים שנמצא כתוב ועבדך בוא"ו צריך להוציא אחרת: (מו) כי תצא. וילאה מניתו שנמצא כתוב וילא בלא ה"א בסוף צריך להוציא אחרת: (מז) שם. פזוע דכה לכתחלה יש לכתוב דכה בה"א אעפ"כ אין להגיה אם נמצא כתוב באל"ף ומכ"ש שאין להוציא אחרת: (מח) שם. מאן יבמי שנמצא כתוב מאין יבמי צריך להוציא אחרת: (מט) כי הרוא. אשר נתתה לי שנמצא כתוב אשר נתתי לי צריך להוציא אחרת ואם כתב נתת בהכרזן ה"א אין מוציאין אחרת: (נא) שם. בפסוק ארור שוכב עם אשת אביו אין דינו להיות שם פרשה שתומה ואם נמצא שם פרשה שתומה אין מוציאין אחרת ומ"מ צריכה תיקון והגהה יתירה: (נב) האוינו. לא אלה שנמצא כתוב אלוה מלא בוא"ו במקום שנהגין הכופרים לקדש חיבת אלה יש להוציא אחרת והס"ת צריכה תיקון ע"ד שיתבאר בענין טעות כיוצא בזה בשמות שאין נמחקין ונמקום שלא נהגו לקדשו א"צ להוציא אחרת ואחר השבת צריך תיקון: (נז) ואת הברכה. אם דת ל"ל מלה אחת כתוב וקורין תרין עפ"י המסורה ואם נכתב בבי' שיטין יש להוציא אחרת כמו אם שניה וכתב את הקרי בכתוב שפסול ומוציאין אחרת: (נח) שם. לעיני כל ישראל שנמצא כתוב בסוף השיטה שכסוף הדף צריך להוציא אחרת: (נא) אם נמצא טעות שהס"ת פסולה מחמתו וצריך להוציא אחרת ואין שם ס"ת אחרת אזי אם אירע הטעות בקריאת הג' או א"כ באמצע קריאת העולה ערם שזיכר ברכה אחרונה ישלים עמו הפרשה שלו ולא יברך ברכה אחרונה רק יעמוד שם והש"ץ יקרא לעולים אחרים עד תשלוס ז' עולים ולא יברכו כלל רק הש"ץ יקרא לכ"א פרש' שלו עד גמר הסדר'. וזה (פורת יוסף) **כה**

שער ז

דין מנין הקרואים בשבת ויו"ט ושאר זמן קריאת התורה וכו' ל"ט סעיפים :

קריאה הראשונה לגמרי ולכן צריך לחזור ולברך לפנייה ולהתחיל ממקום שהתחיל בקריאה הקודמת כי קריאת שני פסוקים אלו לא עלו כלל ואפילו אם כבר קראו לאחד העולה אחריו ועלה לתיבה יעמוד שם עד שיברך זה שנית ויקרא הג"פ הראוים ויברך לאחריו ואח"כ יקרא זה שעלה אחריו כראוי לו ואם כבר התחיל השני לברך או סיים כל הברכה וזכרו יש להתחיל ממקום שהתחיל זה שלפניו ויקרא עמו אותן השני פסוקים שקרא הראשון ועוד ג' פסוקים ויברך לאחריה והראשון יעמוד שם עד שיגמור זה ואח"כ יברך הראשון שקרא ב' פסוקים ויקרא להלן ממקום שסיים זה כדי להשלים מנין הג' כי מה שקרא תחלה ב"ש לא עלה לו ואם לא התחיל הב' לקרות מראש אותן השני פסוקים אלא קרא ממה שסיים הראשון יש מי שאומר שיש להא' לחזור ולקרות הב' פסוקים ועוד פסוק עמו אע"פ שלא תהיה הקריאה כסדרה ול"כ שאין לעשות כן אלא גם כזה יש להראשון לקרות להלן ואם הראשון ירד מהתיבה יכולין לקרות לאחר להשלים מנין הג' בקריאת כ"א ג' פסוקים כדון : (ה) אם אירע בשבת או ביו"ט שקרא לאחד מן העולים רק שני פסוקים ויברך לאחריה יקרא האחר העולה אחריו ויתחיל ממקום שהתחיל הראשון ויבלימו ז' קרואים מלבד זה שקרא הב"ש וכן אם אירע ביו"ט יש לעשות כן לקרוא אחר כיון שיש שמואל להוסיף ביו"ט : (ו) אם בקריאת מנחה בשבת או בב' קרא ודיילג פסוק א' באמצע ולא קראו אס קרא ו' פסוקים בלא פסוק המדולג אינו חוזר וקורא ואם לא קרא רקט' פסוקי' בלא הפסוק המדולג חוזר וקורא ואם חזר וקרא בלא ברכה שלפניה יאל וכן הדין בקריאת יו"ט ופרשת מועדים ושאר קריאות מלבד קריאת שבת שאפי' קראו לו' אגשים לכ"א ג"פ מלבד הפסוק המדולג ואפילו כבר החזיר הס"ת והתפלל מוסף צריך להוציאה שנית ולקרות הפסוק המדולג ושנים עמו בברכה לפנייה ולאחריה ואין צריך לומר אם דיילג יותר מפסוק אחד ואם היה הדילוג בקריאת המפטיר ליו"ט שהוא לחובת היום ובקריאת פ' פרה שהפסוק באמצע וכיוצא יתבאר בשאר המועדים : (ז) אפי' אם לא דיילג פסוק שלם רק מקצת ואפילו תיבה אחת צריך לחזור ולקרותו ויש להתחיל מתחלת אותו פסוק ולקרותו ושנים עמו כדון פסוק שלם : (ח) אם קרא השני מה שקרא הראשון שלפניו אם הוסיף בקריאתו עוד שלשה פסוקים או אפילו שנים במקום דלא אפשר אותו השני עולה מן המנין ולכן בר"ם הלוי מתחיל מן האמרת אע"פ שאינו מוסיף בקריאתו רק שני פסוקי' משום דלא אפשר אבל אכל אם לא הוסיף שום פסוק אינו מן המנין וחוץ מקריאת פרי החג שהרביעי קור' מה שקראו הראשונים משום דלא אפשר ולכן בר"ת אם עשה וקרא לוי עד ובראשי חדשיכם או יתחיל לקרות

(א) כבר ביארנו כי בשבת שחרית יש חיוב לקרות ז' אגשים חוץ מהמפטיר ואפילו אם הל ביו"ט קורין ז' פרשת יו"ט ואין פוחתין מהם אבל מוסיפין עליהם אבל בשבת במנחה ובשני ובחמשי ומנחה יוה"כ ובחנוכה ובפורים והשעה באב ושאר תענית לכוז בקריאת שחרית או מנחה קורין שלשה דהיינו כהן לוי ישראל ואם אין שם כהן קורין לוי או ישראל במקום כהן ואם אין שם לוי והעולה ראשון היה כהן קורא הכהן שנית ואומר במקום לוי וזו הכהן חוזר ומברך וקורא אבל לא יקרא לכהן אחר במקום לוי ואם העולה הראשון הי' לוי או ישראל במקום כהן אין קורין אותו במקו' לוי וגם אין קורין לו אחר רק קורין ישראל כדרכו ואין אומרים במקום לוי ושאר דינים בזה נתבאר בשער א' : (ב) בזמן שקורין שלשה אין פוחתין מהם ואין מוסיפין עליהם ומנהג במדינות אלו שלא להוסיף אפי' כשיש חתנים או בעלי ברית בבה"כ ואין מפעירין בכניא בלבד במנחה יוה"כ ותשעה באב שחרית ומנחה ותענית לכוז בקריאת המנחה המפטירין בכניא ומ"מ אין קורין רק שלשה אלא שהשלישי הוא המפטיר ויבאר קריאת הפטרה כ"א במקומו : (ג) ביום שקורין שלשה אין קורין פחות מששה פסוקים ופסוק וידבר עולה מן המנין ואם הענין נגשם בתשעה פסוקים כגון פ' ויבא עמלק שקורין בפטרה שאין בו אלא תשעה פסוקים די בכך ובין שיש שם תשעה או עשרה או יותר עכ"פ אין לפחות לשום אחד מהעולים מקריאת שלשה פסוקים דהיינו כשיש תשעה פסוקים קורא כ"א שלשה ובעשרה פסוקים שנים קורין ג' ג' וא' קורא ד' והקורא ד' משוכח ועכשיו קורין במנחה שבת וב' וה' כל הפרשה הראשונה של הסדר שיקראו בשבת הבאה ככתוב בסידורים וזיינו הפסקת הפרשה לג' אגשים ואם שינה מסדר הזה אינו מעכב רק שעכ"פ לא יפחות לאחד פחות מני' פסוקים : (ד) אף שלכתהלה יש לקרות להג' עשרה פסוקים מ"מ אם לא קרא רק ט' פסוקים דהיינו ג' לכ"א א"ש לחזור ולקרות וראיה לדבר פרשת עמלק ואם אחד קרא רק שני פסוקים אע"פ שהשנים שעמו קראו ד' ד' מ"מ צריך לחזור ולקרות ואפי' אם זה קרא פסוק אחד למפרע שכבר קרא שלפניו והוסיף עליו שני פסוקים אינו עולה לו וצריך לחזור ולקרות אם לא שהוא שעת הדחק ולענין הברכה שניה לפנייה כך דימי אם עדיין לא בירך ברכה אחרונה אע"פ שכבר גלג הס"ת והיה בדעתו לברך וזכרו שלא קרא רק שני פסוקים חוזר וקורא בלא ברכה שניה לפנייה אבל אם כבר בירך ברכה אחרונה נסתלקה (פרת יוסף)

לקרות לשלישי מן עולת חמיד ואע"פ שכבר קרא ללוי וא"ל להוסיף מ"מ כיון דלא אפשר מותר זלכתחלה אין לקרות עם השני כלל מה שכבר קרא הראשון אף בתוספת פסוקים אך יש נוהגין בפרשה בחקתי קורין לעולם לתוכה ג"פ קודם כדי להתחיל בדבר טוב אף שכבר קרא השלישי אותו הפסוקים: (ב) אם בעלו קריאת הסדר בשבת אחת מהמתחיה אונס אזי לשבת הבאה קורין אותו הסדר עם הסדר השייך לאותו השבת והעולה רביעי יחבר הספרי' יחד כמו בשבת שקורין ב' סדרים מחוברי' אך אם אותו השבת או השבת שבעלו היה לריך לקרות שני סדרות מחוברים אין לקרות הסדר או הסדרות שנתבעו רק הסדר השייך לאותו שבת לכד וכן אם בעלו כמה שבתות אין לקרות כל מה שביעלו יחד רק קורין הסדר של שבת שלפניו עם סדר שבת זו לכד ומי שרצה לנהוג לקרות מה שביעלו שבת של מחוברין או ביטול כמה שבתות אין מוניחין אותו. ואם בעלו פרשת ויחי שהוא סוף ספר אין לקרותו בשבת שלאחריו עם שמות שהוא ראש הספר וכן בשאר סוף הספר וראש הספר אין לקרות מחוברין כי לריך שיקרא איש אחד סוף הסדר וראשו שיתחברו יחד כדון ב' סדרו' מחוברי' ובשני ספרים אין כהן לעשות כן ועי' לקמן סעיף ל"ט: (י) אם ביטלו הקריא' בבהכ"ל אחת והציבור מבהכ"ל זה שמעו קריאת ס"ת בבהכ"ל האחר א"ל להשלים אבל אם רוב הציבור לא שמעו כלל אע"פ שיש שם בתי כנסיות אחרות שקראו שמה כדון מ"מ אותן שלא שמעו הקריאה והם רוב הציבור של בהכ"ל זה לריכין להשלים הקריאה: (יא) אם התחילו לקרות בשבת ולא סיימו מהמת אונס או קטע יש להשלים בשבת שאחריו ולקרותו עם הסדר השייך לאותו שבת ויש להתחיל עם הכהן מראש הסדר של שבת שעבר ולקרות עמו כל מה שקראו בשבת העבר ולהוסיף עוד שלשה פסוקים או יותר מה שלא קראו בשבת העבר ושם יפסיק הכהן ויברך לאחריה ושוב יקראו כדרכם ואף אם לא ישאר בסדר הא' אחר שסיים הכהן קריאתו שיפור שיהיה בו כדי לקרות לוי וישראל ולחבר הסדרות ע"י רביעי אלא יעטרך לחבר הסדרות ע"י הב' או בג' אין זה מעכב: (יב) אם בעלו קריאת יום ב' אין משלימין הקריאה ביום ג' ומכ"ש כשביטלו קריאת יום ה' או שאר קריאות שקורין בחנוכה ובפורים ותענית אין להם תשלומין ובביטול קריאת פרשת מועדים או של פרשיות יתבאר בשער המועדים: (יג) אם הציבור קראו בס"ת בזמן הראוי ומעט מן הציבור לא היו עם בעת התפלה וזבחו א"כ ומתפללין אין נכון להוציא ס"ת פעם אחרת לקרות בה אבל אם הראשונים השכימו להתפלל ולקרות והשנים מתפללין בזמן הקבוע יכולים לקרות שנית ומכ"ש אם בבהכ"ל הוא מנהג (עורר יוסף)

קבוע להתפלל בהשכמ' ואח"כ מתפללין בגי' שומרת לקרות וגם מותר לחון המתפלל לעמוד במקום שעמד המתפלל הראשון: (יד) כבר בארנו שבשבת קורין ו' חוץ מן המפטיר ואין פוחתין מהם אבל אם רצו להוסיף מוסיפין ויש מקומות שנוהגין סלסול בעצמם שלא להוסיף רק לקרות שבעה קרואים אף בשבת ויש שמוסיפין אלא שנוהגין שלא לקרות יותר מעשרה חוץ המפטיר משום טורח ליבור ובמקום שאין קורין רק שבעה או כשקורין השביעי אומר יעמוד פכ"פ שביעי ובמקום שמוסיפין קורין להו' סתם כשאר הקרואים רק כשקורין המשלים אומר יעמוד פכ"פ אחרון ובשבת ר"ח ענת בשבת או שנת פרשת שקלים או פרשת החדש שחל בשבת שיש ג' ספרים והקורא בספר הב' לחובת היום הוא המשלים חיוב הקריאה או אם קראו רק ששה בסדר היום אזי כשיקרא השני המשלים פ' השבוע אומר יעמוד פכ"פ שני ולעולה בס' הב' לקרות בחובת היום יעמוד פכ"פ שביעי אבל אם הוסיף וקרא בסדר השבוע יותר מששה קרואי' אזי למשלים בסדר השבוע יקרא סתם ולעולה בספר הב' לחובת היום אומר יעמוד פכ"פ אחרון: (טז) ביו"ט של פסח ושבעות ור"ה וסוכות ושמיני עלרת קורין חמשה חוץ מהמפטיר ואין פוחתין מהם ואין מוסיפין עליהם ולמשלים הקריאה אומר יעמוד פכ"פ המיני ואם אחד מי"ט אלו חל בשבת מחלקין הפרשה של חובת היום וקורין שבעה בפרשה זו עלמה שקורין בה חמשה בחול רק ביום אחרון של פסח וביום ב' של שבעות יש חילוק שאם חל בחול מתחילין כל הציבור ובשבת מתחילין עשר תעשר ובשמיני עלרת אף כשחל בחול מתחילין עשר תעשר מפני שמהיר על מתנות עניים ומ"מ אין קורין בו כשחל בחול רק חמשה וכשחל בשבת קורין שבעה (טז) יו"ט שחל בשבת שקורין שבעה מנהג במדינות אלו שאם רצה להוסיף מוסיף ולמשלים הקריאה קורא יעמוד פכ"פ אחרון: (יז) ביו"ט שחריית קורין ששה חוץ מן המפטיר ואם חל בשבת קורין שבעה ומ"מ אע"פ שחל בשבת אין מוסיפין לפי שסיים קריאת העולים מכוונים לסיים בעיני כפרה לכן אין לשנותם ואף במקום שמהמת רבוי העולים יש ריוח ללדקה לא נהגו להוסיף ובקריאה שקורין בין מוסף למנחה קורין שלשה והשלישי הוא המפטיר ופשוט שאין מוסיפין כלל ויבואר עוד בשער המועדים: (יח) בחולו של מועד ובראשי הדימים שחלין בחול קורין ארבעה אין פוחתין מהם ואין מוסיפים עליהם ואם חל ר"ח בשבת מוציאין ב' ס"ת באחד קורין סדר השבוע ובשני קורין למפטיר כפ' ר"ח מן וביום השבת עד ונסכו: (יט) חמ"ט פסח שמוציאין ב' ספרים אף כשחל בחול וקורין על סדר קדש כנספא כמו שיבואר בשער המועדים קורין ג' בספר הא' על הסדר הלו והד' קורא בספר

בספר הב' קרבנות היום ואין מפסיקין בקדיש בין שני הקריאות לפי שהקריאה בס' הב' היא באה להשלים מנין הד' קרואים שהוקבעו לקרות היום ואין לריך להפסיק ביניהם: (ב) בשמחת תורה מרבה בקרואים וכל בני הכנסת ואף נערים וקטנים כולם עולים לתורה בפ' וזאת הברכה הרבה פעמים ויתבאר בשער המועדים ויש מקומות שנהגין כן אף בחתונה כשיש חיובים הרבה לקרות כמה פעמים ובמדינתנו לא נהגו כן: (בא) בשבת שקורין ב' סדרות מהוברים יש לקרות הרביעי להשלים סדרה הראשונה ולהתחיל השניה שאז מנין הקרואים המחויבים מן הדיון יש בכל סדרה מחלה ואף אם בסדר השני מוסיפין כמה קרואים על מנין ו' אין בכך כלום כיון שאין זה רק הוספה ולא חיוב מן הדיון וההפטרה קורין של סדרה ב' ויבואר בשער ההפטרה: (בג) פרשת התוכחה שבסדר בחקותי וכן התוכחה שבסדר כי תבוא אין מפסיקין בהם לקרות שני אנשים רק אחד קורא את כולה וכן אין להתחיל מתחלת התוכחה ולסיים בה אלא מתחילין בפסוקים שלפניהם ומסיימין בפסוקים שלאחריהם ופ' בחוקותי שאין שם עד התוכחה רק י"א פסוקים מתחלת הסדר אזי אם היא נפרדת ואף עפ"כ רוצים לקרות שלשה עד פ' התוכחה יש להם להתחיל עם זה שיקרא בתוכחה מן פסוק ונתתי משכני אע"פ שבכר קרא אותו עם השלישי ונהגין לקרות לתוכחה השמש או איש אחר שבוברין אותו שיעלה לתוכחה ויש מקומו' שנהגין שאין קורין להעולה לתוכחה אלא הוא עולה מעצמו ובמדינתנו לא נהגו כן: (כד) שמונה פסוקים האחרונים שבתורה אין מפסיקין בהם לקרות לשני בני אדם אלא יחיד קורא אותם ואנו נוהגים שלא להפסיק מן מעונה אלהי קדם ומי שמשלים התורה נקרא התן תורה ומתחיל לקרות מן מעונה עד לשיי כל ישראל: (כה) מ"ב מסעות שפ' מכעי אין להפסיק בהם ואחד קורא אותן וכן עשרת הדברות שבפ' יתרו ובפ' ואתחנן אין מפסיקין בהם וכן אין להפסיק בשירת הים ואין לשנות אפי' במקו' שיש חיובים הרבה: (כו) בשבת שקורין פרשת האזינו אזי מהלקין קריאת השירה לששה פרשיות כדרך שהיו מהלקים במקדש וסימנם היו"ו ל"ך והוא ר"ת האזינו. זכור. ירכיבו. וירא. לולא כעם. כי ידון. כך נהגין במדינות אלו והשביעי קורא מן ויבא משה עד סוף הסדרה ובמקום שנהגים להוסיף על השבעה מהלקים מן ויבא משה ולהלן אצל לא קודם לזה שאין לשנות מן הסדר האמור אפילו אם יש חיובים בבהכ"ג בשבת זה: (כז) בקריאת התורה במנחה של שבת שלפני שבת שחל בו פרשת האזינו וכן בב' וה' של שבת זה שקורין שלשה בפ' האזינו א"ש לדקדק לחלק הקריאה על דרך זה ונהגין שכהן מסיים (פדרת יוסף)

בהבו גודל לאלהינו והלוי מסיים עשך ויכונך והישראל מסיים ואין עמו אל נכר. ויש מקומות נוהגין גם במנחה של שבת וב' וה' שקורין היו"ו ובמדינות אלו נוהגים כמו שכתבתי: (בח) הקורא בתורה לא יסיים לשום אחד מהעולים סמוך להתחלת הפ' שאחריה פחות משלשה פסוקים מפני היוצאין מבהכ"ג בין גברא לגברא שיסברו שזה שיעל' אחריו לא יקרא רק שני פסוקים עד הפרשה וכן לא יתחיל בפרשה פחות משלשה פסוקים דהיינו שיקרא עם א' ויסיים עמו פסוק א' או ב' פסוקים אחר התחלת הפרשה והשני שיקרא אחריו יתחיל אחר פסוק א' או שני פסוקים סמוך לפ' מפני הנכנסים לבהכ"ג בין גברא לגברא שיסברו שזה שקרא לפניו לא התחיל רק מתחלת הפרשה ולא קרא רק פסוק אחד או ב' בלבד ואין חילוק בזה בין פ' פתוחה לסתומה וכן אין חילוק בין קריאת השבעה או אותן שקורין להוספה: (בט) אם טעה וסיים ב' פסוקים סמוך לפ' וברך לאחריה אזי העולה אחריו לא יקרא למפרע דהיינו שיתחיל מפסוק אחד קודם הב' פסוקים שבכר קרא שלפניו אלא יתחיל לקרות ממקו' שסיים העולה שלפניו ויקרא אותן ב"פ ועוד ג' או יותר מפרשה שלאחריה וכן אם קרא והתחיל בפ' פחות מג' פסוקים לא יתחיל השני מראש הפרשה כ"א ממקום שסיים הא': (ל) אם הפ' היא באמצע הפסוק כגון בתחלת פרשת פנחס בפסוק ויהי אחרי המגפה שיש פיסקא באמצע פסוק מותר לסיים בפסוק הסמוך. לו שאין חשש הפיסקא יאמרו שהעולה אחריו לא יקרא רק עד הפיסקא ההוא שהכל יודעין שאין מסיימין באמצע פסוק אע"פ שיש שם הפרשה: (לא) פרשה שאין פסוק ב' פסוקים כגון וביום השבת מותר לסייר בתחלה ולהפסיק שם ומ"מ אין לעשות כן לכתחלה כ"א בקריאת ר"ח אבל בשקורין פרשת השבוע בסדר פיגום אין להפסיק שם לכתחלה וכן בקריאת שבת במנחה ובקריאת ב' וה' ציינו לפעמים בסדורים כיום הקריאה בפסוק אחד לפני או אחר הפרשה אין לעשות כן לכתחלה: (לב) אם נמלא טעות בס"ת באמצע הקריאה כבר נתבאר בשער ה' שאם נמלא ב' פסוקים סמוך לפרשה גומר עד הפרשה ובמקום שנהגו להוציא אחרת מיד ופסק במקום הטעות והוציא אחרת יכול להתחיל לקרות להלן ממקום שפסק אף שאין ממקום שפסק רק פסוק א' או ב' סמוך לפרשה: (לג) אם אחר שהשלים לאחרון הקריאה התחיל לומר קדיש וגזר שעדיין לא בירך ברכה אחרונה יגמור הקדיש ויברך ברכה אחרונה ודוקא אם כבר אמר ואמרו אמן אבל אם נזכר קודם יפסיק ויברך: (לד) אם בסוף הסדרה יש ה' פסוקים סמוך לפרשה לא יתחיל להמפטיר ב' פסוקים אחר הפרשה לקרות לו הג"פ למפטיר אלא יקרא להמפטיר כל ה' פסוקים ואף אם העולה שביעי

שיהא שהות להתפלל מנחה ולקיים סעודה שלישית :

שער ח

דין קריאת המועדים ור"ח וחנוכה ופורים וארבע פרשיות ומ"ב ושאר תענית צבור וכו' קי"א סעיפים :

(א) יום א' של פסח מוזיאין ב' ס"ת באחד קורין ה' צפ' בא וסימן מש"ך דהיינו פ' משכו וקחו ואם חל בשבת קורין שבעה ודין הוספה מבואר בשער שלפני זה ובשני קורא המפטיר בפניהם ובחדש הראשון ואם עשו וקראו בספר הראשון ה' או ז' בפרשת שור או כשב יאלו י"ח וא"ל לחזור ולקרות שנית ואם אירע שזכר באמצע קריאת א' מן הקרואים וכבר קרא לזה ג' פסוקים אזי יברך העולה הזה ברכה אחרונה ואם לא קרא עדיין ג"פ ישלים עד ג"פ ויברך ברכה אחרונה ויגלו לפרשת משכו וישלים שם מנין שאר הקרואים שיש לו לקרות עדיין כגון אם קרא צפ' שור או כשב ב' ישלים ג' צפ' משכו וכל כיוצא בזה : (ב) אם בספר השני שצריך לקרות בחודש הראשון עשה הקורא וקרא בענין אחר אף שכבר סילקו הס"ת מהשלתו והחזירו אותם לארון צריך לחזור ולהזיז ס"ת ולקרות צפ' המוספין ולברך לפניו ולאחריה : (ג) אם עשה הקורא למפטיר והתחיל והקריאתו וסיים הקריאה וצריך ברכה אחרונה א"ל לחזור ולברך ולהתחיל ובחודש הראשון ועלתה להם קריאתו ואם עדיין לא בירך ברכה אחרונה חוזר לראש ומתחיל מן ובחודש בין אם אירע כך ביו"ט א' של פסח או כיום ב' וכן אם דילג מוסף הפרשה ולא קרא רק עד מלבד עלות הבקר וקפץ וצריך ברכה אחרונה יאל ואין צריך לחזור ולקרות : (ד) יום שני של פסח מוזיאין שני ס"ת בראשון קורין ה' אגשים צפ' אומר שור או כשב וסימן תור"א ובשני קוראים למפטיר כמו אהמול ואם קרא צפ' הראשון והתחיל מן שור או כשב ולא קרא רק מועד חג הפסח עד ועשייתם ביום הניפכם או וספרתם לכם וחלק אותה לחמשה עולים ולא קרא כלום משאר המועדות א"ל לחזור ולקרות אם כבר בירך החמישי ברכה אחרונה מאחר שהשלים המנין וגם קרא ענינו של יום בעצמו יאל בדיעבד : (ה) אם צפ' הראשון נמצא טעות אע"פ שכבר קראו עיני הפסח והעומר ואח"כ נמצא בקריאת העולה חמישי טעות גמור צריך להזיז אחרת ויגמור הקריאה צפ' הכשר ויש מי שאומר שא"ל להזיז אחרת מאחר שכבר קרא ענינו של יום זה והטעות הנמצא הוא בקריאת שאר המועדים וכיון שאם יוזיא אחרת ג"כ לא יחזור לראש רק יגמור קריאת שאר המועדים בספר הכשר כשב זה אין להזיז אחרת והסומך על סכרא זו שלא להזיז אחרת אין מוזיחין אותו ואם לא קרא עדיין ג"פ לה'

שביעי או אחרון לא קראו לפניו רק ה' פסוקים אלו יכול לחזור ולקרות אותם לקורא המפטיר ומ"מ אם התחיל מנ"פ האחרונים וקרא משם אע"פ שעדיין לא בירך ברכה אחרונה א"ל לחזור ולהתחיל מתחלת הפ' ודי בקריאת זו : (לה) מי שעלה לתורה ושבו נכנס לכהכ"נ אחר וקראוהו שם לעלות ונודמנה לו אותה פ' שכבר קרא אע"כ יש לו לעלות ולברך ומי שעלה לס"ת אם יוכל לעלות שוב שנית למפטיר יתבאר בשער ההפטר' : (לו) הקורא בתורה יש לו לכוון להתחיל תמיד בדבר טוב של ישראל ויסיים בדבר טוב של ישראל ולא בדבר רע של ישראל וכן לא יסיים במי שעשה מעשה רע ועי' בשער א' שמי שהוא פסח או עור אין לקרותו לפרשת עורת או שבור וכל כיוצא בזה : (לז) כבר ביארנו בשער ד' שהצבור ראשון לישב בשעת קריאת התורה ויש מתמירין ממתת הסידות ונ"מ בשעת קריאת עשרת הדברות נהגו העולם לעמוד ואין ליחידים מן הציבור לשנות המנהג : (לח) אין קורין בתורה עד שיהיו שם עשרה אנשים מישראל גדולים ופחות מכן י"ב שנה ויום אחד אינו מצטרף ואם התחילו לקרות בשעה ויאלו מקצתן גומרים כל העולם דהיינו ג' בחול וז' בשבת וה' ביו"ט ומברכין לפניו ולאחריה אבל לא יוסיפו כלל אפילו במקום שנהניין להוסיף בשבת גם לא יקראו למפטיר כלל רק יאמר קדיש אחר הקריאה ויאמרו ההפטרה בלא ברכותיה ואם היו עשרה בשעה שהתחילו ברכות ההפטרה ויאלו מקצתן יתבאר בשער ט' וישבדים שאין שם מנין ורזנים לקרות הסדרה בתורה בכניסיה שלהם בלא ברכה כלל רשאים וגם יכולים לומר ההפטרה בכניסיהם בלא ברכה כלל ואין להם לקרות עולים לתורה רק אחד יקרא כל הסדרה מתוך הספר והשאר ישמעו ואם רזנים לקרות בר"ח קריאת פרשת ר"ח אין צריך להתחיל מן פרשת התמיד רק מן ובראשי חדשיכם ואם חל בשבת יתחילו מן וכיום השבט : (לט) כבר ביארנו בשע"פ ט' שאם בטלו הצבור הקריאה באונם ישלימו לשבת הבאה ואם לא בטלו באונם רק שלא היה שם עשרה בשבת זה אין צריך להשלים בשבת הבאה ואם היו עשרה צריך להשלים דווקא בשבת הבאה אבל לא ישלימו קריאת כל הסדרה כמנהג של אותה שבת עמה אלא למנחה קורים בדרכם בסדר של שבת הבאה ואף על פי כן אם ירצו לקרות בסדר של שבת זו הרשות בידם אבל בב' וה' אין להם לקרות רק בסדר של שבת הבאה ויש אומרים שאם מצאו מנחה במנחה וכו' לקרות כמנהג כל הסדרה ולקרות שבעה אנשים כמו בשחרית ויראה שאם כבר התחילו מנחה אשריובא לציון וקדיש יש לקרות כשאר מנחת שבת ואם עדיין לא התחילו יכולין לקרות הסדרה בשבעה צברי אף על פי שכבר הגיע זמן מנחה והוא (עורת יוסף)

ההמישי עם הוספת ג' פסוקים וכן אם היה הפסוק ביום שני יעשה כן ואם אינו רוצה להוסיף מן אחר סיום הפרשה שהוקבעה ליום זה שלא יהיה נראה תמוה לרבים די כשיקרא ה' בפני עצמו כדרך קריאתו ואעפ"כ שכבר קראוהו לרביעי אין להקפיד ואם השלים הפרשה עם העולה השלישי אין לו לקרות רק לעולה אחד והמפטיר הוא משלים מנין המשה: (יג) אם אירע ששכחו להוציא הס"ת הב' וזכרו בעוד שהיו קורין בספר הא' אין להוציא האחרת בעת קריאת הא' רק כשיגמור הקריאה בס"ת הא' יוציא הס"ת השניה: (יד) ספר שני שנמצא בו עשו' גמור אין ספק שצריך להוציא אחרת בכדי לקרות חובת היום בס"ת כשר: (טו) מה שקורין ביום שני פרשה שור או כשב אע"פ שהיא מאוהרת בסדר התורה לשאר פרשיות שהוקבע לקריאתן ליקות הפסח מ"מ קורין פ' זו היום שמהיליין לספור ספירת העומר שנאמר בפרשה זו ואם דילג פרשת העומר ועוד פרשיות וקרא ה' עולים בלמנוס וצריך ברכה אחרונה ואמר קדיש ולא נכחו שיקרא הקורא בס"ת בקול רם מה שדילג בלא ברכה: (טז) אם בעלו הכבוד קריאת ס"ת ביום שני לאיזה סבה ואונס אין לדמות שום פרשה קבועה ממקומה לקרות במקומה בימי הה"מ פ' שור או כשב אלא קורין כל פ' בזמנה הקבוע לה פ' שור או כשב שעבר זמנה בעל קריאתה ואין לה תשלומין: (יז) יום ג' של פסח שהוא יום ראשון דהה"מ מוציאין ב' ס"ת ואם הל בחול בס"ת האחד קורין ולין מפטירין בנביא ואם עשה וקרא והקרבתם ואין מפטירין בנביא ואם עשה וקרא בשאר אחד מהפרשיות הקבועים לפסח אם גמרו הקריאה של הד' וצריך ברכה אחרונה א"ל לחזור ואם עדיין לא גמרו יש לגלול ולקרות לתשלום העולים בפ' קדש ואם הס"ך הראה להעולה למעלה בפ' משכו ועי"ו צריך הקורא והוא בעמוד אחר יקרא ממקום שהראהו ויקרא להלן גם מפ' קדש לצורך קריאת הבהן לפי שגם המקום שהראהו הוא ג"כ מענין קריאת הפסח: (יח) יום ד' של פסח שהוא יום ב' דהה"מ מוציאין ג' כשי שני ספרים ובהם קורין שלשה בפ' משכטים אם כסף ובב' קורא אחד מן והקרבתם ואם עשה וקרא אחת משאר פרשיות דינו כמו שנתבאר בסעיף שלפני זה: (יט) יום ה' של פסח ג' דהה"מ מוציאין ג"כ ב' ספרים ואם הל בחול קורין שלשה בפ' כי תשא פסל לך ובשניה קורא ח' והקרבתם ואם הראהו להעולה בפרשה ראה אחת אומר אלי כו' שהוא למעלה מפ' פסל לך וצריך יש לקרות ממקום זה ויתחיל הקריאה ויקרא ג"כ פסל לך עד המקום שראוי לקרות לכהן העולה בפ' פסל לך כיון שעכ"פ בשבת מחיליין מכאן ואין זה כהראהו לקר' בפרשה אחרת ואם עשה וקרא בשאר פרשיות דינו כמ"ש בסעיף

לה' ומכ"ש אם נמצא הטעות ברביעי יש להוציא אחרת ויש לנהוג בזה כמ"ש בשער ה' לענין טעות שנמצא בשבת בקריאת השביעי וכשנמצא טעות וצריך להוציא אחרת אין ליקח הס"ת השניה המוכנת לקריאת מפטיר אלא יש להוציא אחרת ואם אין שם אחרת יקח השניה: (י) כבר ביארנו בשער ז' שאם דילג בחוץ קריאתו פסוק אחד או יותר מפרשת מועדות וקרא להלן א"ל לחזור ולקרות מה שדילג לפי שכבר קראו הפרשה בשבתות שלהם וכן אם היה הדילוג מתחלה שלא התחיל לקרות מראש הפרשה רק מאמצעה כל שיש כמה שקרא חמשה עולים יאל בדיעבד: (ז) אם הראו להעולה למטה ממקום שצריך לקרות וצריך ע"ה א"ל לחזור ולברך ומ"מ הקורא יקרא כדרכו ויתחיל ממקום שצריך להתחיל ואם הראהו למעלה במקום שאינו חובת היום כלל יש לחזור ולברך אם לא שחא על אותו עמוד עלמו ומטעם שכתבתי בשער ד': (ח) אם הראו להעולה בפרשת קדש או בשאר פרשיות הפסח וצריך העולה וזוכר קודם שהתחיל לקרות כשגולל לפרשת משכו לקרות שם צריך לחזור ולברך וכן אפילו אם קרא קצת וזכר וגלל למקום הראוי צריך לחזור ולברך: (ט) אם היה צריך לקרות משכו ופתחו בפ' שור או כשב וצריך העולה שם וזוכר יש לגלול לפ' משכו ויברך שנית ובדיעבד אם קרא בפ' שור או כשב עלתה לו כמ"ש בסעיף ח' ומ"מ אע"פ שקרא ביום ח' פרשה שור או כשב יש לו לקרואה גם ביום ב' שהוא זמנה ופ' משכו שחיסר קריאתה ביום א' יש לו להשלימו ביום ג' שקריאתו קדש ופ' משכו הוא קודם לו ובסוף לו יתחיל משכו ויקרא עד לסוף הסדרה ואם הל יום ג' בשבת שאז קורין פרשת ראה אחת כו' אז יקרא ביום ד' משכו: (י) אם ביטלו הציבור הקריאה ביום א' מחמת איומה סיבה ואונס אע"פ ביום ב' יקראו פ' שור או כשב כדיון וישלימו הברונה ביום ג' כשהל בחול ואם הל בשבת וישלימו ביום רביעי שאז יקראו משכו וקדש כה': (יא) אם עשה ולא קרא כל פרש' משכו רק עשה הפסקות קצרות להשלים מנין הקדושים וצריך ברכה אחרונה ואמר קדיש א"ל לחזור ולקרות ואם לא אמר קדיש אז אם הל בשבת אע"פ שקרא ז' והוא מקום שנהגו שלא להוסיף בשבת על מנין ז' מ"מ בזה שעדיין לא גמר כל הפרשה יש להוסיף ולקרות עוד אחד לגמור הפרשה הראויה לקרות עם העולה הרביעי וזוכר שצריך לקרות עוד המישי. אזי יקרא עוד עולה המישי ויתחיל עמו במקום הראוי לקריאת ה' ויקרא שנית ויוסיף עליו עוד ג' פסוקים מפ' קדש לי כו' ואע"פ שכבר אמר קדיש מ"מ יעשה כן ואם הגביה ס"ת הראשונה והשניה מונחת וזוכר שצריך לקרות חמישי וגלול הס"ת השניה לפרשת משכו ויקרא שם (פורת יוסף)

בסעף י"ו: (ב) יום ו' של פסח יום ד' דחוו"מ מויליין ג"כ שני ספרים באחת קורין ג' בפרשה בהעלתך וידבר ה' אל משה במדבר סיני. בשניה קורא אחד והקרבנות ודינו ג' של חוה"מ שחל (בא) יום א' של חוה"מ או יום ג' של חוה"מ שחל בשבת מויליין ב' ספרים באחד קורין ז' ב' כי תשא ראה אתה אומר כו' ובשניה קורא למפטיר והקרבנות ואם לא התחיל רק מפרשה פסל וקרא בו ז' עולים יאז ואפילו דילג פסוק אחד מפרשה פסל לך א"ל לחזור ולקרות ואם סיים הפרשה עם ששה עולים המפטיר עולה למנין ז' כמו שנתבאר ואם טעה וקרא א' משאר פרשיות וקרא לז' עולים ואמר קדיש יאז חוץ אם קרא של יום ו' פרשה במדבר סיני צריך לגלוז לפ' ראה אתה כו' ולקרות עוד ג' עולים או יותר שבשבת מותר להוסיף: (בב) בכל ימי חוה"מ אם בספר הא' קרא ג' ולא סיים לקרות הפרשה שצריך לקרות עם הג' והג' צריך ברכה אחרונה יקרא הקורא את הנשאר בלא ברכה והד' יעלה לס"ת הב' כדרכו ואם טעה וקרא לרביעי לקרות בספר הא' וצריך אזי יקרא הוא לתשלוז הפ' ויקראו איש אחר לעלות בספר הב' לחובת היום ויש מי שאומר שיקרא הפרשה עד תומה ולא יברך ברכה אחרונה רק יקח ספר השני ויקרא לחובת היום עם העולה הד' והנוהג כן יש לו על מה שיסמוך והעיקר כסברא ראשונה: (בג) כבר ביארנו דין אם דילג מקריאת והקרבנות מן מלבד עולת הנקרא וצריך א"ל לחזור ואם התחיל מן ובהודש הראשון וקרא כל הפרשה אע"פ שאין קוראין כן רק ציו"ט בשביל שהוסיף לקרות כן גם בחוה"מ לא נפסלה הקריאה אבל אם לא קרא רק מן ובהודש הראשון עד מלבד עולת הנקרא אז עד כאלה תעשו צריך לחזור ולהגיד ס"ת אחרת ולקרות ואם והקרבנות עד סופו כדיונו: (בד) אם התחיל והקרבנות וקרא להלן רק שדילג הפסוק כאלה תעשו וצריך ברכה אחרונה יחזור הקורא לפתוח הס"ת ויקרא והקרבנות כו' כאלה תעשו כו' בקול רם בלא ברכה: (בה) אם אין ס"ת כשר לקרות בצבור ויש ס"ת שצריך הגה מותר להגיהו בחוה"מ ורש"י לתקן קולמוס ולכשות דיו בשביל כך ואם יש להם ס"ת אחרת אסור להגיה אפילו אות אחת אבל גרירת דיבוק אותיות מותר וכן להעביר קולמוס לתקן אות שרשומה ניכר מותר ואם רוצה ליתן ספר חדש לכה"ג וחסר תפירה בעמודים יש לחזור אחר עני שצריך ליו"ט שאין לו מה יאכל שהוא יתפרנו: (בו) יום שבעה של פסח שהוא יו"ט מויליין שני ספרים באחד קורין חמשה מן תחלת פרשה בשלח עד כי אני ה' רופאך ואם חל בשבת קורין ז' ויכולין להוסיף ופרשת שירת הים אין להפסיקה לקרות בה שנים רק קורין בא' כמו שנתבאר ובספר השני קורא למפטיר והקרבנות כמו

בחוה"מ ואם דילג מהקריאה וקרא חמשה וצריך ברכה אחרונה אפי' דילג שירת הים יאז וכבר נתבאר דין אם גמר הפרשה עם הד' או נמצא פסול בס"ת ואם טעה וקרא בשאר פרשיות וזוכר באמצע הכל מבואר היטב ואם טעה וקרא בפ' היום כל הבכור והשלימה שאז אינו חוזר לקרות ביום זה בפרשה בשלח אזי יקרא למחרת ביו"ט האחרון פ' בשלח: (בז) בספר השני שהוא למפטיר אם טעה וקרא בענין אחר צריך לחזור ולהגיד ס"ת לקרות מענינו של יום ואם קרא בענין היום אלא שדילג פ' וציוס השביעי וצריך ברכה אחרונה יאז אלא שיש להקורא לקרות אותו פסוק מתוך הס"ת בלא ברכה אם עדיין לא סילקו הס"ת: (בח) יום שמיני של פסח שהוא יום אחרון של פסח מויליין שני ספרים באחת קורין ה' אנשים בפ' כל הבכור ובשני קורא והקרבנות למפטיר ואם חל בשבת מתחילין עשר תעשר וקורין ז' וכבר נתבאר דיני דילוג וטעות למעלה ואם חל בשבת וקרא מן עשר תעשר עד שמור את חודש האביב ודילג השאר וצריך ברכה אחרונה ואמר קדיש וצריך לחזור ולקרות מן שמור עד סוף הסדרה בברכה ויש לקרות עולה אחר ואחר הברכה יאמר קדיש:

סדר קריאת חג השבועות

(בט) א' של שבועות מויליין שני ספרים בראשון קורין חמשה אנשים בפ' יתרו מן ובחדש השלישי עד סוף הסדרה ונוהגין לקרות מתחלה פיוט אקדמות כמבואר בשער ד' וקורין העשרת הדברות בניגון טעם העליון ודיני טעות ודילוג כבר נתבאר ואם טעה הפסקות לקרות וקרא חמשה אנשים קודם ששעה לעשרת הדברות יקרא עוד אחד ויברך ויקרא מן המקום שפסק שם עד סוף הסדרה ואם כבר אמר קדיש א"ל לחזור ולקרות עוד אחד ואע"כ יש לקורא לקרות בקול רם ממקום שפסק עד סוף הסדרה בלא ברכה ואם רוצה לקרות עוד אחד ויקרא בברכותיה ויאמר קדיש שנית אין מוסיפין אותו: (ל) אם קרא החמישי וסיים עמו תיכף אחר עשרת הדברות שטעה וסבר שעומד בקריאת הרביעי וכאמת היה קריאת החמישי וצריך ברכה אחרונה יש לו לקרות עוד אחד ולקרות עד סוף הסדרה בברכה שלפניה ולאחריה ואם לא בירך לפניו וקרא הפרשה יש לו עכ"פ לברך אחריה: (לא) ביום שני של שבועות מויליין ב' ספרים וקורין בראשון חמשה אנשים בפ' כל הבכור אם חל בחול ואם חל בשבת מתחילין עשר תעשר ואם השביעי סיים בפ' ושית את כל החוקים האלה ודילג פרשת חג והטיות אם לא אמר קדיש יעלה עוד אחד לגמור הפרשה ואם כבר אמר קדיש א"ל לחזור אבל אם דילג פרשה שבעה שבועות כו' שהוא חובת היום אף שאמר קדיש צריך לחזור

(שירת יוסף)

מוציאין שני ספרים בא' קורין העקידה ה' אנשים
 ובס' השני' קורא למפטיר ובחודש השביעי כדאמרו
 ואם שנה וקרא ציוס שני ג"כ פרשת וה' פקד
 והשלים מנין החמשה קרואים יקרא עוד א' ויקרא
 מתחלת פ' העקידה עד סופה ואפי' אם אמר קדיש
 יעשה כן ויאמר קדיש שנית ואם כבר נסתלק ספר
 זה יוכל לקרות כספר השני להמפטיר פרשת
 העקידה ויגלו ויקרא ג"כ חובת היום :

סדר קריאת יום הבפורים

(לז) אחר סיום תפלת שחרית מוציאין שני ספרים
 בא' קורין בפ' אחרי מות ששה אנשים ואם הל
 בשבת קורין שבעה ואף כשהל בשבת אין מוסיפין
 עליהם כמו שנתבאר בשער ז' ואנשי מעשה נוהגין
 למרר בכבי בעת קריאת הפסוק אחרי מות שני
 בני אהרן ולהוריד דמעות על פטירת הצדיקים
 האלה והיא כגולה נפלאה לכפר עון ושלא ימותו
 בניו בחייו והעיקר בזה שש"י זה יתן לב לשוב
 מעבירות שבידו והחי יתן אל לבו אם בארזים נפלה
 שלהבת מה יעשו אזובי קור ואם הצדיקים כלאה
 פגעה בהם מדת הדין על הטא קל כאשר חכמים
 הגידו רק הקב"ה דקדק עם הצדיקים כמ"ש הכתוב
 בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד וכן
 דרשו חז"ל נורא אלהים ממקדשך אל תקרי
 ממקדשך אלא ממקדשך שבעה שהקב"ה עושה
 דין במקדשו מתיירא ומתעלה ומתקלם ומה
 יענו מלאי עון הלא המם ימם לבב אנוש אשר עזמו
 הטאיו ופשעיו רבו מלמנות ואשמתו גדלה עד
 לשמים והרי זה בני יתן וינשער על מיתת הצדיקים
 וגם ישתתף ויזר בצרת אביהם אהרן קדוש ה' כי
 תקרינה אותו כלאה ויתן מורך בלבבו לב האבן
 ויעתר אל אלוה וירצו וישוב אל ה' וירחמהו
 ותהיה תשובתו ראויה ומקובלת ביותר בעת ההיא
 בזכות הצדיקים הללו : (לז) לריך הקורא שיהיה
 זהיר בקריאתו כסדר עבודת היום שיהיה בשפה
 ברורה ולא ידלג אחיה פסוק ולא יחסר כלל אפילו
 תיבה אחת ואם אירע שדילג וקרא משם ולהלן
 והדילוג הזה הוא הסרון מכפנים ומשתנה על ידו
 הבנת הענין כסדר העבודה נכון שיהזור לקרות מן
 תהלת הפסוק ההוא ששעה הדילוג שם בלא ברכה
 ואם קרא שנה ולא גמר הפרשה עם המשלים ושאר
 דינים שנתבארו בענין המועדות נוהגין כאן :

(לה) אחר גמר תפלת מוכף שמוציאין ס"ת אחד
 וקורין ג' בפ' עריות שנאחרי מות והשלישי הוא
 המפטיר בנביא וינה ואם דילג בפ' עריות אם נזכר
 קודם שבירך השלישי ברכה אחרונה יחזור לקרות
 לשלישי ממקום שדילג ויקרא להלן עד סוף הפ'
 בין אם היה הדילוג בקריאת שני העולים
 הראשונים ובין אם היה הדילוג בקריאת השלישי
 ואם כבר בירך ברכה אחרונה יש לקורא לקרות
 בקול

להזור ולקרות עולה אחר ולגמור הפרשה ולומר
 קדיש פעם אחרת ואם לא נזכרו עד שקרא המפטיר
 והניחו ספר הב' על השלחן יש לגלו הספר ויקרא
 פרשת שבעה שבועות להמפטיר ואח"כ יגלו למפרע
 לקרות פרשת מוסיפין ואם כבר קרא המפטיר
 בפרשת מוסיפין ונזכרו שדלנו פרשת שבעה שבועות
 אם עדיין לא בירך ברכה אחרונה יגלו לפרשה
 שבעה שבועות ויברך ברכה ראשונה ויקרא הדילוג
 ההוא ואח"כ יברך ברכה אחרונה ואם רוצה שלא
 לברך ברכה ראשונה על קריאת הדילוג אין מוסיפין
 אותו : (לב) אם ביום הראשון טעה וקרא פרשת
 כל הבכור ונזכר קודם ברכה אחרונה לריך לגלו
 ולהזור ולקרות בחודש השלישי וסע יגמור כל הסדר
 בהעולים הנשארים ואותן העולים שקראו בטעות
 בפרשת כל הבכור עולים למנין ה' ואם לא נזכר עד
 אחר ברכה אחרונה של החמישי יש להזור ולקרו
 עוד אחד ולקרות עמו מתחלת בחודש השלישי עד
 סוף ואפילו אם כבר אמר קדיש יש לעשות כן
 ואח"כ אם במקום פרשת החודש השלישי קרא בפרשת
 שור או כשב או א' משאר פרשיות של הוה"מ פכה
 שריך להזור ולקרות פרשת בחודש השלישי שהיא
 עיקר חובת היום ואם ביום ז' במקום כל הבכור
 קרא פ' של מתן תורה או אחד מפ' שיות הנזכרים
 לריך להזור ולקרות בפ' כל הבכור ואם הטעות
 בספר שני של המפטיר שקרא פרשת ההפטר
 בענין אחד נתבאר בענין חג הפסח וכן הדין כאן :

סדר קריאת ראש השנה

(לז) ביום ראשון של ראש השנה מוציאין שני ספרים
 באחד קורין בפ' וה' פקד את שרה המשנה
 אנשים ואם הל בשבת קורין בפ' זו שבעה ובשניה
 קורא למפטיר בפ' פינחס ובחדש השביעי כו' ואם
 טעה והשלים הפ' בארבעה קרואים או שלש ועדיין
 לא אמר קדיש אזי יכלים מנין הקרואים בפ' עקדה
 שאחריה ואם כבר אמר קדיש אם לא חסר ממנין
 רק אחד א"ש לקרות ויבטוח על המפטיר שעולה
 למנין הראוי ואם חסר שנים יש לו להזור ולקרות
 עוד אחד ויאמר קדיש שנית ואם ירצה גם בזה
 לקרות עוד שנים הרבות בידו ואם סילק הכ"ת
 אם יש להשלים בשניה דינו כמו שנתבאר בקריאת
 מועד חג הפסח : (לד) אם טעה ביום א' וקרא
 פ' העקדה אם האחרון עדיין לא בירך ברכה
 אחרונה יחזור לראש ויקרא עם עולה זה מוה' פקד
 בו' עד סופו ואח"כ יברך ברכה אחרונה אבל אם
 כבר בירך ברכה אחרונה א"ש להזור רק יקרא ביום
 שני מוה' פקד וגם פ' העקידה עד סוף הסדרה
 ואם דילג הפקידה וההריון וקרא משם ולהלן יוכל
 להשלים עיניו זה בהעולה אחריו לקרות מראש
 הפרשה עד המקום שעומדים ושאר דיני טעות
 הדילוג כבר נתבאר : (לה) ביום שני של ראש השנה
 (פירת יוסף)

בקול רם מקום הדילוג בלא ברכה ואם הדילוג הוא ענין שלם יש לקרות עוד עולה אחד שהוא יהיה המפסיר ויתחיל לקרות עמו מתחלת מקום הדילוג עד סוף הפרשה ויברך לפניו ולאחריו ויפטיר עיין מ"ג בנזקקים שהפ"ח דעתו לחזור ולקרות בכל ענין ואני כתבתי שדבריו ל"ש לכן כתבתי כאן לחלק בין דילוג ענין שלם:

בקול רם מקום הדילוג בלא ברכה ואם הדילוג הוא ענין שלם יש לקרות עוד עולה אחד שהוא יהיה המפסיר ויתחיל לקרות עמו מתחלת מקום הדילוג עד סוף הפרשה ויברך לפניו ולאחריו ויפטיר עיין מ"ג בנזקקים שהפ"ח דעתו לחזור ולקרות בכל ענין ואני כתבתי שדבריו ל"ש לכן כתבתי כאן לחלק בין דילוג ענין שלם:

סדר קריאת חג הסוכות

(ל"ח) ביום הראשון וביום השני מוציאין שני ספרים בחד קורין חמשה אנשים בפ' אמור שור או כשב ובשניה למפטיר בפ' ובחמשה עשר וכו' ואם לא קרא בחד רק פרשה אחרונה של חג הסוכות שיש בה י"ב פסוקים לד' עולים והמפטיר השליש החמישי כדיעבד יאלו אבל אם העולה החמישי לא קרא פרשת חג הסוכות כלל רק קרא עד שכתבו שכתבו ופסק ויברך ברכה אחרונה אע"פ שגלל הס"ת ואמר קדים לר"ך לחזור ולפתוח הס"ת ולקרות בפ' סוכות ומברך לפניו ולאחריו ויאמר קדיש פעם ב' ואם כשזכרו כבר היה ס"ת השניה על השולחן אם לא בירך המפטיר ברכה ראשונה עדיין יברך ויקראו לפניו בפ' חג הסוכות ואח"כ יקראו חובת היום למפטיר ואם כבר בירך ברכה ראשונה עלתה להם קריאת פרשת המוספין כדיעבד ומ"מ אחר שיברך ברכה אחרונה יגלו ויקרא הדילוג שדילוג בקול רם בלא ברכה: (מ) אם לא קרא המשלים רק ג"פ ופסק ויברך ברכה אחרונה אם לא אמר קדיש הנכון שיעלה עולה אחר ויקרא שאר הפ' כמ"ג ביום טוב של פסח: (מא) אם טעה וגמר הפרשה עם העולה הרביעי לא יאמר קדיש אלא יעלה המפטיר בספר הב' והוא עולה לתשלום מנין העולים ואם שכח ויאמר קדיש מ"מ לא יקרא אחר רק סומך על המפטיר להשלים המנין וכן אם חל בשבת שצ"ך ז' ושכח וגמר עם החמישי כמו כשחל בחול יעלו שנים בספר שני: (מב) אם טעה וקרא במקום שור או כשב אחד מאשר פרשיות של חוה"מ פסח חוץ פרשת במדבר פ"ג וכן אם טעה וקרא כל הבכור אם נזכר קודם שבירך האשירון ברכה אחרונה יש לגלו ולקרוא עמו פ' שור או כשב כולה ויברך ברכה ראשונה קודם קריאת פ' שור או כשב כיון שלא היה דעתו לפרשה זו כלל ואם כבר בירך ברכה אחרונה יאלו כדיעבד בחדה מפרשיות המנוארים: (מג) אם בספר שני שהוא קריאת חובת היום למפטיר טעה וקרא בענין אחר לא יאלו ויברך לקרותה כולה ויברך לפניו ולאחריו ואם דילוג פסוק אחד לר"ך לחזור חוץ מאם דילוג פסוק ובחמשה עשר כו' א"ל לחזור: (מד) בקריאת חובת היום למפטיר בין ביום הראשון ובין ביום השני אין לו לקרות רק ובחמשה עשר כו' עד וביום השני ולא יקרא וביום השני משום (פירת יוסף)

סדר קריאת חוה"מ סוכות

(מז) חוה"מ חג הסוכות ימים שהלוי בחול קורין ארבעה אנשים בפרי החג האמורים בפרשת פינחס ביום א' של חוה"מ אם חל בחול קורא כהן ולוי וביום השני כו' וביום השלישי וכו' והישראל השלישי קורא וביום הרביעי והעולה רביעי חוזר וקורא מה שקראו הכהן והלוי וכן בשאר הימים. ויום השביעי שהוא הושענא רבה קורא הכהן ביום החמישי לוי ביום הששי ישראל ביום השביעי והרביעי קורא מה שקראו הלוי והישראל דהיינו ביום הששי וביום השביעי ואם שינה מזה הסדר בין שקראו ג' עולים וביום השני והרביעי קרא וביום השלישי או להיפך שהראשון קרא וביום השני והג' עולים קראו ביום השלישי או שקראו כל הד' עולים שניהם או שהכהן קרא ביום השני והלוי קרא ביום השלישי והישראל ביום הרביעי כדינו רק שהעולה רביעי קרא וביום החמישי יאלו כדיעבד וה"ה לשאר הימים אבל אם לא קראו כולם רק ביום א' בלבד בין שקראו ביום הב' לבד בין שקראו ביום הג' לבד לר"ך לחזור ולקרות ולברך לפניו ולאחריו: (מח) אם נמצא טעות בפ"ת אחר קריאת הלוי והוציאו אחרת אף למי שנהוג להתחיל עם העולה בספר הכשר מתחלת הפרשה מ"מ בזה א"ל כיון שיחזור הרביעי לקרות מה שקראו הכהן ולוי: (מט) בשבת חוה"מ סוכות מוציאין שני ספרים בא' קורין בפרשה כי תשא ראה אתה אומר כו' שבעה אנשים ובשני קורין א' למפטיר בקרבנות החג ספיקא דיומא דהיינו מה שהיו קורין לרביעי אם היה יום זה בחול ואם לא קרא הספיקא דיומא כגון יום א' של חוה"מ שהל בשבת שהיה לר"ך לקרות ביום השני וביום השלישי ולא קרא למפטיר רק וביום השני לבד ויברך לאחריו לר"ך לחזור ולקרות וביום הג' ומברך לפניו ולאחריו ואם קרא וביום הג' בקול רם בלא ברכה יאלו ואם דילוג וביום השני וקרא ביום הב' לבד או יש לפתוח הס"ת ויקרא הקורא וביום השני בלא ברכה ובמנחה של שבת זו מוציאין ס"ת וקורין ג' בפרשה וזאת הברכה: (נ) בשמיני עזרת מוציאין שני ספרים בא' קורין ה' אנשים בפ' שער תעשר ואם חל בשבת מחלקין פ' זו לשבעה עולים ורשאים להוסיף כמו שנתבאר בשער שלפני זה ואם טעה וקרא בפ' שור או כשב אף אם סילקו הס"ת

הס"ת כבר ופתחו ספר הב' לקרות פ' המוספין אם עדיין לא בירך יש לגלוּל ספר זה ולהחזיר ס"ת הראשונה ויקרא לעלות א' ויקרא עמו מתחלה עשר תעשר ויברך לפניה ולאחריה ויאמר קדיש ואח"כ יקרא בספר הב' למפטיר כדינו ואם כבר בירך המפטיר בספר הב' כשזכר מהטעות אע"פ שלא התחיל לקרות ויקרא בס' מוספין לבד ויברך וא"ל לקרות שנית עשר תעשר ואם טעה והתחיל מכל הבכור יא' בדיעבד בין בחול בין בשבת: (גא) אם במקום עשר תעשר טעה וקרא וזאת הברכה אם זכר מהטעות קודם שבירך ברכה אחרונה יגלוּל הס"ת ויקרא פ' עשר תעשר ואם כבר בירך ברכה אחרונה יא' בדיעבד ויש מקומות שנוהגין לקרות בשמיני עצרת וזאת הברכה ואין לתנעם ממנהגם אם לא שיש"ם כמה בתי כנסיות שנוהגין כגולם לקרות עשר תעשר וכו' מהם נהגו לקרות וזאת הברכה מוחין בידם: (גב) אם טעה והתחיל לקרות מכל הבכור א"ל לחזור ולקרות מן עשר תעשר ואם עדיין לא התחיל כלל לקרות רק שהראה להעולה המקום שיתחיל מן כל הבכור ובירך וכשרצה להתחיל הקריאה נזכר שיריד להתחיל מן עשר תעשר יש לו לחזור ולברך בל"י אשר בחר בו ומתחיל מן עשר תעשר אבל אין לומר ברכו פעם שנית כמו שנתבאר בשער ד' הימן י"א ואם עשר תעשר הוא למעלה באותו עמוד עלמנו שהראו לו כל הבכור א"ל לחזור ולברך כמ"ש בעיף ע': (גג) אם חל ש"ע בשבת יש לקרות שבעה אנשים בפרשה זו עשר תעשר ואם טעה וסיים הפרשה בחמשה אנשים לא יאמר קדיש ויחזור ויקרא שני עולים או עכ"פ עולה א' והמפטיר ג"כ מאטרף למנין שבעה ואם כבר אמר קדיש אע"כ כל שלא סילק הספר עדיין יחזור ויקרא ויאמר קדיש פעם שנית ואם כבר סילק הספר הראשון יקרא עולה א' לספר הב' וישלים עמו פ' עשר תעשר ואח"כ יקרא למפטיר בחובת היום: (גד) בספר הב' קורין למפטיר בפרשה פנחס ביום השמ"ע כו' ואם דילג תהלת הפרשה וסופה רק קרא ענין הקרבנות לבד וכבר בירך ברכה אחרונה יא' בדיעבד: (גה) כשהל שמ"ע בשבת יש לקרות במנחה של שבת זה ג' אנשים בפרשה וזאת הברכה ואם טעה בשחרית ובמקום עשר תעשר קרא וזאת הברכה אע"כ כן יש לו לקרות במנחה ג"כ וזאת הברכה כיון שגם למחר יקרא וזאת הברכה בשמחת תורה ואם קרא במנחה בפ' בראשית יא':

סדר קריאת שמחת תורה

(גו) ביום האחרון של חג הוא שמחת תורה לפי שאז גומרין התורה ומתחילין אותה ומוציאין ג' כפרי תורות בלחך קורין חמשה או ששה אנשים עד פסוק מעונה וחוזרין וקורין מתחלתה פעם (פורת יוסף)

שנית וקורין כהן לוי כו' וכך חוזרים כמה פעמים כדי שיעלו לתורה כל העם הנמצאים בבהכ"ל ומחמת שמחת התורה חין מקפידין וקורין לשנים יחד ומהראוי שפעם ראשונה יקראו חמשה אחד אחד ואח"כ כשיתחילו שנית יוכלו לקרוא שנים אך לא יברכו שניהם יחד רק אחד יברך והוא להוציא חבירו וחבירו יכוין לזאת בברכתו בברכה שלפניה ושללאחריה ואם ירלו יחלקו ביניהם שאחד יברך לפני' ויוציא חבירו וזה יברך לאחריה ויוציא חבירו: (גז) נוהגין לקרות לתורה גם הנערים ואפי' תינוקות קטנים קורין להם לעלות משום חיוב מצוה ולחנכם לתורה ואחד עומד ע"ג ומקרא להם הברכה והם אומרים אחריו מלה במלה והוא מנהג יפה וקורין לפניהם קצת פסוקים מסדר היום ויש קורין לפניהם המלאך הגואל ויש שנוהגין לקרות כליל ש"ת הגדרים שבחורה כגון פ' ויכולו אי המלאך הגואל או ברכת כהנים ופסוקים אחרים של ברכה ויש נוהגין לקרות חמשה אנשים בפ' וזאת הברכה בלילה כמו ביום ואע"פ שאין זמן קריאת התורה בלילה עובין כן לשמחת מצוה וכל מקום יעשו כפי מנהגם: (גח) אם עלה לתורה בבהכ"ל זה ושוב הלך לבהכ"ל אחר ונדמן שקראוהו לעלות לאותה פרשה עלמה שכבר קרא אע"כ מותר לעלות ולברך: (גט) אם טעה הקורא ודילג איזה פסוק מפרשה ראשונה של וזאת הברכה א"ל לחזור מאחר שכבר קראו פ' ראשונה בשבת שלפניו בקריאת המנחה אבל אם דילג משאר פרשיות אפילו על תיבה אחת נריך לחזור ואם עדיין לא קרא התן תורה יש להתחיל עמו ממקום הדילוג ואם טעה דילוג בקריאת חתן תורה עלמנו אם הוא בתחלת קריאתו וכבר קראו שמה העולים שלפניו א"ל לחזור ואם הוא במקום שהעולים לא קראו שמה כלל אז אפי' הפטיר והתפללו מוסף נריך להוציא הס"ת לקרות הפסוק המדולג עם עוד שני פסוקים עמו ומברך לפניה ולאחריה כדין דולג בשבת ואם נמצא פסול בס"ת הראשונה אפילו בסוף הפרשה נריך להוציא אחרת: (גכ) אחר שקראו כל העם הנמצאים בבהכ"ל קוראין לאיש אחד מיוחד שבעדה לעלות לחתן תורה וקודם קריאתו אומר הש"ץ הרשות הכללית במחוזרים ולבסוף אומר יעמוד פכ"פ חתן תורה חוק ולפעמים למען השלום שנים נקראים לחתן תורה וכן לחתן בראשית ובברכה יש לנהוג כדבר האמור למעלה סעיף נ"ו ואפילו כהן או לוי יכולים להיות חתן תורה ואם לוי נעשה חתן תורה ואין עם לוי אחר א"ל לזאת מבהכ"ל והכהן יקרא פעם ב' במקום לוי ובעת קריאת הלוי לחתן תורה יאמר הש"ץ אע"פ שהוא לוי: (גכא) יש מקומות שנהגו לעשות חתן תורה אף הקטן פחות מבן י"ג שנה אך ברוב המקומות נוהגין סלסול בעצמם לכבוד גמר' של תורה ומהדרים שיהיה ח"ה הגון ועכ"פ אדם

אחד השלמת הקריאה יאמר קדיש מיד שלא להפסיק בין הקריאה לקדיש ואח"כ יגללו אותה על מפעיר: (כז) אם טעו והניחו על השלחן את הספר שהוכן למפעיר במקום ספר בראשית וקראו לחתן בראשית ועלה ואח"כ פתחו ומלאו שהוא של מפעיר יש לגלול ס"ת זו להחזירה ליד המחזיק בה וליקח הס"ת שהוכנה מתחלה לקריאת בראשית ואפילו אם טעו וקראו ג"כ להעולה מפעיר וכבר עלה יש לדחות קריאתו עד אחר קריא' בראשית לפי שראוי לקרוא מיד אחר השלמת התורה התחלת התורה בכדי שיהיה נעוץ סופה בתחלתה ויעמוד העולה למפעיר שמה על הכימה עד שביגע זמן קריאתו ואם אירע שלא נזכרו שזריכין לקרות בראשית עד אחר שכבר בירך המפעיר לקריאת פרשת המוספין יש לגמור קריאתו וגם יאמר הפערה וברכותיה ואחר כך יקרא בראשית כדרכו:

סדר קריאת ראשי חרשים

(כח) בראשי חרשים אחר שמיימין הלל אומר קדיש שלם עם תתקבל ומוציאין ס"ת וקורין בו ד' אנשים אין פוחתין מהם ואין מוסיפין עליהם ואין מפעירין בנביא: (כט) סדר הקריאה כפ' התמיד עד סוף ובראשי חרשיכם ולפי שיש באמצע פרשה קטנה של זכיוס השנת שאין בה רק ב"פ לפיכך קורא כהן ג"פ וידבר זו ואמרת והלוי חוזר וקורא מן ואמרת זאת הכבש ועשירית האיפה וישראל קורא עולת תמיד עד ובראשי חרשיכם ורביעי קורא ובראשי חרשיכם עד סוף ואם טעה וקרא לשלישי גם פרשת ובראשי חרשיכם וסיים שני פסוקים קודם גמר הפרשה יקרא לרביעי ויתחיל עמו פסוק קודם כדי שיהיה ג"פ בקריאת הרביעי וכן בכל מקום שטעה ולא שיר לאהרון רק ב"פ יעשה כן: (ע) ר"ח שחל בשבת מוציאין שני ספרים בא' קורין בסדר של שבת זה עד גמר הסדרה ובשניה קוראים למפעיר וביום השבת ובראשי חרשיכם כו' עד סוף הפרשה ומפעיר בנביא' השמים כסאו ויתבאר בשער שאח"ז:

סדר קריאת חנוכה

(עא) כשמונה ימי חנוכה קורין בפ' נשיאים שבפ' נשא שלשה בכל יום ומתחילין מן ויהי ביום כלות משה. וסדר קריאתן מזוהר בסדרים ועיון בש"ע סימן תרפ"ד ובר"ח טבת כשהל בחול מוציאין שני ספרים באחד קורין ג' בשל ר"ח וא' בשל חנוכה וזוה אין צריך לכפול ללוי פסוק ואמרת אלא לכהן קורא עד פסוק עולת תמיד והלוי קורא הלן עד ובראשי חרשיכם וישראל קורא מן ובר"ח עד נמירא ומניח הס"ת השניה ולא יאמר קדיש רק יגביה הס"ת הראשונה ויפתח השניה ויקרא לרביעי בפ' חנוכה ואם אותה שנה כסליו חסר ור"ח טבת אינו רק יום אחד שהוא יום ששי של חנוכה קורין לרביעי

אדם נכבד וגדול במקומו מחמת חשיבותו ועשרו וכך ראוי לעשות: (כב) אחר שבירך החתן תורה לאחריה מכסין הס"ת במעיל המיוחד לה ומניחין אצלה הס"ת השניה שהוא לזורך קריאת חתן בראשית ואין אומרים קדיש עדיין רק עושין מי שבירך להחתן תורה ומגביהין הס"ת הראשונה ויש נוהגין לכבד שמחת תורה שעושין ההגבה בשינוי מכל ימות השנה שתופסין בעמודים ומהפכין שיחא הכתב כלפי העם והיריעה החלקה כלפי פניו ואין לעשות כן רק בספר תורה שאינה כבדה או מי שהוא בעל זרוע וזקנו ככהו שיש לאל ידו לעשות כן בלי מכשול ויהיה יכול לפותחה היטב להראות הכתב לעם ואחר ההגבה מפשיטין הס"ת השניה ומסירין המפה שגללה בה ורואין בה שהועמדה על פרשת בראשית ושוב שומעין עליו את המעיל והס"ת אומר הרשות לחתן בראשית ככתוב במחזורים ואחר אמירת הרשות אומר יעמוד פכ"פ חתן בראשית וככה או לוי יכולים להיות חתן בראשית וכן יכול לקרות שנים ודין הברכה נתבאר אצל חתן תורה: (כג) אם טעה הש"ת שאחר שהניחו הס"ת השניה התחיל לומר קדיש אין גוערין בו שיפסיק באמצע אלא מניחים אותו שיגמור הקדיש ועונית אמן אחריו ומ"מ אח"כ יזכירו להס"ת שיהיה זהיר שלא יעשה דבר היסך המנוגד הפשוט: (כד) אם נמצא פסול בס"ת זה של פרשת בראשית אם כבר בירך ברכה אחרונה ואח"כ ראו שפסולה היא א"ל להוציא אחרת אבל אם באמצע הקריאה נמצא טעות גמור יש להוציא אחרת ולזכך לפניה ולאחריה ואם לא קרא כל הפרשה עד תכלית פרשה קצת פסוקים ופסק וכן אם דיגל באמצע הפרשה ובירך ברכה אחרונה א"ל לחזור: (כה) אחר שנגמר קריאת בראשי' ובירך ברכה אחרונה מיימין השלישית אצלה שהיא לקריאת פ' חובת היום לתוספין כדאמתול ואומרים קדיש ואף אם טעה ואמר קדיש על הראשונה ושניה חוזר ואומר קדיש עכשיו ומגביהין הס"ת השניה ופותחין השלישית ורואין בה שהועמדה על פ' המוספין כראוי וחורוין ושומעין המעיל וקורא להעולה מפעיר ואומר הש"ת מי שבירך להחתן בראשית ואח"כ מברך מפעיר וקורא ואם נמצא טעות בספר זה יש להוציא אחרת וכמו שנתבאר בשאר יו"ט: (כו) במקום שאין להם רק ב' ס"ת קורין בראשית וזאת הברכה ובשניה בראשית וחורוין ולוקחין הראשונה לענינו של יום למפעיר ומניחין אותה ואומרים קדיש וקורין בה ומפני טורח הזכור יגללו הס"ת הראשונה בעת שאומרים מי שבירך והרשות לחתן בראשית שאו עת פניו לגלול הס"ת כדי שתיכף שיגמור הקריאה בשניה יהיה הראשונה מוכנת לקריאת המפעיר ואם אין להם רק ס"ת אחת אזי אחר השלמת התורה ובעוד שאומרים מי שבירך והרשות לחתן בראשית יגללו לפ' בראשית (פורת יוסף)

להפטיר רני ושמחי ואם אמר השמים ככאי והתחיל לבדך אחיה אין מתזרין אותו: (עו) אם עשה ואמר קדיש אחר שתיים פ' השבוע שקרא בהם ששה מ"מ יש לו לחזור ולומר קדיש אחר סיום הקריאה בספר ב' בפי ר"ח ואפילו במקום שמוסיפין וכבר קרא שבוע בספר הא' מ"מ יש לומר קדיש אחר ספר השני: (עח) בימי הגובה שטעה בקריאה השייך לאותו יום כגון כיום שני שקרא ליום שלישי או רביעי וכיוצא בזה עלתה לו וא"ל לחזור ולקרות שנית: (עט) ביום השמיני של חנוכה מתחילין לכהן מן ביום השמיני עד מלאה קטורת והלוי משלים עד יום חשיבו והישראל מתחיל מן ביום החשיבי וקורא מש והלל וגם בפרשת בהעלתך עד כן עשה את המנורה ואם סיים ביום החשיבי ובירך ברכה אחרונה יאל ומ"מ אם עדיין לא סילק הספר וזכר יקרא השאר עד כן עשה את המנורה בלא ברכה:

סדר קריאת ארבע פרשיות

(פ) בשבת שהוא קודם ר"ח אדר השמוך לניסן מוסיפין שני ס"ת בלחוד קורין בפרשת השבוע שבוע אגבים ואחר הסדרה מניחין השניה ואומרים קדיש ומגביהין הראשונה ואין פותחין השניה עד שיגלו הראשונה במפה ואז פותחין השניה ומסירין המפה ומעמידין אותה על מקום קריאתה למפטיר שהיא מתחלת פ' כי תשא ואז קורא לעולה למפטיר וקורא עמו מן תחלת פרשה כי תשא עד לכפר על נפשתיכם וכן יש לעשות אפילו אם ר"ח אדר הל בע"ש יש להקדים לקרות בפ' שקלים בשבת שלפניו: (פא) אם ר"ח אדר הל בשבת או אין להקדים פרשת שקלים בשבת שלפניו רק קורין פרשת שקלים בו ביום ומוסיפין שלשה ספרים בלחוד קורין בפ' השבוע ששה אגבים ומקום שגוהגין להוסיף מוסיפין ואחר שגמרין הסדרה מניחים השניה שהיא לקרות בה פרשה ר"ח ואין אומרי' קדיש ומגביהין הראשונה וגוללין ופותחין השניה וקורין לעולה בספר השני מן זכרון השבת עד ונסכו ואחר כך מניחין השלישית ואומרים קדיש ומגביהין השניה וגולל ופותח השלישית וקורא לעולה למפטיר בפרשת כי תשא והפטרה שנביאים הוא אומר הפטרה של פ' שקלים בן שבע שנים יהויא ולכתחלה אין לקרות קטן להפטיר בשבת זה: (פב) אם בשבת של ר"ח אדר טעה הקורא שאחר שגמר הקריאה בפ' השבוע לקח הס"ת שהיתה מגוללת על פ' שקלים ופתח כתי תשא והעולה בירך ברכת התורה והתחיל לקרות ואז נזכר שטעה בפס' ר"ח יש לקרות. ויסיים בפ' שקלים כיון שכבר התחיל והח"כ להעולה בפ"ת השלישית למפטיר יקרא עמו בפ' ר"ח והפטרה כנביא יאמר נ"כ של שבת ור"ח שהוא השמים ככאי מאחר שנקריאת התורה כסתלק מעיני של שבת ור"ח

לרביעי ביום הששי עד ביום השביעי ואם כסליו מלא ור"ח הוא שני ימים אזי ביום ראשון קורא להרביעי ביום הששי וביום השני של ר"ח קורא להרביעי ביום השביעי כו' ואחר שבירך הרביעי ברכה אחרונה אומר קדיש ומגביה הס"ת השניה וגולל: (עב) אם טעה וקרא ארבעה בשל ר"ח אם לא הוסיף ספר ב' כלל א"ל לקרות יותר אבל אם הוסיף ספר ב' משום שגמו צריך לקרות המישי שיקרא בשל חנוכה ויאמר קדיש אחריו ואם אמר קדיש אחר קריאת הרביעי לא יאמרנו אחר קריאת החמישי ואפילו אם נזכרו באמצע קריאת הרביעי שצריך לקרות בשל חנוכה ועדיין לא בירך ברכה אחרונה אין גוללין הספר לקרות בשל חנוכה שאין מדלגין בקריאה אחת מעיני לענין אלא יברך ברכה אחרונה ולא יקרא יותר אם לא הוסיף ספר ב' ואם הוסיף יקרא עוד אחד שיקרא בספר הב' בשל חנוכה וכמ"ש: (עג) אם טעה והתחיל לקרות בשל חנוכה צריך להפסיק ויקרא בשל ר"ח ויברך לפניו ולאחריו ויש שאומר שאם טעה והתחיל לקרות עם הכהן בפרשת חנוכה יגמור קריאת הכהן בפ' חנוכה ולג' העולים שאח"כ יקרא בפרשת ר"ח אם אין שם אלא ספר אחד ואם הוסיף שני ספרים יסיים קריאת השלשה בשל חנוכה כמו בשאר חנוכה ויקרא לרביעי בספר הב' בשל ר"ח ויכול להתחיל עמו מן ובראשי חדשים: (עד) ביום השבת שבחנוכה מוסיפין שני ספרים בא' קורא פ' השבוע ובשני קורא בשל חנוכה השייך לאותו היום וכן אם חלו בו שני שבתו עושין כן ודין ההפטרה בשבתות אלו יתבאר בשער שאח"כ: (עה) ר"ח טבת שחל בשבת מוסיפין שלשה ספרים וקורין ששה בפ' השבוע ובמקום שבהו להוסיף בשבת על קריאת ז' יכולין להוסיף גם בשבת זה ובשומר פרשת השבוע מניחין הס"ת הב' ואין אומרים קדיש רק מגביהין הראשונה וגוללין אותה ומוסיפין השניה וקורא בר"ח ומתחיל מן זכרון השבת ואחר שבירך זה ברכה אחרונה מכסין הס"ת במעיל ומניחין השלישית אלה ואומר קדיש ומגביהין ס"ת השניה וגוללין ופושטין לקרות למפטיר בשל חנוכה ביום הששי כו' ואם אין להם רק שני ס"ת יקראו בלחוד בסדר השבוע ובשניה בר"ח וביתים יגלו הס"ת הראשונה להעמידה על פרשת חנוכה כמבואר בשער זה פסיק ס"ו ואז יאמר קדיש ויקרא וכן אם אין להם רק ס"ת אחת יפשו על הסדר הזה: (עו) אם חל ר"ח טבת בשבת וטעה והתחיל לקרות בספר הב' בפרשת חנוכה אף אם כבר קרא ג"ס ועדיין לא בירך ברכה אחרונה יפסיק ויגלו ס"ת זו על פ' ר"ח ויברך ברכה ראשונה ויקרא בשל ר"ח ואח"כ בשלישית יקרא בשל חנוכה למפטיר כדרכו ואם סיים בשל חנוכה ובירך ברכה אחרונה וקרא בשלישית למפטיר בשל ר"ח אין מוסיפין אותו ומ"מ ההפטרה נביא יש לו (פורת יוסף)

ור"ת: (פג) במקום שאין להם רק שני ס"ת וכן אם אין להם רק אחת כבר מובאר בדיני חנוכה וכן הדיו כאן: (פד) בשבת שהל פורים בשבוע שלאחריו אפילו אם הל פורים בע"ש יש לקרות בשבת שלפניו למפטיר בפ' זכור ומוציאין שני ס"ת בראשונה קורין בפ' השבוע ומניחין השניה ואומרים קדיש ומנביהין הראשונה וגוללין ופותחין השניה ומעמידין אותה על מקום קריאתה בסוף כי תלא וקורין לעולה למפטיר מן זכור את אשר עשה לך עמלק עד לא תשכח: (פה) פרשת זכור וי"א שחייב קריאתה בס"ת הוא מן התורה לכן יש לדקדק יותר להוציא ס"ת לקריאה זו אותה שהיא מוחזקת בכשרות מדוייקת ומוגהת ביותר ויש להשתק את העם קודם שיתחיל לקרות כדי שיתנו לב ויעו אוזן לשמוע הקריאה שהיא היובית יותר מקריאת שאר פרשיות וגם לא יקרא קטן למפטיר ואע"פ שכל השומעים מפי הקורא יאלו מ"מ מנהג ותיקין לחזור ע"ז לעלות מפטיר בשבת זה ובמקום שאין מצוי גם מנין עשרה צריך לחזור אחר זה לקרות פ' זו בעשרה ולכן בני היבזים שאין להם מנין מהויבזים לבא למקום שיש מנין לשמוע קריאת פ' זכור ואם השעה דחוקה לו ביותר ויודע שיבא בפורים לכה"ג לשמוע המנילה והקריאה בס"ת ציוס הפירו' די בכך במקום הדחק אבל לכתחלה צריך ליהדר להיות בלבוש בעת קריאת פ' זו ואם א"א להם לבא מ"מ יוהרו לקרות פ' זו בניגונות ובעתים בס"ת בלא ברכה כלל ואם אין להם ס"ת יקרא מתוך ההומם: (פו) בפורים מוציאין ס"ת וקורין שלשה אנשים בפרשת בשלה בסופו ויבא עמלק עד מדר דר ואע"פ שאין בפרשה זו רק ט' פסוקים קורין לכ"א ג"פ ואין נוהגין במדינה זו לכשול פסוק האהרון כלל: (פז) יש לכל אדם לזהר לשמוע בפורים קריאת פ' זו בלבוש ואצ"ל מי שלא שמע קריאת פ' זכור בשבת שלו בלבוש שמחוייב לחזור לשמוע קריאת פ' זו בפורים ואם א"א לו לבא למנין וקורא המנילה ביחיד יש לו לקרות גם פרשה זו בניגון ובעתים כמש"ל בפסוק פ"ה: (פח) אם ר"ח אדר הסמוך לניסן חל ביום ה' ויום ו' אז יש בחודש הזה שני הפסקות וסימנם ובי"ו כלומר כשר"ח אדר ביום ו' דהיינו יום השני שהוא עיקר אזי מפסיקין מקריאת הארבע פרשיות וחוזרין לסדר השבוע בב' שבתות שבחודש זה שבת א' הוא שהל חיבק אחר ר"ה והוא ב' אדר הוא שבת א' של הפסק' ושבת שלל בשש' עשר בו הוא שבת של הפסקה שניה ואחר השבת הזה הוא שבת פרשה פרה שהוא כ"ג בו ואם הל ר"ה אדר ביום ו' ויום ז' אז אין שבת הפסקה קודם פורים רק בשבת שהל בו ששן פורים מפסיקין בו וסימנו זס"י ולשבת הבאה הוא כ"ב בו הוא שבת פ' פרה ואם הל ר"ה אדר ביום א' ב' אז ההפסקה קודם פורים בשבת שהוא ו' אדר וסימנו ב"ו ופרשת זכור (פורת יוסף)

הוא י"ג אדר ופרשת פרה כ' אדר ופרשת החודש כ"ז אדר ואם ר"ח אדר ביום ג' וד' אז ההפסקה בשבת שהוא ב' בלבוש וסימנו ד"ד ואח"כ ג' שבתות של זכור ופרה וחודש: (פט) שבת של פרשת פרה מוציאין שני ס"ת בא' קורין בפ' השבוע ובשניה קורין למפטיר בפ' הקה מתחלת הסדר עד תמאעד הערב ואם אין להם רק ס"ת אחת יש לעשות כמ"ש למעלה בסוף ס"ו ואין לקרות לקטן להפטיר זו: (צ) אם לא קרא בפ' פרה רק עד הגר הבר בתוכו ופסק גם ובירך לאהריה וגלל הס"ת חוזר ופותח ומברך לפניו ומתחיל מראש הפרשה וקורא עד סוף הפ' שהוא תמאעד עד הערב ומברך לפניו ולאהריה ואם לא גלל עדיין הס"ת רק שבירך ברכה אחרונה לבד חוזר וקורא ממקום שפסק ואצ"ל להתחיל מראש הפ' ומ"מ צריך לחזור ולברך לפניו ולאהריה ואם דילג פסוק אחד מפ' פרה אצ"ל לחזור ולקרות כיון שיקראו אותה פרשה בשלימות בשבת שלה וכמו שנתבאר בשער ז' בענין קריאת ב'ה' ומנחת שבת: (צא) בשבת שר"ה ניסן הוא הל בחול בשבוע שלאחריה הוא פרשת החודש ומוציאין שני ספרים בלבוש קורין בפ' השבוע ובשניה קורין למפטיר בפ' בא מן ויאמר ה' אל משה החודש הזה לכם כו' עד תאכלו מזות ולכתחלה אין לקרות קטן להפטיר זו ואם הל ר"ח ניסן בשבת אזי קורין פ' החודש בשבת זה ומוציאין ג' ספרים בא' קורין בפ' השבוע ומניחין השניה ואין אומרים קדיש ומנביהין הראשונה וגוללין ופותחין השניה וקורין בפ' ר"ח מן וביום השבת עד ונסכו ומניחין השלישי' ואומרים קדיש ומנביהין השניה וגוללין ופותחין השלישי וקורא למפטיר בפ' החודש. ואם עשה לאחר שגמר הקריאה בסדר השבוע ולקח הס"ת שהיתה מגוללת על פרשת החודש ופתח הס"ת ובירך והתחיל לקרות וזכר באמצע הקריאה גומר ויקרא למפטיר בפ' ר"ח וההפטרה נכביאים גומר של שבת ור"ח שהוא השמים כסאי: (צב) אם בשבת אחד מארבע פרשיות האלו עשו ושכחו שצריך לקרות למפטיר הפרשה של חובת היום וקראו למפטיר כדרך כל שבתות השנה ואח"כ נזכרו צריך להוציא ס"ת ולקרות הפ' שהיא לחובת היום אע"פ שמתחלה לא הוציאו רק ס"ת אחד ואין כאן משום פגמו של ספר השני מ"מ צריך להוציא עתה ס"ת ולקרות מענינו של יום כתיקון חכמים ואפילו אם כבר אמר ההפטרה של סדר השבוע בכרבותיה צריך להוציא אחרת ויקרא עולה א' ויאמר סתם יעמוד פב"פ ולא יאמר מפטיר ויקרא עמו מענינו של יום ואחר ברכה אחרונה יאמר קדיש וינביה הס"ת ויקרא ההפטרה בניבאים בלא ברכה לפניו ולאחריה: (צג) אם נזכר מיד אחר שבירך ברכה אחרונה על התורה אע"פ לא יגולל בספר הזה לקרות בפרשה מענין היום

ה' אל משה פסל לך עד מול ההר ההוא ולשלישי קורין עד אשר אני עושה עמך וכן בתענית זכור שמתענין בכה"כ שאחר הפסח ואחר הסוכות קורין בין בשחרית בין במנחה בפי' ויחל כשיש בבית הכנסת עשרה מתענים וכן בתענית אחרת אף אם חל פורים ביום א' ומקדימין התענית ליום ה' שלפניו וכן במקומות שנהגין להתענות בכ' סיון אפי' אם חל בכ' וה' דוחין פ' השבוע וקורין ויהל: (קא) בכל אלו התעניות אין מפטירין בשחרית כלל רק בקריאת המנחה קורין הג' למפטיר ומפטיר בישיעה דרשו ה' בהמלאו כו' ומכרז לאחריה עד ברכת מגן דוד: (קב) בתענית שמתענין בערב ר"ה ומכ"ש בתעניות של שאר ימי תשובה אין קורין ויחל ויש מתענין בכל ער"ט וזוהגין לעשות למנחה סדר יו"כ קטן ומוציאין ס"ת וקורין ויחל אין למחות בידם ובמקום שאין שם מנהג אין לנהוג לכתחלה: (קג) בתענית מיתח לדיקים כגון שבעה באלר וכיוצא אף אם יש עשרה שמתענין וכן הככורים המתענין בערב פסח אפילו יש שם עשרה לא יקראו ויחל ומכ"ש הזוהגין להתענות ב' וה' של כל השנה או בפי' שובבי"ם וכן מה שנהגין ההבורות קדושות שכל עיר לכתור לעולם יום אחד לקבוע בו תענית ואומרים סליחות אע"פ שעושין כן בכל שנה בקביעות אין להם לקרות ויחל ואם הזכור גורו מעולם איזה תענית על כל צרה שלא תבא אם קבעוהו באחד משאר ימי השבוע קרין בין בשחרית ובין במנחה ויחל ואם קבעוהו בכ' או ה' אז בשחרית אין לדחות פי' השבוע וקורין פ' השבוע כדרכם רק במנחה קורין ויחל ומפטירין דרשו: (קד) אין לקרות לתורה ביום התענית מי שאינו מתענה היום ואם קראוהו מכוון בערב א' איך יש לנהוג בזה: (קה) אין לקרות למפטיר מי שאינו בקי לומר ההפטרה וברכותיה כתיקנה לכתחלה על סמך שאחר יאמר אותה ואם כבר קראוהו אזי אם הכהן או הלוי יודעין לומר ההפטרה יאמר הלוי או הכהן והלוי קודם בזה לכהן ולא יאמר אחר שלא קרא בתורה כלל ואם גם הכהן והלוי אין יודעים להפטיר או יוכל איש אחר להפטיר בלי קריאה בתורה: (קו) בתענית שקורין בשחרית ויחל אם חל בכ' וה' וטעה וקרא בפרשת השבוע אין מהזירין אותו אפילו נזכר באמצע הקריאה: (קז) כוהגין בקריאת ויחל כשמתענין הקורא לפסוק שוב מחרון וכו' וכן כשמתענין ליי"ג מדות ה' ה' וכן לפסוק ובלכתה כו' הזכור אומרים זה בע"פ בקול רם ואין להקורא לומר עמם לפי שהזכור אומרים בע"פ דרך בקשה והוא שקורא בתורה אין להפסיק ולומר דרך בקשה דרך קריאה בתורה הזכור ויקרא מן הפסוק ויקרא בשם ה' יש לו להקורא ובקריאת הפסוק ויקרא בשם ה' יש לו להקורא להפסיק מעט בין תיבת נשם ובין תיבת ה': (קח) כשאין בכה"כ עשרה מתענים אז אם חל באחד

היום רק יוציא אחרת ויניח אלל הראשונה-ויאמר קדים והא"כ יקרא לעולה אחר שיפטיר מענינו של יום בברכותיה ואם אין שם אחר שיוזע להפטיר לא יוציא אחרת רק יגלו ספר זה למקום הקריאה ואז ראוי עולה זה לברך ולקרות ואין קורין אותו שנית בשמו: (צד) אם לא נזכר עד שהתחיל לומר הברכה שעל ההפטרה וכבר אמר השם אזי יגמור הברכה ויקרא קצת פסוקים מהפטרת השבוע ולא יברך ברכת הפטרה שלאחריה ויוציא ס"ת ויקרא מולה אחד שיקרא הפרשה מענין היום ואחר ברכה אחרונה יאמר קדים ויגביה הס"ת ויגלו ואז יאמר ההפטרה בכניאים בלא ברכה לפניו ואחר גמר ההפטרה יאמר ברכת ההפטרה שלאחריה: (צה) אם אירע אונס לזכור שלא יכלו לקרות הפרשה מענינו של יום אין משלימין אותה בשבת אחרת אף אם היא של הפסקה או פנויה: (צו) בשנה מעוברת טעמו וקרא הפרשיות והמגילה באלר ראשון לא יצאו וזריך להזור ולקרותם באלר השני: (צז) כבר ביארנו קריאת המועדי' על הסדר והוא סדר קריאה שלנו בני הו"ל ואם בן א"י בא להו"ל ודעתו להזור אין לקרותו לס"ת ביו"ט שני של גלויות ואם קראוהו ביו"ט שני של שבועות או ח' של פסח או נש"ת לכתחלה לא יעלה ואם עלה יברך ויקרא אבל ביום ב' של פסח וסוכות אם קראוהו יעלה ויברך ואם קראוהו למפטיר יעלה ויברך ברכות התורה ואחד מבני הו"ל יאמר ההפטרה וברכותיה:

סדר קריאת תענית צבור

(צח) בארבעה צומות שמתענים בכל תפלות ישראל מפני דברים הרעים שאירעו בהם ואלו הם השעה באב וי"ז בתמוז וג' בתשרי וי' בטבת מוציאין ס"ת וקורין ג' אנשים בשחרית וכן במנחה ואפילו אם יום היום חל בשבת ונדחה לאחר השבת קורין בש"ת ביום היום בין בשחרית בין במנחה וכן י' בטבת שחל בע"ש קורין בש"ת בין בשחרית בין במנחה: (צט) בע' באב בשחרית קורין ג' אנשים בפרשת ואתה נתן ומהחילין מן כי תוליד בניס וכ"א מהעולין אומר בלהש קודם שבירך ברכת התורה ברוך דיין האמת בלא שם ומלכות כמו שנתבאר בשער ד' והג' קורין אותו למפטיר ואחר שמברך ברכה אחרונה אומר ח"ק ומגביהין הס"ת וגוללין ואומר המפטיר ברכת ההפטרה וקורא ההפטרה בדרמיה אסוף אפי"ם בניגון איכה ואומר הברכות שלחך ההפטרה עד מנן דוד ובמנחה ט' באב קורין בפי' ויחל ומפטיר דרשו כמו שנתבאר בשאר תעניות: (ק) בשאר ה' תעניות אפילו אם חלו בכ' או ה' דוחין קריאת פ' השבוע וקורין בפי' כי תשא ומתחילין לכהן מן ויחל משה וקורין עד לעשות לעמו ומכרז הכהן והא"כ מדלגין וקורין ללוי מן ויאמר (פירת יוסף)

באחד מימי השבוע שאין בו קריאה התורה אין לקרוא ויחל אבל אם הל ב'ב' או ב'ה' כיון שבלא התענית היו קורין היום בתורה אין כהן הוספת ברכה ולכן אם יש שם עשה מתענין ראשי לקרות ויחל בשחרית אבל במנחה אין קורין בשאין עשרה אפילו הל ב'ב' וה' : (קטז) מי שהוא אבל כל שבעת הימים אסור לעלות לתורה אפי' אם הוא כהן ואין כהן אחר שמה ובשבת מותר בשאין שם כהן אחר אלא הוא וכמו שנתבאר בשער א' עיף כ"ג וטוב לומר לו שיא קודם התחלת הקריאה מכה"כ ואין חילוק בין היה אלא המיתה או שמעו שמועה קרובה דהיינו שמת לו מת בתוך למ"ד שצריך לנהוג שבעה ימי אבילות אסור לעלות לתורה כל השבעה ימים ואפילו ביום השביעי ואם יום השביעי הוא תענית צבור וקורין ויחל במנחה מותר לעלות : (קי) אין איסור כ"א לעלות לתורה אבל מותר בתשמישי תורה כשקורין כגון הגבהה או גלילה וכיוצא בזה : (קיא) בשבת שנתוך ז' ימי אבולו ג"כ אסור לעלות לתורה כמ"ש ואפילו אם הוא חיוב כגון שיום מילת בנו בשבת זה אסור לעלות ומ"מ אם קראוהו לעלות צריך לעלות אף אם אינו חיוב שאם ימנע עזמו יהיה פרוסו שמושה כן מחמת אבילות ואבילות דפרהסיא אסור בשבת ומטעם זה יש מקילין בזה העיר שרגיל להיות בכל שבת שלישי ואירע בו אבל מותר לעלות שגם זה הוא אבילות פרהסיא ויש מהמירין בזה אע"פ שהוא חכם ורגיל וכן נהגו . ומי שמת לו מת כרגיל והוא אונן אסור לעלות לתורה :

שער ט

דיני ההפטרה וברכותיה ובו מ"ו סעיפים : (א) אחר גמר כל קריאת הסדרה. ביום השבת אומר הש"ץ הלי קדיש וקורא עולה אחד למפטיר וקורא עמו איזה פסוקים מסוף הסדרה שכבר קרא אותם עם האמחיו והמשלים. גם למפטיר לא יפחות מג' פסוקים ואם אין שם כסוף רק ה' פסוקים סמוך לפרשה שלפניה צריך לקרות כל ה' פסוקים כאשר ביארנו בשער ז' ואם עשה וקרא למפטיר רק שני פסוקים לכד וצירף יש להזור ולקרות הג' פסוקים בלא ברכה ועיקר דין ההני קדיש יתבאר בשער שח"ו : (ב) לעולם המפטיר קורא באחרונה אפילו ביום שמוציאין ג' ספרים המפטיר קורא בספר השלישי ואם נמצא טעות באחד אם יש ליקח השני מבואר בשער המועדים ושם מבואר הדין בנתהלפו לו הספרים והתחיל לקרות בש' השלישי שהוא למפטיר קודם הקריאה הראויה בס"ת השניה מה דינו : (ג) קטן ראשי לקרות למפטיר אם הוא קטן שהגיע לחינוך ויודע לומר ההפטרה שכנביאים כטוב ומ"מ אין ראשים לקרותו להפטר פרשת זכור וגם בהפטרה פרשת פרה יש להחמיר וגם לפרשת שקלים ופרשת החודש (פורת יוסף)

יש למנוע מלקרותו אם לא שיש צורך בדבר משום דרכי שלום וכיוצא וגם נוהגין שלא לקרות קטן למפטיר בשביעי של פסח וביום א' של שבועות ובשבת פרשת שזנה וכן בר"ה ובקריאת יה"כ שחרית ג"כ אין ראוי לקרות קטן למפטיר מאחר שהם ימי הדין ולמפטיר של מנחת יוה"כ וט"ב ותענית צבור אפילו מן הדין אינו עולה שהרי המפטיר הוא השלישי משלשה הקרואים שהם חובה : (ד) כהן או לוי יכולים לעלות למפטיר כמו שנתבאר בשער א' ולמנחת יוה"כ וט"ב ות"ז אינם עולים למפטיר וכן אם כבר עלה וקרא כהן או לוי אינו עולה שוב שנית להיות מפטיר ואפילו ישראל שכבר עלה לתורה אינו יכול לעלות שנית למפטיר ואם אין שם בכה"ג מי שידוע להפטיר רק מאותן אנשים שכבר עלו אז אם לא אמר עדיין קדיש אזי אם זה שעלה שביעי יודע להפטיר לא יקרא אחר למפטיר כלל וגם לא יאמר קדיש רק אחר ברכת אחרונה יגביה הס"ת ויאמר זה שקרא שביעי את ההפטרה בניצויים ויברך אחריה ויאמר קדיש ואם אין השביעי יודע להפטיר רק איש אחר שהוא מאותן שכבר עלו יש לקרות אותו ויברך ויקרא ויפטיר וכן אפילו אם השביעי יודע להפטיר אם כבר אמר קדיש ואין שם אחר וצריך שהשביעי יפטיר' כיון שכבר אמר קדיש צריך לקרותו שנית למפטיר ויברך ויקרא ויפטיר ומ"מ אם יש אחר שידוע להפטיר אע"פ שגם הוא מאותן שכבר עלו מוטב לקרות זה מלקרות זה שקרא שביעי כיון שצריך לברך ולקרות לפניו שנית יש בזה משום פגם קריאה ראשונה כשקורא רזופין בוא"ז בברכה אבל כשאין שם אחר אין בזה פגם כי ניכר שנהכרח קורא הוא שנית לקיים במקום שאין אנשים כו' : (ה) במקומות שמנהגם שרב שער הוא מפטיר בשבת שחזן אף שכבר קרא בתורה שלישי כאשר שבתו יוכל להיות הוא מפטיר ג"כ : (ו) ביום שיש שני ס"ת אם אחד מן העולים יודע להפטיר אזי יקראו לפניו בשניה ויפטיר ואם אין א' משאר העולים יודע להפטיר רק השביעי אזי בכתחלה אין להוציא ס"ת אחרת רק אחר שהשלימו הקריאה עם השביעי יגללו הס"ת למקום אשר שם פרשת חובת היום למפטיר ועלה השביעי שנית ויפטיר' אבל אם כבר הוציאו השני לקרו' בה אז יקרא הו' בשניה מפטיר : (ז) אם עשה הקורא וקרא עם השני עד שהשלי' כל הסדרה ואמר קדיש א"ש לקרות עוד אחד להשלים הו' בסדרה זו או בסדרה שאחריה אלא יקרא א' למפטיר כדרכיהוה המפטיר עולה למנין ז' ואם השלים הסדרה עם ההמישי צריך לקרו' עוד שני' אחד לשני' ואחד שיהי' שביעי והוא עזמו המפטיר ויקראו למשרע מה שקרא ההמישי ואם הוא בשבת שמוציאין שני ס"ת שלים המנין ואם השניה והמפטיר עולה למנין ז' : (ח) כבר נתבאר שאין לקרות שני אנשים לעלות יחד לתורה ואפילו למפטיר

ולכן ביו"ט די בט"ו פסוקים וכבר נדפס בחומשים כל ההפטרות שתיקנו הראשונים ז"ל לשבתות ולמועדים ותעניות מענינה של פרה ומעין המאורע: (צו) אין ראוי לומר ההפטרה בכרכותיה אלא בזכור אבל ביהיד לא יאמר הכרכות רק יקרא ההפטרה בנינו וטעמים בלא ברכה: (צז) אם אחר שקראו למפטיר בס"ת נטלה הס"ת משם וכחלקה אין זה מעכב ויאמר ההפטרה בכרכותיה כדרכו: (יז) בשבת שקורין בו שני סדרות מחוכרים אזי קורין ההפטרה בזכור אותה שהוקבעה לסדרה השניה שבה מסיימין הקריאה רק כשחרי מות קדושים מחוכרים מפטירין הלא כבני כושיים שהוא הפטרת אחרי מות: (יח) מה שגרסם בכתב חומשים הפטרת ויברח יעקב לפ' וישלח הוא ט"ס כי הוא שייך לפ' וילא והפטרת וישלח בהושע ועמי תלואים למשוכתי: (יט) ר"ה שחל בשבת דוחין הפטרת פ' השבוע וקורין השמים כסאוי ואם טעה וקרא ההפטרה של פרשת השבוע אם עדיין לא אמר הכרכות שלאחר ההפטרה יאמר ג"כ השמים כסאוי ויברך אח"כ ואם נזכר אחר שבירך הכרכות לאחריה או יאמר השמים כסאוי בלא ברכה: (כ) ר"ה שחל באחד בשבת מפטירים בשבת שלפניו מהר חודש ואם טעה ואמר הפטרת פרשת השבוע דינו כמבואר בסעיף שלפני זה ואם ר"ה שני ימים יום שבת ויום א' אין לומר רק השמים כסאוי ולא יותר: (כא) ראש חודש שחל בשבת שקלים או פרשת החודש דוחין השמים כסאוי וקורין בהפטרת שקלים או הפטרה של פרשת החודש: (כב) ר"ה אב שחל בשבת דוחין הפטרת שמוע ומפטירין השמים כסאוי ויש מקומות שנוהגין להפטיר שמוע ולא השמים כסאוי א"צ לשנות מנהגם: (כג) ר"ה אלול שחל בשבת נוהגין במדינות אלו להפטיר השמים כסאוי והפטרת עניה כווערה נדחית אעפ"י שהוא משבע דנחמתא ואח"כ בשבת פ' כי תלא שאז הוא הפטרת רני עקרה קורין ג"כ עניה כווערה ואם טעה והפטיר בר"ה עניה כווערה וכבר בירך יאמר ההפטרה השמים כסאוי בלא ברכה ואם חל ר"ה אלול בא' בשבת אומרים עניה כווערה ונדחית הפטרת מהר חודש: (כד) מ"ז בתמוז ואילך מפטירין ג' פטורעניתא ושבעה דנחמתא שסימנא דש"ח כו"ט אר"ק שושבת שבין ר"ה ליה"כ מפטירין שובה ואם חל ר"ה ביום ב' וג' שאז יש שבת בין יוה"כ לסוכות שקורין בו האזינו מפטירין וידבר דוד: (כה) אם בשבת ראשונה שאחר י"ז בתמוז שצריך להפטיר דברי ירמיה ענה והפטיר הפטרת השבוע אזי בשבת שלאחריה יפטיר דברי ירמיה וגם שמוע שהם סמוכות זו לזו ואם בפ' עקב טעה ולא קרא הפטרת ויאמר יוון יש לה תשלומין לקרותה כפרשת שופטים עם הפטרת אנכי אנכי ויתחיל ויאמר יוון ואח"כ יאמר הפטרת אנכי וכן אם בפ' שופטים טעה

יש למנוע רק בשמחת תורה מקילין בזה וכבר נתבאר בשער המועדים כדת מה לעשות: (ט) אחר שנמרו קריאת המפטיר ונירך ברכה אחרונה אומר בפ"ן מי שבירך לזה שעלה למפטיר ואח"כ מנביהין הס"ת וגוללין ודין ההנבחה וגלילה יבואר בשער שאח"ז ואין להמפטיר להתחיל ברכת ההפטרה עד שיבט המנבחה ויגלול הס"ת ויכרך במפה סביב והעולם מקילין להתחיל מיד שיסתום הגולל אע"פ שלא כרכה במפה עדיין ופותח החומש ששם ההפטרה ורואה מקום התחלתה של ההפטרה ומתחיל בכרך ברכה ראשונה אשר נהר בזכור כו": (י) יש מי שכתב שראוי לכתוב ההפטרות בספר בפ"ע בקלף ויהיה נגלל כמו ס"ת ואין נוהגים כן רק אומר ההפטרה מתוך החומשים הנדפסים ואם אין חומש בבהכ"נ ויש חומש בבית וא"ל להביאו לבהכ"נ שאין סם עירוב אף שיש שם מי שידע לקרות ההפטרה בע"פ אין לקרות בע"פ רק זה שעלה למפטיר וקרא הפסוקים בס"ת בבהכ"נ ולכו עמו לבית ששם החומש ויברך שם ברכות שלפניה ויקרא ההפטרה מתוך החומש ויאמר שם ג"כ הכרכות של אחריה ואם אין חומש בלא אף בבית ויש מי שידע בע"פ פטיר ויאמר בע"פ כיון שא"ל בעינין אחר: (יא) טעם שנקרא קריאה זו שבתורה ונביאים הפטרה לפי שהוא השלמה וסילוק העינין מכל וכל וכמו אין מפטירין אחר הפסח כו' וכיון שנקריאה א משלימין ומסיימין כל חובת הקריאה לכן נקרא הפטרה ועוד יש טעמים אחרים בזה: (יב) ברכה ראשונה שקודם ההפטרה אשר נהר בזכור כו' אין לענות אמן אחר הנאמרים כאמת כי מה שאומר אח"כ בא"י הכוונה הוא סיום של ברכה הראשונה ולכן אין לענות אמן רק בסיומה כשמיים האמת ולדק: (יג) פירוש הכרכה מה שאומרים ורלה בדבריהם הנאמרים על התורה הכוונה שכל דברי הנביאים הם מיוסדים באל התורה שנקראת אמת וכן מה שאמר אח"כ ובנביאי האמת ולדק הכוונה לפי שכולם באו להזהיר את ישראל שישמרו את התורה שהיא אמת ולדק ומה שאמר ורלה בדבריהם וחזר ואמר הכוונה בתורה כו' הכוונה שמתחלה פתח בשנה דברי הנביאים בחלק הספורי לומר שאפילו באותו חלק הנבואי הקדים התורה ומשה שמעם נקבע החלק הזה ואמר לדק לומר שדברי הנבואה הם מזודקים וגם לומר כי הנביאים הם בעלי לדק ואין מתנאים בזכוראמת לעשות אדם כריבם שיהיו חפלים שיתמלא רוגם מזדס רק מה שהם חפץ שזה בוודאי לדק בלי ספק: (יד) אין להתחיל בברכ' עד שיהיה החומש פתוח לפניו ואחר גמר הכרכה אומר ההפטרה שבנביא שהוא מענינה של הסדרה שקראו עתה ואין פוחרין בשבת מן כ"א פסוקים שהוא ג' פסוקים של נביא לכ"א מן הו' עולים (פורת יוסף)

יאמרו אחריו בלשם ובמדינתנו נהגו שהכל אומרים
 ההפטרה עם המפטיר ביהד בקול רם רק המפטיר
 ממתין בפסוק אחרון עד שיסיימו הלכבוד אז הוא
 מסיים איוה תיבות בלבד כדי שישמעו הלכבוד
 התחלת ברכת ההפטרה ואין זה מנהג ותיקין רק
 מהמת חסרון ידיעה ונכון לבעל המנהג ולכתחלה
 יש לנהוג שהמפטיר יאמר ההפטרה בנביאים בקול
 רם כדרך הקורא בס"ת והלכבוד יאמרו אחריו בלשם
 מתחלת ההפטרה עד סופה ועכ"פ טוב שיהיו
 עשרה עומדים סמוך להמפטיר שישמעו לקול האומר
 ההפטרה ויענו אחריו בלשם שיהיה נידון כמו
 קריאה בציבור וגם יש שמוסיפים על המנהג ועושין
 שהות באמירת ההפטרה שאף אחר שסיים המפטיר
 ההפטרה והתחיל הברכות אין רוצים להפסיק
 מאמיר' ההפטרה ולא יפה הם עושים שאם אומרים
 בקול רם אינם שומעים קול דברים המתחלת ברכות
 המפטיר ולפעמים גורמים גנם אחרים הסמוכים
 להם אין שומעים ואף אם הם מוכיחים קולם קאת
 בתחלת הברכות מ"מ הם בעלמם אינם שומעים
 לכן יש לנהוג כי מיד שישמע שהמפטיר סיים
 ההפטרה והתחיל הברכות אט"ס שהוא עדיין לא
 סיים יהיה ממון בשתיקה עד שיסיים המפטיר
 הברכות ואח"כ יסיים הוא אמירת ההפטרה וגם
 המפטיר יהיה זהיר שלא להתחיל אמירת הברכות
 עד שיפסוק קול ההמון הרב לגמרי: (לד) כשסיים
 המפטיר ההפטרה לא יסלק מלפניו ה"ס שאמר
 ההפטרה מחונו עד אחר שיגמור הברכות שלאחריה
 שיהיה נראה שבמדרך על ההפטרה שאמר מתוך
 הספר וטוב שיהיה נשאל פתוח ועכ"פ אין לסלק
 הספר ממש לגמרי: (לה) בברכות שלאחריה אין
 לענות אמן אחר שכל דבריו אמת ולדק שאין זה סיוס
 הברכה אלא לנסוף ברוך אתה ה' האל הנאמן בכל
 דבריו הוא סיוס ברכה זו שפותחת בברוך והוחמת
 בברוך והשלשה ברכות שלאחריה רהם שמהנו על
 התור' הוחמת בברוך ואין פותחין בברוך כדין ברכ'
 הסמוכה להברתה וטוב שלא לעשות הפסק בסיוס
 אמת ולדק רק לומר בהכיפה אחת נאמן אתה:
 (לו) בסיוס הברכה יש נוסהאזת שכתוב בהם כי
 אל נאמן ורחמן אתה ויש שכתוב בהם רק נאמן לכד
 שיהיה סמוך לחתימה מעין החתימה ממש וזה נכון
 יותר ומ"מ מי שאומר ורחמן אין מוניתחן אותו וגם
 יש ספרים שכתוב בהם שלא יכנה גרו. ויש כתוב
 לא תכנה ואין להקפיד בזה כלל כי פעמים מנאז
 בכתוב כך ופעמים כך: (לז) ר"ה שהל בשבת אין
 המפטיר מזכיר של ר"ה לא באמצע ולא בחתימה
 וכן בשבת ה"מ של פסח אינו מזכיר של י"ט כלל רק
 אומר ברכת על התור' כמו בשאר שבת' אבל ביו"ט
 וכן ר"ה ויה"כ מזכיר של יו"ט ור"ה ויה"כ באמצע
 ובחתימ'. ואין הוחמת ביה"כ בא' מלך מוהל כו' רק
 בא"י מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויה"כ ובמקומו'
 שנהגו

עשה ולא קרא פ' אנכי יש לה תשלומין בהפטרה
 של פרשת תלז ויהיה מ"ס' אנכי ויקרא עד סוף רני
 עקרה וכן אם כפ' תבא עשה ולא קרא פ' קומי אורי
 יש לה תשלומין כפ' ננכים ויתחיל קומי אורי ויקרא
 עד סוף שושאשים והעשם בכל חלה לפי שהם סמוכים
 זו לזו: (כו) יש מקומות נוהגין כשים חתונה באתו
 שבת דוחין פ' השבוע ואומרים הפטרת שש
 אשים ומ"מ אין לדהות מפניה הפטרת ד' פרשיות
 או של ר"ה או מהר מודע או פ' שירה או דש"ח
 נו"ע אר"ק"ש שובה ואללנו אין נוהגין לדהות פ'
 השבוע כלל ומפטירין אף בחתונה פ' השבוע כדרכו:
 (כז) קריאת ההפטרה בנביא יש לאומרה בנגינות
 העשמים והפטרת חוון נוהגין לומר בניגון התאוננות
 וקנינות וכן הפטרת השעשה כבכ אהף אסיסם אומרים
 בניגון אריכה: (כח) כשאוברים הפטרה בנביא אין
 מדלגין מנביא לנביא דהיינו שיאמר מקלת ההפטרה
 בנביא זה ומקלת ההפטרה בנביא אחר ובתרי עשר
 מדלגין מנביא לנביא ובלבד שלא ידלג למפרע ולכן
 בשבת שובה יש נוהגין שאחר הפטרת שובה שהוא
 סוף הובע אומרים תקעו שופר בזיון שהוא מנביא
 יואל ויש מוסיפין עוד פסוקים מי אל כמוך שהם
 מנביא מיכה: (כט) ההפטרה בנביא לא יקראו
 אותה בשנים דהיינו שאחד קורא פסוק אחד והשני
 פסוק אחר בדילוג כי המפטיר שקרא בתורה לריך
 שקרא כל ההפטרה ואם נשתתק המפטיר באמצע
 ההפטרה לריך לחזור ולהתחיל ממקום שהתחיל
 הראשון וכן הדיון בקריאת ס"ת ולענין ברכה יש
 מחלוקת הפוסקים וקלרתי בזה לפי שאינו מצוי ואם
 קראו למפטיר וקרא בתורה ובירך ונדע שאינו יודע
 לומר ההפטרה יכול אחר לומר ההפטרה בברכותיה
 אבל לכתחלה לא יעשה כן ואם אין שם מי שידע
 להפטיר רק אחד מאותן שכבר עלו נתבאר בסעיף
 ד' אין יש לנהוג בזה: (ל) כבר נתבאר שאין
 לקרות שנים לתורה וכן למפטיר ובש"ת שקורין
 שנים יאמר אחד הברכות והשני ישתוק ויענה אמן
 ויכוין לזאת בברכתו של זה ויש שמהלקים בנייהם
 הברכות שיאמר האחד ברכות שלפניה והשני ברכות
 שלאחריה אבל מ"מ ברכות אחרונות עלמם אין
 לחלקם לשני הקרואים אלא אחד יאמר כולם והשני
 יענה אמן ויכוין לזאת: (לא) אם המפטיר אמר
 הברכה שלפניה ע"ד לקרות הפטרת פ' השבוע
 והזכירוהו הפטרה אחרת לריך לקרות היום א"ס'
 לחזור ולברך: (לב) אם היו עשרה שכתחלה
 ברכת הפטרה ויאלו מקלחן יגמור ההפטרה עם
 הברכות אבל אם לא היו עשרה בעת שרוצה להתחיל
 הברכה אט"ס שקרא בתורה למפטיר ובירך לאחריה
 ביו"ד ויאלו אח"כ מקלחן לא יאמר הברכות כלל רק
 יקרא ההפטרה בלא ברכה וע"ל בשער ז' סעיף
 ל"ה: (לג) עיקר הדיון הוא שזה שאלה למפטיר
 הוא בלבד יאמר ההפטרה בנביאים והלכבוד ג"כ
 (שורת יוסף)

(ב) יבנהגין כשנותן ס"ת חדש' לכה"כ אזי מוציאין הס"ת שנארון והולכין עמהם לקראת הס"ת החדשה וכן בש"ת מביאין לפעמים מכהכ"ל אחת לאחרת בכדי שיהיה בשעה ס"ת להקריא התיבה אין למחות בידם ומ"מ כשרוצים ללכת לקראת ס"ת אין להוציאם להן לכהכ"ל רק עד פתח בית הכנסת או בעזרה שלפני כהכ"ל ולא יותר :

שער י

דין הוצאת והגבהה וגלילה וקריש ויה"ר ובו כ"ו סעיפים :

(א) בעת שפותחין הארון להוציא הס"ת אומרים הקהל ויהי כנסת כו' ובעת הוצאת הס"ת חוץ לארון מחטילין הקהל לומר בריך שמה ויש מי שכתב שאין לאומרו כהול רק כשהרית של שבת ומנחה של שבת ומנהגו לאמרו אף בקול ואם לא אמר בשעת הוצאה יאמר אותו כשפותח אותה לפני העם : (ב) אין לש"ך דין קדימה וזכות בהוצאת הס"ת מהארון אלא הסגן מכבד בהוצאה למי שירצה ויש מקומות שמוכרין למי שירצה לזכות במנוחה זו ובמקומות שאין מוכרין וגם הסגן לא כיבד בה רשאי הש"ך להקדים עלמו לזכות במנוחה זו והמוציא הס"ת יוציאה בימין מן ההיכל ואף אם שמאל משיע לימין מותר ואם הוא אחר יד יכול להוציאה בשמאל שהוא ימין שלו והמוציא יושיע אותה לימין הש"ך ויהיוקה בימין אע"פ שהוא אחר אם לא שידו הימנית הלושה ויש חששא שמא יפול מידו מחמת כובד ויהיוקה בשמאל שהוא ימין שלו : (ג) כשמוציאים הס"ת מחוייבים הכל לעמוד ויהיו עומדים עד שיפמוד זה שמוליכו ויגיעו למקומו או עד שיתכסה מעיניהם ואם הנושא הס"ת עמד לנוח קצת דינו כמהלך ויש מהמורים שר"ך לעמוד מיד ששומע קול הנושא ס"ת אע"פ שאין רואה אותו ולכן נהגו קצת להלות פעמונים בכלי קודש שמעטרים בהם הס"ת שאז כשפועים קול הפעמונים יודעים כי הולך הוא עם הס"ת ועומדים מיד ויש נמנעים מלעשות פעמונים לפי שאין נכון לעטר הס"ת בשבת בעטרה זו שחלשים בה פעמונים שהשמעת קול בשבת כפעמונים אחר . וגם אין להלות בשבת על הפרוכת רצועה שמהוכרי' בה פעמונים כדי להשמיע קול לאנשי בה"כ בשעה שמוציאין הס"ת ויש מהירין בזה ולכתחלה אין לעשות כן בשבת ובמקומות שנהגו ביתר בזה אין למחות בידם : (ד) נוהגים שב"א מקרב עלמו קצת לראות הס"ת אנשים ונשים ואף העומדים בעזרה כשם בזמנים שמוציאין או מכניסין הס"ת רצים לכהכ"ל לראות משום ברוב עם וכל המתקרבים אלה נושקים הס"ת בפה ואומרים ישקני מנשיקות כו' ואם קרוב אלה ממש להבק בורותיו ויהבקנה בימין ויאמר וימינו ההבקי ואם אין יכול לנשק בפה ינשק בידו ואח"כ אומר בהול

שנהגו להתוס מלך מוחל כו' אין לשנות מנהגם וגם בחוה"מ סוכות שימי חוה"מ הם חלוקים בקרבנות המוספים וגומרים את ההלל בכל יום מימי חוה"מ לכן מוזכרים בזכרת הפטרה של יו"ט ואומר על התורה כנוסה כל יו"ט שחל בשבת : (לח) בהפטרה של שבת מסיימין ית' שמך בפי כל מי תמיד לעולם ועד בא"י מקדש השבת וה"ל לומר סמוך להתימה ושבת קדשך באהבה וכו' וכן ביו"ט אבל כר"ה וכן ביוה"כ שהרית מסיימין ודברך אמת וקיס לעד בא"י כו' וכמנחה ויה"כ נוהגין שלא לומר רק עד על התורה ואין אומרים על התורה כלל ואין חילוק בזה בין אם הל יוה"כ כהול או בשבת : (לז) בשבת ויו"ט ור"ה ויוה"כ לריך כל אדם לכוון לזכרות הקראים בתורה ולזכרות המפטיר ויענה אחריהם אמן ויעלו לו להשלים מנין מאה ברכות שחיסר מנינם בשבת שאין מתפללין י"ח : (מא) אם נמצא טעות בש"ת בקריאת המפטיר בשבת או ביו"ט נתבאר דינו בעשר ו' ושער ח' ואם נמצא פסול באמנע קריאת הסדרה ואין שם ס"ת אהרת וקראו עד גמר הסדרה כספר הפסול וכן ביו"ט שקראו עד גמר הפ' כספר הפסול מ"מ לא יקרא הפטרה בזכריתה רק יאמרו הפטרה בזכריתה בלא ברכה : (מב) אסור לשפר אפילו בד"ת בעת שהמפטיר קורא בזכרית עד שישיש כמו בעת קריאת התורה : (מג) נוהגין שמי שיסלו יאר צייט בשבת הוא עולה להפטיר בזכרית וכן אם יש לו יא"ל בשבע שאלהיו הוא עולה להפטיר בשבת שלפניו ויש מקומות שנהגו שאם אחד יש לו יא"ל של אביו ואחד של אמו זה שיש לו יא"ל אחר אביו הוא קודם ובמקום שאין מנהג מטילין גורל ואין חילוק אם האחד ת"ת וגם אם זה מת קודם והחזק בני לעלות למפטיר אלא שיום הם : (מד) אין לעלעל ס"ת מכהכ"ל למקום אחר ואפילו לכהכ"ל אחר אפי' ע"ד לקרות בה שמה אפי' לזורך בני אדם החנושים בזית האמורים ורוצים לשמוע קריאת התורה בר"ה ויוה"כ אסור ודוקא אם לוקחים אותה רק לקרות ואחר הקריאה יחזירוה מיד אבל אם לוקחים אותה למקום אחר ע"ד שלא להחזירה רק קובעים לה שם מקום הנהחה שמה כנון שמיחין שם ארון או חיבה המיוחד לה ותעמוד במקום שהוא חיבה ימים אין בזה פגם לס"ת מאחר שמיחד שם מקום קביעות לנוח שם ולקריאתה : (מה) אם אדם חשוב הוא חולה קצת שאינו יכול ליכנס למקום שהיה רגיל להתפלל וזריך להתפלל בביתו לפי שעה ומתאספין אליו עשרה רשאים להביא הס"ת אללו לקרות בה ולהחזירה למקומה וכן אם אדם גדול מתאחר בעיר לפי שעה רשאים להביא ס"ת בשבילו : (מו) אם עת צרה לזכור כגון עזרת גשמים וכיוצא בזה ח"ו ורוצים להוציא ס"ת לכה"ק לעורר רחמים אין לעשות כן אף אם יש להם ס"ת מוהוק בכשרות : (שירת יוסף)

לקרות ואם אינו רוצה לברך עליו לא יעטוף ראשו כלל רק עטיפת הנוף לנד ומוחר לאדם ליקח עלית חבירו בלא דעתו בכדי לעלות לקרות וכן ואחר הקריאה יהיורנו למקום שלקה אוחו משם ואם לקחו כשהוא מקופל לריך לקפל אותו כשיחזירו אף שאינו מקפלו כסדר קפולו הראשון ובשבת א"ל לקפלו כלל ומ"מ לא יטול את עלית חבירו שלא מדעתו רק אם הוא לריך לעלות לתורה באותו בהכ"נ עלמנו שהעלית מונח שם אבל אם רוצה ללאת עם העלית לכהכ"נ אחר אסור:

(ט) אחר בכייו הסדרה עם המשלים האחרון מכסים הם"ח במעיל ואומר הש"ץ חני קדיש ונוהגין שאם המשלים יש לו יא"ל ביום זה אז הוא זוכה באמירת הקדיש הוה ויש נוהגין כן גם אם המשלים הוא אבל תוך יב"ה על אביו ואמו ואח"כ קורא לעולה למפסיר והש"ץ עושה מי שבירך לזה שקרא אחרון ולעולם אין אומר קדיש על הם"ת רק אחר השלמת הקריאה להפסיק בין טיקר הקריאה להמפטיר ואפי' הוסיפו על מנין הו': (י) בקריאת ב' וה' שבחול או בקריאת חנוכה ופורים או בתענית צבור בקריאת שהרית אחר שסיים השלישי ובירך אומר חני קדיש ואח"כ מגביהין הם"ת ואפי' בקריאת ע"כ שחרית שהשלישי מפטיר אין מפסיקין בקדיש קודם השלישי כיון שגם הוא ממנין הקרואים לחוכת היום אבל במנחת שבת ובין מוסף למנחה יוה"כ ומנחת ע"כ ות"ל אין אומרים קדיש על גמר הקריאה רק אחר שמגביהין וגוללין ומחזירין הם"ת למקומו אומר חני קדיש לפני העמוד: (יא) בר"ה והוה"מ שקורין ארבעה אפילו בחוה"מ פסח שיש ב' ספרים אין אומרים קדיש רק אחר שסיימו לקרות לרביעי ובירך יאמר חני קדיש ולא קודם: (יב) ביו"ט ובחוק"מ פסח שמזליחין ב' ספרים וכן בשבת של ר"ח או חנוכה וארבע פרשיות או שבת הוה"מ סוכות אז כשגמר לקרות בראשונה פ' השבוע מניה הם"ת השניה אללה ואומר הש"ץ חני קדיש בעוד ששניה מונחים על השולחן ומגביהים הראשונה וגוללין אותה ואחר גילתה דמפה פושטין השניה ומעמידים על מקום החלפת הקריאה למפטיר וקורא להעלה להמפטיר וביום שיש ג' ס"ת כגון ר"ח טבת שהל בשבת או ר"ח אדר עם פ' שקלים או ר"ח ניסן וגם פ' החודש אזי אחר שגמרו בראשונה מניחין השניה ואין אומרים קדיש רק מגביה הראשונה וגוללין כו' והנה גמר קריאת השניה מניחין השלישית אללה שהיא לצורך מפטיר וא"ל להניח הראשונה רק אומר חני קדיש על שני ס"ת אלו ומגביה השניה ופושטין השלישית וקורים לעולה למפטיר וכבר נתבאר דיני המפטיר כשער שלפני זה: (יג) אחר הקריאה בתורה למפטיר ובירך לאחריה אומר הש"ץ מי שבירך לזה בעלה למפטיר ואח"כ מגביהין הם"ת להראות פני כתיבת הם"ת (כלל)

בחול גדלו כו' והם אומרים כו' ובשבת ויו"ט אומר הש"ץ שמע ישראל כו' והקבל עונין אחריו שמע כו' וכן אלה הוא אלהינו קדוש שמו ואח"כ אומר גדלו כו' ונכל סעם שאומר אחד מאלו הפסוקים מגביה הם"ת קאת ובשומר אחד הוא כו' אין אומרים קדוש ונורא רק קדוש שמו. ובר"ה ויוה"כ אומרים קדוש ונורא כו' ויש מי שכתב לומר גם בשבת ויו"ט קדוש ונורא ואין נוהגין כן. והש"ץ הולך עם הם"ת וסונה לנד ימין ועל הרוב ההיכל במזרח והכימה למערב והוא מפנה פני צפונה שהוא דרך ימין למערב ומי שהם"ת עובר לפניו מחבקה ומנשקה ומלוין אותה קאת איש איש ממקומו והמוציא הולך ללוחה עד הכימה: (ה) ביו"ט וימים נוראים נוהגין לומר שלש עשרה מדות אחר שמסיימין בריך שמי והש"ץ מתחיל ה' ה' כו' והצבור עונין אחריו ואומרים ג"פ ואח"כ אומרים יה"ר הכתוב בסידורים ליו"ט ולר"ה ויוה"כ המיוסד ממחזור האר"י ז"ל והוא נוסח קצר ואין לומר הנוסחאות הארוכים הכתובים במחזורים ואחר גמר היה"ר אומרים ואני תפלתו כו' ויש נוהגין שהש"ץ מתחיל ויעבור ה' כו' בפעם ראשונה בלבד ובשני פעמי' שאח"כ אומרי' ה' ה' כו' וכ"א יעשה כמנהגו וכן ביו' הושענא רבה נוהגין לומר יה"ג מרו' והיה"ר המאודר ליוה"כ ויש נוהגין לאמרם גם בכל עשרת ימי חסוכה ביום שיש בו הוצאת ס"ח מלבד בשבת חסוכה אין אומרים וגם ביו"ט שהל בשבת אין אומרים אבל בר"ה ויוה"כ אומרים אף שהל בשבת ויש שנהגו שלא לאמרם בר"ה כשהל בשבת: (ו) ביום שמזליחין שני ס"ת אז הראשון מושיט ס"ת הראשון להש"ץ והמוציא השני הוא מחזיק הספר והולך אחר הש"ץ עד שמגיע לכימה ומוסר הספר למי שהוא שם על הכימה להחזיקו עד שגיע ומן קריאה למפטיר ולא ישה עובין מה שמורין הספר לנער מניער שאין זה כבוד התורה ועכ"פ יש למוסרה לכן דעת אף שאינו כדאי והגון לכך אם ראתה שהתורה חביבה עליו בכדי לקרב ההמון לתורה: (ז) בשבת ויו"ט אומרים רוממו כו' על הכל יתגדל כו' אה"ר כו' ובחול ות"ל אין אומרים על הכל רק אומרים רוממו כו' אב הרחמים כו' ואחר שסיים החזן קריאת העולה הראשון אומר החזן והעם אחריו ברוך שנתן כו': (ח) מי שקורין אותו לעלות לתורה ואינו מעטף בעלית יש לו לשאול עלית מהחבירו ולהתעטף בו משום כבוד התורה ואינו מברך עליו ויותר טוב ליקח עלית שאולה מליקח עלית הקהל שבעלית של הקהל נכנס לכלל הפק שמה מחויב לברך ואם לוקח עלית הקהל אם ירצה לברך יתכוין שרוצה ללכשו לשם מלבוש של יציאת ויחטף בו עטיפת הראש כדרך שמתעטפים בלבישת שחרית וא"ל לעמוד מעטף שיעור הילוך ד' אמות רק מעטף ראשו ומיד לוכשו כדרכו והולך בזריות (פורת יוסף)

לכל הנמצאים שמה וגולל ופותח שלשה דפין ומגביה
הס"ת ופנימחה כלפי פניו והחלק כלפי הון והולך
סובב עם הס"ת הפתוח במקום עמידתו ומחזירה
לפניו ולאחוריו בנחת שיכולו הכל לראות לפי
שמא על כל האנשים וכאשר לראות את הכתב ולכרוע
ולומר וזאת התורה כו' ואין לומר וזאת התורה רק
נגד הכתב ואם התחיל נגד הכתב יוכל לביים
אף שהמגביה מהבב כדרכו וכבר עבר ממול פניו
ומי שעומד קרוב למקום זה ויכול לקרוב עלמו בשעת
הנבחה הס"ת ולהסתכל בכתב עד שיוכל לקרות
האותיות היטב טוב וכיון לעשות כן מי שמוחק
למדקדק במעשיו שלא יהיו מחזיקים אותו לנבד
היור מאחור שמוחקין בו שלמעשיו לש"ס: (יד) יש
מגביהין מעל השולחן הס"ת כמות שהיא סחומה
ובעת שמהיק אותה בידיו הנבה למעלה גוללה
ופותח בה ג' דפין ומי שאינו בטוח כי ישיב נכהו
שיוכל להחזיקה היטב בעת גלילתו שלא יבא לידי
מכשול אין לו לעשות כן אלא בעודה מונחת על
השולחן יגלול לפתוח בה כשיעור ג' דפין ואח"כ
יגביה ויראה לעם ואם הס"ת גדולה וכנדה וכפרט
בתחלת השנה בכל עיקר הכבוד הוא על יד
שמאלית שהיא יד כהה או שהוא איש חלוש יכול
לסמוך הגד הכבד על כתפו ואין בזה משום בזוי
מזוה ואין לגלול הס"ת להעמידה על הגיה או קרוב
לה בכדי להקל על יד שמאל משום טורח הנכור אם
לא שיש צורך בדבר שקשה להגביה בענין אחר ואין
הסגן ראוי לכבד במזות הגבחה למי שידיו
רוחתי הרבה או לוקן וחס כח שידוע שהוא מגביהו
לשנת מיד כי לא ככה יגבר להחזיקה זמן מה כלפי
העם שיכולו להסתכל היטב ע"י שהוא פונה לסובב
בנחת וגם האיש ההוא ימנע נפשו מזה אחרי שא"א
לו לעשות המזוה כתיקנה והו"ל הממירו בזה מוטב
שחטטה המזוה ע"י מי שיש סיפוק בידו לעשותה
כתיקנה: (טו) כשמגביה הס"ת יכול לאחוז בעמודי
הס"ת בלא מטפחת ומ"מ טוב שיגקה ידיו זמים
או בשאר דבר קודם אחיזתו בעמודים ויש מחמירין
וכורכין עמודי הס"ת בקצוות הטלית בשעת הגבחה
ובמקום שלא נהנו הכל לעשות כן אף מי שמדקדק
בזה יעשה דבעת ובזמנות שלא יהא נראה כיוהרא
ולפעמים בעת שגוללים הס"ת קודם קריאה או
בשעת הגבחה גומשים יריעות הס"ת וככדי להשוות
היריעה אוחזים בראשי היריעות למשוך אותם
למעלה או למטה כדי שיהיה בזה מבהוץ והוא נוי
לספר וגם כי אם זה או בגלילתו יביל להדק יותר
שתהיה סמוכה והכופה היריעה וט"ו אזי צריך
לזוהר שלא יאחוז ביריעות ביד ערומה אף אם נטל
ידיו ולא הסית דעתו אלא צריך הפסקת טלית או
מטפחת להפסיק בין ידיו ליריעות הס"ת ומכ"ש
כשאין שם עשית מזוה שאבד לאחוז ביד ערוה
אם לא שפוסק באיזה יתקון לש"ת להשור קצת או
(עירת יוסף)

לדבק בדבק במטלית וקשה לו לעשות מבלי שיגע
ביריעה עזמה כיון שא"א בענין אחר ראשי ויעול
ידיו תהלה ואם אפשר לו לפנות בזמי ידים או
במעטפת יעשה אך יראה שיהיו נקיים ומכובדים
שפסקה זוהמחם. משום כבוד התורה: (טז) מי
שמגביה הס"ת יגביה אותה כמות שהיא מונחת על
השולחן שהכתב למעלה ובשעת הגבחה הכתב כלפי
פניו וע"י סיבובו יראה הכתב לכל ואין להסך
להעמיד הכתב נגד פני הנכור והחלק נגד פניו
שאין לעשות נגד ההנהגה וגם נראה כגולל שהוא
מסתיר פניו מהביט בכהה הס"ת ויש שגומים כן
בשמחת תורה לשם שמחה של מזוה ואין נכון וכבר
כתבתי במקומו בשער ח': (יז) המגביה הס"ת
צריך לדקדק להעמיד סוף פתיחת הדפין שזוה
וזוה במקום התפירות שבין יריעה ליריעה כדי
שאם יקרע יקרע התפירה ולא היריעה ועכשיו אין
מדקדקין כ"כ בזה ואפשר בימיהם היה המגביה
מוסך ומותח אילך ואילך כהידוק היטב ולכך היה
חשש שיתקרע ע"י זה ולכן צריך שיעמיד על מקום
התפר ועכשיו אין מוחזקין בחוקיד ואין לחוש שיקרע
ומ"מ יש להחמיר בזה גם עכשיו בשעה שפותחה
על השולחן ג' דפין להעמיד על מקום התפר:
(יח) בעת הגבחה הס"ת צריכין כל הנכור לעמוד
על רגליהם אף אם הס"ת על הבימה והם למטה
משום כבוד התורה. ואחר שהגביה והראה לכאן
ולכאן יבב במערב הבימה ואז גם הנכור יושבין
במקומם ולא יחזיק את הס"ת על ברכיו רק יאחוז
בידיו בעמודי התורה ומי שזכה במזות גלילה אותה
בראש העמודים וגולל וכורך במסה ואז יתחיל
המסטר בשבת ויו"ט לומר ברכת ההפטרה והעולם
מקילין ומתהילין והפטרה מיד שגלל העמודים
ונוהגין שקודם ההגבחה עושין מי שצריך למגביה
ולגולל ואומר הש"ך גם כן בעבור שעלה לכבוד
המקום ולכבוד התורה כו' ומי שלא אמר בריך
שמיה כו' בעת הוצאת הספר תורה יאמר אותה
בעת שמגביה הס"ת תורה ומראים לעם כמ"ש בסעיף
א': (יט) זה שנתכבד במזות גלילה דהיינו לכריך
במסה להלביש המעיל צריך לגלול ולהדק היטב
והמגביה אשר ידו אוחזת בעמודי התורה יכוון דעתו
להחזיק בה היטב שלא תפול מידו ח"ו ע"י הגלילה
והזוק ההידוק והמפה יכרוך הכיב הס"ת ולא שיאחז
המפה בידו ויסבב הס"ת שתהא נכרכת בתוך
המפה ואחר שגמר הגלילה וצריך לתחוב סוף המפה
יתחבנה מבפנים דהיינו במקום שמתקרבני' בני צדי
היריעה זה לזה או סמוך לו ועכ"פ תהיה התמיכה
כלפי פני המגביה ולא בחזרויה וילבינה המעיל
ושאר קיבושי' ותכשיטין שבלבישין לנוי הס"ת לכבוד
ולתפארת ומי שזכה בגלילה יש בכלל הזה להחזיק
בעץ החיים ולאחרנה כעדי עדיים ויתן כתר בראשה
עם שאר תכשיטין השייכים לגובה ואין אחר ראשי
לחטוף

הקדשו ואפילו אם הניחו בתחלה הס"ת בניהם חיזה זמן ואה"כ הקדישה לכה"כ אע"פ שמעיל ומפה זו לא נעשה מתחלה כ"א לשם אותו ספר ובכר נשתמשו בו מ"מ מותר להניחם בס"ת אחר לפי שלב ב"ד מתנה עליהם ומ"מ אין להלביש להם"ת רק מדה כדמתו שלא יהא רחב יותר מעובי הספר הרבה שאין זה נוי לס"ת ומכ"כ שלא יהא קצר ולריך להלבישו ולפשוטו בדוקה ובפרט אם הוא מס"ת של איש אחר: (בב) יש מקומות שמוכרים מצות הגנבה וגלילה והקוים מעלים בדמים לחכב המצוה ובמקום שאין ניהנים למכור וביד הסגן לכבד יש לו לכבד במצות הגנבה הגדול שכבה"כ הוא אע"פ שלא עלה לתורה וכו' העיקר הדיו ועכשיו נהגו שלא לדקק בזה ומכבדים אף לאנשים ביונים משום דרכי שלום ומי שיש לו יא"צ ביום ההוא נוהגין לכבדו במצוה זו ואם יש שני יאר נייע והאחד עלה לתורה יש לכבד השני בהגבהה. ומצות גלילה אף כי רבה היא נהגו לכבד אף לקטנים שהגיעו לעונת הפטויות שיש בהם דעת להבחין ענין דבר שבקדושה ככדי לחכס במצות: (בג) יש מקומות שנהגו למכור ג"כ מצוה מי שיושיט המעילים לגולל הס"ת ומי שקנה הגלילה לא קנה ליקח המעילים ויכולים למכור הושטת המעילים לאיש אחר ובמקום שאין מוכרים מצות אלו ומכבדין לאחד שיהיה הגנבה או גלילה יקח הגנבה וכן אם מכבדין אותו בשתייהם וא"א לו לעשות שתייהם יעשה הגנבה שהוא עיקר המצוה וגם הוא קודם הגלילה אבל אם מכבדין אותו הושטת מעילים או גלילה או במכבדין אותו בשתייהם וא"א לו לעשות שתייהם אע"פ שהושטת מעילים הוא קודם בזמן להגלילה מ"מ יבחר לו הגלילה אע"פ שהיא מאוחרת מ"מ הגלילה עיקר המצוה והושטת מעילים אינו רק הכשר מצוה: (כד) בשעת הגלילה אומר המגביה והגולל פסוק לך ה' הגדולה כו' ויש נוהגין לומר יה"ד מלפניך או"א שיגולו רחמיק על מדותיך ומכנס להם לשנים משורת הדיו ותחנהג פס בניך במדת סוכך:

לחטוף המצוה לנאותה באחד מאלו בלי רשות מעל הגלילה: (כ) המפה שכורכין בה אם הוא מזד אחד משי ומזד אחד פסחן י"א שיהיה המשי לזד הספר והפסחן להזן ויש שעושין להיפך וטוב שתהיה המפה שזה משני לדדיון אף שנותן פסחן באמצע ויש לעשות סימן במפה למען דעת להתחיל תמיד מזד אחד אבל המעיל אין מלבישין אותו רק בלד המשי להזן ואין לגלול במפה קרושה וכן במעיל קרוש אם לא שאין שם אחר וכן יש לומר שלא לעשות מפות ומעילין מדברים ישנים שנשתמש הם לזורך הדיוט והעולם מקולין בזה כשמשנה אורת הבגד ממה שהיה בעת שנשתמש בו ועשאו כתבנית הכלי הריך לתשמש הס"ת והבא לשאלו אם יקנה דברים ישנים לעשות מהם תשמש להם"ת ישיב לו כי חדשים מצוה ביותר וישראל קדושים בומעין להכשיר המצוה בכל דקדוקיה ומ"מ אף המדקדק בזה אין למנוע רק כשנפשה לזורך הדיוט אבל אם נעשה לזורך קדושה ונשתמש בו במקרה לזורך הדיוט מותר ואם נעשה לזורך הדיוט ומלך ועשאו לזורך קדושה מותר בפשיטות ויש לומר שלא לעשות מפות ומעילין של שעטנו ואם עשה מעיל של שעטנו כשטה ולא ידע שאין לעשות משעטנו ה"ז הקדש טעות ויעשה ממנה פרוכת ויש לעשות החשמים קדושה הפרוכת ומעיל ומפות יפים ומהודרים לכבוד ולתפארת התורה ונוהגים לעשות מכל מיני זכעים ולכבוד הימים נוראים מיוחדים פרוכת ומעילין ומפות לכבד לפי שהם ימי הדיון על דרך אם יהיו הטאוכס כשנים כשגל ילבינו ונהגו לתלות פרוכת לכן ולהלביש הס"ת שקוראים בהם בו ביום במעילים ומפות לכבד וכן ניהגים לעשות בהושטת רבה. וביום א' דפסח כשילוק הקריאה מלבישין הס"ת מעיל ומפה לכבד ותולין פרוכת לכן קודם חפלת על וכן בשמיני עזרת קודם חפלת נשם ויש שנהגין ברה"ה ויה"כ להלביש כל הס"ת בלכני' אף אותן שאין קורין בהם וכ"א יעשה כמנהגו: (כא) המתנדבים ס"ת ומניהם בכה"כ מצות ומעילים מותר להשתמש בהם לכל הספרים הנמצאים בכה"כ ש"ד כן

לעולה לתורה מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את (פנ"פ) בעבור שעלה לתורה לכבוד המקום ולכבוד התורה (ניו"ט ולכבוד הרגל). (נר"ה ויו"כ ולכבוד יום הדין) בשבר זה הקדוש ברוך הוא ישמרהו ויציילה ככל צרה וצוקה וסבל נגע וסחלה (נר"ה ויו"כ ויבהבהו ויחתמהו לחיים טובים בזה יום הדין) וישלח ברכה והצלחה בכל טעשה יריו (ניו"ט ויוכה לעלות לרגל) עם כל ישראל אחיו ונאמר אמן: לילדת מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את האשה היולדת (פנ"פ) עם בנה הגולד לה (היולדת הנולדת לה) במול (ויקרא שמה בישראל פנ"פ) בעבור שבעלה נרר לצרקה בעדה בשבר זה (לזכר יגדלהו לתורה ולחופה) (לנקה יגדלה לחופה) ולמעשים טובים ונאמר אמן:

(פורת יוסף)

לחולה מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה הוא ירפא את החולה (פנ"ס) בעבור (פנ"ס) נדר סתנה בעבורו (לנקנה) בעבורה). בשכר זֶה הקדוש ברוך הוא ימלא רחמים עליו להחלימו ולרפאותו ולהחיותו ולהחיותו (לנקנה) עליה להחלימה ולרפאותה ולהחיותה ולהחיותה) וישלח לו (לה) מרהר רפואה שלמה מן השמים לר"ח אבריו (אבריה) ושם"ה גידיו (גידיה) בתוך שאר חולי ישראל רפואת הנפש ורפואת הגוף (נשנת שבת היא מלועוק (וכיו"ס יו"ס הוא מלועוק) ורפואה קרובה לבוא) השתא בעגלא ובזמן קריב ונאמר אמן:

כתב המ"ע הל' שנת שזריך לסבין שנת היא מלועוק מהו הל' מלועוק הוה ליה למימר מלהתפלל גם מהו ורפואה קרובה לבא. אך הגה לרפואות לריך לאסוף סממנים ממקום זה וממקום אחר ויש סממנים שזריך לאסוף ממדינות רחוקות. והנה שבת הוא עולם האחדות וכל השולמות מתעלס ולכן הל' לאסוף סממנים ממקום אחד ומכאן מפני שהוא עולם האחדות נמצא כאן יש הכל. כמאמר ויכל אלהים כיום כשביעני וגו' כי שבת הוא הנמר ובהנמר כלול הכל. ולכן נקראת שבת כלה שלולה מהכל. וזהו שבת היא מלועוק לשון אסיסה ר"ל שאל' לאסוף הסממנים כנ"ל ולכן ורפואה קרובה לבא שאל' לאסוף ממדינות רחוקות. עכ"ל ד' ק"ס:

סדר ברכות ההפטרה

דה"ח. אין להתחיל ברכת הפטרה עד שיהיה ההומש פתוח לפניו במקום ששם ההפטרה: כבר נ"ל בדיו קדים וסדר ההפטרה שאין לענות אמן אחר הנאמרים בלחמת רק לכסוף כשמסיימין הלחמת ולדק כי הכל ברכה אחת היא גם נתבאר שם היאך יתנהנו הקבל בשעת הפטרה ע"ש בהג"ה אות י"ב:

מפטרין בשל פשה: (ד) ר"ח שחל בא' בשנת מפטרין בשבת שלפניו (ויאמר לו יהונתן מחר מדב). ואם ר"ח חלול הל בא' בשנת מפטרין בשבת שלפניו (עניה סופרה): (ה) אם ר"ח שני ימים שבת ויום ראשון מפטרין (השמים כסא'): (ו) מה שכתוב בתומסים (ויבכת יעקב) למ' וישלח ע"ס הוא ושייכה לפרשת וילא. בלח"ע כשם לגוש. ולס' וישלח מפטרין חוון עובדיה (קש"ל): (ז) בשבת שנין ר"ה ל"כ מפטרין לעולם (שוכה): (ח) כשר"ה ככ"ב שיש שבת כין י"כ לכוכות וקורין בו האזינו מפטיר בו (וידבר דוד):

קודם קריאת ההפטרה יברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַל
בְּבְנֵי־אִיִּם טוֹבִים וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם הַנְּאֻמְרִים
בְּאֵמֶת: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַבּוֹתֵר בַּתּוֹרָה וּבַמִּשְׁה עֲבֹדוֹ
וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבְנְבִיאֵי הָאֵמֶת וְצִדְקָה: ואחר זה קורין ההפטרה

כשיסיים המפטיר ההפטרה לא יסלק מלפניו הספר שאמר ההפטרה מתוכו עד אחר שיגמור הכרכות שלאחריה שיהיה נראה שאנכך על ההפטרה שאמר מתוך הספר. ועוב שיהיה נשאר פתוח ועל"ס אין לסלק הספר מבס לנמרי: אין לענות אמן אחר שכל דבריו אמת ולדק אלא לכסוף האל הנאמן וכו' שהוא כיום ברכה זו ששותת ככרוך ומסיימת ככרוך והנ' כרכות בלחמיה רחס. שמתנו. על סתרה. חותמין ככרוך ואין פותחין ככרוך דקין ברכה הכמוכה לחברתה. ועוב שלא לעשות הספר ככיום אמת ולדק רק למד כתיבס אמת נאמן אמת כו' (ש"ה):

ברכות אחר ההפטרה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ. מֶלֶךְ הָעוֹלָם. צוֹר פֶּל הָעוֹלָמִים. צְדִיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת
הָאֵל הַנְּאֻמָּן. הָאוֹמֵר וְעָשָׂה. הַמְדַבֵּר וּמְקִיִּם. שֶׁפָּל דְּבָרָיו. אֵמֶת וְצִדְקָה:
נְאֻמָּן אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ. וְנְאֻמָּנִים דְּבָרֶיךָ. וְדַבֵּר אֶחָד מְדַבְּרֶיךָ. אַחֲזוֹר לֹא
יָשׁוּב רִיקָם. כִּי אֵל מֶלֶךְ נְאֻמָּן. וְרַחֲמָן אַתָּה: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ. הָאֵל. הַנְּאֻמָּן
בְּכָל דְּבָרָיו:

רחם על ציון. כי היא בית חיינו. ולעלובת נפש תושביע. במהרה בימינו:
ברוך אתה יי. משמח ציון בבניה:

שמחנו יי אלהינו באלהינו הנביא עבדך. ובמלכות בית דוד משיחך.
במהרה ובא. ויגל לבנו. על פסאו לא ישוב זר. ולא ינהלו עוד
אחרים את כבודו. כי בשם קדושה נשבעת לו. שלא יבכה גרו. לעולם
ועד: ברוך אתה יי. ממן דוד: כו"כ כמנהג וכו"ל כמנהג ב"כ מכימין חלן:

ככל שכתוב השנה גם כשנת חול המועד של פסח אומרים זה:
על התורה. ועל העבודה. ועל הנביאים. ועל יום השבת הזה. שנתת לנו
יי אלהינו. לקדושה ולמנוחה. לכבוד ולתפארת: על הכל יי אלהינו.
אנחנו מודים לך. ומברכים אותך יתברך שמה. בפני כל חי. תמיד לעולם
ועד: ברוך אתה יי. מקדיש השבת:

כשגם רגלים גם כשנת חול המועד של סוכות אומרים זה:
על התורה. ועל העבודה. ועל הנביאים. (לשנת ועל יום השבת הזה) ועל יום
לפסח | חג המצות | לשבעות | חג השבועות | לסוכות | חג הסוכות | לשמיני עצרת ולשמחת תורה
הזה שנתת לנו יי אלהינו. (לשנת לקדושה ולמנוחה). לששון ולשמחה. לכבוד
ולתפארת: על הכל יי אלהינו. אנחנו מודים לך. ומברכים אותך. יתברך שמה.
בפני כל חי. תמיד לעולם ועד: ברוך אתה יי. מקדיש (השבת) וישראל וחזמנים:

בראש השנה אומרים זה:
על התורה. ועל העבודה. ועל הנביאים. (לשנת ועל יום השבת הזה). ועל יום
הזכרון הזה. שנתת לנו יי אלהינו. (לקדושה ולמנוחה). לכבוד ולתפארת:
על הכל יי אלהינו. אנחנו מודים לך. ומברכים אותך. יתברך שמה. בפני כל
חי. תמיד לעולם ועד. ודברך אמת. וקיים לעד: ברוך אתה יי. מלך על כל
הארץ. מקדיש (השבת) וישראל. ויום הזכרון:

ביום כפור כשחריט אומרים זה:
על התורה. ועל העבודה. ועל הנביאים. (לשנת ועל יום השבת הזה). ועל יום
הכפרים הזה. שנתת לנו יי אלהינו. (לקדושה ולמנוחה). למחילה. ולסליחה.
ולכפרה. ולמחל בו את כל עונותינו. לכבוד ולתפארת: על הכל יי אלהינו.
אנחנו מודים לך. ומברכים אותך. יתברך שמה. בפני כל חי. תמיד לעולם
ועד. ודברך אמת. וקיים לעד: ברוך אתה יי. (מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות
עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה) מלך על כל הארץ. מקדיש (השבת)
ו ישראל. ויום הכפרים:

כתב מהר"ל שאין חומצין כו"כ מלך מוחל וסולח לעונותינו כי מה עינה של מחילה אלל כ"ת. וכ"כ כמנהגים
(שרת יוסף)

וכלנו. לטעם וע"ז וכאמ"ע בשם ד"מ וזאתונוס. אכן בש"ד ובהרבה קהלות טענין לסיים מלך מוחל והכסיוס
הנ"ל רי"ע לאומרו לזו"ק :

אחר שסיים המפסיד ברכה אחרונה אומרים יקום פורקן :

יקום פורקן מן שמיא. הנא והסדא ורחמי. וחי אריכי. ומזוני
רויחי. וסיעתא דשמיא. ובריות גופא. ונהורא מעליא :
זרעא היא וקמא. זרעא די לא יפסוק ודי לא יבטול מפתגמי
אורייתא : למרנן ורבנן. הבורתא קדישתא. די בארעא דישראל :
ודי בבבל. לרישי כלי. ולרישי גלותא. ולרישי מתיבתא. ולדיני
די בבא : לכל תלמידיהון. ולכל תלמידי תלמידיהון. ולכל מאן
דעסקין באורייתא : מלכא דעלמא. יברך יתהון. ופיש תייהון.
ויסגא יומיהון. ויתן ארבה לשניהון. ויתפרקון. וישתזבון. מן
פל עקא. ומן פל מרעין בישיין. מרן די בשמיא. יהא בסעדהון.
פל זמן ועדן. ונאמר אמן :

יהוד המתפלל בנייתו אינו אומר יקום פורקן זה ולא מי שברך :

יקום פורקן מן שמיא. הנא והסדא ורחמי. וחי אריכי. ומזוני רויחי וסיעתא
דשמיא. ובריות גופא. ונהורא מעליא. זרעא היא וקמא. זרעא די
לא יפסוק ודי לא יבטול מפתגמי אורייתא : לכל קהלא קדישא הדין.
רב רביא עם זעריא. מפלא ונשיא. מלכא דעלמא יברך יתכון. ופיש
תיכון. ויסגא יומיכון. ויתן ארבה לשניכון. ויתפרקון. וישתזבון. מן פל

פורת יוסף

הטעם שאיך הכריז הולך במרוצה ופסיעות גסות
נוטלות אחד מת"ק ממאור עיניו זהו שמבקשים
ובריות גופא בחזק פסיעות ואעפ"כ יהיה נהורא
מעליא : זרעא היא וקמא. הוראת היא על
הוראת קיום המליצות לעד. זהו זרעא היא בעוה"ז
וקיימא בחיי עוה"כ : די לא יבטול מפתגמי
אורייתא. השלימות הוא בשני ענינים בלימוד
התורה תמיד בלי הפסק ובקיום מצוות התורה. זהו
די לא יפסוק שלא יפסקו מלימוד התורה. ודי לא
יבטול מן המצוות האמורות בתורה : למרנן ורבנן.
הוראת מרנן הוא המורה לזולתו כדת מה לעשות
והוראת רבנן על שלימות עולמו בחכמה. ויחנן עוד
מרנן בהוראת פסיות המורה ורבנן בתורה :
יפיש חייכון וכו' . יפיש שיהיה להם
חיים של נפש : ויסגא יומיכון. ע"ד שנאמר
אורך ימים ושנות חיים ושלים ייסיפו לך וענין אורך
ימים ושנים יתכן ע"ד מאמרו ז"ל יומו של הקב"ה
אלף שנים (ד"ע) :

יקום פורקן. ע"ד שנאמר עתה אקום ואמר ה'
ויהנן ע"ד מאמרו ז"ל וכו' והיכנה לא וכו'
בעתה והנאולה אשר בעתה אינה מתיחסת לשמים
לפי שהיא מוכרחת לבוא אך הנאולה אשר מהיב' ה'
להביא קודם הזמן זהו מתיחסת לפעילות שמים.
זהו יקום פורקן מן שמיא שתתעורר הנאולה מן
שמים קודם בעתה. ויחנן עוד עפ"י מאמרו חו"ל
שישראל אומרים השיבנו אליך שיהיה באתדל"ע
ושכיל' אומרת שיהיה באתדל"ע זהו שמבקשים
יקום פורקן מן שמיא שיהיה באתדל"ע היינו
השיבנו : הנא והסדא. נמשך למלת יקום והוראת
מן וחסד גורם לקיזור ימים כמאחז"ל תת"ק ל"ט
מתים טעין הרע לכן מסיים ע"ז והי אריכי :
ומזוני רויחי וסיעתא דשמיא. שיהיו כמוונות
שידי שמים כפיעתא דשמיא ולא מידו כו"ד. ויחנן
עוד שלא יגרום לי הרווחת מזונות להקות מני ארצת
הימר זהו מזוני רויחי וסיעתא דשמיא ללכת מדרך
הרה : ובריות גופא ונהורא מעליא. מהוקי
(פירת יוסף)

עָקָא . וּמִן כָּל מַרְעִין בִּישׁוּן . מָרָן דִּי בְשָׁמְיָא . יְהֵא בְּסַעְדְכוּן . כָּל זְמַן
וְעָדָן . וְנֹאמַר אָמֵן :

מִי שִׁבְרָךְ אֲבוֹתֵינוּ . אֲבִרְהֵם יִצְחָק וְיַעֲקֹב . הוּא יִבְרַךְ . אֶת כָּל
הַקָּהָל הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה . עִם כָּל קְהָלוֹת הַקְּדוֹשׁ . הֵם וּנְשֵׁיהֶם
וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם וְכָךְ אֲשֶׁר לָהֶם . וּמִי שְׁמִיחֵדִים בְּתֵי כְנִסְיוֹת
לְתַפְלָה . וּמִי שֶׁבָּאִים בְּתוֹכָם לְהַתְפַּלֵּל . וּמִי שֶׁנֹּתְנִים נֹר לְמֵאוֹר .
וְיִין לְקִדְוֹשׁ וְקֵה בְדָלָה . וּפֶת לְאוֹרְתִים . וְצַדִּיקָה לְעֵנִיִּים . וְכָל
מִי שֶׁעוֹסְקִים בְּצַרְכֵי צְבוּר בְּאַמוּנָה . הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַם
שְׂכָרָם . וְיִסִּיר מֵהֶם כָּל מַחֲלָה . וְיִרְפָּא לְכָר גּוֹפִם . וְיִסְלַח לְכָל עוֹנָם .
וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה . בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם . עִם כָּר יִשְׂרָאֵל
אֲחֵיהֶם . וְנֹאמַר אָמֵן :

תפלה בעד שלום הקיסר יר"ה עם שלום משפחתו הרמה:

הַגּוֹתָן תְּשׁוּעָה לְמַלְכִים . וּמַמְשָׁלָה לְנִסְיָכִים . מַלְכוּתוֹ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים : הַפּוֹצֵה
אֶת רוּר עֲבָדוֹ מִחֶרֶב רַעָה . הַנוֹתֵן בַּיָּם דְּרוֹךְ וּבַיָּם עוֹיָם נְהִיבָה . הוּא יִבְרַךְ
וְיִשְׁמֹר וְיַצְוֹר וְיַעֲזֹר וְיִרְוּמֵם וְיַגְדֵּל וְיַנְשֵׂא לְמַעַלָּה אֶת אֲדוֹנֵינוּ אֲבֵי הַמְדִינָה הַקִּיסָר

נִיקָאֵלֵאֵי אֵלְעֶפְסֵא נְדָרְאֵא וְיִמְיָשׁ

קיסר למדינות רוסיא ומלך למדינת פולין ירום הדרו . עם הגבירה הקסריה המלכה
הנצבת לימינו . ביקרת תפארתה .

אֵלְעֶפְסֵא נְדָרְאֵא פְּעֵאֲדֵאֲרֵא וְיִמְיָשׁ

ואמו הקיסרית מאריא פֵּעֵאֲדֵאֲרֵא וְיִמְיָשׁ

ירוש עזר הנסיך הגדול גֵּעֵאֲרֵגִי אֵלְעֶפְסֵא נְדָרְאֵא וְיִמְיָשׁ

עם כל משפחת הקיסר הרמה והנשאה : מלך מלכי המלכים ברחמי יחייהו וישמרהו
ומכל צרה ויגן ונוק יצילהו וידבר עמים תחת רגליו ויפיל שונאיו לפניו ובכל אשר
יפנה יצילו . מלך מלכי המלכים ברחמי יחן בלבו ובלב כל יעציו ושריו רחמנות
לעשות טובות עם כל עמי ועם כל ישראל . בימיו ובימינו תושע יהודה וישראל
ישכון לבטח ובא לציון גואל . וכן יהי רצון ונאמר אמן :

פּוֹרַת יוֹסֵף

רָטַנו לְהַגְדִּיל שְׂכָרוֹ : וְיִסְלַח לְכָל עוֹנָם . כַּמְאֹמֵר
רו"ל סְהַמְרַפָּא מוֹחֲלִין לוֹ כָּל עֲאוּתוֹ וְזֵה שְׁאֵר
מִנְקִשִׁים עַל אֲלֻמוֹת טוֹבָתָם שֶׁל עוֹשֵׂי מַאֵס . שְׁאֵס יֵשׁ
בִּידָם אִיזָה עוֹן אֲשֶׁר חֲסָאוּ שְׂבָחָה הַמְחַלָּה ע"ו .
וְיִסִּיר מֵהֶם כָּל מַחֲלָה . אֲךָ לְפַעְמִים סְמִי הַרְפוּאָה
וְיִזְקֶוּ לִיתֵר הַחֲבָרִים . ע"כ כֹּאמֵר וְיִרְפָּא לְכָל גּוֹפִם .
וְכַמוֹ שְׂכָתוֹב רַפְּסוֹת תְּהִי לְשַׂרְךָ וְשִׁקּוֹי לְמַצְחֲחִיךְ .
וְכַשִּׁיחֵו חוֹלִים הַמְתַּרְפְּאִים אֲזוּ יִסְלַח לְכָל שׁוֹנֵס :
(פּוֹרַת יוֹסֵף)

הַקֶּב"ה יִשְׁלַם שְׂכָרָם . לְכַאוּרָה הוּא תַפְלָה וְתִירָה
דֹאטוּ מְשִׁד קוֹב"ה ח"ו לְקַפַּח שְׂכָר שִׁים
צְרִיבָה שְׁאֵנוּ לְרִיכּוּן לְהַסְלֵל שִׁשְׁלָם שְׂכָר עוֹשֵׂי מַזוּה
וְלִדְקָה . וְיִתְכַן שִׁים הַכֹּדֵל בֵּין שִׁלוֹם שְׂכָר הַמַּזוּה
כְּשֶׁהוּא מְשַׁתְּלֵם לְפִי חוֹעֵלֶת הַמַּזוּה כְּמָה שֶׁנַּעֲשֶׂה
רָצוֹנוֹ שֶׁל הַקֶּב"ה שְׁאֵו יַגְדֵּל שְׂכָרוֹ לְמַעַלָּה מִשְׁהוּא
מְשַׁתְּלֵם לְפ"ע הַדָּאֵס שֶׁעוֹשֶׂה הַמַּזוּה שְׁאֵו יִקְסֵן שְׂכָרָה
וְהוֹשָׁאנוּ מִנְקִשֵׁי הַקֶּב"ה יִשְׁלַם שְׂכָרָם שִׁתְּיִחַם הַשְּׂכָר
לְפ"ע הַבּוֹי"ת שֶׁהַקֶּב"ה יִשְׁלַם שְׂכָרָם כְּמָה שֶׁעָשׂוּ

לוח המולדות וראשי חדשים

משנת תרנ"ח עד שנת תרס"ו

כשסברנו החדש צריך כל אדם לידע המולד ומחמת שאין כנמצא בוד כל אחד לוח או הוסף אשר נרשם בו המולדות. לכן העגנו פה לוח המולדות וראשי חדשים :

תרניח בש"ה				תרס"ד נכ"ה				תרס"ב בש"ה				תרניח בש"ה			
שנה	יום	לילה	שבת	שנה	יום	לילה	שבת	שנה	יום	לילה	שבת	שנה	יום	לילה	שבת
ג	9	10	10	ג	6	9	—	ג	2	8	11	ג	2	8	11
ד	10	11	54	ד	7	10	44	ד	3	9	34	ד	3	9	34
ה	11	12	22	ה	8	11	28	ה	4	10	18	ה	4	10	18
ו	12	13	22	ו	9	12	12	ו	5	11	2	ו	5	11	2
ז	13	14	6	ז	10	13	66	ז	6	12	46	ז	6	12	46
ח	14	15	50	ח	11	14	40	ח	7	13	30	ח	7	13	30
ט	15	16	34	ט	12	15	24	ט	8	14	14	ט	8	14	14
י	16	17	18	י	13	16	8	י	9	15	8	י	9	15	8
יא	17	18	2	יא	14	17	52	יא	10	16	42	יא	10	16	42
יב	18	19	3	יב	15	18	37	יב	11	17	26	יב	11	17	26
יג	19	20	17	יג	16	19	21	יג	12	18	11	יג	12	18	11
יד	20	21	31	יד	17	20	5	יד	13	19	65	יד	13	19	65
טו	21	22	15	טו	18	21	—	טו	14	20	—	טו	14	20	—
טז	22	23	—	טז	19	22	—	טז	15	21	—	טז	15	21	—
טז	23	24	—	טז	20	23	—	טז	16	22	—	טז	16	22	—
יז	24	25	—	יז	21	24	—	יז	17	23	—	יז	17	23	—
יז	25	26	—	יז	22	25	—	יז	18	24	—	יז	18	24	—
יח	26	27	—	יח	23	26	—	יח	19	25	—	יח	19	25	—
יח	27	28	—	יח	24	27	—	יח	20	26	—	יח	20	26	—
יט	28	29	—	יט	25	28	—	יט	21	27	—	יט	21	27	—
יט	29	30	—	יט	26	29	—	יט	22	28	—	יט	22	28	—
כ	30	31	—	כ	27	30	—	כ	23	29	—	כ	23	29	—
כ	31	1	—	כ	28	31	—	כ	24	30	—	כ	24	30	—
כא	1	2	—	כא	29	1	—	כא	25	1	—	כא	25	1	—
כא	2	3	—	כא	30	2	—	כא	26	2	—	כא	26	2	—
כב	3	4	—	כב	1	3	—	כב	27	3	—	כב	27	3	—
כב	4	5	—	כב	2	4	—	כב	28	4	—	כב	28	4	—
כג	5	6	—	כג	3	5	—	כג	29	5	—	כג	29	5	—
כג	6	7	—	כג	4	6	—	כג	30	6	—	כג	30	6	—
כד	7	8	—	כד	5	7	—	כד	1	7	—	כד	1	7	—
כד	8	9	—	כד	6	8	—	כד	2	8	—	כד	2	8	—
כה	9	10	—	כה	7	9	—	כה	3	9	—	כה	3	9	—
כה	10	11	—	כה	8	10	—	כה	4	10	—	כה	4	10	—
כו	11	12	—	כו	9	11	—	כו	5	11	—	כו	5	11	—
כו	12	13	—	כו	10	12	—	כו	6	12	—	כו	6	12	—
כז	13	14	—	כז	11	13	—	כז	7	13	—	כז	7	13	—
כז	14	15	—	כז	12	14	—	כז	8	14	—	כז	8	14	—
כח	15	16	—	כח	13	15	—	כח	9	15	—	כח	9	15	—
כח	16	17	—	כח	14	16	—	כח	10	16	—	כח	10	16	—
כט	17	18	—	כט	15	17	—	כט	11	17	—	כט	11	17	—
כט	18	19	—	כט	16	18	—	כט	12	18	—	כט	12	18	—
ל	19	20	—	ל	17	19	—	ל	13	19	—	ל	13	19	—
ל	20	21	—	ל	18	20	—	ל	14	20	—	ל	14	20	—
לא	21	22	—	לא	19	21	—	לא	15	21	—	לא	15	21	—
לא	22	23	—	לא	20	22	—	לא	16	22	—	לא	16	22	—
לב	23	24	—	לב	21	23	—	לב	17	23	—	לב	17	23	—
לב	24	25	—	לב	22	24	—	לב	18	24	—	לב	18	24	—
לג	25	26	—	לג	23	25	—	לג	19	25	—	לג	19	25	—
לג	26	27	—	לג	24	26	—	לג	20	26	—	לג	20	26	—
לד	27	28	—	לד	25	27	—	לד	21	27	—	לד	21	27	—
לד	28	29	—	לד	26	28	—	לד	22	28	—	לד	22	28	—
לה	29	30	—	לה	27	29	—	לה	23	29	—	לה	23	29	—
לה	30	31	—	לה	28	30	—	לה	24	30	—	לה	24	30	—
מ	31	1	—	מ	29	31	—	מ	25	1	—	מ	25	1	—
מ	1	2	—	מ	30	1	—	מ	26	2	—	מ	26	2	—
מא	2	3	—	מא	1	2	—	מא	27	3	—	מא	27	3	—
מא	3	4	—	מא	2	3	—	מא	28	4	—	מא	28	4	—
מב	4	5	—	מב	3	4	—	מב	29	5	—	מב	29	5	—
מב	5	6	—	מב	4	5	—	מב	30	6	—	מב	30	6	—
מג	6	7	—	מג	5	6	—	מג	1	7	—	מג	1	7	—
מג	7	8	—	מג	6	7	—	מג	2	8	—	מג	2	8	—
מד	8	9	—	מד	7	8	—	מד	3	9	—	מד	3	9	—
מד	9	10	—	מד	8	9	—	מד	4	10	—	מד	4	10	—
מה	10	11	—	מה	9	10	—	מה	5	11	—	מה	5	11	—
מה	11	12	—	מה	10	11	—	מה	6	12	—	מה	6	12	—
מו	12	13	—	מו	11	12	—	מו	7	13	—	מו	7	13	—
מו	13	14	—	מו	12	13	—	מו	8	14	—	מו	8	14	—
מו	14	15	—	מו	13	14	—	מו	9	15	—	מו	9	15	—
מז	15	16	—	מז	14	15	—	מז	10	16	—	מז	10	16	—
מז	16	17	—	מז	15	16	—	מז	11	17	—	מז	11	17	—
מח	17	18	—	מח	16	17	—	מח	12	18	—	מח	12	18	—
מח	18	19	—	מח	17	18	—	מח	13	19	—	מח	13	19	—
מט	19	20	—	מט	18	19	—	מט	14	20	—	מט	14	20	—
מט	20	21	—	מט	19	20	—	מט	15	21	—	מט	15	21	—
מס	21	22	—	מס	20	21	—	מס	16	22	—	מס	16	22	—
מס	22	23	—	מס	21	22	—	מס	17	23	—	מס	17	23	—
מס	23	24	—	מס	22	23	—	מס	18	24	—	מס	18	24	—
מס	24	25	—	מס	23	24	—	מס	19	25	—	מס	19	25	—
מס	25	26	—	מס	24	25	—	מס	20	26	—	מס	20	26	—
מס	26	27	—	מס	25	26	—	מס	21	27	—	מס	21	27	—
מס	27	28	—	מס	26	27	—	מס	22	28	—	מס	22	28	—
מס	28	29	—	מס	27	28	—	מס	23	29	—	מס	23	29	—
מס	29	30	—	מס	28	29	—	מס	24	30	—	מס	24	30	—
מס	30	31	—	מס	29	30	—	מס	25	1	—	מס	25	1	—
מס	31	1	—	מס	30	31	—	מס	26	2	—	מס	26	2	—
מס	1	2	—	מס	1	2	—	מס	27	3	—	מס	27	3	—
מס	2	3	—	מס	2	3	—	מס	28	4	—	מס	28	4	—
מס	3	4	—	מס	3	4	—	מס	29	5	—	מס	29	5	—
מס	4	5	—	מס	4	5	—	מס	30	6	—	מס	30	6	—
מס	5	6	—	מס	5	6	—	מס	1	7	—	מס	1	7	—
מס	6	7	—	מס	6	7	—	מס	2	8	—	מס	2	8	—
מס	7	8	—	מס	7	8	—	מס	3	9	—	מס	3	9	—
מס	8	9	—	מס	8	9	—	מס	4	10	—	מס	4	10	—
מס	9	10	—	מס	9	10	—	מס	5	11	—	מס	5	11	—
מס	10	11	—	מס	10	11	—	מס	6	12	—	מס	6	12	—
מס	11	12	—	מס	11	12	—	מס	7	13	—	מס	7	13	—
מס	12	13	—	מס	12	13	—	מס	8	14	—	מס	8	14	—
מס	13	14	—	מס	13	14	—	מס	9	15	—	מס	9	15	—
מס	14	15	—	מס	14	15	—	מס	10	16	—	מס	10	16	—
מס	15	16	—	מס	15	16	—	מס	11	17	—	מס	11	17	—
מס	16	17	—	מס	16	17	—	מס	12	18	—	מס	12	18	—
מס	17	18	—	מס	17	18	—	מס	13	19	—	מס	13	19	—
מס	18	19	—	מס	18	19	—	מס	14	20	—				

המכריזין ר"ח כשעה שהחן אומר מי ששם נסים וכו' אומרים הקהל ימי לזון וגם כשם רגלים ונראה ששם וז"כ כשהחן אומר ומפני חטאינו יאמרו ג"כ הקהל ימי לזון הכלל:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שכל מצה וטפה קרי שיצא ממני לבטלה וסבל ישראל בכלל ובפרט שלא בטקום מצוה בין באינם ובין ברצון הנשמות דאולין ערמילאין וע"י זה חרב עירנו ושםם בית מקדשנו ונובל כבוד מכית היינו הפליטם הקליפות כל הניצוצות הקדושות שבלעום ותחזור ותקבצם בקדושה שנית וקרב פזורנו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ ויקוים בנו טקרא שכתוב ושב ה' אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה' אלהיך שמה. אם יהיה נדהך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלהיך ומשם יקחך ויקוים בנו באהבתו ובחסלתו הוא גאלם וינטלם וינשאם כל ימי עולם בבח שם הקדוש הזה (בי"ט) ובשם הקדוש הזה (חב"ו) היוצא מפסוק "חיל בלע" ויקיאנו שתחזירם למקום קדושה ותגאלנו גאולת עולם לחבר את האהל להיות אחד אמן:

כשמכריזין הסודש יש נוהגין לומר זה (לוחא דרב):

יהי רצון מלפניך. יהוה אלהינו. ואלהי אבותינו. שתחדש עלינו. את החדש הזה לטובה ולברכה. ותתן לנו חיים ארוכים. חיים של שלום. חיים של טובה. חיים של ברכה. חיים של פרנסה. חיים של חלון עצמות. חיים שיש בהם יראת שמים. ויראת חמא. חיים שאין בהם בושה וכלמה. חיים של עשר וקבוד. חיים שתהא בנו אהבת תורה. ויראת שמים. חיים שימלא יהוה משיאלות לבנו לטובה. בזכות תפלת רב אמן סלה:

בשבת מפני ר"ח מכריזין הסודש. מן שלפני ר"ח תשרי. ונהגו לעמוד כשעה אחרת (ר"ח ביום פלוני) דוגמת קידוש הסודש שהיה מעומד. וכתב הנאה"ט כשם פנהגים דלין לומר תיבת (בהרוב) כדי שלא יהיה רק ארץ תיבות כמנין השם (אחיה וגו' ח"ך טוב) וכפי' המהור"ח כיצ' תיבות ואל"כ אין ללגלג תיבת כקדוש. מי ששם נסים ר"ח שמן כז"ת כ"ה ב"ט:

כשנת כשמכריזין הסודש יאמר זה. ונכון לידע המולד קודם שמכריזין הסודש:

מי שעשה נסים לאבותינו. ונאל אותם מעבדות להרות. הוא יגאל אותנו בקרוב. ויקבץ נדחינו מארבע בנפות הארץ. חברים כל ישראל ונאמר אמין:

כשה"ן אומר ר"ח סלוד יאמר ג"כ כל אדם עמו ולא כמו שנהגין ק"ת ש"ח כפנחס. יוש"ה:

הש"ן לוקח ס"ת בידו ואומר ר"ח (פלוגי) יהיה ביום (פלוגי) הבא (הבאים) עלינו ועל כל ישראל לטובה:

יתדישהו הקדוש ברוך הוא. עלינו. ועל כל עמו בית ישראל.

פורת יוסף

וגאל אותם. לפי שישראל מונים ללכנה לכן כהדושה האמתי תלויה גאולתם כשיתקיים הכתוב והיה אור הלכנה כאור ההמה וזכות קדוש הקודש נזכה לגאולה שלימה, ע"כ כדקא אחרי אשר כבר פתח שערי הנסים והנפלאות וכמו"ש ו"ל (פורת יוסף) א

כניסן נגאלו, מפני זה בניסן עתידין להגאל: ונאל אותם טעבדות לחרות. אשר גם עכד אחד לא היה יכול לנאת בני רשות. אך עפ"י נפלאות ונסים גאל אותם: הוא יגאל ויקבץ נדחינו כמבואר בנרכת תקע כשופר: לחיים

לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם . לְשִׁשּׁוֹן וּלְשִׁמְחָה . לְיִשׁוּעָה וּלְנַחְמָה .
וְנֹאמַר אַמֵּן :

(רה"ח) נהגו להזכיר אחר קריאת התורה נשמות המתים וליומר אב הרחמים ובכל יום שא"ל ז"ל א"ל בו א"ה ואין מזכירין נשמות ואם מתפלל כבית האכל תוך כעפה כעבת אף שא"ל תהנה כבית האכל מ"מ כעבת אומרים א"ה וז"ל לפי שאין הדין מתוהה כעבת כמו בחול (פ"מ סי' קל"א ס"ק יו"ד) וכן כשם תהנה או מילה וכן כשמכרכין ההודש א"ל אותו ואין מזכירין נשמות רק למי שנקבר באותו שנוע וכעבתות כימי הספירה אומרים א"ה אפי' כשמכרכין ההודש ואפילו כשהל מילה כעבתות ההם אומרים א"ה אבל אין מזכירין נשמות וכשהל ר"ח אייר כעבת א"ל א"ה ובד' פרחיות א"ל א"ה ואין מזכירין נשמות אף שאומרים ז"ל כמנחה (מהרי"ל) [אמנם הא"ר כתב שאומרים א"ה בד' פרחיות רק שאין מזכירין נשמות וכן הוא מהנינו]: ר"ח ויו"ט והנוכה ושורים אין אומרים אותו :

(פתי"ש) מנהג זכרת הנשמות נשבת אין ספק שזכירתם כיום המנוחה מועיל להם מאד מפני שהם נזכרים ושי' הזכירה נשמת מחודשת נו'. וכשמזכיר שמו כמנוחה אחר מיתתו לרדך כונה מפני שהזכור כל תחתונים פועל בעליונים מאד כבוד הכל פה העולה ובפרט אם יזכיר המת מכתו או מקרובו . ובזה"כ שהיה רגיל להתפלל בו ז"ל אם הוא נזה אהיה או הקדים בה הקדשות שהכל מטייע להכנין נשמתו כשינו שמתגלה באותו היום הקדוש על הנשמות הקדושות וכמו שהקד"ה מקדש נשמות כ"כ נשמות הנשמות גם כן יקבלו מנוחה ועונג ובפרט ע"י התעוררות המזכירם אותם נו' . והזכרת נשמות מטיף אור למטה . לכן מנהג הרוב להתנדב שמן לכפרת הנשמות כי הנחות כנשמות הם מוסיפים רציה והארה בנרות כל מעלה נו' ועשה היחוד מנ' אוניות כעכ"כ כי ע"כ הרוב מהנדבטים שמן אף גם לזקק אחרת לזכות יחשב להם :

אל מלא רחמים שוכן במרומים . המצא מנוחה נכונה על כנפי השכינה במעלות קדושים וטהורים כוהר הרקיע מזהירים את נשמת (פז"פ) שהלך לעולמו (לנקה) שהלכה לעולמה) בעבור שנרבו צדקה בעד הזכרת נשמתו (נשמתה) לכן בעל החיים יסתורו (יסתירה) בסתר כנפיו לעולמים . ויצרור בצרור החיים את נשמתו (נשמתה) ה' הוא נחלתו (נחלתה) וינוח (והנוח) בשלום על משכבו (משכבה) ונאמר אמן :

אב הרחמים שוכן מרומים . ברחמי העצומים הוא יפקוד ברחמים . החסידים והישרים והתמימים . קהלות הקדש ששפרו נפשם על קדשת השם . הנאהבים והנעימים בתיבתם וכמותם לא נפרדו . מנשרים קלו ומאריזות גברו לעשות רצון קונם והפין צורם : יזכרם אלהינו לטובה . עם שאר צדיקי עולם . וינקום נקמת דם עבדיו השפוף : בפתוב פתורת משה איש האלהים . הרגינו גוים עמו פי דם עבדיו יקום . ונקם ישיב לצריו וכפר אדמתו עמו : ועל ידי עבדך הנביאים פתוב לאמר ונקיתי דמם לא נקיתי . וי שכן בציון : ובכתבי הקדש נאמר . למה יאמרו הגוים איה אלהיהם יודע בגוים לעינינו נקמת דם עבדך השפוף : ואמר פי דורש דמים אותם זכר לא שבת צעקת ענוים : ואמר ידיו בגוים מלא גויות מחין ראש על ארץ רפה : מנחל בדרך ישקה על פן ירים ראש : ולאזנים אשרו וכו' .

פורת יוסף

לחיים ולשלום . האדם הוא מורכב מנוף ונפש , זהו להיותו נפשי , ולגלוס בין ארבע יסודות הנוף , לששון . לנפש : ולשחחה . לנוף : לישועה . למעלה מדרך הטבע . ולנחמה . על פי הטבע . (תנולות שור הביא כס' מנ"י) : החסידים . הם העוסים משה"ר : והישרים . כן העוסים מעשיהו

כשמכניח כה"כ יאמר הכ"ף זה :

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה הוא יברך את כל מי שיקבל עליו להתענות שני וחמישי ושני בשכר זה הקב"ה ישמרהו ויצילהו מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו ויקבל תפלויהם ויאוין שעותיהם עם כל ישראל אחיהם ונאמר אמן : (נריך לענות אמן אפי' מי שאינו רוצה להתענות): הכ"ף אומר יהללו כו' מזמור לדוד הבו. ומכניסין הכ"ף להיכל ובגהה יאמר כו'. ח"ק.

דיני זמן תפלת מוסף

(נהודא) זמן תפלת מוסף מיד אחר תפלת שחרית. ואין לאחריה יותר מעד סוף שבע שעות, ואם התפלל אחר שבע שעות נקרא פושע ואעפ"כ יא' י"ח מפני שזמנה כל היום ואם שבת ולא התפלל עד שבער זמנה אין לה תשלומין. אם מקדש קודם תפלת המוספין מותר לאכול פירות או אפילו כביצה פת. אבל לקבוע סעודה אסור לפני"ד ככ"י והע"ו. והכ"ח כ' להחיר אפי' לקבוע סעודה אם מקדש. והשעה"ש מביא בשם ר' קונו שאין חילוק בין טעימה מופטת לטעימה שיש בה כדי שביעה והכל שרי: כתבו השפ"ה ויו"ט שנטות תכנת שנת יוהר לומר בטוחא (מכתיב לטעון לטעון פליה כראוי) שמתכנת תכנת עד תכנת מביני הכ"ב אותיות א"ב ע"ד שבר"ק ומתכנת מביני עד כראוי הם אותיות (מנל"ך). ותפלת (יה"רשתעלנו) יתפלל בכונה עלומה משומקא דלכא ויכיים בלבו וער ואכילות על זה מתי נוכח לכל זה שנקריב עם כל הקרבנות וקרנן מוסף שנת וביינו עושים בזה נחת רוח להטורא יתכנך שמו :

(דה"ח"א) זמן תפלת מוסף מיד אחר תפלת שחרית. ואין לאחריה יותר מעד סוף שבע שעות, ואם התפלל אחר שבע שעות נקרא פושע ואעפ"כ יא' י"ח מפני שזמנה כל היום ואם שבת ולא התפלל עד שבער זמנה אין לה תשלומין. אם מקדש קודם תפלת המוספין מותר לאכול פירות או אפילו כביצה פת. אבל לקבוע סעודה אסור לפני"ד ככ"י והע"ו. והכ"ח כ' להחיר אפי' לקבוע סעודה אם מקדש. והשעה"ש מביא בשם ר' קונו שאין חילוק בין טעימה מופטת לטעימה שיש בה כדי שביעה והכל שרי: כתבו השפ"ה ויו"ט שנטות תכנת שנת יוהר לומר בטוחא (מכתיב לטעון לטעון פליה כראוי) שמתכנת תכנת עד תכנת מביני הכ"ב אותיות א"ב ע"ד שבר"ק ומתכנת מביני עד כראוי הם אותיות (מנל"ך). ותפלת (יה"רשתעלנו) יתפלל בכונה עלומה משומקא דלכא ויכיים בלבו וער ואכילות על זה מתי נוכח לכל זה שנקריב עם כל הקרבנות וקרנן מוסף שנת וביינו עושים בזה נחת רוח להטורא יתכנך שמו :

במקומו מוסף ויאכל תיכף אחר מוסף והעטם דאפשר דהתפלה לא מיקרי הפסק בין הקידוש לסעודה ועוד דיש לסמוך קצת מה ששמע (כס'י רע"ג ס"ה) דככוס של קידוש אם שחה יוצא בזה הקידוש במקום סעודה אבל אם רוצה לקדש על שכר ואין לו במה שיא' ידי סעודה אחר קידוש ובשכר לכ"ע לא יא' ידי סעודה אפי' אם שותה עוד כוס אחר קידוש יעשה כמ"ש המ"א שיאכל קצת פירות אחר הקידוש ויתפלל במקומו מוסף ותיכף אחר מוסף יאכל (סס) : (ג) אם אמר ומוספיהם כהלכתם אף שלא אמר וביום השבת שני בכבים כו' יא' כי הפסוקים אינן אלא מנהג לאמרם (ועיין ס'י רס"ח) רק אם נזכר באמנע ברכת אלהינו ואלהי אבותינו כו' קודם שביים הכרכה היינו שלא אמר עדיין בא"י נריך לחזור ולומר וביום השבת אבל אם הזכיר השם היו כביים הכרכה : (ד) ואם איחר תפלת מוסף עד ששהורביע קודם הלילה שהוא זמן מנחה קטנה יתפלל מנחה תחלה ואח"כ של מוסף ומיהו באין שהות להתפלל שחיהו יתפלל מוסף שאין לה תשלומין בערבית ולא מנחה שיש לה תשלומין בערבית ויתפלל ערבית שחיהו (ס'י רפ"ו ע"י מ"א סס) : (ה) אם החליף תפלת מוסף באחרת כגון שאמר במוסף ישמח משה ונוכר אפי' באמנע ברכה מג' אחרונות מוסף אפילו באמנע ברכה וחוזר לאכנת שבת : (ו) ש"ץ שטעה בתפלת לחש של מוסף ונוכר כנ' אחרונות אינו חוזר לראש שתפלת קול רם לפניו :

תפלת מוסף לשבת ולשבת ראש חודש

כי ישם יהוה אקרא הבו גדל לאלהינו :
אדני שפתי תפתח. ופי יגיד תהלתך :

ברוך אתה יהוה. אלהינו ואלהי אבותינו. אלהי אברהם. אלהי יצחק. ואלהי יעקב. האל הגדול הגבור והנורא אל עליון. גומל חסדים טובים. וקונה הפל. וזוכר חסדי אבות. ומביא גואל לבני בנייהם. למען שמו באהבה :

מוסף לשבת

בש"ת מוסיפין זכרנו. מי כמוך. וכתוב. בספר חיים. ואם שכח ומתם הכרחה אינו מזור:
בש"ת זכרנו לחיים. קלה חפץ בחיים. ונתתנו בקבר החיים. להשיג אלהים חיים:

מלה עוזר ומושיע ומגן: פרוה אלה יהיה מגן אברהם:
אלה גבור לעולם אדני. מהיה מתים אלה. רב להושיע:

בחיור משיב הרוח ומוריד הגשם:

מכלל חיים בקהד. מהיה מתים ברחמים רבים. סוגה נופלים. ורופא
חולים. ומתיר אסורים. ומקים אמונתו לישגי עפר: מי בקוה בעל גבורות.

ומי דומה לך מלה ממת ומתנה. ומצמיח ישועה:

בש"ת מי בקוה אב הרחמים. וזכר יצוריו לחיים ברחמים:

ונאמן אלה להתיות מתים: פרוה אלה יהיה מתיה המתים:

כתב נסידור שפה נכונה ו"ל כתב הרב חוקיני כפי האזינו ו"ל כי שם ה' אקרא מתורגם כתרנוס יושבתי
אמר משה נביאה כו' ומתכוון ילך משה ללא כו' מדבר במה משמשא עד זמן דהוי מתוך שומי' בעשרין
וחד עלין דליתין המין ומתם ארון פי' מן האזינו עד הוכרת הכס יב עשרים וחת תיבות מן שמונים ומתם
לוחיות והכי איתא בספרי אמר משה די לי וכו' לשיך תקנו חכמים כ"א תיבות בקדושה בכל יום קודם סוכרת
שם וזה כדרך נקדש וכו' ובקדושה יולד שנת פ"ה לוחיות וזה פרטן נקדישך ונעדישך כסוד שית וכו' עכ"ל
והדברים מתחילים הכרי כד נחית למניחא אינן כ"א פ"ב לוחיות. ועתה הקרה ה' לפני ס' חוקיני כתב יד ומלחתי
כו ו"ל וזה פרטן נקדישך ונעדישך כסוד כל שית וכו'. והוא פלא עכ"ל: אע"פ שאמרנו ר"ל בנא"מ חולין שאין המלאכים
אומרים שירה למעלה עד שיאמרו ישראל שירה למטה אע"כ אין אנו רואין להחשף כזה אלא אנו אומרים
שהמלאכים משכחין ומקדישים חתלה: בקדושה זו ראו לאדם להיות כחומר לנו כוער בקרבו כגדול התלהנות
וחדוה ובמחה עד כמעט שלא קם רוח בחים וכמעט כעל ממליחותו הנשמי מגדול החדוה על העלוי כגדול והעלום
וההדרומות שיש פה בשפה זו לייצרנו ית"ש בכל העולמות מכתירים אותו ית"ש כשפה זו שאנחנו עם קדוש
מקדישים אותו כעולם זה החתחון: ובשמועניע לאים מקום כבודו בתיבת אים יקבל וימשך על עצמו תוספת בשמה
מיום השבת. האר"ל:

(סת"ש) איה מקום כבודו בתיבת אים יקבל וימשך על עצמו תוספת בשמה מיום השבת. האר"ל. מןקומנו
הוא יפן ברחמים ויחון כו'. וכו"ק ובתיקונים בטובת ממקומו הוא יפן ברחמיו לעמו המיחדים כו'.
וגדול התיקון בעולמות העליונים הקדושים משבת נוסח זה הובא בתיקונים תקון כ' דף פ"ו ע"כ. ו"ל זכא איהו
מין דכליק לה (ר"ל לבינה הקדושה) לאתרה ולקוב"ה לאתריה דאתמר ביה הנה ה' רוכב על עב קל הנה ה'
יונא ממקומו. א"ל ר"א אבה וכו' יוכל ב"ג לאחורא לקב"ה לאתריה א"ל זין. כמה דאשכחתי כדוד דאתר אש
אתן בנה לטיני לפעפסי תנומה עד אמלא מקום לה' כו'. בזה הוא ומלא דבר נש אחורא ליה לאתריה מה כתיב ביה
ממקומו יפן ברחמיו לעמו. ובמאי חזרין ליה לאתריה. אלא בשלימו דתקונו דתקונו בללות ואובת דבת דאתר ממקומו
יפן ברחמיו לעמו אמר המיחדים שמו פרב ובורק תמיד בכל יום אומרים פעמים ואזינו כו' עכ"ל. ויאמר אדם
טובת זה בכונה עולמה מאוד: שמע ישראל כו'. יטוין מתם הכונה ביכל בק"ש ויחידו קבלת מסירת נפש.
ובאר"ל ז"ל מזהיר מאוד על קבלת מסירת נפש בפסוק זה בקדושה זו. ויאמר הטובת הוא אלהינו כו' כשמתה
עולמה מאוד על שוכטו לכותו כחלקו הקדוש וקרא עלינו אלוה ואזינו ומלך ומושיע ויתלהב לנו בקרבו כשתלהבות
גדול ועלום עד כיום התפלה:

כשהס"ן חומר התפלה אומרים זה הקדושה:

נעריצקה ונקדישה פסוד שנים ערפי קדש המקדישים שמה בקדש בפתוב
על יד נביאה. וקרא זה אל זה ואמר: קו"ה קדוש קדוש קדוש יהוה
צבאות מלא כל הארץ פבורו: הוין פבורו מלא עולם. משירתיו שואלים זה
לזה. איה מקום פבורו לעמתם פרוה יאמרו: קו"ה פרוה פבור יהוה
מפקומו: הוין מפקומו הוא יפן ברחמים. ויחון עם. המיחדים שמו. ערב

פירוש וכוונות פשטיות

כבודו מלא עולם. תזני שחא מקומו של עולם ואין בטולם מקומו: כשרתיו שואלים כו'. אני נתון לך
טודא שאתה על שוכטו להיות כחלקך הקדוש וקרא עלינו אלוה חב ומלך ומושיע: בספרי. ממקום
שחא שאפ"ט המלאכים אינם משגיחים מקום כבודו לכן שואלים זל"ו אים מקום כבודו: המיחדים שמו
(שירת יוסף) א

ונקדר . בכל יום תמיד . פעמים באתה שמע אומרים : ק"ח שמע ישראל יהוה אלהינו . יהוה אחד : חו הוא אלהינו . הוא אבינו . הוא מלכנו . הוא מושיענו . והוא ישמיענו ברחמי שנית לעיני כל חי . להיות לבט לאלהים : ק"ח אני יהוה אלהיכם :

ל"ט והו"ר אדיר אדירנו יהוה אדיר שמה אדיר שמה בכל הארץ : והיה יהוה למלך על כל הארץ ביום שהוא יהיה יהוה אחד ושמו אחד : חו וברברי קדשך פתוב לאמר : ק"ח ימלך יהוה לעולם אלהיך ציון לדר ודר הללויה :

לדור ודור נגיד גדלה . ולנצח נצחים קדשתך נקדיש ושבתך אלהינו מפנינו לא ימוש לעולם ועד . פי אל מלך גדול וקדוש אמתה . פרוך אמתה יהוה האל (בעשיית המלך) הקדוש :

כתפלה בלחם

אתה קדוש . ושמה קדוש . וקדושים בכל יום . יתללוך סלה : פרוך אמתה יהוה האל (בעשיית המלך) הקדוש :

לשנת מתחילין כאן הכנת שבת ולשנת ר"ח מתחילין כאן אתה יצרת *

הכנת שבת . רצית קרבנותיה . צוית פרושיה . עם סדורי

פורת יוסף

הכנת שבת רצית קרבנותיה . פנין המועדים זהו כהנלה תכנת שבת כמרה ואח"ו רצית נאמרו יחד כל מועד עם קרבנותיו אך קרבנותיה כבוי : צוית פרושיה . היינו מלאכת שבת נלטו כמרה ואח"ו כשינו נלטו על הקרבנות . שנת : עם סדורי נסביה . של הקרבנות :

פירוש וכוונות פשטיות

ערב ובקר בכל יום כו' ישמת בלבו שמחה עלמה כד מאוד שוכנו לכל זה ליתר שמו הגדול בכל יום ערב וכוקר : אחד הוא אלהינו . כי כר"ע וז"ל וז"ל . האר"י ז"ל מנע לחזור ולומר כ"ס אחד הוא ואמר בטעות גדול הוא וכ"ס לפי הנמ' (דכויו לאומר שמע כ"ס דקיי"ל) ודאי משתקין אותו . ולא דמי למ"ש כהנלה כ"ס אחד (פס"י מ"ט) כי כ"ס אלו מתחילין על החון . וכבר הופסקה אמירה ראשונה משא"כ בלחם כיוסלין אותו כ"ס ראשית ודאי אכור עכ"ל . וכר"ס וי"כ דאומרים פיוט באמנע יוכל לומר אחד הוא אלהים וכן כשעת הולאת ס"ת כיון שהחון אומר שמע ומפסיק באחד ואח"כ אומרים הקהל יוכל החון לומר אחד הוא כיון שהקהל מפסיק וכן הקהל כיון שהחון מפסיק : יסלוד וכו' . יכניס בלבו שמחה פנמה עוד יותר על שיש לו אלוה האלוהות לודר דורים ולא יוכל ללאת ועל שאינו עונה אלוהות רק עליו עם קדוש ונקרא אלהיך ציון : הכנת . כונת שבת : רצית קרבנותיה . שידחו שבת . ועוד כהנן פולות כהנלות לראות ואין כסס העלית לכסר כמו כהנכסין דו"ע : צוית פרושיה . שנאמרו למשכ כמ"ס רז"ל והמנוה זו שנה : סדורי נסביה .

מוסף לשבת וראש חודש

(* אתה יצרת עולמך מקדם . פלית מלאכתך ביום השביעי . אהבת אותנו . ורצית בנו . ורוממתנו מכל הלשונות . וקדשתנו במצותך . וקרבנתנו מלכנו לעבודתך . ושמה הגדול והקדוש עלינו קראת . נתת לנו יהוה אלהינו באתה שבתות למנוחה וראשי חודשים לבפחה . ולפי שחמאנו לפניה אנחנו ואבותינו חרבה עירנו ושמים בית מקדשנו . ונלה יקרנו ונמל

כבוד

(פורת יוסף) א

נְסֻכָּיהָ . מְעַנְיָהָ לְעוֹלָם כְּבוֹד יִנְחָלוּ . מוֹעֲמֵיהָ חַיִּים זְכוּ .
 וְגַם הָאוֹהֲבִים דְּבָרֶיהָ . גְּדוּלָה בָּחֲרוּ . אִזּוּ מְסִינֵי נִצְמוּ עֲלֶיהָ .
 וְתִצְּוֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ . לְהַקְרִיב בָּהּ . קָרְבַּן מוֹסֵף שֶׁבֶת . פְּרָאוּי :
 יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ . יְהוָה אֱלֹהֵינוּ . וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ . שֶׁתֵּעַלְנוּ
 בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ . וְתִמְעַנּוּ בְּגִבּוּלֵנוּ . וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ . אֶת
 קָרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ . תְּמִידִים בְּסֹדְרָם . וּמוֹסְפִים בְּהִלְכָתָם . וְאֶת
 מוֹסֵף יוֹם הַשֶּׁבֶת הַזֶּה . נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה . בְּמִצּוֹת
 רְצוֹנָךְ . כְּמוֹ שֶׁפָּתַבְּתָּ עֲלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ . עַל יְדֵי מִשְׁה עֲבָדְךָ .
 מִפִּי כְבוֹדְךָ . בְּאָמֹר :

פּוֹרַת יוֹסֵף

מענגיה וכו'. שלכה תכונות של שנת. (א) המתענג בקדושת שבת. (ב) המתענג ממאכל שנת. (ג) העטל ממלאכה לכד. זהו : מענגיה לעולם כבוד ינחלו. זה המענג את השבת עצמו שכרו לנחול כבוד לעולם : מועמיה. המתענגים ממאכל ומשחה : חיים זכו. וגם הכלתי מתענגים ממנה רק אוהבים דבריה. להשמר ממלאכה גם המה גדולה בחרו : מסיני נצמו כו' בראוי זה הקרבנות : תמידים בסדרם ומוספים כהלכתם. שינוי הלשון מכואר כס' יערת דכש. דתמידים הן נגד תורה שכתב. ומוספין הן נגד תורה שכע"ס ואמרו אין סדר למשנה. לכן אמרו

תמידין כסדרן. לתורה שכתב הוא כסדר. אבל מוספין שהם תורה שכע"ס הן כהלכתן. אבל לא כסדרן : כמו שכתבת עלינו כו'. היה מהראוי לכתוב לנו ולא עלינו. אלא דענין הכתיבה שכתבה התורה ולא היה מסיק האמירה בע"ס למשה. היה נכון כדי שידעו דורות הבאים שגם להם נאמרו כל דברי התורה דלילו נאמרה רק בע"ס היה באפשרי לעשות שנאמרה רק למשה ולדורו לכד לכן נכתבה שיתקיימו גם לדור אחרון כמשפט ענין הנכתב כספר שהוא לזכר עד. זהו ואת מוסף יום השבת נעשה ונקריב כמו שכתבת בשבילנו בתורתך :

פִּירוּשׁ וּכְוֹנוֹת פְּשָׁטִיּוֹת

נסכי הקרבנות. וי"מ על פסוק המערכת והקנים שהן נקראים קשות הנסך : מענגיה. אפי' ככל שהוא כ"א לפי השגת ידו : כבוד ינחלו. נחלה בלי מלרים : מועמיה. האוכל כה ואינו מתענה : חיים זכו' וגם האוהבים דבריה. דיני ילידות שבת וד' רשויות : גדולה בחרו. כזכות זכ' נגאלים : ותצונו כו' להקריב כו'. אף שקדשת השבת ואסרת לעשות בו מלאכה כשבת. עכ"ו לזית להקריב הקרבנות ולדמות השבת : בראוי. לפי הדינים הראויים להם : תמידים בסדרם. כסדר האמורים בתורה : ומוספים כהלכתם. הכתובים בתורה :

מוסף לשבת וראש חודש

כְּבוֹד מִבֵּית חַיִּינוּ . וְאִין אֲנַחְנוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתְךָ בְּבֵית
 הַגְּדוֹל וְתִקְדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו כִּפְנֵי הַיָּד הַשְּׁלוּחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ : יְהִי רְצוֹן
 מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ . שֶׁתֵּעַלְנוּ בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ . וְתִמְעַנּוּ
 בְּגִבּוּלֵנוּ וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים בְּסֹדְרָם וּמוֹסְפִים
 בְּהִלְכָתָם : וְאֶת מוֹסְפֵי יוֹם הַשֶּׁבֶת הַזֶּה וְיוֹם רֵאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה . נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב
 לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה בְּמִצּוֹת רְצוֹנָךְ כְּמוֹ שֶׁפָּתַבְּתָּ עֲלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מִשְׁה עֲבָדְךָ
 עֲבָדְךָ מִפִּי כְבוֹדְךָ בְּאָמֹר :

וביום השבת. שני כבשים בני שנה תמימם. ושני עשרונים כֹּלֵת. מנחה
 בלולה בשמן. ונסכו: עלת שבת בשבתו. על עלת התמיד ונסכה:
 ישמחו במלכותך. שמרי שבת. וקוראי ענג. עם מקדשי שבועי פלם
 ישבעו ויתענגו מטובך. ובשבועי רצית בו וקדשתו. תמדת ימים
 אותו קראת. זכר למעשה בראשית:

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו. קדשנו

פורת יוסף

כפירוש. ששת ימים תעבוד. ועשית כל מלאכתך.
 ויום השביעי שבת לה"א. לא תעשה כל מלאכה.
 הנה פירש. כי בששת ימים. הוטל עליו עמל
 העבודה. אשר עליו נאמר ששת ימים תעבוד. גם
 עשיית המלאכה. שעליו נאמר. ועשית כל מלאכתך.
 וכנגד הענין הראשון אמר. וכיום השביעי שבת
 לה"א. שהוא השביעה והנופש כנגד העבודה.
 כנגד מה שאמר. ועשית כל מלאכתך. אמר לא
 תעשה כל מלאכה. אמנם התועלת בהנופש והמנוחה
 אשר לזו ית' הוא לתהלנו מקום. להשכיל ולהתבונן
 באמיתת מליחותו ית'. וגדול מעשיו בחידוש העולם.
 ומהמניחו מאחור וחיין המוחלט. ומשביעה מוחלטת.
 בלי שום חומר דק קדוש. כדעת האפיקור.
 כמבואר אלל אתה קדשת. ולפסוק בחורה כמבואר
 אלל ימח משה. והתועלת הנמשך. כעלם
 וראשונה מביטול המלאכה. הוא כרי שעי"ו.

וביום השבת שני כבשים. שאחריו שנכתב
 הפנין הוא לאות שאמר בשבילנו. עלינו
 לשון שבילנו כמו וינו עליו פרעה:
 רצה במנוחתנו. כמניעת מלאכה בשבת. יש שחי
 כשינוח. האחד שקט ונופש הריש המזוהר.
 והשני בעול המלאכה הריא. והעדרה. והנה כאשר
 נתבונן בעלם אל הכוונה הראשונה. יהיה כאלו לא
 יחוש המזוהר. אם תעשה המלאכה היא מאלוהי אם
 אפשר מבלי להניע לו ממנה עמל ויגיעה. וכאשר
 נתבונן בעלם. אל הכוונה השנייה. יהיה כאלו
 עיקר החשש הוא שלא תעשה המלאכה. בשום פנים.
 ולא יחוש אם יהיה המזוהר עיף ויגע ממקום אחר.
 והנה כמניעת מלאכת השבת. חשש האל ית' אל
 שתייהן. אחת אחת בפני עצמה. כי הוא ית' אזה
 שינוח וינפש האדם. ביום השבת. גם לביטול
 המלאכה. שלא תעשה בו בשום פנים. כמו שאמר

סוסף לשבת ראש חודש

וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימם ושני עשרונים סֹלֵת מנחה
 בלולה בשמן ונסכו: עלת שבת בשבתו על עלת התמיד ונסכה:
 וזה קרבן שבת וקרבן היום באמור:

וזכראשי חדשיכם תקריבו עזקה ליהוה פרים בני בקר שנים
 ואיל אחד בכשים בני שנה שבעה תמימם:

ומנחתם ונספיתם כמדבר. שלשה עשרנים לפר. ושני עשרנים לאיל.
 ועשרון לפבש. ויון פנסכו. ושעיר לבקר. ושני תמידים פהקרתם:
 ישמחו במלכותך שמרי שבת וקוראי ענג. עם מקדשי שבועי פלם ישבעו
 ויתענגו מטובך. ובשבועי רצית בו וקדשתו. תמדת ימים אותו
 קראת. זכר למעשה בראשית:

**אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו וחדש עלינו ביום
 השבת הוזה את החדש הזה לטובה ולברכה. לששון**

בְּמִצְוֹתֶיהָ . וְהֵן חֻלְקֵנוּ בְּתוֹרַתֶיהָ . שְׂבַעֲנוּ מִמּוֹבְדָה .
 וְשִׁמְחָנוּ בִּישׁוּעָתֶיהָ . וְנִתְהַר לִבְנוּ לְעִבְדָהּ בְּאַמֹּת .
 וְהִתְחַלְּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ . בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן . שֶׁבֶת קָדְשָׁהּ .
 וַיְנַחֲנוּ בּוּ יִשְׂרָאֵל מִקִּדְשֵׁי שְׁמֶךָ : בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה .
 מִקִּדְשׁ הַשֶּׁבֶת :

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ . בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל . וּבְתַפְלָתָם . וְהַשֵּׁב אֶת הָעֲבוּדָה .
 לְדָבִיר בֵּיתֶךָ . וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל . וְתַפְלָתָם בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן . וְהִי
 לְרָצוֹן . תְּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ :

פּוֹרַת יוֹסֵף

בתורתך . כידוע . אשר לכל אחד מישראל . הונבל
 חלק בתורה . כאשר פרשו המפרשים ז"ל בקשת
 דהע"ה אדעה מה חל אני . היינו שידע כמה
 חסר לו עוד . להשלים . את חלקו . אשר הונבל
 עליו . וכאשר בשבת קודש יש סגולה לפלאה . להשיג
 יותר במצות התורה . כאשר הכתוב לעיל חלל
 ישמח משה . בהפן הב' . ע"כ נבקש מאתך
 לעזרנו ולתת חלקנו בתורתך ונאשר ברכת
 את יום זה . כמו"ס . ע"כ נרך . אשר הוא תוס'
 שפע טובה . ע"כ אנו מבקשים . שבענו בסובך .
 ונאשר לבנו מצוירי הנלי עוה"ז . אשר המה .
 המונעים העקרים . מתכלית האנושי . וכאשר
 חסרה לבנו . אז נהיה ברי לבב . לעבדך
 באמת . בלי פירוב סינים . ופניות הינוניות .
 כי העבודה בעלמה תהיה התכלית לנו . וינוחו בו
 ישראל מקדשי שמך . היינו אשר המנוחה .
 תהיה זכה וברה . לתכלית השלמות . להשיג בה
 כינה והשכל . באמיתת מאותך . כדי יקראו .
 מקדשי שמך :

יזכרו ויפקדו . הגדולות והנוראות . אשר עשה .
 בשדוד המערכות . כאשר הוליא אותנו . מתחת
 סבלות מצרים . ועבודהם . אשר הוא אמות היכולת
 והרצון . ומפני זה . בדברות הראשונות . הייתה
 הכונה על הנופש והמנוחה . אשר תועלתם . ההשכל'
 בו ית' . ודעה אמונת ההדוש הגמור . אמר כי
 שבת ימים עשה ה' . את השמים . ואת הארץ .
 וינח ביום השביעי . והתם ע"כ נרך ה' את יום
 השבת ויקדשהו . ויזה שברך אותו במנוחת מרגוע .
 וקדשו להשכיל מפעליו . אולם בדברות השניות .
 שהיתה הכונה בעלם וראשונה . על ניטול המלאכה .
 ומניעתה . שם התלחה וזכרת כי עבד היית בארץ
 מצרים . וע"ז ביום ואמר ע"כ נרך ה' אלעשות את
 יום השבת . להכדיל . ממה שגאמר בראשונ' . ע"כ
 נרך ה' את יום השבת ויקדשהו . ולפי שהעיקר
 שהכל תלוי בו . הוא ענין המנוחה . אשר לזכרונה
 זכה על הנופש והמרגוע . ע"כ נבקש . רצה במנוחתנו .
 ונאשר כי תכלית המנוחה . הוא לעסוק בתורה
 ומלות ע"כ נבקש קדשנו במצותיך . כאשר
 קדשת יום זה . כמו"ס ויקדשהו . והן חלקנו

פִּירוּשׁ וּבּוֹנוֹת פְּשׁוּטוֹת

וְנִתְהַר לִבְנוּ לְעִבְדָהּ בְּאַמֹּת . כי אט חפלים לעבדך באמת . אך שהשאר שבעים חפככ . לכן אתה יתנך חסיפס :

מוֹסֵף לַשַּׁבָּת רֵאשׁ חוֹדֶשׁ

וְלִשְׂמִיחָה . לִישׁוּעָה וְלִנְחֻמָּה . לְפִרְנָסָה וְלְבִלְבֻלָה . לְחַיִּים
 וְלְשָׁלוֹם . לְמַחִילַת חַטָּא וְלִסְלִיחַת עֵוֹן . (בשנת העבור וּלְבִפְרֵת פְּשָׁעֵי) .
 פִּי בְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּחַרְתָּ מִכָּל הָאֲמוֹת . וְשֶׁבֶת קָדְשָׁהּ לָהֶם
 הַיּוֹדְעָתָ . וְחָקֵי רֵאשֵׁי הַדָּשִׁים לָהֶם קָרִייתָ : בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
 מִקִּדְשׁ הַשֶּׁבֶת וַיִּשְׂרָאֵל וְרֵאשֵׁי הַדָּשִׁים : רְצֵה וּמוֹדִים וְט'

וְתַהַיְוֶינָה עֵינֵינוּ. בְּשׂוֹבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָהּ הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

סודים דרבנן

מִדְרִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ נֹאֱלָהי
אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצֵרֵנוּ יוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית בְּרָבוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁפְךָ הַגָּדוֹל
וְתִקְרוּשׁ עַל שְׁחִיתוֹתֵנוּ וְנִמְצָתֵנוּ כִּן תִּשְׁמָר
וְתִקְיָמֵנוּ וְתִאֲסֹף נְלִיּוֹתֵנוּ לְכַצְרוֹת קִדְשֶׁךָ
לְשִׂמְרַת חֻקֶיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וְלַעֲבֹדָה בְּלִבְךָ
שְׁלָם עַל שְׂאֵתֵנוּ מוֹדִים לָךְ. בְּרוּךְ אַתָּה הַהוֹדָאוֹת.
עָרַב וְבָקֵר וְצַהֲרִים. תַּיִב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. וְהִתְרַחַם כִּי לֹא תִמָּוֶה חֲסָדֶיךָ.

מִדְרִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יְיָהּ
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם
וְעַד. צוּר הַיַּיִנוּ. מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ. אַתָּה הוּא
לְדוֹר וָדוֹר גֹּדֵדָה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהַלְלֶתָהּ.
עַל חַיֵּינוּ הַמְסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נְשִׁמוֹתֵינוּ
הַמְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נְפְשֶׁךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ
וְעַל גְּפֹלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל יְעַת.
עָרַב וְבָקֵר וְצַהֲרִים. תַּיִב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. וְהִתְרַחַם כִּי לֹא תִמָּוֶה חֲסָדֶיךָ.

מְעוֹלָם קוֹיֵנוּ לָךְ: בַּשַּׁבָּת חֲנוּכָה עַל הַנְּסִים:

וְעַל פִּלְסִים. יִתְבָּרַךְ. וְיִתְרוֹמַם. שְׁמֶךָ מְלַכְנוּ. תָּמִיד לְעוֹלָם וְעַד:

בש"מ וכתוב לחיים טובים כל בני ברייתך:

וְכָל חַיִּים יִדְוֶךָ סֶלָה. וְיִהְיֶה אֶת שְׁמֶךָ בְּאַמֶּת. הָאֵל יִשְׁוֹעֲתֵנוּ
וְעֲזֹרָתֵנוּ סֶלָה: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָהּ. הַטּוֹב שְׂבָךְ. וְלָךְ נִאֲתָה
לְהוֹדוֹת:

לְשִׁי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמִּשְׁלֵשֶׁת בְּתוֹרַת הַתְּנוּכָה עַל יְדֵי מִשָּׁח עֲבָרָה.
הָאֲמוּרָה כִּפִּי אֶתְרִן וּבְנֵי כְהֻנִּים עִם קְדוּשָׁה בְּאִמּוֹר: וְבִרְכָה יְהוָה יְהוּה סָנוּ נַגְד הַהוֹכֵל
וְיִשְׁמְרֶךָ נַגְד יִסְיֵנוּ: וְאֵר יְהוָה פָּנָיו נַגְד הַהוֹכֵל אֶתְךָ וְיִחַנְךָ נַגְד שְׂמָלוֹ: וְיִשָּׂא יְהוָה קָצְיוֹ נַגְד
הַהוֹכֵל אֶתְךָ נַגְד יִסְיֵנוּ: וְיִשְׂשֵׁם לָךְ נַגְד שְׂמָלוֹ שְׁלֹם נַגְד יִסְיֵנוּ: וְיִכּוּן סִבְכָךְ יִסְיֵנוּ כּוֹא מִדֶּס"ר עַל מִדֶּס"ד:

עֵינִים שְׁלֹם טוֹבָה וּבְרָכָה הֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עֲלֵינוּ. וְעַל כָּל
יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בְּרַכְנוּ אֲבוֹתֵנוּ כְּלָנוּ בְּאֶחָד בְּאוֹר פְּנִיָּה. כִּי
בְּאוֹר פְּנִיָּה נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת תִּיִם. וְאַהֲבַת חֶסֶד
וְצַדִּיקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרַךְ אֶת
עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל יְעַת וּבְכָל שְׁעָה בְּשִׁלּוֹמֶךָ: בְּסֵפֶר בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה הַמְּבָרַךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלֹם:

(כס"ט אומר ככאן בספר חיים ואם לא אמר אין ממזירין אותו ואסור להזור):

בש"מ בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה וזכר ונחמה לפניה אנהנו וכל עמך
בית ישראל לחיים טובים ולשלום: ברוך אתה יהוה עושה השלום:

אֱלֹהֵי נְצוּר לְשׁוֹנֵי מִרְעַע וּשְׁפָתֵי מְדַבֵּר מְרֻמָּה וְלִמְקַלְלֵי נִפְשֵׁי תְרוּם
וְנִפְשֵׁי כְּעַפְרָה לְכָל תְּהוֹיָה פְּתַח לְבָבִי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּף
נִפְשֵׁי וְכָל חַחוּשָׁבִים עָלַי רַעַה מְהֵרָה הִפֵּר עֲצָתֶם וּמְקַלְלֵי מִחֲשַׁבְתֶּם:

עֲשֵׂה לְמַעַן שְׂמֶךָ . עֲשֵׂה לְמַעַן יִמְנֶךָ . עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשְׁתֶּךָ . עֲשֵׂה לְמַעַן
 תִּזְכְּרֶנּוּ . לְמַעַן יִחַלְצוּן יְדִידֶיךָ הַיְשִׁיעָה יְמִינֶךָ וַעֲנֵנִי : יְהִי לְרִצּוֹן אֲמָרֵי פִי
 וְהִגִּיִן לְפִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי : עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם
 עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן :

יהי רצון מלפניך יְהוָה אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו שְׂיִבְרַךְה בית המקדש בְּמִתְרָה בְּמִקְוֵינוּ וְסוּן
 חֲלָקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ : וְשָׁם נַעֲבֹרָה בִּירְאָה בְּיָמֵי עוֹלָם וּבְקִשְׁנֵים קְדוּמוֹתָיו : וְנַעֲרָבָה לִיהוָה
 מִנְחָת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם בְּיָמֵי עוֹלָם וּבְקִשְׁנֵים קְדוּמוֹתָיו :

הַש"ן סוּר הַתְּפִלָּה בְּקִדּוּשַׁת כְּתָר וְאִח"כ אומר קריש תתקבל :

פת"ש) אומרים אין כאלהינו אחר מוסף להשלים מאח כרכות שתיים אדם לכרך בכל יום ובשבת ויום חסד לנג
 כרכות מנין פרבית ושחרית ומנחה ומשלימין אותם ב' כרכות של מוסף ובהם שכסעודס שלישית (עיין
 מה"א הלכות כרכות פ"י מ"ז בלרובה) וכן כנויים שיש כאין כאלהינו בכל אחד מהם עולה להשלים כרכה אחת
 ומוסד תוכל לידע גדול החיוב לאומרו בטובה :

קנה אל יתה חוק וְאָמַן לָבֶךָ וְקָנָה אֵל יְהוָה : אין קדוש ביהוה פי אין בלתי
 ואין צור באלהינו : פי מי אֱלֹהֵה מְבַלְעָדֵי יְהוָה וְכִי צוּר וְזִלְתֵי אֱלֹהֵינוּ :

אֵין בְּאֱלֹהֵינוּ . אֵין בְּאֱדוֹנֵינוּ . אֵין בְּמַלְכֵנוּ . אֵין בְּמוֹשִׁיעֵנוּ . מִי
 בְּאֱלֹהֵינוּ . מִי בְּאֱדוֹנֵינוּ . מִי בְּמַלְכֵנוּ . מִי בְּמוֹשִׁיעֵנוּ : נוֹדָה
 לְאֱלֹהֵינוּ . נוֹדָה לְאֱדוֹנֵינוּ . נוֹדָה לְמַלְכֵנוּ . נוֹדָה לְמוֹשִׁיעֵנוּ :
 בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ . בְּרוּךְ אֱדוֹנֵינוּ . בְּרוּךְ מַלְכֵנוּ . בְּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ :
 אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ . אַתָּה הוּא אֱדוֹנֵינוּ . אַתָּה הוּא מַלְכֵנוּ . אַתָּה
 הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ . אַתָּה הוּא שְׁהַקְמִירוֹ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת קְמִירַת
 הַסְּפָמִים :

פְּטוּם הַקְּמִירַת הַצָּרִי . וְהַצָּפָרָן . הַחֲלִבָּנָה . וְהַלְבֹנָה . מִשְׁקַל שְׁבַעִים שְׁבַעִים
 מָנֶה . מוֹר . וְקִצְיָעָה . שְׁבֻלַת גִּרְדָּה . וְכַרְפֶּס . מִשְׁקַל שֵׁשֶׁה עֶשֶׂר שֵׁשֶׁה
 עֶשֶׂר מָנֶה . הַקּוֹשֵׁט שְׁנַיִם עֶשֶׂר . וְקַלּוּפָה שְׁלֹשָׁה . וְקַנְמוֹן תְּשַׁעָה . בְּרִית
 פְּרָשִׁינָה תְּשַׁעָה קֶבֶץ . יַיִן קִפְרִיסִין סְאִין תְּלָתָא . וְקִבִין תְּלָתָא . וְאִם אֵין לוֹ
 יַיִן קִפְרִיסִין . מִבְּיַד חֲמַר חֲזָרִין עֵתִיק . מִלַּח סְדוּמִית רוּבַע (הַקֶּבֶב) . מַעֲלָה
 עֵשׂוֹן כָּל שְׁהוּא : רַבִּי נִתָּן אוֹמֵר . אַף כִּפַּת הַיִּרְדֵּן . כָּל שְׁהוּא . וְאִם נִתָּן כֶּה
 דְּבִשׁ פְּסָרָה . וְאִם חֲסַר אַחַת מִכָּל סְמָנֶיהָ . חֵיב מִיתָה : רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל
 אוֹמֵר . הַצָּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שְׂרָף . הַנוֹטָף מֵעֵצֵי הַקְּמִיף . בְּרִית פְּרָשִׁינָה שְׁשָׁפִין
 כֶּה אֶת הַצָּפָרָן . כִּדִּי שְׁתֵּהָא נֶאֱחָה . יַיִן קִפְרִיסִין . שְׁשׂוּרִין בּוֹ אֶת הַצָּפָרָן . כִּדִּי
 שְׁתֵּהָא עֵזָה . וְהֵלֵא מִי רַגְלִים יַפִּין לָהּ . אֶלָּא שְׁאִין מִכְּנִיסִין מִי רַגְלִים בְּעֵזָה .
 מִפְּנֵי הַכְּבוֹד :

הַשִּׁיר שְׁחֵלוּיִם הָיוּ אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ : בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן הָיוּ

פִּירוּשׁ

השיר שהלויים משנה סוף מס' תמיד ומסורה גמ' מס' כ"ב דף לא' : כיום הראשון היו אומרים לה' סאך
 (פורת יוסף) א

אומרים ליהוה הארץ ומלאה תבל וישבי בה: בשני היו
 אומרים גדול יהוה ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו: בשלישי
 היו אומרים אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט: ברביעי
 היו אומרים אל נקמות יהוה אל נקמות הופיע: בחמישי היו
 אומרים הרנינו לאלהים עוננו הריעו לאלהי יעקב: בששי היו
 אומרים יי מלך גאות לבש לבש יי עז התאזר אף תכון תבל כל
 תמוט: בשבת היו אומרים מזמור שיר ליום השבת. מזמור שיר
 לעתיד לבוא. ליום שפלו שבת ומנוחה להיי העולמים:

הקני רבי אליהו כל השנה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם
 הקני שגאמר הליכות עולם לו. אל הקני הליכות אלא הלכות:

אמר רבי אלעזר אמר רבי תנינא. תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם.
 שנאמר וכל בונה למדי יי ורב שלום בונה: אל תקרי בונה אלא
 בונה: שלום רב לאהבי תורתך ואין למו מבשול: יהי שלום בחילך
 שלום בארמנותיך: למען אחי ורעי אדרבה נא שלום בך: למען בית יי
 אלהינו אבקשה טוב לך: יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:
 ואמרו קריש רבנן, עלינו, קריש יתום:

שיר היחוד לשבת

כתב הקבל"ה מי שילח להזכיר שמים ותארו וחינו מכן כהם שום בחינה ענינה גדולה היא כידו וזה היום
 דעת כמה גדולים שבעול מלומד שיר היחוד בשביל טעם זה מחלחל שהוא ריבוי תארו ושבחים ורמז
 כהם סודות נפלאות אפי' כמה מאות נייכות לא יכלו לספיק פירושו. וטוב שלא לאומרו כלל. ומכ"כ מי
 שאינו מכן. וכן מהר"ל מפרש שתי מאלו נגדו דכס בעולם גדול ח"ו. וכמו שנהגו לומר שיר היחוד יי
 לזכר לאמרו נכחת ובמתון ולא במרוץ. והטעם אחר כהון לא יתחילו עד שיסיים החון והחון לא יתחיל עד
 שיסיימו הטעון. ולא כמו שטענו קהל שאומרים במהירות וכמראה. שכודאי לא די שאין מקבלים שכר רק
 שיטו מקבלים פוגש על פי כי משום כתי היחוד ושיר הכבוד שיאמרו כמו שיר נכחת ואשרי להנצטרין
 ויהי שכרן רב מאוד עכ"ל:

חון אז ביום השביעי נחת. יום השבת על פן ברכת:
 קהל ועל כל פועל תהלה ערוכה. וחסידך בכל עת יברכובה:

פירוש

ומלואם, על שם שקס וקנס ובלים בעולמו. ופירש"י שקס שמים וארץ. והקנס תכל לישבי בה.
 כלומר קונם כדי לנקות ובלים בעולמו יחידו שלא נכחו המלאכים עד יום כ': כשי היו אומרים גדול ה' ומהלל
 מאוד. על שם שחלק מעשיו ומלך פליסם. ופירש"י שחלק מעשיו. כדליל רקיע בין פלוגים ותחתונים ונתפלס
 וישן כמרום דוגמא שנטו בעירו וסר קדשו: בשלישי היו אומרים אלהים נצב בעדת אל. על שם שגילה ארץ
 בהכמתו וסכין חבל לעדו. ופירש"י גילה ארץ. מקום מלך עדרו שנאמר ותראה היבשה כג' האמר: כשיעני
 שיו אומרים אל נקמות ה'. על שם שכרה חמה ולגנה ופתיד ליפרע משוכדין: בחמישי היו אומרים הרנינו
 לאלהים פוחו. על שם שכרה עופות ודגים לשבת לבנו. פירש"י שכרם רואה עופות חסונים זה מזה ונתן שכר
 למי שכרם: בששי היו אומרים ה' מלך גאות לבש. על שם שבחר מלאכתו ומלך עליהן: בשבת היו אומרים
 מזמור שיר ליום השבת. ליום שטלו שבת פירש"י שעתיד הפולם לכיות תרוב ואין אדם וכל המלאכות שבתות
 על אותו יום אמרים שיר על שבת:

- ח' בְּרוּךְ יי יוֹצֵר כִּלְמִם . אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלַךְ עוֹלָם :
 קהל כי מְעוֹלָם עַל עֲבֹדָה . רוב רַחֲמֵיךָ וְחַסְדֵיךָ :
- ח' וּבְמִצְרַיִם תְּהַלֵּל . לְהוֹדִיעַ כִּי מְאֹד נִעְלִית :
 קהל עַל כָּל אֱלֹהִים בַּעֲשׂוֹתְךָ בָּהֶם . שְׁפָטִים גְּדוּלִים . וּבְאַלְהוּתָם :
- ח' בְּבִקְעָה יָם סוּף עֲמָךְ רָאוּ . יָד הַגְּדוּלָה וַיִּירָאוּ :
 קהל נִתְנַת עֲמָךְ לַעֲשׂוֹת לָךְ . שֵׁם תִּפְאֶרֶת לְהִרְאוֹת גְּדֻלָּה :
- ח' וְדַבַּרְתָּ עִמָּם מִן הַשָּׁמַיִם . וְגַם הָעֵבִים נִמְפוּ מַיִם :
 קהל וַדַּעַת לְכַתֵּם בַּמִּדְבָּר . בְּאֶרֶץ צִיָּה אִישׁ לֹא עָבַר :
- ח' תִּתֶּה לַעֲמָךְ דְּגַן שָׁמַיִם . וּכְעַפְרָה שָׂאֵר וּכְצוּר מַיִם :
 קהל תִּגְרַשׁ גּוֹיִם רַבִּים עִמָּם . יִירָשׁוּ אֲרָצִים וְעִמָּל לְאֻמִּים :
- ח' בְּעִבּוֹר יִשְׁמְרוּ חֻקִּים וְתוֹרוֹת . אִמְרוֹת יי אִמְרוֹת טְהוֹרוֹת :
 קהל וַיִּתְעַדְדוּ בְּמַרְעֵה שָׁמַיִם . וּמַחְלָטִישׁ צוּר פִּלְגֵי שָׁמַיִם :
- ח' בְּנוֹתָם בָּנוּ עִיר קְדוֹשָׁה . וַיִּפְאֲרוּ בֵּית מִקְדָּשְׁךָ :
 קהל וְהִתְאֲמַר פֶּה אִשָּׁב לְאַרְךָ . יָמִים . צִדִּיקָה בְּרַךְ אֲבָרְךָ :
- ח' כִּי שֵׁם יוֹפְחוּ וּזְבַחֵי צְדָקָה . אַף בְּהִנְיָה יִלְבְּשׁוּ צְדָקָה :
 קהל וּבֵית הַלְלוּ נְעִימוֹת יִזְמְרוּ . לָךְ וַתְּרַשְׁעוּ אַף וַיִּשְׁרוּ :
- ח' בֵּית יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ יי . יִכְבְּדוּ וַיִּזְדוּ שְׁמֵךְ יי :
 קהל הַמְּיֻכָּת מְאֹד לְרֵאשִׁימוֹנִים . בֵּן תִּיטִיב גַּם לְאַחֲרוֹנִים :
- ח' יי תִּשְׁוֵשׁ נָא עֲלֵינוּ . בְּאִשֶּׁר שִׁשִּׁית עַל אֲבוֹתֵינוּ :
 קהל אוֹתֵנוּ לְהַרְבּוֹת וּלְהִיטִיב . וְנוֹדָה לָךְ לְעוֹלָם כִּי תִיטִיב :
- ח' יי תִּבְנֶה עִירְךָ מִתְרָה . כִּי עָלֶיךָ שְׁמֵךְ נִקְרָא :
 קהל וְקָרַן דוֹר תִּצְמִיחַ בָּהּ . וְתִשְׁכַּח לְעוֹלָם יי בְּקִרְבָּהּ :
- ח' וּזְבַחֵי צְדָקָה שְׁמַח גּוֹבַחָהּ . וּבִימֵי קֹדֶם תִּעַרְבַּ מִנְחָה :
 קהל וּבְרַךְ אֶת עַמְּךָ בְּאוֹר פְּנֵיךָ . כִּי תִפְצִיחַ לַעֲשׂוֹת רִצּוֹנְךָ :
- ח' וּבְרִצּוֹנְךָ תַּעֲשֶׂה תִפְצִינֵנוּ . תִּפְטֵ נָא עֲמָךְ כְּלָנוּ :
 קהל כְּתַרְמְנוּ לַחַיּוֹת לָךְ לְעַם סְגֻלָּה . וְעַל עַמְּךָ בְּרַבְּמָה סְגֻלָּה :
- ח' וְתַמִּיד גִּסְפָּר תְּהַלֵּלְתָּ . וְנִתְלַל לְשֵׁם תִּפְאֶרֶתְךָ :
 קהל וּמִבְּרַכְתֶּךָ עַמְּךָ יִבְרַךְ . כִּי אֵת כָּל אֲשֶׁר תִּבְרַךְ מִבְּרַךְ :
- ח' וְאֲנִי בְּעוֹדִי אֶתְלַלָּה בּוֹרְאִי . וְאֶבְרַכְכָּה כָּל יְמֵי צְבָאִי :

קהל יהי שם יי מברך לעולם. מן העולם ועד העולם :

בפתח ברוך יי אלהי ישראל מן העולם ועד העולם. ויאמרו כל העם אמן והלל ליי :
ענה דגאל ואמר להוא שמה די אלקה מברך מן עלקא ועד עלקא די חכמתא
וגבורתא די לה היא : וגאמר ויאמרו הלום ישנע וקדמאל בני חשכניה שבתיה הודיה
שבניה פתחיה קובו ברכו את יי אלהים מן העולם ועד העולם ויקרבו שם פבורה
וקרובם על כל ברכה ותהלה : וגאמר ברוך יי אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ואמר
כל העם אמן הלתיה : וגאמר ויקרבו דויר את יי לעיני כל תקהל ויאמר דויר ברוך אתה
יי אלהי ישראל אקינו מעולם ועד עולם :

שיר הכבוד

חיו אנעים ומרות ושירים אארוג. פי אליה נפשי תערוג :

קהל נפשי המדה בצל יקה. לדעת כל רז סודך :

ח' מדי דברי בכבודך. הומה לפי אל הודיה :

קהל על פן אדבר בך נכבדות. ושמה אכפר בשירי ידיות :

ח' אספרה כבודך ולא ראיתך. אדמה אכנה ולא ידעתך :

קהל ביד נביאך בסוד עבדך. דמיית תדר בבוד הורה :

ח' גדלתך וגבורתך. בנו לתוקף פעולתך :

פורת יוסף

כל אשר אני מוסיף לדבר בעניני כבודך. הומה לפי
יותר ויותר כהנה אמותי אל דודך. על כל כן
נהיית לני אדבר בך נכבדות מתהלת מעשיך.
ושמך אכבר תמיד בשירי ידיות כהתפעלות
הנפש. אספרה כבודך. אם אמרתי לספר כבודך
על צורי לא אוכל לפי שלא ראיתך. אמרתי.
אדמך אכנך כדרך כניו ותואר. גם זה מהמנע.
כי לא ידעתך עכ"ז אדבר בך נכבדות. לפי
שמה. ביד נביאך וגם בסוד עבדך הוא כרות
הקודש. אשר הוא סוד ה' ליראיו. דמיית הדר
כבוד הורך. כדמיון התארים. לכן השכילו עדי
גדולתך הוא מרת הסדר. וגבורתך הוא מה"ד.
בנו לתוקף פעולתך. וגם הם אשר כנו גדולתך
וגבורתך לתוקף מעשיך. איננו שיווי ממש לך. רק דמו

אנעים ומרות. להכן תתפעל נפשי מנשימות
הסוד. להשיג עונם ההשגות. כי אליך
נפשי תערוג. וכמו שכל (מלכים ב' ג') והיה
כנגד המנגן ותהי עליו יד ה'. והוא כנור היה תלוי
למעלה ממעטו של דוד וד"ל. נפשי חמדה לחסות
בצל ירך כי אז אוכל לדעת כל רז סודך.
כי גם משרע"ה כשניקם הראני נא את כבודך.
השיבה ושכתי כפי עליך עד עברי. וראית את
אחורי. וכאשר אמרו על כללאל. כלל אל כייית.
וע"כ ידע דעת עליון. בדי דברי בכבודך. כל
תענוגי עוב"ז לא ינעמו. אך בראשיתם. ואמר
ההרגל בהם. הנפש קלה נו. לא כן בתענוגי הנפש.
כל אשר מתרגל בהם יותר ויותר מוסיף עוד אהבה
ותענוג יותר ויותר. והוא שמה כאן. מדי דכרי.

פירוש

אארוג, לאן ארינה מה האורג הזה על יומא וימא מלטרפת לחומר סגנד כן כל דבור ודבור של שיר ושנה
מלטרק לעשות ממנו לטובי כבוד וגלות שאלמ ה' מלך גלות לבש. אימתי לבש גלות בשעה שניש
ממליכים אותו פליכה : תערוג. תלטרק : חסדה לחסות כלל ירך. ויחס מליה זו לכאן. לפי שהעוסק כד"ה
ובשנתו של מקום עומד בסכנה מחמת התשעוים והקפאים העומדים כנגדו לבעולו כמו שמעידים ב' תוכים נבשעים
ויש פי כחכך חדה כלל ידו הכביאטי. ואשים דברי כפין וכלל ידו כבייתך. אלא שהוכחט המחזיק בעה"ח
(לנשעו שמים וליסוד ארץ) להתלונן כללו ונלחמו בו ולא יוכלו לו : דודך ידיוותך ואהבתיך :
אדמך. פי' אנו מדמין אותך לכתם דמיוטת כמו ה' איש מלחמה. ובתיק יומין ימי, דודי לח ואדום : אכנך.
לאן כינוי כס. פי' במות של כינוי כמו מלך אדיר שלם ודומיין : ולא ידעתך. פי' גם כראוי לכבודך
לא ידעתי : דמיית. נלתי כדמיו כחופן שוכלו לסכול. וכזה נתה רבות לדמותך כחותו חופן שדמיית : בנו לתוקף.
(שורת יוסף)

קהל דמו אותך ולא כפי ישך . וישןוך לפי מעשיך :
 ח' המשיךך ברוב חזיונות . הנך אחד בכל דמיונות :
 קהל ויחזו בך זקנה ובהרות . ושער ראשך בשיבה ושתרות :
 ח' זקנה ביום דין ובהרות ביום קרב . כפי ש מלהמות ידיו לו רב :
 קהל חבש כובע ישועה בראשו . הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו :
 ח' מללי אורות ראשו נמלא . קנצותיו רסיסי לילה :
 קהל יתפאר בי כי חפץ בי . והוא יהיה לי לעמרת צבי :
 ח' פתם טהור פני דמות ראשו . וחק על מצח כבוד שם קדשו :
 קהל לחן ולכבוד צבי תפארה . אמתו לו עטרה עטרה :
 ח' מחלפות ראשו כבימי בהרות . קנצותיו תלתלים שחורות :
 קהל נוה הצדק צבי תפארתו . יעלה נא על ראש שמחתו :
 ח' סגלתו תהי נא בידו עמרת . וצניף מלוכה צבי תפארת :
 קהל עמוסים נשאים עמרת ענדם . מאשר יקרן בעיניו כבדם :

פורת יוסף

אורך דרך דמיון ולא כפי ישך באמת . והשווי
 הוא אך לפי מעשיך ואתה באמת נעלה ומרומם .
 בפעולת מעשיך . וח"כ השווי אשר הסוך אינו שווי
 אמיתי . רק דרך דמיון . והעד ע"ז כי המשיךך
 ברוב חזיוני . פעם לבחור ופעם לזקן . ובאמת הנך
 אחד בכל דמיונות אהדות אמיתי בלי השתנות .
 ומבאר והולך מה שאמר המשיךך ברוב חזיונות .
 ויחזו בך זקנה ובהרות תהלה זקנה . ואח"ו
 בהרות . ושער ראשך תהלה בשיבה ואח"ו
 בשחורות . וזו עד אשר אין זו השתנות . אך לפי
 פעולותיו ומעשיו כינו אותו . זקנה ביום דין וכו'
 חבש כובע וכו' . מללי אורות מה שאמרנו תהלה
 הנך אחד בכל דמיונות . הוא מלא רהמים תמיד .
 שראשו מלא מללי אורות המזוהרים ובהירים לרוב
 טובם . רק קרובותיו כשמעט השפעתו עד הקלה
 אלינו . נראה לעינינו שהם רסיסי לילה חשכת
 לילה הכלתי וזהיר ובהיר . יתפאר בי כמו"ש אשר
 כך תתפאר . כי חפץ בי . לא נדדקתנו כי אם

פירוש

פי' נתנו לך שם כינוי החוקים כלל הכניות כמו אריה שאג מי לא יירא : ולא כפי ישך . בעולם המעלה באמת
 כי אתה נעלה רם ושא מכלם . מה בלא ניתן כח לנבון לבאר : וישוור . פי' השוו אותך כפי מה גדלו אותך :
 בעלרים כנחמה איש מלחמה . ככיוי סוין מלא רחמים : הנך אחד . חפ"ס בדשוך כנמה אופנים . אחד אתה .
 בכל דמיונות . אתה הוא שמו כך זקנה . אתה שמו כך בהרות : כובע . כמו מינשות : יתפאר בי . במאמר
 יסגלל אשר כך תתפאר : כי חפץ בי . לא נדדקתנו . ולא מרוננו . כ"א נתקן פשוט ואין טעם בלשון : שללי
 אורות . תורה ומצות : וחק : חקק : על מצח . אהבן . כלין בעל מלחו : צבי . לבין ראין וחשך : אמתו . לבין
 אומה : בחלפות . קנצות שערות : כמו ד' חלשות דשמכון : נוה הצדק . זה יובללים : על ראש שמחתו .
 פי"ד חס לא תעלה את יובללים על ראש שמחתי : עמוסים . שעמכם כקני"ס נגזמותו : ענדם . קבדם כלאש :
 פארו (שירת יוסף)

ח' פֶּאֶרוּ עָלַי וּפְאָרֵי עָלָיו. וּקְרֹב אֵלַי בְּקָרְאֵי אֱלֹהֵי;

קהל ציה וְאָדוּם לְלָבוּשׁוֹ אָדוּם. פּוֹרָה בְּדָרְכּוֹ בְּבֹאוֹ מֵאָדוּם:

ח' קָשׁוֹת תִּפְלִין הַרְאָה לְעֵינָיו. תְּמוּנַת יְהוָה לִגְדָּר עֵינָיו:

קהל רֹצֵחַ בְּעַמּוֹ עֵינָיו יִפְאָר. יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת בָּם לְהַתְּפָאֵר:

ח' רֹאשׁ דְּבָרְךָ אָמַת קוֹרֵא מֵרֹאשׁ. דוֹר וְדוֹר עִם דוֹרְשֶׁךָ דְּרוֹשׁ:

קהל שֵׁית הַמּוֹן שִׁירֵי נָא עֲלֶיךָ. וְרַנְתִּי תִקְרַב אֵלֶיךָ:

ח' תְּהַלְתִּי תְהִי נָא לְרֹאשֶׁךָ עֲמֻרַת. וּתְפַלְתִּי תִבּוֹן קְטֻרַת:

קהל תִּיקַר שִׁירַת רֶשׁ בְּעֵינֶיךָ. בְּשִׁיר יוֹשֵׁר עַל קַרְבְּנֶיךָ:

ח' בְּרַכְתִּי תַעֲלֶה לְרֹאשׁ מִשְׁבִּיר. מְחֻלָּל וּמוֹלִיד צְדִיק בְּבִיר:

קהל וּבְבִרְכָתִי תִנְעֲנַע לִי רֹאשׁ. וְאוֹתָהּ קַח לָךְ בְּכִשְׂמִים רֹאשׁ:

ח' יַעֲרֹב נָא שִׁיחֵי עֲלֶיךָ. בִּי נִפְשֵׁי תַעֲרוֹג אֱלֹהֶיךָ:

לָךְ יִי הַגְּדִלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצִיחַ וְהַדוֹר בִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְקָרְנֶיךָ: לָךְ יִי

הַמְּמַלְכָה וְהַמְּתַנְשֵׂא לְכָל לְרֹאשׁ: מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת יִי וְיִשְׁמְעֵךְ כָּל תְּהִלָּתוֹ: קִי

וּחֲחִ"כ אומרים היום יום שבת קודש שבו היו הלויים אומרים ככהמ"ק. כוזמור שיר ליום השבת וכו':

פּוֹרַת יוֹסֵף

הגוף כמו ריח הקשרת שהנשם הפנימי נהנה ממנו. זהו תהלתי תהי נא לראשך עטרה. תחשב לך תהלתי כמתענג מעטרה הנתנה בראש. וכן חבון תפחתי לך כקטרת. כמתענג מתכונת הקטרת. תיקר שירת רש. הסיר שהיו משוררים על הקרבן כביהמ"ק. מתואר נשם שיר עשיר. ושיר שאנו אומרים היום בלי קרבן הוא שירת רש. זה שאנו מבקשים תיקר שירת רש כענין בשיר יושר על קרבנך. שהוא שירת עשיר: ברכתי העלה לראש משביר. תעלה ברכתי לראש משביר. ומחולל ומוליד אשר הוא צדיק בביר. עוֹס ורכ. ולפי כצרכים ללידה שלשה דברים. יצירת הולד בעת יצירה. מכבר של היוולדת. הלידה של הולד. זהו משביר ליוולדת. מהולל ביצירה. ומוליד בלידה. ובברכתי תנענע לי ראש כמודה ומקבל הברכה. וכמו"ש הו"ל (ברכות ז') ונענע לי בראשו. ונס דברי יערכו כבשמים ראש. יערב נא שיחי עליך כי דברי היוצאים מלבי המה. כהתפעלות הנפש. כי נפשי תערוג אליך. וכמה דפתח סיים:

כבדם. פארו עלי המה תפלין שכ' בהם שמע ישראל. ופארי עליו. הוא תפלין דמרא עלמא שכתוב בהם ומי כשקן ישראל. וקרוב אלי בקראי אליו כמו"ש (דברים ז') מי גווי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כה"ל בכל קראנו אליו. צח ואדום כל עיניו ית' המה משוחפים מן צח של מדה"ר. ואדום של מדה"ד. ועוד הקדי' מדה"ר למדה"ד. כמו"ש ביום עשות ה' אלהים וגו'. אך בדרכו פורה בנצרה אז לכוסו אדום ממדה"ד לבד בלי שיתוף מדה"ר. ראש דברך אמת בזה ניכר שדברך אמת מראש קודם היות הדברים שהרי אמת קורא מראש כל דור ודור מה שיהיה בימיו. ע"כ אבקשך עם דורשך דרוש. שית המון שירי נא עליך כמאמר חו"ל לעולם יסדר אדם שבתו של מקום ואח"כ יתפלל. זה בתחלה שית המון שירי נא עליך הוא השבת. שאני מסדר עליך ואח"כ ורנתי תקרב אליך. הוא רנת התפלה. וכמאחז"ל רנה זו תפלה. תהלתי תהי נא לראשך עטרת חלקי התענוג שנים המה. אחד הוא מה שעל הגוף מנחון. ואינו נכנס לתוכו כמו עטרה הנחנקה על הראש מנחון. השני מה שנכנס לתוך

פִּירוּשׁ

פארו. תפלין שנקראו פאר: ופארי. תפלין דמרי עלמא דכתיב נכו ומי כשקן ישראל: פורה. גת: לעניו. למרע"ס. תיקר. לשון יקר: על קרבניך. קן נחמן זה אחר עבודת התפלה: ראש משביר. זה הקב"ה: מחולל. טרף: עוֹס ורכ. תנענע לי ראש. כמודה ומקבל הברכה. כדרך שמליטו כר' יצמח"ל כ"ג: (פורת יוסף)

כתב סי' כ"ט. ראו לכל יחד להקרות הסרסב של להם הפנים וזו היא :

וְלִקְחֶתָּ סֶלֶת וְאִפִּיתָ אוֹתָהּ שֵׁתִים עֶשְׂרֵה חֲלֹת שְׁנֵי עֶשְׂרִים יְהִיֶה הַחֶלֶת הָאֶחָת: וְשִׁמְתָּ אוֹתָם שְׁתֵּים מֵעֲרֹכֹת יֵשׁ הַמְעַרְכֶּת עַל הַשְּׁלֶחָן הַטְּהוֹר לִפְנֵי יי: וְנִתְּתָ עַל הַמְעַרְכֶּת לְבוֹנָה זָפָה וְהִיְתָה לְלֶחֶם לְאוֹכְרָה אִשֶּׁת לַי: בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יַעֲרֹכְנוּ לִפְנֵי יי תְּמִיד מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: וְהִיְתָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וְאֶכְלָרוּ בְּמִקוֹם קָדוֹשׁ פִּי קָדֹשׁ קָדָשִׁים הוּא לוֹ מֵאִשִּׁי יי חֶק עוֹלָם:

ואח"כ יקרא בנייאים מעטיני דיומא וזו היא :

וְנִחַךְ יי תְּמִיד וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצְחוֹת נִפְשָׁה וְעֲצֻמוֹתֶיהָ יִחְלִין וְהִיְתָ בְּגַן רוּחַ וּכְמוֹצָא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזְבוּ מִיָּמָיו: וְכֵן מִמֶּה הַרְבוֹת עוֹלָם מוֹסְרֵי דוֹר נְדוּר תְּקוּמָם וְקוֹרָא לָהּ גוֹדֵר פֶּרֶץ מְשׁוּבָב נְתִיבוֹת לְשַׁבָּת: אִם תִּשְׁיֵב מִשַּׁבָּת רִגְלָהּ עֲשׂוֹת הַפְּצָה בְּיוֹם קָדָשִׁי וְקָרְאָתָ לְשַׁבָּת עֲזוּנָה לְקָדוֹשׁ יי מְכַבֵּד וְכַבְּדָתוּ מַעֲשׂוֹת דְּרַכְיָהּ מִמְּצוֹא הַפְּצָה וְדִבֵּר דְּבָר: אִזּוֹ תִתְעַנֵּן עַל יי וְהִרְפַּבְתֶּיהָ עַל בְּמַתִּי אֶרֶץ וְהֵאֱבָלְתֶיהָ נִחַלֶת יַעֲקֹב אֶקְוֶה בִּי פִי יי דְּבָר:

אח"כ יאמר ברבי נפשי וגדל מעלתה מפורס כזוה"ק. אח"כ ילמוד פרק משניות דמס' שבת. והלכה קטנה (ת"ר כמה סעודות כו) :

תנו רבנן כמה סעודות חייב אדם לאכול בשבת שלש. רבי חדקא אומר ארבע. אמר רבי יוחנן ושניהם סקרא אחר דרשו. ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום ליי היום לא תמצאהו בשדה. רבי חדקא סבר הני חלתא היום. לבר מאורתא. ורבנן סברי בהרי דאורתא :

ואח"כ הגדס תנא דני אליבו. ומאמר מוה"ק כסעודות שחרית שבת. כדי שילמוד קודם אכילה תנ"ך משנה כלכס אגדה קבלה :

אח"כ ילך לנתיב כשמתחם לקדש קידושא רבא (ע"ד סני נכור כי אינו מס'ת) ולאכול כסודא דעתיקא קדישא. וכתב הסדה"י וקודם שילך לנתיב אם יש איזה מילה לבקר או אכל לחם או חתן לשבת ילך אליהם אחרי אלתו מכה"כ. וע"ס העטעם שהיו נוה יוצר בשבת חביביו החול (ומג"א כ') לא יפה עובדין אותן בכל ימות השבוע אינן סוללים רק בשבת. ולא יעבור על המצוות. כי המצוה אשר קדושה אליו יעשה בהחלס. וכעני קודם לפסוק וישקול בדעתו שיהיו מפסיני מכוונים אל האמת שיהיו כלם לש"ס. ולא יתענג באלו הפנינים עד שיעבור שעת האכילה ולא יבטל מצות עונג שבת. עכ"ל :

ולאהבת אחי ורעי אהתוב מבל"ס ס'ק' מעיני תפנית הלזכ בשבת. וז"ל יטן כי הרבה אנשים מנילים ומתענים בשבת כשנעשו ענומה עליו. אבל בזמן הזה אין להתענות ת"ח בשבת. שא"ל בקו"ץ בשחרון חלומות לידע איזה טוב וזיהו רע. והעולם נוהגים להתענות על ג' חלומות כמבואר סי' רפ"ח. אמנם ל"ל דגם באלו אין להתענות אלא"כ וסבו ענומה עליו ומתעבר כלבו. דלזו התענית תפנונו לו. והא לא לא. וכשאלתי כ"א על חלומותיהם בשבת. הייתי רגיל לפסוק להם כדכז שלא יתפנו בשבת ויקיימו מצות עונג שבת ויקבלו פליסם עתה שני ימים תענית בימי החול. כ"א כיס מתעסק בשבת כיה לריך ליתוב תפנית לתעניתו כן יקבל עליו עתה שני ימים. והע"ג דלרנ"ל בו כיום. מ"ע די בקבלו בו כיום. מאחר שכוונתו לש"ס ושלא להלל שבת מתכב סקבלם למעשה. כי שעת הדחק באלו :

תקוני שבת לסעודה שניה

ביום השבת קודם סעודת שחרית שהוא לעתיקא קדישא יאמר זה :

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא מִגֵּן לְעִבּוּדַת בּוֹכְבִים שְׁמִטְמָאָה בְּמִשְׁאֵי בְּנֵיהָ. שְׁנֵי אֲמַר תִּזְרַם בְּמִו דָּוָה. יָצָא תֵאמֵר לוֹ. מַה נִּדְרָה בְּמִטְמָאָה בְּמִשְׁאֵי. אָהָ עִבּוּדַת בּוֹכְבִים (פּוֹרַת יוֹסֵף)

פוכבים מטמאה במשא : מנין לסמינה שהיא טהורה. שנאמר דרך אניה בלב ים : מנין לערוגה שהיא ששה טפחים על ששה טפחים. שזורעין בתוכה המצה זרעונן. ארבע בארבע רוחות הערוגה. ואחת באמצע. שנאמר כי כארץ תוציא צמחה. ובגנה זרועיה תצמיח. זרעה לא נאמר. אלא זרועיה : מנין לפולטת שכבת זרע ביום השלישי שהיא טמאה. שנאמר היו נכונים לשלשת ימים : מנין שמרחיצין את המילה ביום השלישי שחל להיות בשבת. שנאמר והיו ביום השלישי בהיותם פאבים. מנין שקושרין לשון של זהורית בראש שעיר המשתלח. שנאמר אם יהיו חמאיכם בפנים פשלג ידבינו : מנין דסיכה שהיא כשתיה ביום הכפורים. אף על פי שאין ראיה דדבר ובר דדבר. שנאמר ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו : המוציא עצים כדי לבישל ביצה קלה. תבלין כדי לתבל ביצה קלה. ומצמרפין זה עם זה. קליפי אגוזים. קליפי רטונים. איסטים ופואה. כדי לצבוג בהן כנגד קמן בסככה. מי רגלים. נתר ובורית קמוליא ואשלג. כדי לבכס בהן כנגד קמן בסככה. רבי יהודה אומר כדי להעביר על הפתם : פלפלת כל שהוא. ועמרן כל שהוא. מיני בשמים ומיני מתכות כל שהן. מאבני המזבח ומעפר המזבח. מקק ספרים ומקק מפתחותיהם כל שהוא. שמצניעים אותן לנוגון. רבי יהודה אומר אף המוציא ממשמשי עבודת פוכבים כל שהוא שנאמר ולא ידבק בידך מאומה מן החרם : המוציא קפת הרוכלין. אף על פי שיש בה מינין הרבה. אינו חייב אלא חטאת אחת. זרעוני גנה פחות מכפרונגרת. רבי יהודה בן בתירא אומר חמשה. זרע קשוטין שנים. זרע דלועין שנים. זרע פול המצרי שנים. הגב חי טהור כל שהוא. מת כפרונגרת. צפורת פרטים בין חיה בין בתה כל שהוא. שמצניעין אותה לרפואה. רבי יהודה אומר אף המוציא הגב חי טמא כף שהוא. שמצניעין אותו לקמן לשחק בו :

המצניע זרע ודונמא ולרפואה והוציאו בשבת חייב בכל שהוא. וכל אדם אין חייב עליו אלא כשעורו. חור והכניסו. אינו חייב אלא כשעורו : המוציא אכלין ונתנן על האסקפה. בין שתור והוציאן בין שהוציאן אחר פטור. מפני שלא עשה מלאכתו בבת אחת. קפה שהיא מלאה פרות. ונתנה על האסקפה החיצונה. אף על פי שרוב הפרות מבחוץ. פטור עד שיוציא את כל הקפה : המוציא בין בימינו בין בשמאלו. בתוך חיקו או על פתחו חייב. שכן משא בני קהת. לאחר ידו כרגלו בפיו ובמזרקו באזנו ובשערו. ובפונדתו ופיה למטה. בין פונדתו מחלוקו. ובשפת חלוקו. במנעלו כשנדרו פטור. שלא הוציא בדרך המוציאין : המתכונן להוציא לפניו ובא לו לאחוריו פטור. לאחוריו ובא לו לפניו חייב. באמת אמרו. האשה החוגרת בפגד בין מלפניה בין מלאחריה חייבת. שכן ראוי להיות חוזר. רבי יהודה אומר אף מקבלי פתקין : המוציא פפר לרשות הרבים חייב. הוציאוהו

שנים פטורין. לא יכול אחד להוציא. והוציא אחד שנים חובים. ורבי שמעון פוטר. המוציא אכלין פחות ממשעור פפלי. פטור אף על הפלי. שהפלי מפלה לו: את החי במטה. פטור אף על המטה. שהמטה מפלה לו. את המת במטה חיב. וכן פזות מן המת וכוזות מן הנבלה וכעדרשה מן השרץ חיב. ורבי שמעון פוטר: הנמיל צפרניו זו כוז. או בשניו. וכן שערו וכן שפמו וכן זקנו. וכן הנודלת. וכן הכוחלת. וכן הפוקסת. רבי אליעזר מחיב. וחקמים אוסרין משום שכבות. התולש מעצין נקוב חיב. ושאינו נקוב פטור. ורבי שמעון פוטר פזה וכוזה:

הזורק מרשות היחיד לרשות הרבים. מרשות הרבים לרשות היחיד חיב. מרשות היחיד לרשות היחיד. ורשות הרבים באמצע. רבי עקיבא מחיב. וחקמים פטורין. פיצד. שתי גזוזטראות זו פנגד זו פרשות הרבים המושט והזורק מוז לזו פטור. היו שתיהן בדיוטא אחת. המושט חיב והזורק פטור. שפד היתה עבודת הלויים שתי עגלות זו אחר זו פרשות הרבים. מושטין הקרשים מוז לזו. אבל לא זורקין: חולית הפור והקלע. שהן גבוהים ישרה. ורחפן ארבע. הנמיל מהן. והמתן על גפן חיב. פחות מכן פטור: הזורק ארבע אמות כותל למעלה מעשרה טפחים פזורק פטור. למטה מעשרה טפחים פזורק בארץ. הזורק בארץ ארבע אמות חיב: זרק לתוך ארבע אמות. ונתגלגל חוץ לארבע אמות פטור. חוץ לארבע אמות ונתגלגל לתוך ארבע אמות חיב: הזורק בים ארבע אמות פטור. אם היה רקק מים ורשות הרבים מהלכת בו. הזורק לתוכו ארבע אמות חיב. וכמה הוא רקק מים פחות מעשרה טפחים. רקק מים ורשות הרבים מהלכת בו. הזורק בתוכו ארבע אמות חיב: הזורק מן הים ליבשה. ומן היבשה לים. ומן הים לספינה. ומן הספינה לים. ומן הספינה לחברתה. פטור: ספינות קשורות זו בזו. ממלטין מוז לזו. אם אינן קשורות אף על פי שמוקפות. אין ממלטין מוז לזו: הזורק ונופר לאחר שיצתה מידו. קלטה אחר. קלטה כלב או שנערפה פטור. זרק לעשות חבורה בין באדם ובין בהמה. ונופר עד שלא נעשית חבורה. פטור. זה הפלל פל חיבי הפאות. אינן חיבין עד שתהא תחלתן וסופן שנגה. תחלתן שנגה וסופן ודון. תחלתן ודון וסופן שנגה. פטורין עד שתהא תחלתן וסופן שנגה:

הבונה פמה יבנה ויהא חיב. הבונה פל שהוא. והמסתת והמפה כפטייש ובמעצד והקודח פל שהוא חיב. זה הפלל פל העושה מלאכה ומלאכתו מתקיימת בשבת חיב. רבי שמעון פן נמליאל אומר. אף המפה בקורנם על הסדן בשעת מלאכה חיב. מפני שהוא פמתקן מלאכה: החורש פל שהוא. המגפיש והמקרסם והמזרד פל שהוא חיב: המלקט עצים אם לתקן פל שהן. אם להסיק פדי לבשל ביצה קלה. המלקט עשבים. אם

לְתַקֵּן כָּל שְׂהוּא. אִם לְבַהֲמָה. כַּמְלֵא פִי נְדִי: הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. בֵּין
 בְּיָמֵינוּ בֵּין בְּשִׂמְאֵלוֹ. בֵּין מִשְׁשׁ אֶחָד בֵּין מִשְׁתֵּי שְׁמוֹת. בֵּין מִשְׁתֵּי סַמְכֵיּוֹת.
 כָּכָל לְשׁוֹן חֵיב. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לֹא הֵיבּוּ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֶלָּא מִשׁוּם רוּשָׁם.
 שֶׁכֶּף הָיוּ כּוֹתְבֵין עַל קְרִישֵׁי הַמִּשְׁפָּן. לִידַע אִיזוֹ בֶן זִוּגוֹ. אָמַר רַבִּי מַצִּינוּ שֵׁם
 קָמָן מִשְׁשׁ גְּדוּל. שֵׁם מִשְׁמַעוֹן וּמִשְׁמוּאֵל. נַח מְנַחוּר. דִּן מְדִנְיָאֵל. גֵּד מְדִיָּאֵל:
 הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בְּהֶעֱלֵם אֶחָד חֵיב. כְּתֹב גְּדִיּוֹ בְּסֵם. בְּסִיקְרָא בְּקוּמוֹם
 וּבְקִנְיָנוֹתוֹם. וּבְכָל דְּבַר שֶׁהוּא רוּשָׁם. עַל שְׁנֵי כּוֹתְבֵי זְוִיּוֹת. וְעַל שְׁנֵי לוֹחֵי
 פְּנִקָּס. וְחַן נְהַיְגִין זֶה עִם זֶה חֵיב. הַכּוֹתֵב עַל בְּשׂוֹרוֹ חֵיב. הַמְסַרְט עַל בְּשׂוֹרוֹ
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחִיב חֲטָאֵת. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. כְּתֹב בְּמִשְׁקֵן. כְּמִי פִרְוֹת
 בְּאַבְק דְּרָקִים בְּאַבְק סוֹפְרִים. וּבְכָל דְּבַר שֶׁאִינוּ מְתַקְּנִים פְּטוּר. לְאַחַר יְדוֹ
 בְּרַגְלוֹ כְּפִיּוֹ וּבְמִרְפָּקוֹ. כְּתֹב אוֹת אַחַת סְמוּךְ לְכְתֹב. וּכְתֹב עַל גְּבִי כְּתֹב.
 נְתַבְּנָן לְכַתּוֹב חֵיִת. וְכְתֹב שְׁנֵי זְוִיּוֹן. אַחַת פְּאַרְצֵן וְאַחַת בְּקוֹרְהָ. כְּתֹב עַל
 שְׁתֵּי כּוֹתְלֵי הַבַּיִת. עַל שְׁנֵי דְפֵי פְּנִקָּס. וְאִין נְהַיְגִין זֶה עִם זֶה פְּטוּר. כְּתֹב אוֹת
 אַחַת נוֹטְרִיקוֹן. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן בְּתִירָא מְחִיב. וְחַכְמִים פּוֹטְרִין: הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי
 אוֹתִיּוֹת בְּשְׁתֵּי הָעֵלְמוֹת. אַחַת שְׁחֲרִית. וְאַחַת בֵּין הָעֲרַבִּים. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל
 מְחִיב. וְחַכְמִים פּוֹטְרִין:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הָאוֹרֵג שְׁלֹשָׁה חוּטִין בְּתַחֲלָה. וְאַחַד עַל הָאֲרֵיג חֵיב.
 וְחַכְמִים אוֹמְרִים. בֵּין בְּתַחֲלָה. בֵּין בְּסוֹף. שְׁעוּרוֹ שְׁנֵי חוּטִין: הַעוֹשֶׂה
 שְׁתֵּי בְתֵי גִירִין. בְּגִירִין. בְּקִירוֹם בְּנִפְהָ בְּכַבְרָה וּבִסֵּל חֵיב. תּוֹפֵר שְׁתֵּי
 תְּפִירוֹת. וְהַקּוֹרֵעַ עַל מְנַת לְתַפּוֹר שְׁתֵּי תְּפִירוֹת: הַקּוֹרֵעַ בְּחֲמַתּוֹ. וְעַל מַתּוֹ.
 וְכָל הַמְקַלְקֵלִין פְּטוּרִין. וְהַמְקַלְקֵל עַל מְנַת לְתַקֵּן. שְׁעוּרוֹ בְּמַתְקֵן: שְׁעוֹר
 הַמִּלְגֵּן וְהַמְנַפֵּן וְהַזּוֹבֵעַ וְהַטּוֹה כַּמְלֵא רוּחַב הַסֵּיט פְּפוּל. וְהָאוֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין.
 שְׁעוּרוֹ כַּמְלֵא הַסֵּיט: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַצֵּד צְפוּר לְמַגְדֵּל וְצָבִי לְבַיִת חֵיב.
 וְחַכְמִים אוֹמְרִים צְפוּר לְמַגְדֵּל. וְצָבִי לְבַיִת וְלַחֲצֵר וּלְגִיבְרִין. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן
 גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לֹא כָּל הַגִּיבְרִין שׁוּין. זֶה הַפֶּלֶל כָּל הַמְחַסֵּר צִידָה פְּטוּר.
 וְשֹׂאִינוּ מְחַסֵּר צִידָה חֵיב: צָבִי שֶׁנִּכְנֵס לְבַיִת וְנִעַר אֶחָד בְּפָנָיו חֵיב. נִעְלוֹ
 שְׁנַיִם פְּטוּרִין. לֹא יָכוֹל אֶחָד לְנַעוֹל וְנִעְלוֹ שְׁנַיִם חֵיבִין: וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר:
 יֹשֵׁב הָאֶחָד עַל הַפֶּתַח וְלֹא מִלְּאָהוּ. יֹשֵׁב הַשְּׁנַיִם וּמִלְּאָהוּ. הַשְּׁנַיִם חֵיב. יֹשֵׁב
 הָרִאשׁוֹן עַל הַפֶּתַח וּמִלְּאָהוּ. וְכֹּא הַשְּׁנַיִם וְיֹשֵׁב בְּצִדּוֹ. אֵף עַל פִּי שְׁעָמֵד
 הָרִאשׁוֹן וְהַלְךְ לוֹ. הָרִאשׁוֹן חֵיב. וְהַשְּׁנַיִם פְּטוּר. הֵא לְמָה זֶה דּוּמָה לְנִעוֹל
 אֶת בֵּיתוֹ לְשׂוֹמְרוֹ. וְנִמְצָא צָבִי שְׁמוֹר כְּתוּבוֹ:

שְׁמוּנָה שְׂרָצִים הָאֲמוּרִים בְּתוֹרָה. הַצֵּדֵן וְהַחֹבֵל בְּהֵן חֵיב. וְשֹׂאֵר שְׂקָצִים
 וְרַמְשֵׁים הַחֹבֵל בְּהֵן פְּטוּר. הַצֵּדֵן לְצוֹרֵךְ חֵיב. וְשֹׂאֵל לְצוֹרֵךְ פְּטוּר.
 חִיָּה וְעוֹף שֶׁבְרָשׁוֹתוֹ. הַצֵּדֵן פְּטוּר. וְהַחֹבֵל בְּהֵן חֵיב: אִין עוֹשֵׂן הַלְמִי
 בְּשַׁבָּת. אֲבָל עוֹשֶׂה הוּא אֶת מִי הַמִּלַּח. וְסוֹבֵל בְּהֵן פִּתּוֹ. וְנִתְּן לְתוֹךְ
 הַתְּבִשָּׁל (פֶּרֶט יוֹפֵה)

התבשיל. אמר רבי יוסי והלא הוא הלמי בין מרבה ובין מועט. ואלו הן מי מלח המצרים. נותן שמן בתחלה לתוך המים. או לתוך המלח: אין אוכלין אוזב יין בשבת. לפי שאינו מאכל בריאים. אבל אוכל הוא את יועזר. ושוטה אבוב רועה. כל האכלין אוכל אדם לרפואה. וכל המשקין שוטה. חוץ ממי דקלים וכוס עקרון. מפני שהן לירוקה. אכר שוטה הוא מי דקלים לצמא. וסך שמן עקרון שלא לרפואה: החושים בשנינו לא יגמע בהן את החומץ. אבל כמפל הוא פדרפו ואם נתרפא נתרפא. החושים במתניו לא יסוד יין וחומץ. אבל סך הוא את השמן. ולא שמן ורד. בני מדכים סכו שמן ורד על מפותיהן. שכן דרפם לסוד בחור. רבי שמעון אומר כל ישראל בני מלכים הם:

אלו קשרים שחיבין עליהם קשר הנפלין. וקשר הפפנין. וכשם שהוא חיב על קשורין פה הוא חיב על התרן. רבי מאיר אומר כל קשר שהוא יכול להתירו באחת מידיו. אין חיבין עליו: יש לה קשרים שאין חיבין עליהן בקשר הנפלין ובקשר הפפנין. קושרת אשה מפתח חלוקה. והוסיי סבכה ושל פסיקא ורצועות מנגל וסנדר. ונודות יין ושמן. וקדרה של בשר. רבי אריעזר בן יעקב אומר קושרין לפני הבהמה בשביל שלא תצא. קושרין דלי בפסיקא אבל לא בחבר. רבי יהודה מתיר. כלל אומר רבי יהודה. כל קשר שאינו של קמא אין חיבין עליו: מקפלין את הכלים אפילו ארבעה וחמשה פעמים. ומציעין את המטות מלידי שבת לשבת. אבל לא משבת למוצאי שבת. רבי ישמעאל אומר מקפלין את הכלים. ומציעין את המטות מיום הכפרים לשבת. וחלבי שבת קרבין ביום הכפרים (י"א) אבל לא של יום הכפורים בשבת) רבי יעקב אומר לא של שבת קרבין ביום הכפרים. ולא של יום הכפורים קרבין בשבת:

כל פתבי הקדש מצילין אותן מפני הדלקה. בין שקורין בהן ובין שאין קורין בהן. ואף על פי שבתובים בכל לשון מעונין גניזה. ומפני מה אין קורין בהן מפני פטול בית המדרש. מצילין תיק הספר עם הספר ותיק התפלין עם התפלין. ואף על פי שיש בתוכן מעות. ולהיכן מצידין אותן למכור שאינו מפלש. בן בתירא אומר אף המפלש. מצילין מזון שרש סעודות. הראוי לאדם לאדם. הראוי לבהמה לבהמה. כיצד נפלה דלקה בלילי שבת. מצידין מזון שלש סעודות. בשחרית מצילין מזון שתי סעודות. במנחה מזון סעודה אחת. רבי יוסי אומר לעולם מצילין מזון שלש סעודות. מצילין סל מלא בכרות ואף על פי שיש בו מאה סעודות. ועגול של דבלה והבית של יין. ואומר לאחרים בואו והצילו לכם. ואם היו פקחין עושין עמו השבון אחר השבת. להיכן מצילין אותן לחצר המעורבת. בן בתירא אומר אף לשאינה מעורבת. ואשם מוציא כל כלי תשמישו. ולובש כל מה שיכול

ללבוש. ועומף כל מה שיכול לעמוף. רבי יוסי אומר שמונה עשר פלים: והוור ולובש ומוציא. ואומר לאחרים בואו והקילו עמי: רבי שמעון בן גמס אומר. פורסין עור שר נדי. על גבי שדה תבה ומנדל. שאחז בהן את האור. מפני שהוא מחרד. ועושין מחיצה בכל הפלים. בין מלאים בין ריקנים. בשביל שלא תעבור הדלקה. רבי יוסי אומר בכלי חרש חדשים מלאים מים. לפי שאין יכולין לקבל את האור. והן מתבקעין ומכבין את הדלקה: נכרי שפא לכבות. אין אומרים לו כפה ואל תכבה. מפני שאין שביתתו עליהן. אבל קמן שפא לכבות אין שומעין לו. מפני ששביתתו עליהן: פופין קערה על גבי הנר. בשביל שלא תאחוז בקורה. ועל צואה של קסן. ועל עקרב שלא תשוך. אמר רבי יהודה. מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זבאי בערב. ואמר חוששני לו מהטאת: נכרי שהדליק את הנר. משתמש לאורו ישראל. ואם בשביל ישראל אסור. כלא מים להשקות בהמתו משקה אחריו ישראל. ואם בשביל ישראל אסור. עשה נכרי כבש לירד בו. יורד אחריו ישראל. ואם בשביל ישראל אסור. מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו באין בפסיעה. ועשה נכרי כבש לירד בו. וירדו בו רבן גמליאל וזקנים:

מלתי כתוב כנס גדולים סאומרים כיום כנסת קודם שמקדשין קדושה כנא פ"ו ממכנת כנת ואר"כ אומרים זו: ע"ז קדושות הן ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות ומה היא קדושתה שמביאים כפנייה העומר ותבפורים ושתי הלחם מה שאין מביאין בן מכל הארצות: עירות המוקפות חומה מקודשות כפנייה למשלחין מתוכן את המצורעים ומכבבין לתוכן מת עד שירצו יצא אין מחזירין אותו: לפנים מן החומה מקודש מהם שאוכלים שם קדשים קלים ומעשר שני. הר הבית מקודש ממנו שאין זכים וזבות נדות ויולדות נכנסין לשם. החיל מקודש ממנו שאין עובד פוכבים וממאי נתיים נכנסים לשם. עזרת נשים מקודשת ממנו שאין טבול יום נכנס לשם ואין חיבין עליה הטאת. עזרת ישראל מקודשת ממנה שאין מחוסר פפורים נכנס לשם וחיבין עליה הטאת. עזרת הפהנים מקודשת כפנייה שאין ישראלים נכנסין לשם אלא בשעת צרכיהם לסמיכה לשחיטה ולתנופה: בין האולם ולמזבח מקודש ממנו שאין בעלי מומין ופרועי ראש נכנסין לשם. ההיכל מקודש ממנו שאין נכנס לשם שלא רחוי זדים ורגלים: קודש הקדשים מקודש מהן שאין נכנס לשם אלא כהן גדול ביום הפפורים בשעת העבודה: אמר רבי יוסי פחטשה דברים בין האולם ולמזבח ע"ה להיכל שאין בעלי מומין ופרועי ראש ושחויין יין ושלא רחוי זדים ורגלים נכנסין לשם ופורשין מבין האולם ולמזבח בשעת הקטרה:

כלי עין וכלי עור וכלי עצם וכלי זכוכית פשוטיהם מהורים ומקבלתן ממאין. נשברו מהורות. חזר ועשה מהם פלים מקבלים מומאה מפאן ולהבא. כלי הרום וכלי נתר מומאהן שיה מתמאין ומטמאין באור ומטמאין באחוריהן ואינן מטמאין מפניהן ושביתתן היא טהרתן:

וזה"כ ואמר זה המאמר מהוה"ר (יתרו פ"ה ע"ב) המסיגל לנשמה המדבר מכבוד סעודה זו :

בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא בְּסַעֲדָתָא תִּנְיָנָא פְּתִיב אֲזוּ תִתְעַנְנָ עַל יוּ. עַל יוּ וְדַאי
דְּהָיָא שְׁעָתָא אֲתַגְלִיא עֲתִיקָא קִדְיָשָׁא וּבְקִדְהוּ עֲלִמִין בְּחֻדְוֹתָא שְׁלִמָא
וְחֻדְוֹתָא דְעֲתִיקָא עֲבָדִין וְסַעֲדָתָא דִּילִיהּ הִיא וְדַאי . בְּסַעֲדָתָא תְּלִיתָא
דְּשַׁבְּתָא פְּתִיב וְהִיא תְּלִיתָא נְחֻלַת יַעֲקֹב אֲבִיךָ דָּא הִיא סַעֲדָתָא דְזַעִיר אֲנָפִין
דְּהוּי בְּשִׁימוּתָא וְכִלְהוּ שְׁמָא יוֹמִין מִהוּוּא שְׁלִימוּ מִתְּפָרְכָּאן וּבְעֵי בַר נֶשׁ
לְמַחְדֵי בְּסַעֲדָתֵיהּ וְלֹא שְׁלֵמָא אֲלִין סַעֲדָתֵי דְאַנּוּן סַעֲדָתֵי מִהִימְנוּתָא שְׁלִימָתָא
דְּזַרְעָא קִדְיָשָׁא דִּישְׂרָאֵל דִּי מִהִימְנוּתָא עֲלָא דָּא דִּילְהוּן וְלֹא דְעַמִּין עוֹבְדֵי
כּוֹכְבִים וּבְגִינֵי כֶּךָ אָמַר בִּינֵי וּבִין בִּנֵי יִשְׂרָאֵל . תָּא חֲזוּ בְּסַעֲדָתֵי אֲלִין
אֲשֶׁתִּמּוֹדְעִין יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן בִּנֵי מִלְכָּא דְאַנּוּן מִהִיכְלָא דְמִלְכָּא דְאַנּוּן בִּנֵי
מִהִימְנוּתָא וּמֵאן דְּפָגִים חֵד סַעֲדָתָא מְנִיְהוּ אַחֲזוּ פְּנִימוּתָא לְעֵלָא וְאַחֲזוּ
נְרַמִּיהּ דְּלֹאָו מִבְּנֵי מִלְכָּא עֲלָאָה הוּא דְּלֹאָו מִבְּנֵי הִיכְלָא דְמִלְכָּא הוּא דְּלֹאָו
מְזַרְעָא קִדְיָשָׁא דִּישְׂרָאֵל הוּא וְיַהֲבִין עֲלֵיהּ חוּמְרָא דְתִלְתַּת מְלִין דִּינָא דְגִיְהִנְנָם
וְכוּ . וְתָא חֲזוּ בְּכִלְהוּ שְׁאָר זְמַנִּין וְחֲגִין בְּעֵי בַר נֶשׁ לְחֻדֵי וְלְמַחְדֵי לְמַסְכְּנֵי
וְאִי הוּא חֻדֵי בְּחֻדְוֵי וְלֹא יְהִיב לְמַסְכְּנֵי עוֹנֶשִׂיָה סְגִי דְּהָא בְּחֻדְוֵי חֻדֵי וְלֹא
יְהִיב חֻדֵי לְאַחְרָא עֲלֵיהּ פְּתִיב וְזִרְיָתֵי פְּרִישׁ עַל פְּנִיכֶם פְּרִישׁ חֲגִיכֶם וְאִי אִידוּ
בְּשַׁבְּתָא חֻדֵי אַף עַל גַּב דְּלֹא יְהִיב לְאַחְרָא לֹא יַהֲבִין עֲלֵיהּ עוֹנֶשִׂא פְּשָׁאָר
זְמַנִּין וְחֲגִין דְּכְתִיב פְּרִישׁ חֲגִיכֶם . פְּרִישׁ חֲגִיכֶם קְאָמַר וְלֹא פְּרִישׁ שַׁבְּתְכֶם וְכְתִיב
חֻדְשִׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנָאָה נִפְשֵׁי וְאֵלּוּ שַׁבַּת לֹא קְאָמַר וּבְגִינֵי כֶּךָ פְּתִיב בִּינֵי
וּבִין בִּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִשּׁוּם דְּכֶרֶ מִהִימְנוּתָא אֲשֶׁתְּכֶם בְּשַׁבְּתָא יַהֲבִין לִיהּ לְבַר
נֶשׁ נִשְׁמָתָא אַחְרָא נִשְׁמָתָא עֲלָאָה נִשְׁמָתָא דְכָל שְׁלִימוּ בֵּה כְּדוֹנְמָא דְעֲלָמָא
דְּאִתֵּי וּבְגִינֵי כֶּךָ אֲקַרֵי שַׁבַּת מַחוּ שַׁבַּת שְׁמָא דְקִדְוֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמָא
דְּאִידוּ שְׁלִים מְכַל סְמְרוּי . אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְדַאי כֶּךָ הוּא וַי לִיהּ לְבַר נֶשׁ דְּלֹא
אֲשֶׁלִים חֻדְוֹתָא דְמִלְכָּא קִדְיָשָׁא וּמֵאן חֻדְוֹתָא דִּילִיהּ אֲלִין תִּלְתַּת סַעֲדָתֵי
מִהִימְנוּתָא סַעֲדָתֵי דְאַבְרָהָם יַצְחָק וַיַּעֲקֹב פְּלִילִין בְּהוּ וְכִלְהוּ חֻדֵי עַל חֻדֵי
מִהִימְנוּתָא שְׁלִימוּתָא מְכַל סְמְרוּי : תָּאנָא בְּהֲדִין יוֹמָא מִתְּעַרְרִין אַבְהִין וְכָל
בְּנֵין יִגְקִין מַה דְּלֹאָו הָכֵי בְּכֶר שְׁאָר חֲגִין וְזְמַנִּין בְּהֲדִין יוֹמָא חֲבִיבָא דְגִיְהִנְנָם
נִיחִין בְּהֲדִין יוֹמָא כֶּרֶ דִּינִין אֲתַפְּכִין וְלֹא מִתְּעַרְרִין בְּעֲלָמָא בְּהֲדִין יוֹמָא
אוֹרִיתָא מִתְּעַרְרָא בְּעַמְרִין שְׁלִימִין בְּהֲדִין יוֹמָא חֻדְוֹתָא וְתַפְנוּקָא אֲשֶׁתַּמַּע
בְּמֵאֲתָן וְחִמְשִׁין עֲלִמִין : בְּרוּךְ יוּ לְעוֹלָם אָמֵן וְאַמֵּן :

המבקר את החולה בשבת לא יאמר ככחול אלא כך יאמר :

שַׁבַּת הִיא מְלֻעֶזֶק וְרַפּוּאָה קְרוּבָה דְּבּוּא וְשַׁבְתּוּ בְּשָׁלוֹם :

ואם הלך לנחם אנלים יאמר :

שַׁבַּת הִיא מְלַנְחֵם וְנַחְמָה קְרוּבָה דְּבּוּא וְשַׁבְתּוּ בְּשָׁלוֹם :

דיני קידושא רבא של שחרית וקצת טנהני שבת

(רה"ח) (א) יביה ערוך ומטו מולעת ומטו פרוסה על הכלתן כמו כסודות כלילה לוימחר לאכול קודם ו' שעות ואכור להתעטות בשבת עד ו' שעות אם לא תענית תלום ויבכך על כיון כס"ג והוא נקרא קידושא רבא וזה הקידוש אינו אלא רק מדרכנן וחס"כ יכול ידיו (וע"י) לעיל בקידוש לילה לעיני נטילה ע"ש) ויבטע על לחם משנה כמו כלילה ויפסוד וגם זה הקידוש לר"ך שיסיכ במקום שיעוד (ע"ל נדיני קידוש לילה): (ב) אסור לטעום קודם קידוש חס"י מים ומיכו בכקר קודם תפלת שחרית וחס"י לחות מים מפני שלא חל עליו חובת קידוש עדיין (סי' רפ"ט): (ג) במקום שאין יין מלוי סוי סכר ושאר משקין שדרך לשחותן ללמאו חמר מדינה חוץ מעטס ומותר לקדש על המשקין בשחרית ואם אין לו סכר ושאר משקין מדרך על הפת המוליא והוא ג"כ קידושא רבא ואכור לאכול ולשחות שאר דברים עד שיקדש

מקודם על הפת ואם אין לו פת יסול לאכול שאר דברים בלא קידוש ואפי' מלפני שיביאו לו פת או שאר משקין לקידוש ח"ל להמתין ומותר לאכול קודם הקידוש וכשמתאיין לו פת או יין לקידוש קדש עליו חס"כ והטעם ד"ח דמותר לאכול קודם קידוש וכדלוי סס לסמוך עליהם בשעת הדחק אבל בקידוש של לילה לר"ך להמתין ולא לאכול עד הזאת לילה אם מלפני שיביאו לו לחם או יין לקידוש אבל יותר מחלות לילה אין להמתין (מ"א סג): (ד) נכיס חייכות בקידוש היום כמו אנכיס. ומי שמתעטס בשבת ח"ל לקדש בשחרית (פ"מ סג): (ה) בשבת ירכס פירות ומגדים ומיני ריח כדי להשלים מנין מאס כרסות ואם רגיל בשניה אל יעטלנה משום דעונג הוא לו ולא יאמר אישן בשבת כדי שיביא לו פניו לעשות מלאכס כמו"ס (סי' ר"ך ע' מ"א סג):

סדר קידוש ליום השבת

לוקח הכוס בידו ויאמר זה הזמר:

אֲתִקְנוּ סְעוּדָתָא דְמַהֲיִמְנוּתָא שְׁלִימָתָא. הַדְוֹתָא דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא.
 אֲתִקְנוּ סְעוּדָתָא דְמַלְכָּא. דָּא הִיא סְעוּדָתָא דְעֵתִיקָא
 קַדִּישָׁא וְתַקַּל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין וְזַעִיר אַנְפִּין אַתְּנִן לְסַעְדָּא בְּהַרְהִי:

אני יצחק לוריא

אַ סַדְר לְסְעוּדָתָא. בְּצַפְרָא דְשַׁבְתָּא. וְאַזְכִּין בְּהַ שְׁתָּא. עֵתִיקָא קַדִּישָׁא:
 גְּ הוֹרִיחַ יִשְׂרָי בְּהַ. בְּקִדּוּשָׁא רַבָּא. וּבְחִמְרָא טַבָּא. דְּבִיחַ תַּחְדֵּי נַפְשָׁא:
 י שְׂרָר לָן שׁוֹפְרִיחַ. וְנַחְזוּ בִּיקְרִיחַ. וְנַחְזוּ לָן סַתְרִיחַ. דְּאַתְאַמַּר בְּלַחֲיִישָׁא:
 י גַּלְהַ לָן מַעֲמִי. דְּבַתְרִיסַר נַחְמִי. דְּאַיְנוּן אֶת בְּשַׁמְיַח. כְּפִילָא וּקְלִישָׁא:
 צ רֹרָא דְלַעֲלָא. דְּבִיחַ חַיִּי קְלָא. וְיִתְרַבֵּי חִילָא. וְתַסַּק עַד רִישָׁא:
 ח דו חֲצֵדִי חֲקָלָא. בְּדַבּוּר וּבְקָלָא. וּמְלִלוּ מְלַח. סְתִיקָא פְּדוּבִישָׁא:
 קָדָם רַבּוּן עֲלָמִין. בְּמַלְיוּן דְּסַתְיִמִין. תַּגְלִיוּן פְּתַנְמִין. וְתִימְרוּן חַדּוּשָׁא:
 ל עַמַּר פְּתוּרָא. בְּרֹזָא וּקְרָא. עַמְיָקָא וּסְמִירָא. וְלֹאוּ מְלַחָא אֲוִישָׁא:
 ו אַלְיוּן מְלִינָא. יְהוּן לְרַקִּיעֵינָא. וְתַמְן טָאן שְׂרָיָא. הֲרָא הַהוּא שְׂמִישָׁא:
 ר בּוּ יִתֵּיר יִסְגִי. לַעֲלָא מִן דְּרַגְיַח. וְיַסַּב פֶּת וּזְגִיחַ. דְּהוֹת פְּרִישָׁא:
 יְדִי אֶסְחִי אַנָּא. לְגַבֵּי חַד מְנָא. לְסַמְרָא חוֹרִינָא. דְּלִית בְּהַ מַּפְשָׁא:
 אַ וּפִין בְּתַלְתָּא. עַל פְּסָא דְּבַרְכַתָּא. לְעִילַת עֲלֵרָא. עֵתִיקָא קַדִּישָׁא:

זה הזמר אומרים קודם קידוש. שם המהנר חיים יצחק:

חַי יְיָ וּבְרוּךְ צוּרֵי. בְּיַי תַּתְּחַלֵּל נַפְשִׁי. בִּי יְיָ יֵאִיר נְרִי. בְּהַלּוּ גְרוּ עֲלֵי רֵאשֵׁי:

(*) שני תרונים חלו אין לאומדס רק קודם מים אחרונים. (פ"י):

(פ"י). לולא דמסתפינא הייתי מניח חרוז ידי אסתי. ולדפוס במקו' תיבת כמשא. תיבת "שמשא". והוא עפ"י האמור במג"א סי' קפ"ח ס"ק ב' בשם החי"ט. אשר באם אין לו כלי להטיל כתובה מים אחרונים. אזי יעלם במקום שאין משתמשין בו כ"א. וזהו פירוש חרוז. ידי אסתי אלא לגבי חד מנא. כמאחז"ל מים אחרונים אין נטלים אלא ככלי ואם אין לו כלי אזי אני טועל ללד חמר שאין משתמשין בו:

(פירות יוסף) כח א

י רועי לא אחסר. על מי מנוחות ינהלני. נותן להם לכל בשר. לחם
הקי המריפני: יהי רצון מלפניך. אתה אלהי קדושי. תשרוך לפני שליחך.
תדשו בשמן ראשי: מי יתן מנוחתי. לפני ארון השלום. והיתה שלמה
מפתי. החיים והשלום: ישלח מלאכו לפני. ללותי לווה. בכוס ישועות
אשא פני. מנת פוסי רווה: צמאה נפשי אל יי. ימלא שובע אסמי. אל
הדרים אשא עיני. פהלל ולא כשפאי: חדות ימים ושנות עולמים. עורה
כבודי עורה. ועל ראשי יהיו תמים. גר מצוה ואור תורה: קומה יי למנוחתי.
אתה וארון עזך. קח נא אל את ברכתי. ותחזק מני חוזק:

(סת"ש) עי' בכל בו סדר קידוש שנת כשחיות וכ"ע וז"ל יש נוהגין לומר קודם קידוש ובמרו בני ישראל כו'
ואחר הקידוש פותחין בקול רם לבגוד כשנת מומרים כגון מומור לדוד כ' רופי עד סופו ולדוד מומור לה'
סאכין ומלוואה עד סופו. וממור ברבי נשי את ה' אלהי גדלת מאוד כו' ואח"כ מושפין את כלתם ואלוהים סעודתן:
מזמור דוד יי רעי לא אחסר: בנאות השא ירביצני על מי מנוחות ינהלני:
נפשי ישובב ינחני במעגלי צדק למען שמו: גם כי אלה בגיאי צלמות
לא אירא רע כי אתה עפדי שבטך ומשענתך הטה ינחמוני: תשרך לפני
שלחן נגד צרתי דשנת בשמן ראשי פוסי רווה: אה טוב וחסד ירדפוני כל
ימי חיי ושכתי בבית יי לארץ ימים:

אם תשיב משבת רגלך עשות חפצך. ביום קדשי וקראת לשבת ענג לקדוש
יהיה מכבוד וכבודתו מעשות דרכיך מפצוא חפצך ודבר דבר: אז
תתענג על יהוה והרפכתה על במתי ארץ והאבלתה נחלת יעקב אכה פי
פי יהוה דבר:

וישמרו בני ישראל את השבת. לעשות את השבת לדורתם ברית
עולם: ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם. בי ששת ימים
עשה יהוה את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש:
זכור את יום השבת לקדשו: ששת ימים תעבד ועשית כל
מלאכתך: ויום השביעי שבת ליהוה אלהיך לא תעשה
כל מלאכה אתה ובנה ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך
אשר בשעריך: כי ששת ימים עשה יהוה את השמים ואת
הארץ את הים ואת כל אשר בם וינה ביום השביעי:

על כן ברוך יהוה את יום השבת ויקדשהו:

על היין סברי קנן ונדנן ובבאי:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הנפן:

(שרת יוסף)

וזהו כדי רכיבית ויתן לכל המסובין ויטול ידיו וקודם שינגבם יכרך פניו. ויכלע על שתי לחם כמו בסעודה כליה. ויזהר במלת על כהולתן לכל הסעודות: ומהירות לימוד על כהולתן כגד מסור:

(סת"ש) מזה על כל איב לאכול קוד' חלי היו' כדי לקיים מצות עונג שבת. והדרשני' אומר' אכמתא ליה מת"ש וקראת לבנת ענג כתיב חסר וי"ו לרמזו שרריך לאכול קודם שש שעות. ובמפתי בשם רבינו זרחיה הלוי כל מי שאינו אוכל בבנת חמין לדין לפנות בדיקה אם הוא אשקורוס. ואם מת יתעסקו בו פתמין. ויש מן האומרים על המאכל שהוא ימין. וכל המיימין להכביל ולהסתין. הוא המאמין. ויזכה לראות בקץ הימין: ויותר במלת על השלחן בכל הסעודות. הלא מאזו המעמתיך כגד למעלה בסעודה הא' והירות הלימוד על השלחן. ויותר מאוד מלאכול חביל' גסה ומרובה וכיחוד בימי' הקלרים. בכדי שיוכל להתפלל תפלת מנחה וערבית כטובה. גם יוכל לקיים סעודה בליבית כהלכתה שלא יהיו דומות עליו לנשא שאפת האכילה המרובה. ויעת האכילה ראוי למר ככל פת (הריני אוכל לכבוד שבת קודם לשיקב"ס ושנינתי) ואם רוצה ליבן חסר הסעודס ימסור שנתו לשאת שיקין אותו שלא יתקפם כשיבס יותר מדלי. יו"ס:

זמירות ליום השבת

זה הזמר שם החסד (שמעון בר יוחנן) והוא רבניו שמעון הגדול אשר פשה כמה וכמה פיוטים ותחם שמו בראשי המדרשות מחרו השני המתחיל (שכתי י"ה). (מה יקר). (פילס בת. ופיר). (נסגרת). (כנאו. ראונו). אחר כך עשה מרוז אחד המתחיל (לזה לור הסדו קהלותיו) ראשי מינות יתקן וכו' וסדו לתת שיר ובנת להש"י על שהולחנו ממלרים והילנו משואלי כ':

זכר זה נקרא זמירות לשבת אף שאין בו גם רמו משבת. שמדבר מהללת שטבוד גליות שהוא שבר המענג שבת. ומשבת העתיד שכולו יום. ומשכחי השם שאמר לו שבת. ומה' גליות וגאולתן (כקדושת כתר. לכן אומרים אותו בנינון כחר בסעודת היום) ומיזוה ואילך מדבר רק לעתיד (ולכן נהגו כסעודה ג' לנגן שנית יזוה כו' (ורנים מדלגין אותו בשחר) שאתה אחד דמנחה נגד שבת העתיד) וכו' י"א כתיס וככ"ה ה' הרוזיס (נגד ה' גליות) כסיכס שזו (ומ' ונ' מחלפין) וזה' עד יזוה הוא' ל' מקרא ממש. ומשם ואילך רק בסוף ל' מקרא ממש. וכראשי הכתיס אחר הא' חתום שמעון בר יתקן. והוא ר' שמעון הגדול מראשי הפייטנים שהכר כמה פיוטים:

ברוך אדני יום יום. יעמס לנו ישע ופדיוס. ובשמו נגיל בל היום. ובישועתו נרים ראש עליון. כי הוא מעוז לדל ומחסה לאביון: שבמי יה לישראל עדות. בצרתם לו צר. בסבדות ובעבדות. בלבנת הספיר הראם עז ידידות. ונגלה להעלותם מעומק בור ודות. כי עם יי החסד והרבה עמו פדות: מה יקר

פירוש הנרי"ע

ברוך. לריך לנרך ה' על כל גאולה (שנמשלה) בכוריהם שגרו להעלותם משם (שנקרא עומק בור ליום) שנאלנו בהסדו. ולבטוח בו שיעמוס לנו עוד בעתיד יסוע' וסדיון עולם מנלות ישמעאלי' אף שנתארך הקץ. ואז נגיל תמיד בשמו שירשם על כ"ה ממנו. וע"י ישועתו (כלי מע"ס) נרים ראש נמשלה. וכ"ז יהא כהסדו שהוא עוז ומחסה לעני כמונו בגלות: ברוך. (תליס ס"ה כ'): ובשבו. מל"ה (סס קי"ה כ"ד): מעוז. (ישעיה כ"ה): שבמי. (פתח בגאולת מלרים הראשונה ומגאס כסדר) שבמי ישראל שהתם בס' ה' סס יה (הראובני. ה בראש י' כסוף) אחר יז"מ. השם מעיד שהם בני אבותם ולא נפגמו במלרים. ובעת לרתם סס בסגלות וטכדות חומר ולבנים. נלעטר עמם ויהי אחת רגלו כמעשה לבנת הכסיר. וכזה הראה להם שנתו העז. ונגלה במלרים כחצי הלילה והרג (מרת יוסף)

חֲסֵדוֹ בְּצִלוֹ לְגֻנְנָמוֹ . בְּגִלּוֹת בְּבִלְהָ שְׁלַח לְמַעֲנָמוֹ . לְהוֹרִיד
 פְּרִיָּתִים גְּמֻנָה בִּינָמוֹ . וַיִּתְּנֵם לְרַחֲמִים לְפָנַי שׁוֹבִימוֹ . כִּי לֹא
 יִשָּׁשׁ יְיָ אֶת עַמּוֹ . בְּעֶבֶר תִּגְדֹּד שְׁמוֹ : עֵילָם שֵׁת פֶּסָאוֹ לְהַצִּיל
 יְדִידָיו . לְהַעֲבִיר מִשָּׁם (מֵאֲזֵנֵי מוֹרְדֵיּוֹ . מֵעֶבֶר בְּשִׁלַּח פְּדָה אֶת
 עֲבָדָיו . קָרָן לְעַמּוֹ יָרִים תְּהַלֵּה לְכֹל חֲסִידָיו . כִּי אִם הִזְנִיחַ וְרַחֲם
 פְּרַחְמָיו וְכָרוֹב חֲסֵדָיו : וְצִפִּיר הַעֲזִים הַגְּדִיל עֲצוּמָיו . וְגַם חֲזוֹת
 אֲרַבַּע עָלוּ לְמִרוֹמָיו . וּבְלִבָּם דְּבָרוֹ לְהַשְׁחִית אֶת רְחוּמָיו . עַל
 יְדֵי כְהִנּוּ מִגֵּר מִתְקוֹמָיו . חֲסֵדֵי יְיָ כִּי לֹא תָמְנוּ כִּי לֹא כָלוּ
 רַחֲמָיו : נִסְגְּרָתִי לְאֹדָם בְּיַד רַעֵי מוֹדְנָי . שֶׁבְכָל יוֹם מְמַלְאִים

פירוש הגר"ע

מזרים. ששעבוד בכל היה קטן יותר. שמי יעקב
 היו כזער והיו גנילין בו וממנו גלו. ולככל גלו
 מחפוטקי מלכין. והיה הכשתה ה' לגאולה מזרים
 ולא לככל וחשבו שלא יפדו חמיד) להבא לחכות
 ככל כנפיו. כי הלא בגלות בכל גולה גם הוא עמם
 כשנילם. וכשהוריד עמם לשם מלאכיו (א"ג
 כשהורידו הכשדים לישראל כספינות לגולה) ומנה
 עמם וירד ג"כ לשם. ושם נתן את ישראל לרחמים
 לפני העמים שכבדו ואח"כ הוציאם משם. כי לא
 עזבם אפי' הם הייבשים. וכיון שהיו חייבים והיו
 בזווה לארץ. עשה להם חסד למען שמו הגדול:
 מה (תלים ו'): בבילה (ישעיה מג) להוריד (שם):
 בריחיים. מלאכים. ע"ש עושה מלאכיו רוחות.
 א"ג כמשפוטין. עץ המטביה הכסיה ומישרה. א"ג
 ספינות. שכל מהלכין בגיבית רוח: וירתנם (תלים
 קומו): כ"י. (ש"א יב): עילם. בתוך ע' שנה
 בגלות בכלה שם ה' כסא משפטו במדינת עילם
 ממשלת אשכנז והמן שמרד בו. להציל ישראל
 אהוביו ע"י מאוזני משפטו ובזכות השקלים שנתנו
 לכופר נפסם בר"ה אדר הקודם למשקל כסף המן
 להשמירם. ולהלך משם מאוזני משפטם להשמירם.
 ולא יושפטו בתוך רבעים בשכר משקל י' אלף ככר
 כסף (נ"א). להאביר משם מעוני (חוקי מורדיו)
 ופדה ממות לחיים את ישראל עבדיו. שלא יעברו
 מהעולם ע"י חיה רעה אשכנז (שנקרא אריה)
 וכלי זיינו. ועוד הוסיף והרים קרנם ככבוד להל'.

* להעביר משם מאוזני מורדיו. כשם הגאון מו"ה זלמן מרגליות. וז"ל. ליל מפני מורדיו והוא
 לקוח מלבן המקרא בישיבה כ"י כ"ג ה' טוב למיד מעוניה. אך לאון משם אינו מדוקדק יותר וטל לומר להעביר
 מהם. ולתור עיני בע"ה כ"י ע"ה נפל גם כזה כי הוא מיוסד על המקרא ובמת' כספי בעינה והאבדתי משם מלך
 ושרים ובמש' מנצח דרש להאי קרא מלך זה ובתי שרים זה הוא ובמת' בני וע"ש המקרא הוא אמר עילם בת
 כפלו להליל ידיו להאביר משם מעוני מורדיו וכדפוס או' מכת' אשכנז משם כדפוס הראשון זה כמה מאות
 שנה הוחלף מלת להאביר ובמת' בתחמוז להעביר וכן ה"י אות עי"ן של מעוני ובמת' תמורו אות אלף ומלוא
 לנבים ולתקן שיהיה אע"ה תורת' למקומה דכתי' וע"ה:
 סק' אחרים וזמן עת'ל.
 (ברית יוסף)

כָּרַסָם מֵעַדְנֵי. עֲזַרְתּוֹ עָמִי לְסִמּוֹךְ אֶת אֲדֹנָי. וְלֹא נִמְשַׁתְּנֵי כָּל יְמֵי עַדְנֵי. כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם אֲדֹנָי: בְּבֹאוֹ מֵאֲדוֹם הַמוֹיץ בְּגָדִים. זָבַח לוֹ בְּבִצְרָה וּמִבַּח לוֹ בְּבֹגְדִים. וַיִּזְנַחֵם מִלְּבוּשָׁיו לְהֵאָדָם. בְּכַחוֹ הַגְּדוֹל יִבְצֹר רוּחַ נְגִידִים. הִגָּה בְּרוּחוֹ הַקָּשָׁה בְּיוֹם קָדִים: רֵאוּתוֹ כִּי כֵן אֲדוֹמֵי הָעוֹצֵר. יִחְשׁוּב לוֹ בְּבִצְרָה תִּקְלוֹט כְּבִצֵּר. וּמִלֶּאֶךְ כְּאֵדָם בְּתוֹכָהּ יִנְצֵר. וּמִזִּיד פִּשְׁוֹנֵג בְּמִקְלָט יַעֲזֵר. אֲהַבּוּ אֶת יְיָ כָּל הַסִּידִיּוֹ אֲמוּנִים נוֹצֵר: יִצְוֶה צוֹר הַסִּדּוֹ קִהְלוֹתָיו לְקַבֵּץ. מֵאֲרָבַע רוּחוֹת עֲדָיו לְהַקְבִּץ. וּבְהֵר מְרוֹם הָרִים אֲזַתְנוּ לְהַרְבִּץ. וְאֲהַבּוּ יֵשׁוּב נְדָתִים קוֹבֵץ. יֵשִׁיב לֹא נֶאֱמַר כִּי אִם וְשִׁב וְקַבֵּץ: בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר טוֹב גָּמְלָנוּ. בְּרַחֲמָיו וּכְרוֹב הַסִּדּוֹ הַגְּדוֹל לָנוּ. אֱלֹהֵי וּכְאֵדָה יוֹסֵף עִמָּנוּ. לְהַגְּדִיל שְׁמוֹ הַגְּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ: בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁפָּרָאֵנוּ לְכַבוֹדוֹ. לְהַלְלוֹ

פִּירוּשׁ הַנְרִי"ע

שכדבר המבונה בריח ומראה נופל לשון חימוץ: בבצרה. בעיר מצר. א"נ סס עיר בארץ מואב. ועונש' על שהספיק' מלך לאדום יוכב בן זרח מצר' כמחית מלכה הראשון. א"נ צרת אדום בגבול שכינו למואב ופעם הית' למואב: ויז' (ישעי' סג): נשחם. דמס. שבוא חוקק האדם: יבצור ימטיט' וימנע. כמו לא יבצר (ראשית יא'): רוח. ענין גאווה: נגידים. שרים: הגה. (ישעיה כז) ענין הסרה. כמו הנו רשע (משלי כה): ראחו. לעמיד כשיראה שר אדום אשר כן גדול הרע העכוב למעט. יצרה לצרה להנלל. וכוזה יטעה ג' עשיות. שיחשוב שצרה היאשיר מקלט כצר במדבר ותקלטנו מלמו'. ושמלאך יושמר זה ממיחה כאלס. ושמויזד נעבב בעיר מקלט ממיחה כשונג. וטעה בגולה תחבבו חתה' כל הסידיו. שהמאמינים בגאולת עולם שומר ה' וכזכות' תגאלו כב"א: העוצר. ל' עיכוב. כמו נעצרה (שופטים יב) אינ מושל: אהבו. (תלים לא): יצוה. יבקש מה' כי י"ח שזכות האמונה בגאולת עולם הכל'. יגוה בחסדו ה' הקובץ נדחים מד' רוחות העולם. לקבץ אללו מגלות ישראל קהלותיו. וירכנלו אלל בהמ'ק שרונה כראש הר סיני שיהא בגובה ההרים חבור וכרמלו (וכהמ'ק אומר שירה וההרים עונים אחריו. ולכן נחנפ' מיגוה ואילץ שא' מזמר כניגון והשאר עונים) וישוב עמנו מגלות כנראה מהפסוק (דברים ל) שלא נחמר והשיב (אותנו) אלל ושכ' (בעצמו) וקבץ: ברוך הוא אלהינו אשר טוב גמלנו. כהפדו נחנפ' שש

כנרו עלי מד' רוחות ועי"ז נמסרתי בידי אדום שהם אחי ורעי (אח עשו ליפקב) ומריכין עמיחמיד (וגם כחלה היו רעי וכרתו עם מלכי ואחר כ"ו שנה עברו וריבו ושעבדו כנו. א"נ ביד רעי מדני. ע"י רעי בני עמי אחי' ורעים ארסתובלוס והורקנוס אחיו. שרבו עמי פ"ד המלוכה ע"י שנאת חנם. והורקנוס עור לטיטוס במלחמתו כדי שיעזרו ללחום באחיו מלך ירושלים. ועי"ז נכתל מלכות יהודה ולרות רבות בלו עליו ובסוף נחרב הכית פ"י סיפוס וגלו עד היום) וממלאין בטנם מתפנוקי ע"י המסים. אך פורת ה' עמי לסמכני וכמו שלא עזבני בכל ימי זמני גלוות שעברו עלי. וכוזה אחמין ואקוה כי לא יעזבני בגלות זה לעולם: נסצרתו. נמסרתי. כמו וה' הסגירם (דברים לב כט): כמלאים. מל"ה (ירמיה נא): מעדני. דברים תפנוקים. כמו מדני הלך (ראשית מט): אדני. מל' עמודיו ואדניו (שמואל י"ט): עדני. ל' זמן. כמו עדן ועדנין (דניאל זכה): כ"י. (איכ' ג לא): בבואו. לעתיד כשינקום ה' מארס ובעצמו יהרוג שרם ואח"כ אהרס ויכא משס כנגדים לכוטים מדס. כי לפי שזכה אהרס רב יהא לו בזוגדיו כצנרה. ולזה דמס על מלבושיו להאדירם. אז ימנע וימטיט גאות השרים ככחו הגדול ויסירם מהסולס כרומו החזק שהוא כיוס הנושב רוח מורה העו שברוחות: בבואו (ישעיה סג): חמוץ. ענין זביעה. ואין לו דומה. ויחכן שהוא הפוך מן חמתן רגלך כדס (תלים סח) שרגל הזכוש מדס נראה כפלוט. א"נ (פורת יוסף)

וְלִשְׁבֹּתוֹ וְלִסְפָּרְנֵהוּדוֹ . מִכָּל אֹם גָּבַר עָלֵינוּ חֶסְדּוֹ . לָכֵן בְּכָל יָלֵב
 וּבְכָל נֶפֶשׁ וּבְכָל מְאוֹדוֹ . נִמְלִיכּוֹ וּנְיַחְדּוֹ : שֶׁהַשְּׁלוֹם שֶׁלוֹ יִשִּׁים
 עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשְׁלוֹם . מִשָּׁמַאֵל וּמִיָּמִין עַל יִשְׂרָאֵל שְׁלוֹם . הַרְחֵמֵן
 הוּא יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם . וַיִּזְכְּנוּ לְרֵאוֹת בָּנִים וּבְנֵי בָנִים
 עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת עַל יִשְׂרָאֵל שְׁלוֹם . יוֹעֵץ אֵל גְּבוּר אָבִי
 עַד שֶׁר שְׁלוֹם :

זה הזמר שם המחבר (ברוך חוק) ומתאם בו כראשי המכוונות כחוק . רוב . ואשרי . כל . תמדת . זכור . קידש :
 בְּרוּךְ אֵל עֲלֵינוּ אִשֶּׁר נָתַן מְנוּחָה . לְנַפְשֵׁנוּ פְדִיּוֹם . מִשָּׂאֵת וְאַנְחָה . וְהוּא
 יְדִרוֹשׁ לְצִיּוֹן . עִיר הַנְּדָחָה . עַד אָנָּה תוֹנִינוּ . נֶפֶשׁ נְאַנְחָה : הַשּׁוֹמֵר
 שֶׁבֶת . הֵבֵן עִם הַבַּת . לְאֵל יִרְצוֹ . כְּמִנְחָה עַל מַחֲבַת : רוֹכֵב בְּעֵרְבוֹת . מִלֶּךְ
 עוֹלָמִים . אֶת עַמּוֹ לְשִׁבּוֹת . אֲזַן בְּנִעְיָמִים . בְּמֵאֲבְלֵי עֵרְבוֹת . בְּמִיָּנֵי מִטְעָמִים .
 בְּמִלְבוּשֵׁי כְבוֹד זִבְחַ מִשְׁפָּחָה : הַשּׁוֹמֵר וְאֲשֶׁרֵי כָּל הַזִּכָּה . לְתַשְׁלוּמֵי כָּפַל . מֵאֵת
 כָּל סוֹכְהָ . שׁוֹכֵן בְּעֵרְפֶּל . נִחְלָה לוֹ יִזְכָּה . בְּהָר וּבַשָּׁפֵל . נִחְלָה וּמְנוּחָה . בְּשִׁמְשׁ
 לוֹ יִרְדָּה : הַשּׁוֹמֵר כָּל שׁוֹמֵר שֶׁבֶת פְּדַת מַחְלָלוֹ . הֵן הַכֶּשֶׁר חַבַּת . קָדַשׁ גּוֹרְלוֹ .
 וְאִם יֵצֵא חוֹבֵת הַיּוֹם אֲשֶׁרֵי לוֹ . אֵל אֵל אֲדוֹן מַחְלָלוֹ . מְנַחָה הִיא שְׁלוּחָה :
 הַשּׁוֹמֵר תְּמִידַת הַיָּמִים . קָרְאוּ אֵלֵי צוּר . וְאֲשֶׁרֵי לְתַמִּימִים . אִם יִדְעָה נְצוּר . כְּתָר
 הַלּוּמִים . עַל רֵאשִׁים יִצוּר . צוּר הָעוֹלָמִים . רוּחוֹ בָּם נְחָה : הַשּׁוֹמֵר זְכוּר אֶת

פירוש הנרי"ע

וניחדו ב"ם בכל יום בשמע ישראל : גבר . (תליכ
 קיו) : שהשלום . (לפי שכלל הד' גלויות נכנסו
 ישראל לשלום וילאו בשלום וכן ילאו מגלות זה בשלו
 פחה הכית בשלום וסיימו בשלום ויסד בו ה' חרוזים
 כסיגם שלום . ולרמוז לה' שלמות שזכה לעתיד .
 בשלום ה' יתנהג עמנו מאלה לאלה . והכהנים
 יברכונו בכל יום בשלום בשם המפורש . ושלום ה'
 ידור בכהמ"ק . ויחן לו שלום . ונוטה לנו כנהר
 שלום) י"ר כי מי שהשלום שלו ישים עלינו ברכה
 בשלום (שזולתו ל"מ ברכה) וגם מפון ודרוש (חון
 משרב ומורח שהוכטח יעקב אע"ה ופרצת ימה
 וקדמה) יגיע שלום על ישראל . ושהרחמן יברך עמו
 ישראל בשלום (שרק הוא כלי מחויק ברכה) ויזכו
 לראות בניו וב"ב עוֹסְקִים בתורה ומצות בלי קנטור
 רק שלום על ישראל (וזה יהיה בימי משיח) ובעל
 השלום והרחמן . הוא ה' שקראו חוקיה פלא ועץ
 (מפליח פנה) אל גבור אבי עד שר שלום . ומשיח
 נקרא בשמו : יברך (תהלים כט) : בנים . מל"ה
 (שם קמת) : פלא . (ישעיה פ ה) :

בד' גלויות שעברו (מצרים וכלל והמן ויון) שכל
 גלות היה גדול עלינו וכנהולתו הגדיל לנו ישועתו
 כרחמיו וכרוב הדיו . ועתה ננקשו שבגלויות עולם
 מגלות זה בחסדו למטן שמו שהבטיחנו . ישעה לנו
 נסי גלויות שעברו ועוד יוסף פמנו נסים כהנה .
 ואז נגדיל שמו הגדול (במה שברא הכל) לומר גם
 הנכור (שהולחנו משעבוד) והנורא (שהוא נורא
 עמקדשו . שהארון יהרוג שונאינו) כמו שנקרא
 עלינו בן בימי מרע"ה . שאמר גם הנכור והנורא
 על יצ"מ והארון . ולא כירמיה שלא אמר נורא
 ודניאל שלא אמר גבור . ולא ככנה"ג שאמר גם
 גבור וטרא אך על כבישת כעכו לרשע וקיום אומה
 פ' בין פ' : אשר . (ישעיה סג ז) : ברוך הוא
 אלודינו שבראנו . מחין שיהא מעביט רק לכבודו
 (גלג לכבודנו) ודבורנו רק להללו ולספר הודו על
 שגבר עלינו חסדו והזילנו מכל אומה ולשון מהד'
 גלויות שעברו (וכן אנו עושין . שמזכירין יצ"מ בכל
 יום ונניט בית שני אחר ככל ועושין הטובה אחר
 חן ופורים אחר המן) וכוה נראה שגדול ה' מכל
 גלבים . ולכן ככל לב ונפש ומחד ממליכהו עלינו
 (שורת יופף)

יום השֶׁשֶׁת לְקִדְשׁוֹ . קָרְנוּ פִי נִבְהָה נִזְרַעַל רֵאשׁוֹ . עַל פֶּן יִתֵּן הָאָדָם לְנַפְשׁוֹ .
 עֲנֵנּוּ וְגַם שְׂמֵחָ : בְּהֵם לְמִשְׁחָה : הַשׁוֹמֵר קִדְשׁ הָיָא לָכֶם שִׁבְתַּת הַמְּלָכָה . אֶל
 תִּהְיֶה בְּהֵיכָלְכֶם . לְהַגִּיחַ בְּרָכָה . בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם לֹא תַעֲשׂוּ מְלָאכָה . בְּגִיכֶם
 וּבְנוֹתֵיכֶם . עֲבַד וְגַם שְׂפָחָה : הַשׁוֹמֵר

זו הזמר שם המזכר (ישראל) ומתחם שמו כלאשי התרונות יום . שבת . ראשון . אכול . מל :

יום זה מְכַבֵּד מְכַל יָמִים . פִּי בּוֹ שִׁבְתַּת צוֹר עוֹלָמִים : שֵׁשֶׁת יָמִים
 תַּעֲשֶׂה מְלָאכָתָה . וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא־תִהְיֶה . שִׁבְתַּת לֹא תַעֲשֶׂה
 בּוֹ מְלָאכָה . פִּי כָל עֲשֶׂה שֵׁשֶׁת יָמִים : יום זה ראשון הוא לְמַקְרָאֵי
 קִדְשׁ . יום שִׁבְתוֹן יום שִׁבְתַּת קִדְשׁ . עַל פֶּן כָּל אִישׁ בְּיָנוּ וּקְדִישׁ .
 עַל שְׁתֵּי לֶחֶם וּבְצִעוֹ תֵּי יָמִים : יום זה אֶבּוֹל מְשִׁמְנִים שִׁתָּה
 מִמֵּתִקִּים . פִּי אֶל יִתֵּן לְכָל בּוֹ דְּבָקִים . בְּגֵד לְלַבּוֹשׁ לֶחֶם חֲקִים .
 בְּשׂוֹר וְדָגִים וְכָל מִטְעָמִים : יום זה לֹא תִחְסַר כָּל בּוֹ וְאֶבְלָת וְשִׁבְעַת .
 וּבְרַבְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר אָחַבְתָּ . פִּי בְרָכָה מְכַל הַעָמִים :
 יום זה הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹדוֹ . וְגַם הָאָרֶץ מְלֹאָה חֶסֶד . רְאוּ פִי
 כָּל אֱלֹהֵי עֵשֶׂתָה יָדוּ . פִּי הוּא תַצּוֹר בְּעַלּוֹ תָמִים : יום זה

זו הזמר שם המזכר (יהודה) ומתחם שמו כלאשי התרונות יום . כיום . וכלו . דבר . כעס :

יום שִׁבְתוֹן אֵין לְשִׁבּוֹם . וְכִרוּ פְרִיִם הַגִּיחוֹת . יוֹנָה בְּצִיָּאָה בּוֹ כְּנִוֹת . וְשֵׁם יְנוּחוֹ
 יִגְעִי כַח : הַיּוֹם נִכְבֵּד לְבָנֵי אֲמוֹנִים . זְהִירִים לְשִׁמְרוֹ אֲבוֹת וּבְנִים . הַקּוֹק
 בְּשִׁנֵּי לוֹחֹת אֲבָנִים . מְרוֹב אוֹנִים וְאֲמִיץ כַּח . יוֹנָה : וְבָאוּ כָלֶם בְּכַרִּית יָחַד .
 נִשְׁעָה וְנִשְׁמַע אָמְרוּ בְּאֶחָד . וּפְתַחוּ וְעָנּוּ יְיָ אֶחָד . בְּרוּךְ הַנוֹתֵן לַיִּשְׂרָאֵל כַּח . יוֹנָה :
 דִּבֶּר בְּקִדְשׁוֹ בְּהַר הַמּוֹר . יום הַשְּׁבִיעִי זְכוֹר וְשִׁמּוֹר . וְכָל פִּקְדוֹי יָחַד לְגִמּוֹר .
 חוֹק כְּתוּבִים וְאֲמִיץ כַּח . יוֹנָה : הַעֵם אֲשֶׁר נַע פְּצֹאן מַעֲה . יוֹפּוֹר לְפָקְדוֹ בְּרִית
 וְשִׁבּוּעָה . לְכָל יַעֲבֵר בָּם מִקְרָה רַעָה . כַּאֲשֶׁר נִשְׁבְּעַתָּ עַל כִּי נָח . יוֹנָה :

זו הזמר תכרו כלאש'ע ומתחם שמו (אברהם) כלאשי התרונות מתרוו כשני וילין . אסור . נו . כעס . כוא . מתל :

פִּי אֲשִׁמְרָה שִׁבְתַּת אֶל יִשְׁמְרֵנִי . אוֹת הִיא לְעוֹלָמֵי עַד בְּיָנוּ וּבְיָנֵי : אֲסוֹר מִצֵּא
 חֲפִין עֲשׂוֹת דְּרָכִים . גַּם מְלֻדְבֵּר בּוֹ דְּבָרֵי צָרָכִים . דְּבָרֵי סְהוּרָה אֶה דְּבָרֵי
 מְלָכִים . אֶהְיֶה בְּתוֹרַת אֵל וְתַחֲפִמְנֵי . אוֹת הִיא : בּוֹ אֲמַצָּא תְמוֹד נִגְפֵשׁ לְנַפְשִׁי .
 הַגֵּה לְדוֹר רֵאשִׁוֹן נִתֵּן קְדוּשִׁי . מוֹפֵת פִּתַּת לֶחֶם מִשְׁנֵה בִשְׁטִי . כִּכָּה בְּכָל שִׁשִּׁי .
 יִכְפִּיל מְזוֹנֵי . אוֹת הִיא : רָשָׁם בְּדַת הָאֵל חוֹק אֵל סְגִינּוּ . בּוֹ לַעֲרוֹךְ לֶחֶם פָּנִים
 בְּפָנָיו . עַל פֶּן לְהַתְעַנּוֹת בּוֹ עַל פִּי נְבוּנָיו . אֲסוֹר . לְבַד מְיוֹם כְּפּוֹר עֵינָי . אוֹת הִיא :
 הוּא יום מְכַבֵּד הוּא יום תַּעֲנוּגִים . לֶחֶם וְיֵין טוֹב בְּשׂוֹר וְדָגִים . הַמֵּתֵאבְּלִים
 בּוֹ אָחוֹר נְסוּגִים . פִּי יום שְׂמַחוֹת הוּא וְתִשְׁמַחְנֵי . אוֹת הִיא : מִחַל מְלָאכָה בּוֹ

סופו להכרית. על פן אכבדם בו לפי פבורית. ואתפללה אל אלהי ערבית וישחרית. כוסך ונמ מנחה הוא יעניני. אות היא:

זה הזמר שם המזכר (שלמה חזק) וחתם שמו כדלפי התרוות. שמו. לעמל. מכו. הכס. חוק: שִׁמְרוּ שְׁבֻתוֹתַי. לְמַעַן תִּינָקוּ וְשִׁבְעֵתֶם. מִזֶּיּוּ בְּרַכּוֹתַי. אֶל הַמְנוּחָה בִּי בְּאֵתֶם. וְלוֹ עָלַי בְּנִי. וְעִדְנוּ מִעֲדֵנִי. שֶׁבֶת הַיּוֹם לִי: לְעַמֵּל קְרָאוּ דְרוֹר. וְנִתְּתִי אֶת בְּרַכְתִּי. אִשָּׁה אֶל אַהֲוֹתֶיהָ לְצָרוֹר. לְגִלּוֹת עַל יוֹם שְׁמִחָתִי. בְּגִדֵי יָשָׁשׁ עִם שְׂנִי. וְהִתְבּוֹנְנוּ מִזְקֵנִי. שֶׁבֶת הַיּוֹם לַה'. וְלוֹ עָלַי: מִהָרָו אֶת הַמְנוּחָה. לְעִשׂוֹת אֶת דְּבַר אֲסִיר. וְחִשְׁבוּ עִם הַקּוֹנֵה. לְשִׁלֵּם אֲכוּל וְהוֹתֵר. בְּטָחוֹ בִּי אֲמוּנִי. וְשִׁתּוּ יַיִן מִשְׂמִנֵּי. שֶׁבֶת הַיּוֹם לַה'. וְלוֹ עָלַי: הִנֵּה יוֹם גְּאֻלָּה. יוֹם שֶׁבֶת אִם תִּשְׁמְרוּ. וְהִיָּתֶם לִי סִגְלָה. לִינּוּ וְאַחַר תִּעְבְּדוּ. וְאֵן תַּחֲיוּ לְפָנַי. וְתִמְלְאוּ צְפוּנָי. שֶׁבֶת הַיּוֹם לַה'. וְלוֹ עָלַי: חֲזַק קְרִיתִי אֶל אֱלֹהִים עֲלִיּוֹן. וְהִשָּׁב אֶת נִוְתִי. בְּשִׂמְחָה וּבְהִיָּוִן. יִשׁוּרְרוּ עִם רַנְנִי. לִוְיִי וּכְהֵנִי. אֵן תִּתְעַנֵּג עַל יְיָ. שֶׁבֶת הַיּוֹם לַה'. וְלוֹ עָלַי בְּנִי:

זה הזמר שם המזכר (דנוש) וחתם שמו כתלת ד' חלקי התרומ כמו בתרומ ראשון. דרו. וינלכס, נעים. שנו: דְרוֹר יִקְרָא לְבֵן עִם פֶּת. וְיִנְצְדְכֶם כְּמוֹ בֵּבֶת. נְעִים שְׂמִיכֶם וְלֹא יִשְׁבֹּת. שְׁבוּ וְנוּחוּ בְּיוֹם שֶׁבֶת: דְרוֹשׁ נְוִי וְאוֹלָמִי. וְאוֹת יִשַׁע עֲשֵׂה עִמִּי. נָטַע שׁוֹרֵק בְּתוֹךְ פְּרָמִי. יִשַׁע שְׁנֵעַת בְּנִי עִמִּי: דְרוֹךְ פּוֹרָה בְּתוֹךְ בְּצֻרָה. וְגַם כָּבֵל אֲשֶׁר גָּבְרָה. נְתוּיָן צְרִי בְּאֶף וְעִבְרָה. שָׁמַע קוֹלִי בְּיוֹם אֶקְרָא: אֱלֹהִים הֵן בְּמִדְבַר הַר. הַדָּם שִׁפָּה בְרוֹשׁ תִּדְהַר. וְלִמְזִידִיר וְלִזְזִידִיר. שְׁלוֹמִים הֵן כְּמִי נָהַר: הַדְרוֹךְ קָמִי אֶל קָנָא. בְּמוֹג לִבִּי וּבַמְנוּחָה. וְנִרְחִיב פִּיהּ וּנְמַלְאָהּ. לְשׁוֹנֵנוּ דְּהַ רִנָּה: דַּעַת חֲכָמָה לְנַפְשָׁה. וְהִיא כְּתֵר לְרֵאשָׁה. נִצּוֹר מִצְוֹת קְדוֹשָׁה. שְׁמֹר שֶׁבֶת קְדוֹשָׁה:

זה הזמר שם המזכר (שמואל) וחתם שמו כדלפי התרוות שבת. מסכר. ואם. אכול. לערוך: שֶׁבֶת הַיּוֹם לִי. מֵאֵד צִחְלוֹ בְּרִנּוֹנִי. וְגַם הִרְבוּ מִעֲדֵנִי. אוֹתוֹ לְשִׁמּוֹר כְּמִצְוֹת יְיָ. שֶׁבֶת הַיּוֹם לַה': מִעְבּוֹר הַרְדֵּךְ וּגְבוּלָיִם. מַעֲשׂוֹת הַיּוֹם פְּעֻלִים. לְאֲכוּל וְלִשְׁתּוֹת בְּהִלּוּלִים. זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה יְיָ. שֶׁבֶת הַיּוֹם לַה': וְאִם תִּשְׁמְרֵנוּ. יֵה יִנְצְרֵךְ כְּכֶבֶת. אַתָּה וּבְנֵךְ וְגַם הַפֶּת. וְקִרְאָתָּ עוֹנֵג לְשֶׁבֶת. אֵן תִּתְעַנֵּג עַל יְיָ. שֶׁבֶת הַיּוֹם לַה': אֲכוּל מִשְׂמִנִּים וּמִמְעֲדָנִים. וּמִמְעֻמִּים הַרְבֵּה מִיָּנִים. אֲנִוּוּ פְרָךְ וְרַמּוּנִים. וְאֲכַלְתָּ וְשִׁבְעַתָּ וּבְרַכְתָּ אֶת יְיָ. שֶׁבֶת הַיּוֹם לַה': לְעָרוֹךְ בְּשִׁלְחֵן לַחֵם כְּמוֹדוֹת. לְעִשׂוֹת הַיּוֹם שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. אֶת הַיֵּשׁ הַנִּכְבָּד לְבָרְךָ וּלְהוֹדוֹת. שְׁקֹרוּ וְשִׁמְרוּ וְעִשׂוּ בְנֵי. שֶׁבֶת הַיּוֹם לִי:

יה רבון וכו'. צור משלו וכו' וירי אסחי וכו' תמלא כומיות ליל שבת:

(נהורא) אחר סעודת חמית קובעין מדרש לדרוש כד"ת להודיע לעם את חקי האלוים ואת חובותיו. ונדול טובה המכעלו. אמנם סייו דוקא בעלי בתים וכמון עם כי מאחר שכל ימות החול אין לכם פנאי לחורס שטוסקין כל ימי השבוע בחו"מ וטרודין בעסקי ד"א ושנכסם אס כבכתי יתעסקו באכילס ובתיס כל סיום תורס מה תהא עזיס ומנון ידע אים סכמוני חובות תורתו וחסותו אחר שכל ימי המעשה זה פונה לכרמו וזה לוימו. חס למ"מ וסחורתו. וזה למלאכתו ולחמנתו. אכל ת"ת סחורתו לחמנתו מלווים להמשיך כבכתי כטונג אכילס ובתיס ביותר. מ"מ גס סח"ת אחר שקיים שבת סוף לכס וסעד כל לרבו והתענג על ס' יקיים שבת לה' לנסוק כחורס בין מעט בין הרבה וכלכל ס'כיון לכס שמים. ולא יסרית פלמו כטיון עמוק לעסוק בו כבכתי כיניעס כדקדק שטוסקין כהול (פודת יוסף)

בחול. אלא לרוב להכניס יום השבת בכל דבר שאפי' הלמוד הקדוש ליל השבת (ע"ל בסוף דברי קדמוהי רבא מיה שביין לבאן): ר"ל דרשו ודבר דבר. שלא יבא דיבורך של שבת כדיבורך של חול. ואסור לראי מלאכה פלוני אע"פ לחרת אפי' הוא של מטה. כ"ש אלא יאמר סוחרים פ' חקנה נאמר. שארין שיחה בעלים שמוק וקולת ראש. וז"ל לקרוא בספרי חול של שמוק ושגמול. שיש כנס כנס לחוץ תמורין חף כמל (ולדברי רש"י) ו"ל חף ר"ת הוונת אסורות בשבת) א"ל בשבת שאפי' כתב של דיוקני אסרו. וכן עטרי בדשמת שפי' ומשטמת אל רשות וכן אגרות הודעות כגון של רשות אסורות לקרותן. וימון ארזים אסור לקרותן מתוך הכתב. ואע"פ שחל להזמין מתוך הכתב הנאמר כידו. ודוקא לומר שבת אבל להזמין כגבש על יום חול אסור גמור סוף (ר"ע ע"פ עוד): אסור לספר בשבת דבר שאיננו עו: אסור לשיין כניסיו לראות מה גרין למחר. אפי' איש עושה פתה כלל: והנה הלכתא רבנא לשכתא. וכבר הריכזו בספרי מוסר של ירא שמים יאמר לריות נקי כנס:

(פ"ט"ט) מה מאד לרוב האדם להזכיר מלהגב דברי חול כב"ק וכו"ש דברים בעלים ר"ל. וז"ל אה"ק פ' בשלח מאן דמיני כעטריא דשבת אסור ליה לאעטרא מנה דחול דהא פגים פנימו כימזא קדישא מאן דמיני כהולא דמלכא לא איתתא למכבד למלכא ויתעסק בחרתא כו' ובשבת כמילי דשמיא ובקדושה דיומא כשי לאעטרא ולא כמלה אחרת. ולא ודאח מ"ש חול בגמרא הקדושה על שיחת חולין חף כימי החול. וז"ל מ"ד האמנא אלס לרק תדכרון עובד אומנאו של אדם כעו"ל יעשה פנאי כלום ויכול חף ל"ת כן ת"ל לרק תדכרון אחר רבא סבא שיחת חולין עובד כעשה כמלמד ודכרת כס ולא כדברים בעלים כב אדא כר יעקב אומר בלאו שט"ל כל הדברים יגיטס לא יוכל איש לדבר. ואם בחול אדם מותרת ועומד הוא בלאו ועשה על שיחת חולין ק"ו לבנת קודש שהאדם מותרת להגדיל בין קודש לחול חף בדברים המותרים לדבר כימות החול. ואשרי מי שמלמו כחורס ומיגע א"פ לחדש איהו דבר חידוש כחורס הקדושה לפי האמת ומה גם בשבת קודש כמטאיר כוונתו"ל וז"ל וזכא איהו מאן דבשבתא בשבתא אסידת קמי מלכא על הדובא דאורייתא כו' וזכא חולקתון דכל אינון דתשתדלין באורייתא איזא דבשבתא משאר יומין. ואיש איש לפי ככלו ייגע לחדש דבר אס בגמרא ופוסקים אי כתיב או בייחוב לבית איהו כהנהגה עונה כעבודת ס' בהנהגת עברת המצבכה והדיבור או בהנהגת התעמדת הלימוד וטונות התפלה או בהנהגת צמח ומתן כלאונה ומדושה. יוש"ט:

דיני תפלת מנחה לשבת ג"ש דה"ח

(א) כמנחה אומרים אשרי ובה לזיון. הני קדיש ואומרים ואני תפילתי ואה"כ קורין שלשה גברי כפ' ראשונה משבת הבאה ואשילו הל יום טוב בשבת קורין כפ' הבאה וא"ל קדיש אחר קריאת התורה ואומר יהללו ומכניסין ספר תורה להיכל ואחר כך אומרים ח"ק וכו"ע אחר אחד כו' (סימן רנ"ג): (ב) ואם אינון ס"ת לקרות הפרשה אומרים ואני תפילתי חיקף אחר ובה לזיון בלי הני קדיש בינתים ואחר ואני תפילתי אומרים הני קדיש קודם התפלה (א"ר שס):

בהגיע שעת המנחה ילך כוריות להכניס להתפלל עם הציבור. משם בדרת החורה. שאין כבוד להוציא כעס מעטיו וכבוד עם בדרת מלך. ומלמד כבוד התורה. חיוב האנשים למועז קה"ת. כי אין טוב אדם יכול ליעזר ממנו סד"ה: אומרים אפרי ובדר קדושה. וטעם לאמירת כדר קדושה. שכן המנהג והמעלה מתעוררת מזה"ד. ובקדושה זו מתעוררים הבריות. ואח"כ יאמרו ואני תפילתי. וכתיב אכדרכה לומר אורח כ"ס. דהיינו עס א' יאמר עם הציבור. ופ"ב יאמר כשותחין הארון להוציא ס"ת. ובספר הדמים כתב שלא יאמר עם הקהל ואני תפילתי רק ימתינו עד ששותחין הארון ואו יאמר. וגדול מעלת פסוק זה מנאיר באה"ק פ' תבואה (דף ק"ו ע"א). ובאדרתא כפ' (דף ק"ט ע"א). ובכמהר"ל. לכן ראוי לומר כ"פ ולאכזב כתיבת עם כיון איהו תפלה כמתכנתו ממנחתו כעבודתו ית':

אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה: אשרי העם שפכה לו
 אשרי העם שיי אלהיו: תהלה לדוד. ארומםך אלוהי
 המלך ואברכה שמך לעולם ועד: בכל יום אברכה ואהללה שמך
 לעולם ועד: גדול יי ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר: דוד לדוד
 ישבח מעשיה וגבורתיה יצידו: תדר פבוד הודך ודברי נפלאותיה
 אשריחה: ועוזו גוראתיה יאמרו וגדלתה אספרנה: זכר רב טובך
 יביעו וצדקתה ירננו: חנון ורחום יי ארך אפים וגדדך חסד: טוב
 יי לכל ורחמיו על פרי מעשיו: יודוה יי פל מעשיה וחסידיה
 יברכוכה: פבוד מלכותה יאמרו וגבורתה ידברו: להודיע לבני

הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכַבּוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתָהּ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים
 וּמַמְשִׁלָתָהּ בְּכָל־דּוֹר וְדוֹר: סוּמָהּ יִי לְכָל־הַנְּפִלִים וְזוֹקֵף לְכָל־
 הַכַּפּוּפִים: עֵינַי כָּל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה גּוֹתֵן לָהֶם אֶת־אֲבָלָם בְּעֵתוֹ:
 פוֹתַח אֶת־יְדֶיךָ וּמִשְׁפִּיעַ לְכַרְחֵי רְצוֹן: צְדִיק יִי בְּכָל־דַּרְכָיו וְחֹסֵד
 בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יִי דְכָל־קִרְאָיו לְכֹר אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת:
 רְצוֹן־יִרְאִיו וַעֲשֵׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתֵם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִי אֶת־כָּל־
 אֲהַבָיו וְאֵת כָּל־הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תַּהֲלֵת יִי יִדְבַר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל־
 בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֵד: וְאַנְחֵנוּ נְבָרֵךְ יְהִי מִעַתָּה וְעַד־
 עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׁבִי פִשַׁע בְּיַעֲקֹב נָאִם יִי: וְאַנִּי זֹאת בְּרִיתִי
 אִתְּם אָמַר יִי רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבַרִי אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּפִיךָ
 לֹא יִמוּטוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זִרְעָה וּמִפִּי זִרְעַתְךָ אָמַר יִי מִעַתָּה וְעַד
 עוֹלָם: וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וּקְרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר
 קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יִי צְבָאוֹת מְלֹא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּמִקְבְּלֵי
 דִין מִן דִּין וְאִמְרֵי קִדְיֵשׁ בְּשָׁמַי מְרוֹמָא עֲלָאָה בֵּית שְׁכִינְתָּהּ
 קִדְיֵשׁ עַל אֲרַעָא עוֹבֵד גְּבוּרָתָהּ קִדְיֵשׁ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עֲלַמְיָא:
 יִי צְבָאוֹת מְלִיא כָּל אֲרַעָא זִיו יִקְרָהּ: וּתְשַׁאֲנֵי רוּחַ וְאִשְׁמַע אַחֲרֵי
 קוֹל רַעֲשׂ גְּדוֹל בְּרוּךְ כְּבוֹד יִי מִמְקוֹמוֹ: וְנִטְלַתְנִי רוּחָא וְשִׁמְעַת
 בְּתַרִי קֹל זִיעַ סָגִיא דְּמִשְׁבַּחִין וְאִמְרֵי בְרִיךְ יִקְרָא דִּי מֵאַתֵּר
 בֵּית שְׁכִינְתָּהּ: יִי יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֵד: יִי מַלְכוּתָהּ קָאִם לְעָלַם
 וּלְעָלְמֵי עֲלַמְיָא: יִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ שְׁמֵרָה
 זֹאת לְעוֹלָם לִיצֵר מִהַשְׁבוֹת לְבַב עַמּוּךָ וְהַכֵּן לְבָבְךָ אֱלֹהֵי: וְהוּא
 רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל
 חַמְתּוֹ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסִלַּח וְרַב חַסֵּד לְכָל קוֹרְאֶיךָ: צְדָקְתָּךְ
 צְדָק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֵמֶת: תִּתֵּן אֵמֶת לְיַעֲקֹב חַסֵּד לְאַבְרָהָם
 אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ מִיּוֹמֵי קֶדֶם: בְּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמֵם
 קִנּוֹ תֵּאֵל יִשׁוּעַתְנוּ סִלָּה: יִי צְבָאוֹת עֲפָנּוּ מִשִּׁנּוּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב

סֵלָה: יִי צְבֹאוֹת אֱשֶׁרֶי אָרַם בְּיַמֵּיךָ: יִי הוֹשִׁיעָה תְּפִלָּתְךָ
 יַעֲנֵנִי בְּיוֹם קְרָאֵנוּ: בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁפָּרְאָנוּ לְכַבֹּדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ
 מִן הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ תוֹרַת אֱמֶת וְהָיָה עוֹלָם נִטְעַם בְּתוֹכֵנוּ הוּא
 יִפְתַּח לָבֵנוּ בְּתוֹרָתוֹ וְיִשֶׁם בְּלִבֵּנוּ אֶהְבֵּתוֹ וְיִרְאֶתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ
 וְלַעֲבֹדוֹ בְּלִבְךָ שְׁלֵם לְמַעַן לֹא גִינַע לְרִיק וְלֹא גִלַּד לְבַהֲלָה: יְהִי
 רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמֹר חֻקְךָ בְּעוֹקֶם
 הַזֶּה וְנִזְכָּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִירָשׁ מִזִּבְחַת וּבִרְכַּת לְשָׁנֵי יְמֵי מִשְׁכַּן הַמִּשְׁכָּן
 וְלִחְיֵי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יִזְמְרֶךָ כְּבוֹד וְלֹא יִדָּם יִי אֱלֹהֵי לְעוֹלָם
 אֲוֶדְךָ: בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בֵּי וְהָיָה יִי מְבַטְחוֹ: בְּמַחֲוֹ בֵּי
 עֲדֵי עַד בֵּי בֵּיהּ יִי צוֹר עוֹלָמִים: וְיִבְטְחוּ בְּךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ בֵּי לֹא
 עֹזְבֵת דוֹרְשֶׁיךָ יִי: יִי חֲפִץ לְמַעַן צְדָקוֹ יִגְדִיל תוֹרָה וְיִאֲדִיר:

(גהורא) אומרים ואני תפילתי ט'. בטעם לפי שתתפללין מנהג אחר שאלנו וכתו ברכה ואמר' נגמ' שתי יין אל
 יתפלל ואם התפלל תפלתו תפלה לסיכך שואלין מלפני ה' בתהא תפלה זו כעת לטון . ובי"ט אין אומרים
 אותו מפני שאין נושאין להתפלל תפלת מנהג עד סמוך לערב כשאר ימות החול (אטורדוס) ונגמ' ד' דה"ט אף
 להטורדוס להתפלל כי"ט ג"כ מנהג סמוך לאכילה מ"מ א"ש ואני תפילתי מאוס דכרי עכ"ס ביכלתם להמתין עד
 סמוך לערב משא"כ בבית לריבין להקדים מאוס סעודה שליכית . ועפ"ד מיושב מנהגנו לאמרנו בשבת אף במקום
 שאין ס"ת (ע' מ' א'). כ' בעצק ברכה ובהגהת כ"ט הט"ה וז"ל שמן הראוי והמתניב לעמוד כשאוהב ואני תפילתי ט':

(פח"ש) כל בו שבת מנהג אומרים אשרי ובל"ג של אחרו אותו בשחרית מפני שזרע סלור ומפני שנג
 שבת ואח"כ אומרים ואני תפילתי דליתא במדרש יסונו כי יושבי שער ט' וכתיב כתיבה ואני תפילתי
 וגו' אמר דוד לפני ה' כ"ג כשאתין ומשתכרים הולכין ופוזזין ואנו לא כן אלא אפי"ס ששתינו ואני
 תפילתי לך ה' פת לטון וזונתו עת מנהג שהוא נשבת לטון :

**וְאֲנִי תְּפִלַּתִּי לְךָ יִי עַת רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי
 בְּאַמֶּת יִשְׁעֶךָ:**

וְאֲנִי תְּפִלַּתִּי לְךָ יִי עַת רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי בְּאַמֶּת יִשְׁעֶךָ: פתחו לי שערי צדק
 צלוחא דרעוא קמי עתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין יתגלה רעוא דעתיקא
 קרישא ומשחא דרבנותא דאתכלילו אבא ואמא עילאי ומן יובלא יריק על דיקנא דאהרן
 כהנא ולואי וישראל . על הררי ציון יריקון כחדא על יוסף ודוד סלכא יקבלון סמלכותא
 ההיא יניקא עבדין וכל בית ישראל ונשמתי דאיהו תאיבי לאסתחאה בהווא משתא ררין
 עלי מיניה ותתן בי חבמתא יקירתא ומנדעא ומוכלתנו בני חיי ומוזני רויחא ועותרא למפלח
 קדמך ומוזנא למטרוניהא כמה דאיצטרין ותבשר לעמך דאיהו זמין לחיי עלמא דאתי
 ובבעו מנך ובמטו מנך דלא אתפרש מנך ולא התפרש סנאי כגין דלא אחוב קמך ונחרי
 השתא למטרוניהא . עורי עורי לבשי עורו ורוע יהוה עורי ביטי קדם דורות עולמים הלוא
 את היא הסחצבת רחב מחוללת הננין : הלוא את היא המחרבת ים מי תהום רבה השמה
 מעמקי ים דרך לעבור גאולים : ופדויי יהוה ישובון ובאו ציון ברנה ושמתה עולם על
 ראשם . ששון ושמחה ישינו ונסו יגון ואנחה אמן : וכן יהי רצון :
 מגילתין ס"ת וקורין ג' גברי . יהללו . ומכניסין הס"ת להיכל ולומר הש"ן ח"ק :

כִּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא הָבוּ גִדְל לְאַלְהֵינוּ :
אֲדֹנָי שִׁפְתַי תִּפְתָּח . וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ :

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה . אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ . אֱלֹהֵי אַבְרָהָם . אֱלֹהֵי יִצְחָק .
וְאַלְהֵי יַעֲקֹב . הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיוֹן . גּוֹמֵל חַסְדִּים
טוֹבִים . וְקוֹנֵה הַכֹּל . וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת . וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם . לְמַעַן
שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה :

כַּשֵּׁת מוֹסִיפִין זְכַרְנוּ . מִי כַמוֹךְ . וְכַתּוּב . בַּסֵּפֶר חַיִּים . וְאִם שָׂכָה זַחֲמָס הַכִּרְכָּה אֵינּוּ מוֹזֵר :
כַּשֵּׁת וּבְכַנּוּ לַחַיִּים . מְלַךְ חַפֵּץ בַּחַיִּים . וְקִתְּבֵנוּ בַּסֵּפֶר חַיִּים . לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים :
מְלַךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן : בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶגֶן אַבְרָהָם :
אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי . מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה . רַב לְהוֹשִׁיעַ :
בַּחַיִּים מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם :

כְּבִלְבֵל חַיִּים בְּחֶסֶד . מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים . סוֹמֵךְ נוֹפְלִים . וְרוֹפֵא
חוֹלִים . וּמְתִיר אֲסוּרִים . וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל עַד עַד : מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרֹת .
וּמִי דוֹמֶה לָךְ מְלַךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה . וּמְצַמֵּחַ יְשׁוּעָה :
כַּשֵּׁת מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחֵמִים . זוֹכֵר וְצוֹרֵר לַחַיִּים בְּרַחֲמִים :

וּנְאֻמֵּן אַתָּה לְהַחְיֵית מֵתִים : בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְחַיֶּה הַמֵּתִים :

הַשֵּׁן אֹמֵר נִקְרַשׁ תַּמְלָא כַתְּפֵלַת הוּל :
לְשׁוֹן

לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּךְ . וְלִנְצַח גְּצָחִים קְדוּשָׁתְךָ נִקְדִּישׁ . וְיִשְׁבַּחְךָ אֱלֹהֵינוּ
מִכִּינּוּ לֹא יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד . כִּי אֵל מְלַךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה . בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה הָאֵל (כַּשֵּׁת הַמְּלַךְ) הַקָּדוֹשׁ :

אַתָּה קָדוֹשׁ . וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ . וְקָדוּשִׁים בְּכָל יוֹם . יִתְלַלְלוּ סְלָה : בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה הָאֵל (כַּשֵּׁת הַמְּלַךְ) הַקָּדוֹשׁ :

אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד . וּמִי כְעֶמְךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי

פּוֹרַת יוֹסֵף

אַתָּה אֶחָד . כַּכֵּר אִמְרַתִּי אֵלֶּל אַתָּה קִדְּשָׁתָּ . אֲשֶׁר לַתְּכַלִּיתָ . כִּי אִזּוּ נִגְמַר . אֵךְ עוֹלַם הַתְּנוּיָה . וְיוֹם
הַעֶקֶר הַסְּלִישִׁי . אֲשֶׁר יִישַׁר לָנוּ יוֹם הַשַּׁבָּת . הַשַּׁבָּת בַּאֲמוּנָה . וְהַקְּדוּשָׁה . אֲשֶׁר הוּא הַתְּכַלִּית .
הוּא הַיּוֹם . הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה רַמּוֹ גָּדוֹל . וְרוֹשֵׁס כֵּן הוּא רַמּוֹ גַּ"כ . לְכָל יְמֵי הָאָדָם . אֲשֶׁר בֵּהֶם
נִפְלָא . אֵל הַעוֹלָם הַנּוֹאֵי שְׂכָלוֹ שַׁבָּת . וְהוּא הַשַּׁבָּת יַחְנוּעַ . אֵל הַפְּעוּלוֹת . הַמְּבִיאֹת אֵל הַתְּכַלִּית .
הַגָּדוֹל בְּחַמַּת . כִּי כִמוֹ שֶׁאִמְרַנוּ בְּצִיאֹר וּיְכַלּוּ . וְיוֹם הַשַּׁבָּת הוּא יוֹם הַמְּנוּחָה . דְּמִיּוֹן לַתְּכַלִּית עַלְמוֹ .
שֶׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה . עוֹד לֹא הִגִּיעָה הַכְּרִיאָה הַיּוֹם אִם יִקְבַּע בְּלַצּוֹ . שַׁבַּת הַרְחֵשׁוּן אֲשֶׁר הוּא אֲמוּנָה

פִּירוּשׁ וְכוּוֹנוֹת פְּשׁוּטוֹת

אַתָּה אֶחָד . כַּתְּכַלִּית הַחַמּוֹדוֹת כֹּל הַכְּרַכָּה וְכֹל חֵלֶק : וְשִׁמְךָ אֶחָד . זֶכֶר שֶׁ כֵּן אִרְכַּע אוֹתוֹת שְׂכוֹל שֶׁסּ מִיּוֹד
לוֹ יִתְכַדֵּךְ : וּמִי כְעֶמְךָ יִשְׂרָאֵל מִי . וְלִכֵּן תִּפְאַרְתָּ מִי לְעַמְךָ נִתַּח :
(פּוֹרַת יוֹסֵף) א

אֶחָד בְּאַרְצָן . תִּפְאַרֶת גְּדֹלָה וְעִמְרַת יִשׁוּעָה . יוֹם
 מְנוּחָה וְקִדְשָׁה לְעַמְּךָ נְתַתָּ . אֲבָרְהֶם יִגַּל . יִצְחָק יִרְנָן .
 יַעֲקֹב וּבְנָיו יִנּוּחוּ בוֹ . מְנוּחַת אֲהָבָה וּגְדֻבָּה . מְנוּחַת
 אֲמֶת וְאַמוּנָה . מְנוּחַת שְׁלוֹם וְשִׁלּוּה וְהַשְׁקֵט וּבְטָח .
 מְנוּחָה שְׁלֵמָה שְׂאֵתָה רוּצָה בָּהּ . יִכִּירוּ בְּנֵיךָ וַיִּדְעוּ כִּי
 מֵאֵתְךָ הִיא מְנוּחָתָם . וְעַל מְנוּחָתָם יִקְדִּישׁוּ אֶת שְׁמֶךָ :
 אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בְּמְנוּחָתֵנוּ . קִדְשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתֶיךָ . וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ . שִׁבְעֵנוּ
 כְּמוֹבְךָ . וְשִׁמְחֵנוּ בִישׁוּעָתְךָ . וְטַהַר לְבָבֵנוּ לְעֲבֹדְךָ בְּאֵמֶת .
 וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ . בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן . שֶׁבֶת קִדְשֶׁךָ .

פּוֹרֵת יוֹסֵף וּיְנוּחוּ

מליאותו. והחדוש. ושבת השני. אשר הוא למוד
 וקיום התורה. שכחכ. ושבע"פ. אז ינהלו בטח.
 השבת העליון. הננוז ללדיקים בבית גנויו. כמו"ש
 מה רב טובך אשר לפנת ליראוך (תהלים ל"א).
 והבו שאמר הקב"ה למשה מתנה טובה יש לי בבית
 גנוי ושבת שמה. ואני רוצה ליתנה להם לישראל. לך
 והודיעם (שבת יו"ד ב'). ואמרו גם. אעפ"י.
 ששבת עבדא לגלווי. מתן שכרה. לא עבדא
 לגלווי. כי לפון הוא מכל. וגם בעוה"ז. אם יתקעו
 בלכס. שחי השכחות הנ"ל. יהיו דבקים בה'.
 כמו"ש ואתם הדבקים בה' (דברים ז') והוא ישרה
 שכנתו בנייהם. ויעטמו עונג מעין עוה"ב כמו"ש
 עולמך תראה כהיך. וכמו שאמרו שבת אחד
 מששים בעוה"ב (ברכות ל"ז ב'). ועל שחי שכחות
 אלו אמרו. אלמלי משמרין ישראל שחי שכחות
 כהלכתן מיד נגאלים (שבת קי"ה ב'). ואז אם
 נקבע כ"ז בלבנו. נדע פתה. וגם יגיע פת. אשר
 טלס ידעו. כי אתה אחד ושמן אחד. כמו"ש ביום
 ההוא יהיה ה' אחד. ושמו אחד (זכריה י"ד):
 ומי בעמך ישראל. כמו"ש את ה' האמת היום.
 וה' האמריך היום וגו' (דברים כ"ז): תפארת
 גדולה. כמו"ש (אסתר א') תפארת גדולתו:
 לעמך נתת. בלחות הראשונות. שנאמר גם.
 כי ששת ימים. עשה ה'. אשר נחקע בלכס. אמונת

מליאותך. ואמונת החדוש. בזה נגדל על כל
 העמים עו"ג: ועטרת ישועה. נתת לעמך בלחות
 השניות שנאמר גם כי עבד היית וגו' ויוניאך ה'
 אלהיך. אשר זה היה. לתכלית קבלת התורה.
 אשר היא ישועה אמיתית. וזוה מנוחה וקדושה.
 ליום שכולו שבת: לעמך נתת, וכמו"ש כחפלת
 שחרית. וגם כמנוחתו. לא ישכנו ערלים: אברהם
 יגל. וגם: יצחק ירנן. אם יעקב ובניו.
 ינוחו בו: מנוחת אהבה. וגרבות לב. שיהיו כל
 מעשיהם. מאהבת ה'. וכלכ שלם. מנוחה. אשר
 חכליתה: אמת ואמונה. הוא תורה שכחכ.
 ובע"פ: מנוחת שלום ושלוה. שלא יתגרה בו
 יל"ר הפנימי. להפריע מנוחתו: מנוחת השקט
 ובטח. ממועדים מכוון: מנוחה שלמה. במעשה
 ודבור. ומחשבה. כמו: שאתה רוצה בה. כי
 מחשבות אדם נעלמים המה מכל מי: יכירו בניך.
 כי מניעת העסקים. ועיני מו"מ בו. אין תכליתה.
 מרגוע לגוף מן העמל. והיגיעה מימי החול. כי אז
 היו. ימי החול והיגיעה התכלית ויום השבת הוא
 הסבה. המביא לתכלית. אבל ידעו. אשר המנוחה
 הוא התכלית. ומאתך הוא. להגיע ע"י. ליום
 שכולו שבת. ועל מנוחתם אשר נתת להם יקדישו
 את שמך:

פִּירוּשׁ וּכְוִנוֹת פְּשׁוּטוֹת

אברהם יגל כו'. כלומר אהבה ויחוק יכמתו כשיעקב ובניו ינוחו בו בשבת ואמרין אותו. ושיחך יעקב עם בניו
 לפי שהם נקראים על שמו שנאמר שמו נא בית יעקב הנקראים בשם ישראל. ואומר גילה באברהם ודנה ביחוק לפי
 שיחך הוא קרוב לבני יעקב שיתן להם השבת יותר מאברהם ויש לו שמחה יותר ממנו לפיכך נאמר בו רנה שהוא
 יותר מגילה שנאמר אף גילת ורנן ועוד כי גילה הוא כלכ ורנה נפש. אבל יעקב שהוא קרוב יותר מאברהם ויחוק
 לבניו שנתן להם שבת יש להם עיקר הענוטה. והולך ומספר המנוחות. מנוחת אהבה כו' (אטורדסה):

שְׁלוֹם רַב. עַל יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. תְּשִׁים לְעוֹלָם. כִּי אַתָּה הוּא מְלֶךְךָ. אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ. לְבָרֶךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ: בְּסֵפֶר בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם:

(כ"ט) אומר ככאן בספר חיים ואס לא אמר אין מחוירין אותו ואסור לחזור):

בש"ח בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרַבָּה וְשָׁלוֹם וּמְרֻמָּה טוֹבָה נֶאֱבָר וּנְגַתָב לְפָנֶיךָ אֲנִיחֵנו וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וְלְשָׁלוֹם: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהֵי נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי כִרְעוּ וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מְרֻמָּה וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תַדּוּם וְנַפְשֵׁי פְּעָפֶר לְכָל תְּהִיָּה פֶתַח לְבִי בְּתוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תְּרַדּוּף נַפְשֵׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רְעוּהָ מִהֲרָה הֲפֹר עֲצָתָם וְקַלְקַל מִחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׂמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יִמְנָךְ. עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשָׁתְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תוֹרָתְךָ. לְמַעַן יִחַלְצוּן יִדְיֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעַנְיִי: יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי פִי וְהִיָּיו לְבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי: עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמְרוֹצָיו הוּא יַעֲשֵׂה שָׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שיבקנה בית המקדש בבחבה בנחנו ומן חלקנו בתורתך: ושם נעברה ביראה בימי עולם ובקשנים קרבוניות: וערכה ליהוה מנחת יהודה וירושלים בימי עולם ובקשנים קרבוניות:

(בהורא) אומרים לדקתך ג' פעמים בג' פסוקים שהם כעין לדוק כדון בלבון נרו. על שמתו ג' ראשי ישראל בשעת מנחת בשבת. והכלל לז"ן. אם חל בו יום שאילו היה חול לא היו אומרים בו במנחה י"א א"א כי לז"ן. וכחכ סגור סי' רל"ב והוא ג"כ באבודרהם וז"ל שאל לדקתך על הסדר שנהג לאומרים. כי אומרים שלא כסדר כי לדקתך כהדרי אל הוא בתהלים סי' ל"ו ולדקתך אלכיס בו' הוא כסי' פ"א. ולדקתך דק הוא באשרי תמימי דרך. וכן הוא יו"ט. וכ"כ בנז"ק פ' תרומה דף קנ"ו פ"א. וכאמרו"ל פ"י סוד:

המעלות (סס) ואם נמשך התפלה עד סמוך לחשיכה שאם יאמר פרקי אבות או ברכי נפשי לא יוכלו לקיים סעודה ג' לא יאמרו פרקי אבות ושיר המעלות (עיון פ"א סס):

צַדִּיקְתָּךְ צִדְקָה לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: וְצַדִּיקְתָּךְ אֱלֹהִים עַד מְרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ גְדוּלוֹת אֱלֹהִים

פירוש ובוונות פשטיות

צדקתך לדקת משטיך הוא כולל לכל אפילו לדכפ"ס שמש: צדק לעולם. עם כל ישראל: ותורתך. מה שכתוב בתורתך כולל תמים בו'. הוא: אמת. כי אינו מוכח הטול מפני שמעשה הטוב כדי לשלם לו כעפ"כ שכתוב משלם: וצדקתך אלהים עד מרום. לדקת דיעך אפילו עם גדול בכריות שהוא משרע"כ אשר פלס למרום: אשר. כום: עשית גדולות. (הסכר אלסותך. שכל הטולס יאמרו: אלהים בו בכורך. שאתם משה גדול כקטן ואין אמת

מִי כְמוֹתָּ: צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה אֲדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יְיָ: ק"ש. עלינו. ק"

בשבת אחר סוכות מתחילין לומר ברכי נפשי ואומרים עד שבת הגדול:

קִד בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד הוֹד וְהוֹד לְבָשֶׁת: עֲמָה
אוֹר פְּעֻלָּמָה נוֹטָה שָׁמַיִם פְּרִיעָה: הַמְקָרָה בְּמַיִם
עֲלִיזוֹתַי הַשָּׁם עֲבִים רְכוּבוֹ הַמְחַלֵּךְ עַל־פְּנֵי־רוּחַ: עֲשֵׂה מְקַאֲבֵי
רוּחוֹת מִשְׁרָתָיו אֵשׁ לֵהֵט: יִסַּד אֶרֶץ עַל־מְכוּנָה בַל־תִּמְוֹט עוֹלָם
וְעַד: תְּהוּם פְּלִבּוֹשׁ פְּסִיתוֹ עַרְהָרִים יַעֲמְדוּ־מַיִם: מִן־גַּעְרָתְךָ

יגוסון

רד"ק

נהיה בלמעט הגלגל ואמר: יסד. ר"ל כי נתן בטבע הארץ להיות יודעת והמקום הסגל הוא אמלטיה הגלגל והנה היא על מכוניה שלא תמוט עולם ועד. כי אם תמוט לאחד מן ששה הגלגלין חטלה. והאל נתן בטבעה לירד ולא לעלות וכן מתכונתה שיסודה עגול ככדור לפי שהיא בתוך עגולה ואין צורה עומדת בתוך צורה ואינה נוטה לאחד מן הגלגלין אלא צורת הבינוני: תהום. עתה סיפר ארץ הית' הארץ מכוסה במים בתחלת הבריאה כי כן טבע המים להיותם על הארץ מכל זד אבל האל ית' ביכלתו ובהכמה הקוה אותם ללד אחד מעל פני הארץ וגלה פני הארץ לצורך הברואים והלמתי. וזהו פי' תהום כלבוש כסיתו מתחלי קודם הקוות המי' יהיו המי' כיסוי לארץ. ויהי' כינוי וא"י כסיתו כנגד הארץ. כי נמצא בל' זכר. ותהום הוא גם כן לשון זכר ונקבה: והנה הפי' הקרוב במלת כסיתו שהיה הכינוי כנגד הארץ ואמר כי בתהום כסית הארץ כמו שמכסה הלבוש את האדם: על הרים יעמדו מים. כי אף על ההרים הגבוהים היו המים. וחברון כי"ת במלת תהום הרבה כמוהו במקרא ויש לפרש הפסוק אחר הקוות המים ופי' כמו הלבוש שהוא מכסה על האדם ומכסה אותו כלו וזאת הפנים כן המים אחר שנקוו המים בכל זד' הארץ מכסה וזאת פני הארץ שנראית ביבשה ומקום היבשה בארץ מגולה כמו הפנים מגולה. ופי' על הרים יעמדו מים אף אחר שנקוו המים היו במקום מקוה המים ההרים מכוסין שם: יגוסון, יחפון. עתיד במקום עבר ורבים כמוהם כשאמרת יקוו המים אל מקום אחד נטו המים מפניך כמו העבד

ברכי. זה המזמור היה מספר נו מעשה בראשית וכי הכל עושה האל יתברך בהכמה לתיקון הכריות ואמר ברכי נפשי. כי אין בתהומים מי שידע לברך אלא נפש האדם המשכלת: ואמר גדלה. ממעשיך אנו מכינים כי גדלת מאד: הוד והדר לבשת. כשכראת הגלגלים תחלה והם עוין ולבוש הדר לך ומהדרתם יכיר אדם שז"ס הדרך וכבודך כמו הלבוש לבוש מלכות יכירכו אדם שאינו יודעו כי הוא מלך: עושה. החל כחור כי הוא נכרא תחלה אחר הגלגלים ופי' עושה כמו שפירשנו הוד והדר לבשת. או יהיה עושה כמו שפירשנו יוצא לגלגלי. ופי' מעשה כלומר שהלבוש אוחה אורה כמו שיעשה אדם שלמה: גומה שמים ביריעה. זה אומר על הרקיע המבדיל והוא נקרא שמים וזאת הכרואה היחה ביום שני ולא נוכל לפרש כי על השמים העליונים אומר שהם ס' גלגלים כי אותם נבראו קודם האור ביום הראשון: המקרה העבים הם עליומיו והם כמו קרוי על הארץ: ואמר השם עבים רכובו. כפל הענין במ"ש. ואמר רכובו כי במאמרו וברצונו העבים רלים כמו הנהמה ברשות הרכוב עליה וכן המהלך על כנפי רוח על מהירות דחיות הרוח וידקף העבים אל השיאה כאילו הוא המהלך על כנפיו: רוחות. הרוחות הנושבות הם מלאכיו ושלומו כי אין דבר במקרה אלא הכל בכונת המכוין וכן אש לזהם. והוא האשים והברקי' הרלים הכל הוא בדברו ובמזותו וכלם משרתיו. והנה הזכיר הדברים הנהיים באויר. ואחר כך יזכיר הארץ והמים והזכיר מה שנעשה ביום השלישי מהראות היבשה. והזכיר תחלה מוסדי הארץ ארץ

פִּירוּשׁ וּכְוִוִּנוֹת פְּשׁוּטוֹת

אתה נושא פנים: צדקתך. לדיקת תמימות דרכיך עם כל בני העולם. ואף עם האנשים אשר הם בעיני העולם: כהררי אל. כמו יוסף הלדיק שהשיג לדיקתו עם אחיו ועם כל בית אביו עכ"ל אהרן ית' מנקה מהם: משפטיך. כמו מהקטן שבאנשים שהוא שפל כמו: תהום רבה. וכמו שאין אתה יבא פנים לענין הדין כך לענין התשועה אתם עושה את כולם: אדם. שהוא התשוב עם: בדסה. מי שהוא קטן הערך כמו בהמה: תושיע ה'. פדסה"א (פורת יוסף) א

יְנוּסוּן מִן־קוֹל רַעַמָּה יַחְפוּזוֹן : יַעֲלוּ הָרִים יִרְדּוּ בְקַעוֹת אֶל־מְקוֹם
 זֶה יִסְדֹּת לָהֶם : גְּבוּל שְׂמֵת בְּלִי־עֵבְרוֹן בְּלִי־יִשְׁבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ :
 הַמְשַׁלַּח מַעֲיָנִים בְּנַחְלִים בֵּין הָרִים יִהְלִכּוּן : יִשְׁקוּ בְּלִי־הִיתוּ שְׂדֵי
 יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צְמָאִם : עֲלִיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם יִשְׁפּוֹן מִבֵּין עֲפָאִים
 יִתְגַּוֶּקוּל : מִשְׁקָה הָרִים מַעֲרִיזוֹתָיו מִפְּרֵי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׁבַּע הָאָרֶץ :
 מִצְמִיחַ חֲצִיר לִבְהֶמָּה וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא לָהֶם מִן־
 הָאָרֶץ : וַיִּין יִשְׁמַת לְבַב־אֲנוּשׁ לְהַצְהִיל פָּנִים מִשְׁמָן וְלָהֶם לְבַב־

ר"ד ק

והס עליו העץ וכן בארמית ועפי' ספיר. ואמר מבין עפאים. ולא זכר העצים כי ברוב גדילין העצים על שפתי הנהרות: יתנו קול. שמצפופים ומרניים: משקה. אחר שזכר הקוות המים שהיו ביום השלישי וזכר עם זה תועלת המים אשר ניבשה וזכר האמחים שנבראו גם כן ביום השלישי ואיך עלה אד מן הארץ והשקה את כלפני האדמה ואחר כך וימחם ה' אלהי' מן האדמה ו"ש משקה הרים מעליותיו והם העניים. וזכר ההרי' כי הם לריכין למטר יותר מן העמקים והמישור כי נמלא גם לחות יותר ממה שתמלא בהרי' ועוד כי יוכל האדם להשקות העמקי' והמישור ממי הנהרות ולא כן ההרים. וכפל הענין במ"ש כי פרי העניים הוא הגשם, ואמר מעשיך. כי ענין המטר הוא מעשה חכמה מהאל ופלא גדול: מצמיח, והנה עם המטר מצמיח החציר לצורך מאכל הבהמות וגם כן מצמיח עם המטר העצים כמו שאמר ישבעו עלי ה'. אבל קודם זכר תועלת החציר ועשב לאדם ולבהמה וזכר המאכל ובפרט אדם שהאדם יזוהן בכס יותר והס דגן ותירוש ויזהר. ופי' ועשב לעבודת האדם הוא עשב שהוא מאכל האדם כי אותו יאז עם עבודת האדם כמו שנגזר על אדם הראשון בועת אפיך תאכל לחם אבל מאכל הבהמות תולא הארץ בלא עבודת האדם ואמר להוציא לחם מן הארץ כי עבודת האדם באדמה היא לעלמו ולצורך הבהמות. שעובד בהם האדמה כמו הכקרים והחמורים ויהיה המוכרח בהם לעלמו כמו החטה ולבהמות השעורים והתבן: ולחם הוא כלל לכל מאכל וזוכרים אותו ברוב על הלחם שהוא תמידי למאכל אדם. ועליו אמר ולחם לבכאנוש יסעד: ויין. ומוציא גם כן מן הארץ יין כי גם הוא לתועלת האדם לשמח לבבו ואם ישתהו במדה יישיב שכלו כי עם שמחת הלז ייטיב השכל והנבויאם לעד. ומוציא גם כן שמן. שאוכל אותו האדם ומזהיל ומאיר פניו וגם כן מדליק בו כלילה אבל זכר עיקר תועלתו שהוא מזהיל פנים. ופי' משמן כלומר להזהיל פני אדם ממה יביה מהשמן. ולפי

שינוס מגערת אדונו או האדם שינוס מגערת התקוף ממנו: מן קול רעםך. כמו האדם שירעס בקולו על חצירו שיבהל וחספו ממנו כן עשו המים. ורלונך היה קול רעם להם וחספו ללכת אל מקום המקוה: יעלו. בנוסם מפניך עלו ההרים וירדו בקעות עד שהגיעו אל מקום זה שסדת להם. ויעלו וירדו עתיד במקום עבר ורכים כמו הם: גבול. אחר שהקוית המים שמת להם החול לגבול שלא יעברוהו אלא יאחימו הברואים על היבשה: בל ישובון לכסות הארץ. כמו שהיו מתהלה והיו ישובון. והו מיכלת הבורא ומחכמתו ומרחמיו על ברואיו כי בשקו המים במקום אחד באמת נבעו המים על הארץ מאד ועמדו נד אחד והמים בטבעם נגרים מנבזה לשפל והוא יתברך מנעם בטבעם לזה הדבר שיבואו גלי היס עד שפת היס ולא יעברו הגבול שהוא החול אשר על שפת היס. ומ"ש ירדי היס. כנגד השפה שהארץ נבזה על היס: המשלח, גם זה התקנת המים שעשה האל לתקנת הברואים כי כאשר קוה. המים השאר בארץ מים מתוקים והבליעם בתוכה ושלה מהם במקומות מעינים שהיו המים נובעים ואלה לצורך הברואים לשחות מהם הצמחי' ולקרר האוויר ולתת לחות לגופו' החיים ולהרטיב יבשת האוויר ולהשקות בהליכתן לאילנות ולבית הריחים לפיכך היו המתוקים נגרים והולכים ולתקנת הברואים לא שלא המעינים שיפולו בעמקים פן יזיקו הצמחים אבל שלא בעמקים אשר בין ההרים. ואותם שהולכים במקומות הישוב תועלתם לבני אדם ידועה. ואותם שהולכין במדברות הם לצורך הולכי מדברות ולצורך שאר החיים שימלאו מים לשמות. וז"ש: ישקו. המים חיות השדה והפראים ישברו צמאם. וזכר בפרט הפראים כי הם נהוגים במדבר לא יבאו בישוב: עליהם, ועוד הם תועלת לפחות כי רוב העופות שוכני' במקום המים ויהיה פי' עליהם, סמוך להם. גם יש עופות שהם גדלים על המים כי העופות הם מתולדת המים. סבין עפאים. האל"ף נחה והאח"ר"ק תחת היו"ד (מדת יוסף)

אָנוּשׁ יִסְעָד: יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי יְיָ אֲרָזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע: אֲשֶׁר־שָׂם
 צִפְרִים יִקְנְנוּ חֲסִידָה בְּרוּשִׁים בֵּיתָה: הָרִים הַגְּבֹהִים לִיעֲלִים
 סִלְעִים מִחֶסֶה לְשֹׁפְנִים: עֲשֵׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים שִׁמְשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ:
 תִּנְשֵׁת הַשֶּׁךְ וַיְהִי לַיְלָה בּוֹ תִרְמַשׁ כָּל־חֵיתוֹ־יַעַר: הַכְּפִירִים שִׁאֲגִים
 לְטָרֵף וּלְבִקֵּשׁ מֵאֵל אֲכָלָם: תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאֲסֹפֹן וְאֶל־מְעוֹנֹתָם

רד"ק

ולפי שזכר תועלת היין והשמן זכר תועלת הלחם אף על פי שגלויה תועלתו, ואמר לכב אנוש יסעד. כי אין מאכל הועד הלב כמו הלחם: ישבעו. מהמטר שזכר למעלה משקה הרים מעליותיו גומ' והעצים האלה שזכר הם עצי היער וסמך העצים אל השם. כי דפתו על העצים הרמים והגמאים לפי שאין צלמיהתם וצנדילתם תפיסת ידי אדם. שהרי זכר למעלה מפשט והעצים שנדילים עם ענודת האדם לכן זכר אלה שאין בהם ענודת האדם אלא רצון האל יתברך לבדו שנתן בצבצ לאדמה להזיחאם לפיכך אמר עצי ה'. וכן אמר ארזי לבנון אשר נטע וזכר הארזים בפרט. לפי שהארז הוא הגבוה מכל עצי היער, ופי' אשר נטע לומר כי לא יעס האדם כמו שנטע עצי המאכל לזרכו והוא משקה אותם מעליותיו וישבעו ואין זריכים לאדם להשקותם וגם יש בהם במקומות היער מעצי מאכל שיוצאים בלי ענודת האדם כמו התסוחים והאלונים: אשר. עתה זכר מעלת' בעודם צומחים כי בכריתתם יש בהם תועלת לאדם לקרות בהם הבתים ולענינים אחרים ולעשות מהם אריות גם אותו אשר אין בו תועלת לעשות בו מלאכה והיא הזמורה אשר בעצי היער יש בו להדליק בהם האש לפי שהם עצים דקים טובים להדלקה. ובעודם בארץ אף על פי שאין עושין פירות יש בהן תועלת לעופות לשכון עליהם ולקנן בהם והאל יתברך ברא הדברים הפחותים לתועלת הגדולים מהם. כי בצרואי מטה האדם הוא הנכבד ותחתיו שאר מיני החיים ותחתיהם הנמחים ותחתיהם הדומם שאין בו נפש ותנועה כלל והנה העצים שימצאו גבוהים יותר הם טובים לנו עליהם ולקנן עליהם. וצמחים הם כלל העופות. וזכר בפרט חסידה. לפי שהוא עוף גדול ודרכו לקנן בעץ גבוה ומנהגו לקנן בארזים. ופי' ביתה. קנה: הרים. כיון שזכר מדור העופות שהוא העצי' הגבוהים אמר גם כן ההרים הגבוהים הם מדור חיות השדה וזכר בפרט היעלים כי הם יבקאו ההרים הגבוהים וס' ישכנו. וכן הסלעים יש בהן תועלת לחיות כי יש בהן מערות ונקרות יחמו צם. והנה כל נכרא לתועלת ולנוצק. אין דבר דק וקטן במעלי' שלא נכרא לתועלת הגדול ממנו והכל לתועלת' האדם כי הוא עליון על כלם. והנה זכר הנכראים

(גורת יוסף)

סדס

יִרְבְּצוּן : יֵצֵא אָדָם לַפְעֵלוֹ וּלְעִבְדוֹתָו עֲדֵי עָרֵב : מָה רַבּוֹ מַעֲשֵׂיךָ
 יִי כָּלֶם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ מְלֵאָה הָאָרֶץ קִנְיָנָה : זֶה הַיָּם גְּדוֹל וְרַחֵב
 יָדָיִם שֵׁם רַמְשׁ וְאִין מִסְפָּר חַיּוֹת קִטְנוֹת עִם גְּדוֹלוֹת : שֵׁם אֲנִיּוֹת
 יִהְלִכּוּן לְוִיתָן זֶה יִצְרֵת לְשַׁחֵק בּוֹ : כָּלֶם אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּן לְתֵת אָכְלֶם
 בְּעֵתוֹ : תִּתֵּן לָהֶם יִלְקִטּוּן תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׁבְּעוּן מִזֶּבֶב : תִּסְתִּיר פְּנֵיךָ
 יִבְהַלּוּן תִּסְפֶה רוּחַם יִגְוְעוּן וְאֵל עֲפָרָם יִשׁוּבוּן : תִּשְׁלַח רוּחְךָ יִבְרָאוּן
 וְתַחַדְשׁ פְּנֵי אֲדָמָה : יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו : הַמְבִיט

רד"ק

אל האוכל ואמר אליך ישכרון ואף על פי שאין בהם דעת מי הנותן והמכין. לפי הטבע הניתן בהם ישכרו אל חוקם ואל מנהגם הנתון להם. ואנחנו יודעים שאליך ישכרון: תתן, הפסוק כפול בענין כמ"ש. ואל"א ז"ל פי' ילקטון כעת בצורת שילקטו מעט כאן ומעט כאן. וכשתהי' השבע תפתח ידך ישבעונו טוב: תסתיר, כשתסתיר פניך והוא כשתמנע מאכלם: יבהלון, כי אין להם יכולת להעזר זולתך: תוסף, כמו תאסף: עפרם ישובון, כשתאלה הרוח מהחיים ישוב הגוף להעפר: תשלח, לפי אמונתנו אנחנו זרע ישראל המהומיקי' באמונתנו יהיו הנפשות חוזרות אל החומר הראשון אשר ילאו ממנו לזמן תחיית המתים אשר יעדנו בו האל יתברך ויהיה זה על דרך גס ופלא ולא כפי הטבע. על זה אמר תשלח רוחך יבראו ותחדש פני אדמה ואף על פי שהפסוק למעלה מזה הוא על כל החיים לא על האדם לבד אמר זה על האדם שהוא עיקר נבראי משה. ויתכן לפרש הפ' הזה על החיים לא על האדם לבד. כי יבראו אחריו כי ימותו אלה ויולדו אחרים תחיתיהם וכן כתיב דור הולך ודור בא. הכללים שומדים והפרטים אובדים. ואמר ותחדש פני אדמה כל הנוגדים שיבאו חדשים לעולם: יהי, כשהשלים כל מעשה בראשית אמר הכל מעשיו והם כבודו וישמח בהם ואם יראה ישחית הכל וישובו למהו וכו'. וז"ש המביט לארץ ותרגד. או פירושו יהי כבוד ה'. על זמן גאולתנו אמר הנה הם הכל מעשיו וישמח בהם כאשר האדם עושה רצון האל שהכל נברא כגללו אז הוא שמח ובעה"ז פעמים טעם כמו כבוד המבול ויתעצב אל לבו וזולתם מהרשעים אבל בימות משיחנו וזה יהיה אחר שיכלו הרשעים מן העולם אז יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו וז"ש המביט לארץ ותרגד. והשמחה והעצבון בו יתברך דרך משל כי אין לו שמחה ועצבון ולא ישמחה ממדה למדה אלא כמו שכן אדם ישמח בהצלחת מעשיו ויעצב בהפך זה כך נאמר הדבר על האל יתב' דרך משל

השדה: ואל מעונתם, כמו וזמנותם: יצא אדם לפעלו ולעבודתו. בשדה עדי ערב שיאסוף אל העיר והחיות ישעו לנפש אכלם והנה כל הנכראים בזנות מכיין וחכמת חכם: מה רבו. מה גדלו. או פי' רבו כמספר: מלאה הארץ קנייך, כשהשלים לספר נבראי היבשה שנתגלגל זכרם עם זכר הנאחיים והמאורות והם גלו ההכמה לאדם יותר מנבראי הים לסיכך חתם בהם כזה הפסוק ואמר כי יודעים ומכירים אנו כי כל זה מעשה האל וכלם עשויים בחכמה: מלאה הארץ קנייך, מלא כל הארץ קנייך ומעשיך אין דבר במקרה ואמר מלאה כי אין בארץ מקום ריק שלא יראו בו מעשה האל: ופי' קנייך, כמו קונה שמים וארץ: זה, עשה דבר על הנכראים ביום החמישי והם הדגים ומדורם הים שהוא גדול ורחב ידים גדול באורך ורחב מקום. ואמר זה כי הוא נברא וידוע לכל וטוף שנברא גם כן ביום החמישי כבר זכרו על ידי גלגול: אמר על הדגים ואין מספר כי יותר פרי' ורבי' הם מהיו' השדה ועוד כי הם נולדו' בכל זמני השנה לסיכך מספרם רב מחיות היבשה: שם. אמר כי גם הים שאינו מדור נבראי היבשה נחת חכמה באדם ללכת בו באניות ממקום למקום ולדני הים למאכל ועל ידי אניות הוא רודה בדגים: לויתן זה יצרת לשחק בו, הוא הדג הגדול אשר ספר בספר איוב נבורתו ועלמותו. ואמר זה אף על פי שלא ראהו אדם לפי שזדע כסיפור הכ' ואמר לשחק בו פי' בים כלומר בכל נבראי הים הוא משחק על כלם באים בנרותו ויאכל מהם אשר יראה כי כל דבר שבוה האדם ישחק לו וילעג לו והנה באר כל הנכראים והנבראי' ביום הששי שהם החיות והבהמות והאדם כבר נזכרו למעלה בגלגול: בלם: אמר על נבראי משה החיים בראת אוחם ובראת מאכל' אשפ' כל יום ויום אליך ישכרון לתת אכלם בעתו. והוא על ידי השתלשלות הסיבות ובידו לתת ולתננע מהם. ואמר בעתו' יחיד, כי כל מין ומין יש לו עת ידוע וזמנו לו מאכלו. או בעתו עטמו (פורת יוסף)

לְאָרֶץ וּתְרַעַד יַגַּע בְּהָרִים וַיַּעֲשֶׂנוּ: אֲשִׁירָה לִי בְּחַיֵי אֲזַמְרָה לְאֱלֹהֵי
 בְּעוֹדֵי: יַעֲרַב עָלָיו שִׁיחֵי אֲנָכִי אֲשַׁמַּח בֵּינִי: יִתְמוּ חַמָּאִים מִן
 הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד יֵאִנָּם בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל יְיָ בְּצַרְתָּהּ לִי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי: יְיָ הֲצִילָה נַפְשִׁי מִשְׁפַּת שֶׁקֶר
 מִלְּשׁוֹן רַמְיָה: מַה יִּתֵּן לָךְ וּכְמָה יִסִּיף לָךְ לְשׁוֹן רַמְיָה: הֲצִי גְבוּר שְׁנוּנִים
 עִם נַחְלֵי רְתָמִים: אוֹיֵה לִי כִּי נִרְתִּי מִשָּׁךְ שְׁכַנְתִּי עִם אֲהָרֵי קֶדֶר: רַבַּת שְׁכֵנָה
 לָהּ נַפְשִׁי עִם שׁוּנַי שְׁלוֹם: אֲנִי שְׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הַמָּה לְפַלְחָמָה:

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֲשָׂא עֵינַי אֶל הַהָרִים מֵאֵין יָבֵא עֲזוּרִי: עֲזוּרִי מֵעַם יְיָ עֲשֵׂה
 שְׁכִימִם וְאָרֶץ: אֶל יִתֵּן לְפֹט רִגְלֶךָ אֶל יָנוּם שְׁמֶרְךָ: הִגְהֵה לֹא יָנוּם וְלֹא

ר"ד ק

דבר שקר ומסים עלילות דברים על ישראל בגלות
 מה יש לך בלשון רמיה ומה יתן לך ומה יוכיף לך :
 חצי גבור שנונים , המשיל הדברים הרעים לחצי
 גבור שנונים ויוצאים מיד גביר . וכן המשיל לנחלי
 רתמים שהם המים מאד ולא יכבו לזמן רב אף בעת
 שגראים כדים מבחון ירדמו אפר הם מכפטים אש
 בוטרה כן דבריו לשון רמיה שגוראה בפני אדם שאין
 לבו רע עליו כדי שלא ישמר ממנו ידבר עליו רעו'
 ואמר עס . כי ההלום והגהלים ככללים בו יחד
 שניהם: אוידי, בגלות: בושך . כלו' שממכה גלותי
 מאד ושכנתי עם רעים עם אהלי קדר . וזכר הגלות
 אשר בישמעאל ולא זכר אשר באדום כי רוב גלות
 ישראל בין הישמעאלים . וזכר קדר שהם המשפחות
 המיוחסות אשר בישמעאל והם ראש המלכות . ויש
 מפרשים משך הוא קדר וקראש כן לפי שהם מושבי
 קשת ופי' גרתי עם משך וכפל הענין במלות שונות :
 רבת . התי"ו במקום ה"א ואינה לסמיכות . אמר
 רב לי בגלות עם גוי שהוא שונא שלום : אני . צפי
 שלי כי אדבר שלום אליהם הם ידברו למלחמה :
 שיר למעלות . זה לבדו עם למ"ד והלמ"ד
 במקום ה"א הידיעה . והוא כמו המעלות
 ויש בו דרש . שיר המעלות שיר למאה מעלות :
 והוא כענין הדרש שכתבו למעלה : אשא כמו המצפה
 עור מרחוק שגולה על ההרים וישא שיניו אילך
 ואילך אם יבאו לו עוזרים . ואל ההרים כמו ועל
 ההרים : עזרי . אם אשא עיני אל ההרים לא ויעיז
 לי כלום כי אין לי עור אלא מעם ה' ואלו אשא
 עיני כיהוא יעזרוני ויקבצנו מן הגוים כי הוא עושה
 שמים וארץ והכל בידו לעשות מה שירצה : אל יתן
 לבושו . אומר אחד להבירו דרך נחמה טוב הוא
 שמת בטחוןך בה' ית' שיהיה בעורך כי כן יעשה
 ואעפ"י שארריך בגלות לא יתן למוט רגלך . אל
 ינום שומרך . כי בהיות הגלות דומה לישן . ינום . אל
 התנומה פחותה מן השינה: וכל שכן שלא יסובי הוא
 שומר ישראל ככל עת אפי' בגלות שומר אותנו שלא

משל להבין השומעים: ותרעד . משל על כליון
 הרשעים כאילו תרעד הארץ וכאילו צערו ההרים
 באש מפני הרון אף כלומר שיכלה קרן הרשעים
 החזק . ואמר המדיע ואמר יגע . להודיע כי נגיעתו
 ה' הכעתתו והסנתחתו : אשירה , ידבר על 'ל'
 ישראל ועבדי ה' . מן הגוים כלומר הרשעים יאכדו
 ואני אשירה לה' בחיי : יערב , ויערב לאל שיהי
 שהוא השיר והתודה והלל . ואשמח בה' כנגד ישמח
 ה' במעשיו כאלו הוא ישמח בנו ואנחנו נשמח בו
 כלומר נהיה לו לעם והוא יהיה לנו לאלהים: יתמו .
 ואו יתמו רשעים כמו שפירשנו ועוד לא יבאו
 אחרים . הוא שאמר ורשעים עוד אינם . לכן אמר
 לפשו ברכינפשי את ה' וכן כל העמים הללויה .
 וכבר כתבנו בפתיחת הספר כי הללויה גדול
 שכולם שוללו שיר וזכר בנת אחת ויה הוא חלי
 העם ולקצר חבורו עם כל הללויה לתקן המלה :
 שיר . אלו שירי המעלות הם המשנה עשר ואמרו כי
 היו אומרים אותם הלויים בחמש עשרה
 מדרגות שהיו בהר הבית בין עזרת ישראל לעזרת
 כסים שהיו עולין בהם מעזרת כסים לעזרת ישראל
 ואומרים שיר אחד במעלה אחת ורבותינו ו"ל אמרו
 בששה ספרה דוד וסודות לבית המקדש על התהום
 ופחדו שיויף העולם כתב אחיחופל הם המפורש
 ונתנו בטהרה וירד התהום שש עשרה אלפי אמה
 אמרו טוב היה לעולם שלא ירד כ"כ התהום כי
 המים הם ערך העולם והארץ מתלהלחה מן התהום
 אמר חמש עשרה מעלות והעלהו חמש עשרה אלפי
 אמה והעמידו על אלק אמה . ויש לפרש עוד
 כי פי' מעלות הגלות שעתידים ישראל לעלות לארץ
 ישראל ואלו השירים נאמרים על לשון בני הגלות
 כולם וזכר בהם לרת הגלות וזכר בהם תהלת
 השישוע והבטחה שתהיה: אל . אמר על בני הגלות
 ל' יחיד דרך כלל: בצרתה: ה"א לרוב הצרה .
 וכן ישועתה רוב השישועה: ויעני . עבר במקום
 פתיד וכמיהו רבים: מה . אמר כנגד ככל המדבר

(פירת יוסף)

יעשה

יִישָׁן שְׁמֵר יִשְׂרָאֵל: יִי שְׁמֶרְךָ יְיָ צִלְּךָ עַל יַד יְמוֹנֶךָ: יוֹמֵם הַשֶּׁמֶשׁ רָא יַכְפֹּה וְיָרַח בְּגִילָה: יִי יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע יִשְׁמַר אֶת נַפְשֶׁךָ: יִי יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבֹאֶיךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדוֹד שְׁמַחְתִּי בְּאוֹמְרִים לִי בֵּית יְהוָה גִּלְגָּה: עוֹמְדוֹת הָיוּ רִגְלֵינוּ בְּשַׁעְרֵיךָ יְרוּשָׁלַם: יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחִבְּרָה לָהּ יַחְדּוֹ: שִׁשָּׁם עָלוּ שְׂבָמִים שְׂבָמֵי יְהוָה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְהוָה: כִּי שָׁמָּה יֵשְׁבוּ כַסָּאוֹת לְמִשְׁפַּט כַּסָּאוֹת לְבֵית דוֹד: שְׁאֲרוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם יִשְׁלִיחוּ אֶת־בְּיָדֶיךָ: יְהוָה שְׁלוֹם בְּחִילֶךָ שְׁלוֹהַּ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ: לְמַעַן אֲחִי וְרַעִי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ: לְמַעַן בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לְךָ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶלֶיךָ נִשְׁאָתִי אֶת עֵינֵי הָיוּ שְׂבִי בְּשָׂמִים: הִנֵּה כְּעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שְׂפָחָה אֶל יַד גְּבֵרָתָהּ בֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַד שְׂיַחֲנֵנוּ: חֲנֵנוּ יְהוָה חֲנֵנוּ כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בּוֹ: רַב־תּוֹבָה לָהּ נִפְשָׁנוּ הַלְעַג הַשְׂאֲנָנִים הִבּוֹ לְגֹאֵי יוֹנִים:

רד"ק

להודות לה': כסאות, לשון רבים חד לשכינה וחד למלכות בית דוד. כסאות לבית דוד. היו שם ויהיו שם עוד: שאלו, אומרים בני הנלות שאלו מהאל ית' שלום ירושלים ושלומה הוא קיבוץ הגלויות כי עד אותו העת לא הי' לה שלום כי נלחמים עליה. הרבה אומות, ואמר אחר כן כנגד ירושלים ישליו אוהבין והם ישראל בגלות שהם מתאכלים על הרבנה: בחילך, ההפירה שהיא סביב לחומה יקרא חיל. אמר יהי שלום שיסובו ישראל חילך ושוב לא תהיה מלחמה בחילך: בארמנותיך, הם בתי המשגב בתוך העיר: למען, אמר כל אחד מבני הנלות למען אחי ישראל שגלו ממך למען אדברה נא שלום בך שישובו להיות שכנים בך. ועוד למען בית ה' אלוינו המרוב אבקשה מה' יתברך טוב בעבורך:

נשאתי, כשידבר על לשון בני הנלות פעם ידבר לשון יהוד דרך כלל ופעם דרך ל' רבים: היושבי, היו"ד נוספת והוא כמו היושב אמר אין ליעזר בדרך ואינו מקוה בעזר אלא ממך: עבדים, שאין להם מחיה ופרנסה אלא מהם וחליהם תלוים עיניהם. ואח"כ פירש אל יד אדוניהם אל יד גברתם שיכו אותם ח"ן להם למי ישאו עין אלא לעצמם שירחמו עליהם וירפו ידם מהם כן אנהנו מי הכנו ומי נחננו בגלות האל ית' שירחם עלינו ויוציאנו ממנו: חננו, הכפל להוק הבקשה כי רב זמן ארוך שבענו בזה הגלות: הלעג השאננים, חסר הנסמך כמו הארון הבדים אמר שבענו נפשנו הלעג לפנת השאננים שלוענים עלינו: או יהיה ה"א השאננים במקום לת"כ שבענו הלעג שאנחנו לשאנני' ושבענו הכון. השאננים הגויים שהם שקטים ושאנני' ואנחנו עניים וכואבים ביניהם ילפענו לנו ולנאיונים

יעשה עמו כלה גנוים. כי לא יישן אפי' בעת שינתו הוא שומרו: ה' הוא צלך, והוא על יד ימיך לעורך בכל מעריך: יומם, טעמו ללך שוכר. כלומר הוא לך לא יכנה חוס השמש ביום. וקור הירח בלילה כי חוס השמש ייבש הלה והירח יוסף הלה יהיה ממנה הקרירות והחום והקור הם סבת התהלוכים והאל יתברך ישמור מהם: ישמרך מכל רע, שלא יזיקוך בני אדם ומיות השדה: ישמור את נפשך, שלא תמות מתוך ההלא': ישמר, בגלות ישמר כמו שאמרנו. ובאחת מהגלות תלך בשלום ובזוף לדרך ישראל בשלום וישמרך מעתה ועד עולם:

שיר, אפסר כי שאר המעלות שלא נזכר בהם לדוד חברים המשוררים האחרים ולא נזכרו שמות המחברים. ואשר נאמר בהם לדוד חברים דוד. והמזמור הזה מאמר בני הנלות ומרוב תאותם לבנין בית המקדש יזכרו עלות ישראל לרגלים וידברו על לשון האבות שהיו בזמן הבית. אמר כל אחד אומר שמחתי: עומדות, העולים הראשונים היו עומדי' בשערים ומלפנים להבאים אחריהם: ירושלים, אומרים בני הנלות כשהיתה בנויה ירושלים והיתה השיכנה בתוכה כמה הייתי מהוללה ואנה תמלא עיר כמוה שחברה לה עדות לישראל יחדו של פעמים בשנה מי ראה עיר כמות: ששם, כי שם היו עולי' שנים עשר שבטים שהיו שבעי ית' שומרי מלותיו וכולם יתחה ירושלים מכולה. יתחה עדות לישראל שהאל יתברך בחר בה להודות לשם ה' על הנסים שהיה מראה להם וזה אחד מהם. ועוד נס גדול מזה שהיו נקצפים כולם בעזרה עומדים לפופים ומשתחיים רוחים. או פי' עדות לישראל זה שהיו עולים שם השכטים עדות ומלזה יתחה להם לישראל שיעלו (פודת יוסף)

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד יְהוָה שְׁהִי לָנוּ יֵאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל: לֹאִי יְהוָה שְׁהִי
 לָנוּ בְּקוֹם עֲלֵינוּ אֲדָם: אֲזִי חַיִּים בְּלַעֲנוּ בַּחֲרוֹת אֲפָם בָּנוּ: אֲזִי הַמַּיִם
 שִׁמְפוֹנוּ נַחֲלָה עֵבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ: אֲזִי עֵבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַיּוֹדוּנִים: בְּרוּךְ
 יְהוָה שְׁלֹא נִתְּנָנוּ מִרְף לְשִׁנֵּיהֶם: נַפְשֵׁנוּ פָּצְפוֹר וּמִלְמָה מִפֶּח יוֹקְשִׁים הַפַּח
 נִשְׁבֵּר וְנִאֲחַנּוּ נִמְלִטְנוּ: עֲזָרְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה עֲשֵׂה שְׂמִיךְ וְאָרֶץ:
 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבְּמִתְּהִים בְּיַם כָּתִיב צִיּוֹן לֹא יִבוֹט לְעוֹלָם יֵשֵׁב: יְרוּשָׁלַם הָרִים
 סָבִיב לָהּ וַיִּי סָבִיב לְעַמּוֹ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם: כִּי לֹא יִנּוּחַ שִׁבְטֵי הָרָשָׁע
 עַל גּוֹרֵל הַצְּדִיקִים מִמֶּנּוּ רָא וְשָׁלַחוּ הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָתָהּ יְדֵיהֶם: הִיטִיבָהּ יְהוָה
 לַמְּבֹרָחִים וְלִישְׂרָיִים בְּלִבְוֹתָם: וְהַמַּטִּים עֲקֻלְקֻלֹתָם יוֹלִיכֶם יְיָ אֶת פְּעֻלֵי הָאָוֶן
 שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוֹב יְהוָה אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵינּוּ בַּחֲוֹלָמִים: אִזּוּ יִמְלֵא שְׁחוֹק
 פִּינוּ וְלִשְׁנֵנוּ. רְנָה אִזּוּ יֵאמְרוּ בְּנֹזִים הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי:
 הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הֵינּוּ שְׂמִיחִים: שׁוֹבָה יְהוָה אֶת שְׁבִיתֵנוּ כְּאִפְקִים

רד"ק

חוקק וישלטו הגוים וילכדו אותה אלה מאלה ולא יהיה לה חוקק עד שיהיה עם ה' כתוכה שיהיה הוא סביב לעמו ושמו יהיה להם חוקק חזר מן ההרים ולא ישלוט בהם חויב מעתה ועד עולם: כי. כמ"ש והנותר בירושלים קדוש ואמר לו. כי הרשעים כולם בין מישראל בין משאר הגוים וירושלים שהוא גורל הצדיקים לא ינוח בה שבע הרשע כלומר חוקק וכת הרשע כמו שהוא היום הרשע לשכס ולמעה: למען. כלומר שלא ילמדו הצדיקים ממעשיהם אם ישראל רשעים בארץ וכן צוה האל לישראל לגרם הגוים ולהמיתם. ואמר למען לא ילמדו אחכם לעשות. ולא עשו כן וצוה נכשלו. אבל לעתיד לבא לא יהי' עם מכשול עון כי כל הרשעים יכלו. לעושים כמעשיהם ולישרים בלצותם: והמשיים עקלקלותם. בישראל כלומר שמעיים דרכיהם בעקלקלות ויליכס ה' את פועלי האון בגלוי שלום על ישראל. כיון שיכלו הרשעים מישראל שלום על ישראל הנשארים ורצו ואין מחריד:

ולגאיונים. מלה אחת בכתיב והוא כמו גאיה אלא שגראית בו למ"ד הפעל ביו"ד והגוף נוספת. והוא כמו עליונים במשקל אלא שגשגנו תנועותיו מפני אות הגרון והוא בקרי שתי אותיות מלת לגאי ויניס והוסף בו ענין בקרי כי גאי כמו גאי ויוניס מענין העיר היונה שהוא ענין הונאה:
 יאמר נא ישראל. בהגלות ומה הוא: בקום עלינו אדם. בקום עלינו חויבים בגלות לכלותנו. לולי ה' שהיה לנו כמו עמנו: אוי. היו"ד נוספת והוא כמו אז הייס בלעונו ואמר דרך מכל חיים בלעונו כי אין דרך אדם לאכול הבשר כי אם מבישל והם מרוב תאוותם לכלענו חיים היו בולטים אותנו: בחרות אפם בנו. לולי אל שהיה לנו: אוי המים, משל לרות: נחלה עבר על נפשנו, נחל סוּף והמלה קריאתה מלעיל העטס בנו"וה"א נוספת והחיות כבב"א לכדו: אוי עבר, אמר עבר ואמר המים כמו לא זרק עליו או עבר פעמו נחל שזכר ר"ל גחלי המים היודונים. ופירוש היודונים שטופפים ברשע ובזון: ברוך, שלא הניח אותנו בידיהם לטרפנו כמו שהסבו: נפשנו, כי לא תוכל להמלט אם לא ישבר הפה שהיא בתוכו כן אנהו. הגוים אשר אנהנו בתוכם בעזרת האל שיצורנו ואנהנו מלענו מידם: עזרנו, כי הוא עושה שמים וארץ ויש לו כח בעליונים ובתחתונים והוא יוכל לצורנו ולהוציאנו מהפח שהוא הגלות:
 לא יבוט ו כמו הר ציון שלא ימוט כי לעולם ישב בשבט הגלות לא ימוט. ולא ירוב לעולם אלא לעולם ישב. ופי' ישב ועמוד לעולם ויהיה קיים. וכן ואתה קדוש וישב קיים נלח וכן אתה ה' לעולם חשב: ירושלים, אע"פ שהרים סביב לה אין לה (פורת יוסף)

בשוב, ענין הנחה כמו שובה ה' רבנות וגו' או יהיה ענין תשובה ויהיה פעל יוצא: שיבת. ענין תשובה שישובו בני ציון לה: היינו בחולמים. כהלום יעוף בעינינו ארת הגלות מרוב השמהה שהיה לנו בשובנו לארצנו כן פירשו אדוני אבי ו"ל: עם אלה. עם ישראל: הגדיל, ויאמרו ישראל הגדיל ה' לפיכך עמנו לפיכך היינו שמחים כלומר זו השמחה גדולה שתראו בנו ושמחל שחוק פינו הוא מפני שהגדיל ה' לששות עמנו פלא גדול ועובה גדולה: שובה. אמרו ישראל בעודם בגלות שובה ופירושו הניחנו: שביתנו. גלותנו וכתוב בוא"ו וקרי' ביו"ד והענין א': כאפיקים בנגב. נגב

בַּנֶּגֶב: הַזְרָעִים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ: הַלֹּחַף יִלְךָ וּבִכְהָ נִשְׂא מִשְׁךְ הַזָּרַע
בֹּא יבֹא בְרִנָּה נִשְׂא אֶלְפָתָיו:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשִׁלְמָה אִם יי לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׂוֵא עֲמְלוֹ בִּנְוֵי בּוֹ אִם יי לֹא
יִשְׁמַר עֵיר שְׂוֵא שְׂקֵד שׁוֹמֵר: שְׂוֵא לָכֶם מִשְׁפִּימֵי קוֹם כְּאַחֲרֵי שִׁבְת
אוֹכְלֵי לֶחֶם הַעֲצָבִים כִּן יִתֵּן לִידֵידוֹ שְׁנָא: הִנֵּה נִחַלְת יי בְּנֵים שְׂכָר פְּרֵי
הַבְּטָן: פְּחָצִים בְּיַד גְּבוּר כִּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים: אֲשֶׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת
אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם לֹא יִבְשׂוּ כִי יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשַׁעַר:

רד"ק

נגב היא ארץ יבשה כמו ארץ הנגב נתחתי והיא
למאה למים ואם יעברו בה אפיקי מים יהיה חידוש
גדול ועוכה גדולה כן תשובת גליותינו. דיעה הגלות
לנגב והישועה לאפיקי מים: הוורעים. לפי
שדימה הגלות לארץ הנגב שהזרע יורע בה בדמעה
שמתהוין לאל יתברך שימטיר עליה ויקצור מה שזרע
בזרעה והדבר רחוק שהזרע בה יקצור ממנה אם
לא יהיו רחמי האל ית' כן ישראל בגלות עם כל
זרעם והזריעה היא מעשה המזאת ועושים אותם
בדמעה מפני זרה הגלות ומחלים לאל יתברך
שיוציאם מהגלות ויקצרו ברנה מה שזרעו בדמעה
והקציר הוא הנמול הטוב: משך הזרע. פירוש
יקר הזרע ונקרא הדבר היקר משך לפי ששמו נמשך
מרחוק והזרע יקר בארץ הנגב והעני הנושא אותו
הולך וכוכה מפחדו שמא ייארר ולא ילמח מפני יבשו'
הארץ והאל ית' רואה דמעיו ומרחם עליו וממטיר
על הארץ ובעת הקציר יבא אל ביתו ברנה תחת
אשר ה' הולך וכוכה בעת הזרע וישא ברנה אלומו'
קצרו אל ביתו. כן ישראל בגלות כובלי עול הגלות
ונשאי משא לקיים התורה והמצות שהוא הזרע
במשל ובעת הגאולה שהוא עת הקציר יבואו אל ארץ
ישראל ברנה ישאו אלומות הטובות שיעיב עמהם
האל ית' ויהיה להם נמול טוב:

שיר. זה המזמור ויהי על שלמה ולמ"ד לשלמה
ענינה בעבור ונאמר על בנין הבית שחשב
דוד לבנותו ואסף כסף וזהב ונחשת למלאכה ולא
עלת' בידו אלא ביד בנו וגם יש בו רמז למלך המשיח
כי גם הוא נקרא שלמה בשיר השירים ונפרשנו על
שלמה תחלה אמר על בית המקדש כי עמל דוד
לבנותו וכיון שלא רצה האל יתברך שיבנה לא בנה
אותו. ופירוש בזויו התעסקים בבנין וכן אמר
על ירושלים לפי שהוא ראש הממלכה ובה נבנה
הבית אמר מי שיבנה הבית ברצון האל יתברך
והוא שלמה בני אותו הבנין לא יהיה לשוא אלא
באמת יהיה נכון הבית כן עיר ירושלים ה' ישמרנה
שמה להיות בני מלך שקד וכיון שכרנונו הוא ישמור
הבית והעיר: שקד. הוא ענין התעסקות
והשתדלות על הדבר: שוא לכם, זה על אנשלוס
שהקדים למרוד באביו ולקחת המלוכה ואומר עליו
(שירת יוסף)

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁרֵי כָּל יָרֵא יְיָ הַהֲלֹךְ בְּדַרְכָּיו : יַגִּיעַ בְּפִיךָ בִּי תֹאכֵל אֶשְׁרִיךְ
 וְטוֹב לָךְ : אֲשֶׁתְּךָ בְּגִפְנֵן פְּרִיָּה בִּירְכֵתִי בִּיתְךָ בְּנִיךָ בְּשִׂתְלֵי זֵיתִים סָבִיב
 לְשִׁלְחָנְךָ : הִנֵּה כִּי בֵן יִבְרָךְ גֹּבֵר יָרֵא יְיָ : יִבְרָכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן וְרֵאָה בְּטוֹב
 יְרוּשָׁלָּם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ : וְרֵאָה בָּנִים לְבָנֶיךָ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל :
 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְּעוּרַי יֹאמֵר נָא יִשְׂרָאֵל : רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְּעוּרַי
 גַּם לֹא יִבְלֹו לִי : עַל גְּבֵי חָרְשׁוֹ חוֹרְשִׁים הֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנֵיתֶם : יְיָ צְדִיק קִצֵּץ

ר"ד ק

עוֹבְרִים וְשׁוֹבִים כִּי זֶה הוּא דְרַךְ אֲשֶׁר רָעָה אֲלֵךְ תְּמִיד
 תְּהִיָּה בִּירְכֵתִי הַבַּיִת שֶׁלֹּא יֵרָאֶה אוֹתָהּ אֲלֵךְ בְּעֵלְהָ
 וּבְנֵי בֵיתָה אֲכַל בָּנִים וְיֵלְאוּ חוּץ לְמִלְאֲכַתְּם וְלִדְרוֹךְ
 הַבַּיִת כְּמוֹ שֶׁיֵּלְאוּ לַחוּץ עַנְפֵי הַגֶּפֶן שִׁיְהוּ פְּרִים
 וְרִבִּים זָאֵם תְּהִיָּה אֲשֶׁתְּךָ כֹּהֵל הַדֶּרֶךְ יִהְיוּ בְּנֵיךָ
 כְּשִׂתְלֵי זֵיתִים וְהַמְשִׁיל אוֹתָם לֹזֵית כִּי עֵץ הוּיָת אֵינִי
 מִקֶּבֶל הַרְכָּבָה מֵעַן אַחַר וְהַשְׂתִּילִים עוֹבִים בְּנֵי
 אֲבֵרָה כִּךְ הַבָּנִים שִׁלְדוּ מֵאֲשֶׁר זָאת לֹא יוֹדֵיָה בְּהַם
 הַשָּׂד מִמְזוֹת כִּי אֲמַם לְנוֹעָה וְלֹא נֹקְדָה אֲלֵךְ
 לְבַעֲלָה וְעוֹד הַמְשִׁיל לֹזִיתִים כִּי עָלִי הַזֵּיתִים יִהְיוּ
 יְרוּקִים וְלֵהִים כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה כִּךְ הֵם יִהְיוּ בְּהוֹדֵם
 הַטּוֹבִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים : וְאֹמֵר סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ
 שִׁיְהוּ לְפָנֶיךָ לְשִׁרְתְּךָ בַּעַת שִׁתְּכֵל יִהְיוּ תְּמִיד סָבִיב
 לְשִׁלְחָנְךָ שֶׁלֹּא יִהְיוּ מְשׁוּלְחִים וְלֵלֵים וְסוֹבְאִים אֲלֵךְ לֹא
 יֵאֲכְלוּ וְלֹא יִשְׁתּוּ אֲלֵךְ עַל שִׁלְחָנְךָ : הִנֵּה , כֹּהֵל
 הַמַּדּוֹת וְהַמְכַנְּנוֹת יִבּוֹרְךָ הַגֹּבֵר שֶׁהוּא יָרֵא ה' :
 מִצִּיּוֹן . מִמְּקוֹם שְׁכִינָתוֹ הַשָּׁמַיִם מִצִּיּוֹן : וְרֵאָה
 וְתוֹכֵה לְרֵאוֹת עֹבֵד יִרְשָׁלַיִם כְּשִׁיְשׁוּבוּ לֵה יִשְׂרָאֵל
 מִהַגְלוֹת : כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ , וְתֵרָאֶה בְּטוֹב כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ
 בֵּין בְּגִלוֹת בֵּין בְּטוֹב יְרוּשָׁלַיִם . וְרֵאָה בְּטוֹב שׁוֹבֵר
 עוֹמֵד בְּמִקְוֵם שֵׁנִים : וְרֵאָה . וְחִירֵךְ יְמִים עַד
 שִׁתְּרָה בָּנִים לְבָנֶיךָ וְעַד שִׁתְּרָה שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל
 וְזֶה בְּקִיבוֹן גְּלוֹת אֵם יִבָּל הַגּוֹחַל וְאֵם לֹאֹ יִחִירֵךְ
 הַבּוֹרָא אִז עַם הַמַּתִּים הַלְדִיקִים שִׁמְיוֹ וְתֵרָאֶה שְׁלוֹם
 עַל יִשְׂרָאֵל :

הַשִּׁמְרִים . מִשְׁכִּימֵי קוֹם . הֵם שֶׁכָּבְשׁוּ תַחֲלֵה יְרוּשָׁלַיִם :
 כְּאַחֲרֵי יְשׁוּבָה . אֲלֵךְ שָׂבָא כְּאַחֲרֹנֵי וְהַתְּנָרוֹ בְּרֵאשׁוֹנֵי
 וְלִקְחוּ אוֹתָהּ מִיָּדְךָ וְהֵם מִיָּדְךָ כָּל הַיָּמִים : וְלִידְרוֹךְ
 הוּא מֶלֶךְ הַמַּשִּׁיחַ וְיִתֵּן לוֹ הָאֵל יִתְּבַרְךָ יְרוּשָׁלַיִם כָּלֵךְ
 עֲמַל וְאֵלֵה שְׁעֲמַלֵי עֲלֵיָה לֹא יִשְׁאָרוּ בָּהּ וְהַפְּסוּקִים
 הַאֲחֵרִים הֵם דְּבָרֵי דוֹד שְׁפִירְשָׁנוּ וְמֵה שְׁנַפְרָשָׁה עַל
 בְּנֵי הָעוֹלָם כִּךְ הוּא זָכַר תַּחֲלֵה בְּנֵין הַבַּיִת וְהוּא
 קִיוִם הַמַּלְכוּת לְאִיזָה מֶלֶךְ שִׁיְהִיָּה לוֹ וְלִבְנָיו אַחֲרָיו
 כְּמוֹ זְבִית יִבְנֵה לָךְ שְׁפִירוֹבוּ הַמַּלְכוּת וְאֹמֵר כִּי אֵין
 בִּיכּוֹלַת הַמֶּלֶךְ לְהַקִּים הַמַּלְכוּת לוֹ וְלִבְנָיו אַחֲרָיו אֵם
 לֹא בְרָזוֹן ה' יִתְּבַרְךָ וְאַחַר כִּךְ זָכַר שְׁמִירַת הַעִיר
 מִפְּסַח הַאֲזִיבִים כִּי לֹא יוֹשִׁילוּ שׁוֹמְרֵי הַחֹמוֹת שֶׁלֹּא
 יִכְשׁוּהוּ הַאֲזִיבִים אֵם ה' לֹא יִשְׁמְרֵנָה וְאַחַר כִּךְ דְּבַר
 עַל הַעוֹסְקִים בְּעַסְק הָעוֹלָם וְרוֹדְפִים אַחַר הַמַּמּוֹן
 וְהֵם מְשַׁכְּמִים לְמִלְאֲכָה אוֹ לְסִמּוּרָה גַּם מֵאַחֲרִים עַד
 בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ בְּמִלְאֲכַתְּם אוֹ בְּשַׁבְּתָם בְּחַנּוּת לְמַכּוֹר
 סְחוֹרַתְּם וְכָל הַהַשְׁתַּלְּלוֹת הַזֶּה שׁוֹא הֵיֵךְ לֵהֵם אֵם לֹא
 יַעֲזֹרֵם הָאֵל יִתְּבַרְךָ לְמִי שִׁירְזָה בּוֹ הָאֵל יִתְּבַרְךָ
 וְיֵאֲהַבְנוּ יִתֵּן לוֹ הַמַּמּוֹן כָּלֵךְ יַגִּיעַ וְכֹלֵךְ עֲמַל כֹּלֵךְ
 הוּא יֵשֶׁן וְאַחַר כִּךְ זָכַר עֵינֵי הַבָּנִים שֶׁהוּא גַם כֵּן מִתְּנֵ'
 עוֹבֵה מֵאֵת הָאֵל יִתְּבַרְךָ כְּשִׁיְהוּ עוֹבִים :

שִׁיר . שֶׁנֶּה דְרָכֵי הַיָּרֵא אֵת דְּבַר ה' שִׁיעֶשֶׂה זֶה כָּל
 מִי שִׁיְהִי בְּגִלוֹת וְיוֹכֵה לְרֵאוֹת בְּטוֹב יְרוּשָׁלַיִם :

יִרְאֵה . שְׁנוֹרָה מִמַּזְלוֹת לֹא תַעֲשֶׂה : הַהוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי
 הַזֹּחֵר בְּמַלְכוּת עֶשֶׂה וְאַחַר כִּךְ סִפֵּר עַל הַנְּהַגַת מַהֲיִיתוֹ
 כִּי הַטּוֹבֵה הוּא שִׁיְהִי מִמְּלֵאכָתוֹ וְלֹא יִהְיֶה מֵאַחֲרִים
 כָּל זְמַן שִׁיְכָל לַיְגַע עֲלָמוֹ בְּמִלְאֲכָה . וְאֵם תְּהִיָּה בְּזָאת
 הַנְּהַגָה : אֲשֶׁרִיךְ וְטוֹב לָךְ , יִאֲשֶׁרְךָ בְּנֵי הָעוֹלָם .
 וְיִהְיֶה לְגַמּוֹל טוֹב מֵאֵת הָאֵל יִתְּבַרְךָ וְזֶהוּ מֵה שְׁפִירְשָׁנוּ
 רְבוּתֵנוּ ז"ל אֲשֶׁרִיךְ בְּעוֹלָם הוּא וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם
 הַנָּא : אֲשֶׁתְּךָ . כְּסִגּוֹל הָאֵלֶּךְ אֲמַר גַּם כֵּן מֵהַנְּהַגוֹ'
 הַטּוֹבוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁתּוֹכֵה אֲשֶׁתְּךָ שִׁתְּהִיָּה כְּגַפְּן
 פְּרוּיָה בִּירְכֵתִי בֵּיתְךָ . וְהַמְשִׁיל אוֹתָהּ כְּגַפְּן כִּי אֵין
 לָךְ עֵץ שְׁנוּטְעִין אוֹתוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת אֲלֵךְ גַּפְּן שִׁישׁ בְּנֵי
 אֲדָם נוֹטְעִים אוֹתָהּ בִּירְכֵתִי בֵּיתְךָ וְכַשֶּׁתְּדִיל מוֹזִיאִ'
 אוֹתָהּ מִהוֹר הַבַּיִת וְלַחוּץ אֵל הַשָּׁמַיִם וְהִנֵּה שְׂרָשָׁה כְּתוֹךְ
 הַבַּיִת וְעַנְפֵיָה חוּץ לְבַיִת וְכֵן הַאֲשֶׁה תְּהִיָּה לְנוֹעָה
 בִּירְכֵתִי הַבַּיִת שֶׁלֹּא תֵלֵךְ חוּץ . וְאֹמֵר בִּירְכֵתִי כִּי גַם
 בְּבִיתָה תְּהִיָּה לְנוֹעָה שֶׁלֹּא תִשָּׁב בְּפִתַח בֵּיתָה שִׁירְאוּהוּ
 (שְׂרַת יוֹסֵף)

שִׁיר . הַמְשִׁיל יְמֵי הַגְּלוֹת לְיְמֵי הָאֲדָם וְתַחֲלַת הַגְּלוֹת
 לְיְמֵי הַנְּעוּרִים וְאוֹרֵךְ יְמֵי הַגְּלוֹת לְיְמֵי הַזְּקֵנָה
 וְאֹמֵר כִּי מִתַּחֲלַת הַגְּלוֹת לָרְרוּ אוֹתָנוּ הַאֲזִיבִים זָרָה
 רַבָּה וְזֶה יֹאמֵר יִשְׂרָאֵל תְּהִלָּה לְאֵל שֶׁלֹּא כָּלֵךְ בְּגִלוֹת כִּי
 מִתַּחֲלַת הַגְּלוֹת הַחֲלוּ לְזָרוֹר אוֹתָנוּ וְעַם כָּל זֶה לֹא
 יִכְלוּ לְכַלּוֹתָנוּ וְמֵה שֶׁכָּפַל הַעֲנִין לַחוּץ הַהוֹדָה לְאֵל
 יֵת' כְּמֵהַגְּבֵי ה' : עַל גְּבֵי . מִשָּׁל לְרוֹב הַסְּבִלֵי וְהַפְּרָךְ :
 לְבַעֲנֵיתֶם . הוּא הַקוֹ שִׁיְחַרְשׁוּ הַחוּשׁ בְּשׁוֹרֵים
 בְּשָׂדֵה כְּשִׁיעוֹר שִׁירְזָה בּוֹ וְאֵת' יַחֲוֹר וְיַעֲשֶׂה אַחַר
 כְּמוֹהוּ וְכֵן עַד שִׁיְחַרְשׁוּ כָּל הַשָּׂדֵה וְכָל מֵה שִׁיְהִיָּה אַרְוֵךְ
 הַמַּעֲנִית תְּהִיָּה יַגִּיעַ הַשׁוֹרֵים רַבָּה כִּי לֹא יִנּוּחוּ עַד
 רֵאֵשׁ הַקוֹ וְכֹאמְרוֹ הֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנִית' . ר"ל שֶׁלֹּא נִתְּנוּ
 אוֹתָם לְנוֹחַ מַעֲבֹדֹת' וְמַסְבּוּלוֹס : קִצֵּץ . עַבֵּר בְּמִקְוֵ'
 עַמִּיד אֵמֵר ה' שֶׁהוּא לְדִיק וְיִשֵּׁר בְּדַרְכֵי וְיִקָּץ וְיִכְרַת
 עֲבוֹת

עֲבוֹת רְשָׁעִים: יִבְשׁוּ וַיִּפְּגּוּ אַחֲזֹר כָּל שְׁנָאֵי צִיּוֹן: יִהְיוּ כַּחֲצִיר גִּזְזוֹת שֶׁשְׁקֵדַמַּת שֶׁלֶף יִבֶּשׁ: שְׁלֵא מִלֵּא כִפּוֹ קוֹצֵר וְחֻצְנוֹ מַעֲמֵר: וְלֹא אָמְרוּ הָעֲבָרִים בְּרַבַּת יי אֵלֵיכֶם בְּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יי:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמָקִים קְרָאתֶיהָ יי: אֲדֹנָי שְׁמַעְהָ בְּקוֹלִי תַּהֲיִינָה אֲזִנֶיךָ קִשְׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנֵי: אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי אֲדֹנָי מִי יַעֲמֵד: כִּי עַמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן הַגְּרָא: קִוִּיתִי יי קִוְיָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלְתִי: נַפְשִׁי לֹאֲדֹנָי מְשֻׁמְרִים לְבַקֵּר שׁוֹמְרִים לְבַקֵּר: יַחַל יִשְׂרָאֵל אֵל יי כִּי עִם אֲדֹנָי הַחֲסֵד וְהַרְבֵּה עֲמוֹ פְדוּת: וְהוּא יַפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד יי לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא הִלַּכְתִּי בְּגִדְלוֹת וּבְנִפְלְאוֹת מַמְנִי: אִם לֹא שׁוֹיִתִּי וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי בְּנִמְלָע עָלַי אִמּוֹ בְּנִמְלָע עָלַי נַפְשִׁי: יַחַל יִשְׂרָאֵל אֵל יי מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם:

רד"ק

יחל. זווי מפעל הדגוש אמר ישראל קוה אל ה' שיפדך מהגלות כי עמו החסד תמיד עם הנבראים ויעשה עמך חסד כי הרבה עמו פדות כי כבר פדה אותך פעמים רבות כי לא יחסר לו סודות כי הרב' עמו: והוא, ואל"ת ואיך יפדה אותי ואני מלא עון הוא יפדה ישראל מכל עונותיו מתחלה יפדה אותו מעונותיו כל' שיסלח לו עונותיו שעברו ויתן כלבס לשבז אליו בכל לבס ואח"כ ישוב שבות: שיר. זה אמר דוד על עצמו ואמר זה הענין באל' המעלות שהם על הגלות כלומר כי כמו שהתנהג הוא בן התנהגו ישראל בגלות בשפלות ובוה ירחם ה' עליהם כי רס ה' ושלל יראה לפיכך אמר בתכלית המזמור יחל ישראל אל ה': אמר לא גבה לבי. בסתר ולא רמו עיני בגלוי: ולא הלכתי. פעל עומד חף ע"פ שהוא מן הדגוש: בגדולות ובנפלאות ממני. בדבר האלהות לא התפארתי כלני שאוכל להשיג ואלדע הדברים והסודות שהם נפלאות ממני לפי שכלי אלל הלכתי בהם מעט מעט ביראה פן אפרוץ לראות במה שלא יגיע שכלי אליו ותשתכש דעתי בו: אם לא, מנהג ה' חס לא כענין אלה ושבוטה כלומר חס לא היה כך יהיה כך וכך אמר חס לא שויתי ודוממתי נפשי כגמול יבא לי כך וכך. ופי' שויתי ודוממתי. שמתי אותי כגמול עלי אמו כמו התינוק שיגמל משדי אמו שיתחיל מעט להתבונן בענין גדולו ומהלך מעט מעט ועדיין אינו נסמך על עצמו אלל עלי אמו שתדדהו ותרגילהו מעט כן שמתי נפשי והשתקתי אותה שלא תסמוך עלי אלל עלי אמו לא בתכונת עצמו כנסתרות ובנפלאות אלל תסמוך ענ המלמדים ועל הקבלה שהיא האס: והוסיף עוד לחזק הענין ואמר בגמול עלי נפשי. כמו הגמול כן שמתי נפשי עלי שלא תסמוך בנייתי: יחל. עם המדות האלה שתתנהג בשפלות כנסתר ובגלוי לא יגלה לך להרים כנפלאות

עבות רשעי' שונאיו: ועבות, היא מיתרי העול כל' יסיר עולם מעליו כשיקלץ האל ית' עבותם מעליו אז: יבושו ויכזבו אחרו, ממהשבות' הרעה עלינו: שינאי ציון, האומות אינם שונאי ציון אבל אוהבי' אותה עד שנלחמים בעבורה אלל פירושו שונאי בני ציון והם ישראל: יהיו בחציר גנות, עשב הזומח בנג שאין לו העמדה וקיום עד שקודם שיולא ונראה יבש כהוס השמש והוא דרך הפלגה: שלף, הוא ענין חליט הדבר וינאחשו ממקומו. כמו שלף איש נעלו. אלל שהוא ינאח וזה עומד: שלא בלא, כלומר שלא יבא לידי קצירה: וחצנו מעמר, אוסף העמרים. והוא מנהג העובדים לומר לקוצרי' ברכת ה' עליכם כמו שאמר בועז ומ"ס: ברכנו אתכם בשם ה', הוא כפל דבר ועל חזיר גנות לא יאמר זה כי אינו זרע ברכה ולא יבא לידי קצירה ותורה ישראל המסיל לזרע ברכה: שיר, דימה הגלות למעמקי מים: אזניך קשובות, כשקל שכולה שכולות: מי יעבור, כמעט כהיה כלים אוזבים חס השמור לנו עונותינו: כי עמך, פי' אלל האל יתברך נתן ממשלה לעליוני' לעשות חסו בדרך אלל הסליחה אינה עמהם כי חס עמו למה שלא יאמרו בני אדם כלבס חס אנו חופאים יתפייסו לנו המלאכים וישאו לפשעינו אלל אין בהם סליחה למען שיראו בני אדם את האל יתברך למען עמו הסליחה לא עם זולתו: קויתי ה', אני קויתי אותו בעולם הזה שיראנו הישועה וקוטה אותה גם כן נפשי במותי לאוסף כבודי אליו: ולדברו הוחלתי, שהבטיחני להושיאני מן הגלות: בפשי, הומה לה' בלילה להיותה מאותם האנשים השומרים לבקר כלומר שקמים באשמורת הבקר להתפלל: ואמר שומרים לבקר, פעם אחרת כלומר שמנהגם להיות שומרים וערים בכל בקר להתפלל לאל וזה המזמור מאמר כל חסיד בגלות: (פורת יוסף)

שׁוֹר הַמַּעֲלוֹת זָכוֹר יי לְדוֹד אֶת כָּל עֲנוּתוֹ: אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לִי נָדָר לְאֲבִיר
 יַעֲקֹב: אִם אָבֹא בְּאֶהַל בֵּיתִי אִם אֵעֲלֶה עַל עֶרְשׁ יִצְעָקִי: אִם אֶתֶּן שְׁנַת
 לַעֲיִנִי לְעַפְעָפִי תְנוּמָה: עַד אֲמַצֵּא מְקוֹם לִי מִשְׁכְּנֹת לְאֲבִיר יַעֲקֹב: הִנֵּה
 שְׂמֵעֲנִיהָ בְּאֶפְרָתָה מִצְאֲנִיהָ בְּשֵׂדֵי יַעֲר: נְבוּאָה לְמִשְׁכְּנֹתָיו נִשְׁתַּחֲוֶה לְהַדָּם
 רְגִלָּיו: קוֹמָה יי לְמִנְחַתֶּךָ אֲתָה וְאַרְוֵן עֲוֹה: בְּהִנְיָךְ יִלְבְּשׁוּ צִדְק וְחִסְדֶּיךָ
 יִרְנְנוּ: בְּעֶבְרֵךְ דְּוֹד עֲבָדְךָ אֵל תֵּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: נִשְׁבַּע יי לְדוֹד אֲמַת לֹא יָשׁוּב

רד"ק

לכית המקדש לדורות: אם אבא באהל ביתי. כמו שאמר אל נתן הנביא הנה אנכי יושב בבית ארויס וארון אלהי' יושב בתוך היריע' ומה שאמר אם אבא. אם אעלה. דרך הפלגה כלומר שלא יערב לו שבתו בכיתו וטעמו על ערש יצועי עד שימצא מקום לה': ואמר ערש יצועי. ערש שיש בו יצועי ערש שיש בו מלעות הראויות למלך והו יצועי: אם אתן שנת לעיני. ר"ל שינה קבועה: לעפעפי תנומה. כפל הענין במ"ש: משכנות. כי היו שלש בתים: הנה. אמר דוד זה המקום לא ידענוה עד היום רק שמענוה באפרת כי עתיד להיות מקום נבחר לבית המקדש לדורות כי אין טילה ונוב וגבעון לדורות רק היינו שומעין מפי זקנים כי עוד יגלה המקום הנבחר והנה עתה מלאנוה בשדה בגורן ארונה היבובי: וקראו יער. כי עלי יער היו שם ולפיכך אמר באפרת כי שם נולד דוד ושם גדל ושם שמע זה הדבר. ומה שאמר מלאנוה שמענוה. לשון נקבה ר"ל שכונת הכבוד כי זכר משכנותיו ושם מצא אותה שנא' ויענהו באש מן השמים: נבואה למשכנותיו. כיון שמלאנו המקום הנבחר נבואה מהיום ואילך כזה המקום שהוא משכנותיו: להדום רגליו. הוא באמת שהוא מכוון כנגד כסא הכבוד: קבועה ה'. אלה השלשה פסוקים אמרם גם כן שלמה בבית המקדש בתוכותו. אמר דרך משל קומה למנוחתך כלומר מהמקומות האחרים שהיה המסכן לזה המקום שהוא בית מנוחתך לעולם: אתה. ר"ל ענין הכבוד שגראה בהנוכת המקדש אחר שהניסו הארון בבית קדש הקדשים זהו וארון עוזך: בהניך. בעבודתם: ילבשו צדק. בגדי כהונה שהם בגדי זדק: וחסידיך ירננו. הלויים ישירו ויזמרו לפניך בעבור דוד שנגלית לו כזה המקום באש כבודך וגלית לו זה המקום הנבחר בעבורו תעשה שיהיה זה המקום לנצח לא תבעל שהתפללתי לך על זה המקום ומה שיתפלל שלמה בני עליו אל תבט פניו כזה שתהיה תפלתו מקובלת לפניך ואלה הפסוקים כמו שאמרם דוד אמרם שלמה בתכלית תפלתו: נשבע. דברו הוא שבוע' והוא אמר לו עלי נתן הנביא והקמותי את זרעך אשר ילא ממשיך זה הוא מפרי בטן אסית לכסא לך: ואמר אמת לא ישוב ממנה. כמ"ש

בנפלאות. יהל ישראל אל ה' והוא יתן תוהלתך מעתה ועד עולם: שיר. אמר דוד זה המזמור בשעה שכנה המזבח בגורן ארונה היבובי על פי גד הנביא והעל' עליו עולות ושלמים וקרא אל ה' ויענהו באש מן השמי' ואמר זה בית אלהים וזה מזבח לעולה לישראל ועד אותו היום לא נודע מקום בית המקדש וכבר אמר לו נתן הנביא כי הוא לא יבנה הבית כי אם שלמה בנו ולפי ששם דוד כחו ויכלתו להכין בנין הבית ויענהו במקום הנבחר בקש מה' ואמר: זכור ה' לדוד את כל ענותו. כיון שלא זכיתי לבנות תעלה המחשבה כמעשה וזכור לי מה שעשיתי לפניך בעבורי כי גזלתי שתי משיני מרוב מחשבותי עליו. נדרתי ושבעתי שלא אנוח עד שאבנהו ולא הייתי מואף קורת רוח בביתי ובמשכני אחר שלא היה בית ה' נבנה: אשר נשבע. כפל הענין במ"ש: ואמר לאביר יעקב. כלומר למי שקראוהו יעקב אבירו כמ"ש מידי אביר יעקב לפי שעורו בכל זרותיו והיה חזקו ותקפו והראה לו שאפי' המלאך לא יוכלו כל שכן בני אדם לכך קראו יעקב אביר ואמר גם כן לדוד לאביר יעקב. ומה שזכר כזה הענין יעקב לפי שיעקב ראה בחלום מקום הבית המקדש והוא הסולם שראה ועליו אמר מה נורא המקום הזה אין הו כי אם בית אלהים וזה שער השמים על בית המקדש אמר לא על בית אל שהיה שוכן שם אבל לפי ששם ראה החלום כיבד המקום ושם שם מלכה ועשה שם מזבח ובית התפלה בשבנו מחרן ועליו אמר יהיה בית אלהים כלומר בית התפלה לאלהים כיון שראיתי כזה המקום הנבחר שיבנה בו בית המקדש ועיקר החלום בית המקדש הוא שראה ואמר וזה שער השמים על בית המקדש כי הוא מכוון כנגד כסא הכבוד ואף ע"פ שראה יעקב אבירו מקום בית המקדש בחלום אפשר שלא ידעו בהקצין ואם ידעו לא גילה אותו כי לא ראה האל יתברך שלא יהיה נודע המקום עד דוד. לפיכך זכר דוד יעקב כזה הענין ואמר נדר לאביר יעקב לפי שאליו הראהו תעלה האל יתברך ואע"פ שרמו בו לאכריס אביו וזהו להעלות את יתק בנו עולה באותו מקום אע"פ ש כן לא נתבאר אם ידע אברהם אביו שהיה מקום ההוא המקום הנבחר (שורת יוסף)

מִכְּנֵה מִפְּרֵי בְּמִנְהָ אֲשִׁית לְכֶסֶף לָךְ: אִם יִשְׁמְרוּ בְּנֵיךָ בְּרִיתִי וְעַדְתִּי זֶה אֶלְמַדְם
 גַּם בְּנֵיהֶם עֲדֵי עַד יֵשְׁבוּ לְכֶסֶף לָךְ: כִּי בָחַר יי בְּצִיּוֹן אֹהֶה לְמוֹשָׁב לִי: זֹאת
 מִנְחַתִּי עֲדֵי עַד פֹּה אֵשֵׁב כִּי אֹיְתִיהָ: צִדָּה בְּרַךְ אֲבֹנֵיהָ אֲשַׁבֵּעַ
 לְחַם: וְכִהְיֶה אֶלְבִּישׁ יִשַׁע וְחִסְדֵיהָ רִגְוֹ יִרְנְנוּ: שֵׁם אֲצַמִּיחַ קָרְן לְדוֹד עֲרֻכְתִּי
 נָר לְמִשְׁחִי: אוֹיְבָיו אֶלְבִּישׁ בְּשֵׁת וְעֲלֵיו יִצְיִן נִזְרוּ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדוֹד הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נְעִים שֶׁבַת אֲחִים גַּם יַחַד: בְּשֵׁמֶן
 הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזֶּקֶן וְזָקֵן אֲהַרְןָ שְׁיֹרֵד עַל פִּי מְדוּתָיו: כְּמַל
 חֶרְמוֹן שְׁיֹרֵד עַל הָרְרֵי צִיּוֹן כִּי שֵׁם צִוָּה יי אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם:

רד"ק

אחים בגדולה ולא יקנאו זה לזה. וכל אחד מהם ישב על כסא גדולה ומה טוב ומה נעים יהיה שבתם. ואמר גם יחד. כי כמו שהיה אחים בגדולה כן יהיו אחים בלכותם יהיו יחד בהסכמה אחת לא יקנאו אחד מהם על חבירו: בשמן. בפת"ח הכ"ף. להורות על ה"א הידועה על שמן הידועה והוא שמן המשחה: אמר כן יהיה טוב ונעים שבת האחים כמו שהיה טוב ונעים משיחת הכהן ביום שנתמנה לכהן גדול. וזכר משיחת הכהן ולא זכר משיחת המלך דוד לפני טעמים האחד לפי שמשיחת אהרן היתה תהלה והיתה העת שחנה הכבוד בישראל כשהוקם המשכן כן לעתיד כשיבנה בית המקדש ויעמוד מלך המשיח והכהן הגדול וזכה שם הכבוד. ועוד לטעם אחר כי משיחת אהרן היתה לעיני כל ישראל ומשיחת דוד היתה בסתר לפני ישי ובניו וזקני בית לחם ולעתיד יהיה הדבר בגלוי לעיני כל ישראל ולעיני העמים: על הראש. כשיצק משה אותו על ראש אהרן ירד לו על זקנו ועל פי בגדיו בתהלה הלבישו בגדי כהונה ואחר כך יצק מן השמן על ראשו ומשח אותו מן השמן בין ריסי עיניו כמין ג"ס יוגית והשמן שיצק על ראשו ירד על זקנו ועל פי מדותיו תחת הזקן. ופי' הנגד הוא בית הצואר והיה השמן מרוקח מבוטס טוב ונעים: מדותיו. בגדיו כמו מדו בד: כמל. שומד במקום שנים כאלו אמר בעל חרמון כעל שיורד על הררי ציון. וזכר חרמון שהוא מן ההרים הגדולים אשר בארץ ישראל. וזכר הררי ציון. כי שם תהיה המלוכה. ואמר. הררי. לשון רבים כמ"ש ירושלים הרים סביב לה. ומשל השמן הוא משל לכהן גדול. וזכר עתה כעל משל על המלך כמו שכתוב בהם ככפיר זעף מלך וכטל על עשב רצונו. ועוד כי הגאולה נמשלת כעל כמו שאמר כעל מאת ה'. וזכר של על ההרים שהוא בהם לנרכה והם לריבים יותר מן העמקים וארץ המישור. כי שם. כהררי ציון. צוה ה' את הברכה.

שם ונאמן ביתך וממלכתך עד עולם: ועדותי. כהולס כמו בשורק: זו כהולס כמו זאת ואמר אלמדם והכרית והעדות כתובות הם ומלומדות ואין מלצה עתידה ללמד אחר תורת משה אלא פירוש אלמדם אסדר אותם על ידי נביאים תמיד שלא ישכחו התורה: כי בחר ה' בציון. אמר דוד עתה ידעתי כי בחרה' בציון שלבדתי אני כי בעיר ציון נגלה כבוד שכינה ואזה אותה האל למושב לו ואמר עליה: זאת מנוחתי עדי עד. שלא ילך ממקום למקום כמו שעשה עד עתה: צידה. במפיקה"א והוא מן כיום מכרס צידה שפירושו מוון יאמר האל יתברך ליד ציון אלברך כלומר אשלח ברכה בתבואתה ובפירותיה יותר מכל ארץ ישראל לכבוד ביתי שהוא בתוכה ואולי לכן נקראה ארץ ישראל ארץ המוריה שהיתה רויה אחר ששכן בה הכבוד: אביוניה. אפי' העינים שבה אשביע להם: ובהגיה. תחת שהם לבושים בעבודתי בגדי כהונה אני אלבישם בגדי ישע שהיו נושטים בי: וחסידיה. הלויים. תחת שהם מרננים ומזמרים לשמי אני אשפיע להם טובה שירונו מטוב לב: וקרא הלויים חסידים כמ"ש משה רבינו לאיש חסידך: קרן. חווק ומלכות. כן אצמיח קרן לבית ישראל וירם קרן משיחו ואמר זה הפסוק על משיח העתיד לפיכך אמר אצמיח כלומר אש"פ שיבש וכן נאמר עליו והקימותי לדוד למה לדיק: ערבותי נר למשיחי. כי המלך כמו הנר מאיר לעם: אויביו אלביש בשת. הפך מה שאמר אלביש ישע לכהנים המשחתיים אה פני ה' ומתפללים בעד המלך ואויבי המלך אלביש בושת: ועליו יציץ נזרו. על המלך יפריח ויציץ נזרו שגל ראשו כלומר חרכה גדולתו והדרתו בכל יום ויש מפרשים יציץ מן ועשית יציץ זהב:

הנה מה טוב ומה נעים. על מלך המשיח ועל כהן גדול שהיה בימיו מדבר כי שניהם גדולי ישראל ואדוניים עליהם כי המלך יושב על כסא המשפט והמלוכה לזוות את ישראל לאשר יראה. והכהן יורה התורה והמלות והם (שירת יוסף)

שיר המעלות הנה ברכו את יי כל עבדי יי העומדים בבית יי בלילות: שאו ידכם קדש וברכו את יי: יברכך יי מציון עיטה שמים וארץ: עליי קי

פרקי אבות

בשנת שאחר פסח מתהליין לומר פרקי אבות ואומרים עד ר"ה:

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר ועמד בלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצור מטעי מעיטה ידי להתפאר:

פרק ראשון

א משה קבל תורה מסיני ומסרה יהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה. הם אמרו שלשה דברים הוו מתונים בדין והעמידו תלמידים הרבה ועשו סיג לתורה: ב שמעון הצדיק היה משירי כנסת הגדולה. הוא היה אומר על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים: ג אנטיגנוס איש סוכו קבל משמעון הצדיק הוא היה אומר אל תהיו פעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס אלא הוו פעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס יהי כורא שמים עליכם: ד יוסי בן יעזר איש צרדה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים קבלו מהם. יוסי בן יעזר איש צרדה אומר יהי ביתך בית ועד לחכמים ויהי כסאם כסאם רגליהם ויהי שותה בצמא את דבריהם: ה יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר יהי ביתך פתוח לרוחה ויהיו עניים בני ביתך ואל תרבה שיהיה עם האשה באשתו אמרו קל וחמר באשת חברו. מבאן אמרו חכמים כל המרבה שיהיה עם האשה גורם רעה לעצמו ובטל מדברי תורה וסופו יורש גיהנם: ו יהושע בן פרחיה ונתאי הארכלי קבלו מהם. יהושע בן פרחיה אומר עשה לך רב וקנה לך חבר ויהי דן את כל האדם לכה זכות: ונתאי הארכלי אומר הרחק משכן רע ואם תתחבר לרשע ואל תתאיש מן הפורענות: ז יהודה בן טבאי ושמעון בן שמח קבלו מהם. יהודה בן טבאי

אומר

ר"ק

ידים לאל בתפלה. ויתכן לפרש קדש כמו אל מקום הקודש. יברכך. לדעת המפרשים יהיה פירושו שהכהנים יאמרו לישראל בברכתם יברכך. ולפי דעתי הם דברי המשורר שאמר ברכו את ה' אמר אם תברכוהו הוא יברך אתכם. ופי' מציון. כי שם הכבוד ומשם תבא הברכה לכל ישראל. ואמר עושה שמים וארץ. כלו' עושה השמים שנתנים הברכה בעולם והוא עשה הארץ שתתן יכולה לברכה כאשר יצוה הוא יתברך.

יוניס שם עד העולם. זמן רב. או יהיה פי' עד העולם לעוה"ב. שיר. הנה כשיזוה ה' לכם את הנצחה. ברכוהו גם אתם כהלתכם כל אחד כפי שכלו. כל עבדי ה'. הם החכמים והחסידים העומדים ממתחם בלילות וזכאים להתפלל בבית ה' ולהודות לשמו. קדש. במקום הקודש. ופי'. שאו ידיכם כשיאת כפים שהיו הכהנים נושאים כפיהם ומברכים את ישראל ולפי דעתי כי פירוש נשיאת (פירת יוסף)

אומר אל תעש עצמך בעורכי הדין וכשיהיו בעלי הדין עומדים לפניך יהיו בעיניך פרשעים וכשנפטרים מלפניך יהיו בעיניך כזבאין פשקבדו עליהם את הדין: - שמעון בן שמח אומר הוי מרבה לחקור את העדים והוי זהיר בדבריה שמה מתוכם ילמדו לשקר: י שמעיה ואבטליון קבלו מהם. שמעיה אומר אהב את המלאכה ושנא את הרבנות ואל תתנדע לרשות*: יי אבטליון אומר חכמים הזהרו בדבריכם שמה תחובו חובת גדות ותגלו למקום מים הרעים וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימותו ונמצא שם שמים מתחלל: יג הלל ושמיאי קבלו מהם. הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה: יד הוא היה אומר נגיד שמה אבד שמיה ודלא מוסיף יסף ודלא יליף קמלא חיב ודאשתמש בתנא חלף: יו הוא היה אומר אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני ואם לא עכשו אימתי: יז שמיאי אומר עשה תורתך קבע אמור מעט ועשה הרבה והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות: יח רבן גמליאל היה אומר עשה כה רב והסתלק מן הספק ואל תרבה לעשר אמדות: יט שמעון בנו אומר כל מי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה. ולא המדרש עקר אלא המעשה. וכל המרבה דברים מביא חסא: יי רבן שמעון בן גמליאל אומר על שלשה דברים העולם קים על האמת ועל הדין ועל השלום שנאמר אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם:

רבי חנניא בן עקשויא אומר רצה הקדוש ברוך הוא לנפות את ישראל לפיך הרבה להם תורה ומצות שנאמר יי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר: עלינו קי

פרק שני

כל ישראל וכו' א רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיכור לו האדם כל שהיא תפארת לעשה ותפארת לו מן האדם. והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות. והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עברה כנגד הפסדה. הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לדי עברה. דע מה למעלה ממך עין רואת ואזן שומעת וכל מעשך בפסד נכתבים: י רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר יפה תלמוד תורה עם הדין ארץ שיגיעת שניהם משפחת עון וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה במלה ונחרת עון וכל העוסקים עם הצפור יהיו עוסקים עמהם לשם שמים שזכות אבותם מסייעתם וצדקתם עומדת לעד ואתם מעלה אני עליכם שכר הרבה כאלו עשיתם: יג הוי זהירין ברשות* שאין מקרבין לו לאדם אלא לצורך עצמן גראין פאותהבין בשעת הנאתן ואין עומדין לו לאדם בשעת דחקו: יד הוא היה

(סדרת יובל) * סי' רכות כעומדת מרכות פלמה נגד כחוק. אומר

אומר עשה רצונו כרצונה כדי שיעשה רצונה כרצונו במל רצונה מפני רצונו
כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונה: ה הלל אומר אל תפרוש מן הצבור
ואל תאמין בעצמך עד יום מותך ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו
ואל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע ואל תאמר לבשאיפנה
אשנה שמא לא תפנה: ו הוא היה אומר אין בור ירא חטא ולא עם הארץ
חסיד ורא הבישן למד ולא הקפדן מלמד ולא כל המרבה בסחורה מחכים
ובמקום שאין אנשים השתדל להיות איש: ו אה הוא ראה גלגלת אחת שצפה
על פני הים אמר לה על דאמפת אמפוף וסוף מטיפוף יטופון: ה הוא היה
אומר מרבה בשר מרבה רמה מרבה נכסים מרבה דאנה מרבה נשים מרבה
כשפים מרבה שפחות מרבה זמה מרבה עבדים מרבה גזל מרבה תורה מרבה
חיים מרבה ישיבה מרבה חכמה מרבה עצה מרבה תבונה מרבה צדקה
מרבה שלום קנה שם טוב קנה לעצמו קנה לו דברי תורה קנה לו חיי העולם
הבא: ט רבן יוחנן בן זבאי קבל מהלל ומישמאי הוא היה אומר אם למדת תורה
הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכה נוצרת: י חמשה תלמידים היו לו רבן
יוחנן בן זבאי ואלו הן רבי אליעזר בן הורקנוס רבי יהושע בן חנניא רבי יוסי
הכהן רבי שמעון בן נתנאל ורבי אלעזר בן ערף: יא הוא היה מונה שבחם
(רבי) אליעזר בן הורקנוס בור סוד שאינו מאבד טפה (רבי) יהושע בן חנניא
אשרי יודתו (רבי) יוסי הבהן חסיד (רבי) שמעון בן נתנאל ירא חטא (רבי)
אלעזר בן ערף במעון המתגבר: יב הוא היה אומר אם יהיו כל חכמי ישראל
בבף מאונים ואליעזר בן הורקנוס בבף שניה מכריע את כלם: אבא שאול
אומר משמו אם יהיו כל חכמי ישראל בבף מאונים ואליעזר בן הורקנוס את
עמהם ואליעזר בן ערף בבף שניה מכריע את כלם: יג אמר להם צאו וראו
איזו היא דרך טובה שידבק בה האדם. רבי אליעזר אומר עין טובה. רבי
יהושע אומר חבר טוב. רבי יוסי אומר שכן טוב. רבי שמעון אומר רואה
את הנולד. רבי אלעזר אומר לב טוב. אמר להם רואה אני את דברי אלעזר
בן ערף מדבריכם שבכלל דבריו דבריכם: יד אמר להם צאו וראו איזו היא
דרך רעה שיתרחק מפנה האדם. רבי אליעזר אומר עין רעה. רבי יהושע
אומר חבר רע. רבי יוסי אומר שכן רע. רבי שמעון אומר הלוח ואינו
משלם אחד הלוח מן האדם כלוח מן המקום שנאמר לוח רשע ולא ישלם
וצדיק חונן ונותן. רבי אלעזר אומר לב רע. אמר להם רואה אני את דברי
אלעזר בן ערף מדבריכם שבכלל דבריו דבריכם: טו הם אמרו שלשה
דברים רבי אליעזר אומר יהי כבוד חברך חביב עליך פשלך ואל תהי נוח
לבעזם ושוב יום אחד לפני מיתתה והיו מתחמם פגגד אורן של חכמים
והיו זחיר בגחלתן שלא תפנה שנשיכתן נשיכת שועל ועקיצתן עקיצת
עקרב ולחישתן לחישת שרף וכל דבריהם בגחלי אש: טז רבי יהושע אומר

עין הדע ויצר הרע ושנאת הבריות מוציאין את האדם מן העולם: י רבי יוסי אומר יהי ממון חברך חביב עליך כשליך ויתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירשה לך וכל מעשיך יהיו לשם שמים: י רבי שמעון אומר הוי והיר בקריאת שמע ובתפלה ובשאתה מתפלל אל תעש תפלתך קבע אלא בחמים ותחנונים לפני המקום שנאמר כי חנון ורחום הוא ארץ אפים ורב חסד ונחם על הרעה. ואל תהי רשע בפני עצמך: י רבי אלעזר אומר הוי שקוד ללמוד תורה ודע מה שתשיב לאפיקורוס ודע לפני מי אתה עמל ומי הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך: י רבי מרפון אומר היום קצר והמלאכה מרובה והפועלים עצלים והשכר הרבה ובעל הבית דוחק: יא הוא היה אומר לא עליך המלאכה לגמור ולא אתה בן חורין להבטל ממנה אם למדת תורה הרבה נותנין לך שכר הרבה ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך ודע שמתן שכרן של צדיקים לעתיד לבוא: יב רבי חנינא וכו'

פרק שלישי

כל ישראל וכו'

א עקביא בן מהללאל אומר הסתפל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עברה. דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון. מאין באת מטפה סרוחה ולאן אתה הולך למקום עפר רמה ותולעה. ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא: י רבי חנינא סגן הכהנים אומר הוי מתפלל בשלומיה של מלכות שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו: י רבי חנינא בן תרדיון אומר שנים שיושבין ואין ביניהם דברי תורה הרי זה מושב לצים. שנאמר ובמושב לצים לא ישב. אבל שנים שיושבין ויש ביניהם דברי תורה שכינה שרויה ביניהם. שנאמר אז נדברו יראי י איש אל רעהו ויקשב י וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי י ולחשבי שמו. אין לי אלא שנים מגין אפילו אחד שיושב ועוסק בתורה שתקדוש ברוך הוא קובע לו שכר שנאמר ישב בדרך וידום כי נמל עליו: י רבי שמעון אומר שלשה שאכלו עד שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה פאלו אכלו מזבחי מתים שנאמר כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום. אבל שלשה שאכלו עד שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה פאלו אכלו משלחנו של מקום. שנאמר וידבר אלי זה השלחן אשר לפני י: י רבי חנינא בן חנינא אומר תעזר בליילה והמחלה בדרך יחידי ומפנה לבו לבטלה הרי זה מתחייב בנפשו: י רבי נחוניא בן תקנה אומר כל המקביל עליו עול תורה מעבדין ממנו עול מלכות * ועול דרך ארץ וכל הפורק ממנו עול תורה נותנין עליו עול מלכות ועול דרך ארץ: י רבי חלפתא בן דוסא איש פפר חנינא אומר עשרה שיושבין ועוסקין בתורה שכינה שרויה ביניהם שנאמר אלהים נצב בעדת אל. ומגין אפילו חמשה

שְׁנֵאמַר וְאֵגְדָתוּ עַל אֶרֶץ יִסְדָּהּ. וּמִנֵּינן אֶפִּילוּ שֶׁלֹּשָׁה שְׁנֵאמַר בְּקָרֵב אֱלֹהִים
 יִשְׁפֹּט. וּמִנֵּינן אֶפִּילוּ שְׁנַיִם שְׁנֵאמַר אִזְּדַבְּרוּ יִרְאִי יִי אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיִּקְשֹׁב יִי
 וַיִּשְׁמַע. וּמִנֵּינן אֶפִּילוּ אֶחָד שְׁנֵאמַר בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי אָבִא
 אֶלְיָךְ וּבִרְכָתֶיךָ: ה רַבִּי אֶלְעָזָר אִישׁ בְּרִתּוֹתָא אָמַר תֵּן לוֹ מִשְׁלוֹ שְׂאֵתָהּ וְשִׁלְךָ
 שְׁלוֹ וְכֵן בְּדוֹד הוּא אָמַר כִּי מִמָּוָה הִכַּל וּמִיָּדָה נִתְּנוּ לָךְ: ו רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר
 הַמְהִלְךָ בְּדַרְךָ וְשׁוֹנֶה וּמַפְסִיק מִמִּשְׁנֵתוֹ וְאָמַר מַה נָּצָה אֵילָן זֶה מַה נָּצָה נֵיר זֶה
 מַעֲלָה עָלָיו הַפְּתוּב כְּאֵלוֹ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ: י רַבִּי דוֹסָתָאִי בַר יֵנָאי מִשׁוּם רַבִּי
 מֵאִיר אָמַר כָּל הַשׁוֹכֵחַ דָּבָר אֶחָד מִמִּשְׁנֵתוֹ מַעֲלָה עָלָיו הַפְּתוּב כְּאֵלוֹ מִתְחַיֵּב
 בְּנַפְשׁוֹ שְׁנֵאמַר רַק הַשְּׁמֵר לָךְ וְשֹׁמֵר גַּפְשֶׁךָ מֵאֵד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים
 אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ. יִכּוֹל אֶפִּילוּ תִּקְפָּה עָלָיו מִשְׁנֵתוֹ תִּלְמוּד לֹאמַר וּפֶן יִסּוּרוּ
 מִלְּבַבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ הֵא אֵינוֹ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ עַד שִׁיֵּשֵׁב וְיִסְרִים מִלְּבוֹ: יא רַבִּי
 חֲנִינְיָא בֶן דּוֹסָא אָמַר כָּל שִׁירָאֵת חֲטָאוֹ קוֹדֶמֶת לְחֻכְמָתוֹ חֲכָמָתוֹ מִתְקַיְמָת.
 וְכֹל שְׁחֻכְמָתוֹ קוֹדֶמֶת לִירְאָת חֲטָאוֹ אִין חֲכָמָתוֹ מִתְקַיְמָת: יב הוּא הִיָּה אָמַר
 כֹּל שְׁמַעְשִׂיו מִרְבִּין מִחֻכְמָתוֹ חֲכָמָתוֹ מִתְקַיְמָת. וְכֹל שְׁחֻכְמָתוֹ מִרְבָּה מִמַּעְשָׂיו
 אִין חֲכָמָתוֹ מִתְקַיְמָת: יג הוּא הִיָּה אָמַר כָּל שְׁרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נֹחָה הֵימָנוּ רוּחַ
 הַמָּקוֹם נֹחָה הֵימָנוּ וְכֹל שְׂאִין רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נֹחָה הֵימָנוּ אִין רוּחַ הַמָּקוֹם נֹחָה
 הֵימָנוּ: יד רַבִּי דוֹסָא בֶן הֶרְפִּינִים אָמַר שְׁנֵה שֶׁל שְׁחֵרִית וַיִּין שֶׁל צְהָרִים וְשִׁיחַת
 הַיְדִדִים וְיִשִּׁיבַת בְּתֵי כְּנִסְיוֹת שֶׁל עַמֵּי הָאָרֶץ מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם כֵּן הָעוֹלָם:
 טו רַבִּי אֶלְעָזָר הַמּוֹדְעִי אָמַר הַמְחַלֵּל אֶת הַקִּדְשִׁים וְהַמְבַזֶּה אֶת הַמְּבֻעָדוֹת
 וְהַמְלַבֵּן פְּנֵי חֲבֵרוֹ בְּדַבְרִים וְהַמְפַר בְּרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ וְהַמְנַלְה פָּנִים
 בַּתּוֹרָה שְׁלֵא כְּהִלְכָה אֶת עַל פִּי שֵׁישׁ בִּידוֹ תוֹרָה וּמַעְשִׂים מוֹכִים אִין לֹא חֵלֶק
 לְעוֹלָם הַבָּא: טז רַבִּי יִשְׁמַעְעָל אָמַר הוּי קַל לְרֹאשׁ וְנוֹחַ לַתְּשׁוּחָוֹת וְהוּי מְקַבֵּל
 אֶת כָּל הָאָדָם בְּשִׂמְחָה: יז רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר שְׁחֹק וְקִלּוֹת רֹאשׁ מְרַגְלִין אֶת
 הָאָדָם לְעֵרוּהָ. מִסּוֹרֶת סִיג לַתּוֹרָה מַעֲשָׂרוֹת סִיג לְעֵשֶׂר נְדָרִים סִיג לְפִרְשׁוֹת
 סִיג לְחֻכְמָה שְׂתִיקָה: יח הוּא הִיָּה אָמַר חֲכִיב אָדָם שְׁנִבְרָא בְּצֻלָּם. חֲבָה
 יִתְרָה נֹדַעַת לוֹ שְׁנִבְרָא בְּצֻלָּם שְׁנֵאמַר כִּי בְּצֻלָּם אֱלֹהִים עֲשֵׂה אֶת הָאָדָם:
 חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאוּ בְּנִים לְמָקוֹם. חֲבָה יִתְרָה נֹדַעַת לָהֶם שְׁנִקְרָאוּ בְּנִים
 לְמָקוֹם שְׁנֵאמַר בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם: חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל שְׁנִתֵּן לָהֶם כְּלֵי חַמְדָּה.
 חֲבָה יִתְרָה נֹדַעַת לָהֶם שְׁנִתֵּן לָהֶם כְּלֵי חַמְדָּה שְׁנֵאמַר כִּי לָקַח טוֹב נִתְּתִי
 לָכֶם תּוֹרָתִי אֶל תַּעֲזוּבוּ: יט הִכַּל צְפוּי וְהַרְשׁוֹת נִתּוּנָה וּכְטוֹב הָעוֹלָם נְדוּן
 וְהִכַּל לְפִי רֹב הַמַּעֲשֵׂה: כ הוּא הִיָּה אָמַר הִכַּל נִתּוּן בְּעַרְכּוֹן וּמַצּוּדָה פְּרוּסָה
 עַל כֶּף הַחַיִּים חֲחֻנָּת פְּתוּחָה וְהַחֲנֻנִי מְקִיף וְהַפְּגִס פְּתוּחַ וְהַיָּד כּוֹתֶבֶת וְכֹל
 הַרוּצָה לְלוֹת יָבֵא וְיִלּוּה וְהַנְּבֵאִים מַחֲזִירִין תְּדִיר בְּכָל יוֹם וְנִפְרָעִין מִן הָאָדָם
 מִדַּעַתוֹ וְשִׁלָּא מִדַּעַתוֹ וַיֵּשׁ לָהֶם עַל מַה שִׁיִּסְמְכוּ וְהַדִּין דִּין אֲמַת וְהִכַּל מִתְקַן
 לְסַעֲוָדָה: כא רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אָמַר אִם אִין תּוֹרָה אִין דְּרָךְ אָרֶץ אִם אִין

הרף ארץ אין תורה אם אין חכמה אם אין יראה אם אין חכמה אם אין
 בעת אין בינה אם אין בינה אין דעת אם אין קמח אין תורה אם אין תורה אין
 קמח: כג הוא היה אומר כל שחכמתו מרבה ממששיו למה הוא דומה לאילן
 שענפיו מרבין ושרשיו מנעמין והרוח באה ועוקרתו והופכתו על פניו שנאמר
 והיה פערער בערבה ולא יראה כי יבא טוב ושכן חררים במדבר ארץ מלחה
 ולא תשב. אבל כל שמעשיו מרבין מחכמתו דמה הוא דומה לאילן שענפיו
 מנעמין ושרשיו מרבין שאפילו כל הרוחות שבעולם באות ונושבות בו אין
 מוזין אותו ממקומו. שנאמר והיה פעץ שתול על מים ועל יובל ישלח
 שרשיו ולא יראה כי יבא חום והיה עלהו רענו ובשנת בצורת לא ידאג ולא
 ימיש מעשות פרי: כג רבי אלעזר (בן) חסמא אומר קנין ופתחי נדה הן הן
 גופי הלכות תקופות וגימטריאות פרפראות לחכמה: רבי חנינא בן עקשא וכו'

פרק רביעי

כל ישראל וכו'

א בן זומא אומר איזהו חכם הלומד מכל אדם שנאמר מכל מלמדי השכלתי
 נפי עדותיה שיהיה לי: איזהו גבור הבובש את יצרו שנאמר טוב ארף
 אפים מגבור ומושל ברוחו מלכד עיר: איזהו עשיר השמח בחלקו שנאמר
 יגיע כפיך כי האכל אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם
 הבא: איזהו מכבד המכבד את הבריות שנאמר כי מכבדי אכבד ובוני
 יקלו: כ בן עזאי אומר הוי רין למצוה קלה ובורח מן העברה שמצוה גוררת
 מצוה ועברה גוררת עברה שעכר מצוה מצוה ושכר עברה עברה: ג הוא
 היה אומר אל תהי בו דכל אדם ואל תהי מפליג לכד דבר. שאין לך אדם
 שאין לו שעה ואין דך דבר שאין לו מקום: ד רבי לויטס איש יבנה אומר
 מאד מאד הוי שפל רוח שתקנת אנוש רמה: ה רבי יוחנן בן ברוקא אומר
 כל המחיל שם שביום בסתר נפרעין ממנו בגלוי אחד שוגג ואחד מזיד בחלול
 השם: ו רבי ישמעאל בר רבי יוסי אומר הלומד עד מנת למד מספיקין בידו
 ללמוד וללמד והלומד על מנת לעשות מספיקין בידו ללמוד וללמד לשמור
 ולעשות: ז רבי צדוק אומר אל תפרוש מן הצבור ואל תעש עצמך בעורכי
 הדינין ואל תעשה עטרה להתנודד בה ולא קרוזם לחפר בה וכה היה הלל
 אומר ודאשתמש בתנא חלה הא למדת כל הנהנה מדברי תורה נוטל חיו
 מן העולם: ח רבי יוסי אומר כל המכבד את התורה גופו מכבד על הבריות
 וכל המחלל את התורה גופו מחלל על הבריות: ט רבי ישמעאל בנו אומר
 החשה עצמו מן הדין פורק ממנו איבה וגול ושכונעת שוא והגם לבו בהוראה
 שומה רשע וגם רוח: י הוא היה אומר אל תהי דן יחידי שאין דן יחידי אלא
 אחד. ואל תאמר קבלו דעתי שהן רשאים ולא אתה: יא רבי יגתן אומר כל
 המקים את התורה מעני סופו לקימה מעשר וכל המבטל את התורה מעשר

סופו לבטלה מעני: יי רבי מאיר אומר הוי כמימיט בעסק ועסוק בתורה והוי
 שפל רוח בפני כל אדם ואם במלת מן התורה יש לה במלים הרבה כנגדך ואם
 עמלת בתורה ישלו שכר הרבה לתן לה: יי רבי אליעזר בן יעקב אומר העושה
 מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד והעובר עברה אחת קונה לו קסגור אחד
 השוכה ומעשים טובים פתרים בפני הפורענות: יי רבי יוחנן הסנדלר אומר
 כל פנסיה שהיא לשם שמים סופה להתקיים ושאינה לשם שמים אין סופה
 להתקיים: יי רבי אלעזר בן שמוע אומר יהי כבוד תלמידך חביב עליך
 כשלקך וכבוד חברך כמורא רבך ומורא רבך כמורא שמים: יי רבי יהודה
 אומר הוי זהיר בתלמוד ששגגת תלמוד עולה זדון: יי רבי שמעון אומר
 שלשה כתרם הן כתר תורה וכתר פהנה וכתר מלכות וכתר שם טוב עולה
 על גביהן: יי רבי נהוראי אומר הוי גולה למקום תורה ואל תאמר שהיא
 תבוא אחריה שחבריה יקיימה ביהך ואל פינתך אל תשען: יי רבי ינאי
 אומר אין בידני לא משלות הרשעים ואף לא מיסורי הצדיקים: יי רבי מתאי
 בן חרש אומר הוי מקדים בשלום פל אדם והוי זנב לאריות ואל תהי ראש
 לישערים: יי רבי יעקב אומר העולם הזה דומה לפרוודור בפני העולם
 הבא התמן עצמה בפרוודור כדי שתפנס לטרקלין: יי הוא היה אומר יפה
 שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא ויפה
 שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה: יי רבי שמעון
 בן אלעזר אומר אל תרצה את חברך בשעת פעסו ואל תנחמהו בשעה
 שמתו מפל לפניו ואל תשא לו בשעת נדרו ואל תשתדל לראותו בשעת
 קלקלתו: יי שמואל הקטן אומר בגפל אויבך אל תשמח ובכשלו אי יגל
 לך פו יראה יי ורע בעיניו והשיב מעליו אפו: יי אלישע בן אבויה אומר
 הלומד יגד למה הוא דומה לדיו כתובה על ניר חדש והלומד זקן למה הוא
 דומה לדיו כתובה על ניר מחוק: יי רבי יוסי בר יהודה איש כפר הכבלי
 אומר הלומד מן הקטנים למה הוא דומה לאוכל ענבים קהות ושותה יין
 מנתו והלומד מן הזקנים למה הוא דומה לאוכל ענבים בשולות ושותה יין ישן:
 יי רבי מאיר אומר אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו יש קנקן חדש מלא
 ישן וישן שאפילו חדש אין בו: יי רבי אלעזר הקפר אומר הקנאה והתאווה
 והכבוד מוציאין את האדם מן העולם: יי הוא היה אומר הילודים למות
 והמתים לחיות והחיים לדון לידע ולהודיע ולהודע שהוא אל הוא היוצר הוא
 הבורא הוא המבין הוא הדין הוא העד הוא בעל דין הוא עתיד לדון ברוך
 הוא שאין לפניו לא עולה ולא שכיחה ולא משוא פנים ולא מקח שחד ורע
 שחפר לפי החשבון ואל יבטיחה יצרה שהשואל בית מנוס לה ששל כרחה
 אתה נוצר ועל כרחה אתה נוצר ועל כרחה אתה חי ועל כרחה אתה מת
 ועל כרחה אתה עתיד לתן דין וחשבון לפני מלך המלכים הקדוש

ברוך הוא: רבי חניא בן עקשיא וכו'

פרק חמישי

כל ישראל זכור

א בעשרה מאמרות נברא העולם ומה תלמוד לומר והלא במאמר אחד יכול להבראות אלא להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות ולתן שכר טוב לצדיקים שמקימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות: ג עשרה דורות מאדם ועד נח להודיע פמה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שהביא עליהם את מי המבול: ג עשרה דורות מנח ועד אברהם להודיע פמה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שבא אברהם אבינו וקבל שכר כלם: ד עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכלם להודיע פמה חברו של אברהם אבינו: ה עשרה נסים נעשו לאבותינו במצרים ועשרה על הים: עשר מפות הביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים ועשר על הים: ו עשרה נסיונות נסו אבותינו את הקדוש ברוך הוא במדבר שנאמר וינסו אתי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי: ז עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש לא הפילה אשה מריח בשר הקדש ולא הסריח בשר הקדש מעולם ולא נראה זבוב בבית המטבחים ולא אירע קרי לכהן גדול ביום הכפרים ולא כבו הגשמים אש של עצי המערכה ולא נצחה הרוח את עמוד העשן ולא נמצא פסול בעמר ובשתי הלחם ובלחם הפנים. עומדים צפופים ומשתחווים רוחים ולא הויק נחש ועקרב בירושלים מעולם ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאלין בירושלים: ח עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ואלו הן פי הארץ פי הבהר פי האתון תקשת והמן והמטה והשמיר הפתב והמכתב והלחת. ויש אומרים אף המזיקין וקברתו של משה ואילו של אברהם אבינו ויש אומרים אף צבת בצבת עשויה: שבועה דברים בגלם ושבעה בחכם. חכם אינו מדבר לפניו מי שגדול ממנו בחכמה ובמנין ואינו נכנס לתוך דברי חברו ואינו נבהל להשיב שואל בענין ומשיב בהלכה ואומר ער ראשון ראשון ועל אחרון אחרון ועל מה שלא שמע אומר לא שמעתי ומודה על האמת וחלופיהן בגלם: ט שבועה מיני פורעניות באין לעולם על שבועה גופי עברה מקצתו מעשרין ומקצתו אינן מעשרין רעב שר בצורת בא מקצתן רעבים ומקצתן שבעים. גמרו שלא לעשר רעב של מהומה ושל בצרת בא. ושלא לפזר את החלה רעב של פליה בא. דבר בא לעולם על מיתות האמורות בתורה שלא נמסרו לבית דין ועל פרות שביעית: חרב באה לעולם על ענוי הדין ועד עונת הדין ועל המורים בתורה שלא כהלכה: חיה רעה באה לעולם על שבועת שוא ועל חלול השם: גלות באה לעולם על עבודת פוכבים ועל גלוי עריות ועד שפיכות דמים ועל שמפת הארץ: י בארבעה פרקים הדבר מתרבה בירביעית ובשביעית ובמוצאי שביעית ובמוצאי החג שבכל

שנה ושנה. ברביעית מפני מעשר עני שבשלישית בשביעית מפני מעשר עני שבשלישית במוצאי שביעית פרות שביעית במוצאי הקנ שבכל שנה ושנה מפני גזל מהנות עניים: י ארבע מדות באדם האומר שלי שלי ושלק ושלק זו מדה בינונית ויש אומרים זו מדת סדום. שלי שלק ושלק שלי עם הארץ. שלי שלק ושלק שלק חסיד. שלק שלי ושלי שלי רשע: יב ארבע מדות בדעות. נוח לבעוס ונוח לרצות יצא הפסדו בשכרו. קשה לבעוס וקשה לרצות יצא שכרו בהפסדו. קשה לבעוס ונוח לרצות חסיד. נוח לבעוס וקשה לרצות רשע: יג ארבע מדות בתלמידים. מהיר לשמוע ומהיר לאבד יצא שכרו בהפסדו. קשה לשמוע וקשה לאבד יצא הפסדו בשכרו. מהיר לשמוע וקשה לאבד זה חלק טוב. קשה לשמוע ומהיר לאבד זה חלק רע: יד ארבע מדות בנותני צדקה הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים עינו רעה בשל אחרים. יתנו אחרים והוא לא יתן עינו רעה בשלו. יתן ויתנו אחרים חסיד. לא יתן ולא יתנו אחרים רשע: טו ארבע מדות בהולכי בית המדרש. הולך ואינו עושה שכר הליכה בידו. עושה ואינו הולך שכר מעשה בידו. הולך ועושה חסיד. לא הולך ולא עושה רשע: טז ארבע מדות ביושבים לפני חכמים. ספוג ומשפך משמרת ונפה. ספוג שהוא סופג את הכל. ומשפך שמכניס בזה ומוציא בזה. משמרת שמוציאה את הין וקולטת את השמרים. ונפה שמוציאה את הקמח וקולטת את הפלת: יז כל אהבה שהיא תלויה בדבר. בטל דבר בטלה אהבה. ושאינה תלויה בדבר. אינה בטלה לעולם. איזו היא אהבה שהיא תלויה בדבר זו אהבת אכנון ותמר. ושאינה תלויה בדבר זו אהבת דוד ויהונתן: יח כל מחלקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים. איזו היא מחלקת שהיא לשם שמים זו מחלקת קרח וכל עדתו: יט כל המזכה את הרבים אין הטא בא על ידו וכל המחמיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה. משה זכה וזכה את הרבים זכות הרבים תלוי בו שנאמר צדקת יי עשה ומשפטיו עם ישראל: כ ירבעם בן נבט הטא והחמיא את הרבים הטא הרבים תלוי בו שנאמר על חטאות ירבעם אשר הטא ואשר החמיא את ישראל: כל מי שיש בו שלשה דברים הללו הוא מתלמידיו של אברהם אבינו ושלשה דברים אחרים הוא מתלמידיו של בלעם הרשע. עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה תלמידיו של אברהם אבינו. עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה תלמידיו של בלעם הרשע. מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע. תלמידיו של אברהם אבינו אוכלין בעודם הזה ונותנין העודם הבא שנאמר להנחיל אהבי יש ואוצרותיהם אמלא. אבל תלמידיו של בלעם הרשע יורשין גיהנם ויורדין לבאר שחת שנאמר ואתה ארזים תורידם לבאר שחת אנשי דמים וכרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח

(פירוש יוכפ)

בך : כא יהודה בן תימא אומר הוי עז פנמר וקל פנשר רין פצבי ונבוד פארי
 לעשות רצון אביך שבשמים : כב הוא היה אומר עז פנים לניהגם ובושת פנים
 לגן עדן : יהי רצון מפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש
 במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך : כג הוא היה אומר בן חמש שנים למקרא
 בן עשר שנים למשנה בן שלש עשרה למצות בן חמש עשרה לנמרא בן
 שמונה עשרת לחפה בן עשרים לרדוף בן שלשים לכח בן ארבעים לפינה בן
 חמשים לעצה בן ששים לזקנה בן שבעים לשיבה בן שמונים לגבורה בן
 תשעים לשוח בן מאה פאלו מת ועבר ובטל מן העולם : כד בן פג בן פג אומר
 הפך בה והפך בה דבלא בה ובה תחיו וסיב ובלה בה ומנה לא תזוע שאין
 לה מדה טובה הימנה : כה הא הא אומר לפום צערא אנרא : כו רבי חנינא וכו'

פרק ששי

כל ישראל וכו'

לשנו חכמים בלשון המשנה ברוך שפטר בהם ובמשנתם : * רבי מאיר אומר
 כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה ולא עוד אלא שכל
 העולם כלו כדאי הוא לו נקרא רע אהוב את המקום אוהב את הבריות
 משמח את המקום משמח את הבריות ומלפשתו ענוה ויראה ומכשרתו
 להיות צדיק חסיד ישר ונאמן ומרחקתו מן החמא ומקרבתו לדי זכות ונהנין
 סמינו עצה ותושיה בינה וגבורה שנאמר לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה.
 ונותנת לו מלכות וממשלה וחקור דין ומגליון לו רוי תורה ונעשה כמעין
 המתנבך וכנהר שאינו פוסק והוה צנוע וארך רוח ומוחל על עלבונו ומגדלתו
 ומרומתו על כל המעשים : ג אומר רבי יהושע בן לוי בכל יום ויום בת קול
 יוצאת מהר חורב ומברות ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה .
 שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא גזוף שנאמר גזם זהב כסף חזיר אשה
 יפה וסרת מעם : ואומר והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים
 הוא חרות על הלחת . אל תקרא חרות אלא חרות שאין לה בן חורין אלא מי
 שעוסק בתלמוד תורה וכל מי שעוסק בתלמוד תורה הרי זה מתעלה שנאמר
 ומתהנה נחליאל ומנחליאל במות : ד הלומד מחברו פרק אחד או הלכה אחת
 או פסוק אחד או דבור אחד או אפילו אות אחת צריך לנהג בו כבוד שכן
 מצונו כבוד מלך ישראל שלא למד מאחיתפל אלא שני דברים בלבד קראו
 רבו אלופו ומידעו שנאמר ואתה אנוש בערפי אלופי ומידעי . והלא דברים
 קל וחומר ומה דוד מלך ישראל שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד
 קראו רבו אלופו ומידעו הלומד מחברו פרק אחד או הלכה אחת או פסוק
 אחד או דבור אחד או אפילו אות אחת על אחת כמה וכמה שצריך לנהג
 בו כבוד ואין כבוד אלא תורה שנאמר כבוד חכמים ינחלו וחכמים ינחלו
 טוב ואין טוב אלא תורה שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורתני אל תעזבו :

(סדרת יוסף)

י בך היא דרבה לך תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל
 הארץ תישן וחינו צער תחיה ובתורה אתה עמל אם אתה עשה כן אשריך
 וטוב לך אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא: ה' אל תבקש גדלה לעצמך
 ואל תחמוד כבוד יותר מלמודך עשה ואל תתאנה לשלחנם לך שרים
 ששלחנה גדול משלחנם וכתרה גדול מכתרם ונאמן הוא בעל מלאכתה
 שישלם לך שבר פעלתה: ו גדולה תורה יותר מן ההנהגה ומן המלכות
 שהמלכות נקנית בשלשים מעלות וההנהגה נקנית בעשרים וארבעה והתורה
 נקנית בארבעים ושמונה דברים. ואלו הן בתלמוד בשמיעת האזן בעריכת
 שפתים בבניית הלב באימה ביראה בענוה בשמחה במהרה בשמוש חכמים
 בדקדוק חברים בפדפול התלמידים ביישוב במקרא במשנה במעוט סחורה
 במעוט הרך ארץ במעוט תענוג במעוט שנה במעוט שיחה במעוט שחוק
 בארץ אפים ברב טוב באמונת חכמים בקבלת היסורין המפיר את מקומו
 והשלמח בחלקו והעושה סיג לדבריו ואינו מחזיק טובה לעצמו אהוב אוהב
 את המקום אוהב את הבריות אוהב את הצדקות אוהב את המישרים אוהב
 את התוכחות ומתרחק מן הכבוד ולא מניס לבו בתלמודו ואינו שקמ
 בהוראה נושא בעול עם הברו ומכריעו לכה זכות ומעמידו על האמת
 ומעמידו על השלום ומתישב לבו בתלמודו שואל ומשיב שומע ומוסיף
 הלומד על מנת ללמד והלומד על מנת לעשות המוסיף את רבו והמבין את
 שמועתו והאומר דבר בשם אומריו הא למדת כל האומר דבר בשם אומריו
 מביא גאלה לעולם שנאמר והאמר אסתר למלך בשם מרדכי: ו גדולה תורה
 שהיא נותנת חיים לעושה בעולם הזה ובעולם הבא שנאמר כי חיים הם
 למוציאיהם ולכל בשורו מרפא: ואומר רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיה:
 ואומר עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאשר: ואומר כי לזית חן הם
 לראשה וענקים לנגרותיה: ואומר תתן לראשה לזית חן עמרת תפארת
 תמננה: ואומר כי כי ירבו ימיה ויוסיפו לך שנות חיים: ואומר ארץ ימים
 בימינה בשמאולה עשר וכבוד: ואומר כי ארץ ימים ושנות חיים ושלום
 יוסיפו לך: ואומר דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום: רבי שמעון בן
 יהודה משום רבי שמעון בן יוחאי אומר הגוי והבח והעשר והכבוד והתחכמה
 והזקנה והשיבה והבנים נאה לצדיקים ונאה לעולם שנאמר עמרת תפארת
 שיבה בדרך צדקה תמצא: ואומר עמרת זקנים בניי בניי ותפארת בניי
 אבותם: ואומר תפארת פחורים פחם והדר זקנים שיבה: ואומר והפרה
 הלבנה ובושה תחפה כי מלך יי צבאות בהר ציון וגיורושלים ונגד זקניו כבוד:
 רבי שמעון בן מנסיא אומר אלו שבע מדות שפנו חכמים לצדיקים כלם
 נתקיימו ברי ובבניו: אמר רבי יוסי בן קסמא פעם אחת הייתי מהלך בדרך
 ופגע בי אדם אחד ונתן לי שלום והתנחתי לו שלום. אמר לי רבי מאי

מקום אתה. אמרתי לו מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני. אמר לי רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו ואני אתן לך אלה אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות. אמרתי לו אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם איני דר אלא במקום תורה וכן פתוב בספר תהלים על ידי דוד מלך ישראל טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף. ולא עוד אלא שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא תורה ומעשים טובים בלבד. שנאמר בהתהלכה תנחה אתה בשכבה תשמור עליך ובהקיצות היא תשיחה. בהתהלכה תנחה אתה בעולם הזה. בשכבה תשמור עליך בקבר. ובהקיצות היא תשיחה לעולם הבא: ואמר לי הפסוק ולי הזהב נאם יי צבאות: חמשה קנינים קנה הקדוש ברוך הוא בעולמו ואלו הן. תורה קנין אחד. שמים וארץ קנין אחד. אברהם קנין אחד. ישראל קנין אחד. בית המקדש קנין אחד: תורה קנין דכתיב יי קנני ראשית דרפו קדם מפעליו מאז: שמים וארץ קנין דכתיב כה אמר יי השמים כסאי והארץ הדם רגלי אי זה בית אשר תבנו לי ואי זה מקום מנוחתי: ואמר מה רבו מעשיך יי כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינה: אברהם קנין דכתיב ויברכהו ויאמר ברוך אברהם דאר עליון קנה שמים וארץ: ישראל קנין דכתיב עד יעבר עמך יי עד יעבר עם זו קנינת: ואומר קדושים אשר בארץ הפה ואדירי כל חפצי בס: בית המקדש קנין דכתיב מכון לשבתך פעלת יי מקדש אדני כוננו ודיך: ואומר וביאם אל גבול קדשו הר זה קנתה מינו: כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו לא בראו אלא לכבודו שנאמר כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו: ואמר יי ימלך לעולם ועד: רבי חנניא בן עקשיא וכו' /

תקוני שבת לסעודה שלישית

ואמר המנהג לסעודה שלישית לזכור חסדן ואמר שמונה פרקים אלו:

פרק יי כל הכלים נטלין בשבת. ודלתותיהן עמהן. אף על פי שנתפרקו בשבת. שאינו דומין לדלתות הבית. דפי שאינו מן המוכן: נוטל אדם קורנס לפצע בו את האגוזים. וקדרום לחתך בו את הדבלה. מנרה דגורר בה את הגבינה. מנרפה לגרוף בה את הגרונרות. את הרחת ואת המזלג לתת עליו לקטן. את הכוש ואת הפרפר לתחוב בו. מחט של יד לשול בו את הקוץ. ושל סקאים לפתוח בו את הדלת: קנה של זיתים. אם יש קשר בראשו. מקבל טמאה. ואם לאו אינו מקבל טמאה. בין פך ובין פך נטל בשבת: רבי יהודה אומר כל הכלים נטלין. חוץ מן המפר הגדול. ויתר של מחרשה. כל הכלים נטלין לצורך ושלא לצורך. רבי נחמיה אומר

אין נטליון אלא לצורך: כל הכלים הנטליון בשבת. שבריהו נטליון עמהו. וכלבד שיהיו עושין מעין מלאכה, שבריהו ערכה לכסות בהן את פי החבית. שבריהו זוכית לכסות בהן את פי הפך. רבי יהודה אומר ובכבד שיהיו עושין מעין מלאכה. שבריהו ערכה לצוק לתוכן מקפה. ושבריהו זוכית לצוק לתוכן שמן: האבן שבקרויה אם ממלאין בה ואינה נופלת ממלאין בה. ואם לאו אין ממלאין בה. זמורה שהיא קשורה בטפח. ממלאין בה בשבת: פקק החלון. רבי אליעזר אומר בזמן שהוא קשור ותלוי פוקקין בו. ואם לאו אין פוקקין בו. וחכמים אומרים בין כה ובין כה פוקקין בו: כל פסווי הכלים שיש להם בית אחיזה. נטליון בשבת. אמר רבי יוסי בטה דברים אמורים בפסווי הפקקות. אבל בפסווי הכלים בין כה ובין כה נטליון בשבת:

פרק יח מפנין אפילו ארבע וחמש קפות של תבן ושל תבואה מפני האורחים ומפני בטול בית המדרש. אבל לא את האוצר. מפנין תרומה מהורה ודמאי ומעשר ראשון שנטלה תרומתו. ומעשר שני והקדש שנפדו והתרומה היבש. מפני שהוא מאכל לעניים (ג"א לעוים) אבל לא את הטבל. ולא את מעשר ראשון שלא נטלה תרומתו. ולא את מעשר שני והקדש שלא נפדו. ולא את הרוף. ולא את החרדל. רבן שמעון בן גמליאל מתיר ברוף. מפני שהוא מאכל עורבין: חבילי קש. וחבילי עצים. וחבילי זרדים. אם התקינו למאכל בהמה ממלטין אותן. ואם לאו אין ממלטין אותן: כופין את הפל לפני האפרוחים. כדי שיעשו ויורדו. תרנגולת שברחה דוחין אותה עד שתבגם. מדין עגליו וסיוחין ברשות הרבים. אשה מדדה את בנה. אמר רבי יהודה אימתי בזמן שהוא נוטל אחד. ומניח אחד. אבל אם היה גזר אסור: אין מילדין את הבהמה ביום טוב. אבל מסעדין ומילדין את האשה בשבת. וקורין לה חכמה במקום למקום. ומחללין עליה את השבת. וקושרין את המבור. רבי יוסי אומר את חותכין. וכל צרכי מילה עושין בשבת:

פרק יט רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מערב שבת מביאו בשבת כנגלה. ובפננה מכסהו על פי עדים. ועוד אומר רבי אליעזר. בודתים עצים לעשות פחמין. ולעשות כלי ברזל. כלל אומר רבי עקיבא. כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת. אינה דוחה את השבת. ושאי אפשר לעשותה מערב שבת. דוחה את השבת. עושין כל צרכי מילה בשבת. מוחליו ופורעין ומוצצין. ונותנין עליה אספגנית וכמון. אם לא שחק מערב שבת. לועם בשניו ונותן. אם לא טרף יין ושמן מערב שבת. ינתן זה בעצמו וזה בעצמו. ואין עושין לה חלוק בתחלה. אבל פורף עליה סמרטוט. אם לא התקין מערב שבת. פורף על אצבעו ומביא ואפילו מחצר אחרת. מרחיצין את הקטן בין לפני המילה. ובין לאחר המילה. ומולפין עליו ביד. אבל לא בכלי. רבי אליעזר בן עזריה אומר. מרחיצין את הקטן ביום השלישי

שחל להיות בשבת. שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם כאבים. ספק ואנדרונינוס אין מחללין עליהן את השבת. ורבי יהודה מתיר באנדרונינוס. מי שהיה לו שתי תינוקות אחד למול אחר השבת. ואחד למול בשבת. ושכח ומל את של אחר השבת בשבת חיב. אחד למול בערב שבת. ואחד למול בשבת. ושכח ומל את של ערב שבת בשבת. רבי אליעזר מחיב חטאת. ורבי יהושע פומר: קמן נמול לשמונה ולתשעה ולעשרה ולאחד עשר ולשנים עשר. לא פחות ולא יותר. הא ביצד. פדרבו לשמונה. נולד לבין השמשות נמול לתשעה. בין השמשות של ערב שבת נמול לעשרה. יום טוב דאחר השבת נמול לאחד עשר. שני ימים טובים של ראש השנה נמול לשנים עשר. קמן החולה אין מוהלין אותו עד שיכריא: אלו הן ציצין המעקבין את המילה. בשר החופה את רוב העמרה. ואינו אוכל בתרומה. ואם היה בעל בשר מתקנו מפני מראית העין. מל ולא פרע את המילה כאלו לא מל:

פרק כ רבי אליעזר אומר תולין את המשמרת ביום טוב. ונותנין לתלויה בשבת. וחכמים אומרים אין תולין את המשמרת ביום טוב. ואין נותנין לתלויה בשבת. אבל נותנין לתלויה ביום טוב: נותנין מים על גבי שמרים בשביל שיצלו ומסננין את היין בסודרין. ובקפיפה מצרית. ונותנין ביצה במסנת של חרדל. ועושין אנומלין בשבת. רבי יהודה אומר בשבת בכוס. ביום טוב בלגין. ובמועד בחבית. רבי צדוק אומר הכל לפי הארתי: אין שורין את החלתית בפושרין. אבל נותן לתוך החומץ. ואין שורין את הפרשינין. ולא שפין אותן. אבל נותן לתוך הכברה או לתוך הפלפלה. אין פושרין את התבן בכברה. ולא יתנגה על גבי מקום גבוה. בשביל שיירד המוץ. אבל נוטל הוא בכברה. ונותן לתוך האבוס: גורפין מלפני הפתם. ומסלקין לצדדין מפני הרעי. דברי רבי דוסא. וחכמים אוסרין. נוטלין מלפני בהמה זו. ונותנין לפני בהמה זו בשבת: הקש שעל גבי המטה לא ינענעו בידו. אבל מנענעו בגופו. ואם היה מאכל בהמה. או שהיה עליו פר או סדין מנענעו בידו. מכבש של בעלי בתים מתירין. אבל לא כובשין. ושל כובסין לא ינע בו. רבי יהודה אומר אם היה מתר מערב שבת מתיר את פלו ושומטן. (ג"א מתיר את פלו ושומטו):

פרק כא נוטל אדם את בנו והאבן בידו. וכלפלה והאבן בתוכה. וממלטלין תרומה ממאה עם הפתורה ועם החלין. רבי יהודה אומר אף מעלין את המדמץ באחד ומאה: האבן שעל פי החבית. מטה על צדה. והיא נופלת. היתה בין החביות מנביחה ומטה על צדה. והיא נופלת. מעות שעל הפר. נוער את הפר. והן נופלות. היתה עליו לשלשת מקנחו בסמרטום. היתה של עור. נותנין עליה מים עד שתכלה: בית שמאי אומרים מנביחין מן השדחן עצמות וקליפין. ובית הלל אומרים נוטל את הטבלא כלה

ומנערה. מעבירין מעל השלחן פרורין פחות מפות. ושער של אפונין.
 ושער של עדשים. מפני שהוא מאכל בהמה. ספוג אם יש לו עור בית
 אחיהו מקנחין בו. ואם לאו אין מקנחין בו. ותכמים אוקרים בין כך ובין
 כך נטר בשבת. ואינו מקבל מומאה:

פרק כב חבית שנשברה מצילין הימנה מוון שלש סעודות. ואומר לאחרים
 בואו והצילו לכם. ובלבד שלא יספוג: אין סוחטין את הפרות
 להוציא מהן משקין. ואם יצאו מעצמן אסורים. רבי יהודה אומר אם לאכלים
 היוצא מהן מטר. ואם למשקין היוצא מהן אסור. חלות דבש שרסקן מערב
 שבת. ויצאו מעצמן אסורים. ורבי אליעזר מתיר: כל שבא בחמין מערב
 שבת. שזרין אותו בחמין בשבת. וכל שלא בא בחמין מערב שבת. מדיחין
 אותו בחמין בשבת. חוץ מן המליח הישן (י"א ודגים מלוחים קטנים) וקוליס
 האספגין שהדחתן זו היא גמר מלאכתן: שובר אדם את החבית לאכול
 הימנה גרוגרות. ובלבד שלא יתפון לעשות פלי. ואין נוקבים מגפה של
 חבית. דברי רבי יהודה. ותכמים מתירין (י"א רבי יוסי מתיר). ולא יקבנה
 מצדה. ואם היתה נקובה לא יתן עליה שעה. מפני שהוא מטרח. אומר
 רבי יהודה מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב. ואמר הוששני לו
 מחטאת: נותנין תכשיל לתוך הבור. בשביל שיהא שמור. ואת המים היפים
 בקעים. בשביל שיצנו. ואת הצונן בחמה. בשביל שיחמו. מי שישירו כליו
 בקרדן במים. מתלך בהן ואינו חושש. הגיע לחצר החיצונה שזמחן בחמה.
 אבל לא פגד העם: הרוחץ במי מערה ובמי מבריא. ונסתפג אפילו בעשר
 אלונטיאות. לא יביאם בידו. אבל עשרה בני אדם מסתפגין בצלונטיאות
 אחת. פניהם ידיהם ורגליהם. ומביאים אותה בידם: סכין וממשמשין בבני
 מעים. אבל לא מתגמלין. ולא מתגרדין. אין יורדין לקודדימה. ואין עושין
 אפיקטוזין. ואין מעצבין את הקמון. ואין מחזירין את השכר. מי שנפרקה
 ידו או רגלו לא יטרפם בצונן. אבל רוחץ הוא פדרפו. ואם נתרפא נתרפא:

פרק כג שואל אדם מחברו פדי יין וכדי שמן. ובלבד שלא יאמר לו הלוני.
 וכן האשה מחברתה בפרות. ואם אינו מאמינו מניח מליתו
 אצלו. ועושה עמו חשבון לאחר שבת. וכן ערב פסח בירושלים שחל להיות
 בשבת. מניח מליתו אצלו ונוטל את פסחו. ועושה עמו חשבון לאחר יום
 טוב: מונה אדם את אורחיו. ואת פרפרותיו. מפיו. אבל לא מן התבב.
 ומפיים עם בגיו ועם בגי ביתו על השלחן. ובלבד שלא יתפון לעשות מנה
 גדולה פגד קמנה משום קוביא. ומטילין חדשים על הקדשים ביום טוב.
 אבל לא על המנות: לא ישפור אדם פועלים בשבת. ולא יאמר אדם לחברו
 לשבור לו פועלים. אין מחשיכין על התחום לשבור פועלים. ולהביא פרות.
 אבל מחשיך הוא לשמור ומביא פרות בידו. כלל אומר אבא שאול כל שאני

זכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו: מחשיבין על התחום לפקח על עסקי בלה. ועל עסקי המות. דהביא לו ארון ותכריכין. נכרי שהביא חלילין בשבת לא יספוד בהן ישראל. אלא אם כן באו ממקום קרוב. עשו לו ארון וחקרו לו קבר יקבר בו ישראל. ואם בשביד ישראל. לא יקבר בו עולמית: עושין כל צרכי המות. סבין ומדיחין אותו. ובלכד שלא יזוז בו אבר. שומטין את הכר ממחתיו ומטילין אותו על החול. בשביל שימטין. קושרין את הלחי לא שיעלה אלא שלא יסיף. וכן קורה שגשברה. סומכין אותה בספסל או בארוכות המטה. לא שתעלה אלא שלא תסיף. אין מעמצין את המות בשבת. ולא בחול. עם יציאת הנפש. והמעצין עם יציאת הנפש. הרי זה שופך דמים:

פרק כד מי שהחשיך לו בדרך נוהגן ביסו לנכרי. ואם אין עמו נכרי מניחו על החמור. הניע לחצר החיצונה. נוטל את הכלים הנטלין בשבת. ושאינו נטלין בשבת. מתיר את החבלים. והשקים נופלין מאליהם: מתירין פקיעי עמיר לפני בהמה ומפספסין את הכיפין. אבל לא את הזירין: אין מרסקין לא את השחת. ולא את החרובין לפני בהמה בין דקה ובין גסה. רבי יהודה מתיר בחרובין לדקה: אין אוכסין את הנמל. ולא דורסין. אבל מלעיטין: ואין ממראים את העגלים. אבל מלעיטין ומחלקטין לתרנגולים. ונותנין מים למורסן. אבל לא גובלין. ואין נותנין מים לפני דבורים ולפני יונים ששוכרין. אבל נותנין לפני אגוזין ותרנגולין. ולפני יוני הרדיסיות: מחתכין את הדלועין לפני הבהמה. ואת הנבלה לפני הכלבים. רבי יהודה אומר אם לא היתה נבלה מערב שבת אסורה. לפי שאינה מן המוכן: מפירין נדרים בשבת. ונשאלין לנדרים שהן לצורך השבת. פוקקין את הפאור. ומודדין את המטלית. ואת המקוה. ומעשה בימי אביו של רבי צדוק. ובימי אבא שאול בן בטנית. שפקקו את הפאור בטפחין. וקשרו את המקידה בגמי. לידע אם יש בגיטית פותח טפח אם לאו. ומדבריהם למדנו. שפוקקין ומודדין וקושרין בשבת:

ואח"כ יאמר זה המאמר מזהר המסוגל לנשמה המדבר מכבוד סעודה זו:

תא חזי בכל שתא יומי דשבתא פד מטא שעטא דצלותא דמנחה דינא תקיפא שלטא וכד דיגין מתערין. אבל ביומא דשבתא פד מטא עדן דצלותא דמנחה רעוא דרעון אשתבח ועתיקא קדישא גלי רצון דיליה וכל דיגין דיליה מתכפין ומשתבח רעותא וחדו בכלא. ובהאי רצון אסתלק משה גביאה מהימנא קדישא מעלמא בגין למנדע דלא כדינא אסתלק והאי שעטא ברצון דעתיקא קדישא נפק נשמתייה ואתפטר ביה בגין פד ורא ידע איש את קבורתו פתיב. מה עתיקא קדישא טמיר מפל ממירין ולא ידעין עלאין ותתאין אורף הקא האי נשמטא דאפטר בהאי רצון דאתגליא בשעטא דצלותא

(עורת יוסף)

דְּמִנְחָה בְּשִׁבְתָּא פְּתִיב וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ וְהוּא טָמִיר מִכָּל טָמִירִין
 דְּעֵלְמָא וְדִינָא לֹא שְׁלָמָא בִּיה זַפְאָה חוּלְקִיָּה דְּמִשְׁחָה. תֵּאנָא בְּהַאי יוֹמָא
 דְּאוּרִיתָא מִתְעַטְרָא בִּיה מִתְעַטְרָא בְּכִלְהוּ בְּכָל אַנּוּן פְּקוּדִין בְּכָל אַנּוּן גְּזֵרִין
 וְעוֹנְשִׁין בְּשִׁבְעוּן אַנְפִּין דְּנְהוּרָא דְּנְהֵרִין מִכָּל סְטָרָא וְסְטָרָא מֵאן חָמִי עֲנִפִּין
 דְּנִפְקִין מִכָּל עֲנִפָא וְעֲנִפָא חֲמִשָּׁא קִימִין בְּגוּ אִיזְנָא פְּלָהוּ עֲנִפִּין בְּהוּ אֲחִידִין
 מֵאן חָמִי אַנּוּן תְּרַעִין דְּמִתְפַּתְחִין בְּכָל סְטָרָא וְסְטָרָא פְּלָהוּ מוֹדְהֵרִין וְנְהֵרִין
 בְּהַאי נְהוּרָא דְּנִפְיק וְלֹא פְּסִיק קַל פְּרוּזָא נִפְיק אֲתַעְרוּ קְדִישֵׁי עֲלִיּוֹנִין אֲתַעְרוּ
 עֲמָא קְדִישָׁא דְּאֵתְבַחַר לְעֵלָא וְתַתָּא אֲתַעְרוּ חֲדוּתָא לְקַדְמוֹת מְאִירִכוּן. אֲתַעְרוּ
 בְּחֲדוּתָא שְׁלִימָתָא אוֹדְפְנוּ בְּתַלְתּוּן חֲדוּן בְּתַלְתּוּן אֲבָהוּן. אוֹדְפְנוּ לְקַדְמוֹת
 מְהִימְנוּתָא חֲדוּא דְּכָל חֲדוּתָא זַפְאָה חוּלְקִיכוּן יִשְׂרָאֵל קְדִישֵׁין בְּעֵלְמָא דִּין
 וּבְעֵלְמָא דְּאֵתִי דָּא הוּא דְּרַחִים דְּהוּן מִכָּל עֲמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים. וְעַל דָּא
 כְּתִיב בִּינֵי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְדַאי כְּתִיב זְכוּר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת
 לְקַדְשׁוֹ וְכָתִיב קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יי. וְכָתִיב וַיִּקְרָאתָ לַשַּׁבָּת עֲנֵג
 לְקְדוֹשׁ יי מְכַבֵּד. תֵּאנָא בְּהַאי יוֹמָא כָּל גִּישְׁמִיתֵיהוּן דְּצַדִּיקָא מִתְעַדְנֵי בְּתַפְנוּקֵי
 עֲתִיקָא קְדִישָׁא סְתִיבָא דְּכָל סְתִיבִין וְרוּחָא חֲדָא דָּא מְעַנּוּנָא דְּהוּא עֲתִיקָא
 מִתְפַּשְׁטָא בְּכִלְהוּ עֲלִמִין וְסִלְקָא וְנִחְתָּא וּמִתְפַּשְׁטָא לְכִלְהוּ בְּנֵי קְדִישֵׁין לְכִלְהוּ
 גִּשְׁמִירֵי אוּרִיתָא וְנִיחִין בְּנִיחָא שְׁדִים וּמִתְנַשֵּׂי מְכִלְהוּ כָּל רוּגְזִין כָּל דִּינִין וְכָל
 פּוֹלְחִין קִשְׁוִין. הֲדָא הוּא דְּכָתִיב בְּיוֹם הַנִּיחַ יי לָךְ מְעַצְבָּךְ וּמְרַגְזָךְ וּמִן
 הַעֲבוּדָה תִּקְשָׁה. בְּגִיגֵי כֵךְ שְׁקִיל שַׁבְתָּא דְּקַבִּיל אוּרִיתָא וְכָל דְּנָטִיר שַׁבְתָּא
 כְּאֵלוּ נָטִיר אוּרִיתָא כְּלָא וְכָתִיב אֲשֶׁרִי אָנֹכִי יַעֲשֶׂה זֹאת וְכֵן אָדָם יִחוּק בָּהּ
 שׁוֹמֵר שַׁבָּת מִחֲלָלוֹ וְשׁוֹמֵר יְדוּ מַעֲשׂוֹת כָּל רַע. אֲשֶׁתַּמַּע דְּמֵאן דְּנָטִיר שַׁבְתָּא
 כְּמֵאן דְּנָטִיר אוּרִיתָא כְּלָא. בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

גודל מעלות שלש סעודות דיני שלש סעודות בשבת

(גה"ח) (א) מה מאד גדלה מעלת המקיים שלש סעודות
 בשבת קודש הפליגו רז"ל במהרה הקדושה
 וכונה"ק. ולהפוך גדול הטוב ר"ל מי שאינו מקיים
 והמאמרים ידועים לכל. ומי שלא אכל גזיל שבת יאכל
 שלש סעודות ביום השבת וה"ס מי שלא אכל גזיל י"ס
 יאכל ג' סעודות ביום ואומר הקדוש בל לילה. מ"א.
 נסים חייבות כסעודה שלישיית. ויש להניס גודל שכר
 וחומר עשה כדי לזכות במזוה ו. יו"ס: און לרין
 לקדש כסעודה שלישיית. אכל לרין לזוה על שתי לחם.
 רק כסעודה יכרך על סיון ויטה. פע"ח. וכ"ה בבא"ס.
 וכתב היו"ס: לרין לקיים סעודה זו השלישיית דוקא
 אחר תפלת המנחה אף בשבת שאחריה י"ס. כן מבואר
 באבודרסס. ואף כסעודה זו בג' ראוי לאדם להזכר
 מאכילה מרובה ונסה כדי שיבאר מקום פניו לפסדת
 מלוה מלכה) גם שלא יהיו אכריו כנדים עליו ולא יוכל
 לכוין דעתו בתפלת ערבית עכ"ל: ענין האלמא ביתא
 דתמיא אפי' הגנוה סמור לומר קודש ערבית לא מש
 בארז"ל

(דה"ח) (א) יבא זכור להיות סעודה שלישיית ואף אם
 הוא שבע יכול לקיים אותה לאכול יותר מכזויה ואם
 א"א לו כלל לאכול חין חייב לטעם עמו והכנס עינו
 כראש שלא ימלא בטנו כסעודת סוקר כדי שיוכל
 לאכול סעודה שלישיית (סימן ר"א): (ב) לרין לפסדת
 כפת אר"כ הוא שבע ביותר יכול לפסדת ככל שאר
 מינים ואפי' בסעודת יכול לקיימה אם א"א בענין אחר
 (סג): (ג) מי שלא אכל סעודה ראשונה בליל שבת יאכל
 ג' סעודות ביום שבת (עין סימן רע"א ספיק ח'):
 (ד) זמנה משגיב זמן המנחה דסיינו משש שעות
 ומחלה ולמעלה ואם עשה קודם לכן לא קיים מלות
 סעודה שלישיית ואם החזיל קודם מלות לאכול סעודה
 ג' ואכל עד אחר שש ומחלה י"א דהא עכ"ס אכל אחר
 מלות (מ"א סג) ועכ"ס בענין שיאכל אחר שש ומחלה פת
 יותר מכזויה: (ה) אם חל י"ט בח"ש שאסור לאכול
 משעה עשירית ולמעלה וכשיזכר לאכול סעודה ג' קודם
 שעה עשירית יסיה עליו כאכילה גסה יפסיק מסעודת
 שחרית (פסק)

שמרית וינכר כהמ"ו ויקום וילך מטע ויטול ידיו וינכר
 ברכת המוציא ויטול וכלכד שיאכל אוהב משש ומחמש
 ולמעלה אכל אם יודע בעצמו שיוכל לאכול קודם ששס
 פשיטת הסודה שליטת לא יתלק בעודת שמרית לשנים
 משום דכמה סופקים סוגרים דאין לחלק הסעודה לשנים
 משום ברכה שא"ל (שם עיין מ"א סס) : (ו) א"ל לקדש
 בסעודה ג' אכל לחם משנה לריך בסעודה שליטת ולכל
 הסמות אם אין לו שנים יראה על כל פנים לנאום על
 ככר אחד שלם (סס) ונשים מיינות בסעודה שליטת
 כמו אנשים (סס) :

סאריו"ל לזה ולא נכנ לאמרו : (ב) סאריו"ל ז"ל הוהיר
 מאד שלא לכתוב מים קודם סנדלס, אחר כי השותה
 מים בזמן ההוא (ס"א) השותה מים כה"ש של מוצאי שבת)
 ימות באסכרה. אכל אם היה אוכל כשולחן בסעודה
 שליטת ונמשכה סעודתו שראוי לוהר סנדלס ויכל לשמות
 בתוך הסעודה קודם סנדלס ואין ככר כלום. ומכאן
 נראה שמ"ש בנמרח כל מהן דשתי מיח בין שמיחא ימות
 באסכרה. ו"א כה"ש דליל שבת ו"א כה"ש דמ"ש. וכן
 סלכתא דנליל שבת אכור מן הדין מטעי סקידוש של
 לילה. וכס"ש דמ"ש אכור מטעי באסכרה. פע"ח שער
 י"ח פרק כ"ד :

אתקינו סעודתא דמהימנותא שלימתא. הדרתא דמלפא קדישא.
אתקינו סעודתא דמלפא. דא היא סעודתא דועיר
אנפין ועתיקא קדישא וחקל תפוחין קדישין אתגין לסעדא בהרה:

בני היכלא. דבסיפין. למחזי זיו ועיה אנפין: יהון הבא. בהאי תפא. דביה
מלפא בנאופין: צבו לתדא. בהאי ועדא. בגו עירין וכל נדפין: הדרו
השתא. בהאי שעמא. דביה בענא ולית זעפין: קריבו לי. חזו חילי. דלית
דינין דתקפין: לבר נטליו. ולא עאלין. בני פלגין דחציפין: וזהא אומין.
עתיק יומין. למנחה (למצחא) עדי יהון חלפין: רעו דיליה. דגלי ליה. לבטלא
פכל קליפין: ישינו לון. בנוקביהון. וישמרון בגו כפין: ארי השתא. במנחתא.
בהדרתא דועיר אנפין : מומור לחד יי רועי כו'

ויאמר משה אבלקי היום פירשבת היום ליי היום לא תמצאנו בפערה:
ראו פירי נתן לכם השבת על-כן הוא נותן לכם פיום הששי לחם
חמים. שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו פיום השבועי: וישפתו העם
פיום השבועי: על בן ברך וכו'

על היין סכרי קרנן ונקנן ונבובתי:
פרוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:
 וישלים סעודתו כיד ה' הטובה עליו. ויטול ידיו במים אחרונים ויאמר ידי אסחי אנא וכו':
 וינכר ברכת המזון ואחר הסעודה יאמר:
אשלימו סעודתא דא. דמהימנותא שלימתא. דזרעא קדישא דישראל:

דיני ערבית למוצאי שבת

(נה"ש) (ג) תפלת ערבית ראוי מאוד לכל לומר לאחר
 תפלת ערבית זו של מ"ש בכל מה דאפשר
 ולהוסיף מחול על הקודם ע"כ: ש"ס כוה"ק פ' ויקהל
 דף ר"ז ע"א. וז"ל כד נסיק שבתא לריכין ישראל דלתתא
 לאתפכנא דסא וימח רבא עלאה איהו ואלעריך לאתפכנא
 (שררת יוסף) (לאתחואה)
 (דה"ח) (א) מאחרין תפלת ערבית במ"ש כדי להוסיף
 מחול על הקודם ולריך ליהרר מלפנות מלאכה
 כמ"ש עד שיראו ג' כוכבים קטנים ראוים ואם הוא יום
 המעון ימתין עד שיאל הספק מלבו (נוכנים למשיך
 סעון כאמירת והוא רחום באריות נופס אפי' הוא לילה
 דלחי

ולדאי כדי ללוות המלכה ולשלתה בשמחה ובשיר. ולסיקך יש מקדימין ג"כ לנגן למנצח כנגינות ממוחזקין. ובקבלו' האכזרים מוכישים גם לדוד ברוך ה'. וספרדים תמניא' אשי כל מקום לפי מנהגו). (ס' ר"ג) דיני התפלה מבורחים לעיל תפלה שחרית ולאחר התפלה בלחש אומר ש"ן ח"ק: (ב) ויאמרו ויהי נועם ואתה קדוש באריות כדי לאחר סדר קדושה שאו תזרוים פרשעים לגיבסו וכופלין הספוק אורך ימים טו' שבוע בשלם השם גיבולא ממנו (טור) ספוק ויהי נועם יאמר מעומד וכשתל י"ט באותו שבוע אשי' ביום ו' א"ח ויהי נועם ואתה קדוש (והטעם כתב הרי"ם משום דויהי נועם ואתה קדוש מושליו לצבור מן המזיקין שמתעוררין כמ"ס וכשתל י"ט באמתה שבוע שמי החול שכינתים מוטלים בין שתי קדושות יש כהן כדי לכהן ולהליל מן המזיקין וכי עוד ואת' למה יפסידו המתים בשבוע שחל י"ט י"ל שבאמת נועם י"ט המתפשט בימי המעשה שחל בהם מושליו גם להם להקל דינם לגמרי בשבוע הבוא עכ"ל). אבל ויתן לך אומרים אף כשתל י"ט באמתה שבוע (סימן רכ"ה): (ג) ומכיל ש"ז כדי להזילא מי שאין לו יין (שם):

לאחתהוא דלא דחקין בלאופיזא קדישא. כדון סתמי ישראל ואמרי והוא רחום יכפר עון כו'. דתיקוהא שפירא איהו כהאי ליליא. עכ"ל: וזוכנין להמשיך הניגון באחרית והוא רחום אפילו הוא ודאי לילה כדי ללוות המלכה ולשלתה בשמחה ובשיר: באתה חוננתנו יכוין (כין קודש לחול) אשי נתן לך קודש על שהבדלת בין הקדושה ובין הקליפה: (כין ישראל לעמים) אשי נתן לך יתכ' הודש על שהבדלת אותנו עם קדוש מן העכו"ם לתלקך ולגורלך הק': (כין יום השביעי טו') אשי נתן לך קודש על שכחת ביום השביעי מכל ששת ימי המעשה לקדושתך ונתת הקדושה כזו לנו עם קדוש. לאחר תפלה בלחש אומר ש"ן ח"ק ואומרים ויהי נועם ויאמר מעומד וכל המחמיר יושב כסתר ולפחות ספוק ויהי נועם פע"ח: וגדל מעלתה תמצא בוה"ק בהקדמת בראשית ד' י"ד ע"ב וס' בראשית ד' מ"ח ע"ג: וכתב אבודרס ויהי נועם י"ט כי כ"ד תיבות וכשפולו יהיו כמ"ח תיבות ומן הדיון היה לכפולו פעם אחרת אלא מפני טורח הכתוב תקנו לכפול ספוק הראשון והאחרון בלבד ויחשב כאלו כופלו כולו כדי לזמור כמ"ח איברים. עכ"ל: מהר"ם היה כופל הספוק (אורך ימים) בכל פעם שאמר ויהי נועם אף שלא במ"ס. כגון שחל י"ט באמתה שבוע ויהי נועם קדוש. אבל אומרים ויתן לך. אם חל תעשה ב"ב במ"ס אין אומרים ויהי נועם. אבל ואתה קדוש אומרים.

אח"כ יאמר קדושה דסדרא ככ"ט כי גדול מעלת אמירתה בערבית זו הוכח בוה"ק ס' ויקהל ד' כ"ב ע"א. וז"ל בשעת דפתח ישראל ויהי נועם וקדושתא דסדרא כל אינון חייביא דגיהנם פתחין ואמרינן זכאין אהון ישראל עמא קדישא וזכאין אהון דליקיא דנערי פקודי אוריתא ווי לון לחייביא דלא זכו למישר אוריתא כו'. עכ"ל: ורז"ל להוכיח שלא להדליק נר קודם שאמרו הניגון קדושה דסדרא. כמתואר בוה"ק בהקדמת בראשית ד' י"ד פ"ב. וז"ל מאן דאוקד ברגא כמפתא דבבא עד לא משון ישראל לקדושה דסדרא. גרס לטרא דגיהנם לארלקא כהאי טורא עד דלא עשא זמייכו כו'. ואינון דעינין בגיהנם לייטין ליה כו'. אבל אי איהו ממתי' עד די שלמו קדושתא דסדרא אינון חייביא דגיהנם מזדיקין עליהם דינא דקוב"ה. ואינון מקיימי על ההוא כ"ג כל כדכאן דקאמרי גבורא ויתן לך האלהים וגו' כרוך אתה עשיר וגו':

ואחר קדושה דסדרא יאמר (ויתן לך) והוכח בוה"ק בהקדמת בראשית. והאריז"ל היה נוהג לומר אחר הכדלה ויתן לך כדי להמשיך תחלת ימי החול כפסוקי רז"ן וכרס:

אלו המזמורים שנוהגין היראים ובלמים לומר קודם מעריב. ואשרי חלקו למי שנוהג כן כי יש תועלת גדול לנוף ולנפש כנוכר בספר זוה"ק: יאמר תחלה תבניא אפי' ואח"כ יאמר ברכי נפשי וע"ו שיר המעלות. ואח"כ מזמור ע"ב ע"ג ע"ד, כ"ו ל"ז, קל"ח קל"ט ק"מ, קמ"ג, ואח"כ מזמור מ"א:

סדר מוצאי שבת

הקהל מזמרים שני מזמורים אלו קודם והוא רחום:
 קמו קרונו ופרוה יי צורי המלמד ידי לקרב אצבעותי למלחמה: חסדי ומצודתי משגבי ומפלימי לי מגני וכו' חסיתי הרודד עמי תחתי:
 יי מה אדם ותדעוהו פרואניש ותהשקרו: אדם להביר דמה ימיו בצל עזבר:
 יי המשיכוהו ותירד גע בהרים ויעשנו: ברוך פרק ותפיצם שלח הציה ותהמם:
 שלח ידה מפרום פצני והצילני מפנים רבים מיד בגי נכר: אשר פיהם דבר שאי ומינם ימין שקר: אלהים שיר חדש אשרה לך בגבל עשור אומרה לך:
 הנהגן תשועה למלכים הפוצה את דוד עבדו מתרר רעה: פצני והצילני מיד בגי נכר אשר פיהם דבר שאי ומינם ימין שקר: אשר בגיניו פגמתיים מגדלים בגעוריהם בגותיני כנויות מחטבות תבנית היכל: מזוני מלאים מפיקים כזן אל-זן צאננו מאליפות מרפבות בחוצותינו: אלו פינו מסבלים

אין פָּרַץ ואין יוצאת ואין צְנוּחָה בְּרַחוּבוֹתֵינוּ: אֲשֶׁרֵי הָעַם שָׁכְבָה לוֹ אֲשֶׁרֵי הָעַם שֵׁנִי אֱלֹהֵי:

סו לַמִּנְצָח בְּנִינֵת מְזֻמֹּר שִׁיר: אֱלֹהִים יִחַנְנוּ וַיְבָרְכֵנוּ יְאֵר פָּנָיו אֶתְנוּ סֵלָה: לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרָכָה בְּכָל־נֹגִים יִכְנַעְתָּהּ: יוֹדוּהָ עַמִּים | אֱלֹהִים יוֹדוּהָ עַמִּים כָּלָם: יִשְׁמְחוּ וַיִּדְבְּרוּ לְאֻמִּים פִּי־תִשְׁפּוֹט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וְלְאֻמִּים | בְּאֶרֶץ מִנְחָם סֵלָה: יוֹדוּהָ עַמִּים | אֱלֹהִים יוֹדוּהָ עַמִּים כָּלָם: אֶרֶץ נִתְּנָה יְכוּלָה וַיְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: וַיְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל־אֲפִסֵי־אֶרֶץ:

אחר הפלת ש"ע לומרים ויהי נועם, ואתה קדוש. תמלא לעיל:

נוהגים לומר פסוקים של ברכה והללחה וסימן טוב בתחלת השבוע כדי שיתברכו במעשה ויהיה:

וַיִּתֵּן־לָהּ הָאֱלֹהִים מִפֶּלֶא הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַיִן הָאָרֶץ וּרַב דָּגָן וְתִירֵשׁ: יַעֲבֹדוּהָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהּ לְאֻמִּים הַזֶּה גִבּוֹר לְאַחִיקָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהּ בְּנֵי אֲמֻנָה אֲרָרְיָה אַרְוֹר וּמִבְּרַכְיָה בְּרוּךְ: וְאֵל שִׁדֵי יִבְרַךְ אֶתְךָ וַיִּפְרָךְ וַיְרַבְּךָ וְהָיִיתָ לְקַחַל עַמִּים: וַיִּתֵּן־לָהּ אֶת־בְּרַכַּת אַבְרָהָם לָהּ וְלִזְרַעָהּ אֶתְךָ לְרִשְׁתָּהּ אֶת־אֶרֶץ מִגְּרִיךָ אֲשֶׁר־נָתַן אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם: מֵאֵל אָבִיךָ וַיַּעֲזֹרְךָ וְאֵת שִׁדֵי וַיְבָרְכֶךָ בְּרַכַּת שָׁמַיִם מֵעַל בְּרַכַּת תְּהוֹם רֹבְצַת תַּחַת בְּרַכַּת שָׁדִים וְרוּחַם: בְּרַכַּת אָבִיךָ גִּבְרוּ עַל־בְּרַכַּת הַזֵּרִי עַד־תֵּאֲוֹת גִּבְעַת עוֹלָם תִּהְיוּן לְרֹאשׁ יוֹסֵף וְלִקְרָקָד גִּזִּיר אַחִיו: וְאַהֲבָךָ וַיְבָרְכֶךָ וְהִרְבָּךָ וַיְבָרֶךְ פְּרִי־בִטְנְךָ וּפְרִי־אֲדָמְתְךָ דִּגְנְךָ וְתִירֹשֶׁךָ וַיַּצְחֶרְךָ שְׂגָר־אַלְפִיךָ וַעֲשִׂיתָרְתָּ צֹאנְךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נִשְׁפַּע לְאַבְתָּיָה לְתַת לָךְ: בְּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל־הָעַמִּים לֹא־יִהְיֶה בְּךָ עֶקֶר וַעֲקָרָה וּבְבִתְּמֹתָ: וְהִסִּיר יְיָ מִפֶּךָ כָּל־חֲלֵי וְכָל־מַדּוּי מִצָּרִים תִּרְעִים אֲשֶׁר יִרְעֶת לֹא יִשְׁיֵמָם בְּךָ וְנִתְּנָם בְּכָל־שְׁנָאִיךָ:

הַמְּלֹאךָ הַגָּאֵל אֶתִּי מִכָּל־דַּע. יִבְרַךְ אֶת־הַנְּעָרִים. וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבוֹתֵי אַבְרָהָם וַיַּצְחֶק. וַיִּדְבְּרוּ לְרַב. בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: יְיָ אֱלֹהֵיכֶם. הִרְבָּה אֶתְכֶם. וְהִנְכֶם הַיּוֹם. כְּבוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרַב: יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם. יוֹסֵף

עליכם

פירוש

וידגו לרוב. כשי' וז' סי' כדגים שאין סין הרט שולט בהם ולכאורה אחאי אמר לרוב כולל וידגו כקרב סארץ. וי'ל לפני' לסי' שבאמת אף שיש מפלה לסדגים שאין פס'ר שולט בהם אבל יש בהם ג'כ חסרון גדול כמו דרש' ותפסה אדם כדני סיס מה דגים שבים כל כגדול מחבירו כולט את חבירו אף בני אדם אלמלא מוראם של מלכות כל כגדול מחבירו כולט את חבירו נמלא יש חסרון גדול אלל כדגים לנס אמר וידגו לרוב דסייט דוקא לפני' כרוב יכיס כס מדת כדגים וז"ל:

עליכם ככם. אלה פְעָמִים. וּבָרַךְ אֶתְכֶם. כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם:

בָּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר וּבָרוּךְ אַתָּה בַשָּׂדֶה: בָּרוּךְ אַתָּה בְּבוֹאֶיךָ.
 וּבָרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתְךָ: בָּרוּךְ מִנְּאֻךְ וּמִשְׁאַרְתֶּךָ: בָּרוּךְ
 פְּרִי-בִטְנֶךָ וּפְרִי אֲדָמְתֶךָ וּפְרִי בְהֶמְתֶּךָ. שָׁגֵר אֶלְפִיךָ וְעִשְׂתְּרוּת
 צֹאנֶיךָ: יֵצֵו יי אֶתְּךָ אֶת-הַבְּרָכָה בְּאַסְמִיךָ וּבְכָל מַשְׁלַח יָדֶךָ וּבְרָכָה
 בְּאָרֶץ אֲשֶׁר-יִי אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ: יִפְתַּח יי לְךָ אֶת-אוּצְרוֹ תָּמוּב
 אֶת-הַשָּׁמַיִם לְתֵת מִטַּר-אַרְצֶךָ בְּעֵתוֹ וּלְבָרֶךְ אֶת כָּל-מַעֲשֵׂה יָדֶךָ
 וְהַלְוִיֹת גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא-תִלְוָה: פִּי-יִי אֱלֹהֶיךָ בְּרָכָה כַּאֲשֶׁר
 דִּבַּר-לָךְ וְהַעֲבַטְתָּ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תַעֲבֹט וּמַשְׁלַח בְּגוֹיִם
 רַבִּים וּבָךְ לֹא יִמְשָׁלוּ: אֲשֶׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עִם נוֹשַׁע בְּיַי
 מִגּוֹן עֲזָרְךָ וְאֲשֶׁר-הִרְבַּ גְּאוּתְךָ וַיִּפְתְּשׁוּ אֲיֹבֶיךָ לָךְ וְאַתָּה עֲרַ-
 בְמוֹתֵימוֹ תִּדְרֹךְ:

מִחֵיתִי כָעֵב פִּשְׁעֶיךָ. וְכַעֲנֹן חַטָּאתֶיךָ. שׁוּבָה אֵלַי. פִּי גִאֲלֶתִיךָ. רְנֹו שָׁמַיִם
 פִּי עֲשֵׂה יי. הִרְעִיזוּ תְּהִתִּיזוּת אָרֶץ. פִּצְחוּ הָרִים רְנָה. יַעַר וּכְלַעֲצֵן
 פו. פִּי-נֵאֵל יי יַעֲקֹב. וּבִישְׂרָאֵל יִתְפָּאֵר: גּוֹאֲלֵנוּ יי צְבָאוֹת שָׁמַיִם. קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:
 יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בְּיַי תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים לֹא-תִבָּשׁוּ וְלֹא-תִכְלָמוּ עַד-
 עוֹלָמֵי עַד: וְאַבְלָתֶם אֲכֹל וְשָׁבוּעַ וְהַלְלַתֶם אֶת-שֵׁם יי
 אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר-עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְּלִיא וְלֹא-יִבָּשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם:
 וַיִּדְעֶתֶם פִּי בְּקִרְבֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי וְאַנִּי יי אֱלֹהֵיכֶם וְאִין עוֹד וְלֹא-
 יִבָּשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: פִּי-בְשִׁמְחָה תִּצְאוּ וּבְשָׁלוֹם תִּוָּבְלוּן הַהָרִים
 וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לְפָנֶיכֶם רְנָה וְכָל-עֵצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֵאוּ-כָּף: הִנֵּה
 אֵל יִשׁוּעָתִי אֲבָטַח וְלֹא אֶפְהַד פִּי עֲזִי וּזְמַרְתָּ יְהִי יי וַיְהִי-לִי לְיִשׁוּעָה:
 וּשְׂאֲבָתֶם-מִיִּם בְּשִׁשׁוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיִּשׁוּעָה: וְאַמְרַתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא
 הִזְדוּ לַיִי קְרָאוּ בְּשִׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתַיִן הַזְכִּירוּ פִּי נִשְׁגָּב
 שָׁמוֹ: זָמְרוּ יי פִּי גֵאוֹת עֲשֵׂה מוֹדַעַת זֹאת בְּכִרְהָאָרֶץ: צִהְלִי
 וְרַנִּי יִשְׁבֵּת צִיּוֹן פִּי-גְדוֹל בְּקִרְבֶּךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: וְאָמַר בַּיּוֹם
 הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִנְיֵנוּ לוֹ וַיּוֹשִׁיעֵנוּ. זֶה יי קִנְיֵנוּ לוֹ. נְגִילַת
 וְנִשְׁמָחָה בַּיִשׁוּעָתוֹ:

בית יעקב. לכו ונלכה באור יי: ויהי אמונת עתק. חסן ישועות. חכמת ודעת. ידאת יי היא אוצרו: ויהי דוד לכל דרכיו משביל. ויי עמו: פדה בשלום נפשי. מקרב-לי. פי-ברבים היו עמדי: ויאמר העם אל-שאול. היונתן ימות. אשר עשה הישועה הגדולה הזאת בישראל. חלילה. חי-י. אס-פל משערת ראשו ארצה. פי-עם-אלהים עשה היום תוה. ויפרו העם את-יונתן. ולא-מת: ופדויו יי ישבון. ובאו ציון ברנה. ושמחת עולם על-ראשם. ששון ושמחה ישניו. ונסו יגון ואנחה: הפכת מספדי. למחול לי. פתחת שקי. ותאזרני שמחה: ולא-אבה יי אלהיך. לשמע אל-בלעם: ויהפך יי אלהיך לה. את-הקללה לברכה. פי-אהבה יי אלהיך: אז תשמח בתולה במחול. ובחורים וזקנים יחדו. והפכתי אכלם לששון. ונחמתים ושמחתים מינונם:

בזרא ניב שפתים שלום ושלום לרחוק ולקרוב אמר יי ורפאתיו: ורוח לבשה את-עמשי ראש השלישים לה דויד ועמה בן-ישי שלום ושלום לה ושלום לעזרה פי עזרה אלהיך ויקבלם דויד ויתנם בראשי הגרוד: ואמרתם פה לחי ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר-לה שלום: יי עז לעמו יתן יי ויברך את-עמו בשלום:

אמר רבי יוחנן בכל-מקום שאתה מוצא גדלתו של-הקדוש ברוך הוא שם אתה מוצא ענותנותו. דבר זה פתוב בתורה. וישניו בנביאים. ומשלש בכתובים: פתוב בתורה פי יי אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדוני האדונים האל הגדול הגבור והנורא אשר לא-ישא פנים ולא יקח שחד: ובתיב בתרה עשה משפט יתום ואלמנה ואהב גר לתת לו לחם ושמלה: ישניו

פירוש כנביאים

אמר רבי יוחנן. רחמי כתוב בסדור א' שוכנין לומר כבייתא זו נתחלת ישי הסטופ כדי לרמוז לבעלי תשובה שחורין לתשובתן כמולאי שבת שלא יאמרו ארך אפסר שהקב"ה גאס על כל גאס מלך על כל המלכים ויקבל תשובתי ממני כספל והיכנס ונס ארך יעלה על דעתו לנקש שום בקשה מהקב"ה מלך על כל המלכים לכן אנו אומרים הגדס זו שהקב"ה פניו הוא וחסן בלב נשכר ונדבס וכספל רוח פ"כ. ולפ"ד י"ל עוד טעם א' פ"פ פס דלמרי כל כסופר שבת כסלכתו אפי' פוכד פטי"ס כחוט מוחלין לו ופי' הדריסה כביאו כע"מ דסיינו דוקא אם עכד ט"מ כחטט כי דור אטט ככירו שיש יחיד כעולם רק כטטו ואמרו שאין כבודו להשגיח בתחתונים ומסר השגחת ארץ' בתחתונה לנגח השמים כע"מ כרמב"ם ז"ל ופי' הכריסה אינו לפני כעת אמנם נראה דבשמירת שבת כסלכתו ודלי מתכנל זה כדעס כעסדת כי נראה ד"מ כיום כולדת המלך רחוי שימחתו ויתפגנו השמים ופרתמים כככדים. ואנחנו פס ישראל שמחים ומעגים כיום השבת על לי' כי נתעלה ה' וישב על כסא כבודו כוס אנו מורים כי במקום גדולתו שם פטטתו וירכס שבת ויקר גם מקרוי חומר כמותו. ולכן פתס כמולאי שבת אנו מחזיקים דעס שלטו ואומרים כדעס זו שוכיחס כי כמקום גדולתו שם פטטתו כולע"ד:

בַּנְבִיאִים דְּכָתִיב בִּי כֹה אָמַר יְהוָה וְנִשְׂא שָׁבוֹן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ
 מְרוֹם וְקָדוֹשׁ אֲשֶׁבוֹן וְאֶת־דָּכָא וְשִׁפְלֵ-רוּחַ לְהַחְיֹת רוּחַ שְׁפָלִים
 וְלְהַחְיֹת לֵב נִדְפָּאִים: מְשַׁלֵּשׁ בַּפְּתוּבִים דְּכָתִיב שִׁירוּ לְאֱלֹהִים
 זָמְרוּ שְׁמוֹ סִדְרוֹ לְרוֹכֵב בַּעֲרֻבוֹת בְּיַהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו: וְכָתִיב
 בַּתְּרֵה אָבִי יְתוּמִים וְדִין אֱלֹמְנוֹת אֱלֹהִים בְּמַעֲוֹן קָדְשׁוֹ: יְהִי יי
 אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבֹתֵינוּ אֶל־עֲוֹבֵנוּ וְאֶל־יֹשְׁבֵנוּ:
 וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי אֱלֹהֵיכֶם תִּימִם כָּלְכֶם הַיּוֹם: כִּי־נָתַם יי צִיּוֹן
 נָתַם כָּל־חֲרָבוֹתֶיהָ וַיֵּשֶׁם מִדְּבָרָה כַּעֲדָן זַעֲרָבָתָה כַּגִּנְיֵי שְׁשׁוֹן
 וְשִׁמְחָה יִמְצָא בָּהּ תוֹרָה וְקוֹדֶשׁ וְזִמְרָה: יי חַפֵּץ לְמַעַן צַדִּיק וַיְגִדֵּל
 תוֹרָה וַיֵּאדִיר:

כתב נבי' הסידור שאומרים מוזמר זה בתחלת ימי המעשה לעורר סלכנות סיכוי נהיגים מיגיע כספ ושלל יסו
 אחר הגזל והרביית וכדומה. כי כל הכנסה מיגיע כפו נוהל עוס'ו ועוס'ב שנאמר יגיע כסף כי תאכל
 חלדך ועוב לך אשריך כעוס'ו ועוב לך לעולם כנא.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁרֵי כָל יִרְאֵי יי הַהֶלֶךְ בַּדְּרָכָיו: יִגִּיעַ כַּפְּיָה בִּי תֵאכֵל אֲשֶׁרֵי
 וְטוֹב לָךְ: אֲשֶׁתֶּיךָ כַּגִּנְיֵן פְּרִיָה בִּירְפָתֵי בֵיתֶךָ כַּגִּנְיֵן כַּשְׂתֵּלִי זֵיתִים סָבִיב
 לְשִׁלְחָנָה: הִנֵּה כִי כֹן יִבְרַךְ צָבָר יִרְאֵי יי: יִבְרַכְךָ יי מִצִּיּוֹן וְרָאָה בְּטוֹב
 יְרוּשָׁלַם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וְרָאָה בְּנִים לְבָנוּיָה שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

סבדיל שין אחר ויתן לך. בענין סבדלס כנב"כ סיס אומר סררי זל סהוא מונג עוב וסיס נותן ד' זויס
 לאנשי כנ"כ שיקחו יין כדי נוכח אותו להכדיל משלו:
 כתב סבורכס כנש אכן סירחי סכנס גומר סכנס מיסו אס
 סקטורת מעשרת סמאר יסמו קטורס כסין וסמין ליה כדך ס' חילו. וסלמס פריס ספתינו למען כספס
 ונלליה ככל דרכיו ע"כ:

כמ"ס מוזרין ומתכרסין כנסיס והסלמידס מלכותיסס ורכותיסס לפ"ס כספתלת ימי ספסנו:

דיני קידוש לבנה ררך החיים

(א) אין לקדש את החודש אלא בלילה כפת סלכנס
 וזכחת ונסינ מאורס ולרין סתסא זריחתס נכרת
 כ"ג קרקס ואס נכסס כעניס אין לכרך פליס ואס
 סתחיל לכרך ואח"כ נכסס גומר סכנס מיסו אס
 רואס סתכנס כתוך סכנס אין לו לסתחיל ולכרך
 זאס נכסס כענ דק וקלוס יוכל לכרך פליס (כ' תכ"ו
 כמ"א): (ב) מלוב מן סמוכר לכרך על סירח כמ"ס
 או כמולאי י"ס כסכוא נכוסס וכגדיו נאס ודוקא אס
 ליל מ"ס סוא קודס פכרס לחודס דסיינו סיכיס ס' לילות
 לחאי כ"ע א' י"ג תכ"ג (עיין מ"א א"ר) או י"ס להסתין
 עד מ"ס אכל אס סוא אה"כ אין מתתינן כי סמא
 יסו כחותן ג' או ד' ימיס עניס ולא יוכלו לכרך
 פליס ויתבעל כמלוב (סס מ"א ס' תכ"ו): (ג) אין
 מקדשין סלכנס לא בליל כנת ולא בליל י"ס אפילו חל
 כמ"ס אכל אס לא סיתה נראית עד סוף זמן חני כ"ס
 א' י"ב תכ"ג ונראית ככנת או בי"ס ואס לא יקדשכס
 או סעבור עונתס מותר לקדש אותס ככנת או בי"ס אכל
 גענין אחר אין לסקל כי י"ס סכנס עטמיס על פי סכוד
 (סדת יוסף)

בין

יקדשו כחול כמ"ס לעיל ואין לקדש אותה אלא עד חצי כ"ס א' י"ב תש"ג ומויין אותם מעל"פ ט"ס סמולד [מש' סכרי"ל ורמ"א ופ' פ"ט ס: (ז) סומא חייב לנכך על הלכנה (ח"א) ונשים פטורות מלקד הלכנה משום דכוי מ"ע שה"ג ואף דכל מ"ס שה"ג נשים מקיימין ומכרכות עליהן מ"מ מלוס זו אין לריבין לקיימה משום דהס גרמו פנס הלכנה (מ"א כנס של"ס): (ה) תולה פניו ומסתכל בה שיראה פמידתה ואת"כ אסור להסתכל בה (של"ס) ומישר רגליו ומכרך משומד: [כחב סתת"ת שקל סימן ק' שלא כדין מסיגס סעולס שאומרים ברכת קידוש לכנה כפ"ס וגס אין מסדרים תתלס כיון דלפטמים יש צין א' לחכירו יותר מלי יוס ולתי לריך לסדר סכרכס פתתלס]:

בין כעט"ס או ט"ס שם מבראות כמטוטפות יכול לקיים סקלוה בכית דרך סהלון או דרך פתח שיראה משס סלכנה ולנתתלס כשקדש דרך חלון ופתח סהלון אכל אס אינו יכול לפתוח סהלון אס הוכוכית סבתלון זך שהלכנס נראית מתנח ויכול להסיר דרך סהלון דכרים סייכרין לאור סלכנה א"ל לפתוח סהלון אכל אס אינו זך כ"כ אסור לקדש עד שיפתח סהלון (ועיין מ"א ס וס"מ ס: (ו) אין מכרכין הלכנה עד שיפכור עליה שלסה ימים מתת לפח מיום סמולד ואס חל מ"ס אחר שלסה פעל"פ מיום סמולד וזורתת יפס מקדשין אותה ואס לא קדשו אותה כמ"ס אין לקדסס כחול עד ז' שלמים (א"ר ס: (ס) ואס ימתיו עד מ"ס סטיס יכיו עוד ס' לילות לחזי כ"ס א' י"ב תש"ג ימתיו עד מ"ס סטיס ולא

(נודא) עיקר קידוש הלכנה ע"פ סכרי"ל משיפכרו עליה סנתת ימים סמולד מעל"פ. ומיום סמטיי וסלואס כוא קידוש סלכנה. ויקדש כנגדים מליס וכסמתח כי כוא קלת פני סכטיס. ורגליוס רגל יפסס ולזד מורתי דוקא. וכסמגיס לנכרוך יולך כסס סאטי דוקד כו' או יוסקו פניו נגד סלכנה:

ברכת הלבנה

קודם שיקדש הלכנה יאמר מזמור זה:

הללויה הללו את יי מן השמים הללויה במרומים: הללויה כל מלאכי הללויה כל צבאיו: הללויה שמש וירח הללויה כל כוכבי אור: הללויה שמי השמים והמים אשר מעל השמים: יהללו את שם יי כי הוא צוה ונבראו: ויעמידם לעד לעולם חק נתן ולא יעבור:

הריני מוכן ומוזמן לקיים המצוה לקדש הלבנה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא סמיר ונעלם בשם כל ישראל:

ויישר רגליו ויראה ראייה אחת קודם שיתחיל לנכך וכשיתחיל לנכך לא יראה בה כלל:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בְּמִאֲמָרוֹ
בָּרָא שְׁחָקִים. וּבְרֹוחַ פְּיוֹ כָּל צְבָאָם. חוֹק וּזְמַן
נָתַן לָהֶם. שְׁלֹא יִשְׁנֻ אֶת תְּפִקְדָם. שְׁשִׁים וּשְׁמֹנִים
לְעִשׂוֹת רְצוֹן קוֹנָם. פּוֹעֵל אֲמֶת. שֹׁפֵעַלְתּוֹ אֲמֶת.
וּלְלִבְנָה אָמַר שֶׁתְּתַחַדְשִׁי. עֲמַרְתָּ תְּפִאֲרֶת. לְעַמּוּסֵי
בְּטֶן שְׁהֵם עֲתִידִים לְהִתְחַדְּשׁ כְּמוֹתֶיהָ. וּלְפִאֵר לְיוֹצְרֶם.
עַל שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכוֹתָו. בְּרוּךְ אַתָּה יי. מִתְחַדְּשׁ חֲדָשִׁים.**

ונכח סכרי"ל ע"ד ססוד (פוסך יולך נוראך קוין) וע"פ סכרי"ל לריך דלג ג"כ קודם (כרוך פוסך) וכל דלוגיס ככל פסס דוקא. ופוסס כוס חיקון גדול. וכוס ססדר יפסס שלס דלוגיס ויאמר (כרוך פוסך כו') כסס סאטי דוקד כו' וססוק סמול עליסס יסר וססוק. ואח"כ יפסס עוד שלס דלוגיס ויתחיל כרוך פוסך ויאמר על ססדר סכאסון. וכס יפסס פסס שלישי. אח"כ יאמר דוד מלך כו' עד סוף ססדר יוש"ס:

ג"פ בְּרוּךְ יוֹצְרֶךָ. בְּרוּךְ עוֹשֶׂךָ. בְּרוּךְ קוֹנֶךָ. בְּרוּךְ בּוֹרְאֶךָ.

פירוש וכוונות פשטיות

פועל אמת שפעולתו אמת. לטרא כוא חוזר ככוא פועל אמת וגס ספעולס פלמה כיא אחת סכיא קיימת סנאחר ויפמידס לפד לפולס. וי"מ ספעולתו אחת. סכדין מיעס את הלכנה. ווללכנה אכר שנתחדש. ככל ל' יוס: עמרת סמאר. כוא: לעמוסי כמן. (יסרלל נקראו ספעמוסי מני כמן. פ"ס סנשאס הקב"ס וסיו פעמוסי כוזוטמיו מתת סנולדו בכית לכן) כו' כוא לכס סאף סס סמזיסי לם פמזיסי לסתתלס כנלואס כמותת ולפאר ליולרס: מחדש חדשים. ככל ל' יוס:

(פורת יסף)

כִּשְׁעָה שְׂרוּקָד יוֹהֵר שֶׁלֹּא יִכְרַע דַּמְהוּי כְּכֹרֵעַ לְלִבְנָה דַּק יוֹקֹף עַל אֲזַעְזֵתָיו (מ"א נ"ט ט"ה):
 רוּקָד ג"פ וַיֹּאמֶר כְּשֵׁם שְׂאֵנִי רוּקָד כְּנִגְדָּךְ. וַאֲיֵנִי יָכוֹל לְנִגְדֹעַ
 בְּךָ. בְּךָ לֹא יוֹכְלוּ כָּל אֵיבֵי. לְנִגְדֹעַ בִּי לְרַעָה:
 וַיֹּאמֶר ג"פ פִּינִים אֲחֹזֵר תִּפְּלֵ עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וּפְתַח. בְּגִדְל זֶרְעָךְ
 יִדְמֻ כְּאַבְנֵי: ג"פ כְּאַבְנֵי יִדְמֻ זֶרְעָךְ בְּגִדְל וּפְתַח. אֵימָתָה
 עֲלֵיהֶם תִּפְּלֵ:

ג"פ הַיְיֹד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. הִי וְקִיָּם:

וַיֹּאמֶר לַחֲכִירו ג"פ שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם:

וַחֲכִירו מִשִּׁיב כָּל פֶּעַם עֲלֵיכֶם שְׁלוֹם:

ג"פ סָמֵן טוֹב. וּמְזֹל טוֹב. יִהְיֵה לָנוּ. וְלְכָל יִשְׂרָאֵל אָמֵן:

קוֹל דְּוִדִי הִנֵּה זֶה בָּא. מִדְּלֵג עַל הַהָרִים. מִקְּבִץ עַל הַגְּבָעוֹת:
 הַדְּמָה דְּוִדִי קִצְבִי. אוֹ לְעַפְר הָאֵילִים. הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כְּתָלָנוּ.
 מִשְׁגִּיחַ מִן הַתְּלִנּוֹת. מִצִּיץ מִן הַתְּרָפִים:

אח"כ יאמר שיר למעלות אשא עיני אל ההרים וכו' ואח"כ יאמר הללויה הללו אל בקדשו וכו':
 ואח"כ יאמר זה:

הִתְנַא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל. אֱלֹמְלֵא לֹא זָכוּ יִשְׂרָאֵל.
 אָרָא לְהַקְבִּיל פְּנֵי אֲבִיהֶם שְׁבַשְׁמִים פְּעַם אַתָּת
 בַּחֲדָשִׁדִים: אָמַר אֲבִי. הֲלִכְךָ צְרִיךְ לְמִימְרָא מְעַמְד:
 מִי זֹאת עֵלָה מִן הַמְדַבֵּר מִתְרַפֶּקֶת עַל הַדֹּדָה: וַיְהִי
 רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יי אֱלֹהֵי. וַאֲלֹהֵי אֲבוֹתַי. לְמִלְאוֹת
 פְּגִימַת הַלְבֵנָה. וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ שׁוֹם מְעוֹט. וַיְהִי אוֹר
 הַלְבֵנָה. כְּאוֹר הַחֲמָה. וְכְאוֹר שְׁבָעַת יָמֵי בְּרֵאשִׁית.
 כְּמוֹ שֶׁהִיְתָה קוֹדֵם מְעוֹטָה. שְׁנַאֲמַר אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת
 הַגְּדֹלִים. וַיִּתְקַיֵּם בָּנוּ מִקְרָא שְׁכַתוֹב. וּבִקְשׂוֹ אֶת יי
 אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דְּוִיד מֶלֶכְּם אָמֵן:

וכתבו המקובלים שי"ל ג"כ מוזמר אלהים יחנונו כו': וינער שולי כנפות הצינית להברוח הקליפות והוא
 כוד גדול: עלינו: ומי שקידש הלבנה לא ילאג מיום שקדשה סימות כאותו חדש מאותו יום ואילך:
 (עירת יוסף) כשאנכם

זמירות למוצאי שבת

כשנכנס האדם לכונו במ"ש מתחיל כסירות וזמירות כדי לעבד המלך עוד אללו ולהראות שקהם עליו פרידתו וכמו שמקבלו בשמחה וברננה כך נרדף להפטר ממנו. ומזכירין אליהו הנביא וקראת המשים כי עת מ"ש מוכנת לכוהנו (ר"ש):

זה כומר גם המחבר (יעקב מני חוק) וחתם שמו כראשי הכרוזות מתרוו השני המתחיל, אהת, פת דודים. "קרא" "כת" "משעות" "נחם" "דודים" "ישי" "חוק".

במוצאי יום מנוחה. המציא ולעפך רוחה. שלח תשבי לנאנחה. ונס יגון ואנחה: יאתה לך צורי. לקבץ עם כפוזרי. מיד נוי אכורי. אשר פרה לי שוחה: עת דודים תעורר אל. למלא עם אשר שואל. ראות מזכה בבוא נואל. לשה פוזרה נדהה: קרא ישע לעם נדכה. אל דגול מרכבה. יהי השבע הנאה. לישועה ולנוחה: בתי ציון השכולה. אשר היא היום בעולה. מהרה תהיה בעולה. באם הפנים שמחה: מעינות אזי יזובו. ופדוי יי יזובו. ומי ישע ישאבו. והצרה נשכחה: נחה עמך באב רחמן. יצפצפו עם ללא אלמן. דבר יי אשר נאמן. בהקימה הבטחה: וידידים פליפי חרץ. נגינתם יפצחו בקרץ. בלי צוחה ובלי פרץ. אין יצאת ואין צוחה: יהי ההדש הזה. כנבואת אבי חוזה. וישמע בבית זה. קול ששון וקול שמחה: חזק ימלא משאלותינו. אפיץ יעשה בקשתנו. והוא ישלח במעשה ידינו. ברכה והצלחה: במוצאי יום גילה. שמך נורא עליה. שלח תשבי לעם סגלה. הן ששון והנחה: קול צהלה ורנה. שפתינו אז תרננה. אנא יי הוישעה נא. אנא יי הצליחה נא:

זמר זה גם המחבר (טולא) ומדוב עטונותו לא חתם שמו כראשי תיבות רק כסותי תיבות חדש. ששוי. אל. נא" וזמירו כראשון וליך מיוסד פ"ס א"ב:

חדש ששוני אל נא והביא. את אליהו הנביא: אפיץ וחזק רפיץ ידי. בך מלאכתי וכל מעבדי. נואלי זכר עני ומרודי. דכך הפזוב הקם לעודדי. חרץ ושלח ושמח לבבי. את אליהו הנביא: ועד והכן די ספוקי. זמן מוזני ולחם חקי. חלב חיל נזים חיש לדניקי. טובך תשבע עוללי וזנקי. יבא משיחי לעיר מושבי. את אליהו הנביא: כונן לעם זו צורי צור לחבוש. לחם לאכול ובגד ללבוש. משנאי יחזה ירא ובוש. נהה הר שיעיר בקרוב תכבוש. ששוני יגדל בראות סביבי. את אליהו הנביא: עמון ומאב מהרה תכלה. פדותך לעמך בקרוב תגלה. ציון תמלא מעם אלה. קרית מלך רב אז נעלה. שפן תשפן בתוך עם צבי. את אליהו הנביא:

זמר זה גם המחבר (אלטור) וחתם שמו כראשי הכרוזות "אגיל" "וכן" "מוד" "זדים" "רט":

אגיל ואשמח בלבבי. בראותי פי מאויבי תריב ריבי. ולציון נואל תביא. אלש צמח תצמיח. אליהו הנביא ומלך המשיח: לכן בעמים יחד. תפול

אִמְתָּה וַפָּחַד. לָבָם יַפְחַד. בַּעַת יַעֲלֶה נֹי אֶחָד. וְאוֹרְחוֹתָיו יִצְלִיחַ: אֵלֵיהֶו עוֹד
 מִמְּזוּרָה לְמַעַרְב. יַעוֹר לַעֲשׂוֹת הֲרַג רַב. בְּאַרְם נַעֲרַב. לַעֲרוֹךְ מִלְחָמָה וְקָרַב.
 עַל אֵיבָיו יִצְרִיחַ: אֵלֵיהֶו יָדִים מְלָכֵי אֲדָמָה. יִטוֹר נְפִישׁ וְקִרְיָה. מִשְׁמַע וְדוּמָה.
 נִסְכוּ נְנֻבָה וְנִפְחָה. אֲשֶׁר אֶתְכֶם יִבְרִיחַ: אֵלֵיהֶו רָנוּ כָּל עוֹבְרֵי אֶרֶץ. כִּי הִנֵּה רַעֲנָן
 אֲזָרַח. אֲוֹרוֹ זָרַח. קָנָה בַּפֶּתוֹר וַפָּרַח. עַל תֵּר צִיּוֹן יִבְרִיחַ: אֵלֵיהֶו

זמר זה שם המחבר (אברהם) ותחת שמו כראשי התכונות. "אלהים". "כיום". "רכס". "סכן". "מעדים":
 אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ. בְּרָכָה בְּמֵאוֹדֵנוּ. וְזָבַד טוֹב יִזְבְּדֵנוּ. בְּכָל מַשְׁלַח יָדֵינוּ.
 אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ: בְּיוֹם רֵאשׁוֹן לְמִלְאָכָה. יֵצֵו אֶתְנוּ בְּרַכַּת. וְיוֹם הַשְּׁנִי
 בְּכָה. יִמְתִּיק אֶת סוֹדֵנוּ אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ: רַבָּה צְבָאֵי יִשְׁעֵי. בְּשִׁלְיֵשִׁי וּבְרַבִּיעֵי.
 בַּחֲמִישִׁי אַךְ לֹא בְּעֵי. יִשְׁלַח אֶת פּוֹדֵנוּ אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ: הֲכֵן מְבֹחַס טַבַּח. בְּיוֹם
 הַשִּׁשִּׁי זָבַח. קָדַשׁ הַעוֹל וְשָׁבַח. עַל כָּל מַחֲמֵדֵינוּ אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ: מַעֲדָנִים לְנַפְשֵׁנוּ.
 נַמְן בְּיוֹם קָדְשֵׁנוּ. וְרַעֲנָנָה עָרְשֵׁנוּ. וְלִילָה אֹר בַּעֲדֵנוּ אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ:

זמר זה שם המחבר (נחמן) ותחת שמו כראשי התכונות. "אלו". "חגי". "מלך". "טפת":
 אֱלֹהֵי חַיִּים נִזְאֵלִי. עַבְדְּךָ יִשְׁכְּלִילִי. כְּבִישֵׁר טוֹב אֱלֵי. אֶת אֱלֹהֶיךָ הַנְּבִיא: נִאֹר
 עַל הַדְרִים. שְׁלוּחֵי יוֹצֵר הַרִים. וְרַגְלֵי הַמְּבַשְּׂרִים. בְּאֶמּוֹר שׁוֹכֵי שְׁכֵי
 אֵלֵי: חֲבִי כְּמַעַט רָנַע. כָּל מַחֲלָה וְכָל נִגַע. אֵיבֹךְ אֲפַנַע. יוֹם נִקָּם בְּלִבִּי אֵלֵי:
 סַלְפֶּךָ יָבֵא לְךָ. יָפָה אֶת בְּרָכְךָ. וְרַעֲיָתִי לְמוֹלֶךְ. גְּלַעְדֵי הַתְּשׁוּבִי אֵלֵי: נִוּפַת
 תַּפְּוּפָנָה. שְׁפַתִּי בְּנִי יוֹנָה: כִּי בֵּא עַת לְחַנּוּנָה. צִיּוֹן נַחֲלַת צְבִי אֵלֵי:

מיוסד ע"פ ח"ב

אֲדִיר אִוִּים וְנוֹרָא. בְּצַר לִי לֶךְ אֶקְרָא. יִי לִי וְלֹא אֵירָא: גְּדוֹר פְּרַצַת הַיְכָלִי.
 דָּגוּל מִזֵּר חֲכָלִילִי. יִי הִיָּה עוֹזֵר לִי: הֵן אֶתָּה תִקְנֵתִי. וְלִישׁוּעָתְךָ קְרִיָתִי.
 יִי עוֹז יִשְׁעָתִי: זָךְ וְנָקִי כַפָּיִם. חוֹן פּוֹרְשֵׁי כְנָפַיִם. יִי אֶרְכֶּה אַפָּיִם: טוֹבָה תַחֲשִׁישׁ
 גְּעִמָּה. יְהִי עֲלֵינוּ כְּנֻאָמָה. יִי עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ: כּוֹנֵן בֵּית מְכוּנָה. לְדַרְבִּין כּוֹ
 צִאָנָה. יִי בְּאוֹר פְּנִיָה: מִפָּחַד לְהַצִּילִי. נַחֲלֵנִי לְצִיּוֹן קָדְשׁ גּוֹרְלִי. יִי שְׁמַע
 בְּקוֹלִי: סְעוֹד וּסְמוּךְ לְנִמְדָרִים. עוֹזֵר נֹא אֶת הַנְּשָׂאָרִים. יִי יוֹצֵר הַרִים: פְּדָה
 עַמָּךְ מַעוּיִם. צִאָנָה מִיַּד גּוֹזִיִם. יִי עוֹשֵׂה חַיּוֹזִים: קָרַב קֶץ נַחֲמָה. רַחֵם
 אוֹם לֹא רַחֲמָה. יִי אִישׁ מִלְחָמָה: שָׁכוֹן כְּמֵאֹז בְּאַחֲלֵינוּ. תָּמִיד אֵל מְחוֹלְלֵנוּ.
 יִי מְלַבְּנוּ. הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ:

זה הזמר מיוסד ע"פ ח"ב וזמ"כ חתם המחבר את שמו (ישי בכ מדכי חוק) "יוס" "טופ" "זמתי". "כורא".
 "חמיר". "מלאכים". "רנו". "דן". "כלולת". "זכר". "חפשי". "זה". "קיומו" ומעשה של הזמר נמלא ככריחת
 וסחסיס עשה ממנו זמר:

אִישׁ חֲסִיד הָיָה. בְּלִי מוֹזֵן וּמַחְיָה: בְּבִיתוֹ עוֹסֵם מַלְבוּשׁ. וְאֵין בְּגָד לְלַבּוּשׁ:
 גּוֹנֵן בַּחֲשׂוּבָה אִשָּׁה. וְגַם בְּבָנִים חֲמִשָּׁה: דְּבָרָה לוֹ הָאִשָּׁה. יוֹתֵר אֵין

לחתיאשה

(עורת יוסף)

לְהִתְיַאֲשֶׁה: הַמְבִלִי לָחֵם לֶאֱכֹל. בְּעֵרוֹם וּבְחֹסֶר כֹּל: הַזֹּרֵה מִצֵּאתָ כִּי יִנְעָתָ.
 מִה נֶאֱכַל מֵעַתָּה: זְהִיר כְּבֵר נְשׁוּק. הֲלֹא תֵצֵא לְשׁוּק: חֲנוּן וְרַחוּם בְּמִרְוֵמוֹ.
 אוֹלֵי יִגְמְלֵנוּ בְּרַחֲמוֹ: טוֹב לִקְוֹי מִחֶסֶד. רִצּוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה: יַעֲזֹתָ בְּדַעַת
 וּבְחֻכְמָה. עֲצָתְךָ בְּלִי לְהַסְקִימָה: בְּצִאתִי לְבִשְׁת׃ וּלְכַלְמָה. מִבְּלִי כִסּוֹת וּשְׁלֵמָה:
 וְאִין בְּיָדִי לְפֹרְטָה. אֲפִילוֹ שְׁנֵה פְרוּטָה: מִתְרָה וְשֵׁאלָה מִשְׁכִּינִים. מִלְּפֹשִׁים
 נְאִים מְתַקְנִים: נִלְבַּשׁ וְהִשְׁלִיךְ יִהְיוּ. עַל יְיָ אֲשֶׁר אֵהָבוּ: סַחֲו יִלְדִיו בְּפִלְאוֹם.
 אֵל יָשׁוּב דָּךְ נִכְלָם: עֵבֶר בְּשׁוּק בְּסִבְרָתוֹ. וְהִנֵּה אֵלֶיךָ הַנְּבִיא לְקָרְאתוֹ: פִּיץ
 לוֹ הַמְבַּשֵּׁר. בְּאַמֶּת הַיּוֹם תִּתְעַשֵּׂר: צִוְנִי בְּכָל כְּבוֹדְךָ. כִּי הִנְנִי עֹבְדְךָ: קָרָא
 לְמִי בְּדַעַתוֹ. קְנוֹת עֹבֵד אִין פְּמִתוֹ: רַחֲשׁ אִיךָ יִשְׁנֶה דִינוֹ. עֹבֵד לְמַכּוֹר אֵת
 אָדוֹנוֹ: שֵׁת לוֹ חֻכְמָתוֹ בְּקַרְבוֹ. וְהִתְחַזַּק בּוֹ כְּמוֹ רֶבּוֹ: תִּגְדֵר קָנְאוֹ בְּאַהֲבִים.
 בְּשִׁמְנוֹהַ מֵאוֹת אֵלֶיךָ זְרוּבִים: תִּבְעֵנוּ מִה מְלֹאכְתְּךָ. אִם בְּבִגְדֵי חֻכְמָתְךָ: תִּפְלִית
 מִדְּקָלִין וּפְלִטְרוֹן. הֲרִי אֵתָהּ בֶן חוֹרִין: יוֹם רֵאשׁוֹן בְּמַפְעָלִים. פֶּעַל עִם פּוֹשְׁלִים:
 שֹׁעֵעַ בְּחֻצֵי הַלְיָלָה. עֲנֵנִי נוֹרָא עֲלִילָה: יוֹמֵתִי וְנִמְכַרְתִּי לְהַעֲבִידִי. לְכַבּוֹדְךָ
 וְלֹא לְכַבוֹדִי: פּוֹרָא עוֹלָם בְּקִנְיִן. הַשְׁלֵם זֶה הַבְּנִין: רַחֲמִיךָ יִכְמְרוּ בְּחִנִּינֵתִי.
 כִּי לְטוֹבָה פּוֹנֵתִי: מְלֹאכֵי רַחֲמִים מִמְּעוֹנֵתוֹ. אִזּוֹ יִתְחַלְּוּ לְבִנּוֹתוֹ: רֶבּוֹ בְּנֵי הַמְּלוֹכָה.
 וְתִשְׁלֵם כָּל הַמְּלֹאכָה: דִּין הַפּוֹחֵר בְּרֵאוֹתוֹ. כִּי נִגְמְרָה מְלֹאכְתּוֹ: כְּלוּלַת מַגְדָּלִים
 נְאִים. לְפִי עֲנִין הַבְּנָאִים: יִזְכֵּר לְךָ עֲתָה. אֵתמוֹל אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: חַפְשֵׁנִי פּוֹדֵא
 וּבְכִירוֹר. כְּנִמְתָּ לְעֲנִין שְׁחִירוֹר: זֶה קִימוֹ בְּאַמֶּת. וּפְרַח לוֹ אִישׁ הָאֱמֶת:

- אָ מֵר יְיָ לְיַעֲקֹב
- בְּחֵר יְיָ בְּיַעֲקֹב
- גֵּאֵל יְיָ אֵת יַעֲקֹב
- דְּרַךְ טוֹכֵב מִיַּעֲקֹב
- הַבָּאִים יִשְׂרָשׁ יַעֲקֹב
- וְיִרְדֵּ מִיַּעֲקֹב
- זֶ טוֹר זֹאת לְיַעֲקֹב
- חַ דְּנוֹת יִשׁוּעוֹת יַעֲקֹב
- ט וְכוּ אֵהְלִיךָ יַעֲקֹב
- י וְרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב
- כִּי לֹא נִחַשׁ בְּיַעֲקֹב
- לֹא תִבְיִט אֲנִי בְּיַעֲקֹב
- אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:
- אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:
- אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:
- אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:
- אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:
- אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:
- אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:
- אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:
- אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:
- אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:
- אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:

(*) כן נביא כנאון מביא מוילנא גילג: (פרת יוסף)

אל תירא עבדי יעקב :	מי לנה עפר יעקב
אל תירא עבדי יעקב :	נשבעתי ליעקב
אל תירא עבדי יעקב :	סלח נא לשון יעקב
אל תירא עבדי יעקב :	עתה הישב שבות יעקב
אל תירא עבדי יעקב :	פדה יי את יעקב
אל תירא עבדי יעקב :	צוה ישועות יעקב
אל תירא עבדי יעקב :	קול קול יעקב
אל תירא עבדי יעקב :	כי נישמחי ליעקב
אל תירא עבדי יעקב :	שב יי את שבות יעקב
אל תירא עבדי יעקב :	תתן אמת ליעקב

אליהו הנביא אליהו התשבי אליהו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משחת
 בן דוד : איש אשר קנא לשם האל . איש בשר שלום על יד יקותיאל .
 איש נש ויכפר על בני ישראל אליהו : איש דורות שנים עשר ראו עיניו . איש
 הנקרא בעל שער בסמניו . איש ואזור עור אזור במתניו אליהו : איש זעף על
 עובדי חמנים . איש חש ונשבע מהיות נשמי מעונים . איש טל ומטר עצר
 שלש שנים אליהו : איש יצא למצא לנפשו נחת . איש כלכלוהו העורבים ולא
 מת לשחת . איש למענו נתברכו פד וצפחת אליהו : איש מוסריו הקשיבו כמהים .
 איש נענה באש משמי נבזים . איש סחו אחריו יי הוא האלהים אליהו : איש
 עתיד להשתלח משמי ערבות . איש פקיד על כל בשורות טובות . איש ציר
 נאמן להשיב לב בנים על אבות אליהו : איש קרא קנא קנאתי ליי בתפארה .
 איש רכב על סוסי אש בסערה . איש שלא טעם טעם מיתה וקבורה אליהו :
 איש תשבי תצילנו מפי אריות . תבשרנו בשורות טובות . תשמחנו בנים על
 אבות . במוצאי שפחות אליהו : איש תשבי על שמו נקרא . תצליחנו על ידו
 בתורה . תשמיענו מפיו בשורה טובה במהרה . תוציאנו מאפלה לאורה אליהו :
 אשרי מי שראה פניו בחלום . אשרי מי שנתן לו שלום . והחזיר לו שלום . יי

פירוש וכוונות פשטיות

אליהו הנביא . ג' פעמים לחוק סנין פ"ט וחתום כמשולש לא במכרה יתק : קנא לשם האל . שנאמר בקנאו
 את קולתי ואתיו כמ"ד פניהם כוא אליהו : בשר שלום . שנאמר בני נותן לו את נרתי שלום :
 יקותיאל . זה חסד רבינו : נש ויכפר . שנאמר ויכפר על בני ישראל : דורות שנים עשר . אלו הן נחשון שלמון
 טפז עובד ישי דוד שלום רחבעם הכיז אסא יושפט יורם : בסיניו . פי' אחד מכלל סיניו : זעף על עובדי
 חמנים . שנאמר עד מתי אתם סופחים על שמי הספיסים : חש ונשבע . שנאמר חי' ו' אס יביס כשנים
 האלף על ומטר וגו' : שלש שנים . שנאמר ודבר ס' הים אל אליהו כשס' כשלישית וגו' ואתה מטר על פני
 האדמה : בלבדוהו העורבים . שנאמר ואת העורבים נתיי לכלכלך סס : כד וצפחת . שנאמר כד הקפת לא
 כלתה ואתה כשמן לא חסר : מוסריו הקשיבו במהים . שנאמר וירא כל כסס ויפלו על פניהם ויאמרו ה'
 כוא האלבים וגו' . כמתיס אלו ישראל שנאמר כמה לך כשרי : תשבי על שמו נקרא . פי' מוסף על שמו נקרא
 תשבי : תצליחנו על יד בתורה . שזו עתיד להחיר לנו כל הספקות שיש לנו בתורתנו :
 (פורת יוסף)

יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם אֵלֵיהֶם:

פְּתַחב הַיָּה אֲנֹכִי שֶׁלַח לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנַי בּוֹא יוֹם יִי הַגְּדוֹל וְהַגְּדוֹרָא:
וְהַשִּׁיב לִב־אֲבוֹת עַל בָּנִים וְלִב בָּנִים עַל־אֲבוֹתָם:

ואח"כ יאמר פרשת הקטרת שהוא סימן הללחה והרוחה וסימן עושר:

ומשמע ודומה ומשא: וישב ויצחק בגר: והרעב כבד בארץ: ובני דן חשים:
לישועתך קויתי יי: יששכר ובלון ובנימין: מכשפה לא תחיה: ועשית משבצות זהב:
ולצרעה הכנר ולכות: ולשאת ולספחה ולבהרת: יברכך יי וישמרך: ויהי אחרי המנפה:
ובני פלוא אליאב: ברוך מנאך ומשאתך: והחוט המשולש לא במהרה ינתק: יי
צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה: יי צבאות אשרי אדם בומח כך: יי הושיעה
המלך יעננו ביום קראנו: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום: יהיו לרצון
אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי:

ואח"כ יאמר עשרה פסוקים מהרמב"ן ז"ל:

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ: ולכל היר החוקה ולכל המדא
הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל: ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי
אלהים: ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא מחנים:
האוינו השמים ואדברה והשמע הארץ אמרי פי: יערוף כמטר לקחי תול כמל אמרתי
כשעירים עלי דשא וכרבים עלי עשב: ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה יי
ויפוצו אויבך וינוסו משנאך מפניך: ובנחה יאמר שובה יי רבבות אלפי ישראל:
וצבאו ופקודיהם חמשה ושלשים אלף וארבע מאות: כל הפקודים למחנה אפרים
מאת אלף ושמונת אלפים ומאה לצבאותם ושלשים יסוע:

ואח"כ יאמר י"א פסוקים כמתחילין בנו"ן ומסיימין בנו"ן והם עובים:

נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן: נחנו נעבור חלוצים לפני יי ארץ
כנען ואתנו אחוזת נחלתנו מעבר לירדן: נביא מקרבך מאחריך כמוני יקים לך יי
אלהיך אליו ושמעון: נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים קדוש שכני עליון: נגד אבותם
עשה פלא בארץ מצרים שדה צוען: נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן: נפתי
משכבי מור אהלים וקנמון: נו יי נשמת אדם חופש כל חדרי בטן: נופת תמופנה
שפתותיך כלה דבש וחלב תחת לשונך וריח שלמותיך כריח לבנון: נודו מתוך בבל
ומארץ כשדים צאו והיו כעתודים לפני צאן: נושקי קשת מימינים ומשמאלים באבנים
ובחצים בקשת מאחי שאול מבנימין:

מצאתי כתוב כל אותן אחד עשר פסוקים כמתחילין ומסיימין בנו"ן ששם עובים מפני ככשפים ועין סרע וכל
אשה ככשית מטוברת ואומרת כי"א פסוקים כזכרים לעיל תהיה כקוהה דלא שלטא פינא בישא פל כניס.

וסוב לומר אחר אחד עשר פסוקים אלנו תפלה קצרה זו:

רבנו של עולם הצל את עמך בית ישראל מכל מיני כשפים ומכל מיני עין
הרע וכשם שפרשת כנפיך על אבותינו שבמדבר שלא שלמה עליהם עינא בישא
דבלעם כן תפרוש עלינו ברחמיך הרבים להיותנו מכוסים (במכסה וברנהגה)
בשמותיך הקדושים מכל עינא בישא:

שלשה פסוקים ממחר"ר יהודה החסיד ז"ל:

אתה סתר לי מצר תצרני רני פלם תסובבני סלה: במתו ביי עדי עד כי ביה
יי צור עולמים: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

כי תעבור במים אתך אני ובנהרות לא ישמפוך כי תלך כמו אש לא תכה
ולהבה לא תבער כך: כי עם בציון ישב בירושלים ככו לא תבכה חנון יחנך לקול
ועקב כשמעתו ענק: כי אני יי אלהיך קדוש ישראל מושיעך נתתי כפרך מצרים
כוש וסבא תחתך: כי אני יי אלהיך מחויק ימינך האומר לך אל תירא אני עזרתך:
כי לא שאל תורך מות יהללך לא ישברו יורדי בוד אל אמתך: כי אצק סים על
צמא

צמא ונוולים על יבשה אצק רוחי על זרעך וברכתי על צאצאיך: כי אתה אבינו
 כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה יי אבינו גואלנו מעולם שמך:

יברכך יי וישמרך. יאר יי פניו אליך ויחנך. ישא יי פניו אליך וישיי לך שלום:

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום: ויצו אותם
 לאמר כה תאמרון לאדוני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן נרתי ואחר עד עתה:
 ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה ואשלחה להגיד לאדוני למצוא חן בעיניך:
 וישבו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הולך לקראתך וארבע
 מאות איש עמו: ויירא יעקב מאד ויצה לו ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת
 הבקר והנמלים לשני מחנות: ויאמר אם יבא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה
 המחנה הנשאר לפליטה: ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יי האומר
 אלי שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך: קמתי מכל החסדים ומכל האמת אשר
 עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות: הצילני
 נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותו פן יבא והכני אם על בני: ואתה אמרת
 היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרוב: וילן שם כלילה
 ההוא ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו: עזים מאתים ותישים עשרים רחלים
 מאתים ואילים עשרים: גמלים מיניקות ובניהם שלשים פרות ארבעים ופרים עשרה
 אתונות עשרים ועירים עשרה: ויתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל עבדיו
 עברו לפני ורוח השימו בין עדר ובין עדר: ויצו את הראשון לאמר כי יפגוש עשו
 אחי ושאלך לאמר למי אתה ואנה הלך ולמי אלה לפניך: ואמרת לעבדך ליעקב
 מנחה היא שלוחה לאדוני לעשו והנה גם הוא אחרינו: ויצו גם את השני גם את
 השלישי גם את כל ההולכים אחרי העדרים לאמר כדבר הזה תדברון אל עשו
 במוצאיכם אותו: ואמרתם גם הנה עבדך יעקב אחרינו כי אמר אכפרה פניו במנחה
 ההלכת לפני ואחרי כן אראה פניו אולי ישא פני: ותעבור המנחה על פניו והוא לן
 כלילה ההוא במחנה: ויקם כלילה הוא ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחותיו ואת
 אחד עשר ילדיו ויעבור את מעבר יבק: ויקחם ויעבירם את הנחל ויעבר את אשר
 לו: ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר: וירא כי לא יכול לו ויגע
 בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו: ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא
 אשלחך כי אם ברכתני: ויאמר אליו מה שמך ויאמר יעקב: ויאמר לא יעקב יאמר עוד
 שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל: וישאל יעקב ויאמר
 הגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי ויברך אותו שם: ויקרא יעקב שם
 המקום פניאל כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי: וזרח לו השמש כאשר
 עבר את פנואל והוא צולע על ירכו: על כן לא יאכלו בני ישראל את ניד הנשה
 אשר על כף הירך עד היום הזה כי נגע בכף ירך יעקב בניד הנשה: וישא יעקב עיניו
 וירא והנה עשו בא ועמו ארבע מאות איש ויחץ את הילדים על לאה ועל רחל ועל
 שתי השפחות: וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה ואת לאה וילדיה אתרונים
 ואת רחל ואת יוסף אתרונים: והוא עבר לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים עד
 גשתו עד אחיו: וירץ עשו לקראתו ויחבקו ויפול על צוואריו וישקהו ויבכו: וישא
 את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן
 אלהים את עבדך: ותגשן השפחות הנה וילדיהן ותשתחוין: והגש גם לאה וילדיה
 וישתחו ואחר נגש יוסף ורחל וישתחו: ויאמר מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי
 ויאמר למצוא חן בעיני אדני: ויאמר עשו יש לי רב אחי יהי לך אשר לך: ויאמר יעקב
 אל אם נא מצאתי חן בעיניך ולקחת מנחתי מידי כי על כן ראיתי פניך כראות
 פני אלהים ותרצני: קח נא את ברכתי אשר הובאת לך כי חנני אלהים וכי יש לי כל
 ויפצר בו ויקח: ויאמר נסעם ונלכה ואלכה לנגדך: ויאמר אליו אדוני יודע כי הילדים
 רבים והצאן והבקר עלי ודפקום יום אחד ומתו כל הצאן: יעבר נא אדוני לפני
 עבדו ואני אתנהלה לאמי לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים עד אשר אבא
 אל אדוני שעירה: ויאמר עשו אציגה נא עמך מן העם אשר אתי ויאמר למה זה אמצא
 חן בעיני אדוני: וישב ביום ההוא עשו לדרכו שעירה: ויעקב נסע סכותה ויבן לו בית
 ולמקנהו עשה סכות על כן קרא שם המקום סכות: ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר

ולחולס שאין בו סכנה אף שמוחר אמירה לנכרי להדליק כשילקח מ"מ כיון שהישראל בעלמו אסור להדליק כשביטל אף כי אמירה לנכרי מותר בלא כפציתו חמשים שנות שלקח במקום חולס שאין בו סכנה מ"מ לא ערף מאס הדליק נכרי נר בשבת כביכול עמנו בלא חמירה ישראל ללא פסח בו ג"כ הישראל עבירה ומותר אפי' לישראל להשתמש לאורו והעפ"כ אסור לישראל לנכך (א"ר) שם דלא כמ"א): (ד) נכרי שהדליק במ"ש מישראל או ישראל מנכרי מנכרין עליו אבל נכרי שהדליק מנכרי אין מנכרין עליו משום גזירה דילמא חתי לנכרי על נר נכרי שלא שבת (ש) ואם נכרי הדליק בשבת לחולה שיש בו סכנה ממזורה שלו מותר לישראל לנכך עליו במ"ש אף דנכרי דהדליק מנכרי במ"ש דאסור לנכך גזירה כהא לא שייך למיגזר (וכדמחמט בתוס' ברכות ד' כ"ג ע"ג) (א"ר) דלא כמ"א א"ש בסם (ט"ט): (ה) אם נכרי הוליא אש במ"ש מן הפנים והאכנים שלו מותר לנכך עליו דלא שייך למיגזר אטו נר שלא שבת כיון דפשיטו הוליא אש אבל אש הדליק נר מאתו אש אסור לנכך עליו משום גזירה ואין לחלק בין נר דלוק לנר דלוק (א"ר) שם דלא כמ"א) ובמ"מ דאין איסור לנכך נר משום גזירה כדביעבד יא"א וא"ל לנכך על נר אחר (מ"מ) (ס): (ו) היה הולך חוץ לנכך וראה הוי' אש רוב נכרים אין מנכרין עליו ואם דוכן ישראל או אפי' מחלה על מחלה מותר לנכך עליו (ס) (ז) כל של נכרי אופן במחלוקת במזירות הם רק לכבוד ואין מנכרין עליהם אבל אותן שהוקחין כ"א כידו להאיר מנכרין וכן בכל נר שהולק לכבוד (פי' אפי' ביום מדליקין ג"כ היינו נר שפשיט לכבוד) אין מנכרין עליו: (ח) סומא איתו מנכך על הנר כיון שאין רואה כשהלכת אבל שאר הברלה אומר (סם במ"א): (ט) כשמנכך על הנר לרדף לראות כשהלכת וגם שהיה יכול להשתמש לאורה ואם עומד ברחוק ממנו ורואה כשהלכת וא"ל להשתמש לאורה"א"ו שהנר עומדת בקרן זמית ויכול להשתמש לאורה אבל אין רואה כשהלכת אין מנכך עליו אבל אם הנר באסקולריא"ו וזכות שקורין (למחשעורע) ויכול להשתמש לאורה וגם רואה כשהלכת דרך סוכות מנכך עליו (סם ובמ"א): (י) היו יושבים בבית המדרש והביאו לפניהם נר אחד מנכך לכולם משום כדבוב עם הדתת חלך וזף מי שבידו נכרי על הנר יכול להוליא אחרים שאינם בקואים משום דהוי ברכת המלות ולא ברכת הנהנין (סם): (יא) מזהו מן המוכתר לנכך על אבוקה ובי' נרות מדובקים יחד חשיב כמו אבוקה ובי' נרות של שטוף קלועים יחד חשיב אבוקה אבל אם כל אחד שבת כ"ע לא חשיב אבוקה ויהינן לכפות האלמנטות לחוץ היד על האגודל ואחר כך פושטין אותן ורואין אותן מאחוריהן (מ"א סם) שיכוין ללאה כל הדיעות (סם):

מוחר עשימה שאין קדוש וככלה דנתקן בתחילה כניסוחו וביוליהו (מ"א סי' רל"ט) אבל כסוף בינו חזי שפס קודם כליל נראה דמותר עשימה ללא שייך טעם סל"ל: (ג) ואם התחיל לאכול מנכ"י בשבת יהיה אף ממשכיה א"ל להפסיק אבל אם התחיל לאכול בביכור או אם לא קרא ק"ש פד"ן אפי' התחיל חזי שפס כמון לילול סופק לק"ש (מ"א סי' רל"ט) דמכ"ש אין סומכין על קריאה לכה"נ אלא מי שגדיל לילך לכה"נ במ"ש וקורא ק"ש וחוזר לפעור וכשגומר מחלל ומכדיל (סי' רל"ט) ואם קרא ק"ש או אם התחיל לאכול חזו סופק למ"ד הברלה דרנךן ולמ"ד דאורייתא סופק אבל אם לא התחיל לאכול רק נעל דיו סופק האם ל"ל תמוה בהתחיל בביכור דכשנת ק"ש או אם התחיל לאכול חזו סופק דאמר אסור לטעום דסופק ע"ש וככלה אחריו גם כן אסור לטעום פיין בתוס' שם דמדה זה לזה ומחלקין בין התחיל בביכור להתחיל כהיתר: (ד) כשהיה אכל משכשיכה באמרו שא"ל להפסיק גומר כבודתו וסבך כס"מ על סכום ואח"כ מדיל עליו ואם יש לו יין לשתי כוסות מנכך בהמ"ו על כוס אחד ואין שותה ממנו ואח"כ כשהתחיל מדיל על כוס אחר משום דאין לומר שתי קדושות על כוס אחד ביכא דאפשר אבותה מביניהם ואם נהר כל השנה כולה שאין מנכך בהמ"ו בלא כוס יכול לשתות מן הכוס של בהמ"ו חייב אחר בהמ"ו אפי' קודם הברלה (מ"א סם): (ה) עשה ואכל קודם שהכדיל על הכוס אש"כ יכול להכדיל אח"כ (סם) דין מ' שאין לו כוס להכדיל בין במ"ש לחול בין במ"ש ליו"ט עיין לעיל כבוד הברלה סעיף ו': (ו) המכדיל על פיין במ"ש בנאותו חדר שרואה לאכול שם פעור במ"ש אפילו הכדיל קודם שישל ידיו פוער יין של הברלה את פיין כשחך המון מלנכך עליו ולענין ברכה אחרונה על הכוס של הברלה דין כך אם שותה יין פוד בתוך הכסורה א"ל לנכך ברכה אחרונה על הכוס של הברלה דבהמ"ו אפי' בלא כוס פוערת את פיין כשחך המון של פיין של הברלה מנכרה אחרונה ואם לא שחה יין בתוך המון אין בהמ"ו בלא כוס פוערת את פיין של הברלה מנכרה אחרונה (סם עיין מ"א): (ז) אם רואה לאכול חייב אחר הברלה לנכך לומר שלא יביא לחם לשלחן קודם הברלה לפי שהיא מוקדם כספוק והיה ראוי להקדימו ופשיט לפת דמוקדם ליון שאין מדליקין על הפת והיו נובת לפת דמוקדם ליון כספוק ואין לו מנהל כמו יין ואם מונח הפת על השלחן קודם הברלה מכסהו במפה ודוקא אש רואה לפעור חייב אבל אם אינו רואה לפעור חייב א"ל לכפות אותו (סם): (ח) אסור לעשות שום מלאכה קודם שיכדיל ואם הכדיל בתפלה מותר לעשות דברים שאינם פוערת גדול כגון הדלקת נרות או הולאה מרשית לרשות מ"מ בעל גסם יחמיר על עמלו ולא ידליק נר אפי' הכדיל בתפלה פד אחר פדר קדושה כי הוהר האריך מאוד כפונם המדליק נר קודם שביימו הליכוד פדר קדושה אבל חון הכנסת יכול להשתמש מעריב קודם שמתפללין הליכוד אחר שיעור תוספת שבת (כמובאר לעיל בדין ערכות) במ"ש ויכדיל בתפלה ויכול להדליק נרות לכה"נ משום כבוד איסור אבל דברים שסם עורר אסור לעשות קודם שיכדיל על הכוס וגם שמתפללין מעריב במ"ש מדליקין בתפלה ואח"כ יכולין לעשות מלאכה ואזוהן שאין מתפללין אלא שאינם יכולין להתפלל יחמיר המכדיל בין קודם לחול בלא שם ומלכות לכן יזהר כל אדם ללמד את בנוטיו לומר המכדיל בין קודם לחול וללמד נוסח הברכה (מ"א סם): (ט) שבת ולא אפילו במכ"ש יכדיל פד כוס יוס' ג' אף שאכל בנאותו ג' ימים או יותר מנכך על כל סכך ולא על כשמים ומי שמתענה ג' ימים ובי' לילות רופפים ישעם הברלה מאחרים ואם אין אחרים אלולו ישל (הכדיל

דין איסור אכילה ועשיית מלאכה קודם הברלה.

(א) אסור לאכול ולשתות שום משקה ממתחך עד שיכדיל רק מים מותר ונגלה דמתחך דיקם לאו דוקא הוא לפיין חילוף דאם כבר התפלל מעריב אפילו התפלל מנכ"י אסור (מ"א סי' רל"ט) ואם לא התפלל אסור חזי שפס קודם הילוף משום ק"ש ותפלה (עיין סי' רל"ה) ואפילו משום הברלה נראה דאסור חזי שפס קודם כמו בכל המלות (במתנה כפי' רל"ב וכמערב כפי' רל"ג) וכלוב כפי' תרנ"ב) ואף דפטור ופ"ע נקטו ממתחך כ"ג נקט כסור בלבוש כפי' רפ"א) בני קידוש ממתחך פד שיקדש ומנואר כפי' נכנת בשבת דלא יבא אדם לפני הספר דכסמך כו' ג"כ התחלק באיסור: (ב) אפי' געסום אסור ממתחך פד שיכדיל אף דבשאר מלות (שחרת יוסף)

להכדיל כגמלו וליתן לשתות לתינוק ואם אין לו תינוק
 לשתות יכול להשתפל ערביה מבטי מפלג המנחה ולמטה
 ומכדיל תיפק קודם הלילה ושורה אבל מי שמתענה ב'
 ימים וכו' לילות לזוסי אס ים לו תינוק ליתן לו יבדיל
 במ"ש ויתן לתינוק לשתות אבל אם אין לו תינוק יכול
 להמתין ולהכדיל במזלי יום ב' דהיינו לאחר התענית
 ואם מתענה ב' ימים קודם ר"ה ור"ה הל כיום ג' אם
 ימתין עד אחר התענית יטעך להכדיל יקפ"ז כי על
 כנר אינו אוצר או שאינו מ"ש והוא מילתא דתמייה
 יפסק כח"ש לפיל שיתפלל ערביה בשבת אחר שלג המנחה
 יבדיל מבטי ואם רגיל לקרות ק"ש עם זאת סוככים
 יכול להסתכל תפלה של ערביה תפלה"ו והק"ש יקרא
 בלילה אף שאינו סומך גזולה לתפלה (מ"א סי' רמ"ט
 וסי' רל"ג) ואם התענה שני ימים ולא הכדיל במ"ש ור"ה
 ביום ג' לא יאמר קידוש והכדלה על כוס אחד דהין
 אוצרים שתי קדושות על כוס אחד אף דכחל יו"ט
 במ"ש אוצרים קידוש והכדלה על כוס אחד משום
 דאז בכדלה גם כן מזכיר קדושת יו"ט דאומר בין קדושת
 שבת לקדושת יו"ט כו' גם אוצר בין קודש לקודש והיו
 פדא מילתא והיו כמו קדושה אחת אבל כשאמר לומר
 הכדיל בין קודש לחול לא היו מלא מילתא ואין לאומרים
 על כוס אחד רק יקדש על כוס אחד ואח"כ יבדיל על
 כוס אחד ושתי מביינים ואם אין לו יין רק שכר יקדש
 על כוס אחד ויבדיל על כוס אחד כמו ביין או ישמע
 קידוש מאחרים ולא יעטם עמם ויבדיל על השכר
 וישנה ואח"כ יבדך המוליא (מ"א שם) משום דאסור
 לאכול קודם הכדלה וכן אם יש לו כוס אחד של
 יין וכוס אחד של שכר יכול לקדש על היין ויבדיל על השכר
 גלא יבדך שכל על השכר כי יין פוטר שאר מקבין
 שרכס: (י) ליל תשעה באב שחל להיות במ"ש כשהוא
 כנר אוצר נוכח מאורי האש ואינו מדדיל על הכוס ואינו
 סוכך על הכסמים ובליל מוליא ת"כ יבדיל על הכוס
 ואינו מנכך לא על הכר ולא על הכסמים ומי שמתענה שני
 ימים תשעה באב משום פסיקא דיומא יבטע בליל מוליא

הַיְהִי אֵל יִשׁוּעָתִי. אֲבַטַח וְלֹא אֶפְחַד. כִּי עָזַי וְזַמְרַת יְהוָה יִי. וַיְהִי־
 לִי לִישׁוּעָה: וְשָׂאֲבַתְּם מִיָּם בְּשִׁשּׁוֹן. מִמַּעֲיֵנֵי הַיְשׁוּעָה: לִי
 הַיְשׁוּעָה. עַל־עַמֶּךָ בְּרַכְתָּהּ סֵלָה: יִי צַבְאוֹת עֲמֻנוּ. מִשְׁנֹב לָנוּ.
 אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה: יִי צַבְאוֹת. אֲשֶׁר־י אָדָם בּוֹטַח בָּךְ: יִי הוֹשִׁיעָה.
 הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ. בַּיּוֹם קָרְאֵנוּ: לַיהוּדִים הִיְתָה אוֹרָה. וְשִׂמְחָה וְשִׁשּׁוֹן
 וַיִּקְר. בֶּן תְּהִיָּה לָנוּ. כּוּס יִשׁוּעוֹת אֲשָׁא. וּבָשֶׁם יִי אֶקְרָא:
 בָּרוּךְ אַתָּה יִי. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:
 בָּרוּךְ אַתָּה יִי. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא מִיְנֵי בְשָׁמַיִם:
 בָּרוּךְ אַתָּה יִי. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ:
 בָּרוּךְ אַתָּה יִי. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַמַּבְדִּיל בֵּין קָדֵשׁ לְחוֹל.
 בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ. בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים. בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי.
 לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה: בָּרוּךְ אַתָּה יִי. הַמַּבְדִּיל בֵּין קָדֵשׁ לְחוֹל:

למוצאי שבת

ואחר הסדלה יומר כל הזמירות והוכח במדרש . ואין לומר שום פסוקים ולא פ' וישלח ולא פסוקים הקטורת כטורפ
 מהארז"ל . רק אם יש לו דרך ליספ יאמר פ' וישלח כח"ט : ומזאתי במהר"ל שכתב כשם נחמני שהעיד
 רבינו הקדוש מתי שסך לפני הקיסר היה קורא פ' וישלח עד נצאה קשיטת מקודם הליכה . ופ"א שבת קטלו פלו
 לסטים ולקחו כל מה שכ"ד עכ"ל . ואחר הזמירות יסדר בולחנו בפריסת חפה על השולחן ובאר מינים כהכונים אללו
 בפריסת השולחן כדי ללוות את המלכה שבת מלכתא . וגדל מעלה ידוע מכל הפסדים . וכתב ה"ש"ב שח"א
 בפסדים כי ד' סעודות דשבת מעוררים ד' רגלי המרכבה הפלויה והם חכרס יאחק ויעקב ודוד . אחרים מיל
 את האדם מדינה של גיהנם בזכות סעודה א' . יאחק מיל מחבלו של משיח בזכות סעודה ב' . יעקב מיל ממלתמת
 נוג ומנוג בזכות סעודה ג' . דוד מיל מחיבוט הקבר בזכות סעודה ד' עכ"ל . וכתב הארז"ל כנפש יתירה אינה הולכת
 לגמרי עד אחר סעודת מ"ש . לכן אין ראוי להתעסק במלאכה שאינו אוכל נפש או בתורה עד אחר סעודה
 דמ"ש . ועוד כתב הארז"ל שה"ה"ב לומר אחר הסדלה ויתן לך כדי להמשיך תחלת ימי החול בפסוקי רגון . כתב
 הארז"ל ל"א קליפות יש במלאכים שכבש יהושע וכנגדן ל"א שעות קדושות . וז"ל (א"ל מל"ך יו"ט ב) . סיניו ו'
 שעות מחלות עש"ק עד הלילה כ"ד שעות יום שבת כרי ל' וא' בפסודת מ"ש שהוא סעודה דלוד מלכא כרי ל"א .
 ומי שאינו מקיים סעודת דוד יאמר קליפה א' בלי הכנסה עכ"ל : וכתבו הפסדים והסוללים אותה אחר ארבע
 שעות בלילה לא ילאו י"ח :

הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל . תַּמְאֲתֵינוּ הוּא יִמְחֹל . זָרַעְנוּ וְכַסְפָּנוּ יִרְבֶּה כַּחֲלוֹל .
וְכַפּוּכָבִים בְּלִילָהּ : יוֹם פְּנֵה פְּצֹל תּוֹמֵר . אֶקְרָא לְאֵל עָלַי גּוֹמֵר .
אָמַר שׁוֹמֵר . אֶתָּא בְּקֶר וְגַם לִילָהּ : צִדְקַתְךָ כְּהַר תָּבוֹר . עַל חֲטָאֵי עֲבוּר תַּעֲבוֹר .
בַּיּוֹם אֶתְמוּל בִּי יַעֲבוֹר . וְאַשְׁמוּנְדָה בְּלִילָהּ : חֲלִפְהָ עֹנֵת מִנְחָתִי . מִי יִתֵּן מִנוּחָתִי .
יַנְעֲמֵתִי בְּאַנְחָתִי . אֲשַׁחֶה בְּכָל לִילָהּ : קוֹלִי בֶל יוֹנְמֵל . פֶּתַח לִי שַׁעַר הַמַּגְפָּל .
שְׂרָאִישִׁי נִמְלָא מָל . קוֹצוֹתַי רִסְמִי לִילָהּ : הַעֲתֵר נוֹרָא וְאִוּיִם . אֲשׁוּעַ תְּנָה פְּדִוּיִם .
בְּנִשְׁפָּה בְּעָרְב יוֹם . בְּאִישׁוֹן לִילָהּ : קָרְאֲתִיךָ יְהִ הוֹשִׁיעֵנִי . אֶרְחַח חַיִּים תוֹדִיעֵנִי .
מִבְּרֹחַת תִּבְצַעֵנִי . מִיּוֹם וְעַד לִילָהּ : מַהֲרָ מְנוּפָה מַעֲשֵׂי . פֶּן יֵאמְרוּ מִכְּעֵסִי . אֵיךְ
נָא אֶלּוֹהִים עֲשֵׂי . הַנּוֹתֵן זְמֵרוֹת בְּלִילָהּ : נַחְנוּ בִּידְךָ פְּחוּמֵר . סֶלַח נָא עַל קָל
וְחוּמֵר . יוֹם לַיּוֹם יִבְיַע אָמַר . וְלִילָהּ לִילָהּ : הַטְּבִדִּיל

אֲנָא מִשְׁבַּעְנָא עֲלֶיךָ פּוֹרָה שֶׁר יִשָּׁל שִׁבְחָה שֶׁתִּסֵּר יָלַב מִפֶּשׁ מִמֶּנִּי וְתַפִּיל יִתִּיהָ
עַל טוֹרָא רַמְתָּא :

קליפות היונקים מפ"ר דינים כי פ"ו הוא אלהים פשוט ור' הוא אלהים נכבד וכו' כס' כ' אותיות אלהים :
אֲרַמִּימֵס רַמִּימֵס מִימֵס ימֵס מֵס :

יכוין שם אדם בלישל כולך ותמטע והוא הנקרא שר של שכתה שיונק מאחוריה דבינה ותנונה הנקרא מס ושומר
 כח בשכתה ממך :

פּוֹרָה וְדַרְכָתִי לְבָדִי וּמַעֲמִים אֵין אִישׁ אִתִּי וְאֶדְרָבִם בְּאִפִּי וְאֶרְמָסִם בְּחֲמָתִי :
וְנַח מִצָּא חַן בְּעֵינַי יי' : וַיְהִי דָוִד לְכָל דְּרָבָיו מִשְׁפִּיל וַיִּי עִמּוֹ :

שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי : עזרי מעם יי עשה שמים וארץ :
 אל יתן למוט רגלך אל ינום שומרך : הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל :
 יי שומרך יי צלך על יד ימינך : יוםם השמש לא יכבה וירח בלילה : יי ישמרך
 סכל רע ישמור את נפשך : יי ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם :

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ : יי צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשָּׁנָב לָנוּ
אֱלֹהֵי יַעֲקֹב מְלָה :

יי צְבָאוֹת אֲשֶׁרִי אָדָם בּוֹמֵחַ בָּךְ : יי הוֹשִׁיעָה הַמְּלָךְ יַעֲנֵנוּ בַּיּוֹם קְרָאֵנוּ :
 רבון (פורת יוסף)

רבוץ העולמים אב תרחמים והסליחות. בספן טוב. ובמזל טוב. החל עלינו
את (כחל י"ט כחלט כטוט לא יאמר רק ימי המעשה) ששתי ימי המעשה. הבאים
לקראתנו לשלום. חשוכים מכל הטא ופישע. ומנוקים מכל עון ואשמה
ורשע ומדפקים בתלמוד תורה ובמעשים טובים וחננו דעה בינה והשכל
מאתה ותשמיענו בהם ששון ושמחה. ולא תעלה קנאתנו על לב אדם. ולא
קנאת אדם תעלה על לבנו. מלכנו. אלהינו. האב הרחמן. שים ברכה ורוחה
והצלחה. בכל מעשה דינו. וכל היועין על עמך בית ישראל. עצה טובה.
ומחשבה טובה. אמצו וברכו. גדלו וקומו. קום עצתו. כדבר שנאמר. יתן
לך כלבבך וכל עצתך ימצא. ונאמר ותגור אומר ויגם לך. ועל דרכך נגה
אור: וכל היועין עלינו. ועל כל עמך ישראל. עצה שאינה טובה. ומחשבה
שאינה טובה. תופר עצתו. כדבר שנאמר. יי הפיר עצת גוים. הגיא מחשבות
עמים: ונאמר. עזו עצה ותפר. דברו דבר ולא יקום. פי עמנו אל: ופתח
לנו יי אלהינו. אב תרחמים. ארון הסליחות. בזה השבוע. ובכל שבוע.
שערי אורה. שערי ארך ימים ושנים. שערי אריכת אפים. שערי ברכה.
שערי בינה. שערי גילה. שערי גדלה. שערי גאולה. שערי גבורה. שערי
דיצה. שערי דעה. שערי הוד. שערי הדר. שערי הצלחה. שערי הרוחה.
שערי ועד טוב. שערי זריזות. שערי זמרה. שערי זכיות. שערי זיו. שערי
זוהר תורה. שערי זוהר חכמה. שערי זוהר בינה. שערי זוהר דעת. שערי
הדוה. שערי חמלה. שערי חן וחסד. שערי חיים טובים. שערי חכמה.
שערי טובה. שערי מוהר. שערי ישועה. שערי ישר. שערי כפרה. שערי
כלפלה. שערי כבוד. שערי למוד. שערי מזון. שערי מנוחות. שערי מחילות.
שערי מדע. שערי נחמה. שערי נקיות. שערי סליחה. שערי סיעתא דשמיא.
שערי עזרה. שערי פדות. שערי פרנסה טובה. שערי צדקה. שערי צהלה.
שערי קדשה. שערי קוממיות. שערי רחמים. שערי רצון. שערי רפואה
שלמה. שערי שלום. שערי שמחה. שערי שמועות טובות. שערי שלוחה.
שערי תורה. שערי תפלה. שערי תשובה. שערי תשועה. כדכתיב. ותשועת
צדיקים מיי מעוזם בעת צרה. ויעזרם יי ויפלאם. ויפלאם מרשעים. וישועם
כי חסו בו: ונאמר. חשף יי את זרוע קדשו. לעיני כל הגוים. וראו כל אפסי
ארץ. את ישועת אלהינו: ונאמר קול צופיך. נשאו קול יחדו ירגנו. כי עין
בעין יראו. בשוב יי ציון: וקום לנו. יי אלהינו. מקרא שפתוב. מה נאז
על החרים. רגלי מבשר. משמיע שלום. מבשר טוב. משמיע ישועה.

אומר לציון . מלך אלהיך : ראשון לציון הנה הגם . ולירושלים מבשר אתן .
אמן מלה :

ויש שנהגים תיכף לקרות הפרשה של השבוע ואשרי להם כי צוה ממשיכים השפע משנת הבאה עליהם וסודו כמוס ליודעי חן . ואח"כ יסדר שלהנו במאכלים טובים לכבוד שנת מלכתא ואע"פ שא"ז אלה לכוית ויאמר :

דא היא סעודתא דדוד מלכא :

הנהגות טובות מהרמ"פ זלה"ה הוא ר"ת ר' מאיר פאפראש

(והוא נמצא בספרו אור צדיקים הלי דרך ארץ . ומ"ש בסדריים חבירו של רמ"ק הוא מעות) .
והוא היה חברו של המקובל ר"ם קורדווריו .

שנת לשי"ת וירכב כלדקא ומדת חסידים לנשות פנקס
השכון כלדקא שלו ומעשר ממשותיו ובאיהו מקום פורן :
(כו) השתיקה מבטל הכנס וקול נקף יספור מאד בעת
המחלוקת לשחק בכנס : (כז) לא יראה בפני הכוסע בעת
דברו עמו ומי שקולו נמוך ומרכב השתיקה נעשה
מרכבה לשכנים : (כח) מי שלריך להטיל כפס יראה כמו
כוסע ובאמת אינו כוסע כי הכפס גורם שלא יודע על
האמת ולא יכנס לבנו הסבל : (כט) יוסר מחוד מכל דבר
הנוגע לחילול השם דעל תלת מילי ישראל בגלות כו' :
(ל) יוסר מקלות ראש ח"ו כי מקלות יבא לחמורות :
(לא) יוסר שלא לכבד שום רשע שנאמר כי מנעך ה'
מכבוד : (לב) לא יתן שלום לרשע דכתיב אין שלום אמר
ה' לרשעים וכו' : (לג) קודם שיפשה שום מלוא ידקדק
שלא יבא מלוא בראה בפניו כי אז טוב לו שלא לפשטא :
(לד) השירות של חשק וניבול פס מפריד הכנסה מלרוב
החיים ח"ו ועובר על פשה ודברת כס וכו' : (לה) לא
ימלא שחוק פיו ומכ"ל שלא לשמוע זמר מיום שחרב
בבמ"ק : (לו) אסור לשמות בתקלת חבירו או בפישות
ידיעתו בפגודת השי"ת כי כל ישראל פרטים זה בזה :
(לז) איסור גדול לנחוק בקארעין כסא וכ"ש מי שיחזיק
בשפת החוק אינו מכוין ביראת השם וכ"ש מי שיחזיק
בטיוילים . אלו להם לפי שחוקין כמי שזכיר בפגודת כו'
שגורמין ד' רשות . א' שמחלוץ וכתבי כי דבר ה' כוס
סכרת כו' . ב' אולי ימנע הדיק מדקתו . ג' אנשים
רבים שלא ניבול פדין ללכת בדרכי ה' ימנעו מתוך הלחוק .
ד' דומה ללסטים שגומד בפגודת דרכים וקולץ רגלי
המביאין דרוון למגר : (לח) שלא להביא ח"פ ליד יד השד
והרחק מהביעור והכדומה לו : (לט) לא יסתכל בללם
אדם רשע : (מ) השנהא הוא פון גדול לא תשגא גם
מהרכילות ויהי ר"ל : (מא) אסור לגלות סוד אס לא
שואמר לו בפיוש חמור : (מב) אסור לשכר בגנותו של
חבירו אפילו אחת כי בשקר נקרא מציא שם רע :
(מג) אסור לומר שחקו משלתי איני רואה לספר בגנותו
כי גם זה הוי אבק לסדר . קשה מטולם מדת הניגון
הוא מי שדרכו לחלוץ ולומר פלוג דבר זה בלשון כך
כוון לביישי וכדומה ועל זה נאמר ונגנן מפריד אלוך
כי אוכבי נהפך לשאלו : (מד) הכוסע פיו בדרכי בבלה
מטמאין אותו ויבא לידו ש"ז לנפלה ואפילו גיד שר
שכנים טובים כספסין עליו לרעם ח"ו : (מה) אסור לומר
עם אשתו על עסק תשמיש כי יבא לידו הכרסו ויחסיא
כרית קודם להוליא ש"ז וגדול עוט מנאשו וידין במיתת
פולמית ואין תפלתו נשמעת מ' יום ואין נשמתו עולם
למעלה וכסיל טוגם ו' מלאכים עם רמ"ה כמות מצדין
אותו

(מ) ירגיל אדם להיות ניימן כי הכוסע מביא לידו יבא
חטא : (ב) ירחיק אדם את עצמו ממדת אכזריות
ב"מ : (ג) יקבל את כל האדם בסכר פנים ושות :
(ד) סידור מלוא שוהיה שמה בעשייתו ונושל שכר על
פשייתו כשמחה יותר ממלוא גופה : (ה) יוסר ממחשבות
רעות ותקונם עיין לעיל : (ו) ידאג אם יראה עלמו
השקט ולדיקים בעטר ויסורים : (ז) דחיות יש שכועת
שקר אחד דוחה ק' וכיות חילול השם אחד דוחה ק'
תפלות כיווי תורה א' דוחה ק' שמחות ניבול פס אחד
דוחה ק' הכנסות גזילה א' דוחה ק' ברכות מחלוקת
א' דוחה ק' פרישות ול"ר א' דוחה ק' תשובות :
(ח) ידוף לעשות שלום בין א"י לאשתו ויזכה למדת ההסד
מדתו של אהרן הכהן : (ט) לא יסתכל בפני אשה כלל
חוץ מאשתו כי הוא פון גזול חס ושלום : (י) מלוא
להסתכל לשמים תמיד ומועיל תמיד להשגה וליראה :
(יא) מי שרואה זקן או חכם עובר לפניו מלוא שיקום
ואפילו אם הוא רחוק מקום כדי לקיים מצות עמידה
סוקן : (יב) יתרחק מלשמוע קול אשה משוררת כי קול
באהה ערוס : (יג) חטא הוא להוליא דבר שאינו לריך בפיו
כי דיבור הויה וקול אדני' לכן יחשוב תהלה כמה שרואה
לדבר ונריך שיהיה פיו ולבו שלם ואו מקדש הפה כניבול
השכנים הקראת כה : (יד) כסא בהללות עבירה גדולה
בך מלוא גדולה להתלוץ ממנהגי רבשים : (טו) מותר
להתיף לאשתו מפני דרכי שלום . לרבו כדי שילמדו
תורה . ולחבירו כדי שילמדו וישמיעו דבריו וגם לתלמידו :
(טז) מי שחיב לחבירו מנס פייהם לו שמתין לו ולא
לדמותו ככונים יום יום בלך וזכו : (יז) לקיים ודובר
אמת בלבנו כרנ ספרא : (יח) יוסר שלא להתוס השער
אם לא שיקרא מקודם מה שכתוב בו לפני המלוה וסלוס :
(יט) לעולם יודע על האמת ולא יבוא אף מקטן שנקטנים :
(כ) מלוא רכב לרון את חבירו לקב וכות אף אם יכיה
דבר מטעם יותר לקב חובס ואפי' ודאי לקב חובס ככריעו
לקב וכות כי כדן את חבירו לקב וכות דנין לתרו בשמים
לקב וכות : (כא) ככל דבקות הפטולס יאמר על כל דבר
א"פ שן ויזכיר דבר יאמר כרווחתי בעו"פ :
(כב) מי שידע בשורה טובה לחבירו יבשרט במסירות
כי מלוא ביא כי זה למביב נפש לו מחש וכן מי שחפסר
שכנתו של חבירו כננים או בשמון ינרבת שלא ילום בו
פין כרע וכן יזכיר דבר יאמר כרווחתי בעו"פ :
לכלות לפני כשפת דחקו : (כג) יקרוש בשלום כל אדם
אפילו בשלום שניאו : (כד) ידאג תמיד אולי מקצר
בעבודת השם יתנכר : (כה) יקבע כיום אחד לתודע
לפין כשנשטש חס יראה שפסיד יתפס ואם כרית יתן
(פרת יוסף)

אוחז : (פו) לא יוליא דבר מנוגע מפיו ואפי' אם הוא
בלבן לפי ככלל זה : (פז) לא יכנה שם רע להכירו
להתבייש ממנו שיורד לגיבנם ואינו עולם : (פח) ירחיק
מחולאס ח"ו ומחולאס דברים כוונת מחולאס אשתו וכן
לא יקל אשתו כי היא פלג גופו וה"ס לכל אדם כי הוא
חלק אלס נהאל מחקלל אלהים ח"ו : (פס) יוסר ליתן
שום פניו כי כל של נחן שום לפני נקרא גולן דתיב
גולת כפי כתיבם : (ג) לא יסתכל בכמהות ועשות
כמה שנקרין זה לזה : (גא) אסור להסתכל בכל דבר
המכיל ליד שמה מיום שחב כהמ"ק : (גב) אסור
להתגדל וכן ונקבה כתיבו שלא יבא לידו כהסור על
ידין : (גג) אסור לשאוק בשמשי וילתא דת"ח ומי לנו
גדול כר"א בר"ש כדתיחא כמסתב כבא מליא : (גד) לא
יסב מריח גב"ס ומריח אשלות אסורות ומכני פ"ס
כי מעורר לעלמו תלוס רעס : (גה) לא ידבר כפי מי
גדול ממנו כהכמה וכמנין : (גו) לא יסב וכהל
לכסיב בלחמ חסיב דבר ערס ישמע וכו' : (גז) לא
יבז מלמד על מה של שם לא שחתי : (גח) יתרחק
מלינות אשלו על דבר קל שבקלים כי אינו רואה פני
שביע ח"ו כי אין לו הנאה כמה שיתולץ לכן עובס
גדול : (גט) יתרחק לפמוד ממקום סנוסת וממקום
המויקין : (גס) יתרחק מוורה ומד' אמותיה שלא יסתכל
בה ויבוא כמסתבחו שום כהסור : (סא) יתרחק מכשפים
וקוסמים : (סב) לא יסיה בגל מריבה וקטעה פס בני
יחיו כי זה מביא להיות קטעה בין איש לאשתו והמריבה
בתוך ביתו של הוולדת גורם סכנה גולד וכן כתיב חתן
וכלה גורם רעס ח"ו : (סג) לא יסיה מולכך בידיו
וכגדיו כי הוא הקליס סנקרא סינוק וטינוסת :
(סד) יגביר חמיד יד ימין על יד שמאל : (סה) יוסר שלא
לשבר אשכעות הימין כמחליית של מורה גז"ד לרעה
ריל : (סו) לא יוליא מפיו דבר שהוא כנגד כשטן :
(סז) לא יזכור אדם שם סמאל ולינית כתיבו וכפרס
בליל ואפי' בגלן לנו כגון טייאנו"ל או דייאט"ל :
(סח) יוסר מאוד שלא יזרוק בום דבר מידו כהמתו כי
הוא תקרובת לערס ולבן הוורס שאמרו הקליפות דא
קורבנא דלקריב ליה פליא וכו' : (סט) שלא יקלל אדם
את עלמו כי הרבה מלאכים שמוין אמן על קלס וז
ומעלין אותו למפעל לנתח עליון ושיין פשת סינח
בשכר : (ע) לא יסחיד לקטן לאמר כלך קחאו או
חולו כי הקליפות נקרא כלך וחחול כל במייו
לרעס : (עא) לא יקרא לחיבורו שטן כי נעשה מרכבה
לשטן : (עב) אין למי שבוש מלא שבילי סיכנדוה
בני אדם : (עג) אין לך דבר שמועד כפי התשיבה אלא
כהטפה שאין גופרין לרעשים וסוכרין שהותרה הרעשם :
(עד) לא יקלל חבירו בשם אשלו בלעז ח"ו : (עה) לא
ישחא פיו לשטן ח"ו : (עו) ירחיק משקר וידבר באת
כי מלרכין לו ימיו : (עז) שאומע מוכיר ש"ס לכטלס
ראוי לגדותו ויחירכו דלג"כ סוכ הוא עלמו בנידוי :
(עח) לא יויס ידו ולקטו ליכפס כי כפוסת חמורה היא
כאילו נכפס כ"ג ח"ד : (עט) לא יכפס אשלו כחלת
אמת כי הוא חותמו של הק"ס ולא ישכס כתיי אביו
ואמו כי פכירה גדולה הוא וכן אמר מותם לא ישכסו
לא יאמר כל אורכ לתיי פוכ"ב ולא כתיי נפשו כי נפש
חלק הלוה מחשלו ובאלו נכפס בשמו ועליו נאמר אשר
לא נש לבוא נפשו : (פ) לא יעליך השכונ יבן מחשבותיו
כי פשמים יתברר ט"י השכונ יבן כמה דברים וכן ראוי
לכתוב כל דבר גדול או קטן למען לא יחמוד ככריס
ח"ו . כמפתי מגדולי הדור כראוי להויל של הגלון מו"ס
אכרעה בשפטיל שהיס מלוס על משכנות ולפעמים סו
מחירין לו את השמאל אשר יו אחד מ"ס היה כותב
כסלוהס ומוחק שלא יכתב אח"כ ומן הפרטון ויוכור
כסלוהס ויבוא לידו קטעה ומריבה ח"ו עם חבירו :
(פרת יוסף) 67

(פא) לא יאז מנוסס כשוק ולא כמנעלים מטולאים ולא
ינהקכטי חבירו : (פב) לא יקטע כחלבוים נאס אלא
כשבת ויו"ט שאז פושעת גם הכטינה מלבוים של חול
מהגלות ולכשת כגדי כבת ומשעס זה ראוי לכתחש
מכל הפתגמים בחול : (פג) עיין כעסם ככר האריכו
חול"ל שהוא כחילו עובד כ"ס וחורחו משכתרת וזוסיק
עפשות ורוב הטומאס שורס עליו ר"ל . העוגס לכעס
חיקן חבירו מהרמ"ק ח"י כסף לזקק וילקח יום אחד
לא ישתה יין ולא יחלבכר וגם עטילי א' להחשיך הושמ'
שית ומהרמ"ק אומר שיפבוק כסודות חמורה : (פד) פון
הנאוס ידוע לכל גדול פונבו שהוא ג"כ כעוד כו"ס
וכאילו כל על כל עריות ואין עשרו נעמר : (פה) תקנה
גדולה לקטו ול רב וחכר לורו ורדת שמים תמיד :
(פו) מדת חסידות יפבוק עלמו כשום דבר אם יסבור
על מנהג טוב שהיס טובכ ומכ"ס אם עבר פכירה ח"ו :
(פז) אם מיערך פרנס על הכיכור לא תעיל אימס יחירס
עליים : (פח) חילול לך לפרוס מן סיכור מחמת דוחס
וחשניס כי אינו רואה כהמתס : (פט) חכר אי לכל
אשר יראוך מאי יבוו להכנסת כלה לפדיון שבויס
ולקבריס ולקירוק חוליס ולח"ת לסעודת מילה להכניס
פרומיס לבומידי ונקור ולמגדי חללים : (צ) יוסר
לפרט כל פסוק שכותב שלא יכתוב דה פחות ג'
תיבות בלא שרטוט : (צא) יש נוהגין לגנוט סקולמוס
שכותבין כסס ד"ת שלא יכתוב כהן דברים כעלים :
(צב) אל תשכח שום רשע פחדי ווסד וכמשתיו וכשכוי"ס
עושה זקק ידאגכי זקק חסד ווסד לרעשים חטאת היא
לחסידים : (צג) אל תשכח שום אדם כשפיו ומכ"ס שלא
תגנס : (צד) אל תסרוק את ראשך על הגבן או
לרוב על שכלן כינס ח"ו כי שכלן נקרא מונח בזמן
סוס ומכפר כמוכה : (צה) חייב אדם ללמד בני ביתו
גדה חלה ואיסור וסידר דברים הוהגים כתיב :
(צו) אסור לרלוט משות וואס ימדו ליד : (צז) סוי
וזכר ככוד אשתי כגופך כענין תכשטיין אם סיפק
בידך לפשת רגוה : (צח) אל תאמר שום יחוס כ"ל
נחש ביעקב : (צט) סוהר כבניו דכור כל דכו כי כל
המהליף דבורי כאילו עובד כו"ס : (ק) אל תהיה כסס
אדם עליך אם תשכח מחול לכל אדם קודס וחשפסו
ואל תאמר סוף חשף כגדי ועליו לפייסי רק תפסור
על מדתך : (קא) אין לך דבר שמועד כפי החאוי כפלימת
כעין לך יוסר לכל ראות בלשה : (קב) לא יעריב סעודה
כתיי אחרים רק יאכל כתיבו דוקא וגם מסעודת מלוה
שאינו ככרתי ימנע עלמו : (קג) לא יזכור אותיות כסס
אשלו כחילוואו אלא כהפסק כוס וי"ד אי ס"ו וא"ו אי
ס"י : (קד) דברים ויבחה מפטי רוח רעס . אסור לילך
פיו על כסיון ויבחה מפטי רוח רעס . אסור לילך
אחורי אשפ מוך ד' אמותיה . לא יסתכל כלוצין וכסורגין
כי פוגס כנפשו . יתרחק מריח ניליה שפונס ג"כ כנפשו .
לא יגדל תוריס וכ"י כחוך ביתו . הדר כתיב אחד וי"א
ממנו לא יחורר לרוב כותכס עד אחר ז' שנים : (קה) כדי
שחשבה שביעה כמסעין תאמר על כל דבר לשם יחוד
קב"ס ושכיניות : (קו) אין לומר בכל פת כסס אדני
רק יאמר ש"ד"א שאין להזכיר אותיות י"ס שהוא שם
המיוחד : (קי) אין המויקים מתגרים אלא בני שמוכיר
שמותן או כותב סוף או הכותיו קמישות לכן לא יסיה
לו שום פסק כסס ולא יכתוב קמיס וז כפני פקוח נפש
שאין דוחין נפש מפני נפש : (קכ) מלות ענוה להיות
עניו גם כסיון בני ביתו : (קכא) מי שיועד כחבירו
שיעטס בדכד כסכס יודיעטו ולא יכייששו לרעיס ואם
אינו מודיעטו נעשם : (קי) יוסר לכל ילך יחיד כי יש
רות ושמו תיחא וסורס עליו : (קיא) לא יאמר אדם אם
אשכס כך כרתי מאמוד או מזור או עפי"ס או לא יסודי
כי ח"ו הוא פכירה גדולה : (קיב) לאסוב לשכני
ולקרוביו

לשארם מהספד ואכילת פכריו ויכסס בעליה חסוב וינהג כבוד ככתב מרובע אפינו נכתב בלא בקדושה : טוב להיות מלוי בבית הכנסת אם להפלה או לעסק החורס כי בלמוד בבית הכנסת אינו בזוי . ומורי מהרי"ב ז"ל כל זמן ביתו בל"י למד תמיד בבית הכנסת . ארש כל המדות טובים לקנות התגודדות כי היתקן בחבורת בני אדם א"ל להיות דבוק בהש"י והפרישות בלילות בעלי הכורה שיהיה לו תמיד מדר מיוחד בפ"ע ולא יכנס בוס אדם ויקדש המדר שהוא לקדושת בית המדרש ממש אם א"ל לו לעסוק בבב"כ . מי שתפקד נפשו בתורה כ"כ עד שיום ולילה לא יחשוב בדבר מדברי בעולם השפל הנפשי אלא מד"ת ודאי מביג הארש נפלאה בנשמתו ולא יצטרך לשום סגופים וענינים וזה קבלנו כך עיקר חיוב הלימוד ליהד הסכינה בת"ת ולא לתופלת עלמו להביג החכמה או הפסי"כ שעליו נאמר ח"ו וכל חסדו כליץ כהרס . כל מי שאינו עוזר ממוצט לבעלי התורה כגון התחיה יפס נפל . עסק התורה לריד להיות בשמחה כי אין שכינה בורס מתוך עזבות אלא מתוך שמחת מלוא :

ולקרויו : (קיו) בלילות לעני בשפת דחקו : (קיד) מעיין במירת הכסף שיסתתר אדם עלמו ויסגר כעוד בבית או יבנה כגון המנספ ב"ת ומה שיאמר עיין כסידור האר"י : (קטו) כל אדם יסיה לו מוומים תמיד תכריכין כי מי יודע וכו' . ויהיה לו זווה כתובה : (קטז) כלל גדול להוריד דמעות על אדם כבר שהקב"ה סופרן ומנימן בבית גניו : (קיו) כלל גדול לשמירת היסג לסמוך גאולה לתפלה לכן אף בנכח ויו"ע יסמוך : (קיא) יראת ה' סהורה הנבואה אשש ואח"כ לומד תורה לכן כל איש ישתדל להשיג בנו כעודו קטן עד אשר לא יבאו ימי הדרשה אלו ימי הכתרות שאז מתחילין סרהורין ביטין להתגבר על האדם וצריך להתפלל להקב"ה להזמין לו אשה הוגנת וראוי להוליד ולא יפגום זרשו באשה עקרה ח"ו :

סדר קביעת התורה

צריך להנחות את ספריו כמ"ש זה אלי ואנוהו כתנאה לפינו במלת וראויס להלניעס כמקום סמוכת

ענין ערב ראש חודש

דיני ערב ראש חודש

(הה"ש) הנה ידוע הוא להמעיין בספרים שהלכנה הוא למטה בעולם הזה השכל הוא רמו ללכנה עליונה שנעולמות העליונים והיא השכינה סק' שאנחנו בניה הקדושים מחייבים בתמידות להטעיר בגלות הארוך הזה על חלול שמה בין סעודים בעו"ה : וזה ידוע שחיעוט וחסרון בלכני זו התחתי הוא רמו להפער המגיע כביכול ללכנה בעליונה על חילול שמה כביכול . ולכן בכל ער"ת שביא פגומה מכל וכל ראו הקדמונים לקבוע לפס קדוש להתענות ולהצטער ולהשתתף בצערה כביכול כי כל זה הוא סיכה וגרס של פנינו . והראיה כי בביאת משיח ב"כ תביג ויהי אור הלכנה כאור החמה וכו' שגעת ימי בראשית : וז"ל בראיו"ל כיום בקודם המולד אם יכיה המולד ב"ת או כיום המולד עלמו אם יכיה קודם ר"ת יתענה להשתתף בו' עכ"ל וכן בזה"ק ובפ"ש אין לומר יוכ"ק כ"א כיום ה' ש"ע ח"ו : לכן הירא דבר ה' בהעלות החמה יכנו יחדו עטופים בעליהותיהם ועצרותיהם בראשיהם וכרשותם דלכא לקרות פ' בעקש עס סרנש"ע כמו שכנש בו' . ואח"כ פרשת התשובה . ואח"כ פ' היראה ואחריכין יאמר התפלות . תמלא קודם תפלת חול . ועמוד המכורר בכהם להתפלל באנחות ותשקמו בדמעות שליב מומור מה ידידות בו' . ופ' התמיד . וס"סם לקטורת משומד . ואח"כ תפלה לעני כי יעטיף ולפני ה' יספוך שיחו ט' . יום זה יבי משקל כל חקאחי בו' . לעלות על כנתית בו' :

דה"ח יש נהגין להתענות ער"ח ואם הל ער"ח ביום שבת מקדימין להתענות ביום ה' ואם הל ער"ח ביום ו' אותן שאומרים סליחות (ביינו יו"כ קטן) קודם מנחה יתענו ביום ה' ואותן שא"ל סליחות יתענו ביום ו' (תי"ח ח"ר סס) ויש מקומות שנהגו להתענות ביום המולד אם המולד קודם ר"ח ואם המולד לפעמים כהני יום או אפילו קודם אין מתענין רק עד המולד ואם לאו מתענין עד הלילה ואם נהגו קצת אכשים להתענות תמיד כל היום ער"ח ואח"כ רוצים לנהוג שלא יתענו רק עד המולד לריכין להתיר הנדר (מ"א סס) : ופשוט דאפי' לערב שבת לריכין להשלים כשארירע פעם ראשון כחול והשלימו ואם בפעם ראשון לא השלים אפילו כחול ח"ש יהיה לא ממהי מעוקס שטופין ממנו ת"ש וקורין והוא לא נמנה מעהם לריד להשלים עד ז"ה ואף תנאי לא מהני (עיין מ"א סס סימן רמ"ט) . דיני יעלה ויבא בהפלת מנחה ככתב לעיל בתפלת ש"ע של חול ע"ש :

תפלת ערב ראש חודש

ודוא יום כפור קמן

הַפְּלֵה לְעֵנִי כִּי־יַעֲטֹף וְלִפְנֵי יְיָ יִשְׁפֹךְ שִׁיתוֹ : יְיָ שִׁמְעֵה תַּפְּלָתִי .

רד"ק

הפלה . המומור הזה נאמר על לשון בני גלות ככל ומדי ופרס כאלו אהד מצני בנלות (שירת יוסף)

וְשׁוּעָתִי אֵלֶיךָ תְּבוֹא׃ אֶל־תִּסְתֵּר פְּנֵיךָ מִמֶּנִּי בְיוֹם צָר
 לִי הִשְׁתָּ־אֵלַי אֲזַנְךָ בְיוֹם אֶקְרָא מִהֵרָ עֲנֵנִי׃ כִּי־כָלוּ בְעֵשֶׂן יָמַי
 וְעַצְמוֹתַי בְּמוֹקֵד נֶחְרוּ׃ הִדְבָּה כְּעֵשֶׂב וַיִּבֶשׁ לִבִּי כִי שָׁכַחְתִּי טֶאֱבֵל
 לַחֲמִי׃ מִקּוֹל אֲנַחְתִּי דִּבְקָה עֲצָמִי לִבְשָׂרִי׃ דָּמִיתִי לְקֶאֱת מִדְּבַר
 הַיִּיתִי כְּבוֹס חֲרָבוֹת׃ שָׁקַדְתִּי וְאַהֲיָה כַּצִּפּוֹר בּוֹרֵד עַל־גַּג׃ כָּל־
 הַיּוֹם חֲרָפוּנִי אוֹיְבֵי מְהוֹלְלִי בִּי נִשְׁבָּעוּ׃ בִּי־אֶפֶר בְּפִתּוֹם אֲבִלְתִּי
 וְשִׁקְוִי בְּבִכֵי מַסְכְּתִי׃ מִפְּנֵי־זַעַמָּה וְקִצְפָּה בִּי נִשְׁאַתְנִי וַתִּשְׁלִיכֵנִי׃
 יָמַי כַּצֶּל נְטוּי׃ וַאֲנִי כְּעֵשֶׂב אֵיבֵשׁ׃ וְאַתָּה יְיָ לְעוֹלָם תִּשָּׁב׃
 וְזָכְרָךְ לְדוֹר וָדוֹר׃ אֵתָּה תִּקּוֹם תִּרְחַם צִיּוֹן׃ בִּי־עֵת לַחֲנֻנָּה בִּי־בֹא

רד"ק

על גג הבית כן אני אף על פי שאני יושב בבית
 כיון שאיני בארץ: מהוולל: שאומרים עלי דברי
 הוללות ולעג עד שיאזכרו מהווללים משתגעים עלי: בי
 נשבעו: אומרים אהיה כמו היבודי אם אעשה כך
 וכך: כי: אמר דרך משל כי לחמו בפיו דומה לו
 לאפר: ושקוי: כחנותת הוי"ו והוא במקום למ"ד
 הפעל אבל שמי ושקוי הוי"ו נחה והוא למשך
 והוי"ו נחה והוא במקום למ"ד הפעל: ושקוי
 כולל כל מיני משקה: כלומר כל מה שאני שותה הוא
 מסוך במי עיני כמו היין המסוך במים: בסבתי:
 כמו מונתי: בפני: כי לולא זעמך וקצףך עלי לא
 הייתי אני נמסר ביד ככל: כי נשאהני ותשליכני:
 כי הרגזה להפיל דבר בחרץ: נשא אותו למעלה
 ומפיל אותו בחזקה כי כל מה שמנכיה אותו
 המפילה יותר חזקה: ימי: אמר נטוי שהוא פעול
 כאילו השמש נוטה הלל כסורו מפל הארץ: כי כסור
 השמש יהיה הלל ועל דרך זה בל ממנו גם כן
 נפעל כי ינסו לללי ערב: ואמר ימי הלשו במהרה
 בלרת הגלות כמו הלל הולף במהרה והלשו הגאולה
 ולא אראנה: ואני בעשב: כלומר ימי חלפו
 במהרה וכעודי בחיים אני יבש כמו העשב שתיבש
 לחותו מהרה: ואתה ה': כל אחד מבני הגלות
 אשר קצרו ימיו נוהם על קצור ימיו ואמר אולי אם
 יאריך ימים יראה הגאולה וכן ככל דור ודור לפיכך
 אמר: ואתה, אש"פ שאני הולך למות אתה תשב
 לעולם ותראה הגאולה לאותם שיהיו בלחותו כדור:
 ותראה ציון בימיכם: וזכרך לדור ודור: וכל דור
 ודור יכירו שמך ויתפללו לך להראותם הגאולה
 והפ' הוה טעות במקצת הספרים שכ' במקום וזכרך
 כסאך וכן טעה בו החכם ראב"ע שפירש כסאך
 והטעות הוא כין פסוק זה לפסוק של קינות הדומה
 בו כי אותה של קינות הוא אתה כסאך וכימת איכ"ה
 ושל חילים ואתה וזכרך וכימת ו"ו וי"ן: אהיה.

כאלו מחטף קצתו בקצתו: אל, כבר אמרת
 והסתרתני פני מהם והיה לאכול: והנה נתקיימה
 בנו אותה קללה אל תסתור עוד פניך ו"ם מהר ענני:
 כי, כמו דבר הנשרף שהוא כלה בעשן והולך לכליון
 ואחרון כן ימי היו צרעה וכאלו כלו בעשן כלו:
 כמוקד: המקום שדולקין בו האש תמיד יקרא מוקד:
 והוא נחר וכשרף כן עלמותי נחרו: הדוכה: כתיב
 בוי"ו עם הדגש והדומים לו כחצנו בספר מכלול
 ואמר הוכה כעשב: כלומר כמו שהשמש מכה העשב
 הרטוב עד שיבש כן יבש לבי: ולמה: כי שכחתי
 טאבל לחמי: כלומר מרוב הנזרה אני שוכח
 המאכל כידוע בהכמת התולדות כי חיי הנוף הם
 תלוים בלב והלב הוא החוס היסודי וממנו יתפשט
 לכל הנוף: והמוח קר ולה ובקריירתו ובלחותו מישר
 המימות הלב החזק והיושב אשר בו: ולולי המאכל
 היה ההמימות אשר בנוף עם האויר המקיף אותו
 מכוח מיבש הלחות אשר בנוף והמאכל והמשתה
 ישיב לנוף הרטיבות אשר אכד ממנו בהמימותו:
 טקול: ידוע כי האנהה וזרת הלב מכחשת הכשר
 זכאשר שהיה עמה האצר כל שכן שיכשה הכשר
 לגמרי עד שידבק העלם לעור: וקורא העור כשר
 לפי ששור האדם הוא הכשר שאינו נפשע מהכשר
 כשור הכמה לפיכך זכר הכשר במקום העור: וכן
 יזכור העור במקום הכשר: יאכל בדי עורו:
 דטירתי: הקאת הוא קיק והוא עוף מדבר: וקולו
 בקול נחי לפיכך אמר דמיתי לקאת מדבר ר"ל
 לקולו: וכן ככוס חרבות שהוא עוף ושוכן במקומות
 ההרבים וקולו בקול נחי: או פי' אני חושב בעלמי
 שאני כאילו אני מדבר עם העופות שאוכנים במדבר
 שאין שם יושב בני אדם: שקדתי: השקידה הוא
 ענין התעסקו' וההתמדה על הדבר: שקדתי בגלות
 אילך ואילך ובכ"מ אני מולא עצמי יחיד בין עם
 גברי: כמו שהשפור הכפרד מחכיריו והוא לבדו
 (פחת יוסף)

מועד: כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחננו: וייראו גוים את-שם יי. וכל-מלכי הארץ את-כבודך: פי-בנה יי ציון. נראה בכבודו: פנה אל-תפלת הערער. ולא בזה את-תפלתם: תפלת זאת לדד אחרון. ועם נברא יהלליה. פי-השקוף ממרום קדשו. יי משמים אל-ארץ הביט: לשמע אנקת אסיר לפתח בני תמותה: לספר בציון שם יי ותהלתו בירושלם: בתקבץ עמים יחדו וממלכות לעבד את יי: ענה בדרך פחי. קצר ימי: אמר אלי אל-תעלני בחצי ימי בדור דורים שנותיך: לפנים הארץ יסדת ומעשה ידך שמים: המה יאבדו ואתה תעמד וכלם כפגד יבלו כלבוש תחליפם ויחלפו: ואתה הוא ושנותיך לא יתמו: בגי-עבדיך ישכנו וזרעם לפניך יפון:

רד"ק

כמ"ש: ענה. עתה שב לדברי בני הגלות. ואמר ענה בדרך כחי האויב ענה כחי בדרך כי מפני צרת גלות בכל והאדוניים קאים ובע אדם ממקום למקום והטורה הוא עינוי כח וקיצור ימים. וזה סבבו ליהכבליים בגלות ואני אפחד שאמות בקיצור ימים מפני עינוי הכח ולא אראה הגולה ואחפץ לאל ואומר שלא ימיתני בחצי ימי וזהו שאמר: אבר. לפיכך אני אומר לך וזעק אליך אני. אל חכריתי: ברור דורים שנותיך. כמ"ש למעלה ואתה ה' לעולם תשכ ופירושו כמו שפירשנו: לפנים. כמ"ש בדור דורים שנותיך. אמר כמו שאתה קיים לעולם בלא אחריית כן אתה ראשון בלי ראשית ואתה הוא עשית שמים וארץ לא כדברי האומרים עולם קדמין אבל הוא מהודש על ידיך שאתה חדשנו: הבה. יש מהכחי המחקר שאומרים שלעולם קן וזמן שיהיה העולם תהיו ובהו כמו שהיה. ויש בנייהם מחלוקת בזמן עמידת העולם כמה הוא. ויש מהם אומרים כי לעולם אין קץ וחכלה אף על פי שהיה לו ראשית ולדעת אלו יהי פי' הפסוק המה יאבדו אם תראה כמו שפירשנו הם יאבדו ואתה קיים לעולם: וכלם כפגד יבלו. כלבוש שפיטש האדם ומחליפו בחרת כן מחליפם וחשנם אם תראה. או מחליפם בחרים אם תראה ואין מהם ממרה את פיך: ואתה הוא. לבדך אין וולתך אדון ושנותיך לא יתמו: בני עבדיך. הם ישכנו לעולם בחרש אחר שיכנו בימי הגולה לא יגלו ממנה עוד ובניהם עד עולם זהו וזרעם לפניך יפון: ועם לפניך שיעבדו ה' כל הימים:

כאדם שקס ממקומו והתטורר על מעשה. חרסם ציון. שהיתה תרבה ושוממה זה כמה שנים ידענו שהרסם אותה וחרצה אותה: כי עת להגנה. כי עת יבא שתהון אותה אף על פי שקצפת עליה: כי בא מועד. כי יש לגאולה מועד וזמן קצוב וכשתהי' העת שתהון אותם יאמרו בל מועד הגאולה. ומלת להגנה מקור מן הדגוש ומשפטו להגנה וכל בפתח קטן תחת פתח גדול והוקל כמו רבים מן הדגוש: כי. כהיותם בגלות הם מתאווים לנשק אבניה ועפרה יהננו על דרך משל כמו שמחונן אדם הדבר הנאהב. ויש מפרשים ירלו ויאבדו אבניה ועפרה לקיים את בנינה: וייראו. ואלו ייראו גוים את שם ה' וכל מלכי הארץ את כבודך. השוכן בציון: כי. אז יאמר וכשיבנה ציון ויהיה נראה בה בכבודו אז ייראו את שם ה' ויאמרו: הערער. ישראל שהיה בגלות כערער בערבה: וערער. הוא עץ הגלגל במדבר: ולא בזה את הבלתם. כמו שהיו מושכים בגללים: התכתב. ואלו יאמרו תכתב זאת הישועה בעבור דוד אחרון. דוד שהיה אחר זה הדור התשועה שבימים והדור הבא אחר זה הדור שלא ראו נפלאות התשועה כתובה באיזה ענין היתה וכמה נפלאות ויהללו האל על נפלאות שעשה לאבותיהם. וזהו ועם נברא יהלל יי: הישקוף. והביט משמים אל ארץ בעני עמו. על דרך כי רם ה' ושפל יראה: לשמוע. יבאר שהיה בגלות אסיר. והיו בני תמותה כלומר קרובים למות מרוב צרתם והאל יתברך שמע אנקתם ופתחם ממחסרם: אסיר. קל. ויש דגושין: לספר. הוציאם מהגלות שופרו שמו ותהלתו בציון. והפסוק כשול בענין (פורת יוסף)

יום זה יהי משקל כל־חטאתי. בפל במעומו. פדמות ירח. היום. לבד מספר זכויותי. ירבה ויציץ ציץ. ויהי פורח: יום ודאי זדון לבי. אצלו גלוי. חומי עונותי. עם דוק רשעי. דיני אני אדע. באש קלוי. פירע וביש. ארנתי אל פשעי. הולך ביום ויום. אחר בצעי. מבית מקום ספר. תינוק בורח: יום אכן בתבלי שוא. עון מושך אחור. לה אלי. פאתי נצב. רפאות לארס מר. נהש נושך. שואל ומתחנן. נכאב נעצב. יושב בענווי. אכן מהצב. יד פה ועין. אין לי מעם וריח: יום הן ראש חדשים. אל עמה נתת. לזמן פפרה. על־כ־תולדותם. מאת אהוביך. שוטן השבת. על־כן אקדמה בתחנתם. מיום לפניו בא. כי אז איתם. אשוב. לאיש תושב. לא עוד אורח: יום וברוב חסדיך. אתה מלפי. תקום תרחם. את ציון קדשנו. דירת מנותתך שים כבוד. כי בה נעלה עולות. ראשי חדשנו. נא אל. שלח נושא נזר ראשנו. כי שם. לכבנו שואף זרח:

יום זה

למנצח על הגתית מזמור לדוד: יי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים: מפי עוזרים ויונקים יפדת עוז למען צורריך להשפית אויב ומתנקם: כי אראה שמך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר פוננתה: מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו: ותחפרהו מעט מאלהים וכבוד והדר תעמרהו: תמשילהו במעשי ידך כל שפתה תחת רגליו: צונה ואלפים פלם וגם בהמות שדי: צפור שמים ודגי הים עובר ארחות ימים: יי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ:

פורת יוסף

יום זה. כיום זה יתקבל מעט מעט. משקל כל חטאתי של כל החטא. כדמות הלבנה היום. ולבד מכפר זכויותי ירכה ויפרח בכל יום יוהר: ודאי הוא שזדון לבי גלוי לה. וגם עונותי הקלים. ורשעותי הכבדים: דיני אני יודע דיני. לישרף באש של ניהגם. לפי שהוספתי חטא על פשע. והלכתי כל יום אחר הוני. וברחתי מביהמ"ד. כחינוק מבית הספר. עון כושך אחור. משכתי עלי העון. ועתה הושכתי אחור מיהמ"ר. ובאתי לך אלי. ונצלפניך. לבקש רפואה לארס מר שהעיל בי היתה"ר. שואל ואני הושב הדוכא בעיניו

היצר. הנקרא אכן. עד שנחלשו כל אבריו המובחרים. ואין לי חוש הטעם וריח. שואל ומחנן לפניך. כלכ נכאב ונעצב. תולדותם של ימי החדש. מאת אהוביך. שהקרינו לפניך. זכחי רצון. כעלת קטיגור. בתחנהם של זכור. כיום שלפני ר"ח. כדי שבר"ח אהיה תמים. ומנוקה מעון. אשוב לה והיצר שהיה אלני כחושב. לא אקבלנו עוד. אפילו לאורח. דירת ציהמ"ק שלח לנו כהן גדול הנושא הציץ כמו נזר. שם לביהמ"ק. שיאף הושק לראותו. כזו יחת השכינה בו כגלוי. לא כהבחר עינים. כמו כחה:

החון מתחיל אשרי . ואומר ח"ק . ואם יש עברה שמתענין בניהכ"נ מויליין ס"ת וקורין ויהל
ואומרים הפטרת דרשו . ולאחר הקריאה מתפללין תפלת מנהה והיחיד המתענה אומר עננו כנרכת
שמע קולנו והש"ן אומר עננו כהורת התפלה בין גואל לרופא . ואת"כ מתחיל הש"ן לבו :

לבו ונְשׁוּבָה אֵל יי כִּי הוּא טָרַף וַיִּרְפָּאנוּ יְהוָה וַיִּתְבַּשְׁנוּ: יִחַיְנו מִיּוֹמָיִם בַּיּוֹם
הַשְּׁמִינִי יִקְרָנוּ וְנִהְיֶה לְפָנָיו: כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֶנְהָנוּ מִפְּלִיִּים
תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּיִּם: אֲדָנִי שְׂמַעָה אֲדָנִי סְלַחָה אֲדָנִי
הַקְּשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אֵל תִּאֲחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִּי שְׂמֶךָ נִקְרָא עַל עִירָךָ וְעַל עַמְּךָ:

י"פ הַיְשִׁיבֵנו יי אֱלֹהֶיךָ וְנִשְׁוֹבָה תִּדְרֹשׁ יְמֵינוּ בְּמִקְדָּם:

אֵל מִלֶּךְ יוֹשֵׁב עַל כְּסֵא רַחֲמִים מִתְנַהֵג בְּחִסְדֵיךָ מוֹחֵל עֲוֹנוֹת
עֲמוּ מִעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן מְרַבֵּה מְחִילָה לְחַטָּאִים וְסָלִיחַת
לְפוֹשְׁעִים עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם כָּל־בָּשָׂר וְרוּחַ . לֹא כִרְעַתְם תִּגְמֹול .
אֵל הוֹרִית לָנוּ לִזְמַר שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה . וְזָכַר לָנוּ הַיּוֹם פְּרִית שְׁלֹשׁ
עֶשְׂרֵה כְּהוֹרְעַת לְעַנּוֹ מִקְדָּם כִּמּוֹ שְׂפָתוֹב וַיִּרְדּוּ יי בְּעַנּוֹ וַיִּתְיַצַּב
עֲמוּ שֵׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יי :

וַיַּעֲבֵר יי עַל פְּנֵיו וַיִּקְרָא :

יי יי אֵל רַחוּם וְחַנוּן . אֲרַךְ אַפָּיִם . וְרַב חֶסֶד וְאֱמֶת: נוֹצֵר חֶסֶד
לְאֱלֹפִיִּם . נִשְׂא עֵינָיו וַפָּשַׁע וְחַטָּאתָה . וְנִקָּה: וְסָלַחְתָּ לְעוֹנָנוּ וּלְחַטָּאתָנוּ
וְנִחַלְתָּנוּ: סְלַח־לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מִחַל־לָנוּ מִלְּכָנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ .
כִּי אַתָּה יי טוֹב וְכֹלֵךְ וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קוֹרְאֶיךָ :

אָנָּה יי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם . תְּבוֹן תְּפַלְתָּנוּ קְטוֹרֶת לְפָנֶיךָ: וְתוֹצִיא כְּאוֹר צְדָקָנוּ
וּמְשַׁפְּטֵנוּ בְּצַדִּיקִים: אֲמַרְנוּ הַאֲזִינָה יי בִּינָה הִגִּינוּ בְּקִרְאָנוּ עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי
צְדָקָנוּ: כְּרוּם אֵב וכו'.

אלהינו ואלהי אבותינו

אלשי הכרוזים מרדכי בר שבת

חֲוֹן מִשְׁאֵת כְּפִי . מִנְחַת עֶרֶב . רִצְהָ נָא בְּכֶשֶׁר . תְּבוֹן תְּפַלְתִּי
קְטוֹרֶת לְפָנֶיךָ . בְּתוֹם וּבִישָׁר . בְּקִרְאֵי עֲנֵנִי צוּרֵי הַיּוֹם
יִפְנֶה . קֹהֵל כַּאֲשֶׁר יָבִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמִּנְחָה: חוֹן רֵיחַ נִיחֹת
אֲמַרְיִפִּי . לְפָנֶיךָ צוּר עוֹלָמִים . (אם אינו מהענין לא יאמר חרוז זה) חֲלָבִי

פּוֹרַת יוֹסֵף

מִשְׁאֵת רִצְהָ נָא נְשִׂיחַת יְדֵי בְּלֹב כֶּסֶר לְתַפְלַת הַמִּנְחָה . וְהַפְנֵה אֵלַי הַיּוֹם . כַּאֲשֶׁר פָּנִית לַמִּנְחַת ב"י . רֵיחַ
וְתַפְלִי שְׂהוּא כְּתוּם וַיּוֹשֶׁר . תְּכִין לְפָנֶיךָ אֲבַקֶּשׁ צוּר עוֹלָמִים . שִׂיחָה חֲסוֹב לְפָנֶיךָ אֲמַרְיִפִּי
כְּקַטוֹרֶת . בְּקִרְאֵי לֶךְ ה' כַּתְּפִלִּי . עֲנֵנִי בּוֹרְאֵי כַתְּפִלִּי . כְּרִיחַ נִיחֹת מִהַקְּטֵרֶת שִׁבְעָה־מִּק . וְחֲלָב
(פִּירַת יוֹסֵף)

וְדָמֵי הַנִּמְעָט בְּצוּמֵי . תָּמּוּר חֲלָבִים וְדָמִים . קִבַּל הַגִּיזוֹן לְפִי .
 אֲשֶׁר אֶעְרֹךְ הַיּוֹם בְּנִעְיָמִים : קֵהַל בַּחֲטָאת פְּאִשָּׁם וּבְמִנְחָה :
 חוּן דְּרִשְׁנָא בְּיוֹם זֶה דּוֹרְשִׁיק . וְהִדְרִישׁ לָהֶם בְּנִיב שְׁפָתֵיָם .
 שְׁעָה לְמַעַמְדָם . וּמְהֵרָם פְּכֶסֶף . מִזְקָק שְׁבַעֲתַיִם . וּרְצָה שִׁיחָתָם .
 כְּשֶׁה אַחַת מִן־הַצֵּאֵן מִן־הַמְּאֵתִים : קֵהַל מִמִּשְׁקֵה יִשְׂרָאֵל לְמִנְחָה :
 חוּן כְּלִיל וְעוֹלָה תְּהַנְתִּי תַחֲשֵׁב . וּמִשְׁטִינֵי רִיב תָּרִיב . וְהוֹצִיא
 כְּאוֹר צְדָקִי . מֵרֵם יִבֵּא הַשְּׁמַיִט וַיַּעֲרִיב . שְׁפוּף כְּפָמִים לְבָבוֹ בַּתְּפִלָּתוֹ .
 כָּל אִישׁ . וְהִקְרִיב קֵהַל הַמִּקְרִיב קָרְבָּנוֹ לִי מִנְחָה : חוּן יִשְׂרוּן עֲמִידָה .
 יִשִּׁיר חֲסִדָּךְ . בְּטוֹב לֶקַח . הִטָּה אֱלֹוֵי אֲזִנְךָ וּשְׁמַע . וְעֵינֶיךָ בְּקַח .
 וּרְאֵה . כִּי טוֹב מִסֵּתוּפָה בְּשַׁעֲרֵי רַחֲמֶיךָ . וַיִּקַּח קֵהַל מִן־הַפָּא
 בְּיַדוֹ מִנְחָה : חוּן בְּרוּב רַחֲמֶיךָ . אֲמַרִי הַאֲזִינָה . יִי הַגִּיבֵי בִינָה .
 אִם נָא מְצֵאתִי חוֹן בְּעֵינֶיךָ . אֱלֹוֵי קָדָם מְעוֹנָה . וְלִקְחֵת מִנְחָתִי
 מִיָּדִי . אֲשֶׁר הִבָּאתִי לָךְ בַּתְּחִנָּה : קֵהַל וַיְהִי פְעֻלוֹת הַמִּנְחָה :

פּוּרְת יוֹסֶף

ודם שלי הנמטע היום מהתענית . יחסך לפניך . ותריב
 תמורת חלכ ודם . הנקרב על המזבח . קבל
 מהשבות לבי שאסדר היום נמתיקות . כמו שקבלת
 מישראל טעאת כו' . דרש נא אבקשך שתדרוש
 ותבקש ביום זה הדורשים אותך . והדרש להם
 בדבור סלחתי . ופנה למעמדם לפניך בתפלה
 בהנשנה . ושההם מהטאס איומן המנקה כסף ז'
 פעמים . וירצה לפניך תפלתם . כמו שהיה רצוי
 לפניך . הטה המזבחך שבררו לקרבן . מן מאתים
 מזבחים: משקה לשון ומוח עלמותיו יסוקה (יחזקאל
 מה) . כליל תפלתו יחסך לפניך כעולה . ותריב
 עם המשטינים עלי . יבא ישקע ויהא ערב . שפוך
 כי עתה ספק כל איש לבו בתפלתו . והקריבו הלבו
 ודמו . כמקריב קרבן . ישרון ישראל עמך ישירו
 לך . על גודל חסדך להם בנתינת התורה . וזוה שמע
 תפלתם . ופקח עיניך על כשרון מעשיהם . ורצה
 שאומרים . אשר טוב לחסות בשערי רחמיך . ע"כ
 לקה כל אחד מהבא בידו ליתן זדקה : הגיגי
 מהשבותי . קדם מעוונה קודם לכל . ואוכן ברקיע
 משון . מנחת תפלתו . וכאשר קבלת מנחת הערב
 במקדש

(פ"י) . קבל הגיון לבי בכל הסדורים נדפס אשר ערכתיו היום או זה במה ימים . ואין להם שום
 ביאור . כי איזה ימים ערך הגיון לב וגם היום שיד לא ערך שום הגיון . וכן גם להלן
 בסליחה זו . נדפס בכל הסדורים בהיות מנחתי ומקדשי על מכונו וגבולו . היו מכפרים עלינו .
 בשעירים העולים לגורלו . ועתה לו הפך ה' להמיתנו לא לקה מידנו עולה ומנחה . אשר אין לו שום
 ביאור . וכי הקריבו בערב ר"ח שעירים בגורל וגם אין לפתוח פה לשפן בעת תפלה . לאמר . לו
 הפך ה' להמיתנו חלילה . וגם בסליחה השניה . המתהלת אלהי כשר עמך וגו' נדפס בכל הסדורים .
 חרוז זכר פר פנים . ושעיר פנימי וחילון . יהיו נא אמרנו לפניך לרצון . ואין בכל סליחות חלו . שום
 זכר מפר פנים . ושעיר פנימי וחילון . אבל האמת יורה דרכו . אשר ההרוויס האלו נדפסים בטעית .
 כי בעת קבעו לומר סליחות חלו בעת מנחה . בררו סליחות ממנחת יו"כ הנדפסים במהזורים .
 ואם כתוב . אשר ערכתי זה עשרת הימים . היינו עש"ת . וכיו"כ היו מקריבים שעירים . ע"י
 גורל . וכן בתפלת מוסף הזכירו פר פנים ושעיר פנימי וחילון . וע"כ מבקשים בעת תפלת המנחה .
 אשר האמירה יהיה לרצון . ובעת קבעו לומר סליחות חלו בער"ח . היה כוונתם להשמיט חרוויס חלו .
 אך צרבות הימים העתיקום מהמחזורים . בסלימות . עכ"ז לא רציתי להשמיטם . אך תקנתים שיהיו
 ראויים לער"ח .

חיו ישרי לא מצאנוה שגיא כח. לעדה מקדם קניית. אחד המרבה. ואחד הממעט. בשובו. נפשו רצית. אך יכון לבו לפניך במנחתו. בעת הקריב אותה: קהל וזאת תורת המנחה: חיו (בהיות מופתי ומקדשי על מכונו וגבולו. היו מכפרים עלינו בשעירים העולים לגורלו: ועתה באשמתנו. לו חפץ יי דהמיתנו: קהל לא לקח מירינו עולה ומנחה): (כהיות מוכחי ומקדשי. וכהנים עובדים. היו מכפרים עלינו בכבשים חסידים. ועתה גם באשמתנו. לא חפץ יי להמיתנו: ויקח מירנו תפלה במקום חמאת עולה ומנחה: מ"י): חיו תהנוגים ירפר עמך. יבקש סליחה בלב מר. הנו מתיצב על מצור. ועומד עד המשמר. מחלה פניך לעת מנחת ערב. ומצפה פפר. פי אמר קהל אכפרה פניו במנחה: חיו ירושלים עירך בנה. ועריה מקצה. אסורים רעוצים פתח. ולהפשי הוצא. וערבה ליי מנחתם. בימי עולם. ותשוב ותרצה: קהל עוד פנות אל המנחה: חיו ונפוצות ישראל לקבץ. ידה שנית תוסף. ברועה עדרו תרעם. בנה טוב האסף. וישב מצרף. וטהר את בני ישראל. בזהב ובכסף: קהל וחיו וקדו ליי מגישי מנחה: אל סלך וכו'

ונשלמה פרים שפתינו תבון תפלתנו קטורת לפניך ששאת בפנינו מנחת ערב: יהיו לרצון אמרי פינו וקניזון לבנו לפניך יי צוהנו וגאלנו: כרחם אב. לה' הישועה וכו'.

ראשי סמוכים אליעזר ברבי יצחק הלוי

חיו אלהי. בשער עמך. מפתחך ספר. ומאז עלות השחר יעמוד על משמר. ומצפה לעת מנחת ערב. פי אמר קהל אכפרה פניו במנחה: חיו להקשיב למשטינגנו. מאן המאן. כאונו ברעש. אל נא תהי סואן. ואם עונות תשמור. הלא

פורת יוסף

במקדש. ירדי לא מלאנו לך בתגדיל כחך. לעורר דעים לישראל. ורצית נפש המרבה והממעט בהשופה כפי כחו. אך כשיבין לבו לפניך בתפלה. והכיבוהו. כמו שכוונת הכהנים בהקרבה: ועתה יררש בעונו. זאת נהמתנו. כי לא חפץ הי' גהמיתנו ויקח ממנו תפלה במקום קרבן. בלב מר על השליו. בתיצב ומתחל כפרה. כעומד על הכסא. על מגדל מצור כממור. ומנסה שיכא חיל. הסודה המוסגרים במבצר. כן עמד מחלה כן ומלטה שחתן להם כופר. נזכות יעקב. שאמר (פורת יוסף)

אלהי. עמד חחו היל ורעד. ובשרות כשרם עמדו כמסמרים מפתחך. על טישמר בתפלה. אבר. כל מהד. אכפרה הסגל ריגו בתפנת מנחה. להקשיב. נבקשך שמתאן להאזין מלשינות השטן עלינו. ואל תהמה עלינו לקול המייתו ברעש שליט

רבו. מאין קהל עוד פנות אל המנחה: חון ישראל עמך. אשר
 בך מאמין. אם בשמאל דחיתו. קרבהו בימין. בא לשתר
 פניך. ויקח מן קהל הבא בידו מנחה: חון עורכי שוע. משלמי
 פרים שפתותם. רצה. והשליך במצולות ים כל חטאתם. יערב
 עניך שיתתם ורנתם: קהל כחטאת וכעולה וכמנחה: חון (זכר פר
 פנים ושעיר פנימי וחיזון. (כספוס קרבנות פרים ושעירים וזאן. פ"י) יהיו נא
 אמרינו לפניך לרצון. ותערב מנחתנו פשה אחת מן הצאן. קהל
 מן המאיתם ממשקה ישראל למנחה: חון (חרון זה לא יאמר רק כ"ז. פ"י).
 ראה פי אזלת ידנו וישבי מרום שחו. פסו אמונים. ובכנ לקחו.
 כבר פה. וערל שפה. וישלחו קהל בני ישראל בידו מנחה: חון
 חון ברר ניב שפתים. כשחר פרוש. ענני. ורפא מזבחה החרום.
 חקקת לשוני תערב. בשמן לרום: קהל את העולה ואת המנחה:
 חון בית הפלגתם. מקום צקון לחשם. חשוב. כבמקום אשר
 יבשלו שם הכהנים. את החטאת ואת האשם: קהל ואשר יאפו
 את המנחה: חון יצוה יי חסדו. קוממיות השיבני לגוי. לפאר
 מקום מקדשי. לחדש הדר זיוי. וישב מצרף. וסתר את בני
 לוי: קהל וחון והיו ליי מגישי מנחה: אל סלד וכו'

טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו: טוב יי לקויו לנפש תדרשנו: טוב
 ויהיל ודומם לתשועת יי: טוב לחסות ביי מבמות באדם: טוב לחסות
 ביי מבמות בנדיבים: טוב וישר יי עד כן יורה המאים בדרך: טוב יי למעו
 ביום צרה וידע חוסי בו: כי הוא ידע יצרגו זכור כי עפר אנחנו: כי טוב

פורת יוסף

עלנו. מאין. לפי שאין לנו תרופה לחלואי
 פינתינו. נכקש כחשדך חפנה לחפלה המנחה.
 מאמין בזכות האמונה. אם כו' בימין לכפר עונו
 ולרחמו. ויקח לקח תפלתו כידו שהא לפניך
 למנחה. עורכי ישראל המסדרים תפלתם במקום
 קרבנות. הכקשים אוחך. שתרצה תפלתם. ותשליך
 בעומק ים כל חטאתם. ויומתק לך דבורם בתפלה
 כהשתח כו' במקום יהא לרצון לפניך תפלתו.
 כאשר כל הקרבנות. ראה כשיניך הפקוחות. כי
 אחת חטו. וישראל שיטבו במעלה כח"י. נפלו
 עתה עד תחתית. ולזה כלו מחמינים כך אמונה
 שלמה. ועתה לקחו אותי לש"ן. שאני ככד סה כו'
 (שבת יובב)

ושלחו בידי לך מנחה שהיא התפלה. ברר אנקשך
 שתנקה דבור שפתי בתפלה. שיהא לח כורחת
 השמש בזוקר. ועני על תפלתו. וכנה מוכחך
 שנהרס בעונו. וחלקת לשוני בתפלתו. ויומתק לפניך
 כשמן הלקק לכלול בו הסלת למנחה. בית הכני
 שמתאספים בו להתפלל. והוא מקום ייקח לבס
 בתפלתם. חשוב כביהמ"ק. יצוה יהו רצון שיטה
 ה' כחסדו להשיבני כוריות לירושלים עקר דירתי.
 ואזכה להדר ולחדש ביהמ"ק. וישוב ה' לטוב
 הכהנים. והלויים כזורף המטהר הכסף ויגיש לו
 מנחה (כפועל. לא בתפלה במקום קרבן) כביהמ"ק
 שיבנה כ"ב חמן:

י' לעולם הסדר ועד דור ודור אמונתו: כרהם אב וכו'

פומן

ראשי החלום בנימן

בת עמי לא תהישה. ולא תשקוט בזעקה. ובמקום עולה ואשה.
הבין תחן חקה. ליי מגישי מנחה בצדקה: נשיא אלהים
הנאמן. ראש צירים איתני. השפים שתר זמן. עמוד וערוך
ההגוני. במקום תמיד מיומן. לשחר על קרפני. וכי האמן
פני. ויחשבה לו צדקה ליי: יחידו למאה נחנן. ועקוד בכוננת
אבניו. לפנות ערב חנן. והאל נשא פניו. לתמיד ערב מוכנן.
להתרצות פני אדוניו. באיש לקח מלא הפניו. קמרת סמים
דקה ליי: מפלל יושב אהל. חנן במקום משפח. לרבו פדרים
יהל. בהתקרב בבית זבח. ואם אין קרפן ליהל. תמורם
אערך שבח. ונבחר ליי מזבוח. עשה משפט וצדקה ליי: נאלמתי
דומיה. מאין עבודת כהנים: ואיך אשיר בשבחה. ואספו לוי
אמונים. ועל כל-זאת אודה יה. פי הוא נעלה בדינים. לנג
בשפת הפנים. ולך הצדקה ליי: אל מלך יושב וכו'

(חלף קרבנות פדר. הפלתי תראה. בזכרי על הסדר. עבודת משרתים באי הוכל חדר
בחר. ושמעו מבשר במראה. וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה. ליי מנישו
מנחה בצדקה. אל כלך יושב וכו': ע"ל דף רנ"ב ע"א נפ"י):

ואה"כ יאמר עשרה רחמנא למספר עשרה מאכרות ועשרת הרברות:

רחמנא אידבר לן קמייה דאברהם רחמנא:	בדיל ויעבור:
רחמנא אידבר לן קמייה דיצחק עקידא:	בדיל ויעבור:
רחמנא אידבר לן קמייה דייעקב שלימא:	בדיל ויעבור:
רחמנא אידבר לן זכותיה דיוסף צדיקא:	בדיל ויעבור:
רחמנא אידבר לן קמייה דמשה נביא	בדיל ויעבור:

רחמנא

פורת יוסף

בת עמי. יבראל. לא תשקוט ולא תנוח. אך תמיד
תועק בתפלה. ותמורת קרבנות תזמין תהנה
קנוע לה'. החסוב בעיניו תפלת העני. כלדקה
שנותן העשיר. נשיא אברהם אבינו ראש האבות
(שנקראו צירים וזאתנים ובלוהים) השכים בזמן
הנזק. לעמוד ולסדר תפלת השחר. במקום שהיה
תמיד מיומן לו להתפלל שס. כנגד תמיד השחר.
מיומן. הלשון וימן ה' דג. יחירי יחק אבינו.
כנהגן אבינו מה'. והולידו בן למאה שנה. ועקד
על מזבח אבנים. התפלל מנחה בשדה. לשנות
ערב. וה' הזמין לו מיד זיוגו. להסיר תפלת
(בזרת יוסף)

המנחה היא נגד תמיד הערב. וכל אחד. יתראה בה
לפני ה' כתפלת כהן גדול בהקטירו ביו"כ.
מפלל. יעקב אבינו התפלל תפלת ערבית. ככלן
במקום המקדש. נגד אברים ופדרים. כשהן
מרוכזים. ולא נתעלו בערב. שקריבין כל הלילה.
יהל. יאיר. ליחל לקוות שע"ל ינופר עון.
אסדר תפלה במקומו: נאלמתי חט שחק לפי שאין
כהנים לעבוד ולכפר. ואיך אשיר. כשמתו כלוים
הנאמנים. ומ"מ אשכח לה' הנעלה בדינים שבושה
בו. כי לנו הבושה על חטאיתנו. ולו הלקה:

רחמנא אידכר לן קימיה דאחרן כהנא :
 רחמנא אידכר לן קנאותיה דפינחס קנאה :
 רחמנא אידכר לן קימיה דדויד משיחא :
 רחמנא אידכר לן צלותיה דשלמה מלכא :
 רחמנא טוב טרוגך . ולא נהדר ריקם מן קדמך :
 אל מלך יושב וכי

אלהינו ואלהי אבותינו . אל תעש עמנו כלה . תאחז ידך
במשפט . בבא תוכחה נגדך . שמנו מספרך אל תמח .
גשתך לחקור מוסר . רחמיך יקדמו רגוק . דלות מעשים בשוקך .
קרב צדק מאלוק . הורנו בזעקנו קד . צו ישועתנו במפגיע .
ותשיב שבות אהלי תם . פתחו ראה כי שממו . זכור נמת לא
תשכח עדות מפיו ורעו . חותם העודה פתיר . סודך שים בלמוך .
טבור אנן הפטר . נא אל יחסר המוג . יה דע את אשר ידעוך .
מגר את אשר לא ידעוך . פי תשיב לבצרון . לכודים אסירי
התקוה :

וידוי הגדול של רבינו נסים זצ"ל :

רבונו של עולם קודם כל דבר אין לי פה להשיב ולא מצח להרים ראש פי
 מפני שעונותי רבו מלמנות וחטאתי עצמו מספר וכמשא כבד וקבדו
 ממני . מתודה אני לפניך יי אלהי בכפיפת ראש בכפיפת קומה . בכניעת
 חיל . בהלישות פח . בשבירת לב . בנמיכות רוח . בקידה בכרעה .
 בהשתחויה באימה בבעתה ברדת . בזועה בחלחול ביראה בסורא אומר
 אני לפניך יי אלהי מקצת מעשי הרעים . ובדרכי המבוערים וממעללי
 המקוקדים . דאומרם אי אפשר . דבררם אין בי כח . לגלותם לא אעצור
 חיל . לדברם לא אדעם . להגידם איני כדאי לתבוע עליהם סליחה ומחילה
 וכפרה . מה אני מה תני אני הבל וריק אני רמה ותולעה אני עפר ואפר . בוש
 אני מחטאי . ומוכלם אני מפשעי . אין לי פתחון פה להתודות לפניך . גדול
 עוני מנשוא . עצמו פשעי מספר . בושתי וגם נבלמתי פננב הנמצא במהרתת :
 רבונו של עולם . אם עמדת לפרש את חטאי ולבארם . יכלה הזמן והם
 לא יכלו . על איזה מהם אתבע . ועל איזה מהם אבקש . ועל איזה
 מהם אתודה . על הכלל או על הפרט . על הנסתרות או על הנגלות . על
 הראשונות או על האחרונות . על החדשות או על הישנות . על הטמונות או
 על הנודעות . על הנזכרות או על הנשכחות ממני . יודע אני בעצמי שאין
 בי לא תורה ולא חכמה לא דעת ולא תבונה לא צדקה ולא ישרות ולא

יום כפור קטן

גְּמִילוֹת חֲסִדִים אֲבֵר אֲנִי סָבֵל וְלֹא יוֹדַע. בְּעַר וְלֹא מִבֵּן. גִּזְלוֹן וְדֹא נֶאֱמָן.
חֵיב וְלֹא זָכָאי. רָשָׁע וְלֹא צְדִיק. רַע וְלֹא טוֹב וְכֹל מַעֲשִׂים רָעִים עֲשִׂיתִי וְגַם
עֲבֻרוֹת רָעוֹת עֲשִׂיתִי וְאִם אֲתָה דָן אוֹתִי כַּמַּעֲשִׂי אוֹ לִי וִי לִי אֲהֶה עֲלֵי אוֹיֵה
עַל נַפְשִׁי וְאִם תִּבְקֹשׁ לְנַקּוֹתַי כַּמַּטְהֵר וְכַמְצַרֵף כִּסֵּף לֹא יִשְׁאֵר מִמֶּנִּי כִּמְאוֹמָה
כִּי אֲנִי בָקֵשׁ לִפְנֵי אֵשׁ וּבְעֵצִים יִבְשִׁים לִפְנֵי הָאוֹר כִּסֵּף סִינִים מְצַפֶּה עַל חֲרָשׁ
הַבֵּל הַכֵּלִים אֵין בּוֹ מִמָּשׁ:

בְּמָה אֶקְדֵּם אוֹ מָה רְפוּאָה אֶבְקֹשׁ. בְּכֵן סוֹרֵר וּמוֹרֵה הֵייתִי. כַּעֲבֵד מוֹרֵד
עַל אֲדוֹנָיו. כַּתְּלִמִּיד הוֹלֵק עַל רַבּוֹ. אֵת אֲשֶׁר טְהַרְתָּ טְמֵאתִי. וְאֲשֶׁר
טְמֵאת מְהַרְתִּי. אֵת אֲשֶׁר הִתְרַת אֶסְרֵתִי. וְאֲשֶׁר אֶסְרֵת הִתְרַתִּי. אֵת אֲשֶׁר
אֶהְבֵּת שָׁנֵאתִי. וְאֲשֶׁר שָׁנֵאת אֶהְבֵּתִי. אֵת אֲשֶׁר הִקְלַת הִחֲמַרְתִּי. וְאֲשֶׁר
הִחֲמַרְתָּ הִקְלַתִּי. אֵת אֲשֶׁר קִרְבַּת רַחֲמֵתִי. וְאֲשֶׁר רַחֲמֵת קִרְבַּתִּי. אֵת לֹא
לְהַכְעִיסָה נִתְבַּנְּתִי. וּבַעֲוֹת מִצַּח בָּאתִי לְבַקֵּשׁ סְלִיחָה מִלִּפְנֵיךָ. שְׂמַתִּי כְּנִי
כַּפְּלָב הַעֲוֵתִי מִצַּח כְּזוֹנָה וְנִשְׂתִּי לִפְנֵיךָ בְּבוֹשֶׁת פָּנִים. וְכֵן כְּתוּב וּמִצַּח אִשָּׁה
זוֹנָה הָיָה לָךְ מֵאֵנֶה הַכֵּלִם:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם לֹא עַל עֲצָמֵי בְּלֶכֶד אֲנִי מִתְפַּלֵּל וּמִתְוַדֶּה. כִּי אִם בְּעֵדֵי
וּבְעַד קְהֵלֶיךָ הַעוֹכְרִים לִפְנֵיךָ. וְאֵף עַל כִּי שְׂאֵינִי רְאוּי וְלֹא זָכָאי
לְהִתְוַדֵּת עַל עֲצָמֵי וְכִי שָׁבֵן עַל אַחֵרִים. אֲכַל כִּי דִרְבָּךָ לְהַאֲרִיךְ אֶפְקֵךָ
וּכְדֻתְךָ לְהַעֲבִיר קִצְפֶּךָ וּמִנְהַגְךָ לְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתֶיךָ וּבִיּוֹתֶיךָ לְשָׁבִים אֵלֶיךָ וּמוֹדִים
לִפְנֵיךָ וְעוֹזְבִים וּמִתְנַחֲמִים עַל פְּשָׁעֵיהֶם וְלֹא מִכְּסִים אוֹתָם שָׁבֵן כְּתוּב מִכֶּסֶף
פְּשָׁעוֹ דֹא יִצְלִיחַ וּמוֹדָה וְעוֹזֵב יִרְחֵם וּמִצִּיל אֵת נַפְשׁוֹ מִדִּינָה שֶׁל גֵּיהֶנֶם:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם כִּנְהַג בֵּית דִּינְךָ הַצְּדֵק לֹא כִּמְנַהֵג בְּתֵי דִינֵינוּ שֶׁל בְּנֵי אָדָם
שְׂמַדְתָּ בְּנֵי אָדָם כְּשֶׁהוּא תוֹבֵעַ אֵת הַיָּבֵר בְּמִמּוֹן אֵל הַבַּיִת דָּן אוֹ
אֵל הַשּׁוֹפֵט אִם יִכְפּוֹר יִנְצֵר מִן הַמִּמּוֹן. וְאִם יוֹדֵה סִתְחִיב לָתֵן. וּבֵית דִּינְךָ
הַצְּדֵק לֹא כֵן הוּא אֵלֹא אִם יִכְפּוֹר אָדָם אוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ. וְאִם מוֹדָה
וְעוֹזֵב אֲתָה מוֹרְחָמְהוּ:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם לֹאִי חֲטָאֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ לֹא הֵיינוּ בּוֹשִׁים וְנִבְדָּמִים וְעַל מָה
הֵיינוּ מִתְוַדֵּים כִּי אִי אֶפְשֵׁר לוֹ לְאָדָם לְבַקֵּשׁ עַל חֲטָא וְהוּא לֹא חֲטָא.
וְלֹא יוֹדַע עוֹז רַחֲמֶיךָ אֵלֶּא בְּהַעֲבִירָה חֲטָאת יִרְאֶיךָ. וְלֹא עַל עֲצָמֵי בְּלֶכֶד אֲנִי
מִתְוַדֶּה כִּי אִם בְּעֵדֵי וּבְעַד כָּל קְהֵלֶיךָ: יְהִי רַצוֹן מִלִּפְנֵיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי
אֲבוֹתֵינוּ שְׂתַסְלַח וְתַמְחַל לָנוּ עַד כָּל עוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ וְתִכְפֹּר לָנוּ עַל כָּל
חֲטָאתֵינוּ:

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ (יֵיא אָנָּא)

תְּבֵא לִפְנֵיךָ תְּפִלָּתֵנוּ. וְאֵל תִּתְעַלֵּם מִתְחַנְּתֵנוּ שְׂאֵין אֲנַחְנוּ עוֹזֵי
פָּנִים וְקָשִׁי עֲרָף לּוֹמֵר לִפְנֵיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ צְדִיקִים

אָנַחְנוּ וְלֹא חָטְאוּנוּ . אָבֵל אָנַחְנוּ וְאִבּוֹתֵינוּ חָטְאוּנוּ :
 אֲשַׁמְנוּ . בְּגִדְנוּ . גְּזַלְנוּ . דִּבְרַנוּ דָּפִי : הֶעֱוִינוּ . וְהִרְשַׁעְנוּ . וְדַנּוּ .
 חָמְסְנוּ . מִפְּלִגְנוּ שִׁקָּר . יַעֲצֵנוּ רָע . כִּזְבְּנוּ . קִצְנוּ .
 מְרַדְנוּ . נֶאֱצְנוּ . סָרְדְנוּ . עֵוִינוּ . פִּשְׁעֵנוּ . צָרְדְנוּ . קִשְׁיֵנוּ עָרְף .
 רִשְׁעֵנוּ . שִׁחַתְנוּ . תַּעֲבָנוּ . תַּעֲיִנוּ תַּעֲתַעְנוּ : סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ
 וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַמְּזוּבִים וְלֹא שׁוּה לָנוּ . וְאַתָּה צְדִיק עַל־כָּרְהָא
 עֲלֵינוּ . כִּי אָמַת עֲשִׂיתָ וְאִנַּחְנוּ הִרְשַׁעְנוּ :

אֲשַׁמְנוּ מִכְּרָעִים . בּוֹשְׁנוּ מִכָּל־דֹּר . גָּלַה מִמֶּנּוּ מְשׁוֹשׁ . דָּוָה
 לִבְנוּ בַּחֲטָאֵינוּ . הוֹחֵבֵל אוֹוִינוּ וּנְפָרַע פֶּאֲרָנוּ . זְבוּל בֵּית
 מִקְדָּשֵׁנוּ . חָרַב בְּעֹזְנֵינוּ . טִוְרַתְנוּ הִיָּתָה לְשִׁמָּה . יוֹפִי אֲדַמְתָּנוּ
 לְזָרִים . פָּתְנוּ לְנִכְרִים . וְעַרְזָן לֹא שָׁבְנוּ מִטְּעוֹתֵנוּ . וְהִיךְ גַּעֲזוּ
 פְּגִינָנוּ וּנְקָשָׁה עַרְפָּנוּ . לֹאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
 צְדִיקִים אָנַחְנוּ וְלֹא חָטְאוּנוּ . אָבֵל אָנַחְנוּ חָטְאוּנוּ : אֲשַׁמְנוּ

לְעֵינֵינוּ עֲשִׂקוּ עַמְלָנוּ . מִמִּשְׁךָ וּמִמֹּרֶט מִמֶּנּוּ . נָתַנוּ עֲלֵנוּ
 סָבְלָנוּ עַל שְׂכָמֵנוּ . עֲבָדִים מְשֻׁלוּ בָנוּ . פֹּרוֹק אֵין מִידָם .
 צָרוֹת רַבּוֹת סָבְבוּנוּ . קָרְאוּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ . רַחֲמָת מִמֶּנּוּ בְּעֹזְנֵינוּ .
 שָׁבְנוּ מֵאַחֲרֶיךָ . תַּעֲיִנוּ וְאַבְרָנוּ : וְעִדִּין וכו' . אֲשַׁמְנוּ :

אֵל אֲרָךְ אַפִּים אַתָּה . וּבַעַל הַרְחָמִים נִקְרָאתָ וְדָרָךְ תְּשׁוּבָה הוֹרֵתָ . גְּדִלַת
 רַחֲמֶיךָ וְחַסְדֶּיךָ . תִּזְכּוֹר הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם לְזֵרַע יִדְיָדֶיךָ . תִּפְּן אֲלֵינוּ בְּרַחֲמִים .
 כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַרְחָמִים : בְּתַחֲנוּן וּבְתַפִּלָּה פְּגִיחָה נִקְדָּם . כְּהוֹדַעְתָּ לְעֵזְרוֹ
 מִקְדָּם : מִחֲרוֹן אַפָּךָ שׁוּב . כְּמוֹ כְּתוּרָתְךָ כְּתוּב : וּבִצְלַל פְּגִיחָה נִחַסְתָּ וּנְתַדְוָנוּ .
 כְּיוֹם וַיִּרְדֵּי יְיָ בְּעַנָּן : תַּעֲבוֹר עַל פִּשְׁעֵנוּ וְתִמְחָה אֶשְׁמֵנוּ . כְּיוֹם וַיִּתְּצֵב עִמּוֹ שֵׁם :
 תַּאֲזִין שְׁוַעֲתֵנוּ וְתִקְשִׁיב כְּנֹנוּ מֵאֲמַר . כְּיוֹם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְיָ וְשֵׁם נִאֲמַר :

דעבור וכו'

חָטְאוּנוּ צוּרְנוּ סִלַּח לָנוּ יוֹצֵרְנוּ :
 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד : פעם אחת
 ג"פ בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלִכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :
 יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים : ו' פעמים
 יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מֶלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד : פעם אחת

תפלת יום כפור קטן

עֲנֵנו אֱלֹהֵי אֲבֹתֵנוּ. עֲנֵנו פֶּחַד יִצְחָק עֲנֵנו. עֲנֵנו אַבִּיר יַעֲקֹב עֲנֵנו.
 עֲנֵנו מִן דְּוֹד עֲנֵנו. עֲנֵנו אֱלֹהֵי הַמִּדְבָּרָה עֲנֵנו. עֲנֵנו הַעֲוֵנָה בַּעֲת רִצּוֹן
 עֲנֵנו. עֲנֵנו הַעֲוֵנָה בַּעֲת צָרָה עֲנֵנו. עֲנֵנו הַעֲוֵנָה בַּעֲת רַחֲמִים עֲנֵנו. עֲנֵנו
 רַחוּם וְחַנוּן עֲנֵנו: רַחֲמָנָא עֲנֵנו. רַחֲמָנָא פְּרוּק. רַחֲמָנָא אֱתְמֵלֵי רַחֲמִין עֲלֵן
 וְעַל פִּי אֲנָשֵׁי בֵיתָנָא וְעַל כָּל אֲהֵנָא בֵּית יִשְׂרָאֵל. וּמְחַשׁוּבָא לְנַהוּרָא אֲפִקְיָנוּ
 בְּדִרְיֵי שְׁמַךְ רַבָּא: ק"ש לַמְנַחַח עַל הַגְּחִית (סוֹמֵר ח') ק"י.

וידוי הגדול

היות שנודע כי יום ע"ח הוא זמן השובה ומכואר זה באורך בסה"ק ע"כ העתקנו קצת מעניני וידוי ססה"ק:
 עניני וידוי

כבר נזכר לעיל בשם ספר תבואת שור. ועוד עיין מזה בס' תולדות אדם מה שהביא מעשה שהיה
 בימי רבינו הגדול הרמב"ם הקדוש ז"ל שהיה אדם אחד שלא רצה לומר הוידוי הגדול כערכ יוה"כ
 כי אחר שידע שלא חסא כ"כ הטאים ולמה יתודה עליהם ונודע זה להרמב"ם ז"ל ושלא אחריו ואמר
 לו ג"כ כנ"ל שאין אדם נקי מעון ע"ו וט"ד כו' שאף שלא הטא באבות חסא בתולדות ע"ש דבריו
 המתוקים מדבש ונפתח לופים ע"כ לר"ך כל אדם להתודות על כל חסא וחסא אף שלפי הנראה בעיניו
 לא הטא בזה. ומה גם לפי הפעם שכתבו המקובלים ז"ל שאולי הטא בחסא זה בגלגול אחר אחר ועתה
 נתגלגל עוד הפעם לחקן עון זה ע"כ לר"ך להתודות עליו. עוד טעם אחר כתבו כי פן ואולי דיבר לשון
 הרע על איזה אדם ונטל ממנו עונותיו כו' כנודע מהס"ק שע"י לה"ר נעשה מחא ומתן כזה. עוד טעם
 אחר כתבו שכל ישראל ערבים זה לזה. ע"כ אל יקטן בעיני אדם להתודות על כל הטא שזכר לקמן
 בזוידו גדולה וימודה בלב נשכר וכדכה ושלני מים ירדו עיניו. ואשריו:

גודע שזוידו הוא ענין גדול למאוד ויארך הדיבור מזה רק אשתיה קצת דברי וזה"ק בזהו"ל אינמרך
 כ"ל לפרשא חוביו כל חד וחד כמה דליה בגין דמאן דמפרש הטאיו לא אתמרר דינוי לאלא בידא
 דמלאך קב"ה בנחודיה ומאן דדאין ליה איבו וכל בי דינא בדילין ממנו וע"ד אינמרך לפרשא
 חייבין דכל שיפא ושיפא וכל מה דעביד בפרט מ"ע מאן דמפרש חוביו בי דינא בדילין מיניה והו לא
 שניק למקטרגא לאלופא עליה חובה כו'. ועיקר הוידוי שיאמרה בלב נשכר ופלני מים ועל כל עון כפ"ע
 ייטב בלנוכמה פעמים עבר ע"ו ובאיזה זמן ויתחרט מאוד ויקבל אלהבא קבלה גמורה כו'. והא לך
 בטעם"י הוידוי הגדול אשר יסד וחיבר עטרת תפארת ישראל הגאון ההסיד האמתית אדוננו מורנו ר'
 אברהם ז"ל אביו של אחוה הגדוק קודש הקדשים הגאון רשכ"ה האלהי השל"ה הק' ז"ל:

יאמר בתתלם אלהינו ואלהי אבותינו תנא לפניך כו' ואתה לדיק כו':

אֲשַׁמְתִּי רַבּוֹת תּוֹלְדוֹת וּאֲבוֹת: אֲכַלְתִּי מִהַדְּבָרִים הַצְּרִיכִים נְשִׁילָת יָדַי וְלֹא נִשְׁלַתִּי.
 אֲכַלְתִּי בְּלֵי יַגְנוּב יָדַי. אֲכַלְתִּי מִהַדְּבָרִים הַצְּרִיכִים בְּרַכַּת הַמּוֹצֵא וְלֹא
 בְּרַכַּתִּי. אֲכַלְתִּי וְלֹא בְּרַכַּתִּי אַחֲרָיו בְּרַכַּת הַמּוֹזֵן. אֲכַלְתִּי מִהַדְּבָרִים הַצְּרִיכִים בְּרַכַּת
 לַפְּנִיחַם וְלֹא אַחֲרֵיהֶם וְלֹא בְּרַכַּתִּי לֹא לַפְּנִיחַם וְלֹא לְאַחֲרֵיהֶם. אֲכַלְתִּי מִסְּעוּדוֹת הַרְשׁוֹת.

והא לך בעז"ה פירוש נאח על קצת פרטי דברים מהוידוי הנ"ל כספר הנחמד שהרת הקודש
 אכלתי מדברים הצריכים נטי' ולא נשלתי. ידוע מז"ל שכל המזולל נטי' נקטר מן העולם. ולר"ך כל בעל
 נכית להסיר לכל בני ביתו ולפחדו ולשפחתו עד מאוד שיהיו נטי' פשי' דין כש"פ וכל האוכל לחם
 בלא נטי' כאילו לא טא אש וזנה. ומי שלא חזר נטי' גורם רעם לעלמו כעוב"כ וזוים עניות לעלמו כעוב"כ
 כו' וגדול פוט מנשא כו' יזכרת לנוכ במים כנודע כו' לכן תזכר ותזכר מאוד במלואו ואל יקטן בעיניך כי
 רם הוא: אכלתי מדברים הצריכים ברכה לפנייהם ולאחרייהם כו'. אה"ל הכור לאדם לאדם מעוב"כ בלא
 ברכה וכל כהנה מעוב"כ בלא ברכה מעל ופרש"י נהנה מההקדש דכתיב לה' הארץ ומולאה. עוד אה"ל כל כהנה
 מן עוב"כ בלא ברכה כאילו נחל להקב"ה ולבניו כו' ונס' במ"ח כ' יאלכ ניקיות כמלאכי השרת מה מ"ה אוכלין
 בקדושה וננקיות ככה לר"ך אדם לאוכל בקדושה וננקיות כו'. ואם אוכל בלי נטי' אכילתו טמא. ומדת הפורענות
 באה עליו. והכי א"ר בסנויא ז"ל ב' מדות עומדות על בולתנו כל אדם מדת הטוב ומדת הרע. מקדש אדם את
 ידיו ומנכך מדת טבוב מנחת ידו על ר. יי"ש. וע"ש מיו"ד דננים הלריכים לסעודה וקצת מהס'.
 שיתן מלחמו לל. ולא יבי' נגרנן ונלפן. ויעסוק בדברי תורה על בולתנו. ודבר זה רם נשא למאוד ואשרי מי שזכר
 בזה ואינו כומך על המקילין בוס. ויסיס מזה למאוד כנטי'לם מים אחרני'ים: אכלתי מסעודות הרשות. דתק
 (מרת יוסף) כל

אכלתי גנים ובשר זה אחר זה בלא נטילה בינתיים. אכלתי פת של בעל הבית עו"ג.
אכלתי בשר וגבינה בלי הפסק בינתיים כשיעור הראוי. אכלתי בישולי עו"ג.
אכלתי חרש. אכלתי חוץ לסוכה בשבעת ימי החג. אכלתי מאכלות אסורות או
גבילות ומריפות שקצים ורמשים. אחותי ספר תורה ערום. אחותי באמתי והשתנת.
אהבתי את הרע ואת העושה רע. אכלתי מסעודה שאינה מספקת לבעליה. אכלתי
חסך בפסח:

בגדתי בך. בשלתי תורתך. בויתי מצותיך. בשלתי דברי חכמים ותקנתם. בויתי
אבי או אמי. בויתי בעל אמי. בויתי אשת אבי. בויתי אחי הגדול. בויתי

פירוש

כל מהנה מסעודת הרשות לטוב גולה כו' פ"ט. והר"ל מוד כל סעודה שאינה של מצוה אין ת"ת רשאי ליהנות
ממנה כו'. ומה כעט"א פ"ה בת ת"ת היא סעודה שאינה של מצוה ואם זה נקרא שאינה של מצוה אף שהיא סעודת
היוסין ונכאון. מ"כ שארי סעודות כגון עשויין היוזו חכרותה מחמת הענוה או סעודות מרימים לא כ"כ.
ט"ז המנו ע"מך כל מיני מניעות ככל מה דאפשר שלא לילך אל סעודות כרשות כו'. וכדורו זה אשילו מסעודת
מצוה יש למנוע באשר בכל כוונתיים של בעלי הסעודות כעו"ה לא לשם מצוה כי אם מחמת היוזו הניסות או
היוזו טונת הנאה ע"מ טוד מזה: אבן אשתיק כפ"ה ית' מ"ט בזה:

כס' שנתה חכמים מהנאון הסוד המתי מו"ס משה חלגיו ו"ל בעל ספר לקט הקמת חו"ל כדילוג. אשילו סיהיה
כדבר מצוה כגון לענו את הסוד לא ירכה באכילה וכתוב כו' ו"ט קולת תרתי לבני למשך כיון את כשמי
כו' לומר החוק והבטחה בעלמא דלוי אין כהם בוס תופלת אכל אחר שתרתי בחכמה כגון כסיוס מסכתא אמרתי
מחמת זה לחשך אחר היין וסיוס הענין אף חכמתי עמד לי ודרשו רז"ל חכמה שלמדתי בלף ועבר היא שגמרה
לי ובכר גדול ועלום עלי' אכל מה שלמדתי מתוך הענוגי בני אדם אין כל כך שזר מאחר סיהיה כס הנאה כגוף
והיין תוכח מוסר לכל העושה סעודת מצוה שיעשה אותה באופן שלא תהיה נחשבת ח"ו לפיכך מחמת ריבוי
ריבוי וסתיית יין כנמך כו'. כי אין דבר כגון יולא ממנו בלי ספק. וכפרס שמחשיבין את הסעודה ארבעה
וחמשה שעות ובמקום ד"ת אינו אלא דברים בעלים. ולפי דעתם שכבר יולאוי ידי חונתם כדברה הכדרכת מתי
התן או הקטן שדורש כסעודת מילה ובאח"כ הותרה כרעושה לכל בני הסעודה לדבר דברים בעלים. ועוד מי
יודע כמה מהנאון ימשך מאותה סיהיה בעילה בגורת עון. ולהיות נאשכין כסתיית שכר ועוד י"ט ועוד יין ועוד
קא"ס וספ"א טאכאק. ועוד סייס. ולא ידעו דס"ו נהפך הענוג לנגע ומאכדיס שכר מצוה כנאותה כעודס.
כדרי ל"מים את המצוה כרי די והותר אף כבעש א' או לכל המרנה ב' שעות כו': (ע"ט כמקום אחר על קלת
הנשית כדרי טל יתענו. וזולת אלו תשובה. או כבהס כמרים לפני ע"ס מתחילים היוזו מסכת קטנה. ולסיימה כיוס
בשר ורגים וא"ו בלי נטילה בינתיים. כזה נעילס זו אפ"י כקראת נטילת רשות אפ"כ משני ט"ז כדבר
כזה היוזו כהנל ככאובל כבד ורגים זא"ו בלי נטילה וכן ג"כ מקובל מפי רופאים מוחמים לכן לרוב להזהר כסס
כי בכל מקום חמירי כנתיף מאיסורא: אכלתי בשר וגבינה בלי חסך שיעיר הראוי. וודע הפסוק כי כשר
וגבינה הולתר כאן הוא לאו דוקא אלא אף תכבול כל כשר או של המאס. גם וודע שלרוב להמתין אף אחר חלב
או גבינה מלאכול כשר אחריו כשיעור המעורב ככ"ע יודי סימן פ"ט ע"מ ולרוב ליהזר כזה מאוד ומנהג הגבו
מעשה טל לאכול אשילו אחר חלב תכבול כשר אלא משת לפת וכן איתא במ"ס חולין וכן יש לזה ככרד מזכירי ק"ל
רש"י ו"ל כסוף פרשת משפטים והזהר כזה ולא תהיה סוף כדך רשעים כהפילה טל ידעו כמה יכשלו: אכלתי
חרש. כתבו הסופרים שצ"ל לאכול אף כגון כזה. ואשרי מי שזוכר כזה אכל הדבר קש לקיים מחמת כמה
דברים המעכבים וכיותר איש עני וחביון שאין ידו משנת ומכ"ס אלו סיד ה' ננוס כהס והוסי כנשים רשות שאו
עדי אין לו ש"א לקיים מצוה זו: אכלתי חסין בפסח. אכלתי רשותי חוץ לסוכה. (יאלך הענין להעתיקו
לכן שהדברים הללו נוראים ועלומים מד מאוד ועיין קלת כזה כס' ה"ק יסוד וזכרס הפנודה והסמר שערות
רלשך): אחותי באמתי והשתנת. אכלתי חוץ לסוכה. אכלתי חוץ לסוכה. (יאלך הענין להעתיקו
יאינה מספקת לבעליה. כדבר זה אין הסכרה להאריך בו כי אף קולרי הדעת משניס כזה ענינה גדולה כו'.
וגזול את תכירו וכני ביתו שעל ידו נעשים כס רשעים וכ"כ רכיוו כרמזים ו"ל שאכן גזל הוא. ועוד שכולס רמי
עין אללו והכתוב כו"ת אל תלחם למד רע עין. ועוד שזוכר על מה דסכ"ו לך כו'. שטח כלל כל הכורס כו'.
ולכן יו זכיר כזה ע"ד מאל. ואף אהס בעל כסעודס כיו זכיר טל תקרא לשום אדם לסעודה כזאת כו' כרי
זה ככלל גיבנת דעת וסרי אהס מוטא ומחטיא את חכוכך:

בויתי מצותיך. היינו כעושה מצוה שלא כתיקונה כי מי שלא עשה המצוה כלל אין לו ציווי רק ביטול וכבר אמר
בשתי תורתך כס' עושה ואינו עושה כתיקונס כרי זה מצוה את הכהן. כגון נוטל ידיו במים
כמזופרים. מניח עליה ואין בו לזית הגויס. מניח תפילין ואין עשיון כראוי. נותן לחם לפני ומכוס אותו או
באין נותן לו כעין יס. או מי שמפזר על המצות ומתפלל לשמחה או שטושה המצות כעצמות לא בתקנות ובשמחה.
וככל זה ג"כ מי שהולך אלא מוזהר ואינו מנשק או אלא כהכ"ז ואינו משתחוה נגדו ואינו אומר כוס פסוק
זכ"ה כשאל אל לקרוב לזכור אים ואינו אומר כוס פסוק בו כמו שז"ל חייב עפ"י דין כש"ס. ועוד רבים
כיוול ישמע חס ויוסף לקח. כי כוודאי על כל פסיות של דבר מצוה תקבל שכר וליקטו לפסיות ענינה או
אפי' במדעת רגליך למיך לדבר מצוה אשילו בלא עשיית עבירה תקבל עונש כי כמו שתקבלין שכר אף בלא עשיית
המצוה רק כשעושה א"ע מפניכס כמ"ס רז"ל על פסוק אף לא פעלו עולם כדרכיו הלכו כמו כן מקבל עונש על
מניעת המצות כו' וכבר טוד דמ"ל מה שהאדם טוסס בעולם כוס נכתב כל פסוים כריבוי כדבר את הדיך. ואת אחר
כמ"ס רז"ל וגם תדין זה מלכותן כן יפקס טליל פחו כמ"ס כו'. ומאחיו כנדול תדין גם לאחיתך כנדולה וכספר
(מזרת יוסף) תכודיס

תלמידי חכמים, בעלתי ערוה או בת כוהי. במלתי עונג שבתות וימים טובים. במלתי מצוה פלונית. (ויזכיר בפיו איזו מצוה היא). במלתי ק"ש או תפילה או תפילין כו': בויתי חבירי בפני רבים, באתי על ערוה פלונית שיש בה כרת או מיתה בית דין או או עשה:

גזלתי. גנבתי, גנבתי על מנת למיקט, או לקנטר, גנבתי דעת המקום. גנבתי דעת הבריות, גליתי סוד חבירי, גליתי ערוה:

דברתי אחר בפה ואחר בלב, דברתי דברים בטלים, דברתי בבית הכנסת או בבית המדרש בשעת ההפלה, דברתי בשעת קריאת התורה, דברתי בין פרק לפרק בין ברכה לברכה בין גאולה להפלה, דברתי בין ישתבח ליוצר אור, דברתי בתוך קדיש או ברכו או בתוך קדושה, דברתי ברה"ב בין הקיעות מיושב לתקיעות מעומד, דברתי בין נמילה לברכת המוציא, דברתי דיבור בשבת כדבור בחול, דברתי עם נכרי או נכרית בשבת לעשות דבר איסור בשבת, דברתי בננות

פירוש

חסידים כ' וישלח יפקד מלאכים לפניו להודיע לך שיכנע אדם לפני אחיו הגדול שנאמר כגד את אישך לרבות אחיך הגדול כו' פי"ג עוד טעם פ"ט הסוד על כיבוד את הגדול: בויתי ת"ח, ארז"ל המכוה תלמיד חכם אין רשואה למכתו, ומלינו עוד דכברי רז"ל אשר חללת דינו של אדם כר"ס ויו"כ הוא על ציווי תורה ולומדים כו' וכמונה אותם הוא מכוה להכניסה הקדושה פי"ג כאורך: בויתי את חבירי ברבים, זה קאי אף שלא בפני חבירו דהיינו במדבר עליו בפני הנכרות שלא בפניו וכיוצא:

גולתי, עבירה זו צריך הרחקה עד מאוד כי א"ל לירד לטובה כו', בהשגת נטול כא לירי גול ומעט שאין לו תשובה כי אינו יודע כמה גול לחבירו כריות שהיה יכול להגיע לו מחסורו זו והרבה פנינים כיוצא בזה וכ"ס בגול גמור מי קא מיירי, ואף זה נקרא גול כמה שהעשירים מכבדים על הכינויים והעניים המסים והאכזריות נכדי להקל מעל עמם, הנה כדור המכול כתיב קך כל כשר בא לפני כי מלאה הארץ חסם מפניהם, מה ת"ל מפנייהם אלא מפני הפעושים שידם חרפה והם פני הארץ ופגריה"ל על פסוק ויכרעו הים על כל פני הארץ ולכן חייב כל פגם ומנהיג להיות רועם נאמן כו' (ושלל להיות ח"ו בכלל מ"ש רז"ל כיון שבעשה אדם ראש למטה נעשה ראש למעלה, ומאמר הספלא היה הוכח בעירוש המשינות לרבינו הרמב"ם בחס' אבות פרק ראשון וכדברי רש"י בטורים פרכת במדבר, ובמזמרת המחור סימן כ"ו נר' א' נפיק א' כלל ג' פי"ג) גם זה ככלל גול מי שיש בל ידו לעסוק בחיזה מלאכה ואינו רוצה ופושט ידו ללדקס כגוה גוול שאר העניים היותר לזרכים ללדקה, וכ"ס מי שאינו צריך כלל ולוקח מן הכדקה ככר ידוע הפסק של רז"ל עליו, והרבה מיני גול יכול אדם לעיר בשבילו ויתרחק ממנו כגון סין לדק ואיפת לדק וכיוצא בהכס: גנבתי ע"מ להחזיר, למיקט או לצער, ידוע מרז"ל על זה, והרבה רפות עושה בעבירה זו, חדא שמלער את חבירו, ולפעמים שואל לו חבירו לא ראתי דבר זה והוא מעשי לא, ולפעמים יש לחוש שמה שכתב מחזורי"ו איתו ממנו איתו דבר שגנב על מנת כו', וביותר יש לחוש בירגיל את ילדו הרע כגניבות ע"מ למיקט ולבסוף יבוא ח"ו לגניבה ממש כי כן דרכו של ילד"ר על כן בני הורה ואל תיגע כמה שאינו שך אשילינעל מנת הנ"ל: גנבתי דעת המקום ודעת הבריות, עבירה זו קשה היא במאוד ונקללת בלאו דלא תגנוב ומליה היא בין הכריות ובפרט כהולכי רגלי שגונג דעת של חבירו כהתחננות האורח ומגלה לבעל פגנתא, או בהכרס אופנים כאלה איין קך וביותר שבת באנשים הלכועים הפושטים עמם לחסידים ואנשי מעשה שגונבים דעת המקום בסוכר בדעתו שהוא חביב לפני הש"י ונקרא חסיד, וגונג דעת הכריות ג"כ בחוסן זה כו' ומי ימלא גודל פונס עבירה זו, והאברקנאל ז"ל פי"ג מ"ג ביבטיה כי יום לכה' זכאות על כל גאה ורם ועל כל נאז ושלל והכשל מנאזר אמנם רז"ל כי הש"י ישיביל או כל מיני נסות רוח כן גאה ורם מפניו וכוון והן נאז מפניו בלבו ושלל מכוון לפני הבעל וזה פי' נחמד הוא, וכן' אור החיים הק"ס יתרו על לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא פי' לא תשא ותרוסם עליך דגל יודעי לומר שה' אלהיך הוא ואתה עבדו וכאמת לאמתו הוא לשוא כי איך עובדו בלב שלם רק לפנים למראית פין נראה ממך סימני עבדות ה' כי לא יוקם ה' כו', והכלי חמדה הק' פי' מ"ג בהוסע סכנוי ככתב אפרים ובמרתם כו' יהודה עוד רד עם אל שגורא לבני אדם כאלו הוא עוד רד עם אל ועושה רצון יתבי', וזה קדושים נאמן כמתחזק עם אנשים קדושים נראה כאלו נאמן עמם והכל ככתב ובמרתם כו' וז"ל במשלי סי' ג' כי תוענת ה' גלוז ואת ישרים סודו פי' בלמת הוא אשר כגלוז והרשע הוא מתועב ושנוא בעיני ה' מחמת מעשיו המקולקלים והוא גלוז ומקולקל במעשיו ומדותיו הרעים אף למראה עיני בני אדם הוא מתנהג בדרך הישר כדי שיחשבו השולש שהוא לדיק, ובמראה פנים ופעמים שאינה אהבים כשרים מדברים ומתעלים בעיני יראת שמים ובעדות סכורא גם הוא מכניס ראשו ביניהם ונותן פלס איך להתנהג בעיני יראת שמים, וז"ל ואת ישרים סודו, והכל הוא מפשה ולחון לא כלל שלם שאינו עושה כלל מה שאומר: גליתי סוד חבירי, טוע מרז"ל מס' יומא מנין לאומר דבר לחבירו שהוא ככל יאמר כו' וכן' חרדים הק' מניאו בניין ל"ת מדרגתו, וכס' פתח פניו כי ירגיל אדם א"ע להיות נאמן ואכסר דבר ולא יגלה סודו וסוד אחרים כגון חופן, יתקיים מאמר החכם חתי א"ל בני קברי: דברתי דברים בטלים, ארז"ל השא שיחה חולין עובר בעשה, ובני כריתות הם בבית הלשון, וכרית שמעור כמו שהמוליא ז"ל מוליד בד כמו כן המוליא חלה לנטלה הוא כמוליא ז"ל זה מוליד גשמי וזו מוליד רוחי ועי"ש: דברתי אחר בפה ואחר בלב (ארז"ל פ' ט"ג שלשם הקכ"ה שואגן וז' מהם המדבר א' כפס וז' כלל כו' כאורך: דברתי במסוקי דומרה, דברתי בתוך קדיש וקדושה כו') הלא כל זה ככר וכלל כדבור ככ"ל ה"ל אך ככר הגדול כו' ז"ל פרט כל זה להראות שזה חמור מזה דהיינו המדבר כפסוקי דומה ועוד יתבאר חמור המדבר בתוך קדיש כו' :

כשתי

(שורת יוסף)

חבירי. דברתי בשבת דברים בעלמא. דברתי לשון הרע רכילות ושקרים. דברתי על שוכני עפר. דברתי ניבול פה. דברתי בין ברכת המפיל לשינה:
העויתי. הרעותי אשר עשיתי. הבנתי על בתולה או על אשת איש. הסתכלתי בערוה. הסתכלתי בבגדי צבעונים של אשה. הלכשתי כלי אשה. הרהרתי ביום ובאתי לירי קרוי כלילה. הקשיתי עצמי לרעת. הוצאתי במוד זרע לבטלה. הלכתי אחר תאוות גופניות. הלכתי בגדולות ממני. הלכתי בקומה זקופה. השגתי גבול חבירי. הרימותי ידי על חבירי. הכיתי חבירי. התכבדתי בקלון חבירי. הלבנתי פני חבירי ברבים. הוצאתי שם רע על חבירי. הרגתי כינה בפני חבירי. הרגתי כינה על השלחן. התפללתי בלא כוונה. התפללתי בשעה שנצרכת לנקבי. התפללתי בשכרות. התפללתי כנגד צואה או מי רגלים. הלכתי בבית הקברות ביציאת מגולים. הרהרתי אחר רבי. הוריתי הוראה בפני רבי. הסתכלתי בקשת. הסתכלתי בלבנה בשעת חידושה. הסתכלתי בידי הכהנים בשעת נשיאת כפים. השלתי אימה יתירה בתוך ביתי. הרהרתי בעבירות. הרהרתי בדברי תורה במבואות המטונפות. הוצאתי מרשות היחיד לכרמלית ומכרמלית לרשות היחיד בשבת.

פירוש

השגתי גבול. בני הזהר מליכות ככלל ארור מסוג גבול כו' והוא מקטני אמנה שאינם מאמינים בה' ובהשגחתו משמתי בהשגחה פרטית על כל איש ואיש כי אם היה מאמין בו' לא היה לכוז לגזול ולחטוף הכל כי לולי ה' יללית אותו מה ויעיל כל עמלו שיטמול כי אין חכמה ואין עצה נגד ה' ית' בכן בני שמע בקולי ולא תשמע לדברי הרשעונים שקורין מעקלקלם אשר יפתחן כי כן דרכם שמחליפין דבריכם בעשר מונים ומכאן לכוזר את ועושים מקח גמור עמו ואחר הולכין לכוזר אחר באופן זה גם כן וכן לגלישי כו' ומכאן נשך את ממה נשך את האחד לירי השגת גבול כי הי מנייהו מפקח שהרי עם כולם עמו מקח גמור אוי להם שחוטאים ומחטיאים את הרבים בכן יזהר מהם ואל תשמע לעלמם ואלו עוב לך סלה וכוזר היעב מרז"ל המהפך בתורה ובא אחר ונטלו נקרא רשע וכ"ש כשמשיג גבול חלילה ותלטי: הרימותי ידי על חבירי. זה אחד מד' טקראים רשעים. הפושט יד להכות חבירו אף שלא גבול והלבו ואינו משלם. ומי שיש בו עוות שאינו מתבייש בפני גדול. ומי שהוא בעל מחלוקת כמ"ש רז"ל: התכבדתי בקלון חבירי. דבר זה נמלא ונכתי בעוה"ר ובפרט בין המלמדים שמגנין זה את זה בפני אבי הילדים ככדי שיתכבד הוא בעיניו וחבירו יתגנה. וכן בין שארי תלמידי חכמים שכל אחד אומר על חבירו כך מעשין כך דרכיו ואינו ת"ל איני הולך בדרכיו כו' וכן דרך אחרת יש לי כו'. ודבר זה הוא אחד מן כ"ד דברים המעכבים את ההשוכה עיי"ש עוד: הלבנתי פני חבירי ברבים. ארז"ל ג' שאין להם חלק לעוה"כ וגם יורדין לגיהנם ואינם עולין (אם אינו עושה תשובה בלימה בחייו) המלכין פני חבירו ברבים. והקורא לחבירו בנינו. והמכנה שם לחבירו: הוצאתי שם רע על חבירי. כתב בשל"ה יש להתעורר עד היכן מגיע עונש מוציא דעה שגורה רע לעלמו וגורם רעה לכל העולם כדו עיי"ש (וודע שלבין הרע הוא האומר אמת על חבירו ויאלצת שיר הוא שאומר שקר): הרגתי כינה בפני חבירי. ארז"ל כי על כל נעלם ויניח האלמים כמאשע זה ההורג כינה בפני חבירו וממאס בה. וכן כל דבר המאוס תוזכר שלא לעשות בפני חבירך כגון לרוק בפניו. ומזה תדין ק"ו איך אתה לריך ליוהר ולא להרוג כינה ובלא לרוק גבה"כ שפוגע בכבוד השנייה ככ"ו וגם בכבוד חבירך אשר רואה דוק על הארץ. ואל תהנה הולך במתיר בשו"ש ולפספס בגליו הרוק: הדגרת כינה על דברים. ודבר זה נמלא לפעמים שבהכרח שלם השולחן דומה למוכח: התפללתי בשעה שנצרבתי לנקבים. ארז"ל שתפלתו תועבה. ועי' כס' יבוס"ה וגם' דרכי לדק שזה מנטל גדול לכוונת התפלה ושיתגלגל מוחו במחשבות זרות ובפניות כשפת התפלה ע"י. שמתפלל בלא נקיות ע"כ אחי אחי אל יקטן בעיניך דבר זה כי נעלם ונשא הוא למאוד ומי שיש לו קצת יראת שמים כמתת הוא יראה זה בחוש: התפללתי כנגד צואה ומי רגלים. דבר זה נמלא לפעמים כשארס לומר לו מתפלל כתינו וכוונת הולך לנקביו ואינו משגיח בזה ע"כ מאוד לריך להשגיח ע"ו לכבוד הקבים ותורתו הקדושה. גם לפעמים קצת עמי הארץ מכיחין את ילדיו לכהכ"כ ולפעמים יואלים לנקבים פתאום ואין אדם רואה זה תיפק נמצא הקהל מתפללים כנגד מי רגלים או להם שמחטיאים את הרבים ופוגעים במקום קדוש שבראש השכינה ככ"ו. וזאת זה ענינה גדולה היא שמעשעין בילדיהם וסורקין מעליהם מורא השכינה כו' ע"ש: הלבנתי בבד"ק ביציאת מגולים. ארז"ל זה משום לועג לרש וגנאי לשוכני עפר וכמתכבד בקלוסם ח"ו ורוב עולם אין נוהגים כזה: הרהרתי אחר רבי. ארז"ל השועה מבינה עם רבו כאלו עשה מבינה עם השכינה: ע"י. כל המתעטע על רבו כאלו מתרעם על השכינה. וכל המסביר אחר רבו כו'. והעובר ע"ו לערקי' תיית לדין דלית ליה אסותא. ע"כ בני התרא אף שרבוך אומר לו עושה דבר שאינו הגון לפי דעתך אל תהרהר אחרת שארז"ל בת"ח אם ראייתו עובר ענינה אל תהרהר אחריו שודאי עשה תשובה כ"ס וק"ו אחרי רבוך מובהק שתלילה לך למסביר אחריו או לפגום כבוד דבר כנוגע לכבודו כגון ליטב על מקומו או ליתן לו שלום כיד ליד כו' עיין בהו"ע י"ד: התכבדתי בקשת. בניס מהסתון אינם נוהגים ע"ו ושי"ש אזהרה גדולה ע"ו ושאיסור גדול להסתכל בקשת המתגלה דעולם ועיין היעב כוה"ק פ' נח: הסתכלתי בכהנים בשעת ג"כ. ונדע האיסור כי השכינה שורה בידיים ע"ש: השלתי אימה יתירה בתוך ביתי. סוף כל לירי ע"ו ג"ע ש"ד. וארז"ל אפילו לדבר מאס לריך שיאמר ככה נבחת כמ"ש ג' דברים לריך לומר בתוך ביתו ע"ש עם שחיה עשרתם ערבתם הדליקו הכר וקאמר עלה. נבמאר שארין למימר להם בניחותא (ועיין במה"ס שו"ף ז"ל שכן מ"ש לבון אמירה לבון רכה ולא קאמר לשאול או ללוות גם מ"ש בתוך ביתו הדול"ל אל בני ביתו מזה מוכח שארין לומר להם נבחת כמתכבד אל עמלו לכך בתוך ביתו: הוצאתי מרשות כו' בשבת. ע"ל כהלכות שבת ותפסם שערות ראשך ומאס תראה איך איך נוהר בחיטל שנת ואין פגמת כל ימיר ככבוד הקבים לעבור על מצותיו ע"כ תתורה ותלשוק לה' כלל (פירת יוסף) רב

הלוי'י מסון בלא שטר, הלכתי בנילוי הראש, החוקתי במחלוקת, הגדלתי עשות פשע וגם רשע, הלכתי אחר הגאווה, הזכרתי השם לכמלה: הנית השם באותיותיו, הרמותי קולי בתפלה יותר מדאי, התפללתי אחורי רבי:

והרשעתי, ואת זכר שכבתי משכבי אשה ונשכבתי, **זרתי**, וללתי וסבאיתי, זניתי אחר לבי ועיני, זרמתי זרעי (לשון שפיכה): זניתי עם פנויות או אשת איש, זרקתי צפרני, זלזלתי מורי ורבותי:

חמסתי, הנפתי, חספתי ממון אחרים, חמדתי גשים נכריות, חבקתי או נשקתי אותן, חמדתי ממון אחרים, חויבתי ממון ולא פרעתי, חשדתי בכשרים, חשבתי מחשבות רעות, חבלתי חבירי, חויבתי גלות, ומלקות, כרת, מיתות ב"ד, חללתי שבתות וימים טובים ועשיתי אב מלאכה (פלונית) או תולדה מלאכה (פלונית), חטאתי בילדותי ובזקנותי:

טפלתי שקר, טמאתי את עצמי בדברים הטמאים ומתוענים, טממתי את לבי, טעיתי בהוראות, טעיתי בדיני מסונות, טלמלתי טוקצה (פלונית) בשבת, **יעצתי רע**, יחדתי עצמי עם גשים, יחדתי עצמי עם פנויות, ישנתי על ערפי ופני

פירוש

שכר וכפלי מים שימחול לך על העבר ותראה לתקן להבא ככל יכלתך לקיים שמירת שנת פלאי"ט: הלכתי בנילוי הראש, מזהו ונמצאת בכל ישראל תלך קצתן גדול ומגמתין שלא לילך בנילוי הראש אפי' במקומות המוכרתיין מהו ראיתי בקטנים שאינם זכרים כ"כ נבתי מרחללות או בעת השניה ויש לדקדק ולהזכירם גם על זה שהיו כל העמים שיש לעובד בוה למזות ה' ית' וזה מהתינוך בניס, וכספר תולדות שור כתב הגאון שם וז"ל וכס' באר סיבב נתן טעות לפני המעינים מ"ש כשם רש"ל ז"ל דלויכור גילוי ראש הוא דוקא תחת אויר הרקיע ואין כן דעת שם סופר קדמון הוה כתרף אע"ג דרש"ל כתבו כשם י"א מכל מקום במסקנתו ממשע להדיא דלא ס"ל הכי ופשיטא לטעם שבי' ה"ו מאוס חוקת הטובים דאין מקום לסכרף וז' דלדרכה עיקר החוק בלהם כשגתם וקומם צבית ולא בהילוסם כדרך, אלא אפילו לטעם הגמרא והרמב"ם שהוא משום שהשכינה למעלה מלאש אע"פ באויר הרקיע תליא מילתא ולכן ישתקע בדבר ולא יאמר בו', וראיתי מדקדקים אפילו במרחץ מניחים מעליה על הראש וכן נהגתי משודי עכ"ל: החוקתי במחלוקת, עיי"ש באורך: הלכתי אחר הגאווה, עיי"ש באורך מאוד וקלת דכריו, לרבי להתרחק מהגאווה אל קהה האחרון וזה הכלל נקוט בידך שכל מי שהוא לכוש בלבוש הגאווה פושט מעליו כל הלוכשים אחרים הטובים לו ולשמתו כו' ודע בני שכל מי שיש בו מדה הרעה והמאוסה הוציא שהוא גסות היות פוגם בכל הספירות עד אין סוף ב"ה כו' וידוע שהתורה אין מתקיים כמי שדעתו גבוהה הוא ספרות ומסלק התורה והשכינה מעליו שלא יוכל לשרת עליו ופוגם בכל הספירות והשמות של הספירות עד אין סוף ב"ה ואין קץ לפגמויותו ורבינו הק' ב"ה"ס כ' כי האדם אף שהוא מלא תורה ומצוות ומע"ט רק שיש בו מדה מגונה כהלוה והתפארות דומש למי שיש לו הכיית יין משובח מאוד ועושה חגיגות כשילוי נקב קטן או מאכד הכל לדעת כו' :

ואת זכר שכבתי משכבי אשה ונשכבתי, ארז"ל אשר ישכב את זכר בין גדול בין קטן ומיתתם כשקולס ולנה עבו גדר שלא ישכבו בני זכרים ביחד וארז"ל ששון זה הוא אחד מ'ד' דברים שהתורה נלקה עבורם (אוי מי ויכל למלא גודל ועולם שון זה ועיין בפה"ק ותספר שערות ראשך על זה, וכפ"ה שביט זה בין הכתורים ולפעמים גם בני תורה שלומדים בתורים שהולכים לטייל ועושים מעשה נערות ובאים לידי זרע לבעלה בלי ספק כל אשר נהודע וזה כמה פעמים שמתולדים אח"כ הם בעלמם שזמו שמים על שון זה כהורא ופגום למאוד וה' ירחם על עמו ישראל ויטהר את לבבו ולנכחו לפגודתו, העבר עינינו מראות שוא כו') ויישכ היטב שכר עבירה כנגד הפסדה, ופ"ל ב"ה בתיקוני תשובה על זה רל"ג תעניות, ע"כ אל יסתור חטאים ואל תלך בדרך אחס מעט נגלך מנתיבתם ואלו אשרי לך ותזכה לרב טוב האסוף פין לא רחם ושכרך לפון לעוה"ב בלי שיעור אס תכנוש ילך לכבוד הכורא ית' :

זרקתי צפרני, גודע מרז"ל וזרקן רשע כו' וראוי לאדם לנהוג מדת חסידות ולאמרס ולא כמו אלו המלניעים כבולת ויבוא שיוכל לנח לו לידי גילוי ומשתעשעים בהם הקליפות לכן אף שהוא מהלדיקים המלניעים לרף לזכר להלניעים במקום שלא יראה ולא ימלא ומה טוב להטמינם בארץ אס אין לו אש כגון שהוא בדרך וכן יזכיר את אשון בענין העמת לפרטים ועבר ראשה בעת עבילתה שכמה נשים אין נזהרין וזרקין או תוחנין בקרב :

הנפתי, אשן תנופה גדול מאוד כגודע ע"כ ירחיק מזה בכל האפשר וכשם שאסור להתיף כך אסור לקבל תנופה דהיינו כשאדם מניח כשאדם איש המדבר עמו חניפות יגבור בו ויחמר לו מה לי ולך כדברי תנופה שערך נא מעלי והאיש אשר ישפה זאת ודאי תנא עליו כרכס מהש" : חויבתי מסון ולא פרעתי, ככר גודע שנאמר עליו לזה רשע ולא ימא ואין חילוק בין שניה מוזמנים בין שלחח איש חסידה וכ"ש אס חייב בעד פעולת שיער אפי' יותר חמור כאס שתייב בעד שכר לימוד בניו וכיוצא בכולם אס עבר נקרא רשע כו' וידוע מהאר"י ז"ל שהיו יותר מיתן פעולת שיער קודם תפלת המנחה כדו' שלא יעבור ככל תליו, ומה מאוד אצחומס על הרעה הוציא מקלח ארשים שנהגים לדחות את בעלי חובתם כלך וזכר ולמחר לא אהן ממש כו' ויותר בע המעשה מכמה ארשים שמכונים את בעלי חובתם כשמבקשים מהם את שלכס, ע"כ כשאין להם גבלס בומן הסדרון ראוי להם לפייס את המלוה כמעט כך ובקשות ובתחנות וזולת זה הם נושלים דלת כפני לוין עיי"ו ופתידיס כס ליתן את הדין :

טממתי את לבי, כגון מחללים המעמטמים לנו של אדם כגון לכ בהמס ועוף מפני שרות הבהמות שורס בהם ואס אדם אוכלם מתדבק בו רות טפשות ובכחה : (פורת יוסף)

כפתי

זפני למעלה, ישבתי במושבי לצים. ישבתי ודברתי בנגות. ישנתי שינה של שחרית, יצאתי מבהב"נ כשהספר תורה היתה פתוחה, יהרתי (לשון נאווה).
כזבתי, כפרתי, כעסתי את ה' ית', כניתי שם לחבירי, כבדתי חול יותר משבת, כהבתי בחוה"ט, כפיתי טובה, כעסתי, כוונתי להויק לחבירי.
לצתי, לא שמעתי בדברי תוכחה, לא שמעתי אל החכמים, לא דקדקתי במצות, לא קבעתי עתים לתורה, לא נשאתי ונתתי באמונה, לא עסקתי בפריה ורבייה, לא צפיתי בכל עת לישועה, לא שריתי בצער בשבול צער ציבור, לא נשאתי בעול עם חבירי, לא מחלתי על עלבוני, לא התאבלתי על ירושלים, לא הלכתי בדרכי הש"י, לא כבדתי שבתות וימים טובים כראוי, לא השלמתי בכל עת הפרשיות שנים מקרא ואחד תרגום, לא קיימתי בכל עת שלש סעודות, לא הברלתי בכל עת במוצאי ימים טובים, לא שמעתי בקול אבי ואמי, לא קמתי בפני שיבה, ולא הדרתי פני זקן זה שקנה חכמה, לא עמדתי בפני רבי משראיתו מרחוק מלא עיני עד שנכסה ממני מלא קומתו, לא למדתי את התורה לשמה, לפני עור נתתי מכשול, לקחתי שוחד, לויתי ברביה, לקחתי ריבית, לא עשיתי מעקה לביתי, לא עברתי על מדותי, לבשתי שעמנו, לא עשיתי לפני משורת הדין, לא נמלתי חסד, לא הקברתי קרובי, לא קבלתי עניים בסבר פנים יפות, לא התפללתי על מוונתי מדי יום ביומו, לענתי על ד"ת ודברי קבלה, לא התפללתי על רשעים שישובו, לא קבעתי מוזה בפהתי כראוי, לאכול ולשתות עם עם הארץ נתחברתי, לא הודיתי על האמת:
מדרתי, מלאתי פי שחוק, מטיתי דין, מאסתי בתורתך.

פירוש

כפיתי טובה. כל הכפוי טובה כאלו כופר בעיקר ע"ש כחורך:
 לויתי ברביה. ארז"ל שזה אחד מהדברים הנורמים שממון נפלי בתים יורדים לעמיון דהיינו משהי שפרות פרועות, ופוסקי לזקק נכבדים ואין נוטין. ומלוי ברביה. ומי שיש בידו לזרות ואינו מוחה (והנה ענין זה ארוך מאוד להעתיקו רק אעתיק ב"ה מ"ה הגאון החסיד מ' עזריה בס' זינה לעתים וז"ל אם מלאה הארץ מילתא דס עניים מולרבים ככאים לדי הכרח הלוואה מן העשירים ויחלום כדי עולם נכמה מיני ריבית קאולה והרגל כ"כ עכירה זו עד שדכו בה רבים ולא החשיבוה לבלום. ואלו יוצר ירכו סיעת אנשים ישראליים ויקרבו למקוין של נכסים ויראו אותם כפרהסיה אובלי כבר החזיר השקן ועכברך יאמר לו העדה לרגום אותם בלכבים וסוף סוף אינו אלא לאו אחד גבירא שחייב עליו מלקות. וכאן רואה לעינים כמה מלוי ברביה אשר נכללו בה שבה עבירות למזה כעודע ומהם ללוב לערנ ולעקים ונכופר והחכם יתרישון אין פואה פה ומלפף ומה נאמר מהמתכבדים בעיניהם נלמתי נגוע בקאה האיסור הזה אך עושים מהכנות על הכתום ומלנים להם משות וסס דרים כחכם כלי סוס יוכיו כו' ומחכים שזה מותר לחלוטין וזה באמת רבית גמור עיי"ש. ורבי לי עמסה מדוע בעינים כלה לא יוכלו פי המורים אשר יודיעו דרך זה ולכו לכל יכשלו בה. וזכור נח סיטע מרז"ל כזה מ"ה מביאים עדים ונללו וקולמוס וכתבין פכ"ה כבר בלכתי יכאל רחמנא לילן ולישוכן עיי"ש. ובספר דרך חכמה מביא כסר רבנו ז"ל וז"ל המלום נרביה מתמוטט וממונו כלה ואכד העושר שלו בעיני רב אפילו ממון שהלויח כועת אפו. ועושר ששע בשפסע נח פרוטס של רביה ומכלל את הכל ולא יקום חילו וחמיתו עדי אוכד כמרז"ל בא זה אויבך את זה. המלום נרביה לא יעמוד בתחית המתים. וארז"ל שנמתים שהחיה והקולל נאלך א' שלא היה מפני כי כבדך נתן חיו לא יחיה. וארז"ל אפ"י שיש מלאך מליך כו' על העוסק שאר עבירות ומזכיר עליו זכות כו'. ועיי"ש עוד כחורך מאל: (וישוב ויתודה אלעבר ויהאך יהיה התשובה עיין בחו"ס בער התשובה. ויתקן. ומאן והלכה שילום תמיד עפ"י היתר עיסקא כתיקון הגאונים ז"ל וכראשם מאור עינינו החסיד הגאון הסמ"ע ז"ל ואפוי ההיתרים מובאים שם באר סיטע כספר ד"ת כ"ל עיי"ש. וכן חכמת האדם על יוד. ויותר נכון לטאול תמיד את פי הדיונים שבעירו והם יורו לו האמת עפ"י דיני תורתנו הקדושה ולא יהיה כעור ממשה כחורך ולא ידע כמה יכאל: לא מחלתי על עלבוני. וזה האיש מדת סדין מתעורר עליו מדת כנגד מדת לגל ימחלו לו של חטאיו שטח להש"י כו'. לא התפללתי על מוונתי מדי יום ביום. כי כבר ארז"ל שחייב האדם להתפלל על מוונותיו תגרשם כמ"ה וכפשיעם שולחה חמס ועדיין לא נבה ואנינו ית' מטעם על למעלה בכל יום זיוס שכתעוררות דלתתא העעוררות למעלה כו' עיי"ש ועיין זה"ה פ' בשלח פ' המן: לא התפללתי על רשעים שישובו. ארז"ל מזה להתפלל על הרשעים שיחזרו למוטב ולא ירדו לגינסם. ועוד ארז"ל אכור לאדם להתפלל על הרשעים שיחלקו מן העולם כו':

מלאתי פי שחוק. ז"ל כ"ה הקצר לא ימלא פי שחוק כו' כפרט שראוי לאדם להיות מתאבל על מונותיו וכמ"ה כאלל אם קודר שחתי וכמו שאלל ממעט בדבורו וקולו נמוך וכל תועותיו והילוכו עדי' נזיר האדם להיות לפי כשנות המות את נפשו והשפילה לרגלו ושקר אותה ממקור החיים לתקום המות. גם יתאבל ולא יכניס בפי שמתה כלל על חבילות הכניסה כי מונותיו מלרבים גלותה ואזו בגלות מוכסין לער על לערס כי בן כסיל חנות אמו וכעונותיו תגרשם כמ"ה וכפשיעם שולחה חמס ועדיין לא נבה ואנינו ית' מטעם על גלותה שנאמר במספרים תכנה נפשי כו' ומן הראוי שדמה בגלות לקונו ית' כמנו שהכניסה כמ"ה בגלות הקול נסתלק ממנה כו' כך הוא נזיר שילאם עלמו. וכמו שעליה נאמר וספלת מלך תדכרי ומעפר תכה אמרתך כך האדם יסי (פורת יוסף)

קול

סמרתו לשפוך דם. מסרתי דין לשמים. מנעתי מליקח אשה:
נאצתי. נדרתי נדרים ולא קיימתים. ננעתי באמתים. ננעתי בכנינה בשעת התפלה.
 ננעתי בשוק ובירך ובשאר מקומות המכוסים בשעת התפלה והתורה.
 נהנית מקול אשה ומטריאה. נהתי עיני כפנויה בא בשפחה. נאפתי ביד. נהנית

פירוש

קולו נמוך כאלל. וכשנו מאוד כמ"ש הנביא אין מנהללה מכל בניו ילדה ואין מי שיעשה תשובה כראוי להעלותה מגלות ליחיה דבעלי ואין לאותו היום שיתבע הקב"ה עליון שכינתו ממנו. לכן כל אדם יעשה תשובה טרם התקעה אבר לא תועיל בו' עיי"ש: מהרתי לשפוך דם. נכלל כזה המכונה איהו אדם דלחיל סומקא ואית חיוורא כשפיקת דמים כאלה אין חסרין עפ"י הרוב וכיותר כלומדים ד"ת וכן אחד מן הכלל למלאות בקאת דכריות דכיוון אותה וכפרט כשהוא כסוף הוא עני שפיקא שחמת מהכן כווייה בעיניהם כו' עיי"ש: במסרתי דין לשמים. כווייה ק"ק כמה ממונין אינון לעילא דלתפקדון על אינון קלי או אינון דמסרי דינא על חכרייה כו'. (ועיין במס' כ"ק וכן' שיטה מקובלת שם גודל עון זה):

נדרתי נדרים ולא קיימתים. ארו"ל כל מי שטורד ומשהה את נדרו סוף בלא לדיד ע"ז ג"ע ש"ד ולה"ר כו' פ"ש כל מי שטורד ומשהה קובץ את אשתו כו'. וארו"ל בעון נדרים כהם מתים כהם קטנים כו' באורך. והנה כע"ס בעולם אין חסרין על הרוב כנדרים שטורדים ככה"ל והתון אומר בפירוט בעבור שגדר כמ"ס לזרקה ובה גונבים דעת העליון ודעת חכריות. וזה שמכרך את חכירו זו בעלמא חנוסה וכמה פעמים שאינו מכרך לעני רק לעשיר הוא רק חנוסה כעד איהו עובת הנאה שעבר או שעתיד לקבל ממנו הכי הוא גונב דעת המקום ודעת חכירו כמה שפוסק לזרקה זו כלשון נדר אינו משלמו כו' ועון החנופה גדול מאלד כמרו"ל שמיא חרון אף לעולם. ואין תפלתו נשמעת. ואילו עוברין כעניי אף מקללין את בעל החנופה. ובלתי אפטר להעתיקו פה. אך קאת דקאת חזן כי גרוע חזן זה מאמן יומתה כי אם אל אלה תט אונך לשמוע ולענות חזן אחר מי שבירך לאשתו וכינו וקרובין העניים או שמכרך לאיזה חולה כ"מ שבכנון זה אין לך שום חנופה. והנה מלאכי כסם גדול אי' אלא יאמר כבוד מי שבירך בעבור שגדר כ"א בעבור שיתן שאלו אין הכסף גדול כ"כ כסם שפעמים יקרה שלא יתן ואפ"כ לר"ק ליותר שישלם כו': נאפתי ביד. הנה עיני עון ז"ל יאריך מאוד ובלתי אפטר להעתיקו פה. אך קאת דקאת ז"ל ס' הקדוש כדר כיום? במס' נדה אמר עולא יבב לו קין ככריוו חתקע כריוו ולא יעשה רשע שעה אחת לפני המקום. אף לאינים שככה שומעות אף לעינים שככה רואות עד הין מגיע קדושת ישראל לבין אביהם שכשמים והרואה והשומע זה אף לא יהיה נוף כל ימיו לפני המקום ב"ה כי כמה וכמה פעמים עבר על זה ומי כוא אחר נקי מזה ויוכל כל אלה לקרוא רשע מרובע לפני הקב"ה כהם מלא אינון שעבר על זה כמה פעמים. ואי"ל אם הוביע ידו למעט לחכך עלמו ומן החיובך בא לדיד חיימוס ומן החיימוס בא לדיד זרע לבעלה. ואי"ל אם הוביע ידו לרצונו גלי כהם גומת. ואי"ל אם הקשה עלמו לדעת שהוא חייב נדויו. ואי"ל אם ח' הוי"א בידו זרע

ככונה למלאות תאוות שהוא שגאוי ומצותק לפני הקב"ה ואינו זוכה לראות פני שכינתו והוא רע לבאים זרע לנדרות. משמית לבעול וכפרע אם שבור. אילו היע ועשה הדבר הרע הזה בפני אביהם או חכריות או בגרם לעשות לאחרים שחילל את ה' ומשא והחטיא בהגדלו עונו במאוד עד לבאים. ומה גם אם בא על הוכר כו' כיצד ירים ראשו כיצד יאכל וישתה כיצד ילבש בגדים נאים והכנדים האואים שעליו לכלבו נמש ורמותו ונבמתו עד שהחתיקוהו מלפני ארון כל הארץ ית' וית' ובת מלך הכבוד בזה ענפוה ועשו עמה כאלה הנכלות ויצד יבמת ויגיל כיצד ימלא שחוק פיו כיצד יאמר בשבח האחרים ואין תתנו כ"א לקלתי וילבש שחורים ויחטף שחורים ויעשה גולם נפשו יום אחר יום עד שהוא בעלמו יראה עלמו נכנס ויבטל ויבשר וענה ונאלל חלבו דמיו ונתמעט בו תאוותו והנאלתו ואומר שלא יבוב לעון הרע הזה וילבש שק ויבטל על העפר וילקח ככל יום עד יתקף וירא ה' מן הבאים כי חנון ורחום

אלהינו ית' ומרכה להשיב ולא חפץ כמות המת כו' ואין לך דבר ששומד בפני תשובה הכלמה כו' ימינו פשוטם לקבל שום ככל לב ומתחרטים מעוותיהם ולבם מר ונאלתו וזעף על כל מה שעשו כו' עיי"ש עוד באורך מענינים כאלה וסדר הקדוש ר' אברהם מוסקין ז"ל החודה בתוך קבל ועדה ע"ז וכה נזות או' מי יודע כמה נפשות המתתן פ"י חטא זה. (כנודע שהטא זה גורם מיתת בניו ר"ל) ואלה האנן מה עשו ומה חטאו ומה פשעו. שפכו

בגמס דם נקי וע"י לאמר והנה דמעת העשוקים ואין להם מניח. והנביא הק' לזות גס ככפיק נמאלדו דם נפשות אכזובים נקיים. כווא אחי כווא רעו נחוש כל לכבוד וילזרו ית' ונשית לב לחלוני רעה זו (שעשיית עבירות נקראת חולי באמת כמ"ס הבינה לפתים על פסוק חלתי היא כזות ימין עליון לא כמו שחושבים העולם שחולאת הגוף היא נקראת חולי לא כן אלא שתיקר חולי בני הוא חולאת הנפש כשאי משנה ימין עליון ואי כוואך בדרך הישר לפני ית'). אבר לקלנו אורות השפע והשכחות אותם לכורות נכבדים קרעו לנכנסם ואלו בגדיים קרמו לא חמולו כל חובו לא על נתיבם שמתים נכנסים כשעושים נכבש נא מאבינו הכרתו ית' שירחם עלינו ועל זרענו אבינו מלכנו חמול עלינו ועל שוללנו ועל עשנו כו'. אף לנו מיום החוכמה כאשר יפקוד עלינו מתי"ה הקב"ה מה נעשה ליום

הדין הגדול והטורף באמור לנו הידוע נסתרות וידוע רעו עולם כמה פעמים שעברנו על זה הלא נבוס לפתים ראש אנה טליך את תרפתתו איך חפך משחור תארתו אף לאותה כובה אף לאותה כלימה חמינו בני ויאלל בני אברהם יצחק ויעקב בני רחמים רחמן נא וחובו נא על שמתקם שלא תמסר ביד לוינים ותלזקו ואין מושגים לה בין הדין ומלאכי חבלה ר"ל כי טודע מספרי המקובלים ז"ל שאין ככל עבירה ששעולם מוליד מויהין וזדין וליין כמו בעבירה זו ולאחר מותו יתהפך לארבע לדין. ויראה עלמו מסוכך מלאכי חבלה אשר פעל ועשה בעמותו המרים אף ורכבה מימינו מלערים אותו בכל מיני לפר ששעולם ומתלוין עמו בקבר כי הם בניו והם יוכנבוו כדכורים לאמר (שירחם יורקם)

מעוה"ו בלא ברכה, נהניתי מסעודת ה'חן ולא שמחתי. נהניתי מדברי תורה, נכנסתי עם רבי למרחץ ולא היה צריך לי, נקמתי ונשרתי שנאה בלבי, נלאיתי ממצותיך, נהניתי מאכילה ושתיה יותר מכדי שיעור שביעת נפש:

סרתי ממצותיך, סורר ומורה הייתי, סחרתי בדברים האסורים מן התורה: **עויתי**, עשיתי פריצות ונבלות, עשיתי עצמי כעורכי הדינין, עשיתי עול במשפט, עניתי אלמנה, עניתי דין, עניתי עדות שקר, עשיתי מלאכה בערבי שבתות ובערבי ימים טובים מן המנחה ולמעלה, עשיתי מלאכה בחול המועד, עברתי על שבועה יום על תקיעת כף, עברתי על חרם, עברתי על כל תשחות, עברתי על כל תשקצו, עז פנים הייתי:

פשעתי, פרקתי עול תורה, פניתי לבי לבטיה, פרשתי עצמי מן הצבור, פתחתי פי לרעה, פתיתי בתולה, פתחתי כתב סתום וחתום ששלח חבירי לאחרים: **צררתי**, צערתי אבי ואמי, צערתי בעלי חיים, צערתי את מי שגדול ממני, צערתי אחי הגדול ואחותי הגדולה, צדקתי יותר מדאי:

קשיתי עורף, קשיתי עצמי לרעת, קנא קנאתי שלא לשם שמים, קבלתי לשון הרע, קבעתי עצמי לשתות שכר או דבש בבית נכרי, קפצתי ידי מליטן צדקה, קצתי בתורתך, קלקלתי דרכי, קרצתי בעיני ומללתי ברגלי:

רשעתי, רבתי עם אדם חנם, רדפתי אחר שררה, רצתי אחר רוע יצרי, רצתי בשבת, רכלתי, רע לשמים ורע לבריות הייתי, רצחתי: **שחתי**, שמעתי לקול יצרי, שקרתי, שכרתי, שנאתי מוסר, שכנתי פרקן, שכחתי אותך ולא שמתי יראתך בלבי, שכחתי תורתך, שכחתי בתשובה

פירוש

לו אבינו אתה ואזי ויבטל ויעקב ויבכס בקול מר ויללה לאמר מי ילד לי את אלה, אף כס יענו אותו אתה ילדתו בעוונותיך כמרים חוללתו בפשעיך העלומים, והקמות עליך רעה מתוך ביתך, אוי ואבוי לנו על גידול בניס כאלה כי יש בני אדם באינם משגיחים לגדל בנייהם לעבדות כ' ותורתו אף שמונה נוראה היא, ואלו בניס מרים מגדלם בעוונותיו לדע לו, והנביא אוח בניס גדלתי ורוממתי והם פשעו בי, והנה נזכיר ב"ס קצת מרז"ל בזה, במס' דה"א א"ר אלעזר כל האותו באמה ומשנין כאילו מביא מטול לעולם, אמרו לו והבי טיולות ניתוין על רגליו ונראה ככרות בפכה ונמלא מוילא לעז על בניו שהם ממזרים, אמר להם מועב טיולא לעז על בניו שהם ממזרים ואל יעשה עלינו רעע שעה א' לפני המקום וכ"כ למה מפני שמוילא שכבת זרע לבעול דא"ר יוחנן כל המוילא ז"ל חייב מיתה, ור' יוחנן א"ר אחי אמרו כאילו שופך דמים: שם המקשה עלמו לדעת יהיה בנידוי ולמלא אכור דקא מגרי יזה"ר אבשי, א"ר אחי כל המוילא עלמו לירי כההוד אין מתייבין אותו במחילתו של הקב"ה, ובמס' כלה רבי אומר כל המהמם עלמו והוליא ז"ל חטוב ככהמה שאין לו חלק לעוה"ב, כל המקשה עלמו לדעת כ"ז מומר, אוי יבכ נא אדם אם איש א' יקראתו רעע ידע עמו עד לחייו והלא הוא בעלמו גורם לעלמו שיקרא אותו רעע בעולם כהנחיי לפני אלפים ורבעות מלאכים קדושים ולפני אלפים ורבעות לדיוקים אוי לאותה בושא כו' ע"כ נשוכה אל כ' כו', והנה תקווי החטא רבים אם וא"ל לפורטם ועיין בבידור תפלת הבורא בשלם, וכבר מבוארים כס' סוד יוסף ובקולור בל"ה עיי"ש ויבכרם למחוד בכבך ובקומך אל תסית דעתך מהם אולי יש תקוה מה' יתג' כרחמימוחסדיו: נהניתי מסעודת ה'חן ולא שמחתי, ארז"ל כל הנהנה מסעודת ה'חן ואינו משמחו עובר כהמשה קולות, ובכלל שלא על כהמשה של סוללות הוקירונו רז"ל כ"א על דברי תורה כי אין שמחה כשמחה התורה להתדבקים בה אבל לא באותן עמי האכז שממלאין כריסם באכילה ושתיה ואח"כ מרקדים כגדיים וזאת היא שמחתם, אבל לשמוע איזה ד"ת על השולחן לא העו אונס, ולכן ראוי לכל אדם כבר להרחיק מאותן כעודות כי הם סעודת מלוה אינו חל עליה, אם לא שידוע לו שבידו שם בני אדם כמותו אוהבי ה' ותורתו למלאות כריסם ממנה ולא מאכילה ושתיה שלא כדת, וכמה יש בני אדם קעת שעה מרואות עיניהם ומהשכיל לכותם ולדעתם שמחה של אכילה ושתיה יתיבה ודברי ללנות ולהיות נשור כל הלינה בדברי בטות וכתול היסך מרז"ל כהעור בלילה וממנה כו' היא היא עיקר שמחת מלוה, ועיין כס' תכואות שור כסופו עיין נחמד על פסוק ושבת אני את כהמחה וע"ס ולשמחה מה זו עושה):

פתחתי כתב חתום, ארז"ל לא תעמוד על דם רעך זה המגלה סוד חבירו ופותח כתב שללו חבירו לאחרים, אעפ"י שלא גילה סוד לאחרים, ועיין בבאר הגולה ביו"ד שחובב שם זה מן הדברים שיש עליהם חרם לכבינו גרשון מאור הגולה ז"ל עיי"ש):

צדקתי יותר מדאי, פירוש שכל אדם בשמוע מספרים בשבחו ובלדקתו יך מהם ואל ישמע זה כלל כדי שלא יהיה מזה בלבו ויש לחוש שלא יתעורר אנגן בגאווה וז"ל לדקתי יותר מדאי וכוא מבואר למיין: קללתי חרש, קללתי את עצמי, קללתי את חבירי, כל זה חמור מאוד, ועיי"ש במס' סנה"ל כרבה מזה ונזכר פינתם כמה רעה גורם לעלמו כהקלל את עלמו:

שכחתי חורתך, ארז"ל כל הכותב דבר אחד ממאנתו כו' ע"כ ראוי לאדם לחזור על לחוד ולפנות השתללות כפימי זכרון: שכחתי כהשוכחה ואח"כ חזרתי למעשים הרעים, הסס"ק מדברים מזה היטב רק קצת אשתק ב"ה מ"ש הגאון בספר חיי אדם, כ' ל"ב ז"ל המוכיח הגדול אמר מהל נזהר פעם א' נתחבטן אלל ביד א' וביקש ממנו למחול לו באינו יכול לנכדו קראוי וא"ל אמת יש לי איזה אוונות שפושבתי אותם לפסס אלל הם כמאנות עדיין (מורת יוסף)

ואח"כ חזרתי למעשי הרעים. שכבתי עם אשתי סמוך לווסתה. שכבתי עמה בעל כרחי. שמשתי עמה בשעת שכרות. שמשתי עמה לאור הנר. שמשתי עמה בחדר שהיו בו ספרים. שתיתי יין נסך. שכרתי בבית נכרי שלא כדת. שמחתי לאיד. שמחתי בנפילת אויבי. שנאתי את חבירי שנאת חנם. שפכתי דם נקי. שמועה ארע הודעתי לחבירי: **תעירתי**. תקעתי כפי ולא קיימתי. תאבתי לעבירות. כרתי ממצותיך ולא שוה לי. ואתה צדיק כו': רבש"ע יודע כל נעלם יוצר היצורים כולם יודע דעת הרבים ויחיד עבר הוה ועתיד. מה ידעתי ולא ידעת. מה אספר ולא דרשת. מה אתודה ולא חקרת. אוי לי כי כפי מה שהוספתי שנים הוספתי עונות וכפי מה שהאריכו חיי האריכו פשעי. על איוה מהן אתודה על הנסתרות או על הנגלות כו' וכו' הנה במסותרים תככה נפשי מפני חמאתי ובחזרתי האנח רוחי על רוב פשעי. אנא ה' ברחמיך הרבים תזכני להיות מהשבים אליך בכל לב כו' באורך מאוד ככתוב בהסידור: והאמר אותו בסדר בלב נשבר:

פירוש

ואין ראוי להסכיד ויהי היום לאחר איזה חדשים נזדמן הוא עוד לאחוז שונקד וקבלו הנפשי"כ בככר פי"י ושמע אוזו וככדו. וכשישנו לאכול א"ל הכ"כ זכר מן האוונות באמרתו שהם כחשבות. א"ל המוכיח הלא א"ל לפעם אוזו רק עקב ג' או ד' שבועות וזה כבר זמן רב א"ל כך אני עושה כלשון האוזו כבר מטוסם באופן שא"ל לה עוד לאכול אני איני נותן לה לאכול כמה ימים וע"י התענית אזי יכולה לחזור ולאכול וכן אני עושה לה תמיד. ק"ר כע"ס דכ"ו של ויהי כמ"ס הולך אחריהם כשור לנפש ויכל ר"ל כשור קודם הבחיטה מפני שיש אונן והשור סוכר שהוא לנפשו וכאמת הוא לנפשו. והנה כל חיות הקליפות הוא כאלה עושה איזה מזה והוא רשע וע"י הניחן הקדוש אשר מניע לאדם בככר מלוחו כ"ו לוקח הקליפה והוא חיותו והאשר יכבה אדם לפשו הרבה עד שלא נבאר בו בוס ניחן קדושה הוא מתנה אותו להתענות כנגושים כו' וזו כשיחזור לחטאו הוא חוזר ליתן כח בהקליפות ח"ו. (ועד"ו) ראיתי פי"י מ"ס לא תשא את עם ה' אלהיך לבוא. פי"י לא תתן כח מהקדושה בתוך הקליפות ח"ו כי לא ייקר כו') והנה הסדר הוא כערכה שיהיה האמר רחמים גדול אוי גוזה אותם וע"י חוזר ונדל כן יהיה"ל וסייעתו מנוגים בשם גושים. שמתים לאדם שיהיה טוב ואל"כ חייב יחזור ויסוד כדי שיהיה להם יניקה מן מע"ט שלו. אח"כ מלחמו ביערת דבש בתחלת ח"א. וז"ל הפייטן פרה עמך מעיים לארך מיד גושים הם הקליפות. ע"כ כל איש שבב לפני בוראו ית' על שנותיו יתחרט חרטה גמורה כלל ללם אלעזר ויקבל על לבו לא לבז לאחוז עון ועטוד ה' בכל יכלו ועי"ס עוד: שכבתי עם אשתי סמוך לווסתה. ארז"ל כל הפורש מאשתו כמזך לווסתה וכו' ליה כ"ס וזכרם שרחוין להוראה. ועיין בש"ך יו"ד סי' קפ"ד לפרוש כ"ד שמה סמוך לווסתה עי"ס: שמשתי עמה בע"כ. לאור הגר. איסור זכריות: שמשתי עמה בחדר שיש בו ספרים. כמה אין הוזהרונה לככות עכ"פ הספרים בכיסוי שאין מיוחד לו ובפרט בתפילין ראוי לככות ואף שהם מנוחים בהם כהן חוק מזה לאחוז עון ועטוד ה' מוטיל ל"א כיסוי שאינו מיוחד כעודע. וכן יכסה המזוזה אם היא מכפנים בחדר ועל הכוב טהגין אהי מעשה לקבוע המזוזה ללד חוץ של הולת דהיינו שהולת הוא בפנים והמסקוף והמזוזה מכתוף כן טהגין לעשות בחדר משכבם לכד וכן נכון וע"ס הכרת יכסה ע"לם בככר מה כו' עי"ס: שתיתי יין נסך. סענין ארז"ל לאחוד ועיין בס' יין המשוור באורך: שנאתי את אחי שנאת חנם. עון זה נורא מאוד והחריב בהמ"ק תוב"כ ועדיין מרקד בו ונתעבב ע"י ביאת משיחנו (ובפרט שנאת חנם שהיא א' בפה וא' בלב והיא מדת עבו כמ"ס הגהון הראשונה ז"ל ע"פ מיד אחי מיד עבו כי יעקב וזכרו היו גבורים מאוד ולא יכלו מן עבו רק פחדו ממנו ולו יכל להם בדרך האכזה ואחרים ובקרב ישים ארבו ויהיה לפנים אחיו וכלבו יהיה עבו וכזה מתורן הכל. וז"ל מהר"ם אלמונטנו בספר תפלה למשה. ה' לי בעוזי. אהא ה' היה ביצועתי להיליני מן עוזרי שמרתי לפנים לאוהבים ודושים לעזור לי. ואני אראה באנפי ר"ל שגאפי ממש שהם בפנים וכתוף אני בעלמי אבאר מהם. וז"ל הכל ודכתי שנאה בככותי כו' תחת האכתי יעטוני שאני אהבתי אותם והם בגאפי אותי אש"כ ואני תפלה לה' עבורם אבל וישמו עלי רעם תחת טובה ר"ל שכלנס בער השנאה עלי רק לפנים מראים כאילו רואים להיטיב עמי והרפה מכוסה תחת הטובה שהוא כמלגוס על הרעה ושנאה בלא יהיה נראה. פי"ו לא אוכל להתאפק עוד יותר ומנקה אני עליכם ומקללם הסקד עליו רשע כו' וכו'. פי"ב קינור מופגז מאוד מפניו על הידוי גדול מספר סהרת הקודש חלק שני בארובה:

סדר התפלה וקריאת הלל בראש חודש

דה"ח ר"ח ערבית מתפלל ש"ע ואומר יעלה ויבא בעבודה ואם שכת (עיון לעיל בתפלת ש"ע של חול ושם נכתב דיון): (ב) שהחית מתפללים ש"ע ואומרים יעלה ויבא בעבודה ואח"כ קורין הלל בדילוג בין יחיד בין יחיד ומכרכין עליו בתהלה אשר קדשו במלמותיו ולונו לקרוא את ההלל ולבסוף והללך וכדיעבד אם בירך לנמור את ההלל (פורת יוסף)

דה"ח ר"ח ערבית מתפלל ש"ע ואומר יעלה ויבא בעבודה ואם שכת (עיון לעיל בתפלת ש"ע של חול ושם נכתב דיון): (ב) שהחית מתפללים ש"ע ואומרים יעלה ויבא בעבודה ואח"כ קורין הלל בדילוג בין יחיד בין יחיד ומכרכין עליו בתהלה אשר קדשו במלמותיו ולונו לקרוא את ההלל ולבסוף והללך וכדיעבד אם בירך לנמור את ההלל (פורת יוסף)

גודל מעלת ר"ח הוכא כוונת פ' אחר דף ע"ט וז"ל אחר

אמר ר"ש תנינן והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בכשתו אחאי שקיל דא כדא אלא כולא כחד דרגא כו'.
 הרי לפיך כי חודש וסבת שון בשמיריך לכן ביותר לרין להזכר בתפלות ובכחמ"ו של יום ר"ח בכדי שלא יבא לידו שכתה מלהיזכר בהם יעלה ויבא כי זה נכבד אם האדם מתפלל ומתכרך בהמ"ו כנונה בוודאי לא יבא לידו שכתה יעלה ויבא אך השכתה מפאת חסרון הכונה היא. ויזהר לומר תפלת יעלה ויבא כנונה. וכלל ארלות המערב טוהגין להדלוך נרות אור ר"ח כנהב"ג וגם כתיבתם על שולחנם כמו בשבת וי"ט. ואשרי העובד ה' בשמחה וימהרו בסעודת הילה"ל לא יכנס בה כשהוא מעונה. ומונה טוב להוליך בתמיס להוסיף לכבוד ר"ח מאכל חד יתיר. וכשתל ראש חודש להיות בשבת מוסיפים עוד מאכל יתיר ממה שמוסיף לכבוד השבת איש כבדו. ואחד האנשים ואחד הנשים שון בחיוב זה. ואדרבה הן מחוייבות יותר מפני שלא חטאו בעגל כי ה"ב חדשים היו לראים להיות כלם מועדות ורגלים כשגם רגלים וכשהטאו ישראל בעגל נוטל כבוד זה מהם ויתן לנשים שלא חטאו בעגל ולכן עליהם החיוב שלא יעשו מלאכה לא ביום ולא בלילה משא"כ הזכרים אך מלאכה כגדה אסור אף להנשים. ואיש התמים יהיה ביתו מלא לדך להיות עניי תורה באוכלי שולחנו כר"ח כמו ביו"ט:

כתבו הספרים שילבש אדם איזה מלבוש חשוב גר"ח וסומך תמי"ג חליפות שמלות. ר"ח "חודש" מועד "שבת יחליף שמלותיו וממה שגמלא בתקונים תיקון כ"א שאף גר"ח מקבל אדם בשמה. תימרה. ראוי להלביש כגד חשוב:

דינים. קורין הלל מעומד ואין לסמוך עלמו לכותל או לעמוד. אם בא לנה"כ והזכור קורין את הלל יש לקרות עממה אף על פי שלא התפלל. כתב הגנ"א ואפשר כשהוא אומר פסוקי דומרה מותר להפסיק באמצע לקרוא את ההלל עם הזכור דלא גרע מזמורים שאוספים בשבת. וז"ל דלוא לא יבדך לא בתהלה ולא בסוף כיון שאומר כ"ש וישתבח אם כן איך יבדך כ"פ לכן דוקא כהלל דר"ח יעשה כן כיון דהרבה פסוקים שלא לנכד אבל בימים שגומרים ההלל לא יאמר אותו באמצע פסוקי דומרה: י"א כשיתיד קורא אומר לשים שיאמרו עמו ראשי פסוקי דהודו. ואם אין מזוין א"ש להטריח אחרים, והגאון"ע כתב וז"ל דיאמר בלא ברכה כמי"ש בשל"ה. ולכן יזהר בר"ח להקדים לבוא לנה"כ בכדי שיוכל להתפלל עם הזכור ולקרות עממה הלל כי רבו הדעות בטוסקים בברכת הלל ביחיד: כבית האבל תוך שבעה א"א הלל בר"ח. ובתנוכה: הוא מתלוות הסוסקים וכתב הגנ"א דבהנוכה טוב שיקרא כ"א כביתו. וכ"כ הכ"ן. ולענין אם מותר להפסיק עיין בש"ע סי' תכ"ב ותפ"ח. נשים פטורות מכל הניל מפני שהוא מלות עשה שהזמן גרמא. בר"ח חולגין התפילין קודם תפלת מוסף אחר מוצת ס"ת ביטל. ובתוה"מ של פסח יש לחלוץ קודם הלל והש"ן אחר הלל. ובתול המועד של סוכות אף הש"ן קודם הלל: ויבדך הברכה כנונה וע"ש שזכינו להודות לבוראנו ית"ש:

יבא (ט"ו תכ"ב) ומ"מ ויזהר כל אדם לקרות בניבור כדי לנכד עליו עם הזכור להזיף את עלמו מחשש פלוגתא דהוי ברכה לבעלה כי יש פוסקים דס"ל דאין ליחיד לנכד על קריאת ההלל ולכן אם בא לנהב"ג סמוך להלל ייש עוד שהות לקרוא ק"ש ולהתפלל אף אחר קריאת ההלל יקרא תחל' ההלל עם הזכור ואח"כ יתפלל ואם לא יהי' לו שהות אח"כ לומר פסוקי דומרה ידלג כמו שמבואר לעיל אלל דיני תפלה ואם היחיד אומר פסוקי דומרה והזכור מתחילין לקרות הלל בר"ח או בתוה"מ פ יקרא היחיד עממה בלא ברכה תהלה ובוף ויסומך עלמו על הברכות של פסוקי דומרה כיון דהרבה פוסקים ס"ל דיהוד אין מנכד באותן ימים שאין גומרין את ההלל אבל בימים שגומרים את הלל אם היחיד עומד באמצע פסוקי דומרה לא יקרא עממה ללכ"ע צריך לנכד עליו ובתוך פסוקי דומרה אסור להפסיק בברכות. (אמנם בין ישתבח לומר אפילו בימים שגומרים את ההלל יאמר הלל עם הזכור בברכה תהלה וסוף דהא מפסיקין לכל דבר מזהו אפי' לקבול על חובותיו ככ"ל) (ע' סי' נ"ד) ואם יחיד קורא את ההלל יש להדר אחר שנים שיאמרו עמו ראשי פסוקים וטוהגין כן בהודו אבל לא באנא כו' (סי' תכ"ב): (ג) אם הפסיק באמצע הלל אפילו בדיבור ושהו אפילו כדי לגמור את כולה א"ש לחזור לראש וחזור לתקום הפסק ואם הפסיק באמצע עיין צריך לחזור לראש אותו פסוק שהפסיק בו ואם הפסיק מהמת אונם כגון שלא היה מקום נקי ושהה כדי לגמור את כולה בימים שאין גומרין את הלל א"ש לחזור לראש אבל בימים שגומרין את הלל אם הפסיק מהמת אונם ושהה כדי לגמור את כולה חוזר לראש בלא ברכה בתהלה (וע"מ א"ש סס): (ד) הקורא את הלל למפרע לא יבא ואם עשה ודילג פסוק אחד או כמה פסוקים ואח"כ כשאמר כמה פסוקים אחרים נזכר שטעה א"א אותם במקום שזכר רק חוזר לתהלת הפסוקים שדילג ויקרא משם ולהלן כסדר (סס): (ה) מלות קריאת הלל מעומד הוין מלייל ססח (ועיין בע"ז העטס) ואסור לסמוך עלמו לעמוד או לכותל דכמיהה אינה כעמידה (מ"א ועיין א"ר סס): (ו) א"א הלל בבית האבל ובר"ח כשתתפלל בבית האבל אפילו כשבא לביתו א"ש לומר ובתנוכה שגומרים את הלל צריך לומר אח"כ בביתו אבל בשבת שהל בו ר"ח או אם קבר את מתו ברנל אפילו אם מתפללין בבית האבל אומרים הלל כיון שאין בו אבילות (מ"א בסי' קל"א ס"ק י' ופ"מ):

דיני ראש חודש

(א) ר"ח מותר בעשיית מלאכה והנשים נהגו שלא לעשות והוא מנהג טוב ויש כזה הרבה פעמים ואם המנהג שבושין קלת מלאכות וקלת אין עושין אזלי' בתר המנהג דמטיקרא כך קיבלו עליהו אבל בסתם אין להקל להם כלל (ועיין מ"א): [מלוא להרבות כסעודה בר"ח. וכשתל בחול יש לעשות מאכל אחד יותר לכבוד ר"ח ואם הל בשבת עושים מאכל א' יותר ממה שבושין לכבוד שבת (שכנה"ג) ועמ"ש' אחר תפלת מוסף לשבת ור"ח בשם הרי"ע שיש להרבות בסעודת מ"מ]:
 (ב) ברכת יוסף

סיפור

זמן נשילת לולב וברכתו .

להסיר הרצועות מידו ואם לא הסיר הרצועות מידו ונטלו צריך לחזור ולעלו בלא ברכה (עי' ח"ר סס) : (ט) גידם שאין לו יד כלל יקח לולב בזרוע ימין ואתרוג בזרוע שמאל וכן אם יש לו יד אחת נוטל אחת בידו אחת והשניה בזרוע ולא יעול שניהם בידו אחת אפילו בזה אחר זה ואם אין לו אלא יד אחת ובשניה אין לו אפי' זרוע יקח בזה אחר זה ולא יקחם בכ"א אלא אין לו לא יד ולא זרוע לא יקחם בפיו כי זה לא הוי לקיחה כלל (פ"מ סס) :

דיני הנענועים שצריך לעשות .

(א) צריך לנענע לכל הרוחות בשעת הברכה ואפילו אינו נוטלו בשעת ההלל וגם בהלל צריך לנענע לכל הרוחות וכיון שיצרך תחלה ברכה על הלולב וינענע בו ואם אין לו לולב בביתו בדרך עליו בסוכה יברך עליו קודם ההלל וינענע בשעת ברכה ואח"כ ינענע בהלל (בימין תרג"א ועיין מ"א סס וסימן תרג"ב) : (ב) סדר הנענועים בהלל הש"ץ ינענע בהודו כו' וכן ביאמר נא כו' . והציבור מנענעים בכל פעם שיאמרו הודו דהיינו ד' פעמים שטוין אחר הש"ץ הודו וכן מנענע הש"ץ באנא ה' הושיעה נא כו' פעמים שאומר והזכור ג"כ מנענעים ב' פעמים אבל באנא ה' הגליהה נא אין מנענעים לא הש"ץ ולא הציבור וכן בהודו לה' שסבוף סבופלין את הפסוק מנענעים . כו' ב' פעמים הש"ץ והציבור (סס) . (ג) סדר הנענועים לרוחות יחזור פניו למזרח וסדרו של לולב ללד פניו (כוונות) ויעשה ג' הולכות למזרח ובלשה הובאות והיינו שמוליך ידו עם הלולב ממנגדו והלאה ג"פ ומביאו אליו ויכנסם בעלין בשעת הולכה והובאה ובשעת הובאה יביא עקרו של לולב נגד החוה ואח"כ יטה ראש הלולב לדרום והשפך ג"כ ג"פ הולכה והובאה כמו במורה אצל א"י להפוך פניו להוד שמנענע רק יטה ראש הלולב ללד שמנענע ויעשה ג"פ הולכה והובאה וכן ללד מערב יטה ראש הלולב על כתפו ומוליך ומביא (מהרי"ל וע' מ"א) ואח"כ ללד צפון ואח"כ למעלה ואח"כ ללד מטה וכשמנענע למטה א"י להפוך ראש הלולב ללד מטה (ט"ו סס) וסדר הרוחות . מזרח . דרום . מערב . צפון . מעלה . מטה (מ"א סס) : (ד) כשמנענע בהודו וביאמר נא ובאנא כו' יהלק הנענועים דהיינו שלא ינענע בהסס . ובהודו וכו' ששה תיבות ינענע בכל תיבה לרוח אחת וכן ביאמר נא ו' תיבות ינענע ג"כ בכל תיבה לרוח אחת ובאנא ג' תיבות בלא השם ינענע בכל תיבה לב' רוחות וצריך לחבר האחרונג להלולב בשעת הנענועים ולנענע בשניהם יחד (סס ובמ"א) : (ה) ד' מינים הללו מעבדין זה את זה שאם חסר לו אחת מהם לא יברך על השאר אבל נוטל אותם בלא ברכה . ומנענע בהם קודם הלל דהיינו בשעה שהוא מברך עליהם אם יהיו כולם ובשעת הלל ינענע ג"כ לוכר בעלמא בין ביום א' בין

(א) שיעור הדם וערבה צריך לכתחילה להיות ארוכין ו"ב גודלין ושדרו של לולב צריך להיות לכתחילה ט"ז גודלין ולמעלה אין להם שיעור אבל פ"כ צריך שיא' השדרה של לולב למעלה מהם טפח (סי' הר"ן) : (ב) מזוה לאגוד השלשה מינים ביחד בקשר גמור מבוס נוי ומוהנין לעשות הקשר בענין זה דהיינו שכורכין כתיבות כל הג' מינים אלו והחבין ראש הכרך בחוף עגול הכרוך ועושין שלשה קשרים ללולב בענין זה היינו לבד הקשרים שקושרין הג' מינים ביחד יהיו ג' קשרים (ח"ר סי' תרג"א דלא כע"ז) ויש לקבור ההדס גבוה יותר מן הערבה וישפיל ההדס וערבה תוך אגד הלולב כדי שיאחז כל המינים בידו בשעת הברכה (סס רמ"א) וצריך להיות טפח למעלה פתוח ולא מקושר כדי שיהיה יכול לכסכם העלין (ח"ר סס) : (ג) וצריך להסיר החוש מן ההדס דהוי הג' ויש לאגוד ההדס בלולב והוי לנאותו ואינו חוץ ויאגוד הלולב באמצע והדס בימין וערבה בשמאל היינו כשמחזיק הלולב ופני השדרה אליו (סס ועיין מ"א) : (ד) יעול הלולב והדס וערבה אגודים ביחד בימיו כמו שנתבאר לעיל דינו ואתרוג בשמאלו ראשיהם למעלה ועוקייהם למטה דרך גדילתן והאתרוג צריך להיות עוקו למטה וזה הוי דרך גדילתו (סס) : (ה) ויעול תחילה האחרונג בשמאלו מהוסף העוקק למעלה ופטמו למטה ואח"כ יעול הלולב בימין ויברך ביום א' על נשילת לולב ושהחיינו וזיום שני על נשילת לולב לבד ואח"כ יהפוך האחרונג פטמו למעלה וינענע וכשמסלק מידו יסלק תחילה הלולב ואח"כ האחרונג דכ"פ שהלולב בידו צריך להיות האחרונג גם כן בידו (מ"א סס) וכשנותן לחבירו לברך עליו יתן לאחר הלולב תחילה ואח"כ האחרונג ואותו האחר יתן למי שרוצה לברך עליו האחרונג תחילה ואי ליכא אחר יקח ממנו הלולב בשמאלו ואח"כ יקח האחרונג בשמאלו ואח"כ יתן הלולב לימיו ויוזא כל הדיעות (מ"א בשם של"ה) : (ו) אם שכה לברך עד שנטל כולם דרך גדילה מ"מ מברך עליהם כ"ז שהם בידו שעדיין הוא עסוק במזוה (ועיין ח"ר סס) ומברך משומד וכן הלקיחה צריך שיהיה משומד (מ"א בשם של"ה) ואינו מברך רק פעם אחת ביום אפי' שנטלו כמה פעמים ביום (סס) : (ז) איטר נוטל לולב בימין שלו והאתרוג בשמאלו ואם היפך יזא וכן כל אדם אם נטל בהיפוך האחרונג בימין והלולב בשמאל ג"כ יזא רק אם אפשר לו יעול פעם שנית בלא ברכה (ועי' מ"א סס) ושלש בשתי ידיו נוטל האחרונג בשמאל ולולב בימין כל אדם (סס) : (ח) אם כרך סודר על ידיו או שנטלו ללד בית יד צורין (האגדשות) לא יזא וצריך להלוק התפילין קודם נשילת לולב ולכל הפחות (היינו שצריך לנטלו קודם הגלימת התפילין) צריך (ערת יוסף)

בין ביום ז' בין בשאר ימים (א"ר ללא כט"ו) והציבור יטלו אותו ב"כ כדי שלא יבואו לטעות לשנה הבאה שיסברו שיצאו כמה שטל"ץ (א"ר ללא כט"ו ומ"א): (ו) אם ביה על הלולב ואחר הברכה ראה שלא היה בו הדם או ערבה או שהיפסולים אם היה לו ערבה בביתו באופן שא"ל להפסיק בינתיים כדי ליקח אותם יקח ארבעתן ביחד ויברך על אותו מין שהיה נחסר דהיינו על ערבה יברך ענ"ט ערבה על הדם ענ"ט עץ עבות ואם היה זה ביאם א' לריך לברך עוד פעם שהחיינו בשביל הנחסר דומיא דתורמוס שברך עליו ונפל מידו אף שהיה לפניו תורמוס ואוכל את השניה מ"מ לריך לברך על השניה אבל על הלולב יא' כיון שהיה אצלו בביתו ארבעתם אבל אם לא היה לו בביתו ערבה אחרת או הדם אחר בשעה שברך ואח"כ הביאו לו לריך לברך על ארבעתם יחד פ"ב ע"כ לולב כיון שלא היו מנזיזים אצלו בביתו לא יא' גם על הלולב וזריך לברך עליו. פ"ב ואם היה זה ביום ראשון לריך לברך גם שהחיינו פעם שנית (א"ר שם ללא כמ"א): (ז) אם חסר אחת מהמינים לא יקח אחר במקומו כדי שלא יבואו לטעות בשנה האחרת (שם): ה: המדקדקים במזות אין מוסיפין על שלשה כדי הדם ועל שני ערבות (שם):

דין עו"ג שהביא לולב.

(א) עו"ג שהביא לולב לישראל מחוץ לתחום מותר ליתלו אפי' מי שהובא בשבילו ומותר לשלוח עו"ג ביו"ט להביא לולב מחוץ ליי"ב מיל בין ביום ראשון בין ביום שני וכן להביא מחוץ לתחום מותר לומר לעו"ג להביא אפילו בשבת בשביל י"ט שני ובשביל י"ט ראשון מותר לשלוח אפילו בשבת חוץ ליי"ב מיל אבל בשביל יום טוב שני אין לשלוח לא בשבת ולא ביו"ט חוץ ליי"ב מיל וכל היכא דהביאו מחוץ לתחום ומותר לזאת בו אף על פי כן אסור לטלטלו חוץ לד' אמותיו אם העיר אין בה עירוב וזריך לילך למקום האתרוג וליטלו שם ובית אפילו גדול נהשב כד' אמות ובשביל זקן או חולה שאינן יכולין לילך יאמר לעו"ג להוליך אצלם אבל אם יש שם עירוב יכול לטלטלו בכל העיר רק חוץ למקום העירוב אינו רשאי לטלטלו (סי' תרכ"ה ועיין מ"א וא"ר ופ"מ שם): (ב) ערבה שנתלשה ביו"ט בין ביום א' בין ביום ז' אסור לטלטלו בו ביום אפי' אין לו אחרת לזאת בה אבל אם נתלשה ביום א' מותרת ביום ז' (ועיין מ"א שם):

זמן נטילת לולב.

(א) זמן מזות לולב ביום אבל לא בלילה וכל היום כשר לנטילת לולב שאם לא נטלו שהרית יטלנו אח"כ ומכ"מ ורזיון מקדימין למזות ונוטלין אותו בבוקר וזמנו הוא משתקן החמה ליטול אותו לכתחלה ואם נטלו משעלה ע"ה יא' ברעבד אפי' א"ל לזאת לדרך ואם רוצה להשכים לזאת לדרך מותר לכתחילה לנטלו משעלה ע"ה ואם שכח ליתלו כל היום ונזכר ביה"ש אפי' ביום א' נוטלו בין השמשות בלא ברכה (פ"מ סי' ס"ז בט"ז) וכן הדין בספק אם נטל לולב (שם): (ב) אסור לאכול קודם שיטלנו ואם שכח ואכל ונזכר חוץ הסעודה ביום ראשון שהוא מן התורה וה"ה י"ט שני לדידן שפושין ב' ימים טובים מספק אפי' יש שהות ביום ליתלו אח"כ יפסיק ובשאר הימים אין לריך להפסיק אם יש שהות ביום אחר אכילה אבל אם אין שהות אפי' בשאר הימים יפסיק (שם ובט"ז שם): (ג) מי שבא בדרך בכה"מ ומנפה שיבא למקום שהיה שם לולב אפי' מי שרוצה להתמיר על עצמו לא יתענה יותר מהמזות היום משום דאסור להתענות בחול המועד וכן הישזכים שאין להם אחרונ שזריכים לשלוח אחר אחרונ ונתעכב א"ל להתמין שלא לאכול יותר מחמזת אפילו ביום ראשון שהוא מדאורייתא (וע' מ"א וא"ר שם):

דין אם מותר להריח בהדם ובאתרוג.

(א) הדם של מזוה אסור להריח בו כל שבעה אפילו בשבת אבל אתרוג מותר להריח בו בשבת (שורת יוסף)

דינים פרטיים ללולב.

(א) קטן היודע לנענע לולב כדינו דהיינו מוליך ומביא מעלה ומוריד אביו חייב לקנות לו לולב אם ידו משגת כדי להנכיז במזות וכדי שיטשה הנענועים כדינו בשעת הלל עם הציבור ואם אין ידו משגת לקנות לו לולב לבדו עכ"פ יתן לו לולב שלו אחר שיא' בו שיברך עליו וינענע בו (סי' תרכ"ז ועיין ע"ז ומ"א): (ב) מן התורה אין מזות לולב חוץ למקדש אלא יום ראשון לבד והכמים תיקנו שיהיה ניטל בכ"מ כל ז' יום (סי' תרכ"ח): (ג) בשבת אינו נוטל אפילו חל בו יום ראשון דמזוה מן התורה דאסור לטלטל הלולב בשבת אפילו לגורג נופו או מקומו דהוי כאבן (ללא כט"ו) אבל האתרוג מותר לטלטלו דראוי להריח בו אם מברך על פרו אחר (מ"א וע"ז): (ד) אין אדם יוצא ידי חובתו בלולב של חבירו שהשאלו דבעינן ביום ראשון לכם משלכם ואפילו אמר לו חבירו יהא שלך עד שתלא בו ואח"כ יהא שלי לכתחלה לא יא' דהוי כמו שאול ואם נתנו לו במתנה אפילו במתנה ע"מ להחזיר הרי זה יוצא בו ידי חובתו שמתנה ע"מ להחזיר שמה מתנה ואם הנותן

הנותן אינו מקפיד יכול המקבל ליתן אפילו לאחר במתנה ע"מ להחזיר ואחר לאחר כדי ללאת בו אבל אם הנותן ראשון נתן לו בפירוש ומקפיד שלא ליתן לשום אדם עוד ללאת בו כ"ל דף המקבל הראשון לא יצא שאין בו דין ממון כמו שהוכחתי זה במקום אחר נתנו לו סתם הרי כאלו אמר ע"מ להחזיר כיון שצריך לו האחרונ ללאת בו בודאי לא נתנו לו לשם מתנה גמורה ואם נתן לו במתנה ע"מ להחזיר או כסחם אחר שיצא בו צריך ליתנו לבעלים במתנה בדי שהיו יכולים הבעלים ללאת בו ביום ראשון אם לא יצאו עדיין (סס): (דה) לא יתנו ביום ראשון לקטן קודם שיצא בו דקטן קונה ואינו מקנה לאחרים מדאורייתא ונמלא סאס החזירו אינו מוהור (סס) ולכך בשנתנו לקטן יאחזנו בידו עם התינוק (סס): (ו) שותפים שקנו אחרונ ולולב בשותפות לצורך מלוה מסתמא ע"ד כן קגאוהו שיהיה של כ"א לבדו בשעה שיוצא בו ע"מ שהחזירה ומ"מ טוב לומר בפירוש שנתן כ"א הלכו לחבירו במתנה ע"מ להחזיר בשעה שיוצא בו וכן קהל שקנו אחרונ בשותפות טוב נס. כן שיכירוהו שכ"א נתן חלקו לחבירו במתנה ע"מ להחזיר (סס): (ו) יוהר כל אדם שיקנה לו אחרונ ולולב לבדו כדי שיקיים המלוה

והנעושים כחקנה ואעפ"כ אם קנה יחיד אחרונ לבדו ויש בעירו אחרונ ובעיר אחרת אין סס אחרונ כלל מלוה שיצלה שלו לעיר אחרת שאין סס כלל והוא יבדך על של קהל (עיון מ"א סס): [כתב בס' מטה אפרים וז"ל: צריך ליוהר כשקונה לולב ואחרונ והדס אם קנה בהקפה אע"פ שמשך אותם לביתו הוא מחויב לפרוע הדמים בעבורם קודם יום טוב, וגם הערבה הניעלה עם הלולב שהמנהג הוא שהשמש קונה לעצמו ערבות קודם י"ט וכי"ט ערבית או שהרית קודם התפלה הוא מחלק לכל בעה"כ וכן עושה כל ימי ההג ואין משלמין לו עד הזשענא רבה המדקדק במעשיו יש לו להקדים מעות להשמש על הערבות של יום ראשון שאז יהיה לו בהם קטין מה"ט. והמדקדק יותר יברור לעצמו בעי"ט ערבות כרצונו וישלם לו ויקהם לביתו או יגביה אותם טפח לקוחם ואם אחר כך יחזיר ויפקיד אותם להשמש שלא יכמושו אין בכך כלום אך יוהרו שלא יערב אותם עם אחרים. ומ"מ אם אינו עושה כן רק כפי מנהג העולם אין לו למנוע מלכרך ולא יפרוש מן הכבוד שלא נהגו לדקדק בזה עכ"ל]:

סדר נטילת לולב

באשמורת הבוקר של יום א' דסוכות אם חל בחול. וכן פלמו אל קיום מי"ט מה"ט נטילת סד' מינים, וזמנו הוא משתקן החמה, וע"ס האר"י יבדך על הלולב נסוכה דוקא ויעשה סס כנעושים. ואח"כ שאר הנעושים והקפה בבב"ל. וכן נוסחים ביחאים והסגדים לדבר ה'. וקודם יאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי בפרי עץ הדר ובפירות תמרים וענף עין עבות וערבי נחל אבותי שמך המיוחד תקרב אחד אל אחד והיו לאחדים ביד. ולידע איה שמך נקרא עלי וייראו מנשית אלי ובנענועי אותם תשפיע שפע פרכות מדעת עליון לגוה אפריון למכון בית אלהינו. ותהא חשוכה לפניך מצות ארבעה מינים אלו כאלו קימתיך בכל פרטותיה ושרשיה ותרג מצות התלוים בה כי בונתי ליהודא שמא דקודשא בריך הוא ושכינתיה ברחילו ורחימו ליהוד שם י"ה בויה ביהודא שלים בשם כל ישראל
אמן: ברוך יי לעולם אמן ואמן:

ואח"כ יאמר זה:

יהי רצון מלפניך שתהא חשוכה לפניך מצות ארבעה מינים אלו כאלו בוונתי בכל הבנות שכונו בהם אנשי כנסת הגדולה:

ויבדך ברנת הלולב בטוב פלומה ויתן הודאה פלומה להכורא יתבדך שוכה אותו ככורא ית' במלוה רבה כזו: יקח הלולב בימינו ואחרונ בשמאלו. ואיער יד להיפך וקודם ככרכות יביח הפעמא למעס וסמוקן למעלה ואחר ככרכות יבפך. ומנכך כ' ככרכות ומעומד דוקא:

ברוך אתה יי. אלהינו מלך העולם. אשר קדשנו במצותיו. וצונו על נטילת לולב:

ברוך

(פורה יוסף)

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ. מִלְּךָ הָעוֹלָם. שְׁהַחַיֵּינוּ וְקִיַּמְנוּ וְהַגִּיעָנוּ. לְזִמְן הַזֶּה:

לזמן הזה, אנו נותן לך יתברך הודיה על שהארכת ימי חיי עד וזמן זה לקיים מצותך הקדושים שייכים לרגל זה, גם שהארכת ימי חיי בני:

אח"כ יעשה הנענטשין שמולך ידו מכנגדו והלאה וינעט שס. ג"פ בהולכה ונ"פ בהובאה. ועורף הולוב ומכסכם העליון בכל נענטש. ובכל נענטש לך תחלה הולכה ואח"כ הובאה. בהתחברות האתרוג ללוב. ואח"כ מטת ידו ללד אחר ויעשה כן והסדר הוא דרום. מערב. צפון. מעלה. מטה. וכיון כולם ל"ו נענטשין: וע"פ הארז"ל דרום. צפון. מזרח. מעלה. מטה. מערב. ויזהר שלא יגע ראש הולוב לכותל כפת הנענטש של הולכה. ובנענטש למטה ויזהר שלא להפוך ראש הולוב למטה. אלא ראש הולוב למעלה. וההולכה תהיה ללד מטת וההובאה ללד מעלה. ובנענטש למעלה ויזהר שכל מעלה, ויזהר שכל הובאה יגיע האתרוג וההולוב בחוס הארז"ל. ופניו למזרח בכל הנענטשים. וינהוג ע"פ סדר הארז"ל כשהוא לבדו אבל כשהכ"נ בשעת סלל לא ישנה משני השמלות, כ"כ הגאון ר' יעקב. והמעשין כהארז"ל יראה מהתקונים הגדולים והנפלאים הנעשים בשמלות העלונים הקדושים על ידי הנענטשים וידע מה העבודה הזאת לנו ואז בודאי יעשה המזוה בש"ע ועושה בזה ל"ר גדול להכריח יתברך:

והנה לכיון כונת הארז"ל לאו כל מוחא סביל דא אך ראוי לנו לכל הפחות לכיון כונת הפשטות ההכרמית. והוא שכל נענטש יכיון כמתשבתו בזה"ל (לשם יחוד קדשא ב"ה ושיניתי לעשות ל"ר ליוצרי ובוראי) ויזהר מאוד שלא יתנהג במלות הכורא יתברך כמלות אנשים מלומדה ר"ל:

ובודאי מי שחננו הש"י וספק בידו מוטל עליו החיוב לקנות אתרוג הכשר ומהודר לעצמו עם לוב ומיני וללאת כסס י"ת. ואל יבאנו לומר עם הקהל אנו נעט, מכמה טעמים המבוארים בספרים:

סדר הלל

אלו ימים שנזכרים בהם את הלל. ב' ימים ראשונים של פסח. ב' ימים של שבועות. ס' ימים של חג הסוכות עם שמחת תורה. ח' ימים דחנוכה. והסימן הוא בבט"ח:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ. מִלְּךָ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קָדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וְצִוָּנוּ לְקַרְוֵא אֶת הַהֵלֵל:

הַלְלוּהָ הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מְבֹרָךְ שְׁמִשׁ עַד מְבֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם

רד"ק

הללויה. כשרגה לדבר ביציאת מצרים החל שהם יודעים להלל לפי חכמתם והשגתם בידיעת הנבונות האל יתברך שעשה בעולם. שמו: יהי. מבורך צפי הנבואים כי כל בני דעת צראנו להנביא השפלים ולהשפיל הנבוכים כמו שעשה בישראל ובמצרים. ואמר הללויה ואמר שלש פעמים הללו, לומר שהללויה רבים אנו חייבים להללו: עבדי ה', היא הקריאה וטעם עבדי ה'. הם החכמים יראי ה' כי להם נאזה תהלה ענו"ס הכל מודים כי הוא הסיבה העליונה:

מעשה נסים

הללויה. הללו עבדי ה'. מה שיש לדקדק כגאון עיין באלשיך. ומה שנראה לי בזה. דכנה שם ים מורה על דין. ובהם הלל הוא לשון התפארות כמו כי הלל רשע (תהלים י'). ורגזנו לומר בישראל יש להן להתפאר עלמן אף נחפזין והגלות שהגלו וייסרו הקב"ה וכמש"ל כמה פעמים לפי שעל ידי הגלות נקנינו לעבדים לו י"ת. וגם נתפרסם אלהותו על ידי גבולות מצרים וזה היה פיקר השלימות הנכסף לאברהם אבינו שיתפרסם אלהותו פ"י וצפו. וגם נודע לפרעה ולכל העולם ששמו ה' בארבע אותיותיו כמה שנאמר וידעו מצרים כי אני ה' כהנבדל. נפרעה ואין לנו שבת גדול מזה שאפי' באבות כתיב ושמי ה' לא נודעתי להם. ועל ידינו נתפרסם ששמו ה' ויכלתו והשגתו: לזה אמר הללויה פ"י שיש לנו להלל בהם של מדת הדין. ומשום הולל הטובות שנעשו לנו פ"י מדת הדין א הללו עבדי ה' שמחמת זה נעשינו עבדי ה': טובה ב' כמה שיהיה: מבורך מעתה ועד עולם. כי מעתה ששמו ה' נודע לנו בארבע אותיות כל הכרכות והודעות יהיו מאתנו לשם העשם שהוא שם ה' ואומרים כרוך אתה ה' משא"כ מקודם דכתיב ושמי ה' לא נודעתי להם כשרגה אברהם לברך לא אמר רק ברוך אל עליון: טובה ג' שנעשה על ידי גבולות מצרים: כי במזרח שמש וגו' פ"י יוכר ששמו ה' יוכר בכל העולם: (מרת יוסף)

י: רם על כל גוים יי על השמים כבודו: מי בני אלהינו המגביה
 לשבת: המשפילי לראות בשמים ובארץ: מקימי מעפר דל
 מאשפות ירים אביון: להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו:
 מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה הללויה:
 בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לעז: היתה יהודה
 לקדשו ישראל ממשלותיו: הים ראה ויגם הירדן יסב

רד"ק

תהיה שמחה עמהם חתת אשר היתה ענוכה: ואמר
 הללויה. כלומר על כל אלה הנפלאות שיעשה האל
 חייבים אתם להללו:
 לעז. מדבר ל' אהרה שאינו לשון עברי. כלו' ילאו
 ממקום שלא היו מבינים לשונם אף ע"פ שאי
 אפשר שלא היו מבינים שהרי היו ביניהם כמה שנים
 אפשר שקצתם היו מבינים אותם שהיו עובדים
 ביניהם והיו בהם שלא ילאו ממקום שהיה מיוחד
 להם והוא ארץ גשן והיו מדברים לשון עברי ואפילו
 אותן שהיו יולאים ביניהם עם המלרי היו מדברים
 לשון מצרית בהכרח. אבל בינם לבינם היו
 מדברים לשונם שהיא לשון עברי והיו מוכרחים
 ללשון-אהרה והאל יהצרך הולאים מאותו העם שהיה
 לעז: היתה יהודה לקדשו. בלקחם מעם עמא
 והיה עם קדוש. ישראל במשלותיו. שלא היו
 בממשלת מצרים אלא בממשלתו והיתה ממשלה
 וממלכה בפני עצמה לא ברשות אחר אלא ברשות
 האל יתברך: ומה שאמר יהודה וישראל. כי מעת
 לאתם ממנרים היה יהודה לראש. ונוסע ראשונה
 כברכת יעקב אביהם גם אמרו כי יהודה נכנס ביום
 ראשונה כי היו ישראל יואים להכנס ביום ועמד
 נהשון נשיא שבט יהודה וקפץ ביום ההלה ואחריו
 שבטו ואחריו כל ישראל לשיכך אמר יהודה לקדשו
 כי הוא קדש שם האל יתברך בקרב כל ישראל:
 הים, על דרך משל. כי נבקע המים כאלו פחד
 הים וגם מפניהם צעזערו: וכן הירדן יסוב

וזכר מזרח ומערב, שהוא רוב הישוב על קו השווה:
 רם, שכל הגוים ירוממוהו אף על פי כן כבודו
 הנפלא הוא על השמים כי השמים וזבאם והמלאכים
 הם ישיגו יותר מכבודו והם ידעו לרומם אותו
 ולהניד כבודו יותר מהתחתונים. ויש מפרשים רם
 הוא על כל תהלות שהללוהו כל גוים. ועוד רם
 כבודו על השמים כי אפילו השמים וזבאם לא
 ישיגו כבודו: כי, לפי שזכר השמים ויש גוים
 שהלויים נכח השמים לפיכך אמר מי כה' אלהינו
 כלומר מי בכל אלהי העמים שהוא כה' אלהינו
 כי הוא המגביה לשבת על כל העליונים ומשפיל
 לראות בתחתונים בין בשמים בין בארץ כי כלם
 שפלות לנגדו והוא רואה את מעשיהם: ויו"ד
 המגביה והמשפילי נוספות. ויש מפרשים
 מגביה לשבת בשמים: ומשפילי לראות בארץ.
 המשפילי פירושו: ומקימי, היו"ד נוספת וכן
 יו"ד להושיבי מושיבי. ואמר הוא רם ויראה
 שפלים כלומר יראה בעינים ויקומם מעפר וירומם
 מאשפות. ואשפות לשון יהוד: להושיבי, ולא די
 שמרים אותם מכלותם אלא שמגביהם ומושיב
 אותם עם נדיבי: ומה שאמר עם נדיבי עמו, לפי
 שהם רמים על כל העמים בעשותם רעון האל וכן
 יהיו לעתיד: מושיבי. והנה הוסף הטבעים
 שמושיב העקרה שהיו לה בני הבית. ומלת עקרת
 אינה סמוכה למלת הבית אלא יאמר במוכרת
 עקרה ועקרה. וכן עטרת ממלכת מלחמת. והעקרה

מעשה נסים

דם על כל גוים. פי' שהאומות הקדמונים שהיו עובדים ומולות והיו מכתישים הכינה הראשונה היה הקניס רם
 ומרים הבגתו מהם רק על השמים כבודו שלא היה הבגתו רק בשמים ולא היה הבגתו בארץ רק הבגתו מולית
 ולא פדעית כמ"ש הראשונים כבודו נכונים ולא היו רק תחת מערכת השמים: אלא מי ברה' אלהינו, המשיגת
 פליו כפרעות ומגביה אותם למעלה מהמול: והוא שאמר המגביה לשבת המשפילי לראות וגו', פי' כמו
 שאמרו חכמינו ז"ל כמה שאמר באכרסם הכט השמים שאין הכט רק מלמעלה למטה שבגביהו למעלה מהשמים.
 והוא ג"כ מאמרו כאן. המגביה לשבת דהיינו שבגביה אותו למעלה מהשמים. בלשון זה נבארו תחתיה שבארץ
 להביט את משפיל עיני לראות בשמים ובארץ. ולזה מביא ראיה שהכל הוא כהבגתה פדעית ולא כפינה מולית
 בהיות כי מקימי מעפר דל להושיבי עם נדיבים. שט"כ אין זה כ"ל מאלהי עולם ה' אשר ביכלתו מעלה מתהום
 ארעה עד רום רקיע. מש"כ כמ"ש מולית היה ראו להיות לאט לאט ע"פ תועתו: ועוד מביא ראיה שהוא
 כהבגתה הש"י מהא דכושיבי עקרת הבית דהיינו כמ"ש הש"ס גבי ברה' דאפי' בית ודל אין לה. וזה מאמרו כאן:
 מושיבי עקרת הבית. דהיינו אפי' מי שיא עקרה אפי' מבית ודל מושיביה: אם הבנים שמחה. וזה א"ל כ"ל
 כיכולת הש"י לעשותה ביום חדש: בצאת ישראל סבצרים. כי הנה נעם היואים היו שתי כתיבות שהיו ביניהם
 כשבע לוי ודומיהו שלא אמרו מעשיהם ולא נעמטו בכן. ואותן מכונים כשם ישראל וכשם לא תתייחס ביוליה רק
 מאין (פירת יופך)

לְאַחֹר: הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת כְּבָנֵי צֶאֱן: מֵה לָּךְ הַיָּם
בִּי תָנוּם הִירְדֵן תִּסַּב לְאַחֹר: הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת
כְּבָנֵי צֶאֱן: מְלַפְנֵי אֲדוֹן חוּלֵי אֶרֶץ מְלַפְנֵי אֱלוֹהֵי יַעֲקֹב: הַהֶפְכִי
הַצּוּר אֲגַם מַיִם חֲקֵמִישׁ לְמַעֲיָנו מַיִם:

פסוק לא לוי' כו' ראו לומר בכבדון לב מאוד. שאנו מתפללים כמו שעשית חסד עם אבותינו במצרים אף שלא היו ראויים כן גם עתה אף אם אין לנו ראויים תתקרב לנו הישועה במהבניי בעבור שמך הגדול המחוול עתה בגלות. וראוי שפגני מים תרד עיני:

בר"ה וכו' מ פסח ושני ימים האחרונים של פסח מדלינין זה:

לֹא לָנו יְיָ לֹא לָנו כִּי לְשִׁמְךָ יְהוָה עַל כְּבוֹדְךָ עַל אֲמַתְךָ: לָמָּה יֹאמְרוּ

ר ד"ק

לאחור. כשעברו בירדן גם כן: ההרים. לשון רבים כי אפשר שחרדו ורעשו הרים אחרים הסמוכי להר סיני: וכן הגבעות הסמוכות לו. וגבעה כמו הר אלה שאינה גבוהה כמו ההר ואיננה מהודלת בראשה כמו ההר: בזה, השאלה לדעת התשובה כאלו ישאלו מהם למה זה. והתשובה מלפני ארון כעבד שהוא הרד וזע מפני הארון: מלפני השיבה הארץ ואמרה מלפני ארון כי הארץ כוללת היא והירדן וההרים והגבעות: חולי. מקור. היו"ד כינוי המדבר והוא מלשיל. מפני מלת הארץ שהיא מלשיל. אמר חולי ופחדו ורקדו וטוסי מלפני הארון. ומי הוא זה הארון: אלוהי יעקב. שקנה אותו מבית עבדים בכהו. כי הוא ארון על הכל ועושה כרצונו ואם ירצה שיעברו בני יעקב בים ובירדן דין הוא שיטושו ויבקעו המים מפניו כי

ט עשה נסים

מארץ מצרים ולא מהעם כי לא היו מתערבין בהם והיו בהם ג"כ אשר נעמעו ולמדו ממעשיהם והם לא נקראים רק בית יעקב והם נתייחס ה'אליהם כעם לועז. כי מקודם היו מעורבבים ועם כל זה לא היו משוללי זכות כינאיזה כי לא היה ההתערבות גדול כי לא שנו שם ולא שם כמ"ש חול' ולמה אמר מעט לועזי אצל הם לא היו לועזים: היתה יהודה לקדשו. פי' כי עוד זכות אחר היה להם זכות אמונה ונצחיות. כי נחשון בן-עמינדב קידש הם שמים וכנסו במים עד חוטמו. ועי"ז זכה שיהיו ישראל ממשלותיו כי מאז זכה שימשול לועזי של יהודה בישראל לעולם: ואמר היתה לבון נקבה לרמו כי יהודה נמשך אחר הכור שיקר ממנו והיא תמר שג"כ קידשה עם שמים כמה שלא גילתה למי הרתה עד הבלכה לאור: היום ראה ויגם. פי' הגם שהיה להם זכות מ"מ לקריעת ים סוף וזכותם גדולי. רק היום ראה ויגם. שפי"י מה שראה גם ומה הוא הדבר שראה: לזה אמר מה לך היום. וד' שאלות הם אל הים ואל הירדן. כי גם הוא נבקע כמו שאמרנו רבותינו ז"ל ויבקע הים לא לאמר אלא וילקעו המים בו. וגם ההרים והגבעות מה להם לקוד בקריעת הים: והשיבו על ראשון ראשון. הים ענה מלפני ארון חולי ארץ. ולא אמר חולי הים. הוא ע"פ מה שאמרנו בג"ר על קרא דיקון המים ותראה כיבשה שמרמו למה שהתנה הקב"ה עם הים שיקרע והים התנאי בהנאות כיבשה הנקראת ארץ. לזה אמר חולי ארץ. כי מאז שהתנה שיתראה הארץ כונן זה: ועל הירדן אמר מלפני אלוהי יעקב. והוא מאמרו ז"ל כי מאז עבר במקלו הירדן כתפנד הירדן לקרוע לפני בניו: והופכי הצור אגם מים. כי אמרו חול' כי בעברם בין הגזרים הוליא להם מים מתוקים מן הירדן שבקרקע הים וע"כ ההרים והגבעות השיבו ואמרו מה שרקענו הוא כי אמרנו כי ההפכי הוא אגם מים. הוא הפך ג"כ במדבר: חלמיש למעיניו. ע"כ מאז רקדו ומדעונו. ואין ספק כי על שר של הים ובעצות ידבר. וכללות הענין נמשך אל מזמור שאתריו לא לנו. לומר הלא גם שילית ישראל והיות יהודה מלך הים בזכותם הלא קריעת ים סוף עשית רק למען כבוד שמך. כן גם עתה בגלות האחרון עשה למען שמך ולא לנו: לא לנו. ונראה כי הטעות שא' עושה לתבירו כשהוא מלך הים והגבעות הוא לאחד משני פנים או לתכלוס גמול או מאהבתו לתקבל בעבור דקתו. והנה שניהם לא היו אללנו כי תכלוס גמול לא שייך לנו מהקב"ה כי מי הקדימי ואכלס וגם לא היה מאהבתו אותנו כמו שנאמר פט' עקב לא בלדתך וגו' רק התקוה שיש לנו כבוד בעל העקרים שיש ג' מיני תקות. תקות הכבוד. ותקות החסד. ותקות ההכנסה. לזה אמר לא לנו כי לא לנו בכלל. פי' שהי' אין לו שום אורך לנו לתת לנו שום תגמול וגם לא בלדתךנו יעשה לנו כי אם לשמך תן כבוד וזהו תקות הכבוד כי ע"י הגאולה נודע שמו ה' בדי' אותיות כמ"ש וידעו מצרים כי אפי' כי בהכרזי בפרעה וכו' ויתר וודע כמו בגאולה העתידה: על חסדך. זה תקות החסד: על אמתך. זהו תקות ההכנסה: למה יאמרו

בגוים

(פירת יוסף)

הגוים איה נא אלהיהם: ואלהינו בשמים כל אשר חפץ עשה: עצביהם
 כסף וזהב מעשה ידי אדם: פה להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו:
 אזנים להם ולא ישמעו אף להם ולא יריחון: ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא
 יהלכו לא יתנו בגרונם: כמותם יהיו עושיהם כל אשר בומח פהם: ישראל
 במח בני עזרם ומגנם הוא: בית אהרן במחו בני עזרם ומגנם הוא: יראי יי
 במחו בני עזרם ומגנם הוא: עזרם ומגנם הוא: יראי יי

יי זכרנו יברך יברך את בית ישראל יברך את בית אהרן:
 יברך יראי יי הקטנים עם הגדלים: יוסף יי עליכם עליכם
 ועל בניכם: ברוכים אתם ליי עשה שמים וארץ: השמים שמים

רד"ק

אמר להם לנדס. כי הם הקרובים לה' ועומדים
 לפניו תמיד. אמר שיבטחו בו כי עבודתם לפניו
 תועילם: ויראי ה', הם החכמים שהם מתבודדים
 בבית ה' ללמוד ומתעסקים בחכמה לדעת ה' כי
 הם ידעו מהמקמה כי אין זילתו שראוי לבטות בו
 יש מפרשים ויראי ה' אשר בכל עכועם: ה' אשר
 זכרו תמיד בהמלתו פלינו. הוא יברך עמו.
 ופירש אחר כן הפרט יברך את בית ישראל: יראי
 ה' הקטנים עם הגדולים. ולא אמר על האחרים
 אלא על בית ישראל ובית אהרן כי בית כולל
 קטנים עם הגדולים. וכן בבטחון לא זכר עם
 ישראל ועם יראי ה' בית כי הקטנים אין בהם
 דעת הבטחון: יברך הקטנים. בעבור הגדולים:
 יוסף. דרך תפלה או דרך נבואה: שמים וארץ.
 הוא עשה העליונים והתחתונים ובידו לברך מי
 שירצה: השמים. אף על פי שהוא עשה השמים
 והארץ ממטלת השמים לו לברואוין לאדם בהם דבר
 אבל הארץ נתן ממטלתם לבני אדם ולריך שידעו
 בני אדם ויכירו כי הוא אדון והם פקידים עליה
 כאשר יראה יעביר אותם מהפקידות ויתנו לאחרים
 כלומר שימית אלו ויוליד אחרים ומי שיכיר שהוא
 אדון ויראהו כמו הפקיד האדון יעמידהו בפקידות

לשמך תן כבוד שאם לא תעשה עמנו חסד ותעשנו
 ביד שונאך יאמרו איהנא אלהיהם יקומו ויעזרו
 אותם: ואלהינו. והם סכלים ולא יכירו מה בין
 אלהינו לאלהיהם כי אלהינו בשמים ומובל בעליונים
 ובתחתונים וכל אשר יתפון לעשות בהם יעשה ולא
 כן אלהיהם: עצביהם כסף וזהב. נקראים
 עצבים כי הם עובדן לבוטחים בהם שלא יושעו
 על ידיהם ואיך יושעו האדם והם מעשה ידי
 אדם. הנורות ההם אף על פי שיעשו חכמי
 האומות על דרך העליונים ויעשו הנורות לדמיון.
 המון העם התועים אחריהם והשכו הנורות בעלמם
 אלוהי שיהיה בהם כח להטיב או להרע: פה להם.
 יעשו אותם על צורות האדם ולא יוכלו להטייל רוח
 בהם שידברו כפה ושיראו בעינים ושישמעו באזנים:
 אזנים. הזכיר חמש ההרגשות ולא ירגישו בהם:
 לא יתנו. אפי' הגיון מעט שאינו דיבור ממש. אלא
 קול פלטוף היוצא מן הגרון: במורהם. דרך תפלה:
 כל אשר בומח. כמו וכל אשר בועה. אבל:
 ישראל. בעה בה' לא כמותם הכותמים כאלילים
 אלא אתם בעתו בה' כי תראו בכל הדורות שעברו
 עזרם של ישראל ומגנם היה. ואמר בעת לישראל
 דרך כלל: בית אהרן. הם הכהנים והלוים.

מעשה נסים

הגוים. טי' כי בגלות מלרים לא היה לריך קב"ה רק להודיע בשגו' ה' וכדכתיב וידעו מלרים כי אני ה'.
 וגם פרעה לא אמר רק מי ה'. ועיין בזה דרך שמה דא הוי קב"ה ליה ועכשו אף ששם אלהים הם אומרים
 חיה אלהים. כמותם יהיו עושיהם כל אשר בוטח בהם. פי' כי כמו שבהם אין זו מעשה כן יהיה כל מה
 שטוב האלילים עושין לאלילים כל מה שהן בוטחין עליהם גם כן אין זו מעשה ויהיה אומרו עושיהם כמותם מה
 שטוב להם כל אשר בוטח אתם לה' עושה כמותם כל מה שהן בוטחין בהם מה שראוי כן ישראל במח בה' עזרם ומגנם
 הוא. והיינו כשישראל בוטחין בה' עזרם ומגנם הוא ומספר עוד עובת הכורא פלינו ואמר ה' זכרנו יברך.
 היינו בשפה שאנחנו בגלות ורק זכרנו עולה לפנינו כוונת הכורא הוא מכרז אותנו והליל אותנו מכל
 הקמים עלינו ללכות: יברך את בית ישראל וברך את בית אהרן. היינו שלעתידי יבטיח עלינו בפרטות ויברך
 כל פרט ופרט: ברוכים אתם לה' עושה שמים וארץ. ולא אמר אשר עשה שמים הוא כחאמרם ז"ל על השמים
 החדשים והארץ החדשה אני עושה אשר עשיתי לא נאמר אלא עושה שמים הוא יתברך עושה שמים וארץ רוחניים
 קיימים לפניו יתברך ליתן לישראל וזהו יאמרו ברוכים אתם לה' היינו רק אתם ישראל ולא זולתכם כי כאלו הוא
 עושה שמים וארץ רוחניים לטוב נפשי ולמי הוא עושה כלא לא לעצמו הוא עושה כי השמים שמים לה'. כמותם
 (פרת יוסף)

לִי וְהָאָרֶץ נָתַן לְבָנֵי אָדָם: לֹא הַמְתִּים יְהַלְלוּ יְהִי וְלֹא כָּל יוֹרְדֵי
דוֹמָה: וְאַנְחָנוּ נִבְרָךְ יְהִי מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

מזמור סוס יכוין על כלל ישראל עם קדוש שהם עתה בגלות כזה ויתפלל במחשבתו לכושיענו מהגלות:
בר"ח וחזה"מ פסח ושני ימים האחרונים של פסח מדלגין זה:

אֶתְּבַתִּי כִּי יִשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנַי: כִּי הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבְיָמַי אֶקְרָא:
אֶפְפוּנֵי חֶבְלֵי מוֹת וּמִצְרֵי שְׂאוֹל מִצְאוּנֵי צָרָה וַיְגוֹן אִמְצֵא: וּבְשֵׁם יְיָ
אֶקְרָא אָנֹכָה יְיָ מְלֻטָה נִפְשִׁי: חָנוּן יְיָ וְצַדִּיק וְאֱלֹהֵינוּ מְרַחֵם: שׁוֹמֵר פְּתָאִים יְיָ
בְּלוֹתָי וְדִי יְהוֹשִׁיעַ: שׁוֹבֵי נִפְשֵׁי רְמֵנוּהֵיכִי כִּי יְיָ נִצַּח עָלֵינוּ: כִּי חִלַּצְתָּ נִפְשֵׁי

רד"ק

ואימיהו הזמן הקצוב לו לפיכך אמר אחריו: לא המתים יהללו יה. אוחס שימית אותם האל יתברך ערס זמן הקצוב ימיתם בעונם שלא הכירוהו בחיים שהוא ארון ולא יראו מפניו: והנה ימותו ולא יהללו יה. כי תאחד נפשם במותם: והם יורדי דומה, באמת. והדומה הוא הקבר שהגוף בו והגוף יורד בה: ואנחנו, אבל אהנו שאנו יראי האל ויודעים ומכירים שהוא ארון על הכל יהיה אוחנו ונברכהו בחיים וזהו מעתה שהוא זמן העומד וכן עד עולם שהוא העולם הבא. כלו' במוותנו לזמן הקצוב לא ימותו נפשינו אלא יברכהו ויהללוהו לעדי עד לפיכך הללו יה אתם יראיו צדוד אתם בחיים: אהבתי וגו'. טעמו דבק עם כי הטה וכן הוא פירושו אהבתי ה' כי ישמע קולי ואת תחנוני כלומר אהבתי והדיון עלי לאהבו כי הוא שומע קולי ואת תחנוני בכל עת אקראהו: בי הטה, הוא הטה אזנו לי. ואני כל ימי לא אקרא לעזרה לכלעודו: אפפוני, בעת שאפפוני והכנוני חבלי מות כלומר שהייתי בסכנה והייתי קרוב למות. וחבלי כמו לירים והבלים: ומצרי שאול מצאוני, כפל ענין במ"ש: ומצרי, כמו כי לוררים הם לם: צרה ויגון אמצא, אמר מלאוני ואמר

אמלא כי המקרים ימצאו האדם לא ויכל לברות וגם הוא ימלאם שילך אחריהם למקום שימצאם כי לא ידע את עתו ופעמים ילך למנוח הטוב וימצא רע: ובשם, כשהייתי בלרות אני בשם ה' אקרא. והייתי אומר אנה ה' מלטה נפשי: אנה, לי תחנה ובקשה. ופעמים כתוב בה"א ופעמים כתוב באל"ף וזה מן השפה הכתובים בה"א: וקריאת האל"ף מלעיל, כי האל"ף קמוצה והנו"ן דגושה. וכן כל אלה: חנון ה', לפיכך הייתי קורא אליו כי הוא חנון וצדיק ומרחם: פתאים, האל"ף נחה והיו"ד נעה תחתיה, אמר כי הפתי שאין יודע תהבולה להלל מרפתו האל שמרו כשמשים עליו טעמו. וכן ההכס לא יבטח בהמכתו ובהבטולותיו כי לא יושילו לו אם לא ירצה האל חבל פתאים שאין להם לד אחר: דלותי, קריאתו מלרע הרביעי בתי"ו. ואמר כשהייתי דל ועני ולא היה לי משען. הוא יהושע לי: שובי, מלרע כמו עורי דבורה אמר כשהייתי בל"ה הייתי אומר לנפשי שובי למנוחי מהצרה שאת בה שובי לאל יתברך כי הוא יהיה לך למנוחה: כי ה' גמל עליכי, כי הוא גומל עליכי כמה פעמים כן יגמול עתה. כי כמו שהייתי מבטיח את נפשי כן עשית: כי חלצת נפשי ממות.

מעשה נסים

כי השמים ושמי השמים כבר יש לו לה' ומה צורך בעשות זולתם: וגם הארץ נתן לבני אדם. נתן כבר ולמי עושה הפדשים. ואם לרשעים לא המתים יהללו יה. דהיינו כרשעים שהם מתים: יורדי דומה. שהן נמסרין לדומה ואין להם עונג רותני. ועיך כשנולדם אשר ברובים אתם לה'. משיבין ישראל ואנחנו נברך וכו'. כלומר מה גמול נשלים לו בלא להחיות טובה ולברך אותו מעתה ועד עולם: אהבתי כי ישמע ה' את קולי. שמיטה הוא מתחוק וסקיית און הוא מקרוב וברם המקרא ודרשנו תחנוני אהבתי כי ישמע ה' את קולי פי' כוונת אמרי תחנונים שלי היינו מה שאני מתחין תמיד אהבתי כי ישמע ה' את קולי היינו אף שלא אורכס להיות מאותן הנהאמר ערס יקראו ואני אענה וגם לא להטייה מקרוב מ"מ תחנוני אהבתי היינו שאהבך ומבקש אני ששכ"פ ישמע ה' את קולי וכאלו אמר אהבתי כי ישמע ה' את קולי וזהו תחנוני: כי הטה. פי' כי הטיית און מקרוב אינו רק בשמיני אקרא היינו כשעודני בשלותי אבל עכשיו כבר אפפוני חבלי מות. פירושו שהגעתי לשחד ממות הנוף ומדינה שלי גיהנם. וזהו אמרו מתחין תמיד אהבתי כי ישמע ה' את קולי ויגון אמצא. היינו לרעה להיות מאותן הנהאמר משאלו: ובשם ה' אקרא אנה היינו שאני עוזב לרע הנוף ואינו מבקש עלי ויגון על הפתיד שעם כל זה שאני מבקש על הלהת הנפש לא אסיר הכטחון מרעות הנוף כי שומר פתאים היינו החומר הנמשל לפתי: דלותי. פי' מה שדלותי היה כדי שיושע לי ושמעושי על תשובתי הנוף אהבתי כי שובי בפשי. שם הכנס תשוב למנוחה: כי ה' גמל. פי' כי מה שה' גמל טובה לנוף הוא עליכי. פי' כשנכילי היינו כשכיל הנפש הלה

(עורת יוסף)

אכתא

מְפֹתֶיךָ אֶת עֵינַי מִן דְּמֵעָה אֶת רַגְלֵי מִדְּחֵי אֶתְהַלֵּךְ לְפָנַי יי בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים :
הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עֲנִיתִי מְאֹד : אֲנִי אֶמְרָתִי בְּחַפְזִי כִּי הָאָדָם כָּלֹב : עַיִן
מָה אָשִׁיב לַיְי כָּל תְּגִמּוּלוֹהִי עָלַי : כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבִשְׂמֵי יְי
אֶקְרָא : נְדָרֵי לַיְי אֲשַׁלֵּם נְגִידָה נָא לְכָל עַמּוֹ : יִקָּר בְּעֵינַי יְי
הַמּוֹתֶה לְחַסְדָּיו : אָנָּה יְי כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ אֲנִי עֲבָדְךָ בֵּן אִמְתְּךָ
פְּתַחַת לְמוֹסְרֵי : לֶךְ אֲזַבְּחָ וּזְבַח תּוֹדָה וּבִשְׂמֵי יְי אֶקְרָא : נְדָרֵי לַיְי
אֲשַׁלֵּם נְגִידָה נָא לְכָל עַמּוֹ : בְּחִצְרוֹת בֵּית יְי בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלַיִם
הַלְלוּיָהּ :

ר"ק

שהיתה קרוב למות צלחה שהייתי בה: את עיני מן דמעה את רגלי מדחי אתה הלך לפניי בארצות החיים: האמנתי כי אדבר אני ענית מאד: אני אמרתי בחפזי כי האדם כלוב: עיני מה אשוב ליי כל תגמולוהי עלי: כוס ישועות אשא ובשמי יי אקרא: נדרי ליי אשלם נגידה נא לכל עמו: יקרא בעיני יי המותה לחסדיו: אנה יי כי אני עבדך אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי: לך אזבחה וזבח תודה ובשמי יי אקרא: נדרי ליי אשלם נגידה נא לכל עמו: בחצרות בית יי בתוככי ירושלים הללויה:

אריס כוס היין ואודנו עליו כפני רבים ואזכור ישועתי שהושיעני. ואותו הכוס יקרא כוס ישועות: ובשם ה' אקרא. וכן בעת הרומה כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא: נדרי. הנדריים שגדרתי כשהייתי צורח וגולה אם ישיבני האל יתברך לביתי אותם הנדריים אשלם עתה נגד כל עמו: ועטע נא דבק עם אשלים. לא עם נגדה. וה"א נגדה נוסף או ה"א במקום למ"ד השימוש כי תבא זאת המלה עם למ"ד. ולמ"ד לכל עמו נוספת על העלם ויפסיק הענין בלחה וכן למ"ד הרגו לאכנר: יקר. כמו וייקר דמם בעיניו. יקרהו בעיניו להמית חסדיו בלא עתם. ואני מן חסדיו. לכך מלט נפשי מן המות: אנה, גם זה כתוב בה"א והוא בענין הודאה לאל יתברך שעשה עמו טובה בעבור שהוא עבדו: עבדך בן אמתך. פירשתי במזמור פ"ו חדרשנו משמה: פתחת לבוסרי. לסיכך אני מודה לך שפתחת לבוסרי כי ידעתי כי מאתך היתה תשועתי: ואמר פתחת לבוסרי והוא לא היה אסור פעמים היה כאלו היה אסור ולכך היה ככלע המחלקות וכפני אבישי שהיה קרוב להיות כלכל ואסור: לך אזבחה וזבח תודה. שאודה לך על הזבח ואקרא לרבים בשם ה' להיות עמי בזבח וישמעו הודאתי: נדרי. ככל הפסוק לאמר כי בהצרות ה' ישלם אותה. בבית שהיה בו הארון בירושלים: בתוככי. היו"ד נוספת לנחות הלשון. וכן יו"ד בעויתי תחלוטיכי בעשוריי: הללויה. כולכם תהללו יה עמי:

מעשה נסים

אנחת כי חלצת נפשי. האמנתי. פי' כניתי מאמין המונה שלמה בזה כי ענית מאד. וכעני מתרחק ומיל' : אני אמרתי. פי' אף כשעת העוני שכרתי משאול לא הרהרתי אחר דברי ה' ת"ו לומר הנה נמשחתי למלך משמואל הניח ועתה אני צורח רק אמרתי בחפזי כל האדם בחב. ואולי לא נדבר עמו מאת ה': מה אשוב כוס ישועות. פי' מספר טובות הנורא כי טרם נקרא הוא יענה וזהו כוס ישועות אשא. פי' שאני מקבל הישועה טרם בשם ה' אקרא. נדרי. פי' מה שאני נודר בעת צרה תמיד אני משלם מחמת כי תמיד מושיע לי משום שיקר בעיני ה' וגו': (שורת יוסף)

הָלְלוּ אֶת יי כָּל גּוֹיִם שִׁבְחֹתֶיהֶן כָּל הָאָמִים :
כִּי נִבְרַעְלִינוּ חֲסֵדוֹ וְאֲמַת יי לְעוֹקְמֵי הַלְלוּיָהּ :

הסנהג כנכון הוא לפנות אחר כס"ן כס' יאמר נא פ' סודו ואחריו יגמור כל הפסוק יאמר נא ישראל כל"ח וכן כס' פסוקי יאמרו נא ט' יאמר סודו כו' כל"ח . ולא כמו שטכנים לומר כפנותם אחר כס"ן רק מלי כס' ולא כל"ח וכן משמע כמ"א ס' תכ"ב ס"ק ח' :

הודו ליי כי טוב
יאמר נא ישראל
יאמרו נא בית אהרן
יאמרו נא יראי יי
כי לעולם חסדו :
כי לעולם חסדו :
כי לעולם חסדו :
כי לעולם חסדו :

(המעיין) באדרת נא ד' קל"ט ע"ב יראה מגודל מפלת מוזמר זה איך מרומז בו טולמות עליונים כק' ובאחריתו כנונה עלומה כודלי יעורר כל העולמות כסס . כי יודע באתפחותא דלתתא כו' :

רד"ק

נאמר יהיה פירושו כי כשמלך דוד אחר כולכם חייבים להודות לאל במלכותי כי טוב עשה לכם ואחר כך זכר בפרט ישראל ובית אהרן ויראי ה' וישראל יש להודות לאל יתברך על מלכותי שאני בעזרת האל הייתי מנצח אויביהם אף בימי שאול כל שכן עשה שאני מלך שיהיה לכם בטוח ושוקט שלא יבואו האויבים עליהם ויפחדו ממנו : בית אהרן . יש להודות על מלכותי כי שאול הרג טוב עיר הכהנים : יראי ה' . יש להם להודות לאל ית' על מלכותי כי מפני שיהיו ישראל בהשקט ובכעסה יהיה ליראי ה' פנאי להתעסק בחכמה . ועוד כי אני ירא האל כמוהם ואוהב אותם ואשימם בחברתי : בית אהרן . יאמרו גם כן כל"ח שנאמר והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם : ואם על ימות המשיח נאמר המוזמר אחר כנגד כל האומות הודו לה' כי טוב עשה להם לישראל ושמר להם חסדו לעולם כלומר לקאת ימים רבים שהיו בגלות ועתה הם אדונים וכן בית אהרן יודו לבדם ויאמרו כי לעולם חסדו שבעלה הכהונה מהם כמה שנים בגלות ועתה שבו אליה וכן יראי ה' המתבודדים בתורה ובחכמות כולם יודו ויאמרו כל"ח כי בגלות מרוב הגרות לא היה להם פנאי ולא היה לבבם שלם וכיון אל ה' אלהיהם ועתה יודו את ה' :

הללו . זה המוזמר משנים פסוקים לכד והוא לימות המשיח ורמז בו בעשותו אותם שנים פסוקים לכד כי כל העמים יהיו לשני עברים . ישראל יהיו בתורתם וכל האומות בשבע מלות לעבר אחד וכולם יהללו יה כי כולם יודו בו או . ולפי שאמר בתכלית המוזמר הללויה שאמר כנגד ישראל . ראה ברות הקדש כי כל האומות יהללויה עדיין אחר כנגד כולם הללו את ה' כל גוים . שכתבו כל האמים . והוא כפל הענין במ"ש וזה יש לכם להללו ולשבחנו : כי גבר עלינו חסדו . עד שהוציאתנו מן הגלות שלא הייתם מאמינים שיוכל להיות ועתה הודו ואמרו כולם ואמת ה' לעולם כי אמת הוא דברו והבטחתו שהבטיחנו להוציאנו מן הגלות . ואמר עוד הללויה . להוק . או אחר כנגד ישראל : ואמת ה' לעולם . אמת שקיימת מה שאמרת וזכרת את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק גאף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור :

דודו . כזה המוזמר יש מחלוקת בדברי רבותינו וז"ל יש אומרים כי המוזמר הזה נאמר על דוד ויש אומרים כי על ימות המשיח נאמר וההודאה על לשון בני הגלות ביחיד דרך כלל וזה הוא הנכון . והמוזמר מתהיל בהודאה ומסיים בהודו לשבח המוזמר ולגדולת הדברים שנאמרו בו אם על דוד

מעשה נסים

הללו את . פ' כי הללו הוא לשון התפארות ושייך אפי' למי שאינו מקבל טובה לפאר ולרומם את אחר וכמה שבוא מטיב לזולתו מה שאין כן לשון הודאה אינו נופל רק למקבל טובה לתת הודאה למטיב לו והוא לשון (דאנק בל"א) . והנה כהעשים אינן מקבלים טובה רק מחמת ההשפעה היוצרת לישראל . וזה אומרו הללו כל גוים כי גבר עלינו חסדו . מה שאין כן לישראל אחר :

הודו . כי להם הטובה ביחוד והייבין לתת הודאה על קבלת טובתם : יאמר . פ' שאותן אשר בשם ישראל יבונה יש להם יותר להודות כי עליהם נגד חסדו : ק בית אהרן . שנגד חסדו עליהם יותר שהגדילם והגדילם לקדשם . וכן יראי ה' :

לך (צורת יוקף)

מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה : יי לי לא אירא מה יעשה
 לי אדם : יי לי בעוזרי ואני אראה בשנאי : טוב לחסות בך
 מבטח באדם : טוב לחסות בך מבטח בגדיבים : כל גוים סבבוני
 בשם יי פי אמילם : סבבוני גם סבבוני בשם יי פי אמילם : סבבוני
 בדבורים דועכו פאש קוצים בשם יי פי אמילם : דחה דחיתני
 לנפול ויי עזרני : עזי ומרת יה ויהי לי לישועה : קול רנה וישועה
 באהלי צדיקים ימין יי עשה חיל : ימין יי רוממה ימין יי עשה
 חיל : לא אמות פי אחיה ואספר מעשי יה : יסר יסרני יה
 ולמות לא נתנני : פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה : זה
 השער ליי צדיקים יבאו בו : אודה פי עניתני ותהי לי לישועה :

רד"ק

כנגד האויב עזרני שלא נפלת : וזמרת יה .
 ענינו וזמרתו יו"ד עווי עומד במקום שניסכי וזמרת
 קמוץ ואינו סמוך . או יהיה תי"ו וזמרת במקום
 ה"א . אמר עווי וישועתי יה וראוי לי שאמר לו :
 קול רנה וישועה . כאשר ימין ה' עשה להם
 חיל כח ועושר אז יהיה קול רנה באהליהם וישועה
 שיזכרו בקול רם ישועתי : רוממה , שלא תמוס
 לעולם כמו ימין הגבורים והנדיבים ולעולם רוממה .
 והיא עושה לאוהבי חיל וכפל לחוק הענין כי לא
 יהיה הכח והעושר מזולתו : לא אמות . כמו
 שחשבו להמיתני ולהאבידני מן העולם אבל אחיה
 ואספר מעשי יה המעשים והנפלאות שעשה עמי :
 יסר יסרני יה , והימים אשר הייתי נרע מוסר
 האל הוא שהוא עלי לנקותי מפשעי לא שרצה
 להמיתני ודגש הנו"ן יסרני לתפארת הקריאה כדגש
 הנני אלהים : פתחו לי שערי צדק , על דרך
 משל כלומר דברי הלה והידעה לאל ית' שהיילני
 ואומר לחכמים וליודפים שיעזרוני להודות לאל זהו
 פתחו לי : זה השער לה' , כי אינה ראויה התהלה
 והשבח לאל לאל לפיכך נדיקים יבואו בו ויודו לאל
 יתנך על כל מה שעשה עמכם כמו שאני בא בו :
 אורך , אוד' אומך כי עניתני בקראי אליך מן המצר :
 אכן

מעשה נסים

מן המצר . על גאולה הפתירה ידבר ואומר כי כמות אני כהיות כי ידוע שלפניו יהיה כשם שלם וזה אמרו כי
 כהיות מן המצר קראתי יה . כאין השם שלם : ועני במרחב כ"ש לפתיד שה' לי שיהיה שלם שלא אירא
 מה יעשה לי אדם . כינו מלחמת גיב : טוב לחסות . כי נכית ראבון נטחו כתי שאמר כי יקיף חומות ירושלים
 באש וכנית שני נטחו נדיבים נקדימון בן גוריון וכן כלנא נטפו כמטאר נגיסין וזה אמרו מבטח באדם .
 כמו נכית ראבון או בגדיבים כמו נכית שני ומריא חאיש מעלמו כי כל גוים סבבוני . כינו פלשתים ומאכ
 ובשם ה' כי אמילם סבבוני גם סבבוני . כינו פנים ואחר ארם ועמון ואח"כ סבבו כדבורים . דועכו לפני
 באש קוצים . וכן ילני הרע : דחה דחיתני לנפול . נגלל וכפאול : זה עזרני . לזה אני מוכשח כי . וזמרת
 וגו' וגם מוכשח אני שלא אמות כי אחתי : אורך . פי' בין כי עניתני בין כשפה ותהי לי לישועה . הסולא
 (זמרת השף)

אודך אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה: אכן מאת יי היתה זאת
היא נפלאות בעינינו: סאת זה היום עשה יי נגילה ונשמחה בו: וה

אָנָּא יי הוֹשִׁיעָה נָּא: אָנָּא יי הוֹשִׁיעָה נָּא:
אָנָּא יי הַצְּלִיחָה נָּא: אָנָּא יי הַצְּלִיחָה נָּא:

ק יאמרו הכהנים שהיו כהמ"ק שיבנה כ"ב לכל הכאים לעבוד את ה':

בְּרוּךְ הוּא בְּשֵׁם יי בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יי: בְּרוּךְ אַל יי וַיֵּאָר לָנוּ אֲסֵרוּ חַג
בְּעִבּוּתֵינוּ עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: אֵל אֱלֹהֵי אֲתָהּ וַאֲדֹרְךָ אֱלֹהֵי אֲרוֹמְכֶם: אֵלֵי
הוֹדוּ לֵי כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ: הוֹדוּ

יִהְיֶה לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ (על) כִּי מַעֲשֵׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ צְדִיקִים עוֹשֵׂי רִצּוֹנְךָ וְכָל עֲמֶךָ
בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרָנָה יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׂבְּחוּ וַיִּפְאֲרוּ וַיִּשְׁוֹרְרוּ וַיִּרְוֹמְמוּ
וַיַּעֲרִיצוּ וַיִּקְדְּשׁוּ וַיִּמְלִיכוּ אֶת שְׁמֶךָ מִלְּפָנֶינוּ (תְּמִיד): כִּי לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת
וּדְשִׁמָּה נָּא לְזַמֵּר כִּי מַעֲוֹלָם וְעַד עוֹלָם אֲתָהּ אֵל: בְּרוּךְ אֲתָהּ יי מֶלֶךְ
מְהֻלָּל בְּתִשְׁבָּחוֹת:

רד"ק

אבן מאסו הבונים, אם על ישראל נאמר יקרא כל ישראל בכלל אבן על דרך משל כי ישראל עיקר בנין העולם בחוקיהם ובמשפטיהם, והיו מואסים אותם המלכים שהיו אסילו אחד מאבני הבנין כל שכן שהיה פנה כלומר שאין צורך לעול' בהם. והנה בעת הישועה היתה לראש פנה, כמו שעשה אדם פנות הבית באבנים גדולות ויפות להעמיד ולקיים אבני הבנין. כן יהיו הישר' לעמיד לבא יהיו לראש והיו קיום העולם: סאת. יתמהו עליהם מלכי הארץ ויאמרו לא היתה זאת התשועה לאומה זאת אלא מאת ה'. מאד נפלאות זאת התשועה בעינינו. ואין היה. אלא כי מאת ה' היתה ויענו כולם ויאמרו: זה. יום התשועה. ה' עשה אותנו כי לא יוכל להיות בלתי לפיכך. אין לנו להיות עזבים בישועת ישראל אלא שגילה ונשמחה עמהם בזה היום כי מאת ה' היתה והוא עשה אותנו: אנא, יאמרו ישראל אנא ה' הושיעה נא והצליחה נא לכל הכאים בלך ולשוב לעבודתך. ויאמרו הכהנים שהיו מבית המקדש לכל הכאים לעבוד את ה': ברוך הבא בשם ה'. נרכנו אחכס מבית ה' ותהיו מברכים בשמו כי הוא אל יכול, והוא יחיד ממאל והוא האיר לנו מאפילה שהיינו בה בגלות מעשה נסים

זה ב' פסוקים הן ירלית הסוכה כי הלא רואה אני כי אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. והוא משל על ישראל כפי רואש שהשפלות הוא תכלית הסוד: (פירוש יוסף)

ואברהם

תפלת מוסף לראש חדש

כי טבטבן לומר בראש חדש אחר סלל פטוק זב :

וּאֲבָרְהֶם זֶקֶן בָּא בַיָּמִים וַיִּי בָרַךְ אֶת אֲבָרְהֶם בְּכָל :

ויאמר : זכר"ה ישמרני ויחיני כן יהי רצון סלפניך אלהים חיים ומלך עולם אשר בידך נפש כל חי אמן : כל זה יאמר ג"פ :

(דה"ח) חייבך אחר הלל אומרים ק"ש עם התקבל חוץ מהטובה שאין בו מוסף אומרים חזי קדים אחר הלל ומוציאין ס"ח וקורין בו ד' גברי אין פוחתין ואין מוסיפין ואין מפסירין כנביא (וע' לעיל בה' קה"ת דיני קה"ת) : ואחר הקריאה אומרים ח"ק ואח"כ מניסין הס"ת להיכל ואומרים אשתי וכו' לניון ואח"כ למנחה יפניך כו' ואומרים

תפלת מוסף לראש חודש

(גמ"ש) הכי תפלת מוסף היא במהום קרבן מוסף שהקרינו בזמן הכיח . ואם לא כוון במחשבתו על הקרבן מוסף שיוחזר לו אך היא נחשבת כאלו הקריב לכן יאמר תפלה זו ככונס עולמה . וכפרט כשיאמר מזבח חדש כו' יאמר כשכרון לכ מאוד ומקריב לכו פומה . שיוחזר פעטרה ליושנכ ככרין ביסמ"ק וכסרקנת סקרכנות . ושיתקדש אז שמו כגדול עתה כגלות מתחלל שמו כגדול כשכיל עוונתו ואומרים איש אלהים :

הנה כודאי ראוי לאדם לקרופ לככו כנוטם זה באמירתו . כי זה נמשך לכן אל כתפלה שאת"כ ולפי שמתאלו ט' ולפי גדול רוממותו הכל כלשונות מקדם . וכן פתח כעו"ה אט שפלים וכנוים יותר מכל אומה ולשון . והואלך משמים כו' מאינרא רמא לנירא פמירחא . וכעבור זה נתחלל שמו כגדול בין כעו"ג . ואח"כ שרוממתו מכל כלשונות ט' . וקרכתנו כו' רחס נא פליט . ושם נעסכ לפניך את קרכנות כו' :

כי ישם יהוה אקרא הבו גדל לאלהינו :

אדני שפתי תפתח . ופי יגיד תהלתך :

ברוך אתה יהוה . אלהינו ואלהי אבותינו . אלהי אברהם . אלהי יצחק . ואלהי יעקב . האל הגדול הגבור והנורא אל עליון . גומל חסדים טובים . וקונה הכל . ועבר חסדי אבות . ומביא גואל לבני בניהם . למען שמו באהבה :

מלך עוזר ומושיע ומגן : ברוך אתה יהוה מגן אברהם :

אתה גבור לעולם אדני . מחיה מתים אתה . רב להושיע :

בחיות משיב הרוח ומוריד הגשם :

מכלכל חיים בחד . מחיה מתים ברחמים רבים . סומך נפלים . ורופא חולים . ומתיר אסורים . ומקיים אמונתו לישגי עפר : מי כמותך בעל גבורות . ומי דומה לך מלך מסית ומתיה . ומצמיח ישועה :

וגאמן אתה להחיות מתים : ברוך אתה יהוה מסית המתים :

הש"ן אומר נקדש תמלא כתפלת חול :

אתה קדוש . ושמה קדוש . וקדושים בכל יום . יהללוך סלה : ברוך אתה

יהוה הגדול הקדוש :

ראשי

(פורת יוסף) א

**רֵאשֵׁי חֲדָשִׁים לְעֶמְקָה נָתַתָּהּ. זְמַן כַּפָּרָה. לְכָל תּוֹלְדוֹתֶם. בְּהִיזוֹתֶם
מִקְרִיבִים לְפָנֶיךָ זְבַחֵי רִצּוֹן. וְשִׁעִירֵי חַטָּאת. לְכַפֵּר בְּעֶדְם.
זְכָרוֹן לְכַפֵּם יִהְיוּ. וְתִשׁוּעַת נַפְשָׁם מִיַּד שׁוֹנֵא. מִזִּבְחַת חֲדָשׁ בְּצִיּוֹן
תִּכּוֹן. וְעוֹלַת רֵאשׁ חֲדָשׁ נַעֲלֶה עֲלֵיו. וְשִׁעִירֵי עֲזִים נַעֲשֶׂה בְּרִצּוֹן.**

פורת יוסף

שמעונים ישראל לדוד. אתה אמרת. עשה ירח למועדים. שהקב"ה עשה הירח. בשבילנו למועדים. גדולה יותר מזה הנחילנו במצרים. שהשליט אותנו על הירח. לומר האריך יחסך חדשו. שאמר לנו במצרים. החדש הזה לכם. ודל. וזה שאמר לנו. ראשי חדשים. מאימתי להשכ. לעמך נתת. אשר לפי השבוס. יוקבע זמן כפרה לכל תולדותם. היינו לכל תולדות ימי החדש. ונקם ל' זמן. אשר מזה למד חנא. דבי ר' ישמעאל. על מה הוא מכפר (שבועות ט' א') הואיל וזה בא בזמן ידוע ע"ש. וזבחי רצון. המה העולות. ותכליתם היה למען זכרון לכלם יהיו כמ"ש וכיום שמחתכם ומועדיכם. ובראשי חדשיכם וגו' והיו לכם לזכרון. לפני אלהיכם. והתשועת נפשם מיד שונא. כמ"ש וטשעתם מאויביכם. ועוד כי הקרבנות היו לכפר חטאות כל ימי החודש. וזוה יהיה להם תשועת נפשם. מיד שונא האמיתי. הוא יצר הרע. הזורר והשונא. האויב והאורכ. יורד ומשעין. עולה ומקטרג. או י"ל. אשר אחרי אמרנו. והזכרנו. מה שהיו בזמן שביהמ"ק קיים. בהיותם מקריבים וגו' נבקש. עתה אשר כטוינו אין לנו כל אלה. וזכרון לכולם יהיו. אשר גם עתה יהיה זה להם תשועת נפשם. מיד שונא. מזבח חדש. שאז יתוקן פנימת הלכנה. ולא יהיו זריכים לכפרה. רק ושעירי עזים נעשה ברצון לנדכה. ובשירי דוד עבדך הנשמעים בעירך. כמ"ש חו"ל במסכת תמיד. מיריהו היו שומעין קול השיר. זהו בשירי דוד עבדך הסם נשמעים בעירך. כשהיו אמרי לפני מנצח. מזבח חדש בניין תכין. הוא כפי הדעות. המובאים בס' דרישה ליון. אשר מונח יכנה. טרם בנין ביהמ"ק וטרם קיבוצ גליות. ואח"כ ובעבודת ביהמ"ק נשמח. ואח"כ והביאנו לציון עירך

ראשי חדשים לעמך נתת. איתח במדרש (שמות רבה פ' ט"ו) החדש הזה לכם. הה"ד עשה ירח למועדים הרבה מעשים כתב משה בתורה בתומים. עמד דוד ופירש. עשה ירח למועדים. אמרו לו לדוד. עד שאנו במצרים נעלנו חדש של לכנה. הה"ד החדש הזה לכם. עכ"ל. והוא תמוה. שלא נדע מה סתום בתורה. ומה פירש דוד. וגם מה שאמרו לדוד אין לו פירוש. אכן יבואר דמזהו זו של החודש הזה לכם. שהיא הרחשונה שנגשו בה ישראל. הראה הקב"ה לישראל גדולת מעלתם. שבמהנב העולם. הקטן נחלה בגדול. ולא להיפך. ולכן כאשר נכתב בעת הכריאה. שאמר ה' והיו לאותות ולמועדים. נשמע שהירח יקרו שנטשה למאור. ואחריו ימנו גם המועדות. אבל דוד פירש. עשה ירח למועדים. שנטשה מזה. שטיקר בריאת הירח היה בשביל מועדי ישראל. ולהודיע לישראל מעלתם אמר כן. ופירש בזה מה שנאמר החדש הזה לכם. שחיבת לכם מיוחד. שעוד כתוב ראשון הוא לכם. ולכן מפרש שאמר הקב"ה. בשבילכם נעשה הירח. עם חדשו. בכל חודש וחודש. אבל ישראל משיבין לדוד. עוד גדולה למעלה מזה נתנה לנו. כמה שנאמר החדש הזה לכם. דאיתח במדרש (סס) אמר להם הקב"ה לישראל. לשעבר היה בידו, דכתיב עשה ירח למועדים. אבל מכאן ואילך. הרי מסורה בידכם. בראותכם. אם אמרתם הן הן. אם אמרתם לאו לאו. הה"ד החדש הזה לכם. עכ"ל. וכוונת המדרש עפ"י מה דאמרינן בר"ה. אחס אפילו שנגנים. אחס אפי' מזירי'. שהקב"ה מבר ביד כ"ד לקדש החדשים. ולהשב חדוש הירח. כאשר יראה בעיניכם. ואחריו יתקדש המועדות. וגרמו בזה כמה שנאמר החדש הזה לכם. שנאמר לישראל. למועד. מאימתי יתחשב. חדוש הירח. וזה מה

פירוש וכוונות פשוטות

לעמך נתת. ולא לעו"ג שלא נחמד סדר מולדות הלכנה לשום עו"ג שנעולם כ"א לישראל הה"ד כי הוא חמתתכם כו'. זמן כפרה לכל תולדותם. ששטיר ר"ח הים מכפר על עמאת מקדש וקדשיו. והיה מגין שלא תסול אסכרה כתיבוק'. בהיוחס כו' זבחי רצון. פרים שנים ואיל אחד שבעה ככשים שולג היו עולות והיו מצליס את ישראל לאזיכס שנשמס: ושעירי חטאת לכפר בעדם. כמ"ש ושעירי עזים כו' ותקטח בלה לכפר: וזכרון לכולם יהיו. כלומר לכן באו קרבנות ר"ח כדי שיהיה לזמון דכתיב וכיום שמחתכם ומועדיכם ובראשי חדשיכם וגו' והיו לכם לזכרון וגו': והתשועת נפשם מיד שונא. מיד יצר הרע האורכ והשונא: פ"ש ככתוב למעלה הן כעין וטשעתם מאויביכם:

וּבַעֲבוּרַת בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ נִשְׁמַח בְּלִנּוֹ. וּבְשִׁירֵי דָוִד עֲבָדְךָ.
 הַנִּשְׁמָעִים בְּעִירְךָ. הָאֲמֹרִים לִפְנֵי מִזְבְּחֶךָ. אֲהַבַת עוֹלָם תָּבִיא
 לָהֶם. וּבְרִית אֲבוֹת לִבְנֵי תִזְכּוּר: וְהִבִּיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרָנָה.
 וְלִירוּשָׁלַיִם בַּיִת מִקְדָּשֶׁךָ. בְּשִׂמְחַת עוֹלָם: וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לִפְנֶיךָ.
 אֶת קַרְפְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ. תְּמִידִים פְּסָדָרִם. וּמוֹסָפִים פְּהִלְכָתֶם.
 וְאֵת מוֹסֵף יוֹם רֵאשִׁית הַחֹדֶשׁ הַזֶּה. נַעֲשֶׂה וּנְקַרִיב לִפְנֶיךָ בְּאַהֲבָה.
 כְּמִצְוַת רְצוֹנְךָ. כְּמוֹ שִׁפְתֵיךָ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ. עַל יְדֵי מִשְׁחַת
 עֲבָדְךָ. מִפִּי כְבוֹדְךָ. כְּאֲמֹר:

וּבְרֵאשֵׁי חֲדָשֵׁיכֶם תִּקְרִיבוּ עוֹלָה לַיהוָה פְּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנָיִם
 וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וּנְסִיבֵיהֶם כְּמִדְּבַר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים לֶפֶר. וּשְׁנַיִם עֶשְׂרִים לְאַיִל.
 וְעֶשְׂרוֹן לְכֶבֶשׂ. וַיִּזֵּן פְּנִסָּבוֹ. וְשִׁעִיר לְכַפָּר. וּשְׁנַיִם תְּסִידִים פְּהִלְכָתֶם:
 אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. חֲדָשׁ עָלֵינוּ אֶת הַחֹדֶשׁ הַזֶּה. לְמוֹכָה
 וְלִבְרָכָה. לְשִׁשּׁוֹן וְלִשְׂמִיחָה. לְיִשׁוּעָה וְלִנְהַמָּה.
 לְפָרְנָסָה וְלִכְלָפְלָה. לְחַיִּים וְלִשְׁלוֹם. לְמַחֲלֵית חַמָּא וְלִסְלִיחַת עוֹן.
 (בשנה העבור ולכפרת פשע). בִּי בְּעֵמֶךָ יִשְׂרָאֵל בְּחַרְתָּ מִכָּל הָאֲמוֹת.
 וְהָקִי רֵאשֵׁי חֲדָשִׁים. לָהֶם קִבְעָת: פְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִקְדָּשׁ
 יִשְׂרָאֵל וְרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים:

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. בְּעֵמֶךָ יִשְׂרָאֵל. וּבְתַפְלָתֶם. וְהִשָּׁב אֶת הָעֲבוּדָה.
 לְדָבִיר בֵּיתְךָ. וְרֵאשֵׁי יִשְׂרָאֵל. וּתַפְלָתֶם בְּאַהֲבָה תִקַּבַּל בְּרְצוֹן. וְתִהְיֶה
 לְרְצוֹן. הַמִּיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

ותחוינה

פּוֹרַת יוֹסֵף

מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאֶרֶץ. וְלִירוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר חֵזְקָה בַּיִת כַּנִּיב (ע"ה ע"ב). לְשׁוֹבָה וּלְבִרְכָה י"ב לַשּׁוֹמֵת
 סִקְרֵשֶׁךְ. כִּי לַפְתִּיד יִהְיֶה גֹדֵל הַמִּקְדָּשׁ. כֻּלָּל נַגֵּד י"ב חֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה. וּנְמַעֲבֹרַת מוֹסִיפִין:
 יְרוּשָׁלַיִם עִתָּה. כְּמִזְבֵּחַ כְּמִדְרָשׁ. הַכִּיָּא הַמְהַרֵּשׁ א'

פִּירוּשׁ וּבּוֹנוֹת פְּשָׁמִיּוֹת

לְשׁוֹבָה וּלְבִרְכָה כו'. י"ב לַשּׁוֹמֵת נַגֵּד י"ב חֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה וּנְמַעֲבֹרַת מוֹסִיפִין לְשׁוֹן א': לָהֶם קִבְעָת. שִׁיִּשְׂרָאֵל
 מוֹיִן לְלִנְיָה. גַּם כְּדַעַתֵּם תְּלוֹי הַקְּבִיעוֹת שֶׁהַקְּבִיעָה מִסְכִּים עַל יָדֵם כַּמֵּ"ס עַל הַפְּסוּק לֹאֵל גּוֹמַר עָלַי. וְכִי
 אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ לַחַס: סִקְרֵשׁ יִשְׂרָאֵל וְרַח. אֲנִי עֲתִן לְךָ יְיָ כֹּדֵאֵה עֲלוּמָה עַל שְׂמַרְתָּ אוֹתָהּ: נַחֲלֶךָ סִק' וְקִדְשָׁת
 אוֹתָהּ. וְעַל שְׂמַח לֵט מִתְּנֶה עֹכֵס עַל רַח: אֲסִין. טוֹנֵתוֹ מֵאֵם כְּכּוֹף הַכֹּרֵס:

(פּוֹרַת יוֹסֵף) א

וּתְחַיֵּינָה עֵינֵינוּ. בְּשׂוֹכֶה לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמְחַזֵּיר שְׂכֵינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מודים דרבנן

מִדָּיִם אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָהּ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵינוּ
אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצֵרנוּ יוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁשָּׁה הַגְּדוֹל
וְהַקְּדוֹשׁ עַל שֶׁחַיֵּיתָנוּ וְקִבְּצָתָנוּ בֵּין תַּחְיֵינוּ
וְתַקִּימָנוּ וְתִאֲסֹף נְלִיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קִדְשֶׁךָ
לְשֹׁמֵר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וְלַעֲבֹדָה בְּלִבָּב
שְׁלָמִים עַל שְׂאֵתָנוּ מִדָּיִם לָךְ. בְּרוּךְ אַתָּה הוֹדָאוֹת.
עַרְב וְבִקְרָ וְצַהֲרִים. הַטּוֹב פִּי לֹא כָלוּ בְּחַמְיָךְ. וְהַמְרַחֵם פִּי לֹא תִטּוּ חֲסֵדֶיךָ
מֵעוֹלָם קוֹיֵנוּ לָךְ: בַּחֲנוּכָה עַל הַנְּסִים:

מִדָּיִם אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָהּ הוּא יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם
וָעֵד. צוּר חַיֵּינוּ. מִנּוּ יִשְׁעֵנוּ. אַתָּה הוּא
לְדוֹר וָדוֹר גּוֹדֵה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתֶךָ.
עַל חַיֵּינוּ הַמְסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נְשִׁמּוֹתֵינוּ
הַמְקוּדוֹת לָךְ וְעַל נְפִישׁוֹתֵינוּ שֶׁבְכָל יוֹם עִמָּנוּ
וְעַל נַפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְכָל יוֹם.
עַרְב וְבִקְרָ וְצַהֲרִים. הַטּוֹב פִּי לֹא כָלוּ בְּחַמְיָךְ. וְהַמְרַחֵם פִּי לֹא תִטּוּ חֲסֵדֶיךָ
מֵעוֹלָם קוֹיֵנוּ לָךְ:

וְעַל כָּלֵם. יְתַבְרַךְ. וְיִתְרוֹמֵם. שְׂמֵךְ מַלְכֵנוּ. תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֵד:

וְכָל תַּחֲנִינֵי יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ אֶת שְׂמֵךְ בְּאַמַּת. הַיָּאֵל יִשְׁעֵתָנוּ
וְעִזְרָתָנוּ סֵלָה: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב שְׂמֵךְ. וְלָךְ נִצָּה
לְהוֹדוֹת:

לְשֵׁי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ בְּרָכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרַת הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עֲבָדֶךָ.
הַאֲמִירָה מִפִּי אֱהָרֹן וּבְנָיו כְּהֹנִים עִם קְדוֹשֶׁךָ בְּאִמּוֹר: וְכִרְכָּךָ יְהוָה יְהִיָּה סִנּוּי נִגְדַת הַהִיכָל
וְיִשְׁמְרֶךָ נִגְדַת יְמִינוּ: וְאֵר יְהוָה פָּנָיו נִגְדַת הַהִיכָל אֱלֹהֵי יִרְחֹךָ נִגְדַת שְׂמָלוֹ: וְשֵׂא יְהוָה פָּנָיו נִגְדַת
הַהִיכָל אֱלֹהֵי נִגְדַת יְמִינוּ: וְיִשֶּׁם לָךְ נִגְדַת שְׂמָלוֹ שְׁלוֹם נִגְדַת יְמִינוּ:

עֵשִׂים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עֲלֵינוּ. וְעַל כָּל
יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בְּרָכְנוּ אֲבוֹתֵינוּ כְּלָנוּ בְּאֶחָד בְּאֶזֶר פְּנִיָּה. כִּי
בְּאֶזֶר פְּנִיָּה נִתְּתָה לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים. וְאַתְּבַת חֶסֶד.
וְצַדִּיקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת
עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה בְּשִׁלּוֹמָךְ: בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם:

אֱלֹהֵי נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי כִרְעַ וְשִׁפְתֵי מִדְּבַר מְרָמָה וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תְדוּם
וְנַפְשֵׁי בְּעֶפְרַר לְכָל תְּהִיָּה פֶתַח לְפִי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּךָ
נַפְשֵׁי וְכָל חַחוֹשְׁבִים עָלַי רַעַה מְהֵרָה הִפֵּר עֲצָתָם וְקִלְקַל מַחֲשַׁבְתָּם:
עֲשֵׂה לְמַעַן שְׂמֵךְ. עֲשֵׂה לְמַעַן יִסְנֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשֶׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן
תְּהַרְתֶּךָ. לְמַעַן יִתְלַצוּן יְדִירֶיךָ הוֹשִׁיעַה יְמִינֶךָ וְעֲנֵנִי: יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי פִי
וְהִגִּינוּ לְפִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם
עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יהו רצון וכו' שיבנה וכו'.

דיני תפלה יום טוב

הנהגות יום טוב

(דה"ח) (א) אם התפלל ב"ש ש"ע של חול והזכיר יעלה ויבא בעבודה יא' וא"ל לחזור ולהתפלל וכן אם התפלל של חול וזכר אחר המחזיר שכינתו קודם שהחיל מודים אומר יעלה ויבא קודם מודים ומזכיר של י"ט וגומר התפלה ואם החסיל מודים ואח"כ נזכר ולא עקר רגליו חוזר לאתה בהרתנו וגומר התפלה רצה ומודים כו' כמו בשבת (ועיין בה' שבת מ"ש מה שיש לתמוה על זה) ואם עקר רגליו או שאמר יהיו לרגליו אף שלא עקר רגליו חוזר ומתפלל של י"ט וכ"ו כשהתפלל כל ה"ח ברכות אם הזכיר של י"ט בעבודה יא' מסוב דבדיון היה להתפלל בשבתות וימים טובים כל ה"ח ברכות אלא דחכמים הקילו ובדיעבד אם התפלל יא' אבל אם לא התפלל רק שלש ראשונות ושלא אחרונות ואפי' אמר ברכה רביעית של י"ט ולא התם הברכה כתקנה כגון שלא אמר אלא מקדש ישראל ולא אמר והזמנים לא יא' כיון דלא התפלל כל ה"ח וגם לא התפלל ברכות של י"ט כמו שתקנו הו"ל לכך לא יא' (א"ר סימן רס"ה וביטומ"ת פ"ו דלא כמ"א בסיומן רס"ח וסימן תפ"ו ע"ש ודוק):

(ב) אם התפלל של י"ט וסיים מקדש השבת והזכיר לו תכ"ד אף שזכר שהוא שבת יא' (עיין א"ר סימן ר"ט ושם נמ"א): (ג) אם שנה לומר אתה בהרתנו ואמר יעלה ויבא והתם כדונו לא יא' אלא אכל אם לא חסר מיירי בלא התם מקדש ישראל והזמנים דבכה"ג אפי' אמר אתה בהרתנו לא יא' (א"ר וע"מ ס) ואם לא אמר אתה בהרתנו וגם לא יעלה ויבא רק והשיאו אע"פ שאמר מושדי קדשך אם לא הזכיר הנ פלוגי בפרט לא יא' (פ"מ במ"ו כו' תפ"ד) ואם לא אמר אתה בהרתנו וגומר אחר שאמר יעלה ויבא

(נה"ט) זה לשון ש"ע פנינו ושמתה כהן נפתח דברי קדושת ספר הכרס. וכלל זה לכל שנתות ומועדים כיצד יתכנס האדם כסב כמאכל ובמתה ונגדים ולשון למודים, אחר שהש"ע בקבלת לך אכול בשמחה לחמך ובתה בלב טוב י"ק. כי נכר רצה האלהים את מעשיך ידוע הוא כי יש כמות בני אדם דעות חלוקות בעבודת הש"י. מהם המגפיעים עמם ואינם רוצין ליטות מן הדברים הנפשיים ופושטין עמם מכל וכל זה אינו דרך ישרה, ואין זה טוהת סגורא יתברך כי לא תורה כראי כו' יש כת אחת עושה נהיטך שהולכין אחר הסגורא ומחליבים עבודת ית' אחר גוס וזה פחותה מן הראשון אבל הנהיגה מתורתו הקדושה ומדברי הו"ל הוא ללכת בדרך המיטע כי כש"י הכריב בהשמה העליונה רומניות גנוף שהיו שיהיה יתרו ויש לכל אדם לתת חלק לכל אחד ואחד חלק לשמה בעבודת האל לכל להחפול. ולשמוע ד"ת ולקיים המצוות. וחלק לגוף אכילה ושמים מן המותר ושאר דברים ומי שאינו הולך בדרך זה מבטל טוהת סגורא. וזה טוהת הספוק לך אכול בשמחה לחמך וגו' לחמך וי"ק מה שחננו ששם לא מעשוק גזול ויהנה מהס כפי הלימד והסתפקות. וכל שכן בזמן המועדים שכן מצוה מן התורה שיאכל אדם בשמחה כשהוא מחזיר סגורא ושמחה כהן וזמנו עליו לעבוד השם כפי פטורות עבודת הגוף ועבודת השם. עבודת השם כזכרון נפלאות השם ית' ולקיים אותם במשעם ולומר לפניו שירות ותשבחות דברי חג נהג ודברי פסח כשכח ודברי עזרת נפלאות כמו באח"ל משם תיקן להם לישראל שיהיו שולחן וזרשין בענינו של יום טוב וזה עבודת השם. ועבודת הגוף ולאכול ולשתות בשמחה ובעוב לבב וגם ישלח מזות לאין נכון לו כמ"ש שלמה הפ"ס ביום טובה הים בעוב טוב לא יאמר אלא בטוב ב' טוב טוב לדידיה ועוב לאחריני, ואל יאמרו בהנאות י"ט ולר"ך לבדו ולפנינו כמו בשבת. לא יסעוד בני"ט מן המנחה ולמעלה כמו כפי"ס חייב לאכול פת נקיה ב"ט ומזהו בזה"ט:

בשיגיע זמן תפלת נדבית יתפלל ככוונה ביתר שאת משאר הימים. וניהוד בנדרת היות ואמונה כי יומא קא גדים הכונה יתירה. זה היום טעה ה' נפלאות גדולות במזרים לעינינו לגאלנו:

אפילו לא חתם הברכה א"ל לחזור (פ"מ שם נמ"א) ואם לא אמר י"ט באמצע אף שסיים בהקנת הברכה מקדש ישראל והזמנים אם עקר רגליו או שאמר יהיו לרגליו חוזר לראש ואם לא אמר עדיין יהיו לרגליו חוזר לאתה בהרתנו (א"ר וע"מ דלא כמ"א): (ד) אם חל י"ט בשבת ולא הזכיר של שבת באמצע וסיים מקדש השבת וישראל והזמנים יא' ואם הזכיר שניהם באמצע ולא סיים בהתימה רק מקדש ישראל והזמנים ולא הזכיר שבת לא יא' (כה"ס אחרונים דלא כמ"א) וכן מסתבר כדמשמע מהב"י שכ"ו אכל לא הזכיר של שבת ביעלה ויבא א"ל לחזור כיון דשלונתה דרבוותא אם נר"ך להזכיר א"ל לחזור בשביל זה אבל לחתום בשניהם אין בו פלוגתא דרבוותא ומשנה ממטבע שטבעו חכמים ודאי דלר"ך לחזור ודינו אם טעה וזכר כמ"ש לעיל לענין אם טעה ולא הזכיר שניהם: (ה) אם טעה והחטיל אתה חיון או אחד משאר ברכות המלשיות דינו ב"ט כמו בשבת שגומר אותה הברכה ומחטיל בשל י"ט:

(נה"ט) הנה בשפת נגלים טוסת של אהם בהרתנו נמשך להלן אל יעלה ויבא שאמר זה והמשך ענינו כך הוא לפי שאתה כה"גו מכל הפנים ורוממתה מכל כלבוות הן טעה בעוונותיו הכיבס את נכיוס ופולסם יותר מכל המו"ג. לכן אנו מתפללים לפניו יעלה ויבא כו'. ועל כן יאמר האדם אתה בהרתנו יעלה ויבא בשכרון לג מאד לבטורא ית"ש שירחם עלינו ויזכר אותנו בנה הקדוש ברו. בימים האלה מכריס ועששים המעוררות גדול בשולמות עליונים:

סדר התפלות לשלש רגלים

לערבית, לשחרית ולמנחה:
למנחה כ"י שם יהוה אקרא תבו גדל לאלהינו:
אדני שפתי תפתח. ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יהוה. אלהינו ואלהי אבותינו. אלהי אברהם. אלהי יצחק.
ואלהי יעקב. האל הגדול הגבור והנורא אל עליון. נזיל חסדים
טובים. וקונה הכל. וזוכר חסדי אבות. ומביא גואל לבני בניהם. למען
שמו באהבה:

מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יהוה מגן אברהם:
אתה גבור לעולם אדני. מחיה מתים אתה. רב להושיע:
מן מוסף של שמיני עזרת עד אחר מוסף של יום ראשון דפסח אומרים:
כשיב הרוח ומוריד הגשם:

מכלל חיים בחדר. מחיה מתים ברהמים רבים. סומך נופלים. ורופא
חולים. ומתיר אסורים. ומקיים אמונתו לישגי עפר: מי כמותך בעל גבורות.
ומי דומה לך מלך ממית ומחיה. ומצמיח ישועה:

ונאמן אתה לתחיות מתים: ברוך אתה יהוה מחיה המתים:
אתה קדוש. ושמוך קדוש. וקדושים בכל יום. יהללוך סלה: ברוך אתה
יהוה האל הקדוש:

אתה בתרתנו מכל העמים. אהבת אותנו. ורצית

פורת יוסף

אתה בחרתנו. שלשה סוגים הם. נחירה. אהבה.
רצון. נדר נחירה. אשר נס אם לא ימצא
הנחור. את הנבחר כלבנו. אך באבר ימצא בו
חיזה ענין לטוב. נגד האחרים. אשר נבחר מהם.
או שיש לו תקוה. אשר הנבחר. יהיה לאיש חיל
לימים יבואו: נדר אהבה. הוא אם אחד ימצא איש
כלבבו. אשר ע"י פעולותיו. יקנה אהבה. וע"כ יש
גבול לאהבה. עפ"י מעשיו. וגם יש טעם לאהבה.
לא כן גדר רצון. כי אין גבול לרצון. ואין טעם
לחפץ. וע"ז אמר החכם החושק אין לו עינים. נגד
מה שנאמר החכם עיניו בראשו. ע"כ נספר שבהי
הבורא ית"ש. אשר בשלשה אלה התנהג עמנו. כי
בחהלה בהיותנו במצרים. בחר אותנו. אם כי
מה"ד קטרג אז עלינו. הללו עש"ז. והללו עש"ז.
עכ"ז לקח אותנו מקרב גוי. באוהות ומופתים.
באשר ידע. כי אך מפני היותנו. בחרן מצרים.
מקום הטומאה. ע"כ נשחקענו. במ"ס שערי
סומא'. כמו שהעיד המשורר. כשזכנה בין החושים.
כן רעיתי בין הבנות. אבל אחרי יוליאנו משם.
(פורת יוסף) א

בשמחה

בָּנוּ. וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת. וְקִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ.
 וְקִרְבָּתָנוּ מִלִּבְנוֹ לְעִבּוֹדֶתֶךָ. וְשִׂמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּרוֹשׁ
 עָלֵינוּ קִרְאתָ :

סג הל י"ט כמולאי שנת אומרים ותוריענו קודם ותתן לנו

והַתּוֹדִיעֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ. אֵת מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה. וְהַתְּלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת בְּהֵם חֲקֵי רִצּוֹנְךָ.
 וְתִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ. מִשְׁפָּטִים יִשְׂרָאֵל. וְתוֹרוֹת אֱמֶת. חֲקִים וּמִצְוֹת
 טוֹבִים. וְתַנְחִילֵנוּ זְמַנֵּי שְׁשׁוֹן. וּמַעֲדֵי קִדְשׁ. וְחַגֵּי נְדָבָה. וְתוֹרֵי־שְׁנוֹ קִדְשֵׁת
 שֶׁבֶת. וְכַבֹּד מוֹעֵד. וְחַגֵּינֵת הַרְגֵל. וְתַבְרֵל יי אֱלֹהֵינוּ. בֵּין קִדְשׁ לְחֹל. בֵּין
 אֹר לְחֹשֶׁךְ. בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים. בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי. לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה. בֵּין
 קִדְשֵׁת שֶׁבֶת לְקִדְשֵׁת יוֹם טוֹב הַבְּהֵלֶת. וְאֵת יוֹם הַשְּׁבִיעִי. מִשְׁשֶׁת יְמֵי
 הַמַּעֲשֵׂה קִבְשֵׁת. הַבְּהֵלֶת וְקִבְשֵׁת אֵת עַמְךָ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשֵׁתֶךָ :

וְהִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (שְׁבֻתוֹת לְמִנוּחָה ו) מוֹעֲדִים
 לְשִׂמְחָה. חַגִּים וְזְמַנִּים לְשְׁשׁוֹן. אֵת יוֹם
 (הַשְּׁבֻת הַזֶּה וְאֵת יוֹם)

לש"ש ולש"ת	לסוכות	לשבעות	לפסח
הַשְּׁמִינִי חַג	חַג הַסּוּכּוֹת	חַג הַשְּׁבֻעוֹת	חַג הַמִּצּוֹת
הַעֲצֵרֶת הַזֶּה	הַזֶּה. זְמַן	הַזֶּה. זְמַן מִתֵּן	הַזֶּה. זְמַן
זְמַן שְׂמִחָתָנוּ	שְׂמִחָתָנוּ	הַתּוֹרָתָנוּ	חִירוֹתָנוּ

פּוֹרֵת יוֹם ה'

כשחמה וניל. עוד יגיע לכלל. תועלת נמרץ. כהיותם סימנים גדולים. ולזכרים חזקים צידם. לכל שרטי התורה והאמונה. אשר עליהם יחיה חיי נצח. ומעשה אחד חכם. ואחד חס. ואחד שאינו יודע לשאול. אנשים ונשים וקף. איש לא נעדר. מהיותו שלם באמנות ההס. כמו שיבא. וזהו טעם יוצא מתוך ההסק והרצון. להשגיח בחמלה. על פניי לאן מרעיתו. שלא ידעו ספר לדעת אותם לפי עיונם. אשר יקראו אותם כמועדם. ואח"כ מכארים כל אחד. ורוממנו סבל הלשונות. כי מה שאמרנו בתחנת מכל העמים. לא מפני היותנו טובים בהחלט. אך היותנו טובים מולתם. וכן היה הפועל. לרומם אותנו מכל הלשונות. ולנגד אהבתו אותנו. וקדשתנו במצותיך. כמי שרואה אשה בעלת חן אהוב אותה. ומקדשה לעצמו. והתורה והמלכות הן הן הקדושים. כמו שאבא חו"ל בכמה מקומות. וכנגד ורצית בנו. וקרבנתנו מלבנו לעבודתך. הוא בפשיית המשכן והקרבתו. (פירוש יוסף)

כי הקירוב והדיבור השלם. הוא מרצון טוב ושלם. כי הוא רוצה בו ונעבודתו. כמו"ש בחדש (שמות ס' ל"ד) אחס בני ואני אחיכם. שנאמר בני אחס לה"א (דברים יד). ואני אחיכם שנאמר. כי הייתי לישראל לאב (ירמיה ל"א) כבוד לבנים. כשהם אלל אחיכם. וכבוד לאב כשהוא אלל בניו. וכה"א פטרת וקנים בני בניס (משלי י"ז). עשו בית לאב שיבא ויודר ביניכם. הה"ד. ועשו לי מקדש. ושכנתי בתוכם. אחר. ביאר עוד יותר. מה שאמרנו. רוממתנו מכל הלשונות. ביאר ושםך הגדול והקרוש עלינו קראת. שמכל האומות לא קרא שמו. אך אלהי ישראל. ואשר אמרנו אהבת אותנו :

ותתן לנו ה"א באהבה מועדים. והס ככלל מה שאמרנו תחלה. וקדשתנו במצותיך. ומה שאמרנו תחלה ורצית בנו. וכארת ע"ו. וקרבנתו מלבנו לעבודתך. נאמר פחה את יום חג הוה. מקרא

(בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קָדֵשׁ וְזָכַר לִיצִיאַת מִצְרַיִם :

(גה"ש) סתם סדרי. כילד המועדות הם זכר ליציאת מצרים. הספח כמשמעו ספסח המקום על כתי אבותינו והסליא לעשות בלאתן ימים נסים ונפלאות עד שבאנו זס ע"ו כניסן. (שבוטות) ע"ש שבעה שבועות שמיט אחר שיאטו מצרים. כדי לקבל התורה. דלענין זה היתה יציאתו. כמש"ס בנזילאך ט' תעבדון את האלהים על ההר הזה. (וסוכות) ע"ש עמי כבוד שפירם עלינו והקיסטו כהם כשיאטו ממצרים :

**אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ . יַעֲלֶה וְיִבְאֵ וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע
וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר וְזַכְרָנוּ וּפְקֻדָּנוּ . וְזַכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ . וְזַכְרוֹן
מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבֹדְךָ . וְזַכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדֻשָּׁךְ . וְזַכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ
בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ . לְפַלְיַתָּה לְמַזְבֵּחַ לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים
וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם**

לספח | חג המצות | לשבועות | לסוכות | לשמיני עצרת ולש"ח
חג המצות | חג השבועות | חג הסוכות | השמיני חג העצרת
**הזה . וְזַכְרָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְמַזְבֵּחַ . וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה . וְהוֹשִׁיעֵנו
בּוֹ לְחַיִּים מְזוּבִים . וּבְדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חַיִּים וְחַנּוּן . וְרַחֲמֵם
עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנו . כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחֲמִים אַתָּה :**

פורת יוסף
שקרא קדש . כי הרצון הטוב נראה בהווה . שלמד מיום זה עקר גדול . שאם נפל חלילה כחטא והוא קירוב העם לעבודתו . בלפני קשה ההכרה . ופשע . לא יאמר נושא אשר אף ישוב מהעשוי . וירבה כחול מצות ומעשים טובים . לא יועיל לו . וע"כ יעשה מה שכלו חפץ . ויום זה תעוררהו אשר אם אך ישוב בכל לבו לה' . ויתחרט על העבר . ויקבל להבא לאהבה וליראה אותו . הלא אז ירהממו ה' . וכל מעשיו הרעים . לא יזכרו לו . ועוד יעלה מעלה מעלה . ככחול"ל . במקום שבעלי תשובה עומדין אין זדיקים גמורים יכוּלִין לעמוד . כי חטאיו והפסו לזכות . וזהו ביאור הכתוב . כי עמך הסליחה למשן תורא . וכאשר תשחלהו למה אתה יוצא בתחלת החורף . מביתך שהיא דירת קבע . אל הסוכה הקטנה הזאת . אשר היא דירת עראי . ותקח לביום הראשון אלו הד' מינין . הלא ישיבך הדעת היותר המוני . שיאמר בזה . והוא כי בחג האסיף הזה . נלא מבתיים מבטחים ומשכנות מנוחה . לשבת בסתר עליון . ולבא תחת כנפיו . כי הוא המכין טרפנו ואשר עשה כל זרכינו . ועל הכל אנו חייבים . לבוא ולשמוח לפניו . ולזכנו בידנו . לשבת ולהלל . למי שהספיק בידינו כל הסוכות הנהה . אשר אספנו אל בתינו כדי שיזסיף ליתן לנו כהנה וכהנה בשנים הבאות . חלף הודאותינו . והנה בזה הוא מודה . על אמונת הסכר והעוש . הרי שכל הפנות השרשיות מתורתנו האלהית נזכרים . וחוקקים על לוח לבם . לא יטורו ממנו . זה הכל בכלל ורצית בעו .

(פורת יוסף)

והשיאנו יי אלהינו . את ברפת מועדיה . לחיים ולשלום .
 לשמחה ולששון . כאשר רצית . ואמרת לברכנו :
 (בשבת אלהינו ואלהי אבותינו . רצה במוחתנו) . קדשנו במוצותיה . ותן
 חלקנו בתורתה . שבענו מטובה . ושמחנו בישועתה . וטהר
 לבנו לעבדה באמת . ותחילנו יי אלהינו (בשבת באהבה וברצון)
 בשמחה ובששון . (שפתו) מועדי קדשה . וישמחו בה ישראל .
 מקדשי שמך : ברוך אתה יי . מקדש השבתו ישראל . והומנים :
 רצה יהוה אלהינו . בעמך ישראל . ובתפלתם . והשב את העבודה .
 לדביר ביתך . ואשי ישראל . ותפלתם באהבה תקבל ברצון . ותחי
 לרצון . תמיד עבודת ישראל עמך :

ותחזנה עינינו . בשוכה לציון ברחמים : ברוך אתה יהוה המדוויר שכינתו לציון :

מודים אנחנו לך . שאהבה הוא יהוה
 אלהינו ואלהי אבותינו לעולם
 ועד . צור חיינו . מנן ישענו . אתה הוא
 לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך .
 על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו
 הפקודות לך ועל נפיקך שבכל יום עמנו
 ועל נפלאותיה ומובותיה שבכל עת .
 ערב וקדר וצהרים . הטוב כי לא כלו רחמיך . והגדלתם כי לא תמו חסדך
 מעולם קנינו לך :

ועל כלם . יתברך . ויתרומם . שמך מלבנו . תמיד לעולם ועד :

וכל החיים יודוך סלה . ויהללו את שמך באמת . האל ישועתנו
 ועזרתנו סלה : ברוך אתה יהוה . הטוב שמך . ולך נאה להודות :

לשי אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשלשת בהורה הכתובה על ידי משה עבדך .
 האסורה ספי אהרן ובניו כהנים עם גדושה פאסור : יברכה יהוה יהיה סניו נגד החיכל
 וישקרה נגד ימינו : יאר יהוה פניו נגד החיכל אליך ויחנה נגד שמאלו : ישא יהוה פניו נגד
 החיכל אליך נגד ימינו : וישם לך נגד שמאלו שלום נגד ימינו :

פורת יוסף

ואמרת לברכנו . ידוע מאמר חז"ל (תנינה דף
 כ') דמשמעו יראה יראה . היינו יראה את
 פני ה' ויראה מה' כ"י . ומוכן דכמו כן מתפרש
 מיפא דקרא . ולא יראה את פני ה' ריקס . כשני
 אופנים . היינו לא יבא לראות פני ה' בני קרבן
 ולא יבא נראה ממנו ית' ריקס . אלא יהיה סטון
 נרכה . (והרא"ש שלח ר"ה כ' כשם ר' סאלתיאל
 דחגיגה היינו ברכת מועדיך ואינו מובן) :
 שים
 (פורת יוסף) א

לשחרית

שְׁלֹם מִזְבַּח וּבִרְכָה חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עֲלֵינוּ. וְעַל כָּל
 יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. בְּרַכְנוּ אֲבִינוּ בְּלִנּוּ בְּאֶחָד בְּאֹר פְּנִיךָ. כִּי
 בְּאֹר פְּנִיךָ נִתַּת לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים. וְאַהֲבַת חֶסֶד.
 וְצַדִּיקָה וּבִרְכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת
 עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בְּשִׁלּוּמָךְ: בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלּוֹם:

לסנהא ולסעריב

שְׁלֹם רַב. עַל יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. תְּשִׁים לְעוֹלָם. כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ. אֲדוֹן
 לְכָל הַשְּׁלֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ. לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. בְּכָל עֵת
 יְבָרֵךְ בְּשִׁלּוּמָךְ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּשִׁלּוֹם:

אֱלֹהֵי נְצוּר לְשׁוּנֵי מַרְעַ וּשְׁפַתִּי מִדְּבַר מַרְמָה וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תַדּוּם
 וּנְפִשֵׁי בְּעַפְרָה לְכָל תְּהִיָּה. פִּתַּח לִפִּי בְּתוֹרַתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּף
 נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מִתְּהַרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקַל מַחֲשַׁבְתָּם:
 עֲשֵׂה לְמַעַן שְׂמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יִמְיָנֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשָׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן
 תּוֹרַתְךָ. לְמַעַן יִחַלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינֶךָ וְעֲנֵנִי: יְהִי לְרִצּוֹן אֲמָרֵי פִי
 יִתְגַּיֵּוֹן לְכִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי וְנוֹאֲלֵי: עֲשֵׂה שְׁלֹם בְּמַרְוֵמָיו הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלֹם
 עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן: יְהִי רִצּוֹן וְכוּ' שׁוֹבְנָה וְכוּ'.

אחר התפלה בערבית תומר ה"ק ת"ש וכשתל בשבת תומרים ויכולו ומקדשין על כטס חוץ מכ' לילות כלאשונים
 של פסח ובשחרית תומרים כלל. אין כמוך ומזויאין כ' ס"ת. ואומרים שלש שבועה מדות. וקורין כחודש
 בחול ה' גברי ובשבת ו' גברי ואחר קריאת ההפזורה תומרים בשבת יקום מורקן אשרי. יהללו. ומחזירין
 ס"ת גמיומן. ת"ק. ומתפללין מוסף. כיום א' של פסח מזכירין הכבוד משיב כרות כמוסף עד שישימו סה"ק אינו
 מזכיר כמוסף אזוהס שוסקין במתנה. ואם יחיד אחר תפלתו עד אחר שהתפלל סה"ק מוסף לא יאמר משיב כרות:

קידוש לשלש רגלים

אם חל יו"ט בשבת מחמילין יום הששי עד ברא אלהים לעשות:
 ואם חל בחול מחמילין כאן. על היין סברי קרנן וברנן וכו':

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ. מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ
 מִכָּל עַם. וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לְשׁוֹן. וְקִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתָיו. וְהִתְּנֵן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (שְׁפָתוֹת לְמִנְחָה ו')

מִזְעָדִים לְשִׁמְחָה. חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׁשּׁוֹן. אֶת יוֹם
 א (סדרת יוסף)

השבת

(השבת הנה ואת יום)

לפסח	לשבתות	לסוכות	לשמיני עצרת ולש"ת
חג המצות הנה.	חג השבועות הנה.	חג הסוכות הנה.	השמיני חג העצרת הנה.
זמן חרותנו	זמן פתח הדרתנו	זמן שמחתנו	זמן שמחתנו

וּבַאֲהַבָּה מִקְרָא קֹדֶשׁ. זָכַר לִיצִיאַת מִצְרַיִם. כִּי בָנוּ
 בְּחֵרֶת. וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ. מִכָּל הָעַמִּים. (וְשַׁבָּת ו) מוֹעֲדֵי
 קִדְּשֶׁךָ. (בְּאֲהַבָּה וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן הַנְּחִלָּתָנוּ:
 בְּרוּךְ אַתָּה יי. מִקְדָּשׁ (הַשַּׁבָּת ו) יִשְׂרָאֵל. וְהַיּוֹמִים:

כשני ימים האחרונים של פסח אין אומרים שהחיינו מפני שהם רגל אחד אבל בשמיני עצרת
 ושבת תורה אומרים כי הם רגל בפני עצמו:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ. מֶלֶךְ הָעוֹלָם. שֶׁהַחַיִּינוּ וְקִיַּמְנוּ וְהַגִּיעָנוּ.
 לזמן הנה:

כלל ראשון כל סוכות מנדיין לישוב בסוכה ואח"כ שהחיינו וכלל כ' אומרים שהחיינו ואח"כ לישוב בסוכה:
 בסוכות בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ. מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתָיו. וְצִוָּנוּ לִישֵׁב בַּסֻּכָּה:

כשחל יו"ט צמולאי שבת מקדשין יקנה"ו ר"ת יין קידוש נר הכלה וזמן ונסוכות יקנהס"ו:
 בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא מְאֹדֵי הָאֵשׁ:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ. מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹדֶר. בֵּין אֹרֶךְ
 לְחֹשֶׁךְ. בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים. בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי. לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַפְּעֻשָׁה.
 בֵּין קִדְּשַׁת שַׁבָּת. לְקִדְּשַׁת יוֹם טוֹב הַבְּרִילָה. וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי. מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי
 הַפְּעֻשָׁה קִדְּשָׁתָּ. הַבְּרִילָה וְקִדְּשָׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְּשֶׁתְךָ: בְּרוּךְ אַתָּה יי.
 הַמְּבַדִּיר בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ: שְׁחַחֲיֵנוּ

סדר הזכרת נשמות

נוהגים בקהל ישראל להזכיר נשמות אחר ההפטרה ביום כפור ובשלש רגלים:
 כעבור נשמת האב אומרים:

יְזַכֵּר אֱלֹהִים לְמוֹצָה. נִשְׁמַת אַבָּא מֹרִי (פב"פ) שְׁהִלְךָ לְעוֹלָמוֹ. בְּעִבּוֹר
 שְׂאֵנֵי נוֹדֵר צְדָקָה בְּעֵדוֹ. בְּשִׁכְרָה זֶה תִּהְיֶה נִפְשׁוֹ. צְרוּרָה בְּצִרוּר תַּחֲיִים.
 עִם נִשְׁמֹת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שָׂרָה רַבֵּקָה רַחֵל וְלֵאָה. וְעַם שְׂאֵר צְדִיקִים
 וְצַדִּיקָיוֹת שְׁבַגְנוּ עִדָּן. וְנִאֲמַר אָמֵן:

כעבור נשמת האם אומרים:

יְזַכֵּר אֱלֹהִים לְמוֹצָה. נִשְׁמַת אִמִּי מִדְּתִי (פב"פ) שְׁהִלְכָה לְעוֹלָמָהּ. בְּעִבּוֹר
 שְׂאֵנֵי טוֹדֵד צְדָקָה בְּעֵדָה. וּבְשִׁכְרָה זֶה תִּהְיֶה נִפְשָׁהּ. צְרוּרָה בְּצִרוּר
 תַּחֲיִים (עירת ייפה)

החיים. עם נשמות אברהם יצחק ויעקב שרה רבקה רחל ולאה. ועם שאר צדיקים וצדקניות שבגן עדן. ונאמר אמן:

בעבור נשמת האב ואם אבותיו הזקנים ויתר הקדושים אומרים:

יזכור אלהים למוצה. נשמות אבי ואמי וקני וקנתי ודודתי אחי ואחיותי בין מצד אבי בין מצד אמי שהלכו לעולמם. בעבור שאני נודר צדקה בעדם. ובשכר זה תהיינה נפשותיהם. צדוות בצרור החיים. עם נשמות אברהם יצחק ויעקב שרה רבקה רחל ולאה. ועם שאר צדיקים וצדקניות שבגן עדן. ונאמר אמן:

בעבור נשמת המומתים על קידוש השם:

יזכור אלהים למוצה. נשמת (פבים) ונשמות כל קרובי וקרובתי הן מצד אבי הן מצד אמי הן שהותו הן שנהרגו הן שנסחטו ושנסרפו ושנמבעו ושנחנקו על קידוש השם. בעבור שאתן צדקה בעד הזכרת נשמותיהם. ובשכר זה תהיינה נפשותיהם. צדוות בצרור החיים. עם נשמותיהם של אברהם יצחק ויעקב שרה רבקה רחל ולאה. ועם שאר צדיקים וצדקניות שבגן עדן. ונאמר אמן:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה הוא יברך את (פכ"ט) בעבור שגדר צדקה בעד הנשמות שהזכיר היום לכבוד המקום ולכבוד התורה (כגלג הנלם ולכבוד הרגל) (כ"ה ויו"כ לכבוד יום הדין) בשכר זה הקב"ה ישמרהו ויצילהו מכל צרה וצוקה ומכל גנע ומחלה (כ"ה ויו"כ ויכתבהו ויחתמהו לחיים טובים ביום הדין הזה) וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו (כגלג רגלים ויזכהו לעלות לרגל) עם כל ישראל אחיו ונאמר אמן:

(גה"ש) הנה כבר מפורסם במוסף דראש חודש כלא הכונה ככל תפלת המוספין פ"ט. אך מוסף פליהם רגלים שתקנו אנשי כנע"ג לומר ומפני העניו כו' אורח מלך רחמן כו' כי בזמן שבת המקדש היה קיים היו כל עם קדוש וישראל עולים בכל רגל לבית המקדש להראות עמנו לפני גוראמי ית"ש. וזוה היה שמו הגדול נתגל ונתקדש בכל האומות. וכבוד פרסום של סגנון הגדול והמפורסם של נהמ"ק. והכנים שנפשו בו פ"ה השארת השכינה סק' עם היה נשפט ככל העולם. גם הגדולה המפורסמת שהיה אז לישראל בין האומות. ופ"ה נתגל ונתקדש שמו הגדול בכל האומות. והיתה נכרת מלכותו וממשלתו של הכורא ית"ש וכל הפמים ידעו כבודו שכל הגדולה וההתרוממות של ישראל עם קדוש הוא רק מאתו ית"ש וכן פתח נחמיה הקשרה על פיה שנתחלל שמו הגדול של מלכו כשכיל שוינו שאנו כנוי הקדושים שעלים ונכונים האם אין ראוי ונכון לכל איש וישראלית מעם קדוש לנכות יומם וילילם מאין הפוגות על חילול שמו הגדול והנורא לכן תקנו אנכנס"ג לנו להתפלל בשלש רגלים גם כימים נוראים ר"ה ויו"כ הוסת מלך רחמי שתשוב כו' גלה כבוד סלכותך כו' לכן ראוי לומר כל הנושט וכפני הסמיא במריכות נפש מאד על חילול שמו הגדול. ומי שעלול לירידת דמעות ראוי שסגני מים תרד פ"ט. אולי ירחם ס' פליט ויזליט מאספס לאורס:

תפלת מוסף לשלש רגלים

פי שם יהוה אקרא הבו גדל לאלהינו:
אדני שפתי תפתח. ופי יציד תהלתך:

ברוך אתה יהוה. אלהינו ואלהי אבותינו. אלהי אברהם. אלהי יצחק. ואלהי יעקב. האל הגדול הגבור והנורא אל עליון. נוטל חסדים

תפלת מוסף לשלש רגלים

טובים וקונה הכל. וזוכר חסדי אבות. ומביא גואל לגני בניהם. למען שמו באהבה:

מלך עוזר ומשיע ומגן: פרוך אלה יהוה מגן אברהם: אלה נבור לעולם אדני. מתייה מתים אלה. רב להשיע:

מן מוסף של שמיני עשרת עד אחר מוסף של יום ראשון לפסח אומרים: משיב רוח ומוריד הנשם:

מכלכל חיים בהסד. מתייה מתים ברחמים רבים. סומך נופלים. ורופא חולים. ומתיר אסורים. ומקנים אמונתו לישיגי עפר: כי כמותה בעל גבורות. ומי דומה לך מלך ממית ומתיה. ומצמיח ישועה:

ונאמן אלה להחיות מתים: פרוך אלה יהוה מתייה המתים:

הס"ן אומר קדושה נעריצך חמלא בתפלה שכת:

אתה קדוש. ושמך קדוש. וקדושים בכל יום. יהללוך סלה: פרוך אתה יהוה האל הקדוש:

אתה בתרתנו מכל העמים. אהבת אותנו. ורצית בנו. ורוממתנו מכל הלשונות. וקדשתנו במצותיה. וקרבתנו מלבנו לעבודתך. ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה (שבתות למנוחה) מועדים לשמחה. חגים וזמנים לששון. את יום (השבת הנה ואת יום)

לססח	לשכועות	לסוכות	לשמ"ע ולס"ח
חג המצות	חג השבעות	חג הסוכות	השמ"ע חג
הזה. זמן	הזה. זמן מתן	הזה. זמן	העצרת הנה
חרותנו	הורתנו	שמחתנו	זמן שמחתנו

(באהבה) מקרא קדיש וקר ליציאת מצרים:

ומפני חטאינו. ולינו מארצנו. ונתרתקנו מעל

פורה יוסף

ומפני חטאינו. אמונות כל אומות ע"א. אינם להם. וע"כ בכל מקום שהם. יכולים לעבוד קשורים בארצם. יען כי גם הם. גם ארצם. אנהיהם. כמספט העבודה שיש להם. לא כן פס מסורים המה למערכות השמי'. אשר חלק ה' אותם ישראל. כס בחר ה' לעבדו. ועיני השנתחו תמיד עליהם (עזרת יוסף) א

אֲדַמְתָּנוּ. וְאִין אֲנַחְנוּ יְכוּלִים. לַעֲלוֹת וְלִרְאוֹת
 וְלִהְשֵׁת־חַוּוֹת לְפָנֶיךָ. וְדַעֲשׂוֹת חוּבוֹתֵינוּ. בְּבֵית
 בְּחִירָתְךָ. בְּבֵית הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. שֶׁנִּקְרָא שֵׁמֶךְ עָלָיו.
 מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ: יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ.
 יי אֱלֹהֵינוּ. וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מִלֶּךְ רַחֲמָן. שֶׁתִּשׁוּב.
 וְתִרְחַם עָלֵינוּ. וְעַל מִקְדָּשְׁךָ. בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. וְתִבְנֶהוּ
 מִהֲרָה. וְתִגְדַּל בְּבוֹדוֹ: אֲבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ. גִּלְגָּה בְּבוֹד
 מִלְּבוֹתֶיךָ עָלֵינוּ מִהֲרָה. וְהוֹפֵעַ וְהַנְּשֵׂא עָלֵינוּ. לְעֵינֵי
 כָּל חַי. וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם. וְנַפְּוֹצוֹתֵינוּ כַּפִּים

פורת יוסף

שנשלחה מלד הגזרה ממך להיות שלים להחריב
 מקדשך. וגם עתה יד המושלת שם, היא שלוחה
 מגזרתך עד עת קץ. ע"כ אנו מבקשים. אחרי
 אשר באמת מלך רחמן אתה. אשר תחנהג תמיד
 ברחמים רבים עם בריותיך. כמו"ש כירבים רחמיו
 (ש"כ כד) אך מפני העליונו. הראית לנו פנים של
 זעם. ושלחת יד להחריב את ביתך. אכן עתה
 אחרי סבלנו כל אלה. תשוב כמו"ש למדת רחמך
 ותרדם כמו"ש ישוב ירחמנו (מיכה ז'). ותגדל
 כבודו כמו"ש גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון
 מן הראשון (חגי ב'). גלה כבוד מלכותך לדאית
 בהגיגה (י"ג ב') כתוב שם כנפים לאחד. וכתוב
 א' אומר. וארבע כנפים לאחת וכו'. ומשי. כאן
 בזמן שביהמ"ק קיים. כאן בזמן שאין ביהמ"ק
 קיים. כביכול שנתמעטו כנפי החיות. הי מניחו
 אמשוט אמר ר"ח א"ר. אותן שאומרים שירה בהם.
 כתיב הכא בשמים יעוסף. וקרא זא"ו וגו' והוא
 כנפים האמלעים. והפסוק בשכמל"ו יש בו שם
 חיבות. והיה כתוב על הכנפים כסדר מלמעלה
 למטה על כל כנף חיבה אחת. נמשא על כנפים
 האמלעים היה כתוב כבוד מלכותו. לכן נבקש.
 גלה כבוד מלכותך הוא שני כנפים האמלעים.
 אשר יתגלו בכיאת משיהו כב"א (מהגר"א) וכמו"ש
 ונגלה כבוד ה' (ישעיה מ). והופיע כמו"ש הופיע
 מהר פארן (דברים לג). לעיני כל חי לפי שנאמר
 כי נא יראני האדם וחי. אבל למעיד נאמר כי עין
 בעין יראו בשב ה' ליון. ע"כ אנו מבקשים.
 והנשא עלינו לעיני כל חי שיוכל החיל לראותך. כמו
 שהבטחתנו. פזורנו ש"ש שה פורה ישראל.
 ונפוצותינו

עליהם בפרטיות. וכן בחר למענם ארץ. אשר עיני
 ה' אלהיך בה. מראשית השנה. ועד אחרית שנה
 (דברים י"א). ג"כ בהשגחה פרטית. וכאשר
 בארתי לעיל אלז וערבה לה'. (ד' ל'. ע"ב).
 אשר ישראל והארץ. המה כוזב איש ואשה.
 כמו"ש והרץ חבעל (ישעיה ס"ב) כי יבעל בחור
 כחולה. ובעלון כניך (שם). והמה לא יוכלו להיות
 יחדו. היינו ישראל בארצם הקדושה. כי אה ע"י
 קיום התורה ומצות. אשר המה היות האומה. ומיות
 הארץ. ואז ינעשו לתכלית שלמות עבודתם.
 בארצם. בבית מקדשם. אכן אחרי הפרו ישראל
 ברית. עברו חוק. לא יכלו שבת על אדמתם.
 אדמת קודש. כי קאה אותם הארץ. כמ"ש כנספרא
 משל למה"ד לכן מלכים שהאכילוהו דבר. שאינו
 עומד במעיו. אלא מקיאו. כך א"י אינ' מקיימת
 עובדי עבירות וכו' וזהו שאנו אומרים ובפני
 חטאינו לא יוכלנו עוד שבת בארצנו. וע"כ גלינו
 ממנה. ועי"ז רבות סבלנו. נרות ועינויים. עכ"ז
 עיקר אשר נשפוך שיה לבנו. ולא נוכל להנחם. כי
 בזה יסחר לנו שלמות העבודה. לפי שיש מצות
 התלויות בארץ. כמו ערי מקלע. ויש מצות התלויות
 באדמה. כמו תרומות ומעשרות וכו' ויש
 מצות התלויות במקדש. כמו קרבנות וכאלה.
 ועתה חסר לנו כל אלה. גלינו בארצנו. ונטלו
 מצות התלויות בארץ. ונתרחקנו מעל ארבתנו.
 ונטלו מצות התלויות באדמה. ואין אנחנו יכולים
 לעשות חובותינו בבית בחירתך. ונטלו מצות
 התלויות בבית הבחירה. היד שנשתלחה היינו
 היד שהחריב ביתך. לא היה בכח עממה. רק
 (פורת יוסף) לה

מִירְכַתִּי אֶרֶץ: וְהֵבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרַנָּה. וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ. בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ. אֶת קַרְבָּנוֹת חֻבוֹתֵינוּ. הַתְּמִידִים בְּסֻדְרָם. וּמוֹסְפִים כְּהַלְבָּתָם: וְאֶת מוֹסֵף יוֹם ^(לשבת ואת מוספי יום השבת הזה. ויום)

לספח | תג המצות | תג השבועות | תג המצות | לסוכות | לשמיני עצרת ולסמחת תורה
תג המצות | תג השבועות | תג המצות | תג המצות | תג המצות | תג המצות
הזה. נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה. כְּמִצְוֹת רְצוֹנָךְ. כְּמוֹ שִׂפְתְּבָתָת עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ. עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ. מִפִּי כְבוֹדְךָ. כְּאָמֹר:

^{לשבת} וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. שְׁנֵי כִבְשִׁים בְּגֵי שָׁנָה תְּמִימִם. וְשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים סֹלֶת. מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן. וְנִסְכּוֹ: עֹלֹת שֶׁבֶת בְּשֶׁבֶתוֹ. עַל עוֹלַת הַתְּמִיד וְנִסְפָּה: ^{(ועה קרבן שבת וקרבן היום כאמור):}

בב' ימים הראשונים של סוכות	בב' ימים של שבועות	בב' ימים הראשונים של פסח
וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר	וּבַיּוֹם הַכְּבוֹרִים.	וּבַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן.
וּזְמַן לְחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי.	בְּהַקְרִיבְכֶם	בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי יוֹם
מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה	מִנְחָה חֲדָשָׁה	לְחֹדֶשׁ פֶּסַח לִי:
כָּל מְלֹאכֶת עֲבָדָה לֹא תַעֲשׂוּ.	לִי. בְּשִׁבְעַתֵיכֶם	וּבַחֲמִשָּׁה עֶשְׂרֵי יוֹם
וְהַגַּתְתֶּם חֵן לִי.	מִקְרָא קֹדֶשׁ	לְחֹדֶשׁ הַזֶּה תֵּן שִׁבְעַת יָמִים מִצּוֹת יֵאָבֵל: בַּיּוֹם
שִׁבְעַת יָמִים:	יִהְיֶה לָכֶם. כָּל מְלֹאכֶת עֲבָדָה לֹא תַעֲשׂוּ:	הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ. כָּל מְלֹאכֶת עֲבָדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עֹלָה לִי. פָּרִים גִּיחַת לִי. פָּרִים בְּקָר שְׁנָיִם. וְאֵיל אֶחָד. בְּגֵי שָׁנָה. תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם:
וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה.	וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה.	
אִשָּׁה גִיחַת לִי חֵת לִי.	קִרְיַת גִּיחַת לִי.	
פָּרִים בְּקָר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי. אֵילִם שְׁנָיִם. כְּבָשִׂים בְּגֵי שָׁנָה. אַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי. תְּמִימִם יִהְיוּ:	פָּרִים בְּקָר שְׁנָיִם. אֵיל אֶחָד. שִׁבְעַת כְּבָשִׂים בְּגֵי שָׁנָה:	

בִּירַת יוֹסֵף

ונבוצותינו פ"ט הכתוב ונפלות יאודה יקבן . עיר סדרשך כן כתוב באזכרה הנירסא . פ"ט כבס פ"ט נדמי ישראל יכנס . לציון עירך ברנה ירושלים עיר הקודש . אם כסדור שער השמים כמ"ט ובאו לציון ברנה (ישעיה לה). ולירושלים הנירסא כן . פ"ז לא רחמי לשנות כסנים . (בירת יוסף) ומנחתם

וּמְנַחֲתָם וּנְסִיחָתָם כַּמְדָּבָר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵים לְפָר. וּשְׁנַיִם עֶשְׂרֵים לְאֵיל.
וְעֶשְׂרֹן לְכֶבֶשׂ. וְיָוֵן כְּנֶסֶב. וְשַׁעִיר לְכַפֵּר. וּשְׁנַיִם תְּמִידִים פְּהִלְכָתָם:

אלהינו ואלהי אבותינו אך רחמן וכו' בשנת אומרים קודם זה ישמחו במלכותך.
בחול המועד וכשני ימים האחרונים של פסח אומרים אהר כאמור וחקרבתם:

וְהִקְרַבְתָּם אֵשָׁה עֲלֶיהָ לִי פָרִים בְּגֵי־בָקָר שְׁנַיִם וְאֵיל אֶחָד
וְשִׁבְעָה כֶּבֶשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם: וּמְנַחֲתָם וכו'

בחול המועד של סכות אומרים זה על הסדר הנרשם פה:

כיום ראשון דה"ט של סכות אומרים:

וּבַיּוֹם הַשְּׁנַיִם. פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם עֶשֶׂר. אֵילִם שְׁנַיִם. כֶּבֶשִׂים בְּנֵי שָׁנָה
אַרְבָּעָה עֶשֶׂר. תְּמִימִם: וּמְנַחֲתָם

וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. פָּרִים עֶשְׂתֵי עֶשֶׂר. אֵילִם שְׁנַיִם. כֶּבֶשִׂים בְּנֵי שָׁנָה. אַרְבָּעָה
עֶשֶׂר. תְּמִימִם: וּמְנַחֲתָם

כיום שני דה"ט של סכות אומרים:

וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. פָּרִים עֶשְׂתֵי עֶשֶׂר. אֵילִם שְׁנַיִם. כֶּבֶשִׂים בְּנֵי שָׁנָה. אַרְבָּעָה
עֶשֶׂר. תְּמִימִם: וּמְנַחֲתָם

וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי. פָּרִים עֶשְׂרֶה. אֵילִם שְׁנַיִם. כֶּבֶשִׂים בְּנֵי שָׁנָה. אַרְבָּעָה
עֶשֶׂר. תְּמִימִם: וּמְנַחֲתָם

כיום שלישי דה"ט של סכות אומרים:

וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי. פָּרִים עֶשְׂרֶה. אֵילִם שְׁנַיִם. כֶּבֶשִׂים בְּנֵי שָׁנָה. אַרְבָּעָה
עֶשֶׂר. תְּמִימִם: וּמְנַחֲתָם

וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי. פָּרִים תְּשַׁעָה. אֵילִם שְׁנַיִם. כֶּבֶשִׂים בְּנֵי שָׁנָה. אַרְבָּעָה
עֶשֶׂר. תְּמִימִם: וּמְנַחֲתָם

כיום רביעי דה"ט של סכות אומרים:

וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי. פָּרִים תְּשַׁעָה. אֵילִם שְׁנַיִם. כֶּבֶשִׂים בְּנֵי שָׁנָה. אַרְבָּעָה
עֶשֶׂר. תְּמִימִם: וּמְנַחֲתָם

וּבַיּוֹם הַשְּׁשִׁי. פָּרִים שְׁמוֹנֶה. אֵילִם שְׁנַיִם. כֶּבֶשִׂים בְּנֵי שָׁנָה. אַרְבָּעָה
עֶשֶׂר. תְּמִימִם: וּמְנַחֲתָם

להושענא רנא:

וּבַיּוֹם הַשְּׁשִׁי. פָּרִים שְׁמוֹנֶה. אֵילִם שְׁנַיִם. כֶּבֶשִׂים בְּנֵי שָׁנָה. אַרְבָּעָה
עֶשֶׂר. תְּמִימִם: וּמְנַחֲתָם

וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. פָּרִים שִׁבְעָה. אֵילִם שְׁנַיִם. כֶּבֶשִׂים בְּנֵי שָׁנָה. אַרְבָּעָה
עֶשֶׂר. תְּמִימִם: וּמְנַחֲתָם

פורת יוסף

ומנחתם ונסכייהם. מנחתם היא הסולת. נקטינוהו. ללא תימא זהו קרבן חונת היום. תו
ונסכייהם כולל בשמן (פ' תוי"ט פ"ט לא. בהלכותן כדון פולות א' לפני המוספין וא'
דמנחות פ"ד) ושני תמידין חנב המוספין לאחריהן ולאחר כל הקרנות:
(פורת יוסף)

ביום השמיני . עצרת תהיה לכם . כל מלאכת עבודה לא תעשו : והקרבתם עלה . אישה רית ניהת לחי . פר אחד . איל אחד . כבשים בני שנה שבעה . תמימים : ומנחתם .

לשבת

ישמחו במלכותך . שומרי שבת וקוראי עונג . עם מקדשי שביעי . כלם ישבעו ויתענגו מטובך . ובשביעי . רצית בו וקדשתו . חמדת ימים אותו קראת . זכר למעשה בראשית :

אלהינו ואלהי אבותינו (רצה במנוחתנו) מלך רחמן . רחם עלינו . טוב ומטיב . הדרש לנו . שובה אלינו בהמון רחמיה . בגלל אבות שעשו רצונך : בנה ביתך בבתחלה . וכונן מקדשך על מבוננו . והראנו בבנינו . ושמחנו בתקוננו . והשב פהגים לעבודתם . וקוים לשירם ולזמרים . והשב ישראל לנויהם . ושם נעלה ונראה ונשתחוה לפניך . בשלש פעמי רגלינו . כפתוב בתורתך . שלש פעמים בשנה . יראה כל זכורך . את פני יי אלהיך . במקום אשר יבחר . פהג המצות . ופהג השבעות . ופהג הספות . ולא יראה את פני יי ריקם : איש כמתנת ידו . כברכת יי אלהיך . אשר נתן לך :

והשיאנו יי אלהינו . את ברפת מועדיך . לחיים ולשלום . לשמחה ולששון . באשר רצית . ואמרת לברכנו :

(בשבת אלהינו ואלהי אבותינו . רצה במנוחתנו) . קדשנו במצותיך . ותן חלקנו בתורתך . שבענו מטובך . ושמחנו בישועתך . ומהר לבנו לעבודך באמת . והנחילנו יי אלהינו (בשבת באתה וברצון) בשמחה ובששון . (שבת ו) מועדי קדשך . וישמחו בך ישראל . מקדשי שמך : ברוך אתה יי . מקדש (השבת) ישראל . והזמנים :

פורת יוסף

הדרש לנו כמו"ש נדרשתי ללא שלו . שובה מהרון חסך . ואמר טובה ולא אמר טוב . לרמוז כסוכ' ונחת תושעון : בהסון רחמך נרכוי רחמך כמו"ש המון מעיד ורהמיד אלי התאפקו (ישעיה ס"ג) . בגלל . כעבור . ביתך שיהיה לו סס כבתחלה . וכונן מקדשך כמו"ש מקדש ה' כוננו (פורת יוסף) א

ידיך . לנויהם כמו"ש והשכתי אחת על טבח (ירמיה כ"ג) . בשלש פעמי כמו"ש שלש פעמים כשנה . רגלינו זמנינו כדמתרגמינן' רגלים תלת זמנין . ולא יראו פני ריקם . רק כשולות ראיב ושלמי מגינה . כמתנת ידו כהשנת ידו :

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. וּבְתַפְלָתָם. וְהִשֵּׁב אֶת הָעֲבוּדָה.
לְדַבֵּר בִּיתְךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתַפְלָתָם בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן. וְתִהְיֶה
לְרָצוֹן. תְּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

וּתְחַזְּנֶנָּה עֵינֵינוּ. בְּשׁוֹבְךָ לְרָצוֹן בְּרַחֲמִים: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַפְּחֹזֵיר שְׂכִינְתוֹ לְרָצוֹן:

מִדְרָשׁ אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם
וָעֶד. צוּר חַיִּינוּ. מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ. אַתָּה הוּא
קְדוֹר וְדוֹר נֹדֵדָה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהַלְתֶּךָ.
עַל חַיֵּינוּ הַמְסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל נַשְׁבוֹתֵינוּ
הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נַסְיָךְ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ
וְעַל נַפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת.
עָרַב וּבָקֵר וְצִהְרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חַסְדֶיךָ
מֵעוֹלָם קִינֵנוּ קָדָה:

וְעַל כָּלֵם. יִתְפַּרֵּךְ. וְיִתְרוֹמַם. שְׂמֶךָ מְלַכְנוּ. תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:
וְכָל חַיִּים יוֹדֶךָ סְלָה. וְיִתְלַלוּ אֶת שְׂמֶךָ בְּאַמֶּת. הָאֵל יִשְׁנַעְתָּנוּ
וְעִזְרַתָּנוּ סְלָה: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב שְׂטָה. וְלָךְ נֶאֱמָה לְהוֹדוֹת:

לש"ן ברכת כהנים

שְׁלֹם טוֹבָה וּבִרְכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עֲלֵינוּ. וְעַל כָּל
יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. בְּרַכְנוּ אֲבִינוּ כְּלָנוּ בְּאֶהָד בְּאֹזר פְּנִיָּה. כִּי
בְּאֹזר פְּנִיָּה נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים. וְאַהֲבַת חֶסֶד.
וְצַדִּיקָה וּבִרְכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת
עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה בְּשְׁלוֹמָךְ: בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלֹם:

אֱלֹהֵי נְצוּר לְשׁוֹנֵי מַרְעַ וְשִׁפְתֵי מַדְבַּר מְרַמָּה וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תְהוֹם
וְנַפְשֵׁי כְּעָפָר לְכָל תְּהוֹמָה פֶּתַח לְבָי בְּתוֹרַתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּתְדַוֵּף
נַפְשֵׁי וְכָל חַחוּשְׁבִים עָלַי רְעָה סְהַרָה הַפֵּר עֲצָתָם וְקַלְקַל מַחֲשַׁבְתָּם:
עֲשֵׂה לְמַעַן שְׂמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יִמְנָה. עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשְׁתָּהּ. עֲשֵׂה לְמַעַן
תּוֹרַתְךָ. לְמַעַן יִתְלַצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינָה וְעֲנֵנִי: יְהִי לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי
וְהִגִּיזוּן לְבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְנוֹאֲלִי: עֲשֵׂה שְׁלֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלֹם
עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהִי רָצוֹן וְכוּ' שִׁיבְנָה וְכוּ'.

הש"ן חזר התפלה נקול וטומר קדושת נעריצך. ואדיר אדירנו. וטומר או"א ברכנו בברכה.
והכהנים עולין לזבן. וטומר התפלה וטומר קדיש תתקבל. אין כאלהינו. עלינו קיי. אנעים
ומירות. שיר של יום. ומטומר לפי המנהג:

(שירת יוסף) א

דגהנת ברכת כהנים ודיניה

(א) אין נשיאת כפים בשמות מ' והכהנים מן כהנין ואפי' אין שם רק ישראל אחד עולין לדוכן והישראל יענה אמן (ס"ו ומ"א ס"ק ל"ח וס"ו ס"ק כ"ג) ואם התחילו לישא כפיהם ב' ויאלו מקאתן גומרין (סימן קכ"ח וע' א"ר) : (ב) בשעה שאומר הש"ץ רצה כל כהן שבכה"ג לזיך לעקור ממקומו לעלות לדוכן ואף אם לא יגיע לדוכן עד שיסיים הש"ץ מודים שסיר דמי (שם עיין א"ר) אבל אם לא עקר רגליו עד שגמר הש"ץ רצה כגון שהיה עומד בתפלה ג"כ לא יעלה אבל אם עלה לא ירד אפי' לא היה אנוס (ועיין א"ר ס) : (ג) הכהן זריך ליעול ידיו קודם הדוכן והלוי יזוק מים על ידיהם ואם אין לוי שם יזוק בכור פטר רחם על ידיהם ואם אין שם בכור גם כן מושב שזוק הכהן בעצמו על ידיו ולא יזוק ישראל על ידיו (ועיין ס"ו ומ"א וא"ר ס) ולא יעלו הכהנים בתפלים : (ד) לכתחלה זריך ליעול ידיו קודם רצה וברצה יעקור רגליו עם ידיו ראויות לברכה אבל בדיעבד אם לא רחץ ידיו עד שיקור רגליו ברצה יכול ליעול ידיו אחר עקירת רגליו (א"ר ופ"מ) : (ה) אם עקר רגליו מביחו כדי לזיך לבית הכנסת לדוכן ובא לכה"כ אחר רצה לא יעלה לדוכן שלא עקר ברצה ועקירה מביחו לכה"כ לא השיב עקירה ואם ביתו סמוך לכה"כ ושומע אחר רצה ועקר רגליו אף שגח לבית הכנסת אחר רצה יעלה לדוכן (מ"א א"ר פ"מ) : (ו) כשבאו הכהנים לפני התיבה יאמרו הכהנים מהלה מודים דרבנן עם הצבור ואח"כ יאמרו הכהנים יהי רצון כו' מעתה ועד עולם ותאריכין בתפלה זו עד שיסיים הש"ץ ולך גאה להודות כדי שיענו הצבור אמן גם על ברכה זו (עיין מ"א) : (ז) הכהנים עומדים ופניהם כלפי היכל ואם הכהנים מרובין עומדין קצת אצל היכל ללד דרום וקצת ללד צפון ואם התפללין במקום שאין שם ס"ת או שהיכל קבוע בלד דרום או בכוחל צפון הופכין פניהם למזרח עד שאומר הש"ץ כהנים כו' כו' בלהש ואומר כהנים בקול רם ומחזירין הכהנים פניהם כלפי העם ועם קדושך אומר בלהש ואם אין שם אלא כהן אחד אין לומר כהנים בקו"ר אלא הוא מעצמו מהויר פניו (סס) ואם אמר הש"ץ כהנים אף אם אין שם אלא כהן א' אין לגעור בו (א"ר פ"מ סס) : (ח) כשמחזירין הכהנים פניהם כלפי העם מברכין אקבש"ו לברך כו' וכולם מברכין ביה ואם אין שם אלא כהן אחד ג"כ מברך אקבש"ו לברך כו' (מ"א פ"מ סס) וע' מ"א שהביא בשם הוזהר כהן דלא רהים לפעם או עמא לא רחמין ליה לא ישא כפיו (כ"כ א"ר) : (י) מגביהין ידיהם כנגד כתפיהם ופושטים ידיהם והולקין אלנשותיהם ומכוונין לעשות ה' אוריים ב' כו' אלנשות לב' אלנשות אומר אחד וכן אלנב לגודל אומר אחד וכן ביד השניה וכן גודל לגודל אומר אחד יש ה' אוריים וזריך לעשות כן משום דכתיב מליץ מן החרכים ה' חרכים וזריך לזרז מאור שלא יעשו ראש הגודלין זה בזה בשעת הדוכן שלא יקלקל את החלון וזריך להגביה יד הימנית קצת למעלה מהשאלות אבל זריך לזרז שנגע אלנב הימין על אלנב השמאל גם כן כדי שלא יקלקל את החלון (פ"ג נמ"א) : (יא) זכרתי כפיהם שיביה חוך כפיהם נגד הארץ ואחורי ידיהם כנגד השמים ואח"כ מקרא אותם הש"ץ ברכת כהנים מלה במלה והם עונים אחריה על כל מלה עד שיסיימו פסוק ראשון ואז עונים הציבור אמן וכן אחר הססוק הב' וכן אחר הפסוק השלישי (סס) : (יב) אין מברכין אלא בלשון הקודש ובעמידה ונשיאת כפים ואפילו בדיעבד לא יאל ואם יש כהן אחד שאינו יכול לברך כך מושב שיא מכהכ"ג קודם רצה : (יג) אח"כ מתחיל הש"ץ שים שלום ואז הכהנים מחזירין פניהם

(נה"ש) גודל פנות ברכת כהנים והגבהת ידם הימנית על השמאלית דווקא כפת נשיאת כפים מכויר כרשיא ערימא פרבת בא דף קמ"ה פ"א וז"ל פקודא כ"ב וע"ד בברכתא דקא זריך כהנא ית עמא אלעריך לוקא ימינא על שמאלא ולמינא כמינא טעא וכד פריש ידיו כהנא שכינתא שריא על אינון אלנבן . דהא קב"ה אסתכס עמיס דכהנא באינון ברכאן . וישראל מתברכין מתרין סטרין מעילא ומתתא כו' וככהנא כפי לברכא כמינא טעא כו' ועיין בפרשת פקודי ד' רכ"ה מעיין וס . וע"כ כל איש מוצי' אתהו סטור' לישא כפיו הלך יזך בש"ע ויזכר בכל מה שמצויר בכוה"ק בג"ל : כל העם יבמשו כ"כ כשהוא יוצא מסי ככן באימה ויזריה כמבואר בכוה"ק פ' בא דף קמ"ו פ"א וז"ל חללא כהנא שמתא דכהנא פרוס ידיו ומתברכין עלאין ותתאין לריכין עמא למיחב כדחילו באימתא ולידע דההוא שפתא עידן רעווא אשתכח כבולה עלמין ולית דינא בבלהו עכ"ל . ועיניהם ישימו לענות בארץ כמו שצוה בתפלה פתח כמבואר בש"ע ס' ק"ח ספיק כ"ג . ועיין לבו לכהניס שו"א מסי כהן ולא יאמר בוס פסוק כהנאס כסדוריס כמבואר בש"ע ס' ה"ל ס' כ"ב רק בכל ברכה כסופס שמאריכין כהניס בניגון ראוי לומר רבש"ע כהנאס כאן אף יוהר לבוים קודם שיהא מסי כהניס חביב על סוף הכרכה (וישמך . ויחונך . שלום) ויענה אחריהם אמן ככוונה . ועי"ז כדי ללמד ידי האמן עם הנגות הפסוקים והחכס ופסח בדת : וכתב המג"א . דהאומן יאמר בשם שהמן מקרא התיבס : מהיג פשוט ליעול כלויס את ידיהם תחלה באה"ע בשם כה"ג . כתב מג"א ר' יעב"ץ כמה גרוס מוטב : אשכנזים שאין ל"כ כיו"ט שחל לבית כנסת שיש בו קדושה כשולם ונשג יחירה וממש ממנה הכרכה ונזיר גזירה לגזירה לעקור דין חובה . הוא דבר שאין לו שחר . וכבר עברנו על זה גדולי עולם וממנו עליו וכעטוב : לאחד איש קורא אפילו יש שם כהן קטן עמו ויעלה מעצמו . ולכנים קורא כהנים . יאף אם שלא יאחד כלל אורא . וי"א שיאמר בלחש עד מלת כהנים יאמר בקו"ר . וחזור ואומר עם קדושך כאזור בלחש . וכן הוהניס במדינות אלו . קודם שסיים הש"ץ רצה כל כהן שבכה"כ זריך לעקור מתקומו לעלות לדוכן . ואף אם לא יגיע שם כדי שיסיים הש"ץ רצה שסיר דמי . אבל אם לא עקר רגליו ברצה שוב לא יעלה . וכוהניס שצומדים על הדוכן בשפס שמחיל רצה :

(סס כפ"מ) : (ח) ואומר הש"ץ לו"א ברכנו בברכה כו' בלהש ואומר כהנים בקול רם ומחזירין הכהנים פניהם כלפי העם ועם קדושך אומר בלהש ואם אין שם אלא כהן אחד אין לומר כהנים בקו"ר אלא הוא מעצמו מהויר פניו (סס) ואם אמר הש"ץ כהנים אף אם אין שם אלא כהן א' אין לגעור בו (א"ר פ"מ סס) : (י) כשמחזירין הכהנים פניהם כלפי העם מברכין אקבש"ו לברך כו' וכולם מברכין ביה ואם אין שם אלא כהן אחד ג"כ מברך אקבש"ו לברך כו' (מ"א פ"מ סס) וע' מ"א שהביא בשם הוזהר כהן דלא רהים לפעם או עמא לא רחמין ליה לא ישא כפיו (כ"כ א"ר) : (י) מגביהין ידיהם כנגד כתפיהם ופושטים ידיהם והולקין אלנשותיהם ומכוונין לעשות ה' אוריים ב' כו' אלנשות לב' אלנשות אומר אחד וכן אלנב לגודל אומר אחד וכן ביד השניה וכן גודל לגודל אומר אחד יש ה' אוריים וזריך לעשות כן משום דכתיב מליץ מן החרכים ה' חרכים וזריך לזרז מאור שלא יעשו ראש הגודלין זה בזה בשעת הדוכן שלא יקלקל את החלון וזריך להגביה יד הימנית קצת למעלה מהשאלות אבל זריך לזרז שנגע אלנב הימין על אלנב השמאל גם כן כדי שלא יקלקל את החלון (פ"ג נמ"א) : (יא) זכרתי כפיהם שיביה חוך כפיהם נגד הארץ ואחורי ידיהם כנגד השמים ואח"כ מקרא אותם הש"ץ ברכת כהנים מלה במלה והם עונים אחריה על כל מלה עד שיסיימו פסוק ראשון ואז עונים הציבור אמן וכן אחר הססוק הב' וכן אחר הפסוק השלישי (סס) : (יב) אין מברכין אלא בלשון הקודש ובעמידה ונשיאת כפים ואפילו בדיעבד לא יאל ואם יש כהן אחד שאינו יכול לברך כך מושב שיא מכהכ"ג קודם רצה : (יג) אח"כ מתחיל הש"ץ שים שלום ואז הכהנים מחזירין פניהם

(מחבר יוסף)

(ב) משתדלים שיהיה הש"ץ ישראל וכשהש"ץ כהן חף שהוא אינו נושא כסוי יעמוד ישראל אליו ויקרא לכהנים והחזן עומד ושותק ואם אין אחר להקרות טוב שיאזו כפיהם מבלי מקרא (ט"ז סס) : (בא) בשעה שהכהנים מברכין העם לא יביטו ולא יסיהו דעתם אלא יהיו מינייהם כלפי מטה כמו שעומד בתפלה והעם יכוונו לברכה ויהיה פניהם כנגד פני הכהנים ולא יאמרו שום פסוק רק ישקרו ויכוונו לברכה וכן לא יסה עושין אותן שהגו להוור בכל מלה ומלה מתחלת יברכך ואפילו בשעה שהש"ץ מקרא התיבה אין לומר שום פסוק משום דאז לא מעלה ולא מוריד ועוד דהרי קלי לא משתמעי ולא ישמעו הכהנים מה שמקרא הש"ץ (א"ר סס) : (בב) לרי"ך שיהיה פני העם כנגד פני הכהנים ולא יסתכלו בהם הציבור ויש לזוהר אפילו בראיה קצת כמו במקדש (מ"א) וגם הכהנים לא יסתכלו בידיהם ונהנו לשלש העליות על פניהם וידיהם חזן עליות (סס) : (בג) העם שאחורי הכהנים ובגדים שלא הריהם אינם בכלל ברכה. אבל מלשניהם ובגדים שלפניהם אפילו מחייה של ברזל אינה מסקת ולא הריהם נמי אם הם אנוסים כגון עם שבשדות ספרודין במלאכתן ואינן יכולין לבוא המה בכלל ברכה ואותן שעומדין בכותל מזרחי והארון הקודש בולט מן הכותל והכהנים עומדים לפני ארון הקודש טוב שילכו ממקומם לאמצע בהכ"נ כדי שיהיו בכלל הברכה ואם א"א להם ללכת ממקומם מהמת דוחק שיש שם הוי כאונסין וישנם בכלל ברכה והעם שבהר יראו שיעמדו נגד פני הכהנים או נגד זדיהם (סס ועיין מ"א) : (בר) אלו חיצות שהכהנים הוסקין פניהם בהם לדרום ולצפון. יברכך. וישמרך. אליך. ויחנך. אליך. לך. שלום. והעטעם משום דבאלו החיצות שהם לנוכח לריבין לברך ולהראות פניהם אל כל הציבור העומדין מלפניהם ומזדיהם ונהנין שמאריבין בניגון אלו החיצות כי כל החיצות הם לנוכח וכשהם שמאריבין בניגון של החיצות שבסוף הפסוק דהיינו וישמרך ויחונך שלום אומרים הציבור רבש"ע כו' והמקרא אפילו הוא אינו ש"ץ לא יאמר הרבש"ע מפני הטירוף וכ"ש שהש"ץ בעצמו לא יאמר (סס ובמ"א) : (בד) בהכ"נ שכולה כהנים אם אין שם אלא עשרה כולם עולים לדוכן למי מברכין לאהיהם שבשדות ומי עונה אחריהם אמן הנשים והטף ואפילו אם אין שם נשים וטף לענות אחריהם אמן אפ"ה מברכין דעניית אמן אין מעטב הברכה ואם יש שם יותר מעשרה הנותרים משערה יעלו לדוכן ויברכו והעשרה עונין אחריהם אמן (סס ועיין פ"מ סס) . (בו) כהן אינו רשאי להוסיף מדעתו יותר על הג' פסוקים של ברכת כהנים ואם הוסיף עובר על כל חוסוף (סס) : (בז) כהן שנשא את כסו ואח"כ הלך לכהכ"נ אחר ומלא לציבור שלא הניעו לברכת כהנים יכול לישא כסיו פעם אחרת אם רוצה (אבל אם אינו רוצה

כלפי היכל ואומרים רבון עולמים כו' ויאריכו בתפלה זו עד שיסיים הש"ץ שים שלום כדי שיענו הציבור אמן על שניהם ואם חונס יכולין להאריך כ"כ יאמרו עוד אדיר נמרוס כו' ובר"ה וביה"כ שמאריבין בניגונים כהיום תאמננו לא יחילו הכהנים רבון עד לבטף כדי שסיימו עם הש"ץ כאחד (סס) : (יד) אין הכהנים רשאים להחזיר פניהם עד שיתחיל הש"ץ שים שלום ואינם רשאים לכופף הצבעותיהם עד שיחזירו פניהם ועומדים ואי' רשאים לעקור משם עד שיסיים הש"ץ שים שלום והציבור יסיימו אמן (סס) : (טז) אין הכהנים רשאים להתחיל בברכת ח"ק בקדושתו של אהרן עד שיכלה דיבור קריאת הכהנים מפי המקרא ואחר שברכו הכהנים אשר קדשנו בקדושתו של אהרן אין הקורא רשאי להתחיל יברכך עד שיכלה אמן מפי כל הציבור שעונין אחר ברכת ח"ק וכן באמן שעונין אחר וישמרך ואחר ויחונך ואחר שלום ימתין הש"ץ ולא יתחיל תיבה אחרת עד שיכלה אמן מפי כל הציבור (סס מ"א וא"ר) : (טז) אין הש"ץ עונה אמן אחר ברכת כהנים כדי שלא תחבלבל דעתו ואם מהפלל חוץ הסיודור ומובטח לו שלא תחבלבל דעתו רשאי לענות אמן אבל אמן דאחר ברכת ח"ק ב של אהרן לא יענה אפילו מוכטח משום הפסק (ח"ר סס דלא כס"ז ס"ק י"ד) : (יז) אם הש"ץ הוא כהן אם יש כהנים אחריו לא יאח את כסיו ולא יאמרו לו קוד"ר"ה לעלו' או ליטול ידיו אבל אם אמרו לו קודם רצה לעלות עובר אם לא עלה בשעה ונריך לעלות אבל אם אמרו לו אחר רצה לעלות אינו רשאי לעלות ואם אין שם כהן אלא הוא לא יאח את כסיו ולא יאמרו לו לעלות אם אין מוכטח שיחזור לתפלתו בלא טירוף דעת ואם אמרו לו לעלות אפילו אין מוכטח שיחזור לתפלתו בלא טירוף פוסק ועולה ועובר בשעה אם אינו עולה ואם מוכטח לו שיחזור לתפלתו בלא טירוף דפת ישא את כסיו וכי"כ יעשה יעקור רגליו מעט בעבודה ויאמר עד ולך נאה להודות ויעלה לדוכן ויברך ברכת כהנים ומקרא לו אחר ומסיים החזן שים שלום כו' ולא יאמר רבון עולמים פשינו כו' ואחר התפלה יאמר אותן (סס) ואם לא עקר רגליו ברכה אין רשאי לעלות : (יח) כשמחזירין הכהנים פניהם בין בתחלה בין בסוף לא יחזירו אלא דרך ימין לכן בתחלה שעומדים פניהם למזרח יפנו תחלה לדרום ואח"כ למערב ואחר הדוכן כשהוסקין פניהם למזרח יפנו תחלה לזרעון ואח"כ למזרח וכשיורדין מן הדוכן יתסכו פניהם קצת לזרעון ההיכל ויפסעו לאחוריהם כתלמיד הנסער מרבו ולא יעשו כמעליהם ולכן טוב שיהיה להם מנעלים שא"ל יניעו כשנעלים וכמנועונין צריכי' ליסול ידיהם בשביל התפלה שיתפללו אח"כ (סס) : (יט) אין הכהנים רשאים לנגן בברכת כהנים שנים ושלשה נגונים משום דאיכא למיהא לטירוף הדעת אין לנגן אלא ניגון אחד מתחלה ועד סוף (סס) : (פ) (פירת יוסף)

רוזה אע"פ שאומרי' לו לפלו' לדוכן א"צ ואין עובר בעשה כיון שעלה פעם אחת באותו יום . חוס' הובא בכה"ט. וכהן שלא התפלל עדיין ומלא זכור מחפללין נושא את כפיו ואין התפלה מעכבתו אבל אם רואה כשיפלה לדוכן יעבור זמן התפלה ויך להזר בהכ"נ ויתפלל שם אבל אם אמרו לו קודם רצה עלה צריך לעלות דעובר בעשה אם אין עולה ואם לא קרא ק"ש וירא כשיא כפיו יעבור זמן ק"ש ילך ג' להזר בית הכנסת ויקרא ק"ש ואם אמרו לו קודם רצה עלה יקרא פסוק ראשון ויעלה וישא כפיו (ס): (בח) כהן המתפלל ש"ע אם אין שם כהן אחר צריך להפסיק ולעלות אם מובטח שיהזור לתפלתו ואם אין מובטח לא יפסיק (כמו בש"ץ פ"מ במ"ז) ואם אמרו לו קודם רצה עלה צריך לעלות דעובר בעשה אם אינו עולה ואם יש שם כהן אחר אינו פוסק ואם אמרו לו קודם רצה צריך להפסיק ולעלות ואפילו אין מובטח צריך להפסיק ולעלות אם אמרו לו משום דעובר בעשה אם אינו עולה וב"מ דמפסיק בתוך התפלה כדי לעלות לדוכן צריך לעקור רגליו קלת בתוך התפלה כשאומר הש"ץ רצה אבל אם לא עקר רגליו כשאמר הש"ץ רצה אינו ראוי לעלות (מ"א) שם א"ר ופ"מ): (בט) מי שיזע לו מוס בפניו או בידיו כגון שהם צוהקניות פירוש מין נגע לבן או מומר בנקודות דקות או שאזכעות ידיו הם כפופות או שהם עקשות לזדיהן או שנתעקמה ידו אחרנית או שאינו יכול להלק אכזבותיו לא ישא את כפיו מפני שהם מסתכלין בו וכן מי שריריו יורד על זקנו או שעיניו זולפות דמעה וכן סומא באחד מעיניו לא ישא את כפיו ואם היה דש בעירו אפילו סומא בשתי עיניו ישא את כפיו וכל ששהה בעיר ל' יום מיקרי דש בעירו אפילו אינו דר שם לגמרי רק שכא לשם להיות שם מלמד או כופר או משרת על חני שנה מיקרי דש בעירו בשליש יום אבל אם בא שם באקראי בעלמא לא חשיב דש בעירו בשליש יום ואף שהמנהג שמכסין הכהנים את פניהם וידיהם בעליות וכן הקהל מכסים בשעת דוכן אעפ"כ אין להם לעלות לדוכן אוחת הכעלי מומים הנזכרים לעיל אם לא דשו בעירם (א"ר) שם דלא כע"ז) ואותן המנומרות בנקודות דקות שקורין (ואבסער שפראסען) אם שכיה שם אף דלא הוי רוב אנשי המקום כך ישא את כפיו (פ"מ) שם) וכן אם היו ידיו זכופות זכבץ אם אנשי המקום מלאכתן בכך ישא את כפיו (שם ועיין פ"מ): (ל) קטן שלא הביא שתי שערות אינו נושא כפיו כפ"ע וצריך לרקדק בדבר שלא יבא לידי כרכה לכטלה כיון שאמרו חז"ל שאינו נושא כפיו יחידי אבל שם כהנים גדולים אחרים ישא את כפיו כדי להתחנך וללמוד וצריך לדרך ומי שהביא שתי שערות נושא את

כפיו אפילו כפ"ע לדידן דאין נשיאת כפים אלא מרגל לרגל (שם): (לא) כהן שהרג את הנפש במזיד אפילו עשה תשובה לא ישא את כפיו אבל אם הרג בשוגג אם עשה תשובה ישא את כפיו (א"ר) שם): (לב) מל תינוק ומת נושא את כפיו ואם העם מרגינים אחריו שהוא שופך דמים אפ"ה ישא את כפיו אבל אם יודע בעלמו שהוא אמת לא ישא את כפיו (שם): אבל אם עשה תשובה מהני דלא גרע מהרג בשוגג דמהני אם עשה תשובה וישא כפיו: (לג) מומר לעכו"ם שעשה תשובה ישא את כפיו (שם) ושאר עבירות אפילו גילוי פניות אין מונע נשיאת כפים: (לד) עשה רביעית יין בבת אחת לא ישא את כפיו שתאו כבי' פעמים או שנתן לתוכו משע מים מותר לישא כפיו ואם שחה יותר מרביעית אפילו שהוא מזוג ואפילו שתאו כמה פעמים לא ישא את כפיו עד שיסיר יינו מעליו ואם שחה שאר משקים אף בלא הגיע לזכרותו של לוס אסור לישא כפיו עד שיסיר שכרותו מעליו ואם שחה יין מנתו מותר לישא את כפיו אם אינו משכר (וע' א"ר דלא כמ"א): (לה) כהן שנשא גרושה או הלואה דרבנן לא ישא את כפיו עד שידור הנאה ע"ד רבים מהנשים שהוא אסור בהן ומגרש אותה ואפילו אם אינו יכול לגרשה מחמת אונס נפשות אינו נושא כפיו כל זמן שאינו מגרש אותה (שם): (לו) כהן שנמא' למת שאינו מז' מתי מזהב פסול מן הדוכן עד שישוב ויקבל עליו שלא יטמא עוד למתים וכהן שיזע לו בת שהמירה או זינתה נושא כפיו (מ"א) שם) התלל אינו נושא כפיו (שם): (לז) כהן אונן אינו נושא כפיו אפי' אם אמרו לו עלה א"ל לענו' כי פטור מכל המצות ואבל תוך י"ב חודש על אביו ואמו או תוך שלשים על שאר קרובים אינו נושא כפיו אבל אם אמרו לו עלה צריך לעלות ולכן צריך לזאת מביח הכנסת קודם רצה וכן הקובר מתו ברגל אינו נושא כפיו ומיהו אם אין שם בבית הכנסת שני כהנים אחרים הוץ מהאבל מותר להאבל לישא כפיו תוך י"ב חודש על אביו ואמו או תוך ל' על שאר קרובים אבל תוך שבעה כגון הקובר מתו ברגל אפילו אם אין שם שני כהנים אחרים הוץ מהאבל אינו נושא כפיו (שם) ועיין בחשבות כ"י דלא כמ"א הובא בכה"ט שם): (לח) כהן אף שהוא פנוי ישא את כפיו ואין נושאין כפיהם אלא ב"ע וב"ע שחל בשבת נוהגין שאין נושאין כפיהם . ויש מקומות שנהגין שנושאין כפיהם ב"ע שחל בשבת וכל מקום לפי מנהגו וכן נוהגין שאין נושאין כפיהם אלא בתפלת מוסף של י"ע ולא בתפלת שחרית וכן כיום הכפורים אין נושאין כפיהם אלא במוסף ולא בשחרית ולא בנעילה (שם):

כשהכניס טולין לזבן אז כשמניח הש"ץ לוחזינה הש"ץ והקהל אומרים זה
וְתַעַרְבַּ עֲלֶיךָ עֲתִידֵתְנוּ . בְּעוֹלָה וּבְקָרְבָן . אֲנֵא רְחוּם . בְּרַחֲמֶיךָ
הַרְפִּים . הָשִׁב שְׂבִינְתֶךָ לְצִיּוֹן עִירֶךָ . וְסִדֵּר הָעֲבוּדָה
לִירוּשָׁלַיִם ; וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ . בְּשׁוֹבֶךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים . וְשֵׁם גַּעְבֻּרְךָ
בִּירְאָה . בְּיָמֵי עוֹלָם . וּבְשָׁנִים קָדְמוֹנִיּוֹת : וְהִשָּׁחַ מְסִיִּים בְּרוּךְ אַתָּה
יְיָ . שְׂאוֹתֶךָ לְבִרְךָ בִּירְאָה גַּעְבּוּד : מוֹדִים וּבוֹי עַד וּלְךָ נָאָה לַהֲוֹדוֹת

נשעה שהש"ץ אומר וכל החיים אומרים הכהנים בלחש יהי רצון זה
 יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתתא הברכה הזאת שצויתנו
 לברך את עמך ישראל . ברכה שלמה ולא יהיה בה שום מכשול ועון
 מעתה ועד עולם :

הש"ץ אומר או"א ברכנו ואומר בקול רם כהנים והקהל עונים עם קרושך כאמור :
 והכהנים מברכין ברוך אתה יי אלהינו . מלך העולם . אשר קדשנו
 בקדשך של אהרן . וצונו לברך את עמו ישראל . באהבה :

יעמדו בדוכן פניהם למזרח ואחוריהם כלפי מערב
 ואצבעותיהם כסופים לתוך כפיסם עד שהש"ץ
 קורא כהנים ואז מחזירים פניהם כלפי מערב . ואם הוא
 אחד או איש קורא כהנים וכו' מעלמו מחזיר פניו .
 ומברכים (נא"י וכו') ומגביהים ידיהם כנגד כסופותיהם
 ויד ימינית קלת למעלה מהשמאלית . מ"מ לריך ליוהר
 שינית אצבעות הימין על אצבעות השמאל כדי שלא יכסו
 את החלון דכפיין ס' כו"ס . ושופטים ידיהם וחולקים
 אצבעותיהם ומכוונים למזרח ס' אוריים . בין כ' אצבעות
 לכ' אצבעות אורית אחד . וכן בין גדול לגדול . ופורשין
 כפייהם בעינין שיבא תוך כפייהם כנגד הכרין ואחוריה
 ידיהם כנגד השמים : אין מברכין אלא בשמירה שאין
 שמה כפייה . וכקול ביטוי לא גדול לא נמוך . ומקריין
 אותו מלה מלה . ואף היבית יברך לא יתחילו מעלמן :
 אחר כל פסוק ענין הכבוד אמן : לא יחזירו הכהנים
 פניהם בתחלה וכסוף אלא דרך ימין . כייט כשעומדים
 תחלה פניהם למזרח יפנו לנד דרום ואח"כ למערב נגד
 הכבוד . ובחזירתם יפנו לנד לטון ואח"כ למזרח כלפי ארזן :

יְבָרְכֶךָ . יְבָרְכֶךָ יְיָ מְצִיּוֹן עֲשֵׂה שְׂמִים וְאַרְצִין :
יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מַה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ :
יְיָ שְׂמֶרְךָ . שְׂמֶרְנִי אֵל בִּי חֲסִיתִי בְךָ :

כאן דחוי חלמא ולא ידע מאי חזי ליקום קמי כסתי בעיני דמרכי ידיהו לזימא הכי בשפס שמארכין כהכניס
 וישמך ויחך (רכש"ע) הנדפס כאן וליסיס כדדי כהני דעני לזכרא אמן . ואי לא פימו עדיין לימא (אדיר
 טו) ויטין שייסיס עם כהכניס אז עם ש"ץ כפיס ברכת שיש שלום שיפט כלזכור אחריו אמן :

נשעה שמזמרים הכהנים וישמך , ויחך , אומרים הקהל רבש"ע .
 פורת יוסף
 כימי עולם וכשנים וגו' . עי' לעול די ל' פ"ב :
 (פורת יוסף)

רבונו של עולם. אני שאלך. ונלוטתי שאלך. חלום תלמתי. ואני יודע מה
 הוא. יהי רצון מלפניך יי אלהי. ואלהי אבותי. שיהיו כל חלומותי
 עלי. ועל כל ישראל לטובה. בין שחלמתי עד עצמי. ובין שחלמתי על
 אחרים. ובין שחלמו אחרים עלי. אם טובים הם חוקם ואמצם. ויתקומו בי
 ובהם. בחלומות של יוסף הצדיק. ואם צריכים רפואה. רפאם בחוקיהו
 מלך יהודה סחליו. וכסרים הנביאה מצרעתה. וכנעמן מצרעתו. וכמי
 מדה על ידי משה רבינו. וכמי ירחו על ידי אלישע. וכשם שהפכת את
 קללת בגעם הרשע סקללה לברכה. בן תהפוך כל חלומותי עמי ועל כל
 ישראל לטובה. ותשמרני. ותחנני. ותרצני: אמן

- יאר . אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה :
- יי . יי אל רחום וחנן ארך אפים ורב חסד ואמת :
- פניו . פנה אלי וחנני כי יחיד ועני אני :
- אלוה . אלוה יי נפשי אשא :
- ויתנה . תנה בעיני עבדים אל יד אדוניהם בעיני שפחה אל
 יד גברתה בן עינינו אל יי אלהינו עד שיחננו: רבש"ע
- ישא . ישא ברכה מאת יי וצדקה מאלהי ישעו : ומצא תן
 ושכל טוב בעיני אלהים ואדם :
- יי . יי חננו לה קנינו היה זרועם לבקרים אף ישועתנו
 בעת צרה :
- פניו . אל תסתר פניך ממני ביום צר לי תמה אלי אזנה
 ביום אקרא מהר ענני :
- אלוה . אלוה נשאתי את עיני הישבי בשמים :
- וישם . ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם :
- לה . לה יי הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד פי כל
 בשמים ובארץ לה יי הממלכה והתתנשא לכל לראש :
- שלום . שלום | שלום לרחוק ולקרוב אמר יי ורפאתיו :

פורת יוסף

ואם צריכים רפואה. גרסת הסוד דסאס כמי וכסרים מצרעתה. וכנעמן מצרעתו. וכחוקיהו
 מדה על ידי משה. וכמי ירחו על ידי אלישע
 (סדר יוסף)

יהי

כשהכניס אומרים שלום אומרים הקהל יודי רעה

יהי רצון מלפניך. יי אלהי ואלהי אבותי. שתעשה למען קדושת חסדיך.
 ונודל רחמך הפשוטים. ולמען חרות שמך הגדול הגבור והגדול. בן
 עשרים ושתים אותיות. היוצאים מן הפסוקים של ברכת בדינים (אנקה"ם
 פסח"ם פסח"ם דונס"ם) האמורה מפי אהרן ובניו. עם קדושה. שתהיה קרוב
 לי. בקראי לה. ותשמע תפילתי נאקתי ואנקתי תמיד. בשם ששמעת אנקת
 יעקב תמימה. הנקרא איש תם. ותתן לי ולכל נפשות ביתי. מזונותינו
 ופרנסתנו. ברוח ולא בצמצום. בהתר ולא באכזר. בנחת ולא בצער. בתחת
 ידך הרחבה. בשם שנתת פסת להם לאכול. ובגד דלבוש. ליעקב אבינו
 הנקרא איש תם. ותתנונו לאהבה לחן ולחסד ולרחמים בעיניך. ובעיני כל
 רואינו. ויהיו דברי נשמעים לעבודתך. בשם שנתת את יוסף צדיקך. בשעה
 שהלביש אביו פתונת פסים. לחן ולחסד ולרחמים. בעיניך ובעיני כל רואיו.
 ותעשה עמי נפלאות ונסים. ולשובה אות. ותצליחני בדרךי. ותן בלבי
 בינה. להבין ולהשכיר. ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך. וסודותיך.
 ותצילני טשגיאות. ותטהר רעיוני ולבי. לעבודתך וליראתך. ותאריך ימי.
 ימי אשתי ובני ובנותי. (בחור אוסר ימי אבי ואמי) במזב ובנעימות. ברוב
 עז ושלוש. אמן :

לאחר הדוכן אומרים הכהנים והקהל תחנה זו :

אדיר בפרום. שוכן בגבורה. אתה שלום. ושמך שלום. יהי רצון שתשים
 עלינו. ועל כל עמך בית ישראל. חיים וברכה. למשמרת שלום :

אחר שסיימו הכהנים מתחיל ש"ן שים שלום. ואין הכהנים רשאים לומר פניס עד שיתחיל ש"ן שים שלום.
 אינם רשאים לומר אלכשתויסם עד שיתחיל פניס כשיחיד פניס אחר שיתחיל ש"ן ש"ש או יחידו פניס
 לכול ויאמרו הכהן :

לאחר הדוכן אומרים הכהנים תחנה זו :

רבונו של עולם. עשינו מה שצוית עלינו. אף אתה עשה עמנו כמה
 שהבטחתנו. השקיפה מטעון קדושה מן השמים. וברך את עמך
 את ישראל. ואת האדמה אשר נתת לנו. באשר נשבעת לאבותינו. ארץ
 זבת חלב ודבש :

והריכו בתפלה זו עד שיסיים ש"ן ש"ש שיענו כנצור אמן על שתיסס. ויכוטו אמן :

(אמת שמתך לברך את ישראל בשלום. ויהי רצון שהברך אותנו בכל עת בשלוםך
 ותקבל ברחמים תפלת הכהנים).

והם אץ סככים יכולים להאריך כ"כ יאמרו (אדיר) כו' ויסיימו כאחד עם הש"ן. ויעט גם סס אמן אחר כרכת הש"ן :
 כס"ן אומר שים שלום וגומר כל התפלה. ואומר ק"ש, אין כאלהינו, פמום הקמרת,
 עלינו, קי, ש"ה.

נשות יו"ט לתקו חיו לכה"כ וחיו לאכילה ושתיה ואל
 ימלא כבודאית יו"ט ולריך לכדו ולענו כמו
 נשבת. ואמר לאכול ממנה ולמעלה בעי"ט כמו נשבת.
 (לענין סעודה ג' פ"ט שחל נשבת כ"ל אלא שבת ע"ש) :
 ותייב לכאף על שתי ככרות ולקבוע כל הסעודה פלסיין.
 ותאגב לאכול כשר : כגדו יו"ט יכויו יותר טובים מכל
 (שררת יוסף)

שבת : כתב סדמכ"ס ז"ל חייב אדם לסיח שבת טוב
 לב כמועד הוא ואשתו ובניו וכל כנלים אליו כל א'
 כראוי לו כו'. כשהוא אוכל ושבת חייב להאכיל לנגר
 ליתוס ולאמנה עם שאר בעמים אצל מי שנופל דלתו
 ביתו ואוכל ושבת עם בניו ואשתו ואינו מאכיל ומסקס
 לפניים ולפרי נפש אין או שפתח פ"ט אלא שמתת כריסי
 ועל

הנהגות יום ראשון של פסח

ושמנחים להקב"ה אשר שמחה. ויאמר האדם בלבו
 כעת שמחתו והאלהו אם כך הוא שמחת כבודו אשר
 הוא ככל כי יש אחריה חונם ואמר. איך מה חסידים
 שמחת טובים סמאידות שאין אחריה חונם. ויחפלו
 להקב"ה שישם לבו לשכרו ולפאת רצונו בלב שלם וישמחת
 בשמחת פולס ויזכרו לחיי טובים לאור כבוד פני שרך
 חיים. חייב לכבוד חסידים כחאלם ונחמיהם ובכסות כשאר
 י"ט. ומסר"ל לכב נגדי כנת: שגשג הכבוד את
 סמועדות פרש"י ו"ל חס"מ. ואסור לגלגל כחכ"מ אפילו
 גילגל בערב י"ט אם לא באופן שנתבאר בש"ס מיט
 הפנים אם נעזן בערב י"ט יש להחיר לישון כחכ"מ
 (מ"א):

ועל אלו נאמר ונחיהם כלתם חורים להם כל ואלו יקמאו
 כי לחתם לנפשם הוא: אדם אוכל ושותה ונחה כרגל
 לא ימשך כבשר ויין ונחמיו וקלות ראש לפי שאין
 שחקו וקלות ראש שמחה אלא סוללות וסכלות ולא
 נעטו על סוללות וסכלות אלא על השמחה שיש בה
 פקודת האור. חייבים ב"ד להפגיר שטרים כרגלים
 שיהיו שטטים ומחפזין בננות ופרדסים ועל הסכרות
 שלא יתקבל שם לאכול ולשתות אנשים וישם וינאו ליד
 פכירם וכן יזכרו דבר זה לכל השם שלא יתפטר אנשים
 ונשים כנחיהם בשמחה ולא ימכט ביין שמא יבא ליד
 פטירה: מדת החסידים אשר השם לנגדם תמיד וככל
 דרכים ידעו. כעת שמחתם אז יותר ויותר מנחיהם

נהורא הנהגות יום ראשון של פסח השלם

בכנות כמבואר לקמן. ונפטרין לנתיבן וממחרין עוד
 לסדר כגדש כי אסור לכפין שום דבר מיו"ט ראשון
 לבני של גלויות. ומשילא יהיה מוכרת לכפין כל דבר
 כלילה וישים נאשך באכילת אפיקומן עד אחר תלות לכן
 ימכר א"ע ואחר כגדש יספור סכ"פ. ומשומד דווקא:
 ביזם שני של פסח כבשר מתפללין כסדר י"ט מוילין כ'
 ס"ח בא' קורין כפ' אחר (שור או כבש) עד סוף
 סענין ומפסיר קורא כפ"ח שיהיה כמו אמתול. ומפסירין
 כמלכים וישלח המלך עד לא קם כחובו. ונותרין בתפלה
 ונפטרין לנתיבן: שמחה נוגעת אף בכל ימי המועד
 כ"ש ביום זה שיש לפנות בו עוד וזכרון לשמחה אחרת
 שנתלה בו המן. אפ"ס כהוא גם יום מיתת לדיק לוי
 בן יאק"מ מ"ט גודאי' נולד בו ביום ג"כ שהקב"ה ממלא
 שנותיהם של לדיקים מיום ליום:

(גה"ש) אחר התפלה ק"מ א"כ. קדים יתום. ש"ס וקדיש.
 מומזר כודו כו' יאמרו גאולי ס'. וכן לכל ימי
 הספס: גיו"ט ממחרין ללאת. ויש לעבור בחונים
 המאריכים יותר מתלות:
 אור התפלה לך בשמחה אכול לחמך. וחייב לקדש על
 סיינ במקום סעודה. וקודם הקידוש יאמר ספרטה
 (אלה מועדי ס' מקראי קודש אשר תקראו אותם כמועדים).
 הארז"ל. גם נשים חייבות בקידוש סיום:
 סעודה לאכול כשר ביותר גיום חרותה זה. גם הוא ר"ה
 לרגלים. בו ספסיד אפ"ס למלאכים כשר ולחם.
 והמנהג הרופ"ק בו לפחות תכביל א' יותר על של שנת.
 מ"ט מה"ת להיות האדם שמת וסוב לב ביו"ט הוא ואשתו
 וכניו וכל כנולו אלו. יבד משמחן הקטנים נותן להם
 קלויות ואגוים. הנשים קונה להם כגדים ומכשיטין כפי
 שאו. ואפילו פני כישאל לא יפחות ממנעלים חדשים
 ממועד למועד שך נתחייב לה כתלוי כחובס:
 וחייב להכיל לגר יתום ולאלמנה עם אשר פנים
 כאומללים. כמבואר זכור"ק בהקדמת בראשית.

דיני פוציא יו"ט

(דר"ח) בין מולאי יו"ט למוה"מ ובין מולאי יו"ט
 לחול אומר בתפלה אתה חוננתנו ומכדיל
 על הכוס ואינו מברך לא על הגר ולא על הכשמים
 (ס' ח"א):

פתח ר"ע ואמר כל מאן דחדי כליטון מועדיא ולא יבד
 חולקיה דקוב"ס הוא רע פין. שטן שונא אותו וקא
 מקטרג ליה וסליק ליה מעלתא. וכמה פקו על פקו
 מסכב ליה. חולקיה דקוב"ס לחמדי להכניי כשום מה
 דיכול למפנד. בגין דקוב"ס ביומי האלון אתי לחמדי
 לאיטון מאני ומעיר דילים ושאל עלייה וחמו דלא לית
 להון לחמדי וכני עלייה כו'. אמרו קמיה מלאכי פלאי
 רבון מעלמא כא פליא דאליב רדוי ויכול למעבד טיבו עם
 פסטי ולא יביי לון מידי אחא כהוא מקטרגא ותבע רבו
 ורדף אחריה דבהוא ב"ג. ותניין בכל סעודתא דחדוה
 כהוא מקטרגא אויל וחמי אי כהוא ב"ג אקדיס טב
 ולפסטי בניתא. כהוא מקטרגא אחשרש מהכוא ביתא
 ולא עלא תמן. וא"ל עלא תמן וחמי ערבוכי' דחדוה
 בלא מסכני ובלא טיבו דאקים למסכני סליק ומקטרגא עלי'
 פ"כ. ולא ימשוך ביין את כשרו לנא לידו שוק וקלות
 רגל. לפי שאין שחקו וקלות ראש שמחה. אלא סכלות
 וסוללות רפה. ולא נאפייט אלא על שמחה של משה:
 חייב אדם להקביל פני רבו כרגל. ויהיה כשניו כללו
 יקבל פני שכניה: אפ"ס שאכילה ושתיה בכלל מ"ט לא
 יבא אוכל ושותה כל סיום אלא יבא קורא ושותה סלכות
 פסח בפסח כו':

הנהגות ימי חול המועד

א' רחוקים פס"י הארז"ל אין מתיחין בו חפלין.
 והמתיחין אינן לברך עליהם בקול רם ודעת
 סרבה גדולים שלא לברך עליהם כלל: איך מומזר
 לתודע בכל ימי חוב"מ של פסח. יתלון הספלין קודם
 כלל. קורין כלל בדילוג כל ימי חוב"מ ויר"ט אחריו.
 אחר כלל ק"פ. וכן בכל יום שיש בו מוסף. מוילין
 ב' ס"ח וקורין כפ' בא' (קדש לי כל כבוד) עד סוף
 הסדרה ג' גברי. ס"ח ב' קורא רביעי כפ' שינחם
 והקרבתם עד לא תפאו. מתיחין ס"ח שניס אלנה. ואומר
 ח"ק על שתיבן. יהללו. אשדי. ובל"ג. ח"ק. מוסף
 כדרך שמתפללין במוסף יו"ט רק יאמרו והקרבתם.
 חייב לכבוד חוב"מ כחאלם ובשמחה ובכסות. והכנסו
 את המועדות אין לו חלק למנו"כ. ואטום לאכול בו פת.
 ובכס"ז יאמר יסו"י ואליא אין מחזירין אותו וח"ל
 כרחמן ויחלול ליום שכולו טוב כחב"ס:
 ב' רדח"ם כחול אסור לאכול מדש עד תחלת ליל זה.
 כשאר קורין כפ"ח א' פסרתא משפטים
 אש

לבטחה אשרי. ובל"ג. ח"ק. ומתפללין כמו בשחרית
 רק שפדלגין משיב סרוח. ק"פ. פליט. קדיש:
 סדר ת"פ ליל ב' כמו ביום א' רק א"א מ"ט ואומרים
 המפרכת סייכים ליל ב' אף אם הל יום א'
 כשנת: כפס"ג אין מקדישין על סיינ. ואין סופרין כנית
 (פירת יוסף)

שפחת יו"ט טכנה בו כיותר. לפי שמד כיום סיינו תלויים כדון. וכו קנינו הפסחיות כמחלוק מדון לכן מהראוי לזכור כיום חפדי כ' עליט נוסף על פס עלריך לפשות זכר לנפלאותיו. כנס כגדול של קריעת ים סוף וכחרכה עכרט. ובללם אכלנו ומתמונס נתשכרנה תפלת מנחה שיה בו ליו"ט כראשון :

הנהגות אחרון של פסח.

ערבית כדאחמול. (כשחר) ממדרין תפסלה וכלל כדאחמול. קדיש. מויליין ב' ס"ח בא' קורין ס' גברי נפ' ראה (כל כככור עד אשר נתן לך) ואם חל בשבת קורין ש"ש קיי אכ"מ. וכקריאה מתחילין (אשר תפטר עד אשר נתן לך). ונכ"מ כי למסעיר והקרבנות ומסעירין בישיב י"ד (פוד כיום כנוס לעמוד) שיש כס משפלת כיתר כשעשה כשפת ומגאולה אחרונה. מוכירין כמות וטוסקים לרקק כעד נפשות המתיס שזוכר אותם כ"י. ואנכ זה יזכור גם אותנו לעונה בזכותן. ויזהר לסלק תיפק ומיד לאחר יו"ט נדכחו אשר נדב לבו אותו. דלג"ס עוב אשר לא תדור. אכ הרמתיס. סדר שאר כיום שמתחו ומתחנו בין בחול בין בשבת שיה לראשון: כיום זה התחיל יבושע להקיף את יריחו :

בערב מתפלליס כסדר ימי החול. כוסרין ואח"כ מנדלין כפי שנתכאר כמוליו"ט כראשון :

בשחר מתפללין כמו בכל ימי יוכן ואומרים אח"א ולמנח ולדעת ר' יעב"ץ אח"א בו למנח. מוסיס בו איסור לחג כאכילה ושתיס :

אל תפמוד כיומי ניסן כפני שור שחור כשפה שעולה מן האגס :

כאי מאן דנסיק כיומי ניסן וחוזא חילני דמלכנבי אומר : **בְּרֹדֶךְ אֲתָהּ יי. אֱלֹהֵינוּ מְלַךְ הָעוֹלָם. שְׁלֵא חֶסֶד בְּעוֹלָמוֹ דְּרָךְ. וּבְרָא בו בְּרִיּוֹת מוֹבוֹת וְאֵילָנוֹת מוֹבוֹת. לְהַנּוֹת בְּהֶם בְּנֵי אָדָם :**

(דה"ח) (א) נוהגים שלא לישא אשה בין פסח לעצרת אפילו מי שאין לו כניס רק כר"ח

אייר ונ"ג בשומר ור"ח סיון וג' ימי הגבלה מותר לישא (סי' תנ"ג וח"י סס) : (ב) מותר לעשות שידוכין בין פסח לעצרת וגם סעודה מותר לעשות אבל ריקודין ומחולות אסור לעשות (סס) : (ג) נהגין שלא להסתפר בין פסח לעצרת אבל בל"ג בשומר מהסתפרין ומרבין בו קצת בשמחה וא"א בו התהון מצרכב ומסתפרין ג"כ כיום ל"ב בערב (סס ה"י) :

(ד) אם חל ל"ג בשומר כיום א' נוהגין להסתפר בע"ש (סס). הסנדק והמוהל ואבי הבן הימול אף שאבינו אינו מל בשלנו מותר להסתפר בערב קודם כניסה לבהכ"נ (סס כה"י). מר"ח סיון ואילך מותר להסתפר ולישא (סס) :

(נהדא) נוהגין שלא לישא אשה בין פסח לעצרת. שלא להרנות כשמחה בימים אלו שמחו כסס תלמידי ר"פ. וכעו"ס כמה קטלות נחרנו כמותו פרק. כגזירת תתנ"ו כאכנו וכשנת ת"ת כפולניא. ועוד שסס דוגמת סעירת נקיים משומאס. ולכן נכגו ג"כ איסור כתספורת. כענין שמגלת האסס שמרה בימי סעירת זוכס. ודך כשואין ותספורת שיון כטלון וכניסין מותרין כמקיס מל"ס כל דכו. גם מנהג כסיסם שלא לפשות מלאכה כיומי סס"פ כל

(אם כסף תלוס) עד כהלב אמו ג' גברי. ונכ"מ כ' והקרבנות :

ג' דהוה"ס כס"ח א' כפרסה כי תשא פסל לך עד כהלב אמו ג' גברי. וכשניס והקרבנות :

ד' דהוה"ס כס"ח א' כפרסת כשעלתך מן (כמדבר סיני) עד לאזרת הארץ. כשניס והקרבנות :

הנהגות שבת חול המועד :

שבת דהוה"מ ערביט שו"מ מתפללין כדרכו של שבת. ואומר יסלה ויכא כעבודס ויכולו. מנן אבות. ואין מוכירין כה של יו"ט. אח"א כמה מדליקין :

כשחר אחר כולל כדילוג. ק"ש. שיר הסיירים. ואין מנכרין על קריאתו. ק"י. אין כמיר. מויליין ב' ס"ח בא' קורין ז' גברי נפ' כי תשא ומחילין (ראה אחס אומר אלו) עד כהלב אמו. וכשיל יוס חמישי דפסח בשבת אלו לא ישתנה כסדר דקד"ת דהוה"מ רק שמתחילין ראה אחס אומר אלו ויכיו כסדר קדש. ככספא. פסל. כמדרכא. אכל כשחל שליש דפסח בשבת אלו כשתנה כסדר ויכיו כסימן להק"מ דהוה"מ פסל קדש ככספא כמדרכא. ומסעיר ככ' והקרבנות. ומסעירין (כיוחקאל ל"ו סיחס פלי די כ') לפי שתהי"מ עתידה להיות כפסח. ותותמין ככרכת כפטרס מקדס בשבת לכד. יקוס פרקו. מוסף כשחר ימי חוה"מ דמוכירין עו של שבת. וכן כחתיכס. מנחה נוהגים כשחר שנתות. יעו"י. וקורין כצורס כס' ככסופ. וא"א לר"ץ. ערביט אחס חונגתו. וא"א ויכיו טעס וא"ק ואומרים ויתן לך :

הנהגות שביעי של פסח :

שביעי של פסח כערב מתפללין של יו"ט. ויכין אח"פ לומר כרכת אחת ואחונס כבודאס גדולה וכש"ס כמתשבתו. שעיקר היס כלילה כוה כיה. כנכקשו כל מיוות כשעטס עס מי כיה. ועכרו כ"י בתון כיה כניכס. והמזרים כעכשו כיה. וכתעורכות נסיס וגפלאות כעולמות כעליונים ככל שנה זכנה כלילה כוה. וככוכר הארס למשכו נסיס וגפלאות אלו כלילה כוה ככוונה ובתח מתה עמות' כאלהות' מתעורר כוה גדולתו ורוממותו ית' ככל כעולמות. כיתוד בת"י כמעכיר כיו כו' יאחר ככתלכות גדול יותר עד גאל יבראל. מקדשין ככה"כ וכניתו על כיון וא"א זמן לא כו' ולא כתי' לפי שאינו רנל כפ"פ. כשחל בשבת אומר ויכילו מג"א ואין חותמין רק ככל שנת וא"א כ"מ :

כתבו כספרים מנהג חסידים כראשונים כסיו נעורים כל הלינה כוה לספר כסיסם והכפלאות יתכרך שמו כשפה כלילה כוה לישראל עס קדשו הנמא"ס כמדרכים וכספרים גם כמאחרי כוה"ק וכמחומרי תסלים המדכרים מעין יו"מ וקריעת ים סוף. וקורין ס' כשלת עד אחר כל כשירס אשרי להס ואשרי חלקס. ליל"ו מותר כתיכ"מ :

(כשחר) אחר עטילתו כמקוס עכרה יתפלל תפלת שחרית ככונס עמות וכיתוד שירת כיה עטיתה כעלם כיום כוה ראו' לומר כהודאה עמות. מתפללין של יו"ט כדרכו. ואיס כוה שנת אומרים כפיוסיס של שבת חול כמועד כיום וכניכס קודס שירה חדשה. הלל כדילוג. ק"ש. ואס כוה שנת אומרים שיר הסיירים אין כמך. מויליין ב' ס"ח באחד קורין כ"ג מן ויכיו כשלת עד אלו כ' רופאך. כשנת קורין ז' גברי נפ' ככ"ל. ח"ק. וגולל. ככ' קורא (והקרבנות) למסעיר. ומסעירין כשמואל (וידבר דוד) עד סוף כשירס שירת ככסרה כפטרס חותס מנדכס יבראל וכומיט. וכשנת מקדס כשבת ויבראל וכומיט ואלו אומר יקוס פורקן. אשרי ח"ק :

מוסף יו"ט. ואיס כוה שנת כולל כה של שבת וחוחס כה ג"כ. מתויר ש"ך תפסלה אומר קדוש דיו"ט. כ"י. ק"ש מומורים כ"מ לפי מנהגו. כפערס לנתיכס כעלם :

(פורת יוקפ)

דינים הנוגעים בין פסח לעצרת

וסללה נדרסה (הגאון ר' יעקב). ויש חוסרין גם בהפחדת כלי מליצה :

ר נסיון הוא הג השבריות ונתיבן לטעון פשנים נכס"כ וזכר למ"ת שהיה כבר ירוק. כמ"ש אל ירפו אל חול כהר הוא. כשאל ביום א' ל"ל נכחסת שבת וכמנהג שטוחין נז"ט. גם טעמו להפחד פשוט איננו לפי שבו נדונין על פירות האילן כדי שיחללו פליק (ובג"ה כ"טל המנהג). ומדנים נתיב פרחים המריחים למחמת יו"ט: (כתבו ס"פ) נפרש הג שטענות שהוא כניסת יום הק' זמן מ"ת הק' ישמת ויגל מאד ואחד הטבילה במקוה שהיה. (ובפרט מי שאינו טהור מתקרב לא טהור חיוכר רמיה פליה להסיר סומאמו. ואלו הוא מפגל בקדשי במים ומאחד סודה הרכה) יקר לביכ"ל נזירות להפגל מנהג וערכים כטובים פלומה. וכיצד פכרית נכרכת אהבת פולם בח' חורס ומלוח חוקים כו' וכשת נכדרי ט' ראו לומר בהדלקה פלומס בחתבתו לכנורא ית"ש כי זה כיום פשה ס' לנחור כעס קדוש משכנים מפורס וקדשם בתורת אמת ובחוק' ישרים נגילה וכשתה בו באלהותו ובחורטו ובחלומיו: וכספרים מערפדים על המדקדקים לאחר תפלת פרנית פד לאת הטובים. רק יוכר מלקדש פד לה"כ. אך יוכר לקרא ק"ש אחר שפנית אחר זמ"כ. מקדשין נכס"ל וכתיבו על האולחן ואומרים זמן :

ויותר כפניים שיבו בזבולו בולחנו: והילך אחר כה"מ יקר נזירות נכח"ל לפנות החיקון של בלימוד.

ולא יבטל נשיחת חולין אף רגש כמימרא ח"ו. וגדול מעלת חיקון בלימוד בלינה זו מבוחר בזה"ח ויודע מכפרים מהמפשה נפלא שהיה בבית מדרשו של מהר"ק בלי שנושות וע"פ יתקף לנאמר התעוררות גדול. וכל מי שלא יבן בלינה כלל וסוסק כחורס מוכנס לו שישלים שנתו ולא יזרע לו שום נק. ומזהו לחונר אחר עברה אכן ראו ליראי ה' שלא להכרות בקרישים כי מגדולי הקדמונים ערסרו על זה. ויוכר האדם מאד ומאד לפנות החיקון כסדר הנדפס בחיקון ליל בטעות דוקא פלוי אין לכוסוף וממנו אין לגרוע כי הוא נתקן מ"ד בהתלבנות. והד"ס המבייל יתקוף וירא להתהלל לאמו בלימודו וטוב משע כטובים וכנשימה מהרבות בלא כונה. ואם לא יעלון חיל כטובים לחלוף כברה כי מי נקט זאת מידעם לקרות את כולם מנוכלים ודחופים ומטיילין מוס בקדשי שמים אך יוכר נדקדוק התיבות משש כמו בק"ש. ויכוין כטונות המנוארים בקריאת שמו"ת לפיל כי זהו טורח ושיקר לו הקריאה. וקודם עלות הכהר משע יקר לטכול כדי לקבל חוספת קדוש. גם בעכילס זו עושט תקון גדול כעולמות הפלוטים הק'. ומי שאיט כטות כעלמו בלא יסדר בתפלתו לתור כעל יישן כל כליסל מוטב שייקן קת. כדי שלא יאז כערו כעפסדו: פ"ס סאריו"ל אסור בתשבת בלי זה אם לא כשאל ליל טבילתה:

בשחר מתפללן וגומרין הכלל ק"ש אין כמון מויליין ב' ס"ת בל' קורין נפ' יתרו (כתבם כעל"ב)

וקורא ככהן וקודם שמכנין יאמרו (אקדמות) כך כטינו גדולי כדורות. אח"כ קורין כחורס ה' גברי מנחוש כעל"ב פד כוף הכדרה וקורין עשרת הדברות כעפס טבילתן דוקא:

ויותר מאד כנשימה עשרת הדברות מפי כקורא לסיין כעס כטובים כחבור לפיל ויכוין כאלו פוסד פתח אלל כר סיני וכמנין כדברות מפי הקד"ש ומפי משע פגד ס. ח"ק ואלל כ"ש. כנ' קורין למשפד כפרת פתח (וכ"ס כעכוריס) פד (אכסיהס) וגולל פ"ת

כל כליסל. וכשת אף לאכריס יום מקום למנהג זה נמ"ש כמה גדולים. ופייט כעלכס נמרה וארוכה. כ"ח ניכר קיומו את ירוח' פפמיס ופעלו חומותי. ונלכדס מנושלו סל א"י: ורלוי להכיר אסם סגדול ולתת שבת וסדלס לכ"י על זאת כיום זה :

בשבת אחר פסח מתחילין פרקי אטת. כ"ט טימן כענשה ה"ג. ל' דינים כוון א' דר"ח אייר:

חדש אייר כולו שור :

ב' דר"ח איש אל אלא כימי כנפ"ו: כמודש סוכ הוא יסוד פומד להחלת פוחנו לפס סגולס מכמה פנים. סכו נתן את שבת. בו ירד לנו כמן. ונהיכ לנו הכאר. בו נלפחו על פסח שמי. בו כתיחול כנין בית ככחורס. כשאל ר"ח זכ כשבת א"ל אב כהתמים:

בשבת אחר ר"ח מברכין ככ"ג אחר אשיר קודם יכלנו. ומי שטוב חמן א"ל לקבלו יותר:

כתב סג"ה ש"ס מילס ולי חמוסס כשבת זו טכנין לנדר כנחנה:

וענין הענין ככ"כ הוא מטעם אולי חטאו כימי כטועדים ומתענין בלס פריס שפתינו להיות להס כפרס על חטאס ומנהג ותיקון כוון וכשיקר הוא רוח נכברה כי כשאר כחטא מושך עליו רוח דכסאכל לנו מתגאס. סוכה השיקרי לו כוון רוח נכברה לכר אוחו פ"י סוס. כי אין דרך לכרית כל אכריו ורוחו אסם פ"י סיוק התענית. שאלנו ודמו כסם פיקר כל הפכרים מתמעטים ומכתפסים. וכמו שפ"י אכילה ובתיבה יתגאס כן וכנף פלמו כלי אכילס כדי לכניע פלמו. וכל זה תמלל כוון"ק פ' פנחס כר"א ו"ל רבי אבא פתח זכתי אלוסיס כו' (ע"כ) ויכוין כתפניות אלו לתק כמכילה של מוכס מופדות שהיא מן כחמורות כידוס. ויכקס כליחה מכלל המרכס כעלות לכפר פלוי. ואנדה דעפניתא דקתא. ויש נוסגין לשפר מה שהיה אוכל כיום התענית ליתן לפעיים שערך כדי בלא יראה כול התענה לשם שמים אלא כדי להרית כתפנית מישע הפיזור גם תענית אומיות ח"ה פני' ונלדקס שנתן לפני כוון טיל להחוק כוון וכוון מחוק ספני דומה לו כללו ונתן כערו לפני וכדי הוא קרבן רוח נישוח לב': ואם אירס בית מילה מזה לאטלו ואלו התרס: ואחר כס"ף ענו בין גזאל לרופא אף כשתיים. וכקבל ככרכת ש"ת קודם כי אמה ודוקא כנחנה. ואם שבת אין מחויבין אוחו ואם לא עקר רגליו יאמר ענו בלא חתימה בלתי נזר אחר יכוין לרען:

הנהגות פסח קמן ול"ג בעומר :

י"ד בו (כאיר) פסח קמן ולפת ר' יעקב א"ל ט חתנון: (י"ה בו) ר"ג בעומר אי"ל כל כיום ופרס שלפניו ג"כ אי"ל. וגס כעכנו כמנהג לומר חתנון כפרס כלפניו. פ"ס. גם א"ל ל"ל שבת בלפניו י"ו כאיר. כפיקוס א"ג כפרס שלפניו. ומרכיס כו כשתח. ומסתפרים בו לפי הדין ולן כן דפת סאריו"ל בלא כוון כשהספר מ"פ עד כטעות. וכשאל כיום דאשון מתפטרין כיום ו' ונבאין בו :

כעסכרבתי כ"ח סיון אין מזכירין כמות: כ"ס ט כוון פ"ת. ויום מיתת ד"ק שמואל פניב"ס.

כשתח א"ן נ"א :

חדש סיון כולו האוורים (איט חל אלא כימי אגד"ו): כיום זה כ"ז כדבר פ"ס. בו פסח חנוכה מ"ה. בו כ"ח יתקול על כרעס: מ"ח עד מ' טו סכור מ"ח א"ל חתנון. ולא מתענה אפילו יא"ל: ג' בו מתחילין ימי כעכלס וכטוב ככריות אלו ליסל ולכספר. וכבר כפסגו דפת סאריו"ל: פ' בו סארית ואומרים למגלה. ודעס כטאון ר' יעקב א"ל: אין מקיין ט דס וכן על פרס יס פוג אס לא כעקוס כטוב נמארס (שדרת יוסף)

זו כל כ' סוף כהנים פה לרש לישק גזרות והאזהרה
 גדולות בשבת (ת"ח ות"ט) לאלף סעדי . והענין דמן של
 אומה קדושה שישראלית כחם המזרים הלכה והגדולים
 אשר שיו בלתי גדול הוא גזר על זה הפניה וקדשו
 כרש לזרות יום א' בשנה . וארש בהפניה על פיני זה
 מפורש בחורב סק . נתיחת מדג ואניכוא חתיב ואחריכ
 כל נ"י יבטו את הכרשים טו . שרי לפנדך משורש יזאל
 מוש בעל מיתת הלדיקים חיוב פוסל על כל איש שיכראל
 לקוין ולנכת ולתעטר :

לכן פיקר הפניה זה כל כ' סיון לתת אל לנו כמעט
 בכל רגע על פרינת הלדיקים וההסידים ועל כלל
 אומה ישראלית סק' שיהרגו נתימות האחריות משונות .
 ולקוין ולהטער כלנו על כרינת כרו על מקום כ"ס .
 וכודאי ביט מזה להכרוא ית' אשר גדול כניכול . ואם
 נשאלו נתיים סיו לומדים חורבו סק' וטובים מלתויו סק'
 והיה מגיע להקריב ל"ר גדול מזה ואין שכתה לפניו ית'
 אשר זה על השנת בניו כחתמים . עוד על הכטר ויטורי
 הכופים שנסבו בהם שפטים יטורים קשים ומרים בעת
 כרינתם יט לנו להטער כרכה מאוד . וכונה זו לא יעבר
 מאדם כל יום הפניה . וכודאי יתשכ לו לעטדה גדולה
 ועלמה להכרוא יתגנד ושכרו כרכה מאוד . וזולת זה
 הכטר שנתשכ לו כאילו הקריב חלבו ודמו פ"ג המונח
 אף גם זאת כי משל פליו סכר גדול גם כן על סהיה
 מלעטר ומקוין על הפטר כניר הכרוא ית' כניכול ועל
 גפרס אל בניו סק' . סיון לשולם מלא . כ"ס טו אין נפילת
 אשים נמנחה :

חודש הסוה סולו סרטן :

כ' דר"ח אינו תל אלא בניו אג"ו :

(ל) דסיון הוא א' לדר"ח תמו . כ' לדר"ח בו נולד יוסף
 הלדיון . ט' בו הוקפה סעיר גדלשונה . י"ב בו
 נאמר ליתוקאל שכך על לךך כמאלי :

כוונת שבעה עשר בתמוז :

הנה זה כלום הוא א' מד' למות הכורסם כספס .
 וחמשה דכרים אירעו בו . כהנכרו סווחת . וטסל
 הסחיד מניית ראשן . בו סוכפס ספיר פעמים אחת
 בימי לדיקו ונתיית בימי סוכקטוס פ"י פומסיוס . הרף
 אפוסקטוס את הסורס . וכוסמד ללם כניכל . וחיוב
 גדול על האדם כתפנית זה לאוין ולקוין ולהטער מאוד
 על כל מתאורעות סהם שמהם סגיש אשר גדול ושכר
 גדול כניכול להכרוא ית"ש כידוע . וזכו פיקר וזרש
 כתפנית וכל זה יט לו לאדם לסלוח על לבו כמעט ככל
 רגע כל יום תפנית זה לאוין ולקוין ולהטער על זו :

הנהגת שבעה עשר בתמוז :

לילדו מותר כליכס ובתיים עד שמה ששחר אפי' גמר
 סטודתו . וכוא שלא י"שן שינת קפס . אבל כשיישן
 אינו אוכל ובוחס א"כ כתפס . מותר לרחש סיו כשחריית
 כדרכו בכל יום . רק יזהר שלא יכלפ . וכן בכל ד'
 למוות : שחריית נחורס סתפלה אומר ש"ן פונו ב"ן נוהל
 לרופא וסקבל פ"א פונו כשחריית רק כמנהג כנרש
 שמש קולס :

ס"ת ומפסירין כמקאל א' (וימי ככאים טס) עד
 ככ"ח . ואין קסמן פפסיר גס . אכרי . יכללו . פפסירין
 ס"ת למקומו ח"ק . מוסף מחיר ש"ן כהגלס וי"כ ק"ס
 א"כ פלחו ק"י ס"כ ק"י מוזר ס"ה ס"ה ק"י :
 סעות שמתה וי"ט סק' כוס גזולס מאוד ורנס סיה על
 כל שמתה שמים סק' ודאי לכל איש ישראלי
 חסס קדוש שיחשורר עלמו כיוס קדוש סהה בן פלמוס
 הספסס בן כלימוד וניחוד בעת אכלס ובתיס להכניס
 ש"פ כלט . ויהן סוד"ל להכרוא יתגנד שנתן חלקו
 וגורלו סק' בעס סיכראלי ויכס אותו לפעדו אכרתי
 כלימוד חורס קדושה וכשמירת מלתויו שקדושים
 והעלמים וכודותיהם כפולמים כפלוים סק' :
 כנהג ישראל לאכול דכס וחלב פ"ג דכס וחלב תחת
 לשוק סהיה על הסורס . וכפלי כמזים מלאו
 להס מקרא על מאכלי הלג . ובתפס חרבה לס'
 ככטוטותיכם ר"ח מתלב) . אמנס אינן שמהם אלא כנכר
 לכן אחר אכילתו מאכלי חלב מנדך כהמ"ו אוכל ככר :
 אינן להספנות אף תפנית חלוס :

ומאחר שכל פיקר שמתתו בחורס סק' כנהג כפליט
 מכה"ל לכן ראוי ללמוד התר"ג מלות כס'
 אור כשנים . ולרכס להיות הקריאס כטונס המניאס
 לילדי פשים ולא כמלות אגשים מלומדס . ולכן קודס
 לימודו יתמר :

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על
 ידי ההוא מסיר ונעלם בשם כל ישראל .
 הריני רוצה ללמוד התר"ג מצות שצוה לי
 הבורא יתברך . וכונתי כרי לרוע להודר
 בהם ולעשות אותם :

וכשיגיע לאותן המלות כטוהנין כס"ו יטוין כמתכנתו
 יוצרי ובוראי אני מקבל על עצמי בקבלה
 אמיתית לקייסם כי זה פיקר וזרש הלימוד :
 לביל אפי אס תל ככנת א"ח מפרנית וא"א כ"ס .
 ומזכירין בעת . ואם נכון לנו ובתת כפלמו סאף
 אס יכיה נעור כל כליכס יוכל להספול כככתס ולא
 ינמנס . איז תקן כלימוד ממש כמו אמתול . וא"ל את
 אכר ככתך לעטוב פעה וא"כ י"שן . וקודס הפנת
 שחריית יטכול :

שחריית א"ח אל נא כו' . גומרין כלל . ק"ס . אומרים
 רות ואין מנכרין פליס . וקריאתה מוכר גווס"ה
 דף ס"ו פ"ד ונדאי ראוי לקרותה כטונס . ק"י .
 אכ"מ . מוליאין כ' ס"ה כא' קורין כפ' ראה כל שכור
 כ' גברי . ואם תל ככנת מתחילין פטר תפטר וקריין
 ז' גברי ומעטיר כנ' כדלחמול . ומפסירין (תפס)
 להכקוק ואחר פ"ר יתמר ייכס פנס . ומזכירין נמות .
 ואומר"י א"ס . ומוסף כדלחמול . רק כמקס אתס כנתלת
 אומר אזהרת רבבית : ח' בו הוא א"ח וחסוד להספנת
 בו . מפני סהיה וזס סכות כסחל פלרת ככנס : פ"ו בו
 נולד יסודס ומת :

כוונת כ' סיון :

כ' ט קבשו תפנית אחתו בני פולין ופיקר ויסוד תפנית

נהגות י"ז בתמוז ובין המצרים דה"ח

דיני בין הספרים :

סי'ו כתמוז עד פ"ג אין כספרין אחר שער ראש
 ואחד כל אשר טס . וכאס ככככנת סופרים . וכן
 כלפננים לככדו שכנת מחתר . ואין שאלין אכל סידוכין
 מותר וכמקראת סעובין ככנת כתיבס שולמים לא עקרי
 (פחת יוסף)

דינים הגוהגים ס"ו בתמוז עד אחר ת"ב :

(א) אין נושאים נאים פ"ו כתמוז עד אחר תפנית באב
 אפי' מי שלא קיים פוד פריס ורכיס אכל לסבות
 סידוכין פוסר (שלא יקדעס אחר) אכל ספודה יידיין
 מל"ה עד אחר תפנית פוסר (לשום פ"י סכסס פ"י)
 תפנית

סעודה. ואסור לנשוא סעודה אפי' בלא ריקודין ומחולות. ולדעת האר"ז אין מכריזין סחיינו אפילו בשבת. והא"ל כשנדהש י"ז. והיינו דוקא כמידי דרשות כגון לאכול פרי חדש או ללבוש בגד חדש. אבל כמידי דמאוס כגון מילה ופדיון הבן ודוכותיו כפי' אפי' דיברך ואין מפסיקין על השעות:

כתב האר"ז כל אותם הימים שבין המצרים ישב לארץ אחר חצי היום ויכנס ויקון על חוכמתיק ע"ל. וראוי לחדש לסגף א"ע ככל מה דלפטר ואל יקל בעדוין ח"ו שלא יסיה דעתו מהאכילות. ודרז"ל פ"ט שיאו אהה מבוש כל המתאכלי' עליה שכל המתאכל על ירושלים וזכה ורואה בשמחתה ושיאנו מתאכל על כו' ר"ל. ויזכר מאוד כימים האלו למעט בכחמה בכל מה דלפטר שלא יבוא למלואות פיו שחוק וזה אכור חף ככל ימי השנה: (י"ח) בו פלה משה להר לכפר על מעשה העגל). בשבת שמכריזין בתפוח א"ל ח"ו אין מ"נ. כ"ט בו אין כ"א

כתב ה"ש"ס כישראל ראיתי שפצרוס אין איש שם על לב התנהגות המון עם שכפר"ח אין מחמטים כלל כדאי להפסיק מבעוד יום באכילות כבר קודם ספי' ימים אוי ואכזבי לאותו מנהג ולא תהא כוחא בישראל עם קדוש. אוי לפינים שכך רוחות מנסג זה בשם קדוש ע"ל:

חודש אב כולו אריה:

ר"ח אינו חל אלא בימי גדו"ו. בו מת אהרן כהן: ר"ח אב בחל בשבת המנהג להפסיד שמשו. משכנסים אב ממעטין בשמחה לגמרי. כזו"מ. וכינוי. וכעטעס של שמחה עד אחר סי"ב. הספדים קוראים תגר על מנהג האכילים שאין מחמטים בגדי חול בשבת כל חוון וכו' אמרו חז"ל שמעלה על בלחמו אפילו כסעודה בלמה בשעתו. והם בלחמו כך לכבוד קונו כדכ"ב ע"כ"ו. והביאו עוד כמה ראיות:

בר"ח ואילך אכור ללבוש בגדים חדשים ואפילו מנעלים חדשים ואף בשבת ומחמירין שלא לעשותן ע"י אומן ישראל אפילו שיסיו רק מוכנים לאהר התענית אכור. אבל פ"י אומן פ"ג מקילין כו"ג. אכור לגדולים לכפר לק עיני:

נהגו שלא לרחוץ מר"ח עד אחר התענית ומחמירין אפי' באין לרחוץ כל גופו ומי שטובל בכל ש"ס לא יבטלם. והא"ל לטבילת מאוה דדרי לאשה כהשפעת כשנפלה בעיר. ואפילו אם עובלת יו"ד פאז מותר לה לרחוץ ולחוף כדרכה כע"כ אם א"ל לה לפשות בליל טבילתה. וס"כ אשה כלובשת לנשים יכולה לרחוץ מעט לניחון וכן מותר כל אדם לרחוץ ראשו ולרחוץ פניו ידיו ורגליו אפילו בתמין חף נפ"ש של חוון אם רגיל בקך כל פ"ג. אבל לא יחוף כטורית או בתי אשר שקורין לוי"ג. אבל לרחוץ כל גופו וטובים כל אדם איכור:

נהגו שלא לאכול כבר ולא לשמות יין מר"ח ואילך. אף בתכשיל של כבר אכור. אבל כהחכאל ככלי כבר רחוקה ואפילו בת יומא מותר. ומותר לשמות יין דכוס ככדלס וי"א ליתן לחינוק שאינו יודע להתאכל על ירושלים: בסיום ספר כתב כנאון ר' יעקב שאין רשאים לאכול כ"א אותן שלמדו עמיהם והגבאים התבטחים עליהם ומצדתיים כל אלו מותרין אפילו הם רבים. אך לזמן אחרים מפני סכנה והכבוד או לאיזה תועלת שיס"ס. ודאי אכור גמור. ואף המאכילים סיים ספר יותר מלמודו כשאבי ימות עמיה לית לו כה. כי מ"מ כוא זריו וכשכר שהקדים עמנו למאז בתנאי' בלא יגיע מעסק הלימוד היטב כראוי לכבדן ולהשכיל משאי"כ בשלא ידע מתי קאמר:

כשקצתם אכולים כבר וקצתם חלב האוכל חלב מברך. לפי האוכל חלב ויכול לאכול עם מניו ולא לספק: לעולם

תקנ"ח) ומ"ו בתמוז עד ר"ח מותר (א"ר פ"ק כ"ב) (ופי' בא"ר סי' תמ"ז ס"ק ו' דסעודה שידוכין כוי מלטו כמו סעודה אירוסין) אבל ריקודין ומחולות אסור לפשות בין המצרים בכל עתן וישראל שפרנסה שלו כלי זמר מותר לומר אהל כעו"ג. נבית המחולות שלהם כדי לכתובת כדי פרנסתו ודוקא מי"ו בתמוז עד ר"ח אבל מר"ח עד אחר התענית אכור (פ"ט) וי"ו בתמוז עמנו ופסרה בשבת דיום כמו ר"ח עד אחר התענית (א"ר ס): (ב) תספורת והגיון לאסור מי"ו בתמוז עד אחר פ' באב (שם כמ"ח) רק בוקן ובימי הכנס מה שמעכב האכילה מותר ואכור לגדולים לכפר לקטנים דקטנים נמי שי"ך כהם חוץ (באכילות דרכים) או משום אכילות או משום עגמת נפש ואשה ג"כ אסורה בתספורת (שם כמ"ח): (ג) אבל שלמו ימי הללו מי"ו בתמוז עד ר"ח אב מותר לכפר דכוי כמו תפסוהו אכילות אבל אם שלמו מר"ח עד פ' באב אכור לכפר (שם כט"ו) והא"ר פ"ק י"ד ע"ב: (ד) נקילת מצרים מותר לכבוד שבת אפילו בערב שבת של חוון חף שחל השעש באב בשבת גם כן מותר וכן לזורך טבילת מאוה גם כן מותר ליעול ה"פ"רטים (שם במ"א ס"ק א'):

דינים מברבי שאין אסורין רק מר"ח ואילך:

(א) מראש חודש עד אחר התענית אכור לכנס כלי עשתן וכן אכור ליתן לטכסת פ"ג אבל מותר ליתן לטכסת פ"ג ולומר לה שלא תכנס עד אחר תשעה באב (א"ר שם) ודלא כמ"א כפ"ק ע"ו שם פ"ג) וכן מותר ליתן לה קודם ר"ח אף שתכנס אחר ר"ח (שם כמ"ח) וכן מי שאין לו כמות על שבת מותר ליתן לטכסת פ"ג לכנס אבל לא פ"י כ"כ ישראל וכן מי שזריך לפע למתקיים בשכופ שחל בו ט"ב מותר ליתן לטכסת פ"ג לכנס בגדי עשתן לכנס שבתות שארץ על סדרך (שם בא"ר דלא כמ"א ס"ק י"ח ע"ב) וכן אשה שזריכה ללבוש לנשים מותרת לכנס בגדי עשתן אף אין לה מוכנסים כגון כמות שזריכה ללבוש וסדין שזריכה להניע תחתיה ואפי' כפ"ב עמנו מותרת ליתן לטכסת פ"ג לזורך לנישוא לנשים (שם): (ב) אכור לטכסת ישראלית לכנס בגדי פ"ג מר"ח עד אחר התענית משום מרהיט עין וכמקום שנבדי עשתן כל פ"ג נכרין שאין כל ישראל מותר (ת"א) וכן אם אין לו מה לאכול משום כדי חיותו שרי (פ"מ ס): (ג) אכור להחליף וללבוש בגדי עשתן לנשים מר"ח עד אחר התענית אם לא לזורך מאז כגון אשה כלובשת לנשים מותרת ללבוש ולהניע תחתיה לנשים מוכנסים וכן לכבוד שבת מותר אפילו בשבת של חוון אפי' חל ט"ב לפיות בשבת מותר להחליף כמות ומשפחה שמצטין כה את אה ודגמה ומה שבורשין על השולחן מותר להחליף לנשים אבל סדינים לנשים אכור להחליף וכן אכור ללבוש שאר בגדי שבת ואפי' טבילת כל שבת אכור ללבוש בשבת של חוון ומי שטובה שמחה שקורין פארשפיעל לכו בשבת של חוון מותר ללבוש בגד עמנו של שבת משום כבוד כה התחן (ת"א) והתחן מותר ללבוש כל שבגדים של שבת אלא בגדים חדשים (א"ר שם) וסורטין שרוכה של שבת כשבת חוון מלבד אם חל ת"כ בשבת ודגמה דלא סורטין שרוכה של חוון (שם כה"ה): (ד) אכור לתקן בגדים חדשים (וכן אגסליות שקורין ואקין אכור לזרוג מר"ח ואילך) ומנעלים חדשים מר"ח ואילך עד אחר התענית וכן אכור לקנותן וגם אכור ליתן לאומן ישראל אב ר"ח נהגו להקל שהאומן יכול לתקנם אחר ר"ח וכן נכנו לתת לאומנים פ"ג לתקן כלים חדשים כדאי שיהיו מתקנים לאחד התענית ומידי טוב לאשם גוס כי"א דלפטר אבל אם הוא לזורך גדול כגון לזורך כשאין מותר ליתן לאומן פ"ג לתקן אפילו כפ"ג עמנו (שם)

(ס) ובמ"א פ"ט: (ה) אין לומר שהחייט בין המזרים על פרי חדש או על מלבוש חדש אכל על מצוה זוממה קטע כגון מל פדיון כבן אומר ולא יחייץ המזהר וכן בשבתות שבין המזרים מנכר אף על פרי חדש וכן פרי שלא ימלא אותו אחר ט"ב ויתנו יכול לשמור הפרי עד שבת מותר לכרך פליה שהחייט אפי' כחול: (ו) אכור ללבוש נגד חדש בין המזרים מפני שצריך לומר שהחייט ואין מברכין שהחייט בין המזרים וכן אכור לקנות נגד חדש ואפי' כשבת אכור ללבוש נגד חדש ולנכר פליה שהחייט מפני שהוא שמחה גדולה (שס) (בא"ר דלא כמ"א ס"ק כ"א פ"ט) אכל נגד חדש חסוב כ"כ שא"ל לנכר נגד שהחייט כגון מפליס חלשים וחלוק ואפילו לא נגמל בו כלל שהיה לו ככר ואח"כ מכרו חסילו לא נגמל בו כלל ואח"כ קראו כל אלו מותר לקנות וללבוש אותן מ"ו בתמוז עד ר"ח אכל מר"ח עד התענית אפי' אלו אכור לקנות וללבוש אותן (א"ר ס): (י) אכור לרחוק כל גופו אפי' נטוין מר"ח ויולך אכל ראבו פניו ירדו ורגליו מותר לרחוק לנטוין וללורך מלפני מותר אפי' בתמין ולכן נדע רוחות וטובלת ואפי' אם טובלת ליל י' ג"כ מותר לה לרחוק כדרכה בערב ט"ג בתמין אם א"ל לה לרחוק ליל עשירי אכל בע"כ עמלו אכור לרחוק אפי' לנורך מלפני וכן אשה כשוכבת לבנים יכולה לרחוק בתמין מטעם כדרכה כאשר ימות השנה כואיל ואינה עושה לתפוגה רק לנורך מצוה (סס מחבר ורמ"א) וכן חסום רפואה שרי לרחוק אפילו בתמין כגון יולדת וכן מי שהוא אדם מלוג ואמר כרופא שצריך לרחוק בכל יום בתמין מותר לו לרחוק וכן משוכרת שהגיעה קרוב לעם יודתה שטוב לה לרחוק בתמין ככל אלו שרי דהוי לרפואה ולא לתפוגה (א"ר סס) מלכד בע"כ עמלו דאכור (סס): (ח) ולענין רחילה בתמין בע"כ מר"ח ויולך אם הל ר"ח אב בע"כ אזי מותר לרחוק בתמין כל מי שבוהן תמיד בע"כ לנגוד שבת ובע"כ של חוון אכור לרחוק בתמין ככל ענין רק לטובל לנזקין אם טובל עמלו ככל פ"ג לשם מצוה ומיחו מי שמתעלה לפעמים מחמת טעורו בעסקיו או מחמת הכלה נס בע"כ או אכור לטובל ומיחו חשיטת הרלב בתמין מותר בע"כ של חוון מי שרגיל בכך ככל שבת (סס) כמ"א): (ט) אכור לאכול בשר ולבשות יין מר"ח עד אחר ט"ב (ואם התפללו הקהל ערכית ער"ח אב אף שהיחיד לא התפלל עדיין אכור בכבר ויין אכל נכ"כ אף שהתפללו הקהל ערכית אם היחיד לא התפלל עדיין מותר בכבר ויין) ויש נוסגין שאין אוכלין בכר מ"ו בתמוז עד אחר ט"ב (וב' כס' שפרי תשובה שאין לת"מ ששוקב בתורה תדיר לתפוס תומרה זו אחרי שרכיבו הרב"א כ' לדבר כדור שאין המסבף עמלו בזה יכול לפמוד על התורה ועל הסכנה. אף מר"ח עד התענית אין להקל פ"ג. ולע"ג דגם הרשב"א ז"ל לא אחר סכרחו אלא במסבף עמלו למולם בזה אכל מאוס ג' שטופות לית לן בה וכמדומה שכן נהגו ת"ח הספרדים) ואכור לאכול תכשיל שנתכשלו בו בכר וכן אכורין בכבר עוף וכשר מלוח ויין הוסס ובזמן של בכר דיוו בכבר עמלו ואכור לאכול תכשיל שיש בו זמן ומותר לבשות כל בכר חסילו מי דבש שקורין מע"ד. (ס): (י) אין בותין יין אפילו בבהמין ויכרך בהמ"ו בלא כוס והכדול יכרך על כוס של יין ויתן לתפוס שתינוק לתינוק ויתנה רוב הכוס ואם אין תינוק יתנה בעמלו (ס): (יא) מי שאינו יכול לאכול מאכלי חלב מחמת חולי יאכל בכר עוף (שס כמ"א): (יב) כשעודת מצוה כגון מילה ופדיון סכן ופיוס מסכת שבת לאכול בכר ולבשות יין (ובשים שהיטיבן לפסודה סיינו אם בומן אחר סיה דרכן להיות על הפסודה ג"כ מותר) (וע' פדעי דיעים אלו כתי' תה"א ובמ"א סס): (יג) לדין ליהרר שלא לילך יחידו מ"ו בתמוז עד אחר ט"ב מד' בשות עד ע' בשות שבהן קטע מריי בולט (ס): ק"ת

לעולם קורין פ' דברים קודם ט"ב ומפטרין חוון והגדול עולה למפטר:
מנהג ישראל לאכול בתות כיום או קודם מנהג סעודה קטועה ולכרכות ק"ת כשעודת ראשונה כדי שלא יזיק להם התענית הואיל ופוסקים מנפדו יום כמו ביו"כ מיכו מי שיוכל לנכף א"ע יודע בעמלו שאין התענית מיוק לו ומחמיר פ"ע קרא קודם. רמ"א. ורבים קראו הגר על זה וכתבו דנדול עונם מנזחא כפרט ליודעי תורה. ומאן דאש למנכג כג"ל ירכה כשעודה קודם היות. והרבה קדושים אין אוכלים אום תכשיל בע"כ כל היום כי כדאי הוא בית אלסיו נלמס מחפסוג כל דכו. ויש מהם שר"ח עד ט"ג מתענין בכל יום ואחר התענית אין אוכלים אום תכשיל רק פת חריבה. ואף כשעודה מילה לא ירכו בה וישנים קודם היות. לא ילמוד בע"כ כ"א נדברים המותרים ואם הל כשבת הוא מחלוקת הסופקים ואכור לטויל בערב ת"ב. אין נפילת אפיס כמנהג. אם הל ערב כשבת או ב'ל' כשבת א"א ל"ל ואוכל כשעודה התפסקת נכד וזותה יין ומעלה על שלחו אפי' כשעודה שלמה כשפתו. ומי שמתע מחמת אכל ענינה היא כדו ומה"כ נכד בדתה נפשו ולא יב"ב פס חברים. ועכ"פ צריך להפסיק מנפוד יום:
כשעודה התפסקת שאין דפתו לאכול עוד אחריה לא יאכל אפי' ממין אחד ככ' קדירות אחד כליאלו עכה ואחר כליאלו רכה ולא שני מינין בקדירה אחת. אכל תלנין וכלים וכדומה שטותיו כמאכל כדי לתקנו מותר וכן פירות תמין מותר לאכול אפילו כמה מינין. וכן נבינה ותמלה כמה מינין חוין מותר:
מצוה לאכול סעודה המפסקת. ונהגו ליכך על בני קרקע כלא חליית העגלים וישב כל אחד לנדו כדי שלא יתחייבו בנימוץ. ויש לאכול פדעים או כליים קשים וקרים ססס מאכלי אכלים. ויש מחמירין לטובל פת בעפר נגמר סעודתן ט"ג ויגרם בת"ן שני. אחר סעודה התפסקת מותר לחזור ולאכול אם התנה כשעת סעודה המפסקת. אחר סעודה התפסקת קודם יולך לכה"כ יקבל פ"ה התענית ויתון נפשו מעל רגלו. ויאהר כוה"ל:
הריני מקבל עלי תענית של ת"ב באכילה
 ושתייה ורחיצה וסיכה ונעילת הסנדל ותשמיש המטה כפי שצונו חז"ל.
והריני מוכן ומוזמן לקיים מ"ע ול"ת שצוני
יוצרי ובוראי לשם יחוד קבה"ו כו' ואני מקבל עלי חמשה עניינים אלו להראבל ולקונן על חורבן בית המקדש ועל גלות השכינה הקדושה ועל גלות ישראל עם קדוש ועל הריגת הצדיקים בשעת החורבן:
 כשבת חולים כשנעלים לאחר כרכו. והס"ך קודם נרסו:
אח"כ ילך לכה"כ. ומתפללין ערכית ואם הל במו"ס אומר ובוזמן של בכר דיוו בכבר עמלו ואכור לאכול כמ"ס חרף אחר תפלת ט"ג כשפלה אור כהנר יכרך ברכת גורא מאזוי האש כשמתה הלל. כי על כל גרם שלא תנא אם הוא צריך לנכך ככור דין אחת חייב לנכך כשמתה. מסינין הפרכות. ה"כ' כ' יוא"ל קורא תנר על שרמנים כנרות לפני כל א' כאלו הוא י"ע. יתחיל לקרות מגלת איכס פס הלמוד ככבים ולא יכרך על קריאתה והעיקר להכניס בלבו לפר ולינות על כל סוכר כמנינה. היינו על גודל אפרם שיהיו או לישראל פס קדוש כמיתות מאבות. וכיתוד על גודל חילול שמו כגדול שהיה לו כין העמים. וכיתוד בין אותם החיילות אשר נכלאו פתח בהמ"ק שנתכסו או להיכלל בכות ק"ק קול נתנו כתיב ה' כיום מועד וקרקרו שם בכל מיני שמתן (שורת יוסף) לך והיתול

קצת דיני מילה שמר"ח עד אחר ט"ב :

(א) אם יש מילה מר"ח עד התענית אפי הנו והסנדק והמוסלים לנכסין בגדי שבת אכל הקוואטער אין לובש בגדי שבת אכל אשכ המסייעת לכביא חתיוק לביט סכנתו ויחינו הקוואטערין מותרת ללבוש בגדי שבת כי זה עיקר מלותו (סי' תקנ"ח במ"א ס"ק ג') והמוסל יטול לניסול הפטרנים ולתקום (פ"מ סי' תקי"א וא"ר בס):

דיני ערב ת"ב ודיני סעודה המפסקת:

(א) כעל נפש וזכר כסעודה שאוכל ערב ט"ב אחר חזות שלא יאכל בני תכשילין ואפילו בשל מין אחד רק שהאחד בליתו עכש ואלו בליתו דכס ומזבלין בשני קדיוות מיקוי בני תכשילין ולכן יש לזכר בקדירה אחת משני מינים כגון לבינות ממולאים בגבינה וכן בריישע לאקשען עם גבינה נקראים בני תכשילין והעולם נוהגין שאוכלין כל לזמן אחר חזות ואחר שאוכלין כל לזמן מתפללין תפלת מנחה ואוכלין סעודה המפסקת ואין אוכלין כסעודה שמפסקין רק סת כמלת ואין שותין אלא מים ויושטין על הקרקע ואוכלין [כס' עשרי תשובה הניח לדבריו ככ"ד כינו לנין הקרקע פ"מ הקבלה כי אין ליבש על הקרקע אפי' עם בגדיו אלא כגד שאין מיוחד למנוסו וי' כ"ו ז"ל יש לטעות כל לזמן לדברי הקבלה] ואי' לתוך מעליו ונשטין לאכול בליא קרים וקרים שהיא מאכל אגלים וטובלים באשר משום ויגרם בהן בני וגו' ויש לזכר ג"כ שלא יבטו לאטל טבחה כאחד כסעודה המפסקת כדי שלא יתחייבו בומוון אלא כ"א יבט לכדו ויברך לעמו ואם ארבע שבתו ג' בחד ל' יומנו (סי' תקנ"ט): (ב) מי שקיבל עליו התענית בני ותמיכי של כל ימות הבנה ואירע ע"כ לטיות בשני ימאל על נדרו ואם אי"א לישאל על נדרו יתענה עד אחר תפלת מנחה ואוכל סעודה המפסקת קודם ביאת השמש ואין אוכל רק פנים אחת ולזכר שינוכו כסעודה זו כל תומר סעודה המפסקת היינו שישינו על הקרקע ולא ישתה רק מים רק שמועד לו לאכול תכשילי' וכן לזכר לנהוג מי שמתענה תענית חלוס בערב ט"ב (ס): (ג) מי שמתענה אי"א בערב ט"ב יתנה כפסע ראשון שלא להתענות רק עד אחר חזות כיוס מנחה גדולה ויחל סעודה ואחרי סעודה המפסקת (פ"מ ס): (ד) אחר שאכל סעודה המפסקת אם קיבל על עצמו התענית אפי' לא קיבל רק בלב אסור לאכול ולשתות אח"כ לכן טוב להתנות בפירוש בע"פ סעודה המפסקת שיוכל עוד לאכול ולשתות אח"כ: (ה) בלב לילו כיומו לכל דבר וביה"ש אסור כיו"כ אכל אי"א להוסיף מעט (סי' תקנ"ג) ואם קיבל עליו מעט התענית אסור כרחי"ה וכי"כ אכל כנעילת הסנדל מותר עד ט"ב (א"ר בס כסם הלכות): (ו) יהנו שלא ללמוד בע"כ אחר חזות רק בדברים המתורים ללמוד בע"כ עצמו וכן לא יטייל בערב תשעה באב בס (ס): (ז) אי"א תחנון בע"כ כמנחה משום דאיקרי מועד (סי' תקנ"ג):

דין ערב ט"ב שחל להיות בשבת וט"ב שחל להיות בשבת ונדרחה:

(א) ערב ט"ב חל להיות בשבת ואין ט"ב חל להיות בשבת ונדרחה אוכלין בבר וחתוין ז"ל כסעודה ג' שמפסיק ואסור למנוע ואם מונע משום זה פניחה היא בירו ומעלה על בלחות כסעודת בלחה בעת מלכותו מיהו ל"ך להפסיק מעט ויבש נדאכון נפש שלא ינהוג כמחמה כ"כ ולכן לא יבש כסעודת חזות (אכל מותר לאכול עם כ"כ ויכול לנכך בומוון כיון שהוא שבת א"ר בס ופ"מ) ואם חל מילה בזכות שבת יעשה כסעודה (שורת יוסף) קודם

והיחול ואמרו חיה אלהים. כ"ז ימים אל לנו כפת קריאת המנחה. ויכנס במד נפש מחד: הסמורעות שאירע בע"כ לעת ערב היתו אש כהיכל כי. זו נגורו מלאכותי שלא יכנסו לאכף. זו נחרכ הכיית כראשונה וכשניה. ונלכדה ביה עיר גדולה לאלהים. זו נדעשה כל קרן ישראל בית בני. זו נחרכה ירושלים על ידי טורנוכרוסוס הרשע. ואחר קריאת איכה יאמר קינות ג"כ על כסונה כה"ל. וא"ק. ואם חל במ"ש א"א ויחי מופס ולא יותן לך. קדיש בלא תתקבל. וכן כל הקדושים עד למחר אחר יוא"ש מנה"כ טלן בלא תתקבל. עליו. ק"י:

יוהר האדם מאוד מאיסור נעילת הסנדל. ובס"פ רוב המון עם אינם מזהרים בזה ואף כעת יביא הנפש על הארץ וירשעו מימיו רשע וזייע כתב המג"א בה' יוס"כ אין כל אדם יכול לומר איסטנים אני ומה גם כיבשת הארץ. ויזכר מאוד בזה כי הוא דיעא דגמרא: חייב לנער ולמעט ככדור וכבאחותיו. שאם ביה גביל לשכך על בני כרים לא יבכך כ"א על אחד. ויש כ"א ששמיין אכן מראשיתיהם זכר לדבר ויקח מאבני המקום וגו' וחורכן כס"מ ראה. אסור כחש"ה ואפילו אם חל ט"ב בשבת. ומכריזו בשמש בשבת דבר שבלע"א נוסג. ואם מודמנה ערילתה בליל שבת זו טובלת ומשמת: נוטל ידיו שחית על קוף קשרי אלגשותיו ואחר שנגד ידיו ועדיין לתות כוח משנין על בני מינו וכל פנים שבושה לרכיו ועול עד קשרי אלגשותיו. וזי שדון מלוכלכות מותר לרחוץ להטביר הלבנון בלבד ולא יכוין להנחת רחיה. משכימין קולא לכה"כ וכאין משלמן בלא קריאת השמש. עליה וקריאת השמש שחית רק לובש הט"ק בלא כרכה. ולדעת הגאון ר' יעקב מנכ"ך על ט"ק אם פשוט בלילה. ומסדרין סדר הפסלה כסדרן בכל יום רק שא"א קעורת ולא קרבוות כסחכים בס"ס א' בא"ח. תפלה לתוש א"ל עניו על יום. מחזור ש"ן התפלה ואומר עניו בין גואל לרוסא (מנהגים) אבל ר"י הנהיג שלא לחמרו וא"א נחם. אי"א תחנון ואין נוטלים. אומר ח"ק. כשחל בה' אי"א אי"א. מוסיאין ס"ח. ובשמייעת ס"ח וקריאת השמש שחית בלבו אלוות על כל הנוצר סס. קודם שמכרך העולה לתורה אומר בלחש ברוך דיון אחת. קורין בס' ואתקני' ג' גברי כי אח"כ השלישי הוא המפסיר (אסוף אכוסים) ומכרך עד מנן דוד. יכללו ומכניסין ס"ת להיכל. יבשו לאכף וב"ך שותח לומר קינות בקול מר. לשורר בבכי כמי שמתו מוטל לפניו. ועינים זוללות מאין הסוגות. אסור לספר שיחה קלה בשעת חמירת הקינות. ולא ללחץ החולה שלא ישיח דעתו מאבילות. אם לא לזכר נקבים. ולא יפסור א"פ מאכלי ליון וירובלים. ולא נחרכה ביתר אלא על בלא התאכלו על ירובלים כראוי. אף על פי שהיו כס הסחכים ותגלים הראשונים והקולא תלוי בלאחר מי שיש בירו למחות. והמחה יוכה לנחמות ולבשמות. וכל המתאכל על ירובלים זוכה ורואה בשמחתה:

אבל חוך בשעה הולך בלילה לכה"כ וגם כיום עד שגמרו הקינות. אנוס בלילה וליגרה נכנס ויושב עד גמר הקינות. אחר הקינות אומר אביו וא"א בלגות. ובכ"ג ומדלגין ואפי' ואת כתיבי ומחזיל וא"ק. ק"ש בלי תתקבל. עליו. ק"י. וא"א ממוזרים. וא"א ל"ה. אח"י יקרא מגלת איכה וראוי לקרות בלבו והולכים ככ"א הנוטפים לתקום. ואין מותרים בלום זה לוח והדיוט שנתון בלום משנין לו בש"ש רשע ובכבוד ראש: וענין הליכה לכה"ק. בכדי ללחץ כל הדיעות שאכ"א ו"ל מזהיר שאין לילך לכה"ק רק לזכר ה"ל המה כ"מ. ראוי לילך קרוב לכה"כ כדי שיוכל לראות משם קברי מתים וכו' ויזא כל הדיעות. אסור לעייל כל

כל היום. איכור מלאכה קבלו עליהם בכל מקום עד חלות. כל מלאכה שיש בה שיהיו קלת. ובתחילת טישון סגאון ר' יעקב מורה ביתר כשאני מתכוין להעניג רק מתוין לעור עשיית לרכיו כדוע משנעבו ופעולתו הטובה צוה. אבל יעשה בליטות ולא בגלוי. וילמוד בדברים המותרים דוק :

חולים וקטנים שהניטו לחינוך שאלכו כ"ב אומרים נחם בנזנה ירושלים. אחר חלות יושבים על הכסא. וזכר מהיבט הדעה מאבילות ח"ו כל היום והתחבולה לזה שזכר מלדבר עם שום אדם כל המעל"ע :

מנחה מתפטטים בליית ומימין תפילין ומכרכין עליהם וטובים להטלים מה שחסרו לומר בשחר כגון תהלים ומזמורים ואומרים פר' הקדמות אשרי ח"ק מוילין ס"ח וקורין ויחל ויגלו ויחל ומפטיר השלישי דרשו. ומכרך כבשחר. מכניסין ס"ח ואומר ש"ן ח"ק. תפלה בלחש. ואומרים נחם בנזנה ירושלים. ועגנו כש"ח. א"ל אמר לא זה ולא זה אינו מזור. ואם נזכר כש"ח כולל אותם כש"ח ואומר ענוותנותה וכו' מסיים ועגנו כי אתה שומע כו' ומתים כש"ח. אחר יסוי לרצון אומרי רבון של תענית. מחזיר ש"ן התפלה ואומר עגנו ברכה כפי עממה ונהם בנזנה. דין נכחתי כדון היחיד. אחר התפלה ק"ש עם התרגיל. איני. עלינו. ק"ו. ועדיין כל דיני ת"ב נוהגים עד שיהיה ודאי לילה :

במוצאי ת"ב אם חל באחד בשבת או במוצאי ת"ב מנדיל על הכוס ואינו מבדק לא על הכר ולא על הכשמי. דעל הכר כבד בידך אמתול כ"ל ואם נכח לברך בלי ת"ב מבדק בהכדלה. והגבשים שאין יודעין להתפלל ולא הכדילו תפלה לרך כל איש להסירין שכיום התענית לא יעשו אף לנכח לזורך הלילה עד שיאמרו המנדיל בין קודם לחול. עפ"י כתבי הארז"ל לקדם הלכנה במוצאי תשעה באב :

בדגו שלא לאכול בשר ולא לבתות יין ולא לספר ולא לנגם ולא לרחוץ רחיצה גמורה במרחק עד אחר חלות יום עשירי ואם חל ת"ב בשבת ונדחה ליום א' כל הניל אכור ליל ב' ובוים ב' מותר. וכשחל עשירי ע"ש מותר לנגם ולספר ולרחוץ מיד. ו' בו נולד יבשכר ומת בן קר"ב :

בשחרב בהמ"ק תקנו כל לטות בנין מכוויד ומכוויר כמלאכת ציור ופיתות רק לרך לשייר אמה על אמה כנגד הפתח בלא סיד ובלא ציור וכויר כדי לזכור את ירושלים שנאמר אם אבדך ירושלים כו' ודלא כאלות שצוין האמה דכיו דכיו א"ר. ומומניט מוסיפם הוה על כוה. לא דו שצוין האמה שחור אלא שמליירין בהשחרות באותיות לנזפים או מוזהבים היכות (וכך לתרנן) חין לך יפה מזה. וכי ע"י יזכור החורבן ויתאכל עליו. (עוד) תקנו כשהתחן הולך לחופתו נוטן אפר מקלה כראשו במקום הנחת תפילין. גם צו אינם טהדים. ואפשר כמה וזוהים שלא הליתו הוא בעון זה שאינם שמים על לב אבילות ירושלים צעת שמתחם :

ועוד נזכר שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר וכל שמעימי קול של שיר לשמח בהם. ואפי' גפה כל שאינן שירות ותשבחות אפילו בשבתות וכו"ו אכור. ואכור לשמשו. א"ל לשמח חתן וכוה. אודני דשמעתי קול זמרה תעקר. ומרה בתיחא חורבן כפיסא. וכתב ט"ו כשעטות נכחו לשבור קדיש וכו' ודאי טחא גדול דלא פתיור רק זכרון חסדי ס' וכ"ש שיש טון גדול במה שנקראים לילין וצוין שחוק כסוקים או בחיכות קדושות אשרי אנוש וז"ל. ועל זה אמרו בניך שבאו ככזו. אכור למלאות שיש שמה ואפילו בשבתה כל מנהג בחתונה או פורים. מכאן אה"ן. וי"ן קלי הדעת שמשורין מכות לחון לנגן על סעודת כרות כשצוין ע"ש כי הוא טון פלילי ולא ידעתי מסיבן בא המנהג הרע סוה (פירת יובק) במדינה

קודם מנחה (סימן תקנ"ב) ואכור בלימוד אחר חלות אבל קודם חלות אפי' אם חל ת"ב פלגו בשבת ונדחה מותר וכן א"ל פרקי אבות וא"ל ל"ו (סימן תקנ"ב) : (ב) תשעה באב שחל בשבת ונדחה טורח בו אבילות שבנישעף ואכור בתח"מ וזוגינן ששמש מכדיו דבר שבנישעף טורח ואם הוא ליל עטילם מותר לשמש (סימן תקנ"ד שש כמ"ח) : (ג) ע' באב שחל בשבת ונדחה אומרים אב ברחמן ומזכירין נשמות (א"ר שס) :

דין מנהגי מ"ב ודין מ"ב שחל במ"ש ודין אבל ואונן במ"ב :

(א) שרב ט"ב לעת פרק קודם כרכו חוללין המיטלים [כ' בתמו' פנים מאירות ח"ב שיש להסירם שלא לזאת בתמו' וכו"ב במעל כשבו סעמי מנדיל כי לאו בכלל עיניו הוא והצחמיר תפ"ב] ומסירין הסרובת מלפני הארון ואם חל בת"ש חוללין אחר כרכו רק הש"ן חולן קודם כרכו ויאמר קודם שחונן מעטילו מנדיל כו' [וב' ספ"מ כמב"ו ויראה שיאמר המנדיל בלא ברכת שש ומלכות ולא יביים ככרעה] ומנדילין כתפלה כשאר מ"ש ואחר התפלה כשרואם את הכר אומר טורח מאורי האש ואין מנדיל על הכוס ואין מנדילין על הכשמים ואין מנדילין הנגים וכמוצאי ט"ב מנדיל על הכוס ואינו מבדק לא על סנר ולא על הכשמים (סי' תקנ"ג ותקנ"ו ותקנ"ט) : (ב) בליל ט"ב מתפללין כשרב בנחת ודך כבי כאבנים וא"ל נחם בתפלת י"ח ואחר תפלת י"ח אומרים קדיש שלש פס התקבל ואם חל בתמו' א"ל ויהי טוסם ולא ויחן לך (שס) : (ג) אחר קדיש שאחר תפלת י"ח קורין איכה בנחת ודך כבי ואין מנדילין על מקדא מגילה (ט"ו) סי' ת"ל וס"מ דלא ומסיק בין כל פסוק משע וכל איכה מגביה קולו יותר ופסוק האחרון שבכל איכה אומרים בקור' וכן כל פסוקים של רחמנות אומרים בקור' ואחר איכה וקיות אומרים סדר קדושה וא"ל אומרים ק"ש בלא התקבל (שס) : (ד) אם יש אבל צעיר אפילו חוך שלשה הולך לביכ"ו אפי' בלילה הכיום עד שיגמרו הקניות (סי' תקנ"ד) אונן בליל ט"ב אינו הולך בלילה לביכ"ו וא"ל איכה ומינות ולמחר אחר הקבורה הולך לביכ"ו ויהיה שם פד' זר קניות (א"ר שס) : (ה) יש להדגם להטעם בליל ט"ב עינין מכתבו שאם בריל לישכב ב' כרים לא ישכב רק באחד וישבני אדם שמימין אכן תחת מראשבות וכו' למה שנאמר ויקח מאבני המקום וגו' שראה החורבן וימעט אדם מכדו ומיהנאחו ב"ב בכל מה דאפשר (סי' תקנ"ה) ואכור ליגע באשמו ליל ט"ב כמו בנדא אבל כיום מותר ליגע בה (א"ר סי' תקנ"ד) : (ו) תשעה באב בשחרית חין טעלין את הידים רק עד סוף קשרי הצנעותיו ולאחר שמנגנ ידיו ועדיין לזות קת מעטירן על עיניו ואם היס לפלוק פ"ג עיניו ודרכו לרחם גמים ולהעטירם רוחן ומעטירם דהוי ליה כעייט ונחש שמוחר לו לרחוץ ואם הטיל מים ובשפך וכן אם עשה לרכיו מותר לרחוץ ידיו עד קשרי הצנעותיו דהוי כמלוכלכים בטיט ועושה אבל בלח"א בריל לישכב ב' אצנבו גמים (סי' תקנ"ד) : (ז) מתפללין בשחרית ואין מניחים עליהם של מנהג ולא תפילין רק לזכרין עליה קטן בלא ברכה (סי' תקנ"ה) ומתפללין כל סדר היום ומשנת חיובו מקומן וכויתחא ד' ומשפ"ל וא"ל א"ל פטוסם הקטורת וא"ל תהלים וזכר היחוד ולא מוזכר על יום בשחרית (סי' תקנ"ד) [וכתב ככ"ו דאכור לומר סדר המעטות אף שאומר יום צי"ס] ואומר הש"ן בתפלת י"ח עגנו בין גואל לרופא (א"ר סי' תקנ"ט דלא ככס"ו סיי' הקני"ז) וא"ל נחם בנזנה ירושלים (שס) וא"ל א"ל כרכו בברכה כו' משום דתנינן ונפרענסם כפיסם וגו' ועוד דסוי אבילות ואכור לאכל ליבא כסוי ואחר תפלת י"ח אומרים ק"ש בלא התקבל וא"ל והוא רחום ולא עטילים על אפיס וא"ל א"ל

כמדריגה זו המבוכה נכנסות. להקל ראש באיסור חמור כזה לא לכבוד שמ"ס כ"א לכבוד עולמו ואף באחריו ר"ל כל מזה שקבלו עליהם יבדלו במחמה עדיין עושין אותם כשחמה. לא אמרו לעשות כה איסור ח"ו ולא נתקטנו אלא לזכר שמת בקיום המלכות. לא בנגון החמור יעורר השמחה. כ"ש אחר שכבר נתקיימה המלכות כשחמה וכבוד לזכר לשמחה זו עושה ככה. וכפרט להנחה גופנית כלכד :

אסמג בחתונה אין בנו כח לאסור, משום שמחת חתן וכלה שהיא מזהו רכה. ואפי"ס לא שפיר דמי לכדומי טובא משום ככל עוב יסיס מותר. ואפי"ס המסורת במקום שאנשים שומעים. איסור כסול הוא. ולפיכך גם לשחק בהיותו חובר שלא להשמיע קולו אם תוכל להשחיקו בעיניו אחר. י"ד באב כמחמה אין נ"א: **מ"ו באב** לא היה יו"ט. לישאל כמחמה (וי"ו"כ) בו כלו מתי מדבר. יום שהותרו שבתים זה בזה. יום שהותר שבת בנימין לטוב קבלו. יום שביטל הושע פרידמאן שפושע ירבעם שלא יעלו ישראל לרגל. יום חכר מגל שעד אותו יום כורתיים פנים למערכה ומלך ואיך פוסקין שבת כחה של חמה. בו ניתנו הדוני ביתר להקדים. אין אומרים בו חתנון וז"ל אבל אלא"א ולמלא אומרים. ומה שכתב בש"ס סי' קל"א סי' ברמ"א שא"א למלא כע"ו כאכ טעות נפל בדפוס במקום סי' כאכ ומראה מקום שכתב סי' הקר"ע מוכיח כי שם כתוב בענין ט"ב. ודעת הגאון ר' יעקב"ל שא"א אלא"א ולמלא. מהיום ההוא והלאה יראה להבדיל בחוספת הלמוד גם כלילה והמוסף מוסיפין לו על שבתיו: **אחר ט"ב קדין** לעולם סי' (וחתקין) ומשפירין (חמו). **באב** ואיך משפירין עד תשלום ו' דנחתא: י"ח בו ככה נד מערכי בימי אהו: **ב"ב** בו כלו מ' יום של שבת הניבא על שאלו על פון בית יסוד: **ב"ח** בו ירד משה לטוב לוחות שניות: **בשנת** מנבית וא"א א"ה ולא ז"ל: **ב"ט** בו הוא פנ"ח אלול פלה וכשנית לו חמורה. אין נ"א כמחמה. אכ לעולם מלא יום שלשים שלו הוא א' דר"ח אלול :

א"א"ה משום דאיך קרי מופד: (ה) א"כ קורין בתורה כי תוליד בנים וגו' ואומרים ח"ק ומשפירין בימייה אסוף אפי"ס וגו' ומכניסין ס"ח כהיכל ואומרים קינות וראוי וכוון להאריך בקינות עד משע קודם חלות ואומרים קח פוקי נחמות אחר הקינות כדי להפסיק נחמות וכשפת קינות אסור לדבר זכר ולנחת לחון כדי שלא יפסיק לנו מאלכות וכ"ש שלא להפסיק עם עו"ג ואחר הקינות אומרים אברי וז"ל למנחת ואומרים וזל לזיון גואל ומדליגן פסוק ואני זאת כריתי דגרא ככרת כרית על קינות ואף אחר הקינות אסור לישב על ספסל עד אחר חלות וטוב שכל יתיר יקרא איכה גם ביום (ס' תקנ"ט): [לענין שתיית עיסון כתב גם' שפי' תשובה דגרא דיש לזקל אחר חלות וכניעא בתוך כיוון:] (ט) אם אירע מת בע"כ א"א יזידק סדין (ס' תקנ"ט) אם מת אדם גדול מותר לומר עליו הספד (ט"ו ס"מ ס):

דיני מילה במ"ב:

(א) אם יש טינוק למול בע"כ מלין אותו אחר שנומדין הקינות ומכרכין על כחם וגומיין לשחותו לתינוק כשניע לתינוק (ס' תקנ"ט) ומותר להדליק נרות לזרז כמילה (א"ר ס): (ב) הסנדק והמוללים ואבי הבן לנשין נגדי שבת בשעת המילה וכן מותר' להחליף בהנחה אבל אין לזכר כגדי שבת חדשים בניכר גיטון שלהם (מ"א) ולאחר המילה מיד פושעין כנגדים (א"ר ס):

דיני איסור מלאכה ואיסור נעילה הסנדל ודין שאילת שלום במ"ב:

(א) כליל ט"ב וביום ט"ב עד אחר חלות אסור לעשות כל מלאכה שיש בה שיהוי קלת ואפי"ס מפשה הדיוס אבל מלאכה שאין בה שיהוי כגון סדלקת נרות או קשירה וכדומה מותרת וחליבת פרה טוב לעשות פ"י עו"ג ואם א"א פ"י עו"ג מותר לחלוב בעלמא וכן פרקמטיא אסור לחכור פ"י עו"ג משום דהוי פירסוס וכן כל מלאכה שאין בה פירסוס מותר לעשות פ"י עו"ג אבל בנין אסור לעשות פ"י עו"ג משום דהוי פירסוס וכן פרקמטיא אסור אבל ביריד או שירות באים דהוי דבר האבד מותר למכור ולקנות פ"י עו"ג ואחר חלות מותר לעשות כל מלאכה בעלמא וכן שחורב מותר למכור ולקנות רק שלא יקבע עלמו למלאכה עד שיסוח דפתו מן האכילות וכן אסור למכור כספיקו עד שיסוח דפתו מן האכילות (ס' תקנ"ד): (ב) אם הולך כדרך בע"ב מותר לעולם הסנדל וכשיגיע ליער יחלוץ מנעלו וכן במקום שדרים בנין סע"ג א"ל לחלוץ ברחוב סע"ג רק ברחוב שיבדלו מלויים הם נר"ך לחלוץ מנעלו (ס): (ג) אין באולין כבלום חמור בע"כ ודעושים שאין יודעין וזמנין שלום משיבין להם כשפה רפה וכבוד ראש (ס): (ד) מי שר"ך לאכול בע"כ ממתת מולי וכו"זא בו (ומכאריס כבי' תקנ"ד) יאמר נחם ככרכת המזון (ס' תקנ"ד):

דיני תפלת מנחה במ"ב ודין איסור בבשר ויין אחר התענית:

(א) כשעשה כאכ כמחמה מתיחין תפילין וזמנין ומכרכין עליהם ואומרים קודם מנחה ביר של יום וזכר היחוד וזמנין שמתיים תפילין של ר"ת ייתו אותן גם פחה ואומרים אברי וז"ק וקורין ויחל ומשפירין דרכו ומכניסין ס"ח לסיכל ואומרים ח"ק ומתפללין וי"ח ואומרים נחם בגונה ירושלים ואם שבה לומר בגונה ירושלים אומר בש"ת (פ"מ ס' תקנ"ו) ואומרים פנו והש"ן אומר א"א בככנו בכרכה כו' ואין נשפלין על פניהם ואומרים אחר תפלת מנחה ק"ש פס תתקבל ותוללין את תשפילין ומתפללין ערבית ואם הלכנו נראית מקדשין אותם במזליי סי' כאכ ואם הל סי' כאכ ביום א' מבדיל על הכוס במזליי סי' כאכ אבל אין מכרכין לא על סגד ולא על הכשמים: (ב) ליל מזליי פ"ב אסור לאכול כשר ולחמות יין וכן כיום פשירי עד אחר חלות אסור [כתב בא"ר דמ"ח משמע להחמיר כל כיום וכן ראוי לעשות לת"ח. וכן כ' במת"ב] אבל אם הל ט"ב כשכת ונדחה אזו אין איסור רק קבלו התענית משום אכילות אבל לאחר כיום כ' מותרין לאכול כשר ולחמות יין אפי' קודם חלות (ס' תקנ"ט): (ג) כספורת משום ליל מזליי פ"ב מותרים כל הקרואים בכבר ויין וכן יולדות אף שמתענות כגון אחר ו' מ"ח מותרות בכבר ויין אחר פתענית (א"ר סי' תקנ"ט): (ד) אסור להספד ולרחוץ כיום פשירי עד חלות אם לא שחל ע"כ ביום סי' שיש פשירי הוא ערב שכת מותר אפי' קודם חלות לכבוד שכת (מ"א ס): (ה) מי שעושה נשואין כיום פשירי לא יקיים שם כוס כלי ביר עד אחר חלות:

חודש אלול מולו בתולה :

קצת התעוררו לימי אלול מס' חיי אדם ו"ל.

באהבת הקב"ה את עמו ישראל הרבה להיטיב
 אתנו וזוהי לשוב לפניו בכל עת שנהגה ואף
 שהתשובה טובה בכל עת מ"מ הדש אלול הוא
 מובחר ומוכן יותר שיקבל תשובתו משאר ימות
 השנה לפי שהימים אלו הם ימי רצון מעת נכרתו
 לעם. שכשחטא ישראל בעגל ובשחברו הלוחות
 ב"י בתמוז וחת"ו עלה משה להר והתפלל ואמר
 לו הקב"ה פסל לך ונתחלה ליתן לו לוחות שניות
 ואז עלה בר"ח אלול ונשתהה שם על יוה"כ שהיה
 נמר כפרה. ואיתא בתנא דבי אליהו ישראל היו
 נוהגין כל אותן הימים לום ותענית. ויום אחרון
 שנקלוס דהיינו בעשרה בתשרי נזרו תענית ולו
 בתענית ולפיכך נקבע אותו יום דהיינו יום
 הכפורים לכפרה לעולם ולפי שהיו ימים אלו ימי
 רצון מאז לכן בכל שנה ושנה מתעורר עוד הרחמים
 למעלה והם ימי רצון. ולפי שכשעלה משה תקפו
 באופר במנהג להודיש לישראל שלא יעטו עוד.
 לכן גם אחתנו נוהגים לתקוע באופר בכל יום
 מר"ח אלול ותוקעין בכל החדש חוץ ער"ה כדי
 להפסיק בין תקיעות רשות לחובה ויש מקומות
 שחוקעין גם במנהג ויש מתחילין מיום א' דר"ח
 ויש מיום ב'. ועיקר התקיעות הוא לעורר לב
 העם ולהתריד לבותם שיעוררו לבותם להשובה
 כי כן עבד קול השופר להקריד במשה"ח אם יתקע
 שופר בעיר ועם לא יתהדו. והיוב כל אדם פכ"פ
 להכין את עצמו ליום שיכנס לתשפט לפני ה'
 כר"ה שלשים יום קודם בתשובה ותפלה ויתן כל
 לבו רק לעבודת ה'. ונתנו רמז לזה "אני לדודי
 יודודי" ל"י ר"ת אלול. ולכן ירבה כל החדש
 בתשובה ותפלה ודקה ונתנו רמז לזה ומשלות
 מנות "איש לרעהו" ומתנות "לאביונים ר"ת אלול
 לרמו שבהדש אלול ירבה בתמנות לאביונים ומטעם
 זה יש נוהגין להתענות מר"ח אלול ואיך. ואמנם
 אין ראוי לנהוג בתענית אלא מי שהוא אדם בריא
 ויודע בודאי שהתענית אינו מויק לו ואינו מבטל
 מת"ת. אבל בדורות הללו שאנו חלוצי כח ופשיטא
 הלומדים ומכ"ש מי שאין לו בלא"ה אלא להם
 בדוקא יותר טוב שיאכל מטעם וילמוד כפלים עכ"ל:
 (א) ביום שני של ר"ח אלול מתחילין לתקוע
 ותוקעין כל חודש אלול חוץ מערב ר"ה (סי'
 תקפ"א): (ב) נוהגין לעמוד באשמורת לומר
 סליחות ביום א' שלפני ר"ה ואם הל ר"ה ביום
 ב' אז ג' אז מתחילין לעמוד מיום א' שבו
 שלפניו כדי שאותן שמתענין עש"ת יוכלו להתענות
 ארבעה ימים קודם ר"ה נגד ב' ימים ר"ה ושבת
 וערב יום כפור שאין מתענין בהם ומי שמתענה
 בר"ה א"ל להתענות לפני ר"ה רק שני ימים ואף
 שנהג כמה פעמים להתענות ד' ימים לפני ר"ה
 אשכ"כ

מתחילין לתקוע בכל יום אחר בשלמת התפלה. יש
 מתחילין מיום א' ויש מתחילין מיום ב'. ואין
 לבטל שום מנהג. א"ב נכא תני. ה' כי רחא יחזקאל
 סילוק שבינה מהכית. ו' כי חורה יוכבד לעמס. כי
 מתי מו"ל: דנת סארן. כי היתם תזוכת סעמדת שערי
 חומת ירושלים כימי נחמים. ש' כי נולד דן. י"ד כי
 מתחילין לאלול ולדרוש בהלכות סג:
 הגה הראשונים והאחרונים כספריהם יענין על אלול
 מפני ר"ה ומאיימין על האדם כי קרוב יום ה' ומי
 יכילנו. והספרים כתבו רמזים אבי לדודי ודודי לי
 ר"ת אלול (ע"ד שובו אלי ואשובה אליכם. וס"ת ד'
 יודין נגד ע' יום וכן אריה שאג מי לא יירא ר"ת אלול
 ר"ה יוה"כ סו"ד). ועוד במו סוד בלשון דודי אחרי
 הדבי ולא אחרי אשה ר"ל לשוב אחרי אב שמוזג ארי ולא
 אחרי אלול שמוזג בתולה. וכו"ל דמ"ו ע"ד ו"ל. וכנתה
 את אביה ואת אמה ירה ימים דא כוא ירחא דאלול פכ"ל.
 וכנהארינן לך אביה את הקב"ה ואת אמה זו כ"י
 יבכה האדם ויתחנן לפני ה' ירה ימים חודש אלול שהמה
 ימי רחמים ורצון. ובספרהא תאחר שהוא חודש אחרון
 מהשנה לפנות בו תשובה על מה שפגס בכל השנה ולא
 יכנס כר"ה שהוא יום דין מתועב ממעשיו הרעים אלא
 יתקן בחודש זה מה שעבר. וכן כפסרת ימי תשובה שם
 מוכות עליהם שנתקו לתיקון השנים והם ימי דין שאנו
 אומרים בהם המלך המשפט והקב"ה מוזמין אותם הנעלי
 תשובה כמו דברשו ר"ל על פ' דרשו ה' כהמלואו. נמלא
 ראוי להתענות בהם ולשפסע במעשיו ויקיים עקרי תשובה
 גזום וכתי ומסכד וקפרס בלילה. ויערות את עצמו
 מחזרת פטונגים רק בהכרת. וכבר פוטס בכל תפלות
 ישראל וישמה לחוק עד היום הזה לעורר לבכם כחודש
 זה לחורה להחמיד בלימוד ביתך. ולהתענות תענית
 נדכה וקום כהנות לילה להודות לה' ולטובל בכל יום
 במקום טהרה כשחברת קודם תפלה ולהרבות בלדקה ואף
 מי שידע בחולשת גופו שאינו יכול לנסף א"ע בתעניתים.
 החיוב לנסף את עצמו כמ"מ דאפשר היינו למעט כאכילה
 ובינה. ולהרבות בלמודו. וכתבו הס"י מי שמתפסק
 באמצע אכילה בעודו בנכרות התאווה לאכול וכוכש אתו
 וכוונתו לש"ש נחשב לו כאלו התענה יום שלם. גם כתב
 סארני"ל להגלל מחרת להיות נעור כל הלילה ולא יישן
 כלל אלא לנטות בחזרה עד אור העוקר. ונהגו ללמוד
 בעמידה בתיקון זה. וללמוד מהכת כריתות משניות
 ונמרא וספרי יראים. ויודאי תקון זה יכול אדם
 לעשות בכל ימות השנה ליתן מעט כיום כדי שיוכל
 להיות כל הלילה נעור ללמוד כדי להגלל מחרת ר"ל.
 ורבים נוהגים שאינם מדברים שום שיחת חולין מר"ח
 אלול ואברי חלק. כי אין דבר בעולם לפהרת הנפש
 כמו בליתם פיו מתיבה בעינה. גם הוא תועלת לכוונת
 התפלה שאין מבלבלים אותו מחשבות זרות:
 טעשה בחסיד אדם שנתלה בתלום לאשתו לאחר מותו
 וסיתה רואה כל שערות ראשו וקטו מאירים
 כאבוקה גדולה. ואלה לו כמה זכית לך. והשיב הנס
 שסיית חסיד על כל פנים לא הייתי זוכה לך רק זכיתי
 לאור טוב שסיית מתעט הדבור שאינו של חורה ואל
 יראה. כי הקב"ה משגיח על כל האדם שמתעט כדבור
 של חול ו"ל סארני"ל מי שגומר עצמו כשתיקה מ' יום
 רשעים בודאי ישיג רות הקודש בני פסק עכ"ל. עוד
 יוסף תקון גדול. תשאף בלדקה פרוק כי גם בכל השנה
 הוא תקון גדול מאוד ובפסע כימים כהרואים האלו.
 וגולל מעלת הבלדקה מנאר בנמרא הק' וכוה"ק ותקוים
 בהרבה מקומות:
 אמר האסף מס לי לסארין בהנכונות טעובות שכר"ח
 (פרת וקפ) אלול

אלול הוא כל הספרים מלאים מה ואף אם יפתח אחד מהם ביום כבודי ומלא רשואה להאזין עמו. וראוי לאדם לתעט בימים הנוראים האלו בלימודים אחרים וירגש בלימוד ס"ו לעורר לבו אל התשובה אך עיקר התשובה הוא התרעה על העבר והקבלה אל תשובה שלא ישוב לכסלם עוד, כי כלתי זה אף אם יתענה מנחת לבת כמה פעמים ויפכה כל הכינויים בטובל המזה יסיה לום יכתרו הטוב ית'. שאם לא קבל ע"פ אלהים שלא ישוב עוד לזאת עון. הכי הוא ממש בטובל ובדן יבדו. אך אם קבל ע"פ לבנו קבלה אמיתית אלהים שלא ישוב לכסלה עוד אף שאין יכול לתקן על העבר כשינויים מפאת חולשתו תיכף ומיד נקרא בכל תשובה כפי המקום כ"ס שאפילו לדיוקים לא יסיו יכולים לעמוד במחילתו אחר פטירתו. כי כמותן לבות עופה ומכניע עולם התרעויותו על העבר וקבלתו על להבא "כ"כ הספר": עוסרים באשורת לומר סליחות ביום א' שלפני ר"ה. ואם חל ביום ב' או ג' מתחילין מיום א' בטוב שלפני כדי שיכולו להתפנות ד' ימים לפני ר"ה נגד כ"י ימים דר"ס ושבת וע"כ שאין מהענין. והמתנהב כ"ס א"ל להתפנות רק כ' ימים לפני ר"ה ואומר כה"ת קודם הסליחות. ולפינן אם לורך לחזור ולסדרם עם הכרכות ספק הגאון ר' יעקב שא"ל לסדר עם הכרכות מי שכבר אמרו כביתו:

הגה לריבין אנתש למודעי ידועה בתתלה בקודמי שמו סליחות. ע"כ כהנה קבועים רחמים ותחנונים לפני הקב"ה על סליחת עונותינו שביטו עד הנה. גם נכללים בהם שארי תפלות. והנה בודאי כל איש ואשה אשר יבא אל המזרח מלבו של עולם לקבץ מלבו על סליחת עונותיו בלתי תשובה לבנו. מה כמו כי יאריך נפשו בתפלתו על סליחת עונותיו וזאת תשובה. לכן יזהר האדם מאוד בעת אמירת הסליחות כי שערי דמעה לא נעלו. וכונתו בנמ' וכוונתו בק' נכחה תרומות שדמעות של אדם חניניו לפני הקב"ה יותר מכל התפלות. והוכח גם שירחן פניו בדמעותיו. וביתוד סליחת שומר שפית דמן של דיוקים יסורר לבו אל הכני ע"ד הכוונה שכתבאר לפיל בנ"ב. וכבשה זו יסיה כפרה כל עונותיו כדאיחא בנמ' כל המוריד דמעותיו:

ולענין עטיפת הכ"ץ בעלית בעוד לילה אכאפבר בעלית שאולם ודאי עדיף. מיהו היכא דליחא מתתסף בעלית שלו כלי כרכה. כ"י ר' יעקב. וראוי לאדם הכריח להתענות ע"כ בימי הסליחות שפרה ימים כנוכר כש"פ. אך ישלים התענית ולא כמו שטובים רוב האמן פס שלא להשלים ואוכלים כ' או ג' שעות אחר חלי היום כוודאי יא' סכרס כהפסד. מעני שמתפלל מנחה ביחיד קודם אכילתו. עוד שמתפלל בביתו ולא ככה"ל. ולא עוד אלא שיאכר עונות הכרה כמה יס"ר וכמה אמת. גם פניית קדושה עם סלבור. הוא טוב לו או יותר שלא יתענה כלל לכן יזהר בזה:

כ"ה בו נכרה הפולם ע"ד כל המדרשים ופסיקתא ופר"א. אליבא דר"א. בו נשלמה חומת ירושלים בימי נחמיה. לשולם קורין פ' נלכיס קודם ר"ה ומפטרין שוב אש"ש:

כתב השל"ס פ"ץ והתקופ לריבין להפריש עצמן ג' ימים קודם ר"ה מכל דבר המביא לירי שומחת קרי וילמדו הכוונות. עוד כתב שיסיו הכ"ץ והתקופ פני תשובה גמורים וילמדו בתתלה התפלות והתחנות. וז"ל זוה"ק פ' ויקרא דף י"ח פ"ב ווי לאינו דלגישא לזון לא אשהבת כדקא יאות דכא חובי עמא אחין לאדכרא לגנייה. וכד בלימא הוא זכא כדקא יאות זכאין אינון פמא דכל דינין מסתלקין מייבוו על ידו. פ"ל: איתא כ"י ראשית הדעת שמיכר ר' הלמה אלמוביטו כחוקק או המתפלל מלא הנוראים ואינוס יודעים ומכירי:

אש"כ א"ל להתענות רק שני ימים ואין צריך התרה כי לא היתה כוונתו רק לתשומין ועכשיו שמתענה בר"ה א"ל תשומין (מ"ה): (ג) הש"ץ צריך להתעטף בטלית בשעה שאומר שלש עשרה מדות (ס): (ד) אבל אסור לזאת מכוונת לכה"כ לומר סליחות מלבד בער"ה שמרבין בסליחות או צריך לילך לכה"כ (ס): (ה) אבל תוך י"ב חודש אסור להתפלל בימים נוראים כמו ברגלים אבל בדליכא אחר שער (מ"ה). אמנם סליחות מותר לומר אפי' בערב ר"ה (פ"ח): (ה) ביום ראשון של סליחות נוהגין רוב הקהל להתענות ונוהגין העולם להשלים התענית (מ"א סימן תקפ"ב): (ו) ער"ה נוהגין להתענות כולם ואפי' לא קבלה ולא השלמה אפי' אין מתענה עשי"ת ואין קורין ויהל וא"א אפי' ברכנו כמנהג מפני שאינו ת"ל (מ"א סימן תקפ"ב): (ז) אם חל ברית מילה בער"ה השייכים לברית מילה מצוה להבול וכן מי שזומין אותו הבעל ברית אף שאינו שייך לברית יכול לאכול עם (ס) רק שלא יאכלו בביתם קודם הכרית אחר שאכלו על הכרית מותרין לאכול אפילו בביתם וב"כ מותר לאכול אפילו קודם הכעודה רק יותר לעשות הכעודה קודם שעת עשירית ומנוות (ס): (ח) רבים נוהגים לאכול בער"ה קודם עלות השחר משום הוקות העכו"ם הנוהגים להתענות בערב חניהם ויכולין לאכול בלא חנאי אחר שכן נהגו (ס): (ט) אין נופלין על פניהם בער"ה בתפלה אבל באשמות בסליחות נופלים ואף שנמשך אמירת סליחות על היום אש"כ נופלין על פניהם (ס) ואין תוקעין בער"ה אפילו יחיד בביתו אין רשאי לתקוע כדי לערנב השון (ס): (י) נוהגין לילך על הקברות קודם ר"ה ולהשתטח על קברי דיוקים ויקוף הקברות ולהרבות עם בתחנות ומנותים עם לזקה לעניים קודם שיאמר התהנות ואין לילך כל קבר אחר ב"פ ביום אחר (מ"א בשם כתבים) ואומרים בכל סליחה בתהלתה או"א חוץ מן הסליחה המתהלת בשם (מ"א ס): (יא) מכבסין ומשפרין בער"ה כדי להראות שאנו בטוחים כהש"ת שיזילא לאור משפטנו אבל עכ"פ לא ילכש בר"ה בגדים חשובים כמו בשאר י"ט רק שיהיה אימת הדין עלינו ונוהגין לשבול ער"ה משום קרי (ס):

דיני תענית של עשי"ת.

(א) המדקדקין נוהגין להתענות עשי"ת וארכבה ימים שאוכלים בהם היינו כ' ימים של ר"ה ובנת ועי"כ כסלימים אותם קודם ר"ה כמו שכתבאר לעיל (ס) שלפני זה) קבלו נכון לעשות: (ב) ובאלו התעניות אפי' קבלה ולא השלמה וכן מי שאינו מתענה רק יום א' או כ' ימים בעשי"ת אם נוהג כך בכל שנה א"ל לא קבלה ולא (פורת יוסף) השלמה

ומזינים מה שם אומרים ואינם יודעים כוונת התפלה וכוונת החקיקות להביא השפע מלמעלה הוא נדמה לחבל בתיטקות הבאים לאילן מלא פירות עונים ונרמדים לצדעה ותאווה לעינים וחיטות רוצה לאחוז באילן ואין לו כח אצל כשיבוא גדול ונבור אוחז באילן בידו ומגשט אותו כלובב שכידו ונשלין פירות לארץ. כך כשיבוא ע"ס להתפלל או לתקוע מה זה יוכל להביא שפע מלמעלה כיון שהוא רק כתיבות ככוונות ואינו יודע לאחוז האילן ולעורר ולכווין לכוונת התפלה ובתקיעות. אצל כשיבוא נבור בתורה ובמחמאות הכוונות וסודות התפלה והחקיקות שאינם כהוא מעורר ומביא השפע מלמעלה: (שס) (שס) (שס) יעקב מימות עזרא ואילך לא מצינו אלול מעובר:

הנהגות לימי סליחות:

והאלהים אנה לידו ובמתי לך ר"ת אלול כי חידש זה ניתן לכפרה. וכל מי שמתקן מעשיו בחודש אלול יהיה כצוח לראות בטוב כי בלחץ הדיים ובמחמאות דימים אלו ישאל מהשם ית' חיים וכפרה וכניס לעבודתו יתברך. כי מוציא הכת בתן בקלי' ומנייכו בקדושה. כשואמרים בליחות ראו להסתחות לנד מורח כשאמר אותן פסוקים של השתחווה אחר לך ה' ה' ה' ה' כשאין עשתתם כשאמר אשתחווה כרי מחוי כשיקרא. קודם שיאמר סליחות יאמר ברכת התורה ויחיד יאמר סליחות בלא י"ג מדות. כשאומר ה"ש"ן ויעבור יאמרו הקהל ספוק שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ואח"כ יאמרו ה' ה' מלפ כולם ככוונה ולא כמו שנהגין קצת העולם שאומרים (שמע ישראל ה' ה' אל רחום וחנן וכו'). ויש לעמוד כשאומרים סליחות ומי שאינו יכול לעמוד מ"מ יעמוד כשאומרים (אל מלך ועבדנו ויעבור י"ג מדות ה' ה'):

הנהגות ערב ראש השנה:

הנה אף שהוא בש"ע מנהג לאכול בער"ה קודם עלות השחר אף מי ששייך בוה"ק פרשת ויקהל דף רט"ו פ"ב ובתקנות תקון כ"א דף ס"א ע"א שהוא עין גדול כוודאי יתרחק מזה: כשבייבין לפליחות והאכל יכול לניסם לנהל"ג להתפלל סליחות ונשלין על פניהם אף שנמך על היום: ובתפלת הסדר אין נשלין ואומרים למלת. ודעת הב' ר' יעקב"ן שא"ל למלת. ואין חוקעים בערב ר"ה:

השלמה אבל מי שאינו מתענה בכל שיה צריך לקבל עליו חס רוצה להתענות וצריך להשלים רק חס מתנה בשעת קבלה שלא ישלים א"ל להשלים (סימן תקס"ב ע' במ"א): (ג) אלו התעניות חס התענה שלשה פעמים בבתם צריך התרה ואם גמר בלבו שינהוג כן לעולם אפי' לא נהג כן רק פעם אחת ועתה מתחרט נ"כ צריך התרה אבל אם לא נהג עדיין אפילו פעם אחת אף שנמר בלבו לנהוג כן לעולם אין צריך התר' (א"ר סי' תקס"ח): (ד) בחלו תעניות לפי שא"ל קבלה והשלמה אף שקיבל בפירוש התענית במחנה חס אירע ברית מילה באותן הימים יכול לאכול על הסעידת ברית מילה ואחר שאכל על הסעודה מותר אח"כ לאכול בביתו רק הב"ב בעצמו מותר לאכול אפילו קודם הסעודה מפני שי"ע שלו הוא (מ"א סימן תקס"ח): (ה) כל אלו התעניות אף שא"ל קבלה והשלמה יש להקל במקום שיש קצת חולה וא"ל התרה דמסתמא הכי קבילו עליהו חס לא שמתענה יותר ממה שנהגו הציבור (מ"א חס וא"ר):

דיני תפלות של ראש השנה.

(א) יש נוהגים להתפלל בר"ה ויוה"כ בכריעה וצריכין לזקוף בברכת אבות כשיגיעו למלך עיור כדי להראות שהשיה שבוחה בברוך הוא חיוב ואח"כ יבהה בברוך אמה וכן בברכת הודאה בסוף כשיגיע לוכל החיים יזקוף עלמו וישמה בברוך אמה ובשאר הברכות שאסור לשחות כשהגיע לברוך יזקוף עלמו וישאר זקוף עד שיחילי ברכה אחרת ואחר שהחילי הברכה יכול להתפלל בשחי' וכשיגיע עוד לברוך יזקוף עלמו וישאר נ"כ זקוף עד שיתחילי הברכה האחרת וכן יעשה בכל הברכות שאסור לשהות בהן תחלה וסוף (א"ר סי' תקפ"ב): (ב) דיני זכרנו ומי כמודך והמלך הקדוש והמלך המשפט וכחוב ובספר הכל נהבאר על מקומו בש"ע של חול ע"ב: (ג) צריך לומר לחיים בשו"א תחת הלמ"ד ויף דבכל השנה אומר בפת"ח ע"פ דקדוק אבל בר"ה שהוא יום הדין א"ל בפת"ח שלא יהא משמע לא חיים (מ"א שס): (ד) חס שכה לומר ובכן תן פחדך וחתם המלך הקדוש א"ל לומר רק אמה בחרתנו ואם עשה באתה בחרתנו והתפלל של חול דינו כמו ב"ש ע"ש: (ה) צריך לומר שהשלטן בקמ"ן תחת שי"ן הב' (מ"א שס): (ו) אף שכלל ימות השנה התפללין בלהם אבל בר"ה ויוה"כ נוהגים להתפלל בקול רם אבל לא יגביהו קולם יותר מדאי ואם יכול לכיון טפי בתפלה כשמתפלל בלהם מוטב שיפלי בלהם (א"ר שס) מר"ה עד מוצאי יוה"כ כופלין בכל הקדישים לעילא ולעילא (שס):

דברים שנהגין לאכול בליל ר"ה.

(א) יהא אדם רגיל לאכול בליל ר"ה רוביא דהיינו תלתן כרתי תמרי סלקי קרא וכשאל רוביא יאמר יהי רצון מלפניך ה' או"ל שירבו זכויותינו. כשאוכל כרתי יאמר י"ר שיכרתו שוגיא ה'. סלקי יסתלקו אויבינו תמרי יתמו שוגאי ה' קרא יקדע גזר דיננו ויקראו לפניך זכויותינו וכל מה שיקרה בכל מדינה בלשון רוביא יאכל אותו לסימן טוב ויאמר י"ר שירבו זכויותינו וכ' השל"ה שיתעורר אדם בתשובה כשאומר י"ר ויתפלל ע"ז בלב שלם (א"ר סי' תקפ"ג): (ב) יאכל דניס בליל ר"ה משום סימן לפרות ולרבות כדגים (שס) ואוכלים בר"ה ראש כבש ואומר י"ר כי' שניה לראש ולא לונב וגם יצו זכר אילו של יתקן ואם אין לו ראש כבש יאכל ראש דג או של מין אחר המים טעם הראשון: (ג) נוהגין לאכול בליל ר"ה תפוח מתוק בדבש ואומרים י"ר מלפניך ה' או"ל שתחדש עלינו (גרות יוסף)

שה טובה ומתוקה כדכש ומזכרין על התפוח תחלה בורא פרי העץ שהתפוח עיקר ועל הדבש א"צ לברך ואחר שאכל התפוח יאמר י"ר הג"ל כדי שלא להאסיק בין ברכה לאכילה ואם אמר הי"ר בין ברכה לאכילה א"צ לברך שנית (מ"ה וא"ר סם): (ד) יש מדקדקין שלא לאכול אגוזים בר"ה שאגוז בנימ' הטא ועוד שהם מרכיב כיחא וכיעא ומכטלים התפלה (סם): (ה) לא ישמש מטחו בשני לילות של ר"ה ואם הוא ליל שבילה שלא היחה וכולה לטבול מקודם לכן מותר (סם) ויהזור ויטבול שהרית משום קרי (א"ר):

דיני ראש השנה.

(א) אומרים איבנו מלכנו בר"ה אחר הש"ע של שחרית וכן בתפלת מנחה ואם חל בשבת א"ה

וכן א"ה כמנחה של פ"ט. יש לומר כלה כזיר"י תחת הל"ד (מ"ה) צריך לומר סלה ומחל כי מהלכה גדולה מכליחה. צריך לומר קרע רוע במרכב טפחה וכנשימה אחת (ע"ו) צריך לומר מחה והעבד חטאתינו ופסענו כו': (ב) מאריכו כפיוטם ובתפלה אפילו יותר מחצות היום רק אם חל בשבת אין להאריך הרב' (סם): (ג) המתפלל מוכף והתוקע הם חיוכים לעלות לתורה ואם נוטלים שבר אינם חיוכים (קיצור של"ה): (ד) כשים מילה מלין בין קריאת התורה לזקיפת סופר ואם המוהל בעלמו הוא התוקע. נכון שלא ירחק מים המזילה ויתקע בפה מליכלך נדם מילה כדי לערב מזות מילה כשופר (סם ע"ו) וכן אם חל ר"ה בשבת חף שאין תוקעין מלין קודם אברי:

דיני וסדר התרת נדרים

נה"ש

רה"ח

(א) מה שנהגין בהתרת נדרים לומר חף שמאל הדין המבקש התרה צריך לפרט הנדר אך דעו נא רבוחי כי א"ה לפרטם כי רבים הם כו' זה אינו מועיל אלא לנדרים ששכח אבל לנדרים שלא שכח וזוכר אותם וצריך להתירם צריך לפרט הנדר ואם לאו אין מתירין לו ודי כשמפרס הנדר לפני אחד מהמתירין (שבולי לקט) ובתנאי מודעא שאנו מתירין אינו מועיל אלא כנדר שבינו לבין עצמו אבל כנדר שבין אדם לחבירו אינו מועיל:

תנן במס' נדרים הוזהר שלא יתקיימו נדריו של כל השנה יאמר כל הנדרים שאני פתיד לנדר בכו השנה יהיו בטלים. ובתנאי הנדר נחשבו המנהג לומר כל נדריו בע"כ. אבל זרזים מקניטין למצות והאוי להקדים קודם ר"ה ממש לעשות שני פנינים ענין אחד התרה על העבר או אם היה מחויב ליום גדו ינהג בעלמו ששם חדא גדו (אך רבים מערערים פ"ו כמו שאבאר לקמן בשם פה"ק) ואח"כ יבקש מהחכמים ויתירו לו. ענין שני מסירות מודעה להבא בכל מה שיתקשר את עצמו מהיום שבכוונה או בהרס או כגדו וכיוצא בזה שהוא פתח מוסר מודעה וצוקר מעיקרו ומנטלו. וכ"ה המנהג כא"י מהאספים בער"ה נכתי מדרשות עדם קדושה מת"ח ויראו שמים. ואם אין פנאי בער"ה מתאספים בין כהא לעבוד ושבין שני פנינים האלה כזה הסדר ויפמוד לפני עדם הקדושה. ואם אינו יכול בשני עדם מ"מ לריים להיות כ"ד דייטו ג'. ויאמר:

[בשם אלהים ועל פי התורה אמתו מתירים נדרים ובטעות שהאדם איסר בהם איזה איסר על נפשו ובכלל מתירים אנהנו נדרים ובטעות שהאדם נודר וגשעו מפי עצמו רק על נדרים שבינו לבין עצמו אבל אם וחלילה לכל איש לחשוב אנהנו מתירים אלות ובטעות שגשענו להמתלה ובתקנות המשפט או אלות ובטעות שודרים ובכשים בענינים שבו אדם להכירו ונמה שנגע לטובת ותועלת וולתנו ולכל איש מחייה דת וגוע שיהיה והנדרים והאלות ובטעות שגאמר עליהן כתורה כי לא יוקא האל את עובדיהן מחיבות להיות שדיין וקיימין בתוקפן וכלי כזו וכל העובר עליהן ישיגשו חרון אף שסם ויסיב לתרשות ולדראון עולם]:

שְׁמַעוּ נָא רְבוּתִי. פֶּלַל נִדְרֵי. או שְׁבוּעָה. או אָפֶר. או קוֹנֵם. או הַרְם. שְׁנַדְרָתִי או נְשַׁפְעָתִי. בְּהִקְיִן או בְּחִלוֹם. או נְשַׁפְעָתִי בְּשִׁמּוֹת הַקְּדוּשִׁים. שְׁאֵינֶם נִמְחָקִים. וּבְשֵׁם הוִי"ה בְּרוּךְ הוּא. וְכָל מִינֵי נְזִירוֹת. שְׁקִבְלָתִי עָלַי. וְאֶפִּילוּ נְזִירוֹת שְׁמִשׁוֹן. וְכָל שׁוֹם אֶסוּר. וְאֶפִּילוּ אֶסוּר הַנָּאָה. שְׁאֶסְרָתִי

פורת יוסף

ואפילו נזירות שמשון. רבים תמהו על נוסח זה. הלא נזירות שמשון ניתח בשאלה. כדאיתא בנזיר (י"ד א') ובמכות (כ"ב). וכן פסק הרמב"ם (פ"ג מה' נזירות הל' י"ד). וגם בפ"ח ביו"ד כו' רל"ט עמד ע"ו ודעתו למחוק זאת, ואם כי ראייתי בסדר בחר חיים מהגאון ר' דובער ליבשיץ. אשר רלה ליישב זה ע"פ המשמעות מהרובין (פורת יוסף)

ו"ל (הוא המפרש בס' נמכות) דדוקא מי שמקבל נזירותו ע"י מלאך דומיא דמשון. אבל מי שגזר בכו"ש יש לו שאלה. אכן לפענ"ד. קשה מאד ליישב סם סוגית ולשון הגמרא עפ"י משמעות זה בריב"ן ו"ל. אשר בתי"ה אופן מיירי המשנה. בנזיר אשר יהיה ע"י מלאך מיירי אשר לא היה רק פעם אחד כשמשון. ומהו שאלת הגמרא נזיר משון בר אבמימי (מתים)

עלי. או על אחרים. בכל לשון של אסור. בין בלשון אסור. או חרם. או קונם. וכל שום קבלה. אפילו של מצוה. שקבלתי עלי. בין בלשון נדר. בין בלשון נדבה. בין בלשון שבועה. בין בלשון גזירות. בין בכל לשון. וגם הגעשה בתקיעת כף. בין כל נדר. ובין כל נדבה. ובין שום מנהג של מצוה. שנהגתי את עצמי. וכל כווצא שפתי שיצא כפי. או שגדרתי ונגמרתי בלבי. לעשות שום מצוה מהמצוות. או איזה הנהגה טובה. או איזה דבר טוב. שנהגתי שלש פעמים. ולא התניתי. ויהא בלי נדר. הן דבר שעשיתי הן על עצמי. הן על אחרים. הן אותן הידועים לי. הן אותן ששכחתי. בכלהן אתחטטא בהון מעקרא. ושואל ומבקש אני ממעצתכם התרה עליהם. כי יראתי פן אפשי. ונלפדתי חס ושלום. בעון נדרים ושבועות ונזירות וחרטות ואסורין וקונמות והסכמות. ואין אני תוהא חס ושלום. על קיום הפעשים טובים ההם שעשיתי. רק אני מתחרט. על קבלת הענינים בלשון נדר או שבועה או גזירות או אסור או חרם או קונם או הסכמה או קבלה בלב. ומתחרט אני על זה. שלא אמרתי. הנני עושה דבר זה. בלי נדר ושבועה ונזירות וחרם ואסור וקונם וקבלה בלב. לכן אני שואל התרה בכלהן. ואני מתחרט. על כל הנזכר. בין אם היו הפעשים מהדברים הנזעגים

בממון

פורת יוסף

דאינו נדר גמור. רק לקנס בעלמא ע"ש. (ובזה נדחה ראיית המהרי"ט אשר הביא המל"מ פ"ב מנזירות ה"ז. דהבעל יכול להפק נז"ש. דאל"כ אמאי אמר ר"ה (גיטין ל"ה) ניסת אין מדירין אותה. מ"ט דמישר לה בעל. וקשה ידירנה בנז"ש דאין לו הפרה. וע"כ דיש לו הפרה. והמל"מ דחה ראייה זו. וז"ל. דכמסנה קתני ונודרת ליתומים כל מה שירצו. ודלמא היתומים לא ירצו להדירה ביין ושכר רק בפירות וכדומה. ולא זכיתי להנין דכריו. דאי משום הא לא איריא. דפשיטא דבשכיל זה לא תפסיד כתובתה וכל שאפשר בתקנה להדירה בנז"ש יקשה למה לא ידירה בנז"ש ביין ושכר למען תגבה כתובתה. אכן לפי מ"כ. אשר זה דמיר שממון ליתא בשאלה. הוא אך אם לא נתלה בנז"ש. אבל אם תלוי בנז"ש איתא בשאלה וממילא איתא בהפרה במכ"ש. ולפ"ז אין יכולים להדירה בנז"ש. כי מוכרחים לתלות גורה בנז"ש. דהיינו אם גבתה כתובתה. וכל שתמלא פתח מזד אחר תוכל להתיר לה. וא"כ מכ"ש שהבעל יוכל לפר. וע"כ נראה לפענ"ד להגיה פה בסדר התרת נדרים. וז"ל ובבל מיני נזירות שקבלתי עלי ואפילו בנז"ש. ובאורו שקבל עליו לעשות או לכלי לעשות חיוב דבר וכאם שיעבור ע"ו יהיה נזיר. או נז"ש. ועיין בפנים הדעות בהלכות נדרים ונזירות כמה ענינים כאלו:

למתים הוא, אם מיירי נזירות הדשה ע"י מלאך חדש. ויכל היות אשר יורכה גם מעמוי למתי. ע"כ נלע"ד להגיה ברבי"ן ולהוסיף אות אחת בנז"ש בנזיר שממון. וז"ל כע"י מלאך קבל עליו נזירות. וזהו ביאור נזיר שממון שקבל עליו נזירות כשממון אשר היה ע"י מלאך. וכן בסמוך בנז"ש נזיר שממון בר עמוי נריך ג"כ להוסיף אות אחת ונריך להיות חרם שמקבל נזירותו כע"י מלאך. היינו כנזירות שממון. ממילא בר אטמוי למתים הנהו כשממון. וע"כ גם לרבי"ן כהרמב"ם. אשר הנודר בנזיר שממון ליתא בשאלה. כנראה מכ"מ. אכן זהו דוקא אם נדר נזיר שממון בלא חנאי. ולא תלה הנזירות בנז"ש. כי אז הוא דומה כמו שגד ע"ד המלאך. דכיון דיכול להתפסם בדבר איסור בנזירות דנפקא לן מלד. והרי זה כמי שתולה נזירותו. כאלו נטווה ע"י מלאך. והוא כתולה ע"ד רבים. דאין לו התרה. דרבים לא יסכימו לפתחו. וה"ה בזה. דהמלאך לא יסכים. וזהו דוקא אם לא תלה נזירותו בדבר אחר. אבל אם תלה בנז"ש שאמר הנני נזיר שממון אם לא אעשה דבר זה. ופוחתים לו פתח מזד אותו דבר שהוא קשה עליו. פשיטא דאין לו ענין להמלאך. דהמלאך לא צוה. רק על גוף הנזירות בלבד. וע"י בשרית המיוחסות להרמב"ן סיי רנ"ה. דכל כה"ג בחרטה דהשתא סגי. ולא כפי חרטה דמתיקרא כלל.

(פורת יוסף)

בְּמִוּן . בֵּין מַהֲדַבְּרִים הַנּוֹנְעִים בְּגוּף . בֵּין מַהֲדַבְּרִים הַנּוֹנְעִים אֶל הַנְּשֻׁמָּה .
 בְּכַלְהוּן אֲנִי מִתְחַרֵּט . עַל לִשׁוֹן נֶדֶר וְשִׁבּוּעָה וְנִזְיוֹת וְאִסּוּר וְחֶרֶם וְקוֹנָם וְקַבְּלָת
 בְּלֵב . וְהִנֵּה מִצַּד הַדִּין . הַסֵּתֶחֶרֶט וְהַמִּבְקֵשׁ הַתְּרָה . צָרִיךְ לְפָרוֹט הַנֶּדֶר . אִךְ
 דְּעוּ נָא רַבּוֹתֵי . כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְפָדְרָם כִּי רַבִּים הֵם . וְאִין אֲנִי מִבְקֵשׁ הַתְּרָה .
 עַל אוֹתָם הַנְּדָרִים . שְׂאִין לְהַתִּיר אוֹתָם . עַל כֵּן יִהְיוּ נָא בְּעֵינֵיכֶם . כְּאֵלוֹ
 חֵיטִי פוֹרְטָם :

וּסְתַחֲרִין מִשִּׁינַן לוֹ שְׁלֹשׁ פַּעֲמִים בְּלִשׁוֹן הַזֶּה :

הַכֹּל יִהְיוּ מִתְרִים לָךְ . הַכֹּל מַחֲוִלִים לָךְ . הַכֹּל שְׂרוּיִם לָךְ . אִין כֵּאֵן לֹא נֶדֶר
 וְלֹא שִׁבּוּעָה וְלֹא נִזְיוֹת וְלֹא חֶרֶם וְלֹא אִסּוּר וְלֹא קוֹנָם וְלֹא נְדוּי וְלֹא
 שְׂמֵטָא וְלֹא אַרְוֵר . אֲבָל יֵשׁ כֵּאֵן מַחֲוִלָּה וְסִלּוּחָה וְכַפְרָה . וְכִשֵּׁם שְׂמֵטוֹתִים
 הַבַּיִת דִּין שֶׁל כְּמָה . כִּךְ יִהְיוּ מִתְרִים . מִבַּיִת דִּין שֶׁל מַעְלָה :

וְחַתִּיכִי יִסֵּף מוֹסֵר מוֹדְעָה לְפָנֵיהֶם וְאוֹמֵר בְּלִשׁוֹן הַזֶּה :

חֵרִי אֲנִי מוֹסֵר מוֹדְעָה לְפָנֵיכֶם . וְאֲנִי מִכְּבֹּל מִכֵּאֵן וְלִהְבֵּא . כִּד הַנְּדָרִים וְכִל
 שִׁבּוּעוֹת וְנִזְיוֹת וְאִסּוּרִין וְקוֹנָמוֹת וְחֶרְמוֹת וְהַסְּכָמוֹת וְקַבְּלָה בְּלֵב .
 שְׂאִקְבֵּל עָלַי בְּעֵצְמִי . הֵן בְּתַקִּיין הֵן בְּחֵלוֹם . הוּיין מִנְדְרֵי תַעֲנִית בְּשַׁעַת מִנְחָה .
 וּבֵאֵם שְׂאִשְׁפַח לְהֵנָּא מוֹדְעָה הוּאֵת . וְאִדוֹר מֵהַיּוֹם עוֹד . כַּעֲתִידָה אֲנִי מִתְחַרֵּט
 עֲלֵיהֶם . וּמִתְנָה עֲלֵיהֶם . שִׁיְהִיו בְּלֵן בְּמַלְיִין וּמִבְּמַלְיִין . לֹא שְׂרִירִין וְלֹא קוֹמִין .
 וְלֹא יִדּוּן חֲלוּן כָּלָל וְכָלָל . בְּכֵלָן אֶתְחַרְטֵנָּא בְּהוּן . כַּעֲתִידָה וְעַד עוֹלָם :

הוֹעֵתֵק מִסְפֵּר עֲבוֹדַת הַקּוֹדֵשׁ

מִנְהַג חֲסִידִים כְּפִי"ק יִכּוּלִים תּוֹכֵ"כ בְּדִלְתֵי לַמַּעֲלָה הַרֵב הַקּוֹדֵשׁ מוֹהַר"ר בְּלוֹם שֶׁרַעְנוּ וְלַה"ס וַיְחִידֵי סְגוּלָה
 שֶׁלֹּא רָצוּ לִקְבֹּל נְיֻסָּה ת"ו לְפָנֵי ר"ם וְלֹא לְפָנֵי מוֹדֵשׁ חֲלוּל וּכְתוּבוֹ לַעֲשׂוֹת כַּסְדֵּר הַזֶּה . וַיִּתְקַבְּלוּ יוֹתֵר מִפְּעֻסָּה
 וּבְכִלְלוֹס יִסּוּ חֲזוּה ת"ח וַיְדַלְּוּ בְּמִים וְחַס כְּאֵלֵי לֹא יִמְלֵאוּ בַּסַּעֲדָה כִּי בְּכַלְשֵׁה וַיַּעֲזוּד מִתּוֹךְ הַעֲדָה אֶחָד וַיֹּאמְרֵ :
 הַרִינִי מִבְּקֵשׁ מִמַּעֲלַתְכֶם לְהַתִּיר לִי קַלְלוֹת וְנִזְיוֹת וּדְבָרִים אֲסוּרִים לְבַטֵּל עֵין הַרַע
 הֵן וְכוּיֻצֵּא בְּהֵן . וְחַס הַסַּ שֵׁינֵס חֹ וְיֹתֵר יִאֲמְרוּ בְּלִשׁוֹן רַבִּים :

וְלוֹ יִאֲמְרוּ הַעֲדָה קְדוּשָׁה נִכַח פְּנֵי כַמְנַקֵּשׁ הַתַּרְסָה בְּלִשׁוֹן הַזֶּה :

מִוֹתְרִים יִהְיוּ כָל קַלְלוֹת אֵלוֹת וּשְׂמֵטוֹת וְחֶרְמִים וְנִדְרוּיִם וְאִרְוֵרִים וְנִזְיוֹת וּבְמִוּיִם
 וּבְשַׁפְּיִם וְכֹל דְּבָרִים רַעִים וְכֹל חֲלוּמוֹת רַעִים וּפְתַרְנוֹת רַעִים וּמִסִּירַת הַדִּין
 וּפְתַחוּן פַּה לַרַעָה וְכֹל מִינֵי דְבָרִים אֲסוּרִים וְכֹל מִינֵי נִזְיוֹת קִשּׁוֹת וְרַעוֹת וְכֹל מִינֵי עֵין
 הַרַע שֶׁהוֹשְׁמוּ עֲלֵיךְ אוֹ עַל שׁוֹם אֶחָד מִבְּנֵי בֵיתְךָ וְכֹל קַלְלוֹת שֶׁקָּלְלוּ אֶתְכֶם אֲחֵרִים אוֹ
 שֶׁקָּלְלָתֶם עַצְמְכֶם בְּכֹל אוֹפֵן שִׁיְהִיָּה אוֹ שְׁנַתְחַיִּיבְתֶם שׁוֹם קַלְלָה אוֹ אַרְוֵר אוֹ חֶרֶם אוֹ
 נְדוּי אוֹ נִזְיָפָה אוֹ שׁוֹם נִזְיָרָה רַעָה בְּאִיזוּה צַד וְאוֹפֵן שִׁיְהִיָּה עַל הַכֹּל מַעֲכִשׁוּי אֲנַחְנוּ
 מִתִּירִין וּמִכְּמַלְיִין הַכֹּל וְכִךְ אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים :

בְּצִירוֹף וּבְרִשׁוֹת קוֹדֵשׁא ב"ה וּשְׁכִינְתֵיהָ בְּרִשׁוֹת ב"ר שֶׁל מַעֲלָה וּבְרִשׁוֹת בֵּית דִּין
 שֶׁל מַטָּה וּבְרִשׁוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּבְרִשׁוֹת מִנְהַרְרֵי גְדוּלָה וּבְרִשׁוֹת
 מִנְהַרְרֵי קִטְנָה . מוֹתְרִים לְכֶם מוֹתְרִים לְכֶם מוֹתְרִים לְכֶם . שְׂרוּיִם לְכֶם שְׂרוּיִם לְכֶם
 שְׂרוּיִם לְכֶם . מַחֲוִלִים לְכֶם מַחֲוִלִים לְכֶם מַחֲוִלִים לְכֶם . אִין כֵּאֵן קַלְלוֹת אִין כֵּאֵן אֵלוֹת אִין
 כֵּאֵן שְׂמֵטוֹת אִין כֵּאֵן אִרְוֵרִים אִין כֵּאֵן חֶרְמִים אִין כֵּאֵן נְדוּיִים אִין כֵּאֵן נִזְיוֹת אִין
 כֵּאֵן בְּמִוּיִם אִין כֵּאֵן כְּשַׁפְּיִם אִין כֵּאֵן חֲלוּמוֹת רַעִים וּפְתַרְנוֹת רַעִים אִין כֵּאֵן מִסִּירַת
 דִּין אִין כֵּאֵן פְּתַחוּן פַּה לַרַעָה אִין כֵּאֵן מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְהַרְוֵרִים רַעִים אִין כֵּאֵן נִזְיוֹת
 קִשּׁוֹת וְרַעוֹת אִין כֵּאֵן עֵין הַרַע רֵאנְשִׁים אִין כֵּאֵן עֵין הַרַע דְּנָשִׁים אִין כֵּאֵן עֵין הַרַע
 דְּשׁוֹנָאִים וְאוֹהֲבִים כֹּלִם יִהְיוּ בְּמַלִּים וּמְבוֹטְלִים וְחֲשׁוּבִים כְּכֹלֵי חֶרֶם הַנְּשַׁכֵּר וְכַדְבָּר
 שְׂאִין בוֹ מַטָּשׁ וְכֹל מִינֵי עֵין הַרַע יוֹסְרוּ מַעֲלִיכֶם וּמִכְּתִיכֶם וְיוֹשְׁלַכוּ לַמַּצּוּלוֹת יֵם כְּתוּב
 (פִּירַת יוֹסֵף)

וְלֹא

ולא ידבק בידך מאומה מן החרם למען ישוב יהוה מתרון אמו ונתן לך רחמים ורחמך והרבך כאשר נשבע לאבותיך :

אנא יהוה התמלא רחמים ויכבשו רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך על סדותיך ויתמתקו הדינים וזכור לנו עקירתו של יצחק אבינו עליו השלום כאלו אמרו צבור ומונח על הטובת ותביט באפרו להצילנו ולכל ישראל מכל רע וכשם שמסכימים ומתירים לכם ב"ד של מטה כך יסכימו ויתירו לכם בית דין של מעלה וכל הקללות וחלומות ופטרונות רעים ופתחון פה לרעה וכל גזירות רעות כלם יתהפכו לכם לטובה ולברכה ככתוב ולא אבה יהוה אלהיך לשמוע אל בלעם ויהפוך יהוה אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך יהוה אלהיך : וכתוב ואתם הרבקים ביהוה אלהיכם חיים כלכם היום : עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען הורתך עשה למען קדושתך : יהוה עזו לעמו יתן יהוה יברך את עמו בשלום :

נוסח מסירת מודעה שנהנתי לומר לפני ר"ה :

הריני מוסר מודעה לפניכם שכל מחשבה רעה והרהור רע ורעותא דלכא אם יעלה בלבי וכווחי ובפרט בעת התפלה והלמוד תורה כאיזה צד ואופן שאינו לכבוד ורצון הבורא יתברך מעכשיו אני מבטל אותן מחשבות והרהורים רעים ורעותא דלכא אשר הם נגד רצון קודשא בריך הוא בטול נמור כחרם הנשבר ומכל שכן אם אדבר איוה דבור רע ואיסור מעכשיו יהיו הכל בשלים ומבוטלים ועתה אני מברר ומפרש באר היטב ואני מנלה דעתי ורצוני בכל לבי כי רצוני ומאויי וכונתי לעבור את בוראנו אלהי אברהם אלהי יצחק וישראל עבודה שלימה עבודה תמה במחשבה ודבור ומעשה ביראה ואהבה ושמחה ברת מה לעשות . וכל מחשבה ודבור ומעשה נגד רצוני יהברך מעכשיו בטלים ומבוטלים כי הם מצד יצר הרע והכל הכל . באופן שכל עבודתנו להבורא יתברך במחשבה ודבור ומעשה הכל הוא לעשות נחת רוח לפני דוקא בלי שום פניה כלל ועיקר והכל הוא לשם יחוד קיב"ה ברחילו ורחימו ורחימו ורחילו ליחדא שם י"ה בוי"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל לרעת ר' שמעון בן יוחאי ור' אלעזר בנו ולרעת הרב רבינו יצחק לוריא אישכנוי המקום ברחמי יעורנו על דבר כבוד שמו מעתה ועד עולם : יהוה לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגואלי :

נהורא הנהגות ערב ר"ה ותפלת ר"ה השלם

ויענה אזנות כליה לכה"ק ככר מנזח כמנהגי ע"כ ויוזכר שלא יכנס שם מי שהוא עמא מצומצמת קרי וסהולך מקור כה"ק ותתלה יתן לזקה . ויבבק רחמים מהש"י שנות הלדיקים הזכונים שם יגן ויסוד להכתב לשנס עונה . ומשתתף על קבויסה שיליו טוב כענדו ולא יך על קבר אהד שני פעמים כיום אחד :

תודש תשרי מזולו מאונים :

מיום הראשון מתחיל תשבון ימי המודש והמספדות . ח' בתשרי ר"ה למעשרות לשמיטין ליוכלות ולנייטפס . ארס נכרא כר"ס ויידון בו וילא כדיומס וכיס סימן לכניו . כר"ס נולדו אבות . בו נפקדו באפסות . בו ילא יוסף מכה"א . בו נטלה ענדס מחכותי במצרים . בו נלו סתלאכים לכשר את כרה וכנדו אלל ארע"ס . בו החלו עולי בגולה להעלות עולות לה' . וכו נאספו כל הפס כאיש ח' לירושלים . כרו סימינה רבים עונים לישאלל כיום זס לראשית מליאוחס . ובזרס הלחתס . ע"כ לריך לבמות בו כל איש כפי סגנת ידו . ובלנד שיטין לבו לשמים שהכל לכבודו :

כתב כה"ס ועבר ר"ס שהוא ערב ר"ח לא גרע מער"ח דעלמא אדרכס מכ"ס ער"ח זס שהוא יוס אחרון בשנה ולמחר יעמוד גדון לכן לריך להיות ירא וזהל כבוד ראש והכנעה מן היום האיום ונורא כהא עלינו וכל המרכ' כרי זס משונח . והאח"כ יעול לפרניו ויגלת וילכס לגנים ויעטוף לגנים לבראית הנעטון כנאות חתס סלל ית"ס שיאל כדיומס מכל מקום יהא מורא שמיס עליו ולא יהא לבו פנוי מסרהורי תשובה וסדקיות כהשי כקיום התורס והמאות . וכתב כה"ס יגס לריך שיטער עלמו וגופו פמש שירחן ויעטוף כמי נוס . ח"ע"ס שאין דרכו כרך כל השנה . כיום כוס סטרס לריך על כל פנים לטבול ולהשליך מפניו כל סוממות וכל סתחשנות ורות סתדבוק פמו כל השנס . וכל רגל ורגל תייב אדס לעטר עלמו קל ותומר כראש השנה שריך אדס לתפס אחר ספסרס וסקדוסס . אס חל ר"ס כיום ג' מי שמתענה הפסקה כ' ימים כיום ח' וכיס כ' סלפניו ימים ויליות אוי יעמוד כמולאי שנת אלל מי שמכדיל ויטין ללאת פמו ככרסס (פורת יובק)

קורין קריאת שמע בכרכותיס . ויאמרין תקפו וכו' כתפלה אומר (זכרט . ומי כמון . סמלך סקדוס . וכתוב . ובספר) . אס לא אחר ח' מאלו פנין סדון : פיל כתש"ע של חול : הנח ראי לידע כמתעט כל נוסח התפלה של ראש השנה סוף רק שיתקדש שמו כנדול ככל סלומות וככל

אחש וכן כל הכרכות שאין שחיה בשופס. וכאזקף (ל) יכיה כקומס זקופס ואין זה ככלל כשתחיה כשהראש כפוף דגם בכל כהנה ראו לנהוג כן כש"כ בימים טרואים. וכל אדם יחזור וילמוד התפלה שיהיו בנורים כפיו כראש כהנה וכן ילמד לננו סדר התפלה כדי שלא יטעך להפסיק: (דעי מי זכרנו ומי כמוך חמאל אחר תפלת חול):

ראוי לזכור הכהן עם המזניים עם החון כל מה ששייך לומר לחון וסוכרים שהם עושים מלות ואינם יודעים שהם מולאים. כל פעם שם שמים לנטלה אלף ישתקו וישמשו מהש"ן: ודע כי כל כקשתנו לחיים שלנו מנקבים בימים האלה הוא על חיים כוללים והדומניים פה"ב ומי שמתעורר בתשובה בקדוש כרוך הוא כיוצא אם הוא לעובתו שיבא עוד כשבו"ו ויקנה שלימות או הקב"ס כותבו לחיים. ואם הוא ית' יודע שטוב לו כמות או יקר בעיני ה' כמות ומכליקו מהעולם לעובתו לכוף לחיים כוללים:

פסול כי זה עיקר התפלות פחה בימים כנוראים האלו לכן זוכר האדם להטעם בלבו ולבכות ביהוד ביום כדון כגדול והנורא כוס כפיון שמדבר בתפלה מחלול שמו כגדול יתכר שמו. ויתפלל עמו זם משומקף דליכא יותר מהתפלות שמתפלל כפד עלמו כי יום כל אדם פחה כגלות יש לו לבכות ולהטעם בתפלות על חילול שמו כגדול בין כעו"ג מעשה ידי אדם שמתפין ובוהקין כנו"ס קדוש ואלמרים איה אלהיכם יקום ויטורכס. והתחבולס אל התפוררות לנו אל ככבי שיאמר החיכות כמתון גדול ויפסיק ככל הספק ענין לעורר לנו אל הכבי. ואף שהביאו הפוסקים שבראש כהנה ויום כפור טוכנין לומר כקול רס עם כל זה כתבו הסד"י והשל"ס שמי שמתפלל כלהש משובח ביותר והנורא יכחר. יש טוכנין להתפלל כר"ס ויכ"כ ככריפה ולריכין לוקף כסוף ככרכס קודם שאומר כרוך וזכרנו כרוך לוקף קודם חיוס חיכות הסמוכות לכרוך כדי שיוכל לשתות אח"כ כשיאמר כרוך אהה. אכל כוקיפת פי כמוך אל לוקף פד שיאמר כרוך

ככניסתו לבית הכנסת כלייל ר"ס קודם פריית יאמר תפלה זו:

אחות קמנה תפלותיה. עורכה ועונה תהלותיה. אל נא רפא נא למחלותיה.
 תבילה שנה וקלקלותיה: בנעם מלים לה תקראה. גישיר והגולים
 פי לה נאה. על מה העלים עיניה ותראה. זרים אכלו נהלותיה. תבילה
 שנה וקלקלותיה: ראה את צאנה אריות זרו. וישפוך חרונה בנאמרים ערו.
 וכנת ימנה פראו וארו. לא השאירו עוללותיה. תבילה שנה וקלקלותיה:
 מתי תעלה בתך מבור. ומבית פלא עולה תשבור. והפלא פלא בצאתה
 כגבור. לדתם וכלה מחלותיה. תבילה שנה וקלקלותיה: תילה קבעו הגוי
 פלו. ומזכה שבעו ובזו איש לו. ולבה קרעו ובכל זאת לא ממנה נעו
 מעגלותיה. תבילה שנה וקלקלותיה: זמירות תפת וחסקה תגביר. להפזין
 קרבת דודה ותעביר. מלב דאבת נפשה ותמיר. לבקש אהבת פלולותיה.
 תבילה שנה וקלקלותיה: נחה בנחת לנה רבצה. רב נענהה כדוד הפצה.
 והיא כפורחת עלתה נצה. לא הכשילו אשכולותיה. תבילה שנה וקלקלותיה:
 חוקו וגילו פי שוד גמר. לצור הוחילו בריתו שומר. לכם ותעלו לציון ואומר.
 סלו סלו מסלותיה. תחל שנה וברכותיה:

תפלת ראש השנה

לערבית, לשחרית, ולמנחה.

אסרו ר"י כי כנ' ראשונות הוי כעכר כמכר שנה לרבו. ולרין לעמוד בימה וכיראס וסס כנגד ג' לכות כשולם. והכנין כתיבות של ג' כרכות אלו מטאר כו"ת דף ל"ה ז"ל ומה יתכונן גודל מעלתם:

למנחה פי שם יתה אקרא חבו גדל לאלהינו:

אדני שפתי תפתח. ופי יגיד תהלתה:

ברוך אתה יהוה. אלהינו ואלהי אבותינו. אלהי אברהם. אלהי יצחק.

ואלהי

(שרת יוסף)

ואלהי יעקב. האל הגדול הגבור והנורא. אל עליון. גומל חסדים טובים. וקונה הכל. וזוכר חסדי אבות. ומביא גואל לבני בנייהם. למען שמו באהבה:

זכרנו לחיים. מלך תפין בתיים. וכתבנו בספר החיים. למענה אלהים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן: פרוך אמה יהוה מגן אברהם:

אמה גבור לעולם אדני. מחיה מתים אמה. רב להושיע:

מכלכל חיים בחסד. מחיה מתים ברחמים רבים. סומך נופלים. ורופא חולים. ומתיר אסורים. ומקיים אבותנו לישני עפר: מי כמותך בעל גבורות. ומי דומה לך מלך ממית ומחיה. ומצמיח ישועה:

מי כמותך אב תרחמים. זוכר יצוריו לחיים. ברחמים:

ונגמין אתה לרחיות מתים: פרוך אמה יהוה מחיה המתים:

ברכה זו ישמח מאוד על גדול קדושתו י"ט:

אתה קדוש. ושמוך קדוש. וקדושים בכל יום. יהללוך סלה:

ובבן תן פתחה. יי אלהינו. על כל מעשיך.

הנאולה תהיה גדולתה וכבודם עתק בשלום. וכמו
הכבוד עולתה תקפן פיה. ואז ותמלך אתה ה' לנדר.
וז היא הכונה בסדר הזה. ובבן פ"ו ואז: עוד מאלתי
ובבן תכונתו אלה ה' ימי ראש. ומה שהתחילו בלשון
ובבן איתא בזה"ק שבו התיבה פותחין ובבן שפה"ש. והוא
בני" ג"ש כ"ו עולם פ"ח כמנין ובבן ורביקו כוונה
לר"ך לבין כנגד הכס של פ"ב כמנין בבן כי הוי"ו היא
הפעולה. ולכן ל"ל ג"ש וכן. ובבן תן פתח. ובבן
תן כבוד. ובבן לדיקום. כי ג"ש פ"ב גי' ר"ו כנגד
אותיות ג' פסוקים של חסע ויבא ויש:

הנה סדר הפעולה זו נתקן לאומרו ביום זה. מפני שבו
היה תחלת מעשיו של הקב"ה בבריאה. ואזו מנבטו
מלפניו בחדש עולמו לטוב וביקדש שמו. וזבו יודע כי
לו המצלה מעלם ומטה. וכל זה יובלם בביתא משיח
כי הוא יודיע זה. וזהו באמת הדוב העולם ואז ייראה
כל המעשים ויעשו כלם אגודה אחת. וזה יהיה כבוד
לפניך שהלמית קרן לדוד ענדך. כי זה כבודו של ישראל
וכל תהומם. ואזו הסגולה שבעתם שהם לדיקום חסידים
ישרים יראו וישמחו. כי כמו שישראל בוזו הזה היו
שפלים קן הסגולה שבהם היו יותר שפלים מכולם. וכמו

פורת יוסף

אנו מתפללים ד' פעמים לחיים. ועוד הם יב' ד'
ומניס. הנזכרים ביוצר של שבת. עוה"ו. עוה"ב.
ימות המשיח. תחיית המתים. שזכה לחיים
הרוחניים שלהם. וענין הייס הרוחניים של עוה"ו.
הוא הדביקות בקיום התורה והמצוות. שעליהם
נאמר. ואחס הדביקות בזה' אלהיכם הייס כלכם.
היום. וזהו זכרנו לחיים כאלו אשר מלך הפז כהם.
היינו בקיום תורה ומצות:
ובבן הן פהרדך. כמ"ש ופחדו אל ה'. ואל
בזבו (הושע ג') מכלתא בשלח פ' ט'.
וספרי סוף עקב אימתה על רחוקים ופחד על
קרובים. וזהו שאלו מנקשים תן פהרדך על כל
מעשיך

זכרנו לחיים. הזכיר סה. ארבעה פעמים חיים.
הוא מפני כי המיתה בה' בארבעה עינים.
א' מחמת הטא שנתהייב מיתה. ב' מיתה טבעית.
כאשר בארתי בברכת יוצר אור. אשר כל הנריאה
היא בשלום. היינו הרבבות הפכים. ומונבלים
לזמן. ואחר ומנס ישראל. ג' במלחמה. ד' בהספה
כלא משפט כנון אלו שמתו בעטיו של נפש. וכולם
נמלאים בפסוק אחד (שמואל א' כ"ו) כי אם ה'
ינפנו. או יומו יבא ומת. או במלחמה ירד.
ונספה. אם ה' ינפנו. הוא מהמת הטא שנתהייב
עוה"ב קודם זמנו. או יומו יבא ומת. הוא מיתה
טבעית. ג' או במלחמה ירד. ד' ונספה. ע"ו
(פדת יוסף) א

וַיִּמְתְּךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָרָאתָ. וַיִּירָאוּךָ כָּל
 הַמַּעֲשִׂים. וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים. וַיַּעֲשׂוּ כָּל־
 אַנְדָּה אַחַת. לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵי שָׁלֵם. כְּמוֹ
 שִׁירְעֵנוּ. יי אֱלֹהֵינוּ. שֶׁהַשְּׁלֵטֵן לְפָנֶיךָ. עוֹז בְּיָדְךָ.
 וְגִבּוֹרָה בְּיַמִּינְךָ. וְשִׁמְךָ נוֹרָא. עַל כָּל מַה שֶּׁבָרָאתָ:
 וּבְכֵן תֵּן כְּבוֹד יי לַעֲמֻךָ. תִּהְיֶה לִירְאוֹךָ. וְתִקְנֶה טוֹבָה לְדוֹרֶיךָ.
 וּפְתַחֲזוֹן פֶּה לְמִיחֲלִים לְךָ. שִׁמְחֶה לְאַרְצְךָ. וְשִׁשּׁוֹן לְעִירְךָ.
 וְצַמִּיחַת קָרְן לְדוֹד עֲבֶדְךָ. וְעֵרִיכַת נֵר לְבֵן יְשִׁי מְשִׁיחְךָ.
 בְּמַהֲרָה בְּיַמִּינוּ:

פּוּרְתַת יוֹסֵף

(ס) פי' גבורה אשר היא דינא קאיא. ולריכב
 מיתוק בימין. הן כל אלה ידענו גם עתה. אך
 ציורי חמדת ותשוקות הכלי עוה"ל. המה המכלכלים
 את רוחנו. והמפריעים אותנו מעבדך באמת. אך
 אם תראנו נוראות ימיך עדי יהיה בלבנו פחדך
 ויראתך. או יטהר ללבנו ואז נעשה כל מעשינו
 לתכלית לעשות רצונך:

ובכן הן כבוד. הן עתה הנה עם בני ישראל
 צוויים ושפלים בעיני כל העמים עוכו"מ
 ויאמרו עליהם מדוע פעלם אל. אשר אין שום
 תועלת מהם לישוב העול. וכמ"ס גלה כבוד מישאל
 (ש"א ד'). אכן. אחרי אשר יבאו לתכלית האמת.
 וכלם ישתחוו לשבך. אז ידעו הכל כי על ענין זרם
 אור האמת גם עד עתה. והם היו תכלית הנבואה
 והמה ראוים לכבוד. וירחי ה' ראויים לתהלה.
 ותקוה טובה כג"ל לדורשיך. פי' לעיל בד'
 ל"ה ע"ב ע"ס הרבו ה' ועונו. ופתחון פה. כי
 ע"א נתנו כעפר פיהם כמ"ס (ואיכה ג'). אכן
 כשיתגלו מלכות שדי או יפתחו פיה' לאמר לאויביה'
 אך זה היום שקיינו לבלש לכס גמולכם הרע חשר
 גמלתנו מלאנו ראינו. שבתה לארצך וששון
 לעירך. הוראת שמהה הוא על עניני הזמן והחומר.
 וששון הוא על עניני הנפש. ובכח חרץ ישראל הוא
 בתורה חרץ ובת הלב ודבש. מפניני החומר והזמן.
 ובכח ירושלים תחולתת תמיד בקדושה. ששם היתה
 השראת סכינתו ית' בניהמ"ק. זהו שמהה זמנית
 לארץ וששון נפשי לעירך. וצמיחת קרן וגו'
 ועריכת נר. כמ"ס אלמיה קרן לדוד ערכתי
 נר למשיחי (תהלים קל"ב):

ובכן

מעריך המה ישראל כמ"ס ישמע ישראל בעושו.
 וכמו שהיה בעת מתן תורה כמ"ס לבטבור נכות
 אתכם וגו' ולבטבור תהיה יראתו על פניכם. כן
 יראנו גם עתה נוראות עדי יגיענו ליראה ופחד
 אמיתי. הנובע מאמיתת האמונה השלמה. ואימתך
 על כל מה שבראת. המה עויני. אשר
 רחוקים המה מאתך. תפיל גם עליהם אימה וכמ"ס
 בעז יציאת מצרים. וייראוך כל הטעשים.
 היינו אשר היראה תהיה מרוממותך. לא מיראת
 העולם. וישתחוו לפניך כל הברואים. כמ"ס
 יבוא כל בשר להשתחות לפני אמר ה' (ישעיה ש"ו).
 היינו שיבאו גם מעובדי כו"ס להשתחות ולקבל
 האמונה האמתית ולהשליך את עזביהם. וייעשו
 בלם אנודה אחת. כמ"ס לעבדו שכס אהד
 (לשניה ג') ואמר לבין זה ע"ס דאמרינן בספרי
 יחד שבטי ישראל כשהם כולם אנודה אחת ולא שתי
 אנודות. וכמה יהיה אנודה אחת. אשר יהיו כל
 מעשיהם לתכלית לעשות רצונך בלבב שלם. כי בזמן
 שהם עושים לתשלוש שבר. או מיראת העונש. אם
 כי ישתחפו במעשיהם. אך תכליתם יפריד אותם.
 כי זה ישים תכליתו חיוו וחיי בניו. וזה ישים
 תכליתו כבוד וגדולה. וזה יעשה לתשלוש גמול
 גמחי. ע"כ לא נוכל לקרוא אותם אנודה אחת.
 אכן אם תכליתם. ומטרת כל פעולותיהם. אך
 למטן רצונו ואז יחפשו לעשות גם לפנים משה"ד.
 (וכמו שבארתי במ"א אשר רצונו כל מקום נקרא
 לפנים משה"ד) ואז יקראו אנודה אחת. כמו
 שידענו גם עתה ישארתן לפניך. ואינו תלוי
 באחר. עזו. כמ"ס תענו ידך (תהלים פ"ט) דינא
 רפיא. וגבורה בימינך. כמ"ס תרוס ימינך

(פּוּרְתַת יוֹסֵף) א

זבֵּכָן צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ. וַיִּשְׂרִים יַעֲלוּזוּ. וַחֲסִידִים בְּרָגָה
 יִגִּילוּ. וְעוֹלָתָה תִקְפֹּץ פִּיהָ. וְכָל הַרְשָׁעָה בְּלָה פִעֲשׂוֹן
 תִּבְלָה. כִּי תַעֲבִיר. מִמִּשְׁלַת זָרוֹן. מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ. עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
 כְּבוֹדְךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קִדְשֶׁךָ. בְּכַתוּב בְּדַבְרֵי
 קִדְשֶׁךָ. יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם. אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן. קְדוֹר וְדוֹר הַלְלוּנִיהָ:
 קְדוֹשׁ אַתָּה. וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. וְאִין אֱלֹהִים מִבְּלַעְדֶּיךָ. בְּכַתוּב.
 וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט. וְהֵאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ. הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ:

אַתָּה בְּחִרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אֲהַבָּתָּ אוֹתָנוּ. וּרְצִיתָ
 בָּנוּ. וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַדְּשׁוֹנוֹת. וְקִבֵּשְׁתָּנוּ
 בְּמִצּוֹתֶיךָ. וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּבָנוּ לְעִבּוֹדְתֶךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
 וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

כשהל"ה במולאי שנת חומרים ותורדיענו קודם ותתן לנו

וְתוֹדִיעֵנו יְיָ אֱלֹהֵינוּ. אֵת מִשְׁפָּטֵי צִדְקָה. וְתִלְמַדְנוּ לַעֲשׂוֹת בְּהֵם חֲקֵי רְצוֹנְךָ.
 וְתִתֵּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. מִשְׁפָּטִים יִשְׂרָיִם. וְתוֹרוֹת אֱמֶת. הַקִּים וּמִצּוֹת
 טוֹבִים. וְתִנְחַלְנוּ זְמַנֵּי שִׁשּׁוֹן. וּמִוַּעְדֵי קִדְשׁ. וְחֲגֵי נְדָבָה. וְתוֹרֵי שִׁשּׁוֹן קִדְשֵׁת
 שְׁפָת. וּכְבוֹד מוֹעֵד. וְחֲגִיגַת הַרְגֵל. וְתִבְדֵּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ. בֵּין קִדְשׁ לְחֹוֹל. בֵּין
 אֹזֶר לְחֻשֶׁךְ. בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים. בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי. לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה. בֵּין
 קִדְשֵׁת שְׁפָת לְקִדְשֵׁת יוֹם טוֹב הַבְּהֻלָּה. וְאֵת יוֹם הַשְּׁבִיעִי. מִשְׁשֵׁת יְמֵי
 הַמַּעֲשֵׂה קִבְשֵׁת. הַבְּהֻלָּה וְקִבְשֵׁת אֵת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשֶׁתְךָ:

והתן

פּוֹרַת יוֹסֵף

עושים פול לימות המשיח. כעשן תבלה. כמ"ט
 כלו כעשן כלו (תהלים ל"ו). כי העביר ממשלת
 זרון. היינו כמ"ט מקור הזון והרשע:
 קדוש אתה ונורא שמך. עניני הקב"ה הוא
 נעלם מלד עצמו ומתגלה מלד מעשיו. וזהו
 קדוש ונעלם מלד עצמותך. שהוראת קדוש מורה
 על ההכדל וההפרש. ונורא שמך מלד פעולתך
 ששמותיו של הקב"ה המה פעולותיו. ואין אלוה
 סבלעריך, כמ"ט ומכלעדי אין אלוהים (ישעי' מ"ד):

זבֵּכָן צְדִיקִים. היינו העושים כמלות התורה.
 יראו כל אלה האמור למעלה וישמחו.
 כמ"ט ישמח לזיק כי חזה נקם (תהלים נ"ח).
 וישירים שענודתם ישר לנש ה'. ולא לשום תועלתם
 יעלוזו. אשר מראים שמחתם כפועל. אשר הוא
 הוראת שורש עלו. וחסידים שעושים הכל לפניו
 מסוב"ה. ברגה יגילו. כמ"ט וחסידך רנן ירננו
 (תהלים קל"ג). ועולתה תקפץ פיה. כמ"ט
 ועולתה קפלה פיה (איוב ה'), פי' שלא יהיו רשעים

והִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשנת השבת הנה
 וְאֶת יוֹם) הַזְּכוּרֹן הַזֶּה. יוֹם (לשנת זכרון) תְּרוּעָה (לשנת בְּאַהֲבָה)
 מִקְרָא קֹדֶשׁ זָכָר לִיצִיאַת מִצְרַיִם :

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ . יַעֲלֶה וְיִבֵּא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע
 וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר וְיִזְכְּרֵנוּ וְיִפְקֹדֵנוּ . וְזָכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ . וְזָכְרוֹן
 מִשִּׁית בֶּן יוֹד עֲבָדְךָ . וְזָכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קֹדְשְׁךָ . וְזָכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ
 בֵּית יִשְׂרָאֵל לִפְנֶיךָ . לְפִלִּיטָה לְטוֹבָה לְחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים
 וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַזְּכוּרֹן הַזֶּה . וְזָכְרֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה . וְיִפְקֹדֵנוּ
 בּוֹ לְבִרְכָה . וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים . וּבְדָבָר יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים
 חוּם וְחֶנּוּן . וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ . כִּי אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ
 חֲנוּן וְרַחוּם אַתָּה :

א"מ יסודר לנו אל הכתי ונתרווח על חילול שמו הגדול בין העו"ג ויתשוב בזה"ל עד מתי יסיה שמך הגדול מחיל
 בין העו"ג עובדי ען ואכן שבחוקים בנו עם קדוש ואזכרים איש אלוהים יקומו וישורוכם לך מלך על כל כו' :

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ . מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם (כָּלּוֹ) בְּכַבֹּדְךָ .
 וְהַנְּשִׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בְּיַקְרָךְ . וְהוֹפֵעַ בְּהַר גֹּאֲוֹן עֲוֹן .
 עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אֲרֶצְךָ . וַיֵּדַע כָּר פְּעוּל . כִּי אַתָּה פְּעַלְתָּ .
 וַיְבִין כָּל יִצּוֹר . כִּי אַתָּה יִצְרְתָּ . וַיֹּאמֶר כָּל אִשָּׁר נִשְׁמָה בְּאָפוֹ .
 יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מְלֹךְ . וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה : (לשנת אֱלֹהֵינוּ
 וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רָצָה בְּמִנוּחָתָנוּ) קֹדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ . וְתֵן חֶלְקֵנוּ

פִּירוּשׁ וּכְוֹנוֹת פְּשׁוּטוֹת בתורתך

ביקוד . כחשך כמ"ש מה יקר חסדך אלוהים * : וישבי חבל ארצך . כלומר כשמופיע בדין וזכר כי היא ארצך
 ותלוינה בדין ותתחול להם . כמ"ש ר' ע"ה ארץ וגו' אומתי כשנשאת עון עמך : כל אשר נשאת באפני
 כלומר אפי' כשנשאת שאין בהם מלות כי אם כשנשאת כנאפש (אנוכיהם) : ומלכותו בכל משלה . פמשל' בשירת
 כים כשם כנאון מוהר"ר אר"ו וז"ל לחלק בין מלך למושל . ופס"ד יש לשמש לשי עניות דמתי גם כן ככונס שאו ימליכו

(* נאלתי מחכם א' : אחזי לא יחא כשניעותא . והשכתי : הנה לבן זה כעתקתי מספר אבורהם
 כאשר רשמתי בכוף הענין . ודעתי נראה לפע"ד כי הנה תיבת יקר נמלא לפעמים כיו"ד שואית כמו וכל הנשים
 יתנו יקר לנפליהן וזה אינו לה"ק אלא תרגום של כבוד כדאמר רב נחמן בר יצחק כחם' מנלה דק ס' ע"א יו"ש .
 וכל מקום נתלמד נקרא כבוד יקרא . ומענין זה הוא ביאור לאל אשר שבת וכו' שבת יקר וגדולה וכו'
 והוא שם המקרא וזכר כפ"ע . וטוב לפנות ממנו נושא . וכמו בטובל לומר ד"ת הכבוד נאה לתכמים כמו כן נוכל
 לומר היקר נאה לתכמים והיינו כך ואולם עוד נמלא תיבת יקר כלה קמוזה כמו מה יקר חסדך וגו' וכדומה וסוף
 חומר מחובר ויתורגם כנ"ל שהייער וכן התואר הזה לא נוכל לזכרו כפ"ע אלא נעשהו דוקא בשוא לנושא . ד"ת
 כהכ הוא יקר . בתכמים המה יקרים וכדומה . ולכן לא היה יחא לאנוכיהם לפרש כנאן ביקודך מענין כדאשון
 שהרי כבר אמר מלך על כל העולם כלו בנודך . ואיך יאמר אח"כ עוד ענין כבוד בלבן תרגום . ובע"כ שהוא
 מענין שטי וכלו אמר הכה כמדתי היקרה . ותיבת כמדתי שהוא הנושא חסר כמאמר . והוא הפירוש ביקודך .
 כטווגה הוא כחסדך . כי היא המדה היקרה כמ"ש מה יקר חסדך וגו' וע' כס' תשובה מאהכס ח"א ס"י ק"ל

(שירת יוקף)

בְּתוֹרַתְךָ. שִׁבְעֵנו מִטּוֹבָךָ. וְשִׁמְחֵנוּ בִּישׁוּעָתְךָ. (לשבת והגהילתנו
 יי אלהינו. בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן. שִׁפְתֵי קְדוֹשֶׁךָ. וְיִנְחוּנוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל. מִקְדָּשֵׁי שְׁמֹךָ):
 וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת. כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת. וּדְבַרְךָ
 אֱמֶת. וְקִים לְעַד: בְּרוּךְ אַתָּה יי. מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. מִקְדָּשֵׁי
 (לשבת השֶׁשֶׁת ו) יִשְׂרָאֵל. וַיּוֹם הַזְּכוּרֹן:

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. וּבְתַפְלָתָם. וְהִשֵּׁב אֶת הָעֲבוּדָה.
 לְדַבֵּיר בִּיתְךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וְתַפְלָתָם בְּאַהֲבָה תִּקַּבֵּל בְּרָצוֹן. וְהִתִּי
 לְרָצוֹן. תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

וְתַחֲנוּנֵה עֵינֵינוּ. בְּשׁוֹכְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמְּחַזֵּיר שְׂבִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

<p>מִזְמֵר רַבִּינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָהּ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצֵרֵנוּ יוֹצֵר בְּרִאשִׁית בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְרוֹשׁ עַל שְׁהַחֲיֵינוּ וְנִקְוֵנוּ כִּן הַחֲנִינוּ וְחַקִּימֵנוּ וְהַאֲסוּף גְּלוּתֵנוּ לְהַצְרוֹת קְדוֹשֶׁךָ לְשִׁמְר חַקִּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וְלַעֲבֹדָה כְּלָבֵב שְׁלֵם עַל שְׂאֵנְחֵנוּ מוֹדִים לָךְ. בְּרוּךְ אַתָּה הַמְּחַזֵּיר עֲרֵב וּבִקֵּר וְצַהֲרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. וְהַמְּחַזֵּר כִּי לֹא תָמוּ חַסְדֶיךָ מִעוֹלָם קִינֵנוּ עִמָּךְ:</p>	<p>מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָהּ הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר חַיִּינוּ. מִיָּגוֹן יִשְׁעֵנוּ. אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נֹדֵד לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ. עַל חַיִּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל נְשִׁמּוֹתֵינוּ הַמְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נְשִׁיךָ שֶׁכָּבֵל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נְפְלֵאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁכָּבֵל עִת. עֲרֵב וּבִקֵּר וְצַהֲרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. וְהַמְּחַזֵּר כִּי לֹא תָמוּ חַסְדֶיךָ מִעוֹלָם קִינֵנוּ עִמָּךְ:</p>
---	---

וְעַל כָּלֵם. יִתְפָּרֵךְ. וְיִתְרוֹמַם. שְׁמֶךָ מְלַכְנוּ. תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

וּכְתוּב לְחַיִּים טוֹבִים. כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ:

וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ אֶת שְׁמֶךָ בְּאַמֶּת. הָאֵל יִשְׁעֵתְנוּ
 וְעִזְרוֹתֵנוּ סֵלָה: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ. וְלָךְ נִפְאֵה לְהוֹדוֹת:

ל"ח"ג ברכת בהנים :

שְׁלֹם שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עֲלֵינוּ. וְעַל כָּל
 יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. בְּרַכְנוּ אֲבִינוּ כְּלָנוּ בְּאֶחָד בְּאוֹר פְּנֵיךָ. כִּי

באוור

פירוש וכוונות פשוטות

פליסס ה' וגם יאמרו ויכירו או כי גם עתה מלכותו עכ"פ מכלה נכס : ודברך אמת וקום לעד . הטעם שתיקנו
 לומר כן כחתימה וכתפילה ובקירום היום מפני שאמר במדרש תהלים לעולם ה' דברך לנצח כשמים לדור ודור
 אמונתך וכתיב במדיה לשמטעך עמדו היום . אמר דוד לפני הקב"ה דברך שבכנת לאדם כהאשין לדני ולזכות
 כיום זה בניו . לדור ודור תכין אמונתך כהס כו' ולכך תקנו לומר שיקיים דברו (אנו דרכה). וי"מ לצי באמתנו
 למעלה מלך על כל העולם כו' ע"ז אנו אומרים ודברך אמת וקום לעד . שהנחתנו כך בעתידת הגאולה כח"ס
 והיתה לה' המלוכה וכתיב אז אהסוך אל עמיס שעה כדורה לקרוא כלם כסס ה' וגו' כרי בהנצחתנו לכך אנו
 מנקשים ביאמת אותה כנעמה . כי דברך אמת וקום לעד . והוא שחומצין מלך על כל הארץ (כס כסס בעל
 הממרת המועדות) :

בְּאֵזֶר פְּנִיךָ נִתְּתָה לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים. וְאַהֲבַת חֶסֶד.
וְצַדִּיקָה וּבְרָכָה וּרְחֻמִּים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת
עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָר עֵת וּבְכָל שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ:

בְּסִפְּר חַיִּים. בְּרָכָה וְשָׁלוֹם. וּפְרִנָּסָה טוֹבָה. נִזְכָּר וְנִפְתָּב
לְפָנֶיךָ. אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. לְחַיִּים טוֹבִים
וְלְשָׁלוֹם: בְּרוּךְ אַתָּה יי עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

יְהוּוּ לְרַצוֹן אֲפָרִי פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְנוֹאֲלִי: אֱלֹהֵי נַצְרוּ וְכוּ

למנחה ולמעריב

שָׁלוֹם רַב. עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. תְּשִׁים לְעוֹלָם. כִּי אַתָּה הוּא מְלֶכֶךְ. אֲדוֹן
לְכָל הַשָּׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ. לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. בְּכָל עֵת
וּבְכָל שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ: בְּסֵפֶר

הוא אמת אבל לא בנוסח הנכונה. רק אחד התפלה
כשנספס ואומר טובה שלום כמחמתו יאמר עושה השלום
לדמו ככל אל חלילה לנוסח נוסח הנכונה עכ"ל.
וכתובים איתא כי בשלום גימטריא ספריאל וכן עושה
גימטריא ספריאל והוא נוסח וכותב כל בני אדם
כספר החיים כעשרת ימי תשובה:

ו"ל ש"ס האכנונים משנים מר"ה עד יו"כ ומסיומן
עושה כשלוש. וכתבו בעלי הסודות טעם החתימה
עושה שלום גימטריא ספריאל הוא אחד משנים
שמות של כשטרון גימטריא הסוד והרחמים כו' אבל
הספרדים אינם מניחים נוסח הנכונה מכל ימות השנה.
וחלילה לנוסח מאחר שלא נחלף זה בתלמוד ובפוסקים
כמו שה"ק המלך המשפט. והכמו שכתבו בעלי הסודות

אֱלֹהֵי נַצְרוּ לְשׁוּנֵי מַרְעַ וּשְׁפָתֵי כַדְבָר מְרֻמָּה וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי-תַדוּם
וְנַפְשֵׁי בַּעֲפָר לְכָל תְּהוֹמָה. פִּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּךָ
נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רַעְיָה כִּיהְרָה הַפֶּר עֲצָתָם וְקַלְקַל מַחֲשֵׁבָתָם:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי שלא תעלה קנאת אדם עלי ולא קנאתי על אחרים ושלא
אכעוס היום ושלא אביעוסך ותצילני מוצר הרע ותן בלבי הכנעה וענוה. כלכנו ואלהינו יחד
שכך בעולמך בנה עירך יסוד ביתך ושכלל היכלך וקבץ קבוץ גלויות וסרה צאנך ושמת עירך:

עֲשֵׂה לִמְעַן שְׁמִיךָ. עֲשֵׂה לִמְעַן יְמִינְךָ. עֲשֵׂה לִמְעַן קְדֻשָּׁתְךָ. עֲשֵׂה לִמְעַן
תּוֹרָתְךָ. לִמְעַן יִחַלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעֲנֵנִי: יְהוּוּ לְרַצוֹן אֲפָרִי פִי
וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְנוֹאֲלִי: עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֵׂה שָׁלוֹם
עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאֲמָרוּ אָמֵן:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שיוקנה בית המקדש בסתרה כמקומו ותן
חלקנו בתורתך: ושם נעברך ביראה בימי עולם וקשנים קרמוניות: וערכה ליהוה
מנחת יהודה וירושלם בימי עולם וקשנים קרמוניות:

אם חל בכנת מחיל ש"ן ויכולו. ואומר מן אבות. הסלך הקדוש. וחומס ככל שנת לנד. וא"ל ב"ם:
ואמר ק"ג וסופים ליעלא ככל הקדושים עד מולאי יו"כ. קידוש על הכוס ואומר שהחינו עלינו. ק"י:

איתא ככתבים וכל הספרים מלאים מוס טיוב לומר אחד תפלת הפעולה קודם קדים כתיב לילות ר"ס
ויו"כ ככ"ג או כהיותו כתיב קודם ק"י. הגבר לדוד מוזמר תחלה כתיב של יום ויחיון ככל השנה
סויות נוס התקדויות או ש"כ כנו"ל קמ"ן וְגו' או ש"ל כנו"ל כנו"ל כנו"ל וְגו' וקרא שם הפעולה וטיוב שלא
יחבר מונותיו כל השנה:

טובנין א (פירת יוקף)

ויסדר שולחנו ויחלל וישמח כי הוא יו"ט. ואנשי מעשה טובגין לטבול תפוח מתוק כדכס בטטרת ליל ראשון של ר"ה חזק המזל ולנכר עליו מקודם בורא פרי העץ. ובשכ"ג משלשל אס יבדק על תפוח או על כדכס לק כשניל ספק זה נהגו לאטל המזל אס כדכס והתפוח יחד ויאמר אח"כ:

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּחַדְּשׁ עֲלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוֹקָה:

וכן טובגין לאכול כל מיני מתוקה. וכתב פני"ק י"ט מי שטובגין בלא לאטל כראש השנה שום דבר חמוץ ואילו לימוזי פכ"ל:

ויש אוכלים רמונים ואומרים יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתרבה וכוחינו כרטון:

קודם אור הכוכב יטבול א"ע במקוה עברה. כי ספרת כנוף היא פנויה נפלאה לטהרת כנפש. כראש השנה משכימים לבית הכנסת שהוא יום א' המתחמם השכמות וסומא אברהם מהסופי תיבות מהמופדים: (א) כושעאל רכא (ב) תשע' כאב (ג) יו"כ (ה) ר"ה (ס) סורי. מלאתי: בתפלה שמרית יזכה האדם מאוד שלא יאמר הפסוקי דזמרה ושמת כמסירות כדי שיגיע לומר השיעט של יזר עם הליבור כי טוב יותר לומר פסוקי דזמרה ושמת ממתן וזכונה עומה מלומר פסוקי עם הליבור. אך את זה ראוי לזכור מאוד להתחיל תפלת העמידה עם הכיבור ככל המועדים וכש"כ ברי"ה וחק א"י יאריך בתפלת העמידה כמה שעות אחר שסיימו הכיבור תפלת מקרי נמי מתפלל עם הכיבור. ויש"ה:

אחר מורת התפלה יכין לבו לאוריד דמעות בתפלת (אבינו מלכנו) בתפלה זו היא גדולה ונפלאה דוגמת תפלת י"ח ור"ע נעשה בתפלה זו פ"כ לריך לכיין בה מאוד:

אבינו מלכנו עשה למען הרגוים כו' ראוי לקבל פ"ע מיתת סקילה על קידוש השם:

אבינו מלכנו עשה למען טובחים יקבל על עצמו מסירת נפש של הרג:

אבינו מלכנו עשה למען באי באש כו' יקבל על עצמו מסירת נפש ברשע והיך (כוונת מסירת נפש כמקומות אלו כא"מ ראוי לאדם לכיין בכל עת אצירת א"מ אפי' בכל ימות השנה). דעת האר"י ו"ל שלא לומר אבינו מלכנו חסאנו ברי"ה. והאומרים אותו יכין אבינו מלכנו חסאנו לפניך אכינו מלכנו אבותינו חטאו לפניך. א"מ אין לנו כו'. אבל את אין לנו מלך הלך אתה לפיך אבינו מלכנו עשה עצמו למען שפך שיקרא עליו:

אחר כך ק"ש. אכ"מ. יאחד לקנות עלייה קודם ר"ס לפנות לתורם ברי"ה ושיקר המזה דווקא לקנות אותה בדימים ולא כהנס כמואר כוונה"ק בכמה מקומות. מוזיאין ב' ס"ח כשעת פתיחת הארון טובגין פ"ס האר"י ו"ל לומר י"ג מדות ג"פ. רנש"פ. שבע ישראל. על הכל. אכ ברתמים. וישוד. כס"ח א' קורין כפ' וירא. וזה' פקד ה' גברי עד ימים רבים. ובשבת ו' גברי. מניה ס"ח על שבלחן ואומר ח"ק על שיהן. מנביה וגולל וקורא כביש למשפיר בפי' פנתם ובתורם כשביעי. ומפטרין כמזולל א' ויבי איש אחד כו' עד קרן משיחו. וכברכת ההשערה יאמר ודברך אמת: אס הוא שבת אומרים יקום סורקן. מ"ש. וכשיש מילה שלין בתחלת וחר"כ תקיפת סופר:

רבש"ע מה שאומרים ברי"ה ויו"כ כשעת סוללת ס"ח תמלא לעיל אל תפלת חול:

גם טובגים לאטל ראש ככש או חיל זכר לעקדת יצחק עוד טעם לומר נהיה לראש ולא לזנב ומטעם זה אף אס אין ראש ככש יש לאטל ראש אחר. כשאוכל ראש יאמר (ישי רצון שנהיה לראש ולא לזנב): גם טובגים לאטל דגים ואין לבטל כחומץ. והעיקר ככל הדברים שיזכור האדם ויהפזר בתשובה ויתפלל על הדבר כמ"ש בסלי"ה פק'. גם להכיל עניים על שולחנו וישלח משות לפניים ולאכזימים כדכתיב אכלו משמנים כו' ושלחו מנות לאין נכון לו. וכימים האלו אין ראוי לאטל ולשתות יותר מדיח אלא פחות מן השיעור וישכ באימה וכיראס ולא ישת דעתו מהדין כי ימי ר"ה אינם נקראים ימי שמחה כמנואר כוונה"ק פ' אמור (דף ל"ב פ"א) אחר רבי יוסדה בולבו מועדין מקראי קודש קריין כבו אבל נפקי ר"ה ויו"כ דלא אשתכח כבו דהוות דהא אינון דינא כוו עכ"ל: איתא בכתבים טוב לקרות על שולחן ליל ר"ה מסכת ר"ה וסס ארבעה פרקים נגד ד' אותיות כו"ה כו'. עוד שם ולפנ"ד שמעתי כי ד' פרקים של ר"ה נגד ד' אותיות ארבי לכן לריך לכיין קודם מיס האריות ברי"ה בקריאתה פכ"ל:

כסיום ברכה"ו אומר:

הַרְחֵמֵן הוּא יַחַדְּשׁ עֲלֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:

יאמר קודם השנה ד' מוזמרים הראשונים בתהלים ככוונה עומה כי גם ככל השנה נכון לאומרים כי הם מסוגלים שלא יטול לודי קרי ר"ל וזה גם ברי"ה ומטעם זה יזכר מאוד כשעודת לילה מאכילה מרובה וכיחוד מדגים ונכר שכן בלא יכא יודי קרי. ויחלל משע דג לכבוד י"ט. ומכבר שומן יאמר לגמרי ממנו ואכל דבר המכיל לודי קרי ר"ל. ובלילה סוה יבשים עצמו מד"ת קודם שכינתו ושכע ילין כל יפקד רע שאס יכשרהו ח"ו כבודות השות יוערך להתפנות ימי ר"ה כל יתנו: כתב הסנה"ק אל יתש מעתה כליל ראש השנה ובשכ"ג כתב כי כלינות אלא אס כן היתה עבילת המזה שלא היתה יכולה לטבול קודם אז חייב לקיים עונתה. אך לא יתבט עם אשתו שתוק וקולת ראש. ויחוד יטבול בשחרית. וסג' ר' יעקב"ן כתב ו"ל יש מתמזרים לגזור פרישות ד"א ב"ע כגדול סוה שפקדו בו העקרות כדלקניות ולא ידעתי מ"ל גם כדברי האר"י ו"ל לא מלאש עכ"ל:

איתא בכתבים ובס"י שבליל ר"ה יזכר לקום לגמלת שתקן הזות של תקון לאס ולפסיק אחר כך בתורם עד אור הטוקר. כי למה יגרע ליל זה משאר לילות

דרך דיני תקיעת שופר החיים (א) לריך לתקוע מעומד ואין לסמוך על שיש דבר שאס יעל אותו דבר יפול אבל הליבור יכולין ליבש (ערת יוסף)

לתקוע להוליא אותה אבל אינו רשאי לברך להוליא
בברכה אם הוא ילא כבר רק האשה חנך בעלמה
והוא יתקע לה (ס) ואין לתקוע לאשה רק אחר
יציאת בהכ"נ: (ג) סומא חייב בהקיעת שופר ויכול
להוליא אחרים ידי חובתו ואם היה מוחזק לתקוע
וסלקוהו מחמת שחששו לסכנת רי"ו דס"ל כר"י
דסומא פטור ממזות אם אין בקי כמוהו ויולין
להזור למנות אותו להיות חוקע ולכתחלה אין לסלקו
אף שמאל בקי כמוהו (מ"א ס): (ד) המתעסק
בתקיעת שופר להתלמד לא ילא וכן השומע
מן המתעסק אף שכוון ללאת לא ילא (ס):
(ה) נחבין השומע ללאת ולא נחבין התקוע להוליא
או להיפך לא ילא ו"ה (ס): (ו) גליה ציבור שתוקע
להוליא כל הציבור ושמע אחד אחורי בהכ"נ התקיעות
וכוון לבו ללאת ילא אף שהש"ך א"י להוליא זה שומע
שם אשכ"כ ילא כי הש"ך דעתו להוליא לכל מי
שישמע תקיעתו ובלבד שלא יעמוד רחוק מבהכ"נ
כ"כ שאפשר שלא ישמע קול שופר רק קול הברה
(סימן תקפ"ו וסימן תקפ"ט):

סדר התקיעות.

(א) תקיעות דמיושב שלשה פעמים תשר"ת ושלשה
פעמים תש"ת ושלשה פעמים תר"ת (סימן
תק"ז): (ב) שיעור תקיעות של תשר"ת צריך להיות
כשיעור שברים ותרועה והיינו י"ח כחות כל שהיא
ובדיעבד אם לא עשה התקיעה של תשר"ת רק
כשיעור תשעה כחות כל שהיא ילא אבל אם עשה
פחות מהשעה כחות לא ילא (ס): (ג) שברים של
תשר"ת לכתחלה לא יעשה יותר מג' שברים ואם
עשה הרבה שברים בדיעבד כשר ולא יאריך בשבר
אחד יותר מג' כחות דהיינו שבכל השברים לא יהיו
רק ט' כחות ובדיעבד אם האריך בשבר אחד של
תשר"ת עד י"ח כחות כשר אבל אם האריך עד י"ח
לא ילא שכבר נעשה תקיעה (א"ר) אבל אם לא
האריך בתקיעה של תשר"ת כשיעור ח"י כחות
ובשבר האריך לא ילא אליבא דכ"ע אף בדיעבד
(ס): (ד) תקיעה של תש"ת לכל הפחות צריך
לעשותה כשיעור ט' כחות ואם לא עשה כן אפילו
בדיעבד לא ילא ובשבר מהשברים של תש"ת אם
האריך כשיעור ט' כחות אפילו בדיעבד לא ילא
(מ"א ס): (ה) תקיעה של תר"ת צריך לכתחלה
לעשותה כשיעור ט' כחות ואם לא עשה בדיעבד
רק אפילו כשיעור ג' כחות כשר (ס): (ו) התרועה
של כל הסדרים צריך לעשותה לא פחות מע' כחות
ובדיעבד אם עשאה כשיעור ג' כחות כשר (ס):
(ז) הלשה שברים צריך לעשותם בנשימה אחת
ובדיעבד ילא אפילו עשה כב' נשימות (ס):
(ח) ג' שברים ותרועה דתשר"ת עושים בשתי
נשימות רק שלא יעשה ביניהם כדי נשימה והמקריא
צריך להקרות לו כפעם אחת שברים תרועה כדי
שלא

לישב בתקיעות דמיושב אבל בתקיעות של סדר
הברכות לריבין הציבור גם כן לעמוד אבל בדיעבד
אם תקע מיושב ילא (מ"א סימן תקפ"ה) ונוהגין
לתקוע התקיעות שקודם התפלה על הכימה:
(ב) קודם שיתקע יברך אהבמ"ו לשמוע קול שופר
(ולא יאמר בקול שופר כי היכי דלא לישמע שהוא
זיית קול שופר) ויברך שההיינו ואין חילוק בין
אם מברך לעצמו או שכבר ילא ומברך להוליא אחרים
כגון אנשים שאינן ודעין לברך בעצמן אפ"ה מברך
שתי ברכות אלו אבל אם הוקע להוליא אנשים שודעין
בעצמן לברך והתקע בעצמו ילא כבר השומע יברך
שתי ברכות אלו (ס) וכן ביום שני בתקיעת שופר
אומר שתי ברכות אלו לשמוע קול שופר ושההיינו
ונכון שילבש בגד חדש בתקיעת שופר ביום שני:
(ג) עוב לתקוע בלד ימין אם אפשר ולא בשמאל
מטום דבשמאל התפילין מנינין ולכן אומר שמינה
תפילין בימיו צריך לתקע בשמאלו וגם מטום
דכתיב והשטן עומד על ימינו (ס"א מ"א) וצריך
לכבות השופר בשעת ברכה (א"ר ס) ויהפוך פי
השופר למעלה בשעת תקיעה (ס): (ד) אם בירך
חוקע אחד ולא היה יכול לתקוע יכול אחר לתקוע
על סמך ברכה שבירך הראשון וכן אם התחיל לתקוע
ולא יכול להשלים וכן אפילו ד' וה' יכולין לתקוע
על סמך ברכה שבירך הראשון כיון ששמעו הברכה
אבל אם התקוע הב' בא לבהכ"נ אחר שבירך הראשון
ולא שמע הברכה מהראשון אם לא ילא השני ידי
חובתו יכול לתקוע בברכה ואם ילא השני י"ח יתקע
בלא ברכה כיון שהציבור כבר שמעו הברכה
מהראשון (ס"ו ו"ר): (ה) בתקיעות של סדר
התפלה יתקע החר ולא הש"ך כדי שלא יתכלל ואם
הוא מובטח ביהזור לתפלתו רשאי לתקוע אפילו
יש סס אחר שיכול לתקוע ולכן האידנא שמתפללין
מתוך הסידור אף שיש אחר שיכול לתקוע רשאי
הש"ך בעצמו לתקוע וכ"ש בתקיעות דמיושב שיכול
הש"ך לתקוע בעצמו אף שיש סס אחר (ס) אבל
אם ר' לש"ך להיות מקריא בתקיעות של הסדרים
שאסור להפסיק: (ו) ונוהגין להקרות לפני התקוע
מלה במלה כל סדר התקיעות דמיושב וכל סדר
הברכות כדי שלא יעשה (ס) וגם נוהגין שמהלקין
התקיעות של סדר הברכות לכמה חוקעין ואין
להחיות בהם כדי לכתוב המזות (ט"ז ס): (ז) פעם
אחת לא היו יכולין להקרות והפך התקוע השופר
זקרא לתוכו ויהי נועם ואזכר וכלו לתקוע (מהרי"ל
במ"א):

פי הם הראויין לתקיעת שופר.

(א) כל מי שאינו מחויב בדבר אינו מוליא אחרים
ידי חובתו (סימן תקפ"ט): (ב) אשה פטורה
מתקיעת שופר מטום דהוי מ"ע שהו"ג ואע"פ
שאמרה יכולה לתקוע וכן אחר אף שיגא כבר יכול
(פירת ייבשה)

שלא יפסיק התקוע בינתיים כדי נשימה (ס):

דיני טעות בתקיעות.

(א) אם טעה בתשר"ת ואחר שתקע ב' שברים טעה ולא תקע השבר הג' והתחיל להריע בין אם נזכר באמצע התרועה קודם שתקע ג' כחות בין אם לא נזכר עד אחר שמר התרועה לריך לחזור ולתקוע ב' שברים ותרועה בנשימה אחת אבל תקיעה ראשונה לא הפסיד, וכן אם טעה בתשר"ת וקודם שהתחיל השברים תקע תרועה לא הפסיד תקיעה ראשונה וא"ל לחזור ולתקוע תשר"ת מחדש (סימן תקצ"א"ר דלא כט"ו): (ב) אם טעה בתשר"ת ואחר שתקע ב' שברים התחיל להריע או קודם שהתחיל לתקוע השברים התחיל להריע אפילו נזכר באמצע תרועה הפסיד גם תקיעה ראשונה ולריך לתקוע תשר"ת מחדש (ס): (ג) אם טעה בתשר"ת וקודם שהריע ג' כחות כשיעור התרועה התחיל שברים או קודם שהתחיל התרועה תקע השברים אפילו לא תקע אלא שבר אחד הפסיד התקיעה ראשונה ולריך לתקוע מחדש (ס): (ד) ואם טעה ותקע שני שברים זה אחר זה או ב' תקיעות זה אחר זה אם לא הפסיק ביניהם כשתיקה היו כאחד ויאל ואם הפסיק ביניהם כשתיקה היו הפסק והפסיד גם התקיעה ראשונה ולריך לתקוע מחדש הסדר שעומד בה (ס) מ"א) ואם התחיל לתקוע תקיעה אחרונה מהסדר ואין קולו עולה יספה ומתחיל לתקוע שנית נחשבת הכל לתקיעה אחת ולא היו הפסק (מ"א ס): (ה) ואם טעה ותקע גם תקיעה אחרונה מן הסדר ונזכר שטעה בהסדר אותה תקיעה אחרונה עולה כשכיל תקיעה ראשונה והוקע הסדר שטעה בו מחדש חוק מתקיעה ראשונה (מ"א ס): (ו) אם טעה בתקיעות דמיושב בתשר"ת אחד ובאר תשר"ת עשה כהנין ולא נזכר עד שהתחיל לתקוע תשר"ת או תשר"ת גומר הסימן כולו ואח"כ תוקע התשר"ת שטעה (מ"א ס): (ז) בכל זה אין הילוק בין תקיעות דמיושב ובין התקיעות שעל סדר הכרכות אבל התקיעות שתוקעין אחר התפלה אין בכך כלום (מ"א ס):

עד סוף התקיעות דמיושב או בן הכרכה עד סוף התקיעות דמיושב אסור להפסיק אפי' בתפלות לכן לא יאמר הי"ר הנדפס במחזורים בין התקיעות דמיושב רק יבהרר בלבו ואל יוציא בפיו או שיאמר הי"ר בסוף התקיעות דמיושב ואם הפסיק בין התקיעות אפילו נשימה שאין לורך כלל א"ל לחזור ולכרך אבל אם הפסיק בין הכרכה לתחלת התקיעה שלא משנין התקיעות אפילו משנין התפלה לריך לחזור ולכרך ואם משנין התקיעות הפסיק כגון שאמר הבא שופר לתקוע או שאמר לשכשך השופר שא"י לתקוע א"ל לחזור ולכרך (סימן תקצ"ב):

דיני שלטול השופר.

(א) ר"ה שחל בשבת שאין תוקעין בו אסור ללטול השופר אם לא לנורך גוט ומקומו (סימן תקפ"ח): (ב) ר"ה שחל בחול לאחר שתוקעין אסור לתקוע בהנחם ואפילו רולה להתלמד ביום ראשון כדי שיתקע ביום ב' אסור אבל ללטול השופר אחר שתקע מותר וכן לולב מיהר ללטול אף אחר שכבר יאל בו לפי בראייו עוד לאנשים אחרים שלא יאלו עדיין ואף כה"ש מותרים ביום ראשון שמי ששכח ביום ראשון עד כה"ש לריך לתקוע כה"ש וכן לטול לילב כה"ש (א"ר סימן תקצ"ו ופ"מ במ"ז ס) וכן קטן אף שהגיע לחינוך מותרים לומר לו לתקוע כל היום כדי שיתחנך (סימן תקצ"ו): (ג) בע"ז האריך בשאלה בר"ה שחל להיות ביום ה' ו' ולא בא להם שופר עד אחר שהתפללו של שבת מעב"י והתיר לתקוע בלא ברכה (סימן תמ"ר):

פרטי דיני שופר.

(א) שופר של ר"ה אין מחללין עליו יום טוב ואפילו בדבר שיש בו משום שבות כיצד היה השופר בראש האילין או מעבר הכנה ואין לו שופר אלא הוא אינו עולה באילין ואינו שם על פני המים כדי להביאו וע"י פו"ג מותר דהוי שבות דשבות ובמקום מזה לא גזרו (סימן תקפ"ו): (ב) דיני אמירה לעו"ג מחוץ לתחום או מחוץ ל"כ מילין בין בשבת בין ביו"ט דינו כמו בלולב ונחבאר שם בה' לולב כל פרטי דינים: (ג) יכול ליתן מים או שאר משקין בשופר ב"ס כדי לנחמו (ס):

דיני הפסק בין ברכה לתקיעות.

(א) בין התקוע ובין הניבור לא יסיהו בין הכרכה

סדר תקיעות וברכות שופר

חז"ל לתקוע תשר"ת ג' פעמים. תשר"ת ג' פעמים. תשר"ת ג' פעמים. תשר"ת ג' פעמים. וסימן לדבר יום תרועה יהי"ה לכן גימטריא תלחין הוי: התחיל לתקוע ולא יוכל להשלים, ישלים אחר ממקום שפסק ראשון. ואפילו ג' או ד' או ז' די להם בכרכה שכרך ראשון ותקיעות שתקעו עלו להם. ואפילו

חייב כל אדם מישראל לשמוע בר"ה חשפה קולות. שלשה סדרים של שלש שלש. שהן שלש תרועות וכל אחת פשוטה לפניו ופשוטה לאחוריה. תרועה זו האמורה כחורה נסתפק לנו אם היא היללה והיינו בנימות דקות. או נסות שהן שברים. או אם הם שניהם יחד. לפיכך לאלף ידי כל ספק הנריכו (שו"ת יוסף)

התוקע והשומע כל אחד לררך לכוון לקיים מ"ע שכתוב בתורה יום תרועה יהיה. ויוציא בשפתיו ליקבה"ו וכו' הריני מוכן לקיים מצוה שצונו בוראנו לתקוע בשופר (השומע אומר לשמוע קול שופר) היום הזה כמו שכתוב בתורה יום תרועה יהיה לכם.

תקיעת שופר לריכה להיות בעמידה. אחד השומע ואחד המשמיע בעמידה. י"א שטוב לתקוע בלד ימין וכן המנהג וי"א דשמאל עדיפא. הלכך אין להקפיד כל כך. יהפוך פי השופר למעלה. וקודם שתוקע מכרך הברכה בקול רם:

מזוכר קודם הברכה נס ללמדו לליל ראש השנה:

רעיא בהיטנא

בחדש השני באחד לחודש וגו'. פקודא (מ"ב) דא לתקוע שופר כר"ה. דהוא יומא דדינא דעלמא כמה דלוקומנא. וזא לוקומס. דכתיב תקעו כחודש שופר ככסה ליום חטאי. וזא לתמר. דהאי חיוב יומא דסיכרא לתכסי ביה. וקאים עלמא דדינא. כגון דהוא מקטרגא חטי וכו' וזעל פתחא על מלכא. אחר דדינא שריא לתכנס דינא על עלמא וזי תימא איך אחייבב ליה רבו להכחא מקטרגא לתפסא ולתכנס דינא. אלא ודאי כידא דהאי מקטרגא שוי קב"ה לתכנס דינא על כל עלמא וזי ליה יומא ידיפא לתכנס קמיה כל דינא דעלמא. דהא קב"ה עמיד ליה וזי ליה קמיה למחוי דחילו דקב"ה סלקא ובריח על כלא. ודא דא וזאלהיס עשה שירלו מלפניו. מאי עשה עשה להאי מקטרגא. וחתקין ליה קמיה למחוי סיפא שניא על כל עלמא. וכל דא כגון דידחלון קמיה קב"ה כלא. ודא חיובו כשירא לתכנס חובי בני נבא. ותכנס דינא. ותפס בני נבא וקטיל לון. וזאלתי לון כלא. כחא דנפיק מן דינא. כגוונא דהכחא ממונס כ"ד דלתחא. דלחטיב ליה רבו לאדכרא קמי בני דינא. פלוגי עמיד כך. ודא שופר ככנס על כך. ולתכנס עמיה דינא. ותנא רבו לחטיבב להכחא ממונס כ"ד. לאזעל על בני דינא פתחא עד דיגזרון דינא על כל מה דלחוי תכנס. ולית רבו לית דין לדחיי ליה כגון כי אי ס' אורכ משפט. ואיכו כתי דעלמא יתקייס כדינא. ולמנדס דלית דין וזית דיין. כהאי גוונא שוי קב"ה קמיה להאי. דלחוי תכנס דינא קמי מלכא על כל בני עלמא ונכסי יומא אחייבב ליה רבו להכחא פתחא דמלכא וסיכרא אחתסי לגו. עד דיתגזר דינא על כל בני עלמא. ואע"ג דדא אחגליא קמי קב"ה לא כתי אלא כדינא. כלא כגוונא חדא עילא ותחא. אחקין כרסייא דדינא ככאי יומא וסנטיירא אחא תכנס דינא על כל עובדי בני עלמא. כל חד וחד כפוס ארמיו. וכפוס מה דפנד ופסדין אחיין ופסדי על כל עובדי בני עלמא. וכפוס ככל עמא. דלית לון מושבנא. דקא אזלי ומשטי ככל עלמא. ותמא כל עובדי בני עלמא ווי לאיטן דלא משגיחין ולא מסתכלין בעובדין דהא לגבייסו קיימין אלון פסדי מלכא. ומשגיחין ותמא כל מה דאיטן פסדין וקאמרי דהא איטן סלקי ונכסי קמי מלכא. וזאי ככשירא קאים קמי מלכא ותכנס דינא. פלוגי פטר דינא. פלוגי פטר כך. וזא פטר סכדי. ועד דקודשא כריך כול לא שאיל לון לית לון רבו לסכדא. כדון איטן סכדי פסדווא וכלא אכתיב קמי מלכא כפתקא. כתי מלכא אית חד סילכא. סילכא דא מלא אכא

ואפילו לא יוכל לתקוע כלל השומע תחתיו תוקע על סמך ברכות הראשון. ובלבד שהיו סס התוקעים האחרונים נשטע ברכה ותקיעה ושמעו. אבל אם לא שמע הברכה לררך לכוון לעלמו. וא"ל לכוון בקול רם שהכבוד כבר ילאו י"ה בברכה. ואם נא כחלמא התקיעות והזכר להסלים התקיעות שפסק בהן הראשון לררך להזכר לראש התקיעות או לאומן שהפסיד אם שמע מקצתן והלך לחוןאזכחמאע. בד"א כשלא ילא עדיין י"ה. אבל מי שכבר ילא ונא להוציא הניצור לעולם אינו מתחיל אלא ממקום שפסק ראשון:

התקיעה שופר לריכה כוונת שומע ומשמיע. לפיכך

נכון לומר קודם הקיעת שופר מאמר זה

וזה ר

ברדש השביעי באחד לתרש. רבי יצחק פתח תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו זכאין איגון ישראל דקב"ה קריב לון לגביה מן כל אומין עוי"ג ואחרעי בהו וזאתה רחיקא קריב לון לגביה הה"ד ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר ה' אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם לאתחאה' דהא מאחר רחיקא אחרעי בהו וקריב לון לגביה. וכתיב ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו'. הני קראי אית לאסתכלא בהו וכי כל ישראל לא הוו ידעי דא וכ"ש יהושע אלא אורייתא כולא פתח וגליא כמה דשמא קדישא פתח וגליא בגין דאורייתא כולא שמא קדישא היא וע"ד איהו פתח וגליא אי ישראל ויהושע הוו ידעי אמאי כתיב כה אמר ה' אלא ודאי פתיבא דמלה טיבו כגו עביר קב"ה בישראל דאחרעי בהו באבהתא ועביר לון רחיקא קדישא עילאה ליקריה ואפיק לון כגו נהרא עילאה יקרא קדישא כוונתא דכל כוונתא בגין דיהעטר בהו הה"ד כה אמר ה' בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם הנהר הוא נהר דאשתמירע ואהירע. מעולם מאי קא בעי הכא אלא לאחואה חכמתא מעבר הנהר מעולם אלא הווא נהר עולם איקרי ועל דא בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם לאחואה טיבו וקשום דעביר קוב"ה לישראל. ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר מאי קא מיירי אלא אברהם לא אתרבך ביה כההוא נהר כמו יצחק אתרבך ביה כשטריה לאתחקא. הא חוי הווא נהר אע"ג דלאו איהו דינא דינא נפקין כשטריה ואתחקפו ביה. וכד יצחק אתחקא כבניו (בריוני) כדון עילאין ותחאין מסתכין דינא ונורסיא דדינא אתחקין ומלכא קדישא יתיב על כורסיא דדינא ודאין עלמא כדון תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו זכאין איגון ישראל דידעין לסלקא כורסיא דדינא ולתקנא כורסיא דרחמי ובסה בשופר. ר' אבא הוה יתיב קמיה דר"ש א"ל ואי זכאין מניאין שילגא על האי שופר מאי קא מיירי ועד כען לא אתישבנא ביה א"ל ודאי האי הוא בירא דמלה דישאל בעיין כיוסא דדינא שופר ולא קרן בגין דקרן האאתירע באן אתר איהו ולאחריבא דינא עלמא אכל הא הנינן במלין ועכוברא בעינן לאחואה ולאחערא מלין פתסינן תא חוי כך האי שופר עילאה דנהירו דכלא ביה אסתלק ולא נהיר לבנין כדון דינא אתעודו וכרסין אתחקקו לבי דינא ודא שופר אילו (פורת יוסף) דיצחק

קודם תקיעת שופר

דיצחק אקרו חוקשיה דיצחק חושבחה דאכחן
 כד אסחלק החוא שופר גדול דלא ינאק לננין
 כדון יצחק אמתק (אימתקן) לריגא בעלמא וכד
 אהער ההוא שופר ובני נשא חייבין כחמאהון
 בעיני לנגרא קול שופר סתתא וההוא קרא סליק
 לעילא כדון אהער שופרא אהרא ואהער חסמי
 ואסחלק דינא ובעינא לאחזאה עוברא בשופר
 לאהער א שופרא אהרא ודאפקא כהאי שופר
 לתתא אינין קלין לאחזאה רבל אינון קלין דלעילא
 כלילן כולהו כהאי שופר עילאה . ובהני קלין
 יהבין ישראל חזקא לרחמי סתתא ואהער שופר
 גדול לעילא ועד בעינא לזמנא שופר ולכוונא ביה
 דביה כלילן קלין ובנין לאהער א שופרא אהרא
 ולסריא קלין בשופר :

סדרא קרמאה קרא נפיק וסחטער לעילא סליק
 רקיעין ואחבקע בת סורי רמאי וטטי לבני
 דאברהם ושריא כרשיה ואחטער ואהער הוא
 ואהקן לכורסיא :

ובספרא דאגרתא הנינן בשעתא דההוא קלא
 קרמאה אהער ואחטער אברהם ואהקן
 לכורסיא סרין עליה אבא ואמא אדהבי סלקא
 תניינא תקימא לתברא חוקשי רגיוין ודאי :

סדרא תניינא ההוא קלא הברא בתקופי וכדון
 סלקין וכל רגיון דיוהערין (ס"א דאהערין) קמי'
 אהברו עד דסליק לאתריה דיצחק כיון דיצחק אהער
 וחסי לאברהם סתקן לכורסיא לקיימא קמי' כדון
 אחבשיה וחבר הוקא קשיא ובהאי בעי כאן דתקע
 לכוינא לבא ורעותא בנין לתברא חילא והוקפא
 דינא קשיא הדר אשיי העצ ודעי תרועה ודעי
 תרועה ודאי :

סדרא תליתאה קלא נפיק וסליק ובקע כל אינון
 רקיעין ורחמי סחערין וטטי ההוא קלא
 לרישיה דיעקב ויעקב אהער וחסי לאברהם סתתא
 בנימא אהרא כדון אהידן תרווייהו ביה ביצחק דא
 סהאי סטרא ודא סהאי סטרא ולא יכלין חוקמי
 לנפא לבר והני תלתא סרין כולהו סטרא חד :
 סדרא אהרא קלא נפיק סרין ונטל לאברהם
 סתתריה ונגיד ליה לתתא לאתר דחוקשיהון
 דיצחק שרין וקיסין ליה לאברהם בניויהו :

סדרא תניינא נפיק קלא הברא לא תקימא
 בקרמאה לא חלשש ההוא קלא דתקע לא
 דהאי קלא לאו איהו לגבי יצחק בקרמיתא דתמן
 חוקמא תקימא שריא אלא לגבי אינון דלתתא
 סתתן דינא דאינון רסן יתיר וכלהו חסאן לאברהם
 לגבייהו ואחבשין קמיה . אדהבי :

סדרא תליתאה קרא נפיק וסליק ואחטער ברישא
 דיעקב ונגיד ליה לתתא לההוא אתר דאינון
 גבדאין שרין וקאיין לקבלייהו אברהם סהאי סטרא
 ויעקב סהאי סטרא ואינון באמצעותא כדון אחבשין
 בלהו וסחככין (וסחכחין) באתרייהו והני כלתו
 סדרא אהרא לון ראתריהו ולישבא

סדרא אהרא לון ראתריהו ולישבא
 (ס"א ולישרא) בניויהו ליצחק סמלקרמינ
 בנין דהאי בעי לישרא ליה באתריה ולא יפוק
 בתוקמי לבר כדון דינין כולהו אהבשין ורחמי
 אהערו על דא בעי לכוונא לבא ורעותא בהני קלין
 לסהרר בתויבואקמי סאריהון . כדון כד ישראל
 סתקין וסדרין קלין כדאק יאות בשופרא דא ברעותא
 דלבא אהרר וההוא שופר עילאה וכד אהרר סטטרא
 ליה ליעקב ואמתקתא על כלא לכא וכורסיא אהרא
 רמיו וכדון חידו אשחכט ככולא חקב"ה סרתם על
 עלמא . זכאה תלקיהון דישראל רדעין לנגרא

אבא חזרא . ויהי אבא מתגלגל כפלק (סריס בגלגל
 ענול) ולחסי כרמינן ויהי לא ספיק בשלמינן . לנו יהי
 סיקלא אית סיקלא אחרת מילא חזקא אומתא דלא ספיק
 לעלמינן . חרין סופרין קיימינן חזקא קמי מילא . כשעתא
 דדינא סהדין כל סהדיקמי מילא חרין סהדין (סופרין)
 געין סהדו ספקא דאבא חזקא וכתיבי עליה כהדו אבא
 חזקא וכדון מילא אמתין דינא עד זמנא דיופא דילמא
 כין כך וכין כך יודרון כהבוסה אי יסדרון סתקין מתקדעין
 ופי לאו מילא יתיב וכל אינון דני זכותא קיימי קמי
 כדווא קס וכדיו פלגי ככד כך מילן יוליק עליה זכות
 פי אית מילן דילויק עליה זכות יאות ופי לאו סה אמתק
 לספשיא וכלא ידע קב"ה אחי אשערין לכל דא אלא
 בנין דלא יפא סערה דמותא לגבי עילא אלא לאחזאה
 דכלל עידי דאחר קאס ויחא קמי מילן דאחזויב מן
 דינא ופי תימא מילן סה אמתק לרמינן ופי' למילן
 דלא ידע מילן דכשי לאסתכלא יביתא כמה דאיהו כאלגיל
 וידע כמה דאיהו כסתרא דפא כלא כנוונא חדא כל מה
 דפקיד קב"ה כרמא כלא חזקא כנוונא דלעילא . וימא
 דר"ה חזקא יומא דדינא ומלא יתיב ככרסיא דדינא .
 סטטרא קמי' וחסי סתתא דלמלא ותבע דינא ופי' ופי'
 דקב"ה רחמי ליה לדינא כדאי כי אפי אובס משפט
 גלת רחמי דכתי ליתיו דדינא וסעטתא דסוטריה קס
 למעטין מילן עליהו פקיד לתקע כשופר בנין לאסתרא
 רחמי סתתא לעילא . כהדו סופר כפלק סהדו קלא
 כלילא לבא ורעותא ויחא אסתקיד מייבו קלא חדא .
 ואחטער קלא אהרא לעילא כד סהדו קלא אהער מעילא
 ותתא כדון כל סעטת דקא טעין סהדו סקטגרא
 מתעכבי . כיומא דר"ה נפיק יוליק בלתוהו וקרי
 לעשו לאסתתא ליה כהבשין דכל פלמא כל חד כסוס
 ארמיס דפא כההוא סתתא וחבשין טעיו מילוח .
 דנפיק מיניס מילן דאחטער אפי' כרין ואסתקס וכסיכ
 על עכסיס דדינא וקרי לעשו ואחר ונדע לי יד ועשה לי
 מעטמיס וסגיפא לי ודיקקא אהרא אל יפק כדא רחמי
 דנפא כדא רחמיא לאסתקס לה מימא דליתכרי עלמא
 וספיקתא ליה לאסתרא איהו בליטין מעטמיס דליה .
 ויעקב אהער סתתא ומתלגס בליתין ונעוהין וסקול
 קול יעקב כההוא שופר דקא סליק אהער יעקב לגביה
 ואהקריב כסדיס . ויבס לו ויאלל . ואסתליל דא כדא .
 כיון דאסתליל כסדיס . ויבא לו יין . דא יין דמטרא
 יין דהוא חדו דלכא כוא דעלמא דלתי כדון יומא אה
 ריה כדון דלתיין דסלקין ויכרביין ויכרבי כה רגווא
 וחדו לבא וכלא איהו רחמי . כיון דאיהו אסתליל ניעקב
 כל אינון חרין וחקסין ורגוין דהו זמינן אסתכרו ולא
 אסתכרו חמן . וישראל נפקין מן דינא כהדו וככדכאן .
 ויהי אף ילא ילא יעקב מאת פני יוליק אהיו כיומא דא
 כהדו וככדכאן עלילין ופשו כא מילדו . טעין טעטין
 מטונדי דעלמא . ויעב גס כוא מעטמיס . חדו ליבניה
 למעטין סעטתא . אחרין ססדי . ויבא לאינו ויאלל יקוס
 אפי יעקב כדויו . ויאלל כמה סוכדין כיצין דכל עלמא
 דקא אסתכא . ויחיד יוליק חדס גדולה עד מאוד דפא
 לא יביל לאסתכא כמללא דיעקב דאיהו כהדו . ויאלל
 מי אסור כוא סקד ליד כגמס לעלין ונעוהין . ויאלל
 מלכ סטרא תרא ואכרעה גס כדון יבס . כשעט עכו
 אה דכרי (יוליק) אהיו ויאלל לפקס ונו' . דחמי דפא
 לידו לא סוס כלוס , מד נגהר דאחר ליה סנה משמי
 סלקד יבס ונו' . חרין חקסין ואכלוסין דאחר עטין
 ט"ג . ודא קשא ליה מלא . ויטוס עכו אה יעקב .
 למיל אסתכרי ולקטגרא ליה חדו יעקב אזיל בליטין
 ויזין דכין ר"ה לוס כספוסים עיק לאסתכא מיניס חב
 כתיכחאל . שוי גרמי כשעטתא עד דלתי כ"ס וי"ס .
 כדון ידעי ויאלל . דשבו כא ופשו אהקס מילוח אפי .
 סנוה מקטגרי ומיטין לקטגרא לון . מיד ויאלל יעקב מאד
 (זורת יוסף)

סדר תקיעת שופר

הגבור והנרא עתשלה לי כל המלאכים שההודים המשרתים הנאמנים בשליחותם והחפצים לזכות אח עמך ישראל המלאך הגדול פצפציה פציה המטונה להוציא זכיותיהן של ישראל בעת שתוקעין עמך ישראל בשופר ואת המלאך הגדול תשבש המלאך המטונה להשמיע זכיותיהן של ישראל להבעית את השטן בהקיעתם ואת המלאכים הגדולים הדרניאל המטונים על התקיעה הפעלים את תקיעתנו לפני כסא כבודך ואת המלאך שמשאל המטונה על התרועה ואת המלאך תרסמאל (תוסטאל) המטונה על אשרית להיות מווסטם בשליחותם להעלות תקיעתנו לפני המרכבת ולפי כסא כבודך ותמלא על עמך רחמים ותסכהל באפרו של יצחק אבינו הצבור על גבי הסוכה ותתנהג עם בניך בסרת הרחמים ותכנס להם לפנים מסורת הדין וזכור היום עקירת יצחק לורעי כי אתה אל סלך נאמן וזוכר הכרית ברוך אתה וזכר הכרית :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיכבשו רחביך את כעסך ויגולו רחביך על מדותיך ותרחם על בניך ותתפוך להם על ידי תקיעותיהם מסדרת הדין למדת הרחמים והזכור להם זכות שלשת אבות ויהיו הם חקוקים ככסא על סדר תולדותם אברהם בראש יצחק כנגדו יעקב בינתיים ואל יעקב כל חטא ועון ותכנס להם לפנים מסורת הדין ותראני לפניך ותרחם עלי אמן :

קודם תקיעת שופר יאמר אלו הפסוקים בקול רם והוא מנהג לפת תוכ"כ :

מן המצור קראתי יה ענני במרחב יה :

ויאמר ששה פסוקים אלו ער"ת קרע ששמן :

קולי שמעתי . אל תעלים אונק לרחתי לשועתי :

ראש דברך אמת . ולעולם כל משפט צדקה :

ערוב עבדך לטוב . אל יעשקוני זדים :

שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב :

טוב טעם ודעת לפדני . פי במצותיך האמנותי :

נדבות פי רצה נא יי . ומשפטך לפדני .

ואח"כ יאמר זה :

יהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי אלהי המשפט שבזכות אלו השמות הוציאין סרית אל נא קרב השועת מצפיר אנקתם . פתורך סר תוציאם במאסר פסתם . פדה סוים פחה סימים יסינך מצמים פספסים . דלה יוקשים וקבץ נמיצים ססוך יה מוסלנים דיונסים . שתהיה עתה עת רצון לפניך ותקדע ברחמיך הרבים ותסריך הגדולים כל המפכים אשר הם כביילים בינך ובין עמך ישראל . עד היום הזה והעבר מלפניך כל המשיטנים והמקטרגים על עמך ישראל . סתום פי שטן ואל ישמין עלינו כי איך תליות עינונו ארוסוך אלהי המלך אלהי המשפט שובע קול הרועת עמו ישראל ברחמים :

אלהיו בכלמות וענבו עליו כמה לזות ורעות וקל אותם בלחנה וחסה להבלים את נפשו . תקיעה אחרונה זכות יעקב מע"ה וסר רחמים פועים והמלא סדין בין ג' מדות כל רחמים כדי שיסיה כטש ביניהם ולא יסיה לו כח לקטרג . זאת היא טונס קלסר ודי כוס . פכ"ל סדר כוס :

בזאת התקיעות הכללות לריך לטון לקיים מ"ט ככתוב בתורה יום תרועה יהיה לכם וריך לכוין שומע ומשמיע ויזיל ככתוב לשיקב"ה כו' הריני מוכן וכוונתן לקיים ס"ע שצונו הבורא ית"ש לתקוע בשופר . כשומע אותך לשכנע קול שופר כמו ככתוב בתורה יום תרועה יהיה לכם : זיל כדכ"י עיני כוסר לריך רוחב כל ונתח רוח לטון לכל פטונים כרמוזים בו אכל כל אדם לריך לטון כענין זה . כשהוא שומע תקיעה ראשונה יפלה על לבו זכות אברהם אבינו ע"ה ונאותו ירחם קנ"ה עליו להזיל לאור משפטו . בשכרים יפלה על לבו זכות יצחק אע"ה כשקד על גבי מזוכת לדעתו ולרעות . תרועה יפלה על לבו זכות דוד המלך ע"ה שש סיות סיהס גדול ולידי לא היה עבודה :

כזב כיוס"ה בכלתקיע' שיבאע מהתקוע יתכונ כחשכתו כש"ע כוס"ל : אני סקיים כשמיעת תקיעה זו מצוה עשה שצוני הברוא יתברך שמו וכונתי לתת לו יתברך שמו נחת חנה בזה : ויהיו מאד בלא יסית לא סתוקע ולא כליגור בין תקיעות דשופר לתקיעות דשופר :

ויאמר קודם פסוק זה עולה אלהים בקרועה יהיה בקול שופר : ואח"כ יברך

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם . אשר קדשנו במצותיו וצונו לשמוע קול שופר :

(סרת יוסף)

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. שהחיינו וקיימנו והגייענו לזמן הזה:

קשרק בניסטריא שר והוה שם של שר שרשיה נקרא והוא מעלה את (הקשרק):

יהי רצון סלפניך שהקיעת השית שאנחנו תוקעים היום שתעשה עמךה כמנה על יד המטונה שרשיה להיות עולה ויושב בראש אלהי העזאות ונעשה עמנו אות לטובה:

תקיעה. תרועה. תקיעה:

תקיעה. תרועה. תקיעה:

תקיעה. תרועה. תקיעה גדולה:

קשרק בניסטריא אליהו הנביא זכור לטוב והוא מעלה (קשרק) ובניסטריא ישעיה"ה כך שמו של שר הפנים ממטרין:

סך כל סטומיטין דגלגיס קלות אלו כס (רע) תרומיטין נכטל כח כע דלי"ר דע"ג וסכתת זכ"ל ויתפלל:

ובכן יהי רצון סלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שייעלו אלו הפלאים היוצאים סן השופר וסן התקיעה וסן השברים וסן התרועה וסן חשרית וסן השית וסן הר"ת לפני כסא כבודך ויקליצו טוב בעינינו לכפר על כל חטאינו:

תקיעה. שברים תרועה. תקיעה:

תקיעה. שברים תרועה. תקיעה:

תקיעה. שברים תרועה. תקיעה:

שב. ויתודע נלח ומצומד בין סתומין ולא יבטיח קולו כי אסור להזכיר תעליו כר"ה בקול רם ונלח מותר וכוא דוקא בין בתקיעות כי אלו כסנ מתסככ ודכרי וידוין טולין למעלס פ"ה אהלעות קול שופר ולא יס קטרוב פליו אלו. ואחר סתקיעות יתפלל זה סיקובל:

קשרק בניסטריא סרכת והוא מעלה את ספרכת למעלה והוא שם של הק"ה:

יהי רצון סלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שהקיעת קשרק שאנחנו תוקעים היום תבא סהקמת על יד המטונה סרטיאל קשם שקבלת על יד אלקה דל וישוע שר הפנים ושר סט"ס והקלא עלינו ברחמים. ברוך אתה בעל הרחמים:

תקיעה. שברים. תקיעה:

תקיעה. שברים. תקיעה:

תקיעה. שברים. תקיעה:

שב. ויתודע בין סתקיעות על כל תעליו ונלח בין סתומין וככל ויתפלל סל סת"ת:

ואחר סתקיעות יתפלל סתחבל סתלחו:

אשרי העם יודעי תרועה. יי באור פניך יהלכון:

בשמה יגילון כל היום ובצדקתך ירומו:

כי תפארת עזמו אתה וברצונך תרום קרננו:

אשרי יושבי ביתך עיר יהללך סלה: אשרי וכו':

ואומרים יהללו ומחזירין ס"ת להיכל והס"ן אומר ח"ק ועומדין להתפלל חפלת מוסף:

נה"ש דיני וזפלת מוסף דה"ח

(א) ח"ה פסוקי מוסף ר"ת אלו לומדים מלמד מלג סתוד ומנחתה ועולת סתמיד כו' הכי סעירים לכפר ט' ונריך לומר כשני ימים סל ר"כ ואת מוספי יוס סזכרון וחס אחר ואת מוסף ילא כיון שאתר מלמד מולת סתודש ט' ואומר ג"כ ושי סעירים לכפר ט' (סס): (ב) לריך לומר וסקידת ילחק לזרעו סל יסקכ (סז) מוסר (ס"ו סס): (ג) יחיד סתתפלל מוסף לא יתפלל כג' שעות ראשונות על היום (סס):

חפלת מוסף יתפלל ככל סכוונת סכטוארים כתפלת סרכית וסחרית וכתפלת סמוספין סל כגלים וכודלי מוסף סל זה יוס כדיו כגדול וכטרא רליו לסורר ח"פ אל סככי כיתר עוו וככל סוסס סל ומפני תעליו וכיתוד ככניט מלכנו נלס ככוד כו' רליו לסורר פלמו אל סככיס ממש עד שלא יסאר ט כח לככות על חילול שמו סנדול פתח כגלות בין סע"ג. ויסאר סשנח סנדול סל פלניו לככת ככוונת וכס"פ עד מלוד כי תקטו חשבי כס"ג לומר סכח זה כאלמס סתפלס כככיל סשרי סע"ג קטקטיס פליו סס ק' כמרוס מה כתתו אלו סאלו וע"כ מקדימין אנתו וטותניס סכח זה כמסאר לכראמו וס"ה (פירת יוסף)

ואומרים יהללו ומחזירין ס"ת להיכל והס"ן אומר ח"ק ועומדין להתפלל חפלת מוסף:

תפלת מוסף לראש השנה

אנו סותמים את פי סוקרטנים מעלינו : ויזהר מאד לומר פסוקי מלכות וזכרונות ובוטלות ככוונה עומה וצמתון גדול ונזקקוהו כחינות הוטב. הניטו ואלו כמ"ש בגמ' דל"ס דף ל"ד פ"ב אמר רבה אמר הק"ה אחרו לפני עב"ה מלכות שתמלכוני עליכם וזכרונות כדי שיבא לפני זכרונכם לעובדה וכמה כבוסר. הנה עיניכם הרוואות בני' הכל שגזרם לאוט ית' בוס הטווי על האדם כדי שימליך ית"ש עליו כעת אמירת הפסוקים וליך בוס לא יבוש אם מוליא חסיו ותשפתיו לכד הססוקי מלכות ואינו מכון כשהשכחו להמליך אותו עליו. ואינו נתון כשהשכחו סוד"ש להסוכר ית"ש על שבת והכדיל אותו מכל הפנים לחלקו ולגורלו סק' אוי לאוחס בושה. וכודאי לא ילא י"ח לכן יטוין כשאוחר פסוק ה' ימלך לעולם ועד כוונתו הכתובה אללו וקי יטוין ככל עבדה פסוקי מלכות. וכיתוד כפ' שמש יבראל :

ישאל אחת מג' דברים כשפה שחתן אומר עלת איה או עובר מופלג או כניס לדיקים או כשנת רוח סקודש. על עובר מופלג יאמר זה :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתתן לי ולב"ב ולכל הסמוכים על שולחני ביום הזה ובכל יום ויום סוונותינו בכבוד ובריות. בזכות שמך הגדול דיקרניסא (ס"א ניקוד זה דיקרניסא) חממתה על הפרנסה שתתן פרנסה לי ולכל בני ביתי ולכל הסמוכים על שולחני ומל הצריכני ליהי מחנת בשר ודם כי אם בשמך חגני ומאוצר סחנת חנם תכלכלני ותשמיעני אמן אמן סלה סלה סלה :

או על כשנת רוח סקודש יאמר זה :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתגזור עלי (פב"ם) גזירות טובות מלפני כסא כבודך ותן לי לב מבין לחשיג רוח הקודש :

או על כניס לדיקים יאמר זה :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שחנת לי בניס טובים וכשרים והגונים לעסיק בהורחך ובמצותך :

ויאמר יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שבתלמי וקבשתי שאלתי ובקשתי בשם יה : והנקודות מ"ו כמנין מלי פ"ב דר"י והכ' אותיות יה דליס מקום וכו' :

תפלת מוסף לראש השנה

למנחה פי שם יהוה אקרא הבו גדל לאלהינו :
אדני שפתי תפתח. ופי יגיד תהלתך :

פרוך אפה יהוה. אלהינו ואלהי אבותינו. אלהי אברהם. אלהי יצחק.
ואלהי יעקב. האל הגדול הגבור והנוראי אל עליון. גומל חסדים טובים. וקונה הכל. וזוכר חסדי אבות. ומביא גואל לבני בניהם. למצן שמו באהבה :

וזכרנו לחיים. מלך תפין בחיים. וכתבנו בספר החיים. למענך אלהים חיים :

מלך עזיר ומשיע ומגן : פרוך אפה יהוה כגן אברהם :
אפה גבור לעולם אדני. מביה מתים אפה. רב להושיע :

מכליל חיים בחדס. מחיה מתים ברחמים רבים. סומך נופלים. ורופא חולים. ומתיר אסורים. ומקים אמונתו לישני עפר : מי כמותך בעל גבורות. ומי דומה לך מלך סמית ומביה. ומצמיח ישועה :

מי כמותך אב הרחמים. זוכר יצוריו לחיים. ברחמים :
ונאמן אפה לתחיות מתים : פרוך אפה יהוה סמית המתים :

בכרחה וז' ימח מלוד על גולל קדומו ית"ש :

אתה קדוש. ושמך קדוש. וקדושים בכל יום. יהללוך פלה:

ובכן הן פחדך. יי אלהינו. על כל מעשיך. ואימתך על כל מה שבראת. וייראוך כל המעשים. וישתחוו לפניך כל הברואים. ויעשו כלם אנדה אחת. לעשות רצונך בלבב שלם. כמו שידענו. יי אלהינו. שהשלטן לפניך. עז בידך. וגבורה בימינך. ושמך גורא. על כל מה שבראת:

ובכן הן פבור יי לעמך. תהיה ליראיך. ותקנה טובה לדורשיך. ופתחון פה למיחלים לך. שמחה לארצך. וששון לעירך. וצמיחת קרן לדוד עבדך. ועריכת נר לבן ישי משיחך. במהרה בימינו :

ובכן צדיקים יראו וישמחו. וישרים יעלוזו. וחסידים פרנה יגילו. ועולתה תקפץ פיה. וכל הרשעה פלה פעשו תכלה. כי תעביר. ממשלת זרון. מן הארץ:

ותמלוך אתה יי לבהך. על כל מעשיך. בהר ציון משפן פבורך. ובירושלים עיר קדשך. פפתוב בךברי קדשך. ומלוך יי לעולם. אלהיך ציון. קדור ודור הללויה:

קדוש אתה. ונורא שמך. ואין אלה מבלעדך. פפתוב. ויגבה יי צבאות במשפט. והאל הקדוש נקדש בצדקה. ברוך אתה יי. המלך הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו. ורצית בנו. ורוממתנו מכל הדשונות. וקדשתנו

בְּמִצּוֹתֶיךָ. וְקִרְבָּתֵנוּ מִלִּבְנוּ לְעִבּוֹדֶתְךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וְהִתְקַן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם ^{(לשבת היששבת הזה}
^(ואת יום) הַזְּכוּרֹן הַזֶּה. יוֹם ^(לשבת זכרון) הַתְּרוּעָה ^(לשבת בְּאַהֲבָה)
מִקְרָא קָדֵשׁ זָכָר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

וּמִפְּנֵי הַטְּאִינוּ. גְּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ. וְנִתְרַחֲקֵנוּ מֵעַל
אֲדָמָתֵנוּ. וְאִין אֲנַחְנוּ יְכוּלִים. לַעֲשׂוֹת חֻבוֹתֵינוּ.
בְּבֵית בְּתוּרְתֶךָ. בְּבֵית הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ. שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ
עָלָיו. מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלַּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רְצוֹן
מִלְּפָנֶיךָ. יְיָ אֱלֹהֵינוּ. וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מֶלֶךְ רַחֲמָן.
שֶׁתִּשׁוּב. וְתִרְחַם עָלֵינוּ. וְעַל מִקְדָּשֶׁךָ. בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים.
וְתִבְנֶהוּ מִהֲרָה. וְתִגְדַּל כְּבוֹדוֹ: אָבִינוּ מִלִּבְנוּ. גְּלֵה כְבוֹד
מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מִהֲרָה. וְהוֹפֵעַ וְהַנְּשֵׂא עָלֵינוּ. לְעֵינֵי
כָּל חַי. וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם. וְנִפְּוֹצוֹתֵינוּ בְּיָם
מִיַּרְכְּתֵי אֶרֶץ: וְהִבְיֵאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרָנָה. וְלִירוּשָׁלַיִם
בֵּית מִקְדָּשֶׁךָ. בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ.
אֶת קְרִבְנוֹת חֻבוֹתֵינוּ. תְּמִידִים בְּסֻדְרָם. וּמוֹסְפִים
בְּהִלְכָתָם: וְאֶת מוֹסְפֵי ^(לשבת יום הששבת הזה ו) יוֹם הַזְּכוּרֹן
הַזֶּה. נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה. בְּמִצּוֹת רְצוֹנְךָ.
כְּמוֹ שֶׁתְּבַת עָלֵינוּ בְּתוּרְתֶךָ. עַל יְדֵי מִשָּׁה עֲבָדֶךָ.
מִפֵּי כְבוֹדְךָ. כְּאֲמוֹר:

^{לשבת}
וּבְיוֹם הַיִּשְׁבָּת. שְׁנֵי כַבָּשִׂים בְּגֵי שָׁנָה תְּמִימִים. וְשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים סֶלֶת. מִנְּהַה
בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן. וְנִסְכּוֹ: עֹלֹת שַׁבַּת בְּשִׁבְתּוֹ. עַל עוֹלַת הַתְּמִיד וְנִסְכָּה:
זֶה קֶרְבֵן שַׁבַּת וְקֶרְבֵן הַיּוֹם כְּאֲמוֹר:

וּבַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לַחֲדָשׁ מִקְרָא קָדֵשׁ יְהִי

לכם

(מורת יוסף)

לָכֶם כָּל מְלֹאכֶת עֲבוּדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם אֶחָדָה יִהְיֶה
לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עֹזְלָה לְרֵיחַ נִיחֻיחַ לִיהוָה פֶּר בֶּן בְּקָר
אֶחָד אֵיל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה הַמִּיָּמִם:

וּמִנְחָתָם וּנְסִיבָהֶם כַּמִּדְבָּר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים לֶפֶר. וּשְׁנַיִם עֶשְׂרִים לְאֵיל.
וְעֶשְׂרֹן לְכֶבֶשׂ. וְיָגֵן כַּנְּסֻכּוֹ. * וּשְׁנַיִם שְׁעִירִים לְכַפֵּר. וּשְׁנַיִם הַמִּידִים
כְּהֻלְכְּתָם: מִדְּבַר עֹלֶת הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ. וְעֹלֶת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ. וּנְסִיבָהֶם
כַּמִּשְׁפָּטָם. לְרֵיחַ נִיחֻיחַ אֲשֶׁה לְךָ:

לשבת

יִשְׁמַחוּ בַמְּלֻכּוֹתֶיךָ. שְׂמֵרֵי שֶׁבֶת וְקוֹרְאֵי עֹנֵג. עִם מְקַדְשֵׁי שְׁבִיעֵי. כָּלֵם
יִשְׁבְּעוּ וְיִתְעַנְּנוּ כַּמִּזְבֵּחַ. וּבִצְבִיעֵי. רִצְיֹת פּוֹ וְקִבְשָׁתוֹ. חֲכִידֵת יָמִים
אוֹתוֹ קָרְאֵת. זָכַר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

עֲלִינוּ לְשִׁבְחַת לְאֶרֶן הַכֹּל. לְתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית.
שְׁלֹא עֲשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאָרְצוֹת. * וְלֹא שָׁמְנוּ
כַּמִּשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה. שְׁלֹא שָׁם חָלַקְנוּ כֶּהֱם וְגוֹרְלָנוּ
כְּכָל הַמּוֹנֵם: וְאַנְחָנוּ בּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים.
לְפָנֶי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שֶׁהוּא
נוֹטֵה שָׁמַיִם. וְיוֹסֵד אֶרֶץ. וּמוֹשֵׁב יָקָרוֹ. בְּשָׁמַיִם מְפַעֵל.
וְשִׁבִינַת עֵזוֹ. בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד:
אֲמַת מַלְכֵנוּ אֲפָם זוֹלָתוֹ. כַּפְּתוֹב בְּתוֹרָתוֹ. וְיִדְעָת
הַיּוֹם. וְהַשְּׁבֵת אֵל לְבָבְךָ. כִּי יִי הוּא הָאֱלֹהִים. בְּשָׁמַיִם
מְפַעֵל. וְעַל הָאֶרֶץ מִבְּתַת אֵין עוֹד: * כִּשְׁמַת מִתּוֹן תּוֹרָה:

על פי מהר הקדוש צריך להיות ועל כן בואו וכו' הוא זכבאריו"ל:

וְעַל בֶּן נִקְוָה לָךְ. יִי אֱלֹהֵינוּ. לְרֵאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֵרַת עֹדֶךָ.

פּוֹרֵת יוֹסֵף

שְׁלֹא עֲשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת. לָקַח לִשְׁוֹן זֶה לְפִי
שְׁלֹא מִלֵּאנֵנוּ עֲשִׂיהַ שֶׁל הַקִּבְ"ה בְּשׂוֹם אֹמֶה
כִּי אִם בְּיִשְׂרָאֵל כַּמִּשְׁמַח יִשְׂרָאֵל נְעוּבֵיו. וְכַמִּשְׁ
הוּא עֶשֶׂךְ וַיְכּוֹנֵנְךָ. וְכַמִּשְׁ כִּה אִמֵּר ה' עוֹשֶׂךְ.
וְכַמִּשְׁ כִּי בּוֹטְלִיךְ עוֹשֶׂיךְ. שְׁלֹא שָׁם חָלַקְנוּ כֶּהֱם.

על כן נקוה לך. כמ"ש קוה קוימי ה' והוא

כאז

* גיא וישעיר לכפר

(פורת יוסף)

לְהַעבִיר גְּלוּלִים מִן הָאָרֶץ. וְהֶאֱלִילִים פְּרוֹת יִפְרֹתוֹן. לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי. וְכָל בְּנֵי בֶשֶׂר יִקְרְאוּ בְּשִׁמְךָ. לְהַפְנוֹת אֶרְצְךָ כָּל רְשָׁעֵי אֶרֶץ. יִבְרִיּוּ וַיִּדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תִבֵּר. כִּי לָךְ תִּכְרַע כָּל בָּרֶךְ. תִּשָּׁבַע כָּל לִשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. יִכְרְעוּ וַיִּפְּלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יִקָּר יִתְנוּ. וַיִּקְבְּלוּ כֹלָם. אֶת עוֹל מַלְכוּתְךָ. וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה. לְעוֹקְסֵם וְעַד. כִּי הַמַּלְכוּת שְׁלֶךָ הִיא. וְלְעוֹלָמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכִבוֹד. בְּפָתוֹב בְּתוֹרַתְךָ. יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעַד. וְנֶאֱמַר. לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב. וְלֹא רָאָה עֲמַל בְּיִשְׂרָאֵל. יְיָ

פּוֹרֵת יוֹסֵף

כמ"ש כי נשבעתי ולא מפי נדקה דבר ולא ישוב כי לי תכרע כל ברך. תשבע כל לשון (ישעיה מ"ה) היינו נשבע הקב"ה. אשר יקבל כל העמים תחת חמונת האמת. עד שכל ברך תכרע לי ולא לבד לפרקים, רק לי תשבע כל לשון שכלם יקבלו על עצמם נשבעה, לעבוד אותי ולא לאל אחר. לפניך ה' אלהינו יכרעו ויפלו. ולכבוד שמך יקר יתנו. שהיקר והכבוד תלוים זה בזה כמ"ש מאשר יקרת בעיני נכבדת. ויקבלו כלם את עול מלכותך. לשון חכמים הוא שאמרו גבי ק"ש וצריך לקבל עליו עול מלכות שמים. דהיינו להאמין בו ולא באחר ולעשות כל מצותיו. והמלוך עליהם מהרה לעולם ועד. כמ"ש ה' ימלוך לעולם ועד. כי המלכות שלך היא, כלומר פחה דומה בעיני רשעי הנוסים כאלו מלכות העולם אינה שלך. אבל כשתשפוך עליהם ועמך אז ידעו שהמלכות שלך היא, וכמ"ש יבאו ויכבדו עדי עד ויהפסו ויאבדו וידעו כי אתה ה' שמך לבדך עליון על כל הארץ. ולעולמי עד תמלוך בכבוד. כפל דבריו כדי להסמיק אותו לפסוק ה' ימלוך. לא הביט און ביעקב, און הוא מעשה רם שנעשה בפועל. ועמל הוא תכונות הנפש עת ישתוקק לעשות רם נגד עבשה. וזה בארתי כמה פעמים אשר נשם יעקב יכוננו ההמונים וכנס ישראל יכוננו גדולי האומה. והחילוק שבין ראייה להבטה. כי ראייה היא אך ראויית עין. והבטה הוא שימת הלב לדבר. ועש"ז יאמר אשר אלז יעקב אם כי יראה און, אך לא ישים לב לזה. כי עמי הארץ וזונות נעשות להם כסגנות. ואין חשים לב לענשם בעבור זה. ובישראל. אשר הם גדולי האומה. שהם לא יעשו און שהוא מעשה רע בפועל. אבל יצויר אללם עמל. היינו שיהטאו בהרפור הלז ובמחשבה שזה נקרא עמל, אך אחרי כי לא עשה פרי. ובאשר רק ההרפור כללד. ואינו יוצא

חזור למה שאמר למעלה. שלא שם חלקו בהם. כלומר לפי שהם קרבו לעבודתו. ובהר בנו. יותר מכל האומות. ע"כ אנו מקוים לישועתו. לראות מהרה בהפארת עורך. כמ"ש כי תפארת עוזומו אמה. כלומר שזכה לראות פני השכינה. ולראות בתפארת ביהמ"ק. שכתוב בו ובית תפארתו אפאר. להעביר גלולים מן הארץ. כמ"ש והיה ביום ההוא. נאם ה' לנאות אכרית את שמות העלזים מן הארץ ולא יוכרו עוד. וגם את הנביאים ואת רוח העומאה אטכיר מן הארץ (זכריה י"ג). והאלילים כרות יכרתון. כמ"ש והאלילים כליל יחלוף (ישעיה ב') וכתיב בתריה וגסגב ה' לבדו ביום ההוא. והוא שאמר כאן. לתקן עולם במלכות שדי. כלומר כיון שתכרת העומאה מן העולם, תחזור השכינה בכל העולם. ואז יהיה העולם מתוקן. והזכיר כאן שם שדי. עפ"י מאי דאיתא במדרש תנחומא. כשאמר משה ואמרנו לי מה שמו. מה אומר אליהם. אל הקב"ה משה שמי אתה מבקש לידע. לפי מעשי אני נקרא. כשאני דן את הבריות. אני נקרא אלהים. וכשאני עושה מלחמה ברשעים. אני נקרא לנאות. וכשאני תולה חטאיו של אדם. אני נקרא שדי. וכשאני יושב במדח רהמים. אני נקרא רחום. ולפי שבר"ה תולה חטאת האדם עד יום הכפורים. לראות אם ישוב, אמר כאן שם שדי. ובכאן הוא מדבר בענין הגאולה. ואם לא היה תולה להם לראות אם ישובו. לא היו ננאלים לעולם. וכל בני בשר יקראו בשמך, כמ"ש כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה. לקרא כלם בשם ה' לעבדו שם אהד (צפניה ג') וזהו לעתיד. להפנות אליך כל רשעי ארץ. כמ"ש ובאו עמים רבים. וגוים עמומים. לנפש את ה' לנאות בירושלים ולחלות את פני ה' (זכריה ח'). יבירו וידעו וגו' כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון. (פורת יוסף)

אֱלֹהֵינוּ עִמּוֹ . וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ : וְנֹאמֶר . וַיְהִי בַיּוֹם הַזֶּה בְּהַתְּאֵסֵף רֵאשִׁי עִם . יַחַד שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל : וּבְדַבְרֵי קִדְשֶׁךָ כְּתוּב לֵאמֹר . כִּי לִי הַמְּלוּכָה . וּמוֹשֵׁל בְּגוֹיִם : וְנֹאמֶר יְיָ מֶלֶךְ . גְּאוֹת לְבַשׁ . לְבַשׁ יְיָ עֵז הַתְּאֹזֵר . אֵף תִּכּוֹן תִּבְל . כֹּל תְּמוֹט : וְנֹאמֶר . שָׂאוּ שְׁעָרִים רֵאשִׁיכֶם . וְהִנְשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם . וַיָּבֹאוּ מִקֶּדֶ הַכְּבוֹד : מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד . יְיָ עֻזּוֹ וְגִבּוֹר . יְיָ גִבּוֹר מִלְחָמָה : שָׂאוּ שְׁעָרִים רֵאשִׁיכֶם . וּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם . וַיָּבֹאוּ מִקֶּדֶ הַכְּבוֹד : מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד . יְיָ צְבָאוֹת . הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סֵלָה : וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים . כְּתוּב לֵאמֹר . כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְנֹאמְרוּ . יְיָ צְבָאוֹת . אֲנִי רֵאשׁוֹן . וְאֲנִי אַחֲרוֹן . וּמִכְּלַעֲדֵי אֵין אֱלֹהִים : וְנֹאמֶר . וְעַל מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן . לְשֹׁפֵט אֶת הַר עֵשׂוֹ . וְהִתְהַלַּךְ לִי הַמְּלוּכָה : וְנֹאמֶר . וְהָיָה יְיָ . לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ . בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד . וְשִׁמּוֹ אֶחָד : וּבְתוֹרַתְךָ כְּתוּב לֵאמֹר . שְׁמַע יִשְׂרָאֵל . יְיָ אֱלֹהֵינוּ . יְיָ אֶחָד :

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ . מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ
 בְּכִבוֹדְךָ . וְהִנְשְׂאוּ עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקְרָךְ .
 וְהוֹפֵעַ בְּהַדָּר וְאִזּוֹן עֲוֹךְ . עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תִבְל אֶרֶץ
 וַיִּדַע כָּל פְּעוּל . כִּי אַתָּה פְּעַדְתָּנוּ . וַיִּבִין כָּל יְצוּר . כִּי
 אַתָּה יְצַרְתָּנוּ . וַיֹּאמֶר כָּל אִשׁוּר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ . יְיָ אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ . וּמְלִכּוֹתוֹ בְּכָל מִישְׁלָה : (לשבת אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי

פּוֹרַת יוֹסֵף

במח אל הטעל שיעשו רע במטסה . עד שהעמל יתראה כחוש הראות . ח"כ לא ראה עמל בישראל , ואינו מניח על מהשכה הנעלמה בקרב חיש . ומפני זה ה' אלהיו עמו . כי אף שיחטאו לפעמים יעקב גאון וישראל בעמל . טכ"ז לא יסיר מהם הסגנהו והסכינה בקרבם . כמ"ס השוכן אהם בתוך עמאוחם (ויקרא ט"ו) . ותרועת מלך בו . שזהו שלמות העם והיות ה' עליהם . אלהים ומלך . וצ"ב א' אלהיו ערי בנין אלהותו . וגם תרועת מלך שירית יוסף) א לח

נו . שם אלהותו הוא מתרועע גם למלך להם . ויתכן עוד שנמשך על שתי התכונות , יעקב וישראל . שבכלומי המעלה נאמר . וראו וגו' כי שם ה' נקרא עליך . וכשאין מוכשרים במטשיהם . שהם בתואר עבדים . נקרא אלהותו ית' עליהם רק בתואר מלך . וכו' שאמר כאן . לאותן המתווארים בתואר ישראל . ה' אלהיו עמו ע"ד שנאמר וראו כל עמי הארץ . כי שם ה' נקרא עליך . ולאותם שהם בתואר יעקב . תרועת מלך נו :

אבותינו רצה בסנותחנתו קדשנו במצותיה. ותן הלקנו
 בתורתך. שבענו ממונך. ושמיחנו בישועתך. (לשבת והנהיגנו
 יי אלהינו. באהבה ובכבוד. שבת קדשך. ויגדו בו ישראל. מקדשי שמך):
 ומחר לבנו לעבדך באמת. כי אתה אלהים אמת.
 ודברך אמת. וקיים לעד: ברוך אתה יי. מלך על כל
 הארץ. מקדש (לשבת השבת ו) ישראל. ויום הזכרון א:

חנה הנוסח הזה כל מי שנגע יראה סי' בלבו אף במקום יתן את קולו בכפי רכ ופאוס כי יתן אל לטו כיום יפקד
 נפשו ודוחו ונשמחו ונפשו ונפשו על כל רוע חפעלו כל כל ימי חייו ולא לכד רוע חפעלו שכלול זה אלה
 אף רוע חפעלו אשר עליו כנגלוים אחרים כהיום יבוקר פיקסו לזרף כולם כאחד להכילו כחפצ כיום הדין הגדול
 והנורא הזה והכל מדומו בנוסח זה. וכודאי באמרו הניכח הזה במתן וככוונת הלב יתן אל לנו חיקף לבוב מעבירות
 שבידו. ויקבל כחשכתו לתת כל מה שפועל כל נגפי לכו אשר ידע. ועינו יורידו כחל דמעה מאין הסוגות:

אתה זוכר מעשה עולם. ופוקד כל יצורי קדם. לפניך נגלו כל

פורה יוסף

ארה זוכר מעשה עולם. הרמב"ם ז"ל בפ"ג
 מהל' תשובה הל' א' כתב ז"ל. כל אחד ואחד
 מבני האדם, יש לו זכויות ושונות, מי שזכויותיו יתרות
 על עונותיו נדיק, ומי שעונותיו יתרות על זכויותיו
 רשע. מהנה למחזה בינוני. וכן המדינה, אם היו
 זכויות כל יושביה מרובות על עונותיהן הרי זו נדקת.
 ואם היו עונותיהן מרובות הרי זו רשעה, וכן כל
 העולם כולו. הל' ב', אדם שעונותיו מרובות על
 זכויותיו. מיד הוא מה ברשעו. שנאמר על רוב
 עונך, וכן מדינה שעונותיו מרובות מיד היא אובדת.
 שנהמר זקת סדום ועמורה כי רבה וגו'. וכן כל
 העולם כולו וכו' וסקול זה אינו לפי מנין הזכויות
 והעונות, אלא לפי גדלם. יש זכות שהוא כנגד כמה
 עונות שנאמר יען נמלא בו דבר טוב, ויש עון
 שהוא כנגד כמה זכויות. שנאמר והטעא אחד יאבד
 עוכה הרבה, ואין סוקלין. אלא בדעתו של אל
 דעות, והוא היודע האיד עורכין הזכויות כנגד
 העונות עכ"ל:
 ובהשגות שם. אמר הגרסה. לא כמו שהוא
 סיבר. שכנאמר רשעין נחתמי' לאלתר
 למיתה. שמיד מחיס. ואינו כן. כי יש רשעים חיים
 הרבה אלא נחתמים לאלתר. שלא ימלאו ימיהם שני
 הדור שגזרו עליו. ועיקר דבר זה. כינמות (כ')
 עכ"ל. ועוד כמה ראשונים ואחרונים הקשו על דברי
 הרמב"ם אלו, מאשר רואין. כי יש רשעים מאריכין

פירוש וכוונות פשוטות

זוכר. לאחר על המעשים: ופוקד. לאחר על העושים מה שהפוקד עליהם המעשים מה שגוס יאולס להם כמו
 ופקדתי בכנס פשעם (ולכן תקמו בעלה ויכא זכרתי ה' אליהם טו לעונה ופקדתי טו' שהטובה כענין באשר
 זיה (פירת יוקף) א

תַּעֲלָמוֹת וְהַמֶּזֶן נִסְתָּרוֹת שְׁמִבְרָאִישִׁית . פִּי אֵין שְׂכַחְתָּה
 לִפְנֵי כֶסֶף כְּבוֹדָךְ . וְאֵין נִסְתָּר מִנְּגַד עֵינֶיךָ . אַתָּה זֹכֵר . אֶת כָּל
 הַמַּבְעֵל . וְגַם כָּל הַיְצוֹר . לֹא נִבְחַד מִמֶּךָ . הַבֵּל גְּלוֹי וַיִּדְוַע לִפְנֶיךָ
 יי אֱלֹהֵינוּ . צוּפָה וּמַבִּיט . עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת . פִּי תִבְיֵא חֶק

פּוֹרֵה יוֹסֵף

קדם . היינו לכל אחד ואחד מהזיוה הורים נולד .
 לפניך נגלו כל העלמות . היינו ענינים
 הנפלים . שלא נהגלו משלם . והמון נסתרות .
 היינו מה שה' גלו ונסתר להעלם . אין שכרה
 לפני כסא כבודך . לפי שענין ההעלם יתכן או
 מזד הרואה שסוכח להכניס במה שלפניו . או מזד
 הנראה שהוא נעלם משני הרואה . ע"כ אמר אשר
 שחי אלה אינם לפניך כי אין נסתרה . ואין נסתרה
 סנגר עיניך . כי עיני ה' משוטטות בכל . ורואה
 גם מה שאינו נראה . בעיני נכרה . אהה זוכר
 את כל המפעל . היינו הפטלות . וגם טבס
 כל היצור מחולדתו לא נבחר מסך . וע"כ לא
 ישו כולם נמשש אחד כ"ל . ומשפטך המה
 עפ"י ראייה ע"ז אמר הכל גלוי . ועפ"י ידיעה
 ע"ז אמר ויודע צופה ומביט עד סוף כל
 הדורות . אולי ילא ממנו איש אשר ע"י יזכה
 במשפט . כי הביא חק . הוא הוזר למה שלמעלה
 ממנו . כלומר אתה זוכר מעשה עולם . כאשר
 הביאה להשפט . כמ"ש כי חוק לישראל על ר"ה

כבד עליו מזד להקדים המית חסוקותיו . והשני
 נולד בטבע ותמונה טובה . כן ישתנו לפי מקומם .
 כי זה נתגדל בין זדוקים וי"א . וזה בין הוטאים
 ופושעים . וכן ישתנו לפי מזבם . וכן ישתנו לפי
 תולדותם . וכמ"ש על פ' ויפן כה וכה וירא כי אין
 איש -- כי אין איש זדוק עמיד לנאת ממנו . ולהיפך
 ארז"ל . לא ניגול אברהם מכבשן האש . אלא בזכות
 יעקב (מ"ר נראש' כ"ג ויקרא פ' ל"ג) . וכן יפרדו
 שנים לפי עשיית הדבר . כי אחד עשה מפני שנכנס
 בו רוח טעות ועושים פזאוס . ואחד השב מומות
 איך לעשות הטוב . ועוד פרטי פרטים עד אין
 מספר . ע"כ אם לדעתנו הוא רשע למות . כי אין
 אנו יודעים רק כמות הדבר אבל אל דעות ה' . הוא
 יודע איכות הפועל . הוא יודע . אשר הטוב נטוש
 בו מאכזותיו . או מחולדתו . או מרעיו או ממזבו .
 או שעתיד לנאת ממנו בני מעלי . וע"כ יזכהו
 במשפטו . כנלפע"ג לתוך דברי הרמב"ם ועשה
 נכאר ; אתה זוכר מעשה בני עולם . אך לא כולם
 במשקל אחד יבאו . כי אתה פוקד גם כל יצורי

פִּירוּשׁ וּכְוֹנוֹת פְּשָׁטוֹת

דוד מלפנין משפטי ילא עיניך תהויה מיערים כן תתפללים הנתנו שיזכור רק המעשים טובים . ופקדונו לנכרה .
 בפקודה דיינו התגמול יהיה לנכרה . והוביענו בו לחיים . היינו בלש ח"ו נתיחייבתי טובים יהיה טובים לחיים כלו'
 נעו"ו ולא לטוב"ו ולך אמר כל יצורי קדם בלף המתיים הם בדין : העלכות . נאמר על התחבנות שזה
 נעלם מכל אפי' מן המלאכים בלף המלאכים אינן יודעין מחשבת שכלם ולא נא לעולם כלל : ונסתרות . נאמר על
 המעשים שנעשו בנסתר משני הרואה : כי אין שחכה . כלומר שאל יעשה אדם לומר שהיורה היא כדרך איש
 סוחר דיינו דרמתי אנושים ומדבר ולזה אמר . כי אין נסתרה לומר אין שייכות נסתרה אלא הקב"ה מוכיח
 המעשים ולא נסתר שום דבר משני כנגחתו : אתה זוכר . אמר היות בהמעשים כן נדונין לפי המעשה דרך משל
 בלש יעברו שנים על היבור נגינה שזה יגנוב מנה וזה יגנוב מנה ומ"מ אשר שיתחייב אחד נעושים גדול כשלי
 כפלים מחבירו מחמת שזה נגב לעשיר וזה נגב לפני כמו במליוו שנתן אחד לדוד . ולרש אין כל כי אם נכסה אחת
 שאמר דוד שהיזב הזה ימות והנכסה יבלם ארבעתים אף בדין גניבה הוא רק לכסל ולזה אמר שזכר כל המפעל .
 כי מעשה נאמר על מעשה החטא ומשפט נאמר על פעולה הפעל המעשה הכואו בהאים הנפעל והש"ת אל דעות
 ה' ולו נחטו עלילות והוא בזקל מה הפעל במעשה הכואו יותר משל הכיורו במעשה הכואו . וכן לריכין
 במעשה להכניח על הטובה בלש הטובה הוא ת"ח יגדל הטובים שיש בו חיולו כסם וכן מי שהחייק לו כש"ת טובה
 בפוסר וכיוצא אלו הטובים יותר גדול על חטאו וגם מי שטכסו חס ביותר אינו נעושים כ"כ על הכעס והנאוף כמו מי
 שטכסו רק כמ"ש הרמב"ם גמ"ד והכ"ע . ולזה אמר . וגם כל היצור לא נבחר מתוך כלומר בתנית היצור לפי מה
 שהוא ולזה כ' בעל הפקודה משפט הנגול לומר נבתינת הסנטי האנושיים אינן שוין אחד כשכן בטבע ולפום אפרח
 אגרא . והנגול הוא נקרא אופה ועל התגלות לומר בך עלה נגורלו (וגדלה בזכו שהטוב כל לפי הקב"ה גיו"כ ואומר יש
 לך פס שהוא כמלאכי השרת מה למלאכים אין להם קפיטין בו' והטובים לדעתי לומר שאין להם הכרעה לחטא ביו"כ
 מתחת שאין רבות לבטן ביו"כ כי קפיטין נגדל הוא שיש כחן בכרעה לפשות נהה דליוט לטב או לפמוד ולכן המשל
 הנחירה שגאדם לכרעהת הקפיטין והוא קטרוג מהשטן . וכן מה שאמר שאין כסם אבילה ובתיים הוא ג"כ לקטרוג
 כי הכרה אבילה ומתיה טובה והמתניה טעמו נכנס מחטאו ואין דרך השטן להיות מליץ : הכל גלוי בו' . אמר
 זה על העמידות כי מקודם דיכר על סעבר שזכר על מה שסבר ופסה אמר שידע על מה שפסיד וידע הוא נגד
 הסעלה שהוא במחשבה : צופה . נאמר על מי שזופה על קו הסבור וגם על אפים השכלית והמחשבה והכניה הוא
 מלתלה למעשה וכיוון שהקב"ה מביג כל הנכמות מהנשים עד כוף כל הדורות ומה שהוא אופה על הנכמות שהוא חלק
 אלוה ממשל על זה נקרא אופה ועל הנאות שהן מטה מטה מאתרתו נקרא מטיס : כי הביא . כלומר מתחת
 השיית אופה ומטיס הכרעה שיטא זמן שתפקיד בו מה שיפשה על כל רוח וגם וכו' כיום זכרו מעשים רבים
 (פדת יוסף)

זָכְרוּן . לְהַפְקֵד כָּל רוּחַ וְנֶפֶשׁ . לְהִזְכֹּר מַעֲשֵׂים רַבִּים . וְהַמּוֹן
 בְּרִיּוֹת . לְאִין תְּכַלִּית . מִרְאשִׁית כְּזֹאת הוֹדַעְתָּ . וּמְלַפְּנִים אוֹתָהּ
 גְּלִית . זֶה הַיּוֹם תַּחֲלַת מַעֲשֵׂיךָ . זָכְרוּן לַיּוֹם רֵאשׁוֹן . כִּי חָק
 לְיִשְׂרָאֵל הוּא . מִשְׁפָּט לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב : וְעַד הַמְדִינוֹת בּוֹ יֹאמֵר .
 אִיזוֹ לְחָרֵב . וְאִיזוֹ לְשָׁלוֹם . אִיזוֹ לְרָעַב . וְאִיזוֹ לְשִׁבְעָה . וּבְרִיּוֹת
 בּוֹ יִפְקְדוּ . לְהַזְכִּיר לְחַיִּים וְלַמְּוֹת . מִי לֹא גִפְקֵד . כִּתְּיוֹם הַזֶּה .
 כִּי זָכַר כָּל הַיְצוֹר לְפָנֶיךָ בָּא . מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקֻדָתוֹ . וְעֲלִילוֹת

פּוּרָה יוֹסֵף

והוק הוא משפט כמו שמסיים משפט לאלהיעקב .
 זכרון שהוא זכר לעונותיהם . להפקד כל רוח .
 כמ"ס בקום למשפט אלהים . וכתיב כתרתי יבנור
 רוח נגידים (תהלים ע"ו) : ונפש כמ"ס הנפש
 הוועטת היא תמות . להזכר מעשים רבים
 והמון בריות לאין תכלית . להומר אעפ"י
 שהבריות הם רבים . ולכל בריה יש משפטים רבים .
 הכל הוא פוקד וזכר . ואין דעתו מעורבת בהם .
 מראשית כזאת הודעת . נמשך על המאמרים
 הקודמים . שזכר המון בריות לאין תכלית . מראשית
 הכריחה שבראת האדם באחרונה . הודעת כזאת .
 שאתה מחשיב את האדם למעלה נגד ערך היצורים .
 מהכב"ה שקדמו לפניו . ואשר אמר מתחלה לופה
 ומצט עד סוף כל הדורות . אמר עתה ומלפנים
 אותה גלית . היינו מלפנים קודם בריאת העולם
 שבראת שמו של משיח גלית כזה . שאתה לופה
 ומכני עד סוף כל הדורות . שפית מלפנים שמו
 של משיח . שיהיה כסוף הדורות . זה היום תחלת
 מעשיך . כדעת ר' אלעזר . אשר כתשרי נברא
 העולם . ואז שתף מדה"ר למה"ד . והוא לזכרון
 ליום ראשון ככל שנה . שהוא חק לישראל ומשפט
 לאלהי יעקב . ויתכן עוד עפ"י מה דליתא

פִּירוּשׁ וּבִוּוֹנוֹת פְּשָׁמוֹת

והמון בריות לאין תכלית . ולכן מראשית כזאת וכו' . כלומר כמו שזכרנו מלך רחמן כשרואה לכוף במשפט עם עמו
 מידע להם יום כזו למען יסדרו להם עונותיהם ויבקשו מליצים לעזרתם כן מלך מ"ס הקב"ה הודיע יום קביעת
 משפטו עם עמו : מראשית . היינו מיום בריאת עולם בנקרא ראשית כי כבנברא אדם קבל אותו יום בתשובה
 שחוקב בשעת בריאת עולם הודיע אלדם שיש שבר ועונש דהיינו קודם בריאת עולם נתן גילוי דעת כמה נברא
 קודם בן ערן וניהם ומה בנקרא מלפנים קודם בריאת עולם כענין שאחרת כמנוגה מה לפניו ומה לאחר ולכן נאמר
 אלל הודעת מראשית ואלל מלפנים גלית . כי הודעת נאמר מה במודיע לאהבים נפה . וגילוי נאמר כשעושה אדם
 דבר בתוכה יענו מה שיהיה כוונתו וכן היה מעשה הש"י בברא הג"ע והגיהנם וכו' גילה שיש שבר ועונש
 ומתכן כי הכריחה כיה טוב לפניו כדכתיב וירא את כל אשר עשה והנה טוב מאד . והיום שהוא מדוע לפני הקב"ה
 קונה אותו היום השפעה טובה (כמ"ס מו"ל בהמן בלא ידע לידת משה) ולכן קבע המשפט באותו יום : כי חק .
 כלומר החוק הוא שיהיה באותו יום כדי שיעלה לפניו זכרון הכריחה ויתמלא רחמים בלא להחריבו : ועל המדינות .
 כלומר כי אמרו בש"ס ששומד הקב"ה לדין עמים בליטו מדקדק בדינם מאד"כ לדין ישראל הוא מדקדק בלא
 להחריבו . ומש שאמר על המדינות בלבן אחיזה כי תיכף הוא אומר דינם אם לחייבם ביתרע מאד"כ הכריות הם
 יפקדו כלומר מעיין בדינם להזכירם לחיים ולמות ע"ד שאמר ישעיה הנביא ושומד לדין עמים כי עמידה לבן
 איתר ועיטוב : מי לא נפקד בו' . שהכל עומדין היום גדון : כי זכר כל היצור . כי בלתיים הוא דן על המשפט
 ואח"כ על ההנהגה למעשה כי אין שיהיה לפניו שהוא על ענינה בעשה כפתאום לענינה שנתפס בהכנות רבות
 ואח"כ דן על התעשה כי אין דומה ענינה בעשה כמתחבת מרד להכניס לכן בעשה כמתחבת הוראת היתר
 (פירת יוסף)

מִצְעָדֵי גִבֹר . מַהֲשִׁבוֹת אָדָם . וְתַחֲבֹלוֹתָיו . וַיִּצְרֵי מַעֲלָלֵי אִישׁ :
 אֲשֶׁרֵי אִישׁ שָׁלָא יִשְׁכַּחֵךְ . וּבֶן אָדָם יִתְאַמֵּן בְּךָ : כִּי דוֹרֵשׁוּךְ
 לְעוֹלָם לֹא יִבְשְׁלוּ . וְלֹא יִפְלְמוּ לְנִצָּחַת כָּל הַחוֹסִים בְּךָ : כִּי זָכַר
 כָּל הַמַּעֲשִׂים לְפָנֶיךָ בָּא . וְאַתָּה דוֹרֵשׁ מַעֲשֵׂה כָלֶם : וְגַם אֶת נַחַ
 בְּאַהֲבַה זְכָרְתָּ . וְתִפְקְדֶהוּ . בְּדַבַּר יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים . בְּתִבְיָאָה אֶת
 מִי הַמַּבּוּל . לְשַׁחַת כָּל בְּשָׂר . מִפְּנֵי רוּעַ מַעֲלָלֵיהֶם . עַל בֶּן .
 זָכְרוֹנוֹ בָּא לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ . לְהַרְבּוֹת זְרַעוֹ כַּעֲפָרוֹת תִּבְּל .
 וְצִאֲצִאוּ כְּחוֹל הַיָּם : כַּפֶּתוֹב בְּתוֹרְתֶךָ . וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַחַ
 וְאֶת כָּל הַחַיָּה . וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה . אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּתִבְיָה . וַיַּעֲבֹר
 אֱלֹהִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ . וַיִּשְׁבּוּ הַמַּיִם : וַנֹּאמֶר . וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים
 אֶת נַאֲקָתָם . וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ . אֶת אַבְרָהָם . אֶת יִצְחָק .
 וְאֶת יַעֲקֹב : וַנֹּאמֶר . וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב . וְאַף אֶת בְּרִיתִי
 יִצְחָק . וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר . וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר : וּבְדַבְרֵי
 קְדֻשֶׁךָ כְּתוּב לֵאמֹר . זָכַר עֲשֵׂה לְנַפְלְאוֹתָיו . חֲנוּן וְרַחוּם יְיָ :

פּוֹרַת יוֹסֵף

רצונו . או עס"י הכרח . אם עשה במרוצה אשר
 הוא אוח על רצון ושמה . או לאש לאש . כהולך
 בע"כ . ועוד מתכוונן מחשבות אדם ותחבולותיו .
 אם עשה החטא . במחשבות ותחבולות . או שעבר
 עליו רוח שטות . ועשה פתאום כלא התכוונות .
 ויצרי מעללי איש . שמתכוון אם יצרו גבר
 עליו מאד . או שהוא גירה יפה"ר עליו . אשרי
 איש שלא ישכחך . כמ"ש שויתי ה' לנגדי חמיד .
 ובן אדם . אשר הוא מדרגה פחותה אשר לא
 הגיע למעלה זו . לפחות בעת צר לו יתכוון שכה
 לו הדרה מאת ה' לא במקרה . הוא יתאמץ בך .
 כי דורשיך המה השלמים . אשר לא ישכחך .
 לעולם לא יבשלו . לא תאוונה להם שום מכשול .
 ושום רעה בעולם . וגם הפחותים מהם . המה אשר
 אך יחאמנו בך . גם הם אף שנכשלו באיזו

זרה . עכ"ז ע"י התאמנם כך לא יכלמו לנח
 בשביל שהוסיס כך . כי זכר כל המעשים אשר
 נעשו לשמה . לפניך בא . כמאמר רבא (פסחים
 ג' ב') כי גדול מעל שמים כו' וגם אם אינם לשמה
 אשר הוא עד שמים . עכ"ז אתה דורש מעשה
 כלם . ומפני זה גם את נח אשר היה לדיק .
 אך בדורותיו (היינו דור המבול ודור הפלגה)
 כמאחז"ל בדורותיו . ולא כדורו של אברהם . עכ"ז
 באהבה זכרת . כדעת ר"א אשר באתך בתכרי
 חרכו המים . לשחת כל בשר מפני רויע
 מעלליהם . ע"כ כי נגד רשעת' . קראת אותו לדיק
 כמ"ש כי אוחך ראיתי לדיק לפני כדור הזה .
 וזכרונו בא לפניך . וברכת אברהם עליו נחת
 להרבות זרעו וגו' :

פִּירוּשׁ וּכוּוּנוֹת פִּשְׁמוֹת

זכוי"א: ויצרי מעללי איש . כי האנשים אינם על קו המשקל אחד כי יש אנשים אשר עתים הם מאד ויזכר
 גדול ויש אשר כעטפ אפי' לאשחו אינו מתאזר וגם יש כעטפים ויש אשר כעטפו אינו כעטן ולו נחטפו עלילות לדון
 כל אחד לפי יצרו ולזה אמר ויצרי מפללי איש : אשרי איש . איש נקרא מי שנתכטלו אללו כל תאוותו הנשמיות
 כלומר שלא יטיין במחשבתו רק כך ולזה קורבו איש שגם במלאכים נקראים אישים ולכן נקרא משה איש : ובן אדם
 כו' . כלומר כשעוסק בדברים נשמיים ונמאח ומתן לא יהיה כטחוטו אלא כך : כי דרשיך . כלומר שאין לו לאדם
 לירא מלעיון כעטפות הקב"ה כי אולי יצין ויפחד לזה אמר כי הקב"ה יהיה כעטרו שלא יכשל : ולא יכלטו כו' .
 כלומר שבעטות כך לא יכלם : כי זכר כו' . כלומר כאשר הכתוב חמשים באים לפניך ואתה דורש מעשה טלם
 אולי ימלא כעס וזכר כאלה מכם : וגם אח נח באהבה זכרת . כלומר כמו שטתית פס נח שהפקדת
 איתו כדגד יפוסם ורחמים כן תפקוד אותנו :

וְנֹאמַר . מִרְקָה נָתַן לִירֵאָיו . יוֹפֵר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ : וְנֹאמַר . וַיּוֹפֵר
 לָהֶם בְּרִיתוֹ . וַיִּנָּחֵם כְּרַב חֲסָדָיו :

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים . פָּתוּב לֵאמֹר . הֲלוֹךְ וְקָרְאתָ בְּאָזְנֵי
 יְרוּשָׁלַיִם לֵאמֹר . כֹּה אָמַר יי . וְזָכַרְתִּי לְךָ חֶסֶד גְּעוּרֶיךָ .
 אֲהַבֵּת כָּל־זִלְזוּתֶיךָ . לְכַתֵּךְ אַחֲרֵי בַּמִּדְבָּר . בְּאַרְצָן לֹא זְרוּעָה :
 וְנֹאמַר . וְזָכַרְתִּי אֲנִי . אֶת בְּרִיתִי אִוְתְךָ . בַּיָּמִי גְעוּרֶיךָ . וְהַקִּימוֹתִי
 לְךָ בְּרִית עוֹלָם : וְנֹאמַר . הֲבֵן יִקִּיר לִי אֶפְרַיִם . אִם יִלְדֵי שְׁעֵשׂוּעִים .
 כִּי מִדֵּי דְבָרֵי בּוֹ . זָכוֹר אֲזַכְּרֶנּוּ עוֹד . עַל כֵּן הָמוּ מַעֲי לּוֹ . רַחֵם
 אֶרְחַמֶנּוּ נָאִם יי :

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ . זָכַרְנוּ בְּזַכְרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ .
 וּפְקַדְנוּ בַּפְּקֻדֹת יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים . מְשֻׁמֵי שְׁמֵי
 קָדְשׁ . וְזָכַר לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ . אֶת הַבְּרִית . וְאֶת הַחֶסֶד .
 וְאֶת הַשְּׁבוּעָה . אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר
 הַמֹּרִיָּה . וְתִרְאֶה לְפָנֶיךָ עֲקֻדָּה . שֶׁעָקַד אַבְרָהָם אָבִינוּ
 אֶת יִצְחָק בְּנוֹ . עַל גַּב הַמִּזְבֵּחַ . וְכַבֵּשׁ רַחֲמָיו . לְעִשׂוֹת
 רְצוֹנְךָ . בְּלִבְבֵי שָׁלֵם . כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעֲסְךָ
 מִעֲלֵינוּ . וּבַטּוֹבָה הַגְּדוֹל . יִשׁוּב חֲרוֹן אַפֶּךָ . מִעַמְּךָ .
 וּמֵעִירֶךָ . וּמֵאַרְצֶךָ . וּמִמַּחְלַתֶךָ . וְקִיִּם לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ .
 אֶת הַדְּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרַתֶךָ . עַל יְדֵי מִשְׁחַת עֲבָדֶיךָ .
 מִפִּי כְבוֹדְךָ פְּאֻמוֹר : וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רֵאשׁוֹנִים .

אשר

פורת יוסף

אלהינו ואלהי אבותינו וזכרנו בזכרון טוב
 לפניך . ופקדנו בפקודת ישועה
 ורחמים . כמ"ש זכרנו ה' זרזון עמך פקדנו
 בישועתך (תהלים ק"ו) . את הברית כמ"ש ביום
 ההוא כרת ה' את אברהם ברית (בראשית ט"ו) .
 ואת החסד . שנתת הארץ לאברהם היה בחסדו
 ית' . וזהו שכתוב חסד לאברהם . אבל כיעקב
 כתיב חתן אמת ליעקב . שנתת הארץ ליעקב

פירוש וכוונות פשוטות
 ותראה לפניך עקידה בו . עיין לקמן :

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. לְעֵינֵי הַגּוֹיִם.
 לְהִיזוֹת לָהֶם לְאֱלֹהִים. אֲנִי יי: כִּי זוֹכֵר כָּל הַנְּשֻׁכָּחוֹת:
 אֶתָּה הוּא מַעֲוָלָם. וְאִין שִׁבְחָה לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדְךָ.
 וְעִקְרַת יִצְחָק לְזִרְעוֹ הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּזְכּוֹר: בְּרוּךְ
 אֶתָּה יי. זוֹכֵר הַבְּרִית:

ראוי לראש שיתחיל לומר הנוסח אהה נגלית כו' לעורר לנו בזהכזה עלמה באלהות ומלכותו ית"ש ומחמת גדול
 התפוקה וסאכהה פזה יכבה ככי גדול ויתפלל כמחשבתו חתי נוכח גם אהתנו לשמוע שנית מאלהינו אמרות
 ספורות ולהשיג כזה קאת גדול אלהותו ית"ש כמו שזכו דור המדבר לזה. כמו שהכתיבונו ע"י הנביא והיו עיניך
 רואות כו' וטוד כמה פסוקים המורים שזכה לזה לעתיד:

אֶתָּה נִגְלִית בַּעֲנַן כְּבוֹדְךָ. עַל עַם קִדְשֶׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם. מִן
 הַשָּׁמַיִם. הַשְּׁמַעְתָּם קוֹלְךָ. וְנִגְלִית עֲלֵיהֶם בְּעַרְפְּלֵי טְהוֹר.
 גַּם (כָּל) הָעוֹלָם כָּלוּ. חָל מִפְּנֵיךָ. וּבְרִיּוֹת בְּרֵאשִׁית. חָרְדוּ מִפְּנֵיךָ.
 בְּהַגְלוֹתֶיךָ מִלְּבָבֵנו. עַל הַר סִינַי. לְלַמֵּד לְעַמְּךָ תוֹרָה וּמִצְוֹת.
 וְתִשְׁמָעֵם אֶת הוֹד קוֹלְךָ. וְדַבְּרוֹת קִדְשֶׁךָ. מִלְּהַבּוֹת אֵשׁ. בְּקִלּוֹת
 וּבְרָקִים. עֲלֵיהֶם נִגְלִית. וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם הוֹפַעְתָּ: בְּפֶתוּב

פּוֹרַת יוֹסֵף בַּתוֹרֶתךָ

עוד פסע. כדי להסמיך מעין החתימה סמוך
 להתימה. ברחמים הזכור. כי לפעמים זכירת
 האבות רע. דרשע בן לדיק. עשבו מרובה מרשע
 בן רשע. לכן אמר ברחמים הזכור. שזכירת
 העקידה, תהיה לטובתנו לרחם אותנו:
 אתה נגלית, התגלות הבו"ת לא יתכן רק ע"י
 חיזה התלבנות. המקדיר מעט זוהר
 התגלותו. לכן אמר כי התגלותך היה ע"י הענן.
 וכן ונגלית עליהם בערפלי שדה. כמ"ש ומשה
 נגש אל הערפל. אשר סס האלהים (שמות כ"ו).
 גם כל העולם כלו חל מפניך, אף שנגלית
 רק למקבלי התורה. ולא לזולתם: עכ"ז חל מפניך
 גם כל העולם וזולתם. וגם גוש הארץ חלה. כמ"ש
 ארץ יראה ושקטה (תהלים ע"ו) ואמרו ז"ל אם
 יראה למה שקטה (שנת פ"ח). ובריות בראשית

המה האילנות ושאר למחים. חרדו בטכר. כמ"ש
 וירקיעם כמו ענל. וכתיב קול ה' יחיל מדבר.
 יחיל ה' מדבר קדש (תהלים כ"ט). וזה הממור
 מדבר מעת מתן תורה כמו שמסיים ה' עיו לשמו
 יתן וגו'. בהגלותך כלבנו על הר. סיני. ללמד
 לשמך תורה ומלות. כמ"ש ועל הר סיני
 ירדת ודברה עמהם משמים. ותחן להם משפטים
 ישרים, ותורות אמת. חוקים ומלות טובים (נחמיה
 ע'). ותשמיעם את הוד קולך. כמ"ש כי מי
 כל כשר. אשר שמע קול אלהים הייס מדבר
 מתוך האש (דברים ה'). ואמר הוד כמ"ש קול ה'
 כהדר. בקולות וברקים עליהם נגלית.
 כמ"ש ויהי קולות וברקים (שמות י"ט). ובקול
 שופר, כמ"ש וקול שופר חזק מאד (שס). ואמר
 הופעת. כמ"ש הופיע מהר פארן (דברים ל"ג).

פִּירוּשׁ וּכְוֹנוֹת פְּשׁוּטוֹת

ועקרת יצחק וגו' ברחמים חובב. ראיתי כפי' א' כחוב כשם הנאון מהכ"ל מרגליות ז"ל (ולא נודע אם חפי
 עלמו או כשם אומרו) מה שאומר ברחמים שלכאורה הוא מיותר ופי' כי לפעמים יאמרו מזה דעה כשזכור
 לנו זכות אבות והמה בדרכ"ס לא יאבנו הלך ע"ז עוד יגדל פונס מה שאין אוחזין מפשה אבותיהם פי"כ אלו מכריזים
 ברחמים חזק. יראה תזכור עקידתו למען תרחם את בית ישראל לא זולת עבדתי"ח. ועד"ו ית"ד ג"כ מה שאנו
 אומרים ותרחם לפניך עקידה. לפניך דייקא כי אהה ככל ברחמים. אבל לא לפני מי שזבל ללמד חילוק מוכ
 פי"ז על ישראל לכן אט אומרים ותרחם לפניך זוקא:
 בשפ"ל. כן עיקר פי' שפס כרורה: ובקול שופר עליהם הופעת. הוספת לבון זוכר. פי' עם קול שופר בראית
 להם וזהו גילוי שכינה. א': בקול עלמו כיס מוסיר כענין שכתוב וכל כעס רואים את הקולות (מכרי"ם):
 א (שרת יוסף)

בְּתוֹרַתְךָ . וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיוֹת הַבְּקָר . וַיְהִי קֶלֶת וּבְרָקִים .
 וַעֲנַן כְּבֵד עַל הָהָר . וְקוֹל שׁוֹפַר הָזָק מְאֹד . וַיִּחַרַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר
 בַּמַּחֲנֶה : וַנֹּאמֶר . וַיְהִי קוֹל הַשׁוֹפָר . הוֹלֵךְ וְהוֹק מְאֹד . מִשֶּׁה
 יִדְבֵר . וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֵנוּ בְּקוֹל : וַנֹּאמֶר . וְכָל הָעָם רָאִים . אֶת
 הַקּוֹלֹת . וְאֶת הַלְּפִידִים . וְאֶת קוֹל הַשׁוֹפָר . וְאֶת הָהָר עֵשֶׂן . וַיֵּרָא
 הָעָם וַיִּנְעוּ . וַיַּעֲמֵרוּ מֵרַחֵק : וּבְדַבְרֵי קִדְשֶׁךָ בְּתוֹב לֵאמֹר . עֲלֵה
 אֱלֹהִים בְּתְרוּעָה . יֵי בְּקוֹל שׁוֹפָר : וַנֹּאמֶר . בְּחִצְצוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר .
 הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ : וַנֹּאמֶר . תִּקְעוּ בַּהֲדָשׁ שׁוֹפָר . בַּפֶּסַח לַיּוֹם
 חֲנֻנוּ : כִּי חָק לְיִשְׂרָאֵל הוּא . מִשְׁפָּט לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב : וַנֹּאמֶר .
 הַלְלוּיָהּ . הַלְלוּ אֵל בְּקִדְשׁוֹ . הַלְלוּהוּ בְּרִקְיעַ עֻזּוֹ : הַלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרֹתָיו .
 הַלְלוּהוּ בְּרַב גְּדוּלוֹ : הַלְלוּהוּ בְּתִקְעַ שׁוֹפָר . הַלְלוּהוּ בְּגִבּוֹל וּכְבוֹד :
 הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּמְהוֹל . הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִנָּב : הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי
 שִׁמְעַ . הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה : כָּל הַנְּשָׁמָה . תִּהְלֵל יְיָ . הַלְלוּיָהּ :
 וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים . כְּתוֹב לֵאמֹר . כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֶל . וְשֹׁכְנֵי
 אֶרֶץ . כְּנִשְׂאֵי גַם הָרִים תִּרְאוּ . וּבְתִקְוַע שׁוֹפָר תִּשְׁמְעוּ :
 וַנֹּאמֶר . וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא . יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל . וּבָאוּ הָאֲבָדִים
 בְּאֶרֶץ אֲשׁוּר . וְהִנְדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם . וְהִשְׁתַּחֲוּ לַיְיָ . בְּהָר
 הַקִּדְשׁ בִּירוּשָׁלַיִם : וַנֹּאמֶר . וַיֵּי עֲלֵיהֶם יְרָאָה . וַיֵּצֵא כַּבָּרֵק חֲצוֹ .
 וַאֲדָנֵי יְהוָה . בְּשׁוֹפָר יִתְקַע . וְהִלֵּךְ בְּסַעֲרוֹת תִּימֹן : יֵי צְבָאוֹת .
 יִגַּן עֲלֵיהֶם . כִּן תִּגַּן עַד עַמּוּד יִשְׂרָאֵל . בְּשִׁלּוּמָה :

או"א תקע כו' יבכה ג"כ כבי רב כטנס סל' וכיחוד כס' וכיום שמתכנס כו' יתפלל כמתכנסו מתי נוכח זס
 (סקריב קרכנות כנהמ"ק שיכנה כמהרס נימינו :

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ . תִּקְעַ בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל לְחֵרוֹתֵנוּ .
 וְשֵׂא גַם לְקַבֵּץ גְּלִיּוֹתֵינוּ . וְקָרַב כְּזוֹרֵינוּ מִבֵּין
 הַגּוֹיִם . וּנְפּוּצוֹתֵינוּ כַּנֶּם מִיַּרְדֵּן אֶרֶץ : וְהִבִּיאֵנוּ לְצִיּוֹן

עִיר

פּוֹרַת יוֹסֵף

ה' צבאות יגן עליהם . פ"א על יושבי תבל תקע בשופר גדול . ע"י כשמת"ע של חול כנרכת
 ושכני ארץ שהזכיר למעלה . ואחר שנאמר עליהם . תקע בשופר :
 תפלל כן תגן גם עלינו ועל עמך ישראל בשלומך :

עִירָךְ בְּרָנָה. וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית כְּקִדְשֶׁךָ. בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשֵׁם גַּעֲשֵׂה לְפָנֶיךָ. אֶת קַרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ. כְּמִצְוֶה עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ. עַל יְדֵי מִטֶּה עֲבָדֶךָ. מִפִּי כְבוֹדֶךָ כְּאִמּוֹר:

וּבִיּוֹם שִׂמְחַתְכֶם. וּבְמוֹעֲדֵיכֶם. וּבְרֵאשֵׁי הַדְּשִׁיכֶם. וְתִקְעֶתֶם בְּחִצְצֹרֶת. עַל עֲלֹתֵיכֶם. וְעַל זִבְחֵי שְׁלֵמֵיכֶם. וְהָיוּ לָכֶם לְזִכְרוֹן. לְפָנַי אֱלֹהֵיכֶם. אָנֹכִי יי אֱלֹהֵיכֶם: כִּי אֶתָּה שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר. וּמֵאֲזִין תְּרוּעָה. וְאִין הוֹמָה לָךְ: בְּרוּךְ אַתָּה יי. שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. בְּרַחֲמִים:

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. וּבְתַפְלָתָם. וְהָשִׁב אֶת הָעֲבוֹדָה. לְדַבֵּיר בִּיתֶךָ. וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל. וְתַפְלָתָם בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתִהְיֶה לְרִצּוֹן. תְּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ. בְּשׁוֹכֵךְ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַפְּחִיזוֹר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר חַיֵּינוּ. מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ. אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נֹדֶה לָךְ וְנִסְפָּר תִּתְּלַתֶךָ. עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נְשִׁמּוֹתֵינוּ הַבְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נְפִישׁוֹתֵינוּ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נְפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת. עָרַב וְבָקַר וְצִהָרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. וְהַבְּרַחַם כִּי לֹא תִפּוּ תַסְתַּרְךָ מֵעוֹלָם קוֹנֵנוּ לָךְ:

וְעַל בָּלָם. יִתְבַּרְךָ. וְיִתְרוֹמַם. שְׁמֶךָ מְלַבְּנוּ. תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: וּבְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים. כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכָל הַסּוּיִם יוֹדוּךָ סֵלָה. וְיִתְלַלוּ אֶת שְׁמֶךָ בְּאַמֶּת. הָאֵל יִשְׁעֵתָנוּ וְעִזְרָתָנוּ סֵלָה: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ. וְלָךְ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׁים שְׁלוֹם מִזְבֵּחַ וּבִרְכָה חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עֲלֵינוּ. וְעַל כָּל
 יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. בְּרַכְנוּ אֲבֵינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פְּנִיךָ. כִּי
 בְּאוֹר פְּנִיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים. וְאַהֲבַת חֶסֶד.
 וְצַדִּיקָה וּבִרְכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת
 עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בְּשְׁלוֹמְךָ:

בְּסִפְּר חַיִּים. בְּרַכָּה וְשְׁלוֹם. וּפְרִנְסָה מִזְבֵּחַ. נִזְכֵּר וְנִפְתָּח
 לְפָנֶיךָ. אֲנַחְנוּ וְכָל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. לְחַיִּים טוֹבִים
 וְלְשְׁלוֹם: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשְּׁלוֹם:

יְהִי לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי וְנוֹאֲלֵי:

אֱלֹהֵי נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעַ וּשְׁפָתַי מְדַבֵּר מְרֻמָּה וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תְרוֹם -
 וְנַפְשֵׁי כְּעַפְּרָה לְכָל תְּהוֹתָהּ. פָּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תְּרַדּוּף
 נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשֵׁבִים עָלַי רַעַה טְהַרְהָ חֶפֶר עֲצָתָם וְקַלְקַל מַחְשַׁבְתָּם:

יהי רצון מלפניך יהוה ואלהי אבותי שלא תעלה קנאת אדם עלי ולא קנאתי על אהרם ושלא
 אכזום היום ושלא אכעיסך ותצילני מיצר הרע ותן בלבי הכנעה וענוה. כלכנו ואלהינו יחד
 ששך בעולמך בנה עירך יסוד ביתך ושכלל היכלך וקבץ קבוץ נלוות ופרה צאנך ויסח ערתך:

עֲשֵׂה לִמְעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לִמְעַן יְמִינְךָ. עֲשֵׂה לִמְעַן קֶדְשְׁךָ. עֲשֵׂה לִמְעַן
 תּוֹרָתְךָ. לִמְעַן יִחְלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעַנְנֵי: יְהִי לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי
 וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי וְנוֹאֲלֵי: עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם
 עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יהי רצון מלפניך יהוה ואלהי אבותינו ואלהי אבותינו שישקנה בית המקדש בטהרה בנמינו וכן
 תלקטנו בתורתך: ושם נעבדך ביראה בימי עולם וכשנים קרמוניות: ועדקה ליהוה
 מנחת יהודה וירושלם בימי עולם וכשנים קרמוניות:

מחרן התפלה נקול רם ואחר התפלה קודם קדים מוקטין עוד עשרה קולות להשלים מאה קולות ואין אומרים היום
 הרת מוס:

השלים

נהורא

כנינון יכוין במחשבתו כל עת הכריעה בשמחה עלומה
 אני נותן שבת וסודא לך ית"ש על שנתת הלקט וגורלט
 כאלהותך ית"ש וישמח כש"ע עד (ועל כן נקוה) ואח"כ
 יאמר הספוקים שגדום במחזורים בשם הרקת גם כן ש"ד
 סכוונה ס"ל:

אחר תפלת העמידה יאמר ספויטם עם הלימוד כטוטה
 עלומה. ובחזרת התפלה מהש"ן ויזכר מאוד למוע
 אל התפלה כטוטה עלומה ויכוין בכל מקום כ"ל בתפלת
 פעמידה בלש ויזכר מאוד כטוטה אמן על כל כרעה
 ותפלה של חזרת התפלה שיהיה משין חמוטה. ונעת
 מהש"ן מאריך כנינוטים לא ייב בטל אלף יאמר ממוטרי
 תהלים כטוטה עלומה:

בתקיעות של הסדרים בכל תקיעה שיבטע מהתוקע
 יכוין. ש. כן כ"ל בתקיעות דמיושב:

נטפת ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע
 הגזירה ויכוין כזה:

אין כלאיש יאמר כטוטה ובשמחה עלומה. ובתיבת
 מושיענו בכל אלו הכטות ימן במחשבתו סודא
 עלומה כזה בלבון אני נותן סודא לך ית"ש שאתה
 מושיענו כרחמך הרבים כיום סדין הגדול כזה מכל
 המקשרים והמסטינים עלינו: (עליו ק"י). וטהבים
 לתקופ עוד שלשים קולות. ובתכ הוי"ו"ה ראו לבל אדם
 להסתדל למוע מאה קולות ככ"ה כדאיתא בטור. לכן
 ראו להתייב כדרך זה שאתה השמחת כל התפלה יתקעו
 מתחלה ג' תפ"ת וג' תפ"ת להשלים השלשים קולות לג'
 תפ"ת

ותשובה ירהר במחשבתו תשובה שלמה ויחשוב אני מקבל
 על פלטי שאזכר בתם בלא נזהרתי עד הנה:
 ותפלה רכון כל הטולטים מעל לי על כל שונותי ואני
 מקבל עלי לתקן את מעשי:
 וצדקה יקבל עליו ליתן לזקק כשי מסת ידו: כשיכרע
 ויביתחוס כתיבת (ואיתו טרע"ס) והש"ן מאריך
 (פירת יוסף) א

נענה אלה בתפלת המנחה וגם כי יחזק תיקן תפלת המנחה וכוונת זה אנו משוכרים וכוונת ולגוף כנגזרת אמת
 עקירתו לספר מדה הדיון לרחמים. וי"א קודם מנחה פיוט ידיר נפש לעורר עצמו לאהבה :
 לאחר מנחה טובה לילך לנכר במחוז לפיר שיש בו דגים חיים ואם אין הם דגים הולכין לנכר סתם או בחר ועוב אדם
 פס היך לפיר ויש לילך אחר מנחה קודם שקיעת החמה : ואם תל יום ראשון כשנת טובה לילך ביום כ'
 (פ"כ סכתתי עם' פסח הפריה) והומרים זה :

סדר תשליך

א ^{ה' ה' אל רחום וחנן} מִי אֵל כְּמוֹתָּ בְּנִשְׂא עֵוֹן גִּי וְעִבֵר עַל פְּשַׁעֲךָ לְשִׂאֲרֵי־תְּנַחֲלָתוֹ הֲלֵא

הַחַיּוֹק לְעַד אַפְּוֵי בִּי הַפִּיץ הַסֵּד הוּא : וְיָשׁוּב יִרְהַמְּנוּ חַי וְכַבֹּשׁ

עֲוֹנוֹתֵינוּ מִתְּשֻׁלֵּיךָ בְּמִצְוֹלוֹת יָם כָּל הַטְּאֵהֶם : יִתְּנֵן אֱמֶת לְיַעֲקֹב

יֵא חֶסֶד לְאַבְרָהָם יִבְאֶשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם מִיָּמֵי קֶדֶם : אִמֵּן הַמְּצַד

קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בְּמִדְבָּרָהּ : גִּי לִי לֹא אֵרָא הַמָּה יַעֲשֶׂה לִּי

אָדָם : וַיִּי לִי בְּעִזְרִי וַיֹּאמֶר אֲרָאָה בְּשִׁנְאֵי : ח טוֹב לְחַסוֹת בְּיָי

מִבְּמִוֹת בְּאָדָם : ח טוֹב לְחַסוֹת בְּיָי מִבְּמִוֹת בְּנִדְבִיבִים :

ואח"כ יאמר חוזר לג' רגנו צדיקים. ואח"כ יאמר פסוק זה ככוונה גדולה:

לֹא יִרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קִדְשֵׁי . כִּי מְלֵאָה הָאָרֶץ הַעֲדָה
 אֶת יְיָ בְּמִים קַיִם מְכֹסִים :

תפלה מספר עבודת הקדש

כופתק מס' פטרת קודם וי"ל טפה תפלה נכונה לומר יום ר"ה לפת פרנ אחר מי אל כחך וגו' כסדר הבקד :
 רְבוּצוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּהַעֲלוֹתָנוּ עַל לִבְבְּנוּ רֹב קְצוּרֵינוּ בְּעִבּוֹדְתָהּ וּבְעַסְק תוֹרְתָהּ בְּקִדְוֶשָׁה וְקִיּוּם סְצוּתֶיהָ . (כָּל עֲצֻמוֹתֵינוּ יֵאחֲזֶנּוּ רַעַד וְנִמְסֵם לִבְנוּ וְהָיָה לְקִיּוּם . מֵה נַעֲנֶה וּמֵה נִאֲמָר כִּי הַצֵּד הַצַּעֲרֵר בְּתִכְרֵת הַרוּחַ הַעֲכוּר הָיָה גְעוּבֵרֵנוּ . עַם אֲסוּר גְּלוּתָהּ עֲקָם . אֲסוּרִים וְלִשְׁמִיּוֹת בְּגִלּוֹת קָשִׁים . גְּלוּת הַנַּפֶּשׁ וְהַנּוּף . הַאֲמָנָם גְּדִי וַיִּדְעֵם לְפָנֶיהָ שֶׁרְצוּנָהּ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנָהּ וְלִשְׁקוֹד עַל בְּלִתְהוּתָהּ

סודות

פורה יוסף

בל עצמותי. החיות האלו לא כל אחד יוכל לחמרם. אם לא מי שודע כעצמו. אשר כן הוא דל' :
 (משה יוסף)

מדות אל כחוס וחנון וכי אשר קרינו לפניך
 כאלו השגנו כל הסודות וצדופי שמות
 היוצאים מהם ויווני מרותיהם אשר אחר
 באחר יגשו להמתיק הדעים המתקפים ובבן
 השליה במצולות ים כל חטאתינו ואמה
 בטובה תעורר בחסיה ונהיה נקיים מקל
 סוסאח ותלצה ווהקא ונעלו כל ניצוצי
 הקדושה אשר נתפרו. ויהי כרו ויהלכנו
 במדת טובה אמה אל ישועהנו. מוצר. חסד
 לאלפים וברוב רחמיה תמן לנו מים ארוכים
 חיים של שלום חיים של טובה חיים של
 ברכה חיים של פרנסה טובה חיים של חלוצ
 עצמות חיים שיש בהם וראת תמא חיים
 שאין בהם בושה וכלמה חיים של עושר
 וקבוד לעבודתה חיים שהתא בנו אהבת
 הורה וראת שמים. חיים שהמלא כל
 משאלות לבנו לטובה וקרינו לחיים של
 חפץ בחיים וקרינו בספר החיים למענה
 אלהים חיים וקרינו גור דינו וקראו
 לפניך וקיימנו:

ערכנו ונפשנו בעפר לכל תהיה ולא נתפעם
 ולא נקפיד ונהיה אהבי שלום וקרבים שלום
 ויצל כנסיה נחסה. ותופנו להתרחק מליצנות
 ושקר וחנופה ולשון הרע ודבור חול בשבת
 וכל דבור אסור. ויהיה רוב דברנו בהורה
 ובסדר ואופן עבודהך עבודת הקודש.
 ותאוננו תיל לשמור לפנינו מחסום סחטוא
 כלשוננו:

אב הרחמן תן לנו פח ובריאות ופנו
 להתרחק מהפאות הפגוני והקלי העולם
 הנה ונאכל לשוכע נפשנו. וכן ככל צרכינו
 יהיו כל מעשינו לשם שמות ותופנו להיות
 שמים בעסק הורה וקמץ ויהיה
 בטחוננו בה דריר ויהיה לנו לב שמים
 לעבודתה:

אנא סלה רחום וחנון. הנשמה לה ונהגו
 פעלה חוסה על עמלה ובבן והמו
 כחסיה עלינו ותופנו להשלים תקון נרין ולא
 נאכר חיו ותשפיע שפע קדוש על נרין
 להתמיד בעבודתה ולעשות רצוננו כרצונה
 כל ימי חיינו אנהנו ונהענו ונענו ותופנו
 לעסוק בתורה הקדושה לשמה ולבון לאמתה
 של הורה ותצלנו מקל טעות בהלכה
 ובהוראה ואל הצל ספינו דבר אמת לעולם
 ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו
 קרינו יודעי שמך ולוקבי הורה לשמה
 ומקמי מצותיה ולא יצא בנו ולא בורענו
 ולא בורע ונענו שום פנים ושום פסול ולא
 יתחלל שמך על יבינו חיו:

אנא סלה רחום וחנון. הנשמה לה ונהגו
 פעלה חוסה על עמלה ובבן והמו
 כחסיה עלינו ותופנו להשלים תקון נרין ולא
 נאכר חיו ותשפיע שפע קדוש על נרין
 להתמיד בעבודתה ולעשות רצוננו כרצונה
 כל ימי חיינו אנהנו ונהענו ונענו ותופנו
 לעסוק בתורה הקדושה לשמה ולבון לאמתה
 של הורה ותצלנו מקל טעות בהלכה
 ובהוראה ואל הצל ספינו דבר אמת לעולם
 ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו
 קרינו יודעי שמך ולוקבי הורה לשמה
 ומקמי מצותיה ולא יצא בנו ולא בורענו
 ולא בורע ונענו שום פנים ושום פסול ולא
 יתחלל שמך על יבינו חיו:

(אורת יוסף)

וראה יי עמך הנו הגדול הנה זרע אהביך
 אברהם יצחק וישראל עבדיך בני
 בחונך קוראים בשמך וסאמינים בה
 ובחורתך ובמה אלפים ורבבות ספרו ועמך
 להריגה ודשפה על קדושת שמך. גא נכור
 דורשי יחודה בקבת שמים. ותמלא רחמים
 על כל אחינו בית ישראל הנפוצים בארבע
 בנפות הארץ ובפרט על יושבי ארץ ישראל
 ועל יושבי העיר הו ועל כל תקלה הקדוש
 הנה ותרחם עלינו ועליהם ועלילנו ותעילם
 מרעה ומרעב ומשבי ובה וככל תמא והשלח
 רפואה שלמה לכל חולי עמך ישראל אל גא

ברך וכל האסורים בכלא מעמך ישראל
 המר מאסריהם ותוציאם לרחוק. ותשיב
 יראה עליהם ותחון זכות אבות להוציא
 לאור משפטנו. כתבנו בספר החיים למענה
 אלהים חיים. והאר פניה על מקדשה השמים
 למען אדני. אלהינו ואלהי אבותינו מלה
 רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו שובה
 אלנו בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו צוניה
 בנה ביתה בביתחלה וכונן בית מקדשה על
 סבנו והראנו בבנינו ושמחנו בתקנו והשב
 שבינתה לתוכו והשב פהנים לעבודתם
 ולנים לדוכנם לשידם ולזמנם והשב ישראל
 לניהם וקלאה הארץ בעה את יהוה לראיה
 ולאבהה את שמה הגדול הגבור והנורא
 אמן בן יהי רצון: כל קלי יוצר עליך לא
 יצלה וכל לשון מקום אתה למשפט מרשעיו.
 זאת גחלת עבדי יהוה וצדקתם מאתי
 (יה מצוה אהבה תורה יראה) נאם יהוה.
 לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי בי מלאה
 הארץ בעה את יהוה במים לים מכסים:

רפא נא להם ותקם בקל אחד מהם מקרא
 שכתוב יהוה ימענו על ענש דניי כל
 משקבו הפכת בחליו. והבריאים מעמך
 ישראל תחמיד בריאותם שלא יחלו הם
 ושלום. ותצילנו ולכל ישראל מקל נגק ומקל
 צר ומשטין ומקמרג ומרוח רעה ומדקדוקי
 העניות ומקל סיני פורעניות המתרגשות
 בעולם. ותפקוד ברע של קמא ובע קודש
 לכל חשוכי בנים והיושבות על המשבר
 הוציא אותן מאפלה לאורה ויצא הולך
 בשעה טובה ולא יארע שום צער ושום נגק
 לא ליולדת ולא לילדיהן ואל ימשול אפקרה
 ושרין ורוחין וליזין לכל ילדי עמך בית
 ישראל והגדלם לחורתה ולקצותיה בתי
 אביהם ואמם:

ובני ישראל עמך יורדי הים פצם והצילים
 במים רבים הצילים מטום ואל יטבעו.
 ינצלו משאונים ומטמקי ים. ובני ישראל
 ההולכים בבישה הרריבם בדרך ישרה ללקת
 אל עיר מושב ותצילם ספר כל אויב ואורב

חמ"ו יאמר שיר המעלות כמעמקים תמלא בברכי נפשי ויאמר כנוונה עוומה:
 ומנערים שולי הנגדים והוא לרמו בעלמא ליתן לב להסליך החמאים ולהפס ולהקור דרכים מן
 הוא והלאה שיהיו בנדיו לבנים ונקיים מכל חטא (סס):

להקל בשאר י"ט להפלות עשן (סאבאק) אף כיום ראשון יש
 לו לפרוש מה בשני י"ט של ר"ה ויש מי שכל שאל לפשן
 ב"ט ראשון ולהקל לצורך כיום שני וכן חזי נוהג אבל
 כר"ס יש לבעל נפש לפרוש מה בשני הימים אם לא שיש
 טורח גדול לרפואה. אלא כ"א יהיה פסוק בשלו לנמוד
 או לומר חתלים כל אחד לפי מה שהוא חכם (גס זס
 אשן מע"א):

כשחוזרים לבנו מהליכת תסליך לבית התפלה ועוד
 לא הגיע זמן תפלה ערכית חלילה להם
 להקל ראש ליבם בשל. וגם ירחיק עלמו מחברת ריעים
 לבזה יחד שאף שדמה להם שהם מדברים מעיני היום
 והם דברי יראה א"א שלא יומצן מעיני לעיני של חול
 ושתוקולות ראש ולס"ר. ומכ"ש שלא ליקח מקטרתו
 ביזו להיות מעלה עשן כמעטו בחול כי אף מי שנוכח

דיני קידוש ליל ב' של ר"ה ודיני הברלה במוצאי ר"ה

(גה"ח) [כשיבא לכונו מנהכ"כ לא יפשה קידוש מיד עד
 שידע שהכל מתוקן לסעודה כי אם יפסיק בין
 קידוש לסעודה גם ידי קידוש לא יאל. ואם לא יוכל
 לאכול מיד ימתין עס הקידוש ויאתו לזיק דרכו והלוט
 בקודש שלא להפסיק מדברי קודש וילמוד או יעיין בספרי
 המדברים בקדושת היום עד שיגיע עת האוכל יקדש ויאכל
 שמית הקידוש עוד רכישית יין או יאכל כל מיני תרמיא שחייב עליהם כרכס מעין ג' וילא כוס ידי קידוש במקום
 סעודה (סס). בקידוש ליל ב' של ר"ה ילבס כגד חדש או שמית פרי חדשה כדי להסתלק מן הספק ויאמר
 שהחייט ואם אין לו כגד חדש או פרי חדשה אפ"כ יאמר שהחייט (ס"ו) ת"ר) וכן אשה בשפת סדלקת כרות
 שלרינה לער שהחייט אם אפשר לה כגד חדש או כפרי חדשה מוטב ואם לאו אפ"כ תאמר שהחייט: (ב) במוצאי
 ראש השנה מנדיל על הכוס כמו בשאר י"ט (ס"ו) ת"ר):

כיום ב' של ר"ה ובעש"ת כשפת סולא ס"ת אומרים זה אחר הי"ג מדות:
 שצ"ר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי: עזרי מעם יי עושה שמים וארץ: וארת צדיקים
 כאור נוגה הולך ואור עד נכח היום. ואני המלחי לך יי עת רצון אלהים ברכ חסדר ענני כאמת
 ישעך. הגה לא יבוס לא יישן שומר ישראל. הגה עין יי אל יראיו לסחילים לחסרו. הגה והרר לפניו
 עז

עז

עז וחרוה במקומו . כי עסק הסליחה לטען חרוא . הגון ורחום " ארך אפים ורב חסד . באור פני מלך חיים ורצונו בעב מלקוש . כי אל גדול יי וכלך גדול על כל מלהים . אשרי העם יודעי תרועה " באור פניך והלכות . כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וכן אהת שיוורד על פי סדוחיו :

ואח"כ אומרים יי רטון מלפניך פ"י הארת הקינים וטי :

בשחרית יום שני מתפללין כמו בראשון . וקורין כפי וירא ה' גברי (אחר דכריס האלה) עד סוף הסדר . ובש"ש למפטיר כדלתמול ומפטירין בירמיה כה אחר ה' מלא חן עד רחס ארמטו . ותוקטין כיום כדלתמול . ועוב לנטע עד חדש . (מוסף) כדלתמול . (מנחה) כדלתמול . ואם חל כמ"ש א"ה א"מ :

בערב כסדר חול . (כנדלה) אין מכרכין על כשמים ועל כאש : כמולאי ר"ס ערכית מתפללין ומכדילין בתפלות ועל כטום כשאר מיי"ס . ואם הוא שבת מתפללין ככשאר שבתות ואומרים נמטין שש סמך סקדום :

נה"ש סדר עשרת ימי תשובה דה"ח

בכל עש"ת אומר סמך סקדום וככל ימי חול שנין ר"ה ליו"כ אומר סמך כמפטיר וכל עש"ת אומר בכל ג' תפלות זכרתו ומי כמוך . וכתוב . כספר . ומפטיר ג"כ לעיל . ואומרים ג"כ א"ת פרכ ונוקר ויחיד יכול ז"כ לאומרו . ואפי' חל מילה שא"ל תהונן אומרים א"ת מלמד כע"ש ועי"כ בינחה א"ל ופסיפא כשבת . ידוע מה שדברו רז"ל על פסוק דרשו ר'י כמאלו וגו' אלו יו"ד ימים במר"ס עד יו"כ לכן לאו לאדם לחקור ולחפש

ואחר כל כרט של כור מרע ועשה טוב . ולעוב דרך רשע בחרטס גמורה על הסכר ויעשה גדרים על לבנה וכתב האריז"ל בענין עשרת ימי תשובה המתענה כיום ועושה תשובה גמורה ככל לבו שלא יתוור לאותן הסעירות לעולם אז מוחלין לו בכל יום מימי השבוע כשפשי"ת מה שחטא כיום הכוא לעולם עכ"ל : ואומרים בכל יום כשפשי"ת בלימות גבאמורת . ואומרים יודיו ג"פ בכל יום (ולכאריז"ל אל רק ס"ה) :

התעוררות לעשרת ימי תשובה

מספר הקדוש ר"ח ועוד שאר סה"ק :

איזהו בן שוכ"כ המתרחק מעשיבות ומהסבור ולנאות ולבשר"ס ומקיים מצות ויש בידו מלס על האיתתה ס' סמרה כדרכו מחאלל כסוטו . המטה את חנירו מדרך טובה לדרך רעה מת כחלי ימיו . המלטיג על המלות אין מרחמינ פליו מן השמים . המלטיג על עניות של עניים כוף כוף הוא יענש ואחרים אוכלין יעשו . כל המרגיל להאדים פני חנירו אוי פנקבו פתוח בו כיום . אוי למי שהעולם מטעס בו . אוי למי שהעטס משחקת לו בו' . כשעס שנפטס האדם כמאלך הממונע על סדיו פמוד כנגדו ואומר לו אוי על זה כגוף שילא מן הסולם ריקס מזוביות ומלא פוטח . מכיס כרגליו ואחר אוי לסס לרגלים שלא סלט כיושר . אוי לידים שנתעסקו כדברי בקר . אוי למעיים שנטע מן סגול אוי לפנים שלא סלט כאמונה . אוי לאזנים שלא קבלו חוכמה . אוי לפה שלא ספק כחורס . אוי לכשר שלא נתייגע ביראה . פמוד כנויפה . פמוד גדין וככר מטשיך ודע לפני מי אתס פמוד בו' . והס אין אתס יכול להשיג מי וכל להשיג כעבורך ומי יסכול פוטותיך בו' . כן אדם מדוע גאו וזרת אחריתך בלא חדע כי כל הימים אשר אתס מי על האדמה אתס ככל עובר וכמוין יסועת חסרן ימיך כרואים וכל אשר יעבור עליך יום אז לינה חסר חלק מחלקי מיך וכל יום תקרב אל בקבר . ועתה על מי ככחת כי מרדת ומדוע לא תעביר על לך יום סמר . יום אשר תאבד פליך וכסרחה חמקת . יום ידבק לטובך לתקן . יום יבאוך על כתף . ואל חרן תחית יליכוך . יום תראה כהשכנן פרוך והססר פתוחים פול פליך אימה פחד כו' . יום נורא ואיום . יום אשר אין לו פדיוס . יום חמור כביס וארס . יום סהרס וזעק כו' בלא אז תאמר לי מה פשיית ואת דברי כ' בייתי בו' . (ובנתיב כ' וזו ימי אחי אניתס חייבים להיות נכונים ליום סמועד . וזהו דרך כרמוקס אל הסולם אחר אשר אין לנו

מספר חיי אדם :

באהבה ה' נעמו כמדחו כי חסן חסד הוא ולא יחפון כמות סמך . כי אם כשטו מדרכו וזיס . לא לאורכו ולהגיתו כי אם ידקס מי יתן לו . כי אם להיטיב וזו כלהירו . ולכן לא יום ולא יומים מתמינ ומלפס לתשובת רכפיים אלא הרחיב לנו את כומן ותיקפ כתחלת סהבו והחדב נפתחים כל השברים כערי תשובה . כערי מחילה וסליחה והס פתוחים ופומדים עד זמן נעילת כפרים כיו"כ . וכחירו יוא מלפניו סוכו כנים סוכים ארפס משוכותים . ומי לא יירא ויפחד כמטו קול שופר מכריז ואומר פורו וביס משתכס . קום קרא אל אליהך כי חנון ורחום הוא [נו"ל סמכ"ס] ו"ל כסלכות תשובה . אפי"ס שהתשובה והזעקת יס לעולם כשפרת הימים שנין ר"ה ויו"כ הוא יס כיותר ומתקבלת מיד שנאמר דרכו ה' כמאלו בו' עכ"ל] : וגדול כעון מי שלא שז ואינו רואה להרבות כחורס ומפי"ס בימים אלו שכל ימות השס כי אניתס הלואי כביס מן כניטוים אשר כמפטס תלוים עד יוכ"כ . וכל זמן שהאדם מי אין סקב"ס טוב כמדתו לסעות כלמי חסד לניטוים ר"ל אם סיס סקפ סקול טובה חסד ולוקח טון א' מן סקפ אז שוטל זכות מבלו ונותן לקב כטיס עורס זאת אינו טובה אלא לאחר מותו שאי אפשר לאדם עוד לעשות איזה זכות אלא אומר סקב"ס כרי פתח פתוח ובידך לזכות כאיזה מלס ואתה מתעלל בעלמך ומתחייב כנפשיך . לכן לריך כל אדם לפחד על עמזו שיחאך כתשובה על סעבר ולהרבות מלות ומפי"ס ככדי שיסע עטור וך לפי כזו יום סקדום כום כמ"ש לפני כ' כשהירו ואל יאמר אדם הלא בכל יום אני מניח תפילין וליינת ומכרך ומתפלל וא"כ ודאי סקפ של זכויות יכרים . מי שאין לו לקב יאמר כן כי לריך להטוב ג"כ כמה תכילות עכירות עושה בכל יום כדכרים כעלים ולה"ר וכל כטורים אסורים זכן בכל סלכרים וכאמת בעטית כום טטו סרכה כני (פורת יוסף) אדם

התעוררות לעשרת ימי תשובה

מכרת ממנו ולא מיום מסוים. נחשוב בלילה וכמה שנגע
 זו נולדו ימי' ביום החשבון גדול שאמר עליו כזה היום
 בא טעם כחומר ואין תועלת. והכתיב מתחמת ובהשתקפה
 תדירה וכדרך ארוך. ומדוע לא נשמו אל לבנו לזכור
 אחריות. התעסקנו בפולס הכלל והחמנו הקיים.
 וכמדוי גופיט. שפחת מדוי שכלנו. ובעבודת רוע
 יגרו. עונש עבודת יולרנו. הם למעשה זאת
 כמה היא כוללת. ולבשרות הולאת כמה היא
 חוקה. כמ"ס כי סת מראות פיניהם כו'. ויאמר
 האדם אל לבו נפשי נפשי הכיני לידע לזכור אל תמשיטי
 בעודך כתיים חיתך ויש לאל ידך. כי רב ממך הדרך.
 ולא תאמרי למחר אקח גדה כי פנה היום. ולא תדעי
 מה ילד יום. ודע כי תמול לפד לא יזכור. מכל אשר
 פעלת אל שקול ותשוב ואל תאמר מחר אעשה.
 כי יום המות מכל חי מתוכה. מהבי עבות בכל יום חוקו
 כו' ואל תדמי כנסף כי אחריו לאתך ממכר ענך תבזי
 ולתוכת ממכרה נלחת. כי לא יתכן לך או עבות טוב
 ודע כו'. לכן משיי נא ורצי והשי אורך ובחתי עמך
 ובית אביך. וקומו רוגי למלך יומם ולילה שאי אליו
 כפיס. והשתחוו לו אחים. ועשפפך יולו. מים. אולי
 יפאו המלך יפך. וישא פניו אליך. ויש לך שלום.
 עיי"ש בסוף הספר: וזכור נא היטב פי' האלשי"ך וכפר
 כלי חמדה עש"ש מי גבר ויחיה ולא יראה מות בחייו
 שהייתו שלא יזכר יום המיתה ואשפ"כ ימלט נפשו מיד
 האלו זה אי אפשר דנלא וזכרת יום המיתה א"א לו
 להמלט מגיהנם כדל כזכירת יום המיתה יבא למדרגת
 התשובה ולא יראה פני גיהנם ויגיע למעלת הדיקי' ג"ע:

בסתכלות בנישים. הניפות. ליגות. דברים בשלים. דברי מאי ותמן בבתי וי"ש וכל אלו רגילים העולם מאד.
 ואפילו כולומדיס המופלגים כשישמו על לבם יתאלו ברובם כבשלים ברוב אלו דברים ועוד יש הרבה אין מספר.
 ובשול"ת כנגד כולם. כי הרחוק מההורס רחוק מעבודת הבורא. ולכן תקנו השינוי אבינו לתורתך וקרבתו מלכנו
 לעבודתך. ובפי הדיבורי עסק התורה כן יתרכב לעבודתו. ולכן תקנו קדמונית לתקוע מר"ח אלול כדי
 שיש האדם אל לבו כאלו מתחין וחתו לדין ויביא לבו יתול בקרבו כי בלא ימי הקבלה לתקוע מר"ח אלול כדי
 מעשיו בספר נכתבים אפילו תועה קלה שבושה ופעת היא האלוים יבא בחשפט את כל המעשה על כל העלם אם
 טוב ואם רע. ופעת אשר יביאו דינו לפני מלך כ"ו הלא יתחד חרדה גדולה. וכחאמר ריב"ז אם יענישי ר"ל בעונם
 ממון אין עשוש ומי שילגון תחתיו יולאו לחפשי וכדמלתי בנכונדלגל. ואם עתותיו אין מיתת מיתת עולם. כי
 אינו יכול לבעוט רק בגופי אבל הרות תשוב אל האלוים אשר נתנה ואשפ"כ בודאי יירא ויפחד חרדה גדולה וישית
 עזות כנסו ובכל דרכי הליכות יחוש אולי ימלא מפלע לו. ולא תעלה פני רוחו לפנות ימין או שמאל ולהתעסק
 ביתר חפזו. ולא ישית לפתח ולשדד אדמתו. ולא יתרפה ביום לרה מלהסיר מעליו כל מחשבות עניניו רק מינו
 לבו ומחשבתו להגלל לכחי מידו. ואם כך דניו של כ"ו. כ"ש כשעושה דברים כאלו וכל אבר לו לפני מ"ה הקב"ה
 שאם יפנה אותו ח"ו בממון ויגזור עליו עניות הוא עונש עולם. ואם יכח ח"ו בגופו או כניס הוא איסור עולם.
 ואם יגזור עליו או על בניו מיתה היא מיתת עולם. ולכן מה נואלו היולאים לפעלם ולעבודתם כל היום בימים האלו
 וכ"ש מתחלת ימי הסליחות שהם נגד ימי ניקור של קרבן וכ"ש כ"י ימי תשובה ימי דיין והתעסק ואינם יודעים
 מה יהיה משפטם. ולכן מחוייב כל אדם ליתן לנפשו ולב"ש הדברים אל לבו ולתעסק בעסקים ולקבוע ביום וכלילה
 בעות מיוחדות להתבודד בחדריו ובמחשבות לבו ולקדם באשמורת ולהתעסק בדרכי התשובה ובשרון התעסק לשפוך
 שיהא לפני בוראו ולהתדות על ענותו ויוסף לעשות מלות ומ"ס ולעסוק בתורה יותר ממה שבושה בשאר ימים
 וירבה בלדקה יותר מכל הסנה כי העת פת ראון והתפלל נשמעת בו: ומלות עשה מה"ת שיחזור בתשובה לפני
 יוה"כ כמ"ה בג"מ וטעמו ולכן מתחייב שיתנהג האדם בעפ"ת בדברים וחומרות אף שאינו נזהר בו כל הסנה
 כי גם הקב"ה מתנהג בחסידות עם כריותיו. והאוכל פת פלטר כל הסנה בימים האלו ראוי שלא לאכול כ"א פת
 ישראל וכן בכל הדברים: וזכירת ריך אדם לתקן בדברים שבין אדם לחבירו כי עליהם אין יום כסור או אפילו
 מיתה מכפר עד שיתעורר כגול והעשוק יפייס לחבירו עד שימחול לו ואפילו מתענה מיהם אף יום כסור או אפילו
 נביתו יתודה מזה שפטים ביום אל תיכפר לו כדאיתא במשנה כדאיתא חזונו של ר' יוחנן ב"ר חנינא כדאיתא
 לאדם הוא חושב ככפלים א' לאדם וא' להקב"ה שערך על לווי ועד שפייס לחבירו כולד יתודה כי כלל עיקר
 הדין הוא עובת השטח וההרטה וברי עדיין הברך בידו ולכן לרין מקודם לפייס חבירו עד שימחול לו ולא נשאר
 רק בניו למקום וייעול השופט כמו שאמר הדמ"ה לך לבדך חשאתי ר"ל הלא חשח לו אפילו בניו לאדם רק בניו
 לביך ואי"כ בידך למחול. ולכן לאחר שיתקן הכל יתודה על חשאתי ר"ל הלא חשח לו אפילו בניו לאדם רק בניו
 מהגול ללדקה ומעורים לעניים וזה טעות נמוך כמ"ס יד ליד לא יקרא רע ואש"ש שאמר רז"ל גול ואינו יודע למי
 גול יעשה מהם לרבי רבים היינו שישנה כן לפי שאינו יודע למי גול אכל אם יודע לא יפייס לו כלום עד שיחזיר
 לו או אם לא יחזיר יורשו. ולרין שיחודה נפיו וכלנו בהכנסה גדולה וכבני וכלל שכר ואז
 הוא קרבן כמ"ס ג' ודבר ודרכה כו'. ויכתיב בדעתו שלא יכזב עוד לעשות כזה דבריו וכלל נקביו ואל
 קרבן כלל תשובה נקרא ונת רשעים תופעה. ולכן לרין שישוב ויכתיב צדעתו שלא יכזב עוד לפשות ויכנה ויתמרמז
 (אשרת יוסף)

אדם שחובטים שלא לרין לשוב רק מעבדות מוחלטת
 פ"ג ג"ש פ"ד מהלל שנת וכיוצא בזה וזה שקר מוחלט
 כי יש עונות שאדם דש בעקביו בהם תמורים מג' עבירות
 כנ"ל. סך רואה מה שאמר חז"ל בחומר לה"ר שהוא קסם
 מפ"ג ג"ש פ"ד ודבר זה הפסוק וזהו עבירה הכייתה
 ומלוייה מחד כבני אדם כמו שעמדו פ"ו חז"ל כולל
 בלש"ר וראה כמו של לה"ר עד שהאומר נראה כי בליגת
 (ר"ל סיכן נמלא אש רק בבית פלויי ששם מבשלים תמיד)
 וזהו אכס של לה"ר כו'. וכן יש חבילות חבילות עבירות
 שבני אדם רגילים בהם אשר רבו מלכסור. שטעות שקר
 ובוא וזהו רגיל אפי' כשמספר איוה שקר לחבירו או
 שמוכר חפץ לחבירו נכפע כה יעורני ה' והרי נכפע כשם
 ועון שטעות הרקשה לע"ג וחמורו ממנו כדכתיב כי לא
 יקרא ה' את אשר ישא את שמו לשוא. מקלל פלמו או חזר
 כשם שאמר (ואלל מיד דער אויבערשטער שטראפן)
 וכ"ו אין חילוק בין שיאמר בלשון קודש או בכל לשון.
 מנרך או מוכיח הסם לבעלם. וכ"ש כל החפלות וכרסות
 אם יעיו כנסבו כשאר כלל הוא כלא כוונה רק נחוק
 טובה שכבר רגיל פיו ולבטו להתפלל ולכרך. מלכין פני
 חבירו. מתכחד בקלון חבירו. מזכיר א' משראל בין
 בדברים בין במשנה שאמר לא תגזבו' וזה קאי על
 איגאת דברים דבאונות ממון כתיב ובי' תאמרו כו'
 לא תגזבו. ואם מזכיר אלמנה או יתום חייב מיתה בידי
 שמים שנאמר כל אלמנה ויתום לא תשנונו וגו'. מלום
 כריבית בלא ביתר שפוק או וקוקים. וכל אחד ואחד
 מורה לפלמו זה אומר כך מותר ואינן נאלין למורים א"ך
 להחיר. ומצ"ש הסותרים עם החלטים כמעט הוא א"א
 בלא גניפת איסור ריבית. הלא איש לרעהו. כשם.

בסתכלות בנישים. הניפות. ליגות. דברים בשלים. דברי מאי ותמן בבתי וי"ש וכל אלו רגילים העולם מאד.
 ואפילו כולומדיס המופלגים כשישמו על לבם יתאלו ברובם כבשלים ברוב אלו דברים ועוד יש הרבה אין מספר.
 ובשול"ת כנגד כולם. כי הרחוק מההורס רחוק מעבודת הבורא. ולכן תקנו השינוי אבינו לתורתך וקרבתו מלכנו
 לעבודתך. ובפי הדיבורי עסק התורה כן יתרכב לעבודתו. ולכן תקנו קדמונית לתקוע מר"ח אלול כדי
 שיש האדם אל לבו כאלו מתחין וחתו לדין ויביא לבו יתול בקרבו כי בלא ימי הקבלה לתקוע מר"ח אלול כדי
 מעשיו בספר נכתבים אפילו תועה קלה שבושה ופעת היא האלוים יבא בחשפט את כל המעשה על כל העלם אם
 טוב ואם רע. ופעת אשר יביאו דינו לפני מלך כ"ו הלא יתחד חרדה גדולה. וכחאמר ריב"ז אם יענישי ר"ל בעונם
 ממון אין עשוש ומי שילגון תחתיו יולאו לחפשי וכדמלתי בנכונדלגל. ואם עתותיו אין מיתת מיתת עולם. כי
 אינו יכול לבעוט רק בגופי אבל הרות תשוב אל האלוים אשר נתנה ואשפ"כ בודאי יירא ויפחד חרדה גדולה וישית
 עזות כנסו ובכל דרכי הליכות יחוש אולי ימלא מפלע לו. ולא תעלה פני רוחו לפנות ימין או שמאל ולהתעסק
 ביתר חפזו. ולא ישית לפתח ולשדד אדמתו. ולא יתרפה ביום לרה מלהסיר מעליו כל מחשבות עניניו רק מינו
 לבו ומחשבתו להגלל לכחי מידו. ואם כך דניו של כ"ו. כ"ש כשעושה דברים כאלו וכל אבר לו לפני מ"ה הקב"ה
 שאם יפנה אותו ח"ו בממון ויגזור עליו עניות הוא עונש עולם. ואם יכח ח"ו בגופו או כניס הוא איסור עולם.
 ואם יגזור עליו או על בניו מיתה היא מיתת עולם. ולכן מה נואלו היולאים לפעלם ולעבודתם כל היום בימים האלו
 וכ"ש מתחלת ימי הסליחות שהם נגד ימי ניקור של קרבן וכ"ש כ"י ימי תשובה ימי דיין והתעסק ואינם יודעים
 מה יהיה משפטם. ולכן מחוייב כל אדם ליתן לנפשו ולב"ש הדברים אל לבו ולתעסק בעסקים ולקבוע ביום וכלילה
 בעות מיוחדות להתבודד בחדריו ובמחשבות לבו ולקדם באשמורת ולהתעסק בדרכי התשובה ובשרון התעסק לשפוך
 שיהא לפני בוראו ולהתדות על ענותו ויוסף לעשות מלות ומ"ס ולעסוק בתורה יותר ממה שבושה בשאר ימים
 וירבה בלדקה יותר מכל הסנה כי העת פת ראון והתפלל נשמעת בו: ומלות עשה מה"ת שיחזור בתשובה לפני
 יוה"כ כמ"ה בג"מ וטעמו ולכן מתחייב שיתנהג האדם בעפ"ת בדברים וחומרות אף שאינו נזהר בו כל הסנה
 כי גם הקב"ה מתנהג בחסידות עם כריותיו. והאוכל פת פלטר כל הסנה בימים האלו ראוי שלא לאכול כ"א פת
 ישראל וכן בכל הדברים: וזכירת ריך אדם לתקן בדברים שבין אדם לחבירו כי עליהם אין יום כסור או אפילו
 מיתה מכפר עד שיתעורר כגול והעשוק יפייס לחבירו עד שימחול לו ואפילו מתענה מיהם אף יום כסור או אפילו
 נביתו יתודה מזה שפטים ביום אל תיכפר לו כדאיתא במשנה כדאיתא חזונו של ר' יוחנן ב"ר חנינא כדאיתא
 לאדם הוא חושב ככפלים א' לאדם וא' להקב"ה שערך על לווי ועד שפייס לחבירו כולד יתודה כי כלל עיקר
 הדין הוא עובת השטח וההרטה וברי עדיין הברך בידו ולכן לרין מקודם לפייס חבירו עד שימחול לו ולא נשאר
 רק בניו למקום וייעול השופט כמו שאמר הדמ"ה לך לבדך חשאתי ר"ל הלא חשח לו אפילו בניו לאדם רק בניו
 לביך ואי"כ בידך למחול. ולכן לאחר שיתקן הכל יתודה על חשאתי ר"ל הלא חשח לו אפילו בניו לאדם רק בניו
 מהגול ללדקה ומעורים לעניים וזה טעות נמוך כמ"ס יד ליד לא יקרא רע ואש"ש שאמר רז"ל גול ואינו יודע למי
 גול יעשה מהם לרבי רבים היינו שישנה כן לפי שאינו יודע למי גול אכל אם יודע לא יפייס לו כלום עד שיחזיר
 לו או אם לא יחזיר יורשו. ולרין שיחודה נפיו וכלנו בהכנסה גדולה וכבני וכלל שכר ואז
 הוא קרבן כמ"ס ג' ודבר ודרכה כו'. ויכתיב בדעתו שלא יכזב עוד לעשות כזה דבריו וכלל נקביו ואל
 קרבן כלל תשובה נקרא ונת רשעים תופעה. ולכן לרין שישוב ויכתיב צדעתו שלא יכזב עוד לפשות ויכנה ויתמרמז
 (אשרת יוסף)

לימוד של חבר הים את האדון ה' נאלות ופנס נשמתו אשר מן ה' לו הטיבו כחזרתו וחזק טיף אותם במשעו הרעים ויתעלה אל לנו ויתכיים מאלהיו לנחת עינו אליו כוונתו טיף משבו אשר עשה כשערתו וגם עד קנה ויבנה. ויאלץ לנו מה עשיתי מדוע דבר ה' בימי ולא זכרתי אשר נדלתי מאין וגמלני כל בטעות ואני קלקלתי משבי ושלמתי רעה תחת טובה אוי לי אוי עלי כי הרד אהל האלה. ועי' התמרות כנכיה ודאי ישבר לנו בקרבו עד שיכסיס נדפתו באותה שעה שיחאמן ככל כמו שלא ישוב עוד לפנות מפנה הרע כזה וזכו התשובה האמיתית שיחמרר כ"כ כמו שיעיד עליו הדון ככל שהסכים נדפתו באותה שעה שלא ישוב עוד לפנות כזה כלו שימוס ויבזכה למרירות גדול כזה יסיה בטוח לנו ויתמסר לו ואשרי המניע בידו זה. והנה הסמוך חושבים כשחכים ביה"כ יתכפר להם הכל ועל סמך זה הם טועים ככל הנהג כליו הם נרשות עזמן. ולכן יש שחשענין משנת לבנת בהספקות ב' או ג' ימים רלוס וטמדים ביה"כ כל כיום ובלילה ואינם מגיבים ידיהם כלל וביולא בדברים אלו מביגוסים ותעניות וכל שכנה הם טועי' נאלות ותופנות גדולות. ומאוד טועים אות' ארשים כי אפילו להסבורים ביה"כ מכפר בלא תשובה ביינו כשעבר עבירה במקרה אכל כשחטאו ואומר י"כ מכפר לכ"ע און י"כ מכפר דאין קטיגור נפשה בניגור כדליתא לדתיא בגמ' ולכן אל יסמון האדם על זכ ויהיו כל ימי כשנה אלו כמו ימים טוראים רק שבמים האלו רחוי לאדם להשגית יותר ויותר על כל משעו. ושיקר שבמים אלו יך כל אדם להכפי' ונכמ"ד לשעופ דברי טובחות ומוסר שרובים שם. ותוב גמור על כל אדם שילמוד ככל ימי כשנה כל יום כשפרי ביראה אים משע ואם הכנה כהוא קטן יותר חיוב מכל לימוד ואפי' אם יתכשל טי"ו לימוד פקק שמניות או שאר לימוד כי מה ה' אליהן כמקש ממך כי אם ליראה אותו וכדליתא בשנה אם אין ליראה און חורה כי מה תועיל לו החורה אם אין דפתו לקיים ואינם לא יספיק לו ביראה בלכד אם אינו לומד החורה. כי אם אינו יודע מה לפנות מה תועיל לו ביראה כדליתא אם כשנכח אם אין חורה אין יראה ר"ל אין יראתו כלום כנס שטודאי יותר טוב כאשר יהיה אדם ירא שבמים אף כהוא עם הכרץ יותר ויותר טוב מלמד ואין לו יראה כמי' טוב איש רש הולך בתומו משקש בפקים ר"ל טוב רש בחורה והולך בתומו מלומד חורה בלא יראה שיקרתו רק עקבות פס. ולכן כש"ד על מה שיוכל אדם לפנות בכל זמן שיש לו פנאי לפנות מחשבתו וללמוד חורה ביום או כלילה וכתנאי שהיה סוניתו לפנות ולקיים כל מה שילמוד ולא ילמוד רק כדי לקיים מצות לימוד כרא' ללמוד ולפנות ואז תהיה חורתו

לימוד של חבר הים את האדון ה' נאלות ופנס נשמתו אשר מן ה' לו הטיבו כחזרתו וחזק טיף אותם במשעו הרעים ויתעלה אל לנו ויתכיים מאלהיו לנחת עינו אליו כוונתו טיף משבו אשר עשה כשערתו וגם עד קנה ויבנה. ויאלץ לנו מה עשיתי מדוע דבר ה' בימי ולא זכרתי אשר נדלתי מאין וגמלני כל בטעות ואני קלקלתי משבי ושלמתי רעה תחת טובה אוי לי אוי עלי כי הרד אהל האלה. ועי' התמרות כנכיה ודאי ישבר לנו בקרבו עד שיכסיס נדפתו באותה שעה שיחאמן ככל כמו שלא ישוב עוד לפנות מפנה הרע כזה וזכו התשובה האמיתית שיחמרר כ"כ כמו שיעיד עליו הדון ככל שהסכים נדפתו באותה שעה שלא ישוב עוד לפנות כזה כלו שימוס ויבזכה למרירות גדול כזה יסיה בטוח לנו ויתמסר לו ואשרי המניע בידו זה. והנה הסמוך חושבים כשחכים ביה"כ יתכפר להם הכל ועל סמך זה הם טועים ככל הנהג כליו הם נרשות עזמן. ולכן יש שחשענין משנת לבנת בהספקות ב' או ג' ימים רלוס וטמדים ביה"כ כל כיום ובלילה ואינם מגיבים ידיהם כלל וביולא בדברים אלו מביגוסים ותעניות וכל שכנה הם טועי' נאלות ותופנות גדולות. ומאוד טועים אות' ארשים כי אפילו להסבורים ביה"כ מכפר בלא תשובה ביינו כשעבר עבירה במקרה אכל כשחטאו ואומר י"כ מכפר לכ"ע און י"כ מכפר דאין קטיגור נפשה בניגור כדליתא לדתיא בגמ' ולכן אל יסמון האדם על זכ ויהיו כל ימי כשנה אלו כמו ימים טוראים רק שבמים האלו רחוי לאדם להשגית יותר ויותר על כל משעו. ושיקר שבמים אלו יך כל אדם להכפי' ונכמ"ד לשעופ דברי טובחות ומוסר שרובים שם. ותוב גמור על כל אדם שילמוד ככל ימי כשנה כל יום כשפרי ביראה אים משע ואם הכנה כהוא קטן יותר חיוב מכל לימוד ואפי' אם יתכשל טי"ו לימוד פקק שמניות או שאר לימוד כי מה ה' אליהן כמקש ממך כי אם ליראה אותו וכדליתא בשנה אם אין ליראה און חורה כי מה תועיל לו החורה אם אין דפתו לקיים ואינם לא יספיק לו ביראה בלכד אם אינו לומד החורה. כי אם אינו יודע מה לפנות מה תועיל לו ביראה כדליתא אם כשנכח אם אין חורה אין יראה ר"ל אין יראתו כלום כנס שטודאי יותר טוב כאשר יהיה אדם ירא שבמים אף כהוא עם הכרץ יותר ויותר טוב מלמד ואין לו יראה כמי' טוב איש רש הולך בתומו משקש בפקים ר"ל טוב רש בחורה והולך בתומו מלומד חורה בלא יראה שיקרתו רק עקבות פס. ולכן כש"ד על מה שיוכל אדם לפנות בכל זמן שיש לו פנאי לפנות מחשבתו וללמוד חורה ביום או כלילה וכתנאי שהיה סוניתו לפנות ולקיים כל מה שילמוד ולא ילמוד רק כדי לקיים מצות לימוד כרא' ללמוד ולפנות ואז תהיה חורתו

תיקוני תשובה

כשעלי רוח הקודש קדושי עליון עסודי עולם ה'ה וספר תורת האשם והעתקתי ב"ה

המוציא ט"ו לנעלה יתפנס פ"ד לעומת. והכיון יפשה כולם בנ' הספקות כל הפסקה מכ' ימים וכ' לילות בכל הספקה טולכ כנ"ו ימים כפי פ"א והא"כ יתענה עוד ג' ימים שבוטים הכי פ"ד. ולכל הפחות יתענה מ' יום בלתי רלוסם וישב כל אותן מ' יום צמים קרים בימי חורף כדי ללית בילה וגמישה. ואותן מ' יום לא יאכל כבד ולא יתבי' יחד לגד משנת וי"ט ולא ירחוק כל אותן הימים רק ראבו משע : אבא ועל הבותית. שבער כזה על כש"ו דסייעו נדה שעה וזנה כמות תיקוני טיפוס שכך בכל לנו וי"ו הפניות ואם יראה יפשה מ' הספקות ואם ת"ו (פירת יוסף) 17

ברוקח והארי' זיל הובא כס' הק' עמק המלך בקיצור מס' הנחמד דרך החכמה :
 אחר התשובה יחור לפרו או יחמיר עליו יותר ויתר ובימות החמה יך במקום נמלים כרבה וישב ביניהם פרוס ובימות חמורף יטבור בקרתי וישב במים עד החוטם לא לזיתי להאריך כזה מסב"ק ומוז"ק כי ג"ה הם בכיחי : הכל על פטויה ישראליית בין כדרכה בין שלא כדרכה. תשובתו כיה שלא יראה שחוק נשים או בתולות בו' ואפי' כאלהו לא יתכבל בעוד שלא עברה ולא ירחוק ולא יאכל מאכל שמן אשר מביא לידו תאוה ולא כוס דבר המביא לידו תאוה ולא יראה כמות וטפות ורקקין זה לזה. ולכל הפחות יתענה ארבעים יום ולא יאכל כבד ולא יתבס יין כליל שלפני התעני' וכליל שלאחריו וישכ

תקוני תשובה

וישכב נקובו על הארץ או על סוף יובל וליה כפי
הנחתו שיהיה ממנו וילבש שחורים וילבש כסלסוף ויתודס
ככל יום ג' ע"פ כבדו ודמס. ואם לא בא פליס רק חקקס
ובקק יתענה כה"כ וירחיק מפתח ביתס וילקק ויתודס
ופלגי מים ירדו ויעדו ויקק מס"ג שימחרסו מאלף
ולבסל: הנה כל אשתו נדכ אם שכת ולא פירש מלמסו
כחוק לווסתס וזכרסו אונס חממס פסיקוטו תיקוטו
שיתענה כ"ע חמניות כמנין נידס. אך אם זולז כזווסה
כבעת כווסת לרדך לסתענות פ"ב זמוטו וילקק לסחות
ג' מלקות שסס פ"ח ככלות כ"ו ככס יעשס ככל יום
חממניותו וירכס כסיגופיס כפי כחו כ"ו ע"י"ש. ואם
לא כעלה רק חינק או נקק אשתו נדכ או חקק על כשרס
ונהנס ממנס בקירופ ככר יתענה הרבניס יום ויתודס
ויכנס בלב ובכר כ"ו: (כסל על אשת רעוה) או על
עגסס כמאורכס כביאס או אפילו ככעראס בין כדרכס
בין סלל כדרכס מ"מ נהנס ממנס וזכר אכרס על כעלה
כיוון כותרלית וחייב עליוס מיתת כ"ד לכן יכסול לפר
כסוק קשס כמות וישכ כעלג וקחמ כעס אחת ככל יום
כן יעשס ככל כחורק ונימות החמס ישכ כגוף ערוס
לפני זכוכיס או כדוריס או ככר וסוריס קקיס כמות
ויתודס ככל יום ככדי ואחנס ובני חממס לא יאכל ככר
שוס מאלל חס ולא יאכס שוס שחוק קקכות אף יכול
לכמוס כדכס חמניס ולא יעקן עלמו ככוס חמניס וילקק
ככל יום וישכ על הארץ או על דף א' בלי כר וככס רק
כככס וי"ע ישכ על חנו וקק וכר א' תחת רלשו וילבש
שק על ככרו כ"ו ויש כמסויסס על סך כ"ל ואומריס
שיתענה ככ"ס חמניות ע"פ סיכב: (כנסכס לאז
ולקק יתענס ל"ו זמוטו וירגיל בלל ישכס אפילו כלמח
ויתודס בלל יזולז ש"ס לכטלס וזודעושו אכריו ככחוכיר
את ככס): הרגיל לכר ככהכ"ג כדריס של חול
ואפילו בלל כבעת חספסל פוככו גדול ר"ל ואם רזלס
לכוכ ככל בלס יתענס ארבעיס יום בין רזופיס בין
מוסלגיס וילקק ככסלס ככל יום זמכאן ואילק ישכ כמורא
גדול ויתסלל ככוונס ולא ידכר שוס לכר ככיס ככנסת.
אכרי לפני כמורכ כעלמו זמוכיר לאחריס כענין זכ כי
כעוכ"ר כ"ס מזהו שאין כ"ס דורשיס כי כולס כקמן
כגדול אף גס אחד שזוכר כזכ ככרו ומי שזוכר כזכ
גודל: ככרו כעוכ כ"ג רלחס: (המלכין על חכירו)
ונלקק כמזוטו על ידו יפרע לו מס ככספידו ויקק
ממנו מחילס ככדי ג' אכביס וילקק ויתענס יותר חמניות
מיס ויתודס כ"ו ואם אין לו כמס לבלס ירכס עליו
ריעיס ולקק ממנו מחילס ויקבל עליו ככביס לו כשנת
יד יפרע לו או לזרשו: (רכילות ולכס"ר) ילוס ס"ה
זמוטו ויקק מחילס מלותס כדיכר פליסס וילקק ויתודס
ויכיו כל עסקיו כמלות וככספס ללוס בין איב לאשתו
ובין כל אדם: (המלניזט) תיקוטו זכר ק"ך מיס:
(החמיות) כזכ חסא גדול ותיקוטו ללוס לכל כסחות מ'
יום וילקק ויתודס ולא יתחכר לחנסי: (כסככל סיו)
כזכ פולגי יתענס לפחות חני סכ כ"ב ויתודס כ"ו:
(הככזו את אכיו או חמו וקבלל) ילוס כביס יום וילקק
ס"ו מלקות כי פנס ככס י"ס: (המלכין פני חכירו
כדיכיס) יתענס מ' יום או יותר וילקק ויתודס ככל יום
ויקק ממנו מחילס: (הככזס על אכיריו) יקק ממנו
ויקק ממנו ילוס ככביס יום ויתודס: (זכס כולז) עליו
כס רע יתענס מ' יום וילקק כ"ו וישכר כל ימיו כ"ו
ע"י"ש עוד): (כאכול ככילות או כסיקות או כשכס כככין
כמזמח) פושש גדול מלד וזכרסו כככס כככין כמזמס
לא יוכס לפחות חניס כגונס וילל ככילס מתחת יד
ככוחתו מזה כנגד מלד ותיקוטו ללוס פ"ו זמוטו כמנין
ככלס. אם אכל שאר מלכילס אכוריס ילוס ל"א זמוטו
כמנין מאלל: אר ארת יין ככך ילוס פ"ג מיס כ"ו
(מורת ויקק)

ויתודס ורכס כ"ו ואם כתה ככונג יתענס ה' ימיס:
(חלזו) ילך כגונס בלס כניס וילקק ככל עיר ועיר ויתודס
רלח אפי ויכיר עמלו לפני פתח כככ"ג ויעכרו עליו כל
כוכדיס ובכיס אף לא ידכרו אורו כלל ולא יאכל ככר ולא
יכתו יין ולא יגלז שפר רלכו ולא יכנס כגדיו ולא
יחמוץ גזסו רק יחוק רלכו פטס אחת כחוכס ויקבד
ידו אכר רלח כו ככרדו כזלחרו וילך יחק ויכנס על
רלחיתו ויתענס ככל ימי גלותו ואם יתקק אורו אדם
יכתוק וזחוק ג' כניס לא ילך כעילוב וכוס כחוק ויככד
מלד את אשת ככרלח ויתענס כוכפ על כג' כנס אלו עוד
כנס אחת כה"כ ויתודס כל ימיו על זכ. ואם לא לאת
י"ש ישלס דמיו לזרשו: (אכס ככוכת על כניס והחמיתס
אורו ככניס) חתענה כנה חמיתס ולא תאלל ככר
ולא תכתס יין לכד ככסחות וי"ל חוככס ופזריס כי אוחן
כיעיס לא חתענה כלל רק תאלל וחתכס ככר ויין אכל
חמנס מככר ככיסו של כככס וי"ש ותכליס אורו עד
שתענה כס"ס ימיס כמילזכ. ואחר כך תענה עוד
ככ"כ כמה פעמיס כפי ככס וכניס עיכור וזמיקק לא
חתענה כלל. וחסיס וזכרסו כל ימיס בלל כשכרי כנה
אלל. ויש כשחיר כככוכתן ככס חכוכות כמזודות ולא
ככגנות כ"כ כככונת ככניס כגדול מחר"ס ז"ל:
(וככור"ר כפת יתכס לככר קל ככניס כמה תפליס זכיס
כולכיס לככר כגדול ובלול ככוכס על זכ ויירלז זכ מלד
מן אלזי כככיס וסלכין היודס ככסרות): (הכוכס או
כגזול זמון או כזכ ככף) אפילו כעזכס אחת כתיקוטו
לחתענות ככעיס חמניות ולכל כסחות מ' יום וילקק על
לאז כעכר ויפרע לו או לזרשו כל מה ככונג ויתודס ממנו
יתן לו כי ככסידו מן ככריו ויקק ממנו מחילס ויתודס
ככל יום ויכרס מלקבל כקדויות ולא ירגיל עמלו לככס
על מלד חכירו ויתרקק מממון שאינו שלו ויתן זכקות
יותר מאלל כני אדם וישכס גמילות ככדיס כגזוט וכמזמנו
שיתן מללו לעמלי חכירס ורלזי ככס: כלוקק רכית
ככר על כמה זמכס לאזין וילקק ויתודס ויתענס לכל
כסחות כנה חמיתס וזכ"ס יתודס כל ימיו ככדי וכככין
לכ ולא יקק יותר רכיות אפילו מן הכ"ג לכל כסחות
ככס חמיתס ואם אפשר לו להכפרנס בלל יקח כל ימיו
רכיות אפילו מן הכ"ג מה טוב חלוק כ"ו ע"י"ש: הככיס
גבול רעכו ככל ענין שיכיס ילקק ויתודס ויסיב לו
ויכא זכיר ויתקק עוד חמיתסו של חכירו ככוס ענין
ככטולס. ואם יוכיף על כמקק חככירו עומד ענין
ליקק זכ כככר לא ייתן למחול וקקלד רכש ואין גזון
כמזוכ ורלזי לכוכירו ולגדותו על כך עד שיתקן פתחתו
כחכוכס: הככזס את חכירו. ע"י"ש ככוס חמניות ככס
יתענס על זכ (כי נמחק למעס ולא יכולת לקדוה):
כמלכר את חכירו כמחון או כלזולת כדריס אין לו ככרס
עד שירכס כ"ו. וזכוס שיתן לו ג"כ זמון שימחול לו:
כמכס את אשתו. אין רשות לכל אדם לככות את אשתו
ורלזי לקונסו וליכרו אם כזכ רגיל ככך וזכ מלזונחחס
יוכר מלד וכדמעתס מלויס לכן אונחחס קרובס לכזכ
לפני ככ"ו: ככיתב חמיות וכן ככר אוכרות ככסות
ככככרי כקודס בלל ככוונס יתענס מ"ה זמונת: ככחלל
את הככת. כככ כככילי לקט כי ר' אכרס רז' ישכק
אחיו כזו לניד ככיל בכת ככילזו ככולס מכהכ"ג ולא
תתנו להס כקבל כזוס ולא ככיוחס כקבל ככתיב לייכס
לככ"ג כדי בלל יקחו אחריס ק"ז מזה (כי חמיתס
כיו כני חורכ) וכלזכ כככס גזורו פליכס חמניות כככס
ככוכות ככיונו ל' ימיס רלופיס חוק מכתות וי"ס וז"ח
כדי להכיליס ל' ימי חמכשס כלזמות וכמלקיות כי החחלל
ככת הייב ככת ואחז"ל מת לנ' כזכ מת ככככר ע"כ
נתנו להס ל' זמונת ולי מלקיות כככד ג' כנה של ככת
ואחר כך גזור עליכס כ"כ אחריס כנה ג' ימיס ככל
חורכ ככיס ככס ל"ו יעיס כככד ל"ו ככיתות ככחורכ
עוד

וגוד נודו עליהם לתת ממונם לפדיון נפשם לתוך קופה של זקנה : פי"ג תיקון על פני חילול כסף :

עוד גם כסף הק' כניל קנה מעטניו תמינה כנה כאלב"ך קדקוד (ויאל ב') מבל לנזוף תחלו"י כנוף וזינו מכיר הכות כחוליו וזו ינוה להכטיב הוא כהולגה מלאכול לשבוע כי אולי רנוי אוכלו ובחיתו ישנו כוראת סימניו וכשימנע כהולגה מלאכול אז יוכל להשיג בסימניו הודעים לו את חליו ואת מזורו . כן הדבר הוה כדמותו וכללמו בתחלו"י כנעם אשר כאלדס עלמו הוא הדופא לגל תחלו"יו והוא לכדו יודע מרת נפשו כו' והתפניתיים הם רק להכניע לכבו לתור ולהשם בנרות שכלו איזה תשח בא לידו וכ' דרוב רחמי ויפרע עליו רוח ממרוס לזכור אשמותיו וקו לני הולך וזוכר עז כי ירחק מלפניו חן מספר וזו יתחרס ויזכר פליסם עכ"ל הק' . כדי לפיך שכלל תפניתי א"ל לידע ולזכור כ"כ ענותיו רק ע"י התפנית : (א) אפי"ם שקיים אדם חכילות חכילות של מלות וגינה הכחתיים אשר כיו שרים עז ידי טונו נאכריכו כרוחתיים כו' אפי"ם כ"ל יוכל להתך כוהמא כי אם ע"י כינופיים .

והיחזר כהתפך כוהמא כס התפניתיים כמ"ש הר"מ דילין ו"ל כוהמא אשר כתוך כאלדס הניתי מחלבה ובחיה ופי"ו התפנית מנרש אוחס וכמ"ס במדרש הק' כנילאו ישראל ממזרים אותו מטוול הוה כינויה וכאשר כמפיהם א"ר אבא לא כני קו"ה למהיב לון לישראל כמא קדישא עז דאפיק וכוהמא מנהון וכמס התפניתיא כה"ד ויפקר וירעיקר כו' להורות כי אין יואלה כוהמא מקדנו של אדם וזולת בתפניות ושינוי כנפס . גם ע"י התפנית מתקן כוהמא ומודקן כהנות עור שהמשיך אורח"ר עז ידי תשאו כמס שפס אורח"ר ששים כל ימיו בתפנית אפי"ם שככר נתכסר ומחלל טונו כו' . ע"ש באורך תיבס כהשוכה וינעס לך : (ב) כסוף כספר ח"ל הולאות חייב כל בעל תור"י שתלו"ס הוא וזינו יכול להתפנ"ו ילאוד כפליס חייב ללמוד ללמוד כמ"ס תורה לבמס לנגוד כנורא ית' ויעשה חכד ואמת ויטריח לעשות כל מורה וזולתו ולזכות את הכריס והגמול חסד עם בני אדם ולהתפלל כנונים וככנעס ובקדשת כלב ובקשת מחילה מה' על כל פשעיו וכמס מהיחול ובחוק ודכריס כפליס ומלשמוס דכרי עוכ"ל וינעס עלמו מכל כניא וינרע עלמו כשיכור מוון שיכול לסכול עם עסק כהורה והחלות ויחבל שיהיב לעולם לנו כנעס לאלהים ויתענה לפחות יום א' כנעס וכאחיו יום ינעס ומכל הפליו ומכל דבר כנעסלוסיבכ כדד יודוס ויטרוך כו מתשכחו לאלהים להתדקן כו ולדכר לפניו ככן לפני אביו ויטרוך נפשו ויחלכל ככדקון לו והכרות תפלה ותתנוס וכן יעשה כל הימים עד שימלא חן כפניו כסו"ת וכזה יבחין אדם אם נתקבלה תשובתו אם לא יודמן לו כיכ ענות ודלי כתרנה תשובתו להשית כו' פי"ג :

בכס' ע"ג פ"ק א"ר שמואל בר כהנמי א"ר יונתן כל כפוסה מזהב אחת כפוס"ו מקדמתו והולכת לפניו לעוב"כ שנאמר והלך לפניך לדרך . וכל העובר פנידס עכ"ל מלפנתו והולכת לפניו כו' . ר' אלעזר אומר קבורה כו ככלב ט' . וכו' כרנינו כדלול כהרבה א"ל ז"ל ענין נעלא ויקר . ותוכן דבריו דיש לדקדק מ"ש אלל מזהב מקדמתו ט' ואלל פנידס לשון מלפנתו : אהמס כיה נודע כי מכל מעשה מזהב כנרא מלאך רוחני קדוש והמלאכים כללו כס תמיד מלאו עיניו ויבר עכורו גרס ככניס אל אהיבס כי הוא כנראס כפועל כפיו או כמאמר פיו כתורס וכתפלה . וכן ק"ל כעכירס נולד מלאכים מקטרגים מתכלים וכס נוקמים ממנו לפתיד ככל מיני לפר ויוגן ע"ד מהרסיך ומחריכין מתך מלאו עיניו ויבר עכורו גרס ככניס כעולם כשוליו כתיב א"ר איש א' לתחוס או לסטודס אין לריך כשוליו לחתו כידו כחוקס ולחפסו כדנטוס הוא דבראלי יך אחר כשוליו ולא ישמע כלל ממנו כי מי פתי לא ירלה (פורת יובק)

ליך לתקוס כפורה לאלול כס ולשתות ולשמות . אלל אם מוליכין את א' לגדרוס להורגו כס לריך כשוליו ללחוו כידו כחוקס ולשפס שאל ישמע מליך אחריו כי ירא פן יכרת ממנו . כן הוא כנפסה כמלות כאלדס כול וכלי ולדוק וכן כדכר בגמ' כלי לפי פי' ית' כל ימי חייו ומס שגנס וקלקל חיקן וככ בתשנה כעודו כחיים אזי כנפסטר וכ' לעוב"כ יטווא כמה מחמי' וכמה כתיב כשמות כלידקים לקבל פניו כחדוס כרניס ובמחה כול ורוא מ"ס לפינת תפארתנו כגלון כעל ס' מדרש שמואל כספרו הנחמד ס' לחס דמפס על מנילת איכס ח' ל' כמס' כתוב' ס' כהטא א"ר חייא כר כמדת אחר רכי יוסי כן שאלו כשכס כהליקס נעטר מן העולם אומרים מלאכי כהרת לפני הקב"ה רכש"ג לדיק כול ע"י ע"ש ויש לדקדק כדכריהס כי למה לריך כלל כודפס זו והכל גלוי ולפי לפניו ית' ומה לכס להודיס לדיק כול עז מה כנויית כהודפס וגס מ"ס הקב"ה יטווא לדיקס וילאו לקראתו יקב"ה כי כיה די שיאמר ילאו לדיקס לקראתו מאי יטווא לדיקס דקאמר ומסיכין יטווא . אמנס כנויות כמכל מזהב שאלס עובס כורא מלאך א' מוד כקדושה ט' ועליהס קאמר אומרים מס"ס לפני הקב"ה רכש"ג לדיק וזה כול ויס מלאכיו של לדיק וס כנפסר ובאים לפניו ית' לנפס לפניו כנניס עכור אהיבס לאמר כדי כהליקס ככראט כפמל לדין כול פתס ורלוי כנכוד ולככר גדול כי כול כפאט ורלוי לככר גדול . אחר כהקב"ה יטווא לדיקס להיות כי כל לדיק ולדיקס לו מדור לפי כנודו כמרו"ל וזינו חקן כש"י שילאו כהליקס לקראתו וילך א' ממקומו לכדו כי אין זה כנוד כהליקס כנפסר אלל יטווא לדיקס כל א' ממדור שלו ויחאספו כולס למקוס אחר ואת"כ כולס כאלד ילאו לקראתו וזכו כנוד גדול לסנפסר אשר לדיקס מכוניס מזהב כיד קבל גדול ילאו לקראתו . וכן עוב"ס כמאמר פיו ית' . ואת"כ אומר עוד הוא ית' וית' לכס איני חקן כמיד אחר כמנואו עמו כהלטו כל א' ו' לניתי מנהחו אלל ינוא כשלוס הוא תחלה ויטח הוא כמדור שלו ככחיו ואת"כ יטווא כל כהליקס על מוחתה וילכו הם לשלוס . כי יואס כסו"ת אשר יתחשו כהליקס אשר ילאו לקראתו עז שיכנוס כהליקס כנפסר למקוס מוחתו לשלוס ואת"כ ילכו כס לדרכס וכ' ממשעותו מדר' ו"ל מ"ס . כנס כי כן כנפסר כהליקס אזי באיס לקראתו כמה כרות כשמות לדיקס וכמה כשמות מלאכי כשרת אוחס כמס שחא כנראס ככפסי דדי וקול כמחה ככריס ותכחות ומרקדס לפניו ומוליכיס אותו לג"ס כקול קולות כיהס והליל ומכריכיו לפניו פנו מקוס לדיק פכ"ס ככא עתק וכך מפשו אשר עשה וכך תורתו ותפלותיו כפניגל כחיים חיתו וטוסיס לו כנוד גדול אשר כלהי לכאר . ע"כ אמר אלל לדיק לבין מקדמתו כי כס איני לדיקס להוליו כידו וללחוו כחוקס כי כעותיס הם שלא יכרת מהס כי מי פתי לא ירחק למקוס גדולס כו עין לן ראתה פ"כ כס מקדימים והולכים לפניו רק להראותו כדרך שילך כס והוא הולך עמהם . אלל אם אדם אינו וכלי ושבס פנידות כל ימיו אזי כנפסטר באיס כמה מלאכי הנבל וכנפסר אותס ככראס כענותיו כחריס כדון לילין וכס לנטיס כחורים ומתעטפים כחורים ובאים עליו כקול יללה ככני וכנפסר ומכריכיס לפניו אזי לפניס מ"ל מן כפועל ריקס ממש"ס ומכרמיס מעשיו כרעיס כעולמות כעליוסיס ותכך כשחורס תלכו כו' ומוליכיס אותו לגיבס כהרפות וכובת וכנויות ואת"כ לא יחמוד כלל ומקוס כוה כי יודע ככירור שלא יאלל כס ככר וזניס כו' וליקס כו' ואת"כ יכרה מהס . לז"ל מלפנתו שאחידס כו כחוקס כיד ומוליכיס אותו לגיבס כמנחל לילין מוס ויזכרו ליככ כנ"ס פליו כין כהליקס ובעתדותיכס כראס :

איתא

בנות צום גדליה :

אחא בכ"י דכר"ה נהרג גדליה ונדחה תעניתו על יום חול. כי אחר החורבן בית ראשון נשאר גדליה עם יתר הפליטה מלח עם בני הארץ הקדושה. ואלמלא נהרג גדליה היה קצת פליטה לעם קדוש. כי נבוכדנצר הסקיף אותו בארץ יבודה על כל דלת עם ב"י אשר נשארו עם המצור בירמיה ס"ו מ'. אך כשהרג גדליה ברתו כל ישראל מארץ יבודה והלכו למצרים ושם נהרגו טלם. וגם ארץ יבודה נשארה או שממה וחרבה מכל וכל. וע"כ נקבע לום הריגת עם קדוש ב"י לאלפים ולרכבות על ידי הריגתו ג"כ. ועל חורבן ארץ הקדושה מכל וכל. לכן ככל עת ורגע של יום האום הזה יכנים בלבו לער ואהינות גדול על כל הנה"ל וביחוד בעת אמירת הסליחות יתן את קולו בככי על כל הנה"ל : אומר בש"ץ פנו גו' גואל לרופא. וקורין ויחל שחרית ומנחה. ומפעירין דרש. והכל כדפירשתי לפני דבתי כה"כ בחודש אייר : ח' תשרי נולד נפתלי ומת בן קל"ד : בו תפנית מ"ג שנהכש ר"ע ומת בנה"א ועשרים אשים עמו. ז' בו שלד וזולתו ומת בן קי"ד. והוא תפנית שמתו עושי הפגל. ונגזר על אבותינו שימותו בתרג כדכבר וכדכר פסטי מפשה הפגל. ח' בו התחיל הנוק בית פולמיס : שבת שוכה נקרא כך ע"ש הפפטה. ועוד כי עיקר

ואורש גדול ויסוד מוסד אל התשובה. היא שצרת שנת ההלכות גם בכל השנה. כמ"ש חז"ל כל השומר שנת אפילו פענוג כדור אגוז מוחלין לו ולכן זה כמו אשר יקראו לו שנת שוכה. ולשיכר יוהר מאוד לשמור ולפשות אותו ההלכות ככל פרטיו ודקדוקיו בלא לדבר שיחת תולין. גם לעסר רעיוניו בלא יחשוב בפניו עוה"ו כלל רק ביראת השם כל היום ואז מוחלין על כל מה שחטא בכל שנתו השנה מיום הולדו ועד עתה כה"ל בשם הארז"ל. וכבר נהגו אף כהמון העם לטהר עצמם במקוה בשחרית קודם התפלה אף שאינם נזהרים בזה כלל בשנה גם חייב אחר פטוה שחרית הולכים לכה"כ לשמוע דרשות סרב שמוכיר את המון עם בתשובה ולהכשיר מפשיהם. ואמרינן במ"ר בשעה שהחכם יושב ודורש והלבוש שומעים לקולו הקב"ה מכפר להם על כל פטונותיהם :

ערבית אומר הארץ הקדוש אף נמנ"א. שחרית קורין ז' נכרי בפריש דסדרא ומפעירין כבוסה שוכה ישראל ומדלגין ליואל תקעו שופר עד עמי לפולם כדי להשלים כ"א פ'. החשוב שנקבל אומר אותה. ואין מניחין לער להטעיר כה : כמנחה אומרים בו ז"ל וא"א פרק וברכי נפש : כמ"ש א"א ויחי נועם וא"ק לכד א"ס חל יו"כ כשנת או אומרים כמ"ש שוכה וי"ג וא"ק ואומרים ויתן לך :

מנהג כפרות בערב יום כפור החיים

אפי' דגים אבל אסור ליקח בע"ח הראויין להקרבה כמו תורים או בני יונה שנראה כמקדיש קדשים בחוץ (מ"א) : (ג) ושוחטים אותם באשמורת כי אן רחמים נזכרים (שנ"ה) בשם האר"ז (ז"ל) טוב לפרותן במזון ונותנין המעות לעניים ויש להכתיב שמיסת הכפרות מיד לאחר שהחזירו עליו. וזורקין בני המעיים על הגנות או בחצר במקום שהעופות יכולין לקחת משם (שס) :

(א) מה שנהנין לעשות כפרות בערב יוה"כ הוא מנהג ותיקין וכ"כ האר"י ז"ל ע"ה הקבלה ושל"ה והנהנין ליקח תרגול זכר לזכר ולנקבה לוקחין תרגנות ולאשה מעוברת לוקחין תרגול ותרנגולת חשום שמא חלד זכר ואם נקבה חלד די לה ולכמה בתרגנות שנייהם ראשי' ליקח כפרה אחת (מ"ח) : (ב) ובחורים בתרגוליים לבנים אבל אין לחזור אחר לבנים דוקא משום דרכי אמורי רק אם נודמן לו לבן יקח. ומכל המעיים בע"ח יכול ליקח לכפרה

סדר כפרות

לכולם יסבך אדם מחחלה לעלמו קודם שיסבכ לבני ביתו כדי שיבא זכאי ויכפר על החייב ולא החייב על החייב וכה"א ככהן גדול וכפר בעדו ואה"כ ובעד ביתו ותיכף אחר שיסבכ יניח ידו עליו וישחוט :

קודם בני אדם יאמר זה :

לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה וכו' הגה אנכי בא לעשות כפרה זו לתקן את שרשה בכקום עליון ויהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתהא שעה זו אשר חוט חסדך גובר בעולם עת רצון ורחמים ובכח פגולת שחיטת גבר (סוף תרגול) זה יטחקו ה' גבורות יסוד נבר בעלמ"ה נוקבא קדישא דועיר אנפין בחינותיו אשר בו דרך מעבר נשמתינו אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא כועד וחננה בית המקדש בבהרה בימינושם נעשה לפניך משפט שעיר השחיתת ושעירי עוים נעשה ברצון (להסתחך תוקפא וגבורתא של ההלכה) יראו עינינו וישמח לבנו יהיו לרצון אמרי פי והנינו לבי כו' .

קודם כפרות לוקח הכפרה צידו הימנית ויאמר נפש החת נפש ואה"כ יאמר זה ג"פ :
בְּנֵי אָדָם יוֹשְׁבֵי הַשָּׁדָה וְצִלְמוֹת אֲסִירֵי עֲנִי וּבְרִזָּל :
יוֹצִיאֵם מִהַשָּׁדָה וְצִלְמוֹת וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יִנְתֵּקוּ אֱוֹלָיִם
מִדָּרְךָ פְּשָׁעִים וּמַעֲוֹנוֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ : כָּל אֶחָד תִּתְעַב

נפשם (שורת יוסף)

נפֿשם וַיַּגִּיעוּ עַד שְׁעַרֵי מוֹת: וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְהוָה בְּצַר לָהֶם
מִבְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעִם: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיְרַפְּאֵם וַיַּמְלֵט
מִשְׁחִיתוֹתָם: יוֹדוּ לַיהוָה חֶסֶדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם:
אִם יֵשׁ עֲלֵיו מִלֶּאךָ מִלֵּיַן אֶחָד מִנִּי אֶלֶף לְהַגִּיד לְאָדָם
יִשְׂרוּ: וַיַּחַנְנוּ וַיֹּאמֶר פְּדֵעֵהוּ מִרְדַּת שְׁחַת מִצְּאֵתִי כִפָּר:

סוּטך ידו על התרגול. ומסכנו כנינו ראשו. ואומר זה חליפתו זה תמורתו זה בערתי כ"ת חת"ך הוא שם המלאך המזווה על זה מחזיק הכפרה כידו השמאלית. ומניח ידו הימנית על ראש התרגול. ואומר זה התרגול כו' וחזר וקרא בני אדם כו' ומסכנו ואומר זה חליפתי כו'. וכך עושה ג"ס. אח"כ שוחזו מיד כמון לפיכך. וענין סמיכה זו היא דוגמת סמיכת הקטן. וכעין שחזינו ידיו על הראש לכרסה. וכן להלכה כמ"ש במגדף. שמי"ז נקבע הכסא לתים או לפיכך. ולכן ג"כ כשעושה לאחרים מניח ידו על ראשו ואומר (אח"כ

מי שמסכנו לעצמו יאמר כזה הלשון ג"ס:
זֶה חֲלִיפְתִּי. זֶה תְּמוֹרְתִּי. זֶה בְּפִרְתִּי. זֶה הַתְּרַנְּנוֹל יִלְךָ לְמוֹתָהּ. וְאֲנִי אֲבָנֶם
וְאֶלֶף לְחַיִּים מוֹבִים אֲרוּכִים וְלִשְׁלוֹם:

מי שמסכנו לעצמו ולאחר עמו יאמר כלשון הזה ג"ס:
זֶה חֲלִיפְתָנוּ. זֶה תְּמוֹרְתָנוּ. זֶה בְּפִרְתָנוּ. זֶה הַתְּרַנְּנוֹל יִלְךָ לְמוֹתָהּ. וְאֲנַחֲנוּ
נִבְנֶם וְנִגְלָה לְחַיִּים מוֹבִים אֲרוּכִים וְלִשְׁלוֹם:

מי שמסכנו לזכר אחד יאמר כלשון הזה ג"ס:
זֶה חֲלִיפְתֶךָ. זֶה תְּמוֹרְתֶךָ. זֶה בְּפִרְתֶךָ. זֶה הַתְּרַנְּנוֹל יִלְךָ לְמוֹתָהּ. וְאַתָּה
תִּבְנֶם וְתִגְלָה לְחַיִּים מוֹבִים אֲרוּכִים וְלִשְׁלוֹם:

מי שמסכנו לשניים או לשלושה זכרים יאמר כזה הלשון ג"ס:
זֶה חֲלִיפְתְּכֶם. זֶה תְּמוֹרְתְּכֶם. זֶה בְּפִרְתְּכֶם. זֶה הַתְּרַנְּנוֹל יִלְךָ לְמוֹתָהּ. וְאַתֶּם
תִּבְנֶסוּ וְתִגְלֹכוּ לְחַיִּים מוֹבִים אֲרוּכִים וְלִשְׁלוֹם:

מי שמסכנו לחת אחד יאמר כזה הלשון ג"ס:
זֹאת חֲלִיפְתְּךָ. זֹאת תְּמוֹרְתְּךָ. זֹאת בְּפִרְתְּךָ. זֹאת הַתְּרַנְּנוֹלֶת תִּלְךָ לְמוֹתָהּ:
וְאַתָּה תִּבְנֶנִּי וְתִגְלֵנִי לְחַיִּים מוֹבִים אֲרוּכִים וְלִשְׁלוֹם:

מי שמסכנו לשתי נקבות או יותר יאמר כזה הלשון ג' פעמים:
זֹאת חֲלִיפְתְּכֵן. זֹאת תְּמוֹרְתְּכֵן. זֹאת בְּפִרְתְּכֵן. זֹאת הַתְּרַנְּנוֹלֹת תִּלְךָ לְמוֹתָהּ.
וְאַתֶּן תִּבְנֶנְסֵנָה וְתִגְלַנְּנֵנָה לְחַיִּים מוֹבִים אֲרוּכִים וְלִשְׁלוֹם:

(עורת יוסף)

אשה מעוכרת לעגמה האמר בלשון זה נ' פעמים

אֵלֶּיךָ תִּלְפֹּתֵינוּ. אֵלֶּיךָ תִּמְדוּתֵינוּ. אֵלֶּיךָ בִּפְרוּתֵינוּ. אֵלֶּיךָ תִּתְרַנְּגוּלִים יִלְכוּ לְמִיתָה. וְאֶנְחֵנוּ נִבְגְּס וְנִגְלֶה לְחַיִּים מוֹכִימֵי אֲרוּכִים וְלְשָׁלוֹם :

נהגו לפדות הכפרות כממון ונותנים אותו לעניים. וכך טוב יותר מלתת להם הכפרות והבני מעים טחנים לעניים. ומי שגזר תמיד ליתן מעשר מכל ריוח לעניים אז לא יתן ממעות מעשר הזה פדיון רק ממעות שלו :

דה"ח דיני ערב יום הכפורים נה"ש

שחרית א"ח מ"ל וא"ח א"ח ח"ל שחל יוה"כ בשבת אז אומרים ע"כ בשחרית. וא"כ. וא"ח למנחה. וטובין ליתן על כה"ק והגאון ר' יעב"ץ לא רצה בזה. וטובין שהגבתי מחלק מיני מתוקה. ויאמר אם ח"ו נגזר עלי ליהנות מלדקה בואת ארקים :

דיני סעודת ערב יום כפור :

סעודת ע"כ למדו חז"ל מספוק (ועניתם) לכן לא יעשה האדם אותה כמזאת אנשים מלומדה ויכוין שמושה כספודס זו נחת רוח להכורא ית"ש. וקודם הספודס יאמר זה :

לשם יחוד קוב"ה ושכיתתיה על ידי ההוא טביר ונעלם בשם כל ישראל, והיה נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו :

ובאכילתו זו לשם שמים יתקן כל אכילות של איסור. גם רטוי האכילות שנכשל בהם כל בשנה. ויש"ה בשם הכר"י י"ל. ולא ימלא בטנו מאכילת גסה כי יזיק לו ויבא לידי ביטול תפלה. ויזכר מאוד כעניים ולימוד על בולתנו אחר הסעודה. אם יראה לישן יזכר מאוד למסור שנתו לשומר שיקין אותו ככדי שיהיה לו שעות אחר שיהיה לעשות הכל כתיקון סייט לעכול במקוה בלב נשכר מאוד. וחייב טבילה ביום זה ריבואי כוה"ק ק"ב פתח דף ר"א ע"ב וז"ל בעיני בני היכלא כתשעה לירחא למעמד הדוותא ולמעט כל נהרתי לדגאם גמריהו עכ"ל. גם שיהיה לו שעות להתפלל מנחה בנקיות כנוף :

נושאים לנכס"ג נר נשמה ונר החיים בביתו בחדר ששוכן שמה, וסימנין (געוונד ואל מאן זיין דאבייס) :

מנחה מתפללין עד עושה השלוש : כתב היו"ש שכתפלת מנחה וכן בכל תפלת יוה"כ יאמר פ' יסיו לרצון קודם הוידי ואחר הוידי יאמר אלהי נצור לשוני מלאתי ואחר יסיו לרצון. אלהיו ואלהי אבותינו. אשמע. אתה יודע עד שפיעט. פ"ח. עד ותליים רעים כ"ז תמלא כתי"כ. אלהי נצור. וש"ץ חוזר התפלה עד עושה השלוש וא"ח וידי. ק"ש. עלינו. ק"י. ואחר כך מליקון כרעטה של עגל. הולק' מוטה פניו לצפון ואחריו לדרום. ואומר אשמתי כו' ג"ס. והמלקה אומר ג"ס וכו' רחום. ל"ש תיבות כנגד לש"מ :

סעודה המספקת אובלים דברים קלים הנותנין להתפכל מהרה היינו עופות ומפסיקין מנ"י ומנככים כסמ"ן בבני ובטובה. וישקול בדעתו באיזה מקום לכתוב. יש להניח השולחנות והמעות ולכבד הבית ליוה"כ כמ"ש לבנת. ומדליקין נרות בכל החדרים ומכריטין : ברוך

(א) מנחה לאכול ולשתות בערב יוה"כ ולהרכות בסעודה ויכול למעט מלימודו כדי לאכול ולשתות ומ"מ לא יאכל אלא דברים קלים כגון דגים או עופות כדי שלא יהא שבע ומתנאה (סי' תר"ד פ"ז ומ"א) : (ב) אסור להשתנות בו אפי' הענית הלום ואפי' עד סעודה המספקת אסור לו להתענות (א"ר בשם של"ה דלא כמ"א) כיון דאכילה בעגמה נחשבת כשינוי ואם טעה והתענה אם לא התענה רק עד סעודה המספקת א"ש למהיב הענית להעניתו (מ"א סס) : (ג) אין נופלים על פניהם בעיוה"כ גם א"ח למנחה יענך ומומזר לחודה גם א"ח בו א"ח בעיה"כ שחרית אם לא שחל יוה"כ בשבת אז אומרים אכינו מלכנו ערב יום הכפורים שחרית אבל במנחה אין אומרים אפילו בשחל יום הכפורים בשבת (מ"א סס) : (ד) אבל בערב שלפני עיה"כ טפלי' על פניה' ברינח' וכן אם חל עיה"כ ביום א' אומרים זו"ש בשבת במנחה (סס) והנהניס שלא לאכול בשר כ"ח בימים שא"ח בו תתנון או במקומו שאין מרבין בסליחות בשחרית נמצא שמהויקין גם הילילה קצת ל"ט מותרים לאכול בשר בזילה אחר ז"ה אבל לפני זאת הכוכבים אף שהתפלל ערבית אסור לאכול בשר אבל במקומות שמרבין בסליחות בשחרית אסורים לאכול בשר אפי' אחר ז"ה. אבל מי שגדר בפ"י שלא לאכול בשר כ"ח ביו"ט אסור לאכול בשר בזילה אפי' במקומות שאין מרבין בסליחות שחרית אבל בערב יוה"כ ביום מותרין (מ"א סס) :

שיפיים אדם את חבירו (ושיטביל עצמו) בערב יום הכפורים :

(א) עבירות שנין אדם לחבירו אין יוה"פ מכפר עד שירצה את חבירו ואפילו לא הקניטו אלא בדברים רריך לפייסו ואם אינו מתפייס בראשונה יחזור פעם שנית ושלישית וככל פעם יקה עמו נ' אנשים ואם אינו מתפייס נ"י פעמים אינו זקוק לו מיהו אם רוצה לפייסו יותר רשאי אם אין שם בזיון תורה. מיהו יאמר אח"כ בפני יו"ד שביקש ממנו מהדלה ולא רצה למחול לו (סי' תר"ו) ואם הוא רבו (שירת יוסף) נר"ך

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר ולשבת של שבת ה' של יום הכפורים: שהיינו

צריך לילך כמה פעמים עד שתפייס (סס): (ב) המוחל לא יבא אכזרי מלמחול אם לא שמכין לטובת המכניס מחילה (וכפין מפנה דרב ודר"ת) ואם הוליא עליו בס רע א"ל למחול לו ומ"מ מדת טובה למחול לו (מ"א): אם מת אביר הטא לו מביא עשרה בני אדם ומעמידם על קברו ואמר האלתי לאלהי ישראל ולפי זה שהטאתי לו והם ישיבו מחול לך מחול לך וצריך לילך על יחף ואם הוא הוץ לבלשה פרסאווה יכול לטוח שלוח לילך על קברו ולפייסו פס"י בני אדם ויאמר הנני השלחה של פלוגי מודה ברבים סס' שלהני לבקש מחילה. וכל בקשת מחילה יהיה בעיה"כ (סס): (ד) תקנת קדמונינו בלא להוליא סס רע על המתים ואם חרפו אחר מיתה א"ל לילך על קברו רק יבקש מחילה במקום שהרפו (מ"א): (ה) נוהגין לטבול בעיוה"כ משום קרי וגם לבס תשובה ולכן אפי' נערים ונהולות שהם בני מזהו יש להם לטבול ויש לדקדק בחציצה יותר מכשאר טבילות שטובלים הזכרים בכל ימות השנה שאין מדקדקים בה כ"כ (מע"א) ולאדם מלוש די בהטלה ט' קבין מים שאובין ואפי' מנ' לרים ולא מד' וכשטופסין מנ' או מנ' כלים או צבירי בלא יפסיק הראשון עד שתחיל הכי' ואם היה מקלת גופו במקום ושך עליו ט' קבין יאז אכל אם עמד בניגית שיש בו מים שמכסין אפילו מקלת רגלו ושפכו עליו חבטה קבין לא יאז (סס במ"א) [אינור ט' קבין לכתלה לריך להיות כ"ד (קווארט) ובשעת הדחק שאין כלים מחזיקים כ"כ יש להקל צ"ח (קווארט) (מע"א)]: (ו) אשה ששמה חוך ג' ימים לריכה לכנד ביחה בחמין שלא תפלוט ש"ז ביוה"כ אכל אם הוא סמוך לווסתה או לטבילה לא חבשה כן כי אז רגילות להעביר ויש להוש שמה חמית זרע הריון (סס במ"א): (ז) אכל חוך שבעה בעיוה"כ מותר לרהון אפילו שעה או ב' קודם הלילה שיוה"כ מכטל גזירת שבעה ואפילו הרחיצה בחמין ושפוט דשאר דיני אבילות כגון ישיבת הקרקע נוהגים עד הלילה דלא הוי לענין זה כי"ע דרק אכיל' מזהו מערב ויה"כ (מ"א סס):

לובשים בגדים נקיים לנשים. ובגד מחים כעליון. רבים נוהגים לטבול במקוה ג"כ אחר פעולת כספקס וכן כוונת כספרים. וקודם שיכטס למקום יכרכר בתשובה מעטותיו ויתודע ג"כ: וקודם שילך לביה"כ: יכרך את בניו בכנייה פלומה ופיקר הכרכה יהיה שיהיו עובדי השם כל ימיהם. ויתן להם חיים ונשים ארוכים ויונה לרחות מהם בנים ובני בנים פוקדים בתורה ונמלות כל ימי חייהם ויבית אותם שילכו ויראה השם כל ימי חייהם. ויתנו כחוכמה ש לתת טוב נחת רוח להכורא ית"ש. ויזהר מאוד קודם שילך לביה"כ לליים למי שהקניט אותו אף בדבור כבלשא כי הוא דינא דגמ' ועי' בש"ש. ויזהר מאוד בעיה"כ לשלם כל מה שדבר בעיניו דלקה קודם לכן. ויזהר מאוד לתקן כלו כל תקון שניי פעולת הכורא ית"ש הייט שירגיש בעלמו כשיבוא לביה"כ ללל נדרי שהוא נקי וסכור חלל פשע ממש כמלאך כחזרת תשובה אלהנא ככל לבטו בכל שעינים וקודם שילך לבית הכנסת יאמר כסה מלא בשמחה פלומה ובהוליא מנעלים דוקא כוה"ל:

הריני סקבל עלי לענות נפשי וגופי ביוה"כ הוה כאשר צוני ויצרי ובוראי יהברך שמו בתורהו הקרושה ועניתם את נפשותיב' בתשעה לחדש וגו':

והריני סקבל עלי בעתה אימור מלאכה וחבשה ענווין אימור אכילה ושתייה ורחיצה וסיכה ונעילת הסנדל והשמיש המטה לשם יהודי קודשא בריך הוא ושכינתיה:

סדר הוידיי במנחה בערב יום הכפורים: (א) צריך להתודות כמנחה בעיוה"כ קודם פעולה המפסקת ויהיד חומרה אחר שביים תפלת י"ח וקודם הוידיי יאמר יהיו לרגון והס"ן שממזר התפלה בקול רם כמנחה חינו הוויר הוידיי וא"א א"מ ולא שום תהנה (פי' תר"ו): (ב) כשמתודה

ויבזן בעת קבלתו על פלמו בה' ענייב סכוונה שהיזא כתיקוניס חיקון כ"א ד"ס פ"ב וז"ל וצריך כר נס לקבלא פליה חמש עינון בנין פניו דגורס לה' ועירא (פי' לביניה הקדושה) דגלת בגולתא ואחקריחא פניס סופרב לא חושה בפ"ל. וילך לביה"כ בלא מנעלים יוש"ס: ונכנסין לביה"כ כבוד היום גדול מחמת התרת נדרים ש"ל ביום חול. גם מפני שמתעטפים בטלית ונהגו לכרך עליו. וכשהוא אפי' ספק חבשה אין לכרך עליו. ואם שנה עד סליט מ"מ יבדך. ומהניס. ורש"י סיס מתעטף בטלית שאינו שלו כשפתל בליה. והיה כי תבא לביה"כ יתיך ויתד תחודה כוונת אשמו נגדט סינו להרודות ככל אות ואות של א"כ בטוס אשמו איס את כל געמי לבנו אפר ידע בעלמו שלא סיס כושר כהס עד כנה ויזהר מאוד בוידיי וס קודם כל נדרי כי הוא דינא דגמרא. פס"י פירש הרמב"ן הוא פ"כ פס' חבשה ועי' יוש"ס שהביא הגמ' פס"י כרמכ"ן פ"ס. אף דפו נא שפיקר כוידוי הוא התשובה שמה כמ"ס הרמב"ם וז"ל ויעד עליו יודע תפלותם שלא ישוב לוס חסוף עוד לפוסל ר"ל שהבטיחם שיוודע מחשבות אדם בנות את האדם בעת כוידוי שקבל בלבו קבלה אמיתית כהכלית חמרהם שמשפט ו' ולכלן יקבר עלמו בקשר אמיץ וחוק שיהיה בלתי אפשר שיבא עוד לאותו חטא וא"כ אף לא יניש האדם כמ"ע לעבר כוידוי רק בשפתוי כר תהאיתו ואדרבה כרי הוא מוסף על תהאיתו פשע כי כרי הוא כגונב דמת המקום ב"ס ר"ל ובגושו גדול מאד כמבואר ביוה"כ פ' במדבר ד' ק"ב פ"ב וז"ל ווי לים למחן דאתי למפתי לתי"ייה בלנא רחיקא ולא כרשהא כד"א ויסורוהו לנפיקס כו' הו גרים ליה לאסתלקא מעלמא עד לא משין וימין כו' עכ"ל. עוד שכל התפלות שהתפלל ביום כזה נדמות לחינונים ר"ל כמבואר ביוה"כ פ' תלכ דך קפ"ו פ"א וז"ל ביומא דכפורי כו' פ"ש וכתב כפ"ס סקדוס בכל כוידוים צ"ל דוקא כשהיית כגוף (שרת יוסף)

בלי כרכור תשובה אמיתית בלתי חוי ואביו לעשבו כמה כרי הוא כגונב דמת המקום ב"ס ר"ל ובגושו גדול מאד כמבואר ביוה"כ פ' במדבר ד' ק"ב פ"ב וז"ל ווי לים למחן דאתי למפתי לתי"ייה בלנא רחיקא ולא כרשהא כד"א ויסורוהו לנפיקס כו' הו גרים ליה לאסתלקא מעלמא עד לא משין וימין כו' עכ"ל. עוד שכל התפלות שהתפלל ביום כזה נדמות לחינונים ר"ל כמבואר ביוה"כ פ' תלכ דך קפ"ו פ"א וז"ל ביומא דכפורי כו' פ"ש וכתב כפ"ס סקדוס בכל כוידוים צ"ל דוקא כשהיית כגוף (שרת יוסף)

בלהש נכין לפרט החשא' הידוע לו עשה אכל בקו"ר אסור לפרט החשא' שאינו מפורסם וזריך לעמוד בשעת יודיו וזריך לשחות כמו במודים ולא יסמוך לשום דבר דכמיכה חשוב כשיביה (שם במ"א): (בעל השא) זריך לומר בסתר ובגלוי. כנגנה וכזדון. כפרה להשא'ס מהילה לעונות סליחה לפשעים וכשמחודה יכה באגרוף אלל ההזה (שם במ"א). אין לדבר בשעת היודיו (שם): (על הטא) שהשא'נו לפניך ביה"ר) פ' היינו מה שגירה יה"ר בנפשו כמאמר הז"ל רב לייט אהאן דמגרי יה"ר בנפשו: (ג) אחר מנחה לוקין ל"ט מלקות ברעטה על עגל כל דהו שהוא רק לזכרון בעלמא והגלקה יהיו פניו לזפין ואחריו לדרוס והמלקה יאמר ג"ס והוא רהוס שהוא ע"ל תיבות כנגד ל"ט מלקות והגלקה יאמר וידיו (שם):

כדר כעודה המפסקת:

(א) זריך לאכול סעודה המפסקת קודם בין השמשות ושיעור ביה"ש הוא כמו רביעית שעה קודם ללילת הכוכבים וזריך להוסיף מעט (סי' הכ"ח): (ב) אם הפסיק מאכילתו בטוה היום גדול אין להקל לאכול א"כ אם לא שהתנה בפירוש שאינו מקבל חגיגת וקבלה בלב קודם פלג המנחה אין בכך כלום אם לא שקיבל בפירוש (שם במ"א בשם מהרי"ל): (ג) בסעודה המפסקת לא יאכל דברים המתהממים כגון מיני בשמים וחלב חמה אסור אף בשחרית שמרבי' ורב ורואי לאכול בסעודה המפסקת מאכלים קלים להתפכל ולא יאכל שומשמן ולא אכילה נכה ואם אכל הרבה לא יביס אצטעו תוך פיו ביה"כ כדי להקיף (שם במ"א):

דיני הטמנת חמין בערב יום הכפורים:

(א) אין להשאין מעייה"כ על מוצאי יוה"כ כמו שמעמינים מע"ש לשבת והטעם משום הכנה או משום דמיחוי כרעבתנותא (סי' תר"ט) וזה לא שייך רק כשהטמין מאכלים לזורך אכילה של מוצאי יוה"כ אבל אם טממין בתנור דברים שאינן לזורך אכילה של מוצאי יוה"כ כגון במדינתנו ששזין הפאזיונל"ש ועושין הרבה בשם אחת שאריך על זמן רב וסורק פיה התנור בטיט מותר להטמין בערב יוה"כ בתנור שיתבשל שם בתנור ביה"כ ואפי' אחר הלית מותר מידי דהוי אמלאכות כמותר לעשותן בערב שבת מעט"י ונעשין עאלהין בשבת במקום שאין חשש שמא יתהה ואפי' אם רוצה לאכול מהפאזיונל"ש במוצאי יוה"כ מותר לאכול ממנה:

דיני הדלקת נרות ביום הכפורים:

(א) נוהגין להרבות נרות ביו"כ בבתי כנסיות ובתי מדרשות וגם בבית מדליק ומזכרין להדליק נר של יוה"כ ואם חל בשבת אומר בזכרה של שבת (שם): (ג) מותר לעמוד ע"ג כרים וכסתות אפי' (פודת יוסף)

וכל יוה"כ וזריך להדליק גם נחדר שיטן שם כדי שלא יבא לשמש עם אשתו (סי' תר"י במ"א): (ב) נוהגין שכל איש עושין לו נר וטוה נר לאביו ולחמו שמתו ונוהגין לעשות לנר ביה"כ פתילות עבות כדי להרבות אורן ואם כבו נרות חלו ביה"כ אסור לימר לעו"ג להדליקם או לקבל שטוה הנוסף ממנו רק לוקהין עו"ג לשמור הנרו' שלא יבא ח"ו לידי דליקה (שם): (ג) אם כבו הנרות נוהגין שמדליקין אותם במוצאי יום הכפורים ולא יכבנו עוד אלא יניחנו לדלות עד גמירא וגם יקבל עליו שכל ימיו לא יכבה נרו במוצאי יוה"כ לא הוא ולא אחר ויש להענין השלמות ביה"כ כמו בשבת:

איסור רחיצה ביום הכפורים:

(א) אסור לרחוץ ביה"כ ואפי' להוסיף אצטעו במי' אסו' ואסו' הי' רגליו או שאר גושו מלובלכי' בטיט או בלואה או שנטף דם מהוטמו מותר לרחוץ וזריך ליהדר שלא ירחק רק מקום המלובלך בלבד ולא יותר (סי' תרי"ג מ"א שם) אבל אם היו ידיו מלובלכות בלואה או שנגע בגושו במקומות המכוסים אפי' לא נגע רק באצטעו אחת זריך לרחוץ כל ידיו עד קשרי אצטעותיו ואם נגע בידו בטיט או ברפש א"ג לרחוץ רק מקום המלובלך בלבד (ועיין פ"מ סי' ק"ח במ"ו): (ב) בשחרית נוטל ידיו עד סוף קשרי אצטעותיו ומזכך עני' ולא יכוין להנאת רחי' רק להעביר הר"ר מעל הידים (שם): (ג) אם הטיל מים ושפסף הגזזות או עשה זרכיו מותר לנטול ידיו עד סוף קשרי אצטעותיו וכן כהן שטולה לזוכן נוטל ידיו אף שהן טהורות (שם) אסור לרחוץ פיו ביה"כ (שם): (ד) אם ראה קרי ביה"כ אסור לו לטבול אפי' רגיל לטבול בשאר ימות השנה אסור רק רוחץ מקומות המלובלכות זו לזד ומתפלל (שם): (ה) אשה אסורה לטבול בליל יוה"כ חפילו הגיע זמן טבילתה זו ביום אבל ללבוש לבגים מותרות ביה"כ ורוחצה בין ירכותיה כדרכה ואם רוצית לטבול במוצאי יוה"כ תעשה החפסיה עיובה"כ (שם):

דיני סיכה ונעילת הסנדל ביום הכפורים:

(א) אסור לסוך אפי' מקלת ניפו ביה"כ אפי' אינו אלא להעביר הוהמא אסור אבל אם הוא חולה אפי' אין בו סכנה או שיש לו הטטין שראשו מותר (סימן תרי"ד) והיינו דוקא במקום שנוהגין לסוך כהול אפי' איש בריא אבל במקום שאין נוהגין לסוך כהול איש בריא אסור לסוך ע"ג חטמין בין ביו"ט בין בשבת משום דמוכח דהוא משום רפואה (ועיין בט"ז כפי' סכ"ו ס"ק ב'): (ב) אסור לנטול מנעל או סנדל של עור וחולצים המנטלים מעט"י (היינו שגם כזה זריך לעשות חוס' כמו באכילה). חפילו מנעל של עץ ומאופה עור אסור לנטול אבל של גמי או של קש ושאר מינים מותר אפי' ללאת בהם לריה (ג) מותר לעמוד ע"ג כרים וכסתות אפי' (פודת יוסף)

של עור אם צריך לו מחמת כאב רגל או לינה והמהמיר גם כזה תע"ב אבל בשעת תפלת ש"פ אסור לעמוד על נביהם משום דלבור לעמוד ע"ג מקום גבוה בשעה שמתפלל ועוד נראה כמתנאה אם עומד ע"ג כרים (שם ובמ"א) : (ד) היולדה כל ל' יום מותרת לנעול סנדל וכן חולה אף שאין בהם סכנה וכן מי שיצא מכה ברגליו מותר' לנעול סנדל (שם) : (ה) כל אדם מותר לנעול סנדל במקו' שמצויין שם נהשי' ועקרבי' הנושבי' (שם) : (ו) ואם ירדו גשמים ורזה לילך מביתו לבהכ"ז או להיפוך והוא איסענים מותר לנעול מנעליו ויניחם בכה"כ במקו' מונע ולא יגע בהם כ"א ע"י בנד אבל אם נוגע במנעליו שלא ע"י בנד צריך ליעול ידיו אבל מי שאינו איסענים לא ינעול מנעליו אם צריך לו לילך אפי' אם ירדו גשמי' ובשרט שהולכין באנפלאות א"כ אין להם לער כ"כ בלא מנעלים ואם רזה לילך לבה"כ ויודע שילכלך שם רגליו במקום מטיקף מותר לנעול מנעליו אבל תיכף כשיצא משם צריך להסיר אותם וכן איסענים תיכף כשיבוא למקום שאין לו לער צריך להסיר אות' דלא כאותן שנהגין שהולכין בסנדל אפי' בבהכ"ג עד שיושבין על מקומם ואיסור גדול הוא ואפי' במקום שמוחר לנעול צריך להחליף המנעלים כל ימין לכל שמאל (שם ובמ"א) : (ז) אם צריך לילך לבין העו"ג אספ"כ אסור לנעול סנדל אף דאיכא למיחש שם שילטינו עליו כיון די"א שהוא דאורייתא (שם מ"א) יוה"כ אסור בחשמים המטה ואסור ליגע באשחו אפי' ביום כאלו היא נדה וגם לא ירבה דברים עמה (סי' תרפ"ו) :

שמהפללים שם צבית הכנסת ושומדים שם אלל הש"ן עד אחר ברכו ואומר הרב או הגדול שעומד אלל הש"ן כיביכה של מעלה כו' (סי' תרי"ט) : (ב) ומהעטפים בטליתים מבע"י ומברכין עליו ואם לא נחטטף מבע"י אלא בליה אין מברכין עליו (סי' י"ח) : (ג) ונוהגין שאומר כל נדרי ג"פ מבע"י וממשיך בניגונים עד הלילה וכלל פסע מגביה קולו יותר מבראשונה (שם) : (ד) ואומר הש"ן קודם מעריב שהחיינו בלא כוס ואם הל בשבת או קודם ברכו מומור שיר ליום השבת ואומר בלי יו"כ ומחרתו בשכמליו בקול רם (שם) : (ה) אם הל יוה"כ בשבת א"א ח"מ ואחר ש"פ אומרים ויכולו וברכה מעין שבע והותם מקדש השבת (שם) וא"א ביוה"כ או"א רזה במנוחתו אפי' הל בשבת רק מתחילין קדשנו במזוהר כמו ביוה"כ שחל בחול ואם הל בשבת אומרים והנחילו ה' אלהינו [באהבה וברצון] ואם הל בחול א"א באהבה רק מקרא קודש וזכר ליי"מ (שם) : (ו) אל יבנה אדם ממנה העיר אפי' בנגונים או בפיוסים שאומרים (שם) : (ז) יש שעומדים על רגליהם כל היום וכן בליה בשעת תפלת ערבית אבל כל הלילה אין לעמוד משני שלא יוכל להתפלל אח"כ בכונה ביום ואם נחלבו יכולין לסמוך עצמם לשום דבר ומי שפוסה כן פעם אחד ודעתו לעשות כן חמיד ואחר כך אין רזה לעשות כן צריך החרה ושעם העמידה ביוה"כ שהוא דוגמת המלאכים ולכן לנשים אין תועלת בעמידה (שם במ"א וא"ר) : (ח) יש נוהגין ללון בבהכ"ג ואומרים שירות ותשבחות בליה וטוב ונכון לישן רחוק מן הירושל ומי שאינו רזה לומר שירות ותשבחות לא יישן שם ומי שיודע בעלמו שאם יהיה ניעור בליה לא יוכל להתפלל ביום בכונה טוב שילך לביתו לישן ויאמר קודם שיישן הד' מזורי' ראשוני' של תהלים שהם שמורים לקרי וכן החזני' שמתפללים ביום לא יהיו נעורים בליה שלא יאבדו קולם (שם) :

דיני יום הכפורים :

(א) טוב לקצר בפיוטים בשחרית יוה"כ כדי למהר בענין שיחפלו מוסף קודם שבע שעות על היום ואם החפלו שחרית ורואים שהוא סוף שם שעות לא יאמרו ח"מ כדי להתפלל מוסף קודם שבע (סי' תר"כ) : (ב) סדר קריאת התורה נתבאר לעיל בה' קה"ת : בווהר כתוב כל מי שמלטיער על מיחת בני אהרן ומוריד דמעות עליהם מוהלים לו עונותיו וכניו אינן מתים בחייו וכ"כ האר"י ז"ל (סי' תרכ"א מ"א שם) : (ג) בהפסרה א"א מלך מוחל וסולח כו' רק ודכרך אמת וקיס לעד בא"י מלך על כל הארץ כו' (מ"א שם) : (ד) מיל' ביוה"כ מלין אחר קה"ת ואחר המילה אומרים אשרי (וכ"כ ח"ר) : ומברכין על הכוס ונוהגין ליתן הכוס לחינוק הנימול אבל לחינוק אחר אין ליתן משום

הקטנים כתי יחחילו להרענות :
 (א) הקטנים פחות מבן ט' אין מענין אותם אפי' לשעות כדי שלא יבואו לידי סכנה אפי' אם רוצים להחמיר על עצמן מוחין בידם קטן הכריא וכן קטנה הכריאה בני ט' שנים או עשר שנים מהנכין אותם לשעות , כיולך היה רגיל לאכול כב' שעות מאכילין אותו לג' מג' מאכילין אותו בד' ולפי כהם מוכיפים לענות אותם וכן בני י"א שנה אין מחנכין אותם אלא לשעות לפי שבזמן הזה חסובין כחולין (סימן תרפ"ו) : (ב) קטנה בת י"ב שנה ויום אחד וקטן בן י"ג שנה ויום אחד אם הביאו שתי שפרו' מתענין ומשלימין מדאוריית' ואל' מהענין ומשלימין מד"ם ואפי' אם נכסין בני י"ב וי"ג ביוה"כ עצמם צריכין להתענו' ולהשלי' (שם) : (ג) הול' שאכל ביוה"כ אם מתיישב דעתו אח"כ ויכול לדרך צריך להוכיר יעלה ויבא בבהמ"ו ואם הוא שבת ז"ל ג"כ רזה ואם שבת להביר עד סתיים ברכת בונה ירושלי' ח"ג להזכיר אבל קידוש א"ג (סי' תרי"ח) :

סדר ליל יום הכפורים :

(א) קודם כל נדרי הולכים שנים מחשיבי העיר (שורת יוסף)

וחסידים ואנשי מעשה שיכרכו אחס ומקשים מהם
 שיתפללו בעדס ביום הקדוש כנשחם תפלה בעד
 השארית הנמנעת לקדם ולהזכיר לטובה. ויש
 להקדים לעשות כן בעוד היום גדול שבעת אשר
 היום פנה לערוב ראוי שיהי' לכם נכון לקבל קדושת
 היום כהשקט וישב הדעת (מ"א):

הגוסס שלנו מנרכים, ישימך כו'. יברכך כו'.
 ויהי רצון מלפני אבינו שכשמים שיתן בלכך
 אהבתך ויראתו ותהיה יראת ה' על פניך כל ימי
 חיך בלא תחטא ותהי השקך בחורה ובמלות.
 עיניך לנוכח יביטו. פיך ידבר חכמות. ולכך יהנה
 תבונות. ידיך יהיו עוסקים במלות. רגליך ירוצו
 לעשות רצון אביך שכשמים. יתן לך בניס ובנות
 זדיקים ולזיקות עוסקים בחורה ומלות כל ימיהם.
 ויהי מקורך ברוך. ויזמין לך פרנסתך בהיתר ובנהת
 ובריוח מחמת ידו הרחבה ולא ע"י מחנת ב"ו.
 פרנסה שיהי' פנוי לעבודת ה' ותכתב ותחתם לחיים
 טובים וארוכים בתוך כל זדיקי ישראל אמן (מ"א):

דכום של מזה חיישין דילמא אחי למיטרך וזריך
 ליתן לחינוק הנימול לשחות מן הכום חוץ מזה
 שנותנין לו כשאומר בדמיון חיי (שם במ"א וט"ו):
 (ה) נוהגים להזכיר כשמות ביוה"כ וזריך לידור
 לזדקה ביוה"כ בעד המתים כי גם המתים יש להם
 כפרה ביום הכפורים (שם) א"ל אין כאלהינו
 ביוה"כ (סי' תרכ"ב):

נהגו שהאב והאם מנרכים את בניהם פרס לכתם
 לנכח"ג ומעתירים בזרכה זו ג"כ שיחממו
 לחיים טובים ושיהיה לכם נכון ביראת ה' וישים
 בלככם אהבתו ויראתו בלב שלם וכ"א כפי מערכי
 לבו ושינון לשונו שופך תחנונים בכבי וכדמעות
 שלים למען יקים ה' את דברו ויקובל תפלתו ויעתר
 אל ה' ויראהו. ואנכ זה מעוררים הבנים והבנות
 שילכו בדרך טובה וארחות זדיקים ושמרו. ולחזק
 בלבם למה"ק כי בעת ההיא מורק בלבכם מאימת
 הדין והדברים עושים רובם וכנסים ללב ביושר.
 ורכים הולכים גם לקרוביהם אנשים של אורה

קודם כל נדרי ואמרים זה האמור וזה מתקוני וזה כהאמר פשר תיקונים. אשר בסוף התיקונים. תיקוני חמישים :

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן סֵלִיק יְדוּי לְגַבֵּי עֵילָא וְשָׁבַח לְמַאֲרֵי עֵלְמָא וְאָמַר רַבּוֹן עֲלֵמָא
עֲבִיד בְּגִין שְׁכִינְתָּא דְאִיהִי בְּגִלְוָתָא. וְאִם אִיהִי
בְּאוֹמָתָא הָא אָבָא וְאָמָא דְאֵינוֹן חֲכָמָה וּבִינָה יְכִלִין
לְמַעַבְדַּת הַתְּרָה הַדָּא הוּא דְכָתִיב יְהוָה צְבָאוֹת יַעֲזֵן
וְכִי יִפֹּר. אִם הַתְּלָמִיד אוֹמֵי הָרַב יְכִיל לְמַעַבְדַּת
הַתְּרָה. וְאִם נָדַר אוֹ נִשְׁבַּע בֶּן דְאִיהוּוּ דְלֵא יִפְרוֹק
לֵה אֵלָא דְתִהָא בְּגִלְוָתָא עַד וְכִמְנָא יְדִיעָא וְנָדַר אוֹ
שְׁבוּעָה אִיהוּ בִי"ה דְאֵינוֹן חֲכָמָה וּבִינָה וְאִיהוּ
אֲתַתְּרַט. הָא תַּלְתָּ בְּגִי נִשְׂא יְכִילִין לְמַפְטָר לִיה וְאֵינוֹן
תַּלְתָּ אֲבָהוֹן לְעֵילָא לְקַבְּלִיהוּ וְאִם לֹא תַתְּהַרַט אֲנָא
בְּעֵינָא מִינְהּ וּמְכַל אֵינוֹן דְמַתִּיבְתָּא דְלְעֵילָא וְתַתָּא
דְתַשְׁבַּד בְּגִין רַעֲיָא מְהִימְנָא דְלֵא זוּ מְשִׁכְנִתָּא בְּכַר
אֲתַר וְאִיהוּ עָאל שְׁלָם בִּינְהּ וּבִינָה וּמְגִין סְנִיאִין וּמְסַר
נְרִמְיָה לְמִיתָה בְּגִינָה וּבְגִין בְּנָהּ הַדָּא הוּא דְכָתִיב וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסְפָּדָה
אֲשֶׁר פְּתַבְתָּ. וְאִם הוּא נָדַר מִסְטָרָא דְאָבָא וְאָמָא וְלֹא בְעֵי. אֲנָא סֵלִיק לְגַבֵּי
תְּהוּא דְאֲתַמַּר בִּיה פִּי יִפְלֵא מִמֶּךָ דָּבַר. דְאֲתַמַּר בִּיה בְּמוֹפְלָא מִמֶּךָ אֵל
תְּדְרוּשׁ דִּיפְטוֹר נָדַר. וְאִתְּ עַל גַּב דְשְׁכִינְתָּא אִיהִי בְּגִלְוָתָא לְגַבֵּי בְּעֵלָה
בְּנָה דְאִיהוּ יִפְרִישׁ בֵּין דָּם לְדָם וְאֲתַפְתַּח מְקוּרָא דִילָהּ לְדַפְּאָה לֵה בְּמִים
דְאוֹרִיתָא בְּמִים חַיִּים דְלֵא פִסְקִין וְאִפְרִישׁ מִינָה דָם נְדָה דְאִיהִי לִילִית. דְלֵא
אֲתַקְרִיבַת בְּהַדָּה דְאִיהִי חוּבָא דְנִשְׁתַּתָּא דְסְאִיבַת לֵה וְלִית לֵה רִשׁוֹ לְסִלְקָא

נוסח הגר"א
 עבד בגין שכינתא דאיהו
 בגלותא. אם איהו באומתא
 הא בגלה יכיל למעבד התרה.
 ואם איהו נדר או נשבע דתהא
 בגלותא עד ומנא ידעא כו'
 אהקרבס הא גי בני יכלין
 למפטור ליה. ואינון תלת
 אבהו לעילא לקבליהו. ואם
 נדר או נשבע וי דאיהו בן
 ייג ואתחרטס הא אויא דאינון
 תויב יכלין למעבד התרה.
 ההיר יי יעין. וכי יפר. ואם
 לא התחרטס אנא בעינא כו'

נשמחא

(פרת יוסף) א

נשַׁמְתָּא לְנַפְשִׁי בְּעֵקֶה לְהוּוּא אַתְר דְּאַתְיְהִיבַת סְתָמָן וְאַתְדַּנַּת בֵּין דִּין דְּדִין בֵּין
 דִּינֵי נַפְשׁוֹת לְדִינֵי מַמּוֹנוֹת דְּאִית מֵאן דְּפָרַע בְּמַמּוֹנֵיהּ וְאִית מֵאן דְּפָרַע
 בְּנַפְשֵׁיהּ. וּבֵין נִנְע לְנִנְע כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ אִיכָה יִשְׁבֵּה בְּדָד דְּאִיהִי חֲשִׁיבָא
 שְׂכִינְתָא בְּגִלּוּתָא כְּמַצּוֹרַע דְּאַתְמַר בֵּיהּ בְּדָד יִשְׁבֵּי מַחוּץ לְמַחְנֵה מַחוּץ
 וְדֹאֵי דָא גִלּוּתָא דְּאִיהִי לְבַר מֵאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל דְּאִיהִי מוֹתְבָא דְּאֵת (ה') וְאִי
 מְקוּרָא לֹא יְכִיל לְמַפְתַּח עַד דְּיַפְתַּח לִיהּ הֵוּא דְּסַגִּיר לִיהּ אֲנָא מִפִּי־סָנֵא
 לִיהּ בְּגִין (ו' יו"ד ה"א ו'א' ה"א) דְּאִיהוּ יְחוּדָא (דִּיחֻדְיֵיהּ) תְּמָן וּבְגִין לְבוּשֵׁין דְּאַתְלַבְּשׁ
 מִיד אֶתְפַּתַּחַת מְקוּרָה וְאַתְדַּנְיָאֵת שְׂכִינְתָא וְרֹזָא דְּמַלְהָ מְקוּהַ יִשְׂרָאֵל יְהוּהּ
 מוֹשִׁיעוּ בְּעַת צָרָה מוֹשִׁיעוּ וְדֹאֵי הֵוּא דְּמְקוּרָא דְּמְקוּהַ בִּיְדֵיהּ. אַמֵּן :

תפלה זכה מספר חיי אדם

לומר קודם תפלה כל נדרי וקודם תפלת מוסף

רְבוּן כָּל הָעוֹלָמִים אֵב הַרְחֵמִים וְהַסְּלִיחוֹת
 אֲשֶׁר יִמְיְנָה פְּשׁוּתָהּ לְקַבֵּל שָׂבִים.
 וְאִתְהַ בְּרָאֵת אֶת הָאָדָם לְהַיְסִיב לוֹ בְּאַחֲרֵיתוֹ.
 וּבְרָאֵת לוֹ שְׁנֵי יָצָרִים יָצָר טוֹב וְיָצָר רָע.
 (כְּדִי שְׂתַרְבֵּיהּ) [וְנִתְּנָה] הַבְּחִירָה. כְּדוֹ לְבַחֲרוֹ
 בְּטוֹב אוֹ בְּרָע. כְּדִי לְתַת לוֹ שְׂכָר טוֹב עַל
 טוֹב בְּחִירָתוֹ. כִּי כֵן נִזְרָה הַקְּבִיבָה. כְּמוֹ
 אֶפְתּוּב רָאֵה נְתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים
 וְאֵת הַטּוֹב וְאֵת הַבּוֹת וְאֵת הָרָע וּבְחִירָה
 בַּחַיִּים: וְעַתָּה אֱלֹהֵי לֹא שְׁמַעְתִּי לְקוֹלֵךְ.
 וְהִלַּכְתִּי בְּעֵצַת הַיָּצָר הָרָע וּבְדַבְרֵי לְבִי
 וּקְאָמַתִי בְּטוֹב וּבְחִירָתִי בְּרָע. וְלֹא דִי לִי
 שְׂלֹא קִבְּשֵׁתִי אֶת אֲבָרֵי אֱלֹא טַמְאֵתִי אוֹתָם.
 כְּרָאֵת כִּי טוֹם וְלֵב. וּבְהֵם חוֹשׁ הַמַּחְשָׁבָה
 לְחֹשֶׁב מַתְשַׁבּוֹת טוֹבוֹת וְהַרְהוּרִים טוֹבִים
 וְלֵב לְהַבִּין דְּבָרֵי קִדְשֶׁךָ וְלִהְתַּפַּלֵּל וּלְכַרֵּךְ כָּל
 הַבְּרֻכּוֹת בְּמַחְשָׁבָה טְהוּרָה. וְאֵנִי טַמְאֵתִי
 אוֹתָם בְּהַרְהוּרִים וּמַחְשַׁבּוֹת זָרוֹת. וְלֹא דִי
 כְּזֶה אֱלֹא שְׁעַל יְדֵי הַהַרְהוּרִים הָרָעִים כְּאֵתִי
 לְיַדִּי טוֹמְאָה פַּעַם בְּרָצוֹן וּפַעַם בְּאִנּוּס
 בְּטַמְאָת קָרִי הַמַּטְמֵא אֶת כָּל הַגּוֹף. וּמַהֵם
 כְּרָאֵתִי מַשְׁחִיתִים וּמַחְבְּלִים הַהַרְהוּרִים נִגְעֵי
 כְּנֵי אָדָם. אוֹי לִי כִי תַחַת הַמַּחְשַׁבּוֹת

הַטּוֹבוֹת שֶׁיְכוּלְתִי לְבְרֹא עַל יְדֵי זֶה טְלֵאֲכִים
 קְדוּשִׁים שְׂעִיזוּ סַנְגוּרִים וּפְרַקְלִיטִים טוֹבִים
 עָלַי. כְּרָאֵתִי מַשְׁחִיתִים לְחַבֵּל אֶת עֲצָמֵי
 כְּמוֹ שְׂקֵתוֹב וְהוֹכַחְתִּי בְּשִׁבְטֵי אֲנָשִׁים וּבְנִגְעֵי
 כְּנֵי אָדָם. כְּרָאֵתִי כִי עֵינַיִם וּבְהֵם חוֹשׁ הָרָאוֹת
 לְרָאוֹה בְּהֵם מַה שְׂקֵתוֹב בַּתּוֹרָה וְלְקַבֵּשׁ
 אוֹתָם כְּרָאֵתִי כָּל דְּבָרִים שְׂבָקְרָשָׁה. וְהוֹסַרְתָּ
 בַּתּוֹרָתְךָ וְלֹא תַתּוֹר אֶתְרִי לְכַבְּדָם וְאַחֲרֵי
 עֵינַיִכֶם. אוֹי לִי כִי הִלַּכְתִּי אַחֲרֵי עֵינֵי וּטַמְאֵתִי
 אוֹתָם לְהַסְתַּפֵּל כְּכֹל דְּבַר טוֹמְאָה. כְּרָאֵתִי
 כִּי אֲנִיִּם לְשִׁמּוֹעַ דְּבָרֵי קִדְשֶׁךָ וְדַבְרֵי תּוֹרָה.
 אוֹי לִי כִי טַמְאֵתִי אוֹתָם לְשִׁמּוֹעַ דְּבָרֵי נְבִלָה
 וְלִשְׁוֹן הָרָע. וְכֹל הַדְּבָרִים הָאֲסוּרִים אוֹי
 לְאֲנִיִּים שְׂבָק שׁוֹמְעוֹת. כְּרָאֵתִי כִי פִה וְלִשׁוֹן
 וְשִׁנַּיִם וְסֵף וְגִרְוֹן וְנִתְּנָה בְּהֵם פִּם לְדַבֵּר בְּהֵם
 חֲמִשָּׁה טוֹצְאוֹת הַאוֹתוּיּוֹת הַקְּדוּשִׁים שְׁלֵ אִב
 (אֲשֶׁר בְּהֵם כְּרָאֵתִי שְׁמִים וְאַרְצֵי וּמְלוֹאֲם)
 וּבְהֵם אֲרָגַת הוֹרְתָהּ הַקְּדוּשָׁה. וּבְכַח הַדְּבָר
 הַכְּדֻלָּה אֶת הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה. וְאִפְּלוֹ
 כְּבִהְמָה לֹא הֵייתִי כִּי טַמְאֵתִי פִי כְּדַבְרֵי
 נְבִלָה כְּלִשׁוֹן הָרָע. בְּשִׁקְרִים. לְעֲנוֹת.
 רְכִילוֹת. מַחְלָקוֹת. מַלְבִּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ. מַקְלָל
 אֶת חֲבֵרוֹ. מַתְכַּבֵּר בְּקִלּוֹן חֲבֵרוֹ. דְּבָרֵי

פּוֹרַת יוֹסֵף

כְּדִי שְׂתַהִיֵּהּ הַבְּחִירָה. הִנֵּה הַקַּסְתִּי שְׂמֵי חַיִּיכוֹת
 אֲלוֹ כִי לֹא כֹזֵה מְלוֹי הַכְּמִירָה. כִּי אִף אִם לֹא
 הָיוּ שְׂמֵי הַיִּצְרִים הָיָה הַכְּמִירָה. אֲשֶׁר בְּרָאֵת
 בְּהֵם שְׂמִים וְאַרְצֵי הַקַּסְתִּי חַיִּיכוֹת אֲלוֹ. לֹא יִדְעַתִּי
 (פִּירַת יוֹסֵף) א

רק

באנו לפניהך בלב נשקר ונדבך פננים ודלים ורשים לבקש כמה מחילה וסליחה וכפרה על כל מה שחטאנו ועונו ופשענו לפניך. ידענו וי רשענו ועון אבותינו. בשנו ונבדלנו להרים פנינו אליך (בבושת נגב כי ימצא). ואיך נפתח פה ונרים ראש כי קרב עונונו העברנו מעלינו הצלם הקדוש אשר הוא מלביש אותנו אשר כל המזיקים והמקמרים אינם יכולים להביש בפניו כמו שקתוב וראו כל עמי הארץ כי שם יי נקרא עליך וראו מסך. והחלפנו אותו בטמא ולבשנו בגדים צואים ואיך נבוא בשער המלך בלבוש שק סלקך בצואה. (מהמיתים אנחנו על נפשנו איך נעשה התועבה הזאת) (ובחטאינו ועונותינו) כי הוצאנו נפשנו ורוחנו מהעולם הקדוש וברחנו למקום מרדך ציה וצלמנו למקום הטמאה והקליפות. ואהיה וי אלהינו הרוצה בתשובת רשעים. כמו שקתוב שובו שובו מרדכיכם הרעים ולקה תמותו בית ישראל. ונאמר כי לא אחפוץ במות המת נאם אדני יהוה והשיבו וחיו. ונאמר החפץ אהפוך מות רשע נאם אדני יהוה הלא בשובו מרדכו וקה. עתה שמנו אל לבנו לשוב ונבא לפניך בבשת פנים. אבינו מלכנו רחם עלינו פרחם אב על בנו שקמר באביו ויצא מביתו וישובו אל אביו בבשת פנים בדבי וצעקה ומהנפל לפניו כדרך האב לרחם על בנו. ואם עקרים אנחנו הטפה את עברו ביסורים שקמר בו. הנה בקר

טשא וסמן בשבת יום טוב. בשבועות ונדרים. בראת בי ידים וחוש המשוש לעסוק בהם כמצות. ואני טמאתי עצמי במשמושים של אסור להבות באגרוף רשע ולהרים יד להבות בן אדם. ולטלטל דברים המוקצים בשבת ויום טוב. בראת בי רגלים ללכת לכל דבר מצוה. ואני טמאתי אותם ברגלים כמסרות לרזן לרעה: ותתקף אותי באות ברית קדש להיות עבר ואמולעבודתה. ואני טמאתי את עזימי. (מששתי את כל אברי וקצאתי אותם בעלי מזמין) סבף רגלי ועד ראשי אין בי סתום: ועתה וי אלהי גלוי ונדע לפניך שלא נתבונתי בכל החטאים והעונות להכעיסך ולמרוד פנגדך. אך הלכתי בעצת יצרי הרע אשר המיד בכד יום פורט רשת לרגלי דלכדני. ואני עני ואביון הולעת ולא איש. קשל פחי לעמוד פנגדו. ונעמל הפרנסה לפרנס את בני ביתי וטרדת הזמן וסקריו הם היו בעוקרם. ולפי שקל זה גלוי ונדע לפניך כי אין אדם צדיק בארץ אשר לא יחטא. לבן ברחיקה הרבים נהת לנו יום אחד בשנה יום אדיר וקדוש יום המפורים הנה הקא עלינו לטובה לשוב לפניך ולכפר את כל עונותינו ולטהר אותנו מטמאותינו כמו שקתוב כי ביום הנה וכפר עליכם לטהר אתכם מפל חטאתיכם לפני וי תטהרו. ועתה ראה עמך ישראל אשר לקחת אותם לה לעם ומי בעמך ישראל סהורים וקדושים המנוחלים וקצים לקהיך.

פורת יוסף

רק הכ'. מששתי את כל אברי הקפתי מינות לני. כי האומר החסלה לא תחזוק כלל. להתבוננות על אבריו כמו האמר. ויותר נראה לספנד לגרום בלשון זה. ממהרות לרון לרעה. וכל אברי חטאתי בהם. מכף רגלי ועד ראשי אין בי סתום. ועול הפרנסה וגו' הקפתי מינות אנו כאכר לא כל אדם יוכל לומר זאת. בבושה נגב כי ימצא הסגרת מינות אלו. לא כל אדם זוכה להניע למדרגה זו. סיתכיים בעלמו כ"כ לפני ה' ממש כניסת נגב כי ימצא. והכתוב מזה כן (ירמי' פירת יוסף)

ז' כן הובטו. אכל מי מניע למדרגה זו. פ"כ טוב יותר לומר ראוי לנו ליבוש ולהכלל להרים פנינו אליך. בבושה נגב כי ימצא: אשר כל המזיקין הקפתי מינות אלו. כי לשון אינס יכולים להביט מינו נכון לכאור'. כי מדד הסכרא להניע פנינו מ"מ יכולים. (ואולי היה יודע המחנך חיוה מקור לזה. אשר גם כפניו להניע אינס יכולי). בהמיהים אנחנו על נפשותינו מינות אלו הקפתי כי לא כל אדם הגיע למדרגה זו סיתמה על נפשו. ורק ראוי לומר ובחטאינו ובעונותינו

לקינו בשעבוד גליות ויסורים שנגנוף או
 עניות וצער גדול בגנים ושאר מקאובים.
 יקרנו יי אך בשששט אל באפקה פן מסעימנו.
 רחם עלינו וצוה לטלאכיך הקדושים הסמוגים
 עד הסהרה. להפשיט את הבגדים הצואים
 בעלינו ולטהרנו מקל חטאתינו. כמו שקהוב
 הקירו הבגדים הצאים בעליו ויאמר אליו
 ראה העברתי פעליך עונך. והלבש אתה
 סחלעות. וכתפלת דוד הכלה עליו השלום
 השיבה לי ששון ישעה ורוח נדיבה הסמבני.
 לב סהור ברא לנו אלהים ורוח חדשה הפן
 דהרבונו: ואם פשענו ופרדנו קמרת בשר
 נדם גתה עשה כמדתה למחול ולסלות.
 ואל העבנה עונותינו מלשוב לפניה כמדתה
 לקבל שבים. ותזק לבנו בתורתך וביראתך.
 שהיה יראתך המיד קבועה בלבנו. וטהר
 בעינינו ומחשבותינו לעבודתך. (וראה
 בשברון לבי כי סתנחם אני על מעשי
 הרעים שעשיתי עד היום הנה. ובוכה
 ומהאוגז ובתורה עליהם ואומר חטאתי
 עויתי ופשעתי לפניה. ובכל השוכתי בתוך
 השוכת עמה ישראל השבים לפניה בכל
 לבם כי גם אני מבני אברהם יצחק ויעקב.
 ואל העבנה עונותי הרבים משוב לפניה
 בכל לב. וזבני שאשוב לפניה בכל שלם
 ולהתחרט על עונותי חרטה נמורה ולעזוב
 סעשי הרעים עויבה עולמית. ורחם עלי
 והצילני עד עולם מכל חזא ועון. כי לוצי
 בחסיה ובחסדיה הרבים אי אפשר לעמוד
 נגד הנצר הרע אשר הוא פאש בנער
 בעצמותי. ולכן רחם עלי ותן בי כח לעמוד
 בנגדו. כמו שאמרו החקמים הצדיקים
 בדברי קדשם הקא לטהר סיועזן אותו:
 והנה אני קמבל עלי קדשת יום הכפורים
 ולהתענות בו בחמשה ענויים שצוית לנו
 על ידי משה עבדך בתורתך הקדושה.

אכילה. ושתיה. רחיצה. סיקה. געילת
 הסנדל. תשמיש הסטה. ולשבות ביום
 הקדוש הנה מקל סלאכה. ועל ידי עינוי
 סאכילה ושתיה תכפר לנו מה שחטאנו
 באכילות ושתיות אסורות. ועל ידי עינוי
 מרחיצה וסיכה תכפר לנו מה שחטאנו
 בתענוגי העולם הנה אשר התענגנו בימי
 החול ובפרכת בתענוגים האסורים. ועל ידי
 עינוי כגעילת הסנדל תכפר לנו מה שחטאנו
 בגנלים כמהרות לרוץ לרעה. ואת אשר
 עברנו על עשרים וארבעה דברים שבית דין
 היו סנדין עליהם ונתחנכנו להיות יתפי
 בגלים בנדונים. ועל ידי עינוי תשמיש
 הסטה תכפר לנו מה שחטאנו ופגמנו
 בבקרית קדש בקשוי שלא במקום מצוה
 ובמזאאת קרי ובחוצאת זבע לבטלה וזה
 שנעלתי בעילות אסורות ועל ידי חמס תפלות
 ותחינות ובקשות ותקן מה שפגמנו בחמס
 מוצאות הטה. הסה. והגרון. ותלשון.
 והשנים והשפתים. אשר מהם יוצא הדבור.
 ומטאנו אותם בכל הדברים האסורים ונדריים
 ושבעות. (ועל ידי חבוק ונשוק ספר התורה)
 וזכות התפלות שנתפלל ביום הקדוש הנה
 יעלו ויקאו וניעו ויצטרפו עמהם כל התפלות
 שהתפללנו בכל השנה ברא כונה ויהיו קלן
 נכללות בתפלות היום הנה. וניעו לראשה
 להיות עקרה לראשה בכלל תפלות ישראל.
 ועל ידי דמעות עינוי ותקן מה שפגמנו
 בקרנית עינים בקר דקר סמא. ועל ידי
 רתיחת גופנו על ידי התענית והתפלות
 ותקן מה שהרפתחנו מאתים וארבעים ושמונה
 אברינו ושלש מאות וששים וחמשה גידינו
 באש של הנצר הרע. ובמעוט חלבנו ורמנו
 על ידי התענית יכפר כל מה שחטאנו
 ושעונו ושפשענו לפניה ותהיה נחשבת
 לפניה התענית באלו הקרבנו את גופנו על

פורת יוסף

ועונותינו הוצאנו נפשנו. ויסורים שבנוף
 וכו' הקפתי תיבות אלו. כי לא כל אדם יוכל
 לאומרו. וד"ל. וראה בשברון לבי הקפתי
 תיבות אלו. כי ארך יוכל אדם לומר לפני ה' ראה
 (ספרת יוסף)

ינישו

גב הסופח ותקבל לפניה ברים נוחם בקרבן
ובעולה :

והנה נדענו כי אגחנו סחובים להתענות
על פי תקוה התשובה על כל חטא
ותמא . ולסגף את גופנו בתשובת המשקל
נגד מה שהתענגנו בעברות . אף גלוי וידוע
לפניה שאין בנו כח להתענות אפילו על
ידי חטא אחר ומכל שכן עד כל עון ועון .
כי רבו עונותינו מלספור וכשל פחנו . לבן
יהי רצון סלפניה וי אלהינו שיהיה צום
התענית ביום הקדוש הנה יום הפפורים
הבא עלינו לטובה בפרה על כל עונותינו :
יהי רצון סלפניה אל מלך יושב על כסא
רחמים הרוצה בתשובת רשעים שהתן
בלבנו ובלב כל עמך בית ישראל אהבתך
ויראתך ליראה אותך כל הימים . וכתובם
הרחם על פושעי עמך בית ישראל . והן
בלבם פחד הדר גאונה והכנע ללם האבן .
וישובו לפניה בלב שלם . כמו שהבטת
על ידי נביאיה לכל ידח סמנו נדח . גם כי
הרבו אשקה לפניה עד שנגעלו בפניהם
ברבי השובה . אמה ברחמיך הרבים תחתור
להם חתיכה סתחת כסא כבודך ותקבלם
בתשובה . ורחם עלינו ותן בנו כח לעבוד
אותך כל הימים . והסר ממנו כל הסניעות
והסכות המונעות אותנו מלעבוד אותך .
כי אמה יצרחנו ותדע כל סחטורי בני אדם
ומגעים הסבבלים איהם מעבודתך . וכיך
להסירם וקטנעם . ולא הסרוף עלינו את
השעה עד שגשוב לפניה בלב שלם . ונהיה
כל ימינו בתשובה ומעשים טובים עד סוף
דבע אחרונה אשר יהיה לרצון לפניה לאסוף
את נשמתנו אליה אז יהיו כל סחשבותינו
דבוקים כך ואז תצא נשמתנו בקדשה
ובטהרה . וזא נובה להיות נקבא לעלות
מספה למעלה ולהשפיע שפע בכל העולמות

מלמעלה למטה . ותן בנו כח להתענות
ביום הקדוש הנה להשלים התענית בכל
חמשה הענויים ושלא יגרמו מעשינו להיות
נקשלים חס ושלום בשום אחר סו החמשה
הענויים . כי בלנו בני אברהם יצחק ויעקב
ויריך ונפנו לגבל בנינו לתורה ולמעשים
טובים ולא יהפסו חס ושלום בעונותינו .
והתבנו בספר חיים טובים . חיים של יראת
שפה . חיים שנעבוד אותך בלב שלם .
חיים שלא נקשל חס ושלום בשום חטא
ועון ואשקה . חיים של פרנסה בנחת ובכבוד
ובהתר . ולא הסריבנו הפרנסה בטרדת
הזמן . והן לנו פרנסה בהשקט ושלוה .
פרנסה שלא נצטרך זה לזה ולא לעם אחר .
כדי שיהיה לבנו פנוי המיד לעבודתך .
וטהר בעיונינו ומחשבותינו כדי שיהיה
אנחנו דבוקים בה המיד :

וליהנות שבעתה שבמעט אין צדיק בארץ
אשר לא יחטא בין אדם לחברו
בסמון או בגופו . במעשה או בדבור פה .
ועל זה דנה לבי בקרבי פי על חטא שבין
אדם לחברו אין יום הפפורים מכפר עד
שירצה את חברו . ועל זה נשבר לבי בקרבי
וירחפו עצמותי פי אפילו אין יום הסיתה
מכפר . ולכן אני מפיל החנתי לפניה שתרחם
עלי ותתנני לחן ולהסר ולרחמים בעיניך
ובעני כל בני אדם . והגני מוחל במחילה
גמורה לכל מי שחטא נגדי בין בגופו ובין
בסמונו או שדבר עני לשון הרע ואפילו
הוצאת שם רע . ובן דבל מי שהזיק לי
בגופי או בסמוני ורקל חטאת האדם אשר
בין אדם לחברו חוץ מסמון אשר אוכל
להוציא על פי דין וחיון מי שחוטא נגדך
ואומר אחטא לו והוא יסתל לי . חוץ מאלו
אני מוחל במחילה גמורה ולא יענש שום
אדם בסבתו . וכשם שאני מוחל לכל אדם

כן

פורת יוסף

תיבות אל הקפתי . כי לא כל אדם זוכה להיות
מרד כ"כ . שובל לומר ורחבו עצמותי . ורק די
במה שאמר נשבר לבי בקרבי . ולכן מפיל חמתו
לפני ה' שירחם פליו :

יניטו להס"מ לחנקה ולנקה . ואז נובה להיות
ביין נוקבון חס"ג שאין להסמינו לגמרי מ"מ זריך
להקטו כי לאו כל מוחא סביל דא . להבין הענין
והחיות . נשבר לבי בקרבי ורחבו עצמותי
(ארת יוסף)

הכפורים לכפר עלינו כמו שכתוב בתורת
 משה עבדך כי בחם הוה וכפר עליכם לפסח
 אהבם סבל חסאתיכם לפני ה' תספרו. יהי
 נעם ארני אלתינו עלינו וקעשה ידנינו פוננה
 עלינו וקעשה ידנינו פוננה: ותעביר ורון
 סון הארץ. וקלוד על כל העולם בלו בקבוקה.
 והנשא על כל הארץ בקבוקה. והן שפיקה
 לארצה וששון לעירה וצמיחת קנה לרוד
 עבדך. יהיו לרצון אפרי פי והגיון לבי
 לפניה יי צורי ונואלי:

אמן וכן יהי רצון:

בן הפון את חני בעיני כל אדם שישחלו
 לי במחילה נסורה. ובכן יעלו ויבאו ויגיעו
 ויבאו ויבאו וישמעו תפלותינו קבל רנת
 עמך שגבנו ספרנו נורא. והוציא כל
 הניצוצות הקדושות שגפלו לקלפה על ידי
 חסאתינו. ועל ידי קדשת יום הכפורים
 ותעוררו סדוקיה הנדלה והנבורה והתפארת
 והנעצה וההוד כי כל בשמים ובארץ. לה
 יי המכלכה. אור ורוע לצדיק ולישרי לב
 שמתה. ותתפשט עליהם קדושת יום

סדר ליל יום כפור

זאנים להוציא ס"ח קודם כל נדרי. ואנשי מעשה לוקחין ס"ח כחיבוק ונישוק ומבקשים
 מחילה וסליחה על שפגמו בכבוד התורה ואומרים פסוק זה כמה פעמים:

אור זרוע לצדיק ס"ח ק"ע ולישרי לב שמהה: ס"ח בניסמריא מזב

אמר פשו בקול רם רק בקול נמוך מקול הש"ן וכן לכל
 כשר יש לכ"א לומר בלחש כל נדרי עם הש"ן ובלנד
 שלא יכלל דעת החון והליבור:
 כשהחון אומר ברכת שהחייב גם הליבור יאמר כ"א
 שהחייב בלחש ולא יהיה דעתו ללאת בברכת
 הש"ן. ויש לו למכר לסיים הברכה במכר לעצמו פרי
 שכספיים הש"ן הברכה יאמר אמן. וז"ל יש להש"ן
 לומר שיכין להוציא הליבור מי מהם ביראה ללאת
 בברכתו. ויש להכיר לנשים שנוכחות לומר שהחייב
 כשתה דולקת נרות כניית שלא יאמרו שנית ברכת
 שהחייב בכה"ל אלא ישמעו פש"ן ויעטו אמן (ש"ס):

אח"כ מתורין ס"ח להיכל. ושני אנשים מחשבי הקבל
 הולכין ופומדים אלל החון א' מימינו וא' שמאלו.
 והחון ואלו הפנים אומרים ג"פ בישיבה של מפנה כו'.
 והפנים עומדים פד אחר שיאמר החון ברכו פ'. וטוין
 ברוך ה' כו'. והולכין לעקומם ואם חל כשת שאומר
 מוזמר של יום הכנת קודם נדרכו יכולים לחזור למקומם
 בתחלה אצירת מוזמר שיר ליום הכנת (מט"א):
 הש"ן מתחיל לנגן בניגון כהתקון ומקובל מימי קדם
 כל נדרי כו'. בקול נשוד קלח ולכפ"כ יהיה בענין
 שיהיה נכמע לאוזן הליבור. ופסם שית מגביה קולו
 יותר. וכפסם כג' טד יותר. וכ' האנשים חין להס

תפלה (לאוסרה בכונת חלב קודם תפלת סוסף של יום כפור) זכה

כאשר ידוע לכל שכל הטאים שכין אדם לחכירו חין יוה"כ מכפר (ואסילו יום המיתת אינו מכפר)
 ואין סוס תשובה מועלת עד שיראה את חכירו. וכפיה"ר חסאים האלו מצויים למאד וע"י ידח
 כל הדוויים והכמינו הקדושים ברוח קדש אמרו (ר"ה י"ו) על הא דכתיב נושא פון וכובר על פשע.
 למי נושא פון למי שטובר על פשע. וכבר התטוררו הנאונים ריעב"ץ וכטל דרך החיים וכטל חיי
 אדם לתחול ולמלא חיוה תקנה לזה בהתפלה שלפני ק"ש שעל המטה פ"פ מאמרים ז"ל כמגילה כ"ח (מר)
 זוערא כי הוב סליק לפורטייה אמר שרי ליה לכל מאן דזערן) ובתפלה זכה. אך מפני שרוב הליבור לא
 הורגלו בזה. וגם בתפלה זכה פ"פ רוב ותהילו להתפלל תפלת כל נדרי קודם שיגיעו הכבוד לכוף התפלה
 זכה. ע"ב יהוד כל איש אשר נגע יראת ה' בלבבו לוטר קודם תפלת סוסף של
 יוהכ"פ נוסח זה:

רבנו של עולם אני מוחל במחילה נמורה לכל מי שחטא פגנדי בין בגופי
 בין בממוני ואפילו מי שדבר עלי לשון הרע ואפילו הוצאת שם רע
 ולכל חטאת האדם שפין אדם לחברו. חוץ מבימות שאתבע ואוציא על פי
 דין. וחוזי מפי שחטא פגנדי ויאמר אחטא לו והוא ימחול לי. וכישים שאני
 מוחל לכל אדם בן תרחם עלינו ותמחול ותמלח לעונינו כדכתיב למען שמך
 יי וסלחת לעוני כי רב הוא. יהי רצון מלפניך שלא אחטא עוד ומה שחטאתי

(שרת יוסף)

לפנד

לפניך מרק ברחמיך הרבים אכל לא עד ידי יסורים ותולים רעים. יהיו צרצון
אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי ונזאלי :

תפלת יום כפור

לערבית, לשחרית, למוסף ולמנחה
למוסף ולמנחה פי שם יהוה אקרא קבו גדל לאלהינו :
אדני שפתי תפתח. ופי יגיד תהלתך :

ברוך אתה יהוה. אלהינו ואלהי אבותינו. אלהי אברהם. אלהי יצחק.
ואלהי יעקב. האל הגדול הגבור והנורא. אל עליון. גומל חסדים
טובים. וקונה הכל. וזוכר חסדי אבות. ומביא גואל לבני בניהם. למען
שמו באהבה :

וזכרנו לתיים. מלך חפץ בתיים. וכתבנו בספר התיים. למענה
אלהים תיים :

מלך עוזר ומושיע ומגן : ברוך אתה יהוה מגן אברהם :
אתה גבור לעולם אדני. מתייה מתים אתה. רב להושיע :

מכלכל חיים בחסד. מתייה מתים ברחמים רבים. סומך נופלים. ורופא
חולים. ומתיר אסורים. ומקים אמונתו לישני עפר : מי כמותך בעל גבורות.
ומי דומה לך מלך ממות ומתייה. ומצמיח ישועה :

מי כמותך אב הרחמים. וזכר יצוריו לתיים. ברחמים :

ונאמן אתה להחיות מתים : ברוך אתה יהוה מתייה המתים :

בכרכה זו ישמת מאוד על גודל קדושתו ית"ש :

אתה קדוש. ושםך קדוש. וקדושים בכל יום. יהללוך סלה :

ובכן תן פתחה. יי אלהינו. על כל מעשיך.
ואימתך על כל מה שבראת. וייראהך כל
המעשים. וישתחוו לפניך כל הברואים. ויעשו כלם
אגדה אחת. לעשות רצונך בלבב שלם. כמו

שִׁידְעֵנוּ. יי אֱלֹהֵינוּ. שְׁהַשְׁלֵטֵן לְפָנֶיךָ. עוֹ בִּידְךָ.
וּגְבוּרָה בְיַמִּינֶךָ. וְשִׁמְךָ נֹרָא. עַל כָּל מַה שֶׁבָּרָאת:

וּבְכֵן תֵּן כְּבוֹד יי לְעַמְּךָ. תְּהַלֵּךְ לִירְאִיךָ. וְתִקְנֶה מִזְבֵּחַ לְדוֹרְשֶׁיךָ.
וּפְתַחֲוֹן פֶּה לְמִיחֵלִים לָךְ. שְׁמַחֲהָ לְאַרְצֶךָ. וְשִׁשׁוֹן לְעִירֶךָ.
וְצַמִּיחַת קָרֵן לְדוֹר עַבְדֶּךָ. וְעַרִיבַת נֵר לְבֵן יִשְׂי מְשִׁיחֶךָ.
בְּמַתְרָה בְיַמִּינוּ:

וּבְכֵן צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׂמְחוּ. וַיִּשְׁרִים יַעֲלוּזוּ. וַחֲסִידִים בְּרָנָה
יִגִּילוּ. וְעוֹלָתָה תִקְפֵּץ פִּיהָ. וְכָל תְּרַשְׁעָה פֶלֶא בְּעֵשׂוֹן
תִּכְלָה. כִּי תַעֲבִיר. מִמְּשַׁלֵּת זְרוֹן. מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלֹךְ אֶתָּה יי לְבַרְכָּךָ. עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קִדְשֶׁךָ. כְּפֶתוּב בְּדַבְרֵי
קִדְשֶׁךָ. יִמְלֹךְ יי לְעוֹלָם. אֶלְתֵּיךָ צִיּוֹן. גְּדוֹר וְדוֹר תִּלְלוּנִיהָ:

קְדוֹשׁ אַתָּה. וְנֹרָא שְׁמֶךָ. וְאִין אֵלֹהִים מִבְּלַעְדֶּיךָ. כְּפֶתוּב.
וַיִּגְבַּהּ יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט. וְהֵאֵל תְּקַדֹּשׁ נְקִדְשׁ בְּצַדִּיקָה.
כְּרוּךְ אַתָּה יי. תִּמְלֹךְ תְּקַדֹּשׁ:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אֶהְבֵּת אֹתָנוּ. וְרָצִיתָ
בָּנוּ. וְרוּמַמְתָּנוּ מִכָּל הַדְּשׁוֹנוֹת. וְקִדְשָׁתָנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּבָנוּ לְעַבֹדְתֶךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קְרָאתָ:

וְחַתָּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת השַׁבָּת הַזֶּה
לְקִדְשָׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם) הַבְּפָרִים הַזֶּה לְמַחִילָה
וְלִסְלִיחָה וְלִכְפָּרָה. וְלִמְחֹל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ (בְּאַהֲבָה)
מִקְרָא קִדְשׁ זָכַר לִיצִיאַת מִצְרַיִם:

במוסף אומרים כלן ומפני הטאינו

אלהינו ואלהי אבותינו. יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע
ויפקד ויזכר וזכרנו ופקדוננו. וזכרון אבותינו. וזכרון
משיח בן דוד עבדך. וזכרון ירושלים עיר קדושה. וזכרון פלעסוף
בית ישראל לפניה. לפליטה למזבה לחן ולחסד ורחמים לתיים
ולשלום ביום הכפרים הזה. וזכרנו יי אלהינו בו למזבה. ופקדנו
בו לברכה. והושיענו בו לתיים. ובברך ישועה ורחמים.
הום ותפנו. ורחם עלינו והושיענו. פי אליך עינינו פי אל מלך
חנן ורחום אפתה:

מוסף ליום כפור

ומפני הטאינו. גלינו מארצנו. ונתרחקנו מעל
אדמתנו. ואין אנחנו יכולים. לעשות חובותינו.
בבית בחרתך. בבית הגדול והקדוש. שנקרא שמה
עליו. מפני הירד שגשת לחה במקדשך: יהי רצון
מקדשך. יי אלהינו. ואלהי אבותינו. מלך רחמן.
שפתשוב. ותרחם עלינו. ועל מקדשך. פרחמיך הרבים.
ותבנהו מהרה. ותגדל כבודו: אבינו מלכנו. גלה כבוד
מלכותך עלינו מהרה. והופע והנשא עלינו. לעיני
כל חי. וקרב פזורינו מבין הגוים. ונפוצותינו בנס
מירפתי ארץ: והביאנו לציון עירך ברנה. ולירושלים
בית מקדשך. בשמחת עולם. ושם נעשה לפניך.
את קרבנות חובותינו. תמידים בסדרם. ומוספים
פהלכתם: ואת מוספי (לשבת יום השבת הזה) יום הכפרים
הזה. נעשה ונקריב לפניך באהבה. כמצות רצונך.
כמו שכתבת עלינו בתורתך. על ידי משה עבדך.
מפי כבודך. כאמור:

אלהינו ואלהי אבותינו. מחל לעונותינו ביום
 (לשבת השבת הזה וביום) הכפורים הזה. מחה והעבר
 פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך. כאמור אנכי אנכי
 הוא מוחה פשעיך? מעני וחטאתיך לא אזכור:
 ונאמר מחיתי כעב פשעיך. וכענן חטאתיך. שובה
 אלי כי גאלתיך: ונאמר כי ביום הזה יכפר עליכם
 לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תמחרו: (לשבת אלהינו
 ואלהי אבותינו רצה בסנוחתנו) קדשנו במצותיך. ותן חלקנו
 בתורתך. שבענו ממונך. ושמחנו בישועתך. (לשבת והנחילנו
 יי אלהינו. באהבה וכרצון. שבת קדשה. וננוחו בו ישראל. מקדשי שמה):

ומה

מוסף ליום כפור

לשבת
 וביום השבת. שני כבשים בני שנה תמימים. ושני עשורנים סלת. מנחה
 בלולה בשמן. ונסכו: עלת שבת בשבתו. על עולת התמיד ונסכה:
 (זה קרבן שבת וקרבן היום כאמור):

ובעשור להודש השביעי הזה. מקרא קדש יהיה
 לכם. ועניתם את נפשותיכם. כל מלאכה
 לא תעשו: והקרבתם עלה ליהוה ריח ניחח פר
 בן בקר אחד איל אחד כבשים בני שנה שבעה
 תמימים יהיו לכם:

ומנחתם ונסכיהם כמדבר. שלשה עשורנים לפר. ושני עשורנים לאיל.
 ועשורן לכבש. וזון נסכו. ושני שעירים לכפר. ושני תמידים
 כהדבתם: (י"א ושעיר לכפר. מלבד חטאת הכפורים ועולת התמיד
 ומנחתה ונסכיהם):

לשבת
 ישמחו במלכותך. שומרי שבת וקוראי עונג. עם מקדשי שבועי. כלם
 ישבעו ויתענגו כמונך. ובשביעי. רצית בו וקדשתו. חמדת ימים
 אותו קראת. זכר למעשה בראשית:

א"יא מחל לעונותינו וכו'

וטהר לבנו לעבדך באמת. כי אתה סלחן לישראל.
 ומחלן לשבטי ישראל בכל הזר ודור. ומבלעדך אין
 לנו מלך מוחל וסולח (אלא אתה): ברוך אתה יי.
 מלך מוחל וסולח לעונותינו. ולעונות עמו בית ישראל.
 ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה. מלך על כל
 הארץ. מקדש (לשנת השבת ו) ישראל. ויום הכפרים:

רצה יהוה אלהינו. בעמך ישראל. ובתפלתם. והשב את העבודה.
 לדכור ביתך. ואשי ישראל. ותפלתם באהבה תקבל ברצון. ותהי
 לרצון. ותמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזינה עינינו. בשוכה לציון ברחמים: ברוך אתה יהוה הפחזיר שכניתו לציון:

מוזרים רבים
 מוזרים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי
 אבותינו ואלהי כל בשר ויצרנו יוצר
 בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול
 והקדוש על שהתייתנו וקנסתנו בן חסנו
 ותקנסנו וקאסוף קלוימנו למצרות קדשה
 לשמך חקיה ולעשות רצונה ולעבדה בלבב
 שלם על שאנחנו מוזרים לך. ברוך אל ההודאות.
 מעולם קנינו קך:

מוזרים אנחנו לך. שאתה הוא יהוה
 אלהינו ואלהי אבותינו לעולם
 ועד. צור חיינו. מגן ישענו. אתה הוא
 לדור ודור נודה לך וגמפר ההלתך.
 על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו
 הקבורות קך ועל נפיה שפכל יום עמנו
 ועל נפלאותיה וטובותיה שפכל עת.
 ערב ובקר וצהרים. הטוב פי לא כלו בחמיה. ותמרחם פי לא תפנו חסדיך

ועל פלם. יתברך. ויתרומם. שמך בלבנו. תמיד לעולם ועד:
 ובתוב לחיים טובים. כל בני בריתך:

וכל חסידים יודוך סלה. ויהללו את שמך באמת. האל ישועתנו
 ועזרתנו סלה: ברוך אתה יהוה. הטוב שמך. ולך נאה לתודות:

לש"ן ברכת כהנים:

לשחית, לכוסף ולמנחה
 שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים. עלינו. ועל כל
 ישראל עמך. ברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך. פי
 באור פניך נתת לנו יהוה אלהינו. תורת חיים. ואתבת חסד.
 וצדקה וברכה ורחמים ותים ושלום. וטוב בעיניך לברך את
 עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך:

למעריב

שָׁלוֹם רַב. עַל יִשְׂרָאֵל עֲמָה. תְּשִׁים לְעוֹלָם. כִּי אַתָּה הוּא מִלְכָּה. אָדוֹן
לְכָל הַשָּׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ. לְבָרֶךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. בְּכָל עַת
וּבְכָל שָׁעָה בְּשָׁלוֹמָה :

בְּסֶפֶר חַיִּים. בְּרַכָּה וְשָׁלוֹם. וּפְרַנְסָה טוֹבָה. נִזְכָּר וְנִפְתָּח
לְפָנֶיךָ. אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. לְחַיִּים טוֹבִים
וּלְשָׁלוֹם : פְּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם :

יְהִי לְרַצוֹן אֶפְרִי פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְנוֹאֲלִי :

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. (יֵא אֲנָה) תָּבֵא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ. וְאֵל
תִּתְעַלֵּם מִתְחַנְּתֵנוּ. שְׂאִין אֲנַחְנוּ עֲזֵי פָנִים וְקָשִׁי עָרְף.
לוֹמַר לְפָנֶיךָ. יְיָ אֱלֹהֵינוּ. וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. צְדִיקִים אֲנַחְנוּ. וְלֹא
תְּמַאֲנוּ. אָבֵל אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ הַמָּאֲנוּ :

אֲשִׁמְנוּ. בְּגִדְנוּ. גִּזְלָנוּ. דְּבַרְנוּ דְּפִי : הֶעֱוִינוּ. וְהִרְשָׁעֵנוּ. זָדְנוּ.
חִמְסֵנוּ. טַפְלָנוּ שִׁקְר. יַעֲצֵנוּ רָע. כּוֹבְנוּ. קִצְנוּ.
מַרְדְּנוּ. נֹאצְנוּ. סָרְרָנוּ. עֲוִינוּ. פִּשְׁעֵנוּ. צָרְרָנוּ. קָשִׁינוּ עָרְף.

פּוֹרַת יוֹסֵף

אשכנזי, חסא שהיא חסא נדבר, אפילו כסונג. שהרי חסא תלוי בא על ספק סונג. ואמר הכתוב ע"ז חסא הוא חסא חסא לה' (ויקרא ה') : בגדנו, כמ"ש כה' נדדו (הושע ה'). והעובד דבר שאינו ראוי לו, נקרא בנידה, כמו כנגדו כה' (שמות כ"א) : גזלנו, לא תגזול, ובכלל זה שאל כל מדת גזלן הוא (כ"מ מ"א) : דברנו דופי, כמ"ש ככן אמך חתן דופי (תהלים ג') שמדבר על אדם, דברים שמחננה עי"ז, ועי' לקמן גבי לה"ר : העינינו, עי' גהיי אדם, שהטאנו אחרים, וכן והרשענו שהפאנו לאחרים עד שנעשו רשעים, והיינו שהבית להבירו לחטוא, או להתנהג שלא כראוי, ובכלל זה המורה שלא כהלכה, וסומכין עליו והוטאים : זדנו, עברנו פגירות נודון ובכלל זה מ"ש וזון לבך הטיאך (פזבדיה א'). ובכלל זה שחטא מחסרון ידיעת הדין, וכמ"ש (אבות פ"ד מ' ט"ז) שגנת תלמוד עולה וזון : חסבנו, שמכרית להבירו למכיר לו דבר בעל כרחו חס"ג שנתן דמי', הוא עברה והמם כמ"ש חסכן דייכ דמי : טפלנו שקר, שדברנו שקר, וטפלנו דברים שיהיה נראה כאמת, (עיון יחזקאל י"ג), ובכלל זה, מתחבר לאחרים, לפסות (פורת יוסף) א

סרעיה

רְשָׁעֵנוּ . שְׁחַתְנוּ . תַּעֲבֹנוּ . תַּעֲיִנוּ תַּעֲתָעֵנוּ : סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ
וּמִשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ . וְאַתָּה צְדִיק עַל-כִּרְהֶבְיָא
עֲלֵינוּ . כִּי אָמַת עֲשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעֵנוּ :

מִה נֹאמֵר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם . וּמִה נִסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים .
הֲלֹא כָּל הַנְּסֻתוֹת וְהַנְּגִלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ :

אַתָּה יוֹדֵעַ רְזֵי עוֹלָם . וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָּל חַי : אַתָּה הוֹפֵשׂ
כָּל חַדְרֵי בָטָן וּבוֹחֵן כְּלִיֹּת וָלֵב . אֵינְךָ כָּל דָּבָר נֶעְלָם מִפָּנֶיךָ .
וְאֵינְךָ נִסְתָּר מִנְּגַד עֵינֶיךָ : וּבִכְן יִהְיֶה רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי
אֲבוֹתֵינוּ . שֶׁתִּבְכַּר לָנוּ עַל כָּל חַטָּאתֵינוּ . וְתִסְלַח לָנוּ עַל כָּל
עֲוֹנוֹתֵינוּ . וְתִמְחַר לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ :

עַל חַטָּא שְׁחַתְּמָנוּ לְפָנֶיךָ בְּאֹנָם וּבְרָצוֹן :

וְעַל חַטָּא שְׁחַתְּמָנוּ לְפָנֶיךָ בְּאִמּוּץ הַלֵּב :

פּוּרְתַת יוֹם

באונם וברצון . מי שהוא אנוס ח"ו על דבר
שכלתי אפשר לו להגלל . מ"מ אסור לעשותו
ברצון . וכמו"ש (פסחים כ"ה) לא אפשר וקא מכיון
אסור . וגם יש אונס . שהי' ראוי לו להיות רואה
את הנוגד . ולהזהר מתחלה . לכל יבא לידי כך .
ולהתרחק ולהשמר קודם בוא עליו האונס . לכל יסול
בזה . וגם יש אונס שאינו אונס גמור . שאפשר לו
להגלל ברוב תהבולות . והוא לא עשה כן . כל אלה
הוא פושע . וגם אונס גמור צריך כפרה בידי שמים
שחטאו גרם לו שכל עליו האונס עי' ביאור הגר"א
ז"ל לענין שנג (משלי י"ג פ"ו) ורשעה תסלף חטאת
ו"ל כמו"ש כי כשלת בעונך כל' מחמת העון אשר
כבר עשה מתחלה . זה מביאחו לידי חטאת שהיא
שגנה וכן הוא כאן ורשעה שפשה מתחלה . היא
תסלף אותו . ומביאחו לידי חטאת עכ"ל . וכן
מביאחו לידי אונס . וע"כ צריכים כפרה בידי
שמים :

באמוץ הלב . כמו"ש לא תאמץ את לבבך . ולא
תקסוף את ירך מאחריך האביון (דברים
ט"ו) . ובכלל לא תאמץ הוא ג"כ שאר מיני אכזריו'
וכמו"ש רבינו יונה בש"ת שער ג' סי' ל"ו . וכשאחד
בזרה והוא יכול לעזור . ומאמץ את לבו ואינו
מושיעו . ואמר המרהם על הכריות מרחמין עליו
מן השמים (שבת קנ"א) וכולל עוד באמוץ הלב . מה
דאי' בספרי לא תאמץ את לבבך . יש אדם שמאמער .
אם יתן אם לא יתן כוונתם שיש בנתינת הלקה
שני

שמועא בדבר שינא מכשול על ידו . והוא פושע
בזה . וכן בעניני ממון חבירו . וכלשון הכתוב .
על כל דבר פשע כו' : צר לנו . שעשינו רעה
לחברנו . או שגלה לעשות רעה . אפי' שלא
עשה . וכ"ש כשעשה וכלשון הכתוב גבי המן לורר
היהודים : קשינו עורף . אינו שומע חוכמה ממי
שמוכיחו . ואינו מתעורר להכניע ולשמוע ולקבל
דבריו להיטיב דרכיו . וכן אם ח"ו בא עליו עונש
משמים . ואינו מתעורר . כמו"ש חז"ל . אם רואה
אדם יסורי' באים עליו כו' (ברכות ה') וזה נקרא
קשה עורף : רשענו . עשינו עבירות שנקראים
רשע עבוס . ובכלל זה כל העובר על דברי
הכמים . שנקרא רשע (כמו"ש חז"ל יבמות כ' א') :
שחתנו . ע"ו ג"ע וש"ד נקראים השחתה . כמו"ש
במבול . כי השחית כל בשר כו' ובכלל זה הטא ער
ואונן כמו"ש ושחת ארצה . ואכזרייהו דכל שלשה
הנ"ל : תעבנו . עשינו דברי' שנקראי' תועב' כמו"ש
לא תאכל כל תועבה (דברים י"ד) . וכן ע"ו נקרא
תועב' כמו"ש . ולא הביא תועבה אל ביתך (דברי'
י') : תעינו . זה וידוי כללי . כמו"ש כלנו כלאן
תפינו (ישעיה כ"ג) . כי לא הלכנו בדרך הישר
ולכן אף אתה לא עזרתנו לשב כמאמרס ז"ל הבא
לעמא פותחין לו . ר"ל שאין משמרים אותו משמים
לסייעו שישוב . עד שישים האדם אל לבו שישוב .
ואז הבא לטהר מסייעין לו . ו"ש : תעתענו . ר"ל
שנחת אותנו על כחירתנו כלי סיוע :

(פּוּרְתַת יוֹם)

על הַמָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִלֵי דְעֵת :
 ועל הַמָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִטּוּי שְׁפָתַיִם :
 על הַמָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי וּבִסְתֵר :
 ועל הַמָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי עֲרִיזוֹת :

פּוֹרַת יוֹסֵף

בבטוי שפתיים, לנטא בשפתי'. דברים המקניטי' את השומע וגורם לו צער, וכמו"ש (משלי י"ב) יש בוטא כמדקרות חרב, והוא כעין הונחת דברים המוזכר בב"מ כ"ט. ובחומ"ס סי' רכ"ח. וגם כולל בזה עין נדרים, וכמו שדרשו חז"ל (נדרים כ"ב) יש בוטא כו' על נדרים. שאין לנדור אפילו כדי לקיים. רק יאמר בלא נדר. ואם נדר יקיים חיכך בזריזות, ובל יאחר נדרו. ובכלל זה ג"כ שבוטאות כמו"ש (ויקרא ה') כי תשבע לנטא בשפתי' וגו' הן שבוטא שקר. ואפילו שבוטא של אמת. רק כשהיא לחנם. שהוא שבוטא שוא. ובכלל זה הזכרת שם שמים לנטלה. ועוד דבורים אחרים :

בגלוי ובסתר, ההטא בגלוי הוא הטא נוסף שבו יש עוד הלול השם. והרמת יד נגד כבוד ה' ח"ו. (וכמו"ש הרמב"ם פ"ג מהל' תשובה ה"ג העושה עבדות ביד רמה כיהויקים בין שטעה קלות בין שטעה המורות ח"ו לו הלק לעוה"ב ע"ש) ולפעמים ילמדו אחרים ממנו בהיותו בגלוי. והוא ג"כ מהטעם את הרבים. ובבחינה אהת המור יותר החוטא בסתר שירא מבני אדם ואינו ירא מה'. וכמו"ש (ב"ק ד' ע"ט) שהמור נגב מגולן. כאלו אומר אין ה' רואה ח"ו וכמו"ש ויאמרו לא ירא' יה ולא יבין אלהי יעקב ח"ו וכמו"ש שם וכמו"ש חז"ל כל העובר עבירה בסתר כאלו דוחק רגלי השכינה (קדושין ל"א א' חגיגה ט"ו). אמנם יש עליו לדעת כי עין רואה ואזון שומעת כי אם יסתר איש במסתרים ואינו לא אראנו וגו' את השמים ואת הארץ אני מלא (ירמיה כ"ג). וכתיב שויתי ה' לנגדי חמיד וכמו"ש בהחללת שו"ע או"ח. וכתיב כי עיני ה' משוטטין בכל הארץ (זכרי' ד') :

בגילוי עריות. פירושו ידוע. ובכלל זה. כל פרטי איסור נדה שהיא גלוי עריות ממש. ועל איסור נדה החיוב יהרג ואל יעבור. כמו כל גלוי עריות. ואינה עולה משומאחה בלא עבילה. ואפילו אחר כמה שנים חייב כרת. עד שתטבול כראוי. ובמקוה הראוי (וכמו"ש בשו"ע יו"ד סי' קל"ו). ובכלל זה. אם אינה גזרתה ביני העבילה שחיה העבילה כדון, וכן בעיני ספירת נקיים. שיהיה הכל כדון בכל פרטיהם. ובכלל זה להזהר בווסמות. ובסמוך לווסמות כדון ובכלל זה גם אביזרייהו

שני תנאים. גוף הנתינה ביד. וחפץ הנתינה שיהיה בלב טוב. וזהו לא האמץ לכבד. שלא תאטער במחשבת הלב. ולא תקפוצין ירך מגוף הנתינה. וזהו שאנו מתודים. אשר אף אם נתנו לזקה. אך היה באמוץ הלב. וכולל עוד, כי מחוקי הטבע. כשאדם ביטוי נפל באיזה עבירה ואון. לבו נוקפו. דאע"ג דאינו לא חוי מזליה חוי גודל הרעה שגרה לעמו. והפנס שגרה בטולם העליון. אך היגר בתחבולותיו. ירא סן יאזכ וגחם על הרעה. ויעשה תשובה, לכן יהפך בתחבולותיו לאמץ לבנו. כי אין בזה גודל החטא כ"כ וממילא לו היתרים שונים. בניים על מוסדי הבל ושוא. למטן לא ישית לבו לשכח. וזהו באמוץ הלב. אחרי העשות העבירה. וכמו שאמוץ הלב מויק בעיני עשיית הרע. שמוע דרכי התשובה מהחוטא. כן הוא מויק בעשיית הטוב. ששלימות האדם. שידאג תמיד, שאינו יולא ידי חובתו. כמעטיו הטובים. נגד הטוב והחסד שמקבל מהבורא ית'. בכל עת ובכל רגע, ואמין הלב. הוא בהיפך כחשבו שטעה מעטיו ביתר שאת מהמוטל עליו. וכולל עוד כי מי שיש לו לב נשכר. נכנע מפני כל. ויש בו מדת עוה. אבל אמין הלב. לא יחת מפני כל ומתנשא על כל בגאווה ועזות, וכולל עוד. כי ידוע שמקור התאווה הוא בלב. ומקור החכמה והדעת הוא כנע שבראש. ושלאות האדם. שיהיה לב התאווה נכנע מפני כח החכמה שבמוחו. וכאשר יתנהג בהפך. מעשית שלמותו. וכו באמוץ הלב. שהתחוק ממשלת לבו בתאווותיו. על כח החכמה שבמוחו :

בבלי דעת, גם חוטא כסוג לריך כפרה. וקרוב חטאת יוכיח. ואשם הלוי כא על ספק שמה חטא. להגן עליו מן היסורין כמו"ש (בכריתות כ"ו ב'). וגם רוב השוגגים נקרא פושע שלא נזהר. וגם בעבור חטא במויד לכן נכשל כסוג. וכמו"ש הגר"א ז"ל (משלי י"ג) כנ"ל וגם כולל בלי דעת. מה שחוטא מחסרון ידיעת הדין שהוא אסור. והוא פושע שהיה לו ללמוד ולא למד (וכמו"ש באבות פ"ד ששנת תלמוד עולה ודון). ואמר רבא (מכות ט') אומר מותר קרוב למויד הוא. וראוי לאדם לקבוע עתים ללימוד דינים הנלרכים. ועל כל ספק לשאול. או להחמיר. וכולל בזה ג"כ מה שלא ידע את החורה. מה שמצוה על האדם ללמוד ולדעת :

(פורת יוסף)

עַל הַמָּא שְׁחַמְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַבּוּר פֶּה :
 וְעַל הַמָּא שְׁחַמְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַעַת וּבְמַרְמָה :
 עַל הַמָּא שְׁחַמְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּהַרְהוּר הַלֵּב :
 וְעַל הַמָּא שְׁחַמְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּהוֹנָאת רֵעַ :
 עַל הַמָּא שְׁחַמְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּדוּדֵי פֶה :
 וְעַל הַמָּא שְׁחַמְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵידַת זְנוּת :
 עַל הַמָּא שְׁחַמְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִדּוֹן וּבְשִׁגְגָה :

פּוּרְתַּיּוֹסָף

וכתיב ואהבת לרעך כמוך, ואדברא ראווי לשמוח
 כפיכת חכירו). אמונה וכסחון כה'. וזכרת את
 ד"א. כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל (דברים
 ח') וכולל הרהור אחר מדותיו של הקב"ה. שהוא
 עון והרהור אחר ת"ח ורצו דהוי כאלו מהרהר אחר
 שכינה:

בהונאת ריע, כל פרטי אונאת ממון עי' הו"מ
 סי' רכ"ז. וכל פרטי אונאת דברים.
 שמעבר חכירו בדבריו (פי' ב"מ ד' ג"ע. והו"מ
 סי' רכ"ח. וכל שכן באלמנה ויתום. שמוזהר כל
 אלמנה ויתום לא חטון (שמות כ"ב):

בידוי פה, שמחודה. וכעת הידוי אינו חושב
 לעווב חטאיו וכמו"ש ו"ל (תפנית ט"ו א')
 המחודה ואינו חוזר בו. כאלו טובל ושרץ בידו.
 וגם איך יעלה על הדעת, שיעיז לפני ה' לומר
 חטאיתי. וכלכו יחשוב שעוד יחטא:

בויעירת זנות, כשנאים שנים יחד נקרא ויעוד.
 וכמו"ש (עמוס ג') הילכו שנים יחדו
 בלתי אם נועדו. והיינו שנתועדו לזנות. אפי"ג
 שאח"כ לא חטא. רק שביקש לחטוא. ומחודה על
 הרצון ועל הויעידה. ובכלל זה שהיה בלא שומר
 פס אשה שאסור להתייחד עמה. כמו"ש ביה"ש
 סי' כ"ב. ואפילו כשרים. ואינם השודים. מ"מ
 אסור להיות בלא שומר. (ולפי"ז ויעוד. שגזרו
 עליו משום שלא יבא לידי זנות). ובכלל זה קירוב
 עם הערוה האסורה. כמו שכל' לא תקרבו לגלות
 פרוה. וכמו"ש ביה"ש סי' כ"א:

בזרון ובשגגה, חוטא כמזיד. וחוטא כסוג עי'
 לעיל בבלי דעת. ובכלל זה, אשר אם זדון
 לכו גניע. אשר יעבור גם כמזיד. אז גם שגגותיו
 מזיד הוא. וכמו"ש ו"ל. השכ מידיעתו. מביא
 קרבן על שגגתו (כי שוגג הוא). אינו שב מידיעתו
 אינו מביא קרבן על שגגתו. כי גם שגגתו נחשבה
 למזיד:

אניורוייהו דנ"ע. הקריבה האסורה בנ"ע כמו"ש
 ביה"ש סי' כ"א:

ברבור פה, הוא כולל כל החטאים שבדבור.
 כל אחד לפי מה שהוא נכשל בהם. (ונוכר
 פה מעט מהדברים המזוינים. ומה שלא נהפיש בעל
 חטא בפירוש) מזכיר דברי חורה. ושם שמים.
 במקומות המסופים. קללות. לא תקלל חרש.
 מלבין פני חכירו ברבים. שבעת חנם. מורה שלא
 כהלכה, מהלוקה. מתכבד בקלון חכירו. אומר
 של עולה שאינו טולה. ומחסיאו בזה. מחוק ידי
 שובי עבירה. לא תטור. שנטור לו שנאה ומוכירו
 לו. דברים של מו"מ האסורים לדבר בשבת. דברי
 כעס ומגער חכירו שלא כראוי. מגלה כוד חכירו,
 (ואף אם לא אמר לו כסוד כל שלא אמר לו לך אמור.
 אסור לגלות כמו"ש המג"א סי' קנ"ו). נדרים.
 דברים בטלים. ושחוק וקלות ראש נביהמ"ד
 וביהכ"כ וכ"ש בשעת חפלה. דברי שקר. ובכלל
 זה לקוי' מונא שפתיך חשומר ועשית. כאשר נדרת:
 דעת וברמה, מרמה לחכירו בעסק. אחד כפה.
 ואחד בלב. ובכלל זה גנבת דעת, וכל עניני
 אונאת ממון. ובכלל זה כל עניני מדות ומסקלות.
 אם הם אינם כראוי. שהוא עון חמור מאד:
 בהרהור הלב, גאווה תועבת ה' כל גבה לב.
 ולגלתי רוס לבכו מאחיו. (כשמרגיש
 בלבבו גאווה. יזכיר הסרונותיו וכל אשר עבר על
 לזוי ה'. ויכנע לבבו). לא תטור. הרהורים
 רעים. ונשמרת כו' שלא יהרהר ביוס כו' (ובכא
 בלבבו הרהורי איסור. יסיה דעתו ע"י סיכנים
 בלבבו. מתשנות אחרות. או מהשכת ד"ת) הרהור
 ד"ה במקומות המסופים. ולא תתורו אחרי
 לבבכם. וכתב ר' יונה בשערי תשובה ח"ג סי'
 מ"א. שלא להרהר בדברי המינים פן יכשל וימשך
 אחריהם ע"ש. לא תחמוד ולא תתאוה עי' הו"מ
 סי' שכ"ט פירשו. חושב בכשרים שלא כראוי. קנא'
 (להתבונן. שאין אדם נוגע בזה שמוכן לחכירו.
 א(פורת יוסף)

וְעַל הַמָּא שְׁחַטְאֵנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִלְזוּל הַיָּרִים וּמִיָּרִים :
 עַל הַמָּא שְׁחַטְאֵנוּ לְפָנֶיךָ בְּחֻזֶּק יָד :
 וְעַל הַמָּא שְׁחַטְאֵנוּ לְפָנֶיךָ בְּחֻדוֹל הַשֵּׁם :
 עַל הַמָּא שְׁחַטְאֵנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַפְשׁוֹת פֶּה :
 וְעַל הַמָּא שְׁחַטְאֵנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַמְאֵת שִׁפְתַיִם :
 עַל הַמָּא שְׁחַטְאֵנוּ לְפָנֶיךָ בְּיִצְרַר הָרֶע :
 וְעַל הַמָּא שְׁחַטְאֵנוּ לְפָנֶיךָ בְּיִדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים :

פּוּרְתַת יוֹסֵף

ד' אמת בלא תורה ובלא תפילין ע"ש. ואפילו כדבר שיועד שאינו אשם בדבר. ורק העם יסכרו שהוא הוטא. ויתחלל שם שמים. ראוי להזהר. וכמו"ש אחד שנגזר ואחד מויד בהלול השם (אבות פ"ד מ"ה) (ואפשר עוד לומר. אשר גם אם אדם המפורסם ל"ש. הוטא בחדר והקב"ה פורע ממנו בגלוי כמו"ש חז"ל אדם עובר בסתר. הקב"ה מכריז עליו בגלוי (סוטה ג'). ומפני זה שם שמים מתחלל. באמרו שהקב"ה עביר דינא בלא דינא ח"ו. וכמו"ש (ירמיה ב') הגני נשפט אותך על אמריך לא הסאתי). ובכלל זה ת"ח שאינו נוהג כראוי עם בני אדם וכמו"ש חז"ל ביומא שם. אדם שקורא וסוגה. ודברו בנחת שם הבריות ומשאו ומתנו בשוק (כן גרסת ר"ח) באמונה מה הבריות אומרות עליו. אשרי אביו שלמדו תורה כו' וכזמן שקורא וסוגה ואין כו' מה הבריות אומרות עליו כו':

טובאת שפתים. בכלל שמטא שפתים בחטאים בלשונו. ובפרטות הוא על ייבול פה וכמו"ש וכל פה דובר נבלה (ישעיה ט') ועי' שנת (ל"ג א') ואמרו ז"ל (פסחים ג') לטולם יספר אדם בלשון נקיה ובכלל זה המדבר דבורים האסורים של תאוה המביאים לידי עומאה ר"ל:

ביצר הרע, שמגרה יצה"ר על עולמו. כגון לקשות עולמו לדעת. והמסתכל ומחשב בעבירה. בני שקדמתו תאוה. אלא ממילא עולמו לשמות יצה"ר עליו. ובכלל זה אם יגרום. אשר יצה"ר יתגבר עליו. כי בהתחלת עלות הציור הרע בנפש האדם. יכול להעבירו בנקל ולמחותו לגמרי ולצייר בלבו ציורי חכמת התורה. ועשיית הדק. לא כן אם יניח את הציור הרע להתגבר. או קשה עליו מאד למחותו לגמרי. וזהו הוטא מנפשו. וזהו חוטא ביה"ר:

ביודעים ובלא יודעים, כשידענו והיינו מוידים. וכשלא ידענו והיינו שוגגים. וגם שנגזר צריך כפרה. כניל בבלי דעת. וכולל ג"כ כשאחרי' יודעים. או כשאחרים אינם יודעים. כי שניהם חמורים

בזלזול הורים וטורים, הורים פי' אב ואם. ובכלל זה הקומה וההידור לפניהם. ולשמור צווי שלהם. ובכלל זה. אשת האב בחיי האב. ובטל אמו בחיי אב. וגם אחיו הגדול. ומורים. הוא רבו אפי' אינו גדול. והראויס להורות בישראל אפי' אינו רבו. ושאריו למדי תורה וי"ש. שגון גדול לזלזול אותם. גם שלא בפניהם. וגם בדבור. ובכלל זה מלות עשה לקום מפני זקן כן שבעים אפי' עם הארץ. ומפני ת"ח. אפילו אינו זקן גם מבזה חנירו בפני ת"ח עון הוא. ולאחד מ"ד בסנהדרין גם הוא בכלל אפיקורוס. והאומר הני רבנן פי' סנהדרין (ז"ט ק') ומכ"מ מי שהגיע לכלל רשעה כזו לזנות המורים לעם ה' דרכי ה' ומצותיו. הנה לא יטה אוון לשמוע דברי תוכחה. ולא ישוב רצולתו לעולם. ובלא חכמה ימות כחמור ז"ל כל המבזה ת"ח אין תרופה למכתו. ר"ל למחלת נפשו:

בחזק יד. מחזק ידי עובדי עבירה. או עושי עול. או העושים שלא כהוגן. ובכלל זה. המונע מלחזק למי שמחוייב לחזק. כגון לפני והחזקת בו. ולהלות גם לעשיר בעת הנלרך לו. כי ג"ח בין לעניים בין לפשירים, וכן לעזור ולסעוד לחבירו בעצמו. בכחו. בהכמתו. כל אשר יהיה לאל ידו. ולחזק ידי עושי מצוה. וגם כולל בזה. אם בעצמו עושה רעה לחבירו. באשר הוא חזק ממנו. וידו חזקה עליו. או שכופה לחבירו. בחזק ידו עליו. על דבר שאינו ראוי לכופו. או עושה דברים שלא כהוגן. יטן אינו מחירא מבני אדם וידו חזקה. ואינו שומע לקול מורים. מפני חזקת ידו. או שימנעו מורים להוכיחו מפני זה:

בחלול השם. כשחוטא. ומטאו ידוע. עוד חמור עונו. שבוה מתחלל שם שמים. ואינו מתכפר ביו"ב ויורוין עד יום המיתה וכמו"ש חז"ל ביומא (פ"ו א') ובכלל זה גם אם הוא דבר קל. רק לפי חשיבות האדם העושה. נעשה מזה הלול השם. וכמו"ש ביומא שם. כגון אגא דמסניגא (פירת יוסף)

תפלת יום כפור

ועל כלם אלה סליחות. סלח לנו. טחל לנו. בפר לנו :

על חטא שחטאנו לפניך בכפת שחר :

ועל חטא שחטאנו לפניך בכחש ובקבוב :

על חטא שחטאנו לפניך בלישון הרע :

ועל חטא שחטאנו לפניך בלצון :

על חטא שחטאנו לפניך במשא ובמתן : (נ"א במראית העין)

ועל חטא שחטאנו לפניך במאכל ובמשתה :

פורת יוסף

גם בכבודו של מקום ב"ה. כי כמו שמגנה את הבן בפני אביו. אף דברך אמת. אינו מנער בגנותו זה את הבן לבר. כי גם אביו יקח חלק בגנות זה. וגם אם נודע לאביו מקודם. מקלקול בנו. ככל זה ירע דעניו. דברי המגנה לפניו. כי כזה יתוסף יגון על יגונו. ויהרבה צער על צערו. ככה המגנה לאחד מיירי כפיו ית"ש. כמגנה בכיבוד את בנו. כמו"ש בני בכורי ישראל. ואף אם חטא ישראל. ואף גם אם סבלים המה עכ"ל בניס איקרו :

בלצון. מתלוץ מדם. אשר גורם בזה רעה. וכ"ש ח"ו מתלוץ מדברי תורה. או מן איזו מזה. או מתלוץ. ממי שבושה מזה. שגדול עונו מכבוד. ובכלל זה מי שקובע עניו. בקיבוץ אנשים. על דברים בטלים. שאין בהם כלל. לא תורה ולא מזה. ולא צורך מזה. ולא יסובו של עולם כלל. וכמו"ש וכמושב לניס לא ישב. וכמו"ש (אבות ס"ג) שנים שושבין ואין גיניהם דברי תורה כו' :

המורים כמו ש' לעיל אלל נגלוי וכסחר וכולל מה שעשינו רעה לחברינו. ונדע להם מה שעשינו להם. ובלא נודע מה שעשינו להם. או שגרמנו להם היוק שלם בפניהם. ע"י לשון הרע ושאר ענינים :

בכחש ובקבוב. כהש כמ"ש (ויקרא"ט) לא תכחשו. ולא תסקרו איש בעמיתו. שהייב לו ממון ומנחה בו. ובכלל זה כשהולך לד"ת וטוען שקר. וכל שכן כשהוכיח ע"י זה והוי גול. או איזה חיוב שהייב לחכירו ומכסה בו. וכזה הוא כשהבטיחו דבר באופן שנתחייב ע"י זה. ואח"כ מכזה בו. ואינו מקיים. ובכלל זה המדבר אחד בפה וא' בלב ובכלל כל זה נ"כ המדבר שקר וכזה. וכ"ש כמה שיש בזה איזה היוק. או רעה לחבירו. בעסקו וכזה :

כפת שחר. מי שהוא דיון. או ספרן. או נכרר. ולוקח שחד. או מי שהוא ינדן ונתן שחד. ובכלל זה נ"כ שחד דברים ושאר ענינים כמבואר ב"י ט' :

לשון הרע. שבלשונו עושה רעה כגון המדבר על חבירו שגורם לו רעה. או היוק דבריו. או שגורם לו בניין דבריו. וכ"ש ח"ו מלשינות. ובכלל זה מיני לה"ר. שחושב בערכין ט"ו ט"ז. וברמב"ם פ"ז מהל' דעות. ובכלל זה המקבל לה"ר. שאע"ג דלמיהא מיבעי. אבל לא לקבלו להאמינו. כולאי. ושאל לפשות מעשה עפ"י הלה"ר. ועיין פרטי הדברים ש"ח לר"י סוף הל' ג'. ובכלל זה גם אבק לה"ר המוזכר שם. ובגמ' דערכין שם. וברמב"ם שם. וכל לה"ר הל' ג'. הוא אף אם הוא אמת (כי אם הוא שקר נקרא מוציא סהרע). ואין הבדל בזה בין מספר לפני חבירו בין שלא בפניו. ואפילו להכיר לו או להפחידו ה"ו לה"ר. וכן להספר לה"ר דרך שחוק. שאינו מדבר בטובה. ואמרו דנותניו כל המספר לה"ר כופר בעיקר (רמב"ם שם). כי לא את האדם בלבד הוא מזה ולא לו לבדו יסבב צער דבריו עליו. כי אם באמת פוגע

במשא ובמתן. כשאינו באמונה. וכמו"ש בשבת שאולין לאדם בשעת הדין. נשאת ונתת באמונה. ובכלל זה. כל האונאות והרמיות. כגון לכפות מומי החפץ. ליסות את המקח בטיני הלווקח. למען יתרה לקוחו. לפרסם הכלים שיראו כהדשים. או לערב פירות בפירות. אפילו חדשים בחדשים. ובכלל זה שאינו מתנהג בדיון והולך לד"ת וטוען שקר. ועי"ו עושה טולה לחבירו. וכ"ש עין מדות ומסקולת. שטעו המור מאד. שהוא ג"כ בכלל זה כי משא ומתן הוא מקח וממכר. ונתינת המתנות ג"כ. ובכלל זה דברים אשר יש עליהם מי שפרע. שהוא חטא. שהרי נפרעין ממנו. ובכלל זה משתמש במשא שלם כדיון. ושואל שלם מדעת דהוי גולן :

במאכל ובמשתה. שגבול לפעמים. באיזה מאכל איסור. ואנזיה שלהם שקרה בבית. (מרת יוסף)

שגורם לו רעה. או היוק דבריו. וכ"ש ח"ו מלשינות. ובכלל זה מיני לה"ר. שחושב בערכין ט"ו ט"ז. וברמב"ם פ"ז מהל' דעות. ובכלל זה המקבל לה"ר. שאע"ג דלמיהא מיבעי. אבל לא לקבלו להאמינו. כולאי. ושאל לפשות מעשה עפ"י הלה"ר. ועיין פרטי הדברים ש"ח לר"י סוף הל' ג'. ובכלל זה גם אבק לה"ר המוזכר שם. ובגמ' דערכין שם. וברמב"ם שם. וכל לה"ר הל' ג'. הוא אף אם הוא אמת (כי אם הוא שקר נקרא מוציא סהרע). ואין הבדל בזה בין מספר לפני חבירו בין שלא בפניו. ואפילו להכיר לו או להפחידו ה"ו לה"ר. וכן להספר לה"ר דרך שחוק. שאינו מדבר בטובה. ואמרו דנותניו כל המספר לה"ר כופר בעיקר (רמב"ם שם). כי לא את האדם בלבד הוא מזה ולא לו לבדו יסבב צער דבריו עליו. כי אם באמת פוגע

על חטא שחטאנו לפניך בנשך ובמרבית :

ועל חטא שחטאנו לפניך בנטיית גרון : (ג"א בנבול פה)

על חטא שחטאנו לפניך בשקור עין :

ועל חטא שחטאנו לפניך בשיח שפתותינו :

על חטא שחטאנו לפניך בעינים רמות :

ועל חטא שחטאנו לפניך בעזות מצח :

פורת יוסף

ומה שהיה ומה הם מהגני מלך פלוני בהיכלו . אז איך התעשר פלוני . והחסידים השתדלו בעלמם . להניח זה החלק מן הדבור . ואמר בספר צרור החיים . הרואה את זולתו סוקר בעשה הכחוב' בחורה כגון תפליו ליינית . שפר סוכה ולולב . וכדומה . עמא יקראוהו . והשם שיחה בעילה . שאין זה לא יראה ולא חכמה . ולא צורך פרנסה . עובר בלאו הבא מכלל עשה . ודברת כס ולא בדברים בעלים . ורבים דשים בו והוא כשחוק בעיניהם . ומהו ג"כ הדבור לגנות מעלה מן המעלות . או לשכח פחיתות מן הפחיתות . בין שהוא מן המדות בין שהוא מן השכליות . ובפרט שיחה בעילה בביהכ"כ . וכשעת חפלה וכו"ס כאמצע התפלה . במקום שאחור להפסיק . ואמרו שיחה הילדים . וישיבת בחי כנסיות של ע"ה כו' (אבות פ"ג מ"ד) וע"ע למעלה בדבור פה :

בעינים רמות . הוא גאווה הנעלמת . מסתתרת ומתלבשת בעונו . כמ"ס הגאון המקובל לוצ'טו במס"י . יש שיחשוב בלבו שכבר הוא כ"כ גדול ומכובד . עד שאי אפשר לכבוד להתפרש ממנו . ואין צריך לו כלל . ולזה יעשה מעשים כמעשה העניו . יפריז על מדותיו להראות שפלות גדולה . וענוה יתירה . ולבו מתנשא בקרבו לאמר אני כ"כ רם וכבד . עד שאיני צריך לכבוד . ויש לי ויותר עליו . כי כבר יש לי ממנו די והותר . הנה זה האיש . מתהלך בענוה ומתרוזם בעיניו . הפנוה לנבשו . ועיניו רוממות :

בעזות מצח . שמעיו פניו נגד ת"ח . ונגד גדולי ישראל . אז נגד מי שגדול ממנו . ואם צריך לומר להם דבר . מה שלדעתו האמת אהו . מ"מ יאמרנו . בדרך ארץ . ובלשון רכה . וכנהגנו ולא בעזות . ולא בדברי קטקור . ואמרנו ענין לניהנם ובושת פטים לג"ע (אבות פ"ה מ' כ"ג) ואמרנו חו"ל . ש"מ שהוא ממור . וסופו נכשל בעבירה . ונקרא רשע . ומותר לשנאותו וגורם קורבן ירושלים . וגשמים ועלרים . וכדון בנייהנם . ומדה רעה זאת . מתוארת חמיד לאכרים החיוניים . עוי פנים .

עזות

ויודע לו אחר חכילה . או שאינו נוהר כראוי לשאלו פל כל דבר . הן בעיני ערסות . והן בעיני מלתי' . והן בכשר וחלב . גם שאינו נוהר למסן המי' בקיץ . ובעיני החולעים ומילבין כראוי . ובכלל זה האוכל בלא ברכה כדון לפניו . או לאחריו ושוכח לברך ברה"מ וכדומה מחסרון ידיעת הדון . והאוכל מסעודה שאינה מספקת לבעליה . וזורק ברכה מפיו וגם כשעני מבקש ליתן לו לחבול . ואינו נותן לו . וע"ע בשו"ע או"ח סי' רל"א :

בנשך ובמרבית . כל איסורי ריבית . ומלו' ממון בלי היתר פסקא כראוי וכדון . אשר הוא עון חמור מאד . ולאין מפורשים בחורה . ועובר המלוה . והלוה . והעבד . והעדים . ובכלל זה ג"כ יש הרבה דינים . שבעיני משא ומתן . שצריך להזהר בהם . משום איסור ריבית . וכל ספק לפחות צריך שאלה . ולהזהר ביותר :

בנטיית גרון . הוא גאווה הניכרת גם מחוץ . בהנהגתו . ותנועותיו . ילך עקב כד גודל . ישב אף פרקדן . לא ידבר רק עם אנכדים . וגם אתם אף מאמרים קארים . ומבקש כבוד . ואם יענוה מאחו . יבהל בקולו . ורוח שפתיו יענה עזות ובכלל זה מ"ס (ישעיה ג') . יען כי גבהו כנות ציון . ותלכנה נטויות גרון כו' . ועושים כדי להסית הרואים אותם ע"ס . ובכלל זה ההולך בקומה זקופה ביותר עי' שו"ע או"ח סי' ב' סעיף ו"א :

בשקור עין . כולל הסתכלות האסורה . ובכלל זה מה שאמר הכתוב בישיעה ג' ע"ז . יען כי גבא כנות ציון . ותלכנה נטויות גרון ומשקרות עינים כו' . והיינו כדי להסית את הרואים . וכן שייך זה גם לאנשים . אם לכוונה הג"ל :

שיח שפתותינו . (הדבור עי"י רוב דבור עיני נארך . והשיחה עי"י רוב בדבור בטל . ודבר

נקלה . ולכן אמרו (תניגה ה') על פסוק ומגיד לאדם מה שיחיו . אפילו שיחה יתירה כגון איש כו') הוא שיחה בעילה . והוא הנקרא בפי הרמב"ם הדבור הנחמם . שאין בו חופעת לאדם כנפשו . ולא עביר' ולא מרי כרוב ספור ההמון . במה שאירע (פורת יוסף)

ועל פלם אלוה סליחות. סלח לנו. מחל לנו. כפר לנו :

על חטא שחטאנו לפניך בפריקת על :

ועל חטא שחטאנו לפניך בפלילות :

על חטא שחטאנו לפניך בצדיק רע :

ועל חטא שחטאנו לפניך בצרות עין :

על חטא שחטאנו לפניך בקלות ראש :

ועל חטא שחטאנו לפניך בקשיות ערף :

פורת יוסף

בעצרת עין. שיכול לעשות טובה לחבירו. ולא יהיה לו שום היוק מזה. ועינו צרה בשלו. לכלי לעשותו. וכמו"ש בערכין (ט"ז א'). ועל צרות העין דכתיב ונא אשר לו הבית כו' מי שמוחד ביחו לו עב"ל ופירש רש"י ז"ל שם כלי שמישו שלא השאיל לאחרים עב"ל. ואמרו נאבות (פ"ה מ"ט) יתן ולא יתנו אחרים. עינו רעה בשל אחרים. יתנו אחרים והוא לא יתן. עינו רעה בשלו. וכל זה בכלל צרות עין. ושאינו נותן זדקה כרחוי. וכן אמרו בשבת (ק"ח ב') שרבי שמדרגא. דלא תימא זר עין אלא. ובבב"ב (פ"ה א') עשן כו'. שכל מי שעיניו צרות בתלמידי חכמים בעוה"ז כו' וסירש"י. שלא להנותו מנכסיו עב"ל. ובכלל זה הקנאה שעינו צרה על מה שרואה אצל אחרים. ובאמת רחוי לדעת שאין אדם נוגע כמה שמוכן לחבירו. כמו"ש יחא (ל"ה) ואדרבה וואהבת לרעך כמוך. ולריך לשמוח כמה שיש לחבירו :

בקלות ראש. עם אשה שאינו שלו. כמו"ש (אבות פ"ג) שחוק וקלות ראש מרגילין את האדם כו' וכן קלות ראש עם הגדה עי' יו"ד סי' קצ"ה סעיף א'. וכן קלות ראש בבית הכנסת וביהמ"מ כמו"ש במגילת כ"ח. אין נוהגין בהם קלות ראש ופי' בשו"ע או"ח סי' קצ"א. כגון שחוק והתול. ושישה בטילה. ע"ש וכן בחסילין אסור בהם קלות ראש. עי' מג"א (פי' מ"ד ס"ק ב') ואמרו אסור למלאות פיו שחוק בעוה"ז (ברכות ל"ה) :

בקשיות עורף. כשאומר לו אדם גדול תוכחה. או דבר טוב. והוא מקשה ערפו. ואין שומע לו. והולך כשירות לבו. וכן לכל מי שאומר לו דבר הגון ומתקבל רחוי לשמוע להיוטיב (ולא להרע ח"ו). והסמ"ק מנה מ"ע לאהוב תוכחה שנאמר (דברים יו"ד). ומלתם את ערלת לבבכם. וערפכם לא תקשו עוד (הובא סו"ט מלות ה'). וכן בקראו דברי מוסר ותוכחה. לכל יקשה ערפו. ובכלל זה מה שאמרו (ברכות ה' א') את רואה חם

ענות מלא. לפי שיש במדת העזות מדה טובה ג"כ. כאמרם ז"ל הוי עז כומר. לעשות רצון אביך שבשמים. לא הביישן למד. אך ההבדל ביניהם. שמדת העזות הטובה. היא בסתרי הנפש לא בגלוי. לפי שמקורה בנשמת הנפש שהיא פנימה. ומדת העזות המנונה. היא עזות הגלוי. שמקורה בכח החומר לא בנפש. לכן מתוארת תמיד בהתיחסות אברי הגוף. עזות פנים. עזות מלא.

פריקת עול. בכלל זה הפורק ממנו. ואילו עול מנוה אחת לגמרי. וכמו"ש ר"י בש"ת ש"א סי' וא"ו שמי שאינו נוהר כחטא ידוע. ואינו מקבל ע"ע כלל להזהר ממנו. הוא בכלל מומר לד"א ע"ש. ובכלל זה שלא לפרוק מעליו עול תורה לגמרי וכמו"ש באבות (פ"ג מ"ו) כל הפורק ממנו עול תור' פו' ובכלל זה הפורק עול מעל זוארו ונחתו על חבירו :

בפלילות. פרושו משפט. כמו ונתן בפלילים (שמו"ב כ"ה). ואויביו פלילים (דברי ל"ב) (הדיינים נקראו פלילים. והדין נקרא פלילות) וכולל להדיינים. חס לא נהגו בהדין כרחוי. בכל ענינו. להיות מתון בדין. ולהזהר לכלי לעשות בו. ומעטיו הדין. ועזות הדין. וקלקול הדין. והרבה פרטים מאד. וגם לכל אדם שילך לדין ויטעון אמת. ולא יקשה ולקיים הדין. שאם לא כן הוא כאלו גוולו. ובכלל זה שלא ליתן לדין בתקום שאסור. עי' בחו"מ סי' כ"ו. ועכלל זה מ"ש הוי דן את כל האדם לכף זכות. ולא לכף חובה. עי' סי' המשנה להרמב"ם (אבות פ"א מ"ו) ובש"ת לר"י (ת"ג סי' רי"ח) ואמרו בשבת קכ"ו הדין את חבירו לכף זכות דנין אותו ג"כ לכף זכות :

בצדיק ריע. היינו שאורב לעשות לחבירו רעה (כלשון הכתוב. ואשר לא צדה שמוח כ"ה). היינו שרצה לעשות לרעה רעה. או ש"ג שלא עלתה בידו. מ"מ לריך כפרה על הרצון. או שרצה עליו וגרם לו. שאחרים עשו לו רעה או איה גרם היוק :

(פורת יוסף)

עַל הַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִיצַת רִגְלִים לְהָרַע :

וְעַל הַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּרַכִּילוֹת :

עַל הַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁבּוּעַת שְׂוֹא :

וְעַל הַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁנְאַת חֲנָם :

עַל הַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִשּׁוּמַת יָד :

וְעַל הַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּתַמְהוֹן לִבָּב :

וְעַל פְּלִם אֲלוֹהֵי סְלִיחוֹת. סְלַח לָנוּ. מַחַל לָנוּ. פְּפֹר לָנוּ :

וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיִּבִּים עֲלֵיהֶם עוֹלָה :

פּוּרְת יוֹסֵף

כַּשְׁתַּכּוּיִן לֶשֶׁם שְׂבוּעָה יְעוֹשׂ. כֵּן אִם מוֹכִיר שֵׁם שְׁמַיִם עַל אִיזוֹ דָּבָר. שְׂאוֹמֵר כִּה יַעֲזוּרַי ה' אִם הוּא ה"ו סָקָר. הוּא עֵינֵי חַמּוּר מֵאֵד. וּמִקְלָל עֲלֵמּוֹ בְּשֵׁם שְׁמַכְלָל לֹאז אַחַה שְׂוַמַּע הֵן. כ"כ ר"י בַּש"ת ש"כ ס"י מ"ז וע"ש עוֹד :

בְּשִׁנְאַת חֲנָם. לֹא תִשְׁנֵא אַח אַחִיךְ בְּלִבְךָ (וַיִּקְרָא י"ט). וְאִפְי' אִינוּ עוֹשֶׂה לוֹ רַעַה. רַק שׂוֹנֵא לְרַעְהוֹ בְּלִבּוֹ בְּלִבְד עוֹבֵר בְּלֹאז :

בְּתִשּׁוּמַת יָד. הוּא חוֹב שְׁחִיב לַחֲבִירוֹ. וְהַכִּירוֹ תוֹבְעוֹ. וְאִין מַשְׁלֵם לוֹ וְכִמוּ"ש לֹה רַשַׁע וְלֹא יִשְׁלַם (חַהֲלִים ל"ו). וְכ"ש כַּשְׁחִיטָה בּוֹ. וְכִמוּ"ש

וְכַחַשׁ כַּעֲמִיתוֹ כַּפְקָדוֹן אִוּ בַּתְּשׁוּמ' ד' כו' (וַיִּקְרָא ה'): הַמְהוֹן לִבָּב. מֵה שְׂוַעֵא בְּעַבּוֹר שְׂהוּא סְרוּד. הָזוּ בְּעַר כִּמוּ"ש (דְּבָרִים כ"ח). וְאִין זֹלַת הַטְּסִדְקוֹת עַל חַטָּאוֹ כֻּלָּ. וּבְכֻלָּ זֶה שְׁמַסְפֵּק בְּדַבְרֵי חַמְמִים. וּמַתַּחַה עֲלֵיהֶם שְׁלַח כְּרָאוֹ. לֹא לַהֲתַלְמֵד.

רַק שְׁעַשֵׂה הַדְּבָרִים נִקְלִים כַּעֲבִינוּ ע"י תְּמִיהוּתוֹ וְכַבֵּר אַמְרוֹ ז"ל. כִּי לֹא דָבָר רִיק הוּא. וְאִם רִיק הוּא מַכֵּס הוּא רִיק לְפִי שְׂאִי אַתָּם יַעֲשִׂים בּוֹ יִירוּשְׁלַמִי שִׁבַּח (פ"א ה"ד) כְּתוּבּוֹת (פ"ח ה"א)

וְעוֹד בְּכַמֵּה מִקּוּמוֹת. וּבְכֻלָּ זֶה מִי שְׁלַכְד בְּרַשַׁת הַמַּשְׁתַּפְקִים בְּאַתְמַת יִסוּדֵי הַדַּת. בְּאַתְמַת הַתּוֹרָה וְהַנְּכוּבָה. בְּאַתְמַת הַשְּׁנֵהָתוֹ ית' בְּמַעֲשֵׂי עוֹלָם הַסַּפֵּל. וּבַשְּׂכָר וְעוֹשֵׂה. וְכִדּוּמָה :

שְׂאֵנוּ חַיִּבִּים עֲלֵיהֶם עוֹלָה. הוּא עַל בִּישׁוּל מַצָּ' עֵשֶׂה. וְלֹאז שְׂאִין בּוֹ מַעֲשֶׂה. וְלֹאז הַיִּתְחַק לַעֲשֶׂה. וְהוּא כּוֹלֵל דְּבָרִים הַרְבֵּה. וּמוֹכִיר מִקְלָתָם. תַּפְלִין שְׂאִינִם כַּשְּׂרִים כְּרָאוֹ, מַזְוֹת אִם אִין בְּכֻל הַפְּתָחִים. אִוּ שְׂאִינוֹ בּוֹדֵק בְּזִמָּן אֲשֶׁר הוֹגֵל לְבוֹדֵק.

אִוּ שְׂאִינִם קְבוּשִׁין כְּדִין. קִימָה כַּפְנֵי זָקָן כֵּן שְׂבַעִים אִפְי' ע"ה. לַמּוֹד תּוֹרָה. אַהֲבַת ה'. יִרְאַת ה'. גְּמִילוּת חֲסִדִים. וְאַהֲבַת לְרַעַךְ כְּמוֹךְ. כְּבוֹד אֵב וְאִם. וּמְלֹת לְדַקָּה. הַבּוֹשֵׁ תוֹכִיחַ. וּמַתְחַלָּה בְּנַחַת וְכִינוּ

אִדֵּם שִׁסּוּרִין בְּאִין פְּלוֹי יִפְשַׁפֵּס בְּמַעֲשָׂיו. וְלֹא יִהְיֶה קֶשֶׁה עוֹרֵף לְכַלֵּי הַלְּחַפּוֹר לְטוֹכָה. וְעִי' לְשׁוֹן הַרְמַב"ם הַתַּחֲלַת הַלְּכוֹת חַטָּיִת :

בְּרִיצַת רִגְלִים לְהָרַע. שְׂרָץ לַעֲשׂוֹת דְּבָר רַע. אִוּ חַטָּא לְשִׁמְסִים, אִוּ לְכִרְיוֹת. אִפְיִלוֹ לְכַסּוֹף לֹא עֵשֶׂה. מ"מ מַתּוּדָה עַל הַרְצוֹן וְעַל מֵה שְׂרָץ לְרַע, וְגַם יִתְכַן לְפַרְשׁ. שְׂאִפְיִלוֹ גְּרָהֵה לוֹ. אִוּ לְדִין שְׂרָאוֹי לַעֲשׂוֹת אִיזוֹ דְּבָר רַע לְאִישׁ עַפְי' הַתּוֹרָה כְּנִין לַעֲזוֹר

בְּעַד הַרְעָה. אִוּ לַמַּשְׁן יִשְׁמַעוּ וַיִּירָאוּ וְכִדּוּמָה. אִוּ לַהֲזִיל אַח נַפְשׁוֹ. מ"מ חִיב לְהִיזֵת מַתּוֹן בּוֹהַ הַרְבֵּה. וְלַעֲנוֹת עַל לְדִים. אִוּלִי אִפְשַׁר בְּעֵינֵי אַחֵר. אִוּ שְׂמַח עוֹטֵה הוּא וַיִּשְׁאַל לְחַמְמִים. וְכַאֲשֶׁם יֵשׁ סַפֵּק בְּדָבָר. שֶׁזֶּה וְאִתְּ עוֹדִף וּמַתּוּדָה עַל הַמְהִירוֹת וְהִרְיָה בְּשַׁעֲלוֹ שְׂהוּא לְהָרַע כְּנִיל אִפְי' כַּשְׂהוּא כְּדִין:

בְּרַכִּילוֹת. לֹא חֲלַךְ רַכִּיל בְּעַמִּיךְ (וַיִּקְרָא י"ט). וְלִשׁוֹן הַרְמַב"ם הַל' דְּעִיֹת (פ"ו ה"ב).

אִיזוֹהוֹ רַכִּיל. זֶה שְׂעוֹעֵן דְּבָרִים. וְהוֹלֵךְ מִזֶּה לִזֶּה. וְאוֹמֵר כֵּךְ אַמֵּר פְּלוּנִי. כֵּךְ וְכַךְ שְׂמַעֲתִי עַל פְּלוּנִי. אִפְעַפְי' שְׂהוּא אַתָּה. הַרְיֵז מֵה מַחְרִיב אַח הַעוֹלָם כּוֹ ע"ש עוֹד בְּאַרְכִּיבוֹת (ועי' מַש"כ לַמַּעֲלָה אֲלֵל לַה"ר).

וּבְכֻלָּ זֶה שְׂלֵא לְקַבּוֹ. רַק לְמִיחָה בְּלִבְד. וְכִמוּ"ש לַמַּעֲלָה אֲלֵל לַה"ר. וְדוּאֵג הַאֲדוּמִי יִדּוּע סוּפּוֹ. וּמַאֲבֵק דְּבָר זֶה. הַמְגַלָּה טוֹד חֲבִירוֹ. שְׂאִינוֹ רוֹיָה שִׁתְּמַלְלָה. וְכִמוּ"ש (מַשְׁלֵי י"א) הוֹלֵךְ רַכִּיל מְגַלָּה סוֹד. עִי' ש"ת לר"י ש"ג ס"י רכ"ה :

בְּשִׁבּוּעַת שְׂוֹא. שְׂבוּעָה לְשַׁקֵּר. וְאִפְיִלוֹ שְׂבוּעָה שֶׁל חַמַּת. אִם הוּא בְּחַסֵּם. לֵלֵא הַכְרַח גְּמוֹר כְּכ"ד דוּקָא. הוּא אִיסוּר גְּזוּל. וְהוּא שׂוֹא פִי' לַחֲסֵם. עַפְי' רַשִׁי בְּעַשְׂרַת הַדְּבָרוֹת פ' יתרו.

וְאִפְי' אַמֵּר סַחֵם אִנִּי כַּשְׂבַּע. וְאִפְי' בְּשׂוֹק הוּא שְׂבוּעָה. וְעוֹן חַמּוּר מֵאֵד. וְע"ע (גַּמ' שְׂבוּעוֹת ל"ו א') אִפְיִלוֹ לּוֹמֵר לֹאז לֹאז הוּא שְׂבוּעָה. וְהֵן הוּא שְׂבוּעָה ע"ש ע"י בּוֹי"ד (ס"י) רל"ז ס"ה) דוּה דוּקָא (פּוּרְת יוֹסֵף)

וְעַל הַטָּאִים שְׂאֵנוּ תִּיבִים עֲלֵיהֶם חַטָּאת :
 וְעַל הַטָּאִים שְׂאֵנוּ תִּיבִים עֲלֵיהֶם קָרְבַּן עוֹלָה וְיֹוֹרֵד :
 וְעַל הַטָּאִים שְׂאֵנוּ תִּיבִים עֲלֵיהֶם אָשֶׁם וְדָאֵי וְתִלְוֵי :
 וְעַל הַטָּאִים שְׂאֵנוּ תִּיבִים עֲלֵיהֶם מִבַּת מַרְדּוֹת :
 וְעַל הַטָּאִים שְׂאֵנוּ תִּיבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוֹת אֲרָבָעִים :
 וְעַל הַטָּאִים שְׂאֵנוּ תִּיבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בְיַדֵי שָׁמַיִם :
 וְעַל הַטָּאִים שְׂאֵנוּ תִּיבִים עֲלֵיהֶם פָּרַת וְעֶרְיָרִי : (נ"א וערירות)
 וְעַל הַטָּאִים שְׂאֵנוּ תִּיבִים עֲלֵיהֶם אֲרָבַע מִיתוֹת בֵּית דִּין :

(פ"י). ראו לאדם ללמוד הע"ה כמה ימים קודם יו"כ. או בכל חודש אלול. ואם ימלא בו דבר קשה לו לקיימו יתבונן עלה ותחבולה. איך להסתגב בדרך המותר. וכתורה יעשה. למטן בכו"ו

סְקִילָה . שְׂרָפָה . הֲרָג . וְחִנֵּק . עַל מִצּוֹת עֵשָׂה וְעַל מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה . בֵּין שֵׁשׁ בָּה קוֹם עֵשָׂה . וּבֵין שְׁאֵין בָּה קוֹם

פּוֹרַת יוֹסֵף עֵשָׂה

ה"כ. וכמה נכשלים בזה בהדלקת נר ערב יו"כ וכן במוצאי יו"כ. וע"ז חייב אדם הלוי. או שהיו לפניו שתי חתיכות אחת של איסור. ואחת של היתר. ואכל אחת מהן. ואינו יודע איזה מהן אכל. חייב אדם הלוי, ואם נודע אח"כ שאכל איסור. צריך להביא העלאת קבועה :

זכינו לבין עמנו. ולא תשא עליו הטא. השבת אבדה. מלות מעקה. והסרת מכשול מניתו. לאו דלא תקום. ולא תעור. בל תשחית. משהה נקביו. עובר משום בל תשקלו. וכן עולה בא על הרבוי לב:

מבית מדרות. על כל איסורי דרבנן. מלקות ארבעים. לעובר על כל לאו שיש בו מעשה. וכגון השחתת הזקן בתער שעובר המטה לאוין שחייב המטה פעמים מלקות. וכגון שעטנו שלובש צמוד. חייב מלקות על כל רגש שלובש :

שאנו חייבים עליהם חטאת, הוא על איסור כרת בשוגג. כגון עושה מלאכה האסורה מדלוריותא בשבת. לפי שאינו יודע הדיון שאסור. או ששכח שהוא שבת. וכן אם נכשל ח"ו בשוגג בשאר איסור כרת :

מיתה בידי שמים. כגון האוכל עיסה שלא הורמה הלחה. וזר שאכל את החלה. כרת וערירות. כגון העושה מלאכה ביו"כ במיזיד. והאוכל ביו"כ. והאוכל חמץ בפסח. והאוכל חלב ודס. והבא על הגדה כל זמן שלא ענדלה כדיון :

שאנו חייבים עליהם קרבן עולה ויורד. כשכונת ביטוי. ששכח על דבר לעשות, או שלא לעשות, ועבר עליה בשוגג וכן כשכונת עדות. ששכח לחבירו. שאינו יודע לו עדות. בין בשוגג. בין במיזיד. על אלה חייב לפי פשרו ועניו כמבואר בפ' ויקרא :

סקילה. המחלל את השבת. המקלל אביו ואמו : שריפה. הבא על בנו. הרג. הרוצח : חנק. הבא על אשת איש. ההובל באביו. או באמו : קום עשה. כגון תפלין וכדומה : שאין בה קום עשה. כגון זליית שאם אין לו נגד בת ד' כנפו'. אינו חייב בה מה"ת. מיה' היודן רחמ"ל. עשוי עלה נמי :

אשם ודאי והלוי, אשם ודאי בא על מי שהיה כידו ממון של חבירו שלא כדיון. כגון שגזלו. או נגבו. או גשאר כידו מספקדן שהפקיד לו. או מהלואה. או משותפת. וכפר בו ונשכח עליו לקר. ואשם תלוי. בא על מה שעשה בשוגג ספק עבירה. שחייב עליו חטאת. כגון שעשה מלאכה האסורה מדלוריותא. בשוגג בביה"ש של ערב שבת. או בביה"ש של מוצאי שבת. וכן בביה"ש של ערב יו"כ. או במוצאי יו"כ בביה"ש. קודם (שרח יוסף)

עשה. את הגלויים לנו ואת שאינם גלויים לנו. את הגלויים לנו
 כבר אמרנום לפניך. והודינו לך עליהם. ואת שאינם גלויים
 לנו לפניך הם גלויים וידועים. בדבר שנאמר הנסתרות לוי
 אלהינו. והנגלות לנו ולבנינו עד עולם. כעשות את כל דברי
 התורה הזאת: פי אתה סדקן לישראל ומחלן לשבטי ישראל בכל
 דור ודור ומפלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה:
 אלהי עד שלא נוצרתי איני כדאי ועכשו שנוצרתני כאלו לא
 נוצרתי. עפר אני בחיי. קל וחומר במיתתי. הרי אני
 לפניך ככדי מלא בושה ובלמה: יהי רצון מלפניך יי אלהי
 ואלהי אבותי שלא אחטא עוד. ומה שחטאתי לפניך מרמ
 ברחמיך הרבים. אבל לא על ידי יסורים ותלים רעים:

אלהי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום
 ונפשי בעפר לכל תהיה. פתח לבי בתורתך ובמצוותך תרדוף
 נפשי וכל החושבים עלי רעה כהרה הפר עצתם וקלקל כהשבתם:
 יהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי שלא תעלה קנאת אדם עלי ולא קנאתי על אחרים ושלא
 אכעום היום ושלא אכעיסך ותצילני מיצר הרע וחוץ בלבי הכנעה וענוה. סלכנו ואלהינו יחד
 שמך בעולמך בנה עירך יסוד ביתך ושכלל היכלך וקבץ קבוץ גלויות ופרה צאנך ושמח עדתך:
 עשה למען שמיך. עשה למען ימינה. עשה למען קדשך. עשה למען
 תורתך. למען יחלצנו ידידיך הושיעה ימינה וענגי: יהי רצון אמרי פי
 והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגואלי: עשה שלום במרוצתי הוא יעשה שלום
 עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שיקנה בית המקדש במערה בנינו ומן
 חלקנו בתורתך: ושם נעבדך בקראת בימי עולם וקשנים קרמוניות: וערכה ליתנה
 סנסת יהודה וירושלים בימי עולם וקשנים קרמוניות:

הנהגות ליל יום כפור

בשבת ויטלו. מנ"א. סתך קדוש וחומס מקדש שבנת
 וה"א כ"מ: וש"ץ מחתיל כנסיות יעלה תחנונו.
 ומסיים ח"מ אם הוא חול. וכשנת ח"א. ק"ס. עליו.
 ק"י. שה"י טולס. ש"ס"כ כפתיחת הארון. ק"י. וש
 גומרים ספר תהלים:
 וגדול מעלת תהלים אכתוב מעטש רב מענין תהלים
 מספר תהלים שכתב בשם עמק המלך בגדול כח
 תהלים האחרות ככל יום ככדי ללכתיו לכות כ"א כחמורתי
 כפרס בימים הנוראים האלו וז"ל כשנת ק"י שנתים
 אחר כמנינות כבאר אשר סוף המלך שפרטש בלא בלנו
 א (פירת יוסף)

נו האויבים ויהי יושב ש אית מסכן חסידו לא חסיד כ"כ
 יודע לכד פכועי המקדש ויהי זמן ונפטר בבינה טובה
 וחור שלבים יום לפצירתו כל בתלום לחכם אחד מוסל
 וחסיד שסיב בערשורט ודמסה לו שיהי עומד לפני
 כתבדין וכפד קעון כורונו או אמר לו החסיד וכי היקי
 היום אשר קברנו כיום פלוגי פה ח"ל בן דברת אני
 הוא ח"ל ומה כספר סוב אשר לך ח"ל ספר תהלים
 ובאתי לכסוכך כמסוכר את בני כרוב סכוא שבייתי דר
 נו סיכרתי עמם מן סער וימלנו את נפשם כי כלתה
 ח"לסם כרספ וימלנו אל הקסלות כי כל עוד שבייתי
 חי

הנהגות ליל יום כפור

ויקרא ק"ג שגל במטה ובכרת המטיל כבוונה עמומה. ויסבן ככבד ייבון לרחון ידיו ויחך להרין אליו מים. גם כלי אחד ייבון לרחון ידיו ויחך אחר הטיבה וכל יולך ד' אמות בלא נע"י ח"ו ביוה"ד כטורח ויוזר כנטיילת הכהל כי כואו חסור דלורייתא לפי דעת כל הפוסקים וכו"ס רבים נזהרים:

כל שאכור בשבת מל"ח ומ"ט אכור ביה"כ: ואסור באכילה ושתיה ורחיצה ורחיצת ידים ומח"מ. ואסור ליגע באשמו. ולא ירבה עמה דברים. ונעילת סנדל של עור אכור. וכל גמי ושל גנד מותר. ובניט"ו דיו כטי"כ. והאכס הלוכדת לבנים מותרת לרחון מעט בין ורכוטיה. ב"ע. ואם היו ידיו או רגליו מטונפים במים או בנאח או שניטף דם מוטמוט מותר לרחון במקום המסופק לבד. כרואה קרי ח"ו בליל יוה"כ אם לא היה מקומו כמטה ודיו. ואם יבש או תלכלך בו רוחן מקומות המלוכלכות שנגופו. ואסור לרחון או לטבול אף על פי שרגליו כזב כל השנה. ויחלץ כל השנה. ואם עמלה לו שיה מובעת לו שהוא בן עולם הכא:

מצאתי בבי' ע"ח וז"ל למי שאירע טואכ לכן בליל זמא רבא טוב או שאיחר כל בלשים יוש לנעוים אחר יוה"כ כל הפיוטים של ארבע קדושות המאודרים במחית במוסף ומחה ועגילה בהכנסת ודחפה וינלל. ויתחיל מחברתי מיד מה שצבור לאחר ללא שורך דין התחיל וכן לך תענה בו. מי יתנה תוקף ההלכה בו בכבר לב דברות רוח. ולאכר תכל לכתובת על יד כתיב וכו' אל תחלץ הקדושה רק תחמיל מיד לומר אל כרוב פאות תבן את רוח וכו'. ובשבתא לכבודו מלא עולם תחמיל מיד תמיד תתלין בו. ובשבתא לתקומו הוא יסן תחמיל תחמיל חלין ועדין יבא כל כבר וכו'. ואח"כ יאמר חלין תלויית מה שצבור כמותך עשה למטן שמך ואח"כ תחמיל מה שצבור כמותך עשה למטן שמך וקדש בו ותאמר ע"פ אופן הל"ל עד ימלך לפניו כו' ואח"כ תחמיל במחנה משיחו כי רכזו בברכות וכו' עד האל כענין הרקמן וכו' ואח"כ תחמיל כנפילה הפיטן היקטן שערך בארמון וכו'. ויאמר כן כל הקדושה עד ימלך ל"ו ואח"כ לומר חמול על מעשיך וכו' עד המלך המשפט ולא יותר. ואח"כ לסיים במזמור קמ"ג כי משע תשלתי בו ואת תבא המשפט קרבי עד תבא וכו' למטן שמך כי תחייט וכו'. פ"כ עינין ג"כ שמעשה בגאון זכי:

חי שלמתי ובמדתו ס' תכלס בכל שנות כמה שנים בנסות זה פאריכו בשלטה ויגולו עד כמה ומעשה אין פטור שנות ע"הם ויחי בנזקק ותפסס רוח החסיד ובלת שליח מיוחד לשם בכתבו והדורים והנה מקלמס כדוריס דברי החסיד מלמטו ויגולו ומקלמס שתייאבו מן הפורענות ושאלרו שם ולא שגניחו דכרבי החסיד עד שנגפס כסס די ס' ומדת דיו ומחיסס כהוא שמשע ח"מ כקדוש וז"ל כדבר כזה לא היה נמשע לומר ספר תהלים כל שנות ע"ה ז' חלקים על כן אל תרפס ירך ממנו כי מי שהוא רגיל ודש בו כספר תהלים הוא דומה כל מיני פורענות וכמה פעמים רעים מעליו ומשל בני ביתו ומשל משפחתו ומשל כל בני דורו ומגלגל עליו ועליסס כל מיני שפע ברכות ושוכות וכללות אשרי הנוכח ומזכה הרבים ע"ל:

יש נעורים כל הלילה וזכר למקדש וטוב הדבר למי שכחו יוקה ומזכרתו כעממו שלא יערך למחר כשפתחו ולא ישה לו כשפתחו. דל"כ יאמר שברו כהספרו: **מאורעות**. בו נמול חלש"ה לדפ"א. בו ירד משרע"ה עם ל"ש. לא היו י"ט ליבראל כיו"כ וכע"כ כוא ויס שמתח לנו של הקב"ה בחיכות כ"ר שאלכו ושמו בו ישראל. בו ראה יחזקאל בנין בית הסתיד: **יש** ונהיגס לעמוד על רגליסס כל הלילה וכל היום וזכרי חלקס וכתב הק"ה א"ס ש"איו ודשע שלא יקו לך עמידה זו כעת התפלה שיתאמס או שלא יוכל להתפלל כדלוי עכירה כוא ואפי' ביום און לעמוד ע"ל וכתב ה"ה"ה ויש ונהנין עוד כספוק זה להשפיל יד אחד ללד הרקין ואינו מברכס אותה כלל על פת תפלת כל דברי וכו' אל המתחרת ואשרי חלקס. וכדלוי כל ספוק שישע האדם בעלמנו וברכו שולס לעמוד בו ראוי וישר לעשותו לכבוד יאלרו ונוראו ית"ש כנגד מה שסכסיס אורחו ית"ש כשמותיו ככדי שירכס עליו ביום הלס טורח סוס שהוא קץ וסוף לכפרת פגוליו ואל לא עשיו יאמתי. ואם רובא לישן ויאמר קודס הטינה (ליקב"ה) כו' כשכיל עבודת הכורא ית"ש שלמחר. ולא יעשוף ח"ע ככרסיס ומסכות המחממיס ויסיר כשוממקלות מרגליו קודס הטינה וישר שלא יכסס אותס כדכר התחמס נוסו מתקדס גדוליס וסו ג"כ אכילו ככלל משוממלת קרי ר"ל נשע כטינה וקודס וישר לומר כד' מומוריס כ"ל"ו ויש כהס ש"ו תיכות וד' מומוריס ופלה למיני קרי

הנהגות שחרית יום כפור

ויעבור כ"כ ימלא כלאר כוכב כפור ס' חר"ך כפרתית ה' פעמים. כשחרית ה'. במוסף ו'. במחנה ו'. כניסילה ג. וכ"ה ככתבי כתיב"ל סהס עוליס כ"ו כמספר דרורי"ה כ"ה ואין לזונו ממספר זה. יו"ש"ה: **אחר** סוס החפלה אומר (א"ת). בשבת א"ח ואף כחול ת"ח הוא ככ"פ שש א"ח ח"ע. ק"ש. אכ"מ: ובתוס כספריס שאלוי להשתלל לקנות פתיחת החרון סקודס של פולאת ס"ח לקריאת ספרס כ"י פתיחת סה"ק מרמז לנסוד גדול כעולמות כפלוניס. וישתלל לקנות פליס לס"ח כ"ס סקודס וכו"ה ויסקוד קודס יו"ש. בעת שיתחיל היקרא לקרות ספסוק אחרי מות שני בני החרון יכיס לער גדול כלבו על מיתתם של כאלקיס כגדוליס כאלו ככדי שיבוא לדי בני ולהרדיד דמעות כי כיה כגולה פלאה לנשח העוונת כמבואר כוה"ק פרתת אחרי (ד' ל"ו ע"ב) וז"ל ככל זמנא דדריקא כוה"ק פרתת מעלמא דינא מסתלק מעלמא. ועל דא פרתתא דכני אהרן כיומא דדשוירי להבוי ספרס לחזכיון וישתלל אחר קב"ה להפסקין כמותיון דלריקא אלין ויתחשך לזון כאלו חתון מקריבין קרביי קרביי וימא לנפשא עלינו דהנינין כל זמנא דישתאל יסון כגלותא ולא יקרביין קרביין

שחרית משכימין לנכס"כ כדי לקרות ק"ש בזמנה. ויזכר שלא יטול ידיו אלא עד סוף קשרי אכנותיו: כתב מהר"ל הכהניס כשהן עולין לזוכן אזיטלו ידס נעילה גמורה עד הפרק. וכן היה קודס כהניס כמקדס. וישתלל שינו אחרים אמן אחר ברכותיו: סדר התפלה עד ג"ש כדרכן כחול. רק אין לנרך ששעה לי כל זרבי לדעת סכרי"ל. ומכ"ל"ו כהניס כשבת. בשבת תפלת הסדר כולל יודוך: ותתפללין ש"ע בדלתאמול. מחזיר ש"ץ התפלה. וימלך קדושה למוסף ככל תפלת היום. וטוב שלא להאריך בדרש"ה כדי להתפלל מוסף כעונתו קודס ש"ע שעת. ואם האריך ש"ץ כהניס ילגו כפלימות. והש"ץ קובע כוידו בתוך התפלה. ויטביר אומריס גם כן עמו כעמידה:

יזהר מאל לומר כ"ס מדות כטוב עמומה כי אמירתם מעטרת רחמיס גדוליס כעולמות כפלוניס והזכרתם כיה סגולה נפלאה לכפרת פגוליו. וכשישע שבתחילו כ"טביר לומר" יג מדו" חף אם הוא עדיין לא סייס כפלימה יפסקו כלאמט ויאמר ה' על פני ויקרא) ולא כשו כוהנין ממסור (ויעבור ה' על פני ויקרא) ולא כשו כוהנין לכתתיל ומיכת ה' ה' אל כו'. ואת מספר כ"ו פעמים (פרת יוסף)

יולא מאליו מפיו וזה לא אמרו כשהיה מזכיר אלא יולא מפי כ"ג כי מאליו היה יולא וזהו כולם שומעים אותו וזה שאמר בכל המקום אשר לזכיר את שמי אבא כו' ולא אמר הזכיר אלא הזכיר ר"ל אני ומזכירי פכ"ל. ובשבת חל (כל אלה בהיות הזכיר ר"ל אני ויבודותיו) יסודר לנו בכי גדול כשאני עין דלחה כל אלה עד סיום כל התפלות שהודם הסליחות אחר כך יאמר פליחות ויסודר לנו אל הכני עמוס כסליחה של עשרה רבויי מלכות (אלה אזכרה) וידוע סגולת הכנייה עליהם מנח"מ ומוס"ק שהיא מספרת על כל עונותיו :

ז"ל יו"ט. אחרי רחמי כספרים מגודל החיוב סידור כעבודה כל כך גדול יו"ט כהפלת מוסף וגודל מעלת סדורא שנחשב כפיני יסודר כללו אהנתו מקריבים ומסדרים כל סדר כעבודות כבה"מ. וגם כפיני חמי כגמרא היו מסדרין סדר כעבודה יום כספורים. וכבר כובא חיוב סדורא כסופים. אך כובא סדר כעבודה כגמחוריים כגלו לא נתבאר כהם כל פרטי סדר כעבודה וכיחוד שלא נתקנס בלבוש קליל למען ירזו כל הקורא בו וכמעט גם כמה לומדים אינם מכינים כל פי' המלות כל כל סדר כעבודה כגמחוריים על כן כפיני לעורר לב האדם לטוב לו שיזכר קודם יו"ט ללמוד פירוש המלות ועל כל זה מי שרצה לתת נחת רוח ליולדו כ"ה ולסדר סדר עבודת יום כספורים על מנוס עם כל פרטיה יסדר אותה כבוסת אתה כוננת כי הם כנתבאר יטיע כל סדר כעבודה ככל פרטיה. ומוס"מ דלחה כוננת כובא ג"כ כעבור. גם האר"י ז"ל מביא סדר כעבודה דנזפה אתה כוננת :

לבן רלוי לאדם להבטיח כדרך זה וכו' כשיתחיל כש"ץ לנגן הפיוס נחשב כגז כחיתון כו' יתחיל לעמר אתה כוננת וזולתי ויכל לסיים כל כוסת קודם שיגיע כש"ץ לשבח של אמרו לארסם ויוכל לומר ג"כ כשנת גדול כזה עם ס"כבור. ואף שאמר כל כדר כעבודה דלחה כוננת יאמר ג"כ כל כדר כעבודה כגמחור ואל יפרוש עמו כי ס"כבור וכחודות גם כן עם ס"כבור כנוסח וכך היה אומר אלא כהם כו' וליפול על פניו ג' עממים עם ס"כבור. אך דלחה כוננת אף שאמר היו ויכוין לתת נחת רוח להבורא כי ככדר כעבודה שאנו מסדרים בגלות המר כזה תחת קרבנותיו אנו עושים נחת רוח להבורא :

אח"כ יאמר הקביות על הסדר. וסדר סידורי כנוסח אף שהוא חלוב עתה מזה הק' אך יחוק כמשונו והחלב יאמר גבור אני ויחודם כנוסח עלומה ולב נכבד. ולא כההמון עם האומרים סידורי כמובן וכן כמתנה ככסלס ככוס נחשב לו וידוי שמוהרים אהנתו לכבודות עממים ככל חפלה של יום סק' כעתידם וכמתת כש"ץ כהם יכפר כעדם :

ויאמר אף כיחיד כמקום שאין מניח לומר נגזר קום אל כו' כו' אין חלסיו כו' ופיוס הקבורת כמו אחר כל כמספין כדי להכריח קליפות והכינויים שלא יתאחו כחפלה כלי. ויאמר כסדר כ"ל כשהם כהסון מנגן כיוס חלסונו על אחר קדיש כחבר לא יסיה על סבות והחכם פנינו כראשו להסתדר לראות כליזה שם יש שהות והסיקר לומר ככיוס. סגלתי כונוס יותר טוב כהסדר :

אחר גמר חפלה כשיחת כפיס ק"ש. דעת כנאון ר"י"ע שאמר א"כ רלוי לומר עלוט :

קרבנו כהאי יומין ואינו חרין שצירין לא יכלין לקרבא יכ"ל כו' דוכרנא דחרין בני אהרן ויחכבר עלייהו פכ"ל. עוד כו' ד' ל"ח פ"ג ו"ל. וע"ד כיוצא דא קורין אחרי מוסף ט' דשפטון עמ' ופאטערן על אנדריכו דלדיקיא ויכפר לבון חבייכו. וכל דמאמר על אנדריכו דלדיקיא או אחרי דמעין פליכר קנ"ה מכריו עליה ואומר וכר פו"ח וחסאתך תפוסר ולא עוד אלא דלא ימותון כנוי כיומיו ועליה כתיב יראש ורע יאריך ימים פכ"ל. ויזכר מסיכא הדעת מ"ו כעת הקריאס. ואחר שמיסת ספרס יקרא הספרס כנוסח פאמה ויטורר לנו אל כמוסר והחוכמה כשאמר כה ויקבל פ"פ קבלה אחיית לייס מה כגמאר כה כי לכן נתקנה כהספרס וחת כיוס כדון כנורא כו' :

כוציאין ג' כ"ח ואומרים י"ג מדות (רכש"ע ואני תפלת) כדרך שמה. שמע על כול. כה' קורין (אחרי מות) שבה נבדי עד (את משה) כשבת ו' גברי. מני כ"ח כ' אלה ואומר ח"ק מניס וגולל. וקורא ככ' ככפשת פתח. וכעבור לחדש ומפסיקין ביש"ס (ואמר סולו) עד (כי פי ב' דבר). ומכרן לאחריה. ויא"ל מלך מותח ככוד אלא דברך אתה וקיס לעד. פ"ע. אם הוא שבת אומרים וקיס פורקן. מי שברך. מ"ג. ומדריג דקוט כעד המתים דמתים גם כן יס להם כסרה כיוס כספורים. ולכן נקרא יום כספורים לשון כדים לתיים ולתמים. ואומרים א"כ. אשרי יכלנו. מחזירין כס"ח. וכנהה יאמר. ותפלת מוסף עמוס להפלת חפלת מוסף ככיוס עמוס. ותפלת מוסף תפלת לעיל כחפלת שחרית יו"ט :

דיני והנהגת מוסף ליום כפור :

מחיר ש"ץ חפלה. ופמוד כש"ץ רחוק מהתיכב כדי שיובל לסי' ע"ס ג"כ כשהם כבוא אומר והבדנים נו' ובעלינו דל"כ אסור לו לפקוד מתקומו. ונהגו לשמות עכשים עד כרלסו או יחזן עלתתיו : כתב א"ש א"ר ומה ל"ך חלם כהספור ככני גדול ופאום כשהם כרוא אומר (ובהכניס וכעס כעומדים כעורר כשהיו שומעים את כהם כו' יולא חמי כ"ג כו') על כעורר כהכוד של הכורא ית"ש כסיה או כשהיו שומעין את כהם יולא מפי ככין גדול כקדושה וכעפרו כל כהם כעומדים כעורר נחת כעוד גדול לקדושת אמו כגדול. ופלו על פיוס ואמרו כשהתם דכס כשכמל"ו וכזה נתגלו ונתקדם או עמו כגדול ככל כעולמות עליונים ותחתונים. ונתח מיוס כהר"כ כהת"ק יתפך כל זה לתומה ואנחה. ולא עוד אלא כשהם כורעים כענותיותו ככל על וכל רגש חלוב שמו כגדול ככיסל וחס' טליך חרפתו או לנו מיוס כדון או לנו מיוס כהתוכחה ואכ"ל כל דור שלא נכנס כהת"ק ביומו כאלו נחרב כיומו וא"ך לא יעורר לנו כעורר אל הכני כגדול ואנינות גדול כלבו על זה. וכיחוד כעטל על פניו ואומר (כיו כורעים ומתחזקים ונפלים ע"ג) יכנס על כעורר ככוד ככ"ל ואין דומה כלל כוונתו ג' כריעות כלו על סדר כעורר לכונת כריעס כראשונה של (עלני לשבת) כי כריעס של עלני כ"ך להכניס בלבו ש"ע עד תאד על שוכה להיות כמלקו הקדוש של הכורא ית"ש יתח כמתחברו כודאס על זה. אכל כני כריעות כלו מיוס גדול על כל איש כישאלי לכות כבי רב על שפלת עתה כעדר ככודו כהניע ש' או ככ"ל. ואיחא ככתמים דע פי כשהיה כ"ג מוכרד של כמפורס היה כהם

נה"ש דיני מנחה ליום כפור דה"ח

קדם חפלת מנחה יאמר פרשת התמיד ופי' כקצרות (פורת יוסת) כמו

(א) ח"א כמתנה של יוה"כ אשרי ובה לזיון וח"א ואני

ואני תפלתו כו' אפי' אם חל בשבת (שם) :
 (ב) וקוראין בתורה ונתבאר לעיל בה' קה"ח
 ומפסירין בנביא ; נתבאר לעיל בדיני הפטרה
 והתמין מנן דוד וא"ח על התורה ועל העבודה
 (שם) : (ג) אם חל כחול אומרים א"ח ואם אין
 שחוט כיום ידלג א"ח מדי להתפלל נעילה בזמנה
 (שם) ואין נושאין כפיהם במנחה של יוה"כ (שם) :
 במנחה של יום כפור אומרים ש"ע כמו בשחרית :
 כ"ס ח"ק . מחפלים כמו בשחרית . אין כס"כ . רק אומר אור"ח ככנו . וא"ח ל"ך אשילו בשבת וא"ח א"ח
 אשילו חל כחול א"ל שהיום גדול . קדיש שלם :

דה"ח דיני נעילה ליום כפור נה"ש

(א) קודם תפלת נעילה אומרים אשרי ובה לציין
 (סימן תרכ"ח) : (ב) זמן תפלת נעילה
 כשהחמה בראש האילנות כדי שיטיל אותה עם
 זאת הכוכבים וההוכנים להמשיך אותה עד הלילה
 אין למחות בידם רק שיאמרו עכ"פ ההרוז היום
 יפנה בעוד השמש נראה דל"כ דובר שקרים
 לפני השם (שם) : (ג) בכל מקום שאומרים בתפלת
 יוה"כ כתבנו אומרים בנעילה התמנו (שם) :
 (ד) אם חל בשבת מוכיר בה של שבת אבל בוידוי
 שאחר התפלה אין מוכירין של שבת והנ"מ ביחוד
 אבל ש"ך שאומר אותה חוץ תפלתו מוכיר בה של
 שבת ואם לא הזכיר אין מהוירין אותו אבל אם
 לא הזכיר של שבת כלל בין יחיד בין ש"ך מחזירין
 אותו (שם) : (ה) אין נושאין כפים בנעילה אבל
 אור"ח זכרנו בזכרה כו' אומרים ואומרים א"ח
 אשילו כיומו תפלת נעילה בעוד קאת יום אש"כ
 אומרים א"ח ובמקום כתבנו אומרים חתמנו (שם)
 מ"ח : (ו) כסוף הכליחות אומרים ו"פ ה' הוא
 האלהים ופעם אחד שמע ישראל ונ"פ בשכחלו
 ותקיעין תקיעה אחת ואף שלא ינאו כוכבים עדיין
 רק שהוא ביה"ש מותר לתקוע (שם) :

יורשו יורשו על סוף כל הדוכות היה הריית מבלבה הראשונים דמי הקרן למאות ולאלפים . והי לך ששון הגזל חזיר מאל . עוד דע שהזכירו
 ית"ש להגזל כאלו גזל גלבה וזכבים הקרן והריית למאות ולאלפים . והי לך ששון הגזל חזיר מאל . עוד דע שהזכירו
 אכה"ג בתפלת נעילה כפירוש (למשן חזל מעובק ידונו) ובאפי עבירות כזכור דרך כלל (להתודות לפניך על כל
 פגנותינו) לכן אם יודע כעלמו איזה נדמד גזל מ"ו שיש חתת ידיו והרכה פניה כמאבנה תביעות (למשן חזל) ט"ו .
 ויקבל פ"ע קבלה אחתית שתיקף אחר יוה"כ יביח את הנזילה לאשר הוא לו או יפיים אותו :

סדר תפלת נעילה

פי שיש יתוה אקרא תבו גדל לאלהינו :
 אדני שפתי תפפתח . ופי יגיד תהלתך :

קריך אפה יתוה . אלהינו ואלהי אבותינו . אלהי אברהם . אלהי יצחק .
 ואלהי יעקב . האל הגדול הגבור והנורא . אל עליון . גומל תפלים

טובים

(סדרת יוה"כ)

מוכרים. וקונה הכל. וזוכר חסדי אבות. ומביא גואל לבני בניהם. למען
שמו באהבה:

זכרנו לחיים. מלך חפץ בחיים. וחתמנו בספר החיים. למענה
אלהים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יהוה מנן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני. מתייה מתים אתה. רב להושיע:

מכלכל חיים בחסד. מתייה מתים ברחמים רבים. סומך נופלים. ורופא
חולים. ומתיר אסורים. ומקום אמונתו לישגי עפר: מי כמוך בעל גבורות.
וכי דומה לך מלך מסית ומתיה. ומצמיח ישועה:

מי כמוך אב הרחמים. זוכר יצוריו לחיים. ברחמים:

ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה יהוה מתייה המתים:

ככרס וו ישמח מאוד על גודל קדושת ית' ש:

אתה קדוש. ושמה קדוש. וקדושים בכל יום. יהללך מלה:

ובכן תן פחדך. יי אלהינו. על כל מעשיך.
ואימתך על כל מה שבראת. ויראהך כל
המעשים. וישתחוו לפניך כל הברואים. ויעשו כלם
אגדה אתת. לעשות רצונך בלבב שלם. כמו
שירענו. יי אלהינו. שהשלמן לפניך. עו בידך.
וגבורה בימינה. ושמה נורא. על כל מה שבראת:

ובכן תן כבוד יי לעמך. תהלה ליראיה. ותקוה טובה לדורשיה.
ופתחון פה למיחלים לה. שמחה לארצה. וששון לעירך.
וצמיחת קרן לרוד עבדך. ועריכת נר לבן ישי משיחה.
במהרה בימינו:

ובכן צדיקים יראו וישמחו. וישרים יעלוזו. וחסידים ברנה

יגילו. ועולתה תקפין פיה. וכל תרשעה פלה בעשן תכלה.
 כי תעביר. ממשלת זדון. מן הארץ:

ותמלוק אפה הוא יי אלהינו מהרה לברך. על כל מעשיו.
 בחר ציון משכן כבודך. ובירושלים עיר קדשך.
 בכתוב ברברי קדשך. ימלוק יי לעולם. אלהיך ציון דוד
 ודוד הללויה:

קדוש אפה. ונורא שמה. ואין אלוה מבלעדיך. בכתוב.
 ויגבה יי צבאות במשפט. והאל הקדוש נקדש בצדקה.
 ברוך אפה יי. המלך הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו. ורצית
 בנו. ורוממתנו מכל הקשונות. וקדשתנו
 במצותיך. וקרבתנו מלכנו לעבודתך. ושמה הגדול
 והקדוש עלינו קראת:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה את יום ^{(לשבת השבת הזה}
 לקדשה ולמנוחה ואת יום ^{הקפרים הזה} למחילה
 ולסליחה ולכפרה. ולמחל בו את כל עונותינו ^(באהבה)
 מקרא קדש זכר ליציאת מצרים:

אלהינו ואלהי אבותינו. יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע
 ויפקד ויזכר וזכרנו ופקדנו. וזכרון אבותינו. וזכרון
 משית בן דוד עבדך. וזכרון ירושלים עיר קדשך. וזכרון כרעמך
 בית ישראל לפניך. לפליטה למזבה לחן ולחסד ורחמים לחיים
 ולשלום ביום הקפרים הזה. זכרנו יי אלהינו בו למזבה. ופקדנו
 בו לברכה. והושיענו בו לחיים טובים. ובדבר ישועה ורחמים
 חום וחגנו. ורחם עלינו והושיענו. פי אלוה עינינו פי אל מלך
 חנון ורחם אפה:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מְחַל לְעֲוֹנוֹתֵינוּ בַּיּוֹם

(לשבת השבת הזה וביום) הַכַּפּוּרִים הַזֶּה. מְחַה וְתַעֲבֹר

פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנְּגַד עֵינֶיךָ. כְּאֹמַר אֲנֹכִי אֲנֹכִי

הוּא מוֹחָה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעַנִּי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכּוֹר:

וְנֹאמַר מְחִיתִי כְּעַב פְּשָׁעֶיךָ. וְכַעֲנֵן חַטֹּאתֶיךָ. שׁוּבָה

אֱלֹהֵי בְּנֵי גְאֻלְתֶּיךָ: וְנֹאמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם

לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תַּתְהַרְוּ: (לשבת אלהינו

ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו) קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְתֵן חֶלְקֵנוּ

בְּתוֹרָתֶךָ. שְׂפָעֵנוּ מִפְּנוּכָה. וְשִׂמְחָנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ. (לשבת והנהילנו

יְיָ אֱלֹהֵינוּ. בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן. שִׁפְתַי קִדְּשָׁה. וְנִוְחָהוּ בְּיִשְׂרָאֵל. מִקִּדְּשֵׁי שְׁמַיָּךְ:

וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת. כִּי אַתָּה סֶלְחָן לְיִשְׂרָאֵל.

וּמְחַלֵּן לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. וּמַבְלַעְדֶּיךָ אֵין

לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ (אֵלֹא אַתָּה): בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ.

מֶלֶךְ מוֹחֵר וְסוֹלֵחַ לְעֲוֹנוֹתֵינוּ. וְלְעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל.

וּמַעֲבִיר אֲשֵׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה. מֶלֶךְ עַל כָּל

הָאָרֶץ. מְקַדֵּשׁ (לשבת השבת ו) יִשְׂרָאֵל. וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים:

רַצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. בַּעֲמֶךָ יִשְׂרָאֵל. וּבְהַפְלָתָם. וְהִשָּׁב אֶת הָעֲבוּדָה.

לְדַבֵּיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וְתַפְלָתָם בְּאַהֲבָה תִּקַּבֵּל בְּרַצוֹן. וְתִהְיֶי

לְרַצוֹן. תְּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

וְתַחֲזִיקֵנָה עֵינֵינוּ. כְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמְּחַיֵּה הַשְּׁכִינָה לְצִיּוֹן:

מִדָּרִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם

וָעַד. צוּר חַיִּינוּ. כִּנּוֹן יִשְׁעֵנוּ. אַתָּה הוּא

לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֵה לָךְ וְנִסְפָּר הַתְּלֵלֶיךָ.

עַל חַיִּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל גְּשׁוּמֹתֵינוּ

הַמְּקֻדָּוֹת לָךְ וְעַל גְּפִיךָ שֶׁכָּבַל יוֹם עַמְּנוּ

וְעַל גְּפִילַתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁכָּבַל עִתִּי.

עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים. תַּיִבּוֹב כִּי לֹא כָלוּ בְּחַמֶּיךָ. וְתַמְרָתָם כִּי לֹא תִמּוּ חֲסִדֶיךָ

מורים רבנו
מורים אנחנו לך שאהבה הוא יי אלהינו ואלהי
אבותינו ואלהי כל בשר ויצרנו יוצר
בראשית ברכות והודאות לשם הקדול
והקדוש על שהחיינו וקיימנו פן תחיינו
ותקיימנו ותאסוף גלותינו לחצרות קדשך
לשמר חקיה ולעשות רצונך ולעבדך בלבב
שלם על שאנחנו מורים לך. ברוך צל ההודאות.

מורים אנחנו לך. שאהבה הוא יהוה
אלהינו ואלהי אבותינו לעולם
ועד. צור חיינו. כנון ישיענו. אתה הוא
לדור ודור נודה לך ונספר התלילך.
על חיינו המסורים בידך ועל גשמותינו
המקדוה לך ועל גפיק שכל יום עמנו
ועל גפילתך וטובותך שכל עת.
ערב בקר וצהרים. תיבוב כי לא כלו בחמיק. ותמרתם כי לא תמו חסדיך

ועל כלם. ותברכה. ויהרומם. שמך מלכנו. תמיד לעולם ועד:

ותתום להיום טובים. כל פני ברייתך:

וכל חיים יודוך סלה. ויהללו את שמך באמת. האל ישועתנו
ועזרתנו סלה: ברוך אתה יהוה. הטוב שמך. ולך נאה להודות:

לש"ק ברכת כהנים:

שים שלום טובה וברכה הן וחסד ורחמים. עלינו. ועל כל

ישראל עמך. ברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך. פי

באור פניך נתת לנו יהוה אלהינו. תורת חיים. ואהבת חסד.

וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום. וטוב בעיניך לברך את

עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך:

בספר חיים. ברכה ושלום. ופרנסה טובה. נזכר ונפתח

לפניך. אנחנו וכל עמך בית ישראל. לחיים טובים

ולשלום: ברוך אתה יי עושה השלום: יהיו לרצון וכו'

אלהינו ואלהי אבותינו. (ניא אנא) תבא לפניך תפלתנו. ואל

תתעלם מתחנתנו. שאין אנחנו עזי פנים וקשי ערף.

לומר לפניך. יי אלהינו. ואלהי אבותינו. צדיקים אנחנו. ולא

הטאנו. אכל אנחנו ואבותינו הטאנו:

אשמנו. בגדנו. גולנו. דברנו דפי: העוינו. והרשענו. זדנו.

המסנו. טפלנו שקר. יעצנו רע. כזבנו. לצנו.

מרדנו. נאצנו. סררנו. עוינו. פשענו. צררנו. קשינו ערף.

רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו תעתענו: סרנו ממצותיך

וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק על-כרחי

עלינו. פי אמת עשית ואנחנו הרשענו:

מה נאמר לפניך יושב מרום. ומה נספר לפניך שוכן שחקים.

הלא כל הנסתרות והנגלות אתה יודע:

אתה נותן יד לפושעים. וימינה פשוטה לקבל שבים. ותלמדנו

סורה יוסף

אתה נותן יד לפושעים וכו'. יבואר ע"ס מחמר חז"ל דכל קבלת התשובה של החוטא לא
הסכימה א (פירת יוסף)

יְיָ אֱלֹהֵינוּ . לְהַתְּוֹדֹת לְפָנֶיךָ . עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ . לְמַעַן נִחְדָּל
 מֵעֲשׂוֹק יָדֵינוּ . וְתִקְבְּלֵנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ . כְּאֲשֵׁים
 וּבְנֵי הוֹחִים . לְמַעַן דְּבַרְיֶךָ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ . אִין קִין לְאִשֵּׁי חוּבוֹתֵינוּ .
 וְאִין מִסְפָּר לְנִיחוֹתֵי אֲשַׁמְתָנוּ . וְאַתָּה יוֹדֵעַ . שְׂאֵהֲרִיתָנוּ רַמָּה
 וְתוֹלְעָה . לְפִיכֶךָ הִרְבִּיתְ סְלִיחָתָנוּ . מָה אָנוּ . מָה תֵּינֵנוּ . מָה
 חֲסָדָנוּ . מָה צְדָקָנוּ . מָה יִשְׁעָנוּ . מָה כַּחֲנוּ . מָה גְבוּרָתָנוּ . מָה
 גֹּאֲמַר לְפָנֶיךָ . יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ . הֲלֹא כָּל הַגְּבוּרִים .
 כְּאִין לְפָנֶיךָ . וְאֲנִשֵּׁי הַשָּׁם כֹּלָּא הִיוּ . וְחַכְמִים כְּבָלִי מְדַע .
 וְגְבוּרִים כְּבָלִי הַשָּׁבֶל . פִּי רוּב מַעֲשִׂיהֶם תְּהוֹ . וַיְמִי תֵּינִיחֶם הַכָּל
 לְפָנֶיךָ . וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אִין . פִּי הַכָּל הַכָּל :

אַתָּה הַבְּדִלְתָּ אֲנוּשׁ מֵרֹאשׁ . וְתַפְיִרְהוּ לְעַמּוּד לְפָנֶיךָ . כִּי מִי
 יֹאמֵר לָךְ מָה תַּפְעַל . וְאִם יִצְדַּק מָה יִתֵּן לָךְ : וְתִתֵּן לָנוּ
 יְיָ אֱלֹהֵינוּ . בְּאַהֲבָה . אֶת יוֹם (הַיּוֹם אֵינוּ מוֹכִיר שֶׁל שַׁחַת) (צוּם) הַכְּפָרִים
 הַזֶּה . קִין וּמְחִילָה וּסְלִיחָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ . לְמַעַן נִחְדָּל מֵעֲשׂוֹק
 יָדֵינוּ . וְנָשׁוּב אֵלֶיךָ . לַעֲשׂוֹת חֲקֵי רְצוֹנְךָ . בְּלִבְבֵּךְ שְׁלֵם : וְאַתָּה
 בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים . רַחֵם עָלֵינוּ . כִּי לֹא תִהְיֶינָה עוֹלָם .
 שֶׁנֶּאֱמַר . דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהַמְצִאוֹ . קִרְאוּהוּ בְּתוֹתוֹ קְרוֹב : וְנֶאֱמַר .
 יַעֲזֹב רִשְׁעוֹ דְרָפוֹ . וְאִישׁ אִין מִחוֹשְׁבוֹתָיו . וַיֵּשֶׁב אֵל יְיָ וַיִּרְחַמְהוּ .

פּוּרְתַּיּוֹסָף וְאֵל

אכילת נבזה ח"ו רק למען דבריך אשר אמרת
 להקריבן: אין קץ וכו'. בעשיית הטעם שמים
 רעות עמו פתיחות חומר האדם כמה שמהם בכח
 חומרו לפשות העבירה ועשיית המרי נגד רצון ה'.
 זהו אין קץ לאשי חובותינו הוא פתיחות החומר
 בחימום העבירה ואין מספר לניהומי אשמתנו
 כפנס עולם העליון:
 אהה הכדלת חבוש מראש. ונרשח לשלח אדכ"ר
 מנ"ע בחטאו ואח"ו ומכירהו לאדם הראשון
 לעמוד לפניך כששכ בחטובה כי מי יאמר לך מה
 תפעל לקבלו בחטובה הלא אף אם יצדק בחטובתו
 מה יתן לך כי הכל ברצונך: קץ ומחילה וסליחה
 על כל עוונותינו למען נחלל מעשוק ידינו ונשוב
 אליך לפשות חוקי רצונך. ע"ד שנאמר כי עמך
 הסליח' למען תורא כי אם לא הי' סליחה להחטא
 היה החטא מוסף להרע אחרי שאין תרופה למכתו:
 (קיצור דו"ש):

הסכימה החורה והכחמה והנבואה רק הקב"ה
 בעלמו זהו אתה נותן יד ומקום לפושעים לקבלם
 בחטובה: והלכרנו כו' להתודות לפניך. זהו
 בדבור. למען נחלל מעשוק ידינו זהו כמעשה.
 ותקבלנו בחטובה זהו כמהשכח. וכולל עוד שאלמלי
 לא היה מועיל החטובה להחטא היה החטא נשאר
 בקלוק מעשיו ולא היה מתקן קלקולו. וזהו ותלמדנו
 להתודות כו' שמועיל החטובה והתועלת מזה למען
 נחלל מעשוק ידינו לחתן העושה אשר בידיו:
 כאשמים ובניחוחים. אשמים הם קרבות הנאלכין
 לכהנים ובעלים ע"ד שנאמר אשי ה' ונחלתו
 יאלכו, וניחוחי' היינו חלק הנקרב לגבוה שמוכר
 בו עפ"י הרוב ריח ניחוח לה'. והנה באמת עניני
 הקרבות חיים מובנים מה תועלתן לשמים רק שכן
 עלה ברצוני ית' וזהו לפשותן לעורר בזה נחת רצוני
 זהו כאשמים ובניחוחים הקריבין לפניך לא לצורך
 (עדת יוסף)

וְאֵל אֱלֹהֵינוּ . פִּי יִרְפָּה לְסִלּוּחַ : וְאַתָּה אֱלֹהֵי סְלִיחוֹת . חַנוּן
 וְרַחוּם . אֲרָךְ אַפַּיִם . וְרַב חֶסֶד וְאֱמֶת . וּמִרְפָּה לְהַיְטִיב . וְרוֹצֵה
 אֶתָּה . בְּתִשׁוּבַת רְשָׁעִים . וְאִין אַתָּה הַפִּץ בְּמִיתָתָם . שְׁנֵאמַר :
 אָמַר אֱלֹהִים . חִי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה . אִם אֲחַפֵּץ בְּמוֹת הַרְשָׁע .
 כִּי אִם בְּשׁוּב רְשָׁע מִדְּרָכּוֹ וְחִיָּה . שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדְּרָכֵיכֶם הַרְעִים .
 וְלָמָּה תִּמְוֹתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל : וְנֹאמַר . הֲחַפֵּץ אֲחַפֵּץ מוֹת רְשָׁע .
 נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה . הֲלֹא בְּשׁוּבוּ מִדְּרָכֵי וְחִיָּה : וְנֹאמַר . כִּי לֹא
 אֲחַפֵּץ בְּמוֹת הַמֵּת . נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה . וְהַשִּׁיבוּ וְחִיו : כִּי אַתָּה
 סִדְּקָן לְיִשְׂרָאֵל . וּמִהֲלָן לְשִׁבְמֵי יִשְׂרוּן . בְּכָל דּוֹר וְדוֹר . וּמִפְּלַעַרְיָה .
 אִין לָנוּ מֶלֶךְ . מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ (אֵלֶּא אַתָּה) :

אֱלֹהֵי עַד שָׂא נִזְדַּרְתִּי אִינִי כְּדָא וְעַכְשָׁו שְׁנִזְדַּרְתִּי כְּאֵלֹו לֹא נִזְדַּרְתִּי . עֶפְרָא אֲנִי
 בַּחֲמִי . קַל וְרוּחָר בְּמִיתָתִי . הֲרִי אֲנִי לְפִנְיָךְ כְּבָלִי מְלֵא בּוֹשָׁה וּבְלָפָה : יְהִי
 רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵי שְׂלֵא אֲחַמָּא עוֹד . וּמַה שְׁחַמָּאתִי לְפִנְיָךְ
 מִרְק בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים . אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יוֹסוּרִים וְחֲלָים רָעִים : אֱלֹהֵי נְצוּר וְכוּ' .

הש"ץ חוזר התפלה ופותחין הארון פ"ס התפלה וסקדיש . אומר קדושת מוסף וקובע סודיו כזמן התפלה ובאחה
 הברכה הש"ץ מוזכר של שבת . אבל לא הקהל . ואין בה כ"כ . רק שה"ץ אומר אורח כרכנו . אומרים
 אכינו מלכנו אפילו בשבת ועדיין יום הוא ואחר ה' הוא האלוהים ק"ש :
 שמע ישראל אומר כזוהם התפלה לעולם כיתוד של ק"ש דתול . אך כקולור ככדי שיוכל לומר כבכמל"ו ג"פ ספ
 סכטור :

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד :
 ג"פ בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :
 ו' פעמים יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים :

בכתבי האריותל מנאר התיקון כגדול והנעלא כעלמות הפלוינים הקדושים פ"י אמירת ו' פעמים ה' הוא האלוהים
 לכן ראוי שכל פעם יקבל עליו מסירת נפש להלאות אמתת אמונתו כיתוד חלואתו ית' . ויאמר כל כ"ל
 ככל שיש כמו ובשמה עזומה :

הש"ץ יאמר קדיש בלם . ותקטין תקיפת אמת וכו' סילוק כנינה . וזכר לתקופת יוס"כ ביובל . שפכדים וז"אין
 כה לחיות . ואות לנתון שלמות השמן בלא הים כשלי להשטין . ומפסמין פ"יו שזוא יו"ט כדי לבמות
 כסעודת כילוס :

וכשישמע התקיעה של שופר יניח כלנו תפוקה פזומה מתי נגיש ונוכה לבמות קול שופר לעמיד כפת כזאת מביח
 זלקנו . ושיקר התפוקה יסיה שבוה יתגדל ויתקדש שמו הגדול ככל האומות וככל העולם . וזכור יכוין
 ג"כ תנכות לבנה כה"ס כירושלים . ויאמר :

לְשִׁנָּה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם :

נה"ש דיני מוצאי יום הכפורים דה"ח

תפלה פרטית . הנה אף שאמרנו נעמו שאין לו עוד כח
 תפלת חולבת הזום לתפלה כהתלכות וכזוהה
 אפס"כ וחוקת וסיהת לאיס והכ"ל לעכסר מסייעין לו . מתפללין
 ערכות כסדר מו"ז"ט . ואם הוא מו"ז"ש א"א ויהי"ו וא"ה
 אף אומר ויתן לך ויתמיד כדחז"ל וככל ה' עמי' קודי הכל"ל .
 (צירת יוסף)

(א) מתפללין תפלת פרטית ואומרים כגדלה כהון כדעת
 וזכר להוסף מחול על הקודש גם כזואתו שחמיט
 תפע אחר לה"כ (ס"י תרכ"ד) ואם הל בשבת אומרים ויתן
 לך וא"א ויהי טעם ואתה קדוש (שס) לפי שתה כסכות
 תל כזאלע כשטעו: (ב) י"ח כשהגין שאין כמדלילן ככה"כ

דיני סוכה וגויה :

(א) עלי סוכה אסורים כל שמות ימי החג בין עלי הדפסת
 נאחין מסת' לשם דבר כל שמות הימים ולפי' קובע הלוי' שגזי' אסור ואין
 אסורים ולא מהני בה תגלי' והוקא' שיב' בה פטס' אחד לכל
 אס' המני' ולא יב' בה לא נאכרה' דהמני' לאו מילתא ויהי'
 אסוכה שמונת' משנה' לכה' לא נאכרה' אלא"כ יב' בה גשס'
 זו אף שיב' בה שיה' דמסתקד' לא נאכרה' (כימין' תרל"ח וז"ל'
 סס') : (ב) טי סוכה אסור' להסתפק' בהס' כל שמות' ולפי' נסלו'
 ודי"ס' וכתב' אסור' למשלם' משום' דהוקא' למלמס' והמנהג'
 אסאי' מהני' לא מהני' בניו' כהלוי' עסק' רק שבני' השלוי'
 דפסות' כגון' סדינים' המליידין' וכוונס' ללמלס' משני' הגבתי'
 או בלילה' שלא יגביו' אותן' אפי' בלא' תגלי' מ"מ' להתחילה' טוב'
 להסתות' מליס' דהיינו' ש"אמכ' דבשה' בחולה' אפי' מדב"י' איני'
 כולל' מהס' כל ביום"ש' של ח' ימים' (סס') : (ג) אם תלה' בסוכה'
 שלא' על' בו' דלמס' בשלשול' (סס') : (ד) ה"ל' יקשו' בניו' של'
 (ה) אין' לתלות' שפטס' בסוכה' אלא"כ' גבוסי' מתגבית' ארס' (מ"א' סס') : (ו) אומן'
 מל' כולמס' לא ישה' מטי"ס' (מ"א' סס') : (ז) אף' אהר' סוכות' לא יפס' של' מטי'
 לא יפס' מטי"ס' כהמניס' שאלר' סוכות' מטי"ס' כהמניס' כמתי' מל' קול'
 כמכרות' לכד' סוכה' ולמסור' גדול' יש' דבכ"ל' (סס')

יצחק יעקב משה ואהרן יוסף ויהודי :

ותיקף יב' ואלמכ' :
 הריני' מוכין' וזוסיין' לקיים' מצות' סוכה' כאשר' צוני' הבורא'
 יה"ש' בסוכת' השבו' בשבת' ימים' כל' האורח' בישראל' ישבו'
 בסוכת' למסן' ידעו' דורותיכם' כי' בסוכות' הושבתי' את' בני'
 ישראל' בהרצוי' אותם' בארץ' מצרים' . (סוכות' ססס' ס"ו'
 פני' כבוד' וזכר' אלו' מודים' גדולת' סק"ה' כי' כס' סוכה' נעמדל'
 הוי"ה' ארני') : תיבו' אוישפיוין' סדימנותא' תיבו' . תיבו'
 אישפיוין' סדימנותא' תיבו' . בעלא' דקב"ה' . וכתא' חולקנא'
 וכתא' חולקין' דישאל' דרבי' כי' חלק' יי' דמי' יעקב' חבל'
 נחלתו' . לש"י' קובה' ושביתניה' ליחדא' שם' ייה' ב"ח'
 ביחורא' שלים' על' ידי' הרוא' סביד' ונעלם' בשם' כל' ישראל' :
 ויהי' טפס' כו' . מד' כונסו' . ואל"כ' יאמר' יהי' רצון' כנסת' למסס' :

יהי רצון בליל ראשון של סוכה .

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתשרה שכינתך בינינו ותפרוש עלינו
 סבת שלומך בכות מצות סכה שאנחנו מקיימין ליתך אשמך דקודשא בריך
 הוא ושכינתיה ברחילו ורחימו ליתך אשם (יה ביה) ביהודא שלים בשם בר ישראל
 ולתקוף אותם מזיו בבורך תקדוש ותפאדור נמזי על ראשיהם מלמעלה בנשך
 יעיר קנו ומשם יושפע שפע החיים לעבדך (פכי אמתך) ובזכות צאתי מביתי
 תחוצה ודךה מצותיה ארוצה יחשב לי זאת כאלו הרחקתי נדוד והרב בבכני מעוני
 ומתאמתי מהרגי ומאושפיוין עליאין אושפיוין דמהימנותא תהינה אנני קשבות
 רב ברכות ורעבים גם צמאים הן להמם ומימם הנאמנים ותתן לי זכות לשבת
 ולחסות במתך צל בנפיה בעת פטירתני מן העולם ולהסות מזרם וממטר פי תמטיר
 עלי רשעים פחים ותהא חשובה מצות סכה זו שאני מקיים כאלו קיימתי בך כל פרמיה
 ודקדוקיה ורגאיה וכל מצות התלוים בה ויתייב לנו התתימה ותנפנו ללישב ימים
 רבים על האדמה אדמת קדש בעבודתך וביראתך : בריך יי לעולם אמן ואמן :

סדר אושפיוין

פורת יוסף . בסדר האושפיוין יש שמיים כסחריים שונים . אך מלאכי בודדי סג"ל ויל' כביאורו סול' הוזכר ביובל אור
 ס' פתח' נצנין' מוסק' דף' ר"ה' פ"ב' על' רע"ג' בילקוט' כתב' שס' . שבזכר' חובש' פסיד' אביסס' לתק'
 יעקב' משה' אהרן' יוסף' דוד' . שהן' גרד' חסד' גבורה' תפארת' . נלח' כוד' יסוד' מלכות' כדודין' סג"ל' כיה' מוסר' יוסף' לבסוף' . שהם'
 ירום' שס' ימי' סוכות' כהס' גרד' חס"ה' סג"ל' . שכן' דוד' ודין' כבול' . א"כ' מעגרי'ס' מומח' . כמ"ס' גסכול' . יוסף' אחר' משה'
 ואהרן' . יוסף' וי"ס' . ששה' סס' ג"כ' דרך' אחר' בשפס' כרפ"ס' יומ"ס' אכל' אינו' דרך' האושפיוין' שסס' חובש' כ"י' . וכן' בספר' אור'
 דרקים' מהר"ז' מ"א' פאפרס' (א"כ' אחר' כתיבי' הא"י' והס"ח' וספ"ח' כידוע') . כתב' שס' אור' ארתי' . ככלמס' . ככות' ס' ל"ה'
 אור' כ"י' וז"ל' : מוכ' להליתן' כסוכה' כ"י' כגוד' דבשה' דרקים' הכואס' למוסס' וכס' למכס' יתכן' יעקב' משה' אהרן' יוסף' דוד' סג"ל'
 (משדור' של"ס' אין' רל"ה' . שס' כוא' מן' סדימטי'ס' ולא' מן' סמחול') . וכן' גסאן' ר"ס' בסחור' של' כתב' צבימס' משה' ואהרן' קודם'
 יוסף' . וכן' כתב' סדימס' שס' כעומס' למי'ס' האושפיוין' פמסי'ס' סרכה' סדק' משה' ואהרן' יוסף' דוד' . וביוס' דבי' משה' וביוס' ס' אהרן'
 וביוס' י' יוסף' כ"י' . וכן' ירום' בוזר' שיוסף' כוא' גוד' יסוד' דליק' . יוסף' מלריק' . וכן' משה' ואהרן' וכן' גלח' כוד' . וכן' אור' מן' סכסכה'
 ששה' ואהרן' ממלסן' יוסף' מיוסף' וסכילת' בוזר' יוסף' כוא' כסיל' סמחוסן' סכא' כרלשון' וסני' מלמסס' למסס' . ויפיוין' כסמחוסן'
 למלך' ס' מוסכר' דף' ר"ה' ס' ר"ז' א"י' פ"ש' . ס"כ' סדימטי' יוסף' אחר' משה' וכן' ציוס' דבי' משה' . וביוס' שטי' יוסף' . מקוד'
 האושפיוין' סוכה' כוא' בוזר' ס' אהרן' דף' ק"ג' ס"ב' :

לליל ראשון כשנכנס למסכה וקודם שמיסך לאכול וכלל יום ויום קודם סעודתו ואמר זה :
 אומין למעודתי אושפיוין עליאין אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף ויהודי :
 במסור

יבא שאלה שאלה קודם ייבא מכוונת פה ואפי' לא יקבע
 עליו או דבר טעמו מה' מינים יותר מכוונת. ויקבע
 פנימית ויבדק ליבא בסוכה ויזאל מה' היעשה (ווי' סי' ט'
 ט"ז) (ט"ז) וכל זה מדינה אבל מי שמתחבר על
 ענינו ואינו שיהיה חוץ לכוונה אפי' מים הרי זה משובח
 (ט"ז) (ח) מדינה צריך לישא בסוכה אפי' שינה ארעי
 וכן עובדין המדקדקין במחנה ומטה שוכנים רני' להקל
 בשלם כהנה כחארוזים טעמים רבים בזה ומה' טוב
 להחזיר ולעשות כוכה שיוכל לדור מה עם אשכנז כמו
 שהיה דור כל השנה כולה אם אפשר לו (ט"ז) וכלל הסחום
 שיכנס ראוי לישא עם כוח לבדו דבאל"ה אפילו גדיענד
 פסולה (מ"א ט"ז) (ו) אפילו כוכה גלילי י"ס ראשון
 מוכנה בסוכה לאכול כיה פה בסוכה ומנקה ליבא כוכה
 אף אם אין לו אלא כיה אף ששאר ימים אינו מנקה
 אם אולם רק כיה מ"מ גלילה כראשונה כואיל ואינו ראוי
 לאכול כיה ראשון חוץ לכוונה מנקה אפילו על כיה ולא
 יאכל גלילה כראשונה ולא יקדם עד שהחך שיכא ודא
 ליה ובעבר סוכות מהחז' כיום ואילך לא יאכל פה כדי
 שלאכל בסוכה ולחמנו (מ"א ט"ז) (ז) גלילי מה חייב
 לאכול כוכה ג"כ אפי' אין לו רק כיה ממש סתיקא
 ולא יקדם עד שהחך אכל חוץ ראוי לנקה ליבא כוכה
 אם אינו אולם רק כיה רק גלילי לאכול יותר מכוונת
 ולא מנקה כי גלילי אלא בקניטא דירחא כיון דיש ספק
 דמי לול ג"כ בשאר ימים דפשוטין מוכנה טעמות מביה:
 (ח) ירדו גשמים גלילה כראשונה צריך לקדם בסוכה ולנקה
 כהמים אולם אין מנקה ליבא כוכה דהנה כוכה נהקל
 (ט"ז) ואכל מה כיה ונמך סעודתו כיה וכלל מה חס
 ירדו גשמים יקדם כיה ואולם סעודתו ומה"כ אולם כיה
 בסוכה ואינו מנקה ליבא כוכה ולא חך פסק
 כגשמים בין גלילה כראשונה בין גלילה כיה צריך לאכול
 יותר מכוונת פה בסוכה ומנקה ליבא כוכה ולא אינו
 רואה לאכול רק כיה אולם כוכה אפי' בלא כוכה ולא
 רואה שפסקא כגשמים אחר שעה או ב' גלילי להחזין
 בין גלילה כראשונה בין גלילה כיה (א"ל וס"ע ט"ז) (ט) בשאר
 כיהים חוץ מגלילה כראשונה ואינו חייב לאכול כוכה רק
 אם רואה לאכול סעודת קנה כמו שכתבנו לעיל צריך לאכול
 בסוכה ולא אינו רואה לאכול רק סעודה כהנה ביה ויכול
 לאכול חוץ לסוכה ואפי' כהנה פה וי"ס שמונה לאכול פה
 מ"מ אם אינו רואה לאכול רק כיה פה שבו ואלו שיעור
 כחיוני של אפילה שבו וי"ס יכול לאכול חוץ לכוונה (ט"ז)
 אכל למהלך צריך לאכול גם כגלילי חייב של אפילה פה
 שנה וי"ס יותר מכוונת וצריך לאכול כוכה (ט"ז):
 (י) ירדו גשמים רב' אפי' כהנה ירדו סעודה חוץ בסוכה ולא
 יאכל חוץ הסעודה יתקבל כמאכל א"ל לאכול כוכה ואפי'
 אכל כוכה והחזינו כגשמים ירדו יכול לזאת מן הכוכה
 לניהו ופי' שאינו נקה בזה השיעור ייער אם ירדו כ"כ
 לגיט כיה ואלו מביה ואלו מוכוונה ג"כ (ט"ז) (יא) כיה
 אולם כוכה וירדו גשמים והנה לניהו וספק כגשמים או
 שלא חל לאכול כוכה רק אכל כניהו ממי שירדו
 כגשמים והביא לאכול ספקא כגשמים גומר סעודתו כניהו
 ואין מחזיקין אותו לנקה ליבא כוכה עד שגמרו סעודתו (ט"ז)
 ופי' כיה) אכל אם לא יבא עדין לאכול כניהו (ט"ז)
 שפקא מלאכול כוכה והנה לגיט צריך לחזור לכוונה אם
 פסקא כגשמים (א"ל ט"ז) (יב) כיה יבא כוכה וירדו
 גשמים גלילה והנה כיה או שירד גשמים ולא
 פסקא לכוונה והנה כניהו לישא וספקא כגשמים אין מפריחין
 אותו ליקל לכוונה כל אחוה גלילה אלא יבא כניהו עד
 שיעברו ע"ה ויעברו משהו ולא לא שבו
 עדין כניהו וספקא כגשמים צריך ליקל לכוונה (ט"ז)
 (יג) לענין שיהיה כוכה א"ל לנקה ירדו כגשמים

כאשר יבא לפרט בחמדות לפרט כדבר קיים מ"ע א' נודתי לא
 יבא אל כיוול מ"ע ז' אפילו רגע כמימרה אל דבר נאפי
 כדמי' כי הסגול נעשה קבע לתבוא חמדי מ"ע א' ועשה
 כשכיסו חטט כביוו נעל מתפשט א' נודתי מיד יבא
 נחת לאחרי' וע"ה יוסר מזה' כהם וקטינה כצרכים לחמם
 פטורים מן הכוכה' קקן שאל' לאמו כיה כ"ה או ד'
 כל חד לפום הורפיה חרב' כוכה מדברי כופרים לחמם
 גושל' ידיו ונוגע' אולם סעודה שמה וטוב לב' יבאר שאלה
 על שאר י"ס' כי כן הוא מה שמחמת כחש"ב אעפ"כ
 י"ל ג"כ גילו כדעדי' לפי שבו נחזין על כמים שבו חמדין
 חיי הכהם: זו מלוא הכחות לנדה"ה:

הנה זה כבר נא למעלה כ"ס מגדול חייב הלמוד על כהולתו
 ומכ' גם נהה ק"ה הנה לנדה כ"ו אופיין קדישין'
 כי עיקר כבודו הוא כהמוד על כהולתו' והחיות ופנאים'
 ולכבוד עניים שאלתו כ"ל:
 דהנהגות יום א' דסוכות:

שד"ח מדרין כרכו ככחו ככל ז'ס' וספדו' כמו
 בשאר י"ס' וספלה י"ח ככעכ' גומזין ככל כל
 ט' א"ל בידך על הלול בשנה' מנקה עליו קודם סלל'
 ויפסח כהטעמים כ"ל' ומכשול מחזירו כ"ו' מים' יקח
 חטלה סלולג ששאל' ואח"כ יתול סלולג כיהין':
 כחבו כהטעמים מה שנוגז' לנדה כהחזינו' ככרחה שמש
 ואח"כ שטלה נדמס' חמדיס לו כהנה הוא נגד
 דהין שאלה כיהין מ"מ' וכפרט כהחזינוס שהוא דבר ט"ס
 זו ממש' רק הכיפה הוא כמכנה חסדיס כהחזינוס' מה
 שבו מואחזים ומהס' ס' חמדיס' לנדה' אפי' לא נגמר
 עניינם וכ"כ שמוסף' נדמיו ופארס' כהנה עליו ולא דמי
 למקה וממך ויכלה שמוס' יוסר כזה אף כמביה כהר' מלוא:
 סדר כהטעמים כ"ל' סגור כהטעמים ככל כודו' ככל
 סיבה כהטעמו (ג"ס סולכס ג"ס' אפי' אלה' לרואה אלה'
 לנד כהם שאין כהטעמים בו' וספ"כ מנענע כהודו' אפי' וביאמר
 נא' וכ"כ יחזרו נא חיונו מנענע' אפי' אלא כ' כהטעמים נא
 שפולין אחוה מנענעים כ"ס' לכל קינה' לו כהטעמים כהטעם
 לכהי רוחת כ"ל' לנד כהטעם שאין מנענעים וככלהנה נא
 אין מנענעים אלא כ"ס' אלא כהטעמו' וכהודו שפוליס' כסוף
 סלל ג"כ מנענעים ככל פסם כ"ל' ספ"כ וכלכו' לנדה' מנך
 כ"ל ק"ס' מואחזין כ"ס' י"ג חמדי' (כ"ג ט"ז) חמדי'
 כהטעמה כהנה' כ"כ שיהי' ס' נא' קירין ס' גבי' כ"ס'
 (חמדי' שור' או כ"כ) וכמנענע לפסוק וקהחם לכה כו' פרי
 עץ יבמה ט"ע כוכה לקיים מ"ע א' עד (אל בני ישראל) בשנת
 ו' גברי' עינה ס"ה שיהי' על כהולתו' ח"ק' כשנים קרה כהנה
 וכמהמה (שכ' ומפסיון כוכה כצרכים' כהנה יום נא') ומהנה'
 (כמהמה) בשנת י"ס (מ"ס) ואין חטלה לנגד (אשרי' הילל)
 ומכריחין ס"ה' ח"י קדיש':

מוסף חטלה כהנה' חמדי' ספ"כ חטלה (כ"כ) י"ח כהנה אפי'
 כ"כ' גומר חטלה' מואחזין כ"ס' ומטעין על כניהם'
 כהנה אפי' מואחזין ס"ה' אלא סותחין ארון הקודש ואח"כ
 כהטעמה' ומשה לעתו' ומטל על אחר גלגלו ומהחזינו בידו'
 כ"כ' מחזין (כמהמה) ומקיימין עמה אהת אה כניהו כהנה
 ומיניו שניהו ומנענעין קולס כהכוכס' עליו: וראוי להשתדל שיהי'
 בידו כ"כ' מינים לעשות כל כהקאיסם כ"ל' ולקיימו כניהם' כי
 הוא הקיין גדול כהטעמוס כהטעמים סוף' יוסר נמוון כהנה כ"ל'
 ג"כ כהטעם' ויבאר כהנה' א שחך לפרט כניהו כהנה כ"ל'
 כהם מלה כהנה' אפי' כהנה דוקא כניהו' ויבאר מני סוף
 ס"ה' זו כ"כ' מינים סוף' א כהנה דוקא כניהו' ויבאר מני סוף
 כהנה רוח ליבא יוסר קבולו' ולעשות כהנה

ואם צרם ויכלה לעמוד כהנה מנך אומר כ"ל' ח"י יוסר חטם
 כ' ויבאר חטלה' עד שיגמרו כהטעמים' ח"י כ"כ' ויבאר
 לו כהנה כיון כל כהנה' כהנה' לנדה' וקודם שיחזיל כהנה
 יבאר פסוק (וי' ט"ז) כו' כהנה עומה כהנה' וכמהמה'
 נא

מאוס כואיל ואיתעניד כס חזא מואס ליתענד כס מואס אחרתי
 (כס) : (ד) ים ליוצר שלא יקון כשרהל בעלמא ערבה למאס
 מזהב ע"ג אפי' כרעות ע"ג רק כער"ג יקון בעלמא ויקה
 כיבראז ממנו (כס) : (ה) הם תל יום כושע"ג רבה גימס ח'וקלנו
 ערס כבה ורבינו אלאז כס מיוה הם לוב כיברהל
 לקווא ורפי' לא ליה לוקווא כסידוס רק כאמר כרעה מואמת
 למ"ש וריבא פרכיול נדבר יש להמא"ה הם יב לו ערבה אהיה
 (כס ז' גמ"א) : (ו) ישוע ערבה זו אפי' עלה אחד כדר אחד
 מיכו מהרלו וכוון לעשות כרעה יפס משוסם אלו ומהוהו (כס) :

פ"א (כ"ה) מסקינא דה תהנתה מ' עד גמר האדרא
 וכשיגיע לפעורת רבנ"י ע"ס ד"ס (אמר רבי אבה לא סיים
 גוינא קדיבה למימ חיים מ') יעורר לנו אל כנבי על פעורת
 כנדיה כוז וזף אס ככר החילו לכבוד לומר כסר הכלים עכ"ז
 לא ימנע עלמא מתיקוס פעורת רבנ"י ע"ס זכריה על פעורתו
 נכרת עומדו כידוע :

ואת"ז יאמר כסר הכלים עס כבוד נמתן ונדקוק היתוכס
 זכובונג עלומס ככדי שיכוס המורקן השונס לכפרת
 עומדו גודל מעלת המיתס הכלים ככובונג ובמאמוריס
 כמדנריס מענין כבהיס והדלות יאמר כ"כ"ע לכודאס לכפ"י *
 והמדנריס מענין הגול כמו הקדוש או מענין גלות המד ומורקן כמ"ק או
 מסיפיות דמיס כל יברהל ימורר לנו אל בני *
 ימורר כלל זכ"י ולא ידלג סוס כסוק כמתון עס באומריס כסוק אחר כסוק *
 רק הוהו כסוק באומר כפ"י יאמר הוהו
 גלמס קצ"י * ופסוק באומריס הניצור * יאמר הוהו כקול רס * וככ"ז
 יתנגד לתיב * ולא ידלג כמיוכר ממורקן מחור
 כלמורתו לא ימכר הוה ככביל זה וזף כע"ז לא ימורר כהניס *
 כי טוב מעט מ' * ואחר המורקן הכלים יק' לומר כמק"י *
 וימכר לחור יום וילגס כלימודו הוה כקפוח הוה כרעות ככר *
 כי הוה חיוב גדול כל הלינות ומכ"ס כלינס כוזה ולא ייבן
 כבאמרת אחר גמר כסר לימודו כאמר עשו רניס מעמי ארצ' *
 וימר מחור ככובונג כהפסל כיום כהורא כוז * עמו ממכרין כסוקיס
 ליד כריס כבליחות * אהס לא כהלס למצי ע"ד כ"ע *
 ויתפלל כל עוזס כהו וכק"ד כי כוז מסיפס גדולס
 לחסיפס כנינה : שחרית מריס כניות ומדתיקן כיורי כניות
 כל יס"כ באומריס מ"ל * ומאמרי כנה כרעה וז"ל
 כמתח * ועס כ"ע יוכל להפסל עס כלימוד ידלג
 מומזוי כ"כ בהין כ"כ חיוב להמורס כמו כבה קדס *
 חין כמון מוילין כ"ח * כמעט כמו כיום טוב *
 על ככל * ועורר ויג' * כקן (ויכוס כהמיכ) לוי
 (ויכוס כהמיכ) רגישו (ויכוס כהמיכ) רגישו
 כשפי זכוס כהמיכ) * וכמה ככפריס כלוי וכוון
 להוריד ארס הכיכ והכיד להפיל מוכף כמו כריס
 וי"כ שימורר לכ כן כקל אל ככובונג כהניס וכירלס *
 ומכופף הומריס כשיק' דיומח * כהורה כהניס
 אומריס (קדושה ד"ס) * מוילין כל כ"ה
 ככיכל * ומקיסין כנימס היוס ז' כעמיס *
 ומתיקין לגורס העליון של לולב :

כחבו ככפריס שגדל מעלת אומריס כהכענות כוז
 דווקא כבעת ככקס' * ונא כמו ככובונג כוז
 כעולס לומר כהכענות כ"ח על מקומו
 והח"כ מיקף ככובונג ככידו ככתיקה והין
 כנון כעשות כן וכתיקה כהו כככיות
 כהניס אף ככל ימות כהו לומר כהכענות
 כבעת כקס' * ונא מקדס * אף יכוין כוז
 ככקסות ג"כ ככובונג כהנומרת למעלה
 ככקס' דיוס ח' * יאמר אהס כמתלת
 ככקס' * ואח"כ יתחיל כהכענל ולא יקה
 כהכענל כידו כבעת כקס' עס ככובונג *
 הלל יתקין מליקה כערנס ע"ד כהניס *
 כהר"ז :

סדר הושענות

אם הל יוס ראשון של סוכות כיום כ' אז אומריס זה כהכר של כהכענות * למען אמתך * אבן שתיה *
 אערוד שועי * אום אני חומה * אל למושעות * אום נצורה * ולא הל כיום ג' * למען אמתך *
 אבן שתיה * אערוד שועי * אל למושעות * אום נצורה * ארון הבישוע * ולא הל כיום ס' * למען
 אמתך * אבן שתיה * אום נצורה * אערוד שועי * אל למושעות * ארון הבישוע * ולא הל
 כיום שנס' * אום נצורה * למען אמתך * אערוד שועי * אבן שתיה * אל למושעות * ארון
 הבישוע * ככל יוס אחר כהכענות אומריס כהושעת אלים כלוד עמך נוי * הושיעה את עמך ונ' *
 וכנסה אחר כהכענל אום נצורה אומריס כהושעת אדם יציר כפך ונ' :

הושע נא:

- למענך אלהינו הושע נא :
- למענך בוראנו הושע נא :
- למענך גואלנו הושע נא :
- למענך דורשנו הושע נא :

למען אמתך * למען ברייתך * למען גדלך ותפארתך *
 למען

באור הר"ה
 כן עשה עמו הכד וכושיעו : למען ברייתך * שכרם כריס כוז
 ככיס כליס כענוס : גדלך ותפארתך * כס ככדיקס של יום
 כמך

סדר הושענות

שכמ

לְמַעַן דַּתְּךָ • לְמַעַן הוֹדְךָ • לְמַעַן וְעוֹדְךָ • לְמַעַן
 זְכוּרְךָ • לְמַעַן חֶסֶדְךָ • לְמַעַן מִוֹבְךָ • לְמַעַן יְחוּדְךָ • לְמַעַן
 בְּבוּרְךָ • לְמַעַן לְמוֹדְךָ • לְמַעַן מַלְכוּתְךָ • לְמַעַן נִצְחָךָ •
 לְמַעַן סוּדְךָ • לְמַעַן עוֹד • לְמַעַן פְּאָרְךָ • לְמַעַן צְדָקָתְךָ •
 לְמַעַן קִדְשָׁתְךָ • לְמַעַן רַחֲמֵיךָ הַרְבִּים • לְמַעַן שְׂכִינְתְךָ •
 הוֹשִׁיעַ נָא : לְמַעַן תִּהְלֶתְךָ • הוֹשִׁיעַ נָא :

לחיי כי אֶמְרָתִי עוֹלָם הַסֵּד יִבְנֶה :

אֲבֵן שְׁתִּיָּה • בֵּית הַבְּחִירָה • גִּזְרֵן אֲרָגֵן • דְּבִיר הַמוֹצֵנֶע • חַר
 הַמּוֹרֵנָה • וְחַר יִרְאָה • זְבוּל תִּפְאָרְתְּךָ • חֲנָה דוֹד • מִוֵּב הַלְבָּנוֹן •
 יָפֵה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ • כְּלִילַת יוֹפִי • לַיְנֵת הַצֶּדֶק • מְבוֹן
 לְשִׁבְתְּךָ • נִוֵּה שְׁאֵן • סִפְת שְׁלֵם • עֲלִית שְׁבִטִים • פְּנַת יִקְרַת •
 צִיּוֹן הַמְצַנֵּיט • קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים • רְצוּף אֲהָבָה • שְׂכִינַת בְּבוּרְךָ •
 הוֹשִׁיעַ נָא • תַּל תַּלְפִּיּוֹת • הוֹשִׁיעַ נָא :

לחיי לך יְרוּעַ עִם גְּבוּרָה תַעֲזוּ יְרָה תְרוּם יִמְנֶה :

אִוִּם אֲנִי חוֹמָה • בְּרָה כַחֲמָה • גּוֹלָה וְסוּרָה • דְּמָתָה לְתַמְר • הַחֲרוּנָה עֲלֶיךָ •
 וְנִחְשָׁבֶת כְּצֵאֵן מִבְּחָה • זְרוּיָה בֵּין מַכְעוּסִיָּה • חֲבוּקָה וְדִבּוּקָה בְךָ • מוֹעֲנַת
 עֲלֶיךָ • יְחִידָה לְיַחֲדָה • כְּבוֹשָׁה בַגּוֹלָה • לִוְמַדַּת יִרְאָהָךָ • מְרַשֶׁת לְחַי • נְתוּנָה
 לַמַּכִּים • סוּבְלַת סִבְלָה • עֲנִיָּה סַעֲרָה • פְּדוּיַת מוֹבִיָּה • צֵאֵן קְדוּשִׁים • קַהֲלוֹת
 יַעֲקֹב • רְשׁוּמִים בְּשִׁמְךָ • שׁוֹאֲגִים הוֹשִׁיעַ נָא • תְּמוּכִים עֲלֶיךָ • הוֹשִׁיעַ נָא :

תתן

כאור הירוה

שמענו כוזה כעולם : גורן ארמין : ע"ס שקנה דוד גורן
 מלחונם כינוסו נעטם סם מונת וסם נעטם כעמ"ק : דביר
 כמלצ"ט : קדשי קדשים סהא לפי ולפנים : דעה דוד : כעמ"ק
 נעטם נעיר סהנה כס דוד : ופה נוף : בית המקדש ויחשבים
 וקראו כן : לינת כונק : ע"ס דק ילן כס : מבון ויחשבים
 כעמ"ק מחון כנד סהא ככנוד : נוה : סהא : כוא יחשבים
 סהין יחשבים כשפס ונעט : ציון כמלונדי כעמ"ק קראו יונ
 סהא לען כסן סהא מניין נעטם וכקדנעט : רצוף אכנס :
 סהס סהור כעלס : אהבס לען וכסוים וכמניס ולוהוס : תל
 מלציו"ט : תל סכנל סהוס לבס לכסנל :
 אום אני רחמס שמס דישראל קחסי וואיל וקאי אכסענא
 דלפני ורל אכסענא דישראל ככרס כעמוס אלו : אום
 אום : אני רחמס חוקק כעכנס כאלל כחמס : דריה בין
 מעשיוס : חבווקת מלכין ויחנק לו : מוענת : סונל : יחידה
 ליהודי ישראל ומוסי יחידה כוא מייחדת סמן ככל ויס : מיוסרת
 לחי : עניו מוערת סלנס כוסי : מרזס כלנוס : מרדית מוסי
 ישראל מנחם ע"י מוס כקראו ג"כ כעס מוסי : רשומים
 בשכר כמו כעלונס כעמניו כ"ל כעמלנס ויד כעמ"ק חמוסי
 כעס מוסיס עיין ויחם כל כעמלנס כן אק כעמלנס :

שמך נגדל ונחשאר כעולם : י"ט כריק אמתך נדק כזום
 אכנסס יחק ויעקב : דרך : מוכק : הודך : סהא כמו כדריך
 ויס חסירי ישראל כעמניס סם קדשו : וכרך : כעניל כלחיקס
 כעניס סמן חמיר : יוודך : ר"ל כואיל סהנו מייחדיס סמן
 ככל ויס כעמניס וואמריס סמס ישראל וישראל נקראו ג"כ אהד
 מדכסי וסי כעמן ישראל גוי אהד נאך כבורך ע"ס למן
 סמן כנודלו : לבען למוחך : כעניל אונס כעמניס נחורס ללמוד
 וללמד : למען כצריך : למען סמן סהא קייס ללח : נחיס :
 למען סודך ע"ס כעניל ויחך כעמניס עיכיס כוד כ' ליריחו :
 למען עווד : כי אכסוסי : סאדך : כעמניס דישראל כעמניס
 עיכיס ישראל אשך כן אכסאכ"י וי"ט סלך ספילין כק דכני
 כסן וסי כעמן ישראל וכו' וכין ככ"כ כס הכיכין לפיך כואי
 כעמוסיס : צדקתך : כי לדיק אהב ודוקס אכנס : קודשתך
 סהנס מקדס סמן כמ : למען שכינתך : סמחור כעמניס יוסיס
 סכנס בית המקדש ויחסי סניקין כעמוס : תהלתך ע"ס
 ויחכ סכלות ישראל סקנ"ס ויחכ ויחסי לטלמן כל ישראל
 וכן אט מחמלנין סיפס כעניל סלמן כל ישראל :
 אכן : שמס כעמ"ק קחסי וואיל וקאי אכסענא דלפני ורל
 כוסיס (כעמ"ק סניכס כ"כ חיקרא כעמ"ק אכן סהס

הק

סדר הושענות

להודי תהון אמת ליעקב חסד לאברהם :

אֲדוֹן הַמוֹשִׁיעַ • בְּלִתְּךָ אֵין לְהוֹשִׁיעַ • גְּבוּר וְרַב לְהוֹשִׁיעַ •
 בְּלֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ • הֵאֵל הַמוֹשִׁיעַ • וּמַצִּיל
 זְמוּשִׁיעַ • זוֹעֲקִיךָ תוֹשִׁיעַ • חוֹכֵךְ הוֹשִׁיעַ • מְלַאֲכֶךָ
 תִּשְׁבִּיעַ • יְבוּר לְהַשְׁבִּיעַ • כָּל שִׁיחַ תִּדְרֹשׁ וְתוֹשִׁיעַ • לְגִיא
 בַּל תִּרְשָׁע • מְגִדִים תִּמְתִּיק וְתוֹשִׁיעַ • נְשִׂאִים לְהַפִּיעַ •
 שְׁעִירִים לְהַנִּיעַ • עֲנָנִים מְלַהֲמָנִיעַ • פּוֹתַח יָד וּמִשְׁבִּיעַ •
 צְמִיחָךָ תִּשְׁבִּיעַ • קוֹרְאֶיךָ תוֹשִׁיעַ • רְחוּמֶיךָ תוֹשִׁיעַ •
 שׁוֹחֲרֶיךָ הוֹשִׁיעַ • הוֹשִׁיעַ נָא • תְּמִימֶיךָ תוֹשִׁיעַ • הוֹשִׁיעַ נָא :
 להודי נְעִימוֹת בְּיָמֶיךָ נֶצַח :

אֲדָם וּבְהֵמָה • בְּשָׂר וָרוּחַ וְנִשְׁמָה • גִּיד וְעֶצֶם וְקַרְמָה • דְּמוּת וְצֶלֶם וְרַקְמָה •
 הוֹד לְהַבֵּר דְּמָה • וְנִמְשָׁל בְּפִתְמוֹת נְדָמָה • זִיו וְתוֹאֵר וְקוֹמָה • חֲדוּשׁ
 פְּנֵי אֲדָמָה • סִיעַת עֲצֵי נִשְׁמָה • יָקָבִים וְקָמָה • בְּרָמִים וְשִׁקְמָה • לְהַבֵּל
 הַמְסִימָה • מְטָרוֹת עוֹז לְסַמְמָה • נְשִׂיחָה לְקִימָה • שִׁיחִים לְקוֹמְמָה • עֲדָנִים
 לְעֶצְמָה • פְּרָחִים לְהַעֲצִימָה • צְמִחִים לְנִשְׁמָה • קָרִים לְרֹמָה • רְבִיבִים
 לְשִׁלְמָה • שְׁתִּיחָה לְרֹמְמָה • הוֹשִׁיעַ נָא • תְּלוּנָה עַל בְּלִימָה • הוֹשִׁיעַ נָא :
 להודי יי אֲדַגְנִינוּ מָה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּגְדָּה הוֹדָה עַל הַשָּׁמַיִם :

אֲדָמָה מְאָרֶר • בְּהֵמָה מְשִׁבֶלֶת • גֹּזֵן מְגֹזֵם • הֶגֶן
 מְדַלְקֶת • הוֹן מְמַאֲרָה • וְאוֹבֵל מְמַהוּמָה • זֵית
 מְנַשֵּׁל • הַמָּה מְחַנְבֵּי • מֶרֶף מְגוֹבֵי • יָקָב מְיֹלֵק • כָּרֶם
 מְתוֹלְעֵת • לֶקֶשׁ מְאָרְבָּה • מְגַד מְצִלְצֵל • נֶפֶשׁ מְבַהֲרָה •
 שׁוֹבַע

באר הרו"ח

כּוֹשֵׁת אֵין כְּשֵׁנִיל סְבִיב מְסִימָה כְּמֹס מֵחַת לֹא חֲמֹרֵת כְּבוֹר
 וְחֹמֵר לֹא תוֹרַע כְּלֵאִים • כְּסִירוֹת עוֹז לְסַמְמָה רַ"ל נֶחֱקַן חוֹסֵס
 כְּמִסְתֹּרֵת גְּלוּת • לְמַסְמַח • לִי סִמֵּן • גִּישָׁה לִי כְּמֹס רַ"ל כֹּאֲדָן
 כְּמַסְכַּח תּוֹסֵר לְקִימָה • שִׁיחִים חֵילֵתֵת עֲדִינִים מְלֵאָן מַעֲדֵן
 מֶרֶץ • לְגַשְׁמָה לְשׁוֹן גִּשְׁמִי • קָרִים מְלֵאָן קוֹר • לְרוֹמָה (א) אֵל
 סְלִינֵן בְּלֵא • רַ"ל כְּבִשֵׁם יִתֵּן הַיָּד וְסִקֵּת עַד שִׁיּוּנוֹ מִים •
 רְבִיבִים (כְּסִפִּירוֹעֲנֵן גִּלְא) לְשִׁלְמָה • לְהַבֵּלִים כְּאֲחֵיחִים עַל
 יַם • שְׁחִיחָה לְרוֹמְמָה כְּמִיָּק שְׁטַנְטֵן גְּלוּתֵן יַיִם
 חוֹסֵס כְּקִיָּם וְיֹחֵזר וְיִנְנֵה חוֹסֵס • בְּלִימָה כֹּאֲדָן כְּעוֹמֵדַת עַל
 גְּלוּתָהּ כּוֹשֵׁת חוֹסֵס :

אֲרַמָּה מְאָרֶר רַ"ל כּוֹשֵׁת לְאֲדָמָה מְקַלְנֵס • מִמְשַׁבְּחָהּ שֵׁלָה יִשִּׁיעַ
 כּוֹלֹחֵת • מְגֹזֵם מִן הָרִנְסֵי • מְדַלְקַת מְשִׁיחֵס רַ"ל שֵׁלָה
 הַסֶּרֶף כְּהַנְזֵלָה מְחַסֵּס כְּמַשֵּׁם • מְמַאֲרָה מְחַסְרֵן • מְנַשֵּׁל מִלִּי
 וְכֵל כְּבִרְזֵל רַ"ל שֵׁלָה יִשׁוּר פְּרוֹחֵיו • מֶרֶף מֵאֵן • מְגוֹבֵאֵי מִן
 הָרִנְסֵי • מְיֹלֵק גִּבֵּי מִן הָרִנְסֵי • לֶקֶשׁ הַמִּוֹלָה כְּגִדְלָה כְּאֲחֵיחֵס •
 מְגַד מִי מְצִלְצֵל מֵהָרִנְסֵי • נֶפֶשׁ כְּחֹסֵס מְבַהֲרָה שֵׁלָה וְכֵלָה
 כְּרֹחֵס

אֲדוֹן הַמוֹשִׁיעַ אֵמָה אֲדוֹן שׁוֹרֶכֶךָ לְחַסִּים • זוֹעֲקִיךָ יִבְרָאֵל
 שׁוֹמְרֵים חֵלֶץ • חוֹבִידֶךָ יִבְרָאֵל כְּמַתִּיס חֵלֶץ • מְלַאֲכִיךָ
 תִּשְׁבִּיעַ יִבְרָאֵל כְּמַשׁוּלֵם • לְגֵאָן הָהָה לְהַם גִּשְׁמִים כְּמֹס כּוֹרֶךָ
 זִישְׁנוֹת מְרוֹן כְּהַנְזֵלָה כְּגִדְלָה • יְבוּר חוֹלֹחֵס • כָּל שִׁיחַ חֵילֵתֵת :
 לְגִי לֵאמֹר • בַּל תִּרְשָׁע רַ"ל אֵם אֲדָם הַטָּעֵל חֵלֶץ מִמֶּה מְטָאֵב :
 כְּגִדִים סִירוֹת • נְשִׂאִים עֲנִיִים • שְׁעִירִים מִלִּי כְּמַסִּירִים עַלִי
 דֵּהֵל • לְהַנִּיעַ לִי תוֹשִׁיעַ סִירוֹת מִמְקָרְמָה עַל כּוֹסֵף • צְמִיחֵךָ
 יִבְרָאֵל כְּמִקִּים לִישַׁע כְּמוֹ בְּחֵמֶר מְאֵהָ נִסְפֵי לְחַלְסִים :
 שׁוֹרִידֶיךָ חוֹסֵד :

אֲדָם וּבְהֵמָה קָלִי אֲחַסְטַנְלֵן לְנִשְׁוֵן וְקַשְׁשִׁין כְּמֹס כְּנוּסִים דֹּאֵס
 וְכִסְמָה וּמְחַסְלֵן כּוֹשֵׁת מִלִּי וְקוֹמָה מִלִּי כָּל יוֹקֵס • וְרַקְמָה
 דִּמָּה מְחַסֵּס סִירוֹס כְּגִידִים וְעַלְמֹתֵת וְנִשְׁרֵן לְמַעֲסָה רַקְמָה שְׁעִטְסָה
 עַל כְּנַגְדִים • הוֹד עַל אֲדָם • הָרוּשׁ כְּמַתְחַדֵּס סִנִי אֲדָמָה
 כְּמַתְחַדֵּס • סִיעַת מִלִּי נְשִׂיחָה • גִּשְׁמָה מִלִּי כְּמַמַּס וְרַ"ל חוֹתֵן
 כְּסִירוֹת כְּכֹס כְּמַמָּה יֹחֵזר וְיִנְנֵה סִירוֹת • יָקָבִים (קַעֲלַטְסֵר
 כְּנִיָּה) • וְשִׁקְמָה מִן מְשִׁיחֵי כְּהַלְסִים • לְחַלֵּל הַכְּסִירוֹתֵת רַ"ל

שׁוֹבַע מִסְפָּעִים • עֲדָרִים מְדַלּוֹת • פְּרוֹת מִשְׁדָּפוֹן • צֹאן
מִצְמִיתוֹת • קִצִּיר מִקְלָלָה • רוֹב מְרוֹזֵן • שְׁבוֹלֶת מִצְנַמּוֹן •
הַיִּשְׁע נָא • תְּבוּאָה מִחֶסֶל • הַיִּשְׁע נָא :

לחיי צדיק יי בבל דרכיו והסיד בכל מעשיו :

לְמַעַן אִיתָן הַגִּזְרֵק בְּלֶהֱב אִשׁ : לְמַעַן בֶּן הַנְּעֻקָּד עַל עֲצִים וְאִשׁ : לְמַעַן גְּבוּר
הַנְּאָבֵק עִם שֵׁר אִשׁ : לְמַעַן דְּגָלִים נְחִיתָ בְּאוּר וְעֵנָן אִשׁ : לְמַעַן הוֹעֵלָה
לְפָרוֹם וְנִתְעַלָּה בְּמִלְאָכֵי אִשׁ : לְמַעַן וְהוּא לָהּ כְּסֵנָן בְּאַרְאֵלֵי אִשׁ : לְמַעַן זָבֵד
דְּבָרוֹת הַפְּתוּנוֹת בְּאִשׁ : לְמַעַן חֲפוּי יְרִיעוֹת וְעֵנָן אִשׁ : לְמַעַן מִכֶּסֶם הַר יִרְדֶּת
עָלָיו בְּאִשׁ : לְמַעַן יְדִירוֹת בֵּית אֲשֶׁר אֶהְיֶת מִשְׁמֵי אִשׁ : לְמַעַן כְּמָה עַד שְׁקֻעָה
הָאִשׁ : לְמַעַן לָקַח מִחֶמֶת אִשׁ וְהִסִּיר חֲרוֹן אִשׁ : לְמַעַן מִקְנֵא קִנְיָאָה נְרוּלָה בְּאִשׁ :
לְמַעַן נָתַן יְדוֹ וְיִרְדוּ אֲבָנֵי אִשׁ : לְמַעַן שֵׁם מְלָה חֶלֶב כְּלִיל אִשׁ : לְמַעַן עֶמֶד בְּגוֹרֵן
וְנִתְרַצָּה בְּאִשׁ : לְמַעַן פֶּלֶל בְּעֹזָה וְיִרְדָּה הָאִשׁ : לְמַעַן צִיר עֲלָה וְנִתְעַלָּה
בְּרֶכֶב וְסוּסֵי אִשׁ : לְמַעַן קְדוּשִׁים מוֹשְׁלָכִים בְּאִשׁ : לְמַעַן רְבוּא רִבְבָן חוֹ וְנִהְרֵי
אִשׁ : לְמַעַן שְׁקֻמוֹת עִירָה הַשְּׂרוּפָה בְּאִשׁ • הַיִּשְׁע נָא : לְמַעַן הַעֲלֹדוֹת אֲדוּפֵי
יְהוָה הַמְשִׁים בְּכִיּוֹר אִשׁ • הַיִּשְׁע נָא :

באשענה רבה נהפספס שניעים יכלס ניהוד ויאמר זה :

לָהּ יי הַנְּדָלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצִיחַ וְהַהוֹד כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאָרְצֵי :
לָהּ יי הַמְּמַלְכָה וְהַמְּהַנְּשֵׂא לְכָל לְרֵאשׁ : וְהִיָּה יי לְמַלְכָּה עַל פִּי הָאָרֶץ
בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה יי אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד : וּבְתוֹרַתָּהּ כְּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד : בְּרוּךְ יִשֵּׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :

אֶעֱרוֹךְ שׁוּעֵי בְּבֵית שׁוּעֵי • גְּלִיתִי בְּצוּם פְּשַׁעֵי •
הִרְשַׁתִּיהָ בּוֹ לְהוֹשִׁיעֵי • הִקְשִׁיבָה לְקוֹל שׁוּעֵי •
וְקוּמָה וְהוֹשִׁיעֵי • זְכוּר וְרַחֵם מוֹשִׁיעֵי • חֵי כֵן תִּשְׁעֵשְׁעֵי •

טוב

באור הרנו"ה

ידו נכמים נמלחם ארמי לך וידו חכמי אש מן כשמי וימשי
כולם • למען שם מלה חלב כוח כחולל כנניס סקריב מלה
והספגל נער ירחל • עמר בגורן כוא דוד סננס מוכח נגורן
ארוכס סינוסי • ונחריצה לו סקריב כשכיל קננוחיו סקריב
כאש וסננס ענסי • פלל בעזרה זה סלמי סהספגל כעזר
אחר נמח ננין סינסי וחסר סהספגל וידוס אש מן כשמיס וחאכל
כעזר כו • ציר עזרה זו חלטי סעלס למרוס כרככ וסוסי
אש • קדושים מושלכים באש חמיס מיסחל ועורסי רבוט
רבבן חו זה ונילל סיהס רנוט כנניס מלחסי • שומסות
עירך סוכור אש עירך יודסלים וסננס ארוכס נעח כנאלנס •
ככיוור אש ססיס חלטי יוכוד ככיוור אש כמו סנלמס ככרסי
יי ע"ס וכיוור מלסון פגור וקריס :

נכחוסו סלון ססווסס כעסיס יסכ • שובע ססלעס חף נעס
רינוי ססווסס סלון חוסס ססלרכ ככ נקורח סלנס • עדרים יסרלל
סמסלל לפדר חללס מלח • מצמיחות מכריסי • רוב סעולס
סליל • סרוון לסון כשסי • מצנמון לסון נמווס דקוס •
סחסיל גיכ מין ארכסי •
למען איחון עסס למען חרכסי סקורח חייס כלורתי סריק
נמווד לכנן כלש כצניל קרוס כען • דגלים י"ג
סנסיס • הועלה למרוס זה מסכ • כסנן כשני לכסי ר"ל כסיס
מלך כ"ג כריקס סקריב ספלת סל יסרלל וחסן כסנן נחכ
כנגח כסנן למסי • זכר חלק • חפוי יריעות עסס כשניל
סמסן ססיס מחוס כיריעות עק אש • מכס לסון סנסיסי
מלכות • ידירות בית זה כיוסמ"ק • כסח סק • ער שקעה
האש מסכ סספגל כמחלונסי עד סקספס כלש • לקח מחרת
סוכור זכח חלסן סעלל כנננס • למען מקנא זכר • זה חלטי
סכוריד אש מן כשמיס כנניחוי סעלל • נח סניק וס יסנע סספ

נ"ה

סדר הושענות

מזב באַנק שְׁעִי • יוֹחַשׁ מוֹשִׁיעִי • כְּלֵה מְרִשִׁיעִי • לְכָל
 עוֹד מְרִשִׁיעִי • מֵהַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל • נִצַּח לְהוֹשִׁיעִי • שָׂא
 נָא עֵינַי רְשָׁעִי • עֲבוֹר עַל פְּשָׁעִי • פְּנֵה נָא לְהוֹשִׁיעִי • צוֹר
 צְדִיק מוֹשִׁיעִי • כָּכֵל נָא שׁוֹעִי • רוּמֵם קָרַן יִשְׂרָאֵל • שְׂדֵי
 מוֹשִׁיעִי • הוֹשִׁעַ נָא • תּוֹפִיעַ וְתוֹשִׁיעִי • הוֹשִׁעַ נָא :

אֵל לְמוֹשָׁעוֹת • בְּאַרְבַּע שְׁבוּעוֹת • גְּנִישִׁים בְּשׁוּעוֹת • דּוֹמְקֵי עֶרְךָ שׁוּעוֹת (כִּי שְׁעוֹת) •
 הוֹנֵי שְׁעֻשׂוֹת • וְחִידוֹתֵם מִשְׁתַּעֲשׂוֹת • זוֹעָקִים לְהִשְׁעוֹת • חוֹכֵי יִשׁוּעוֹת •
 מְפֹלִים בְּהַשְׁעוֹת • יוֹדְעֵי בֵּין שְׁעוֹת • כּוֹרְעֵיךָ בְּשׁוּעוֹת • לְהִבִּין שְׁמוּעוֹת • מְפָקֵי
 גְּשָׁמָעוֹת • נוֹתֵן תְּשׁוּעוֹת • סְפֹרוֹת מִשְׁמָעוֹת (כִּי מִשְׁמָעוֹת) • עֲדוֹת מִשְׁמִיעוֹת • פּוֹעֵל
 לְשׁוּעוֹת • צְדִיק נוֹשֵׁעוֹת • קְרִית (כִּי קָרַב) תְּשׁוּעוֹת • רִגְשׁ תְּשׁוּאוֹת • שְׁלֹשׁ שְׁעוֹת •
 הוֹשִׁעַ נָא • תּוֹפִיעַ לְתִשְׁעוֹת • הוֹשִׁעַ נָא :

אֲנִי וְהוּא הוֹשִׁיעָה נָא :

כְּהוֹשִׁיעָה אֵלִים בְּלוֹד עֶמְקָה • בְּצִיאַתְךָ לְיִשְׁעַ עֶמְקָה • בֵּן הוֹשִׁעַ נָא • כְּהוֹשִׁיעָה
 גּוֹי וְאֱלֹהִים • דְּרוֹשִׁים לְיִשְׁעַ אֱלֹהִים • בֵּן הוֹשִׁעַ נָא • כְּהוֹשִׁיעָה הַמּוֹן
 צְבָאוֹת • וְעַמֶּם מְלֹאכֵי צְבָאוֹת • בֵּן הוֹשִׁעַ נָא • כְּהוֹשִׁיעָה זִכְרֵי מִבְּרִית עֲבָדֶיךָ • חֲנוּן
 בְּיָדֶם מַעֲבִידִים • בֵּן הוֹשִׁעַ נָא • כְּהוֹשִׁיעָה מַבּוּעִים בְּצוֹל גְּזָרִים • קָרְךָ עִמָּם מִגְּבִירִים •
 בֵּן הוֹשִׁעַ נָא • כְּהוֹשִׁיעָה בְּנֵה מִשׁוֹרְרַת נְיוֹשָׁע • לְנֹחַת מִצִּינַת וְיוֹשָׁע • בֵּן הוֹשִׁעַ נָא •
 כְּהוֹשִׁיעָה מֵאֲמֵר וְהוֹצֵאֲנִי אֲתָכֶם • נְקוּב וְהוֹצֵאֲנִי אֲתָכֶם • בֵּן הוֹשִׁעַ נָא • כְּהוֹשִׁיעָה
 סוֹבְבֵי מִזְבְּחֵי • עוֹמְסֵי עֲרֵבָה לְהִקְיָה מִזְבְּחֵי • בֵּן הוֹשִׁעַ נָא • כְּהוֹשִׁיעָה פְּלֵאֵי אֲרוֹן
 כְּהַפְשָׁע • צֶעַר פְּלִישֵׁת בְּהָרוֹן אֶת וְנוֹשָׁע • בֵּן הוֹשִׁעַ נָא • כְּהוֹשִׁיעָה קְהֵלוֹת בְּבִלְהַ

שְׁלַחַת

באור הרו"ה

למ והגלו"ה י"מ קה"ל על ג' שנות ראשונות שנים
 סקנ"ס דן את כעולם וכל שידין אותם בראשית ויתן למ
 מוסף בראש :

כהושעת אלים ישראל : בלוד נתגלו : עמך כביכול סקנ"ס
 עגל עמך סן קוביעו עמך : גוי ישראל : ואלהים
 סקנ"ס : דרושים לישע אלהים סכו דורשים יאמר : הסון
 צבאות אלו ישראל סכו ס' רמז : ועמם מלאכי צבאות זה
 משה ואהרן סכו שלום סמס : זכים ישראל סכו זכים מכל
 מחל : חנון בירם מעבדים סמס : נכס נכס סכו מלרים
 מעבדים אותם ביד : סבועים בצול במלכות סמס : גזרים
 כעגור סיס לגורם : וקדן עמם מעבירים סקנ"ס כעגור
 ידל לט : כנה ישראל נקדלו סן כיו משרים : ויושע
 לגוריה להוציאם : ויושע ר"ל למ סקנ"ס סיס נקד
 ויושע כאלו סיס כביכול נכס : נקדן משרים : עומסו
 עין מחל : פלאי ארון כהושע כלסר ססטו סמסו
 נאמן עלי ונקח ארון אלמים אל כפולמים ולא נעשו סיס
 ונאלות נכס סמל נכס סמסו נמסות גדולות עד סמס
 כאלון : ציער מל' זמר : פלשת פלמס : קהלות כמו
 סמסו

כלום כסור עומדי דרשתי אורק שזשיעני : באנק כועק : שעי
 סכ : כלה מרשיעי כילי כרס : הושיע חסר :
 אל מושועות אלה כאל הושיעני חלופי מן כגונו כמו
 משנעתי : בארבע שבועות אחר כרת את אונקס א' ח'
 ודבועתי וליהק ב' ויעמיד ליעקב לחוק ג' לישראל גרית עולם
 ד' ומס קס כשנעונו למלך קן אתן אתן אכן וכי וימ מ' ל' נועמי
 חסר קן ור"ל כלאו ד' שנועות כל חרס סמסו סמסו נחן
 כסס סיס לח' לנחשתי : דומק ערך שיעות דוסף' על לחוס
 בית ככנס לסכר סמסו : הוני שיעשועות סלומים סמסו
 סמסו וליהק שיעשע : וחדרם משת' שיעות סמסו סמסו
 סמסו סמסו : להשעות סמסו אל סמסו : בך שיעות ישראל
 דמקס קן וסוסו חלד : בין שיעות ודמסו לסכין ולסכין ימי
 כמסו ככד לקנו סמסו סמסו : בוריעך בשועות סמסו
 אלקי כסמסו : להבין שמועות סכינו שמועות וסמסו סמסו
 ככילום סמסו סמסו עמך סמסו כמלום סמסו סמסו : סמסו
 שיעועות סמסו סמסו סמסו סמסו כמלום סמסו סמסו :
 ידועה סמסו סמסו ר"ל עמסו אלקי לישראל כמלום סמסו סמסו :
 נלמוד סמסו : רגש רשק וקנון : שלש שיעות ר"ל אותן סמסו
 עקום סמסו ככילום סמסו י"ד מלמסו נוג ומגו סמסו

סדר הושענות

שלא

שְׁלַחַת • רְחוּם לְמַעַנִם שְׁלַחַת • בֶּן הַיָּשׁוּעַ נָא : כְּהוֹשִׁיעַת שָׁבוֹת לְכַמֵּי יַעֲקֹב • תִּשׁוּב וְתָשִׁיב שָׁבוֹת אֱהִי יַעֲקֹב • וְהוֹשִׁיעָה נָא : כְּהוֹשִׁיעַת שׁוֹמְרֵי מִצְוֹת וְחֹבֵי יִשׁוּעוֹת אֵל לְמוֹשְׁעוֹת וְהוֹשִׁיעָה נָא :

אָנֹכִי וְהוּ הוֹשִׁיעָה נָא :

הוֹשִׁיעָה אֶת עַמְּךָ וּבָרַךְ אֶת נַחֲלֶתְךָ וְרַעַם וּנְשָׂאֵם עַד הַעוֹלָם : וַיְהִי דְבַר יְיָ אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְיָ קְרוֹבִים אֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וּלְיָלֵה לַעֲשׂוֹת

מִשְׁפָּט עֲבָדוֹ וּמִשְׁפָּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ : לְמַעַן תִּהְיֶה כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אִין עוֹד : ק"ש אין כאלהינו עלינו ק"ש ש"ו :

לִשְׁבֹת • אִם נִצְוָה בְּבִבַת • בּוֹנֵנַת בְּדַת נֶפֶשׁ מְשִׁיבַת •

גּוֹמְרַת הַלְכוֹת שֶׁבֶת • דּוֹרְשַׁת מִשְׁאֵת שֶׁבֶת •

הַקּוֹבְעַת אֲלֵפִים תְּחוּם שֶׁבֶת • וּמְשִׁיבַת רֶגֶל מִשְׁבֶּת •

זְכוּר וְשִׁמּוֹר מְקוּיַמַת בְּשֶׁבֶת • הַשְּׂהָ לְמַהֵר בִּיאַת שֶׁבֶת •

טוֹרַתָּת כָּל מְשִׁיחָה לְשֶׁבֶת • יוֹשֶׁבֶת וּמִמְתַּנַּת עַד בְּלוֹת

שֶׁבֶת • כְּבוֹד וְעֻזָּנָה קוֹרְאָה לְשֶׁבֶת • לְבוּשׁ וּבְסוּת

מְחַלְפַת בְּשֶׁבֶת • מֵאֲכָל וּמִשְׁתֵּה מְכִינָה לְשֶׁבֶת • נוֹעַם

מְגִדִים מְנַעַמַת לְשֶׁבֶת • סְעוּדוֹת שֶׁלֹשׁ מְקוּיַמַת בְּשֶׁבֶת •

עַל שְׂתֵי כְּפָרוֹת בּוֹצְעַת בְּשֶׁבֶת • פּוֹרְמַת אַרְבַּע רְשׁוּיֹת

בְּשֶׁבֶת • צוּזֵי הַדְּלָקַת גֵּר מִדְּלָקַת בְּשֶׁבֶת • קְדוּשׁ הַיּוֹם

מְקַדְּשֶׁת בְּשֶׁבֶת • רֶגֶן שֶׁבַע מְפַלְלַת בְּשֶׁבֶת • שְׁבַעַה בְּדַת

קוֹרְאָה בְּשֶׁבֶת • תְּנַחֲלֶנָּה לַיּוֹם שֶׁכָּל שֶׁבֶת • הוֹשִׁיעַ נָא :

אָנֹכִי וְהוּ הוֹשִׁיעָה נָא :

כְּהוֹשִׁיעַת אָדָם יִצִיר כְּפִיָּה לְגוֹנְנָה • בְּשֶׁבֶת קִדְשׁ הַמִּצְוָה בּוֹפֵר וְהַנִּינָה • בֶּן

הוֹשִׁיעַ נָא : כְּהוֹשִׁיעַת גּוֹי מְצִיץ מְקוּיָם חוֹפֵשׁ • דַּעַה בּוֹנֵנָה לְכוֹר שְׂבִיעִי

לְנוֹפֵשׁ • בֶּן הַיָּשׁוּעַ נָא : כְּהוֹשִׁיעַת הָעָם נִהְיֶה בְּצִאֵן לְהַנְחוֹת • וְחֹק שְׁמֵת בְּטָרָה

על

ב א ו ר ה ר ו ו ה

סודות לאותן קטנות שאלנו מרחמים לנבול : רחום למענם שולחת כניסול סק"ס בעלנו יד נס כן לנבול בענין ישראל : שבות שבתי יעקב כמו שנסענו ושנה את ישראל מגלות כלל ומדי קי תשיב עמנו מזה כנולות : שבות אהלי יעקב ושנה כסמ"ק ושלי בני כנסיות שמרנו : אהם למסו נצורה שמרנו בבבת עין : בוננה ברת שלומדים כחורכו גומרת למרדן : דורשת משאת שבת שמרדן פן כמקרא שאמר לישא חסד ד' אמות כר"ס : ומשיבת רגל שלה לנאס חן למתום כנס : וחסה ממכרת : גועם מתיקת : כגרים

סודות לאותן קטנות שאלנו מרחמים לנבול : רחום למענם שולחת כניסול סק"ס בעלנו יד נס כן לנבול בענין ישראל : שבות שבתי יעקב כמו שנסענו ושנה את ישראל מגלות כלל ומדי קי תשיב עמנו מזה כנולות : שבות אהלי יעקב ושנה כסמ"ק ושלי בני כנסיות שמרנו : אהם למסו נצורה שמרנו בבבת עין : בוננה ברת שלומדים כחורכו גומרת למרדן : דורשת משאת שבת שמרדן פן כמקרא שאמר לישא חסד ד' אמות כר"ס : ומשיבת רגל שלה לנאס חן למתום כנס : וחסה ממכרת : גועם מתיקת : כגרים

וסוד

סדר הושענות להושענא רבא

אני והו הושיעה נא :

התתננו לשם ולתהלה • תשיבנו אל החבל ואל התפלה • תרוממנו למעלה
למעלה • תקבצנו לבית התפלה • תציבנו פעץ על פלגי מים
שתולה • תפדנו מכל גגע ומחלה • תעפרנו באהבה כדולה • תשמתנו
בבית התפלה • תנהלנו על מי מגוחות סלה • תמלאנו חכמה ושכלה •
תלבישנו עוז ונדקה • תכתירנו בקטר פולה • תישרנו בארח סולה •
תטענו ביושר מסלה • תהננו ברחמים ובחמלה • תזכירנו במי זאת עולה •
הושיענו לקץ הבאלה • תהדרנו בזיו המולה • תדביקנו פאזור התולה •
תנדלנו ביד הגדולה • תביאנו לביתה ברנה וצלה • תאדקנו בישע וניה •
תאמצנו ברוח וצלה • תלפנו בגנין עירה פבתחלה • תעוררנו לציון
בשכולה • תפנו בנכנתה העיר על תלה • תרביצנו בששון וגילה •
הושע נא • תחוקנו אלהי יעקב סלה • הושע נא :

אנא הושיעה נא :

אנא איון חיו תאבי ישעה • בערבי גחל לשעשעה • והושיעה נא : אנא
נאר כפת נמעה • דומה במאמאה • והושיעה נא : אנא הבט לברית
מבעד ומחשבי ארץ בהסביעה • והושיעה נא : אנא זכר לנו אב ידעה • תסדה לנו
בהודיעה • והושיעה נא : אנא מהורי לב בהפליאה • יודע כי הוא פלאה • והושיעה נא :
אנא כביר פח תן לנו ישעה • לאבותינו בהשבעה • והושיעה נא : אנא מלא
משאלות עם משועה • נעקר בהר מור כמו שועה • והי נא : אנא סגב אשלי
נמעה • עריצים בהניעה • והושיעה נא : אנא פתח לנו אוצרות רבעה • ציה מהם
בהרביעה • והושיעה נא : אנא קוראה ארץ ברועה • רעם במוב מרעה • והושיעה נא :
אנא שערך העל ממשואה • תל מלפיות בהשיאה • והושיעה נא :

אנא אל נא • הושע נא והושיעה נא :

אל נא תעינו בשה אובר • שגנו מספרה אל תאבר • הושע נא והושיעה
נא : אל נא רעה את צאן ההרנה • קצופה ועליה הרונה • הושע נא
והושיעה נא : אל נא צאנה וצאן מרעיהך • פעלחה ורעיהך • הושע נא
והושיעה נא : אל נא עניי הצאן • שיתם ענה בעת רצון • הושע נא והושיעה
נא : אל נא נושאי לה עין • מתקומיה יהיו כאין • הושע נא והושיעה
נא : אל נא למנסבי לה מים • בממעגי הושענה ישאבון מים • הושע נא

והושיעה

באר הרויה

איון חיו תפלה ויכחל שמתאים ליעד : כנת בשעד חלו
יכחל כפי וככה לשכר נעשה ונו : לברית שבעד א סמילס :
אשלי בשעד ליוסע חלל : אוצרות רבעד חוליות בל נשמים :
ציה חלן כחרינס : ממשואה ל' שמחה : בהשיאה כנסת :
אל נא שידם חפלהם : מספרים ממוכנים : המסן ל' נעם :
אנא

סדר הושענות להושד

והושיעה נא : אל נא יעלו לציזון מושיעים • מפולים בך ובשמה נושעים •
 הושע נא והושיעה נא : אל נא תמוז בגדים • זעום לנער בר בוגדים •
 הושע נא והושיעה נא : אל נא זכור תזכור • הנכבדי בלחה זכור • הושע
 נא והושיעה נא : אל נא דורשיה בענפי ערבות • נעים שעה מערבות •
 הושע נא והושיעה נא : אל נא ברה פעטור שנה • אמרי רצה בפלולי ביום
 הושענא • הושע נא • והושיעה נא :

אנא אל נא הושע נא • והושיעה נא אבינו אתה :

למען תמים בדורותיו • הנמלט ברוב צדקותיו • מצל משמך בבוא מכול מים
 לאום אני חומה • הושענא והושיעה נא אבינו אתה : למען שלם ככל
 מעשים • המנסה בעשרה נסים • בשר מלאכים גם יקח נא מעט מים • לברה
 פחמה • הו' והו' אבינו אתה : למען רה ויחיד נחנט פרי למאה • זעק איה השעה לעולה •
 בשרוהו עבדיו מצאנו מים • לגולה וסודה' הו' והו' אבינו אתה : למען קדם שאת ברכה •
 הנשטם ולשמה חבה • מוחם במקלות בשקתות המים • לדמתה לתמר • הו' והו' אבינו
 אתה : למען צדק היות לה לבחן • פחתן פאר יבתן • מנסה במסה במי מריבת
 מים • לההר הטוב • הו' והו' אבינו אתה : למען פואר היות גביר לאחיו • יהודה אשר
 גבר באחיו • מספר רובע מדליו יאל מים • לא לנו כי אם למענה • הו' והו' אבינו אתה :
 למען ענו ככל ונאמן • אשר בעדקו כלכל הפן • משונה לנואל ומשוי ממים • למי
 זאת הנשקפה • הו' והו' אבינו אתה : למען שמתו במלאכי מרומים • הלובש אורים
 ותמים • מצוה לבא במקדש בקדוש ידים ורגלים ורחיצת מים • לחולת אהבה •
 הו' והו' אבינו אתה : למען נביאה מחולת מחנים • לכמהי לב הושמה עינים • לרגלה
 רצה עלות ורדת באר מים • למובו אהלו • הו' והו' אבינו אתה : למען משרת לא מש
 מאהר • ורוח הקודש עליו אהל • בעברו בירדן נכרתו הפנים • לפה וברה • הו' והו'
 אבינו אתה : למען לפד ראות למוכה אות • זעק איה נפלאות • מצה מל מגזה מלא
 הפל מים • לכלת לבנו • הו' והו' אבינו אתה : למען פלולי עשות מלחמתה • אשר
 בידם תתה ישועתה • צרופי מנוי בלקקם בידם מים • ללא בגדו בך • הו' והו' אבינו

אתה

באר הרו"ח

לעמוד גילוליו של לכן זרק זה אהן ככין : כחתן פאר סוס
 לכס ח' בדים נאים וכיס דומה להן : פואר או יורד :
 כסלאבי זה אהן כס' דומה למלך : אהבה או ישראל
 שחולס בגלות ככה אכסת בית כמקדש : נביאה או מרים :
 מחולת שולח כחוסים ונמחוח : מחנים כמחסי ישראל :
 לכמהי או ישראל שכלס ומחוסים ונמחוס כקדש כדן סא :
 הושמה מרים כס' להס מרים : לרגלה כוסתם וכביניה :
 לסובר אהויה או ישראל דכתיב מה סונו לוכלין יעקב וכן
 ככאר שולס לכל אחד ככאל : לא מש' זו יוכזש סא כר
 מחולס כמס : איהל לשן אור : נכרתו שנגק סידן : ליסח
 וברה שחלוס כס' סיו ישראל כולס ככרס וסחמיס : למר או
 נדעון : לכלת לבנו או ישראל שכלין כקדש כדן סא
 סונוסיס : כלולי א ג' מלחם שנגמרו לשעות מלחמה כס
 גרען

זעום קוף : הכבדי לי מכה : בלחך זכור כוא ג"ס סלון
 סהן כנגד מ"ס ימים משילאו ישראל ממגזים עד שכלו
 למדנכ סיו : געים לפקס : שעה תקנל : מערבות משמים
 שנקאלו ערמט : בעפוד שטעור ככה ככל מיו ככסת :
 בפלולי ככמלוי :
 למען תמים בדורותיו זה נח : לאום לישראל כסה חקיס
 כלמוכ כחמס : שלם לרכס סה' תמים כמטעו :
 כשר ככרה : לברה נוכחו פומי לישראל סהן כרכ כחמס :
 רך ויחיד או יתח : פרי למאה סולר לך סה לאכרס :
 קדם זה יעקב קדם עמו ולקח טעמס קודס לעכו כדי
 סינככו לניו : הנשטם סה' לו עש סולא : חבה קוב להקב"ס
 סיונל אויו מטעו : לרמתה לתמר או ישראל עמח כקומס
 וקפס כיוו ככודלר ולא ככחמח ללס וכן יעקב לא רש

סדר הושענות להושיע

שלג

אחה: למען יחדד צוֹרֵרִים דָּשׁ אֲשֶׁר מִרְחַם לְנוֹר הַקֶּדֶשׁ. מִמִּכְתָּשׁ לְחַד הַבְּקִיעֹת
 לוֹ מִיָּם. לְמַעַן שֵׁם קִדְשֶׁךָ. הוֹ וְהוֹ אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן טוֹב הַזֹּלָה וְנִדְלָה. אֲשֶׁר מַעֲשֶׂה
 עֲדָה חֲדָל. בְּשׁוּב עִם מַחְמָא צוֹ שָׂאֵב מִיָּם. לְנִאֲוָה כִּירוּשָׁלַיִם. הוֹ וְהוֹ אֲבִינוּ אַתָּה:
 לְמַעַן תִּדָּה מִכְרַבְר בְּשׁוּרֵי הַמִּלְכּוּד תוֹרָה בְּכָל כְּלֵי שִׁירֵי. מִנְסָךְ לִפְנֵינוּ כְּתָאֵב שְׁתוֹת
 מִיָּם. לְשִׁמּוֹ כֶּה סִבְרָם. הוֹ וְהוֹ אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן זֶה עֲלָה בְּסַעְרָה. הַמְקַנָּא וּמְשִׁיב
 עֲבָרָה. לְפִלּוּלֵי יִרְדָּה אִשׁ וְלַחֲכָה עֶפֶר וּמִיָּם. לְעִינֵיהָ בְּרִכּוֹתֵי הוֹ וְהוֹ אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן
 וְשִׁרְת בְּאַמֶּת לְרַבּוֹ. פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחוֹ נֶאֱצַל בּוֹ. בְּקַחְתָּהּ מִנְּנוּ נִתְמַלְאוּ גִבִּים מִיָּם.
 לְפָצוּ מִי כְמִכָּה. הוֹ וְהוֹ אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן הִרְחַר עֲשׂוֹת רִצּוֹנָךְ. הַמְכַרְיוֹ תְּשׁוּבָה
 לְצִאֲנֶךָ אִזּוּ בְבֹא מִחֲרָף סָתֵם עֵינֹת מִיָּם. לְצִיּוֹן מִכְלַל יוֹפִי. הוֹ וְהוֹ אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן
 דִּרְשׁוּהָ בְּתוֹף הַגּוֹלָה. וְסוּדָה לְמוֹ נִגְלָה. בְּלֵי לְהִתְנַאֵל דְּרִשׁוּ זִרְעוֹנִים וּמִיָּם.
 לְקוֹרְאֵיךָ בְּצַר. הוֹ וְהוֹ אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן נִמְר חֲכֵמָה וּבִינָה. סוֹפֵר מְהִיר מִפְּלֵשׁ אֲמֵנָה
 תַּחֲכַמְנוּ אֲמָרִים הַמְשׁוּלִּים בְּרַחְבֵי מִיָּם. לְרַבְתֵּי עַם. הוֹ וְהוֹ אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן בְּאֵי לָךְ
 הַיּוֹם בְּכֶד רַב. שׁוֹפְכִים לָךְ שִׁיחַ בְּדֹא לֵב וְלֵב. שׁוֹאֲלִים מִפֶּה עוֹ מִמְרוֹת מִיָּם.
 לְשׁוֹרְרוֹךְ בֵּימֵי. הוֹ וְהוֹ אֲבִינוּ אַתָּה: לְמַעַן אוֹמְרֵי יִגְדַל שְׁמֶךָ. וְהֵם נִחְלָתֶךָ וְעַמֶּךָ.
 צְמֵאִים לִישְׁעָךְ בְּאֲרֵץ עֵיפָה לְמִיָּם. לְתַרְתֵּ לְמוֹ מְנוּחָה. הוֹשִׁעַ נָא וְהוֹשִׁיעָה נָא
 אֲבִינוּ אַתָּה:

חזון וקבל **הוֹשִׁעַ נָא • אֵל נָא • אֲנָא הוֹשִׁיעָה נָא:**

הוֹשִׁעַ נָא • סִלַּח נָא • וְהַצְלִיחָה נָא • וְהוֹשִׁיעֵנו אֵל מַעֲזוֹנוּ:

מכר"ם היה טובב טבעוד טהלוככ בידו לא לקח כלל טערכה אפי' בטעה הקפה עד שהיה מגיע לכושטנא
 זו טענה אמונים שופכים לך לב כמים אז הניח הלולב וסחרוב מידו וחלק כבוד לערכה ולקחה בידו
 משום שנהטעטנא זו הוזכר המיד מים והערכה גדלה על המים והפססו עד חניטת טערכה:

**תַּעֲנֶה אֲמוֹנִים שׁוֹפְכִים לָךְ לֵב פְּמִים • וְהוֹשִׁיעָה נָא: לְמַעַן בָּא בְּאִשׁ
 וּבְמִים. גִּזֵּר וְנִם יִקַּח נָא מַעַט מִיָּם. וְהַצְלִיחָה נָא וְהוֹשִׁיעֵנו אֵל
 מַעֲזוֹנוּ: תַּעֲנֶה דְגָלִים גְּזוֹרֵי מִיָּם. וְהוֹשִׁיעָה נָא: לְמַעַן תִּבְעַד בְּשַׁעַר
 הַשְּׂמִימִם. וְשׁוּב וְחַפֵּר בְּאֲרוֹת מִיָּם. וְהַצְלִיחָה נָא וְהוֹשִׁיעֵנו אֵל מַעֲזוֹנוּ: תַּעֲנֶה
 זָפִים חוֹנִים עָלֵי מִיָּם. וְהוֹשִׁיעָה נָא: לְמַעַן תִּלַּק מִפְּאֵל מַקְלוֹת בְּשִׁקְרוֹת
 הַמַּיִם. טַעֲנוּ וְגַל אֲבֹן מִבְּאֵר מִיָּם. וְהַצְלִיחָה נָא וְהוֹשִׁיעֵנו אֵל מַעֲזוֹנוּ: תַּעֲנֶה
 יְדִידִים נוֹחְלֵי דַת מְשׁוֹרֶת מִיָּם. וְהוֹשִׁיעָה נָא: לְמַעַן פְּרוּ בְּמִשְׁעוֹתֵם מִיָּם.**

לחבק

באור הרוו"ה

המקנא אכר קינא לנ' ונא סקיקס נאחז: בפילולו נאחז:
 ושורה אליכט: בקרתו בנלמתח מואכ כלל סיה מים ליכרל
 אמר קחו לי חגן וסהללו ונהמלא סכודת מים: דרחר חוקים
 במשכרל לעשות לעיק: סורף רכשק: עינות מי גיהנון: דרשן
 דמלל וחכניו: גבר עולל שלמד חכמה וניק: מפלש טע
 דק מפולל לאחזת ס' וסחיקס ליכרלל גדיס טעמולו לנחא
 סים כמ"ט רכס מני יז:

גדמון: יחדד זה שמחון: צוררים זה פלשחים: ממכתש
 סח נומח סכסן חקועס בו: טוב זה שמואל: מעושק מהפאס:
 חדל מעט: צו שאוב סים סימן טענע כתי לא למיך כמים
 כללו סנסכס: חיד סרגומו על משקח דוד סכיס משקח
 זמרככ למי סלחון: סברבר משקח נכלי סיכ: המלמד חורה
 סכיס טמד חורס טענע סטמור סיה מנין: כותאב כשהחוס
 נסחח מים ג' גכוריו סכיקעו כמחא פלשחים וסכילאו לו מים
 טס לא תלס נשחוסס אכסס לפיכו: סברס חקועס: יך אליכט:

מסל

סדר הושענות להוש"ד

הושיעיה את עמך וברך את נחלתך ורעם וישאם עד העולם: ויהי דברי אלה אשר התחננתי לפני יי קרבים אל יי אלהינו יומם ולילה לעשות קשפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו: למען דעת כל עמי הארץ כי יי הוא האלהים אין עוד: ק"ש א"ב עלינו קי

וארז כספודים ולמוד כי עמ" כאלו ית ית לכבודו כלמוד ביום כזה י' ארז"כ כהמ"ז. ואם ירצה לומר יוצר עמך שנתנו לשומר כי לרץ עדין לעבוד לכבוד הרגל של ע"ש ולהתפלל עמה עם הכבוד. ולא כחמון עם רובא דרובא מאחרין וכן הפלח מנהג ומתפללין בנתיב ביחודת ביום כטורא כזה: לכן יוצר כזה:

אח"כ מנסיחן כס"ט. ק"ש. א"ב. עלינו ק"י. ומגישין כעברה לברית חמ"ן. אחרון בנימי א"ל כהנס אכור. ונח"ל אכור גם בשמיני. ואם נסבל ל" ע"ז דיש להקל בשמיני וכתמיני מוצר. ויש אחרים בשמיני אם הל כהחד בשבט: כסוכה ואמר עול כו' כדאחמול בערבים:

נהישי הנהגת שמע"צ ושמחת ודינה דה"ח

דיני סוכה בשמיני:

(א) נקודות ליל שמיני אומר זמן (ס' פ"ס"ט): (ב) ושמ"י כסוכה ליל יום שמיני ואין מנכרין לישב כסוכה ואפי' איתמי ליל סעודה ביש"ש לרץ לאכול כסוכה חגל לא ישנים כסוכה לא ליל שמיני ולא ביום שמיני וכן אין לאכול סודות כסוכה ביום שמיני וכן פ"ח שאין בה כנייה כלל דמילתא כל דבר שא"ז ברכה לישב כסוכה בשביל ימי כסוכה אין אולתין כסוכה כח' מבום דלות סוכה כמו כנייה שאין ישנם בשמיני משום דלות סוכה סודא מדרבנן משום דבלא"ס חץ מנכרין אשינה (וע' ס"י פ"ס"ח): (ג) כשואלון מן כסוכה ביום שמיני אומרים יחי רגון כשם טוביו כו' ואסור להכין ביום לנודק י"ס מנייה וכברנה להכניס כבלאות מהסוכה לניחו ויול להכניס חגל לא יסדר ואם לנודק כלינה חגל אם לרץ אוחס לנודק כיום וכן אם לרץ לסדר אוחס שלא יבא נראה כניס כחורנה מוצר לסדר אוחס (כו' תי"ז):

דיני שמיני עצרת:

(א) חין לאכול ליל שמיני עזרה עד שהחך מהחם דאין מנכרין אז לישב כסוכה ומי"ח אם יבא לחטול ארז סעלה ערביה חף כהוא מעמ"י א"ז לנודק (כו' תי"ט): נקודות ויחבר זמן מסך כהוא רגל כמי עמול (ע"ט): תפלה כשיוצאין מן הסוכה:

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי קשם שקבתי וישבתי בסכה זו בן אובה לשנה הבאה לישב בקבת עזר של לוי'תן:

דיני שמחת תורה:

(א) ליל שמיני מקדישין ואומרים זמן: (ב) נכחו לנח"ל כל ספ"ס שס"כ"ל בין בערביה בין בשחרים. ובערביה נכחו אחר שמקדישין ו' עמיים עם כס"ס מחיין ספ"ס לביכל ומחייין ס"ס אחא וקורין כה ג' גברי נפ' חות כבכס ולחייין למר קדיש על כס"ס ארז בקדיש וכן סומכין על קדיש הלאחר עליה מאוס דמי כספס: (ג) כשחרים אחר שמקדישין ו' עמיים עם כל כס"ס מחיין שלש ביום בלחץ קורין חותס כבכס ונשיח כרואים ונשכחים מספיד עמיים של כיום ולא אין עם אלא עם ס"ס קרין בלחץ חותס כבכס ונשיח כרואים ונשיח כרואים וקורין עם מספיד וקדיש ואמר על כספס חורס כבכס ולא על כרואים ואם סכה למר קדיש על כרואים: ואמר עם אחרת על כרואים

ביום השמיני עזרס חסיה ויראז ס' על פיה להתפלל חסלה ערביה כחונה עזמה כי עדיין לא נגשר כגוד"ד עד למחר כמבואר בזה"ק פ' ויחי ד' ר"ב ע"א וכבר נדעם בחוקין ל"ט: והמבטב כח"א לעשות שמחת חורס ביום שמיני עזרס כהקשות עם כ"ח כבירות והתנחם וירקודים למי ספ"ס כמבואר בזה"ק פ' פתחה דף רכ"ז ע"ב. ותקדיש סיקון כ"א דף ר"ז ע"ב. וכן כהכ"ר"י ז"ל. ויש שם לאל יוד לעשות מניב וקרון וכן כהכ"ר"י שלו בלי מניחות וקטנות ח"ז לחיו ויבן לסקן לעשו' ב' ימים שמחה למורחטו כהקדשה שמיני ומקדישין על כהוב כככ"ל ונוכסה יק"ו (וככת ויכ"ט עג"א ור"ח מערבית וכו'). ואחר חסלה ערביה ילך כהמחה לניחו ויהי סכחו לקדש קידוש ביום שמיני ואין מנכרין לישב כסוכה ויוצר בלימוד על כהולתן ק"ש כוא יום שולח ועלמ"ס: פו שלה המלך שמי"ח אח כס"ס. בשמי רגל כפי"ד לענין פו"ר ק"ב"ב. אכור כהש"ס ח"ל ליל סעילה כהח"ל: שחרית גומרינו הלל. ק"ש. בשבת (קבלת) ק"י. מוציא ח' ב' ס"ח נח' קורין ס' גברי (עשר תעשר) אם הל כחול וכשבת ו' גברי. ו' ערביה ביום שמיני נפ' פתחם ומקדישין כמוליס (ויחי ככלות בלחם). בשבת י"ס ח"ס. פ"י. ח"ס. חש"י. ויכלו. ח"ק. מרבי כהמם ומשכין כרחה) ומתפללין מוצק ואם עטה נח"ס דיש עיין לעול בש"ש של חול. ר"ב ק"ש א"ב. עליו ק"י. פ"ס. ממזור על כהמיינים:

יוצר מלך ביום זל לפסח כמעטיו כי עיקר מסיחה כגוד"ד של כהדס כוא עז' זכ' שלח שנמסרו כהחוקין ביום כוד עדין לא כוין רשות לשלוחים לעטול דבר עד ש"ע. כניסם על ה"ס לא עשה תשובה אמיתית מהניס כרה לשלוחם של מעלה סקנלו כהחוקין עאהמול שיטא ועיטא מה כהחוב כהחוקין: הולדס ואשיים כהכס בלא כרכס לני"ס ומחום י"ס ע"ס כיוצר ויוצר בלימוד ע"ש: מוכני שאר כיום ומנהגו כשאר י"ס:

וארז חסלה כמנהג יסיום כהורה סקודים. ויקרא ס' (חאם ככרבה) שמו"ח ואח"כ יקרא כהכסופים. והכסם עיניו כרואש שלא ישנה כרכס עשיין כהכסרים. כי אז נודחי לא הכיס סעלהו זכס' ויהי עמחם חגל ויכל לסק': ש"ח כ"ג חש"י חוא (ש"ח) שמחום לפוסם כסוכה. כלינה מתפללין כדאחמול (כחלה נחולח' כהה חודיעת ומקדישין וקדיש) נקודין ככוכ"ל ונתיב ואומרים כהחיים: וחמייין אחס כרואים: ומעמדין כס"ס כהחיים אחר חסלה כהמיידי להקף עמחם עמכס כקשות. ומחייין על כס"ס כשכ"ל להקף כהחיים כשירס ומהמיר כרודים וכבר כוכס כהחיים עמלה כהדס כהמנה ככל עידי כהמחם למרי כס"ס. סוכה מעורר ג' למעלה כשולחם כהחיים כהמחם וקדיש: וכל כהיר נשמחה של חורס ביום כזה. כחוח שלא יספיק קרב

סורס פורעו : (ונכסני בלתי"ל) ראינו למורי פאס כולך לפי ס"פ מרקד ומרק ומסכב עמסס כשמחש גדולם ככל ימלחו : וחמ"כ כססו כולנך לניכ"כ אחר וכו' עושין ג"כ סקפות סיס סוכב ומרקד כ"ל : וכן בניכ"כ אחר : שמחת תורה וקרא קך על שם כשפסס סקימו ישראל את הסורס בל שטן לפי סק"ס לקערג עליסס והומר ישראל לומדים תורס ואין גומרים אותס וכיון שממייטין אותס אומר לו סק"ס בלל סימוס : וזא משיב אש"י סקימוס אין עזמילין אותס וכשמחילין אותס ע"י פרסס כרלשית משיב לו סק"ס בלל סחולס ומלל שאין יכול לקטרגי על שם זס וקרא שמחת תורס : וגם רנילין לעשות סעודת שמחה לכבוד סאורס : סקסל ומומטס לפס מלכליס פונוס ועקר של עינג סל פחדס חיס : ויכל יוכלס ויעשור לפי ארון כרים ס' : יעס מחסס לכל ענד"י : אמר רבי יתכן מכלן ששין סעודס לגמרה של תורס :

(ס' תרס"ט) : ונסכו לכרכות סקדוליס ג"ס"ל וקורין פרסס אחר כרכס עממיס (סס) : מוזילין ג' ס"ל בלחח קורין וזלח ככרכס והססיס כול חזן תורס ונסגר ב' קורין כרלשית ונקרא חזן כרלשית ומונגין סלף מי שעלס ככר כפרסח וזלח ככרכס פולס לחזן תורס או לחזן כרלשית דככל זידעין דמסוס שמח"ס לרל פגמח"ף כב' ס"ח ומייסו חזן תורס לא יעלס לחזן כרלשית (סס) כס"ח) וזענין כרכס על סאורס כשקורין כרכס פכיס או לויס או נערים רלוי סלחד יכרך והסאר ישמעו ויללו ככרכוס ונסכו לקרסו כל כנעריס לס"ס ורלוי סכנדול יכרך ככרכס סתורס וסקקריס ישמעו ויללו וקורין להס פרסח סמללך כגואל (סס כס"ח וא"ר כס"י זס) :

סדר הקפות לשמחת תורה

קודם כוללח ס"ח אומר הש"ץ אתה דראית : ולטר שומן סחריו כל פסוק ופסוק :

אתה ה' ראית לך עת פי יי הוא האלהים אין עוד מלבדו : לעושה נפלאות גדולות לבדו פי לעולם חסדו : אין פקודה באלהים אדני ואין פמעשיו : יהי כבוד יי לעולם ישמח יי בפמעשיו : יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם : יהי יי אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל ישלנו : ואמר הושיענו אלהי ישענו ומבצענו והצילנו מן הגוים להודות לשם קדשך להשתבח בתהלתך : יי מלך יי מלך יי מלוך לעולם ועד : יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום : ויהי נא אמרינו לרצון לפני אדון כל : ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה יי ויפוצו איביה ויניסו משנאיך מפניך : קומה יי לכניחתך אתה וארון עזך : כהניך ילבשו צדק וחסידך ירננו : בעבור דוד עבדך אל תשב לפני משיחך : ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה : קנינו לו ויושיענו זה יי קנינו לו נגילה ונשמחה בישועתו : מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור : כי מציון תצא תורה ודבר יי מירושלים :

אב הרחמים המיכה ברצונה את ציון תבנה חומות ירושלים : פי כה לבד פקחנו מלך אל רם ונשא ארון עולמים :

וס"ח מוזילין כל ס"ס שסכיל ומחיל כחן אמא ומסכנין כמנדל ז' פעמים :

חקה * אמא יי הושיעה נא : אמא יי הצליחה נא : אמא יי ענגו ביום קראנו : אלהי הרחמים הושיעה נא : בונן לכבות הצליחה נא : גואל חזק ענגו ביום קראנו :

שמע ישראל וכו' : יי מלך יי מלך יי מלוך לעולם ועד ג"פ : תורת יי תכסה משיבת נפש : מסור לדוד הבו ליי בני אלים הבו ליי כבוד ועוז : הבו ליי כבוד שמו השתחויו ליי בהדרת קודם

שרו

סדר הקפות לשמחת תורה

ה' קפס' ה' מלך עולמים הושיעה נא • נאור ואדיר הצליחה נא • סומך גופלים
ענגנו ביום קראנו :

שמע ישראל כו' • ה' מלך כו' נ"פ • ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה תודך על
השמים : גדול כבודו בשועתך הוד והדר תשועה עליו : יראת ה' מהורה עומדת לעד : קול ה'
חוצב להבות אש : יודוך עמים אלהים יודוך עמים כולם : חסין קדוש ברוב טובך גדל ערתך :
יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתעשה למען רחמך ולמען הקפה המישיית הרובות להוד ותוכנו
שלא נלך בעצת רשעים ולא נהיה מהולכי רכיל ולמען זכות אהרן קדוש יי החתום בסרת ה"ד לשבות
תוכנו לדרוף שלום ולבקש שלום ולשים שלום ולהרכיב שלום בעולם ולמענך עובדא דאהרן ותשים שלום בינינו
ותכרכנו לחיים טובים ולשלום ובה לציון נוהל גדול כבודו בשועתך הוד והדר תשועה עליו בסהרה בימינו :
ע"ת ה"ד השם נפשינו בחיים ולא נתן לבוס רגלנו : יהי יי לי למשכב ואלהי לצור מחסי : דרך סוהרד
ארץ כי תרחיב לבי : יהיו לרצון כו' :

הקפה ו עוור דלים הושיעה נא • פודה ומציל הצליחה נא • צור עולמים ענגנו
ביום קראנו :

שמע ישראל כו' • ה' מלך כו' נ"פ • משפטי ה' אמת צדקו יחדו : קול ה' יחיל מדבר יחיל
ה' מדבר קדש : ארץ נתנה יכולה יברכנו אלהים אלהינו : יחיד נאה לעכך פנה • זוכרי
קדושתך : צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו : יצאת לישע עמך לישע את משיחך :
מחצת ראש מבית רשע ערות יסוד עד צואר סלה :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתעשה למען רחמך ולמען זכות הקפה הששית הרובות ליסוד
ותצילנו מכל חסא ועון והרחוק הרע ואתה בסובך הגדול חלסך אשר פורנו ותיחד אשר הפרדנו ותקן
אשר עוהנו ותוציא לאר כל הניצוצות של קדושה אשר נספסו בין הקליפות חיל בלע ויקיאנו מספסו וירישנו
אל ותוכנו לשמור עצמינו תרכנו מכל חסא ולא ימצא בנו ובזרענו שום פגם ויהיה כל זרענו רוע קדוש ובזכות
יוסף צדיקך החתום במדת היסוד תרחם עלינו אל שדי יסד יוסף ציון תרובמנה קנות צדיק ובזכות יוסף
יוסף ה' שנת ידו ויגאלנו גאלת עולם בסהרה בימינו : ו"ת יסוד ישא ברכת כאת יי וצדקה מאלה ישע :
סוד סרע ועשה טוב בקש שלום ורדהו : והיה כעך שתול על פלני מים אשר מריו יתן בעתו ועלתו לא יבול
ובל אשר יעשה יצליח : דרכי ספתי והעני לטרני חקך : יהיו לרצון כו' :

הקפה ו נורא הושיעה נא • רחום ותנון הצליחה נא • שומר הברית ענגנו
ביום קראנו : תומך תמימים הושיעה נא • תקיף לעד הצליחה נא •
תמים במעשיו ענגנו ביום קראנו :

שמע ישראל כו' • ה' מלך כו' נ"פ • הנחמדים מדב ומפו רב ומתוקים מרבש ונפת צופים : קול
ה' יחולל אילות ויחשוף יערות ובהיכלו כלו אומר כבוד : ה' למבול ישב וישב ה' מלך לעולם : ה'
עוז לעמ יתן ה' יברך את עמו בשלום : יברכנו אלהים וייראו אותנו כל אפסי ארץ : כי אתה ה'
סוב ומלח ורב חסד לכל קוראך : מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור : לך ה'
גדולה וגבורה ותפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ : לך ה' הממלכה והמתנשא לכל
לראש : והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד : ובתורתך כתוב לאמר
שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד : שועתנו קבל ושמע צעקתנו יודע תעלומות : ברוך שם כבוד
מלכותו לעולם ועד :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו אל מלא רחמים שתעשה למען רחמך ובזכות הקפה שביעית
הרובות למלכות תגלה ותראה מלכותך עלינו מהרה ומלוך על כל העולם בלז בכבודך והיה ליי המלוכה
והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד ושמך לען ע"ת החתום בסרת
מלכות תשרה שכנתך עלינו יהי יי אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעובנו ואל יפשונו : ו"ת מלכות
מהולל אקרא יי וסן ארבי אושע : לעלם יי בדרך נצב בשמים : כי חסדך גדול עלי והצלת נפשי משאל תחתיה :
ואני בית רענן בבית אלהים כחסר אלהים עולם ועד : האמת עמיים שמעתי יי הכין לבם תקשיב אונך :

עוד אני מדגן נמלט אמר כו' קפסות :
רבנו של עולם הגה אנתנו באים ביראה ובאהבה ושמתה רבה להודות לך על אשר קדשתנו במציתך ובחרת בנו מכל
העמים ארבת אותנו ורצית בנו ותתן לנו את תורתך הקדושה תורה שכתבת ותורה שעלם וקרבתנו לעבודתך
מה אנו כה חיינו אשר עשית עמנו חסדים גדולים רבים ועצומים כאלה ועתה אלהינו מרים אנתנו לך מהללים לשם
תפארתך • אמנם גדול צעירנו בהעלותנו על לבנינו כל אשר נתרשלנו מלעמק בתורתך הקדושה וכל אשר פגמנו
בלמדינו הן מצד ליסוד להתגדל הן מצד שלא למדנו בקדושה ויראה ברת מה לעשות והן שלא מרתנו להבין דבר על
כרובי מצינו הדין ועוסק ההלכה והן אשר קספנו מלוח עלי שיה והן אשר לא תסכנו והוקנו ברכי רבנו דשלהי ולא אבחנו
כריכים כושלות וכזאת פגמנו ככ"ב אתיות תורתך ומעינו בלימ"ד ובהיראה ולא נהגנו בסקס"ס הלמדי חכם ועוד
ארתת אשר נפל ניצוצי וסצותינו לכויות נשכרים וישב פגמו שבי :

סדר הקפות לשמחת תורה

על הכל בישנו ונכללנו ובכסתרם תבכה נפשנו יראה ורעד יבא בנו ותכנסו מלצות והן עתה בבושת פנים אנו שבים ומתחרים ואנו רוצים לעשות רצונך כרצונך ויהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו אל רחום וחנון הסוב והמטיב שהקבל כונתנו כי אתה ברוך לבות וידעת שרצוננו לעשות רצונך ולסמוך בחורתך הקדושה כדת מה לעשות ואתה המסתתנו על ידי עבדיך חסדי ישראל הבא ליסרה מסייעין אותו ובכן יהסו נא רחמיך וראה כי אולת ידי ואמס עצור ועזוב מבוסול הסהרה והתקף גלות טוף ונפש הן הגת היו בעברתך כי נבר אויב יצאנו הרע ועשת אשר זמס להרהינו מתורתך וכעבודתך :

ובכן אין לנו נואל וברשיע בלחך הנשמה לך והגוף פעלך חוסה על פעלך ובכח שבע הקפות שהקפנו לתיבה שבה מסר התורה ושכחנו לכבוד תורתך תהלא רחמים עלינו והשיבנו אבינו לתורתך וקרננו מלכנו לעבודתך ויתמקו נדינים ויכבשו רחמים את כעמך ויגולו רחמים על מרותך ותציא לאור כל ניוציו תורתנו וסזותינו וישוב הכל לאיתנו ולא ירח מפנו נדח וזוכנו לסמוך בתורה לשמה ללמד וללמד לשכור ולעשות ולהציא לאור כל חלקי פירד'ם תורתנו השייכים לנפשנו ורחנו ונשמתינו והתננו באתך חסמה ובינה ודעת לחדש חידושים רבים אסתים בפרד'ם תורתך הקדושות וקישיות והיותו וישבים אסתים וחידושי דינים לאמיתה של תורה וברוב רחמים תוכנו לזרע קודש בנים חכמים והסידים דיע אנשים ובריא מוליהו ולא ימצא בנו ולא בורעינו שום פגם ושום פיסול ואתה ברוב רחמים תתן בנו כח ובריות וימלט מפסיק וחוק ואמץ באברינו ונדנו ונפוני לעמוד על המשמר ולא יארע לנו שום מיהוש ושום כאב ונהיה שפחים וטובים ובראים לעבודתך ותצילנו מכל רע :

אלהינו ואלהי אבותינו מלך על כל העול כלו בכבודך והנשא על כל הארץ ביקרך והופע בהדר גאון עיך על כל יושבי תבל ארצך וידע כל נשיות) פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצירה) יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נבראתו גשמה באפו יי אלהי (אצילות) ישראל כלך ומלכותו בכל משלה קדשו במצותיך ושום חלקנו בחורתך שבענו מסובך ושכח נפשנו בישועתך וספר לבנו לעבדך באמת ואל תרחנו מפני שום נברא שכעולס ותאריך ימינו בסיוכ ושנתנו בנעימים ומלא שנותינו שמונים שנה אורך ימים ושנות חיים תוסיף לנו לעבודתך ובצל כנפיך הסזירנו ותצילנו לנו ולכל בני ביהנו מכל נרות קשות ורעות תאחד שנינו שנה מוכה ונהיה שקמים ושגנים דשנים ורענים לעבודתך וליראתך כי יסד מקור חיים באורך נראה אור יי חסדך יי עלינו כאשר יחלנו לך יי חסדך יושעך תתן לנו יואני בחסדך בסחתי וכל בני בישועתך אשירה ליי כי גמל עלי יי הגה אל ישועתי אכסה ולא אפחד כי עזי וחזתי ית יי ויהי לי לישועה :

שמע ישראל ג' גדלו י ומנן על הכל ומכוסים כל כס'ם להכל רק יבאיר ס'ם אלה וקוין ג' נכחי כס' כרכס וכשתיהם משנימן ג' ס'ם גל' קרין וזאת הברכה וכן בראשית ונג' מספיר ואל'ם מנגיטין כס'ם ומתחיל כהון שישו ושבתו :

יאה: כעקדה מן ויקד'ם מלאך עד כוף ספ' : (תולדות) ויגש וישך עד מכיכין כדוך : (עס) ויקד'ם יאהק עד נתן אל'סם לאל'סם : (כס' וישלח) וירא חל'סם עד מהל'ך ילא : (כס' ויחי) וישלח יסאל עד כניק חל'ך : (עס) נככות כסכמים : (כס' יתח) עככ'ם כדככות : (כס' משפטים) כיהס איהי על מקיניך : (כס' אלהי) מן והכזוף איהס עד הסהרו : (כס' אחר) מה סקרין כככות : (כס' כהל) כרכת כככות וס' כככות : (כס' כהל) כככות : (כס' נזק) וישלח כככות עד משכחותך יבאל' וכל מה סקרין כככות :

ראח ראינו כמה אנשים שאינם יודעים מה לקרות בליל שמחת תורה לכן אורנו חיל וסרתנו א"ע לציון כאן מה שיקרין בליל שמחת תורה כדי שיהיה ביד כל אדם מדור במדורים שלא יצטרך לחפש בספר תורה ולגלות ססתורים :
מן הסתחל כחורס עד אחר כיה אל'סם לעשות : (ס' נח) וכיכל אל'סם עד רכס כה : מן (ס' לך ק') עד משכחות כאל'סם : (כס' ומכין) נדק עד מעכר מנל : (עס) ויהי אכרכס עד מתך ילא : (כס' וירא) וס' סדק עד כמלל אה

שִׁישׁוֹן וְשִׁמְחוּ בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה * וְתָנוּ כְּבוֹד לַתּוֹרָה * כִּי טוֹב סַחֲרָה

מִכָּל סַחֲרָה * מִפּוֹ וּמִפְּנִינִים יִקְרָה : נְגִיל וְגִישׁ בּוֹאֵת

הַתּוֹרָה * כִּי הִיא לָנוּ עוֹז וְאוֹרָה : אֶתְהַלֵּל אֱלֹהֵי וְאֶשְׂמְחָה בּוֹ *

וְאֶשְׁיֵמָה תְּקוּמִי בּוֹ * אֶהוֹדְנָה בְּסוּד עִם קְרוֹבוֹ * אֱלֹהֵי צוּרֵי אֶחָסֶת

בוֹ : נְגִיל בְּכָל יָב אֶרְצָן צְדָקוֹתֶיהָ * וְאֶמְסַפְּרָה תְּהִלָּתָהּ * בְּשִׁשְׁטָן

הַשִּׁיבְנוּ לְבֵיתְךָ * עַל חֲסִדְךָ וְעַל אֲמַתְךָ : נְגִיל

הַתְּקַבְּצוּ מִלְּאֲכִים זֶה אֶל זֶה * זֶה יִקְבֵּל זֶה * וְאָמַר זֶה לְזֶה * מִי

הוּא זֶה וְאֵי זֶה הוּא * מֵאֵהוּ פָּנֵי כֶּסֶף * פִּרְשׁוּ עַלְיוֹ עֲנָנוּ *

מִי עָלָה לְמָרוֹם * מִי עָלָה לְמָרוֹם * מִי עָלָה לְמָרוֹם * וְהוֹרִיד עוֹז

מִבְּמִטָּה : הַתְּקַבְּצוּ מִשָּׁה עָלָה לְמָרוֹם * מִשָּׁה עָלָה לְמָרוֹם * מִשָּׁה

עָלָה לְמָרוֹם * וְהוּא הוֹרִיד עוֹז מִבְּמִטָּה : הַתְּקַבְּצוּ

אֲנִיל וְאֶשְׂמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה * בֵּא יבֵּא צִמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה *

תּוֹרָה הִיא עֵץ חַיִּים לְכֹלֶם חַיִּים כִּי עֵמֶךָ מְקוֹר חַיִּים * אֲבָרְתֶם

סדר הקפות לשמחת

שני

שְׂמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה • יִצְחָק שְׂמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה • יַעֲקֹב שְׂמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה • מֹשֶׁה אֶהְרֵן שְׂמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה • אֲלֵיָהוּ שְׂמוּאֵל דָּוִד שְׁלֹמֹה שְׂמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה • תּוֹרָה הִיא עֵץ חַיִּים • לְבָלֵם חַיִּים • כִּי עֵמֶךָ מִקּוֹר חַיִּים : אֲשֶׁר־יִכְּסוּ יִשְׂרָאֵל • אֲשֶׁר־יִכְּסוּ יִשְׂרָאֵל • אֲשֶׁר־יִכְּסוּ יִשְׂרָאֵל • אֲשֶׁר־יִכְּסוּ יִשְׂרָאֵל • וְהִנְחִילְכֶם תּוֹרַת מִצְוֵי

מִצְוֵי (נֵי מִסְיָנִי) מִתְּנָה :

למס' בס' פסח בראשית המולד ונוגל' ומס' ויחי אחרי מות שמע
עד חוק ואמץ' והא' אין כק' ב' ס' קורין כס' א' נספ' *
אח"כ אומרים שיש ובמחו' אש"י יכללו' לרוד עמוס *
ונתה ילמ' ומחזיקין ס' למקח' והס' אומר ח"ק
ומהפליין הפלה מוסף' והס' חוזר בתפלה בקול ואומר קדשת
בעריק' ואר"י אר"י ואומר אר"א נרננו בנרננו ובכספים
אינם טולין לרוב' וגומר בתפלה ואמר קדיש חתקל' און
כאלה"ס * פליטו' קי' אגשים איריות * (מסגין לומר עומד
ספלה למטה) :

שחרית גומזין כלל' ק"ס אח"ס * ומולוין כל הס' ומסגרים
בריקוד וכשר וכשמחה הלכ' כדלחמול' אח"כ אומר שמע
ישראל * אח"כ גדלו' ומשאלין על הכימה ג' ס' י' נח' קורין
וחת הכרכ' ומרכים בקרואים אע"פ שקראו כס' כ"ס * כדי
שחבו כל הקהל נקב"ח ביום כיומה * ויפתלו החדש לקרות לעמו
התן תור' * ואם לא יבין לתתן תור' וקנה התן בראשית ושמח
בלבו ש"ע על שוכה למנוח רכה כו' * וכמוד בתן הוכה כסיומה
של תורהו כקדושה * וישתדל מאוד שיהיה כס"ח מוגס' * ואם
יע' בניכוס בראשית מונחה כראו או טוב בהעדר' אל יוכר מאוד
בלא יהיה ח"ת או ח"כ כביכ"כ מאכשים מקובלים מנין מזמנים *
חסר להם בראשית גדולה שמונה יום אחרי בקור' נדוך כ'
כמוךק לע"ז * ועמו ג"כ אמן על ברכות הורכ' * וכולם ימו
אזנם לקריאת כס' מפי הקורא * ואם ישער שלא וישלל אזכרתו
התן תור' יס' * כס' א' ינו' ויבין לרבות התן תור' ומ"ב * קורא
לחן תור' ואומר מרבות בלא כו' * וקורא מעונם אלתי קדש *
ומכסים סעור ונוגל וקורא לתת בראשית ואומר מרבות כו' *
וקורא כס"ח שיהיה בראשית עד לעשות * ומיחין ס"ח ג' אלל
ז' דבראשים ואומר ח"ק * ונוגל כספים * וקורין בגלישים

**במזמרי י"ע אהי חזנתנו * ומדליין ואין מנכין לא על כר
ולא על כסמים : (א"ח) כ"ד נו' * א"ח תחזינוס'
ואומרים אר"א ונמנה וכן ככל ח"ת * ומה שמנואל עינל
כא"ח דפסח א"ח למנח וכו' דעת כג' ר' יעב"ז * וא"ח כו'
ג"ה א"ל להכס כספיו * ואין מהתעשר בו אפילו יח"ז ולא חור"ב
לבד ס"ח : כשנת בלחך בתן קורין בראשית * מנכין החדש
וא"ח א"ה * ובמחה מתחילין למנ' כ"ז * כ"ע ער"ח * ובמנוס
א"ז : (תקרי') לעולם מלא יום גלישים טל כוא' א' דר"מ המון :**

הנהגות הודש השון ובסליו ותנוכת ודיניהם נה"ש

הודש שריחשון מולו עקרב :

א' דר"ח איס חל ללא כימי גז"ח' בו כלה בנין כניס בראשון
בזמן תחוק וקושע' בו ניכא זכרים על בנין גיה
ש' : כשנת נח מנכין (כ"ג) אחר אש"י קודם יכללו' וסודו
ונוניחו ומשפחו גוי' לעיל נמנכין כס"ז אש"י * אס קעשו כס"ב
על איזם לרס שמהענים ככל' קורין נבתיים ס' כשפוע ולמנחם
וחל' * בו עוודו שני דיקרו ושחשו בנין לעיניו * בו טלג
גד ומס כן קר"ס * י"א בו מלד כימיין ומס כן קר"ס מ"ז בו כרס
ירבעס נח' * בו ירד כמבול נחמלס' כ"ז בו יבשה הלת' כ"פ
בו אין ל"א כמנחה * חשון פסס מלא פסס הסר :

הודש כסליו ומולו קשת :

חל בנימ אגנדס"ח אס' ב' ימים ר"ח קאי על יום כ"י * בו נא
חגי מירושלים אל נהמיס' ג' בו ניכא זכרים * ד' בו סרף
ויקורין ס' כמלג' * בו מת כורדום * י"ד בו טלד ראוין
ומס כן קר"א * כ' בו כקטל אל עורא אודום נושאי כספיות *
כ"א בו טלד שמעון ומס כן קר"ד פ"ד בו ניכא חגי אס כוסד
סכל כ' * כס' ר"א מסיקין (ויכרת) כס' וישלח (חון עוודים) *
מהחילין לנאול טר"ע כחון לנתן ביהפסע ערכים שמהחיל כ"ס
ס' אחר קתום חש"י זיוס שפסל בו ההקפס מהחוקין פולג
כס' אש"י אס כ"הקפס זואלת נתי' כיוס לא אש"י קאס קודם
טליכ' * וסיק' לנאלכ' * גלאה' זיס שפסלס החקופס אש"י פסס
פססס ארבעס ימים זכרים נרע"ע חסיס כסאלב ככסלו טעון
אס נפסלס כהקפס כיוס א' כשנת יהיס כסאלב כד' כשנת *
וק' לעולם :

תנוכה כ"ה כסליו * (אחי חנוכה) ס"ד כג"ה כסליו יח"י
מנכס מרת' אר"ק' דלג' למקסד כיון דלג' לנאמנאל' *
ככנס :

דיני הנוכה

(א) כנית שמי כשמלוין גזר גזירות על ישראל ונעלו דתס
ולא כינוי אהזס בעוקב תורס ומנחות * ופסעו יודס
כממוס וכננותיס * ונכנסו לסיכל וסרעו בו סגרות וסמאל
סססות * וזר להס ישראל מחד מפתיס מידס והלחוס לתן גדול עד
שריחע עליכס אלתי ארובתיו וכיפועיס מידס והילכו ונכרו בני
השמונאי כהכמים בגדולים וסרגוס * וכושעו ישראל מידס
וסעמידו מלך מן כהכמים וחסרס מלכות ישראל יער על מלתיס
שריחע עליכס אלתי ארובתיו וכיפועיס מידס והילכו ונכרו בני
ככ"ס כחדס כסליו כיוס ונכנסו לסיכל ולא מלאו שמן סטור
במקדס אלא כר אחד (כסיס מונח כחוסמו של כ"ג) ולא כיוס בו
לכדלק אלא יוס אחד נלבד וכלעיקו ממנו נרות כמחרכס ח'
ימים עד שכחשו זחיס והילוחו שמן סטור * ומצינו זס כקיש
כשמיס שחלוכו כדור כסיס שמונת ימים כאלע ימי שמהס וכלל
(לגון כמנ"ס ו"ז) : כגיס ככסלו מחחילין שמונת ימי המכיס
זיוס שלמיכיס זיוס שלחתיכיס אכור לגזור בו ח"ז וכן ויחד אין
לקנות לכחיל' סעמיי כיוס בלמיכיס ושלחתיכיס אלל אס נכס
ככר להשענת כסס אין לכמה סמנכין (סימן תרס"ט מ"א) :
(ב) שמונת ימי הטכס אסימס כהסרד וזעמית ואין מחעמין בו
אש"י יח"ז אלל מחתיס כשעמית מלחכס ומכונת ככסיס שלל
למחז פלחכס כעוד סכסוס דוקות כנית ממוס דמס כעס'
על זריכין וכוא ח"י שפ"ח (א"ר ס' תרע"ז) ואין להקל להס (כ"ז) :
(ג) סעמיי הלס אין מחעמין ככס דק ראוין סעמייס שמהעמין
ככס כשנת ואס פכר והעמכס ח"מ או יח"ז זיק' למיחכ סעמית
למעמיו אחר מוכיס ואס כמפסס ככ"ז ככסליו יכלול למיחכ סעמית
למעמיו ככ"ס עמוס דהוא סעמיי דדיקוס וכן אס כמפסס ח"מ

מדלקת י"ח ש"ק היא חייבת בה * ואם לא בירך וכן בליל א' מנרך בלילת אחרת לחיות לחיותי שחזר * אם שנה ויבדוק נר א' פחות מן כראוי יולק מוד ולא ינרך יומקדם יאמר (לביקב"ש) כו' (ויבי טעם עד של כוננו) וינרך בש"ש * ונחתימת הכרסה בלחמך (להדלק נר המוכה) (כן הוא בטעם ע"פ בהלכותיו) ימים בליל ש"ע בלחמיו יר"ש על עולם כנס שנעשה בימים האלו בנחמ"ק ע"פ של מן כ"ל * ובנרכת (בעשה נשים לנחמיו) יתן הו"ע מתעשרו על כליות כל הנשים ויסייעו הגדולות שעש לנחמיו בימים הכס * ובנרכת (בכחמיו) הלא כוונתה אמרה כמה פעמים * ולא ינרך ארשה כמאות אכסים מלומדה ח"ו :

והנה אחת נמן סדר * כי כנס שכלל הכסים אשר הקדים עושה בכל דור ודור עם כרואיו * מוטע בחיוב על ארשה בעלי כנס לנרך ברכת הודאה ולא על זולתה * כנס הכסים והסוקרין אשר נעשו לנחמיו בימים האלה בזמן הזה (וכן נמי הכסויים) כנס נעשו לנחמיו בימים שגם * לנחמיו כנס וזוה"ל אלהם אלה הם אל עליו בחיוב להודות ולהלל לשמו הגדול * וככל דור ודור חייב חרם לברוא ח"ע כאלו הוא ילא מתקנה היא ע"ד שאלמו: כנס מלרים חייב חרם לברוא כו' * כי אלוהי נפלאותיו עם אלוהיו חלו לא בלתי לעולם * כדעם חייב אשר אמרו לנו וההדרים מחד ולא יכיר שם ישראל עוד לכן בכל דור חל עלינו חיוב כודאה חרוה כדור משם הים נגאל ואשר לא טוב עשו כדעם חייבי עמנו אשר לא יחזרו ולא יספקו ולא יעלם על לב לעולם בימים האלו ימי כסים כי ישראל על מה חזרתיים באנשינו ומה ראו על כנס ומה כניע אלהים * ומה לב מהדנין ודק כסים להם * והכי ירחש מזאת אלהים מלומדה לנחמיו נתון לבם אל מטעה * כי גורל הוא * שעשה לנחמיו ולא אח כל הכסים * והאור לנו ממחילה לאור גדול בימים האלו ולא שם על לב חילוני להעלות על זכרונם בתפלות ובנרכת מוטע לזוה"ל הגדולה ית' בהודאות שהקנו לנו חו"ל * וזה ממשעו אהבת כנס * ולכנס רחוק מאז אהבתו ויחלוק ית' לשריו ולנרך בשמו וה' כדעם ויכיר * לכן לנחמיו כנס כסוי טובע ח"ל לנחמיו כדורן לנחמיו בכמסים אשר הפלו חסדו לנו להליל את נפשותינו וידיכנו על כמות חילוניו * ראוי להאריך בכסויים ופיוטים עד מנר האי שש בש"ש * כינוי אחר שאומר (בנרות כלל) ראוי לומר היקף (מוצא שר המכת) כמחון גדול ובש"ש * וכיון כדודאה של ממוזר * זה כהמזעם שעשה עמנו יהנך נמיים האלו * גם ממוזר (מלחלל בנינוים כו') אלהים יאמר * ושאר פיוטים * וזה"ל ראוי לכפר לנחמיו ולכ"כ הכסים והנפלאות שעשה לנו כבודא ינרך נמיים הכס * ככדי שיהא שנה והודאה להנחה יתברך על א :

שד"ח עומק כל ככל כה' מים * ח"ק זה ככלל ח"ס שם ב' מוסק חומת ק"ש וזה אין בו מוסק ח"ק * קרין בנשא ג' גברי (ויבי ניוס כלות) ככן עד (במשכן) לוי עד (לחמית המזנה) ישראל (ניוס בהראשון) פ"ס * ח"ק יתלע אהרי ובלג * וכי' הדיוי על הכסים פי' לעיל בתפלת חול :

ביום שני כהן (כיום כשהי עד קשרת) לוי (פסיים הכרסה) * ישראל (ניוס בעלש) * וכן בכל יום * (ביום שני) הוא ר"ח אחר כהלל ק"ש * מוילויין ג' כ"ח בא' ג' גברי כפ' הממיד כהן עד (הבין) (לוי עד הנכסה) ישראל כפ' ר"ח מלש * רביעי כס' מ' ג' (ניוס כשהי) ח"ק * יתלע * אהרי * ובלג * ח"ק * מוסק ר"ח * ע"כ בהודאה * (כיום שניעי) אם הוא ר"ח קרין כהנה כדלחמול כס' ח' * ובס' ג' רביעי (וינוס) כשהי) וזה איוני ר"ח מנוכח כשאר ימי המוכה * (כיום ח' ככן (כיום שמוי) לוי (כיום כשהי) ישראל (כיום כשהי) עד (זה המכת) (בע"ש דתוכס) ידלק חמלך ר"ח והח"כ על שנת * כ"י * וי"כ בהלכותיו ע"פ סוד * יהודי מאור להקדים חמלך כמנהג בכדי שחלל להקדים נרות המכת וכל שנת מנשי"ש על פסק כלל דניוס ח"ש נוכרים כזה * ומדליקין כשהי ככ"ש * ופסקנין עמם באיסור סקילם של חילול כהה ר"ל * שמי

וארע"ה) : (ו) אם כהנה אף שהעמידה במקום כבוד וכמה כחה חילוני ע"כ שנה כבוד עזיון מנשי"ש קודם כון בשמחה לרך לבלתי אכל לא ינרך והטעם דמשי לממנים שאין נמכרים אף שהיכל (ע"כ ח"ש"ג) :

דיני הדלקה מנר לנר :

(א) המוכה להאמיר שלא להדלק אפי' מנר המכת לניח וכ"ש באיסור להדליק נר חול מנר המוכה וכן אם נכסה בשמש באיסור להדליק מנר המוכה אפי' אחר שדלק השיעור דהיינו האי שנה אין להדליק ממנו (א"ר כו' תרע"ד) אבל יד בכ"כ או כל שנה או כל ח"ת או של חולה כנרין לנר יכול להדליק מנר המוכה וכן נר המוכה יוכל להדליק מהם (ש) :

דיני הדלקה עושה מצוה ולא הנחה :

(א) סדקה עושה מצוה ולא כהנה שאם היסד מונחה במקומה הלא לא מלוח המוכה מדליק שם או ל' להכירה ולהניחה לשם מצוה המוכה ואם כיהה זולתה ועומדת מכה ארשה ומדליקה לשם מצוה ולרין להדליק במקום הנחה ועומדת שם האי שנה ואם ארשה בידו במקומה כ"ו מנחה לא ילא שברואה חומר לנריו הוא דנקט לה (כיון תרע"ט וט"ז ש) : (ב) אשה חייבת נר"ח ויכולה להדליק בעד כל בני ביהה וימקו שגניע להיוך חייב בנר המוכה (ש) : (ג) כמות אס יכול להשקף בפרועם מוטע ואם יש לו אשה אשה מדלקת עליו ואם אין * לו אשה ויש לו בית מיוחד שאין יכול להשקף בפרועם מדליק ע"י חסד אחר דמחל חייב בכל המצוה ולא דמי לנר הכדלה דמפור בשנין שאריות לאורו מחל"כ ככה איראב כמאמי יסאל לאמרים (מ"א ש) :

דיני ברכת הדלקת נרות של חנוכה :

(א) מדליק בעיל ראשון מנרן ג' ברכות * להדליק * ושעשה כיום * ובהחיינו * וזה לא בירך זמן בליל ראשון מנרך בליל שני או כדכיוצא (פיון תרע"ז) : (ב) מליל ראשון ואילך מנרך שמים להדליק ושעשה נסים וינרך קודם שיהחיל להדליק כדי שיהא עונב לעשייתו וזה שמה והדליק נר אחד פחות מהראוי להדליק בנרות ליל דלק עוד ואין מנרך עליו (מ"א ש) : (ג) מי שלא הדליק כגון שהוא כשהי וכיוצא בו אין עוהי מדלקת בנרות ליל וגם אין מדליקין עליו בנרות כשהוא ר"ח של אחר מנרך שעשה נסים כו' וזה הוא בליל א' מנרך שהשיעור ואח"כ שבא לביות ניוס ג' ומדליק ח"ו לנרך עוד שמהימו כיון שנירן כשהי רחיה אכל אס מדליקין עליו בנינו אף שהוא בעמל וכן כשמדליק בעמל כיום ג' אין מנרך שהשיעור (ש) אחר שהדליק כבר ראשון בעוד שמדליק שנה הברוח אומר הנחה בללו חט כו' (ש) : (ד) אשה שאינה יכולה להדליק יוכל אדם אחר אף שכבר ילא להדליק בשנייה ולנרך ונלכד שיהא ממוזר אלא בשעת הכרסה ובשעת הדלקה וכן אם יוכלה להדליק בפומה רק אפי' לנרך יכול אחר לנרך בשנייה ויחל בעמלם מדליק (ש) :

סדר הדלקת הנרות :

(א) הנחה של המוכה קרין ליתן נשמה כמחן לפתח משמאל כשהי והיוצר מוכ להדריס כשפת הסמון בנרות כגון אם הפתח פתוח ידריס משמאל לעמך וזה א"ל לסדרם כן ידריס כשהי עם כמחל שפחה כה כשפת הסמון לפתח ויתן בלילה בהראשון כה כמחל שפחה כה כשפת הסמון לפתח כשפת לנר חלל כבית דהיינו שגבר כמחל יביה כשהי ונר כמחל יביה כשהי ויתחיל להדליק כן כה מחלך מדליק מתיין לשמאל ע"י סימן היע"ו ויכ"כ כה"פ כע"ז) :

דין אכנסא' בהנחה :

(א) אכנסא' אף שמדליקין עליו כשהי ואין לו אלא כשהי שמתאכנת שם חדר מיוחד לרך להדליק נר המכת (א"ר כ)

כו' תרע"ו דלא כמ"א) ובתורם כסומין אלל בעש"ב סן כנלל כ"ב וא"ל להדליק בעש"ב חל"ב חזין לביחא מן כסודרין שעושין דר לכל אחד חלל אש אינס כסומין על שותן בעש"ב לריכין להדליק בעש"ב רח"ש שני כ"ב סודרים יחד שריכין להדליק כ"א בעש"ב ומי שאלל בקניטות כניח אחד כניון סן אלל אינו חף שהולך לחדר אחר לישן מדליק במקום שאוכל חלל מי שאוכל אלל חזירו בקריא לריך ליקר לנימו ונהדליק (שס): (ב) מי שנתאכסן אלל בעש"ב ואין לו כעצמו גרוס להדליק ואין מדליקין עליו בנימו לריך להשתחף עם כעש"ב כפרוטה דכייס שיקן לו סך מה שיכיס לו חלק ג"כ כגרוס ויולא כזה וכעש"ב לריך להכויף מעט שמן כשניל סאורח הון כשיעור שרייך לישן לזוך חצי כעס (שס) וכן יוכל כעש"ב להקיח להאורח קח שמן מפתח וכו' כמש"פ בפרוטה (מ"א) (ס):

נר שבת קודם לגר הנוכה :

(א) מי שאין יוד משנת לקיח דר הנוכה וכו' בעש"ב נר שבת עדיף מפני שלום בית ואש י"ט לו על נר שבת ואין מספיק לו על נר המכס וקידוש כיוס כ"ח עדיף מקידוש כיוס וכיסים נר אחד חלל אש י"ט לו נר אחד ככל לילה לתוסס יין קידוש קודם (משום דמדיחא חין לריך להדליק רק נר אחד וכמדרין מוסיפין ככל לילה נר אחד) וכן נר א' של חנוכה קודם להדלה (סימן תע"ח) :

דין הדלקת נר הנוכה בערב שבת :

(א) נע"מ מדליקין נ"ח תחלה ואחר כך נר שבת ומכ"כ עליכס כמו בחול חף שמדליקין מנע"מ וכימי סמלג סמנחה ולמעלה (כיינו סמלג וריעי קודם הילכה) . חלל קודם סלג סמנחה לא יולא (ואש כדליק קודם סלג סמנחה לריך לכניסה ולהדליקה קודם כיי"מ ולנכ"ר עליה) (כו' תרע"ט): (ב) ואש כדליק נר של שבת קודם אש לא קיבל עליו שבת כשעת הדלקה יכיל להדליק נר של חנוכה חלל אש קיבל עליו שבת כשעת הדלקה אסור הוא כעצמו להדליק רק י"ט אחד מכ"ב כדליק כשנילו נר חנוכה וכן אש כעצמו שמדלקת נ"ח חף שדליקה כשעת נר שבת קודם ולא קיבלה נר לאחר להדליק נר של חנוכה כשיילג (מ"א שס): (ג) בעש"ב יתפללו מנחה: (ד) בעש"ב יתן כס זמן יוצר כדי שפ"א דולקת עד חצי כעס אחר י"ט (ש ס"ט): (ה) בעש"ב לריך לישן שום דבר להון בין כניוח לנחל כשניל כחה שלא יכנס כניוח כשוחח כדלת (סימן תר"ב) :

דין הדלקת נר הנוכה במוצאי שבת :

(א) נע"מ מדליקין כעש"ב קודם וישן לך קודם כדלה על ככוס ואש שכן לומר אזה מונחה כחלסה יאמר כמנדיל בין קודם לחול בלא כוס וידליק ואחר כך מנדילין וכניחו מנדיל תחלה ואח"כ ידליק (משום דהריף יומח כמנחה שאלריין) ויחיד שמתפלל כניחו יבדך חייך אחר ככר קדושה וידליק ואח"כ יאמר וישן לך (כו' תרע"א ס"א כמ"ש ס"א) וספר"ח סמ"ט לוס דלא כח"ר): (ב) חין מנדילין כניח (משום שאין נאריין לאורו דהא אסור להשתמש לאורו) (שס): (ג) האמינס על כניסים כעש"מ כמקום אלל ועל ככל וכו' ואש לא אחר אלל ועל ככל יאמר אלל כרחמך כדתת סא ישע"ה לנו ריסיס ונשלחת ככס ששית לאנחותיו כניוס ככס כו' כיינו מפתחו (סימן תרע"ב) :

ברכת הדלקת נרות של הנוכה

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
 במוצאתיו וצונו להדליק נר של חנוכה :
 ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם שעשה נסים
 לאבותינו בימים ההם בזמן הזה :
 ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם שהתחיינו וקיימנו
 והתקיימו לזמן הזה :

סדר הדלקת נר חנוכה

שלם

מיד אחר הדלקת נר סראשון שהוא עיקר יאמר הגרות הללו ויגמור הדלקתן צדור שאומר הגרות הללו:
הגרות הללו אנהנו מדליקין על הנפים ועל הנפלאות ועל התשועות ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה על ידי פהנך הקדושים וכל שמונת ימי חנכה הגרות הללו קדש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד כדי להודות ולהלל לשמך הגדול על נסיה ועל ישועתך ועל נפלאתך:

מעוז צור ישועתי לך נאה לשבח תכון בית הפלתי ושם תודה נזבח לעת תבין מטבח מצד המנבח או אמור בשיר מבורח חנפת המזבח: רעות שבעה נפשי בגון כתי פלה חיי מררו בקושי בשעבוד מלכות עגלה ובירו הגדולה הוציא את הסגלה חיל פרעה וכל ירדו באבן במצולה:

דביר קדשו הביאני וגם שם לא שקמתי ובא נוגש והנלני כי זרים עבדתי ויו העל מסבתי כמעט שעברתי קץ בקלי ורובדל לקץ שבעים נושעתי: פרות קומת ברוש בקש אנני בן המרהא ונהיתה לו לפח ולמוקש ונאותו נשבתה ראש ימיני נשאת ואויב שמו מקיח רוב בני וקנניו על העץ תלית:

וגים נקבצו עלי אוי בימי השמנים ופרצו חומות מנדלי וממאו כל השמנים ומנותר קנקנים נעשה גם לשושנים בני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים:

חשוף ורוע קרשה וקרב קץ הישועה עשה נא למען שמך להיות לנו תשועה כי ארבה קנו הישועה ואין קץ לימי הרעה מתי פשע וגם רשע הקם לנו רעה שבעה:

חורש שבת מולד נדי:

חנו תל אלה כיום חגנדי: אם ב' ימים ר"ח קאי ססי על יום ב' דר"ח: א ב' ילא יכתי נגט"ה ג' ב' יאש עורא וכראשית נעתי כהקירי ע"ד עשאי ככוחות וכתמיד ער ר"ח מסן כחודש זה נלקח אפיא אל בית סמל' ח' זו ככתוב בסורה נלע"ו וכל חגך נעולם מ' זו מה עורא ככסן ונחמיס ב"ח וכוונה ק"ק גראלדה עם ר"י כנגיד: עשרה כטנה זו סמך מלך ככל על יוסלים וכוונת נלע"ו וכל יום כהעניס ככוא יקוין כוונה כמנוחת למעלה כחפתי י"ו כחמו" כ' כס על קטני כוונה אחת נקניו: שדברים אשר כממט שס אליס לסיך כאן אומנים בוקר

ועכר א"מ רק נע"ש כמנהג א"ח א"מ וקוין ויאל אפי' כע"ש כמנהג ומספיקין דרש' אלא סל"ט כמנהג ע"פ (וכתיב מילכ) א"ח א"מ ואל"י ואין אומנים יס"ר: ענין שובבים ת"ת: י"ב ענת כ"י דגנ כ' אל יחוקל על פרעס מ"ו מ סיס וכן עטרו אל ילאפיס לסמ"ש סנולד כ"ח דתג: כפי שמות מהחלם סקון ימי שובבי"ם ת"ת סימנים סאלו זכרים כמנהג כפרים ונימוד ככחאריו"ל ימי סוכונים כמה סונגלים מולד לחיקון עון סמך סונגוס ו"ל ר"ל ומבואר כוס"ק ס' וישב ד' קפ"ח ע"ח סאן דאשיר ארעא כרפני' ואסיק ארעא למגל כו' לא סאל לסגודא ולא סמי סבר חסי עסיק וימין כו' וס"פ ויחי ד' כ"יש ע"כ ס"ח מלכו סלקין וכו'

הנהגות חודש שבת אדר השלם

מבדחו נחטקם כזו לעז' נאב' ע' (על: ומכב טוב להוליך חמים לברכות נספיות נעטם כחם כזו' ולומר דברי בירוח והסמכות עליהם וזוהו סיקוק גדול נעולמו' סקודים' ואלום אף כי מצות סיום לברכות נברכות' מ"ע בירח את דבר ס' יביה עיזו בראש לבל יכשל ח"ו נתיקמו נברכה שאינה יביכה: נס"ו נבשם א"ל א"ל אלא להבס נכתי' ומלכד ח"ת אפי' יר"ל ה"ן מהעני' ולא ח"כ' ולא הל' נככה א"ל א"ל וה"ן מ"צ: כ"ב בו תתקנאו ישראל על כנס בניתי' לטלגס נגנעס וסכל מיכה' כ"ד בו נגא וכו'... כ"ט א"ן י"א נמנהה: שבט לעולם מלא יום שלמים בלו הוא' דר"ח אדר: שנה נשמי ר"ח אדר הסמוך (נ"סן הוא אשטת שקלים' ולא ר"ח אדר שנתה יתבאר לקמ' :

חדש אדר כולו דנים:

כ' דר"ח אדר ודב"ו' ונטינו יום ג' דר"ח אדר ראשון נדס"ו' חס' ג' ז' דר"ח ח' ונז"ו' מהכנס אדר ערבי' בשמחה' ר"ח אדר סמוך לניסן בגל' לניסן בשבת קורין פדשת שקלים' ומזולין ג' ס"ח נחמד קורין ס' כשטע שנה גדיי כ"כ נס' סגרה וביום השבת עד וסכו' ג' נג' קורין למספירי בני השבט עד לכפר על נפשתיכם ומקודש יאמר לשיקנסי' כשכנס אלא יולד' זק' ככל ארבע פשיטות ומספירין ויכחו יאידע:

בשבת שני מזולין ג' כ"ח ב"א קורין ס' כשנוס' ג' קורין נס' כי הלא זכור את אשר עשה לך עליך עס"ס' ומספירין פדשת' ז' ז' זכור לך' לקרות נכ"ס' מדורגיהת נכסרה' וז"ל לך' וזה שיבטו' ס' זכור ביו"ד ממקרא מגיל' נאמסל' וזהו נכתי עכ"ל חוס' נברכות' וזאתן נמי כשיבטו' בל"א לכה לנוד למי'ן וזהו לקרות כנגוס' ושיבטו' בשבת ג' שהוא ע"ז נחמד מספירין:

בשבת ג' שהוא כ"ג לאדר מזולין ג' כ"ח ב"א קורין נס' כשנוס' ונכ" קורין נכ"ס' הק"ת המלות הכדור' עד תסמח' עד כערכ' ומקודש יאמר (לשיקנסי' ס' הכיכור אלא יולד) כשפסחה' ס' זכור ופדשת פדש קטן שלטע' זודע' וע"ז ממכרין אוי' עולה:

בשבת חמישי שהוא כ"ט נחמד מזולין ג' ס"ח ב"א קורין נס' כשנוס' ונכ" קורין נכ"ס' נחמד נס' נח (הכודש כזו' לכה עד האכל מות') נכל' ד' פשיטות אין מ"צ' והענינים כזו' וזו' אין מנהגו כ"ן' ולומרים ל"ן: הל' ר"ח אדר סמוך לניסן כתוק' ימי כשנוס' והס' נע"ס' מקיימין לקרות ס' שקלים' נכנס' בלגיו' ומספירין כבני' כדי שסכה' ס' זכור נשמת המכוכה לטורים מלאטיה' וחס' הל' פורים נע"ס' מקיימין לקרות ס' זכור נשמת שלמייה' כיומי' שבראו לקבוע ככס' ר"ח אדר כסמוך לניסן: ודב"ו' ו' וימין לבנתו ככשפס' וס"ו ב"ו' ד"ו ובי"ו' כלומר כשכל' ר"ח נשמת מספירין נס"ז נו' וס'מן זמ"ד וכשכל' גיום' ג' מספירין בו' נו' וס'מן ב"ז וכשכל' גיום' ד' מספירין נד' נו' וס'י' ד"ד וכשכל' גיום' ו' מספירין כשני' נשמות ג' נו' ו"ו' נו' וס'י' ובי"ו':

ד' נחמד מה מעט' ו' ובידאים מהעני' בו' ובשבת כשנוס' כעיקר להשמת כשני' וכבר כודסם נספירין קורין ו' אדר' נו' ספק כמ' מלרד' מ"מ כשזיור' ככלי'ס' וסס' ופק' ממש' עד ס"ז ניסן' י"ב נו' חמכת הכי' ימי כודסם:

י"ג נו' מעניות אסתר ויש מהענין לילכו ווס' ולא' הל' פורים ב"א' כשנת מקיימין המעיות ליום' כ' מעיות' ויש לפקל' בו' לעט' כולקין כגון מונחת' או מתיק' או חולס' שאין בו' כסנו' וזשילנו' דק' כולקין עינים' וז"ל יונדה כל' נשלים' יום' שש' מנשערים כרנה' לא' יתשס' וישערו' חתי' אכל' בלר' כריות' לא' יסרו' מ' כולקין אפי' כולק' נדק' וקס' עליו' נשערים' וזוה' מ"ז' לכל' עינים:

והוא לא קליק מ"ס אינן קטילי ב"ג אחרת' והיא קטיל' כמי' ממש' אשד' דמי' כוילין' בו' אחר' ר"ו' ית' לך' חונת' בעלת'א' דלא' חיה' ליה' תשובה' כד' מלאי' ולי' ת' הייני'א' דלא' תחלן' אפי' שבינפ'א' כד' מהאי' דכסי' לא' יגור' רע' בו' כ' כד' מנח'ר' צוסי'ק' כ"ל' שאין' מוטיל' לאדם' על' פון' זכ' זכ' תשובה' אך' מכה' מלאי'ק' מואי'ק' חונת' ונח'א' דאין' דיוחי' אלא' מנח' פשוט' מעל' וכל' אף' נעון' כזו' אך' אפי' כה'אדם' סמוך' עמ'ו' נכסוסי' ויכוסי' קדי'ס' מוטיל' לעון' כזו' והארי'ל' כתב' שאין' נכל' מעניות' כזכור' מי' כשזולד' מתיק' כזוה' עני'ס' כמו' כמקל'ל' אפי' ר"ו' לא' בראה' לאכנס' (וכנה' מזור' סרף' למחלת' גדול' חומר' עון' כמר' כזו' כמי'א' כארי'ל' התיק' פ"י' התניק'ס' וכנוסי'ס' בימי' כשזולד' כה'לם' ע"ד' כקוד' כי' ימי'ס' אלא' מכויל'ס' מחר' להיק' עון' זכ' יוסר' מעל' ככנס' וכזו' שיתעכ' אדם' לכל' כשמות' ימי' כשזולד' אלא' מידי' יום' ויום' בכל' כנס' וזכ' נלד' מימי' כשזולד' וז"ל' וכסב' עוד' כשזולד' לאדם' לכה'לם' עד' פ"ד' העני'ס' בימי'ס' אלא' והיינו' מ"י' כשפסקות' ואף' ככנס' ג' י' וחוד'ס' ג'זול'ס' וזכור'ס' שיש' ע'ס' כשעני'ס' כיוול'ו' מי' שבינו' לכוין' ולימד' יהודים' טוב' לו' ולשמה' אך' ללא' כל' מוח'א' ככיל' דה' וכל' אדם' חייב' אלא' כשישוח' ושבג'ו' ומלא' ככארי'ל' על' מי' כשעני'ס' כספק' גדולה' משבת' לשבת' מתיק'ס' זכ' כל' כשעלמות' כק' ומבל' מעני'ו' כל' כחות' כדין' וזכ'ס' למדה' לתיק' וזול'ו' כשחזר' עליו' ככני'ס' ומלא' כשפסי'ס' קטוסי' להבוי' כח' שאינ' יוכל' להעמית' כשפסקות' כ"ל' יתענו' נדק' זכ' כיינו' לכפסי' מנכ"י' ביום' א' קודס' שקיעת' כחמה' ויהינ'ס' עד' ליל' ג' מן' כע' א' אחר' כזכ' וק' יפסיק' שש' א' קודס' שקיעת' כחמה' של' יום' ד' ויהינ'ס' עד' שש' א' מן' ליל' כז' עולה' לו' כלא' כהעני' שש' כיומי'ס:

עוד קורין א' מי' שיקס' כשפסחה' כקור' כש' א' קודס' אור' קיום' ושפ'ק' כזכור' כל' כיום' כהוא' וכל' ליל'ס' שלחמיו' עד' סתה' כהוא' על' יום' ס'י' וז' וז' וז' וז' נחמד' רק' לעת' ממש' להפיל' ולאכול' כשזולד' לנוד' נש' וז' מוחת' כ"ז' ממש' לתבוי' כח' אפי' לא' יוכל' להעמית' ל"י' מעניות' והעיקר' הוא' כשיסיר' מעשיו' כשזולד' ויהינ'ס' לכה' ע'ס' כ' אחר' וכל' כשעני'ס' שיתעכ' יכיס' ככל' כשסבר' כל' מה' שזולד' להסתי' וז' וז' יחיס' ככני' כאל' ומזול' הארי'ל' ועכ"פ' כל' מה' שזולד' לכך' עליו' נשערים' וזכור' נתיק' מוטיל' עליו' וכעיקר' ע'ס' כשעני'ס' כחמה' ליעוד' ויום' ולי'ס' ויזכור' מחר' משיחת' חולין' כי' מעלת' כשזולד' גדולה' כמנח'ר' (על' כשנכתב' חודש' אגל' :

ורבים' מני' עלי'ס' מהנכ'ס' סרכה' כמות' זכ' מספיר'ס' משנז' לכה' ו' וזכור'ס' כל' ימי' כשזולד' יום' מלאכול' דבר' מן' הכי' ורבים' מספירין' עומ'ס' שאינ' אולי'ס' זכ'ס' ככיל' חס' כעכ' אחר' כשעני'ס' ושושים' טעילות' נחמד' כמקור' נכל' יום' נס' כדכיר' כארי'ל' כלאוכ'ס' גדולה' שזכר' מחר' מהקד'ס' ויחזק' מן' ככס' אשיל' לרבי' עמו'ס' ויחזק' מחר' ומחר' מלינ'ס' ומלא'ס' ומחר' מחר' י"י' כשכל' רות' ג'ס' יכ' אד'ר' מחר' כמות' נכרת' ככני'ן:

כ"ס' נו' אין' ר"ח' נמנה' טבח' לעולם' חסר' :
 חדש' שבט' כולו' דלי' :

אינו' הל' אלא' ימי' ערס'ו' א' נו' דבר' עשה' את' משנה' חוס' כעכ' כירד' ומשך' עד' ד' אדר' ב' נו' מח' יולד' כמל' ח' נו' מ"י' כשזולד' כח' כ' ר' יעד' כשנכתב' לנוד' חול'ס' לתיק' לנ"י' נש' כח' כ' ר' יעד' כשנכתב' שטות' כזו' וזכור' י"ד' נמנה' אין' טעלים' :

דבשו' עכ' ככנס' כזו' רח' ככה' לזילנות' ככני' וז'א' רוב' נשמי' סה' וזול'ס' כרף' כהילנות' ומלא' פשיטות' מוטיל' מעת' והזיל'ן' כולק' כהר' חט'ס' לניק' אין' מעסרין' פשיטות' חילין' כהשטו' קודס' לנן' על' פשיט' כהיל' כמאז' אה"כ' :

כ"ס' נו' אין' ר"ח' נמנה' טבח' לעולם' חסר' :
 חדש' שבט' כולו' דלי' :

אינו' הל' אלא' ימי' ערס'ו' א' נו' דבר' עשה' את' משנה' חוס' כעכ' כירד' ומשך' עד' ד' אדר' ב' נו' מח' יולד' כמל' ח' נו' מ"י' כשזולד' כח' כ' ר' יעד' כשנכתב' לנוד' חול'ס' לתיק' לנ"י' נש' כח' כ' ר' יעד' כשנכתב' שטות' כזו' וזכור' י"ד' נמנה' אין' טעלים' :

דבשו' עכ' ככנס' כזו' רח' ככה' לזילנות' ככני' וז'א' רוב' נשמי' סה' וזול'ס' כרף' כהילנות' ומלא' פשיטות' מוטיל' מעת' והזיל'ן' כולק' כהר' חט'ס' לניק' אין' מעסרין' פשיטות' חילין' כהשטו' קודס' לנן' על' פשיט' כהיל' כמאז' אה"כ' :

כ"ס' נו' אין' ר"ח' נמנה' טבח' לעולם' חסר' :
 חדש' שבט' כולו' דלי' :

אינו' הל' אלא' ימי' ערס'ו' א' נו' דבר' עשה' את' משנה' חוס' כעכ' כירד' ומשך' עד' ד' אדר' ב' נו' מח' יולד' כמל' ח' נו' מ"י' כשזולד' כח' כ' ר' יעד' כשנכתב' לנוד' חול'ס' לתיק' לנ"י' נש' כח' כ' ר' יעד' כשנכתב' שטות' כזו' וזכור' י"ד' נמנה' אין' טעלים' :

דבשו' עכ' ככנס' כזו' רח' ככה' לזילנות' ככני' וז'א' רוב' נשמי' סה' וזול'ס' כרף' כהילנות' ומלא' פשיטות' מוטיל' מעת' והזיל'ן' כולק' כהר' חט'ס' לניק' אין' מעסרין' פשיטות' חילין' כהשטו' קודס' לנן' על' פשיט' כהיל' כמאז' אה"כ' :

גהיש הנהגות המגילה ופורים ודיניהם והיה

שהיה נדבק זה בפניו ביום יד ולא היה נדבק ומגילה ואחר
טדמנה לו מגילה נע"ו קורא לחזו נע"ו בלא נדבס (מ"א שס):
דיני קריאת המגילה :

(א) הכל חייבים בקריאת המגילה אנשים ונשים (ולכן קורא
כמגילה נע"ו) ואם הכותב מן הקטן לא יאמר (שם ופס"ח)

(ב) אחד הקורא ואחד השומע מן הקטן לא יאמר י"ח וזהו
ששמע ממי שחייב בקריאתו אבל השומע מן הקטן לא יאמר

לא יאמר ואם השומע מן הקטן לא יאמר (שם ופס"ח)
קט"ו נמצא ס"ק ג') [אם אין מי שיוודע לקרות בשמיים

לפניו יש לנכח הנכרות כדירה ואין להשמיע אחר שיקרא
לפניו שיקרא כחומש י"ח אם אין דרוש לקרות בלא שמיים

פכ"ס יש להזהר שיקרא בלחש בלא יהיה השמע רק לאוז
הקורא ואלו אין מי שיוודע לקרות הנקרות כדל"ו יש לקרות

אחר לפניו שיקרא בלחש ומ"ח אם אין דרוש לקרות בלא שמיים
החומש לקרות אחר"כ שחוק המגילה כי מן הפס"ח לא היה יכול

לשון דע"ה לשמוע טעם כמעט שיקרא זה המגילה מתחת
טדמנה להשמיים לאוז הקורא : אם אין מגילה בשרש דדניה

מ"ח אם היה כדונה בקוף ככלתה רק שיש חכרון חיות
באמצעות ואין חכר ענין אחר בלא יעולין לקרות בדרבס ופס"ח

יקרא הקורא בשם י"ח או לחמוץ לפניו מחק החומש אבל אם
אין מגילה בכח כלל רק בדפוס ומכ"ס שחוק החומש לא

יכרכו כלל ויקרא כ"ל לעלום בלא נדבס ולא שיהיה בזה רק
לכר הסם בלבד ובכיוונת להם מגילה בשרש חסידים לקרות

בש שזמן קריאתה כל היום ויחיד שיש נידו מגילה פסול
יקרא ולא יכרך (ש"ח ע"ה) : (ג) אשה לקחתה ששעה

כמגילה מהשנים ואם היא יכולה לקרות בלחש אם יודעת
או לחש מהאשה התחת כיוודת לקרות ואשה אינה מותרת

אז באיש בקריאת המגילה (משום דבסולה לקרות המגילה
בכבוד משני כבוד ולכן אף נישוד אינה מותרת באיש דלא

פס"ח) (ד) מקום שאין מיין כגון בכרך א"ל אחד
יודע והאחרים אינם יודעין אחד קורא והאחרים שומעים

וישלים ואם כלם יודעים כל אחד קורא לעלום (א"ר) שם
דלא נמצא" : (ה) רלו וזמן שיהיה ל"ה מגילה כשרים כדי

שיאמר בעלום מהל מלה בלחש כי א"ל לחמוע כל חייב
שכ"ץ מתחת כדע ובלבול שמבולגים שבמים נעלים ואם

חיסר חייבה אחת לא יאמר וכן כל אשה חכמה לב שומעת
בעצרת נשים אם אפשר ליתן לה מגילה כשרים לקרות נדבסה

כי אם א"ל לחמוע מן כש"ץ נדבס חוסין וזה חייבים לחמוע
כמו אה"ש (ש"ח ב) :

דיני הפלת פורים :

(א) בערבית אומר אחד הפלת פורים ק"ה עם סתקל וקריין
אז המגילה ואחר שיכרך נדבס אחרונה של המגילה

אומרים וזהה קדוש זלם כמ"ג חומרים ויהי טעם וזהה
קדוש ואחר קריאת המגילה ק"ה בלא סתקל ואומרים יתן

לך אם הל כמ"ג והנדלם על כבוד נביכ"ר אומרים יתן
קריאת המגילה (כתיב כמו בבאר ימות כבטס אחד סדר

קדושה) (ביתן תה"ג ונמצא" : (ב) בשבתות אחר ש"ש
אומרים ח"ק ומולחין סדר חורס וקריין בה ב"ס וינה שחלק

ואחר"כ פכ"טין ס"ס ה"לכל וקריין המגילה ואומרים אחר
וכא לזיון ואומרים ק"ה עם חס חסידים ואין להגון חסידים עד

אחר קריאת המגילה (משום דדרבנן וק"ה אלט חסידים) ואם יש
מינה כשרים פלון קודם קריאת המגילה (משום דכתיב וספון

א מילס) (ש"ח ב) :

דיני בשלוח מנות ומהנהגות לאבינונים :

(א) אפי"ו עם המתעורר מן הפדוקה דין יתן שתי מנות
לשני עמים אחרים וכן אחר לקיים משלוח מנות א"ה

בני ר"ח אה"ס * אחר ושלח סיחודים כמה ר"ח אה"ס * אז
ישו כפודים כאלה ר"ח אה"ס : (במות וז"ו) כהנך ודחו

ונכאקן ר"ח וז"ו כמלך ויבטי וזה ר"ח וז"ו וס"ח כה"ה *
וינה סד"ק וינה ר"ח וז"ו * (כ"ל ותמלך בשלכס ובתי ר"ח

פס"ו) * (מ"א והכריום וישע כמלך ר"ח וז"ו) * וינכס כדנר
יחמל ר"ח וז"ו * וינה כמלך והמן ר"ח וז"ו : (כ' במות כל

פכ"ס) מדינה ומדינה נדבסה ס"ח ס"ס * וזה כענדה בלא
ס"ח ס"ס * אה"ס וזהה לקח ס"ח ס"ס * וזה יעשה בה

ס"ח ס"ס * כפודים כולל בשמית ר"ח ס"ס : (במות משס
פ"ג) יעשה בכל מלכותו ר"ח ינ"ח טס דע"ג וגי כ"ץ * כי

גדול מרדכי ס"ה ינ"ח * יהו יקר לנעליהן ר"ח ינ"ח * יד א"ה
שמי ס"ח כד"ו : פני כמלך האשכנז ס"ח ינ"ח * מרדכי

לכרל שק"ס ינ"ח * נוטל על כל המתה ס"ח ל"ה :
בשומר בליה כהוא ינ"ח קוט : הגלון הכס לני כשהגיע

לערס כמן כיה משס כרגלו :
יש להזהר לקרות בשום של עשרה בני כמן ככהנ"ן כי רבים

כשכל שקריין אומר נביכ"ס אח"כ * אינם מותרין לקרות
בשמות ככהנ"ן וז"ל קורא בעלום כמגילה עשרה בר כמן עד

סוס כספוק (ונבזה לא שמו אח יוד) : ונכ" (ל"הים עליהם
כו' ומשולח ענין ח"ה לרעו ומהנהגות לאבינונים) יחשוב

בשמיכה (א"ל מקבל ע"ע מ"ע * כל קבלה לקיימה למחר)
ונקריאה של מחר יחשוב (א"ל מקבל עני לקיים ביום הזה)

ונכ" (קבלה כיהודים עליהם ועל ורע"ה) יחשוב (א"ל מקבל עני
ומל ודע כל כמותה שיהיה ביום הזה) :

הבוקר אור והאשכנז ילחז את ידו לחד בקיום כמותה של
המנות לאבינונים קודם כהתלה כדני טוה"ל כהנ"ן

לכין זכ"י כהעודס * וקודם יאמר בש"ע (לכ"ס יחוד מ')
(היינו מ"ש לקיים מ"ש כשחוק כהכרס כ"ל כגיונו כבורא

י"ח של מן חסן וכל פחות סתח"ה ומ"ע של קבלה ומשעות
מתח א"ל לרעו"ה) ומוטל על האדם להזהר בשלוח מנות יב"א

לאכיון שם נדון שלא יתן לו כשני רבים * וגם אשכנז וכו'ו
יקיימו מתנת לאבינונים ש"ע * כוא חיונ על א"ה ואשה

כמנואר כב"ח"ל * ולחך גם בניו כקטנים כמו בשאר כל
המנות * וזה ככדי כיום כיה עשולה על כל שאר ימות השנה

במלות מדרק"ה * כי ביום הזה שוכה כמה פקודים גדולים
בעולמות העליונים כמנואר ככהריו"ל * וכל השוכס יד לזול

ואף שיודעים ש"ל לזול מהגים לו * וינה ביום זה נמדת
וחורפ"ה : (מהר"ם) התשליל כבאר כיהים א"ל שמוסיים

עכ"ל כבודלח ואין קורת אח סללל דקריאת מגילה * היא
כללה ואמרים קדוה"ן :

ויודר האדם כמ"ג המג"ה לקרות המגילה לפני כהנים אחר
ישיאהו מנכ"כ"ג * וכוונת כשמיים כראוי לכל א"ה

כישאלני לכרונס כספור כססים וכספולחות לאנשי ביהו וכו'ו
ולבדיל כסם כלאויכ"ס * וע"י כסור כסם כשמתה גורם ככל

כשולחם כעליונים כמתה והדוה לזיון הכלית * וכנור"ה ית'
כתגול ונתקדס ככל כעולמות יודר ויודר ומתסאר כדא"ס זה

ככל פמליה שלו כמנואר לעיל כשם א"ס"ק ככדוד פסח :

אדר טולס (ח"ק) * וא"ל א"ל"ה ולמנהג ולא תתקן כבמי
כיהים * וקריין כ"ס כבלה (יב"ל פמלך) ג"ג עד ס"ס *
(ח"ק ילל"ו) * ומתאר כס"ת * וקריין כמגילה ככככותיה

כדאשכול * אחר כמגילה אומר (כרז לח ריבון) וא"ל א"ה
כיה רק (כאשכנז יקני * אשכנז ונ"ג ק"ש * פניט ק"י) יודר

לקיים מה כ"י כמ"ל טוב לעשות משס כמנור' קודם שיהחיל
כסעודס וסמך לחדר מ' * לכן ע"ה ככודס לאדם בלא יחז

כמכס"ד אחר הפלת שמיים עד שילמד כי בניאו יכול לכה
לז"י כיעול מתחת כמדת כיה"ה א"ר"י ית' לכה"ס לזיו"ה וכזה

כשחוק כספור' שש"ל לפח טוב כהיוה עכ"ל * וכוון כ"כ
כפודים * כל כהרית לא"ס כ"י ית' ויחמך (ל"כ"כ"ס כ"י

כיהי מתן לקיים ע"ע כל קבלה של אשכנז כעודת פורים)
יקרא כתן כסעודס (וינה שחלק) וג"ס (וכד אח אחר עשה

מעשר (מ"ח סס): (ב) משלוח מנות לרד לשלוח שני דברים
 ממנו ואוכלים אבל מהתא לאביונים יכול לקיים אחי' שנה
 לעמי ארבע נדב (פ"ט סס): (ג) אשה חייבת במשלוח מנות
 ומתנה לאביונים ומשלוח מנות השלח אכס לאשה ואיש לאיש
 אבל מהתא לאביונים יכולה אשה לשלוח לאיש וכן להסור
 (סי תרל"ט): (ד) נרד לקיים משלוח מנות ביום וכן מהתא
 לאביונים לרד לקיים ביום (סס):

דיני סעודת פורים:

(א) מזה לסנות כסעודת פורים ועיקר מזהו לעשות
 כבהריות (רק גם בלילה לרד לשבח קלה) [אפי' בליל
 י"ד ובליל גנד שבת מעטבו וימלא כניוה גרוה דולקוח
 ושלחן ערוך ומטה מולפת סרס"י] רק מזהו דערידי
 במשלוח מנות עושין ארבה מקלחה בלילה ומתפללין מנהה
 כבוד כיום גדול ועושין ארבה אחר מנהה ולרד לעשות ע"פ
 רוב כסעודת ביום וכשתל מורים כע"פ עושין ארבה כבהריות
 מזהו כבוד שבת ועוד לעסוק קודם כבוד קודם שיחול
 כסעודה (וכתב לדבר ליהודים בימה אורה ודרכי' אורה ו
 תורה) וי"ח שיה לאכול מיני זרעונין כפורים וכן לזרעונין
 שאלל דיחול ותכירו כככל (סי תרל"ט) [חייב איש לבטוח
 כפורים עד דלא ידע בין ארור כמן לנרדן מרדכי וי"ח
 דאין לרד להסתבר כ"כ אלא ישאר חזר מלימודו וישן ומתוך
 שישן איש יודע בין ארור כמן לנרדן מרדכי]:

דיני תענית בפורים:

(א) אכור להענות כפורים שום תענית כשני הימים י"ד
 וס"ו בין בני כרכים כעשין רק ע"ו בלבד בין בני
 עיירות שעושין רק י"ד בלבד אבל ת"ח מותר להענות
 כפורים ומתענה עד סמוך ללילה ויאכל כסעודת מבע"י אבל
 כש"ס לנבי עיירות מתענה ת"ח ומשלים ולרד לתיבת
 תענית אחר כשני הימים לרד אחר כך לתיבת תענית
 תענית להעניו חובק אחר ימי הפורים וכן אם עבר והתענה

דין אבילות ואנינות בפורים:

(א) אהן כפורים בליל י"ד ישמע קריאת המנוגה מאהר ואכור ככבר ויין וכוזה אכור כנחת חסילין אחי' אחר כקנודה
 דיין דמ"ח בעלמו' כי דים יוהר ככל מיני אבילות הון מישיבת קרקע וענינת סנדל מטי ככריות אחי' כוא יום מר
 זשטיט לחסור כהענין ואחר ילאה ככר"י יקברו אח המה ואחר כקנודה יקרא ק"ס ויהסלו ויקרא אח המנוגה או ישמע
 מאהר (א"ר סי תרנ"ו דלא כמ"ח) אבל ככבר ויין מותר אהן כיום י"ד וס"ו (פ"ט סס): (ב) אבילות אינו מהיב כשני
 הימים כיום י"ד וס"ו רק כדברים כהענינה מרוב ככס ועולין למתן ככעת ימי אבילות כמו שבת ואין חולין מעטנין וזיתו
 חשב על כקרקע אהל ממשע ק"ז לראות כל מיני שמהה שעושין ובליל י"ד לא יקר לזית כככסין רק יתשלל מעטריב כמותו
 ואח"כ יקר לביכ"כ לשמות קריאת המנוגה ואם הל מורים כע"פ יקר האכל אחר סעודה ג' כבוד כיום גדול לביכ"כ וימתין
 שם עד בלילה ויהסלו מעטריב וישמע קריאת המנוגה וכבהריות יקר לביכ"כ אחי' להפסול ולקריאת המנוגה (סס) אבל לאחר
 דברים לא יאך מביחו ואפילו להסלו מעטריב וכן כיום ס"ו לא יקר לביכ"כ אחי' שמהה (פ"ט סס): (ג) האכל לאחר
 חייב לקיים משלוח מנות (אבל לא ישלח מיני שמהה) וכ"פ כר"ד לקיים לשלוח מהמת לאביונים ולשלוח מניה לאכל תוך י"ח
 שח (אבל לא ישלחו לו מיני שמהה) אבל תוך כששים אהן לשלוח מנות לאכל אחרי אהן כם אלא אחר והאכל כגון שרד כככר
 ישאר זה לוח כדו לקיים מנות משלוח מנות אהל מהס"ו לאביונים יכול לשלוח אחי' מלאכות גמורות ולרד פורים ג"כ מותר (סס) (ה) ככרבים
 וכפ"י ונמ"ח): (ד) אהן לשלוח מלאכה כפורים ומי ששואב בו מלאכה אהן רואה כזאתה מלאכה סימן כככה לפסול (וע"י
 סו"ג מותר) אבל כגון של שמהה מותר וכן מותר לעסוק ככקרקעיות וכן לגרש של שלחה כשום מותר לכבוד וכן כל
 מלאכה של מזה כגון כככין ספקי כככות וכן לשלוח אחי' מלאכות גמורות ולרד פורים ג"כ מותר (סס): (ה) ככרבים
 שקורין כהמנוגה לכבוד מותר לישא אשכ כר"ד וכענינות שקורין כר"ד מותר לישא כע"פ (פ"ט סס):

לך עמלק) ואח"כ ילמוד בליל ילמוד וקודם משלוח מנות ילמד
 ג"כ לביכ"כ ח"י כ"ל" ככב כיו"ח אחי' ככלום כסעודת
 יב"ד כככ"י ויקיים ג"כ כהיון מדינה דמ"י כ"ז כמארח חייב
 אדם לכבדו כפורים ודקדקו ואחרו לכבדו ולא אחרו להסתבר
 אך כוא ככ"פ ככ"י ככור סי תרל"ט וי"ל כקדור חייב איש
 לכבדו כפורים לא שישכר ששכרות אכור גמור כוא ואין
 לך עכירה גדולה מזה כ"ו" אך שיש"י יוהר מלימודו ממש עכ"ל
 גם הכר"ל כמות כככ"י כיום זה ע"ד כסוד כ"י ולא יסתבר
 אלא יתכסה וכ"כ כככ"י וע"ד יוהר להסלו חסלת כהמתם
 ככור"י וייתוודע שם אשום שימאל כככ"י להסלו מעטריב
 כומה"י ואחר השלח כהמתם יקר לזיתו להבין עמלו כסעודת
 פורים כמתב כעולם כי כן כוא דעת ק"ז סופקים לעשות
 כסעודה לאחר מנהה (ובל"ה ככב לעשות קודם מנהה) וישב
 עם אחי' ביום ככ"ע ונרדו דולקוח כמו ככ"י ויספר לאחי'
 ביום מעניניו הכסים וכל כככ"י ככ"י משובח"י וימתין
 עמלו כככ"י של חלוט עכ"ל וע"ד חסלת עכריות ויקר כככ"י
 כסעודה לככ"י עם כיו דוקא כדו למכנס ג"כ יתשלל חסלת
 עכריות"י ואח"כ יקר לזיתו ושב עוד עם כ"י על כשולח
 לשמות שמהה של חלוט עכ"ל"י והככ"י ככב ככ"י מ"ח
 דיב"ד כככ"י חסלת ואח"כ יתשלל עכריות להזיח עמלו
 משלונתה (ק"ז) סופקים כככ"י דלא כהסלו כוב אינו אומר
 ע"פ"י) וגם שלא יסתבר ולא דיב"ד כככ"י" כ"ד וס"ו דלרד
 כככ"י א"י ואל"ה למנה"י ואכורין כככ"י וחסתים וככ"י קלה
 כסעודה כר"ד: כ"כ כככ"י ימי מלאכות ימי מלאכות"י
 כ"ו נשא אהן ערוך רש"י יב"ד"י ככ"י כ"כ"י כ"כ"י כ"כ"י
 דקייכו כמלך"י כו אירע גם מלרים כיומי כוליהו כהחור:
 אר"ה א"י מלא"י אר"ה כככ"י לניסן לעולם חס"י כקדור
 ככ"י לזיח כהואל והככ"י אהן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
 במצותיו וצונו על מקרא מגילה:
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם ששעשה נסים
 לאבותינו בימים ההם בזמן הזה:

ברכות קודם המגילה

זוים יכוון כסך להאיל בשמיים גם על מלות משלות מנוס והסמך * וגם הקהל יכוון ללזה פל זה :
ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם שהחנינו וקיימנו
והגיענו לזמן הזה :

אחר קריאת המגילה יאמר זה :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם (האל) הרב את ריבנו
ותדן את דיננו והנזקם את נקמתנו והמשלם
גמול לכל איבי נפשנו והנפרע לנו מצרינו : ברוך אתה
יי הנפרע לעמו ישראל מכל צריהם האל המושיע :

אשר הניא עצת נזים ויפר מחשבות ערומים : בקום עלינו אדם רשע יגדר ודון
מזרע עמלק : גאה בעשרו וכרה לו בור * ונדלתו קשה לו לכה : דמה
בנפשו לקבור ונלכד * בקש להשמיד ונישמד מהרה : הכן הודיע איבת אבותיו
ועזר שונאת אחים לבנים : ולא זכר רחמי שאול * כי בחמלתו על אגג נולד אויב :
זמם רשע להכרית צדיק * ונלכד טמא בידו מדור : הפך נכר על שונת אב *
ורשע הוסיף חטא על חטאיו : טמן בלבו מחשבות ערומו * ונתכפר לעשות רעה :
ידו שלח בקדושי אל * כספו נתן להכרית זכרם : פראות מרדכי כי יצא קצף *
ודמי הכן נהגו בשושן : לבש שק וקשר מספד * ונזר צום וישב על האפר : מי
זה יעמוד לכפר שונת * ולמחול חטאת עון אבותינו : גין פרח מלולב * הן תדפה
עמדה לעזרר ישנים : מריסיה הכהילו להמן * דתשקותו יין חמת תנינים : עמד
בעשרו ונפל ברשעו * עשה לו עין ונתלה עליו * פיהם פתחו כל יושבי תבל *
כי פור הכן נהפך לפורנו : צדיק נחלין מיד רשע * אויב נמן ממת נפשו : קימו
עליהם לעשות פורים : ולשמוח בכל שנה ושנה : ראית את הפלת מרדכי
ואסתר * הכן וכניו על העין תלית :

שוננת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תבילת
מרדכי * תשועתם היית לנצח ותקוותם בכל
הזר ודור : דתודיע שכל קוץ לא יבשו ולא יכלמו
לנצח כל תחוסים בך : ארור המן אשר בקש לאבדי *
ברוך מרדכי היהודי * ארורה ורש אשת מפיחדי *
ברוכה אסתר בעדי * וגם הרבונה זכור לטוב :

בשמחה לאחר סמיים האל הבושיע אומר שושנת יעקב * אם לא נמקום של"א פוסים בשמחה אז
אומר אשר הניא הכל כמו בלילה : ואת"כ אומרים ואתה קדוש * ק"ש * עלינו * קדיש יהוש :
הודש

דיני בדיקת חמץ

לכמה חמץ קשה נשפך ומשומר כדי שימלאם סנדוק (שם) ופי' כח"י סעטם) : (ה) כנדיקה צריך להזהר לאור כי: ולא לאור כללנו כי אם לא נדק נליל י"ד כשנדוק ביום י"ד לא יבדוק לאור כהמש' אלא לאור הכר (סי' תל"ג) : (ו) אין צדיקין אלא בנר כל שעות והוא יחידו אכל ב' נרות אחד לא (שם) ובשעה דהתק' חמץ לו נר של שעות יבדוק בנר של חלב או של זמן (ח"י וה"ל שם) : (ז) נדוק כל המקומות שיש לחוש שהנטיב הם חמץ ולכן כל חדרי הכית ומרתחות ונית כעלים ותחת הספסלים במקום שאוכלין צריכין לנדוק (שם) : (ח) בחי כוכבים ונתי מדרשות צריכים נדיקה מפני שהיומקות מכניסין בהם חמץ וצויין נדיקה נליל י"ד (שם) : (ט) המכנד חדריו צ"ג בניסן ומכוין לנדוק החמץ ויבטרו וזהו שלא לכבשים עוד שם חמץ אש"כ צריך לנדוק נליל י"ד (שם) : (י) כל אדם צריך לכנד חדריו קודם כנדיקה וסביבים או נתי ידים של בנדים צריך נדיקה שלעממים ונתיבין בהם חמץ (שם) :

שנודע גדולה נמחור כוונת כל מלכ ומלכ דנטיק מסומים דנ"ל קטנא ריקטין ושלטנא לאחר דשלטנא כ"ו ומורף לדבור ה"א כשמהה שכלי' ודבר א' כחוב בחורב סק' חתה אכר לא ענדת ונ' במח' וכונת כשמהה ימים בלבו כ"ל שנתמסו א יוכס לקיים מצח כורחו ית' נכבילה מצב בלילה כראשונה : מר נ"ד צדיקין חת כהמין וכחלל כבנת אר' ל"ג ויחיס זיוו ומחיר על כספ' בלא יתעלל וייהעכב כי אפילו לקבוע למוד לא סחירו שמא ימנך * אלא חמר שיתפלל ערנית חיבך ילא יחיס לו נר של שעות לנדוק בו בחורין וכסדקין נעלמו ונכנודו ולא יתה שום א' מנכי נלנדוק * וינדוק ככ"מ שיש בו חשש חמץ * ויקח בידו כלי א' שיש בו כל חמץ שימלא בו הוא מצוה ליהודי כפי עמלו * ולא יאמר בני כבשים ונמי כבית כנדיק בכל יום י"ג ולא נבאר מקום בלא סמו מה צריך לנדיקה א כי לא אמלא דבר אש"כ לא יוכחן על זה כי המעם מוטלת עליו בלילה הוא והוא מצוה מד"ם לנדוק בכל לכתחילה כאלו לא נעטס דבר : וענין נדיקות החמץ ע"פ רמז * אש"כ שהיא ע"פ אש"כ הכוונה לדבר אחר גדול ממנו * והוא לבער החמץ

המחמץ לבוח בני האדם והוא ביומ"ל אכר הוא שאור שנעיסה שגורו של אדם הוא כמו עיסה מוגולגת בדברים רבים ויש בו רמ"ה חיובים ויח"ל הניתן בנוף האדם בליון כ"ו הוא להם כמו שאור * אלא שיש בכנס כאלפים מכה הכשמה הכשורה שנתנה בראש בלע לא ירס להתחנן ככה כשאר לא יחמיאו * אבל נקרא שאור לנו האמת שכל האברים קצונים אליו וכסים אל ממתנה והוא מנך זקן וכבול ועל כן מי שהוא נעל נעם צריך לנקות עיניו נענין החמץ הזה שלא יתחמץ בו שאמר שיתחמץ הוא קשה להחיות * מנה כאשר היה ובעל הכל א"ל להתחין עד ערב פחה לעיניו על דבר זה אלא בכל יום ויום מרדכי בלע ליעת אה' חמץ כיה כנסת העגומה הנסורה בנר כנוף נעונה צ"ד זרים אחרים צריך לידע בכל יום את הבלעו ומח' ועשה בה אכל מי שהוא יתן והרדמת אלהים נפשו עליו ואינו חושב על נפשו להכיר את שלוטה ע"כ המרחש על הכריוז ית' אור בנאח המעוה של גיעור חמץ ומחור : זה יחיס אופן וענין לנרדס להפש אחר מעשיו ויאמר מה ענין גיעור החמץ כוס כל כשה' אע' צריכין אליו ורדסם אחריו ומכשו אלו מחשבים אחריו לבערו ולרדסו אחריו כפי שצורך אחר אריב להשמירו ולהכחירו ונבערו מן העולם כלה דבר הוא מחור כן יתן אל לבו להעורר או אחרים יגידו לו ענין * החמץ הוא ביומ"ל שהוא החמץ ונפשו וכן חמץ גוי' שגימרה והוא החמץ את האדם ומסרדו אלו מחשבו אחריו יתבקר ויבין האדם להפגרו עליו ולא ייחש לנפשו עליו מכל וכל אלא לצורך המוכרת ונבאר ענינים יחש אחריו לרחק אחרו מעליו כי הוא אכור כנפיה בזמן שלימי ככרת * וא"ת למה כחירוהו כל השנים ונעזר אחרו * ימים נלנד והרדסם ספק היה ראוי לעשות להבות בו זמן מוטע וכשאר לרחק אחרו ונבערו זה אימ קובי' כי כוליה שובל אדם להכלל ממתו זה כמעט * ולכן ק' מצוה שארית לוחש ועושה כל כנה בידו למנוע אחרת מיד כעושה והוא עומת כונת כנודא ית' כדי להכרזות על שער ובגומל טוב על שועל ידיו * ומפני שהוא אורכ כנדיקה בכל דבר ומנין און כחיו לבער * אכל כמו רמז לבעל נעם ולכר שכל לבער אחרו ובעל נעם יבין ועשה כהתדלוחו כאשר ראו לו * וכשיגיע זמן שייסם החמץ יאחר נעלמו למטא ולא ע"י שליח :

סדר בדיקת חמץ

צריך נכנת כנדיקה בשמחה ויאמר מקודם :
 דיני טובן וכוונתן לקיים מצוה ול"ת של בדיקת חמץ * לשם יהודי קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל : ויהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו :

**בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל בַּעוֹר חָמֵץ :**

ואחר כנדיקה מיד בלילס יעטלס ויאמר זה :
**כָּל הַמֵּירָא וְחַמֵּיעָא דְאִבָּא בְּרִשׁוֹתֵי דְלָא חֲמִיתִיה וְדָלָא בְעֵרְתִּיהָ
 וְדָלָא יִדְעָנָא לִיהָ לְבַמְל וְלִהְיִי הַפֶּקֶר בְּעֵפְרָא דְאַרְעָא :**

וכוה משומר אחרו נלשח פגוס אף שאמר שלשום כיה נלשח פגוס אש"כ אשכר להח טעם כי כבית שכלתם פיה חיות האדם ואין כחיו טלוג ככודו כריך לו ואלו סיה אומר נלשח פגוסים בו מתיקן ומתקשרים אשכר שיכול לקשר על הענין לכן חתך אורא נלשח פגוס :

מר שצריך ענין און לו לנדק ולכבית דמחו עד שימנר כנדיקה * ואח"כ יזכר לנ"ב בלא יאור שום חמץ כזה מקום אלא החמץ שיש להם להטיל אחרת סיליח ולמחרת ויקשרו כשפחת ולעם כאלו יחיסו ויהאר ויקאר עד שנוקל *
 א"כ

דרך

דיני בדיקת חמץ

החיים

שמע

דינים הנודנים אחד הבדיקה :

(א) אחר הבדיקה בלילה יבא מוכר בחמץ שמחיר להגותו ויפולס אינו מוכרין ביום ולא ספיר עבדי (מ"א) אחר הבדיקה מיד בלילה יאמר כביטול בלשון המנין ואם אינו מנין מה שאמר בלשון הקודש ובלשון סגנונו וכוונתו שהוא אינו המנהג ואמר בלשון לשון וזכיר לזכור כביטול חמץ ושאר (ס' הל"ד) : (ב) וזוהר ומכטול פנים שנים ביום י"ד סוף שנה חמשים וטוב לנטול לאחר שערך החמץ כדי שיקיים מצוה שיהיה בחמץ שלו - כביטול ביום יאמר דמיתיה ודלא חיותיה דנשתרי' ודלא בערתי' (ע"ג) : (ג) עלותו יכול לנטול ביום כשזה לשיטת לנטול חמץ ויטול בשלהי אבל אם לא לו לבדוק לא יכול לנטול (ע"ג) וזכיר לומר כל המירא וחמיתא דאיכא ברשותיה דפלוני דידע זיה ודלא ידע זיה ובלילה יאמר דלא ידע זיה לאד יבא בעל (ע"ג) : (ד) וכן אם לא זיה לשיטת לנטול וזוהר בדרך יכול לנטול כש נעלמו במקום שהוא ואם אינו רגיל לעשות כן טוב שכתוב אשתא אף שזה זיה לה לנטול דמסתמא כמו שכתוב לה רשות דמי (ע"ג) וכששתא פקעולת המיר כן כל המירא וחמיתא דאיכא ברשות בעלי דידע זיה כו' כמו בכת' שניה ואם אשתא זיה יודעת לנטול יכולי' היא לעשות בלילה לנטול וכן הולמות יבעלו בעמל' ואם אינו יודעת נעלמו לנטול יכולין לעשות שניה שכתוב בעמל' (ע"ג) : (ה) בית העולם לרין בדיקה כמו שכתוב לעיל ואם הביט עלים כרבה שם חוק' יום לפסח ואז הרי כל ענין חובת בדיקה ומן הדין לנשות כעלם כדי לבדוק לכן יראה למכור את כעלם לעוף ע"ג ביום י"ד כגון יאמר לבדוק ארזו בלילה י"ד ולא יעברך לפסח ארזו (ס' חמץ ח"ג) : (ו) המירא זכירים בדיקה דין בית לשי' המכתיבים שם חמץ ואוכלים (ע"ג) : (ז) ישראל שיא מנין כע"ג בחמץ שלשים יום לפסח ויכנס לבית אחר

אפילו אין ע"ג נכנס לשם חמץ לבדוק ביום ע"ג (מ"א) וכ"ס סיוול מניין ישראל וישראל אחר נכנס לבדוק שם דל"ז לנכר בחמץ שלשים אבל אם אין ישראל אחר נכנס לבדוק שם שייך לנכר חמץ שלשים יום (ע"ג) :

דין ע"ג שהפקיד חמצו אצל ישראל :

(א) ע"ג שהפקיד חמצו אצל ישראל אם הוא חייב בלחורו ואפי' אינו חייב חלל שומר חנם שחייב חייב רק כששיטה או שהע"ג חלל ויכסוף לשלם אם נאכד חייב לנכר (ע"ג) מ"מ ע"ג' וכן נחנהר פרטי דינו : (ב) ע"ג שנתקן לניס ישראל ותמלו כדיו אינו חייב חמץ להחילו אפי' שהישראל חלל חמצו של ע"ג' אין בכך כלום אבל אחר להטעמו על שטלמן ע"ג ואפי' כשספק מפני (ע"ג) :

דיני מה שצריך לבער :

(א) נבדדים ונעופי נשים שמכבסין אותן בחלב חסד י"ח להחמיר ולבדק אותן קודם ללפסח שלשים יום (מ"א) בסימן חמ"ב ס"ק ט"ו) : (ב) בירוח שדבקו אותם קודם פסח אפילו בחמץ שלמים ח"ס קודם פסח מותר לקיימן כפסח אבל אם נראה בחמץ מנחון לרין לנכר ארזו (ע"ג) : (ג) נטו לבדק כחללים וככסאות שנגע בהם חמץ ואם יש חמץ כסוק שאינו יכול לנטול אחריו מיתח עליו מעט טיפ (ע"ג) : (ד) ערינו' שצ"ח בהם חמץ אין לבערן על מה שרחוקין אותן כחמץ ומתקין אותם כי ח"א לנקות שלא יאמר כן ככל כוונת והכל מלשי' ולרין לתן כחמץ לע"ג או לנכר וה"ס לבדק שכלי נכרים שאינו יבד' להחילו וטוב כמו כן ככלים שמחמס בהם קמח כל כשם (ע"ג) : (ה) חמץ של קמח ממוני' נכנס לשיטת שם קמח של פסח אין די בכעוס לבד רק שצריך להחיר כל המימות ובעל'אות ולרין ביום כחמץ ואחר וחניטה (מ"א ע"ג) :

דה"ח דין חמץ בערב פסח גה"ש

יום ע"ס נבדק מהפליין נכנסתם וא"א מותר לחדש * ולמנוח * ולא ח"א"א :

סותר לאכול חמץ כל ד' שעות שהוא שלים כח"ס * ומסתמא שעה חמשים אכור נאכול ומותר בהנאה ומסתמא שעה ששית אכור ג"כ כהנהגה ונשנה כענינו שיהיה ארזו מותר לאכול עד שלים ביום אף שהוא יתר מד' שעות * ושצ"ח מיעוט פסח עד ארזו כנוכחים :

ביום י"ד כסוף שעה חמשים קודם שחניטת שעה ששית ישנה לו מדורה בפני עצמו וישרטו :

וכשעת שיהיה יאמר זה :

הריני מוכן ומזומן לקיים מצו' ולית' של שריפת חמץ ושקבת'ה ושכינתיה וכו' :

חג"ה נהב כספר זכרון ליוון שראוי לומר חסלה * לנישור חמץ כשעת שריפת חמץ :

יהי רצון שלפניך יי אלהי ואלהי אבותי כשם שאני מבקר חמץ מבתי וברשותי כן יא"א חבער כל החיצונים ואת רוח המוטאה תבער מן הארץ ואת יצרנו הרע תבערנו מאתנו ותתן לנו לב בשר וזל' חמ"א וכל הקליפות וכל הרשעה כעשן תכלה ותעביד וזון מן הארץ וכל המעיקים לשיכיה תבערם ברוח בער וברוח משפט כשם

שהעברת את מצרים ואת אלהיהם בימים ההם ובזמן הזה אמן :

ביום י"ד נכנס כשעת ה' ישנה לו מדורה בפני עצמו וישרטו ואחר השריפה יצטלו פ"ב ויאמר : **כל המירא ויחמיעא דאפא ברשותיה ודלא חיותיה דחמיתיה ודלא חמיתיה דבערתיה ודלא בערתיה לפסח ולמתי הפקר כעפרא דארגא :**

דין ערב פסח שחל להיות בשבת :

(א) ארבעה עשר שחל להיות בשבת בודקין על ימי ואומרים כל תמיד כי ומערים בכל מלגה כשבת ומשיירין מן שני סעודות לזרז כשבת דסעודה ג' ומה אהל במטה ואו אינו יכול לעשותה לא במטה ולא בתחן ויקיים סעודה ג' במיט פירות או בכשר ודגים ואו אין לו ימסוק פתוס בתקום סעודה שלישית (כי תמיד) : (ב) ומעשרין כחמץ גפ"ס קודם חמץ ואינו מנטל בשעת שריפת החמץ רק בשבת אחר האבילה אכור כל תמיד (כי) : (ג) אין מכלילין בשבת זה דיוסא ואחר מימי קמחיס מפני שדנדק בקדושה ויעשרן כדעה בשבת ואם פטר וניטל והדקן בקדושה וא"ל לקחו ים להדיוח מעט לעשירי סמחן הכלל אם לא נדק החץ בקדושה אכור להדיוח בשבת רק מתקחו בלאגע (כס) : (ד) אחר שכלל ביום ששבת סעודה שחריז יענה סמסס שכללו בה ויקחו סקרות בלאגע ויסמסס מן סעודת עם שאר בלי חמץ נהדר שאינו בא עם גי"ש ואם כבאר פ"ל יכול להיות לעו"ג בשבת במחנה (כס) ואם אין עו"ג יכול לזרוק לכב"כ או למים אם לא כשיר שאינה מעורבת להיות רשאי להולילו מניחו או כוזה עליו נלי עד אחר י"ס ויעשרת דבי"ט דכבר נאמר בנבואה אכור לעטלו (ע) בסגרי מקור חיים (ס) : (ה) אם שבת למכור סמחן בערב שבת יתן כחמץ נמחנס לעו"ג בשבת עם ההדר במחירם מסתא אם יודע שהעו"ג יחזור או אחר פסח ואם לאו ימכור ההדר עם כחמץ בשבת ויק"ל : (ו) אם משיירת מסתא ואם אין מסתא נהדר זה ימכור לו בלא מחמה ולא יכרוז לו שער רק יתן לו סעו"ג סכספ ויהנה עם סעו"ג שסכספ בלא שער יקום כהדר ולא יקבל סכספ בידו רק יתן לזניחו ולא כיוי סמחא ומחמר כיון דאין עושה רק להלל מאיכוה סמח (ה"ל) ופ"ט סי' תמ"ד) : (ז) אם מכלל לבנת זה בכלי חמץ אין לעשות רוחח לאורן בלי חמץ אם לא שריפה באל לבמך בקדושה או שעורה נכסח עד לחמה פסח (פ"ט כס) : (ח) אם שבת כע"ס להפריש חלב מן הסך של סכך אין תקנה לחזו פ"ט דגבאר שחמות חלב מן הסך של סכך ולא ומשייר מכל פת החיטס ואחר שבת מפריש חלב מן החזיקות שמשייר כמו שגד"א כדשי חלב וע"ס שכל בשבת א"ל לטעות ק דא"ל לשייר דלרזך לנערו לכן אין תקנה לחזו פ"ט והכור לאלו" (פ"ט) סי' תק"ל ס"ק ח) : (ח) אותה ככלים הממוזי והכלתמות סחמוים מזהר לטעול ולהוליות מניחו בכשר הכלל לחדר כגולתמות שרואה לאכול עליהם גלילה לא פשיס דהוי כמחן משנת ל"ש הכלל אם רוצה לאכול סעודה שלישית מהו אכור לאכול חמץ יכול להערים ולסדר אותה כדי לאכול עליהם וכן מותר לסדר אותה כדי שלא יפא נראה פסח חמורב דהו כמחן לבנת פלגט (פ"ט סי' תרס"ו) : (ט) סעודה ג' בשבת אינו יכול לקיימה גפ"ס כי אכור לאכול חמץ וגם מנה אכור לאכול כע"ס אהל יכול לקיימה כגבול כעון (קענדל) אהל דבר שהוא משונן בכלי כעון (הרעמולד) אכור לאכול וגם (קענדל) אכור לאכול מטעם פטירות ומעשה ולכן אם רוצה לאכול מטעם פטירות ולעולם סעודה ג' אינו יכול לקיימה רק בפירות או בכשר ודגים (כי) ס"א) :

אכור לאכול מהכל כל כוס * מה כמות ואסוה ג"כ אין לאכול כל כיוס דמחא מהל כיו :

חמץ חמץ יקן לנית כהרמץ ויסנו' והגו להפסד ע"י עו"ג אחר פסח אהל ע"י ישראל אכור * וכ"ס שלא יפסד ישראל לעו"ג * נאכ"ס חמץ ס"ק א' : ודבר מהר"ז ומחרי"ל דגם טעלה לפרימס אכור אחר חמץ * וא"ו מחיר כמטילה לפרימס אם שבת יטעול קודם חמץ * והגו שלא לקחו דם בשם ע"י :

אחר חמץ כיוס יחפס מהל של מלוח סכוח בזמן הקרבת סקדון פסח וכשתל בשבת אופיון קך כע"ס דדיון סכור וס"ס וכמה מוסקים בשם ירושלמי שאין יולאים י"ח כלל בשבת מזה אם לא שנתפס דחוקא כע"ס אחר חמץ * ואף אם נאכס ירמל חמץ כע"ס אכור כדומים כמטילה נסור כפי' סג"ח לכן ראוי להסדר ולטוביה ג"כ להזון עם על זה שלא יקלו בה ח"ו כי חמדים מקרוב כלא ממה שיש שהקילו בזה ואופיון מזה מזהו כמה ימים קודם פסח עם שאר סמלות : וכיוס כססרים למר כלל נעט ל"שה ועריכה ואסויס של מהל מלוח * ועכ"ס יסיה כמחמה * וי"ס :

והחב סארי"ל שאם עוסק עד שמוים כוח סיקון גדול לקרי * בשעת מועדת קמח * וכן כהרמ"ל מים לעיס * וכן בעריכת כמלח יאמר (לש מהל מלוח) : בשעת ל"שה יאמר (כל פטורים שישו מעיס * בשעת ל"שה ועריכה והדריב * ממנה ככלים יבו כספך) * ונק"ה כלי הליכה היטיב בין עיסה לעיסה : ולא ילום סחוח משייר חלב ביד מלוח מן כמובחר להפריש חלב מניס * ויכרזו שיפור ככלים וכשעת ספריה מנחך :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להפריש חלה מן העיסה :

על המלה כפחנס נאלו לכוסיר סיסיס בעיסה כי עיסה רחא רבס עוכרים זמן מנח * מחמה סרדת כיוס לכן יחא ח"ש להבין כל זכור כלל מקודם ככל מה דאפשר : יהיה שולחו סרוך מענדו יוס כדי להכס מיד כשתחך מטעם למח ולכאלו בשביל תקוחת טל יסו * אך סקידות לא יאחר עד כלינה * יסוד שולחו ככלים יקריס ומלפוט נאוח כפי יכולתו * יתן מושנו דרך חרות * על ככסס יומין עליו בלינה כי על כפי"ר י"ל מי אין ראוי לנכך עליו גורס פרי סא"מס : על מרור יומין מתחב סקורין קרי"ן לעורו על כפי"ר א"ל חייקן חוקי כי בלא כפי' אה"ב שלא יוכל לאכול ממנו כיוס מרור אג"כ חורסיס ועל ידי גריסה קל יוכל לאכול ממנו כיוס דער שעת אבילה על כסדר חב ק"א סמריחח פ"ל למחר בליל של פסח מושב לגרור שבת קודם ססדר כי אז גבאר אהולו נעס סמח סמריחוח מכל וכל * וכספר אלוסו רכח מחיר לגרור סמחב כיר"ס וראוין למחוך על דעת המקלין לזרז מלח : אם מומין יק לדי כוסות וירא שריב סוד ומסוכה כי גס כבאר כמטע אין ראוי לקחן מה גס נמאוס * כסלוגו בה חול' הטיור ע"י כו' לכן ראוי ככל מה דאפשר סיסיס כיון משוכה ניוחר : אך לפשוט ב' כסלוגין אחר זכר לפסח ואחר זכר לתגיב * והגו בכשר ודגים ככשר יסיה עלו על גתלים וכארוט יסיה מעט כשר עליו * ולא מנכר טוף ורזך ללגרו מנעור יוס לסי שאין אוקלן עלו בליל זה וס"ס"ל בין מ"סבלת בין עלויס * ויחך לסוח ג"כ מנעור יוס אפילו אם אוקלן אותה בליל ח' לפי שאינו משיי טעמו * ואבולין ככיל מטעם שאו זכר לאבילות * וסכר עלו אין אוקלן * והס"ל סכך סיסיס מנעוליס דוקא ואחר ככריסה יחלף לג"כ לבר אבילות פסח והגיבס פכ"ל : ואם שבת ללגות ככר או ככ"ה מעי"ס אין ללגות בלילה אם לא בדעוה לאכול כארו לילה ויוס : כחן כנאון מה' יסכ"ן מי מלה מוח כיוס ב' שליסיס מלה אפי' מטעם אכור לטעות כיר"ס * אהל עושה כוח מי מלה מוספין בליי חוקים לזרז כיוס בלינה גס ככריסה יבין מענדו יוס ופסעו משיירת מנעולו ככ"ה ישראל כנון סאוחיס סאניס רעוים סקריס גאוחיס * וזמנין עליו עלו שמיס קפס וקמון כדומים לתן שתי סמלות ככ"ה כו' אף ככ"ס ולא ידוכן כסיסו לכן מושין ארוט ע"ז זכר לסיס * ומתקין כו' יין ארוס זכר לרס * ויולן יתון ככרוס אף כ"ס :

אמר כל ככ"ל יקן ככס"ל להסלל סחלת כמנהג כזמנה וכמוכז עושה : ואחר סחלת כמנהג יקרח נחמס ככרס * כס' כ"א דבר כל בל פסח ישראל נעשור לחודש כוח ויקחו לה ס"ס כס' עד פסח סאל לה * אפי' יסדר כור ככרבת כססס שחעלה קרי"חא במחך סקרינה כמ"ס ואלמה פריס שפתימו * וזרין סירול וחרר על דבר כ' לקרות ארוט כזמנה שחעלה קרי"חא נעפ"ס סקרינה וידאנו על חריכן ככ"ס יסחמן לפי ככורס סיניס ארוט ככס"כ : (פ"ט סי' ת"ל ק"מ מילא על ס"ס"ס נכס"ל מילי דף כ"ל) גמלא סק"ה וס"פ

סדר אמירת קרבן פסח

קודם קריאת ספרטס יאמר זה :

רבוננו של עולם אתה צויתנו להקריב קרבן הפסח במעמדו בי"ד לאורש הזה ולהיות כהנים בעבודתך ולוים בדוכנם וישראל במעמדן קורין את ההלל ועתה בעונותינו חרב בית המקדש ובמל הקרבת הפסח ואין לנו לא כהן בעבודתו ולא לוי בדוכנו ולא ישראל במעמדו ואתה אמיץ ונשלמה פרים שפתינו לכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שיהיה שיש שפתותינו חשוב ומקובל לפניך כאילו דקרבנו את הפסח במעמדו ועמדנו על מעמדו ודברו הלויים בשיר והלל והודות לה' וכוונן בית מקדשך על מכוננו ונקריב לפניך את הפסח במעמדו כמו שכתבת עלינו בתורתך ע"י משה עבדך כאמור : (וידבר כו' עד פסח כו"ט ל"ט)

גמלון שהריעב"ץ ז"ל סנה להשיג על אמירת סדר הקרבן פסח שנסדר היום והעלה טקן לריך לומר :

כך היתה עבודת קרבן פסח בארבעה עשר בניסן • אין שוחטין אותו אלא אחר תמיד של בין הערבים • ערב פסח בין בחול בין בשבת היה התמיד נשחט בשבע ומחצה • וקרב בשמונה ומחצה • ואם חל ע"פ להיות ע"ש היו שוחטין אותו בשש ומחצה וקרב בשבע ומחצה והפסח אחריו • כל אדם מישראל אחד האיש ואחד האשה ב"ב הגדולים והסוחרים ונמולים (וכשם שמילתו מעכבת מלעשות הפסח ומלאכול בו • כך מילת בניו הקטנים ומילת עבדיו בין גדולים בין קטנים וסבילת אמהותיו מעכבת) כל שיכול להגיע לירושלים בשעת שחיטת הפסח חייב בק"פ • מביאו מן הכבשים או מן העזים וזר תמים בן שנה (אינו מעון סמיכה) ושוחטו בכל מקום בעזרה אחר נמר עבודת תמיד הערב ואחר המבת הנרות • ואין שוחטין הפסח ולא זורקין הרם ולא מקטירין החלב על החטין (אפי' היה כות ברשותו של אחד מבני החבורה בשעת אחת מהעבודות של ק"פ • הוא לוקה והפסח כשר) : שחט השוחט (אפי' זר) וקבל דמו כהן שבראש השורה בכלי שרת ונתן לחבירו • חבירו לחבירו • כהן הקרוב אצל המזבח זורקו זריקה אחת כנגד היסוד וחזור הבלי ריקן לחבירו וחבירו לחבירו • מקבל את המלא ומחזיר את הריקן • והיו הכהנים עומרים שורות ובידיהם בזיכין שכולן כסף או כולן זהב • ולא היו מעורבים • ולא היו לבווכין שולים שלא ינחמו ויקרש הרם • אח"כ תולין את הפסח באונקליות (או בסקלות דקים מניח על כתפו ועל כתף חבירו • תולה) ומפשים אותו כולו (ובשבת עד החזה ומשם ולמטה שקל ליה בברזי) וקורעין בסנו ומציאין אימורים החלב שעל הכרס ויותרת הכבד ושתי הכליות והלב שעליהן והאליה אם היה מסין הכבשים לעוסת העצה • נתן בכלי שרת ומולחן ומקטירין הכהן על המערכה • חלבי כל זבח וזבח לברו • בחול ביום • ולא כלילה שהוא י"ט • אבל אם חל ע"פ בשבת מקטירין והולכין כל הלילה • ומציא קרבנו וממחה אותן עד שמסיר מהן הפרש (כדי שיהיו נקיים כשצולוהו עמם) שחיטתו וחיקת דמו ומיהו קרביו והקטר חלביו דוחין את השבת • שאר עניניו אין דוחין : בשלש כתות הפסח נשחט • ואין כת פחותה משלשים אנשים • נכנסה כת אחת נתמלא העזרה • נעלין אותה ובעוד שהן שוחטין ומקריבין • הלויים קורין את ההלל • אם נמר קודם שיקריבו את כולם • שנו • אם שנו • שלשו • על כל קריאה תקעו הריעו ותקעו • נמרה כת א' להקריב • פותחין העזרה יצאתה כת ראשונה • נכנסה כת שניה נעלו דלתות העזרה • נמרה • יצאה שניה • נכנסה שלישית • כמעשה הראשונה • כך מעשה השניה והשלישית • אחד שיצא כולן רוחצין העזרה מלכלוכי הרם ואפי' בשבת • אמת המים היתה עוברת בעזרה • שכשרוצין להדיח הרצפה סותמין מקום יציאת המים והיא סתמלאה על כל נדותיה עד שרמים עולין וצפין ומקבצין אליהם כל דם ולכלוך שבעזרה • אח"כ פותחין הסמיכה ויוצאין המים עם הלכלוך • נמצאת הרצפה כנוקה והו כבוד הבית • יצאו כל אחד עם פסחו (וער שלו) וצלו אותם • כיצד צולין אותו מביאין שפור של רמון תוחבו סתוך פיו עד בית נקובתו • ותולדו לתוך התנור והאש למטה • ותולה כרעיו ובני מעיו תוצה לו • ואין מקריין את הפסח כשאר בשר • בשבת אין מולכין את הפסח לביתם • אלא כת הראשונה יוצאין בפסחיהן ויושבין בדר הבית • השניה יוצאין עם פסחיהן ויושבין בחיל • השלישית במקומה עומדת • חשכה יצאו וצלו את פסחיהן : כשמקריבין את הפסח בראשון • מקריבין עמי ביום י"ד וזבח שלמים • מן הבקר או מן הצאן גדולים או קטנים זכרים או נקבות • והיא נקראת חגיגת ארבעה עשר • על זה נאמר בתורה וזבת פסח לה' אלהיך צאן ובקר • ולא קבעה הכתוב חובה אלא רשות בלבד • מ"ט היא כתובה מ"ט • כרי שיהא הפסח נאכל על השובע • איסרי מביאין עמי חגיגה • בזמן שהוא בא בחול • במהרה • ובמעט • ונאכלת לשני ימים ולילה אחד • ודינה ככל תורת זבחי שלמים • מעונה סמיכה ונסכים ומזן דמים שתים שהן ארבע • ושפיכת שדיים ליסוד • זהו סדר עבודת קרבן פסח וחגיגה שעמי בבית אלהינו יה"ר שיבנה במהרה בימינו אמן :

הנהגות ליל פסח

יחזור לביתו ויחבנו כוח ואהבה כברים וטובות וזכ"כ כנני כרים ויכינו כלי כסף וכלי זהב ונגד עמי ודקמה מכל מה שחגנו בו" וכלנו כלי לכהלות לכל שמחה לנו כהכדו כנדול :

קדושת לילה זו וכל הדברים שהגנים הוא קדושה רבה נמארו כי אז נחר בנו כשי"ת מכל העמים וקדשם נמאיוו" ע"כ ראו לאדם להיות חסר שלא ידבר בגללה זו כום שיהיה משיח מלין ויחזיר לב"ב על זה ולא יהיו נפרדים מדיקיות כשי"ת רק ותעקבו במלכות הילול ומסיוורו יוסי מנשים ולפרנס לב"ב כ"ס הק"י ויעשה לזד במאלו תיקון כדי יסבד עליו ויסבד ימין חויה כסיבה ולכהילה יכב כל בעתוד ובדיעבד ילא בשעת אבילת קיית מלש ושחיות ד' כושת : אם שיה ד' כושת ולא אמר בגדס נתיים לא ילא ייעור הפוס רעיות יסבס כלו לכתחילה ובדיעבד ברוב ילא גס כסיס חיותו כל' כושת וכלל מלש הוהכות באווח לילה המוקות שנגיעו לחינוך כיים ככר שית ככר ז' מלש להל לכ"א כושו :

סדר הרקעה

סדר הקטרה של הארז"ל כושהק במסר עין כהיים וז"ל כדר הקערה של כשמוות יכא כסדר כזה והוא שהקא ג' מלש כמורות ומיח ככהן למעלה והרחיו לוי ולמטה ממנו כיבדל שיה כנגד ג' מוחין דאנא עיליה חמ"כ הקח מרור וכרסם והמוסר וז' מימי תשביל זרוע של טלה לאוי ובינה ענובלת ומיח הלו כב' דגרים למעלה על בג' מלש דיינו זרוע ככוא חסד ניותן שלך ובינה שיה בגורה כשמאל שלך מרור שיה רומל לח"ת גלגלע בין כרוע וכינה כי ח"ת מכייע בין חסד לגבורה וחמ"כ כהרועה נקו ימין חתה כרוע ממי שיה רומול רגעה וחמ"כ כהרסם ככוא רומל להודו מיח סתה כנינה נקו כשמאל שלך וחמ"כ הקח כהרוע והיח למטה מן כמירור נקו כאלמעי ככוא כנגד היסוד וכוא כדי לעשות חמ"כ כריכה עם כהרוע" וקטרה ענלמס ככוללת כולס יחא כמ"כרות כרי י"ס דרבכסה וכל יינה מוש כסרי" ורשי לו מי שמחין להג"ל עכ"ל :

בחב כיוס"ס כימנא מלחא כרי כחי חמשה עבר מלש של כסדר קיש ורחק יין לו נרמזו בין כודות גדולים ונפלאים וע"כ נעורה זו יחמר גס כהימנו כשה מלא" כיינו קודס הקידוש יאמר כשה קרש" וקודס כהרועה יאמר ורחק" וכן כל כהדר עד [גרל] ועד ככלל" ויכר לומר לפי כל דבר של כסדר (לש יחוד כו) ויסי עועס כו) וכשיקר שבוין כבכל דבר כוא עיבה לר' לגורלו ות"ס ויעשה כל דבר כשמחה ורחמנא לכא כעי" :

מה שחבנו כהכרים לומר (ויכי עועס) בכל פעם" כוא מוה"ק פ' יתרו וז"ל ומעשה ידינו כוונס עלימ" מאי כוונס עלינו" כוונס והחקן הקוק לעילול כדקא יאוח עלימ אף על נב דלס אן יעקן לשווא רעיותה אלא עונדא כלהודו מעשה דיינו כוונס לכיוד דרגא דאלטרך להקניא פ"כ" ועל קן הכיודים כהלוכיים זה דרסם להקדים ככל מעשה עונדהם הקודם לנשא כשפסחים כמלוח כריא" ולומר סמקאל קודס כולס :

דיני הסיבה וארבע כושות :

(א) יכא שלהו ערוך מנע"י שמהו למחר ולחלוך כדי שלא ישא כחיותוקת אכל קודס שהחך אכור חמי" לומר סקדוש מלש דהכוס של קידוש כוא אחד מד' כושות וכוון לריכין להיח גיליס (כי הע"ב) : (ב) יסדר שלחנו כגלים נאים כפי כחו אף שכלל כהנה מונ למעט כגלים מלש וכר לחוככן חון מליל פסח שמהו להריות ככיים נלש ויכין מקום מושבו כישב כהסינה דקר הירוח ואפילו עמי שאין לו כרים יכב על כספסל וכן מוחר למחך על ידך חזירו אכל לא על ידך עמנו דמיחא כדוהג (שס) : (ג) כשהוא מיסב לא יסא לא על פייו ולא על גזיו ולא על ימיו אלא על שמהלו וזין חיותן כין אסר לאחך (כס) : (ד) נשיח כהגו שלא להכסי כומוכין עמנו על כהרשי"ה כהרשי" חן להכסי (שס) : (ה) אכל חור י"ב דרשד על רכיו ואמנו או חוך כששים על כאר קרוינס כגון שלא נכג כשמה לפי כרגל חן מיסב על מטה כמורס וכונלס אכל לריך להכסי כגיניו קת דיינו על מטה וכר אחד החה מרלכותיו או על ידך חזירו וקיס"ל לא ינשס [פ"מ שס) : (ו) כן אלא רכיו לריך כסינה אפילו כוא רנו מונכס דמכתמח מוחל לו אכל הלמיד לפי רנו א"ל כסינה חמי" חן רנו מונכס חמ"כ יקן לו רנו כשות וה"ח מופלג כדודו אף שלא למד ממנו כלוס חבוב כרנו וח"ל כסינה דוקא שאוכלין על כגלן אחד אכל זה אכל על שלכן כשי"ע לריך להכסי (שס) : (ז) לכהתלה יכב ככל כהעורס ובדיעבד ילא חס כוכב כשעת אבילת קיית מלש וכן חס כשה כום שליבי ודייעו כלא כסינה חן להוור ולכיות כושות הריס כהסינה משום לריך לנכך כשה"ג חס ידלס לשחות כום אחר וכו' כמוסיף על ככונות משום דמהל כלא כרלני"ס דכור"ז חן להכסי וממלא דיהל ככר ומס כשהה עוד כוי כמוסיף אכל חס יס לו כום גדול ולא שיה חווחו כולו ונכר כשהה חווחו כלא כהכיה חס נכר קודס שיהחיל לומר כלא או שאל כגדס דלא כסיס דעמו ערוין כשהיה שאל ככום יכול לשחות כאר כהכיה וכלל ככהה דלא כוי כמוסיף משום דכום אחד יכול לשחות כחם פעמים וכשהמח כיה דעמו כשעת כרהה על ככום אכל חס כהחיל לומר כלא או שאל כגדס כוי כמלך ואי ידלס לשחות ככשהר שנוכס יעורן לנכך אכור לשחות דכוי כמוסיף על ככונות ואס כשה כום שני כלא כהכיה יכול לשחות כום אחר כלא כרהה כהכיה דנין כוי כלישוי יכול לשחות יין כלא כרהה ולא נללס כמוסיף אכל חס כשה כום רלבוין כלא כהכיה וכן עין רלבוין לע' חן רגילין הלידנא לשחות ואס ידלס לשחות כום אחר כוי יעורן לנכך עליו וכו' כמוסיף על ככונות ע"כ חן לשחות כום אחר אכל עוב כשהחלה כסינה יכא דעמו לשחות כין ככונות כהכונות ואס יעסס כשהה כום רלבוין כלא כהכיה יכול לשחות כום אחר כהכיה וכלל כרהה ולא יכא נללס כמוסיף (שס מ"א וס"ח) : (ח) לריך לשחות ד' כושות על כסדר דיינו שיאמר כהגדס כניתיים ואס כשהלן או אחר או שלא כסדר דיינו כלא אמר כגדס כניתיים לא ילא ויכהה עוד ג' כושות על כסדר וינכך על כל כלס יכוס (שס פ"ח) : (ט) כשיור ככום רכיעיה [ע"י כהמכות כגהון מכת"ס ז"ל כהכנסת אכל כרי מינא"ס על ככונות" דשיעור ככיעיה כוא כלי כהמקח כמס' חס' ככום ערוך חמי" ילא ככס לריך לשחות רוב ככום ואס חן כושה ממנו רוב לא ילא לך כום קטן כל רעיות חונו (שס מ"א) וריך לשחות כלא יכר אחר מביעור רכיעיה ואס ככס יחור או ככסי כרסיה רלבויות לריך להחור ולשהות ונלחמות ח"ל ואס ככס יחור מביד אכילת פ"כ חמי" כני כושות אהרות לריך להחור ולשהות (שס כמ"א) : (י) מי חליו כושה יין פסי שמקו או כוהלו לריך לנחוק עמנו ולכחות לקיים מלש ד' כושות (שס) : (יא) מלש להחור אחר יין אדח חס חן כגלן כהמכות ממנו (שס) : (יב) חמי" עמי כהמכות מן כהכרס יכוס או יככיר עמנו כדי שיהיה לו יין על ד' כושות וכן שאין לו אלא על ד' כושות יכוס כולם גיליס כהרשונס ולא יכאיל לליכ כ' משום דכיקולין או קביעי דיהח" נג כניית עדיף עד כושות משום שיה ניש (מ"א) : (יג) היוקת שנגיעו לחינוך מלש ליתן לכל ח' כום לפיח וזין ליקח כום שיש לו ממי שלא יכל לשחות רכיעיה ככ"א (שס) : (יד) כיים חיותו כד' כושות וכלל ככום באווח לילס (שס) :

דרך דינים של ליר פסח החיים שמה

זכין הסוף אם סוכה כראשית או כר"ע ועין נחשונה כרכב"א סימן תמ"ט לכן ר"ל דלא יבצר דספק נכבה לבקל ועין פ"מ נא"ח סי' תע"ז ס"ק א' : (ד) אוק כשי לילוח של פסח חייב בכל המצות כנהגות גילוח חוץ מהסכ"ו ומבצר על אכילת מצה ומרור ובלא ברכות שמחויב רק סגודת ישמע מאחר ולי ליכא אחר. יאמר סגודת בעלמו וא"כ לדגל כמדרכים וכן ככל י"ט אוק חייב בקידוש גליל י"ט (פ"ט סי' ה"ט נמ"י) :

דין מי שאין לו יין :

(א) מי שאין לו יין גליל פסח יקח ג' מצות ונוצט אחרת לשתים ומצות כחצי לאסוקומן וטול ידיו ומקדש על פסח ואומר קס"ו על פסח אש חל נמ"ט כמו בכל קידוש ואה"כ לוקח סגודת ומבצר על אכילת מצה ואוכל הכרסם ומטעל במי מלח ואומר עה נשתנה עד גאל יבראל ומבצר על המרור ואה"כ אוכל הכרסות גלל כרכס * ומקומות שזכנו ליקח (ממד) יכול לשתות (מעד) לר' כוכות אש אין יין מצוי (ספ"ט) :

דין כוס א' וסדר הפסח עד כוס ב' :
 (א) אין לטול ידיו קודם הקידוש רק אם אין ידיו נקודת יטול ידיו ואין מנצר על נ"י ומחזין לו כוס ראשון ומקדש עליו ואומר זמן * בשבת אומר ויכולו ואש חל נמ"ט אומר וקס"ו ואש שכת להכדיל ולא מזכר עד לאחר שהחיל הכהן ישלים סגודת עד גאל יבראל ואומר הכדלה על כוס בני ויבצר כס"ג * ובוסה ואש זוכר כאלמנע סגודת אומר הכדלה על כוס ובוסה גלי נכבה כס"ג (דמסתמא דעתו לשתות יין בחוק כעודת ונכחה כוס שני פוערתו) ואש זוכר לאחר שהחיל לגרך כס"ז אומר על כוס רביעי גלל והכדלה (מ"א ס"י פ"מ כס) : (ב) אש שכת לעטר שהחייב בקידוש עין כס' סוכס ושס נחבאר רק כיוס ח' של פסח אין לו השטעין מבוט דנקיחין אש בקיעת דירמא והוי נכרה לנכסה (פ"מ סי' תע"ג) : (ג) אש לא אחר סגודת עד לאחר המצות יאכל מצה גלל כרכס על אכילת מצה ולא יבצר כס"ג על כל כוס רק על כוס ראשון ואחר סד' כוכות יבצר כרכס אחרונה וכן מרור יאכל גלל כרכס על אכילת מרור (פ"מ סימן תע"ג ומע"י) (משום דהוא פלוגתא בין סמכ"ס

סדר הגדה של פסח

כספס מביאין לפני בעה"ב סקערה כנ"ל * אם הביאום קודם הקידוש לריר לכסוטה עד אחר אמירת קידוש :
 בחמש עשרה מלות הכאים לפניך נכלל כל הסדר של פסח כל א' ו' במקומו : ואלו הן :

קַבְּדֵשׁ • וְרַחֵץ • בְּרַפֵּס • יַחֵץ • מַגִּיד • רַחֲצָה • מוֹצִיא • מִצֵּה • מְרֹר • בּוֹרֵךְ • שְׁלֵחַן עֹזֵר • צְפוּן • בְּרֵךְ • הַלֵּל • נִרְצָה :

קדש מחזין לו כוס ראשון אים אחר דרך הירוח ולא בעלמו וטול ככוס בשמי ידיו ומחזיקו בידו סימנית גבד * ומקדש עליו מעומד * וקודם הקידוש יאמר זה גצה מלא :

הנני מוכן ומוזמן לקיים מצות כוס ראשון של ארבע כוסות לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא שמיר ונעלם בשם כל ישראל :

אש חל יוס ראשון של פסח בשבת יאמר אתקיעו סעודתא * ומחיל יום הששי עד ברא אלהים לעשות :
 ואש חל בחול מהחילך נאן * על היין סְבְּרִי כְּרֵנָן וְרַבְּנָן וְרַבּוּתֵי :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַתְּבָן :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוּ מִכָּל עַם יִשְׂרָאֵל מִכָּל לְשׁוֹן וּמִכָּל שָׁנָה בְּמִצְוֹתַי וּבְתַתֵּן לָנוּ

יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (לשבת השבת) **לְשָׁבוֹת לְמִנוּחָה (ו) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן אֶת יוֹם** (לשבת השבת) **הַזֶּה וְאֶת יוֹם**

חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה • זְמַן תְּרוּתֵנוּ (לשבת באהבה) **מִקְרָא קָדֵשׁ זָכָר לְיִצְיַאת מִצְרָיִם • כִּי בָנוּ בְּחֵרְתָּ וְאוֹתֵנוּ קִדְּשָׁתָּ**

מִכָּל הָעַמִּים • (לשבת ושבת) **וּמוֹעֲדֵי קִדְּשֶׁךָ** (לשבת באהבה) **וּבְרַצוֹן בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן הִגַּחְלַתָּנוּ : בְּרוּךְ אַתָּה יי מִקְדֵּשׁ**

(לשבת השבת) (ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים :

קידוש ליל פסח

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

כשתל פסח צמולאי שנה מקדשן יקנה'ו ר"ת יין, קידוש, נר, כנדלס, זמן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא מאורי האש:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המבדיל בין קדש לחול בין אור לחשך בין

ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה בין קדשת שבת

לקדשת יום טוב הבדלה ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשתי הבדלה

וקדשת את עמך ישראל בקדשתך: ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לקדש:

ויברך שהחיינו ושומן בהסיבת שמאל:

ורחץ מטל ידיו לנודך סיבול הראשון ולא יברך על הכפילה. וכחב כיוס'ם נרחימם זו חסד שמהל

הכפילה כדיוט כי לדבר כפילות במשקה כפי נפילה אך הוא בלא כרכס ולא כמו שוכבין

המון עם ליתן מטמ מים על ידיהם נרחילה זו:

כרפם (י"ל אבודכ"ם ובר לשב"ס רנוא שכתבדו בעדות פיר' כי כשתהפך (כר"ס) המלא (פיר) וסד הוא סי' לשב"ס רנוא עכ"ל) [כח"א התם לעס כהני כפסטרעול. ונס' אור ככלתם רהיטי שבי ליטב כמכנ' וע"פ סייס אח"כ ואולי בעת סידה סי' ראוי לאכול כמות שהוא פי' וכעת כשהו עמו כמו כהן וכמה דברים אלו שמשנה סנפס לעס כחא וריטו ראוי לאכילה כעת מנו שהוא חי' עכ"פ יזה כחפלא כמ"א עכ"ל. עוד כ' שם להחזיק מנאט שנוקחין זמן לכרפס וראי' מהפיוס הל שנס הגדול כמ"ס משמו כס' הלל הכיוס המתחיל אל חלבי כרומת לכל כשר כו' ע"פ כמג"א גם כן מוסף כדברים: וינמתיס כסקול ככב שמשע מגברת רכס כנאודע לו ע"פ כחיקרס נספרי כרסולאס ככרפס הוא מס שאנו קורין עטלערי] יקח מהכרפס שקורין פסטרעול' או יקח אחר שהוא מביט (כדי שלא ייהייב כרכס אחרונה מספק) ועולנו כחומן לו כמי מלה ומכרך:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי האדמה:

יחזיק יקח כמלה כחממסיס ויבצמנה לטניס ויתן הלי כנדולה כמלה לאטקומן [ויהנו בין כר לכסח החס מרלשוקיו. ויכא קנה המפס ככרובה עליו וילחח וננויה לפניו למשן חכור ולא ישכס לאכול כחלקיקומן כגמר כסעודת] והחיי כהניס יחזיר בין כסי כעלמות:

מגיד יסיר הכילה וככשר מהקערס ויגביה כקערס שי' כס כמלות ויאמר (הא לחמא) כקול רס:

(ויכוין לקייס מ"ע כמחורה לספר בינילחח מלרסי כלייל פסח): וקודם שיחמיל הא לחמא יאמר זה:

הנני סוכן וסוזמן לקייס המצוה לספר ביציאת מצרים לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינותיה על ידי יהוה ומעלם בשם כל ישראל:

בשעה שאומר הגדל לריך להיות המלות מגולה. וכשנוסל כהוס לריך לכסות הכס:

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים. כל דכפין ייתי ויכול. כל דצריך ייתי ויפסת. השתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל. השתא עבדי. לשנה הבאה בני חורין:

(* מוצר הרע. סהרש"ג יצוא

הא לרבא עניא די כו' כ"ג ויש נוסחן כהא לחמא וריך להמייס מלס די שאין לו סי' לסי אז. אלא י"ל כהא לחמא עניא אכלו כו': עניא. כהא מלכל ענייס וענדיס אממכריס למלכתן ואין מעיחין אותן להמייס סתן כדכין גס אנכריס. וזה לפי שטין סתגן עניי כן עכור כענייס בלא סס להס להכין לרבי י"ס כי רכס כיה' (ולענ"ד מס שטין כוהיגן ככרוז אז כפסת יוחר פהאר י"ס מצא דכפסת יחזיקן על פתחוס ולכן י"ס לכדר יוחר כמלה אכילת כענייס להיגן כיוס כדיון) ואחר ח"ל מסוכיגן עניי ככריס עס עניי ישראל מפס דרכי טלוס. לוי' כל דכפין כהא רעב ללהס יכא ויאלכו עמו: ודיקיימן מפסי ד"ש. אח"כ אמר כל דצריך כל עמי כביאלכל ככרין לקייס כמלה ויתן לו ייסי ויפסת מ"ע מלה גה כפסת (ונכבוו דנסיכא חילא דא"ס

סדר הגדה של פסח

שמו

דינים והנהגות:

ואשר לו ככה והממשלה בעליונים ובהחיות לעשות ככה
 כלומר * ועיקר כוונתו יהיה להכניס כלכם לאמונה שלמה
 באלהותו * ולכן ראוי להניסם על לשון נפי"ו * ולבאר כל נס
 ונס ע"פ מה שמוצא כדבר עמ' ומדרשים ושארי פסחים
 וראוי לכל דבר אשר נלמד בכל הפסחים בעליוני כנסים
 והספלות של יראת מציים ולהסיר לנפשו ולבני ביתו כליל
 פסח כדי להגדיל בעיניהם כבוד וחסד כלכם ויזר שבת
 והודאה להכניס יתעלה וגדול הברך שישמש כזה כספור להכריח
 ית' בכל סימנים וזיחד כלל פסח הוא מנואר צוה"ק פ'
 בא דף מ' ע"ב גרמ' והם מנואר שהעיקר של כספור הוא
 ההדוב והשמה שכלנו בעת כספור * ועי"ז ממשא ויחזקם
 כמו הגדול בכל כעולמות כמו שדייק בלבונו הן גנין דלינין
 מלין לקיין מכל סמליה דלעילא מחכמתן והחמין לון ואודאן
 כלבו לקי"ם והשחקן יקיים עליהם ועילא ותתא עכ"ל * ואין
 ומה ראוי לאדם לנדר שינה מעיניו כלילה כזה להאריך
 בכיסור הכיסים לנפשו ולבני ביתו ואף אם בני ביתו אינם
 יכולים להתאפק מהשינה מ"מ יאריך כספור כנס כפי"ע
 כמפורש במאמר הך כ"ל :

יבדח לכוין בקצרה מהשולחן כדי שיבאנו התמונה כלה
 פדיון לא אכלנו * ויבין להם שאסור לאמול בערם
 ידברו בשבחה של מקום וכספור ית"מ : עוד עשה מה שטורקין
 בקצרה בזהילם כסעודה לכוין און חכמים שהיו חרדים
 פמוד מהרדס יום כמות שהוא זמן עקרים בשולחן עטניו *
 חכמה זו היא כינה גדולה לכל משכיל למעט בכל היכולת
 צא"כ"ל בשמים :

בזוגין לו כוס ב' כדי שיבאנו התמונה למה שזיהים כוס
 במ קודם האכילה * ואם אין הכמה בנן אכילו מלמדו *
 אם אין לו בן אשתו בואלהו * ואפי' פלמדי חכמים בואלים
 זה לא * וכשאתר מהם בואל אוי אינם לייכים כולם לומר
 מה נשתה הלא כשואל * ואם אין לו מי שיבא או שואל
 לעזמו (מה נשתה) * כי כדור מ"ע של סיפורי יריאת מצרים
 כלילה כזה הוא עול כל א"ש אף אם הוא יחודי על בולתו
 ואין אחר עמו כפי המפורש צוה"ק * אך אם הוא יושב
 עם אשתו וכינו עיקר המנהג הוא לשב"ב להודיע בגבורתו
 ית' וישנה חלטינו שששה עמם ע"כ קדוש נכונותו ממערים

**מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות * שבכל הלילות
 אנו אוכלין חמין ומצה * הלילה הזה בלוי מצה *
 שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות * הלילה הזה
 (בלוי) מרור : שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם
 אחת * הלילה הזה שתי פעמים : שבכל הלילות אנו
 אוכלין בין יושבין ובין מסבין * הלילה הזה בלנו מסבין :**

מתחזקין בקצרה ויבין כוונות מגולים בשעת חמירת הכהנים * טוב לפרש כסדרם לנשים וילדים :

בשעת הגדול מתחילין כאן :

**עבדים היינו לפרעה במצרים * ויוציאנו יי אלהינו משם ביד
 חזקה ובזרוע נטויה * ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא
 את אבותינו ממצרים * הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו
 לפרעה במצרים * ואפילו בלנו חכמים * בלנו גבונים * בלנו זקנים *
 כלנו**

ביאור סדר ש"ג

פינול שהוא דרך גדולה ומשיבות כדי לגזור טאות האכילה :
 אפילו פעם אחת * כלילה כזה שתי פעמים * אחת לפני
 האכילה דרך חשיבות * והשנית חוק כסעודה דרך שפלות למלא
 כסעונו וירק חי מד : כולנו מסובין * אף נאכילת
 מזה כמורה על ענדות בני כל אלו פסחי דסחרי-
 וצחי לא עבדי :

עבדים היינו כו' * א הוא תשובה לשאלת מה נשתנה
 כולנו נסו שביים עבדים לפרעה ע"כ אנו אוכלים
 מזה ומרור כמו שאכלו כס' * וא"ת אם אבותינו אכלו מזה
 ומרור ביאלו * אנו מה לנו לז"א * ואלו לא הוציא כו' *
 כלומר אם ד"ז גרמו שומת ישראל כשכח בתלמיים לבטל חשכון
 סקן ששנעו קני"ם להכריח אבינו כ"ש להחזו על אויב ומה
 כינו יו"אלים * משועבדים היינו במצרים * כי' במחור
 ועטי : חכמים * פסח הלימוד ושלל נקבה : גבונים * מטי
 דבר מתוך דבר : זקנים * כמשתמע * כי רוב בניס יודיע
 כמנה : יודעים * מעממי כמדע קטני * או ע"י כפע אלטי
 וכ"ז

מאד * החלוקה כמקומים על זיון * לייים מה שאמר אם
 לא העלה את ירושלים על ראש שחתי * ואמרו על כסעודה
 זאת נראה בא לחמא עטא כו' * ר"ל אין סעודתנו זאת
 (כל כסעודה קרויה לחם) כלל פסח של כמחה כזו שבינו
 עושים בכל שנה בארץ ישראל אבל היא כסעודה שהיו עושים
 אבותינו כשכרו עבדים במצרים שיהיה כסעודה כזאת ביגון
 ואנחה * ובדרך קיוה כהלים לומר כשכל לו פסח לא היו
 רבאים לקרוח מי שלא נחמה על אכילת כספת שיהיו נאכל
 אלא למתו : והלילה כזה שאז אוכלים כדמ מזה שמורה
 כמקום קרן פסח * כל כדספן ייתי ויכול וכל דלריך ייתי
 ויפסח * ואחר שזכרו את ירושלים וקונו עליה החזילו
 אה"כ כנחמה ובתפלה ואמרו כשזא ככא כו' :

שבכל כו' הבין * מהכל ברים : ומצה * מהכל עבדים
 ומדוע עשה כלל הזה הרוח : כולו מצה *
 שהוא מהכל עבדים : הלילה הזה מרר * שהוא מורה
 ענדות : אין אנו מטבילין * אין אנו אוכלין ויבטם ע"י

בָּלָנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה • מִצְוָה עָלֵינוּ לְסַפֵּר בְּיַצִּיאַת מִצְרָיִם • וְכָל
הַמְרֻבָּה לְסַפֵּר בְּיַצִּיאַת מִצְרָיִם הָרִי זֶה מִשְׁבַּח :

מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ • וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְרַבִּי עֲקִיבָא
וְרַבִּי טַרְפוֹן שֶׁהָיוּ מְסַבִּין בְּבִגְי בְּרַק וְהָיוּ מְסַפְּרִים בְּיַצִּיאַת מִצְרָיִם
כָּל אוֹרוֹ הַלְלוּלָה • עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם רַבּוֹתֵינוּ הֵגִיעַ זְמַן
קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שְׁחֵרִית :

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הָרִי אֲנִי בְּכֵן שְׁבַעִים שָׁנָה וְלֹא זָכִיתִי יִשְׁתַּאֲמַר
יַצִּיאַת מִצְרָיִם בְּלִילוֹת עַד שֶׁדַּרְשָׁה בֶּן זֻמָּא שֶׁנֶּאֱמַר לְמַעַן תִּזְכְּרוּ אֶת
יוֹם יַצִּאתֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם כָּל יְמֵי תְּהִיָּה הַיָּמִים כָּל יְמֵי חִיַּיְהוּ הַלְלוֹת
וּבְחֻמָּים אוֹמְרִים יְמֵי תְּהִיָּה הַעוֹלָם תְּהֵא • כָּל יְמֵי תְּהִיָּה לְהַבִּיא לִימּוֹת הַמְּשִׁיחִים :

בְּרוּךְ הַמָּקוֹם • בְּרוּךְ הוּא • בְּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל • בְּרוּךְ הוּא • בְּנִגְד אַרְבַּעַה בְּנִים דְּבִרְהָ
תּוֹרָה • אַחַד תְּבָם • וְאַחַד רְשָׁע • וְאַחַד תָּם • וְאַחַד
שְׂאִינוּ יוֹדְעַ לְשִׂאוֹר :

תְּבָם מָה הוּא אָמַר מָה הָעֲדוּת וְהַתְּקִים וְהַמְּשַׁפְּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יי אֱלֹהֵינוּ
אֲתָבָם • וְאַף אֲתָה אָמַר לֹא בְּהַלְכוֹת הַפֶּסַח • אִין מְפָטְרִין אַחַר
הַפֶּסַח אֲפִיקוּמָן :

רשע

ביאור סהרש"ג

וכי אלו ד' מדרגות זו ע"ז זו מצוה עלינו כו' ואשי
כדיבור בעלמא שידבר מענין יולתא ענינים ילא י"ח : וכל
המרבח לספר ביציאת מצרים וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
ממעשה דר"א והגירסא הכינה כדור ואשי"ס כדור כל כליה
ביציאת מצרים • ור"א נזכור כיום שנאמר למען תזכור את יום
אשר יצאך וגו' אך כליה לא מלאה זכירה לכך דורש כל להביא
כלילת : ולא זכירתי • לא נזכרתי וי"מ לא זכירתי למלאה רחש
לדבריו מן כחצונ לאומה (אבודר"ס וכו') :

ברוך המקום • ר"ל כינוי שמו של המקום שבו הוא
מקומו של עולם ואין כעולם מקומו כמו במקרא גם
כן משון שואמר מעולם אלהי קדם • ומפי שפחה כוא מחיל
לדרוש ספוקים אמר בריך המקום כו' • בארש שרולה לדרוש
ואומר בשם כ' אל עליון ואהי"ב מחיל לדרוש : שבתן תורה
לעמו ישראל • פי' לדרוש בספוקים • שאלתא חרבה
בספוקים יחזיקים זה מה על שאלות דורות כנאים • ודכו ר"ל
כי הם נגד חרבה כחם חלוקים זה מה (אבודר"ס) :
ובגאון מכריא ויולתא • ז"ל כח • כי עולם היה מחדש כ'
שעמים ככללות ובפרמזא ח' כחילת הכריאה נחדש עולם
ככלל • כ' בשעת מתן תורה נחדש נסרע (לפי' משום דהיא
הסוד הקב"ה עם מעשה בראשית) וכל דבר יש נגלה ועולם
נגלה בשעת שיוצא מכה אל כסועל וכשעת מעשה • ועולם
כמהשכס קודם כמעשה והוא שאומר כרניד : ברוך המקום •
כוא על כריאה כעולם שנרא מקומו של עולם : ברוך הוא •
על מהשכס ככריאה קודם כריאה כעולם • ברוך שבתן תורה •
כוא על ככריאה כשנים ששים בשעת שיהיה כריאה
מחדש : ברוך הוא • על מהשכס כעולם קודם מ"ס : אחר

חכם כו' • ור"א סדר במקראות אלו כתיב כך כי של חכם
כוא כחוב כס' ואחזקין ושל רשע ושל חס ושל שאינו יודע לשאול
כחובים כס' כא אך של שאינו יודע לשאול כוא קורא לכל סס
וכו' לו לתפוס כדר במקראות • וי"ל שזה להודיע ככדר
החכמה • כהלה חכם ואחריו רשע כגס כוא חכם ומתוך
דיון לבו כוא מרשע ואחריו חס שאינו חכם מעש • אלא יש
בו קצת חכמה לשאול • ואחריו שאינו יודע לשאול • שאין
בו חכמה כלל :

כסך

סדר הגדה של פסח

שמו

רשעי מה הוא אומר מה העבדה הזאת לכם • לכם ולא לו • ולפי שתוציא את עצמו מן הכלל פפר בעקר • ואף אתה הקהה את שניו ואמר לו בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים לי ולא לויאלו היה שם לא היה נגאל:

תם

ביאור סהרש"ג

אמאי לא אמר לנרשע בטובתו שנאמר אלנו בחורם ואמרם זבח פסח כו' • נכלי יקר (פ' בא ע"ש באריכות) כי פסוק והמרתם זבח פסח אינו נקשר עם פסוק שלמעלה אלא הוא מילתא בלתי נפשי' והראיה כי לא אמר ואמרם אליכם כדרך שהזכיר בשאר בנים א"ו מילתא בלתי נפשי' הוא ולימוד על מה שאמר רשב"ג כל מי שלא אמר ג' דברים לא נכסה לא יאח י"ח ואלו כן פסח מזה ומרור ומ"ל הא שחיבו לספר בפס מענינם ודלי למד מהספוק ואמרם זבח פסח הוא וגו' שהוא זווי על האמירה בפס ספק על טעמיה • ולחנך קו' כראשונה דהיאך דורש פסוק זה שאמר לשאינו יודע לשאול אלל כרשע • כי עוד דלכאורה קשה מ"ל שהבן שואק מתחמם שאינו יודע לשאול דהיאך נכנס שואק מתחמם שהוא רשע גמור ואינו חסידו לדרבנן ממזלו • כי כל כך היא צויה בענינו ע"כ ביאורו בענין כי באמת דיוק זה יי ולא לו אינו מוכן מלבן יי ודיוקו הלי דעת כן היושב לפניו כי אם הוא רשע ולכן שואק שבעבודה אינו שואק כולל בענינו ואו שער מדויק • יי ולא לו לפי שאמר לו בעבור עבודה זו עשה יי יי וכו' • ומשמע מזה שאינו לא כייחי מתעסק בעבודה זו עדין לא כייחי גאל וכן כן זה כרשע ודאי אינו כיה שם לא כיה רובע לעבוד עבודה זו ואו כהכרה לא כיה גאל • אלא אם זה הבן שואק אינו יודע לשאול ואין בעבודה צויה עליו א"כ מתן ימר שאינו כיה שם לא כיה עובד עבודה זו מסתמא כו' עובד וכלי פסק כו' גאל גם הוא ולא ידויק כגדור יי ולא לו כי לשון יי אינו דיוק מתחמם עליו כי הלא כולך לומר יי כי הבן לא כו' באותו דור ואחך יאמר עשה כו' לנו • ואמרם החורם אם ישב בק לפניו וידיים יד לפס ולא ישאלך כלום ויהיה סדרך כספק אלך אם הוא שואק מבוס שאינו יודע לשאול או מבוס שהוא רשע • תאמר לו בעבור זה עשה כו' ולא כו' ובלתי מתארים • ואו ממאי יאח י"ח • כי אם הוא רשע בקציה אח שבו באמרך יי כי עאחר שאינו מודה בעבודה או יוכן ולא לו • ואם אינו רשע אף שאינו יודע לשאול לא יא יוכן ממנו יי ולא לו שער אינו כיה שם ודאי גם הוא כיה עוסק בעבודה • • ומכאן גאל נעל האגדה לומר דאף אלא הנה הקשה את שניו כו' ולמד שאובס לכן כרשע מתקוק ובגדת כו' • שאם אמרם החורם לדרבן כן אל הבן בשואק מספק שמה הוא דרך לעש מה בעבודה הואת ללם ודאי רשע באמרם כשה מלא דרך לעש מה בעבודה הואת ללם וסרוב זה יקר הוא עכ"ל נקדוק • ובגל"ה כשב כי החורם מיירי בלאופן שכל בנינים במשיבה אחת • וכשהחכם שאל כרשע קישן לשאול ערש ששיבו להחכם לכן נאמר כשאלת כרשע בניכס לשון רבים כי רחם חורם כנאך כשדבר כרשע או יסו בעדנרים נרבים לשון רבים כי גם החכם דובר • וכתוב שם ואמרם זבח פסח הוא לכו' אשר פסח על בני בני ישראל וגו' וזה כצדו סגיל • ולא אמר אינו רק באחיב יאמר נגד המאביס ונזה הדיה השונס לשאלת החכם דיימו אחת בחיש סגיל כשאל (לדעתו) וקשית שיינה לרשע • וזה בחיש כלי • ולא של מנינים • וכן אלו כיה שם לא כיה גאל • וכ' עוד מ"ש והגדה לנבך ניחם שהוא לאמר • ר"ל תאמר לו שיאמר לרשע בזה כלשון מניח עבודה זה עשה כו' וגו' ע"כ נא כלשון כיה גאל מלאן נסגר כי הוא המדבר עם שאינו יודע לשאול שיאמר קן לרשע ולא דיבר עם הרשע בלש • (ולע"ד י"ל עוד מה שאובס נעל ה"גדר דתאו' בעבור זה כו' הוא תשובה גם לרשע מתוס דקשה מה שהקשה סגיל' כיון דאינו מתייב לספר

ביתך ולא מדע טעמם • וכי סימא חק האמור כאן אין טרובו כמו מזהם שהם חקים רק ר"ל שהוא חק לכל העולם לא לישראל לבד קשה דמותו לזה א"כ למה נקרא הפסח משפט כמו שאמר ככל חקויו ומשפטיו • מאלה הכחם מקשה ממ"ז אם פי חק הוא גזירת כמלך סוחר לזה עדות • ואם פי חק הוא חק לכל העולם לזה כוחר משפט • ונאחזה התשובה א"ן משפטינו הוא הפסח אפיקונו • וכן ע"ש איכא מ"ד חקו מנא חיינו שלא יאכלו הפסח בשני מקומות • וזה תשובה למה נקרא חק כי דבר אחד חקוי יש בו שאין לו טעם כי כסכרל סיחה להסיר דלדרכה ילך מניח לבית להכול בענין שהיה סכיתת קב"ה מניח לבית עכ"ל • והאנודרס"ם כתב כי כשאלו חכמים מה החקים כלל בו כיון שיעקר סיום הפסח למה אנו אוללים חגיגה קודם הפסח הלא הפסח עיקר • או מטיבין לו לא עושים זה כה"ל הפסח שאינו נאכל אלא על השנע שאין להכול שום דבר אחריו • כדי שישאר טעמו בתינו • ומחקר כקטם נאכיר טעמו של מזה הפסח ונספר בהם כל הלינה • אין משפטינו לבן יסעורו כשפס • אפיקונו מטרקון אפיק מיני מחיקה • ור"ל אין אומרם אחר אכילת הפסח אפיק מיני מחיקה לקימה כסס • והגאון מהריב"ן ור"ל הוסיף מתן פי' וכ' כי מה שאמר החכם לשון אהכס ולא נאמר עליו שלא מן הכלל אע"פ שזה החיורו כחובו לכלו כפירוש (במה שאמר אליהם) מ"מ למה נקט כאן לשון משפטי • וכ' כי זה ע"ש שמשאלנו ערובע כחוב ואהכס פי' תו"ל מהו ואהכס אומי ואהכס גאלא חסכול מלה אהכס כרשע זו מכל מקום • אע"פ שהיא חסרה וא"י • יש אם לתוספת ותקראנה בחוב • הוא יורה גם על המדבר בעד עמנו ככלל המדברים • מה שאין נכתב למע ללם לעולם • ונאך לשון פרושים כולל לני מ"ש שאלתו על החגיגה וויינו כסחום קשור דמשמע דחגיגה דרנבן ומשמע נמי שהוא דאו' • וי"ל ודאי לר"ם דא' אלא שמסרה כחובו להחמים חזיה דהלכות חס"מ ודכחסינו • כ"כ • מן החורם היא שחנה חגיגה עם הפסח כפי שיאמר חז"ל • דהייס בחול • וכסדר • וכמו • וה"פ דלא חונס הוא מ"ה כהחלס • זה שאמר מה העדה וגו' • לא כיון על שום דבר מגווס של פסח אף על העדה והחקים ומשפטים שבחגיגה נתבין • שעל כרחק יבנת כל סדכרים כלל • ככ כמו כן • וכיודו אלינה אל שחמם שהוא שאל לפסח בכל דבר • לכן שאל • שמש ביוחס ודאי מאלה פי' ג"כ • ולא נחשדו חז"ל להסיף על דבריו ולנדה קרבן מלנן מה שלא נלעוו • לכן אמר אה פי' גלי ספק • אלא אהכס אה פליס כפרעוז נכביל ענין חכמו • אין לור אהכס • אע"פ שסלש מאתיים כי דבר פי' הוא כמות באובס שיון ככ • כי על כן להשחמש במלה אהכס ככולל בעלמם ותשגב לו החכמה • נאמר מ"מ כהר"ה כנגלה • ללם כדבר מסור • אין אהינו יודע עד מה ועל מה היא כאלה • לנדה אל כרחיב • ולא באונן שהינה אין משפטינו כו' • כר"ל • והא שרמו כחובו כפי' ושתתן כפאונת פהכס כפי' ודקה חסיה לט' כד' לעשות אח כל החקים האלם כו' • א"ח כ"ל לרבות בחגיגה • פי' יתשב לנו לדיקה מה שהספנו מדחמים אהכס משפס שהחירה כרמו כד' לנחיש פי' עכ"ל •

בעבור זה כו' • וא"ח היאך דורש לעבי רשע יי ולא לו שהוא לעבי שאינו יודע לשאול • וי"ל אם אינו ענין לשאינו יודע לשאול האם ענין (לרשע (אנודרס"ם) • ומקשים

כ"ג

סדר הגדה של פסח

תם מה הוא אומר מה זאת * ואמרת אליו בתוך יד הוציאנו * ממצרים
מבית עבדים :

ושאינו יודע לשאל את פתח לו שנאמר והגדת לבנה ביום ההוא לאמר
בעבור זה עשה * לי בצאתי ממצרים :

יכול מראש הדש תלמוד לומר ביום ההוא * אי ביום ההוא יכול
מבעוד יום * תלמוד לומר בעבור זה * בעבור זה לא אמרתי
אךא בשעה שיש מצה ומרור מנחים לפניך :

ענין כמאמר מתחיל ע"פ כו' כי אז חייבים להכיר כטוב ורע ומול שטי"ב כי אזנו * וכדי להגדיל ענין כמאמר לרובין אז להחיל בנפשו כדי לסיים בני עונ כשכח כשי"ת * וענין גמתינו כו' * שפיך יסוד חלוצותינו עובדי ע"ב כיו אנחותינו תרח ונתור ואף אביכם עלמו נלוה עמכם כראשיתו עד שמעמ על האמת * וככיר אז נרוא

ביתחלה עובדי כוכבים היו אבותינו ועבשו קרבנו המקום לעבודתו *
שנאמר ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר * יי אלהי ישראל

בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם תרח אבי אברהם ואבי נחור ועבדו
אלהים אחרים : ואקח את אביכם את אברהם מנעבר הנהר ואיקח אתו

בכל ארץ פנען וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק ואתן לי יצחק את יעקב
ואת עשו ואתן לעשו את הר שער לרשת אותו ויעקב וכניו ירדו מצרים :

ברוך שומר הבטחתו לישראל * ברוך הוא * שתקדוש ברוך הוא
חשב את הקץ לעשות כמה שאמר לאברהם אבינו בבטחית

בין הבתרים שנאמר ויאמר לאברהם ידוע תדע כי גר יהיה זרעך
בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה : וגם את

תגוי אשר יעבדו הן אנכי ואחרי כן יצאו ברכש גדול :

כרב כהר"ל כמאמר והיא שעמדה יגידו כסוד ויאמר ככמה קול ולכין על כומתם כשיע עשו : ככחיק כסוד
נידו כומת עליה כנקרחת כס יצועת :

יכסה המלות ויקח הכוס בידו ויאחזהו עד מליטו מידם :

והיא שעמדה לאבותינו ולנו שלא אהר בלבך עמד

עלינו
ביאור מהרש"א
כסוד הקדים לנסוק ובעדת את העבודה הלאה כהמש כו' :
ת"ל ביום ההוא * יום בעאלו בו : יכול מבעוד יום *
כשכוחות ספחסס כיום י"ד כואיל ונאמר כאן ביום ח"ל
כעבור זכ : בשעה שיש מצה ומרור * שחול לומר עליהם
כעבור זה מנחם לפיך * אהאר כעבר האלנו מעט :

חשוב את הקץ לעשות * אומר ככג"ס מחשב את הק
מלודת יתקח כי מלודת יתקח עד יתחיל מנחם ארבע
מאות שנה וזה שכתוב כי גר יהיה זרעך בלבך לא להם ובר
כלומר משהולך לך אע *
ודיא שעמדה * כלומר אהר ככמה של בין ככחמס :

בי"ע אלא גלילה ככחתיב כעבור זה כדדרשין לקמן ה"ל למה
כאמת נכרז כיום ההוא כשחמש כיום * וי"ל דמוכ כלמוד
כשכחה לכן רשע וכרשע כואל כשעת כשיים ככסוד דכיים
כיום * וכאז י"ל מה ככחיל לקמן יכול מר"ח כו' * דכיים ח'
על מה כהוא דוכס כעבור זה כו' כשכחה לרשע וקסא מנ"ל *
לזה כל כמתקן דכלל מוכח כע"כ כעכסוד זה דכיינו דוקא
גלילה וא"כ קסא למה כלאמר ככאמת כיום ח"ו זהו כשכחה
גם לרשע וא"כ ככנ"ד] :

יכול כ"אש חרדש כו' * כיון כהכיר ככוק זה דוכס אוחי *
יכול מר"ח חודש * כלומר יכול יהא חייב לדחם
כשכחוס חודש כסן כדכין כהכיר משה כנינו מר"ח * ועוד

סדר הגדה של פסח
 עלינו לבלותנו • אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו
 לבלותנו והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם :

כאן יעמיד הכוס ויגלה הפת :

צא ולמד מה בקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו שפרעה לא גזר
 אקא על הזכרים ולבן בקש לעקד את הכל שנאמר ארמי אבד אבי
 ויחד מצרימה ויגר שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב : ויחד
 מצרימה אנוס על פי הדבור • ויגר שם מלמד שלא ירד יעקב אבינו
 להשתקע במצרים אלא לגור שם שנאמר ויאמרו אל פרעה לגור בארץ
 באנו כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי כבוד הרעב בארץ בגעז ועתה
 יישבו נא עבדיך בארץ גשן :

במתי מעט כמה שנאמר בשבעים גפוש ירדו אבתוך מצרימה
 ועתה שמה יי אלקיך ככוכבי השמים לרוב : ויהי שם
 לגוי מלמד שהיו ישראל מציינים שם : גדול עצום כמה שנאמר
 ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ
 אתם : ורב כמה שנאמר רבבה בצמח השדה נתתיה ותרפי ותגדלי
 ותבואי בעדי עדיים שדים נבונו ושערך צמת ואת ערום ועריה :
 וירעו אהנו המצרים ויענונו ויהנו עלינו עבדה קשה : וירעו אהנו המצרים
 כמה שנאמר הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה
 ונוסף גם הוא על שניאנו ונלחם בגו ועלה מן הארץ :

ויענונו

ביאור מהרש"ג

מלכו כשם נכ"ח וכולם עומים ונכילום מהר • וזה משם
 המלא נחמה הכדש אבר יש שדס כחוסה מלד אבר ימס
 כו משס וגס זה כמעט ככלים סגדלים כמה נחמות דקות •
 לא כן כשדס שמנס כי כשכלים יסיו רגיס וגס פלומים
 ונכילום לכן כחשילס נלמח כשדס • וגס זה נכון : ואת
 ערום ועריה • כלומר ערוםס מן כמעט כסגינע זמן סקן
 ולא כיס כידס מלוח זמן לסס פסח ומילס כמלו כיוס י"ד
 כניסן (ע"כ מהנודרס) :

וירעו אהנו • י"ל לנו כול"ל • גם כוא ככל עמן לכאו •
 וי"ל ורעו ויעבו אוחס רעיס לרי ממש ווס מתחמ
 כענינו כקסס כסכנידו עולו עלינו • ודקדוקי ענינח וענינו
 יכוריון מענינים אה כהדס ע"ד וע"ד קונו : כמ"ש דבה •
 מייחיו ראיס למ"ס כעירוס ורעו • כסמניס כיו גנס נטוקי
 הסחיס רעיס סהיו כידינו כמניס • ומכאר כענין כמס
 כגרין להנין לבון ככחוס כנס כהכמס • דו"ל מ"ס לא אמר
 נחכס • נס כמלח לו מיוהרת • על כן דכרס דו"ל למוסען כל
 יכרלל • ע"ס דרכיס זס נלמס ג"כ כניון להחכס כגד הלחי
 יכרלל לומר כושיע וככ כלא יליס כרוב רחמיו והסדיו
 עליסס מעולס כושיע • לעיך הלזק סרעס להכפעל
 כסכהכמות כנהחנות עפרמומיה להחטיקן לפני הדין
 ככמס • והכור עין ככרחתו לטונס מעליס • כדקד סיפן
 כלעס לכיק • והוא כיס כחוסה נלס של כרעס כנו כן
 (כג"י) כ"ג

צא ולמד • הין כהחלו ככוח ליעקב : ארמי אבד
 אבי • נס' כי הנח ככח קויון ככנלס כניכוריס •
 ומכנימין לכן כרמחס כעל להונד יח אכ • כי ככדוק
 לכן כהרמי הבר יעקב וככיו הנוך יו יס לאל ידו לעשות
 עמכס רע' ונפי כהכב לעשות ככב לו כקנ"ס כאלו עכס •
 וככס יק' כעל עהו • ועוד כהכיס כרו עלינו לכלוהיס
 כלהרי זח : וירד כצרימה אנוס ע"פ הדיבור • על כרחו
 ירד למצרים כחמר לו כקנ"ס הל כורח מרדס מלרימה
 מנלל ככיס מוכרת לירד לכס עד כחמר לו להניי ארד עמן
 מלרימה • ועוד ארמיק כנמ' חמר ר' עקינח רלוו כי יעקב
 אכיס לירד למצרים ככללות כל כרול אלא ככוחו גרס
 לו וירד ככגוד גדול : ויגר שם • כמח' כחמר לא כל אלא
 ליחול ככר מלכות ה"ל ויגר כס מלמד כלא ירד להכחקע
 ס' לקעוס עס ולכיות כחוכב אלא לגור כס כגר
 וככו ללון ולגור כעלמח :

מצוינים • כניכיס ומכומניס כעס אחר כחיק : רבבה
 ככצבת השרדה • ככיו גזיליס מהליכס כמנח
 ככדס כלא כוס לער ועמל • ד"ח מה' זמח ככדס כל מה
 כגוזין אוהו ויהר זומח קי יכרלל כל מה ככיו מעניס אוהן
 כיו ככיס ורגיס זכן כוא לומר וככאר יענו אוהו כן ירעס
 זכן יסדון • [וכפי' הוס כדל לאכרסס רחיוו כי משכס ככנע
 אבר כנידס כוולגיס חלומיס ע"פ כרוב כמה חלכיס ונמניס

ויעֲבֹדוּנוּ כַּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁכְּבוּ עָלָיו שְׁרֵי מַסִּים לְמַעַן עֲבַדְתֶּם בְּסִבְלוֹתֵם וַיִּבְנוּ עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרְעָה אֶת פֶּתֶם וְאֶת רַעְמִסִּים : וַיִּתְּנוּ עֲלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה כַּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרָה :

וַנִּצְעַק אֵל יי אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יי אֶת קוֹלְנוּ וַיֵּרָא אֶת עַנְיָנוּ וְאֶת עַמְלָנוּ וְאֶת לַחֲצֵנוּ :

וַנִּצְעַק אֵל יי אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ כַּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בַיָּמִים הַרְבִּיּוֹת הָהֵם וַיָּמַת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֵּאָדָּהוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעַקוּ וַתִּשְׁלַח שְׁמוֹעַתְם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה : וַיִּשְׁמַע יי אֶת קוֹלְנוּ כַּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת פְּרִיתוֹ אֶת אֲבֹתָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב : וַיֵּרָא אֶת עַנְיָנוּ זֶה פְּרִישׁוֹת דֶּרֶךְ אֶרֶץ כְּנָעַן שֶׁנֶּאֱמַר וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּדַּע אֱלֹהִים : וְאֶת עַמְלָנוּ אֵלּוּ הַבָּנִים כַּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר כָּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיְאֻרָה תִּשְׁלִיכֻהוּ וְכָל הַבַּת תִּתְחִיין : וְאֶת לַחֲצֵנוּ זֶה הַדַּחֲק כַּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר וְגַם רָאִיתִי אֶת הַלֶּחֶץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אוֹתָם :

וַיִּוְצִיאֵנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרֹעַ נְמוּנָה וּבַמָּרָא גְדוֹל וּבַאֲתוֹת וּבַמִּפְתִּיּוֹת :

וַיִּוְצִיאֵנוּ יי מִמִּצְרַיִם לֹא עַל יְדֵי מִלְחָמָה וְלֹא עַל יְדֵי שְׂרָף וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ אֱלֹהֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכֹבוֹדוֹ וּבְעֲצֻמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַעֲבַרְתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלַיְלָה הַזֶּה וְהִפִּיתִי כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאֲדָם וְעַד בְּהֵמָה וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעִשֶׂה שְׂפָטִים אֵנִי יי : וַעֲבַרְתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלַיְלָה הַזֶּה אֵנִי וְלֹא מִלְחָמָה וְהִפִּיתִי כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֵנִי וְלֹא שְׂרָף וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם

אֲעִשֶׂה

בִּיאור סֵהר ש"ג

כַּמְחִיל • א"כ נוודי ודון לנו כסילו ענה לפי דרכו ומכאן להשיג את דרכי הכשרים ולפזר רשע לנגוס (מהרש"ק): ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך • דרכו ר"ל כי נתלה אחרו להם שיעזרו בנין יום אחד ולא יותר והמלך עזמו נכנס בעבודה וכן התחזקו והוסיפו אוזן לכבוד המלך ופסחו כלבנים עשו נחלתו יום שמו עליהם נחם שיעשו ככל יום זהו מה שדרשו בפרך • כשה כן כללו כל דבר מעט מעט היו מתגברים עליהם ולפיכך נחשלו למרור שהחלוהו כך וסוּפָה קשה • כפרך מהרנמין בקשו • וזה עבודה קשה :

וַיֵּרָא אֶת עַנְיָנוּ • לטן הסרון הכשמים כמו אם הענה אם נחתי שדרשנו ר"ל אם הענה את נחתי מהשמים: זו פרישת ר"א • כשפירשו מנחיהם (אבודרהם): כַּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר וַיֵּרָא אֱלֹהִים וְגו' • לקשה מה ראה ומס ידע • כי לא פרש • אלא כ"פ וירא אה נמי יבדל הכמות כגוף כראוי להגדלו שומרי לטין • ואין להרים רואין אהם • שלא ילאו לאירי שוטם • לפי שגראו יבדל למטה מד"א מעליו • לפי שאמר לבוא אנו עמים לטיק • וירע אלהים • מלשון ידע אדם עוד אה אשה (והו כשמים שאין אחרים יודעים כי אלה כק"ה נבדל וזה יודע אהים (אבודרהם)) והוא שכל יולא לנליש כגוף • ר"ל ידע אהים עשה אהים

לֹא עַי מִלֶּאךָ • וא"כ וזה כתיב וישלח מלאך ויניאמו ממלכים וי"ל כי ויניאמו חזו על כבודו וכן הוא אומר ויניאך כסניו נכחו כגדול ממלכים • והמלאך זה משה רבינו שהיה שליחם של יבדל אל פרעה וא"כ כיון שהק"ה בעלמו כמים ככרי מגישים א"כ מכו ולא יתו כששהיה לבא אל ברוכס • וי"ל כי מלך משהים הוא שם על משקל פרעה מבכית וס"י ולא יתו כששהיה לבא אל ברוכס לנפוך • וא"כ א"כ

סדר הגדה של פסח

שמים

אֲנֵי־הָאֱלֹהִים שָׁמַיִם אָנֹכִי וְאֲנִי הוּא וְלֹא הַשְּׁלֵיחַ יֵאָמֵר וְאֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר׃
 בְּיַד הַזֹּקֵה זֶה הַדָּבָר כִּמְהָרָה שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה יַד יְיָ הַזֵּיהַ בְּמִקְנֶה אֲשֶׁר בְּשִׁנְיָה בְּסוּסִים
 בְּחֲמֹרִים בְּנִמְלִים בְּבָקָר וּבְצִאֵן דָּבָר כְּבֵד מְאֹד׃ וּבְזִרְעֵי נְטוּיָה זֶה הַחֶרֶב כִּמְהָרָה
 שֶׁנֶּאֱמַר וְחָרְבוּ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַיִם׃ וּבְמִזְרָא גְדוֹל זֶה גִלְיָו שְׂכִינָתִי
 כִּמְהָרָה שֶׁנֶּאֱמַר אוֹ הַנִּסָּה אֱלֹהִים לְבֹא לְקַחַת לֹו גֹי מִקְרֵב גֹי בְּמִסַּת בְּאֵתֵת
 וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיַד הַזֹּקֵה וּבְזִרְעֵי נְטוּיָה וּבְמִזְרָאִים גְּדוֹלִים כָּבֵד אֲשֶׁר
 עָשָׂה לָכֶם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרָיִם לְעֵינֵינוּ׃ וּבְאֵתֵת זֶה הַמַּטָּה׃ כִּמְהָרָה שֶׁנֶּאֱמַר
 וְאֵת הַמַּטָּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בוֹ אֵת הָאֵתֵת׃ וּבְמוֹפְתִים זֶה הַדָּם
 כִּמְהָרָה שֶׁנֶּאֱמַר׃ וְנִתְּתִי מוֹפְתִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ׃

בשואמר (דס ואלה ותמרות עפון) ישאך ג' שמיכות ולא פ"י האלכע אלא מהכוס עמו לתוך כלי שמו כרמח אל הקלי
 כנקאל אלוז' וכן יעשה בשמיכה סיין בעשר עמות ככל מכה בשכס א' וכן בשמינין: ואפשר שבעשר לרשו
 שבעמות ילאו ממלכות כנקרא כוס ישועות של כרכס' ואח"ו יוסף עליו יין האר' כאליו"ל:

כטו להסיף מן הכוס להוך באלכע כאן ג' סיפון:

דָּם • וְאֵשׁ • וְתַמְרוֹת עֵשֶׂן׃

כולה מתיס בשוקס לעיניהם דמולא דנעין לאקברא לכו ודס
 אשכחא אחר (כ"ל מאין מקום לקבור ג' ר"ע) זלד אקסס
 לבו מכלא' חמא לישראל נשין לעיניהון כחר גיסא' וחמ
 למיתיון בידך גיסא' וככלא כוס פסומו ניסא דלא סו
 ככא מיומא דלחברי עלמא עכ"ל: עוד פ' בשלת ד' מ"ס
 ע"א ו"ל בקור' נוקמא עילא דענד קוב"ס במצרים' הלח
 מוהבא הובי' חד דענדו כוכרי מצרים דקטיל כל אינו דלשכתי
 וחד דקטיל קוב"ס כסגות לילא' וחד כד חמא פיעס מוצג
 בנתי' ככמו ובענדוי' קס וזחי גרמי' וקטל אכרין וסרין
 וכל דלמליכו י' לפרא כעול' דלחויקא אסידת על'
 דלחוי קס גיללס מתס עכ"ל' כל ס"ל ראי להנינו לנ"ב'
 וראוי לספר לנ"ב כעברה ניסס בעשר לאבוותי על סיס
 והמלאס כמי' ככרעטורס כס"ס דלכות במסגס עשרס
 מיסס נעשו ס':

ובפני מה לא כדורי מכל בעשר מסת אלא מכה דבר ודס'
 לפי שכשנכרך אריות שניסס עוליס בנימטריא מאתיס
 והמשס' וזיא כנגד חסון כנגדל שרועיס סתאליס לפיח
 נמכות שעל כיס' ומכללן אהס למד מסת סלקו במצרים'
 ונכשארף הרב ומסס עמקן עוליס ארבעתן בנימטריא (סר"ד)
 ת"ק עולה חסון כל כמכות לפי חסון כל סתאליס שרועין
 ככן' וי"ד סיחיון כנגד י"ד אריות ככוליס בעשר מכות
 סלקו במצרים' עכב כחיב כלא ואל"ו' ככרת כלא ואל"ו'
 כהן כלא וי"ד' ככס כלא וי"ד':

ראוי להסביר ולהניסס לנ"ב גודל כהלב של כל מכה כידוע
 על פי גמרא הקדושה ומדרשים' וענין (מכות כבורות)
 מנואר ל"ב כוסי"ק פ' בא ד' ל"ח מ"א ו"ל' סתאל כוס נכיר
 לילא כימא דקופסת סמו' והמא כל עמא דימי דקוב"ס ס"ד
 לילא כיוס יאיר כחכס כארסי' ונכשעל דנפקו אשכחו

עד עתה פרס ססמקיס' וזכירה מכן קאת מן המכות

דבר

מ ה ר ש ג
 עסקיס ואין כי כח לעשות א (זו): הגה יד ה' כו" ס' ס' ס'
 סלדני קרא יד: נטויה על ירושלים' סרי' דלחכר קרא
 נטוים וכלן כוס הרב כל ככוריס כגמאר למכה מצרים כככוריסס
 ואמריק כמדס מלמד סקמו כככורות על סמלויס להניסס
 כדי שיוציאו את ישראל ממצוס גילל ככות ככורות: ובסורא
 גדול' כמראס גדול וכן סריגס אויקלס וכמונא רכס [ולכן
 ככב חסר (ר"ע)] ומכו כמראס כדול זכ גילוי ככניס
 סגולס להס כמריס סגמאר וכמונאליס כדלויס' אלס מראק
 כל גילוי ככניס ואל"ס ככניס מצרים מלאס גילויס וסיוסוס
 העס"כ כראס להס לקויס מס סכניס לעיקר' ואל"ס אשלי' גס
 עלס' ונקרא מורא כי כחאס פני סכניס כלע מעאר וככל':
 וככעס כסיס פ' שרורס מדכריב לעיקר' וכמו שרסי' כגמ'
 גני סכניס עומת ככיו אוסיות סורוס מדכריב ואלכריס
 לעיניכס וס' סכריס' שורס מדכריב לעיניכס ולא כריב
 לסכיס מוכס סכיס דכר רוחי' וס"ל דורס כן מדכריב
 לעיקר' ולא כחיב לסקך מלמד סכיס כניסו ככניס ססיס
 דכר רוחי' לכן כחיב לעיקר' פ"ג: ובאותות זה הסמטח'
 ססאותות כיו ככניס עליו ככניסס כלקמן:

ב י א ו ר
 א"כ מה ערך לרמיס וי"ל כי כח לערך ככות סיכיו ראיס
 לעבול ע"ד ונענד ע"ך ואחר' סתוססס כדמך
 וגו' (אנודרכס): אמי ה' אמי הוא ולא אוד' (לכאורס
 לאזיס ערך למעט עוד ממלח איני ולא אחר' וכן כאלכ"ך
 ככונס כי חס כוא יתכך לכל יקינו כמאמר כוכיס סאמר
 לכס אונס כחאין אס ככניס סונא עכ"ג למס אינא מכסלס
 וסכיו לו אינו לא כיו עונדיס' אלא למס סאין כעולס
 כריסס לו כן כוא אכל עונדיס לשמס ויכר ובי יאכר עוליו:
 פסמי כסוסיס אמר לו יכטל ככאר ויכר אלו אמר לו סל
 יאמרו כי אלו סכניס יכ ככס עמט' וכוס י"ל ע"ד
 אלו כוא וכו' וכוא כי אמרי אומר וככל אלסי מצריס
 אעס סכניס אמר אל יעלס על כורכס כככוי סכניס כלניס
 פגריס וכניס ככאר אלו יס מתס ככאר לא כן כוא כ"א
 איני ס' ולא אחר כי אין זכרי ס"כ [ואלו י"ל עוד לע"ד
 ע"ד ס' רש"י ז"ל על פסוק ס' איס מלמח ס' סמו' וי"ל
 ד"א ס' סמו אף ככעס ככוא גלחס וקסס מאויניו אור'
 כוא כמדס לרחס על כרואיו ולוון אה כל כאי עולס ולא
 כמדס ככר ודס כככוא ערק כגמלמח סונס עמנו מכל

ה"ד

סדר הגדה של פסח

דָּבָר אֶחָד בְּיַד חֻזְקָה שְׁתֵּימָּה וּבְזֵרוּעַ נְטוּיָה שְׁתֵּימָּה וּבְמִזְרָא גְּחֹל שְׁתֵּימָּה
וּבְאֹתוֹת שְׁתֵּימָּה וּבְמוֹפְתִים שְׁתֵּימָּה :

אֵלוּ עֶשֶׂר מִבּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְּצָרִים בְּמִצְרַיִם וְאֵלוּ הֵן :
(גם ככל כעשר מסע ובסמיטיק מעיף מן סיון לחזן כאלעזר וי"א בקמיצה) :

הֵם • צִפְרֻדָּע • כְּנִים • עָרוֹב • דָּבָר • שְׁחִין •
בָּרָד • אֲרֵבָה • חֲשֵׁךְ • מַבַּת בְּכָרוֹת :

רַבִּי יְהוּדָה הֵיךְ גִּוְהֵן בָּהֶם סְמָנִים :

דְּצַדְךָ • עַד־שֶׁ • בְּאֲחֻב :

רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר מִנֵּן אֵתָּה אוֹמֵר שְׁלָקוּ הַמְּצָרִים בְּמִצְרַיִם
עֶשֶׂר מִבּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ הַמְּשִׁים מִבּוֹת • בְּמִצְרַיִם מָה הוּא
אוֹמֵר • וַיֹּאמְרוּ הַחֲרָטְמִים אֵל פְּרַעֲהוֹ אֲצַפֵּעַ אֱלֹהִים הִיא • וְעַל הַיָּם
מָה הוּא אוֹמֵר וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יי
בְּמִצְרַיִם וַיֵּירָאוּ הָעַם אֶת יי וַיֵּאמְיֵנוּ בְּיַי וּבַמְּשָׁה עֲבָדוּ : כִּפְתָּה לָקוּ
בְּאֲצַפֵּעַ עֶשֶׂר מִבּוֹת • אָמֹר מַעֲתָה בְּמִצְרַיִם לָקוּ עֶשֶׂר מִבּוֹת וְעַל
הַיָּם לָקוּ הַמְּשִׁים מִבּוֹת :

רַבִּי אֱלִישֶׁר אוֹמֵר מִנֵּן שְׁכַל מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
הַמְּצָרִים בְּמִצְרַיִם הִיְתָה שְׁלֹשׁ אַרְבַּע מִבּוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ
עֲבָרָה וְנֶעַם וְצָרָה מוֹשְׁלַחַת מִלְּאֲבֵי רַעִים • עֲבָרָה אֶתָּה וְנֶעַם שְׁתֵּימָּה וְצָרָה שְׁלֹשׁ
מִשְׁלַחַת מִלְּאֲבֵי רַעִים אַרְבַּע : אָמֹר מַעֲתָה בְּמִצְרַיִם לָקוּ אַרְבַּעִים מִבּוֹת
וְעַל הַיָּם לָקוּ מֵאֲתֵימִים מִבּוֹת :

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר • מִנֵּן שְׁכַל מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא עַל הַמְּצָרִים בְּמִצְרַיִם הִיְתָה שְׁלֹשׁ חֲמִשׁ מִבּוֹת • שְׁנֵי אֶמְרָה

ישלח

בִּיאור סֵהרֶשׁ"ג

יד ב' הוי"ו • חסונה כו' עכ"ל • ומחריעכ"ן ו"ל כחג גמי
דבר לאו יד שלמה הוא • דמש"כ לא כתיב כ"א כידוע •
משא"כ גיה כתיב סיד כידוע שחור שיהא כשלמה ככל
כחם אלנעוהיס כחמש :

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר כו' • כ' אבודרהס • ודע כי ר"א
שאמר שכל מכה ומכה סיבה של ארבע מכות כוונתו
כי כשלקו המצרים היו כעמדת ניבירות ולא לקח יסוד מיוחד
רק כשלקו כל אחד בים מעורב זו מארבעה יסודות מאלהם
מכה אחת יש בה ארבעה ולכודיע כי ל"ה הארץ • ורבי עקיבא
שאמר שכל מכה ומכה סיבה של חמש מכות כוונתו כי
סתם סגלל שהוא סיכוד החמישי מקריעו ככל מכה ומכה
נעסר כי הוא כסודו והמסבך אם ככל כחן כטורא ולכודיע
כי ממעלתו על ככל • ק' פו' בעל המלמד עכ"ל :

עשה

דצ"ד כו' • לך חלק נלשן כול לפי שדנ"ך כס נכות הארץ •
צמד"ש מכות פקירות • כאל"כ מכות הארץ • וביתך מכות
צבורות עמכם לפי שאין לו אג אך בהשגת חלק • ד"ה לפי
שנכסר הולם לא נעם כסדר הים ואלאמר חין מוקדם
ומאוהר נהום • ע"כ נהא לכודיענו כי כן כסדר הכתובים
צטורה (אבודרהס) • וראשון מ"י דצ"ך הוא ע"י הארץ כמסע •
ע"ד • ע"י משה שלח כמסע • כאל"כ • ע"י משה כמסע וע'
צטורה פ' • והאחרון ראוי • וז"ל כי כי מחלוקת ח"ק ור"י •
כוא • להיות כל המכות כיו רבועים כמסע • ונדעת כח"ק כיו
כל עבר מכות כחוכים כסדרן דה לפרע כו' • ודעת ר"י
שלא היו כחוכים רק כר"ס • במצרים מה הוא אומר ויאמרו
הרדובים אל פרעה אצבע כו' • כ' אבודרהס יש לשאול
כאלנע הנהים כוא לא ואמר הוא על מכה כהם בלכד •
ועוד ככרי מאלה מכה כדבר נעשים יוד שלם שנאמר הנה

שנ
סדר הגדה של פסח
יְשַׁלַּח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים •
חֲרוֹן אַפּוֹ אֶתְּךָ • עֲבָרָה שְׁתַּיִם • וְזַעַם שְׁלֹשׁ • וְצָרָה אַרְבַּע • מִשְׁלַחַת
מַלְאֲכֵי רָעִים חֲמִשׁ : אֲמֹר מַעֲתָה בְּמִצְרַיִם לָקָו חֲמִישִׁים מִבּוֹת
וְעַל הַיָּם לָקָו חֲמִישִׁים וּמֵאֲתָיִם מִבּוֹת :

כשמן ובשמה • והנה גלות מצרים לאות ולכד • ולפיך ראוי
לנו לסבול בעשורו הלאות ויסורין ולשמות כן ולדעת כי יש
שכר לפעולותינו ויש חסד לאהבתנו ועוד ייטיב לנו כמעט
מידות • והוא ית' מוזמן ומוקן להשיגו אילו היינו קודמים
ולועקים לפניו כנפש טהורה • לכן יבא אדם ודיו ומהיר לדעת
כמעט כח גמולו ית' להטיב לאהבתו • וגמול כרע לנאלחו והוא
ית' יפקח עינו כמחור הבשר ויורש סוחרו וניכרו •
וש"ו מעלות אלו הם משולבים ומחומשים • כי המשה מהם
התכלית הנקמה מהמצרים • א עשה נכס שפטים ב סת
אח במצרים ב עשה נאליהם ד ספק ארעו צדוק
ה הוציאו מצרים ז שפטים : וחמשה מהם הם כוסק
לרכיו א נקן לו את ממונם ב קרע לו את כסו ג סעדיס
נחרכו נחריס ד הסרילו את הפת ה ספק לרכיו נמדבר
וחמשה מהם הם מעלות רמות שלא זכו פוצג א נתן
לא את הכסף ב קרבו לפני כר סיני ועי"ו ספק ארעו הכסף
ג נתן לו את הכסף ד הכסום להצד יסחלו ה כנס
לנו בית הכהנים זש"ה והמוסים עלו כו • וזכרו והלשם
על כלו • רמו לחמשה מעלות אלו המשולבים :

כתב כגאון המקובל האלהי ר' יוסף גיקסלי' כגאון עורכרמו
לספק מתרומת השכחה לקום מכור בעלטה • ולדעת
לכחוסק הכוב המוטל פליט לקבל עול מ"ש בלב שלם ובדעה
בענין יסב וכנס סכורה כי יש לו לשבות השבון עם נשמתו •
אילו ייטיב לנו אדם כמה טובות • ואנו לא נגמלוהו ולא
סקדמטכו כמה היינו נבלמים ומחבישים לפניו • וזודסים
ובחורים לעשות כסוד בעיניו • מ"ו כורא מולס בשפה שמו
גיוסם ונאלוחו לא ראי זה כראוי זכ • ואם נחמר בכבר קדם
זכות אבות • כנס רכיס העידו כי ה מתוכות שעה עמו
במצרים עומד נגד זכות אבות • ולפיכך חצרך לומר אלו
הזיאלס ממצרים ולא עשה כו • כלומר די לו לאלס כחובס
המוטלה עליו לגאול אותנו • אבל מכוב רחמי שאל יתבדך
הוון ומרחם ומטיב לבועתים זו • והנה המתחת סעדיס אין
לכס שיעור מקוים וקן וגבול • כאשר אין לו יתבדך קן וגבול •
ולפיכך מן כדון עלינו להכיר בוראנו ית' ולעבוד בלב שלם •
ולשבות ולקיים מצויו כנקיון לב • ולהודות ולהלל ולשבת
ולסאף לארון כס • ולתת לו כודלס על סוכוס ועל כדעס •
ולקבל יסוריו כשמהה ובדעת כי אחרי יסוריס סקט ושלס

בְּמַה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לַמָּקוֹם עָלֵינוּ : אֵלֹהֵינוּ הוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא עָשָׂה בָהֶם
שְׁפָטִים דֵּינָו : אֵלֹהֵינוּ עָשָׂה בָהֶם שְׁפָטִים וְלֹא עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם דֵּינָו : אֵלֹהֵינוּ
עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם וְלֹא דָרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם דֵּינָו : אֵלֹהֵינוּ דָרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם וְלֹא נָתַן
לָקָנוּ אֶת מְמוֹנָם דֵּינָו : אֵלֹהֵינוּ נָתַן לָקָנוּ אֶת מְמוֹנָם וְלֹא קָרַע לָקָנוּ אֶת הַיָּם דֵּינָו : אֵלֹהֵינוּ
קָרַע לָקָנוּ אֶת הַיָּם וְלֹא הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּהַרְבֵּה דֵּינָו : אֵלֹהֵינוּ הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּהַרְבֵּה
וְלֹא שָׁקַע צַרְיָנוּ בְּתוֹכוֹ דֵּינָו : אֵלֹהֵינוּ שָׁקַע צַרְיָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּמַדְבָּר
אַרְבַּעִים

ס ה ר ש ג ב א ו ר

מקיים הכסחה • ותי' פ"ס משל נער א' כשכיר עמנו למסר
אלל בע"כ' ואלר כלתו הוון נתן לו כנס' ב כשכרו מסנע א'
שיחה קאח מקולקלת וע"ה שיחה שוב למביס • ובענר לא
כבין ולא רכס לקבל זה כמסנע מה עשה בע"כ' שלח לקח
אחי כענר ואמר לו ראה נא אחי האם משיבס ח אינס מונס •
וכאשר כסחכל נה אחי כענר • אמר לבע"כ' כן אחת כי
מסנע ח שוב כמו אחרת אף שיחא מקולקלת קת • אמנס
דקא לתנין • ואם אחי כייחי מרשס אלקר ולקחסי כמסנע
עבדיו ודאי כייחי מקבלס אלל עתה שוב כענר עבד אלקר
וכא ככרו מן כרלוי שחין לו מסנע שהוא כעמנו יבין שיחא
קונס • וחו כי נלמס כרבו גדול נחמר על דברים כוחיס
תרכס ומנזס • אמנס אותו דבוק יאמר וענא לאחס כייס ככס
ר"ל ביערכל אח"כ יאלו כרכוס גדול • קייס (כייס) אלל כס
ודאי אחי מנין כנסחח כרכס גדול שליסי דקא ממון אלל כס
שעדיין לא מרככו ב"כ לא יניח זלתי • פ"כ ובששים יסן •
ועפ"ד ל"ל זהו כוונת סמידי כי בודאי אחרי ק כעמנר ס'
סיני כיינו מנייסי כי של כרכוס גדול • וקדיסי סיסי כמנס
כנס חויכ בראח מנייסי לא נלך ככחי נכס ונתן לנו ממנס) •
קדע לבו את דים • לא הכייכמ לסכנ לסקן יס כוף וליקר
נלרובס • או לנחוס דרך ארץ פלשתיס • שלא ירוא מלחמס •
בחרבה • שנעס קרקע סיס גרוד ויכס קס • שלא יפנעס
נמ |

עָשָׂה בָהֶם שְׁפָטִים • יִמַח דַּיִק כִּי חוֹס נֶקֶם • וּגְדוּלָה
נִקְמָה • לֵכֵן וְדַאי מְגִישׁ כְּדַבֵּר לְהוֹס לְכַשִּׁיב נִפְשִׁים :
עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם • שָׂרַס שֶׁל מַעֲלָה וּמֹל קִטְלָה • כִּי עַ"כ׳ נֹא
קָרַב סַחַח מַמְנוֹ • לִזְנוּחַ הַשְׁבֵּחַ מַצִּיר לְשִׁירֵיכֶם וְעַל יְדֵי זֶה
זָכִינוּ לְגְדוּלָה • וְאִין סוֹבֵב גְּדוּלָה מִזֶּה (אע"פ׳ כַּסְבֵּר זַכֵּר אֱלֹהֵינוּ
הוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם י"ל כִּינֵינוּ שֶׁלֹּא בּוֹכּוֹת שֶׁלֵּן כָּלֵל רַק מַחֲמַם
כַּסְבֵּעַתָּה לְאֲדָרְכֶיךָ אע"פ׳ וְזֹה הוּא כִּסֵּה דְבַסְוֹסֵךָ מֵאֲדֵר • אֲבָל
עָשָׂה שׂוֹכֵינוּ עַ"כ׳ לְמַעַב גְּדוּלָה כֹּז לִזְנוּחַ הַשְׁבֵּחַ מַצִּיר
לְפָנֵיכֶם מִן לֹא כִי כִסֵּה דְבַסְוֹסֵךָ כִּ"כ׳ נַעֲדֵר) : דָּרַג
בְּכוֹרֵיהֶם • וְהַחֲרִיבֵם בְּהַר בְּכוֹרֵיהֶם לְקַדְשׁ : וְלֹא נָתַן לָבוֹ
אֶת מְמוֹנָם • ינ"ד סכרי סיס דרך לייס כנסחח ואחרי קן
יאלו כרכוס גדול • א"כ סני בלל"ס • וליקר אמר כגאון
ר"ל כנסחח רכוס גדול ככר הכרופיס כניח מנייסי
ושכאלוס וי"ללוס • וכאן מדבר מניח סיס • (לכארס ק' על
זכ דו"ל להכיר הולס קריעת סיס כניח סיס סיס אח"כ •
לענ"ד אלו י"ל ככוסכס כאן על כניח מנייסי כי כרכוס גדול
סיני כיינו מנייסי כי של כרכוס גדול • או י"ל ע"ס מה
כשמעתי כנס כניד מדוננא י"ל כעל כס' קול יעקב האמר
לפרס כנמי דבר נא כו' שלא יאחר אותו דייק ועכדוס ועס
לאחס קייס ככס ואחרי קן יאלו כרכוס גדול לא קייס ככס
זכקבו וכי בלל חמיית אותו דייק סיס מללס סק"ס לא

סדר הגדה של פסח

ארבעים שנה דיגו: אלו ספק צדגנו במדבר ארבעים שנה ולא האכילנו את המן דיגו: אלו האכילנו את המן ולא נתן לנו את השבת דיגו: אלו נתן לנו את השבת ולא קרבנו לפני ה' דיגו: אלו קרבנו לפני ה' ולא נתן לנו את התורה דיגו: אלו נתן לנו את התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל דיגו: אלו הכניסנו לארץ ישראל ולא בנה לנו את בית הבחירה דיגו:

על אחת פמה וכמה טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו •
שהוציאנו ממצרים • ועשה בהם שפטים • ועשה באלהיהם •
ותרג את בכוריהם • ונתן לנו את ממונם • וקרע לנו את הים •
והעבירנו בתוכו בחרבה • ושקע צרינו בתוכו • וספק צדגנו במדבר ארבעים שנה • והאכילנו את המן • ונתן לנו את השבת • וקרבנו לפני ה' דיגו • ונתן לנו את התורה • והכניסנו לארץ ישראל • ובנה לנו את בית הבחירה • לכפר על כל עונותינו •

ט"כ אימרים בשבת הגדול:

רבן גמליאל תיה אומר כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח • לא יצא ידי חובתו • ואלו הן • פסח • מצה • ומרור •

פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שבית המקדש קים על שום מה • על שום שפסח הקדוש ברוך הוא על בתי אבותינו במצרים שנאמר ואמרתם זבח פסח הוא ליהוה אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו •

מצה

באור סהר ש"ג

ואע"פ שבכע לאבותינו נחם לנו הרץ כענין כוס יכול ליקח לבנים אך כדור שילאו ממרים די להם כמה שראו משאלות כסם שהיו אנשים כרסם פחוסים מן עשרים שנה שלא נזכר עליהם למוח במדבר וראו כל כהנאות ונכנסו לארץ (ולעד"כ דכמרגלים כחייב אכנו ס' ואעשה אוזר לנו גדול כו' • ופס"ט וה"פ מה לעשה לכוונת אבות • והעשה אוזר לנו גדול ואחס מורעם • ואח"כ אמר ס' פלחתי בו' • אי"כ זה סחור עלינו שע"פ מורעיהם כולנו נכנסו לארץ • אף שהיה יכול לקיים ככוונת נזרע משה) • בבה לנו בית הבחירה • אף ע"פ שכבר פשה לנו משכן • והיה בו כדי לכפר עוונת • שלא לן אדם וטן כידו כל זמן שהיה קיים • כגדיל לעשות עמנו כנגד בית עולמים • שיהאסו עשרה נשים • גס שאם התמלא אדם מעין פסח והתאס • יבאך המוח על עיניו ואבנים כדי לכפר על כל עוונותיו כרנסו והעומים • האל"כ לא היה להם תקנה • כי נמנעם מלב לא שלטת די אדם • לוס יוסכ אמר שאלו לכפר על [כ] עוונותיו וכו' הם עוק נת ע"פ (אבודרס ומח"עכ"ד) •

כל כי שלא אמר • כי אע"פ שהכל כסת מזה ומדבר לא יצא ידי חובתו אם לא יאמר שלשה דברים אלו לפי

כענין רגליים אכל • שקצו צריבו • נשים כיון • להורים פעם לא חומר מוס נשים • וראו כחוינו כהשלים ממכות מורים • כפסח והיו שבו מאוקים לגדולה מהם • ספק צריבו • רגליים לא נאקו ועליהם לא בנו • ולנוש גדל עמם כחומם הוה • כלטיבן כרהען וסבן ועדום כהפוקים • והאם על כנפי נשים • טוליס כעמוד אש וענן • ויהן להם כבאר • כ"ז וכל כספוק רכוס • מלגד מה כהגרי כעומים סוז מניחין להם למדבר יוס כבאר רלו ס' אהם • האכילנו את המן • כנגעו כחוינים • והיו כעומים מו כל מיני טעמים כעולם • לילדים ולוקרים לכ"א כפי כחאיו לטבעו • בהן לנו לנינו יס' • להויה ע"ג • כשצט שתיב מיקה • קרבנו לפני ה' דיגו • להרוח את מלכנו • ולא נתן לנו את התורה • הוא כעמנו כד"רופ • אלא ע"י משה כבאר כהורס • או שלא יוסף לנו את כפלות כום אלא מתקדם כמו שחלואו שחן לאדם כדלשון שם מלח • ויוסף לנת חבן מו כחי • ולאכרס מילס • ולעקב גוד כגס • וי"מ מסי כספק זוכמין כעמוד כר סיני • (ואח"כ כהלוח מכה"ס כעלגד ונ"ל ומר ככוונס מה כענין לזאת כהורס כייט לנו ממש כחי סוס ע"ס מה כעמנים סל כהטבי כמ"ס כר"ן כדוהויו • דהבסבו לא"י

סדר הגדה של פסח

שנא

לוחו בידו המזה ויראה לוחה למסובין :

מצה זו שאנו אוכלים על שום מה • על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להתמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא ונאלם שנאמר ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים ענות מצות פי לא חמץ כי גרשו מצרים ולא יכלו להתמיה וגם צדה לא עשו להם :

לוחו בידו המזכיר ומראה לוחו למסובין :

מרור זה שאנו אוכלים על שום מה • על שום שפררו המצרים את חיי אבותינו במצרים שנאמר וימררו את חיייהם בעבדה קשה בחמר ובלבנים ובכל עבדה בשנה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך :

בכל הוד ודור חיב אדם לדאות את עצמו פאלו הוא יצא ממצרים שנאמר והגדת לבנה ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים • לא את אבותינו בלבד גאל הקדוש ברוך הוא אלא את איתנו גאל עמהם • שנאמר ואיתנו הוציא משם למען הביא אתנו לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבותינו :

לוחו בכוס בידו ומכסה המנות עד הללויה :

לפיכה איתנו חיבים להודות להלל לשבח לפאר לרוחם להודר לברך לעלה ולקלם למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו • הוציאנו מעבדות לחרות • מיגזן לשמחה • ומאכל ליום טוב • ומאפלה לאור גדול • ומשעבוד לגאולה • ונאמר לפניו שירה **הדשה הללויה** :

מה שאנו חולקים את כהננו עם הכהנים קודם הכעוד • וחלק כ' אחר הכעוד • אפשר להם פעם כדי שיאלו כהננו וכוף א' מן כהננו שאנו עושים כליל כוס :
עוד טעם נכון • שטעין הלק כה' מדבר טעין יראת מלכים ולכן אנו אומרים לוחו עם כהננו על כוס שני שאלו ענין יראת מלכים • אבל הלק כה' הוא מדבר בגאולת כהננו • לכן אנו סומכין לוחו לשפך המסך כמו שאמר בס על מקומו :
מהחילין את כהננו ולומרים לוחו בשיר ובנעימה ובשמחה :

הללויה הללו עבדי יי הללו את שם יי : יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם : ממזרח שמש עד מבוא מהלל שם יי : רם על כל גוים יי על השמים פבורו : מי ביי אלהינו הפגיהי לשבת : המשפיעי לדאות בשמים ובארץ : מקימי מעפר דל מאשפת ירים אביון : להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו : מושיבי עקרת הבית אם הפנים שמחה הללויה :

בצאת

ס ה ר ש ג ב י א ז ר

למה כס נאים : לדאות את עצמו • כלומר ביראה ודיס בעמנו כאלו כוס פכד ויאל לחדות מלכים • וזה שאמר כהננו חכמו כי עבד כיום כהננו • כאלו לוחה בעמך כמו שעשו אבותינו :

סדר הגדה של פסח

בציאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לעזו: היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו: הים ראה ויגם הירדן יסב לאחור: החרים רקדו באילנים וקעות פבגי צאן: מה לך הים פי הגום הירדן תסב לאחור: החרים תרקדו באילנים וקעות פבגי צאן: מלפני ארון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב: ההפכי הצור אגם מים חלמיש למעינו מים:

לוחז ככוס בידו ולומר עד נאל ישראל:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים והגיענו הלילה הזה לאכל בו מצה ומרור בן יי אלהינו ואלהי אבותינו וגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים (מו"ט הו"ט מן הפסחים ומן הזבחים) אשר יגיע דמם על קיר מזבחה לרצון ונודה לך שיר חדש על גאלתנו ועל פדות נפשנו: ברוך אתה יי גאל ישראל:

הסבת החרים כמל פסח נמ"ט יאמר המלך מן הפסחים ולא"ט מן כוכבים שאין תגינה וזמה כבת ונעיל ב' נאמר וכגאון ר' יענ"ץ הכי בלא לבטח כזו פנים:

הגני טוכן וטוכסן לקיים מצות כוס שני של ארבע כוסות לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא סמיר ונעלם בשם כל ישראל:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הקבץ: וישתה כסבינת שמאל

רחצה ולחר כך טפל ידיו כהלכתו ומתוך ברכתו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על נמילת ידיו:

מוציא יקח כמלה בסדר שמיטה כספופה בין שתי כלימות ואלו בידו בלחש סביב לחט משנט ומסוס גטוס נחט עוני וינדך שתי כנרכות פרס וסכס"ט ומקדס יאמר:

הגני טוכן וטוכסן לקיים מצות אבילת כצה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא סמיר ונעלם בשם כל ישראל: ויהי נועם כ"י עד כונגרו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ:

מצה ינעל חיפק וינדך נככה או כהנו כספיים יש לכיין ככרס אבינה מנה לספור כה מנה ככריכה ואכילת אסיקון ודאוי לכותי כש וזמה באכילת לקיים מצות קאו ולגלוי כחה כמחל כנד אכילתה נעיוו חילת: ואף כי להגוסי כענט קש עיטולט וכמה מוכות עליה נחט עוני ככס שמר מטכ לא ידע דכר רע וכ"ט מטכ או אחר

ביאור סהרש"ג

מלחים וסמוך לחיטוב מעין גאולת שלעזיד וי"ל סקר כ"ל ומדכ לך שיר חדש על גאולתו"ט א גאולת שלעזיד ועל פדות נפשו"ט א גאולת מלחם כמלח כשר נעמך ישראל אשר פדית כ"י כי לימות כמכות מוכידין שזיכס כמ אמתטס ימי חייך כעולס כוכ כל ימי חייך לכניט לעינות כמכות (ע"כ מאזודכ"ט):

למועדים והרגלים אחרים למועדים אלנו ר"ה ויה"כ ולרגלים אלנו פסח שטעות וסכות ואע"פ כהס ככלל מועדים רוח כאמרו ולרגלים כיוצא לעלות ליחבולס וכל רגל ורגל מכלשתן: מן הזבחים כייט הגינט: גאל ישראל ס' עמללים וחס"ט וחס קי"ל שזרך לומר מעין כחסיטה כמוך לחיטוב וכאן נחסיטה כול מעין גאולת

שנב סדר הגדה של פסח

ולכן יתאכז במחשבתו כש"כ על פת האכילה פוחת כמו"א משני שימושי כוונת של המזל"ה ושל אכילת מצה כו"ל :

(אני מקיים באכילת מצה זו ציורי יוצרי ובוראי ית' שצונו במ"ע בתורתו הק' לאכול בלילה הזה מצה • ואני סבוין במ"ע זו לתת בזה נחת רוח להבורא ית') :

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מִצֵּה:

אכילת הכריכה כדי שבעת נכחת אכילת מצה ונכחת כמרו גם על הכריכה • ומכ עונם ומה יופים של הסידיס הראשונים אשר נכגו עונם בשתיקה עליה בואת מחלת הסדר כולו • שלא להפסיק כחנל נמנן אשר נעשה בשמים ממעל ע"י הסדר מרהש ועד סוף • ולפחות רחוי להיות וסור משיחת מולין עד אחר אכילת אסיקומן דכ"ל ומכין כשמכך גם על אכילת אסיקומן אך ימלא את לנו להפסיק כנתיים דנגימם שלא לזוך :

והכרוס הוא רש"תו שמונתהו מלהיק • ולא יכהנו שלא יחבטל עטם מירכחו ויכעב הכרוס מעליו ויכרך על אכילת מרוז ויכוין לפסוד כב מרוז שבידיה • ויאלנו בלא הסיכה כיון שהוא זכר לעבודת • תהלה מהן וסופו מד דומות דעודת מלימם בסך כ"ל • ומקודם יאמר :

הנני טובן ומוזמן לקיים מצות אכילת מרוז לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא שמיר ועלם בשם כל ישראל : ויהי נועם וכו' עד כונגרו

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מִצֵּה:

ואוכל בלא הסיכה ונותן גם לכולם :

ליה למנה דלזכריה • וכלל כוקן ס'ל דמזות אין מנסלות זא"ו • וז"ל לטרכס יחד דכתיב על מ"ת ומרוזים ואלכו דמשמע יחד • ולפי שלא האבק בלתיא לא כמד ולא כמד ע"כ תקו דכתיב לכרך על אכילת מצה ואכיל ועל אכילת מרוז ואכיל כסדר הכמים • ואח"כ אז עובים הכריכה בלאז ג"כ לדע כלל למנה בלאז כוונתם ע"כ יאמר זכר למקדש כהלל כו' :

אלא לאינון דלא נטלן מיכלא דאסוחא כו' • ומי ויכל למלל גבורת מצה זו אשר הכריכו כה קדושים משרתי עליון כספרים

(אני מקיים באכילת מצה זו ציורי יוצרי ובוראי ית' שצונו במ"ע בתורתו הק' לאכול בלילה הזה מצה • ואני סבוין במ"ע זו לתת בזה נחת רוח להבורא ית') :

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר אָחַד בְּרַבּוּת אֱלֹהֵינוּ כְּשֶׁלִישִׁית סִיקְרָתָא יִשְׂרָאֵל וְקָח אֶת כַּעֲלוֹנֵה וְסַמְרָסָה וְיִנְעָה כּוּמָה (כְּגִבּוֹן מִכְרָמִים וְלִ סַעֲלָה כְּסַבּוּכָה דְּהוֹרֵיּוֹס בְּעֵרָו כְּשִׁיעוֹר חַיִּי בִּינָה בִּינּוּמִית שְׂבֻמִּינּוּ) מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד • וְעַיִם כְּתִיב סִיקְרָא וְלִ יִטְבּוֹל בַּמַּלְחָה וְיִאֲכַל בַּיּוֹם כְּסִיסָה • אִם אִינוּ יִכּוֹל לֵאמֹר שְׂחִיבָה נִכַּח אֶחָת יִאֲכַל חֲמֵלָה כּוּמָה מִסְעֲלוֹנֵה וְאֶחָד יִאֲכַל כּוּמָה מִהַפְּרוּסָה • וְיוֹכֵר שֶׁלָּא יִשְׂרָאֵל כְּאִכְלָתָהּ וְיִחַר מַכְדוֹ אֲכִילַת פִּרְס • לִכֵּן יִמַּח קָח כְּאִכְלָתָהּ • גַּם יוֹכֵר שֶׁלָּא יִשֵּׁת בֵּין סִבְרָה וּבֵין

מרוז מטל כוית מרוז (כגאון סחמכר ז"ל כהיגורו מעשה נסיה אוסר למלל הקריין למזון מרוז אמנס בשם כגאון מבר"א ויולת ז"ל כסנו שהיור רק הקשר שלא למלול עד אחר ערבית:בלא יסיע עטמו) וישקיענו כולו בחרוסת יסע יסע להמית הארס • או משום חולשת שגילת לא יהיה נטרם •

מרוז מטל כוית מרוז (כגאון סחמכר ז"ל כהיגורו מעשה נסיה אוסר למלל הקריין למזון מרוז אמנס בשם כגאון מבר"א ויולת ז"ל כסנו שהיור רק הקשר שלא למלול עד אחר ערבית:בלא יסיע עטמו) וישקיענו כולו בחרוסת יסע יסע להמית הארס • או משום חולשת שגילת לא יהיה נטרם •

הנני טובן ומוזמן לקיים מצות אכילת מרוז לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא שמיר ועלם בשם כל ישראל : ויהי נועם וכו' עד כונגרו

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מִצֵּה:

ואוכל בלא הסיכה ונותן גם לכולם :

ענין הכריכה הוא על אדום המחלוקת שנטל בין הכמים לכלל הזקן • אשר הכמים בנידי שזריך לאכול מצה כפ"ע ומרוז כפ"ע כי מצה צומן כזה דלזכריה • אף כי לא נעשה קרבן ססח • דכתיב בערב האכלו מצות • אבל מרוז צומן סוד דכנן דכתיב על מצות ומרוזים ואלכו זקלי אקרין ססח • ובזמן כזה דליכא קרבן פסח ליכא מרוז • לכך אין לאכלס יחד • כי כיכי דלא חתי מחר דכנן ומנטל

כורך יקח כוית מהמנה כשלישית • וכות חזרת וכורכן יחד ואוכלן ביחד בלא הסיכה • והגאון ר' יעקב ספק כספינה דחוקף • וכלל כריכה • וא"ל לעבול כחרוסת כספת נמי מעביל את הארס וי"א שזריך • ואמר :

זְכַר לְמִקְדָּשׁ בְּהִלָּל • כֵּן עֲשֵׂה הִלָּל בְּזִמְנֵי שְׁבִית

הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם הָיָה פּוֹרֵךְ מִצֵּה וּמְרוֹר וְאוֹרֵל

בִּיחַד לְקַיָּם מֵה שְׁנַאמַר עַל מִצּוֹת וּמְרוֹרִים יֵאָכְלוּ:

ואוכל ביחד כספינה • כשנידק על אכילת מצה לא יבית שום דבר שאינו מעיין כסעורס עד שיאכל פוחת זו כדי שזעלם כריכת אכילת מצה ונכחת אכילת מרוז גם לכריכה זו :

חסדוק דעמו עליו ויבכת מלפנות הסדר או יתפסנו סיכה • ויורכר בעניים על שולח • וזה גם אם יוכס להיות מעלי פורה כאלולי מולגט • וזה א"ל להכריב ביור כי כל כספרימ מלאים מוס • ומכן להיות כל איש שוכר בתיחו שרות וספנות וחסדי כ' ג"ס על שולחו • ואח"כ ילמוד במשניות מסכת ספחים או תיגס • או כזח"ק כ' בא מעיין י"ע אך יורכר לאכול אסיקומן קודם חזות • כי יש פוסקים לבריה שסח אכל אחר חזות לא ילא ידי חובסו • וקודם ענאו שכלל יקרא קודם חזות • כחב סכריענין ד"ל וי"ל למוד על כלל כספריא לפי כ' גילת כז רחוי להיות כשך אכילת ססח אחר שפוסים א"ל לקיימו כפועל ז"ל דוגמא וזכר לדבר בשלום שחייט • דרך שולח מעיין גילת כקריחה כפיות קדינות וסודי עבודת • שחעלס קרי חזמו לטון לגמי כ' אלהים על-כן ינהוג כך גם בזה ויזיל כספתו ויאמר ק • אכילת כשר כספת כלל

שולחן ערוך ספינה לאכול סחלה בימים מנובטת וכו' לאנילות על החרבן • כמ"ש אם לא אעלס את ידועלים ס' • ועוד כילל ס"ב נקבס גילל ססח • אח"כ יסדר שולחו לפי ערכו ככרית כ' אכר נקו לו • ורחוי לעג כסא וגופו גילגס כוס • ולכחות חירוח כעלמו • ולכרתיק מעלי כל דאנס • ואז"ל שלא יעורר פתח מחדש כוס קסטה ומריכה ולא יסן ספחון סה לבע"ד לתקוק אלל הכל יס' שלם • וכלוי להיות יושב על שולח מעומף לכנים כמלאך כ' כעת אכילתו • ולכיות חילתו כקדושה לפני האלחים • ולכיות פויס ככל כסעורס כולה לכהילה כי מלכד ספס סכרר לחרות דרך חירוח • יש גם רמו ע"ס סוד ג"כ • וסבגרו ורלי כ' בלא לאכול כסעורס זו כל כשעס • כדי שלא יכא עליהס אכילת אסיקומן לאכילת גסה • שעליהס גחמך וסופשים יכשל כס • וכן הסיכה כתיבה כדס כדי שלא

סדר הגדה של פסח

גליל המבט עמר של חודש באיבזי מלח עמם מן הכורס •
 שחאר ואלנו את כסדר גלילת סוד גלי אש ומחז על מרוזים
 יאכלנו • משה מן המונח לאכול כזר כסכה לילית כובע •
 לסיק את הקיבוץ שלמי הגינה נהרנסע עמר אכול מן החלה •
 ואח"כ אכול כזר כסכה כדי לנמוץ ממנו • ואש לא אכל אלא
 קודם ולא י"ח • ושינוי אכן נאכלנו אלא גלי אש • וזריזין נרדס
 לכל א' בפ"ע • כל כסכה אומר הבר קדש נמאחו וזמו
 לאכול כסכה ועל תגינס לאכול כובת • כסכה טעון כול
 באבילתו • וא"ר מבוס ר"ח כיהא כסכה והלילת קע אגרא •
 אין זלין את כסכה על בני אבן או כלי מהכות ולא כשסוד
 של מהכות • כיצד זלין איהו מביאין כסוד של רמון חורבו
 מרין סיו עד בית נקבחו • והוחז קרעו וזכי משיו כשסוד
 כסכה נאכל לא ומנובל ולעם נכשיי חבורו ואין מוציאין
 מהכות לחבורה • ולא יאכול רשאי לאכול מבני כסחים •
 שאין נמנין על בני כסחים כהתח ואינו נאכל אלא למתני
 (כשעת כתיבה) ובראל מהול טבור בן ברית • וכשם שמיילת
 בני וענדיו מענדו מלחמות כסכה קך מענדו מלאכול בו •
 כסוד עמם כסכה כהסוד לוק • ואישלו טאל גליל כסכה •
 לסיק בורזין עממות כסכה כהסוד לאכול מגדו הכך אלא מה
 ונאלו כן עירי סקל • אין רבלין לאכול מגדו הכך אלא מה
 שנאכל כסוד כהסוד • כסכה אינו נאכל אלא עד הלוח הילול
 סוד • כזר תגינס שגלע עם כסכה על כהלן • וכן כל
 הכבשילין העולין עמו מהענדיו עמו • ואין נאכלין אלא עד
 הלוח כסכה • הלוח כסכה דוקת מפכה אגריס ג' דגריס •
 שזא סוד מהתו מענדו • ועטון כעטת דס בלגודת אונג על
 כספק וזתי המאות • ובאכל כספון • וזתי הלוח הילית
 כסכה כהסוד יזמו לאכלו כלי מקדשו נמכרס בימיו •
 ויזאו כזו מקדש כסוד כי ב' כחשון תלא ונמנוס לא
 חלון • כי סוד לסיקס ה' ומאכסס אלהי יבראל • כימי
 אלתו מהרן מגריס ידאלו כפלות • ודבר אלהיו יקוס לעולם
 ימינו וממס עובס נוראז • וכזו לקדוש מאחר מס' כוזה •
 הנין כזיב כוס אש וילאז • וכזיב כולך ה' הליך ליל •
 אלא תלא עיקר דסורקא ויבראל לא כוס אלא גלינת דלינה
 שאל קטרין ועידי מתיקין ויומא מסיק לון כזיב גלי • כס"ד
 ילאו בני יבראל כזי רתע לעימי כל מלחיס • ועוד לילת סוד
 קטרין ועידי מתיקין ודינין • ויומא גלי ופרסס גלי ומקדש

דאחענדו • כס"ד ילאו בני ישראל כזי רתע • וכתיב ואליס
 מקבירס את אבר ככס ב' כל כזר • דא כיה כסכוני נימא •
 אלו ר' מיא ו' יוסי אשחתי קמי' וכפי ידיו כו' • אמר
 לון עד כסכה לא כימנא מלס דשאלתא ולכך דכא הניק' וס'
 כסכה כל כזר • כסס כדקאמין ומולא כוס • דליזין דמיא
 איזין קטרין דכח מכתמי נהרשיכו כליזין כתיב •
 מהיון מכתמי בעלמי • מנהין כתיבי • ואש"ג דכולו סתמיין
 איזין • וכל ארעא דמלחמי מילא חרשין כוס וכתיב כי אין
 גיה אבר אין שם עמ • ואחענדו דינא ככולא כשעתא דלחכסו
 כולו כבזיזין ולא כו מהסודי כמדברא אלא כולו אשכח
 כהסוד (כמ"ס כס"ה ו"ה יס"ה כו' כזא גלין כמ"ס כסכות
 כ"ה סלי יע"ש) • וענד גלינא דינא ככולא כסחי כשעתא וזאלא
 כוס כזיב כסוד גלינא כימא דיקוסס המון • ומחל כל עמא
 דימי דק"כ • כס"ד גלינא כזיב אהיר כהסוכי כתיבי •
 וכשעתא דנפק אשכחו כולו מתיק כסודן לעיזין דכולא
 דנשיין לאקברא לכו ולא אשכח (אמר) כ"ל ר"ל ר"ל מתיק
 מקדש לקבור) ואל אקבי לכו מכולא חמי ליבראל כסודן לעיזין
 כזר גיסי • וחמו לעיזין כליזך גיסי • וככולא כוס כסוכית
 נימא • דלא כזיב כסחי מיומא דאריני ענלמא כו' (קרימי כמין
 ואלין • כדזיב יגמור קריאזי כ"ס) ועל דא מכתמי יבראל
 דכזיב זס קוינו לו עילוי וכשעתא כישועמי • מחל דכזי
 זמין למענד לכו דכזיב כתיבי אלאך מהרן מגריס ארעו
 נפלאות • סקודא לפסד כשכחא דליהת מגריס • דליזו חיובת
 על בר נס לאשתי כסחי ככחא לעלמי כזי אוקינא כל בר
 נס דלחזמי כילתא מגריס וכדזיב כסודי הרי כהסוד • ומין
 איזו למחדי ככתיבא לעלמי דהרי • דכזיב חרו מכולא • דכזי
 איזו בר נס דהרי מגריס • וק"ל חרי כסודא כסודי • כס כשעת
 כטיס ק"ה לכל עמילא דיליס ואחר לזילוי וכשעתו כסודא דשכחא
 חילן דקך משחמטו בני חרין כסודי • כדן כולו משכשין
 ואזיין ומתהנין כדריזו ויבראל • וכשעתו כסודא דשכחא דקך
 חק כהסוד דסורקא דמריזין כדן חילין ואודין לוס לק"ה
 על כל איזין נסין ונזון ואודין לוס על עמא קדישא דיליס לוס
 כהרעא דחזן כסודא דסורקא דמריזין • כדן ארזכף חילא
 ונזוכתא לעילא • ויבראל כהסוד כסודא וככי חילא למריזין
 כמלכא דהרזכף חילא ונזוכתא כד משכשין נזוכתא ואודן לוס
 וכילאו דהלן קמיס ואכילא קמיס על כולו • ונזין כך חיס
 לככחא ונלחמי ככסודי יע"ש כמס דאמר • ע"כ •

צפון

לחצר גמר כהסוד אולטין כ"א כזיב מהי מזה

ככסוכו וזון להמכוסים ואל יאכלנו כשתי מקומות חילין כהדר חמד כשתי כולמדות לא • והאכילס כסוכס
 כמיוס כהמרוס כנכרס כמילא ע"כ • ככסכה אהריוס דלכתיב יס לאכול כישועו כזי דתוס • ומקודס ואמר :

הנגי

הוא וכוזון לקיים מצות אבילות אפיקמן לשם יהוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידו
 הדוא סמיר ונעלם בשם כל ישראל : ויהי נועם כו' עד כוננהו

האר השוקמן אין לאכול • ולא לזרזי אהר כסוכס כזיב משקף כמכבר • אכל עידי ארואת כזי ונליל כזי מיהר לשחות
 שאל משקין ג"כ • וזו לדינא • הכל לפי כ"א כזיב מילא ח"ע מכלל מהדרין • ועוד על ד"ה כמחזר אל יזיא ח"ע מן ככלל :

ברך

כזכ כ"ע כ"י הע"ש מליה לחזור אחר זמון וכתיב
 כס"ו ומ"א דחקא לכלל מלוק לחזור כמ"ס כתיב הרמ"א
 ע"כ • כגדול ככסכה אומר כזו והלא ואלההרוזיס עמיס אהרין
 אכל כס"מ דיני כזי כמס כשאר ימות ככס • ומי כזיב לזרף
 לזמון ככס"מ אהר מניח אהר לרף אהר כזיב לזמון כזיב
 יאכל השוקמן כזיבו אלא כזיב וכשכס חזר כסוכיס והף
 לפנין ככל כיה הלוס מן כמכוכר הכל לדינא דזי כזיב
 אהרין אכזו ונזו : (ח"ל כהגון כהרשיבין א"ל מלס לחזר
 אהר שגכס לזמון אהרין דחק ומכס אלוס מהחילה כסוד •
 אכל לא לקרות חזיר כאלמס כסוד כסיסוק כסודתו •
 ויזכר לזיסין והלחיס חזון ככסודתו • דכס"ג אף מילי סתא
 לא כס"ג דמי אי משוס ככסכס דלכתיב לא כיהא כלל

ואי משוס כסיקא כדניו דליזכף כ"ס גליל כסכה דליכא קי
 איכור מוסוף כין נאכילס כתיקוס אהר חניס ככלכס • כזו
 ככתיב כוס ניספ כנכרס (ובלי כזיב נמי לא ארד • ונ"ל
 כטימב כול דהרי לא אשכ) כילכך דהרי לא כס"ג ענדון
 כזי גרובי דקין להכניסו כזיב כסודא לאומני עילויס וכתיב
 ככי כדור לקעייתו • וכך כהג"א סוד מולנכא דדינא ככל
 נחמ"א • ומין דמי לזכיליס • י"ש חיליס • ע"כ) • וכתיב
 כהלים מנח כהוב כסודיס את ככלל לרף כס"ו • כ"ס
 חד אומר (למיס כ"ו • מוזין כוס כליזי ויזכר ענין
 כרסס כמזון כתימא וכיאלס ונכטימס קודס • ואף
 כיוחד חזר כזיב ככוס • וכזיב כשעל כיהא יזכר אף
 חס יז לו חזר :

יזול ידיו למיס אהריוס וזול כוס שלישי יזול ומנחן כרסס כמזון קודס יאמר זה :
דריני טובן וכוזון לקיים מצות עשה של ברית הבזון כמו שנאמר ואבילת ושבעת יביבת
 את ה' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך • לשם יהוד קב"ה ושכינתיה ע"י
 ההוא סמיר ונעלם בשם כל ישראל : סדר כרסס כמזון המלא לעיל :

סדר הגדה של פסח

אמר ברכת המזון יאמר זה :

הגני מוכן ומזומן לקיים מצות כוס שלישי של ארבע כוסות לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא ממיר ונעלם בשם כל ישראל :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הנפון : ושמה נכנינה שמאל :

מה שמכנין לומר שפוך החמץ וגו' ראיתי כפי' סידור
 א' ימן לפי שהפסוק לא לנו ה' לנו אלו נלה
 לראשית וכתחלה כדברים כי הוא חוזר על מהמר קודם אליו
 לכן חקנו לומר בתחלה שני פסוקים אלו והחזיר כך רמז אומרים
 לא לנו וגו' והע"ס שאין אלהנו ראויים עשה למען שמך
 כגדול וזה כי למחר תן כבוד והלמודה"ס ז"ל כ' כעטס
 מפני שהרבע כוסות אלו הם כנגד ארבע כוסות של פורעניות
 שטפוד כקב"ס להשקות את גוג' ואלו אומרים על כוס ד'
 ומוכנין לפסחם כדלת להודיע ולזכור כי ליל שמורים הוא ונזכרת אמונה א' יבא גואל צדק ב"כ' ואומרים שפוך והלל :

**שפוך חמתך אל הגוים אשר לא ידעוך ועל ממלכות
 אשר בשמך לא קראו : כי אכל את יעקב ואת
 גוהו השמו : שפך עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם :
 תרדוף באף ותשמירם מתחת שמי יהוה :**

הלל : מוזנין כוס רביעי ונומנין עליו כהלל וכבודו וחלל יכול לנצח אף מי שלא אכל עמו וי"ל אחוה קודם הלל :
**לא לנו יי לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך על אמתך : לפיה יאמרו הגוים
 איה נא אלהיהם : ואלהינו בשמים כל אשר הפיץ עשה : עצביהם כסף וזהב
 מעשה ידי אדם : פה להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו : אזנים דהם ולא
 ישמעו אף להם ולא יריחו : ידיהם ולא ימיישון רגליהם ולא יתלכו לא יהנו בגרונם :
 כמותם יהיו עשיהם כל אשר פתח בהם : ישראל כמות בני עזרם ומנגם הוא :
 בית אהרן כמות בני עזרם ומנגם הוא : יראי יי כמות בני עזרם ומנגם הוא :
 יו זכרנו יברך יברך את בית ישראל יברך את בית אהרן : יברך יראי יי
 הקסמים עם הגדלים : וספי יי עליכם עליכם ועל בניכם : ברוכים אתם ליי
 עשה שמים וארץ : השמים שמים ליי והארץ נהן לבני אדם : לא המתים יהללו
 יי ולא כל ירדי רוכה : ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה :**

**אהבתי כי ישמע יהוה את קולי תחנוני : כי הטה אזני ליי ובנימי אקרא :
 אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני צרה ויגון אמצא : ובשם
 יהוה אקרא אנה יהוה מלטה נפשי : חנון יהוה וצדיק ואלהינו מרחם : שומר
 פתאים יהוה ולותי ולי יהושע : שובי נפשי למנוחתי כי יהוה נמל עליכי : כי
 חלצת נפשי ממות את עיני מן דמעה את רגלי מדחי : אתהלה לפני יי בארצות
 החיים : האמנתי כי אדבר אני עניתי מאד : אני אמרתי בחפני כל האדם פזב :
**מה אשיב ליי כל תגמולתי עלי : כוס ישועות אשא ובשם יי אקרא : נדרי ליי
 אשלם נגדה נא לכל עמו : יקר בעיני יי המותה להסידיו : אנה יי כי אני
 עבדך אני עבדך בן אמתך פתחת למצורי : קה אובח וזבח תודה ובשם יי****

סדר תגדה של פסח

אָרְאָ : נִדְרֵי לִיתְהוּ אֲשֶׁלֶם נִגְדָה נָא כָּל עַמּוֹ : בְּחִצְרוֹת בַּיִת יי בְּתוֹכָי
יְרוּשָׁלַיִם הַקְּלוּנָה :

הִלְלוּ אֵת יי כָּל גּוֹיִם שֶׁבְּחֻוּהוּ כָּל הָאֲמִיּוֹת : כִּי גִבַר עָלֵינוּ חֲסֵדוֹ וְאַמְצַת יי לְעוֹלָם הַלְלוּתָהּ :

הוֹדוּ לִיתְהוּ כִּי טוֹב : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

יֹאמְרוּ נָא יִשְׂרָאֵל : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֲתָרָן : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

יֹאמְרוּ נָא יִרְאִי יי : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

מִן הַמִּצַּד קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בְּמִרְתַּב יְהוָה : יי לִי לֹא אִירָא מִה יַעֲשֶׂה לִי אֲדָם : יי לִי
בְּעוֹזֵרִי וְאֵנִי אֲרָאָה בְּשֵׁנָאִי : טוֹב לְחַסוֹת בְּיַי מִבְּטַח בְּאֲדָם : טוֹב לְחַסוֹת בְּיַי
מִבְּטַח בְּנְדִיבִים : כָּל גּוֹיִם סִבְבוּנִי בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילִם : סִבְבוּנִי גַם סִבְבוּנִי בְּשֵׁם יי כִּי
אֲמִילִם : סִבְבוּנִי כְּדַבְּרוּרִים דּוּעַכּוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילִם : דָּחָה דְחִיתִנִי
לְנַפּוֹל וְיַי עוֹרְנִי : עֲזוּ וּזְמַרְתִּי יְהוָה וְיְהִי לִי לִישׁוּעָה : קוֹל רִנָּה וְיִשׁוּעָה בְּאֱהֲלֵי צְדִיקִים
יִמִּין יי עֲשֶׂה חַיִל : יִמִּין יי רוֹמְמָה יִמִּין יי עֲשֶׂה חַיִל : לֹא אֲמוֹת כִּי אֲהוּהָ וְאֲסַפֵּר
מַעֲשֵׂי יְהוָה : יִסּוּר וְסַרְנִי יְהוָה וּלְפָנֹת לֹא נִתְנַנְנִי : פָּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק אֲבֹא בָם אֲוֹדָה
יְהוָה : זֶה הַשַּׁעַר לַיְי צְדִיקִים יִבְאוּ בוֹ : אֲוֹדָה כִּי עֲנִיתִנִי וְהִתִּי לִי לִישׁוּעָה : אִידוּ אֲבָן
מִמָּסוּ הַבּוֹנִים הִתְהוּ לְרֹאשׁ פְּנֵה : אִינוּ מֵאֵת יי הִתְהוּ זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ :
מֵאֵת זֶה הַיּוֹם עֲשֶׂה יי נִגְלִיהָ וְנִשְׁמַחָה בוֹ : זֶה

אָנָּה יי הוֹשִׁיעָה נָא : אָנָּה יי הוֹשִׁיעָה נָא :

אָנָּה יי הַצְּלִיחָה נָא : אָנָּה יי הַצְּלִיחָה נָא :

בְּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יי בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יי : כִּידוּ אֵל יי וְיֹאדָר לָנוּ אֲסִרוּ חַג בְּעֵבֹתֵינוּ
עַד קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ : אֵל אֱלֹהֵי אֲתָהּ וְאֲוֹדָהּ אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמָהּ : אֵל הוֹדוּ לִי כִּי
טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : הִידוּ

הוֹדוּ לִי כִּי טוֹב : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

הוֹדוּ לְאֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

הוֹדוּ לְאֲדֹנָי הָאֲדֹנָיִם : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

לְעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת נִדְרוֹת לְבָדוּ כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

לְעֲשֶׂה הַשְּׂמִים בְּתַבּוּנָה : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

לְדוֹקַע הָאֲרֶץ עַל הַמָּרָם : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

לְעֲשֶׂה אוֹרִים גְּדֹלִים : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

אֵת הַשְּׂמֵט לְמִשְׁפַּחַת בְּיּוֹם : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

אֵת הַיָּרֵחַ וְכּוֹכְבֵים לְמִשְׁפַּחַת בְּלִילָה בְּלִיחַ : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

לְכַפֵּה סִבְבוּרִים בְּכַבּוּרֵיהֶם : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

נְיוּצָא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

שבשפלנו

סדר הגדה של פסח

שנר

שִׁבְשִׁבְלֵנוּ זָכַר לָנוּ	כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :	נָתַן קָהָם לְכָל בְּשָׂר	כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
וַיִּפְרָקֵנוּ מִצָּרֵינוּ	כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :	הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם	כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :

נִשְׁמַת כָּל חַי הַבְּרִיָּה אֶת שְׁמֵךְ יי אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ כָּל בְּשָׂר תִּפְאָר וּתְרוֹמָם זָכְרָךְ מִלִּבֵּנוּ תִּמְדִּיד מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אֶתָּה אֵל • וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מִלֵּךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ : פּוֹדֶה וּמַצִּיל וּמַפְרָגִם וּמַרְחֵם בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה • אֵין קָנוּ מִלֵּךְ אֵלֵּא אֶתָּה : אֱלֹהֵי תְּרַאשׁוֹנִים וְהַאֲחֵרוֹנִים • אֱלֹהֵי כָּל בְּרִיּוֹת אֲרוֹן כָּל תּוֹלְדוֹת • הַמְהַלֵּל בְּרוֹב הַתְּשׁוּבָחוֹת • הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים • וַיהוָה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן • הַמְעוֹרֵר יְשׁוּנִים וְהַמְקִיץ נִרְדָּמִים • וְהַמְשִׁיחַ אֲלָמִים • וְהַמְתִּיר אֲסוּרִים וְהַסּוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְהוֹדֵקֵם כְּפִיפִים • לֵךְ לְבָרְךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים • אֵלֹו פִּינוּ מֵאֵ שִׁירָה כִּיִּם וְלִשׁוֹנֵנוּ רִנָּה כְּהַמּוֹן גְּלוֹי • וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שִׁבַּח כְּמַרְחֵבֵי רִקְעַ • וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כְּשֶׁמֶשׁ וּכְיָרֵחַ • וַיְהִינּוּ פְרוּשׁוֹת כְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם • וְהִגְלִינוּ קָלוֹת כְּאֵילוֹת • אֵין אֲנַחְנוּ מִסְּפִיקִים לַהוֹדוֹת לֵךְ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ • וְלְבָרְךָ אֶת שְׁמֵךְ • עַל אַחַת מֵאַלְפֵי אֲלָפֵי אֲלָפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ : מִמְצִרִים גְּאֻלְתָּנוּ יי אֱלֹהֵינוּ • וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ • כִּרְעַב וּנְתָנוּ וּבִשְׁבַע כִּלְכַלְתָּנוּ • מִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ • וּמִדְּבַר מִלְחָמָנוּ • וּמִחֲלָיִם רָעִים וּנְאֻמִּים דְּלִיתָנוּ : עַד הַגָּה עֲזוֹנוּ רַחֲמֶיךָ וְלֹא עֲזוֹנוּ חֲסִדֶיךָ • וְאֵל הַמְשִׁיב יי אֱלֹהֵינוּ לְנִצָּח : עַד כֵּן אֲבָרִים שֶׁפְּלַגְתָּ בָנוּ • וְרוּחַ וּנְשִׁמָּה שֶׁנִּפְחַתָּ בְּאַפֵּינוּ וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁמַּת בְּפִינוּ • הֵן הֵם יוֹדוּ וַיִּכְרְבוּ וַיִּשְׁבַּחוּ וַיִּפְאָרוּ וַיִּזְמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ וַיִּקְדְּשׁוּ וַיִּמְלִיכוּ אֶת שְׁמֵךְ מִלִּבֵּנוּ • כִּי כָּל פֶּה לֵךְ יוֹדֶה • וְכָל לִשׁוֹן לֵךְ תִּשְׁבַּע • וְכָל בְּרִיָּה לֵךְ תִּכְרַע • וְכָל קוֹמָה לִפְנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה • וְכָל לִבָּבוֹת יִירָאוּךָ • וְכָל קָרֵב וּבְרִיּוֹת יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ • כִּדְבַר שֶׁכָּתוּב כֹּל עֲצָמוֹתַי תֹּאמְרֶנָּה יי מִי כְמוֹךָ • מִצִּיר עֵינֵי מַחֲזִק מִכֵּנוּ וְעֵינֵי וְאֲבִיוֹן מִגְּזוֹל : מִי יִדְמֶה לֵךְ וּמִי יִשְׁוֶה לֵךְ וּמִי יַעֲרֶךְ לֵךְ • הָאֵל הַגְּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיוֹן קִנְיַת שָׁמַיִם וְאָרֶץ : נִחַלְתָּהּ וּנְשַׁבַּחְתָּהּ וּנְפָאֲרָתָהּ וּנְבָרָתָהּ אֶת שֵׁם קִדְשֶׁךָ • כְּאִמּוֹר לְדוֹד בְּרַבֵּי נַפְשֵׁי אֶת יי וְכֵן קִרְבֵי אֶת שֵׁם קִדְשׁוֹ :

הָאֵל כְּתַעֲצוֹמוֹת עֲזוּךָ • הַגְּדוֹל בְּכַבּוֹד שְׁמֵךְ • הַגְּבוּר לְנִצָּח וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ • הַמְצִיחַ הַיּוֹשֵׁב עַל כַּסֵּא רַם וְנִשְׂא :

שׁוֹבֵן עַד מְרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ • וְכַתּוּב רָגְנוּ צַדִּיקִים בֵּינֵי לְיִשְׂרָאֵל נֶאֱמָה תִּהְלֶה : כְּפִי יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלֵּל • וּבְרַבֵּי צַדִּיקִים תִּתְבָּרַךְ • וּבְלִשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְרוֹמֵם • וּבְקָרֵב קְרוֹשִׁים תִּתְקַדֵּשׁ :

וּבְמַקְהֵלוֹת רַבּוֹת עֲמָךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל כְּרִנָּה יִתְפָּאֵר שְׁמֵךְ מִלִּבֵּנוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר שֶׁבֶן חוֹבֵת כָּל הַיְצוּרִים • לִפְנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לַהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבַּח לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְתַדַּר לְבָרְךָ לְעֵדָה וּלְקַלְסֵם עַל כָּל דְּבָרֵי שִׁירוֹת וְתְשׁוּבָחוֹת דְּדוֹר כֵּן יִשִּׁי עֲבָדֶיךָ מְשִׁיחָךְ :

סדר הגדה של פסח

ישתבח שמך לעד מלכנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ •
בי לך נאָה •• אלהינו ואלהי אבותינו שיר ושבתה הגל וזמרת
עוז וממשלה נצח גדלה וגבורה תהלה ותפארת קדשה ומלכות ברכות
והודאות מעתה ועד עולם :

יהללנה •• אלהינו (על) כל מעשיה וחסידיה צדיקים עושי רצונה וכל
עמה בית ישראל ברנה יודו ויברכו וישבחו ויפארו וירוממו
ויעריצו ויקדישו וימליכו את שמך מלכנו בי לך טוב לתודות ולשמך נאה
לזמר בי מעולם ועד עולם אתה אל : ברוך אתה •• מלך מהלל בתשבחות :

גילגל ראשון של פסח לומרים זכ

ובכן יהי בחצי הלילה :

אז רוב נסים הפלאות בלילה • בראש אשמורת זה הלילה • גר צדק נצחתו
בנהלק לו לילה • יהי בחצי הלילה : הנות מלך גר בחלום הלילה •
הפחדת ארפי באמש לילה • וישר ישראל למלאה ויובל לו לילה • יהי
בחצי הלילה : זרע בכורי פתרום מהצפת בחצי הלילה • חילם לא מצאו
בקומם בלילה • מיסת נגיד חרושת סלית בבוכבי לילה • יהי בחצי הלילה : יעץ
מחרף לנזפה אוי הובשת פגרו בלילה • פרע בל ומצבו באישון לילה • לאיש
המודות נגלה רז חזות לילה • יהי בחצי הלילה : משתפר בכלי קדש גהרג בו
בלילה • גושע מבור אריות פותר בעתותי לילה • שגאה גטר אנגי וכתב
ספרים בלילה • יהי בחצי הלילה : עוררת נצחה עליו בנדר שנת לילה • פורה
תרוה לשומר מה בלילה • צרח בשומר ושח אתא בקר וגם לילה • יהי בחצי
הלילה

ביאור מהרש"ג

אז רוב נסים הפלאות בלילה • הוא לילה כמאמר ונא
משח ימי בראשית לזכר גאולתם של ישראל • והרכה
נשים ועמו לאבותינו כזה הלילה כאשר מונה וכו' : בראש
אשמורת • כמו שנאמר ויהי כהשמות סגק : גר צדק •
ארבעה חנוני סגקא בר דקס הם מלת את ממור בזה שה"י
כאלו מכנש כהש • וזה נעשה כאלו לילה סדק את כמלכס :
בבדק לו לילה • ממורש מהו ויחלק עליהם לילה • תזח
סלק • אמר סגק"ס ארבעה סעל עמי נהני כליה אף אני
סעל עמי כמי כמלת כליה וזאתה נמלחם שנאמר ויהי נהני
כליה ונ' זה כיה גילגל סמ • וק זה נעשה כאלו לילה •
כי נספח נולד ארבעה ולכסף ג' שים סבך לכנש כהש
וזו נעשה גר דק : סלך גר • זה אנומק : בחלום היללה •
כמ"ס ונה אלכס אל אנומק כהלום כליה וזה כיה גילגל
סכ"ס • כי סעין כהב אחר הכיח סדום סהים נספח סק
כחוב גלט וזאת אהש : הפחדת ארפי בר • כמ"ס ונה
אלכס אל לכן בארמי כהלום כליה ולמד גיכס שם מאנומק :
וישראל ישר לא • יעקב ישר לאל כמ"ס וישר אל מלך :
זיובל לו לילה • זה כיה לילה של פסח מג"ס דליה :
פתרום • מלחם סאמר ומלחם ילד את לודים וזמיר • וזה
סגק"ס : חילם • כהם ופסוס : לא מצאו • כמ"ס ויגלו
את מלחם : מיסת • חיל ומתה : גיד חרושת • סהס עיר

סדר הגדה של פסח
 הלילה: קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה. רם הודע פי לך היום אף לך הלילה. שומרים הפקד לעירך כל היום וכל הלילה. תאיר פאור יום השבת לילה. ויהי בחצי הלילה:

באשכנז אומרים זה בליל שני של פסח והכ"י כהן אין נוהגים בו רק אומרים הכל בשני לילות שנין:
ובבין ואמרתם זבח פסח:

אומין גבורותיה הפלאית בפסח. בראש כל מועדות נשאאת פסח. גלית לאזרחי חצות ליל פסח. ואמרתם זבח פסח: דלתיו דפקת בחום היום בפסח. הסעיד נוצצים ענות מצות בפסח. ואל הפקד רץ זכר לשור ערה פסח. ואמרתם זבח פסח: זועמו סדומים ורוממו באיש בפסח. הלץ לזט טהם ומצות אפה בקץ פסח. טאמאת אדמת מוה ונוף בעברה בפסח. ואמרתם זבח פסח: יה ראש כל און מחצת בקיל שמור פסח. בביר על בו כבוד פסקת בדם פסח. לבלתי תת משהית לבא בפתחי בפסח. ואמרתם זבח פסח: מסנת סגרה בעתותי פסח. נשמדה מדן בצליל שעורי עומר פסח. שורפו משמני פול ורוד ביקד יקוד פסח. ואמרתם זבח פסח: עוד היום בגוב לעמוד עד נעה עונת פסח. פס יד פתכה לקעקע צול בפסח. צפה הצפית ערוה השקחן בפסח. ואמרתם זבח פסח: קהל פנסה הדסה צום לשלש בפסח. ראש מבית רשע מחצת בעץ המשים בפסח. שתי אלה רגע תביא לעוצית בפסח. תעזו ידה ותרום ימינה כליל התקדש חג פסח. ואמרתם זבח פסח:

כי

ס ה ר ש ג
 מצבני פול ולוד. נבוכי חיל של מלך אשור כהקראים סול ולוד נשפיו: ביקד יקוד פסח. כמ"ג לכן ישלח הארון כי לברות בממנוי רחן והתם כנודו יקד יקוד ויקוד אש. ובליל ס"ז בניסן נשפיו: עוד היום. לנו שאלמו לו חווי כוכבים של אי חולם סהידנה וכלת לבו ואל לא יכלת לבו מס ענד הורחא דגניי מלניו בעכרה יומין בני נהד יומי כי מסא לירובלים למר מס לו למרות על מקוס קטן כואה אמתין עד למחר ואלנו: כפה שרתית ולן אחוה לילת במוז מיד ויכי בלינת סכוא ואל מלאך כי: עד געה. עד כגיע: פס יד. קף יד: כחבה לקעקע צול בפסח. כהנה לבבצר לעקור שורשם של בבל בעקרא לונה: צפה הצפית בו. אמר יעשי על בלבצר ערוך כבלתן נסה כהנית אכול ושפס קומו כשרים משחו מנן וסי' מעמיד את כלופס לשהות אש אדם בא. לפי מעדרם וסי' מעמיד את כלופס לשהות אש אדם בא. לפי כפי' יאל מכוזס ודריז' ובעודו אכול ובהה וטוב למ בנין עד שמוס לכבול כלי כמ"ק לשהות פס אלק נבוכי כמ"ג בדניאל בלבצר מלכא עמיד לתם רכ. וגו' אמר כלופס קומו כשרים ומשחו מנן כי כפוש ססי' אכול בוא כורס ודחת עליו: קהל כנסה הדסה. אסתר כנסה את סקבל: צום לשלש בפסח. כמ"ג ועטור מרדכי מלמד פענר י"ע כלאחן של פסה כהנית: ראש מבית רשע. כמן: שתי אלה רגע תביא. כפוש מכל אלס תביא כנגע אחת: לעוצית בפסח. לעמלק שאלמו פלוי ויבנת בחרץ שון כסס נקמתו כסכת כמו שאלמו חכמתו ול ניסן עתידין ליגאל: תעזו ידה. לגאלנו: כליל התקדש רג פסח. כמו שיהיה גאלת מלניו נתם פסח (סדר כגדה אכרננאל):

ביאור
 דומע לנוק: וגם לילה. מסכה כדומע ללילס להכעיס: קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה. קרב כעס אשר לא יכוס בו לא גלות ולא גהולה כי לא יכוס בעבוד מלכותי אכל טמל ויגע יכוס שיבא נוג ומנוח אשר מביא בו יוסף: שומרים הפקד. כמ"ג כס' על האמותק ירושלים כפקדתי שומרים כל כוס בו: תאיר באור יום. יום כלאר של כסם ימי כראשית בו תאיר טכסיו: השבת לילה. חכמת כגלות (כרד כגדה אכרננאל):
אומין גבורותיה הפלאית לאנוהיו בפסח: בראש כל בוערות נשאת פסח. כי כוא רלשון לכל כהועדים ואלה שנת כוא כהכז כפרסה אמור. והטעם כוא מרוב נכיס כעשו בו: גלית לאזרחי. לאברהם כהקרא איתן כהארחי גלים לו מס עכסה לבניו. הצות ליל פסח. כעמיד אהס לעסות עולם: ואמרתם זבח פסח. לך יש לנו לזכור אעיד גדולת חג אז: דלתיו דפקת בחום היום בפסח. כמ"ג וירא אליו כי זה כיה כסכה: הסעיד נוצצים. סאכיל כמלאכים ככהוב כסה וואזים כעין נוחת קלל: ואל הבקר רץ. אברהם ולך אלו קוראים כיום שני דסכת כור לו ככז או עו כי יולד: זכר לשור ערה פסח. כדי לעזר לנו ומוס אברהם כעק כור למלאכים כספס: חלץ לוש כהם: ככס אהלן כהכרס: שאמאת. ככנדס: ארבת מוה ונוף. פים מלאך מלניס כקראו מוה ונוף: ראש כל און. ראש כל ככז: כביר. סק"ס שהוא עמוש כה: כהסוגרת. יריוו שיהיה כהסוגרת כמ"ג וירישו כהסוגרת ונו': סוגרה כהרותי פסח. נמסרה לישראל געם פסח: נשמרה סריון. מ"י גדעון. וכואות מה נתת אהס: בצליל שעורי. עומר פסח. כיוס סעומי כקרב מלניו שטוריס ללי ס"ג נחלים: שורפו

סדר הגדה של פסח

כי לו נאָה • כי לו יאָה :

אָהיר במלוכה • בחור פּהֶלְכָה • גְדוּדָיו יאָמְרוּ לוֹ • לָהּ וּלְהָ • לָהּ כִּי לָהּ • לָהּ •
 אַף לָהּ • לָהּ • הַמְּמַלְכָה • כִּי לוֹ נָאָה כִּי לוֹ יאָה : דְּגוּל בְּמַלּוּכָה •
 הָרוּר פּהֶלְכָה • וְתִיקוּ יאָמְרוּ לוֹ • קָה וּלְהָ • לָהּ כִּי לָהּ • לָהּ אַף קָה • לָהּ •
 הַמְּמַלְכָה • כִּי לוֹ נָאָה כִּי לוֹ יאָה : זְפֵאֵי בְּמַלּוּכָה • חֶסֶן פּהֶלְכָה • מַפְסְרֵי
 יאָמְרוּ לוֹ • קָה וּלְהָ • לָהּ כִּי קָה • לָהּ אַף לָהּ • לָהּ • הַמְּמַלְכָה • כִּי לוֹ נָאָה •
 כִּי לוֹ יאָה : יְחִיד בְּמַלּוּכָה • פּבִיר פּהֶלְכָה • לַמּוּדָיו יאָמְרוּ לוֹ • קָה וּלְהָ • לָהּ
 כִּי לָהּ • לָהּ אַף לָהּ • לָהּ • הַמְּמַלְכָה • כִּי לוֹ נָאָה • כִּי לוֹ יאָה : מוֹשֵׁל
 בְּמַלּוּכָה • נוֹרָא פּהֶלְכָה • סְבִיבֵי יאָמְרוּ לוֹ • לָהּ וּלְהָ • לָהּ כִּי לָהּ • לָהּ אַף
 קָה • לָהּ • הַמְּמַלְכָה • כִּי לוֹ נָאָה • כִּי לוֹ יאָה : עֲנֵנוּ בְּמַלּוּכָה • פּוֹדָה
 פּהֶלְכָה • צִדִיקוֹ יאָמְרוּ לוֹ • לָהּ וּלְהָ • לָהּ כִּי קָה • קָה אַף לָהּ • לָהּ יְהוָה
 הַמְּמַלְכָה • כִּי לוֹ נָאָה • כִּי לוֹ יאָה : קְדוֹשׁ בְּמַלּוּכָה • רְחוּם פּהֶלְכָה • שְׁנֵאֲנֵינוּ
 יאָמְרוּ לוֹ • קָה וּלְהָ • לָהּ כִּי לָהּ • לָהּ אַף לָהּ • לָהּ • הַמְּמַלְכָה • כִּי לוֹ נָאָה •
 כִּי לוֹ יאָה : תְּקוּף בְּמַלּוּכָה • תּוֹכֵף פּהֶלְכָה • תְּמַכּוּנוּ יאָמְרוּ לוֹ • לָהּ וּלְהָ •
 קָה כִּי לָהּ • לָהּ אַף לָהּ • לָהּ • הַמְּמַלְכָה • כִּי לוֹ נָאָה • כִּי לוֹ יאָה :

קודם שמנך על כוס רביעי ואמר זה :

הגני טוכן ומזוכן לקיים מצות כוס רביעי מארבע כוסות לשם יהוד קודשא בריך הוא
 ושכינתיה על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל : ויהי נועם וכו' עד כונגנה
 על שאר משקים מנך שהכל ועל היין מנך גורל פרי הנסן ויטהה נהסינא שמאל :
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶה הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַתְּגַפָּן :

ואמר כך ינך ברכה אחרונה :

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶה הָעוֹלָם עַל הַתְּגַפָּן וְעַל פְּרֵי הַתְּגַפָּן וְעַל תְּגוּבַת
 הַשְּׂדֵה וְעַל אֶרֶץ הַמִּדְבָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה שְׂרָצֵת וְהַנְּתִלֵּת לְאֹבוֹתֵינוּ
 לְאֹכֹל מִפְּרִיָהּ וּלְשִׁבּוֹעַ מִטּוֹבָהּ • רַחֵם (נא) יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל
 יְרוּשָׁלַיִם עִירָךָ וְעַל צִיּוֹן מוֹשְׁבַן כְבוֹדָךָ וְעַל מוֹבְחָה וְעַל הַיְבֻלָּה • וּבְגֵה יְרוּשָׁלַיִם
 עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַתְרָה בְּיָמֵינוּ • וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ • וְשִׁמְחֵנוּ בְּבִגְיָנָהּ • וְנֹאכַל מִפְּרִיָהּ
 וְנִשְׂבַּע מִטּוֹבָהּ • וְנִבְרַכְךָ עֲלֵיךָ בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָהּ : (בשבת ורציה ותחליצנו ביום
 השֶׁשֶׁת הַזֶּה) : וְשִׁמְחֵנוּ בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה • כִּי אַתָּה יְיָ טוֹב וּמְטִיב לְכָל וְנוֹדֵה
 לָהּ עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי הַתְּגַפָּן : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי הַתְּגַפָּן :

אם טעה (מעט) ובאר משקין הון מין אומרים ברכה זו :

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶה הָעוֹלָם בּוֹרֵא גַפְשׁוֹת רַבּוֹת וְחֶסְרוֹנֵן עַל כָּל מַת
 שְׂבָרָאָתָּ לְהַחֲיוֹת בְּהֵם גַּפְשׁ כָּל חַי • בְּרוּךְ חַי הָעוֹלָמִים :

כל ד' כוסות אם טעה בלא הכינה ח"ו להזור ולבחות נככינה • לנד כוס שני צדך להזור • וכו' כפי סמך ספק נכל
 ד' כוסות ח"ו להזור ולבחות • וכן ניקר : [אמר הכנסה נכוח לנו רבאי לבחוס יין או שאר משקים אלא מיט וזין
 להזכיר ח"ו] שהיית קלפסע גם שהיית כתיבנון ס'הותן פאלחאן כומר נסכו ויחסי ממנו נככי'ס כ"י פס"א בשם כה"ג :

סדר הגדה של פסח

שני

הסל סדור פסח כהלכתו • ככל מי שפסחו וחקתו • באשר
זכינו לסדר אותו • בן נזכה לעשותו : זך שכן
מעונה • קומם קהל עדת מי מנה • בקרוב נהל נטעי
כנה • פרוים לציון ברנה :
לשנה הבאה בירושלים :

נרצה אם עשה כסדר הזה ויטה לנו לפני האל וכן ויט רטון :

אדיר הוא יבנה ביתו בקרוב • במהרה במהרה בימינו בקרוב • אל בנה אל
בנה • בנה ביתה בקרוב : בחור הוא • גדול הוא • דגול הוא • יבנה
ביתו בקרוב • במהרה במהרה בימינו בקרוב •: הדור הוא • נתיק הוא • נפאי
הוא • תסיד הוא • יבנה ביתו בקרוב • במהרה במהרה בימינו בקרוב •: טהור
הוא • יחיד הוא • כפיר הוא • למוד הוא • מלך הוא • נורא הוא • סגיב הוא •
עזוז הוא • פודה הוא • צדיק הוא • יבנה ביתו בקרוב • במהרה במהרה בימינו
בקרוב •: קדוש הוא • נחום הוא • שדי הוא • תקיף הוא • יבנה ביתו בקרוב •
במהרה במהרה בימינו בקרוב • אל בנה • אל בנה • בנה ביתה בקרוב :

גליל שני ממולין כאן לספור ספרים העומר :

אחד מי יודע • אחד אני יודע • אחד אלהינו שבשמים ובארץ :

שנים מי יודע • שנים אני יודע • שני לחות הברית • אחד אלהינו
שבשמים ובארץ :

שלושה מי יודע • שלושה אני יודע • שלושה אבות • שני לחות הברית •
אחד אלהינו שבשמים ובארץ :

ארבע מי יודע • ארבע אני יודע • ארבע אמהות • שלושה אבות • שני
לחות הברית • אחד אלהינו שבשמים ובארץ :

חמשה מי יודע • חמשה אני יודע • חמשה חומשי תורה • ארבע אמהות •
שלושה אבות • שני לחות הברית • אחד אלהינו שבשמים ובארץ :

שישה מי יודע • שישה אני יודע • שישה סדרי משנה • חמשה חומשי
תורה • ארבע אמהות • שלושה אבות • שני לחות הברית •
אחד אלהינו שבשמים ובארץ :

שבעה מי יודע • שבעה אני יודע • שבעה ימי שבתא • שישה סדרי
משנה • חמשה חומשי תורה • ארבע אמהות • שלושה אבות •
שני לחות הברית • אחד אלהינו שבשמים ובארץ :

שמונה מי יודע • שמונה אני יודע • שמונה ימי מילה • שבעה ימי שבתא •
שישה סדרי משנה • חמשה חומשי תורה • ארבע אמהות •
שלושה

סדר הגדה של פסח

שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת • שְׁנֵי לְחֹת הַבְּרִית • אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

תְּשַׁעָה מִי יוֹדֵעַ • תְּשַׁעָה אֲנִי יוֹדֵעַ • תְּשַׁעָה יָרַחִי לַיְדָה • שְׂמוֹנָה יָמֵי מִלְחָה • שִׁבְעָה יָמֵי שַׁבָּתָא • שֵׁשָׁה סְדְרֵי מְשֻׁנָּה • חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה • אַרְבַּע אִמְהוֹת • שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת • שְׁנֵי לְחֹת הַבְּרִית • אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

עֶשְׂרָה מִי יוֹדֵעַ • עֶשְׂרָה אֲנִי יוֹדֵעַ • עֶשְׂרָה דְּבָרָיָא • תְּשַׁעָה יָרַחִי לַיְדָה • שְׂמוֹנָה יָמֵי מִלְחָה • שִׁבְעָה יָמֵי שַׁבָּתָא • שֵׁשָׁה סְדְרֵי מְשֻׁנָּה • חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה • אַרְבַּע אִמְהוֹת • שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת • שְׁנֵי לְחֹת הַבְּרִית • אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

אֶחָד עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ • אֶחָד עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ • אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵיָא • עֶשְׂרָה דְּבָרָיָא • תְּשַׁעָה יָרַחִי לַיְדָה • שְׂמוֹנָה יָמֵי מִלְחָה • שִׁבְעָה יָמֵי שַׁבָּתָא • שֵׁשָׁה סְדְרֵי מְשֻׁנָּה • חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה • אַרְבַּע אִמְהוֹת • שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת • שְׁנֵי לְחֹת הַבְּרִית • אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

שְׁנַיִם עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ • שְׁנַיִם עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ • שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבַטָיָא • אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵיָא • עֶשְׂרָה דְּבָרָיָא • תְּשַׁעָה יָרַחִי לַיְדָה • שְׂמוֹנָה יָמֵי מִלְחָה • שִׁבְעָה יָמֵי שַׁבָּתָא • שֵׁשָׁה סְדְרֵי מְשֻׁנָּה • חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה • אַרְבַּע אִמְהוֹת • שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת • שְׁנֵי לְחֹת הַבְּרִית • אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

חַד גְּדִיָא • חַד גְּדִיָא • דּוּבְיָן אַבָּא בְּתַרֵי זַוּוּי • חַד גְּדִיָא • חַד גְּדִיָא:

וְאַתָּא שׁוּנְרָא • וְאַכְלָה לְגְדִיָא • דּוּבְיָן אַבָּא בְּתַרֵי זַוּוּי • חַד גְּדִיָא • חַד גְּדִיָא • **וְאַתָּא** כְּלָפָא • וְנִשְׁף לְשׁוּנְרָא • דְאַכְלָה לְגְדִיָא • דּוּבְיָן אַבָּא בְּתַרֵי זַוּוּי • חַד גְּדִיָא • חַד גְּדִיָא:

וְאַתָּא חוּטְרָא • וְהִכָּה לְכַלְפָּא • דְנִשְׁף לְשׁוּנְרָא • דְאַכְלָה לְגְדִיָא • דּוּבְיָן אַבָּא בְּתַרֵי זַוּוּי • חַד גְּדִיָא • חַד גְּדִיָא:

וְאַתָּא נוּרָא • וְשָׂרְף לְחוּטְרָא • דְהִכָּה לְכַלְפָּא • דְנִשְׁף לְשׁוּנְרָא • דְאַכְלָה לְגְדִיָא • דּוּבְיָן אַבָּא בְּתַרֵי זַוּוּי • חַד גְּדִיָא • חַד גְּדִיָא:

וְאַתָּא סִיָּא • וְכִבָּה לְנוּרָא • דְשָׂרְף לְחוּטְרָא • דְהִכָּה לְכַלְפָּא • דְנִשְׁף לְשׁוּנְרָא • דְאַכְלָה לְגְדִיָא • דּוּבְיָן אַבָּא בְּתַרֵי זַוּוּי • חַד גְּדִיָא • חַד גְּדִיָא:

וְאֵתָא וְשָׁתָה לְמִיָּא • דְּכָבָה לְנוּרָא • דְּשָׂרְפָה לְתוּרְרָא • דְּהִתְבָּה לְכַלְבָּא • דְּנִשְׁדָּה לְשׁוּנְרָא • דְּאֶבְלָה לְגַדְרָא • דְּזַבִּין אֶבְרָא בְּתַרְי וּזְוִי • חַד גְּרִיָּא חַד גְּרִיָּא •

וְאֵתָא הַשׁוּחֵט • וְשָׁחַט לְתוּרָא • דְּשָׁתָה לְמִיָּא • דְּכָבָה לְנוּרָא • דְּשָׂרְפָה לְתוּרְרָא • דְּהִתְבָּה לְכַלְבָּא • דְּנִשְׁדָּה לְשׁוּנְרָא • דְּאֶבְלָה לְגַדְרָא • דְּזַבִּין אֶבְרָא בְּתַרְי וּזְוִי • חַד גְּרִיָּא חַד גְּרִיָּא •

וְאֵתָא מְלֵאךְ הַמְּנוּת • וְשָׁחַט לְשׁוּחֵט • דְּשָׁחַט לְתוּרָא • דְּשָׁתָה לְמִיָּא • דְּכָבָה לְנוּרָא • דְּשָׂרְפָה לְתוּרְרָא • דְּהִתְבָּה לְכַלְבָּא • דְּנִשְׁדָּה לְשׁוּנְרָא • דְּאֶבְלָה לְגַדְרָא • דְּזַבִּין אֶבְרָא בְּתַרְי וּזְוִי • חַד גְּרִיָּא חַד גְּרִיָּא •

וְאֵתָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא • וְשָׁחַט לְמְלֵאךְ הַמְּנוּת • דְּשָׁחַט לְשׁוּחֵט • דְּשָׁתָה לְתוּרָא • דְּשָׁתָה לְכַלְבָּא • דְּנִשְׁדָּה לְשׁוּנְרָא • דְּהִתְבָּה לְכַלְבָּא • דְּנִשְׁדָּה לְשׁוּנְרָא • דְּאֶבְלָה לְגַדְרָא • דְּזַבִּין אֶבְרָא בְּתַרְי וּזְוִי • חַד גְּרִיָּא חַד גְּרִיָּא •

דייב אדם לעסקו ככלות פסח וביציאת מצרים ולסגור כנסים ונכספאות שפסח הקב"ה לאנחותיו עד שהחסינו שניה : וכל דמי ליל ראשון יש ג"כ בליל שני [מיכו כשחיות שאר משקים שאינם משכרים אחר ד' כוסות יש להקל בליל שני (ח"י)] • והא"כ יאמר (שיר השירים) בפתחן ובנשמות קול ועיקר לבנין פירוש • והא"כ אם יכול להתאפק ולהעמיד עצמו מהשינה יהפס עד אור כנוקד במאמרי זוש"ק המדברים מו"מ ומסוד הד' כוסות • ובהנה מאמרי זוש"ק במדברים מענייני יו"מ כמה מסוורים אחת כנה וא' יכה • ורואי יאמרו איש הם רואים • כי יעבור האמורס בלילה והתקשו ולא נמא • ולסועלת האכיס אשר לא ידעו איש מקום כנודס כנס בחאי במגלת ספר להגיד את כרכוס ואלו כן • פ' ואל דף קר"ז ע"א פסח ר' חייא ואמר • פ' גא דף ג"ס ע"ב

ועיר כ' לנגוף • פ' אמר דף ג"ס ע"א ונחודש כלאהן • פ' כהעלות דף קמ"ח ע"ב ר' אבה פסח אשתי כעס כו' • פ' פסח דף ר"ע ע"ב ר"ח פסח בלרנעה פסח כו' • פ' מלך דף פ"ב ע"ב רעוא מהימנל מלכי דפסחא כו' : ואם יחזוקו נעלמו שיחטפנו כשינה • או שזריך ללכת ליבין על מסחו כדי שיחטוק כמו ביוכל להשבים לככ"ג ולא יסרד בהסלחו • אזי יאמר תיבך (פרסס ראכוסה של ק"ס) (ונכנס כמפיל) ופ' (בידך אפקיד רוח) והו לא צריך • וזוכים שלא לקרא על מטרה רק פירשה טעם ולא שאר דברים שקבין בשאר לילות כדי לנגן • כי ליל שמורים הוא מן הכוויקוס : [ומזבין שלא לשאת מסחו כג' לילות של פסח ע"ס כארז"ל ואם כוא ליל סביב מוחר • וכן אם ירד הקשו וירא שלא יכשל מ"ז בעיניה ודאי דישינע נמחו במוחר לו מדיחא] :

דיני ספירת העומר נה"ש

(א) בליל שני של פסח אחר הפלת ערבית פסחילין • לספור ספירת העומר (ואס'י) אם חל יום א' של פסח בשבת אומר'י במ"ש מערבית השייכים לליל ז' משום שבת • ולספירה (סימן הס"ט) :

(ב) צריך לספור מעומד • ואם מנה מיושב יא' :

(ג) מנהו לספור הימים והשעות ואם מנה השטעות לחוד או הימים לחוד חוזר • וסופר בלא ברכה וכן אם ספר הימים ראשי היבות כגון היום יום י"ג וי"ד וכל כיוצא בזה חוזר וסופר בלא ברכה (שם ח"י ס"ט) :

(ד) צרי' לספור בלשון שמבין ואם אינו מבין בלשון הקודש מה שהוא אומר וסופר בלש"ק לא יא' (שם במ"א) :

(ה) אין לספור העומר עד אחר ג'אח הכוכבים אס'י נע"ש • ואם סיפר ביה"ש יא' וסוד לחזור ולספור אחר ג"ס בלא ברכה (שם פ"מ במ"א) :

(ו) אם עט ביום המתקן וספרו ספירה מבע"י אם הוא קודם סג' המנחה צריבין לחזור ולספור

ענין ספירת העומר • הוא מציאר בזוכ"ק פ' אמר דף ג"ז וז"ל (ויספרתם לכם) ת"ח כד כון ישראל במצרים הוו ברשותא אחר' וכו' אהיון במחלוקתא בלמחא דא כד יתנא ביומי מחלוקתא • כבר דאחגורו אטעו בחולקא קדישא דאחקרי בריש כיון דאחחלון גיס ספק מחלוקתא מציבו דא' אספא כד פסקו מינה דמי • מסאבנא • כבר דאחפסקו מינה מה כתיב וספרו לב' חוף כלא כיון דאעלנו בתיולקא קדישא ספקא מחלוקתא מציבו • ואמר קרא מלאן • וכלהא חובבנא לדכיותא • וספרתם לכם דייקא כדאמר וספרתם לב' כו' ע"כ • ע"כ הולך פסח'א • קיים של אספא ד' שעות ויספרו למז לכפ"ס מעליס כל שירי מלאח אספא עד סומה • וזו ביום השמיש יום ו' לסיין שזו • פסקא אספאן לגמרי עד בליק השאר שריד • או אכפח • ישראל לביות • לו ג'ס • וסוף יום ג'ס לאלפים כלל • העונת לתמן להכריזה • לתוס' • וצ"ע עומר הפסח כיום של שמורים מאלל בהמה כי עדין לא כושרו ונכחה כמה להס' • אך נספרים בנה כשעות כמה קיים אדם וביאו מנחה לה' שזו בלחם מן הפרטים • ואלס

בלילה בברכה ואם הוא אחר סג' המנחה קודם ביה"ש

ואורלם טעם כח"ט ד' שבתות ולא ד' ימים • וכו' לפי מספר
 כחומר בעמלים • שמכפר ד' ימים בעמלים מיום
 כ"ו דברים • ואלו כן נדע • אר"ט • ויולדת • מה • געני גוף •
 געני נבד"ס • געני כח"ט • שכולן פועל סכנה ד' ד' וכיוצא
 פלוני סכנתן אחרי מלאה לכם כעטע ימים • ומז' מיני
 פומלות אלו לא כיו חכמים בנן בעמלים • לא כ"ט • או
 פדמונ אלוכס פע"ג שבידס ומפקדונתן שאכלו מזונה מימים
 ולעמיתן באורו לספור ד"ט ד' לספר ימיו ד' שוממות אלו
 להיות ראוי לקבלם באורו :

ועל כן נבא מזה סכ"ט הי"ק ומיד אחר יום ראשון של
 ספ"ט כע"ט הורה ממהר"ש שכמה כוח יום א' של
 ספ"ט שבתו ממח"ט שוממאם שהוא יום זלחהם אשר מבני
 ידכס מפ"ג ומזו אם נבאר ערלתם וספי' לכם זלחה כטיבוק
 דכ"ט נד"ט • יספרו ד' שבתות :

ואם כי טעם הספירה נא על המזאת גי'ולני מל"ט מ"ח
 גמור שומר נדור ודור לכ"ט א"ח יבאלל מגי'ולני שוממא
 פוחזה אשר כוסמאלו כה"ט ככל דור ודור • והאבות כיוון
 לנדי • וכיומים ימי רצון כמ"ט להם להעביר ולהקדש כה"ט כל
 א"ט יבאלל כמספר נכונה ומתשבותיו נמטעט כטובים •
 ומטעט זה אמרו בא"ק כל כ"ט דלא מני חשבנא דא כ"ו
 לא אקרי ספור ולא כוח דכ"ט למכוי לוב הולק' באורייתא
 ע"כ • וע"כ הכריעו קדמונים לכנות ימיו כלנן ספר משני
 ומכנה אבות להיות הרד פ"ד כ' :

ואורלם עיקר טעם הספירה היא בזה לזכור הכדו הנדול
 י"ט בל"ט ישראל ממל"ט אשר כן גועט כולנו אבדח
 בעמקו • קל"ו וכקוממא"ט • וכספירה כולל העביר שוממא"ט •
 ולמטן יכ"ט זכרון זלחה לבי"ט ישראל לדורות • מכ"ט
 מ"ט ח' לדורות :

ועתה תראה כמה שגו נחשו כמתי"ט ליל ב' של ספ"ט סכ"ט
 ככה"כ"ג זלחה"ט מוטי"ט כסדר הנ"ל על כגלות ועל
 י"ט • ונמטל מקדימין א"ח כמאזרח ומאחרין א"ח כמוקדם •
 כה"ט כחני באר"ץ :

דיני"ט מי שראוין אהו ככ"ט כמה ימי הספירה ישיב
 אסמולל ס"ט כ' • שכה ולא ספר בהחלח כלי"ט
 פולן וספור כל כלי"ט • שכה ולא ניכר כל כלי"ט יספור
 ביום כלי"ט ככה וסאר כל הימים ככה • אם שכה גם ביום
 ספור בשאר ימים כלא ככה • כ"ט כוסרין לאחר קידוש
 ככה"כ" • כ"ט ספרים קודם כדולה • וכ"ט קדוש וכדולה
 ספירה כעומר קודם • כמקדוקים לוי"ט כספרים עד ז"ט •
 ומני שפ"ט קודם כותן אכורים לכולו • וכתנו כספרים שנתון
 להיות כל א"ט ש"ט על ל"ט קודם ככרה כספר ימי"ט • ומי
 שלא הספיל מרבים ומאלו הליבור מתפללין וסופרים כעומר
 ימנה עמכס ואמ"י כ"ט זלחה"ט יספיל • וקנלו חכמים
 להיות ספירה ח' עומד דכתיב מהחל הרמ"ט נקמה כ"ו א"ט
 נקמה אלא נקמה :

כ"ט דכ"ט שדיין לא שקשה חמה אם לא הספיל
 מעריב עדיין חוזר וספור כלי"ט ככה (א"ר ש"ט) :
 מעריב חוזר וספור כלי"ט ככה (א"ר ש"ט) :
 (ו) מותר לספור אחר ז"ט קודם חמ"ט אפי' כ"ט אם
 ירא שחל ישכח אחר ז"ט לספור (ש"ט מ"א) : (ח) אם
 הקהל סופרים כ"ט ימנה עמכס כלא ככה ויכוין
 שלא לזלחה כספירה זו אם יזכור כלי"ט ואם יזכור
 כלי"ט ינרך ויספור ואם לא כיון שלא לזלחה כספירה
 זו יספור כלי"ט כלא ככה (מ"א וח"י) : (ט) מי
 ששאל אהו חבירו כ"ט כמה ימי כספירה לא ישיב
 לו כך וכך אלא יאמר לו אסמולל ס"ט כך וכך ואם
 השיב לו היום כך וכך אפילו בלשון לע"י אין יוכל
 לספור עוד ככה ואם השיב לו כך וכך ולא
 אמר היום יוכל למנות ככה (פ"ג ומ"א ופ"ט) :
 (י) אם הספיל ערבי"ט מפלג המנהג אפ"כ אסור
 לאכול קודם ספירה ח"י שפ"ט קודם ז"ט ואפילו
 אם כהחיל לאכול כשיגיע הזמן פוסק וסופרו (ש"ט) :
 (יא) אם אינו יודע ההשגון ופחה אדעתא דלוי"ט
 כמו שיטעם מחבירו ושקק עד ששמע תחבירו וסיים
 כמוהו ינ"ל (ש"ט) : (יב) אם פחה זלחה בא"י א"ט
 אדעתא דל"מ"ט היום יום ד' שהוא סובר ש"ט
 יום ד' ומכר שהוא יום ה' וסיים הנכר' אדעתא
 לומר ה' ולא ספר עדיין וכן אם כהחיל הכרה
 אדעתא לומר ה' ובזלחה הוא ה' ובשעה כיום
 הכרה כשה וספור שהוא ד' ולא ספר עדיין ומכר
 סופר כלא ככה (פ"ג ופ"ד ש"ט) : (יג) אם ניכר
 אדעתא לומר ד' והס ד' וטעם וסיים כספירה
 כה' ומכר חכ"ד טעם ח"ט לכרך שני"ט אלא סופר
 כלא ככה (מ"א ח"י) • ואם חכ"ד חזר וסיים כה'
 דכ"ט הי"ק אחר שאמר היום יום ה' ומכר שהוא
 ד' אמר ד' אף שלא אמר היום יום ד' ינ"ל ואם
 אחר כ"ד אמר ד' לא ינ"ל כיון שאל אמר היום
 יום ד' : (יד) שכה לספור כלי"ט סופר ביום כלא
 ככה אכל בשאר ימים סופר ככה כלא אם
 שכה לספור פס"ט אחד ולא סיפר כלל מונה בשאר
 הימים כלא ככה ואם הוא מסופק אם שכה
 לספור מונה בשאר הימים ככה (ש"ט) : (טו) אונן
 כשהוא רק כלי"ט יספור ביום כלא ככה וסאר ימים
 ככה ואם היה אונן ביום וכלי"ט כגון כה"ט
 כ"ט רחוק מונה שא"ר ימים כלא ככה (אהרונים) : (טז) ליל שכה ולי"ט סופרים אחר קידוש ככה"כ
 כ"ט וכמ"ט סופרים ככה"כ קודם כדלה וכן קודם ויכן לך רק סיבא אחר קדיש של"ט (ש"ט) :

סדר ספירת העומר

נדל מעלה מזרח ספרים כעומר והקונים כגדולים כעמ"ט כמתיין כז"ט פ' אומר פיני ויכלו ומטעמדי
 יבחנו • כמתיין כ"ט יבחה מגדול כעומ • למנעול ככה ככה למקיימה • אך אם קיים עכ"ט ככה ע"ד מזה אכ"ט
 נמנהג לא קיים כלל ל"ט מקודם יכיים כללו אמונה אמתית כבוד כמון כוא כמלו • וכקיימה יפסה כה"ט סקונים
 גדולים • וכיון נ"כ ל"ט כזה כ"ר לכדלה יק"ט :

בזמנו אל תשכח לומר • ויצילך האל הישור • כגורת קל וחומר :
 א ככל לילה קודם שהחמיל ככה • תאמר ככה מל"ט ככה :
 ל"ט יחוד קוד"ט א קר"ה הוא וי"ק ית"ה כדחילו ורת"מו ל"ח י"ט יה בוית
 ביתרוא

סדר ספירת העומר

שנת

בַּיְחֹדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מוֹבֵן וּמוֹפָן לְקִים מִצְוַת עֲשֵׂה
שֶׁל סְפִירַת הָעוֹמֵר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמִּחְרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם
הַבַּיּוֹמִים אֵת עוֹמֵר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שַׁבְּתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה: עַד מִמִּחְרַת
הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה וַיְהִי
נֹעֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנֵנָה עֲרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנֵנָה:

ב כָּל לַיְלָה יִכּוּן בְּאוֹמְרוֹ כֶּסֶם הַיּוֹ"ט בְּזִכְרֹת הָעוֹמֵר שֶׁהוּא שֵׁם שֶׁל מֵ"ה כֹּהַ יוֹ"ד ה"א וְא"ו ה"ס:

ג כָּל לַיְלָה יִכּוּן בְּאוֹמְרוֹ סְפִירַת הָעוֹמֵר שֶׁר"ת שְׁלוֹ בְּנִימְסָרִיא אֲדִנִּי:

ד כָּל לַיְלָה יִכּוּן בְּאוֹמְרוֹ הַיּוֹם גִּימְטְרִיא שֶׁל יוֹם עוֹלָה כ"ז עִם כְּוֹלָל כְּמוֹן אֵל הַיּוֹ"ה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה (יְכוּן יוֹ"ד ה"א וְא"ו ה"א) אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל סְפִירַת הָעוֹמֵר:

ר"ת בְּנִימְסָרִיא אֲדִנִּי:

חֲלָסִים חֲכָא **הַיּוֹם יוֹם אֶחָד בְּעוֹמֵר: י** חֲסַד שְׂבַחֲסַד

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַל תִּזְכֹּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּסִתְּנָה בְּיָמֵינוּ וְתֵן
חֲלָקֵנוּ בַּתּוֹרָתְךָ: וְשֵׁם גַּעֲבָדֶךָ בִּירְאָה בְּיַמֵּי עוֹלָם וּבְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

ועיקר כְּכוּסָה בַּהֶפְלֵה אוֹ שׂוֹכֵל לִקְרִיב בַּעַל כָּל הַקְּרָבוֹת בְּכַדֵּי לַפֶּתַח לִרְכֹּס לְכַוֵּן וְיִשָּׁם: וְהַסֵּל אוֹ בָּאֵל חוֹסֵה עַל הַכֹּהֵן
חִיבֵךְ אַחֵר כְּסָפִירָה וְעוֹשֶׂה בַּעַל גִּבּוֹר תִּקּוּן גְּדוֹל - הַאֲרִיז"ל - לֵבן יוֹהֵר מְאֹד בְּכוּסָה: וְאַחֲרָיו יֹאמֵר לְשִׁמְעָה
בְּנִינִיּוֹת מוֹ' וְאִף לֹא יִכּוּן סָרְשׁוֹ לְגַד יִתְלַכֵּב לְבוֹ אֵל הַכֹּהֵנִים עוֹסֵה בְּכַהֲנָתוֹ יוֹשֵׁם וְאֵל גְּדוֹל כְּסוּדָרָה בְּמַחְבְּרָתוֹ עַל
חֲלָקוֹ וְגוֹרֵל סֵךְ חֲתָם אֶלְהָסוֹ י"ש וְאֵל גְּדוֹל סִחְקָה עַל הַהַגְדָּלוֹת שֶׁמוֹ וְאֵל כָּל זֶה יִכּוּן לְבוֹ לְסוּן וְהַחֲכוּלָה לֹוֹה שִׁיֹּאמֵר
הַחֲסִינִים בְּמַחֲוֹן גַּחֲל:

ה כָּל לַיְלָה הַחֲמֵר מַחְמֵר חֲלָסִים יַחְנֵנוּ וְכוּ' וְיִכּוּן כָּל יוֹם בְּחִיבָה אֲהֵם מִהַסְּמוּקִים הַגֵּל וְגַם יִכּוּן
כָּל יוֹם אֲהֵם מִהַסְּמוּק יִשְׁמַחוּ וְיִרְנְנוּ כְּאֶשֶׁר נִרְשָׁה לְפָנֶיךָ כָּל יוֹם בְּסוּף הַסְּפִירָה:

ו **לְמַנְצַח** בְּנִינִיּוֹת מוֹמָדוֹ שִׁיר: אֱלֹהִים יַחְנְנוּ וְיִבְרְכֵנוּ יִצְחָר פְּנֵינוּ אֲתֵנוּ סְלָה: לְבַרְשַׁת בְּאַרְצֵךָ דְרָבָה
בְּכָל גְּזִים יִשְׁוַעְתְּךָ: יוֹדֵה עֲפִים אֱלֹהִים יוֹדֵה עֲפִים בְּלָם: יִשְׁמְרוּ וְיִרְבְּנוּ לְאַפִּים
בִּי תִשְׁפֹּט עֲפִים מִיִּשְׂרָאֵל וְלְאַפִּים בְּאַרְצֵךָ תִּנְחַם סְלָה: יוֹדֵה עֲפִים אֱלֹהִים יוֹדֵה עֲפִים בְּלָם:
אַרְצֵךָ נִתְּנָה וּבִוְלָה יִבְרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֲלֵהֵינוּ: יִבְרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירָאוּ אוֹתוֹ כָּל אֲפָסֵי אֲרָץ:

ז וְאַחֲרָיו יֹאמֵר אֲנִי בְּכַח וְהִיא הַפֶּלֶה כוֹלֵלָה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְתִקּוּן הַגֶּפֶס - וְיִכּוּן בְּיוֹם א' חִיבָה אֲנִי
וְכֵן כָּל יוֹם יִכּוּן חִיבָה אֲהֵם בַּהֶפְלֵה זוֹ - וְלִפֵּי שְׁמֵלוֹת סְפִירַת הָעוֹמֵר הוּא תִקּוּן גְּדוֹל וְעוֹלָם
לְפָנֶיךָ אֵת נִשְׁפֹּט שְׂכַנְמָה בְּסוּטָה ר"ל לֵבן חֲקֵנוּ אַחֵר כְּסָפִירָה הַפֶּלֶה רַבְשָׁע וְיֹאמֵר בְּכוּסָה וְשִׁמְרוּן
בְּכַח מְאֹד וְאֵם יִכּוּן לְכוּרִיד דְּמַעוֹת מִסֵּו סוֹב:

אֲנִי בְּכַח גְּדוֹלָת יְמִינָה תִתִּיר צְרוּרָה:
קַבֵּל רַחֲמֵי עֲפָה שֶׁנִּבְנֵנוּ מִהֲרַגְנוּ נוֹרָא:
נִיא גְבוּר דוֹרְשֵׁי יְחֻדְךָ פְּבַבַת שְׁמָרָם:
בְּרָכָם שְׁמָרָם רַחֲמָם צְדָקָתְךָ תְּמִיר גְּמִלָם:
חֲסִין קְדוֹשׁ בְּרוּב מוֹבֵךְ נִהַל עֲדָתְךָ:
יְחִיד גֹּאֵה לְעֲפָה פְּנֵה זוֹכְרֵי קִדְשֶׁתְךָ:
שְׁוַעְתֵּנוּ קַבֵּל וְשִׁמְעֵ צַעֲקוֹתֵנוּ יוֹדְעֵ הַעֲלֹמוֹת:
בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלַכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֵד:

רבונו

ו ככל לילס אחר ספירה סמלס זו :
רבנו של עולם אלה צויתנו על ידי משה עבדך לספור ספירת העומר כדרי
 למתקנו מקלפותינו וממומאותינו כמו שכתבת בתורתך וספרתם לכם
 ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות המימות התענינה
 עד ממחרת השבת השביעית הספרו חמשים יום כדרי שיטתרו נפשות עסך
 ישראל מזהמתם וכן יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שבזכות
 ספירת העומר שספרתי היום יתקן מה שפגמתי בספירה (סליחת השייד לאותו הלילה) *
 ואמחר ואתקדש בקדשה של מעלה ועל ידי זה ישפע שפע רב בכל העולמות
 ולתקן את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו מכל סיג ופגם ולמתקנו ולקדשנו
 בקדשתך העליונה אמן סלה :

א ושלשה ימים בעומר : י"ד
 יסוד שבגבורה
 היום ארבעה עשר יום שהם שני שבועות
ב בעומר : י"ז
 מלות שבגבורה
 היום חמשה עשר יום שהם שני שבועות
 ניום אחד בעומר : י"ח
 חסר שבתמארת
 היום שלשה עשר יום שהם שני שבועות
 ושני ימים בעומר : י"ט
 נבחרת שבתמארת
 היום שבעה עשר יום שהם שני שבועות
 ושלשה ימים בעומר : כ'
 יוחזק דוכס
 היום שמונה עשר יום שהם שני שבועות
 וארבעה ימים בעומר : י"א
 עמים יחודך
 היום תשעה עשר יום שהם שני שבועות
 וחמשה ימים בעומר : י"ב
 מולס ככנת
 היום עשרים יום שהם שני שבועות וששת
 ימים בעומר : י"ג
 יסמחו סמכס
 היום אחד ועשרים יום שהם שלשה
 שבועות בעומר : י"ד
 וילכו ע"ד יכ"ס
 היום שנים ועשרים יום שהם שלשה
 שבועות ניום אחד בעומר : י"ה
 חסר שבגבורה
 היום

ט ימנו ככס
 היום שלשה ימים בעומר : י"ז
 ונכנו גזולס
 היום ארבעה ימים בעומר : י"ח
 ילך ימיק
 היום חמשה ימים בעומר : י"ט
 פני סתור
 היום שלשה ימים בעומר : י"א
 אהם לכוס
 היום שבעה ימים שהם שבוע אחד
 בעומר : י"ב
 סלס לכ"ס יסין
 היום שמונה ימים שהם שבוע אחד ויום
 אחד בעומר : י"ג
 לדעס קנל
 היום תשעה ימים שהם שבוע אחד ושני
 ימים בעומר : י"ד
 בלכז כנת
 היום עשרה ימים שהם שבוע אחד
 ושלשה ימים בעומר : י"ה
 דלכז עמך
 היום אחד עשר יום שהם שבוע אחד
 וארבעה ימים בעומר : י"ו
 ככל שבגור
 היום שנים עשר יום שהם שבוע אחד
 וחמשה ימים בעומר : י"ז
 גוים סתור
 היום שלשה עשר יום שהם שבוע אחד

סדר ספירת העומר

שנט

היום שלשה ועשרים יום שהם שלשה
שבועות ושני ימים בעומר: י"ד ט
 כל יחיד חסד שביסוד
 היום שלשה ושלושים יום שהם חמשה
שבועות ושני ימים בעומר: י"ד י
 חק גאה גבורה שביסוד
 היום שמונה ושלושים יום שהם חמשה
שבועות ושלושה ימים בעומר: י"ד ט
 מתק לעמך תפארת שביסוד
 היום תשעה ושלושים יום שהם חמשה
שבועות וארבעה ימים בעומר: י"ד ב
 יכולה פנה נצח שביסוד
 היום ארבעים יום שהם חמשה שבועות
וחמשה ימים בעומר: י"ד א
 ירכנו וזכרי הוד שביסוד
 היום אחד וארבעים יום שהם חמשה שבועות
וששה ימים בעומר: י"ד ר
 אלהים קדושתך יסוד שביסוד
 היום שנים וארבעים יום שהם ששה
שבועות בעומר: י"ד ין
 אלהינו יציל פוק מלכות שביסוד
 היום שלשה וארבעים יום שהם ששה
שבועות ויום אחד בעומר: י"ד ת
 ירכנו טעמנו חסד שבמלכות
 היום ארבעה וארבעים יום שהם ששה
שבועות ושני ימים בעומר: י"ד ג
 אלהים קבל גבורה שבמלכות
 היום חמשה וארבעים יום שהם ששה
שבועות ושלושה ימים בעומר: י"ד ח
 ויבאנו ושמנו ח"ת שבמלכות
 היום ששה וארבעים יום שהם ששה
שבועות וארבעה ימים בעומר: י"ד ט
 אורנו לעדנו נצח שבמלכות
 היום שבעה וארבעים יום שהם ששה
שבועות וחמשה ימים בעומר: י"ד ס
 כל יודע הוד שבמלכות
 היום שמונה וארבעים יום שהם ששה
שבועות וששה ימים בעומר: י"ד ל
 חסדי מעלותי יסוד שבמלכות
 היום תשעה וארבעים יום שהם שבעה
שבועות בעומר: י"ד א
 חק טקל ימים מלכות שבתוד
 היום עשרה ושלושים יום שהם חמשה

היום שלשה ועשרים יום שהם שלשה
שבועות ושני ימים בעומר: י"ד ט
 כי טכנס גבורה שבנצח
 היום ארבעה ועשרים יום שהם שלשה
שבועות ושלושה ימים בעומר: י"ד ע
 השמוע רחמס ת"ת שבנצח
 היום חמשה ועשרים יום שהם שלשה
שבועות וארבעה ימים בעומר: י"ד מ
 פמים לרקוק נצח שבנצח
 היום ששה ועשרים יום שהם שלשה
שבועות וחמשה ימים בעומר: י"ד י
 מיכיל המיד הוד שבנצח
 היום שבעה ועשרים יום שהם שלשה
שבועות וששה ימים בעומר: י"ד ס
 ולאומים נגמס יסוד שבנצח
 היום שמונה ועשרים יום שהם ארבעה
שבועות בעומר: י"ד ט
 נאח נט"ר נח"ג מלכות שבנצח
 היום תשעה ועשרים יום שהם ארבעה
שבועות ויום אחד בעומר: י"ד י
 סתם הסין חסד שבתוד
 היום שלשים יום שהם ארבעה שבועות
ושני ימים בעומר: י"ד ש
 סלס קדוש גבורה שבתוד
 היום אחד ושלושים יום שהם ארבעה שבועות
ושלושה ימים בעומר: י"ד ו
 יחזק נכ"ו ח"ת שבתוד
 היום שנים ושלושים יום שהם ארבעה
שבועות וארבעה ימים בעומר: י"ד ר
 פמים טוקק נצח שבתוד
 ל"ג בעומר
 היום שלשה ושלושים יום שהם ארבעה
שבועות וחמשה ימים בעומר: י"ד ו
 אלהים נכל הוד שבתוד
 היום ארבעה ושלושים יום שהם ארבעה
שבועות וששה ימים בעומר: י"ד ל
 יחזק עמ"ק יסוד שבתוד
 היום חמשה ושלושים יום שהם חמשה
שבועות בעומר: י"ד א
 פמים חק"ב ט"ע מלכות שבתוד
 היום עשרה ושלושים יום שהם חמשה

קצת הלקות תענית

וכנתח וימכר לחאר לנביקות עכ"ל: עוד כסב :
אמרו הקדמונים תענית אחת היא עניי וזה ענין מה
 שאמרו רז"ל אגרא דתעניתא לזקתא * כתיב כוח
 כשאלים תתענה או כוח חסד להם שאינו אולם וזאת לו לא
 מרגיש אשר כעני שתמיד כוח חסד להם אך כוח בלעז
 ובכאב ומרחם עליו * יש ליתן מה שלא אכל היום לפני
 לערב שאם לא עשה כן נראה כמו שלא תתענה לבס תמים
 רק כדי להכיות בתעניתו מיטעס כסיוז * ואפשר לזקק
 ענין זה בדברי הנביא שאמר כלה פרום לעבד לחמך *
 כלתה שלך כתיב מגיע לחמך * ואיחא בירובלמי (כס' ספאס
 חזק) על הספוק שאמר דוד כשע"ה שלמה בנו ואני בעניי
 ככונתי לבית כ' וכן כו' * וזכיר בירובלמי מהו בעניי *
 אם כו' זה ספק בגדול בידו קודם שהקדישו עזר כו' *
 ותיכרו בעניי נעיוני פרום המענה ומקדים כשודרו לבתי *
 וכן כוח בנד"ק בדברי הימים בספוק סוס עכ"ל :

היושב בתענית אם יוכל לסגול התענית נקרא קדוש * ואם
 לאו בגון שאינו נראה והוקר אם כולם להתענות
 דרך פרישות נקרא סוטה * אבל אם ידוע לו שחשף הייב
 להתענות : תלמיד חכם איש רבאי ליבב בתענית מסני
 שממעט נמלאכת שמים אלא"ה כשהלמוד המעטים שלא ישרש
 עמלו מהם : וחלמדי היתקנות וכל כשוקים בלרבי רבים דינם
 כתי"ח : וכתבו בפרי כמובן [הואכתיב לעיל כתיב כשודר]
 דנלמנע הקילו עבוד שהוא מתחיל לאכול יפוך ידו ממנה
 וזה נחשב לו לביטול גדול : [וי"ל לענין שנס דרך זה משכן
 בספוק כלה פרום לרעב לחמך * סיניו מה שפדין כו' זכיר
 לך לאכול די שנתך מזה ספרוס פרוסה ותתן לרעב * וט"א
 לכן פרום ולא לכן דניחא] :

דיני תענית ב' ה' ב' :
 (א) אמר פסח וכן אמר כוחות וכוונת להתענות תענית שמי
 וחמשי וכי וממשיים עד שיטעור כל חודש וינס והשירי
 ואז תתענה וישנה כראשון אחד ר"ח מנכרין מי שקבל
 עליו פסח כס"ג * ומו ששונה אמן ח"ל קננה אם ירצה
 להתענות * ואם יש מילה או חמורה בלוחו בבת ערבין לנכרו
 כמנחה (משום פסח פונ כו') (מ"א סימן קנ"ג) :

דל כמענים ויל פ"ח מהל' תענית * מאת עשה מן התורה
 לזעוק ולהרע בנחמיה על כל צרכי ש"ת שכלה על
 כבודו שאלה על כל היום אהבה וזכרונתם בהלכות
 כלומר כל דבר שיעז לבס בגון כבודם ודבר והלכה וכיוצא
 בכן וטקן עליהם וכי"צו * ודבר זה מדרכי התשובה כוח שנומן
 שהכל צרכי ויעקו עליה יריעו ידעו הכל שנגלל מעשיהם
 כרעים * והוסיף כרעם צרות אחרות * כוח ככחוב בורס
 לכסיר כרעם מעליהם * אבל אם לא חשקו ולא ירעו אלא
 יאמרו דבר זה עמנכ כעולם איכע לנו ולרע זו מקרה
 נקרים כרי א דרך האכריות וגורמת לבס להדבק נמשכיהם
 כרעים * והוסיף כרעם צרות אחרות * כוח ככחוב בורס
 והלכה עמי בקי והלכה עמכם נחמתי קרי * כלומר כשהביא
 עליכם ל"ה כדי שהשם את האמרו שהוא קרי אוסיף לבס
 לוחו קרי * ומדברי סופרים להתענות על כל צרכי שכלה על
 כלומר עד שירחמו מן השמים : כסם שהלמוד מתענין על
 צדקן כך שיחיד התענה על צרכי * כי"ד כרי שריס לו חולם *
 או הועם במדבר * או אכר בניה האסורין * לו להתענות
 עליו ולקנע רחמים כחפלה : כל ככרו בתענית בין שמי
 מתענה על צרכי או על הלוחו בין שמי מתענה עש האכר
 על צרכי כרי זה לא יוכב עידומן כעלמו * ולא יקל ראשו
 ולא יסי' שמת טובו לב אלא דואב ואזק כענין שאלמר מה
 יתאון ארס חי גבר על התעני * עכ"ל :

וכתב הכל"ה דיל על זה ומי שאינו עובד קן לא עלה
 בידו אלא כעניו שמענה את עלמו כי ענין התענית
 כוח להכניע את הכוחות והלבוש את כח ככלי והיות
 מדומת ע"כ שאין בו לא אכילה ולא שיהיה רק הניין מוין
 ככפיה * אך יתבטג ג"כ להיות כל כוח דנוק בו יד כחשבה
 ספלה ודקה ותלמוד הורס כנגד כולם * וק"ו שיהי כור
 מרע להרחיק מעליו כל נדמד עיניה וכל מרע מעונת ובפרט
 ישבור מהכעם שהוא כסנס גדול שנועם כי ככעם הוא
 אל א וזהו כל קלה ככעם למי שהוא ריקן מהלכה ושיחיה
 ע"כ יגבור על הכעם וכ"כ ר"ח כס' סיפר * גם לא יבית
 שום שיהיה בטלה רק כל מגמתה כתי' על דיקוה ככעם ית' *
 וקף אם יסי' לו ארס מלא ומתן כיוס כתענית יעקוב כלאמנה

סדר שליחות

עם

פירוש מהרב של"ה הקדוש

ההלכות האלה נחברו בימי הגורמים הנוראות שפברו על היהודים * וזמננו זה אחר אשר כבר משכו אלו
 כל מלכי הארץ חסד * אין אהנו מהפללים ארס כי אם לזכר החסדים אשר עשה עמנו כ' בימים הסס
 להלילו מכל צר ואויב :

גבל כסס קודם אמירת השליחות מהחלין כלן וואומרים אל ארץ אפים
 מלח לנו אבנינו * פי ברוב אונותינו שגינתו * מחל לנו מלפנו כי רבו עונינו :
**אל ארץ אפים אתה ובעל הרחמים | אל מלך יושב על פסארהמים *
 נקראת * ודרך תשובה הורית : | מתנהג בתסירות מזחל**

עונות גדולת פירוש
 אל ל' סוף ומושל כלומר מתלך אבר מלכותו בכל עולם
 יבב טעיד על כפא רחמים : מתנהג * ר"ל מה עס
 עמו גדות החסדה דכתיב כי חסד ה' נאם כ' לא אמר
 (נעלם)

אל ארץ ובר * פי אלה גבור וחזק שאלה מאריך אסך
 לרעים כמכטיסס אויך פ"ד איוב גבור כו' וכל זה
 ארס משה מלח שאלה גבל כרמים ומחם על כל מעשך
 כהאמר

סליחות לשני וחמישי ושני

שם

גְּדַלְתַּת רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ * תִּזְכֹּר הַיּוֹם
 וּבְכֹל יוֹם לְזָרַע יְדִידֶיךָ : תִּפְּן אֲלֵינוּ
 בְּרַחֲמִים * כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַרְחֲמִים :
 בְּתַהַנּוּן וּבְתַפְּלָה פָּנֶיךָ נִקְדָּם *
 כַּהוֹדֵעַת לְעֵינָיו מִקִּדָּם : מִתְרוֹן אַפְּךָ
 יָשׁוּב * כְּמוֹ בְּתוֹרַתְךָ כְּתוּב : וּבִצְלַל
 כְּנִפְיֶךָ נִחַסָה וְנִתְלוּן * כִּיּוֹם וַיִּרְדַּ יְהוָה
 בְּעָנָן : תַּעֲבוֹר עַל פְּשַׁע וְתִמְחֶה
 אֲשֶׁם * כִּיּוֹם וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שֵׁם * תֵּאָזֵן

עֲזוּנַת עִמּוֹ * מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן
 רֵאשׁוֹן מִרְבֵּה מַחִילָה לְתַפְּאִים
 וּסְלִיחָה לְפֹשְׁעִים * עֲשֵׂה
 צְדָקוֹת עִם כָּל בְּשָׂר וְרוּחַ * לֹא
 כָרַעְתָּם תִּגְמֹל : אֵל הוֹרִית לָנוּ
 לֵאמֹר שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה * וּזְכוֹר לָנוּ
 הַיּוֹם בְּרִית שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה * כְּמוֹ
 שֶׁהוֹדֵעַת לְעֵינָיו מִקִּדָּם * כְּמוֹ
 שֶׁכְּתוּב * וַיִּרְדַּ יְהוָה בְּעָנָן

וַיִּתְיַצֵּב

שׁוֹעֲתָנוּ

פירוש משל"ה

שנאמר כ' ס' אל רחום ותנון : ודרך חשובה הורית * כמו
 שפירש סברה למשה סדר הפלג : לרוע ידידי בני * לנני אברהם
 שנקרא יויד כדכתיב מה לי יודי בניתי : בתחנון כו' : פירוש
 נבקש לפניך שהעבש עמנו מתחת חוס : ובתפלה * בשביל
 זכות אבות וכל ועשע קודם שיבא ריגון מלפניך * או נקדם
 בנחמנות כדוקר כדודע למשה שנקרא עניו שנאמר ותתי את
 אבר אהן וזמור : כבוו בתורתך כחוב * שנאמר סלחתי
 כדנבך * ויש רומרים כמו באמרת כ"ג מדות : גחמה
 ובתלונן * פרש"י מי שהוא חוסה תחת כנפי הכרובים הוא
 יחלוק בגלו שהקדוש ברוך הוא מנין בגלות : יתלונן * לי לנה
 ולפי שאנו בגלות כדומה ללילה לך קצת לבין לילה : כיום
 יורד ה' בענן * במדרש כשהוא ישראל בגלות אמרו אין לנו
 סקה מן אומות כשעלם באמלך למלכה נקמיכם וכסעוד הקדוש
 ברוך הוא בענן מיד יופי * כשכבש כרמנו נאכס חף על פי
 שחטאו ויגן שבענן מן כע"ג * כיום ויתיצב * מתהל לערב
 כד עשע כסעע ג'סרעל כסיו מוידים כדכר אכל לא פושעים :

עולמו וכתיב נמי ורכ חסד כגלש עשרה מדות וקמטיב ואיל
 מה הוא חסדות : מוחל עונות * כ"ל כמו שחסיב שומע
 הרפזו ואינו משיב ומעניר על מחסיו כך הקב"ה אף
 שמתרשס לכניו שוקק ומחל עונות עמו כדכתיב כ"ג מדות
 כדכא עון ושעע והטאה וכתיב נמי מנא עון ועונר על שעע
 לבלחית נחלנו ודרש כן כר"ג פ"ק לשלחית נחלנו ולא לכל
 נחלנו רק למי שמשיס עמנו כשכייס ופי' סערוך כדכר ספל
 ולא עיקר : כעביר ראשון * דאמרינן כר"ס ג"כ אומר רב
 חסד מעט כלפי חסד ובלגי אכ"ס דאמר כימיס כדונין ר"ס
 לומר מי שחלו מלח ומלח עונות וקאמר ג"כ שאם יהיה
 הני עונות וחלו מלח סבב חסד מעט כלפי חסד ויכירעו
 כאלו כונא מלח וקמארס תנא דבי רבי ישמעאל דכרי ג"ס *
 כיכא עביר בקב"ה מעביר רכשון לרשון וכן הוא במדע של
 רב חסד מייג מדות * ורש"י עון רכשון ככא לתת לתת
 מענינו ושומסו ככא כיום מהלח על מחלח כיון שהכר אכח
 מסן וכריעסו כוכיות וכן הוא במדע ואמר רבא עון עמנו
 אינו נמחק פרש"י ועון עמנו איס נמחק אלא מוחל לנו חסד

שׁוֹעֲתָנוּ

דאי איכא רונא עונות כרי מלצרף כדכיס כהיא עון ומסתבב כדדיחו למנות עם רשעים גמורים * ורכ אלסם כחב מעביר
 רכשון רכשון וכן הקב"ה כוחנו עליו אלא מענינו וכן הוא מדתו של הקב"ה שלא לסתחייב נהיהל * שנאמר כן של אלס
 יפעל אל פעמים ושלש עם גכר ואמר רבא עון עמנו איס נמחק דאי איכא רוב עונות מחשב כדדיחי * פ"א לעלון
 ושבלחס כה דהניו מעביר רכשון רכשון וכן הוא במדע כה דהניו דבי רבי ישמעאל כדאס יכא שמיס כהוא קנע כעשיית
 כמלות ושומר המדות וכעריס חוטא כנלות * מדתו של הקב"ה כהוא מעביר רכשון רכשון וכדכר לדיקוס כהו עון עמנו
 איס נמחק אלא חלוי ומדע עד שעס שימית כלוותו שעס מחשבין אס איכותו מרכין מעומהיו כרי עכרו עומהיו רכשון
 רכשון ואיסי תכנין עליו וכאילו לא עשאי * אכל אס ככרו אוכין עונות כשכמלסרפיק וכקלין אס עם זכרין רונות כרי
 כל אחד ואחד נחשב וכו במדע כו' מ"ג מדות כעטיין כדרכי כשס כפרשט ויעבור וכו' עכ"ל : מברב מחילה לחסאים *
 אלו כסוכין כעונס כ"ל ר"ל רחיל וכעגנ חוכאים כעשוכ כל דכו הקב"ה מוחל לסס וכו לבון מרכס מחילס וכו' : וסליחת
 לפושעים * אלו כסוכדים כדאמרינן דמותס אלו ודמות פשעים אלו כסוכדים הוהת אלו כעגות כ"ל כעיסוכו כעשוכס
 ללחט ולא יסמלו עוד כקב"ה מרכס לסס סלחט לא זו שמוחל כעיסוכס אלא הני' כל כחלחט אכר עכו נחשב לסס
 לזקק כנאמר כל פשטי אכר עשס לא יכורו לו כזקקו אכר עשס חיס יחיה כרי כעמע מה שעשס נחשב לו לזקק אס
 כב כעשוכס ואמרינן כעעלו כעוככ עומדים אסי' לדיקוס כעוככ חיס יחיה כרי כעמע מה שעשס נחשב לו לזקק אס
 לשועשים : עושש צדקת כו' ר"ל הקב"ה עושש זקקות עם כל נביס וכריס אס יש לסס כוס זכות מכנס לסס הקב"ה
 ככרס כסוכ ואיסי מקפח לסס כוס שכר לכל כריס וכריס : לא כרערתם חגמול * אין הקב"ה משלס לסס כרי רעחס
 וכסי דימי רק עושש לסס לפיס מבורס כדון כדכתיב עם כ' כחסד וכככס עמו פדות * ולא כרעחס תגמול כלחא ככאי
 כעפיס כהו קאי אדלעפיל עושש זקקות כו' ולא כרעחס תגמול ר"ל איסי מקפח שס ככר אפי' לנעשים כ' כעפוס ארס
 ככע גמור וכות אחד יש לו הקב"ה אינו מקפח וחות לו ככר ככור כע"ה וכו לא כרעחס תגמול אפי' כעפוס ארס
 גמור וכס אס יש לו זכות מן הדון לא יכא לו נחשב לכלוס ויכד מן סע"כ ומן סע"כ רק סע"כ איו גמול לו לפי
 רעחו ומכלס לו זכות לכל כפחות כע"ס : אל דהיית לנו לוכר י"ג * ר"ל י"ג מדות ויעבור כ' גומר ואמרינן כ"ס
 פ"ק אכר כרי ויכר אלמנל מקרל ככור אי אפשר לאמר עמנד סע"כ סע"כ חעעפ כעלית לכוו וכרלח למשה סדר הפלג
 ואמר לו כל זמן שישראל הועיין לפני יעשו ככר כהו ואני שוחל לסס : וכדור רבו היום כו' כלומר כמו כסודעס לעני

כליות לשני וחמישי ושני

שועתנו ותקשיב מנו מאמר • פיום | ויתיצב עמו ושם ויקרא
ויקרא בשם יי ושם נאמר: בשם יהוה:

ויעבור יהוה על פניו ויקרא:

יהוה יהוה אל רחום ותנון ארך אפים ורב חסד ואמת ניצר חסד
לאלפים נשא עון ופשע ותפאה ונקח: וסלחת לעוננו
ולתפאתנו ונחלקנו: סלח לנו אבינו כי הטאנו מחל לנו מלפניו כי
פשענו: כי אתה אדני טוב וסלח ורב חסד לכל קראיך:

הושיעה יי כי גמר חסיד כי פסו אמונים מפני אדם: לולי יי שיהיה לנו
בקום עלינו אדם: אזי היים בלעונו בחרות אפס בנו:

כרחם אב על פנים בן הרחם יי עלינו: ליי הושיעה על עמך ברבנות סלה:
יי צבאות עמנו מושגב לנו אלהי ועקב סלה: יי צבאות אשרי אדם

בוטח בך: יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו: סלח נא לעון העם הזה
כגודל חסדך וכאשר נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הגה ושם נאמר: ויאמר

יי סלחתי כדברך: תטה אלהי אונה ושמע פקח עיניך וראה שוממותינו ותעיר
אשר נקרא שמך עליה כי לא על צדקותינו אנחנו כפלים תחנונונו לפניה כי

על רחמיך הרבים: אדני שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה ועשה אל תאמר
למענה אלהי כי שמך נקרא על עירך ועל עמך:

ישראל

פירוש משלח

זה מרע"ס דכתיב והלשח משע עניו מאד והודעה לו פקד
כ"ג מדות זכות עמו בכרית על כ"ג מדות שכל וכן ישראל
יכין וזכרון אותם שלום חזרים ריקס כדאמרינן בג"כ פ"ק
קמ"א אמר רב יודא ברבי כותש ל"ג מדות שלום חזרות
ריקס נאמר כנס לגבי כותש כתיב • פירש ברית כרות' ל"ג
מדות כלל שלם ויכירום ישראל כחפסל פנייהם אינם חזרות
ריקס והכס בורח על כלומר למעט ר"ל י"ג מדות ע"כ

שועתנו • פירש הפלתינו: ותקשיב מנו מאמר • תקשיב
ותקבל כוחי כלנו שלם מחודים כלבון כך שהוא ל' אמינס:
כיום ויקרא בשם ה' • שקרא כשם יתנכר כשם גדול
בקריאתו וכס נאמר לזכות של אותו כשם שלום חזר ריקס
מי שקרא אותו בכתיבתו ונקריאתו ומתפלל לפניו: ויעבור •
תכוננו כוס מעבר רוח נכוחה על אפסו של משה:

א"כ עשה שלם חזרתי כ"ג מדות ומתפללן לפניך אל תשיב ריקס מלפניך: כבו שכתוב וכו' • כישא דקרא ויעבור
וגומר ומס מביא עיקר ראייה שהק"ס כהנה למטה וכו' כדלעיל והנערים שלום הונוות ריקס רק שהוא עניו גם סחלת
פסוק שהוא וירד וגומר ובכ"ג גומרו ומתחיל ויעבור וימר דוגמת הק"ס שהנה למטה י"ג מדות ולמדו סדר הפסל
והק"ס גומר י"ג מדות דוגמת מרע"ס שהתפלל ב"ג מדות לפני הק"ס אחר שהראה לו ואפשר מויקרא ג"כ מדות
סדר הפסל כדליל וסב"ק קרא בשם ה' רמו למטה ג"כ שקרא בשם ה' כהנה:

א"כ עשה שלם חזרתי כ"ג מדות ומתפללן לפניך אל תשיב ריקס מלפניך: כבו שכתוב וכו' • כישא דקרא ויעבור
וגומר ומס מביא עיקר ראייה שהק"ס כהנה למטה וכו' כדלעיל והנערים שלום הונוות ריקס רק שהוא עניו גם סחלת
פסוק שהוא וירד וגומר ובכ"ג גומרו ומתחיל ויעבור וימר דוגמת הק"ס שהנה למטה י"ג מדות ולמדו סדר הפסל
והק"ס גומר י"ג מדות דוגמת מרע"ס שהתפלל ב"ג מדות לפני הק"ס אחר שהראה לו ואפשר מויקרא ג"כ מדות
סדר הפסל כדליל וסב"ק קרא בשם ה' רמו למטה ג"כ שקרא בשם ה' כהנה:

כא רב הכד מטש את עמו כלני חסדים ומכרש את כהונות:
ואמרת • כלם שר טוב לטוש רעו: בצר • גומר: ועושה
חסד • לנ' אלטס דרוח: נושא כו' • פירש עושה אלו
זוונות פשעים אלו כחורדים שהם טושע לכהנים: וחסאים •
אלו שגנו: ונקח • הוא לכיס עד כהן כ"ג מדות:
ונחלקנו • פירש כ"ג ותחנון לנחלק מיוחדת שלא שפס
שמינתך על עונו': כי אתה ה' וכו' • פירש כי טוב ה'
לטוניה לשלם שרש לע"ס: וסלח • לחוסאים: ורב חסד
וכו' • כתרוננו לכל מאן דמלי קדמך: אשר נקרא שמך
עליה • דכתיב וזה אשר יקרא לך כ' זדקים פירש סקדש
כדך הוא יקרא לחשלים ככמה כ' זדקים: ה' שמעה •
לחפליה: ה' סלחה: לחטאים: ה' הקשיבה • לעתקתם:
ועשה את נקשותיו: ואל תאמר • הואנו כללות: על עמך •
סב"ק ראיס ישראל אל שהוא שם סב"ק דביק כשם:
ישראל

ד' ה' הוא מדת כהמים אחז קודם שיהא אחת לאחר
שחטא יושב • ואין להקשות אם לא הוא מה נרדך למדת
כהמים • דכתיב רחמי גרין • כל זריה לפרסחו ולשאר לרכיו •
אנל אחר ק עינתו כבא"י כ"ג ופירש קודם שיחטא היינו
מחבבה של עוונת גינולטס ודקדוש וכך מיד למעשה כמו
גבי עגל נקר נקס כ' ה' אחת קודם שיהא אחת לאחר
שיחטא: אל • פירש כ"ג גם הוא מדת כהמים וכהמים
נחלקת למדינות רבות דקדוש נדך הוא רחמן הוא אף על
ש שידע שהם זכ ספו לחטוא מ"מ אינו נדון אלא כבשר
כוא בש: רחום ורחמן • רחם לחטוא וכך מיד לחטוא
ואינו שז מיד מכל מקום ממסך לו אולי ישוב: ארך אפים •
פירוש ר"י מחרך אפו ואינו ממכר לישל' שהוא יעשה השונב
ולא זו שלטנו עמית הואו אלא חלילו אינו מיכרו ניכורין:
רב חסד • ה' מוטת וזכות פחש על פחש סקדוש נדך

מליחות לשני קמא

עס סמחנר יצחק ב"ר אסיר חוק ואמין אלהינו ואלהי אבותינו

ישראל עמך תחנה עורכים • שהם מצרים ולהושע צריכים • צריהם עליהם
 עול מאריכים • כל זאת הגעתם ושמה מכרכים: חולי ומכאוב
 להפתב לא נמסר • עלובים מנוער ומדם לא הוסר • קדוש בידך לפתח מוסר •
 באמנותך הנקה ולא באמנות בשר: הלובש צדקה ולו כמעיל עמויה • וממכה
 עצמה מתקן רטיה • קומם עדתך מגפיתיה המטויה • בכחה הגדול ובזרועה
 הנטויה: באהבתך ובחמלתך מנשא ומגל • עצת צורריך תסגל ומחשבותם
 תבטל • רבה מהומה ביניהם הפל • ומלאך אכזרי דוחה ומטלטל: בעבור
 פבוד עצמך ושם קדשך המהלל • נוראות הפלא לכל בגוים יתחלל • ובהם
 תעולל באשר בי התעולל: מקום מעפר דל ואביון מאשפה • כנסתך אל תתן
 פכלה ולהרפה • אם בפקודיך מתעצלת ומרפה • על כל פשעיה אהבתך תהא
 מחפה: יתרה חבתם לפניך אדוני האדונים • בין פה ובין פה קרואים לה פנים •
 בחמיקה יקדמונו אלהי עלינים ותרתונים • מרם ישמפנו הפנים הירדונים: חפצי
 קרבתך על כל הבאות • החישה למן ישועות הנבאות • קדוש עשה עפם
 למזכה אות • חוק ואמיץ גואלם • אל סדר • ויעבור וכו'
 נשא לבנו אל בפנים אל אל בשמים: תבא לפניך אנחת אסיר פגודל זרועך הותר בני
 תמותה: לאדני אלהינו הרחמים והסליחות כי מרדנו בו: כרחם אב וכו'

מיוסד ע"פ א"ב
אלהים בישראל גדול נודעת אתה יי אבינו אתה: בכל קראנו אליך קרבנו •

פירוש משל"ה

עמו נפלאות ובהם מורכב עליהם שלא יסיה סמך מהולל
 שחמיד כס אומרים איה נא אליהם: יועציהם ואיהניהם
 תוליד שויל • פירוש יכי לון שחולך יועציהם שריס כליש
 שולל נלא דעם • יימ ל' כרה שחולך אחס בשביח ולא
 סוילנו עשר וואל לון לשלל ולכוס: איחניהם • ל' חוקים
 ומקיסים: ובהם תעולל כאשר בי התעולל • פירוש
 טעם לטכ כאש עיני לנו: בניסחך • רל מוסא ישראל:
 אם בפקודיך מתעצלת ומרפה כו' • אפי' אם כנסת
 ישראל טללה ורפיה כפקודיך דסינו מוסך: על כל פשעיה
 הבתך תהא מרפה • עדי' במשלי ס' ח' ועל כל פשעיה
 חכס אהכס: יתירה חבתם לפניך וכו' • כמו שחמרו ה"ל
 חכס יתיר ודעם לכה שנגאלו נים שחמר נים אהס נס'
 אליהם: בין כך ובין כך וכו' • ר"ל כן שחולך לונך בין
 שאין עשוי לונך: ררביך יקרבנו • ר"ל ע"ד ומקדים
 רמזים לרונן: אלהי עלינים • ר"ל אלום שאו על סעלוטם:
 שרם ישמפנו • קדם יסמני חוסס חמשל' גללי
 ימא סולנן נדון וככנס: תפיצי קרבך • ס' פסלים
 כס כן שחסי קרונ לישועת נין שסס כנסים וכן שסס
 נרעס כל מה שיכא עליכס מ"מ כס מלדיקס עליכס אח כדן
 וחסי' לכות קרונים חניך ועדי' קרנס אליהם יתסנן •
 ד"א רואה למר חפיהם לחוה יום שגמר כו קרונ כו ס':
 הרחישה • כמו מטר: למכ' כמו לטס: הרבאות • כנאלוט
 האמוחם על הי נביאים: חוק גואלם • פירוש אהס חוק
 ס' נבלום וגואלם:

ישראל עורכים • מסדרים כמערכות סקננות: שהם
 מצירים • פירש עסס כורה ולך לוסע לריכים
 וכלל יוס כס מהדסס גווחוסס חכו: צריהם כו' • ועל כל
 זאס סמך מנכ"י ע"ד כלל זאס סמך לא סחמו וסלי: לא
 במפר: וי אססר: עלובים מנוער • פירוש מנעורחוסס
 כס נחרסס ונכוסס עלונים ל' רז' יכא מן סעלנן ולא
 מן סעלנן כלי יכא מן כמננישוס ולא מן כמננישין:
 ומהם לא הוסר • סחרסס ונכסס עד אקסס: לפתח מוסר •
 פירוש להכיר מעל זורחי' מסכות ומעטת • כס רלוטות של
 עור סקננים על סחור: כאמנות בשר • כי כשר
 ודס מואס כחוסס כויה מנוסה • אהל אהס אל אחס נותר
 ומחנך כחוסס ססלס ומוסס אהס לפתח ולסחור מוסרי
 מעל זורחי: הלובש צדקה • פירוש סקדוס כרון כוא חלגס
 כלכוס של דקס שטושין ישראל כנר סרכסי: ולו כמעיל
 עפורה • כחמר מעוסף כוא נלדקות שטושין ישראל כחוס
 כמעוסף ומוסס כמעיל כוא מלכוס חכוי' עטוי' • כמו
 מעוסף מוסס: ומסכה עצמה סחוק רטייה • כלומר על
 ידי יסרין ומטת שחולל עינו כוא מהק ומוסה לנו רסויה
 שאח חורין כחשכס סחוק יסרין אחר כן כמכס כוא רטייה
 וכוא ענין חריכה כנר כוספונין שחתיק על כמכס:
 כנפילתה המטויה • פירוש פקס לעדס ישראל ממפלסס
 שסס ממויה ער לנך • ממויה ל' לסוס • ומגל • נס כוא
 ל' רומחם ונכוס: רבת סרוסח ביניהם השל • פירש
 רוב מוחסו ומסחן כנר כויהס: ומלאך אכזרי דוחה
 ומטלטל • כלומר יכי לון שחמלק אכזרי כוא סחאל יכא
 דחוס חוסס עש"ה ומלאך אכזרי יבלת נס ומל סס ומלאך
 ס' דוחה: נוראות הפלא לכל בגוים יתחלל • פירוש עשס

אלהים בישראל וכו' • על ס"ה שדע כיוסס אליהם
 כישאל גדול שמו (פסלים כ"ו): קרבנו • על
 דק

סליחות לשני קמא

רם ונשא אתה בקרבנו : נמלקנו המצבות גם בחובנו * לא בצדקותינו
 וביושר לבבנו : דדנו גם פי ונחנו : נאלנו פי עבדים אנחנו : הננו בעוננו עד דכא
 ותקצר נפש לך מחבה : ואיה חסדיה הראשונים עפנו * מעולם ועד עולם נאכנו :
 זעה נשא ותש בכנו * יי אל באפקה תוכיחנו : חלחלות רבות בלו בשרנו * נא אל
 בחמתך תיפרנו : מורח הצרות אין להספר : איה שוקל ואיה מופר : ידענו רשענו פי
 פשענו פי אמת עשית ואנחנו הרשענו : פעם יופר וחרון מנו יחדל * פי קטן יעקב
 ודל : לחץ יוסר ועוץ מנו יחפר * פי כשל פח הספר : מנת מרתנו לא תגבה * פי
 נשאנו מעט מתרבה : נחם על הרעה לאימתך * ממה בלפי חסד אמנותך :
 סלחה אם עוננו ענו בנו * עורנו פי עליך נשענו : ערפנו כוף לך להשתעבד *
 באהבה ובראה אותך לעבוד ולכבד : פוקדה קדשו צומות לקבוע * דעתם
 קצרה צרפם לתבוע : צקון לחשם אלקה תבא * חתל לאיש איש נגעו ומכאובו :
 קול יעקב נוהם מתהומותיה * תשמע השמים מכון שבתך : רודה רודה באף
 תבלה * שנת שלומים לריב ציון תגלה : שרת ורדת מגוער קנותנו * ואל תשליכנו
 לעת וקנתנו : תעינו לשמאל וימינה תקרבנו * בכלות כחנו אל תעזבנו : תביט
 ותציץ ותשגיח רחומיה * התאזר בחינוותיה ותלבש בצדקותיה תתפסה
 ברחמיה ותתעצם בחסידותה * ותבא לפניה מרת טובה ועונותנותה : אל סלד ומר

פזמון סס כמחבר שמואל הכהן

מלאכי רחמים משרתי עליזן * חלו נא פני אל במיטב

הגיון * אולי יחוס עם עני ואביון * אולי ירחם :

אולי ירחם שארית יוסף * שפלים ונבזים פשוטי שסף *
 שבוני הנם מכורי בלא כסף * שואגים בתפלה ומבקשים

י' יאל יחלו * וציון ק"ג סוף ה"ז

רשיון

פירוש מסלה

ודעתם קרם ומלו : צקן לחשם * שטיח חפלים : חתל *
 לבן כטוחס : רודה * רודף כלומר רודה כדוקף אדם כ"ל
 כאיני * שנת שלומים וכו' ע"כ ישמים ל"ד כי יום נקם לבי
 שנת שלומים לריב ציון : שרת * לבן השורט ענין רחם
 כדכתיב רחם רחמי אש עני עמי : ורדת לבן מחסלס :
 מגוער * מגוערתי כ"ל מצננים : לרחובך * אל ישראל אגל
 והנן ק' רחמים ורחמך :

מלאכי רחמים משרתי עליזן * כלומר שמתמיד שמד
 לפני סדוק נכון כאל ומלמדים אדם על ישראל :
 חלז * כמו וחלז : במישב הגיון * כלומר כדוקף הגיון מאס
 ומכוב * בגיון לבן וכגיזו מ' יומם ונילה * אולי ירחם *
 פירוש אולי יחוס על ישראל שהם עמים והלים ואלה
 ירחם על אביונים שמדו הם מתחילים לחכות כול כשך ולרחות
 רכ טוב כספון ליראך לא כמו שביי בחלונ : שפלים ונבזים בין
 בין כעו"ג : פשוטי שסף * לבן מחכים וכבירים בין
 כעו"ג : שבוני רחם מכורי בלא כסף * ע"כ כססוק חס
 מאכרתם ולא ככסף תגאלו סיד ישראל נכנו בין כעו"ג על
 עסק חס הוא כדי שיה' לבס נכנר : שואגים * כמו
 צועקים : מבקשים רשיון * כאל ככנין מלך כאלכ
 סס

דך קצו ס' לכל קוראיו לק אמר כמאלל קרנו : רודינו
 גם בי זנחנו * רולה למר אף שחמו סדוק בניך כול
 שכח דודיו ל' דודיו וי' ואלו לו ואלו חמאל לו אש"כ גאלים
 כי ענדים אהמו לך * מחבת * מלסה : ועק נשא וכו' *
 רכס לומר בשביל רוב כסף סאלו לוצקין לפניך חס כחמ * וי"ג
 זעם ומפרכים כעמד חס כחלים וכן חס כחיס * וי"ג וצק
 יחאל כול : החלחות * לבן ורחמאל : בלו בשרנו * רכס
 לומר נכסר כנכר כנלו ען כסמד סרעו"ג : איה שוקל
 איה כופר * פירש רוי"ק ניכסיס ל"ג לומר כל כיום סיחי
 כסמד כחם וכיח מחבד בלב א"י כופר עתס יכא עלימ כופכ
 כחם וקל ככסף מידמו : כי קטן יעקב * פירוש שכל בין
 כעוכדי גילולים : ויזול כמנו יחבל * נש' ומכל עול חס
 שמן ישע' * וסירס כד"ק של אל כמרכב יסח מני שמן
 חקיסו וכו' : כי בשל כח החס"ל חלז למר ככל כחיס
 שאל חס יכילס לסכול ככרות : מנת מרתנו וכו' * עשה
 זכ גורלך מנת מדך וימינו י"ג וסרע"י מנת מדך חק מרחיק
 מרס כנגד מרס וחמ מחסללן עכשו סאל יגבה חמו ואל
 ימדוד לש מרס כנגד מרס : פוקרדך * אחרך : קרשו *
 עתס : דעתם קצרה וכו' * כמו סאמרק ל"כ עק מכוים

סליחות לשני קמא
רשיון • אולי יחוס : **אולי ירחם מעני כבל** • **מלמדי מכות בעני**
כבל • **מנוד ראש נתונים ביושבי תבל** • **משל בעמים**
בקצף וביון • אולי יחוס : **אולי ירחם וירא בעני עמו** • **ויקשב**
וישמע הצגים לעמו • **ועודים בלחש מוסר למז** • **ועיניהם**
תזלים למצוא רציון • אולי : **אולי ירחם אומרי סלה נא** •
אומצי שבהו בכל עת ועונה • **אגודים בצרה לשפוף**
תחנה • **את פני אלהיהם שופכים לב דיון** • אולי : **אולי**
ירחם לקתה בכפלים • **לעוטה אריות כמו פפי שחלים** •
לקה ומשתלמת בעון שולים • **לא שכחה בכר זאת**
מכתב עזו חביון • אולי : **אולי ירחם פבושי פנים** •
השומעים תרפתם ולא משיבים ועונים • **נצחו מקוים**
ולישעו נשענים • **כי לא כלו רחמיו בכליון** • אולי : **אולי**
ירחם יחליץ עני בעניו • **חבושו יתיר מארץ שבו** • **יגהה**
מזורו ויחבוש חליו • **צעקתו ישמע ויחיש עת פדיון** •
 אולי

פירוש סלה

ס' רשות המלך • כך אלו מנקשים רשות ממ"ה הקב"ה שיהן
 לנו רשות להכנס לפניו • או רשיון לשון אל תחודש לרשות פי'
 אנהו מנקשים סיהא שלטתו וממלתו עליו :
כעני כבל • מעוטים בכלל ובעשלי נחל : **מלמדי**
מכות • פי' תמיד הם מורגלים נמכות וחס סוכלים עליהם
 פיטו ושענדו : **מנוד ראש** • פי' כל חסני הנל
 ולאומים • כע"ז יתוד ראשם כהלטיג עליו ועל תורמיו
 וזה שנקו אח"כ משל בעמים • סירש כהם רחיק לעשות
 משל למשל רע מועד ונכזה מזכירים את ישראל ואומרים
 דבר מועד זה כמו יסודי : **בקצף וביון** • כלומר אם
 מנויון ביחיה כל זה גורם קץ וכעס כל הקדש כרוך
 הוא : **הצגים לעמו** • פי' העומדים ומחפלים נגדו כמו
 שיהי פי' לגדי המיד : **ועודים בלחש** • פי' מקובלים הם
 בנתי כנסיות ומחפלים הפלס בלחש ע"ד וקולב לא ישמע :
מוסר למז • פי"ש בלר פקדון לקון לחש מוסר למז • וסירש
 רד"ק כלומר איתן לנדך פקדו בעת רחם ובעת שהיה מוסר
 להם את שופכים לראי חסלה כי ודמי כי כי הלוות כנאלו
 עליהם נגלות מוסר כעס ולא על הדך מקרה אלא שהיית
 מייסר על עונם וזה היו מחוורים ומחפלים לאדך : **ועיניהם**
תזלים • כלומר מפוס למלוא רצון לפי : **אומרי סלה נא** •
 הם ירחל שחמד וועקים סלח לו לעונו ולחטאתיו : **אומצי**
שברו • פי' שיש מהזיקים סבה של קדוש כרוך הוא בכל עידן
 ומן : **אגודים בצרה** • פי'ש כשהכל לרס עליהם מיד
 מהקבלים בקרר אחד לכסוך תחנה ואין אחד מהם פורש את
 עצמו מן כענור רשע ירחל לוקחים עמהם בגדה
 אחת : **לב דיון** • פי'ש לרס ככואב דודי ביחיה :
לקתה בכפלים • ופי'ש כ"י יע"ו ה' כי לקתה וקבלה מיד

סליחות לשני קמא

אוּלַי יְחֹס עִמִּי וְאֶבְיוֹן אוּלַי יִרְחַם : אל מלך • ויעבור וכו'

זְכוֹר בְּהַמְּךָ יי וְהִסְדֵּךָ כִּי מֵעוֹלָם הָמָּה : וְזָכַרְנוּ יי בְּרִצּוֹן עֲמֶךָ פְּקָדְנוּ בִּישׁוּעָתְךָ :
זְכוֹר עֲדֹתֶךָ קִנְיַת קָדְשׁ גְּאֻלַּת שְׁבַט נַחֲלָתְךָ הַר צִיּוֹן זֶה שְׂכַנְתָּ בוֹ : זְכוֹר
יי חַבְתָּ יְרוּשָׁלַיִם אֶהְבַּת צִיּוֹן אַל תִּשְׁבַּח לְנִצְחָת : אִמָּה תִקּוּם הַיְרֻחַם צִיּוֹן כִּי עַתָּה
לְחַנּוּנָה כִּי כָּא מוֹעֵד : זְכוֹר יי לְבַגְי אָדוּם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם הָאוֹמְרִים שְׂרוּ עֲרוּ עַד
הַיְסוּד בָּהּ : זְכוֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדְיָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ
וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבָּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּבוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל הָאָרֶץ הִואֹת אֲשֶׁר
אִמַּרְתִּי אִתָּן לְזַרְעֲכֶם וְנִחְלוּ לְעוֹלָם : זְכוֹר לְעֲבָדְיָה לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב
אַל תִּפְּן אֵל קָשִׁי הַעַם הַזֶּה וְאַל רִשְׁעוּ וְאַל תִּפְּאֹתוּ :

בקהל קהלות לומרים כהן אל נא רפא נא המלל בסוף סליחות :

זְכוֹר לָנוּ בְּרִית אֲבוֹת פֶּאֶשֶׁר אִמַּרְתִּי • וּזְכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאֵף אֶת בְּרִיתִי
יִצְחָק וְאֵף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזַכּוֹר וְהָאָרֶץ אֲזַכּוֹר : זְכוֹר לָנוּ בְּרִית
רֵאשׁוֹנִים פֶּאֶשֶׁר אִמַּרְתִּי • וּזְכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רֵאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתֶם מֵאֶרֶץ
כַּצְּרִים לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לְהוֹת לָהֶם לְאֱלֹהִים אֲנִי יי : עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּמָה שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ •
וְאֵף גַּם זֹאת בְּהוֹתֶם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם לֹא מֵאֶמְתִּים וְלֹא גַעְלֵתִים לְכַלּוֹתֶם לְהַפֵּר
בְּרִיתִי אִתְּם כִּי אֲנִי יי אֱלֹהֵיהֶם : הִשָּׁב שְׁבוּתָנוּ וְרַחֲמֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וְשָׁב יי
אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרַחֲמֶךָ וְשָׁב וּקְבַצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפִּיצְךָ יי אֱלֹהֶיךָ
שָׁמָּה : קִבֵּץ נִדְחֵינוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב • אִם יִהְיֶה נִדְחָה בְּקִצְהָ הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבַּצְךָ
יי אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ : כְּמָה פִּשְׁעֵינוּ כְּעַב וּכְעַנּוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב מִחִיתִי כְּעַב פִּשְׁעֶיךָ
וּכְעַנּוּ חַטָּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גֵאֻלְתֶּיךָ : כְּמָה פִּשְׁעֵינוּ כְּמָה שֶׁעָנְךָ פֶּאֶשֶׁר אִמַּרְתָּ אֲנִי
אֲנִי הוּא מוֹחָה פִּשְׁעֶיךָ לְמַעַנִּי וְחַטָּאתֶיךָ לֹא אֲזַכּוֹר : הִלֵּךְ חַטָּאֵינוּ פִּשְׁעֵנוּ וּכְצִמֵּר
כְּמָה שֶׁכָּתוּב • לָכוּ נָא וּנְכַחֵה יֹאמֵר יי אִם יִהְיֶה חַטָּאֵיכֶם כְּשָׁנִים כְּשִׁלְג יִלְבִּינוּ אִם
יֹאדִימוּ כַתּוֹלַע כְּצִמֵּר יִהְיֶה : זְרוּק עֲלֵינוּ מַיִם מִזְהָרִים וּמִזְהָרֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וּזְרַקְתִּי
עֲלֵיכֶם מַיִם מִזְהָרִים וּמִזְהָרֶתֶם מִכָּל חַטָּאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם אֲמַחֵר אֶתְכֶם : רַחֵם
עֲלֵנוּ וְאַל תִּשְׁחִיתֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב כִּי אֵל רַחוּם יי אֱלֹהֶיךָ לֹא יִרְפֶּךָ וְלֹא יִשְׁחִיתֶךָ וְלֹא
יִשְׁבַּח אֶת בְּרִית אֲבוֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם : מוֹד אֶת דְּבַבְנוּ לְאֵהְבָה אֶת שְׁמֶךָ כְּמָה
שֶׁכָּתוּב וּזְמַל יי אֱלֹהֶיךָ אֶת לְבָבְךָ וְאֵת לֵבִי זָרַעְךָ לְאֵהְבָה אֶת יי אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ
וּבְכָל נַפְשֶׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ : הִמְצֵא לָנוּ בְּבִקְשָׁתֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וּבִקְשָׁתֶם מִשָּׁם אֶת יי
אֱלֹהֶיךָ וּמִצֵּאתָ כִּי תִדְרָשְׁנוּ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ : תְּבַיְאֵנו אֵל הַר קָדְשֶׁךָ וּשְׂמַחְנוּ
בְּבֵית תְּפִלָּתְךָ כְּמָה שֶׁכָּתוּב • וְהִבִּיאוּתִים אֵל הַר קָדְשִׁי וּשְׂמַחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי
עוֹלוֹתֵיהֶם וּזְבַחֵיהֶם לְרִצּוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵית תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים :

שמע

פירוש משלה

ויטעט מחנוסת ואספניס לחלויל על מי : יגחה • נאון רמולט : מזורו • כמו מכת • פ"ס סורים סליס חנק סמין : ויחיש
עת סרין • סרוז וימלל אס סמולר •

נחיקס

סדר סליחות

שג

שמע קולנו יי אלהינו חיים ורחם עלינו וקבל ברחמים
 וברצון את תפלתנו: השיבנו יי אלהיך ונשובה
 חדש ימינו בקדם: אמרינו האזינה יי בינה הגיגנו: יהיו
 לרצון אמרי פינו והגיון לבנו לפניך יי צורנו וגואלנו: אל
 תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו: אל
 תשליכנו לעת זמנה בכלות פהנו אל תעזבנו: אל
 תעזבנו יי אלהינו: אל תרחק ממנו: עשה עמנו אות
 למזבח ויראו שונאינו ויבשו פי אתה יי עזרתנו
 ונחמתנו: כי לה יי הוחרנו אתה תענה ארצי אלהינו:

אלהינו ואלהי אבותינו (י"א אָנָה) תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם מתחנונו
 שאין אנהנו עזי פנים וקשי עורף לומר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו
 צדיקים אנהנו ולא חמאנו: אבל אנהנו ואבותינו חמאנו:

אשמנו • בגדנו • גזלנו • דברנו דפי: העוינו • וחרשענו • זרנו •
 חמסנו • טפלנו שקר: יעצנו רע: פוננו • לגנו • מרדנו •
 נאצנו • סררנו • ענינו • פשענו • צררנו • קשינו ערף: רשענו •
 שחתנו • תעבנו • תעינו • תעתענו:

סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו: ואתה צדיק
 על כל תבא עלינו • פי אמת עשית ואנהנו חרשענו:
 חרשענו ופשענו לכן לא נושענו ותן בלבנו לעזוב דרך רשע וחיש לנו ישע
 בפתוב על יד נביאה יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב
 אל יי וירחמנו ואל אלהינו כי ירפה לסלות:

משיח

פירוש משלה

ה' ע"י שלוחין שחד הוא כומר להגיל כרשע • כוח
 מעיקר לדיק: ונקט כעומו גם עומו שריס לטון אחד •
 וגם כרשענו דמ מדנו פשענו כגד ד' יסודות שכלום
 שכל יסוד שכו פגרו נמזיד ונקט ב' פעמים כעומו לרמו
 על הסורס שכתב ועל חורס כשע"פ • ומה שנקט שוב כרשענו
 כזה לומר לא ח' שלא קבלו סוכס וקשינו עורף חלא
 כרשענו וחרנו מה אהס מוכיח ואפנו כלא אהס כשט
 וכדיק עשינו כשע: שחתנו • נאות • תעבנו • בע"פ
 שקרא חושבה: תעינו • ג"פ חמרי פ"ג כן נחשכס כן
 כמעכס: תעתענו • עשנו מעשים העושים כלומר עשית
 סכל ופסכס: ולא שוה לנו • עש"פ וישר כעומו ולא כוס
 לי פירס ולא סיה לי סועלת וכנכס כוס רק מכאונס ויסודין
 כעיס: ואחה צדיק • פירס אהס לדיק על כל מעשה יסודין
 כעיס אהס נלא פלנו כי ככל כלמס עשית כשכיל כרשעיס:

צדיקים אהנו וכו' כלומר אין הם יכולין לומר לדיקים
 אהנו • וגם אין הם יכולין לומר לא לדיקים
 אהנו ולא רשעים אהנו רק כלמס רשעים אהנו והוא
 לפיכך: אבל • פירוש כלמס כמו אכל טרס אהק והרגומו
 כקושטא: אשכנו • כשנג • בגדנו • כמזיד כמו ויכדו
 כהנות: דברנו דופי • פי דכס רפס כמו כן אהן-חקן
 דופי כרשע הפיע כן אהו שאין לו כשוא כשכיל ירשע
 מי"מ מוזיא טמן ודופי עליו: חמסנו • ג"כ לטון גולה דגול
 וסתן דמיס או תמס כשכא ליד דגר כסיתר ואח"כ כוכשו
 ואינו מחזר נקרא חמסן: מפלנו שקר • כמו טפלו עלי
 שקר וגו' (תלמיס סי' ק"ט) ופי' חכרו עליו שקר כלומר חכרו
 ודבק עליו מה שלא עשיתו: יעצנו רע • פי' עכס ותחבולה
 כלנו לעשות כרע כענין: צררנו • פי' עשית כרות וענויים
 לדיקו ישראל כמו צוררי לדיק לוקמי כוסר (כעמוס סי')

משיח

משית צדקה אמר לפניך שניאות מי יבין מנסתרות נקני : נקני יי אלהינו
 מכל פשעינו ומתהרנו מכל טמאותינו וזרוק עלינו מים טהורים וטהרנו
 בפתוב על יד נביאך וזרקה עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל
 גלוליכם אמהר אתכם : עקה ונחלתה רעבי מוכה צמאי חסדה תאבי ישעה
 יפירו וידעו כי ליי אלהינו תרחמים והסליחות :

אל רחום שמה אל חנון שמה בנו נקרא שמה יי עשה למען שמה עשה למען
 אמתה עשה למען בריתה עשה למען גדלה ותפארתה עשה למען דתה
 עשה למען הודך עשה למען ועודה עשה למען זכרה עשה למען חסדה עשה
 למען טובה עשה למען יחודה עשה למען בודה עשה למען לבודה עשה
 למען מלכותה עשה למען נצחה עשה למען סודה עשה למען עזה עשה למען
 פארה עשה למען צדקה עשה למען קדשתה עשה למען רחמה הרבים
 עשה למען שביתה עשה למען תהלה עשה למען אודה ביד טובה עפר עשה
 למען אברהם יצחק ויעקב עשה למען משה ואהרן עשה למען דוד ושלמה
 עשה למען ירושלים עיר קדשה עשה למען ציון משכן בודה עשה למען
 שממות היקלה עשה למען הריסות מוכתה עשה למען רונים על שם קדשה
 עשה למען טבוחים על יחודה עשה למען באי באיש ובמים על קדוש שמה עשה
 למען יונקי שדים שלא חטאו עשה למען גבולי חלב שלא פשעו עשה למען
 תינוקות של בית רבן עשה למענה אם לא למעננו עשה למענה והושיענו :

עננו יי עננו אלהינו עננו עננו אבינו עננו עננו בוראנו עננו עננו
 גואלנו עננו עננו דורשנו עננו עננו האל הנאמן עננו ותיקו חסיד
 עננו עננו וישר עננו עננו הי וקום עננו : עננו טוב וקטיב עננו עננו יודע
 יצר עננו עננו פובש בעסים עננו עננו לובש צדקות עננו עננו מלה מלכי
 המלכים עננו עננו גורא ונישב עננו עננו סולח ומוהל עננו עננו עונה בעת
 צרה עננו עננו פודה ומציל עננו עננו צדיק וישר עננו עננו קרוב לקוראיו
 עננו עננו רחום והנון עננו עננו שומע אל אביונים עננו עננו תומך המימים
 עננו עננו קשה לבעוס עננו עננו רה לרצות עננו עננו אלהי אבותינו עננו
 עננו אלהי אברהם עננו עננו פחד יצחק עננו עננו אביר יעקב עננו עננו
 עזרת השבטים עננו עננו משיב אמות עננו עננו עונה בעת רצון עננו
 עננו אבי יתומים עננו עננו דין אלמנות עננו :

מי

סדר ש"ל ה

והוא דבר מכל כמו שכתוב וטעם נוסח שזכר נכס וכחאם
 מי העלה כן סמא מעוסי נטור נכסיה וכן הכנס יונק
 כן טוילא ואכסון לחוכים כה דמדן נמי אריותא ונכס
 חוכא דמטאלא וכו' ומכל גלוליכם אמהר אתכם פירש
 אף שנתהם טעום גלויה והלכתי אחר גלויה אלו הכי
 אטעו רבנא :

משית צדקה זה חוד סמך שמעתי למלך ויהי מלך
 דבר כדכתיב ויהי דוד טובה נדקה ומשפט ככל
 נה : שניאות מי יבין מנסתרות נקני : פשי' אי חסד
 נכס אמל אי אכסר נכסר מלא רבנא נכס ואהר נקי
 מנסתרות נכסיהו ממנו ולא ידעתי נכסיהו כנגוס : וזרקה
 עליכם מים טהורים (יחזקאל כ"ו ל"ג) וטעום דר"מ

הענין

מליחות לשני קמא

שסד
מי שְׁעֵנָה לְאַבְרָם אָבִינוּ בְּהַר הַמִּזְרֵיָה הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְיִצְחָק בְּנוֹ כְּשֶׁנֶּעְקַד עַל גֵּב הַמִּזְבֵּחַ הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְיַעֲקֹב בְּבֵית אֵל הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְיוֹסֵף בְּבֵית הָאֲסוּרִים הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְאַבְרָהָם עַל יַם סוּף הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְמֹשֶׁה בְּחֹרֵב הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְאַהֲרֹן בְּמַחֲתָה הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְפִינְחָס בְּקוֹמוֹ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְיִהוֹשֻׁעַ בְּגִלְגָּד הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְשִׁמְשׁוֹן בְּמִצְפָּה הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְדָוִד וּשְׁלֹמֹה בְּנוֹ בִירוּשָׁלַיִם הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְאַלְיָהוּ בְּדַר הַכְּרָמֶל הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְאַלְיָשֵׁעַ בִּירוּחוֹ הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְיִנָּה בְּמַעַי הַדְּגָה הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְחֻזְקִיהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּחֵלְיוֹ הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְחַגְגִּיָה מִשָּׂאֵל וְעוֹרֵיָה בְּתוֹךְ כְּבֹשֶׁן הָאֵשׁ הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְדָנְיָאֵל בְּגוֹב הָאֲרִיֹּת הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְמַרְדֵּכַי וְאַסְתֵּר בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְעוֹרָא בְּגוֹלָה הוּא יַעֲנֵנוּ: **מי** שְׁעֵנָה לְכָל הַצְּדִיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַתְּמִימִים וְהַיְשָׁרִים הוּא יַעֲנֵנוּ:

רַחֲמָנָא דְעָנִי לְעָנִי עָנִינוּ • **רַחֲמָנָא דְעָנִי לְתַבְרִי לְבָא עָנִינוּ** • **רַחֲמָנָא דְעָנִי לְמַכְיָי רוּחָא עָנִינוּ** • **רַחֲמָנָא עָנִינוּ** • **רַחֲמָנָא חוּם** • **רַחֲמָנָא פְרוּק** • **רַחֲמָנָא שׁוּיב** • **רַחֲמָנָא רַחֵם עָלָן הַשְׁתָּא בְּעֵנְלָא וּבִזְמַן קָרִיב** • וְאִמְרִים אֲבִינוּ מִלְכֵנוּ

מליחות לחמישי

כחון מחיל סלח לנו אבינו עד לכל קוראיך ואח"כ מחילין כון • וכן בכל חמיה זכור :
הַאֲוִינָה • **הַתְּפִלְתָנוּ הַקְּשִׁיבָה לְקוֹל תְּהַנְנוּמֵינוּ** : **הַקְּשִׁיבָה לְקוֹל שׁוֹעֲתֵנוּ מִלְּבָנוּ וְאַלְחֵינוּ בִּי אֱלֹהֵי נִתְפַלֵּל** : שְׁמַע • וְהַנְנוּ • וְהִיהַ עוֹזֵר לָנוּ : כַּחֲסֵם אֵב • לַח הַיְשׁוּעָה • מִלַּח נָא • הַמַּח

מליחה מיוסד ב"ש תשר"ק אלהינו ואלהינו אבותינו ונסוף חסום טס כמתכר סאיר חוק
הַתְּעֵנִית צְבוּר קָבְעוּ תְבוּעַ צְרָכִים • שׁוּב עֲדִיָה תַפְּשׁ וְלַחְקוֹר דְרָכִים • רַךְ דְרָצוֹת בְּשִׁלְשׁ עֶשְׂרֵה עָרְכִים • קָשָׁה לְקַעוּם תַּת לְאַפִּים אָרְכִים :
צַדִּיקֵי מְקַשְׁטִים עָדִים בְּלִי תַפְּשִׁים • פֶּאֶר הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת הוֹד תַּכְּשִׁים •
עָרָה שׁוֹעֲתֵנוּ לָהּ לְבַד נוֹשִׁיט • סֶדֶר חַיִּים וּפְרִנְסָה לְיַצוּרִים תוֹשִׁיט : נִסְתַּמָּה
הַבִּירָה וְנִתְרוֹקן טוֹהַר הַיְשָׁלְחֹן • מְזִין וּמְזִיחַ סֶתֶר מַעֲבֹדַת פְּלִחָן • לְשִׁפְכַת
הַנֶּפֶשׁ הַשׁוֹב בְּבִשִׁית וְלִחָן • בְּמַעֲטָר וּמִשְׁבִּיעַ גּוֹאֵל וְרוּפֵא וְסִלְחָן : יֵאוֹת לָהּ
יַעַן מִמְּנַתְהָ נִשְׁנַסְתָּ • שׁוֹב רִוְחָה הִיֹּת נְזוּנָת וּמִתְּפַרְנְסַת • חֲלָף שׁוֹאֵלַת קוֹבְלַת

וכתנוססת

פירוש משלה

תענית צבור וכו' • ר"ל כפצוד קבוע הענייה כדי לתנוע
 זכרם מהק"ם : עדיך • אלון • בייג ערכים •
 גיג מדות • קשה לבעוס וכו' • ר"ל אהס בק"ס טקס
 לבעוס חקן לאסך ולהמתך ארכים כלומר שהאריך חסך לזיקים
 ולרכעים כמו שנאמר אך אהים : צדדיך וכו' • ר"ל
 שהקב"ס בק"ס פאר כהמים וכליחות וכו' : וזר כדכתיב
 כוד וכזר לנוע ונומר ומחלל כעיים טלח הפשים אמו
 לנוע : עדים • עין יסד נדבוס : נסתמה • ר"ל נהרנס
 ב"ס ויוסלים : ונתרוקן טוהר השלחן • וגם עכס כשלחן
 אינו : מוין ומזיח • כמזנה נקרא כך לפי שג אס כעולם

ומתחמסס

האצ"ל דה

סליחות לחמישי

ומהגונססת י' זכר דאגותיה לפננה משיחה ומכנסת : ואליה היא נשונה ובה
 המיה הוותיה העבר מי כמות חסין יהי' הרה אמנותה פחלקה ללגיונה
 אפסניא' גמול חסד לעלובה הקו אפסניא' : בקיאים ומישיבים לרצותה
 בדברים ערבים * אפסו פסו בכחם קפויגור מערפבים * מאהבי לאביהם
 שבשמים זרזים ומערפבים * יראיו נדפרים דתו שחרים וערבים : הקדשנו
 צום עוללים וזקני אספות * ישרנו רנה ותפלה ושקדנו ספות * השוה למטה
 מעין * ושלומנו השפות * זקוף דל מעפר ואביון מאשפות : בתור המעלה
 ובמדות הגונות תרומות * ערפתנו שים לשוב יושב מרומות * ובמקנה מותר
 תדית קלות ורמות * מצוא תפלתנו חסד לאדרה רוממות : אל סד' ויעבור וכו'
 הושיעה וי' כי נמר חסיד כי פסו אמנים מבני אדם : כי אדם אין צדיק בארץ אשר
 יעשה טוב ולא יחטא : הושע וי' את עמך את שארית ישראל : ישראל
 נושע בני תשועת עולמים : כרחם אב וכו'

סליחה מיוסד ע"ס א"ב אלהינו ואלהי אבותינו

אנשי אמנה אבדו * באים בכח מעשיהם גבורים לעמוד בפרץ * דוחים את
 הגזרות * היו לנו לחומה ולמחסה ביום זעם * וזעבים את בלחשים * חמה
 עוצרים בשועם * מרם קראוה עניהם * יודעים לעתר ולרצוק * באב רחמת
 למענם * לא השיבות פניהם ריקם * מרוב עונינו אבדנו * נאספו לנו בתמינו
 סעו הקפה למנוחות * עזבו אותנו לאנחות * פסו גודרי פרץ * צפרנו משיבי חמה
 קמי בפרץ אין * ראזים לפתותה בעתה * שפטנו בארבע פנות * תרופה לא
 מצאנו * שגנו אדרה בבושת פנים * ששחרה אל בעת צרותינו :

אל מלך ויעבור וכו'

פזמון סס כמתכר שפמיה

**ישראל נושע בני תשועת עולמים * גם היום יושעו
 מפיה שוכן מרומים כי אהה רב סליחות ובעל**

הרחמים

פירוש סל"ה

זמנהגססת י' רוממות : משיחה מדרכת ומכנסת חסידה
 לפיך : הוותיה העבר ר"ל משיח * כלומר חסידה כעבר :
 ללגיונה * לחיותין : אפסניא' מאת ומנסה : לעלובה
 הלוי ר"ל ישראל : אפסניא' ויח כמו אורח שאין לו
 מקום קום : בקיאים ומישיבים * ר"ל נדיקים סביו נקיים
 כולו : אפסו כולו : יראיו נדפרים * כמו אז נדכו ילוי כ' :
 שחרים וערבים * כמרת וערכים : ואחיל שכלו הצדיקים
 לכן התקדשנו צום * ובקדמ ספוט * לבון לשקד על דלותי :
 חשפות * הננס * בתור * לבון סווי אב : תרומות *
 מוסרות : ערבתנו * לבון ערוב ענדך לטוב : קלות
 ורמות * כלומר עניות כדולוס וסקצוים :

אנשי אמנה אבדו * ר"ל אביס נדיקס שנתה וכלמי
 נס' כמו שכתוב גבי אהרנס ואלמינ כס' : בבח
 בעשיהם * כדלמתיק בנרנס כל כולוס כולו מוויס
 נכסדו של חקניס ונדיקיס מוויס כרזע כל' נכח כויל
 ביש נכס מע"ע * גבורים * ססו כוויס את יכס דכתיב

ישראל נושע * במדכס אמת ישראל לטו חקניס כרזע
 כל עולס ככר עאלט ע"י מנכ ויכוסכ סופסיס
 ומלחמיס מוזנו ושקענדנו * חמר לכס חקניס לטי ססיס
 גחולחכס על יוי אדס כסווס נחן ומכר נקנד לך גחולחכס
 גחולנס סעס חלל אזי חו וקיס חלול חלסס גחולנס עולס
 וזא

סליחות להמישי

שסה

הַרְחֵמוּם: שְׁעָרֶיךָ הֵם דּוֹפְקִים פְּעַנְיִים וְדָלִים • צָקוּן
לְחַשֵׁם קָשׁוּב יֵה שׁוֹכֵן מְעַלִּים • כִּי אַתָּה: פְּחוּדִים הֵם מִכָּל
צָרוֹת • מִמְּחַרְפֵיהֶם וּמְלוּחָצִייהֶם • נֹא אֵל תַּעֲזֹבם יי אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיהֶם • כִּי אַתָּה: מִזְבוֹתֶיךָ יִקְדְּמוּ לָהֶם בַּיּוֹם תּוֹכְחָה •
וּמִתּוֹךְ צָרָה הַמְצִיאֵם פְּדוּת וְרוּחָה • כִּי אַתָּה: וַיִּשְׁעוּ לְעֵין
כָּל וְאֵל יִמְשְׁלוּ בָם רְשָׁעִים • כִּדָּה שַׁעִיר וְחוֹתְנוּ וַיַּעֲלוּ
לְצִיּוֹן מוֹשִׁיעִים • כִּי אַתָּה: הַקְּשִׁיבָה אָדוֹן לְקוֹל שׁוֹעֲתָם •
וְלִמְכוֹן שַׁבְתָּךְ הַשָּׁמַיִם תַּעֲלֶה תַפְלָתָם • כִּי אַתָּה רַב
סְלִיחוֹת וּבַעַל הַרְחֵמוּם: אֵל מִלֵּךְ וְכוּ' וְכוּ' רַחֲמֶיךָ וְכוּ'

סליחות לשני תניינא

אומרים סלח לנו • אל ארך אפים עד ורב חסד לכל קוראיך •
אל תקצוף יי עד מאד ואל לעד תזכור עון • הן נבט נא עמך בלגו: העל אלה תתאפק יי
תחשה ותענגנו עד מאד: שובה יי עד כתי והנחם על עבדיך: כרחם אב וכו'
סליחה מיוסד ע"ס א"ב אלהינו ואלהי אבותינו ונכוף תחום כס' סמנח אמת
אֲפֹנְנוּ בַּיּוֹם עַד נַפְשׁ • בָּאֵנוּ בְּעַמְקֵי מְצוּלָה • גִּלְיָם עָבְרוּ עָלֵינוּ • דְּכִיּוֹת
תְּהוֹם בְּסִתְנוּ • הוֹדְנוּ נְהַפְּךָ לְמִשְׁחִית • וְעוֹד לֹא עֲצַרְנוּ כַח • וּלְעַפְנוּ
עַל חַטָּאתֵינוּ • הוֹרְחַלְנוּ עַל רוֹב פְּשָׁעֵינוּ • מִבְּסָנוּ עֲצָה מַה לַּעֲשׂוֹת • יוֹעֵץ
בְּקִרְבָנוּ אֵין • בּוֹנְנוּ בְּלֵב מִחְשָׁבוֹת • לְמַדְחִיק שְׂאֵת דַּעַה: מִסְּנֹרֶת בְּיָדֵינוּ
מֵאֲבוֹתֵינוּ • נֶאֱקָה תְּשׁוּבָה וְצַדִּיקָה • סוֹתְרוֹת רוּע גְּזוּרוֹת • עוֹד מַעֲנוֹת עִם:
פָּצְנוּ בְּהַסְבָּכָה אַחַת • צוּם שְׁנֵי וְחַמִּישֵׁי וְשָׁנֵי • קְדוּשׁ אֱוִלֵי יִשְׁרָאֵל רַחֲמֵינוּ
לְקַדֵּם לְרוּגְנוּ: שְׂדֵי עֲשִׂינוּ אֵת שְׁלָנוּ • תִּקְוָה עֲשֵׂה אֵת שְׁלָךְ • אֵל תֵּשֵׁב עִמָּנוּ
בְּדִין • מִדְּבַר וּמִחֶרֶב וּמִרְעֵב מִלְּטָנוּ • תִּיבַר נִפְשָׁנוּ בְּעֵינֶיךָ • יֵה סֵלַח לָנוּ •
מְחַל לָנוּ • בְּפָר לָנוּ • בַּיּוֹם רִדְתָּךְ בְּעֵנָן: אֵל מִיָּד וַיַּעֲבֹר וְכוּ'
הַאֲזִינָה יי תַפְלָתְנוּ וְהַקְּשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ: שִׁמְעֵ יי קוֹלְנוּ וְקַרְא וְנִגְנוּ וְעֲנֵנוּ: שְׁמַעַת

פירוש משל"ה

שיכר אחת כ' בטעיה נגזרת נבטלו כרסם כגד שמד ככל
הרין מדינתו וככרית יחזר מאף קטלות לעשות ולא נשאר
ככל מדינתו רק בקטלות שכניו כ' בטעיה ע"י שרפא כחו
כל אלו רשע שחורפה דעתה ריפא אחת ע"י כס ונטל
אחת גזרם של פטנס בלחן ס' קטלות שנטלמו וק'
כיו מכריתים אחת כל אחד שכיב ממאן לעשותם כיו מכרית'
אוחו לניס כנד ואחין ען עליו וכדעת אוחו כמו שכתבין
דמיס בניס כנד: וזה שיכר כסיה (ככ"ל כסנימות ליום
(ו) הןן כסר כרסם בניס כנד: ושמו רחם • שערך •
כחודים • מונוחין • וישעו • כקטיבה • כ"ס שפסידה •
לאן

וזכו מאמר ישראל משע נכ' חזות מולמים: שערך
הם דופקים וכו'... כדוס עני ככא ודוסק על כדלמות
ומנקש מהנס נחם כן אגחו דוסקים שער כ"ס: צקן
לחשם • פירוש שפיה הפלחם שמוכין נלחם לסיך: קשוב •
כמו הלויין: שוכן מעלים • גאון בעלכ • ד"ח מעלים לבון
בעלמם שפילו מלחיה אינס יודעים מקוש • פחודים • לשון
סחד: מטרופיהם: וממדופים • שוכס לבון מדסה
וקיטוקין: ביום תוכחה • ר"ל אף גיוס שאסה מחוכה עמס'
הוכיח אוחס על עוונתים ע"מ מונקן יקדמו לכס: שערך
ורחובו: א סבו ושמעאל דכתיב ויך עבו אל ישמעאל ויקח
גו': וז ספוטן וכלימה כסמחם חני יוס אלא • מלחם

סליחות לשני תנינא

י צדק הקשיבה רננתו האזינה תפלתנו : שמעני ותננו וי תנה עוזר לנו : כרחם אב וכו' סליחה סיפור ע"פ א"ב כפול ושם והחבר ר' שאר ברבי יצחק

אלהינו ואלהי אבותינו

אזון תחן והסבת עתידה • אף הפך ושפך עברה • באי לחלוקתה בנפש מרה • בשמך הגדול ימצאו עוורה : געית נאנחים ענותם חוזה • גחנית קושתם לא תבוהי דרוש עלבונם מצר ובוזה • דרוף פורה ונצחם יזה : הלא אתה היות והנה • הויתו תהיה בהדר נאונה • ונמת' יבון זרע אמוניה • והגם כלים מתהגרת חרונה : זועמך בעויות ומפאיות נסחו • זורו באפסים ולא נחו • חבלה רוחם ולעפר שהו : תדשו חורשים ומענית המתוחו : טבעו כפויץ ואין פוצה • מורפיהם שלו מקצה לקצה • יום ליום לזחמם מנצה • יד פורשים מלחץ ליצא : פלו חיידם בינו ונאנחה • פושל רבה וערבה שמחה • לישע חוכים והנה צוחה • לכתום קמים וכרו שוחה ממערימים סוד מפקה להדיחם • מכבדים עול להבשיל פחם : נואקים אליך בהתעמף רוחם • גתת למצוא מכובר טרחם : שית צקים במעמד צפורה • סליחה מבקשים בקדקוד בפורה • עושקיהם יקניאום ונתנום לשפוח • עועים ומסכו ויהיו לספוח : פדה דבקה מתרץ וכלווי • פלטים מצורר ותגם לעלוי • צוה ישועות משחקיה בחלוי צור עולמים הושיענו בגלוי קנא ונוקם קנא לשמך • קצץ עלם מצואר עקרה • ראה עמלנו ושוב פועמך • ריבה ריבנו מעם חרמך : שכניתה הישב לתוך ארמוני • שלאנן הושב לנו וכתבי • תפא אונה לקול תחנוני • תרצני בקראי יי • אל סוף וכו'

פזמון כס כמחנך בראשי תיבות אמתי

יהוה יהוה אל רחום • ותנו • ארך אפים • ורב חסד • ואמת • נצר חסד לאלפים • נשא עון • ופשע • וחטאה

פירוש משלה

אזון תחן • האזינה תפלתנו : והסבת עתידה • והקשיב ספלותי • ושכך • לי אחז מקל סכסך : לחלוקת • לי וחלל : בשמך הגדול • כשגיל שמך כגדול : געית • ענין נעקד : נאנחים • ר"ל ישראל שגאנחים בגלות : ענותם • ככעסם ועסטים : גחנית • כסיפס • לי גמ' איתתך גיאל נחין ולהיש לט : מצר בוזה • מאלט כנויים אותם : דרוך פורה וכו' • עשים ישעני' ק"ג פורק דרכי לבדו וגו' ויו נחמם על כנדי וגו' ונחמם כרש"י מה דכס שמי יחס כחכם : בתדר גאונך • ע"ש כח כחצ וספוט כמטר ממי פחד כ' ומכר גאמי יעטיב כ' וקלי איתות כמתיב כדסי' רד"ק כס : וגמ' • ודננת : יבון זרע אמוניה • אלנו ישראל : מתהגרת • עיינס שרנס מדיים יבנה תגרי רמי עשלי • ו' : בעורים • לי פויה : זמבאויים • לי פואס : כסרו • כמו ונסחתי' מעל אדמתי' : שרו • לבון אחסו אורכי : באמסים • לבון אחסי ארץ ור"ל משוארים כס נקסו בארץ : חבלה רוחם • לי"ס נחוי יג רוח חנגה וגו' • שרו • פמן פסלות : תרשו וכו' • פי' על גני חרבו חרשים למעניסם : המתוחו • כמשיס : טבעו בבויץ פרש"י ברכמי' לי"ס כטון כטיס ופי' • פוצה • ענין סלס כפולה את דוד ענדו : פורפירים • ר"ל אלט שחורפים אותם שמים כנגל נדרי' וזה סיפור מקיף אל קס : יום יום לזחמם •

ד' די יג מחס מפרכס לעיל כיום ראשון • כגלש עשס סימון

סליחות לשני תניינא
וְחַטָּאָה • וְנִקְיָה • וְסִלְחָתָּהּ לְעֹנְנֵנוּ וְלַחַטָּאתָנוּ וְנַחֲלָתָנוּ :
אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהְמִיָּה • בְּרֵאוֹתַי כָּל עֵיר עַל תְּלֵה בְּנוּיָה •
וְעֵיר הָאֱלֹהִים מִשְׁפָּלַת עַד שְׂאוֹל תַּחְתִּיָּה • וּבְכֹל זֹאת אֲנִי
לֵיָּה וְעֵינַיִנוּ לֵיָּה • יְיָהּ : מִדַּת תְּרַחֲמִים עָלֵינוּ הַתְּנַלְגָּלִי •
וְלִפְנֵי קוֹנֵךְ תַּחֲנַנְתָּנוּ הַפִּילִי • וּבְעַד עַמְּךָ רַחֲמִים שְׂאֵלִי • כִּי
כָּל לֵבב דְּוִי וְכָל רֹאשׁ לְחֵלִי • יְיָהּ : תִּמְכַּתִּי יִתְדוֹתַי בְּשֵׁלֶשׁ
עֲשָׂרָה תַבּוֹת • וּבְשֵׁעָרֵי דְמַעוֹת כִּי לֹא נִשְׁלָבוֹת • לְכֹן
שִׁפְכְּתִי שִׁיחַ פְּנֵי בּוֹחֵן לַבּוֹת • בְּטוֹחַ אֲנִי בְּאֵלֶּה וּבִזְכוֹת
שְׁלֹשֶׁת אַבּוֹת • יְיָהּ : יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שׁוֹמֵעַ קוֹל בְּכִיּוֹת •
שִׁתְּשִׁים דְּמַעוֹתֵינוּ בְּנִאֲדָה לְהִיּוֹת • וְתַצִּילֵנוּ מִכָּל גְּזֵרוֹת
אַכְזָרִיוֹת • כִּי לָךְ לְבַד עֵינַיִנוּ תִלְוִיּוֹת יי' : אַל מַלְךְ וְכוֹד רַחֲמִיךְ וְכוּ' תַמְלֵל לְעִיל

סליחות לעשרה בטבת

וְכַתַּב הרמב"ם ז"ל (פ"ה מהלכות העניות) יש ימים שכל ישראל מתענים בהם מפני הנרות שארעו
 בכן כדי לעורר הלבבות לפתוח דרכי השואה ויהי זה זכרון למעשינו הרעים ומעשה אבותינו
 שהיו כמעשינו עשה עד שגרם להם ולנו אותן הנרות • שבזכרון דברים אלו נשוב לכסיו שנאמר והסודו
 אח פונס ולא עון אבותם וכו' עכ"ל : וא' מאלו הימים הוא עשרה בטבת שבו התחיל מלך צבל
 לגור על ירושלים כדכתיב ביחזקאל (כ"ד) ויהי דבר ה' אלי בשנה החשישית בחדש העשירי בעשור
 לחדש לאמר נן אדם כחוב לך אה עש היום אה עש היום הזה סמך מלך צבל אל ירושלים :
 ואמרם סלח לנו • אל ארך אפים עד ורב חסד לכל קוראך וחס"כ ואמרם זה
 כִּי עַם יי' הִתְקַדַּד וְהִרְבֶּה עִפּוֹ פְדוֹת : פְּדָה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו : וְהוּא יִפְדֶּה אֶת
 יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲזוֹנֹתָיו : פְּדָה יי' נַפְשׁ עַבְדֶּיךָ וְלֹא יֵאָשְׁמוּ כָּל הַחֹזְקִים בּוֹ : כַּחַם אֲבִי יי' צְבֹאוֹת •

סליחות מיוסד ט"ס א"ב אלהינו ואלהי אבותינו ונסוף חסום טס המחנך יוסף
אֲזַכְּרָה מצוק אשר קראני • בשלשה מכות בתרש הוה הקניי • גרעני הגיאני
 הקאני • אה עתה הלאני : דעבני בשמונה בו שמואלית וימנית • הלא
 שלשתן קבעתי תענית • וקמך יון אנכני לכתוב דת יגנית • על גבי תרשו
 חורשים האריכו מענית : וועמתי בתשעה בו בכלמה ותפר • חשה מעלי מעיל
 הוד וצפר • טרוף טורף בו הנותן אמרי שפר • הוא עורא הסופר : יום עשירי
 אזה כן בווי החוזה • בתיב לך בספר הפתוחה • לזכרון לעם נמס ונגוה • את עצם

פירוש משלה
 סיבות ר"ל גי"ג מזאת כוונתם לעיל : בשלכות • לשון ומאמרים נמי מדם כחמסו וכי דלעיל קרא על הכורה :
 מסולכות אהס אל אחתה ור"ל טעמי דמעוה ארין כעלוק : שתשים דמעו תנו וכו' • על טס כסוק סכלים כ"ו טעמם
 בשוח אני באלה • כ"ל גי"ג מדום וכטעמי דמעוה טאינס : דמעתי כמאך וגו' :
 געטנו • וי"מ געוה טמי כהורה דכתיב אלה דכתיב ככרית וגו' :
 "לא קני • אפילי • עמי • ועיין ק"ל ספיק דר"ס •

סליחות לעשרה בטבת

היום הזה : מגין סדר חדשים בעשרה בו העיר . נהי וילל כמו פי אפעירי סדר פורעניות בתוך לבבי יבעיר . בבא אלי הפלית לאמר הכתה העיר : על אלה על פני אבק וריתי . פצתי על ארבעתן לו חזן בלבי ריתי . צרות על אלה קבר לי פקיתי . צדיק הוא וי פי פיהו פקיתי : קראתי שמך מתנחם על רעתי . ראה עניי ושמע קול פגיעתי . שמע תהנתי היש נא ישועתי . אל תעלם אונק לרועתי לישועתי : ירח טבת מאד לקיתי בו . וגשמונו עלי סדרי נתיבו . סדרתי פשעתי יגלה די טובו . האומר לים עד פה תבא : אל מלך ויעבור וכו' .

אלהים באו גוים בנחלקך טפאו את היכל קדשך עמו את ירושלים לעוים : אלהים ודים כמו עלתו ועדת עריצים בקשו נפשנו ולא שמוך לנדם : נרחם אב וכו' .

סליחה מוסד פ"ט א"ב אלהינו ואלהי אבותינו וע"פ מזמז אברהם כל סנחם חוק אבן הראשה לעוים ולחרישה ונחלי מורשה כגוד ראש בלאמים : בקרפי לב נבאב . נדוה ונדאב . נשאנו פאין אב . והינו פיותומים : רפה נענוה . פישושנים סוגה . ועתה היא נוגה . מסורה ביד קמים : היתה פאלמנה . קרית נאמנה . וזרע מי מנה . נמכרו בלא דמים : מענה ורפה . צלחה למלוכה . ומענייתה ארכה . זה פמה שנים וימים : בית ישקב לבנה . ללעג ולעוה . והעיר העלזיה . למטעי כרמים : רוחה תרעלה . ביד בני עולה . הרצויה בעולה . וכקמורת הסמים : מאסה קנות . תורת אבי ונות . ולא מצאה מנות . לילות וגם ימים : נודא אל עליון . ממה יהי צביון . להשיב לריב ציון . שנת שלומים : חדש ובינו פקדם . מעונה אלהי קדם . ולבן פצמר אדם . וכשלב פתמים : תוקנו ביראתה . ובקיום תורתך . ופקדנו בישועתך . אל מלא דמים : אל מלך וכו' . פזמון כל המנהג בראשי התורות אברהם יצחק אביהם חוק

אבותי פי כמחו בשם אלהי צורי . נרלו והזליחו וגם עשו פרי . ומעת הקדחו והלכו עמו קרי . היו הלוח . ותסור עד החדש העשירי : בעשירי להדש סמך מלך . בבלי . וצר על עיר הקדש . ונקרב רב החובל . נתתי הדש ועניתי בבבל . והיה מדי הדש לאבל פנורי . אבותי :

ראשית

פירוש מסל"ה

אבן הראשה : זכ כה"ט וי"ט ר"ל ישראל כתיבה כאן סופס סביא ראויה לביטח רחם לבני ועשה את למדכס מל' כמו את ירושלים לעוים : והדר ישה . שתרם פורסם נוסם כרשע את סכיל . והזמם סכיו ראויה לביטח מולא סאורס למורש . עשה כס מסוד רחם פתוך כולס נאיוו אף לא אכ משניה עליו : צלחה . ר"ל כונקעס וכדכס : ולעיה . מעס עש כלומר מדגנ ל"א סאיוו ל' קדם סאך גלוה : העליחה . או ירושלים : לכמטי . ר"ל כנארית לבדק לישע עליו כדמים : רוחה . שפע כיא ממוס העלס . סתרעל' ל' סס כעוס : הרצויה .

ישראל כתיבה לפי הק"ס כעולה והקצורס פטים : אבי ונחה . מסכ רפ"ס נקרא כך לפי סאח פוטוסיס דייסרל כמסכת מגילס : צביון . רחם : להשיב לריב דין וכו' . כדכתיב נישעיו יד כי יום נקם לבי' סנס שלומים לריב ציון : ולבן כצמר אודם וכו' . פ"ס דכתיב אס יכוו תסארכס כמסס כסגו ילכרס ואס יחרמו כסלע כמכר וכיו ישיעיס ל' : אבותי כי כשרו וכו' : נקרב רב החובל . כספס כמו סאורס בני רחם כמנטיג כל כספסס סנקלס כן ככס נקלס נחזרלוק רב סנחוס מסוס סכיסס כל כמסנלס כיו : בתתי ודש . סעיו . סרס וליח כאלו כ"ס

ראשית בפורה לראשית התרם • שם אחרים הזכירה
והעון גורם • פני אל לא הכירה ושטפה בזרם • צרה
במבפירה פעת במרום תמריא • אבותי • אלהים הביא
יום רעה ומצור • צוה צרי סביבי עוללי לבצור • יום תרך
לבבי • ואין פת לעצור • ודבר אל נביא • משול אל בית
הקרי • אבותי • מיושביו שער העביר אדרת • חמתו פאש
בער והרים עמרת • ומקבנון יער השליך תפארת • ורוח
סועה וסער תסמר שערת בשרי • אבותי • יפופית נמשלת •
ועתה קדורנית • בעון פי בשלת • ולפך אחרנית • ונבון
ונחשלת • ראשונה ושנית • והחיתל לא חתלת • מעט
צרי • אבותי • צדיק הצור תם • נשוא עון נלאה • מברוב
למפתן לפנת גג דאה • מעון הנכתם • וצעקתם פאה •
רבה רעתם בעין עשה פרי • אבותי • חזק כל קמי תוכן
העלילות • כי מלא ימי ברוע מפעלות • ומבושת עלומי
שכחתי גבולות • נותן לחמי ומימי פשתי וצמרי • אבותי •
קמי פיהם פערן ונהלתי בלעון • מאד עלי גברו ודמי שתו
ולעו • עזבדי כוכבים עלי צרו ואת אחי הרעו • האומרים
ערו ערו בני שעיר החורי • אבותי • אמרו לכו נכלם
ונשביתה זכרם • אל קנא ונוקם נמלם ישאו את שברם •
כמעשיהם שלם ויבשו משברם • פאיש חלום חולם
שלשה סלי חורי • אבותי • פצעני לא רפכה ותבורתי רצח •
ועיני הוכהתה צופה לדודי צח • העוד לא שככה חמתו
לנצח • על מה עשה ככה ומה חרי • אבותי • רחום זה אלי

אל

ס י ר ו ש מ ש ל ה

כיס נס סמאכ לנסד : צבי ציצת גובל * • וסיה נבי
ותסאר' טלכ לניזים ונחט סמכל נככול טלכ מנפן ולכן סיה
לככל נכל ועונג וכנור : ראשית בבורה • ישראל סנהרא
ראשית נמרה סיו לראשית כחנס ר"ל סנינס כמו סחנס
כל סטיר לפי חרכ : צרה כמבבירה • ר"ל כחש סכיה
* • מלי חכר פס ראש ח' • * • מלי נס סס כיה מרה •
ראשית לזדה סרתמסנר ככס סנר * • : עצמותי יגרה יסנר
וכוא עמיד נמקס סוס : כעת בסיום האויב תמריא •
ר"ל כנינס : נחשלת • נמשלת מן וינג כר כל כחשלים :
והחיתל לא החלת • עלי רטואה כלומר לא מנאסי רוסא
מחן לי מטע גרי סחא ערואקס סנחתיס על סמכס :
חנס

סליחות לעשרה בטבת

אל לעד תזנח • ארכו ימי אבלי ועוד לבי נאנח • שובה
 אל לאהלי מקומה אל תנח • שלם ימי אבלי כי תבא על
 שכרי • אבותי • יהיה מנת חלקי הוישה לי לעזרה • ופתחת
 שקי שמחה לי לאזרה • ותגיה את השכי באזרה
 להאירה • את נשף השקי כי אתה נריי • אבותי • מיגון ואנחה
 פדה אל את נפשי • עשה לעמה הנחה • מלכי וקרואי •
 תהפוך לרוחה את צום החמישי • לששון ולשמחה צום
 הרביעי וצום העשירי • אבותי • אל מלך וכו' זכור רחמיך וכו' המלא לעיל

סליחות לתענית אסתר

לומרים סלה לנו • אל ארך אפים • תמצא לעיל ואח"כ לומרים :
 קוה קוינו אל יי ויט אלינו וישמע שועתנו : אף ארח טפסתיך • קוינוך לשקד ולזכרה
 תאות נפש : כרחם אב וכו'

סליחה פ"א א"ב וכסוף תחום שם כמהנכר מרחם כרבי סכיר יחסי אמן ואמן
 אלהינו ואלהי אבותינו

אדם בקום עלינו חיל אחרוננו לרעוד • בהסתפחו למלכות חנה • כמעט
 בשלנו למעור • נמרו למכרנו כתר והרין בלי מסעוד • אמרו לנו
 ונבחרים מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד : דלו עיני למרום קראתיה אויבי
 לקוב • הברת שם ושאר ומחה שם לרקוב • וצר צוררי בנבליהם אשר נפלו
 לעקוב • ויאמרו לא יראה יה • ולא יבין אלהי יעקב : זרוים ענה וינה ולא מלב
 לבלותם • חבו לפנים ורדם בהסרת טבעת להחלותם • טוב דברו הקים לעיני
 הגוים להעדותם • בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לבלותם : ידע
 קמו הקורות לעם מעפר ומהדם • פתב הסתר אסתיר ומר דרור מפרדם •
 לשבות המן ממחרת • המן העץ קנדם • תחת הנעצוץ יעלה ברזש ותחת
 הסרפד יעלה הדם : מקשיב דבר שקר פתב שמנה ועצב • נתעמף בבגדי שרד
 כטעה

פירוש משלה

אדם וכו' חיל • מל' חיל מלגזו ר"ל כהנה לחזקו
 ורעוד : בהסתפחו למלכות חנה • ר"ל כהסתגר
 זה האדם אל מלכות חנה זה האחרון : כמעט • מעור
 קרסוליו : גמיו למכרנו כתר • שטומד אלל כהרין שרין
 לו סעד ויסוד שלא יפול כתר : דלו עיני • ראה לומר
 כנכסתי פני עלי אחרונך • כי דלתי : לקוב • מל' מס
 ארץ לא קנה אל : שם ושאר • ראה לומר כרתם עם וזה
 יהיה כשלא כתיב להם שטר : זרוים עינה וינה ולא מלב •
 ר"ל כהוריים ענה : ויגה • ל' חונה ולא מלב כהרין אחרונך
 כי לא ידע בן ימים לשמאלו : חבו לפנים • ראה לומר
 מתקו מל' כה ככ"ו • ככל סיס כשנול סהיס כשיס עם סמך
 (" א"כ סהיס גירסא אחרת לפי

סליחות לתענית אסתר

שסח

במַעֲהָ בַמַּגֵּן קָצֵב • סֹרֵר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּשׁוֹנִים כְּלֵי הַמַּחֲצֵב • וַיָּבֵא גַם הַשָּׁמַן
בְּתוֹכָם לְהַתְיַצֵּב : עַם הַנְּמַצָּאִים בְּשׁוֹשׁן בְּאַבְלָם מִזִּבְחַ עֲכָרָם • פֶּעַר פִּי
לְהַשְׁמִינִם וּלְהַסְגִּירָם בְּיַד נוֹתָן מִבְּרָם • צוֹר הַסְּבִים לְכַתוּב אֲנִירַת לְאַבְרָם שֶׁבְּרָם •
אִמְרָתִי אֶפְאִיֵּהם אֲשַׁבְּתָהּ מֵאֲנוּשׁ וּבְרָם : קְדוּשִׁים מִלְּאֲבֵי הַשָּׁרֵת מֵר יִבְדְּיוּ
בְּצַעֲקָה רַחוּם הַבַּט לְבְרִית וְאַל תִּפְרַר לְהַרְחִיקָהּ • שְׁמַעַה מוֹרְשָׁה וּתְלַפֵּשׁ בְּגִדֵי
אֲלֻמְנוֹת וּמוֹעֲקָה וּתְשֵׁם יְדָה עַל רֵאשִׁיהָ וְהַלְלָה הַלּוּהַ וְנִעֲקָה • הַשָּׁבִי שֵׁם אֲזוּר
שֶׁק בְּמַתְנֵי וּתְחַבֵּשֵׁת מִהַר וְהוֹדִיעַ יְשֻׁנֵי מִכְּפָל אֲבוֹת שְׁלֹשֶׁת יַחֲמֵץ לְרוּעָה מַה
דָּהַרְדָּם לְהַתְעַשֵּׁת קוּם קְרֵא אֶל אֱלֹהֶיךָ אֲוִלֵי יְהֻעֲשֵׁת : הוֹתֵם מִיט אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה
לְבַלְשָׁן סִפָּר • מַגִּינֹה לְמָרוּ לְאַחַר גְּזֵרָה פִּעֵם לְהַפְרֵר • בֶּן קִישׁ הַקִּישׁ דְּלִתוֹת
בֵּית הַסִּפָּר • וַיִּכַּס שֶׁק וַיֵּשֶׁב עַל הָאֶפֶר : רַבִּץ תִּינוּקוֹת לְפָנָיו יָמִים שְׁלֹשָׁה
צָמִים וּמִכְּפָנִים • בְּקוֹל יַעֲקֹב לְחַלוֹשׁ יְדֵי עֲזוּ פָנִים • יָדָיו אֲמוּנָה לְאֵל הַצִּיּוֹנִי
מִעֲלֻבוֹנִים • פֶּן יִבְאוּ וְהִבְנִי אִם עַד בְּנִים : מִזֶּה אֱלֹה וּמִזֶּה אֱלֹה בְּנֵי אִיתְנֵי וְרַבְנֵי •
כָּלֵם צָעֲקוּ וּתְעַל שְׁוֹעַתָם אֵל יי : יְהִי לְקוֹל רִנּוֹן כְּבוֹא שְׂאֵל לְפָנָיו • וּמַה קוֹל הַצִּיאַן
הַזֶּה בְּאֲזָנָיו : רוּעָה הַשִּׁיבוּ הֵם קִמְצֵי קוֹדֶשׁ זָרַע • יְהִי הַצֵּל לְקִוְיֵי לְמוֹת מֵאוֹיֵב
הָרַע • חֲנוּן נִכְמְרוּ רַחֲמֵינוּ וַיִּבְקֶשׁ לְכַבּוֹת הַמְּאוֹרָע • וַיְהִי בְּקֶרֶב אֲמִלְּךָ יִשְׂרָאֵל אֶת
הַסִּפָּר וַיִּקְרַע : יְהוּדֵי הוֹקִיעַ יְדֵיו לְמַטָּה וְאַבְיָהֵם לְמַעְלָה • אִישׁ אִישׁ בְּשֵׁרֵשׁ
אֲמוֹת וְהַרְבִּיעִית אֲזוּר מְגֻלָּה מְשֻׁנָּה נֶקֶם חֲזוּה וְשִׁמַּח וְשָׂחָה תְהַלְלָה • אוֹתֵי הַשִּׁיב
עַל פָּנָיו וְאוֹתוֹ תִּלְלָה : וּתְכַתּוּב אֶסְתֵּר תוֹקֶה לְקֶרֶב כְּבַתְלֵל מְהוֹדִים • מְלַמְּעָלָה
קִימוּ מַה שֶׁקָּבְלוּ לְמַטָּה דוֹדִים • גַּם יְנוּסִם לְפָרְסָם כְּאִן פְּלֵאוּ מִסְּהִידִים • בְּעַת

הַזֹּאת רוּחַ וְהַצֵּלָה יַעֲמֵד לְיְהוּדִים : אֵל מִלֵּךְ וְכוּ

כִּי עֲמֵד מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרֶךְ נִרְאָה אִזֵּר : בְּקֶרְבָּנוּ עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁרָאֵל בְּצִר רַחֲמֵיךָ לָנוּ חֲסִנֵּי
וְשִׁמְעֵה הַפְּלִתָנוּ : וְעַתָּה יִגְדַל נָא כַּחַ אֲדֹנָי בְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לְאַמֵּר : כִּרְחַם אֵב וְכוּ

סליחה מיוחדת ע"פ א"ב ונסוף חמוס שם כמחנה שטעון בר יצחק

אלהינו ואלהי אבותינו

אתה האל עושה פלאות • בעמים הודעת עוז נודאות • גאלת ברוח עמך

מתלאות

(י"ג סדר)

פירוש משל"ה

סודע ל' וקוע אחס עד כשמש • [וכפי טעם מחזיקים •
ימים יסויים • וכו' אלנו נניח של כמן וכס נפי כוחו נטל] :
ילדיו • של כמן למסס : אביהם • כוח כמן למעלה : משנה •
מדרגי סביס מכנס למק : נקם חוה • ר"ל כפל כדאית
ראש שלא די שחלס חוינו אלף שחן לו כים כמן [וא"כ
כמארס מרכיב אחרי ריכזי • מארס משנה למק • ומשום
לחס משנה אחר הוא כמאן] : ושח תהלה • ודבר מסלה :
וחכמות אסתר כל חוקק • וסוף מקרא מגילה כדליו חס
אומרים כללו וכו' מודים לקדוש ברוך הוא : חדים • ל' הודו
עמך למסס : סבלות עליכם משום חדוסי סבי' : לסי כדאית נקם
[א"כ ס' כניוסא לפני ספי כנלל חדים] : סלמינלה קיבו
סח שחקנו וכו' : כס ינוסס • ר"ל סקניס יעסח לנו כס
כן עסיס נס כחוק נס • יען יס לסי • ונל די סיוסא לניסי
אלף שיתן סרסי :

סאמר וכלים מכלים סויס שלא נמלא וכן סוב כמותס וסיו
דויסיס אלסל לנלסי חכויסיס ולמי סיס לו לקחסיס כנכיל
סעסיס ממין קכז סריס סכז כנלס : כלי המחצב • כס
כלי סוכז כי וכן וכסף ונחש דביל ועופר כולס נקדאסיס
מחזניסי : באבלס סוכח עכריס • כס לומר סכח כשטן
לכסיסן על יסרלל לפי סכני שכן אלנו ענלס כונחסי :
שמעה מורשה • כיה כמורס סיה מוכסיס לקהל יעקב :
חשבי • זס חלכיס סהסיני : ישיני סכפל • כס כנכוח
סנכסלס : כחן לרועה • סלך כנחילס למסס רועס סלל
ימח זכרס כי חף על סי סכהסיס גזירס סיס כמותס סיס
סלך לכסרס ולמדו זס סגזירוס נוס סחסי ס' על כרעס :
כן קיש • זס מדרגי כן סעעי כן קיש • צכסיס • מסחסיס :
כוכסיסי • מורעניסי מלכין לכוד ולכסן חויס ס' כ"כ • סלך
יערלל • ר"נ כקרא סקניס אחר כוח מלך יסרלל חס גז
דיניס קעס חוס] : ייודי הוקיע • מדרגי סקרא יסודי

סליחות לתענית אסתר

כתלאות * דקית צדיקהם במותי תחלואות : האויב בקומו לעורר מדנים *
 ודמה להכרית פרחי עדנים * זמם לשקול לגנוי אדונים * חלפי מאת כפרי אדנים :
 מלאך החרת שקליהם להקדים * ידעת העתירות ודרשתנן שקדים * כפוי להמציא
 ללחב יוקדים * לקוחים למות לתתי נפקדים : מפכה צרה בעבדים לפנים * נמסרו
 שהיו קנוקנות וגפנים * סבבום מוקשים בכל דפנים * עיניהם לה תולים ובסתרה
 נצפנים : פור נהפה באויבים לשלום * צליכה הוכן אנני לקלוט * קלע ובלע פני
 הלום הלום * ריבו עם באשמינים לעלוט : שלום ואמת נכתב מכל צד * הוקף ישע
 סלע ומצד * שודד השודד וברשתו נוצד * מלשני נסחה נצמת ונרצד : עשו שמחות
 וחדרות קבעום * ומקראות שלשום ולא רבעום * נסבמו ממעל ולמטה מבעום *
 בפפר נחקק על מה קבעום : רמה ידה לסלוח לפושעים * יהודי והנחה הקמת
 מושיעים * צדקתם עומדת לעד לשעשועים * הקר כבודם להזכר לנושעים : קנא
 לשמה נורא ונקדש * חוה ברמה נהרם ונדש * זרויגו קבץ ושיר לה יחדש * קימם
 ותחום בבגן בית המקדש : ובעשותה נוראות באותן הימים * אהנו הפלא תשועת
 עולמים * מצוא לפניה בופר ותנחומים * אל בלה וישבעל פסא רחמים :

אל מלך * ויעבור וכו' :

פזמון מזכר ע"ס חשר"ק ונכח מחוס נס כמחנך משלם

במתי מספר חלינו פניה * לשועת נבאים אל תעלים
אזנה * הקשב תחנתם משמי מעונך * כבימי

מור

פירוש משל"ה

לכס אסתר לחמיה קבעו לזכות שלהו לה סלח כסתי נר
 שליטם שליטם ולא רבעו עד כחל מקרא כיון כחוס
 כיון וזח זכין כסדר כזוב זחח מה כחזוב כחן וכמחנה
 חורה זכרון מה כחזוב כביאים כסדר מה כחזוב כמנילם
 ופי' ככ"י שליטם כג' תקימות יש לנו להזכיר מלחמת עמלק
 כסדר ואלה שמות וכמחנה חורה וכסדר שמואל וזמן
 שאמר שלום כדבר כשליטם או אחיה רבאי לרבע זחח
 מה כחזוב כחן וכמחנה חורה דכל מה כחזוב כחוס
 קרא כתב א' וזו כיסוד ולדורות קעוס שמואל לה סתר מן
 כסדרא משליטם ולא רבעו : נסבמו מבעל * שאלמר
 קיימו למעלה מה שקבלו למעס : אבעום * לשון משבע
 ר"ל סגנו כולואו בעולם : בספר בחקק וכו' * ר"ל כמנילה
 כחיו כשיל מה קבנו לקיח כמנילה ולמחנה ולמחנה כפועס
 כורים כשיל כנס כגדול כדכחיו ומה ראו על ככה ומס
 כניע עליהם ונו' : יהודי והרסה * אסגר ומדכי :
 לשעשועים * כדכחיו ואיב יסודי נסע כשעוה יביעס כ' :
 חוה כרסך ומ' * ר"ל ראה ישראל גמחלו לכרס ס' נלחש :
 וברש * ל' מרעם כמו כלף חרוש כבזק ג' : וי"מ חח כדכך
 זכ כ"ה גח' ככס כיה יסודי ונו' : גררם * ל' רעיס
 יבעס ס"ג : ורוך * ר"ל ישראל כרויה כס ככל כיוס
 כעולם לקנן אחס : ולשמך שיר יחדש * כדכחיו שיר
 ל"י שר חוס וזמר ישעיה מ"ב וחוס נער נעס גאלת
 ישראל וכו' :

אתה האל : האויב וכו' * זה כמן כרעס קח לעורר
 ריב ומדיום על יכרל : ורמה * חסב : פרחי
 עדנים * אלוי ישראל * עדים ל' גן עין : לגנוי אדונים *
 ר"ל לאורר לחסובים : חלפי מאת כפרי אדנים * ר"ל
 כחוס לזין כמן חמרות והלף חרון הבקלים כחזוי ישראל
 לזוך כאלדים כמקס כחזי מלה ככר וכדל' רש"י כס כרעס
 כקרוי : מלאך * אלוי ישראל : באשמים * כסכה
 ומ' * ר"ל ע"ג של כוכהנר כחזי מתחוסים ישראל לעינם כלו'
 מיכאס : קנוקנות * פי' כעורן כס כס כרעס ככרעס
 כנשעים וישראל נמכלו כנסן וקמקום חלו כיוקיס כדכרעס
 כגיד כסכה ור"ל כחן כמסכוו הכרינס כרעיס ולדיוקיס :
 סבאים * ל' אלל וכוכא *) : בכל רפנים * ככל לדיום :
 פור נהפך ומ' * כדכחיו וכסרך כוא אכר יכלכו כסיהים
 כו' : צליכה הוכן אגני לקלוט * כען כוס מוקן משפת
 יחי כנלחית לחונן עלוי אח כחן : צליב * הכרוס ותחית
 אורח על ען זלכ"ב : אגני * כמן כחזי מלגנן * לקלוט *
 ל' ערי מקלט : קלע * כל"ה כמיידין : ובלע הלוח הלוח *
 כמן וילס כסיו ונו' : באשמינים * ל' חקן : לעלוט * ל'
 ועלס כס : שלום ואמת ומ' * כדכחיו וכחזוב אסגר
 ונו' דכיו שלס אסגר * סלע וכער * ל' כעלי ומלידי
 ונו' : וברשיו נוצד * כלוחו כרס כסעיון כמן למרדכי
 מלך כוא כעלמו : מלשני * זה כמן כשכחין על יכרל :
 ככחה * עין כרעס וכלין : נצמת * ל' כריח : ונרצד *
 ל' מלחיב ור"ל אסגר ארנס וכמנס לו כחוס ללכח : שחורות
 ומ' : וכקראות שלשום ומ' * כדלחיק כגמחל כלה

במתי מספר * ר"ל נממס אביים וכאים כביעס :
 כבימי מדכי וחסה כקרא כר ורעס : שועתם *

קרח

ע"ס כסי ככרס ככלים *

סליחות להענית אסתר

שסמ

מור וְהַדָּם הוֹשַׁעַת בְּנֵיךָ : תְּהַלֵּלוּת יִשְׂרָאֵל אֲתָה יוֹשֵׁב *
 שׁוֹעֵתָם מֵאֲזִין וְרַנְתָּם קוֹשֵׁב * רַפְאוֹת לְמַחֵץ מְקַדִּים
 וּמְחַשֵּׁב * קְנוּיֶיךָ לְהִיטִיב וְנִוְיָהֶם לְיֹשֵׁב * בְּמַתִּי : צָר וְאֵיב
 הַלְטִישׁ עֵינָיו * פִּיהוּ פֶּעַר לְשִׂאֹף עֵינָיו * עֲשֵׂת בְּשִׁלּוֹ
 לְהַשְׁמִיד קַהֵּל הַבְּזוּיִין * סָגַל לְאַבְדַּת חֵרֶת בְּנִשְׁתַּנְּוִין * בְּמַתִּי :
 נֹקֵם לְצָרִים וְנֹזֵר לְאֹיְבִים * מִדְּדַת מִדְּתָם בְּזוּר
 לְאֲהוּבִים * לֹחֵם וְנִינִי הוֹתֵלוּ מוֹצְלָבִים * בְּבַהֲרוֹת דְּגִים
 הוֹרִזוּ תְּחֻבִים * בְּמַתִּי : יוֹם אֲשֶׁר שָׁבְרוּ צוּרְרִים * טְבַחְתָּ
 לְשֵׁית בְּעַם נְצוּרִים * הִלְפָה הַדָּת וְנָפְלוּ בְּגָרִים * זוּלְעַפּוֹ
 זוּעַבּוֹ מוֹבְסִים מוֹגָרִים * בְּמַתִּי : וּבִבְנֵי יִתְעַלֶּה שְׁמֶךָ
 וְיִתְנַשֵּׂא * הוֹדֶךָ שְׁמֵי שָׁמַיִם פָּסַח * דַּפִּים בְּרוֹמְמָה
 גִּתְוִינִים לְמִשְׁפָּה * גִּיּא וְאַפְסִיָּה תִּתְחַלְתֶּךָ מְבַסָּה * בְּמַתִּי :
 בִּינָה הִגִּיגְנוּ עֵתָה וְרֵאָה בְּצָר * הִשִּׁיבֵנוּ לְמִנוּחֶתְךָ בִּי
 יִדְּךָ לֹא תִקְצָר * אֲדוֹן קְרֵאנֶיךָ מִן הַמִּצָּר * אֲנִי הוֹצִיאֵנוּ
 לְמִרְחַב וְתִלְצֵנוּ מִצָּר * בְּמַתִּי : מְאֹד תִּרְפָּה לָנוּ מְחִילָה *
 שְׁמַע תְּפִלָּה וְהַעֲבֵר תְּפִלָּה * לֹחֲצֵינוּ יִשְׁלִימוּ אֲתָנוּ
 וְעֹנֹתֵינוּ תִשְׁלִיךְ בְּמִצּוֹלָה * מִפְּנֵי רַחֲמֶיךָ לֹא תִבְלָא :

בְּמַתִּי מִסְפָּר חֲלִינוּ פְּנוּךְ * לְשׁוֹעֵת נִבְאִים אֵל תַּעֲלֵם אֲנֻכָּה * הַקֹּשֵׁב

תִּתְחַנְתֶּם מִשְׁמֵי מְעֻנְךָ * בְּכִימֵי מוֹר וְהַדָּם הוֹשַׁעַת בְּנֵיךָ :

אל סלך • זכור רחמיך וכו' המלא לעיל :

(*) י"א כ"ו

פירוש בש"ה

מוד ר"ל בקיורם שבטלו כס נחשבו • וזה כי כוא נא לתות
 מדכי : לוחם • מלחמה זו נוס בניו כותלו : כבתידות
 דגים • ר"ל תמונו זה כוס נען אחד : כנחמות • מלשון
 אורח כחזום : אצר שברו • קון כמו שגריס להשועק :
 זלעפו • מלשון זוח זלעפות ש"ל בריסה או נעיס :
 מובסים • דרכים מלשון ינוס גיטו : מוגרים • נכספים
 ונגריום מלשון כמים כמוגרים : גיא ואסיה • ר"ל כנקטס
 ואספי כחך : לוחצינו • כלהים אהנו : המער • נשן
 ומקיסס תמיד כממד סכלים ס"ס : חלחלה • נ' ותהלחל
 כמלכס מלשון פחד מלוד : (גיורסס סמכרס לורגו כממד
 ועולאס מלהלס) :

קבאל נקסס מתמס סמליק : דרנהם • ר"ל סכס ורנמס
 שמשחיס נו : רפאות למחץ סקרים • ר"ל מקדים רפואס
 גמלה כמו בעסית או ככגדת מדכי דכר נתן וחס וחס'
 גדל כמלך אח כמן : הלטיש עיניו • ל' חוד כמו לוסס
 מתכסחו : פירו פער לשאוף עניו • ר"ל סיה סח לנטע
 מוחס משה כענו מלוד : עישת בש"ל להסמיד • ר"ל לעסות
 כממונו מהנס למלך כדי להסמיד כמניו של כעניו • כוא
 שחוזר ועסרת אלגיס ככר כספ אסקול וכו' • סגל לאבד •
 יסרלל סקקל עס סגולה לאכוס : חרת בבשחוניו • חרת
 מל' תרוס על כלותס • נכשחניו מלשון כס ככחחן כמסל' :
 סדרת סדתס כזור • כמו כדכר אכר זח מלשון יוד יסקב

סליחות לשבעה עשר בתמוז

דהזח כשנפס פטר נחמוז קנשו הפניה משום ה' דברים רעים שארשו לאשמינו בו • ששנחנו הלווחות •
 ונסל החמוד • והוכקעה העיר • ושפר אלוסמחום כרשע את הכוונה • והעמיד ללם כסינל •
 אע"ז דכתיב בקרא כחדש הכניעו כהשעה לחודש הוכקעה העיר לין מחנין כפי' בו מפני שאע"פ
 שנראשונה הוכקעה כפי' בו כיון שנשנים הוכקעה ב"ז בו הקט להפענות ב"ז משום דהרנן בית שני
 חמיר לן • וכירושלמי סיפא כנס כראשונה ה"ז ב"ז אלא מפני הלרום מעו כהשנן • (כ"ה הקת"ס) •
 אומרים סלח לנו אבינו וכו' אל ארך אפים עד ורב חסד לכל קוראיך ואל"כ אומרים זה
 אל תתנו דמי לו עד יבזנן ועד ישים את ירושלים תהלה בארץ • כי עמך סקור היום בארץ
 נראה אור • אלהינו בושנו בפעשינו ונקלחנו בעונינו • כדום אב וכו'

סליחה מיוסד ע"ס א"ב אלהינו ואלהי אבותינו

אֶתְּאֲנִי לָךְ יוֹצֵר רוּחוֹת • פְּרוּב עֲוֹנֵינוּ בְּקִדּוֹ אֲנָחוֹת • גְּזֵרוֹת עֲצָמוּ וְקִבּוֹ
 צְרִיחוֹת • כִּי בְּשִׁבְעָה עֶשְׂרֵת בְּתַמּוּז נִשְׁתַּבְּרוּ הַלְלוּחוֹת • גְּלִינוּ מִבֵּית
 הַבְּחִירָה • דִּינְנוּ נַחְתָּם וְנִגְזְרָה גְזֵרָה • וְחִשָּׁה בְּעֵדְנוּ אֹרְחָה • כִּי בְּשִׁבְעָה עֶשְׂרֵת
 בְּתַמּוּז נִשְׁרָפָה הַתּוֹרָה • הָרָסוּ אוֹיְבֵינוּ הַהִיבֵל • וּבְרָחָה שְׂבִינָה מְזוֹיֹת הַיִּכָּל •
 וְנִמְסְרָנוּ בְיַדִּי יוֹדִים לְתַתְּאֲבָל • כִּי בְּשִׁבְעָה עֶשְׂרֵת בְּתַמּוּז הִעָמַד צִלָּם בְּהִיבָל •
 זָרוּנוּ מֵעִיר אֶל עִיר • וְנִלְבַּד מִנוּ רַב וְצָעִיר • הִרְבֵּה מְשׁוּשָׁנוּ וְאִישׁ בֵּהַבְּעִיר •
 כִּי בְּשִׁבְעָה עֶשְׂרֵת בְּתַמּוּז הִבְקָעָה הָעִיר • מָפַשׁ מִקִּדְשָׁנוּ צָר הַמִּשְׁמִיד • וְנִטַּל
 מִחֶהֱן וּכְלָה אֲצַעֲדָה וְצַמִּיד • יַעַן כַּעֲסָנוּךְ נִתְּנוּ לְתַשְׁמִיד • כִּי בְּשִׁבְעָה עֶשְׂרֵת
 בְּתַמּוּז כָּטַל הַתְּמִיד • כִּלָּה מִנוּ כָּל הוֹד וְשִׁבְחָה • תְּרַבּוּ שְׁלָף אוֹיֵב עֲלֵינוּ לְאַבְחָ •
 לְהִיּוֹת עוֹלָלִים וְיוֹנְקִים מוֹכְנִים לְטַבַּח • כִּי בְּשִׁבְעָה עֶשְׂרֵת בְּתַמּוּז כָּטַלוּ עוֹלָה
 וְזִבְחָ • מָרְדְּנוּ לְשׁוֹכֵן מְעוֹנוֹת • לָכֵן נִתְּפָזְרָנוּ בְּכָל פְּנוֹת • נִהַפְּךְ מִחוּלָנוּ לְקִינּוֹת •
 כִּי בְּשִׁבְעָה עֶשְׂרֵת בְּתַמּוּז כָּטַלוּ קַרְבָּנוֹת • סָרְדְּנוּ לְפָנֶיךָ מִרִּיב לְשׁוֹנוֹת • לָכֵן
 לְמִדָּה לְשׁוֹנֵנוּ לוֹמַר קִינּוֹת • עֲזָבְנוּ בְּלִי לְהַמְנוֹת • כִּי בְּשִׁבְעָה עֶשְׂרֵת בְּתַמּוּז נָרַמּוּ
 לָנוּ עֲנוֹת • פָּזְרָנוּ בְּלִי מִצּוֹא רִוְחָה • לָכֵן רַבְתָּה בְּנוּ אֲנַחָה • צוֹר רָאֵה נַפְשָׁנוּ כִּי
 שָׁחָה • וְשִׁבְעָה עֶשְׂרֵת בְּתַמּוּז הִפָּךְ לָנוּ לְשִׁישׁוֹן וְלְשִׁמְחָה • קִשְׁיֵנוּ עוֹרָף וְרַבְתָּה
 בְּנוּ אִסוֹן • לָכֵן נִתְּנוּ לְמִשְׁסָה וְרַפְשׁוֹן • רָאֵה יי וְחִקְצָנוּ מֵאִסוֹן • וְשִׁבְעָה עֶשְׂרֵת
 בְּתַמּוּז הִפָּךְ לָנוּ לְשִׁמְחָה וְלְשִׁישׁוֹן • שָׁעֲנוּ שׁוֹכֵן רוּמָה • וְקַבֵּץ נְפּוּצוֹתֵינוּ מִכְּפָצוֹת
 אֲדָמָה • תֹּאמַר לְצִיּוֹן קוֹמָה • וְשִׁבְעָה עֶשְׂרֵת בְּתַמּוּז הִפָּךְ לָנוּ לְיוֹם יִשׁוּעָה
 וְנִתְּחַמָּה • אל סלד וכו'

אלהים

פ ש ל ה פ י ר ו ש

אֶתְּאֲנִי לָךְ • מִלִּי וְחַטָּא בְּךָ וְגַם לִילִי • צְרִיחוֹת •
 נַעֲקוֹם מִלִּי אִף יִלְדִי • כִּשְׂחָבֵךְ הַלּוּחוֹת • עַל
 יְדֵי מַסַּח רֵיטִי עַלִּי כְּכֹלִים • כִּשְׂרַפָּה הַחַדָּרִי • ע"י אֲלוֹסְמָחוֹס
 כִּשְׂעֵי מְזוֹיֹת הַיִּכָּל • כִּמְחַל כְּמַעֲרֵנוּ כְּמֵאֲוִלֵי לְהַאֲכֵל •
 נִלְ וּסְכַסֵּף לִינּוּ חֲלָן • דְּעָמַד צִלָּם בְּהִיבָל ע"י הַטּוֹסְטָמוֹס •
 זִרוּ • כִּשְׂעֵי מַלְשָׁן וּזְרִיחִים כִּלְגוֹת • הַבְּקָעָה הָעִיר •
 כִּשְׂחִיִּים דִּלְלוּ כִּרְאֻשָׁה כִּיכ עַ"ז • כִּשְׂעֵי מִקְרָשֵׁנוּ • ר"ל
 כִּשְׂחֵל הַגִּנוֹס כִּמְחַן לֵב כִּשְׂעֵי טַעַם לֵבֵל דְּעַמַּח כִּדִּין • וְעֵינֵינוּ
 כִּהִרַס טוֹרְטוֹסִיוֹסוֹס כִּסִּיכֵל וְסִי' אַחֵר נִנוּכְדֵנוּר כִּכְשֵׁי כִּיכֵס
 כִּשְׂמִיד וְשִׂרְאֵל נִשְׁכַּח סִסְטֵי • ר"ל כִּשְׂחֵל כְּשֵׁי טַעַם כְּהַלֵּל לֵבֵב •
 ר"ל כִּשְׂעֵי כְּמֵן וְשִׂרְר מְנִיחַ כְּמַקְדָּשׁ כְּשֵׁלֵל כָּל כְּכֹלִים
 כִּכְחֻזָּן • רֵאבֹחַ • ר"ל לֵב הַרְבֵּי מִלִּי הַכֹּהֵן הַרְבֵּי • ח"ע מִלִּי

אמר

סליחות לשבעה עשר בתמוז

אלהים אל דמי לך אל תחַרש ואל תשקוט אל : כי הנה אויביך יחסיון וישינאוך נשאו ראש : אל נקמות יי אל נקמות הופיע : טחם אב וכו'

סליחה מיוחד ט"ז א"ב אלהינו ואלהי אבותינו

אמרר בכבי מפניך שלוחה בעי' בנאצי בתוך ביתו בבגדי וקבעי גח וברח ונסע עשר ועלה לשביעי דמני הציקני הסקני בחודש הרביעי : הביא מועד במלאותו לשבור בחורי גמוז ורבה בו פעמים כמסמום ומזמוזי וכולו כשור שיגנות כמבנות את התמוזי חיבני איבני אוי' בירח תמוז : טמנו פהים חמישה במקרא תלאות משלחות יכלו לי בשבעה עשר בו באליחות כי נוקשתי בכלת עלובה בחפת שלוחה והצלחות לרועי לא המתנתי שש ונשתברו הלחות : מידו עדיתי חלי וכתם אצעדה וצמיד נגרות ביום אפן פשחתי דרכי להשמיר סדר עבודתו וקייז מוזבהו קצתי להעמיד על פן מלשפת הטלאים במל התמיד : פור התפוררה ונתפוררה סוערה ענייה ציה נמשלה מבלי חובל ונטרפה פאניה קחתה בחטאתה בראשה ובכפל תאניה ואניה ריבנה צריה פהיום והבקעה העיר בשניה : שלוחה כצבי מרח מאין דורש להסתידה שנגנו לשונם ונתגנה כשה צמרה וחלפה להתידה תצעק על כלי חמדה שבו נכתרה תחמוד עיניה נצל כשרף אפוסטמום התורה : חרף עשוקים ורצועים בעבור הרעימה סכל ירודים בוהיה לאכול ובהסתר פנים מלהסתכל יר השלים מכנה שקוצים נאכל עת צרה פהתכנס והעמד צלם בהיכל : דווים סגופים בגנים ההיו מקדם ראשונים סמוכות צרותיהם זו לזו כמות שנים לוקים פאשר תעשינה הדבורים והעקרבם שונים הונים אבד שברם ובטל סבונים באישונים : אל קנא בהתאפק במקניאך דשנים רטובים מחכים תקום עומדים לעולמים פנטיעים מחמבים באהבים האמת והשלום בצומות חטובים נצח היותם לשמחה ולששון ולמועדים טובים : אל סלך ויעטר וכו'

פזמון כס כמנהג שלכה (מיוחד נמשל יחד ושתי המעות)

שעה נאסרי אשר נמסר ביד כבל וגם שעיר לך יהמה זה כפה ויתתן כבן צעיר זום גבר האיוב ותבקע העיר : לזאת אכף ואספוק כף ביום

חמש

פירוש משלח

פירוש תמוסס הסדרס סכול חזומו כסר תמוססס אויס יסל לעמוד אלא כפס : תמוסס פירוס מהדנדד ונעסס ריק ואיס מולד עיז נעק מו : זבולו : עלונו : כשר שאננות רל כהשר סרוו כסיס סאגט : סאנוס לשון ססקס : סככות התמוז : סכ' ציחוקאל ח' יד' ומרש'ס כי מנכס סול כימי' רל משמחוס חס סהמו ניח סמו סיו עשין צו לפיל וחי כסיס כלוס למח : באלירות : ל נכאס : לרועי לא סחטתי שש : כמו סירס רשי על כי נושס מסס כסרס כי ססל :

שעה נאסר ישראל ססס משוענדים כלינו סס כניס כססוריס סיסס אלוסס מלשן ואל קן ואל סאסס לל ססס : אה כסס : אן : כבן צעיר : רל סי' סחסס

אמרר בבני לשן ססקס נישמיס רל : בעי' רל ירוסליס סנסי' לעי' כדכתיב סמו יחסיס לעיס : וזילס כמו סיקע ארס אלוסי' מלאכי ג' ונסע וקבעי עשר ועלה לשביעי כדלמרח כליכס רכחי יוד סססוס נסעס כסיס כסעס חורק כה'ס מכרוב לכרוב וכו' ועל לשניעי רל ליקע סניעי : דמני' סחיק' : ססיקני' לשן כירס ססיקוס : הביא בויער וכו' כדכתיב קרל על מועד לשכור כתיבי וכו' גימוז' פירס סערך כסרסס ססוסיס כניו לאילן (וכסס עמל כסכיס ע' ע'ל ססיקן נמוסס סל קרס' וסירוס רשי' כססוקסו כסדנין סחכס וימוססו כגזונין פ"ס) ורל כן כהוריס וערסס סעדין לל כנידיו כמו סרחי כוכוס : כסססוס וסמוז' ל עגל כסרס לל

כמסס

סליחות לשבעה עשר בתמוז

ה'זהו בשבעה עשר בתמוז קבעו הפניה משום ה' דברים רעים שארשו לאלהינו בו * ששחטנו הלוחות *
 ובטל כהמדי * והובקעה העיר * ושרף אלוהים את הרשע את התורה * והעמיד ללם נביא *
 אע"פ דכתיב בקרא בחדש הרביעי בשבעה לחודש הובקעה העיר אין מחנין בפי' בו מפני שאע"פ
 שנראה שבעה עשר בתמוז הובקעה ב"ז בו הקטו להשפעת ב"ז משום דהרבו בית שני
 חמיר לן * ובידועלמי איהא שבס בראשונה הובקעה ב"ז אין אלא מפני הברוא פשו בשבטין * (פי' הקמ"ט) :
 אומרים סלח לנו אבינו וכו' אל אך אפים עד ורב חסד לכל קוראין ואל"כ אומרים זה
 אל התגנו דמי לו עד וכו' ועד ימים את ירושלים תהלה בארץ : פי' עמך קמיר היים בארץ
 נראה אור : אלהינו בושנו בפשינו ונבלמנו בעונינו : כחם אב וכו'

אלהינו ואלהי אבותינו

**אֱתָאֲנוּ לָךְ יוֹצֵר רוּחוֹת * בְּרוּב עֲוֹנֵינוּ בָּכְרוּ אֲנָחוֹת * גְּזֵרוֹת עֲצָמוּ וְקָבוּ
 צָרֵינוּחַת * כִּי בַשְּׁבַעָה עֶשְׂרֵי בְתַמּוּז נִשְׁמַבְרוּ הַלּוּחוֹת : גְּלֵינוּ מִבֵּית
 הַבְּחִירָה * דִּינְנוּ נַחֲתָם וְנִגְזְרָה גְזֵרָה * וְחִשֵּׁף בְּעֵדְנוּ אֹרֶה * כִּי בַשְּׁבַעָה עֶשְׂרֵי
 בְתַמּוּז נִשְׁרָפָה הַתּוֹרָה : הָרְסוּ אוֹיְבֵינוּ הַהִיכָל * וּבְרַחֲמֵי שִׁבְעֵה מְנוּיֹת הִיכָל *
 וְנִמְסְרֵנוּ בְיַדִּי יוֹדִים לְהַתְאָפֵל * כִּי בַשְּׁבַעָה עֶשְׂרֵי בְתַמּוּז הֶעֱמִד צֶלֶם בְּהִיכָל :
 זָרוּנוּ מֵעִיר אֶל עִיר * וְנִלְכְּדוּ מִנוּ רַב וְצָעִיר * תְּרַבָּה מִשׁוּשָׁנוּ וְאִישׁ בָּהּ הִבְעִיר *
 כִּי בַשְּׁבַעָה עֶשְׂרֵי בְתַמּוּז הִבְקָעָה הָעִיר : מָפַשׁ מִקְדָּשְׁנוּ צָר הַמִּשְׁמִיד * וְנִטַּל
 מִהֶהָן וְכִלָּה אֲצַעְדָה וְצָמִיד * יַעַן בַּעֲמֻנָה נִתְּנוּ לְהַשְׁמִיד * כִּי בַשְּׁבַעָה עֶשְׂרֵי
 בְתַמּוּז בִּטַּל הַתְּמִיד : פָּלָה מִנוּ כָּל הַדָּד וְשָׁבָה * תְּרַבּוּ שְׁלֹף אוֹיֵב עֲלֵינוּ לְאֵבָח *
 לְהִיּוֹת עוֹלָלִים וְיוֹנְקִים מוֹכְנִים לְטַבַּח * כִּי בַשְּׁבַעָה עֶשְׂרֵי בְתַמּוּז בִּטְלוּ עוֹלָה
 וְנֹבַח : מִרְדְּנוּ לְשׁוֹכֵן מְעוֹנוֹת * לָכֵן נִתְפָּזְרֵנוּ בְּכָל פְּנוֹת * נִהַפְּךָ מְחוּלָנוּ לְקִינוֹת *
 כִּי בַשְּׁבַעָה עֶשְׂרֵי בְתַמּוּז בִּטְלוּ קַרְבָּנוֹת : סָרְדְנוּ לְפָנֶיךָ מְרִיב לְשׁוֹנוֹת * לָכֵן
 לְמִדָּה לְשׁוֹנֵנוּ לוֹמַר קִינוֹת * עוֹבְדֵנוּ בְּרֵי לְהַקְנוֹת * כִּי בַשְּׁבַעָה עֶשְׂרֵי בְתַמּוּז נָרַמוּ
 לָנוּ עֲנוֹת : פָּזְרֵנוּ בְּלִי מִצּוֹא רוּחֵה * לָכֵן רִבְתָּה בְּנוּ אֲנָחָה * צוּר רֵאָה נִפְשָׁנוּ כִּי
 שָׁקָה * וְשַׁבְעָה עֶשְׂרֵי בְתַמּוּז הִפְךָ לָנוּ לְשִׁשּׁוֹן וְלְשִׁמְחָה : קִשְׁיֵנוּ עוֹרָף וְרִבְתָּה
 בְּנוּ אֶסוּן * לָכֵן נִתְּנוּ לְמִשְׁפָּה וּרְפִשׁוֹן * רֵאָה יי' וְחִדְקָנוּ מֵאֶסוּן * וְשַׁבְעָה עֶשְׂרֵי
 בְתַמּוּז הִפְךָ לָנוּ לְשִׁמְחָה וְרְפִשׁוֹן : שָׁעָנוּ שׁוֹבֵן רוּמָה * וְקִבְּץ נְפֻצוֹתֵינוּ מִקְצוֹת
 אֲדָמָה * תֹּאמֶר לְצִיּוֹן קוֹמָה * וְשַׁבְעָה עֶשְׂרֵי בְתַמּוּז הִפְךָ לָנוּ לְיוֹם יִשְׁעָה
 וְנִתְחַמָּה : אל מלך וכו'**

אלהים

פירוש משלה

**אֶתָאֲנוּ לָךְ * מִן וְחַתָּה בָּךְ וְגַם לֵילֵךְ * צִיּוֹחוֹת *
 נִשְׁקוֹת מִן אֶף לֵילֵיךְ : בְּשַׁבְחֵךְ הַלּוּחוֹת * עַל
 יְדֵי מַשֵּׁה רַבִּינּוּ עַלֵּי כְּלוּס : בְּשִׁרְפָה הַתּוֹרָה * עַי' אֱלוֹהִים
 כִּי־שָׁבָה מְנוּיֹת הִיכָל * כִּסְחַל כְּמַעֲרֵי נִמְאֵל לְהַאֲבֵל *
 נָל' וְסַנֵּס אֵינּוּ אֵלֵינוּ : הָעֵמֶד צֶלֶם בְּחִיכָל * עַי' הַסּוֹסְטָמוֹס :
 דְּרוֹב * סוֹרֵג מִלְּשׁוֹן וְחִיּוּסִים בְּלִלּוֹת : הַבְּקָעָה הָעִיר *
 נִבְחִים דָּלוּ בְרָאשׁוֹת כִּי־נָט' בּוּ : מַפַּשׁ מִקְדָּשֵׁנוּ * רַל
 שְׂכוֹחַ אֲנוֹס כְּמֵן לֹב כְּעַם טַעַם לֵבָא דַּעְמָא כִּדִּין * וְעִינּוּ
 הַהֵרֶם טוֹרְטוֹרוֹסוֹס הִיכָל * וְסִי' אַחַר נִסְכּוֹדְנִיר כִּרְפַס שְׂבִים
 מִשְׁמִיד יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה טַעַם * רַל שְׂכוֹחַ כְּעַם טַעַם כְּהַלֵּל לֵב *
 רַל טַעַם כְּמֵן וְעִמֵּר מִיַּתִּי מִקְדָּשׁ כְּשֵׁלֵל כָּל כְּלוּס
 בְּחַתּוֹת : רֵאָבָח * רַל לֹב הַרְבֵּי מִן אֲהַת הַרְבֵּי * וְעַמֵּ מִן**

אמר

סליחות לשבעה עשר בתמוז

שע

אלהים אל דמי לך אל תחשב ואל תשקוט אל: כי הגה אויביך יהמיון ומשנאיך נשאו ראש: אל נקמות וי אל נקמות הופיע: כרחם אב וכו'

סליחה מיוחד ע"פ א"ב אלהינו ואלהי אבותינו

אמר בְּבִכֵי מַפְגֵּי־יָד שְׁלוּחָהּ בְּעֵי • בְּנֹאצֵי בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ בְּבִגְדֵי וְקַבְעֵי • גַח וּבְרַח וְנָסַע עֶשְׂרָה וְעָלָה לְשַׁבְעֵי • דְּפָנָי הַצִּיּוֹנִי הַסִּיקָנִי בְּחֹדֶשׁ הַרְבִּיעִי: הִבִּיא מוֹעֵד בְּמִלְאָתוֹ לְשִׁבּוֹר בְּחֹזְרֵי גִמּוֹז • וְרַבָּה בּוֹ פְעָמִים בְּמִסְמוֹם וּמִזְמוֹז • זְבוּלוֹ כְּשֶׁשָׁר שְׁאֵנָנוֹת מִבְּבוֹת אֶת הַתַּמּוּז • חִיבְנֵי אֵיבְנֵי אֲזוּי בְּרַח הַתַּמּוּז: טָמְנָנוּ פְהִים חַמְשָׁה בְּמִקְרָא הַלְאוֹת מְשֻׁלְחוֹת • יָכְלוּ לִי בְּשִׁבְעָה עֶשְׂרָה בּוֹ בְּאֵלִיחוֹת • כִּי נִוְקַשְׁתִּי כְּבָלֶת עֲלוּבָה בְּחֶפֶת שְׁלוֹהַּ וְהַעֲלָחוֹת • לְרוּעֵי לֹא הִמְתַּנְנִי שִׁישׁ וְנִשְׁתַּפְּרוּ הַלְלוֹת: מִיָּדוֹ עֲדִיתִי חֲלִי וְכַתָּם אֶצְעָדָה וְצָמִיד • נִגְרוֹת בְּיוֹם אֲפּוֹ כְּשֶׁחֲתִי דָרְכִי לְהַשְׁמִיד • סִדְר עֲבוּרָתוֹ וְקִיּוֹן מִזְבְּחוֹ קָצַתִּי לְהַעֲמִיד • עַל כֵּן מִלְשַׁפֶּת הַפְּלָאִים בְּטַל הַתְּמִיד: פֹּדֵר הַתְּפוּרָה וְנִתְפוּרָה סוֹעֶרָה עֲנִיָּה צִיָּה נִמְשָׁלָה מִבְּלִי חוֹבֵל וְנִמְרָפָה כְּאֵנִיָּה • קַחְתָּהּ בְּחֶטְאָתָהּ בְּרֵאשִׁיהָ וּבְכַפְלָתָהּ וְאֵנִיָּה רִיבּוּהָ צָרָהּ כְּהִיּוֹם וְהִבְקָשָׁה הָעִיר בְּשִׁנְיָה: שְׁלוּחָהּ בְּצַבִּי מִדָּח מֵאֵין דּוֹרֵשׁ לְהַסְתִּירָה • שָׁנְנוּ לְשׁוֹנָם וְנִתְנָהּ כְּשֶׁהָ צִמְרָה וְחִלְבַּת לְהַתִּירָה: תִּצְעַק עַל פְּלִי חֲמִידָה שָׁבוּ נִכְתְּרָה • תִּחְמוּד עֲנִיָּה נֶצַל כְּשֶׁרָף אֲפּוֹסְטָמוֹם הַתּוֹרָה: חֲרָף עִשְׂקוּיָם וְרִצְצִים בְּעִבּוֹר הַרְעִימָה סְכָל יִרְוּדִים בְּוָהִיָּה לְאִכּוֹל וּבְהַסְתֵּר פָּנִים מִלְּהַסְתֵּבֵל יָד הַשְּׁלִים מִכְּנַף שְׁקוּצִים נֶאֱכַל • עַת צָרָה בְּהַתְּכַנֵּם וְהַעֲמִיד צֵלֶם בְּהִיכָל: דְּוּוּיִם סְגוּפִים בָּנִים הָהֵיוּ מִקְדָּם רֵאשׁוּנִים • סְמוּכוֹת צְרוּתֵיהֶם זוֹ לְזוֹ כְּפֹת שָׁנִים • לֹקִים כְּאִשֶׁר תַּעֲשִׂינָה הַדְּבָרִים וְהַעֲקָרְבִים שׁוּנִים • הוֹגִים אֶבֶד שְׁבָרָם וּבְטַל סְבוּיִם בְּאִישׁוּנִים: אֵל קָנָא בְּהַתְּאִפֵּק בְּמִקְנֵיָהּ דִּישָׁנִים רְטוּבִים • סַחְכִּים תָּקִים עוֹמְדִים לְעוֹלָמִים בְּנִטְוִיעִים מְחַטְבִּים בְּאֲהָבִים • הָאֲמַת וְהַשְּׁלוֹם בְּצוּמוֹת חֲטוּבִים • נֶצַח הַיּוֹתֵם לְשִׁמְחָה וּלְשִׁשׁוֹן וּלְמוֹעֲדִים מוֹרְבִים: אל סלך • ויעבור וכו'

פזמון כס המכהה שלכה (מיוחד נמשל יחד וכו' המעות)

שְׁעָה נֶאֱסַרְי אֲשֶׁר נִמְסַר • בְּיַד בָּבֶל וְגַם שְׁעִיר • לָךְ יְהִמָּה • זֶה כְּפָה • וַיִּתְחַנַּן כִּבְּן צֶעִיר • יִזֵּם גָּבַר הָאוֹיֵב וַתִּבְקַע הָעִיר: לְזֹאת אִכְפָּה • וְאֶסְפּוֹק כְּפָה • בְּיוֹם חַמֵּשׁ

פירוש ששלח

אמר בבכתי לשון הספוק נושע"כ ר"ב: בעי' ר"ל ירושלים שנה' לוי' כדכתיב שמו ירושלים לעינים: וקבעי' גזילה כמו שיקבע אדם חליט' מלאכי ג': וכפע עשר ועלה לשביעי' כדאמרין בליכא כתיב יוד' מסעות נסעם שנים בשבע חודש כה"ע מרוב לכבוד וכו' ושלש לשבעי ר"ל לנפיק שניעי: דמני' שתיק: הסיקני' לשון כירס הססוקוס: הביא בווער וכו' כדכתיב קרא עלי מער לשגור כתיב וגי' גיטוז' פירש הערך כפרחם שמו"ס כניב לחילין (וכסס נעאל כפחם ע"ז ע"ל מתיקן נמוח על הקדש' ופירוש רש"י כסוקדשו כסדנין סחלב ומיסוסו כגזונין ע"ס) וכ"ל כול כחורש ועמים שעדין לא כגדילן כמו פרחי כהוש: בססמוס ומסוסו' ל' נגרה כסוק אלו

סליחות לשבעה עשר בתמוז

הַמֵּט פּוֹרוֹנֵי • וְעַל רֶגֶל הָעֵגְלִי • הַלּוֹחֹת יִצְאוּנִי • וְגַם
הַשְּׂמִירֵי הַתְּמִיד • וּבַסּוּגֵר הִבִּיאֵנִי • וְהוֹשִׁים אֱלִילִי • בְּהִיבֵל
כְּלִיל וַיַּעֲצֵתוּ בְּלֶאֱנִי • וְהַמְנַחֵה הוֹנֵחָה • וְדַתָּה צֶר בְּאֵשׁ
הַבְּעִירִי יוֹם: מְאֹד אֶתְחַלֵּל • וְאֶתְחַלְּהֵל • בְּיוֹם שְׂדֵי הַהַפְּנִי •
מְאֹר הַשֶּׁךְ • וְגַם שֵׁשֶׁךְ • כְּמוֹ בַּהֹר צְנַנְבְּנִי • וְהַשְּׂפִיפֹן
מִצְפֹּן • כְּשִׁבּוֹלֵת שְׂמִפְנִי • וְהַצִּידִי • שְׁלַח יָדִי • וְהַצְּפִיר
וְהַשְּׂעִירִי יוֹם: הוֹד לְבִי • וּמִשֹּׁנְבִי • הַלְעֵד אֶפֶךָ יַעֲשֶׂן •
שְׂמִיחָנִי וְהַעֲלֵנִי • וּמִחֶרֶק לְקוֹשׁ שׁוֹשֵׁן • בְּנֵה בַּיִת זְבוּלִי •
לְהָשִׁיב גְּמוּלִי • תִּפְרָמֶל וְהַבְּשֵׁן • וְעֵינַי פָּקַח • וְנִקֵּם קַח •
מֵאֲצֵר וּמִדֵּישֵׁן • שְׁפוֹט אֱלֹם • וְאִזּוּ יִשְׁלַם • הַמִּבְעָה
וְהַמִּבְעִירִי יוֹם גָּבֵר הָאֵיבִיב וְתִפְקַע הָעִירִי: אֵל כֹּלֵךְ • זְכוֹר רַחֲמֶיךָ וְכוּ

סליחות לתחלוזאי ילדים ר"ל

אֵל נָא תִשָּׁת עֲלֵינוּ חַמָּת אֲשֶׁר נִוְאלְנוּ וְאֲשֶׁר תִּמְאֲנוּ:

חַמָּאנוּ צוֹרְנוּ סֶלַח לָנוּ יוֹצֵרְנוּ:

אֵל נָא רַפָּא נָא תַחֲלוּזָאֵי גַפְּן פּוֹרְיָה • בּוֹשָׁה וְהַפּוֹרָה וְאִמְלַל פְּרִיָה •
גְּאֻלָּנָה מִשְׁחַת וּמִמְכַּח מְרִיָה • עֲנֵנוּ בְּשַׁעֲנִית לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ בְּתַר
הַמּוֹרְיָה: חַמָּאנוּ הִגְלִי עִם פְּדוּנֵי בְּרוּעַ חֲשׂוֹף • הַצֵּל מִנְּגַף וְאֵל יִהְיֶה
לְשׂוֹמֵךְ

מִירוֹשׁ מִשְׁלָה

אֵת כְּרֹאשׁ יִקְרָא לְיוֹצֵר וּמִלִּיקִים • כְּדוֹר בְּלִיא בְּלִטָּה שׁוֹדְקִין
אוֹרוֹ מִיד לִיד • וַיִּכְסֵּי חֶסֶד מְכֻדָּר כִּף כְּדִמְיוֹן כְּלִמְרַם שְׂכִין
רְחוּ לִכְרֹז כְּדוֹר לִפִּי זֶה: וְצִידִי זֶה: אֵת אִישׁ יָדַע לִיד: זֶה
הַצִּפִּיר וְהַשְּׂעִירִי זֶה מִלְטָה לְטוֹבוֹת: הוֹד לְבִי: זֶה
כְּקוֹשׁ נִים: יַעֲשֶׂן • כִּי מִי שְׂעוּס נִגְלַח כְּעֵן יוֹלָא מִמְחִירִי:
בֶּן-פְּרָצִי • נִמְכִּיתָן דוֹד כְּעַל מִסְכֵּן: וּמִחֶרֶק • לִי קוֹדֵ:
שׁוֹשֵׁן • אֵלֵי יִשְׂרָאֵל וְעַסְבִּי כְּשׂוֹכֵה בֵּין שְׂחָחִים וְגוֹמֵר מִכֵּל
עַל יִשְׂרָאֵל כֵּה מְזַכְּחִים שְׂחוּרִין: בַּיִת זְבוּלִי זֶה בַּיִת
מִקְדָּשׁ דְּכָרִיב בְּנֵה נִמְחֵי בֵּית זְבוּלִי לָךְ: וְנִקְרָא גַבֵּי בִשְׁן •
בְּהַמֵּר וְהַנִּיחַ אֲחֵכֶם אֵל כְּעֵן: סוֹאֵר וּמִדֵּישֵׁן • כֵּס נִמֵּ
שְׂעִיר כְּחֹרִי: שְׁפוֹט אֱלִים • כְּסוּט מִכְּסֵּי יִשְׂרָאֵל כֵּהֵם חֲלָמִים
עִשִׂים כְּחַל לִפְנֵי גּוֹזֵה חֲלָמִים שְׂעוּרִין: בַּיִת זְבוּלִי זֶה בַּיִת
וְנִקְרָא מִנְּהַם לְמַרְסֵי אֵין לֵה סֵה לְבָשִׁיב וְלִרְבִי עַם שְׂחָקִיף
מִנְּהַם • וְלִי יוֹנֵה פִּירַשׁ שֶׁנֶּקֶד נִקְרָאֵת בְּהַשֵּׁם שֶׁמֶת כְּעַל חֲלָמִים
מִמֵּי הַאִיִּהֵ יוֹכֵל לְדַבֵּר וְלִרְבִי עַם נִמֵּ רִיבֵה: הַמִּבְעָה
וְהַמִּבְעִירִי • כֵּה כוֹל לְגוֹרְמִים מִקֵּין כִּי אֵלֵל כְּמִנְּהַם מִלְּמַר
וְכֵהֵם כְּעִירִי • וְאֵלֵל מִכְּעִירִי כִי מִלְּאֵל אֵת וּמִלְּאֵל קוֹלִיִּם: וְכִשְׂוֹת
כֵּהֵם כְּמִשְׁקֵל יִהְיֶה וְכִשְׂוֵי מַעוּת וְיִסְדַּר וְשִׁים • זֶהֵם כְּמִחְנֵה
כְּכֹלְשֵׁי כְּכִסִּים שְׂמֵה:

נִכְמַעַת וְחֵר מִכְּחַל לִפִּי שִׁים נִיעוּטֵין מֵלֵח: אִכְף • פִּירַשׁ:
כְּסֵהֵם: וְאִסְפוּק כֶּף • כְּדָק כְּמִתְמִיכִים שְׂמִירִים כֶּף לִכֶּף:
בְּיוֹם חֶסֶד פּוֹרוֹנֵי • חוֹה לְמַר חֲמֵם דְּכִיחַ אִרְעוּ אֵת
אֲנִיחֵיט בִּיזָּ כְּחַמּוֹ • וַיִּמֵּ כֵהֵם נִוֹר אֵלֵל הַמִּכִּיחַ סְכָלְחִירִים
נִכְרְנוּ וְכוֹל לְבָן וְחֲמֵם אֵת אֵין מִנִּים: וְעַל רֶגֶל הָעֵגְלִי •
כְּכִיבֵל כְּעַל לְבָן לְבָן כִּילָדִים: יִצְאוּנִי • יִלְאוּ מִמֵּנוּ:
וּסְעִצְחוּ • דְּכִקְרִיחַ סְהוֹל כְּעַלְמוּ נִקֵּן עַלְה לְעוֹכְדִנְלוֹר כֵּהֵם
לְחֹרֵר • וְכֵהֲרִיב יִכּוֹבֵלִים כְּמִסְכֵּם כְּהַנְדֵּת חֶקֶךְ: כְּלֵאֲנִי •
לְשָׁן אֲחִזִּי עַסֵּה כֵהֵם: וּבַסּוּגֵר • רִלֵּל נִמְאֵסֵר וַיִּלֵּל גַּם כֵּן
מִלְּשָׁן כְּסִגְרִי בִיד לְרִיב לְבָן מוֹסֵר: כְּלֵאֲנִי • מִלְּשָׁן מִכֵּל
וְשִׁי סְכוּלוּ וַסֵּ: צֶר וְכוּ • רִלֵּל שְׂחָק כֵּהֵם אֵת כְּחֹרֵם
לְחֹרֵרֵל סְעִכֵּם מֵאֹד: וְהַשְּׂפִיפֹן סִצְפֹּן • נִוֹכְדִנְלוֹרֵר
בְּדוֹמֵם כְּשִׁפְטֵין עֵלִי אֹרֵחַ עַלְה מִכֵּל סְהוֹל כְּסוֹנֵה דְרִי
נִמְאֵר מִלְּשָׁן סְחַתֵּם כְּעַהֵם: כְּשִׁבּוֹלֵת שְׂמִפְנִי • רִלֵּל סִפֶּךְ
אֵת כְּכּוֹכְבִים וְנִגְשִׁים כְּכֵהֵם: מְאֹר חֲשֶׁךְ • מִחֶרֶק מִלְּמַר
עֵלִי: גּוֹי שִׁשֶּׁךְ • גּוֹי כְּעַל שֶׁךְ כְּאֵת בִּישׁ כְּנֵל • כְּדוֹר
צְנַפְנִי • עִשִׂים לְחֶף וְנִסְךְ וְגו' וְכִירוֹם רִשִׁי לְחֶף וְנִסְךְ לְנִסֵּה
כְּדוֹר אֵל לְחֶף וְגו' יִשְׂעִיב כִּיֵּב וְשִׁי רִשִׁי כְּמִנְּהַם כְּמִקְרָא
(°) גְּרַבְּחִיטָה וְגוֹ •

סליחות לתהלואי ילדים
 לשסוף * ותענה קריאתנו ולמעשה ידיך תכסוף * ענגנו בשענית
 לאבותינו על ים סוף : הסאנו זכות צור חצב היום לנו תגל * חשבנו
 מאנה ונהנו ביושר מעגל * מהר טומאתנו ולמאור תורתך עינינו גל *
 ענגנו בשענית ליהושע בגלגל : הסאנו זה ראה דשן עקוד והצמח לנו
 תרופה * בלה שוד ושבר סער וסופה * למדנו וחכמנו אמרתך הצרופה *
 ענגנו בשענית לשמואל במצפה : הסאנו מותם מרחם שרשיו אל
 תקמל * נקנו מבתם ושמן ולא נאמל * סעדנו ונושעה וארהות הסדיך
 נגמל * ענגנו בשענית לאליהו בהר הפרמל : הסאנו עודדנו בצדק משוי
 ממים וכפר זדון ומשונה * פדנו ממהומת מות ואהור בל נסונה * ציה
 ישועתנו ובעונותינו אל נתמוגנה * ענגנו בשענית ליונה במעי הדגה :
הסאנו קדשת איש חסידך זכור ליפת פעמים * רחמיה תעורר פי לקינו
 בכפלים * שובנו תקף ליראתך ולא נחשף שוליים * ענגנו בשענית
 לדוד ולשלמה בנו בירושלים : הסאנו ותענה לקוראך * והסבת
 ממעונים * תשמע שועת צועקך * שומע אל אבוינים * תרחם על
 בנה * פרחם אב על בנים * ענגנו כמו שענית למרדכי ואסתר * ותלו
 על העץ חמשים האב עם הבנים : הסאנו * זכור לנו וכו'

מערכות לליל ראשון של פסח

כ"ט מהחיל ברטו וכו' עד ימלוך עלינו לעולם ועד

ליל שמורים * אותו אל הצצה * בחצות לילה בתוך מצרים פיצא * גבור
 על קמיו יחצנו בחצה * דוד מעריב ערב * ונזמרנו בנפש הפצה :
 פרוך אתה יי המעריב ערבים :

אדת עלם עד אל תסיר סמנו לעולמים

ליל שמורים * הוא זה הלילה * ועתה אל באמר בחצות הלילה * זה
 אשר הוא לו יום ולו לילה * חוק אהבתו * יזכור לגיני חלק לו
 לילה : פרוך אתה יי אוהב עמו ישראל :

שמע ישראל * אמת ואמונה עד לך ענו שירה

פסח

ביאור הרו"ח

ליל שמורים * לילה כמשומר וכן משמח ימי נכאבים לאוך
 גאולה של ישראל : אל חצה * בקני"ה חלקו :
 בחצות * משח אמר כהלות לפי שש כיה יודע פתח ונגשו
 אצל הקני"ה יודע עתה ונגעו לפיכך אמר כהלות : גבור
 בקני"ה סקרא גבור מלחמה : על ארום * על עש : יחצנו
 שחלס כחוס כמו שחלס כמנזים : דוד * זה סקני"ה :
 ועתה * כומיט : זה * סקני"ה סקרא זה אלו ואחוז : לו
 יום ולו לילה * לפי שודע פתח ונגשו : לגיני חלק
 לו לילה * לנני אנוסס סקרא טו ויחלק עליסם לילה :
 אבנו

מעריב ליל ראשון של פסח
 ליל שמרים • קראו נורא עלילה • פי בו שבר מזמות עגלה • רעיתו
 הוציא בשמחה ונילה יוסף שנית בו להנאלה : פרוך אתה יי
 מלך צור ישראל וגואלו : השכיבו עד סוכת שלומך :

ליל שמרים • שמעו לעם אהבים • אשר הציל מיד להבים • השועה
 היא לבת רבים • בנחת ובשלוש בלי פחד שוכבים : פרוך
 אתה יי הפורש ספת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל
 ירושלים : לשם ושמו וכו' :

וידבר משה את מוערי יי אל בני ישראל :

כס"ן אומר חצי קריש ומספולון תפלת שלש רגלים :

מעריב ליל שני של פסח

כס"ן מתחיל ברבו וכו' עד ימלוך עלינו לעולם ועד ואת"ל אומרים זה :

ליל שמרים • אור ישראל קדוש אימה פנדלות • בצוען עצת
 מלאכיו השלים בהגלות נדלתו מאז ירננו במקהלות הללות •
 להגיד בפקר הסדק ואמונתך בלילות : פרוך אתה יי המעריב
 ערבים : אהבת עולם עד אל תסיר ממנו לעולמים :

ליל שמרים • הפליא עצות מרחוק עמוק ונעלם • ובו פאומן נינו
 משעבוד העלם • זקת הטבה אחת עשאים לעלם • באהבת יי
 את ישראל לעולם : פרוך אתה יי אוהב עמו ישראל :

שמע ישראל • אמת ואמונה עד לך ענו שירה :

ליל שמרים • אדיר ונאה לתהלותיו • ובר עשה לנפלאותיו • בלילי חג פסח :
 ליל שמרים אנה גומל חסדים • תהלתו בקה חסידים • בלילי חג פסח :
 ליל שמרים בא מבראשית להתאמר • לנו הליה למשמר • בלילי חג פסח :
 ליל שמרים בגין קרבן פסחי • יערב עליו שיתי • בלילי חג פסח : ליל שמרים
 גיה עולם התאיר • פתח דברך יאיר • בלילי חג פסח : ליל שמרים גש רצוי
 לכהן

ביאור הרו"ה

קיים הקני"ס : עצות מרחוק • אהו ענה עמוק
 שנסתה לאכרס מוזן רחוק : ונעלם • שכיב נעלם מכל
 אדם : ובו • ונאחו ליל : כאומן • כאשר יא אומן אח
 כיונק : גיגיו • ניו : משעבוד העלם • בלוו ליל נסן
 לשם רשות לנאח משעבוד : זיקת • עינו קשור : החיבה •
 נכון הכנס : לעלם • לעלוהם נעולם :
להתאמר • כמו וס' האמין כיום : הלילה למשמר •
 אהו ליל כל פסה סיה משומר לנו משפט
 ימי כראשית : בגין • נענו : עידי • דורי וכלל מעוקן
 על כססת : גיה • ל' אור : גש • חיק • נפרק ר"א כניע
 (מג"י) 19

קראו נורא עלילה • זה הקני"ס : שבר מזמות • זה
 יתדום עולם : עגלה • זו מזרים : לעם אהבים •
 זו ישראל : מיד להבים • הלו מזרים : לבת רבים • זו
 יוסלם במהיק אכוסין כרנס :
אור ישראל • זה קב"ס שאיר ליכאל נמצים מן כנלות :
 בצוען • נמצים : עצת מלאכיו • זה משה וזה
 כנס שומר משה כנלות כניס אז יולא נחוק מנזים אמר
 קב"ס • חר כחנה ככל כניס נחמן כול ועכשו נלא כמקנ
 אנה כנס האמר כן אעבי • ויא כהני כניס : בהגלות • כאשר
 עגלה קב"ס • וענר כהני כל • בלתי מנזים : בסקרלות •
 אסילו עוכרן שנמעי אמן אמין שייס : הפליא אומן •

מעריב ליל שני של פסח

קָדְהוּן • מַבְכוּרוֹת צִאנוּ וּמְחַלְבֵינָן • בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים דְּרַבָּה פּוֹקֵב
 מוֹרְהֵי • מִשְׁבִּיל לְאִיתָן הָאֲזָרְחֵי • בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים דְּלַק מְלָכִים
 וְדָבָם • תְּרַבָּם תְּבֵא בְּדָבָם • בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים הַלְלָה יִסְבֵּה בְּפִרְקָה •
 פְּרָקְמוֹת תּוֹבֵר לְמַלְקָה • בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים הַדְחַף וְנִסְתַּף אַחוּרִים •
 מוֹפֵת עַל מִצְרַיִם • בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים יַעַד לְשִׁבְרָ עֲקָנוּ • גִּפְלֵאֲתֵיהָ
 וּמַחְשְׁבוֹתֶיהָ אֲלֵינוּ • בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים וְכַח חֲשָׁאֵי בְחִילָה • אֲבֵי מְלָקָה
 בְּחֵלוֹם הַלְיָלָה • בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים יָדִים רְדוּי שְׁפָה • שְׁלַח יְדוֹ הַפָּה •
 בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים וְרִיזָה בְּרֻכּוֹת בְּוָנָה • אֵל יַעֲקֹב בְּנָה • בְּלֵילֵי חַג
 פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים תָּסַם בְּמוֹב לְאֵלוֹם • לְכֹן הָאֲרַמִּי בְּחֵלוֹם • בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח :
 לַיִל שְׁמֵרִים חֲקוֹק בְּהוֹד בְּסָאָד • וַיִּשָׁר אֵל מְלָאָךְ • בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל
 שְׁמֵרִים טוֹב הַסְבִּים עַל יְדוֹ • מְקִים דְּבַר עֲבָדוֹ • בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים
 טַעֲמָה פִי טוֹב סְחָרָה • לֹא יִכְבֵּה בְּלֵילָה גְרָה • בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים
 יִלְלָה בְּנוֹף נִפְלָה • וְתַקֵּם בְּעוֹד לְיָלָה • בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים יוֹצְרוֹ חֲלָקוֹ
 בְּהִכְמָה • יוֹדַע עַד מָה • בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים בְּדוֹן וְשִׁבּוֹי לְנִקְחָה • שְׁמַח
 לְאִיד לֹא יִגְקָה • בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים בּוֹכָם נְחַטְט וְנִדְבָאָו • הַפָּה גְרִיָּה
 וַיִּדְבָּאוּ • בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים לְהִרְק נִשְׁחַק אַקוֹנָם • רֵאשִׁית לְכַר אוֹנָם •
 בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים לְבִטָּה יִרְאֲתָם וְלוֹקָה • בּוֹקָה וּמְבוֹקָה וּמְבַלְקָה •
 בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים מְאוּרֵי הוֹדָאוֹת לְאַדְקָה • עַל מִשְׁפְּטֵי צְדָקָה •
 בְּלֵילֵי חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים מְאוּרֵי יִשַׁע לְהוֹמִינֵי • אַחוּת בֵּיד יְמִינֵי • בְּלֵילֵי
 חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים נוֹרְאוֹת בְּעִישוּתָהָ נִקְוָה • וְלֵילָה לְלֵילָה יְחוּהָ • בְּלֵילֵי
 חַג פֶּסַח : לַיִל שְׁמֵרִים נְלַחְמוּ בּוֹכְבֵי אוּרִים • לְעִזְרַת יִי בְּגַבּוּרִים • בְּלֵילֵי חַג

פסח

ביאור הרווה

כל ליל אלא ויצנו חלקו זה: יודע עד סוף
 ער מצי לילה: יללה (אין קלא): בנות
 וחקס: פדעס אח משה וואהן: כובס: קנריס: נחטט
 (אויס גנראנן): וידבאו (אונ פו שים) לבי סבי סמלריס
 קוננין כזויס נחטיס וכו סלניס נכסין דרך קנריס
 ומחשעין ומוליאן אח כנסרות מהן קנריס ויס קלס נעיסס
 כאילו כוס קוננין אחס: בדין: ענד מאשנד: לאיד
 (ואו איין נרעכטיס) סביו סמחס לאיד של ישראל: נשחק
 אקונס: סבו פליימין ערס כסריס נכחניס וסחס נסחן
 להרק: לי סחקס סק: לבטח: נכסל ילחס: ולוקס
 סלקס ילחס כמיס סביו מלריס מסחמיס לפלויס ויסרלס
 סומטיס לססמיס: בוקר: עין קרס מחב סלל וזיוס: סאורי
 ישע: אור יאועס כמיין לי סקניס: אחות ביד ימיני
 סאחוס סמוק יד ימין שלי וואכס ביד רמיס: סאורי
 הוראוות: סכנס סולדאס: לאדק: לנדק נן: על מספמי
 צדקד: סלל סיו כידס אלא ב' מית דס פסח ודס מינס:
 גוראוות בעשורן בקוה: אנו נקוס כמו טעמיס מלאוס
 כמריס כן טעס עמוו בליס כוס: ויללה ליללה יחוס
 מליל ססח זה לילל ססח אחר טעס סנר סכל סכס אס
 אומריס לטנח סכאל סרלעס ויסרלל וטס אנו מקויס ומנשיס
 סתגאלנו בליל ססח כמו ססאחמו ממריס: גלחמו כוכבי
 אורי

ליל י"ט של פסח קרא אה"ר לנניו ואמר לכם כון יודעין
 שנלגה א עשדים ישראל להקביו קרני סחיסס כקיינו נס
 אסס לגי טכאסס וכויל קין מהר מאלנו קליזו ודע
 ססחן וכל סניול מנסוות ללמ ככסיס סלל גנוו: כוכב
 סודרי: זה אכנסס: דרק: דרק: חרכס: עמד אכנסס
 וכננן: תוללה יסבה: א טרס סלקס לביט טרסס מחמס
 רוב יזיס: הורדק: סחגעס טרסס ביון סכא לסחף מנעליס
 סרחה עליו נרעס: ונסחף אחרויס: סהונעס ונדחף לאחריו
 ולא נעס אלוס: ורעד: מומן: וכח: סוכיס: חשאי
 כחלוס נלינעל סחול ירעס ענדיו לא ידעו: זריס: אטי
 סדוס: לי יסריין: ספן: נלס סמריס וססכס סרוס
 כססח סיס: רסס: אה לן: בסוב: לנדק פס יעקב סטוב
 ועד רע: לאלוס: טיסוס סיוו כללס: סבורה: א רכס
 סמדק לכוון סכנסות לעקב ננו וסכנסות סחכרן יעקב מלכו
 כססח סיס: חקוק בהרו כסאך: זה יעקב סרמוות חקוק
 ככסל סכנוד: וישר אל הבללך: נקס לו סלסחו לומר
 סייר וזס סיס כססח: טוב: זה סקניס: רסכיס: כסחמ
 סכס כחוס סיליל חף סקניס סכסיס על ידו ויסו כמי סיליל
 וז' ככס לל כנור: טעסס: א כחיס כס טרסס ע"י סנדלס
 אס משה סקרק סו סוב לכך לא יכנס נכס בליס סלל סחס
 כמכס כנסוס: יוצרו חלקו: סח"ל לכו לעובד על חיו

מעריב ליל שני של פסח

שעג

פסח: ליל שמרים סיע צדק געוירים • צליל לחם שעוירים • בלילי חג פסח: ליל שמרים שגב במבטח ומעוז • נגבר חכם בעוז • בלילי חג פסח: ליל שמרים עריצי פול שקד • ותחת פבודו יקד • בלילי חג פסח: ליל שמרים עומר חרמשו פלחם • ובמלחמות תנופה נלחם • בלילי חג פסח: ליל שמרים פאר עליון באמירות • מבנה הארץ ומרות • בלילי חג פסח: ליל שמרים פענח צפנת מעבדיו • סודו אל עבדיו • בלילי חג פסח: ליל שמרים צפית סדורה וארונה • והנה יד שלוחה • בלילי חג פסח: ליל שמרים צמת בו בליל • קדש יי חלל • בלילי חג פסח: ליל שמרים קומת תמר הצלה • ההרסים אשר במצלה • בלילי חג פסח: ליל שמרים קמץ השביע לשננה • יהן לידיו שנתו • בלילי חג פסח: ליל שמרים רוחי יתפש למלה • אברה נגינתי בלילה • בלילי חג פסח: ליל שמרים רוח ותצלה עמדה • בלילה החוא נדה • בלילי חג פסח: ליל שמרים שמע מצרים לנצור • יחיו בשמע צור • בלילי חג פסח: ליל שמרים שמור לנקמה נמורה • על צור המעטירה • בלילי חג פסח: ליל שמרים תבוע מספר התורה • אחת מהנה לא נעדרה • בלילי חג פסח: ליל שמרים תבנו לישע וגם • נדחי ישראל יבגם • בלילי חג פסח: ליל שמרים מאמרי ירצה לשעות • מקדם פועל ישועות • בלילי חג פסח: ליל שמרים או בהניחה שלוחים • הורינו קה אלהים • בלילי חג פסח: ליל שמרים ישע לנו החדה • ושמך לעולם נודה • בלילי חג פסח: ליל שמרים רגן השיר בחדשה • להודות לשם קדשה • בלילי חג פסח: ליל שמרים טבס פלאיה משירי הודאות נתיחדת • יומם לחסד ולירצה לשיר נתועדת • פלוליה או באמונה רותה חסדת •

ספי

ביאור הרוח

אורים • שנתמו הכוכבים עם סיכא ליל א' דסכה • לעזרת ה' גערה ישראל סיו עזרה ס' • סיע כעומר סבי משעורים • סיע לוחו כדור סיו מנמרים מן כמזר ומן כנדיקס • צליל לחם שעוירים • הוא כלהם אשר הלמו מהנה מדין • יחיהו מכו לליל ע"ש שגלול ארזה כדור מן כנדיקס שלא היה אחד מכן לדיק כמו מים לנגים ונכוסת מאת כעומר נולו • צליל • טונס • ל' רוממות שחרומס נעו נמדת • כנסתון • גבר חכם • מודנו כנגד היס"ר כשנוטס • עריצי שול • גמורים של מלך אשור • שקד • טיכר • ותחת כבודו • יחת כנדיו • יקד • ששכרו גוסס ולא נגדיס • עומר יחדשו • קידת עומר שקר נהמס • פלחם • נקסס חל • של מלך אשור • ובמלחמות תנופה • זו מנות כעומר סיו • ופקרין ס' גניס • נלחם • סקנ"ס כהילו של אשור • פואר • עליון • שספאר ס"ש" • באמירות • כרס שחמו לפניו • שרס כהרן ושר הונס שקר נהמס • נקסס סקנ"ס לעשות חוקיו • שש"ס וסמריכ נוג ומגוג אמרה מה"ד רבש"ע מה דוד כחמר • כסס מיתח והשכחות לא עשיו מיתח וחוקיו ששס"ס לו כל • כנסים כללו ולא אמר שרס העשיו מיתח ספחס כהרן וחמרה • ירש"ע חני חמרה שרס כהולס ומכ"ר סקס סקנ"ס לעשות חוקיו • מכקס כהרן ומיתח כמפס אמר שר כהולס עסס נניונו של • לדיק זה שחמר כני לדיק וכל זה כיה ע"י מפס סמריכ • פענח • גלה סקנ"ס לדיאל סחרון כהולס שרסס נכודנאלר • צפית • כעומר • סדורה וארונה • כעומר כשיכנ נלאלר

על כשלתן ועדך ארוחה כעמדי צוסס לנאות לפי ססיה יוא • כעורס וזריו וזס לסיול כלי כקודס לשתות כסס • וחנת יד ש"ורחה שכל יד מלך וכו' על כותל סיכאל די מלכא • צוסת בו בליל • בו כליס שסחה ככלי כקודס נכרס נלאלר וכוול • ליל ססה • קוסת חסר • יבאל שסמסלו לחמר עס סמר חן • לו עססס אלל לב אחד כן ובראל חן לכס אלל לב אחד • רהרסים • כוכוס חסר • שסמסל לכסס נללו מן כמון • סמץ השביע • מוסס כעומר וכלכות קמיה ססס מלמד מרדכי להלמידו כססה שכל • כמון • וכו • לחלמידיו • יהן לידיו שגא • סיו נמדדיס כיה מעיניסס ולומדיס מוסס • בלידת הודא נדרה • כול ליל כסח • רוחי יחפס • עס חמי אספססה ומשעו עס לני • אברה נגינתי • שיוס ומיתח שחמרי כליס זה כליסל כל פרסס וליס כל גרעון וליסל כל סמריכ וסיכאל • שמור לכקסה • שניסס עתידיו ליגאל • על צור הסעטירה • כל כאומסס כעטס כזר • שסע כצדים • כחכר נודעונו כאומסס משמע מלניס קן יחילו וידעונו משמע זור • תבוע ססה"ת • כל כוסיס כארסס ליכאל ליל ססה ספססכי ככל כחורס • לא נעדרה • לא נהכסכ • תכבו • מחוקן לילו של ססה ליסועס וקיס • כממרי • ספלי • ירצה • סקנ"ס • בהניחך • כסככות ליכרלל מסקן • שלוחים • עייסיס • הורינו • חמרנו כלל וכוולס • חרצה • חמדס • טבס • (לרונג נל"ס) • משירי • כמו שרס • נתיחדת

מעריב ליל שני של פסח

כפי עולדים ויונקים עוז יסדת בגילה פרנה בשמחה רבה ואמרו כלם :

מי כמכה עד לפני משה :

ליל שמרים * מלכותה ראו בניה מי וקנים * נפתח שבחה בלשון
עתיד ונסתים * סבו לימין משה בוקע ים * והגיה ידו על הנדר
בעים * זה צור ישענו פצו פה ואמרו : ה' ימלוך * ונאמר עד חוק ממנו

ליל שמרים * עטור פלאי צדקה בצבא ואות * קרבתה לי טוב
ישועות הבאות * שתי בה מחסי במלאכות הנבאות * מלך
צור ישראל וגאלו יי צבאות : פרוה אתה יי מלך צור ישראל וגואלו :

השכיבנו עד סוכת שלוםך :

אור יום הגה ספירה הוכשרה בגוהים * לציון נדחה קרוא דרושה עלות גהים *
בגין מפאר פרך מהמר לב וגהים * משפני עליון בעשר מעלות קדש
גבהים * גיל לבבות לבגון המלבן נגוהים * שלוחים * נכבדות מדבר בה עיר
האלהים : דרישות לדרוש בשבנה מקום כפור שלים * סלולי ציון מבקשים
תפקידם תרם משושים * המון חוגג עלות יראה התר של שלים * עת כי בא
לחנה בלי רשולים * ומתקרוב לה בבורי נדבה לתקריב במותר שולים * פצחו
רנגו יתרו תרבות ירושלים : וזרו לתקדים שלוחים דיגי גיא גבאות * צאת
מקערב עשות פריכות מאביבי תבואות חול ושבחה פריכים מלאכותיו בשלוש
באות * קבצו עירות הסמוכות עסק גדול לבאות * השקה קצוהו ונתנהו
בקפה ולעורה מובאות * מה ידירות משבנתיה יי צבאות : טובה כפולה
וקבפלת למקום עלינו לאמר : רבה עמרים במדבר כנגדם אחר לתמור יתיבט

ונתן

הירויה ביאור

סלולי * דרכים : מבקשים חסדים * מנכסים לכקנים
סיקה אחס ויקים כנעתה פו דרך כס מכול כדי כיעול
לרגל : המון * עס רב : חוגג עלות * יעול לראות כרגל :
התר * יסחל : שלשים * מחולס ככלל נגוה : עת *
כי בא כעת והעוים אשר יכנס יון * בלי רשולים * בלי
עמך רק כהנה ניומו * ומתקרוב * שחלש עומר לכניא
מחשלים אס נכס וחס לא נכס מניאון מן כקדונ לש *
בכורי נדבה * אס חס מקיינין כרנך מעלס אזי עלוכס כליט
שקרנח אחס דכס : במור * כסכרס ולא נסומאס *
שלוחים דיגי * שלחי כד כיו יולאין לקאר עומר ושוחין
כיוכות מנכס כד שיח חס לקאר : גיא גבאות * גיא
כל כניאויס יחכלים : מאביבי * מאניב : כרבים * כחכמים
ולא כרמי * מלאכותיו בשלוש באות * דסכרי כק אחר
חול ואחר שנה כיו קליים כעומר בני קוסוס ונג' מנלס :
קבצו עירות הסמוכות : מירושלים מכנסוס לש כד
קיסא קאר כספס גדול כחמר כיוכ עס כדס מלך : לבאות *
לכור : חשכה * ליל ס"ז : בקוסה * כלי לכניא לעורס *
מה ידירות * כמה הכיסה : משכנותיך * עורס נשים עורס
ישראל עורס כניס ליהוה נכשעתי ולכניא עומר ככלכס *
טובה כפולה * כמה פונות כעלות יו למ : למסום * לכשי
סכול מקומו של עולם : לאמר * ליוסס ונגדל אחו : רבת
עמרים במדבר * ניריחס כמך לכל אחר עומר לעולנס *
כנגס

פתיחת * שאלו ס' אחי : נתוערת * כמקס כיו וועד שלנו :
כלולך * ישראל כעלולס כן : באמונה * ויחמו כס' :
רוחך * כוח כקודס : כפי עוללים * אט כנמשי אמן : ויונקים *
אלו כיוקס כמדי אמן אלו ואלו אמח כרכ * בלשון
עתיך * חילו אמרו כ' מלך אין אחי ולכין סולעות כהן אלא
אמרו כי ימלוך לעיל * ונסחיים * כדכר ננוואתן שולטו
כסס כלאמות * סכו * כמזס ליכועחו של משה כקע לכס
לז סיס : בעים * כחוק * עטור * כעטרס כנלואוסך :
כצבא * כיראלו ואותי * שמת כמגריס כעניעתס כרלו א"ס :
קרבך * כחקני יכעוס כנלות ככל עת : שחי * (אך
סככ ניסאן) : במלאכות * כשליחות *
אור * ליל ס"ז כניסן שמת מניסן כו אס כעומר :
דכשורה * להחיל לעמח פ"ס חס כי ככסירס חוקא
פולס : כנגוהים * פולס : קראו דרושה * דכנדוק אכר
למקד * עלות גוהים * לעלות לכפוסה : כמסר לב * כממחי
לנ : וגוהים * עיסי ל' יניס חמי * משכני עליון * ו
יחוליס : בעשר מעלות קודש גבורהים * ירושלים מקודסה
אחר מאלו אחס כעשר קדושים * גיל * ל' כמסס : לבגין
דכרבן * ככ"ס קאר יכר נעון שולנין עומהיס על ישראל :
גוהים * כהחאלט על מעכיס כעיים : שלוחים * מיסיס
כעועמו מרונ שטחיס : ככבדות * כרכ ככוד * כדובר *
פס כניאויס : שלים * ל' כנגג כסיס מקס כמור עומס :

מעריב ליל שני של פסח

וַיִּתֵּן יְאֻבֹּב הָאֹזֶר בְּכָלֹּ לְגַמּוֹר • שְׁטָחוּהוּ בְעֹזְרָה עֲמְלוֹ לְרוּחַ חַיִּים לְכַמּוֹר •
 בְּמָה כְּפָרֵי מוֹר לְסַטְרַר הֶלְו לְזַמּוֹר • שִׁבְעוֹת חֲקוֹת קָצִיר לָנוּ יִשְׁמֹר • תִּבְנֶן
 בְּלִתְחַ וְצִבּוֹר וַנְּגַרְם בְּלֵי חֶסְרוֹן • בְּשִׁלְשׁ עֵשְׂרֵה נֶפֶחַ יוֹצִיאוּ מִכְּמֹנֵי עֲשָׂרוֹן •
 גִּתָּן שְׁמָנוּ וְלִבְנֹתָו יִצַק וּבְלָל בְּהִדְרוֹן • הִנֵּיף וְהִגִּישׁ קִמְצֵי וּמְלַח וְהַקְטִיר הַזֶּהָרֹן •
 מִזֶּר שְׁלַחַן גְּבוּהַ זְכוּ בְשִׁירֵי הַדְּרוֹן • כָּל זָכָר בְּבִגְי אֶהְרֵן • קָדַב הַעֲמֵר שְׁוֹקֵי
 יְרוּשָׁלָּיִם מְלֵאִים בְּפִרוֹת מְעֻטְרִים • בְּזִרְיוֹת בֵּית דִּין מְחֻצוֹת רְחוּקִים מִתְּהָרִים •
 מִרְחוֹק אֵת יְיָ מְעֻזָּם וְזָכוּ מִזִּבְרִים וְנוֹדְרִים • יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה תַעֲלֶה עַל
 לְבַבְכֶם נִמְתְּרִים • חֻזְקוֹ וְתוֹכּוֹ לְשִׁמּוֹעַ שִׁיר יִשְׁוֹרֵר לְהָרִים • הַר בֵּית יְיָ בְּרֵאשׁ
 הַהָרִים • לְבֵיתָהּ נִאֲוָה קִדְשׁ גְּוָה תִּהְלֶה חוֹמֶל • בֵּית יַעַר הַלְכָנוּן מְלַבֵּל מְגִדִים
 וְגוֹמֵל • זֶהָב פְּרוּגִים פִּרוֹת פִּרְחָיו עוֹד מֵהָאֵמֶל • לְזֹרְעוֹ שָׁל יִצְחָק חֶסֶד בְּיוֹם
 הַגְּמִל • אֲרוּמִמָּה בְּעַמּוֹר בְּבוּרֵי בְקָלְתוֹת מוֹזְהָבוֹת וְלֹא בְתוֹרְמֵל • כְּבוֹד הַדְּקָנוֹן
 גִּתָּן לֶה הַדָּר הַבְּרָמֵל • יִרְאֶה כִּפְתַּי הַמּוֹקֵד תִּשְׁלֹם שְׁלֵם סְבִיבָה • שְׁמָה כְּשֵׁם
 מְלָכָה שְׁעָבִיבָה בְּשִׁבְמִיָּה בְּהַסְבִּיבָה • הַעֵת בְּעַדֵי תִלְבָּשֵׁי הַדָּר סְבִיבָה בְּמִסְבִּיבָה •
 שְׂרוֹת בְּהִנְיָה בְּאֵבִיבָה • גְּעִימוֹת לְנוֹיָה בְּאֵבִיבָה • עוֹד תַּעֲדֵי תִפְיָה מְלוּל רוֹבִיבָה
 בְּרוֹחוֹבָה • שְׁאֵלוֹ שְׁלֹם יְרוּשָׁלַיִם יִשְׁלִיו אֶהְבָּה • יִתְרָה חֲבֵתָהּ יְרוּשָׁלַיִם בְּנוֹי
 שְׁבָעִים שְׁמוֹתֶיהָ • כְּעִיר שְׁחָבְרָה לְהַהוֹפְקָדוֹ שׁוֹמְרֵי חוֹמוֹתֶיהָ • מוֹזְבְּרִים לְרַחֲמָהּ
 וְלִשְׁוֹמְרָהּ תִּהְלֶה בְּאֶרֶץ לִישָׁב שׁוֹמְמוֹתֶיהָ • בְּאַחֲרָה וּבְרַעוֹת וּמְקַדְשׁ אֵל בְּרַמָּה
 גְּיוֹתֶיהָ • אֲדַבְּרָה וְנִאֲבַקְשֶׁה טוֹב וְשְׁלֹם בְּאֶרֶץ קְנוֹתֶיהָ • יְהִי שְׁלֹם בְּחִילָה שְׁלֹתָה

בארמנותך

(*) יא בארמנותך.

ביאור הרווה

וחכו כניבך : שמך כשם סלכך • שאלמל ושא כעיר מיום
 ה' שמה : שעיך • וכו' יצ' כמנין כשנים : העת • מדי
 ויאס האות כזה כעת אהר נכא ישיב והמון שינאו ויקנט
 נדחי ישאל ליחלים : בעדי • (יזעם נל"א) : הדר סביך •
 אלו זקנים : מתשענות שיהיו ימים עד בלא
 ויכלו ללכת כי חס להסכ על משענת סקס : שרוח • (דינס
 נל"א) : באביבך • כוא סעומר סקרא אביב : באביבך •
 נכלי סיר : עוד תעדי • (זיון נל"א) : תופיך • (פויקן
 נל"א) : מלול לטון שמוק : רוביך • נחוריס : ישליו •
 יכיו שלים וספס : באזה קודש • כקדושה גאוה קי : בית
 יער • זכ כס"מ מה יער מלנלב אף כס"מ מלנלב כשס
 שכנה שלמה כס"מ נסע כו כל מיני מגדים של זכב וכי
 מולאים סיוסויסן וכיון סכרות סשכנ כזן מסדין אה
 סיחסיסן וכיון סנכסו גוים לסיכל יכשו ועסיד סקביס לסחסיסן
 לנו : מלבלב • שחשכ : וגומל • סוכה מגל סוכה :
 סורסוסל • סלל יכסו עוד סיוסויס : ביום הגמל • עסיד
 סקכ"ס נטשות סשכ גדול כיוס סגמול חסד לורטו של יזח •
 כעמור בכורי • כססו מססיסן אה ככמוריס : בקלחות •
 נכלים של זכב : ולא בתורמל • סלים של נלריס זכוא מל
 ונחמינו זכוא כלי סמסיס כו כרועס אה : הדר הכרסל •
 כוא כס"מ : בניו שבעים שמוחדי • סמחנז חכס קרא לס
 ככחנז ע' סחוס כנגד ע' סחוס של סקכ"ס : כעיר שחוגרת
 לה • כי ירושלים שלמעלה כוא כנגד ירושלים שלמטה •
 הוסקרו שומרי • אלו כאלהים לנקס רחמים סיסיס ירושלים
 פהלס גלחן : לישב שוממוחדי • ססיו סממס : ברכת
 גיוחתיך • ססיו דוד וסמול וססיסן כרמס סרוח של סמול
 וססאן

כנגד אחד • כנגד זה טכ סקכ"ס ממר אהד לכיול לסיו :
 לתסור • סמורח כולס : ירחב • מוכסין אורו כקיס ונמקלות :
 זנתן לאכוב • כלי ססיו כו נקיס קטיס ומסיסן כו קלחס
 ומסכסין אוחן נלש מלמס וסלש כנכס דרך כנכס :
 ששורחו בעורה • כדי סיסל כרות וסשכ כו : לכמור •
 לחמס : כמס כברי מור • להקכ"ס סכוא ססכ אה כרות :
 לספסר • לי סומר סכוא סומר סכואס מרוחח רסוס : שבועות •
 סמסע סיס מלמס סישמור לנו : חוקת קציר • מן סכרב
 ומן כרוחח כקיס ומן כוללס רעיס : תוכן • לי סיקון •
 בלחח • לי סריכ ססריק אה ססעוסיס : וצבור • ססיו לונדין
 אוחס כדי סיאכז מימס : ונגרס • וסוסיס אוחו כרמס של
 גרוסס • ונגרס לטון ססריס : בלי דסרוין • כיו כחסיקן יס
 סלל וססל : בייג נפח • ססיס מוסס בייג נסס : יוציאו
 סמנז עשירין • כי סומר עסריח אסס כוא : בהדרון •
 כי ססמז וסלמז כוא סדח : מור • מורו של סלחן כוס :
 כשירי הדרון • כשירי כמנח כו כמנח כוא כחרון :
 סעומריס • מללס קמח קלי : סחצות ררוקיס מויריס •
 כחוס ספי סלחן כ"ד מסעלני כו : סעוהבס זכרו • אע"ס
 סגליו ואח רחוקיס מינוסלס חנו מוכיין סכיס סעסס לנו
 סקכ"ס : ונוריס • סנין זכרס כמז סכרל : תעלה על
 לרבכס כסדריס • אע"ס סגליוסיס לנו לזכר אה ירושלים
 לססלל סססס נמכרס : חוקי • סחסללנו על ירושלים וכו
 סוכו לסמוע סיר יסור לרסיס : כי בית ה' יסיס בראש
 דהריס : כפת המוקד • סער א' סקרא כיוס כמוקד :
 ירושלים שלם • א ירושלים כי סקכ"ס סלס יסלס כמסמיר
 אה כעסעו וכו עסיד נלמסס וסיסס לט סממס אה ספינ

מעריב ליל שני של פסח

בארמנותיה: ברוך אתה יי הפרוש סבת שלום עלינו ועל כל עמי ישראל ועל ירושלים:

נדבר משה את מועדי יי אל בני ישראל: כש"ז אומר ח"ק ומחללין ספסל שלם תלם:

מעריב ליל שביעי של פסח

כש"ז מחמיל ברבו וכו' עד יסלוד עלינו לעולם ועד:

ויזשע יי: אום למושעות וירא ישראל בפרנע פרעות אז ישיר גלה הוסן ישועות עזי דגול גיה ואישון להשעות: ברוך אתה יי המעריב ערבים: אהבת עולם עד לעולמים:

יי הכין כלי מלחמה מרפבות פרעה ושלישיו נהג במהומה תהומות זכנם באף ובחמה ימינה הכל נחלתה רחמה: ברוך אתה יי אוהב עמו ישראל: שמע ישראל וכו' אמת ואמונה עד לך ענו שירה

פסח אמונים שיר שוררוהו ויזשע יי ביום ההוא פסח מצרים: פסח בת קול ישמע מפרומים וישראל נושע ביי השועת עולמים פסח לעתיד: פסח גאולים עברו במשאת יד וירא ישראל את היר פסח מצרים: פסח דגל בעזו כבודו יוסיף אדני שנית ידו פסח לעתיד: פסח המון חיליו באוב דים הלקו בנפשה בתוך הים פסח מצרים: פסח והניף ידו ברוח בעים והתרים יי את לשונם פסח לעתיד: פסח ולעף במקרב שגן מתנה מצרים בעמוד אש וענן פסח מצרים: פסח הדוש מופת עלי ישן דם ואש ותמרות עשן פסח לעתיד: פסח טבס בצריו להחרימה ובני ישראל יוצאים ביד רמה פסח מצרים: פסח ישעות עצום שלום בשמחה תצאו ובשלום פסח לעתיד: פסח כליד ענמים להצמת פי אין בית אשר אין שם מת פסח מצרים: פסח לאמים יהגו ריק לנגפה וזאת תהיה המגפה פסח לעתיד: פסח מקווי שגרים פסח ופסח יי על הפסח פסח מצרים: פסח נוראות עוזו רב ושלמי גנון והציל פסח והמליט פסח לעתיד: פסח סגולים למיטע שירים פי יי נדחתם

להם

ביאור הדרוה

גאולת לעתיד: בשוב דים כמזון נכ: בעים נחשק רוח: והחרים עין כמטה ואכוד: זלעה עין רעם: במכתב המטה טיב חסל ע' סאס ושל כנטיק טס וי מכות חקק עליו נועריקן דנין עדיש בלח"נ: שונן חקק: רדוש סופת עתיד קנטיס להדש מופהס הדקס מן הלאשום ועב קן דם ואש ותמרות ענן: טבס בצריו טבא עניסס נטכססו מלכות כדו לכתריסס: כליל ענבים כל המזרס: להצמת לכתריס: יהגו ריק ארון טבכת ככל וריק טפס פתיס נס הנפס: מלי שערירם טפרי נדי מלרס טכז טנוריס פתח ארון כקדום כדון טאט וסכס כמזריסס: עוזו קנטיס טחא רכ ובלים: טגוריס אלגו ישראל: למטע שירים טבס ישאלו ולא חקט לטס כמזריס

זמסוקן כמיות של עולם זכין נכ"ט: יחי שלום כחי"ך טלה ישמע נכ קול תרועה טלה יוסיפו לכתריסס לעולמי עד חתן: אום אומס ישראל: סהקניס כוח חמיד אל למחשעה: בפי"ע: (ער טאס כאלט) מרס כגד מרס אז ישיר כזוכס כואל: תוסן מווק יזמיות: עדי קנטיס: דגול מרנכס: גיה יוס: ואישון לילס: להשעות קנע לכל א' זמן: ושלישיו מיליו: כמרוסה יוס: חת מתיס מזריס: תהומות זמבס טכז כמיס נלחמן עמכס: חבל נחלתך אלגו ישראל: אמונים ישראל ע"ס ויחמיו נכ: פסח לעתיד: פי כיוסן עזידין הם לנגל: במשאת יד טכז טפטיס כדס נטס מזריס נכות כיס: יוסיף שנית ידו

מעריב ליל שביעי של פסח

שעה
 להם במצרים • פסח מצרים: פסח עתיד לפדיון שבויים • ויצא יי ונלחם בגוים •
 פסח לעתיד: פסח פתיחת קול ענתה נביאה • שירו ליי • בי גאה גאה • פסח
 מצרים: פסח צפוי באות אשר נעשה • זמרו יי • כי גאות עשה • פסח לעתיד:
 פסח קדר לצריו מאורי אור • ולכל בני ישראל יהיה אור • פסח מצרים: פסח
 רצוי במאמר צורה • קומי אורי • כי בא אורה • פסח לעתיד: פסח שבחודו
 בעוז תעצומו • כי פקד יי את עמו • פסח מצרים: פסח תוקף תהלות רשומי •
 נאלנו יי צבאות שמו • פסח לעתיד: פסח יוסף על ישועות ישועה • בריתו
 יזכור להושיעה • עם קרובו באהב להושיעה • באשר שמע למצרים לצור
 נשמעה: בגילה ברנה בשמחה רבה ואמרו כלם: מי כסוכה עד לפני משה

וברוב טובה נחית ידידים • וברוח ים עברו גרודים • אמר כושל להציל
 גרודים • נשפת • להיות בסאסאה נמדדים • זה צור ישענו פצו פה
 ואמרו: יי ימלוך עד חוק ממנו

מי כמון משגב לעתות בצרה • נחית נואציה בנעם ועברה • נחית סגלתה •
 בזרוע גבורה • שמעו עמים גבורתה להגבירה: ברנה אתה יי מלך צור
 ישראל ונאלו: השכובנו עד סכת שלום

אז נבחרו פחוני דינים • תפול עליהם צוחות ומדנים • תבאמו קדושיה רגש
 מעונים • יי ימלוך שומר תשועת אמונים: ברנה אתה יי תפורש סבת
 שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים: לשנת ושמו וכו'
 נדבר משה את מועדי יי אל בני ישראל: כס"ז אומר ח"ק ומסללן ספנת שלש רגלים

מעריב ליל אחרון של פסח

כס"ז ממחיל ברכו וכו' עד ימלוך עלינו לעולם ועד:

יושע אומן אשכלות קדש פרח תהלה • וירא בענוי וקושי נורא
 עליה • אז נדלתו הפליא והאיר אפלה • אלוה עשי נותן
 זמרות בלילה: ברנה אתה יי המעריב ערבים:

אהבת עולם עד לעולמים:

עזי הרים דלג בזכר ברית אבות ותסד • ונבעות קפץ מהור כל יסד •

זרע

ביאור הרו"ה

ספרים: עתיד • מוכן ומאמץ • נביאה • מרים • צבור •
 פנו קנון • קדר • כשחיר וכשחן: רצוי • אוהו פסח לעתיד
 יסיס מרובה לו: במאמר צורך • נמאמר כס"י: רשומי •
 נכס: יוסף על ישועות • מלכים יסועס שניס לעתיד:
 עם קרובו • ישראל: לצור • אומה כשעס:
 נחית (גישיט): ידידים • ישראל • גרודים • מהס
 זחילוק: כושל • זה פרעס: להציל • נשלל ולכוס:
 גרודים • ללו ישראל שדרו ממקומן • בסאסאה • מדס כנגד
 מדס: משגב • (ער שטרקט) לישראל כאשר סיו נלס:
 נואציה: זה פרעס שסיס מנלך להקציס נמלרים: פחוזי אגסיס
 קסיס וסומיסי: דינים • לטון ריכ: צוחות • (נשרייה):
 ומדנים • (ק"ג): רגש • נכס"ע נקנון סמון רכ:
 ויושע אומן • ישראל נקראו המונים: אשכלות • נדיק
 ישראל נקראו אשכלות אים סכנל נו • וקראים
 פרח נדיק כחמר יסרת: והאיר • לישראל נאסילס סכיו כס:
 דרים דלג • דלג קן כשניל כרים זכות אנוס: ונבדות •
 זכות אמטסיס: קפץ • סקניס שכוה סכור יסד וסרת
 אל

מעריב ליל שני של פסח

בארמנותיה: ברוך אתה יי הבורש סבת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים:

נדבר משה את מועדי יי ארץ בני ישראל: כה"ן אומר ח"ק ומתפללן סגסו שלם תגסו:

מעריב ליל שביעי של פסח

כה"ן מתחיל ברבו וכו' עד ימלוך עלינו לעולם ועד:

וישע יי אום למושעות וירא ישראל בפרוע פרעות או ישיר גלה חוסן ישועות עזי דגול גיה ואישון להשעות: ברוך אתה יי המעריב ערבים: אהבת עולם עד לעולמים:

יי הכין כלי מלחמה מרכבות פרעה ושלישיו נהג במהומה תהומות זמנם באף ובחמה ימינה חבל נחלתה רחמה: ברוך אתה יי אהב עמו ישראל: שמע ישראל וכו' אמת ואמונה עד לך ענו שרת

פסח אמונים שיר שוררוהו וישע יי ביום ההוא פסח מצרים: פסח בת קול ישמע ממרומים ישראל נושע ביי תשועת עולמים פסח לעתיד: פסח

גאולים עברו במשאת יד וירא ישראל את היר פסח מצרים: פסח דגול בעוז כבודו יוסף ארני שנית ירו פסח לעתיד: פסח המון תליו באוב דים

הלכו בגפשה בתוך הים פסח מצרים: פסח והניף ידו ברוח בעים והתרים יי את לשון ים פסח לעתיד: פסח ולעף במקרב שגן מתנה מצרים בעמוד

אש וענן פסח מצרים: פסח הדוש מופת עלי ישן דם ואש ותמרות עשן פסח לעתיד: פסח טגס בצריו להתרימה ובני ישראל יוצאים ביר רמה

פסח מצרים: פסח ישעות עצום שלום בשמחה תצאו ובשלום פסח לעתיד: פסח כלי ענמים להצמת פי אין בית אשר אין שם מת פסח מצרים: פסח

לאמים יהגו ריק לנגפה וזאת תהיה המגפה פסח לעתיד: פסח מדוי שערים פתח ופסח יי על הפתח פסח מצרים: פסח נראות עוזו רב ושלום גגון והציל פסח והמליט פסח לעתיד: פסח סגולים לכטע שירים פי יי נגלחם

להם

ביאור הרווה

עוסקין כמיות של עולם זה בנין כה"ס: יהי שלום בחי"ך: שלם ישמע כס קול תזעס של יוספו לכהריכס לעולמי עד חקן: אום אומס ויכאל: למושעות: סהקב"ס כוא חמיד אל למושעות: בפירוע (ער כלס נאלט) מדס כעד מדס: אז ישיר סכירס כואל: חוסן חוק ימועות עדי סקב"ס: דגול מרכס: גיה יוס ואישון לילה: להשעות קנע לכל א' וכן: ושלישיו חילוח: במהומה ויכס חת מתס גלרים: תרוכות זמנם סכין כמים ולחמן עמסס: חבל נחלתך אלע ישראל: אמונים יכאל ע"ס דימיות כה"ס פסח לעתיד: כי כייסן עזירן סס לנגל: במשאת יד שס סגסוים כידס כמס מלרים וכות כייס: יוסף שנית ירו

מעריב ליל שביעי של פסח

שעה
 להם במצרים • פסח מצרים: פסח עתיד לפדיון שבועים • ויצא יי ונלחם בגוים •
 פסח לעתיד: פסח פתיחת קול ענתה נביאה • שירו ליי כי גאה גאה • פסח
 מצרים: פסח צפוי באות אשר נעשה • זמרו יי כי גאות עשה • פסח לעתיד:
 פסח קדר לצריו מאורי אור • ולכל בני ישראל היה אור • פסח מצרים: פסח
 רצוי במאמר צורך • קומי אורי כי בא אור • פסח לעתיד: פסח שפחותו
 בעוז תעצמו • כי פקד יי את עמו • פסח מצרים: פסח התקף תהלות רשומי •
 גאלנו יי צבאות שמו • פסח לעתיד: פסח יוסיף על ישועות ישועה • בריתו
 יבור להושיעה • עם קרובו באהב להושיעה • באשר שמע למצרים לצור
 נשמעה: בגילה ברנה בשמחה רבה ואמרו כלם: מי כמוכה עד לפני משה

וברוב מורה נחית ידידים • וברוח ים עברו גרודים • אמר כושל להצליל
 גרודים • נשפת • להיות בסאסאה נמדדים • זה צור ישענו פצו פה

ואמרו: יי ימלוך עד חוק ממנו

מי כמורה משגב לעתות בצרה • נמית נואציה בועם ועברה • נחית סגלתה •
 בורע גבורה • שמעו עמים גבורתה להגבירה: ברוך אתה יי מלך צור
 ישראל ונאלו: השכוננו עד סבת שלמד

אז נבחרו פחזוי דינים • תפול עליהם צוחות ומרגים • תבאמו קדושיה רגש
 מעונים • יי מלך שומר תשועת אמונים: ברוך אתה יי הפורש סבת
 שלום גלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים: לשכת ושמרו וכו'

ויברך משה את כועדי יי אל בני ישראל: כס"ז חומר ח"ק ומסלנין ספלת שלש רגלים

מעריב ליל אחרון של פסח

כס"ז מסתול ברכו וכו' עד ימלוך עלינו לעולם ועד:

ויושע אומן אשפלות קדש פרת תהלה • וירא בענוי וקושי נורא
 עלילה • אז גדרתו הפליא והאיר אפלה • אלוה עשי נותן
 זמרות בלילה: ברוך אתה יי המעריב ערבים:

אהבת עולם עד לעולמים:

עזי הרים דלג בזכר ברית אבות וחסד • ונבעות קפץ מהור כל יסר •
 זרע

ביאור הרו"ה

גואציר: זה פרעס טכיס מאלך נהק"ט כמזרים: פחזוי אנשים
 רקיס וסומים: דינים • לשון ריב: צוחות • (נשריף):
 ומדנים • (קרי): רגש • נכס"ע נקמן סמן רב:

ויושע אומן: ישראל נקראו אומים: אשכולות • נדיק
 ישראל נקראו אשכולות אים שכל בו • ונקרפים
 פח נדיק כהמר יסרה: והאיר: לישראל נאליכ שכי כס:
 הרים דלג: דלג קן נשניל כרים וכו' אכוס: וברבות •
 וכו' אמסוק: קפץ • הקניס שחא טכור ויסר ויברך
 אל

מזרים: עתיד • מוכן ומוזמן: בביאה • מרים • צבור •
 פנין קנון: קדר • כשמיר וכחשין: רצוי • אוהו פסת לעתיד
 יסיס מנוה לנו: במאמר צורך • נמלמל כס"י: רשומי •
 נכסס: יוסיף על ישועות • מזרים ישועה שניס לעמיד:
 עם קרובו: ישראל • לצור • אומה כדשעה:
 נחית • (גישט): ידידים • ישראל: גרודים • מהגס
 והילנה: כושל • זה פרעס: להצליל • לשלל ונכוס:
 גרודים • אלג ישראל שדרו ממקומן: בסאסאה • מרס כנגד
 מדס: משגב • (ער טעארקט) לישראל כאשר היו נכס:

מעריב ליל אחרון של פסח

זרע אהבת חולת ששמע להוסד. ואהבת עולם אהבתך על פן משבתך חסד: ברוך אתה יי אלהב עמו ישראל:

שמע ישראל. אמת ואמונה עד לך ענו שירה

פסח אשרו באור תהיים לאור. ולכל בני ישראל היה אור. פסח מצרים: פסח באות זה עוד לתתך. קומי אורי כי בא אורך. פסח לעתיד: פסח גאולים אז הלהו ויושע יי ביום ההוא. פסח מצרים: פסח דגול יחיש ישענו. יי מלכנו הוא וישיענו. פסח לעתיד: פסח המררו בקושי ונלאו. מפתרת הפסח יצאו. פסח מצרים: פסח ויום נקם תראו. פי בשמחה תצאו. פסח לעתיד: פסח זבים אימו לעצמה. ותמים להם חומה. פסח מצרים: פסח חוביו טובו להנהיגם. ועל מבועי מים ונהלם. פסח לעתיד: פסח מהור ענותו הרבה עליהם. ויי הולך לפניהם. פסח מצרים: פסח יעיר נאם חיוני. כי הולך לפניהם יי. פסח לעתיד: פסח כראוי ענתה גביאה. שירו ליי כי גאה גאה. פסח מצרים: פסח לויענו יהיו למשסה. וזמרו יי כי גאות עשה. פסח לעתיד: פסח כנעם שיר הודיה. עזי וזמרת יה. פסח מצרים: פסח נגן שיר המוני. כי עזי וזמרת יה יי. פסח לעתיד: פסח סגולים לשוב למאנים. הלכו בניבשה בתוך הים. פסח מצרים: פסח עתיד להשיב שבים. בחמת ומאני הים. פסח לעתיד: פסח פורכים נסו לפניהם. פי יי נלחם להם. פסח מצרים: פסח צרות עמו יסיר ונתם. ויצא יי ונלחם. פסח לעתיד: פסח קרץ נאור הרעם. ותחוק מצרים על העם. פסח מצרים: פסח רוח עריצים להגשים. וההויקו עשרה אנשים. פסח לעתיד: פסח שארם נמק ונכתד. לא נשאר בהם עד אחד. פסח מצרים: פסח התן ישועות חוסיו. ולא יהיה שריד לבית עשוי פסח לעתיד: פסח תופפו ונקים ליהדו. זה אלי ואנוהו. פסח מצרים: פסח יקרים יאמרו בזה. הגה אלהינו זה. פסח לעתיד: פסח קדשה נקבה בעליות. את השירה הזאת. פסח מצרים: פסח ונבר יסובב ויקדש. שירו ליי שיר הדש. פסח לעתיד: פסח תביעת ענוי קפצת. ומבית כלא

כלא

ביאור תרומה

למאנים. (או אור גלוקסונג): פורכים. מליים סביו משנידים מותם בסרן: נסו. שהמרו הסכס מפני בני ישראל: קרץ. עיני כריתם שהכס מכות נכוח: עריצים. גנורים: להגשים. (א נרענן): שארם. (אור איבר בלימונג): נסף. או לו גלנענן): ונכתד. (עק מיען): הוסיו. ישראל כחוסים נד: שריר. (איבר בלימונג): תוספו יונקים. אף כיונקים כיו מכן נהפך וסו: ליחדות. לחד את שמו: יקרים. אלו יכתל: קדושה. מרים כניחא: נקבה. חמס טרס בלבן נקבה: בעליות. כשמה: ונבר יסובב. לעתיד יסובב כסור נאן זר: חביעת ענוי. הכניעה של וענדוס זמן מוס: קפצת. דעס: ובבית כלא. סביו כגורים וכלאים כמגיים: מוכסין

את ככל: שמע. כשמע על ידי נכילים. כי הולת הככה אזי: אשרו. ישראל כללית וכמה כללית באר כחיים לכל בני ישראל. כ' אור: באות זה. של אור: עוד להחברך. לעתיד כמ"ש קומי אורי כי בא חוד: רגול. זה הקניס: הוטררו בקושי. וימרח את חוים כעכודס קסה: ונלאו. ונעשו עייסים: זבים. ישראל ססס זבים: אימה. כסלה פחד מליים עליסס: לעצמה. מלכתנבר נגד מליים ויירלו כעס את כ' ע"כ נקע להס כיס וכמס לכה חומס: רוכיו. כמקוים: מבועי. משיין: ינהלם. יכניס: עגותו. הקיזוס של כקכ"ס: נאום. דמור של נכילים: לוחציו. לויכיו סנוהלים ארהנו: למשיסה. לנו: מונעם. (גזס): בגן. עש טיענו כמון יכאל טיר: סגולים. ישראל:

מעריב ליל אחרון של פסח

שעו בלא עם זו קננית פסח מצרים: פסח יחשוף ורועו ותעצומו לקנות את שצאר עמו פסח לעתיד: פסח אהביו הוציא צהרים ויהם את מחנה מצרים פסח מצרים: פסח להשיב להם גמוליהם מהומת יי רבה בהם פסח לעתיד: פסח בראותם נמו לסלסלה את היר הגדולה פסח מצרים: פסח רוות בזיו כבודו יוסף יי שנית ירו פסח לעתיד: פסח תזיון שירה קדמו לגעלם יי ימלוך לעולם פסח מצרים: פסח בציון ישוררו לגאלם יי ימלוך יי לעולם פסח לעתיד:

פסח תבסיסי הוד מאשרת להגאיר ידיה הושעת שעשעת ישרי אל בן ישראל לקוחיה חזו מפעלות אל או ישר משה ובני ישראל בגילה ברנה בשמחה רבה ואמרו כלם: סי כמכה עד לפני משה:

מי מלל גוי פת ספור מלאכתו סלסול תפארתו בעזים הדרה הליכתו עוללים ויונקים שבהוהו וצפו מסלתו גבורותיו וכבוד הדר מלכותו זה צור ישענו פצו פה ואמרו: ה ימלוך עד חוק ממנו:

גהית פגיגיה בענה עמה להתנאות צוריהם הממת במכות לתלאות קדוש ישראל מחדים מסבל ותלאות גואלם שמה יי צבאות: ברוך אתה יי מלך צור ישראל וגואלו: השטיבנו עד סוכת שלומך:

בתסדה רוממת קרו עמה יצאו מרוחים שבה ורנגות לשמה מסלדים ומשבתים תבאמו ותטעמו עיר מנוחים בגנה שלום ובמשפנות מבטחים: ברוך אתה יי הפורש סבת שלום ענינו ועד כל עמו ישראל ועל ירושלים: לשנת ושמו:

וניבר משה את מערי יי אל בני ישראל: כהן אומר ח"ק ומתגלתי סלח שלש רגלים:

היום

ביאור הרו"ה

מלאכתו מעשו: סלסול רוממות בעזים נמים עזים מן דרך הליכתו צפו ראו: סלילתו הליכתו פניניך אלנו ישראל שיקו מפנינו להתנאות (לונשיין): הסבת לשון מכומה להלאות לשון יגיעה: מחדים מסבל ותלאות אפי נתון כגלות שעיפס כסגלות וביגיע מיתחי כמו: מרוחים כי סיכס כמותה: מסלדים מכנחם: עיר מנוחים נתון יושלים:

אוהביו אלנו ישראל: צהרים נעם סיום לסלסלה לרוממת כאשר ראו את היר גדולה: רוות עוד יבא זיס שה"י יבוא לישראל מוח כניחה: שירה קרבו ישראל קדמו להקיים מכל אומה ולשון: טכסיסי גא על מלרים בטכסיס מלכות כדי לאבר ישראל ולגאלם: שעשעת ענין שוק וכמהה: כושר לקוחך סכויאח נהדס כשר גא חמה ולא זנה: מי וכל למלל כנוי וככח:

דרך דיני חג השבועות החיים

על פלית קטן וכן ברכה ענפי תבאר לזיל על מקומן ככלום ברכות (סג): (ג) אם חזקן ליל ענינה לזיל שבועות מותר לשמש משה (סג): (ד) נוכחין לאכול מאכלי חלב בהג שבועות ויזכר ליקח משה אחרת על השלח לאכול עליה מאכלי חלב וכן אם רוצה לאפות פת עם חלב והמאה לרדף ליקח מרדה חדשה ואין מושיל מה שמחסיין על ידה אחרת (מ"א סג):

(א) ח"א חסון מן ר"ח סיון עד אחר ח"ח וזיום המישים לספירם השמר הוא חג השבועות מאחרין להתחיל להתפלל ערבים כניסם שבועות כדי שיהיו ימי הספירה המימים ואם ההפול ערבים קודם השיכה עכ"ל לא יקדש על הכוס עד אחר ח"ה מע"ס זה (ס' ה"ד): (ב) כנר נהגו כל ישראל להיות נעורים לזיל שבועות ולאומרים הסדר שנדפס בחיקויי שבועות ואם ניעור כל הלילה אם מנרך

מעריב ליל ראשון של שבועות

כ"ץ מהחל ברכו וכו' עד ימלוך עלינו לעולם ועד :

יִרְדּוּ אֲבִיר יַעֲקֹב נֹרָא עֲלֵיָהּ • וַיְדַבֵּר בְּמִוֵּי עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת
בְּהַמּוֹלָה • אֲנֹכִי גִלְהָ וְהַאִיר לְעַמּוֹ הַחֲלָה • דוֹד מֵעֲבִיר יוֹם
וּמִבֵּיא לְגִילְהָ: פְּרוּךְ אֶתְהַיְימָעֲרִיב עֲרָבִים: אֲהַבַת עוֹלָם עַד לְעוֹלָמִים:
לֹא יִהְיֶה לָךְ הַקָּל תִּבְנִית אֱלִיל חֲמָה נִכְלָם • לֹא תִשָּׂא וְתִמּוֹר קִדְשֵׁת
יָשִׁים גַּעְלָם • זְכוֹר זְרִיזוֹת מִשְׁפָּטֵי נֹעַם וְסִלְסוּלָם • חֲנוּן יִזְכּוֹר לָנוּ
אֲהַבַת עוֹלָם: פְּרוּךְ אֶתְהַיְי אֲהַב עֲמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

שבע ישראל • אמת ואמונה כד לך ענו שירה :

מִזְבִּיחַ לְמַחֵם עֲלֶה • וְהוֹרִיד דַּת בְּלוֹלָה • בְּחַג הַשְּׂבָעוֹת: יִרְדּוּ צוֹר בְּעֲצָמוֹ •
וְנָתַן עוֹז לְעַמּוֹ • בְּרַעְמִים וְנוֹעוֹת: בְּלַ עֲצֵי הַיַּעַר • אֲהוּוֹם חֵיל
וְסָעַר • וְהָרִים וְגִבְעוֹת: לְמַד לְעַם קְדוּשִׁים • סִדְרֵי הַקּוֹפּוֹת וְהַדְּשִׁים • וְחֲשָׁבוֹן
הַשְּׂעוֹת: מִכָּל אוֹם תִּבְבָּם • וְלִמַּר סִינֵי קִרְבָּם • אֵל לְמוֹשֶׁעוֹת: גִּשְׂאָם בְּכַנְפֵי
נְשָׂרִים • שׁוֹבֵן בְּרוּם אֲזוּרִים • וּמִתְהַת זְרוּעוֹת: סוֹרְרִים בְּעַת שְׂמָעִים • צְבִי
הַתְּפָאֶרֶת עִם: יִרְגָּזוּן יְרִיעוֹת: עֲלוּבִים חֲפוֹ רֵאשִׁים • וְלִהְרֵגָה צוֹר הַקְּדִישִׁים •
בְּפָרֹעַ פְּרָעוֹת: פְּרִישֵׁת הוֹד שְׁלֹמָה • וְרַקוּעַת גּוֹבַה אֲרֻמָּה • שְׁתִּיתִיחַ נוֹגְעוֹת:
צַדִּיק חַר בָּפֶה • עָלִי גָאוֹה וַיִּפֶּה • בְּגִיבִית וְכִירִיעוֹת: קִשְׁבוּ עִם בְּחִירִים •
הַקִּים וּמִשְׁפָּטִים יִשְׂרִים • לְאֹזֶן הַשְּׂבָעוֹת: רָם בְּחֶסֶדוֹ שְׂמָרָם • מִבַּף כָּל
צוֹרָרָם • וּמְגִזְרוֹת רַעוֹת: שְׁלַח אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים • וְהַנְחִילֵם דְּתוֹת חֲרוּתִים •
בְּחֶמְלָה וּבְרַעוֹת: תְּפָאֶרְתֶּם הַגְּדִיל לְמַעַלָּה • לְתַתָּם לְשִׁים וְלִתְהַלָּה • בְּבִרְבַּת
בוֹם יִשׁוּעוֹת:

יִשׁוּעוֹת רַבּוֹת הָרָאִם פּוֹדֶה וְגוֹאֵל • וְעֲטָרָם וְהַנְּוֹם בְּדַת יְקוּתִיאֵל •
שׁוֹתְחִים רִנָּן וְהוֹדִיָּה לְאֵל • פְּאָרוֹ וְשִׁבְחוּ מִשֶּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

בגילה

ביאור הרו"ה

כִּשְׁבַר מַגִּיד לְעוֹף מִכָּל עוֹשִׁים וְנִשְׁלָם וְאִין מַחִירָה אֵלֶּה
 מַפְטֵי כִּיֶּדֶס שִׁמְחָ וְזוֹקֵן כִּי חָן וּמִשְׁחָן עַל כִּנְסֵי קַיִּבְסִים
 נִשְׂחָ אֵת יִבְרָאֵל עַד זְרוּעוֹתָיו כְּדוּעוֹת כִּיֵּו הַהֵת יִשְׂרָאֵל:
 סוֹרְרִים • רַבְעִים: יִרְגָּזוּן יְרִיעוֹת • רַגּוֹז כָּל סֵוֹג סִכּוֹנִים
 נִשְׁלָיִכֶם מִכּוֹבִים עוֹרִיעוֹת: עֲלוּבִים • כְּנוֹגַ שֵׁס עוֹבִים
 שִׁלָּח רֵזוֹ לְקַנָּה אֵת כְּחוֹס: חֲפוֹ רֵאשִׁים • מִנוֹס: וְלִהְרֵגָה
 צוֹר הַקְּדִישִׁים • כּוֹמִים לְאִיגָה: בַּפְּרוֹעַ • שִׁנְפִּיעַ מַסֵּס
 עַל בְּלָא כְּנוֹ אֵת כְּחוֹס: הוֹד שְׁלֹמָה • שְׁמִים כְּנוֹסִים
 כְּשִׁלְמָה: וְרַקוּעַת • הַכֵּן גּוֹנֵס וְרַמֵּס: שְׁחִירָן נוֹגְעוֹת •
 שְׁמִים וְחָן מוֹנֵעִין זֶס לֹא כְּחוֹס ח' אֲחִירָה וְיִרְדּוּ כ' עַל כִּר
 כִּיֵּו וְחָבִין מִן כְּשִׁמִּים דְּנִחְתִּי מִלְמַד שִׁכְרִין כְּקִנִּים שְׁמִים
 וְשִׁמִּי כְּשִׁמִּים עַל רַחֵם כִּסֵּר: הִרַי כְּפֶה • שִׁנְפִּיעַ עֲלִיכָן אֵת
 כִּסֵּר בְּנִינִים אֵשׁ יִקְנֵל יִשְׂרָאֵל כְּחוֹס מוֹטֵן וְאֵשׁ לֹא שֵׁס חֲסֵה
 קְנוֹרֵס: עָלִי בְּאוֹר יוֹפֶה • ח יִשְׂרָאֵל: קִשְׁבוּ • שְׁמִיעוֹ:
 לֵאמֹר: לְחֲזוֹן מִסֵּ כְּשִׁמִּיעוֹ לֵס: דְּתוֹת רְרוּחִים • שׁוֹחֵם
 כְּחוֹנוֹת: וְרַגּוֹם (כְּשִׁינֵס נִלָּה): בְּדַת יְקוּתִיאֵל • כְּחוֹס
 מַסֵּס שִׁנְפִּיעַ יְקוּתִיאֵל: שׁוֹחֵמִים • ל' דְּסֵר:
 כוּרֵךְ

יִרְדּוּ אֲבִיר • זֶס הַקְּנִיָּה: בְּמִוֵּי • ל' דְּסֵר: בְּהַסּוּלָה •
 כְּחַמּוֹן רַב: אֲנֹכִי • גִלְהָ • כ' דְּנִכּוֹת מַסֵּי הַקְּנִיָּה
 שְׁמִיעוֹ: בְּהַסּוּלָה • נִרְעֵס גְּדוֹל כְּחַמֵּר הַמַּקּוֹס דְּנִכּוֹר אֲחֵד מִסֵּ
 שִׁמְחָ לֵס לִמַּר וְאִין לְמַטּוֹס: אֲנֹכִי גִלְהָ • אֲנֹכִי רִיִּם אֲלֵהָ
 "נִכּוֹרָה" מְלִיךָ "אֲחִירָן זֶס וְהַאִיר עֲמּוֹ: דוֹד • זֶס הַקְּנִיָּה:
 הַבֵּל • מִ"ג: נִכְלָם • ל' נִזּוּשָׁה: לֹא תִשָּׂא וְחַמִּיר • שִׁנְפִּיעַ
 לְעַקֵּר מַטִּי קְדוּשַׁת כְּסֵס: וְחַמִּיר • ל' הַלֵּף: זְכוֹר זְרִיזוֹת •
 זְכוֹר מַטּוֹס שִׁנְפִּיעַ וְחִי' זְרוֹן לְקִיִּים כְּחוֹס: וְסִלְסוּלָם • וְדַכְסֵס:
מִזְבִּיחַ • זֶס מַסֵּס: דַּת כְּלוּלָה • כְּחוֹס כִּיֵּה כְּלוּלָה
 וּמוֹכַחֵה: יִרְדּוּ צוֹר • הַקְּנִיָּה: בְּרַעְמִים • (מִיֵּס
 דוֹנָן): וְזוּעוֹת • (מִיֵּס שִׁתְּלֵרֵס וְזִנְד): אֲחִירָן חֵיל •
 (לְעִטְרִים ע"ש קוֹל כ' בְּנוֹד לְרִיִּים: דְּרִיִּים וּבְעִירָת • כְּכִרִים
 רַקוֹד כְּלֵיס: סוֹרֵר תְּקוּפּוֹת וְחֲרִשִׁים • עַד בְּלָא נִתְּס הוֹרֵס
 כִּיֵּס הַקְּנִיָּה מַעַנֵר כְּסֵס וְקוֹנֵס הַדְּשִׁים וְכַנְעֵלָלוֹ יִשְׂרָאֵל אֲחֵר
 לֵהֵס כְּחוֹס כֶּסֶס נִכְס ע"כ כִּיֵּס מַסּוֹר נִיִּד • מִכָּל וְחִירָן כּוֹחַ
 כּוֹחַ מַכּוֹר כִּיֵּוֹס לִידַע חֲבִנּוֹן כִּיֵּיֵס וְשִׁיעוֹת: גִּשְׂאָם בְּכַנְפֵי
 גְּשָׁרִים • שִׁלָּח מוֹטֵן כְּשִׁמִּיעוֹן אֲפִחְחִיסֵס וְשִׁחִין אֲהַם
 בְּגִלְהָס מַסֵּס שִׁמְחִירָחֵן מַסֵּס כְּכִר כְּפוֹרַח עַל גְּזִינָן הַגֵּל

שעו

מעריב ליל ראשון של שבועות

בְּגִילָה בְּרִנָּה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָּלֶם: מי כמובנה עד לפני משה:

כַּיְדָר הוֹרִיךְ בְּדַבּוּר הַמִּיֵּשִׁי הַשְּׂמִיעִים * לֹא תִרְצַח קְרוֹצֵי הוֹמֵר לְהַכְרִית
בְּזַעַם * לֹא תִנְאֵף מוֹבֵת חַן וְקֶרֶת טָעַם * נִצַּח צוּר יִשְׁעָה
הַמְּלִיכָהוּ בְּרוּב עַם: זֶה צוּר יִשְׁעָנוּ פָּצוּ פֶה וְאָמְרוּ: ה' יִמְלֹךְ עַד חוּק מִמֶּנּוּ:
לֹא תִגְנוֹב בְּמִסְתָּרִים לִישָׁב בְּמִאֲרֵב הַצָּרִים * לֹא תַעֲנֶה רַע חֶמְסֵה הָיִיתָ
עַד יִשְׁקָרִים * לֹא תִחַמּוּד שְׁפַעַת רַע וְחִפְצִים יִקְרִים * מְלֶךְ צוּר
יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ קָיָם לְדוֹר דּוֹרִים: בְּרוּךְ אַתָּה יי מְלֶךְ צוּר יִשְׂרָאֵל
וְגוֹאֲלוֹ: הַשְּׂכִיבֵנו עַד סִכַּת שְׁלוֹמֶךָ:

וְכָל הָעַם רוֹאִים וְשׂוֹמְעִים אֶת הַקּוֹלוֹת * אֲגוּדִים יַחַד לְקַבֵּל חֲמוּרוֹת
וְקִלּוֹת * לְבַטָּח הוֹשִׁיבֵם עוֹשֶׂה גְדוּלוֹת * בֵּן יִפְרוֹשׁ שְׁלוֹמוֹ עַל
כָּל מִקְהָלוֹת: בְּרוּךְ אַתָּה יי הַפּוֹרֵשׁ סִפְתָּ שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלָּיִם: וַיְדַבֵּר מִשָּׁה אֶת מוֹעֲדֵי יי אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
הַסִּיף אֹמֵר ח"ק וּמִהַפְּלִיין חֶפְלָה שֶׁלֹּשׁ רַגְלִים:

מעריב ליל שני של שבועות

הַסִּיף מַחֲמִיל בְּרַבּוֹ וְכו' עַד יִמְלֹךְ עֲלֵינוּ לְעוֹלָם וְעַד:

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים עַל חַר סִינֵי * בְּאֵר דַּת לְנַבּוּנֵי * וַיְדַבֵּר גְּדוּלוֹת וְגוֹרָאוֹת
לְעֵינֵי * הַגּוֹל מִעֵרִיב שְׂמִשׁוֹ מִפְּנֵי: בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּעַרִיב
עַרְבִים: אַהֲבַת עוֹלָם עַד אֵל תִּסִּיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים:

אֲנֹכִי הָאֵל עוֹשֶׂה פְּלֵא * וְהוֹצֵאתִיךָ מִבֵּית פְּלֵא * לֹא יִהְיֶה לְךָ זְרוֹן
צְמִיחָה לְהַעֲלֶה * חֲשִׁקְתִּי בְּאַהֲבָה עֲלֶיךָ לְהַגְּלֶה: בְּרוּךְ אַתָּה
יי אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל * אִמַּת וְאִמּוֹנָה עַד לְךָ עֲנוּ שִׁירָה:

אֵימָה נִכְתָּרָה * עֲדוּיָה וּמְעַפְרָה * בְּיוֹם מִתֵּן תּוֹרָה: בַּחֲזָרָה מְעַמְכִּים * בַּת
שְׁלֹשֶׁת הַתְּמִימִים * מִפּוֹט וְתָרָה: גְּרָרָה בְּרוּב נְפִים * אֲדוֹן כָּל
הַמַּעֲשִׂים

ביאור הרו"ה

הוֹרִיךְ * אֵלֶךְ וְאִמַּת: קְרוֹצֵי * כִּי אִדָּם כִּנְגְרָאִים
מַחֲמִיר: קְרוֹצֵי * לִצְוֹן כִּיחַס: מוֹבֵת
חַן * אֵף עַל סִי שְׂכִיחַ טוֹבַח חַן כְּעִיךְ כִּיחַ סַחַ טַעַם
כְּעִי כִסֵּם לִכְחִיחַ עִמָּךְ מִסִּי שְׂכִיחַ אֶסְכֵּךְ לָךְ: בְּמִאֲרֵב *
ל' אֹרֶב: חֲצִרִים * עִי וְחַמֵּם מִמֶּנּוּ חִיבִיךְ: שְׁפַעַת רִיע *
עֲדוּת סַבֵּר אֶסְכֵּךְ גּוֹזֵל וְחַמֵּם רִיעַ חַמֵּם * כִּסְאֵה מַעֲיָד
שְׁמַע שְׂכִיחַ כְּעִי לִרְעִיךְ: וְכָל הָעַם רוֹאִים * שְׂכִיחַ סְקֹל
חֹק עַד שְׂכִיחַ נִחַס: אֲגוּדִים יַחַד * כָּל כְּמִסְעוֹת כְּחִיב
וַיִּהְיֶה וְכָל כְּחִיב וְיָחַד שְׂכִיחַ כוֹלֵם נִחַס נִחַס מִחֻלָּקָה:
לְקַבֵּל חֲמוּרוֹת וְקִלּוֹת * קָל וְחַמֵּם כְּמִסְעוֹת:
בְּאֵר דַּת * פִּיחַ אֵת הַהוֹסֵךְ: לְנַבּוּנֵי * אוֹסֵךְ כַּדָּד שְׁקִנְט
כַּסּוּס כִּי כוֹלֵם כְּנוֹסֵם: וַיְדַבֵּר גְּדוּלוֹת * שְׂמַח
עֲשִׂיתָ כְּדַגְרוֹת כְּדַגְרוֹת אֶחָד מִכִּי לְנִי לֹמֵר כֵּן: מִבֵּית
כִּלָּא * מִלְּחִים: זְרוֹן צְמִיחָה * כִּי שׁוֹנֵעַ נִקְרָא רֹוֵס כִּלָּוֵם
שְׂכִיחַ שְׂמֹר וְשׁוֹשֵׁה שְׂלָח מִדְּעַם מַעֲיָד נִמְלֵחַ שְׂכִיחַ מוֹבֵת מִדְּעַם
כִּלָּוֵם שְׂכִיחַ אִמַּת וְזוֹהֵר מִדְּעַם וְנִכְלָוֵן:
אֵימָה * יִכְחַל שֵׁשׁ לֶכֶס אֵימָה כְּכִסְיָ: עֲדוּיָה
וּמְעַפְרָה * נִשְׁעַם כְּסִקְדֵינוּ נִשְׁעַם לִנְשַׁע כִּלָּוֵם * עֲדוּיָה
רִנּוֹחַ שֶׁל מִלְּחִי שְׂכִיחַ וְקִרְוֵי לְכָל א' וְאֶחָד ב' כְּתָרִים: בַּחֲזָרָה
מְעַמְכִּים * כְּעִי נִחַס ל' יִשְׂרָאֵל מִשְׂכִּר כְּעִיחַ: בַּת שְׁלֹשֶׁת *
כִּי ג' אֶחָד שְׂכִיחַ חֲמוּמִים עַם כְּעִי * מִפּוֹט * מִמְּלָחִים:
וְתָרָה * עֲשִׂיתָ עַם יִשְׂרָאֵל וְתָרִים שְׂכִיחַ אֶל מִמְּלָחִים: גְּרָרָה *
כִּוְלָחַת

מעריב ליל שני של שבועות

המעשים בָּאָה לְמִדְבָּרָה: דָּבַר עַל לִבָּהּ יוֹשֵׁב בְּכַס רַבְבָּה: עֲדִיו לְהִתְחַבְּרָה:
 הַרִיץ לָהּ שְׁלִישֵׁי בַחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי לִיְצִיאַת עַמּוֹה: וְהִמְרָה בְּצִלּוֹ חֲסוֹת •
 וְהַשִּׁיבָה בֵּן לְעִשׂוֹת • וְגִתְפָתָה נְזוּרָה: זְמַנָּה רָם וְאִוִּם • וְגִתְקִדְשָׁה לְשִׁלְשֵׁת
 יוֹם • כְּרָמִים נִזְמָרָה: הֶלְאִים גִּתְקִשְׁמָה • וּבְלֹאֲתֵיהָ פִשְׁמָה • כְּמִזְר מִקְפָּרָה:
 מִתּוֹר בָּאֵשׁ וְזוֹתֵר יָרַד לְרֹאשׁ הַהָר • וְגִזְדָּעוּעָה בָּרָה: יִשְׁבָּה בְּנִקְיָקִים מִחֲרֻדַת
 תְּבַרְקִים • וּמְקוֹל הַתְּבַרָּה: כִּלְלָה בְּעֲדָיִים • וְנִכְוֵנו שְׂדָהִים • לְיוֹנָה מִסְתַּרָּה:
 לְמִדָּה בְּמָה לְעֵבְדוֹ • כִּלְלָה לְבָבָדוֹ • וְחֲדַת גִּפְתָּרָה: מְלָאָה פִּיהָ שְׁחֹק •
 בְּיוֹם נְתִינַת חוֹק • כִּלְלָה מִפּוֹאֲרָה: נִחְמָדִים יִרְשָׁה • לְהִיֹּת לָהּ מוֹרְשָׁה • לְצַבִּי
 וְהַפָּאֲרָה: סִלְסוֹל פְּגִינִיָּה • חֲגָרָה בְּעוֹז מִתְּנִיָּה • עֵקֵב טוֹב סִתְרָה: עֲרָכָה
 שְׁלִתְנִיָּה • וּמְלָבָה שָׁם הִנָּה • וְלִלְחוֹם גִּסְתָּרָה: פְּתוּכֵי אֵשׁ וּמִיָּם • יָרְדוּ מִן
 הַשָּׁמַיִם • לְרַבֵּד בְּתַבּוּרָה: צוּרָה תוֹךְ עִירִין • גִּזְדָּע בְּשַׁעֲרִים • כִּי לֹא הִגְבּוּרָה:
 קְצִיעוֹת וְאֶהְלוֹת • מִבְּסִמַּת בְּשִׁיר וְתַהֲלוֹת • וְחֶסֶד מִקְשָׁרָה: רַבּוֹת עֲשׂוֹ הַמוֹנָה •
 וְאֵת עֲלִית עַל בְּלָנָה • בּוֹאֵת מֵאֲשָׁרָה: שׁוֹשְׁנַת עֲבָקִים • קִבְּלָה מְצוֹת וְחֻקִּים •
 בְּכַתֵּב מוֹהָרָה: תוֹרָה מְנִינָם • וְשִׁמָּים בְּרֹאשׁ בְּנִינָם • כִּהְנִיָּה מוֹזְתָּרָה:

לֹא תִשָּׂא טַבּוֹם שֵׁם נוֹרָא עֲלִילָה • יַחַד שָׁמּוּ יוֹמָם וְלִילָה • זְכוּר בְּלִבּוֹל
 עוֹנֵג לְכַבְּלָה • לְיוֹצֵרָה תִּשְׁוֹרֵר כְּעוֹבְרֵי מְצוּלָה: בְּגִילָה בְּרַגְלָה
 בְּשׁוֹמְחָה רַבָּה וְאִמְרוּ בְּלָם: מִי כַמּוֹךְ עַד לִפְנֵי מִטָּה:

כְּבִיד מֵאֵד אֲבִיָּה וְאִמְיָה • נִצַּח יִרְבוּ יַמִּיָּה: לֹא תִרְצַח סְדוֹר בְּצִלְמֵי
 וּבְגִלְמֵי • עֲלִיוֹן צוֹרֵךְ הַמְּלִיכָהוּ בְּנִאֲמָה: זֶה צוֹר יִשְׁעֵנוּ פָּצוּ
 כֶּה וְאִמְרוּ: ה' יִמְלֹךְ עַד חוֹק מִסְנוּ:

לא

ביאור הרו"ה

סוֹנֵאס: עֲדִיו לְהִתְחַבְּרָה • אִלוֹ לְהַתְמַכּ: דְרִיץ לָהּ •
 נַחֲלָה: שְׁלִישֵׁי • זֶה מִכָּה טַבּוֹם בְּלִבִּי לְנֶטֶן מִיָּם וְהַכֵּן
 וּמִסָּה: בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי • זֶה סִיּוֹן: לִיְצִיאַת שֶׁה פּוֹרָה •
 לְסִרְלֹ שְׁקִרְלוֹ טַב פּוֹרָה: וְהַשִּׁיבָה כֵּן לְעִשְׂוֹת • טַבִּיָּם •
 נַעֲשֶׂה וְנַשְׁמַע: וְנַחֲסִיפָתָה • נַעֲשֶׂה יִסָּה: נּוֹרָה • טַבִּיָּם •
 כַּשֶּׁכֶּר שֶׁאִמְרָה נַעֲשֶׂה וְנַשְׁמַע: וְזַמְנָה • כְּכִינָה עִשׂוֹ וְכִי נְכוּיָם:
 לְשִׁלְשֵׁת יוֹם • עִשׂוֹ וְקִדְשָׁה כִּיּוֹם וְזַמְנָה: כְּרָמִים • אִלוֹ
 יִכְרָל: נּוֹשְׂרָה • דְבַרִּי מִכָּה שְׁכִיטָה מִנְחֻסִים: חֲלָאִים •
 טַבִּיָּם: וּבְלֹאֲתֵיהָ • נְגִידִים קְדוּשִׁין: שְׁמִטָּה • וְיַכְכּוֹ
 שְׁמִטָּה: מִזְר • אֲתוֹן נְגִידִים • טַבִּיָּם מְקוּטְרִים מִזְר:
 שְׁדוֹר: הַקְּבִ"ס • בֵּאֵשׁ • מִיִּמִּינֵי אֵשׁ דָּת: וְזוֹרְעוּעָה •
 וְזַמְנָה: בְּרָה • יִכְרָל טַבִּיָּם נְרַם נַחֲמַס: בְּנִקְיָקִים •
 (שְׁלִטָּן בְּלִ"ה) טַבִּיָּם מְתוּיָלִים מִפִּי רַעֲמִים וּמִן כְּכִיָּס:
 הַחֲבָרָה • קָא נְדוּל: כִּלְלָה • טַבִּיָּם אֵת יִכְרָל בְּקִיָּס
 כְּסוּס: וְנִכְוֵנו שְׂדָהִים • מִסָּה וְהַכֵּן שְׁמַח לֶסֶן חוֹרָה:
 לְיוֹנָה מִסְתַּרָּה: לְיוֹרְלֹ שְׁקִרְלָה יוֹנִיָּה נַחֲמוֹ סִלְעַת כְּסָר
 כְּמִדְנָס: בְּמָה לְעֵבְדוֹ • הַעֲנוּן אֲלִכִּים עַל כֶּהר סוֹס:
 דּוּק • כְּסוּס: בְּכָל מְפּוֹאֲרָה • כְּסוּס מְפּוֹאֲרָה כִּלְלָה דְבַר:
 כְּסוּסִים • דְבַרִּי חוֹרָה נַחֲמִידִים מוֹכֵךְ: לְצַבִּי • (נּוֹגוֹסְטוֹנוּ
 גִּילָה) • סִלְסוֹל • עִסְקָה נַחֲמוֹ שְׁבֹא יִקְרַע מִכְּנִיָּם:
 חֲרָה • (אֵן גִּינְרָט): עֵקֵב • (דַּעְרוֹ): טוֹב סִרְרָה •

קרי

מעריב ליל שני של שבועות
 לא תנאף פעמות תוצות ומחליקות * צודות נפשות בשוחות
 עמוקות * לא תגנב קבוצות זהב השוקות * רחום יגאלך
 ממצוקות * ברוך אתה יי מלך צור ישראל וגואלו :

השכיבנו עד סוכת שלוכך :

לא תענה שקרים לענות בעדותך * תרדוף צדק בכל ארחותך :
 לא תחמוד יופי צחות קנן עמיתך * בנה משכנות השלום
 תשכב וערבה שנתך : ברוך אתה יי הפורש ספת שלום עלינו
 ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים :

ינדבר משה את מועדי יי אל בני ישראל : ה"ן אומר ה"ק ומספולין הפלס שלש רגלים

מעריב ליל ראשון של סוכות

ה"ן ממחיל ברכו וכו' עד ימלך עלינו לעולם ועד :

אזרחי בידם ארבעה מינים * באים לסלודך בענב ובמנים * גמזני
 פו אזגדים ומזמנים * דגלמו ישים ככוכבי שחק נמנים :
 ברוך אתה יי המעריב ערבים : אהבת עולם עד מכנו לעולמים :

הזגי דת מראש נסוכה * ובאים ולנים שבעה פסחה * זכות המציאם
 ונהלם בדרך דרוכה * חוק אהבתם בלי לחשכה : ברוך אתה
 יי אוהב עמו ישראל : שמע ישראל * אמת ואמונה עד לך ענו שירה :

מזעני נמעי צמחות * ישעו שובע שמחות פחג הספות : פסם בצל ימנה *
 למען זכות מאמינה * נתין מסכות : מתננים בלב בשר * נהלם
 כחיד נחבשר * בעצי הסכות : ספה תהיה לצל * עבור תם המפצל * תנת
 בסכות : פלטים בצלך תסתירם * צניף ישע תבתירם * מנשק לסכות :
 קדוש ברית תגביר * רוח טמאה תעביר * פרעות וסכות : שבור ורוע רשע *
 שלח

ביאור הרו"ה

אלו שנס מלוח שנת ד' מיטס שנלונכ סוכה תגיס ושמה :
 כסם * (דעק לו) ש"ס ונלל יוד כסיוז : למען זכות
 מאמינד * נוסת ארנס סהלמן נך : נחך מסכות * שנסר
 פסויה ומסכות טרה חכיו : מהגנים בלב בשר * נכנס
 וכלך כך נכסר * נהלם * סהנסס לארנס : ביחיד גתבשר *
 נזות יחק ססיה כן יחיד שנסכר ססיה חיל תמורתו : בעצי
 הסכות * כסיה נלחו נסך : תהיה לצל * שנסק ליש
 נסכס כעחיד ססיות ללל יומס מתורכ מוס ומסר : הם
 המפצל * נכות יעקב ססיל אח במקלות וחס סכות :
 פליטים * ישראל כסלרים : צניף * מנסס של ישועס :
 תבתירם * (קריין זייל) : מנשק * מכני חין : לסכות *
 להגין עלוס כל מי שמקיים מלות סוכה נכס' סכנס ענין
 עליו מחמתו של חוס ככל כוסר כסוכ : רוח סוכה *
 סוכה

(סיוס נלי"ה) : ומחליקות * (מלכט סמיוכלן) : צודות *
 (ויא סלנסט) : בשוחות עמוקות * זה כסוכס : קבוצות *
 (חין נאלמט) : השוקות * לשון חק : ממצוקות * לשון
 נרס : צחות * לשון כסיר כלומר כסו וזכנו : וערבה *
 (ווערסט חין גוסט) : שנתך * (דיין סלחך) :
 ארדח' לסלך * (לו חין דוי) : בענב * (מיס סלרסן
 של זכ אונדן אח לולנסן לחככ סמלס : ומזמנים *
 שמומיס להס חסי זכס * דגלמו * דגלים של ישראל *
 שחק * סמיס : הוגי דת * ישראל ססנין נמורס : בסוכה *
 (נכערסט נלי"ה) : ולנים * נלחס נסוכס שנסס מיס :
 מסכות * (סין סר מיסונג נלי"ה) : בלי רחשכה * לשון
 מרסט (סר מיסן) : סועני * (זייל סלרסן) : נמעי צמחות *
 נוסטים לונכ סכוח חין לוח ונסס : שובע שמחות *

מעריב ליל ראשון של סוכות

שִׁלַּח לַצֶּדֶק יִשְׁעֵי אֲמִץ וּסְמֻכּוֹת: תַּחֲוֹן חוֹנְגֵי שְׁבָעָה • תּוֹפְשֵׁי מְגִדִים
אַרְבַּעָה • וְשׁוֹעֲתֵם סֻכּוֹת: יִשְׁעֵי אֵל סֻכּוֹת שׁוֹעֲת עֲמֻדָה • וְרַעַם וְעִנְנִים בְּטוֹב
טַעֲמָהּ • שִׁיבָא בְּהַבְנֵי עֵדִים בְּזַעֲמָהּ • פֶּאֶר וְזֶמֶר נִהְנוּ לְהַנְעִימָה: בְּגִילָה
בְּרָנָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָּלֶם: מִי כְּטוֹבָה עַד לַפְנֵי מֹשֶׁה:

הִלֵּל גּוֹמְרִים כָּל שְׂמוֹנָה • קוֹרְאֵי פְרָשֶׁת קַרְפָּנוֹת בְּזִמְנָה • מְעַם
וְהוֹשִׁיבֵם בְּאֶרֶץ שְׂמִנָּה • נִצַּח צוּר יִשְׁעֵנוּ לְהֶאֱמִנָּה: זֶה צוּר
יִשְׁעֵנוּ פָּצוּ פֶה וְאָמְרוּ: יִי יִמְלוֹךְ עַד חוֹךְ כַּסְנוּ:

בְּהַדְרַת קִדְשׁ שׁוֹרְרוּ בְּמִקְדָּשׁוֹ • רוּחַ הַשֵּׁים נִשִּׁיר וְשָׁבָה לְהַדְשׁוֹ •
שְׁלוֹם תִּשְׁפּוֹת לְהַגְדִּישׁוֹ • מְלֶךְ צוּר יִשְׂרָאֵל וּקְדוֹשׁוֹ:
בְּרוּךְ אַתָּה יִי מְלֶךְ צוּר יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ: הַשְׁכִּיבֵנו עַד סֶבֶת שְׁלוֹמֶךָ:

וְתִיב הַדָּשׁ מְבוֹן אוֹלָמָה • אֲמִץ אֱהוּבִים כּוֹנְנֵת בְּצִלְמָהּ • לְבָרֶךְ
וּלְקַדְּשׁ שְׁמָהּ בְּעוֹלָמָהּ • תִּפְרֹשׁ עֲלֵינוּ סֶפֶת שְׁלוֹמָהּ: בְּרוּךְ
אַתָּה יִי הַפּוֹרֵשׁ סֶבֶת שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלָּיִם:
לְשֵׁנָה וּשְׁמֵרוּ:

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מוֹעֲדֵי יִי אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

הַשָּׁן אֹמֵר הַצִּי קִדְשׁ וּמַחְלָלִין הַפֶּלֶת שְׁלֹשׁ רִגְלִים:

מעריב ליל שני של סוכות

אִם הַל לַיִל רֵאשׁוֹן כִּשְׁמֵם אֹמְרִים כִּלְיֵי שְׁנֵי הַמַּעֲרִיבִים עַל יוֹם רֵאשׁוֹן:

הַשָּׁן מַחְלֵל בְּרַכּוֹ וְכוּ' עַד יִמְלוֹךְ עֲלֵינוּ לַעֲלוֹם וְעַד:

יִשְׂמְחוּ בְּחִגְיָהֶם יְדִידִים וְנִעִימִים • חֲסוֹת בְּצִל סֶפֶה שְׁבָעַת יָמִים •
יִתְעַנְּנוּ בָּהּ בְּמִינֵי מַטְעָמִים • אֱהוּבִים מְצוֹתֶיהָ מְקִימִים
לִילוֹת וַיָּמִים: בְּרוּךְ אַתָּה יִי הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:
אַהֲבַת עוֹלָם עַד אֵל תִּסְדֵּר כַּסְנוּ לַעֲלוֹמִים:

בְּרַנֵּן וְהִלֵּל וְחִדְוָה רַבָּה • יִצְהָלוּ כָּל שְׁבָעָה פְּדַת הַפְּתוּבָה •
חֲגִיגוֹתֵיהֶם וְשְׁלֵמֵיהֶם וּפְרִיָהֶם לְמִקְרָבָהּ • קַרְפָּנוֹתֵיהֶם
וְעוֹלוֹתֵיהֶם

ביאור הרד"ה

וְחִיב כִּשְׁשׁ כְּשׂוֹף וְחִיב וְחִסֵּד: אוֹלָמֶךָ • זֶה כִּסֵּי: אֲמִץ
אֱהוּבִים • אֵלּוּ יִכְרָל: כּוֹנְנֵת • כּוֹנְנֵת • כּוֹנְנֵת וְכִלְיָהֵם כִּלְיָהֵם
שֶׁךְ כְּדֵי לְנַכֵּךְ וּלְקַדֵּשׁ שְׁמֶךָ:
יִשְׂמְחוּ יְדִידִים וְנִעִימִים אֵלּוּ יִכְרָל: חֲסוֹת (כְּשִׁינֵן):
אֱהוּבִים • יִכְרָל: מְצוֹתֶיהָ • עַל סוּכָה:
לִילוֹת • כִּיבֵה: וַיָּמִים • כִּלְיָהֵם וְחִסֵּד וְחִסֵּד: יִצְהָלוּ:
יִשְׂמְחוּ: חֲגִיגוֹתֵיהֶם • קַרְנֵן תְּגִיבָה: וְשְׁלֵמֵיהֶם • נְדָרִים
וְנִדְוֹת: וּפְרִיָהֶם • כִּסֵּי פִיִּים שְׁמִקְרִיבֵין נַחַם:
לֹא

יִכְרָל: תַּחֲוֹן • יִכְרָל שְׂמוֹנִים וְיָמִים • מְגִדִים אַרְבַּעָה
עַד מִיָּסֵם שְׁלוֹלֵב: סֻכּוֹת • קִבְּצוֹ וְכַמֵּע: סֻכּוֹת שׁוֹעֲת
כַּמֵּע חֶפְלָסָה: בְּטוֹב טַעֲמָהּ • כַּסְנוּ חוֹרֵס וּמִנּוֹת: זִרְיָם
כַּסְנוּ: לְהַנְעִיב • (טוֹ כְּשִׁינֵן דִּין): טַעַם • חֶסְמוֹ:
שְׂמִינָה • כִּלְיָי שְׂכִיף אֶרֶץ שְׂמִינָה: בְּצִח • סִקְנִיָּה שְׂכִיף חֵי
וְקִיס: לְהַאֲמִיב • (עַם זֶלַע יָזִין וְזֹאכֵי):
בְּהַדְרַת קִדְשׁ • כּוֹל כִּסֵּי: רוּחַ הַשֵּׁים • דּוֹבִיִּם:
חֲשׁוֹת • תַּעֲרוֹן: לְהַגְדִּישׁוֹ (אִוִּיךָ גִּיחֻסֵּט):

מעריב ליל שני של סוכות

שעמ

ועולותיהם ירצו באהבה: פרוק אתה יי אהב עמו ישראל:

שמע ישראל • אמת ואמונה עד לך ענו שירה:

אנו במצות ואדרו תשבו בעין תדורו פחג הספות: פראשון תקחו
 ארבעת מינים לרצות על מי עננים פחג הספות: גם בשני רמו
 לנסוף המים לערה תהום אל תהום קורא פחג הספות: דרך יום רבעי
 להעלות בשירות לעפור שוקי ירושלים בפרות פחג הספות: המונים עלו
 ציון ברנה פחג האסוף תקופת השנה פחג הספות: ושם חוגגים בשמחה
 רבה שמחת בית השואבה פחג הספות: זמרות ונגינות להעליל בכלי
 שיר ובחליל פחג הספות: חדים כלם בנגינה עם ילדים פרחי כהונה פחג
 הספות: מוענים ומקפצים לדלוג ובידיהם פדי שמן של שלשים לוג פחג
 הספות: יודעי דת ותכמי עדה מראים לפנייהם קדה פחג הספות: כהנים
 וקוים מצדצלים ומודים החסידים ואנשי מעשה מרקדים פחג הספות:
 לאנשים מן הנשים להפרישם מתקנים תקון גדול שם פחג הספות: מרבים
 היו בשמחה ובצלצולים מה יפו פעמיה בפעלים פחג הספות: גומלים לולב
 לשבעה בהלולים זכר למקדש לעשות בגבולים פחג הספות: סבה לעשות
 בכל מושבותיכם למען ידעו דרתיכם פחג הספות: עדונים להיות שבע
 בצל רעננים סמן לשבעת עננים פחג הספות: פחים להצין להבה ושרב
 וסבה תהיה לצל יומם מהורב פחג הספות: צלתה להגן מלחמ וספות: כל
 האזרח בישראל ישבו בספות פחג הספות: קמים ינתקו מוסרות ליראתה
 ושמחת אתה ובידתה פחג הספות: רוזנים גסודו יחד מרוב אנתה וכל ישראל
 ישישו בהלל ובשמחה פחג הספות: ישם הנבדד לשבעה להדר בהלל ובפרי

עין

ביאור הרו"ה

אחת טעם בחברה וכסאם משתחו נועץ ב' גודלו בחזק
 וכוזה ומשק אח כרסם וזקוף מה שאין כל כיה יכולם
 לעשות: מתקנים תשון גדול חלקה כיה עין כראשנה
 ולא כיה כה זיוון ינחין מן כחול סניב ועש זיוון ולוחת:
 ובצלצולים שני כלי נחשח כפדסין זה כזה ומשמעין
 קול: יפו פעמיה כסחי עולים לרגל: גומלים לולב
 שבעה משחרב כיהם כתקן ריבוי שיכא לולב נוטל בחל כל
 שבעה זכר למקדש: עדונים מקובים: לשבעה עננים:
 אחד מלמען ואחד מלמטן ד' מד' רוחות ואחד לפסח:
 פחים קולין נל"ח): להצין להקיר: וסוכה תהיה
 לצל מלות כוכה כיהה עניה עליה לעל כשויאח חמה
 מנחתה: קמיה ינתקו לעל כקרים מניח כיה ואומר כל
 מי כעסק כזורה יבוא ויטול ככרו ומתקבים אומות כשולס
 ואומרים חכ לנו מלש ועשכ אמר להם כקב"ה וכו' חפ"כ
 מזה אחת קלס יש לי ואין כה כמרון כיה וכוכה כמכ לבו
 ועשו אחת מיד כל אחד ואחד יעשה כוכה כנאש גגו וסקב"ה
 מקדרי עליסם חפס ועיר כל אחד ואחד מנעש כוכהו וינא
 וכו' כפי' קמים כס כקמים עלינו ינתק מוככות מלות כוכס
 שיטיל עליסם: ליראתך כוא כשמס כביא ככירה כמלאה
 וכו' יושב ומחמק עליסם ונס ישראל ישמחו וכו' אחס וכיכר:
 רוזנים שרים ומלכים: גוסרד ימיטיל:

אנו במצות טעם קי טעם נאס וכוכה נאה: ואדרו
 חוף: תשבו בעין תדורו ישיבת כוכה יוכס
 פיקר וקנע ולא ערלי: לרצות על מי עננים כי נתג
 דווין על כמים: פצני רמו לנסוף המים כשני נאמר
 ונסכיס וכשני נאמר ונסכיס וכשני נאמר כמספ"ס
 מ"ס יוד"מ"ס יתוכה כרי מים: לערה לשטון: תהום
 אל תהום קורא כמסכסין מים נתג מים עלונים קוראים
 למים תהוים אכע מוחר קול שני רעים ב' נכיס של נסוך
 מים וכסין יין אחי שומע דרך יום רבעי כסירות של כנה
 דביטת כיה עולה לירושלים מהלך יום א' כדי לעטר שוק
 ירושלים כסירות: המונים עלו כסחי עולים כרגלים כיה
 עולים כס וכניהם כחול גדול ככיהים ומלללים ותרועה כהמון
 עס רב: בית השואבה כשחולטין למלחות מים מן כשילוב
 וסירות ונגינות ככיהים ואנשי מעשה כיו מרקדן כאכוכות
 של אור ואומרים דברי שירות ותשבחות וכלים ככוחות
 וכנולים וככל כלי שיר: להעליל כפעול: חדים כמחיס:
 עם ילדים פרחי כהונה מערכ כל זכר וד' כעלים של
 אכנ כראשית וד' כולמות על כל מנורה וד' ילדים כרחי
 כהונה וכיהים כדי שמן של ק"ד לנשים קדה אמרו על
 דש"כ ככיהה כמח כמחת כיה כשואבה כיה נוטל מ' אכוכות
 של אור וזקק כליה מעלה כיה זוקק אחת ומקבל אחת ואלן

מעריב ליל שני של סוכות

עין הדר: בתג הסבות: תשפחות לו למלך ולקמור בו את החלל בתג הסבות: יקר חסדך ברנה בפוקר למלך: אמונתך לספר בלילות מעין כל נעלם חוק ואמין נפאר שמך לעולם בגילה ברנה בשמחה רבה ואמר כלם: מי כמבנה עד לפני משה:

יופי ענניך סבכת על גאולים הפת פבורך פרשת עליהם להיות כלולים יתרוך ופארוך בעזרי גלים אז לשמך שפחו בני אלים זה צור ישענו פנו פה ואמר: ה' ימלך עד חוק משני:

בנה סבתך והגם הנפילה יסודותיה לשחת ולבנותה על תלה צאנה לרעות על משפנותיה להנחיליה חפזין כמקדם זבחי צדק ועולה ברוך אתה יי מלך צור ישראל וגואלו: השכיבנו עד סבת שלומך:

קורא משפט ומשמרו יקבל ליום הבא שברו גאות מפיקים מגנים סגור דוד למלאות לו בסבת עורו ברנה אתה יי הפורש סבת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים:

נדבר משה את מועדי יי אל בני ישראל: לש"ח ח"ק ומתללן חסות שלש רגלים

מעריב ליל שמיני עצרת

הש"ח מתחיל ברכו וכו' עד ימלך עלינו לעולם ועד וזה"כ אומרים זה:

אעניד לך תפארה ותלל ביום שמיני העצרת בליל גבורותיך ברב עם אמלל דוד מעביר יום ומביא ליל ברנה אתה יי המעריב ערבים: אהבת עולם עד סמנו לעולמים:

הזכר לעמרגו בשנת טובותיך ונרוה מדשן ביתך זכור לדורשיך יושבי ביתך חסד נעורים וכלול אתבתך ברנה אתה יי אוהב עמו ישראל: שמע ישראל אמת ואמונה עד לך ענו שירה:

שמיני אשפוך לב ונפש פמים לפני רוכב בגאותו שמים ביום השמיני שמיני בכהנה לשרת משרת וניניו קרא למשה לאהרן ולבניו ביום השמיני

ביאור הרו"ח

דלת נעוד: דוד בקנה עתיד למלאות מעורו כל ליתן כל מי שקיים מצות סוכה עתיד ליכנס בסוכה של ליתן: אעניד: אקבל לך עתה: אשפוך: ע"ג אם אתה מרבה לבס י"ס כס ואנשים ובהין ומכטיק בדרכים כרעים אכל יכאל אינס קן אתה עדן לבס י"ס נכנס לבני כנסיות ולבתי מדרכות ומרבים בחסות וכמוספת ונקרנות לך יחד אשך לך וגם: בכה נה לשרת משרת ויכו

יופי ענניך: כי כבוד כ' מלאש ענין: חופת: ככוי: להיות סלולים: כי טעם משוס למיכס הדך: בעוברי גלים: כעונכי גלי יס כי ד' גליסין לזוחות וא' מוס עונכי יס ושגאל סיו ג"כ וורדי ימים: בנה ככתך: זה נס"מ: לשח"ז (לו נחמד פעסטיק): קורא: כל מי שקורא קודש וזומר את כהג כראוי ככוי נס"כ: גאות: כעט גלות ומעיל סילר רע: סנינים סגור: סגור

מעריב ליל שמיני עצרת

שפ

השמיני שמיני גזרת דת גשמים אם רב ואם מעט גשמים ביום השמיני:
 שמיני דורש לאות ברית להציל בו מאף שארית ביום השמיני: שמיני
 הובן לנאמנה הן חלק לשבעה וגם לשמונה ביום השמיני: שמיני ותר
 לסבה עוצרים לישב בבתים ובחצרים ביום השמיני: שמיני זמן לבהמה
 להרצות פני שוכן רומה ביום השמיני: שמיני תקר לאספו עם שבעה מפני
 טורח וולדת השבעה ביום השמיני: שמיני טבס לברך קהל מלפס בשלח
 את העם לדרך ביום השמיני: שמיני יחד אור עט לקרבן טוב מעט
 ביום השמיני: שמיני כפור ומנות דוחה לקים צווי עונות מותה ביום
 השמיני: שמיני לעודף שמחה לראות לנענע שמיני בעשותו נזרות ביום
 השמיני: שמיני מוזן לעתיד לבא לשמוח בו עם קרובו ביום השמיני:
 שמיני נקרא עצרת לאום פאישון ננצרת ביום השמיני: שמיני סדרה
 בדתות ובו נברתו שלש עשרה בריתות ביום השמיני: שמיני ערוך
 החתומים בו להציל מפוערת גנון והציל ביום השמיני: שמיני פיס בו
 להתקן למבוח מבח והגן ביום השמיני: שמיני צווי לומר זמן ולברך האל
 הנאמן ביום השמיני: שמיני קבוע רגל בפני עצמו לשמוח בו עמו ביום
 השמיני: שמיני רצוי להקריב קרבן בו לבדו למלא כל הארץ כבודו ביום
 השמיני: שמיני שיר בו לבדו למלא לגמור בו את ההלל ביום השמיני:
 שמיני הת ברכה בפני עצמה לנחתן ליעף כח ועצמה ביום השמיני:
 שמיני דורשי נצות יתודה אנא להשתחוות באים ברוב הסדרה

יוחש

ביאור הדרוה

כמי של מילה שזחה שח ויח: לקים צווי הקב"ס
 ששועת מוה: לעורף שמחה: כגו כתיב ג' שמחו משא"כ
 כספח ועלית: לבענע' המד קב"ס שחקו אז כולג
 והנעטו לפי כמו שצויו לכס הכרים נקדו כלהל וזף לע"ל
 אזי עושה כן לכס הכרים והנעטו יפלה לפיכס רנה וזהו
 נעשותו שלוח: מוזמן לע"ל לשמח בו עם קרובו אז
 מולא לע"ס האדם שמח נע"ו חין שמחה שלימה כינה נולדו
 לו גים כז' מיר שמח לא יחו בני קיימת חלל לע"ל מבלע
 אז כמות נלח אולם שמחה חסיה שלימה וזהו כיום בשמיני
 עלות כדאמרינן וביית אך שמח לרבות ליל י"ט האחרון לשמחה:
 באישון ככנת עין: ננצרת נכמרת: סדרה בדתות:
 הכנס מנות כיום בשמיני מילה עלתה וקרן כנמה: י"ג
 גריתות י"ג פעמים כזוב כפרשת מילה ביה: ערוך
 מוק: החזומים ככרית מלה: להציל מפוערת מניכנס
 ספס"י יליל אחס מדינס של גינס: פייס: בשמיני רגל בני
 עמו שכל ימי הגו כיו מקרינין על הסדר שמרות כל
 פייס חלל בשמיני היס פייס: להתקן: לזון הכנס: לומר
 זמן חין שם חג בסומת עליו: קרבן בו לבדו: כאן
 קרבנו כשאל ימי חג שכל כיומיס הכנה פייס ובשמיני פד
 המד להקב"ס שמלא כל הארץ כבודו: רת ברבה: לעטן
 כמ"ו והפסל שמוכרין שמיני עלות: דורשי נצ' ח יתודך
 יבדל דורשן ומייחדיס להקב"ס שאל יתוד ויתפלל ס להג
 כושיע נא מנלות כדי להשתחוות כניכתיק כזוב הסדך:
 יוחש: ימכר: סדרין: עדות שאה כנחם ככל כולק:
 טעמי

וגיבו זה אהסן ונניו: אם רב ואם מעט גשמים
 מבל למק שהגיע לו י"ט כהו לו הריכיו וכדו חותו כהו בני
 גיחו וכדו חותו היס מקינול ממות כהס עד כזוג עמכס
 כזוד חננו לריכס מן המק ק' הכורס מרמות לישראל חננו
 לריכס כיזד גינס השני וגסכיס גינס הכרי וגסכיה וגסכיעי
 כמכטס כרי כהן ג"ס יוד"מ מ"ס חיס כיון בלא כנינו עיכב
 חוסס עוד יוס ח' וזהו גינס השמיני: לאות ברית יוס
 שמיני דרס הקב"ס וזכ למול כל זכר: להנצל מאף נכוח
 מילה יליל אז שארית ישראל מניכנס: הובן לבאמנה
 מוק לישראל שנקראו מאמינים: חן חלק לשבעה חלו ו'
 ימי ככנת: וגם לשימנה חלו ח' ימי כמילס: ויתר
 מהל לישראל מתיז עזריס נכוכה רק ליכב כנתיס: זומן
 לברמה י' כנענע ימיס יזיה חתח חמו וזיוס בשמיני והלסה
 יכס וזה לנח פני שוכן רומס: חקד: תקן כש"ל לחסוף
 חס שמיני עלתס לנרפו עס ו' ימי כהג מפני טורה ישרה'
 ככס שעלס של פסח כחקה מנסח ל' יוס ח' זח חוסה לריכס
 לכיוס כחקה ל' יוס ולנש כיה מוככס לחג כיומה ככשמיס
 כס חמר הקב"ס עד סכן כהן יעשו חס העלמה: טורכס
 ככסס בלעס חס כמ"ק עשו מוכס כניס כנענע ימיס ושנעה
 ימי כה: וכיוס כח' כככו חס מלכס: טורכס: יחקן: יחד
 איר עט' כשאל עוטס חור כחלמס כיו מוהד יוס חת':
 לקרבן טוב טעס' כו ככנעס ימי כהג ככרית חס ישראל
 נצ' פייס נגד ע' אמות ובשמיני פד המד וחיל חתד עד
 חומה ימיה ישראל: שמיני כפור ומנות דוחה קלי על

מעריב ליל שמיני עצרת

יוחש עזרם מקדש הסידיק * בעזרת שזררו על הים סהדיק *
 בגילה ברנה בשמחה רבה ואמרו כלם : מי כטובה עד לפני משה :
 מועני עול מלך אל אמונה * ישבו בספה שבעה באמונה * פנתנו
 חלק לשבעה וגם לשמונה * לקראתם זה ישענו להחיש שבעה
 ושמונה * זה צור ישענו פנו פה ואמרו : יי יסלך * ונאמר עד חוק מסנו
 מתיל אל היר הולכים * נסעו מספה ולשמות בשמיני נמלכים * סבר
 יהבם עלך משליבים * עוזר ישראל וגואלו ממליכים : ברוך
 אתה יי מלך צור ישראל וגואלו : השכיבנו עד סוכת שלוםך :
 פונים מספה לביתם לישב * צקון לחשם תקשב * קוראי רוממותך
 שמך לחשב * תפוש עמי סבת שלומך תהלות יושב :
 ברוך אתה יי תפוש סבת שאום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל
 ירושלים : לשנת ושמו וכו'
 וידבר משה את מועדי יי אל בני ישראל : כש"ז אומר ח"ק ומחללין ספלת שלם נגלים :

מעריב ליל שמהת תורה

כש"ז מהחיל ברבו וכו' עד יסלך עלינו לעולם ועד :
 את יום השמיני * בטוב וזמיני * רני פלט יסובבני * לעת ערב בצל
 יגוננני : ברוך אתה יי המעריב ערבים : אהבת עולם עד מסנו לעולמים :
 אומה אתב בך בקוסף * במדה מרבה מראש בתוסף בזה עצרת
 הג אוסף * אוהביו יקרב אליו להאסף : ברוך אתה יי אוהב
 עמו ישראל : שמע ישראל * אמת ואמונה עד לך ענו שירה :
 שמיני אמן בפני עצמו * בחוב קבוע לשמו ביום השמיני * שמיני נקרו בפנים
 רגל וזמן * דבר שיר וקרוב מוזמן * ביום השמיני : שמיני הוסיף לגוי
 נכבד * ובמוספי קודש מקבד * ביום השמיני : שמיני זמן והקבע לרצות * חוק
 גולד

ביאור הרו"ה

וגלס שחטה לערב כללו ילונני : אוימה * ישראל נקרא איומה :
 בך * קני"ס כחוספס נכס : כסדה מרובת * שאין לו
 שיער : בבוסף * ענין חסד : בזה עצרת * כמו שכתבנו
 נמדה מרובת קן גס עזה כתג זה : להאסף * יאספס ויקבלס
 קן כנולס ויקרנס אליו : אומץ * נחוק ליהס רגל כפמי
 עלמו לענין פו"ד קש"ג * גמיר * קן גמיר חכמים כסוד פיוס
 ורגל וזמן לעלמו : דבר * סוד כשיר וקרני : הוסיף לגוי
 נכבד * לפי סכל ימי כרג ע' פנים נגד ע' אומות וכשמיני
 פר אחד נגד ישראל סהוא עס נכבד וקני"ס מכונד כס וספר
 מע' פנים זה סיוד ונמוספי קדש מסנדי : זוסן והוקבע
 לרצות * כשור וכשכ וכו' כולוד להלכות כיוס סה' : שבע *
 לב

שועני * יסאל סטועים עליס עול של סקני"ס : ככתנו
 חלף לשבעה * ימי כחג : וגם לשמונה * סהוא שמיני
 מעיס : לקראתם * כנגד זה סהיס ישענו לעמיד ככנסע
 חטיס אדס סה מחוטלה וחדר כחמנע חרכס יעקב עסה
 משחאלו ושמונס נסכי חרס יסי וכאלו ושחולל ומוסם לפיסי
 חוקיס ואליו ומסיה : מחיל אל חיל הולכים * כסעו
 מסוכה ולשמות כשמיני : סברי * חקוס : יהבס * מכלס :
 צקון לחשם * ססיכ ספסל שנלמר נלחם : תהלות יושב *
 כל קנוס שיראל חקלכיס וכש"ז יושב כיוסיס ומססל לתסלסס :
 את * כסוב * כעוק כעמיד : רני * ססלתי : פלס *
 פילני ממלחמס גוג ומנוג : לעת ערב * לעס ארס

מעריב ליל שמחת תורה

שפא

נוֹלָד בּוֹ לְהַרְצוֹת • בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי • שְׁמִינִי מִבְּעַד הַתּוֹמֵי הוֹתֵם • יְדִידוֹת נֶצֶר
מִכַּתֵּם • בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי • שְׁמִינִי כְּלוּל לְשִׂמְחָה גְדוֹלָה • לְמַבְהֵן בַּחֲנוּךְ עוֹלָה •
בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי • שְׁמִינִי מִלִּפְנֵי פָנָי נִחְלַק בְּכָל עֲנִיּוּי • בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי • שְׁמִינִי
סִבֵּם לְשִׁלּוּחַ מִלֶּךָ • עַתָּה וַיִּבְרְכוּ אֶת הַמֶּלֶךְ • בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי • שְׁמִינִי פְּנוֹת בְּקֶרֶת
הַלְנָתוֹ • צִדֵּק יִצְיִן מְעוֹנָהוֹ • בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי • שְׁמִינִי קוֹל שְׁמַע בְּאַהֲבָה רַבַּת בֵּית
הַשְּׂוֹאֲבָה • בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי • שְׁמִינִי שְׁלוֹם שׁוֹמֵר אֶהְלוֹ • תוֹךְ יָמֵי עֲלִית רִגְלוֹ •
בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי :

שְׁמִינִי יִצְיִן חֶסֶדוֹ קְדוֹשׁ לְעַמּוֹ • וּבְלִילָה שִׂירָה עַמּוֹ • מִלֶּךָ הַשְּׁלִיט
בְּעוֹלָמוֹ • עֲלִינוּ כְּמֵאזֵי יְהִי נוֹעַמּוֹ • בְּגִילָה בְּרִנָּה בְּשִׂמְחָה רַבָּה
וְאָמְרוּ כֻלָּם : מִי כַטּוֹבָה עַד לִפְנֵי מֹשֶׁה :

שְׁמִינִי הַטִּיבָה יִי לְמוֹזְבִּים • קוֹרְאֵיךָ בְּדַבָּרִים עֲרִיבִים • מוֹזְבוֹת
יִשְׁמִיעַ לְאַהֲוִיבִים • נוֹעַם מִלְּכוּתְךָ עֲנוֹת תְּאָבִים : זֶה צוֹר
יִשְׁעֵנוּ פָּצוּ פֶה וְאָמְרוּ : יִי יִמְלוֹךְ עַד חוּק מִמֶּנּוּ :

שְׁמִינִי תָן חֶלֶק לְשִׁבְעָה וְגַם לְשִׂמּוֹנָה מִצְוֶה עֲלִינוּ לְתַת מָנָה • זְכוּרֵן
אֲבוֹתֵינוּ יִזְכוּר בָּם דֶּר מְעוֹנָה • קְנוֹת שְׁנִית עֲדַת מִי מָנָה :
בְּרוּךְ אַתָּה יִי מִלֶּךְ צוֹר יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ : הַשְּׂכִיבֵנו עַד סִכַּת שְׁלוֹמְךָ :
שְׁמִינִי אֱלֹהִים יִחַנְנוּ • מִמְּעוֹן קְדָשׁוֹ לְבָרְכֵנו • נוֹאֲמוּ יְהִישׁ מִלִּפְנֵי •
בְּפִרְיֵשֶׁת שְׁלוֹמוֹ לְסוֹכְכֵנו : בְּרוּךְ אַתָּה יִי הַפּוֹרֵשׁ סִפַּת
שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלַיִם :

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מוֹעֲדֵי יִי אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :

כַּשֵּׁן אֲמַר ח"ק וּמְחַסְלֵינן סַמַּת שְׁלֹשׁ רִגְלִים :

אילת

ביאור הדרו"ה

לרגל: ובלייל שירה • וכו' נאמר על כנולדה שחמס ליום
וכגלות דומה ללייל: חלק ל' • אלז' י' ימי כהג' • וגם
לשמונה • זה ש"פ: לתת מנה • ליתן חלק גם לשמיני •
יזכור בם • נאמרו: שובן מעונה • הקנ"ה שכו"ה דר
כמעון קדשו • קנות שנית • כאשר יזכור כהם יקנה שנים
עדם ישראל שנקרא מו מנה פסר יעקב: באומר • דנוח
ואמיתו וכה דכר נחמס ועומס שאמרו כביאים •
לייל

ל' שבעת כחמס שנטבעת: ידירות • בן חניכ: מכתם •
מזון ביום כה' • כולל • גשון כתר: למכהו בהנדך עולה •
אחך שביס מחתך לכוח כ"ג נחיל כמולחם ומלה: מלפני
פני פניו • ש"ע נחלק מיום שלמנו ולפני פניו ככל עמיו •
סוכם • נקבע זמנו להנחות את כעס ליתך לדרכס וגם שיכמו
את כחך: פנות • ככפנה נוקר על יעם מיום כה' • ילין
מעונתו • שיהי מעונתו ולינתו כיוכלים ביום כה' • שלום
שומר • כקנ"ה שמו שלם שומר אהליכס כשישראל עולין

יוצר לשבת וראש חודש

כ"ס א"ב מרובע ובסופו תמוס טס כמהנכר מאיר הזק *

אֵילַת הַשֶּׁחַר • אֹרְחָה בְּהַצְחָר • אֲרוּמִם בְּמִשְׁחָר • אֲמֵן מוּבְחָר •
בְּרֵאשִׁית קִנְיֵנו • בִּינוּתֵי בְנֵינֵנו • בָּאֵר מַעֲנִינֵנו • בַּחֲבוּרַת מִנְיֵנו •
מֵאֲמָרֵי יִרְצָה וְשִׁבְחֵי • הִלְלָה וְבַחֵי • קְדוּשׁ •

גְּבוּרֹת שְׂדֵי גֵאוּ מְדֵי גְדֻלָּתוֹ וְדֵאֵי גְמוּר בְּכָדֵי דְהָרָה שָׁם דוֹרְשִׁים מְבֻשָׁם •
דִּיעָה שָׁם דּוּמְיָה וּמְחַסֵּם • הָאֲמֵן מְדַעְתּוֹ • הַבֵּל בְּעַתּוֹ • הַשְּׁפִיל
בְּדַתּוֹ • הַסְּבִימָה חֲמֻדָּתוֹ • וְטָרֵם קִנְאוֹ • וְעוֹלָם מִנְאוֹ וְיַעֲדֵה תִנְאוֹ • וּבְחֻסְדֵּךְ בְּנֵאוֹ •
זַבֵּךְ מִטְּלַת • זִיחָר מְלִית • זִוְהָ אֲצִמְלִית • זְכָרוֹ מִנְּמֻלָּת • הַשֶּׁר לֹכֵן • חֲבֵר
מִלְּבָן חֲמוּשׁ מִתְּלָבָן • חֲבוּי לָבָן • טָפָה הַגְּלִיד • טְפוּחִים הַגְּלִיד • טִירָק וְהַקְּלִיד •
טוֹעַן וּמוֹלִיד • יַעֲרָץ בְּסוֹדֵם • יַחִיד יְסוֹדֵם • יִקְרוּ בְּסִידֵם • יוֹצֵק יְסוֹדֵם • כְּפִירִים
הַבּוּיִק • כְּבִיִּים בְּחֻזֵּק הַעֲזוּיִק • בְּאֻזִּיק מְחֻזִּיק • לִיבְשֵׁה פְרִסֵם • לְכָלֵב
וּבִסֵּם • לְעֵרוּגַת הַבּוּשָׁם • לִירֵאִיו אִסֵּם • מְאוּרֵי פָנֵם • מִשְׁטָרֵם הוֹנֵם • מִצַּר
נְכֵם • מְאוּרוֹ נְקֵם • נִקְרָא בְּנִימוּסוֹ • נִלְוָה בְּדִימוּסוֹ • נִהַפְּפֵר בְּעִמוּסוֹ • נִאָּה
לְקַלוּסוֹ • סוֹבֵב בְּהַקְּפָתוֹ • סִדֵּר תְּקוּפָתוֹ • סִתֵּר תְּכִיפָתוֹ • סִתֵּר כְּפָתוֹ • עֲשׂוּי
לְמוֹעֲדִים • עֲרָבֵי מִינְעֲדִים • עֲבוּרוֹ מוֹעֲדִים • עֵדָה וְעֵדִים • פּוֹעֵל מוֹפְלָא • פְּלָג
סִלָּא • פֶּרֶץ דְּהַעֲלָה • פּוֹחֵחַ וְנִשְׁלָה • צַהֵל גּוּגִים • צָפֵן לְתַעֲנוּגִים • צִידוֹ בְּקַוּוּגִים •
צִדְצֵל וְהַנּוּגִים • קִים לְעַד • קִנְיֵנו יַיעַד • קָדֵם וַיעַד • קְרוּאֵי לְמַסְעַד • רַבַּת
עֲשֵׂר • רִמְשׁ וְהַבְּשֵׂר • רְצוּנֵי תִתְשֵׁר • רֵאשִׁית אֲשֶׁר • שָׁר מְפֹדְרוֹ • שִׁכְלָל תְּדִרוֹ •
שִׁלְחֵן בְּסִדְרוֹ • שִׁבְחוֹ בְּהִדְרוֹ • תְּרֹד עֶפֶר • תִּקּוּן כְּפָר • תָּרֵם וְשִׁפֵּר • תְּאֻמֵּי
בְּשִׁפֵּר • מִצְוָה בְּהַפְרִים • מוֹרֵד מְאָרִים • מוֹרְחֵי הַתֵּרִים • מְנוּחַ הַתֵּרִים • אֹרֶת
מוֹסֵר • אֹתְבֵי מִסֵּר • אֲרָבָעִים אָסֵר • אַחַת חֲסֵר • יַתִּירָה מְעֵלָה • יַפְתָּ פְעֵלָה •
יַחִיד עֵלָה • יְתְרוּמֵם בְּמַעֲלָה • רֵאשׁ הַחֲדָשׁ • רְצוּף לְקִדְשׁ • רִגְן בְּתַתְּחַדְשׁ •
רֵם יְתַקְדֵּשׁ • מֵאֲמָרֵי יִרְצָה וְשִׁבְחֵי • הִלְלָה וְבַחֵי • קְדוּשׁ • הַבֵּל יוֹדֵד וּבֵר

אביר

ביאור סתרים

אֵילַת הַשֶּׁחַר - כוונת עמוד השדרה כשעליו כלל מכלל האדם ולכן נקרא אילת השמש שמשלוח ג"כ : בהצד - כהלכה אז כוונת חסד כח"ס יוראוך עם שמש : ארום : להקדים : במשחר : ל' מעלה : בנותי : זו חסד : **ירצה ושבח** - ר"ל שנת וחסד : הלף : תחת : זבחי : עד תמיד : גאו : גדלו : ושרם קנאו : קודם שנגד כעול : **ועולם מעו** - מה ענין דוד הזר הממזר וכוס יו : ויעד תבאו : כחוס עם מעשה נלאשית כדלחא כנ"ל : **ויקק שפלות** - ל' סכמס כוז לחיס כיוס א' ויקק כקנ"ס כיוס כ' שסיס כמלכות כשמתח : וידר מלית : ע"ש פוסק אור : **זה אצמלית** - כוונת סכמס כפחוס כשמתח : הישר לובן : כול שלג וחיסר חוק מים ונעשה חק : חבר מלבן : **שמנר כחין** - ל' לנינס : שפה הליר : קועטס כיו לז וכקטיאס : ספוחים הפליר : ע"ש וימיי עשה כמיס חק אוחס כשפתו : וסידוס כסליר עשאס כלכיר אש : מירק : ל' סגור : והקליר : ל' מתח : יוקרו : זו גיחוס שפירס כסיד : **לבלב וביס** - כוונת סחי : בוס : לבן מתקיות כיון עשס מוכ ככירות : מאורי פנס : תחס ולנה כס טאס סוא כלר פזקן כו כער (שקרוין להטעמאל) : סובב בהקפתו : זס כשמש שהקדיס כוננ ודקף שחאמר כולק אל לצון ונו : **עשוי למועדים** - שכל כמועדים ממנן אחר כננס : ונשלה : כוא לוקן ל' כשולס דגיס : צהל גוגים : לשמוח כסס : צפן - להענו כו כדוקיס : קים לעד : אקדיס כוא קיס לעד : שלחן בסדרו : כשכנאל אדס כיוס ככל מוקן כשולתן ערוק זמסורד : ושפר : עשאו נאכ : תאמכו בשפר : שחיאס לו חס כסיס נאכ וכסיס : מצוה כהפיריס : שטנר ואלל מען שדעס : מורד מארים : סכיוו מכיוס אכיס שביס כוננ כנן : אריס סוא שומר כסדס : מנוח : זס כנס : התרים : עמד לבן עלו : יודד עילה : כקדיס עילס כסעולס ומתשנס : רצוף : הנור נקדס לבנס :

אביר

יוצר לשבת וראש חודש

שפב

אופן ע"ס א"ב

אָבִיר הַבִּיר אֲשֶׁר הֶעֱבִיר עָלַי אֶרְצָן מִלְכָּדְתּוֹ: בִּירוֹ אֵין • וְכֹל גָּאוֹן • מַעֲדָת
הוּא בְּעוֹ יִשְׁבְּמוֹ: גְּדֹל כֹּחַ • פֶּקַח קֹחַ • מְשׁוּמֵט כֹּל בְּמִבְּמוֹ: דְּבָרוֹ רִץ •
בְּהוֹד נִשְׁרָץ • בְּסוֹד קְדוּשִׁים מִצְבָּתוֹ: הִלָּא עֲרוּךְ • בְּפִי בְרוּךְ • כְּבוֹד מְלָךְ
בְּמִרְפָּבְתּוֹ: מִדֵּי הַדָּשׁ בְּחֻדְשׁוֹ • וּמִדֵּי שֶׁבֶת בְּשַׁבְּתוֹ: וּמִי יוֹרֵה • דְּרוֹשׁ אֲחֵרֵי •
הַרְבֵּב וְהַמְחַנֶּה: זְכוֹר נִלְחַמְ • אֲשֶׁר רָדַמְ • דְּרוֹשׁ חֲשֵׁמֶל וְהוּא מִקְנָא: חֲשׂוֹק
וְשִׁתּוֹק • אִכּוֹל מִתּוֹק • בְּדִיָּה וְלֹא תַעֲנֶה: מַעֲזוֹן מְלוֹל • בְּלֵי הַלּוֹל • בְּמִרְפָּבְתּוֹ
הַמְשַׁנֶּה: יְבוֹרֵךְ אֱלֵי • וְיִדּוֹ לְאֵל • בְּכֹל מְקוֹמוֹת מְמַשְׁלָתּוֹ: מִי חֲדַשׁ • כְּבוֹד אֱלֹהִים •
בְּרוֹם גְּבוּהִים • שְׁבִילֵי אֵשׁ בְּמַעְלוֹתָיו: לְבַדּוֹ דָּר • בְּעוֹז נֶאֱדָר • עֲרַפֵּל אֶת
לְמַרְגְּלוֹתָיו: מֵאֵד מְקָרִין • מְקוֹם עֵירִין • וְקִדְיִשִׁין בְּמַעְגְלוֹתָיו: נִתְרַחֵל • אֵשׁ
יִחַל • וְשֵׁם הַדְּרִיָּה מְסֻלוֹתָיו: שְׁאוֹ זְמָרָה • לְאֵל נוֹרָא • בְּכֶסֶם מְמַלְכֶת שַׁבְּתוֹ:
מִי חֲדַשׁ • עָלַי כֶּסֶף הוּא מִנְּשֵׂא • פְּנֵי אֲרִיָּה לְמוֹל בְּוֹן • פְּנֵי הַשּׁוֹר • בְּהוֹד מִישׁוֹר •
כְּמוֹ בְּכֶתֶב הַנְּשִׁתּוֹן: צְפִיר יְהִלּוֹם • עֲשׂוֹת שְׁלוֹם • בְּאֵשׁ וּמִים אֲשֶׁר עֲרָבָן:
קְדוּשִׁים הֵם • לְאַלְפֵיהֶם • יִשְׁמְשׁוּ רַבּוֹא רַבָּבָן: רִשׁוֹת אֵין • לְכָל עֵין • רִאוֹת
רְמִיו דְּכַרְסוֹן: שְׁמוֹ מַעְלָה • וְהוּא פְּלֵא • שְׁעַר רֵאשׁוֹ מֵאֵד לְבָן: תְּהִלּוֹת כֹּל •
יִתְנֶן בְּקוֹל • וְרַמְתָּה תְּשׁוּבָתוֹ: מִדֵּי הַדָּשׁ בְּחֻדְשׁוֹ • וּמִדֵּי שֶׁבֶת בְּשַׁבְּתוֹ: וְהַחֲזוֹת וְכוּ

זולת מיוסר ע"ס א"ב

אֲמוּנַתְךָ אֲמִתִּי רַבָּה בְּסוֹד קְדוּשִׁים מִתְקַדְּשׁ • בְּהַצִּיבָה צִיוֹן יִשְׁעַ בְּעַמּוֹד
הַשֶּׁתֶר הַמִּתְחַדֵּשׁ • גְּאוּלִים יֶאֱמִירוּהָ וַיֵּאמְרוּ מִדֵּי שֶׁבֶת וְחֻדְשׁ •
עֲדוּתֶיהָ נֶאֱמָנוּ מֵאֵד לְבִיתָהּ נֶאֱוָה קִדְשׁ: דְּרָה פְּרִי תֵאֵר תַּת בְּנֵר לְמֵאֹר •
הַלּוֹה הַשְּׁמִשׁוֹת הַמְּאֹרוֹת כְּבוֹ גְבוּל לְתֵאֵר • וְסִמּוֹה לְבִקֵּר אֲעֲרוּהָ וַאֲצַפֶּה לָּהּ
נֵאֹר • כִּי עִמָּה מְקוֹר חַיִּים בְּאוּרָה נִרְאָה אֹר: זִהֵר מְקוֹם כְּבוֹרָה יִרְאֶה לְבִתְּיָהּ
בְּפַעֲלִים תְּלוֹנוֹת מְקַמִּינּוֹת וּמְרַחִיבוֹת כְּזֶה וְכָזֶה לְעֵלֶם • מַעַם תְּלוּהָ יֵאֱמֵן צֹר וְאוֹר
לְהַתְּעֵלֶם • כִּי יִי יִהְיֶה לָּהּ לְאוֹר עוֹלָם: יוֹף מְבַלֵּל דְּבִירָה יִשֵּׁב יִסֵּד שְׁתִּיּוֹת • כֶּסֶם
וְשֵׁם הַשְּׁלֵם מִהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּשִׁמֵי אוֹתִיּוֹת • לְעִבְרָה שֵׁם חֻדְשׁ בְּחֻדְשִׁים וְחֻדְשֵׁת
אוֹתִיּוֹת • הֲנוֹ שְׁמִים כִּי עֲשֶׂה יִי הִרְעִינוּ תַחֲתִיּוֹת: מֵרֵאשׁ אֲמָנָה וּלְפָנִים גְּלוּיּוֹת
מִשְׁבָּבִים בְּהַשְׁחֵל • נִקְבָּה תְּסוּבָב גְּבַר פֶּרֶק שִׁיר נִחַל • סוֹד נְהוּג עֲלֻמוֹת כְּעֲלֻמוֹת
תּוֹפְפוֹת אַחַר חֵילֵי • עִיר עֲזוֹ לָנוּ יִשׁוּעָה יִשִּׁית חֲזוֹמוֹת וְחַל: פֶּה פִּקְדָה בְּתַנְּסֵם

העירה

ביאור מהר"ם

אָבִיר הַבִּיר • כּוֹחַ הַקְּבִיטָה: אֵין • לְשׁוֹן כַּח וְזוֹן • מַעֲדָת • לִי יוֹפִי וְקִסְמוֹ • מְשׁוּמֵט כֹּל • מִי מִי מְבַחֲבוֹת כֹּל
כֹּלְכֵן: בְּמִבְּמוֹ • בְּרִאיוֹתוֹ: דְּבָרוֹ רִץ • רִל מֵה שְׂרֵב כִּי כֹא מִד כֹּלְכֵם כֵּן: וְכוּ יוֹרֵה • מִי יִדְרוֹם כְּעַמְסָה
מְכַנְכֵס: זְכוֹר בְּלִדְתּוֹ • רִל אֵלִישׁוֹ כְּכֹחַ שְׂכָרָךְ גּוֹס וְנַעֲשֶׂה חֲחֵי כְּחַמְלֵן: אֲשֶׁר • רַחֵם • רִל מְרַן לְדוֹם חַמְלֵינִים
וּמְלֹאכִים: וְהוּא מְקַנָּא • שׁוֹף קֹחַ קִנְיָה לִי • נִכְלָאֵם וְכוּ: חֲשׂוֹק • לְדוֹם לְהִינֵן עַמְסָה מְכַנְכֵס אֲחַל שְׂחֹק מְלִדְנֵר כְּסֵם
כֹּל אֵדֶם: מַעֲזוֹן • רִל יִסֵּל לְעַמּוֹן וּלְדִבֵּר בְּמִכְנֵס אֲחַל בְּלֵי חֵילֵן: מְסֻרִין • לִי קִרְן שֵׁר סִינִי: בְּדֵד • כּוֹחַ נִכְר דִּינּוֹר אֵל
אֵשׁ וְסִקְנִיטָה מוֹנֵל כִּי: הַבְּשִׁתּוֹן • רִל מְכַוֵּן סִי אֲרִיִים מוֹל פִּי כְּכוֹר כְּמוֹ כְּזֵן יִסֵּב שִׁסֵּס כְּלוֹחִיּוֹתוֹ וְזֵא: בְּדֵד
מִישׁוֹר • עִ"ס וְכִנְיָסֵם רַגְלֵי יִסְרָאֵל: צְפִיר יְהִלּוֹם • רִל סִקְנִיטָה שְׂחֵמֵר כְּמִלְכָּה אֲחַן סִפִּיר דְּמוֹת כֶּסֶף: עֲשׂוֹת שְׁלוֹם •

אֲמוּנַתְךָ • מֵה שְׂחֵמֵר מֵאֲמִינִים סִקְנִיטָה אֲחַת רִל רַב כֹּחֵם: בְּהַצִּיבָן צִיוֹן • כִּינִי לִי צוֹנִים • סִקְנִיטָה מַעַם סִי
לְכַנְאוּלֵה כְּעַמּוֹד כְּשִׁתֵּר כְּסֵם שִׁתֵּן לְפִתִּיאֵשׁ מִכְּשָׁר אֲ כֹאֹר כִּי כְּנֹאֵלֵה מִכְּסֵה לוֹ: אֲעִירֶךְ • לְעַמְסָה וְלִחְסֵלֵל:
חֻדּוֹן יֵאֱמֵן • דְּכִי עֲבִיאֵךְ יִכִּין אֲחַת: בְּהַשְׁחֵל • לִי כֹלְכֵה לִי מַחְלֵל כְּעִינֵם מְחַלְכֵל: וְהִלֵּל • אֲ מוֹסֵס קִנְיָה: סִפִּיר
וְכִסִּיר

יוצר לשבת וראש חודש

העִירָה בְּרִית יִשְׁגִּינוּ צִמַח צְדִיק קָרַב שְׁנַיִם תַּחֲדַשׁ שְׁנֵינוּ תִּהְלֹךְ מִזְרָא כְּמִלְךָ
וְאֵרִים נְמִיל שְׁנֵינוּ אִזּוּ יִמְלֹא רִנָּה וְשִׁחוּק פִּינוּ וְלִשְׁוֹנָנוּ בְּרִבִּיצַת פֶּה וְסִפִּיר
חֶזֶק חֵיק עֲזֹרָתִי בְּרוּשׁ תִּדְרֹר וְתִאֲשֹׁר רְהִימִי בְּרוּחִי חֲזֹרָתִי וּבְמַעַן שִׁיר
מְמִיבִים בָּאוּ בַּיָּם גְּזֹרָתִי הַחֹזֵק כִּגְוֹן וְצִנְהָ וְקוֹמָה בְּעֲזֹרָתִי עֲזֹרָת וְיָ

יוצר לברית מילה

אות בְּרִיתוֹת שֶׁלֶשׁ עֲשָׂרָה בְּכָרוֹת אֵל רַם אָמַר לְעַבְדּוֹ זְמַן בֵּיתוֹ קוֹם
לְשִׁמְרָם וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֵךְ אֲבָרָם בְּתַמּוֹ הַלֵּךְ צְדִיק שָׁב בָּא
בַּיָּמִים בְּאֲמֹר לוֹ אֵל הִנֵּה חֲתָן דְּמִים הִתְהַלַּךְ לִפְנֵי וְהִנֵּה תָמִים גּוֹזֵר אָמַר
עָלָיו הַמְּלָאכָה לְגִמְרָה גַם אֵל בְּעֲצָמוֹ הוֹאִיל בְּרִית לְשִׁמּוֹר בְּרִית יִי אֶת אֲבָרָם
בְּרִית לֹאֲמַר אַחֲרָי בְּלוֹתוֹ רַבָּה הָאֵל מְעַבְדֵנוּ בְּרַבִּים יַעֲשֶׂה צְחוּק לְגִדּוֹל
כַּהֲנָיו וַיִּפּוֹל עַל פְּנָיו לִפְנֵי קְדוּשׁ דָּם בְּרִית אֶת יוֹם מְנוּחָתוֹ דוֹחָה אֶת
הַנֶּגַע בְּהִרְאוֹתָיו וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשֵׁר עֶרְלָתוֹ הַפְּלִיא הַסְּדִיּוֹ שֵׁם הַמְּפֹרָשׁ
לְעִילּוֹם הַכִּיּוֹן לְמַקְנָא בְּסַם בְּשִׁמְשׁ וַיְהִלּוּם בְּרִיתִי הִיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם
וְלִקַּח הַבְּהֵן בְּשֵׁר בְּרִית וְדָמוֹ וּמִיכָאֵל הַשֵּׁר כְּקָרִיב בְּמִרְמוֹ מִשְׁפֵּט עֲמוֹ
יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ זֶה דָּם הַבְּרִית אֲשֶׁר בּוֹ יַעֲרַב וְזַבַּח פֶּסַח צְעִיר וְרַב
הַפּוֹל לוֹ כָּל זָכָר וְאִזּוּ יִקְרַב חֶלֶק כְּחֶלֶק יֹאכַל אִישׁ בְּמִסְבּוֹ חֶלֶץ מִהֶם אִישׁ
נָכַר מְלָבוּ וְכָל עֶרְלָל דֹּא יֹאכַל בּוֹ מִמַּעַת בְּשֵׁרוֹ אִישׁ בְּעַפְרָ יַעֲפֵר מוֹבוּ וַיִּפְּזוּ
עֲצָמוֹ מִלְּסַפֵּר כִּי הַדָּם הוּא בְּנַפְשׁ יִכְפֹּר יִבְלַת נַחֲתִיכַת לְזִכְחֵי שְׁלָמוֹם יַעֲשֶׂה
כֵּן לְבָנָי שְׁמוֹנֶת יָמִים וַיִּחַדּוּ מִלְּמִטָּה יִהְיוּ תָמִים כָּל סְפִירוֹת כְּלִימָה בְּמִילָה
יִסְדּוּ כַּמָּה מְקַרְאֵי קִדְשׁ אֲמַת יַעֲדוּ אֲשֶׁר תְּכַמְּסִים נִגְדּוּ וְלֹא כְחֻדּוֹ לֹלִי דָם
בְּרִית אָמַר אֱלֹהִים נַחֲמָתִי לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת אֲרָץ וְשָׁמַיִם לֹא רִמַּמְתִּי חֲקוֹת
שָׁמַיִם וְאֲרָץ לֹא שָׁמָתִי מִילַת מְעוֹר וְרַב וְלִשׁוֹן הַקָּה מְכַרְיַעִים בֵּין הַחֲמָשִׁים
שָׁמָה יִי יִתֵּן חֲכָמָה נַעֲרֵי יִשְׂרָאֵל בְּחוּק בְּרִיתוֹתֵיהֶם נְמוֹלִים אֲשֶׁר לֹא יִמְתּוֹן
אֲחֵיהֶם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאֲדָם וְחֵי בָרָם שֶׁהַ תָּמִים נְמוֹל רֵאשׁוֹן לְשְׁמוֹנֶת
סְעֻדוֹהוּ מִלְּאֲכִי שְׁלוֹם בְּתַנְיָה עַל יְרֵךְ הַמּוֹבֵחַ צְפוּנָה עֶרְלַת כֵּן אִישׁ טוֹב
פָּשָׁה תִפְשָׁה עֲבָרָה קָרְאָתָהּ וְאֲרוֹן קִשָּׁה וַיִּבְקַשׁ לְהַרוֹג אֶת מִשָּׁה פְּנִימָה
כְּבוֹדָה בְּשִׁפְשָׁה בְּמַעֲלָלוֹ פְּדִיוֹן נַפְשׁוֹ שָׁתָה עָלָיו אֶת עֶרְלַת בְּנָה וְתַנַּע
לְרַגְלָיו צְדִיק כֵּן נוֹן מַל שְׁנֵית גְּדִיבִים צוֹר יִשׁוּעָתָם שְׁמָרָם מִכַּף אוֹיְבִים
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיוֹתָם בְּאֲבִים קָם עַל גְּדִיבוֹת נַפְשׁוֹ מְפָרְחֵן גְּבַהֲלָה קִדְמוֹתָהּ
סְעֻפּוֹ בְּמִשׁוֹשׁ בְּרִית מִילָה תִשׁוּאוֹת חֵן חֵן לָהּ בִּיחֹו נִיחֹוֹם בְּצֻדוֹר הַמּוֹר
רַבָּה תִּהְלֹוֹתָיו דֹּאֵל לֹאֲמַר לְמַנְצָחַם עַל הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר שִׁיבַת צִיּוֹן אֵל

בהשיבו

ביאור סהרי"ם

וְסִפִּיר כִּי אֲנִים מוֹסֵט בְּרוּשׁ תִּדְרֹר וְיָ מִלֵּךְ עֵלִים טַס וּבְמַעַן שִׁיר רַ"ל יַעֲן כְּמוֹ טַסִּים נִים גְּזֹרָה -
כִּגְוֹן טַס נְגָרִים

יוצר לברית מילה

שפנ

בהשיבו • שבמי יה יתרו אליו ואל טובו • ערל לב וערל בעור לא יבא: תורת
הברית שמורה ושוכה • תעשה בעברי מהול ככה • כי שם צנה יי את
הברכה: אך אם אין איש וזמן עובר • בנשים משפחות תהיה תחת גבר •
הבורך מנשים אשת חבר: רוח יי דבר על פי גביא • המול ימול וערל וכותי
וערבי • יכלא העם מהביא: הן גאלת אל בדמי שירים • כל בית יהודה ושארית
אפרים • הנדחים בארץ מצרים: ועתה למה אלהי הצבאות • בניה החתומים
בברית נאות • נתונים לעם אחר וענינה ראות: ששלח מבור אסירים בדם ברית
החתומים • עם אחד מפור ומפרד בין העמים • כי ארכו לו שם הימים: אנחנו
בורתים ברית אל באהבתו • והוא ימול לבבנו ליראה אותו • יפור לעולם
בריתו • קדוש: הכל יודך וכו'.

אופן

אזורי אימה ברואי יראה • אמיצי כח כבודו לנשאה • אימים רועדים ועוברים
ביראה • אמרים למלכם תהלה נאה: ועמו פרותי ברית • מהללים
לזוכר הברית: למלך המהלל מי לא יתדר • למלך המשפח מי לא יאדר •
למלך הקדוש לענה ולתדר • לסלמ ולפאר שבחו לסדר: ועמו ערבית
ושחרית מיוחדים לזוכר הברית: יתגברו יתגברו משרתי עליון • יתנשאו
יתעלו בעלי והיון • יפארו יבארו להללו בצביון • ישאו כנור עלי הגיון: ועמו
כטל שארית • מפארים לזוכר הברית: עירי גבורה מפעמי שכינה • עומרי
בתרים לאלהי מעונה • עליון כרננים בגינה ורנה • עשים מלאכתם באמן
אמונה: ואם בת עברית מהדרת לזוכר הברית: ומרה וברכה שבה והודאה
והלל • וכן חשמים פוצחים למלל • זותרי מעלה מכתירים לכלל • והירים
זרזים גדלו למלל • ואם נאנה שתרחרית • משבחים לזוכר הברית: הקב
אלהים אלפי רבותים • רוגשים קדוש קדוש קדוש במחנותים: רוחשים ברוך
בלי עצלתים: רועשים וכניעים ספי אמונים: ואם חתומה בברית • מברכת

לזוכר הברית: והחיות וכו'.

זולת מוסר עים א"ב

אות ברית שלשתי למרפא עולם • בענינת קשת לזוכר ברית עולם • גורה
ויום נופש נתן בגבולם • ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם: דודי בם
מעומרים בחורי בחוני • המסומנים ומאמתים להנצל מרשפי כיוני • וכל
רואיהם יפירום מותממים לפני • כי הם זרע ברה יי: וזכרו צורים חמשה
לברית בשורים • חצב אבות שנים הקמה היוצרים • מהורה שלשה יבן נון
שתיים תרים • ויעש לו יהושע תרבות צורים: יוסבו צורים לתרות כמו
להמול • באשר מלו בצר שלשם ותמל • לכן סמכם בצווי משרת לעול • עשה
דה תרבות צורים ושוב מל: מטיב לנגן איש הבינים בפלחו • נודכנו חמשתן
ונששו אחת לצלחו • סלק הפרגל עצמו כזכר א' חו' ותמבע האבן במצחו:

יוצר לברית מילה

עסק מילה שבת דוחה עשיתה • פריעתה ומציצתה רחיצתה ואספגלניתה •
 צורך מקראה שאי אפשר מבערב לעשותה • לקרבה אל המקראה לעשות
 אותה: קניית קדם נחלתה מבין המורים • ראותה תבוסת דם בהכותה בכורים •
 שדי תפדנו ואויבנו תפסג גורים • באשר שמע למצרים יחידו צורים: אל יקום
 בתסדו ניבו שנית למלאות • יחיש לרחמינו למלטנו מהלאות • כימי קדם
 יראנו נפלאות • גואלנו קדוש שמו יי צבאות: עות •

גאולה לברית מילה ולפרשת בשלח:

^{גאולה}
 יום • ליבשה נהפכו מצולים • שירה חדשה שבחו גאולים: המבעת בתרמית
 רגלי בת ענמית ופעמי שולמית • יפו בנעלים • שירה חדשה שבחו גאולים: וכל רואי
 ישורון • בבית הודי ישורון • אין פאל ישורון • ואויבנו פלילים • שירה חדשה שבחו
 גאולים: רגלי בן תרים על הנשאים • ותלקט נפורים • במלקט שבלים • שירה חדשה
 שבחו גאולים: הקאים עמה • בברית חותמה • ומכמן לשמה • הטה גמולים • שירה חדשה
 שבחו גאולים: הראה אותותי לכל רואי אותם ועל פני כסותם • יעשו גדילים • שירה
 חדשה שבחו גאולים: למי זאת נרשמת • הכר נא דבר אמת • למי החותמת • ולמי
 הפתילים: שירה חדשה שבחו גאולים: ושוב שנית לקדשה • ואל תוסף לגרשה • והעלה
 אור שמשה • ונסו הצללים • שירה חדשה שבחו גאולים: יודרים רוממוה • בשירה קדמוה •
 מי כמוה יי פאלים • שירה חדשה שבחו גאולים:
 בגלל אבות השפע בנים ותביא גאולה לבני בניהם • ברוך אתה יהוה גאל ישראל:

יוצר לשבת בראשית

מוסד ט"ם א"ב מרונע וכשוש תהוס טס המחנר שלמה הקמן •

אל נשא • ארגן בהתעלסה • אמן עשה • אניד בכנסה: בסוד ברה • ביושר
 אתחברה • בראשית ברא • באר ולדברה: שיתו לב לעבד • למקה הפבוד •
 קדוש: גדול פלל • גבורותיו נמלל • גיה גלי • גדלו נסלל: דרוש ביצר • די מעצר •
 דל ינצר • העה מהתקצר: האל בחשבו • העולם לישובו • התעץ במחשבו •
 המשתקת במושבו: ורצונה נשנה • והספיסה במחשבה • ולבראות השיכה •
 ורוחו נשכה: זממו הרר • ורוו מהר • זמן מזר • זבלי טהר: חלד האריק •
 חור הזריק • חץ המריק • חלה מעריק: טלול הקריש • מיעתו השריש • טמונים
 להגריש • טרוד להפריש: יצר פוצחים • יחורו לנצחים • ימן קדוחים • יסר נדחים:
 כנס באגרו • כפירי מדודו • כהזידם נגרו • ככשם בפחדו: לראשי הנשי • לח

הדשיא

ביאור מהרי"ם

אל נשא • טאמר כס אמר כס ונכס • בהתעלסה • לשון שנה • בכנסה • נאססה • בסוד ביה • בעלת מוכס טנקילת
 סוד: ביושר אתחברה • דכוס אתחנרס: בראשית ברא • לנאל ולפיש: פלל • לשון דין כמו טפילים: גיה •
 חס: דרוש ביצר • חס נל לרוזש מס יר סקניס יסי מענר כמות: חור • כל שלג זכס: חץ • ח נכנס: יסר
 נדחס

יוצר לשבת בראשית

שפר

הַדְּשִׁיא׃ לְהַרְבוֹת וּלְהַפְּשִׂיא׃ לְמַזְרִיעַ וּלְמַדְשִׁיא׃ מַעֲשִׂים וּמְנַם׃ מֵאֵמֶר וּמְנַם׃
מְאֻרֹת וּמְמוֹנָם׃ מְרוּחַ מְנַם׃ נְעֻלָּן צֶעֶד׃ נְאֻמָּן עַד׃ נוֹמְרִים מוֹעֵד׃ נִתְקַפִּים
מִהַמְּעַד׃ סֵלֶק מִחֲבוּאִים׃ שְׁחִים וְדָאִים׃ סִמּוֹן לְנִבְרָאִים׃ סוּר מִמְּמֵאִים׃ עֲרוּךְ
בְּחַר׃ עֵינָיו בְּשֹׁחַר׃ עֵתִיד לְסַחַר׃ עֲמוּסֵי מְשֹׁחַר׃ פֶּעַל בְּחֻכְמָה׃ פֶּקֶד אֲדָמָה׃ פְּלוּט
בְּיַחְוָמָה׃ פְּרָאִים וּבְהֻמָּה׃ צִאָּלִים יִסְכּוּהוּ׃ צִפָּה לְעֶרְכָּהוּ׃ צִדוֹ לְנִכְסָהוּ׃ צְנוּעִים
לְכּוּסָהוּ׃ קְרוּשׁ מְאָרְצוֹ׃ קֶצֶע קְרוּצוֹ׃ קוּמְמִיּוֹת הַפְּרִיצוֹ׃ קֶשְׁטוֹ מִמְּעֵרִיצוֹ׃ רֶק
כְּשִׁחַת רֹחוֹ נִפְחַת׃ רִשֶׁת שְׁחַת׃ רִדַת לְתַחַת׃ שְׁלֵם פֶּעִלוֹ׃ שֶׁבֶת בּוֹבּוּלוֹ׃
שְׁבִיעֵי עֵלוֹ׃ שְׁמֵר מִחֻלּוֹ׃ תְּנוּי שְׁפֵר׃ תְּמוּר שְׁפֵר׃ תֵּת כֶּפֶר׃ תֵּאָב עֶפֶר׃ שְׁמָרוֹ
לְהִנְחִילוֹ׃ לְעַם נְחִילוֹ׃ מִן בְּהַשְׁחִירוֹ׃ הַשְׁמִיעוֹ הִתְחִילוֹ׃ הִתְעַנֵּן לְהִתְנַאֲוֹת׃ קְלוּט
יִצִּיאוֹת׃ טַעֵן מְשִׁאוֹת׃ נוּחַ מְלֵאאוֹת׃ שִׁיתוֹ לֵב לְעִבּוּד׃ לְמַלְאָה הַכְּבוֹד׃ קְדוּשׁ׃

אופן סס כחוס שלמה בר מרון נס נלאה סמנוזת : הכל יודוך וכו'

שְׁאֵלוֹ שְׁחָקִים וְשִׁיחוֹ לְאֲדָמָה׃ לָכֵם יִסְפְּרוּ כְּבוֹד וְרוּעַ רָמָה׃ מוֹתֵחַ דּוֹק וְחֻלָּד
וְתוֹרָה עַל בְּלִימָה׃ הַגּוֹף מִפַּח וְנִפַּח בּוֹ הַנְּשָׁמָה׃ אֲשֶׁר בִּירוֹ נִפְשׁ כֶּסֶף חֵי
וְרוּחַ׃ יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ׃ לְבָדוֹ הֵיחַ בְּמָרָם יוֹמִים׃ גָּעַד לֹא עָשָׂה חוּג שְׁמָיִם׃
וּבֵאֵין מַעֲיָנוֹת נִבְבְּדֵי מַיִם׃ בְּשׁוּם חֻשְׁךָ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ׃ אֲשֶׁר בִּירוֹ׃ מְקוֹם
מִמְשַׁלְתּוֹ מַעֲלָה הַצִּיבוֹ׃ וּבְדָמוֹת אֶבֶן סִפִּיר חֻצְבוֹ׃ וְרוּחַ וְעֵנָן וְאֵשׁ שֵׁם סִבִּיבוֹ׃
נְאוֹר הַשֶּׁם עֲבִים רְכוּבוֹ׃ הַמְּהַלֵּךְ עַל בְּנֵי רוּחַ׃ אֲשֶׁר בִּירוֹ׃ הַכֵּין כְּרוּם מְלֵאכֵי רוּחַ׃
וְחִיָּה נוֹשְׂאֵת אוֹפֵן בְּרוּחַ׃ אֵל כָּל אֲשֶׁר יִפְנֶה שְׁמָה רוּחַ׃ וְשִׁבִים וְרָצִים וְטָסִים
בְּרוּחַ׃ לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצֵרָם בְּנִחַת רוּחַ׃ אֲשֶׁר בִּירוֹ וְכוּ׃ וְהַחִיּוֹת וְכוּ׃

ע"ס א"ב ונסוף חוס שלמה הקמן יגדל בתורה חוק ואמץ סלה

אֲחִישָׁבָה לְדַעַת עֲמַל וְדַבְרִים יַגְעִים׃ לָמָּה כְּאֵבִי נִצַּח אֲנוּשׁ מִפְּרֻגְעִים בְּרִית
בְּאִים יִסְרִים וְנִגְעִים נִגְעִים׃ וְרִשׁוֹת רְפָאִים נִהְיָה לְפִנְעִים פְּגָעִים׃ גָּזוּ
נִם גָּזוּ מִבְּשָׁרֵי הַסִּפְּנִים׃ סָרוּ אֵף הַפְּרוֹ מִכְּרוֹ הָאֲמִנִים׃ וְרַבִּי בְּנִסְפָּרָה אֲרַד אֶעֱלֶה
מִמְּנִים׃ מִחֻזְרַת שְׁאֵלַת מִצָּא תְשׁוּבַת מוֹנִים׃ הַשְּׂאֲנָנִים בְּמַח וּבְעֵמֶל אֲנוּשׁ אֲיִנְיָמוֹ׃
וְעַם אָדָם לֹא יִגְעוּ אֲיִנְיָמוֹ׃ וּבְרִיאִים כְּמִרְיָאִים יִצָּא מִחֻלָּב עֲיִנְיָמוֹ׃ וְכִיעוּ יִדְבְּרוּ
רַע וְמֵר עֲנִינְיָמוֹ׃ זֹאת הַעִיזָה וּמִצְחָה לֹא בִישׁוֹן׃ לֵה לְדַעַת רַק חֲדַת לִישׁוֹן׃ הַתּוֹל
סֵם הַיִּשָּׁם וְנִגַּע יִדְשׁוֹן׃ זֶה כְּפֹה שְׁנִים יִשׁוֹן נוֹשׁוֹן׃ מַעֲתִי אֲרִיבִיהֶם תִּוְרָם לֹא כִפְקַת׃
כְּפָתָם לְנִחְלִים וְעֵצִים לֹאֵשׁ נִסְוֹקַת׃ יִרְעוּתֵיךָ שְׁכָנִי בְּשִׁכּוּנָה לֹא נִזְוֹקַת׃ וּסְפָרִי
רְפוּאָתְךָ מִחַ תִּגְעִי עִמְקַת׃ כִּלְלִי יִפְיֶךָ בְּמִכָּה לֹא שְׁלֹמַת׃ כִּיחַן אִם תִּבְקֶשׁ הַשְׁלֹמָה
מִחֻלָּמַת׃ לְבַת לְבִי אֵף כִּי קִלְמַת׃ קְרִבְתְּךָ לִי טוֹב הַלְמַת פְּלֹמַת׃ מַח לִי וְלָכֵם
כִּיחַן הַרְגֵל׃ אֵף הַמְּנוּפֶת פִּגְל וְלֹא הַתְּגִלְגֵל׃ נְעִים וְטוֹב מִחַ כְּתִרְגֵל׃ מִצְוִי

לרצוי

ביאור מהרי"ם

נדרים * סס כרעשים נכונים : נתקיים * חקיס סס ואנים מעשים : פלוט * הפליט ממנה : ביחיסה : לבן לידס :
צפה : להס : צירו : כמו ליד : לבכסו : לי סחוס : קלוט יציאות : נלא לנאח חון לחוס ומ : כוליא סוס מלא :
אחשבת לרעת : מדוע דק כעס ללס : עסל וכו' : טוכח נזול לתקון זכ : סמירגועים : מלח ממסח : בוחן
לבן טוכן כמו טוכן ועסל : מוח : לי מהס : נעים וטוב : זכ קניס : מוכן סתרגל : פזוק כול *
כשמרגיל

יוצר לשבת בראשית

לרצוני אב לבן יפרגל: ספירת החשבונות אף לפי כלתה. וארוכת בת עמי לא עלתה. ענין חבה לו מצבת גלתה: תאות נפש חבת דוד לא חלתה: פתגם זה תרתי בלפי המצע. המכות אשר הפתי רב הפרצע. צור מדות שונות טרם הקציע. בון ממלת מקציע ואספגנית הציע: קשר קמיע מוכחה ולחישות מעלות. דברו בדוק ומהימן כפה מעלות. רפא אמן לו נתכנו עלילות אשר בידו גרתק רב תעלות: שקצתי חיי משבשת מרב בשתי. טעונה כלמות ורק כני בששת. תבע אשית עד יבשת תחבשת. אחר הפכה צדקה לה תלבשת: שפט למרף מרף עיניו הצפינה. לא לשחת בריותיו דרכיו תרפינה. מהוף דין לרחם מדותיו תספינה. הוא יכאיב ויחפש ימחץ וידיו תרפינה: המפליא לעשות עם פריא ואמל. קרובים רחמיו ולא פחציר קמל. מריה לרמיה יגלגל בו באומל. גם ביהוף גם ינוסם המל: יצוריו היכים להודות חסד גמל. גלים ירדים ונהנסים לגמל. הרף תועים יישר גער וכרמל. לבוטים ירפא ומתיר חבוש ועמל: בין ושמו אלה עם נבון וחכם. תר בנה מכאזבם ובכושר מושכם. וינחם לבטח וים פסה פרבם. רגלם המדברה וארבעים ספק צרפם: חזקו ויאמין לבבכם מיחלים לו קוים. סלו לרכב בערבות מבלגל יהבים. הודו לזכר קדשו מחץ רהבים. פעל זאת רצו ושבהו אהובים: עזרת וכי.

אהבה לפרשת וירא

סס המחנך שמואל וסול נ' שמואל ביר אברהם הלוי:

שננו לשונם. בני אונם. ואת אונם. לא השבת: זה פמה עליהם מערבות מאז רכבת: ובגד טבח. פשה לטבח. בלי רוח. בן עזבת: ונלוה חס. גם על נחם. והוא פי נדחם. ואתה לא רבת: אחרי אהב. פרשפי להב. פי ואתב. צור פתבת: יה רם וגאה. הקריבה אלם רחוק. אליו אמרת: ובכן קח גא את בנה את יחידך אשר אהבת: מלכות אומר. גיון חמר. מר לי מר. וארעל: ובגב אשא. סבלות משא. נשיאי משא. בן ישמעאל: זה חמם. וזה רמס. וזה כאם. וזה געל: חשב יעלם. פי עד עולם. אהיה נבלם. ודר יאל געל: וכאיש יעבוד. הנם עבוד יום יום עד אבוד. פחו פועל: עד פן תמנע. פה לא ימנע. מנד ובע. קרא לו מועל: יה העירה. וגם הגפירה. פיום סיסרא. בימי יעל: וקחה גוי מיד האדומי. קרב באשר מיום קרבת: ובכן קח נא. וימור ושפו. וחדד וצפו. צפו צפה. וסבבני: וירש ירוש. נסוכה מראש. והשקוני ראש. וענוני: ובן עלוה. עפם גלוה. בני קדר

ביאור סהריים

בשמנויל שנינו עלי: מצוי. לבן סחסה מלכון וימן אח סנוס: יפרגל. לבן כדוי וסכאס: וארוכת. סולח: לא חלתה. לה סולחכ וענין סככו של סקניס. חני קימס: פתגם. לבן פתגן: צור. זה נקניס: נרתק. רל חיק: רב תעלות. כמס מיני משמס רני סהומלות: תברע אשית. רל אשים לני להסלס: איזמל. סכן קמן: יצוריו חייבים וכו'. כלומר חיל סמוך די' לזיכין לבדות לכקניס ומפסס: גלי ים. א סוכני ימיס: דרך תועים. א סוכני מדככ: לבוטים ירמס. זה חולס סהרסל: ומתיר חבוש. זה כיוולא מניה סלסוים: גמל. עקס. סססינס נהון סיס: סול. פתח: ודורו. לכקניס סמתן סמנייסי. סקראל סכניס:

אהבה לפרשת וירא

שפה 1

קָדַר וַיִּלְחַמוּנִי: זֶה בִּי יִכְפּוֹר: זֶה לִי יִחְפּוֹר בּוֹר: וּבְצַפּוֹר: צוֹר צְדוּנִי: פְּעָמֵי גַעִים: יְאוֹר לִי גַעִים: לִי מְרֻשְׁעִים: זוֹ שְׂדוּנִי: אֵלֶּה בְּשִׁנּוּי: עֵינַי רַעֲיוֹן: וְאֵלֶּה בְּהִנָּחַן שׂוֹא קִנְאוֹנִי: וּבְפַחְחוּוֹתָם: וּבְחֻוּוֹתָם: וּבְעֵלְיוּוֹתָם: יִכְעִסוּנִי: יֵה בָּם רִיבָה: וַיִּדְרֵה רִחֲקִיבָה: כִּי מְרֹאֵשׁ בְּצַר הִרְחַבְתָּ: וּבְכֹן קָח נָא: אֶלּוֹף נַחַת: וּמְנַחַת: מֵאֵין נַחַת: כִּי אֲרִי פוֹרֵק: וּמְבָשֶׁם אֶתֶם: יְה עִם גַּעְתֶּם: יֹאמֵר גַּעְתֶּם: קִץ וְאֵין פּוֹרֵק: זֶה מוֹרֵט: זֶה שׁוֹרֵט: וְזֶה פּוֹרֵט: וְזֶה פּוֹרֵט: וְשֵׁן חוֹרֵק: וְזֶה יוֹרֵה חֵץ: לִבִּי מוֹחֵץ: וְזֶה לוֹחֵץ: וְאֵבֶן זוֹרֵק: וּבְנִי זִמְרֹן: יוֹעֲצִים כְּחוֹבְרָן: וַיִּתְּרֵן וְכָרְן: זֶה לְזֶה שׁוֹרֵק: תִּקְלוּ מִשְׁאֵת: כְּבֹד וּשְׂאֵת: וַיַּעֲקְרוּ אֶת מַטֵּע שׁוֹרֵק: וּבְפִיָּהֶם כִּי כְּאִישׁוֹן חֲשָׁבִי: יִהְיֶה דַרְכִּי: וּבְמַחְוֵנִי רֵק: אֵן נוֹרְאוֹת: יִד תִּקְנְאוֹת: וְלִשֶׁם וְלֵאוֹת: יִם הִחַרְרַבְתָּ: וּבְכֹן קָח נָא: לְפָנֶי תִישֵׁן: וּבְנִי דִישֵׁן: וְנִינִי יִקְשֵׁן: רָדוּ רָדָה: נִפְשֵׁי נִקְטָה: מַעוֹל וּמוֹטָה: כִּי בִי נִמְתָּה אֵל אֵל יְדוּ: כְּאַמּוֹר אוֹיְבִי: אֵה אֲנִי נְבִיא: וְרוּחַ אֵל בִּי: וְדַבֵּר סוֹדוֹ: וּבֵן הָאֲמָה: קָס עַל כְּמָה: וּבִיד רְמָה: תְּבִיא עֲדוֹ: וְיֵה אֵל מְקַנָּא: כְּאִשֶׁר שָׁנָא: כִּי שָׁם יַעֲנֶה: עָלָיו אִידוֹ: לָאוּ לָאוּ: מִתִּים כִּי יַעֲוּ: וְעֵינָיו יִרְאוּ: עֲדֵי כִידוֹ: וּבוֹשָׁה עֲדָה: הִיא לֹא עֲדָה: עַל רֵיק כְּדָה: מְלַב כְּדוֹ: וְאֵת הָאֲתֵבָה: עוֹרְרָה: כִּי בֵּא מוֹעֵד וְצָבֵא: אֲשֶׁר קִצְבַתָּ: וּבְכֹן קָח נָא אֶת בְּנֵה אֶת יַחֲדָה אֲשֶׁר אֶתְבַּתָּ: וְקִרְבַּתְנִי וְכוּ'

יוצר לשבת ראשון של חנוכה

פ"ט א"ב כפול תשעה כמספר אותיות נח"ק * וכפול המוס שם המהנכר יוסף בר שלמה :

אוֹדֶה כִּי אֲנַפְתָּ בִּי וְתָשַׁב: אֲנִיָּה הַמִּית שְׁוֵעֵי לְקָשֶׁב: אוֹיְבֵתִי כְּקִשְׁבְּעֵלְעוֹלֵת לְנִשְׁב: אֲבִינָה וְאֲזַכְרָה יְמֵי קָדֶם: אֲשֶׁר קָרְאוֹנִי בְּנִכְתָּם אֲדָם: אוֹדוֹתָם אֲנִידָה וְלֹא אֲרָדֶם: אֲשִׁחָה צְרוֹת וְנִקְמַת אֲנִישׁוּכֶם: אִפֹּח חֲסִידָיו וּמִשִּׁיתֵי נֶכֶם: אֲוִילֵי עַמִּי כְּהַקְרִיצוֹנִי לְהַרְפֵּס: וְעַן וְעַד סוֹסֵי פְלִדוֹת: כְּמוֹ רִכְבִּים שְׁנוּסֵי לְפִידוֹת: מוֹפֵת הָרֵאֵת כְּעִיר נִכְבְּדוֹת: קְדוּשׁ: כְּאוּ אֲכֹן פְּרִיזִים לְלִשֵׁן: בְּחָרִי אֵה הַמְלָךְ לְעֵשֵׁן: כְּעַד לְהַכְרִית שְׂרֻצֵי נוֹשֵׁן: כְּעַדָּה חֲמַתוֹ וַיִּתָּא בְּפִתַּע: כְּדָה בְּשָׂרֵי וְתִנְתִּי שִׁמְעֵי: בְּעֵרִים חֲבָאִתִּי בְּפַחְמוֹת לְהַתַּע: כְּכִלְתוֹ לְהַשְׁמִיד עִם וְלַרְפֵּס: כְּאִר לְשֶׁר צָבֵא פְרִיפּוֹס: בְּרִית לְהַעֲבִירִי וּפִסְלוֹ לְתַפּוֹס: גְּזוֹר מִי כְּחִוִּיר יִפְגַּל: גַּם מוֹשֶׁה עֲרָלָה מְלַעֲגָל: גּוֹיָתוֹ לְהַשְׁאִיר וְהַמְמָאן מְלַסְגָּל: גְּאֵלוֹ בְּפֵת בְּגוֹ וּבְכֵלִיל חִיָּה: גְּבֹרָה בְּתַמֵּם שֵׁת לְשִׂיאָה: גְּדַע וּבְלָה גְּצָרֵי תוֹשִׁיָּה: גְּבִירוֹת שְׁתֵּימֵם בְּנִיָּהֶם מְלוֹ: גְּלַל בֵּן בְּשִׁדְרֵהֵן נְתָלוֹ: גּוֹרִים וְאֲמוֹתָם מִמְנַדֵּל הַפִּילוֹ: דְּמוֹ לְמַנְפָּה בְּזַבְחֵיהֶם אֶלְעֹזֵר: דָּתוֹ שָׁמֵר וְעוֹ נְאוֹר: דַּח וַיְבֹז דְּבָרֵי הָאֲכֹזֵר: דְּכַב דְּאֲבֵתִי עַל נַפְשָׁה: דְּרוּשׁ אֲדַרְשׁ

מבשר

ביאור מהרי"ם

אוֹדֶה כִּי וכו' * ניצן אמי לכוזח לסי: אֲנַפְתָּ: שִׁמְעַס עֵלִי: וְחֲשׁוֹב: כִּשְׁנן אִפּוֹ מַמֵּם: אֲוִיבֵתִי וכו' * רִל אוֹיְבֵי דַחֲשֵׁי כֶּסֶם: אֲדָם: לְבוֹן הַדִּימָס: אוֹיְלֵי עַמִּי כְּהַקְרִיצוֹנִי: כִּנְשׁוֹנוֹ לְמַלְךְ לְשֵׁן קוֹרֵלָה נִי מִנְכֹל: וְעַד: דַּחֲשֵׁי: פְלִדוֹת: לְבוֹן לְשֵׁר אֵשׁ: שְׁנוּסֵי: לְבוֹן וְיַסְסֵם מִתְּנוֹ: שְׂרֻצֵי גִשֵׁן: יִכְלָל שִׁיבְנוֹ גְּנוּבָה אֲהַר כְּוִלָּסֵם עִיִּם סָרוּ וְכִלְטָה לְרַפּוֹס: גְּבוֹרָה בְּרוּסֵם: רִל כְּהַחֲזִיקִים כְּהַמִּימָסֵם: לְשִׂיאֵי: כֶּסֶם לְמַמֵּם: דְּמוֹ: חֲסִבוֹ: דַּח

יוצר לשבת ראשון של חנוכה

מבשר קדשך • דום כמו האמנתי ואנאשך: דלף בן תשעים שנה אנכי • דחול
 אלהי במרמה תמלכי • דכרה פלה ונחתים מלהפכי: הלזה יאחו צדיק דרכו •
 הכחור יוסיף אמן ברכו • הישיש בשורו נהרג בערכו: העל אלה לא תפקוד •
 הצפיר והשעיר בתרונה ליקוד • הראש והרגל תקון ותקדקוד: הכמ חכור את
 כל התלזה • ההשיגה עדת צולעה ונהלזה • הלעולמים תנח ברכת הלזה:
 ואביעה עוד מקרה שבעה יתיקים • אחים תמימי דעה • וקלם באש בשוא נתעה:
 ועל לא אכלו מזבחו • וירבקו פעשה תבל בכוחו • ושפסם נבל באכזריות רוחו:
 ומחבת נחשת באור רפח • ויפשח הראשון נתח נתח • ועור ראשו חשף בתחת:
 זמם להרוג ששית אחיו • זד יחיר בעברת טוחיו • זכחם ככבש אלוף בחוחיו: זמם
 אפקה השביעי קמנם • זהב אעשירך אליו נם • זמנתיה לי • זמשנה קונם: זרו העלם
 הטוב לבחר • זעק הרגני נא למה תאחר • זנחתי דהשתחות לאל אחר: חם ויחר
 מויל רשעי • חזק מכותיו בלי פשעי • חסן הילד ודסובלם שועשעי: חזתה הורתם
 משפטי בנייה • חמטה נפשה על ניניה • חלפה ותשב רוחה לקוניה: חמסי אם גבר
 מלעבור • חסידים אלו והריגתם זכור • חנון כרוי בלתה זכור: מפש עוד מרון
 מנה • ממשופי אשר לא ימרה • מימוסי יוני החי יקרא: מכם זוכר שמו יהודי •
 טבות וקרוץ כמו גדיי • טריה ובקורת להכפיד בשלדי: טחר טבילות מקנה
 החדיל • טסו קדושים מנשיהם להבדיל • טרחם סקרת נם דהגדיל: יחיד ונשא
 שוכן שמים • יפן לכלם מקנאות מים • יען חסידיו מיחדיו פעמים: יוסיף ידו דתעב
 המון • ידידות בית לאיש בזמן • ישכבנה או תחלה דהקמון: יתד זאת נתקעה
 לגרש • ירחים ארבעים וארבעה חדש • יהודה הסיע בהן הקדש: בנתמלא ספק
 ושדי חנו • כנס להשמנאי בת יוחנן • כנסום לחפה במשתה לההרוגן: כל עדיה
 פתחה הפלה • כוס מזנה לקרואי הלונה • כבשו פנידם מהביט צלה: כבד שצף
 האח לעמה • כבירים קרואים פה להנעימה • כנגדם איה עמדת פקדשה ערומה:
 כמו השובה נת יפיה • לי איה תיסרוני ברמיה • לערל וטמא תשגילוני תלילה
 ערה: לבשה רוח או יהודה • לבו מלא גבורה וענודה • לחש וקנא קנאה כבדה:
 לקט הדם ויני בשמים • להבין כמו בניד והנומים • להתעות עול פחקו משלימים:
 מרחוק פשקפם מזמרים ומחננים • מלל אלה השרים והמנהיגים • מעתה יכנסו
 בנמוסי ערוגים: משררתו ומתנהו חוצה הגים • מתתירו ואחיו פנימה הכנים •
 סדכי יהודה גבורה השנים: מואסת כל עין הדקיר המונה • מעכו לנמרים רדף
 הפתנה • מתצם ובלם ויגד לאלפורני: נסע ויאסוף הטונו להקמיל • גח קרוב מציון

מיל

ביאור מהרי"ם

דלף • לבן דלסה עמי: הצפיר והשעיר • זה מלך יון: ליקוד • ליכפ: ואביעה • אסס: סקרה • בארע נם:
 קונם • כון דר: חסן הילד • נחוק: שועשעי • שמת: חזתה הורתם • כחתה לאם: מכם • תקון: שצף • נעמ:
 לעומה • נעגס: בקדשה • מונה: תכגילוני • מכינוי: לחש • כסלל כלהם: הצנים • כניר: וכלם • כלם
 טוח: לאלפורני • טכס כר כנא: להקמיל • לכניס יבואל:

יוצר לשבת ראשון של חנוכה

שמו

מיל * נע לבכי פיער וכרמיל: נדבו העם לשוב למחוללם * נאנחים בצום ובכי פלם *
 נחמדים מפז הגו בפלפולם: נפא למלה הגמונו אכיוור * נדיב יועץ דבם ואפפיר *
 נצרו חקם ויציהוק כביוור: סומן פהאזין עליו הגעיר * סח להוקיע כבודו להכעיר *
 סמוך מבא שער העיר: סחף למחר הקריה פאנחיל * סיפי בראש זה יתחיל *
 סנגרון משנאי תבור השחיל: ספכתני פקילה היא יהודית * סודה פרוה וטעמה
 עידית * סוחרה לעמה וליון לפידיית: עיר וישביה כבושר פחזותה * עלתה ותולק
 עמה שפחתה: על יתה השליכה יחבתה: עמדה בראש מחנות האויב * עליצותיו
 להפג וחילותיו להיב * על ראשו גמולו לחיב: עדי יפיה הגירו למלה * עלמה שאין
 כמותה בפלה * ערבה עליו ולהביאה הלה: פין מה הרבה השמיעני * פצתה
 מפושפחת נביאים אני * פותרים עליה מלכי וקציני: פתע פתאום כבוא מחר *
 פגוה: יתצו העיר כפחר * פסעתי לבשרה לבל תאחר: פורה תדרוה כמו חמקה *
 פקוד וזכור את אמתה * פרחי משפחתי ישרהוה בביתה: צפצה כל שאלתה
 אמלא * צביוני אם תעשי מלכה * צאצאי בית אביך אעלה: צוחה יו איגני
 מהורה * צו להעביר קול וגורה * צורו מהגיע בעלמה המפהרה: צהל כסום מיון
 ומכרפר * צבאיו במשתה שמנים השכר * צוארו לצוד שתה וישכר: קפחתו אז
 שנת תרמה * קרואיו נמו הנערה לפנמה * קדקדו השגיב וכישן נדמה: קמו
 חיש ופנו לדרבם * קלו רגל מעל מלכם * קדמו ויצו לאהלי סבם: קרואה יראת
 יי ומשבלת * קצצה גלגלתו פראש שבולת: קחתו והביאתו להטיב תוחלת: ראודה
 ולא האמינו לה * קצו לאיש אשר בקצפו תלה * רחש הוא ראשו באלה: רמש
 ההוא גדלו שמחות * רחקו וינסו יגון ואנחות * רודף ומתנקם פהרה למחות: רקדו
 יחדו כל הלילה * רגן הנעימו לנורא עליה * רחפם ופקדם בפסוח וחמלה: שחר
 פתקרו ותיבוקר אור * שאגו בקול חזק ונאור * שמע ישראל יי לבאור: שודדים
 פשמעם המולת המון * שקדו להקיץ הפלה ולכמון * שזופוה מת משבב בארמון:
 שאונם נכנע ותברת רוחם * שחחו וחגרו בפחר אבתם * שוביכם רדפום והכום
 לפלהם: המום והרגום תלי תלים * תודות והלל סמו סגולים: תוקף הגם קבעו
 משבילים: תממו הלל לגמור שמונה * תכן גרות להעלות ברננה * תמיד בכל
 שנה ושנה: תאמו היום שבת (וראש חדש) וחנכה * תפאר מענינם מעננה ורבה *
 תעידה נצח כי לה המלוכה: יתירה וידידה סלה פקדנה * כל נדמית שגבוה
 לבדוה * משבי הדירים והפל יודקה * קדוש: חל יודו וכי

כבוד

ביאור מהר"ם

למחוללם * נכבד * ע"ס אל מחולק: הגו * ל' וכנית נ: אכיוור * קן כמו * עליצה * טעה: יהבתה * מרס עומס
 לקדש סס שמים * עלמה * טעה: בסלך * במדינה: פץ * אמר: צפצה * זכר * צביוני * לוני * מלבלה *
 מלמחט: צורו * שמו עמנים * לטון וזר חסד: מהגיע * בלא לנג: כסום * כמחלים * לוח: באלה *
 כשכפה: רמש * ערכ: וחרו * לטון שמה וחוסה: רחם * יוחס * וכנין עליהם * ע"ס כנכר * יתק: כהקרוין * ככארי:
 לבאור * לפיש: שודדים * כאויבים * בארמון * כמלון * שמו * שאונם * לטון כטיב * ועש: שחחו * כשפלו קומס *
 אבחם * מרס: שוביכם * חלו זכאל: המום * לטון כאשר המו * סגולים * חלו יזכאל: הממו הלל * לטון המס * גמור
 כלא טלס: העידך נצח * יבראל משידן כך שאח יחד כעולמ: שגבוך לבדוק * ע"ס וכנכר כמו נדו: משבי *
 כגלס: הדירים * לטון דורו ולטון חסי:

יוצר לשבת ראשון של חנוכה

אופן ע"ס א"ב
כבודו אור יורח כש"י א"ב
 בְּמִקְדָּשׁ קִדְשׁ גִּיה גְרוֹת גְּחֹה דוּלְקִים בְּקִדְשׁ הַשֵּׁב בְּהַגִּים
 לְמַהֲלֻקֹתֵם וַיִּשְׁרְתֶנּוּ בְּקִדְשׁ זְרוּיָה יִקְבְּצוּ חַוּוֹת חֲנֻכַּת מִקְדָּשׁ קִדְשׁ
 מִכֶּם מְצֻנֹת גְרוֹת שְׁבַעַה יַעֲרֹכוּ בְּקִדְשׁ בְּהַגִּים קְדוּשִׁים לְבוּשֵׁי בְגָדֵי קִדְשׁ מְנוֹרַת
 זָהָב בְּלֹה גְרוֹתֶיהָ שְׁבַעַה בְּקִדְשׁ שְׁרָד מִכָּרְבָּלִים עֵת תֵּשִׁיב בְּקִדְשׁ פָּאָר מְנַבְעוֹת
 צִיץ גְּזֹר הַקִּדְשׁ קָרֵב לְתַבּוּאֹת רֵאשִׁית קִדְשׁ שׁוֹבָה בְּרַחֲמִים לְעִיר הַקִּדְשׁ
 תַּתְּפָאָר וְתַתְּקַדְשׁ בְּפִי שְׂרָפִי קִדְשׁ וְהַחֲיוֹת וכו' .

מאורה שם המהנכר שלמה .

שְׁנֵי וְתִים נְכָרְתִים בְּגֵן נַעוּל יַצְהִירוּ: לְרֵאשׁ קֹהֲתִים וְאַפְרָתִים שְׁהֵי עֲמֹרוֹת
 יִבְהִירוּ: מוֹל מְנוֹרָה הַמְּהוֹרָה כִּמוֹ גְרוֹת יַצְהִירוּ: הֵן בְּמַתְנֵה אֵל מוֹל
 פְּגִי הַמְּנוֹרָה יֵאִירוּ: לְכוּ אַפְרַת צִיץ נְכָרְתִי אֲשֶׁר הִזָּה בְּצִיץ נוֹבֵל: לְדָן הַמִּשְׁחָ
 אֲשֶׁר הוֹשִׁיחַ כִּמוֹ אֲנִיָּה בְּלִי חוֹבֵל: זְכוּר מִרְאָה אֲשֶׁר רָאָה זְכָרְהוּ בְּעִיר
 בְּבָל: כִּמוֹ זְכָרְתֶם וְהוֹשַׁעְתֶם אֲנִי עַל יַד זְרָבָל: זְכוּר זְרָעִים לְהוֹשִׁיעִים וְגַם
 תִּקְרָא שְׁנַת יוֹבֵל: וְשִׂים אוֹתָם מְקוֹם אֲבוֹתָם הַיּוֹת מוֹשְׁלִים בְּבָל תִּבְל: וּמַעַל
 יַד אִישׁ צִיד שְׂבַעְתֶּם יִסְירוּ: הוּ בַמַּתְנֵה מִמְּלֻכַה מִמְּשַׁכָּה לְעִיר צִיץ הַשְׁיִבְנָה:
 וּבַת כְּבוֹדָה בְּרוֹב עֲבוּדָה לְבֵית אִמָּה תִבְיֵאָנָה: וְהַצְפִּירָה וְהַגְבִּירָה בְּרֵאשׁ
 דָּוִד תִּקְיִמְנָה: וּמִצְנַנְתָּ מְעַלְפַת בְּרֵאשׁ אֲהָרֵן תִּשְׁיִמְנָה: וְהַתְּמִיד אֲנִי
 תַעֲמִיד וְהַמְּנַחַה תִּרְיִמְנָה: וְהַמְּרַקַח אֲשֶׁר לְקַח וְלֹא רֵאִיתִיו עַד הַנְּהַה: וְהַגְּרוֹת
 בְּמְנוֹרוֹת בְּגִי אֲהָרֵן יִבְעִירוּ: הוּ בַמַּתְנֵה הַגְּבִאָה וְהַצְמָאָה אֲשֶׁר תְּמִיד לָהּ
 תִּלְיִל: סְמוּךְ יָדָה בְּכֵן דֹּדָה הַנְּקָרָא שְׁמוֹ חֲבָלִיל: וְהַכְּנִיסֶם לְגֵן בְּשִׁים וְחַפְתֶּם
 בְּהוֹד תִּבְלִיל: וְתוֹלְיִבֶם וְתַמְלִיבֶם בְּהַר צִיץ וְהַגְּלִיל: וְחַק יִשָּׁר אֲנִי יוֹשֵׁר עָלַי
 גְּבֵל וְגַם חָלִיל: וְעַם אוֹהֲבֵי שְׁמִי וְעוֹזְבֵי חוּזֵן שְׁקָר שׁוֹא וְאֵלִיל: וְאוֹם פְּרוּכִים
 יִהְיוּ בְרוּכִים וְכֹל רֵאִיָּהֶם יִבְירוּ: הֵן בְּמַתְנֵה אֵל מוֹל פְּגִי הַמְּנוֹרָה יֵאִירוּ:

אור חדש וכו' .

זולת ע"ס א"ב שם המהנכר שלמה הקטן ברבי יהודה חוק .

אֵין צוֹר חֲלָף תִּבְנִית כֹּל גּוֹלָף: לְכוּשֵׁל חִיּוֹל חוֹלָף לְמַכְשֵׁל חֵיִת שׁוֹלָף:
 בְּעַר שְׂקָד לְסֵלָף עַם דַּת אֵלָף: מַעַט פְּרָחֵי תֵלָף גְּבַר מְרוֹב אֵלָף גְּמוּצֵי
 שִׂידוֹת פֶּר שְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה קָרָקֶר: רֵאוֹת בְּרִכּוֹת סָקֶר בְּעֵנְוֵי נֶפֶשׁ נָקֶר: דְּבַר
 שֵׁם יָקֶר כֹּל הַמְּזִבִּיר יִדְקֶר: וְאִזּוֹ לְרוֹב הַפְּקֶר מְרוֹד כְּפוֹר בְּעַקֶּר: הַעֲרִים סוֹד
 בְּרִיעַל

ביאור מהר"ם

כבודו אור יורח וכו' שו"ת כס"י כטו"ו ושם שכינתו במקדש: זרויך כטו"ו: כס"ס ע"ן סיקון: שיר .
 נגדי מנח: בכורבליים: לשון עמיסת נגד: קרב וכו' לישראל ע"ש ראשית מנוחה:
שני יותים: הלן ג' משוחים א' מכות מלחמה וא' משיח מלך ישראל: בנרתים: נספיקים ע"ס ממנו: בנן בעול: נסוך
 ישראל: קרתים: סס ככהנים: שתי עשרות: ככ"צ צ"ן וכו' זכר מלכות: לבן אפרת: זה מלכות בית דוד:
 הושח: ל' כשנים: כאניה: ככהנים: בלי חובל: בלי מהיג: ציד: זה עשו: טבעתם: לשון ממלט: לבית אמת:
 א יחשלים: והצפירה: והעטרה: הבאה והצמאה: ר"ל ישראל כמחזכאים נגלות ומחשם לכ': תיליל: לשון ילנה:
 בבן דורה: הוא משיח נ"ד: ורזק ישר: זו ענוהם כמבטורים: אוי יושר: או ישר:
אין צור: אין צור כאלהיו כדאיתא במלא: לכושל: לישראל: סבו חלבים כשלים לפי כיונים: חיוול: נתן לכס סל
 וכס: שולף: ששף איש רענו: לסלף: לעוה: אלף: לשון למד: מרוד חלף: מני כהוה סלף זה כמ"ק ע"ש
 כמין כנוי למלשום: גמצי: השירות: סקר: לשון ראש:

יוצר לשבת ראשון של הנוכה שפו

בליעד • להוני חן יעד • כסוף סף בעל • חיימו המרר והרעל • ועוד הוסיף
 מעל • לאל מודד שעל • בפל עוד מהעל • קרבן תמיד מועל • זרע קדש התרץ •
 חכמו קלי מרץ • גזור אצבע קרץ • פותב פתבת פרץ • חבול טמאת שרץ • זון
 נעול השרץ • שתוק אסוף הפרץ • ופה ספק ארץ • טסו חרטלי ילק • זמורי
 הבקק והבלק • בגיץ על צפור דולק • גזלי בתר והמלק • יקדו פתבהי עלק •
 תחרר ריב וחלק • עקור מפת חלק • חג ומנורה דולק • פנויים שפני סלע •
 הוכרו פניגי בלע • לבאי שן ומתלע • תבואת קדש ילע • לאיד הכינו צלע •
 נטוש מדני גלע • בשר קדש קלע • מעם משול תולע • מדת חקם גמלו •
 בן גמול הגמלו • פסוף יאור קמלו • פראש שפולת נמלו • נטיון רעות נמלו •
 בל יוכלו סבלו • פקש יבש אכלו • פלו כעשן פלו • סוד שם לחלל • תמור
 רשע מתחולל • ליום הפך ליל • בכך יגמר הלל • עז בכך יתמלל • מפי יונק
 ועולל • למשבית צר ומתעולל • כל הנשמה תהלל • פלגו לשבעה הלוצים •
 וקבעו שמונה מליצים • נגד שקודת ניצים • והקופת שנת קצים • צערו
 בעקבי עקצים • וצערו בגמלי שקצים • להטו פעצי קצצים • דעכו פאש
 קוצים • קהלים נוסדו מדני • בשנים עשור עדני • רב ריבם יי • על חושבי
 סומני • שפוט בן דיני • אין עוד וזתה אדני • תאבד בן ודני • כל אויביה יי •
 שמור לפי מלים • הט הקשב קבלים • מרוד נוף בהולים • יחיל רוני בעלים •
 יציאת יום הלולים • וקבע דין הוללים • תזות קרוא פמהללים • מי כמך
 באלים • עזרת וכו'

יוצר לשבת שני של הנוכה

פ"ס א"ב כפול • שס המהבר מנחם ברבי מכיר חוק •
 אודך • פי עניתני חייקני ולא כליחני • אויבי לא שמחת עלי • ומשאול
 העליחני • ארוממה יי • פי דליחני • בגנת מרחוק לחוק דבר מכון •
 במרם תבאנה חדשות אמרת בון • ועוררתי בגנה ציון על בגנה יון • גאלתני
 כראש מהמר ולבנת פיבסת ואון • גם פי מיון מצולה פועלי און • מבור שאון
 וכמיט היון • מנורה וחג חק וישם מנעו לשמור • נתנני חלק שבעה ושמונה
 הלל לגמור • למצח על השמינית מומור • קדוש • דברת מלכות שלישית
 חלם חמודות בפרושים • דמות נמר ארבעה בנפים להרשים • ויראני יי ארבעה
 ראשים

ביאור סהרי"ם

הדריץ • נהן כליה • גזור אצבע קרץ • נהן מיהס והסון • גזלי • אלז ישראל • בתר • חק • והמלק • נהן מליקס •
 עלק • זה ניכס • בשד קודש קלע • פירוש כטל בישראל נחית • מיט וקלע נהן כסלך • מעם וכו' • ישראל שמשל
 להולט • גמלו • יוחס ישראל כן גמל סקניס לוחים מדס כנגד מדס • ראש וכו' • חזכס יסודים אז רחש כמלך
 כמפורש כיוול אוז • וקבעו • מ' ימי מנוכס • שקירת • פ"ס קיי מחכס כיו משקדים • נצים • חלקים • דועכו •
 נהן ככו •

אודך • ולא כליחני • נגלות חן • גאלתני וכו' • משמנד מליים • סיבסת ואון • עמי מליים כס • חלם חמודות •

ראשונים: הראה שנית צפיר גדל ועצם לההאימה. בקרן הגדולה ורחות
 ארבע תחתיה לקימה: צפונה ונגבה וקדמה וימה: וזה החלם לעשות במשול
 בעלי מדני. ויצוו הקוק בקרן השור ובברייתו אפדני. אין לכם חלק בני: וז
 מלה עז מששק ויששד. וזר למשנהו גורותיו על עמי משד. ויכם את עין
 כל הארץ ותהישי: חדש ושבת חשב להפר הוטא ואשים. חק ויעבר קול
 וגם במקתב רשם. ואמר הספי לא להזכיר בשם אדני: טכסימי חפה וברית
 נועד יתרגו קוסטגר. טהורים נוסדו בהתאסף עם בשנום להסתגר. קול רתים
 ואור גר. יעצו לבטל טבילת עם בזוי ומיששה. יזכו לעשות נבלה ארוסה
 טרם הנשא. לשפב את בת יעקב וכן לא יעשה: פגם אלעזר חנה בת
 סגנים וחורים. פגם אנשי המקום למשתה שגנים מבחרים. פי כן יעשו
 הבהורים: לזית חן לעיני הקרואים ראש פרעה. לזינה מסכה בדרמעה על
 אודות הרעה. ובהונת הפסים אשר עליה קרעה: מלל יהודה אחיה חנה
 למה תבכי. מה לך איפה כשפורה תשתוחחי ותשתפכי. ותאמר לא אדני
 אשה קשת רוח אנכי: נבל פן ותעולל בי ביום הפתי. נמצאתי מהללת את
 אבי ומוצאת לשרפתי. ואנכי אנה אולף את הרפתי: שיחת מרת נפש
 בכבי ובהנגנים ועקה. שם אחיה ללבו ויחרד. חרדה מועקה. ויפר יהודה
 ויאמר צדקה: עצה הבו לכם בקנאת עשה נוראים. עמדו השרים משתו
 מגן חטא יראים. ויחרדו ויקומו כל הקרואים: פצו חוקונתחוק בעד עדתנו.
 פן החללנה בנותינו ויהערבו בנו משחיתנו. ויאמרו הכוונה יעשה את
 אהותינו: צבאו פתח ארכון הגמון מעדן נבל וכלי. צהל לקראתם ואמר
 באו לברכה אלי. ויקרא הוציאו כל איש מעלי: קפצו יהודה ואהיו בברכה
 בבאים להחוננו קרב ולקח אשרה העומדת לפניו לשטנוניתיקעה בבטנו: ראשו
 ברת אלעזר ויששד הוצה לנדוף. ראו עבדיו פי מת אדניהם וינסו להרוף.
 ויקח את אהיו עמו וירדף: שדרום ויכום ויפתום ומתניהם החרידו והרגיו.
 שקמו היהודים בשונאיהם אשר אתם בזוי. באו על החללים ויבזו: תקח
 הפלך ורכב פילו הטוב והמבחר. תשועת חץ בא בשורירי ויקוב חור.
 ויפול רוכבו אחר: מכה ונשבר עצמות ברח ויצא יצא. כרדו עבדיו
 ולאפרכום הניסוהו רצא. וישכ בכושת פנים אל ארצו: גלחמים באנטוכיא
 עיר גדולה בעם והוהים. נצחו בנים ויצאים לצבא בשורו פמהים. וישמעו
 את קול יי אלהים: חולת יושבת יתד תקועה להצעיר ולהסעיר. תרבה
 עקרון העקר קסרי בת שעיר. על כן קרא שם העיר: מאז כבשוה קציני

בשם

ביאור סהריים

זו הניחל כחלם דמות נמר ומי: בעלי סיני. מדינו: זר סוף ומי. כזר מלך יון נאסע לישאל
 וסר מטיב מלך מלרים וסמן מלך כנל: זיור למשנהו. הסור למכה טל נגזר על ישראל נאות פה שיסור לחי: ב
 ביכום לשן דיווח: להסרי: לשן חיוח: סצו: אמנו: צחל: טמח:

מאורה לחנוכה ולפרשת בהעלותך

ע"ס א"ב טכ"ט אפרים בר יצחק :

אֲשֶׁר יֵצֵר אור וצור וְגַר עוֹרְכִים לָהּ לִפְנֵי בְנֵי יִצְהָר לָהּ צִדְרֵי הָלֵא מִמֶּה מְאֹד עֵינֵי נָבֹל שְׁמֹשׁ לָהּ יִשְׁמֹשׁ וּמֵה יָפוּ לָהּ שְׁמֹנֵי דְבָרָה אֹרֵי וּמֵה מְאֹד אֲשֶׁר עָרְכוּ לָהּ כְּהֵנִי : הָלֵא תְהִלָּה בְנֵי מִלְּךָ בְּעֵמֹד אִשׁ לִפְנֵי וּמֵי יֵאִיר לָהּ מְאֹד וְאֵתָה נְרִי יי' זָבֹל מִקְדָּשׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה וּמִכְּנֹז אֹרֵי וְקָרוֹת : חֲזוֹת אֲשַׁנֵּב וְחֲלוּנֵיו שְׁקוּפִים פְּנֵי הַמְּאֹרוֹת : מֵהַר מֵהַר וְהוֹהֵר לָהּ בְּחֻשְׁכָּה אֹרוֹת : יָקָר חֲסִידָה לְאִישׁ חֲסִידָה בְּלֹאֹתֶי לָהּ מְאֹרוֹת : בְּאֵתְחֵתָה וְחֲבֵתָה תִּצְוֶה לְעֲרוֹה גְרוֹת : לָהּ אִיוֹם בְּאִישׁוֹן יוֹם שְׁמֹשׁ וּמִנֵּן יי' וּמֵי יֵאִיר : מְלוֹן שְׁדֵי בֵין שְׁדֵי וְהִיה לְעַד גַּר מֵעֶרֶב : נוֹת בֵּית פְּאֹר זֵית לְגַר אֱלֹהִים מִלְּךָ רַב : סְפוֹת חֶלֶק בְּגַר דּוֹלֵק וְלֹא יִכְבֶּה כָּכֵל חֲבִירֵיו : עֲרִיכְתוּ כְּמִדְתּוֹ חֲצִי רֹבַע בְּמִשְׁוֹרֵיו : פְּנוֹת עֶרֶב הָלֵא יִקְרַב לְהִדְלִיק בּוֹ כָּכֵל עֲכָרֵיו : צְבֹאוֹתָיו וּנְפִלְאוֹתָיו לָכֵן וּנְלָכָה בְּאֹר יי' וּמֵי יֵאִיר : קִנְיָה מִקְשָׁה פְּנֵי שְׁשָׁה לְמוֹל פּוֹנֶה לְמַעֲרָבוֹ : רֵאשׁוֹן הוּא בְּאֹרְהוּ וְאֶתְרוֹן הוּא בְּהַטִּיבוֹ : שְׁבִיעֵי עַד בְּבֵית מוֹעֵד לְיִשְׂרָאֵל עִם קְרוֹבוֹ : הִתְחַלָּה לְכַסֵּי וְלֹא יָכוֹל מְאֹד נוֹנֶה בְּשִׁלְהָבוֹ : אֲשֶׁר בָּרְכוּ לְפִי עֲרָפוֹ : לְהַעֲלוֹת נֵר בְּלִהְיוֹ : פְּלֹאֲתָיו וְעֲדוֹתָיו לָבֵן נִבְחַר לוֹ בְּטוֹבוֹ : רִצּוֹן שׁוֹכֵן כְּכֵן סוֹכֵן אֲשֶׁר אָבִיו לֹא עֲצָבוֹ : יָדִיד מְשַׁעֲשַׁע בְּהַ נוֹשֵׁעַ כִּיּוֹנָן וְאָבִיו אֶהְבּוֹ : מִשׁוֹף אֱלֹוֹ חֲסִידָה נִסָּה עֲלוֹו בְּאֹר פְּנִיָה יי' וּמֵי יֵאִיר : בְּנֵה אֲרִיאֵל וְחִישׁ גּוֹאֵל שְׁלַח אֵלַי מִכָּה פְּדוּת : רִצְוֵה וְהִיצֵא לְעַמֶּה פְּצָה פְּהָרוֹ מִן יְדֵי עֲבָדוֹת : רְבוֹת חֲסִדוֹ לָבֵן יָדִידוֹ לְנִהְגָהוּ מִכְּבָדוֹת : יִתְלַצְהוּ וְיִפְצָהוּ יִרְצָהוּ מִבּוֹר וְדוֹת : יְצוֹ אֹרוֹ לָבֵן בְּכוֹרוֹ חֲבוֹשׁ מְזוֹרוֹ בְּכָל כְּבָדוֹת : חֲסִדִים נְמוֹל כְּמוֹ מִתְמוֹל בְּמִשְׁכְּנוֹתֶיהָ יְדִידוֹת : קִנְיָ מְנוֹרָה אֲשֶׁר לְאוֹרְהָ עוֹד תִּהְיֶה לִי לְעֲדוֹת : אֲנִי מִקְדָּשׁ לְאֹר חֲדָשׁ וְעַלֵי יִרְחַח יי' וּמֵי יֵאִיר : אֹרֵי חֲדָשׁ וְכַר :

ע"ס א"ב מהכנור ר' מנחם ברבי מכיר :

אִין מוֹשִׁיעַ וְגוֹאֵל זוֹלְתָה אֱלֹהִים אֵל הַפְּלִיא פְּלֹאוֹת הָאֵל עַל אֹדוֹת יִשְׂרָאֵל : בְּרֹב עֲלִילוֹתָיו אֲשַׁעֶה עוֹלָל בֵּין הַרְשָׁעָה וְאֵל שׁוֹעֲתֵי שְׁעָה וְיֵהִי לִי לִישׁוּעָה : גּוֹי נָבֵל וּכְלָיִם נִשְׁתַּרְגּוּ בְּכָכֵל בְּכָלִים שִׁפְן וְצִעֲרִית רְגָלִים צְבֹאוֹ עַל יְרוּשָׁלַיִם : דְּמוֹ לְטוֹרֵף בְּנִהִימָה שְׁלוֹחַ שֵׁן בְּמִהוּמָה וְקָהֵם סִמְנֵי בְּחֻמָּה מְעִלָה גֵרָה הִפְּהָה : הַעֲמִידוֹ יוֹן וְתַרְשִׁישִׁים עֲקֻבָּיִם כְּשׁוֹף נְהִיטִים וְשִׁרְצוֹ וּפְרָצוֹ אֲשִׁישִׁים כָּל נֶפֶשׁ שִׁשִׁים : וְהִצּוֹ הַכְּרִי רִיבוֹת אֲצוֹ פֶּתַח חֲרָבוֹת וְהִמְצִיאוֹ צְרוֹת רְבוֹת וְחֻשְׁכוֹ הִרְאוֹת בְּאֶרְצוֹת : וְדוֹ אֲנָשֵׁי מְרָמָה וְעֲרָפוֹ טִמְאָה בְּחֻמָּה וְהִבִּיאוֹ אֵת דְּמָה : אֵל הַקָּדָשׁ פְּנִימָה : חֻשְׁבוֹ לְהִנְיָא תוֹרְתֵי וְלִטְמָאוֹת אֵת מְהַרְתֵּי נִתְּנוּ גִיעוֹל כְּבָרוֹתֵי

כִּי אֹרֵי סְהַרִי"ם

אֲשֶׁר יֵצֵר או סקני"ס שכלל כחמה ויחית ויקאל נ" ע"ס סתתעסע"ה וגר עורכיים • אלו ככה"ס שס"ס כ"י יצחק : שביעי עד • זה נר מערכ • ולא יכול • לא כלל שמש אלא דולק המיד • כבן סוכן • לבן סוכן ילד מסק : ירד משעשע • לבן שמקן ושמחה : אריאל • או כמזנה : מכברות • מהגלות ככנד • סבור • מגלות • בכל מדרות • ככ"ע שס"ס נפולים ע"ס עניי"ס מחדש : מקדש • מאמץ : אשעה • לבן אשעה כלומר אזכר • נשתרגו • נחמגזו • כשוד • ל' טימן • אצו • דחף • להגי'א • נספר : ככרתי

מאורה לחנוכה ולפרשת בהעלתך

בברותי • הפרו את בריתי: טַפֵּשׁ מוֹשֵׁל מוֹקְרוֹן • בְּדוֹן הַחַיִּיק בִּידוֹן • וְאָמַר מִי אֲדוֹן • וַיְהִי אִישׁ מְדוֹן: יִשׁוּד בְּשׁוּד שְׁפִיפּוֹן • חֲבָלוֹ טַמֵּן לְסַפּוֹן • נֹפֵף יָדוֹ לְאַפּוֹן • דַּר צִיּוֹן יִרְכָּתִי צָפוֹן: כָּלוֹ לְרֵם הָעִיר • לְאַבְדֵּי רַב וְצַעֲרִי • לְבַלְעַ פְּיָהוּ הַפְּעִיר • וַיִּסְבּוּ אֶת הָעִיר: לָצוֹ וּלְחֻצוֹ לְרַפְסָה • אֲמָרָה יִשׁוּעָתָה אֲפָסָה • נַעֲלָה וַנְּבַקֵּיעָנָה לְחַפְשָׁה • לְהִלָּחֵם עֲלֶיהָ לְתַפְשָׁה: מוֹנִים לְנוֹקֵם לְהַעֲלִיזוּ • נוֹסְדוּ יַחַד לְמוֹלוּ • הַתְּכַנְּנוּ עֲלִילוֹת מַעֲלָלוּ • הִבֵּה נִתְחַכְמָה לוֹ: נוֹעֲצוּ צַב לְמַעֲלָה • בְּגִדְלַ עֲצָה וּפְלִילָה • לְנֹאֵץ שְׂמוֹ וּלְחַלְלָה • הִשְׁחִיתוּ הַתְּעִיבוּ עֲלֶיהָ: שְׁפָה אַחַת מוֹמְתָם • לְרַכּוֹב פִּילִים בְּבַהֲמָתָם • וְלִסּוּף בְּדָם זוֹהֲמָתָם • וְזָרְמַת סוֹסִים זָרְמָתָם: עָרוֹב וַחֲזִיה לְשַׁבְּרָנוּ • וּבּוֹכְבִים וּמְלֹאָה לְיִסְרָנוּ • לֹא יִגְרָה לְצַעֲרָנוּ • כִּי לֹא יִרְאֵנוּ: פּוֹעֵל כָּל אוֹתוֹת וּמַסּוֹת • שָׁחַק עֲלֵיהֶם לְנַפּוֹת • אֵיךְ נְבַלְיָהֶם לְחַמְסוֹת • כֹּף אֲשֶׁר יוֹמֵוּ לַעֲשׂוֹת: צֹאזִי רָכַשׁ וְאוֹפֵן • מְגִנּוּעַ שָׂרָף וְאוֹפֵן • חֲתָם לְשֵׁר וּלְכַפֵּן • וַיִּשָּׁב עֲלֵיהֶם אוֹפֵן: קִשְׁרָם הַתִּיר לְפָרוֹם • לְגַמְלָם הָעָרִים עָרוֹם • כְּפוֹת שְׂרִידֵים בְּמַגְרוֹם • צָבֵא הַמְרוֹם בְּמָרוֹם: רָצַעַם בְּמַחְבַּט אֲשׁוּ • וּפְקָדָם נִפְשׁוֹ בְּנִפְשׁוֹ • כָּל אֲחָד לְהַאֲשִׁישׁוֹ • וַיִּכּוּ אִישׁ אִישׁוֹ: שׁוֹדְרֵי עֵם בְּקַרְבָּם • בְּכָלִי מִשְׁחִית קָרְבָּם • חָצַם שֵׁם בְּקַרְבָּם • תִּרְבָּם תִּבֵּא בְּלָבָם: תִּלְשֵׁם נִטְשֵׁם כְּעוֹלָלוֹת • נִטְפָּם קִטְפָּם כְּמִלְלוֹת • צוּפָה צְפוֹנוֹת כְּעֲלִילוֹת • וְלוֹ נִתְכַּנְּנוּ עֲלִילוֹת: מוֹתֵר נָסִיו לְסִפֵּר • אֵיךְ שׁוֹקֵל וְסוֹפֵר • הַקּוֹקֵים בְּמַגְלַת סִפֵּר • הַנּוֹתֵן אֲמָרֵי שְׁפָר: מוֹפְתֵי בַת מִרְרֵי • לְמִטָּה רְאוּבֵן הַבְּבוּרִי • יַחוּסָה לְשִׁפְחַת כְּאָרִי • יְהוּדִית בַּת בְּאָרִי: בְּרוּכָה בְּמַעֲנֵה רַךְ • כִּי עָלָה בְּכָל מַעֲרָךְ • בְּיָדָהּ צוֹרֵר נִפְרָךְ • מְנַשֵּׁים בְּאֵהָל תִּבְרָךְ: מְכַיְבֵי רוּחַ תִּמְהוּ • חוֹזֵתִים יִשְׁעַ כְּמֹהוּ • קְדוֹשָׁנוּ אֵין כְּמֹהוּ • עוֹרֵם וּמְנַגֵּם הוּא: עוֹתֵת וְכוּ

גאולה לפרשה בשלח כמנא לעיל אלל יוצר לבית מילה :

מאורה לפרשת יתרו ופרשת ואתחנן

אֲמָרוֹת הָאֵל מְהוֹרוֹת • מְפַנְיָנִים הֵם יְקָרוֹת • בְּלִבְבוֹת הֵם צְרוּרוֹת • בְּנִפְשׁוֹת הֵם קְשׁוּרוֹת: יִיגַעוּ כָּל הַדְּבָרִים • מְדַלֵּק אַחַר שְׂבָחָיו • מַה דְּבָן יָמִים סְפוּרִים • אַחֲרֵי נֶצַח נִצְחָיו • כְּשִׁחְקִים מַעֲפָרִים • גְּבַהוּ מִנִּי אוֹרְחָיו: מַה לְדַעוֹת הַחֲסוּרוֹת • וְתִבּוֹנוֹת הַקְּצָרוֹת • לְאַחֲזוֹ דְרָכֵי גְבוּרוֹת • הַגְּבוּהוֹת וְהַבְּצוּרוֹת: הֵם לְפָנָיו כָּל מַדְבַּר בּוֹ • וְאָבֵד רַעֲיוֹנוֹ • אֵךְ בְּמַפְעָלָיו • יַחַבֵּר קוֹל וַיִּרְחִיב אֶת גְּרוֹנוֹ • וּדְבַדְבְּרֵי שִׁיר יִגְבַּר פִּיו וַיִּאָרֶךְ לְשׁוֹנוֹ: הַלְשׁוֹנוֹת מְאֲמִירוֹת • מַעֲרִיצוֹת וּמַעֲמִירוֹת • הַלְשׁוֹנוֹת מְאֲדִירוֹת • בֵּין לְהַבִּין וְלַהוֹרוֹת: וּבְמִטָּה אֲפָה אֲקָדָם • אֲדַבֵּר לְפָנָיו • בֵּית אֱלֹהִים אֲדַרְסֵם • בְּעִגְלִים קָרְבָּנֵי • מִשְׁאֹל יֹאמַר אֲפָדָם • אֲהִיָּה כְּאֵב לְנִגְנִי: תֵּן כָּל אֲרָצוֹת לְזָרוֹת • מִכְּלֵי הַקְּרִיב מְהוֹרוֹת • תִּבְנֶה רֵאשִׁית עִירוֹת • תַּחְפוּץ שֵׁי בְּעוֹזְרוֹת:

דללו

ביאור סהרי"ם

בבחי' • נאמלתי • מוקדון • חלככנדר מוקחן: בידון • כח חמת לו כלי מנן: חבלו טמן • כחל טלהם נו: לספון • לסחון • הפעיר • סחח: לצו • נשן ניגוח: לרפסה • לזנך אוסה: שחק • לעג: במחבט • כח סכט: הלצם • וססס טמסס ל בקוס: במגילת ספר • צ ויכיסון: ידוסה • של יסודית רהו לכהנגר כהרו ולכנה: במענה רך • משיג סמה: כיעל • נהכנס כיעל שנאמר כס מנשא כחל חסוך ונו': מביכי רוח • חלו יכחל סכס נמוס רוח: חוורם אוסס יכועס כ':

מאורה לפרשת יתרו ופרשת ואתחנן

דָּלְלוּ חַכְמוֹת וְתָרְבוּ • מְלַכְבּ כְּלָכַל וְדָרְדַע • כָּל אֲשֶׁר יִזְמוּ וְחָשְׁבוּ • לֹא כְמוֹ חֶשֶׁב
 נִדְעֵי מַעֲשָׂיו עֲצָמוּ וְרָבוּ • מַחְקֹר חֲכָמָה וּמִדַּע • נִפְלְאוֹתָיו לֹא סְפוּרוֹת • יוֹם לַיּוֹם
 רַבּוֹת וּפְרוּת • תְּגוּ תְּמִיד זְמֵרוֹת לוֹ • וְלֹא יָדְעוּ סְפוּרוֹת • הֵא לָהּ עֲדִים בְּרוּרִים •
 סָלְאוּ כָּל הַר וּגְבַע • כִּי בְּכָל צוּרוֹת יִצוּרִים • יֵשׁ לְאֵל חוֹתָם וּמִבַּע • זְהָרֵי כָּל
 סְאוּרִים • שָׁבַע לְשָׁבַע • בְּאֲשֶׁר שָׁבַע הַמְּאוּרוֹת • כִּן לְשָׁבַע הַמְּנוּרוֹת • שֵׁם לְעִינָיִם
 מְאִירוֹת • לַחֲזוֹת אֶת הַמְּאוּרוֹת • אוֹר הַרְשׁ וְכוּ •

טעם לארבע פרשיות

ג' יום ועמא לא היה יכול לעשות ספסח עד אחר כואם
 וספסח • ולפיכך קורין ס' פרס בשלישית שיש בה כלכות טפסח
 ודיני כואם כדי שילמדו ישראל לעשר עולמן לפני ספסח ויעשו
 ספסח בעהרס • וספסח כחודש כרביעית משי ר"ח מיסן
 שעיטו של יום כוא וחודש עיבן כוא ראש לכל החדשים ולסדר
 כרגלים • ואמרו ר"ל דנין היה לסקדים ס' כחודש לש' פרס •
 שכרי בלחד גניבן כוכס המשקן וכשי לו כהרפס ספסח •
 ולמה קדמה כס' פרס לפי שהיא עבדתן של ישראל • ולפסח
 שמוצאות מח כרי שלא יבין נהמין לפסח סס' ס' זכור ופי'
 פרס סס דלורוייתא • ע"כ בני כפדים מוכנין ליקר למנין לשמוע
 כס' • כהנ סכר"ס חותם שאינם יכולים לגזול למנין לש' זכור
 יש טעם לזכר לאומרס ספסחס בניגון וכטעמים :

אמרו רז"ל במכתב סופרים לפי שהיה גלוי וידוע לפני פי
 שאמר וסיה הטולם סמון כרבע יהיה פתיר לשקול
 שקלו לשראל • לסיכך הקדים שקליסם לשקלו • וזכר לאותן
 שקלים קורין פרסס שקלים כשמוכס לר"ח אחר מלשניו •
 וספסח זכור קודם פורים להקדים אירס לעשים כמו שכתוב
 וסמס סאלס זוכרים ונעשים • ועוד דכזיב זכור אה אכר
 פסח לך עמקן ואמרו ח"ל יכול יהא בלב כהכוא אומר לא
 ספסח כרי זכרס בלב אמור כה מה אזי מקיים זכור כוי אומר
 פסח • וספסח פרס אדומה להודיע לעס ספסח עמאי מתיס
 פויסכרו כחכר פרס • ולפי סכר"ס ניסן מתחילין כרמוזים
 לעלים ליחשלים • לפיכך אינן מספיקין ינין פסחס פרס לש'
 פרס • ועוד שאמרו רז"ל דורשין ככלכות ספסח קודם ספסח

יוצר לפרשת שקלים

מתחילין שוכן עד עד ובורא את הכל ולח"כ מתחילין כלן :

אזר עולם באיצר חיים • אזרות מאפל אמר ויהי :

אֶרֶץ מְהַרְשָׁא לְכָל לְרֹאשׁ • בְּתַר בְּאוֹם דְּלַת רֹאשׁ • בְּכַבּוּדָה בְּתִיאָנָה בְּרֹאשׁ •
 בְּיִטְהָ אֵל וְאוֹתָהּ דְּרוּשׁ • מְכַר אֹם אוֹתָהּ לְפָרוּשׁ • לְנִשְׂאָהָ עַל כָּר רֹאשׁ •
 וְעֵלְהָ תְּשִׁית לְמַטְר רֹאשׁ • וְהִיא תְּרִים רֹאשׁ • בְּכַסָּא כְּבוֹד מְרֹאשׁ • כְּבוֹדֵי
 וּמְרִים רֹאשִׁי • עֵתָהּ יַעֲבוֹר בְּרֹאשִׁי • וְיִדְרָשׁוּ וַיִּבְקָשׁוּ • קְדוּשִׁי •
הַבֵּר בְּזַה סִפְר • וְקִים בְּאַמְרֵי שְׁפָר • לְמִשׁוּלֵי עֶפְר וְאַפְר • הַיּוֹתָם נוֹתְנִים
 כּוֹפֵר • בְּלִי דּוּפִי וְחַפְר • בְּעַד עוֹנָם לְכַפֵּר • וְצַדִּיקָתָם תִּכְתּוֹב בְּסִפְר •
 בְּזִכְרוֹן הַסִּפְר • לְמִגּוֹתָם עִם נָם אֲנִכְּי עֶפְר וְאַפְר • זֶה אֵלֵי נָם לְאַבֵּי תוֹזָה •
 וְהִרְאִיוּ כְּמִין מִמִּבַּע אִשׁ בְּמִתְהוּה • וְנָם הַכָּל יִתְגּוּ בְּזַה • חֲסִדָּם יוֹשֵׁת בְּזַה •

ואחד

ביאור מהרי"ם

אֶל כ"י • אלנים כמנפסח על כל: בוד כ"י • נחר נאום ישראל כקרא דלת ראש • (פסח"ט ודלת ראש נו'): כבסדת
 כ"י • כחאנס כמחנכת קודם סאר כסיוח סיהר חנינה מחד: ביטור כ"י • ככס אל עליה ודרוש חותם: סכל כ"י •
 ספסח חותם סכל פס וסכחכ מהל: גועלה כ"י • ככוא כגועל ומכזה חותם ספסח למנוד ראש סככל ילעגו ויניח
 כחשו פליו (כדק כמלעגים וסמכחזים): כבודי כ"י • אלנים סכוא כבוד ומרים ראשי ענור למי וידרשני לחוב: •
דְּבַר כ"י • כקב"ט דבר כספר כחורס: למשולי כ"י • לעס ישראל סממלים לעפר וספסח • (כמ"ט וסיה ועדך כעשר סארק): •
 היותם כ"י • סיהנו כ"ל כוסר נפשו כוא מתגית סקל גלי דוסי ונוכס (חפר כוא מלכוון וססרס כחמס): • בעד כ"י •
 עדי סיוסר עווס סמ"ט כספר על נספסחיס: וצדקתם כ"י • ונדקתם סקחוב כספרק: למנוחום כ"י • סמספס חותם עס
 סכרסס ס"מ"ט אכיעער וספר: זה אלי כ"י • אלנים דכר למסח כחיוס זס יתוס: ודראריו כ"י ונם כ"י • סרלס למסס
 סמנו סל אס שסחלס מתגית סקל ואמר לו כוס יתוס (כ"ס מטרס כסקלים ד' ג' • וע' נסוס' מולין מ"כ ד"ס
 זלס ונמנחוס כ"ע א' ד"ס סלס): • חסרם כ"י • נסס סיהנו יוסח סקדס:

יוצר לפרשת שקלים

שז

ואָהר מָהם אֵל יִתְבַּזֶּה • וְצוּרָם יִרְזֶה • טוֹבוֹת יוֹמְבוּ עַל זֶה • וְשִׁבְיָהּ יִזְבוּ
 לְחֻקָּהּ • וְעַמִּים רַבִּים יִזֶּה: יַחֲד שׁוֹכֵן רוּמָה • הַתְּנֶה בַתּוֹרָה תְּמִימָה • לְיוֹנֵה
 שְׁהִיא תְּמָה • כֹּל הָעוֹבֵר בְּמָה • יִשְׁקְלוּ שְׁקֵל בְּדֵי מְהוּמָה • מַחְצִית הַשְּׁקֵל
 תְּרוּמָה • לְטוֹבָתָם בְּדֵי לְעֻמָּה • וְתִהְיֶה לָהּ כְּהוּמָה • תּוֹלָה אֶרֶץ עַל בְּדִימָה:
 מִכֵּן עֲשִׂים שְׁנָה • יִתְגַּדְּבוּ בַּחֲנִינָה • פְּנֵי שׁוֹכֵן מְעוֹנָה • נְשִׂאִים וְדָבִים
 בְּמִשְׁעָנָה • כָּלֵם יִשׁוּוּ בְּנִתְיָה • כְּלֵי עוֹד לְהַתְּמַתְנָה • סֵלָה יִסְבִּית תְּחַנְּנָה •
 בְּכָל עַת וּבְכָל עוֹנָה • וְיִתְקַיְמוּ בְּרִנְנָה: עַל נַפְשׁוֹתֵיהֶם יִכְפְּרוּ • וְחַטָּאתָם יִפְרוּ •
 וּבְחֻלְק טוֹב יִסְפְּרוּ • פְּאָרֶם הַכֹּל יִסְפְּרוּ • וְשִׁבְחָה יִתְנוּ וְיִגְמְרוּ • וְהוֹדִיָּה לְצוּר
 יִשׁוּרְרוּ • וְצוּרֵיהֶם יִמְעִטוּ וְיִחְסְרוּ • עַל צוּאָרֶם יִגְבְּרוּ • וּבְשׁוֹבַע שְׂמֵחוֹת יִחְבְּרוּ:
 קִהְלֵם לְהַתְּנוֹק בַּתְּעוּדָה • כְּלֵי עוֹד לְמַעְדָּה • בְּהַקְרִיבָם זֶה לְעֵבֶדְהָ • רֵם עֲלֵם
 הוֹעֵדָה • בְּאִהְבָה וּבְחֻמְדָּה • בְּיִשִּׁיבָה וּבְעֻמְדָּה • שְׂמֵם בְּחַיִּים הַתְּמִידָה • בְּכָל
 כְּלוֹל תְּמִידָה • לֹרֵר בְּדֵי לְעֵבֶדְהָ: חַיֵּי תְּמִיד תִּהְיֶה לְזָרוֹן • לְחַבְצֻלַת הַשְּׁרוֹן •
 בְּכַפּוֹר וְיִתְרוֹן • לְפָנֵי מְרוֹם וְקְדוּשׁ: הַכֹּל יוֹדֵד •

אופן

כְּבוֹדוֹ יִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא • בְּגוֹי אֲשֶׁר לְפָנָיו מִתְּמִידִים וְהוּא לָהֶם מַחְסֵה • וְעַל
 פְּשָׁעֵיהֶם אֲהַבָּה מְכַסֶּה • וְהַכֹּל יוֹמְמוֹהוּ כְּסוֹבְבִים כְּסֵא: וְחַיִּים •

זולת

אֲהַבָּה אֲהַבְתָּ עַמְּךָ • בְּעִבּוֹרֶם הֲדַת מִמְרוֹמְךָ • גְּזוּרָת לָהֶם יִמְדָּה • דְּבִקְתָּם בְּאִתְּב
 לְשִׁמְךָ • הֵם נִהְלַתְךָ וְעַמְּךָ • וּמִתְּמִידִים לְרוּמְךָ • זְכוֹר בְּרִית נְאֻמְךָ •
 תְּמוֹל וְקָרִב לָהֶם יוֹמְדָה: טוֹב נִמְתָּ לְאֲדִירִים • יִשְׁקְלוּ כֶּסֶף בְּפוּרִים • כּוֹפֵר עוֹן
 מְכַפְּרִים • לְעַד יְהוּ מְשִׁמְרִים • מִנִּין מְעוֹת עֲשָׂרִים • נְתִינַת עֲנִיִּים וְעֲשִׂירִים •
 סְמִיכַת כֹּל הַנְּכַפְּרִים • עוֹלָצִים בְּכָל עֲבָרִים: פְּקָדֵיהֶם וְשִׂמְתָם • צְבָאֵם
 וְרַבְבוֹתָם • קוֹמֵם בְּמַחְנֻתָם • רֵם הַשׁוֹכֵן אִתָּם • שְׂבִמֵי שְׂאֵרֵיהֶם • תִּהְיֶה תִּקְוָה
 לְאֲתֵרֵיהֶם • תִּפְּן לְכַרְכְּתָם • בְּקָרְעַת יָם סוּף וּכְמַצַּת בְּכוֹרִים שׁוֹנְאֵיהֶם
 לְהַבּוֹתָם: עוֹרָה וּשְׂמוֹנֵה עֶשְׂרֵה וְכוּ •

כבוד

ביאור מהרי"ם

צוּרָם יִרְזֶה • וּבְעִנּוֹר זֶה יוֹכַח אֲזַכְּרֶה: יַחֲד כו' • כְּבִיחַ טוֹב יוֹד שׁוֹכֵן כְּרוֹם שְׂמִים: דִּתְנָה כו' • לְיוֹנֵה כו' •
 כְּסוֹס וְלוֹס לְכַסֵּת יִשְׂרָאֵל שְׁקֵלָה יוֹכֵחַ חֲמַה: מַחְצִית כו' • כִּיחַח מַחְצִית שְׁקֵל חֲרוֹמֵה לֵב: סוֹכֵן כו' יִתְגַּדְּבוּ כו' •
 כֹּל חֵיט מִכֵּן עֲשִׂים שֵׁנֵה וְחַמְלָה יִתְגַּדְּבוּ לִיחַח מַחְצִית שְׁקֵל: פְּנֵי כו' • נִגְד כו' • שְׂחָה שׁוֹכֵן כְּמַעוֹן שְׂמִים: נְשִׂאִים כו'
 כּוֹלֵם כו' • כְּעִשְׂרִים וְהַדְּלִים יִשׁוּוּ כְּמִיחַ סְעִיבֵי לֹא יִכְסֶה וְהַדֵּל לֹא יִמְעִט: סֵלָה כו' • כִּי טוֹב שׁוֹכֵן טַלֵּה יִקְנֵל
 חַמְטָה כו' כֹּל עַת וּזְמַן: וְיִחְקִימוּ בְּרַנְנָה • כִּי יִחְקִימוּ כְּחַמְלָתֵיהֶם וְחַמְטָתֵיהֶם:

כְּבוֹדוֹ כו' • כְּבוֹד כו' יִשְׂרוּם: בִּיּוֹר כו' • בְּגוֹי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חַמֵּד מְחַלְלִים וְאוֹתוֹ: עַל פְּשָׁעֵיהֶם כו' • עַל פְּשָׁעֵי כִּי
 אֲכַתֵּה סְקִימָה מְכַסֶּה לְכָל יוֹכְרוֹ • עֲשִׂיחַ וְעַל כָּל פְּשָׁעִים מְכַסֶּה אֲכַתֵּה: וְהַכֹּל כו' • וְסוֹס יוֹמְמוֹהוּ כְּסוֹסֵיהֶם
 כְּסוֹסֵיהֶם כְּסֵא כְּכּוֹד • (כְּסוֹסֵיהֶם • כְּסוֹסֵיהֶם • עוֹמְדִים מְחַלְלֵי לו):

אֲהַבָּה כו' • אֲהַבָּה אֲהַבְתָּ לֹא כִּי וּבְעִנּוֹרֵם יִכְרַת מַשְׂמִים וְגַדַת לֵבֵם אֲחַת הֵיט (כְּכַחֵם • לְגוֹר יֵם סוּף לְגוֹרִים):
 טוֹב כו' יִשְׁקְלוּ כו' • אֲהַבָּה דְבַרֵּה לְאֲדִירִים כִּי כִּי שִׁשְׁקוֹ מַחְצִית שְׁקֵל כְּדֵי לְכַפֵּר עוֹנֵם: מִנִּין כו' • כְּשִׁקֵּל עוֹלָם
 עֲשִׂים גְּדוֹ וְגַדֵּה טוֹב • וְכִיִּיטֵן לֹא דִק בְּלִישְׁנֵי שְׂחַמְרַת עוֹשֵׂה כִּיִּים • וְזֶה כְּכַבֵּל כְּחַחוֹ • כִּי כְּחַמְטָתֵיהֶם שְׁקֵל
 כּוֹל רִק עֲשִׂה עוֹשֵׂה: נְתִיבַת כו' סְמִיכַת כו' • כְּעִיִּים וְכְעִיִּים יִחַח כְּשִׂיחַ וְנַחְמִינֵה כּוֹלֵת יוֹסְמוֹן כָּל כִּי כְּכַסְפִּים
 כְּכַסְפֵּי לְכָל יִשְׁלֹם כֵּם עַף: עוֹלָצִים כו' • כּוֹס יִשְׂמַח וְעֵלְמַל כָּל עֲזַר וְטוֹב:

שז

יוצר לפרשת שקלים

מחן מחיל ברוד אחת עד ומושיע וסגן ומחיל מחילן כל :

מסוד הכמים ונבונים • ומלמד דעת מבונים • אפתחה פי
בשיר ודננים • להודות ולהלל פני שוכן מעונים :

מיוסד על א"ב ומאות מ' ואילך כופל כל אות
אז מאז ומות בכל פועל • במספר במשקל כל לה העל • גדת בכן למשוי
ממי שעל • דעת כמפקד יופי פעמו גער • העל הקירו כבוד הע בבועל • וזה
ללא זה פצחו במעל • ונחו בהרון אה ונגה ונעל • חל בעדם הבר והצרי תערע :
סורח משאם הגד לו שאת • ישרם קהלין תלוי ראש לשאת : חיו כפרם פץ
תת לאמים משאת • לנפלים לנשאם בכי תשא את :

ראשי על כל ראש נשאת • גוי על מרומי קרת התנשאת : חיו אהבה על
כל פשע כסית • בגין צל ימינה לגנני התנשאת : ברוד אמה יי
מגן אברהם : אחת גבור עד להחיות מתים •

מעתיק פלוסם צר ובורא רוח • ממדד ומשקל נזול עם רוח • גנה לבל יציק
לנדבאי רוח • נובבתם תת פדיון לכל רוח : שריג יד שעיר מרם
עמד • סקרת פי למוקש ולצנין ועמד • עצת זה לזה שמע במעמד • עתוד
שקלים מראש הודש ללמד : פרשה זאת להגות בקץ זה • פלסיה להקדים
לפסם צר ובוזה : חיו צורת מטבע כחו אבי חווה • צוה צור לציר כן תת מתן זה :
שמו משתף בעם לו עמותים • ועליו כל היום הם מומתים : חיו יעיר
ויחשוף זרוע ויד מטתים • ביול נטפי לקש להחיות מתים : ברוד
אמה יי מחיה המתים :

קצובה היא זאת לשועים וקלים • קצינים ורשים יחד בה שקולים • קצין
לבל יעוז מול מקהלים • קרוא לומר הוני פדאני מעקולים : רוב
עם אשר לא יספר • רב עם צעיר מעשרים להספר • ראויים לעונש וחדר
בסדר להתפר • רשע וכל פשע לכפר ולהפר : שעורים בזה שעור במפקד
להגבר • שתילומו לנשיאת ראש אותם לחבר : חיו שקלי כסף כפורים
כפרם להגבר • שמורים לזכרון תת לכל העובר :

תמדו מאז כל ענת קדושים • תרום בשלשה פרקים תרומת קדשים :
חיו תכונה לבדק הבית וכל אנשים • תת ביד הכהנים כסף הקדשים :

תפן באון פיד מיט רפשינו • תביט בדכינו ועוד כל תכפישנו : חיו תקרא
דרור כמאז בו להחפישנו • נתת המון לאמים תחת נפשנו :

תזכור

ביאור מהרי"ם

שמו • של כפי • משותף • מחנך • מסרים • נכונים על יתונו • יעיר • ינלס • לקש • נאון מלקוש של כל החס
קצובה • נאון קנס • לשועים • נפסלים • מעקולים • מחלום • שתילמו • כס ניש קמים • להדבר • לכניס
פרנר ומנס • חסן באון • נאון סנר • רפשו • נאון קק • חכמינו • נאון כמשימי נאסר • להחפישנו •
נאון חפי •

נשוא

ויצד לפרשת שקלים

שצא תזכור להעלות נשואי החם מדקנים * תמוכים נזורים בהוד טוב עדים :
חיו תקנה עזו אדרה על ים * תזכור לעם מספרם כחול הים :

ימלך יי לעולם אלהיך ציון לדר ודר הללויה :

ואתה קדוש יושב תהלות ישראל אל נא :

מי יוכל לשער כל הפקודים * אשר בקבל ובקלש לא נפקדים * ברית כרותה
למו מאז בפקודים * לכל יהמר המזג מהומיש פקודים : אם פתרון וכנס
יושרו מופקדים * לא ימעמו מששים רבוא מפקדים * ואם לנגף ואנף באף
מופקדים * כסף תת כופר הם מופקדים * ובכל ערב גשמתם בידה מפקודים *
ובכל רגעי בקר גבתגים ונפקדים * ולי מה יקרו עלי הפקודים * אלה הפקודים
ותמתפקדים * שמור פקודים ונפקדים ושאקדים * דהיות משקדים וקה קודים :

חי וקים נזרא ומרום וקדוש :

שם המחבר אלעזר בירבי קליר *
אזמן בשמעו כי תשא את ראש * חל ונתת איה אותם דרוש : לעם אשר
לא ימר ולא יספר * איכה אספרם ולא נתנו להספר : עקנם כנאמר

לו הבט וספור * שוב ויושב אם תוכל לספור : זרעם כחול ימים וכוכבים
ספורים * ואני איה אספרם ולעד פרים : רם הוה לו אות מספרם * איה
למנותם ולעמוד על ספרם : בקור ראשי שמותם לחשבון תעלה * ומדת
מנינם בידה אז תעלה : יקר שלישי בתוכם לא הפקד * כי לגיון מלך לבדו
נפקד : רשום מבטן להפקד במשמרת הקודש * וצבאו ופקודיו גמנים מבן
הודש : בשמעו אומר ונתנו איש כופר * פץ כפה יתרצה אשכול הכופר :
יציר מה יתן פדיון נפשו * וימצא חנינה פני שם נפשו : קדוש כחפץ להצדיק
עם זה * כמין מטבע אש הראהו במחנה : למדו זה יהנו ולא יתמתנו * ולפל
יתנו את אשר נתנו : זה לא מצאנוה שגיא כח * באשר נקית חטא גבורי כח :

רחום ברחמת נשואיה בכסף כפורים * בן שעה שפתינו בשלום פרים :
אל נא לעולם תוערין ולעולם תוקדש * ולעולמי עולמים תמלוד ותתנשא * האל מלך נזרא
כרום וקדוש * כי אתה הוא מלך מלכי המלכים * מלכותו נצח * נזראותיו שיהו * ספרו
עזו * פארוהו צבאיו * בך שוהו רוממוהו * רון שיר ושבח * תקנה תהלות תפארתו :

חיו וקהל עד אשא ראש * כמו מראש * להקדיש לקדוש :

חיו וקהל עד במאזני צדק * יבריעני לצדק * נזרא וקדוש :

אלה

ביאור מהרי"ם

נשואי רחם * ישאל : סוכים * מנלות : תמוכים * כספי : תוקף עזו * לי סרה : אדרוך * חסילו סוכר נמני חמו
אמרו טיב : ובדלש וכו' * כל כהחיס מכל לא נפקים : בתוך * נכר : שוקרים * ממתי' (נכס' כחפס :
אומן * זה מנכ פ"ט כבשר יבא כלאומן : חל * נאן חללה : ויחת * לי מחסב : עקם * זה חכמה : פרים * נאן
פריס וכניס : ביקור * לי חקרה : יקר שלישי * זה לוי : רשום מבטן * זה ג"כ טען לוי * פץ * דבר : קדוש *
כ"י : יתנו * יסרו * אל נא * נסי כסאכטו נקרוק ולא אמרו קדוש כמו בכל יום לכן אמרם זה כמקום קדוש :

יוצר לפרשת שקלים

אֵלֶּה אֲזַכְּרֶה אֶת אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה בְּהִיוֹתִי בְּמַחַ וְשָׁקֵט בְּנִכּוֹן וְנִשְׂאִי גּוֹעַלְתִּי בְּעֶבֶר וְשָׁקְלִי אִיךָ אִשָּׂא: דִּי שָׁקְלִי עַד לֹא שָׁקַלְתִּי • הֵנָּם לָמַס עֹבֵד הַיּוֹם שָׁקַלְתִּי • וּבַחֲטָא ע״וּל שָׁקַל לְרַשָּׁע נִשְׁקַלְתִּי: זִוְי לֹא תַתִּי לְשִׁבְנִי בְּגִילָה • חֲבַתִּי לְתִשְׁלוֹם דְּרַכְּמוֹן לְעוֹלֵי גוֹלָה • טַבְעוּ גַם הֵם וְהַעֲרַמְתִּי מִגְּלָה: יוֹשֵׁר שְׁלֹשׁ קָפוֹת מִשְׁלֹשׁוֹת סָאִים • בְּנוֹסוֹת לְמַקַּח שֵׁי מְרִיאִים וְשִׁיִּים • לְקַדְדוֹ וְאִין עוֹד בְּצִעֵי נוֹשְׂאִים: מִדַּת שׁוֹפְרוֹת תְּקַלִּין חֲדַתִּין וְעַתִּיקִין • נְדָבוֹת אֲשֶׁר בָּם הִיוּ מְעַתְּקִין • סָרוּ בְּמַח בְּנִי וְהַדְּבָרִים עַתִּיקִין: עֵיזָם הַמוֹן חוֹגֵג וְשׁוֹמֵף בְּנֶתֶר • פִּזּוֹר וְגוֹתְרַתִּי כְּתוֹרֵן בְּרֹאשׁ הַדֶּר • צֶדֶק מְלוֹנִי שׁוֹעֲבֵר כְּתֵל הַר: קֵן צִפּוֹר קָרָא לְמֵרוֹם הַרִים • רֹאשׁ נְשׁוֹאִיךָ בְּמָאָז בּוֹ לְהַרִים • שְׂבָעָה וְשִׁמּוֹנָה עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ תְּרִים: עַד אִשָּׂא וְכוּ' וּבִכֵּן וְלָךְ תַּעֲלֶה קִדְשָׁה כִּי אַתָּה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וּמוֹשִׁיעַ:

אִז רֵאִית וּסְפַרְתִּי • וְהִכַּנְתִּי וְחִקְרַתִּי וּמְדַדְתִּי וּכְלַתִּי וְשָׁקַלְתִּי • וְאִמְדַתִּי וְצִבְרַתִּי • וּפְקַדְתִּי וְחִשְׁבַתִּי וּסְכַמְתִּי • וּמִנִּיתִי וּסְפַרְתִּי • וְקִצְבַתִּי וְהַרְצַתִּי וְגוֹרַתִּי • וּטְפַחְתִּי וְשַׁעַרְתִּי וְהִבְסַתִּי • וְהִבְנַתִּי וְהִשְׁבַּלְתִּי וְשִׁרַתִּי וּסְקַרְתִּי • וְכַתְּבַתִּי וְחַרְטַתִּי וְחִקְקַתִּי • וְצִינַתִּי וְחַרְתִּי • וְלִפְדַתִּי וְהוֹדַעְתִּי • וְחִוִּיתִי וְהוֹרִיתִי וְגוֹרַתִּי • וְצוֹיֹתִי וְקִרְאֵתִי וְעִנִּיתִי • וְדַבְּרַתִּי וְאִמְרַתִּי • כֹּל מִנְיָן וּמִפְקֵד וְחִשְׁבוֹן וּמְסַפְרִיו • כֹּל מִשְׁקָל וּפְלָס וְכִים וְגוֹזְרִיו • כֹּל כִּיל לַח וְיָבֵשׁ וּמְשׁוֹרְרִיו • כֹּל קוֹ וְקִצֵּב מְדַד וְשַׁעֲוִרְיוֹ: הִיאָךְ לְדַקְדַּק חִשְׁבוֹן לְכָל דְּבָר • לְבַל יוֹגֵלֵם חִשְׁבוֹן וְיוֹשְׁמָף וְיוֹעֲבֵר • מִתְחִיל בְּמִדְרֵה מְחַמֵּשׁ כִּאוֹת שָׁנָה: עַד שֶׁהוּא מְכַלָּה בְּאַצְבַּע הַקְּטַנָּה • דֶּרֶךְ יוֹם הִיא בְּעֶשֶׂר פְּרָסָה וְאַרְבַּעַת טֵיל הִיא כֹּל פְּרָסָה: וּמִדַּת הַמִּיל שְׂבָעָה וּמְחַצָּה רִים • וּבְשִׁלְשִׁים קָנִים הוּא קִצֵּב הַרִים: וְשַׁעֲוֹר הַקְּנָה שֵׁשׁ אַמּוֹת וּרְתִי • וְכֹל אִמָּה מוֹדֶדֶת שְׁלִישׁ בֹּרַת: וְהַזְּוֹת כּוֹתַחַת עַד שְׁנַיִם בְּסִימָ • וְאַרְבַּע אֲצַבָּעוֹת הוּא הַטְּפַח וְהַפִּיט: וְכִמוֹ נִתְּנָה מִדָּה לְמִדְרֵת הָאָרְצִי • כֵּן נִתַּן כִּיל לְתוֹלְדוֹת הָאָרְצִי • מִתְחִיל מִמָּאָה וְשִׁשִּׁים וְשֵׁשׁ שָׁנָה: עַד שֶׁהוּא מְכַלָּה בְּשִׁתּוֹת אֲצַבָּע קְטַנָּה: זֶה הֵים הַגְּדוֹל בְּשִׁלִּישׁ יוֹשֵׁב • בְּמָאָה וְשִׁשִּׁים וְשֵׁשׁ וְעוֹד מִתְּהַשְׁבֵּב: וְעִמְקוֹ בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לְמַתַּח סוּף • וְסוּף בְּשִׁבְעִים וְשְׁנַיִם לְעוֹנָל גִּיחוֹן • וְגִיחוֹן מְכַפִּיל שִׁשִּׁים כְּמִדַּת פֶּרֶת • וְהַפֶּרֶת תְּקַפּוּ בְּגִנְדִּי שְׁנֵי הַנְּהָרוֹת • וְשְׁנֵי הַנְּהָרוֹת מְעַדִּיפִים בְּאֹרֶךְ הַנְּהָרֵן • וְהִירְהֵן מְרַחֵב חֲמִשָּׁה כִּים הַזְּבוּל • וַיִּם הַזְּבוּל מָאָה וְחֲמִשִּׁים מְקוֹאוֹת • וּמִדַּת הַמְּקוֹה בְּשְׁנֵי חֲטָרִים בְּיָבֵשׁ • וְשַׁעֲוֹר כֹּל חוֹמֵר בְּשְׁנֵי לְתָבִים: וְכֵן לְתַן יָכִיל חֲמִשָּׁת אִיפּוֹת • וְכֹל אִיפָה עוֹשָׂה עֶשְׂרֵה עֶמְרִים: וְכֹל עוֹמֵר

שבעה

ביאור מהרי"ם

אלה אזכרה • לוי וכו' כלומר: בנכון ונשא • נכמ"ק: גועלתי בעבר • העניתי בעניני: עוול שקל • כענין עול נמדד וכמשקל: לרשע וכו' • נכף וכו' הכי"ם מהונו עליו: זחי • סידוס כ' זדיס כוא מטוס מהלית שקל אכב לא נחסי: בגילה • כשמח: חבתי • לטן חיוב: דרכסון • מין מטכס: לעולי גולה: לעזת לגול: והוערמתי • עמוס: בצעי' • לטון גול: תקלין • שקלס: חרתיין: מדטיס: ועתיקין • יטיס: מעחקין • מסלקין: עוצס זומ' • יכרלל כעלו לגול כחיל רב: פוזר • נהסור יכרלל: ראש • יכרלל: **והכנת** • ל' מכן: וכלת • מדת: ואמרת • ל' חומר: והבסת • לטן כנסה: ושרת • לטן אכורט: וחיות • לטן דבור: רבל ויגלם • טל יכ' חס כנוס: שליש בורת • ככורט סח שליש חמס: בסים • כוא כמרת • כלננע מחמס: כיל • מדס: למתח סוף • טלגור כל יס טף כוא חלק א' מכד חלקים כענוקו כל יס: חומר • כוא כו

יוצר לפרשת שקלים

שזב

שָׁבַע רֶבַע וְכֹלָה • וְהִפְלָה אֶחָד מִמָּאָה וְעוֹד בַּסָּאָה • וּסְאֵת יָבֵשׁ הַסֵּרָה שְׁלִישׁ בְּלַח • וּסְאֵת הַלֵּחַ אֶחָד מִשְׁלֹשָׁה בַּבֵּת • וְכָל בֵּת מִחֻזְקַת שְׁשֵׁה בַּהֵינן • וְהָהֵינן כְּלוֹ שָׁנַיִם עֶשְׂרֵי לֹוֹן • וְעוֹד הַלֹּוֹן מִתְחַלֵּק לְאַרְבַּעַת רִבְעִים • וּרְבַע מוֹכֵן לְרִבּוּעַ פּוֹם יִשׁוּעוֹת • וְהַפּוֹם סוֹבֵב אֲצַבְעִים עַל אֲצַבְעִים • וְעַל גְּזֵבַת חֵסֶר שְׁתּוֹת מֵאֲצַבְעִים: וְכִמוֹ נִתְּן כִּיל לְתוֹלְדוֹת הָאָרֶץ • בֵּן נִתְּן קִיץ לִיְמֵי הָאָרֶץ • מִתְחִיל לְמִנּוֹת מִשְׁשֵׁת אֲלֵפֵי עֶרְיָן • עַד שֶׁהוּא מְכַלָּה בְּרִגְעֵי אֶרֶץ • כִּי כָל הָעוֹלָם כְּלוֹ שְׁשֵׁת אֲלֵפִים • עוֹשִׂים חֲמִשָּׁה וּשְׁתֵּי יָדַיִם מִחֻזְרוֹת • וּמִנֵּיִן הַמְּחֻזָּר בְּעֵשְׂרִים וּשְׁנָיִם יוֹבְלוֹת • וּשְׁנַת הַיּוֹבֵל שֶׁבַע שָׁבָתוֹת הַשָּׁנַיִם • וּשְׁבָתוֹת הַשָּׁנַיִם בְּעֵשְׂרִים וּשְׁמוֹנֵה תְּקוּפוֹת • יוֹמוֹת הַתְּקוּפָה הַשְּׁעִים וְאֶחָד יוֹם וּשְׁלִישׁ • וְעוֹנוֹת הַיּוֹם חֲמִשׁ מֵאוֹת וּשְׁבַעִים וָשֵׁשׁ • וּרְגַעֵי הָעוֹנָה כְּעוֹנוֹת כָּל הַיּוֹם • וְהַמְדַקְדָּק מִתְחַלֵּק הַרְגַע לְכַמֵּה רְגַעִים: וְכִמוֹ נִתְּן חֶשְׁבוֹן עַל כָּל בֵּן נִתְּן מִשְׁקָל וְפֶלֶס לְכָל • מִתְחִיל מִכֶּפֶר עַד פְּרוּטָה הַקְּמֵנָה • כֶּפֶר הַגְּדוֹל כְּגוֹדֵל שְׁנֵי מְנָה (בִּסְמַך הִירָא כֶּפֶר הַגְּדוֹל כְּגוֹדֵל שְׁשִׁים מְנָה וְהַקְּמֵנָה מִתְחַשֵּׁב בְּעֵשְׂרִים וְחֲמִשׁ סָלַע וְהַסָּלַע וְכו' כִּי בִקַע וּשְׁקָל הֵכֵל אַחֵר) וְהַקְּמֵנָה עוֹלָה עַד שְׁשִׁים שְׁקָל • וְהַשְּׁקָל מִתְחַשֵּׁב בְּעֵשְׂרִים וְחֲמִשׁ סָלַע • וְהַסָּלַע חֲצִי בְּקַע וּרְבִיעֵי זָוִי • וְהַזָּוִי מִתְחַלֵּק לְפֶלֶג • וְהַזָּוִי מְעָה • נִמְצָא הַזָּוִי חֲמִשׁ מְעוֹת כֶּסֶף • וְהַמְּעָה שְׁנֵי פוֹנְדִיּוֹנוֹת • בְּאַסֶּר דָּת • וְהַאֶסֶר עוֹלָה עַד שְׁמוֹנֵה פְּרוּטוֹת • נִמְצָא הַבְּקַע כְּאַרְבַּע מֵאוֹת פְּרוּטוֹת • וְהֵם בְּכֹתֵב חֲרוּטוֹת • וּבְכֹה מְפוֹרְטוֹת: וְעַד מְקוֹם שְׁאֵנוֹשׁ יִכּוֹל לְמִנּוֹת • נִמְסָר לוֹ לְמַדוּד וְגַם לְמִנּוֹת • לְפִי כֹהוֹ וְלְפִי מְעוֹט חִילוֹ • הוֹקָצַב לוֹ מְעוֹט הוֹן שְׁקָלוֹ • וְלְפִי שְׁכָלוֹ כֵּן יִתָּא הַלּוֹלוֹ • גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ חִילוֹ • לָכֵן עַל כֵּן אוֹחִיר לוֹ • כִּי מִדְּתוֹ וּשְׁקָלוֹ לְפִי גְדוֹלוֹ כָּל אוֹצְרוֹת שְׁלֹגֵי רוּחַ פֶּלֶס בְּמִשְׁקָלוֹ וְיָמֵי בְּרֵאשִׁית מְדַד מְלֵא שְׁעָלוֹ וּשְׁמִי רוּם הֵינֵן זָרְתָּ מְלֵא • וְכֵל הַרְרִיקְדָם בְּאֲצַבְעוֹ שְׁקָלוֹ • וּנְבַעוֹת עוֹלָם הֵמָּה בְּהוֹד אֲגִדְלוֹ • גִּיא וְכָל עֲפָרָה • בְּצַרְדָּה הִבִּילוֹ • לְחוֹלֵל תַּנִּין מִיַּמֵּינָת הַכֵּין לוֹ: נִמְצָאת כָּל מִדַּת יִצְרֵית עוֹלָמוֹ • כְּמֵלֵא פֶּסֶת יָד הִיא רְשׁוּמוֹ • וּבְקַמֵּיעַ בִּיד גְּבוּרַת בְּרוּעַ חוֹתְמוֹ • וְאִין ?קָצוֹב רוֹב מְחַקְרֵי תַעֲצוּמוֹ • אֲשֶׁר מְדַד וְקָצַב וְשָׁעַר בְּמִרוּמוֹ • עַל כָּל מִדַּת כְּסֵאוֹ וְהַדוּמוֹ: מִדַּת בֵּת מְלָךְ בְּכָל מְעוֹלָה • בְּאוֹרֵךְ בְּרוּחַב בְּעוֹמֵק בְּגוֹבַהּ נִתְּעָלָה • יֵשׁ קִיץ לְכָל הַכֹּלָה • וְאַמְרָה רַחֲבָה לְעַד לֹא כָלָה: מִדַּת עוֹלָם כְּמֵלֵא פֶּסֶת יָד • וּמִדְּתָהּ נִתְּוֵנָה בִּימֵין וּזְרוּעַ יָד: מִדַּת עוֹלָם כְּמִזְרֵית וְעַד אֲגִדְלֵי וּמִדְּתָהּ בְּקוֹ אֲשֶׁר מֵאֵד נְדָל: מִדַּת עוֹלָם נִמְדַדַת בְּשְׁלִישׁ אִמָּה • וּמִדְּתָהּ עוֹלָה וְנוֹסְבַת כְּאַלְפִים אִמָּה: כְּמִרְאָה הַמְּדָה אֲשֶׁר צִיר רֵאָה • מְנַלָּה עֵשְׂרִים עַל עֶשְׂרֵי אִמָּה • עֶפֶת אַרְבַּעִים עַל עֵשְׂרִים וּשְׁמוֹנֵה מֵאוֹת אִמָּה: (כִּי עֶפֶת אַרְבַּעִים עַל עֵשְׂרִים אִמָּה אַרְבַּעִים וְעֵשְׂרִים וּשְׁמוֹנֵה מֵאוֹת אִמָּה) וְכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּשְׁלִישׁ אִמָּה: נִמְצָאת דָּת בְּמִדּוֹתֶיהָ רַחֲבָה וְאַרְבָּה •

אלפים

ביאור מהר"ם

כֹּחַ: לַחַךְ • כּוֹחַ חַיִּי כּוֹחַ: בְּמִיָּם • כּוֹחַ חֲלָבֵי חֲמִשִּׁים • הַבִּילוֹ • מְדַדוֹ: מִיוֹסְמַת • יָד וְזֵמֵן יִתְּן נִפְחָע: פִּיסַת יָד • קָץ יוֹ: בֵּת מִלֵּךְ • כִּיֹּא כְּסוֹכֵס:

סח

יוצר לפרשת שקלים

אלפים וארבע מאות בעולם מאריכה והיא נהנה לעולם כרפא וארוכה וכימנה
 קוצבת כל ימי ארקא ובשמה אלה שוקלת עושר וכבוד וכרחה והיא הודיעה את
 כל חביון סתורות והיא קצבה כל מידות ספורות והיא פתחה את כל סגורות
 והיא שקלה ואצרה את כל אוצרות והיא הקרה תכונן ספקד פתחונים והיא
 נתנה מספר גדודי עליונים והיא שערה קומת אלפי שנאים אשר זה מזה
 בקומתם משנים יש במדת הים הגדול קומתם ויש פחללו של עולם הקמתם יש
 במלא כל העולם תקומתם יש לשתי מיכות מסים עולם ויש למיסה אחת עפים
 עולם וכל אחד ואחד במהנתו געלם ובמחיצתו צג וחש ודומם ונאלם עד יתן
 רשות מלך העולם וחשים עד ימליכוהו עם עולם ואז יפצחו לפאר אלהי עולם
 ומישהם מפארים עוד לא שונים פי בנתר דינור שחים ונתנים ועוד מנו נחצבים
 ומתחדשים פראשונים שבח והלל ורון לאל משננים וכפי קשת עם בנף רננים
 זמר ושיר ועוז ורגן מרגנים ושרפים המעלים על כל שאנים יש יש כנפים
 בגוים חנונים ממעל ליושב ערבות לבם נתונים וליושב על פסא בחילה מנגנים
 מצוא חן בנגנים הם מתננים וקודם לכל צבא מעל עונים ושלוש קדשה לרם
 ונשא נותנים פורעים ומשתחווים המונים המונים לנערין בסוד אלפי רבבות
 עליונים ונקדש באלפי רבבות תחתונים ככתוב ומי

ואמרים קדושה וחורף ה"ן ומולטין ז' ס"ח בל' קרין סדר היום ולמספר זכ' כפ' כי השם עד לכפר
 על כפשותיכם ומפסירין בתלכים ז' י"א בן שבע שנים
 קודם קיולת הסנה של בקלים יאמר בלום כנמה עזמה לים יחור קרשא בריך הוא כר הריני מוכן לשמוע
 פרשת שקלים שנכתב בתורהנו הקדושה כמו שתקנו חז"ל :

מוסר לפרשת שקלים

הסין חוזר התפלה עד מלך עוזר ובושיע ובנון :
 מופד ע"פ א"ב ורלשו כהרזים ע"ס ככתוב שה"ש א' י"ד :
אשכול • אווי תאות כל נפש • בצלו הפדתי שבת מצא נפש •
 בקשתיו ולא מצאתיו ופצתי במפש • חמק ועבר
 מלהדריר לי חופש גולתי שקלי מתת פופר נפש וטבעתי במי צול
 מיט ורפש : חיו אור פניך עלינו אדון נשא • ושקל אשא בבית נבון
 ונשא • ובצדק הנה ערך פי תשא • גונגנו במגן אל רם ונשא : ברוך
 אתה יי מגן אברהם : אתה גבור עד להחיות מתים :
הכופר • דעו דרשו מעל ספר • כמו הוא חרות באמרי שפר •
 התשירו בו פני נדמה לעופר • ויזבור לכם זכות גם אנכי

עפר
 ב י א ו ר ס ה ר י ם
 שחים • לי רחיש : בנף רננים • אלו כמלהלם : ושרפים כו' יש כנפים • ע"כ כהנוג נישיס ס' ו' :
אשכול • זה כנפי : ופצתי במפש • דנתי כנפי : לך הלכ הלכך לענל : במי צול • נגונה : בבית נבון • או
 כמ"ק : הכו"פ • פי' משה סכול מופר ניהנו : בעל ספר • כלהלם א' יכ : התשירו • ע"כ חזון :
 2004

מוסף לפרשת שקלים

עֵפֶר וְאֶפֶר • וְלֹא יִהְיֶה בְכֶם נֶגֶף וְחֶפֶר • בְּתַתְּכֶם מִתֵּן זֶה לְשֵׁם כּוֹפֵר :
חִוּן אֹר פְּנֵיךָ עָלֵינוּ אֲדוֹן נָשָׂא • וְשָׁקַל אִשָּׁא בְּבֵית נָכוֹן וְנִשְׂאָ • וּבְצִדְקָה
הִגָּה עֶרְךָ כִּי תִשָּׂא • הִחִינוּ בְּגִשְׁם אֵל רָם וְנִשְׂאָ : בְּרוּךְ אַתָּה יי מִתִּיה
הַמֵּתִים : גַּעְרִיצֶךָ • לְדוֹר וָדוֹר עַד וּקְדוּשׁ אַתָּה :

הַדְרִי • זְכוֹר לִי שְׁקָלִי עֶפְרוֹן • אֲשֶׁר שָׁקַל אֵב בְּמִכְפַּל חֶבְרוֹן • הַקָּר
שְׁקָלִי יְבוּסִי מִשְׁבִּיתִי חֶרוֹן • זְכָרָה לִי עַד לְדוֹר אַחֲרוֹן • מַעַם
חִוּן אֲשֶׁר אֶקְרָא בְּגֶרוֹן • שְׁעָה מְנִי אֵל שׁוּבִי לְבַצְרוֹן : חִוּן אֹר פְּנֵיךָ
עָלֵינוּ אֲדוֹן נָשָׂא • וְשָׁקַל אִשָּׁא בְּבֵית נָכוֹן וְנִשְׂאָ • וּבְצִדְקָה הִגָּה עֶרְךָ
כִּי תִשָּׂא • וְנִקְדְּשֶׁה קְדוּשׁ אֵל רָם וְנִשְׂאָ : בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל
הַקְּדוֹשׁ : הַכֵּנֶת שַׁבַּת עַד מִקְדְּשֵׁי שַׁמֶךְ וּנְשַׁנֵּת רַ"ח אַתָּה יִצְרַת עַד קִבְעַת :

לִי • יִשָּׂא עַל אֲבֵרַת נֶשֶׁר • כִּי יִגִּיד מְלִיץ עָלַי שִׁית יוֹשֶׁר • כּוֹפֵר מִשְׁלֹל
אֶתֶּן לוֹ תִשָּׁר • כִּי מִלְפָּנָיו חוֹן וְכְבוֹד וְעוֹשֶׁר • לְהַצְדִּיק אֲנֹשׁ
לְהַמְצִיא לוֹ כּוֹשֶׁר • שֵׁת לוֹ פְּדִיוֹן לְמִצָּא אֲוֹשֶׁר : חִוּן אֹר פְּנֵיךָ עָלֵינוּ
אֲדוֹן נָשָׂא • וְשָׁקַל אִשָּׁא בְּבֵית נָכוֹן וְנִשְׂאָ • וּבְצִדְקָה הִגָּה עֶרְךָ כִּי תִשָּׂא •
עֲנִנְנוּ בְּנוֹפֵשׁ אֵל רָם וְנִשְׂאָ : בְּרוּךְ אַתָּה יי מִקְדָּשׁ הַשְּׁפָת : (לְשֵׁרִיח
וְיִשְׂרָאֵל וְרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים) : רְצָה עַד לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים :

בְּבֵרְמִי • מְלוֹן בֵּין שְׁנֵי שְׂדֵי • אֶרְפַּע מֵאוֹת וְעֵשֶׂר הִלְיִנּוֹתֵי שְׂדֵי • נַח
בְּשִׁכְנֶם וְגַם יֵשׁ דֵּי • וּבְכֶם וְהִדּוּם לֹא גַם שְׂדֵי • סַע וְעַם
בְּבַצֵּעַ שְׁקָלִי חֲשָׁדִי • וְנִשְׂאָו אֶת רִדִּידִי מֵעָלַי שׁוֹדְדִי : חִוּן אֹר פְּנֵיךָ
עָלֵינוּ אֲדוֹן נָשָׂא • וְשָׁקַל אִשָּׁא בְּבֵית נָכוֹן וְנִשְׂאָ • וּבְצִדְקָה הִגָּה עֶרְךָ
כִּי תִשָּׂא • רְצָנוּ כְּשֵׁי אֵל רָם וְנִשְׂאָ : בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְחִזִּיר שְׁכִינָתֵךְ
לְצִיּוֹן : מִדִּים עַד וְעוֹרַתְנוּ מִלֵּה :

עֵינִי • עוֹצֵם הַמּוֹן מִסְפֵּר שְׁנֵי עֶפְרַיִם • מִי מְנָה וּפְקַד בְּחָלֶשׁ וּפּוֹרִים •
פְּקַדְם פּוֹקֵד בְּחַמוּשׁ סְפָרִים • וְגַם עוֹד חַמֹּשׁ בְּכָל הַסְפָרִים •
צַחוֹת גִּיב שְׁפַתֵינוּ יִשְׁלַם פָּרִים • כִּי אֶפֶס בְּסֵף שְׁקָלִי כְּפּוֹרִים : חִוּן אֹר
פְּנֵיךָ עָלֵינוּ אֲדוֹן נָשָׂא • וְשָׁקַל אִשָּׁא בְּבֵית נָכוֹן וְנִשְׂאָ • וּבְצִדְקָה הִגָּה
עַד

ביאור מהרי"ם

וְחַמֵּר יְלִי חֲסֵס : דוּדִי • וְזֶה סְפָרֵי : שְׁקָל אֵב • זֶה אֲחֻסָּה : שְׁקָלִי יְבוּסִי • כֶּסֶף שְׁקָל חוֹד לְאֲחוּסֵה סוּמִי כְּעוֹר כִּגְרוֹן
לְכַתְּמִ"ק שֶׁבְקִדְּנוֹת מִשְׁנֵיתֵי חֶרוֹן אֶף : שְׁעָה • קֶבֶל : שׁוּבִי לְבַצְרוֹן • כּוֹחַ הַשָּׁמַיִם יִשִּׁיב אֶתְּנוּ לְיִשְׁרָאֵל : בְּבֵרְמִי • זֶה נְכַמְתִּיךָ
בֵּין שְׁנֵי שְׂדֵי • שְׂכִינָה כְּתוּבָה בֵּין שְׁנֵי חֶרֶן : ד' מֵאוֹת וְר' שְׁנָיִם • נִית לְאֶשֶׁן עַמֵּד כִּי שֵׁנִים : יֵשׁ דֵּי • שְׁמַחֵם
סְקָלִים כְּעִינוֹת נֶס : וּבְכֶם וְהִדּוּם לֹא וְכו' • כְּשֵׁמִים וְשֵׁמֵי מִמֵּי לֹא יִכְלֹלֶךָ : סַע וְעַת • י' מִסְמָחַת נִמְסָה כְּעִינוֹת כְּמַחֲלֵל :
בְּבַצֵּעַ וְכו' • נִשְׁבֵּל נוֹל סְקָלִים : רִדִּידִי • זֶה כְּנִי כְּסֵמֶ"ק : עֵינִי • לֶשֶׁן עֵינִי יַעֲקֹב • ע"שׁ מִי עֵנֶס עֵסֶר יַעֲקֹב : בְּחָלֶשׁ וּפּוֹרִים •
שְׂכִינָה לֶשֶׁן נוֹל : פּוֹקֵד בְּחַמוּשׁ סְפָרִים • כ' פְּסָמִים מוֹנֵה חוֹזֵה כֵּס' חוֹזֵה סוּרֵה : יִשְׁלַם פָּרִים • יִסֵּה יִגִּב כְּסֵמֶ"ק
נִמְקָס

מוסף לפרשת שקלים

עָרַךְ כִּי תִשָּׂא * וְתִימִיב לָנוּ בַמִּזְבֵּחַ אֵל רֶם וְנִשָּׂא : בְּרוּךְ אַתָּה יי
הַמַּזִּיב שְׁמֶךָ וְלֵךְ נֹאֶה לְהוֹדוֹת :

אלהינו ואלהי אבותינו כו' . שים שלום עד בכל עת ובכל שעה בשלוםך ;

גְּדִי * קִשּׁוֹר יָדַיִם בְּרָכוֹת לְשָׂא * בְּאֶהֱב עוֹר גְּדִי שְׂכִינָה נִתְעַלְסָה *
רַעַה גְּדִיּוֹתָיו עַל אֶבֶן מַעֲמָסָה * צֹאנוּ עַל שְׂכָם וְהוֹצֵן נַעֲמָסָה *
שְׁהוּת בְּגִי מַעֲנִיָּה בְּאֶף מַעֲשָׂה * תִּלְבּוֹשֶׁת הוֹד עֲדֵי עֲדֵיִים מְבוֹסָה :
חַיִּן אֹר אֹר פְּנִיָּה עֲלֵינוּ אֲדוֹן נִשָּׂא * וְשִׁקְלֵ אִשָּׁא בְּבֵית נִבּוֹן וְנִשָּׂא * וּבְצִדְק
הַנָּה עָרַךְ כִּי תִשָּׂא * בְּרַכְנוּ בַשָּׁלוֹם אֵל רֶם וְנִשָּׂא : בְּרוּךְ אַתָּה יי
הַמְּבַרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם : ק"ש * אִין כֹּאֵלֵינוּ * עֲלֵינוּ * קִיש יתום :

יוצר להפסקה ראשונה

מוסף ע"ם א"ב וחס המהנר כולל מנחם ברבי מכיר

אֲזַר זְרוּעַ זֶרֶחַ כְּבוֹדוֹ * אֲצַר וְנִצַּר לְאִשְׁר עֲבָדוֹ * אֶהְבּוּ וְבָד טוֹב זָכוֹ : בֵּן בְּיוֹשְׁבֵי
נְטִיעִים וְנִדְרָה מִרְאִשִׁית * בְּמַרְם יָרָה פְּנָה וּבְרָא שִׁית * מְצוּקֵי אֶרֶץ עֲלִיהֶם
תָּבַל הַשִּׁית * גְּלָה סוּדוֹ לִישְׁרָיו וְלִירְאָיו * לַחַג מוֹעֲדָיו קָרָא מִקְרָאָיו * בְּרוּךְ שִׁחְלַק
מִחֻקְמָתוֹ לִירְאָיו * ה' מְגִיחַ מְבַרְכֵיו בְּיוֹם קִדְשׁוֹ * מְכַבֵּד יְרוּשָׁת עַם קְדוֹשׁוֹ * שְׁמוֹר
שְׁבִיטוֹ וּמִזְרָא מְקַדְשׁוֹ * קְדוּשׁ : דַּעַת לַמִּד הַכֹּהֵן אֶת הָעַם * וְאִזּוֹן וְתִקְוֹן לְקָרוֹת בְּכָל
פְּעַם * לְשָׂאוֹל וְלִדְרוֹשׁ בְּעִנְיֵן מַעַם : הוֹסִיפוּ לְקַח שִׁבְתַּת מַחְפְּזוֹנִים * וְהִתְקִינוּ
לְחֻקִּים שְׁלִשִׁים נְמֻנִים * לְהוֹיֹת שׁוֹאֲלִים בְּהִלְכוֹת זְמַנִּים : וּבְשִׁבְתַּת שְׁלוֹהִים יוֹצֵאִים
בְּעֵדִים * עַל נִיסָן וְעַל תִּשְׁרִי * יְהוּ נוֹעֲדִים * שְׂבָהֶם מִתְקַנְיִם אֶת הַמוֹעֲדִים : זָכוֹרֵן סִפְר
גְּדַרְיִם לְהַתְּבַב וְלִהְתַּת * דְּאִמַּת אֶתֶם לְשִׁתַּק חוֹלַק וְלִסְתֵם * מוֹעֲדֵי יי אִשְׁר
תִּקְרָאוּ אֶתֶם אֶתֶם : חֻקְמוֹ לְקַבּוֹעַ רִאשׁוֹן וְלִיָּסְדוֹ * בְּאִגְהִז לְעִשׂוֹת הַפֶּסַח בְּמוֹעֲדָיו *
זָכַר לְדָבָר הוּא לְבַדּוֹ לֹא בְּדוֹ : מִרְדּוֹ וְנִעַר שׁוֹמֵן בְּאִיתָן הַהֲאֲצֵל * בְּעַבּוֹר אֲדוֹ וְנִיַּע
בְּגִהִז אֵל אֲצֵל * סִקְהָ מְקַרָּא הֵלֵא זֶה אֹד מְצֵל : יִסְפוּ לְהַצִּיב צִיּוֹנִים לְשׁוֹם תְּמַרוֹרִים *
לֵיל הַלֵּל וְיִלֵּל בְּשִׁנָּה נְגַרְרִים * יַעֲשׂוּ אוֹתוֹ עַל מְצוֹת וּמְרוֹרִים : כְּנִגּוֹ יוֹם חֲנֻכָּה וְיוֹם
בְּפוֹר יֵאוֹר * כְּסִדְרָן וְהַסְרִין וְלֹא שְׁלַמִּין לְבָאוֹר * כִּי גַר מְצוּה וְתוֹרָה אוֹר :
לְאַרְבַּעַת זְמַנִּים צוֹרֶף הָצַף מְלִסּוֹר * אֶתֶם בִּשׁ גַּר דַּק הֵץ זֶה לְזֶה אֲסוֹר * מִפְּנֵי כְּפוֹר
וְעַרְבָה חֻקְזֶה מְסוֹר : מוֹשְׁבֵילִים בְּשִׁמּוֹר חֲדָשׁ הָאֲבִיב רִאשׁוֹנָה * וְחַג הָאִסִּיף תְּקוּפַת
הַשָּׁנָה כְּחֻקָּה יִשְׁנָה * מִרְאִשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה : נְמַסֵּר בְּיָדֶם לְמִלְאוֹת וְלְחַסֵּר

פעמים

ביאור מהרי"ם

במקום קרנו: גדי' כחמה יעקב עסקר כ' גדי' פנים כח' לקבל סכרס: אבן מעמסה * א יחזלוים: שבם * חספו :
שהתח' לשון כסף : מכיסה * מתקנה :
אור' * פי' אור סודו * מו' ישי כחלסית ורחל לבמד כס"י : אצ"ר * גמא : לאשר עבדו * אלנו כחחיקים (עמיד לנא) : זכר
טוב * חלק פוז * זה עין : חבר * זה מסה : נמנים * לכן נמנו ונמנו טאללין כס"ה * יום : בערדים * מוומים :
מכילים

יוצר להפסקה ראשונה

פְּעָמִים • לְקַבֵּוּעַ וְלִדְחֹת וּלְפָשׁוּט וּלְעֵבֶר מְפַעְמִים • כִּי הִיא חֲכֵמָתְכֶם וּבִנְיַתְכֶם
 לַעֲיֵי הַעַמִּים: סֵדֶר יְסוּד עוֹלָם לְבִרְרָה וּלְלִבְנָה • מוֹנִים אֲמוּנִים יוֹדְעֵי לְעֵתִים בִּינָה •
 תְּקוּפוֹת מְנִסֵּן לְחֲפָה וְשָׁנִים מִתְשַׁרֵּי לְלִבְנָה • עֶרְךָ פְּרָשִׁיזוֹת הוֹדוּ יִשְׁיֵי עֶקְרִים •
 שְׁתֵּימָם לִפְנֵי מְגִלָּה וּשְׁתֵּימָם לְאַחֲרֶיהָ קוֹרִים • לְעֵלוֹת זְכוּרָה לַעֲשִׂיהָ לְעַם יְקָרִים:
 פּוֹתְחִים שֶׁבֶת רֵאשׁוֹנָה בְּשִׁקְלִים • וּבִשְׁנֵיהָ זְכוּר מַחֲיַת מְקַלְקָלִים • לְהַקְדִּים וּלְהַחֲרִיעַ
 בְּקַע לְמֵאָה זְנוּיִם קָלִים: צוּוֵי פָּרָה בְּשִׁשְׁיָשִׁית לְהַתְרַגֵּל • וּבְרִבִּיעִית הַחֲדָשׁ לְהַתְחַבֵּר
 עִם סָגֵל • בְּזֵרוֹז קִדְשָׁה וּמְחַהֲרָה לְרַגֵּל: קָבֹועַ אֲדָר הַסְּמוּךְ לְנִסָּן • זְכוּרֵי סִימָן מְזֻמָּן
 וּמְחַסֵּן • לְסִמּוּךְ גְּאֻלָּה לְגְּאֻלָּה בְּמִצּוֹת יִתְחַסֵּן: רְאוּי לְבֵא בְּשֶׁבֶת רֵאשׁ מְנִינּוּ •
 וּבְשִׁמְנָה בּוֹ בְּפִרְשֵׁת עֲנִינּוּ • וּמְפַסְקִין אַחַר מְגִלָּה וְטוֹ סִימָנוּ: שִׁנֵּי חָל בּוֹ מְקַדִּימִין
 לְשַׁעֲבֵר • וּמְפַסְקִין לְשֶׁבֶת הַבָּאָה וְסִימָן בּוֹ יִדְבֵּר • וְהַשְּׁלֵשׁ רְצוּפוֹת עֲנִינָם יִחַבֵּר:
 תֵּדָר לְבֵא בְּרִבְעֵי מְקַדִּימִין • וּמְפַסְקִין לְשֶׁבֶת הַבָּאָה מִסּוּרֵת דָּד מְסַמֵּין • וְהַשְּׁלֵשׁ
 מְשֻׁלְבוֹת זוֹ אַחַר זוֹ מְשֻׁלְמִין: מְדֵי בֵא בְּשִׁשְׁיָ שְׁתֵּי הַפְּסָקוֹת יִהְיוּ • מְחַהֵר וְלֹא אַחַר
 הַפּוֹרִים בְּצִיּוֹן וּבִיּוֹ • וְהַשְּׁנִיּוֹת לְבֵד בְּמִשְׁפָּטָן לְחַבֵּר יִבְעִיו: נְדִיבִים מְשֻׁמְעִים עַל
 הַעֲקָלִים מֵרֵאשׁ חֲדָשׁ • חֲדָשִׁים וְנָם יִשְׁנִים לְתָרוּם בְּהַתְחַדָּשׁ • מִצְוָה לְהַבִּיא קֶרֶבֶן
 מִתְרוּמָה חֲדָשָׁה בְּקִדְשׁ: בְּרִית עוֹלָם יִשְׁמְרֶנָּה וּנְבִירָנָה • בְּעֵתָהּ יִחַשׁ כָּל מוֹמָה
 יִשְׁבְּרֶנָּה • יִימִיב צִיּוֹן יִחְזוֹר שְׁלָם בְּרָנָה: מְתֵי לְהַתְרַאוֹת פְּנִים בְּקִדְשׁ יִקְהִלוּ • בִּימֵי
 עוֹלָם מְנַחֲתָם יוֹבִילוּ וַיִּנְהָלוּ • רָנוּ לַיעֲקֹב שְׁמִיחָה יִקְהִלוּ: הִגָּה צוּפוֹת עֲיֵנֵי לְמוֹעֲדֵי
 עֲדָנֵי • יָמִים עַל יָמִים אֲחַפָּה בְּסוּד סוּדָנֵי • רָנוּ שְׁמִים כִּי עֲשֵׂה יי: מְנַחֵל חֲמֵדָת
 יוֹם מְיָמִים • בְּרִית שָׁם בִּינּוּ לְבִדּוּלֵי מַעֲמִים • מִי כְּמוֹהָ יְרוּא חֵי הַעוֹלָמִים • קְדוּשׁ:

אופן שהס'ח מרננע סנהם ברבי מכיר הכל יודוך וכו'.

מְלֵאכֵי צְבָאוֹת בְּעֵלְצוֹן • מַחֵן שְׁנָאן גְּדוּדָיָה: מְאֹזְרֵי זִקּוֹת חֲלָצוֹן • מֵרֵאשׁ
 בְּזֶק פִּידוּדָיָה: נְגִידֵי פְּנִים וְחִיצוֹן • נְצֻחַ עוֹ יִדְוּדָיָה: נִעְדִּים לְשַׁעֲר
 קִיצוֹן • נֹעַם שִׁיר סוּדָיָה: וְאֵנִי תְּפִלְתִּי לָהּ יי עֵת רְצוֹן • אֱלֹהִים בְּרוּב חֲסֵדָה: חֲלִים
 וְנֹעִים פְּלָם • חֲרָדִים מְבִלֵי עֲקוּב: חֲלִים מְזִיעִים בְּחִלָּם • חֲלוּצִים חוֹשִׁים מְלַעְקוּב:
 מְחַשִּׁים וּמְמַלְלִים בְּקוֹלָם • מְבַקְעִים רְקִיעִים לְקוּב: מְזַכְרִים תָּם בְּסִלְסוּלָם • מְבַרְכִים
 בְּשִׁמּוֹ לְנִקּוּב: וְאֵנִי אֲנִיד לְעוֹלָם • אֲזַמְרָה לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: בְּרוּךְ זְכָרָה אֲמֵתִי • בְּרוּךְ
 דְּבָרָה וְחֹתְמָה: רַבְבוֹת הַמוֹנֵי וְכִתְיִי רְצוּא וְשׁוּב בְּמַעֲמָה: בְּגִבּוֹרָה וְלֹא בְּשִׁתִּי •
 בְּאִים לְהַקְדִּישׁ שְׁמָהּ • יַחַד כָּל עֵתִי • יִצְפּוֹר יִרְיעַ לְרוּמְמָה: וְאֵנִי אֱלֹהֵי יי שְׁנֵעֵתִי •
 וּבְבִקֵּר תְּפִלְתִּי תְּקַדְמָה: מְרַצִּים פְּדוּרוֹן מְבִיא • מְרַנְנִים בְּקוֹלָם: מְכַסִּים פְּנִים

להתביא

ביאור מהר"ם

משבילים • אלט חכמי ישראל • מחיית מקורקלים • מחיית עמלק • עם סכל • אלט ישראל • ומחוסן • מחוקק ר"ל כסות
 של זכרון • שלח חמוס לעולם • חר • לשון חקר • משולבות • מחוננות • בציון • נכסות • משליעין • מכריון • ומחוס
 נדבכים ישראל • חרשים • מי' משנה זו • וגם ישנים • שקלים של אשתקד נאל לנזכר • בעיתה יחיש • ימישנה • סופת
 יתק וישברנה • ע"ש ואשכנז מקום טולס • סנדל • כחל לישראל יום המדס מכל ימים כוא שנת • ברית שם
 ומ' • בין כי וכן כי ישראל :

מְלֵאכֵי • בעלצון • לשון שמחה • מן שנאן • כמלכיס • חלצון • ע"ש חוזק הלוי • עקיב • לבן סוף • ולא בשתי •
 ולא כחלשות • יצפור • לשון נכר • כדורון • כאלו מביא דורון •

יוצר להפסקה ראשונה

לְתַבְיָא • מִפְּחֻדָּה מִסְתַּתֵּר וְגַעְלָם: כְּמוֹ חֻדָּה נְבִיא • כְּבוֹד גְּדֻלִים וְאַרְאֵלִם: כְּרוֹב
 נֶשֶׁר וְלִבְיָא • וּבֵן אָדָם לְמוֹלָם: וְאֲנִי בְתַמִּי תַמְכַּת בִּי • וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם:
 יְדוּדוֹן בְּנֵי עֲלִיתִי • יַחְדוֹ חֵיל מִשְׁרָתֶךָ: יִדְמוּ לְמוֹ תַהֲלָתִי • יַחֲלוּ אֲצִי קֶדְשְׁתֶּךָ:
 דוּעֲשִׂים אֲזוֹ לְעַמִּיתִי • רַחֲמִים דְרוֹשׁ וְחַמְלָתֶךָ: רוּוִי רַבּוּי רַנְתִּי רַצוֹן הַיּוֹת לְקַרְאֲתֶךָ:
 וְאֲנִי בְּחֻדָּה כְּמַחְתִּי • יִגַּד לְבִי בִישׁוּעָתֶךָ: וְהַיּוֹת וְכוּ

זולת מיוסד פ"ס א"ב כפול ולח"כ חסום שחמ"ח מנחם ברבי טביר חוק ואמין אמן סלה:
אחור וְקָדָם צִרְתָּה • אֲרָחִי וְרַבְעֵי זִרְיָתָה • בְּלַעַתִּי כְּמַעֲט בְּצַרְתָּה • לֹאֲלִי יִי עֲזֹרָתָה:
 גְּאֲלִתֵּנִי מֵרֹאשׁ מִמִּסְתוֹלֵלִי • גִּדְעַת שִׁבְטִי מִשְׁתוֹלֵלִי • דְּבִית מִנּוֹן מִתְהַלִּי •
 הַיִּית עֲזֹרָתָה לִּי: הַצִּיר הַגְּבֻרָתוֹ כְּאַרְיֵה • הוֹדְעָתוֹ אֶתָּה אֱהִיָּה • וּבִשְׁעֻבֹד מַלְכוּת
 אֱהִיָּה • וְעַד מִצְדָּיו תִּהְיֶה: זוֹלָתָה בְּעֵלוֹנוֹ אֲדַנִּי • זָדִים עוֹדוּנִי מִעֲדָנִי • חֲזִיר כְּרָסִם
 מִעֲדָנִי • עֲזָרִי מוֹעֵם יִי: טוֹב לְכֹל יִצְוֶיךָ • טוֹב וּמְטִיב לְמֵאֲמִירָה • יַעֲרַף מוֹכֶךָ
 כְּאַמְרָה • כִּי בִי בְּעִזְרָה: כִּרְתִי בְרִיתֶךָ בְּגִזֹר • כְּאֹזֹר לְמַתְנִים אֹזֹר • לָהּ הִדְבַקְתָּם
 מִלְּהַנּוֹר • הִנֵּה אֱלֹהִים עוֹזֵר: מְרִימֵי עַל לִפְסָרִם • מְשׁוּכֵי בַחֲבָלִים לְאַסְרָם • נִרְתַקִּים
 בְּעַבְתוֹת שׁוֹזָרִם • בְּמַחֹו בְּנֵי עֲזָרָם: סוֹקֵר בְּעֵינָו לִיצִירוֹ • סֶב כְּצִבִי בַחֲזוֹרוֹ • עַר
 וַיִּשָּׁן מְנַצְרוֹ: שְׂאֵל יַעֲקֹב בְּעִזְרוֹ: פּוֹנֵה לְדָל לְרֹאוֹתוֹ • פִּלַּל בַּהֲכִינוֹ לְקַרְאֲתוֹ •
 צַעֲקָתוֹ יִשְׁמַע בְּקִרְיָאֲתוֹ • מִדָּה עוֹזֵר אוֹתוֹ: קָמוּס כְּאַפְרָ פִּזֹר • קְדוּשִׁים הַעֲנֵד בְּגִזֹר •
 קִבְּרָם בְּשִׁלוֹשׁ זָרִי • יִי הִנֵּה עוֹזֵר: שׁוֹקֶקָה נַפְשִׁי תוֹהִי • שׁוֹאֲלִים בְּחֻדָּה מִשְׁתַּדִּי •
 תַּחֵן לְפָנֹת מַבְלָדִי • עֲזָרֵנִי יִי אֱלֹהִי: מְרוֹדִים בְּעוֹמֵי בַעַט • נִחֲרַת סוֹסִים וְשַׁעַט •
 מִלְּתַעוֹת כְּפִירִים וְלַעַט • יַעֲזְרוּ עוֹר מְעַט: בְּרִיתֶךָ עֲדִינָה כְּחֻשָּׁה • בְּקִשָּׁה קִשָּׁה
 בְּנִחְשָׁה: יְקוֹד לְהִבָּה הַכְּחִישָׁה • אֲלוֹתִי לְעֹזְרָתִי חוֹשָׁה: מַהֵר יִשְׁעָה תִבְשַׁרְנִי •
 כְּהֵם דִּתָּם מִבְּשַׁרְנִי יִירוּשָׁלַיִם נוֹן הַחֲזִירֵנִי תִהְיִי יָדָה לְעוֹרְנִי: חֲזוֹן צוֹפֶיךָ שַׁחֲרִיתֶךָ •
 קְרִיאֲתֶיךָ בְּשֵׁם בְּחֻרְתֶיךָ • וּבִימֵן צִדְקֵי תְּמַכְתֶּיךָ • אִמְצִיתֶיךָ אַף עֲזֹרְתֶיךָ: אֲמוֹנַת
 בְּרִית הַנְּכַרְתָּה • שָׁגַב בְּעוֹזָה בְּנִחְרָתָה • לְהַשִּׁיב מִבְּשָׁן וּמִפְּרָתָה • הִבָּה לָנוּ
 עֲזֹרָתָה: עֹרַח וְכוּ:

יוצר לפרשת זכור

מסחילין שוכן עד עד ובורא את הכל ולח"כ מסחילין כלן:
אור עולם באוצר חיים אורות מאפל אמר ויהי:

מיוסד פ"ס א"ב

זכור את אשר עשה ויהי לבו ולמשה ונגעו יעקב בכעיסה בפיטה אל ותשא
 אל

ביאור מהרי"ם

חזה נביא • זה יתקאל • ידכו • יתקו •
 וקדם צרתה • ר"ל נאן נחם על אנאי ויכאל פגיס ונחור: מסחילין • לטון מסילט: גרעת: לטון כנס:
 הציר • זה מסע: נרחקים • נקבחים: שזורים • כפולטס: סוקר • סקניס: בעינו • לטון נחיס: ליצירו •
 ליכאל: רבדם • תכשף כמו רניד וכו': שוקקה • לטון סמוק: שגב • לטון חוק: להשיב מבשון • פ"ס כ' מנשן לשיב:
 זכור • יכאל חומס לסקניס שזוכר מעטס עמלק: ויהי • עמלק: לכשיסה • ל' כיוס: וגועו • נחש: עסה • ל'
 דכ

יוצר לפרשת זכור

שצה

אל תשא • פי קהלה עפה • בכל צרה ודריסה • גם בך לא חסה • ובעזות
הדליל עמוסה • בתוך אבן מעמסה: אתה זוכר נשפחים • זכור אום לה משפחים
וקדשה לה מפצחים • קדוש: זכור דבר עתק בכל ערה • על חמוקי ירה • לדרורי
מפרה • הקדים ויצא ברה • לונב כל ברה • לדוש בגאות ולהרה • וכבודה צץ
מחרה • בכל רחב וארה • ועמה בטובה להרה: זכור זמורה שהשליה למעלה •
ואהובה אין לחלה • עשותם כמעי מפלה • חוק לשיתם פלה • אותם להפילה •
בהכנעה ובהשפלה • טוב שומע הפלה • הפלתו בבהלה • ואחריתו לקלקלה: זכור
יהיר רשע • כי למאד פשע • והציק בן משעשע • כבד חמא ורשע • ואנני הכבד
ועניו השע • ויראתה לא שע • למענה צדיק ונושע • חיש לנושעים ישע • עובר
על פשע: זכור מלווה לכוונה • ומאם בפעלה • בחרוי קהלה • נא זכור יום זבולה •
וישעם לו משלה • גמול רע מהילה • סערהו בשצף עלה • וכל פה יהלה • על פלא
מפעלה: זכור עמה ונחלתה • אשר הם באהבתה • ומקנים לישועתה • פנה
בתהלתה • ורחם על ערתה • הוגי בשעשוע דתה • צהלם ביראתה • ותפועם
בקריאתה • ושם תצמצם שכנתה: זכור קרית חנה • ועדת מי מנה • המפוזרת בכל
פנה • רוממה בחניניה • פי געה עונה • ועת לחננה • שבח שם עדינה • מפל צד ומכל
פנה • והמלכות לבעליה הישב נא: תפקוד עתה ברחמים • ותפיע מפרומים •

דהושיע מעומי עמים • קדוש: הכל יודוד

שהמ"ח יהודה

אופן **כבודו** יתרום כפי כל הנשמה • וישמע למקדישיו המקדישים שמו
בנעימה • ויתפאר להתרוממה • במעלה ובכמה שוכן רומה: ותחיות

זולת מ"ח ג"א"ב

אתה מלא רחמים • ברחמך שפח ענומים • נאלם כי הם יתומים • דתה בהגיון
נואמים • הם מובדלים מעמים • ואותה בהתמד מרוממים • זכור שלשת
קדומים חפוף בבגוי כמו רמים: טוב זכור ידיקה • יחד שפחם פרב חסדיה • פי
הם עבדיה • למודים לעבדה • מהרה קומם נגדיה • נהלם בחוק ידה • סמכם
בשם יחודה • ענתם במארה • פדה תפדה מזבירה • צועקים בכל לב לשחקה • קים
עלימו דבריה • רפצם בבית בחירה • שובכם לחדירה • שבגם בעירה • תשתפח
בהדרה • תפדם בבקריעת פלג עדרה: עזרת •

סחון מסחיל ברוך אתה עד ומשיע ומנן ואח"כ מסחילין כחן:

**מסוד חכמים ונבונים • ומלמד דעת מבינים • אפתחה
פי בשיר ורגנים • להודות ולהלל פני שוכן מעונים:**

אזכור

ביאור סתרים

דמ: הדליל • גשון גזות ר"ל לישראל: מעמסה • ניוכלים • מספחים • פוחס: זכור דבר וכו' • סמך
כ"י: בכל ערך • נכל פס: חמוקי ירה • ישראל סיועלים • לדרורי • לשון חסו: לונב • לרגו: וכבודך צץ וכו' •
ר"ל סקנ"ס ראש: רחב ואורך • מסוף עולם ועד סומו: שהשליך וכו' • עמלק חקך פולתס וזקקס כלמי מעלס:
זמורה • זו מילס לשון כניסה: איץ • חקק: מעי • ל' מעס: לשיתם • לעסוס: יהיר • גכס לב: לבעליה • לישראל:
ענומים • עננים: שלשת קדומים • ג' אכנות: למודים • כגילים: נגידד • משיחן: לשחך • נרשן: פלג • כיס:
עדיך • אלע ישראל: כמס

יוצר לפרשת זכור

אֹזְבִיר סָהָה זָכוֹן מַעֲשִׂים • בְּיָמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים • גָּחוֹן גָּח מִבֵּין עֵבְסִים • דְּרָאוֹנוּ לְהַזְכִּיר לְרֵקֵב פְּעֵסִים: הַחֹחַ הַגָּזִן מִגְלָגֵל וְדַרְדַּר • וּמְדוֹר לְדוֹר גְּלָגֵל וְדַרְדַּר • וְכָר עֵזֶן אֲבוֹתָיו הַקֶּדֶר • חַטָּאת אִמּוֹ בְּלִי לְהַעֲדֵר: שָׂרָף אַף וַיִּשְׁחַת רַחֵם • יְחוּמְתוֹ מִקְלוֹט בְּתַרְוִין יָחַם • בְּהוֹפְקֵד לְשָׁלִישׁוֹ חַטָּא גִזְחִים • לְבַט לְהִלָּחֵם בְּלוֹחָמֵי לַחֵם: מִהַרְף אַרְבַּע מֵאוֹת פְּרוֹסָה • נַע וְגַד מִכְמוֹרֵת לְפָרוֹסָה • סַע מִשְׁעִיר וְהַכְּמִין פְּרוֹסָה • עֵנָה וְגִיַע מְבוֹשָׁיו לְסָרוֹסָה: פּוֹעֵל שְׁמִימֵת בְּבוֹרָה לַעֲבוֹר • צְמִיתוֹת צֵאֵן קִדְשִׁים לְמָפוֹר: קָלוֹנוֹ הוֹחֲרֵט בְּעַט לְזָכוֹר • רֵאשִׁית גִּזְחִים לְגַלֵּעַ בְּזָכוֹר: שְׂדֵי זָכַר לְלֵילָה הוֹלֵק • שְׂרָשׁ וְעֵנָה בְּהַלְקֵק לְהַחֲלֵק: חִיו תָּמוֹר פִּי חֲשָׁלְיוֹ הַמֶּלֶק • תִּבַע לְהַזְכֵּר מִשְׁשׁ עֲמָלֵק: לְאַתְרוּנָה יִסְעוּ שָׂבַם שְׁלַט • פִּי הַעֲנֵן מִטָּס פְּלַט: חִיו לַעֲת יִמְחָה לֹא יוֹמְלַט • יְגוֹנֵן עִם גְּנוֹן וּמִפְּלַט: בְּרוּף אֶתָּה יי גְּנוֹן אֲבָרְהָם:

מיוסד ע"ס השר"ק אתה גבור עד להתוות כמים:

תְּמוּמִים בְּעוֹדֵם בְּסִין רְפוּדִים • שְׁבוּץ עֲדֵי עֲדִימֵי אֲבוּדִים • רְצוֹ שְׁלוֹל מִתָּן לְפִידִים • קָפְצוּ יְדִים רְפוּת בְּרִפִּידִים: צוֹרֵר אֶסְפָּה כָּל אֶסְפְּסוּף • פּוֹשֵׁעַ סְבִיבוֹת מִהֲנֵם אֶסוּף • עֲלֹת פְּעֵמִימוֹ מִמְּצוּלוֹת סוּף • סָבַר לְקַמְלֵם בְּקִנְיָה וְסוּף: גִּדַד וַיַּעַף שְׁלֵשׁ פְּעֵמִים • מִחֲזוֹר בְּגִינֵי חַמְשָׁה עֲמָמִים • לֵץ הִכָּה וּפְתִי הַעֲמִים • כָּלֵל לְהַתְנַחֵם גְּרִיבֵי עַמִּים: יָתֵר לֵץ וְהַעֲמִיד מִסְּלָה • טָבוּם בַּחוּרֵי בְּזוּמָה סְלָה • חַמְנִקֵי יֵרֵכִי בָם לְפִסְלָה • יִרַע לְתַרְבִּיעַ וּלְהַתְעִיב סִגְלָה: וַיִּשְׁמוּם עֲטִימֵת יִשְׁיִשׁוּהֶמְחַבְּאֵי הַחַל לְבֹאֵ מִרְאֵשׁ בְּמַחְבְּאֵי דַגְר שְׁנִית בְּתַרְבֵּל לְהוֹכְהָ • גִּשׁ בְּשָׁלִישֵׁי בְּעִלִּיל בַּחוּבָה • בְּמִשְׁלוֹ שִׁשְׁבֵי בְּאוֹם מוֹשְׁלִים • בְּפָרֵק עֲמִיד מִסוֹר גִּשְׁוֹלִים: חִיו אִמְרוּ לְכוּ וְנִכְחִיד נִכְשָׁלִים • אִז מֵאִז וְנִכַּ כָּל הַנְּחָשָׁלִים:

שׁוֹנְאִיָּה הֵם יִלְבְּשׁוּ בִשֵׁת • כְּמוֹ בְּצִלְעֵי שְׁמֹחוֹ בִּיבִשֵׁת: חִיו בְּעִמּוֹתָה עֲמֵרֵת עֲדֵי הַלְבוּשֵׁת • לְהַגְשִׁים הַחִי לְצוֹלְעַת תַּחְבוּשֵׁת: בְּרוּף אֶתָּה יי מְתִיחַ הַמֵּתִים:

מיוסד ע"ס א"ת ב"ש ואת"כ מאוס שהמ"ת יהודה

אֲצִילֵי מַרְעֵי נִכְדֵי שְׁעִיר • תּוֹלְדוֹת אֵלֶּה בְּנֵי שְׁעִיר • בְּקִשָּׁם אֲצִנוֹ אִשִּׁי לְהַבְעִיר • שְׂאוֹנֵם הָרְשׁוֹ בְּשִׂדֵה עִיר: גִּזֵּי גְדוֹל שְׁלֹא הַזְכָּרְתָּ • רְשִׁינְוֹתָיו לְמָה אִז וְכָרְתָּ • דְּגָלִים בְּלֹא הוֹן מִכְרָתָּ • קְדוּשִׁים בְּזוֹנָה וּבִינֵן הַמְכָרְתָּ: הַזְכֵּר לְאַרְמִים גִּזְחֵי נִאֲרוֹ • צָרִים אֲשֶׁר חוֹמֹת עָרְעָרוּ • וְעַד הַיּוֹסֵד עָרוֹ עָרוּ • פִּימוֹ דָּבְרוּ בְּגֵאוֹת וּפְעָרוּ: זֶה אֵין לְפָנֶיהָ שְׂבָחָה • עֲבָרְתֶם שְׂמָרָה נִצַּח מִלְּשִׁבְחָה • חֲלָף לֹא יִדְעוּ עֵשׂוֹת

ביאור מהרי"ם

בימים וכו' כהנ"ס ארז: גחון י' כהנ"ס כמן ולא מן ארז כהנ"ס לרלב וכו' • שיאמרו כס רבשים ירקב: החוח • עמלק: מרגל • הזומם לקוים: הוקדר • כובש: יחומתו • אמו • לובם • מיכה: הירחש בעט • נקלמוב: לזכור • מהה תמהס: ק'ינו • חספשו: חסיליו • זנב כל כהנ"ס: חסלק • כמק: הסיים • ישאל: רפודים • מקושזים נכ' כהנים של נעשה ונשמע: קפצו • כגזו: לקמלם • להכניסם: גדר • עמלק ממקומו: ויעף • נהיגע: לץ הרבה • זס פריט: ששכי • זה מלך כנל: שונאיד • כס חוויי קנ"ס: בצלעי • כסני: להבשים • נכס של פסוים כמחם: התבושת • ל' רסוח: אצילי • ל' אלעיס: להבעיר • גישאל: לרשים • נשוחים: ביה • כס"ק: נארו • כעל: ערו • כהימ: נסירו • זס עיגום סחוק ונידף: יקס

יוצר לפרשת זכור

שצו

עשות נבוכה • ספרם חתום ליום תוכחה : טעם חוק בדת מובח • נזכר כי לא תשכח : חיו יום בא עמם להתנכח • מפאן צוית לעמך לא תשכח :

יקש לך לחרף צבאות • התחמי ברית בצבא ואות • והפקד מדה במדה להוצאות : חיו דעת כי לעת המציאות • הוא יפקד בשם יי צבאות :

ימלזך יי לעולם אלהיך ציון דרר ודרר הללויה :

ואתה קדוש יושב תהלות ישראל אל נא :

אל נא בלשון אשר הוכרת דוברה זכור • בו בלשון הזכירה נא אתה זכור : ואם המה פאדם עברו ברית מקופור • ואתה אל ולא איש למה לא תזכור • בזאת ידעתי כי יש לה לזכור • אבל תשוח נפשי עד זכור תזכור • ומה פחי כי איתל קמך זכור • ומה קצי כי אאריה נפשי עד שתזכור • אם לא למעני תזכור • למענה ולקמען ירושלים זכור • חוק כי לא תשכח עדות זכור • ואמר אם אשכחה עתה למה זכור • ותפקוד ותזכור • פאב צר לעבור • פיהו לסבור • לנע בשבור • ועוד בר תמבור • נקובי בן בכור • חיו נבורי בלקה זכור • ופארה זכור • וארצה לזכור • בפרשת זכור :

חי וקיים נורא ומרום וקדוש :

אין קוצין • בן קוצין • קוצין לקצין • בדבור מפוצין • רצוצי לרצין • לין בבא רצוצין • פלץ ונהלוצין • בעין מחצצים להצין • בנין על צפור לנצין • עב בקע מראש • יחידים מנו גרוש • חל וילך ויפרוש • וישב על גבי תרוש • זמן והנקב לראש • ראשית גנים לרע לדרוש • היות לבל בוגדים ראש • וצפע תלות במבחר ברוש : רץ והקרה בדרך • עיפי מרחות דרך • ופץ לא זו ביהרהר • תעו במדבר בשימון דרך • בנחש עלי דרך • שלחיד בחמוקי ירה • ועל כל ראש דרך • וגב כל עוברי דרך • יעף ועף וחש • ומחור פתן רחש • ונודע כי הוחש • משורש נחש : רגש ולחש • ועת לדתו נחש • ובכשפיו הוכחש • ובחלש נחש ולא חש : בכשפיו הללו • ובקסמיו הללו • יום העמיד וזללו • שמש הדמים וזללו • ינע ולא הונח לו • ולחרפות נחלו • עד בא השמש הזחלו : להפחות הוא וכל חילו : קט וישן הרק • ונאצות שרב • זמורה באפו

הרק

ביאור סהרי"ם

יקש • לכן כשל : לתוצאות • למוסה : דעה • כמו לודיש • כאדם • אם הטלו כחכי' בו • איהל • אלסה לין מתי יכל : לסבור • לכתום • ופארך אזכור • הסכל שנתך • ואיך • לי הסיס : אין • מיכר • קוצין בן קוצין • רגע בן רגע • קוצין • כדפי גיח הלו יכרכל • לקצין • להכחיה • בדבור • עמלק כלבין להכחיה ישראל כפרעה זבן חמון : רצוצין • ישראל : לרצוצין • לרסן : פולץ • לשון שלוח : ונתלוצין • כסל כול יוכט : בעין • כאבד יען : מחצצים • אלנו יכאל : לחצין • נכוח : כנץ • כסוכה על פסור ודוכו : לנצין • לעשות חוכמותי שמהגו לדרום עופות : עב בקע • זה עמלק כרבע שיהי בוקע טען וגובג ופסוח מתחם כפי טען וכוונן : חל וילך וכו' • סתחל וכו' : לרע לדרוש • שנחמר וזהריתו עדי חוכד • וצפעו • זה כמן שחמה לחש : במבחר ברוש • שחלס כמן וי"ם על שחגרה נמרדמי שנחמר החת כנעון יעלה כרוש וכהי מונחר שנסכודין : ופץ • כי' מחסה חס הדך והגון : בחמוקי יד • זו כמילס שהתן מהם ורק כלפי מעלה • ראש דרך • פי' ראש פרסה דרכי' : יעף • ינע • ועף • לי עפיסה : וחש • ומיכר : ופחור פתן • פי' נחש כרבע כיווע שיהי דומה לנחש : רגש • סרגיש : קט וכו' • עשה קצעה עם ישראל : דרך • לי חוק :

יוצר לפרשת זכור

תִּבְרַק • וְתִרְבּוּ הַבְּרַק • לַמַּלְיָה פִּרְק • וּכְלָפֵי מַעְלָה זֶרֶק • וְלִשְׁמֵ שִׁמְן תִּזְרַק •
בְּעֻזַת יְרוֹק יִרְק: יֵה אֲשׁוּבֹל הַכּוֹפֵר • צוֹ אֵל מְשׁוּל עוֹפֵר • זְכוּרֹן מְשֻׁלֵי אֲפֵר •
כְּתוּב זֹאת זְכוּרֹן בְּסִפְרֵ רְשָׁם בְּזוֹה סִפְרֵ • בְּתוֹרָה וּבְנִבְיָאִים וּבְכַתּוּבִים לְהַחֲפֵר •
לְהַמְחֹת מִסִּפְרֵ • וְלֹא יִכְתֹּב עִם כָּל הַבְּתוּב לְחַיִּים בְּסִפְרֵ: אֵל נֹא לְעוֹלָם חוֹעֵרֵז וְכוּ'
וּבְבֹן זְכוּר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לָהּ עֲמֶלֶק:

חֲזוֹן וְקֵהֵל יַעֲזֵן וּמַח שִׁמּוֹ וְזִכְרוֹ • וְנִמְחַח זְכוּרוֹ מְלֵה וְזִכְרוֹ • בְּזִכְרוֹן קְדוֹשׁ:
חֲזוֹן וְקֵהֵל יַעֲזֵן אֲשֶׁר לֹא זָכַר • וְנִחְשָׁב בְּנִגְבֵר • מְלֵה וְזִכְרוֹ • בְּזִכְרוֹן קְדוֹשׁ:

מִיּוֹסֵד ע"ט א"ב כפולות בראשי חרוזות וזכו וזכו סדרו אב"ג ב"ד ג"ה וכו':

זְכוּר אִישׁ אֲשֶׁר הִגִּיעַ אֵב לֹא עָתוֹ • בְּרִצְחוֹת וּנְנוּב וְנִאֲוַף בְּעָתוֹ • גִּרַע חֲמֹשׁ
שָׁנַיִם מִמְחִיתוֹ: זְכוּר בּוֹזֵה עַל גְּמִילוֹת חֶסֶד • גּוֹעַל אֶחָ עֵשׂ לִזְקֵנוֹ חֶסֶד •
דוֹמָה לַמֶּסַח מִרְעֵהוּ חֶסֶד: זְכוּר גָּלָה עֲרוֹת מְצוֹאֵת שְׂדֵה דָם שָׁפָה בְּבֹאוֹ מִן
הַשָּׂדֶה • הַפֶּה לָב אֵב שָׁח בַּשָּׂדֶה: זְכוּר דְּחֹוֵי בְּאוֹן הַשָּׂדֶה • הַבּוֹזֵה בְּכוֹרָה
כְּכּוֹס הַתְּרַעְלָה • וּפְרַק מִנּוֹ עוֹל וּמִשֵּׁה לֹו עֲרָלָה: זְכוּר הַפְּכֵפֶה דְרָה אִישׁ וְזוֹר •
וְהַכְּהָה מְאוֹר אֵב בַּעֲשׂוֹן עֲבוּדַת זֹר • זִמְס בְּלֵב הָיוֹת לְאֶחָ לְאֶבְזֹר: זְכוּר וְנִתְעוֹלָל
לְרַבַע בְּאִשָּׁה • זְרוֹן לְבוֹ הַשִּׁיאֹ בְּאִשָּׁה • חֲתוֹ גְבוּרֵי הָיוֹת בְּלֵב אִשָּׁה: זְכוּר וְרַע
מִרְעִים נִתְעַב וְנִאֲדַח • חֶלֶק לְהַשְׁחִית וְלוֹמַר הָאֵח • מְמַנּוֹ גְּאִים פֶּח לְחַבֵּל אֶח:
זְכוּר חֲנֹט מִנּוֹ עֲמֶלְקֵי • מָס פִּילֶק לְאֶבְדֵּ הֶלְקֵי • יְרוּעַ בְּפִירִים לְעִין כָּל לְלוֹקְקֵי:
זְכוּר מְפַשׁ מְהַעֲרִימָה יִירַד וְכִתַּת עַמִּי עַד חֲרָמָה • כְּמוֹ בֵן תִּיב לְהַחֲרִימָה: זְכוּר
יּוֹשֵׁב נֶגֶב בְּלֵי עוֹל בַּעֲרַד • כְּסוּת וְלִשׁוֹן שְׂגָה הָיוֹת מְלָה עֲרַד • לְשִׁפּוֹת שְׂבִי
מְרַד וְחֲרַד: זְכוּר כְּסִיל שׁוֹנֶה בְּאוֹלָתוֹ • לְתַשְׁרוּבַת מְדִין בְּעֻלוֹתוֹ • מֵהַר יִרְבֶּשֶׁת
וְגִלְגָה נְכֻלוֹתוֹ: זְכוּר לְקַעֲקַע בְּצֵתוֹ מִשׁוֹרֵשׁ • מְלַעֲזוּב לֹו עֵקֶף וְגַם שׁוֹרֵשׁ גִּעְגֵּשׁ
קִישִׁי כִי הַשִּׁאִיר לֹו שׁוֹרֵשׁ: זְכוּר מַעֲשֵׂה אֲנָג מְעַדְדוֹת • נָשִׁים בְּשִׁפְלָה חֲרָבו
לְעֻנּוֹת • סוֹרֵס שְׂאֵרוֹ לְשִׁסּוֹף יַעֲנוֹת: זְכוּר נְגִיד לְחֻמְלוֹ הַסְּכִים • סַר מִמְּלוּכָה
סַבִּין נְסִיכִים • עוֹלָל הַנּוֹתֵר עַמַּד לְשִׁבִים: זְכוּר סַבֵּב צְקֻלָּג וְנֶגֶב • עֲמֶלֶק יּוֹשֵׁב
בְּאַרְצֵ הַנֶּגֶב • פְּגָרוֹ טוֹב רֹאֵי מַעֲשֵׂה בְּעֵגֶב: זְכוּר עֲרִיץ בְּעַמּוּנִים נְחָבָא •
פֶּרֶץ פְּרָמִי עִין גְּדִי כְּהוּבָא • צוֹרְבוֹ אִישׁ בְּאַחֵיו בְּחֶרֶב לְהוּבָה: זְכוּר פְּלִיטִים
אֲשֶׁר בְּאֶף הַסְּעִיר • צָבָא בְּלִכְתָּם אֵל הַר שְׁעִיר • קִנְאָ לְנִקּוֹם עֲרוֹת שְׁעִיר:
זְכוּר צַג בְּפֶרֶק לְהַסְגִיר שְׁרִירֵי • קָם בְּרֹאשׁ דְּרָכִים לְסַעוֹר אֶת רוּדֵי • רִדָּף וּמְסַר
בְּיָדָם פְּרוּדֵי רְפוּדֵי: זְכוּר קַפֵּץ לְשַׁעַר הַשְּׂמִימִים • רַעַשׁ וְשֹׁאֵג מִי לִי בְּשִׁמְיִם •
שְׁלֹמֹ וַיִּגְדֵּל עַד לְשִׁמְיִם: זְכוּר רִדָּ אֵל הַגֶּף לְהַתְּנִיף מִכְּלָבַת • לְשִׁמְשִׁי אֲשֶׁר שְׁמִשׁוֹ

כאמשת

ביאור מהרי"ם

לוי • למטה: לרחמי • גשן מרסס: זכור וכו' • ע"ש טגס לאגכס למח כ' טגס קדס ומג: זכור בזה • עשו שניס
ככודס ע"י עשס: גועל • ג' מעטל: לב אב • זה יחק טנג עשו לב לביו: וזר • מחמס: סאור אב • זה יחק:
חתר • ג' מחיס: כמו נחט: רגס • נח ונכס: מס כולק • פח כלכס: כבירם • גנויס: ללוקק •
מלק דמס על ישראל: וכחת • גשן ככס: בערד • כול ממור ככ: ירובשת • זה נדטן: לקעקע וכו' • לכשחיס
זכסו מרס: פגרו • כשחיסו: טוב רואי • זה דוג כמען ככיסר: עריץ • זה טגי: לסעוד • נסיס: שמישי • כס
כ

יוצר לפרשת זכור

שצו

מאמשת ודולכת • תמה הלשין לרפותה ממלאכת: זכור שקל אלפים עשרה •
שתילים מאה ההגים לסברה • שער מהם עשרה לעשרה: זכור תבע דהפר
חמשים • המימה קצב לבלות חמשים • תכלית שבועים נתנה על חמשים:
ובכן וליה תעלה קדשה כי אמה קדוש ישראל ומושיע:

אלהים אל דמי לך • בקול מים רבים נשמע קולך • משמיע ומצוה לעסוק בקנין
פעלך • זכור את אשר עשה לך • אשר קרה ויחשילך • והיה בדגים •

אלהיה לך • תמחה זכרו מפל גבוה • והם ישיבו ויאמרו לך • ומשלך עוד יתנו לך •
אנא הקם את דבר מלולך • עד שאתה מצונו הזכר לך • אתה זכור את אשר עשו

לך • זכור • את יום זבולך • המתגאים ונאמים פה מה לך • השולחים ומורות באה
לחלוק • זכור כפא כבוד גדלך • אשר כגרו ונאצו למוך • ושלחו באש היכלך •

נשימו כל גבוה • ושרדו ונתקו יריעות אהלך • אשר צויתך לא יבאו בקהל לך •
אמרו לנו ונכחידם מגוי בגללך • ולא יזכר שם הלולך • עלך יעזוב חילך • יותר

מאשר עשו לנו עשו לך • אותנו בפדבר גלחמו • ואותך בלשוב גלחמו • אותנו
חויץ לפהנה המו • ואותך בקרב המחנה נהמו • אותנו פלימי ענן וממו • ואותך

כפורת ענן נממו • אותנו לחשולי עב דמו • ואותך עלות על בכותי עב דממו •
אותנו חויץ דמחיצה קמו • ואותך לפני ולפנים קדמו • אותנו כרחוק מקום אשמו •

ואותך בקרב מקומך שממו • אותנו חויץ משיבהנו רמו • ואותך כמכון שבתך
דמו • אותנו אות ברית משאר הרימו • ואותך עשרת אפירי ברית החרימו • אותנו

בהנחת ידי עניו הרימו • ואותך תלות יד למוך הרימו • אותנו נתעצו וסוד
הערימו • ואותך כרוכי סודך לחרפות הנרימו • ואתה יי לעולם תישב • והוא נגדה

במטה יושב • תפוש מדבר וכל הישוב • אני ואפסי עוד בלב מתחשב • אם לא
עתה תקום ותקשיב • בשלש עשרה קימות נקמות לחשב • בפחד ופחת נפח לקפוד

על היושב • ואם אין פגור תחשב • וכל המונה וסופר וחושב • קץ הפלאות להבין
ולחשב • נשתה גבורתו ממחשב • ולא ימצא מענה להשב • ויחשה דומיה

מהקשב • ובאמונה כסליו יושב • וזאת על לבו ישב • ויאמר עד ישקוף וירא
ירקשב • ונחשבתו בעד זומם • כל היום מדפס • ונפשי נבהלה מאד ומשתומם •

ואתה יי עד מתי רואה ודומם • זכור בית מקדשה השמים • כל עובר עליו
משתומם • מתי תתנשא ותתרום • וזכר אומר פיה קומם • בשלש עתות עמלק

להמם • בשלש מיתות זכרם להדמם • בשלשת ימי אפלה נגהם להעמם • בשבעה
ימי עברה להרשימם • בעשרה מיני שמד להאשימם: וכמו מעשרה דברים עכבו

עם

ביאור מהרי"ם

בל כמן שמו שמי: תמה • אלו ישראל • ממלאכת • מלאכת של כהמ"ק: שחילים סאה • מאכ גוים כח נמן: לסברה •
לכיות כנס סנר וקוס: חומשים • כ' חמשי תורס: חמושים • ישראל: שבועים • ע' שמיס של גלות כנל: בקנין • #
כחוס: שיהא קיום של כקנ"ס: מה לך: זה טיטוס שחירק ונידק ואמר אי אלהינו גוי: בקהל לך: זה עמון ומואב: עשרת
אבירי • עשרה כרמי מלסח: כרובי סודך וכו' • שטולו ככדונים מנסמ"ק ולחמ ע"ו כס עונדים כסוד: הפוש מדי •
עמלק עובל ככל עולם: גשתה • ל' גיד כנסה:

יוצר לפרשת זכור

עם מענות • ומשבע מצות המישנות • בן בעשר ושבע יושברו לענות • ובת קול
תצא ממענות • ותפוצץ בכל הפחנות • זכרון דברים להגיד ולענות • אל תזכרו
ראשונות • כינו נא ישועות אחרונות • והזכירו זכר רגנות • עמלק אשר בא ועות
מחנות • והקר אתכם בפני בנות • ויצא לו שם בכל המדינות • ראו עתה לתנות •
איה נמחה בחרף בכל פנות • וצבא המרום אשר במעונות • אשר הוסמך עליהם
במשענות • יפקוד עליהם את העונות • רוב ימים להמנות • לחשוב עליהם
חשבונות • להפילם לתופת דראונות • והמון לאמים וכל הלשונות • על עוזר ועוזר
ישאו קינות • וכשל עוזר ונפל עוזר מקוננות • וידע כל פעול כי לא שכחת • ויבין
כל יציר כי שמש שכחת • ושעיר ושריו אז ופחת • ועמלק ומפסריו הוכחת • ואתם
במשפט נתוכחת • וזכרו עם אשר זכרת • כי לטובה אותם זכרת • ובזכרון טוב
אתם גזרת • היו והמזכירים את יי • יאמרו תמיד יגדל יי • ויאמרו גאולי יי • בן
יאבדו כל איבה יי • והעומדים בבית יי • והבומחים ביי • והשתולים בבית יי •
יהיו בנועם יי • ויגידו כי אין קדוש ביי • כי אל רחום יי • אשרי כל ירא יי • טוב
להודות ליי • טוב לחסות ביי • רגנו צדיקים ביי • קול אומרים הודו את יי • כי הם
זרע ברה יי • זה היום עשה יי • כי אל גדול יי • ברוך הוא בשם יי • שוש אשיש ביי •
על ואם כל המועדים יהיו בטלים ימי הפרים לאנבטלים • וזכרם לאיסוף מנטלים •
וזכרו לעד גאולים • לששון ולשמחת גילים • מפעלות אלהים מגלים • ועוז
נראותיו מגדילים • ושרים כחוללים • בעשרת מיני עשור מסללים • בכנורות
ובנבלים • בעשרת מיני הלל מהללים • בעשרת מיני שמחה צוהלים • ושרפי הקדש
המעלים • בתמיד לרב יהיו למו שואלים • מה פעל אל אלים • כי אלה יהיו
מבפנים • ואלה מלפניהם מבפנים • ואלה חוצה למו פונים • ואלה לפני ולפנים •
בצר שדי מתלוננים • ובחמשה קולות הצפונים • קול רנה וישועה מצפונים •
באהלי צדיקים צפונים • ההוגים ביקרת מפנינים • וקדמו שדים אחר נוגנים •
לדעת איה הם מנגנים • בגאות אפיקי מנגנים • בצלם היות נגונים • ובאברתם
מתגוננים • ועל חומותם מתבנים • לשוערים ולשומרים מבנים • כל היום וכל
הלילה מזמנים • להזכיר קדשת נוצר אמונים • להעריך זכירת גוי שומר אמונים •
ובשם ישראל מתבנים • ובשלוש קדשה לקדוש מתבנים • שנים בראש בנים
משפנים • ואחת בראש מלכם מתקנים • ובשלתם הם נכונים • פסא שלם ושם
שלם מבנים • ובשלוש קדשה ענות כאז מבינים • קרוא זה אל זה מכוונים •
ובבניו שם קדוש קוראים ומבנים • ככתוב וכו'

והשולחן כי סמ נא' קורין כסוד כיום וכו' כסוד ס' כי תנא ס' זכור • ומפסיקין (כמחולל א' פ') ככ אמר כ' נכחות • ויארהב

ביאור מהרי"ם

שם • של נכוח • לתנות • לספר • בחתף • נמסרות • לתופת • וז נכוח • דראונות • לשון דלאון לכל כשר • עוזר • שר
של מעלה • ושזכר כיה אומה של מס • ומפסריו • שריו • והמזכירים את ה' • אלנו ישראל • והעומדים וכו' • אלו כככניס •
והשתולים • אלו ככניס • יחזו בנועם יי • לפתח ככא :

קרובץ לפורים

שצת

מוסד ע"פ א"ב מחומש ורל"ב כמחזיק נסוק ראהב המלך וגו' ונסוק נסוק ומרדכי יצא וגו' ואחר תיכנס כספך מחוס שכמ"ה אלעזר בירבי קליר : כחזן מתחיל ברוך אתה עד ומשיע ומגן :

ויאהב • אומן ותומת הגון • אומנה שבועים ותחיש בעדה להגון • אז מאז כחו יודע גגון • אריה בן זאב לישע הגון • אין להזכיר אותו כנגון •

ומרדכי • אמן באגף המגון : ברוך אתה יי מגן אברהם : אתה גבור עד להחיות מתיס

המלך • בכס יה חק לזרע כה יהיה • פקמים כל נשם לא תחיה • בן בכורת חל דבר אהיה • בקוץ אשר נכמר ויחיה • בכן צפעו צץ לצדים שיהיה • יצא למרוו מור בגשמים מתיה : ברוך אתה יי מתיה המתים :

נקדש עד וקדוש אתה :

את אסתיר • גל כמסתיר לגואל • גוי פנואש מלהגאל • גזר אם אין לראיש גואל • גלף מישפה תבנית הגואל • גש כפח לצרת לצמצם הגואל • מלפני עיר ומדיש להקדיש אאל : ברוך אתה יי האל הקדוש :

אתה חונן עד בינה והשכל :

מכל • דורו בן להתבונן • דעת מאיזה תמא צג צר שונן • דברת אב פזבר אונן • דלתי צור פנסה דפק ותגן • דגלים לשלש תען ולתגן • המלך • ועקם בן דעה חונן : ברוך אתה יי חונן הדעת : השיבנו עד שלסה לפניך

הנשים • ההגונות לבם ישיבה • הוכערו וסערה כם נשבה • הדסה ואת כגע לה תור ומתשבה • הגלה לכל רואיה ועזר לו שוה • הדר ימיני לשובב שובבה • בלבוש רצות רוצה בתשובה : ברוך אתה יי

הרוצה בתשובה : סלח לנו עד וסולח אתה :

ותשא • ותבא באלוה • ולא ידעה פי זאת עשתה יד אלוה • ויבער תנף בכל גבול לשלום • ובהגיע תור בגין לצלום • ובת אביתיך לבשה צלום • מלכות • בה רבה מרבה לסלום : ברוך אתה יי חונן המרבה לסלום :

ראה נא בענינו עד נואל חוק אתה :

חן • זכרה מררי אל • זכותה עמעם ביד בן אביאל • זאת בכואה הלום נשאה עין לאל • זכרה נא לי צדקת הררי אל • זה הכינה לאות לתקון אריאל • תכלת • ידה עשות לגאולי אל : ברוך אתה יי גואל ישראל :

רפאנו עד ורחמן אתה :

וחסר • חסדה חסיד המחוללי • חור וכרפס וכתם וחלי • חילה רוץ ראש פתן מנחלי • חרון בו לשלח עוד מקאכלי • חלת פני אלהים יי חילי • וחור • רב חילי רופא חולי : ברוך אתה יי רופא חילי עמו ישראל :

ברך עלינו עד כשנים הטובות :

לפניו • טבע חוד אברה • טבוע היה ומוכן להארך • טמנה וסתרה מפרוע ירה • טמא בהוגרל גמנה להברך • טוב פץ לה קומי אזוי כי בא ארך • ועמרת • בשנת טובתך בגשם אברה : ברוך אתה יי מברך השנים :

קרובין לפורים

תקע בשופר עד כנפות הארץ :

מכל • יודעי דת שפתי מרבין • יקר ימיני בדת ימין חבין • יופי עדי עדים
משבין • יצא מלבש על יד קובין • ירש מתן שאלות יעבין • זהב • ימן
לאסוף נדחים מקבין • ברוך אתה • מקבין נדחי עמו ישראל :

השיבה שופטינו עד וצדקנו במשפט :

הבתולות • בהקבין שנית במאהב • כבודך בת מלך השליכה יתב •
כי צדיק • צדקות אהב • כמס דוב רשפי קרב מלהיב לקרב •
כרה שוקה לעד לחובו להבהב • גדולה • קפין בדין משפט אהב • ברוך אתה
• מלך אוהב צדקה ומשפט • ולמשינים עד כמרה בימינו :

נישם • לילה ותנומה הקניע • לילה אשר תנין ונרב הניע • לדורות אותו
הצניע • להיות לפלאו צניע • לפד יד יהיר ובאשמורו הקניע •
ותכרה • יחומיו שח ידים מכניע • ברוך אתה • שובר אויבים ומכניע ידים •
על הצדיקים עד כי כך בסחנו :

כתר • מלוכה מאז היה מוכמח • מאליו היה להנהיג לבת הוכמח • מלכות
כשרות מראם הוטח • מטובת זיו הוד מכמח • מראש עד עקב לפה
כמח • בוי • להאמירה במעוז ומוכמח • ברוך אתה • משען ומוכמח לצדיקים •
ולירושלים עד לתוכה תבין :

מלכות • נחפזה כחזו רביד • נכל נתון על יד כמד מעביד • גשאו מעל
כל ומרחו הקביד • ניניו פתרוו להאביד • גשואי כחם זכר טוב
הזביד • וארנמן • ימנם לבונן עיר דוד • ברוך אתה • בונה ירושלים •
את צמח דוד מ' שמע קולנו עד ישראל ברחמים :

בראשה • סים זר אשר הופלא • סגת שושן עלות משפלה • שיתת רדומים
עלות ממכפלה • שעיר ואת שרדיו לשחת הפילה • סגורי כלא
כפן מאפלה • והעיר • רון כפלה לשומע תפלה • ברוך אתה • שומע תפלה •
רצה עד לציון ברחמים :

נימליכה • עוזר לאום מוראה • עצורה היתה לכן מעת נכראה • עמיתה
הפניע בעדה קריאה • עד גת בא דברו אשר ראה • ענותם
לחזים עדי נראה • שושן • חוחים לעברו ביראה • ברוך אתה • המחזיר
שכינתו לציון • מודים אנהו לך עד ועזרת סלה :

תחת • פלפול יגיע לקח טוב • פעלת צדיק פעלם לטוב • פאר אומר אשר
הוא טוב • פור הפך למשמה ויום טוב • פדות בן תחיש להקד
הטוב • צהלה • וזמרה להודות לאל טוב • ברוך אתה • הטוב שמך וקך
נאה להודות • אורא ברננו בנרבה • שים שלום עד ובכל שעה בשלום :

נשתי • צואנה למערכות • קצינות בהוכתרה ממלכות • רגלי אילת כמות
דורות

קרובין לפורים

שצמ

דרכות • שבועים ימי צר עלות לה ארוכות • תקפה עם דוד לעינה
ברכות • ושמחה • קול נשמע מתרפות • ודובר שלום ממעון הברכות:
ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום: ח"ק

וקורין בסוף ט' בשלח ויבא עמלק • ח"ק • יהללו • ומכניסין סס"ח להילל וקורין המנילס • אשריי • ובא
לציון • ק"ש • עלינו • ק"י:

יוצר להפסקה שניה

ממחילין שוכן עד עד ובורא את הכל ולח"כ ממחילין כלן:

אור עולם באוצר תיים • אורות מאפל אמר ויהי:

מיוסד ע"ס א"ב משולש ושם המחבר מאיר.

את פני מלך אתי צבה בועד מקהלות יגעונו נוראותיו לספר במערכי תהלות
אלהים עד מרום אשר עשית גדולות: או במרם גמחו ואבני פנותיה
יסדת • פס ישיבתה עלה במהשבת חשבת • נכון כסאך מאו מעולם אתה:
בנים תביים בחבה יתירה ונודעת • עלו במחשבה להשכיכם עצה מודעת •
אמונת עתיה חסן ישועות חכמת ודעת: משמיע שלום השמיע הכונו
ברכיכם • בני חסו בצלי וזכו במקתכם • פי לקח טוב נתתי לכם • קדוש:
גמילות חסד תמיד אביעה ואזכרה • אלהי זכרני בלקח טוב להתפארה •
תפץ למען צדקו יגדיל תורה: מרפא ושקוי למחזיקיהם ומימיניהם • חיי נצח
הנחיל יש למצאיהם • יעשה אתם האדם וחי בהם: דבריו נחמדים מפז
ומדבש מתוקים • לויית הן ועטרת לגרון מעניקים • אשר לו הקים ומשפטים
צדיקים: הורונו ישישי לבת נתיבו • זו הדרך לנו בה עם קרובו • השער לוי
צדיקים יבואו בו: והתבוננו קבוע שנים ולתקנם במרץ • אלהיכם המשפילכם
לחסר ולעפר בחרץ • ראה נתתי לפניכם את הארץ: התחזקו והזתרו במנהג
אבותיכם בידיכם • לדחות ולקבוע במסורת מסורה לכם • הדיבקים בני
אלהיכם חיים בלכם: זתרו לדחות פסח מברו ומאדו ראש השנה • לקבוע
פסח באנה ובנהו כסה לתקנה • ככתבם וכזמנם בכל שנה ושנה: ימים יצרו
והבחרו זכרו סימניהם • אדר הפסח לניסן קבוע בהם • לקיים את ימי
הפורים האלה בזמניהם: חכמי לרב חכמו קבוע ולתקנה • ארבע פרשיות
תמיד לקרות ברנה • לעתים מזמנים שנה בשנה: מהורים באחד באדר
משמיעים על השקלים ברנה • בניסן להביא קרבן מהרומה חדשה בתקנה •
ראשון הוא לכם להדשי השנה: מתביפים אתריה מחינת שומן להשמיעה •
שקלינו למקדים גאון קמינו להכניעה • אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה:

ישמיעו

ביאור מהרי"ם

את פני מלך • ר"ל לפני סגנים: כסה לחקנה • או ראל כסא שא' נכס וגו': מחבישים • יי ספך ר"ל חתך
פסח שקלים פסח אור: מחיית • למחז זכר עמלק:

יוצר להפסקה שניה

יִשְׁמִיעֵנו בְּשִׁירֵי עַל טְהַרְת הַרְגֵל בְּקִרְיָאָתָם • לְהוֹדֵר בְּהַזְיוֹת וּבַטְבִּילוֹת
 טְהַרְתָּם • וְהוֹרְתָם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטְמֵאָתָם: כְּבוֹד הַרְגֵל לְהַשְׁמִיעַ קְדוּשׁ
 וְלִשְׂאוֹל • הַלְבוֹת חַפְזוֹתָיו בְּשִׂמְחָה וּמְחֹל • וְאֶת עַמּוֹ יוֹרוּ בֵּין קִדְשׁ לְחֹל:
 בְּרַב־יַעִית עֲנִין הַחֲדָשׁ לְבָאָר בְּצִדְהֵם • נָסִי נִפְלְאוֹתָיו לְהַגִּיד אֶתוֹ נְדָרִים •
 תִּזְכּוֹר אֶת יוֹם צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: לְמַדּוֹ פְעֻמּוֹת לְהַקְדִּים וּפְעֻמּוֹת לְהַפְסִיק
 קִרְיָאָתָם • וְפֹה בּוֹ דָד וּבִיו נְתִיבָתָם • חֲכָמִים יַגִּידוּ וְלֹא כְהִדּוּ מֵאֲבוֹתָם: מִדֵּי
 חַל אֲדָר בְּבוֹשֶׁר מְצוּה • קוֹרְאִים פְּרִשְׁת שְׁקָלִים בְּשִׁבְתוֹ בְּאַחֲרָה • אֶת סֵפֶר
 תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר צִוָּה: בְּשִׂמְחָה בּוֹ פְּרִשְׁת זְכוֹר לְהַשְׁמִיעַ וּלְהוֹבִירָה •
 לְהַשְׁמִיעֵנו שִׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה גִּילָה וְאוֹרָה • וְאוֹנֵי כֶסֶף הָעַם אֶל סֵפֶר הַתּוֹרָה:
 נִמְנִין מִפְּסִיקִין בְּחִמְשָׁה עֶשֶׂר בּוֹ מְקַרְאֵיהֶם • וּפְרָה וְהַחֲדָשׁ בְּשִׁבְתוֹ שְׁבֻתוֹת
 יִצְרְפוּ קוֹרְאֵיהֶם • הוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אַחֲרָתָהּ בְּכַנְפֵיהֶם: סְפִירָתוֹ כְּהַקְבֵעַ בְּשִׁנֵּי
 מִפֵּי רֵאשִׁי • נִקְדִים קִרְיָאָתָנוּ לְפָנָיו וְלֹא נִחַשָׁה • בְּיוֹם הַחֹהַל כְּסֵפֶר הַתּוֹרַת
 מֹשֶׁה: בְּשִׁשָּׁה בּוֹ מִפְּסִיקִין פְּרִשְׁת זְכוֹרֹתֵיהֶם • לְסִמּוֹן גְּאֻלָּה לְגְאֻלָּה יְמֵי
 מַחְמֵיָהֶם • אֲשֶׁר נָחוּ בְהֶם הַיְהוּדִים מֵאוֹיְבֵיהֶם: עֶבֶר יוֹם פּוֹר קוֹרְאִים כָּל
 אַחַת בְּשִׁבְתָּהּ • פְּרָה וְהַחֲדָשׁ אַחַת וְאַחַת בְּקִרְיָאָתָהּ • הוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל
 אַחֲרָתָהּ: פּוֹרוֹ בְּנִפּוֹל לְקַבְעוֹ פְּרַב־יַעִי בְּחִמְכָה וְהַשְׁבֵּל • קִרְיָאָת שְׁקָלָנוּ בּוֹ
 נִקְדִים בְּרוּחַ נְדִיבָה וְשִׁבְל • הַתּוֹרַת אֱלֹהִים מִפְּרִשׁ וְשׁוּם שְׁבֵד: בְּאַרְבַּעַה בּוֹ
 מִפְּסִיקִין מְתִית שׁוֹמְנֵיהֶם • לְצִרְף יָחַד גְּאֻלָּתָם וְלְהַשְׁמִיעֵם נָסִי אֱלֹהֵיהֶם •
 הַתּוֹרָה הַזֹּאת נִגְדָה כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאוֹנֵיהֶם: צְרוּף פְּרָה וְהַחֲדָשׁ הַשְׁכִּינֵנוּ
 בְּקִרְיָאָתְכֶם • טְהַרְת הַרְגֵל וְהַתּוֹרָה יֵי הִיא מְעוֹכֶם • בְּנֵי צִיּוֹן גִּילוּ וְשִׂמְחוּ בְּנֵי
 אֱלֹהֵיכֶם: קַבְעוּ בְּחַל בְּשִׁשִּׁי מִדֵּי חֲכָמִים נְרַמּוֹת • לְהַקְדִים קִרְיָאָת שְׁקָלִים
 בְּחִרְוָה וּבְעִלְיוֹת • שְׁמֹר תִּשְׁמְרוּן אֶת כָּל הַמְצוּה הַזֹּאת: שְׁתֵּי הַפְּסֻקוֹת קַבְעוּ
 גְבוּנִים וְתַמְיָמִים • אַחַת בְּשִׁנֵּי בּוֹ וְאַחַת בְּשִׁשָּׁה עֶשֶׂר מִתְאִימִים • כִּי הִיא
 הַכְּמִתְכֶם וּבִינְתְכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים: רַעִים סָבְבוּ לְטְהַרְת הַרְגֵל לְקַרְבָּהוּ • וְעֲנִין
 הַחֲדָשׁ בְּיוֹם קְדוּשׁוֹ לְזַכְרָהוּ • וְקִדְשׁ אֶת רֵאשׁוֹ בְּיוֹם הַחֹהַל: שְׁוִינָה יֵי אֲלֵהֵינוּ
 תְּמִיד לְנִגְנְנוּ • עֲבוֹדְתְךָ לְעִבּוֹד בְּמִבְטָא שְׁפָתֵינוּ וְהִגְיוֹנָנוּ • אֲמַרְנוּ הַאֲוִינָה יֵי
 בִּינָה הִגְיוֹנָנוּ: צְמָאָה נִפְשָׁנוּ לְהַסְתַּפֵּף בְּבוֹתְלֵי בִיתְךָ • הַחֲשִׁינָה לְקִדְשׁ בּוֹעַד
 זְקֻנָה וּמְשֻׁרְתָּיִךְ • יֵי צְבָאוֹת מַה יְדִירוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ: תְּמִימָיְךָ לְבוֹשִׁים בְּעַדֵי
 עֲדִים נְגוּתִים • מְקַבְּלִים עֲדוֹת הַחֲדָשׁ דּוּמִים כְּכִלְאֵכִים תְּמוּהִים • מְתֵי אָבִא
 וְאַרְאָה פְּנֵי אֱלֹהִים: מִשְׁנֵב שֵׁם הַגְּדוֹל צִדְקָתוֹ כְּדַרְבֵּי אֵל • חֶסֶד זְכוֹרֹת קְדוּשָׁיו
 אֲמִץ לְיִשְׂרָאֵל אֵל • שׁוֹבָה יֵי רַבְבוֹת אֱלֹפֵי יִשְׂרָאֵל • קְדוּשׁ: הַלֵּל יוֹדֵד •

שמן

ביאור מהר"ם

אֶתוֹ נְדָרִים • כֶּסֶף וְכֶלֶל מִכֶּסֶף מִכֶּסֶף נִחַשָׁה • נִחַשָׁה • נִחַשָׁה • רַעִים • כֶּסֶף כְּכִמְסִים • קִדְשׁ אֶת רֵאשׁוֹ • כֶּסֶף
 מִקְדָּשִׁים כִּיחַ • לְהַסְתַּפֵּף • לְיִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כֶּסֶף וְכֶלֶל •

יוצר להפסקה שניה

ת

אופן שס' המחבר שלום ככלשי המרחות :

שִׁמְךָ לְעַד בְּפִי מוֹעֵד וְאֶקְוֶה לְךָ אֲפָיִם וְגַם אֲדַרְוֶשׁי לְךָ אֲפָרוֹשׁי הַגּוֹת שִׁירֵי
 מְצַלְתֵּימִי וְרֹאשׁ אַחֲרִיתִי וְהִיא הַבְּרִית בְּרוּתָה שְׁפָתַיִם הַגּוֹת חֲסֵדָה
 וְרוֹב הַדָּהָה תִּצְלַנְהָ אֲזִנִּים אֲכֵן כֹּל וּבְפִי כֹל מְקַדֵּשׁ הוּא בְּמַחְנֵימִים יְהַלְלוּיָהּ
 בְּהַבְטִיָּה בּוֹרֵא נִיב שְׁפָתַיִם לְבֵית מַעְלוֹת בְּהַיְכָלוֹת וְנִלְגְלִי כְּרוֹב חֲנָה
 וְהֶאֱפִן לְצַד נֶאֱפִן וְהַחַיּוֹת אֲרַבְעֵתֶנָּה וְהֵן גְּרָאוֹת כִּמוֹ נִשְׂאֵת מְקוֹם כְּפֹא
 וְתַחְתֵּנָּה וְהָאֲמֵנִים הֲלֹא יִשְׁנִים בְּכַחוֹ רַב וְתַרְעִינָה קְצוֹת תִּבְלִי וְהוּא סוֹבֵל
 וּבְזוֹרְעוֹ תַעֲוִפְיָנָה וְעַת צוֹפִי בְּצַצְצוֹפֵי אֲזִי יִשְׂאוּ לְךָ רָנָה וְאֲזִי יַעֲנוּ וְיִרְנּוּ
 וּבְכַנְפֵיהֶם תִּרְפִּינָה חֲמֻשִׁים הֵם בְּגִבֵיהֶם וְהַשְׁעָה וּמֵאֲתָיִם יִהְלִיֵּיהּ וְהוּא נוֹשֵׂא
 לְכֹל מַעֲשֵׂה יְמֵי בְּרֵאשִׁית אֲשֶׁר בְּרָא הוּא נוֹמֵר כֹּל בְּאִמְרֵי מַעֲנוֹ שֵׁת בְּתוֹךְ
 סִתְרָה בְּעַרְפֵּל מְקוֹם אֲפֵל הֲלֹא יִכְפִּיל לְהַאֲרִיחָה בְּסִבִּיבוֹ בְּתוֹךְ רְכוּבוֹ יִקַּר
 נִגְהָ לְהַצְדִּיקָה יְגוּרָהּ בְּמַחְנֵהּ מִכּוֹן צִדְקָ לְהַתְּאוּרָה וְהַרְקִיעַ וְהַרְקִיעַ פְּלִג
 מֵיוֹת לְהַשְׁבֵּרָה וּמַחְצִיתֵם בְּדִכְיָתֵם יִאֲדָרוּ שֵׁם בְּתַפְאֲרָה וּבְמִרְוֹמוֹ מִמְּקוֹמוֹ
 בְּקוֹל יַעֲנוּ בְּנֵי זְמַרְתָּה יְהִי בְּרוּךְ בְּשִׁיר עֲרוּךְ שׁוֹכֵן בְּרַמְתָּיִם יִהְלִיֵּיהּ מִי יִדְמָה לְךָ
 וּבִפְהֵי נִקְדָּם אֵת פְּנֵי אֵימָתָן מִבְּלִי כֹל וְאִין אֲשֶׁפֶל בְּרֹאשׁ נוֹפִי זְמֹרְתָן
 וְנִפְזֹרְתֵי וְנוֹתְרֵי כִּמוֹ תִדְּוֹן בְּתֵר אֵיתָן וְאִין קִרְבָּן וְהַדְּרָבָן מֵאֵד גְּבַר לְהַכְרִיתָן
 וְרַק לָהּ זֹאת בְּעֲלִיזוֹת וְהִיא בָּאָה לְתוֹחַלְתָּן אֲשֶׁר דָּרְשׁוּ וְסוֹד פְּרִשׁוּ הַיּוֹת
 קוֹרְאִים בְּתוֹרְתָן וְסוֹד שְׁקֵל מַחַה עֵקֶל וְגַם פָּרָה לְמַחְרָתָן וְאֲחֵרוֹנָה בְּחַדְשָׁנָה
 סְמוּכָה לְגֵאֲלָתָן הֵאֵם פֶּסוּר וְגַם אֲפֶסוּר נִיחֻתִים בְּתַמְרָתָן וְשִׁית סְפוּר מְקוֹם
 כְּפוּר וְתַרְצָה בְּרִנְתָן וְתַנְפִּישִׁים וְתַחְפִּישִׁים וְתַטִּיבָה לְאַחֲרֵיתָן אֲזִי אֶקְוֶה
 בְּעַת אֶפְקוֹד וְאֶכְרַע לְךָ בְּרַפְּיָה בְּהַבְטִיָּה בּוֹרֵא נִיב שְׁפָתַיִם וְהַחַיּוֹת וְכוּ'

זולת מיוסד ע"פ ט"ב

וְיִאֲלֹהִים צְבָאוֹת אֲתָהּ הַחֲלוֹת תִּרְאוֹת כַּחַד וְתַחְדִּיק לְעַם זֹו יִצְרָתָּה בִּימֵי יִשְׁע
 וְגִבּוֹרָה בְּעוֹדָה גְּתֵאוֹרָתִי וְהוֹשִׁיעֵתֵנו מִצָּרֵינוּ וּמִשְׁנֵאֵינוּ הַבִּישׁוֹת גְּאֲלָתָּה בְּזוֹרַע
 עֲמִיךָ וְלֹחֲצִיָּהֶם דְּכִיתִי שְׁפָתֶיךָ בְּרוּר כִּלְלוּ בְּחִזּוֹן דְּבַרְתָּה דְּבַרְךָ הַטּוֹב לֹא נָפֵל
 כְּמֵאֵז הַבְּטַחָתִי וְהֵם עֲפָה וְנִחַלְתֶּךָ אֲשֶׁר פְּדִיתִי הִבְאֵתֵנוּ בְּפִצּוּדָה נְתוּנִים בִּיד
 אוֹיְבֵי וַיְגַרְסוּ בְּחֻצֵי שְׁנֵי לְהַעֲבִיר כֹּל טוֹבֵי וּמִיָּדֵי יוֹם בְּיוֹם מְהֵרָסִי וּמְחַרְבֵי וַיִּלְחַם
 בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשָּׁב מִמֵּנוּ שְׁבִי זְרַע מְרַעִים וְעַם לֹא בִיעוֹת עָרוּ יְסוּדוֹתֶיךָ וְהִרְסוּ כֹל
 פְּנּוֹת חֲרָשׁוּ וְעָקְרוּ נוֹיוֹתֶיךָ וְנִבְעוּ מִצְפּוֹנוֹת וְגַם כְּפֹה וְסִנְלַת מְלָכִים וְהַמְּדִינוֹת
 טַבְעָה יִצֵּא בְּעוֹלָם לְהַכְחִיד כֹּל צוֹרְרֶיךָ שְׂאוֹן קִמְיָה הַתּוֹכִים לְנַעַר כֹּל צָרֶיךָ יוֹם
 בְּשׁוֹרָה

ביאור מהרי"ם

מועד : ל' מוזמן : הגות : ל' דבור : מצלתיים : כוח כלי שיר : בהבטיה : ל' פתחון פה כלומר לנפא בשפתים : ועת צופי : כשלאי לוסיה לומר שירע וק"ש אזי ג"כ מלאכי הסרת ישאלו לך רוב : הלא יבטיל : האור של כשיי כפול וגדול מאור כחמה : ברמתים : ע"ש נחום שמי נמים : אימתן : ככל אימה כוא : מבלי כל : אין כנו כוס מעשים טובים : ואין אשכול : אלו חכמים : והדרבן : זה כאויב : וסוד שקל : כוא פשה שקלים : סחה עקל : פשה זכור : בחדשנה : פשנת חודש : סמוכה : לנגולת מלכים : ושית ספור : ל' דבור : מוקום ספור : סקננות : ותחפישם : ל' חפשי : הראות : נמלכים : הבישות : ל' זכאת וכלמה : ויגרם : ויכר : בחציץ : סס אכניס קטנים : שאין : ל' סומים : סכומם

יוצר להפסקה שניה

בְּשׁוֹרָה וּשְׁנַת גְּאוּלָּיִם גָּלָה לְבַחְרִיקָה * שְׁלֹמָה אֶתְיָה פְּעֻמְיָה עַל עֲדָרֵי חֲכָרִיקָה : כְּפִיר
 פָּדָה יִקְרָה מִיַּד מַעֲבִידוֹ * וְהָ פִמָּה שְׁנַיִם לֹחֲצוֹ וּמְרַעֲדוֹ * לֹא תִשׁוּבָה נָשׁוּב * כִּי יִרְאוּ
 עֵינָיו כִּידוֹ * הֵן הִרְאָנוּ * יְיָ אֱלֹהֵינוּ * אֵת כְּבוֹדוֹ * מִכּוֹר הַבְּרָזֶל * יִדְרִיקָה הַחַיִּישָׁה לְנַחֲמָם *
 רָנִי פִלְמָה תְּסוּבָב לְנַהֲלָם וּלְרַחֲמָם * נְשִׁיחָם בְּנִיחָם וּבְנִוְתִיחָם לְשִׁמְחָם וּלְרוֹמְמָם *
 מַלְכוּתָם תִּקָּם וְגִדֵּל אֵת שְׁמָם : סִבֵּר הַחֲחֵלְתָנוּ הִרְאָנוּ * אֵת פְּנֵיךָ גְּעִימוֹת * צִיּוֹן
 הַמִּיבָה בְּרָצוֹנָה וְעָרִים נִשְׁמֹת * עֲבָדֶיךָ רָצוּ אֲבָנֶיךָ כְּפִיקִים לָהּ רוֹמְמוֹת * תִּחְלַק
 הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה בְּמִסְפָּר שְׁמוֹת : פָּדָה וְהִצֵּל לְקוֹחֶיךָ וְיָרָנוּ פְּלִאָךָ * יִפְלוּ וְלֹא יִקְוֹנוּ
 בּוֹגְדֶיךָ וּמְקַנְאֶיךָ * צַמְתָּם וְהִצְמִיתָם וּרְבָה עֲלֵיהֶם צַבְאֶיךָ * כִּי הִגָּה אוֹיְבֶיךָ יִהְיֶינָה
 וּמִשְׁנֵאָךָ : קָנָא אֵל לְשִׁבְךָ הַגְּדוֹל קוֹמָה וְהַחֲדָרֵשׁ * אוֹיְבֶיךָ דִּירְתָה הַחֲרִיבוּ וּמַעֲנֶה
 נַחֲרֵשׁ הַעֵיךָ יִרְשׁוּ * נַחֲלֶתְךָ יַחַד עִיר וּמְגֵרֵשׁ * יוֹרֵשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִפְּנֵינוּ אוֹתוֹ * נִירֵשׁ :
 שְׁבִיבָה יִקְדָּשׁ בְּעוֹלָמְךָ מוֹשִׁיעַ וְגֹאֵל * מִפְּרֵשׁ שֵׁם הַנִּכְבֵּד צְדָקָתְךָ כְּתָרֵי אֵל * תִּמִּיד
 חָסֵן וְכִירַת קִדְשֶׁתְךָ יִזְכִּירוּ יִשְׂרָי אֵל * חַי יְיָ הַמוֹשִׁיעַ אֵת יִשְׂרָאֵל : עוֹתָ וכו'

יוצר לפרשת פרה

מתחילין שוכן עד עד ובזרא את הכל ואח"כ מתחילין כלן :

אזר עולם באוצר חיים אזרות מאפל אמר ויהי :

מיוסד ע"פ א"ב

אזם אשר בה דבוקה * חפצת ורצית לצדקה * להנהיגה מדבש מתוקה :
 באור ארבה ועמקה * בהם פאתב לחשקה * כרביד לצואר לחבקה *
 גם היא במאד מחוקה * בתוקה ובתנאי נחלקה * מעמו בלי לסלקה : אשרי
 מי זאת * בהתחוקם בתורה זאת * בפתחי מוזות * קדוש * דרש בעד נזמרה *
 ונס להביא פרה * בעדם עבור לכפרה : הלא פהמא בן פרה * חרת עליהם
 גזרה * והנם באמירה סברה : וזה המקבל עתידה * חשך מהם עברה * וכל
 צוקה וצרה : זכרון פרה אדמה * בפי יונה תמה * לעד בלי לעלמה : הקד דת
 תמימה * יעמו בה להתרוכמה * לפני יוצר נשמה : טועמיה בטוב געמיה *
 בלי היות לשמה * בהושיבה הארץ הנשמה :

זאת הקת בהורה * ערוכה בכל ושמורה * בה להקדיש לנרא * קדוש :

יקרה

ביאור מהרי"ם

תהום * לי מוחם : לנער * לי נסן : כעושה * לי עטיס : כבש * זכ סכ"ז : יקיר * זה ישראל : ומרעיו
 לשון רעם : סבר * לי תוק : מסיקים * לי חוק : לקוחין * אלו ישראל : צמתם והצמתם * לי כריס : והחל רש
 סהל לרש ישראל ארם : ומעונך * זה נכמ"ק : רעך * אלו ישראל : חוכן * לכן חוק :
אזם * כן ישראל : חפצת וכו' * נסר וכו' * אז ישראל נחורם וזה להנמיט וכו' : ועמקה * כחוכם כיל עמוס
 מלפני כה עמם : באהבה * ע"פ מלכות ס' אהבם : גם היא וכו' * דכתי תורם ליומין חוק : ובתנאי * שפסגה
 סכ"ז עט מ"ב הם מקנלין נחורם חוק * ח"ל להור כעולם נחורם וכו' : בלי לסלק * בלא יולק כמינה ישראל בשיל
 כחורם : בער * ישראל לעולם מענג : וכו' * אמר : דרת * גזם : וזה * סכ"ז : עתידה * טקנל חגלת מרע"ס : חשך
 פ' שמח על מטעם עגל : יונה חסה * ישראל : יעמו * יעטפו :

סמימ

יוצר לפרשת פרה

תא

יְקַרְהָ וְהִרְבֵּה תְמוּמָה • וּמְכַל מוֹם שְׁלֵמָה • וּבִנְיָוִית וּבְמִתְהַרְהָ מְסִימָה : כְּתַב
חֻקֵּי רְשׁוּמָה לְשִׁמְחַן נַפְשׁ עֲנוּמָה • לְמַעְלָה לְזִקְוָה וּלְרִמּוּמָה : לְמִתְהַר
חֵמָא וְאַשְׁמָה • וְלְמִחוּל עֵוֹן וְעוֹמָה • עוֹד בְּלִי דְהַאֲשִׁימָה : מִמְתְּהַרְת גּוֹי אֶחָד •
לְרִצּוֹת לְשֵׁם תְּמוּמָה • אֲשֶׁר בְּכָל פֶּה מְתִיחַד : נַפְשָׁם הַחֲשִׁיף מִפְּחַד • וְהִגְיוֹנָם
כֹּל יִתְפַחַד : בְּהַתְּפַלְלָם בְּלֵב אֶחָד • שׁוֹנְאֵיהֶם יוֹדְשׁוּ בְּאֶחָד • בְּפַחַת וּפַח וּפְחַד •
בְּעִבְדָם לְצוֹר שָׂבָם אֶחָד : עַל יַד כְּהֵן גְּתִינְהָ • לְכַבּוֹדוֹ מִתְּנָתָה • דְּקִדְקַב בְּכָל
פְּנִיתָה : פְּעֻלְתָּה וְהַקְּרִבְתָּה • הוּא יִקְרִיב אוֹתָה • וְהוּא יוֹצִיא אוֹתָה : צוֹפִים הַכֹּל
בְּטוֹבְתָה • וּמְהִנִּים אֶת בְּרַכְתָּה • כָּל קָהַל בְּעִוְתָה : קְדוּשָׁה וְלֹא פְסוּלָה • בְּלֹא
מוֹם וְעוֹלָה • בְּקָרְבָן בְּלִיל וְעוֹלָה • רֵם אוֹתָה עֲלֶיהָ • בְּחַפְזָה וְלֹא בְּגַעֲיָה • קָהַל
בָּה לְהוֹעִילָה : שְׁמֵרְיָהּ יוֹנְצָרוּ מִחֲלֻלָּהָ • וּמְכַל נִגְעָה וּמְחַלָּה • בְּשִׁרְרָם שִׁיר
וְהַתְּלָה : הִנֵּן בְּכֻלָּם בְּרוּרִים • אֲשֶׁר שְׁמָהּ מוֹפְרִים • וְזוֹק עֲלֵימוֹ כִּיִּם מְהוּרִים •
קְדוּשׁ : הַכֹּל יוֹדוּ וְכוּ •

אופן

כְּבוֹדוֹ יִתְרוֹמֵם וְיִתְהַדָּר • וְהוּא בְּעַרְבוֹת דָּר • עֲטוּי הוֹד וְהַדָּר • וְהַכֹּל יִגְדְּלוּהוּ
בְּתַמִּיד וּבְתַדָּר : וְהַחִיּוֹת וְכוּ •

מיוסל ע"ס א"ב :

זולת

אֲשֶׁרֵי כָּל חוֹמֵי בְּנֵי • בְּאֶהֱבֵי יִאֲהַבְךָ • גּוֹי אֲשֶׁר אֶהְבֶּךָ • דְּבַקְתָּם בְּךָ • הִלֵּא
אֶתָּה תִּרְיֵב רִיבְךָ • וְתִגְסַד אֶת גְּוֶךָ • זְכוּר בְּנֵךְ וְאַהֲבֶךָ • חֲתוּמֵי עַל
לְבָבְךָ : טְהַרֵם מִכָּל טְמֵאֹתָם • יֵה כְּפָר נָא אֲשִׁמְתָם • כּוֹשֶׁר תִּהְיֶה אַחֲרֵיהֶם • לְעַד
יִתְקַיֵּם שְׁמוֹתָם • מִהַר עֲתָה תִשׁוּעָתָם • גְּאוֹר כִּי אֶתָּה תִקְנֹתָם • שְׁמַחֵם בְּשׁוֹבַע
שְׁמִחָתָם • עֲוֶה תִפְאַר אוֹתָם : פְּנֵה אֶתָּה לְצַדִּיקָם • צְמַחֵי צִמְחָה לְחַפְקָם • קְדוּשׁ
מְכַל עֵוֹן נִגְמָם • רֵם בְּטוֹב חוֹקָם • שְׁמֵרָם וּבְצִלָּהּ דְּבַקָּם • שְׁבַגְנָם וְכִאֲזוֹר תִּדְבְּרֵיקָם •
הֵאמֵר בְּדִתְךָ לְהַמְתִּיקָם • בְּקַרְיַעַת יֵם סוּף וּכְמַצַּת בְּכוּרִים שׁוֹנְאֵיךָ
לְהַבְקִיקָם : עוֹרֵת וְכוּ •

כחון מחילן ברוך אתה עד וכושיע ומין ואח"כ מחילין כלן :

מסוד חכמים ונבונים • ומלמד דעת מבינים • אפתחה פי
בשיר ורגנים • להודות ולהלל פני שובן מעונים :

מיוסל ע"ס א"ב

אֲצוֹלָת אֲמֵן בְּצוּרָה זְקוּקָה • בְּנִבְכִיָּה זֹאת בְּלֹט פְּקוּקָה • גְּלוּמָה עֲלוּמָה
וּנְקוּקָה • דְּבוּרָה עַל אוֹפֵן חֻקָּה • הַמְּכַקְלָה וְהַמְּעוּקָה • וְדִשׁוּנָה
דִּשׁוֹן לְמִשְׁמַר חֻקָּה • זֶר שְׁבַעֲתִים מוֹקָה • חוֹק מְהוּר מְחַוָּקָה • מְבֻנְעָה
בְּלֹא

ביאור מהר"ם

תמימה • לחוסס : מסוימה • מנרס : ענומה • זה כסמל כיוסב נענון : עון ועוסה • טון ענל : עבם • לטון חלק •
ופתנים • מכסרים : בנעילה • נניסול : מירחלה • מסחד ומנסלס : באהב • שיענדו כשי' נאכנס : וארובך •
זה אנכס : באור • כשי' עוזך • זו הסוכס : צמח • זה משיח : להבקים • לככריהס :
אופן • כשי' : בנככיה • לי סחר : זמית • חקת סאורס : בלש • כפזר : פקוקה • לי סמיס : גלוחס • לי
גולס : ונקוקה • לי נקק ססנע כעמל לא נפטרט טעמי סכס : חוק ומי • פי' כל סופקיס של סכס סמליס
וכי

יוצר לפרשה פרה

בלא רחוקה ויהיא רחוקה • יחוסה אמורה ורחוקה: חיו בתמת חמוקה • בה מחקה • למתרת חשוקה • נחקקה זאת חקה:

מקומה יגלה • מעמקה ידלה: חיו לעת יגלה • גנוניו יעלה: פרוה אתה יי כגן אברהם: אתה גבור עד להחיות מתים

ממרה חקה גור • מנבנון אמרה נגור • נאמן לאונה נתאזר • נצח עדי כן בגורה גור • סלול צפונה חלץ אור • סקר באפיה ונחשב למור •

ענה בה חוק לעם מפזר • עבור מלפתל עקש כמין וזר • פאר בקריה באגד משזר • פעלתה בסגן בעדי משזר: חיו צפונה למתרת עם אל עזר • צוה צור לציר • צור צרורה לאלעזר:

עולם ומלאו שלף • חפצת להצדיק קהלף: חיו על כן אוחיל לך • לתגשים תחי אטומי פעףך: פרוה אתה יי מתיה חמתים:

קפאון חוק אלפת היקר • לוטה באור יקר • חשוף לעם מיקר • לעמוד על עקר רעבים לפענח דתיה • פענח מדותיה • צמאים גמות חידותיה •

גלה לחם עדותיה: שמיך דגלים טהר • מצנה ומטהר • הרב לכבסם תמהר • מעונים אותם לטהר: תקרא כהן • בחטאך באזוב מתכהן: חיו מהורים זרוק כמכהן • תמור דם מקח אלעזר ככהן:

ימלך יי לעולם אלהיך ציון לדר ודר הללויה:

ואתה קדוש יושב תהלות ישראל אל נא:

אמרתיו אהבמה ויהיא רחוקה • שח איתיאל עדי זאת חקה • בלא נפלאת היא ולא רחוקה • זאת פליאה היא ומרתקה • מלפניה משפט

וחקה • ומאחריה תורה וחקה • בתרות חקוקה • ובקיות לב מחקה • מדוק תקולה ומשאול עמוקה • מדרי ארקא • מסלתה חמוקה • כגן אין לעמוד

בסודה • ואין להגיע יסודה • ואין לחקור חקה • ואין להחליש חקקה • ואין לידע ערפה • ואין להבין דרפה • אלהים הבין דרפה:

חי וקים נזרא ומרום וקדוש:

אצורה ומפורשה • עצורה ולא מפורשה • זאת חקת הפרשה • בכל שנה מתפרשה: לבעלי אסופות • חידותיה חשופות • וכל צורות פסופות

דקדוקה

ביאור מהרי"ם

והוא מסכת סמאום: כתמת • פי' עון עגל ממק: חמוקה • ישראל: בחקקה • נכסח: סקומה • פירש מקעה של פסח לעזיד קב"כ יגלה • לעת יגלה • טענה שביטחו על ישראל: גנוניו יעלה • יגישו לישראל: סמיה • פי' נמרס לוס גמות הפסח: סביבון • סמך טיט • נאמן • משה: לאונה • לשון מלחין ומקשיב: נצח וכו' • משה טיה מוכת ככהר של פסח דכתיב חלץ לך גליתו ולא תחיה חוקה חזו חוק לעם מאור וכו' • פעולתה בסין: טענית ע"י אלעזר טיה סגן כסכן: צוה צור • הכ"י: לציר • זה משה: צור צרורה • שלא יגלה אשילו לאלעזר: להגשים חתי • פירוש להחיות כמתים טהור ע"י על גמטה: קפאון חוק וכו' • פי' גלוים של חוק כסרס טהור יקר וטעון: אלפת • לשון שגר אלסך: לוטה • ממוסה: חשוף וכו' • גלה לישראל טעם כסרס: רעבים • ישראל מתאיום: לפענת • לשון נצת טענה שנספרות טיה מנגל: צמות • לבן לגמט ולטעם: שמיך • עון ישראל: טעונים • טעומתה: שח איתיאל • זה שלמה אמר פסוק זה על פסח: בחרות חקקה • נכסח גליתו: ובלוח לב • גם בחורס טעל סב: מדוק תלולה • טהור גוזה טעמים: ארקא • כלקן: להחליש • כגן גורל: אצורה • נחמה טיה כאלף: עצרת • נעלה וטענה מנגלות: לבעלי אסופות • אלו ס"ח:

יוצר לפרשה פרה

הב

דְּקִדְקוּקֶיהָ סְפוֹת: עֲרוּכָה וְשִׁמּוּרָה • קְצוּבָה וּגְמוּרָה • דְרוּשָׁה וְנִאֲמוּרָה • בְּקֻלָּה
 וְחִמּוּרָה: זִיגָה לְעֵינָיו • בְּפִנְיָי מְעֻנָיו • וְהִגִּיהָ עֵינָיו • בְּפוּיָן מְעֻנָיו: רָעַד
 כַּהֶסְפִּית מָעַם תַּחֲלַת מִשְׁנָתָהּ • פָּרָה בַּת שְׁמַיִם עֵגֻלָּה בַּת שְׁנָתָה: בְּצִר צִיר
 תַּחֵן בְּקִשָּׁב שְׂמוּעָתָהּ • נָא מִנִּי יִפְרָה מוֹרָה הַלְכָה לְשַׁעֲתָה: יָדְעוּ בָּהּ הַלִּיכוֹת
 וְשִׁנּוּן הַלְכוֹת • אֵלֶּה הַנְּעֻרְכוֹת • וְאֵלֶּה הַמִּתְהַלְכוֹת: רֵאִיתָה אֵיךְ לַחֲזוֹת • דָּמָה
 אֵיךְ לַחֲזוֹת • בְּאוּרָה מְלַחֲבוֹת • לַחֲזוֹת לְמִי זֹאת: בְּדַבּוּר אֲמוּר אֶל הַבְּהֵימִים
 שָׁפָה עוֹז פָּנָיו • שָׁב וַיַּעֲרוֹךְ זֹאת לְפָנָיו • וְהֵאִיר עֵינָיו: יַעַן בְּנִיאָמֵר לוֹ וְלִקְחוּ
 לְמִמָּא • פְּלֻצוֹת בַּעֲתָתוֹ וְשָׂח מִי יִתֵּן טָהוֹר מִמָּמָא: קוֹשֵׁט אֲמָרִי פָּרָה • כָּל
 טָהוֹר מִמָּמָא • וְאֵיךְ הִיא בַּעֲבִיר רוּחַ הַטָּמְאָה: לוֹ הִגִּיד אֶל חֶקֶה חֶקֶמִי •
 וּמָה תִּנְנַע לִידַע • עֲמוּקָה מִשְׁאוּל מָה תִּדַע: יָבֵא אֶפְרַיִם לְהַלְבִּין טַנּוּף
 בֶּן פָּרָה • הָיוֹת בְּפָרָה • לְטוֹרְרָה בְּפָרָה: רָפוּ בְּיִקְחוּ אֶלֶּיךָ פָּרָה • הָיוֹת פָּרָתוֹ
 מוֹתְמַדָּת • שְׁפַל הַפְּרוֹת כְּלוֹת וְשִׁלָּה לְעַד עוֹמְדָת:

אֵל נָא לְעוֹלָם תוֹעֲרֵן וְלְעוֹלָם תוֹקֵדֵשׁ • וְלְעוֹלָמִי עוֹלָמִים תַּמְלוּךְ וְתִתְנַשֵּׂא • הָאֵל מֶלֶךְ נוֹרָא
 מְרוֹם וְקָדוֹשׁ • כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים • מַלְכוּתוֹ נִצַּח • נוֹרְאוֹתָיו שְׁיָחוּ • סִפְרוֹ
 עוֹז • פְּאֻרוֹהוּ צְבָאוֹ • קִדְשׁוֹהוּ רוּמָמוֹהוּ • רוּן שִׁיר וְשִׁבַּח • תוֹקֵף תְּהַלּוֹת תִּפְאָרְתוֹ:

הוי"ק לטהר ממאים • לממא מהורים • באומר קדוש:

אמרה ^{מיוסד ע"ס א"ב} סְנוּגָה וְצִרוּפָּה • בְּדוּלָה בְּדַתָּה מְעֻרּוּפָּה • גִּדְלָה כְּרַעַנָן לְתַרּוּפָּה:
 דְרוּשָׁה בְּזִקּוֹק שְׂבָעָה מִשְׂבָּעָה • הָיוֹת מְבִילוֹת וְכַבּוּסִים שְׂבָעָה •
 וּפְרוֹת וְכִהְיִים מְהוֹרִים וּמִמָּאִים שְׂבָעָה: זָקְנֵי גִזִּית תְּמִימִים מִמּוּם • חֲבוּאֵית
 יִבְקְרוּ לְכֹל הָיוֹת בָּהּ מוּם • מְהוֹרָה תִּהְיֶה לְאֲדָמוֹת כְּמִמּוּם: יַעֲשֶׂה מִחוּן בְּהֵן
 כְּבֶשׂת פָּרָה • כִּפְּהָ מוֹל אוֹטָם בְּהוֹד תִּפְאָרָה • לְהוֹצִיא בָּהּ תְּמִימָה הַמָּא תִּפְּהָ
 מִפִּירָה: מִסְעָדָיו אֲתוֹ יֵצְאוּ לְהַר הַמְּשֻׁחָה • גַּחַן מְבּוּל שִׁנִּית עֲבוּר פּוֹרָה שְׂוֹחָה •
 סִדֵּר מְעַרְבָת וְלֹא שָׁחָה: עֲמֵד מְקַדָּם וּפָנָיו לְמַעֲרָב • פָּרָה שְׂחַט וְדָם לֹא עֲרַב •
 צֵת בָּהּ חֲרִיּוֹת וּמוֹקֵדָה חֲרַב: קָם מוֹל שְׁעַר אֵיתוֹן וְדָם שְׂבָע יָגֵה • רַעַנָן אֲרָז
 וְאוֹזֹב וְשִׁנֵי יַחֲוֶה • שְׂמַע לְכֹל עֵץ אֲרָז זֶה וְאוֹזֹב זֶה: תִּרְגְּלָה וְחִלְקָה לְשִׁלְשֵׁת
 חִלְקִים • כָּל מִשְׁמְרוֹת מִנְּהָ מִחִלְקִים • תִּכְוֶנָה לְמִשְׁמְרַת עַד נְקוּקִים יָקִים: לַשְׁתֵּר וּבִי

וּבִבְנֵי וְלָהּ תַעֲלֶה קִדְשָׁה כִּי אַתָּה קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וּמוֹשִׁיעַ:
אין לְשׁוֹחֵם עוֹצֵם נִפְלְאוֹתֶיךָ • אֵין לְחַגֵּיד חֶקֶר דִּתּוֹתֶיךָ • אֵין לְהַבִּין תּוֹקֵף
 מִפְּעוּלוֹתֶיךָ • אֵין לְפַעֲנֵחַ עוֹמֵק פְּלֻאוֹתֶיךָ • אֵין לְעַמּוֹד עַל סַפֵּן מִדּוֹתֶיךָ • אֵין

לחקור
 ב' יואר מהרי"ם
 סמות • לשון טעם • זיגה לעניו • מסדר כ"ס קנ"ב למסב טעם כסרס • בפניני מעוניו • כשמים • והגיה • לשון סאי •
 בסוף • לשון פיוז • רעד וכו' • סי' כ"ס כפחד משה כשהקשיב • תחלת משנתה • כדאמרוין כ"ל אמר כב"ע חסד אמרם
 כלכס משמים דכ"ו וכו' כ"ס זדיק אחר עמוד וכו' פ"ט אמר משה י"ב שיכא מיוצאי חליו וו"ט ספיוסן כזר ציר ומ' •
 למוררה • לישראל כסיו סוררס כמלית ס' •
 אמרה וכו' • סי' דגורס של פרס הוא צלל ונלקח כוסט • בדולה וכו' • שמוכלת דריס מעגלה ערוסה כפרס נט שסיפ
 ועגלה נט כהס • להרופה • רפואה לישראל • נחץ • מר • בורה שורת • כשניל כמינין ופזוקים • תרגל וכו' •
 כניול כול לחלק אמר כסרס • תכונה • לשון מוכן כמבאר לדורות אמר פ"ס • אין לשוחח • מין לנכס • לשענח •
 נגטח

יוצר לפרשה פרה

תג

לְהַדִּיחַ דָּמִים • לַכֶּבֶס פְּתָמִים • לְנִקּוֹת טְנוּפִים • לְהַרְחִיץ צוּאִים • לְהַלְבִּין חֲמָאִים •
 לְטַהֵר מַמְאִים • לְקַדֵּשׁ קְדוּשִׁים • לְהַצְדִּיק עֲמוּסִים • בְּעֵץ אֲרוֹז לְעִנְפִים כְּאֲרוֹז •
 בְּאֲזוּב לְנִדְבָאִים כְּאֲזוּב • בְּשֹׁנֵי לְשִׁפְתוֹתֶיהָ בְּשֹׁנֵי • בְּתוֹלְעַת לֹאֵל תִּירָאֵי הוֹלְעַת •
 לְבַל יִתְנַאֶה מִתְנַאֶה כְּאֲרוֹז • שְׂאֵם לֹא יִמְדָּה כְּאֲזוּב וַיִּחַשֵׁב בְּתוֹלְעַת • לֹא יִטְהַר
 בְּאֲזוּב וּבְשֹׁנֵי הוֹלְעַת • וְאֵם לֹא יִשְׁפּוֹךְ לֵב בְּפִמִּים • לֹא יִטְהַר בְּזָרִיקַת מַיִם • וּמֵה
 יִתְנַאֶה חֲצִיר יִבְשֵׁי • נוֹכַח אִשׁ אוֹכְלָה אִשׁ • וּמֵה יַעֲזוּ צִיץ גָּאָה • נוֹכַח אֵל גָּאָה
 גָּאָה • וְהוּא רוֹכֵב שְׁחָקִים בְּגָאָה • גָּאָה עַל גָּאִים • מִתְנַשֵּׂא עַל נִשְׂאִים • וּמִתְנַאֶה
 כְּאֲרוֹז עַל מִתְנַאִים • וְעֵנְוֵי כְּאֲזוּב עַל נִדְבָאִים • וְצָר בְּעוֹלָמוֹ הַמְּשָׁה מִיְנֵי גָאִים •
 שׁוֹר בְּבִרְמֵה • אֲרִיָּה בְּתִיָּה • נִשֵּׁר בְּמַעוֹפְפִים • אֲרוֹז בְּעֵצִים • וְאֲדָם בְּכֶלֶם • וּמְלָךְ
 מִתְנַאֶה עַל כָּלִם • לְבִשׁ גָּאוֹת מִכָּלֶם • חֲקָקֶם בְּכֶם יִטְבִּיבֵי אִשׁ • אֲרִבְעָה בְּכֶם
 מַעֲלָה • וְאַחַד בְּכֶם מְמָה • כִּי כֶם מַעֲלָה מִכּוֹן כְּנֹגֵד כֶּם כְּמָה • וְכֵל אֲשֶׁר יֵשׁ
 בְּמַעֲלָה יֵשׁ בְּכִמְמָה • כְּפֵא מוֹל כְּפֵא • הֵיכַל מוֹל הֵיכַל • מִקְדָּשׁ מוֹל מִקְדָּשׁ • זְבוּל
 מוֹל זְבוּל • מִזְבֵּחַ מוֹל מִזְבֵּחַ • בְּנִים מוֹל בְּנִים • עֲבָדִים מוֹל עֲבָדִים • מְלָאכִים מוֹל
 מְלָאכִים • מִשְׁרָתִים מוֹל מִשְׁרָתִים • צְבָאוֹת מוֹל צְבָאוֹת • כְּרוֹבִים מוֹל כְּרוֹבִים •
 אֲלָפִים מוֹל אֲלָפִים • רְבָבוֹת מוֹל רְבָבוֹת • קְדוּשִׁים מוֹל קְדוּשִׁים • מִתְנַזֹּת מוֹל
 מִתְנַזֹּת • מַעְרִיצִים מוֹל מַעְרִיצִים • מַקְדִּישִׁים מוֹל מַקְדִּישִׁים • וּקְדֻשָּׁה
 לְקְדוּשׁ מְשֻׁלָּשִׁים : כְּכַתוּב וכו'

ומולין צ' ס' ח' קורין כסדר היום וצב' קורין למפסיר צפ' חקת עד תמכא עד הערב ומפסירין
 ביהוקאל צ"ו :

וקדם קריאת כפרטס ואמר (הריני מוכן ומוכן לי כמיע פ' פרה שנכתב בהורתינו הקדושה כמו שתקנו חז"ל) וישמע
 כפרטס מחזק כחומס כל הינה ותיבה מפי כקולא ונכסעורה יהן כודלה להכורא יה' על כנהמות כנזילים כנזכרים שס' (יוס"ס) 2

יוצר לפרשת החדש

מתחילין שוכן עד עד ובורא את הכל ואל"כ מתחילין כאן :

אור עולם באוצר חיים • אורות מאפל אמר ויהי :

מיוסד ע"ס א"ב

אֹת זֶה הַחֹדֶשׁ • אֵצֶת מִכָּל לְקַדֵּשׁ • וּבו יֵשֶׁע לְחַדֵּשׁ • בּוֹחֲרִיָּה הַוּבְעִים אוֹתָהּ
 לְקַדֵּשׁ • וְאִתָּה אוֹתָם מְקַדֵּשׁ • אֵל נַעֲרִץ בְּקַדֵּשׁ • גְּאֵלְתָם עֲתָה תַחֲדֵשׁ •
 וְצוֹרְרֵיהֶם פְּתָאם לְהַדֵּשׁ • וְכֵל פֶּה יְרוּמִם וַיְקַדֵּשׁ : הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם • בְּכָל
 מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם • נִחְלָה בְּכָל קְהֵלְכֶם • קְדוּשׁ : דְּרִשְׁתוּ מִכָּל חֲדָשִׁים • וְהִנְחַלְתוּ
 לְקְדוּשִׁים • הַיּוֹת בּוֹ מְקַדֵּשִׁים : הַזְמַנְתוּ לְשִׁלְיִשִׁים • לְאַפְרָתִים מוֹנְדָּשִׁים • לְמִנּוֹת בּוֹ
 עַד שְׁדָשִׁים • וּבו תִּפְדֵּי קְדוּשִׁים • וְתַחֲמוֹל עַל צֵאן קְדוּשִׁים • בְּבֵית קְדֻשׁ הַקְדָּשִׁים :
 זְקָרוֹן שְׁבוּעַת כְּרוֹבִים • הַנְּחַלְתָּ לְמַבּוֹרְכִים • לְהוֹשִׁיעַם מִיַּד מַפְרִיכִים • חוֹנֵן דָּלִים

ורכים

ביאור מהרי"ם

אֹת • ה' כשניל האותות שגמטו כמזרים בחודש סוס לכן כוא ראש לכל חודשים : אצת • מכתב : ובו ישע וכו' • סס
 כהדש יחדש גאולתינו למפסיר : להדש • לרמוס : מוגלשים • יחלל ע"ס שגלבו מחר נגועד : עד שלשים •
 שצמ סמיד מלא : חפיל קדשים • מנחמי ס' : ברוכים ס' כס כלסס : מפריכים • מעמדת סך :
 סטליס

יוצר לפרשת החודש

וְדָבָרִים חֲמֻלָּה עַל גְּמוּבִים אֲשֶׁר אֶחְדָּה מְשׁוּבִים טוֹב מֵעַם מְאֲרִיכִים וּלְפָנֶיהָ לֵב שׁוֹפְכִים בְּרֹאשׁ יֶרֶחַ מִמְּלִיכִים יִקְבְּצוּ עִתָּהּ מִקְהָלִים בְּיוֹפֵי תוֹאֵר מְכַלּוּלִים וְשֵׁם תִּשְׁמַע פְּלוּלִים כְּבוֹד שְׁמָהּ מַעֲלִים בְּשִׁיר וּבְתַחֵן מִתְפַּלְלִים בְּחִשְׁבּוֹן רֹאשׁ רִגְלִים לְפָנֶיהָ יְהוּ מִסְגָּלִים כָּל נֹזְעֵי רִגְלִים מְשׁוֹרְרִים וּמְחַלְלִים וּמֵה גְדָלוֹ מַעֲשִׂים לַעֲשֵׂה גִבְרָאוֹת וְנִסִּים לְבָנִים אֲהוּבִים וְעַמוּסִים נִצְלוּ מִיַּד פְּתוּרִים אֲשֶׁר אוֹתָם מַעֲשִׂים וְהוֹעֲקֵתוּ הַיּוֹת שְׂשִׂים שׁוֹנְאֵיהֶם בְּיַם דּוֹרְסִים וּכְנַת רֹאשֵׁימוֹ רוֹפְסִים כִּי בְּגוֹחַם הָיוּ חוֹסִים עוֹלָצֵי בְשִׁמְחוֹת יִשְׂשׂוּ בְּרוֹב הַצְּלָחוֹת וְיִתְמַלְטוּ מִכָּל אֲנָחוֹת פּוֹדָה אֱלֹהֵי הַרְוָחוֹת הַמַּעֲלָה בְּכָל שְׂבָחוֹת יִטָּה אֲזוֹן לְשִׁיחוֹת צוֹרְרֵיהֶם תִּפְּלוּ בְּשׁוֹחוֹת וְנִפְשׁוֹתֵם תִּתְהַיֵּנָה שְׂחוֹת בְּכָל רַע מוֹכָחוֹת קְדוּשׁ יִקְבֹּץ עֲדָרִים וְיִזְכּוֹר בְּרִית אֲבִירִים אֲשֶׁר לְפָנָיו הָיוּ בְּרוּרִים רְצָה בְּבָנִים מוֹבְחָרִים מִכָּל צַד וְעֹבְרִים לְפָנָיו הַיּוֹת מְשֻׁמְרִים שְׁקֵד עֲלֵיהֶם בְּלֵיל שְׁמֵרִים וְקָמַל לְמַעַנְם בְּבוּרִים וְהוֹצִיאָם בְּפָדוֹת מוֹדְרִים חַיֵּי הַתֶּן בְּאֵי יִינָה וְתִצְיַלְנָה מֵעַדְיָנָה בְּרֹאשׁוֹן לְחַדְשֵׁי הַשָּׁנָה קְדוּשׁ : הַכֵּל יוֹדוּ

כְּבוֹדוֹ מְשֻׁבְּחִים בְּכָל הָעוֹלָם וְהוּא מַעֲיֵן כָּל נַעֲלָם וּבָאוּ בְּפִתְחֵי אוֹלָם וְהַכֵּל יִרְמֹכְמוּהוּ כְּאוֹפְנִים לְעוֹלָם : וְהַחַיִּית : וְאֵס הוּא ר"ח אֲמִיטִס אֹפֵן סַל ר"ח הַמֵּלֵא לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת בְּעִבְרוֹת עֲשִׂית נוֹרְאוֹת גְּלוּת בְּרַבְבֵי צְבָאוֹת דְּגִלְכִימוֹ לְהוֹצִיא מִתְּלָאוֹת הֵם פְּנִשְׁרִים נְשׂוּאוֹת וּמִשְׁאֲרוֹתָם נוֹשְׂאוֹת וְכֵד טוֹב מִלְּאוֹת חֲסֵד בְּעֵינֵיהֶם רוֹאוֹת טוֹב בְּנִים בְּלָלִים יוֹדֵעַ פְּרִי מַעֲלָלִים כָּל הַדְרָה נִחְלָם לְפָנָיו כָּל הַתְּדִיָּם מִלֵּא כָּל מְשֻׁאֵלִים נוֹאֲמֵי רַעְתָּם הַפִּילִים שְׁבַע מִן הָאֲכִילִים עַל כָּל אוֹם עֲלָם כְּצוֹ פֶה בְּשִׁירָה צִדְקוֹ לְאִוִּם וְנוֹרָא קוֹל תוֹדָה וְזִמְרָה רִנְנוּ לְשׁוֹרְרָה שֵׁם הַגְּבָד וְהַנּוֹרָא שְׂבָחוּ לְהַעֲיֵד בְּמוֹרָא תִקְפוּ כָּלֵם לְהַתְּאוֹרָה תְּנוֹת פְּקָרִיעַת יַם סוּף וּכְמִכַּת בְּבוּרִים לְהַגְּבִירָה : עוֹרֹת שְׁמוּנָה עֶשְׂרֵה :

הַמִּזֵּן מִתְחַלֵּל בְּרוּךְ אַתָּה עַד וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן וְאֵל מִתְחַלֵּין כָּלֵן :

מַסוּד חֲכָמִים וְנִבְוִנִים וּמְלַמְּדֵי הַעֵת מְבִינִים אֲפִתְחָה

פִּי בְּשִׁיר וּרְנָנִים לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל פְּנֵי שׁוֹכֵן מְעוֹנִים :

אֶתִּית עַת דוֹדִים כְּגַעְיָה בְּאַהֲת וְעֵשֶׁר פּוֹט נִגְעָה גִישֵׁת צָקוֹן מִכְּפָל כְּפִגְעָה דְּלַג פֵּעַם וְזוֹאת רְנָעָה הַשְּׁנִיִּים עוֹפֵר מִחֶרֶף אֲרָבוֹת וְחַתְלָאֲרָה בְּתַבְסַם תְּשׁוּבוֹת וְזֵמן קִפְץ עֲשׂוֹת רַבּוֹת הַדְּשִׁים וְגַם יִשְׁנִים לְחֶרְבוֹת מִסְּוִירָא וְעַדֵּן שָׁנָה יִקְבֹּץ בְּיִשׁוּן וְעַר כְּמִשְׁנָה חַיֵּי כְסָף וְדַפְק בְּפִתְחֵי יִשְׁנָה לְחַפְשָׁה בְּרֹאשׁוֹן לְחַדְשֵׁי הַשָּׁנָה

לי

בִּיאוֹר סֵהֲרִים

פְּלוּלִים לִי הַסֵּלֶה גוֹעֵי לִי טוֹב : פְּתוּרִים סֵס מַלְרִים : הַעֲמַתוֹ מַחֲכוֹ : בְּגוֹחַם כְּשִׂי לִי נוֹחַ מִנְסוֹן : לְשִׁיחוֹת לְהַמְלוֹת : בְּשׁוֹחוֹת נְנוּחֹת : שְׂחוֹת כְּסֵלוֹת : מוֹכָחוֹת נִסְכּוּן : אֲבִירִים קַן אֲנוּחַ : מוֹדְרִים לִי דוֹרֵךְ זָכֵד : חִק טוֹב : טוֹב כְּשִׂי : הַחֵלֶם נִכְסֵס : הַתְּלִילִים כְּגִנְיִס : פְּצוֹ פִתְחוֹ : הַנּוֹת לְכַסֵּר : אֶתִּית וְכוּ' סִי יִהְיֶה אֵין טְאוּלָה כְּגַעְיָה כְּלַכֵּר כְּנִיעַ : פּוֹט מַלְרִים : צָקוֹן מִכְּפָל : הַסֵּלֶת אֲנוּחַ : טַס וְכוּ' כְּשִׂי

יוצר לפרשת החודש

תר

לוי עזר תגנון • בפסוח ונגנון • חיו בגונגנה לבנון • במקנת ינון • ברוך אתה יי מגן אברהם : אתה גבור עד לתחיות סתים

מרימי עול עגלה להלאות • מכאב הגמה להראות אות • גאקה החישה קן הפלאות • נחצו למאתים ועשר ארבע מאות : שיה המסכה לעקר צור סים זכרו בפקד נצור • עבוסים באתיו לעת בצור • ערימו לשי יהא עצור : פלא עשות נגד אבות • פץ מבעשור לאסרו בעבות : חיו צליתת ירדן בו לתתות • צפית שיה לבית אבות :

לה עזר נקשיבה • מפעני הישועה נשאבה : חיו שישון ישעך לנו השיבה • ובהתית נשם נחשבה : ברוך אתה יי מניה המתים :

קיתת עלית עקד • היא נצבה בפקד • תויכת בתרי שקד רשפי לוד ליקד : קחש ישנים בערב • דם הבוסה בערב • קץ חש וקרב • לעזר בתגין קרב : שמע מכסת פסחים • אשר בסו פסוחים • היא צמתה בסלוחים • להציתם בקוצים פסוחים : הרפים כדי למעט • מנווי מתי מעט : חיו תקת הדבת מלה מלה מעט • הורשם להמעות בנאם ימעט :

החדש הזה לכם לשמור • בסכם אסופי הר מור • ואתם אל יגמור • שלשת אותות בו לשמור : דורש זה החדש בהדשו • לאות ולמופת קדשו : חיו ידידי עם קדשו • הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו :

הדום מגר נזוד ערש • פתיום הזה יחדש בגודש : חיו ונביל שי בקדש • בראשון באחד להדש :

ימלוך יי לעולם אלהך ציון לדר ודר הללויה : ואתה קדוש יושב תהלות ישראל אל נא :

רבות עשית והשבת וספרת • מפעלותיה פעול בספר ספרת • לאותות ולמועדים חבלו שפרת • לתקופות ומחזורות קצו צפרת • לאלפים וארבע מאות וארבעים ושמונה ומנו בארת • ובתשע מאות עפורים עדיו עפרת • והיום הורית לעם אשר בחרת • לבן על כל החדש חדשו הנפרת • ספרו בקרת • קצבו תקרת • גילו תקרת • פלא סקרת • מועדו יקרת • ובו יקרת ונתיקרת :

חי

ביאור מהרי"ם

ס"י מיכר לגאול ושלח וכה טען כוא כומן : כסף • חמד : לחמשה • לבן חספי : מרימי עול • פי מרימי כיו מרימי עול ישראל כנקלמו עגלה : הגתה • לי כוללה : נחצו • מכרו : לעקר צור • זה יחק : סוים • סימן לחומת זכות האנוש : עבוסים וכו' • ישראל כשהם נלכד : פלא וכו' • ס"י כאלה לאנוש נסים ונפלאות מנאולת מליים : פץ • דבר : צליחת • כמו נקשת כידון : להתוות • לאות ולסימן : צפית שיה • פי' ראייה וניקור מכל מוס ג"כ סימן לנקשת כידון : עקר • יסוף עקום : נצבה • עמדו במלכים : בתרי שקד • מה שמיכר אנכסם בין כהתרים גדליהא צמדש נזמה זה סף המלכים : רשפי • לי כשהם • לוד • כן מלכים : ליקד • לשמוץ : רחש ישנים • תפלת אנוש : כערב • מתוקה : דם וכו' • דם מילה ופסה כחי מעוכנין : בתגין • כפרים : קרב • לבן מלחמה : הדום • זה כהמ"ק שהחיינו עשו שמכר כנורסו כשגיל מיד ערבים : חוזה • זה משה :

הג

מ"ב (ס"ג)

חי וקיים נוֹרָא וּמְרוֹם וְקָדוֹשׁ :

סס כמחנה אלעזר בירבי קליר

אָבִי כָּל חוֹפֶה • חָל בּו בַּמַּחֲזֶה • בְּנֵי־אִמֶּר לֹ חוֹה • תִּבְנִית הַחֲדָשׁ הַזֶּה : לְהַבִּין
 קָצֵב מוֹלְדָתוֹ • מִתְהַלְתּוּ וְאָרְךְ מְלֻאֲתוֹ • עַד תִּכְלִיתוֹ : עֲמַתּוֹ לְהִרְאֹתוֹ •
 וְלֹא הִבִּיר מְרֻאָהוּ • עַד בְּאֶצְבַּע הַרְאָהוּ • אִז בֶּן וְרֵאָהוּ : זוֹהֵר לְשַׁעוֹת שֵׁשׁ •
 תִּאָּרוּ לְהִתְאַשֵּׁשׁ • פְּחוֹת מִשֵּׁשׁ • כָּל עֵינַי יַעֲשֵׂשׁ : רוֹאִיו לְבַקֵּר • עֲדָיו לְחַקֵּר •
 מִאֲמִידָיו לִיקֵר • מִמִּידָיו לְעַקֵּר : בְּמִדָּה לֹ שִׁעֵר • עָבִיו אִיךְ לְשִׁעֵר • עַד
 שְׁמִיפַת שִׁעֵר • וְקָבְלוּ יוֹשְׁבֵי שִׁעֵר : יָדְעוּ תִבּוּנָה • לְחוֹת לְאוֹם נְכוּנָה • לְהוֹרוֹת
 לְיִוְדָעֵי בֵינָה • עֲרָךְ לְכֹנֶה : רְגָלִים לְיֹשֵׁב • זְמָנִים לְחֹשֵׁב • בְּעֵבֹר אִיךְ לְיֹשֵׁב •
 וְסוֹד מַה לְּהִקְשֹׁב : בְּפָנָיו צָנָה אֱלֹהֵי קָדוֹשׁ • לְהַעֲדֵי עֲדוֹת הַדָּשׁ • וְאֵל נִתְעַמְמָה
 בְּקָדוֹשׁ • בְּמִקְדָּשֵׁי הַדָּשׁ : יֵה בְּדָקָם לְעֵינוּ • וְעֲדוּתָם דְּדָקָם בְּמַחֲנֵנוּ • וְהַכֵּל
 צִוְחוֹ בְּמַעוֹנוּ • מִקְדָּשׁ הַחֲדָשׁ בְּזַמְנֵנוּ : קִץ מוֹלְדָתוֹ חָל לְהַקְצוֹת • בְּיוֹם רְבִיעֵי
 בְּהַצּוֹת • וְעַד שְׁלֹשִׁים מְרוֹצוֹת • לֹא נִכְרַ בְּהוֹצוֹת : לְאָה צִיר וּפְחַד • וְתַר מַעַת
 לְעַת סְפוֹר אֶחָד • וְצוֹר פֶּץ לֹ וַיְחַד • מִיַּעֲרֵב וְעַד עָרֵב מְנוֹת אֶחָד : יִלְדוֹת
 תָּרַם וְסָהַר בּו בְּיוֹם חֲשֻׁבוֹן מִצּוֹ • וְכִתְחַלַּת בְּרִיתָם בְּחֻלּוֹן אֶחָד נִמְצָאוּ : חִיו רַעִים
 בְּגִתָּן לְמֹו מְסוּרַת אִמְצוֹ • לְחֹשֵׁב לְעַבֵּר וְלִקְדָּשׁ סְפוֹרוֹת כְּמִצָּאוּ : אֵל נֹא וְכוּ

חיו וקהל ראשון הוא לכם • לפסוח עליכם • להתקדש בתוככם • קדוש :
 חיו וקהל לכם הוא ראשון • נצורי כאישון • שהעריץ לא אחרון וראשון • קדוש :

מיוסד ע"ס א"ב

אֲדוֹן מִקְדָּם תִּבְנֵנוּ רֵאשׁ • בֵּינוּ לֹא גַל בְּסִפְר תּוֹקְרוֹת רֵאשׁ • נִלְחָנוּ תַחֲלָה לְכֶם
 לְדָרוֹשׁ : דּוֹרֵשׁ לְהַשׁוֹת בּו גִּיה וְאִישׁוֹן • הוֹפֵלֵא מִכָּל עִם וְלִשׁוֹן • וְלֹא
 הוֹמְסֵר לְאֲדָם הַרֵאשׁוֹן : זְמַן עֲדָנָה בּו בְּשָׂרָה • חֲנוּט לְקִצּוֹ עֲקוֹד לְמוֹסְרָה •
 מִשְׁפִּיה בְּכֵן בּו בְּשָׁרוֹ בְּשׁוֹרָה : יִרַח אִשָּׁר לֹא פִעֲנַח לְרֵאשׁוֹנִים • כְּמוֹס לְצַפּוֹן
 חֲדָשִׁים וְגַם יִשְׁנִים • לְרֵאשׁ הוֹשֵׁם לְאֲרָבָעָה רֵאשֵׁי שְׁנַיִם : מוֹעֲדִים מוֹזְמִין
 לְהַדְּגָלִים • נְעוּדִים בּו עֵינֵימֹו צִירֵי רוֹגְלִים • סְפוֹר הוּא לְמַלְכִים וְלְרֹגְלִים : עֲבוֹר
 מְעַבְרִים לְשִׁמְרוֹ בְּמוֹעֲדוֹ • פָּרַח וְאָבִיב תְּקוּפָה בִּם לְוַעֲדוֹ • צִיוֹן שְׁלֹשֶׁתִים יִצְרָפוּ
 לְסַעֲדוֹ : קָדוֹשׁ בְּרֵאשׁוֹ וְשְׁלִישׁוֹ חֲצִיו וְרֵבּוֹ לְשִׁמּוֹר • לְקָדוֹשׁ לְקַחַת לְחֻנְג לְקַצּוֹר
 וְלִנְמוֹר • רֵשֶׁם בְּכָל דּוֹר • שְׁמּוֹר הוּא לְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר : שְׁמִירַת שְׁלִישׁוֹ
 בְּיַהֲדוֹ עֲמִידָה • שְׁלֵהֲבַת חֲצִיו שְׁאוֹן פּוֹל הַשְּׁמִידָה • תִּשְׁנַעַת קִצְרוֹ יְמִינֵי

הַעֲמִידָה : לֶכֶם וְכוּ

ובן

ביאור מהרי"ם

הל בו • פידוש טשה סתפול וחתל • קצב מולדתו • חולדות טלנה : עמתו • מנח טשי למטה וכרלכו או בני לו סכין :
 רעים וכו' • זה טשה ולכין כשעל לטס סוד עינור חוקי אומן נמסרת ודיין זיונין כדי שינו לעבר ולקיש : לפסוח
 עליכם • לבגן : כאישון • כשחור של פין : להעריץ • להחוק נחממות : אדון וכו' • טשי : חכנו ראש • חדש ניסן
 ראש להדשים : בינו • חמטה וכינה של סילוך סרה לא גילה להדס כרלשון : גיה • אר : ואישון • חושך : זמן וכו' •
 נכטה : חכמה טרה סידיה לה בן : מעמט • נלה : רשם וכו' • פי נכטה לכל חזוה טרל ניסן סמור טל לניחא מביט
 חוה עני חוכנ וכו' :

תה יוצר לפרשת החודש

ובבן ולקה תעלה קדשה פי אתה קדוש ישראל ומושיע:

הוא נקרא ראש וראשון ונאמו נקרא ראש וראשון ומועדו נקרא ראש וראשון
 ואויו נקרא ראש וראשון ונחליו נקראו ראש וראשון ואויבם נקרא ראש
 וראשון ואתבם נקרא ראש וראשון ונאלם נקרא ראש וראשון והנה העת יבא
 בראש וראשון בקץ אשר הוא ראש וראשון לעבור בראש וראשון לכונן נכון
 בראש וראשון ואתו יוצר ברוח ראש וראשון לקעקע שרירי עמלק ראש
 וראשון לעורר צורים החצובים בראש וראשון לפעול חדשות בראש וראשון
 לרצות חדוש תשורת ראש וראשון להוביל בו שי לראש וראשון ועוד כל יפכו
 ראשונים פי יחדשו חדשים וגם ישנים פלאים מפלאים משנים ויקצופל ישנים
 מהללים ומשוררים שירים משירים משננים ולא יאמרו עוד אשר העלה בנביא
 פי אם חי וי אשר העלה ואשר הביא ואז אל ישאג פלביא לערוך קרבי
 חדשות להביא ביד איש נביא משבט לוי להשיב לבבי לחדש קרבי
 ויצמיח צמח נקוב שבועה ואתו יהו רועים שבועה ויחדשו לאום דברים שבועה
 ויתפסה מהם שבועים שבועה וישוב ויגלה לעם קדושים אשר עמו יהו מקדשים
 ולא געדרי צאן קדשים עד קץ ששה חדשים עד בא ראשון לראשי חדשים
 ואז יראה לעדת קדושים הנשארים מעול קדשים ויראה למו אותות קדשים
 לחדש שמום החדשים למשוח קדש קדשים לפתוח דלת לקדושים בשפתות
 ובחדשים ואז יצוה חדוש עבודת חדש מה להעלות בראש כל חדש ועבודת
 ראשון כל חדש הוא תקדים תחלה לכל חדש כי כמו היה ראש לכל חדש
 בן והיה ראש לכל חדש ותעשה בו חדשה בראת ארץ חדשה להנתן העה
 חדשה לכרות ברית חדשה להבראות ברית חדשה להתחדש רוח חדשה
 להוביל בו שי מנחה חדשה וחמה ולבנה תתחדש ואורם שבועתים יחדש
 שמים בשנה יתחדש ויצמצם שבינתו בתוך שער החדש ויקרא לו שם חדש
 בשם העיר מיום המקדש וינתן לעם לב חדש לשורר בפיהם שיר חדש שיר
 מפואר ומחדש על כל שיר מהלל ומקדש פי שירי אראלים אשר שיר
 ותשבחות מהללים לפגי שיר זה לא חלים ונצוח אללים אשר קול המולה
 צוחלים לפגי שיר זה לא ממללים ורגן גלגלים אשר אם הורשו כל גלגלים
 לפגי שיר זה לא כוללים ואימת כרובים אשר הם צנים כמו רוכים לפגי שיר
 זה לא מרבים והדרת אופנים אשר הם כרבעי פנים לפגי שיר זה לא סופנים
 והמון גדודים אשר הם הוד אל מגידים לפגי שיר זה לא נאגדים וסוד עירין

אשר

ביאור סהריים

הוא כשי: ונאמו * מלוח כחודש כוס לכס: ואויו * ככת"ק: ונחליו * ישראל: ואויבם * זה עמלק טעם ראשון
 נקראת ישראל: ואותבם * זה אהרנס: ונאומם * משה: ואתו וכו' * זה כמשה: לקעקע * לטכניה: צויהם *
 באבות: קרבי * מנהגם: צמח * זה משה כקרא בו טעום: מעול קדשים * כרש"י: לפגי שיר זה * טלפסוד יחלול
 שיר: הורשו * אם כיון ניתן לכס כמות כיון גוללים כל טעום מחיסם: סופנים * נחשנים:
 ונש

יוצר לפרשת החדש

אֲשֶׁר בָּעֵין קָלָל בּוֹעֲרִים • לִפְנֵי שִׁיר זֶה לֹא מִפְּאָרִים • וְדָגַשׁ קִדְיָשִׁין • אֲשֶׁר לְבַקְרִים
 מִתְחַדְּשִׁים • לִפְנֵי שִׁיר זֶה לֹא מִקִּדְיָשִׁים • וְנָתַם שְׁנָאֲנִים • אֲשֶׁר מֵעַמָּם לֹא מִשְׁנָנִים •
 לִפְנֵי שִׁיר זֶה לֹא מִשְׁנָנִים וּפְחַד שְׂרָפִים • אֲשֶׁר בְּרָנַע כָּל שְׂרָפִים • לִפְנֵי שִׁיר זֶה לֹא
 רוֹפְפִים • כִּי כָּל מִתְנַגֹּת מִשְׁרָתִים קְרוּשִׁים • מִשְׁרָתֵיו יִהְיוּ מִקִּדְיָשִׁים • וְגַם הַמּוֹן צָבֵא
 מִלְּאֲכִים • מִנְעִימִים יִהְיוּ מִמְּלִיכִים • וּמְרוּצוֹת חֵיל זָקִים • כְּחֵם יִהְיוּ מִחֻזְקִים • וְיוֹי מִשְׁלַחַת
 בְּרָקִים • פְּנִיָּהֵם יִהְיוּ מִבְּרִיקִים • וְחֻצָּה לְמוֹ הַיּוֹם • מִתְעַלְסִים בְּאַהֲבִים • וְעַד מִחֻצָּתָם
 לֹא בָּאִים • בְּאֲשֶׁם נְלִהָבִים • וּבְנִחְלָתָם נְכוּיִם • וּבְפֶאֶרֶם הֵם נְאֻלְמִים • וְעַת כִּי יִתְחַלְדוּ
 יִקְיָשׁוּ • וְעַת כִּי יִתְכַּיְלוּ יִחְלוּ • וְעַת כִּי יִגְמֹדוּ יִעֲרִיצוּ • וְעַת כִּי יִחְיִשוּ יִקְיָשׁוּ •
 וְעַת כִּי יִשְׁתַּקּוּ יִשְׁלָשׁוּ • קִדְשָׁה מִשְׁלָשֶׁת • כַּתּוּב וְכוּ

ומוז'אין ז' ס"ח נח' קורין כסדר היום ונשניה קורין כל בא החדש הזה עד תאבלו מצות • ומלטי
 בה אבר ה' ביהוקאל מ"ח • ואם הוא ר"ח קורין כל בל ר"ח ונח' כל החדש ומלטי כ"ל • וקודם
 קריאם הפרשה יאמר לשם יתוד קוב"ה כו' כזכר למעלה כל שקלים וזכיר • וישמע הפרשה מסוד
 כחומש כל היבנה היולא מפי הקורא :

מוסף לפרשת החדש

כסף חוזר התפלה עד סוף עזר ומושיע ובגן :

זיכר ע"ם א"ב ככול אלא שהקדים בראש כל פסקא חיבה אהת מפסיק ראשון לציון הנה הגם ונח' :
 ראשון • אמצת לפרח שושנים • אמוץ לעזר מרדם ישנים •
 בזכרך ברית ראשונים • בצפון חדשים וגם ישנים •
 גלותו בדת שנונים • גזר ראש לארבעה ראשי שנים : חיון ארבעת
 ראשי שנים בפחוחה • באררת זה מזה לחוזה • באשר שמענו בן עוד
 נחוחה • לגונגמו בנגן בתדש תזה : ברוד אהת יי מגן אברתם :
 אהת גבור עד להחיות בתים :

לציון • דרור תשת בו קפות • דבר אור יקרות לקפות • החדש
 אשר ישועות בו מקיפות • החוסים בו מתקיפות • ומגו
 מתחילות ותוקפות • ועד ראש לארבע תקופות : חיון ארבע תקופות
 בשנה • תחדש אורם בבראשונה • באשר שמענו בן עוד חיש נא •
 תחינו בגשם בראשון לחדשי השנה : ברוד אהת יי מתיה המתים :
 נעריצך • לדור ודור עד וקדוש אתה :

הנה

ביאור סהר"ם

הגש' • א' אכסס • ובפארם • כשיפאלו ישראל ישקנו כמלאכים : יחשו • ישקו כמלאכים : יתכילו -
 כשינמרו ישראל : יחילו • מסתילין כמלאכים :
 ראשון אכסס • לעשות ניסים לישראל : לעזר וכו' • להחיות כמותם כמותם : ברית ראשונים • אנוח : ברית • החוסם •
 במחוחה • כשי' כלה למשך ד' ר"ח כננואס : לתזה • למשה : לגונגמו • לכגן לישראל : חשח • מהרס : קפות •
 ג' גמיו : מחקיסות • מחקוקה : ומנו • מ"ח ניסן : וועד • חוכן : חיש • מהר • בגשם • להחיות כמסוס כוא כעל וגשם •
 כג

מוסף לפרשת החודש
 תו
 הנה • זה בא לפרקים • זמון לגאול רצוצים מארקים • החדש
 אשר רביבים בו מריקים • השרת מים למלאת רקים טיעות
 לרות וירקים • טלאים בו להקים • בארבעה פרקים • חיו ארבעה
 פרקים בבמחנה • בארת זה מזה לחוזה • באשר שמענו בן עוד נחזה •
 ונעריצה קדוש בחדש הזה • ברוך אתה יי האל הקדוש :

תכנת שבת עד מקדשי שמך ונשנת ר"ח אתה יצרת עד קבעת :

הגם • ימים המבורכים • יורה ומלקוש באבם פורכים • פח תת
 באביבים רפים • פרמל להקליא אביב פרוכים • לשגן
 מפעלות מצין מהרפים • לפניו קוראים ענין ארבעה ערכים :
 חיו ארבעה ערכים אשננה • ספור מסות פרחי שושנה • באשר
 שמענו בן עוד חיש נא • ענגנו בנופש בראשון לחדשי השנה :
 ברוך אתה יי מקדש השבת : (לשרח וישראל וראשי חדשים) :

רצה עד לציון ברחמים :

ולירושלים • מופת הוחק בו פסות • מעין כל חי להתפסות •
 נקמות אשר בלב מכפות • נתבנו במועד זה היות
 טכוסות • שה לבית אבות מנות במכסות • סבות עליו עסים ארבע
 כוסות : חיו ארבע כוסות בבמחנה • בארת זה מזה לחוזה • באשר
 שמענו בן עוד נחזה • רצנו כשי בחדש הזה • ברוך אתה יי המחזיר
 שכונתו לציון : מרים עד ועזרתנו סלה :

מבשר • עם זכיות • עצורים להעלות מצול דכיות • פרוים הוה
 במשכיות • פצוח שירים תמור בכיות • צבאות כל המדת
 שכיות • צאנן יציע לרושש שונאיה : חיו שונאיה גדוש נא • במדותיה
 פעלתם כבראשונה • באשר שמענו בן עוד חיש נא • ותיטיב לנו
 במובה בראשון לחדשי השנה • ברוך אתה יי הטוב שמך ולך
 נאה להודות : אלהינו ואלהי אבותינו כו' • שים שלום עד ובכל שעה בשלושך :

אתן • קול בשוררו ראשים • קרא בגרון בגיא החרשים • ראשי
 תנינים אשר על גבי החרשים • ראותם בזה חדש מגורשים •

שיר

ביאור סתרים

דעה זה בא • משה : רצוצי • ישראל : ארקים • ארזות : שלאים • יכאל : הגם וכו' • ימי נסן : לשון וכו' •
 לספר נסם כל כ"י : ארבעה ערכים • ד' פרשות : אשננה • הכפרס : ענגנו • עוג : בנופש • ל' ממהס :
 ולירושלים וכו' • פי' מוספי הגאולס כמאר על ירוכלס פי' דמאל לכמסות • ז"ש מעין וכו' : בלב • לננו כל כשי
 שנה' יום נקס נלני : מכוסות • ל' חיקון : סבות • פי' יכוו מסובין : עצורים • ישראל שסס עלורים כגלות : מצוח
 צבו' • מלמח טרכ נקוס כמות : איון וכו' • פי' ולו חסן קול לומר טרכ על כמסס טימס כשי' לטסיר כס
 טסרו רלמס כס מטה וחסון : בגיא החרשים • כנסכל לא נלסח"ג ע"ש ליון שסס חסיס : ככו' :

מוסף לפרשת התודש

שיר תדש והנה מדרשים • תרגמה שפתי בשורי ארבעת חרשים :
חיו ארבעה חרשים כבמחזה • בארת זה מזה לתוזה • באשר שמענו
כן עוד נחזה • פרבנו בשלום בהדש מזה : פרוד אתה יי תפברך
את עמו ישראל בשלום : ק"ש • אין כאלהינו • עלינו • קדיש יתום :

יוצר לשבת הגדול

מתחילין שוכן עד עד ובורא את הכל ולא"כ מתחילין כלן :
אור עולם באוצר חיים • אורות מאפל אמר ויהי :

מיוסף ע"ס א"ב וכסף תחום סמ"ט בניסן בן זרח חוק :
אתי מלבנון פלה מראש אמנה תשורי • בטוהר עדנו לבוש התפנה
והתפארי • בושם רקוח התבשמי • מור ולבונה התקפרי • כי בא עת
והגיע שעה אשר למלה תשורי : חיו בין שדי לין אשכול הקופר • מצפצפת
ונאמת פלה באמרי שפר • בני מבון זבולו וחשים בלי חפר • חוק ובר
קדשתו נעריץ וגםפר • במעלה יהתקדשו ובמטה יסלסל תמיד ליל וצפר קדוש :
בן נעול קראני דודי • חמק עבר ושומרים נשאו רדידי • דלפה עיני ונרסה •
בוכר עיני ומרודי • דדוי אהבת חסד פאנת דודי • הן בלא לב ולב וגפיש
תפצה • חתן מתגדב וכלה רוצה • וגל מה זה מתאחר דיץ העליצה • שחוחים
תקיצו לזה ולזו במרוצה : זכר בה ברית ושבעת אלה • אשר בשעת ארוסיה
ברתי למהללה • חפצי ורצוני לקיים בפהלה • השיב חתן לשלוחי כלה : טענה
סגלה אף היא וישר אמרים • נכונה אני ומקנמת בהן הן הדברים • יגמול רק
עמי חסד ויזכור אהבת נעורים • וימחר לפדותי מבין חמורים : בצירי מרפא
ושלוחי אמונים • נהמצעו האומים בווג תקנים • לדבר על לב פלה דברים
הגונים • ולתבעיר לב חתן בקנאת מננים : מלוכה בהתבשרה פלה
בהמרוקיה מאד השפיקה • רמוניה הנצו וסמדרה פתחה • נכונו שדיה
ישערה צמחה • ותהנהג לפתר ולמלכות הצליחה : סוא מפריכה בראותה
תקחה בעיניה • הלא זאת הנמכה והנקלה השיבה לסגניה • על זאת שלחה
וקראה לאצטגניניה • עליה חושבת וחורקת שניה : פריץ היות גוהם ולפו
מכבד • פלה לענות בקושי לשעבד • צערה בפרה ובעול כבד • אולי התנגות
ותקיה כבלי אבד : קרא עליו מועד בחוריו לשבור • צפרדע תגמל וכנים
תכרים חמרים לצבור • רשף ודבר וכרד לפניו לעבור • וראשית כל אננים

באהלי

ביאור סהרי"ם

בשורי ארבעה חרשים • פי כאלהינו • ד' נויקס פבית בן דוד ומבית בן יוסף ואלהינו ומלכי נזק מדכתיב ואלהינו
כי לרועה נרבים :

יוצר לשבת הגדול

תו

בְּאֵהָלֵי חָם לְקַבּוּר : שְׁלָחָה פְּרוּכָה בְּעַל פְּרֻחָה מִמִּסְתָּוֶלֶלִי וְתִצְאָנָה כָּל תְּנֻשִׁים
 אַחֲרֶיהָ בְּחוּף לְחֹלֶלִי . תַּנּוֹת לְאֵל זֶמֶר וְהוֹדִיּוֹת שֶׁבַח וְהִלָּל . שֶׁכְּבָה אוֹתוֹת
 בְּדִים מִפֶּר וְקוֹסְמוֹס יְהוֹלֵל : מוּ בֵּין שְׂדֵי יֵלִין אֲשֶׁפוֹל הַכּוֹפֵר . מִצַּפְצֻפֶּת וְנוֹאֲמֶת
 כְּלָה בְּאִמְרֵי שֶׁפֶר . בְּגִי מְכוּן זְבוּלוֹ רוֹחֵשִׁים בְּלִי חֶפֶר . הוֹק זֶכֶר קְדֻשָׁתוֹ נִעְרִיץ
 וְנִסְפֵר . בְּמַעֲלָה יִתְקַדֵּשׁ וּבְמִטָּה יִסְתַּלְמֵל תְּמִיד לַיִל וְצַפֵּר קְדוּשָׁה : הַכֵּל יִיחַד

אופן שהס"ח בנימן

בְּרִנְיָאֵל אִשׁ וְמִימוֹת . גְּבוּרֵי עִיר מְרוֹמוֹת . נְצֻצִים בְּחוֹמוֹת . בְּרִתִּים וְאִימוֹת .
 מְרִבִּים תַּעֲצוֹמוֹת . לְאֵל יוֹסֵד הַרוֹמוֹת . וְאֲנִי אוֹם בְּאִמוֹת . בְּחָה וְגִרֹן
 רוֹמְמוֹת : נוֹהֵם מִיכָאֵל . וְנוֹעָה גְּבִרִיאֵל . זוֹעֵק אוּרִיאֵל . וְנוֹעֵשׂ רַפָּאֵל . וּמְהַדֵּר
 הַדְּרִגִיאֵל . הוֹד לָהּ אַבְרִיאֵל . וְאֲנִי בְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל . מְעִידָה כִּי אֵין כָּאֵל :
 יוֹרְצֵנוּ כְּבָרְקִים . חֵיל וְנוֹעוֹת וְנֻקִּים . לְפִיּוֹדִים דּוֹלְקִים . וּכְבֻזָּק בּוֹזְקִים .
 תִּשְׁבְּחוֹת מְפִיקִים . וְשַׁעוֹר רוּן מְדַקְדְּקִים . וְאֲנִי שׁוֹשְׁנֵת עֲמָקִים . עֲסוּקָה
 בְּמִצּוֹת וְחֻקִּים : מֵאוֹת אֶלְפֵי אֶלְפִים רַבּוּבוֹת . מְרַבּוּבוֹת אִשׁ וְשִׁלְהַבּוֹת . מְקִיפּוֹת
 וְסוֹכְבוֹת . עֲלוּי כֶּסֶם עֲרֻבוֹת . שְׁלֹשׁ קְדֻשּׁוֹת דּוֹבְבוֹת . וְקוֹל דְּמָמָה מְקַשִּׁיבוֹת .
 וְאֲנִי בַת שְׁלֹשֶׁת אָבוֹת . תְּמִיד תְּפִלוֹתַי עֲרֻבוֹת : גְּהִרֵי אִימָה וְחִילָה . וְעַת
 חֵיוֹת מְגִדִּילָה . וְעַל אֲרַבְעָתָן מְלַמְעֵלָה . חֵיהָ חֲמִישִׁית גְּדוּלָה . לְמִלְסָל הִיא
 מֵתְחִילָה . וְאַחֲרֶיהָ פּוֹמְלִיא כְּלָה : וְאֲנִי בְּבֵית הַתְּפִלָּה . תִּפְעֵנָה שְׁפִתַי

הַתְּחִילָה : וְהַחֲיוֹת

זולת מיוסד פ"ס א"ב כסול ונסוף הז"ס טמ"ח יוסף בן שמואל

אֵין כָּאֲרֻשָׁתָּה בְּתוֹלָה בְּמוֹתֵר וְקְדוּשִׁים . בְּאַרְצֵי פְתָרוֹם הוֹגֵרְרָה בֵּין קְדוּשִׁים .
 בְּהַגִּיעַ זְמַן חֲפָה בְּרֵאשׁוֹן לְחֻדְשִׁים . בְּעֵדָה שְׂתָה שְׂדֵכְנִים יִשְׂרָיִם וְקְדוּשִׁים :
 גָּשׁוּ אִי כְּפֹתוֹר כְּהוֹפְקֵדוֹ יְרִידִים . גַּם תְּרַצוּ דְבָרִים לְמִסְתָּוֶלֶל וְגִדּוּדִים . דְּעוּ כִּי
 עֲלֵמָה בְּבִתְיֶכֶם שׁוֹדְדִים . דְּרוּשָׁה לְנִשְׁוֹאִין וְעַתָּה עַת דוֹדִים : הַמְלִיךְ הַקְדוּשׁ
 כְּמוֹ קְדוּשָׁה בְּחַתּוּנָה . תְּרַבֵּה סְבֻלוֹנוֹת שִׁגְרָה לָהּ בְּמִתְנָה . וְנִשְׁבַּע לָהּ לְהַכְנִיסָהּ
 בְּשֵׁת עֲמוֹד בְּאִתְנָה . וּמֵאֵז וְעַד עַתָּה לְדוֹדָה הַמְתִּינָה : זְרוּן לְבָבְכֶם הַשִּׁיאֲכֶם
 הַמְלִיכָה לְכַבוֹשׁ . זְמַנָּה לְהַעֲבִיר וּלְעַכְבָּה עַד בּוֹשׁ . חוּשׁוּ גַאֵ וְהַחֲלִצוּ מִפְּתָה
 לְחַבּוֹשׁ . חֲתוּן פֶּן יַעֲבוֹר נֶקֶם יַעֲמַל לְבּוֹשׁ : מִף אֲוִיל וְהַשִּׁיב דְּבָרֵי מְרָמָה . מִזְבַּת
 חֵן שְׂאֲמַרְתֶּם מִצִּיאָתִיהָ עֲרָמָה : יְרוּדָה עַד עֶפֶר פְּרוּעָה וּפְרוּמָה : יְהִיֶה אִסּוּרוֹת
 אֲכָל חֲקֻמָּה בְּעֲרָמָה : בְּנִסְתִּיָּה בְּהִיבְלִי בְּעֵין פְּרִתְמִים וּפְחָה . כְּלַפְלִתִּיהָ בְּרַעְבוֹן
 פֶּן נִפְשָׁה נִפְחָה . לְעַת חֲזוֹתִי כִּי גְדֵלָה מִשְׁפָּחָה . לְקַתְּנִיָּה בְּעַד כֶּסֶף הַיּוֹת לִי
 לְשִׁפְחָה : מַה יִּקְחָה לְבָהּ תוֹאֲגִים בְּהִשְׁיבָה . מִן קְרֵאתְכֶם בְּכָלוֹת כָּל הַגּוֹבָה .
 גְּצִלְתֶּם בְּחֻמְמָתָהּ וּפְיָה עֲנָה בָּהּ . נְהַרְתֶּם בְּרִצּוֹנָה לְחַוֵּרֵי שָׁה כָּל מוֹבָה : מִפֶּר
 מִתְנָה תִּפְרַע לָהּ בְּנִחְיָה . מִיב הִיצֵא כְּלָה מֵאַרְצָה חוּצָה . עֲמָלָה תִּשְׁלַם אִם
 תִּשְׁמַע תִּפְרַע . עַד לֹא תִתְחַבֵּל בְּכָלָה וְנִתְרַצָּה : פִּשְׁפְּשִׁתִּי בְּבֵית גְּנֹזֵי פְנֻקְסִים
 וּסְפָרִים . פֶּן אֲמַצֵּא הִתְתֵּן שְׂאֲתֶם מִסְפָּרִים . צָבֵא הִישׁ לוֹ וְעִירִים וּבְכָרִים . צְפִיתִי

ואי

יוצר לשבת הגדול

וְאֵין שָׁעוֹ לָכֶם עֲפָרִים: קִפְצַת בְּגַבְלוֹת פֶּה וְקִלְוֹנָה נִתְגַּלָּה: קְדוֹשָׁנוֹ רַב חֵילוֹ
 וּמִפּוֹאֵר בְּעִנְוֹלָה: רִיב כִּהֶגְלַע נֹדַע לְמִי הַסְּגָלָה: רִדְתָּה לְסוֹף בְּעֲצָמָה
 לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְרַגְלָהּ: שָׁרַשׁ נַחַשׁ בְּשִׁמְעוֹ מֵאִמֵּר פְּרוּשִׁים: שָׁב וְהִתְעַבֵּר וְצוּהָ
 חוֹצֵה לְגִרְשָׁם: תִּכְבֵּד הַעֲבֹדָה עָלַי כְּלָה כְּהִרְשָׁם: תֵּאוּמִים סָפְרוּ מֵעֲשִׂיָה
 לְהוֹלֵךְ בְּרֵאשִׁים: יָבֵד וְהִתְאִיר חַיִּית מִסַּע וְשִׁרְיָה: וַיִּשְׁלַח חֲצִיזוֹ לְהַפּוֹךְ עֵיר
 וּקְרִיָה: סִבְבוֹם עֲשִׂרָה עֵדִים בְּמִכָּה מְרִיָה: פָּצוּ צְאִי כְּלָה עֲנַפָּה וּפּוֹרְיָה: בְּמַחֲלוֹ
 מִשְׁחָקִים אֲוִי צְתָה אֲהוּבָה: נוֹדַגְתָּ לְרַקְמוֹת גֵּם בְּסִפְהֵי וְזָקְבָה: יְשׁוּדִידִים בְּהוֹזֹתָם
 בְּעִרָה בָּם לְהִבָּה: מִתְרוֹ לְרִדּוֹף בִּי שְׂבָתָה מִדְּהִבָּה: וַיַּעֲזֵר בָּיָם סוֹף וַיִּדְרָבוּ
 בְּנַעְלָם: אוֹיְבִים הַמְקִיעַ וְהַמְצִיאָם בְּפִי פִּעְלָם: לִבָּן שׁוֹרְרוּ יְדִידִים לְמִלְחָה
 גִּעְלָם: עוֹזֵר אֲבוֹתֵינוּ אֲתָה הוּא מְעוֹלָם: עוֹרָת: שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה

כחון מחמיל ברוך אחת עד ומושיע ומגן ואה"כ מהמלין כאן :

מסוד חקמים ונבונים ומלמד דעת מבינים אפתחה פי
 בשיר ורגנים לתודות ולהלל פני שובן מעונים :

מוכד ע"כ א"ב ונסוף מחוס סמ"ח יוסף בר שמואל :

אלהים בצערה נבות פתרום בתקתה הילם מבצריהם לתרום גאלתה עמה
 בגבל קתרום דררתם והבררתם פסולת לרום: הנרת לגיא המון
 פיבסת ונקתה לארץ בטרחה נחבסת ונחתה זרחה בדם מתבוססת חלצה
 ונגהצה ברחיצה ותבבוסת: טרם מרור מבענים ישבת ישועה צמחה לנצורי
 בבבסת: חיו בתרת כליל לנפש משיבת לשעבר קדמת מתן שבת:
סלה ארוממה מושיע שליט מוציא לחפשי מבית מעלים: חיו סבורה
 לראשי להשאיר פליט: גנון והציל פסוח והמדיט: ברוך אתה יי מגן
 אברהם: אתה גבור עד להחיות פחים:

מבוסגר אסיר בצאת לחופשי נתנוסנס במביעת רפשי סנבתם חוקמרנוע
 ונופש ערוך תהלה למשיבת נפש: פרושו ומעמו צוית במרה
 צחצוח דתו להבין ולגומרה קביעת קדשהו בזכירה ושמיחה רון להפיק
 בתודה וזמרה שפטים גדולים עשית בצוען שפירת אהל כל יצען:
 חיו תעובים פסו באף להבניען תקפה תרדה בעטלק ובנען:
 לבד

ביאור מהרי"ם

פתרום: מניס: בתקת: דקת לי דקוה ונקיעה: בנבל קתרום: מיכס מיני כלי זמר: וכל עגלתם כחוסים ונמחוח:
 לרום: נגלו: וכל כסולת הנכר לנגלו כשמן למנהל: הירח: סהנס: סיבסת: מניס: ובקתה לאי:
 המוקט וזאטלה לארץ: בטרחה: נמכס מניס: נחבסת: לי: מכס: זנחתה: יבאל: זרחה: חוכס ע"י זכות סח
 מהכוסים גרס ספת ומילה: חלצה: לי: סולאס: ונגהצה: לי: גיוסון: מ"ס: קודס: סנכסת: זוכסר: כמריזח: מיסאל: כמענים
 במליס: כנר: מנחש: ישועה: להם: נמחמת: סנכסת: סנכסת: חו: להם: כמליס: ע"ש: מכס: מעליס: לי: חוק: וכל: ממליס: סבות:
 לי: סמי: וחסיין: גבון: סנין: והציל: וסכת: על: כתי: יבראל: והמליטס: מנף: אסיר: נאלת: יבראל: סאלקו: כמסגר: כמליס:
 כחוסם: נלטיין: כנס: כמניטת: המליס: ניס: סוף: אח"כ: סנכסת: כחוקת: חת: יבאל: כחוק: מנחש: סנכסת: ערוך: תחלה:
 כערכת: להם: כחאלס: סחיל: מלוס: ראלוס: סלמחו: כמרכ: וזנחרת: ללמדס: על: כוכיס: רון: להפיק: לזולת: כנס: שפירת:
 לבן: חקס: חת: כמריזו: (מניס: מ"ג) וכל: כמניס: חלק: כמיהל: כל: יצען: סלל: יצק: ממקומו: חעוביס: כמליס: כמענים:
 סכו: באף: כלי: כהף:

יוצר לשבת הגדול

תח

לבה ועיניה להיכלה תשובב ידיו ושמן לעמך ינובב: יו תכונן אלמך
מובב וסובב להגשים תחי ישינים דובב: ברוך אתה יי מתיה המתים:
ישעי וכבודי משגבי ומנוסי ונצב קריב על אוני: סוככי באברתו יי נסי
פארע וטובה דין קנסי: בהלו גרו עלי ראשי: רבב על עב קר מענוי
לקרשי: שחת מבצר מחלישי והורשי: מלון קצו נחני דורשי: וממעון קדשו
חבש באבי: ארון ממעני השועה השאיבי: יו למדני לגוח בשפת
מהדאיבי: להאיבלי נחלת יעקב אבי:

ימלה יי לעולם אלהיך ציון לדר ודר הללויה:

ואתה קדוש יושב תהלות ישראל אל נא:

כרם הקד נטע שישועים: בלוסה ומבסבסת שגי רשעים: ונגלית לחלצה
מבין פושעים: בחיל אלפים רבבות תשעים: ובצדק נפקד להשע
והשעים והנימסה משא פדים תשעים: פנית לפניה מלכים ושועים: שדחה
קציריה ועלו מושעים: וקהלקה נמלה שבעה משבעים: שששור נכסים
לבנות קבועים: ובישימון דרה הלכו ארבעים מעדני מלה אוכלים ושבעים
קדשתו מתנים והגן מביעים:

חי וקים נורא ומרום וקדוש:

ראבי כהנוות יוסף בר שמואל חוק.

ירדת להציל עמך: קהודיעם ארח נועמך למשאות תרים פעמיה: להבניע
דודים בועמך: ובהתם המון שודדים: כלו שרים וגדודים: והגיעעת
דודים: צמחה ישועה לידדים: סוד פניצא בהנויה: צאת עגומים קרויה:
נהצו צירים לטביה: שגי תואמי צביה: פרום פירה של מלה: ארעהו לשר
פלך: כל הוא למלה: אשקר לפניו מהלה: בשער בת בקלות: נצבים בלאבי
שקות נסתכלו קוטבי מלוח: באין קומין וקלוחים: בהב לבב גנה: לקניוניו קפין
ומנה: יבגם הוא במנה: ואלה לבד באהרונה: שאל פהן חרש: מי נדרש
והדרש: השיבוהו הפה משורש: פלה גרש יגרש: מרד יד בעקולו: מה לי
ולקולו

ביאור מהרי"ם

ינובב: ינדל ויפס: וסובב: של המנוח: להגשים: להמסור: חסו לכניע פסחי ישי פס: בהלו: לכן סלסה
חריכה: וחורשי: שחרט על גני: מלון קצו: זה נכמק עש"ס (מ"ג י"ט כ"ג): כרם חמר: ויכלל: בלוסה:
לי כללה וערנו: ומבסבסת: ומשכה בין בני מלחם כרשעים: ובצדק: נזבח אברהם בספק לניס סני: הרעססה:
סחה טעונה כרש גזול: פנית: שעה: שלחה קציריה: פכסה פנסי: שבעה עממין: משבעים: אומות: ששעה:
נכסים: כסנחת טענות ניוכס עור נכסי ולכן נענו ויכלל חלק כעשירי משבעים אומות שיראל נקראו בת כמיס כח נדב
(כס"ב ז): מתנים: מכסרים: אורח נועמד: דרך כחורס כעמיה: לשמואות: לי חרנן וממסה ור"ל שהרימות נגלך
לכחמיו ולכניע למלחם כודים נירחל: ובהתם: כשמו: כלו: וככלנו: סוד: כוד אלוה כבילא כמפלה להויה
ממלחם את ישראל: עגומים: שגיו עגומים ונעלמים: נחצו: מיסו: צירים: משה ואהרן שדמו להואמי לניס: לשביה:
לשניית ישראל: פרום בו: ארערו בו: כנול משה ואהרן לפרעה אירעו לבר ספלך כהניס כעודס למלך: ואמר להם: כל
חבא למלך: לך שינא לו מנה: כסלוח: מלחם: מלאבי שלוח: משה ואהרן כעלומים מל: קובב: מלוח:
קקוסים עכמיס למלכס ור"ל חשום פחוסים כסכלנו נמשה ואהרן ככאים אל כמלך: באין קומין: למנה: וקלוח: יין
כמלקח וזול נכס: רחב רבב: פרעה כנוכה לנו כזס למסה ואהרן: ללניוניו: לחיילתיו: וכמה: וספק כניס: כל כנא
למס: ואלה: משה ואהרן: פהן: פרעה כפסס עמנו כחמש מניי לשמוע דבר: ס: חמד: סאל חמר כס משיס כריס
(אויב כ"ס ט): בעקולו: כעווחו:

כבב

יוצר לשבת הגדול

וַיִּקְלוּ • וְרַא הַרְצֵנִי בְּשִׁקְלוֹ • בְּנִשְׁעוֹן עַל מְקָלוֹ • וְאֵן צָפָה בְּאֵלָיִם • הַיֵּשׁ יָדָיו
 גְּדִילִים • צָנּוּ עָלָיו בְּפִלְלִים • אֵין פְּנוֹת בְּחַלְלִים • אוֹיֵל מוֹכֵן לְעִבְרוֹת • מַה
 לְכַהֵן בְּקִבְרוֹת • הָלֵא בְּהַכֵּל הַדְּבָרוֹת • טוֹדַע בְּעַל גְּבוּרוֹת • לֹדֵבֶשׁ צִדְקָה גְּאֹזֵר •
 לְהַשִּׁיב גְּמוּלָה לְאֶבְזֹר • הַפֶּה הִרְבֵּה אִישׁ וְזֹר • עָקְלוּ בְּרֵאשׁוֹ חוֹר • חִזּוֹ הַנְּמַל בְּרֹד
 וְרִשְׁפִים • וְלַעֲרָה בְּעָלֵי בְּשָׁפִים • קָרְסוּ כְרַעְוֵי כְּשׁוֹפִים • עֵפֶר אֶרֶץ שׁוֹאֲפִים •
 אֵל גָּא לְעוֹלָם הַיַּעֲרָן וְלַעֲוָם תוֹקֵדֶשׁ • וְלַעֲוָלָמִי עוֹלָמִים תַּמְלוּךְ וְתַתְנַשֵּׂא • הָאֵל כְּלָה נוֹרָא
 כְּרוֹם וְקָדוֹשׁ • כִּי אִתָּה הוּא כְּלָה מְלָכֵי הַמְּלָכִים • מְלֻכּוֹתָ נִצַּח • נוֹרָאוֹתָיו שִׁיחוּ • סָפְרוּ
 עֵזוֹ • פְּאָרְוֵהוּ צְבָאוֹ • קִדְשׁוֹהוּ רוֹמְסוֹהוּ • רוֹן שִׁיר וְשִׁבְחָ • הַקָּהָה תְּהַלֵּל תִּפְאָרְתּוֹ •

נראה הזוהי יוסף ואלה"כ ע"פ א"ב וכסוף תחום טוב על

ח"ק יוצאי הפזון • ספקם מזון • לשו"ב וְלֹא לְרוֹזֵן • קָדוֹשׁ :

אֲמִנָּה גְּדוּלָה הַזֵּהָה בְּעַם • בְּלִי לְהַתְלוּנָן זֹאת הַפְּעַם • גּוֹעַ לוֹמֵר מַה נִּמְעַם •
 יוֹצֵא • הִרְבֵּה שְׂרִישָׁה גִּרְהָה בְּמִדְבָּר • הַגִּיד מָאֵן בְּנִהְיֵג וְדָבָר • וְלֹא כַחַר
 מִהֵם דָּבָר • יוֹצֵא • זְרוֹיִים הָשׁוּ לְהַקְדִּישׁ קְרוֹאוֹ • הָסוּ בְּכַמְרֵיהֶן כֶּל בְּרוֹאוֹ • טוֹב
 אֵין מְהוֹר לִירְאוֹ • יוֹצֵא • יְחִיד שְׁמֵרָה לְמִדָּה שְׂרוּעָה • בְּלוֹלוֹתֶיהָ אֶבְזֹר חֶסֶד
 לְפָרְעָה • לְכַתֵּב אֲתֵרֵי בְּמִדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא וְרוּעָה • יוֹצֵא • מְקוֹם צְפַעְוֹנִים גְּחֹשׁ
 שָׂרָף וְעַקְרָב נִסְעוּ קְדוּשִׁים לְשִׁמְשׁ וְשָׂרָב • שָׁב וְעוֹלָל וּמִקְנֵה רָב • יוֹצֵא • עֲדָרִים
 הַשִּׁבְיָנוֹ מִדַּע לְהַחֲבִיבֵם • פֶּסֶת מְשִׁאָרוֹת נִשְׂאוּ בְּהַשְׁבִּיבֵם • צְרוּרוֹת בְּשִׁבְלוֹתֵם
 עַל שְׂבָבֵם • יוֹצֵא • קְטוֹף הַעֵשֶׂה בְּתַרְרָה קְבוּצָה • רְצוּפָה בְּרֵאשִׁיחֵם שְׁלֵא
 חֲמֻצָה • שְׁמֵשׁ שׁוֹנְפָתָה וְאֶבְלוֹת מִצָּה • יוֹצֵא • תַּפְּיֵי שִׁשִּׁים וְאַחַת בְּמִשְׁטָר •
 מְעַמּוֹ וְאַרְחוֹ בְּשִׁיזוֹר הַמְּנַטָר • עַד לָחֵם מְשִׁמִּים הוֹמְטָר • יוֹצֵא :

וּבִבְנֵי וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה :

מיסד ע"פ א"ב

אֵן רֹב גְּסִים הַפְּלֵאָתָה בְּלַיְלָה • בְּרֵאשׁוֹ אֲשַׁמְרֵתָה הַלַּיְלָה • גֵּר צִדְקָה נִצְחָתָה •
 בְּנַחֲלָק לֹא לַיְלָה • וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה : הַנֵּת מְלָךְ גֵּר בְּחֵלֹם הַלַּיְלָה •

הפחדת

ביאור סהרי"ם

בשק"ו • כלא שלח לי שקל למנהל • כבישען • כעני כנבען על מקלו • צפה • כניס חס"י כן כהללים כדועט על גס אלהי
 יכחל אכר • ידיו גלילים • עש"ס (כס"ס ס' י"ד) ידיו גלילי זכר ואמר להם בלא נמאס כמו כין כהללים • צגו • עמדו
 משה ואהרן עליו וידברו אלו משפטים ואמרו • אין פנות • האין לפנות אל כהללים כהם כהללים מקום • אויל • פיעס
 כמון לענדה זעם כוא אויל כמאל לנקס כהן כניס כקנוד ר"ל כניקס חת ס' כין כהללים • בחבל • כעת כילס ס'
 לכפוז מה כדבר עלך זוע לך כהוא בעל גמדות • השר • קחי על כהמור כדכס ככעק זור (עש"ס עבלי כ"א ח') •
 חבכל • מין חניכ • ורשפים • ככשי אש כהלקחו כהון ככיד כדכתיב ומקייסה לרשפים (הכלים עה) • ולעף • ככאיד
 ל' ולעס • קרמו • עני כניס • כשופים • כהללים ומהמיס כככס • עפר ארץ שואפים • עש"כ (עמוס ב' ו') ור"ל
 כשאלו לאין כשאלו ונחמו כעסר • כפסק • ככסיק להם כקכ"ס מון לבע •

אמנה ובר • שהאשים נס • גוע • לנטוק ולומר • הגיד מאז • הפ"ס כמכס ככיד להם מקום כילכו נ' מיס כמדבר
 ככ"א לא כהללים • ודבר • נכ זכ ל' מסיני • זריונים • משה ואהרן • חשו • מיכרו (כומין אה ככחל מואהין
 כל כקנ"ס • חסו • ככחל נסחו • טוב • כקנ"ס • יחיד • כקנ"ס • שרועה • גמזו וסרס • ככלוהויד • עש"ס (וימיס
 כ' ב') • שבי • וף • עדרים • יכחל • פסת • התיכז מכהלותס • קטיוף • קטשו ונחשו כעיהס להכרות • קבוצה • כמרכס
 כמלל קומן • רצופה • כסיסה דנוקס ודמוקס • שופתה • כסיסה נאשית ע"י מוס ככמס • חופיני • כמלות כהלס ממשכרוסס
 ככסיקו להם לסי"א כשודות • במשפטי • כהללים כטנול • גלשון כמנהל (כסרות מ"ד) ככער קכער כפי' כמנל סזו • וארתו •
 ככלו כההתס משורי ככנל כפי' כממנר להם כמ • וידקו בחצי הלילה • כלול ע"ז ניס • רוב גסים •
 כל כוכיס כמכוס וכולן ככל ארעו לאכזונו כליל ע"ז ניס • בראש אשכורות • קחי על ויהי ככמורס כמוק (כמות י"ד) •
 גר צדק • חניכס • כנצחרו • נחז לו כהחוק כמלהמחו עס כמלכיס • ככחלק • עש"ס וימק עליס לניס • מלך גר •
 אנטק

יוצר לשבת הגדול

הט

הפחדת ארפי באמש לילה וישר ישראל למלאך ויובל לו לילה ויהי בחצי הלילה: זרע בכורי פתרום מחצת בחצי הלילה חילם לא מצאו בקומם בלילה מיסת נגיד חרושת סלית בבוכבי לילה ויהי בחצי הלילה: יען מתרף לנופף אווי הובאת פגרו בלילה פרע בר ומצבו באישון לילה לאיש חמודות נגלה רז חוות לילה ויהי בחצי הלילה: משתפר בכלי קדש נהרג בו בלילה נושע מבור אריות פותר בעתותי לילה שגאה נטר אנגי וכתב ספרים בלילה ויהי בחצי הלילה: עוררת נצחה עליו בנגד שנת לילה פורה תרוף לשומר מה מלילה צרח בשומר ושח אתא בקר וגם לילה ויהי בחצי הלילה: קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה רם הודע פי לה היום אף לה הלילה שומרים הפקר לעירך כל היום וכל הלילה תאיר באור יום השבת לילה ויהי בחצי הלילה:

ובבן כל מהמצת לא תאכלו:

אבא בחיל להתיצבה במעמד פני תבה גשתי קרומם ולשגבה מרשות דגול מרבבה: הגור קוני אקשיבה ובהקר דתו אתישבה ואת לדעת אחשבה מטעם חכמי ישיבה: טוען עולם אמליכה יהי עליו אשליכה ברש לפני אתהלקה לפתוח בדבר הלכה: מלת פי גרושה נוצר חסד אקדישה סלסל ברעה חרשה מרשות עדה תקדושה: פני ישרים דובר צחצוח אמרים אנגר קדמתי לטול בסבר רשות מרב וחבר: שדי חילי תאמין תעדיף קמ וקומין לבאר בלי שמין הלכות בעור חמין:

ע"מ א"ב ונסוף חסום יוסף הקטן בר שמואל חזק:

אלהי הרוחות לכל בשר חזק לעמו מסר והוהירם בכתב מוסר לבדוק חמין אור לארבעה עשר: בשעה שאין בני אדם מצוין בשוקא אור היר יפת לבדיקה אין בודקין לא לאור החמה ולא לאור הלכנה ולא לאור האבוקה:

וצריך

ביאור מהר"ם

חזקתן: ארמי: לכן כהרמי: ישראל: יעקב: וישר: שש"ס וישר אל מלאך (כוסע י"ג) וזכ כ"ג נגול פכת: פתרום: מזרים: חילם: ממונם: לא מצאו: כמ"ש ויגלו את מזרים: מיסת: עשיפת טוכרל שסיס נגיד חרושת: סלית: שנאמר פן שמים נלחמו כסוכנים ממעלהם (שופטים ב'): מתרף: סתריני שכלת את רכשק להקח אלכיס חי: לנופף אווי: לנטף ידו על זיון בלוה למוכס לו: הרובשת: ל' נוסח: פגרו: שנעשו חילו פגרים מהיס (כמ"ש נמלכס ב' י"ט): כל: אליל של כנל: ומצבו: ונכיס שלו כרעו ונסעו (כדל"י נמדרש ש"ס): לאיש חמודות: לזיטל: רז הוות לילה: סוד כהננס בחלם נוכחנלל: משתכר: נכבאלר שכתה ככלו לכמ"ק: פותר: דניאל שפתר חלמות כמנעמיס את כהנס נלינס: נטר אנגי: כמן שמר וטר שחז עמלך: עליו: על כמן: בנגד: שח' נעלה כסול דודס בנת כמן: לשומר: לשער שחכר נו שמר מס מלילה (ישעיה כ"א י"ח): צרח: כקנ"ס: בעומר: עש"ס (שס י"ג) וישח: ולמר שח כסוקי יזועס לחדיקס: וגם לילה: חוץ לחשים: קרב יום: נגאלול כעסוד: לא יום: שש"ס (זכר' י"ד ו'): שומרים: דפקר: עש"ס (ישע' כ"ג) על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים וגו': חשכת לילה: חשכת כנלות: **אבא** בחיל: כהן נוטל רכות לכד כפיוס זה סלכות ספסל: בחיל: נחמד: ולשגבה: לפסר נשננות חלכות כ' ומלחין: דגול מרבבה: כקנ"ס: שרען עולם: כקנ"ס כסול נושא את כעולם: כרש: כנעני נעס: גרושה: מלכס שחריני פי נמלים: סלסל: למכמש כתמיות ונחנינות: ברת בורשה: בית שחא מורכס לח: פני: למי כקנ"ס כדוכר מיכיס: צחצוח: ל' אשה: בסבר: כחונס: תעדיף: חרכס ככלי כמנטע קומן: בלי שבץ: בלי חרסכ כלומר שח אככל כדכר סלכס ולא אכוס: בכתב מוסר: חזון לס' משלי שכתובנו שפע בני מוסר חנין ואל סחזס סודס אמן שנס כסוכר נאסור נכמי חכמים

יוצר לשבת הגדול

וצריה לברך על בעור חמין פתקה: גמר מנצרתיה עד דבתרא • ומיד צריה לכתול
השאר באמריה • ולימא הכי כל חמירא דאפא בהרא דירה • דלא חמיתיה ודלא
בערתיה לכתול ולתוי בעפרא: דאי משתבח לאחר אותה שעה • אינו חב בבל
יראה ובבל ימצא לפושעה • והרועה אחר בדיקתו לאכול חמין ולשבעה • מה
שמשיר גיחגו בצנעה: היכא דבדק בחורי ביתא • והניח ארבע או חמש רפתא •
ואשפח דהרא מניה פתקא • לברוק מרישא שפא חולדה לקתה: וכן קעו רבן
בפרקין • דחורי ביתא ונקיקין • עלאי ותמאי אינו נבדקין • ואמצעים וקוקין: והרו
נג היציע ונג מגדליו • והפת בקר ומתבן ולולין • ואוצרות יין ושמן הנעילין • לברוק
חמין בלי עולין: חור שפין אדם לחברו • זה וזה בודק עד שפגיע ומכתול שארו •
וכן בין יהודי ועובד פוכבים חב לבשרו פלימו מקל שפא יאמר העובד פוכבים
פשו וחקרו: מענו המפרש והיצא בשרא • ואין דעתו קודם פסח לחזרה • תוך
שלישים יום בעי לבער חמירא • לפני שלישים יום אין זקוק לבשרה: ישראל דחמין
אתפקד ליה • וליתיה למריה למשקליה • נמריה עד ארבע דתוי לאגליה • שלים
ארבע ולא אתא לנכרי מזבין ליה: כשנפלה כפולת על חמין בערבי פסחים • וכלב
אין יכול לחפש אחריו בטוחים הרי הוא כמבוער לרעים פקחים וכמה חפישת
הקלב שלישה טפחים: למדו בי מלחי ובי קירי נקובים • ובי תמרים וציבים • לברוק
אותם חיבים • וחצר פטורה מפני העורכים: מוצא חמין בפסח בתוך ביתו • כופה
עליו פלי ראותו • ואם של הקדש הוא אין צריה לכסותו • לפי שבדליו מאותו:
נפי ופתילי ויורה • דאשתמש בהו חמין חמירא • צריה לגעלנהו וניח בגו רבא
זעירא • וירבא ליעבד גנפא ולרתתיה בגורא: ספיני דאשתמש בהו חמירא
לארוחין • אי אפשר לעשותן חדשים הם משבחין ואי לא מגעילן ברותחין • ובכלי
ראשון הם מצוהצחין • ועץ פרור מגעילן ברותחין: ענרו אגני וקציעי דקוניא
ופתרא • את על גב דמפליט להו שפיר • לאשתפוש׳ בהו אסירא • ואף על גב
דרוחין ואפא למיטר דשליט בהו אוירא • אפילו דבי קימא אסורא: פחר קדרות

איין ביאור מהרי"ם

חכמים • גמר • נדיקתו • מנצרתיה • שומר את כחמין שמלא מפני כעכבים: עד דבתרא • עד יום גלאחמין ר"ל למחרת:
שחתא • נהכר: לברוק מרישא • יבדוק מהרש שמה גרמיה חולדה לניח כדוק: דחורי ביתא • תמים ומדקס שכנית:
עילאי ותמאי • כגזוסים וכמזוכים ביוזא ח"ץ נדיקה שאין דרך להשגמם נכס דלא יומא השמשותן: וקוקין • מחינים
לנדקן: והרו • כוהינו • גג היציע • לפי שהוא מבוטל לכן ח"ץ נדיקס: ורפת בקר • שאם היה כס המזכמות הכלות:
דלולין • דירה חרנגולים ג"כ מהאי טעמא: ומתבן • בית חתן דאין דרך לכניס כס חמין: הנעילין • שאין מחסוקי
מס יין לשולחם: אכל במספיקין יין לשולחן חייבך שמה נכנס להניח יין ככילה חתך כסטודס וסו • יורה • וכעולין קאי •
אולחוס יין ח"ץ כחמין ח"ץ נדיקה חף במספיק מס לשולחן שום קע לאכלה ויועד כמה חמין סגור לאכלתו ומניחו קודם
כסטודס: בלי עולין • ח"ץ לעלות לנדוק נכס: שאור • כשאר שאין ידו מגעת לנעו: פלימו • שם חכס: כשמו •
הסיסודי טוסה ט כוסף: וחברו • לי והונח הכר: המפרש • מינשה לים: בטוחים • כסוד כסוד שאין כלל יכול לחסם
החרי • לרעים פקחים • להמס: בי מלחי כו' • אולחוס מלת ובעוד ואלחוד המרים ועלום: מוצא חמין • יו"ש ואין
לכסולו משום מוקפה: שבולין • ולא חלו למיכלים: נפי ופתילי ויורה • כלס מיני כלים: בגו רבא זעירא • יומא כלי
קטן כהן כגדול שיש בו רוחין להנעיל: ולרבא • ולכלי כגדול שה"ל להניחו בכלי אחרת להנעיל: ליעבד גנפא •
יעבד שם לבו מעיש כדי שיהמלא היטב עד כסחו: לארוחין • לכטודה: אי אפשר • אם חסר: ועץ פרור • קצ סמניסין
בו כקדרה: ענרו • לי חמירו עטרת ור"ל ששכו חו"ל וחכנו דין זכ: אגני • עיניו שלכן נכ: וקציעי דקוניא • כלי
זקס מוזס כעוסת (גלאחמין): ופתרא • כלי חרס שאינו מנוס: דמפליט • ע"י כנעלס: פחר קדרות • קדרות של

יוצר לשבת הגדול

תי

אין צריך לפלחא • אבל משהי ליה עד בטר פסחא • וקערות מהרות פי שקיל
 מהודא עליהו דאנחא • ובורמי דגללא שרין בהדהה : צעי דמשהי בהו חמירא
 בשאר יומי • בבית שאור שחמוצו קשה דמי • ואי אקראי אותיביה ולא אשתתי
 עמיה • לאשתמושי בהו שפיר דמי : קטוף בין ושמן עבדין • מלמישש בהו ילי
 קמאי קפדין • ואמהן דלא טבילן ועבדין • דלא למישש בהו הוא הדין : רקקי מצות
 עושין זכר לעגון • ולשמן צריך לשמרון מחמוץ פהגון • וחרש שומה וקמן אין לשין
 דלמא ישגון • אף על גב דאפיה ישראל בר דעה לא ינהגון : שגו שאין לשין בבת
 אחת למעלה מחמשת רבעים קמח וכן לחלה • והן ביצים במגן חלה והעומר
 מוכח לה • והאשה לא תלוש אלא פנים שלגו הלילה : תמימים שגו במשנה
 המהלכה • מי תשמישו של נהתום ישכבו מפני שפחמיצין סלה • ואמרין שדי
 להו במקום מודרן דלא לייתי בהו לידי תקלה • תמו הלכות בעור והעגלה : וין פי
 יתאדם • למצוה הוא מקדם • ציאת בו חובת ידי אדם • אם אין קונדיטון ומכשול
 נגדם : וארבע פוסות הללו צריך שיהא בהן פדי רביעית בלי יקלו • אחד אנשים
 ואחד נשים אלו באלו • ומחלקין לתינוקות קליות ואגוזין פדי שישאלו : סחו
 שהנשים צריכות לאמצה • בכל מלי דפסחא בלי למצה • אף על גב דמצות
 עשה שהזמן גרמא בם לא נמצא • כל שישגו בכל האבל חמין ישגו בקום אכול
 מצה : פרוש בשפה נדיבה • מצה וין צריך הסכה • מרור אין בו פן חובה • ומפעי
 ליה לבסבוכי טובא : הסבת ימין הסכה אינה • ולא עוד אלא שפא יקדים קנת
 דושט ויבא לידי סנה • פרקדן לא מן השבנא ואשה אינה צריכה • ואם חשובה
 היא גדונה : קמי אב מסב הין בדיצה תלמיד בפני רבו אינו ראוי לפרצה • אבל
 בשוטיא דנגרי צריך להסב במרוצה • והשמש שאבל פזית מצה פשהו מסב
 יצא : טענו לחטוף מצה בלילי פסחים • פדי שלא יישגו הפרחים • ותבין ברנל
 להיות שמחים • בפקדש בפשר והשתא בין רקוחים : נשים חיבות לשמות
 ולהרגין • בכלל בבגדי צבעונים • בארץ ישראל בבגדי פשתן המלפנים והאנשים
 גיין סתעדין : בערב הפסח סמוך למנחת ראשון • לא יאכל אדם עד האישון •
 ובבאו סבית ראשון • מוזגין לו כוס ראשון : ראשון כגדך עד הין • ואחר פה

קידוש

ביאור מהרי"ם

מס : לפלחא • לטכר : וקערות • של מהנת מותרות כשוקח חתמן מוילכ ש"ג כאל ומערב עיניס לבגילס כחשמיב •
 כשרוי מן ככשו : ובורמי דגללא • כלו אבן גלל : בהרחה • בחמין ורל ככעלס (פיין כס' א"ו כסירוא לטיוס חוס) :
 צעי • כלום כמו קערות : ואי אקראי • ואם רק באקראי כהו בו חמין : קטוף • כוא טיהס על כמלס : עבדין • מוזר
 לעשות (ועי' כס' א"ו כס) : בלילי קמאי • למח מצה לטכר דנשיק לחס עוסי : ואמהן • שפחות וענדוס כעניס שלא עבול
 לשם ידוח לא יטבו מזה מצה שלא יטבו שימור לשם מצה : לעגון • לעגות מוזס שאשו נלחסי ממלריס ועגון לי עשוית
 עוגוס כמיס (ישקאל ד' י"ב) חטוניס לעיניכס וזיס צ"ל לעגון ומסני הכאו כחנה : ראפיה • שלשין חס"ו כמי ישראל
 גדול כר דעס : כסגין חלה • מי"ג בלייס • הלכ נגי' מ"ג • והעומר • מהזק מי"ג בלייס וחוטס וכוא שיעור חלס : אם אין •
 לו יין יולא בין קונדיטון מוקון ככממיס ומכולל : סחו • אמרו הכעיס : לבסבוכי טובא • ללעוס כמזכר סיכס סינגיס
 מרירוחו כדלמתיק בלע מרור לא יולא : לא סן הושבנא • לא כמיס כסיכס : ואם חשובה • אלס טול אלס חשוכס : הימ
 ברונה • לחוב ככסיכס : בשוליא דנגרא • תלמיד כל נגר : מענו • סלגיכו חו"ל • הפרחים • כסימקום • למנחת : י"ד
 סניקלס דלשן כמ"ס כרלשן כרלכעס עכר גוי' (ועי' נל"ו כס) : עד האישון • עד כליילס : בבית ראשון • מניס כספלה :

קדוש וזמן ואינו אומר גם עדין * שצורה לאמרו באגדה וראוי לכופלו אין ושתי
 ומשי ידיה ואינו מברך על נטילת ידים : שקיל גרנירא או כרפסא או כספרתא
 או תמא ויטבול בחרוסת ויברך בורא פרי האדמה וכד אבי יחצה אחת משלש
 מצות ואין ברכה עמה * מתצה בקערה ומחצה בשלחן להשימה : מושק מהקערה
 שני תבשילי * האגון בשרא וכורא צלילי * אי גמי נרמא ובשולי * ומגביה קערה
 ולימא הא לחמא עניא פליה : ומזנין לו כוס שני מארבעת הא * וכאן הפן
 מאביו שואל * מה נשתנה מלילות זה ליל * וגומר האגדה עד גאל ישראל : אחר
 דשתי משי ידיה * ומברך על נטילת ידים לחודיה * ושרי המוציא על השלמה
 דעלני תרמי ידיה ולא אכיל מניה אבתי מדי : לוקח פרוסה ומברך לאכול מצת
 במלך * ובהדי דההיא דהמוציא אוכל וכול * ומברך בתורת לאבד כרור וטובל
 ובולל * והדר אכיל מצה ומרור בלא ברכה וכורכן בבת אחת פהלל : חליף לבמה
 בתי ועבדי פי האי גנא עד הקא * ואחר כך עושין סעודתן כל צרכה * ובזית
 מצה באחרונה צריכין לכורכה * ונוטלין ולא טברכין שמים אחרונים חובה ואין
 טעונין ברכה : זכר בשלישי ברכת מזונו * ולשאר הבהים והחיה וטועם הבוס
 עד משלו אינו * ובכריעי הלל מצרי לתנו * כל יטעום פלום באישונו : קמעא
 לשמות מום יכנס אם חולה הוא או אסטנס * ובעי למיטתי הכרא משום אוגם *
 לומר בחמישי הלל הגדול ושתגם :

**חםל סדור פסח פהלקתו * פכר משפטו וחקתו * פאשר זכינו
 לסדר אותו * פן נזכה לעשותו : זך שזכן מעונה * קומם קהל
 עדת מי מנה * בקרוב נהל נמעי כנה * פדוים לציון ברנה :
 ובגן וקה תעלה קרשה פי אתה קדוש ישראל ומזשיע :**

**אין ערוך אקה להגיד ולדבר * חקר פלא נסיה להבין ולספר * מה יקר חסדה
 מכין מצעדי גבר * מאד עמקו מחשבותיה נותן תעצומות ועוז להתגבר *
 ובני אדם בצלה יחסין ארה האבר * הרבית דינו והנהלת השמחה לבני עבר *
 במשול רשע על עם דל לישועתה סובר * ונתאזרת בחנינותיה ספור ומפורד
 פכנס ולחבר * ועזרתה אהבת ישני חברון שוכני קבר * ודנת דיני קנסות וחבלות
 על**

ביאור סהריים

זם * אינו מנח טעם נכיס : באגדה * ממנך חר נאלט וכו' : ויטבול בחרוסת * ואין מנחין כן רק סונלין נמי מלח :
 שושך מהקערה * כשגנביה סתערה מעל כסותן נתיך לסיר מעליה כמי חבלין של יסא נחא כמיס קדוש נחון :
 וכורא צלילי * דג לעי : גרמא ובשולי * עש שנו כשר וממק : ושירי * מחליל : ובולל * ומערב בתרוס בתשק :
 חליף * סולך לעשות כסדר למה נקים שאינו נקראין בדיעו : ובזית מצה באחרונה * לאישקמן : לכורכה * לאכול לי
 ערוך רפחא : בשלישי * נכוס שלישי : ולשאר הבהים * אם מסדר מסדר גם לאחים שלא ידעו יבדך נכוסא : כוס ס' זכס :
 וטועם הבוס עד בשולו אינו * ר"ל ואינו טועם ככוס בשאר כנהים עד שיבא לניחו ויטעום מכלו : לחבו * לסמו נשורח :
 באישונו * נילנל חר כוס כנישו : קמעא * מעט מים מותר לו לכנס לשמות : אם חולה הוא * ואם לא לשמות יין אוי יחס
 כוס המשי וחומר עליו : הלל הגדול * סודו לסי כו' (סהלס קט) : ישתגם * יחזק לי זכנס מהמו (מ"ח יח) :

**חםל * נמה : פי מנה * עשיס מי מנס עסר ועקב (במדבר כ"ג) : נשעי כנה * עשיס וכנס חר נטעס יחייק
 (סהלס ס') : ארך האבר * לסיג (יחזקאל י"ז) וסי' חנר כף וריל לתמוס סתח כניס פססוס :**
 חכר

יוצר לשבת הגדול

ת"א

על חוברי חברי והבנעתם בדם וצפרדעים וכנים וערוב ודבר ושבירת ראשי תנין
 על ריב לא ידו מתעבר כי לפני בשלון גובה ונאון לפני שבר ומה יעזו ציץ השדה
 וימיו כצל עובר שגבוה על גבוה מפרק הרים ומשברי והוא בעל נקמות אלהי
 המשפט מישרים דובר ומצמיח ישע לקניו ועמים תחתיהם ידבר וגלגלו הפליא
 חסדיו ונשא גם ונקם נקמתנו מכל בעלי אוגם והבניעם בועם וצרה בחורי און
 וחנם ומלוש בצק עד חמצתו דנם באונים להקנם ואזור הלציו חזק ואפון
 להשתנס בקעים ויעבירם וכנר נוזלים בנם ובארץ לא ירועה אתם כלכל ופרנס
 לכן לגו להורות על כל גם וגם: למה פסח בא מן הצאן שפסח והמל על קרואי
 צאן וברעה מקבץ מלאים כושכם ונאלם מבעלי לצון ולמה לקיחתו קודם
 לשחיטתו ימים ארבעה ונתן למולים ולערלים נפסל בהיא השעה כדי שיהיו
 בדם מצות מצויות להשתמשעה ששבר בא עת דודים וזמן שבועה והיו
 מתבוססים בשני דמים שתצמיח ישועה ולמה נתינת דמו על המשקוף ושתי
 המזוזות שחן שלש מזבחות במקום רואים אותם לחזות זכר שלש מזבחות של
 אב המון נרמות שפרן ובית אל ואלון מורה נחרות ולמה אכילת חמין לשש
 שעות זכר להפזון שכינה להעביר גזרות רעות מרגל על החרים מקפץ על
 הנבעות ולמה אכילת ביצה לחם עוני שלא הספיק בצק להחמין עד שנאלם
 מעוני ולמה בטרור שתהלתו רה וסופו קשה שנמררו תחלה בפה רה ולבסוף
 בעול קשה ולמה טבולו בחרוסת זכר לטיט שאיפה ובעלה דורסת ולמה
 תבלין בתוכו כגבלין כמו מלגן זכר לגפון עם לקושש קש לתבן ולמה שני
 מיני בשר בצד עונה אחד זכר לפסח ואחד זכר להניגה ולמה מנפיהין קערה
 קודם זמנה כדי שיראה תינוק וישאל מה נשתנה ולמה שאר ירקות באין תחלה
 לפטור חזרת של מצוה ברכה ראויה לה ושארין לומר שתי ברכות פאתת שתיה
 או אכילה ואי אפשר לאכול ולשתות פאתת בששבר פרסו מלא וכן בשתי מצות
 פומרין מחלה על פי אין לשנות בשתי ברכות מקרה על זו ועל זו ואינו
 אוכל עד שיגמור שתי ברכות ולמה ארבע פוסות מצותן בזה הלילה זכר לארבע
 גאלות שנתפשו בהם עם סגלה יציאה והצלה לקיחה ונאלה ולהורות בהם

ולתן

(*) מכה ככז און יוחי (כ כמכיו כו כ"ח מכלי כנס וי"ט): ולמה שאר ירקות באין בחתלה
 לפטור חזרת מברכה הראויה לה שאין לומר שתי ברכות כאחת שתיה או אכילה ואי אפשר לבד
 ולשנות באחת בשכבר כרסו מלא: וכל מנין יראה כי כאל כאל כמסמח כמנוס והנמוס: המניה מיני.

ביאור מהרי"ם

דוברי חברי כמנזים: ראשי תנין כולל לפוסה: און וחנם: פחות ערים כמנזים: ומלוש בצק (כ"ט כ"ט ד'
 ד') וזל נזון מועט: באונים כמכוסים ל' רחמי אונים (הכלים פ"ח): בשני דמים: דם פסח ודם מילס: של אב
 דבון אנכס: שברן לא נדע סיקן כחזק זמא ואלו זיל כמחננון (כמלית יג י"ח) וניז אל ואלטן מוכס (כ"ט י"ג ד'
 ח'): ברכה ראויה לה ס' נכס טורא פוי כמלית מנך לראשונה על בחר ירקה כדי לשמור כמחזר ג"כ: ושארין לומר
 שתי ברכות כאחת: על כהיס או על חינוס ולא יוכל לנכד על כמחזר כמס"א ועל חכילת מחר לכן מנך כמס"א על בחר
 ירקות (ועיין פסחים קמ"ז ס"ס ד"כ וסדר): והן בשתי מצות כו' בעל מזה כמלית מנך כמלית ועל כמסמח על
 חכילת מלס וזעורין כמסמח סמ"ח חס חס חס: לשנות' לנכס על מנח חתם: יציאה: והנהני והנזל

וגלגל

יוצר לשבת הגדול

ויהי בם תהלה • לחובט ארבע פוסות של יפיה עגלה • וכדי לשבר אמות
עממות משקצות בגעילה • בארבע פוסות הפתובים בם שהם פוס התרעלה •
וכנדה להשקותנו ארבע פוסות של חמלה • ולמה מספין במטה כבודה וכלולה •
זכר לחרות ורבוץ ענני כבוד פתולה שפנדרה בני מלכים לנהוג פבוד ולמלטה •
שעטרנו קדוש יעקב עמרת מלוכה ותהלה • וברר להודיע גם כרעיתו להיות לו
לעם נחלה • פי לאלהים מגני ארץ מאד נעלה נעלה בקדשתו מרום וקדוש • פי
אלהים קדושים הוא בכל מיני קדשה • דרבו בקדשה • והלכו בקדשה • דבורו
בקדשה • ישיבתו בקדשה • חשיפת זרועו בקדשה • נאה ואדיר בקדשה • הוא
קדוש ועפו קדוש • וכל משרתיו קדושים • אין בקדשתו • ואין דומה לו • מקדש
בקדויו • ונורא על כל סביביו • ונערץ בסוד קדושים • נשגב ברבבות ארצלים •
אלי קדש משוררים ומהללים • בישיר קדש עידן וקדישין • רועשים ומרעשים •
בקדש הקדשים • עתים חשים ועתים מבללים • ולפקרים מתחדשים • מקיפים בם
המרבבה וקדשת השם מפרשים • ושלוש קדשה לקדוש ונורא מקדשים • ככתוב וכו'

יוצר לשבת ראשון אחר פסח

שם המהגר מאיר ברבי יצחק :

יו ישיע אור ישראל אמתו מיד פובשים • כבוד חברך שכמה מאדונים
קשים • בצפור גמלמה מפח יוקשים • בעבור זאת ראתה עלוף
פובשה • אמנה מהקמין ותורי זהב חבושה • והרא אונבתי ותבסה בוששה • נרא
ישראל גדלת גללים • מאתים והמשים נמנים • יקר רוח הקדש הקבשו
בחזוונים • גוי צדיק שומר אמונים • חו כראש אמנה ירש יש נחלתו • כריוני
צאצאו חתמו קדוש מעלתו • ונאמינו בקרביו ישירו תהלהו • קדוש • או ישיר
דוגמת קחי ועל השמינית הודות • ראויות לנאה ומשפח מדותיו המודות •
במשל פי אביעה חידות • הדור גאני וגאיתו שבה נשדף • במהגאים נתנאה
ועתיד שרם נהדף • והאלהים יבקש את נרדף • עזי וזמרת יה האמרתיו מלכות
ותפארת מרבה • יקרתיו והברתיו בסוד קדושים רבה • דודי צח ואדום דגול
מרבבה • חיו מדת שבת שויתו במצותיו נותיו • ארסני כבת מלכים נהו
לויתיו • ולא ארפנו עד שתבאתיו • קדוש • ין אטה כנאה גותן נגדו • לא
שצדק כתוב תשובתו בצדו • פי נשגב שמו לבדו • תפת ישראל גרמה ענין
הדמיות

ביאור סהריים

וגלתי וקחתי (שמות ו) : לחובט ארבע פוסות • ד' פטמים כוס נוכח נדמי הלום כר כמסקס ונכחט כממו פל
גאלות יכאל כדלחה נמד' ושב פ' פ"ח : יפיה עגלה • חואר נמנים • וכדי לשבר כו' • פ"ח דלחה נמד' שם
ש' מכות ש"פ ר מות ל' מכות של הרעלה שהקף כק"ס לטובו כוננים : של חבלה • דל' שם נמד' • ונגנן כק"ס
מסקס את יכאל ד' מכות של יכועה לע"ל : בתרולה • נעופיה : ולבקיים סהחדשים • נדל' נמניה ככל יום
נכרלוס מלחכים מהכ דבור והמרי שיה ונעלי שאל' חודשים לבקיים רבה אמנתן (איכה ג') :
יו ישיע • כוד כובשים • חו כוננים אהמו נמנים : ראתה עליה • יכאל חו מלכים מוס ממש כדלס
מהמלך : או ישיר • שר גל כמי : דוגמת תד' רמו נחמ' כמחים : יוק

ויצר לשבת ראשון אחר פסח

תיב

הַדְמוּיוֹת • וְהַשֵּׁם מוכיח מִלְהַרְהַר בְּשֵׁמִי רְשׁוּיֹת • מְשׁוּמֵי עֵם עוֹלָם וְאוֹתוֹת •
 טַבְּסִיסֵי גְבוּרָתוֹ נִצַּח בְּמִדּוֹת נְאוֹת • בְּמִלְחָמָה גְאוֹת מִזִּין וּמִסְפִּיק אֶפְסָנֵיאוֹת •
 שֵׁם יי צְבָאוֹת: חַי מִי יִמְלֵל גְבוּרֹת אֵל שְׂדֵי • אֵין הָעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ לְאַלְהוּתוֹ
 בְּדִי • בְּרָבָה עַד בְּלִי דִי • קְדוּשׁ: מִרְבּוֹת יוֹקֵשׁ מֵאוֹת וּמִשְׁתַּמְטוֹת מְלַהֵב
 מְרוּץ • סְגֻנוֹת עִרְבָב בְּשֶׁרָבֵב טְעוּנוֹת לְרוּץ • הוּן אָדָם יִקְרַח רוּץ: תְּהוֹמֹת
 כְּסוֹ בְּנִגְנָסוֹ טַקְקַת פּוּי גְלוּיָה • יְרִית חֵץ בְּנֵץ הַחֹר גְּלַגְלוּיָה • צְנוּרִיָה וְכַל
 מִשְׁבְּרִיָה וְגְלוּיָה: יְמִינָה לְבֹאֵי עוֹלָם פְּשׁוּטָה בְּחִסְדֵי אֹפְנִיָה • אֶרְבַּח תַּת עֲשׂוֹת
 רְצוּנָה צְפוּנָה יְמִינָה וְרוּנָה וְאוֹר פְּנִיָה: חַי לְבָשִׁי עוֹ וְרוּעַ מְחוֹלְלַת תִּנְיִן בְּקַצַּח •
 הָאוֹיֵב תִּרְעַץ וְתַעֲטֹר אֲדִיר בְּפִצַּח • הַגְּדֵלָה וְהַגְּבוּרָה וְתַתְּפַאֲרַת וְהַנְּצַח •
 לְקְדוּשׁ: וְכִרְבַּ גְּאוּנָה תִּתְרוֹם מוֹל בְּנִיָה מִתְּהַבְרִים • כְּאֵלוֹ לְגִנְדָה כְּבִיבּוֹל
 לְעוֹרָהֶם מִתְּחַבְרִים • בָּאוֹ לְעוֹרַת יי בְּגְבוּרִים: גְּמַשְׁלוֹ בְּאֶרְזִים בְּהִיּוֹת יַעַר
 עוֹלָיִם • יְהִרְסוּ בְּבֹא מִתְּבִנּוֹת בְּקֵשׁ בְּעֵלְעוֹלִים • יְדֵי חֶרֶב מְנַת שׁוֹעֲלִים: וְכוּזוֹת
 סוּף הִרְקִיחַ מְעֵלְפִים עֶרְמוּמִית נִלְקַחָה • וְלַעֲבַת קְדוּשִׁים לְהִרְתִּי בְּשָׁמִים
 גְּנַקְחָה • מִצוֹלֵתִים יֵשִׁים בְּמִרְקַחָה: חַי לֵב יֵם כְּלָב הָאֶבֶן עֲשֵׂה • מְלַבֵּב הַבֶּן
 לֵב בְּגִאֲלָתָם וְהַנְּשֵׂאֵי־נֹו שָׁמִים בִּי עֲשֵׂה • קְדוּשׁ: אָמַר אוֹיֵב עוֹמֵד אַחֲרֵי פְּדֻטִין
 גְּאֻצוֹת לְהִרְבּוֹת • בֵּן הַמֶּלֶךְ לְהַפּוֹם לְהַמִּיתוֹ בְּקִרְבוֹת • הִנֵּה יִבְעוֹן בְּפִיהֶם
 תְּרַבּוֹת: פּוּי לְכַדוֹ בְּשִׁפְתָיו כְּסִיל וְנִעְלָם • עֲשָׂרוֹ וְכַבּוּדוֹ לְהוֹרִישׁ עִמָּךְ כָּלֵם •
 רוּחָה תִּשׁוּבָה נִתַּת לְהַשְׁבִּיחִים: גִּשְׁפַּת צוֹרֵר בְּנֵאוֹן וְחֵרוֹן מִיְמִינֵי לְנִקְשָׁה •
 מִתְּכֹשׁ תִּמְשׁ בְּסִאֲסָאָה בְּשִׁלְחָה לְעִקְשָׁה: תִּרְיַבְנָה הִגָּה בְּרוּחוֹ תִקְשָׁה: חַי מְלָךְ
 אֲדִיר לְאֲדִירָיו נִגְלָה מְסִים • יְרָה אֲדִירִים רָמָה בְּצוֹל דְּכִים • רַבִּים אֲדִירִים
 מִשְׁבְּרֵי יֵם • קְדוּשׁ: מִי כְמוֹהַ קְרוֹבִיָה קְלִסוֹה רַחֲקוּיָה כְּפָרוֹ בְּהַבְלָם • וְלַעֲתִיד
 בְּרֹאוֹתָהּ בְּעֵלְבוֹן בְּנִיָה מִתְּעֵלֵם • אֱלֹהִים יוֹדוּהָ עַמִּים כָּלֵם: רַב מְחוֹלְלַת כָּל
 בְּמִדּוֹת נוֹרְאוֹת • רַבּוֹת עֲשִׂיתָ לְעֻבּוֹת וּלְבָנִים לְמִלְאוֹת • בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרְאֵנוּ
 גְּפִלְאוֹת: גְּמִיתָ שְׂבִיל דִּין מִשְׁמִים אֶרֶץ יִרְאָה • פְּרוּעַ לְחַזְבִּים שִׁכַחַת נְאֻה •
 קִצְוֵי אֶרֶץ צֶדֶק מְלָאָה: חַי מְבַשְׂרַת אֱלֹהֵי יַעֲקֹב תִּלְ גְּעוּזוֹ • רַבֵּב וְכוּס נִרְדָּם
 אֲנָדָם כְּלוּזוֹ • מְלָךְ הַגְּבוּר יי עוּזוֹ • קְדוּשׁ: גְּמִיתָ תִמְכַּת עוֹלָמָה בְּחֶסֶד וְעוֹ מְלִנְה •
 עַל הָעֻבּוֹדָה מְתִי יִתְבַּסֵּם בְּשׁוֹת • עֵינֶיךָ תַחֲוִינָה יְרוּשָׁלַיִם נוֹה: שְׁמְעוּ מְלָכִים
 הַגְּבַהֲתָ קֶרֶן עִמָּךְ וְנִרְעַמִּים • וּבְרוּמָמָה קֶרְנוֹת צִדִּיקִים לְעַד גְּנֻעִים: יי מְלָךְ
 יִרְגֹּזוּ עַמִּים: אֹו אֲדוּם רַפְתָּה אֶתְוֹתָה בְּהַל וְחַתִּית • בְּתִית בְּנִשְׁבַּרַת בְּתִית
 הַשִּׁירָה עֲתִית • לְמַנְצַח מְזוּמֹר עַל הַגְּמִית: חַי מְפִנֵי אֲנִינּוֹת לוּטִי לְטוֹי גְּמַעַד •
 יֵאֱהוּבֵי רַעַד וְנִמְסוֹ עִמָּנוּ בְּנִתְוַעַד • רָם וְנִשְׂאָ שׁוֹבֵן עַד • קְדוּשׁ: תִּפְלֵ יִרְאָה

ופחד

ביאור מהרי"ם

יוקש' וס פועל: מוסות' חיו מסות לעול: ומשתכחות' עליו כוסים: דררית' כחלים כיו משלבים מסות
 סיס: ערמומית' דעסס ונמחשס נקחס: מימיניו' כחיו ויועליו: יתבסס' יוקבד עו: וחתית' לו' פחד: בתית' לו'
 כניס

יוצר לשבת ראשון אחר פסח

נפחד כח צרים להעדיר • ברנה חסידים שבהה לתסדיר • יי אדוננו מה אדיר :
 תביאמו ותפעמו מפאת ים וקדמה כשורות פרמים • ולא ינתשו עוד מחר
 גחלת מרומים • לה מבוז לשבהה עולמים : חבת ירדות זכור ידיר לירדה •
 קול מהיכל יקשהג מחריבו מרדה • מקדש אדני בוננו ידה : ייו מאחת יסוד
 עולם נקבע במרץ • רומם מקדש בתוספת שנית לתרץ • מלה עד כל הארץ •
 קדוש : יי ימלה • בהיכלה פשטה ביהם תתפש • במלא גויות שם תשב
 ותחפש • אבירים בעגלי עמים מתרפם : או מלכות שמם בכבודה תועד •
 יצדקו ויתהללו בה מיתלה להעד • יי ימלה לעולם ועד : רומם במלכותה
 זרע אברהם נאמנה • בני יצחק יחיה ויעקב מאמינה • וכנה אשר נטעה
 ימינה : ייו מפרש יחוד רושמה לבאור • הטוב ותפטיב ותחד אדיר ונאור •
 חיים באורה נראה אור • קדוש : הכל יודוד וכו' •

מיוסד ע"ס א"ב בקול מעוז • לנערץ בצבא המלה : בוטים רון • בחיה וגרון • לה
 ארנוני עוז • יי הגדלה : גזורי איש • אזורי איש • עטור עוז ותהלה : דמונים • ותזונם •
 כוותר סוכי חילה : הגות באימה ובנעימה • בקול ערב וקול מלה : ונענידון •
 ויעידון • ויעידון אמנה • אין קדוש בני כי אין בלהה : זרהי גו • מחוץ ומגיר
 יקודי צהבי רשפים : חקוני הוד • בלב ומאוד • תהלתה כטיפים : טאטפי שיר •
 לו שהשיר • בשחרים ובגשפים : ירהטון • ילהטון • לבן נקראו שרפים : בופפים
 ראש • בתיל קדוש • ראות הודו לא זוקפים : לבל יליון • ולא יחוו • כבודה
 בלכתה • אין קדוש כח : מלאכים • נערכים • פרודות לה נצבים : גאורים • ונגורים •
 כנחל נחצבים : סלסולם • וצלצולם • ענות שירות נקצבים : ענדי חן • ולנית
 חן • שמחים ולא נעצבים : פאר פוצחים • ומנצחים • סביב מבוז לשבתה :
 אין קדוש כח ועו' • וחחיות וכו' •

אופן זה סומרים בטיפים :

מיוסד ע"ס א"ב

אראלים • וחשמלים • יתנו שיר לשם האל : בטוב הגיון • לצור עליון • הפודה
 והגואל : וכן יחד • גוי אחד • ברב שבת וברכ הלל : יקדישון •
 וישלשון • קדשתה בכל יום וליל : ואתה קדוש וישב תהלות ישראל : גרודי
 רום • יבתירום • לה זמר ותפארה : דמות פניהם • ומראיהם • כמראה איש
 בוערה : המון קולם • בסלסולם • לה נאור בגבורה : ושיר פוצחים • וקה
 שוחחים • ואמרים כי אין כאל • ואתה : זרהי אור • בעין מאור • פגי נשיר
 לארבעתם : חצובי איש • יצוקי איש • וסוסי איש מרובותם : שמך ירכון •
 בעת ילכון • לא יסבו בלכתם : סוד מבקשים • בעת רחשים • איה מקום פבוד
 האל

ביאור סהרי"ם

כניסה וסניסה : חבת ירדות • חנה נית סמקש : זכור ירוד : אה ככסה :
 ארנוני עוז • כח סמלכים : מעוז • חזק : לנערץ • ע"י כח • ענין סמלכים : בוטים לזכור : בשחרים ובגשפים •
 כשאר ונעני : נערכים • סמולים :

יוצר לשבת ראשון אחר פסח

תג
הָאֵל • וְאַתָּה • מְכַוְּנֵי הַיּוֹד • לְהַסְתִּיד יִסְתְּרוֹן • כִּי אַתָּה צוֹרֵם • יְהוּדוּקָה • וְיִוְדוּקָה •
בְּמַהֲלָלִים וְטוֹב שִׁירָם • בְּנִבְרֵי אֵל • קְדוֹשׁ הָאֵל • וְסַדְלָפוֹן מַפְסָרִים • פֶּאֶר
קוֹשֵׁר • בְּתָם וְיוֹשֵׁר • עִם הַשָּׁר מִיבְּאֵל • וְאַתָּה • לְךָ יָחַד • גּוֹי אֶחָד • תְּהַלְתֶּה
יַעֲרִיצוֹן • מִתְּגוֹתֶם • אֲרַבְעָתֶם • לְמוֹל פִּסְאָה יִתְחַצְצוֹן • נוֹרָאִים • וְנִשְׂאִים •
בְּעֵין קָלִל יִתְנוּצְצוֹן • זֶה יַעֲרִיץ • וְזֶה יִמְרִיץ • וְזֶה יִהְלֵל • וְזֶה יִסְלֵס • וְאַתָּה •
סִגְלֶתְךָ • וְנִהְלֶתְךָ • לְךָ תִּמְיֵד יִשְׁתְּרוּ • עֲבָדֶיךָ • מַעֲבָדֶיךָ • כְּבוֹד וְכָרָה וְיִמְרוּ •
שְׂרָפִים • בְּשֵׁשׁ עָפִים • בְּרוּם אֶרֶץ יִפְאָרוּ • בְּקוֹל הַדָּר • לְצוּר נֶאֱדָר • אֲשֶׁר
אֵילוֹת יְחוּלֵל • וְאַתָּה • פְּתוּכֵי אִשׁ • טָסִים בְּשֵׁשׁ בְּנַפְסִים • בְּרוּם וְכוּלָּה • צִהֲלָתֶם •
וְרַפְתֶּם • עוֹרְכִים תְּדִיר לְמוֹלָה • וְעַם נוֹשָׁע • שָׁב פֶּשַׁע • יִקְדִישׁוּ כְּבוֹד גְּדֻלָּה •
אֲדוֹן הַבַּל • כֹּל יוֹבֵל • גְּבוּרָתְךָ מִי יִמְלֵל • וְאַתָּה • קְדוֹשִׁים • בְּתַרְשֵׁי שִׁים • קְרוֹאִים
מִלְּאֲבֵי הָאֵל • רוֹן רוֹחֵשִׁים בְּעַת רוֹגְשִׁים • וְאוֹמְרִים יֵה אֲבִתְרֵי אֵל • וְעַם נְדָבוֹת •
בְּנֵי אֲבוֹת • קוֹרְאֵי שְׁמֵעַ יִשְׂרָאֵל • רְצִיחַ גִּיבָם • מַחֵל חוֹבָם • מַעֲבִיר יוֹם וּמְבִיא
לַיִל • וְאַתָּה • שְׁנֵאֲנִים • וְאוֹפְנִים • סוֹבְבִים בָּם כְּרַבְבְּתֶךָ • תְּהַלְתֶּךָ • וְחִלְתֶּךָ •
מַעֲרִיצִים תִּפְאָרְתֶךָ • וְגוֹי קְדוֹשׁ • לְךָ שְׁלוֹשׁ • יִשְׁלֹשׁוּ אֶת קִדְשֶׁךָ • הַכּוֹנֵנֶךָ •
וּבְנֵיךָ • נִצְבִים בְּדֵל שׁוֹאֵל • וְאַתָּה קְדוֹשׁ וְכוּ • וְהַחֲיוֹת וְכוּ •

כס סמחנך יוסף

אהבה

אֵלֶיךָ יְמֵי שְׁנוֹתֵי כְּלוּ בְּאֶרֶץ גְּלוּתִי • כְּלֹא וְלֹא אֵצֶא מִצִּיר לְרוּחֹתֵי • עוֹזֵב וְלֹא
עוֹזֵר וְאֵין בִּי עֹזְרֵתִי • גּוֹלָה וְאֵין גּוֹלָה סוֹד קִין תְּשׁוּעָתִי • מְנוּדָד בְּלִי
מְעוּדָד מְאִסָּה חֲרָפְתִי • דַּבַּת עִם אֲשַׁמֵּעַ וּמוֹסֵר כְּלָמְתִי • בְּאִמּוֹר לִי אֵיִה אִפּוּא
תִּקְוֹתִי • אֲבֵן כֹּל הַיּוֹם זֹאת הִיא שִׁיחֹתִי • חֲלָקִי וְצוּר לְכַבִּי וְתוֹרַתִי כְּנֵתִי •
אֵיחֵל וְלֹא אֵחֵל דְּבַרוֹ עוֹד הָיוּתִי • אֲצַפֶּה וְלֹא אֲרַפֶּה וְלֹא אֲצִפִּיתִי • אֲמַר לִי מַחְסִי
וּמְצוּדֹתֵי • אֱלֹהֵי • עַמִּי וְנִחַלְתִּי שְׁמֵתִי בְּיַד עוֹבְרֵי רְצוֹנִי • בְּפֶשַׁע יַעֲקֹב זֹאת אָמַר
צוּר קוֹנֵי • לִי צֵר וְתַקְצֵר רוּחִי לְעַם עֵנִי • קִלְגֵי מְרֹאשֵׁי וּמְזוֹרְעֵי קִלְגֵי • וְאֲנִיעַ
בְּרֹאשֵׁי אוֹי לִי מַעוֹנֵי • וְאֲנַקְמָה מֵאוֹיְבֵי וְאֲבַרְתֶּם בְּיַד יְמִינִי אֲפִיר עֲצַת גּוֹיִם
וּמַחְשְׁבוֹתֶם אֲנִיא • יִזְמוּ וְהַעֲרִימוּ עֲצָה וְלֹא מַנִּי • נוֹטַע אֲזֵן דְּלֹא קוֹל שְׁמֵעָה
אֲזוּנִי • יוֹצֵר עֵין הֵן כֹּל רְאֵתָה עֵינֵי • רֵאָה רְאִיתִי אֶת עַנֵי עַמִּי • אֱלֹהֵי • סִבְרֵי בְּךָ
שֵׁתִי וּמִתִּי מִתְּאוֹת נִפְשֵׁי • וְאֵין דוֹרְשֵׁי • וּבְכַבְבֵי מְבוֹת אִשׁ • עַל הַר קְדוֹשֵׁי
שִׁשְׁמִם וְנֹת בֵּית • קֵן אֵין לָהּ אֲמִלְלָה דְּוֹת • לִי זְרִים אֲמָרִים בְּגִדֵל וּבְגִיאוֹת
רוּחַ • עַל רוּחַ תִּבְטַחִי וְתוֹרֵרִי בְּשִׁבִי בְּצִבִי מִדַּח וּמֵה תִקְנֹת עִם נִעְנֵה • אֲנִיעָה
עַל דְּבַר אֲמַת וְעֵנֹת צִדְקִי • וְעַל עַמְּךָ דַּת וְכֹל יִקְרֵ שְׁוֹת • אֵל תִּרְבוּ הַדְּבָרוֹ אֵלֵי
בְּנֵי נִעְוֹת • סוֹרוּ מִמֶּנִּי מְרַעִים וְאַצְרֵה מְצוֹת אֱלֹהֵי • עַמִּי פְּגִיטָה עֲגִיתִי אֵל תִּפְלַת
הַעֲרֵעַר • נָאִם יִי לְיִשְׂרָאֵל אֲהַבְתִּי נִעַר • וְעַד וְקָנָה אֲנִי הוּא אִם מְזוֹכוֹת נוֹעַר •

אדע

ביאור סהריים

גולה • לִי גֹלוּת • וְאֵין גּוֹלָה • אֵין לִי טַעֲמָה סוֹד כֵּן • מְנוּדָד • לִי נַע וְנָד • מְעוּדָד • לִי חֲסָמֵס • סִבְרֵי • לִי חֲסָמֵס •

מסעי

יוצר לשבת ראשון אחר פסח

אדע כי יכפר ואבין כי יצער עיני בכל עוניו ומסמיניו אצער בזה שעיר אקעיר ויערער יתערער לא לה הזיר יער כבוד בית היער צא איש הדמים מעמים נבצר לתרפות עולם לחמה ולצער ואל תבא בשער עמי וקדחתו וכו' זולת

פ"ט א"ב ונסוף המוס סהמ"ח יצהק בר שלום הזק .
אין כמנה באלמים דומם ושותק למעגלימים צרינו רבים קמים בהוסדם יחד לגדפנו איה מלככם הרפנו לא שבתנו ולא שקרנו אל דמי לה: גרושים מן גו גאו ועמה בפרה דבאו משנאיה ראש נשאו דרשי אובות נאלילים יאמרו אויבנו פלילים מה היהודים האמללים אל דמי לה: הבו לכם עצה פן תהיו לשמצה הן לריב ומצה: ואם תהיו כמנו לנו תקרבו ותפנו לעם אחר והינו אל דמי לה: ושקו לוקים ונענו לא נשוב ולא נעבדנו שגן השקצנו ותעב תתעבנו: חי נקים גאלנו אותנו נעבוד ונהתכנו בעת צרה ישועתנו אל דמי לה: טובה ילדים הכינו ברכת הובח כונו שמע ישראל יאלהינו יי אהר וניחדנו ועל קדוש שמו הרגנו לנפול בהרב נשינו ומפנו אל דמי לה: כהנים לובח עולתם עקרו ילדים ואמותם ושרפו באש את עורוהם: לזרוק דמי אחיות ואהים ולקפז אמורי גיהוהים את הראש ואת הנתחים אל דמי לה: מערכה גדושה שוופה בכירה לא קטומה וגרופה וכל בית ישראל יבכו את השרפה: נופלים לרשפי שלהבת יה נועדים למתיצת בני עליה חנניה מישאל ועזריה אל דמי לה: סחי שמו תורת משה ותלמוד רבינא ורב אשי העל אלה תתאפק ותחשה: עמודים וגוילים לאבחות ואתיות קדושות פורחות מכתב אלהים תרות על הלחות אל דמי לה: פסע אויב כונו ואבד טובי ושם לאון ויהרוג כל מחמדי עין: ציון לפרט ואקשת צרה אל אחותה נגשת הכינו לפעמי רשת אל דמי לה: קץ קדוש נחשון נגע צר באישון בעשרים לתדש הראשון: רששו דרשי חמורות וקלות ושוות גזרות החקים והמשפטים ונתורות אל דמי לה: שדי קנא לתורתה לבש נקמתה וקנאתה ועוררה את גבורתה: הגער משנאיה בכליון שוד נשבר אל דמי לה: ימינה רהב מחצבת הרץ גלגלת במקבת ואת עדינה היושבת: צח ואדום משעיר נסוכה בכליון מסעיר באיש מלחמות קנאה תעיר אל דמי לה: קנה שנית שרידינו ברכים נסוקה פראנו שלום תשפות לנו: חמול ורוינה קדושנו ורוח נדיבה תסמכנו קומה עזרתה לנו ופרנו אל דמי לה: עזרת וכו':

שכיה

ביאור סהרי"ם

אסעיר ל' חזק סערה: יתערער ל' נעו: בית היער: זכ כמ"ק: איש הדמים: עש עשן דמש כוכב טהור: למענימים ל' זלגה: לרשפי שלהבת: פי נמלת ולכח אש: ותחשה: תחזק: לאבחות ל' להט כחרכ: רששו ל' ערף: רהב ל' חזק: מחצבת ל' כתיסה: הרץ ל' סניס ונזילס: במקבת ל' קרקום: צח ואדום: זכ כמ"י: שיידנו ל' טהור לנו טהר: תשפות: תעיר:

כניס

יוצר לשבת ראשון אחר פסח

תיד

שם המחבר כפול שלמה

גאולה

שְׁבִיחַ עֲנִיָּה בְּאַרְצֵי נִבְרָיָה לְקוֹחָהּ לְאַמָּה לְאַמָּה מְצֻרָיָה: מִיּוֹם עֲזָבְתָהּ לָךְ
הִיא צוֹפִיָּה: הַשֵּׁב שְׁבוּתָהּ רַב הַעֲלִילָיָה: וְאוֹם עֲשִׂירָיָה תִּהְיֶה
שְׁלִישִׁיָּה וְחִישׁ קַל מִתְרָה וּבִשְׂרָה בְּאַלְיָה: רְנִי בַת צִיּוֹן הִגְהַ מְשִׁיחֵנוּ לְמַחַ
לְנֻצָּח תִּשְׁפָּחֵנוּ יְיָ תִּחַנְנוּ לָךְ קוֹיָנוּ יְיָ מִלְּכָנוּ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ: לְכָל תִּכְלֶה יִשְׂרָאֵל
וְאַיִן קִין לְפָרְצֵי כְּלוֹ שְׁנוֹתַי וְאַיִן מִתּוֹם לְמַחְצֵי שְׁכֻנָּתִי בְּגִלּוֹת מְבוּעָה בְּבָצֵי
וְאַיִן תּוֹפֵשׁ מְשׁוּט אֲנִיָּה לְחוּצֵי אֶד אָנָּה יְיָ תִּפְאַרְתָּ קִצֵּי מְתֵי קוֹל הַתּוֹר
יִשְׁמַע בְּאַרְצֵי שְׂמָה בְּנוּ נִקְרָא אֵל תִּנְיָחֵנוּ לִמְחָ: מְחוּצִים לְחוּצִים סוֹבְלֵי
מַעֲמָם גְּזוּזִים גְּזוּזִים נִתְוֹנִים לְמַרְמָם עַד אָנָּה יְיָ אֲנַעַק חֲמָם זֶה בְּמַח שְׁנִים
עוֹבְדִים לְמַם יִשְׁמַע אֵל בְּאַרְוִיָּה וְעִשׂוּ פֶתַח חֲמָם זֶה וְנִיחֵנוּ וְזֶה יִקְחֵנוּ לִמְחָ: לִמְחָ:
הַקּוֹלָה זֶה הַקּוֹל גּוֹלֶת אֲרִיִּאל עֲמָדֵי וְצִדְקֵי בְּתוֹלֶת יִשְׂרָאֵל יִשְׁעַת הַרְשׁוֹם
בְּסִפְרֵי דְנִיִּאל וְבִעַת הַהִיא יַעֲמוֹד מִיכָאֵל וְיִקְרָא עַל הַדָּר וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל
אֲמֹן וְאֲמֹן בֶּן יַעֲשֶׂה יְיָ הָאֵל בְּיַמּוֹת עֲנִיָּתֵנוּ בֶּן תִּשְׁמָחֵנוּ לִמְחָ לִמְחָ:
בְּגִלּוֹת אָבוֹת תּוֹשִׁיעַ בְּנִים וְתִבְיָא גְּאֻלָּה לְבָנֵי בְנֵיָהֶם: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ גְּאֻל יִשְׂרָאֵל:

יוצר לשבת שניה אחר פסח

פ"ט א"ב ונסוף המום נו טהמ"ח חספ בר שמאל :

אַרְנָן חֲסִדָּה לְבָקֵר אֲמִיץ בְּלִיַּת חוֹקֵר בְּכָל קִצֵּי אֲרָץ מְשׁוּטָט וְסוֹקֵר
בְּדַבּוּרוֹ מְפָרֵק הַרִים סִלְעִים וְעוֹקֵר גְּבוּרָתוֹ אֲשַׁנֵּן בְּלִי שְׁפַת שְׂקֵר
גְּבִהֵי דוֹק מְתַח וְרַקַּע תִּבְלֵל לְהַתְיַקֵּר עוֹשֶׂה גְדוּלוֹת עַד אֵין חֶקֶר: חִיו וְיִקֵּר
סִפְסִירוֹ בְּרִקִּים שִׁבֵּן מוֹשְׁבֵי אֲרָקִים לְיָמִים שָׁם חֲקִים גְּאֻתוֹ וְעוֹז בְּשַׁחֲקִים
קְדוּשׁ: דְּגוֹל אֵל נְעֻלָּם דְּבָרוֹ נָצַב לְעוֹלָם הוּא אֱלֹהִים חַיִּים וְסִמְלָה עוֹלָם הַכִּין
וּפְעַל יְסוּדֵי עוֹלָם אֲמִץ וְחוֹק בְּרִיתָם וּמַנְעוּלָם וְהַקְרִישׁ מְצוּקִים כְּתִקֵּן
מַפְעֵלָם חֲסִד יְיָ מַעוֹלָם וְעַד עוֹלָם יוֹקֵר סִפְסִירוֹ: וְכֵן מְשַׁרְתֵּי בְּמַרְוּמִים וְזִדְר
גּוֹגָה בְּהַרְוּמִים חֲשֻׁכָה וְגַם אוֹרָה יַחֲדוּ מִתְאַמִּים חֲלָקָם לְמִשְׁמְרוֹתָם וְנִזְרָה
מִקְיָמִים מִף אֶפֶל צְאֻשְׁמַנִּים וְנִגְוָהוֹת לְיָמִים טוֹב הַצִּפִּין לְיִשְׂרָאֵל הוֹלְכֵי
תָּמִים חֲשֻׁה יְכֻסָּה אֲרָץ וְעַרְפֵּל לְאֲמִים יוֹקֵר סִפְסִירוֹ: יָמִים הַקְּנֶה כָּלָם יִבְשֶׁה
לְהַרְאוֹת הַשְּׁפִילָם בְּוֹן בְּשִׁעְרוֹ מִדַּת מְשַׁקְלָם בְּגַם חֲצִיִּים לְמַעְלָה וְחֲצִיִּים שִׁקַּע
בְּמַעְקוֹלָם לְמַר בְּכוֹ תַחְתּוֹנִים לָיָה פִי קָלָם לְרוֹן תִּחְלָה הַתְּנָה תְּמוֹרַת
קִלְקוּלָם

ביאור סהרי"ם

שְׁבִיחַ עֲנִיָּה • נכספ ישראל סכין כנסי • צופיה • ל' מלכס: רב העליליה • בקני"ס סכול כנ מנכס: ואום עשיריח •
 לומה ישראל: שלישיה • ל' עיר וקטן: וחישי • מבר: לארצו • כלומר לנלות סלי: מתום למחצו: כראס
 למחצו: מבועה: ישראל: בבוצי • נלות כלניס כממרחס ניה וזין לב מושיקיס לאוצי: לחצוים • דחוקיס: כחחסס •
 טעף הדורס: כימות עניתי • כלומר כומן סכין יכוריס כך תמחמ: •
אַרְנָן • אמיץ • נזור: וסוקר: ל' ראיס: אשנן • ל' דנור: דוק • ל' קוסס: ספסירו • ל' מני: שכן וכר • סכניס
 ומושנו כוס כחך וז ארקח ככמ"ק וירכילום: משרתיו • מלאכיו: נוגה: ז אור: מתאמיס • ל' תאמיס: סף •
 ל' דנור: טיב וכר' • ז אור שנו לנדיקיס לפסיד:

יוצר לשבת שניה אתר פסח

קלקולם • נשאו נהרות • נשאו נהרות קולם • יוק סססיו: מלך רב מנה • מארץ
 דשאים לתומניה • נצנים ודשאים הצמית ממנה • נשוא קל וחומר וגם בתנוב
 למינה • סמל בריה צאת בערבוביא לאו כל הימנה • שורק משמר בענביו
 צר מהם לתמניה • כי ישר דבר • וכל מעשהו באמונה • יוק סססיו: עבה
 מאורי מפתו • עששיות ונהרות בעפתו • פער האחד לנגל ברעו בשפתו •
 פעלו הושב בראשו ולא רעננה בפתו • צאת כמין שופר נגור בו לתרפתו •
 צדיקים נקראים בו וגם בהבירו לפותו • והוא פתחן יוצא מחפתו • יוק סססיו:
 קנין ודגים ואנקה • קרין והשריץ עלי ארקא • רמיש ובהמה גסה וגם דקה •
 רובין בהררי אלה המריפו הקה • שנת נחש בריח במצולה עמוקה • שמור עד
 יפקדנו מדבר בצדקה • בחרבו תקשה הגדולה והתקה • יוק סססיו: תמונה גבל
 משקה • תבנית אנוש במפיתה • יצרו בכפו היות דרכו צלחה • והמשייר ירו
 בכל מערכה ומורה • סח לא מוב היותו לבדו במנוחה • פרטלו מצלעו היות
 גפן פרח • לואת יקרא אשה כי מאיש תקחה • יוק סססיו: בששה שבכלל כל
 המגור • רם אתו אין זר • שם קדשו יברך שבו נאור • מאומה מדברו אחר לא
 תור • ויום מנוחה הנחיל לעם מפזר • אשר בו בצע אמרתו שגור • לבש •
 עוז התאזר • יוק סססיו: הכל יודך וכו' :

אופן זה אומרים נפיקס ונכרין • סס סמחנר בה"ח יעקב :

יחיד ערץ • יסר ארץ • ברוב חכמה ותושיה • ענותו • וגדלתו • מפרסמת
 וגלויה • גוראותיו • ונפלאותיו • יהודון דרי נשיה • מלאכים גערכים •
 להקדישו ברום עליה • יי אלהי צבאות מי כמוה חסין יה • עליונים ותחתונים •
 שמו לעד יזמרו • ואופנים • ברננים • כבוד זכרו יפארו • מקעונו ותכיונו •
 בהיל זה לזה ידברו • ובגעימות • ובתמימות • תהלתו יספרו • ואין בהם •
 וביניהם • לשון שוקר ורמיה • יי אלהי: קדישין רון רחשנים • עם ברוכים ויטרפים •
 והם עומדים ומסלדים • וכסא אל מקיפים • במקרבות לרבות • למאות
 ולאלפים • ורגליהם • בבנייהם • מסתירים • ובהם עפים • יקדישון • וישלשון •
 קדשת רב עליליה • יי אלהי: בעת לבתם • לארבעתם • ואופניהם אצלם •
 ובמדמד • במעמד • יקומון המה למולם • ושם ירימון • ויעצימון • אדוניהם
 ברום עולם • בקדשה • משלשה • כבוד האל מלא עולם • קדוש יענו • קדוש
 יטנו • קדוש ישלשו שלישיה: • יי אלהי צבאות מי כבוד חסין יה: והחיות וכו' •

איכתי

ביאור סתרים

פלך • זה סקודס כחך כוא • שורק • כוא נן • צר • יגר כשי • מאורי מופתו • תחז ולכנז וכו' אלה למעדים •
 שער וכו' • פתח כלנס • לרגל • לבן כנינס • ברעו • זו כחמס א"ל לזמי מלכיס • פעלו וכו' • כלומר כחמנע שאינ
 עול רק תינו סלכנס דומס כסופר כעקוס • ליבותו • לפיכח סלמכס דכר כנון • לריקס יקראו על שכן יעקב כקטן וכו'
 ק' אמר כק"כ וכו' • קנין • אלו מוסס • ואנקה • אלו מלכיס • קרין • תיך • תוקת • ל' מוסס • כחש • זה נוסן • סח •
 דגנ • יודך ערץ • כשי כוא יסיד • ותושיה • זו כמורכ • נשיה • זו סלנן • חסין • ל' חוק • חן • ל' חיש • רב
 עליליה • כנ מפכו של כשי :

איכתי

יוצר לשבת שניה אחר פסח

תמו

מאורה

כס הממנר כטול שמואל הכהן

אימתתי שמחתי ועלזתי כי בא עת הדרה • קרוב יום ישעיה ופעלת שכרה •
הנה מלכה יבא אל שערה • תתפתתי ציון מוסרי צוארה • קומי
אורי כי בא אורה • אימתתי: אילותי שמחתי ערבה וגלה מקום מקדשי • שבת
משוש חגי שבתתי וחדשי • וסבתם רחשי ופס קרבן אשי • אויב דלקני וגקם
בי פחשי • ראית ודוממת מלכי וקדושי • ותזנח משלום נפשי • אילותי: איסתי:
מזרות ושמשים וכל שמרי מזרח • עבורה קבעתי עולם בלי נקרה • אם לא
בריתי כתוב הוא ונארה • החשיתי מעולם לראשון אשר סרח • עת בא אתי
נהרים אשר זרח ממזרח • העלט באפל ובעשור נמרח • וכבוד יי עליה זרח •
איסתי: אילותי • מן המצר קראתה בשבועי • דלגת קץ והושעת המוני • אף כי
עמדה לי זכות איתי • ועתה נמשחתי וכלו חשבונני • אפסו עתותי וגם עברו
זמני • וכצאן למבח נמתי ביד מעני • העל אלה תתאפק יי • אילותי: איסתי •
ועוד איה אניחה תחת יד מוני • כי עליה השתתו והמבעו אדני • פעלתי למענה
רב טוב מצפוני • שמאל בגלותה אחותיה בימיני • ידעתיה בצר לצמצם שם
שכיני • בספר תנחומיה העידותי נאמני • יום נקם בלבי באה שבת פדיוני •
ועליה זרח יי • איסתי: אילותי: אמנם ידעתי כי חסדה גבר • אכן היתי בזה
בכל מעבר • ואל מי אשנה ואוכל להתחבר • אם לקנוי ונרצע דינם נגדע
ונשבר • כלו בפה שמטים ועלי לא נשבר • הודיעני קצי מתי אהגבר • קום
ועשה כי עליה הדבר • אילותי: איסתי • לבשי עזה וצהלי פאר רקמה אחבשה •
מהר אשמיעה שובי שובי לנפשה • מהרה קר יבא מבשר טוב לתפשה •
משמיע שדום תשונעת קדושה • גאלה כי חוק מלון בית מקדשה • השתחוו
לבוראה בשבתה וקדשה • לא יבוא עוד שמשה • איסתי: אילותי • לעזרתי חושה
וגלה קץ פדעי • עזרה בצרות נמצאת רועי • הנה העת יאתה לה יהושעי •
אויבי חרפני שובי לתעותי • פריחות שלוחה עוד בל תושעי • להם אשיב
השובת מדעי • ואני בני אצפה אוהלה לאלהי ישעי • אילותי: איסתי • כמס יום
נקם צרה להרעים • כנבואות פדעי בחמה להובילם • הן שבועה לנגדי על
יהה לשכלם • העת כי תבא אשיב להם גמולם • נדחקה אקבץ אוסיה שנית
לגאלם • גר משיחתי יאיר עמוסי להנחילם • והיה לה יי לאור עולם • איסתי:

אור חדש וכו' :

זולת ע"ס א"בונסוף חתום סבת"ח שלום הזק

אל אל חי ארגני • בלב ובשור אתחנן • שדי העה חונן • בעמל יגוני תבט • כי

כקצח

ביאור מהרי"ם

אימתתי • כול נכח ויכחל • וסבתם רחשי • פי' כחש הפלתי • כחשי • לי' כחשת כשר • מזרות • סולת חי סכני
לכת • שפתי וכו' • כל ממשלת כסמים קנטי ככיל יכחל • בלי וכו' • לא נקדש ולא נקח • ברחמי • ע"ס
סילב • נארח • לי' כחש • החשיתי • לי' שחוקס • בשינוני • לי' דבור • איתני • וזאת חמות • השתתו • לי' יסוד •
לחפשי • לי' חמות • כמס • לי' נשו • אל • חונן • מלשון מתנת חסד •

קצח

יוצר לשבת שניה אחר פסח

בְּקִצָּח אֲחַבְטִי • הַסֵּר מֵעָלַי שְׁבֻטִי • אֵל דְּמִי לֶךְ • גְּבַרְהָ עָלַי גְּלוּתִי • בְּחֹסֶר
 כָּל וְדָלוּת • בְּרֵאֲתִי כְרוּם וְזוּלָתִי • דְּכֹאֲוִנִי עֶרֶב וּבִקְרִי • זָכְרָה מִפִּי לַעֲקָר • בְּהִיבְלָהָ
 בְּלִי לְבַקֵּר • אֵל דְּמִי לֵךְ • הוֹנוּנִי מוֹנֵי בְּתִלְאָה • וּמִנְפּוּנֵי בְּרַבַּת חֲלָאָה • וְאָמְרוּ הִנֵּה
 מִתְלַאָּה • וּמָה לְכֶם לְהַעֲלֹב • גִּשְׁפַּחְתֶּם בְּמַת מַלְבֵּי • אֵל דְּמִי לֵךְ • זְנַחְתִּי עֲדָנִי
 תַּעֲנוּנִים מִשְׁתִּיהֶם וּפְתַת בְּנִם • וְכָל מוֹעֲדֵי חַגִּם • חַי עֲלֵיךָ הֲרַגְנוּ • וּבְכֹלֵי רִיק הֲצַגְנוּ •
 נִפְשָׁ עָלֶיךָ עֲרַגְנוּ • אֵל דְּמִי לֵךְ • מִמְּנוּ לָנוּ פַח וּכְוִקֵּשׁ • יִשׁוּר כְּשֶׁךָ יוֹקֵשׁ • עֲבוּר מִמְּךָ
 לְהַעֲקֹשׁ • יַעֲזוּלוּ עֲלֵיזוֹת פְּרֻשְׁעִי • בְּלִי עוֹן וּפְשָׁעִי • מִמְּךָ נוֹחִיל יִשְׁעִי • אֵל דְּמִי לֵךְ •
 כִּי שְׂמַחָה עֲרַבְהָ • אֵלֵי גֵיל בְּלִי לְקַרְבָּהּ רַעֲתָנוּ כִּי רַבְהָ • לָפָה תִבְיֵט בּוֹגְדֵיךָ •
 תַּחֲרִישׁ כְּבָלָעִם יְדִידֵיךָ • בְּהַתְאַפֵּק הַמוֹן חֲסָדֵיךָ • אֵל דְּמִי לֵךְ • כִּיעַת הִיכְלִי יִשְׁכֵּם •
 בְּדָד יִשְׁבְּתִי וְרוּמִם • כָּל הַיּוֹם מִשְׁתוֹמֵם • נִמְלוּ זִבְחִים וְעוֹלוֹת • וּבְמָלוּ עוֹנֵג
 הִיבְלוֹת • וְעִמְרוֹת חֲתָנִים וְכָלוֹת • אֵל דְּמִי לֵךְ • סוּד סִנְהַדְרֵי עֲרַעֲרִי • זְקָנִים שְׁבָתוּ
 מִשְׁעֵר • מִבֵּית לְבָנוֹן יַעֲרִי • עֲדָן גַּהֲפֵךְ לַעֲנֵן • וּבְמָלוּ שִׁירֵי גִנָּן • מִבֵּית מִשְׁתָּאוֹת
 מִנְגֵן • אֵל דְּמִי לֵךְ • פְּקוּד גִּפְן וּכְנַתְךָ • גּוֹרֵל חֶבֶל כְּנַתְךָ • פָּרֶם חֲמוֹד גְּנַתְךָ • צוּר
 יִשְׁעָה תִמְהַרְגָּה • גִּיה אֹרֶךְ הַנְּהַרְגָּה • לֵילָה יוֹם הַנְּצַרְגָּה • אֵל דְּמִי לֵךְ • קִרְיַת
 מִשׁוֹשֶׁךְ בְּנָה • גַּעַר תֵּית קְנֵה • שְׁנִית עֵמֶךָ תִקְנֵה • רַבָּה כְּחוֹל צְבָאִיָּה • וְקִים חֲזוֹן
 נְבִיאִיָּה • חֶפֶת כְּבוֹד וּמִקְרָאִיָּה • אֵל דְּמִי לֵךְ • שִׁית פְּאַרְהָ בְּחֶתֶן • לְהוֹשִׁיבָה בְּנוּה
 אִיתָן • כְּרַבּוּי מַהֲר וּמָתָן • תִּשְׁיֵב מְלוּכָה לְבַעֲלִיָּה • וְצִלְהָ תִפְרוֹשׁ עָלֶיהָ • וּכְכֹלָה
 תַּעֲדָה כְּלִיָּה • אֵל דְּמִי לֵךְ • שְׁלַח מַעֲטָה פְּרוֹת • וְנִשְׁיֵר שִׁיר יְדִידוֹת • כְּאֵן בְּצִאֲתִי
 מִעֲבָרוֹת • בַּיָּם רַעֲיִתְךָ בְּגוֹזוֹת יִצְאָה חֲפָשִׁי כְּעֲלִיזוֹת • קְדוּשׁ שְׁבַחָה עַל זֹאת • אֵל
 גְּאוּלָּה שְׁהִמָּח שְׁלִמָּה חוּק
 דְּמִי לֵךְ • עוֹרַת וּכְוִי •

שְׁנֵי יָנִין סָפוּ בְּדָלוּת וּבְקָלוּת • לְאוּר נִקְוָה וְהִנֵּה בּוֹז וְשִׁפְלוּת • מִשְׁלֹו בְּנוּ
עֲבָדִים וְאִנְהֵנוּ בְּגָלוּת • הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי בָּה אֵילוֹת • לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ עֲשֵׂה
לְמוֹכָה אוֹתִי • יְיָ עַד מָתִי קִץ הַפְּלָאוֹת • לְקַוּוֹנֵי זָדִים לְנַחֲלַת אֲהוּזָה • אֲזַלְתִּי יְדֵי וְדָם
עֲזוּהִי הִיִּיתִי לְכֹזֵה לְשִׁמְהָ וּלְמוֹזָה • נִאֲלַמְתִּי כְּרַחֵל לִפְנֵי גּוֹזוּזָה • עַד יִשְׁקֹף וְיִרְאֵי יְיָ
צְבָאוֹת • יְיָ עַד מָתִי • מִשָּׁל בִּי שִׁשָּׁךְ עַד אֲשֶׁר קָרַם לְכַדְנִי שְׁעִיר וְיוֹן וּפָרֶם • הִפְצִינִי
בְּעֵלָם מִשָּׁךְ וְתִירִם • וְגַם עוֹד יִשְׁמַעְאֵל הָרֶם וְגֶרֶם • הָרִי שִׁשִּׁים וְאֶתָּה וְאַרְבַּע
מֵאוֹת • יְיָ עַד מָתִי • הֵן כָּל אֱלֹהִים אִם מִשְׁלֹו בִּי • מִמְּךָ אֱלֹהֵי לֹא נוֹאֵשׁ לִפְנֵי יַעֲן כִּי
אֶתָּה אֱלֹהֵי אָבִי • תִּשׁוּב תִּרְחַם וְתִרְפָּא כְּאָבִי • שְׁבַחְנוּנִי יְשׁוּעוֹת צְרוֹת הַבָּאוֹת •
יְיָ עַד מָתִי • חֲשַׁבּוֹן קִץ רֵאשׁוֹן לְאֵב הַמוֹן נִסְתָּר • זְמַן קִץ שְׁנֵי לְיִרְמְיָהּ נִפְתָּר • קִץ
הַשְּׁלִישִׁי לְדַנְיָאֵל גַּעֲטָר • וְקִץ הָרְבִיעִי מִכָּל עֵץ נִסְתָּר • יְשׁוּמָט כָּל דּוֹרֵשׁ תְּחִסּוּם
כָּל תֵּרִי וְנַעֲלָם הַחֲזוֹן וְנַעֲדָרוּ הַמְּרָאוֹת • יְיָ עַד מָתִי קִץ הַפְּלָאוֹת •

בגלל

כִּי אֹרֵר מֵהַר יִם

בְּקִצָּח • הוּא מִין הַנְּלִין • אֲחַבְטִי • ל' מְוַסֵּס • עֲרַגְנוּ • ל' לְטַקָּה • יִשׁוּר וּכְוִי • סִכְכֵּשׁ יִנְיָו מֵלִינוּ כְּיִיד עַל כְּסוּף •
 גִּיה • מְלוּךְ • חֲמַהֲרָה • ל' אֹרֵכְהָ • הַעֲרָה • ל' יוֹסֵי וּקְבוּט • רַעֲיִתְךָ • זוּ יִבְרָאֵל • בְּעֲלִיזוֹת • כְּשִׁמְחָה •
 שְׁוֹרְתֵינוּ סָפוּ • לְכֹן חֲמוֹ • שִׁשָּׁךְ • זֵה בְּגַל • אִם מִשְׁלֹו • אֲנִישׁ שִׁמְחָה • כִּי נוֹאֵשׁ • ל' יוֹשֵׁט • גְּבַרְהָ • ל' כְּמַר •
 וְחִסּוּם • ל' סוּס • תֵּרִי • ל' וְיִחְמוּ • וְנַעֲדָרוּ • ל' חֲסָדוֹן • אֵמֶן

הטז
 בנלל אבות תושיע בנים ותביא נאלה לבני בניהם : ברוך אתה יי נאל ישראל :

יוצר לשבת שלישי אחר הפסח

ע"ס א"ב כפול * ומחוס בו ח"ל טס סמחנר שלמה הקטן חזק :

אומין דר חזקים * אבאר לפי ספוקים * בתוך קהל ועד שומרי חקים * בחיל
 וזיעה אביעה מעשיו בתקונים * גבוהים הרקיע ונתם ומראם תמיד
 נרתקים * גם ירו יסדה יסודות ארקים * דלק וורח אורה לישרים ולצדיקים :
 היו שפר אומר ובטא * לעליונים כדוק נטה * מבין בהכמה מטה * האור כשלמה
 עטה * קדוש : המים עולם מלמחות * הכין רקיע מתוחות * ובתוך שמהו חצים
 במי רום להשחות * וחצים בים היותם מלתיחות * רגנונישבע לקבל מהם שבתות *
 זמן נעשים רוחות * בלבתם במשלחות * זרם מים מתחלפים בשרתם לאלהי
 הרוחות * הושש וקרח ערה למכעיסו במפלחות : שכן בם אכזרי * לישר עובדי זר *
 מנחליו שאול להחור * היותם חלקו גזר * קדוש : טוב בראות נסים * מביעות אדן
 מכסים * ישום ביער במעמקים וגלגלם במכנסים * יהרו עולם להציפה וגבולם
 חיל השים * בלל פני הארץ אילנות ופרדסים * כגן גן בעדן ומאכל עסיסים *
 להנחיל אודכו יש לניני אב עמוסים : שאנו בחול נגדרים * לנאמן עדותו
 מאדרים * משברי ים מהדרים * המשכים שאון אדרים * קדוש : מאורות וכוכי
 רננים * מזרות ונחית בנים * נפח ברוח פיו והכניסם בעליונים * נסתר אין מחפתו
 ומחתל עננים * סדרם ברקיע לאותות ולמועדים וישנים * סלה למשול ולהאיר
 ימים ואישונים * עליונים לכן משקעים עבור עושי בונים : שמו להלל בראם *
 לכלם שמות קראם * מסדר מוצאם ומוכאם * הפוציא במספר צבאם * קדוש :
 פקד מים להשריעה * פורשי אברה ונוצה * צפה ארחות ימים להרבות
 ולהקריצה * צד מהם ומהם לעתיד דיצה * קראו ויו במעופפים לעונג נמצא * קש
 חושב תותח במתניו שחוצה * רעים פרות עליו וביניהם להתחצה : שאון גדל
 תגינים * לתוך פיו נתנים * מדורו בפנים המתחונים * הכינו ליום חתונים * קדוש :
 שדי לנפש האוה * שכן שתקים בגאונה * תבל עשה בכחו להוציא צוה * שפע
 נפש תיה זמן ליום חדוה * לעת שוב לבצרון אסירי התקנה * מטיל ברזל גרמיו
 דמה והשנה * הוא ראשית הרבי אל הכתב והתנה : שמרו לעתיד לבא * לישראל
 עם קרובו * כרעהו אלה מסבו * העושו יגש חרבנו * קדוש : הכין קרוץ מהומר *
 קדומה הכניסו לשומר * מבום עשר חפות מללו מגלה סומר * נאור צוהו ועבר

ונהחייב

ביאור סהר"ם

אומין דר חזקים * זה סק"ס דר נכמים : לפי ספוקים * לפי יכלתי וסאוף : נרתקים * לי חזק : דלק * לכן סדוקס :
 יבטא * לי דגוד : כטה * זה סאקן : זמן * כה מלאכים ע"ש עובס מלאכיו רוחות : השש * סא קב : כנו * לי
 הכין : לניני וכו' * נמי אכרסס : ואישונים * לי חושך : צד * ככ"י בגלל בלא יכנו ויכנו נים בלא יחרזו מה כמול
 ש : סק"ס ומלחם לצדיקים לעתיד : ברות * לי אכילס : שפע * לי רנוי : אסירי וכו' * ובהלל נגלות מקוים ליכוסס : ברזל
 גרמיו רמה והשנה * ענמי כל לוימן כננול : והתנה * לטון סימן : קרוץ * לי כריסס : סומר * זה הדיס סהאסון :
 סבים * לי חוסס : נאור * ככ"י : צוהו * הל סהלל :

וען

יוצר לשבת שלישי אחר פסח

ונתתהיב להגמר • חגן בעדו שביעי למקום אוכר • זמן מיד לאל שיר חמר • קדש
לכן שבת להזכר ולהשמר • חו שומר שבת מהללו • לעונותיו מחול לו • מוטב ונח
לו • העולם הבא להנהילו • קדוש: הכל יודע וכו'

סס מהמנר (בנימין) מיכאל בר נהמן :

אופן

לבעל התפארת • מתקן רום בנות • מעצמים אהרת • מלאכי השרת • נוחים לו
לתשרת • בהלכה ומפורת • ואני שתררת • תהלה בפי סודרת: לנקרא
ראשון ואחרון • מלך אריריון • מביגים סדר ורון • ביושר וכשרון • ואהם
ממטרון • פסקון אמון וסגרון • ואני הבצלת השרון • משמחה פני ארון: ליה
חוצב להבה נערץ בסוד קדושים רבה ועיר מרבה • וקדישי שלהבה • מהגברים
להקשיבה • קדשה פאתת מיבה • ואני חולת אהבה • ביושר ערבה: למפליא
פלאות • אדון כל הנפלאות • בתים ותולות • בחדרי תיכלות • רועשים בקולות •
נועדים במקהלות • ואני חוכה ושבי במנהלות • תשכחות ותהלות: לנאמן
בבריתו • וכן בשבועתו • מתנמלים מאמתו • מגידים אלהותו • חשמלי שרותו •
מתפללים משאתו • ואני לדודי ועלי תשוקתו • ברוך שם כבוד מלכותו: והחיות וכו'

סס מהמנר משלם בר אברהם נלכחי המרוזם

אהבה

סגלתי • מלוכה אורתי • ולמאד לבבתי • רחם רחמתי • על פה חקותי •
מבור הצלתי • ואחרי המשבתי • אהבת עולם אהבתי • סגולתי:
דודי • שמך עוז בני • וחכמה אור פני • ומלחץ מוני • לה רב תהנוני • וכל ימי ושני •
לה ארבה רנני • אלה נשאתי את עיני • דודי: סגולתי • לקחתני לי בשפר • וחבלה
לי שפר • ומחשב צר הופר • אשר בשמי כפר • והוצאתי מפרי • וצירי לה ספר •
התנערי מעפר • סגולתי: דודי • מנוסי בעת צרה • לה אנוס לעזרה • מאד נפשי
קצרה • בכל אום נפורה • וקוראים לי מרה • און ועזרה • ולא אוכל להמלט הרה •
דודי: סגולתי • בהסד וברחמים • באמת ובתמים • אקבצה מעטים • ואשפר על
קמים • ושבים ועלמים • יודון לעולמים • לפני כל תמים • סגולתי: דודי • רצונה תמן
לי • אלי וגם גואלי • ושובב את קהלי • מהרה לגבולי • ושלכו ימי אבלי • בה
שמחת גילי • יי אור לי • דודי: סגולתי • הן אנוי קשבה • תפלתה הערבה • עד וקנה
ושובה • בנתת ובשובה • וכל מיני טובה • לשינתך לרבה • מים רבים לא יוכלו
לבבות את האהבה • סגולתי: וקרבתי וכו'

ע"ס א"ב וכסוף תמוס מהמ"ח יוסף בר שמואל טוב עלם

זולת

אריות הדיחו פורה • מבית לשכות ועזרה • כאן אכש עזרה: באו כלם
בברית • נועצים לב להברית • מבלי תת שארית • חושה לעזרתי: גבר

חטא

ביאור מהרי"ם

אמן מיד • באלו מוזמר טר ליום כשנס כדאחא נמרח ננס: סגולתי • מלוכה אורתי • לי גורס: לבבתי •
מנכתי: מבור • מחץ מלים: בשפר • נתקי: וצירי • לכן בליט כי כנניח נקח ק: תורה • כוא כל ליון: שנים
וקים: ועלמים • נעים: אריות הדיחו פורה: יי יבלל בגלום ע"ס סס פורס יאלל:

מכני

יוצר לשבת שלישי אהר פסח תיז

חטא ואשמה * אויב מקיף לנשמה * שם נפני לשמה : דבים ואריות נהמו : חפצי
 קרבנה המו * מעי כים יהמו * חושה לעויתי : הרסו מרום הרים ארצי בואו נהרים *
 לשפוף דם ממחרים : ותמיד בתוך לבאות * יחלתי לאלהי הצבאות * הראנו
 לצובה אות * חושה לעויתי : זדים מאד הליצוני * כעצב נבזה הפיצוני * מה תחכה
 נאצוני : חלף זמן ועדן * נגרע עונג ומעדן * ארכו קצים ומעדן * חושה לעויתי :
 טמנו פח לנשכה * גלות מאד נמשכה * הנה אימה וחשכה : ידירות משכנותיה
 ירשו * בנים מגו גורשו * על גבי חרשו * חושה לעויתי : כזכרי בית מנוחה * מקום
 זבח ומנוחה * כולאתי יגון ואנחה : לאבל נהפך פנורי * מתי אגע בצנורי * ואתה
 תאיר גרי * חושה לעויתי : כלה עוזר מפורש * רואה עני ורש * איכה תביט ותחרש :
 נאץ שמה מתאדמים * לשמש וירח סוגדים * למה תביט בוגדים * חושה לעויתי :
 סמר בשרי מפחד * הודי נהפך ונכחד * בהוסדם עלי יחד : ערף מאד מקשים *
 להניא יחודה מבקשים * יספרו לטמון מוקשים * חושה לעויתי : פרשו מכמרת
 מצרים * אויב לוחץ עצורים * ישב במארב חצרים : צור אלהי עולם * למה תחשה
 ותתעלם * תן להם כפעלם * חושה לעויתי : קבצו עלי געולים * במרירות אותי
 מרעילים * אלהי אדום וישמעאלים : רבתי עם דמומה * מקנה ישעה שוממה *
 ימין יי רוממה * חושה לעויתי : שירות היכל גנוזים * פשו נביאים וחוזים * שבת גאון
 עליוזים : תמיד נשמעה צוחה * נפשי לעפר שחה * ערבה פל שמיחה * חושה לעויתי :
 יריבי בוססים בפרך * ורוחי נבקה מפרך * ספקתי על ירך : פונה לצור מבטחה *
 בשבט אגוש נחבטה * ראה יי והביטה * חושה לעויתי : שואנים בקול שועה *
 מחפים ברית ושבעה * והנה רק זועה : אגא חיש עליצותם * להאזין חין מליצתם *
 פאז מנוף בצאתם * חושה לעויתי : טוב סוכה באברה * ונתן מלובה ומעבירה *
 בידה כח וגבורה : עדריה השב למאויים * למענה חי וקים * מושל בגאות הים :

באולה טס כמתכר שלמה נכסח חושה לעויתי : עורת וכו'

שְׂדוּדִים גְדוּדִים לְצִיּוֹן תִּקְבְּצִי מְכוּרִים בְּלֹא הוֹן תִּשׁוּבָב לְמַרְבֵּץ הַשֵּׁב עֲבוֹדַת
 לְבוּשֵׁי תִשְׁבִּץ * תִּרְעַת שְׁמַעַת מִשְׁפָּחוֹת יַעֲבִץ : לְהוֹדוֹת וּלְזַמֵּר
 לְשִׁמְךָ עֲלִיּוֹן * אַתָּה תִּקְוֶה תִּרְחַם צִיּוֹן * חִישׁ קַל מְהֵרָה אֶת פְּדוּתֵנוּ * לְמַה לְנַצַּח
 תִּשְׁכַּחֵנוּ * יי חַנְּנוּ לָךְ קוּיֵנוּ * יי מִלְּפָנֶיךָ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ : לְגוֹיֵי הָאָרְצוֹת תַּחִּישׁ שְׂאֵת
 גַּם * יִגוֹן תִּגְבַּר וּמְתָנוּ תִשְׁנֵם * עֲדְרֵי תִאֲסוּף וּפְצִי תִכְנֵם * תַּחֲדָשׁ גְּאֻלָּה בְּטֶאֱנֶם
 וְתַנֵּם * חוֹשֶׁה וְהַשֵּׁב אֶת שְׂבוּתֵנוּ * לִמָּה לִנְצַח : מִשְׁנֵאֵי יִדְבַר עֲזוֹת בְּפָנֶיךָ * מִבְּקִישׁ
 לְאַבְדַּת הַחֲלֵל אֲמוּנֵי * יְרִיבֵי עַד אֵן הַחֲחִיל לְעֵינֵי עֲנִיתֵנוּ * הֵן פְּתוּב בְּסִפְּר חוּזֵנוּ *

ביאור מהרי"ם

חפצי ומי * העלם נעמת עלהמה : מרום הרים * כול כחמ"ק ונגול ח"י : בזאו * ל' כיוס : נהרים * סלומות : מה
 החכה * על כילה משיח : חלף * כנר ענר זמן : בית כבוד * כחמ"ק : מתי אנע * הכי מוחק כתיב : להניא *
 ל' כפרס : מצרים * זרם אח יחאל : מרעילים * למן מכו"כ ועדכ : לצור * זכ סקניס : חין * לכן תמס : מנוף
 בצאתם * טעם הפלחם נלהם ממנרים : סוכך באברה * פ"ש נלכרתו יכר לך : למאויים * כחמ"ק :
לְבוּשֵׁי הַשֵּׁבֶץ * אלו נגדי כסות : יגון * כמו על משיח : תשכם * לכן תגורם : כטאנס ורצם * מעני מלכיס כס 2
 עמסכ

יוצר לשבת שלשי אחר פסח

כי לא יזנח לעולם יי' ישוב ירחם ויכבוש עונותינו. למה לנצח: השב גרושה
לנחלת ירשה ופקוד אנושה ביד צר ענושה אכולה בכל פה נתוצה ורשושה
וחדש צדקת אבות עלשה שמם חדשים וארץ חדשה ואז נשורר פרגוננו:
למה לנצח וכו' בגלל אבות וכו' :

יוצר לשבת רביעי אחר פסח

פ"ס א"ב והמוס טו טס המהנר (אמ"י) יעקב בר שלום:

אִשְׁתִּיחָה בְּדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיהָ • אִסְפְּרָה כְּבוֹד כְּעֵשֶׂה אֲצַפְּעוֹתֶיהָ • בְּעִמּוּדָה
אַרְצָן פְּנֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתָהּ • פְּרִיאַת עוֹלָם לְבָאֵר כִּי אֵין פְּאַמְנוֹתָהּ •
גְּבֻלַת אִישׁ וּכְמוֹם לְכֶם שִׁכְיִנְתָּהּ • גּוֹשׁ וְשָׁלַג הַקַּפְאָתָ לְדוֹר בְּרִיּוֹתֶיהָ • דְּלִיקַת נֵר
עֲרַבְתָּ מְדוּד שְׁלֹמֹתֶיהָ: אֲזַבּוּר זֹאת וְאַנְהִים • מִי אֵל גְּדוֹל פְּאַדְהִים • תּוֹמָה
תִּקְרַת גְּבוּהִים • יְסֵד הָרוֹם וְגִהִים • קְדוּשׁ: הַקְּרִשְׁתָּ מְעֻזְבַת בְּנִגְיִים • הַכְּדָל
עֲלִיּוֹנִים מִתְּחַתּוֹנִים • וְלֹא אָבוּ בְּרִצְיוֹנִים • לְפִיכָה נִקְרְאוּ יְהוֹנִים • וּמִכְּעַל הוֹרְרוּ
בְּבַעֲרַת עֲשָׂנִים • וּמִנְתָּ בּוֹ בְּיוֹם עֵלוֹם בְּנֶגַף רִנְנִים • וְרִיבַת הַפְּתִיחָ הַבְּנֵת מִשְׁנֵי
דִּנְיִים • הַדְּשִׁים שְׁנִים עֶשֶׂר הַכוֹוֹת כָּל סַרְבָּנִים: אֲמָנָם עַל שֵׁם שְׂאֵמִים • מִיּוֹתָם
שָׂמוּ שְׂמִים • תִּקְוָה קוֹלוֹ עַל הַמִּים • יְחִיד וּכְיוֹחֵד פְּעֻמָּים • קְדוּשׁ: טַבֵּם חוֹל
לְרַהֲבִים • טְרוּד אֹתָם בְּרַבִּיבִים • יַעַן אֶלְוִלִי הוּא עוֹלָם מִתְרַבִּים • יִבְּן מִדְּשֵׁא
הָאָרֶץ אֵילָנוֹת וְעֶשְׂפִים • בְּוָנוּ הַמֶּשׁ לְמִינְהוּ בְּלִי צֵאת מְעַרְבָּים • כִּי טוֹב
פְּעֻמָּים בְּפִרְשָׁה פְּתוּבִים • לְחוֹקֵעַ כִּי נִבְרָאת גֵּן לְבָנֵי שְׁלִשְׁתָּ אַהוּכִים: אֵל
אַמִּיץ וְהַמִּים • מִקּוֹלוֹ מִים הוֹמִים • תְּהַלְתּוּ לְעַד טַאֲמִים • יְהִי אֲדִיר בְּמַרוֹמִים •
קְדוּשׁ: מִנְּהַ הַמָּה וּלְבָנָהּ • מִרְּאֵה אָדָם לְהַנְּה • נִתְיַנְתָּם בְּרַבִּיעֵי וּכְרִיתָם מִרְּאֵשׁ
גְּתֻמְנָה • נִמְשַׁל מִשְׁלַר לְבוֹנָה בֵּית מִיַּד כִּדְלִיק בּוֹצִינָא • סִיּוֹם יְהִי מְאֹרוֹת
לְמִאֲרוֹת נִשְׁתַּנְּה: סֶרֶר מִיַּעֲמֹדוֹת לְפִיכָה מִתְעַנּוֹת פְּתֻחָה • עַל אִסְפְּרַת תִּינוּקוֹת
וּגְמוּלֵי שְׁנָה: אֵין כְּשִׁלְיַחֲוֹתָם • מִי רָאָה כְּמוֹתָם • הַדִּירִים בְּמִלְאַבוֹתָם • יוֹדְעֵי
מִוְעֲדֵי בִיאָתָם • קְדוּשׁ: פֶּן הִשְׁרַץ אֲדִירִים • פּוֹרְתִים שְׁתִּים טְמֵאִים וּמְתוֹרִים •
צָפִים הַתִּיר בְּשִׁנְיִם בְּקִשְׁקִשְׁתָּ וּמַגִּירִים • צָפְרִים הַכְּשִׁיר בְּשִׁלְשֵׁה וְנִקְ וְנִקְרָקָן
וְאַצְבַּע מִיְתָרִים • קִישׁ מְאַלָּה וּמְאַלָּה לְעֵתִיד שְׂמוּרִים • קָהַל בְּסִעוּדָתָם חִבּוּרַת
חֲבָרִים • רָמְזוֹ רְמוּז בְּאִיּוֹב יִכְרוּ עֲלֵיו חֲבָרִים: אָדוֹן אֵל שְׂדֵי • מִקְדִּים לְעוֹלָם
דֵּי • תִּמְנָה חֶלֶק לִידִידֵי • יְרִתִּים צוֹל וְזִיו שְׂדֵי • קְדוּשׁ: שְׁמַע עוֹד לְאַדְמָה •
שְׂרוּץ חַיָּה וּבְהֵמָה • שִׁפְרֵ אֹן בְּשִׁרְדֵיּוֹ וְנִתְיַעַץ בְּחֻבְמָה • תֵּאֵר גּוֹלָם בְּיָפוֹ
הַבְּהוֹת

ביאור מהר"ם

ענושה' לשון עונש טהלין ממון ונסבות מיכאל: אישתיחה' סתמיל לדבר מכריזת טולס פ"ס עושה נלאוח: גבלת -
לי פירוש וליטה: גוש' הוא עטר: זריבת חמה' זו כריסת נוינס: משני דינים' כס אל וכל: חדשים שנים
עשר' משפט רשעים נבינס י"ב חודש: תקיף' זה כש"י: טכס' חייף: ימן' זמן: כיון למינהו' כס כדכתיב
קטנים: שלשת אהובים' כס כהנס: פץ' לשון דבר: פורח' עוטף: שחים' דנים: צפים' שף על כמים:
לידירי' הלו וכלאל' כנר סכסחי לשיל מהענין יורכס כנ ככס' כנסם נלהבית וגם אחר פסח פ"ס:
יחזק

ויצור לשבת רביעי אחר פסח תיח

הבהות גלגל תמה • תרדמה התפתו תבנית מציעו לרקמה • תיום מצנה
 אחת לא יכלו לקימה • תחת בן גרמו ליום תולעה ורמה • אדם כל ילון ביקר •
 מנן גורש והפקר • תמור פי מעקר • נגב גינן פי טקר • קרוש • אמן יום
 מימים • אחר אותו לתמימים • מעין עולם הקא עניניו מסמים • מקפל ברחמו
 וגנישו ואחרתו ושירי הנעימים • תכלו בתכל משנה בכבוד מטעמים • תענוג
 בלבוש מישי ומנות לענומים • יהי לנו מורשה לעולמי עולמים • אספר קצת
 פעלותיו ארבע רשיותיו • שמים שיהן ארבע יציאותיו • שלשים ושש
 אוקרותיו • ארבעים הסר אחת אבות מלאבותיו • להודיע לכל בריותיו •
 שקול בכל מדותיו • קרוש • הכל יודך וכו'

טס סמחנר יעקב

אופן

יהודון יהודון שנאני שלהבת • עם פתכים ותוכים מהסק צרבת: קרניהם •
 וזיו פניהם • בזיו זקת שלהבת: יקדישון וישלשון • עם אופני
 מרפבת: מי בני אלהינו המגביהי לשבת: עטופים • וצעופים • לאחד שש
 כנפים: גם מכסים • ובם טסים • בפתע חוג שמם: וגופותם • ונבותם • הם
 מלאות עינים: שבח עוזרים • לצור עוזרים • תת תהלה מהטבת • מי בני
 אלהינו המגביהי לשבת: קביעתם • במשמרתם • תמיד לילה ויום: לכל
 יליון • לכל יליון יעדי עד במקומם: פי צורם • עם סדרם • על מעמדם קימם:
 מיכאל • וגבריאל • סביב כסאו עם שמם: וצר חיות • עם חיות • שכינתו
 מוסבת • מי בני אלהינו המגביהי לשבת: ברעישו • וברעישו • כבוד וקרן
 יפארו: ועבדיו • בני ידידיו • למטה הם יספרו: בקול קדוש קדוש קדוש יי
 צבאות יפארו: וגם יהגון • בקול הגון • ובדעת מישבת • מי בני אלהינו
 המגביהי לשבת: והחיות ישורו וכו'

אהבה גמלה אלעזר

סגולתי • איהו נשאתי • ועריה כסיתי • חדרי הביאותי • לבגון הושבתתי •
 ואשבול עשיתי • ויושביו המסיתי • ועתידותיהם שוסתי • סגולתי:
 דודי • עזבתי נמושה • באשה מגרשה • חלושה ואנושה • ביד נוגש ענושה •
 זמן ישעי חושה • ואקרא דרושה • ותרא אונבתי ותכסה בושה • דודי: סגולתי •
 ראיתיך בקבלך • בצער עליך • פשוטה מעליך • פרועה קדליך • ופעמוני
 זהב עלי תלתליך • מעי המורה ואבא אליך • ואפרוש כנפי עליך • סגולתי: דודי
 באתי במצודה • ברשת צר לכודה • ביד בקל בבודה • ביד פרס גרודה • ביד

יין

ביאור סהריים

יהודון • ע"ש מלכי זכאות ידוון: שנאני • כס סמלכיים: פתכים • לבון ענוש: ותוכים • לבון מוך ר"ל כחוס
 כוסף אש: צרבת • עונתם נאש: בפתע • נחכות: חוג שמם • סנוט טמים: יליון • יסוקן: וצר חיות •
 נוחת כל ד' חיות: הגון • לבון נכון ויכר:
 סגולתי • זו וכלל כס עם כגולה: נשאתי • אותם על כנפי נשרים ממלחם וזכר עתם ועתים וכסיתם כמלחמים:
 ואשבול עשיתי • זה כות סמלכיים: ויושביו • כל א"י כס כנענים: המסיתי • אש לכנס: רעתידותיהם •
 ר"ל מה שהזמנו כנענים כל כגולה נהתי לכס: שוסיתי • לבון כיוס: ואנושה • לבון נאש ובכר: ענושה • לבון עונש:
 בכבליך • כס סמלכות: פרועה • לבון מגולה: קדליך • לבון עוקף:

יוצר לשבת רביעי אחר פסח

וְיִן שְׂדוּדָה • בְּאֵרוֹם גְּלֻמוּדָה • שִׁמְנֵי כְחוֹתֶם כְּקֶדֶם מִסְפָּדָה • וְתִגְלַנְהָ בְּנוֹת
 יְהוּדָה • דוּדֵי • סְגוּלָתִי • רַחֵם אֶתְחַמֶּךָ • וְגַם זְכוֹר אֶזְכְּרֶךָ • חֲסִמִי עַל גְּעוּרָךָ •
 וְרֵאִיתִי מְנוּחָךָ • עוֹד אֶפְאָר תְּאָבָרָךָ • וְאַצְהִיר מְאֹד זְהַרְךָ • וְיִבֵּא קֶרֶב צוּרְךָ • וְיַחְבוּשׁ
 אֶת שִׁבְרֶךָ • הַחֲפֵתִי צִיּוֹן מוֹסְרֵי צוּאָרָךָ • קוֹמֵי אֹרֵי כִי בָא אֹרֶךְ • סְגוּלָתִי •
 דוּדֵי • אֶבְלֹנֵי שְׁנֵי דָבִים וְאַרְיֹת • וְשָׁמוּ בֵּית קִדְשֵׁי לְמַעוֹן פְּרִיץ חַיּוֹת • מוֹאֵב
 נַעֲמֹלֵק קִדְר וְנִבְיֹת • תִּקְרָא שְׁנַת גְּאֵלָה לְשִׁיּוֹת הַשְּׁבוּיֹת • וְקִרְבְּנוּ לְעִבּוֹדֶתְךָ
 כְּבַמְּעַר אִישׁ וְלוֹיֹת • דוּדֵי • סְגוּלָתִי • גְּהִי תִיָּה בְּשִׁבְיָה • כְּבַבְּל צַר כְּלוּנָה • נְפוּצָה
 וְזוּרְיָה • בְּאֶרְזֵן מֵאֲפֵלְיָה • וְנִגְתִּי שְׁבוּיָה • תִּשׁוּב לְעִלּוּנָה • כִּי יַעֲקֹב בָּתֵּר לוֹ
 יָה • סְגוּלָתִי • וְקִרְבַּתְנוּ וְכוּ

זולת מיוסד ע"ס א"ב ונסוף תחום סס המחבר רבינו אשרים ברבי יצחק חזק ואמין
 אֱלֹהֵי כֹה אֲחַבֵּק • כְּטוֹבֵעַ לְנִמְלֵ יֶאֱבֵק • אוֹמֵר טוֹב לְדַבֵּק • בְּשִׁמְךָ תִּמְוֵד
 חֲפֵתִי • אֵף כִּי עֲלִיָּה נִקְמַלְתִּי • נִפְתּוּלֵי אֱלֹהִים נִפְתַּלְתִּי • אֵל תִּרְחֵק
 מִמֶּנִּי • גְּרַתִּי עִם מִשְׁנֵה וְתוֹבֵל • נִמְשַׁכְתִּי בְּיַד שׁוֹבֵל • בְּשִׁיָּה לְמַבַּח יוֹבֵל • דְּבַקְתִּי
 מְאֹד בְּעִדּוּתֶיךָ • הִסְתַּוְפָּה בְּכִנּוּה מְדוּתֶיךָ • קִצְיֵעוֹת כֹּל בְּגִדוֹתֶיךָ • אֵל תִּרְחֵק מִמֶּנִּי •
 הִרְחַקְתִּי נְדוּד מִמֶּךָ • וְלִפִּי קְרוֹב לְשִׁמְךָ • וְרֵאָה כִּי עֲמָךָ • וְצֵאן יָרֵךְ נְמוּנָה •
 וְאַחֲזֹר לֹא נְסוּנָה • רַעָה אֶת צֵאן הַהֲרָגָה • אֵל תִּרְחֵק מִמֶּנִּי • זְכוֹר הֲרַג רַב • עֲלִיָּה
 נִפְשִׁי נִקְרַב • וְנִפֵּל מִמֶּנִּי רַב • הִסִּידֶיךָ וּמִיַּחְדֶּיךָ מִקְרַב • כְּקָר וְצִהְרִים וְעָרַב •
 עִם שְׁרִירֵי חֲרַב • אֵל תִּרְחֵק מִמֶּנִּי • טַחְתִּי תִפֵּל וּמְדוּתִים • אֲרִיגִיל הַשְּׁמַחִים וּבְמִשְׁבְּנוֹת
 מִבְּמַטְחִים • יִרְאֶיךָ נִסְקָלִים וְנִתְנַקִּים • וְאֵלֹ הֵן הַלּוֹקִים • בְּיֵי הַדְּבָקִים • אֵל תִּרְחֵק
 מִמֶּנִּי • בּוֹרְעִים לְמַזְרֵי שְׁמַיִם • יַעֲצוּנֵי כֹה לְבַגּוֹד • וְלָהֶם לְסַגּוֹד • לֹא אֶצְתִּי לְרַעוֹת
 אֲחֵרִים • נִמְתִּי יִבּוּשׁוּ כֹל חֲבֵרִים • רַע יִרְעוּ כִּי עַרְב • אֵל תִּרְחֵק מִמֶּנִּי • מִחַמַּת
 עֶפֶר וּזְחַל • לִירְחֵי שׁוּא אֲנִי נוֹחַל • וּמַה בְּחֵי כִּי אֶחַל • נִפְשִׁי כֹה דְבַקָּה • כִּיּוֹנֵק
 נִכְנֵם לְרַבְּקָה • הַשְּׁבִיעַ נֶפֶשׁ שׁוֹקֶקָה • אֵל תִּרְחֵק מִמֶּנִּי • שׁוֹנְאִיָּה בְּלַבּוֹת זְהוּתִים •
 לְשׁוֹנֵם מְדַבְּרַת גְּבוּהִים • שׁוּא עִבּוֹד אֱלֹהִים • עֲמָךָ בְּעֵצְתֶם לֹא יִשָּׁב • וּבְנֹגִים
 לֹא יִתְחַשְּׁב • הַשׁוֹמְרִים הַבְּלִי שׁוּא • אֵל תִּרְחֵק מִמֶּנִּי • פְּרִיָּאָה בְּעֵינֵי נִשְׁבָּה •
 לְמִדְּהָבָה הַיֵּשׁ קִצְבָה • הִנֵּה קָמָה וְגַם גִּצְבָה • צִנְעָקַת הֵבֵא מְדוּד • אוֹמְרַת לִי
 כֹּה לֶךְ נְדוּד • וּמַה דוּדֶךָ מְדוּד • אֵל תִּרְחֵק מִמֶּנִּי • קוֹמָה לְצֵאתָ כְּפַעַם כְּפַעַם •
 תִּרְעַם בְּשִׁבְטֵי רַעַם • הָעַם אֲשֶׁר זַעַם • רוּבָה אֲתֵרֵי בְּלֵב יַחֵם • תִּמְוֵד בִּי מִתְרַגְּזוּ
 וּמִתְלַחֵם • אֶבְלוּ עִמִּי אֶבְלוּ לַחֵם • אֵל תִּרְחֵק מִמֶּנִּי • שׁוֹפָה דָמּוּ לֹא כִסָּה • נָחַן יַעֲקֹב
 לְמִשְׁפָּה • וְאוֹבְלוּ עוֹנֵי יִשׂוּא • תוֹעֵי רוּחַ כְּלוּ • רַעֲיָתְךָ בְּהֵלוּ וְשִׁבְלוּ • וְהַזְנוּתָרַת
 כַּסְנָה

ביאור סהרי"ם
 סגורד • נסון סח או חסיס: לשיות • אלו יכאל ע"ס סס סוכס יכאל: כסער איש ולויות • לי תכר ודנוק רע
 שדכני אלף: ונתי • זה כסמ"ק: לעלויה • ר"ל למעלה כמו מקדס •
 אחבק • נסון דנוק: לנבל • כוא ססס סיס: יאבק • לי דנוק: תוחלתי • נסון תחלת: נפתלתי • לי תכר: משך
 ותובל • סס יסח: שובל • כן שער כחתי: הסתופף • לי תמסס: סדותיך • לי נסון כמו מדו כד: קציעות •
 לי קידס: כיונק ומי • ר"ל כעגל כחאז אחר אחר לטק: שוקקה • מואכס: זדהוים • לי נוסס:
 וסמרים

יוצר לשבת רביעי אחר פסח

מִמְנָה יֵאָבְלוּ • אֵל תְּרַחֵם מַסְנֵי • אֵלֵי גּוֹאֲלֵי דְמֵי דוֹרֶשׁ • לֹא יַעֲזוּב לָהֶם שׁוֹרֶשׁ • פְּלֵה
 גִּרְשׁ יִגְרֶשׁ • תּוֹצִיא אוֹתָהּ אֶל מַחוּץ לַמַּחֲנֶה • אֵל תְּרַחֵם מַסְנֵי • רוּחָה יַחַד תִּצְיַתְנָה •
 לִירְכָתֵי בּוֹר תִּשְׁפָּתְנָה • עֵנָה עֵנָה תִּשְׁיַתְנָה • יַעַן מִשְׁבַּתְנִי בְעַבְדוֹת • נִשְׁפָּטֵתִי
 בְּכָל מִינֵי מַרְדּוֹת • הִקְצוֹר קִצְרָה יִדְּהָ מַפְדּוֹת • אֵל תְּרַחֵם מַסְנֵי • מִשְׁבְּנֵי בָּעֶלֶו
 הַשְׁתַּמַּח • לְתַבְנִית כֹּל בּוֹמַח • מוֹשְׁבוֹת בְּסִיל תִּפְתַּח • בְּרַבִּים רַחֲמֶיךָ שׁוֹב •
 לְנִשְׁבַּח כְּמַת מְלַב חֲשׁוֹב • אֶל אֲחֻזַּת אֲבוֹתָיו יָשׁוּב • אֵל תְּרַחֵם מַסְנֵי • יְדַעְתִּי כִּי
 לֹא לְצַמִּימוֹת • גִּמְבַר עַמְּךָ לְחַלִּימוֹת • וְאַיִה סֵפֶר בְּרִיתוֹת • צֵא וְחֲשׁוֹב עִם
 קוֹנֵם • מֵה מְכַרֵּם וּמֵה קַנְיָנֵם • כִּי לִקַּח עַמִּי הַגֵּם • אֵל תְּרַחֵם מַסְנֵי • חוֹשֶׁה לְהַסְעִיר
 בְּשַׁעִיר • בְּרַבַּת אֵב תַּעִיר • וְרַב יַעֲבֹד צַעִיר • קָרַן עַמְּךָ תָרִים • תִּקְפֹּץ קֶץ
 וְתַעֲרִים • מְדַלֵּג עַל הַתָּרִים • אֵל תְּרַחֵם מַסְנֵי • הַשְׁבַּתִּי עֵדֶן עֲדָנִים • עֵינֵי כְלוֹת
 לְזַמְנִים • לְפִי רוֹב הַשָּׁנִים • וּמֹתֵי לִקְץ וְהָ אֵין חֶקֶר • אֵדָה לַעַת עָרַב יִתְּנָה בְּקָר •
 גִּצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקֶר • אֵל תְּרַחֵם מַסְנֵי • קְוִיתִי לוֹ אֲצַא בְּיֹבֵל • וְיִסַּר שִׁבְמֵי מִסְּבֵל •
 וְהִיִּתָּה צִיצַת נוֹבֵל • קָרַן נוֹגַהּ בְּאוֹר צְהָרִים • לְגַדְחֵי יְהוּדָה וְאַפְרָיִם • כְּיוֹם
 עֲלוֹתָם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם • אֵל תְּרַחֵם מַסְנֵי • עֲזַרְת וְכוּ

גאולה נכמ"ח כפול שהמ"ח שלבה: כמחוקים בדר ובחוקתי לומרים יקוש בעניו מן שנת חמישי:

שְׁבוּלָה אֲבוּלָה לְמָה תִּבְכִּי • הַנּוֹאֵשׁ לְבָהּ מֵאִשֶׁר תִּחְבִּי • קִצֵּי גְמִשָּׁה וְאַרְבֵּי
 חֲשָׁכֵי: הוֹחִילִי עֲנִיָּה • כִּי עוֹד מַעֲט כִּי אֲשַׁלַּח מִלְאָךְ לְפָנֶיךָ דְרָכֵי •
 וְעַל הַר צִיּוֹן אֲסוּף מַלְכֵי • יִי מְלָךְ יִי מְלָךְ • אִמְרוּ לְצִיּוֹן יִי יִמְלֹךְ • הַגֵּת מִלְּכָךְ
 יְבֹא לָךְ: לֹאֵל אֲרִי בְּמִתְּ אֲיֹהֵל • וְעַד אֵן תִּמְשֹׁךְ גְּלוֹת הַחַל • וּכְגִי רַחֵל גְּזוּזִים
 בְּרַחֵל • וְאַנִּי בְּכָל זֹאת תִּמְיֹד אֲיַחֵל • הוֹחִילִי עֲנִיָּה לְפִנְקֹד וּמוֹחֵל • כִּי לֹא לְעוֹלָם
 בָּךְ אֲנִי בּוֹחֵל • עוֹד מַעֲט וְהִיִּית לִי וְאַנִּי לָךְ • יִי סֹד: מְתִי יִקְרַב וְיִגְעֵעַ הַתּוֹר •
 סְתוּם וְחֲתוּם מְתִי הַתּוֹר • אֲרַמּוֹן זָרִים מְתִי תִסְתּוֹר • הוֹחִילִי עֲנִיָּה לְמַחְסֵת
 וּמִסְתּוֹר • כִּי עוֹד יֵשׁ לָךְ כְּרַפָּא וּמַעֲתוֹר • וְיִפְרַח עוֹד בְּפִתּוֹר כְּיוֹם אֵי כְּפִתּוֹר •
 וְיִצִּיץ בְּמַצְחֶךָ צִיץ אֲשֶׁר נִשְׁלַךְ • יִי סֹד: הַמּוֹנֵי לְפָנִים בְּאַתֶּת נְטִיבָה • מִנּוּף וּבְכָל
 בְּקָרוֹב נְטִיבָה • הִיִּית אֲנִי עוֹד בְּעֵיט נִצְבָּע • נִקְבְּצוּ עָלַי שָׂרִים אַרְבַּע • וְאַבֵּל
 בְּשָׂרֵי וְעוֹד לֹא נִשְׁבָּע: הוֹחִילִי עֲנִיָּה לְצוֹר אֲשֶׁר נִשְׁבָּע • כִּי בֹא יְבֹא דוֹד אֲשֶׁר
 הִלָּךְ: יִי סֹד וְכוּ • כַּלֵּל אֲבוֹת וְכוּ

יוצר לשבת חמישי אחר פסח

מיוסד פ"ם א"ב וזמזום בסוף ח"ט ט"ס המהבך אליהו

אֲגוּרָה בְּאֵתְלָךְ עוֹדְמִים • אֲתַסֶּה בְּסִתְרֵךְ בְּנִפְיָךְ לַיְלֹת וַיְמִים • בְּחֻכְמָה יִסְדָּת

החומים

ביאור סהרי"ם

ותערים • ל' מחנולס: זמתי • לשון חכמי: קוית' לו • לסיכ' אחי' שאלא בינל •
 שְׁבוּלָה • לשון שמו: אסור מלכי • ל' חשיבות ונדולס: בוחל • לשון מלום: סתום • קצן: ארסון • זוכה: חיים •
 לומח כפולס: חמוני לפנים • אלוי ישראל היו נגלות: נשבע • נמלרס: מנוף • סוף מערי מלרס: בסקרב
 נחבע • סכעת עלונומו ונאלת אהינו:

הדומים • ובתבונה פונגת כדומים • בגינת הקמף אפצת שרשפת יפית
 תמכת השבת בקיורים • נמרפת הפל בשש אותיות המסומים • גננתם ששפתם
 בטבעת אהיה חתומים • דרוש אותם הדורש על פן הם סתומים • אלו שש
 מדות • למישיה ידי אמן נמדדות • ישן פי נועדות • התחיל בספר תעודות •
 קדוש: הצבת גבולות ארמה • השרות שכינתה בהמה • ושם העיר מיום יי
 שקמה • ואחר פן נתעלה וישב בהכמה • זרח אורה לישראל גנוו לתעלומה:
 זמן פפת רקוע הדודי שלישי המימה • חפצם להשפמש אלו לאלו במתומה:
 אדון אין בלטה • לא זכרון אדירים גורוקיה • ימסון מיניקה הממרה בפנים
 עליותיה • קדוש: טבע ערוה מקדמונים • מירתו כהנה ארפים ומאה שנים •
 יחסו שבע שמות ובתוכו המשה בתי דעים • יחד בלם נגדו לכן אמוץ
 בחיונים • פון השעים ושנים אלה לארבעה מכונים • כנס למקום אחד כל
 מים התחתונים • לבישת קרא ארץ וימים למקנה ידונים: אמה מושל בהם •
 לרבאות בקהל רהבים • יחמו ויחמרו מימיהם • השבתת שאון גליהם •
 קדוש: מגיא הדשיא ורעונים • כמע נמעי נעמנים • נטע כל עין מאכל וכל
 מיני עדונים • נבראו לקומתם ומאליהם פרי טעונים • סדורים לקוץ שלחן
 לתכורת רבנים • שש בעל המלאכה בצאת הכל בעינים • גשיות חפצו ורצונו
 בלם נכונים: אל מלא רחמים • לפי מעשיו הנצומים • יתחיל בצדקו בהמים •
 המתקן מוון לכל יקומים • קדוש: פקד בשמי זבולים • פאר שני מאורות
 הגדולים • צו למישור ביים בתלון כל גבולים • צוה אור בשמיים • בגדודי
 תלים • קשט ממשלתו מהיות שקולים • קשקשת ומעופפים שרצו נזולים •
 רשש תנין ליום נחמה לסעודות משבילים: אין מי ימשול בו • לשום אלו
 ארבו • יצוק בפלה לבו • העושו יגש תרבו • קדוש: שכלל עוד במאמרות •
 שקצים ורמשים וחיית ובהמות טמאות ומתורות • שלשה מיני בהמה לקרבן
 נבחרות • תכלית בלם ברא מישר כל יצירות • תכן כל צבאיו על גבורתן
 סדורות • תלל מלאך בראש בלם ונבריא אל בראש שורות • וכל שבתות בגרונם
 ובפיהם טעמי שירות: אין ערבו ואין זולתו • לא ימצא ציר כמותו • יגיד עקרו
 אמנותו • הכל יפה בעתו • קדוש: אפד אפריון אהלו • אבגי יקרה מסוכרתו
 ונצי פרי זבוליו • לבנה ואלונים לפרות מאליו • לבד מעין הדעת שלא הגריל
 בגרדיו • יעודתו השיאתו באהל כל יצען ונתקן תכליו יום מנוחה פאח לצרת
 גולד וחשה מרשית מעגליו • לכן ישר לנות בו שבמי דגליו: אדון איום ונורא •

לעבו

ביאור מהרי"ם

אגורה • הדומים • סלחן: בעית • מה תכנת ר"ת טהים נחליות סלחנות אלו כיו נכונות טענה נחליות: חשבת •
 פלס כלנן: בקיורים • לכוס קיים: בשש אותיות • כס ו' ארזיות א' כ' ג' ד' ה' ו' סלחן ככ"ו ונחל
 כטולס: גנותם וכו' • כנח כסוד על ו' חוכים כנל ימרו כנליות: אלו שש מדות • כנל כנ"ט וכו' • בספר תעודות •
 כספר חורס מלח ורליות סתוקת מדוס כנל כנ"ט וכו' • וכהנל כסיטן לכסר מבראה כטולס וכנל פדמי לעלי ע"כ •
 יק"ו

תב יוצר לשבת חמישי אחר פסח לעמו תקק עונש ואזהרה יחד לקדשו בזכירה ושמיכה היות קציו לעונג וקציו לשמיכה קדוש הכל יורד

שם"ח המוס בראשי הכרוזות יעקב

אופן

יקודי אש כידודי אש יצורי צור פרוכים דר: עיניהם ומראיהם בעין סוהרת ובעין דר: קול ינופפון ויתעופפון עשות חפץ אל נאדר: בטוב שירה ברוח זמרה ישוררון איש בלי נעדר קול יי בפתח קול יי בהדר: עצבתם וקומתם וקופה בקומת תמר ליל ניוס למל איום מטיבים שבת וזמר: המולות מתולות ומתנות פילק סמר מצבם ומושכם משמר לעצמת משמר כי קונם התקנים ומערכותם סדר קול יי בכח קול יי בהדר: קול ירימון ויעצימון קאל כפיר ממקומו ועל מעונו וחביונו זה ישאל כנאמו: והם עומדים ונהרדים מפתחו ומאימו יעריצון ויקדישון כבוד יי ממקומו: כי ספו מכה ומכה כסופה וסער לגדר קול יי בכח קול יי בהדר: ונשר ויציר ושור וכפיר מוכנים במרפבתו ותתנותם ומתנותם סביבות תכונות שבתו: לפנייהם אופניהם סובלי כס תפארתו לשרת פני המתנה ותסדר הנסדר: קול יי בכח קול יי בהדר: בימינו על שבנו שנת מתנה מיכאל ולשמאלו ומולו גבריאל ואוריאל ומאתריו במשקרוי הבין מתנה רפאל יקדישון וישלשון קדשה בעתות האל דר חביון לאר עליון שמו מרוכם ומקדר קול יי בכח קול יי בהדר: וההיות

שם"ח המוס בראשי הכרוזות מנחם חזק

אהבה

סגלתי משכתיך הסד עטרת הלומים התפללי בשלך שמים מהאמים וגם שמים שלי בכרתך משלמים בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים סגלתי: דודי נשבעתי וקאתי בכרית פרת ואותי באלתך אלה העברת לבל תמיני ולא אמירה גזרת בן תעשה באשר דברת דודי: סגלתי תקותיך על כף כנסת מי כנה אני אם אשכחה תשבח מימנה הטיבה מול חטיבה גמלתיה לי למנה וארשתיה לי באמונה סגלתי: דודי מצאתי חנה היות אמתה ומי אנכי למול עוז אמתה לשמה תן כבוד על חסדה ועל אמתה ופרשת כנפיה על אמתה דודי: סגלתי תוקתיה בדבק ובאהבה כסכן ובדבור על לב ובחשק לתסכן ארבעת אלה וכאלה בתובן אהבת עולם אהבתיה על בן סגלתי: וקרבנו וכו'

פ"ם א"ב ומוס נסופו שם"ח אפרים רבי יצחק

זולת

אלהים לא אדע וזלתי מושיע אין בלתיך גאל לה את גאלתי: ביתה

קודש

ביאור סהרי"ם

יקודי אש כמלכיס כס אש: כידודי: לשון גלוי אש: בלי נעדר: לשון חסון: כילק: כוח מין נגד: סמר לשון נעדר: ויציר: כוח ארס: וכפיר: אלה: סגולתי: נשבעת וכו': כדכתיב למען חקיס וגו' וכוח יסיד עך לאלכיס כאלך נשבע וכו' לכל חסוכי וכו': חרנכ

מב (מנ"י)

יוצר לשבת המישי אחד פסח

קדש נאווה • הנה לאש ולהבה • בר האלהים חורבה • עד מתי יי :
גם כי אועק ואשנע • מיד נפשי קובע • ואני עני וגוע : דתה להעביר בקש •
דור פתלתול ועקש • זה לנו למקש • עד מתי יי : היתתי בנתק קרעיה • פגום
לקפה לדתיה • היתתי בארץ נבריה : ואהי נגוע בתוכחות • מפני שקר טווחות •
תרות על הלחות • עד מתי יי : ידים אוקרים מתי ימות • ואבד שמו על מות •
הקמות נבל אמות : חי רוכב על עב קל • הקירו באליל נקר • וזו פנים קלקל •
עד מתי יי : מופלי שקר פלם • המכעיסים בהקדם • שם יי עולם : ירצצו כל
קדושים • לנפשם עולים לאשים • על גבי חרשו הורשים • עד מתי יי : כמה עלי
יעבור • אהרג ולא אעבור • חק עולם ולא יעבר : לנפשי הגיעו יודונים • ערכו
עלי פידונים • בעלוננו וולתה אדונים • עד מתי יי : משולים תורה ויגה • בניה בני
בחונקה • שורה טבות לעינה • נא הבט ממעלותיה • טבתה טבתה סגלתה •
התיצב על עולתה • עד מתי יי : שונאתי מעשיה העתועים • והדמים מודיעים •
לבקרים ולרגעים : עליה פרחי נמלקים • קול דמיהם צועקים • והנה עבדה
מכים • עד מתי יי : פתח שער אנה • מוני פלה בהרונה • מתקוממים בימינה •
צורר את מחלליה • ועל כל הקמים עליה • שא נא בליה • עד מתי יי : קנא בערוץ
בער • מהערה פרענו יער • ומדוע לא יבער : רודה פלטה הנשארת • השכם
לו כבמחירת • ועשית לו מסגרת • עד מתי יי : שלח ברכת רגליו • שלם כחוע
מעליו • וחמישיתו יוסף עליו • תבער בארצי קמים • ורשע מהרי בשמים •
כי ארכו לו שם הימים • עד מתי יי : אהלי שחד אכלו • יגיע בפיו בלו • בנגדיתם
אשר נבלו : פערו רבלעני הנם • חרקו עלי שנים • הנה עון על שנים • עד מתי יי :
ראה תראה בעני • דלפה קה עיני • אה אם אמה לו שבעני : ימינה מחיקה
כלה • ותגדיל לעשות עם אלה • אמה האל עשה פלא • עד מתי יי : מה ארה עלי
פרה • כבשו עלי דרה • והלכו גוים לארה : בקול עליה נדה • היתתי תמיד נהדה •
והאלהים יבקש את נדה • עד מתי יי : ראיתי קין לכל תכלה • ואין קין ליושבת
בגולה • חפשה לא נתן לה : רחמיה מיום ליום צופה • למתי תעלה הרופה •
עושה שחר עיפה • עד מתי יי : בידו לפדות עם קרובו • ועד מתי יאצפה ליום
שובו • ולא אץ לבא : יערה מפרום רוחו • גורם קרן משיתו • השיב הפקה את
נדה • עד מתי יי : צוה ישועות עמה • עזרתי היתה מעמה • אין גואל קרוב ממך :
חי גואלי חבתה • נפשי לה פלטה • כי גואל אמה • עד מתי יי : קים קול צופיה •
עוד תעבורנה אלפיה • ופרשת עלי בנפיה : קרב שנת הבאלה • הסר מעלי
פלי גולה • כי לה משפט הירשה והגאקה • ועמה יי : עזרת וכו'

יקוש

ביאור מהר"ם

חורבה • לי חוכך • שורות • מפי א"ס שהסנין סקר שוחות וכללות נקראת שוחת פ"ב במלות לי שוח : ירצצו •
לשן סנינה : לאשים • כדמסח : זרונים • ככשים : שבוח לעיניך • יחלל שוכנו על קדש פסח : מרדי בשמים •
נכמ"ק : דלחה • לשן דמעות : תרופת • כחאס : ועישה • (י) חוכך : אץ • לשן מיסכ : צופיך וכו' • כיל יומיה שחמ
אחד ששוכנה סלף ס"י מונס :

יוצר לשבת חמישי אחר פסח

סס בחד ובחקותי חלוקים לומדים כלא שכולה מן שבת רביעי :

בראשית הכרזות שהמ"ח יצחק

גאולה

יקוּש בעניו וְלְכוּד בַּפֶּח הַבְּלוּ וְצָבִי עֲדוּי הוֹרְדוּ עֲנִילוּ וּפְאָר חֲלִיו הַפְּשֵׁט
 וּמְעִילוּ וְנִהַפֵּשׁ עַל מְרִיו וְנִשְׁבֶּה עַל מְעִלוּ מִתִּי מִשְׁבִּיו תַּעֲלֶהוּ עֲדָה
 אַחֲרֵי גִמְכָר גְּאֹלָה תִהְיֶה לוֹ : צוּר עֲבָדִים בְּפִרְךָ אֵין פְּהוּת לְקוֹנֵם כִּי לֹא
 גִּמְכְּרוּ לְצַמִּיתוּת כִּי בַשְּׁבִיעִית יֵצְאוּ מִשְׁחִיתוּת אוּ בַשְּׁנֵת יוֹבֵל הַפְּשֵׁי
 לְחִטִּימוֹת וְעַד עַתָּה לְעַד בְּתוֹךְ עֲבָדוֹת וּמְעוֹף וְכָרוֹת וְנִהוּק וְכָתוּת
 אֶפְסוּ שְׁבַתְיוֹ וּבְמֵל יוֹבְלוֹ אַחֲרֵי נִסְכַּר גְּאֹלָה תִהְיֶה לוֹ : חֹק שְׁמֵת לְמַסְבֵּן בְּעֵנִיו וּמְרֹדוֹ
 וְחִנְנֵהוּ בְּמִכְרוֹ שְׂדֵה אֲחֻזַּת יוֹלְדוֹ גְּאֹלָה תִהְיֶה לוֹ אִם מִצָּאָה יְדוֹ אוּ בְיוֹבֵל
 יֵשׁוּב יְדוֹ וְעַבְדוֹ וְאִם לְעַקֵּר גִּמְכָר בְּאֶפְסוּ פֶל מְאֹדוֹ אוּ קְרוֹבוֹ פְּרוֹ דוֹדוֹ אוּ
 בֶן דוֹדוֹ וְזֶה כְּמֵה שְׁנַיִם לֹא רָמָה יְדוֹ גְּמוּשָׁה בְּיַד בּוֹגְדוֹ גִּהְלָהוּ וְחָבְלוּ : אַחֲרֵי
 נִסְכַּר גְּאֹלָה תִהְיֶה לוֹ : קְרוֹבֵי אִם אֶפְסוּ הֵן אִתָּה גּוֹתְרָת גְּאֵלֵי אִם פִּסּוּ הֵן אִתָּה
 גְּשִׁאֲרָתִי וְכִי יִחְמוֹר אִם לֹא חִמְלָתִי אִם לְזֹדוֹן שְׂרָתִי וְעוֹן שְׁמֵרָתִי אִי בְּרִית כְּבֹתִי
 וְחֶסֶד גְּשִׁבְעָתִי הֲלֹא מְלָךְ אִתָּה צוּר יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ אַחֲרֵי נִסְכַּר גְּאֹלָה תִהְיֶה לוֹ :
 בְּגִדְל אָבוֹת הוֹשִׁיעַ בְּגִים וְתִבְיֵא גְּאֹלָה לְבָנֵי בְנֵיהֶם בְּרוּךְ אַתָּה יי גְּאֵל יִשְׂרָאֵל :

יוצר לשבת שלפני שבועות

פ"ס א"ב ומתוס בסוף שהמ"ח בניטין

אֶהְלֵל בְּצִלְצְלִי שְׁמַע לְאֵל אֱלֹהִים יי אֹתִיתוֹת הוֹרְתוֹ אֶבְאָר לְעַם הַמּוֹנֵי
 אֲשֶׁר הִפְלִיא וְהִגְדִּיל וּמְסַר לְמִשְׁה מְסִינִי : אִי־הָ אֹתֵי רֵאשׁוּנָה אַחַת הִיא
 וְנִקְרָאת בְּשֵׁלֶשׁ רִמְזוֹ לְיַחְזוֹד הַשֵּׁם הַנִּקְדָּשׁ בְּקִדְשׁוֹת שְׁלֹשׁ זֶה פְּרוּשׁוֹ אֶחָד
 וְאֹתִיתוֹת שְׁלֹשׁ : בֵּית בֵּין שְׁתֵּימִם מְנוּיָה וּמְעַמְיָה מוֹדִיעִים כִּי עֵתִיד עוֹלָם לְחַרֵּב
 פְּעַמִּים בְּשִׁקּוּעִים אַחַת בְּדוֹר הַמַּבּוּל וְאַחַת בְּשִׁשֶּׁת אֲלָפִים וְשֹׁלֶשׁ וְתִשְׁעִים :
 יִטַּל גְּבוּל חֶסְדוֹ אֲשֶׁר גָּמַל בְּעוֹלָמוֹ מִכֵּן גְּשִׁמוֹת וּמְחִיָּה וְעֵצָה מַעֲמוֹ וְשִׁאֵר
 צָרְכֵי יְצוּרֵי הַחוֹסִים בְּשִׁמּוֹ קְדוֹשׁ : הֵלֵךְ דְּמוּת פְּנִיָה לְפָנֶי הָא מוֹבָא כִּי
 כָּל מַצְלִיחַ בְּזֶה יִדַּל לְעוֹלָם הַבָּא בְּגוֹן עֲשׂוֹ וְחִבְרִיו עוֹשֵׂי רַעַה רַבָּה : הֵא הַגִּיּוֹנָה
 מִשְׁנָה מִכָּל הָאוֹתִיתוֹת בְּכֻלָּם הַרְגֵּשׁ שְׁפָה וּבְהֵא אֵינוֹ מְצוּי לְהִיּוֹת : לְלַמְדָּךְ
 כִּי בְהֵא נִבְרָא הַתּוֹלְדוֹת חוֹג וְעֲלִיוֹת : יי וְוֵי עֲמוּדֵי אֵשׁ אֲשֶׁר צִנְיִם פְּגִי אֵל
 אֱלִים הֵם שְׁמוֹת הַפְּפוֹרְשִׁים וּמִכָּל שְׁמוֹת מְעֵלִים בְּסוֹד רְזִיקָתָם מִשְׁתַּמְּשִׁים
 אַרְאִיִּם

ביאור סהר"ם

יקוש בעניו כ"י חומר כן על ישראל סוקרים נסח ומקש : חבלו : לכן רשח או ישראל ססה חטלו וזכלו כל כ"י :
 וצבי : לזון : עדין : קשם : וענילו : נומים : חליו : ג"כ : קשם : לקונם : פ"ס כי לא וכו' : אם אספו :
 אם כלו : לזון שרת : אם נחמלים חנים : אי ברת : ר"ל חיס כרית סכנת למ שח' כרתי גרית לכהודי
 משפתי לחד עברי וכו' :
אזדלל : בשלש : שקורין אחיב כ"י אוחיות : דמות פניה וכו' : כ"י : עני כלס כ"י : הגיונה : ל' דמו : תולדות
 שמים וזקן : ועליות : שמים :

יוצר לשבת שלפני שבועות

אֲרָאִים : יוֹזֵה כַּחַשׁ עֲשֶׂה מִפְתָּחוֹת • כְּנֹן רָחֵם וּמְטַר וּקְבֵרֵי מֵתֵי רוּחוֹת •
 וְאַחֲרוֹנָה שְׁבַכְלֶם מִפְתָּח עֲלוֹקוֹת שְׁחוֹת : חַיִּת חָמָא פְּרוּשׁוֹ אֲשֶׁר חוֹמָאִים רִשְׁעֵי
 יִשְׂרָאֵל • עֲתִידִים לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה וְלַהֲעִיד אֵין כְּאֵל • וּמִיָּד יִחְשְׁבוּ כְּשֶׂאֶר צְדִיקֵי
 יִשְׂרָאֵל : סִיחַ מֵיט הָעוֹלָם הִבָּא שְׁחָסִידִים מִנּוּ נִצְמָחִים • כִּתּוֹת וּחְבוּרוֹת יְקָרִים
 וּמְשַׁבְּחִים • וְרִיחַ לְבוֹשֵׁיהֶם כְּרִיחַ נִיחוּחִים : יוֹדֵד וְשֵׁם וְעִמְרַת תִּפְאָרַת • יַעֲנִיד
 לְסַגְלָהוּ בְּרָאִיה וּמִסּוֹרַת • שֵׁם עוֹלָם אֲתָן לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכְרַת : כִּי כִפְיוֹ אֵל יִסְפּוֹק
 בְּשִׁמְחַת אוֹם מְאֻמּוֹת • בְּנִחְלַת שְׁלֹשׁ מְאוֹת וְעֲשָׂרָה עוֹלָמוֹת • וְתַעֲנוּג וְזוֹ שְׂדֵי שְׁוִיתָן
 וּבְהִמּוֹת : לִמֵּד לֵב אָדָם שְׁקוֹל כְּכֹל הָאֲבָרִים • בְּעֵינָן וְאֵין וְדְבוּר וּכְרוֹב שְׂאֵר
 דְּבָרִים • וְבוֹ סְמוּכָה וְתַלוּיָהּ יִרְאֵת מְשַׁפִּיל וּמְרִים : סָה פַּה פְּעֵם מְשַׁל לְשִׁנַּיִם דְּרִים
 כְּאֶחָד מְדוּר • כִּי כִכְפָא הַכְּבוֹד מְקַלְסִים וְשׁוֹחֲחִים לְסְדוּר • מְלַכּוּתָהּ מְלַכּוֹת
 כִּד עוֹלָמוֹם וּמְשַׁלְתָּהּ בְּכֹל דוּר וְדוּר : יוֹנֵר אֱלֹהִים נִשְׁמַת אָדָם וְלֹא נִשְׁמַת
 בְּהִמָּה • אֵף כִּי לְפִי מִיתַתֶּם זֶה לְזֶה דוּמָה • לְתַחֲתֵי הַמַּתִּים לְרוּחַ אָדָם תִּקּוּמָה :
 סִיד סוּד מִשְׁכָּן שְׁסוּמְכִין לוֹ אֲמָנָה • טַחְנָה יְהוּדָה מְזוּרְחָה וּמְחַנָּה רְאוּבֵן תִּימְנָה •
 וּמְחַנָּה אֶפְרַיִם יִמָּה וּמְחַנָּה דָן צְפוֹנָה : עֵין עֵין חַיִּים הִיא לְעוֹשִׂיָהּ כְּאֶפְרַיִם
 אֲזוּנִים • מְעִידָה עַל עֵין וּמְכַרְעַת צְדָק כְּמֵאֲזוּנִים • מְצוֹת יוֹ בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם : סָה
 פַּה שֶׁל כְּבֹד פַּה וּכְבֹד לְשׁוֹן • פִּיץ תְּנָה לִי שִׁיחָה כִּי לְכַף נּוֹצֵר הַלְשׁוֹן • הַשִּׁיבוּ
 מִי שֵׁם פַּה לְאָדָם הִרְאִישׁוֹן : יֵד צְדָקַת אֱלֹהֵינוּ עִם בְּשָׂר וְדָם • מְלַמְּדֵם דְּרָף צְדָק
 וְרַב טוֹב לְהַעֲתִידֵם • גְּבוּרוֹת מִפְּעֻלוֹתָיו לְהוֹרְעֵ לְבַנְי אָדָם : סִיחַ קָרֵן עוֹד
 פְּגִי פְדָה הַקִּיף כֹּל דְּבַר חֲכָמָה • דְּבוּרוֹ כְּצֵאת שְׁלֵהֶבַת וּפְגִיו כְּזוֹ הַחֲפָה • לְהַקֵּל
 עוֹל הַכְּבֹד מַעַל יוֹנָה תְּמָה : יֵשׁ רֵאשִׁית תְּבוּאוֹת כְּגִי שְׁלֹשֶׁת אֲבוֹת • נְהוּגִים
 לְכֹל אֲמָה לְרֵאשׁ וְלֹא לְזִנְכוֹת • הַיּוֹשְׁבִים רֵאשׁוֹנָה בְּמַלְכוּת רוֹכֵב עֲרֻבוֹת :
 סִי שְׂדֵשָׁה עֲנָפִים יֵשׁ לָהּ כְּמוֹ כִפָּא מְשַׁבֵּר • כִּי שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים שְׁנֵי רִשְׁעִים יִשְׁפֵּר •
 וְלַעֲמֹ יִתְרוֹן הַבְּשֵׁר וְחֻלִּים יִגְבֵּר : חַיִּי מְאֹת אָדָם מְתַאֲוָה לְדְבָרִים רַבִּים • לְעוֹשֶׁר
 וּנְדָלָה וּכְבוֹד וּבוּרוֹת חֲצוּבִים • וּבְמֹתוֹ לֹא יִלְוֶהוּ כִּי אִם תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים •
 כְּכֹן אֲשֶׁר בְּחָרֵן וְצֵר בְּרָם כֹּל מְלַאכְתּוֹ • נִמְעֵ חוּג לְהַדּוּמֵ וּשְׁחַק לְמִבּוֹן שְׁבַתוֹ •
 יָפָה צֵר נְאוּר וּמְזוֹלוֹת מְמַשְׁלָתוֹ : מִימּוֹת שְׁעָלוּ לְצֵד הָעוֹלָם הַשִּׁים • יֵשׁב וּמְלֵא
 כֹּל קְצוֹת אֶרֶץ וְאֶפְסִים • גִּפְשׁ לְסוּף פְּעַל וְשְׁבַת מְכַל הַפְּעֻשִׁים : גִּיסַל גְּמוּל חֲסֵד
 אֲשֶׁר גְּמַל בְּעוֹזְמֵו • מְכִין נִשְׁמָוֹת וּמְחִיָּה גְבוּרָה וְעֲצָה מְעַפֵּו • וְשֶׂאֶר צְרָכֵי
 יַצְרִיו הַחוּסִים בְּשִׁבוֹ • קְדוּשׁ : הַבֵּל יוֹדוּ וְכוּ

מ"ס א"ב

אויבן

אֲרַחְוֹת אֲרָאִים יִקְדִישׁוּ בְּרִדְתוֹ לְסִינֵי מְלֵא כֹל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ : בְּרוּאֵי כְרָקִים

ירעדו

ב י א ו ר ס ה ר י ם ם

עֲלוֹקוֹת : זֶה נִיחֻיִס : חַיִּת • לִי חֶסֶד • חֵי וְחַי מִחַמְלָסִים : יַעֲנִיד • יִקְבוּ • לְסַגְלוֹתוֹ • לְנִדְקִים : אוֹם וְכוּ • יִסְכַּל
 מִיָּדוֹ שֶׁ עוֹלָמוֹת : כְּאִשְׁרֵכְסַת • כּוֹחַ לֵט : כְּבֹד פַּה וּכְבֹד לְשׁוֹן • זֶה מִסַּח : פִּיץ • וְנִכַּח תֵּנֵה וְכוּ : רֵאשִׁית • 66
 יִסְכַּל : חוּג וְכוּ • זֶה סִינֵי חֶסֶד : וּשְׁחַק • מִיָּס : צֵר • זֶה מִסַּח : אֲרַחְוֹת אֲרָאִים • מְאוֹת מְלַמְּדִים :
 71

יוצר לשבת שלפני שבועות

תבב

יִרְעוּ בְּבֹאוֹ לְסִינֵי • מֵלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : גְּנוּזֵי צְלָלִים • הִלְלוּ וְרוֹמְמוּ
 בְּסִינֵי • מֵלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : דְּגָלֵי דְבָקִים • יֵאִירוּ בְּפֹאֲצֵצוֹ בְּסִינֵי • מֵלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : הַוּגֵי
 הַדְּוּרִים • מְפָאָרִים בְּשׁוֹרוֹ בְּסִינֵי • מֵלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : וְרָצִים וְשָׁבִים • מְתִיחֵדִים בְּהַמּוֹתוֹ
 בְּסִינֵי • מֵלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : זְקֵי וְהָרִים • זְרוּזוֹ בְּהַשְׁגִּיחוֹ עַל הַר סִינֵי • מֵלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ :
 מְפַסְרֵי מַטְוֵהִים • רָקְדוּ בְּסִינֵי • מֵלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : יִקְרִים יוֹקְדִים דְּקָצוּ בְּסִינֵי • מֵלֵא כֹל
 הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : קָהַל קְדוֹשִׁים • קָמוּ בְּסִינֵי • מֵלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : רָכַב רְבוּתִים • אֶלְפֵי שְׁנָאן
 בְּסִינֵי • מֵלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : שְׁאָג שׁוֹפְרוֹת • שְׁמְעוּ בְּסִינֵי • מֵלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : תּוֹרַת
 הַמִּוִּמָּה • תִּכְבְּדֶתֶם בְּסִינֵי • מֵלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : כְּבוֹדוֹ נִגְלָה עַל הַר סִינֵי • וּמַלְכוּתוֹ
 עַל הַר סִינֵי • אָמוֹן אֶצְלוֹ מְתַנֵּת סִינֵי • וְדַבְּרוֹת עֲשֶׂרָה שְׁמְעוּ בְּסִינֵי • וְנִקְבְּלוּ
 הַלְכָה לְמִשְׁהַ מְסִינֵי • קְדוּשׁ : וְהַחֲיוֹת וְכוּ

כַּשְׁקוּרִין לַרְשָׁה נִשְׂא קוֹדֵשׁ שְׁנוּעוֹת לֹא סוֹמְרִים אֲשֶׁר יַחְדוֹ לֵאלֹהִים אֹרֶךְ יָמָיו מִן שַׁבַּת אַחֵר שְׁבוּעוֹת :
 סְהַמֵּת כְּכַלְשֵׁי כְּמַרְזוּס ר' יַצְחָק בֶּן ר' יְהוּדָה

אֵימָתִי יוֹנָה יַעֲלֵת חֵן מִחַ לֶךְ פִּי תִבְכֶּי • מְשִׁיחָה יְבֹא לֶךְ קוֹמֵי לֶךְ וּלְכֵי • פִּי
 אֲנִי מוֹשִׁיעָה וְגוֹאֲלָה אֲשֶׁר תַּחֲכִּי • וְעַתָּה אֲמַנֶּם פִּי גּוֹאֵל אֲנֹכִי •
אֵימָתִי : אֵילוּתֵי צוֹפִים אֲשֶׁר צִפּוּ נְבוּאָה תַּחְרוּשָׁה • לְקִרְא לַעֲזוּבָה אֲשֶׁר הַיּוֹם
 בְּרוּשָׁה • חֲשׂוֹקָה לְהַיּוֹת עוֹד וְגַם תִּהְיֶה דְרוּשָׁה • פִּי לֶךְ מִשְׁפֵּט הַנְּאֻלָּה וְהִירֻשָׁה •
 אֵילוּתֵי : אֵימָתִי חֲשִׁקְתִּיךָ יַפְיִיחָה אוֹתָךְ בְּרֵאוּתֵי • בְּעֶבְרֵי עֲלִיךָ בְּכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי •
 וְעוֹד אֲנִי אֶקְבָּצֶנָה אֶל בֵּית מְנוּחָתִי • אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הִכְנִיתִי • אֵימָתִי : אֵילוּתֵי
 קָרַב צִיר נֶאֱמַן בְּנִתְנוֹ תוֹשִׁיחַ וְצוּנֵי לְהַיּוֹת מְהוֹרָה וְנִקְיָה • אִם תִּשְׁמָרוּי וְאִם לֹא
 תִלְכֵי בְּשִׁבְיָה • וְיִהְיֶה כַּאֲשֶׁר פִּתַּר לָנוּ כֵּן הָיָה • אֵילוּתֵי : אֵימָתִי בַּחֲנֻנָה כְּבוֹד עֲנִי
 בְּמִסְגֵּר מְנוּעֻלָּךְ • עוֹד תַּעֲדֵי גְדִיךָ בְּזִמְרַת מְהַלְלָה • עֲמֻרַת תַּפְאָרַת אֲשֶׁר הִיא
 מְכֻלְוֵלָה • טוֹב תִּתֵּי אוֹתָהּ לֶךְ • אֵילוּתֵי : אֵימָתִי גְדִיבָה הֵיטֵי מְקַשְׁמַת כִּכְל פִּיֶּךָ •
 יִצְאוּנִי כְּנִי נִין וְנִכְבַּד וְשִׁאֵר • בַּחֲשֶׁךְ בּוֹר עֲמוֹק אֵין לִי מִי יֵאִיר • וְהֶאֱכֵן גְּדוּלַת
 עַד פִּי תִפְאָר • אֵילוּתֵי : אֵימָתִי רַעֲיָתִי צֵאִי לֶךְ מִפִּין יְדֵי צָרִים • אֲשֶׁר מְפַתֵּים לֶךְ
 בְּפִתּוֹי דְבָרִים • יַעַן לֹא אָבִית דְּלוּק אַחֲרֵי זָרִים • לְבַלְתִּי לְכַת אַחֲרֵי הַבַּחֲוִרִים •
 אֵימָתִי : אֵילוּתֵי וְאֲנִי בְּנִלּוֹת עֲצוּרָה בְּרַגְזוֹת • בְּהַבְלֵם פְּהוּנִי וְעֵנִינוּ עֲזוֹתִי לַעֲזוּב אֶת
 שְׂמִיךָ וְאֶת עַד חַזוֹתִי • יִי אֱלֹהֵי אִם עֲשִׂיתִי זֹאת • אֵילוּתֵי : אֵימָתִי הֵן בִּי נִשְׁבַּעְתִּי
 לְאַסּוֹף נִבְכָּשִׁי • הֲלֵא אֲזֵ הַמְּלָכִים לֶךְ יוֹבִילוּ שִׁי • הֵן עַד לְאִמִּים שְׂמִיתִי לְקְדוּשִׁי •
 הַנְּה רֵאִיתִי כֵּן לִישִׁי • אֵימָתִי : וְקִרְבַּתְנוּ וְכוּ

זולת פ"ס א"ב וחסוס בו סהמ"ט שמואל בר' יהודה חזק בתורה אמן :
אֱלֹהֵי אֶתְרָאָה בְּמַחְשָׁב • שִׁיר מְעִנֵי לְהַקְשֵׁב • וְאֵתָה קְדוּשׁ יוֹשֵׁב : בְּעוֹזָה
 (* בימי מחסר הישמעאלי . תפאר

בִּיאור פהרי"ם
 דגלי דבקים • חלו ישראל סהס דנקיס נכסי : בשוור • נלחמו : טססרי • טחם : שאג • נעק :
אֵימָתִי • אומתו סממלח לזנה וכו' : צופים • סנניאים : ציר • זה משה שזנה לס כמ"ט לכות וכו' : מכלולך •
 קסוק : והאבן וכו' • כאכן פ"ס כנאל ולא יכול לשהות מים ומנטער נלחא כן אנהנו נגלות : לא אבית •
 לא רלם : ועד חזות • פרות סנניאים : בכבשי • ישראל כנשים נגלות : במחשבת : נמחשכתי : נטוי

יוצר לשבת שלפני שבועות

הפאר בהמוני • מכלל יופי בהגיוני • מקנה ישראל • אל דמי לך •
 נעוני ימי עברה • יצר בודון נתגרה • פי דבר סרה • דאו מארץ רחוקה • אנפי
 תימן לתחוקה • יום צרה ומצוקה • אל דמי לך • המון חיל שעיר • לתקתם בכלה
 להסעיר • קול שאון מעיר • ועדו לקרן אפלה • בכבודם להתהללה • והנה אימה
 תשיכה גדולה • אל דמי לך • זעו ונתפלצו אבירים • רשע פאסוף עדרים • עבר בין
 הגורים • חבל ילדי שעשועים • ישרי לב מדעים • על משפנות הרועים • אל דמי לך •
 סבחה כצאן נחשבו • המסללים כפו נסחבו • האמת והשלום אהבו • יחדו
 שמך לקהיש • ונפשם השלימו • להרש • ביום אחד דחדש • אל דמי לך • כל אלופי
 תורה • דורשי מצוה ברה • יראת • מהורה • ליום מצות הנבלה • הזכחו בני
 הקהלה • מגורת זהב בלה • אל דמי לך • משחקת קרועה ושרופה • רמוסה
 וברם הוצפה • אמרת אלוה צרופה • נוצריה הקדשו להתחייב •
 זוללו הוקלו לרוב • פי נבר האויב • אל דמי לך • ססוף להג השבועות • קראוני
 רבות רעות • ביישראל בפרוע פרעות • עיניך פקח איום • ביטה להחיש פדיום
 פי עליך הורגנו כל היום • אל דמי לך • פרחי ליום וכהנים • המו בהסתר פנים •
 הדשים וגם ישנים • ציון שערי תעודה • רעוצים בישיבת בודדה • ואני שכולה
 ונלמודה • אל דמי לך • קרב קין הפלאות • הצל עפה מתלאות • גואלנו • צבאות •
 כחם באברתה להנחות • אמצם להשיג רוחות • ארח הים ושבע שמחות •
 אל דמי לך • שאון קמיה הדק • מהר בנה עיר הצדק • לחזק את ברכ • המלא שמך
 בערץ • געם כסאך להתרץ • עליון על כל הארץ • אל דמי לך • שנת חמשים
 וששה • מחץ מפתו אנושה • • לעזרת חוששה • חגון זקוף כפוי קרננו • בימות
 עניתנו שמתנו • האל ישועתנו ועזרתנו • אל דמי לך • עזרת וכו'

נאולה טס סטצנר נרס"ה יהודה

יונה נשאתה על פני נשרים • וקננה בתחוקה בתדרי חדרים • למה נמשחתה
 גדודה ביערים • ומכל עברים • פורשי מכסורים • יסיתוה זרים • לאלהים
 אחרים • והוא במסתרים • תבכה לבצל נעורים • ותשא אישון • לבעלה הראשון
 ובין אצר ודישון • תחליק לו לשון • למה תעזוב נפשי לשאול • ואדעה כי אין
 זולתה לגאול • הלנצח תפסה • תהא גלוית צמה • מזה ושמה • לכזה ושמה • ובן
 האמה • בעתני אימה • פי בך רמה • קשת רמה • ואהלי רמה • לאהליבמה •
 ואהליבה • מה תיחל עוד וכמה • אין מופת ואין אות • ואין חזות ומראות • ואם
 אשאל

ביאור מהרי"ם

געונו : גענוני • ויכאל : נסחבו • נכחו : להרש • כלספס : משחקת • א סמוס : נוצריה • סומרי
 סמוס • להתחייב • סומס עמם נקדס כסס : זוללו • לי זולל : דעותים • סמוס : בודדה • לי נדד : בערץ • נחזק •
 יונה • אל ויכאל : בתדרי וכו' • סוא כמטיק : נמשחת • פונס : והיא • ישראל סוכס נסחר להקב"ס סכוא כסל
 נטוריה : צמה • לטון נחמו כנור : סוח ושסה • סן לומס : בעתני • פתמי • ואהלי • כל לוכל : בסח •
 נמוס : לאהליבמה • נחלס נמי אהליכמה כח עסס אסז נכטן : ואהלי • א כמטיק : תיחל • לטן סמטן כמו ויחל עוד •
 נא

יוצר לשבת שלפני שבועות

אֵשׁ־אֵל לְרֵאוֹת • מְתֵי קֶזֶן הַפְּלֹאוֹת • יַעֲנֵנּוּ נְבוֹאוֹת : הַקְּשִׁיטָה לְשֹׁאֵל • וְאַדְעָה כִּי
 אֵין זולתהּ לְגֵאוֹל : וּבְנֹת עֲדִינֹת • הִגְלוּ מִמְּדִינֹת • וּמִמְּפֹזֹת רַעֲנָנֹת • וּמִנְחֹת
 שְׁאֲנָנֹת : וְנִפְזָרוּ בִּינֹת • עִם דְּמִינֹת • בְּלַעֲנֵי שְׁפָה וּלְשׁוֹנוֹת שׁוֹנוֹת • אֵיךְ שׁוֹמְרֵי
 אֲמוֹנֹת • בָּם הִיוּ מְמוֹנֹת • וְלֹאֲלִילֵי תְמוֹנֹת • אֵין חֲפָצִים לַעֲנוֹת : לְפָנֶיךָ בְּסִרְחֹק •
 הַעֲמוֹד דֶּר שְׁחֹק • דְּוִדֵי רַחֵק • וְרוֹדֵי רַחֵק • וְלִקְצֵן הַיָּמִין נִשְׁאָל נִשְׁאֹלִי • וְאַדְעָה : דְּגַל
 אֶהְבֵּה • מַעֲלֵי הַסֵּר • וְרִגְלֵי גֵאוֹה • עֲלֵי עַל מִסֵּר • וְאַנִּי מִיִּסֵּר • בְּאֲקָרִיּוֹת מִוִּסֵּר •
 גּוֹלָה וְנֶאֱסָר • וּמִר וּזְעָף וְסֵר • אֵין מְנֹר וּמִפְסֵר • אֵין קָצִין וְאֵין שֵׁר • צֵר אֵלֵי
 סֵר • וְצוֹר כְּנֵי סֵר : הֶחָרִיב בְּקֶצֶפֹו • מְקוֹם מְדַרְךָ כְּפֹו • וְהַצִּית בְּזַעֲפֹו • מְוֹזְזָתוֹ
 וְסִפֹו • וְאֵשׁ קִדְחָה כְּאִפֹו • וְהִיבֵד עַד שְׁאֹלִי • וְאַדְעָה : הַלְעוֹלָמִים יִזְנַח יי' • הֵאֵין
 קָצָה לְמוֹפֶת חַיִּוְנֵי • קוֹמָה יי' וַיִּפְצֹו שׁוֹמְנֵי • וְשׁוֹב אֶל מַעוֹנֵי • אֵל הַיֵּבֶל לְפָנֵי •
 וְהִשָּׁב לְשׁוֹנֵי אֵיךְ גְּמוּלוֹת יְגוֹנֵי • וְהִגְלָה לְעֵינֵי • כְּבוֹאֵךְ מִסִּינֵי : וּבְטַל יֵשַׁע דֵּד •
 עַל יֵרָא וְהִרְדֵּי • וּכְכִסְאֵי הַדֶּד • בֶּן הָאֵמָה מוֹרֵד • עַד לֹא אֶרֶד • בְּיַטֵּן אֶל
 שְׁאֹרֵי • וְאַדְעָה כִי אֵין זולתך לְגֵאוֹל : בְּגַלל אֲבוֹת וְכֵר

זולת לחג השבועות

מלח רבינו יהודה הלוי ז"ל (ממחזור ויכרי)

י ודעי יגוני	יכפו באש לפי בידוד	ניגדפוני	כי אהנה לשמו כבוד :
כי שאלני	כה נחמד דודך כבוד	די מו לרחקי	מעל עבודתך
ה זדות ותידות	גלאו להעידו	לחצי ודחקי	טוב כפרידתך
בלו הסדות	לא נחקר הדוד	הלקי וחשקי	נעם פרי דתך
על בן חרדות	אלפיש עלי נודו	תשבח ימיני	אם לא לפניך אעמוד
גא רחמוני	ותברו על לב יהוד	תדבק לשוני	אם בלעדי דתך אהמד :
או נחמוני	איך אוכלה אהבה ונדוד :	ה גה באוני	שמע תהלתך
ו שמו בקרפי	באש בכלימי	גם סוף וסיני	עדי גדלתך
קשור בלבי	עצור בעצמותי	איך רעיני	ידעו בזולתך
וניצרו בי	בזוים לחקותי	לפי ועיני	לא יתנו רגלי למעוד
ניתרפוני	יום אדרשה אותו לעבוד	כי זה יי	אחד וזולתו אין עוד :

יוצר לשבת אחר שבועות

מוסד ט"ם א"ב משולש והחוס ו' פעמים שס כמחנך סאיר ברבי יצחק חזק :

אֲדִיר וְגֵאוֹה בְּקֶדֶשׁ קִדְשֵׁת מְתַנְאִים • אוֹת וְדוֹגְמָא דְגַל בְּרַבְבוֹת קִדְשׁ
מִשְׁבְּחִים וְנֵאִים • אֵמֵן מְפִלָּא מִשְׁבַּח בְּסוֹד בְּנֵאִים : בְּאֲמָנוֹתוֹ פְּלִיאָה
 (• בעת הזרובן.)
 דבר

ביאור מהרי"ם

ואין חוות • לין ננאלס : הגלו • ישראל : רעננות • נכמ"ק : דודי • סקנ"ס : וזעף וסר • (לון כעס : יוצר • סקנ"ס :
 מני • מהחם : סר • פנט : סדרך כפּו • נכמ"ק : דאין קצה • ר"ל לין קן : למופת חזיוני • כמחנכו כנניחום על נעסיד :
 אֲדִיר • קדושת מתנאים • כמחנכום מהג"חום : אוֹת וכו' • ר"ל שמוֹס חוֹס וניכר כמפליא כלו סאין לו חגמא : אומן •
 קנ"ס

יוצר לשבת של אחר שבועות

דבר הסתר והאסם • בכבוד מלכים תקר כבודם לפרסם • בשבת מלך עולם
 תקי לבסם : גארותו לנצח להשפיל יסוד ירדות • גבורה ועושר שזו חכמה
 וחסידות • גדלתו אין לפרש מקראות כמה לעדות : מלך הכבוד מלכי
 המלכים אוכלוסיו • אמון לממלכת פתנים שעשועי עיוסיו • יתרומים רם
 ומתנשא לראש קלוסיו • קדוש : דעתו נקנה פנתישבה אותיות לצרף • דקדק
 נתיבותם בשלשים ושתים לפרף • דקק במועצות דת כס ושרפרף : הארץ
 ומלואה לכבודו הקנה וקנאה • האור כי טוב ובו נתגאה • הכדילו במלך רבנו
 מנה נאה : והן באקה קצות דרכיו שגן • ובהבראם בוראם שבחם ובי מגנן •
 ורעם גבורותיו • מי חכם ויתבונן : ביום הראשון באין המשל ופחד • ביהידי
 מתח ורקע יום אחד • נשגב לבדו בן בהודאות נתחד • קדוש : זמן לחצות
 לחים והקרישם באמצעם • ובה הקיע ומעל גבם הציעם • וזיות ים השאיר
 והקליט והסיעם : חלד עשות רצון קונה רצחה • חדשה עדנה בעין לא הותה •
 חד במעשיו והלה לו יאתה : טיב מאורות אחד להמלט זמן • מבועי יצא
 להתחדש ולהתקדש נאמן • מבסו בכפרה ובלגיון לציון סמן : יתיה אור
 הלבנה כאור החמה בעצמו • צדקה וכרפא בכנפי החמה בצמצומו • יחביש
 יי שבר עמו • קדוש : יוצר הכל פעלו תמים מבצר • יחודו להרנין בריות במים
 צר • יום אחרון לשחק לויתן יצר : כביר פה כושל ושליל בתכל • בעברה
 המליטה במרם יבא חבל • כוחו במתניו לסעודת נהלת חבל : לכל תכלה
 השגית ממכון שבתו • ללבו ערב הכל לצביונו ולדעתו • לבנות ולשבת ואין
 מסב בסעודתו : חסד וצדק לגיוני טובן ערץ • וקקוהו לבראת אדם שבתו
 לתרץ • יי אדוננו מה אדיר שמה בכל הארץ • קדוש : מציון מגלל יופי תותם
 הופיע • ממקום טהרה תרמו והקמתו השפיע • משבו לעדן עסקו בצפונות
 מופיע : נצמנה שש וראוי לזה ספר • נודונה לו לולי הוקיקתו להפר • נעם יום
 נפש המציאם כפר : שגיא כח חסדיו מעולם והמלתו • סבב לרוח היום בעבור
 נהלתו • סיני להעמידה שבת לתהאים לסגרתו : לבאי עולם אנה נזיותו
 ושכחו • מאז זכרני חלקיפה במקחו • יוסף אמן יגדל ויישר כחו • קדוש : עת
 דודים בהגיע ופרק אישות • עקב ענה עניו נהפיש ברריות • ענת קדש
 לקדש בקרשה ופרישות : פדויה מצוען תשה הבגס לתושייה פנוקים שקדשה
 חדשה ונתרפאה שלישייה • פתח וראית גרות שחרור ושכניה : צנת שלג
 ביום בפורי קציר • צין לשולח ולמשתלקם כדי ציר • צפונה לקבל המדה אלפים
 האציר : סממנה אל הנחילות באיש ובמים • ירד ובה ובה בששוע ימים •

יתרה

ביאור סתריים

קב"ס : מופלא • עשה גחלת : והאסם • לכן נחמק : בכבוד מלכים • כי לפסם : מלך עולם • כסוי :
 לבסם • נכון עס : לפרף • לחכר : לחצות לחים • לפיות הלוח בין מים עמוסם לשתחוסם : חר • נכון ממס : אחר
 להיעט וכו' • כננה סממס ח"ל לבי מלכוס לכחמס וכו' • מכמי סקו : ציון סמן : מרבו ככל נטיל ממני יום ע"ס :
 קד

יוצר לשבת שאחר שבועות

תכר

יתרה חכה תביבין לאביהם שבשמים • קדוש: קרבו להר סיני בלב שנה •
 קול ערב השמיעו ומראה נאווה • קדמו געשה לנשמע באהב לתוה: רדו
 מלאכי צבאות שנונים בתרבים • רשם ואות רבם מסים בקרבים • רבותים
 אלפי שגאן יי בם: ששים רבא דבכלו למגלי סתרים • שקדו בשמחת עולם
 להעמידם בתרים • שמעיה הסופר הגבילם זרזם ודתרים: מסיני בא בקדש נאה
 וזיותן • את פני כלה לתקביל פחתן • יתרומם שמו לפי הגדלה ענותן • קדוש:
 תאום עישרת הדברים בכללם הקדם • תקף שאי אפשר לבשר ודם • תעצמות
 למרעים בקולו נפלאות לפרדם: מתוך שגראה בים בגבור בנלחמים • אתא
 לסיני פגון מלא רחמים • יציאת מצרים לבך הזכרה בגאומים: ראו עתה
 אנכי בלי סבה • בורה וסובל עד זקנה ושיבה • יחיד במלכות קדם ותוף
 ולגא: בוכרי רוב כבודו לבי יתעם • ביום חתנה נתקדשתי בסיני להתחם •
 אמנה בגלותי באנכי אותי יתעם • קדוש: ראוי למקד צרכי תילותיו לספק •
 בתבה לקבל מלכותו רצונו להפק • יקר תאותו להשלים עליו להתרפק: יחוד
 אלהותו קבלו שוב חור • צווי גזרותיו במקדש בשלמנותו גזר • לא יהיה בך אל
 זר: חקעל פני עתיק יומין • חי וקים לעולם ולעולמי עולמים • קנא ונקם שליט
 בקנאה ובנאומים: יצאה מדת מודתו רבועה בקצבותיו הסדור ברית שמורים
 דאלפי רבבותיו • קבועים לעולם לאוהביו ולשומרי מצותיו • קדוש: השם
 בשתי מדות אמור בענין • קודם קבלת שבועה ברחמים מצין • סודד לשבע
 געשה לו דין: ימים יצרו ולא בהם אחד • זכור ושמור לפגיו ולאחריו יחד •
 כפיכול הכתיב לעצמו במנוחה נתיחד: הקיש אבואם לכבוד ומרא • לחיי
 עד לתאריך בקנה בבחמורה • לבית דין במשה אינן באזהרה: מלכי ארץ
 הודו למלך עולם • ישרו מאמרות הראשונים לקלסם לעולם • ראש דברך
 אמת נצב לעולם • קדוש: אש דת בנתנה בפרט וחבור • מבח האש נרתעים
 ושבים הצבור • נאומים מכבדים ומחבבים את הדבור: אזהרת רצח ועקף
 שמענו בארשת • בשלש עשרה מדות שהתורה נדרשת • נלמד לנגב
 נפשות שהומה ממפרשת: סים דין וחשבון בלא תענה • לכלל ופרט וכלל
 חמוד להמנה • הפרט מפרש דבר קונה ומקנה: תמשה מול תמשה בלחות
 הסדרים • זה בנגד זה מבונים פסדרם • קדוש • ישראל לזבותם הגדילים
 והאדירים • קדוש: מנשיקות פה נבחרה סעודת מקד • אותה נפשי בצלו
 חמדתי להמלה • יין השוב חבי לדודי הולך: רצויה תייתי אז במוצאת שלום •
 יחיד לארץ ימים עובני הדום • מתי אבא ואראה לאל עולם: ברגג נכספה

נפשי

ביאור מהרי"ם

קדם חוד ולבא • ר"ל יחד כוא בחנה וזון כוא אמנע ונסוף וכו' ונלמ מ"ב ס"ב כו"ס וסיס: להתרסק • (החומר: רצח
 ועקף • סייע לא תלמ לא תנפי: ברגג • נחמדה:

יוצר לשבת שאהר שבועות

נפשי הצרותיו לדרשה: ביום הגבורים להקריב מנחה הדרשה: ארון עולם יחיד להקליבו בקדשה: ממעונות אריות יראה ישלם נבלאים חשוף ורועה בקץ ונהל טלאים וערבה לני מנתת יהודה וירושלים קדוש:

במשקל יחד ושני תנועות.

אופן

כבודו אות: ברבואות משקחות ומופלאות: בהיכלות משבילות: במלסול הוד ונפלאות: וכם פסאות: מנשאאות: בכל כבוד מסקאות: ומתעלות: פנוי מעלות: שבועתן אוד מכלאות: פאר אורה: וכם נוקא: שביעית היא להעלואות: ושם אימה ובדממה: פלדות אצטבלאות: וי כם: ועל לכם: שמו חקוק במכלאות: וכם גאות: בצבא ואות: להקראות בכוראות: קדוש קדוש קדוש: וי צבאות: בקמוף לה: יקר מעלה: וכם מלכות דחי עולם: גזויות: כבוד חיות: פחו חוזה במפעלים: ובהמישית: הדר השית: וכם צדק לכל נעלים: ושם ידיו: אמת הדיון: כבט משיל בקין עולם: רביעית לה: כמו כלה: וכם קדוש בשבילולם: והוא גון: לכל גון: למול הזבול ובית עולם: ושם יושב: וכם יקשב: להיון אבות והילולם: מקום מקדש: ושיר חדש: למלאכים ואראלם: קדוש קדוש קדוש: וי צבאות: משקששת: מקדשת: ברכב אש וכם גאונה: גאון והיון: ועוז חביון: לשם יושב במערבה: והוא נפתח: ונם נמתח: בחר סיני באיש לכה: ושם מודים: ונם קודים: מאזרי אוד ולהקה: והשנית: דהוד הקנית: בכם גרדה וקורכה: ושם השיר: שנים עשיר: דליש צמחין וכל צבא: וראשונה: בהוד ישנה: בכם גבורה להתניצבה: ושם פשוטה: בעוז קשטה: למול שבים להשיכה: מזון מהיה: לכל בריה: בהקוירב להתחשבה: וכו וגים: מלאכים: קדשה להקשיתה: קדוש קדוש קדוש: וי צבאות: בהגיע: להפגיע: ויום נכון במוצאו: אוי נעים בקול ירעים: אלי חיות בהרצאו: כבוד פסאו: הדר שיאו: המו כבוד למצאו: דמות קנה: עדי יצנה: בקול יעקב וצאצאו: בעת עמדם: במעמדם: לב למוראו: שאת עינם: למשענם: לתקדושו במקראו: אוי פונה: ואז יהנה: בעולמו אשר בראו: בענותו: וחבתו: מנשק ויו מקוראו: קדוש קדוש קדוש: וי צבאות: והחיות וכו:

כשקורין בהעלותך בשנת אחר שבועות אומרים אשר יצר תפאל לעיל אלל יוצר לשנת חנוכה: המוס גם המהנר אברהם נבלשי הכרחות

אשר יחדו: עם ידיו: עובדים לו אהר שכם: אל יראיו: ביד נביאיו: פין ירום לרתמכם: אל תיראו: עת תראו: כפלת שונאיכם: זה חלקם:

ויב

ביאור סהריים

והאל: לשון כנכה: טלאים: אלט יבאל: כבודו אות: סכר: ברבואות: כם כמנאכיס: פלדות: לי (אדום: אצטבלאות: מקום עמידה סבי אש ומספר נאן: מו' רקיעים מה יש עליכם: לכל גון: לכל פנים: דהיון: לשון וסוכה: תפנית: פוכן ומזמן לסוד: יוצנה וכו': לשון מנשא במעשה עשרה מהפלת יבאל לכשי: זיו בקוראו: לטו יבאל ווס נורה: יקנך דכתיב ויבאל מקדמי: יראיו: יבאל: ביד נביאיו: פי נביאו: גנו

יוצר לשבת שאהר שבועות תכה

יום נקם • שנת שלום לריב עירכם : והרג רב : בגוי חרב • משפני אשר
 בתוככם : שמי על בני ישראל נצח ואני אברכם : בעדת אל • ישראל • ישאו
 קול פהני : אמור להם • לבניהם • יברכה • יי • וישמרה • ויחיה מצריה • ורוממה
 ימין • יי • אליה • באהליה • יאר פניו • יי • ויחנה • ועננה • ישא ברחמי • יי • ויום מהומה •
 למזה ושמחה • ונקמה ביד נאלכם • שמי על בני : רבות גדלה • וישם לה • שלום לחוות
 בנעם : להם נשבע • על ארבע • לאב המון בכל העם : לשום שמו : בתוך
 עמו • מצצוקות להושיעם : בלי להכרית • שמרי הכרית • ביום צרה עברה
 וזעם : שמי יקראו • והם יראו • ברבות פחול זרעם : בגיל ורנה • תביאנה •
 בהיכל מלך צורכם • שמי על בני : החוקתי • ועקתי • לפני שכן כרומים : פן
 יקשיב • שבות להשיב • מפזרת במתקוממים : וזא לבנם • עמוד לגם • ונשא
 גם לעפים : אז יאמרו • לכו ובחרו • ארחות יעקב תמימים : פי מלכם • הדריכם •
 להתהלל בנעימים : מעון האל • בישראל • מחמד הוא בכל אמים : שמו אהבו •
 לכו ושובו • לכם לאהליכם : שמי על בני • ישראל נצח ואני אברכם : אור חדש

ע"ס א"ב והמוס נו יוסף כנחם בן שמואל

זולת

אור ישראל וקדושו • בפארן הרקיע ודשו • גלה כל מעם וחדושו • עוז ותפארת
 במקדשו : דת צרופה ומזקקה • הדור באצבעו תקקה • ומרווי דהיה
 ללוקקה • השביע נפש שוקקה : זותר השמיע בארקים • הרות בשני פרקים •
 מסי שלהבת גזרקים • ויהי קולות וברקים : ימה נדמה בשפתו • פשלת בני
 אשפתו • לסין רעננה כפתו • פחתן יוצא מחפתו : מנה למאמרו חרד • נתעמף
 בבגדי השרד • נחם אצלו מלהפרד • ויט שמים ויבד : סדר והודיע למו מנה •
 עדות יי נאכנה • פרשת דרכים מזמנה • ארה ימים בימינה : צעד ארץ פועמו •
 קדשים הרעיד ברעמו • רחומים הכפיח בנאמו • כי חלקי עמו : שפל הגביה
 בזקיפה • שתותיו בניגית כפה • תחתיו צנה להקיפה • מי זאת הנשקפה : ידידים
 גוננים ושרים • וגור תהלה קושרים • ששים בקבלת מכשרים • פקודי יי ושרים :
 בחשפה אדיר זרועה • נבלו נחפזו מרעיה • שבטים נתלת במרעה • מה יקרו
 רעה : וכמו חוקת אורתי • אספת מנוף פורתי • לציון תמחר תורתי • כי אתה
 עזרת : עזרת וכו' •

מאורה לפרשת כסלנוך אשר יצר חמלא לעיל אלל יולר לשנת חנוכה :

שש

ביאור מהרי"ם

בגוי חרב • שחרג כמשקל : ויום מהומה • ר"ל לעמיד יסוד מכוסה גדולה בין א"ס : למזה • לכן ט"ו : סמצוקות •
 להשיעם מלחה : החוקתי • כאמנה : ועקתי • אוסף למי כש"י • כפוזרת • כמפורסם בין כלומות : מלכם • כקניס •
 הדריכם • כניכס : מעון האל • זכ ניש כמקדש : שמו אחבו וכו' • ששאלהנו אז שמו סומ כחשנו להכליכס לככמ"ק •

אור • כק"ס שהוא אור ויבאל • וקדושו • הנוכס : צרופה • זו כהנה : הדור וכו' • כש"י כח כהנה : שוקקה • מלכס •
 בארקים • נארין : בב' פרקים • ג' טהום : מסי ש"הבת • ינאני אש : רחומים • ישראל : מנוף • מלחם •
 פורת • ש"ס מפורסם כגול :

אהבה לפרשת שלח לך

ר"ם סהמ"ח ל"ט נרס"ח שלמה חוק

עֵשׂוּ מאות נקראות • בדת האל יסודיהם: לבת מי זאת • נרמזות • על פנפי רדידיהם: מתקנות • מזקקות • כמו ציצית פקודיהם: הזוהר אל • לישראל • חוק שמור בדיהם • ועשו להם ציצית על פנפי בנדיהם: שמור לכן • כמו דרבן • מקום תבלת הנצבע: לה נפתר • סוד נסתר • הוט ציצית היות כרבע: משפטיו • היות חוטיו • כפולים הנה שלש אצבע: המשלשל • יהי נפשו • כדי אצבעות ארבע: חוק סדינה כרב קטינה • בדת ציצית לא נקבע: זקוף ערה • צחוט פרה • עלות מפניניהם • ועשו להם ציצית: שקוד ענף • עלי פנה • ומקרון יהי נבדל: לא ירחיק • אבל ירחיק • כמלא קשר אנדל: מינת טלית נבפלת • כרבי שמעון פטור וחדל: הן הן כפלה • ותפר לה • ומציצית לא תהדל: הוט בגד • ועור נגד • כמין בגד לחוק הנדל: חקקי עור • זנה ונעור • ואם בגד בכנפיהם • ועשו להם ציצית: שלשים יום • בדת איום • כמות שאולה מעבבת: צעת הלה • באן ואילה • הלא ציצית חיבת: מכונת שוק • לגם חשוק • כחקה היא נחשבת: המון תגר • וגוי מתגר • כשרה היא כחשבת: חוק נפרץ • וחוט נקרץ • פסולה היא ונעזבת: זכור ורתם • וראיתם • פרט ללילה מעבבת: קין נקבע • על ארבע • ולא שלש בסודיהם • ועשו להם ציצית וכו' • וקרבנו וכו' •

אהבה לפרשת חקת

אל מחוללי שמע קולי • כפי חילי • אהללה: את שכה • ארומסה • כי טפה כי תהלה: אוכיר אות • ונפלאות • בצבאות • צור נגלה: הושעתם • את בני תם • בעלותם • מענלה: בבואם אל • מקום בית אל • הראם אל הנדלה: או ישיר ישראל עלי באר ענו לה: הן אפטור • גם לפתור • בבוא התור עם לחמול: הרשעים נקבעים • בתוך סלעים • ענה קמול: יעצת • ודברת • והשבת • להם נמוי: עם פלאים • הם באים • בתוך חצונים • ימין ושמאל: הן יצתה • הר אדמתה • לקראתה • להקבילה: או ישיר ישראל עלי באר • ענו לה: נדכאו • עד שאו • והם ראו • בשונאיהם: נקמתם • הודעתם • מפלתם • לאחריהם: באר הלקה • והוליקה • את דכא • לפניהם: כמו חזו • או עם זו • בן יחזו • פלאיהם: באהבתה • וחבתה • בתראותה • את פלילה • או ישיר ישראל עלי באר ענו לה: וקרבנו •

יוצר לשבת נחמו

ע"ס א"ב כטול • וע"ס הספסרה • וע"ס ואתם הדבקים • והמוס כו כנחם ציון ברבי מכיר חוק • **אל** אל שדי אתה הן מזריח בבור נגהיכם • אור פני מלך חיים ורצון לכמיהיכם • נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם: בנניה ונסבה רמעה עד כסאו מאליה • בארה ברחב נוטה להחיוק בני איליה • דברו על לב ירושלים וקראו אליה: נאולי

יוצר לשבת נחמו

תכו

גאולי אנהל ואנהג על מבועי עיני • גנונים ענונים פיוס עלותם מפרה מעני •
 קול קורא במדבר פנו הרה •: ואתם מטע נצור חמד שעשועי נעמו • כהרה
 אם לנחם ואב לרחם הרהמו • בן אנכי אנהמכם ובירושלים תנחמו • קדוש:
 דגלי אוליה בעמוד אש להאיר בל יאפלו • דרכי הדורים אישר ומעקשי עקוב
 יקפלו • כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו: השפילו זה הרה לכו עמי יבשר:
 הן לא יפנה עוד טוה מוסר • ונגלה כבוד • וראו כל בשר: ותחדש נהפה
 מינון לששון ולשמחה יקרה: ויחגו חדש ושבת קרא מקרא • קול אומר קרא
 ואמר מה אקרא: הדברים ברב ישועה יתענגו בדרשן חלום • מבנהי • יקראו
 רע שחפל בם • וינחם אותם וידבר על לבם • קדוש: זה עומד אחר כתלנו
 מחרפו מציץ • וכול בית יער הלכנו יפריח פטורי ציץ • יבש חציר נבל ציץ:
 תזה אכן כדבר שמשות היכל ואולם • חוצבים משרתיו לשער מורח אקנת
 מישראל • ודבר אלהינו יקום לעולם: פעם ישמע לבת ציון מלה מלה • טירת
 הר הקדש התראי פנים קלה • על הר גבוה עלי לה • בני מבטח נצחה חמלתו
 על עמה • ברחמים ינהמה משוד ושבר קורות ועמה • מי כמות ירפא לה
 לרחמה ומי ינהמה • קדוש: כינס נדחי ישראל מיד פובשו ואיבו • ישיב את
 שבותו עד עיר מבא • הנה • יי אלהים בתוך יבא: כחתן יוצא לקראת בלה
 כלולת משגי • בן יקדים אתי מלכנו תבוא למרפץ • פרועה עדרו ירעה
 ובזרועו יקבץ: לנו יעמוס אחזקים שבר ופעלת יומים • לפי כוחו וגדלו הסובל
 ארץ ושמים • מי כדד בשעלו מים: אלהיכם משמח ציון בבניה נחומים ירחם •
 סימן עיש על בניה נחם הנחם • כי נחם • עמו ועניו ירחם • קדוש: מהרה
 יקים צמח צדיק על שוקני • מלה טעון ברחים מריח ודן דיני • מי תכן את
 רוח •: נעים שמו לפני שמש ינון מונה • גסטר בשש מדות בהוד והדר
 קנהו • את מי נועץ ובינהו: שכל ירום ונשא וגבוה ממלאי עינים • שורק
 לגם עמים ידרשוהו לשמע אוננים • הן גוים כמר מדלי וכשחק מאוננים: היים
 בשאלו נתת לו צפה תחבובני רבית מאוד כבודו יעטר ראשו בהמוני הרב
 גדלתו ותשוב אפה ותנחמני • קדוש: עתק דוכרת חית קנה גבוה למעלה •
 על מוקדה היא העולה רוח מעלה • ולכנו אין די בער ותיתו אין די עולה: פוקד
 עון יסחוף אפירה וינע חלדו פורה בקצרה לא קולטת ירוה לבדו • כל הגוים
 כאן נגדו: ציצית אדרת שער ילבש שר המגאל: צונחו ומרירו מבין כוכבים
 ושרה בפנואל • ואל מי תרמיון אל: פלכם מצבים נגד חיל צבא מעוני • פראתי
 אלה בינו עם שעוני • מספר כלם יריתי באלה דיני נחם •: קדוש: קדושנו
 רחוק וקרוב לשמוע נושא באהב • קורם ברע קרוב ורחוק נסבל להתהיב •
 הפסל נסד תרש וצורה בזהב: רב כח וגבורה עושה עיפה שחר • רקיע אין

יוצר לשבת נחמו

לו שחר ונשבר כפחד • המסכן תרומה עץ לא ירקב יבחר: שְׁהוּ נְכָרִים וְגֵרִים
 כְּמוֹת יִרְאָתָם וַיְגֻעוּ • שְׂדֵי חֶלֶק יַעֲקֹב חֶלְקָם בְּחַיִּים נִדְרְעוּ • הֲלֹא תִדְרְעוּ הֲלֹא
 תִשְׁמְעוּ: הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמְעוּ יַחֲשָׁנָה בְּרַצְיוֹן • אוֹלָם נָכוֹן יָבִיא בְּעַתָּה
 כְּגִשְׁם בְּצִיּוֹן • וְנַחַם יִי אֶת צִיּוֹן • קְדוֹשׁ: תִּמְקַף בְּעֶרְבוֹת אוֹת בְּרִבְבוֹת נַעֲרֵץ
 בְּשִׁגְוֹכִים • תִּזְלַח אֶרֶץ עַל בְּלִיטָה וּמַדְבִּיק רַגְבִּים • הַיּוֹשֵׁב עַל חוּג הָאֶרֶץ
 יִזְוֹשְׁבֶיהָ בַּחֲגֻבִים: הִיל קָדֵר וְאֵדוֹם פּוֹשְׁטִי יִדְיָהֶם בְּנוֹהוּ • זִקְקָה מוֹסֵר כְּנֶגֶד רוּחַ
 לְדוֹנָם בְּמִטָּה • הַנּוֹתֵן רוּגִים לְאֵן שׁוֹפְטֵי אֶרֶץ פִּתְחוּ: יִאֲסְפוּ לְיְרוּשָׁלַם כָּל
 הַמְצִירִים וְשָׁם יִפְקְעוּ • מִצִּוֵי דִינָם יִשְׁפְּטוּ מִקּוֹם אֲשֶׁר תִּהְרְעוּ • אִם בַּל נִפְטְעוּ אִם
 בַּל נִרְעוּ: אֵל מְלֶכֶה נִצְאָן וּמְהִיָּן בְּנִיחוּמֵי כַפְלָיִם • מִבְּשׂוֹר טוֹב גִּחִין מִה נִצְאוּ
 לֹא רַגְלִים • נַחַם יִי עַמּוֹ וְנֶאֱלַ יְרוּשָׁלַם • קְדוֹשׁ: בַּת צִיּוֹן עֲזַבְנִי שְׂבַחְתִּי לְמָה
 תֹּאמַר • אֵיךְ צָרְתָה וּמִי כִנּוּשִׁי בְּהַתְעַמֵּר • וְנֶאֱלַ מִי תִדְמִינִי וְאֲשֶׁנָּה יֹאמַר:
 רַבּוֹא כּוֹכְבִים לְגַם־מִרְאָא בִּימוֹת חֲמָה בְּרַת • הַשְּׁמִרְתִּי חִיל לְגִיּוֹן קֶרְמוֹן וְרַחֲמוֹן
 בַּעֲבוּרָה • שִׂאוּ כְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְרָא: אִשָּׁה עוֹלֹת רַחֵם הַאֲשִׁיבָה לְהַטִּיב
 בַּחֶדֶד • מֵאֲמַר נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע אֲזַבּוֹר בְּשׂוֹר מְלֻבָּחָה • גַּם אֲדָה תִשְׁבַּחְנָה וְאֲנֹכִי
 לֹא אֲשַׁבַּחְהָ: אֲמַת מַה נְחַמֵּד בְּרוֹר בִּיעַ מִרַחֲמֶיךָ • בּוֹנֵן יְרוּשָׁלַם יִשֵּׁם שְׁלוֹם
 גְּבוּל תְּחוּמֶיךָ • אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מְנַחֲמֶיךָ • קְדוֹשׁ: הַכֵּל יוֹדוּ וְכוּ •

אִיפֹן יִשְׂאוּ מְנַחָה • מִשְׁבַּחָה • בְּיוֹם מְנוּחָה • הַתְּשִׁירוּ: כְּרוֹם דָּר • בְּעוֹז נֶאֱדָר •
 הוֹד וְהַדָּר • הַתְּשִׁירוּ: עֵינֵיכֶם • לְגַגְרֵיכֶם • עַל־עַפְיֶיכֶם הַיְשִׁירוּ: וְרֵאוּ
 אֹרֶךְ צֵר וְאוֹר • מְאֹרֵי אֹר • תְּשׁוּרוּ: מְרַנְנֵי שֹׁפֵר • וּכּוֹכְבֵי צִפּוֹר • שִׁיר חֲדָשׁ
 יִשְׁירוּ: וְהַחַיּוֹת יִשְׁוֹרוּ וּכְרוֹכִים יִפְאָרוּ: מִי מִסֵּר • שְׁנַיִם עֶשֶׂר • מְזוֹלוֹת בְּרַקִּיעַ:
 בְּרָא לְמוֹל • בְּנֵי תָם וּמוֹל • אֲשֶׁר בְּחוֹשֵׁן הַשְּׁקִיעַ: אֲדָה הֵם • תְּחִילֵיהֶם • מִשְׁלֵשִׁים
 הַתְּקִיעַ: הַמוֹצִיא גְּלִגְל • חֲצִי עֲלִיל • וְחֲצִי מִיִּשְׁקִיעַ: בְּמִסְפֵּר בֵּן • אֶפּוֹד תִּכְנֵן •
 שְׁבַטִים הַצִּיִּים הַבְּקִיעַ: נְגִדוּ לְבָן • הֵם בְּתוֹכָן • בְּגִלְגָל הָאֵירוּ: וְהַחַיּוֹת יִשְׁוֹרוּ וּכְרוֹכִים
 יִפְאָרוּ: צִבְאָם נִצּוֹר • בְּתוֹךְ צֵר צוֹר • יִצּוּ שְׁרִימוֹ לְמַעְלָה: לְכֻלָּם חִיל • שׁוֹמְרֵי חִיל •
 וְחַיּוֹת עִיר עַל תְּלָה: בְּשֵׁם יִפְקוֹד • שְׁבוֹר וְשִׁקוֹד • תְּמִיד יוֹם וְלַיְלָה: יִקְרָא
 לְצִאֵן • שְׁנַת רַצוֹן • אֵל הַתְּנַנּוּ דְּמֵי מְלָה: חֲשִׁמְלִים • וְאֶרְאֵלִים • אִישׁ אֶת רַעְהוּ
 יִעֲזוֹרוּ: וְהַחַיּוֹת יִשְׁוֹרוּ וּכְרוֹכִים יִפְאָרוּ: מְרוֹב חִיל • הֲלֹא מוֹתִיל • זִיעַ חַיּוֹת מִפְּנֵה: אוֹנִים
 לוֹ • וְהַלּוּלוֹ • שׁוֹכֵן אֶת בְּכָא וְנִכָּה: וְאֶמִּין יְהִי • בְּנֵי עֲלִיָּה • רְפִנּוּ אֲשֶׁרִי זֹכָה: כַּחַ
 רֵב • לְמִי נִקְרַב • בְּמַנְיֵן לוֹ כָּל חוֹכָה: אִישׁ אִישׁ כְּבֵר • וְיִשׁ בְּלֹא בֵר • נִכְנַם
 בְּמִרְאֵית סוֹכָה: מְלִיצֵי עֵם • הֵם בְּנוֹעַם • יִגְשׁוּ אֶז יִדְבְּרוּ: וְהַחַיּוֹת יִשְׁוֹרוּ וּכְרוֹכִים יִפְאָרוּ:
 לֹא מוֹרְשִׁים • תְּרִשִׁישִׁים • בְּשִׁיר כְּחִבִּיבִים אֲמוֹנִים: גִּעְדֵר אֶה • כָּל מְלֻאָה • רוֹן
 לְהַתְּמִיד בְּכָל זְמַנִּים: בְּרוּךְ שְׁמוֹ • בְּבִרְכּוֹמוֹ • אַחֲרֵי קְלוֹם מִשְׁנָנִים: כְּבוֹד עֲמָדָם •
 בְּעַת עֵם דָּם • תְּרַפְּיָנָה בְּנֶפֶח רִנָּנִים: יִי שֵׁם • בְּהַקְדִּישֶׁם • פְּעַם אַחַת נְמַנִּים: מִמְּקוֹמוֹ •

יוצר לשבת נדמו

תבו

תִּתְמָרוּ לָמוֹ • חִיּוֹת לְשֹׁאֲלֵם פּוֹנִים : אֵן אֶבִּיר הֵם • בְּכֶם נִחַתֶם • וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל
יִזְכְּרוּ : וְחַיּוֹת יִשׁוּרְרוּ וְכָרוּבִים יִפְאָרוּ : וְהַחַיּוֹת וְכוּ' •

מאורה לפרשת ואתחנן וכיא נס מאורה לפרשת יתרו ממלא לשון :

אהבה סס הממכר ד"ס נכאזי הכרוזים שלמה בר יהודה :

שְׁתֵּי פְּעָמִים • מְקוּמַיִם • בְּכָל יוֹם עַל הַמּוֹנְנוּ : לִיחַד צוּר • בְּלֵב עֲצוּר • בְּהַגִּיזוֹן
לְשׁוֹנְנוּ : מְקוּמוֹ • מְקוּמוֹ • יִשְׁלַח אֹזֶר לְעֵינֵינוּ : הוּא לְבָדוֹ • יִצוּ חֲסִדוֹ •
וַיֵּאָזֵן קוֹל רְנוּנֵינוּ • בְּקִרְאֵי שְׁמֵעַ יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ : שְׁאֵר יַעֲקֹב • לֵךְ אֶקְוֶה •
דַּת אֵל אֲשֶׁר נָתַן : לָכֶה וּשְׁמַע • תּוֹרַת שְׁמַע • אֲשֶׁר נִחְלוּ בְּנֵי אֵיתָן : מִצְוֹתֶיהָ •
לְקַרְוֹתֶיהָ • לְנוֹחֲלֵי בֵן הַבֵּיתָן : הִגָּה עֲרֵבִית • אֵל תְּשֻׁבִית • כַּתְּנָאִים בְּמִשְׁנֵתָן :
בְּהַגְנָם • בְּהַגִּי גַם • לְאֶכּוֹל בְּתַרוּמָתָן : רְשׁוֹת נֹעֵד • לְקַרְא עַד • עֲלוֹת שְׁחַר כְּמוֹ
הַתֵּן : יְסוּד מְרַפֵּעַ • לֵה נִקְבַּע • לְעַד לֹא לְהַכְרִיתָן : הֵן עֲרוּכוֹת שְׁתֵּי בְּרֻכוֹת •
לְפָנֶיהָ פְּהֻלָּתָן : וְחוּק פְּרוּתָהָ • לְאַחֲרֵיתָהָ • שְׁתֵּי בְּרֻכוֹת לְהוֹדוֹתָן : דַּת וְחוּק •
מִרְחוּק • הַגּוֹת כֹּה עַל מְלוֹנְנוּ • בְּקִרְאֵי שְׁמֵעַ יִשְׂרָאֵל : שְׁתֵּי בְּרֻכוֹת • נְעַרְכוֹת • בְּרֹאשׁ
שַׁחֲרִית לְהַתְחַלֵּל : לְאַחֲרֵיתָהָ • בְּבִרְיָתָהָ • סְמוּךְ אַחַת לְהַתְחַלֵּל : מְסוּכָתָהָ • תְּלַבְתָּהָ •
עִם הַגֵּץ מְאוּר הַיֵּלֵל : הֲלֹא נִמְעַד • לְקוֹרְאֵי עַד • שְׁלֹשׁ שְׁעוֹת לְהַתְחַלֵּל : בְּעַת
הַלֵּךְ • כַּאֵן וְאֵילֶךְ לֹא הַפְּסִיד וְלֹא חֲלַל : רוּחָשִׁים כֹּה • אִישׁ כְּדָרְכוֹ • וְהַלְכָה
כְּבִית הַלֵּל : יָד יִפְסוֹק • אֲשֶׁר יַעֲסוֹק • בְּרֹאשׁ פְּרָקִים לְהַתְחַלֵּל : הִיָּה רֵץ • וְלֹא
יִחַרֵץ • אֶבֶל יַעֲמוֹד וַיִּפְלַל : וְכֹה יַפְעַל • קְרוֹא עַד עַל לְבָבְךָ מִסְתַּחֲלַל : דִּין נִשְׁמַע •
תּוֹרַת שְׁמַע • בְּכָל לְשׁוֹן לְהַתְחַלֵּל : הֲלֹא נוֹדְעָה • בְּאַרְבָּעָה • אֲשֶׁר פָּרְשׁוּ וְקִינְנוּ •
בְּקִרְאֵי שְׁמֵעַ יִשְׂרָאֵל • אֱלֹהֵינוּ : שֵׁם אֶחָד • יִרְא וּפְחָד • וְהַשְּׁמֵר בְּאוֹתֵינוּ : לְבַד הֵתֵת •
אֵל תִּשְׁחַת • הַאֲרֶךְ דְּלִית כְּחֻקוֹתָיו : מְאָרִיכוֹ • לְהַמְלִיכוֹ • עַל אַרְבַּע רוּחוֹתָיו :
הַמְּפַחַד • לֹא יִכְחַד • בְּאַמְצָעוֹ שְׂאֵלוֹתָיו : בְּרִית יָקִים • בֵּין פְּרָקִים • לְהַשִּׁיב לְפַל
שְׁלוֹמוֹתָיו : רוּחַ יָקִים בֵּין דְּבָקִים • וַיִּדְקֹדֵק בְּאוֹתֵינוּ : יִרְא וַעֲשֵׂה • כְּרַבִּי יוֹסִי •
וְהַאֲזִנָּה לְמִצְוֹתָיו : הַקּוֹרֵא • אֵל יוֹרֵה • בְּאַצְבָּעוֹתָיו וּשְׁפָתוֹתָיו : וְאִם טָעָה •
בְּאַרְבָּעָה • יִחֲזִירוּ לְרֹאשׁ קְרִיאָתוֹתָיו דַּת סִפְקָ • לְהַתְאַפֵּק • הֲלֹא יִחוּזֵר לְרֹאשִׁיתָיו :
הַלֵּךְ אֵן • וּמִצְאֵן • וְהֵם קוֹרְאִין לְעַמְתָּיו : דְּגַי עֲסוֹק • בְּפִסּוֹק • דְּרֹאשׁוֹן כְּדִינְנוּ :

בְּקִרְאֵי שְׁמֵעַ יִשְׂרָאֵל • אֱלֹהֵינוּ • וְקִרְבַּחְנוּ וְכוּ' :

זולת מוסד פ"ס א"ב וכסוף חטוס ש"מ"ח מאיר בר רב יצחק חוק ואמץ :

אִמֶת מִשְׁל הֵיָה • בְּאִמְתוֹת קְדַמוֹנֵי מְשַׁלְיָכֶם • גִּבְר הֵם וַיִּשְׁר דְּמִיּוֹן קְרִית
מוֹשְׁלֵיכֶם • הַכְּפַל בְּמִשְׁנֵה נְחִבוֹת וְגִבְר הַנְּבִיאִים אֵלֵיכֶם • נִחְמו נַחְמו
עִמִּי יֹאמֵר אֱלֹהֵיכֶם אֲחֻזְרוּ וְגִבְר חֲכֶם בְּעוֹ חֲסוֹת בְּאֵה לְנַחֵם • מְבַסְסָה בְּמִשְׁפּוֹרַת שְׁלֵמָה
יָדִיד מְבִית לְחֶם • כְּפָה וְכָפָה יֹאמְרוּ לִירוּשָׁלַיִם כְּבוֹדְךָ בְּהַתְתַּחֵם : נַחֵם יְיָ עִמּוֹ
וַעֲבִיּוֹ יִרְחֶם : מְשׁוֹחַ מִחֲבָרָיו לְבִשָׁר גְּבוּאוֹתָיו וְנַחְמוֹתָיו בְּכַפְלָיִם • שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ
הַתְּעוֹרְרֵי עֵינֵי יוֹדָה פְּלָאִים • פּוֹרֵץ עֲלֵה מְנַחֵם צִדְקָנוּ מְהוֹר שׁוֹלֵם • נַחֵם יְיָ צִיּוֹן

ובחד

ובחר עוד בירושלים: קבוע כזה וכזה רום עשרים ארבותיה * שמשותיה לאבני
 חפץ שלום לשום גבולותיה * תקן מדברה כערו כגן יי ערבותיה * נחם יי ציון
 נחם כל חרבותיה: מאהביה ירויון דשן מנחל עדני נחומיה * ברצותה תנחומים
 לדבר על לב רחומיה * יצדקו ויתהללו בך חובי קשומ תחומיה * תינקו
 ושבעתם משוד תנחומיה: חיון קדושים עשרה עמך בדתתה פקימתנו:
 ואותיות מצטרפות לתנחומיה לצאנה וכרמה כסימתנו * פשיר והודות אנפרה
 כאז מנוף הקמתנו * כי אפה יי עורתנו ונחמתנו: עזת וכו' *

אהבה לפרשה עקב

סמ"ח זרמטי סכרזות יהודה:

ידיד עליון * שמע חיון * באשר אשמונה: בן כליון * בדת הפליון * במדת
 שששונה: וארבעה * לראש קבועה * ונצרה לרגעה: ושל מיד: יתי
 אחד * ליד בכה בקבועה: פחותם על לבך * וכחותם על זרעה: הדר הפליון *
 היות אצוליון * ממטר לפי קדושים: והעמידם * והפרידם * היות לארבעה
 ראשים: וראשי שיון * כמו רישיון * מרבעים משלשים: ולצור דל * אל תחדל *
 ויוד מיד אל תאשים: עשה לשקם * עד תמים * ומצותם לאנשים: הכי
 מהם * פטורים הם * קמנים עבדים ונשים: ותתנים * ומתאוננים * ואשר
 למצוה חמושים: ולא נתן * לעשותן * לתשעה הם מפורשים: ושים אותות *
 עלי אותות * בתגין בתבנית גרשים: רצועיהם * לצד פניהם * לכל הפציהן
 דרושים: ואין להוקם * בהתפסקם: אכל לעשותן חדשים: בזאת הרבה *
 ולא תבכה * וכחול ימי זרעה: כחותם על לבך: והרצועות * יחי זבועות * שחורות
 למשה הלכה: רצועת יד * קשורה עד אצבע צרדה ארבה: והרצועה *
 לראש יהוגה * עדי מבור ממעקה: ודת שתייהן * ברהביתן * פארה שיערה
 ארבה: ותתורא * ומעברתא * היות בשער נכרבה: קשר קשרן * והן סדרן *
 באשר אצו אתכה: שמע ותיה * תן בחרוא * לפאת ימינה סמוכה: ותן כמול *
 פאת השמאל * קדש לו וכי ביאה: ואל תגד * והשמר * מלהחליף
 ומלתפכה: וגם תדרוש * ליד ולראש * אחת היא הברכה: ודינם אם לא
 התאים * ברבה לתחזיר צריכה: בן נאמר * וכן נגבר * וגם אני מודיעה:
 כחותם על לבך: דרוש ומצא * אנוש רצה * בחקת אל פתלקתם: חוב עליו * היות
 תפליו * עלי קלף פתיבתם: דת ודין * תפור בגידין * ואין שרמוט בתורתם:
 ודין להיות * גאניות * אזור מכל סביבותם: ואל יוד * בראש ליד * לכל
 תכל קדשתם: ומעשר עד עשר * וארבע קן תפירתם: ועת שוקם * בעוד
 יומם * אנוש חוב בכרבתם: ויד יקדים * בעת יעדם * וראש עת יהליון אותם:
 וזאת בזאת * לא אהוות * ולא מעבבות חובותם: ושבתות * ימי אותות * די
 להם

אהבה לפרשה עקב

תכח

לָהֶם בְּאִתּוֹתָם : וְתוֹפְשֵׁיהֶם : אֲסוּרִים הֵם : לִקְבֹּעַ תְּנוּמָתָם : הִנֵּה דַעְתָּךְ
 וּמַחֲשַׁבְתָּךְ : וְשֵׁים בָּם שֶׁשְׂשׂוּעֶיךָ : כְּחֹתֶם עַל לִבִּי : הֲוֵי זְהִיר : בְּאוֹר בְּהִיר : צַח
 אֵין עֲלוֹי עֲנָנָה : דַּת נְתוּנָה : לָךְ לְמָנָה : בְּהַר מוֹר גְּבַעַת לְבוּנָה : וְדַת תְּפִלִּין :
 אֵל תַּעֲלִים : פֶּן תַּעֲבוֹר בְּשִׁמוּנָה : צַר לְמִגֵּן : לָךְ לְמִגֵּן : יְהוּ כְמוֹ כְּנָפֵי יוֹנָה :
 וּמִוֶּרְאֵךְ : בְּלֵב רֵאָךְ : בְּשֵׁם שְׂדֵי אֵל אֲמוּנָה : בְּךָ בְּחַר : וְלֹא אַחֲרֵי : לְגִדּוֹת בְּרָכָה
 צְפוּנָה : צִיר בְּשִׁפְחוֹ : לָךְ בְּרוּחוֹ : אֵין בְּמִיּהוּ רַק נְכוּנָה : וְאִם עֲנָה : עַל עֲוֹנֶיךָ :
 בְּרִיהוּ לָךְ נְאֻמָּנָה : אֵל תִּירָא : כִּי מִדְּרָה : קֵל יְבֹאוּ יְמֵי עֲדֻנָה : וְהֶאֱהָבָה :
 כְּמַל גְּדֻכָה : בְּרֵאשׁוֹנָה וּבְאַחֲרוֹנָה : בֵּן יֵאמֵר : צוֹר שְׁמֵר : בְּרִית לְאִתְּנִים
 נְתוּנָה : גּוֹי אֶהְדֶּךָ : אֵל תִּפְחָדֶךָ : כִּי אֲנִי מוֹשִׁיעֶךָ : כְּחֹתֶם עַל לִבִּי וְכִי : וְקִדְמַתּוֹ וְכִי

יוצר לשבת שלפני ראש השנה

ע"כ א"ב כפול וכסף חמוס טכמ"ח יצחק ברבי משה חוק

אֵל אֱלֹהִים יי דָּבָר וַיִּקְרָא : אֵל הַשָּׁמַיִם מַעַל וְהָאָרֶץ בְּמֵאמָרוֹ בְּרָא : שְׁמַעְהָ
 עֲמִי וְאֲדַבְּרָה : בְּרוּחוֹ שִׁפְרוּ שְׁבַעְתִּים וַיַּחֲדִיו עֲמָדוֹ : בְּרוּחַ פִּי כֹל צָבָאוֹ
 וּוְעָדוֹ : הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ וְהוֹדוּ : גִּאוֹת לְבִשׁ וְכִסָּא מֵאֵז נְכוּן : גְּבוּרוֹת עֲרֻכָם
 לְסַפֵּר מִי יִבּוֹן : לָךְ דּוּמְיָה תְהַלְלָה אֵת תְּבוּן : עֲדֻתֶיךָ נְאֻמָּנָה מֵאֵד וְנִסְיָה : תְהַלּוֹת
 שְׁמֶךָ יִסְפְּרוּ חוֹסְיָה : דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַח מַעֲשֵׂיךָ : קְדוּשׁ : דְרָךְ זוֹ אֵלֶיךָ הַשְׁבִּילֵנִי :
 דְבַקְתִּי בְּעֲדוּתֶיךָ לְפָנֵינִי : דְרָךְ פְּקוּדֶיךָ הִבִּינֵנִי : הֵן מְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם וְעַד
 יִרְכַּתֶּיךָ הַגְּבִיל חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה אֲפֹאֲיֶהֶם : מְקַצֵּה הָאָרֶץ וְעַד קֶצֶה מְלֵיכֵם :
 וְהִכֵּן אֶהְדֶּךָ שֵׁם בְּמִעֲבִיבֶיךָ : וְאוֹר חִלְלֶם וְהִקּוּפוּתֶיךָ : לְשִׁמְשׁ שֵׁם אֶהְדֶּךָ בְּהֶם :
 לְכוּ תָּזוּ כַּפְּעֵלוֹת אֱלֹהִים וְהַשְׁבִּילוּ : נוֹרָאוֹת בְּתַקְפּוֹתֶם יִהְיוּ : יִרְאֵי יי הַלְלוּ :
 קְדוּשׁ : וְכִרְתִּי שְׁמֶךָ וְכוּ אֶתְהַלְלָה : וַיִּצַּר לְשִׁמְךָ סִכָּה : מְקַצֵּלוֹת תְּמִים דְּעִים
 גוֹרָא עֲלֵיכֶה : חֲבַל מִדַּת שְׁבַעַת רְקִיעִים וְשִׁבְעָה אֲוִרִים : חוֹק שְׁנַיִם לְמִדְתָּם
 מְעוֹרְרִים : הִשְׁק שְׁבַעַת אֲרָצוֹת מְחֻזְרִים : טוֹבוֹ הַעֲדִיף בָּם בְּחִסְדּוֹ מְגִבֵּר : מִיב
 כֹּל תְּבִנְיָתָם לֹא יַעֲדוּ דָבָר : טוֹב הַעֲמִידֶם לְעַד לְעוֹלָם חוֹק נִתָּן וְלֹא עֹבֵר :
 יְדוּדוֹן מִיִּשְׂרָאֵל וּצְבָאוֹ בְּכֻלָּם לִיְהוֹדוּ : וְהוּא אֱלֹהִים חַיִּים וְאֵין בְּלַעֲדוֹ כִּי נִשְׁגָּב
 שְׂמוֹ לְבָדוֹ : קְדוּשׁ : יְקוֹב שֵׁם רֵאשׁוֹן וִילוֹן שְׁמִים : יַחַד בּוֹ שְׁבַעַת מִתְּנִים :
 יִשְׁמְעוּ לְשִׁבְעָה שְׂמֵרִים עַל שְׁבַעַת בְּסִאֲרֵים : כְּלָם לְשֵׁם נוֹרָא וְקִדְשׁוֹן : כְּבוֹד
 שְׁגוּבוֹ יִשְׁלִישׁוֹן : כֹּל אֲשֶׁר יִצְוֶם : וְיִוְרִשׁוֹן : לְהֶסֶם הָאֵשׁ וּמֵהָאֵשׁ יִצְאוּ : לְמִצּוֹתָיו
 הַחֵה וּמֵלָאוּ : לְמִלְאוֹת דְּבָרוֹ בְּשֵׁם יִקְרָאוּ : קוּמָה יי אֱלֹהִים וְרִדְוָה אוֹיְבֶיךָ עַד
 חוֹכָה : וְיִפּוּצוּ אוֹיְבֶיךָ בְּלֵי סִכָּה : אֵל נִעְרָץ בְּסוֹד קְדוּשִׁים רַבָּה : קְדוּשׁ : מַה
 נוֹרָא מַעֲשֵׂי יוֹצֵר כֹּל בְּהַפְּלֵא וּפְלֵא : מַעֲלוֹת שְׁתִּים עֶשְׂרֵה בְּרַקִּיעַ שְׁנֵי אֱלֹהִי :
 מְלֻאָבִי וְעַ וְהִתַּת עַל כֹּל מַעֲלָה לְעֵלָה : גְּרָאִים בּוֹ אוֹצְרוֹת בְּרַד וְשִׁלְג וּכְפּוֹד
 אֶהְדֶּךָ וּבְאֵלֶיךָ : נוֹרָאִים מְלֻאָבִים אֱלֹהִי : נוֹרָא כְּנֵה שְׂמֵרִים עֲלֵיכֶם דְּבָרוֹ לְמֵלָא :

יוצר לשבת שלפני ראש השנה

סוד אלהים ליראיו להשגיל • ספר עוזו שמו פח מי יכיל • ספרו עוז מוחות
 צבאו אלהים ופרו משגיל • חקר כבוד אלהים נורא מצות יי ברה • כל הנקרא
 בשמו לכבודו ברא • קדוש • עוצם שתקים אוצרות ערפל ורוחות • עוזו
 ברכים ורעמים ברא מגיד שיחות • עמידת שלשה על כסאות שלשה מוכחות:
 פאר לשם קדשו יתנו • פחד ואימה ישאו קול וירצו • פנות למשלחתו יזמנו:
 צחצוח וכול נטוי ברוח סענה • צמודים בו גגנו גבורה • ואצרות מללים ונהרי
 אש ומים מזה ומזה בעברה: • יי שלום עושה במרומו • להלל לשם קדשו
 צבאו ומתניו • מי יערוך להודות הלוליו ורנגיו • קדוש: קרן מבון יקרא
 מעלה • במלאכי הוד וגאונה מפלא • תולות מהללים לבוא אלה: רפי
 נשיאים שגים עשר • שלש לכל רוח שר: ממנים על חדשי הריסר • ששי
 מעון ואוצרותיו מלאים נופת • לצדיקים לאות ולמופת • ואור גדול ורבותים
 אלפי טנאן לעוף בעופת: שונים שיר ותשפחות במראות • ליוצר הכל
 ועשה נפלאות • הוא המלך • צבאות • קדוש: הוקף ערבות אורו אור
 שבעתים • וכסא על תיות באור ארבעתים • נושא ונראה נשא לעינים: תוכו
 אוצרות חיים ונפשות • וכתות מלאכים משלשים קדשות • ועיניהם נוצצים
 בנק אשות: יושב במעון קדש קדוש ונורא • הורש אמונה ומשפט עומה
 בשלמה אורה • כל לא שרים המונתו ותמונה מנו לא גסרה: צדיק מפלם
 שופט באמונה • ספרי אש פתוחים לפניו הגה והנה • וכתות טובלים בנהר
 מחר ומתעמפים אש לבנה • להקדיש קדוש: חלק • עמו יעקב הכל נחלתו •
 קדוש צנה דהם לעולם בריתו • ברפי תורותיו להשתעשע אום סגרתו: משך
 לעמו חסדו וגלה סוד דתו • הוקם אהוד בשיביעי למשפט בריתו • חיים בנמל
 לנוצר ראשון בךמותו: זכרון חוק לעולם בריתו • דברו נצב לכל תולדתו •
 למשפט עמוד תרדים מתרדתו • קדוש: לרחמים דוד דוד אמונתו • תקעו
 בתלש ליום חגנו כסה • והתדרו לשוב באמת מרוע מעשה • על כל יביא
 במשפט יושב על כסא • קדוש: הכל יודך וכו' •

סס סמחנר יצחק ברבי •

אמן

שואו לבבכם • לכפיתכם • ורחצו נא והזכו: והסירו: ותעבירו: מראות שוא
 והדבקו: ביראת אד • ישראל • תישירו לב והצדיקו: ביום פי בא • חקור
 חובה • וישך לב וגם תוכו: והבו עוז • למלך עוז • ותפארת במקדשו: רוממו •
 אלהינו והשתחוו להר קדשו: והתקוששו: והקדישו • לחי יושב על כסא:
 ותקעו • והקיעו • ביום חגנו כסה: והתדרו: והתנודו • להסיר רוע מעשה: ולב
 קרעו • והדמיעו • פני אל עון נשא: פי על כל • יעביר קול • ושלם אותו בראשו:
 וססו • אלהינו: ירום צור • בלב עצור • בקרא מקרא קדש: צמוד חנון • וגם
 רנון • פשי קרב בקדש: חפיון למחר • לב נמחר • ורוח נכון חדש: קנה עסף •
 בק

יוצר לשבת שלפני ראש השנה תכמ

כָּהֵן נִתְמַךְ • פְּרוּשׁ בִּירְאָה וְהִתְקַדֵּשׁ : בַּר לִבְבִי • חֲשֵׁב נְעֻלְבִי • כְּזֹכֵחַ שֵׁי בְּקֹדֶשׁ :
 בְּיוֹם יִקְרַב • עֵינַי רַב • בְּאַחַד לַשְּׁבִיעֵי חֹדֶשׁ : מִשׁוּבַּ חֲסִדָּה : לְכֹן עֲבַדְתִּי • בְּרוּחַ
 חֲדָשָׁה לַחֲדָשׁוֹ : רִוּמְסוֹ " אֱלֹהֵינוּ : בְּנֵי מַעֲלָה • בְּעֵזוֹ גְּדֻלָּה • מִיִּכְאֵל וּנְבִירְאֵל :
 בְּעַד עַמְּכֶם • שְׂאוֹ קוֹלְכֶם • בְּנֵי יַעֲקֹב יִשְׂרָאֵל : עֲרַף תִּפְלָה • מִחֲלָלָה רַפְּאֵל
 וְהַדְרִינֵיאָר : וְשִׁרְפִים • דְּאֶלְפִים • צִעוֹק חוֹשׁוֹ לְעִזִּיאֵל : וְהַחִיּוֹת • בְּכָל פִּיּוֹת • עֲרַף
 תַּחֲנוּן לְמִלְכֵי־אֵל : בְּנוֹת עִירוֹ • בְּרוּב הַדְּרוֹ • אֲשֶׁר עֲמָזוֹ לֹא שׁוֹאֵל : וּנְפוּצִים • נִקְבְּצִים •
 בְּמֵאֲמָרוֹ יִמְלֵא אֵל : עֶבֶר מִלְכֶם • בְּיוֹם חֶקֶם • וַיִּי יִגְלֶה בְּרֵאשׁוֹ : רִוּמְסוֹ " אֱלֹהֵינוּ :
 בְּקוֹל יְרוֹן • כִּמְטָרוֹן • לַפְתּוֹת בְּמִישְׁרֵים : זְכוֹת אֲבוֹת • וְאִמָּהוֹת • וְזִכְרַת חֲסִד
 נְעוּרִים : וְהַרוּגִים • וְשִׁרוּפִים • בְּאֵשׁ יוֹקֵה תִבְעָרִים : לְקַדּוֹשׁ שֵׁם • מְאֹד וְנִשְׁמַם •
 בְּכָל כְּהֵם מִתְעוֹרְרִים : וְהַתּוֹרָה • הַתּוֹרָה • בְּפִי הָעַם נְחֻזְרִים : הַתְּעוֹדֵד •
 זְכוֹת לְלַמֵּד • עָלֵי הוֹגִים מְצוּעָרִים : בְּרוּב צְרוּת • וּמְחַסְרוֹת • אֲשֶׁר גּוֹלִים לְכָל
 שְׁעָרִים : שְׁפוּף תַּחֲנוּן • פְּנֵי חַנוּן • לְפָאֵר מְקוֹם כִּמְקֵדָשׁוֹ : רִוּמְסוֹ " אֱלֹהֵינוּ וְכוּ' : וְהַחִיּוֹת וְכוּ' •

זולת ט"ס א"ב ונספח הסוס טהמ"ח יצחק ברבי משה חזק הלוי •

אלהים אלי אתה אשתחיה • באשמורת אהגה בכל הנמולקה • תנחומיה

יִשְׁעִשְׁעוּ נַפְשִׁי וְרַחֲמֶיךָ • גְּדוֹל חֲסִדְךָ עָלַי מְעוֹלָם וְצַדִּיקוֹתֶיךָ : הַדְּרָכָה
 יְיָ הוֹדִיעֵנִי לְכַעַן אֲמַצֵּא חַן בְּעֵינֶיךָ : הַרְבֵּי טוֹבָה מְעוֹלָם הִמַּחַת הִרְאֵשׁוֹן אֲדָם
 חֲנֻנְתּוֹ • וּבְרַב טוֹבָה יוֹם הָאֲרַכְתּוֹ • לְעוֹלָם דְּבָרְךָ נֶצֶב לְחוּק וּמִשְׁפָּט כּוֹנְנָתוֹ :
 סוֹד יְיָ לִירְאָיו לְהוֹדִיעַם בְּרִיתוֹ : זְכוֹר דְּבַר לְעֲבַדְתִּי אֲמַת נֶצֶב לְעוֹלָם • תַּחֲנוּן
 תוֹלְדוֹתָיו בְּמִשְׁפָּט כִּי תִבְיֵא עַל כָּל נְעֻלָּם • טוֹב טַעַם וְדַעַת מִרְדַּת שַׁחַת מִשְׁלָם
 רַחֲמֶיךָ יִבּוֹאוּם וְתַטֵּה לְאָרֶץ מְנַלֵּם : יְבוֹאוּנִי רַחֲמֶיךָ וְאֶחִיהָ לְיוֹם כְּסֶה יִבּוֹא • כּוֹנֵן
 לְמִשְׁפָּט חוּק לְיִשְׂרָאֵל בּוֹ • לְמִשְׁפָּטֶיךָ עֲמוּד אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ יִשִּׁים אֲרָבוֹ • יִתְנַחֵם
 עַל עֲוֹנוֹ פִּשְׁעוֹ מִלְטָמוֹן בַּחבוֹ : מִכָּל מִלְמַדֵי הַשִּׁבְלֵתִי דְבָרְךָ נֶצֶב בְּשִׁמְיִם • נִאֲמָנוּ
 עֲדוּתֶיךָ לְחַיּוֹת לְשִׁבְיָה מִיּוֹמִים • סַעַד יְמִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל תוֹהִים עַל-עֵינַי
 עֲקָבִים • שׁוּבוּ בְּנִים שׁוֹכְבִים אֲרָפֵא מְשׁוֹכְתִים : פְּלֹאוֹת עֲדוּתֶיךָ בְּיַד נְבִיאָה הַשְׁכֵּם
 וְשָׁלוֹחַ • צִדְקוֹ יִשְׂרָאֵל וְשׁוּבוּ אֵל יְיָ כִּי יִרְבֶּה לְסִלּוֹחַ קְרָאוּנָה הַשִּׁיבֵנו אֱלֹהֵי וְאֵתָה
 תִּשְׁמַע הַשְּׁמַיִם בְּרֵא לָנוּ לֵב מְהוֹר וְנוֹחַ : רֵאה עֵינֵי וְצָרֵי רַבּוֹ חֲרָשׁוֹ עַל גְּבִי •
 שְׁתוּנֵי תוֹעֵבוֹת לָמוֹ וּיְבוֹזוּ טוֹבֵי • תַּחַת רַדְפֵי טוֹב הַשְּׁקוּנֵי רוּשׁ בְּמִסְבֵּי קִרְבּוֹ
 רוֹדְפֵי זְמָה וְחַצִּיָּהם נִחְתּוּ בִי : יְבוֹשׁוּ שִׁקְרַת עוֹתוּנֵי כִּי לְדְבָרְךָ יִחַלְתִּי • צַר וּמְצוּק
 הַמְצִיאֹנִי וְאֵנִי אֱלֹהֵי שׁוֹעֵתִי • חֲלִיתִי פָּנֶיךָ בְּכָל לֵב לֹא תִבְזֶה וְלֹא תִשְׁקֹץ עֲוֹתִי •
 קִרְבָּה אֵל נַפְשִׁי גְּאֻלָּה כִּי אֶתָּה אֱלֹהֵי תִשׁוּעָתִי : בְּרַבִּים צוֹקֹתֵי עֵינֵי נִגְרָה וְלֹא
 תִדְמָה • מִשְׁךָ מְעַנִּיתֶם אֲרָכוּ עָלַי כְּפֶה • תִּקֵּם דְּבָרְךָ הַטּוֹב לְעֲבַדְתִּי לְךָ הוֹסַח •
 שִׁימָה דְמַעְתִּי בְּנִאֲדָה בְּסִפְרָתְךָ לְהוֹמָה : הַשְׁבִּתֵנִי דְרָכֵי יְגֻרָתִי מֵאִמַּת דִּינֶיךָ •
 זְכַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ לְיוֹם כְּסֵא בְּאֵל לְפָנֶיךָ • קוֹדֵשׁ שׁוֹפֵר לְתַרְדֵּה חֲשֵׁתִי לְשִׁמּוֹר
 מְצוּתֶיךָ • בְּאֹר פָּנֶיךָ יִחַלְכוּן לְהוֹדוֹת לְךָ עַל מִשְׁפָּטֵי צִדְקָה : קָדָם יִדְעִתֶיךָ חַנוּן

יוצר לשבת שלפני ראש השנה

לדל עזרתה • שערי דמע ואנח לא נעלת • ואמונה מאד נגד עינוך שתה • אל
 תשפח קול צוררקה עולה תמיד עולתה: על עמך יעריכו סוד ועד צפונקה
 יתיעצו • עלקה הדגו ולמה לא נאצו • שפכו דמם בפנים ויצוריקם רצצו • ובכל
 זאת שמך לא שכחו ואת קדשתך יעריצו: עורה למה תישן הקיצה לפקוד כל
 הנזים • הדע בעמים עזה וישמחו רפים איים • לא יבושו קוה הנפוצים ארץ
 ונרבתים • וידעו כי עזרי בעם י עשה ארץ ושמם: עזרת וכו' •

יוצר לשבת תשובה

פ"ט א"ב ונסוף המום טהמ"ח מנהם ברכי בכיר :

אשר אל אל כל שנות עדני • אלהי מרחוק נמצא וקרוב מצדיקי בדיני •
 שובה ישראל עד יי: בטרם יעלה הכימה לגרדון לדון דתחשבו • בינו
 דרשו מעל ספר ובצלו שבו • קחו עמכם דברים ושובו: גדל חסד מטה בלפני כפיד
 שוענו • גבר טוב חסונו מבטיחת אדם שעינגנו • אשור דא וישיענו: מושיענו
 נקח דמיו מקונו נפשנו מלהדאיבה באור בטוי קווי בסמכי רוח נדיבה • ארפא
 משובתם אוהבם נדבה • קדוש: דולקים הצבאים ער אריאל יקחו בשנה •
 דבקים צבאות ישרי אל יפקוד בבראשונה • אהיה כמל לישראל יפרח פשושנה:
 הלב יבנו למעלה מעלות שמיר ושות • חתול חלחולות מקים ידים יקציע מבית •
 ילכו יונקתיו ויהי כזית: והיקו יעצים וישגיב בכחו ברצונו להצילו • וטרה
 הרה לשוכבים עד פסאו אצלו • ישובו יושבי בצלו: ומורות נמיות ורע קדש
 מני צורים ובורות חצובים • וריזי קום מאתרי שבת בלחם העצבים • אפרים מה
 לי עוד לעצבים: חנון חפץ לצדקם ולהחיותם בלי לכלה • הנה חדשו שפרו
 מעשיכם בעשרה תלה: מי חכם וכן אלה: טוב שלוחו לרחוק ולקרוב מקדים
 להחילו • מלאים שובו לאביכם ליחרו להללו • ויי נתן קולו לפני חילו: ישדלם
 והייתי עד ממהר בסמי לבלערי • ישובו ואני נעשה עד למוכה לערי: וגם עתה
 נאום יי שובו עדי: כליל זכתי רוח נשברה ונדכאים לו הקשיבו • כבוד שמושו
 פלים שבורים שכתו חשבו • קרעו לבבכם ואל בנדיכם ושובו: להקשיב
 מחלב אלים כדברי בן ירחם • לשלם פרים שפה ומודה ועוזב ירחם • מי ידע
 ישוב ונחם: מתנה נכורה אשר פח מעצימים עצום • משוכבים בנתים כדברי
 כבושים כרתם לפצום • הקעו שופר בציון קדשו צום: נושא נעשה נושה
 וכסה עון תהל • נחשבו כל הבגידות מור וקציעות ונחל • אספו עם קדשו קהל:
 סדר תשובה ותפלה וצדקה בכפרתן להשתבח • סגר נשבר ונרפה במעלה
 חלבו ומזבח • בין האולם ולמזבח • ערך מועדים כהקרבנה וכסה בעשה מעמו •
 עולים בדימוס נעשים בריה חדשה בנאמו • וקנא יי לארצו ויחמל על עמו:
 פלואי ימי תשובה במוספי עשרה צולח • פגוע במו פשוט יד יקבלנו סולח •
 ויען

יוצר לשבת תשובה

הל

רען יי ויאמר לעמו הנני שולח: צור מכשול סתתו בו לכבשו מלהמעילכם • צדקו עד אעבירו ורוחי תחריש מעלליכם • ואת הצפוני ארחיק מעליכם: קו עולם בנמותו להחריט יסודותיו ולהתמה • קרקסיו לא עמדו עד תשובה קדמת • אל תיראי אדמה: רעים המשתוקקים עליה לבלתי מוט יסודי • רועם ישפית ארבע חיות הארץ מחסירי: אל תראו בהמות שדי: שפולים מארץ דוברים ויתנערו מעפר ויצמחו • שלמים בספר החיים יפתבו ולא יפחו: וכני ציון גילו ושמחו: תמימיו עוד יאמנו ויתמנו גרבר ודתבר • תמלא בטנם צפון חלקם ומתנם המדבר • ומלאו הגנות בר: תמנינה ותתמנה שני רעה אדם שנים • תחמוד אמרו: יאמן לשמחינו פנגדם מדשנים ושלמתי לכם את השנים: תפרו ותנקו בצורים חצבתם וגבעות חוללתם • תביאו מרף בביתי ראשית קצירכם וחללתם • ואבלתם אכול ושבוע והללתם: את שם מכבוד ונורא צדקתו בתררי אל • ירח כניחות מנתת מנוחתו באריאל וההראל • וידעתם כי בקרב ישראל • קדוש: הכל יודע וכו'

אופן ע"כ א"ב וקדים כראש כל חנו סיבה לחת מסוקי מ' האוינו:

האוינו אבירים בני אלים מורא מקדש כמהינו: בהדרת קדש שימו פניכם לתלפיות גבהנו • גם במקדש מעט הישירו עפעפי גיהנו • והשתחוו להר קדשו כי קדוש יי אלוהינו: יערף הקב לקח לקוחה • ונפת תמונה למתקה • העת יושבת בגנים קול קלום לותקה • ועודים חברים מקשיבים מחשים דממה דקה ונגפה יי צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה: כי שם יי אקרא זה יושב תהלות חלף גיאותיו גאני • חין קדשות שלשתן להתפאר בס נשאני: מכס שמים מהם גמול מוב הראני • והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני: הצור יהודון מלאכי צבאות מרצתם בלי לעקב • בון עת רצון פוי רקיעים לקוב • להעריך להמליץ סגלה ככתב מבאר לנקב • יקדישו שמי והקדישו את קדוש יעקב: מסים באלפי שנאן בקדושי רבי רבואות • נורא בבני אלים פתוה צבאו אות סוכבים כפא כבודו בשלוש פתות להנאות • קדוש קדוש קדוש יי צבאות: והחיות וכו':

זולת עס המהבר מנחם ברבי מכיר חזק •

אדעה כי אין זולתה לגאול נצורי כאישון • בעוטה ולעוטה ועבומה בין אצר ודישון: גועה אתרי שובי נחמתי בלב ובלשון • ואמרה אלקה ואשובת אל אישי הראשון: דממה לאשה עזובה ועצובה התשפח בעזבה • הנך לא שנית ולא תאלמן מהשזובה • ותחזור לתבתה הראשונה ספר פרייתות בהכזובה: שובי שובי השולמית שובי שובי ונחמה בך: זמנת לה תשובה תלבין כסוף מאדם • חשכה בשבעה קדומים תעלה לכשר ודם • מרם דרים ילדו ותחולל ארץ ותקדם • תשב אנוש עד דפא ותאמר שובו בני אדם: ידידות סגלת נערות חולת

יוצר לשבת תשובה

חולת אהבה בלהלואי • כמעט איש ולויות הוראות חבת שלהי לבעבור גדלת
 פחה לישא כבד מבלתי • השיבנו ואשיבה כי אפה יי אלהי: מרוד ומרוד
 בפתוי גדש און לאלח • נורא לא יתבונן ביד פשעו לשלח • סיעו בבא לטהר
 וטהרו במקנה שלח • וישוב אל יי וירחמנו ואל אלהינו כי ירבה לסלח: עון
 בעלי תשובה יכבוש ויעביר לפשול • פשעי ודונות עשה כחטא שגיאות לרשול •
 צרור וצפונה ומסית יבער ינער לנחשול • שובו והשיבו מכל פשעיכם ולא יהיה
 לכם למכשול: קווי זה אחר זה יעל במחשבותיכם • רחום יחון חכם וצדקה ירצה
 תשובותיכם • שאון קולו יפוצץ בכל מחנות מושבותיכם • שובו בנים שובבים
 ארפא משובותיכם: המיד הולך שובב גבוהה ועתק להשיחה: תכליתו מרעתו
 נחם ובא כפוף להשתמחה: תוחלתו חיה מתוק מנמור בראשיתו המיחה •
 בשובה נחת תושעון בהשקט ובכמחה • תמימו בעתכם נעטר להם דהטיב
 אות • תחרות ברחמנות יהפוך פעתה לתבואות • תוהים מדרכם בשובכם נכונו
 לנחומי נבואות • שובו אלי ואשובה אליכם אמר יי צבאות: פקוף ידידיה רצה
 ומכשול הרם והרם • תודת חונן נכונ נעבד • פסך ונדרים • תשוב קננו כמנוף
 תביאנו מים ומקדם • השיבנו יי אליה ונשובה חדש ימינו פקדם: עזרת וכו' •

יוצר לשבת בין יום כפור לסוכות

מיוסד ע"פ א"ב כטון וסס המחנה מאיר בר יצחק:

את השם הנכבד והנורא נאה לתהלותיו • אביע זכר רב טוב מפעלותיו •
 הבונה בשמים מעלותיו: בכהרת מלכים נתיעץ ונמלה בסודה בחכמה
 אמרה תאמר נאה וחסודה: ואגדתו על ארץ יסדה: גבה תקרה קרה במקרא
 אל • גבולות הדרים הצפון והצב בהר אל • למספר בני ישראל: מאהב יראיו
 גבר בסוס שענתו • ידירות ציון חמד קדשת שכינתו • בשלם סבו ומעונתו •
 קדוש: דגלים סבות סביבותיו הקיף והתקיע • דמיון קרח הנורא האיר ודרקיע •
 והמשפילים יוהירו כזהר הרקיע: הרי בשמים הטביר וכביר הצביר • הצמיח
 משמח ומסעד ופנים מסביר: וברכה לראש משביר: ותגי מלכים בקו משקלת
 עלם • ויתרון הכשר בתשר אשר פעלם • בירת יבון עולם: מעשה אצבעותיה
 פלאים תמהים ונאונים • ירח וכוכבים יקר בבודה מחוים • יצא השמים לה
 משתחיים • קדוש: זריו ומשפח השמים שפע נמים • זיו וכרית להאקית לכרת
 בטעמים • חבלים נפלו לי בנעימים: חלד הוציאה מקנה וכנת סגר • חביב
 נברא בעלם הורד לגבר • כי הוא רודה בכל עבר: טכסו בקשב חברים גנת
 ישיבת • טרדו בהמראה ובמורהית קלמת שבת • מזמור שיר ליום השבת:
 מאן פמוה לה יאתה להאמר • רב מחולל כל בתחל ובגמר • טוב להודות
 ליי ולומר • קדוש: ידיד אתו בהררי קדש לעשרים הנסקת • יחידו הכליל

יוצר לשבת בין יום כפור לסוכות תלא

וְחַוּם מְשַׁלְשֵׁוּ סִבּוֹת • וַיַּעֲקֹב נָסַע סִבְתָּהּ: כְּאִילָן מְבֻרָךְ שְׁתִּילֵי זֵית הַעֲמֹר •
 כְּמַעֲשֵׂה לְבַנַּת הַסְּפִיר בְּשַׁעֲבוּדָם נָטַר • לְמַחְסֵה וּלְמַסְתָּוּר מְזוּרָם וּמְמַמְרָ: לְקַץ
 פְּדָאָם דְּכָר בְּחֻזן לְתַסִּידוֹ • וְלֹא נָחַם בְּהִרְבֵּה אֶרֶץ יְסוּדוֹ • בְּרוּךְ יי כִּי הִפְדִּיא
 חֲסִדוֹ: מֵאֲהָבָה יְתָרָה רָצָם וְהִחְלִיף הַשְׁוֹרָה • בְּקֹהֵל רַב יִבְשָׁר צָדִיק
 לְהַכְשִׁירָה • חֲסִדֵי יי לְעוֹלָם אֲשִׁירָה • קְדוּשׁ: מְנַהֵג עוֹלָם תַּלְמִיד טוֹעֵן פָּגָם •
 מְרַחֵץ וּמְנַעִיל וּמְלַבֵּיִשׁ מִשְׁמֵר וּמְכַנְס • נִתְתָּ לִירֵאָיוּהָ גַם: גַּם וְדוּגְמָא לְהִרְאֹת
 לְאִמּוֹת גִּישֵׁי • נִתְתָּ לְכַבּוֹד וְהָרִי שְׁעֵבוֹד קוּשֵׁי • וְאִתָּה יי מְגֵן בְּעַדֵי כְּבוֹדֵי וְיָרִים
 רֵאשֵׁי: סִבּוֹת לְרֵאשֵׁי לְהַאֲדֹרֵשׁ תְּהִלּוֹת • סְלִסְלוֹךְ לְהַגּוֹת בְּסוֹד חֲסִידֵי קֹהֲלוֹת •
 חֲסִדֵי יי אֲזַכִּיר תְּהִלּוֹת: מִעֲנָם אֲדַרְתָּ יְצִתָּה אֲשַׁבְּלוּתֶיהָ שִׁפְרוּ רַב עֲלֶיהָ בְּאֶנֶךְ
 דְּבוּקָם יִתְכַפְּרוּ • עַם זוֹ יִצְרֵתִי לִי תִהְלֵתִי יִסְפְּרוּ • קְדוּשׁ: עֲנֵנִי כְבוֹד שְׁבַע וְעֲמֹר
 אֲדֵנִי • עֲנִית הִלַּל שְׁבַע אֲעֲנֶנּוּ בְּעַדֵנִי • כַּעַל כֹּל אֲשֶׁר גִּמְמָנוּ יי • פִּקֵּד אָבִי
 סוֹכו בְּטוֹבוֹת כְּפִלוֹתָיו • פִּעֲלָתוֹ לְהוֹדִיעַ לְרוּמְכוֹ בְּבֵית תְּפִלוֹתָיו: וְכָר עֲשֵׂה
 לְנַפְלְאוֹתָיו: צָדִיק אֲתָן לְפוֹעֲלֵי וְשִׁבְחוּ אֲסִידֵר • צוּפָה וְשֹׁקֵד לְזוֹבוֹת יִשְׂרָאֵל
 תְּדִיר • לְמַעַן צָדִיקוֹ יִגְדִיל תוֹרָה וַיֵּאֲדִיר: מִמְשַׁלֵּת אֲדִיר מִתְאַמְצָת בִּישִׁיבַת
 מִמְלַכְתּוֹ • בְּהִתְאַסֵּף רֵאשִׁים בִּישְׁרוֹן יִצְחָצְחוּ קְדוּשׁ תְּלִיכְתּוֹ • נְטָעִים וְגִדְרָה
 עִם הַמְּלָךְ בְּמִלְאֲבָתוֹ • קְדוּשׁ: קְבִיעוֹת תִּסְפֵּר תִּמְנֵן כִּי טוֹב • קְרוֹת וְדְרוּשׁ בְּעֲנֵנֵן
 הַיּוֹם לְהַטּוֹב • וְדַבֵּר בְּעֵתוֹ מַה טוֹב: רֵאשִׁיה וּזְכוֹת מְלָקִיחַת אֲזוּב נִסְכְּמִים •
 רֵאשֵׁה מַעֲמָדָה וּכְמָה בְּרַבְנֵע מַחְכְּמִים: קַמְנֵי אֶרֶץ וְהִמָּה חֲכָמִים: שְׁבִיעֵי חֲבִיב
 לְשִׁבְעַת אֵיתָנִים אַחוֹת • שְׁבַע בְּמִצּוֹת וּבְכָל טוֹבוֹת נִצְמַחוֹת • אֲרַח חַיִּים שְׁבַע
 שְׁמַחוֹת: מְלָךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ יְסוּדוֹ • אֲזוּ יִרְנְנוּ אֲלָנוֹת בְּקִלוֹסָם בְּהוֹסְרוֹ •
 הוֹדוּ לֵי כִי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ • קְדוּשׁ: תִּכְתֹּב זֹאת לְעַם נִבְרָא לְהִתְכַפֵּר •
 מַה עֲלֵינוּ לִקַּח לִלְבָב וְשִׁפְר • לְשִׁמְעַע בְּקוֹל תוֹרָה וּלְסַפֵּר: עַל אַחַת בְּפִמָּה וּכְפִמָּה
 טוֹבָה כְּפוֹלָה וּמְכַפֵּלָת • יְרוּשָׁלַיִם בְּרִצּוֹתָהּ תִּקֵּים וְהֵאִיר מֵאֲפֵלֶת • סִבַּת דּוֹד
 הַנְּפִלֶת: בִּירוּשָׁלַיִם תִּהְיֶה פְּלִיטָה וּבִשְׂרֵיִדֵי קְרוּאִיָּה: יָקָר צְפִירַת קִדְשׁ קְרוּאִיָּה •
 מְבוֹן חַר צִיּוֹן וְעַד מְקַרְאִיָּה: מִחִיל אֵל חֵיִל יִטְיִלוּ בְּמַחְנוּהָ: יִרְאוּ שְׁכִינָתָהּ בְּאֲצַבַּע
 נְהַגִּים מְזִיזָה לְחֻזָּה • וְאָמַר בַּיּוֹם הַזֶּה הִנֵּה אֶלְהֵינוּ זֶה • קְדוּשׁ: הַבֵּל יוֹדוּךָ וְכוּ •

אופן סס הממנה המוס נראה כמחזים יהודה :

יָחַד לְשׁוֹן • חֻזוֹת אִישׁוֹן • אֲשֶׁר יְחִוּה פְּלִאָיוּה: כְּפִי כְחוֹ • יִשׁוּ שִׁיחוֹ • וְלֹא כְפִי
 מוֹרָאָה: לְהַ מַּעֲגֵר • בְּרוּם גְּדִלְגֵל • וְהוּא לֹא יִשְׁאַף: כָּל נוֹצֵר • הִלֵּא תְּבַצֵּר •
 מִתַּחַת לְכִסְאָה: וּמִפְעֻלָּה • יַעֲיֵד לְהַ נִּגְדַּל כָּל בְּרוּאָיוּה: וְעוֹדוֹתָם • כִּי בְּרֵאתָם •
 וְלֹא יַדְעוּ אִיפָּה: כְּרֵאשׁוֹנִים כְּאֲחֵרוֹנִים • יַחַד בְּאִימָה עוֹנִים: הוּא אֱלֹהֵי
 הָאֱלֹהִים וְאֲדֵנִי הָאֲדָנִים: הַזְּמַנִּים • מִשְׁתַּנִּים • וְהוֹדוּ לֹא יִשְׁתַּנֶּה: הַמְּקַרָּה •
 שְׁתִּים עֲשָׂרָה • וּמַעֲלוֹת בְּשִׁבְעָה בּוֹנָה: וּבְחֻכְמָה • כְּסִיל וְכִימָה • שְׁבַעַה עוֹלָים
 בְּקִנְיָה: וְהַשְּׁמֵשׁ • כִּי יִאֲמֵשׁ • עַל פִּיו יִסַּע וַיִּתְּנָה: וַיִּתְּלָהּ • כְּמוֹ מְלָךְ • מִפְּתִיחָה

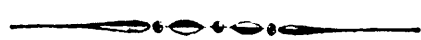
יוצר לשבת בין יום כפור לסוכות

אל מתנה: ואור סתר. לטהר. במרפבת המשנה: ומסביביו. פוכיו.
 לכלם מספר מונה: ופלה רב. למול מערב. בכל יום יפנה: משתתנה.
 ומתנה. כי לכל יש קונה: ואם נעלה: הלא נגלה. במעשיו פנים בפנים: ^{הוא}
 מלתי האלהים. ושם קבה. במסכה. ותלה בתוכה אדמה: ותעמוד. על גר לא
 יסוד. אבל תלויה על בלימה: כי כבדה. לבן ירדה. ובקשה למטה מקומה:
 ואש דרשה. את שרשה. ותעלה למרמה: ותהי שתיקן. ובניקן. האור
 והמיקה: לכל פרודות. וצמודות. והם יסודות להקמה: וכס צמח. כל צמח.
 האדם והבהמה: ואד יעלה. ויכלה. לרחמים או לנקמה: כי תציו. בלב
 מנציו. חנוני המה חנונים: הוא מלתי האלהים. דור נשמד. דור עמר. והוא
 קים דוד דורים: בראש כל אל. הוא האל. ואחר כל הדברים: לא בכת.
 כי ברתי יוצר כל היצורים: הנשמות. והתכמות. והשכל המאירים: ורקיע.
 והשמים. ועליהם כוים הזורים: מאורת ומזרת. עלי ארץ מזוהרים: ואראלים.
 ומאמרים. ושמים מקפים. וברובים ואופנים: הוא מלתי האלהים. האומר.
 והנמר. והמגיד אתיות: והצופה. רע נפה. ויהע מה להיות: אסוף עדרה.
 לתהי תררה. מבין שני אריות: השיות. השביות. אילי קדר ונביות: כי
 בתנתם. וצבפתם. והורדתם בתהיות: הן בכל זאת. בה אהזות. ולישעה
 צופיות: קדשת שמה. בעולמה. קראות בראש הומיות: קול מרימות.
 להדמות. לברובים ולהיות: מקדישים ומשלישים. פתר ליוצרים נותנים:

הוא מלתי האלהים וארוני הארונים. והחיות וכו'.

מיוסד ע"פ א"ב עד ט"ו לס"ד וכס כמחנה יצחק:

אזכרה מקדם פלאיה לשמה ולזכרה תשק. בה גילה שלמה מחמד תפצוי
 תשק. גאלת בורוע עמה גתלת בתסד משק. עז ישוגתי סבות
 לראשי ביום נשק: דרה ארץ שנית סדרת משחק נסתן. הפל עולה ומתספם
 עלומות מלבין וכוחן. ומדי יום ביום פגנה לתקביל בתחן. דשנת בשמן
 ראשי תערוה לפני שלחן: ויו עגן כבוד צריה אהר לנגם. תדר לפנים מחדר
 קרן עמו בפגם. סתר ונהיז ומשלים רמו לשבת בהנגם. מפגי קושט סלה
 נחת ליראה גם: יהוקנו נדיבי עם שירת הפאר לתסלה. במין כברה קטנה
 מחיקת ומענגת בסלסולה. הקפת עבור בציות שנים עשר מסלה. נדרות
 התבקע ארץ שבעות כמות אמר כלה: ירדות מדמוניות זכר פליאות גמילות
 חסדיה. ציון סבת דוד המיכה בסודה להסיקה. חדש עז מןהדה כבנים צפים
 כבונה. קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדה: עזרת וכו'.

דיני גוסס בר מינו • ואם למלטל המת בשבת :
(א) מלוס לעמוד על הארס כבעת ילידת כנסס [וכאלי לקבן עשרה בעת כנסיס דהעקב דבר ספקדוס ויהמרו כמאוריס בעטער ינק] וכהננ שמדליקין מות כמני גוססס ולאהר שילא בשמרו מיחיו על דהנמו נויל לראות אה אינו מתנדנד וכמתה היו פרוחין ההלכות והאכליס יאמרו לזוק סדין וכשיגיע לברך דיין אמת יאמרו כסס ומנכות וקדשו כדון • וכל כעומדים סס יקדעו מעט (כדליקין אוח ג') [תכמת הדס] ואין מעמלין את עיני עד בהלא נסכו וכל המעמץ את עיניו קודם בהלא נסכו או אפילו רק בעט בו כתי וס שופך דמים וכן הסור לעשות טוס מעשה כגוסס סימות מהרס אפילו להיטו מפסחות ניכסיכודי שיכרד מהרס הסור אבל להסיר כעומט כמרוק כגון קול דופק חסעט עטים מהר (בי"ד סימן של"ט) :
(ב) כבעט מיהה יכרו כעומדים סס לראות שלא ילא כוס הכר סמת חון למסד דהייס שיהקט המסד כלאסן שלא יוילא כוס הכר חון למסד וחס סוליא אסריין לתור כי הסור לגע בו (ט"ז ס) :
(ג) כל כעומדים כבעט ילידת כמנה אפילו על קטן וחסה היינון לקרוע קריעט מועטת והיטו מן כרד כתי (סי"ב ס"א) :
(ד) אסור לעילל המת כבעט אפילו לזרך כהניס או לזרך מלה או לזרך חסוה רק ע"י ע"ג אה הקרוביס רויס אבל אין יוכלו לכוף הקרוביס להוילאו ע"י ע"ג וחס הוא נפל טסין את הקרוביס להוילאו כבעט ע"י ע"ג וכ"ס כחול כשכיל ככסן שיכנס לביט אפילו אין ככסן חולה (סי"ב סע"א וה"ח סי' שי"ח) :
(ה) אה יס שני מיחס אה אחד ס"ח ואחר ע"ס מויליין את ס"ח תהילא אפילו אה ע"ס מת קודם לס"ח • איס וחסה כמרו מויליין את האכה תחלס אפילו מת כהיט קודם מוסס הקרובס למול וחס כתי המתיס טוין מויליין קודם מי שמת תהילא (סי' ס"ד) :

דיני טובאת כהן לקרובים :

(א) כהן אסור לעמא למת אה אה נשים וחללס בלין מחרין • אפי' כהן מלוה לעמא לקרוביס היינו לאכיו ולאמו אפי' נחללה ונס או כהן וחסה כסס כמסלס יוס ותיקן שאין נפליס וחס"י כן פסולין רק שלא כלו משהה וכתיס וחחווה מן האכ אבל מן האס לא ודוקא אחיהו כהנולס שאינס ארוסס ונאשה ולאחיו כשירע לו ואין מטפליין רק לזרך קרובס כגון להכין ארון והכריבין וס"י כשבת סה"ח בו לזרך קרובס אכור לסיית ככסן כביה כמתה בו אף שהוא מת כמלוה לעמא לו (י"ד סי' טע"ג) (וכ"ל כחיל מותר לייית כביה כמת סוה לנעמא לו אף סכאחיס עמוקין עמו מ"מ לרץ לייית סס כאסר שיאטרכו כוס דבר לארץ הרון וסכריבין וכדומה כיו לזרך קרובס ומוהר נתיית סס) ולהיוג אין כהן יטמא כמסו דקראת סת הכר וכן אחר כקנורס אסור לעמא ותיקפ ככנסתס כגולל כקבר אכור לעמא להס עוד וכן כהן שפא כמסע כל אחד מהקרוביס אה יאטרכ כהרס יליך על קבר אחר יתן לאחר לישה סס על כקנרוס כדי שלא יאטרכ לעמא א"ע : על כקנרוס כהרס (סס) :
(ב) אה כהן עמד כביה חולה שאיט קרוב ורואה כהוא גוסס לריר ללאת מן כביה אבל אה ככסן יתן סס א"ל לקיץ ממתו וכן אה כקילו פשחו ובידו לו כהוא גוסס וכוא ערוס מותר ללבוס עליו תחלב (סי' ט"ז) ואה כהן לו שמת לריר ללאת ערוס וכן אה הוא יתן לריר לקיץ סיפק ולא יגידו לו כמת רק יאמרו שילא כרי שוכל להכניס עליו מקודס וכן אה כוא כתיסס כסמוכין להאל כמת כסמומאה כא גס ג"כ סדין כן אהן אה יוכל להכור ספחוס סככס סס מותר להכליס עלמו כעוד כהדלת כגור וכן אה יכניסו להכור כביה סמת מוטל סס כלאוסן שלא יכיס סס פחה טסה מותר ככסן להכניס עלמו תחלב והח"כ ילא מכוס דלו אין לו רק כסמאה דכניס כפא סוף כסמומאה ללאת (וגזר אפסר לייסכ כס"ך כתי' עט"כ ממה שסעי עניו כמ"ל כה"ל סי' שט"ג ואין כהן מקודס להאריך) :
(ג) אכור לכסן יליך ככסיכ"כ או כחך ד' אמות של מת או של קבר שאין לו מחינת גכוסין עשרה או היך נשוק עשרה ספחוס • אמת

כהן מעוברת מזהרת ליש כהאל כמת מוסס דמסרס כלוז אריס כממלה (ס"א סימן שט"ג) :

דיני מהרהר ודין הרגו ודין יולדת שמתה :

(א) לאחר כמכרו כמא לא יעוה אורו כחאוה מקוס כמסרוסו רק יכנוכו עמד כספת לפטיס מן כביית (לואת כ"י סה"ד) :
(ב) אין מהפסין כדף כמסרוכו עליו כי יס ככמה כדבר סן ימות אחר חוך ג' ימים (סס) : [כהנ כהוקח שאין לעשות כמכריבין און קבר סן כחטיס שסוריס כן כלניכס וסוא עס"י כקבלס ואין לשפות] : עוד כרס כהוקח וכן הוא כס' הסודיס וי"ל לריר לזרך כמא יקסון כמת אכנעוה דריו ונ' כס' הכמת אהס כקורטס מנחת מכה וי"ל ולכן אהי המה מלו מה כמסגין לקמוך דהן אכנעוהו וכמעי"י ילא כעוכין סמות כקדוסיס בידיו וסו דבר כדיו כו' (ט"ז) ולכן יס לבעול כמתה :
(ג) אה מלאו הרגו ישראל כמת אפילו אה אין כוס חסורס ופניע ונס אין עליו כוס ליכנוך דס אין מסהרין אורו וקובנין אורו כנגדיו כממלא הרוב ואפילו כמנעלו כדי לעלות חסס ולקוס קסס רק כסיכוד כנוכסין על כנגדיס למעלה וכעסר כמולוכר כסס לרירין לחפור כמלא והלינו לקבור העשר אהס דכסו ע"ג מכת כלת ומלחו חי וסכטו את כגדיו וכסהלך כדס דיס כמו נסל מנגב כספסלר דינו כסמוך (סי' ס"ד) :
(ד) כסוענסיס כמיס או כמתיס מחתת קור וכלג מלביטין חיפן כמריבין ומטהרין ארון (ס"ד) :
(ה) כסל מלילטו ומת אה יס פלטיס מגוסו כמוליאיס דס וי"ס לחוס כמא ככלע כדס כנגדיו אין מלנין ממנו כגדיו אפילו מענייו ומלביטין אורו למעלה ככדין סקרוין כוכב אבל כשאין פלטיס כגוסו ואין סס ד' סוכטין כגדיו ומטהרין ארון ומלביטין אורו כמריבין כשאר מתיס ואפי' אה יס פלטיס כגוסו אה מלאכיו חי וסכטו כגדיו וסהלך כדס מגוסו ומת אחר כמה ימים כמטהרין אורו ומלביטין ארון כקריבין רק דס ילוכר כנגדיס כמולוכליסי כס מוסס חסכשחא ככלע כתי דס ככסע וכן כעסר כמולכלע כס כדס לריר אכור כמלא ומלילטו ולקבור עמו (סס) :
(ו) יולדת שמתה מן סדין גנדיס ולעכרס וכהלניכס כגד אחר וסכריבין על כנגדיס ועס"פ לרירין כהניס שלא להעביר ממנה כוס לכונוך דס כהוא אכור גמור ונס לקבור עמה כל כגדיס כמולוכליסי כדס וכקראח יולדות לנכוס עמה כל ד' כניעות אחר לידהה ולא יוסר אבל לענין כדס יס ליוכר כ"ו כסרס כופע ממנה בעת מוהר מחתת כחלו לידה לקבור כדס וכל מה שעליו כדס (סס) :

דיני צרוב הרדין :

(א) כמכסו כמניעטיס עס כמת כסוך לקנחה מעמידין אורו ג"ס וככל פסס ילך עמד ד' אמות כדי להכריח ממנו רוחוס כסוממאס כלא להכנס עמו לקבורס וכימיס סה"ל ל"ס ה"ל להעמיד אורו כי כיוס אה אין כ"כ רוחוס כסוממאס מליוית (סי' ס"ח כתי' ג') :
(ב) חיוקן כן ל' יוס סמת אומריס עליו לזוק סדין (סי' כ"ד) :
(ג) אה קברו אה כמת כלילה א"ל לא ל"ס ולא קדיס (סי' ת"ח) :
(ד) א"ל ל"ס ככל כיומיס סה"ל בו חסון וכן א"ל בו קדיס וכן כט"כ א"ל ל"ס וכן כע"ס ועי"ס אחר האות אין אומריס אבל כע"ס ועכר כהכס וסענית אה כר אומריס אפילו אחר האות ולתכס כפניו ג"כ א"ל כיומיס כסס רק כג"כ כעומר וימיס שחזר ר"ח סיון לשנועות וערי"ס קודס האות אף סה"ל חסון מותר לומר ל"ס על חסס כסניו וכן כחשפס ככ"ג ג"כ אומריס לתכס כפניו (א"ח סימן ס"ד) :

דיני קריעה ועל איזו פטים חייב לקרוע :

(א) על אלו מיחס היינון לקרוע על אכיו ואמו • ונסו • ונחו • אהיו ואחיו • שמתה אחר שלביס יוס לנידתן (אבל כיוס ל' לא) כין סכאחוס כוא מן האכ או מן האס אפי' ככוסין רק שאינס כליס כממלה ונכתי"ס ואיט על אבתו וחסה על כעלה וחיבין לקרוע מעמא וחס קרע מוכב לריר לחפור ולקרוי (סימן ש"ט) :
(ב) מקוס כקריעה מלפניו וחס קרע כמקוס אחר לא ילא ולריר לקרוע כספס (סס) :

ההפרש בקריעה לאביו ולאמו לשאר קרובים :

(א) על אביו ואמו קורע בדר במהלך מפני שדרך לגלות זה לנו וכל כוח שבגלל ועל שאר הקרובים בדר ימין (סג): (ב) על כל המתים רצח קורע ביד רגל כגליו ועל אביו ואמו ביד דוקא (סג): (ג) על כל המתים קורע עכב בנגד העליון ודיו ועל אביו ואמו קורע כל בנגדים פד לנו חוץ מהכהונה וכן כל סמלוגים שאין דרך בני אדם לנק לנאז זה ליד קריעה וישיעו כל הקריעות עשה (סג): (ד) על כל המתים יבול לקרוע צניעות ועל אביו ואמו ליד קריעה בפרסכיא (סג): (ה) על כל המתים הם רוצח להחליף הן ו' מלוגים אחרים להול מתניף ואינו קורע ועל אביו ואמו אם מתניף הן ו' גחול קורע כל בנגדים שמהלף ואינו תוספן לעולם אכן כשהמלף על בנה בדריו הול אחרים אביו על אביו ואמו ה' לקרוע אבל בדריו שנה אסור ללבוש אפי' בשנת (סג ב'ד'): (ו) על כל המתים חוסר לגמרי לאהר ל' אסור אפי' ללבוש דהיינו הפירס בלבוש אפי' להבדר ראש הקריעה במתם ועל אביו ואמו אינו מלאה לעולם רק בללו לאהר ל' יום ואם יכולה לבלול לאהר אפי' כנודה וכו' אסור לבלול דמיני הול ל' אפי' על בשר קרובים אסור להבדר ראש הקריעה ע"י מחט ב' סע"ו כשם ב"ח דאם באל לחסוך סביבות הקריעה ולהבליטו ולהוסיף בה החיות בדר אהר כרי לאהר י"ב חודש דהן זה בכלל אהיו הקריעה כלל (סג): (ז) הולס מנעל גזירת ל' אף לענין קריעה ולכן אם פגע כנגד חוק ל' יום בשאר קרובים יבול להאדר נגמרי בערב כנגד לאהר מנהג וכו' אביו יבול לבלול (סג ב'ד'): (ח) על כל המתים אם לא שמת עוד אהר ל' אינו קורע ועל אביו ואמו קורע לעולם כל בנגדים שהיו עליו בשעת שמועה אפי' שמת אהר ל' אבל אוקן שמהלף אהר כשמועה אינו קורע וכן אם לא היה לגבוש מלוגים בלו בשעת מיתה רק בראיון שלא היה יכול לקיים מונח קריעה וזדמן לו מלוגו חוק ו' קורע אבל לאהר ז' אינו קורע בשאר מהים אבל בלבוש ואמו קורע לעולם ודי ג"כ בנגד אחד שהוא שבוש ולא יות: (סג ב'ד' ב'ס' כרמב"ן): (ט) אוקן הקריעות אסור להפור אביו חזר בדר זה לאהר כהוקא אסור להספן לסיק אם בל לעכרן ליד לטודיע ואם מוכרן כהם בלא ידיעה כהוקא אסור להספן שמה קריעה זו על אביו ואמו הוא אסור להספן לעולם (סג): (י) קרע על מת ונחוק ו' מה לו מה אהר מתיק ב' הגנעות מן הקרע הא' וקורע עשה לו שמוסף על הקרע הרלבון עשה אבל אהר ז' כ"ז שהנגד קרוע עליו מוסף עניו כל שהוא ואפי' אם מת כרמב"ן הים אביו הוא אסור להספן (סג): (יא) קרובים כ"ו שהנגד עליו מוסף עניו כל שהוא אבל אם מזהה מת או משאר קרובים ואפי' מת אביו או אמו אביו אהר ז' ליד לברמיק ג' הגנעות וקורע כדום שאין אביו ואמו כהוספות וס"ס אם מת אביו מהחילום ואפי' אמו ליד קריעה הדגש (סג): (יב) מה לו אינו ואמו כאהר או שמת שמועה אהר על שניהם כא' קורע קרע אהר לבניכם וכן אם מהו שנים מן הקרובים כא' קורע קריעה אהר לבניכם אבל אם מת לו אביו או אמו וקח אהר מאל: קרובים כאהר קורע אהר על אביו ואמו אהר חן ברמיק ג' הגנעות וקורע על כהר עשה (סג): (יג) הים לו חולה ונתפסק וכבר שמת וקרע עליו והר"ם מה שמת ח"ד מה יול בקריעה רבמב"ן ומה לאו ליד לחור וקריעה שמה ג' הגנעות (סג): (יד) אסור לקרוע בי"ט אפי' בי"ט שמה אבל ברמיק ג' הגנעות וקורע אפי' על בשר קרובים ואם שמת שמועה דתקא בנח"מ אין קורעין בנח"מ אביו על אב ואם רק אהר כנגד וכן אם נקבר בי"ט אין קורעין אביו אביו בנח"מ רק אהר ח"מ (סג): (יד) קרע שמת לו מה אם לא רביע לחיות קורעין קריעה כל שהוא מבש פ"ו אבל קרע הגיע לחיות ממש לקרוע כנגדוים (סג):

דיני טה ביר"ם ראשון ובי"ט שני :

אדם קוטרת מלגה משה סימן י' כזו שימר חזק שיעול לעמוד נעממו ואין דופן הארון מערף דב"ע כספק עשר ששה ספרים אבל יבול לקבור איש או חסע עש בניכם או מנחם או עש בן בניכם או בת בניכם ולא ואחיה ספק קטנים בני ג' שנים עומר (סימן ט"ג) ע' גבי כבוד י"ד: (ב) אם מלא אהר נפרים או הכרסם בעצת חסידות קרקע או על אהר מתניף כעפר למקומו והופרין במקום אהר דאסור לקבור כמה אביו בדר עזמות ולא עזמות נדר כמה וכן אסור לפתח כעלם למקום אהר ולכן מזהירין כעפר: (ג) אסור לפתח הקבר חפץ אהר בנכחם כגולל אביו אם שכת לעשות בו איזה מנהג (סג): (ד) שנים ששם שוואים וא"ו אין לקבורם זה אלא זה אביו בשנים ביניהם דופן ו' ששמים (סג): (ה) קורבים אביו גלעית רק שקורעין אהר מן גלעית או שפוטלן אף גלעית (אומן ב"ח): (ו) כשעבין אביו ששם לכורים ולכרסים יעשו נסר כהחוקן בענין בלא ימלא רחבו אהר כחוקן הארון ביהים ונראה עפר משי לדידים (סג): (ז) על לכהן להעלים עמי אביו ולבוש חרסם עליהם (סג ב'ד' ב'ס' כרמב"ן): (ח) מקשידין בלא ליקח מלא וחלוצה מיד הכירו כקורבין כמה אלא זורקין ואפי' לוקחין חודה וכן בשעת כשילה אין לישול הכלו מיד מי כחוקן ואהר שהיהו קברם מהפטים אף כמטה בלשם פעמים (הקד דע"ה) [כהן ב'ס' מהפ"ה חוב על כל אהר לומר כשפסוק אהר כמה מה דהיהא נגמ' להדיא ל' נך בשלש והטח וזעמוד לגורלך: מוד כהן הול שמדליקין כל בשעת בניה שמת בו הוא מנהג נכון אבל מה שמדמדין לזוהי של מים ומסע כול מדברי אמורי וז"ל לנעל מנהג זה ע"כ]:

דיני טה ביר"ם ראשון ובי"ט שני :

(א) מה בי"ט ראשון לא יתעסקו ולא יבראל ואפי' יכריח אם אפי' ע"י ע"ו אלא אם אהר ע"י ע"ו יתעסקו זו ע"ו (אבל ע"י קריאים אהר לקברו בי"ט ז' מזהר דלפני עור לא תקי מכבול דאפי' שמת יבראל הוא) אפי' מה בו ואפי' יבולין להסדיו עד גמרה בלא יסירה אסור להטנו עד י"ט שנת כדי שיתעסקו בו ויבראל וכו' שביית קבר אביו ותכריכין אביו להטניו ונתמס לו מים לקרע ולהליו ולבואו בקבר מותר ע"י יבראל אבל כביכוי המכסין אף המת כעפי' ליד לעשות ג"כ ע"י ע"ו דמלוי גומא כוי כנונה (א"ח סי' תקנ"ו ע"י ע"ו) (ב) וסוד ליהדר לטדור ע"י ק"ה ע"ו אהר או נסר ולא ע"ו בדר בלא יבואו ליד כחיסה (סג): (ב) בשנת חו"כ לא יתעסקו בו כול אביו ע"י ע"ו אביו רק להליו מן הכית בלא אהר אסור אם לא לנודק מלע או החוטם כשן שנתאחר בלא סי' ט"ה א"כ ע"י יתעסקו בו ויבראל לבל מים שברך ע"י ע"ו והתבאר דין זה לעיל בנח"מ ע"י: (ג) מה בי"ט ב' אם אהר ע"י ע"ו יעשו ע"י ע"ו חסידת קבר ועשיית הארון והכריכין וכן מה שמכסין אפי' הקבר כעפר כמו בי"ט ראשון אבל אם אפי' ע"י יתעסקו בו יבראל לבל מים שברך כדרכו גחול וכן מותר לטכור בס' ימין ואין חוששין שמה יבאו ליד כחיסוק רק שיהיה בלא יעשו כחיסה בימים (סג) ודוקא שאלם נקברו בו בי"ט אבל אם הן רוצח לקברו בו בי"ט אין עושין בו ש"ב דבר אסור מלאכה ואפי' בגלגול אסור (א"ר שם דנא כמלא) אביו ע"י ע"ו א"כ אם לא מהמם לל ע"י ככר או חיסוק (סג): (ד) ג"כ סי' א' אין ע"ו להעסק שמוהר ע"י יבראל ע"י א' מה יעשו א"כ שדין לו תכריכין יקחו אלע תכריכין ששם מזהירין ע"י בלא יתעסקו לחלל י"ט ב' (סג): (ה) הקריעה אסורה ליקח שכת קריעות בי"ט אסורים ליקח הדמים עם נעל כהוא עבר דמי כנגד שטקח של התכריכין כדרך שש"ב גחול שלא עשו כחמיה י"ט גחול נגני עם רק מחוס כנודו מן בלא יבא מוטל כנאיון אבל לגבי דברים אסור כמו י"ט רק ביכא בליד א"כ אין אף אלא בעל ח"ו ע"ו גורלו ככל כרי (סג): (ו) מזהר לנאיד כמה בי"ט מעירו ישיר אהרם אם אין נעשו קברים יבראל כוי לקברו בקצחה יבראל כייטו י"ט ע"י ע"ו ובי"ט ב' ע"י יבראל אפי' אם

דיני קבורה :

(א) אין קורבין ב' מיהם ע"י או זה אלא זה ואל ב' החמת וע"י אפי' י"ט ו' ששמים כספק עפר [עין גס' המתה

(א) אין קורבין ב' מיהם ע"י או זה אלא זה ואל ב' החמת וע"י אפי' י"ט ו' ששמים כספק עפר [עין גס' המתה

וע"י אפי' י"ט ו' ששמים כספק עפר [עין גס' המתה

אם יוכל לקבור במקום שמת מ"מ מותר כדי שיהיה נקבר בקברות
ישראל אבל אם לא יקברוהו יום אחר להוליכו ב"ט כדי
שיקברוהו למחר (שס) : אם יש קברות נעיר וזהו לכולך אורח
לקברות אבותיו אסור להלל י"ט מחמת זה אם יש לחוש שמא
יפריע קוברין אורח נמקומו וחי ליכא למיחש שמא יפריעו מליטין
אורח ומזיקין אורח לקברות אבותיו דמלוה לקיים דברי סבת
(שס) : (ו) מותר ללוות כמה ב"ט א' בתוך התחום וב"ט ב'
אשילו חוץ לתחום מותר ומזיקין למקומן ב' ביום אבל אסור
לרכוב על כהמה כדי ללוות כמה ב"ט ב' אשילו האבילים אבל
הקברנים אם א"א לכס לייך לקברו רק שצריכין לרכוב מותרים
ב"ט ב' לרכוב על כהמה ומ"מ לא ירכבו נעיר משני האומות
שארצו שמחללין י"ט (שס) : (ח) אם נודע ל"ני עיר אחר
שיבאכל מת רחוק משם ד' י"ט ולא יעשו ולא יתן לקבורה ומוטל
ב"טין כגון שבעה אף שאלו יכלו להגיע אליו עד אחר המועד
מותר לנאח לדרך ב"ט ב' כדי למכר קבורתו שלא יבא מוטל
ב"טין אבל אם אינו מוטל ב"טין כגון כביש אין להלל י"ט
בביתו אם לא יגיעו לקברו ב"ט (שס) : (ט) כשהם בליל י"ט
ב' דמתעסקים בו שראל אם אין ע"ג כשהוא אדם חשוב צריכין
ללוותו וממתנים לו עד אחר התפילה וקוברין אורח קודם
האבילה ובאם לאו מתאספין י' בני אדם וקוברין בשעה שס"ד
אומר פויסוס ואם מת כמות ל"פאית ביסכ"ג וכשהיו עדיין ומן
רב לטכין התקריבין ועשיית הארון והקבר שניה' ומעט משמחה
י"ט יש לקברו אחר האבילה (שס) : (י) אין מוציאין כמה סווד
לק"ט אשילו בחדש חשוב בשאין סבוח לקברו קודם שיגיע ומן
ק"ט וקודם ק"ט של ערביה מוציאין ואם הוא משלג כהמה
ומעטלם דסייעו ט' שמועה ומתות קורא ק"ט סהלה ואח"כ
מוציאין (א"ח כ"י ע"ג) :

דינים שאחר הקבורה :

(א) אחר הקבורה מחיפין ד"א מהקברות ואומרים קדיש
דעמיד לתדאס עלמא בנ' ותולטין בעניה בל"ור עסקן
אורחין להחזיר אשון ואומרים וכו' כי עשר תנהג ונס הוא כנו
לחאיתן הכהנים שהיו מעסקין ויזילו ופרישו כעש כשרים ורחמיין
ידיהם נמים ונוסגין בקאט מדימת ליש ב' ז"ס אחר הכהנים
ואומרים בכל פעם ויהי חפס ס' ויבט כסדר דסייעו כפעם א'
אומרים עד מלת כי עם כמלך ונפסם ב' יוסף לומר מלאכין
וכפעם ג' עד ינה ונפעם ד' עד לך ונפ"ס עד לשמך ונפ"ס
עד בכל ונפ"ס ויסיים כל המזמור וכן כחז ס"ט שנס הוא נהג
כן ומתברר אבותיהם הורס ונכנו שלא לכוטם לבית אם לא רחן
ולא יבג ג"פ שלא יבאו רוחות הטומאה לביהו וכשעת רחיעת
כדיים יבג ע' לומר כפר ועבר ויבאל וכו' ויש להרחן גם כהנים
ולומר ומחה ס' אלפים דמעה מעל כל פנים וכשיקבר כמה ב"ט
יכולין ל"ב ג"פ כמו כחול ונ"ס אם נקבר סווד לבנת וכשחזרין
כבר קידש היום צריך ל"ב ג"פ ג"ס (שס) :

דיני סעודת הבראה לאישו : ולאשה :

(א) אבל אסור לאכול סעודה ראשונה משלו אבל בסעודה שניה
אש' ביום א' מותר לאכול משלו ומאוס על שכניו שאביבולאו
סעודה ראשונה משלהם כדי שלא יצטרך לאכול משלו ואם לא
שלו לו סעודה בכרחה או שהוא יחיד נעיר אם יכול להשתעמ
עד הלילה ולא לאכול מצד שיתעבד ואם לאו שאינו יכול להשתעמ
אין חיוב לצער עצמו ומותר לאכול משלו (ס' שט"ח וע' נפ"ז) :
(ב) אשה שאירע לה אבל אין להאשים להכרחה אבל גנים
מנדים אורח ואשה נשואה שאירע לה אבל איש יכול לאכול
סעודה ראשונה משל בעלה כיון דבעלה חיוב נמוסחיה כשלה
דמי וכן מי ש' לו כוסר או סביר אוכל כשכרו ואירעו אבל לא
יאלכו סעודה ראשונה משל כפס"כ אבל מי שן יתוס או עמי
בהך ביתו או נכח וכחו כגדולה כל חיוב מומת עליו ואירעם
אבל יבויגין לאכול סעודה ראשונה משל כפס"כ (שס) : (ג) אם
כאכל אורח אבל ביום א' וכן אם נש' ולא ספרוהו עד כלילת
מחר לאכול סעודה ראשונה משלו (שס) : (ד) אם נקבר כמה
בלילה אם אוכל סעודה ראשונה למחר פנרין אורח וכן איש

(א) על אלו הדינים מתאכלין ארזי' ואמו' בנז' ונזת' ואחיו
ואחותו בין מלכין בין מלחין בין חתולה בין נשואה ואחשו
דוקא שהיא כשרה ונשואה אבל פסולה או אנוסה לא אבל כס
ונזתו ואחיו ואחותו אשילו שש פסולים מתאכלין עליהם אבל
אם מלדים משפחה ונכדתי און מתאכלין עליהם : כבר אשילו
על אמו שנהגירם אמו מלחין (ס' שט"ז) : (ב) קרובים
כססולין לעדות מרחין מקצת אביעות עד אחר שבת כראשן
סייעו שאין משני' בגדיהם כשכח ואין רוחיין בחמין וגם אין
לחף כראש רק כמיים שסרין וגם אין לאכול חוץ לביהו אשילו
סעודה מזה אבל כחונת לנן אין למעט לכבוד שבת גם אין
לשנות מקומו בניה ככנסת (שס) : (ג) חינוך כל ל' יום ויום
בלבית ככלל אין מתאכלין עליו (שס) :

דין אישתי שתחיל האבילות :

(א) מאימתי החל האבילות משיקבר ונכנס כרימת הקבר בשער
מדד חנין האבילות ויש לחיך חיפך מעליו בביס"ק ונ"ס
צריך לייך מניח"ק לביהו בין שכונת עיר' א"ל להלחן שס רק
יתן עשר כממעליו וכשיבוא לביהו יתלחן אורח (ס' שט"ז שפ"ב) :
(ב) אם הקברות סמוך לעיר והאבילים חוזר משער כעיר ולא
בלבו עם כמה לביס"ק אין מוצין ו' י' עד שיאמר להם שנסחם
כגולל אבל אם הללו סבדלו ונכנו אביעות קודם שגאו הקברנים
מביית הקברות וזהו סמוך לחשיכה ואח"כ בלא הקברנים מניח
הקברות בלילה ואח"כ שנסחם כגולל כשהיה חס קצת אף
שהאבילים לא ידעו מזה רק שחמשק נכנו אבילות מלה להם
למחין כשעה ובלבדים כן מוכח ממה שכתב רמ"א שאם כיה
סכור שנסחם סיגול והשחיל להתאכל ואח"כ מדע לו כשעת
חוזר ושהחיל לאבילות מחדש ששעת שאם אח"כ נודע לו שגם
אבילות צדין עולם לו מה שסח"ל) וכן כנקבר מתו בערב
כרגל והוא כמות לחשיכה יכולין האבילים שאין כולכין לבית
הקברות לחלץ מעליהם חיפך ואחר כך כשיבאו הקברנים מביית
הקברות ויאלחו שנסחם כגולל כשהיה קצת יום מנעל כרגל אז
האבילות של שנסחם : (ג) אם שולחין את כמה לעיר אחרת
משיחורו פניסה מלנות מתחיל האבילות למנות מיום זה שבעה
ושלשים ואם גדול פנייה סולך עם כמה (ולקמן תבאר מי קורא
גדול הכית) הכל בערין אחריו ואין מחזיר למנות אלא משנקבר
אבל אם גדול הכית נשאר נכחו וקמן סולך עם כמה אין הקטן
עבר אחר כגדול לקולא למנות חיפך משיבולא כמה מביית
(שס) וגרואה דאם גדול הכית סולך עם כמה דכדין דאף אוחך
שכית מוחין משקבר ולתחילתם אין צריך לנסוג אבינות עד
שנודע להם שנקבר ואם נכח מלך אבינות מוסק ואח"כ מדע
לכס סיום כנקבר גז עולם להם מספק בימים כמבוא אחר
הקברם אבל אם לא נכנו אביעות צריכין למות מיום שסחילו
ל"גזו (ואין דומה לגולל במקלה ימים דמי' ש"ז דא"ל לטלם

מנ' ועד ו' אימ שואל בשלוש הארצים ואם הארצים לא ידעו
הבוא אצל ובלאו בשלוש משני להם * מו' ועד ל' הארצים אין
שואלין בשלוש ואם שואל בשלוש הארצים וכו' משמעי' אחר ל'
גם הארצים שחולין בשלוש אפילו הוא אצל על ארצו ואם (ס'
שפ"ט) : (ב) מקום שיהיו לשאלו בשלוש הארצים בשבת מותר
לשאלו אצל האל מותר שום לכל אדם בשבת שהוא מכלל
דברים שפירסביא (סס) :

דיני כפיית המסחה :

(א) עכשיו אין נוסגין בכפיית המטה ואסור לאכל לישב ע"ג
מטה או ע"ג ספסל וכן אין יושב ע"ג מטה רק על הקרקע
ובשעת שהמנחמים אלו לרין לריוח יושב ע"ג קרקע ובשעת
שאין מנחמים אלו מותר לנעמו וליתך נתיחו (ס' שפ"ז) :
דיני כיבודם ולבישת בנד מבובם בימי אבלו :
(א) אצל אסור לנכס כחוח חר' ו' ואפילו ליתן לנכוסה ע"ג
לנכס ולהניח לאחר האבילות אסור אצל נגדי קטנים שמת
אביבם מותר לכנס וכן האכל פהים כסוחו בקינות בידי הארצים
מכנס אוחיו לכדמי (ס"ב שפ"ט) : (ב) אסור לנכוס נגד מסוכס
ביום אבלו אפילו אחר שנטע ומוהגין כסחוק ו' אין לנכוסין
אפילו לנכוס שנת ואחר ו' לנכוס אחר תהלה ככחוחה שעה
מוטעת ואחר כך לנכוס האכל ואפי' בחול ואפי' במגולתין כחנן
הלוקק ואם הוא מסוכס נמים לנד א"צ לנכוסו לאחר תחלה
וכרי לנכוס אחר ו' מיד (ש"ך סס) : (ג) אסור לנכוס חר' ל'
נגדי שנת ועל ארצו ואם נכנסו אסור כל י"ב חודש (סס) :

דיני גזירה וסריקה באבל :

(א) אצל אסור גזירה וסריקה בימי אבלו כל שלשים ואם יסב
גזלה ואחריו להמגלה או להמגלה שמת לו מת מותר
לשלוש בגלות מבוט כבוד כריות ודוקא שאין אחר שם אצל
אם יש שם ספר אחר ואחריו להספר שמת לו מת ישלים האחר
(ע"י ש"ך) : (ב) אחר ל' מותר בגלות שער אצל על ארצו ואמו
אסור עד שיגערו בו חביוני ומוהגין במגלה שער אחר כל ג'
הדמים (סס) : (ג) אשה אבילה אסורה ג"ב גטוילת שער כל
ל' (סס) : (ד) לסקוק ראשו בחסוק מותר אפי' חר' בשעה
(ע"י ש"ך) : (ה) כשה שסוקו לעלה כל שלשים כך אסור לישולן אפריזו
כל שלשים כגלי אצל ביוזי או בביזיו מותר (סס) :

דין שהאבל אסור בכל מיני שמועה :

(א) אצל אסור בשמועה לסיפק לא יתק חינוק נתיקין כל ו' שלא
יבא לידי שחוק (ס' שפ"א) : (ב) אצל אסור לאכול כסעודה
ביום מילה או כדיון כן ויהיו מסכת וכו' כסעודה אירוסין
וכשואין כל שלשים על אר קרובים וכו' י"ב חודש על ארצו
ואמו וכתוק גיחו אם יש שדעת מטה מותר לאכול אצל כסעודה
כשואין יום השחמיר שלא לאכול אפילו בחר' ביום אצל אם שמד
יחוס או ימוהר לש"ם מותר לאכול אצל (סס) : (ג) אסור לישב
בשמועה וכן מותר לנכוס נגדי שנת (סס) : (ד) אסור לישב
לבוש נשואין כל שלשים אפי' לשמוע בכרכות שמכרין שם אצל
בחסה שטועין בנכס"ג ומגדקין שם גרבת אירוסין וכשואין
מותר לפמוד לשמוע בכרכות אחר שלשים על ארצו ואמו וכן
יכול האכל לאחר שלשים לנכד בכרכות שמכרין חתה כחוסה
וכן יוכל להכניס כחוקן חתה כחוסה כדוק שמוהגין שגרי אנשים
מכניסין כחוקן חתה כחוסה אקראים שטובחים ויכול לנכוס
נגדי שנת ובלנד שיהא לאחר שלשים (סס) : (ד) אין לאכול
כסעודת חנוות אנשים גלילה שנתה כמותרת יבא לו יח"ל
בימי יום שמת בו ארצו או אמו (סס) : (ה) אצל אסור סדק
או מוהל אחר שלשים על ארצו ואמו ילכש נגדי שנת עד לאחר
המילה ויכול לאכול שם על הסעודה (סס) :

דין שהאבל אסור כל שלשים לישא אשה :

(א) אצל אסור לישא אשה כל שלשים אפי' גלה סעודה וכן
אפי' לאדם אסור אצל שדחוק מותר אפילו ביום שהוא
יום כחוסה ולאחר שלשים אפילו על ארצו ואמו מותר לישא אשה
(סימן שפ"ג) : (ב) אם לא קיים מטה פהים ורביה מותר לישא

חיפק אחר שנטע אפילו באבילות דלא ואם (סס) :
דין שהאבל אסור לצאת מביתו :

(א) אצל אסור ללכת מביתו כל שנטע לטייל או לנודק מ"ט
אצל אם שלח מושל ארצו או שנידק ליתך לנדק או לנודק
דבר באגוד מותר וכן אם לרין לגמול את נטו וכו' לבית הכנסת
אפילו חר' שנטע אצל סנדק אצל לא יבא חר' שנטע ואחר ג'
יהסגל נכיהו וכשמניחין החינוק לגמול כולך לבית הכנסת (ס'
שפ"ג) : (ב) ואם האכל הוא מוהל דים כמו סנדק כני"ל וחי
ליבא מוסל אחר בעור מותר אפילו ביום ראשון (סס) ומותר
ל' לחקן כספרים וכן כל דבר מטה שא"ל לעשות בלא האכל
מותר לו ללכת לקיים את המטה (סס) : (ג) נוסגין שהאכל
משנטע מקומו כבית הכנסת אפילו בשבת כל י"ב חודש על ארצו
ואמו וכל שלשים על שאר קרובים (סימן שפ"ג) :

דין שמועה רחוקה וקרובה :

(א) מי שנאה לו שמועה שמת לו קרוב שחייב להשאיל עליו
אם בחוק שלשים יום שנטע בשמועה אפילו ביום למ"ד
עלמו כרי זו שמועה קרובה וקרוב וחייב לנכוס בשעה ימי
אבילות מיום שנטע לו בשמועה ומונה שלשים ג"כ מיום
שמועה מיום שמועה דים כיום קרובה לכל דבר ולא
יטען אפילו ואחין כשלשים יום שנטע כסם שמועה קרובה
בימי שמועין מיום כקמורה ולא מקום כמיתה ואם הוא חר'
שלשים לקרובה חף שעה אחר שלשים למיתה כיו עדין שמועה
קרובה (ס' ת"ב נקדוח כספק דלא כמ"ש כש"ך) : (ב) ואם
שמע לאחר שלשים יום כרי זו שמועה רחוקה ואין לרין לנכוס
אבילות רק שעה אחת ל"ש שמת יום ל"ש שמת בלינה והגה שעה
אחת די ואפילו על ארצו ואמו אצל מה שבוטע על ארצו ועל אמו
כל שיהי עבר חודש מותר אפילו שמת אחר שלשים ומנה שנים
עשר חודש מיום שמועה יום כרי זו שמועה רחוקה ואם בא לו שמועה
מאחיו ואמו אחר שנים עשר חודש אינו נוסג אלא שעה אחת
אפילו באבילות מותר על ארצו ואמו כל שנים עשר חודש (סס) :
(ג) כשמועה שמועה רחוקה חר' נרין לנכוס כל דין אבילות אלא
דיו בחלילת מנעל נדר ומותר במלאכה וכרחיקה וכו' ויבא
המטה והלמוד תורה ואם אין לו מנעלים נרגזו בשעת שמועה
לרין לעשות מנעיה אחרת שיבא מר שמועה מבוט אבילות
כגון שיבא על הקרקע ואם בלא לו שמועה בשעה שיהי עוסק
במורה או במלאכה או שיהי רוחן מוסקי שעה אחת משם
אבילות ומותר לרין ואם היה נכוס אפילו אינו מוהל ומ"ט
אין יושא בוס ידי אבילות רק לרין לעשות מנעיה אחרת שיבא
כס שמועה אחרת מבוט אבילות כגון תליתא מעטל או ישיבם
על הקרקע שעה אחת (סס) : (ד) כשמועה קרובה בשבת
או כרגל ולמוזלי ביום או למוזלי רגל נעשית רחוקה אסור כל
יום בשבת או ימי הרגל נדכרים של ליעול ולמוזלי שנת ורגל
מרגה שעה אחת אבילות בחלילת מנעל וישיבם קרקע ודיו (סס) :
(ה) כשמועה שמועה קרובה בשבת יום בשבת מולה לו ליום אחר
ולמוזלי שבת קרובה וישיבם על עור שש ימים (סס) : (ו) כשמועה
שמועה רחוקה בשבת או כרגל אינו מוכר אבילות ואפילו בדכרים
שכניענה מותר ולמוזלי שנת ורגל מוכר שעה אחת ודיו (סס) :
(ז) שמת שמועה קרובה בשבת וסוף ערב כרגל כיון שדכרים
שכניענה מוכר בו מנכוס כרגל לא אבילות (סס) : (ח) מי
שמת לו מת קודם כרגל וסוף לא שמת עד אחר כרגל חף שאותן
אריגו אבילות קודם כרגל כספקו כרגל את האבילות למדן
שכנס ימים מ"ט או שלא ידע ולא נכס אבילות קודם כרגל כל
שמת אפילו ביום של שלשים כל מיתה כמת כיו אלו שמועה
קרובה ורין לנכוס בשעה ושלשים דאין כרגל עוסק בשביל
שכנסה ושלשים למי שלא נכס קודם כרגל (ס' שפ"ג ש"ך) :

דיני אבילות כרגל ובראש השנה ויוה"כ ויום טוב שני של גלויות :

(א) סקדנר מ"ט קודם כרגל נעדין שמת עליו אבילות ומג
אבילות אפילו שעה אחת (פירוש כ"ב ולא נתיק שפ"ג
מ"ט

דיני אבילות

אז עולה יום שמיני עשרת בעד שבעה ימים אבל אם קבר את מחו כרה כסוכות אין שמיני עשרת מנטל ממנו גזירה שבעה ונס היו נחבד בעד שבעה ימים למנין שלשים רק לזמן לכהן שבעה אחר הרגל ויום טוב שני של גלויות עולה לו למנין שבעה ושלושים מונה מיום כתיבה (עס): (י) יום טוב שני של גזירות אף שבעה למנין שבעה מ"ח אין שם אבילות כל פירושא נוסב צו אשילו כוח יום מיתה וקבורה כמו יום ראשון שכוח מדאורייתא שאינו טובב צו שם אבילות כל פירושא (עס): דין קמן שהגדיל תוך שבעה או תוך שלשים ודין חולה ויולדת:

(א) קטן שארבע לו אבל א"ל להתאבל דאין אבילות לקטן ואשילו אם בגדול תוך יומין א"ל לכהן אבילות של שבעה ובלשון כיון דבעת החלפת הכהניות היום פטור (כי) ש"י בע"ז דלא כר"ח): (ב) חולה במת לו מת שמיני להתאבל עליו ומדע לו אם כתיבא תוך שבעה גומר הימים כשארשים וכן תוך שלשים גומר הימים כשארשים אבל לשלש הימים של אבל שבעה נחלוו א"ל מאס דנחלוו ג"כ נסג אבילות קאת דומי לשבת דעולה ואיס מסיק (כן) משמע מדרין של כא"ר שאכתוב בסמוך): (ג) יולדת אבילות ג"כ אינה לביים לשלשים הימים שבעה נפת שבתה אבילות רק גומרת הימים כשארשים ואם שבעה בהולכת לנית כהונת כוח נחוק שבעה מוליכות אותה הכינים לנית כהונת וכולה ללבוש נגדי שנת ויושבת על מקומה בנית כהונת (א"ר) בסיומן ק"ג גא"ח דלא כהנזכר (י"ג):

דין מי שמת לו בת ולא נודע לו ודין תענית יא"צ"יים:

(א) מי שמת לו מת ולא נודע לו אינו מונה שארמו לו וע"ז נאמר מולא דייבה כוח כסיל מיכו אם שואל עליו אין לסקר ולומר מי כוח שאמר מדבר שקר הרהק אלא יאמר בלבן דמישקחם נהי איש וכוה יעבר ונעלמו שמת ומוחר להזמין לטעמי הירוסין ונשואין וכל במתה כיון שאינו יודע (סיון ח"ב ס"ו) וכן כבעל שידע שמת קיבן של אשה שחיבת להתאבל עליו מותר לבשם עמה כיון שהיא אינה יודעת (א"ר ק"ג): (ב) לבנים זכרים ונכדיו נכדיות כמתת אבילות כדי שיאמרו קדים (ודיי קדים נכדארו (ליגל): (עס): (ג) משם להעמוט ביום מת צו הכיון או אמו ומזמנין המיד יום כתיבה ולא יום הקבורה אם לא שייכה יום כתיבה רחוק קן יום קבורה ג' או ד' ימים שאו מחזקין בשם א' יום כהקברו ומשכס ב' ואלק מזמנין יום כתיבה אבל בלא"כ מחזקין יום כתיבה אף בשש א' (כ"ד ס"י ט"ג): (ד) אם מת אביו או אמו נחודס ארבע שביי כששם פכוסה לז"ך נהעטפה בשנת סעיבור בלדר ראשון ובלדר שני אבל אם מת בשש משונרת או אם מת בלדר א' מחטפה שמיני בשנה משונרת בלדר א' ואם מת בלדר שני מחטפה בלדר שני (עס): (ה) אם חל הערפת שמת צו הכיון או אמו בע"ש אם כתיבה כהעטפה בששם ראשון בלא יבלים אין לז"ך להשלים וכן אם כששם ראשון חל בע"ש ולא השלים א"ל להשלים בע"ש אבל אם כששם בראשון השלים ולא כתיבה אף כשלא השלים רק כשחל בכול אם אח"כ יארע כשחל בע"ש ג"כ לז"ך להשלים (כ"ל) כונא בלדר בגולה):

בלע המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים:

ממנו קודם הרגל הרגל מסיק האבילות ומכסל ממנו גזירה שבעה ומיחר לרחוק סמוך להשיבה אשילו נחמין ואשילו מת לו מת בערב שבת ובשבת כוח ערב הרגל מותר בע"ש כמוך להשיבה לרחוק נחמין לכהן הרגל (אף) בהרגל אינו מנטל רק גזירה שבעה ולא גזירה שלשים מ"ח מואלו דרחה נחמין כל שלשים אינם מדינה רק מכה מהגא מותר לכבוד הרגל אבל לגלח כיון דמדינה אסור אשילו לכבוד הרגל אסור ואחר הרגל כיון דלא חטל הרגל רק גזירה שבעה ולא גזירה שלשים אסור נרחייה נחמין ולענין הכתוב ימי השלשים יגואר לקמן) ודוקא כהנה אבילות קודם הרגל אשילו לא נהג אלא דכיים כעניינא קודם הרגל כגון אם בשם שמוכס קרונה ביום השבת סתיה ערב הרגל כיון שהיא דכיים כעניינא כח הרגל ומסיק האבילות (כמו) כהנחאר כסיומן (ס"ו) אבל אם שג או הויד ולא נהג אבילות או סתיה קרוב להשיבה ולא כיה יכול לנטול אבילות אין הרגל מנטל האבילות ו"כ אם לא ידע נמי מה שמת קודם הרגל שכן כרגל מנטל אלא נהג ברגל דכיים כעניינא ומונה שבעה אחר הרגל ויום טוב שני של גלויות שבסוף הרגל עולה לו למנין שבעה ובלשים מונה מיום כתיבה (סיון ס"ט) (ולענין מלאכה שבעה) ימי אבילות שחבד אחר הרגל לז"ך שאלת (הס): (ב) אם קבר את מתו י' ימים לפני הרגל והנה כיון גזירה שבעה הרגל מנטל ממנו גזירה שלשים אשילו חל יום שבעה ערב הרגל דמקדף היים ככולו ועולה לכהן ולכהן ומותר לרחוק אשילו נחמין ולכפר ערב הרגל סמוך להשיבה וכערב סבת עדיף לגלח קודם היות כיון שארשים אכורין לגלח אחר היום ואם לא שביעי שלו בערב שבת הרגל שנת ואם לא יגלח ערב הרגל מותר לכבס ולרחוק ולכפר ערב שבת ואם לא יגלח ערב שבת או בערב הרגל מותר לגלח עליו חוקי אחר הרגל אבל בחול המועד אין כרתי כיון שסבי וכול לגלח בערב שבת או בערב הרגל אבל אם חל שביעי שלו כשנת שהוא ערב הרגל דא לא כיה יכול לגלח בערב שבת כיון שיהי תוך שבעה מותר לגלח עליו בחול המועד או לאחר הרגל (עס): (ג) הא דרגל מנטל גזירה שלשים דוקא כשאר מחים אבל נאניו ונחמו שאסור לכפר עד שיגיעו צו חזירו אשילו שנת צו הרגל לאחר שלשים אינו מנטל כשיעור ערס כהנחאר לשיל שלשם מדשים (עס): (ד) ראש השנה ויום הכפורים שובנים כגלים לנטל האבילות (עס): (ה) נהג שש אחר לפי כשבת אותה ששם האבנה כשבעה וזמונה ימי ספסח כרי ע"ו ומביים עליהם עוד ע"ז יום למנין שלשים (עס): (ו) נהג שש אחר לפני עשרת ארבע השנה שבעה שבעה ויום עשרת עליו (כיון שאם לא הקריב קרבנה עשרת בעשרה ים לו חלמנין כ: כשנה) חבוב כשבעה כרי י"ד ומביים דוקא כשאר מחים (כשנה) חבוב שר ימים עולה יום כשש למנין כס"ו (עס): (ז) נהג שש אחר לפני ראש השנה בעלמ ממנו גזירה שבעה מחמת ראש השנה וגזרת שלשם מחמת יום הכפורים: (ח) נהג שש אחר לפני יום הכפורים בעלמ ממנו שבעה מחמת יום הכפורים וגזירת שלשים מנטל ממנו חג כסוכות (עס): (ט) נהג שש אחר לפני חג כסוכות כשלה ממנו גזירה שבעה והנה שבעה ימים לפני י"ד ושמיני עשרת נחשב לבעה ימים כרי כ"ח יום ומשלים עליהם עוד השש ימים ונח"ל עולה שמתה תורה למנין כט' ימים ודוקא אם נהג שש אחר לפני חג כסוכות

דיני חלה

הפרשתה וסנינים החיבין בחלה: (א) עכשו כהנהג כפסא שמסריבת חלה ושורטין אותה וכחנין להשיך לתורה באזנין צו אה כסח (סי) ש"כ"ג): (ב) אין חיבין נחלה אלא מחמת מית תמוהה ואלו כן: חייטן • שטורין • וזכאסין • וכולהו שיעל • ושיסין (סייס דגן) •

ועכשו אין ידוע לנו מה הוא כמין סמנין (סי) ש"כ"ד) ואית ס"ה מינים מלמדסין זה עס זה אם לא מכן טיפס ניסוד ואסי' כשלא לכן יגיד רק שערב הכיטוח עד שבעה גוף אחד ג"כ מנחדסין זה עס זה לכשישור (עס) ואם לא לכן ולא שיערב רק שערב ככלי או מ"י נשכס יתבאר לקמן נעוה"י: (ג) א"ת ח

חך דיני חלה החיים חלה

חייב כהנה אלה עיבה מחמשת רבניש קמה אכל סמיא מזה ססור וכשיעור כל חמשת רבניש כוח מדה שמוחקה בשלש וארבעים ביים וחומש בילה וכיוד מערין לוקחין מדה גדולה ומעלהא ארבע מים שההא מלאה ונותין להוכה מ"ג ביטם וחומש בילה ומדה שמוחקה במים היואין מאוחו כלי לחך חמשת רבניש כוח כשיעור חלה (סג) [ונגאון מהרמ"ם ז"ל כפי כסא] כדפסקה אכל כר"י מוגמ"ם על פשוטם דג"ל להלכה ולמשפט כמ"ם כגאון בלליה דכשיעור מ"ג וחומש בילה בלנו יבאל חלה בלא נרבה וכשיעור מ"ג וחמי בילה יבדק]: (ד) חמשת רבניש קמה כללו כסאור וסבאון וסמורסין מנערסין להשלי' אס לבן בלא ברקה אכל אס כרוב ממין מהקמינ וחר ועירבין אין מנערסין (סז): (ה) כנופל קמה מאחד חמשת מיני דגן כהנגרסין לעיל שחיבין נהלו ומבאר מינים שאין חייבין ולב מנן עיבה ניהוד אס אין בעיבה כשיעור חלה ממין שחיב בנהל ססור חלה אשילו אס כרוב ממין שחיב בנהל לפי שאין מנערסין אפי' בלב יחד רק חמשת מינים ואס ים בעיבה כשיעור חלה ממין שחיב בנהל אס אוחו ממין שחיב בנהל הוא כרוב חייב בנהל ונרדך לבדך עליה אכל אס המיני שאינו חייב בנהל ססור כרוב רק שם בכמין שחיב בנהל כדי ליתן קטם בעיבה יש סס מחלוקת בסופיקס אס חייבת בנהל ומסריבין ממנו חלה בלא פרכס ואס הוא כמותט עד שאין נוחתט טעם בעיבה פטורה מהלה (סח):

דיני צירוף העיסות לענין חלה:

(א) שני עיסות שאין בשות אחת מהן כשיעור חלה ויש בשתיים שיעור חלה זו בשלחא ים בה כשיעור ובחלחא אין כשיעור אס אין מקפיד על הערובתן כמו שיבאר לקמן אס מנוטח זו כח עד שדבק מזו לזו (וזו נקרא גיבוכה) כינוי שמוכחין כ"כ סלס יעל עיבה אחת יעל מהתכרס עמה מנערסין וחייבין בנהל אכן אשילו אס אין נדבקין זו בזו והס בכלי אחד ככלי מצרין לחיוד חלה ואשילו אחר שראס ומעבה סם מהני צירוף כלי כלי שחיב בנהל (י"ד סימן ש"ה): (ב) צירוף כלי לא מהני אלא בכלי שיש לו דפנות והנחיה בחור ככלי ונרדך שלא ילא סום ככלי אחד או עיבה אחת כולה חך לדפניו ככלי דלו אין ככלי מצרף לאוחו ככלי או אוהס העיסה כיואלה חוץ לדפניו ככלי ולא מהני מה שמתכס כמסה עליה ואס המקמת מן כככר או מן העיסה מונחה חוץ ככלי ומקלחס חוץ ככלי אז ככלי מנערסין (סז): (ג) אס נתן אס כשיעור או אס ככרוב נעטלה שאין לב לבזבזין אין מנערף להלכ ואס מכסה כסה למעלה בסדין או כמסה כסאן מונחם על כסבלא אין חבוב כמו כלי לנרסין להלכ ובספת אס כלי שיהיה אה כולם כדי לנרף אוחס להלכ ויוראס חסדין ויכסב בנאוח סדין עליכס כדי כמו צירוף כלי ואף שגאלחט מגוליס רק יאר בלא חלס מלכ שלימה חוץ לכיחי (סח): (ד) כ"ד שמונערסין מ"י גביכס וצירוף כלי כמו בגחבאר לעיל דוקא סביו העיסות כל ארס אחד ואינו מקפיד על הערובתן אלא אס מקפיד על הערובתן כגון שהלחת סם קינד ובחלחא סם נקדי או שבעיסה אחת יש כרכוב וכבעיה אין בה כרכוב אוחן מסתמא אשילו ארס אחד מקפיד על הערובתן ואין מנערסין וכן אשילו בעיבה שאין סחס בני ארס מקפידין אס סח מקפיד פכירוס שלא יתערבו זו עם זו אין מנערסין (סימן ש"ו):

דיני צירוף בעיסת שני אנשים:

(א) שני עיסות כל שני אנשים שאין בכל אחת שיעור חלה ויש לצביקן שיעור חלה והתערבו יחד שלא מדעתן עד שגבשו זו בא זו שתיקן כ"ה קמה לנחמוס ועירבין כהנחוס בלא מדעתן אפי' ע"ד לחלקן אחר אפי' אשילו אס כשה כשיעור ממין אחד אס סיה מהלס אחד ללא סיה מקפיד על הערובתן מ"ג כיון ששני בני ארס מסתמא מקפידין שלא לערב עיסתן מס"ה אין מנערסין וסבאון מהלה אפי' יחד כפירוס שאין מקפידין על עירוב כשיעור וסיה דעתן גם כל לחלק עד אחר אפי' דלו מנערף ונדבך בנהל והנחמדיס כעלמדיס ביהד לפני דב אס נתן

כל אחד קמה לנחמוס לאפוחו ועירבין כהנחוס שלא מדעתן כדי לחלקן אחר אפי' מנערף וחייב בנהל כיון שמסתמא אסן מקפידין וכן שני שותפין מסתמא אין מקפידין (סז): (ב) שני אנשים שלבו עיבה שאין בה רק כשיעור אחד אס סיה דעתן לחלק בנצק פטור אפי' אס אחר שחוקו כוכיף כל אחד ואחד בעיסתו עד שסיה בכל כשיעור פטורין מהלה כיון שסיה להס בעת חיוב וסמטרו וכל אס כוכיף כ"ה שיעור בלא חיוב אכל אס סיה בעדתן כשעת ליכה לחלק לאחד אפי' אשילו חלקוף בנצק חייבין (כ"ד סימן ש"ו): וכן ארס אחד שבעה עיבה אז כשיעור כדי לחלק בנצק כשהוס כשיעור מנערסין אחרים אז לכ"ב שאין פטורין על שנהלו עיבה בנצק אחר רק אחר רק מהלה ואפי' כוכיפו אחר רק על כל חלק עיבה עד שסיה בה כשיעור פטורה כיון שסיה להס בעת חיוב וסמטרו כיו בעיבה שהוכמה חלזה אכל אס כוכיף כשיעור חלה חייב בנהל אכל אס לא סיה בעדתו כשעת ליכה לחלק בנצק אפי' ארסיה כרכס אף שחולקן אפי' חייב בנהל (סז): (ג) כשני מינים מן כ"י מינין שחיבין בנהל אין מנערסין ע"י גביכה וצירוף כלי אף בחין מקפידין על הערובתן רק עיבה דגן מנערף עם עיבה שגריס אכל וכן עיבה שיעור מנערף עם עיבה של סגולה שועל אכל שאר מינים אין מנערסין זו עם זו אס לא שלב אוחן ביהוד דאו כל כהמשת מינים מנערסים כמו שגבאר לעיל ולהמדיס עיבה של דגן מנערפת עם של סגולה שועל וכן להחילתה אין לנרף עיבה דגן עם עיבה של ע"י גביכה או צירוף כלי ואס צירף מפרש חלה בלא כרכס (סימן ש"ד): (ד) אס דיבק עיבה שלא סיה בה שיעור חלה עם עיבה של חמשת מינים ממין שאינו מנערף בלא סיה בה ג"כ כשיעור חלה וזוין שעיבה יש כשיעור חלה וזוין אוחס על כ"ה ממינו עד שסיה בו כשיעור חייב כ"ה בנהל כיון שלא מנערסו כשבו מעורבין ועכשוו בא להס כהיוד אכל אס דיבק שני עיסות ממין אחד ע"ד לחלקם לשני אנשים ולא סיה בכל אחד מהם כש"ע שיעור חלה רק כיון שעיבה וחלקן אפי' אכוסף על כ"ה כ"ה מהס עד שסיה בו כשיעור חלה פטורים לפי שכבעס שכבר סיה להס בעת חתנה סם סיו פטורים בנאוח שסס (כסו) שמתבאר לעיל (סז):

דין כיצד מפרישין חלה מן עיבה שיש בה כשיעור חלה על עיבה אחרת שיש בה כשיעור: (א) אס ים לו שתי עיסות ממין א' ויש בכל עיס' כשיעור וחזרה לכפריס מזו על זו או שהלכ אוחס סה וחזרה לכפריס מאחד על כולם אפי' לא צירוף כלו ולא גיעסה אלא כיון ששהיבן לפניו (כל מיקרי מן סמוקף) מפרישין מזו על זו וזו אס ים (בהל אחד כשיעור אפי' אס כוח מקפיד עליכס שלא יתערבו כגון שהלכ סם קינד וסכ' סם קידיה אף בהלד יש כרכוב וכבעי אין בו כרכוב רק אס סם כל ארס אחד מפרישין מן שהלכ על הכיור כשהן מן סמוקף ואס לש שתי עיסות משני מינים ויש בכל עיבה כשיעור ומאוחס כולם לפניו אין מפרישין מאחד על כולם רק עיסת בעורין וס"ה מפרישין מזו על זו אכל שאר מינים אין מפרישין מזה על ים (ס' ש"ד סעיף ב'):

דין אם מפרישין חלה מעיסה של תבואה ישנה על עיבה מתבואה חדשה או להיפך:

(א) עיבה מתבואה חדשה ויש בה כשיעור חלה ועסה עיבה מתבואה ישנה ויש בה ג"כ שיעור חלה אין מפרישין לא מן כהחדש על כיוסנה ולא מן כיוסנה על כהחדש ואס עסה שני עיסות אף בכל אחת שיעור חלה ויש בעיכס שיעור חלה והשיבן זו על זו שלרסן ככלי אין מנערסין לפתחיכס בנהל אפי' אס רואה לכפריס חלה מאלחט גביכס דלו מפרישין מן כהחדש על כהחדש ומן סיבן על סיבן אפי' אין מנערסין מדרכבן מחמס גזרס (שאלס ירלו שמונערסין יבואו לכפריס מזה על זה) אכל מדאורייתא מנערסין וחייבין בנהל ולכן להחילתם אין לסיקן אוחן או לנצקן בכלי ואס עבר וצירפן אסור

למפרים עד שטעל רשות משיבס (סג) : (ג) אם מן רשות לאחר נעמדו קמה שיפרים להאר שיעש שיס מועיל (ולא אמרינן כיון דמפרים הלכו קמה לא עשה ולא כלום וא"כ כיון מחי דלויס נעמלו לא מחי פנד לא מחי מכוו שניה מ"מ כיון דיוכל לכבוש עשה ולומר עיבס א הכא חלה על קמה זה נכשיבס יולוס משיבס מהני) (סג) :

דין איזה פת חייב בחלה :

(א) אין חיוב חלה אלא בעיבס שרלוו לבל ליה להס שיכא קרוי להס דתכיו רחביס רחביס מריסויכיס כו' באלגנס מלחס בלרין כו' (סי' שכ"ט) : (ב) עיבס שכלילתה רכה היימ שאין מנכלין לוייה רק במעריבין מיס עם קמה וזופצין לוחס לחרך כמחכס וזופצין לוחס נמחכס בלא ע"י מפקה חייבנס נחלה אכל אם טנגס נמפקה פטור מחלה (סג) : (ג) עיבס שכלילתה ענה ונגללה ע"ד לככלה לו לתניס ועשס כן אם היס כס שיעור חלה ויכריס חלה בלא נכרס ואס היס בדעמו כשעת לוייה לאשוח מעט אסי' פחות משיעור חלה משריס חלה נעמדו בלך נכרסה ואס לא היס בדעמו כשעת לוייה לאשוח מעט ממנו בלך נכרסה וזכ"ר מעט נכרך מנידס להשוח אוהו מעט ואח"כ ישיבס חלה נכרסה (סג) : (ד) כשעשס עיבס נמי ביניס או כשכר מי פירות אס עיבס לוחס כדו לאשוח קהלינך וזכ"ר ח"ה אין בו הערונות כלל מו' מחקי' (ובן יו"ו דכס דעריבוס - מני' חלני' טלי' דס' מיס) המכשיריס יס פונגה' אס חייב נחלה לכן יכריס חלה בלא נכרס או אס יס לו עיבס בלא כורסה חלהס יניח עיבס א שילוש עיבס נמי ביניס או נמי פירות אכל עיבס בלא כורסה חלהס ויכריס מו' על עיבס בלא נכרס נמי פירות אס אכל אס יס בו הערונות מחכר מחקין אשילו מעט מבעת לוייס חייב נחלה נכרסה : (ה) במערה עיבס נמי ביניס לבל כמו לאקשינך או קרעשנינך וינולח אס אין בו הערונות כלל מו' מחקיס כמכשירין ח"ה להכריס חלה ממנה אשילו בלא נכרס ואלו רוחס לאשוח מעט יכריס מכל העיבס חלה בלא נכרס ואס יס בו מעט מיס או כהר כמקיס דיוו כמו כשקיף ד' : (ו) יס לויכר יעבר עמכס ומקיס המכשיריס מחמת דעיבס שילוש נמי פירות לכדס אינה מוכשרת לקבל טומאה וא"כ חלה א סכוריס ולאכולה ג"כ ח"ה לחו רובן טמאים (סג) : (ז) כדוכושנין שכלילתן ענה כיון לעקינך הייב נחלה לכ"ע לכן כשעוין לעקינך שיעור חלה לזר להכריס חלה וכן נכרסם כשעוין כשעויה חתונה או כריס מילה בולחין לו לזוהינו כ"ה לעקינך זכ"ר אין משריס חלה ממנו נכריס משי' כהוא פהו מכשיעור ואח"כ כשנכרסו יחד נכניו אכל מי שניכרלחו לו חייבין נחלה זכ"ר לכפריס מכן חלה וכו' : לנלוס מניחא חייבס בלא נכרס וכשעס במח אחד נטל נכיוס נכרסו עס שאר עיבס בלא ויכריס מעטעור על כהיוו כשיעור דו זה לכן ינלס מניחא מעט :

דיני חלה בעיסת עו"ג :

(א) הקנה בלך מנחוס עו"ג אף שיש בו כשיעור חלה ח"ה לכפריס ממנה חלה וכן אס לקח מן כמנחוס פחות מכשיעור והוסף עליו כשיכרל: עד ביביס בו כשיעור פטור אס לא כהוסף עויו כשיכרל כשיעור מעיבס שלו וז"ל כקוסס פת מנחוס עו"ג שא"ל להפריס ממנה חלה (סג) :

הב"י כיומן ש"ל כניחא בסס מ"ב וז"ל כניקת עיבס מן כעו"ג כריח פטורה מחלה ועידנה עס כפיכס של יכרלל שחייב נחלה ח"ה להפריס עליו ממקי' אחר דהוי כמריס מן כחייב על כפטור אס עיבס שלקח מן כעו"ג כיה כריב שחרי כמחורב נטל מן כורסה עיבס וזוהו עיבס בלא נעניב כעו"ג אע"ג דהזווייהו מדרבנן מ"מ כיון כשעיבס שנתכרס יס הרי דרבנן חדא דחיה נומי"ו דרבנן שריס שיהבטל כריב וזוהו עיבס בלא מחורב אין כס חלה חן דרבנן ואין מפרשינן מזה על דה זכ"ר מחייב על כפטור ומניחא עיבס של מנחוס דך לא"ל דרי"ס שארי שנתכרס לו טבל כחולין וכו' ע"ש והר"מ ככ"ר כד"ו ספר זכ"ר מחא כ"ל כסור דלס העניב לו פת כשכורס מעט חלה עס פת בלא

לומר לבלול אהן: עד שיפרים על כאורח משיבס אחרת בלא כורסה חלה מן כהדס על כהדס ומן כיון על הישן (כיומן ככ"ד) וזוקא ע"י נכרס וזירוף כלי אין מנפרסין אכל אס לם עיבס חלה מתנוחס חדש ויכנס או שיעריב כעיבס עד כעוש גוף אחד מנפרסין : (ב) אס ינלוס ביהר עיבס בלא כורסה חלה עיבס כורסה חלהס אס יס ליה עיבס אחרת כ"ס כס לנד שיעור חלה בלא כורסה חלהס מהנה אכל כפיכס שנתערב כדו ביביס מן כמקור ומפרים ממנה על כפיכס שנתערב ח"ה לא כביביס ולא זירוף כלי ואס אין עיבס כ"י שיעור חלה לנד רק עם זירוף כפיכס שנתערב זכ"ר להשך אותה חל כפיכס שנתערבס או לנרסן יחד ככלו ואס אין לו אחרת בלא כורסה חלהס משריס משיבס כהערונות מינה ונס (סג) וע' מ"מ כסוף כלכות חלה : (ג) נוכנין כניכס ליקה מעט נלך כפיכס כגדולה קודם כפריס חלה ומתהין לוחס שיביס בלאור להמחין כס עיבס אחרת כדו שיביס אחוה כשאר מן החיוב וזו אף אס יודמן שינולח כשאר לוייה כשעת כפריס חלה מהעיבס היכס מחייב על כהיוו (ולכ"ר בלא להמחין כשאר וכן כמפקה כקרוין (בארכס) ואס אירע כן עיין כס' לבושי סוד) (ולגלוהס קסה כיון דהכאר ינלוס ביהר עס כפיכס ונחמייב ביהר ח"ה כשעטל אח"כ חלה מן העיבס כפטר כשאר ג"כ ומס נכר כשעטל כשאר קודם כמפרסין חלה וכדוכושמע ק"ה מסי' כ"ז ט"ו ובכ"ד דלוחסין להלך בלך גדול שילוש ביהר להכרס אוביס לכל אחד שיעור חלה שיעור כ"ה שיעור חלה ע"ש ולכן נכרסה דרף דחלה אחת פוטרת כל כפיכס שילוש ביהר אחר שנתהלך לעיבוס מ"מ אס מהניו כטורוס בלא יפטור רק כפיכס ולא כהלחת אף לוחס שילוש עמה אינה פוטרת דחלה כמו תרומה שנלטת מנחכנס וכשמשכס בלא כשאר אינה פוטרת וכה דלכרוב סס כו"ה מעטס דהוי נכרס כחינה כריכס כיון שיכול לכיון ולפטור נכרסם חלה) ואס נתן כשאר כהאמה חלהס לחרך עיבס גדולה בלא כורסה חלהס אס יס לו עיבס אחרת בלא כורסה חלהס יס נה כשיעור חלה חורס ממנה על כפיכס כגדולה ע"י כקסה אס אין כס כשיעור חלה מנחו ככלו או ע"י כוכיס לזורס עיבס גדולה ואס אין לו עיבס אחרת משריס מן כפיכס גדולה מיכס וכס וכדיעבד כמכיון על כשוסקיס סוכריכריס יס בילה נכרס ונמפרשינן מן כחיוב על כהיוו וכן מזהר לכהחלה ליקה משיבס א שילוש קודם כמפרסין ממנה חלה לחמן גו עיבוס חלהו דמלו יהו לא חיישינן דמהרמי חיי ימנה: לוחס כל פטור (כיומן ככ"ד) : (ד) כהוסף כשעו"ג משיבס בלא כורסה חלהס ונחורו נכר מזהר להפריס אח"כ מינה ונס וכשער אף כעטס כל כפיכס שנגלס ככר ולא אמרינן דהו כמפרים מן כהיוו על כפטור כיון דטעס כעיקר דלוחייהא (כ"ד כסס מ"ב) וע' כסוף כלכות חלה וס"ו לומר ככריס מינה ונס כיון כ"ס נשיכס ככשעו"ג עסס כס אמנס כו"ה חתום דטעס נכר כהנלס נשיכס ככשעו"ג אינו מוין להעיבס לעיין חלה דטעסס חין מנעל כממס וע"ל כסוף כלכות חלה : (ה) עיבס שאין כס כשיעור ונעט אפיקה הפהס עד בגדלס ונראה אשילו יס כשיעור כטורס זכ"ר אס הפהס קודם ח"היס (סג) : (ו) אסור לעבות שיכוח פחות מכשיעור כדו להכפוס מחייב חלה אכל כסמס מוזר לעבות פחות מכשיעור פומת חסס חיומן ואחר כך ינרסן לחיינן נחלה (סג) :

דין אם מפרשינן חלה בלא רשות בעל העיבוס :

(א) אין מפרשינן חלה בלא רשות בעל כפיכס מיכו כיכא בגלל כשיבס אינה נכיוח ואס יתהיב עליו מלאשוח עד שינולח לניחו ויכריס חלה יס חסס קלקול כפיכס ימלה כמכרחה נעלמס להפריס חלה בלא רשות בעלת כפיכס ואסס אחרת כחינה משרחה אינה ימלה להפריס חלה בלא רשות אה"כ כשומחיו על כעלל כפיכס פד כהכא לניחה גודאלי יתקלקל המיכס דאו גודאלי מיהא לם (כ"ד כיומן ככ"ה) :

(ב) מי שתפיקה ח"ה לייסל רשוס זה מה אכל אחר ח"ה

יודר ככל עת אשר עינו רואה את המזוזה בכניסתו או ביציאתו
 מליחו היה אשר יביט מזוזה כשהוא ימה ידו כעומה על
 המזוזה ויקבל עליו טול מלכות שמים ועל מות שנתנו בשרת
 (שם ויהי אם שמוע) שמזוזה וימין נמתכנה בזה לכאן :
 אני מאמין באמונה שלימה ואמיתית שאחת יהיה
 ויסוחר ומקבל עלי לקיים מצותיך הקדושים :
 וכוונה זו מנחה בנ"ח כ"ח פ' ואלהתן דף רס"ג ע"ב וז"ל
 פקודת למקנע ב"ח מזוזה כו' ע"ש : ויש כמה פסוקים שאמר
 האדם נשעה שמוית ידו על המזוזה ככל הליכחו לכה"כ ועכ"פ
 בזה שאינו יכול לומר כל הפסוקים ואמר ארצה שם לנד
 אך כוונה כלי' וקודם יאמר :
 יי שומרי יי צילי על ידי ימיני יי ישמר צאתי ובואי
 לדמים ולשלוים מעתה ועד עולם שירי ישמרני סיגור
 הרע ומכל צרה וצוקה אמן :
 והל"ח יאמר שם יכאל עד ובשערך והל"ח יאמר :
 ליי הישועה על עמך ברכתך סלה יי צבאות עמנו
 משגב לנו אלהי יעקב סלה יי הישועה הברך יעבנו
 ביום קיאנו יאמי יי הישועה נא יאמי יי הצליחה נא :

מזוזה לפתחים (שם כ"ח) : (א) בית שאין בה ד"א על ד"א פטורה ואם יש בה כדי לרנע ד' על ד' בשם א"ש פ"ט ש"ארכה
 יאר על רהב או שהוא עגול או נעלה כ' איות חייב במזוזה ולא יבדק אבל יקבע מזוזה אחרת ויבדק ויהי דעתו גם על זו (ש"ד)
 (שם) : (ב) בית בדרך שהמטה להיות מקורה ואין לה תקרה פטור כיון שהמטה מקורה ומקלחו אינו מקורה אם היה כקירוי
 גדר הפתח חייב במזוזה והוא שהיה מקורה ד"א אבל כל שהמטה אפי' בלא תקרה חייב אפי' אינה מקורה (כר"ש כ"ט)
 קטחה) : (א) בית שאין בו דלתות יש בה מהלוקת הפסוקים אם חייב במזוזה לכן יראה כשרוצה לקבוע מזוזה שיעמוד בלתי
 בתחילה ואח"כ יקבע המזוזה משום דלעתה הפסוקים שאם אין לה דלת פטור אם יקבע המזוזה ואח"כ יעמוד בלתי כיון שחל"ה
 ואם ח"א הלת בלתי מיד יקבעה בלא נרעה ואח"כ כשיתלה בלתי יכול המזוזה ויקבעה פ"ט כ' גם כן בלא ברכה וז"ל אף
 לדעת הפוסקים שכוונים בהם אין דלת פטור ממזוזה ואם קבעה כשהיה בלתי פטור ממזוזה ויקבעה פ"ט כ' גם כן בלא ברכה וז"ל אף
 בזה השם משום חולמ"ה כמו אין ספק אם היה כשהיה בלתי פטור ממזוזה ואח"כ כשהיה בלתי פטור ממזוזה ויקבעה פ"ט כ' גם כן בלא ברכה וז"ל אף
 פטור חולמ"ה (שם) : (ב) ברכה חדרים זה לפנים מזה פולס חייבין במזוזה (שם) : (ג) אם יש בבית ברכה פתחים לתאר או
 לרי"ה ונעשו חלס לכניסם וליציאתם בני הבית כולם חייבין במזוזה ואפי' נהבעטו כדיריין שאין רגילין ללכת ולבוא אלא בבית
 הכס (שם) : (ד) מירק שיש לה פתח גדולה מן הכרח שבכוונתן שם יענה בחיות גדולות ואח"כ עומדות כנורח ואין שפתיהם
 דרך אוהב הפתח ויש לה פתח קטן מן הבית שבכניסין ויוצאין בה פתח קטן רחוי למזוזה כיון שחייבת המזוזה כיון שבכניסין
 משום שאין השמיה בה לכניסם ויוצאה אלא לשמיהם שבכניסין בה חביות גדולות ואין זה חשמים קבוע ונעלה כיון לגני פתח
 קטן אבל אם אין הפתח קטן רחוי למזוזה דהיינו שאין גבוע עשרים ורובת ד' א"ש משתמשין בקטן אינם אלא כחור בעלמא
 ובגדול הוא עקר כשהוא כיון חביות וקטנה פטורה שנטול לגני פתח בגדול (שם) : (ה) המבדיל בין שני הפתחים אם יש
 זווית בבית פתח אחד נפתח לנד פתח אחד לנד מערב ונקבין זוויות יש פ"ט א' : (ו) המבדיל בין שני הפתחים אם יש
 פ"ט טפה לר"ח בני מזוזה כיון מזוזה אחת צימין כהמטה לנד מערב ומזוזה אחת לר"ח לר"ח לר"ח לחלל פתחה
 כלאויה ואם אין פתחים במבדיל טפה א"ל רק מזוזה אחת נפתח כמעטוי ליימין כמעטוי ונפתח כלאויה א"ל משום דכפ"ט כיון
 מתאן ליתא וכו' כשהוא ח' באלכאון וכו' גם לפתח כלאויה מימין ככניסה (ע"א שם) : (ז) שכור בית בחוץ לאחך על שלשים
 יום פטור ממזוזה וכו' כדן כשנודת בל"ח אלא שכור בית גא"ל חייב במזוזה ופטור ממזוזה וכו' (שם) : (ח) המבדיל בין שני הפתחים אם יש
 (י) שכור בית מן העו"ג חייב במזוזה כמו בשוכר בית מישראל אבל במקום דליכא ליה פתח למתה לכתה שעליו עליו כעו"ג
 שיעשה לו כיוסף פטור ממזוזה (שם) :

דיני איוזה פתח חייב במזוזה :

(א) אין הפתח חייב במזוזה אלא"כ יש לו שתי מזוזות ומשקף וכו"ה אם גוף כהתלים שנתנו רביעית וכמשקף ג"ח מצוף כהתלים
 אף שאין בהם מזוזות אחרות חייבין לידו כהתלים למזוזה ואם יש פתח בקוף כסתל ויש לה מזוזה אחת ומשקף וכו' וכל
 השני הוא קוף כסתל כו' חייב במזוזה אבל אם כותל טוברת נבאלה מן הפתח או אם המזוזה נכד ימין ובכסתל נכד שמאל
 כו' לר"ש פטור ולכר"ה הטור ורבינו ירוחם חייב ולכן יקבענה בלא ברכה אבל אם המזוזה נכד שמאל ובכסתל נכד
 ימין כו' לר"ע פטור ממזוזה (שם כ"ד) : (ב) בית שיש לה מזוזה מכלן ומכלן ויש בה כתיב קשת על המזוזה אם יש בגובה
 המזוזה י' עשרים קודם שהתחיל להפעלן אם יש רוחב ארבעה עשרים ע"ד שצ"ע לכתוב גבוה מן הכתב וכן אפילו שמתחיל
 חיבה להפעלן מהלך ויש בה רוחב ד' גזובה עשרה לכתוב"ה פטור ולר"ח וכו' חייב דלג שיש בו רוחב ד' אפילו הוא עגול
 השב במזוזה ונראה דיקבענה בלא ברכה ואם התחיל להפעלן גזובה י' מן הכתב ונעטעל שהוא למעלה עשרה מן הכתב יש
 רוחב ארבעה עשרה כ"ח לר"ח עין הכתב לעשות המזוזה שצ"ח לקבעה בתחילה שלים טעליון כי לכתוב"ה ממקום שהתחיל
 להפעלן שהיה כמשקף וכתיב המזוזה במקום הטיגול כיון כהמטה כמשקף וכו' יקבענה כשלים טעליון של המקום כשהוא קודם
 שהתחיל להפעלן לא יצא לדעת רש"י דס"ל המקום עיגול עשה ד' הבדל כמחצה ואפילו שיש בו רוחב ד' אפילו על שלשים
 של כל הפתח כיוון עם הטיגול ובה יוצא אף לדעת הרמב"ם כיון שיש למטה עשרה בלא הטיגול מתקרב ככל לקדמם מחמת
 (ע"א שם) רק שלא יהיה למעלה מהפתח (שם) :

דין מקום קביעות המזוזה בפתח :

(א) כשקובע המזוזה יבדק לקבוע"ה לקבוע מזוזה וכשקובע ברכה מאותה נכעס אחת מצד ברכה אחת לכולם אבל שכתבי
 איון מצדק משום דא"י ב"ה מנחן (סימן רפ"ט) : (ב) איוז מקום קביעתה נדחק הלל הפתח נפתח הסומך נדחק
 יבדק ישיבט מזוזה פתח א"י כדי שהמזוזה כל הבית מן המזוזה) ואם שיהי איוז מעטב כדע"ג ונגדד שיהיה נדחק
 חלל

הלכות מוזהר החיים דרך

חלל כהנה ואחש שדריש כרחוק של מ"ג וחלל הכשר הוא
 גנדי כרחוק ודלתה נפתח לחוך חלל כבינה ויכל להיחה כחוך
 חלל כהנה שלא יבנה אחש העו"ג יכול להיחה כמוזהר גנדי
 חלל כבינה ובלגד שיחא כעשה כהמוך לפתח וזריך להיחה
 כההיחל שליט העליון של גובה כשער ואש היתה להעלה מזה
 כשיחש כדענד וכוזא שיחיה כחוף מן המשקוף טעם חלל אש
 שיחש לפתח מעליה העליון אפי' כדענד כחולל ואש כהנה
 גנדי כרכב וכביניה כההנה שליט עליון חלה למעלה כהחשו
 ל"ך להיחה למטה מעליה העליון גנדי כהשו" (שס) : (ג) לריך
 נקובעה מימין כנכנס ואין חילוף בין אש חש כבינה איטריה
 אש לא לעולה לריך לקובעה מימין כנכנס ואש קנעה כהמחל
 כפולס (שס) : (ה) כבינה כוש בו הדריס כרכב כשה כהחוש
 זה לזה ואין פתוח רק פתח אחד לרי"ח חובבין דרך ימין
 מימין כנכנס של אותו חדר כפתוח לרי"ח (כן כהמעט שס) :
 (ה) ומי שמילק כיהו לבנים וככל חלק פתח פתוח לרי"ח או
 לחצר וכמהנה כהחלוקת י"ח פתח מזה לזה וכוזא יש כפק אחיה
 מהן ימין לרי"ח או לניחה אולגין כזה כתר כיכר ליר כיינו
 כמקום כקובע כליר כההנה כוכב בו הוא כבינה וכדרך
 כנכנסין שס ימין קובעים אחיה חלל כשני כפתחים כהחוש
 לרשח כרכים לא אולגין כתר כיכר ליר חלל יטעש אחיה
 מימין כנכנס כרשח כרכים וכן כהין כבינה שיש בו כמה
 חדרים וכשני כפתחים כהחוש יש ככל א' פתח פתוח לרשח
 כרכים או לחצר עושיין כפתחים של כפתחים כהחושין לרי"ח

תמניא אפי

קיש א אשרי תמימי דרך ההלכים בתורת יי : ב אשרי נצרי
 עדתיו בכל לב ידרשוהו : ג אף לא פעלו עולה בדרךיו
 הלכו : ד אתה צייתתה פקדיה לשמר מאד : ה אחלי יבנו דרכי לשמר
 חקיה : ו אז לא אבוש בהביטי אל כל מצותיה : ז אודה בישר ללב
 בלמדי משפטי צדקה : ח את חקיה אשמר אל תעובני עד מאד :
 ט במה יובה גער את ארחו לשמר בדרך : י בכל לבי דרשתיה
 אל תשגני ממצותיה : יא בלבי צפנתי אמרתה למען לא אחטא
 לה : יב ברוך אתה יי למדני חקיה : יג בשפתי ספרתי כל משפטי
 חקיה : יד בדרך עדותיה ששתי פעל כל הזן : טו בפקודיה אשיחה
 ואביטה ארחיה : טז בחקיה אשתעשע לא אשכח דברה :
 יז גמל על עבדה אחיה ואשמרה דברה : יח גל עיני ואביטה נפלאות
 מתורתה : יט גר אנכי בארץ אל תסתור מפני מצותיה : כ גרסה
 נפשי לתאבה אל משפטיה בכל עת : כא גערתי ידים ארוזים השנים
 ממצותיה : כב גל מעלי חרפה ובוז פי עדתיה נצרתני : כג גם ישבו
 שרים בי גרברו עבדה ישית בחקיה : כד גם עדתיה שעשעי אנשי
 עצתי : כה דבקה לעפר נפשי חייני כדברה : כו דרכי ספרתי ותענני
 לסדני

למדני חקיה : כו דרך פקודיה הבינני ואשיחה בנפלאותיה : כח דלפת
 נפשי מתוונת בנימי כדברה : כט דרך שקר הסר ממני ותורתך חנני :
 ל דרך אמונה בחרתי משפטיה שניתני : לא דבקתי בעדותיה יי אל
 תבישני : לב דרך מצותיה ארוץ פי תרחיב לבי : לג הוהני יי דרך
 חקיה ואצרנה עקב : לד הבינני ואצרה תורתך ואשמרנה בכל לב :
 לה הדריכני בנתיב מצותיה פי בו חפצתי : לו הט לבי אל עדותיה
 ולא אל בצע : לו העבר עיני מראות שוא בדרךך חני : לח תקם
 לעבדך אמרתך אשר ליראתך : לט העבר חרפתי אשר יגרתני פי
 משפטיה טובים : ס הגדה תאכתי לפקודיה בצדקתך חני : סא ויבאני
 חסדך יי תשועתך פאמרתך : סב ואענה הרפי דבר פי בטחתי
 כדברה : סג ולא תצל מפי דבר אמת עד מאד פי למשפטך יהלתי :
 סד ואשמרה תורתך תמיד לעולם ועד : סה ואתהלכה ברחבה פי
 פקודיה דרשתי : סו ואדברה בעדותך נגד מלכים ולא אבוש :
 סז ואשתעשע במצותיה אשר אהבתי : סח ואשא כפי אל מצותיה
 אשר אהבתי ואשיחה בחקיה : סט זכר דבר לעבדך על אשר
 יהלתי : נ זאת נחמתי בעיני פי אמרתך חיתני : נא ודים הליצני
 עד מאד מתורתך לא נמיתי : נב זכרתי משפטיה מעולם יי
 ואתנחם : נג ולעפה אחותני מרשעים עזבי תורתך : נד וזרות היו
 לי חקיה בבית מגורי : נה זכרתי בקילה שמה יי ואשמרה תורתך :
 נו זאת היתה לי פי פקודיה נצרתני : נז חלקי יי אמרתי לשמור דבריה :
 נח חליתי פניה בכל לב חנני פאמרתך : נט חשבתי דרכי ואשיבה
 רגלי אל עדותיה : ס השתני ולא התמהמהתי לשמור מצותיה : סא חבלי
 רשעים עודני תורתך לא שכחתי : סב חצות לילה אקום להודות
 לך על משפטי צדקה : סג הבר אני לכל אשר יראוה ולשמרי פקודיה :
 סד חסדך יי מלאה הארץ חקיה למוהני : סה טוב עשית עם עבדך יי
 כדברה : סז טוב טעם ודעת למדני פי במצותיה האמנתי : סח מרם
 אענה אני שנג ועתה אמרתך שמרתני : סט טוב אתה ומטיב למדני
 חקיה : סס טפלו עלי שקר ודים אני בכל לב אצור פקודיה : ע טפוש
 כהלך לבם אני תורתך שעשעתני : עא טוב לי כי עניתני למען אלמד
 חקיה : עב טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף : עג ידך עשוני

ויבוננו

ויבוננני הבינני ואלמדה מצותיך : עי יראיך יראוני וישמחו פי
 לדברך יחלתי : עה ידעתי יי פי צדק משפטיה ואמונה עזיתני :
 ש יהי נא חסדה לנחמני כאמרתך לעבדה : עי יבאוני רחמיה ואחיה
 פי תורתך שעשעי : עה יבשו זדים פי שקר עותוני אני אשים
 בפקדיה : עס ישובו לי יראיך וידעי עדתיך : פ יהי לפי תמים
 בחקיה למען לא אבוש : פא פלחה לתשועתך נפשי לדברך יחלתי :
 פב פרו עיני לאמרתך לאמר מתי תנחמני : פג פי הייתי פנאר בקיטור
 חקיה לא שכחתי : פד כמה ימי עבדה מתי תעשה ברדפי משפט :
 פה פרו לי זדים שיהות אשר לא כתורתך : פו כל מצותיך אמונה
 שקר רדפוני עזרני : פז כמעט פלוני בארץ ואני לא עזבתי פקדיה :
 פח פחסדה חני ואשמרה עדות פיה : עס לעולם יי דברך נצב
 בשמים : * לדר ודר אמונתך פוננת ארץ ותעמד : עא למשפטיה
 עמדו היום פי הכל עבדיה : עב לולי תורתך שעשעי אז אבדתי
 בעניי : עג לעולם לא אשכח פקדיה פי בם חיותני : עד קה אני
 הושיעני פי פקודיה דרשתי : עה לי קוו רשעים לאבדני עדתיך
 אתבונן : עז לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד :

עז מה אהבתי תורתך כל היום היא שיהתי : עח מאיבי תחכמני
 מצותיך פי לעולם היא לי : עט מכל מלפדי השפילתי פי
 עדותיך שיהי לי : פ מוקנים אתבונן פי פקדיה נצרתני : פא מכל
 ארח רע פלאתי רגלי למען אשמר דברך : פב ממשפטיה לא סרתי
 פי אתה הורתני : פג מה נמלצו לחכי אמרתך מדבש לפי :
 פד מפקודיה אתבונן על פן שנאתי כל ארח שקר : פי נר לרגלי
 דברך ואור לנתיבותי : פי נשבעתי ואמימה לשמר משפטי צדקה :
 פינעניתי עד מאד יי חוני בדברך : פי נדבות פי רצה נא יי ומשפטיה
 לפדני : פס נפשי בכפי תמיד ותורתך לא שכחתי : פי נתנו רשעים
 פח לי ומפקודיה לא תעיתי : פא נחלתי עדותיך לעולם פי ישון
 לפי המה : פי נמיתי לפי לעשות חקיה לעולם עקב : פי סעפים
 שנאתי ותורתך אהבתי : פי סתרי ומנני אתה לדברך יחלתי :
 פי סורו ממני מרעים ואצרה מצות אלהי : פי סמכני כאמרתך
 ואחיה ואל תבישני משברי : פי סעדני ואושעה ואשעה בחקיה

תמיד : קיה סלית כל שזגים מחקיה בי שקר תרמייתם : קיס סיגים
 היטבת כל רשעי ארץ לכן אהבתי עדותיה : קכ סמר מפחדה בשרי
 וממשפטיה יראתי : קכא עשיתי משפט וצדק כל תניחני לעשקי :
 קכב ערב עבדה לטוב אל יעשקני זדים : קכג עיני כלו לשועתה
 ולאמרת צדקה : קכד עשה עם עבדה כחסדה וחקה למדני :
 קכה עבדה אני הבינני ואדעה עדותיה : קכז עת לעשות לני תפרו
 תורתה : קכז על פן אהבתי מצותיה מזוהב ומפז : קכח על פן כל פקודי
 כל ישראלים כל ארח שקר שנאתי : קכט פלאות עדותיה על פן נצרתם
 נפשי : קל פתח דבריה יאיר מבין פתחים : קלא פי פערתי ואשאפת
 פי למצותיה יאבתי : קלב פנה אלי וחנני כמשפט לאהבי שמיה :
 קלג פעמי הכן באמרתה ואל תשלט בי כל און : קלד פדני מעשק
 אדם ואשמרה פקודיה : קלה פנה האר בעבדה ולמדני את חקה :
 קלו פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתה : קלי צדיק אתה יי
 נישר משפטיה : קלח צנית צדק עדותיה ואמונה מאד : קלט צמתתני
 קנאתי פי שכחו דבריה צרי : קמ צרופה אמרתה מאד ועבדה
 אהבה : קמא צעיר אנכי ונגזה פקודיה לא שכחתי : קמב צדקתה
 צדק לעולם ותורתה אמת : קמג צר ומצוק מצאוני מצותיה
 שעשעי : קמד צדק עדותיה לעולם הבינני ואחיה : קמה קראתי
 בכל לב ענני יי חקה אצרה : קמו קראתיה הושיעני ואשמרה
 עדותיה : קמז קדמתי בנשא ואשועה לדברה יחלתי : קמח קדמו
 עיני אשמרות לשית באמרתה : קמט קולי שמעה כחסדה
 יי כמשפטך חנני : קנ קרבו רדפי זמה מתורתך רחקו : קנא קרוב
 אתה יי וכל מצותיה אמת : קנב קדם יקעתי מעדותיה פי לעולם
 יסדתם : קנג ראה עניי וחלצני פי תורתך לא שכחתי : קנד ריבת
 ריבי וגאלני לאמרתך חניי : קנה רחוק מרשעים ישועה פי חקה לא
 דרשו : קני רחמיה רבים יי כמשפטיה חניי : קני רבים רדפי וצרי
 מעדותיה לא נטיתי : קנז ראיתי בגדים ואתקוממה אשר אמרתה
 לא שמרו : קס ראה פי פקודיה אהבתי יי כחסדה חניי : קסא ראש
 דברה אמת ולעולם כל משפט צדקה : קסב שרים רדפוני תגם
 ומדברה פחד לבי : קסג שש אנכי על אמרתה כמוצא שלל רב :

תמניא אפי

הלש

קסג שְׁקַר שְׁנֵאתִי וְאֶתְעַבְּה תוֹרַתְךָ אֶהְבֵּתִי : קסד שְׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ
 עַל מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה : קסה שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרַתְךָ וְאֵין לָמוּ מִכְּשׁוֹל :
 קסו שְׁבַרְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יי וּמִצּוֹתֶיךָ עֲשִׂיתִי : קסז שְׁמֵרָה נַפְשִׁי עֲדֹתֶיךָ
 וְאַהֲבֵם מְאֹד : קסח שְׁמֵרְתִּי פְקוּדֶיךָ וְעֲדֹתֶיךָ כִּי כָּל דְרָכֵי נִגְנָה :
 קסט תִּקְרַב רַנְתִּי לְפָנֶיךָ יי כְּדַבְּרֶךָ הִבִּינֵנִי : קע תָּבוֹא תַחֲנֻנִתִּי לְפָנֶיךָ
 כְּאִמְרַתְךָ הִצִּילֵנִי : קעא תִּפְעַנֶּה שְׁפָתַי תִּהְלֶלְהָ כִּי תִלְמַדְנִי חֻקֶּיךָ :
 קעב תִּעַן לְשׁוֹנֵי אִמְרַתְךָ כִּי כָּל מִצְוֹתֶיךָ צָדִק : קעג תְּחִי יְדֶךָ לְעֶזְרִי
 כִּי פְקוּדֶיךָ בְּחַרְתִּי : קעד תִּאֲבֹתִי לִישׁוּעָתְךָ יי וְתוֹרַתְךָ שֶׁעֲשִׂיתִי :
 קעה תְּחִי נַפְשִׁי וְתִהְלַלְךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ יַעֲזֹרֵנִי : קעו תִּעֲרֵנִי בְּשֶׁה אֲבֹד
 בִּקְשׁ עֲבָדְךָ כִּי מִצּוֹתֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי :

נוסח ווידוי

מתוקן לאומרו בהכנעה ולהכות באגרוף על החזה
 לקוח מספר כף אחת להרב הקדוש חיד"א זי"ע.

אשמנו • אכלנו מאכלות אסורות • אכלנו אכילה נסה • אכלנו ושתינו ביום הכפורים • אכלנו
 חוץ לסוכה אכילת קבע • אכלנו חמץ בפסח • אכלנו בלילה אחר שישננו • אכלנו בלא
 ברכה תחלה וסוף • אכלנו לכלא בפנינו ולא חשבנו להיות בריאים לעבוד ה' ושאר כוונות
 טובות • אמצנו את לבנו • אכזרים היינו • אסרנו את המותר ואת האסור התרנו • אסרנו לאחרים
 והתרנו לעצמנו • אכלנו בלי נמילת ידים • אכלנו מסעודה שאינה מספקת לבעליה :

בגדנו • בסלנו תלמוד תורתך ימים ולילות • בסלנו אחרים הלומדים • בסלנו עושי מצות •
 באנו על כל עריות שבתורה • ושניות ואסורי ביאה מר"ם • ברכנו ברכות לבפלה
 וברכה שאינה צריכה • ברכנו ברכה חטופה בלי הוכרת שם ומלכות ובחסרון תיבות ואותיות
 ובלי שום כוונה • בדינו הקדמת מלבנו • בוינו חירושי תורה • בוינו אסריך • בסלנו קריאת
 שמע ותפלה וציצית ותפילין • בוינו אב ואם ואחינו הגדול • בוינו חכמים ויראי שמים • בסלנו
 רמ"ח מצות עשה מדאורייתא ומדברי קבלה ומר"ם • בוינו חכמת חכמי הדורות וסופריהם •
 בלבלנו דעתינו בתפלה ולמזד בהבלי העוה"ז :

גזלנו • גנבנו מישראל ומנוים • גנבנו מקרובינו • גנבנו דעת הבריות • גנבנו חירושי תורה
 מאחרים • גלינו סוד • גלינו סורי תורה למי שאינם ראויים • גלינו
 עריות • נאינו במחשבה דבור ובמעשה בכל מיני נאוה וזודן עד שנעשית לנו סבב ולא ידענו
 אם הוא נאוה • גדלנו בנינו גדולים רעים • נערנו באחרים המוכיחים לבנינו וקרובינו ורבנו עמהם
 והקפרנו עליהם • גלינו פנים בתורה שלא כהלכה • נערנו בעושי מצות • נממנו בלשונינו כדברי
 תורה ותפלה • גדלנו ושבתנו עצמנו ואפי' במה שאין בנו • גללנו דברים להכשיל רעינו • נמלנו
 רע למי שהפיב אלינו • נערנו בגשינו ובנינו ומשרתנו שלא כדת ושלא כדין :

דברנו דופי ולשון הרע תדיר ושקר וחטופה וליצנות ונבלות הפה וכל כך נשתרשנו עד שאינו
 ניכר בנו האיטור ולמצוה תחשב בעינינו • דברנו בכית הכנסת ועם תפילין • דברנו
 באמצע תפלה ובאמצע ק"ש ובין נאולה לתפלה ובחורה • דברנו באמצע למודינו • דברנו
 בשבת דבור של חול • דברנו בזודן ובגדול לבב • דרשנו דרשות של דופי • דברנו בנגות
 חבירינו ורבותינו ואבותינו וכל מי שחייבים אנו בכבודו • דינינו לחובה לכל אדם • דינינו דין
 א' לקצטנו ודין א' לאחרים • דברנו אחד בפה ואחד בלב • דברנו לא"י בשבת לעשות

מלאכת

מלאכת איסור • דברנו עם העריות דברי שחוק והיתול וכיוצא • דברנו במשא ומתן של תורה לקנשר ולדחות דברי זולתינו ולהפיל האמת בעקשות ובתריפות שקר וזלולנו להם נגד לסברתינו ואף שהאמת אתנו • דברנו זלול על הרבנים ראשונים ואחרונים אשר בארץ החיים המה ואשר עודם בחיים ודחינו דבריהם מכלי שכל וכלי מוסר ויראת ה' • דברנו בשבת במשא ומתן וסחורה ורווח :

העוינו • הקלנו ראש • העינו מצח • היהרנו בעבירה • הרהרנו הרהורים רעים ביום ובלילה ובאנו לידי קרי ושול • הערכנו מעשה חברינו להראות קלונו וחסרונו • הלבננו פני חברינו ברבים • הוצאנו שם רע על החיים ועל המתים • הרהרנו הרהורים רעים בתוך התשלה ובלמוד ועם תפילין • הסחנו דעתינו מן התפילין • השננו נכול רעינו • הקפדנו עם נשינו ועם חברינו • הלכנו אחר יצרנו הרע • הלכנו בקומה זקופה • הלכנו בנדולות ובנפלאות ממנו • הלכנו בגילוי הראש • הרהרנו אחרי רבותינו • הורינו הוראות בלי עיון וכלי סברא ותיכף וסיד להראות גדולתנו • הורינו הוראות בפני רבותינו • הרימונו יד על נשינו ועל חברינו • החזקנו במחלוקת • הסלנו אימה יתירה בתוך ביתנו ועל משרתינו • הסתכלנו בקשת ולבנה • הרבה התפללנו בלא כונת הלב • התפללנו והיינו צריכים לנקבים • התפללנו ואנו שכורים • הרהרנו ד"ת בבית הכסא ובמבואות המסונפות ובמקום שאינו נקי • הוציאנו מרשותינו בשבת לרה"ל וכרמלית • הקשינו עצמינו לדעת • הכינו רעינו ונשותינו • התפללנו וקרינו ק"ש ולבשנו תפילין קודם זמנם • המרחנו על הצבור • הסתכלנו בערוה ובפני רשעים :

והרשענו • והרבינו פשע ורשע לכלי חק • ויעדנו עצמנו למחלוקת ולעבירה • ותרגים היינו במסון וזלהנו • וותרנו על כבוד ה' וכבוד התורה ומהינו על כבודינו • **זרנו** • זכרנו שם שמים לבטלה • זנינו אחר לבנו ועינינו • זוללים וזוכאים היינו • זולגנו באבינו ואמנו ורבותינו • זולגנו בתורה • זולגנו בחכמים • זולגנו במטלת ידים • זרקנו הצפרנים • זכינו החייב וחייבנו הזכאי :

המסנו • חללנו את שם קדשך אוי לנו ולנפשנו • חללנו שבתות ומועדי קדשך • חסרנו חנפנו • חשבנו מחשבות רעות • חשדנו בכשרים • הבקנו ונשקנו הערה ונשותינו גדה : **מפלנו** שקר ומרמה • פעינו בהוראה • סמאינו עצמינו ורעינו • סמסמנו את לבנו • מלמלנו סוקצה ביום השבת ויום טוב • פעינו בהלכה והכרנו במטותינו והחזקנו בה ולא הודינו על האמת :

יעצנו • עצות רעות להעריך ולהרבות שנאת הנם ומחלוקת וקסינוריא • ישננו עם התפילין • ישננו ימים וילות כבהמות ואבדנו ק"ש ותפלה בזמן ובצבור • ידענו היין ועברנו עליו • ישבנו במושב לצים וסוד משחקים :

כזבנו • כעסנו בחול ושבת ומרפה נפשינו באפינו • כפרנו בכל התורה • כלינו ימינו ושנינו בהבלי העולם • כבדנו לישעים • כסינו קלוגינו • כנינו שם רע לרעינו • כיוננו להזיק לרעינו • כבשנו שבר שכיר :

לצנו • לוצצנו • למדנו תורה שלא לשמה ושלא בקדושה ובטהרה • לא קיימנו המצות כתקנן במחשבה ודיבור ומעשה ויראה ואהבה ושמחה • לא קיימנו אפילו מצוה אחת כתקנה • לא ענינו אמן כראוי • לא קמנו מפני שיבה ולא הדרנו ת"ת • למדנו לתלמידים שאינם מהוננים • לבשנו שעשמו • לא כיוננו בתפילות וברכות ומצות • לא היינו סתונים בדין • לא התנתנו בדרך הראוי ליראי ה' • לא התפללנו בכבוד ראש ובגדי כבוד • לא קיימנו בכל יום ק' ברכות וצ' אמינים ועשרה קדשים וד' קדושות • לא הוכחנו את רענו ונשותינו • לא כבדנו אבינו ואמנו ות"ת • לא נמלנו הסד כפי שיעורנו • לא נחרקנו כראוי מהעריות ונשינו גדה • לא יראנו את ה' • לא החזקנו במסר • לא נסתכלנו מאין באנו ולאין אנו הולכים ולפני כי אנו עתידים ליתן דין וחשבון • לוינו ברבית • לקחנו רבית קצוצה ואבק רבית • לא קיימנו מצות אבילות בכל דיניה • לקחנו שוחד דברים ושוחד ממון ושוחד מאוחר • לא צפינו לישועה • לא נצמערנו על חורבן בית המקדש • לא אמרנו ד"ת על השולחן :

מרדנו במלכות שמים • מרדנו במלכות בית דוד • מאמנו בבה"מ ושלשתן אנו מבקשים • מסרנו חברינו וממנו ביד ע"ג • מעלנו בתרם יחסמות הקהל • מלאנו פינו שחוק • מרינו דבריך • מאמנו משפמי צדקך :

נאצנו • נאפנו בכל מיני נאוף • נשבנו לשוא ולשקר • נשבנו ולא קיימנו • נלכדנו בסרך ע"ג בכלי דעת • נדרנו ולא שלמנו • נהיינו מעוה"ל ומתענוני • נתננו

ווידוי הגדול

תמ

נתננו יד לפושעים • נשתמשנו בכתרה של תורה • נשתמשנו בשמות הקודש • נקמנו ונמרנו שנאה בלב • נתעצלנו ללמוד ולהתפלל • נהגנו עצמנו ברבנות ובשררה ולא נכנענו לפני מי שנדול ממנו • נתננו דופי בחכמים ונמאכו לפני ההמון • נהנינו במה שמשבחים אותנו ואפילו שלא היה בנו :

סררנו • סוררים ומורים היינו • סרנו סאחר'ך ומצותיך ותורתך • סרנו ממנהגים טובים • סתרנו דברי אבינו ודברי רבותינו :

עוינו • עברנו על שם"ה ל"ת דאורייתא ומדברי קבלה ומדברי סופרים עליהן ועל פרמיהן וענפיהן ותולדותיהן • עינינו יתוסים ואלמנות ואביוני עמך • ענינו אמן קסופה וחסופה • עשינו עול למשרתינו ולנשותינו ולחברינו • עינינו את הדין • עיוותנו את הדין • עשינו את עצמנו כעורכי הדינים • עברנו על ריב לא לנו • עמלנו להבלי העוה"ו ולא עמלנו בתורה • עסקנו בכל מיני בטלה ולא עסקנו בתורה • עשינו כמעשיהם • עברנו על כ"ד דברים שחייבים עליהם נידוי • עברנו ישראל • עשינו עצמנו ענוים בפה ולבנו הלך בחשכים בנאוה נסתרה :

פשענו • פרקנו מעלינו עול תורה ומצות ויראת שמים • פנמנו ברמ"ח איברים ושם"ה נידים של גופנו נפשנו רוחינו ונשמתינו בגלגול זה ובגלגולים אחרים ובנפש רוח ונשמה של אחרים כשרש נפשינו ושאינם משרשינו • פנמנו בעולמות העליונים אצילות בריאה יצירה עשיה ובכל פרצופים אבי"ע בחיצוניות ופנימיות בעינולים ויושר באורות ונשמות ומלאכים בכלליהן ופרמיהן אינו לנו אהה עלינו ועל נפשינו • אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה • פנמנו בשמות הקדש ובאותיות התורה כ"ב ומנצפ"ך בהדהור במחשבה בראיה ובריחה ובקלא ברבור ומעשה • פנינו לבנו לבטלה • פירשנו מן הצבור • פעלנו אין :

צררנו • ציערנו או"א וחכמי ישראל • ציערנו נשותינו וכל ב"ב • ציערנו למשרתינו • ציערנו לרעינו • ציערנו בעלי חיים • צללנו במים אדירים לבקש תאות יצה"ר • צעדנו בפני מי שנדול ממנו :

קשינו ערף • קלקלנו דרכינו • קלקלנו צינורות השפע והקדושה והברכה היוצרים מן השמים והפכנו אותם לבורות נשברים אשר לא יכילו המים ונרמנו גלות השכינה וחרבן בה"מ שפחה כי ירשה גבירתה ועבד כי מלך שכבנו בכשתנו וכיסתנו כלימתנו כי עונותינו הפו אלה ופשעינו האריך קצינו וחמאתינו מענו הטיב ממנו אוי להם לבנים שלנו מעל שלחן אביהם זה כמה אך ימים ושנים רבים ורעים • קפצנו ידינו מליתן צדקה • קבלנו לה"ד • קללנו חבירנו ונשותינו • קללנו עצמינו ובנינו • קרינו בספרים חיצונים • קנאינו מעושר וכבוד והכסת אחרים ובקשנו לדבר בגנותם :

רשענו • רעים לשמים ולבריות היינו • רבנו עם אדם חנם • רדפנו אחר השררה והכבוד • רמינו את רעינו • רצנו למחלוקת ועבירה :

שחתנו • שחתנו תורתך • שחתנו אלהותך • שקרנו כבדית קרשך • שחתנו זרע קודש ובראנו משחיתים לחבל גם בכנפנו נמצאו דם נפשות אביונים ודמעת העשוקים • שברנו כלים בחמתינו • שתינו סתם יינם • שחתנו פאות הראש והוקן • שקרנו בכל מיני שקר ותחבולות ומרמות • שמחנו במפלת אויבינו :

תעינו • תעבנו כל איש תוכחה • תקענו כפינו ולא קיימנו • תבלין עשינו לשמחתי • תחזים היינו על הראשונות ואתה צדיק וכו' :

עבודת תמה

כולל

סדר עבודת תמידין של יום ביומו מלבד עבודת המוספין של שבת בשבתו ולראשי חרשים ולרגלים • ודבר בעתו מה טוב לאמרם כל אחד בזמנו לקיים מאמר חז"ל על הפסוק ונשלמה פרים שפתינו :

סדר עבודת צבור ע"פ דעת הרמב"ם ו"ל לאמרם כל אחד בזמנו משום ונשלמה פרים שפתינו :

סדר עבודת תמיד השחר בכל יום

הכהנים השכיבי בלילה קודם שבא המטנה ומבלו ולבשו בגדי סו"ד כ"י תמידים נשטס כהונה • וכשבא המטנה שעל הפייסות הקיש על העורה מ"ק"ס כ"א"ו"ס" ס"ג ע"פ ק"ג"ג :

ופותחין לו ומבלשין את כל העורה ומעמידין עושי חביתין לעשות החביתין ומפייסין בלשכת הנוית מי שיוכה בתרומת הדשן והוא מסדר מערכה גדולה ומערכה שניה של קסורת והוא מעלה שני נזירי עצים למזבח והוא מכניס מחתת אש מן המזבח החיצון למזבח הזהב שבהיכל להקמיר קסורת • ועוד מפייסן פיים שני מי שיוכה בשחיתת התמיד • והשני העומד אצלו הוא מקבל דם התמיד וורקו על המזבח • והשלישי שאצל השני מדשן מזבח הקסורת שבהיכל • והרביעי שבצדו מדשן את המנורה ומטיב את הנרות • והחמישי מעלה ראש התמיד ורגלו הימני לכבש המזבח • הששי מעלה שתי הידים • השביעי מעלה העוקץ ורגל השמאלי • השמיני מעלה חזה וגרה • המ' מעלה שתי הרפנות • העשירי מעלה הקרבים והכרעים • האחד עשר מעלה סולת הנסכים • הי"ב מעלה החביתין • הי"ג מעלה יין של הנסכים • זה שוכה בתרומת הדשן אוטרים לו הוזה שלא תגע בכלי עד שתקדש ירך ורגליך מן הכיור • ומקדש ידיו ורגליו ואח"כ לוקח מחתה של כסף שהיא נתונה במקצוע בין כבש למזבח במערבו של כבש ועולה לראש המזבח ומפנה נחלים אילך ואילך וחותה מן הנחלים שנתאכלו בלב האש ויורד לכמה לארץ ותופך פניו ומהלך בארץ למורה הכבש כמו 'א' אמות כלפי צפון וצובר הנחלים שחתה ע"ג הרצפה רחוק מן הכבש שלשה ספחים • אחר שירד זה שתרם רצים אחיו הכהנים ומקדשין ידיהם ורגליהם במהרה ונוסלין את המנפים ואת הצנורות ועולין לראש המזבח • וכל אברי העולות ואימורי הקרבנות שלא נתאכלו כל הלילה מחזירין אותן לצדדי המזבח אם אין הצדדים מחזיקין סודרין אותן בכבש המזבח כנגד המזבח ואח"כ נורפין את הדשן במניפות מכל צדדי המזבח ומעלין אותו ערימה ע"ג התפות ונורפין אותה הערימה כפסכתר (הוא כלי המחוק לתך) ומורידין אותו למטה (וכרגלים אין מורידין) ומציאין חוץ לעיר לשפך הדשן במקום שאין הרוחות מנשבות בו בחוקה ולא חוירים נורפין אותו • ולא יפזרנו שם שנאמר ושמו שניחנו בנחת • כרתו עצי תאנה יפים ועץ שנמצא בו תולעת פסול למזבח והבהן שתרם את הדשן מסדר מערכה גדולה במורה המזבח ומראה שמסדר מן המורה וריוח היה בין הגורים וראשי הגזרין הפנימים היו נוטעין בדשן שבהפוח שעל המזבח וזו היא מערכה גדולה שעליה מקריבין התמיד עם שאר קרבנות • ואחר זה הוזה וכוור עצי תאנה יפים ומסדר מערכה שניה של קסורת, מכנגד מערכת דרומית משוכה מן הקן כלפי צפון ד' אמות לימול ממערכה זו נחלים למזבח הזהב שבהיכל להקמיר קסורת ובה כמו חמשה סאין נחלים ובשבת עושין בה כמו שמנה סאין נחלים מפני שעליה מקמירין שני בויני לבונה של לחם הפנים ועוד היה מן המטה שלישיית של קיום האש לקיים אש תמיד תוקד על המזבח וזו המערכה עושין אותה בכל מקום מן המזבח שרצו ובכל עת מן היום שרצו (פ' בנהם משכס פ"ו ונ"י מ' ק"ג) ומצית בה את האש • ולא יצית האש למטה ויעלה אותה למזבח אלא על המזבח עצמו מציתין שני' ואש המזבח תוקד בו מכאן להצתה שלא תראה אלא בראשו של מזבח ואחר מערכה שני' של קסורת מעלה הבהן שתר' את הדשן שני נזירי עצים ומניחין על המערכ' גדולה להרבות האש • ואח"כ נכנסין

סדר עבודת תמיד השחר

תמא

נבנסין ללשנת הכלים ומוציאין כל הכלי שרת הצדיקים להם כל היום (והם צ"ג כלי שרת) ומבקין את כבש התמיד ומשקין אותו סים • וזה שזכה בשחיטתו מושכו לבית המטבחים והולכין אחריו הברנים שזכו בקבלה וזריקה ולהעלות האברים לכבש ושהיון שם עד שפותחין שער הגדול של היכל ובשעת פתיחת שער ההיכל כשהאיר המזרח שוחטין התמיד (עקוד ראשו לדרום ופניו למערב) על קרן צפונית מערבית של בית המטבחים על סבעת שניה • וקבל המקבל את הדם ככלי שרת בצפון • ונבנסים להיכל שני כהנים האחד שזכה בדישון מזבח הפנימי ובידו כלי של זהב מחזיק קביים וחצי • ומני היה שמו של הכלי והשני שזכה בדישון המזבח נבנס ובידו כלי של זהב ושם הכלי כוז • והמרשן מזבח הזהב מרשן בשעה ששוחטין את התמיד הוא חופן בידו האפר והפחם וכניח לתוך המני ובאחרונה מכבד את השאר לתוכה ומניחו שם בהיכל • ואח"כ זה שקבל דם התמיד וזרקו במזרק על קרן מזרחית צפונית ועל קרן מערבית דרומית למטה מהוט הסקרא ומתכווין שיהיה הדם מקיף על הזויות כמין נאים ושירי הדם היה שופך על יסוד דרומי ואחד שזורקין את הדם זה שבהיכל שזכה בדישון המזבח מטיב חמשה גרות שכל גר שכבה מסיר הפתילה וכל השמן שבגר וטקנחו ונותן ככזו הפתילה והשמן שדשן כן המזרח ונותן בגר פתילה אחרת ושמן אחר במדה (דהיינו חצי לוג) ומרליק גר שכבה מזרחית האחרות שמושך הפתילה עד שמדליקה ומחזירה והדלקת הגרות היא הסבתה וגר שמצאו שלא כבה מתקנו • וגר מערבי שכבה אין מרליקין אותו אחר דשנונו אלא ממזבח החיצון • ומניח הכוז שם לפני המזבח על מעלה השניה משלשה מעלות שלפניה ויוציאין שניהם דהיינו המרשן מזבח הפנימי והמרשן המזרחי ואלו שבבית המטבחים מפשיטין ומנתחין את כבש התמיד ומרחין בבית המדיחין הכוס והקרבים והכרעים וכל אחד ואחד מעלה לכבש אבר שזכה בו • ועומדים בשורה • דראשון בראש ורגל הראש בימינו ותומטו כלפי זרועו וקרניו בין אצבעותיו ובית שחיטתו למעלה והפדר נתון עליה ורגל של ימין בשמאלו ובית עורה לחוץ • השני בשתי ידים של ימין בימינו • ושל שמאל בשמאלו ובית עורן לחוץ • השלישי בעוקץ ורגל • הרביעי בחזה ונרה • החמישי בשתי הרפנות • הששי בקרבים הנתונים בבזך וכרעים על גבידם מלמעלה • השביעי בסולת לכנחת נסכים • השמיני בחביתין • הפ' ביין של נככים • הלכו כל אלה ונתנו מה שבידם מחצי כבש ולמטה במערבו ומולחין שם את האברים וזורקין מלח ע"ג הכבש (אפילו בשבת) כדי שלא יחליקו ויפלו הכהנים בהליכתן ואחר שהעלו האברים לכבש מתכנסין כולם ללשכת הגזית והמסנה אומר להם ברכו ברכה אחת והם פותחין וקורין אהבת עולם ועשרת הדברות ושבע והיה אם שמעו ויאמר אמת ויציבו ויצה ושים שלום (ובשבת מוסיפין ברכה אחת שאמרו משמר היוצא למשמר הנכנס מי ששכן שמו בבית הזה ישכין ביניהם אהבה ואהרה ושלום ורעות) ואח"כ מפייסין פיים שלישי על כהנים שלא זכו להקטיר קמורת מימיהן ומי שזכה בפיים זה הוא זוכה להקטיר קמורת • ואח"כ מפייסין פיים ד' על כל הכהנים מי מעלה אברים מן הכבש למזבח ואחר פיים הרביעי מסרו אותו שלא זכו בפיים לחזנים ומפשיטים את בגדיהם ולא היו מניחין עליהם אלא סכסכים לבד ;

מי שזכה בקמורת היה נוטל כלי (ושמו בזך) מלא קמורת גדוש וכסר היה לו • ונותן הבזך בתוך כלי אחד וכף היה שמו ומכסה הכף בבגד קטן ואוחז הכף בידו והכהן שזכה בדישון מזבח החיצון היה לוקח מתתה של כסף ועלה לראש המזבח ומפנה הנחלים אילך ואילך ונוטל מן הנחלים שנתאכלו במערכה שניה של קמורת ויורד ומערה אותן לתוך מתתה של זהב אם נתפורו מן הנחלים כמו קב או פחות מכבש לאמה (ובשבת כופה עליהן פסכת) ואם נתפורו יותר על קב הזור וחזותה • הגיעו המקטיר ומי שזכה במתתה בין האולם ולמזבח נטל אחד את המנריפה (היא כלי שיר) וזרקה בין האולם ולמזבח והיה לה קול גדול וכהן השומע את קולה היה יודע שאחיו הכהנים נבנסין להשתחוות והוא רץ ובא • וכן לוי השומע את קולה יודע שאחיו הלויים ידברו בשיר והוא רץ ובא • וראש המעמד כשהיה שומע קולה היה מעמיד את הסמאים בשער המזרח מפני החשך שירעו הבל שעדיין לא הביאו כפרתן החלו (המקטיר והזוכה במתתה) עולים במעלות האולם • מי שזכה בדישון מזבח הפנימי היה מקדים לפניהם ונוטל המני שבו דשן מזבח הפנימי והשתחוה ויצא וזה שבידו המתתה עם הנחלים נבנסו וצובר הנחלים ע"ג מזבח הפנימי ומדרדן בשול' המתתה ומשתחוה ויוצא • וזה שזכה בקמורת שבידו הכף נוטל את הבזך מתוך הכף ונותנו לאוהבו או לקרובו ורואה אם נתפור מן הקמורת מעט כסף אוהבו או קרובו נתן לו לתוך חפניו זה שנתפור עם הקמורת שבבזך ובשתחוה ויוצא • ואומרים לזה המקטיר הודו שלא תתחיל מלפניך שלא תכה ותתחיל מפניהם שהוא תוצה לו ומשליך הקמורת על האש בעת כמי שמרדק

סדר עבודת תמיד השחר

שברקד סולת עד שתתרחק על כל האיש. ואין המקמיר מקמיר עד שהמטנה אומר לו הקמיר (ואם הכהן גדול מקמיר המטנה אומר לו אישי כ"ג הקמיר) ואחר שאומר פרשו כל העם מן ההיכל ומבין האולם ולמזבח הקמיר המקמיר והשתחוה ויצא. ואח"כ נכנס זה שזכה בדישון המנוחה ומטיב שתי הנרות ונוטל הכזו בידו ומשתחוה ויוצא זה שהקמיר עם מרשן המנוחה ועומדין על מעלות האולם. נכנס כ"ג (ושלשה אותים בו אחד בימינו ואחד בשמאלו ואחד באבנים מובות) ומשתחוה ויוצא. ונכנסו אחיו הכהנים והשתחוו ויצאו באו ועמדו על מעלות האולם עמדו הראשונים לדרום אחיהם הכהנים והמשה כלים בידם המני ביד אחד והכזו ביד אחד והמחנה ביד א' והכזו ביד אחר וקף וכסויה ביד אחד. ואחר כך מעלה מי שזכה באברים את האברים מן הכבש למזבח וזרקן על האש. ואם רצה כ"ג להקמיר עלה בכבש הושיטו לו את האברים וסנך עליהן וזרקן על מעלות האולם ומברבין את העם ברכת כהנים בשם המפורש ככתבו בנשיאת כפיהם ע"פ ראשיהן ואצבעותיהן פשוטות חוץ מכ"ג שאין מנביה ידיו למעלה מן הציץ. ואחר סקרא אותן מלה במלה כדרך שעושין בנבולין עד שישליטו שלשה פאוקים יברכך כו' יאר כו' ישא כו'. ואין העם עונן אמן אחר כל פסוק אלא עושין אותן במקדש ברכה אחת ובשישליטו כל העם ענין ברוך ה' אלקים אלקי ישראל מן העולם ועד העולם. ואחר כך נתנין מלה על מנת נכנס מעלין מנת נכנסים היא עשירית האיפה סולת בלולה בשכ"ן סת"ו רביעית ההין ואינה נקצצת וכולה נשרפת על המזבח ואחר הסולת מקמיר חביתין של כהן גדול ואחר החביתין מעלין את היין לנסוך. כשהיו נתנין את היין לנסך היו שני הכהנים עומדים על שלחן דהלבנים ושתי הצוצרות בידם. והסני עומד על קרן המזבח והסודרין בידו תקעו והריעו ותקעו ובאו אלה השנים ועמדו אצל המטנה על הצלצל א' מימינו וא' משמאלו שחה המנסך לנסך הניף הסני בסודרין והקיש זה על הצלצל ותקעו אלה בחצוצרות ונגנו ליום בנבלים וכנורות על מ"ז מעלות שבין עזרת נשים לעזרת ישראל ודברו אחרים בשיר של יום הנייעו לסוף פרק תקעו והשתחוו כל העם שכעזרה על כל פרק תקיעה ועל כל תקיעה השתחויה השיר שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום הראשון לה' הארץ ומלואה כו'. בשני גדול ה' כו' הכל כמו שמבואר במשנה. ובכל יום היו עושין מן השיר נ' פרקים ולחן מ' תקיעות ומ' השתחויות. וזה סדר תמיד השחר בבית אלקינו יה"ר שיבנה במדרה בימינו אמן:

סדר עבודת תמיד הערב

לא היה פייס בתמיד של בין הערבים אלא לקמורת אבל שאר העבודות מי שזכה בעבודת שחרית זכה בעבודה כזו בין הערבים. ובשבת היה פייס בין הערבים למשמר הנכנס:

תמיד של בין הערבים נשחם כשמנה שעות ומחצה על היום וקרב בתשע ומחצה. בערבי פסחים נשחם בשבע ומחצה וקרב כשמנה ומחצה בין בחול בין בשבת. הל ערב פסח בערב שבת נשחם בשש ומחצה וקרב בשבע ומחצה. הכהן שזכה בתרומת הדישן בשחרית אומר לחבירו זכה עמי בשני נזירין וערכו שנידים שני נזירי עצים על המערכה גדולה הביאו כבש חטים בן שנתו השקורו מים ובקרונו. מי שזכה בשחיטה בתמיד של שחר כשכח לבית המסבחים ואיתן שזכו באברין בשחרית הולכין אחריו. בשעת שחיטה מרשנין מזבח הפנימי זה שזכה בדישון מזבח הפנימי בבוקר נכנס להיכל והמני בידו הנייע למזבח הפנימי מניח המני לפניו היה חופן מרשן פחם של המזבח ונותן תוך המני ובאחרונה טובד את השאר לתוכה הניחו שם ויצא עקרו המלה ראשו לדרום ופניו למערב. שחטו השוחם על קרן מזרחית צפונית על סבעת שנייה קבל המקבל את דמו בכלי שרת בצפון וזרקו במזק שתי זריקות למטה מחוט הסקרא מזרחית צפונית ומערבית דרונית ומתכוין שיהא הרם סקף על הזויות כמין נאים. שרי הרם היה שופך על יסוד דרומי. הפשיטו התמיד ונתחוו בבית המסבחים (סדר הפשט ונתחו ע' כלל מ"ו) ונתנו לכהנים שזכו באברים בשחרית ועומדים כולם בשורה הראשון כראש ורגל כו' הכל כמו בשחרית ששה כהנים באברים השביעי בסולת למנת נסבין השמיני בחביתין התשיעי ביין של נסבים הלכו כל אלה ונתנו מה שבידם מחצי כבש ולמטה לצד מערב מלחום והניחום שם באו ללשכת הנזות לקרות שמע וכרבותיה ואמר להם המטנה ברכו ברכה אחת והם ברכו וקראו עשרת הדברות שמע והיה אם שמוע ויאמר אמת ואמנה עבודה ושום שלום. העלה המעלה האברים בכבש למזבח וזרקן על האש של מערבה גדולה (ואם רצה כ"ג להקמיר ה' כמו בשחרית ע"ש) אסר להם המטנה חדשים לקמורת באו והפייס זכה מי שזכה. מי שזכה בקמורת נמל כף של זהב והכזו בתוכו מלא ונדוש קמורת

סדר עבודת תמיד הערב

קמורת • ומי שזכה במחתה נמל מחתת כסף ועלה לראש מזבח החיצון פינה נחלים (של מערכה שנייה) אילך ואילך וחתן מן המאוכלות הפנימיות ירד ועירן לתוך מחתה של זהב • הלכו אלה עם הכף והמחתה הגיעו בין האולם ולמזבח נמל א' מן הכהנים את המגריפה וזרקה בין האולם ולמזבח שמעו הכהנים קולה רצו ונבאו להשתחות (כמו בתמיד השחר ע"ש) • החלו (אותן שזכו בכף ומחתה) עולין במעלות האולם • מי שזכה בדיושון מזבח הפנימי היה מקדים לפנייהם ונמל המני שבו דיושון מזבח הפנימי והשתחוה ויצא וזה שזכה במחתה נכנס וצבר הנחלים ע"ז מזבח הפנימי ומרדן בשולי המחתה והשתחוה ויצא • וזה שזכה בקמורת נמל את הבוך מתוך הכף ונתנו לאוהבו או לקרובו ורואה אם נתפור מן הקמורת מעט בכף אוהבו או קרובו נותן לו לתוך הפניו מה שנתפור עם הקמורת שכבוד והשתחוה ויצא • ואומרים לזה המקמיר הוזהר שלא תתחיל מלפניך כו' (כמו בשחרית ע"ש) • ומשליך הקמורת על האש בנחת כמו שמנפת סולת עד שתתהרהר על כל האש • ואין המקמיר מקמיר עד שהמנונה אומר הקמיר כו' (כמו בתמיד השחר ע"ש) ואחר שאומר פרשו כל העם מן ההיכל ומבין האולם ולמזבח והקמיר המקמיר והשתחוה ויצא נכנס כ"ג*) ושלשה אחוים בו אחד בימינו ואחד בשמאלו ואחד באבנים טובות והשתחוה ויצא • ונכנסו אחיו הכהנים והשתחוו ויצאו • באו ועמדו על מעלות האולם כו' ואח"כ מעלה זה שזכה באברים את האברים מן הכבש למזבח וזרקן על האש • ואם רצה כ"ג כו' עד ואחרים וזרקן (ברכת כהנים לא היה אלא בשחרית) ואח"כ נותן מלח על מנחת נסכים היא עשירית האיפה סולת כלולה בשמן כתיב רביעית ההין וכולה נשרפה ע"ז המזבח העולה • והקמיר מחצית השני של הכיתין הביאו יין לנסך רביעית ההין • כשהיו נותנין את היין למנסך היו שני כהנים עומדים על שלחן החלבים ושתי הצוצרות בירם והסמן עומד על קרן המזבח כו' תקעו והריעו ותקעו ודברו הלויים בשיר (כמו בשחר) נ' פרקים על כל פרק תקיעה ועל כל תקיעה השתחויה • וזה סדר עבודת תמיד הערב בבית אלהינו יה"ד שיבנה במהרה בימינו אמן :

סדר מוסף שבת

אחר עבודת התמיד בשעה ששית ביום הביאו שני כבשים בני שנתן המימים השקום ובקרום ועקרום • שחטם השוחט (זה שזכה בשחיטת התמיד וכן שאר העבודות זכה ע"י פיים דתמיד השחר) בצפון וקבל המקבל את דמן בכלי שרת בצפון • בא לו לקרן מזרחית צפונית נותן עם המזרק מזרחית צפונית (כמין נא"ם) ונותן מערבה דרומה (כמין נא"ם) למטה מזרחית הסקרא • שירי הדם היה שופך על יסוד דרומו הפשיטום ונתחום העלו (אותן שזכו בתמיד) כל א' האבר שזכה בו לכבש מחציו ולמטה ובמזרחו של כבש ומלואם וירדו • באו ללשכת הגוית ברכו עם העם העבודה ושים שלום וברכה למשמר הנכנס מי ששכן שמו בבית הזה הוא ישכון ביניכם אהבה ואהוה ושלוש וריעות מי שזכה בתמיד בהעלאת אברים מן הכבש למזבח העלה אותן וזרקן על האש של מערכה גדולה (ואם רצה בהן גדול כו' כמו בתמיד השחר ע"ש) ברכת כהנים במקדש בנשיאת כפים לא היה בשום עבודה רק פעם אחת ביום בתמיד של שחר (כ"כ הרמב"ם בפירושו בספר אהבה בה' ברכת כהנים) הקמיר מנחת נסכין של מוסף שני עשרונים סולת כלולות בשמן חצי ההין • בשעה שביעית היו נותנין לחם הפנים על שלחן הזהב בהיכל ומציאין את של שבת העברה • נתנו מלח על שני בויכי לבונה והקמירום שני כהנים על מזבח החיצון • נתנו לו יין לנסך חצי ההין ותקעו והריעו ותקעו בחצוצרות שחה המנסך לנסך הגיף הסגן בסודרין והקיש בן ארזא על הצלצול ותקעו בחצוצרות ונגנו הלויים בגבלים וזכרות על ס"ו מעלות שבין עזרת

ישראל

*) הג"ה בכדר המטרה יש מקום עיון ומסק גדול אחר לזכר עבודה עושין עבודה זו בין הערבים שזכרנו משמע שאלה כל העבודות עושין אותה ורמב"ם ז"ל לא זיכר זה • גם בענין הסקסא בין חמש גרות לשתי גרות נראה מסתימת לשון הרמב"ם כ' חמדין פ"ג הלכה ס"ז ובסוף פ"ז שהיה הסקסא בין חמש גרות לשתי גרות גם בין הערבים ולא זיכר בלזכר עבודה מפסיקין • וכמס' תמיד ויומא לא מליז דבר זה מפורש • וע' במשנה ראש"ל סימן ע"ט וסי' ש"ע ובמ"ס מ"כ חמדי פ"ג מ"ס ומ"ז מ"א • ובסידור פ"י עמודי שמים סידר החמש גרות קודם שהייתה כהמיר • והשני גרות אחר הקמרת קמורת הסמים שבהיכל וקודם מנחת נסכין • ודבר זה כולל לומר שמפסיקין בכל כך עבודות צנייטס • גם אין זה מאוחר לכל העבודות לפיכך הסנה השני גרות ע"ש • ירדך עיון גדול אבל עכ"ל אחר שנמר הכהן כסנה השני גרות ודשן נר המערכה וסעלה מאש מצח סעולס נמל הבו והשתחוה ואל :

ישראל לעזרת נשים ודברו אחרים בשיר (שירת האויזו חולקין לששה חלקים הוי"ו ל"ך אוסדים חלק בכל שבת נמרו השירה בששה שבתות חוזרים לראש) ועושין מכל חלק שלשה פרקים הגיעו לפרק הקטן והשתחוו העם על כל פרק תקיעה ועל כל תקיעה השתחויה. נמצאו תשע תקיעות ותשע השתחויות. חלקו משמר היוצא ומשמר הנכנס את לחם הפנים נמל כהן גדול מחציתו לחלקו שנאמר היתה לאהרן ולבניו ואין אוכלין את הלחם עד שיקטירו את הבזיכין של לבונה על האש. הנכנסין חולקין ביניהם בצפון שהם מוכנים לעבודה והיוצאין בדרום. זהו עבודת קרבן מוסף שבת ולחם הפנים בבית המקדש יה"ר שיבנה במהרה בימינו אמן. (מנחה של שבת היה השיר או ישיר וכו' כמ"ך ואז ישיר עיין בלחם משנה):

סדר עבודת מוסף ר"ה ופסח ועצרת

אחר תמיד השחר בשעה ששית ביום הביאו המוספים פרים שנים ואיל אחד בני שתי שנים ושבעה כבשים בני שנה כולן עולות. ושעיר עזים א' בן שנתו לחמאת השקום ובקרם. מי שזכה בפיים שחרית וזה במוספין (ואחריהם נמשכים עמהם עד מספר עשרים וארבעה כהנים הצריכים לפרים) שחם השוחם את שעיר החמאת בצפון וקבל החמאת בצפון וכלי שרת בצפון. עלה בכבש ופנה לימינו לכובב בא לו לקרן דרומית מזרחית וסבל אצבעו הימני בדם וסומכו באמה מכאן ובאגודל מכאן ומחטאו ויורד על חורו של קרן למעלה מחום הסקרא עד שכלה הדם שבאצבעו ומקנה אצבעו בשפת המזרק. כא לו לקרן מזרחית צפונית. סבל אצבעו פעם שנית ונתן על הקרן כמשפם הראשון וכן בצפונות מערבית. וכן במערבית דרומית שירי הדם ה' שופך על יסוד דרומי. שחם השוחם הראשון הפרים בצפון ואחריהם האיל ואחריו הכבשים קבל המקבל דמן כסדר הזה בכרי שרת בצפון ונתן מכולן במזרק שתי מתנות שהן ארבע על קרן מזרחית צפונית ומערבית דרומית כמין נא"ם למטה מחום הסקרא. שירי הדם היה שופך על יסוד דרומי אחר זריקת הדם הפשיט את שעיר החמאת קרעו והוציא אמוריו. נתנן במנם ומלחום והעלום המעלה למזבח ומקטירן מיד על המערכה וירד והבשר נאכל ליום ולילה עד חצות. הפשיטו העולות ונתחום כמשפם הפרים קרבים ככ"ד כהנים עמדו בשורה העלה כל אחד מה שזכה בו מהפרים על טרנוב המזבח מלמעלה בין קרנות המזבח (כדי לפרסם שהוא ראש חדש אבל בפסח ועצרת מניחין מהצי כבש ולמטה לצד מזרח) מלחום וירדו וכן לפר השני. וכן כולם. ירדו ובאו לאיל ונתחווהו. האיל קרב כאחר עשר כהנים העלום למזבח כנ"ל מלחום וירדו. והורו לכבשים העלום אחר אחד שמנה כהנים זוכים בכבש כמי בכבש התמיד מלחום וירדו באו ללשכת הגזית ברבו עם העם עבודה ושום שלום עלו הכהנים בהעלאת אברים מן הכבש למזבח ונטלו האברים מן הכבש זורקום על המערכה (ואם כהן גדול רוצה להקטיר האברים עיין בתמיד השחר) אברי פרים תתלה ואחר כך של איל ואחריו של כבשים (ברכת כהנים בנשיאת כפים לא היה במקדש אלא בשחרית) נתנו מלח על מנחות הנסכים וכללום שלשה עשרונים סולת בלולות בשמן חצי הין לפר האחד וכן לכלום ושני עשרונים סולת בלולות בשלישית ההין שמן לאיל. ועשרון סולת בלול ברביעית ההין שמן לכבש הא' וכן לכל כבש וכבש והקטירום על מזבח החיצון. הביאו יין לנסך הין לפרים. שלישית ההין לאילים והין ושלש רביעים לכל הכבשים. הבהנים תקעו והריעו וחקעו בחצוצרות (וביום א' דפסח ובעצרת היה החליל מכה לפני המזבח) דברו הלויים בשיר למסלים ק"ד ובפסח מסלים ק"ז ובעצרת מסלים ס"ח) ועושים מן השיר שלשה פרקים הגיעו לפרק תקעו והשתחוו העם על כל פרק תר"ת ועל כל תקיעה השתחויה נמצאו תשע תקיעות למוסף ותשע השתחויות לכל העם:

ואם חל בשבת מוסף של שבת קודם למוסף היום לכל עבודותיו ומסחינין עם נסוך היין עד שיגמרו מוסף היום ומנסך שני הגיסוכין בבת אחת ואז שיר של שבת נדחה. מכל מקום מאריכין בתקיעות ומרביין בתוקעין כנגד שני המוספין. אחר כך נותנין לחם הפנים לפני ה' והקטירו הבזיכין והחלות מתחלקות ובשר השעיר נאכל (ובשבת שאין הבישול דוחה שבת לאכילה נאכל הבשר לערב) וכדגני בית אב זוכין בו וחולקין אותו ביניהן ונאכל לפנים מן הקלעים לזכרי כהונה ליום ולילה עד חצות. ואכילהו היא מ"ע. זהו סדר עבודת מוסף ראש חודש (או פסח או עצרת) בבית אלהינו יהי רצון שיבנה במהרה בימינו אמן:

סדר קרבן פסח

בארבעה עשר בניסו אחר תמיד של בין הערבים מביאין קרבן פסח מן הכבשים או מן העזים

זכר

סדר קרבן פסח

תמנ

זכר בן שנה ושוחטין אותו בכל מקום בעזרה אחד נמר עבורת תמיד הערב ואחד המטב הגרות • שחם השוחם וקבל המקבל את דמו בכלי שרת ונותן לחברו וחברו לחברו עד שמגיע לכתף הקרוב אל המזבח הוא שופך במזרק שפיכה אחת על המזבח כנגד היסוד • ומחזיר כלי הריקן לחברו וחברו לחברו מקבל את המלא ומחזיר את הריקן והיו כהנים עומדים שורות שורות ובידיהם בזיכין שורה שכולן כסף או שכולן זהב ולא היו מעורבין • ולא היה לזיכין שוליים שלא יניחום ויקרוש הרם אח"כ תולין את הפסח ומפשיטין אותו כולו (וכשבת מפשיטין עד הנה) וקורעין את במנו ומוציאין האימורין שהן החלב שעל הקרב ויותרת הכבד ושתי הכליות וחלב שעליהן (והאליה אם הי' כבש) נתנן בכלי שרת ומלחום ומקטירין בהן על המערכה גדולה חלב כל זבח וזבח לבדו ביום שהוא חול ולא כלילה שהוא י"ם • ואם חל ע"פ בשבת מקטירין החלבים וזריקתו והקטר חלבו ומחזירין אותו עד שמסיר הפרש (כדי שיהיו נקיים בצלייה) שחיטתו בשלש נרות הפסח נשחט ואין כת פחותה משלשים אנשים • נכנסה כת ראשונה נתמלאה העזרה נועלין אותה • ובעוד שהן שוחטין ומקריבין קורין את ההלל • אם נמרו קודם שיקריבו כולם • שנו • אם שנו שלשו • על כל קריאה תקעו הריעו ותקעו • נמרו כת אחת להקריב פותחין העזרה • יצאה כת ראשונה • נכנסה כת שניה נעלו דלתות העזרה • נמרה יצאה השניה ונכנסה כת שלישית כמעשה הראשונה כך מעשה השניה והשלישית • אחר שיצאו כולן רוחצין העזרה מלכלוכי הרם אפילו בשבת • אמת המים היתה עוברת בעזרה כשרוצין להדיח הרצפה סותמין סקום יציאת המים והיא מתמלאה על כל גדותיה עד שהמים צפין ועולין ומקבצים אליהם כל לכלוך ורם שבעזרה אחר כך פותחין הסתימה ויוצאין המים עם הלכלוך נמצאת הרצפה מנוקה • יצאו כל אחד עם פסחו (ועוד שלו) ויצלו אותם בביהם • בשבת אין כולליכין את הפסח לביתם • אלא כת ראשונה יוצאין בפסחיהן ויושבין בהר הבית • השניה יוצאין בפסחיהן ויושבין בחל • השלישית במקומה עומדת • חטכה יצאו וצלו את פסחיהן • וכשקריבין את הפסח בחול ובמזרה והפסח היה מועט לפני החבורה ולא היה מספיק להם היו מקריבין עם הפסח שלמים וזו נקרא חגיגת י"ד ועל זה נאמר וכתת פסח לה' אלהיך צאן ובקר והוא רשות ולא חובה :

סדר אכילת הפסח

לאומרו כעת הכטודה כללה :

אכילת הפסח בליל פ"ו בניסן פ"ע מן התורה שנאמר ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על כרורים יאכלהו • כיצד צולין את הפסח • מביאין שפור של רמון (שהוא עץ שאינו מוציא מים) תוחבו מתוך פיו עד בית נקובתו והוהב כרעיו ובני מעיו בשפור למעלה מפיו של הפסח ותולתו לתוך התנור והאש למטה • מצוה מן המובחר לאכול בשר הפסח על השבוע לפיכך אם הקריב שלמי חגיגה ב"ד אוכל מהן החלה ואח"כ אוכל בשר הפסח כדי לשבוע ממנו • ואם לא אכל אלא כזית יצא • ושניהן אין נאכלין אלא צלי אש • וצריכין ברכה • על הפסח אומר אשר קדשנו במצותיו וצונו לאכול הפסח • ועל החגיגה אומר אשר קב"ו לאכול הזבח • הפסח טעון הלל באכילתו • אין הפסח נאכל נא ולא מבושל ואינו נאכל בשתי חבורות • ואין מוציאין מחבורה לחבורה • ואין האוכל רשאי לאכול משני פסחים שאין נמנין על שני פסחים כאחת ואינו נאכל אלא למנויו בשעת שחיטה • ואינו נאכל אלא ישראל מהל פתור בן ברית ואפילו טילת בניו ועבדיו מעבבין אותו מלאכול בו • וכן סבילת שפחותי • השובר עצם בפסח המפור לוקה • לפיכך שורפין עצמות הפסח בכלל הנותר מבשרו שלא יבא בהן לידי תקלה • אין אוכלין בגדי הרך אלא מה שנאכל בשור הגדול • הפסח נאכל עד עמוד השחר וסד"ם עד הצות לילה • בשר חגיגה שעולה עם הפסח על השלחן וכן כל התבשילין שעלו עם הפסח על השלחן מתבערין עמו ואין נאכלין אלא עד הצות :

קרבן מוסף בפסח כמסר שחט קטוע וסדר סקנשו עין לעיל במספר דלגל נדש :

סדר קצירת העומר

לאומרו כליל פ"ו בניסן :

מצות העומר להקצר בליל פ"ו בניסן בין בחול בין בשבת • מצותו לבא מן הקמה ומן הלח ואינו בא אלא מא"י ומן המובחר • עומד זה מן השעורים • מערב י"ם יוצאין שלוהי ב"ד ועושין כריכות במהובר לקרקע כדי שיהא נוח לקצור • כל העיירות המטוות לשם מתכנסות לשם כד שיהא

השתחוויה (וכשתל כ"ה בשנת היו ג' מוספין : של שנת תתלס ואלה"כ דר"ח ואלה"כ דר"ה ושיר של שנת נדחם) (ועיין במוסף דראש חודש איך היו עושים עם הנסכים) : זהו סדר מוסף דר"ה בבית אלקינו יהי רצון שיבנה במהרה בימינו :

סדר ליום כפור

בשלושה בתשרי מפורשין כה"ג מביתו ללשכת פרהררין ומתקנין לו כהן אחר תחתיו . ומזין על הכ"ג מאפר פרה בשלישי להפרשתו ובשביעי שהוא ע"כ . והואתו אינה דוחה שבת . כל שבעת הימים מרגילין אותו בעבודות זורק הרם ומקטיר קמורת ומטיב את הנרות ומקטיר אברים על המזבח כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודת יו"כ ומסרים לו זקנים מקני ב"ד וקורין לפניו ומלמדין אותו עבודת י"כ . ואומרים לו אישי כ"ג קרא אתה בפ"ך מסרוהו זקני ב"ד את הכ"ג לזקני כהונה והעלוהו לעליית בית אבטינס ללמדו חפינת קמורת והשביעוהו ואמרו לו אישי כ"ג אנו שלוחי ב"ד ואתה שלוחינו ושליח ב"ד משביעין אנו עליך במי ששכן שמו בבית הזה הוא שלא תשנה דבר מכל מה שאמרנו (שלא ישים הקמורת על מחתת האש בחוץ וכנסים שזה הוא דעת הצדוקין) הוא פירש וכוכה והן פורשין וכוכין . נפטר והלכו להם . ע"כ שחרית מעמידין אותו בשער המזרח ומעבירין לפניו פרים ואילים וכבשים כדי שיתבונן ויהא מכיר ורגיל בעבודה . כל שבעת הימים לא היו מונעין ממנו מאכל ומשקה . אבל ע"כ עם חשכה לא היו מניחין אותו לאכול הרבה שהמאכל כביא את השינה . ולא היו מאבילין אותו דברים המרגילין לשכבת זרע כגון בצים וחלב חם וכיוצא בהן . והא היו מניחין אותו לישן והכל כדי שלא יבא לידי קרי . בליל יו"כ אם היה כ"ג חכם דורש כל הלילה בדבר הלכה . ואם לא היה חכם ת"ח דורשין לפניו . אם היה רגיל לקרות קורא . ואם לאו קורין לפניו בכתבי קדש . בקש להתנמנם פרחי כהונה מכין לפניו באצבע צרדה ואומרים לו אישי כ"ג עמוד והפג אחת על הרצפה (שלא יישן מטעם הנ"ל) ומעסיקין אותו עד שניע זמן שחיטת התמיד :

סדר עבודה ביום כפור

בחצות הלילה מפיסין לתרומת הדשן . ומדשנין המזבח ומסדרין המערכות ומסיפין מערכה אחת להבנים ממנה אש להקטיר קמורת לפני ולפנים . ועוסקין עד שניע זמן שחיטת התמיד אם הגיע הרואה אוטר בראי . או האיר פני כל המזרח . ושואלין אותו עד שבחברון . והוא אומר הן . פרסו סדין של בוץ בין כ"ג ובין העם כדי שיכיר שעבודת היום בבגדי בוץ . פשם כ"ג בנדי חול וטבל ולובש בגדי זהב (הם שמנה בגדים הראויים לכ"ג בכל השנה) ומקדש ידיו ורגליו . ושוחט התמיד ברוב שני הסימנים . וכהן אחר נוטר השחיטה . והכ"ג מקבל הדם במזרק וזורקו על המזבח כמצותו (ע' סדר תמיד השחר בכל העבודות) ואח"כ נכנס הכ"ג להיכל להקטיר קמורת של שחר . ומטיב את הנרות . ואח"כ הושיט לא את האברים סן הכבש ומסך עליהן וזרקן על האש של מערכה גדולה . וברכו ברכת כהנים בנשיאת כפים ומקריב החביתין ואת הנסכים כמו בשאר ימות השנה (ע' בעבודת תמיד השחר) ואין חילוק אלא שבשאר ימות השנים שאר כהנים עובדים העבודות וכי"כ כל העבודות אינן כשרות אלא בכ"ג ואחר עבודת התמיד (אם הוא שבת מקריב מוסף של שבת וממתינין עם ניסוך היין עד אחר מוסף של י"כ ומנסך שני הנסכים בבית אחת ע' במוסף שבת) הביאו לו לצפון המוספין של י"כ פר בן שתי שנים ושבעה כבשים בני שנה תמימים כולן עולות . השקים ובקרום . שחט בצפון הפר ברוב שני הסימנים ונמר אחר השחיטה וכ"ג קבל דמו . ואח"כ שחט הכ"ג הכבשים כולן ברוב שנים ואחר נטר השחיטות והכהן גדול קבל דמן ונתן מכולן במזרק על קרן מזרחית צפונית כמין נא"ם וכן על קרן מערבית דרומית . שירי הרם היה שופך על יסוד דרומי אחר וריקת דמן הפשיטו את העולות ונתחום ניתנו האיברים מחצי כבש ולמטה במזרחו ומלחום . ואחר כך באו ללשכת הנזית וברכו עם העם עבודה (רצה ה') אלקינו עבודת עמך ישראל ברוך אתה יי המקבל עבודת עמו ברצון) ושים שלום . אח"כ עלה כהן גדול באמצע הכבש ונטל האיברים ומסך עליהן וזרקן על המערכה גדולה (אם י"כ בשבת נותנין לחם הפנים לפני ה') וכ"ג מקריב השני בזכי לבונה והחלות מתחלקות לערב) פרסו סדין של בוץ בין כ"ג ובין העם וכ"ג מקדש ידיו ורגליו ופושט בגדי זהב וטיבל ולובש בגדי לבן (פלוסין של שמנה עשר מנה כנסים כמות מצנפת אבנט) ומקדש ידיו ורגליו . בא לו אצל פרו ופרו היה עומד בצפון בין האולם ולמזבח ראשו לדרום ופניו למערב . והכ"ג עומד במזרח ופניו למערב וסיכך

סדר עבודה ביום כפור

וסייך בכל כחו שתי ידיו על ראש הפר ומתורה וכך היה אומר (שם המפורש היה מוכיר וכן בכל פעם בכל ודוי נ' פעמים ובהניחו הגורל על שעיר של שם אומר לה' חטאת בשם המפורש נמצא שהיה מוכיר שם המפורש י' פעמים מ' בני יודים ואחד לה' חטאת) חטאתי עויתי פשעתי לפניך אני וביתי • אנא השם (שם המפורש) כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שהמאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך אני וביתי ככתוב בתורת משה עבדך כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' (שם המפורש) תטהרו והכהנים והעם העומדים בעזרה כשהיו שומעין את שם המפורש כשהוא יוצא מפי כ"ג היו כורעים ומשתחיים ונופלים על פניהם ואימרים בשכמל"ו • וכ"ג היה סתביון לגמיר את השם כנגד המברכים ואמר תטהרו • על לו למורה העזרה לצפון המזבח הסגן בימינו וראש בית אב משמאלו ושם שני שעירים שוים במראה ובקומה ובדמים ובלקיותהן כאחד וקלפי היתה שם ובה שני גורלות • סרף בקלפי והעלה שני גורלות אחד כתוב עליו לשם וא' כתוב עליו לעזאזל • אם של שם עלה בימינו הסגן אומר לו אישי כ"ג הגבה ימינך • ואם של שם עלה בשמאלו ראש בית אב אומר לו הגבה שמאלך • נתן הגורלות על השעירים • וכשנותן הגורל של שם אומר לה' (שם המפורש) חטאת • קשר לשון של זהורית בראש שיער המשתלח ולנשחט כנגד בית שחיסתו • בא לו אצל פ"ו פעם שנית וסומך בכל כחו שתי ידיו על ראשו ומתורה פעם שנית עליו ועל אחיו הכהנים • וכך היה אומר אנא השם (שם המפורש) חטאתי עויתי פשעתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך • אנא השם (שם המפורש) כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שהמאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך ככתוב בתורת משה עבדך כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' (שם המפורש) תטהרו • והכהנים והעם העומדים בעזרה כשהיו שומעין את שם המפורש כשהוא יוצא מפי כ"ג היו כורעים ומשתחיים ונופלים על פניהם ואימרים בשכמל"ו • וכ"ג היה סתביון לגמיר את השם כנגד המברכים ואומר להם תטהרו • שחט את הפר ברוב שנים וכהן אחר נמר השחיפה • וכ"ג קבל את הדם בכלי שרת ונותנו למי שהיה ממרס ברם כדי שלא יקרש על הרובד הרביעי של היכל מבחוץ • נטל מהתה של זהב מהוקת נ' קבין ועלה לראש המזבח והותה בה אש מעל המזבח כן הסכוך למערב שנאמר מעל המזבח מלפני ה' כן המאיכות הפנימית ויורד וכניחם על הרובד שבעזרה ומציאין לו כף וכלי מלא כשרית דקה כן הרקה (שבע"כ היו מחזירן למכתשת ושוחקן כדי שתהא דקה כן הרקה) וחופן ממנה מלא הפניו ונותן לתוך הכף • ונוטל המחטה עם האש בימינו וכף הקטורת בשמאלו ומהלך בהיכל עד שהוא מגיע לקדש קדשים * כצא הפרוכת פרופה נכנס לקדש הקדשי' ער שהוא מגיע לארון נותן המחתת אש בין שני בדי הארון (ובבית שני שלא היה ארון היה סתביון דף פ"ג ליהא סני"ג סניסו על אבן השתייה) ואוחו שפת הכף בראשי אצבעותיו או בשיניו ומערה הקטורת בנוולו לתוך הפניו עד שמהזרין לתוך הפניו כמו שהיתה מלא הפניו וצובר הקטורת על הגהלים (וכל העם פורשים מן ההיכל בשעת הקטרה) וממתין שם עד שיתמלא הבית עשן וכניח שם הכף והמחתה ויוצא והוא מהלך אחורנית עד שיוצא מן הפרוכת ומהפלל בהיכל תפלה קצרה ירי רצון שתהא שנה זו נשוכה אם שחונה ולא יעדי עבד שולמן מרבית יתודה ולא יהיו עמך ישראל צריכין זה לזה ולא תכניס לפניך תפלה עוברי דרכים (ולא היה מאריך בתפלה שלא להבעית את ישראל) אח"כ נטל דם הפר מן הממס ונכנס לקדש הקדשים ומוה מסגנו שטמה הזאות בין בדי הארון (ובבית שני כבין בדי הארון) אחת למעלה ושבע למטה ולא היה סתביון להזות ולא למעלה ולא למטה אלא כמצליף • וכך היה מונה • אחת • אחת ואחת • אחת ושתיים • אחת ושלוש • אחת וארבע • אחת וחמש • אחת ושש • אחת ושבע • יצא והניחו על כן זהב שהיה בהיכל • אח"כ יצא ושחט השעיר אשר עלה עליו הגורל לה' ברוב ב' הסימנים ונמר אחר את השחיפה • וכ"ג קבל את הדם בכלי שרת ונכנס בו לקדש הקדשים ומוה מסגנו נ"כ בין שני בדי הארון אחת למעלה ושבע למטה ולא היה סתביון להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף • וכך היה מונה • אחת • אחת ושתיים • אחת ושלוש • אחת וארבע • אחת וחמש • אחת ושש • יצא והניחו על כן זהב שני שבדכיכל • ואח"כ נטל דם הפר ומוה מסגנו על הפרוכת כנגד הארון אחת למעלה ושבע למטה ולא היה סתביון כ"ו וכך היה מונה • אחת • אחת ושתיים • אחת ושלוש • אחת וארבע • אחת וחמש • אחת ושש • אחת ושבע • הניח דם הפר ונטל דם השעיר והוה מסגנו נ"כ על הפרוכת כנגד הארון אחת למעלה ושבע למטה ולא היה סתביון כ"ו וכך היה מונה • אחת • אחת ושתיים • אחת ושלוש • אחת וחמש • אחת ושש • אחת ושבע • (וכל ההזאות היה

סדר עבודה ביום כפור

תמה

היה באצבעו שטבל האצבע בדם והזהו בו) ואח"כ עירב דם הפר לתוך דם השעיר ומחזיר הכל למזרק שהיה בו דם הפר כרי שיתערב יפה. ועומד לפניו מזבח בין המזבח המזורה וטבל אצבעו הימין בדם והזהו על קרנות מזבח הזהב מבחוץ. ומתחיל מקרן מזרחית צפונית. צפונית מערבית. מערבית דרומית. דרומית מזרחית. ואח"כ חתה הגחלים והאפר שעל מזבח הזהב הילך ווילך עד שמגלה והבו. ומבל אצבעו בדם והתעורבות והזהו על פהרו של מזבח ז' פעמים בצד הדרום. ויצא לעזרה ושפך שירי הדם על יסוד מערבי של מזבח החיצון. אח"כ בא כ"ג אצל שעיר המשתלח ומסך בכל כחו שתי ידיו על ראש השעיר והתודה עליו בעד כל ישראל. וכך היה אומר. אנה השם (שם המפורש) חטאו עון פשעו לפניך עמך בית ישראל. אנה השם (שם המפורש) כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שחטאו ושעו ושפשעו לפניך עמך בית ישראל ככתוב בתורת משה עבדך כי ביום הזה יכפר עליכם למהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' (שם המפורש) תמהרו. והכהנים והעם העומדים בעזרה כשהיו שומעין את שם המפורש כשהוא יוצא מפי כ"ג היו כורעים ומשתחווים ונופלים על פניהם ואומרים בשכמל"ו. ואף הוא היה מתכוין לומר את השם כנגד המברכים ואומר להם תמהרו. מפר את שעיר המשתלח ביד איש המוכן להוליכו למדבר. והוא מוליכו במדבר עד שהוא מגיע לצוק. חולק לשון של זהויות שבקרנו הציו קשר בסלע וחציו בין שני קרניו ודחפו לאחוריו והשעיר שתגלגל ונעשה אברים אברים. אתר ששלח השעיר למדבר חוזר כ"ג לפר ושעיר שנכנס דמן לפני ולפנים קרעו והוציא אימוריהו ונתנם בכלי הקסטרין כשיגיע זמנו. ומשלח השאר לחוץ לעיר לבית הדשן לשרוף. אמרו לו לכ"ג הגיע השעיר למדבר (סימן היה להם לידע מתי הגיע השעיר למדבר) יצא כ"ג לעזרת נשים לקרות בתורה. ובזמן שהוא קורא בתורה שורפים הפר ושעיר הנ"ל בבית הדשן. לפיכך הרואה פר ושעיר כשנשרפו אינו רואה כ"ג כשהוא קורא ומה הוא קורא אחרי מות ואך בעשור ונולל התורה ומניחה בחיקו ואומר יותר ממה שקריתי לפניכם כתוב כאן. ובעשור שבפ' פנחס קורא על פה וקודם שקורא מברך ברכת התורה. ואחר שנמר הקריאה מברך ברכות שלאחריה ומסוף לאחריה שבע ברכות ואלו הן. א' רצה. ב' מודים. ג' מלח לנו אבינו והוהם מלך מוחל לעונותינו. ד' על המקדש שיעמוד ותשרה בו השכינה. ה' על ישראל שיושיע ה' את עמו ולא יסור מהם מלך והוהם הבוחר בישראל. ו' על הכהנים שירצה ה' את עבודתם ומעשיהם וחותרם מקדש הכהנים. ז' תפלה תחנה רנה ובקשה מלפניך שעמך ישראל צריכין להושע בא"י שומע תפלה. אח"כ מקדש הכ"ג ידיו ורגליו ופושט הבגדי לכן וטובל ובגדי זהב ומקדש ידיו ורגליו. ועשה השעיר הנעשה בהוץ לחטאת שחטו בצפון ונמר אחר ההיטה וכ"ג מקבל במזרק את דמו בצפון. עלה בכבש ופנה לסובב ובא לו לקרן דרומית מזרחית טבל אצבעו הימנית בדם שבמזרק וסימכו באמה מכאן ובאנדלל מכאן ומחטא ויורד על חודה של קרן עד שיכלה דם שנאצבעו ומקנה אצבעו בשפת המזרק. ובא לקרן מזרחית צפונית טובל אצבעו שנית ונותן על חודה של קרן כששפט הראשון. וכן בקרן צפונית מערבית. וכן במערבית דרומית. שירי הדם היה שופך על יסוד דרומי. הפשיטו השעיר קרעו הכ"ג והוציא אימוריו נתנם במגס ומלחום והקסטרין על המערכה גדולה (ובשרו נאכל בלילה לזכרי כהונה שבמשמר) אח"כ הקריב אילו ואיל העם בני שתי שנים והן עולות. השקום ובקרום שחטן בצפון כרוב שנים ואחר נמר שחיתתן וכ"ג קבל דמן במזרק בצפון ונתן מרמן בכורם למטה המקרא שתי מתנות שהן ארבע כמין נא"ם במזרחית צפונית ומערבית דרומית. שירי הדם היה שופך על יסוד דרומי. הפשיטום ונתחום מלחום ומסרו אחד אחד האברים לכהן גדול ומסך עליהן וזרקן על האש של מערכה הגדולה. נתן מלח על כנתת הנסכים ובללום שני עשורונים סולת בשלישית ההין שמן לאיל אחד וכן לאיל השני והקסטרין על מזבח העולה. הביאו לו יין לנסך שלישית ההין לאיל אחד וכן לשני (ואם היה שבת מנסך גם נסכי שבת) הקעו ודריעו ותקעו בחצוצרות. דברו הלויים בשיר לרוד ברכי נפשי ועשו ממנו שלשה פרקים על כל פרק תר"ת. ועל כל תקיעה השתחויה נמצא תשעה תקיעות ותשעה השתחוואות שחה הכ"ג ונסך. אח"כ הקסיר אימוריו פר ושעיר הנשרפין (שנכנס דמן לפני ולפנים) על מערכה גדולה. זה עבודת קרבן מוסף ועבודת היום בבית אלהינו יה"ד שיבנה במזרה בימינו אמן. וכך היה סדר תמיד הערב בי"ב כל העבודות היו כמו בשאר ימות השנה (ע"ין סדר תמיד הערב) אלא שהיו כל העבודות ע"י כ"ג. ואחר שזרק אברי התמיד על המערכה בבגדי זהב וירד. קדש כ"ג ידיו ורגליו ופשט הבגדי וזהב ירד וטבל עלה ונסחפנ הביאו לו בגדי לכן (הנדו"ן של שנים עשר מנה) לבש וקדש ידיו ורגליו ונכנס לפני ולפנים והוציא כף ומתחת שהגיה

סדר עבודה ביום כפור

שהתני שם כשהקטיר הקמורת יצא ובא לו כדרך בית כניסתו קדש ידיו ורגליו ופשמם • ירד וסבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי זהב ולבש וקדש ידיו ורגליו • ומקטיר קמורת של בין הערבים בהיכל ומסיב את הנרות של בין הערבים כבשאר ימות השנה ומקריב את מנחת התמיד ונסך היין ונסך עבודת תמיד הערב ואח"כ קדש ידיו ורגליו ופשמם בגדי זהב ולבש בגדי החול שלו ויצא לביתו • וי"ט היה עושה בהן נדול על שיצא בשלום מן הקדש : זה היה עבודת כ"ז בי"ב בבית אלהינו יהי רצון שיבנה במהרה בימינו אמן :

סדר מוסף של סוכות

קך היתה עבודת מוסף ביום א' דסוכות בניה אלהינו :

ביום הראשון אתר קרבן התמיד בשעה ששית הביאו פרים שלשה עשר ואילים שנים וכבשים ארבעה עשר כולן עולות ושעיר אחד חטאת • י"ג פרים מסרום ל"ג משמורות (ומי שהקריב פרים היום לא הקריבן למחר אלא חזרין חלילה לכל כ"ד משמורות) ואילים השנים לשני משמורות • והי"ד כבשים י"ב מהם לששה משמורות ושני כבשים ושעיר החטאת לנ' משמורות • השקום ובקרום הפיסו המשמורות ביניהם • משמר שזכה בשעיר החטאת • מי שזכה בשחיטתו שחסו בצפון וקבל המקבל את דמו בכלי שרת בצפון עלה בכבש ופנה לאובב בא לו לקרן מזרחית דרונית • טבל אצבעו הימנית בהם וסוסכו באגודל מכאן ובאמה מכאן מחטא ויורד על הודה של קרן עד שיכלה הדם שבאצבעו ובקנח האצבע בשפת המזרק וכן עשה בכל ד' הקרנות • שירי הדם היה שופך על יסוד דרומי הפשיטו השעיר קרעו והוציא איטוריו נתנם במגם ומלחם • העלה המעלה למזבח הקטירין וירד • שהטו השוחטים את העולות כולן בצפון וקבלו המקבלים דמן בכלי שרת בצפון ונתנו מכולן במזרק על קרן מזרחית צפונית ומערבית דרונית בזוית כמין נאים למטה כחום הסקרא שירי הדם שפך על יסוד דרומי • הפשיטו העולות ונתחום כמשפט הפרים כל אחד מהן בעשרים וארבעה כהנים • כל אחד מהם מה שזכה בו נתנום מחזי כבש ולמטה במזרחו מלחו וירדו • האילים כל א' מהם קרב בי"א כהנים העלום כמו הפרים ומלחום אותם וירדו • באו ללשכת הנזית ברכו עם העם ברכת עבודה רצה ה' אלהינו עבודת עמך ישראל בא"י המקבל עבודת עמי ישראל ברצון ושים שלום • אח"כ עלו אותן שזכו ונסלו האברים וזרקום על אש המערכה אברי פרים תחלה ואח"כ של אילים • אח"כ של כבשים נתנו מלח על מנחות הנסכים ובללום ג' עשרונות סילת בלולות בשמן חצי ההין לפי הא' וכן לכולם • ושני עשרונות סולת בלולות בשמן שלישית ההין לאיל א' וכן לשני • ועשרין סולת בלול ברביעית ההין לכבש א' וכן לכולם • והקטירום • הביאו יין לנסך חצי היין לכל פר ופר • ושלשית ההין לכל איל ואיל • ורביעית ההין לכל כבש וכבש • הכהנים תקעו ותריעו ותקעו בתצוצרות • המיוחסין שבישראל המשיאין לכהונה מכין בחליל לפני המזבח • דברו הלויים בשיר (נודע ביהודה אלהים תהלים ע"ו) ועושין ממנו ג' פרקים על כל פרק תר"ח :

אם חל נחול ימיים זהו סדר של מוסף יום ראשון דסוכות יו"ט וכו' ולא חל נשנה יאמר גם זו :
במוסף של שבת קורם לשל חג בכל עבודותיו ומתנינן עם נסך היין עד שיגמרו מוסף הנגל ומנסך שני הגיסוכין בבת אחת ומאריכין בתקיעות ומריבין בתקיעין כנגד ב' המוספין • אח"כ נותנין לחם הפנים לפני ה' • הקטירו הבזיכין • כל עבודות לחם הפנים במשמר שזמנו קבוע • והחלות מתחלקות לכל המשמורות : זה סדר מוסף דשבת יום א' דסוכות בבה"מ יהי' שיבנה ב"ב אמן :

בשני דסוכות אחר תמיד השחר בשעה ששית הביאו לקרבן מוסף י"ב פרים ואילים שנים וי"ד כבשים לעשותן כולן עולות ושעיר א' לחטאת • מסרו י"א פרים לי"א משמורות שלא הקריבו אתמול פרים • ופר א' למשמר שכבר הקריב • ואילים השנים ושעיר האחד חטאת לנ' משמורות • וי"ד כבשים עשרה מהן לה' משמורות הנמשכות ב' למשמר א' • וארבעה כבשים מקריבין ד' משמורות הנשארות אחד א' • השקום ובקרום כו' כראתמול עד גמרא השיר שהיו הלויים אוטרים הבו לה' בני אלים (תהלים כ"ט) ועושין ממנו ג' פרקים על כל פרק תקיעה תרועה תקיעה : זהו סדר קרבן מוסף בשני דסוכות בבה"מ יהי' שיבנה ב"ב אמן :

בג' דסוכות הביאו י"א פרים ואילים שנים וי"ד כבשים כולן עולות ושעיר א' לחטאת • מסרו י"א פרים לי"א משמורות הנמשכות כסדר • וי"ד כבשים ח' מהם לד' משמורות שנים למשמר • ושש הנותרים לשש משמורות א' א' למשמר • ואילים השנים ושעיר הא' לנ' משמורות אחרות • השקום ובקרום כו' כמו ביום א' עד גמרא • השיר של הלויים ולרשע אמר אלהים (תהלים ג') ועושין

סדר מוסף של סוכות

ועושין ממנו ג' פרקים על כל פרק תר"ח • (אם חל בשבת יאמר כאן מוסף של שבת) • זה סדר קרבן מוסף בני' דסוכות בבהמ"ק יה"ר שיבנה ב"ב אמן :

ברביעי דסוכות הביאו עשרה פרים ואילים שנים וי"ד כבשים כולן לעולות ושעיר המזבח א' • עשרה פרים ושני האילים ושעיר המזבח לי"ג משמורות על הסדר וי"ד כבשים ששה לשלשה משמורות ב' כבשים למשמר וח' הנשארים לח' משמורות כבש למשמר • השקום ובקרום כו' כמו ביום א' • השיר של הלויים (תהלים צ"ד מי יקום לי עם מרעים) עושים ממנו ג' פרקים על כל פרק תר"ח • זה סדר קרבן מוסף בדי' דסוכות בבהמ"ק יה"ר שיבנה ב"ב אמן :

בחמישי דסוכות הביאו תשעה פרים ואילים שנים וי"ד כבשים כולן עולות • ושעיר המזבח אחד תשעה הפרים ושני האילים ושעיר המזבח לי"ב משמורות • וי"ד כבשים ד' לשתי משמורות ועשרה לעשר משמורות • השקום ובקרום כו' כמו ביום ראשון • השיר (תהלים צ"ד כינו בוערים בעם כו') ועושין ממנו ג' פרקים על כל פרק תרועה תקיעה תרועה • (אם חל בשבת יאמר כאן מוסף של שבת לעיל) • זה סדר מוסף ה' דסוכות בבהמ"ק יה"ר שיבנה ב"ב אמן :

בז' דסוכות הביאו ה' פרים ושני אילים וי"ד כבשים כולן לעולות ושעיר א' להמזבח • ח' פרים ושני האילים ושעיר המזבח לי"א משמורות • וי"ד הכבשים י"ב לי"ב משמורות והמשמר הנשאר מקריב ב' כבשים השקום ובקרום כו' כמו ביום א' • השיר (תהלים פ"ט המירותי מסבל שכמו) עושין ממנו ג' כו' • (אם חל בשבת יאמר מוסף של שבת כדלעיל) • זה סדר מוסף ו' דסוכות בבהמ"ק יה"ר שיבנה ב"ב אמן :

בשביעי דסוכות הביאו שבעה פרים ושני אילים וי"ד כבשים כולן עולות ושעיר המזבח אחד מסרום לכ"ד המשמורות כהונה לכל משמר בהמה אחת • השקום ובקרום כו' כמו ביום ראשון • השיר (תהלים פ"ב ימושו כל מוסרי ארץ) ועושין ממנו ג' פרקים כו' • (אם חל אחד מימי חול המועד בשבת ימושו ידחה) :

בשמיני עצרת הביאו פ"א איל א' איל א' כבשים שבעה כולן עולות ושעיר א' להמזבח • מפסין על כל המשמורות מי שזכה השקום ובקרום כו' • (השיר על השמינית תהלים ח') עושין ממנו ג' פרקים על כל פרק תרועה תקיעה תרועה החליל מכה לפני המזבח אבל לא בחול המועד • (אם חל בשבת יאמר כאן מוסף של שבת כדלעיל) זהו סדר המוספין בבהמ"ק יה"ר שיבנה ב"ב אמן :

סדר שמחת בית השואבה לנסוך המים בהג

ערב י"ם הראשון היו מתקנין במקדש מקום לנשים מלמעלה ולאנשים מלמטה כדי שלא יתערבו אלו עם אלו • ומתחילין לשמוח במוצאי י"ם הראשון וכן בכל יום מחול המועד אחר שיקריבו תמיד הערב • החליל מכה ומנגנין בכנורות ונבלים ומצלתים ובכל כלי שיר ובפה ורוקדין ומספקין ומטפהין ומפוזים ומבכרים ואומרים שירות ותשבחות להשי" • ושיר זה אינו דוחה לא שבת ולא יו"ט • ומצוה להרבות בשמחה זו • מנורות של זהב היו שם וד' ספלן של זהב בראשיתן וארבעה מפרחי כהונה בידיהם כדים של שמן של כ"ח לוג שכמילין לכל ספל • מבלאי מנסי כהנים ומהמינייהם היו עושין פתילות ובהם היו מדליקין • לא היתה הצר בירושלים שלא היתה מאירה כאור בית השואבה • מי שלא ראה שמחה זו לא ראה שמחה מימיו ולא היו עושין שמחה זו ע"י עמי הארץ וקלי דעת אלא הסידים ואנשי מעשה היו מרקדים באבוקות של אור בידיהם ואומרים שירות בפה והלויים בכלי שיר בלא מספר על ס"ו מעלות הורדות מעורת ישראל ועזרת נשים ואומרים שירה ועמדו שני כהנים בשער העליון היוורת מעורת ישראל לעזרת נשים ושני חצוצרות כסף בידיהם • קרא הגבר תקעו והריעו ותקעו • הגיעו למעלה עשירית תקעו והריעו ותקעו • הגיעו לעזרה תקעו והריעו ותקעו • היו תוקעין והולכין עד שהגיעו לשער היוצא למזרח • הפכו פניהם למערב ואומרים אנו ליה וליה עינינו • בתוך כך האיר השחר • הגיעו לשילוח היה ממלא ממנו צלוחית של זהב מחוקת ג' לוגין • הגיעו לשער המים תקעו והריעו ותקעו • עלה בכבש ופנה לשמאלו שני ספלים של כסף היו שם של מערבי מים לנסך בו את המים • וכל ז' ימי החג מנסכין המים עם נסוך היין של תמיד של שחר היה מנסך המים לבדו • כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהיה ממלא מערב שבת הבית של זהב (שאינה מקודשת) מן השילוח ומנחה בלשכה • נשפכה או נתגלתה היה ממלא מן הביר • זהו סדר נסוך המים בחג בבהמ"ק ושמחת בית השואבה כמו שנא' ושאבתם מים בששון • יה"ר שנזכה לשמחה זו ב"ב אמן :

סדר הפרשיות

שקורין בשבת למנחה ובשני ובתמישי

אמרה רחבה ושלושים אמרה קומתה : צד
 מעשה לתבה ואלאמרה תבלנה בלמעלה
 ופתח המכה בצורה משלים מתחית שנים
 ושלושים מעשה : לוי ואני הנני מביא את
 הפכול מים על הארץ לשנת כל בשור
 אשר בו רוח מים סמתת השמים כל
 אשר בארץ נוע : והקמתי את בריתי אתך
 ובאת אליהמכה אמרה ובנה ואשתך
 וגשר בנה אתך : ומפלתי סבל בשור
 שנים סבל מביא אליהמכה לתחית אתך
 זכר ונקבה יחיו : ישראל כהעוף למינתו ומן
 הבתמה למטה סבל רמש הארצה למינתו
 שנים סבל ובאו אליך לתחיות : ואמתה קח לך
 סבל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיחד
 לך ולתם לאכלה : ויעש נח ככל אשר
 צוה אתו אלהים בן עשה :

ויאמר יהוה אל אברהם לדלך מארצך
 ומסולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר
 אראה : ואעשה לני גדול ואברכה ואגדלת
 ששך ותהי ברכה : ואברכה מברכך ומסוללת
 אאר וגברכו כד כל משפחת הארמה :
 לוי וגלך אברהם באשר דבר אלו יהוה
 וילך אהו לוט ואברהם בןחמש שנים
 ושבעים שנה בצאתו כהן : ויחך אברהם
 את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת
 כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר
 עשו כהן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו
 ארצה כנען : ויעבר אברהם בארץ עד
 מקום שכם עד אלון מורה והבגועני אז
 בארץ : וירא יהוה אל אברהם ויאמר
 לזרעה אמן את הארץ הזאת ויבן שם
 מזבח ליהוה הנראה אלו : ויעמק משם
 הורה מקום לבית אל ונט אהלה בית אל
 מים והעי סקם ויבן שם מזבח ליהוה
 ויקרא בשם יהוה : וישע אברהם הלך
 ונסע

בראשית ברא אלהים את השמים
 והארץ והארץ היתה תוהו ובהו והשד
 על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על
 פני המים : ויאמר אלהים יהי אור ויהי
 אור : וירא אלהים את האור כר טוב
 ויבדל אלהים בין האור ובין החשך : ויקרא
 אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי
 ערב ויהי בקר יום אחד : לוי ויאמר אלהים
 יהי רקיע בתוך המים ויהי סביל בין מים
 למים : ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין
 המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר
 מעל לרקיע ויהי קו : ויקרא אלהים לרקיע
 שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני : ישראל
 ויאמר אלהים יקו המים סמתת השמים
 אל מקום אחד ותראה תבשה ויהי קו :
 ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקנה המים
 קרא מים וירא אלהים כר טוב : ויאמר
 אלהים פדשא הארץ דשא עשב פזרע ורע
 עץ פרי עשה פרי למינה אשר זרעו בו על
 הארץ ויהי קו : ותוצא הארץ דשא עשב
 פזרע ורע למינה ועץ עשרה פרי אשר
 זרעו בו למינה וירא אלהים כר טוב : ויהי
 ערב ויהי בקר יום שלישי :

אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים
 היה בדתו אתהאלהים התהלך נח :
 וילד נח שלשה בנים את שם את חם ואת
 יפת : ומשחת הארץ לפני האלהים ותפלא
 הארץ חסם : וירא אלהים את הארץ והנה
 נשחתה כיהשחית כל בשור את דרכו על
 הארץ : ויאמר אלהים לנח קח כל בשור בא
 לפני ברמלאה הארץ חסם ספניהם והגני
 משחיתם את הארץ : עשור לך מבית עזרי
 גפר קנים מעשה אתהמכה וכפרת אתה
 סבית וכחזין ככפר : וזה אשר מעשה
 אתה שלש סאות אמרה ארד בתבה חסעים
 משיח

לך וירא חיי שרה תולדות

תמו

אברהם מעל פני סתו ונדבר אל בני-חתנת
 לאמר: גריתו ושב אנכי עמכם תנו לי אחות-
 לקבר עמכם ואקברה כתי מלפני: וישעו
 בני-חתנת את-אברהם לאמר לו: שמענו
 אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו במכתר
 קברינו קבר את-מתך איש מלנו את-
 קברו לא-יכלה כסף מקבר מתך: ויקם
 אברהם וישתחו לעם-הארץ לבני-חתנת:
 לי ונדבר אתם לאמר איניש את-נפשכם
 לקבר את-מתי מלפני שמעוני ופגעו-לי
 בעפרון בן-צחר: ויתן-לי את-מטרת
 המכפלה אשר-לו אשר בקצה שדהו בלסוף
 מלא ותננה לי בתוככם לאחות-קבר:
 ועפרון ישב בתוך בני-חתנת וישן עפרון החתי
 את-אברהם באזני בני-חתנת לכל פני שער-
 עירו לאמר: לא-אדני שמעני השדה נתתי
 לך והמערה אשר-בו לה נתתיה לעיני בני-
 עמי נתתיה לך קבר מתך: וישתחו אברהם
 לפני עם-הארץ: ישראל ונדבר אל-עפרון
 באזני עם-הארץ לאמר אך איס-אתה לו
 שמעני נתתי כסף השדה קח מפני ואקברה
 את-מתי שמה: וישן עפרון את-אברהם
 לאמר לו: אדני שמעני ארץ ארבע מאת
 שקל-כסף ביני ובינה כהיה ואת-מתך
 קבר: וישמע אברהם אל-עפרון וישקל
 אברהם לעפרון את-הכסף אשר דבר באזני
 בני-חתנת ארבע מאות שקל כסף עבר לפתך:
 ואלה תולדות יצחק בן-אברהם אברהם
 הוליד את-יצחק: ויהי יצחק בן-ארבעים
 שנה בקחתו את-רבקה בת-בואל הארמי
 ספן אדם אחות לבן הארמי לו לאשה:
 ויעמר יצחק ליהוה לנבח אשתו כי עקרה
 הוא וישתר לו יהוה ומחר רבקה אשתו:
 ויתרצו הנשים בקרבה ותאמר אס-פן
 למה זה אנכי ומלך לדרש את-יהוה:
 לי ויאמר יהוה לה שני נזים בבטןך ושני
 לאימים סמיעי יפרדו ולאם מלאם ואמין
 ורב ועבד צעיר: וימלאו יסיה ללדת והפך

תומס

ונסוע הנגדה: ישאל ויהי רעב בארץ
 וירד אברהם מצרימה לגור עם פרעה הרעב
 בארץ: ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה
 ויאמר אל-שרי אשתו הנהנא ידעתי כי
 אשה יפת-מראה את: והיה כיראו אתך
 המצרים ואמרו אשתו זאת והקנו אתי ואתך
 יחיו: אמר-נא אחתי את לפען ייטב-לי
 בעבודך וחייתה נפשי בגלגלך:

וירא אליו יהוה באלני מראה והוא ישב
 פתח-האהל פתם היום: וישא עיניו וירא
 והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירגז
 לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה:
 ויאמר אדני אי-נא מצאתי חן בעיניך אל-
 נא מעבר מעל עבדך: וקח-נא מעט-מים
 ורחצו רגליכם והשענו תחת היען: ואקחה
 פת-לחם וסעדו לבכם אתר מעברו כי-עלי
 בן עברתם על-עבדכם ויאמרו בן מעשה
 כאשר דברת: לי ויסתר אברהם האהלה
 אל-צורה ויאמר מהרי שלש סאים קמח
 סלת לרשי ועשי ענות: ואל-הפקר בין
 אברהם ויבא בן-צפר ברך וטוב ויתן אל-
 הנער ויסתר לעשות אתו: ויבא המאה
 וחלב ובן-צפר אשר עשה ויתן לפניהם
 והוא עמד עליהם תחת היען ויאמרו:
 ישראל ויאמרו אליו איך שרה אשתך ויאמר
 הנה באהל: ויאמר שוב אשוב אליך בעת
 מיה והנה-בן לשרה ושרה שמעת
 פתח האהל והוא אחריו: ואברהם ושרה
 זקנים באים בימים חדל להנזות לשרה ארח
 פגשים: ומצחק שרה בקרבה לאמר אחרי
 בלתי היתה-לי עד-נה ואדני זקן: ויאמר יהוה
 אל-אברהם למה זה צחקה שרה לאמר מאף
 אמנם אלך ואני זקנתי: הויפלא מיהוה דבר
 למועד אשוב אליך בעת מיה ולשרה בן:
 ויהיו חגי שרה מאה שנה ועשרים שנה
 ושבע שנים ושני חגי שרה: ותמת שרה
 בקרית ארבע היא חברון בארץ פגען ובא
 אברהם לספר לשרה ולבנותה כ יעירא: ויקם

תולדות ויצא וישלח

משפחת האדמה ובזרעך: והנה אנכי עמך
 ושכרתיך בכל אשר תלך והשכרתיך אל-
 האדמה הזאת כי לא אעזובך עד אשר אס-
 עשיתי את אשר דברתי לך: וינקז מעקב
 משנתו ויאמר אבן יש יהיה במקום הזה
 ואנכי לא ידעתי: ויורא ויאמר מה נזרא
 במקום הזה אין זה כי אם בית אלהים וזה
 שער השמים: ישראל וישב מעקב בפקר
 ויבא אתה אבן אשר שם מראשתי וישם
 אתה מצבה ויעק שמן על ראשה: ויקרא
 את שם המקום ההוא בית אל ואולם לח
 שדה העיר לראשונה: ויבך מעקב נדר לאמר
 אם יהיה אלהים עמדי ושכרני בדרך הזה
 אשר אנכי הולך ונתת לי לחם לאכל ובגד
 ללבוש: ושבתו בשלום אל בית אבי והיה
 יהוה לי לאלהים: והאבן הזאת אשר שפתי
 מצבה יהיה בית אלהים וכל אשר תתהלך
 עשר אעשרנו לך:

וישלח מעקב מלאכים לפניו אל עשו
 אחיו ארצה שעיר שדה ארום: ויצו אתם
 לאמר כה האמין לאדני לעשו בה אמר
 עבדך מעקב עמלכם לרמי ואחד עדעתה:
 ויהי לו עזר וחפור צאונעבד ושפתה ואשלתה
 להגיד לאדני למצאתו בעיניך: לוי וישבו
 המלאכים אל מעקב לאמר באנו אל אחיך
 אל עשו וגם הלך לקראתך וארבע מאות
 איש עמו: ויורא מעקב סאד ויצר לו ויחץ
 את העם אשר אהו ואת הציאן ואת הבקר
 והמולים לשני מחנות: ויאמר אסיבוא
 עשו אל המחנה האחת והבהו והיה המחנה
 הנשאר לפליטה: ישראל ויאמר מעקב אלהי
 אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יהוה האמר אלי
 שוב לארצה ולסלולתך ואימי ברה עמך:
 קטנתי סבל החסדים וסבל האמת אשר
 עשית את עבדך כי במקלי עברתי את
 הירדן הזה ועתה היתי לשני מחנות:
 הציגני נא סנד אחי סנד עשו ברהא אנכי
 אתו פורחא והפני אם על בנים: ואמת

תומם בבמנה: ויצא הראשון אדמוני כלו
 פארת שער ויקראו שמו עשו: ואחרי כן
 יצא אחיו וידו אחות בעקב עשו ויקרא שמו
 מעקב ויצחק בן ישים שנה בלדת אתם:
 ישראל וינדלו הנעלים ויהי עשו איש ידע
 ציד איש שדה ומעקב איש תם ישב אהלים:
 ויאהב יצחק את עשו כרצו בפיו ורבה
 אהבת את מעקב: ויזר מעקב נזיר ויבא עשו
 מן השדה והוא ערוף: ויאמר עשו אל
 מעקב הלעימני נא מן האדמה האדם הזה
 כי ערוף אנכי על בן קרא שמו ארום: ויאמר
 מעקב מכרה ביום את בכורתך לי: ויאמר
 עשו הנה אנכי הולך למות ולמה יזר לי
 בכרה: ויאמר מעקב השבעה לי ביום
 וישבע לו וימטר את בכרתו למעקב:
 וימעקב נתן לעשו לחם ונזיר עדשים ויאהב
 וישת וינס וילך ויבן עשו את הבכרה:
 ויהי רעב בארץ סלכר הרעב הראשון אשר
 היה בימי אברהם וילך יצחק אל אבי סלכר
 סלכר פלשתים נרה: וירא אליו יהוה ויאמר
 אל תרד מצרפתה שכן בארץ אשר אמר
 אלך: גור בארץ הזאת ואתה עשה ואברכה
 כרלך ולזרעך אמן אתי פל הארצות האל
 והקסתי את העטקה אשר נשבעתי לאברהם
 אבך: והרביתי את זרעך ככוכבי השמים
 ונגתה לזרעך את כל הארצות האל והתברכו
 ברעך כל בני הארץ מעקב אשר שבע אברהם
 בקלי וישמר משפתי סגותי וסגותי וסגותי:
 ויצא מעקב סבאר שבע וילך תרנה:
 ויבוע במקום וילן שם כרמא השמש ויבא
 פאבני המקום וישם מראשתי וישב במקום
 הדיא: ויחלם ונהג סלם מצב ארצה וראשו
 מצו השמימה ותנה סלאבי אלהים עלים
 וידים בו: לוי והנה דוה נצב עליו ויאמר
 אני יהוה אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק
 הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתננה
 ולעש: והיה ורעל בעפר הארץ ופרצת
 עין וקדמה וצפנה ונגנה ונברכו בך כל

וישלה וישב מקץ ויגש

תחת

אמרתי היטב איטיב עמד וישפתי אתה ורעד
כחול הים אשר לא יוסף סרב :

וישב ועלך בארץ מגורי אביו בארץ
בנענו : אלה תלדות ועלך יוסף בן שבע
עשרה שנה היה רעה את אחיו בצאן והוא
נער את בני בלקה ואת בני זלפה נשי אביו

ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם :
וישראל אהב את יוסף מכל בניו כרבו
זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים :

לוי ויראו אחיו ביראתו אהב אביהם מכל
אחיו וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום :
ויחלם יוסף הלום ונער לאחיו ויוספו עוד

שנא אותו : ויאמר אליהם שמעו נא החלום
הזה אשר חלמתי : והנה אנחנו מאלמים
אלהים בתוך השדה והנה קסמה אלמתי
ונס ונעבר והנה תסבינה אלפתיכם
ותשתתנון לאלמתי : ישראל ויאמר לו אחיו

המלך המלך עלינו אביסעל המשל בנו
יוספו עוד שנא אותו על חלמתי ועל
דבריו : ויתלם עוד הלום אתו ויספר אתו
לאחיו ויאמר הנה חלמתי הלום עוד והנה

השמש והיורה ואחד עשר כוכבים משתתנים
לי : ויספר אל אביו ואל אחיו ויערבו אביו
ויאמר לו מה החלום הזה אשר חלמתי הבוא
נבוא אני ואמך ואחריך להשתתות לה ארצה :

ויקנאו בו אחיו ואביו שמר את הדבר :
ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה הלם
והנה עמד על הניאר : והנה בן הניאר עלת
שבע פרות יפות כראיה וכריאת בשן

והרעינה באהו : והנה שבע פרות אחרות
עלות אחרתן בן הניאר רעות מראה ודקות
בשן ותקטנה אצל הפרות על שפת
הניאר : ותאכלנה הפרות רעות הפראה

דקת בשן את שבע הפרות יפת הפראה
והבריאת ויגזץ פרעה : לי וישן ויהלם
שנית והנה שבע שבלים עלות בקנה
אחד בריאות וטבות : והנה שבע שבלים
דקות ושדופת קדים צפחות אחרתן :

ותבלענה השבלים תרקות את שבע
השבלים הבריאות והפלאות ויגזץ פרעה
והנה הלום : ישראל ויהי בבקר ותפעם רוחו

וישלה ויקרא את כל הרטמי מצרים
ואת כל חכמיה ויספר פרעה להם את
חלמו ואין פותר אותם לפרעה : ויבדל שר

המפטיקים את פרעה לאמר אתי חטאי אני
כזביר היום : פרעה קצף על עבדתי
ויתן אתי במשכר בית שר המפטיקים

אתי ואת שר האפים : ונתלמה הלום בללת
אחד אני והוא איש כפתרון חלמו חלמו :
וישם אתנו נער עברי עבד לשר המפטיקים

ויספר לו ויפתר לנו את חלמתינו איש
פתלמו פתר : ויהי באשר פתר לנו בן הנה
אתי השיב על בני ואתו תלה : וישלח
פרעה ויקרא את יוסף ויראהו בן הבור

ויגלה ויחלף שכלתיו ויבא אל פרעה :
ויגש אליו יהודה ויאמר פי אדני ודבר
נא עבדך דבר באוני אדני ואליהו אסף

בעבדך פי כסוד כפרעה : אדני שאל
את עבדתי לאמר היש לכם אב אוראה :
ונאמר אל אדני יש לנו אב זקן וילד זקנים

קמו ואחיו סת ויותר דוא לבדו לאמר
ואביו אהבו : לוי ותאמר אל עבדך
היודתי אל ואשכרה עיני עליו : ונאמר
אל אדני לא יוכל הנער לעזוב את אביו

ועזב את אביו וקם : ותאמר אל עבדך
אסלא ונד אחיכם תקמן אתכם לא תספון
לראות פני : ויהי פי עלינו אל עבדך אבג

ונגדלו את דברי אדני : ישראל ויאמר
אבינו שבו שברלנו מעמאבל : ונאמר
לא נוכל לרדת אביש אחינו תקמן אתנו
וידנו ברא נוכל לראות פני האיש
ואחיו תקמן איננו אתנו : ויאמר עבדך
אבי אלנו אתם ידעתם פי שנים לדחלי
אשתי : ויצא האחד כאתי ואמר אך מרף
מרף ולא ראיתיו ערהנה : ולקחתם נס
אתיה פעם פני וקדתי אסון והורדתם אתי

שיבת

ויהי שמות וארא

ויבני ישראל פרו וישרצו וירדו ויעצמו במאד
 מאד והסלא הארץ אתם : לוי וגם סקד
 חדש על מצרים אשר לא ידוע אתיוסף :
 ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום
 מסנו : הנה נתחבקה לו פני ירבה ויהי כיו
 תקראנה כלחמה ונזפה נסד הוא על שגאנו
 ונלחם פנו ועלה כיו הארץ : וישמו עליו
 שני ספים למען ענתו בסבלתם ויבן ערבי
 מסבנות לפרעה אתיפתם ואת דעססם :
 ובאשר יענו אתו פן ירדה וכן יפרץ וקצו
 ספני בני ישראל : ישאל ויעבדו מצרים
 את בני ישראל כפרד : וימרו אתיהיהם
 בעבדה קשה בתוך ובלבנים ובכל עבדה
 בשדה את כל עבדותם אשר עבדו בהם
 כפרד : ויאמר סלד סבלים למולדת העברית
 אשר שם האמת שפחה ועם השנית פועה :
 ויאמר בלדכן את העבריות וראיתן על
 האבנים אסבן הוא והסבן אתו ואסבת הוא
 ויהי : ותיראן הסבלות את האלילים ולא
 עשו כאשר דבר אליהן סלד סבלים ותמיון
 אתיילדים :

וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני
 יהוה : וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב
 באל שדי ושמי יהוה לא נודעתו להם : וגם
 הקבתי את יפתי אתם לתת להם את ארץ
 כנען את ארץ מצרים אשר ערו בה : וגם
 אני שמעתי את נואת בני ישראל אשר
 מצרים בעבדותם אתם ואמר את יפתי :
 לוי לכן אמר לבני ישראל אני יהוה והוצאתי
 אתכם מתחת סבלת מצרים והצילתי אתכם
 מעבדותם והצילתי אתכם מידו וסודות
 ובשפטים גדלים : ולקחתי אתכם לי לעם
 והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני יהוה
 אלהיכם המוציא אתכם מתחת סבלות
 מצרים : ותבאתי אתכם אל הארץ אשר
 נשאתי את ידו לתת אתה לאברהם לי יצחק
 וליעקב ונתתי אתה לכם מורשה אני
 יהוה : וידבר משה בן ארבע ישראל ולא
 שמעו

ויבני ישראל פרו וישרצו וירדו ויעצמו במאד
 מאד והסלא הארץ אתם : לוי וגם סקד
 חדש על מצרים אשר לא ידוע אתיוסף :
 ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום
 מסנו : הנה נתחבקה לו פני ירבה ויהי כיו
 תקראנה כלחמה ונזפה נסד הוא על שגאנו
 ונלחם פנו ועלה כיו הארץ : וישמו עליו
 שני ספים למען ענתו בסבלתם ויבן ערבי
 מסבנות לפרעה אתיפתם ואת דעססם :
 ובאשר יענו אתו פן ירדה וכן יפרץ וקצו
 ספני בני ישראל : ישאל ויעבדו מצרים
 את בני ישראל כפרד : וימרו אתיהיהם
 בעבדה קשה בתוך ובלבנים ובכל עבדה
 בשדה את כל עבדותם אשר עבדו בהם
 כפרד : ויאמר סלד סבלים למולדת העברית
 אשר שם האמת שפחה ועם השנית פועה :
 ויאמר בלדכן את העבריות וראיתן על
 האבנים אסבן הוא והסבן אתו ואסבת הוא
 ויהי : ותיראן הסבלות את האלילים ולא
 עשו כאשר דבר אליהן סלד סבלים ותמיון
 אתיילדים :
 וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני
 יהוה : וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב
 באל שדי ושמי יהוה לא נודעתו להם : וגם
 הקבתי את יפתי אתם לתת להם את ארץ
 כנען את ארץ מצרים אשר ערו בה : וגם
 אני שמעתי את נואת בני ישראל אשר
 מצרים בעבדותם אתם ואמר את יפתי :
 לוי לכן אמר לבני ישראל אני יהוה והוצאתי
 אתכם מתחת סבלת מצרים והצילתי אתכם
 מעבדותם והצילתי אתכם מידו וסודות
 ובשפטים גדלים : ולקחתי אתכם לי לעם
 והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני יהוה
 אלהיכם המוציא אתכם מתחת סבלות
 מצרים : ותבאתי אתכם אל הארץ אשר
 נשאתי את ידו לתת אתה לאברהם לי יצחק
 וליעקב ונתתי אתה לכם מורשה אני
 יהוה : וידבר משה בן ארבע ישראל ולא
 שמעו

וארא בא בשלח יתרו

תמט

שמעו אל משה למצור רוח ומעבדה קשה :
ישראל ונדבר יהוה אל משה לאמר : בא
דבר אל פרעה מלך מצרים ושלח את
בני ישראל מארצו : ונדבר משה לפני
יהוה לאמר הן בני ישראל לא שמעו אלי
ואיך ישמעני פרעה ואני עבד שפתיים :
ונדבר יהוה אל משה ואל אהרן ויצוה
אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים
להוציא את בני ישראל מארץ מצרים :

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פְּרֹעֹה
כִּי־אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת־לִבּוֹ וְאֶת־לֵב עַבְדָּיו
לִפְעֹן שְׁתֵּי אֶתְנִי אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ : וְלִפְעֹן
תִּסְפָּר כְּאֲנִי בְנֶדְךָ וְכִן־בִּנְךָ אֶת אֲשֶׁר
הִתְעַלְלִיתִי בְּמִצְרַיִם וְאֶת־אֶתְנִי אֲשֶׁר־שִׁמְתִי
בָּם וְיַדְעֶתָם כִּי־אֲנִי יְהוָה : וַיָּבֹא מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן אֶל־פְּרֹעֹה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים עַד־פְּתִי מֵאֲנִתְּ לַעֲנֹת
כַּפְּנֵי שְׁלַח עִמִּי וְנִעַבְדְּנִי : לֹא כִּי אֲסִימָאן
אִתָּךְ לִשְׁלַח אֶת־עַמִּי הַזֶּה מִבְּרַחַם בְּהַר
אֶרֶץ מִצְרַיִם : וְכִסְפֵּךְ אֶתְעֵן הָאָרֶץ וְלֹא
יִוָּכַל לְרַאֲתִי אֶת־הָאָרֶץ וְאֶבֶל אֶת־עַמֲּוֹת
הַפְּלִטָה הַנִּשְׁאָרֹת לָכֶם מִן־הַבְּרִדָּה וְאֶבֶל
אֶת־כֹּל־הָעֵץ הַצֹּמַח לָכֶם מִן־הַשָּׂדֶה : וּמֵלֹא
בְּמִידָה וּבְמִי כֹל־עַבְדְּכֶם וּבְמִי כֹל־מִצְרַיִם
אֲשֶׁר לֹא־רָאוּ אֶבְרָתְךָ וְאֶבְרַת אֶבְרָתְךָ מִיּוֹם
הַיּוֹתֵם עַל־הָאָדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְגַם וַיֵּצֵא
מִעַם פְּרֹעֹה : יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי פְרֹעֹה
אֵלָיו עַד־פְּתִי יְהוָה זֶה לֵט לְמוֹקֵשׁ שְׁלַח
אֶת־הָאֱנָשִׁים וְנִעַבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
הַיְטֹם מִדַּע כִּי אֲבַדְהָ מִצְרַיִם : וַיֹּשֶׁבֶת־אֶת־
מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן אֶל־פְּרֹעֹה וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
לָכוּ עִבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי וְכִי
הַיְלֹכִים : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּנַעַרְיָנוּ וּבִזְקֻנְיָנוּ
לָמָּד בְּבִלְיָנוּ וּבְכַבֻּתָנוּ כִּצְאֻנְנוּ וּבְכַבְרָנוּ
נִלְךָ כִּי תַעֲיִיחֶנּוּ לָנוּ : וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוָה
בְּזוֹ יְהוָה עֲפָסֶם בְּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח אֹתְכֶם וְאֶת־
מַסְפְּכֶם רְאוּ כִּי רַעַח גַּד פְּנִיכֶם : לֹא כִּן
לָכוּ נֹא הַעֲבִירִים וְעַבְדוּ אֶת־יְהוָה כִּי אִתָּךְ

אתם ספקשים ונחלש אתם מאת פני פרעה :
יהוה בשלח פרעה אתהעם ולאנתם
אלהים ונדב ארץ פלשתים כי קרוב הוא
כי ואמר אלהים פדיתם העם בראתם
מלחמה ושבו מצרימה : ונפב אלהים את
העם ונדב הסדפר יסיון והמשיים עלו
בני ישראל מארץ מצרים : ויצא משה
אתעצמות יוסף עמו כי השבע השבע
את בני ישראל לאמר פקד ופקד אלהים
אתכם והעליתם אתעצמתי מזה אתכם :
ויסעו מסבת ונחנו באתם בקצה הסדפר :
ויהוה הלך לפניהם יוםם בעמוד ענן
לנהתם הדרך ולללח בעמוד אש להאיר
להם ללכת יוםם ולללח : לא ימיש עמוד
הענן יוםם ועמוד האש לללח לפני העם :
לוי ונדבר יהוה אל משה לאמר : דבר
אל בני ישראל וישבו ונחנו לפני פי
החילת בין מנל וכן היום לפני בעל
צפן נכתו תחנו על הים : ואמר פרעה לבני
ישראל נבכים הם בארץ סגר עליהם
הסדפר : והוקתי את לב פרעה ונדב
אחריתם ואבגדה בפרעה ובכל יליו ונדעו
מצרים כי אני יהוה ונעשרכן : ישראל ויגל
למלך מצרים כי ברח העם ונהפך ללב
פרעה ועבדו אל העם ויאמרו מזה זאת
עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו :
ויאמר את רכבו ואת עמו לקח עמו :
ויקח שש סאות ורכב פהור וכל רכב
מצרים ושלשם על בלו : ויחוק יהוה את
לב פרעה מלך מצרים ונדב את בני
ישראל ובני ישראל יצאים ביד רסה :

וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את
כל אשר עשה אלהים למשה ולישראל
עמו כי הוציא יהוה את ישראל מצרים :
ויקח יתרו חתן משה את צפורה אשת
משה אבד שלו חתיה : ואת שני בניה אשר
שם האחד גרשם כי אמר כי חתיתי בארץ
נכריה : ושם האחד אלעזר כי אלעזר אבי

בעזרי

יתרו משפטים תרומה תצוה

בעלי ויצלני מתרב פרעה : לי ויבא יתרו
 התן משה ובניו ואשתו אל-משה אל-
 הסדף אשר-הוא הנה שם הר האלהים :
 ויאמר אל-משה אני חתנה יתרו בן אלמד
 ואשתך ושני בניה עמה : ויצא משה
 לקראת חתנו וישתחו וישקלו וישאלו
 איש-לרעהו לשלום ויבאו האהלה : ויספר
 משה לחתנו את כל-אשר עשה יהוה
 לפרעה ולמצרים על אודת ישראל את כל
 התלאה אשר מצאתם בדרך ויצלם יתרו :
 ישראל ויחך יתרו על פליח-מזבחה אשר
 עשה יהוה לישראל אשר הוצילו מיד
 מצרים : ויאמר יתרו בן-יהודה אשר
 הוציל אתכם מיד מצרים וסיד פרעה אשר
 הוציל את-העם מתחת יד-מצרים : עתה
 ידעתי כי גדול יהוה מכל-האלהים כי בדרך
 אשר דר-עליהם : ויקח יתרו התן משה עלה
 וזבחים לאלהים ויבא אהרן וכל יקני ישראל
 לאבל-לחם עסיתן משה לפני האלהים :
 ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם :
 כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד
 ובשבעת יצא לחפשי חנם : אם-בגפו
 יבא בגפו יצא אם-בעל אשה הוא ויצאה
 אשתו עמו : אם-אדניו ימנו-לו אשה
 וילדהו בנים או בנות האשה וילדיה
 יהיה לאדניה והוא יצא בגפו : ואם-אמר
 יאמר העבד אהבתי את-אדני את-אשתי
 ואת-בני לא אצא חפשי : והגישו אדניו
 אל-האלהים והגישו אליהם או אל
 הסוהר ורצע אדניו את-אזנו בפרצע
 ועבדו לעלם : לי וכירמסו איש את-פתו
 לאמר לא תצא בציאת העבדים : אם
 רעה בעיני אדניה אשר-לו יענה והפדה
 לעם גברו לא-ימלט למכרה בבגד-דבה :
 ואם-לכנו ייענה כמשפט הבנות יעשה
 לה : אם-אחרת יקדלו שארה ככותה
 וענתה לא תרע : ואם-שלש-אלה לא
 יעשה לה וצאה חנם אין כסף : ישראל כפה

אלש וסת מות יוסת : ואשר לא צדד
 והאלהים אנה לידו ושפתי לך סתם אשר
 יגום עשה : וכי-ינך איש על-רעהו להרע
 בערסה מעם מזבחי תקנתו למות : ומכה
 אביו ואמו מות יוסת : ונגב איש ומכרו
 ונמצא בידו מות יוסת : ומקלל אביו ואמו
 מות יוסת : וקר-רדיו אנשים והפד-איש
 את-רעהו באבן או באגרוף ולא ימות ונפל
 למשכב : אסדקים והתהלך בחוץ על-משענתו
 ונגקה המטה רק שבתו ימן ורפא ורפא :
 וידבר יהוה אל-משה לאמר : דיבר
 אל-בני ישראל ויקדלו תרומה סאת כל-
 איש אשר ידבנו לבו תקחו את-תרומתי :
 וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף
 ונחשת : ותכלת וארנמן ותולעת שני וישש
 ועזים : וערת אילם מאדמים וערת תחשים
 ועצי שטים : לי שמן למאור בשמים
 לשמן המשיחה ולקמח הפסים : אבגר
 טרם ואבגן סלאים לאפור ולחשן : ועש
 לי מקדש ושכנתי בתוכם : בכל אשר אני
 פראה אתך את תבנית המשכן ואת
 תבנית כלכליו וכן תעשו : ישראל ועשו
 ארון עצי שטים אפלים וחצי ארזו ואמה
 וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו : וצפית אתו
 זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו ועשית
 עליו זר זהב סביב : וצפית לו ארבע
 טבעת זהב ונתתה על ארבע פעמתי
 ושתי טבעת על-צלעו האחת ושתי טבעת
 על-צלעו השנית : ועשית כפי עצי שטים
 וצפית אתם זהב : והכאת את-הכפדים
 בטבעת על צלע הארון לשאת את-האון
 פהם : בטבעת הארון יהיו הכפדים לא
 יסרו כספנו : ונתת אל-האון את העזת
 אשר אמן אלדך :

ואתה תצוה את-בני ישראל ויקחו
 אלדך שמן זית זך פתית לפאור להעלות זך
 תסיד : באהל מועד מחוץ לפרכת אשר
 על-העזת ושרף אתו אהרן ובניו מערב עד
 בקר

תצוה תשא ויקהל

תנ

השקל לתת את תרומת יהוה לכפר על
 נפשתיכם : ולקחת את כסף הכפרים
 מאת בני ישראל ונתת אתו על עבודת
 אהל מועד והיה לבני ישראל לזכרון לפני
 יהוה לכפר על נפשתיכם : ישראל וידבר
 יהוה אל משה לאמר : ועשית כיון נחשת
 וכבו נחשת לרצצה ונתת אתו בין אהל
 מועד ובין מזבח ונתת שפה מים : והחצו
 אהרן ובניו מפניו את ידיהם ואת זרועיהם :
 בבאם אל אהל מועד ורחצו מים ולא ימתו
 אז בנשתיכם אל המזבח לשרת להקטיר
 אשה ליהוה : והחצו ידיהם וזרועיהם ולא
 ימתו והיתה להם הקיעולם לו ולזרעו לדורותם :
 ויקהל משה את כל עדת בני ישראל
 ויאמר אלהים אלה הכפרים אשר צוה
 יהוה לעשות אתם : ששת ימים תעשו
 מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש
 שבת שבתון ליהוה כלהעשה כו מלאכה
 יוסת : לא תבצעו אש בכל משבתיכם
 ביום השבת : לוי ויאמר משה אל כל
 עדת בני ישראל לאמר זה הדבר אשר
 צוה יהוה לאמר : קחו מאתכם תרומת
 ליהוה כל נדיב לבו וביאה את תרומת
 יהוה זהב וכסף ונחשת : ותכלת וארגמן
 ותולעת שני ושש ועזים : וערת אילים
 מאדמים וערת החשים ועצי שמים : ושמן
 לפאור ובשמים לשמן המשחה ולקמרת
 הפסים : ואבני שחרם ואבני מלאים לפאור
 ולחשן : וכל תכשיט לב ככם יבאו ויעשו
 את כל אשר צוה יהוה : ישראל את
 המשכן את אהלו ואת מבטחו את קרסו
 ואת קרשיו את בריו ואת עפרו ואת
 אדניו : את הארון ואת בריו את הכפרת
 ואת פרכת המסך : את השלחן ואת בריו
 ואת כל בליו ואת לוח הפנים : ואת
 מנרת הפאור ואת בליה ואת נרותיה ואת
 שמן הפאור : ואת מזבח הקמרת ואת
 בריו ואת שמן המשחה ואת קמרת הפסים

בקר לפני יהוה תת עולם לזרעם
 מאת בני ישראל : ואתה הקרב אליך
 את אהרן אהרן ואת בניו אתו מתוך בני
 ישראל לכהנולל אהרן נדב ואביהוא
 אלעזר ואיתמר בני אהרן : ועשית כדבר
 קדש לאהרן אהרן לכבוד ולתפארת :
 ואתה תדבר אל כל תכשיט לב אשר מלאתי
 רוח חכמה ועשו את בני אהרן לקדשו
 לכהנולל : ואלה הבגדים אשר יעשו חשן
 ואפוד ומעיל וכתנת משפץ מצנפת ואבנט
 ועשו כדבר קדש לאהרן אהרן ולבניו
 לכהנולל : והם יקחו אתיהוב ואת
 תכלת ואת הארגמן ואת תולעת השני
 ואת השש : לוי ועשו את האפוד זהב
 תכלת וארגמן תולעת שני ושש משור
 בעשה חשב : שתי כתפת הברת יהיה
 לו אל שני קצותיו וקצר : ותשב אפדתו
 אשר עליו כמעשהו מפני יהוה זהב תכלת
 וארגמן ותולעת שני ושש משור : ולקחת
 את שתי אבני שחרם ופתחת עליהם שמות
 בני ישראל : ישראל ששה משבתיכם על
 האבן האחת ואת שמות הששה הנותרים
 על האבן השנית כתולתם : כעשה תבש
 אבן פתוח חתם הפתח את שתי האבנים
 על שמת בני ישראל מסבת משפצות זהב
 תעשה אתם : ושבת את שתי האבנים על
 כתפת האפוד אבני זכר לבני ישראל
 ונשא אהרן את שמותם לפני יהוה על
 שתי כתפיו לזכרון :
 וידבר יהוה אל משה לאמר : כי תשא
 את ראש בני ישראל לקבליהם ונתנו איש
 כפר נפשו ליהוה בכפר אתם ולא יהיה כהם
 נגף בכפר אתם : זה יהנו כלהעבר על
 הפקדים כחצית השקל בשקל הקדש עשרים
 צה השקל כחצית השקל תרומה ליהוה :
 לוי כל העבר על הפקדים מן עשרים
 שנה ומעלה וכן תרומת יהוה : העשיר
 לא ירבות ויחל לא ימעיט מפקדות

ואת

ו ויקהל פקודי ויקרא צו

ואת־מסך הפרח לפתח המשכן : את־
 סוּבַח העלִיה ואת־מסך־בַּר הנחשת אשר־לוֹ
 את־בָּדָיו ואת־כַּל־בָּלָיו את־הַכֹּזֵר ואת־
 כַּנּוֹ : את קלעי החצור את־עַמּוּדָיו ואת־
 אֲדָנֶיהָ ואת כסף עַמּוּד החצור : את־יְתִידֹת
 הַמִּשְׁכָּן ואת־יְתִידֹת החצור ואת־מִיתְרֵיהֶם :
 את־בָּנָיו הַשָּׂרָף לְשֵׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ אֶת־בָּנָיו
 הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן ואת־בָּנָיו בְּנֵי לֵהֲקֹן :
 ויצאו כֹּל־עַדֵּת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מִטֵּה :
 אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן הַמִּשְׁכָּן הַעֲדֹת אֲשֶׁר
 פָּקַד עֲלֵפִי מִטֵּה עֲבֹדַת הַלֵּוִים בְּיַד אִיתָמָר
 בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן : וּבְצִלְאֵל בֶּן־אוּרִי בֶן־חֹזֵר
 לַמִּטֵּה יְהוּדָה עֲשֵׂה אֵת כָּל־אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
 אֶת־מִטֵּה : וְאֵת אֶהֱלֵאֵב בֶּן־אֶחָיו־סֹמֶר
 לַמִּטֵּה־לֵוִי חֹשֶׁב וְחֹשֶׁב וְרָקִים בַּתְּכֵלֶת וּבְאַרְגָּמָן
 וּבְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבַשֵּׁט : לִי כֹל־הַיָּהוּב
 הַיָּעֲשׂוּי לַמְּלֹאכָה בְּכֹל מְלֹאכֶת הַקֹּדֶשׁ
 וַיְהִי זֶה־בַּתְּנוּפֵף תִּשְׁעֵי וְעֶשְׂרִים כֶּכֶר
 וְשִׁבְעֵי מֵאוֹת וְשָׁלִשִׁים שָׁקֶל בַּשָּׁקֶל הַקֹּדֶשׁ :
 זָכָסֹף פְּקוּדֵי הַעֲדָה מֵאֹת כֶּכֶר וְאַלֶּף וְשִׁבְעֵי
 מֵאוֹת וְחִמְשָׁה וְשִׁבְעִים שָׁקֶל בַּשָּׁקֶל הַקֹּדֶשׁ :
 בָּקָע לְלֹלֶת מַחְצִית הַשָּׁקֶל בַּשָּׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
 לְכֹל הַעֲבֹר עַד־הַפְּקוּדִים מִזֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה
 וּמֵעֵלָּה לְשֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף וְשָׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
 וְחֲמִשׁ מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים : וַיְהִי מֵאֹת כֶּכֶר
 הַכֹּסֶף לְצִקָּת אֵת אֲדָנֵי הַקֹּדֶשׁ וְאֵת אֲדָנֵי
 הַפְּרִכֶת מֵאֹת אֲדָנִים לַמֵּאֹת הַכֶּכֶר כֶּכֶר
 לְאֶזֶן : יִשְׂרָאֵל וְאֶת־הָאֶלֶף וְשִׁבְעֵי הַמֵּאוֹת
 וְחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עֲשֵׂה וַיִּזְוִי לְעַמּוּדִים וְצִפָּה
 דְּאִשִּׁיָּהִם וְחִשַּׁק אֹתָם : וְנַחֲשֶׁת תְּתוּנֹפֶת
 שִׁבְעִים כֶּכֶר וְאַלְפִים וְאַרְבַּע־מֵאוֹת שָׁקֶל :
 וַיַּעַשׂ כֹּה אֶת־אֲדָנֵי פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת
 סוּבַח הַנְּחֹשֶׁת וְאֶת־מִסְכַּבְּר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ
 וְאֵת כַּל־בָּלֵי הַמִּזְבֵּחַ : וְאֶת־אֲדָנֵי החצור
 סָבִיב וְאֶת־אֲדָנֵי שַׁעַר החצור וְאֵת כָּל־יְתִידֹת
 הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־יְתִידֹת החצור סָבִיב : וּמִן־
 הַתְּכֵלֶת וְהָאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי עָשׂוּ בַגְדֵי
 שָׂרָף לְשֵׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ וַיַּעֲשׂוּ אֶת־בָּנָיו הַקֹּדֶשׁ

אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מִטֵּה :
 וַיִּקְרָא אֶל־מִטֵּה וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלָיו מֵאֹהֶל
 מוֹעֵד לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
 אֲלֵהֶם אֲדָם בְּיִדְּקָרְבִיב מִכֶּם קָרְבָן לַיהוָה מִן־
 תְּהַבִּיחָה מִן־הַבָּקָר וּמִן־הַצֹּאֵן מִקְרִיבֹי אֶת־
 קָרְבַּנְכֶם : אִם־עֲלֶיהָ קָרְבָנו מִן־הַבָּקָר זָכָר
 תָּמִים וְקָרְבָנו אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְקָרִיב
 אֵתוֹ לִרְצֹנוֹ לִפְנֵי יְהוָה : וְכַסֵּף יָדוֹ עַל
 רֹאשׁ הָעֵלָּה וְנִרְצָה לוֹ לַכֹּפֶר עָלוֹ :
 לִי וְשִׁמְט אֶת־בָּנוֹ הַבָּקָר לִפְנֵי יְהוָה וְהַקְרִיבוּ
 בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־יָדָם וּרְקוּ אֶת־יָדָם
 עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד :
 וְהַשֵּׁט אֶת־הָעֵלָּה וְנִתַח אֹתָהּ לְנִתְחֶיהָ :
 וְנָתַנו בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ
 עֲצִים עַל־הָאֵשׁ : וְעָרְכוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים
 אֵת הַנִּתְחִים אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־הַפָּדָר עַל־
 הָעֲצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־
 הַמִּזְבֵּחַ : וְקָרְבָן וְקָרְבָנו יִרְחַץ בַּמַּיִם וְהַקְמִיד
 הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּהֵל הַמִּזְבֵּחַ עֲלֶיהָ אִשָּׁה רֵיח־
 גִּידָה לַיהוָה : יִשְׂרָאֵל וְאִם־מִן־הַצֹּאֵן קָרְבָנו
 מִן־הַקְּשֻׁבִים אִזּו מִן־הָעֹזִים לְעֵלָּה זָכָר תָּמִים
 יִקְרִיבוּ : וְשִׁמְט אֵתוֹ עַל יָדֶךָ הַמִּזְבֵּחַ
 צִפָּנָה לִפְנֵי יְהוָה וּרְקוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים
 אֶת־דָּכּוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב : וְנִתַח אֵתוֹ
 לְנִתְחֹי וְאֶת־רֹאשׁוֹ וְאֶת־פָּדָרוֹ וְעַבְדֵי הַכֹּהֵן
 אֹתָם עַל־הָעֲצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־
 הַמִּזְבֵּחַ : וְהַקְרִיב וְהַקְרִיעִים יִרְחַץ בַּמַּיִם
 וְהַקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּהֵל וְהַקְמִיד הַמִּזְבֵּחַ
 עֲלֶיהָ הוּא אִשָּׁה רֵיח־גִּידָה לַיהוָה :
 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מִטֵּה לֵאמֹר : צִוּ אֶת־
 אֶהֱרֹן וְאֶת־בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תֹּרַת הָעֵלָּה
 הוּא הָעֵלָּה עַל סוּבַח הַקֹּדֶשׁ עַל־הַמִּזְבֵּחַ כָּל־
 הַלֵּילָה עַד־הַבָּקָר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תִּקְוַד בּוֹ :
 וּלְבִשׁ הַכֹּהֵן סָדוּ כֹד וּכְסָנִי־כֹד וּלְבִשׁ
 עַל־בְּשׂוֹתָם וְהָרִים אֶת־הַדָּשָׁן אֲשֶׁר הֵאֱבֵל הָאֵשׁ
 אֶת־הָעֵלָּה עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂמְט אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ :
 לִי וְשִׂמְט אֶת־בָּנָיו וּלְבִשׁ בְּגָדִים אֹתָם
 וְהוֹצִיֵא אֶת־הַדָּשָׁן אֶל־מִחוּץ לַמִּחֲנֶה אֶל־

צו שמיני תוריע

תנא

משה: ישראל ואתהבשר ואתהעור שנה
באש סחין למחנה: וישחט אתהעלת
וימצאו בני אהרן אליו אתהידם ויזרקו
על המזבח סבוב: ואתהעלה המצואו
אליו לנתתיה ואתהראש ויקטר על
המזבח: וירתיך אתההגרב ואתהפרעים
ויקטר עלהעלה המזבחה: ויקרב את
קרבו העם ויקח אתהשעיר החטאת אשר
לעם וישחטו ויטארו כראשון: ויקרב
אתהעלה ויעשה כמשפט:

וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר
אל בני ישראל לאמר אשרה כי תוריע
וידה זכר וממאה שבעת ימים בימי נהח
דוהתה תטמא: וביים השמיני ימול בשד
ערלתו: ושלשים יום ושלשת ימים תשב
בדמי מהרה בכל קדש לא תגע ואל
המקדש לא תבא עדמלאת ימי מהרה:
וי אמר נקבה חלד וממאה שבעים
כנדתה וששים יום וששת ימים תשב
עלדמי מהרה: ובמלאת ימי מהרה לבי
או לבת תביא פבש בן שנתו לעלת
וכן ינה אדתי לחטאת אלפתח אהל
מועד אלחפון: והקריבו לפני יהוה וכפר
עליה ומתה ספקר מהרה זאת תורת
היולדת לזכר או לנקבה: ואם לא תמצא
ידה בי שה ולקחה שתיתדים או שני בני
ינה אחד לעלה ואחד לחטאת וכפר עליה
הכהן ומהרה: ישראל וידבר יהוה אל משה
ואל אהרן לאמר: אדם פיהיה בעור
בשרו ענת או ספחת או בהרת והיה
בעור בשרו לנגע צרעת והוא אל אהרן
הכהן או אל אחד מבני הכהנים: והיה
הכהן אתהנגע בעור הבשר ושער בנגע
הפך לכן ומראה הנגע עמק מעור בשרו
נגע צרעת הוא וראה הכהן ומטא אתו:
ואם בהרת לבנה הוא בעור בשרו ועמק
אין מראה מן העור ושערה לא הפך לכן
והקיף הכהן אתהנגע שבעת ימים:

קקום מהור: והאש על המזבח תקרבו
לא הכהן ובער עליה הכהן עצים בפקר
בפקר ועבד עליה העלה והקטיר עליה
חלבי השלמים: אש תמיד תוקד על
המזבח לא תכבה: ישראל וזאת תורת
המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני יהוה
אלפני המזבח: והרים סמנו בקמצו
ספלת המנחה ומשמנה ואת פלהלבנה
אשר על המנחה והקטיר המזבח רים ניהח
אזרתה ליהוה: והונחת סמנה יאכלו
אהרן ובניו מצות תאכל במקום קדש
בבצר אהל מועד יאכלוה: לא תאפה
חמין חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים
הוא כחטאת וכאשם: כל זכר בבני אהרן
יאכלנה הקעולם להרתיכם מאשי יהוה כל
אשר יגע בהם וקדש:

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן
ולבניו ולקני ישראל: ויאמר אל אהרן
קד לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה
המימים והקרב לפני יהוה: ואל בני ישראל
הדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל
וכבש בני שנה המימים לעלה: ושור
ואיל לשלמים לזבח לפני יהוה ומנחה
בלולה בשמן כי היום יהוה נראה אליכם:
ויקחו את אשר צוה משה אלפני אהל
מועד ויקרבו בלהעדה ויעמדו לפני יהוה:
ויאמר משה זה הדבר אשר צוה יהוה
תעשו ורא אליכם בכור יהוה: לוי ויאמר
משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את
חטאתו ואת עלתו וכפר בעדו ובעד העם
ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר
צוה יהוה: ויקרב אהרן אל המזבח
וישחט את עגל החטאת אשר לו: ויקרבו
בני אהרן את הידים אליו ויטבל אצבעו
בדם ויתן על קרנות המזבח ואת הידים יצק
אל יסוד המזבח: ואת החלב ואת
הקלית ואת הימנית סדקבד סן החטאת
הקטיר המזבח כאשר צוה יהוה את

וראה

תזריע מצורע אחרי קדושים

וראהו הכהן ביום השביעי והנה הנגע עמד
 בעליו לא יפשה הנגע בעור והסגירו הכהן
 שבעת ימים שנית : ונדבר יהוה אלי-משה לאמר : זאת
 תהיה תורת המצורע ביום סגרתו והוא
 אל-הכהן : ויצא הכהן אל-כחויץ למתנה
 וראהו הכהן והנה נקפא נגע-הצרעת מן
 הצרוע : וצוה הכהן ולקח למטה שתי
 צפרים חיות מהרות ועץ ארז ושני תולעת
 ואזוב : וצוה הכהן ושחט את-הצפור האחת
 אל-קלי-הקש על-מים חיים : לוי את-
 הצפור השני לקח אתה ואת-עין הארז ואת-
 שני התולעת ואת-האזוב וטבל אותם ואת
 הצפור השני בחיה בדם הצפור השחטה על המים
 החיים : והזה על המטה מן-הצרעת שבע
 פעמים ומחרו ושלח את-הצפור החיה על-
 פני השדה : וכפם המטה את-בגדיו ונלח
 את-כל-שערו ורחץ במים וטהר ואתר יבוא
 אל-המטה וישב כחויץ לאהלו שבעת
 ימים : והיה ביום השביעי יגלח את-כל-
 שערו את-ראשו ואת-זקנו ואת גבת עינו
 ואת-כל-שערו יגלח וכפם את-בגדיו ורחץ
 את-בשרו במים וטהר : ישראל ובניו
 השמיני יקח שני כבשים חיים וכבשה
 אחת בת-שנתה חמיסה ושלושה עשרנים
 חלת סנהה בגולה בשמן ולג אחד שמן :
 והעמיד הכהן המטה את האיש המטהר
 ואתם לפני יהוה פתח אהל מועד : ולקח
 הכהן את-הכבש האחד והקריב אתו לאשם
 ואת-לג השמן והניח אתם תנופה לפני יהוה :
 ונדבר יהוה ארי-משה אחרני כות שני
 בני אהרן בקרבכם לפני-יהוה ויחתו :
 ויאמר יהוה אלי-משה דבר אל-אהרן אחיך
 ואלי-בא בכל-על אל-הקדש סבית לפרקת
 אל-פני הכפרת אשר על-הארץ ולא ימות
 כי בעיני אראה על-הכפרת : בזאת יבא
 אהרן אל-הקדש קרן בודקת להטאת
 ואיר לעלה : כהנת-בד כדש ילפש ומקנסו

כד יהיו על-בשרו ובאבנטו בד יתור
 ובסצנפת בד יצלה בגדי-קדש הם ורחץ
 במים את-בשרו ולבשם : וטאת ענת בני
 ישראל יקח שני-שעירי עזים להטאת ואיר
 אחד לעלה : והקריב אהרן את-כפר הטטאת
 אשר-לו וכפר בעדו ובעד ביתו : לוי ולקח
 את-שני השעירים והעמיד אתם לפני יהוה
 פתח אהל מועד : והניח אהרן את-שני
 השעירים בגלות בגול אחד ציהוה וגול
 אחד לצואול : והקריב אהרן את השעיר
 אשר עלה עליו בגול ליהוה ועשרו
 הטאת : והשעיר אשר עלה עליו בגול
 לצואול ועמדתי לפני יהוה לכפר עליו
 לשלח אתו לצואול המדברה : והקריב
 אהרן את-כפר הטטאת אשר-לו וכפר בעדו
 ובעד ביתו ושחט את-כפר הטטאת אשר-לו :
 ישאל ולקח סלא-הטהרה בחלי-אש מעל
 המזבח סלגני יהוה ומלא חפניו קטרת
 סמים בגה והביא סבית לפרקת : והניח
 את-הקטרת על-ראש לפני יהוה וכסה וענן
 הקטרת את-הכפרת אשר על-העדות ולא
 ימות : ולקח כדס הכר והיה באצבעו על-
 פני הכפרת הקדסה ולפני הכפרת וזה שבע-
 פעמים מן-הכדס באצבעו : ושחט את-שעיר
 הטטאת אשר לעם והביא את-דמו אל-
 סבית לפרקת ועשה את-דמו כאשר עשה
 לדם הכר והוה אתו על-הכפרת ולפני
 הכפרת : וכפר על-הקדש סטטאת בני
 ישראל ומפשעיהם לכל-טטאתם ובן-יעשר
 לאהר מועד השמן אתם בתוך טטאתם :
 וכל-אדם לא-ידיעהו באהל מועד בבואו לכפר
 בקדש עד-צאתו וכפר בעדו ובעד ביתו
 ובעד כל-קבל ישראל :

וידבר יהוה אלי-משה לאמר : דבר אל-
 כל-עדת בני-ישראל ואמרת אליהם קדושים
 תהיו כי קדוש אני יהוה אלהיכם : איש
 אשו ואביו תיראו ואת-שפתתי תשמרו אני
 יהוה אלהיכם : אלי-הפנו אלי-האלילים ואל-ה

קדושים אמור בהר בחקותי

תנב

מסכה לא תעשו לכם אני יהוה אלהיכם :
 לי וכן תזכרו זבח שלמים ליהוה לצדקכם
 תזכרו : ביום זבחכם יאכל ומסורת
 ותזכרו עדות השלישי באש ישרה : ואם
 האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא
 ידב : ואכלו עונו ישא כי את קדש יהוה
 חל וגברתה הנפש ההוא מעמיה : ובקצרכם
 את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדה
 לקצר ולקט קצירך לא תלקט : ובפרט לא
 תעולל ופרט פרטך לא תלקט לעני ולגר
 פענב אלה אני יהוה אלהיכם : ישראל לא
 תגבו ולא תתקשו ולא תתשקרו איש
 בעמיהו : ולא תשבעו בשמי לשקר ותללת
 את שם אלהיך אני יהוה : לא תעשק את
 בעד ולא תגול לא תלחץ פעלת שקר אתה
 עד בקר : לא תקלל חיש ולפני עור לא
 תתן סכשל וגראת סאלהיך אני יהוה :
 ויאמר יהוה אלימשה אמר אליהם
 בני אהרן ואמרת אלהם לגבי לא יטמא
 בעמיו : כי אם לשראו הקרב אליו לאמו
 ולאביו ולבני ולבתו ולאחיו : ולא יהיו
 הפתלה הקרובה אליו אשר לא יהוה לאיש
 לה יטמא : לא יטמא בעל בעמיו לחתנו :
 לא יקרחה קרחה בראשם ופאת זקנם לא
 יעלו ובבשרם לא ישרטו שרמט : קדשים
 יהיו לאלהיהם ולא יחללו שם אלהיהם כי
 את אישי יהוה להם אלהיהם הם מקריבם
 והיו קדש : לוי אשה ונה וחללה לא יקחו
 ואשה פרושה מאישה לא יקחו בקדש הוא
 לאלהיו : וקדשתו כיו את להם אלהיך הוא
 מקריב קדש יהיה לך כי קדש אני יהוה
 מקדשכם : ובת איש כהן כי תחל לזנות
 את אביו היא סחלת באש תשרף : והכהן
 הגדול ומלוא אשר יוצק על ראשו שמן
 ומשחה ומלא את ידו ללבש את הכהנים
 את ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרם : ועל
 פלגפשת סת לא יבא לאביו ולאמו לא
 יטמא : ומן הקדש לא יבא ולא יחל את

מקדש אלהיו כי נזר שמן משחת אלהיו עליו
 אני יהוה : ישראל והוא אשה כבתוליה יקח :
 אלמנה ונרשעה וחללה ונה את אלה לא
 יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה : ולא
 יחלל ורעו בעמיו כי אני יהוה מקדשו :
 וידבר יהוה אלימשה בדרך סיני לאמר :
 דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם כי תבאו
 אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ
 שבת ליהוה : שש שנים תרוע שדה ושש
 שנים תזמר פרטך ואספת את תבואתה :
 לוי ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה
 לארץ שבת ליהוה שדה לא תזרע וזמר
 לא תזמר : את ספיח קצירך לא תקצור
 ואת ענבי גינתך לא תבצר שנת שבתון
 יהיה לארץ : והיתה שבת הארץ לכם
 לאכלה לך ולעבדך ולאמתך ולשכירך
 ולתושבך הנרים עמך : ולבהמתך ולחיה
 אשר בארצך תהיה כל תבואתה לאכל :
 ישראל וספרת לך שבע שבת שנים שבע
 שנים שבע פעמים והיו לך ימי שבע שבתות
 השנים תשע וארבעים שנה : והעברת שופר
 תרועה בתדוש השבעי בעשור לחדש ביום
 הכפרים תעבירו שופר בכל ארצכם :
 וקדשתם את שנת החמישים שנה וקראתם
 דרוך בארץ לכל ישביה יובל הוא תדוע לכם
 ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו
 תשובו : יובל הוא שנת החמישים שנה תהיה
 לכם לא תזרעו ולא תקצרו את ספיחיה ולא
 תבצרו את גזרית : כי יובל הוא קדש תהיה
 לכם מן השדה תאכלו את תבואתה : בשנת
 היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו :
 אם בחפתי מלכו ואת מצותי תשמרו
 ועשיתם אתם : ונתתי נשמיכם בעתם
 ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פרוי :
 והשיג לכם דיש את בציר ובציר וישג אתי
 ורע ואבלתם לחסכם לטבע ושבתם לטבח
 בארצכם : לוי ונתתי שלום בארץ ושכבתם
 ואין סהרוד והשפתי היה רעה מן הארץ

בחקותי במדבר נשא

וידבר יהוה אל-משה לאמר: נשא את-ראש בני גרשון נסיתם לבית אבתם למשפחתם: מִן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְיַעֲלֶה עַד בְּנֵי חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקַד אֹתָם כְּלִי-הַמָּאָה לְצִבְיָא לַעֲבֹד עִבְדָּה בְּאֵהָל מוֹעֵד: וְאֵת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת הַגִּרְשֹׁנִים לַעֲבֹד וּלְמַשָּׂא: לֹא וְלִשְׂאוּ אֶת-רִיעֵלַת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת-אֹהֶל מוֹעֵד כִּכְסֹהוֹ וּמִדְבַּח הַתְּחִשׁ אֲשֶׁר-עָלָיו מִלְּמַעְלָה וְאֶת-כִּסֵּף הַתַּח אֹהֶל מוֹעֵד: וְאֵת קַלְעֵי הַחֲצֵצֶר וְאֶת-מִסְכַּף וּפְתַח שַׁעַר הַחֲצֵצֶר אֲשֶׁר-עַל-הַמִּשְׁכָּן וְעַל-הַמִּזְבֵּחַ כִּכֹּיב וְאֵת מִיתְרֵיהֶם וְאֶת-כִּרְיָדָיו עֲבֹדְתֶם וְאֵת כְּלֵי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לָהֶם וְעַבְדוּ: עַל-פִּי אֶהְיֶה וּבְנֵי תְהִיָּה כְּלֵי עֲבֹדַת בְּנֵי הַגִּרְשֹׁנִים לְכָל-מִשְׁאֵם וְלִכְלַל עֲבֹדְתֶם וּפְקֻדֹתֶם עִלְיָם כְּמִשְׁמַחַת אֵת כְּלֵי-מִשְׁאֵם: וְאֵת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת בְּנֵי הַגִּרְשֹׁנִים בְּאֵהָל מוֹעֵד וּמִשְׁמַחְתָּם כִּדְוֹ אֵיתָם כִּדְוֹ אֶהְיֶה נִכְהֵן: יִשְׁוֹא לְבְנֵי מִרְי לַמִּשְׁפַּחַת לְבֵית אֲבֹתָם תִּפְקַד אֹתָם: מִן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְיַעֲלֶה עַד בְּנֵי חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקַדְתֶּם כְּלֵי-הַמָּאָה לְצִבְיָא לַעֲבֹד אֶת-עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד: וְאֵת מִשְׁמַחַת מִשְׁאֵם לְכָל-עֲבֹדְתֶם בְּאֵהָל מוֹעֵד קְרִשֵׁי הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיתוֹ וְעִמּוּדָיו וְאֲדָנָיו: וְעִמּוּדֵי הַחֲצֵצֶר כִּכֹּיב וְאֲדָנֵיהֶם וְיִתְדֹתֶם וּמִיתְרֵיהֶם לְכָל-כְּלֵיהֶם וּלְכָל עֲבֹדְתֶם וּבִשְׂמַחַת תִּפְקְדוּ אֶת-כְּלֵי מִשְׁמַחַת מִשְׁאֵם: וְאֵת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת בְּנֵי מִרְי לְכָל-עֲבֹדְתֶם בְּאֹהֶל מוֹעֵד כִּדְוֹ אֵיתָם כִּדְוֹ אֶהְיֶה נִכְהֵן: עַד כֹּהן קֹרֵיִן בְּאִשְׁכְּנוֹ: וּבִקֵּץ מִסְפָּרֵי זֶה וּפְקַד מִשָּׁה וְאֶהְיֶה וּנְשִׂיאֵי הַעֲדָה אֶת-בְּנֵי הַקְּהֵלִי לַמִּשְׁפַּחַתְּם וּלְבֵית אֲבֹתָם: מִן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְיַעֲלֶה עַד בְּנֵי חֲמִשִּׁים שָׁנָה כְּלֵי-הַמָּאָה לְצִבְיָא לַעֲבֹדָה בְּאֵהָל מוֹעֵד: וְיִהְיוּ פְקֻדֵיהֶם לַמִּשְׁפַּחַתְּם אֲלֵפִים שְׁבַע סָאוֹת וְחֲמִשִּׁים: אֵלֶּה פְקֻדֵי מִשְׁפַּחַת הַקְּהֵלִי כְּלֵי-הַעֲבֹד בְּאֵהָל מוֹעֵד אֲשֶׁר פָּקַד מִשָּׁה וְאֶהְיֶה עַל-פִּי יְהוָה בִּידְמִשָּׁה:

והרב לא-תשכר בארצכם: ונדפתם את-איביכם ונפלו לפניכם להרב: ונדפו סכמם חמשה מאה ומאה סכמם רבבה וירדפו ונפלו איביכם לפניכם להרב: ופניתי אליכם והפניתי אתכם והפניתי אתכם והקיסתי את-בריתי אתכם: ישראל ואכלתם וישן נושן וישן מפני הרש תוציאם: ונתתי משפתי בתיככם ולא-תנעלו נפשי אתכם ויהיה הלכתי בתוכם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם: אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים כהלת להם עבדים ואשכול ממת עלכם ואוצר אתכם קומסיות: וידבר יהוה אל-משה במדבר סיני באהל מועד באהל להדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר: שאו את-ראש בני-עדת בני-ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל-זכר לגלגלתם: מִן עֲשָׂרִים שָׁנָה וְיַעֲלֶה עַד בְּנֵי צִבְיָא לַעֲבֹד בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצִבְיָא אֵתָה וְאֶהְיֶה נִכְהֵן: וְאֵתָם יִהְיוּ אִישׁ לְמִטָּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית-אֲבֹתָיו הוּא: לֹא וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הָאָנָשִׁים אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ אִתְּכֶם לְרֹאשׁוֹן אֲלִיעֶזֶר בֶּן-שְׂדֵיאוֹר: לְשִׁמְעוֹן שְׁלֹמִיאֵל בֶּן-צִוְיָוִישֵׁדִי: לְיִהוֹרָח נַחֲשׁוֹן בֶּן-עֲמִינָדָב: לְיִשָּׁשְׁכָר נַתָּנָאֵל בֶּן-צִוְעֶר: לְזִכְוֹן אֵלִיאָב בֶּן-חֵלֶן: לְבְנֵי יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם אֱלִישָׁמַע בֶּן-עֲפִיחֹד לְמִנְשֵׁה נְמִלְיָאֵל בֶּן-פְּדָחְצוֹר: לְבְנֵימֶן אֲבִיהֶן בֶּן-זִדְעֵנִי: לְלֵוִי אֲחִיעֶזֶר בֶּן-עֲפִישֵׁדִי: לְאֲשֶׁר פְּנֵעִיָאֵל בֶּן-עֶבְרֹן: לְלֵד אֲלִיסָפָה בֶּן-דְּעוּאֵל: לְנַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן-עֵינֹן: אֵלֶּה קְרִיאֵי הַעֲדָה נְשִׂיאֵי סָאוֹת אֲבֹתָם רֹאשֵׁי אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם: יִשְׂרָאֵל וַיִּקַּח מִשָּׁה וְאֶהְיֶה נִכְהֵן אֵת הָאָנָשִׁים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נִקְבְּוּ בְּשִׁמוֹת: וְאֵת כְּלֵי-הַעֲדָה הַקְּהִילֹו בְּאֹהֶל לְדוֹדֵשׁ הַשְּׁנִי וְיִתְלָדוּ עַל-מִשְׁפַּחַתְּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת מִן עֲשָׂרִים שָׁנָה וְיַעֲלֶה לְגַלְגַּלְתָּם: כֹּה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מִשָּׁה וַיִּפְקַד בְּמִדְבַּר סִינַי:

וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-אֶהְיֶה נִכְהֵן

קדושי ק

בהעלתך שלח קרח

הנג

סחור בן סחוראל : למטה נפתלי נתני ער
ופסי : למטה נדר נאמאל בן סחור : אלה שמות
האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ
והקרא משה להזעע בן גזן הזעע :
ישראל נישלח אתם משה לתור את ארץ
כנען ויאמר אלמם עליו זה כלנב ועליתם את
ההר : וראיתם את הארץ מה היא ואת
העם הישב עליה החזק הוא הרפה המעט
הוא אסרוב : ומה הארץ אשר היא ישוב
בה הטובה היא אסרוב ומה הערים אשר
הוא ישוב בהנה הבמחנים אם במבצרים :
ומה הארץ השמנה היא אסרוב הלישפה
עץ אסלון והתחוקתם ולקחתם מפני הארץ
ותבאים ימי בפורי ענבים :

ויקח קרח בן ציזר בן קרח בולג ותתן
ואבירים בני אלאב ואון בן פלת בני ראובן :
ויקמו לפני משה ואנשים בפני ישראל
הכשמים ומאמים נשיאי עדה קראי כועד
אנשי שם : ויקהליו על משה ועל אהרן
ויאמרו אלמם בכלכם פי כל העדה בלם
קדשים ובתוכם יהוה וברוע קתנשאנו על
קבל יהוה : לי נשמע משה ויפל על פניו :
וידבר אל קרח ואל כל עדתו לאמר בך
ינדע יהוה אתי אשר לוי ואת הקדוש והקריב
אליו ואת אשר ובחר בו בקריב אליו : זאת
עשו כחדלכם סתות קרח וכל עדתו : ותנו
בתו אש ושימו עליהן קטרת לפני יהוה
סוד ותהי האיש אשר יבמר יהוה נעא
הקדוש רב לכם בני לוי : ישראל ויאמר
משה אל קרח שמעו נא בני לוי : המעט
ספם כיהבדיל אליו ישראל אתכם מעדת
ישראל להקריב אתכם אליו לעבד את
עבדל מושפן יהוה ולעמד לפני העדת
לשרתם : ויכרב אתו ואת כל אתיו בני
לוי אתו ובקשתם גם בהנה : לכן אתה וכל
עדתך תעדים עליהוה ואהרן סהיהא פי
תלנו עזיו : וישח משה לקרא לדתו
ולאבירם בני אלאב ויאמרו לא נעלה :

המעט

חליט סי

אנחן ואמרת אליו בהעלתך את הדגות אל
סל פני הסנהה יארו שבעת הנהל :
נעש בן אהרן אל סול פני הסנהה העלה
נתניה כאשר צוה יהוה את משה : וזה
מעשה הסנהה קקשה וזה עד וזכה עד
פיתה סקעה הוא בסראת אשר הראה יהוה
את משה בן עשה את הסנהה : לוי וידבר
יהוה אל משה לאמר : קח את הלויים סהוד
בני ישראל וסרתת אתם : וכה מעשה להם
לפניהם הנה עליהם בני סמאוי והעבירו מעל
על כל בשרם וכפסו בנייהם והסירו :
ולקחו פו בן גר בן וינתנו קלת בולג
בשמן ופרשני בן גר תקח למסאת :
והקרב את הלויים לפני אתל כועד והקבלת
את כל עדת בני ישראל : וישראל והקרב
את הלויים לפני יהוה וסמכו בני ישראל
את ידיהם על הלויים : והניף אהרן את
הלויים הנופה לפני יהוה סאת בני ישראל
והיו לעבד את עבדת יהוה : והלויים סמכו
את ידיהם על ראש הסרים ועשה את
קאוד סמאת ואת הקאוד עלה ליהוה לבפר
על הלויים : והעדת את הלויים לפני אהרן
ולפני בניו והנפת אתם הנופה ליהוה :
והקבלת את הלויים סהוד בני ישראל
והיו לי הלויים :

וידבר יהוה אל משה לאמר : שלח לה
אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר ארץ נתן
לכני ישראל איש אתו איש אחד למטה
אבתיו תשלחו כל נעיא בהם וישלח אתם
משה סדבר פארן על פני יהוה בלם אנשים
ראשי בני ישראל קמה : לוי ואלה שמונתם
למטה ראובן שמוע בן זכור : למטה שמעון
שפט בן חורי : למטה יהודה בלב בן
זפנה : למטה יששכר יואל בן יוסף : למטה
אפרים הזעע בן גזן : למטה בנימין פלטי
בן דפוא : למטה זבולן ניהאל בן סודי :
למטה יוסף למטה סנשה נדי בן סוסי :
למטה דן עיאל בן גמלי : למטה אשר

חקת בלק פינחס

מִצֵּיט בִּי הַעֲלִיתֵנוּ מֵאֶרֶץ זְבֹת חֶלֶב וְדִבֹּשׁ
 לְהַמִּיתֵנוּ בַּסַּדֶּבֶר כִּי תִשְׁתַּבֵּחַ עֲלֵינוּ
 עַם הַשְּׂטֵרֶת :

וַיֹּאֲר בַּלֶּק בְּדַבְרֵי אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי אִשְׂרָאֵל
 וַיֹּאמֶר לְאֶמְרֵי : וַיִּגַּד מִזֶּמֶר סִפְּנֵי הָעָם
 כִּי נִבְרָה הוּא וַיִּקַּח מִזֶּמֶר סִפְּנֵי בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר מִזֶּמֶר אֶל־קִנְיַן בְּדֹן עֲמֹת
 וְלִחְבוֹ הַקְּהֵל אֶת־בְּלֶל־סִבִּילְתֵינוּ כְּלִחְקֵה
 הַשְּׂטֵרֶת אֶת יַעֲקֹב הַשְּׂטֵרֶת וּבַלֶּק בְּדַבְרֵי סִלְקֵה
 לְמִזֶּמֶר בַּעַת הַהוּא : לִי וַיִּשְׁלַח מִלְאָכִים
 אֶל־בָּלְעָם בְּנֵי־עֲמֹר בְּתוֹרַה אֲשֶׁר עַל־הַנְּהַר
 אַרְצָה מִצְרַיִם לְקַדְמֵי לֵאמֹר הִנֵּה עָם
 יָצָא מִמִּצְרַיִם הִנֵּה כֹּה־אֵתֵעִן הָאָרֶץ וְהוּא
 יֹשֵׁב סִמְלֵי : וְעַתָּה לִכְהֹנָה אֲרַהֲלֵי אֶת־
 הָעָם הַזֶּה כִּי־רַעְצוֹם הוּא סִפְּנֵי אוֹלֵי אוֹבֵל
 נִבְרָה־וּ וְאֶת־שֵׁנוּ מִי־הָאָרֶץ כִּי יִדְעֵתִי אֶת
 אֲשֶׁר־תִּבְרַךְ מִכֶּלֶךְ וְאֲשֶׁר תֵּאֵר וַיֹּאֲר :
 וַיִּלְכְּוּ קִנְיַן מִזֶּמֶר וּקְנִי מִדֹּן וְקִסְמִים בְּיָדָם
 וַיִּבְאֹו אֶל־בָּלְעָם וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו דְּבַר בַּלֶּק :
 יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵינוּ פַה תִּלְוִלַת
 וְהִשְׁבַּתִּי אֶתְכֶם דָּבָר בְּאֲשֶׁר יִדְבַר יְהוָה אֵלַי
 וַיִּשְׁכְּבוּ שׁוֹרֵי־מִזֶּמֶר עִם־בָּלְעָם : וַיִּבֹּא אֲלֵיהֶם
 אֶל־בָּלְעָם וַיֹּאמֶר כִּי הֶאֱנֹשִׁים הָאֵלֶּה עֲמֹר :
 וַיֹּאמֶר בָּלְעָם אֶל־הָאֱלֹהִים בַּלֶּק בְּנֵי־עֲמֹר
 מִלֶּךְ מִזֶּמֶר שְׁלַח אֵלָי : הִנֵּה הָעָם הִיצֵא
 מִמִּצְרַיִם וְכֹסֶם אֵתֵעִן הָאָרֶץ עֲתָה לִכְהֹנָה
 קְבֹד־לִי אֵתֹו אוֹלֵי אוֹבֵל לְהַלְחֵם בּוֹ
 וְנִרְשָׁתוּ : וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֶל־בָּלְעָם לֹא תִלְקֵה
 עִשְׂתֶּם לֹא תֵאֵר אֶת־הָעָם כִּי כְרוֹךְ הוּא :
 וַיְדַבַּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : פִּינְחָס
 בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁשֶׁבֶת אֶת־חֲסִתִּי
 מֵעַל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיַן אֶת־קִנְיַתִּי בְּתוֹכָם
 וְלֹא־יִכְלֹתִי אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיַתִּי : לִכֹּן
 אֶמְרֵה וְהִנֵּה נִתָּן לֹו אֶת־בְּרִיתִי שְׁלוֹמִים :
 לִי וְהִתְרַבֵּת לֹו וְזָרְעוֹ אֲחִיוֹ בְּרִית כְּהֵנָּה
 עִוְלָם תִּהְיֶה אֲשֶׁר קָבָא לֵאלֹהֵיו וַיִּכְפַּר עַל־
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַסִּמְכָה
 אֲשֶׁר דִּבְרָה אֶת־הַמְדִּינֹת וְזִמְרֵי בְּנֵי־סִלְוִיא
 יִשְׂאִי בֵית־אָב לְשִׁמְעוֹנִי : וְשֵׁם הָאִשְׁתָּה

וַיְדַבַּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אֶהֱרֹן לֵאמֹר :
 זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לְאֶמְרֵה
 דְּבַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְרְבוּ אֵלָיו פְּרֹדֶה
 אֶרְפָּה הַמִּיטָה אֲשֶׁר אֶדְבָּרָה מִסֵּם אֲשֶׁר לֹא־
 עָלָה עֲלֵיהֶם עַל : וְנִתְּתֶם אֹתָהּ אֶל־אֶלְעָזָר
 הַכֹּהֵן וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל־מִדְּוַי לְסַחֲנָה וּשְׁתַּמַּת
 אֹתָהּ לְפָנָיו : וְלִקַּח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן מִדְּמָה
 בְּאֶצְבָּעוֹ וְהוּא אֶל־נֶכֶח פָּנָיו אֶת־סִמְעוֹד מִדְּמָה
 שֶׁבַע פַּעֲמִים : וְשָׂרַף אֶת־תְּפֹרֶה לְעֵינָיו אֶת־
 עֲרֹתָהּ וְאֶת־בִּשְׂרֹתָהּ וְאֶת־דְּמָה עַל־פְּרִשְׁתָּהּ יִשְׂרָף :
 וְלִקַּח הַכֹּהֵן עֵץ אֶרְזוֹ וְאֹזֵב וּשְׁנֵי תוֹלַעַת
 וְהִשְׁלִיךְ אֶל־תּוֹךְ שֹׂרֶפֶת הַפָּרֹה : לִי וְכִכְסֵם
 בְּגָדָיו הַכֹּהֵן וְרִחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאֶמְרֵה יִבֹּא
 אֶל־הַסַּחֲנָה וְסָמָא הַכֹּהֵן עֲרֵה־הָעֵרֶב : וְהִשְׂרַף
 אֹתָהּ יִכְסֵם בְּגָדָיו בַּמַּיִם וְרִחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם
 וְסָמָא עֲרֵה־הָעֵרֶב : וְאֶסְפָּה יֹאֲשֵׁר מְהֵרָה אֶת
 אֲשֶׁר הַפְּרִיָה וְהִנֵּחַ מִדְּוַי לְסַחֲנָה בְּמִקְוֹם
 סְהוֹר וְהִתְרַבֵּת לְעַבְדֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמַרְתָּה
 לְמִן נִדְהָ חֲטָאת הוּא : יִשְׂרָאֵל וְכִכְסֵם הָאֶסְפָּה
 אֶת־אֶפְסֹר הַפְּרֹדֶה אֶת־בְּגָדָיו וְסָמָא עֲרֵה־
 הָעֵרֶב וְהִתְרַבֵּת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִנְרֵה הַעַר בְּתוֹכָם
 לְחַקַּת עוֹלָם : הַנִּנְעַע בְּסַחַת לְבָרִי־נֶפֶשׁ אֲדָם
 וְסָמָא שְׁבַעַת יָמִים : הוּא יִתְחַטְּאוּ־כּוֹ בַּיּוֹם
 הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיִּתֵּר וְאִם־לֹא
 יִתְחַטְּאוּ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא
 יִתֵּר : כִּלְהַנְּנֹעַ בְּסַחַת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר־
 יִסּוֹת וְלֹא יִתְחַטְּאוּ אֶת־מִשְׁכַּבְּו יְהוָה סָמָא
 וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת מִיִּשְׂרָאֵל כִּי כִי נִדְהָ
 לֹא־יִנְקַע עֲלָיו סָמָא יְהִי עוֹד סָמָאתָּו בּוֹ :
 זֹאת הַתּוֹרָה אֲדָם קִרְיָמוֹת בְּאֶהֱל בְּלִי־בָּא
 אֶל־הָאֵהֱל וְכֹל־אֲשֶׁר בְּאֶהֱל יִסְמָא שְׁבַעַת
 יָמִים : וְכֹל בְּלִי פְתוּחַ אֲשֶׁר אֶיִן־צָמִיד פְּתִיל
 עֲלָיו סָמָא הוּא : וְכֹל אֲשֶׁר־נֹעַ עַל־פָּנָיו
 הַשְּׂטֵרֶת בְּחִלְלֵי־רֶב אוֹ בְּסַחַת אוֹ־בְעֵצִים אֲדָם
 וְכִי בִקְבֹר יִסְמָא שְׁבַעַת יָמִים : וְלִקְרָו לְסָמָא

פינחס מטות מסעי דברים

תנר

הניא אתה וקמו כל-גדליה וכל-אפר אשר
 אסרת על-נפשה וקום : ואם-הפך יפר
 אתם אישה ביום שמעו כל-סוצא שפתיה
 לגדליה ולאפר נפשה לא וקום אישה
 הפסם ויהוה יסלח-לה : ישראל כל-גדליה
 וכל-שבעת אפר לענת גפיש אישה וקיסנו
 ואישה יפרנו : ואם-החבש יהויש לה
 אישה ביום אליום ותקים את-כל-גדליה
 או את-כל-אסריה אשר עליה הקים אתם
 ביההרש לה ביום שמעו : ואם-הפך יפר
 אתם אחרי שמעו ונשא את-עונה : אלה
 החקים אשר צוה יהוה את-משה בן איש
 לאשתו בן-אב לבתו בנעניה בית אביה :
 אלה מסעי בני-ישראל אשר יצאו
 מארץ מצרים לצבאתם ביד-משה ואהרן :
 וכתב משה את-מסעותיהם למסעותם על
 פי יהוה ואלה מסעותיהם למוצאותיהם : ויסעו
 מרעסם בחד"י הראשו בחמשה עשר יום
 לתדש הראשון כסחרת הפסח יצאו בנר
 ישראל ביד רמה לעיני כל-מצרים :
 לוי ומצרים מקברים את אשר הנה יהוה
 בהם כל-בכור ובאלהיה עשה יהוה
 שפמים : ויסעו בני-ישראל מרעסם ויחגו
 בסבת ויסעו סספת ויחגו באתם אשר
 בקצה המדבר : ישראל ויסעו סאתם וישב
 על-פי תחית אשר על-פני בעל צפון ויחגו
 לפני סגדל ויסעו ספני תחית ויעברו
 בתוך-מים המדברה וילכו דרך שלשת
 ימים בסדבר אתם ויחגו בסדה : ויסעו
 סספת ויבאו אלמת ובאים שמים עשרת
 עינת בים ושבעים חמרים ויחגו-שם :
 ויסעו סאילס ויחגו על-ים-סוף :
 אלה הדברים אשר דבר משה אל-כל
 ישראל בעבר תחגו בסדבר בערכה מל
 סוף בן-פארן ובינתלפל ולבן ויחצרת ודי
 והב : אחד עשר יום סודב דרך דר-שעיד
 עד קלש פרע : ויהי בארבעים שנת
 בעשמתעיד הדיש באחד להדיש דבר מטת

הספה המדינית כזפי בתצור ראש אמות
 בית-אב בסדן הוא : ישראל וידבר יהוה
 אל-משה לאמר : צדוד את-המדינים
 והקיתם אותם : פי צורים הם לכם
 בנכליתם אשר-נכלו לכם על-דבר-פעור
 ועל-דבר כזפי בתנשיא סדון אתכם
 הספה ביום-הפסחה על-דבר-פעור : ויהי
 אחרי הפסחה ויאמר יהוה אל-משה ואל
 אלעזר בן-אהרן סדון לאמר : שאו את-
 ראש פלענת בני-ישראל סבן עשרים
 שנה ומעלה לבית אבתם כליצא צבא
 בני-ישראל : וידבר משה ואלעזר סדון אתם
 בערכת סואב על-ידין יהוה לאמר : סבן
 עשרים שנה ומעלה באשר צוה יהוה את-
 משה ובני ישראל הקצאים סארץ מצרים :
 וידבר משה אל-ראשי המטות לבני
 ישראל לאמר ויה הדבר אשר צוה יהוה :
 איש כי-ידר נדר ליהוה איהשבע שבעה
 לאמר אפר על-נפשו לא יחל דברו ככל
 היצא ספיו יעשה : ואשה כי-תדר נדר
 ליהוה ואסרה אפר בבית אביה בנעניה :
 ושמע אביה את-נדרה ואסרה אשר אסרה
 על-נפשה והתדיש לה אביה וקמו כל-
 גדליה וכל-אפר אשר-אסרת על-נפשה
 וקום : ואם-הניא אביה ביום שמעו
 כל-גדליה ואסריה אשר-אסרה על-נפשה
 לא וקום ויהוה יסלח-לה כיהניא אביה
 אתה : ואם-תיו תהיה לאיש וגדליה עליה
 או סבמא שפתיה אשר אסרה על-נפשה :
 ושמע אישה ביום שמעו והתדיש לה וקמו
 גדליה ואסרה אשר-אסרה על-נפשה
 וקמו : ואם ביום שמע אישה יניא אותה
 והפך את-נדרה אשר עליה ואת סבמא
 שפתיה אשר אסרה על-נפשה ויהוה יסלח
 לה : לוי ונדר אלמנה וגרושה כל אשר
 אסרה על-נפשה וקום עליה : ואם-בית
 אישה נדרה או-אסרה אפר על-נפשה
 בשבעה : ושמע אישה והתדיש לה לא

דברים ואתחנן עקב

אל בני ישראל ככל אשר ציוה יהוה אתו
 אלהים : לי אחרי הבלתי את סיוח מלך
 האמרי אשר ישב בחשבון זאת עזר מלך
 הששן אשר יושב בעשתרת בארבעי :
 בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה
 באר את התורה הזאת לאמר : יהוה
 אלהינו דבר אלנו בחרב לאמר רב לכם
 שבת בדרך הזה : פנו וסעו לכם ובאו הר
 האמרי ואל כל שבניו בערבה בדרך
 ובשפלה ובנגב ובתוף הים ארץ הנגעני
 ותלבנון ער התור הנדל נתר פרת :
 ישאל ראה נתתי לפניכם את הארץ באו
 ורשו אתי הארץ אשר נשבע יהוה
 לאבותיכם לאברהם ליצחק וליעקב לתת
 לכם ויורעם אתיכם : ואמר אלהם בעת
 שהוא לאמר לא יאובל לבני שאת אתכם :
 יהוה אלהיכם הרבה אתכם והגבם היום
 בקרבני השמים לרב : יהוה אלתי אבותכם
 יקח עליכם ככם אלה פעמים ויברך אתכם
 כאשר דבר לכם :
 ואתחנן אליהוה בעת שהוא לאמר :
 אדוני יהוה אתה החלית לנראות אתי
 צדקך אתי גדלך ואת ידך החזקה אשר
 סיראל בשמים ובארץ אשר יעשה
 במעשיך ובנבואתך : אעברה נא ואראך
 את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן הנה
 הטוב הזה ותלבנון : לי ויתעבר יהוה בי
 למענכם ולא שמע אלי ויאמר יהוה אלי
 רב לך אליהוסף דבר אלי עוד בדבר הזה :
 עלתי ראש הפסח ושא עיניך ומה וצפנה
 ומינה ומורה וראה בעיניך כילא מעבר
 את הירדן הזה : וצו את יהושע ותקחו
 ואפצרו ביהוה ועבר לפני העם הזה והוא
 יתיל אותם את הארץ אשר הראת :
 ונשיב בנא מול בית פעור : ועתה ישראל
 שבע אלהיכם ואלה המשפטים אשר אנכי
 כופה אהבם לעשות למען תחיו ובאתם
 נחמם את הארץ אשר יתח יהוה אלתי

אבותיכם נתן לכם : לא תספו על חבדי
 אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ספני
 לשמו את מצות יהוה אלהיכם אשר אנכי
 מצוה אתכם : עיניכם הראות את אשר
 עשה יהוה בבעל פעור כי כל האיש אשר
 הלך אחרי בעל פעור השמיד יהוה אלהיך
 מן הארץ : ואתם הדברים ביהוה אלהיכם
 היום כלכם היום : ישאל ראה לפתתי
 אתכם הקים ומשפטים כאשר צוה יהוה
 אלתי לעשות בן בקרב הארץ אשר אתם
 באים שמה לרשתה : ושפרתם ועשיתם
 כי הוא תפסתם ובינתכם לעיני העמים
 אשר ישמעו את כל התקום האלה ואמר
 בק עיניכם ונבון העני גדול הזה : כי
 סיני גדול אשר יצו אלהים קרבים אלתי
 ביהוה אלהינו בכל קראנו אליו : ומי גוי
 גדול אשר יצו הקים ומשפטים צדקם ככל
 התורה הזאת אשר אנכי נתן לפניכם היום :
 ותהי עקב השמעו את המשפטים
 האלה ושפרתם ועשיתם אתם ושמו יהוה
 אלהיך לך אתי תפריה ואתי תסד אשר
 נשבע לאבותיך : ואתה בך ובכך והרבה
 וברך פרי בשנת ופרי ארצותך דגן
 ומירשן וירחוק שני אלפיך ועשתרת
 צאנך על הארצה אשר נשבע לאבותיך
 לתת לך : ברך תהיה מכל העמים לא
 יהיה בך עקר ועקרה ובביתך : ותסד
 יהוה ספק בלי חלי וכל מדני מצרים תבעים
 אשר ירעת לא ושיכם בך ותנעם בכל
 שנאיד : ואכלת את פלי העמים אשר יהוה
 אלהיך נתן לך לא יתחום עיני עליהם ולא
 תעבוד את אלהיהם כרסוקש הוא לך :
 כי תאמר בלבבך רבים היום האלה ספני
 איך אובל להושיעם : לא תירא ספם
 וכר תזכר את אשר עשה יהוה אלהיך
 לפרעה ולכל מצרים : תפסת הגלות אשר
 ראו עיניך והאמת והפסחים והנה תתקח
 והוצע הנטיה אשר הוצאת יהוה אלתי

עקב ראה

תנה

אשר אבנית ברל ומתוריה תחזב נחשת :
ואבלת ושבעת וברכת אתיהתור אלהיך
עלהארץ הטובה אשר נתן לך :

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה
וקללה : אתהברכה אשר תשמעו אל
מצות יהוה אלהיכם אשר אנכי מצוה
אתכם היום : והקללה אם לא תשמעו
אלמצות יהוה אלהיכם ומרתם מזההתורה
אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי
אלהים אחרים אשר לא ידעתם : והיה כי
יביאך יהוה אלהיך אלהארץ אשראתה
כאשמה לרשתה ונתתה אתהברכה על
הר גרזים ואתהקללה עלהר עיבל :
הלא ירשת בעבר הנהר אחרי הנהר מבוא
השמש בארץ הנעני הישב בערבה מול
הנגלל אצל אלזני מזה : כי אתם עבדים
אתיהתור לבא לרשת אתהארץ אשר
יהוה אלהיכם נתן לכם וירשתם אתה
וישבתם בה : לוי ושמרתם לעשות את כל
החקים ואת המשפטים אשר אנכי נתן
לפניכם היום : אלה חקים ובמשפטים
אשר תשמרון לעשות בארץ אשר נתן
יהוה אלתי אבתיך לך לרשתה בלתימים
אשראתם חיים עליהאדמה : אבד
האבדון אתהבלתימקמות אשר עבדושים
הנזים אשר אתם ורשום אתם אתהאלהיכם
עלהתרים הרמים ועלתיבעות ותחת כל
עץ רענן : ונמצתם את מובותם ושברתם
את מצבתם ואשריתם השרפון באש
ופסילי אלהיכם הנבעזן ואבדתם את שם
מיתמקום הווא : לא תעשו פן ליהוה
אלהיכם : כי אם אלהימקום אשרכתה
יהוה אלהיכם מפלשבמיתם לשום את
שמו שם לשכנו תדרשו ובאת שפה :
ישראל והבאתם שפה עלתיכם ונכתובם
ואת פעשלתים ואת תרומת דכם
ונדרכם ונדלתיכם ובכנות בקרכם וצאנכם :
ואבלת שם לפני יהוה אלהיכם ושמתם

בן עשה יהוה אלהיך לכל העמים אשר
אתה ירא מפניהם : וגם את הצרעה ישלח
יהוה אלהיך גם ער אבד הנשארים
והנסתרים מפניך : לא תעזב מפניהם כי
יהוה אלהיך בקרפך אל גדול ונוקא :
לוי ונשל יהוה אלהיך אתיבנים האל
מפניך מעט מעט לא תוכל פלתם מהר פן
תפרה עליך תית השורה : ונתנם יהוה
אלהיך לפניך והקם סחוקה גדלה עד
השמים : ונתן מלביכם בידך והאבדת
את שמים סתחת השמים לא יתעצב
איש בפניך עד השמרך אתם : פסילו
אלהיכם השרפון באש לא תחבור בסף
והקב עליהם ולקחת לך פן תוקש בו כי
תועבת יהוה אלהיך הוא : ולא תביא
תועבה אל ביתי והיית חכם פמהו שקנן
השקננו ותעב התעבנו כרתם הוא :
בלמצוה אשר אנכי מצוה היום תשמרון
לעשות למען תחיון ורבייתם ובאתם
ורשתם אתהארץ אשר נשבע יהוה
לאבותיכם : וזכרת אתהלהתורה אשר
הולכת יהוה אלהיך זה ארבעים שנה
במדבר למען ענתך לנסתך לדעת את
אשר בלבבך תחשבו מצותיו אם לא :
ונענף ונרעה ונאכזר אתהפן אשר לא
ידעת ולא ידעון אבתיך למען הודיעך כי
לא עלתם לבדו יהיה האדם כי על כל
מצא פרייהו יהיה האדם : ישראל שמלתך
לא בלתה מעליך ורגלה לא בצקה זה
ארבעים שנה : וידעת עסללבך כי באשר
יפס איש את בני יהוה אלהיך מיסרך :
ושמרת את מצות יהוה אלהיך ללכת
בדרכו ולדאגה אתו : כי יהוה אלהיך
מבאך אלהארץ טובה ארץ נחלי מים
ענית ותהמת וצאים בפקעה וכתר : ארץ
חפה ושענה גפן ותאנה ורמון ארץ עית
שמן ודבש : ארץ אשר לא במסבנת
ואבלבה לים לא יתחפר כל בה ארץ

ראה שופטים כי תצא

אשר יבחר יהוה אלהיך בו : ובאת אל
 הכהנים הלויים ואל השופט אשר יהיה
 בימים ההם וירשת והגדו לך את דבר
 השופט : ועשית עלפי הדבר אשר יגיד
 לך סוֹתֵסְקוֹם יהוה אשר יבחר יהוה
 ושפרת לעשות בכל אשר ירוד : ישאל על
 פי התורה אשר ירוד ועל השופט אשר
 יאמרו לך תעשה לא תסור סוֹתֵסְקוֹם אשר
 יגידו לך ימין ושמאל : והאיש אשר יעשה
 כדון לבלתי שביע אל תבטן העמר לשרת
 שם את יהוה אלהיך או אל השופט ופת
 האיש יהוא ובגרת הרע מישאל : וקר
 העם ישמעו ויראו ולא יזדון עוד :
 כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו
 יהוה אלהיך בידך ושבת שבת : וראית
 בשביה אשת יפת תואר וחשבת בה ולקחת
 לך לאשה : והבאתה אל תוך ביתך וילדת
 את־ראשה ועשתה את־צפרניה : והסרת
 את־שמלת שביה מעליה ושברה בסנדך
 ובכתה את־אביה ואת־אמה ירח ימים ואמר
 בן־תבוא אליה ובעלתה ותוהה לך לאשה :
 והיה אמלא תפצת בה ושלחתה לנפשה
 וסבר לאיתספרנה בכסף לאיתתעמר בה
 תחת אשר עניתה : לוי כיתתה לראש
 שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה
 וילדו־לו בנים האהובה ותשנאה והיה הבן
 תכבר לשנאה : והיה ביזם הנחילו את
 בניו את אשר־יהיה לו לא יוכל לבכר את
 בן־האהובה על־פני בן־השנאה הכבר :
 כי את־הבכר בן־השנאה יפיר לתת
 לו פי שנים בכל אשר־יפוצא לו כי
 הוא ראשית אנו לו שופט הבכרת :
 ישראל כיתה לראש בן סוֹרֵר וסוֹרֵה איננו
 שופט בקול אביו ובקול אמן ויסרו אמו ולא
 ישמע אליהם : ותפשו בו אביו ואמו והוציאו
 אתו אל־וקני עירו ואל־ישער מקמו : ואמרו
 אל־וקני עירו בגנו זה סוֹרֵר וסוֹרֵה איננו
 שופט בקלנו וילל וסכא : והקמה כל־

אנשי

בכל משלח ידכם אתם ובתיכם אשר פרקו
 יהוה אלהיך : לא תעשון כל אשר אנחנו
 עשים פה היום איש בלתישך בעיניו :
 כי לא־באתם ערעפה אל־המנוחה ואל־
 בגולה אשר־יהוה אלהיך נתן לך : ועברתם
 את־הירדן וישבתם בארץ אשר־יהוה
 אלהיכם סנחל אתכם והלית לכם סבל
 אויביכם מסביב וישבתם בטח :
 שופטים ושופרים תתולך בכל־שעריך
 אשר יהוה אלהיך נתן לך לשכמד ושפטו
 את־העם משפטצדק : לא תפדה משפט
 לא תביר פנים ולא תתקח שחד בי השחד
 צדע עיני הקמים ויסלף דברי צדקים :
 צדק צדק תרדף לפענ תחיה וירשת את
 הארץ אשר־יהוה אלהיך נתן לך : לוי לא
 תפע לך אשה בלעין אצל סוֹבֵחַ יהוה
 אלהיך אשר תעשה לך : ולא תקים לך
 מצבה אשר שנה יהוה אלהיך : לא
 תזבח ליהוה אלהיך שור ושה אשר יהיה
 בו סוס כל דבר רע כי תועבת יהוה
 אלהיך הוא : כרת־צא בקרבך באמר
 שעריך אשר־יהוה אלהיך נתן לך איש או
 אשה אשר יעשה את־הרע בעיני יהוה
 אלהיך לעבר בריתו : וילך ויעבר אלהים
 אנשים וישפתו להם ולשמש או לירח או
 לקל־צבא השמים אשר לא־צויתי : והגד
 לך ושבעת וירשת היטב ודעה אמת נכון
 הדבר נעשתה התועבה הזאת בישראל :
 והוצאת את־האיש ההוא ואו את־האשה
 ההוא אשר עשו את־הדבר הרע הזה אל
 שעריך את־האיש או את־האשה וסקלתם
 באבנים ומטו : על־פי שנים עדים או
 שלשה עדים יומת הפת לא יומת על־פי
 עד אחד : עד העדים ההוה־בו כראשונה
 לעיניו ויד בלהעם באחונה ובגרת הרע
 סוֹרֵר־כִּי יפלא סוף דבר לשופט בין־
 דם בן־דון לדון ובין נגע לנגע דברי
 רבת בשעריך וקמת געלית אל־המקים

כי תצא כי

תבא נצבים

תנו

אנשי ציון באבנים וטת וכערת הרע
 סדקדק וכל ישראל ישימו וידאו :
 והיה כיתבוא ארץ הארץ אשר יהיה
 אליה נתן לה נחלה וירשתה וישבת בה :
 ולקחת בראשית כל פרי האדמה אשר
 תביא מארצך אשר יהיה אליה נתן לה
 ושפת כמנא והלקת אל המקים אשר
 יבחר יהוה אליה לשבן שמו שם :
 וקאת אל הכהן אשר יהיה בימים
 תהם ואמרת אליו הנה היום ליהוה
 אליה סדקדקתו ויהיה לך אשר נשבע
 יהוה לאבותינו לתת לנו : לוי וזקח הכהן
 המנא סדקדק והגילו לפני מנפת יהוה
 אליה : וענית ואמרת לפני יהוה אליה
 אנכי אבד אבי וגרד מצריקה וגר שם
 בסתי מעט ויהי שם לני גדול עצום ורב :
 נברעו אתנו המצרים ונעננו ויתנו עלינו
 עבדה קשה : ונצעק אלי יהוה אלתי
 אבותינו וישמע יהוה את קולנו וירא את
 עינו ואת עמלנו ואת לחצנו ויצאנו יהוה
 סמלים ביד הזקה ובזרע נטויה ובכרא גדל
 ובאתות ובקפתים : ויבאנו אל המקום הזה
 ויתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב
 ודבש : ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי
 האדמה אשר נתת לי יהוה והנחתו לפני
 יהוה אליה והשתחוית לפני יהוה אליה :
 ושחת בכל תפוח אשר נתן לך יהוה
 אליה ולביתך אתה וכלוי ונהר אשר
 דברך : ישראל כי תכלה לעשר את כל
 מעשר תבואתך בשנה השלישית שנת
 המעשר ונתתה ללוי לצל לתום ולא למנה
 ואכלו בשעריך ושבעו : ואמרת לפני יהוה
 אליה בערתי הקדש סדספיות וגם נתתיו
 ללוי ולצל לתום ולא למנה ככל מצותך אשר
 צויתני לא עברתי מצותך ולא שכחתי :
 לא אכלתי באי ספנו ולא בערתי ספנו
 בסמא ולא נתתי ספנו למת שטעתי בקול
 דעה אלו עשיתי ככל אשר צויתני השקיפה

מסעו קדש מן השמים וברך את עמך את
 ישראל ואת האדמה אשר נתת לנו כאשר
 נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש :
 אתם נצבים היום בלכם לפני יהוה
 אלהיכם ראשיכם שבטיכם וגו' כל שומר יום
 כל איש ישראל : טפכם נשיכם גרד אשר
 בקרב סחניד מחטב עציה עד שאב מיסוד :
 לעברך בבית יהוה אליה ובאלתו אשר
 יהוה אליה פרת עסק היום : לוי למען תקים
 אתך היום לו לעם ותוא יהיה לך
 כאלהים כאשר דבר לך ובאשר נשבע
 לאבותיך לאברהם ליצחק ויעקב : ולא
 אתכם לבדכם אנכי פרת את הברית
 הזאת ואת האלה הזאת : כי את אשר ישנו
 פה עשנו עמד היום לפני יהוה אלהינו ואת
 אשר איננו פה עמנו היום : ישראל כי
 אתם ידעתם את אשר ישבנו בארץ מצרים
 ואת אשר עברנו בקרב העוים אשר
 עברתם : ותראו את שקוציהם ואת גלגיהם
 עין ואבן כסף וזהב אשר עשהם פורש כסם
 איש אי אשה או משפחה אי שבט אשר
 לבבו פנה היום מעם יהוה אלהינו ללכת
 לעבד את אלהי העוים היום פורש כסם
 שרש פרה ראש ולענה : והנה בשמעו
 את דברי האלה הזאת והתברך בלבו
 לאמר שלום יהיה לי כי בשררות לפי אלה
 לסען ספות הנה את הצמאה : לא יאבה
 יהוה סלת לו כי או יעשן אף יהוה וקנאתו
 באיש הווא ורבצה בו פלח אלה נפתובה
 בספר הנה וסחה יהוה את שמו ספחת
 השמים : והברילו יהוה לרעה סכל שבטי
 ישראל ככל אלות הברית הפתובה בספר
 התורה הנה : ואמר הנה האחרון גניכם
 אשר ליסו מאחריכם והגברי אשר יבא
 מארץ רחוקה וראו את סבות הארץ הזאת
 ואת תכלית אשר תלה יהוה בה : וס יית
 וסלה שרפה כל ארצה לא תזרע ולא
 תצמח ולא יועלה בה כל יעשב פתח ת

נצבים וילך האזינו ברכה

כל-ישראל לראות את-פני יהוה אלהיך
בפקוד אשר יבחר תבא את-התורה הזאת
נגד כל-ישראל באזניהם : תקבל את-העם
האנשים והנשים והפרץ וגרף אשר בשעריך
ולמען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את-יהוה
אלהיכם ושמרו לעשות את-פלידבריו התורה
הזאת : ובניהם אשר לא-ידעו ישמעו ולמדו
לראות את-יהוה אלהיכם בלתי-חסים אשר
אתם היים על-הארצה אשר אתם עברים
את-היבן שמה לרשתה :

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ
אמריפי : יעלה פסל לקחי הנל פסל
אמרתך בשערים על-דשא וכרביבים על-
עשב : כי שם יהוה אקרא הכו גדל
לאהינו : לוי הצור תמים פעלו כי כל-
דרכו משפט אל אמונה ואין על צדיק
וישר הוא : שבת לו לא בננו טובים דור עקש
ופתלתל : ה' רבתי והיא חיבה בסני עצמ
הלידה הנמלד-זאת עם נבל ולא הקם
הלא-הוא אביך בנך הוא עשה ויבנה
ישראל זכר ימות עלום בניו שנות דר-ודר
שאל אביך ונרדך ונרדך ויאמר-לך :
בהחל עליון גלים בהפרדו בני אדם יצב
גבלת עמים למספר בני ישראל : כי חלק
יהוה עמו יעקב הכל נחלתו : ומצאתו
בארץ סדבר ובתהו ילל ישמן וסבנהו
ויבנהו יצרנהו כאישון עינו : בנשר יעד
קבו על-גזוליו ויהם יפרש בנפיו וקחחו
ישארו על-אברתו : יהוה בגד ונחמו ואין
עמו אל נכר :

וזאת הברכה אשר ברוך משה איש
האלהים את-בני ישראל לפני מותו : ויאמר
יהוה מסיני בא ונחה משעיר למז הופיע
סתר פאון ואתה סרבנת קדש מימינו איש
דת למז : אף חבב עמים פליקדשו בידך
והם הכו לנלך ישא סדברתך : תורת
צודלנו משה סרשה קחלת יעקב :
ניהו בישרון סלך בהתאסף ראשי עם יחד

שבמי

קדם ועמדה אדמת וצביום אשר הפך יהוה
באפו ובחמתו : ואמרו בלתי-נוים על-מדה
עשה יהוה לארץ הזאת מה דרף האף
בגדול הוה : ואמרו על אשר עזבו את-
ברית יהוה אלהי אבתם אשר כרת עם
בהוציאו אתם בארץ מצרים : וילכו ויעברו
אלהים אחרים וישתחוו להם אלהים אשר
לא-ידעום ולא חלק להם : ויחראף יהוה
בארץ ההוא להביא עליה את-פלי-הסללה
הפתובה בספר הוה : ויתשם יהוה מעל
אדרכתם באף ובחמה ובקצף גדול וישלכם
אל-ארץ אחרת כיום הוה : הנקרת ליהוה
אלהינו והנגלת לנו ולבנינו עד-עולם
לעשות את-פלידבריו התורה הזאת :

וילך משה ויבבר את-הדברים האלה
אל-כל-ישראל : ויאמר אלהים בן-מאה
ועשרים שנה אנכי היום לא-אוכל עוד
לצאת ולבא ויהוה אמר אלי לא תעבר את-
ברדו הוה : יהוה אלהיך הוא עבר לפנדך
הוא-ישמיד את-הנוים האלה סלפנדך
נדשתם יהושע הוא עבר לפנדך כאשר דבר
יהוה : לוי ועשה יהוה להם כאשר עשה
לסחון ולעז סלכו האמרי ולארצם אשר
השמיד אתם : ונתנם יהוה לפניכם ועשיתם
להם ככל-המצוה אשר צויתי אתכם :
חזקו ואמצו אל-היראו ואלתעצרו ספניהם
כי יהוה אלהיך הוא תהלך עמך לא ירפך
ולא יעזבך : ישראל ויקרא משה ליהושע
ויאמר אליו לעיני כל-ישראל חזק ואמץ כי
אתה תבוא את-העם הוה אלה-ארץ אשר
גשפע יהודה לאבתם לתת להם ואתה
סנחלנה אותם : ויהוה הוא תהלך לפניך
ניא יהיה עמך לא ירפך ולא יעזבך לא
תירא ולא תחת : וכתב משה את-התורה
הזאת ויתנה אלה-הקנבים בני לוי הנשאים
את-ארון ברית יהוה ואל-צלוקני ישראל :
וצו משה אותם לאמר כמך יעבד שנים
במעד שנת השמטה בתע הסכות : בבוא

וצביום כי

ברכה וקריאה לתענית צבור

תנו

היו עליהלת הראשנים אשר שפרת .
 והיה נכון לפקד ועלית בפקד אל—
 תר סיני ונצבת לי שם על—ראש
 החר : ואיש לא יעלה עִפֹד ונסי איש אל
 ירא בכלי החר נס הציאן והפקד אלי יעו
 אל יכול החר ההוא : ישראל ויפסל שני ללות
 אבנים בקראשנים וישבם משה בפקד ויעל
 אליהר סיני פאשר צוה יהוה אתו ניקח
 בידו שני ללות אבנים : ויחד יהוה בעזו
 ויתצב עמו שם ויקרא בשם יהוה :
 ניע כר יהוה : על פניו ויקרא יהוה : יהוה
 אל רהום ותנון ארד אפם ויבחדסד ואמת :
 נצח חסד לאלפים נשא עזו ופשע וחטאת
 ונקה לא ינקה פקד עזו אבות על—בנים
 ועל—בני בנים על—שלישים ועל—רבעים
 וימחר משה ויקד ארצה וישתחו : ויאמר
 אֲדֹנָי מִעֲבֹרֵי יָדַי בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי וְלֹא־נָתַתְּ
 אֲדֹנָי בְּקִרְבָּנִי כִּי עִם־קִשְׁת־עֲרֹף הוּא וְסִלַּחְתָּ
 לְעֹוֹנֵי וְלַחַטָּאתֵינוּ וְנִחַלְתָּנוּ : ויאמר הַתִּת
 אֲנִיכִי בְרַחַת בְּרִית נְגִיד כָּל־עַמְּךָ אֲשֶׁר־
 נִפְלַאת אֲשֶׁר לֹא־יִגְבְּאוּ בְּכִלְי־אֲרִיזָה וּבְכִלְ־
 תַנּוּיִם וְרֵאָה כְּלִי־הַעֵם אֲשֶׁר־אַתָּה בְּקִרְבִּי
 אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־נִזְרַאת הוּא אֲשֶׁר אֲנִי
 עֹשֶׂה עִפֹד :

שכמי ישראל : יחי ראובן ואליכס ויחי
 סתיו מספר : וזאת ליהודה ויאמר שמע
 יהוה קול יהודה ואלעמו תביאנו ידיו רב
 לו ועז מצרו תהיה : לוי וללוי אמר תמיד
 ואמרק לאיש חסדך אשר נסיתו במסה
 תריבהו על—מי מריבה : האמר לאביו
 ולאמו לא ראינו ואת אחיו לא הפיר ואת
 בניו לא ידע כי שמרו אמתך ובריתך
 יצרו : ירו משפטך לעקב ותורתך
 לישׂאל ישמו קטורה באפך וכליל על
 סוֹבְחֶךָ : בך יהוה חילו ופעל ידיו תרצה
 כחין מתנים קמו ומשנאו מן־זקמון :
 לבנינו אמר יחד יהוה ישכן לבמה עליו
 חפף עליו בל־היום ובין כתפיו שכן :
 ישראל וליסף אמר מברכת יהוה ארצו
 סמנד שמים מפל ומתהום רבצת תחת :
 וממנד תבואת שמש וממנד גרש ירחים :
 ומראש הרי ירקם וממנד נבעות עלים וממנד
 ארץ ומלאה ורצון שכן סנה תבואתה לראש
 יוסף ולקדך נזיר אהיו : בבור שורו הדר לו
 וקרני ראם קרני פתם עמים וננח יחדו אפס
 ארץ והם רבבות אפנים והם אלפי מנשה :

קריאה לתענית צבור

ותחל משה את—פני יהוה אלהיו ויאמר
 לפה יהוה יתנה אפך בעפך אשר הוצאת
 סארץ סצנים בכם גדול ובך הוקת :
 לפה יאמרו סצנים לאמר ברעה הוציאם
 להרג אתם כהרים ולכלתם מעל פני
 האדמה טוב סחרון אפך והתם עליהרעה
 לעפך : וזכר לאברהם לציחק ולישׂאל
 עבדך אשר נשבעת להם בך ותדבר
 אלהם ארבה את־זרעכם בכוכבי השמים
 וכל־הארץ הזאת אשר אמרתי אמן לזרעכם
 ונחלו לעלם : וינחם יהוה על־תרעה אשר
 דבר לעשות לעמו : לוי ויאמר יהוה אל—
 משה פסלך שני ללות אבנים בקראשנים
 והבתי על—נחלות את־הקברים אשר

ברכות הפטרה

קודם קריאת ספטרס ואת ברסס 11

ברוך אתה יהוה אלהינו סלך העולם
 אשר פתר בנביאים טובים ורצה ברכותם
 הנאמרים באמת :
 ברוך אתה יהוה הנותן פתחה ובמשת
 עבדו וב־ישראל עמו ובנביאי האמת וצדק

הפטרה לתענית צבור (כישעיה נ"ה)
 דרשו יהוה פתפצאן קראו ברותו
 קרוב : תעזב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו
 וישב אל־יהוה ויחמסו ואל־אלהינו כר
 ירפה לסלח : כי לא מחשבותי מחשבותיכם
 ולא דרכים דרכי נאם יהוה : כִּי־נִבְרַחַת
 שמים

קריאה לתענית צבור

הנלוים עליהם לשרתו ולא תחבר את שם
יהוה להנות לו לעבדים כל עשר שבת
מחללו ומחזיקים בביתו : והביאותם אל
תר קדשי ושבתיהם בבית תפילתי עולמיהם
ובחירתם לרצון על מזבחי בני ביתי בית תפלה
יקרא לכל העמים : ואם אדוני יהוה מקבץ
גדתי ישראל עוד אקבץ עליו לנקבציו :

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם
צור כל העולמים צדיק בכל הדורות : האל
הנאמן האמר ועושה : הסדר ויבא :
שכל דבריו אמת וצדק : נאמן אתה הוא
יהוה אלהינו ונאמנים דבריו ודבר אחד
מדבריו אהור לא ישוב ויקם כי אל מלך
נאמן ונאמן אתה : ברוך אתה יהוה האל
הנאמן בכל דבריו :

רחם על ציון כי היא בית הנינו ולעולות
נפש תושבע במתה בנינו : ברוך אתה יהוה
משימן ציון בבניה :

שמתנו יהוה אלהינו באליהו הנביא
עבדך ובמלכות בית דוד משיחך : במהרה
יבא ויגיל לבנו על בסיסו לא ישוב יר : ולא
ינחלו עוד אחרים את קבורו : כי בישם
קדשך נשבעת לו שלא יבא נרו לעולם
ועד : ברוך אתה יהוה מנן דוד :

שמים מארץ בן נבתי דברי סדוקים
ומהשבתני משהשבתים : כי כאשר ירד
השם והשלה מן השמים ושמה לא ישוב
כי אחרונה את הארץ והולדה והקמחה
ונתן זרע לזרע ולחם לאכל : בן יהיה דברי
אשר יצא מפי לא ישוב אלי ויקם כי אסר
עשה את אשר הפצתי והצלח אשר
שלחתי : קר-בשחחה תצאו וקשלוס
תובללו ההרים והנגיעות יפצחו לפניכם
נדה וכל עצי השדה יסחאו-קף : תחת
הנעצוץ יעלה ברוש ותחת הסרסר יעלה
תדם ותדה ליהוה לשם לאות עולם לא
יכרת : בה אמר יהוה שברו משפט ועשו
צדקה קרבו וקרה ישועתי לבוא וצדקתי
להלות : אשרי אנוש עשה זאת וכן
אדם יחזיק בה שבת שבת מחללו ושבת
ידו מעשות פלוע : ואליאמר בן-הגבר
הגולה אלי יהוה לאמר הבהל וברילני יהוה
פעל עמו ואליאמר הפלים הן אני עין
יבש : פירכה אמר יהוה לפריטים אשר
לשברו את השבתתי וברחו באשר הפצתי
ומחזיקים בביתו : ונתתי להם בביתי
ובחובתי יד ושם טוב מבנים ומבנות שם
עולם אתו-לו אשר לא יכרת : ובני הגבר

סימן לקריאת חול המועד פסח

משך • תורא • קדש • בכספא • פסל • במדברא • שלח • בוכרא • וחוה כחליוס א' של פסח כשנת
ול נאחר כשנת לו כנ' כשנת • ולא חל פסח נחמיסו כשנת מהפסח סדר הקריאה על דרך זס •
משך • תורא • פסל • קדש • בכספא • במדברא • שלח • בוכרא •
לכול כשנת חוס'ס פסח קורין ראה אחת אוסר אלי כו' פסל לך כו' פסח בבלב אמו ולמסיר זה קרבנא •

ליום ראשון דחול המועד פסח

יהוה אל-ארץ תבנעני ותחלי והאמרי
ותחזי ותבוכי אשר נשבע לאבתיך לתת
לך ארץ זבת חלב ודבש ועבדת את-
העבודה הזאת בהד'ש הזה : שבעת ימים
תאכל מצות וביום השביעי תג ליהוה :
מצות יאכל את שבעת הימים ולא יראה
לך תמץ ולא יראה לך שאר בכל ימך :
והגרת

שמות י"ג א'
נדבר יהוה אל-משנת לאמר : קדש-לי
כל-כבוד פטר כל-רחם בבני ישראל באדם
ובבהמה לו הוא : ויאמר משה אל-ה'עם
זכור את-הימים הזה אשר תאמנם סמער'ים
סבית עבדים כי פתח יד הוציא יהוה
אתכם מ'סוה ולא יאכל תמץ : הי'ם אתם
ל'א'ים בהד'ש האביב : לי יהיה קריאתי

קריאה לחול המועד של פסח

הנח

ונתת לבנה ביום ההוא לאמר בעבור זה
 עשה יהוה לי בצאתי מצרים: והיה לך
 לאות על ירך ולזכרון ביום עליך לשען תהיה
 תורת יהוה בפיה כי ביד ה' הוציא את יהוה
 מצרים: ושפרת את החקת תואת למועדה
 כימים וימים: ישראל והיה ביריביות יהוה
 אל-ארץ הנגזי פאשר נשבע לך ולאבותיך
 ונתתה לך: והעברת כל-פטר-הם ליהוה
 וכל-פטר אשר בתמה אשר יהיה לך חוקים
 ליהוה: וכל-פטר חבל תפדה בשה ואמר
 לא תפדה וערפתו וכל בכור אדם בך
 תפדה: והיה ביריביות בנה חקר לאמר
 פה זאת ואמרת אליו בחוק לך הוציא את יהוה
 מצרים בבית עבדים: והיה ביריביות פריעה
 לשלחני ויהי יהוה כל-בכור בארץ מצרים
 מבכר אדם ועד-בכור בהמה עלי: אני וכן
 ליהוה כל-פטר רחם חוקים: וכל-בכור בך
 אפקה: והיה לאות על ירך ולמועדת בך
 עיגה כי בחוק לך הוציא את יהוה מצרים:

לרביעי

בדבר כ"ח י"ט
 והקרבתם אשה עלה ליהוה פרים בך
 בקר שנים ואיל אחד ושבעה כבשים בני
 שנה תביאם והיו לכם: ומנחתם סלת
 קלילה בשמן שלשה עשרונים לפי ושני
 עשרונים לאיל תעשו: עשרון עשרון תעשה
 לקבש האחד לשבעת הכבשים: ושעור
 חטאת אחד לכפר עליכם: סלבד עלת
 הכפר אשר לעלת התמיד תעשו את-אלה:
 קאלה תעשו ליום שבעת ימים לחם אשה
 ריחניח ליהוה על-עולת התמיד יעשה
 ונקחו: וביום השביעי כקרא-הרדש יהיה
 לכם כלי-מלאכת עבודה לא תעשו:

ליום שני

שבות כ"ב כ"ד
 אספתם מלח את-עמי את-העני עמך
 לא תהיה לו בנשה לא-תשימן עניו נשה:
 אספקל הקבל שלמת רעה עד-בא-השמש
 השיבני לו: כי הוא כמותה לבדה הוא

שאלתו לעני בשה ישלב ותהי כיר-יצעק
 אלי ושבעתי כיר-תניו אני: לוי אלהים לא
 תקבל וגו' ונשיא בעמך לא תאר: מלאכתך
 ודמעת לא תאחר בכור בך תתן-לי:
 ביר-מעשה לשרך לצאנך שבעת ימים יהיה
 עמי-אמו ביום השמיני תתנו-לי: ואנשי-
 קדש תהיו לי ובשר בשנה טרפה לא
 תאכלו ללב, תשלכו אתו: לא תשא
 שמע שוא אלי תשת נדך עס-דשע להיות
 עד חסם: לא תתנה אחר-ימים לרעת
 ולא תענה על-דב לנסות אחי רבים
 לחמת: ודל לא תהדר בריבו: כי תפגע
 שור איבך או חמור תעה חשב תשיבני
 לו: כיר-ראה חסור שפאך רבץ תמת
 פשאו והרלת מענב לו עוב תעזב עמו:
 ישראל לא תטה משפט אבנך בריבו:
 כדבר-אשר תרח-גנבו וצדיק אלי-תהיג
 כי לא-אצדיק רשע: ושחד לא תקח פי
 השחד ישור פקחים ויפלה דברי צדיקים:
 וגר לא תלחץ ואתם ידעתם את-נפש חגר
 כיר-גרים היותם בארץ מצרים: ושש
 שנים תורע את-ארצה ואספת את-
 תבואתה: והשביעת השש-מנה ונשאתה
 ואכלו אביני עמך ויתרם תאכל חנת
 השדה ביר-מעשה לכרס לזיתך: ששת
 ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשפת
 למעונתו שורך נחמך ונפש ביר-אמתך
 והיך: ובכר אשר-אמרתי אליכם תשמרו
 ושם אלהים אתרים לא תזכירו לא ישמע
 על-כיר: שלש רגלים תהי לי בשנה:
 את-תג המצות תשמך שבעת ימים תאכל
 מצות פאשר צויתך למועד חדש האביב
 כירבו יצאת מצרים ולא-תראו פני רגכם:
 ותג תקציל בפני מעשיך אשר תורע
 בשנה ותג הקספ בצאת השנה באספק
 את-מעשיך ביר-השדה: שלש פעמים
 בשנה יראה כל-זכורך אלי-פני האניו
 יהיה: לא תזבח על-חמץ ביום זבחי ולא-

קריאה לחול המועד שר פסח

ילן חלב-דבני עד-בקר : ראשית בפורי
 אדמתך תביא בית יהוה אלתך לא-תבשל
 גדי בחלב אמו : לרביעי (והקרבנות)

ליום שלישי

סוטה לר' יהודה אל-משה פסל-לך שנה-לח
 ויאמר יהוה אל-משה וכתבתי על-הקלחת את-
 הדברים אשר היו על-הקלחת הראשונים
 אשר שברה : והנה זכון לבקר ועלית בכפר
 אל-ידי סיני ונצבת לי שם על-ראש
 הקר : ואיש לא-יגלה עפר וגם-איש אל-
 ירא ככל-הקר גם-הצאן והבקר אל-ידעו
 אל-מול הקר הקדו : לוי ויפסל שני-
 לחת אבנים פראשנים וישבם משה בכפר
 ושל אלתו סיני באשר צוה יהוה אתו
 ויקח בלדו שני לחת אבנים : ויגד יהוה
 בעניו ויתנצב עמו שם ויקרא בשם יהוה :
 ויגבר יהוה על-פניו ויקרא יהוה יהוה
 אל רועם וחנן אחד אפים ויב-חסד ואמת :
 ויצר חסד לאלפים נשא עון ופסע וחטאה
 ונקה לא ויקח פקד עון אבות על-בנים
 ועל-דני בנים על-שלישים ועל-רבעים :

ויסתר משה נקד ארצה וישתחו : ויאמר
 אס-נא מצאתי תן בעיניך אדני ילד-נא
 אדני בקרבני כי עסקשה-ענף הוא וסלחת
 לעיניו ולמסאתו ונהלחני : ויאמר הנה
 אנכי פרת ברית נגד גל-עפר אעשה
 זקלאת אשר לא-תבראו בכל-הארץ ובכל-
 נעוים וראה כל-העם אשר-אתה בקרב
 את-מעשה יהוה כי-נראה הוא אשר אני
 עשה עפר : שסר-לך את אשר אנכי מצוה
 סיום הנני גרש ספניך את-האמרי והכנעני
 וסחתי והפרזי והנני והיכוסי : השמר לך
 פו-תקרת ברית ליושב הארץ אשר בא
 עליה פו-יהיה למקש בקרבך : כי את-
 סזבתם תתצון ואת-מצבתם תשפרון
 ואת-אשריו תברתון : כי לא תשתחוו לאל
 אחר כי יהוה קנא שמו אל קנא היא : פו-

תקרת ברית ליושב הארץ ונני י
 אלמיתם ונהחו לאלמיתם וקרא לך ואכלת
 מזבתי : וקחת ספנתיו לבנה ונני
 בנתיו אחרי אלמיתו והנני את-בניך אחרי
 אלמיתו : אלתי מסכה לא תעשה-לך :
 ישאל את-תנ המצות תשכר שקבלת
 ימים תאכל מצות אשר צויתך למועד
 חדש האביב כי בחדש האביב יצאת
 מצרים : כל-פסח רחם לי וכל-מקנך
 תזכר פסח שזר ושה : ופטר חמור תפדת
 בשה ואם-לא תפדה וערפתו כל בכור
 בלד תפדה ולא-תאו פני ריגס : ששת
 ימים תעבד ובלום השביעי תשבת בחייש
 ובקציר תשבת : ותג שבעת מעשה לך
 בפורי קציר חטים ותג האסיף תקופת
 השנה : שלש פעמים בשנה וראה כל-
 זכורך את-פני הארון יהוה אלתי
 ישראל : כי-אויש נים ספניך והתחבתי
 את-גבלך ולא-יחסד איש את-ארכך
 בעלתך לראות את-פני יהוה אלתך
 שלש פעמים בשנה : לא-תשחט על-
 חמץ דם-זבתי ולא-ילן לבקר זבח
 חג הפסח : ראשית בפורי אדמתך
 תביא בית יהוה אלתך לא-תבשל גדי
 בחלב אמו : לרביעי (והקרבנות)

ליום רביעי

בסדר מ' וידבר יהוה אל-משה בסדר-סיני
 בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים
 בחדש הראשון לאמר : ויעשו כגד-
 ישראל את-הפסח במועדו : בארבעת
 עשר-יום בחדש הנה בין הערבים תעשו
 אותו במועדו בכל-חבתיו ובכל-משפחו
 תעשו אותו : וידבר משה אל-בני ישראל
 לעשות הפסח : ויעשו את-הפסח בראשון
 בארבעה עשר יום לחדש בין הערבים
 בסדר סיני ככל אשר צוה יהוה את-משה
 בן עשו בני ישראל : ויהי אנשים אשר

קריאה לחול המועד של פסח

תנמ

השני בארבעה עשר יום בין הערבים
 יעשו אתו על-כבוד וסדרים יאכלוהו : לא
 לשאירו מלפניו עד-בקר ועצם לא ישבור
 בו ככל-הקת הפסח יעשו אתו : והאיש
 אשר-הוא טהור ובדרך לא-יהיה ותל
 לעשות הפסח ובקרתה הנפש ההוא מעמיה
 פי' קרבן יהיה לא הקריב במעוה קטאו
 ושא האיש ההוא : וקריגור אהבם ור
 ועשה פסח ליהיה פתחת הפסח וכדמשפט
 בן יעשה חנה אחת יהיה לזבם ובקר
 ולאחרת הארץ : לרביעי (הקרבנות)

היו סמאים לנפש אדם ולא-יקלו לעשות-
 הפסח ביום ההוא ויקרבו לפני משה ולפני
 אהרן ביום ההוא : ויאמרו האנשים
 ההפה אליו אנתנו סמאים לנפש אדם
 לקה נגדע לבלתי הקריב את-הקרבן יהיה
 במעוה בתוך בני ישראל : ויאמר אליהם
 משה עמדו ואשמעה מה-יצוה יהוה לכם :
 ישראל וידבר יהוה אלי-משה לאמר : דבר
 אל-בני ישראל לאמר איש איש כיהונה
 טבאו לנפש או בדרך והקה לכם או
 לדתכם ועשה פסח ליהוה : בהרש

לחול המועד של סוכות

ביום ראשון דמוס'מ סוכות קורין כמס'מ סוכות ללכן וביום השני * לוי וביום השלישי * יסאלל וביום הרביעי
 ולרביעי קורין כספא דיומא וביום השני וביום השלישי :
 ביום ג' דמוס'מ קורין ללכן וביום השלישי * לוי וביום הרביעי * יסאלל וביום החמישי * ולרביעי וביום
 השלישי וביום הרביעי :
 ביום ג' דמוס'מ קורין ללכן וביום הרביעי * לוי וביום החמישי * יסאלל וביום הששי * ולרביעי וביום
 הרביעי וביום החמישי :
 ביום ד' דמוס'מ קורין ללכן וביום החמישי * לוי וביום הששי * יסאלל וביום השביעי * ולרביעי וביום
 החמישי וביום הששי :
 ביום סבענא רכס קורין ללכן וביום החמישי * לוי וביום הששי * יסאלל וביום השביעי * ולרביעי קורין
 ביום הששי וביום השביעי :

וביום השני פרים בגוי-קרבן שנים עשר
 אילים שנים פדשים בגוי-שנה ארבעה עשר
 תמימים : ובנתתם ונספדתם לפרים
 לאילים ולקבשים במספרם כמשפט :
 ושעיר מטאת אחד מלבד עלת התמיד
 ובנתתה ונספדתה :

וביום השני פרים בגוי-קרבן שנים עשר
 אילים שנים פדשים בגוי-שנה ארבעה עשר
 תמימים : ובנתתם ונספדתם לפרים לאילים
 ולקבשים במספרם כמשפט : ושעיר-
 עזים אחד מטאת מלבד עלת התמיד
 ובנתתה ונספדתם :

וביום הששי פרים ששנה אילים
 שנים פדשים בגוי-שנה ארבעה עשר
 תמימים : ובנתתם ונספדתם לפרים
 לאילים ולקבשים במספרם כמשפט :
 ושעיר מטאת אחד מלבד עלת התמיד
 ובנתתה ונספדתה :

וביום השלישי פרים עשרת אילים שנים
 אילים שנים פדשים בגוי-שנה ארבעה
 עשר תמימים : ובנתתם ונספדתם לפרים
 לאילים ולקבשים במספרם כמשפט :
 ושעיר מטאת אחד מלבד עלת התמיד
 ובנתתה ונספדתה :

וביום השביעי פרים שבעה אילים שנים
 פדשים בגוי-שנה ארבעה עשר תמימים :
 ובנתתם ונספדתם לפרים לאילים ולקבשים
 במספרם כמשפט : ושעיר מטאת אחד
 מלבד עלת התמיד ובנתתה ונספדתה :

וביום הרביעי פרים עשרת אילים שנים
 פדשים בגוי-שנה ארבעה עשר תמימים :
 ובנתתם ונספדתם לפרים לאילים ולקבשים
 במספרם כמשפט : ושעיר-עזים אחד מטאת
 מלבד עלת התמיד ובנתתה ונספדתה :

קריאה לימי חנוכה

ליום נאמן של חנוכה קורין לכתן מן ויהי ביום כלות משה עד לפני המסכן * לנו עד לחנוכה המזכה * לישראל
 עד נחשון בן עמינדב * ביום שמי של חנוכה קורין לכתן ביום השני עד מלאה קמרת * לנו עד בן צוער * לישראל
 ביום השלישי * וכן כסדר כוכ נשאר כיומי * ביום כשלישי ביום השלישי וביום היביעי * ביום כרביעי קורין
 ביום הרביעי וביום החמישי * ביום החמישי קורין ביום החמישי וביום הששי * ביום הששי קורין ביום הששי
 וביום השביעי * ביום השביעי קורין ביום השביעי וביום השמיני * ביום השמיני קורין לכתן ביום השמיני עד
 מלאה קמרת * לנו עד מרחצור * ולישראל * ביום התשיעי עד כן עשה את חנוכה :

ינהי ביום כלות משה להקים את המשכן
 וישלח אתו ויקדש אתו ואת כל כליו ואת
 המזבח ואת כל כליו ויששהם ויקדש אתם :
 ויקריבו נשיאי ישראל ראשי בית אבתם
 הם נשיאי המטות הם העומדים עליהם :
 ויביאו את קרבנם לפני יהוה שש עגלות צב
 ושני עשר בקר עגלה על שני הנשיאים ושור
 לאחד ויקריבו אותם לפני המשכן : לוי גיאמר
 יהוה אל משה לאמר : קח מאתם והיו לעבד
 את עבדת אהל מועד ונתתה אתם אל הלויים
 איש כפי עבדתו : וקח משה את העגלות
 ואת הבקר ונתן אותם אל הלויים : את
 שתי העגלות ואת ארבעת הבקר נתן לבני
 גרשון כפי עבדתם : ואת ארבע העגלות
 ואת שמונת הבקר נתן לבני סרוגי כפי
 עבדתם כפי איתמר בן אהרן הכהן : ולבני
 קהת לאנתו כפי עבדת הקדש על לים כדתם
 ישאו : ויקריבו הנשיאים את חגבת המזבח
 ביום הששה אתו ויקריבו הנשיאים את
 קרבנם לפני המזבח : גיאמר יהוה אל משה
 נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום ויקריבו
 את קרבנם לחגבת המזבח : ישראל ויהי
 המקריב ביום הראשון את קרבנו נחשון בן
 עמינדב למטה יהודה : וקרבנו קעבת כסף
 אחת שלשים ופאה משקלה סורק אחד כסף
 שבעים שקל בשקל הקדש שניהם * מלאים
 סלת בלולה בשמן למנחה : כף אחת עשרה
 זהב מלאה קמרת : פר אחד בן בקר איל
 אחד כבש אחד בן שנתו לעלה : שעיר עזים
 אחד לחטאת : ולזבח השלמים בקר שנים
 אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני
 שנה חמשה זה קרבן אליצור בן שדיאור :
 ביום

ביום השני הקריב נתנאל בן צוער נשיא
 יששכר : הקריב את קרבנו קעבת כסף
 אחת שלשים ופאה משקלה סורק אחד כסף
 שבעים שקל בשקל הקדש שניהם * מלאים
 סלת בלולה בשמן למנחה : כף אחת עשרה
 זהב מלאה קמרת : פר אחד בן בקר איל
 אחד כבש אחד בן שנתו לעלה : שעיר עזים
 אחד לחטאת : ולזבח השלמים בקר שנים
 אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני
 שנה חמשה זה קרבן נתנאל בן צוער :
 ביום השלישי נשיא לבני זבולן אליאב
 בן זחלן : קרבנו קעבת כסף אחת שלשים
 ופאה משקלה סורק אחד כסף שבעים שקל
 בשקל הקדש שניהם * מלאים סלת בלולה
 בשמן למנחה : כף אחת עשרה זהב מלאה
 קמרת : פר אחד בן בקר איל אחד כבש
 אחד בן שנתו לעלה : שעיר עזים אחד
 לחטאת : ולזבח השלמים בקר שנים
 אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני
 שנה חמשה זה קרבן אליאב בן זחלן :
 ביום הרביעי נשיא לבני ראובן אליצור
 בן שדיאור : קרבנו קעבת כסף אחת
 שלשים ופאה משקלה סורק אחד כסף
 שבעים שקל בשקל הקדש שניהם * מלאים
 סלת בלולה בשמן למנחה : כף אחת עשרה
 זהב מלאה קמרת : פר אחד בן בקר איל
 אחד כבש אחד בן שנתו לעלה : שעיר עזים
 אחד לחטאת : ולזבח השלמים בקר שנים
 אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני
 שנה חמשה זה קרבן אליצור בן שדיאור :
 ביום

(*) כל בראשית יום ויום מן ר"ח ניסן עד י"ב בו דבר יום ביומו מ"ג נשיאים * וכו' י"ג זאת
 חנוכה המזכה ואלה הקרא ספרה של חנוכה יום יאמר כי רצון של אהר כסילום :

שנים עשר נשיאים

הם

לחטאת : ולזבח השלמים בקר שנים אילים
 חמשה עתדים חמשה כבשים בגוישן
 חמשה זה קרבן נמליאל בגוישן :

ביום התשיעי נשיא לבני בנימן אביהן
 בגוישן : קרבנו קעבת-כסף אחת שלשים
 ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל
 בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה
 בשמן למנחה : כף אחת עשרה זהב מלאה
 קמרת : פר אחד בגוישן איל אחד כבש
 אחד בגוישן לעלה : שעיר-עזים אחד
 לחטאת : ולזבח השלמים בקר שנים אילים
 חמשה עתדים חמשה כבשים בגוישן
 חמשה זה קרבן אביהן בגוישן :

ביום העשירי נשיא לבני יהו אחיעזר בגוישן
 עמישדי : קרבנו קעבת-כסף אחת שלשים
 ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל
 בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה
 בשמן למנחה : כף אחת עשרה זהב מלאה
 קמרת : פר אחד בגוישן איל אחד כבש
 אחד בגוישן לעלה : שעיר-עזים אחד
 לחטאת : ולזבח השלמים בקר שנים אילים
 חמשה עתדים חמשה כבשים בגוישן
 חמשה זה קרבן אחיעזר בגוישן :

ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר
 פגיעאל בגוישן : קרבנו קעבת-כסף אחת
 שלשים ומאה משקלה מורק אחד כסף
 שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים
 סלת בלולה בשמן למנחה : כף אחת עשרה
 זהב מלאה קמרת : פר אחד בגוישן איל
 אחד כבש אחד בגוישן לעלה : שעיר-עזים
 אחד לחטאת : ולזבח השלמים בקר שנים
 אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בגוישן
 חמשה זה קרבן פגיעאל בגוישן :

ביום שנים עשר יום נשיא לבני נפתלי
 אחיעזר בגוישן : קרבנו קעבת-כסף אחת
 שלשים ומאה משקלה מורק אחד כסף
 שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים
 סלת בלולה בשמן למנחה : כף אחת

ביום החמישי נשיא לבני שמעון שלמיאל
 בגוישן : קרבנו קעבת-כסף אחת
 שלשים ומאה משקלה מורק אחד כסף
 שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים
 סלת בלולה בשמן למנחה : כף אחת עשרה
 זהב מלאה קמרת : פר אחד בגוישן איל
 אחד כבש אחד בגוישן לעלה : שעיר-
 עזים אחד לחטאת ולזבח השלמים בקר שנים
 אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בגוישן
 חמשה זה קרבן שלמיאל בגוישן :
 ביום הששי נשיא לבני גד אליסף בגוישן
 קעבת-כסף אחת שלשים
 ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל
 בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה
 בשמן למנחה : כף אחת עשרה זהב מלאה
 קמרת : פר אחד בגוישן איל אחד כבש
 אחד בגוישן לעלה : שעיר-עזים אחד
 לחטאת : ולזבח השלמים בקר שנים אילים
 חמשה עתדים חמשה כבשים בגוישן
 חמשה זה קרבן אליסף בגוישן :

ביום השביעי נשיא לבני אפרים
 אלישמע בגוישן : קרבנו קעבת-כסף
 אחת שלשים ומאה משקלה מורק אחד
 כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם
 מלאים סלת בלולה בשמן למנחה : כף
 אחת עשרה זהב מלאה קמרת : פר אחד
 בגוישן איל אחד כבש אחד בגוישן
 לעלה : שעיר-עזים אחד לחטאת : ולזבח
 השלמים בקר שנים אילים חמשה עתדים
 חמשה כבשים בגוישן חמשה זה קרבן
 אלישמע בגוישן :

ביום השמיני נשיא לבני מנשה נמליאל
 בגוישן : קרבנו קעבת-כסף אחת שלשים
 ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל
 בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה
 בשמן למנחה : כף אחת עשרה זהב מלאה
 קמרת : פר אחד בגוישן איל אחד כבש
 אחד בגוישן לעלה : שעיר-עזים אחד

קריאה לימי הנוכה

לא ראתה אלהים וזקתה • יהי רצון מלפניך
 יהוה אלהי נאלתי אבותי שבאם אני עבדך
 משכמט (פלוני) שקראתי בתורתך פרשה של
 הנשיא היום אני יאירו נא עלי כל ניצוצין
 קדישין וכל האורות הקדושות הכלולות
 בקדושת זה השכמט להבין ולהשפיל בתורתך
 ובקראתך לעשות רצונך כל מי חני אני
 וזרעי וזרעי מעמה ועד עולם אמן :

קריאה לפורים

שמות י"ח ח'
 ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים :
 ויאמר משה אל-יהוה שלח עננים
 וצא הלחם בעמלק מחר אנכי נצב על-ראש
 הנגבעה ומטה האלהים בידי : ויעש יהוה
 כאשר אמר לו משה להלחם בעמלק ומשה
 אהרן וחור עלו ראש הנגבעה : לוי והיה
 כאשר ידים משה ידו וגבר ישראל וכאשר
 יגים ידו וגבר עמלק : וידי משה בידים
 ויקחור אבן וישכיכו תחתיו וישב עליה ואהרן
 וחור הסבו בידיו מזה אהל ומזה אהל ויהי
 ידיו אמונה עד-בא השמש : ויחלש יהושע
 את-עמלק ואת-עמו לפי-הרכב: פ ישראל ויאמר
 יהוה אל-משה כתב זאת זכרון בספר ושים
 באזני יהושע כיום כי-מחה אסחה את-זכר עמלק
 מתחת השמים : ויבן משה מזבח ויקרא
 שמו יהוה נסי : ויאמר כי-ידל על-בס את
 סלחמה ליהוה בעמלק סוד דר :

קריאה לתשעה באב

נחשט נחב קרין ג' נגני נס' ואתחן וסלתי סא ספתי
 רכרים ד' כ"ה
 כריתוליד פנים וכני בלים ונזשנתם פארין
 והשחתם ועשיתם לסל תמונת כל ועשיתם
 תרע בעיני יהוה אלהיך להקעיסו : העדותי
 בכס היום את-השמים ואת-הארץ כי
 אבד תאבדון סהר מעל הארץ אשר אמם
 עבדים אתי תורנו שמה לרשתה לאתחריבן
 ימים עליה כי השמר תשכדון: ותפיין יהוה
 אתכם בעמים ונשארתם מתי סכפר בעים
 אשר

צטורה זרב מלאה קמרת : פר אחד בן-בקר
 אל אחד כבש אחד בן-שנתו לעלה : שעיר-
 עזים אחד להקמאת : ולזבח השלמים בקר
 שנים אילים המשה עתרים המשה בכשים
 בגי'שנה המשה זה קרבן אחירע בן-עגון :
 זאת חנכת המזבח ביום המשה אתו
 סאת נשיאי ישראל קערת כסף שמים
 עשורה מוקרי-כסף שנים עשור כפות זהב
 שמים עשורה : שלשים ומאה הקערה
 האחת כסף ושבעים המונק האחד כל כסף
 הפלים אלפים וארבע-מאות בשקל הקדש :
 כפות זהב שמים-עשורה מלאה קמרת
 עשורה עשורה חפף בשקל הקדש כל-זהב
 הכפות עשורים ומאה : כל-הבקר לעלה
 שנים עשור פרים אילים שנים-עשור בכשים
 בגי'שנה שנים עשור ומנהתם ושעירי עזים
 שנים עשור להקמאת : וכל בקרי זבח
 השלמים עשורים וארבעה פרים אילים ששים
 עתדים ששים בכשים בגי'שנה ששים זאת
 חנכת המזבח אחרי המשה אתו : וכבא
 משה אל-אהל מועד לדבר אתו וישמע
 את-הקול מדבר אליו מעל הכפרת אשר על-
 ארץ הערת סבון שני הכרבים וידבר אליו :
 וידבר יהוה אל-משה לאמר : דבר אל-
 אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנחת אל-
 סול פני המנוחה יאירו שבעת הנרות :
 ויעש בן אהרן אל-סול פני המנוחה העלה
 נרותיה כאשר צוה יהוה את-משה : וזה
 סעשה המנוחה מקשה זהב עדי-זכה עד-
 פרחה מקשה היא כפראתה אשר הראה יהוה
 את-משה בן עשה את-המנוחה :

יהי רצון שמונים חכר למרות הנביאים נוסח :
 יהי רצון מלפניך יהוה אלהי נאלתי אבותי
 שתאיר היום בתפלתך הגדול על נשמתין
 קדישין ומתתקדישין בצפרים ומצפצפין
 ומשקחין ומצללין על עמא קדישא ישראל
 רבונו של עולם תכניס ותעול הנך ציפרא
 קדישא לאתר קדישא דאתמר עליהו עין

קריאה לתשעה באב

הסא

ואין תאנים בתאנה והעלה גבל ואמן להם
 ועברום: על-סמך אנהנו ושבים האספון ונבוא
 אל-ערי המבצר ונדסר-שם כי יהיה אלהינו
 הד סגנו וישקנו כיר-אש כי חטאנו ליהוה:
 קנה לשלום ואין טוב לעת כרפא והנח
 בעתה: מדן נשמע נהרת סוסיו סקול
 סצהלות אביליו רעשה כלהארץ ונבאו
 ויאכלו ארץ ומלאה עיר וישבי בה: פי
 הקני משלכם נחשים צפענים אשר אין-
 להם לחש ונשכו אתכם נאס-יהוה:
 מכלגתי עלי יגון עלי לני בני: הנח-קול
 שועת בת-עמי סארץ מרחקים היהוה אין
 ביציון אס-מלכה אין בה מדוע הכעסוני
 בפסליהם כהבלי נכר: עבר קציר פלה קיץ
 ואנחנו לא נושענו: על-שכר בת-עמי
 השפירתי קדרתי שפה החזוקהני: הגלי
 אין כגלעד אסדפא אין שם פי מדוע לא
 עלתה ארבת בת-עמי: מיתתן ראשי מים
 ועיני סקור דמעה ואכבה יום ולילה את
 סללי בת-עמי: מיתתני כמדבר סלון ארמים
 ואעובה את-עמי ואלכה מאתם פי כלם
 מנאפים עצרת כנדים: וידרכו את-לשונם
 קשתם שקר ולא לאמונה נברו בארץ פי
 מדעה אל-דעה וצאו ואתי לא-ידעו נאס-
 יהוה: איש כרעהו השמרו ועל-כלה את אל-
 תבטחו פי כלה את עקוב-יעקב וכלה רביל
 יהודה: ואיש כרעהו יתללו ואמת לא יברו
 לפרו לשונם דבר-שקר בענה נלאו: שבתה
 כחוד סרסה כסרסה סאנו דעת-אותי נאס-
 יהוה: לכן כה אמר יהוה צבאות הקני
 צורפס וכחנתים כיר-איד אעשה ספני בת-
 עמי: תץ שוחט לשונם סרסה דבר כפיו
 שדום את-דעהו ידבר ובקרבו ישום ארבו:
 העל-אלה לא-אפקד-בם נאס-יהוה אם כני
 אשר-פזה לא תתנבם נפשי: על ההרים
 אשא כבי ונהי ועל-גאות מדבר קניה פי
 נצתו סבלי-איש עבר ולא שמעו קול סקנה

אשר ינהי יהוה אתכם שמה: ועברתם-שם
 אלהים מעשה ידי אדם עין נאכן אשר לא-
 ידאון ולא-ישמעון ולא יאכלון ולא יריחו:
 ובקשתם משם את-יהוה אלהיך ומצאת פי
 תדרשנו בכל-לבבך ובכל-נפשך: לוי כצר
 לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית
 הימים ושבת-עדי-יהוה אלהיך ושמעת בקלון:
 פי אל רחום יהוה אלהיך לא ירפך ולא
 ישחיתך ולא ישבח את-ברית אבתיך אשר
 נשבע להם: פי שאל-נא לימים ראשנים
 אשר-הני לפנדך למן-היום אשר ברא
 אלהים אדם על-הארץ ולמקצה השמים
 ועד-קצה השמים הנהיה כדבר הגדול הנה
 או הנשמע כמותו: השמע עם קול אלהים
 כדבר מתוך-האש כאשר-שמעת אתה ויהי:
 או הנסח אלהים לבוא לקחת לו נוי מקרב
 נוי כספת פאתת ובמפתים ובמלקטה וכיד
 חזקה ובורע נטויה וכסודרים גדלים ככל
 אשר-עשה לכם יהוה אלהיכם כסצרים
 לעיניך: אתה הראת לבעת פי יהוה הוא
 האלהים אין עוד סכבה: שלישי מן-השמים
 השמיצך את-קלו ליסרה ועל-הארץ הראך
 את-אשו הגדולה ודבריו שמעת מתוך האש:
 ותחת פי אהב את-אבתיך ויבחר בורעו
 אחריו ויוציאך בפניו כחלו הגל סמצרים:
 להוריש ניום גדלים ועצמים ספגך
 להביאך לתת-לך את-ארצם נחלה כיום
 הנה: וידעת היום והשבת אל-לבבך פי יהוה
 הוא האלהים בשמים ספגך ועל-הארץ
 סתחת אין עוד: ושפרת את-תקו ואת-
 סזותיו אשר אנכי כסודך היום אשר יטב לך
 ולבנוך אחרך ולפענ תאריך ימים על-
 האדמה אשר יהוה אלהיך נתן לך כלהימים:

הפטרה לתשעה באב בשחרית

כנסת נמי ואת כספיה סמח לעיל סל סספוס
 כדסו סי' ה' י"ג נסעו סכור:
 אסח אסרם נאס-יהוה אין ענבים כגסו

סעוף

הפטרה לתשעה באב בשחרית

עלינו נתי ותתדנה עלינו דמלה ועפעפיט
 וילוי-מים : כי קול נתי נשמע סציון אוד
 שדדנו בשנו מאד כר-עובנו ארץ כי השליכו
 משכנותינו : כי ששמענה נשים דברי-יתוח
 ותקח אנכם דבר-פיו ולפדנה בנתיכם נתי
 ואשה רעותה קינה : כי-עלה סנת בחלוננו
 בא בארסנותינו לתחרית עילל סחיץ בתורים
 סרהבות : דפר פה נאס-יהוה ונפלה נבלת
 האדם כדמן על-פני השדה וכעמיד סאתרי
 סקוצר וצין סאסף : פה אמר יהוה אל-
 יתהלל חכם בחכמתו ואל-יתהלל הגבור
 בגבורתו אל-יתהלל עשיר בעשירו : כי אמר
 בואת יתהלל המתהלל השכר ונדע אתי כי
 אני יהוה עשה חכד סשפט וצדקה בארץ
 כי-באלה ספצתי נאס-יהוה :
 כפסעור אומר סכרסו עד סגן דוד :

סעוף השמים ועד-בהמה נדרו הלכו: ונתתי
 את-ירושלים לנלים סעון מנים ואת-עבר
 יהודה אתן שסמה סגלי יושב : סר-האיש
 נחכם ונבן את-זאת ואשר דבר פר-יהוה
 אליו ויצדה על-מה אבדה הארץ וצתה
 ססדבר סגלי עבר : ויאמר יהוה על-עובם
 את-התורתי אשר נתתי לפניכם ולא-שמעו
 בקולי ולא-הלכו בה: וילכו אחרי שררות
 לבם ואחרי סבעלים אשר לקדום אבותם:
 לבן סה-אמר יהוה צבאות אלתי ישוראל
 דעני סאבילים את-העם הזה לענה והשקיתים
 סיר-אש: והספצותים בעזים אשר לא ידעו
 חסה וסבותם ושלחתי אחריהם את-החרב
 עד פלותי אותם: פה אמר יהוה צבאות
 סתבוננו וקראו למקוננות ותבואינה ואל-
 סתקמות שלהו ותבואינה: ותסתרנה ותשנה

קריאה לראש חודש

* וסרין ספ' סנהם לבחן עד שולס סמיד * לוי סוזל למעלה וסמרס להס וקורין עד רביעיס ססין * שלישי עד וסכסס * רביעי וסלחסי חרסכסס עד יעסס וסכסס :

בני-שנה תמיסם ושני עשר-נים סלת סנתה
 בלולה בשסן ונסכו: עלת שבת בשבתו
 על-עלת סתמיד ונסכה: רביעי ובראש-
 חדשיכם סתקריכו עלה ליהוה פלים בני-
 סגד שנים ואיל אחד קבשים בני-שנה שבועת
 תמיסם: ושלשה עשר-נים סלת סנתה בלולה
 בשסן לפר האחד ושני עשר-נים סלת סנתה
 בלולה בשסן לאיל האחד: ועשרון עשרון
 סלת סנתה בלולה בשסן לכבש האחד
 עלה בית נוחם אשה ליהוה: ונסכיהם חצי
 סהין יהיה לפר ושלישת סהין לאיל ורביעת
 סהין לכבש ויגו זאת עלת ודש בהדשו
 לחדשי השנה: ושלעיר עזים אחד לסמאת
 ליהוה על-עלת סתמיד ועשה ונסכו :

נדבר יהוה אל-משה לאמר: עז את-בני
 ישראל וסמרת אלהם את-קרבי לחסי
 לאשיתים ניהחיו תשכרו להקריב לי בסועדו:
 וסמרת להם זה האשה אשר סתקריכו ליהוה
 קבשים בני-שנה תמיסם שנים ליום עלה
 סמיד: את-הכבש אחד סעשה בכקר ואת
 סכבש השני סעשה בין הערבים: ועשירית
 סאיפה סלת לסנתה בלולה בשסן סתית
 רביעת סהין: שלישי עלת סמיד סעשה
 סתר סיני לרים נוחם אשה ליהוה: ונסכו
 רביעת סהין לכבש האחד סקדש ססד נסד
 שקר ליהוה: ואת סכבש השני סעשה בין
 סערבים ססנתת סכקר ונסכו סעשה אשה
 סים נוחם ליהוה: וכיום השבת שני-כבשים

שיר היחוד ליום ראשון

שיר היחוד יס לזכר לאמרו בנחם ונמתון ולא במרוצה כי משום הכי נקרא שיר היחוד ושיר הכבוד שיאמרו כמו שיר בנחם ושירי למי שמארים בזה ויחי' שזכרם רב:

ק' כזבח אבנה בשבחרון לפי
 ואשברה אף רוחי בקרבי:
 ח' רום לב אשפיל ואת רום עיני
 ואקרע לבכי למען אדני:
 ק' שברי רוחי הם זבתיקה
 יעלו לרצון על כזבתיקה:
 ח' ואשמע בקול הודיותיך
 ואספרה כל נפלאותיך:
 ק' אשר ידעה נפשי אתבירך
 אמלל גבורות ואדברה:
 ח' ומה אערוך ולא ידעתי מה
 היכול אוכל דבר מאומה:
 ק' כי אין חקר לגדולתך
 וגם אין מספר לתבונתך:
 ח' חכם ללב הוא מי כמוהו
 שגיא בח לא מצאנהו:
 ק' עשה גדולות ורב נוראות
 גדול אתה ועשה נפלאות:
 ח' עד אין מספר ועד אין חקר
 ולא נודע כי לא יחקר:
 ק' איזו עין אשר תעידך
 ואיזה פה אשר יגידך:
 ח' חי לא ראיה ולב לא ידעה
 ואיזה שבת אשר יציעך:
 ק' גם משרתיה לא ראיה
 וכל חכמי לב לא מצאנהו:
 ח' אתה לבדה כפיר שבחיה
 ואין זולתה יודע בתיך:
 ק' ואין יודע בלעדיך
 שבחות ראיות לבדך:
 ח' על פן תבורך בראוי לך
 כפי קדושה כבודך וגדלתך:
 ק' וכפי הפל בכל אילותם
 כפי כדע אשר אהיה הנגהם:
 ח' יודו פלאה השמים
 ואדרוה קולות מים:
 ק' וירישו לך כל הארץ
 יודוה כל כלבי ארץ:
 ח' אף יודוה כל העמים
 וישבחוך

נכאם בעיני ושלל אנשים:
 ח' ואין לעבדך כל לכבדך
 להשיב לך גמול על חסדיך:
 ק' כי הרבית טובות אלי
 פי הגדלת חסדך עלי:
 ח' ורב שלומים לך הנבתי
 פי עשית טובות אתי:
 ק' ולא תיבת לי גבוליה
 כל טובתי כל עליך:
 ח' על הטובות לא עבדתך
 אהת לרפוא לא גמלתיך:
 ק' אם אמרתי אספרה נא כמו
 לא ידעתי ספורות למו:
 ח' ומה אשיב לך והכל שלך
 לך שמים אף ארץ לך:
 ק' ימים וכל אשר בם בך
 וכלם ישבעון כידך:
 ח' ונחננו עכה וצאנה
 וחפצים לעשות רצונה:
 ק' ואיה געבור ואין לאל ידנו
 ולשרפת אש בית מקדשנו:
 ח' ואיה געבור ואין זבח וזבחה
 פי לא באנו אל המנוחה:
 ק' ופיה אין להעביר טובאה
 ונחננו כדך טמאה:
 ח' שש אנכי על אקריך
 ואני באתי בך בריך:
 ק' כי כתוב לא על זבתיקה
 ועולותיה אובתיקה:
 ח' על דבר זבח ועולותיכם
 לא צויתי את אבותיכם:
 ק' מה שאלתי ומה דרשתי
 מקה' כי אם ליראה אותי:
 ח' לעבוד בשמחה ובלבב טוב
 הנה שמוע כזבח טוב:
 ק' ולב נשבר כמנחה מטהרה
 זבתי אלהים רוח נשברה:
 ח' זבח וזבחה לא תפצת
 תפאת ועולה לא שאלת:

ח' אשירה ואמרה לאלהי בעודי
 האלהים הרעוה אותי מעודי
 קהל עד היום הזה התזקת בידי
 חיים וחסד עשית עמדי:
 ח' ברוך יי וברוך שם כבודו
 פי על עבדו הפליא חסדו:
 ק' לאלהי מרום בטה אקדם
 ובטה אקף לאדני קדם:
 ח' אלו הרים למערכה
 וכל עצי לבנון בכל ערוכה:
 ק' אם כל בהמות וחיית קרוצים
 נתחיים ערוכים על העצים:
 ח' ואף זויות כזבח כבוסים
 דם כמים לים ככסים:
 ק' וכהול כולת דשן ושמן
 כלול ברכבות נחלי שכן:
 ח' ולאזכרה לבונה וכמים
 ותקטורת כל ראשי בעמים:
 ק' ואלו גרות על המנוחות
 יהיו כאירות בפיני הכאורות:
 ח' ובהררי אל לחם הפנים על
 שולחנות ערוכים בפנים:
 ק' ויין כמטר השמים
 ושכר לנסף בעינות כים:
 ח' ואלו כל בני אדם כהנים
 ליום כשוררים בכנף רננים:
 ק' וכל עצי עדן וכל עצי יערים
 כנזרות וקבלים לשרים:
 ח' וכל בני אדם ככול תרועתם
 והפוכבים כמסלותם:
 ק' וכל הלבנון עולה כלה
 אין די בער ואין די עולה:
 ח' הן בכל אלה אין די לעבוד
 ואין די לקדם לאל הגבור:
 ק' כי נבדדת כאד כלכנו
 ובטה נפך לאדונינו:
 ח' אכנם לא יוכלו כבדה
 כל חי' אף פי אני עבדך:
 ק' ואני גבוה וחדל אישים

שיר החודר ליום ראשון וליום שני וליום שלישי

וישפחוהו כל האומים :
 ק' כל זרע יעקב עבדיה :
 כי עליהם גברו חסדיה :
 ח' את שם יי יהללו כלם :
 אל אלהים אמת וימקה עולם :
 ברוך אתה יתד ומיחדר יי אחד
 ושמו אחד :

ליום שני

ח' ואת עבדך בן אמתה :
 אנדר אמלל גבורותיה :
 ק' ודברי שבחך קצתם אספריה :
 מעשיה מה נורא אומרה :
 ח' אין אליה ערוה בספר :
 אנוד שבחות עצמו מספר :
 ק' חקר אלוה לא ימצא :
 ותכלית שדי לא תקצה :
 ח' ולתבונתו הלא אין חקר :
 ומספר שניו לא יחקר :
 ק' וגם אין כספר לגודליה :
 בעבאותיה אות כבודך :
 ח' איוו עין אשר תעידה :
 וחי לא ראה פני כבודך :
 ק' ונבון וחכם הן לא ידע :
 ואיך אשרו על אשר לא ארע :
 ח' ואם יאמר איש עד תכליתו :
 אשרו אליו ובסתפנתו :
 ק' אבא ואמצא תכלית שבחו :
 לא נאמנה את אל רוחו :
 ח' ובלע כי לא ידע ערבו :
 אחרית פיהו ראשית דרבו :
 ק' ועפדי לא בן אנכי :
 ופי לא אתן לחטא וחבי :
 ח' אספריה לאחי קצות דרכי אל :
 ולישרא' מה פעל אל :
 ק' כפתוב אמרו לאלהים :
 מה נורא מעשיה אלהים :
 ח' ואמרת עם זו לי יצאתי :
 וספרו שמי ויהלתי :
 ק' כמצינים שמתי עלילותי :
 למען תספר את אמותי :
 ח' ואני עבדך על בן אספר :
 באשר אדרוש מעל ספר :

ק' תהלל נפשי בם מעשיה :
 וכל קרבי את שם קדשה :
 ח' ואברכה בכל עיני :
 ובכל לפי אודה את אדני :
 ק' גם בגרוני רוככותה :
 ואת פי אמלא תהלתה :
 ח' כי פי יגיד תהלתה :
 כל היום את המארתה :
 ק' ואמרה נא עוזו נוראותיה :
 ואשיחה דברי נבלאותיה :
 ח' ואזכיר טובה וצדקותיה :
 חסדיה וגבורותיה :
 ק' ידעתי כי גדול אתה :
 על כל אלהים מאד גדלת :
 ח' כי כל אלהי העמים הם :
 אלילים אלמים רוח אין בהם :
 ק' הן לעבדיהם גבול אין :
 משיבים ולכה להם המה :
 כמשיבים :
 ח' ובעת צרה אז יתפללו :
 ולא יענום כי לא יועילו :
 ק' דורשים בכל לב לרוח אין :
 בו יקרב יהוה אל עם קרובו :
 ח' היוצר כל הוא אלהינו :
 הוא עשנו ולו לבד אנתנו :
 ק' עם מרעיתו וצאן ידו :
 גברו שכו כי לעולם חסדו :
 ח' בצר לנו מאד נמצאת :
 כי דרשיה לא עובת :
 ק' ותמיד בפינו תהלתה :
 וסתללים לשם תפארתה :
 ח' עד אתה כה ובכבודך :
 ומשרתיה אף עבדיה :
 ק' אשר כבודך מלא כל הארץ :
 וכבודך על כל הארץ :
 ח' ואבותינו בחרו אותה :
 לבדך לעבוד ואין לוח אתה :
 ק' גם אנתנו אותה לבדך :
 נעבוד כבן אב ונכבדך :
 ח' והגנו על יחודך :
 יומם ולילה עדיך :
 ק' בפי כלנו ובלבבנו :

שאתה לבדך אלהינו :
 ח' אלהינו אתה על יחודך :
 עדים אנתנו ועבדיה :
 ק' איתתה אל ראשיה :
 ואין קץ ותכלה לאחריה :
 ח' ראשון ואחרון כפלי ראשית :
 וכפלי אחרית ואין לב לקשירת :
 ק' אין קצה אל גבורתה :
 ואין סוף לעומק כדמותה :
 ח' אין לה סובב ואין לה פאה :
 על בן אותה חי לא ראה :
 ק' אין צד וצלע וצלעוה :
 ורחב ואוקה לא ימציעה :
 ח' אין פאה לסביבותיה :
 ואין תהה כמדיל ביעותיה :
 ק' אין חכמה אשר תדעה :
 ואין כדע אשר יגיעה :
 ח' ולא ישיג אותה כל מדע :
 ואין שכל אשר יבין וידע :
 ק' ככה מאמנה ואיכה אתה :
 ואיך בלי מאמנה כל בראת :

ליום שלישי

ח' ואתם ידעתי כי אתה :
 אלהי יעקב כל יצרת :
 קהל אתה בורא ולא נבראת :
 אתה יוצר ולא נוצרת :
 ח' אתה כמית ואת כל תבלה :
 אתה מוריד שאלו ואף העלמה :
 ק' ונאמן להחיות מתים אתה :
 ועל ידי נביאיה פן הדעת :
 ח' ולא תמנת אל חי ולא סתה :
 מעולם ועד עולם אתה :
 ק' משביר ומוליד ולא נולדת :
 מוחץ ורופא ולא חלית :
 ח' מות ומדדה אין לפניך :
 תנומה ושנה אין לעיניך :
 ק' הלא מקדם אל חי אתה :
 מאשר בה לא נשתנית :
 ח' ועד עולם לא תשתנה :
 וכאלהותה לא תתנה :
 ק' תלש ונושן לא נמצאת :

חדשת

שיר היחוד ליום שלישי

חסג

ח' אין מראה נגב לאחונה
 וְאִין גּוֹף לְעוֹצֵם יְחוּדָה :
 ק' וְאִין בְּתוּךְ מִקְּה נְבִדֵל
 וְאִין מְקוֹם רַק מִקְּה נְחִדֵל :
 ח' וְאִינָה נֶאֱצֵל מִכָּל וְנִבְדֵל
 וְאִין מְקוֹם רַק מִקְּה וְנִחְדֵל :
 ק' מִקְּהָ וְשִׁנּוּי אִין בְּה נִמְצֵא
 וְלֹא זִמְן וְעִרְשֵׁר וְלֹא כָּל שְׂמִצָּה
 ח' כָּל זִמְן וְכָל עֵת אִתָּה כְּבִינִים
 אִתָּה עוֹרְכִים וְאִתָּה מִשְׁנִים :
 ק' כָּל מִדְּע לֹא יִשְׁנֵג אִתָּה
 אִין שְׂכָל אֲשֶׁר יִמְצֵא אִתָּה :
 ח' כְּמִדְּהָה הַכְּמִתָּה
 כְּנִדְּהָה הַבּוֹנֵתָה :
 ק' חֲסִים אִתָּה מֵאֵלֶיךָ
 מִי מֵעֲצִיבָה וְאִין בְּגִילָה :
 ח' וְזוֹלַת הַכְּמִתָּה אִין חֲכִמָה
 בְּלִמּוֹתַי בִּיעֲרָה אִין מִזְכָּה :
 ק' הַלֵּלְתָּ בְּלֵב רַבִּים שְׂכָל
 וְרוֹחָה הַמְּלֵאָם וְדַעְתָּם תִּשְׁלַח
 ח' וּכְמִלְעֵדֵי כֹהֵן אִין גְּבוּרָה
 וּכְמִלְעֵדֵי עוֹה אִין עוֹרָה :
 ק' אִין נְבָדָד בִּי אִם כְּפִדְתוּ
 וְאִין גְּדוּל בִּי אִם גְּדַלְתוּ :
 ח' כָּל יָקָר וְכָל טוֹב כִּיֶּדָה
 לְאֲשֶׁר תִּחְפֹּץ עֲשׂוֹת חֲסִדֶיךָ :
 ק' אִין תִּקַּר לְגִדְלָתָה
 וְאִין מִכְסֵּר לְהַבּוֹנֵתָה :
 ח' אִין עוֹד וְזוֹלַת הַיּוֹתִיבָה
 מִי וְכָל הַוּכָל וְאִין בְּלִתָּה :
 ק' וְלִפְנֵי הַכָּל אִתָּה הַיִּית
 וּבִהְיוֹת הַכָּל כָּל מֵלֵאָת :
 ח' לֹא לְחִצּוֹהָ וְלֹא הַטּוֹהָ
 יְצוּרָה אִף לֹא מֵעֲטוּהָ :
 ק' בְּעֲשׂוֹתָהּ כָּל לֹא נְבִדְלָתָה
 מִתּוֹהָ כִּלְאִכְתָּה לֹא נְחִדְלָתָה :
 ח' בְּעֲשׂוֹתָהּ אֵת הַשְּׂמִים
 וְאֵת הָאֵרֶץ וְאֵת הַיָּם :
 ק' לֹא עֲרִבּוּהָ וְלֹא רִחְקוּהָ
 בִּי כָּל קִירוֹת לֹא יִחְלַקּוּהָ :
 ח' זָרִים מִים לֹא יִשְׁמַפּוּהָ
 וְרוּחַ בְּפִיר לֹא יִהַדְּפּוּהָ :
 לְהַיּוֹתֶיךָ

ח' אִף תִּבְנִין אֵל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם
 בְּרַעַת הַחֲקוֹר כָּל לְבָבֵיהֶם :
 ק' וְלֹא תִאֲרִיךְ עַל מַחְשְׁבוֹתָהּ
 וְלֹא תִתְמַהֲבֶהָ עַל עֲצָתָה :
 ח' אֲצֵל עֲצָתָה גְּדוּרָתָה
 לִקְצֵן וּלְמַוַּעַד קְרִיאָתָה :
 ק' וְכִלְמִם בְּאֵמֶת בְּתוֹם וּבְיוֹ שֶׁר
 מִבְּלִי עוֹדָה וּמִבְּלִי חוֹסֵר :
 ח' מִקְּה דְבָר לֹא יֵאָבֵד
 וְדְבָר מִקְּה לֹא יִכְבֵּד :
 ק' כָּל אֲשֶׁר תִּחְפֹּץ תַּוּכָל
 לַעֲשׂוֹת : וְאִין מִי כוֹתֵה בְּיָדָה
 מַעֲשׂוֹת :
 ח' יְכוּלַת יְהוָה בְּחַפְצוֹ קְשׁוּרָה
 וּבְרַעַת יְהוָה לֹא אֲחִירָה :
 ק' אִין דְּבָר סִתְר מִקְּה נִכְסֵר
 עֲתִידוֹת וְעוֹבְרוֹת נֶהֱחֵם יַחַד :
 ח' אֲשֶׁר מַעוֹלִים וְעַד הָעוֹלָם
 הֵם בָּלִים בְּה וְאִתָּה בְּכִלְמִם :
 ק' חֲדָשׁוֹת תִּגִּיד וְסוֹד דְּרָכֶיךָ
 אֵל עֲבָדֶיךָ וּמַלְאֲכֶיךָ :
 ח' וְאִינָה צְרִיבָה לְהַשְׁמִיעָה
 דְּבָר סוֹד וְסִתְר לְהוֹדִיעָה :
 ק' בִּי מִקְּה כָּל סוֹד יִגְלֶה
 בְּטַרְסַם עַל לֵב כָּל יְצִיר יַעֲלֶה :
 ח' בְּלֵב כָּל נִבְרָא לֹא תִמְצֵא
 כְּפִינּו עֵתֵק לֹא יֵצֵא :
 ק' בָּאִין לוֹ קֶצֶה וְלֹא יִהְיֶה
 לֵב לֹא יִתּוֹר וְאִין פֶּה מוֹצֵה :
 ח' בָּאִין לוֹ רוּחוֹת וְלֹא קְרוֹחוֹת
 אִין לוֹ שִׁיחוֹת בּוֹ מוֹכִיחוֹת :
 ק' לְמַרְהוֹק מִי יִשָּׂא דַעוּ
 לְלֹא תִהְיֶה וְלֹא סוֹף לְהִגְעוּ :
 ח' אֲגוּדִים אֲרַעְדִים הוֹף וְסוֹף
 וְרֵאשׁוּ פֶה וְלֵב אֲבִירוֹם
 מִדְּרוֹשׁ וּמִתְרוֹשׁ :
 ק' גּוֹבֵה וְעוֹמֵק גְּעִזִים בְּסוֹכְבָה
 חֲסִים לֵב וְנִבּוֹן לֹא יִלְכָב :
 ח' סוֹכְבָה אֵת הַכָּל וּמֵלֵא אֵת כָּל
 וּבִהְיוֹת הַכָּל אִתָּה בְּכָל :
 ק' אִין עֲלִיָּה וְאִין תַּהֲרִיבָה
 אִין חִצֵּן לָהּ וְאִין בִּיעוֹתָהּ :

חֲדָשָׁתָּ כָּל וְלֹא חֲדָשָׁתָּ :
 ח' לֹא יִחְלוּ זְקֵנָה וּבְתִירוֹת
 עֲלֶיךָ גַם שִׁבְיָה וְשִׁחְרוֹת :
 ק' וְלֹא חִלּוּ בְּה שְׂמַחָה וְעֲצִב
 וְדִקְוִיּוֹן נוֹצֵר וְכָל דְּבָר קֶצֶב :
 ח' בִּי לֹא יִסוֹכְבּ אִתָּה גּוֹשֵׁם
 אִף לֹא תִדְמָה אֵל כָּל נֶשְׁמָה :
 ק' כָּל הַיְצוּרִים גְּבוּל מִכְּבָרְתָם
 אֵל רֵאשִׁיתָם וְלֹא אֲחֵרֵיתָם :
 ח' בִּי הַפְּרוֹאִים בְּגִבּוֹל שְׂמָתָם
 וְלִימֵי צְבָאָם גְּבוּל הַקְּפָתָם :
 ק' יָרָה אִין גְּבוּל וְלִיבָה
 וְלִשְׁנוֹתֶיךָ וְלַעֲצֻבָה :
 ח' עַל בֵּן אִינָה צְרִיבָה לְכָל
 לְיָדָה וְלַחֲסִדָּה צְרִיכִים הַכָּל :
 ק' הַכָּל צְרִיכִים לְעִדְוִקוּתֶיךָ
 וְאִינָה צְרִיבָה לְבְרִיתֶיךָ :
 ח' בִּי טַרְסַם כָּל יְצִיר הַיִּית
 לְבָדָה כְּאוֹקָה לֹא נִצְרַכָּת :
 ק' רֵאשִׁית וְאַחֵרֵית בְּיָדָה עֲרוּכִים
 אִתָּה בִּים וְהֵם בְּרוּחָה שְׂרוּכִים :
 ח' כָּל אֲשֶׁר הָיָה כְּרֵאשׁוֹנָה
 וְאֲשֶׁר יִהְיֶה בְּאַחֲרוֹנָה :
 ק' כָּל הַיְצוּרִים וְכָל מַעֲשֵׂיהֶם
 וְכָל דְּבִרְוִיהֶם וּמַחְשְׁבוֹתֵיהֶם :
 ח' מֵרֵאשִׁית וְעַד סוֹף מִדְּע כִלְמִם
 וְלֹא תִשְׁכַּח בִּי אִתָּה אֲעָלִים :
 ק' אִתָּה בְּרֵאשִׁיתָם וְלִבָּה עֲרָכִים
 לְבָדָה מִדְּע מְקוֹמִים וְדַרְכִים :
 ח' הֵן אִין דְּבָר מִקְּה נֶעֱלִים
 בִּי לְפָנֶיךָ נְבוֹנִים כִּלְמִם :
 ק' אִין חוֹשֶׁה וְאִין כְּנוּס וְסִתְר
 לְנוּס שְׂמָה וְלִהְסִתְר :
 ח' אֵת אֲשֶׁר תִּבְקֹשׁ אִתָּה מוֹצֵא
 בְּלִי נְמוֹת אֲלֵיהֶם בְּעֵת
 שְׂתַרְצֶה :
 ק' בִּי אֵת הַכָּל בְּאֵתֵת הַרְאָה
 לְבָדָה תַּעֲשֶׂה כָּל וְאִינָה נְלָאָה :
 ח' בִּי עַל גּוֹי וְעַל אָדָם יַחַד
 עַל כָּל תִּדְבַּר בְּרַעַת אִתָּה :
 ק' תִּשְׁמַע בְּרַעַת כָּל הַקּוֹלוֹת
 וְעַק וְלַחֵשׁ וְכָל הַתְּפִלּוֹת :

שיר היחוד ליום שלישי וליום רביעי

ק' להיוותיך אין חסרון
 ולתעודך אין יתרון :
 ח' כמו היית לעולם ותהיה
 חסר ועודך בך לא יהיה :
 ק' ושמה מעידה כי היית
 יהיה ותהיה ובכל אמה :
 ח' הנה לעולם וכן נודעת
 געידה וכן בך העידות :
 ק' שאמה הוא ותהי בכל
 שלקה הפל וסקה הכל :
 ח' שכוח יקרה יענו ויעירו
 בתוקף יקרה בך יסחירו :

ליום רביעי

חזן ארומם אלהי אבי ואלי
 אנה אלהי צורי וגואלי :
 קהל אחר אלהי השמים
 והארץ בכל יום פעמים :
 ח' אל חי אחד הוא בראנו
 אכיר יעקב אב לבלנו :
 ק' אדונינו אדון כל הארץ
 כה אדיר שמה בכל הארץ :
 ח' אין כאל אש אוכלה וקנא
 לעולם יהיה אמת אל אבונה :
 ק' אזרי וישעי מעוז חיי
 עזרי הלוים כל כאווי :
 ח' אלהים אמת הוא אלהים
 חיים לא יכילו ועמו גוים
 ואיים :
 ק' אדיר ואמין כח ורב אונים
 אלהי האלהים ואדוני האדונים :
 ח' אלהי עושי אישי ובו עלי
 אלוף נעתי שומרי וצלי :
 ק' בורא כל וישראל גואל
 ברוך אלהים אלהי ישראל :
 ח' בורא רוח דרים יוצר
 מסך מוסה לא יבצר :
 ק' גאה משיב גמול על גאים
 על הרמים ועל הנשאם :
 ח' גבור בקומו לערוץ בעברה
 מהדר גאונה מי לא יירא :
 ק' גבוה כל אשר תהיו נושא

וגדל כח גדולות עשה :
 ח' גדול הוא ושמו בגבורה
 אריה שאג מי לא יירא :
 ק' דודי דגול הוא מרבקה
 אל נערץ בסוד קדושים רבה :
 ח' דין יתיב פעהיק ימין
 וצבאו על שמאל ועל ימין :
 ק' הדרו והדרו על בני עבדיו
 הדר הוא לכל חסידיו :
 ח' הוא אלהי הרוחות לכל
 בשר שומע תפלה מכל :
 ק' ונאי ותיק יודע ועד
 יהיה ימלוך לעולם ועד :
 ח' ואשר תרב גאוננו
 להללם מלחמתנו :
 ק' וזכר לעולם ברית ראשונים
 ביזם אתכבוד לו אלה שנים :
 ח' זה אלהינו ולו קיינו
 וחסרת יה הוא ישענו :
 ק' חלק יעקב יוצר הפל
 תנון יהיה והסיד בכל :
 ח' חי העולמים יהיה חלקי
 חכם הרזים יהיה חלקי :
 ק' טוב ומטיב המלמד דעה
 מהור עינים מראות ברעה :
 ח' ישר יהיה וישר דברו
 ירידי ירידות משפנות דבירו :
 ק' יועץ וגבור מי יפירנה
 ויתהוה ויפעל ומי ישיבנה :
 ח' יפה דודי יפיו וטובו
 יראו ויהו ציון בשובו :
 ק' כגבור יצא כאיש מלחמות
 יעיר קנאה לעשות נקמות :
 ח' כנשר על כנפי נשרים
 נשא עבדיו וישר הדורים :
 ק' כדוב שכול וכנמר שחל
 כרקב וכעש ורוחו כנחל :
 ח' כדוב שכול וכנמר שוקד
 דברו לעשות כמקל שקד :
 ק' כפיר כח לב כמו שחל
 כלביא וכארי ורוחו כנחל :
 ח' כארו בחור בגדולתו

כברוש רענן ענותנותו :
 ק' כתפוח בריתו עוז אהבתו
 על ישראל נאותו :
 ח' כתפוח בעצי העזר
 כן דודי עם וישיבי שער :
 ק' כפיר כח למרניו אל
 נזקם ונוטר וכפיר הוא לישראל
 ח' כפי כנת חלקי וגורלי
 אני לדודי נתלה ודודי לי :
 ק' כבודי יהיה לא אמירנו
 האמרנהו והאמירנו :
 ח' כאריה ישאג וכפיר ינהם
 אל יהיה פגר וכאיש נדהם :
 ק' כרעה גבור אשר לא יוכל
 צאנו להציל והיה למאכל :
 ח' כגבור אין אלו וכאורח
 נם וכורח מר צורח :
 ק' כאריה משחית וכפיר
 לעזוביו כרקב גם כעש
 לא יכיו :
 ח' כפיר כח בשמיר ושיח
 ולא ישאיר כטקף זית :
 ק' כשמיר נשית צרים ימנן
 כצפרים עפות לעירו יגן :
 ח' כשמי נדבה לנו יבא
 ככלקוש וכטל לרביקים בו :
 ק' כנשר ירחף על גוזליו
 וכצל כנפיו יחסו כחליו :
 ח' כצפרים על עירו יגן
 וכצל כנפיו רגנות נגנן :
 ק' לבדו (יהוד) הוא ונפלאות
 גדולות עשה אל נורא
 עלילות :
 ח' לצבי ועופר דומה דודי
 כי יקרבני אלהי חסדי :
 ק' לפני עמו וישר הדורים
 נישאם על כנפי נשרים :
 ח' לעולם יהיה הוא חלקי וצור
 לכביו בכה שאריקה ולבבי :
 ק' לבדו יהיה הוא ונפלאות
 גדולות עושה ורב נדאות :
 ח' מקום מעון אמה לעליקה

שיר היחוד ליום רביעי וליום חמישי

תסד

תועפות ראם לו בפיור ובארית :
 ק' שדי מאורי מלכי ואלי :
 הללויה שמו נפשי הללי :
 ח' התמס עם יושבי נמשים :
 השריגים שלשת הרועים :
 (גא הרעים) :
 ק' התחסר התפר עמם :
 ועם עקשים התפל להם :
 ח' תמים רבקה תקף מכל :
 תעבל לברך לעשות את פל :
 ק' התחלתי ושרי ותקנתי :
 תאות נפשי ותשוקתי :
 ח' תחלתי ותפארתי ועזי :
 מבעי אמי גותי וגוזי :
 ק' תמים דעים אל דעות אחד :
 כל הלבבות דורש יחד :

ליום חמישי

חזן מי בסוף דעה מורה :
 גיב שפתים אתה בורא :
 קהל מחשבותיה עמקו ורמו :
 ושנותיה לא יתמו :
 ח' לא למדנה חכמה :
 ולא הבינה תבונה :
 ק' לא קבלת מלכותה :
 ולא רשת ממשלתה :
 ח' לעולם יהי לה לברך :
 ולא לאתרים כבוד הדרה :
 ק' ולא תמן לאלהים אתרים :
 תהלתה לפסילים וזרים :
 ח' וכבוד וגם כל יקר מאמה :
 וכבודה ולא לזרים אמה :
 ק' אתה תעיד ביהודה :
 ותורתה ועבדה :
 ח' אלהינו על יתנה :
 אתה עד אמת ואנתנו עבדיה :
 ק' לפרה לא אל דגרימה :
 ובמלאכתה לא היה זר עמה :
 ח' לא נועצת ולא למדת :
 בתרשה בריאות פי נבונות :
 ק' ממעמקי מחשבותיה :
 ומלכה כל פעולותיה :
 מצות

ואכן אתה אל מסתתר :
 ח' עד מסתר לשלם גמול לאויביו :
 שומר ברית ותסד לאויביו :
 ק' פדה את אברהם וירדו :
 הוא יפדה את ישראל עבדו :
 ח' פחד יצחק ימן פחדו :
 על צרי בני יעקב עבדו :
 ק' פועל וחוקר וחורש ובורק :
 כל לבבות לו אתן צדק :
 ח' צרור המור אשכול הכופר :
 נותן לעמו צריו כפר :
 ק' צח ואדום דודי בצבאיו אות :
 על בן נקרא שמו וי צבאות :
 ח' צדיק יהוה הצור תמים :
 אבטח עדי עד בצור עולמים :
 ק' צבא השמים משתהוים לו :
 ערפים עומרים ממעל לו :
 ח' קדוש הוא בכל מיני קדושות :
 כמות שלש קדוש משלשות :
 ק' קום לעלמין אלהא חיא :
 מרא דארעא ומרא דשמא :
 ח' קוני מרחם מקנא לשונאיו :
 קרן ישעי וקרוב לקראיו :
 ק' רחוק מכל ואת כל רואה :
 כי רם יהוה ושפל יראה :
 ח' רועי יתה לא אחסר כל :
 ורב פת ורב חסד לכל :
 ק' רחום יהוה רופא ומתפש :
 לשבורי לב ועזן פובש :
 ח' רעי כלו הוא מתמרים :
 משפטיו אמת מתוקים ומצרים :
 ק' ראשון ואחרון מעולם ועד :
 עולם אתה אל שובן עד :
 ח' שלים מלה שמיא בכל דר ודר :
 ליה אנא משבת מרום ומתדר :
 ק' שמש ומנן וי אלהים :
 שופט צדק ונשקה על גבוהים :
 ח' שניא כח לא מצאנוהו :
 ושגיב בכחו ומי כמדו :
 ק' שלמה שמו פי שדו שחם :
 פי ידבר אל הסריו שלום :
 ח' שם יהוה אהיה אשר אהיה :

ואין ירע את מזמקה :
 ק' מוראי אל רועי ויצרי :
 צור ילדני מחוללי וצורי :
 ח' מרום ומעוז הוא לי ומחסי :
 מגדל עוז שם יהוה מגוסי :
 ק' מלה יעקב משגב לנו :
 הוא מחוקקנו ומשיענו :
 ח' מגדל ישועות מושען יהי לי :
 מבטח אלהים יהוה חילי :
 ק' מושל עולם מלכותה :
 בכל דור ודור ממשלתה :
 ח' מי יתנה פאח לי לצרה :
 הושע יהוה פי ידה לא קצרה :
 ק' מסוד סיים מקנה ישראל :
 לא אעזוב פי מעזי אל :
 ח' מנן ישעי ותרב נאנה :
 לשקה ולזרקה נפש האנה :
 ק' מנן הוא לכל החוקים בו :
 אשרי אדם אשר עז לו בו :
 ח' נבר ונעים נאור ונורא :
 נאדר ונאור שמו בנבורה :
 ק' נאמן נצח ישראל ונאלי :
 לא ישקר אשרי כל חובי לו :
 ח' נצח ישרון ראל הנאמן :
 מאלהיו יהודה לא אלמן :
 ק' נפלא על כל הנפלאים :
 ומתנשא על כל הנשאים :
 ח' נקדש ונערץ אלהי קדושי :
 נכון ונשגב יהוה נסי :
 ק' נוקם ונוטר ובעל חמה :
 לצריו ולאויביו איש מלחמה :
 ח' גרי יהוה בהלו נרו :
 עלי ראשי ונר לרגלי דברו :
 ק' סומך וסועד יהוה סלעי :
 סובל וסולח ונושא פשעי :
 ח' סהרי יהוה סלעי וסחרי :
 סולח וסבל סערי וסברי :
 ק' סלענו (יהוה) ומצורתנו :
 עורתנו ומפלטנו :
 ח' עוז ונבור עזי ועזרי :
 עליון עז לי אל יהי ערי :
 ק' עיר וקריש שת סביביו סחרי :

שיר היחוד ליום חמישי

ח' קצות דרכיה הלא הפרנו
 וממעשיה הן ידענו :
 ק' שאתה אל כל יצרת :
 לכה מאומה לא נדעתי :
 ח' לעשות מלאכה לא לחצתי
 וגם לעור לא נצרכת :
 ק' כי אתה היית לפני הכל :
 ואז באין כל לא נצרכת כל :
 ח' כי מאהבתך עבדתי :
 כל פראת לכה :
 ק' ולא נודע אל זולתך :
 ואין כמות ואין בליה :
 ח' ולא נשמע מן אז והלאה :
 ולא קם ולא נהיה ולא נראה :
 ק' וגם אחרת לא יתה אל :
 ראשון ואחרון אל ישראל :
 ח' ברה אהת יחיד ומיוחד :
 יתה אחד ושמו אחד :
 ק' אשר מי יעשה במלאכתך :
 במעשיה ובגבורותיה :
 ח' אין יציר זולת יצירתך :
 ואין בריאה כי אם בריאתך
 (כי לא מלאכתך) :
 ק' כל אשר תקפון תעשה בכל :
 כי אתה נעלית על כל :
 ח' אין כמות ואין בליה :
 כי אין אלהים זולתך :
 ק' אתה האל עשה פלא :
 ודבר כמה לא יכלא :
 ח' מי כמות נודא תהלות :
 אלהים לכה עשה גדולות :
 ק' אין אותות כמו אותותיה :
 אף אין סיפת כמו מופתיה :
 ח' אין תבונה בתבונתך :
 אין גדלה בגדלתך :
 ק' כי מאד עמק מחשבותיה :
 ונבתי דרכי אודותיה :
 ח' אין גאות כמו גאותה :
 אף אין ענה בענותה :
 ק' אין קדשה בקדשותה :
 אין קרבות כמו קרבותה :
 ח' אין צדקה כמו צדקהה :

אין תשועה פתשועתה :
 ק' אין זרוע פזרועותיה :
 אין קול פרעם גבורותיה :
 ח' אין רחמים פרחמנותה :
 אין תנינות פתנינותה :
 ק' אין אלהות באלהותה :
 ואין מפליא בשם תפארתה :
 ח' כי שמתיה אלים מרוצים :
 בזבחה להוצים להפליא נהוצים :
 ק' ואישך ותרסום לא ילחצוה :
 וכל ישם ולהט לא ינצוה :
 ח' לא תנצוה כל התכמים :
 כל התקמים והתקטמים :
 ק' אתה משיב לאחור תכמים :
 לא יוכלו לה ערומים וקוסמים :
 ח' להשיב לאחור מומותיה :
 להפך עצת סוד נזרתה :
 ק' מרצונה לא יעבירוה :
 לא יסתרוה ולא יאחרוה :
 ח' עצתה תפך עצת כל יעצים :
 ועוה ממליש לב אמיצים :
 ק' אתה מצוה ופתחה משוה :
 ואין עליה פקיד מצוה :
 ח' אתה מקוה ואינה מקוה :
 לה כל מקוה נפש תרוה :
 ק' וכל היצורים וכל עינים :
 וכל יקר אשר בה אין דמיונם :
 ח' לא מחשבותם מחשבותיה :
 כי אין בורא זולתה :
 ק' אין דמיון גפלא אלהינו :
 ואין תגר נשגב אדונינו :
 ח' סתור מקל סתור ועמוס :
 מקל עמוס ומקל כמוס :
 ק' דק מקל דק וצפון מכל :
 צפון ויכול מקל יכול :
 ח' נשגב מכל נשגב ונעלם :
 מכל נעלם ושמו לעולם :
 ק' גבוה מכל גבוה ועליון :
 מכל עליון ומכל תביון :
 ח' תבוי ועמק מקל עמק :
 לב כל דעת עליו חמק :
 ק' שאין שכל ומרע ותבמה :

וכולים להשוות לו כל מאומה :
 ח' לא משיגים לו אף וכמה :
 ולא מוצאים לו דבר דומה :
 ק' מקרה וערער ושנוי וספל :
 ותבר ומסקה אור וגם אופל :
 ח' ולא מוצאים לו מראה וצבע :
 ולא כל טבע אשר שיש ושבע :
 ק' לכן נבוכות כל עשתונות :
 תבולות כל תחשבות :
 ח' וכל שרעפים וכל הרורים :
 נלאים לשום בו שעורים :
 ק' מלשערה ומלנגביליה :
 מלת ארה ומלפרסמה :
 ח' בכל שכלנו חפסנוה :
 במרענו למצא מה הוא :
 ק' לא מצאנוה ולא ידענוה :
 אף ממעשיו הברוה :
 ח' שהוא לבדו יוצר אחד :
 חי וכל ויכל תכנס מיוחד :
 ק' כי הוא היה לכל קדם :
 על בן נקרא אלהי קדם :
 ח' בפעונו בלי כל מאום את כל :
 ידענו כי הוא כל יכול :
 ק' באשר מעשיו בהכמה כלם :
 ידענו כי בדינה פועלם :
 ח' בכל יום ויום בחרשו כלם :
 ידענו כי הוא אלהי עולם :
 ק' באשר היה קדם לכלם :
 ידענו כי הוא חי (וקים) לעולם :
 ח' ואין להרתר אחר יוצרנו :
 בלבנו ולא בספורנו :
 ק' למשש ונודש לא נשערה :
 לשפל והוא לא נרמה :
 ח' ולא נחשברו לעקר ונצב :
 ולא למין וכל און ולכל נקצב :
 ק' כל הנראים והנשקלים :
 והמכרים בעשר גלולים :
 ח' ושבע במזות וששת נדות :
 ושלוש גורות ועמות וסדות :
 ק' הן בבואר אין גם אחד :
 כי הוא בראם כלם יחד :
 ח' כלם יבלו אף יחלופו :

שיר היחוד ליום חמישי וליום ששי וליום השבת חסה

ותחת רגליו הכל שָׁמַח :
 ק' דהעלות מהם בקר וצאן
 על מזבחה יעלו לרצון :
 ח' עשית לו בתונת לשרת
 להקדחת קודש ולתפארת :
 ק' שמת בקרבן חקמת אלהים
 וצרתו לה בצלם אלהים :
 ח' לא כנעת על פני אדמה
 צרכי אדם וכלם בהקמה :
 ק' מעשיה כאד רבו ונדלו
 ושקה יהוה כלם והללו :
 ח' רבו ונדלו כאד מעשיה
 יהוה יהוה כל מעשיה :
 ק' כל פועלת למענה
 ולקבורה כל כננה :

ליום השבת

חן אז ביום השביעי נחת
 יום השבת על פן ברכת :
 ק' וכל על כל פועל התלה ערוכה
 הסדקה בכל עת וברכוכה :
 ח' ברוך יהוה יוצר כלם
 אלהים חיים ומדף עולם :
 ק' כי מעולם על עבדיה
 רוב רחמי ורחמי :
 ח' ובמצרים הרעות
 להודיע כי מאד נעלית :
 ק' על כל אלהים בעשותיה בהם
 ששמים גדולים ובלאיהם :
 ח' בבקעה ים סוף עקה ראו
 יד הגדולה וייראו :
 ק' נהגת עקה לעשות לה
 שם הפארת דהראות גדולה :
 ח' ודברת עמם מן השמים
 וגם העבים נמפו מים :
 ק' ודעת לתתם במדבר
 בארץ ציה איש לא עבר :
 ח' התנה לעמה דגן שמים
 וכעפר שאר ומצור מים :
 ק' הגרש גוים רבים עצים
 יירשו ארצם ועמל דאומים :
 ח' בעבור ישמרו חקים ותורות
 אמרת

ח' מכל הפצה לא שכתת
 ודבר אחד לא הסרת :
 ק' לא החסרת ולא העדפת
 ודבר רק בם לא פעלת :
 ח' אתה תשבחם ומי התעיבם
 ושמן דבר לא נמצא בם :
 ק' החלות בתכחה עשיתם
 בתבונה וברעת בליהם :
 ח' מראשית ועד אחרית עשויים
 באמת וביושר וטוב ראויים :
 ק' הקדמת במעשי ידך
 רוב רחמי ורחמי :
 ח' כי רחמי ורחמי
 הלא מעולם על עבדיה :
 ק' ועד לא כל חי הוכן לכלכל
 לפני אוכל התן אוכל :
 ח' ומעון ומקנה העשה בפי כל
 צרכי הכל באשר לכל :
 ק' שלשת ימים הראשונים
 אז הכינותם לאתרוגים :
 ח' אז עמית אור בשלמה
 אדר מאורות מכול שלמה :
 ק' במרם כל יציר כאד גדלת
 ואחר כל כאד נהגדלת :
 ח' אז באין לבוש הוד והדר
 לובש עד לא אורג גאות לבש :
 ק' אור בשלמה וכמעיל עומה
 שמים פריעה נומה :
 ח' עשית בם לאורים דרכים
 ורצוא ושוב בנחת כהלקים :
 ק' הגדלת בין מים למים
 במתיחת רגיע השמים :
 ח' כזונות מעונות לשרץ מים
 ועוף ועוף על (פני רגיע)
 השמים :
 ק' עשב וחציר לבשה אדמה
 מאכל לחיה ולכל בהמה :
 ח' בקרן פן שמן גן נמעת
 אל האדם אשר עשית לו :
 ק' עזר כנגדו עשית לו
 די מחסרו אשר נחסר לו :
 ח' כל מעשיה בידו התנה

הם יאכרו ואף יסופו :
 ק' ואתה מעמוד ותבלה כלם
 כי חי וקום אתה לעולם :

ליום ששי

חן אתה לברך יוצר כל הוא
 ולא ירמה מעשהו לעושהו :
 ק' כל הארצות לא יכולה
 ואף שמים לא יכללוה :
 ח' אז (ניא אף) וחילו מים חיים
 מפניך אלהים חיים :
 ק' רעשה ארץ ונכו מים
 ונמפו (מים) מן השמים :
 ח' נומה לברך השמים
 רוקע הארץ על המים :
 ק' עשית כל הפצה לברך
 ולא נצרכת עזר כנגדה :
 ח' כועד אין מי יעדה
 הכל כמה ומידה :
 ק' ככה אז פן עמה ודעתה
 ולעולם כל כבודך אתה :
 ח' ולא יעפת ולא ינעת
 כי במראכה לא עמלת :
 ק' כי בברכה כל יציריה
 ומעשה הפצה במאטקה :
 ח' ולא אחרת ולא כהרתו
 הכל עשית ופה בעתו :
 ק' כפלי מאומה כל חרשת
 ואת הכל בלי כל (ניא בלי)
 פעלת :
 ח' ועל לא יסוד הכל יסדת
 ברצון רוחך כל תלית :
 ק' ודעות עולם את כל נושאותי
 מראש ועד סוף ואינם נלואות :
 ח' בעיניך לא דבר הוקשה
 רצונה כל דבר רוחך עשה :
 ק' לפועלתה לא דמית
 אל כל הואר לא שוות :
 ח' ולא קדמה למלאכה מלאכה
 הקמתה היא הכל ערכה :
 ק' לרצונה לא קדמו ואחרו
 ועל הפצה לא נוספו והקדמו :

שיר היחוד ליום השבת

אמרות יי אמרות כהורות :	ק' הטיבות מאד לראשונים :	כי הפצים לעשות רצונה :
ק' ויתעדנו במרעה שמן :	פן תיטיב גם לאחרונים :	ח' ובקצונה תעשה הפצנו :
ומתקיים צור פלגי שמן :	ח' יהיה תשיש נא עלינו :	הבט נא עמך כלנו :
ח' בנורם בנו עיר קדשה :	באשר ששבת על אבותינו :	ק' בדתנו להיות לה לעם סלה :
ויפארו בית מקדשה :	ק' אותנו להרבות ולהיטיב :	ועל עמך ברכתה סלה :
ק' ותאמר פה אשב לאורך :	תודה לה לעולם כי תיטיב :	ח' ותמיד נספר תהלתה :
ימים צידה ברה אברה :	ח' יהיה תבנה עירך מהרה :	וההלל לשם תפארתה :
ח' כי שם יזבחו זבחי צדק :	כי עליה שמה נקרא :	ק' ובברכתה עמך יבורך :
אף כדנה ילבשו צדק :	ק' וזכרו דוד תצטית בה :	כי את כל אשר תברך מבורך :
ק' ובית הלוי נעומו יזמרו :	ותשבון לעולם יי בברכה :	ח' ואני בעודי אהלה בוראי :
לה יתנועעו אף ישירו :	ח' זבחי צדק שמה נבחה :	ואברכה כל ימי צבאי :
ח' בית ישראל וקראי יהוה :	זכמי קדם תערב מנחה :	ק' יהי שם יהוה מבורך לעולם :
זכרו ויודו שמה יהוה :	ק' וברך את עמך באור פניה :	מן העולם ועד העולם :

ככתוב ברוך יהוה אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ויאמרו כל העם אמן והלל ליהוה : ענה דניאל ואמר להוא שמה די אדקא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא ונבורתא די לה היא : ונאמר ויאמרו הללוים ישוע וקדמיאל בני חשבניה שרביה הודיה שבניה פתחיה קומו ברכו את יהוה אלהיכם מן העולם עד העולם ויברכו שם כבודך ומרומם על כל ברכה ותהלה : ונאמר ברוך יהוה אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ויאמר כל העם אמן הללויה : ונאמר נברך דויד את יהוה לעיני כל תקהל דויד ברוך אתה יהוה אלני ישראל אבינו מעולם ועד עולם :

